image
not
available

2-45
Vol I
A

Digitized by Google

Digitized by Google

2-45
Vol I

MAGNUM
BULLARIUM
ROMANUM.

Digitized by Google

Tu es Petrus et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam

I Dajner pn — Heuat facit Lugduni.

MAGNUM BULLARIUM ROMANUM,

A BEATO LEONE MAGNO USQUE AD S.D.N. BENEDICTUM XIV.

OPUS ABSOLUTISSIMUM,

LAERTII CHERUBINI, Præſtantiſſimi Juriſconſulti Romani, à D. Angelo Maria Cherubino Monacho Caſſinenſi, deinde à R. R. P. P. Angelo a Lantusca & Joanne Paulo a Roma, Ordinis Minorum S. Franciſci Strictioris Obſervantiæ, ac tandem eorum cura & ſtudio qui recentiorum Pontificum Conſtitutiones hactenus promulgatas collegerunt, illuſtratum & auctum.

EDITIO NOVISSIMA.

Accedunt, prout in Editione Romana, Vita omnium Pontificum, Appendices inſuper ſuis locis reſtituti.

CUM RUBRICIS, SUMMARIIS, SCHOLIIS, ET INDICIBUS LOCUPLETISSIMIS.

TOMUS PRIMUS.

A. B. LEONE MAGNO, AD PAULUM IV.

Juxta Exemplar ROMÆ, Ex Typographia Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ.

LUXEMBURGI,

Sumptibus HENRICI-ALBERTI GOSSE & Soc. Bibliop. & Typograph.

M D C C X L I I.

CUM PRIVILEGIO SACRÆ CÆSAREÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS.

S. D. N.
URBANO VIII.
PONT. OPT. MAX.

D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS,
MONACHUS CASSINENSIS.

S. D. F.

PONTIFICIÆ *Conſtitutiones*, BEATISSIME PATER, *quas meus genitor in plures Codices digeſtas collegerat, iterùm à me typis dantur, altero Codice adjecto, qui cæteras ad hanc uſque diem abs* TE *præſertim conſtitutas amplectitur. Hunc poſtremum à me oblatum benignè antè ſuſceperas, qui Nova Editione reliquos trahit, ut recuſent in lucem prodire, niſi*

omnes

Digitized by Google

omnes TUO Nomine illuſtrentur. Nimirùm ad TE, Juris Principem, *niſi jura referantur, oblivіſci videntur Dominum ac Parentem ſuum. TU enim in Summo iſto Pontificiæ Poteſtatis faſtigio, cùm cætera incredibili ſapientiâ, conſtantiâ, providentiâ moderaris ac ſuſtines, tùm præſertim tuendæ Juſtitiæ ac Religionis ſtudio incenſus, juſtiſſimas Leges ſubinde juſſiſti: quibus certos agendi limites præſcribis, injuſta diſcernis, Chriſtianæ Reipublicæ pietatem, ſanctitatem ſacrorum, fidei veritatem tueris, animarum ſalutem provehis, excelſæ mentis integritatem, & ſapientiam profiteris cum humani generis utilitate conjunctam. Id verò eſt abſolutæ, ſummæque virtutis, non ſolùm juſta facere, ſed alios ad rectè agendum exemplo allicere, inſtruere legibus, aut etiam repugnantes impellere. Itaque propenſiori humanitate, quæ TUAM ſemper Majeſtatem comitatur, hoc quidquid eſt muneris accipies; quòd in eo præclaram animi TUI æqualitatem recognoſces: & nihil à me fieri juſtius potuiſſe judicabis, quàm ut capita juris & æquitatis* Juſtiſſimo Principi *offerrem.*

EMINEN-

EMINENTISSIMO

ET

REVERENDISSIMO PRINCIPI

FRANCISCO
CARD. BARBERINO,

S^{MI}. D. N.

URBANI VIII.

EX FRATRE NEPOTI.

D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS
Monachus Caſſinenſis. F.

JURE Pontificio iterum evulgando, meo etiam jure iterum ad TE accedo, EMINENTISSIME PRINCEPS. Nam in opus à patre meo inchoatum, à me verò poſtremis Pontificum legibus colligendis diſponendiſque perfectum, niſi quidpiam lucis ab immortali TUÆ Dignitatis ſplendore derivarem, peccarem profectò in leges, atque illi nihil tribuerem præter

præter mei nominis obſcuritatem. Quid enim ego ſine TUA beneficentia, poteſtate, ac patrocinio audeam, quo noſtra S. Benedicti familia munitur atque ornatur univerſa? Conſtet TIBI oportet tanquam Patri Optimo ratio officiorum, curarumque noſtrarum, quibus vitæ ſolitaria tempora cœli terrarumque Domino impendimus & ſacramus. Ego quidem ubi Auctori Deo quotidianas rerum divinarum contemplationes, laudeſque perſolvi, ad Sacri Juris elucubrationes me refero, enitorque non ſolum erudita illa commentatione animum inſtruere, ſed etiam publicam utilitatem Reipublicæ comparare. Id niſi fuerim aſſequutus, cum abſolutum Pontificiarum Conſtitutionum poſtremum Codicem in lucem emiſi ad veræ ſolidæque Sapientiæ incrementum: ex hoc certe jucundiſſimum maximumque fructum percepi; quod neceſſe habui ad TUAM humanitatem denuò confugere, præſidium & opem implorare: & quod commune omnium ſuſtines, mihi quaſi proprium facere, ac ſingulare patrocinium.

PRIVILEGIUM

PRIVILEGIUM

SACRÆ CÆSAREÆ ET CATHOLICÆ MAJESTATIS.

CAROLUS SEXTUS,

Divinâ favente Clementiâ Electus Romanorum IMPERATOR, ſemper Auguſtus, ac Germaniæ, Hiſpaniarum, Hungariæ, Bohemiæ, Dalmatiæ, Croatiæ, Sclavoniæ &c. REX; ARCHIDUX Auſtriæ; DUX Burgundiæ, Styriæ, Carinthiæ, Carniolæ, & Wurtembergæ; COMES Tyrolis &c. Agnoſcimus & notum facimus tenore præſentium Univerſis, quod, cùm Nobis Noſter Sacrique Romani Imperii fidelis dilectus ANDREAS CHEVALIER *Typographus* LUXEMBURGENSIS, humillimè ſupplicârit, ut Privilegium Impreſſorium ſuper *BULLARIO MAGNO ROMANO Noviſſimo, à Beato LEONE MAGNO, uſque ad PONTIFICEM nunc Regnantem, cum ſuis Supplementis, in Folio & Novem Tomis* ſibi impertitum, ad alios Decem Annos extendere clementiſſimè dignaremur. Nos ſubmiſſis pariter ac æquis ejus precibus annuendum cenſuerimus: Ac proinde Authoritate Noſtra Cæſarea omnibus & ſingulis Bibliopolis, Bibliopegis, Typographis, & aliis quibuſcumque rem Librariam ſeu negotiationem exercentibus, firmiter inhibemus, vetamus, & interdicimus, ne quis ſupra nominatum *BULLARIUM MAGNUM ROMANUM*, ſub hoc aliove titulo aut forma per decem Annorum ſpatium ab hodierno die computandum, intra Sacri Romani Imperii, & Regnorum Ditionumque Noſtrarum Hæreditariarum fines recudere, vel aliis recudendum dare, aliorſumve impreſſum apportare, citra præfati impetrantis, ejuſdemque Hæredum ac Succeſſorum voluntatem in ſcriptis obtentam, auſit vel præſumat. Si quis verò ſecùs faciendo Privilegium hoc Noſtrum ſeu Interdictum violare, contemnereque præſumpſerit, eum non ſolùm ejuſmodi Exemplaribus, ubicunque locorum repertis, perperam quippe recuſis, ſeu apportatis (quæ dictus ANDREAS CHEVALIER, ſive propria auctoritate, ſive Magiſtratus illius loci auxilio, ſibi vindicare poterit) de facto privandum, ſed & decem Marcarum auri puri pœna Ærario ſeu Fiſco Noſtro Cæſareo & Parti læſæ ex æquo pendenda, omni ſpe veniæ ſublata, mulctandum decernimus, dummodo tenor hujus Noſtri Privilegii in fronte libri impreſſus reperiatur, & conſueta quinque Exemplaria Conſilio Noſtro Imperiali Aulico exhibeantur. Mandamus itaque omnibus & ſingulis Noſtris & Sacri Romani Imperii, Regnorumque & Dominiorum Noſtrorum Hæreditariorum Subditis, & fidelibus dilectis, tam Eccleſiaſticis, quam Sæcularibus, cujuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, aut ordinis fuerint, præſertim verò iis, qui in Magiſtratu exiſtentes, vel ſuo vel Superiorum ſuorum loco jus juſtitiamque adminiſtrant, ne quemquam Privilegium hoc Noſtrum Cæſareum violare, ſpernere, aut tranſgredi patiantur: Sed, ſi quos contumaces compererint, conſtituta à Nobis mulcta eos puniri, & quibuſcunque modis idoneis coërceri curent, quatenus & ipſi graviſſimam Noſtram indignationem prædictamque pœnam evitare voluerint. Harum teſtimonio literarum manu Noſtra ſubſcriptarum, & Sigilli Noſtri Cæſarei appreſſione munitarum, quæ dabantur Laxemburgi vigeſima prima Maii anno milleſimo ſeptingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Regnorum Noſtrorum, Romani vigeſimo ſexto, Hiſpanicorum trigeſimo quarto, Hungarici & Bohemici verò vigeſimo ſeptimo, &c.

CAROLUS.

(L.S.)

UT JO. AD. COMES
DE METSCH.

Ad Mandatum Sac. Caſ. Majeſtatis proprium.
J. J. HAYECK de Waldſtätten.

Et memoratus CHEVALIER *ſupraſcriptum Sac. Caſ. Majeſt. Privilegium ex integro conceſſit* HENRICO-ALBERTO GOSSE & SOC. *ex Conventione factâ inter eos Quarto Nonas Martii Anni* 1738.

BENEVOLO ET AMICO
LECTORI.

D. ANGELUS MARIA CHERUBINUS,
MONACHUS CASSINENSIS.

P*RODIT jam nunc tertio, Benigne Lector, opus* Magni Bullarii Romani. **LAERTIUS** CHERUBINUS *Genitor incepit olim; non publico, ſed privato uſui; ſed poſtea* Sixto Quinto *duce, & auſpice, ferè coactus in lucem emiſit. Studioſè adauxit poſt primam impreſſionem opus ſuum jam acclamatum Pater meus, proindeque ſecundis curis, vigiliiſque, innumeris penè ſanctionibus locupletatum* Paulo Quinto *demum obtulit. Effluxerunt poſt ſecundam impreſſionem poſtrema* Pauli, *nec non* Gregorii XV. *ac Sanctiſſima* URBANI VIII. *diplomata; quæ dum ſedulò recolligeret, à Deo Opt. Max. è vivis evocato, opus perficere, & diligentia ſua fructus percipere minimè potuit. Ego qui & origine filius, & inſtitutione diſcipulus, defuncti deſideria proſequens collecta digeſſi, plura cumulavi, typis commiſi. Nunc verò, quando totum opus paternum inſimul, & meum novis typis evulgandum erat; præſtiti quod potui Lector, quod debui. Appendicem ſuis ſedibus collocavi, rubricas adauxi, Indices in meliorem ordinem, amplioremque redegi, ut facillimè quidquid compertum velis, promptum habeas; Vitas omnium Pontificum, & icones, ut nonnullorum votis ſatisfacerem, appoſui. Æqui bonique conſule, Benevole Lector, & labores meos quales quales, hilari excipe animo: nam ſi ex labore iſto fructus laudationum tuarum recolligere animadvertam, lucubrationes non abſimiles brevi expecta, quas forſan propter utilitatem & ſtudiorum tuorum compendium, grato animo excipies.* Vale.

BIBLIOPOLÆ NOVÆ HUJUS EDITIONIS
LECTORI SALUTEM.

COLLECTIO Bullarum SS. PP. NN. Pontificum Romanorum antehac à nobis anno 1727. edita, avidiſſimè fuit excepta. Jamque illa rareſcere cœpit, quamobrem Orbis Literatus novam ejus Editionem ſummo cupit deſiderio, quod pro Viribus explere nobis eſt animus. Talem enim cum Candido Lectore communicamus Editionem, quæ præcedentes omnes chartá, & literarum nitore longè præcellit; fidenter quoque aſſerere poſſumus, illam veteribus omnibus perfectiorem eſſe. Accedunt Bullæ Pontificum omnium ad CLEMENTEM uſque XII. incluſivè, maximam acceſſione hac Operi conciliatum iri prærogativam confidimus.

Ad amuſſim ſecuti ſumus Editionem anni 1727. utpotè completiorem, & excuſam juxta Exemplar Romæ impreſſum, quod varias continet Bullas in præcedentibus Editionibus deſideratas. Magna tamen in Editione Romaná Bullarum omiſſarum eſt copia, Viri hinc celeberrimi omnem ſuam navarunt operam in conquirendis iis omnibus, quæ publici Juris nondum erant factæ. Laudanda inprimis, gratoque animo à nobis celebranda eſt diligentia & benevolentia Illuſtris cujuſdam S. R. E. Praſulis, qui comparavit nobis Triginta circiter Bullas, Præmonſtratenſium Ordinem concernentes, & antiquitate, & rerum pondere eximias.

Collectionis hujus *XIV. Priora Volumina* publicam jam adſpexerunt lucem. *Tomus XIV.* exhibet Conſtitutiones à Pontifice CLEMENTE XII. quatuor prioribus Pontificatus ſui annis emanatas. Quamprimum ac Operis hujus Continuationem Orbi Literato impertiri poterimus, deſiderio illius ſine mora ſatisfaciemus.

Jungentur quoque Oracula SS. BENEDICTI XIV. Sanctam hodie Sedem magna cum gloria occupantis.

Ad uſum eorum, qui *Romanam Lugdunenſemve Editiones* ſibi compararunt, modicum Tomorum *Septimi* & *Sequentium* ſeparatim imprimi numerum curavimus, ſub Titulo *Continuatio.*

Multorum Illuſtrium Virorum conſilium ſecuti, Paparum Effigies omnino credidimus præcidendas; quæ ſimilitudinis parum, utilitatis nihil habebant, nec profuiſſent niſi ad augendum pretium Operis, quod tantæ Perſonarum variæ conditionis multitudini uſui eſſe poteſt.

Eaſdem Perſonas, ſperamus, aliquam nobis habituras gratiam, pro laboribus, quos ad iſtius operis perfectionem ſuſcepimus, Eruditos omnes oramus, ut nobiſcum ea omnia, quæ ad Collectionis hujus utilitatem aliquid conferre poſſunt, communicare haud dedignentur. *Vale.*

INDEX

INDEX

NOMINUM BIS CENTUM ET TRIGINTA NOVEM ROMANORUM PONTIFICUM,

Quorum Conſtitutiones in Quatuor prioribus Tomis continentur, ordine Alphabetico, unà cum numero digeſtus.

Tom.					Fol.
1	Abundius Neapolitanus	*non habet*	conſt.		3
1	Adeodatus Romanus	*non habet*	conſt.		17
1	Agapetus I. Romanus	*non habet*	conſt.		13
1	Agapetus II. Romanus	*non habet*	conſt.		21
1	Agato I. Siculus	*non habet*	conſt.		17
1	Alexander I. Romanus	*non habet*	conſt.		2
1	Alexander II. Mediolanenſis	*non habet*	conſt.		25
1	Alexander III. Tuſcus	*habet*	conſt.	9.	40
1	Alexander IV. Anagninus	*habet*	conſt.	23.	106
1	Alexander V. Bononienſis	*non habet*	conſt.		287
1	Alexander VI. Hiſpanus	*habet*	conſt.	12.	452
1	Anacletus I. Athenienſis	*non habet*	conſt.		2
1	Anaſtaſius I. Romanus	*non habet*	conſt.		5
1	Anaſtaſius II. Romanus	*non habet*	conſt.		12
1	Anaſtaſius III. Romanus	*non habet*	conſt.		21
1	Anaſtaſius IV. Romanus	*habet*	conſt.	2.	38
1	Anterus Græcus	*non habet*	conſt.		3
1	Anycetus Syrus	*non habet*	conſt.		2
1	Benedictus I. Romanus	*non habet*	conſt.		13
1	Benedictus II. Romanus	*non habet*	conſt.		17
1	Benedictus III. Romanus	*non habet*	conſt.		19
1	Benedictus IV. Romanus	*non habet*	conſt.		20
1	Benedictus V.	*non habet*	conſt.		22
1	Benedictus VI. Romanus	*non habet*	conſt.		22
1	Benedictus VII. Romanus	*non habet*	conſt.		22
1	Benedictus VII. alias VIII. Romanus	*non habet*	conſt.		23
1	Benedictus VIII. alias IX. Romanus	*non habet*	conſt.		23
1	Benedictus X. alias XI. Venetus	*habet*	conſt.	2.	182
1	Benedictus XI. alias XII. Gall.	*habet*	conſt.	7.	208
1	Bonifacius I. Romanus	*non habet*	conſt.		5
1	Bonifacius II. Romanus	*non habet*	conſt.		13
1	Bonifacius III. Romanus	*non habet*	conſt.		16
1	Bonifacius IV. Marſus	*non habet*	conſt.		16
1	Bonifacius V. Campanus	*non habet*	conſt.		16
1	Bonifacius VI. Romanus	*non habet*	conſt.		20
1	Bonifacius VII.	*non habet*	conſt.		22
1	Bonifacius VIII. Anagninus	*habet*	conſt.	10.	173
1	Bonifacius IX. Neapolitanus	*habet*	conſt.	5.	272
1	Cajus Dalmata	*non habet*	conſt.		4
1	Calliſtus II. Gallus	*habet*	conſt.	1.	32
1	Calliſtus III. Hiſpanus	*habet*	conſt.	4.	362
1	Calphurnius Pontianus Romanus	*non habet*	conſt.		3
1	Chriſtophorus I. Romanus	*non habet*	conſt.		21
1	Clemens I. Romanus	*non habet*	conſt.		2
1	Clemens II. Germanus	*non habet*	conſt.		24
1	Clemens III. Romanus	*non habet*	conſt.		49
1	Clemens IV. Gallus	*habet*	conſt.	14.	133
1	Clemens V. Gallus	*habet*	conſt.	4.	184
1	Clemens VI. Gallus	*habet*	conſt.	5.	254
1	Clemens VII. Florentinus	*habet*	conſt.	41.	633
3	Clemens VIII. Florentinus	*habet*	conſt.	123.	1
1	Cletus Romanus	*non habet*	conſt.		2
1	Cœleſtinus I. Romanus	*non habet*	conſt.		6
1	Cœleſtinus II. Tuſcus	*non habet*	conſt.		34
1	Cœleſtinus III. Romanus	*habet*	conſt.	3.	49
1	Cœleſtinus IV. Mediolanenſis	*non habet*	conſt.		82
1	Cœleſtinus V. Samnis	*habet*	conſt.	1.	169
1	Cœlius Symachus Sardus	*non habet*	conſt.		12
1	Cœlius Hormiſda Campanus	*non habet*	conſt.		12
1	Cœlius Silverius Campanus	*non habet*	conſt.		13
1	Concordius Campanus	*non habet*	conſt.		2
1	Conon Thrax	*non habet*	conſt.		17
1	Conſtantinus Marinus I.	*non habet*	conſt.		20
1	Conſtantinus Syrus	*non habet*	conſt.		18
1	Cornelius Romanus	*non habet*	conſt.		3
1	Damaſus Hiſpanus	*non habet*	conſt.		5
1	Damaſus II. Germanus	*non habet*	conſt.		24
1	Deuſdedit Romanus	*non habet*	conſt.		16
1	Dionyſius Græcus	*non habet*	conſt.		4
1	Domitius Calliſtus I. Romanus	*non habet*	conſt.		3
1	Donus, vel Domnus Romanus	*non habet*	conſt.		17
1	Donus, vel Domnus Romanus	*non habet*	conſt.		22

I N D E X.

Tom.				
1	Evariſtus Syrus	*non habet*	conſt.	fol. 2
1	Eugenius I. Romanus	*non habet*	conſt.	17
1	Eugenius II. Romanus	*non habet*	conſt.	19
1	Eugenius III. Italus	*habet*	conſt.	3. 34
1	Eugenius IV. Venetus	*habet*	conſt.	29. 319
1	Euſebius Græcus	*non habet*	conſt.	4
1	Eutychianus Etruſcus	*non habet*	conſt.	4
1	Fabianus Romanus	*non habet*	conſt.	3
1	Felix I. Romanus	*non habet*	conſt.	4
1	Felix II. aliàs III. Romanus	*non habet*	conſt.	7
1	Felix III. aliàs IV. Beneventan.	*non habet*	conſt.	12
1	Formoſus III.	*non habet*	conſt.	20
1	Gelaſius I. Africanus	*habet*	conſt.	1. 7
1	Gelaſius II.	*non habet*	conſt.	32
1	Gregorius I. Romanus	*non habet*	conſt.	16
1	Gregorius II. Romanus	*non habet*	conſt.	18
1	Gregorius III. Syrus	*non habet*	conſt.	18
1	Gregorius IV. Romanus	*non habet*	conſt.	19
1	Gregorius V. Germanus	*non habet*	conſt.	23
1	Gregorius VI. Romanus	*non habet*	conſt.	24
1	Gregorius VII. Etruſcus	*habet*	conſt.	1. 26
1	Gregorius VIII. Beneventanus	*habet*	conſt.	1. 48
1	Gregorius IX. Campanus	*habet*	conſt.	14. 71
1	Gregorius X. Placentinus	*habet*	conſt.	3. 152
1	Gregorius XI. Gallus	*habet*	conſt.	10. 262
1	Gregorius XII. Venetus	*habet*	conſt.	3. 282
2	Gregorius XIII. Italus	*habet*	conſt.	102. 387
2	Gregorius XIV. Mediolan.	*habet*	conſt.	19. 756
3	Gregorius XV. Bononienſis	*habet*	conſt.	50. 418
1	Hadrianus I. Romanus	*non habet*	conſt.	19
1	Hadrianus II. Romanus	*non habet*	conſt.	20
1	Hadrianus III. Romanus	*non habet*	conſt.	20
1	Hadrianus IV. Anglicus	*non habet*	conſt.	40
1	Hadrianus V. Lygur	*non habet*	conſt.	155
1	Hadrianus VI. Belga	*non habet*	conſt.	5. 622
1	Hilarius I. Sardus	*non habet*	conſt.	7
1	Honorius I. Campanus	*non habet*	conſt.	16
1	Honorius II. Bononienſis	*habet*	conſt.	1. 33
1	Honorius III. Romanus	*habet*	conſt.	8. 63
1	Honorius IV. Romanus	*habet*	conſt.	2. 158
1	Hyginius Græcus	*non habet*	conſt.	2
1	Innocentius I. Albanus	*non habet*	conſt.	5
1	Innocentius II. Romanus	*habet*	conſt.	2. 33
1	Innocentius III. Italus	*habet*	conſt.	12. 52
1	Innocentius IV. Januenſis	*habet*	conſt.	21. 82
1	Innocentius V. Gallus	*non habet*	conſt.	155
1	Innocentius VI. Gallus	*habet*	conſt.	2. 258
1	Innocentius VII. Sulmonenſis	*habet*	conſt.	1. 280
1	Innocentius VIII. Januenſis	*habet*	conſt.	19. 429
2	Innocentius IX. Bononienſis	*habet*	conſt.	2. 785
1	Joannes I. Tuſcus	*non habet*	conſt.	12
1	Joannes II. Romanus	*non habet*	conſt.	13
1	Joannes III.	*non habet*	conſt.	13
1	Joannes IV. Dalmata	*non habet*	conſt.	16
1	Joannes V. Antiochenus	*non habet*	conſt.	17
1	Joannes VI. Græcus	*non habet*	conſt.	17
1	Joannes VII. Calaber	*non habet*	conſt.	18
1	Joannes VIII. Romanus	*non habet*	conſt.	20
1	Joannes IX. Tiburtinus	*non habet*	conſt.	20
1	Joannes X. Romanus	*non habet*	conſt.	21
1	Joannes XI. Romanus	*non habet*	conſt.	21
1	Joannes XII. Romanus	*non habet*	conſt.	21
1	Joannes XIII. Romanus	*non habet*	conſt.	22
1	Joannes XIV. Papienſis	*non habet*	conſt.	22
1	Joannes XV. Romanus	*habet*	conſt.	1. 22
1	Joannes XVI. Romanus	*non habet*	conſt.	23
1	Joannes XVII. Romanus	*non habet*	conſt.	fol. 23
1	Joannes XVIII. Romanus	*non habet*	conſt.	23
1	Joannes XIX. Romanus	*non habet*	conſt.	23
1	Joannes XX. alias XXI. Hiſpanus	*non habet*	conſt.	155
1	Joannes XXI. alias XXII. Gall.	*habet*	conſt.	15. 190
1	Joannes XXII. alias XXIII.	*habet*	conſt.	1. 287
1	Julius I. Romanus	*non habet*	conſt.	5
1	Julius II. Savonenſis	*habet*	conſt.	31. 464
1	Julius III. Aretinus	*habet*	conſt.	25. 785
1	Landus Sabinus	*non habet*	conſt.	21
1	Leo I. Tuſcus	*habet*	conſt.	2. 6
1	Leo II. Siculus	*non habet*	conſt.	17
1	Leo III. Romanus	*non habet*	conſt.	19
1	Leo IV. Romanus	*non habet*	conſt.	19
1	Leo V. Latinus	*non habet*	conſt.	21
1	Leo VI. Romanus	*non habet*	conſt.	21
1	Leo VII. Romanus	*non habet*	conſt.	21
1	Leo IX. Gallus	*habet*	conſt.	2. 24
1	Leo X. Florentinus	*habet*	conſt.	46. 525
3	Leo XI. Florentinus	*non habet*	conſt.	195
1	Liberius Romanus	*non habet*	conſt.	5
1	Linus Italus	*non habet*	conſt.	1
1	Lucius I. Romanus	*non habet*	conſt.	3
1	Lucius II. Bononienſis	*non habet*	conſt.	34
1	Lucius III. Etruſcus	*non habet*	conſt.	47
1	Marcellus I. Romanus	*non habet*	conſt.	4
1	Marcellus II. Picenus	*non habet*	conſt.	816
1	Marcellinus Romanus	*non habet*	conſt.	4
1	Marcus Romanus	*non habet*	conſt.	5
1	Marinus II. Romanus	*non habet*	conſt.	21
1	Martinus I. Tuſcus	*non habet*	conſt.	17
1	Martinus II. alias IV. Gallus	*habet*	conſt.	1. 157
1	Martinus III. alias V. Rom.	*habet*	conſt.	16. 288
1	Miltiades, vel Melchiades Afer	*non habet*	conſt.	4
1	Nicolaus I. Romanus	*non habet*	conſt.	203
1	Nicolaus II. Allobrox	*non habet*	conſt.	25
1	Nicolaus III. Romanus	*habet*	conſt.	2. 155
1	Nicolaus IV. Aſculanus	*habet*	conſt.	6. 159
1	Nicolaus V. Sarzanenſis	*habet*	conſt.	4. 357
1	Paſchalis I.	*non habet*	conſt.	19
1	Paſchalis II. Italus	*habet*	conſt.	3. 30
1	Paulus I. Romanus	*non habet*	conſt.	18
1	Paulus II. Venetus	*habet*	conſt.	7. 380
1	Paulus III. Romanus	*habet*	conſt.	49. 697
1	Paulus IV. Neapolitanus	*habet*	conſt.	21. 816
3	Paulus V. Romanus	*habet*	conſt.	121. 195
1	Pelagius I. Romanus	*non habet*	conſt.	13
1	Pelagius II. Romanus	*habet*	conſt.	1. 13
1	Pius I. Aquilejenſis	*non habet*	conſt.	2
1	Pius II. Senenſis	*habet*	conſt.	11. 365
1	Pius III. Senenſis	*non habet*	conſt.	464
2	Pius IV. Mediolanenſis	*habet*	conſt.	106. 1
2	Pius V. Italus	*habet*	conſt.	151. 189
1	Romanus Galeſinus	*non habet*	conſt.	20
1	Sabinianus I. Tuſcus	*non habet*	conſt.	16
1	Sergius I. Antiochenus	*non habet*	conſt.	17
1	Sergius II. Romanus	*non habet*	conſt.	19
1	Sergius III. Romanus	*non habet*	conſt.	21
1	Sergius IV. Romanus	*non habet*	conſt.	23
1	Severinus I. Romanus	*non habet*	conſt.	16
1	Silveſter I. Romanus	*non habet*	conſt.	4
1	Silveſter II. Gallus	*non habet*	conſt.	23
1	SIMON PETRUS Galilæus	*non habet*	conſt.	1
1	Simplicius I. Tiburtinus	*non habet*	conſt.	7
1	Siricius Romanus	*non habet*	conſt.	5

1 Siſin-

INDEX.

Tom.	Nomen				fol.
1	Silinnius I. Syrus	*non habet*	conſt.	fol.	18
1	Sixtus I. Romanus	*non habet*	conſt.		2
1	Sixtus II. Græcus	*non habet*	conſt.		4
1	Sixtus III. Romanus	*non habet*	conſt.		6
1	Sixtus IV. Savonenſis	*habet*	conſt.		24. 387
2	Sixtus V. Iralus	*habet*	conſt.		107. 526
1	Srephanus I. Romanus	*non habet*	conſt.		4
1	Stephanus II. Romanus	*non habet*	conſt.		18
1	Stephanus III. alias II.	*non habet*	conſt.		18
1	Stephanus IV. alias III. Siculus	*non habet*	conſt.		18
1	Stephanus V. alias IV. Rom.	*non habet*	conſt.		19
1	Srephanus VI. alias V. Romanus	*non habet*	conſt.		20
1	Stephanus VII. alias VI.	*non habet*	cooſt.		20
1	Stephanus VIII. alias VII. Romanus	*non habet*	conſt.		21
1	Stephanus IX. alias VIII. Romanus	*non habet*	conſt.		21
1	Stephanus X. alias IX. Lotharingus	*non habet*	conſt.		25
1	Teleſphorus Calabrenſis	*non habet*	conſt.	fol.	2
1	Theodorus I. Græcus	*non habet*	conſt.		16
1	Theodorus II. Romanus	*non habet*	conſt.		20
1	Valentinus I. Romanus	*non habet*	conſt.		19
1	Victor I. Afer	*non habet*	conſt.		3
1	Victor II. Germanus	*non habet*	conſt.		25
1	Victor III. Beneventanus	*non habet*	conſt.		29
1	Vigilius	*non habet*	conſt.		13
1	Vitalianus I. Italus	*non habet*	conſt.		17
1	Urbanus I. Romanus	*non habet*	conſt.		3
1	Urhanus II. Gallus	*habet*	conſt.	1.	29
1	Urbanus III. Mediolanenſis	*habet*	conſt.	1.	47
1	Urbanus IV. Gallus	*habet*	conſt.	8.	120
1	Urbanus V. Gallus	*habet*	conſt.	2.	261
1	Urbanus VI. Neapolitanus	*habet*	conſt.	3.	270
2	Urbanus VII. Romanus	*non habet*	conſt.		756
4	Urbanus VIII. Florentinus	*habet*	conſt.	115.	1
1	Zacharias Calaber	*non habet*	conſt.		18
1	Zephyrinus Romanus	*non habet*	conſt.		3
1	Zoſimus Græcus	*non habet*	conſt.		5

INDEX

NOMINUM BIS CENTUM ET TRIGINTA NOVEM

ROMANORUM PONTIFICUM,

Quorum Conſtitutiones continentur in quatuor prioribus Tomis, juxta temporum feriem, una cum numero diſpoſitus.

						Tom.
1	SIMON PETRUS Galilæus	*non habet*	conſt.	fol.		1
2	Linus Italus	*non habet*	conſt.			1
3	Clerus Roman	*non habet*	conſt.			2
4	Clemens I. Romanus	*non habet*	conſt.			2
5	Anacletus I. Athenienſis	*non habet*	conſt.			2
6	Evariſtus Syrus	*non habet*	conſt.			2
7	Alexander I. Romanus	*non habet*	conſt.			2
8	Sixtus I. Romanus	*non habet*	conſt.			2
9	Teleſphorus Calabrenſis	*non habet*	conſt.			2
10	Hyginus Græcus	*non habet*	conſt.			2
11	Pius I. Aquilejenſis	*non habet*	conſt.			2
12	Anycetus Syrus	*non habet*	conſt.			2
13	Concordius Campanus	*non habet*	conſt.			2
14	Abundius Neapolitanus	*non habet*	conſt.			3
15	Victor I. Afer	*non habet*	conſt.			3
16	Zephyrinus Romanus	*non habet*	conſt.			3
17	Domitius Caliſtus I. Romanus	*non habet*	conſt.			3
18	Urbanus I. Romanus	*non habet*	conſt.			3
19	Calphurnius Ponrianus Romanus	*non habet*	conſt.			3
20	Anterus Græcus	*non habet*	conſt.			3
21	Fabianus Romanus	*non habet*	conſt.			3
22	Cornelius Romanus	*non habet*	conſt.			3
23	Lucius I. Romanus	*non habet*	conſt.			3
24	Stephanus I. Romanus	*non habet*	conſt.			4
25	Sixtus II. Græcus.	*non habet*	conſt.			4
26	Dionyſius Græcus	*non habet*	conſt.			4
27	Felix I. Romanus	*non habet*	conſt.			4
28	Eutychianus Etruſcus	*non habet*	conſt.			4
29	Cajus Dalmata	*non habet*	conſt.			4
30	Marcellinus Romanus	*non habet*	conſt.	fol.		4
31	Marcellus I. Romanus	*non habet*	conſt.			4
32	Euſebius Græcus	*non habet*	conſt.			4
33	Milriades, vel Melchiades Afer	*non habet*	conſt.			4
34	Silveſter I. Romanus	*non habet*	conſt.			4
35	Marcus Romanus	*non habet*	conſt.			5
36	Julius I. Romanus	*non habet*	conſt.			5
37	Liberius Romanus	*non habet*	conſt.			5
38	Damaſus Hiſpanus	*non habet*	conſt.			5
39	Siricius Romanus	*non habet*	conſt.			5
40	Anaſtaſius I. Romanus	*non habet*	conſt.			5
41	Innocentius I. Albanus	*non habet*	conſt.			5
42	Zoſimus Græcus	*non habet*	conſt.			5
43	Bonifacius I. Romanus	*non habet*	conſt.			5
44	Cœleſtious I. Romanus	*non habet*	conſt.			6
45	Sixtus III. Romanus	*non habet*	conſt.			6
46	Leo I. Tuſcus	*habet*	conſt.		2.	6
47	Hilarius I. Sardus	*non habet*	conſt.			7
48	Simplicius I. Tiburtinus	*non habet*	conſt.			7
49	Felix II. alias III. Romanus	*non habet*	conſt.			7
50	Gelaſius I. Africanus	*habet*	conſt.		1.	7
51	Anaſtaſius II. Romanus	*non habet*	conſt.			12
52	Cœlius Symachus Sardus	*non habet*	conſt.			12
53	Cœlius Hormiſda Campanus	*non habet*	conſt.			12
54	Joannes I. Tuſcus	*non habet*	conſt.			12
55	Felix III. alias IV. Beneventanus	*non habet*	conſt.			12
56	Bonifacius II. Romanus	*non habet*	conſt.			13
57	Joannes II. Romanus	*non habet*	conſt.			13

58 Aga-

Digitized by Google

I N D E X.

58	Agapetus I. Romanus	*non habet*	conſt.		Fol. 13
59	Cœlius Silverius Campanus	*non habet*	conſt.		13
60	Vigilius	*non habet*	conſt.		13
61	Pelagius I. Romanus	*non habet*	conſt.		13
62	Joannes III.	*non habet*	conſt.		13
63	Benedictus I. Romanus	*non habet*	conſt.		13
64	Pelagius II. Romanus	*habet*	conſt.	L.	13
65	Gregorius I. Romanus	*non habet*	conſt.		16
66	Sabinianus I. Tuſcus	*non habet*	conſt.		16
67	Bonifacius III. Romanus	*non habet*	conſt.		16
68	Bonifacius IV. Marſus	*non habet*	conſt.		16
69	Deuſdedit Romanus	*non habet*	conſt.		16
70	Bonifacius V. Campanus	*non habet*	conſt.		16
71	Honorius I. Campanus	*non habet*	conſt.		16
72	Severinus I. Romanus	*non habet*	conſt.		16
73	Joannes IV. Dalmata	*non habet*	conſt.		16
74	Theodorus I. Græcus	*non habet*	conſt.		16
75	Martinus I. Tuſcus	*non habet*	conſt.		17
76	Eugenius I. Romanus	*non habet*	conſt.		17
77	Vitalianus I. Italus	*non habet*	conſt.		17
78	Adeodatus Romanus	*non habet*	conſt.		17
79	Donus, vel Domnus Rom.	*non habet*	conſt.		17
80	Agatho I. Siculus	*non habet*	conſt.		17
81	Leo II. Siculus	*non habet*	conſt.		17
82	Benedictus II. Romanus	*non habet*	conſt.		17
83	Joannes V. Antiochenus	*non habet*	conſt.		17
84	Conon Thrax	*non habet*	conſt.		17
85	Sergius I. Antiochenus	*non habet*	conſt.		17
86	Joannes VI. Græcus	*non habet*	conſt.		17
87	Joannes VII. Calaber	*non habet*	conſt.		18
88	Siſinnius I. Syrus	*non habet*	conſt.		18
89	Conſtantius Syrus	*non habet*	conſt.		18
90	Gregorius II. Romanus	*non habet*	conſt.		18
91	Gregorius III. Syrus	*non habet*	conſt.		18
92	Zacharias Calaber	*non habet*	conſt.		18
93	Stephanus II. Romanus	*non habet*	conſt.		18
94	Stephanus III. alias II. Romanus	*non habet*	conſt.		18
95	Paulus I. Romanus	*non habet*	conſt.		18
96	Stephanus IV. alias III. Siculus	*non habet*	conſt.		18
97	Hadrianus I. Romanus	*non habet*	conſt.		19
98	Leo III. Romanus	*non habet*	conſt.		19
99	Stephanus V. alias IV. Rom.	*non habet*	conſt.		19
100	Paſchalis I.	*non habet*	conſt.		19
101	Eugenius II. Romanus	*non habet*	conſt.		19
102	Valentinus I. Romanus	*non habet*	conſt.		19
103	Gregorius IV. Romanus	*non habet*	conſt.		19
104	Sergius II. Romanus	*non habet*	conſt.		19
105	Leo IV. Romanus	*non habet*	conſt.		19
106	Benedictus III. Romanus	*non habet*	conſt.		19
107	Nicolaus I. Romanus	*non habet*	conſt.		20
108	Hadrianus II. Romanus	*non habet*	conſt.		20
109	Joannes VIII. Romanus	*non habet*	conſt.		20
110	Conſtantinus Marinus I.	*non habet*	conſt.		20
111	Hadrianus III. Romanus	*non habet*	conſt.		20
112	Stephanus VI. alias V. Romanus	*non habet*	conſt.		20
113	Formoſus III.	*non habet*	conſt.		20
114	Bonifacius VI. Romanus	*non habet*	conſt.		20
115	Stephanus VII. alias VI.	*non habet*	conſt.		20
116	Romanus Galeſinus	*non habet*	conſt.		20
117	Theodorus II. Romanus	*non habet*	conſt.		20
118	Joannes IX. Tiburtinus	*non habet*	conſt.		20
119	Benedictus IV. Romanus	*non habet*	conſt.		20
120	Leo V. Latinus	*non habet*	conſt.		21
121	Chriſtophorus I. Rom.	*non habet*	conſt.		21
122	Sergius III. Romanus	*non habet*	conſt.		Fol. 21
123	Anaſtaſius III. Roman.	*non habet*	conſt.		21
124	Landus Sabinus	*non habet*	conſt.		21
125	Joannes X. Romanus	*non habet*	conſt.		21
126	Leo VI. Romanus	*non habet*	conſt.		21
127	Stephanus VIII. alias VII. Romanus	*non habet*	conſt.		21
128	Joannes XI. Romanus	*non habet*	conſt.		21
129	Leo VII. Romanus	*non habet*	conſt.		21
130	Stephanus IX. alias VIII. Romanus	*non habet*	conſt.		21
131	Marinus II. Romanus	*non habet*	conſt.		21
132	Agapetus II. Romanus	*non habet*	conſt.		21
133	Joannes XII. Romanus	*non habet*	conſt.		21
134	Benedictus V.	*non habet*	conſt.		22
135	Joannes XIII. Romanus	*non habet*	conſt.		22
136	Donus, vel Domnus Romanus	*non habet*	conſt.		22
137	Benedictus VI. Romanus	*non habet*	conſt.		22
138	Bonifacius VII.	*non habet*	conſt.		22
139	Benedictus VII. Romanus	*non habet*	conſt.		22
140	Joannes XIV. Papienſis	*non habet*	conſt.		22
141	Joannes XV. Romanus	*habet*	conſt.	L.	22
142	Joannes XVI. Romanus	*non habet*	conſt.		23
143	Gregorius V. Germanus	*non habet*	conſt.		23
144	Silveſter II. Gallus.	*non habet*	conſt.		23
145	Joannes XVII. Romanus	*non habet*	conſt.		23
146	Joannes XVIII. Romanus	*non habet*	conſt.		23
147	Sergius IV. Romanus	*non habet*	conſt.		23
148	Benedictus VII. alias VIII. Romanus	*non habet*	conſt.		23
149	Joannes XIX. Romanus	*non habet*	conſt.		23
150	Benedictus VIII. alias IX. Romanus	*non habet*	conſt.		23
151	Gregorius VI. Romanus	*non habet*	conſt.		24
152	Clemens II. Germanus	*non habet*	conſt.		24
153	Damaſus II. Germanus	*non habet*	conſt.		24
154	Leo IX. Gallus	*habet*	conſt.	a.	24
155	Victor II. Germanus	*non habet*	conſt.		25
156	Stephanus X. alias IX. Lotharingus	*non habet*	conſt.		25
157	Nicolaus II. Allobrox	*non habet*	conſt.		25
158	Alexander II. Mediolanenſis	*habet*	conſt.	1.	25
159	Gregorius VII. Etruſcus	*habet*	conſt.	1.	26
160	Victor III. Beneventanus	*non habet*	conſt.		29
161	Urbanus II. Gallus	*habet*	conſt.	L.	29
162	Paſchalis II. Italus	*habet*	conſt.	3.	30
163	Gelaſius II.	*non habet*	conſt.		32
164	Calliſtus II. Gallus	*habet*	conſt.	1.	32
165	Honorius II. Bononienſis	*habet*	conſt.	L.	33
166	Innocentius II. Romanus	*habet*	conſt.	2.	33
167	Cœleſtinus II. Tuſcus	*non habet*	conſt.		34
168	Lucius II. Bononienſis	*non habet*	conſt.		34
169	Eugenius III. Italus	*habet*	conſt.	3.	34
170	Anaſtaſius IV. Romanus	*habet*	conſt.	2.	38
171	Hadrianus IV. Anglicus	*non habet*	conſt.		40
172	Alexander III. Tuſcus	*habet*	conſt.	9.	40
173	Lucius III. Etruſcus	*non habet*	conſt.		47
174	Urbanus III. Mediolanenſis	*habet*	conſt.	1.	47
175	Gregorius VIII. Benevent.	*habet*	conſt.	1.	48
176	Clemens III. Romanus	*non habet*	conſt.		49
177	Cœleſtinus III. Romanus	*habet*	conſt.	3.	49
178	Innocentius III. Italus	*habet*	conſt.	12.	52
179	Honorius III. Romanus	*habet*	conſt.	8.	63
180	Gregorius IX. Campanus	*habet*	conſt.	14.	71

181 Cœ-

INDEX.

Tom.

181 Cœleſtinus IV. Mediolan. *non habet* conſt. fol. 82
182 Innocentius IV. Januenſis *habet* conſt. 21. 82
183 Alexander IV. Anagninus *habet* conſt. 23.106
184 Urbanus IV. Gallus *habet* conſt. 8.120
185 Clemens IV. Gallus *habet* conſt. 14.133
186 Gregorius X. Placentinus *habet* conſt. 3.152
187 Innocentius V. Gallus *non habet* conſt. 155
188 Hadrianus V. Lygur *non habet* conſt. 155
189 Joannes XX. alias XXI. Hiſpanus *non habet* conſt. 155
190 Nicolaus III. Romanus *habet* conſt. 2.155
191 Martinus II. alias IV. Gallus *habet* conſt. 1.157
192 Honorius IV. Romanus *habet* conſt. 2.158
193 Nicolaus IV. Aſculanus *habet* conſt. 6.159
194 Cœleſtinus V. Samnis *habet* conſt. 1.169
195 Bonifacius VIII. Anagninus. *habet* conſt. 10.173
196 Benedictus X. alias XI. Venetus *habet* conſt. 2.182
197 Clemens V. Gallus *habet* conſt. 4.184
198 Joannes XXI. alias XXII. Gallus *habet* conſt. 15.190
199 Benedictus XI. alias XII. Gallus *habet* conſt. 7.208
200 Clemens VI. Gallus *habet* conſt. 5.254
201 Innocentius VI. Gallus *habet* conſt. 2.258
202 Urbanus V. Gallus *habet* conſt. 2 261
203 Gregorius XI. Gallus *habet* conſt. 10.262
204 Urbanus VI. Neapolitanus *habet* conſt. 3.270
205 Bonifacius IX. Neapolitanus *habet* conſt. 5.272
206 Innocentius VIII. Sulmonenſis *habet* conſt. 1.280
207 Gregorius XII. Venetus *habet* conſt. 3 282
208 Alexander V. Bononienſis *non habet* conſt. 287
209 Joannes XXII. alias XXIII. *habet* conſt. 1.287
210 Martinus III. alias V. Rom. *habet* conſt. 16.288
211 Eugenius IV. Venetus *habet* conſt. 29.319
212 Nicolaus V. Sarzanenſis *habet* conſt. 4.357
213 Calliſtus III. Hiſpanus *habet* conſt. 4. fol. 362
214 Pius II. Senenſis *habet* conſt. 11.365
215 Paulus II. Venetus *habet* conſt. 7.380
216 Sixtus IV. Savonenſis *habet* conſt. 24.387
217 Innocentius VII. Januenſis *habet* conſt. 19.429
218 Alexander VI. Hiſpanus *habet* conſt. 12.452
219 Pius III. Senenſis *non habet* conſt. 464
220 Julius II. Savonenſis *habet* conſt. 31.464
221 Leo X. Florentinus *habet* conſt. 46.525
222 Hadrianus VI. Belga *habet* conſt. 5.622
223 Clemens VII. Florentinus *habet* conſt. 41.633
224 Paulus III. Romanus *habet* conſt. 49.697
225 Julius III. Aretinus *habet* conſt. 25.785
226 Marcellus II. Picenus *non habet* conſt. 816
227 Paulus IV. Neapolitanus *habet* conſt. 21.816

In Secundo Tomo.

228 PIus IV. Mediolanenſis *habet* conſt. 106. fol. 1
229 Pius V. Italus *habet* conſt. 151.189
230 Gregorius XIII. Italus *habet* conſt. 102.387
231 Sixtus V. Italus *habet* conſt. 107.526
232 Urbanus VII. Romanus *non habet* conſt. 756
233 Gregorius XIV. Mediolanenſis *habet* conſt. 19.756
234 Innocentius IX. Bononienſis *habet* conſt. 2.785

In Tertio Tomo.

235 CLemens VIII. Florentinus *habet* conſt. 123. fol. 1
236 Leo XI. Florentinus *non habet* conſt. 195
237 Paulus V. Romanus *habet* conſt. 121.195
238 Gregorius XV. Bononienſis *habet* conſt. 50.418

In Quarto Tomo.

239 URbanus VIII. Florentinus *habet* conſt. 115. fol. 1

INDEX

INDEX
SEXAGINTA UNIUS ROMANORUM
PONTIFICUM,

Quorum Conſtitutiones, juxta temporum ſucceſſiones continentur in hoc Primo Tomo.

LEO I. *Tuſcus*,	habet conſt. 2.	*fol.* 6.
Gelaſius I. *Africanus*,	conſt. 1.	7
Pelagius II. *Romanus*,	conſt. 1.	13
Joannes XV. *Romanus*,	conſt. 1.	22
Leo IX. *Gallus*,	conſt. 2.	24
Alexander II. *Mediolanenſis*,	conſt. 1.	25
Gregorius VII. *Etruſcus*,	conſt. 1.	26
Urbanus II. *Gallus*,	conſt. 1.	29
Paſchaſis II. *Italus*,	conſt. 3.	30
Caliſtus II. *Gallus*,	conſt. 1.	32
Honorius II. *Bononienſis*,	conſt. 1.	33
Innocentius II. *Romanus*,	conſt. 2.	33
Eugenius III. *Italus*,	conſt. 3.	34
Anaſtaſius IV. *Romanus*,	conſt. 2.	38
Alexander III. *Tuſcus*,	conſt. 9.	40
Urbanus III. *Mediolanenſis*,	conſt. 1.	47
Gregorius VIII. *Beneventanus*,	conſt. 1.	48
Cœleſtinus III. *Romanus*,	conſt. 3.	49
Innocentius III. *Italus*,	conſt. 12.	52
Honorius III. *Romanus*,	conſt. 8.	63
Gregorins IX. *Campanus*,	conſt. 14.	71
Innocentius IV. *Januenſis*,	conſt. 21.	82
Alexander IV. *Agnaninus*,	conſt. 23.	106
Urbanus IV. *Gallus*,	conſt. 8.	120
Clemens IV. *Gallus*,	conſt. 14.	133
Gregorius X. *Placentinus*,	conſt. 3.	152
Nicolaus III. *Romanus*,	conſt. 2.	155
Martinus II. alias IV. *Gallus*,	conſt. 1.	157
Honorius IV. *Romanus*,	conſt. 2.	158
Nicolaus IV. *Aſculanus*,	conſt. 6.	159

Cœleſtinus V. *Samnis*,	habet conſt. 1.	*fol.* 169
Bonifacius VIII. *Anagninus*,	conſt. 10.	173
Benedictus X. alias XI. *Venetus*,	conſt. 2.	182
Clemens V. *Gallus*,	conſt. 4.	184
Joannes XXI. alias XXII. *Gallus*,	conſt. 15.	190
Benedictus XI. alias XII. *Gallus*,	conſt. 7.	208
Clemens VI. *Gallus*,	conſt. 5.	254
Innocentius VI. *Gallus*,	conſt. 2.	258
Urbanus V. *Gallus*,	conſt. 2.	261
Gregorius XI. *Gallus*,	conſt. 10.	262
Urbanus VI. *Neapolitanus*,	conſt. 3.	270
Bonifacius IX. *Neapolitanus*,	conſt. 5.	272
Innocentius VII. *Sulmonenſis*,	conſt. 1.	280
Gregorius XII. *Venetus*,	conſt. 3.	282
Joannes XXII. alias XXIII.	conſt. 1.	287
Martinus III. alias V. *Romanus*,	conſt. 16.	288
Eugenius IV. *Venetus*,	conſt. 29.	319
Nicolaus V. *Sarzanenſis*,	conſt. 4.	357
Calliſtus III. *Hiſpanus*,	conſt. 4.	362
Pius II. *Senenſis*,	conſt. 11.	365
Paulus II. *Venetus*,	conſt. 7.	380
Sixtus IV. *Savonenſis*,	conſt. 24.	387
Innocentius VIII. *Januenſis*,	conſt. 19.	429
Alexander VI. *Hiſpanus*,	conſt. 12.	452
Julius II. *Savonenſis*,	conſt. 31.	464
Leo X. *Florentinus*,	conſt. 46.	525
Hadrianus VI. *Belga*,	conſt. 5.	622
Clemens VII. *Florentinus*,	conſt. 41.	633
Paulus III. *Romanus*,	conſt. 49.	697
Julius III. *Aretinus*,	conſt. 25.	785
Paulus IV. *Neapolitanus*,	conſt. 21.	816

BULLARIUM ROMANUM.

S. SIMON PETRUS, PRIMUS PONTIFEX MAXIMUS, ANNO DOMINI XXXIII.

Anno 33.

SIMON PETRUS, Jonæ filius, Andreæ Apoſtoli frater, natione Galilæus, Patria Bethſaida, Piſcator, dum ad mare Tiberiadis retia reficeret, à Chriſto Domino vocatus, ac inter diſcipulos adſcriptus, hominum Piſcator factus eſt. Uxorem habebat, ex qua creditum eſt filiam Petronillam ſuſcepiſſe, cujus memoriam Catholica celebrat Eccleſia; Sed Chriſti obſequio addictus perpetuo conjugali copula donec vixit abſtinuit. Ita autem fidei conſtantia viguit, ita ferventi erga Dominum dilectionis exarſit affectu, ut facile diſcipulos omnes ſuperarit. Ipſe præ cæteris Chriſtum Dominum Unicum Dei vivi Filium audacter confeſſus eſt. Ipſe ut ad Magiſtrum ſuum perveniret, turbulentiſſimo pelago ſe pedibus committere non dubitavit, utque è Phariſæorum manibus eriperet, aliis præ timore fugientibus gladium exemit, militemque percuſſit. Quapropter dignus habitus eſt, cui Paſtor æternus vices ſuas committeret in terris, oves crederet, Cælorum traderet claves, ligandi, atque ſolvendi concederet poteſtatem; ut non immerito Cephas, quod eſt Caput, & Petra firmiſſimum, videlicet, ac poſt Chriſtum ſolidiſſimum Eccleſiæ fundamentum, fuerit appellatus; Hinc Chriſtus Dominus pedes Apoſtolis loturus, ad Petrum primum, uti eorum Principem acceſſit, ac poſt carnis reſumptionem mulieribus apparens injunxit, ut id diſcipulis nunciarent, ſubdens, Et Petro, ut eum à cæteris ob dignitatis excellentiam, quodammodò ſegregatum intelligerent. Accepta autem ab Apoſtolis per Spiritum Sanctum omnium locutione linguarum, Petrus injuncti ſibi muneris haud immemor, ad imbuendum Evangelio Mundum, eos per varias orbis partes diſtribuit, ipſeque populis, qui ex circumciſione crediderant, eruditis, Antiochenaque Eccleſia fundata, Ponto, Galatia, Cappadocia, Aſia, Bithinia peragrata, Urbem Romam omnium Gentium Caput, & Dominam, Apoſtolorum Princeps, ibi perpetuam ſibi, ac ſucceſſoribus Sedem fundaturus, legibus Evangelicæ prædicationis aggreditur quintodecimo Kalendas Februarii, Anno Domini quadrageſimo quarto, Claudii verò Imperatoris anno tertio, ubi cum plurima ob Chriſti prædicationem à Gentibus pertuliſſet, latèque fidem per Occidentalem plagam propagaſſet, tandem una cum Paulo carceri mancipatus, virgiſque cæſus, Paulus quidem capite truncatur ad aquas Salvias extra portam Trigeminam tertio ab Urbe milliario, Petrus autem in ſummitate Janiculi montis, qui Vaticanus appellatur, cruci affixus, Magiſtri ſui mortem imitatus, tertio Kal. Julii, anno Chriſti ſexageſimo octavo, Neronis verò Imperatoris anno tertio decimo vitam finivit; cùm ſediſſet Jeroſolymis annos quinque Antiochiæ annos ſeptem; in Romano verò Pontificatu annos vigintiquattuor, menſes tres, dies duodecim. Ejus corporis formam Nicephorus, ex antiquis monumentis deſcriptam, ac pænè delineatam reliquit. Non craſſa eum ſtatura corporis fuiſſe, ſed quæ aliquanto eſſet erectior, facie ſubpallida, & alba admodum, capilli capitis, & barbæ criſpi, & denſi erant, ſed non admodum prominentes; Oculi quaſi ſanguine reſperſi, & nigri, ſupercilia propè evulſa. Naſus autem longior ille quidem, non tamen in acumen deſinens, ſed preſſus, ſymuſque magis. Clemens verò à Hieronymo relatus addit eum fuiſſe calvum. Ordinavit Epiſcopos 53. Presbyteros in Urbe decem, Diaconos ſeptem. Non vacavit per ejus obitum Romana Sedes.

SANCTUS LINUS PAPA II. ANNO DOMINI LXVIII.

Anno 68.

SAnctus Linus, natione Italus, provincia Tuſcus, patria Volaterranus, patre Herculano, primus Beato Petro in Romano Pontificatu ſucceſſit. Creatus pridie Kalendas Julii, Anno Domini 68. Sedit annos undecim, menſes duos dies 23. Creavit Epiſcopos quindecim, Presbyteros decem & octo. Martyrio affectus eſt nono Kalend. Octobris anno Domini 79. Ejus corpus in Vaticano, juxta Beatum Petrum ſepultum fuit. Non vacavit Sedes.

SANCTUS CLETUS PAPA III.
ANNO DOMINI LXXIX.

Anno 79.

SAnctus Cletus, patria Romanus, ex vico Patricii, Patre Æmiliano, à Beato Petro Apoſtolo ad fidem Chriſti converſus, deinde Presbyrer, moxque Coëpiſcopus, cum Lino ab eodem Petro ordinatus. Creatus nono Kalendas Octobris, anno Domini 79. Vixit annos undecim, menſes ſeptem, dies duos; Ordinavit Presbyteros vigintiquinque. Obiit ſexto Kalendas Maii. Corpus in Vaticano juxta memorias ſanctorum Petri, & Lini ſepultum fuit. Vacavit Sedes dies viginti.

SANCTUS CLEMENS I. PAPA IV.
ANNO DOMINI XCI.

Anno 91.

SAnctus Clemens Primus, Romanus, Fauſtini filius, à Beato Petro Apoſtolo baptizatus, & Diaconus ſibi aſſiſtens, deinde Presbyter, mox Epiſcopus ordinatus. Creatus die 21. Maji, anno Domini 91. Sedit annos novem, menſes ſex, dies quatuor. Creavit Epiſcopos quindecim, Presbyteros decem, Diaconos duos. Trajani juſſu ancora ad collum ligata prope Civitatem Cherſoneſum in mare ſubmerſus eſt, nono Kalendas Decembris, anno Domini 100. poſtea translatus fuit Romam, in Eccleſiam ſui nominis ad Cœlium Montem. Vacavit Sedes dies vigintiduos.

SANCTUS ANACLETUS I. PONT. V.
ANNO DOMINI C.

Anno 100.

SAnctus Anacletus Primus, Antiochi filius, Athenienſis, Græcus, S. R. E. primum Diaconus, deinde Presbyter, & tandem Summus Pontifex, creatus 18. Kalendas Januarii, anno Domini 100. Vixit annos novem, menſes duos, dies vigintiocto. Creavit Epiſcopos ſex, Presbyteros quinque, Diaconos tres. Trajani juſſu capite cæſus, Romæ Martyrio coronatur, tertio Idus Julii, anno Domini 110. juxta Beati Petri corpus, in Vaticano ſepultus eſt. Sedes dies tredecim.

S. EVARISTUS PONT. VI.
ANNO DOMINI CX.

Anno 110.

SAnctus Evariſtus, Judæ Judæi filius, Bethlehemites. Syrus. Creatus 6. Kal. Auguſti anno 110. Sedit annos 8. menſ. 1. dies 28. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros ſex, Diaconos duos. Sub Hadriano Imperatore capitis abſciſſione occubuir, ſeptimo Kalendas Novembris, anno Domini 118. Sepultus fuit juxta Beati Petri Apoſtoli corpus, in Vaticano. Vacavit Sedes dies 19.

S. ALEXANDER I. MART. PONT. VII.
ANNO DOMINI CXVIII.

Anno 118.

SAnctus Alexander Primus, Romanus, Alexandri filius, Creatus pridie Idus Novembris, anno Domini 118. Sedit annos decem, menſes quinque, dies vigintiunum. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros ſex, Diaconos duos. Adriani juſſu ſeptimo ab Urbe lapide martyrio coronatur, ibique ſepelitur, tertia die menſis Maji, anno Domini 129. Vacavit ſedes dies quinque.

S. SIXTUS I. MART. PONT. VIII.
ANNO DOMINI CXXIX.

Anno 129.

SAnctus Sixtus, Romanus, de Regione ſeptima via Lata. Paſtoris filius, Creatus ſeptimo Idus Junii, anno Domini 129. Sedit annos novem, menſes decem. Creavit Epiſcopos quatuor, Presbyteros undecim, Diaconos tres. Martyr occubuit octavo Idus Aprilis, anno Domini 139. Ejus corpus in Vaticano ſepultum eſt. Vacavit Sedes dies duos.

S. TELESPHORUS MART. PONT. IX.
ANNO DOMINI CXXXIX.

Anno 139.

SAnctus Teleſphorus, patria Thurienſis, hodie Terra nova, in Calabria, Anachoretæ filius. Creatus quinto Idus Aprilis, anno Domini 139. Sedis annos decem, menſes octo, dies 27. Creavit Epiſcopos tredecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Martyrium ſubiit Nonis Januarii, anno Domini 150. Corpus ejus in Vaticano ſepultum eſt juxta corpus Sancti Petri. Vacavit Sedes dies ſeptem.

S. HYGINUS MART. PONT. X.
ANNO DOMINI CL.

Anno 150.

SAnctus Hyginus, alias Iginius Græcus, Philoſophi filius, Athenienſis, Creatus Idibus Januarii, anno Domini 150. Sedit annos tres, menſes undecim, dies vigintiocto. Creavit Epiſcopos ſex, Presbyteros quindecim, Diaconos quinque. Sub Antonino martyrium conſummavit, tertio idus Januarii anno 154. Sepultus fuit in Baſilica Vaticana juxta corpus Beati Petri. Vacavit Sedes diem unum.

SANCTUS PIUS PONT. XI.
ANNO DOMINI CLIV.

Anno 154.

SAnctus Pius Primus, Aquileienſis, Creatus 18. Kalendas Februarii, anno Domini 154. Sedit annos undecim, menſes quinque, dies 27. Creavit Epiſcopos duodecim, Presbyteros decem & octo, Diaconos vigintiunum. Obiit Romæ quinto idus Julii, anno Domini 165. Corpus ejus in Vaticano ſepultum. Vacavit Sedes dies tredecim.

S. ANICETUS PAPA, ET MART. PONT. XII.
ANNO DOMINI CLXV.

Anno 165.

SAnctus Anicetus, natione Syrus, de vico Humiſia, Joannis filius, Creatus octavo Kalendas Auguſti, anno Domini 165. Sedit annos novem, menſes octo dies 24. Creavit Epiſcopos 9. Presbyteros 17. Diaconos quatuor. Martyrium ſubiit quintodecimo Kalendas Maji. Corpus ejus via Appia in Cœmeterio, quod poſtea Calliſti appellatum eſt ad Catacumbas, ſecundo ab Urbe milliario ſepultum eſt. Vacavit Sedes dies decem & ſeptem.

SANCTUS CONCORDIUS PONT. XIII.
ANNO DOMINI CLXXV.

Anno 175.

SAnctus Cornelius Soter, Concordii filius, Fundis in Campania ortus, ex Presbytero Sanctæ Romanæ Eccleſiæ à Pio Papa facto, Creatus tertio nonas Maji, anno Domini 175. Vixit annos 7. menſes 11. dies 17. Creavit Epiſcopos 11. Presbyteros 18. Diaconos 9. Obiit Romæ decimo Kalendas Maji, anno Do-

Digitized by Google

mini 182. Sepultus fuit via Appia in Cœmeterio Calliſti, poſtea tranſlatus fuit in Eccleſiam S. Sylveſtri, & Martini in montibus titulo Equitii. Vacavit Sedes dies 21.

S. ABUNDIUS ELEUTHERIUS PONT. XIV.

ANNO DOMINI CLXXXII.

Anno 182. Sanctus Abundius, Neapolitanus, ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſub Pio Papa Preſbytero Cardinali; Creatus pridie Idus Maji, anno Domini 182. Sedit annos 13. dies 13. Creavit Epiſcopos quindecim, Presbyteros duodecim, Diaconos octo. Obiit ſeptimo Kalendas Junii 195. In Vaticano ſepultus. Vacavit Sedes dies quinque.

VICTOR I. PONT. XV.

ANNO DOMINI CXCV.

Anno 195. Victor, Felicis filius, Afer; Creatus Kalendas Junii, anno Domini 195. Sedit annos novem, menſem unum, dies vigintiſex. Creavit Epiſcopos duodecim, Presbyteros quatuor, Diaconos ſeptem. Martyrium ſubiit ſub Severo Imperatore quinto Kalendas Auguſti anno Domini 203. Sepultus fuit juxta ſanctum Petrum in Vaticano. Vacavit Sedes dies undecim.

ZEPHYRINUS PONT. XVI.

ANNO DOMINI CCIII.

Anno 203. Abundius Zephirinus, Romanus, Abundii filius, Creatus ſeptimo Idus Auguſti, anno Domini 203. Sedit annos decem & octo, dies totidem; Creavit Epiſcopos tredecim, Presbyteros totidem, Diaconos ſeptem. Obiit ſeptimo Kalendas Septembris, anno Domini 221. Sepultus fuit Via Appia in Cœmeterio à ſe conſtructo, juxta Catacumbas. Vacavit Sedes dies ſex.

DOMITIUS CALLISTUS I. PONT. XVII.

ANNO DOMINI CCXXI.

Anno 221. Domitius Calliſtus, Domitii filius, Romanus, de vico Caſtrorum Ravennatum; Creatus quarto Nonas Septembris, anno Domini 221. Sedit annos quinque, menſem unum, dies duodecim; Creavit Epiſcopos octo, Presbyteros decem & octo, Diaconos quatuor: Martyrium conſummavit ſexto Kalendas Octobris anno Domini 227. Sepultus via Aurelia, in Cœmeterio Callipodii, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies ſex.

URBANUS I. PONT. XVIII.

ANNO DOMINI CCXXVII.

Anno 227. Urbanus Primus, Romanus, Pontiani filius, Creatus Kalendis Octobris, anno Domini 227. Sedit annos ſex, menſes ſeptem, dies quatuor. Creavit Epiſcopos octo, Presbyteros novem, Diaconos quinque; pro Eccleſia Dei multa paſſus, tandem captus, & ter vicibus via Nomentana abſciſſus; Martyrii lauream adeptus eſt die 25. Maji anno Domini 233. Sepultus in via Appia, in Cœmeterio Calliſti, cum B. Cæcilia, Tiburtio, Valeriano, & Maximo, quos vivens Chriſto lucrifecerat. Vacavit Sedes dies triginta.

CALPURNIUS PONTIANUS PONT. XIX.

ANNO DOMINI CCXXXIII.

Calpurnius Pontianus, Romanus, Calpurnii filius, Creatus octavo Kalendas Julii, Anno Domini 233. Sedit annos quinque, dies duos. Creavit Epiſcopos ſex, Presbyteros totidem, Diaconos quinque, & poſt multas calamitates, & gravia tormenta, pro fide Chriſti in Sardinia paſſa, fuſtibus mactatus Martyrium conſummavit, tertiodecimo Kalendas Decembris, anno Domini 237. Corpus à Sardis Chriſtianis decenter conditum, triennio ferme inſulam decoravit, quod Sanctus Fabianus Papa, ex Sardinia Romam advectum, in Cœmeterio Calliſti, via Appia, ſepelivit. Vacavit Sedes diem 1. Anno 233.

ANTERUS PONT. XX.

ANNO DOMINI CCXXXVII.

Anterus, natione Græcus, patria Petilianus, ex Petilia Urbe quondam Magnæ Græciæ, nunc Calabriæ dictæ, patre Romulo; Anno 237. Creatus in Sardinia, ubi vitam Monaſticam ducebat, undecimo Kalendas Decembris, anno Domini 237. Epiſcopum unum creavit; Tertio Nonas Januarii 238. capite cæſus martyrio coronatur, & Via Appia lapide ab Urbe tertio ſepelitur, deinde in Templum ſancti Silveſtri in Campo Martio tranſlatus fuit. Vacavit Sedes dies tredecim.

FABIANUS PONT. XXI.

ANNO DOMINI CCXXXVIII.

Fabius Fabianus, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Fabii filius, Creatus die 17. Januarii, anno Domini 238. Anno 238. Sedit annos quindecim, dies quatuor. Creavit Epiſcopos undecim, Presbyteros vigintiduos, Diaconos octo. Martyrio coronatur tertiodecimo Kalend. Februarii, anno Domini 253. In Cœmeterio Calliſti Via Appia ſepultus, & tandem in ſanctorum Silveſtri, & Martini in Montibus tranſlatus. Vacavit Sedes annum unum, dies quatuor.

CORNELIUS PONT. XXII.

ANNO DOMINI CCLIV.

Cornelius Romanus, Caſtini filius, ex S.R Eccleſiæ P. Card. Creatus pridie Anno 254. Kal. Maji, anno Domini 254. Sedit annos 2. menſ. 4. dies 8. Creavit Epiſc. 8. Diac. 4. Plumbatis cæſus, capite truncatur 18. Kal. Octobr. anno 256. Sepultus fuit à B. Lucina in quadam Crypta arenaria, in prædio ſuo, prope Cœmeterium Calliſti, Via Appia. Vacavit Sedes menſem 1. dies 5.

Schiſma primum in Romana Eccleſia, inter S. Cornelium Papam & Novatianum Antipapam.

Novatianus Romanus, S. R. E. Presb. Card. Pſeudo-pontifex, ſedit contra Cornelium, alioſque poſt eum Rom. Pont. annos circiter ſex, à quo ſecta Novatianorum exorta eſt.

LUCIUS I. PONT. XXIII.

ANNO DOMINI CCLVI.

Lucius Romanus, Porphirii filius, Creatus duodecimo Kalendas Decembris, Anno 256. anno Domini 256. Sedit annos duos, menſes tres, dies tredecim. Creavit Epiſcopos ſeptem

Digitized by Google

Presbyteros quatuor, Diaconos totidem. Martyrio coronatus quarto Nonas Martii 258. in Cœmeterio Calliſti via Appia ſepelitur. Vacavit Sedes menſem unum, dies quinque.

STEPHANUS I. PONT. XXIV.
ANNO DOMINI CCLVIII.

Anno 258. JUlius Stephanus, Romanus, Julii filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Archidiaconus, Creatus octavo idus Aprilis anno 258. Sedit annos tres, menſes tres, dies 26. Creavit Epiſcopos tres, Presbyteros ſex, Diaconos quinque. Valeriani juſſu decollatus, martyrium complevit quarto Nonas Auguſti anno Domini 260. Corpus, cum ſede ſanguine ejus conſperſa, in crypta, quæ eſt in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliatio ſepelitur. Vacavit Sedes dies viginti-duos.

SIXTUS II. PONT. XXV.
ANNO DOMINI CCLX.

Anno 260. SIxtus Secundus, junior, natione Græcus, patria Athenienſis, Philoſophi filius, Creatus nono Kalendas Septembris anno Domini 260. Sedit menſes undecim, dies decem & octo. Creavit Epiſcopos duos, Diaconos ſeptem. Martyrio coronatur die ſexta Auguſti anno 261. Vacavit Sedes menſem unum, dies quinque.

DIONYSIUS PONT. XXVI.
ANNO DOMINI CCLXI.

Anno 261. DIonyſius ex Turia, Calabriæ urbe, Monacus Græcus, ſeu potius Anachoreta, Presbyter Cardinalis Eccleſiæ Romanæ, Creatus quarto Idus Septembris anno 261. Sedit annos undecim, menſes tres, dies quatuordecim. Creavit Epiſcopos ſeptem, Presbyteros duodecim, Diaconos ſex. Obiit ſeptimo Kalendas Januarii anno Domini 272. Sepultus eſt in cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies quinque.

FELIX I. PONT. XXVII.
ANNO DOMINI CCLXXII.

Anno 272. FElix Primus, Romanus, Conſtantii filius, Creatus Romæ pridie Kalendas Januarii anno Domini 272. Sedit annos duos, menſes quatuor, dies 29. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros novem, Diaconos quinque. Martyrio coronatur tertio Kalendas Junii anno Domini 275. Corpus ejus via Aurelia, milliario ab Urbe ſecundo ſepultum, in baſilica, quam antea in honorem Dei ipſe condiderat. Vacavit Sedes dies quinque.

EUTYCHIANUS PONT. XXVIII.
ANNO DOMINI CCLXXV.

Anno 275. EUtychianus Etruſcus, patria Lunenſis, Marini filius, Creatus pridie Nonas Junii, anno Domini 275. Sedit annos octo, menſes ſex, dies quatuor. Creavit Epiſcopos novem, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Martyr occubuit Corpus ejus ſepultum eſt in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliatio. Vacavit Sedes dies novem.

CAIUS PONT. XXIX.
ANNO DOMINI CCLXXXIII.

CAjus, Caji Maximi filius, Dalmata, patria Salonitanus, Creatus Romæ 16. Kalendas Januarii, anno Domini 283. Sedit annos duodecim, menſes quatuor, dies ſex. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros viginti-quinque, Diaconos octo. Martyrium conſummavit decimo Kalendas Maji, anno Domini 296. Sepultus in Cœmeterio Calliſti, via Appia, tertio ab Urbe milliario. Vacavit Sedes dies 25. Anno 283.

MARCELLINUS PONT. XXX.
ANNO DOMINI CCXCVI.

MArcellinus, Projecti filius, Romanus, Creatus Kalendis Julii, anno Domini 296. Sedit annos ſeptem, menſes novem, dies 27. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros quatuor, Diaconos duos. Sub Maximiano Imperatore Martyrio coronatur ſexto Kalendas Maji, anno Domini 304. Vacavit Sedes menſes ſex, dies 25. Anno 296.

MARCELLUS I. PONT. XXXI.
ANNO DOMINI CCCIV.

MArcellus Primus, Benedicti filius, Romanus de regione ſeptima via Lata, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus die vigeſimo primo Novembris, anno Domini 304. Sedit annos quinque, menſes ſex, diem unum & viginti. Creavit Epiſcopos vigintiunum, Presbyteros vigintiquinque, Diaconos duos. Martyr occubuit 17. Kalendas Februarii, anno Domini 310. Cujus corpus B. Lucina ſepelivit in Cœmeterio Priſcillæ, via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti. Anno 304.

EUSEBIUS PONT. XXXII.
ANNO DOMINI CCCX.

EUſebius, natione Græcus, patre Medico, Creatus Nonis Februarii, anno Domini 310. Sedit annos duos, menſes ſeptem, dies vigintiunum. Creavit Epiſcopos quatuordecim, Presbyteros tredecim, Diaconos tres. Obiit Kalendis Octobris, anno Domini 312. Vacavit Sedes Pontificia dies ſeptem. Anno 310.

MILTIADES PONT. XXXIII.
ANNO DOMINI CCCXII.

MIltiades, vel Melchiades, natione Afer, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus quarto Idus Octobris anno Domini 312. Sedit annos tres, menſes duos, dies vigintiunum. Creavit Epiſcopos duodecim, Presbyteros quatuordecim, Diaconos quinque. Obiit quarto Idus Decembris anno Domini 315. Corpus ejus via Appia in Calliſti Cœmeterio ſepultum eſt. Vacavit Sedes dies 17. Anno 312.

S. SILVESTER I. PONT. XXXIV.
ANNO DOMINI CCCXV.

SAnctus Silveſter, Rufini filius, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus quinto Kalendas Januarii, anno Domini 315. Sedit annos 21. dies quatuor. Creavit Epiſcopos 65. Presbyteros 42. Diaconos 26. Conſtantinum Magnum Imperatorem baptizavit, ab eoque Italiam dominio Anno 315.

donatus

donatus fuit. Obiit pridie Kalendas Januarii anno 335. Ejus corpus ſepultum in Cœmeterio Priſcillæ, via Salaria, tertio ab Urbe milliario; poſtea tranſlatum fuit ad Eccleſiam, ab ipſo Silveſtro fundatam, ſub titulo Equitii, nunc S. Silveſtri in Montibus, & ſub altare majus reconditum. Vacavit Sedes dies 15.

MARCUS PONT. XXXV.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.

ANNO 336. MArcus Romanus, Priſci filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, Creatus 17. Kalendas Februarii, anno Domini 336. Vixit menſes octo, dies vigintiduos. Creavit Epiſcopos quinque, Presbyteros ſeptem, Diaconos quinque. Obiit eodem anno, nonis Octobris. Sepultus eſt in Cœmeterio Balbinæ, via Ardeatina, quod Ipſe conſtruxerat. Vacavit Sedes dies viginti.

JULIUS I. PONT. XXXVI.
ANNO DOMINI CCCXXXVI.

ANNO 336. JUlius Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis à ſancto Silveſtro factus. Creatus die 26. mentis Octobris, anno Domini 336. Sedit annos quindecim, menſes quinque, dies decem & ſeptem. Creavit Epiſcopos novem, Presbyteros decem & octo, Diaconos tres. Obiit Romæ pridie idus Aprilis anno Domini 352. In Cœmeterio Calepodii, tertio ab urbe lapide ſepultus. Vacavit Sedes dies vigintiquinque.

LIBERIUS PONT. XXXVII.
ANNO DOMINI CCCLII.

ANNO 352. LIberius, Romanus, Auguſti filius, S. R. E. Diac. Card. à beato Silveſtro Papa ordinatus. Creatus 8. Idus Maji, anno 352. Sedit annos 15. menſes 4. dies 17. Creavit Epiſcop. 19. Presb. 18. Diac. 5. Obiit Romæ 8. Kal. Octobris anno 367. Sepultus via Salaria, in Cœmeterio Priſcillæ. Vacavit Sedes dies 23.

Schiſma ſecundum in Romana Eccleſia inter Liberium Papam & Felicem Antipapam.

Felix Romanus, Pſeudopontifex, Patre Anaſtaſio, Diac. Card. Sedit contra Liberium, in exilium juſſu Conſtantii Imperatoris ejectum, annum 1. menſ. 3. dies 2. Eodem jubente Conſtantio, quem excommunicaverat, cervice abſciſſa, ſi falſus vixit Pontifex, verus martyr occubuit.

DAMASUS PONT. XXXVIII.
ANNO DOMINI CCCLXVII.

ANNO 367. DAmaſus Hiſpanus, ex Oppido Luſitaniæ, Vimarenſi, diœceſis Braccarenſis, Antonii filius, Presb. Card. Creatus, & Conſecratus Romæ 18. Kalendas Octobris anno Domini 367. Vixit A. 17. menſ. 2. dies 27. Creavit Epiſc. 62. Presb. 31. Diac. 11. Obiit 4. Idus Decembris anno 384. Sepultus eſt via Ardeatina; Tranſlatus poſtea fuit in Eccleſiam Laurentii, quam ipſe condiderat ad Theatrum Pompeii. Vacavit Sedes dies 31.

Schiſma tertium in Romana Eccleſia inter Damaſum legitimum Pontificem, & Urſicinum Antipapam.

Urſicinus S. R. E. Diac. ægrè ferens Damaſi electionem, collecta ſeditioſorum hominum manu Romanum Epiſcopum ſe fieri extorquet, & tandem cædibus utrinque perpetratis, Urſicinus ab Urbe ejicitur, Roma Damaſo pacifico Pont. remanente.

SIRICIUS PONT. XXXIX.
ANNO DOMINI CCCLXXXV.

ANNO 385. SIricius Romanus, ex patre Tiburtio, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis Sanctæ Pudentinæ, titulo Paſtoris. Creatus & Conſecratus pridie Idus Januarii anno Domini 385. Vixit annos tredecim, menſem unum, dies quatuordecim. Creavit Epiſcopos trigintaduos, Presbyteros unum & triginta, Diaconos decem & novem. Obiit anno Domini 398. Sepultus eſt in Cœmeterio Priſcillæ via Salaria. Vacavit Sedes dies viginti.

ANASTASIUS I. PONT. XL.
ANNO DOMINI CCCXCVIII.

ANNO 398. ANaſtaſius Primus Romanus, Maximi filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis. Creatus, & Conſecratus pridie Idus Martii anno Domini 398. Sedit annos quatuor, menſem unum, dies tredecim. Creavit Presbyteros octo, Diaconos quinque, Epiſcopos decem. Obiit quinto Kalendas Maji, anno Domini 402. Sepultus eſt in Cœmeterio ſuo ad Urſum Pileatum, via Portuenſi; poſtea à Sergio juniore tranſlatum eſt in titulum Equitii. Vacavit Sedes dies vigintiunum.

INNOCENTIUS I. PONT. XLI.
ANNO DOMINI CCCCII.

ANNO 402. INnocentius Primus, patria Albanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis. Creatus, & Conſecratus octacto Idus Maji anno Domini 402. Vixit annos quindecim, menſes duos, dies decem. Creavit Epiſcopos 54. Presbyteros triginta. Diaconos quindecim. Obiit ſexto Kalendas Auguſti anno Domini 417. Corpus ejus ſepultum in Cœmeterio ad Urſum Pileatum, ad S. Vibianam, poſtea tranſlatum fuit ad titulum Equitii. Vacavit ſedes dies 22.

ZOSIMUS PONT. XLII.
ANNO DOMINI CCCCXVII.

ANNO 417. ZOſimus natione Græcus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis ab Innocentio Papa factus, quintus Papa Regnicola. Creatus, & Conſecratus 13. Kalendas Septembris anno Domini 417. Vixit annum unum, menſes quatuor, dies ſex. Creavit Epiſcopos octo, Presbyteros decem, Diaconos tres. Obiit 7. Kalendas Januarii, anno Domini 418. Corpus ejus ſepultum fuit via Tiburtina, in Baſilica ſanctorum Martyrum Laurentii, & Stephani, extra muros, juxta criptam, prope corpus ſancti Laurentii Martyris. Vacavit Sedes diem unum.

BONIFACIUS I. PONT. XLIII.
ANNO DOMINI CCCCXVIII.

ANNO 418. BOnifacius I. Romanus, S. R. E. Card. Secundi Presb. filius. Creatus, & Conſecratus 5. Kal. Januarii, anno Domini 418. Sedit annos 4. menſ. 9. dies 24. Creavit Presbyteros 13. Diac. 3. Epiſc. 36. Obiit octavo Kal. Novemb. anno 423. Sepultus eſt Via Sa- in Cœmeterio S. Felicitatis m. Vacavit Sedes dies 9.

Schiſma quartum in Eccleſia Romana contigit anno 410. Eulalius enim Romanæ Eccleſiæ Archidiaconus poſt electum Bonifacium, in Baſilica Lateranen. eligitur; Synodus autem Ravennæ juſſu Honorii Imperatoris coacta Eulalium depoſuit, qui poſt

tres menſes, dies quindecim, Nonia Aprilis initæ dignitati ita coactus abdicavit, & Boniſacins Poot. remanſit.

CÆLESTINUS I. PONT. XLIV.
ANNO DOMINI CCCCXXIII.

ANNO 423.

CÆleſtinus Primus, Romanus, Sanctæ Romanæ Eeeleſiæ Diaconus Cardinalis, Priſci Filius. Creatus, & Conſecratus nonis Novembris anno Domini 423. Sedit annos octo, menſes quinque, dies tres. Creavit Epiſcopos ſexagintaduos, Presbyteros trigintaduos, Diaconos duodecim. Obiit octavo Idus Aprilis anno Domini 332. Sepelitur via Salaria. Vacavit Sedes dies vigintiunum.

SIXTUS III. PONT. XLV.
ANNO DOMINI CCCCXXXII.

ANNO 432.

SIxtus Tertius Romanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Sixti Filius, Creatus, & Conſecratus quarto Kalendas Maji, anno Domini 432. Sedit annos ſeptem, menſem unum. Creavit Epiſcopos 52. Presbyteros vigintiduos, Diaconos duodecim. Obiit quinto Kalendas Aprilis, anno 440. Sepultus via Tiburtina ad S. Laurentium, extra muros in crypta, juxta corpus ejus. Vacavit Sedes menſem unum, dies ſexdecim.

LEO PRIMUS PONT. XLVI.
ANNO DOMINI CCCCXL.

ANNO 440.

SAnctus Leo Magnus, Quintiani filius, Natione Tuſcus, S. R. E. Archidiaconus, Creatus, & conſecratus 4. Idus Maji, die Dominico, anni 440. Vixit annos 20. Menſes 10. dies 28. Creavit Presbyteros 81. Diac. 31. Epiſcopos per diverſa loca 185. Obiit die 11. Aprilis 461. & primus omnium Pontificum ſepultus fuit in Baſilica S. Petri Principis Apoſtolorum. Vacavit ſedes dies 18.

I.

De rebus Eccleſiæ non alienandis.

Hanc prohibitionem latius edixit hic idem Pontifex in ejus reſcripto ad Gallia Metropolitanos die 11. Decembris. & Agapetus Primus ad Caſarium Epiſcopum Arelatenſem. Necnon plerique alii Pontr. in Decretal. & Sex. atque Clem. Et notabo etiam infra in conſtit. 5. Pauli II. Ambitioſæ. fol. 384.

Iſte autem Pontiſex intet Sanctos relatus fuit, ejuſque feſtum agitur die 11. menſis Aprilis.

Conſtitutionem de non infeudandis Civitatibus, Terris, & locis S. R. E. edidit Pius V. quam habes in Tom. 2. num. 35. Admonet, ſol. 236. eam confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Conſt. 4. Sacroſancti, Tom. 4. f. 17. Bona verò Juriſdictionalia ad Eccleſias, & loca pia ſpectantia, in ſeudum, aut emphyteuſim dare, vel ultra triennium locare, ſeu hujuſmodi conceſſiones renovare, aut prorogare prohibuit idem S. D. N. Urb. VIII. Conſt. 51. Humanæ. in d. Tom. 4. ſol. 106.

Edita An. D. 447.

LEO PAPA UNIVERSIS EPISCOPIS, *per Siciliam conſtitutis, in Domino Salutem.*

Exordium.

OCcaſio ſpecialium querelarum, curam nobis providentiæ generalis indicit, ut quod in duabus Provinciæ veſtræ Eccleſiis improbè geſtum, injuſtéque præſumptum eſt, id conſtitutione perpetua ab omni Epiſcoporum uſurpatione reſecemus.

Cauſa hujus Conſtitut. * aliàs Tauromenitanis.

§. 1. Tauromimitania * enim Clericis Eccleſiæ deplorantibus nuditatem; eò quòd omnia ejus prædia vendendo, donando, & diverſis modis alienando, Epiſcopus diſſiparet, etiam Panormitani Clerici, quibus nuper eſt ordinatus Antiſtes, ſimilem querimoniarum, in ſancta Synodo, cui præſidebamus, de uſurpatione prioris Epiſcopi, cauſam detulerunt.

Prohibitio alien. bona Eccleſiæ.

§. 2. Quamvis ergo ordinatum à nobis ſit, quemadmodum utriuſque Eccleſiæ utilitatibus conſulatur; ne tamen hoc pernicioſum nequiſſimæ deprædationis exemplum, cuiquam poſt hac fiat imitabile, hanc præcepti noſtri formam apud dilectionem veſtram volumus eſſe perpetuam; qua, ſine exceptione decernimus, ut ne quis Epiſcopus de Eccleſiæ ſuæ rebus, audeat quidquam vel donare, vel commutare, vel vendere. Niſi ſortè ita aliquid horum faciat, ut meliora proſpiciat, & cum totius Cleri tractatu, atque conſenſu, id eligat, quod non ſit dubium Eccleſiæ profuturum.

Pœnæ contravenientium.

§. 3. Nam Presbyteri vel Diaconi, aut cujuſcumque ordinis Clerici, qui conniventiam in Eccleſiæ damna miſcuerint, ſciant ſe & ordine & communione privandos: quia plenum juſtitiæ eſt, (fratres cariſſimi) ut non ſolùm Epiſcopi, ſed etiam totius Cleri ſtudio, Eccleſiaſticæ utilitatis incrementa ſerventur, & eorum munera illibata permaneant, quæ pro animarum ſuarum ſalute, fideles de propria ſubſtantia, Eccleſiis contulerunt.

Dat. 11. Calendas Novembris Alipio V. C. Conſ. Dat. P. A. S. die 20. Octobr.

II.

Confirmatio Sacri, & quarti Oecumenici Concilii Chalcedonenſis, in his duntaxat quæ ad fidei cauſam ſpectant. Et comprobatio actorum in Sacro primo & Oecumenico Concilio Nicæno.

Iſta Synodus Chalcedonenſis congregata fuit, authoritate hujuſmet Pontifi.is, qui de hoc egit cum Theodoſio Imperatore in epiſt. data die 13. Octobr. anni 449. à me hic ſedulò prætermiſſa.

Hanc eamdem Synodum 4. loco S. R. E. veneratur, Nicænam verò primo loco, ut in cap. 2. & ſeqq. diſt. 15. & 16. & plenè de eo agit Gelaſ. I. in conſtit. ſeq. & Eug. IV. inſ. in ejus conſtit. 23. Cantate. §. 10. ſol. 346.

Edita A. D. 453.

LEO EPISCOPUS, *Sanctæ Synodo apud Chalcedonem habitæ.*

Exultatio de peracto Concilio Chalced.

OMnem quidem fraternitatem veſtram noſſe non ambigo, definitiones ſanctæ Synodi, quæ ob confirmationem fidei in Chalcedonenſi civitate celebrata eſt; toto corde me fuiſſe complexum: quia nulla ſinebat ratio, ut qui unitatem Catholicæ fidei dolebam ab hæreticis fuiſſe turbatam, non exultanter in integrum rediiſſe gauderem.

Approbatio d. Concilii.

§. 1. Hoc autem non ſolùm ex ipſo beatiſſimæ conſenſionis affectu, ſed etiam in epiſtolis meis, quas poſt reditum meum ad Conſtantinopolitanæ urbis Antiſtitem dedi, potuiſſetis agnoſcere, ſi vobis reſponſionem Sedis Apoſtolicæ manifeſtare voluiſſet. Ne ergo per malignos interpretes dubitabile videatur, utrum quæ in Synodo Chalcedonenſi per unanimitatem veſtram de fide ſtatuta ſunt, approbem; hæc ad omnes fratres & Coepiſcopos noſtros, qui prædicto Concilio interſuerunt, ſcripta direxi, quæ glorioſiſſimus, & clementiſſimus Princeps, ſicut popoſci, in notitiam veſtram mittere pro Catholicæ fidei amore dignabitur, ut & fraterna univerſitas, & omnium fidelium corda cognoſcant, me non ſolùm per fratres, qui vicem meam executi ſunt, ſed etiam per approbationem geſtorum Synodalium, propriam vobiſcum iniiſſe ſententiam, in ſola videlicet fidei cauſa (quod ſæpe dicendum eſt) propter quam generale Concilium, & ex præcepto Chriſtianorum Principum, & ex conſenſu Apoſtolicæ Sedis placuit congregari, damnatis hæreticis, qui ſi corrigi voluiſſent, nulla penitus reſideret de vera Domini noſtri JESU Chriſti incarnatione dubitatio.

Damnatio ſectatorum Neſtorii, Eutychetis, & Dioſcori.

§. 2. Unde ſi quis umquam auſus fuerit, vel Neſtorii perfidiam tueri, vel Eutychetis ac Dioſcori impium dogma defendere, à Catholicorum communione reſecetur, nec habeat ejus corporis participationem, cujus abnegat veritatem, fratres cariſſimi.

Comprobatio actorum in Synodo Nicæna.

§. 3. De cuſtodiendis quoque Sanctorum Patrum ſtatutis, quæ in Synodo Nicæna inviolabilibus ſunt fixa decretis, obſervantiam veſtræ ſanctitatis admo-

neo,

neo, ut jura Eccleſiarum, ſicut ab illis trecentis decem & octo Patribus divinitus inſpirata ſunt, ordinata permaneant. Nihil alienum improbus ambitus concupiſcat, nec per alterius imminutionem ſuum aliquis quærat augmentum. Quantumlibet enim extortis aſſentationibus ſeſe inſtruat vanitatis elatio, & appetitus ſuos Conciliorum æſtimet nomine roborandos, infirmum atque irritum erit quidquid à prædictorum Patrum Canonibus diſcreparit. Quorum regulis Apoſtolica Sedes quàm reverenter utatur, ſcriptorum meorum, quibus Conſtántinopolitani Antiſtitis conatus repuli, poterit ſanctitas veſtra lectione cognoſcere, me, auxiliante Domino noſtro, & Catholicæ fidei, & paternarum traditionum eſſe cuſtodem.

Dat. P. A. 13. die 21. Mart. Dat. 12. Calend. Aprilis, Opilione viro clariſſ. Conſ.

HILARIUS PRIMUS PONT. XLVII.
ANNO DOMINI CCCCLXI.

Anno 461. Hilarius Sardus, Calaritanus, Criſpini filius, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Creatus, & conſecratus fuit 3. Kal. Maji. Sedit Annos 6. Menſes tres, dies 10. Creavit Epiſcopos paſſim 22. Presbyteros 25. Diaconosque 6. Obiit die 6. Kalen. Auguſti Anno 467. Sepultus eſt ad S. Laurentium in Crypta. Vacavit Sedes dies 10.

SIMPLICIUS PRIMUS PONT. XLVIII.
ANNO DOMINI CCCCLXVII.

Anno 467. Simplicius, Caſtini, aliàs Caſtoris, filius, Tiburtinus, Creatus anno 467. Sedit in Pontificatu annos 15. Menſes 7. & dies 7. Creavit Presbyteros 58. Diaconos 11. Epiſcopos per diverſa loca 36. Obiit 6. Non. Martii Anno Domini 483. Vacavit Sedes dies 6.

FELIX II. DICTUS III. PONT. XLIX.
ANNO DOMINI CCCCLXXXIII.

Anno 483. Felix II. dictus III. Romanus, ex Patre Felice itidem genitus, Presbyter Cardinalis de domo Anicia. Vixit annos 8. Menſes 11. dies 18. Creavit Presbyteros 28. Diaconos.... Epiſcopos per diverſa loca 31. Obiit anno Domini 492. 5. Kal. Martii. Vacavit Sedes dies quinque.

GELASIUS PRIMUS PONT. L.
ANNO DOMINI CCCCXCII.

Anno 492. Gelaſius Primus, ex Patre Valerio Epiſcopo Africano, Creatus, & conſecratus V. Nonas Martii, Anno Domini 492. Sedit in Pontificia Sede annos 4. Menſes. 8. dies 19. Creavit Presbyteros 22. Diaconos 2. Epiſcopos 67. Obiit 11. Kalen. Decembris 496. Sepultus ad S. Petrum Apoſtolum. Vacavit Sedes dies 6.

De authoritate Summi Romani Pontificis, in damnandis à fide Catholica deviantibus: Retractandiſque malè actis Conciliis, & benè geſtis approbandis.

Conſonat Leon. IX. Conſt. 2. incipiens Cum ex, inf. fol. 25. ubi notabo.

Hic autem Pont. inter Sanctos relatus eſt, ejuſque feſtivitas agitur die 21. menſis Novembris.

Edita A. D. 496.

GELASIUS EPISCOPUS
Urbis Romæ ad Dardanos.

Eutychianæ hæreſis ſectatores à S. R. E. traſſionibus deviant.

Valde mirati ſumus, quod veſtra dilectio, quaſi novam veluti difficilem quæſtionem, & adhuc tamquam inauditum quippiam noſſe deſiderat, quòd Eutychianæ peſtilentiæ communicatores, non habêtes quid pro ſuæ perditionis obſtinatione reſpondeant, frequenti jam ratione convicti, miſſata contentione ſubmurmurant, non quia ſit alicujus momenti, quæ garriunt, ſed quia non inveniunt penitus quid loquantur; Ubi magis eos, qui catholicis ſenſibus inſtituti ſunt, adhuc hærere miramur, quàm illos, qui à veritate exciderunt, & ab antiqua Eccleſiæ traditione ſunt devii, profanasque vocum novitates, & ineptias caducæ perverſitatis obtendunt, quibus eos veſtra dilectio retulit jactitare. Ideoque Acacium non putare jure damnatum, quòd non ſpeciali Synodo videatur fuiſſe dejectus; & inſuper dementiam ſuæ vanitatis accumulant, pueriliter adjicientes præcipuè Pontificem regiæ Civitatis.

§. 1. Quapropter ſtultitiam reſpuentes inanium querelarum, perquirere vos oportet ab ipſis Beatis Apoſtolis, & conſiderare prudenter, quoniam Patres noſtri Catholici, doctique Pontifices, in unaquaque hæreſi quolibet tempore ſuſcitata, quicquid pro fide, pro veritate, pro communione Catholica, atque Apoſtolica, ſecundùm ſcripturarum tramitem, prædicationemque majorum facta ſemel congregatione ſanxerunt, inconvulſum voluerunt, deinceps firmumque conſtare, nec in eadem cauſa denuò quæ præfixa fuerant, retractari, qualibet recenti præſumptione permiſerint, ſapientiſſimè prævidentes, quoniam ſi decreta ſalubriter cuiquam liceret iterare, nullum contra ſingulos quoſque prorſus errores, ſtabile perſiſteret Eccleſiæ conſtitutum, ac ſemper iiſdem furoribus recidivia, omnis integra diffinitio turbaretur. Nam ſi limitibus etiam præfixis poſitarum ſemel ſynodalium regularum, non ceſſant eliſæ peſtes reſumptis certaminibus contra fundamentum ſeſe veritatis attollere, & ſimplicia quæque corda percutere; quid fieret ſi ſubinde fas eſſet perfidis inire Concilium? cum quamlibet illa manifeſta ſit veritas nunquam deſit quod pernicioſa depromat & falſitas, tametſi ratione vel auctoritate deficiens, ſola tamen contentione non cedens. Quæ majores noſtri divina inſpiratione cernentes, neceſſariè præcaverunt, ut contra unamquamque hæreſim coacta Synodus, pro fide, communione & veritate Catholica atque Apoſtolica promulgaſſet, non ſinerent poſt hæc novis retractationibus mutilari, ne pravis occaſio præberetur, quæ medicinaliter fuerāt ſtatuta pulſandi, ſed auctore cujuſlibet inſaniæ, ac pariter errore damnato ſufficere judicarunt, ut quiſque aliquando hujus erroris cōmunicator exiſteret, principali ſentētia damnationis ejus eſſet obſtrictus, quoniam manifeſtè quilibet vel profeſſione ſua, vel communione poſſet agnoſci.

Cujus authore Eutychio ſemel jam damnato, in Conc. Chalcedonenſi omnes ejus ſequaces damnati cenſentur, nec de d. damnationis retractatione agi unquam poteſt.

§. 2. Et ut priora taceamus, quæ diligens inquiſitor facilè poterit veſtigare, Sabellium damnavit Synodus, nec ut ſectatores ejus poſteà damnarentur, neceſſe fuit, in ſingulos viritim Synodos celebrari, ſed pro tenore conſtitutionis antiquæ, cunctos qui vel pravitatis illius, vel communionis extitere participes, univerſalis Eccleſia duxit eſſe refutandos.

Ideq; damnato Sabellio, ejus ſectatores pro damnatis habiti ſunt.

§. 3. Sic propter blaſphemias Arii, forma fidei communioniſque Catholicæ, Nicæno prolata conventu, Arianos omnes, vel quiſquis in hanc peſtem ſive conſenſu, ſive communione deciderit, ſine retractatione concluſit.

Idem de Ario.

§. 4. Sic Eunomium, Macedonium, Neſtorium Synodus ſemel geſta condemnans, ulteriùs ad nova Concilia venire non ſivit, ſed univerſos quocumque modo in hæc conſortia recidentes, tradito ſibi limite Synodali, refutavit Eccleſia, nec unquam rectè ceſſiſſe manifeſtum eſt, qualibet neceſſitate cogente, novis auſibus quæ fuerint ſalubriter conſtituta, temeraſſe.

Idem de Eunomio, Macedonio, & Neſtorio.

§. 5. Propterea in tempeſtate quoque perſecutionis Arianæ, plurimi Catholici Sacerdotes de exiliis pace reddita, reſpirantes, ſic cum Catholicis nihilominus fratribus Eccleſias compoſuere turbatas, ut non tamen illius Synodi Nicænæ quicquid de fide & communione Catholica & Apoſtolica definierat, immutarent, nec nova quemquam prolapſum damnatione percellerent; ſed illius tenore decreti, niſi reſipuiſſent, cenſerent eſſe damnatos.

Reſipiſcentes & ab Ario recedentes à Sancta R. E. recepti ſunt.

§. 6. Quibus convenienter (ut dictum eſt) ex pa-

Sedis Apoſtolicæ au-

thoritas eſt, Concilia approbare.

terna traditione perpenſis, confidimus, quòd nullus jam veraciter Chriſtianus ignoret uniuſcujuſque Synodi conſtitutum, quod univerſalis Eccleſiæ probavit aſſenſus, non aliquam magis exequi Sedem præ ceteris oportere quàm primam, quæ & unamquamque Synodum ſua auctoritate confirmat, & continuata moderatione cuſtodit, pro ſuo ſcilicet principatu, quem beatus Petrus Apoſtolus Domini voce perceptum, Eccleſia nihilominus ſubſequente, & tenuit ſemper & retinet.

Quæ Sedes Acacium ad ſe reducere multifariam tentavit.

§. 7. Hæc dum Acacium certis comperiſſet indiciis à communione Catholica deviaſſe, diutius iſta non credens, quippe quem noverat executorem ſæpè neceſſariæ diſpoſitionis ſuæ contra hæreticos extitiſſe, per triennium fere litteris deſtinatis, eumdem monere non deſtitit, ſicut per diverſos miſſa frequenter ſcripta teſtantur. Quibus ille cùm debito ſilentio diu non reſpondere proponeret, Epiſcopalis quoque directa legatio eſt, ac nihilominus pagina deſtinata, quæ præmoneret, eum ſuorum ante meminiſſe geſtorum, & quæ primitus pro fide Catholica deſudaſſet, oportere reſpicere. Conteſtans & blandiendo pariter & minando, ne ſe à corpore Catholicæ unitatis abſcinderet, ſimulque quoniam hunc Joannes, ſecundæ Sedis Antiſtes, gravibus pulſaret objectis; ad primæ Sedis audientiam cohortatus eſt, vel venire debere, vel mittere. Licet enim Synodus iteranda non eſſet, tamen congrueret, ut cujuſlibet Civitatis Epiſcopus, primæ Sedis judicium non vitaret, ad quod convenerat ſecundæ Sedis Antiſtes, qui niſi à prima Sede non poſſet audiri, præcipuè qui præjudicatis animis nulla Synodo à Græcis fuiſſet excluſus, etiam apud eos cauſam ſuam, nec poſſet omninò dicere, nec deberet, quia ab inferioribus Epiſcopis potior niſi à prima Sede (ſicut dictum eſt) vel diſcuti potuiſſet, vel ſi ita ratio poſtulaſſet, addici etiam, cunctis Orientalibus Epiſcopis cum ipſo Acacio in Petri communione recidentibus, eùm Secundæ Sedis Epiſcopus Catholicus ab externæ communionis hominibus eſſet nullatenus judicandus.

Acacius autem d. Sedem Apoſtolicam deſpexit, & pejora commiſit.

§. 8. Sed Acacius non ſolùm deſpexit ſatisfacere poſtulatis, verùm etiam ipſam legationem Sedis Apoſtolicæ, blandimentis, præmiis, perjuriiſque deceptam, quibus ei cum Imperatore promiſit, integram Præſulis Apoſtolici cauſam de omnibus eſſe ſervandam Petri communione pollutam redire perfecit, in tantum Sedis Apoſtolicæ deſpiciens poteſtatem, ut non ſolùm ejus auctoritati non cederet, ſed etiam potius in conſortium communionis externæ, per legatos ſuos niteretur abducere, fieretque Apoſtolicæ Sedi neceſſitas eos ipſos, quos direxerat Sacerdotes, honore pariter & communione privare, ne tali contagione videretur infecta, ſatisque monſtraret, non ſe Acacii ſpecialiter odiſſe perſonam, ſed reſpuere fœdera perditorum, quæ etiam in ſuis Pontificibus deteſtata convenienter horreret, nihilominus autem literis ſuis Acacius indicarat, & in Alexandrini Petri ſe communionem, quem ex petita Sedis Apoſtolicæ auctoritate, executor ipſe quoque damnaverat, ſine ejuſdem Apoſtolicæ Sedis conſultatione, promptiſſimè recidiſſe, & accuſationem Joannis, laudeſque Petri proprio ſermone deferre, de quibus, ſi utique confidebat magis vel venire, vel mittere debuiſſet, ut & præſentem de mendaciis quæ dicebat, poſſet confutare Joannem, & præconia Petri quæ digeſſerat, rationabiliter allegaret. Quod cum minimè fecerit, ſatis evidenter oſtendit, nec Joannem ſe poſſe convincere, nec legitimè receptum Petrum habere fiduciam perdocendi, ſolum que ſibi monſtrabit ineſſe propoſitum lacerandi Catholicos, hæreticoſque laudandi, ſeſeque eorum potius, quos laudabat, docuit eſſe participem, quàm Catholicorum quos nitebatur decolorare, conſortem, tulitque de ſe ipſe judicium, cum damnati hominis communione pollutus, damnationis ejus factus eſt particeps. Ita & Sedes Apoſtolica, quod ad neceſſariam diligentiam reſpiceret, nil omiſit, & Acacius ſecundùm formam Synodi Chalcedonenſis, qua error, cui communicavit, eliſus eſt, ſicut de hæretico homine ſcriptum eſt, ſuo judicio condemnatus apparuit, juſtéque Sedes Apoſt. quæ utique ſe Alexandrinum Petrum damnaſſe, non etiam ſolviſſe memorat, ne per Acacii priſtinam communionem, Petri quoque Collegium, cui Acacius communicaverat, incideret, ipſum competenter Acacii à ſua communione ſubmovit. Quapropter utrum errori, vel prævaricationi communicaverit Acacius, quid opus erat nova diſcuſſione cognoſcere? eum jam literis ſuis eſſet ipſe confeſſus, ac ſicut ſcriptum eſt, Ore tuo juſtificaberis, & ore tuo condemnaberis, verborum ſuorum vinculis, & reus teneretur, & jure plectendus.

Ad ejuſque judicium venire contempſit, ſed Anatolius Legatos miſit.

§. 9. Cur ipſe in nova cauſa, quam Synodus nulla præceſſerat, Joannem, quem ſuis literis impetebat, qualemcumque ſecundæ Sedis Epiſcopum, in primæ Sedis B. Petri Apoſtoli judicio confutare deſpexit, & ut cauſam diceret, ſeu per ſe, ſeu per alium, vel venire vel deſtinare contempſit? indignum habens cujuſlibet Civitatis Antiſtites ad primæ Sedis venire judicium, ad quod Secundæ Sedis cerneret veniſſe Pontificem, quod Anatolius Conſtantinopolitanæ Urbis Epiſcopus miſſis legationibus pro ſua perſona feciſſe monſtratur. Ecce etiam in hac parte vocem non habent conquerentes. Ecce inquam ad legitimum eſt vocatus examen, ubi vel ſuas partes juſtis allegationibus defenſaret. Si ille Apoſtolicæ Sedis refugit examen in Joannis Catholici Pontificis negotio veſtigando, quemadmodum Sedes Apoſtolica de receptione Petri hæretici ſua auctoritate reſoluti, Acacii fuerat ſecutura judicium? An Sedem Apoſtolicam congruebat, Parœciæ Heraclienſis Eccleſiæ, id eſt Conſtantinopolitani Pontificis, vel quorumlibet aliorum, qui cum eodem, vel propter eum fuerant congregandi, judicium præſtolari? cum Apoſtolicam ejuſdem primæ Sedis audientiam Conſtantinopolitanus Epiſcopus declinaret, qui utique etiam ſi Metropolitani eſſet jure ſuffultus, etiam ſi inter Sedes haberet locum, primæ tamen Sedis cognitionem fas non habuit refutandi, ad quam ſecundùm Canones, appellante ſecundæ Sedis Antiſtite, vocabatur ad noſtrorum cauſam.

Acacius itaque ſe reum faſſus eſt, & non jure ad legitimum recuſavit comparere Sedis Apoſt. judicium, & etiam literis ſuis convincitur communicator erroris in Concil. Chalcedon. Concilio damnati.

§. 10. Hoc ipſo ſatis oſtendit, reum ſe eſſe confeſſum, qui ad legitimum judicium poſtulatus, adeſſe contempſit; nec poterat ultra differri, ne ſicut dictum eſt, antiqua illius communione durante, cum ſeſe jam ſociaſſet externè, Sedes quoque Apoſtolica per eum pollueretur contagiis perfidorum; dignumque eſſet, vel prævaricatorem, vel contemptorem judicii competentis manifeſtiſſimè ſcilicet de ſuo negotio deſperantem, à Catholica atque Apoſtolica integritate & communione ſecludi. Hic ſi examinatio quæritur, jam judicio non erat opus, poſteaquam & literis ſuis ipſe confeſſus eſt, & ad legitimum judicium vocatus adire pertimuit. Si auctoritatis pondus inquiritur, Chalcedonenſis Synodi tenor, cum Apoſtolica Sede conſentiens, & illius definitionis executio, reperitur condemnati illic erroris communicator effectus; præfixæ nihilominus ibidem particeps damnationis apparuit. Quoniam idem ipſe error, qui ſemel eſt cum ſuo auctore damnatus, participe quolibet pravæ communionis effecto, & execrationem ſui geſtat, & pœnam. Hoc tenore etiam Timotheus Hillurus, atque ipſe Alexandrinus Petrus, qui ſecundùm certè Sedem quoquomodo tacuiſſe videbantur, non repetita Synodo, ſed auctoritate tantummodo Sedis Apoſtolicæ, ipſo quoque Acacio poſtulante, vel exequente, probatur eſſe damnatus. Nunc autem ipſi doceant legitimè fuiſſe Petrum purgatum, & ab omni hæreticorum contagione ritè diſcretum, cùm ei communicavit Acacius ſi ejus communicatorem putant Acacium aliquatenus excuſandum, aut ſi, quod magis eſt verum, convenienter atque legitimè Petrum probare non poterunt expiatum, propter quod etiam ad Apoſtolicæ Sedis judicium Acacius vel venire, vel deſtinare non auſus eſt, reſtat ut in ejus communicatione fuerit, & qui ei communicavit, infectus.

Sedes Apoſt. omnes judicat, & à

§. 11. Non reticemus autem, quòd cuncta per mundum novit Eccleſia; quoniam quorumlibet ſen-

tentiis

nemine judicatur, nec ullo modo ab ea appellatur.

tentiis ligata Pontificum, Sedes B. Petri Apoſtoli jus habeat reſolvendi, utpote quod de omni Eccleſia fas habeat judicandi, neque cuiquam de ejus liceat judicare judicio. Siqnidem ad illam de qualibet mundi parte Canones appellari voluerint, ab illa autem nemo ſit appellare permiſſus. Quapropter cùm ſatis conſtet, Acacium nullum habuiſſe pontificium, ſententia Sedis Apoſtolicæ damnatum, ſine ulla ejus notione ſolvendi, dicant certè qua Synodo hoc ille præſumpſit, quod nec ſie quidem abſque Apoſtolica Sede fas haberet efficere? cujus Sedis Epiſcopus? cujus Metropolitanæ Civitatis Antiſtes? nunne Parœciæ Heraclienſis Eccleſiæ? Si illi certè licuit ſine Synodo ſententiam Apoſtolicæ Sedis abrumpere, nulla ejus conſulatione quæſita, ita ne verò non licuit primæ Sedi Chalcedonenſis Synodi conſtituta, ſicut decuit exequenti hujuſmodi prævaricatorem ſua auctoritate detrudere?

Damnatque & abſolvit omnes ſive præceſſerit Synodus quæ malè judicaverit ſive non.

§. 12. Sed nec illa prætetimus, quod Apoſtolica Sedes frequenter, ut dictum eſt, more majorum, etiam ſine ulla Synodo præcedente, & abſolvendi quos Synodus iniquè damnaverat, & damnandi nulla exiſtente Synodo, quos oportuit habuerit facultatem.

Athanaſium in Synodo damnatum abſolvit.

§. 13. Sanctæ memoriæ quippe Athanaſium Synodus Orientalis addixerat, quem tamen exceptum Sedes Apoſtolica, quia damnationi Græcorum non conſenſit abſolvit.

Joannem Conſtantinopolitanum itidem abſolvit.

§. 14. Sanctæ memoriæ nihilominus Joannem Conſtantinopolitanum, Synodus etiam Catholicorum Præſulum certè damnarat, quem ſimili modo Sedes Apoſtolica etiam ſola, quia non conſenſit abſolvit.

Flavianum quoque liberavit. & Dioſcorum condemnavit. ac Epheſinam Synodum malè ſecundo loco actam improbavit.

§. 15. Itemque ſanctæ memoriæ Flavianum, Pontificum Congregatione damnatum, pari tenore, quoniam ſola Sedes Apoſtolica non conſenſit, abſolvit, potiuſque qui illic receptus fuerat Dioſcorum ſecundæ Sedis Præſulem ſua auctoritate damnavit, & impiam Synodum non conſentiendo ſubmovit, ac pro veritate, ut Synodus Chalcedonenſis fieret, ſola decrevit, in qua Pontificibus innumeris qui latrocinio corruerant Epheſino veniam poſcentibus, ſola conceſſit, & in ſua perfidia permanentes nihilominus ſua auctoritate proſtravit, quam, Congregatio quæ illic pro veritate reparanda collecta fuerat, eſt ſequuta. Quoniam ſicut id quod prima Sedes non probaverat, conſtare non potuit, ſic quod illa cenſuit judicandum, Eccleſia tota ſuſcepit.

Synodus Calcedonenſis, d. Synodum Epheſinam jure damnavit, quod univerſalis Eccleſia rationabiliter approbavit.

§. 16. Ubi etiam conſequenter oſtenditur, quia malè geſta, Synodus, id eſt contra ſcripturas ſanctas, contra doctrinam Patrum, contra Eccleſiaſticas regulas, quam tota meritò Eccleſia non recepit, & præcipuè Sedes Apoſtolica non probavit per benè geſtam Synodum, id eſt ſecundùm ſcripturas, ſecundùm traditionem Patrum, ſecundùm Eccleſiaſticas regulas, pro fide Catholica, & comunione prolatam, quam cuncta recepit Eccleſia, quam maximè Sedes Apoſtolica comprobavit, ut debuerit, & potuerit immutari. Benè verò geſtam Synodum juxta ſupradictum modum, nova Synodo nullatenus immutandam. Proinde ſi Eutychen fatentur hæreticum, malè geſtam apud Epheſum Synodum, qua eſt receptus, pariter fatebuntur, & per benè geſtam, Synodum Chalcedonenſem, quod Eutyches, vel cum eo ſentientes talia, ſunt rejecti, velint, nolintque conſentiunt, atque ideò benè geſtam Synodum novis exagitationibus refricari non licuiſſe cognoſcant. Qui ſi forſitan dixerint, eo tenore Epheſinam quoque Synodum non licuiſſe mutari, rurſus hæc eadem quæ ſupra deprompſimus, planius repetita perpendantur, id eſt quia contra fidem, contra veritatem, communionemque Catholicam, veréque Chriſtianam, non rectè geſta Synodus, legitima Synodo pro fide, veritate, communioneque Catholica, veréque Chriſtiana modis omnibus ſecludenda eſt, & injuſta Synodus, juſta Synodo ſubmovenda.

Synodus ſemel benè acta nuſquam retractatur.

§. 17. Pro fide autem & veritate & communione Catholica, bona Synodus, veréque Chriſtiana, ſemel acta, nulla nec poteſt, nec debet, novæ Synodi iteratione convelli; ſed ſecundùm benè geſtam Synodum, rectéque præfixam, ſi quis ab ejus tramite deviarit, conſequenter, ac ſufficienter ejus definitione plectendus, meritoque illius ſubjacet conſtitutis.

& ab ea deviantes damnati cenſentur.

Nec opus eſt per ſingulos quoſque deviantes, juréque plectendos, novas rurſus Synodos introduci, cum ex illius tramite, quæ auctorem cum errore damnavit, quiſquis quolibet modo, quolibet titulo complex ejuſdem fuerit factus erroris, ut ejus ſe contagione polluerit, competenter, & particeps ejuſdem damnationis exiſtat, ejuſque pœna puniatur obſtrictus, cujus maluit inire conſortium.

Eutychen negantes fuiſſe hæreticum, Eutychiani ſunt & damnati cum ipſo Eutyche.

§. 18. Quæro ergo ab his, quid de Eutyche ſentiant? fuiſſe ne hæreticum, an aſſerunt non fuiſſe? ſi non fuiſſe contẽdunt, quid ambagibus agunt? quid circuitionibus præſtigiiſq; ſe contegũt? palam ſe Eutychianos eſſe pronuncient, ut in ejus ſacrilego furore convicti, veritatis molibus obruatur, apertéque cognoſcant, non ſolùm hæc ipſa peſtis Eutychiana, quantum Chriſtiano dogmati probetur inimica, ſed quantas alias hæreſes, eaſque graviſſimas, in ſua pravitate contineat, ut in quibus foveis volutentur, & in quod præcipitium baratrumque mergantur, intelligant. Simul autem ſi Eutychen hæreticum negant, & omnimodis publicatur, quod ideò de omnibus Eutychianæ peſti communicantibus, ſuppreſſo veluti hoc ipſo errore contendunt, ut nos per talium hominum, quod abſit, inſidias captioſaſque tendiculas, in Eutychetis inſaniam nitantur inducere; quod quidem etiam ſi non negent, ſive ſcientes, ſive neſcientes facere conſtantur.

Eundem hæreticum eſſe fatentes d. Synodum Epheſ. illum recipientem improbam fuiſſe admittunt, ac Synodum Chalcedon. eundem cum Dioſcoro damnantem juſtam fuiſſe ſupponunt, ideoque jure à Sede Apoſt. comprobatã fatentur.

§. 19. Sin verò & Eutychen hæreticum negare non audent, reſtat ut contra Catholicam fidem, non Synodum nuncupandam, ſed conſpirationem potiùs perditorum fuiſſe conſentiant, quæ apud Epheſum, Eutychete reducto, perculit Sanctæ memoriæ Flavianum, cunctoſque qui illic aderant Sacerdotes, militari terrore compulerit tanto ſceleri præbere conſenſum. Atque ideò nobis neceſſe eſt, pravam perverſamque conſpirationis illius, & latrocinalem fuiſſe perhibeant actionem, eamque debuiſſe modis omnibus aboleri, & ideò juſtam, bonam, veraciter Chriſtianam Chalcedonenſem Synodum proceſſiſſe definiant, in his quibus Eutychete depulſo, cum ſuo fautore Dioſcoro, hæreſim eorum erroremque damnavit. Hanc ergo Synodum (ut dictum eſt) bonam, veram, juſtam, Chriſtianamque eſſe non dubitant, per quam illa noxia ſit remota.

Et ideo deviantes à d. Synodo Chalcedonenſi, vel eis communicantes damnati ſunt.

§. 20. Perſpiciant ergo tandemque concedant, quòd quiſquis ab ejus juſtæ, Chriſtianæ, veræque Synodi fide, communione & veritate deviarit, vel ab ea deviantibus communionem miſcuerit, ſufficienter atque competenter ſecundùm ipſius definita, teneatur obſtrictus, quoniam mala Synodus, bona debuit ſubmoveri. Bona verò Synodus, nulla cauſa eſt, cur alia debeat Synodo retractari, ne ipſa retractatio ejus conſtitutis deroget firmitatem.

Et ſectatores Eutychetis eadem damnatione ligantur.

§. 21. Proinde quicumque Congregationis Epheſinæ tenentur affectu, quid adhuc Acacii tantummodo nomen obtendunt, & non palàm ſe ſectatores Eutychetis, qui illic receptus fuerat, profitentur?

Illum verò execrantes, Synod. Chalcedonenſem non iterandam, ſed exequendam eſſe cognoſcunt.

§. 22. Qui ſi refugiunt, atque Eutychen ſe perhibent execrari, ſimul ergo & Epheſinam qua malè receptus eſt, conſpirationem jure caſſatam, & Chalcedonenſem Synodum, qua rejecta eſt, meritò conſentient inſtitutam, atque ita Synodum, quæ pro fide Catholica ſit præfixa, ſecundùm veſtram formam, ſicut dictum eſt, perſpicient novellis non potuiſſe quæſtionibus ventilari, ſed juxta ejus tenorem ſemel legitimè, juſtéque deprompeum, & jura probari recta ſectantes, & ſentientes contraria refutari, quod Sedes Apoſtolica, ſicut decuit antiqua traditione cuſtodiens, non Synodum duxit iterandam, ſed in eis prævaricatore pellendo, hanc eamdem Synodum potius exequendam.

Acacio itaque improbe Chalcedon. Synodi retractationem tentavit.

§. 23. Quapropter ſi quis adhuc ſecundùm Chalcedonenſem Synodum hæc ab Apoſtolica Sede geſta reprehendit, præterquam quod & hæc qua ſuperius aſtruximus & multiplici poteſt ratione convinci

multò

multò magia tamen Acacio non licuiſſe fatebitur iſta tentare.

Joannemq; antiſtitem Catholicum impiè expulſit, & Petrum hæreticum ſubrogari permiſit.

§. 24. Dicat ergo qua ipſe Synodo Joannē ſecundæ Sedis Antiſtitem qualemcumque, certè Catholicum, & à Catholicis ordinatum, nec de Catholica fide & cōmunione aliquatenus impetitū, duxerit excludendū & hæreticum manifeſtum Petrum, ſua quoq; executione damnatum, Pontifici Catholico permiſerit ſubrogandum? Cùm etiam ſi reus manifeſtus eſſet Joannes, poſt eum ſaltem Catholicum coveniſſet præfici Sacerdotem, ſicut ipſe quoq; ſuis ſacris ſanctæ memoriæ Timotheo Catholico in Alexandria faciendum promiſiſſe legitur Imperator. Qua Synodo tertiæ Sedis Epiſcopum Calendionem, idem expelli fecit Acacius, nihilominus eumdem Petrum tam hæreticum manifeſtum, ut eidem palàm neceſſe communicare prætenderet, ſua paſſus eſt diſpoſitiooe ſubſtitui? Qua denique per totum Orientem Synodo ejectis orthodoxis nullo crimine maculatis, pravos quoſque, & criminibua involuros, ſua proviſione ſuppoſuit? Qua Synodo tot aliena privilegia neſandua populator invaſit?

Aliaque enormia patravit.

§. 25. Sed libri oon ſufficient, ſi tragœdias ejus, quas per Eccleſias totius Orientis exercuit, ſigillatim ſcribere moliamur. An illud ipſius argumentum nobia extimant opponendum, quo facinora ſua in imperialem niſus eſt jactare perſonam? Cur igitur, quando voluit ubſtitit Baſiliſco tyrannn certè & hæretico vehementer infeſto? Cur ipſi Imperatori Zenoni, quia palàm Antiocheno Petro ooluit communicare, ſuam nnn ſubdidit voluntatem? Ecce potuit, & in aliis reſultare, ſi vellet. Sed ut ea quæ latiùs explicanda ſunt, omittamus, quidquid ipſe Zenon Imperator ſuis literis profitetur, cuncta ſeſe ex Acacii geſſiſſe conſilio, nec hoc eum fallere literis ſuis, ipſe pariter reſtatur Acacius, qui & eum nihilominus univerſa rectè geſſiſſe conſcripſit, & ſuo conſilio hæc eadem geſta non tacuit. Quaſi verò tantùm in Alexandrini Petri commuoione Acacius prævaricator extiterit, & non in omoibus quos vel fecit, depulſis Catholicis Pontificibus tamquam Tyrannus, Eccleſiia quibuſque præponi, vel taliter præpoſitis perverſa communione permixtus eſt, qui hoc ipſo ſecundùm Canones fuerant ab Eccleſiaſtica communione pellendi, quod ſe paſſi ſunt ſucceſſores vivia Sacerdocibus adhiberi. Quis autem non perſpiciat Chriſtianus, quòd Catholicis Pontificibus propria Sede dejectis, uon niſi hæretici potuerint introduci? qoibus tamen cunctis, vel auctor fuit Acacius ſubrogandis, vel ſubrogatis communicator acceſſit. His utique qui à commuuione hæreticorum nullatenus diſcrepabaur. Cur ergo vel cum hæc fieri videret Acacius, non, ſicut ſub Baſiliſco jam fecerat, ad Apoſtolicam Sedem referre curavit? ut ſi ſolus ipſe non poterat, junctis cum eadem conſiliis, atque tractatibus, apud Imperatorem poſſent quæ Religioni competerent allegari. Nam ſi Baſiliſcus, ut dictum eſt, tyrannus & hæreticus, ſcriptis Apoſtolicæ Sedis vehementer infractus eſt, & à plurimis revocatus exceſſibus, quanto magis legitimus Imperator, qui ſe Catholicum videri volebat, potuit cum Apoſtolica Sede cunctorum quoque Pontificum moderata ſuggeſtione mitigari? præcipuè cùm ejuſdem Acacii eſſet ſpecialis fautor & amator, & qui literis ſuis tam ipſum Acacium, quàm ſanctæ memoriæ Papam Simplicium magnia laudibus extuliſſet; doceretur quòd hæreticia conſtantiſſimè reſtitiſſet. Cur tanto tempore Acacius inter iſta conticuit? niſi quia præpediri nolebat ullatenua, quæ pro hæreticis deſiderabat impleri. Ponamus tamen etiam ſi nulla Synodus præceſſiſſet, cujus Apoſtolica Sedes rectè fieret executrix, cum quibus erat de Acacio Synodus ineunda? nunquid cum his, qui jam participes tenebantur Acacio, & per Orientem Catholicis Sacerdotibus violenter excluſis, perque exilia diverſa relegatis, ſocii evidenter exiſtebant communionis externæ, prius ſe ad hæc conſortia transfereotes, quam Sedis Apoſtolicæ ſcita conſulerent? Cum quibua ergo erat Synodus ineunda? Catholici Pootifices fuerant undique jam depulſi, ſolique remanſerant ſocii perfidorum, cum quibua jam nec licebat habere conventum, quia moris Eccleſiaſtici omninò noo eſſet cum his qui pollutam communionem tenerent, permixtamque cum perfidia ullum miſcere conſilium. Propheta quoque dicente, non ſedi in concilio vanitatia, & cum iniqua gerentibus non introibo. Odivi Congregationem malignorum, & cum impiis non ſedebo. Rectè igitur per Chalcedonenſis Synodi formam hujuſmodi prævaricatio repulſa eſt potius, quàm ad Concilium, quod nec opus erat poſt primam Synodum, nec cum talibus habere licebat, adducta eſt. Nam & quid ageretur de fide Catholica, ſi intelligere voluiſſent, ignorare non poterant, cum viderent Catholicos Pontifices nulla Synodi diſcuſſione, nullo Concilio, præcipuè cum novas cauſas eſſe perpenderent, toto oriente depelli, & cæteri quid caverent ex illorum diſcere qualitate potuiſſent. Reſtat igitur ut illius partis eos fuiſſe ſit clarum, cui ſe poſt tot experimenta dediderunt, meritóque ab Apoſtolica Sede, ceteriſque Catholicis non jam conſulendi erant, potiùs, ſed notandi.

Conſtantinopolitanam Eccleſiam prætendebat aliis eſſe majorem ob Imperatoris præſentiam, &c.

§. 26. Riſimus autem quòd prærogativam volunt Acacio comparari, quia Epiſcopus fuerit regiæ Civitatis. Nunquid apud Ravennam, apud Mediolanum, Syrmium, apud Treviros, multis temporibus non conſtitit Imperator? Nunquid nam harum Urbium Sacerdotes ultra menſuram ſibimet antiquitua deputatam, quippiam ſuis dignitatibus uſurparunt? Nunquid Acacius, ut Joannem qualemlibet hominem, Catholicum tamen, à Catholicia ordinatum de Alexandria excluderet, Petrumque in hæreſi jam detectum atque damnatum, abſque Sedis Apoſtolicæ conſultatione reciperet, aliqua Synodo ſaltem illis habita, hoc audacter arripuit, ut Calendionem de Antiochia pelleret, hæreticumque Petrum, quem ipſe quoque damnaverat, abſque notitia Sedis Apoſtolicæ rurſus admitteret, aliqoa Syoodo id feciſſe monſtratur? Si certè de dignitate agitur Civitatum, ſecundæ Sedis & tertiæ, major eſt dignitas Sacerdotum, quam ejus Civitatis, quæ non ſolum inter Sedes minimè numeratur, ſed nec inter Metropolitanorum jura cenſetur. Nam quod dicitis regiæ Civitatis, alia poteſtas eſt Regni ſecularis, alia Eccleſiaſticarum diſtributio dignitatum. Sicut enim quamvis parva Civitas prærogativam præſentis Regni non minuit, ſic Imperialis præſentia menſuram diſpenſationis religioſæ non mutat. Sit clara Urbs illa poteſtate præſentis Imperii, Religio tunc ſub eadem firma, tunc libera, tunc provecta conſiſtit, ſi potius hoc præſente propriam teneat ſine ulla perturbatione menſuram. Poſtremò, ſi ſibi de Imperatoris præſentia blandiuntur, & inde putant Conſtantinopolitanæ Civitatis Epiſcopi potiorem fieri poſſe perſonam; audiant Martianum ejuſdem Principem Civitatis, poſteà quam pro augmento Urbia ipſius Sacerdotis interceſſor accedens, contra regulas obtinere nihil potuit, Sanctæ memoriæ Papam Leonem ſummis laudibus proſecutum, quòd canonum regulas violari nulla fuerit ratione perpeſſus. Audiant Anatolium ejuſdem Sedis antiſtitem, clerum potiùs Conſtantinopolitanum, quàm ſe tentaſſe talia confitentem, atque in Apoſtolici Præſulia totum dicentem poſitum poteſtate. Ipſum B. Papam Leonem Sedis Apoſtolicæ præſulem, cujus Synodus Chalcedonenſis auctoritate firmata eſt, quicquid ultra quam ab eodem pro fide & communione Catholica, atque Apoſtolica illic agendum, conſtaret eſſe delegatum, per occaſionem Congregationis illius præter Nicænos Canones nova videretur actione tentatum, competenti reſutatiooe vacuaſſe. Eaque nihilominua etiam ſub Sanctæ memoriæ Papa Simplicio, Legatum Sedia Apoſtolicæ Sanctæ memoriæ Probum Canuſinæ Urbis Epiſcopum, Leone Principe tunc petente præſente, docuiſſe nullatenus poſſe tentari, neque hic protſus præbuiſſe conſenſum. Atque ideò non ad Civitatia cujuſlibet reſpiciant qualitatem, ſed modum diſpenſationis Eccleſiaſticæ, paterna traditione firmatum convenienter obſervent.

§. 27. Di-

Ipſumq. pro religione Catholica apud Imperatorem nihil egiſſe demonſtrat.

§. 27. Dicatur autem de Aleaandrino, & Antiocheno Epiſcopis certis ex cauſis Principem magis illa quæ geſta ſunt, non Acacium percepiſſe, ſed Principi Chriſtiano decuerat ſuggerere Sacerdotem maaimè cujus familiaritate & favore fruebatur, ſalvam fore de ejuſdem injuria contumeliaque vindictam, tantùm ut Eccleſiæ fineret Chriſtianus princeps regulas cuſtodiri, quia & nova in utroque Pontifice cauſa eſſet exorta, & novam diſcuſſionem conſequenter inquireret, & ſicut ſemper eſſet effectum, ac divinæ pariter leges, humanæque cenſerent, ut Sacerdotali Concilio de Sacerdotibus judicia proſenirent, non à ſæculari viderentur qualeſcumque Pontifices, & ſi errore humanitus accedente; non tamen religionem ullatenus excedentes poteſtate percelli. An adhuc juſta ratione Principi ſuggerenda non erat Regiæ Civitatis honore ſublimis? ſi factus erat in regia Civitate ſublimior, tanto magis in his ſuggerendis debuit eſſe conſtantior. Si autem in his quæ pro religione fuerant exerenda, extitit contemptibilis, & aut ſegnis, aut fiduciam non habens intimandi, in quo per regiam Civitatem major effectus eſt? an ut per ea ſuæ prævaricationis exereret potius tyrannidem, quàm cauſas religionis legitimè procuraret?

Nathan Prophetæ exemplum contra ipſum Acacium adducit.

§. 28. Nathan Propheta, palàm publicéque in facie Regi David, & commiſſum pronunciavit errorem, & ipſum commiſiſſe non tacuit, & confeſſione correctum conſequenter abſolvit.

Et S. Ambroſii aliud exemplum.

§. 29. Beatæ memoriæ Ambroſius Mediolanenſis Sacerdos Eccleſiæ, majori Theodoſio Imperatori communionem publicè palámque ſuſpendit, atque ad pœnitentiam redegit regiam poteſtatem.

Leonisq. PP.

§. 30. Beatæ memoriæ Papa Leo, ſicut legitur, Imperatorem Theodoſium juniorem, Epheſino latrocinio liberè coarguit, excedentem.

Hilarii etiam Papæ.

§. 31. Sanctæ memoriæ quoque Papa Hilarius Anthemium Imperatorem, cum Philotheus Macedonianus ejus familiaritate ſuffultus, diverſarum conciliabula nova ſectarum in Urbem vellet inducere, apud Beatum Petrum Apoſtolum palàm ne id fieret clara voce conſtrinxit, in tantum ut non ea facienda cum interpoſitione Sacramenti idem promitteret Imperator.

Simplicii quoque & Felicis Pontificum.

§. 32. Sanctæ memoriæ nihilominus Papa Simplicius, & poſt eum Sanctæ memoriæ Papa Felix, non ſolum Baſiliſcum Tyrannum, ſed etiam Imperatorem Zenonem, pro iiſdem ipſis exceſſibus, auctoritate libera ſæpius increpaſſe noſcuntur, flectique potuiſſet, * niſi Conſtantinopolitani Præſulis accenderetur inſtinctu, qui particeps externæ communionis effectus, neceſſariò in quod inciderat, jam fovebat; malens in ſuæ prævaricationis obſtinatione perſiſtere, quàm corandus ad ſalubria remeare, ſicut ipſe rerum probavit eventus.

* aliàs potuiſſent.

Eugenii Epiſcopi Carthaginenſis.

§. 33. Ecce nuper Hunorico Regi Vandalicæ nationis, vir magnus & egregius, Sacerdos Eugenius Carthaginenſis Epiſcopus, multique cum eodem Catholici Sacerdotes, conſtanter reſtiterunt ſævienti, cunctaque extrema tolerantes, hodieque perſecutoribus reſiſtere non omittunt.

Ipſiuſmet Pontificis alia exempla adducit.

§. 34. Nos quoque Odoaeri barbaro hæretico Regnum Italiæ tunc tenenti, cum aliqua non facienda præciperet, Deo præſtante, nullatenus paruiſſe manifeſtum eſt.

Acacium verò non Imperatori reſtitiſſe, ſed potius faviſſe oſtendit.

§. 35. Hic autem vir bonus Acacius, & Sacerdos eximius, in tantum ſe & ſuggerere potuiſſe monſtravit, & noluiſſe deprompſit, imò faviſſe patefecit, ut & Imperator cuncta ſe ea ejus geſſiſſe conſilio non taceret, & ipſe Imperatorem magnis præconiis elevaret iſta facientem, ſeſeque prodidit his agendis rebus fuiſſe participem.

Imperator injuſtè dejecit Antiſtites abſque aliqua Synodo.

§. 36. Sed eſto, Calendion Imperatoris nomen abſtulerit. Joannes Principi mentitus fuiſſe jactetur, quæ tamen cùm novæ eſſent cauſæ, nova debuit Eccleſiaſtica prævenire diſcuſſio? an qui in hominem Imperatorem peccaſſe dicebantur, nulla interveniente Synodo dejici debuerunt?

Acacius autem juſtè abſque Synodo à Papa damnatur.

§. 37. Et in Deum qui ſummus & verus eſt Imperator, Acacium delinquentem, ſinceramque communionem divini Sacramenti ſtudentem miſcere cum perfidis, ſecundùm Synodum, qua hæc eſt damnata perfidia, non oportebat expelli?

Qui Acacius Sacer totum depreſſionem videns, Synodi celebrationem proponere debebat. Ideoque tacens, conſenſiſſe dicitur.

§. 38. Quid de innumeris per totum Orientem Catholicis Sacerdotibus propria Sede depulſis, & indubitanter hæreticis intromiſſis? Novæ certè erant cauſæ, & his conſequenter nova Synodus debebatur. Cur tunc non venit in mentem, ut in talibus cauſis peteretur à Principe, ſaltem qualiſcumque Synodus celebranda? ut quocunque vel colorato judicio traditionis Eccleſiaſticæ, paſſim Pontifices viderentur excludi, non ſolùm quarumcumque Urbium Sacerdotes, ſed Metropolitani incunctanter Antiſtites? His omnibus cùm non reſtitit ſuggeſtione qua potuit, conſenſit Acacius, communicando cunctis, qui in Catholicorum locum, hæretici fuerant ſubrogati. Apoſtolus autem dicit; Non ſolum qui faciunt, ſed & qui conſentiunt facientibus, reos indubitanter adſcribi.

Et propterea Acacius juxta ſecundam Synodum Calcedonenſem pro ejus communione cum inimicis d. Synodi à Papa damnatus eſt.

§. 39. An hæc licuit ſæculari poteſtati, & actis talibus Acacio conſentiente abſque ulla Synodo, quam ipſa rerum novitas exigebat abſque Sedis Apoſtolicæ conſultatione perficere; & Sedi Apoſtolicæ non licuit ſecundùm tenorem Synodi Chalcedonenſis, in veteri utique cauſa, & veteri conſtituto juxta diffinitionem damnata, inimicis Synodi Chalcedonenſis Acacium communicantem a ſua communione depellere?

§. 40. Sed inquiunt, Acacius Principi obviare non potuit! cur Baſiliſco, quia voluit, obviavit? Cur ipſe Zenoni, ne palàm Petro Antiocheno (quamvis latenter hoc fuerit) communicare videretur, non commodavit aſſenſum? Ecce reſultanti non inſtitit Imperator, ecce vim nolenti non intulit, ecce refugienti contagia manifeſta conceſſit. Poſtremò, cur tantò tempora, cum iſta gererentur; vel gerenda cognoſceret, non ad Sedem Apoſtolicam, à qua ſibi curam illarum regionum noverat delegatam, referre maturavit; ſed prius laudator factus eſt ipſe geſtorum, quàm vel præmoneret talia eſſe tentanda, vel ne tentarentur obſiſteret, ſicut ſub Baſiliſco jam fecerat? Cur illis cæteris communicare conſenſit, qui depulſis Catholicis Sacerdotibus, indubitanter hæretici ſingulis Urbibus fuerant ſubſtituti? Poſtremò ille defuit ſuis partibus, & quæ Sacerdoti Catholico competerent, agere faſtidivit: ideò Sedes Apoſtolica, quod ad eamdem pertinebat vel potuit vel debuit præterire. Quolibet igitur modo hæreticorum complicem reſutavit, & conſortem communionis exteroæ à ſua communione dimovit.

Nec Papa damnationem Acacii debuit intimare Epiſcopis Orientis, quia communicaverant Acacio, & ideo uti ejus ſectatores damnati quoque ſunt.

§. 41. Nec opus fuit nova Synodo, cùm veteris conſtituti ſufficienter hæc forma præſcriberet, nec opus fuit, ut hæc ſcienda orientis Epiſcopis intimarat, quos expulſione Catholicorum, quæ agebantur in cauſa fidei non ignoraſſe manifeſtum eſt, & communicando hæreticis ſubrogatis, facto tali conſenſiſſe non dubium eſt, etiam cum externæ communionis effectis, nec potuiſſe, nec debuiſſe Sedis Apoſtolicæ ſcita tractari. Ecce agnoverunt in eorum profeſſione, qui conſtantiſſimè perdurarunt, quod fidei communionique Catholicæ deberetur. Ecce agnoverunt quemadmodum à talibus recedendo, immo talibus contra moliendo, à fide & communione Catholica deviarit Acacius, ſequitur pariter cum eodem, errori ſubdiderint. Ecce agnoverunt quàm juſtis ex cauſis, pro fide & communione Catholica atq; Apoſtolica (cui, & illi qui in ea perſtiterant congruebant, & hi qui pro ſtantibus obviabant, ab eadem docebantur alieni) Sedis Apoſtol. auctoritate ſit remotus Acacius, ad cujus præcipuè vocatus examen, vel venire vel mittere non curavit, ut ſe de his omnibus, ut confidebat, abſolveret, ejuſque pariter quicumq; complices extiterunt, atque ab illa merito cum his communione diſcretus, à qua ſe ipſe primùm cum ſuis conſortibus Cathol. Pontif. diſcrepando, cognoſcitur ſeparaſſe. Juteque ſententiam ille damnationis excepit, cetenq; conſortes cum ſuis conſortibus promulgandam, qui ſolus pro omnibus ſuis conſortibus in communionem ſe recidiſſe perfidiæ, ad Apo-

ſtolicam

ſtolicam Sedem miſſis literis eſt profeſſus. Cui Acacio, ſi communicaverant Orientales Epiſcopi, antequam huc referret, pari utique reatu, ſine dubio probantur involvi. jureque per illum tranſgreſſionis ſententiam ſuſceperunt, tamquam facti cum eodem communionis externæ, qui utique non conſuli, tanquam noſtræ communionis homines, jam deberent, ſed tanquam in contrario poſiti, in conſortio refutari. Si vero non communicaverant antequam Acacius huc referret, & communicantem notare debuerant, & ipſi de eodem potius huc referre, atque Apoſtolicæ Sedis vigore perculſum, meritò comprobaret, cumque ea Sede Apoſtolica, tantiſque illis Catholicis Pontificibus magis tenere concordiam. Sed quia ab illorum ſocietate deſciverant, & eorum ſucceſſoribus communicare delegerant, ideò cum Sede Apoſtolica minimè congruebant, quia in ſortem reciderant prævaricatoris Acacii, & illius ſe ſine dubio prævidebant ſententia conſequenter aſtringi, ob hoc eum videri nolebant eſſe damnatum, quia ſe cognoſcebant in eadem prævaricatione damnatos, in qua hodie quoque manere perſiſtunt. Sed ſicut ii ſimili conditione conſtricti, complicem ſuum non poſſunt judicare non jure damnatum, neque reum poſſent competenter abſolvere; ſic illo juſtè prævaricatore damnato, ipſi quoque pari jacent damnatione proſtrati, neque ipſi reſipiſcentes poterunt prorſus abſolvi. Quia ſicut per unum ſcribentem, eorum omnium vulgata tranſgreſſione, qui in eamdem perfidiæ reciderant actionem; ſic in uno eodemque qui pro omnibus ſcripſerat, vel ſcribendo omnium prodiderat voluntates, tranſgreſſione punita, pariter quoque, cum eodem vel in eodem, eſt complicium tranſgreſſio punita cunctorum.

Solus ergo Pontifex damnationis ſententiam tulit in Acacium.

§. 42. Quæ tamen ſententia in Acacium deſtinata, etſi nomine tantummodo Præſulis Apoſtolici, cujus erat utique poteſtatis legitimæ, probatur eſſe depromta, præcipuè cum ſecretò dirigenda videretur, ne cuſtodiis ubique prætenſis, diſpoſitio ſalutaris, quibuslibet difficultatibus impedita, neceſſarium habere non poſſet effectum.

Quæ plurimorum Italiæ Sacerdotum congregatione probata fuit.

§. 43. Tamen quia orthodoxis ubique dejectis, & hæreticis tantummodo, eorumque conſortibus, jam relictis in Oriente, Catholici Pontifices, aut reſidui omninò non eſſent, aut nullam gererent libertatem, plurimorum in Italia Catholicorum Congregatio Sacerdotum, rationabiliter in Acacium ſententiam cognovit fuiſſe prolatam. Quæ Congregatio, facta Pontificum, non contra Chalcedonenſem, non tamquam nova Synodus contra veterem primamque cognovit, ſed potius ſecundum tenorem veteris conſtituti, particeps Apoſtolicæ executionis effecta eſt. Ut ſatis appareat Eccleſiam Catholicam, Sedemque Apoſtolicam, quia alibi jam omninò non poſſet, ubi potuit, & cum quibus potuit, nihil penitus omiſiſſe, quod ad fraternum pertineret, pro intemerata, & ſincera communione, tractatum.

Quæ omnia Orientales cognoſcentes & obdurati perſiſtentes à ſalutis via aberrant.

§. 44. Quæ cum univerſa noverint, qui videntur Eccleſiis Orientalibus nunc præeſſe, proptereà Chriſtianam reparari legitima curatione refugiunt unitatem, qui occaſionem diſſentionis hujus, ſuis ambitionibus ſuffragantem deponere jam recuſant, quia ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ omnium Eccleſiarum paſſim jura confundunt, magis eligentes in errore perſiſtere, quàm præſumptionum ſuarum perdere facultatem, plus uſurpationum ſuarum licentiam diligentes, quam divini judicii tenentes corde reſpectum. In quo neceſſe eſt velint nolint, tam de fidei communioniſque Catholicæ ſinceritate neglecta, quàm de paternis canonibus evidenter irruptis, recipiant quod merentur, niſi, dum hic tempus admittit, hæc damnationis æternæ pericula, correctis mentibus ſtudeant declinare, ut poſſint non tales permanere, quibus inſolubilis eſt lata ſententia, ſed à talibus recedentes, ab eadem ſententia non teneri. Quæ ſicut in errore durantibus nunquam ſolvenda præfixa eſt, ſic ab his erit aliena qui extiterint puniendæ pravitatis immunes.

Hortatur hic Pont. Dardanos ut hæc omnibus patefaciant.

§. 45. Hæc verò ad inſtitutionem veſtræ dilectionis, ſatis abundeque ſufficere judicamus, quamvis eadem latius, ſi Dominus conceſſerit facultatem, ſtudeamus exponere, quatenus & fidelium quiſque cognoſcat, nihil Apoſtolicam Sedem (quod abſit) præproperè cenſuiſſe, & non habere quod juſtè poſſit opponere, perverſa doceatur improbitas. Rectè autem faciet veſtra dilectio, ſi iſta quæ ſcribimus, pariter Catholicis, & contraria ſapientibus innoteſcant, quò & ſanis neceſſaria firmitas, & malè ſanis competens medicina præbeatur.

Dat. P. An. 4. die 1. Febr.

Dat. Calendis Februarii Victore Viro clariſſimo Conſule.

ANASTASIUS II. JUNIOR PONT. LI. ANNO DOMINI CCCCXCVII.

ANNO 497.

ANaſtaſius Secundus Junior, Petri filius, Romanus de Regione Exquilina, de vico, in quo eodem Papa Alexander Primus eſt natus, Caput Tauri cognominato. Creatus, & conſecratus quinto Kalendas Decembris, Anno Domini 497. Sedit Annum 1. Menſes 11. dies 11. Creavit Presbyteros 12. Epiſcopos per diverſa loca 16. Obiit 13. Kalendas Decembris Anno 499. ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit ſedes dies 3.

COELIUS SYMMACHUS PONT. LII. ANNO DOMINI CCCCXCIX.

ANNO 499.

COElius Symmachus, Fortunati filius, Natione Sardus, patria Simagenſis, hodie Simagis dicta, oppidulo nunc 40. ædium, Diœceſis Arborenſis. Creatus, & conſecratus X. Kalendas Decembris, ex Diacono Cardinale S. R. E. Anno 499. in Baſilica Conſtantiniana. Sedit Anno 15. Menſes 7. dies 28. Creavit Presbyteros 92. Diaconos 16. Epiſcopos per diverſa loca 117. Obiit 14. Kalendas Auguſti. Anno 514. & ſepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacavit ſedes dies 7.

Schiſma quintum in Romana Eccleſia inter Symmachum legitimum Papam, & Cœlium Laurentium Spurium.

COELIUS HORMISDA PONT. LIII. ANNO DOMINI DXIV.

ANNO 514.

COElius Hormiſda, natione Campanus, patria Venafranus, filius Juſti de Fruſinone ex Diacono Cardinale, Creatus 7. Kalendas Auguſti, Anno 514. Sedit in Petri Cathedra annos 9. dies 11. Creavit Presbyteros 21. Diaconos 10. Epiſcopos per diverſa loca 55. Obiit Anno Dominio 523. Corpus ejus in Baſilica Beati Petri Apoſtoli ad Vaticanum ſepultum eſt. Vacavit ſedes Romana dies 6.

JOANNES PRIMUS PONT. LIV. ANNO DOMINI DXXIII.

ANNO 523.

SAnctus Joannes I. Conſtantii filius, Tuſcus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, SS. Joannis, & Pauli, Titulo Pammachii, à Gelaſio Papa factus. Creatus, & conſecratus pridie Idus Auguſti, Anno Chriſti 523. Sedit Annos 2. Menſes 9. dies 16. Creavit Epiſcopos 15. Obiit Anno Domini 526. 6. Kalendas Junii. Corpus ejus ad Urbem Ravenna delatum. Vacavit ſedes Menſem 1. dies 28.

FELIX III. DICTUS IV. PONT. LV. ANNO DOMINI DXXVI.

ANNO 526.

FElix III. dictus IV. Caſtorii ſimbrii Samnis Beneventanus S. R. E. Presbyt. Cardinalis S. Silveſtri in Eſquiliis tit. Equitii ab Hormiſda,

Papa factus. Creatus, & conſecrarus 8. Kalendas Auguſti, Anno Chriſti 526. Sedit annos 4. Menſes duos, dies 18. Creavit Presbyteros 55. Diaconos 4. Epiſcopos per diverſa loca 29. Obiir Romæ 4. Idus Octobris 530. Corpus ejus in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepultum eſt. Vacavit ſedes dies rres.

BONIFACIUS II. JUNIOR PONT. LVI.
ANNO DOMINI DXXX.

Anno 530. BOnifacius II. Junior, Sigiſvulti, vel aliàs Sigisbundi filius, Romanus, S. R. E Preſbyter Cardinalis tit. S. Cæciliæ licet narum Romæ, genere tamen fuiſſe Gothum. Creatus, & conſecratus Romæ 17. Kal. Novembris Anni 530. non ſine contentione. Sedir annum unum, dies duos. Obiit 16. Novembris 531. Sepultum Corpus ejus in Baſilica Principis Apoſtolorum. Vacavit ſedes Menſes 3. dies 5.

Schiſma ſextum in Romana Eccleſia inter Bonifacium ſecundum Papam, & Dioſcorum Antipapam.

JOANNES SECUNDUS PONT. LVII.
ANNO DOMINI DXXXI.

Anno 531. JOannes II. Junior cognomento Mercurius, Profecti filius, Romanus de Regione Cælii Montis S. R. E. Presbyter Card. tit. S. Clementis. Creatus, & conſecratus Romæ 11. Kal. Febr. Anno Chriſti 531. Sedir Annos 2. Menſes 4. dies 6. Creavit Epiſcopos 21. Presbyteros 15. Diaconos...... Obiit Romæ 11. Kal. Junii, Anno Chriſti 534. Sepultus in Baſilica Principis Apoſtolorũ ad Vaticanum. Vacavir ſedes dies 6.

AGAPETUS PRIMUS PONT. LVIII.
ANNO DOMINI DXXXIV.

Anno 534. SAnctus Rusticus Agapetus, Gordiani Preſbyteri Cardinalis SS. Joannis & Pauli, tit. Pammachii, ex legitimo marrimonio filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus Presbyter Cardinalis in Baſilica SS. Duodecim Apoſtolorum, Creatus, & conſecratus Romæ 3. nonas Junii, Anno Chriſti 534 Sedit Annum 1. Menſes 11. dies 19. Creavir Diaconos quatuor, Epiſcopos per diverſa loca undecim. Defunctus eſt Conſtantinopoli 12. Kal. Junii, Anno 536. cujus Corpus in loculo plumbeo tranſlatum eſt Romam, uſque ad Baſilicam S. Petri, ubi ſepultum eſt 12. Kalendas Octobris.

COELIUS SILVERIUS PONT. LIX.
ANNO DOMINI DXXXVI.

Anno 536. COElius Silverius Hormiſdæ de Fruſinone Papæ, ex legitimo Thoro natus, Abella, ſeu Avella Civitate Campaniæ felicis, vulgo Troja editus S. R. E. Subdiaconus regionarius. Creatus 13. Kalendas Auguſti, conſecrarus verò die Dominico 17. Kalendas Januarii, Anno Domioi 536. Sedit Annos tres, & dies 11. Creavit Presbyteros 13. Diaconos 5. Epiſcopos per diverſa loca 19. Silverius exagitatus adverſariorum calumniis, & relegatus in Inſula Palmaria, juxta Pontiam ſita, conſumptus ærumnis, atque in edia, diem tandem clauſit extremum 12. Kal. Julii.

VIGILIUS PONT. LX.
ANNO DOMINI DXXXIX.

Anno 539. VIgilius ex nobiliſſimo genere ortus, Joannis Conſularis viri filius, S. R. E. Archidiaconus. Creatus 6. Kal. Maii, & conſecratus die Dominico 18. Kal. Junii, vivente prædeceſſore ſuo Silverio. Hujus Vigilii ingreſſus parum legitimus fuit. Sedit à Creatione Annos 18 Menſes 7. dies 15. à Conſecratione annos 16. Menſes 6. dies 28. & cùm duas Ordinationes feciſſet, Creavir Epiſcopos 81. & Presbyteros 16. & Diaconos 16. Siracuſis, Conſtantinopoli rediens Romam 4. Idus Januarii ex calculi dolore moritur. Anno Domini 556. Corpus ejus Romam relatum, ſepultum eſt in via Salaria, in Sacello S. Marcelli. Vacavit ſedes Menſes 3. dies 5.

Schiſma ſeptimum in Romana Eccleſia inter Silverium Papam, & Vigilium Antipapam.

PELAGIUS PRIMUS PONT. LXI.
ANNO DOMINI DLV.

Anno 555. PElagius Joannis Vicariani filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus, Conſecrarus 16. Kal. Maii, die Dominico Paſchæ, Sedit annos quatuor, Menſes 10. dies 18. Hic fecit ordinationes duas per menſem Decemb. Presbyterorum 25. Diaconorũ 9. Epiſcoporum per diverſa loca 49. Qui etiam obiit 2. menſis Martii, & ceſſavit Epiſcopatus ejus menſes tres dies 25.

JOANNES TERTIUS PONT. LXII.
ANNO DOMINI DLIX.

Anno 559. JOannes III. Catellinus cognomento, ex Patre Anaſtaſio viro illuſtri, Creatus 4. Kal. Junii, conſecratus die Dominico 16. Kal. Auguſti, Anno Domini 559. Sedir Annos 13. dies 16. Hic fecit ordinationes duas per menſem Decembris Presbyterorum 38. Diaconorum 13. Epiſcoporum per diverſa loca 16. moritur 3. Idus Julii, Anno Chriſti 574. ſepultus in Baſilica S. Petri Apoſtoli. Ceſſavit Epiſcopatus ejus menſes 10. & dies 3.

BENEDICTUS PRIMUS PONT. LXIII.
ANNO DOMINI DLXXIV.

Anno 574. BEnedictus I. cognomento Bonoſus, natione Italus, patria Romanus, ex patre Bonifacio, Creatus 16. Kal. Junii, conſecrarus die Dominico 4. Nonas Junii, ſedit in Petri Cathedra Annos 5. menſes 2. & dies 15. Hic fecit ordinationem unam per menſem Dec. Presbyterorum 15. Diaconorum 3. Epiſcoporum per diverſa loca 21. Mortuus eſt pridie Kal. Aug. Anno Domini 579. & ſepultus in Baſilica B. Petri Apoſtoli. Vacavit ſedes Romana menſes 3. dies 10.

PELAGIUS SECUNDUS PONT. LXIV.
ANNO DOMINI DLXXIX.

Anno 579. SAnctus Pelagius II. Junior, Winigildi filius, Romanus, quamquam, ex nomine parentis, eum potius genere Gothum, quàm Romanum conjicimus. Crearus 3. Idus Novembris, quæ incidunr in diem 11. ejuſdem menſis, Anno Domini 579. conſecratus die S. Andreæ Apoſtoli, pridie Kalendas Decembris; Sedit Annos 10 Menſes 2. dies 29. Ordinationes duas menſe Decembri fecit Epiſcoporum 48. Presbyrerorum 82. & Diaconorum 8. Defunctus 6. Idus Februarii ex peſte, Anno 590. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menſes 5. dies 25.

Damnatio Conciliabuli Conſtantinopolitani 3. non jure convocati à Joanne Epiſcopo Conſtantinopolitano, Univerſalis Eccleſiæ Epiſcopi nomen ſibi perperam vindicante.

Edita An. D. 589.

PELAGIUS PAPA SECUNDUS,

Dilectiſſimis Fratribus, univerſis Epiſcopis, qui illicita vocatione Joannis Conſtantinopolitani Epiſcopi, ad Synodum Conſtantinopolim convenerant.

Exordium.

MAniſeſto, ſicut optavimus gratiam Dei, lumine Evangelicæ veritatis ab univerſali Eccleſia, pernicioſiſſimi erroris nocte depulſa, ineffabiliter gaudemus in Domino. Sed non modico contriſtamur mærore, quia ea quæ olim calcata fuerant, & funditus damnata, nec umquam fieri debuerant, redivivia radicibus germinant, atque pullulant. Et quoniam multa, quæ pœnitudinem poſſunt generare, proveniunt, neceſſe eſt ea caſſare, quæ contra ordinem, & omnem auctoritatem facta eſſe noſcuntur.

Concilium Conſtantinop. tertium abſque Papæ aſſenſu actũ fuit.

§. 1. Unde fratres rejecta penitus audacia, quæ contra Apoſtolicam Sedem, & contra ipſam Domini Salvatoris vocem, qua dictum eſt, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, ſumpta eſt diſputandi contra Domini præcepta vana errantium corda conquieſcant, nec liceat defendi, quod non licuit agere. Relatum eſt ergo ad Apoſtolicam Sedem, Joannem Conſtantinopolitanum Epiſcopum, Univerſalem ſe ſcribere, voſque ex ſua præſumptione ad Synodum vocare generalem, cùm generalem Synodum convocandi auctoritas Apoſtolicæ Sedi B. Petri ſingulari privilegio ſit tradita, & nulla umquam Synodus rata legatur, quæ Apoſtolica auctoritate non fuerit fulta.

Illud ergo iſte Pont. irritat & damnat.

§. 2. Quapropter quicquid in prædicto veſtro conventiculo, (quia Synodus taliter præſumpta eſſe non potuit) ſtatuiſtis, ex auctoritate Sancti Petri Apoſtolorum Principis, & Domini Salvatoris voce, qua B. Petro poteſtatem ligandi atque ſolvendi ipſe Salvator dedit, quæ etiam poteſtas in Succeſſoribus ejus indubitanter tranſivit, præcipio omnia quæ ibi ſtatuiſtis, & vana & caſſata eſſe, ita ut deinceps numquam appareant, nec ventilentur. Etenim ipſe Salvator Beato Apoſtolo Petro, tamquam ipſa per ſe veritas loquitur dicens: Quæcumque ligaveris ſuper terram, erunt ligata & in cœlo, & quæcumque ſolveris ſuper terram, erunt ſoluta & in cœlis, multis denuò Apoſtolicis, & Canonicis atque Eccleſiaſticis inſtruimur regulis, non debere abſque ſententia Romani Pontificis Concilia celebrari. Quapropter, ut jam dictum eſt, rectè non Concilium, ſed veſtrum Conventiculum, vel Conciliabulum caſſatur: & quicquid in eo actum eſt, irritum habetur & vacuum.

Et patres à ſimilibus abſtinere monet.

§. 3. Vos quoque deinceps, ut nullius hortatu talia præſumatis, ſi Apoſtolicæ Sedis communione carere non vultis. Modo verò ideo ſuſpenditur ultio, ut locum poſſit habere correctio.

Jo. Epiſcop. Conſtantinopolitanum jam excommunicatum eſſe oſtendit, & à ſe etiam niſi ſe correxerit excommunicandum indicat.

§. 4. Prædeceſſores verò Joannis, & ipſe Joannes, non ſemel, ſed ſæpiſſimè, epiſtolas atque libellos, propria manu ſubſcriptos, Sanctis anteceſſoribus noſtris miſerunt, quibus coram Deo proteſtati ſunt, nihil umquam proterve contra Apoſtolicam Sedem agere, nec de illius, aut aliorum privilegiis, quicquam uſurpare. Qui hactenus in Archivio S. R. E. ſub ſigillis ac chirographis eorum roborati habentur integri. In ipſis enim epiſtolis, vel libellis, anathematis vinculo ſe, & ſucceſſores conſtrinxerunt, ſi umquam aliquod contra eos præſumpſiſſent, aut contra Apoſtolicam, vel ullius alterius Epiſcopi Sedem, quicquam adverſi, quoquo modo eſſent moliti. Idcircò eos non eſt neceſſe excommunicare, aut anathemizare; quia ipſi anathematis vinculo, propriis manibus profeſſiones ſuas, ſuaque ſcripta roboranda, conſtrinxerunt. Sciat ſe tamen, & ipſe Joannes, niſi errorem ſuum citò correxerit, à nobis excommunicandum fore, & Apoſtolicæ Sedis, atque omnium Sanctorum Epiſcoporum communione carere.

Univerſalis Epiſcopi nomen, ſoli Papæ convenit. Hæc pars Bullæ tantum eſt in capit. nullus diſtinct. 97.

§. 5. Univerſalis quoque nomen quod ſibi illicitè conſurpavit, nolite attendere, nec vocatione ejus ad Synodum, abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ unquam venire, ſi Apoſtolicæ Sedis, & cæterorum Epiſcoporum communione vultis frui. Nullus enim Patriarcharum hoc tam profano vocabulo umquam utatur: quia ſi ſummus Patriarcha univerſalis dicitur: Patriarcharum nomen cæteris derogatur. Sed abſit hoc, abſit à fidelis cujuſquam mente, hoc ſibi vel velle quempiam arridere, unde honorem fratrum ſuorum imminuere, ex quantulacumque parte videatur. Quapropter charitas veſtra neminem umquam ſuis in epiſtolis univerſalem nominet, ne ſibi debitum ſubtrahat, cum alteri honorem offert indebitum. Adverſarius namque noſter diabolus, qui contra humiles ſæviens, ſicut leo rugiens circuit, quærens quem devoret, non jam, ut cernimus, caulas circuit, ſed ita validè in quibuſdam Eccleſiæ neceſſariis membris dentem figit, ut nulli ſit dubium, quin niſi unanimiter, ſavente Domino, cunctorum provida paſtorum turba concurrat, omne (quod abſit) citius ovile dilaniet.

Joannis præfati averſionem à bono, & perverſionem ad malum, dolenter enarrat.

§. 6. Perpendiſtis fratres cariſſimi, quid & vicino ſubſequatur, cum & in Sacerdotibus erumpunt tam perverſa primordia? Quia enim juxta eſt ille de quo ſcriptum eſt: Ipſe eſt Rex ſuper univerſos filios ſuperbiæ (quod non ſine gravi dolore dicere compellor, dum frater & Coëpiſcopus noſter Joannes, mandata dominica, & Apoſtolica præcepta, regulaſque deſpiciens, cum prælatione præcurrere conatur in nomine,) veſtræ beatit. indicet. Omnipotens Deus, quam gravi, conſiderationis hujus, gemitu torqueor, quod ille quondam mihi notiſſimus, ille omnibus dilectus, ille qui eleemoſynis, orationibus atque jejuniis videbatur occupatus, & ex eo quo fœtebat cinere, ex ea quam prætendebat humilitate, jactantiam tantam ſumpſit, ita ut univerſa ſibi tentet adſcribere, & omnia, quæ uni ſoli capiti cohærent, videlicet Chriſto, per electionem pompatici ſermonis, ejuſdem Chriſti ſibi ſtudeat membra ſubjugare. Nec mirum quòd ille tentator, qui initium omnia peccati ſcit eſſe ſuperbiam, & tunc ea in primo homine ante omnia uſus eſt, & nunc eam, in quibuſdam hominibus ponit in fine virtutum, & qui aliquatenus, bonis vitæ ſtudiis, videbantur crudeliſſ. manus ejus effugere, eis in ipſis metis boni operis, & in ipſa quodammodo apponat perfectionis concluſione tendiculum.

Monet itaq; omnes, ut illum avertant, & reducant ad viam veritatis, eamque ipſi quoque ſectentur.

§. 7. Unde magnoperè orandum eſt, & Omnipotens Deus aſſiduis precibus implorandus, ut hunc à mente illius avertat errorem, hoc ab unitate atque humilit. Eccl. malum ſuperbiæ & confuſionis amoveat, & ſavente Deo, omnibus viribus concurrendum, atque providendum, ne unius veneno ſermonis, viventia in Chriſti corpore membra moriantur. Si enim dici hoc licenter permittitur, honor Patriarcharum omnium negatur, & fortaſſe is in errore perit, qui univerſalis dicitur, & nullus jam Epiſcopus remanſiſſe in ſtatu veritatis invenitur. Oportet ergo, ut conſtanter ac ſine præjudicio ſervetis, ſicut accepiſtis Eccleſias, & nihil ſibi in vobis hæc tentatio diabol. uſurpationis aſcribat. State fortes, ſtate ſecuri: Scripta quæ univerſalis nominis falſitate condemnata ſunt, nec dare umquá, nec accipere præſumatis. Omnes Epiſc. curæ veſtræ ſubjectos ab hujus adulationis inquinatione prohibere, ut univerſa vos Eccleſia, Patriarchas non ſolũ in bonis operibus, ſed etiam in veritatis auctoritate cognoſcat. Si qua autem fortitan adverſa ſubſequantur, unanimiter perſiſtentes, etiam moriendo debemus oſtendere, quia in damno generalitatis, noſtrum ſpecialiter aliquid non amamus, Dicamus cum Paulo: Mihi vivere Chriſtus eſt, & mori lucrum. Audiamus quod primus omnium Apoſtolorum dicit, Si quid patimini propter juſtitiam, beati eritis. Mihi enim credite, quia honorem, quem pro prædicãda ſuſcepimus veritate, ſi neceſſitatis cauſa exigat,

ſecurius

ſecurius pro eadem veritate relinquimus, quam tenemus. Orate fratres, ut honor Eccleſiaſticus noſtris diebus non evacuetur : nec omquam Rom. Sedes, quæ inſtituente Domino caput eſt omnium Eccleſiarum, privilegiis ſuis uſquam careat, aut expolietur. Confidimus autem de vobis, chariſſimi, meliora atque viciniora ſalutis, quia neque mors, neque vita, neque Angeli, neque Principatus, neque inſtantia, neque fortitudo, neque profundum, neque creatura alia, (magiſtro gentium docente) poterit nos ſeparare à charitate Domini Noſtri JESU Chriſti, & quæ in ipſo eſt, recta fide. Nolite itaque amittere confidentiam veſtram, quæ magnam habet remunerationem. Patientia enim nobis neceſſaria eſt ad colluctationes adverſariorum, quatenus fidem intemeratã uſque in finem conſervantes, repromiſſionem percipiamus, quam repromiſit bis qui legitimè certare deproperant. Adhuc enim modicum aliquantulum, qui venturus eſt veniet, & non tardabit. Ecce enim Judex ante januam aſſiſtit, coronam bilariter promittens his, qui pro eo paſſionibus ſubmittuntur. Quod ſi quis ſe ſubtraxerit, non placebit animæ meæ, ſed cadet de promiſſione, propter negationem, Nos autem non ſumus ſubtractionis filii in perditionem animæ. Propter quod aſſumite arma Dei, ut poſſitis reſiſtere in die malo adverſus omnes inimicos ſanctæ Dei Eccleſiæ & veſtros; & induite loricam juſtitiæ, calceati pedes in præparationem Evangelii pacis, in omnibus aſſumentes ſcutũ fidei, in quo poſſitis omnia jacula nequiſſimi ignea extinguere, & galeã ſalutis accipite, & gladium ſpiritus, quod eſt verbum Dei, per omnem rationem & obſervationem, radicari & fundari in ſolatio fratrum pro Chriſto JESU Domini Noſtri. Sed & nunc, fratres, commendamus vos omnes Domino, & Verbo gratiæ ejus qui poteſt perficere, & dare hæreditatem vobis cum omnibus ſanctis. Ipſe autem Deus pacis & conſolationis, det vobis idipſum ſapere in alterutrum, ut vobis invicem ſuccurratis, & non ſitis diviſi, ut unanimes, uno ore, & uno corde honorificemus eum in concordiã & conſolationem fratrum, qui potens eſt confirmare vos ſecundùm Evangelium ejus, & juxta revelationem myſterii æternis temporibus taciti, quibus vobis futurorum gaudiorum largienda ſunt munera. Summoperè etiam conſiderare debetis, quòd hi, qui fratribus invident, eoſque damnare aut perdere cupiunt, per ſe & ſua dogmata deſtruuntur. Dicit enim Dominus, Omne regnum in ſe diviſum non ſtabit, & omnis ſcientia, & lex adverſum ſe diviſa non ſtabit. Ideoque neceſſe eſt, ut concorditer ſalubres ſuſcipiatis hortatus, & nihil per contentionem agentes, ſed ad omne ſtudium devotionis unanimes, divinis & Apoſtolicis conſtitutionibus pareatis, & in nullo patiamini providentiſſima canonum decreta violari, quatenus & Nicæn. canonum conſtituta, & quæ à nobis, vel à prædeceſſoribus noſtris ſunt provide & ſalubriter decreta, intemerata permaneant in futuro. Et in Apocalypſi Dominus per Joannem loquitur, dicens : Nolite timere, Ego ſum primus & noviſſimus, & vivus, & fui mortuus, & ecce ſum vivens in ſæcula ſæculorum, & habeo claves mortis & inferni. Et paulo poſt : Vincenti dabo edere de ligno vitæ, quod eſt in Paradiſo Dei mei. Item idem : Eſto fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ. Et iterum : Qui vicerit, & cuſtodierit uſque in finem opera mea, dabo ei poteſtatem ſuper gentes, & reget illas in virga ferrea, & tanquam vas figuli confringentur. Item idem : Ecce ſto ad oſtium, & pulſo, ſi quis audierit vocem meam, & aperuerit mihi januam, introibo ad illum, & cœnabo cum illo, & ipſe mecum. Qui vicerit, dabo ei ſedere mecum in throno meo, ſicut & ego vici, & conſedi cum Patre meo in throno ejus. Vos fratres, ſi non vultis cum eo damnari (quia non ſolum qui faciunt, ſed qui conſentiunt facientibus rei ſunt) hortamini eum, & monete recedere à præfatis illicitis, & memor ſit unde exciderit, & agat pœnitentiam, & prima opera faciat. Sin minus, non mea loquar verba, ſed ipſa D. Salvatoris, quæ per prædictum Joannem in jam dicto lib. locutus eſt, replicans aio : Veniam & movebo candelabrum tuum de loco ſuo, niſi pœnitentiam egeris. Ipſe enim magis tenet doctrinam Balaam, qui docebat Balach mittere ſcandalum coram filiis Iſraël, ſicut iſte docet vos ſcandalizare Sanctam matrem Eccleſiam, & univerſum cœtum, tam ſacerdotum, quam religioſorum Chriſtianorum atque Fidelium. Unde & in ſupradicto libro continetur ita; (ſemper enim potius vos verbis Domini Salvatoris ferire & inſtrui cupio, quam meis, licet & ipſa Apoſtolicæ auctoritatis ſint ponderibus plena.) Novi opera tua noviſſima plura prioribus, ſed habeo adverſus te, quia permittis mulierem Jezabel, quæ ſe dicit propheiam, docere, & ſeducere ſervos meos, fornicari, & manducare de idolothytis : & dedi illi tempus, ut pœnitentiam ageret, & non vult pœnitere à fornicatione ſua. Ecce ego mitto eam in lectum, & qui mœchantur cum ea in tribulationem maximam, niſi pœnitentiam egerint ab operibus ſuis : & filios ejus interficiam in morte, & ſcient omnes Eccleſiæ, quia ego ſum ſcrutans corda & renes, & dabo unicuique veſtrum ſecundùm opera veſtra. Hæc fratres valdè cavenda ſunt, & præcepta Domini, atque ſanctæ Sedis Apoſtolicæ, quæ vice Domini Salvatoris legatione fungitur, monita fideliter amplectenda & peragenda.

Conſultationibuſque eorum reſpondet.

§.8. De cætero fratres ſuper Provinciæ cauſa, unde Sedem Apoſtolicam dudum conſulere voluiſtis, videtur nobis ſufficienter tractatum à ſanctis prædeceſſoribus noſtris. Sed quia denuò noſtrã mediocritatem de eadem reinterrogare dignum duxiſtis, ſcitote, certam Provinciam eſſe, quæ habet decem vel undecim Civitates, & unum Regem, & totidem minores Poteſtates ſub ſe, & unum Epiſcopum, alioſque ſuffragatores decem vel undecim Epiſcopos Judices, ad quorum judicium omnes cauſæ Epiſcoporum, & reliquorum Sacerdotum ac Civitatum cauſæ referantur, ut ab his omnibus juſtè conſona voce diſcernantur, niſi ad majorem auctoritatem fuerit ab his, qui judicandi ſunt, appellatum. Unde non oportet ut degradetur, vel dehonoretur unaquæque Provincia, ſed apud ſemetipſam habeat Judices, Sacerdotes & Epiſcopos, ſingulos videlicet juxta ordines ſuos. Et quicunque cauſam habuerit, à ſuis Judicibus judicetur, & non ab alienis, id eſt à ſuæ juſtis Judicibus Provinciæ, & non ab externis, niſi ut jam prælibatum eſt, à judicatis fuerit appellatum. Si verò in qualibet Provincia ortæ fuerint quæſtiones, & inter ipſius Provinciæ Epiſcopos diſcrepare cœperit ratio, atque inter ipſius diſſidentes non convenit; ad majorem tunc Sedem referantur. Et ſi illæ, facile & juſtè non diſcernuntur, ubi fuerit Synodus regulariter congregata, canonicè & juſtè judicentur. Majores verò & difficiles quæſtiones, ut ſancta Synodus ſtatuit, & beata conſuetudo exigit, ad Sedem Apoſtolicam ſemper referantur.

Paſtoraleſque admonitionem ſubnectit.

§.9. Cæterum, Sanctorum Patrum ſtatuta ſequentes, Synodali auctoritate omnes qui adverſus patres armantur, ut patrum invaſores & mactatores, infames eſſe cenſemus, quoniam ea vulnera, quæ fomentis non ſanantur, ferro abſcindi, vel curare neceſſe eſt. Unde fratres ceſſent injuſtæ æmulationes, ceſſent inſidiæ, ceſſent falſæ criminationes, ne infirmus quiſquam, propter quem Chriſtus mortuus eſt talibus laceretur inſidiis, ne ovis pretio Chriſti redempta, lupinis à fratre ſaucietur morſibus. Meritò ergo cauſa nos reſpicit, ſi talibus favere cœperimus. Corripiantur ſemper talia, nec illis, qui hæc exercere conantur, aut patribus vel fratribus inſidiãtur, liberè loqui concedatur, aut pro voluntate ſermo proferri permittatur. Liquet omnino, quòd conveniant illis, quia talia eos loqui permittunt, quoniam occurreret veritas, ſi falſitas & calumnia diſpliceret vel odium. Deſinat igitur falſitas inceſſere veritatem, deſinat ſuſpicio, quæ juſtè repellitur, inſidiari; deſinat odiũ & inimicitia proſequi patres

vel Patres ; deſinat conſpiratio, quæ ab omnibus eſt repudianda, inſeſtare magiſtros. Horum igitur vitiorum accuſatores vel patratores, non ſunt in accuſatores Pontificum recipiendi, ſed penitus repellendi, quoniam jubent Canonica decreta Patrum, ut accuſatio, vel teſtimonium eorum, qui odio quolibet inſequuntur, vel qui inimici aut ſuſpecti habentur, nullo modo recipiantur. Quorum ſtatuta & nos firmantes, eadem omnibus inviolabiliter futuris temporibus tenere cenſemus. Quicquid autem ſuper hac cauſa, Patres noſtri decernendum duxere dignum, ut condecet, neceſſe eſt, cùm labefactari vel infirmari cœperit, Apoſtolica denuo auctoritate firmari ac renovari, fratribuſque dari.

Dat. P.A. 10. 1. Martii. Dat. Calendis Martij indictione quinta.

GREGORIUS PRIMUS MAGNUS PONT. LXV.
ANNO DOMINI DXC.

Anno 590. SAnctus Gregorius Magnus Eccleſiæ Doctor, Gordiani Senatoris, & Silviæ ſanctiſſimæ Matronæ filius, Romanus, nobiliſſima, & antiquiſſima Aniciorum ſamilia, Monachus, S.R.E. Archidiaconus, & Apocriſarius Conſtantinopoli apud Imperatorem, Creatus Chriſtianorum Pontifex Anno Domini 590 Ordinatus die Dominico 3. Non. Septembris, Sedit Annos 13. Menſes 6. dies 8. Fecit Epiſcopos 62. Presbyteros 39. Diaconos 15. Migravit 3. Idus Martias, ſepultus fuit in extrema porticu, ante Baſilicam S. Petri Apoſtoli, in loco qui nunc dicitur S. Mariæ de Febre. cujus Corpus poſteà Gregorius 4. intra Baſilicam tranſtulit, & ſub Andreæ Apoſtoli Altare collocavit.

SABINIANUS PRIMUS PONT. LXVI.
ANNO DOMINI DCIV.

Anno 604. SAbinianus, Boni filius, Bleranus, Tuſcus. Diaconus Cardinalis, & Apocriſarius Apoſtolicæ Sedis Conſtantinopoli apud Imperatorem à S Papa Gregorio miſſus. Creatus Kalendis Septembris. Conſecratus die Dominico, Idibus Septembris. Sedit menſes 5. dies 19. cùm ordinationem unam menſe Septembri 26. Epiſcoporum feciſſet. Obiit 2. Kalendas Martias, funuſque ejus à Palatio Lateranenſi ad Baſilicam D. Petri defertur. Vacavit Sedes diem 1.

BONIFACIUS TERTIUS PONT. LXVII.
ANNO DOMINI DCVI.

Anno 606. BOnifacius III. Joannis Catadiocis filius, Romanus, S.R.E. Presbyter Cardinalis, Creatus, & ordinatus 9. Kalendas Martias. die Dominico: ſedit menſes 8. dies 23. Creavit Epiſcopos 21. aliàs 11. Obiit pridie Idus Novembris, Anno Chriſti 606. ſepultus ad S. Petrum in Vaticano. Vacat Sedes menſes ſex, dies quindecim.

BONIFACIUS QUARTUS PONT. LXVIII
ANNO DOMINI DCVI.

Anno 606. BOnifacius IV. Joannis Medici filius, Valerienſis, Marſus, ex Monaco S. Sebaſtiani extra Urbem, & Presbytero Cardinali, Conſecratus die Dominico 5. Kalendas Septembris, Anno Domini 606. Sedit Annos ſex, menſes 8. dies 12. Duabus ordinationibus Epiſcopos 36. Presbyteros aliquot, & Diaconos 9. creavit. Romæ moritur, ſepultus ad S. Petrum. Vacavit Sedes menſes 5. dies 12.

DEUSDEDIT PONT. LXIX.
ANNO DOMINI DCXIII.

DEuſdedit, Stephani Subdiaconi filius, Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli tit. Pammachii, à S. Gregorio Papa factus, Pontificatum omnium ſuffragiis adeptus, Conſecratus die Dominico 12. Kalendas Novemb. Anno 613. Sedit Annos 3. dies 19. Ordinationibus tribus Epiſcoporum 29. Presbyterorum 13. & Diaconorum 5. factis. Obiit Romæ 6. Idus Novembris, Anno Chriſti 616. & ejus Corpus in Baſilica Principis Apoſtolorum digno cum honore ſepultũ eſt. Vacat Sedes uſque ad Conſecrationem menſem unum, & dies 16. Anno 613.

BONIFACIUS V. PONT. LXX.
ANNO DOMINI DCXVII.

BOnifacius V. natione Campanus, Patria Neapolitanus, ex parte Joanne Fummino, 9. Papa Regnicola, Conſecratus 8. Kal. Januarii, Anno 617. Sedit annos 5. menſes 10. Ordinationes duas fecit, quibus creavit Epiſcopos per diverſa loca 29. Presbyteros in Romana Urbe 26. Diaconoſque quatuor. Obiit 8. Kalend. Novembris, anno 622. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 12. Anno 617.

HONORIUS PRIMUS PONT. LXXI.
ANNO DOMINI DCXXII.

HOnorius I. Petronii de la Mara, Viri Conſularis filius, Campanus, Decimus Papa Regnicola, Creatus, & Conſecratus die Dominico 7. Idus Novembris, anno 622. Sedit in Petri Cathedra annos 12. menſes 11. dies 7. Cùm ordinationes tres Epiſcoporum 81. Presbyterorum in Rom. Urbe 13. & Diaconorum 11. feciſſet. Obiit 3. Idus Octobr. an. 635. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes uſque ad Conſecrationem annum 1. menſes 7. dies 18. Anno 622.

SEVERINUS PRIMUS PONT. LXXII.
ANNO DOMINI DCXXXVII.

SEverinus, Labieni filius, Romanus, Creatus, & Conſecratus Kal. Junii, die Dominico anni 637. Sedit annum 1. menſes 2. dies 3. Creavit Epiſcopos 9. Obiit 4. Nonas Auguſti ſepultus ad S. Petrum, Anno Domini 638. Vacavit Romana ſedes uſque ad novam conſecrationem, menſes 4. dies 22. Pontificatu Severini. Obiit Mahometus impoſtor, & falſus Propheta, cui ſucceſſit Calipha, & poſt Hali. Anno 637.

JOANNES QUARTUS PONT. LXXIII.
ANNO DOMINI DCXXXIX.

JOannes IV. Venantii Scholaſtici filius, Dalmata, Jaderenſis. S.R.E. Diaconus Cardin. Conſecratus 8. Kalen. Januarii, die Natalis Domini, ineunte Anno Chriſti 639. Sedit annum unum, menſes 9. dies 18. Anno 639.

THEODORUS PRIMUS PONT. LXXIV.
ANNO DOMINI DCXL.

THeodorus, Theodori Epiſcopi filius, Hieroſolymis oriundus, Græcus, Conſecratus 6. Kal. Decembris, die Dominico: Sedit annos ſex, menſes 5. dies 19. Ordinationem unam menſe Decembris Epiſcoporum 46. Presbyterorum 21. Diaconorum 4. fecit. Obiit Romæ pridie Idus Maii, anno 647. & ad S. Petrum ſepelitur. Vacavit ſedes menſem unum, dies 21. Anno 640.

MARTI-

MARTINUS PRIMUS PONT. LXXV.

ANNO DOMINI DCXLVII.

ANNO 647. MArtinus I. Fabritii filius, Tuderto Civitate, quæ nunc vulgò Todi in Tuſcia appellatur, Creatus pridie Nonas Julii, conſecratus 16. Kalen. Octobris, ſedit in Pontificatu annos ſex, menſes 4. dies 17. Creavit Epiſcopos 33. Presbyteros undecim, & Diaconos 5. Obiit Pridie Idus Novembris anni 653. Cherſonæque ſepultus, ubi exul deceſſerat.

EUGENIUS PRIMUS PONT. LXXVI.

ANNO DOMINI DCLIV.

ANNO 654. EUgenius, Rufiniani filius, Romanus, de regione prima Aventina. Creatus, & conſecratus die Dominico 4. Idus Auguſti, anni 654. ſedit in Pontificia ſede annos duos, menſes 9. dies 14 fecit Epiſcopos 22. Obiit Romæ 4. Non. Junii. Sepultus ad S. Petrum, Anno Domini 657. Vacavit ſedes Rom. Menſem 1. dies 27.

VITALIANUS PRIMUS PONT. LXXVII.

ANNO DOMINI DCLVII.

ANNO 657. VItalianus I. natione Italus, natus in Suernia, Caſtro Aprutii, filius Anaſtaſii Pontratii, 11. Papa Regnicola. Sedit in Pontificatu annos 14. menſes quinque, dies viginti-novem. Ordinationes quatuor Epiſcoporum nonaginta ſeptem, Presbyterorum 22. & Diaconorum 10. fecit. Obiit Romæ 6. Kal. Febr. anno 672. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes menſes 2. dies 14.

ADEODATUS PRIMUS PONT. LXXVIII.

ANNO DOMINI DCLXXII.

ANNO 672. ADeodatus, natione Italus, Joviani filius, patria Romanus, ex Monacho S. Eraſini in Cœlio Monte, Ordinis S. Benedicti, conſecratus 3. Idus Aprilis, die Dominico. Sedit annos 4. menſes 5. dies 16 fecit Epiſcopos 46. Presbyteros quatuordecim, & Diaconos 2. Obiit 6. Kalen. Julii, Anno Chriſti 676. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes menſes 4. dies 6.

DONUS, VEL DOMNUS PONT. LXXIX.

ANNO DOMINI DCLXXVI.

ANNO 676. DOnus, vel Domnus, Mauritii filius, Romanus, conſecratus die dominico 4. Nonas Novembr. anni 676. Sedit annos 2. menſes quinque, dies 10. Fecit Epiſcopos 6. Presbyteros 10. Diaconos 5. Obiit Romæ 3. Idus April. anno 679. ſepultus ad S. Petrum. Vacat ſedes menſes 2. dies 28.

AGATHO PRIMUS PONT. LXXX.

ANNO DOMINI DCLXXIX.

ANNO 679. AGatho Pannonii Amonis filius, Aquilani Caſtro vallis Sicilianæ, in provincia ulterioris Aprutii, Monachus Ordinis S. Equitii S. R. E. Presbyter Cardinalis. Conſecratus 7. Idus Junii, die Dominico, Anno Chriſti 679. Sedit annos duos, menſes 6. fecit Epiſcopos 18. Presbyteros decem, & Diaconos quinque. Obiit 4. Idus Januarii, Anno Chriſti 682. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes menſes 7.

LEO SECUNDUS PONT. LXXXI.

ANNO DOMINI DCLXXXII.

LEo II. junior dictus, ex Cedella Territorio vallis Sicilianæ, in Provincia ulterioris Aprutii, Patre Paulo Mencio Medico, ex Canonico regulari, S. R. E. Presbyter Cardinalis, 13. Papa Regnicola. Creatus 3. Idus Auguſti, anni 682. Sedit in Pontificatu menſes 10. dies 19. Obiit 4. Kalend. Julii Romæ Anno Chriſti 683. Corpus ejus in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepultum eſt collacrimantibus omnibus. Vacavit ſedes menſes 11. dies 21. ANNO 682.

BENEDICTUS SECUNDUS PONT. LXXXII.

ANNO DOMINI DCLXXXIV.

BEnedictus II. junior dictus, Joannis filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranenſi, S. R. E. Presbyter Cardinalis, conſecratus 13. Kalend. Julii, die Dominico, Anno Chriſti 684. Sedit menſes 10. dies 27. Obiit Idibus Maji, anno Domini 685. Vacavit ſedes menſes 2. dies 9. ANNO 684.

JOANNES QUINTUS PONT. LXXXIII.

ANNO DOMINI DCLXXXV.

JOannes V. Cyriaci filius, Antiochenus, Syrus, S. R. E. Archidiaconus; Creatus 8. Kalend. Auguſti, & conſecratus 3. Kalend. ejuſdem menſis. Sedit in Petri Cathedra annum 1. dies 9. fecit Epiſcopos 13. Obiit 4. Nonas Auguſti, anno 686. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes menſes 2. die 18. ANNO 685.

CONON PONT. LXXXIV.

ANNO DOMINI DCLXXXVI.

COnon Trax, Benedicti filius, Patria Tomitanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, depulſis Petro, & Theodoro, per ſchiſma, quod octavum fuit, electus; Creatus, & Conſecratus 12. Kal. Novembris, die Dominico, Anno Chriſti 686. Sedit menſes undecim. Epiſcopos per diverſa loca num. 16 creavit. Moritur 11. Kalen. Octobris, anno 687. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes menſes.... dies 25. ANNO 686.

SERGIUS PRIMUS PONT. LXXXV.

ANNO DOMINI DCLXXXVII.

SErgius I. Tiberii Mercatoris filius, Patria Antiochenus, Presbyter Cardinalis tit. S. Suſannæ, Theodoro, S. R. E. Presbytero Cardinali, & Paſchali, S. R. E. Archidiacono in ſchiſmate quod nonum fuit, de Pontificatu vi, & armis contendentibus; Creatus 12. Kal. conſecratus 8. Kal. Januarii, die Natalis Domini, ineunte anno 687. Sedit annos 13. menſes 8. dies 23. Creavit Epiſcopos 96. Presbyteros 18. Diaconos 4. Obiit 6. Idus Septembris, anno 701. In Baſilica S. Petri ſepultus fuit. Vacavit ſedes menſem 1. dies 20. ANNO 687.

JOANNES SEXTUS PONTIFEX LXXXVI.

ANNO DOMINI DCCL

JOannes VI. Græcus patria, & genere fuit, Paterni, alias Patronii filius, Creatus 4. ANNO 701.

Kalend. conſecratus 3. Kalendas Novembris. Sedit in Pontificatu annos 3. menſes duos, dies duodecim, cùm ordinationem unam Epiſcoporum quindecim, Presbyterorum novem, & Diaconorum duorum feciſſet. Obiit Romæ ſeptimo Idus Januarii, Anno Chriſti 705. indictione tertia, Sepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit ſedes menſem unum, dies decem & octo.

JOANNES SEPTIMUS PONT. LXXXVII.

ANNO DOMINI DCCV.

ANNO 705. JOannes Septimus, Platone Janidega patre natus, Roſſani Magnæ Græciæ, Calabria dictæ, ortus, 14. Papa Regnicola, Diaconus Cardinalis ſanctæ Mariæ; Creatus, & conſecratus die Dominico Kalendis Martii. Sedit annos duos, menſes 7. dies 17. Ordinationem unam Epiſcoporum 15. Presbyterorum 9. Diaconorum 2. fecit. Obiit 16. Cal. Novembris Anno Chriſti 707. indictione ſeptima, ſepultus ad S. Petrum, ante Altare S. Dei Genitricis Virginis Mariæ, quod nunc Sudarii dicitur, quod ipſe ſtruxerat. Non vacavit ſedes.

SISINNIUS PRIMUS PONTIF. LXXXVIII.

ANNO DOMINI DCCVII.

ANNO 707. SIſinnius, Joannis Filius, Syrus, Creatus 15. Kal. Conſecratus 10. Kal. Novemb. Epiſcopum unum in Corſica creavit. Verùm dum magna & ingentia molitur, ſubita morte correptus, Pontificatus ſui die 20. perficere, quæ cogitaverat, non potuit. Moritur octavo Idus Novemb. anni 707. Sepultus ad S. Petrum, Vacavit ſedes menſem unum, dies ſexdecim.

CONSTANTINUS PONT. LXXXIX.

ANNO DOMINI DCCVII.

ANNO 707. COnſtantinus, Joannis Filius, Syrus, Creatus 10. Kal. Januarii, conſecratus octavo Kal. die Nat. Domini, ineunte anno 708. Sedit annos 8. menſem 1. dies 20. Ordinavit Epiſcopos 64. Presbyteros 10. Diaconos 2. Obiit Romæ tertio Idus Februarii anno 716. indictione quarta decima, ſepultus ad S. Petrum Principem Apoſtolorum. Vacavit ſedes menſem unum, dies decem.

GREGORIUS II. PONT. XC.

ANNO DOMINI DCCXVI.

ANNO 716. GRegorius II. junior, Romanus, Marcelli filius, ex Monacho S. Benedicti, S. R. E. Diaconus Cardinalis, Creatus 12. Kal. conſecratus 11. Kal. Aprilis. Sedit annos 14. menſes 10. dies 21. Ordinationes 9. menſe Sept. fecit, & unam menſe Junio, quibus Epiſcopos 149. Presbyteros 35. & Diaconos 14. creavit. 3. Idus Februarii anno 731. ſupremum vitæ diem explevit. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 21.

GREGORIUS III. PONT. XCI.

ANNO DOMINI DCCXXXI.

ANNO 731. GRegorius III. Joannis Filius, Syrus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyter Cardinalis, Creatus tertio Nonas Martii, conſecratus quintodecimo Kalendas Aprilis; Anno Domini 731. omnium conſenſu, Pontificatum iniit. Sedit annos decem, menſes octo, dies viginti quatuor. Obiit quarto Kalendas Decembris 741. Sepultus ad Sanctum Petrum Principem Apoſtolorum. Vacavit ſedes dies 8.

ZACHARIAS PONT. XCII.

ANNO DOMINI DCCXLI.

ANNO 741. ZAcharias, Policronii Pontinii filius, Sibirenæ magnæ Græciæ, nunc Calabria dictæ, urbe natus, Canonicus Regularis, deinde Monachus S. Benedicti, mox S. R. E. Presbyter Cardinalis, quintusdecimus Papa Regnicola, Creatus Kalend. Decembris, Conſecratus tertio nonas ejuſdem menſis, anno Domini 741. Sedit annos decem, menſes tres, dies 16. Fecit Epiſcopos 85. Presbyteros 30. Diaconos quinque. Obiit Idibus Martii Romæ, anno 752. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 8.

STEPHANUS II. PONT. XCIII.

ANNO DOMINI DCCLII.

ANNO 752. STephanus ſecundus, natione Italus, patria Romanus, S. R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus Octavo Kalend. Aprilis, qui quarta die creationis ſuæ, gravi ſomnolentia oppreſſus eſt, poſtridie cum experrectus res familiæ cōponere aliquando inſtituiſſet, ſubito mente alienatus, vocem amiſit, & poſtridie ejus diei apoplexia correptus, expiravit ante adeptam conſecrationem, quinto Kalendas Aprilis. Vacat Sedes diem unum.

STEPHANUS III. DICTUS II. PONT. XCIV.

ANNO DOMINI DCCLII.

ANNO 752. STephanus Tertius, dictus Secundus junior, Conſtantini filius, Romanus, ex Canonico Regulari Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis à Zacharia Papa factus, Creatus quarto Kalend. Aprilis, conſecratus quarto nonas Aprilis. Sedit annos quinque, dies 29. ordinatione una facta menſe Martii Epiſcoporum quatuor, Presbyterorum duorum, & Diaconorum duorum. Obiit ſexto Kalendas Maji, anno 757. Vacavit ſedes menſem unum, dies duos.

PAULUS PRIMUS PONT. XCV.

ANNO DOMINI DCCLVII.

ANNO 757. PAulus, Conſtantini filius, Romanus, Stephani junioris Papæ frater Germanus, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, Creatus, & conſecratus quarto Kalend. Junii, anno 757. Sedit annos decem, menſem unum. Iſte autem Pontifex ordinatione una menſe Decemb facta, Epiſcoporum trium, Presbyterorum duodecim, & Diaconorum duorum, Obiit in Monaſterio ſancti Pauli, via Oſtienſi, quarto Kalendas Junii, anno 767. ſepultus ad ſanctum Petrum. Vacavit ſedes annum unum, menſem unum dies 7.

STEPHANUS IV. DICTUS III. PONT. XCVI.

ANNO DOMINI DCCLXVII.

ANNO 767. STephanus Quartus, dictus Tertius, è Toſſinæ Caſtro Vallis Sicilianæ, in ulteriori Aprutii provincia, Patre Olibrio Roſamirano natus, ſextusdecimus Papa Regnicola, ex Canonico Regulari, poſteà Monacho Benedictino Monaſterii ſancti Chryſogoni; Sanctæ Romanæ Eccleſiæ

Presbyter Cardinalis tituli ſanctæ Cæciliæ à Zacharia Papa factus; Creatus Nonis Auguſti, conſecratus 7. Idus Auguſti, anno Chriſti 768. Sedit in Pontificatu annos tres, menſes 5. dies 27. Ordinavit Epiſcopos aliquot Presbyteros 5. Diaconos 4. Obiit Romæ pridie Kal. Februarii anno 772. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 8. Terminavit ſchiſma XI. in Eccleſia, & maximè turbulentum anno 768.

ADRIANUS PRIMUS PONT. XCVII.

ANNO DOMINI DCCLXXII.

Anno 772. ADrianus Primus, Theodori filius, Romanus de regione via Lata, propè S. Marcum, nobiliſſimo genere ortus, Clericus, Notarius Regionarius, & Subdiaconus à Paulo I. factus, poſt S. R. E. Diaconus, Cardinalis; Creatus, & conſecratus quinto Idus Februarii, die Dominico, anno 772. Sedit annos 23. menſes 10. dies 17. ordinationes duas menſe Martio fecit Epiſcoporum 185. Presbyterorum 24. & Diaconorum ſeptem. Obiit ſeptimo Kalen. Januarii anno 795. finiente. Sepultus ad ſanctum Petrum. Non vacat ſedes.

LEO TERTIUS PONT. XCVIII.

ANNO DOMINI DCCXCVI.

Anno 796. LEo III. Azzupii filius, Romanus, ex Canonico regulari Monachus Ordinis S. Benedicti, S. R. E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Suſannæ ad duas domos; Creatus 7. Kal. Januarii conſecratus anno Chriſti 796. ſedit annos 20. menſes 5. dies 18. ordinationes 3. fecit Epiſcoporum 126 Presbyterorum 30. & Diaconorum 10. Obiit Romæ pridie Idus Junii, Anno Chriſti 816. Sepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 20.

STEPHANUS V. DICTUS IV. PONT. XCIX.

ANNO DOMINI DCCCXVI.

Anno 816. STephanus V. dictus IV. Junii Marini filius, nobili genere ortus, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis; Creatus 5. Nonas Julii, ſedit menſes 6. dies 23. fecit Epiſcopos 5. Presbyteros 9. & Diaconos 4. Obiit 8. Kal. Februarii, tertio. quam Romam redierat, nondum tranſacto menſe. Sepultus in Baſilica S. Petri. Vacavit ſedes dies duos.

PASCHALIS PRIMUS PONT. C.

ANNO DOMINI DCCCXVII.

Anno 817. PAſchalis I. Maximi Bonoſi filius, Monachus Benedictinus. Abbas S. Stephani propè S. Petrum, S. R. E. Presbyter Cardinalis, tit. S. Praxedis; Creatus 5. Kal. Februarii, ſedit annos 7. menſes tres dies 17. Ordinationes duas fecit Epiſcoporum 15. Presbyterorum 7. & Diaconorum 7. Obiit pridie Idus Maii, Anno Domini 824. in Baſilica S. Petri ſepultus. Vacavit ſedes dies 4.

EUGENIUS SECUNDUS PONT. CI.

ANNO DOMINI DCCCXXIV.

EUgenius II. Junior, Boemundi filius, Romanus, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis tit. S. Sabinæ; Creatus 18. Kal & conſecratus 12. Kal. Junii, ſedit annos 3. menſes 6 dies 24. Obiit pridie Idus Decemb. anno 827. collacrimantibus omnibus, ſepelitur autem in Baſilica S. Petri Apoſtolorum Principis. Vacavit ſedes diem unum. Anno 824.

VALENTINUS PRIMUS PONT. CII.

ANNO DOMINI DCCCXXVII.

VAlentinus I. Leontii filius, Romanus, S. R. E. Archidiaconus Cardinalis; Creatus 19. Kal. Januarii, Conſecratus poſtridie, ſedit menſem unum, dies 10. expiravit 10. Kalen. Februarii, anno Chriſti 828. ſepultus in Baſilica S. Petri, conquerentibus omnibus. Vacavit poſt ejus mortem Romana ſedes dies tres. Anno 827.

GREGORIUS QUARTUS PONT. CIII.

ANNO DOMINI DCCCXXVIII.

GRegorius IV Joannis filius, Romanus, ex Monacho Monaſterii Foſſæ novæ, ordinis S. Benedicti, S. R. E. Card. tit. S. Marci; Creatus 17. Kal Februarii, anno 828. ſedit annos 16. & eum feciſſe per quinque ordinationes Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos 185. obiit Romæ 8. Kal. Februarii, Anno Domini 844. ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit ſedes dies tres. Anno 828.

SERGIUS SECUNDUS PONT. CIV.

ANNO DOMINI DCCCXLIV.

SErgius II. Junior, Sergii filius, Romanus, de Regione quarta, ex Illuſtri Familia ortus, nequaquam à majoribus degeneravit, ex Canonico regulari. S. R. E. Archipresbyter Cardinalis SS. Silveſtri, & Martini in Montibus tit. Equitii; Creatus, & conſecratus 4. Idus Februarii, Anno Domini 844. Sedit annos tres, menſes duos & dies tres. Creavit Epiſcopos 23. Presbyteros 8. & Diaconos tres. Obiit pridie Idus Aprilis, anno 848. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacat ſedes dies quindecim. Anno 844.

LEO QUARTUS PONT. CV.

ANNO DOMINI DCCCXLV.

LEo IV. Rodulphi filius Romanus, fuit vir inſignis, ex Canonico Regulari, Monachus Monaſterii SS. Silveſtri, & Martini in Montibus Congregationis primæ Benedictæ, S. R. E. Presbyter Cardinalis tit. SS. Quatuor Coronatorum. Creatus pridie Idus Aprilis, conſecratus 6. Kal. Junii, die Dominico; Sedit ann. 8. menſes 6. dies 6. Creavit Epiſcopos 63. Presbyteros 19. & Diac. 8. Obiit 6. Kal. Auguſti, anno 855. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies ſex, & uſque ad conſecrationem menſes 2. & dies 11. Anno 845.

BENEDICTUS TERTIUS PONT. CVI.

ANNO DOMINI DCCCLV.

BEnedictus III. Petri filius, Romanus, ex Canonico regulari. S. R. E. Presbyter Cardinalis S. Mariæ Tranſtiberim, tit. Calliſti, à Anno 855.

Leone IV. Papa factus. Electus in ſchiſmate 9. Kal. Aug. Res turbatæ fuerunt uſque ad 3. Kal. Oct. quo ſedato ſchiſmate conſecratus eſt. Sedit ab electione annos duos, menſes octo, dies 16. à conſecratione annos duos, menſes ſex, dies decem. Creavit Epiſcopos 20. Presbyteros 6. & Diaconum 1. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis anno 858. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 15.

NICOLAUS I. MAGNUS PONT. CVII.
ANNO DOMINI DCCCLVIII.

Anno 858. Nicolaus I. cognomento Magnus, Theodori filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Cardinalis. Creatus, & conſecratus 8. Kal. Maii, anno 858. Sedit annos 9. menſes ſex, dies 20. Creavit Epiſcopos 65. Presbyteros ſeptem, & Diaconos quatuor. Obiit Romæ Idibus Novembris, Anno Chriſti 867. ſepultus ante fores Baſilicæ S. Petri. Vacabit ſedes dies ſeptem.

HADRIANUS SECUNDUS PONT. CVIII.
ANNO DOMINI DCCCLXVII.

Anno 867. Hadrianus II. Junior, Romanus. Talari Epiſcopi, ex legitimis nuptiis filius, S. R. E. Archipresbyter Cardinalis Sancti Marci. Creatus 11. Kal. Decembris, & conſecratus 9. Kal. Decembris. anno 867. ſedit annos quatuor, menſes 11. dies 12. Obiit Romæ Kal. Novemb. anno 872. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes menſem unum, dies 12.

JOANNES OCTAVUS PONT. CIX.
ANNO DOMINI DCCCLXXII.

Anno 872. Joannes VIII. Gundi filius, Romanus, S. R. E. Diaconus Card. Creatus, & conſecratus 19. Kal. Januarii, anno 872. Sedit annos 10. dies 2. Obiit 18. Kal Januarii 882. ſepultus ad S. Petrum. Vacat ſedes dies 3.

CONSTANTINUS MARINUS I. PONT. CX.
ANNO DOMINI DCCCLXXXII.

Anno 882. Conſtantinus Marinus I. Palumbi Presbyteri, ex legitimo matrimonio filius, Galeſinus Faliſcus, S. R. E. Diaconus Cardinalis, creatus 14. Kal. Januarii anni 882. conſecratus die Natali Domini. Sedit annum unum, menſem unum. Obiit 15. Kal. Februarii anno 884. ſepultus ad S. Petrum. Vacat ſedes dies duos.

HADRIANUS TERTIUS PONT. CXI.
ANNO DOMINI DCCCLXXXIV.

Anno 884. Hadrianus 3. Patria Romanus, Agapitus antea vocatus, Benedicti filius, de Regione Viæ latæ, Creatus 12. Kal. Febr. anno 884. conſecratus 7. Kal. Februarii, ſedit annum unum, menſes 3. dies 19. deceſſit 7. Idus Maii anno 885. ſepultus fuit in Baſilica S. Petri collacrimantibus omnibus.

STEPHANUS SEXTUS DICTUS V. PONT. CXII.
ANNO DOMINI DCCCLXXXV.

Anno 885. Stephanus VI. dictus V. Romanus, Baſilius antea vocatus, Hadriani filius. de Regione Viæ latæ; Creatus 3. Idus Maii, anno 885. Sedit annos 6. dies 9. Obiit 12. Kal. Junii anno 891. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 5.

FORMOSUS TERTIUS PONT. CXIII.
ANNO DOMINI DCCCXCI.

Anno 891. Formoſus, Leonis filius, Romanus, Civis, & Epiſcopus Portuenſis, ex Canonico regulari, à Nicolao Papa factus, Creatus 6. Kal. Junii. Sedit annos 4. menſes 6. dies 18. Obiit 19. Kal. Januarii, anno 895. ſepultus ad S. Petrum Vacavit ſedes dies 2. Iſte Pont. ex pulchritudine, ſcientia, atque Sanctitate laudatiſſimus.

BONIFACIUS SEXTUS PONT. CXIV.
ANNO DOMINI DCCCXCV.

Anno 895. Bonifacius VI. Hadriani Epiſcopi, ex legitimo matrimonio, filius, Romanus, ex Tuſcia oriundus; Creatus 16. Kal. Januarii, anno 895. ſedit dies quindecim. Obiit Romæ pridie Kal. Januarii, ineunte anno 896. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 5.

STEPHANUS VII. DICTUS VI. PONT. CXV.
ANNO DOMINI DCCCXCVI.

Anno 896. Stephanus VII. dictus VI. Joannis Presbyteri, ex legitimo matrimonio, filius, Romanus, Epiſcopus Anagninus; Creatus 8 Idus Januarii, anno 896. Sedit annum unum, menſes duos, dies 19. Obiit 9. Kal. Aprilis, anno 898. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies tres, ſi Panvinio credas.

ROMANUS PONT. CXVI.
ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Anno 897. Romanus, Conſtantini Marini Papæ fratris filius, Galeſinus Faliſcus, ex Urbe, quæ hodie Monteſiaſcon appellatur; Creatus 5. Kal. Aprilis; ſedit menſes 4. dies 23. Obiit 14. Kal. Septembris, anno 897. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes diem unum, ita Panvinius in Chron.

THEODORUS SECUNDUS PONT. CXVII.
ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Anno 897. Theodorus II. Junior, Photii filius, Romanus; Creatus 13. Cal. Septembris; ſedit dies 20. Obiit Romæ 6. Idus Septembris; ſepultus ad Sanctum Petrum. Vacavit ſedes diem 1.

JOANNES NONUS PONT. CXVIII.
ANNO DOMINI DCCCXCVII.

Anno 897. Joannes IX. Rampoaldi filius, Provincia Latio, Patria Tiburtinus, Monachus Ordinis S. Benedicti, Creatus 5. Idus Septembris, anno 897. ſedit annos 2. dies 4 Obiit 9. Calend Octobris, Anno Chriſto 899 ſepultus ad S Petrum. Vacavit ſedes diem unum.

Sergius III. Benedicti filius, Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, Presbyter Cardinalis, in ſchiſmate, contra Joannem IX. ſedit dies aliquot.

BENEDICTUS QUARTUS PONT. CXIX.
ANNO DOMINI DCCCXCIX.

Anno 899. Benedictus IV. Mamoli filius, Romanus, ex Canonico regulari Lateranenſi, Creatus 8. Kal. Octobris, ſedit annos 3. menſes 6. dies 15. Obiit Romæ 6. Idus Aprilis. anno 903. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 6.

LEO

LEO QUINTUS PONT. CXX.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

ANNO 903. LEo V. è villa Priapi, agri Ardeatini, in Latio, ex Monacho Benedictino Cardinalis, Creatus 17. Kal. Maji, Sedit menſem unum, dies decem. Coactus abdicavit 9. Kalen. Junii, & vitam monaſticam repetiit, & non multò poſt interiit. Laterani in Baſilica Conſtantiniana ſepultus. Non vacavit ſedes.

CHRISTOPHORUS PRIMUS PONT. CXXI.
ANNO DOMINI DCCCCIII.

ANNO 903. CHriſtophorus I. Patria Romanus, ex patre Leone, S. R. E. Presbyter Card. Comprehenſo Leone, Pontificem ſe fecit 9. Kal. Junii, anno 903. Sedit in Petri Cathedra, menſes 8. E ſede dejicitur 9. Kal. Januarii anno 903. & tandem vinculis mancipatus, vitam finivit. Sepultus ad S. Petrum.

Schiſma in Romana Eccleſia 15. inter Leonem 5. & Chriſtoforum, & Sergium 3. anno 903.

SERGIUS TERTIUS PONT. CXXII.
ANNO DOMINI CMIV.

ANNO 904. SErgius III. Benedicti Filius, Romanus, ex Comitibus Tuſculanis S. R. E. Presbyter Cardinalis, Creatus 8. Kal. Januarii, die Natalis Domini, ineunte anno 904. Sedit annos 7. menſes 6. moritur v. Idus Aprilis anno 911. ad S. Petrum ſepultus. Vacavit ſedes dies 4.

ANASTASIUS TERTIUS PONT. CXXIII.
ANNO DOMINI CMXI.

ANNO 911. ANaſtaſius III. Luciani filius, Romanus, Creatus 17. Kalendas Maji, anno 911. Sedit annos duos, menſem unum, dies 22. Obiit pridie Nonas Junii. Anno Domini 913. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 11.

LANDUS, VEL LANDO PONT. CXXIV.
ANNO DOMINI CMXIII.

ANNO 913. LAndus, Tami filius, Sabinus, Patria Herebo, ex Canonico Regulari Lateranenſi, Creatus 7. Idus Junii, An. Domini 913. Sedit menſes 6. dies 22. Obiit Romæ v. Kalen. Januarii, ineunte anno 914. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 26.

JOANNES DECIMUS PONT. CXXV.
ANNO DOMINI CMXIV.

ANNO 914. JOannes X. Joannis filius, ex Epiſcopo Bononienſi Archiepiſcopus Ravennas, de familia Cynthia, quæ hodie vocatur Cincia, Romanus, Creatus 9. Kal. Februarii, Sedit annos 14. menſes duos, dies 16. Vidonis Tuſciæ Comitis dolo captus, cervicali ſuper os impoſito, ſuffocatur 8. Idus Aprilis 928. Laterani ſepultus. Vacavit ſedes dies duos.

LEO SEXTUS PONT. CXXVI
ANNO DOMINI CMXXVIII.

ANNO 928. LEo VI. Chriſtophori Primicerii S. R. E. filius, Romanus, ex familia Gemina, quæ poſteà ſanguinea dicta eſt, creatus 5. Idus Aprilis, Sedit menſes ſex, dies quindecim. Obiit 10. Kalendas Novembris, anno 928. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes diem unum.

STEPHANUS VIII. DICTUS VII. PONT. CXXVII.
ANNO DOMINI CMXXVIII.

STephanus VIII. dictus VII. Tendemundi filius, Romanus, Creatus 9. Kal. Novemb. ANNO 928.
Sedit annos 2. menſes 1. dies 15. Obiit ſexto Idus Decembris, anno 930. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 2.

JOANNES UNDECIMUS PONT. CXXVIII.
ANNO DOMINI CMXXX.

JOannes XI. Sergii Pont. (ut aiunt) filius, Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, qui ANNO 930.
iidem ſunt, cum Comitibus Signiæ, de Comitibus poſteà dicti, Creatus 3. Idus Decembris, Sedit annos 4. menſes 10. dies 15. Obiit 8. Kal. Novembris anno 935. Laterani ſepultus. Vacavit ſedes diem unum.

LEO SEPTIMUS PONT. CXXIX.
ANNO DOMINI CMXXXV.

LEo VII. Romanus, creatus 6. Kal. Novembris, ſedit annos 3. menſes ſex, dies 10. Obiit Romæ pridie Nonas Maji, anno ANNO 935.
939. ſepultus in Baſilica Sancti Petri Principis Apoſtolorum. Vacavit ſedes menſem unum.

STEPHANUS IX. DICTUS VIII. PONT. CXXX.
ANNO DOMINI CMXXXIX.

STephanus Nonus, dictus Octavus, Romanus, Creatus ſeptimo Idus Junii, Sedit ANNO 939.
annos tres, menſes quatuor, dies quindecim. Creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ 12. Kalendas Novembris anno 942. Corpus ejus in Baſilica Principis Apoſtolorum ſepultum eſt. Vacavit Romana Sedes dies decem.

MARINUS SECUNDUS PONT. CXXXI.
ANNO DOMINI CMXLII.

MArinus II. Junior, Romanus, Creatus Kal. Novembris, anno 942. Sedit annos ANNO 942.
tres, menſes ſex, dies quatuordecim. Obiit anno Domini 946. & in Baſilica S. Petri ſepultus eſt. Ejus morte tres dies ſedes Romana vacavit.

AGAPETUS SECUNDUS PONT. CXXXII.
ANNO DOMINI CMXLVI.

AGapetus Secundus, Junior, Romanus, Creatus quintodecimo Kalendas Junii, ANNO 946.
anno Domini 946. Sedit annos novem, menſes ſex, dies decem. Obiit Romæ ſexto Kalendas Januarii, ineunte anno Domini 956. Corpus ejus ſepultum eſt in Baſilica Lateranenſi. Vacavit ſedes Apoſtolica dies duodecim.

JOANNES XII. PONT. CXXXIII.
ANNO DOMINI CMXLVI.

JOannes XII. Romanus, Octavianus ante Pontificatum vocatus, ex Comitibus Tuſ- ANNO 946.
culanis Alberici Rom. Principis filius, de re-

gione

gione Viæ latæ, S.R.E. Diaconus Cardinalis, creatus 5. Idus Januarii. Sedit annos 8. menſes 4. dies 6. Obiit pridie Idus Maii, & in Lateranenſi Baſilica ſepultus eſt. Non vacat ſedes.

BENEDICTUS QUINTUS PONT. CXXXIV.
ANNO DOMINI CMLXIV.

Anno 964. BEnedictus V. Diaconus Cardinalis, defuncto Joanne ſtatim in loco ejus Pontifex à Populo, & à Clero Romano eligitur. Sedit menſem unum, dies aliquot. Per vim remotus, & ad Hamburg relegatus, ibid. moritur, 5. Nonas Julii 965.

Leo Antipata dictus VIII. Joannis Protoſcriniarii filius, conſecratus 6. Idus Decembris, Anno Chriſti 963. ſedit contra dictum Joannem, & Benedictum, annum 1. menſes 3. dies 12.

JOANNES XIII. PONT. CXXXV.
ANNO DOMINI CMLXV.

Anno 965. JOannes XIII. Romanus, Joannis Epiſcopi filius, ex legitimo matrimonio procreatus, Epiſcopus Narnienſis, creatus 6. Octobtis, anno 965. ſedit annos ſex, menſes 2. dies quinque. Obiit octavo Idus Septembris. anno 972. ſepultus in Baſilica S.Pauli Apoſtoli extra Urbem, via Oſtienſi. Vacavit ſedes dies 13.

DONUS. ALIAS DOMNUS, ALIAS DOMNIO II. PONT. CXXXVI.
ANNO DOMINI CMLXXII.

Anno 972. DOnus, alias Domnus, alias Domnio II. Junior, Romanus, Creatus 12. Kal. Octobris, ſed t menſes 3. obiit 14. Kal. Januarii, anno 972. Non vacavit ſedes.

BENEDICTUS SEXTUS PONT. CXXXVII.
ANNO DOMINI CMLXXII.

Anno 972. BEnedictus VI. Hildebrandi filius, Romanus, Creatus 13. Kal. Januarii, ſedit in Petri Cathedra annum unum, menſes tres. Coactus abdicavit 14. Kal. Aprilis, & non multò poſt in Adriani mole ſtrangulatur.

BONIFACIUS VII. PONT. CXXXVIII.
ANNO DOMINI CMLXXIV.

Anno 974. BOnifacius Septimus, Franco antea dictus, Ferrurii Filius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Diaconus Cardinalis, creatus tertio Kalendas Aprilis, ſedit annum unum, menſem unum, dies duodecim. Coactus abdicavit, ex Urbe pulſus, quinto Idus Maii, anno 975. Deinde reverſus Benedicto mortuo, Pontificatum iterùm vi tenuit menſes 4. dies 6. Obiit 12. Kalend. Auguſti anno 975. Vacavit ſedes dies 20.

BENEDICTUS VII. PONT. CXXXIX.
ANNO DOMINI CMLXXV.

Anno 975. BEnedictus VII. ex Comitibus Tuſculanis, Romanus, Deuſdedit filius, Epiſcopus Sutrinus, creatus 4. Kalend. Junii, fugato Bonifacio Septimo. Sedit annos novem, menſem 1. dies 10. Romæ obiit ſexto Idus Julii, anno 984. ſepultus ad S. Crucem in Hieruſalem. Vacavit ſedes dies 5.

JOANNES XIV. PONT. CXL.
ANNO DOMINI CMLXXXIV.

Anno 984. JOannes XIV. Papienſis. Petrus antea vocatus, à Caneva nova dictus Epiſcopus Papienſis. Creatus 17. Kal. Aug. ſedit menſes 8. Pontificatu exactus à Bonifacio VII. in Urbem reverſo 17. Kalendas Aprilis. Obiit 17. Kalendas Aprilis. Corpus ejus in Baſilica S. Petri ſepultum, anno 985. Vacavit ſedes dies...

Schiſma 17. inter Boniſacium VII. & Benedictum VII. dictum VI. & Joannem XIV.

JOANNES XV. PONT. CXLI.
ANNO DOMINI CMLXXXV.

Anno 985. JOannes XV. Romanus, Leonis Presbyteri legitimo matrimonio filius, de vico Gallinæ albæ, Creatus Kal. Auguſti, anno 985. ſedit annos 9. menſes 6. dies 10. Obiit Romæ 4. Idus Februarii, anno 995. ſepultus ad S. Petrum Principem Apoſtolorum. Vacavit ſedes diem 1.

I. Canonizatio S. Udalrici, Epiſcopi Civitatis Auguſtanæ.

Hujus Sancti Feſtivitas hic non deſignata, celebratur in ea Civitate die 4. Julii.

Edita A.D. 993. JOANNES EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus in Gallia, & Germania commorantibus, ſalutem in Domino, & Apoſtolicam Benedictionem.

Lectus fuit liber vitæ Udalrici, coram Papa, & aliis. CUm Coovenrus eſſet factus in Palatio Lateranenſi pridie Kalendas Februarias, reſidenre Joanne Sanctiſſimo Papa, cum Epiſcopia, & Preſbyteria, aſtantibus Diaconis, & cuncto Clero ſorgens Reverendiſſ. Luitholphus, Auguſtæ Epiſcopus inqoir, Domine Sanctiſſime Præſul, ſi vobis placet, & omnibus Epiſcopis, & Præsbyteris hic reſidentibus, libellus quem præ manibus habeo coram vobis legatnr, de vita & mirsculis Veuersbilis Udalrici Sanctæ Auguſtanæ Eccleſiæ dudum Epiſcopi, & quid libitum vobis fuerit, decernatur. Quia Spiritus Sancti teſtatur præſentia, & Congiegatio Sacerdotum ceitum eſſe, quod legimus, quia nec poteſt veritas noſtra mentiri, cujus in Evsngelio iſta eſt ſententia; Ubi duo, vel tres congregati fuetint in nomine meo, ibi & ego ſum in medio eorum. Quod cùm ita ſit, nec huic tam brevi numero Spiritus Sanctus deeſt; quanto magis eum nunc intereſſe credamos, qusndo in unum convenit turba Sanctorum? Sanctum namque eſt pro debita veneratione Collegium.

Et etiam miraculorum. §. 1. Cumque prælecta eſſet vita prædicti Sanctiſſimi Epiſcopi, ventum eſt ad miracula, quæ ſive in corpore, ſive extra corpus geſta ſunt, videlicet cæcos illuminaſſe, dæmones ab obſeſſis corporibus effugaſſe, paraliticos curaſſe, & quam plorima alia ſigna geſſiſſe, quæ nequaqnam calamo, & atramento illuſtrata ſunt.

Papæ decretum de Canonizatione. §. 2. Quæ omnia lepids ſatis urbanitate expoſita recepimus, & communi conſilio decrevimus, memoriam illius, id eſt Udalrici Epiſcopi affectu piiſſimo, & devotione fideliſſima venerandam. Quoniam ſic adoramus, & colimus reliquias Martyrum, & Confeſſorum, ut eum cujus Msrtyres, & Confeſſores ſunt, adoremus. Honoramus ſervos, ut honor redundet in Dominum, qui dixit: Qui vos recipit, me recipit. Ac proindè nos, qui fiducism noſtræ juſtitiæ non habemus, illorum precibus & meritis apod clementiſſimum Deum jugiter adjuvemur; quis divioa ſaluberrima præcepta, & Sanctorum Canonum, ac Venerabilium Patrum inſtabant efficacirer documenra omnium Eccleſiarum, pio conſiderationis intuitu, imo Apoſtolici moderaminis annifu. utilitatum communitatem atque firmitatis perficere inregritatem, quatenus memoria Udalrici jam præſati Venerabilis Epiſcopi divino cultoi dicata exiſtat, & in laudibus Dei devotiſſimè perſolvendis ſemper valeat proficere.

§. 3. Si

Digitized by Google

Contravenientium Pœna. §. 3. Si quis intereà (quod non credimus) temerario auſu contra ea, quæ hac noſtra authoritate piè, ac firmiter per hoc privilegium conſtituta ſunt contraire tentaverit, vel hæc, quæ à nobis in laudem Dei, & pro reverentia dicti Epiſcopi ſtatuta ſunt, refragari, aut in quoquam tranſgredi, ſciat ſe auctoritate B. Petri Principis Apoſtolorum, cujus immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum.

Obſervatorum benedictio. §. 4. At verò qui pio intuitu obſervator extiterit, benedictionis gratiam à miſericordiſſimo Domino Deo noſtro multipliciter conſequatur, & æternæ vitæ particeps efficiatur.

Rogitus d. Decreti. §. 5. Scriptum eſt per manum Stephani Notarii Regionarii, & Scriniarii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, in menſe Februario Indictione ſexta, anno nonagenteſimo nonageſimo tertio.

Papæ ſubſcriptio. Ego Joannes S. Rom. Cath. & Apoſt. Eccleſ. Epiſc. huic decreto à nobis promulgato conſenſi, & ſubſcripſi.

Epiſcoporum. & Cardinalium ſubſcriptio. Joannes Epiſcopus S. Anagninæ Eccleſiæ conſenſi.
Benedictus Epiſcopus S. Pipernenſis Eccleſiæ conſenſi.
Dominicus Epiſc. S. Ferentinæ Eccleſiæ conſenſi.
Creſcentius Epiſc. S. Silvæ candidæ Eccleſiæ conſenſi.
Anniſo Epiſc. S. Cerenſis Eccleſiæ conſenſi.
Bonizo Archipresb. & Cardinalis S. Luciæ conſenſi.
Benedictus presbyter & Card. S. Stephani conſenſi.
Leo presbyter & Cardinalis S. Nerei conſenſi.
Joannes presbyter, & Cardinalis S. Damaſi conſenſi.
Leo presbyter, & Cardinalis S. Sixti conſenſi.
Joannes presb. & Card. SS. Apoſtolorum conſenſi.
Joannes presbyter & Cardinalis SS. Quatuor Coronatorum conſenſi.
Joannes presbyter, & Card. S. Clementis conſenſi.
Creſcentius presbyter, & Card. S. Calliſti conſenſi.
Benedictus Archidiaconus.
Joannes Diaconus, & Oblationarius.
Benedictus Diaconus.
Joannes Diaconus. Hi omnes conſenſerunt & ſubſcripſerunt.

Dat. P. An. 8. die 3. Feb. Dat. 3. Kalendas, aliàs Nonas Februarii, per manum Joannis Epiſcopi S. Nepeſinæ Eccleſiæ, & Bibliothecarii Sanctæ Sedis Apoſtolicæ, Anno Pontificatus Domini noſtri Joannis Sanctiſſimi XV. Papæ Octavo, Menſe dicto, & Indictione ſexta.

JOANNES XVI. PONT. CXLII.
ANNO DOMINI CMXCV.

ANNO 995. JOannes XVI. Roberti filius, Romanus, creatus 3. Idus Februarii, ſedit menſes 4. moritur quinto Idus Junii, anno 995. ſepultus ad Sanctum Petrum Principem Apoſtolorum. Vacavit ſedes dies 6.

GREGORIUS QUINTUS PONT. CXLIII.
ANNO DOMINI CMXCV.

ANNO 995. GRegorius V. Saxo-Germanus, Bruno anteà dictus, Othonis Saxoniæ, & Sueviæ Ducis filius, Matre Juditha, ex Urbe Vangia Presbyter, & Capellanus Imperatoris, Verdenſis creatus Antiſtes, Pontifex declaratur 16. Kal. Julii, die Dominico, anno 995. ſedit in Petri Cathedra annos 2. menſes 7. dies 18. Obiit Romæ 12. Kal. Martii, anno 998. ſepultus ad S. Petrum, juxta ſepulchrum Beati Gregorii. Vacavit ſedes dies 15.

Schiſma in Eccleſia Romana 18. in Joannem Antipapam, dictum XVII. & Gregorium V.

SILVESTER SECUNDUS PONT. CXLIV.
ANNO DOMINI CMXCVIII.

ANNO 998. SIlveſter II. Junior, Aquitanus, Gallus, Gerebertus anteà vocatus, Floriacenſis Monachus, Abbas Bobienſis, ex Archiepiſcopo Rhemenſi, Ravennas etiam factus, creatus Kal. Novembris, anno 998. ſedit in Pontificatu annos 4. menſes 6. dies 12. Obiit 4. Idus Maii 1003. ſepultus Laterani. Vacavit ſedes dies 25.

JOANNES XVII. PONT. CXLV.
ANNO DOMINI MIII.

JOannes XVII. Sicco nominatus, Romanus, de Vico Biberatica, creatus 7. Idus Junii (nam ejus Joannis, qui in ſchiſmate cum Gregorio V. creatus fuit, ratio habita non eſt in nominis numero.) Sedit menſes quatuor, dies 25. Obiit Romæ, pridie Kal. Novembris, anno 1003. ſepultus in Eccleſia Monaſterii Sancti Sabbæ in Cella Nova. Vacavit ſedes dies 15. ANNO 1003.

JOANNES XVIII. PONT. CXLVI.
ANNO DOMINI MIII.

JOannes XVIII. Faſanus vel Fanaſſus, Romanus, de vico portæ Mathodii, creatus 12. Kal. Decembris; ſedit annos 5. menſes 7. dies 29. Obiit Romæ 15. Kalendas Auguſti, anno 1009. ſepultus ad S. Joannem in Laterano. Vacavit ſedes dies 30. ANNO 1003.

SERGIUS QUARTUS PONT. CXLVII
ANNO DOMINI MIX.

SErgius IV. Petri Martini filius, Romanus, ex Caſtro Lunæ, Monachus anteà Benedictinus, creatus 15. Kal. Septembris, anno 1009. ſedit annos 2. menſes 9. dies 12. Obiit 4. Kal. Junii, anno 1012. ſepultus Laterani. Vacavit ſedes dies 8. ANNO 1009.

BENEDICTUS VII. DICTUS VIII. PONT. CXLVIII.
ANNO DOMINI MXII.

BEnedictus VII. dictus VIII. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, Gregorii filius, creatus die 20. Maii anno 1012. ſedit annos 11. menſes 8. dies 21. Obiit Romæ 3. Kal. Martii anno 1024. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes diem 1. ANNO 1012.

Schiſma in Eccleſia Romana XIX. inter Benedictum VIII. & alium quemdam Antipapam, cujus nomen ignoratur.

JOANNES XIX. PONT. CXLIX.
ANNO DOMINI MXXIV.

JOannes XIX. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, qui & Signiæ, & de Comitibus dicti ſunt, Gregorii filius, Benedicti VIII. prædeceſſoris ſui frater Germanus, Epiſcopus Portuenſis, creatus pridie Kal. Martii, ſedit annos 8. menſes 9. dies 9. Obiit 6. Idus Novembris, anno 1032. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 2. ANNO 1024.

BENEDICTUS VIII. DICTUS IX. PONT. CL.
ANNO DOMINI MXXXII.

BEnedictus VIII. dictus IX. Romanus, ex Comitibus Tuſculanis, Theophilactus anteà vocatus, Alberici filius, Diaconus Cardinalis, creatus 3. Idus Novembris. Sedit annos 12. menſes 4. dies 20. ANNO 1032.

Silveſter III. Romanus, Joannis Laurentii filius, Epiſcopus Sabinus, in Schiſmate contra Benedictum Pontifex creatus, ſedit menſem 1. dies 29. creatus 11. Kalend. Febr. Pontificatu

à Benedicto exactus eſt 5. Id. Martii an. 1045. quo pulſo Benedictus iterum ſedit menſem 1. dies 21. ex ante diem 6. Idus Martii uſque ad Kal. Maii ejus anni, quo die ſponte abdicavit.

GREGORIUS SEXTUS PONT. CLI.
ANNO DOMINI MXLV.

Anno 1045. GRegorius VI. Romanus, S. R. E. Archipreſbyter, Cardinalis S. Joannis ante Portam Latinam, Creatus Kalen. Maii, ſedit annum 1. menſes 7. dies 20. Coactus in Concilio Sutrii, pro tollendo ſchiſmate in ſancta Romana Eccleſia exorto, abdicavit 13. Kal. Januarii, anno 1046. & ad Monaſterium Cluniacenſe relegatur. Vacavit Sedes dies 4.

CLEMENS SECUNDUS PONT. CLII.
ANNO DOMINI MXLVII.

Annò 1047. CLemens II. Junior, Germanus, Saxo, Suidgerus anteà vocatus, Bambergenſis Epiſcopus, creatus 12. Kal. Januarii, vixit menſes 9. dies 15. Obiit Anno Domini 1047. Idibus Octob. ſepultus in Eccleſia Bambergenſi.

DAMASUS SECUNDUS PONT. CLIII.
ANNO DOMINI MXLVIII.

Anno 1048. DAmaſus II. Junior, Germanus, Bavarus, Popo Bagniarius anteà vocatus, Epiſcopus Brixinenſis, & Patriarcha Aquileienſis, Conſecratus, & coronatus Romæ 16. Kal. Auguſti, die Dominico, anno 1048. Sedit dies 23. Obiit 6. Idus Auguſti, ſepultus in Eccleſia Sancti Laurentii extra muros. Vacavit Sancta Romana Sedes menſes 6. & dies 15.

LEO NONUS PONT. CLIV.
ANNO DOMINI MXLIX.

Anno 1049. LEo IX. Francus, Gallus, Bruno anteà vocatus, Comes D'Aſprug, alias Egghiſein, Hugonis filius, Tullenſis in Leucis Epiſcopus. Creatus, & conſecratus pridie Idus Febr. 1049. Sedit annos 5. menſes 2. dies 8. Creavit Cardinales 20. Epiſcopos ſex, Preſbyteros 9. Diaconos 5. Obiit 16. Kal. Maii, anno 1054. ſepultus ad S. Petrum propè Aram S. Andreæ, & Gregorii. Vacavit ſedes menſes 11. dies 24.

Contra invadentes domos Epiſcoporum defunctorum, bonaque diripientes eorumdem.

Habes contra offendentes eorum perſonas conſtit. Alexand. ij. in cap. ſi quis deinceps. 17. q. 4. & Alex. 3. in cap. Ad aures. de Pœn. Necnon anathemarizationem quotannis à Rom. Pont. in die Cœnæ Domini pronunciari ſolitam, cujus ultimum exemplar vide inſ. tom. 3. in Pauli V. conſtit. 63. Paſtoralis.

Noviſſimam verò Bullam in die Cœnæ Domini legi ſolitam vide in S. D. N. Urb. VIII. Conſt. 62. Paſtoralis, infra tom. 4.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis in Chriſto filiis omnibus Auximanis, Clero, & Populo ſalutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

QUia Auctore Deo ſic nobis unius Eccleſiæ cura ſpecialiter eſt commiſſa, ut per dignitatem Apoſtolicæ Sedis etiam cæterarum Eccleſiarum generalis ſit proviſio delegata; noſtro competere videtur officio, non ſolum quæ hactenus adverſus eaſdem Eccleſias temerariis auſibus ſunt uſurpata, corrigere, ſed etiam ne rurſus eadem præſumantur in poſterum, providere.

§. 1. Perverſam autem, & prorſus execrabilem quarundam plebium conſuetudinem fama vulgante cognovimus, ut videlicet ſuo defuncto Epiſcopo, domum Epiſcopi hoſtiliter irrumpentes invadant, facultates ejus prædonum more diripiant, prædiorum domus incendant, vites inſuper, & arbuſta beſtiali immaniores feritate ſuccidant. Abuſus invadendi domus defunctorum Epiſcoporum, & diripiendi bona eorumdem.

§. 2. Quod nimirum, niſi Eccleſiaſtici vigoris fuerit cenſura correctum, haud dubium quin regionibus illis repentini furoris immineat gladius. Si enim honorare parentes primùm dicitur in repromiſſione mandatum, ſi maledicens patri, vel matri mulctari morte præcipitur, cujus animadverſionis ſententia digni ſunt, qui non carnales genitores perſequi geſtiunt, ſed ipſam Matrem ſuam Eccleſiam, in qua, ex aqua, & Spiritu Sancto regenerati ſunt, ut viperinum genus diſſipare contendunt? Etſi enim Sacerdos quilibet ex debito humanæ conditionis obit, ſed Chriſtus qui animarum noſtrarum Epiſcopus eſt, ex virtute divinitatis in æternum vivit. Sicut enim Paulus dicit, Plures facti ſunt Sacerdotes ſecundùm legem, eo quòd morte prohiberentur permanere. Jeſus autem eo quòd maneat in æternum, ſempiternum habet Sacerdotium. Deum ergo inhonorare convincitur, qui mortali Epiſcopo vivente, terrena preſſus formidine, ab Eccleſiæ ſe læſione cohibuit. Defuncto autem eo, ad injuriam Chriſti qui immortalis Eccleſiæ Sponſus eſt, fel odii, & virus malitiæ quod eatenus occultabat, effundit. Et fortaſſe Epiſcopus in vita ſua aliquem læſit, ſed Chriſtus qui Eccleſiæ Cuſtos relictus eſt, quid peccavit? Si ergo illi, qui nocuit, malum pro malo non redditur, cur æterno Pontifici qui nobis bona pro malis reddidit, reverentia non habetur? Verum tamen ſi Eccleſiæ prædo, Dei filium immortalem procul dubio Pontificem videret, ſi eum ubique præſentem omnia noſſe, ac poſſe conſideraret, coram ejus oculis admittere tàm impium, tam ſacrilegum facinus non auderet. Sed verè in illo completur quod per Pſalmiſtam dicitur. Dixit inſipiens in corde ſuo, Non eſt Deus. Porrò ſi illi qui bona ſua Eccleſiæ conferunt, proprii reatus abſolutionem felici commercio promerentur, ſubſequenter autem illi, qui Eccleſiaſticas facultates barbarica feritate diripiunt, in æternæque damnationis voraginem cadunt: qui nimirum novo & incomparabili criminis genere ſic Judaicam perfidiam ſuperant, ut non modo gentilium errorem, ſed & hæreticorum pravitatem deteſtabiliores excedant, à quibus videlicet Chriſtus iterùm crucifigitur, & corpus ejus, quod eſt Eccleſia crudeliter laceratur. Qui uti admodum perniciosus cohibendus eſt.

§. 3. Deprimatur ergo auſus illicitus, & nefarius diabolicæ inſtigationis cohibeatur exceſſus, abſtineat manus audax ab Eccleſiaſtico Patrimonio, ne victus pauperum pereat, ne quod ex oblatione fidelium jam Deo factum eſt ſacrificium, præda raptorum fiat. Prohibetur itaque d. invaſio & direptio.

§. 4. Quiſquis autem hujus noſtri decreti improbus temerator extiterit, ex parte Dei Omnipotentis, & auctoritate Beatorum Apoſtolorum, Petri, & Pauli, anathematizandum eſſe decernimus, & ut reverà putridum membrum excommunicationis ferro à Sanctæ Eccleſiæ corpore detruncamus. Sit igitur niſi reſipiſcat Anathema Maranatha, omneſque maledictiones Hebal ſuper caput ſuum deſcendiſſe cognoſcat. Sub excommunicationis & anathematis pœna.

§. 5. Obſervatoribus autem gloriam, & honorem & incorruptionem quærentibus vitâ æternâ. Amen. Obſervatoribus gloria indicatur.

Quod convocatio Conciliorum generalium & depoſitio Epiſcoporum, ſolius eſt Romani Pontificis.

II.

Hoc idem de ejuſmodi Conciliis convocandis, & declarandis, cenſuit Concilium Tridentinum, ſeſſ. 25. ad fin. Et dudum habetur in cap. 1. & ſeq. diſt. 17. Quin imò, & de eis tetractandis idem tradit Gelaſ. I. in ejus conſt. 1. Valde, ſuprà

Et ſuper interpretatinne dicti Concilii Trideut. Sixtus V. conſtituit Congregationem Cardinalium infrà in Tom. 2. in ejus conſt. 74. Immenſa.

Contra appellantet à Mandatis Rom. Pont. ad futurum Concilium extat excommunicatio in Bulla Cœna Domini, de qua vide præcedent. Rubricam.

Edita A. D. 1053.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Thomæ Confratri cariſſimo, & Coëpiſcopo ſalutem.

Diſcordia inter Chriſtianos peſſima.

§. 1. CUM ex Venerabilium Canonum auctoritate recolimus CCV. Epiſcopos Concilio interfuiſſe Carthaginenſi, & nunc à tua fraternitate andimus quinque vix Epiſcopos ſupereſſe in tota Africa, utique tertia hujus corruptibilis mundi parte; compatimur tantæ veſtiæ imminutioni totis viſceribua animi. Cùm autem ipſas Chriſtianitatis reliquias ediſcimus interna & mutua diſſenſione diſcindi, & diſpergi, & adverſus ſe invicem zelo, & contentione Principatus inſtari, nil aliud nobia primò dicendum occurrit, quàm illud S. Amos vatis, Parce Domine, parce obſecro, quis ſuſcitabit Jacob, quia parvulus eſt?

Pro ea igitur tollenda ad Sedem Apoſtolicam jure recurritur.

§. 2. Sed quamvis in talia tantoque defectu religionis plurimum dolcamus, multum tamen gaudemus, quia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Matris veſtræ ſententiam requiritis, & expectatia ſuper quæſtionibus veſtris, & quaſi rivulis ab uno fonte erumpentibus, & in ſuo ſe curſu per diverſa ſpargentibus, ad ipſius fontis primam ſcaturiginem reverti debere optimum putatis, ut inde reſumatis directionia veſtigium, unde ſumpſiſtis totius Chriſtianæ Religionis exordium.

Et licet Epiſcopus Carthaginenſis ſit major in tota Africa.

§. 3. Noveris ergo procul dubio, quia poſt Romanum Pontificem primus Archiepiſcopus, & totius Africæ maximus Metropolitanus eſt Carthaginenſis Epiſcopus: nec quicumque ſit ille Gummitanus Epiſcopus, aliquam licentiam conſecrandi Epiſcopos, vel deponendi, ſeu Provinciale Concilium convocandi habet ſine conſenſu Carthaginenſis Archiepiſcopi, cujuslibet dignitatis aut poteſtatis ſit, exceptis his qui ad proptiam Parochiam pertinent; cætera autem, ſicut & alii Africani Epiſcopi, Conſilio Carthaginenſis Archiepiſcopi aget. Unde cariſſimi Confratres noſtri, & Coëpiſcopi Petrus & Joannes rectè ſentiunt de Carthaginenſis Eccleſiæ dignitate, nec conſentiunt errori Gummitani Eccleſiæ.

Papæ tamen ſolius auctoritas eſt Concilia generalia convocandi, & Epiſcopos deponendi.

§. 4. Hoc autem nolo vos lateat, non debere præter ſententiam Romani Pontificis univerſale Concilium celebrari, aut Epiſcopos damnari, vel deponi; etſi quia licet vobis aliquos examinare, deffinitivam tamen ſententiam abſque conſultu Romani Pontificis ut dictum eſt non licet dare, quod in Sanctis Canonibus ſtatutum ſi quæritis, poteſtis invenire. Quamvis enim omnibua generaliter Apoſtolis dictum ſit à Domino, Quæcumque ligaveritis in Terra, ligata erunt & in Cœlo, & quæcumque ſolveritis in Terra, ſoluta erunt & in Cœlo: Tamen non ſine cauſa ſpecialiter, & nominatim dictum eſt Beato Apoſtolorum Principi, Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo Claves Regni Cœlorum: Et in alio loco, Confirma fratres tuos, ſcilicet quia omnium Eccleſiarum majores, & difficiliores cauſæ per ſanctam & principalem B. Petri Sedem à ſucceſſoribus ejus ſunt definiendæ. Jam verò quia ad interrogata, etiam Confratrum noſtrorum Petri, & Joannis Epiſcoporum decrevimus reſpondere, optamus ut ſanctam tuam fraternitatem jugiter invigilantem utilitatibus Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ, atque devotè pro nobis orantem, ſancta, & individua Trinitas ſemper conſervet, cariſſime Frater.

Dat. P. An. 5. die 17. Dec.

Dat. XVI. Calendas Januarii. Anno Domini Papæ Leonis IX. quinto, Indictione ſeptima.

VICTOR SECUNDUS PONT. CLV.
ANNO DOMINI MLV.

Anno 1055.

VIctor II. Natione Germanus, provincia Suevia, ex Comitibus Calbenſibus, Caſtello Hiſprug ortus, Patrem habuit Arduigum, Matrem Vitzelam, Creatus feria 5. in Cœna Domini, Idib. Apr. 1055. Vixit annos 2. menſes 3. dies 16. Creavit Epiſcopos 2. & Presbit. 1. Obiit Florentiæ 5. Kal. Aug. 1057. Ejus corpus in Eccleſia Cathedrali S. Reparatæ ſepultum eſt. Vacavit Sedes dies 4.

STEPHANUS X. DICTUS IX. PONT. CLVI.
ANNO DOMINI MLVII.

Anno 1057.

STephanus XI. Lotharingus, Fridericus anteà vocatus, Gozzelonis Ducis filius, & Gothifredi I. V. Magni Ducis frater, Abbas Caſſinenſis, Card. tit. S. Chriſogoni, creatus 4. Non. Aug. 1057. Sedit menſes 7. dies 28. Creavit Epiſc. 2. Presb. 3. & Diac. 2. Obiit Florentiæ An. Dom. 1058. 4. Kal. April. cujus corpus ibidem in Eccleſia Cathedrali S. Reparatæ ſepultum eſt, propè aram S. Zenobii. Vacavit Sedes dies 28.

Benedictus IX. dictus X. Antipapa ex Comitibus Tuſculanis, Mincius anteà vocatus, creatus Nonis Aprilis, Anno 1058.

NICOLAUS SECUNDUS PONT. CLVII.
ANNO DOMINI MLIX.

Anno 1059.

NIcolaus II. Gerardus, Allobrox, cognomento Burgundio, Epiſcopus Florentinus, Creatus 3. Nonas Januarii, Anno Domini 1059. Sedit annos 2. menſes 6. diem 1 Multos Cardinales, ex Monachis præſertim, creavit, Epiſcopos 2. Presbyteros 4. Diaconos 2. Obiit Florentiæ 5. Nonas Julii, Anno Domini 1061. & in Cathedrali Eccleſia ſepultus fuit. Vacavit Sedes, propter ſubſecutum ſchiſma menſes 2. dies 26.

ALEXANDER SECUNDUS PONT. CLVIII.
ANNO DOMINI MLXI.

Anno 1061.

ALexander II. Anſelmus de Bedagio anteà vocatus, Mediolanenſis, Canonicus Regularis, Epiſcopus Lucenſis, creatus pridie Kal. Octobris, die Dominico anno 1061. Sedit annos 11. menſes 6. dies 22. Cardinales 30. ab hoc Pont. creati ſunt, id eſt Epiſcopi 8. Presbyteri 16. Diaconi 6. Obiit Romæ in Palatio Lateranenſi, die Dominico, x. Kal. Maij, anno 1073. Sepultus eſt in Baſilica Conſtantiniana. Non vacavit Sedes.

Honorius II. Antipapa, Epiſcopus Parmenſis, Cadaolus Pallavicinus anteà vocatus, contra Alexandrum II.

Approbatio Congregationis Monachorum Eremitarum Camaldulenſium, aliàs Campi Amabilis, Ordinis Sancti Benedicti. I.

Iſtam Congregationem fortiùs univit Alexander IV. infrà in ſua conſtit. 11. Officii. Omneſque alios recipere poſſe conceſſit Greg. IX. in conſtit. 1. Fervor. Et addidit aliam Congregationem Leo X. in conſtit. 2. Et ſi à. Electionem Prælatorum, co-

rumque munus diſpoſuit idem Leo X Ac Paul. III. in hoc Tom. I. in conſt. 47. Exponi. Et Greg. XIII. in Tom. 2. in conſtit. 86. Cum interna. Ambitum prohibuit Clemens VIII. in Tom. 3. in conſt. 43. Ambitioſam. Privilegia autem vide in Tom. 2. in conſt. 18. Greg. XIV. Ex injuncto.

Edita A. D. 1062.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ruſtico Priori, & cunctæ ejus Congregationi, de loco qui dicitur Campus Amabilis, in perpetuum.

Procemium

NULLI fidelium venit in dubium, quin Sedes Apoſtolica, eò quòd Princeps exiſtat omnium Eccleſiarum, omnibus hoc jure, & debita ſollicitudine, Eccleſiis præeſſe debeat, ut non ſolùm eas Catholicæ Religionis unitate concludat, ſed generaliter ab his, quæ extrinſecus promoventur ſua auctoritate ſalvet, & muniat. Inter quas tamen complures inveniuntur, quæ ſpeciali & propria commendatione, in tutelam ejuſdem Sedis Apoſtolicæ ſe contulere, & ſpeciali charitate & ſtudio ſuæ matris amplexæ, ſecuriores & liberiores ab omni infeſtatione, conſiſterent. Quas ut dignum erat, ita in ſuo ſinu, Romana ſuſcepit Eccleſia, tantaque protexit undique diligentia ut omnibus ornamenta, præſidia, nonnullis quoque & gratiam conferret * amplificationis. Cujus rei nobis plurima exempla Sanctiſſimi Viri Prædeceſſores noſtri reliquere, qui ante nos in ea, quam diximus, Apoſtolica Sede fulgentes, pro honore Eccleſiarum Dei, & earum exaltatione, magis quàm pro vita aut ſalute ſua, ſolliciti fuere. Novimus Monaſteria plurima, & cætera Eccleſiaſtica bona, quæ à Religioſis Viris, ad patrocinium & defenſionem Apoſtolicæ Sedis ſunt delata, cum ſumma caritate ab illis ſuſcepta, & Privilegio Apoſtolicæ defenſionis quaſi muro munita firmiſſimo. In qua re quàm ſanctè fecerint, & illorum nobis oſtendit gloria, & ipſius rei tam fructuoſa gratia. Nam cùm Oratoria in pace & tranquillitate conſiſtunt, Eccleſiaſtica beneficia pauperes Chriſti nutriunt, laus Deo condigna depromitur, & remedia peccatorum tàm vivis, quàm defunctis piè impenduntur.

* Conferret.

Suſceptio Er miſſub tutela Sedis Apoſtolicæ.

§. 1. Unde nos in eadem Apoſtolica Sede, non noſtris meritis, ſed divina locati gratia, Oratorium Sancti Salvatoris in Campo Amabili conſtructum, & omnes Cellas ipſi adhærentes, & circumcirca adjacentes, & omnia ad ipſum pertinentia, communi rogatione Fratrum, in tutelam Apoſtolicæ auctoritatis, & noſtram, ſucceſſorumque noſtrorum, ſuſcipimus defenſionem: ſalva quidem ſuæ matris Eccleſiæ debita & canonica reverentia. Volentes ut tam pia fidelium animarum devotio, à quibus idem Oratorium fuit inceptum, & adhuc uſque productum, Deo creſcat, & illis eorumque poſteris & ſucceſſoribus, ad ſalutem corporis & animæ proficiat. Sic denique ipſum Oratorium & prædictum locum, cum omnibus Cellulis & hoſpitiis ſuis, ſeu univerſis rebus ad eum pertinentibus, in noſtram defenſionem ſuſcipimus, ut tam illa quæ modo habere, & tenere videtur, quàm quæ in anteà Deo largiante juſtè acquirere poterit, ubicumque poſita fuerint, ſub Apoſtolicæ Sedis cuſtodia, & tuitione conſiſtant.

Enunciatio locorum Eremi.

§. 2. Primo itaque loco ponimus Eremum & Oratorium ſitum in loco, qui dicitur Campus Amabilis. Secundò, Hoſpitium ejus, quod dicitur Fons Bonus. Tertiò, Cœnobium quod eſt conſtructum in loco qui dicitur Cerrato, qui eſt infra comitatum Vulterenſem. Quartò, in loco qui dicitur Agna. Quintò, in loco qui dicitur Monte, & Soci. Sextò, in loco qui dicitur Arcina. Septimò, in loco qui dicitur Chaliano & Punina. Octavò, in loco qui dicitur in Chio, & Eccleſia S. Savini. Nonò, in loco qui dicitur Fogiano.

Juſſio quod à nemine perturbetur.

§. 3. Sancimus igitur hoc noſtro privilegio, ut neque Rex, Imperator, Dux, Comes, aut Pontifex, aut aliqua perſona, idem Oratorium, aut Fratres ibi Deo ſervientes, ejuſque Territoria, aut aliqua ſibi juſtè, modò aut anteà pertinentia, invadere aut moleſtare, vel aliquo modo inquietare præſumat. Libertatem vel licentiam Eccleſiaſtici juris, quam hucuſque habere viſi ſunt, ſeu quam juſte in anteà habere poterunt, in hac eadem ſerie confirmamus & perpetuam fore ſtatuimus. Ne quis etiam malas conſuetudines ſuperinducat, quibus idem Oratorium à ſua Religione turbetur, Apoſtolica auctoritate prohibemus.

§. 4. Ita tamen volumus & conſtituimus, ut jam dictum Oratorium cum Cellis ſuis, omni tempore, eo modo atque tenore, quo prius inchoatum eſt, & ad noſtra uſque tempora productum, maneat in ſuo vigore atque ſtabilitate, ſcilicet ut ſemper Eremitico tramite, contemplativæ vitæ celſitudine perſeveret. Nec liceat cuiquam unquam, aut Abbatem ibi ponere, aut Cœnobium facere, ſed ſemper ſolitariæ vitæ locus ipſe ſit deditus, & firmitate continua dedicatus.

Et in celſitudine contemplationis perſeveret.

§. 5. Hoc quoque veſtra caritate rogante, & huic Apoſtolicæ Sedis privilegio annectimus, ut ſi quando opportunum fuerit, aliquem ex veſtra Congregatione in Eccleſiaſticos gradus ordinari, & Epiſcopus, ad cujus Parochiam jam pertinet prædictum Oratorium S. Salvatoris, ſeu aliqua ex Eccleſiis, vel Cellulis veſtris in anteà pertinebit, Simoniaca hæreſi fuerit depravatus, ut ritè, & Canonicè Epiſcopale non poſſit implere officium; Tunc libera facultas, & licentia pateat vobis, adire Catholicum & benè viventem Epiſcopum, ubicumque in veſtra, vel proxima Provincia invenire potuerit, ut ab ipſo Eccleſiaſticis gradibus, & officiis ordinari ex veſtra Congregatione dignus eſſe poſſit. Sacris enim Canonibus, & bonis congruit moribus, ut ſicuti qui ordinandi ſunt, bonæ vitæ, rectæque ſcientiæ exiſtere debent, ſic juxta Apoſtoli ſententiam, illi qui manus ordinandis imponunt, irreprehenſibiles, & abſque crimine inveniantur.

Licentia recipiendi ordines à viciniori Epiſcopo ſi ordinarius ſit canonicè impeditus.

§. 6. Si quis autem temerario auſu, quod fieri non credimus, contra hujus noſtræ Apoſtolicæ auctoritatis confirmationis ſeriem, agere tentaverit, ſciat ſe eſſe excommunicatum à B. Petro Apoſtolorum Principe, & noſtra Apoſtolica auctoritate.

Excommunicatio in perturbatores hujus indulti.

§. 7. Qui verò cuſtos, & obſervator hujus noſtri privilegii extiterit, benedictionis gratiam, & vitam æternam à Domino Deo conſequi mereatur.

Gratia illud obſervantib.

Dat. Lucæ IV. Kalend. Novembris, per manus Petri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Presbyteri Card. ac Bibliothecarii, Anno duodecimo Pontificatus ipſius Domini Alexandri Papæ Secundi.

Dat. P. An. 2. die 29. Oct.

GREGORIUS SEPTIMUS PONT. CLIX.
ANNO DOMINI MLXXIII.

Anno 1073.

GRegorius VII. Hildebrandus anteà vocatus, natione Etruſcus, patria Soanenſis, patre Bonicio, creatus decimo Kalend. Maji 1073. vixit annos 13. multos Cardinales creavit, ſed 21. tantùm nomina ſuperſunt, Epiſcopos 3. Presbyteros 11 & Diaconos 7. Obiit Salerni, 8. Kal. Junii 1085. & ſepultus fuit in Eccleſia Cathedrali S. Mathæi, ejuſdem Civitatis. Vacavit ſedes annum 1. menſes 4. & dies 27.

Clemens III. Parmenſis, Gilbertus de Corrigia anteà vocatus, Archiepiſcopus Ravennas ab Alexandro II. factus, Antipapa contra Gregorium VII. Victorem III. Urbanum II. & Paſch. II. Sedit annos 21. dies aliquot. Obiit Romæ in arce S. Angeli poſt Kal. Septemb. 1101. ſepultus Ravennæ.

I.

Depoſitio iteratæque excommunicatio Henrici IV, Imperatoris, Abſolutioque Vaſallorum à juramento fidelitatis, & confirmatio electionis Ducis Rodolphi in Regem Theutonicorum.

Edita A. D. 1076. ad 1080.

Imploratio divini auxilii.

GREGORIUS PAPA VII. &c.

BEate Petre Apoſtolorum Princeps, quæſumus pias aures tuas nobis, & audi me ſervum tuum, quem ab infantia nutriſti, & uſque ad hunc diem de manu iniquorum liberaſti, qui me pro tua fidelitate oderunt, & odiunt. Tu mihi teſtis es, & Domina mea Mater Dei, & Beatus Paulus frater tuus inter omnes Sanctos, quòd tua Sancta Romana Eccleſia me invitum ad ſua gubernacula traxit, & ego non rapinam arbitratus ſum ad Sedem tuam aſcendere, potiuſque volui vitam meam in peregrinatione finire, quam locum tuum pro gloria Mundi, ſæculari ingenio arripere. Et ideò ex tua gratia, non ex meis operibus, credo, quòd tibi placuit, & placet, ut populus Chriſtianus tibi ſpecialiter commiſſus, mihi obediat, ſpecialiter pro * vita tua mihi commiſſa, & mihi, tua gratia, eſt poteſtas à Deo data ligandi, atque ſolvendi in Cœlo, & in Terra.

* Aliàs vice tua.

Depoſitio Henrici Regis.

§. 1. Hac itaque fiducia fretus, pro Eccleſiæ tuæ honore, & defenſione, ex parte Omnipotentis Dei, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, per tuam poteſtatem, & auctoritatem, Henrico regi, filio Henrici Imperatoris, qui contra tuam Eccleſiam inaudita ſuperbia inſurrexit, totius Regni Theutonicorum, & Italiæ gubernacula contradico.

Abſolutio Vaſſallorum à juramento fidelitatis.

§. 2. Et omnes Chriſtianos à vinculo juramenti, quod ſibi faciunt, & facient, abſolvo, & ut nullus ei, ſicut Regi ſerviat, interdico. Dignum eſt enim, ut qui ſtudet honorem Eccleſiæ tuæ imminuere, ipſe honorem amittat, quem videtur habere.

Excommunicatio ejuſdem Henrici Regis.

§. 3. Et quia ſicut Chriſtianus contempſit obedire, nec ad Dominum rediit, quem dimiſit, participando excommunicatis, meaque monita, quæ pro ſua ſalute ſibi miſi (te teſte) ſpernendo, ſeq. ab Eccleſia tua, tentans eam ſcindere, ſeparando, vinculo eum anathematis vice tua alligo, & ſic eum ex fiducia tua alligo, ut ſciant gentes & comprobent, quia Tu es Petrus, & ſuper tuam petram Filius Dei vivi ædificavit Eccleſiam ſuam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam &c.

Dat. P. An. 3.

Actum Anno ab Incarnatione Domini 1075. Indictione decima quarta.

Sequitur Monitio ad Epiſcopos de curanda converſione dicti Regis Henrici.

Edita An. D. 1077.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Omnibus dilectis in Chriſto fratribus, & Coëpiſcopis, Ducibus, Comitibus, univerſis quoque Fidem Chriſtianam defendentibus, in Regno videlicet Theutonico habitantibus, ſalutem, & omnium peccatorum abſolutionem per Apoſtolicam benedictionem.

Monitio ad Epiſcopos & alios, ut ſtudeant converſioni d. Regis Henrici.

SI literas quibus Henricus dictus Rex in Sancta Synodo judicio Sancti Spiritus excommunicatus eſt, diligenter perpenditis, quid de eo debeat fieri, indubitanter cognoſcetis. Ex illis enim intelligitur, cur ſit anathematis vinculo alligatus, & à Regia dignitate depoſitus, & quod omnis populus quondam ſibi ſubjectus, à vinculo juramenti eidem promiſſi, ſit abſolutus. Sed quia nos contra eum non movit (Deo teſte) ſæcularis ſuperbia, nec vana mundi cupiditas, ſed Sanctæ Sedis, & univerſalis Matris Eccleſiæ ſollicitudo, & diſciplina; monemus vos in Domino JESU, & rogamus ſicut cariſſimos fratres, ut eum benignè, ſi ex toto corde ad Deum converſus fuerit, ſuſcipiatis, & circa eum non tantùm juſtitiam, quæ illum regnare prohibet, ſed miſericordiam, quæ multa delet ſcelera, oſtendatis. Eſtote quæſo memores humanæ conditionis, & communis fragilitatis, nec vos prætereat pia, & nobilis memoria patris ejus, & matris, quibus non poſſunt noſtra ætate ad Imperii gubernacula inveniri æquales. Sic tamen adhibere vulneribus ejus oleum pietatis, ne vinum diſciplinæ neglecto, cicatrices ejus in pejus (quod abſit) putreſcant, & honor Sanctæ Eccleſiæ, Romanique Imperii noſtra negligentia magnæ ruinæ fatiſcat. Procul ab eo pravi removeantur Conſiliarii, qui pro ſimoniaca hæreſi excommunicati, non erubuerunt Dominum ſuum propria lepra contaminare, & per diverſa crimina eum ſeducendo, ad ſcindendam Sanctam Eccleſiam provocare, & in viam Dei, & Sancti Petri impellere. Adhibeantur illi Conſiliarii, qui non ſua tantum, ſed eum diligant, & ſæculari lucro per omnia Deum præponant. Non ultra putet Sanctam Eccleſiam ſibi ſubjectam, ut ancillam, ſed prælatam, ut dominam. Non inflatus ſpiritu elationis, conſuetudines ſuperbiæ contra libertatem Sanctæ Eccleſiæ inventas, defendat; ſed obſervet Sanctorum Patrum doctrinam: quam pro ſalute noſtra eos docuit poteſtas divina. Quòd ſi de his, & aliis jure ab eo exigendis, nos ſecuros, modis quibus oportet reddiderit; ſtatim volumus per veſtros idoneos Legatos de omnibus informari, ut quid debeat fieri communi conſilio, Deo aſpirante, valeat inveniri.

Et interim ab ejus abſolutione abſtineant.

§. 1. Illud autem inter omnia ex parte B. Petri interdicimus, ut nullus veſtrum eum præſumat ab excommunicatione abſolvere, quouſque eis quæ prædiximus, nobis indicatis, Apoſtolicæ Sedis conſenſum, & iteratum reſponſum recipiatis. De diverſorum quidem diverſis conſiliis dubitamus, & humanam gratiam, vel timorem ſuſpicioni habemus.

Eoque ad Eccleſiam non redeunte, alter Rex idoneus eligatur.

§. 2. Quòd ſi exigentibus multorum peccatis (quod non optamus) ex corde non fuerit ad Deum converſus, talis ad Regni gubernacula (Deo favente) inveniatur, qui ea quæ prædiximus, & cætera quæ videntur Chriſtianæ Religioni, & totius Imperii ſaluti neceſſaria, certa ac indubitabili promiſſione ſe obſervaturum promittat.

Quem ſe confirmaturum habita informatione aſſerit.

§. 3. Ut autem veſtram electionem, ſi valde oporret ut fiat, Apoſtolica auctoritate firmemus, & novam ordinationem noſtris temporibus corroboremus, ſicut à Sanctis noſtris Patribus factum eſſe cognoſcimur, negocium, perſonam, & mores ejus quantocius poteſtis nobis indicate, ut ſancta, & utili intentione incedentes, mereamini Apoſtolicæ Sedis favorem per divinam gratiam, & Beati Petri Apoſtolorum Principis, per omnia benedictionem.

De juramento Imperatrici perſtito, quid agendum conſulit.

§. 4. De juramento autem quod factum eſt cariſſimæ filiæ noſtræ Agneti Imperatrici Auguſtæ, ſi filius ex hac vita ante ipſam migraret, non eſt opus adhuc dubitare, quia ſi nimia pietate circa filium ducta, juſtitiæ favens, ut abjiciatur à Regno conſenſerit, quid reſtet vos ipſi comprehendite. Hoc tamen videtur laudabile, poſtquam certum fuerit apud vos, & omninò firmatum, quod ejus filius à Regno removeatur, conſilium ab ea, & à nobis requiratur de inventa perſona ad regni gubernacula. Tunc, aut noſtro communi conſilio aſſenſum præbebit, aut Apoſt. Sedis auctoritas omnia vincula, quæ videntur juſtitiæ contradicere, removebit.

De excommunicatorum abſolutione licentiam datam confirmat.

§. 5. De excommunicatis autem, jam me vobis dediſſe licentiam, qui Fidem Chriſtianam (ut decet Epiſcopos) defenditis, ut abſolvatis recordor, & adhuc hoc idem confirmo, ſi te vera reſipuerint, & humiliter pœnitentiam egerint.

Dat. die 3. Septemb.

Dat. Laurentii III. non. Septemb. Indict. incipiente XV.

Sequitur abſolutio dicti Regis.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ducibus, Comitibus, cæteriſque Principibus Regni Theutonicorum Chriſtianam fidem defendentibus, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Henric. tandem ad obedientiam S. R. E. rediens humillimam publicè pœnitentiam egit.

QUoniam pro amore juſtitiæ communem nobiſcum, in agone Chriſtianæ militiæ, cauſam & periculum ſuſcepiſtis, qualiter Rex humiliatus ad pœnitentiam, abſolutionis veniam impetraverit, & quomodo tota cauſa poſt introitum ejus in Italiam huc uſq; deducta ſit, veſtræ dilectioni ſincera caritate indicare curavimus, ſicut conſtitum * fuit cum Legatis, qui ad nos de veſtris partibus miſſi ſunt. In

* conſtitutum.

Longobardiam venimus circiter vigiun dies ante termtuum, in quo aliquis Ducum ad Cluſas nobis occurrere debuit, expectantes adventum illorum, quatenus ad partes illas tranſire poſſemus. Verum cum jam decurſo termino, boc nobis nunciaretur, bis temporibus, præ multis (quos nos quidem credimus) difficultatibus, ducatum nobis obviam mitti non poſſe, nec aliundè copiam ad vos tranſeundi baberemus, non parva ſollicitudine, quid potiſſimum nobis agendum foret circumventi ſumus. Interim verò Regem adventare certè cognovimus, qui etiam priusquam intraſſet Italiam, ſupplices ad nos Legatos præmittens, per omnia ſe ſatisfacturum, Deo, & S. Petro, ac nobis obtulit, & ad emendationem vitæ ſuæ, omnem ſe ſervaturum obedientiam repromiſit, dummodo apud nos abſolutionis, & Apoſtolicæ benedictionis gratiam impetrare mereretur. Quòd cùm diu multis conſultationibus differentes, acriter eum de ſuis exceſſibus per omnes qui intercurrebant nuncios redarguerimus; tandem per ſemetipſum, nihil boſtile aut temerarium oſtentans, ad oppidum Canuſii, in quo morati ſumus, cum paucis advenit. Ibique per triduum ante portam Caſtri, depoſito omni Regio cultu, miſerabiliter, utpotè diſcalciatus & laneis perſiſtens, non prius eum multo fletu Apoſtolicæ miſerationis auxilium, & conſolationem implorare deſtitit, quàm omnes qui ibi aderant, & ad quos rumor ille pervenit ad tantam pietatem, & compaſſionis miſericordiam movit, ut pro eo multis precibus, & lacbrymis intercedentes, omnes quidem inſolitam noſtræ mentis duritiam mirarentur, nonnulli verò in nobis, non Apoſtolicæ ſeveritatis gravitatem, ſed quaſi tyrannicæ feritatis crudelitatem eſſe clamarent.

Quem ideò Pont. illc ab excommunicatione abſolvit.

§. 1. Denique inſtantia compunctionis ejus, & tanta omnium qui ibi aderant ſupplicatione devicti, tandem eum relaxato anathematis vinculo, in communionis gratiam, & ſinum Sanctæ Matris Eccleſiæ recepimus, acceptis ab eo ſecuritatibus, quæ inferius ſcriptæ ſunt. Quarum etiam confirmationem per manus Abbatis Cluniacenſis, & filiarum noſtrarum Mathildis, & Comitiſſæ Adelaiæ, & aliorum Principum, Epiſcoporum, & Laicorum, qui nobis ad hoc utiles viſi ſunt, recepimus.

Et pro firmanda pace Regni, ſe Germaniam iturum pollicetur.

§. 2. His itaque ſic peractis, ut ad pacem Eccleſiæ, & concordiam Regni (ſicut diu deſideravimus) omnia plenius, Deo adjuvante, coaptare poſſimus, ad partes veſtras data primum opportunitate, tranſire cupimus. Hoc enim dilectionem veſtram indubitanter ſcire volumus, quoniam (ſicut in deſcriptis ſecuritatibus cognoſcere poteſtis) ita adhuc totius negotii cauſa ſuſpenſa eſt, ut & adventus noſter, & conſiliorum veſtrorum unanimitas, permaximè neceſſaria eſſe videantur.

Hortaturque Epiſcopos, & alios, ut in fide & amore juſtitiæ perſeverent.

§. 3. Quapropter in ea fide, quam cœpiſtis, & amore juſtitiæ, omnes permanere ſtudete; ſcientes nos non aliter Regi oblatos eſſe, niſi quod puro ſermone (ſicut mihi mos eſt) in his eum de nobis ſperare dixerimus, in quibus eum ad ſalutem, & honorem ſuum, aut cum juſtitia, aut cum miſericordia, ſine noſtræ & illius animæ periculo adjuvare poſſimus.

Sequitur promiſſio ejuſdem Regis.

Promiſſio ejuſdem Henrici Regis.

§. 4. EGo Henricus Rex de murmuratione, & diſſenſione, quam nunc habent contra me Archiepiſcopi, & Epiſcopi, Duces, Comites, cæterique Principes Regni Theutonicorum, & alii qui eos in eadem diſſenſionis cauſa ſequuntur, infra terminum, quem Dominus Papa Gregorius conſtituerit, aut juſtitiam ſecundùm juſtitiam ejus, aut concordiam ſecundùm conſilium ejus faciam, niſi certum impedimentum mihi vel ſibi obſtiterit, quo tranſacto ad peragendum idem paratus ero. Item ſi idem Dominus Papa Gregorius, ultra montes ſeu ad alias partes terrarum ire voluerit, ſecurus erit ex mei parte, & eorum quos conſtringere potero, ab læſione vitæ, & membrorum ejus, ſeu captione, tam ipſe, quam qui in ejus conductu, & comitatu fuerint, ſeu qui ab illo mittuntur, vel ad eum de quibuſcumque terrarum partibus venerint, in eundo, & ibi morando, ſeu in redeundo. Neque aliud aliquod impedimentum habebit ex meo conſenſu, quod contra honorem ſuum ſit. Et ſi quis ei fecerit, cum bona fide, ſecundum poſſe meum, illum adjuvabo. Actum Canuſiæ, 5. Kal. Februarii, Indictione decimaquinta.

Sequitur iterata excommunicatio ejuſdem Regis.

Edita A. D. 1080.

BEate Petre, Princeps Apoſtolorum, & tu B. Paule, Doctor gentium, dignamini quæſo aures veſtras ad me inclinare, meque clementer exaudire.

Hic idem Pont. exclamationes profert adverſus eundem Henricum.

§. 1. Quia veritatis eſtis diſcipuli & amatores, adjuvate ut veritatem vobis dicam, omni remota falſitate, quam omnino deteſtamini, ut fratres mei melius mihi acquieſcant, & ſciant & intelligant, quia ex veſtra fiducia poſt Dominum, & Matrem ejus ſemper Virginem Mariam, pravis, & iniquis reſiſto, veſtris autem fidelibus auxilium præſto. Vos enim ſcitis, quia non libenter ad ſacrum ordinem acceſſi, & invitus ultra montes cum D. Papa Gregorio abii, ſed magis invitus cum D. meo Papa Leone ad veſtram ſpecialem Eccleſiam redii, in qua utcumque vobis deſervivi. Deinde valdè invitus, cum multo dolore & gemitu, ac planctu, in throno veſtro valdè indignus ſum collocatus. Hæc ideò dico, quia non ego vos, ſed vos elegiſtis me, & graviſſimum pondus veſtræ Eccleſiæ ſupra me poſuiſtis. Et quia ſuper montem excelſum me juſſiſtis aſcendere, & clamare, atque annunciare populo Dei ſcelera eorum, & filiis Eccleſiæ peccata eorum; membra Diaboli contra me cœperunt inſurgere, & uſque ad ſanguinem præſumpſerunt in me manus ſuas injicere. Aſtiterunt enim Reges terræ, & Principes ſæculares, & Eccleſiaſtici, aulici, & vulgares convenerunt in unum, adverſus Dominum, & adverſus vos Chriſtos ejus, dicentes: Dirumpamus vincula eorum, & projiciamus à nobis jugum ipſorum. Et ut me omninò morte, vel exilio confunderent, multis modis conati ſunt in me inſurgere. Inter quos ſpecialiter Henricus quem dicunt Regem, Henrici Imperatoris filium, contra veſtram calcaneum erexit Eccleſiam, facta cum multis Epiſcopis ultramontanis, & Italicis conſpiratione, annitens, me dejiciendo, eam ſibi ſubjugare. Cujus ſuperbiæ, veſtra reſiſtit auctoritas, eamque noſtra deſtruxit poteſtas, qui confuſus & humiliatus ad me in Longobardiam veniens abſolutionem ab excommunicatione quæſivit.

Quem aliàs humiliatum ipſe Pontif. abſolvit ut ſupra, ſed ad Regnum non reintegravit ut inter eum & Epiſcopos & Principes pax componeretur.

§. 2. Quem ego videns humiliatum, multis ab eo promiſſionibus acceptis de ſuæ vitæ emendatione, ſolam ei communionem reddidi, non tamen in Regno, à quo eum in Romana Synodo depoſueram, inſtauravi, nec fidelitatem omnium qui ſibi juraverant, vel erant juraturi, à qua omnes abſolvi in eadem Synodo, ut ſibi ſervaretur, præcepi. Et hæc ideò detinui, ut inter eum, & Epiſcopos vel Principes ultramontanos, qui ei, cauſa juſſionis veſtræ Eccleſiæ reſtiterant, juſtitiam, favorem, vel pacem componerem, ſicut ipſe Henricus juramento per duos Epiſcopos mihi promiſit.

Sed Henrico promiſſa non obſervante, fuit ab illis inſcio Papa electus in Regem, Dux Rodulphus, qui Papæ fidelitatem vovit.

§. 3. Prædicti autem Epiſcopi, & Principes Ultramontani, audientes illum non ſervare mihi, quod promiſerat, quaſi deſperati de eo, ſine meo conſilio, (vobis teſtibus) elegerunt ſibi Rodulphum Ducem in Regem. Qui Rex Rodulphus feſtinanter ad me miſſo Nuncio, indicavit ſe coactum Regni gubernacula ſuſcepiſſe, tamen ſeſe paratum mihi omnibus modis obedire. Et ut hoc verius credatur, ſemper ex eo tẽpore eundem mihi ſemper miſit ſermonem, adjiciens etiam filio ſuo obſide, & fidelis ſui Ducis Bertoldi filio, quod promittebat firmare.

Henrici, & Rodulphi cauſa ad Papam devoluta eſt, ut in Synodo judicaretur.

§. 4. Intereà Henricus cœpit me precari, ut illum contra prædictum Rodulphum adjuvarem, cui reſpondi, me libenter facere, audita utriuſque partis ratione, ut ſcirem cui juſtitia magis faveret. Ille verò putans ſuis viribus eum poſſe devincere, meam contempſit reſponſionem. Poſtquam autem præſenſit ſe non poſſe, ſicut ſperavit agere, duo

Epiſcopi, Virdunenſis videlicet, & Oſemburgenſis, de conſentaneis ſuis Romam venerunt, & in Synodo ex parte Henrici, me ut ei juſtitiam facerem, rogaverunt, quod & Nuncii Rodulphi fieri laudaverunt.

Papa de hoc in Germania colloquium fieri ſtatuit. Illudque impedientes excommunicavit.

§. 5. Tandem aſpirante Deo (ſicut credo) ſtatui in eadem Synodo, in partibus ultramontanis fieri colloquium, ut illic aut pax ſtatueretur, aut cui amplius juſtitia faveret, cognoſceretur. Ego enim (ſicut vos mihi teſtes iſtis Patres & Domini) uſque hodie nullam partem diſpoſui adjuvare, niſi eam cui plus juſtitia faveret. Et quia putabam quod injuſtior pars colloquium nollet fieri, ubi juſtitia ſuum locum ſervaret, excommunicavi, & anathemate alligavi omnes perſonas ſive Regis ſive Ducis, aut Epiſcopi, ſeu alterius cujusvis hominis, qui colloquium aliquo ingenio impediret, ut non fieret.

Henricus autem illud impedivit, excommunicationem incurrit, & Regni deſolationi ſe dedit.

§. 6. Prædictus autem Henricus cum ſuis fautoribus, non timens periculum inobedientiæ, quod eſt ſcelus idololatriæ, colloquium impediendo, excommunicationem incurrit, & ſeipſum anathematis vinculo alligavit, magnamque multitudinem Chriſtianorum morti tradi, & Eccleſias fecit diſſipari, & totum penè Theutonicorum Regnum deſolationi dedit.

Iſte igitur Pont. iterato Henricum ejuſque fautores excommunicavit.

§. 7. Quapropter confidens de judicio, & miſericordia Dei, ejusque puriſſimæ Matris ſemper Virginis Mariæ, fultus veſtra auctoritate, ſæpè nominatum Henricum quem Regem dicunt, omnesque fautores ejus excommunicationi ſubjicio, & anathematis vinculo alligo.

Deponitq; à Regno, & Vaſſallos à juramento fidelitatis abſolvit.

§. 8. Et iterum Regnum Theutonicorum, & Italiæ ex parte Omnipotentis Dei & veſtra, interdicens ei, omnem poteſtatem & dignitatem illi Regiam tollo, & ut nullus Chriſtianorum ei ſicut Regi obediat, interdico, omnesque qui ei juraverunt, vel jurabunt de Regni dominatione, à juramenti promiſſione abſolvo. Ipſe autem Henricus cum ſuis fautoribus in omni congreſſione belli, nullas vires nullamque in vita ſua victoriam obtineat.

Rodulphi autem electionem confirmat.

§. 9. Ut autem Rodulphus Regnum Theutonicorum regat, & defendat. quem Theutonici elegerunt ſibi in Regem, ad veſtram fidelitatem, ex parte veſtra, dono, largior, & concedo omnibus ſibi fideliter adhærentibus abſolutionem omnium peccatorum, veſtramque benedictionem in hac vita, & in futura, veſtra fretus fiducia largior. Sicut enim Henricus pro ſua ſuperbia, inobedientia, & falſitate, à Regni dignitate juſtè abjicitur, ita Rodulpho pro ſua humilitate, obedientia, & veritate poteſtas & dignitas Regni conceditur.

BB. Petri, & Pauli auxilium implorat.

§. 10. Agite nunc quæſo, Patres & Principes Sanctiſſimi, ut omnis Mundus intelligat & cognoſcat, quia ſi poteſtis in cœlo ligare, & ſolvere, poteſtis in terra Imperia, Regna, Principatus, Marchias, Ducatus, Comitatus, & omnium hominum poſſeſſiones pro meritis tollere unicuique & concedere. Vos enim Patriarchatus, Primatus, Archiepiſcopatus, Epiſcopatus frequenter tuliſtis pravis & indignis, & religioſis viris dediſtis. Si enim ſpiritualia judicatis, quid de ſæcularibus non poſſe credendum eſt? & ſi Angelos dominantes omnibus ſuperbis Principibus judicabitis, quid de illorum ſervis facere poteſtis? Addiſcant nunc Reges, & omnes Sæculi Principes, quanti vos eſtis, quid poteſtis, & timeant parvipendere juſſionem Eccleſiæ veſtræ; & in prædicto Henrico tam cito judicium veſtrum exercete, ut omnes ſciant, quia non fortuitu, ſed veſtra poteſtate cadet. Confundetur utinam ad pœnitentiam, ut ſpiritus ſit ſalvus in diem Domini.

Dat. P. An. 7. die 7. Martii.

Acta Romæ, nonis Martii, Indictione tertia.

VICTOR TERTIUS PONT. CLX.
ANNO DOMINI MLXXXVI.

Anno 1086.

Victor III. ante Pontificatum Deſiderius, in ſæculo Dauferius vocabatur, Beneventi in Samnio, patre ejus Civitatis principe, natus eſt. Abbas Caſſinenſis, & Cardinalis tituli S. Cæciliæ, Creatus anno Domini 1086. Sedit ab electionis exordio annum unum, à conſecratione menſes 4. dies 7. Nullos creavit Cardinales. Obiit 16. Kal. Octobris, anno 1087 Corpus ejus ex Capitulo Caſinate ad Sacellum S. Bertarii Martiris, tranſlatum eſt. Vacavit Sedes menſes quinque, dies 22.

URBANUS SECUNDUS PONT. CLXI.
ANNO DOMINI MLXXXVIII.

Anno 1088.

Urbanus II. Gallus, ex oppido Caſtellionis Diœceſis Rhemenſis, Otho anteà dictus, Milonis filius, Canonicus Regularis Lateranenſis, Monachus poſteà Cluniacenſis, & S.R.E. Cardinalis Epiſcopus Oſtienſis, Creatus Terracinæ, die 12. Martii 1088. Sedit annos 11. menſes 3. & dies decem & octo. Creavit Cardinales 13. Epiſcopos 7. Presbyteros 16. & Diaconos 13. Obiit quarto Kalend. Auguſti anno 1099. ſepultus ad S. Petrum. Vacavit ſedes dies 14.

Approbatio Congregationis Monachorum Vallis Umbroſæ, Ord. Benedicti, ejuſque ſuſceptio ſub protectione Sedis Apoſt.

Iſtam Congregationem inſtituit Joannes Gualbertus, quem in Sanctorum numerum cooptavit Cæleſt. III. ut inf. in hoc Tom. 1. in ejus conſt. 2. Glorioſus. Eamdem ſub una Abbate ſtabilivit Innoc. VIII. & ordinationes ei conſtituit in ejus Bulla 2. Alto. Privilegia confirmarunt aliaque tribuerunt Jul. II. in conſt. 23. Militantis, ac Pius V. in conſt. 41. Et ſi mendicantium. Tom. 2.

URBANUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1090.

Servus Servorum Dei, Dilectiſſimis filiis Univerſæ Vallis Umbroſanæ Congregationis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

CUM Univerſis Sanctæ Eccleſiæ filiis et Apoſtolicæ Sedis auctoritate ac benevolentia debitores exiſtamus, illis præcipuè locis atque perſonis quæ ſpecialiùs, ac familiarius Romanæ adhærent Eccleſiæ, quique ampliori religionis gratia emineut, propenſiori nos convenit caritatis ſtudio immiuere.

Suſceptio Cœnob. Vallis Umbroſæ, in protectionem Sedis Apoſt.

§. 1. Quia igitur divina propoſitum veſtrum præveniente ac ſubſequente clementia, Religionis veſtræ ſimplicitas, bonæ opinionis odorem in locis, & propè, & longè poſitis aſpiravit; Nos veſtro profectui, annuente Domino, provectus adjungere cupientes, Cœnobium veſtrum pro B. Mariæ ſemper Virginis reverentia, cui dicatum eſt, in Romanæ Eccleſiæ proprietatem, & tutelam, atque protectionem Apoſtolicæ Sedis accipimus; Et Apoſtolicæ illud auctoritatis privilegio munientes, ab omnium perſonarum jugo, liberum permanere decernimus.

Indultum d. Cœnobii quæcumque bona poſſidendi.

§. 2. Per præſentem igitur noſtri privilegii paginam, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut quæcumque hodie veſtrum Cœnobium jure poſſidet, ſive in craſtinum, conceſſione Pontificum, liberalitate Principum, vel oblatione fidelium juſtè atque canonicè poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. Illis ſucceſſoribus dico qui eundem Religionis ritum, & fidei conſtantiam, conſervare, & ſtrenuè omnipotenti Domino in eodem propoſito deſervire ſategerint.

Ordinationes à quocumque Antiſtite recipiendi Vide Concil. Trid. ſeſſ 23. c. 12.

§. 3. Chriſma, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſive Baſilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis à quocumque volueritis Catholico Epiſcopo Romanæ Eccleſiæ gratiam atque communionem obtinente percipere; qui noſtra fultus auctoritate quæ poſtulantur indulgeat.

Nemo Cœnobium ejuſque perſonas perturbet.

§. 4. Ad hæc, cenſemus atque ſtatuimus, ne ulli omninò hominum liceat idem Cœnobium temerè perturbare, aut ei ſubditas poſſeſſiones auferre, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare, ſed omnia integrà conſerventur eorum, pro quorum ſubſtentatione, & gubernatione conceſſa ſunt, uſibus profutura.

Epiſcopi eos non excommunicent. Vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 5. Nec ulli Epiſcopo poteſtas ſit excommunicationem, aut interdictionem vobis ingerere, ut qui in ſpeciales eſtis filii Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius ulterius judicio temerè exponamini.

Hæc privilegia aliis locis d. Congregationis excommunicantur.

§. 6. Quia verò plura jam Monaſteria, Congregatio videlicet Sancti Salvi, juxta Florentiam, Sancti Fidelis de Strumis, Sancti Salvatoris de Sophena, Sanctæ Mariæ de Nerana, Sancti Caſſiani de Monte Stalario, Sancti Angeli de Paſſiaon. Sancti Salvatoris de Siculis, Sancti Angeli juxta Piſtoriam, Sancti Salvatoris de Vagiann, S. Petri de Muſtiela, S. Pauli de Reguolo, Sanctæ Reparatæ de Faventina Diœceſi, & Congregatio de Rivis Cæſaris, & Congregatio de Fontana Tarnis, & Congregatio de Monte armato in Bononienſi Diœceſi, inſpirante Domino in eandem vobiſcum formam conſenſerunt Religionis, Nos & ipſis & omnibus, qui ſe in craſtinum eidem Religionis uſui, ex integro ſociare voluerint, præſentis privilegii libertatem Apoſtolica auctoritate concedimus, quamdiu in eadem Religionis, & conſuetudinis unitate perſiſtere procuraverint.

Caput conſtituitur Monaſt. Vallis Umbroſæ.

§. 7. Conſtituimus autem, ut eorum omnium caput, veſtrum, quod in Valle Umbroſana ſitum eſt Monaſterium habeatur.

Abbas ad regimen Congregationis erit eligendum. Intellige juxta Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6.

§. 8. Sanè cùm terminus vitæ Paſtori veſtro divina diſpoſitione contigerit, qui ejus loco ſubſtituendus fuerit, quia & vobis, & aliis omnibus præeſſe debebit, omnium qui cæteris præeſt Monaſteriis conſenſu, & judicio eligatur. Quod ſi fortè ex ipſis Abbatibus quilibet, Domino diſponente, ad hoc generale regimen electos fuerit, ad veſtrum principale Cœnobium principaliter tranſeat. Et ejus mox judicio, ſicut in diebus Venerandæ memor. Joannis, primi Abbatis veſtri factum conſtat, cætera omnia unita vobis Monaſteria diſponantur.

Hortatio Paſtoralis ad Congregationem.

§. 9. Vos igitur filii in Chriſto dilectiſſimi, nolite negligere gratiam quæ in vobis eſt, quæ data eſt vobis per unitatem ſanctæ converſationis & religionis. Hæc meditamini, in his eſtote, ut profectus veſter manifeſtus ſit omnibus. Participes enim Chriſti effecti eſtis, ſi tamen initium ſubſtantiæ ejus uſque ad finem firmum retineatis. Mementote quod Dominus ait: Qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit. Itaque ſic luceat lux veſtra coram hominibus, ut videant opera veſtra bona, & glorificent patrem veſtrum, qui in Cœlis eſt. Ad indicium autem perceptæ hujus à Romana Eccleſia libertatis, per annos ſingulos duodecim ſagi ::: Laterano Palatio perſolvetis.

Pœna in perturbatores.

§. 10. Sanè ſi quia in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator, aut Rex, Princeps, aut Dux, Comes, aut Vicecomes, aut Judex, aut perſona qualibet magna, vel parva, potens, aut impotens, hujus noſtri privilegii paginam ſciens contra eam venire temerè tentaverit, ſecundò, tertiove commonitus, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, à Chriſti & Eccleſiæ corpore eum auctoritate poteſtatis Apoſtolicæ ſegregamus.

Pax pro ejus pacis conſervatoribus.

§. 11. Conſervantibus autem, pax à Deo, & miſericordia præſentibus, ac futuris ſæculis conſerventur, Amen, Amen, Amen.

D. P. An. 2. die 6. April.

Dat. Romæ per manus Joannis S. R. E. Diac. Cardinalis Anno Dominicæ Incarnationis 1090. Indictione 13. viij. Idus Aprilis Pont. Domini Urbani Papæ Secundi Tertio.

PASCHALIS SECUNDUS PONT. CLXII. ANNO DOMINI MXCIX.

ANNO 1099.

PAſchalis Secundus, Italus, ex oppido Bledæ, in Provincia Hetruriæ, Rainerius antea dictus, Creſcentii filius, Canonicus Regularis Lateranen. deindè Monachus Cluniacenſis, poſt Abbas Vuſpergenſis, Creatus Idibus Auguſti 1099. Vixit annos 18. menſes 5. dies 9. Creavit Cardinales 93. moritur Romæ apud S. Mariam Tranſpontinam, 12. Kalen. Februarii, & ſepultus fuit in Baſilica S. Joannis in Laterano.

Sub hoc Pontificatu creati fuerunt tres Pſeudopontifices, id eſt Albertus Atellis, an. 1101. Albert. Atellanus an. 1102. & Aginulfus Monachus Abbas Farfenſis.

Monaſterium Ciſtercii Monachorum S. Benedicti, in diœceſi Cabilonen. nuper inſtitutum, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipitur. L.

Hinc emanavit Ordo Ciſtercienſis. de cujus laudibus agit Clem. 4. infrà in conſt. 3. Parvus, & Bened. 12. in conſt. 3. Fulgens. Et pro bono ejus regimine, multa decrevit Eugen. 3. infra in hoc Tomo I. in conſt. 2. Sacroſancta, ac Clem. 4. & Bened. 12. mox citati, & cæteri quos indicabo in Gregorio 13. conſt. 18. Superna, Tom. 2.

Privilegia eidem Ordini conceſſerunt Greg. IX. infrà in conſt. 7. Quia. Innoc. IV. in conſt. 4. Devotionis. Eugen. IV. in conſt. 16. Regularem, & conſt. 14. Ad univerſalis, & Innoc. VIII. in conſt. 9. Ad Romani. in hoc Tom. I. Et illa confirmarunt Sixtus V. in Tom. 2. & alii indicari in in ejus conſt. 34. Pontifex Habitum præfinivit Six. IV. in conſt. 9. Et ſi cunctis, poſt Bened. XII. ibi allegatum. Et circa Spolia Monachorum ſpecialem deciſionem ſtatuit Pius V. infrà in ejus conſt. 46. Decet. Tom. 2. Adde etiam quod hujus Ordinis particularis eſt Congregatio in Italia, quæ S. Bernardi nuncupatur, ut infra in Alexand. VI. conſt. 7. Plantatus. in hoc Tom. I.

In Regnis Aragoniæ, Valentiæ, Majoricarum, ac Navarræ, & Cataloniæ principatu, hujus Ordinis Congregationem ſub perpetua obedientia Abbatis, & Capituli generalis Ciſtercii inſtituit Paul. V. conſt. 95. Paſtoralis, inf. tom. 3.

PASCHALIS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1100.

Servus Servorum Dei, Venerabili filio Alberico, novi Monaſterii Abbati, quod in Cabilonen. Parochia ſitum eſt, ejuſque ſucceſſoribus regularibus ſubſtituendis in perpetuum.

Exordium.

DEſiderium, quod ad religioſum propoſitum, & animarum ſalutem pertinere monſtratur, auctore Deo, ſine aliqua eſt dilatione complendum. Unde nos, ò filii in Domino dilectiſſimi, citra difficultatem, omnem veſtrarum precum petitionem admittimus, quia Religioni veſtræ paterno congratulamur affecto.

Monaſt. Ciſtercii ſub protectione Sedis Apoſt. ſuſcipitur.

§. 1. Locum igitur illum quem inhabitandum pro quiete monaſtica elegiſtis, ab omnium mortalium moleſtiis tutum, ac liberum fore ſancimus, & Abbatiam illic perpetuò haberi, ac ſub Apoſtolicæ Sedis tutela ſpecialiter protegi, quamdiu vos & ſucceſſores veſtri, in ea quam hodie obſervatis, diſciplinæ, ac frugalitatis obſervantia permanſeritis, ſalva Cabilonenſis Eccleſiæ canonica reverentia.

Perturbari prohibetur.

§. 2. Præſentis itaque decreti pagina interdicimus, ne cuiquam omninò perſonæ liceat, ſtatum veſtræ converſationis immutare, neque veſtri quod novum dicitur Cœnobii Monachos, ſine regulari commendatione ſuſcipere, neque Congregationem veſtram aſtutiis quibuslibet, aut violentiis perturbare.

Concordia cum Monaſt. Moliſmen. confirmatur.

§. 3. Eam ſanè controverſiæ deciſionem, quam inter vos, & Moliſmenſis Clauſtri Monachos frater noſter Lugdun. Epiſcopus, tunc Apoſtolicæ Sedis Vicarius cum Provinciæ ſuæ Epiſcopis, aliiſque religioſis viris, ex præcepto prædeceſſoris noſtri Apo-

ſtolicæ

ſtolicæ memoriæ Urbani II. impetravit, nos tamquam rationabilem, ac laudabilem confirmamus.

Hortatio Paſtoralis.

§. 4. Vos igitur filii in Chriſto dilectiſſimi, ac deſideratiſſimi, meminiſſe debetis, quia pars veſtri, ſæculares latitudines, pars, ipſas etiam Monaſterii laxioris minus auſteras anguſtias reliquiſtis. Ut ergo hac ſemper gratia digniores cenſeamini, Dei ſemper timorem, & amorem in veſtris cordibus habere ſatagite; ut quanto à ſæcularibus tumultibus, & deliciis liberiores eſtis, tanto amplius placere Deo totius mentis, & animæ virtutibus anheletis.

Pœna contravenientium.

§. 5. Sanè ſi quis in craſtinum Archiepiſcopus, aut Epiſcopus, Imperator aut Rex, Princeps aut Dux, Comes aut Vicecomes, Judex aut Eccleſiaſtica quælibet, ſæcularisve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam, ſciens contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiove commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit, poteſtatis, honorisque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini noſtri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Benedictio fautorum d. Monaſt.

§. 6. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax D. N. JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Paſcalis Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dat. P. An. 1. die 18. Apr.

Dat. Trojæ per manum Joannis S. R. E. Diaconi Cardinalis, 18. Kalendas Maji, Indictione 8. Incarnationis Dominicæ anno 1100. Pontificatus autem Domini Paſchalis Secundi anno primo.

II. Sacroſancta Lateranenſis Eccleſia, Canonicis Regularibus Ordinis S. Auguſtini perpetuò conceditur, cum privilegiorum elargitione.

Iſta Eccleſia eſt cæteris Urbis & Orbis Eccleſiis major ex diffinitione Greg. XI. & aliorum Pont. ut videre eſt infrà in ipſius conſt. 1. Super, in hoc Tom. I. Et in ea hoc tempore reſidebant Canonici regulares ut inf. liquet ex conſt. 1. Anaſt. IV. Poteſtatem, qui eos ibidem confirmavit poſt Alex. II. & de eis loquitur Clem. 3. in cap. 4. de ſtatu Monach. & Can. Regul. & Innoc. III. in c. ſubſeq. & Clem. V. in Clem. 1. eod. tit. Quorum conſtitut. uti inſertas in corpore juris, hic de more prætermiſi. Sed tandem ii de hac Eccleſia abierunt, tempore Six. IV. qui pro eis in Urbe templum B. Mariæ de Pace denominatum conſtruxit. in d. hoc Tom. I.

Iſtorum Canonicorum ſtatum præfinivit Bened. XII. in ſua conſtit. 6. Ad decorem. Sed eos ſparſim degentes univit Mart. V. in ejus conſtit. 7. Sollicitudinis. Eorumque ſic unitorum unam Congregationem Lateranen. denominatam conſtituit, & privilegia conceſſit Six. IV. in ejus conſt. 10. Dum ad. Eorumdem habitum ſi promoventur ad Epiſcopatum, præfinivit Leo X. in conſt. 34. Dudum. Præcedentiamque cum aliis regularibus declaravit Pius IV. & Pius V. ut in ipſius Pii V. conſt. 116. Cum ex, ubi notabo, in Tomo II.

Huic Congregationi Lateranenſi privilegia confirmavit, & alis conceſſa Congregationi Caſinenſi Ordinis S. P. N. Benedicti, & Congregatione Canonicorum Regularium S. Salvatoris Bononienſis, communicavit Greg. XV. conſt. 33. injuncti, infra tom. 3.

Edita A. D. 1106.

PASCHALIS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rocio Priori Venerabilis Baſilicæ Salvatoris ejuſque fratribus, tàm præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Lateranen. Eccleſiæ locus venerabilis.

QUantò Lateranenſis Eccleſia amplioris dignitatis, ex antiqua inſtitutione eſſe cognoſcitur, tantò magis eundem Venerabilem locum, in majori reverentia decet haberi & ad ejus incrementum, tam ſpiritualiter, quàm temporaliter, à nobis, & aliis Dei fidelibus operam dari. Nec dubium quod ſi Religioſorum virorum petitionibus paterna benignitate annuimus, noſtris opportunitatibus clementem Dominum reperimus.

Cujus fines deſignantur & pro his Canonicis approbantur.

§. 1. Eapropter dilecti in Domino filii, ob reverentiam Salvatoris, beatique Joannis Baptiſtæ, concedimus & confirmamus vobis, veſtriſque ſucceſſoribus in perpetuum, totam & integram Parochiam, ut in vita noſtra, & poſt obitum, ſpecialis oratio jugiter fiat pro nobis ad Dominum, videlicet ab Eccleſia S. Nicolai de Forma per viam, quæ venit à S. Stephano in Cælio Monte, & uſque ad ſupradictam noſtram Baſilicam Salvatoris, & à porta Monaſterii Sanctorum Quatuor Coronatorum deſcendente per clivum in via majori, & exinde per ſtratam ex utraque parte, uſque ad Campum Lateranenſem. Et revolvente ſupra Eccleſiam SS. Marcellini, & Petri, uſque ad Eccleſiam S. Bartholomæi de Capite Merulanei, & deinde ad S. Danielem, & exinde deſcendente ad portam Urbis, & vertente ante Eccleſiam S. Nicolai de Hoſpitali ad ſupradictam Baſilicam Salvatoris.

Eximiturque ab omni ſuperioritate.

§. 2. Statuimuſque atque etiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſtabilimus, ut Parochia ipſa deinceps nulli alii Eccleſiæ, vel Monaſteriis, aut piis locis, de ſpiritualibus, atque divinis rebus teneatur penitus reſpondere; ſed quietè ac liberè, ſub præfatæ baſilicæ Salvatoris jure, nomine Parochiali in perpetuum maneat. Salvo tamen jure hæreditario, quod infrà ſupradictos fines ad præfatas Eccleſias, vel Monaſteria, aut pia loca pertinere dignoſcitur.

Et inibi alia pia loca conſtitui prohibentur.

§. 3. Præcipimus itaque ut nulli perſonæ fas ſit, in ſupradicta Parochia Eccleſias ædificare, aut altare erigere, vel aliquam religionem ibidem inſtituere, præter ſupradictam Salvatoris Baſilicam.

Sanctio in perturbatores.

§. 4. Statuentes Apoſtolica cenſura ſub divini judicii obſecratione, & anathematis interdicto, ut nullus umquam noſtrorum Succeſſorum, vel alia quælibet magna parvaque perſona hujus noſtri privilegii donum infringere, aut inquietare præſumat. Si quis præterea, quod non credimus, contra hoc noſtrum Apoſtolicum præceptum venire, aut agere tentaverit, anathematis vinculo ſit innodatus, & Regno Dei, & Domini noſtri JESU CHRISTI ſit alienus.

Benedictio erga obſervatores.

§. 5. Qui verò pio intuitu, cuſtos & obſervator hujus noſtri privilegii extiterit, benedictionis gratiam à miſericordioſiſſimo Domino Deo noſtro conſequi mereatur, in ſæcula ſæculorum, Amen, Amen. Amen.

Papæ & Card. ſubſcriptiones.

Ego Paſchalis Cathol. Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Lambertus Oſtien. Epiſcopus interfui, & ſubſcripſi.

Ego Vincentius Portuen. Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Cinthius Sabinen. Epiſcopus interfui & ſubſcripſi.

Ego Denigo Tuſculanus Epiſcopus interfui, & ſubſcripſi.

Ego Conradus Præneſtinus Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Leo Albanen. Epiſcopus interfui, & ſubſcripſi.

Ego Benedictus Presbyter Cardinalis tit. Eudoxiæ interfui, & ſubſcripſi.

Ego Theobaldus Presbyter Card. tit. Pamachi ſubſcripſi.

Ego Raynerius Presb. Card. tit. S. Euſebii ſubſcr.

Ego Arnaldus Presb. Card. tit. S. Clementis interfui, & ſubſcripſi.

Ego Raynerius Presbyter Cardinalis tit. SS. Marcelli, & Petri, ſubſcripſi.

Ego Otho Presb. Card. tit. Paſtoris ſubſcripſi.

Ego Petrus Presb. Card. tit. Equitum ſubſcripſi.

Ego Amicus Presb. Card. .... interfui, & ſubſcr.

Ego Paulus Presb. Card. S. Sixti ſubſcripſi.

Ego Jonatas Diac. Card. SS. Coſmæ & Damiani ſubſcripſi.

Ego Theodinus Diaconus Card. S. Mariæ in Porticu interfui, & ſubſcripſi.

Ego Gregorius Card. Diac. S. Angeli ſubſcripſi.

Ego Joannes Diac. Card. S. Adriani ſubſcripſi.
Ego Gregorius Diaconus Cardinalis Sanctæ Luciæ interfui, & ſubſcripſi.

Dat. P. An. 7. die 27. Decembris.

Dat. Lateranen. per manus Joannis S. R. E. Diac. Card. ac Bibliothecarii 6. Kal. Januarii, Indictione 15. Incarnationis Dominicæ 1106. Pontificatus autem D. Paſchalis II. Papæ anno 7.

III. Canoniſatio S. Petri, Epiſcopi Civitatis Anagninæ in Provincia Campaniæ, ejuſque aſcriptio in numerum SS. Confeſſ.

Hujus Sancti Feſtum agitur die 3. menſis Auguſti.

Edita A. D. 1110.

PASCHALIS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Epiſcopis Anagnino, & aliis per Campaniam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Petrus miraculis clarus, SS. Confeſſorum numero aſcribitur.

DOminum excelſum habentes præ oculis, qui in Sanctis ſuis laudatur, & benedicitur, & conſiderantes propterea ſtrenuæ, probatæque vitæ merita, quibus vir ſanctus Petrus, quondam Anagninus Epiſcopus, de Regula Monachorum aſſumptus in paſtorali officio purè, ſimpliciter, ſolerti vigilantia & exemplo, Deo deſervivit. Admirantes etiam miraculorum inſignia quibus Sanctum ſuum ante, & poſt obitum divina gratia decoravit, prout per Brunonem Signenſem Epiſcopum fideliter adnotatur, & uſque ad noſtra tempora decorare non deſinit, auctoritate præſentium, vobis licere volumus & mandamus, quatenus 3. Nonas Auguſti diem natalis ejuſdem Confeſſoris & Præſulis numerandi Sanctorum Catalogo congruè celebrem recolatis, quatenus in præſenti gratiam, & in futuro opitulante divinæ clementia, piis ejus interceſſionibus mereamur gloriam ſempiternam.

Dat. P. A. 10. die 4. Jun.

Datum Signiæ, ſecundo Nonas Junii. Pontificatus noſtri anno 10.

GELASIUS SECUNDUS PONT. CLXIII. ANNO DOMINI MCXVIII.

Anno 1118.

GElaſius II. Joannes Caëtanus anteà vocatus, Monachus Caſinat. Creatus Romæ 8. Kalen. Februarii, conſecratus, & coronatus Kalendis Martii. Vixit annum unum, & dies quinque. Creavit Cardinalem unum. Obiit Cluniaci, Anno Domini 1119. quarto Kal. Februarii. Vacavit ſedes biduo.

CALLISTUS SECUNDUS PONT. CLXIV. ANNO DOMINI MCXIX.

Anno 1119.

CAlliſtus II. Gallus, Guido anteà vocatus, Guillelmi Burgundiæ Comitis filius, Archiepiſcopus Vienneuſis, Creatus die 1. Febr. 1119. in Monaſterio Cluniaci in Galliis, conſecratus, & coronatus pridie Idus Octobris eodem anno, Sedit annos quinque, Menſes decem, dies 13. Creavit Cardinales 23. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranenſi, Anno Domini 1124. Idibus Decembris. Corpus ejus in Baſilica Conſtantiniana ſepultum. Vacavit ſedes diem 1.

Gregorius VIII. Antipapa An. Domini 1118.

I. Reconciliatio Henrici V. Imperatoris, cum ſancta, & Catholica Ecleſia Romana.

Edita A. D. 1122.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Cariſſimo in Chriſto filio Henrico glorioſo Romanorum Imperatori Auguſto, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Lætatur Pontifex de reconciliatione Henrici V. Imperat.

§. 1. OMNIPOTENTI Domino Deo noſtro omnium bonorum laudes, & gratias agimus, qui per immenſam bonitatis ſuæ clementiam, cor tuum aſpiratione ſui ſpiritus illuſtravit, & te jam dudum nimium reluctantem, nunc tandem ad Eccleſiæ gremium revocavit. Si quidem prout dilecti filii noſtri & Diaconi Cardinalis, & fidelium nunciorum tuorum relatione, ac literarum lectione percepimus, ſano uſus conſilio, noſtris, & Eccleſiæ Catholicæ ſalutaribus monitis humiliter obediſti, & nos ergo in Beati Petri filium paternæ affectionis brachiis te ſuſcipimus, & perſonam tuam, & Imperium tanto deinceps amplius, & benignius diligere, ac divina præeunte gratia honorare optamus; quanto devotius præ tuis modernis prædeceſſoribus Romanæ Eccleſiæ obediſti, & quanto ſpecialius carnis es nobis conſanguinitate conjunctus. Age ergo, fili cariſſime, ut, & tu nobis, & nos te fruamur in Domino. Perpendat Imperialis excellentia tua, quantum diuturna Eccleſia, Imperiique diſcordia, Europæ fidelibus intulerit detrimentum, & quantum noſtra pax afferre poterit boni fructus, Domino cooperante incrementum. Sanè de ſtatu noſtro noverit tua dilectio, quia licet nos graviter quandoque infirmi fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes ſumus, & tuam tam animæ, quam corporis ſanitatem per omnia deſideramus. De iis autem quæ viva voce referenda prædictis fidelibus tuis Nuntiis commiſiſti, per eoſdem quid nobis, & noſtris videatur fratribus, reſpondemus. Legatos itaque noſtros qui apud vos ſunt, benevolentiæ veſtræ attentius commendantes rogamus, ut quia Concilium indictum à nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos vero Legatos ita inſtructos dirigas, ut juxtà promiſſum tuum regalia in integrum Eccleſiæ Romanæ reſtituant. Ad hæc, pro nepote noſtro Metenſi Epiſcopo & fratribus ejus gratias tuæ benignitati refecimus, quoniam in iis primitias bonitatis tuæ cognovimus. Illa enim bonæ voluntatis pax eſſe conſpicitur, ex qua bonæ voluntatis opera demonſtrantur. Fratres enim Epiſcopi, Cardinales, & totus Romanus Clerus, unà nobiſcum te, & Principes, & Barones tuos ſalutant, divinæ Majeſtatis miſericordiam deprecantes, ut vos ad honorem ſuum, & Eccleſiæ ſuæ in longum cuſtodiat.

Data Laterani Idibus Decembris. Dat. die 13. Decembr.

Sequitur reſtitutio inveſtiturarum ab Henrico Imperatore facta.

Henrici Imper. reſtitutio inveſtiturarum Eccleſiarum omnium.

IN nomine Sanctæ, & Individuæ Trinitatis. Ego Henricus Dei gratia Romanorum Imperator Auguſtus, pro amore Dei, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ & Domini Papæ Calliſti, & pro remedio animæ meæ, dimitto Deo, & Sanctis ejus Apoſtolis Petro, & Paulo, & Sanctæ Catholicæ Eccleſiæ omnem inveſtituram per anulum, & baculum, & concedo in omnibus Eccleſiis fieri electionem, & liberam conſecrationem: poſſeſſiones, & regalia Beati Petri, quæ à principio hujus diſcordiæ uſque ad hodiernam diem, ſive tempore patris mei, ſive etiam meo, ablata ſunt, quæ habeo, eidem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ reſtituo, quæ autem non habeo, ut reſtituantur fideliter adjuvabo. Poſſeſſiones etiam omnium aliarum Eccleſiarum, & Principum, & aliorum tam Clericorum, quàm laicorum, conſilio principum & juſtitia, quas habeo, ut reddantur fideliter juvabo. Et do veram pacem D. Papæ Calliſto, S. R. E. & omnibus qui in parte ipſius ſunt, vel fuerunt. Et in quibus Sancta Romana Eccleſia auxilium poſtulaverit, fideliter juvabo, & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam ſibi juſtitiam faciam.

Subſcriptiones Principum.

Adalbertus Moguntinus Archiepiſcopus.
Fridericus Colonienſis Archiepiſcopus.
Ratiſponenſis Epiſcopus.
Otho Bambergenſis Epiſcopus.
Bruno Spirenſis Epiſcopus.
A. Auguſtenſis Epiſcopus,
G. Trajectenſis Epiſcopus,
V. Conſtantienſis Epiſcopus.
E. Abbas Fuldenſis.
Northmannus Dux.
Fridericus Dux.

Bonifa-

Bonifacius Marchio.
Theobaldus Marchio.
Cynulphus Comes Palatinus.
Obertus Comes Palatinus.
A. Berengarius Comes.
Godefredus Comes.
Ego Fridericus Colonienſis Epiſcopus & Cancellarius recognovi.

Subſeqaitur Calliſti Papæ II. reſtitutio regaliorum Henrico Imperatori facta.

Calliſt. Papæ II. reſtitutio regaliorum.

EGo Calliſtus Servus Servorum Dei, dilecto filio ſuo Henrico, Dei gratia Romanorum Imperatori Auguſto, concedo electiones Epiſcoporum & Abbatum Teutonici Regni, qui ad regnum pertinent in præſentia tua fieri, abſque ſimonia, & aliqua violentia, ut ſi qua inter partes diſcordia emerſerit, Metropolitani, & Provincialium conſilio, vel judicio, ſaniori parti aſſenſum, & auxilium præbeas. Electus autem regalia per ſceptrum à te recipiat, exceptis omnibus, quæ ad Romanam Eccleſiam pertinere noſcuntur, & quæ ex his jure tibi debet, faciat. Ex aliis verò partibus Imperii conſecratus, infra ſex menſes regalia per ſceptrum à te recipiat. De quibus verò mihi quærimoniam feceris, & auxilium poſtulaveris, ſecundùm officii mei debitum, auxilium meum præſtabo. Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua ſunt, vel fuerunt tempore hujus diſcordiæ.

Dat. P. A. 4. die 23. Sept.

Data Anno 1122. nono Kalendas Octobris.

HONORIUS SECUNDUS PONT. CLXV.
ANNO DOMINI MCXXIV.

Anno 1124.

HOnorius II. patria Bononienſis, Lambertus de Fagnanis anteà dictus, Archidiaconus Eccleſiæ Bononienſis, deinde Epiſcopus, Cardinalis Oſtienſis, creatus 21. Decembris 1124. conſecratus, & coronatus apud S. Petrum 12. Kalend. Januar. anno 1124. Vixit annos 5. m. 2. d. 3. Creavit Cardinales 29. Obiit Año Domini 1130. 14. Kal. Martii, & in Baſilica Lateranenſi ſepultus fuit. Vacavit ſedes diem 1.

Schiſma.

Eodem die Creatus fuit Theobaldus Buccapecus, Presbyter Card. tit. S. Anaſtaſiæ, qui appellatus eſt Cæleſtinus II., eodem die, quo creatus fuit abdicavit.

I.

Damnatio pravarum conſuetudinum Regni Britanniæ, circa direptionem bonorum naufragantium, ac rerum mobilium à maritis, & uxoribus decedentibus relictorum.

Quoad bona naufragantium Chriſtianorum, publicatur annis ſingulis Bulla Cœnæ Domini, ut notabo ad Bullam 63. Pauli V. Paſtoralis, infrà Tom. 3.

Edita A. D. 1129.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Turonenſis Metropolis ſuffraganeis Epiſcopis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Epiſcopus Turonenſis provinciale Concilium egit, quod iſte Pontif. obſervari mandat.

CAriſſimus frater noſter Hildebertus Turonenſis Epiſcopus, ſicut bonus Paſtor pro grege ſuo vigilans, evocatis fratribus ſapientibus & aliis religioſis viris, quemadmodum ex ſuarum literarum inſpectione cognovimus, in Navetenſi Civitate, de more Metropolitico, Concilium celebravit. Ibique de inceſtis nuptiis, & de ſpuriis Sacerdotum filiis, & de his qui quaſi hæreditaria ſucceſſione Eccleſiaſtica perebant beneficia, & de aliis diligenter pertractans, corrigenda correxit, & ſtatuenda conſtituit. Univerſitati ergo veſtræ mandamus, quatenus ea quæ ab ipſo, juxta Sanctorum Patrum decreta, ibi ad honorem Domini, & ſalutem populi ſtatuta eſſe noſcuntur, irrefragabiliter obſervetis. Sicut enim in humani compage corporis, membra famulantur, & obediunt capiti tamquam ſupremo & proviſori, ut ſic perſona ſervetur incolumis; ita fidelium mentes unius effectæ voluntatis, pro cuſtodienda unitate fidei, & Statu Eccleſiæ, ſuis debent humiliter parere Prælatis.

Damnat etiam pravas Britanniæ conſuetudines de quibus in ſubr.

§. 1. Ad hæc, pravas illas conſuetudines à Comite Britanniæ clariſſimo, in manu præfati Archiepiſcopi in conſpectu Synodi refutatas, quarum una fuit quod maritis vel uxoribus decedentibus, bona eorum mobilia à poteſtate ſæculari diripiebantur. Altera qua illis, qui naufragium evaſerant, etiam quæ in portu poſtmodum inventa erant, auferebantur, damnamus, & ne quis ea futuris temporibus renovare præſumat, Autoritate Apoſtolica interdicimus. Iniquum enim cenſemus eſſe, ut quem divinæ clementiæ magnitudo à ſævientis pelagi voracitate exuit, hominū ſæva rapacitas audeat ſpoliare.

Approbatq; leges Imperatorias, circa bona naufrag.

Has leges eſſe puto l. 1. & l. qui lavand. ff. ad l. Rod. de Jac. & l. 1. & l. ne quid. ff. de Incend.

§. 2. Piorum namque Imperatorum emanavit auctoritas, ut etiam earum rerum, quæ in tempeſtate maris, levandæ navis cauſa ejiciuntur, non amittatur dominium. Non enim eas aliquis eo animo abjicit, quod habere nolit, ſed quo periculum effugere poſſit. Et qui res ipſas lucrandi animo abſtulerit, furtum committit.

D. P. An. 5. die 10. Maji.

Dat. Lateran. 13. Kalendas Junii.

INNOCENTIUS SECUNDUS PONT. CLXVI.
ANNO DOMINI MCXXX.

Anno 1130.

INnocentius II. Romanus, Gregorius anteà dictus, Joannis de Papareſchis filius, S.R.E. Diaconus Cardinalis, tit. S. Angeli, creatus 13. Kalend. & coronatus 10. Kalend. Martii 1130. Sedit annos 13. menſes 7. dies 8. Creavit in ſex Ordinationibus Card. 53. Epiſc. 9. Presbyt. 24. & Diaconos 20. Obiit anno 1143. 8. Kal. Octob. in Patriarchio Lateranenſi, corpus ejus in eadem Baſilica Lateranenſi poſitum. Vacavit ſedes diem 1.

Anacletus II. Antipapa, Petri Leonis filius, creatus anno 1130. ſedit contra Innocentium annos 7. menſes 9. dies aliquot. Obiit anno 1131. & in ejus locum Victor IV. creatus poſt mortem Anacleti contra Innocentium ſedit menſes 5. dies aliquot.

I.

Enunciatio Canonizationis Sancti Hugonis Epiſcopi Gratianopolitani.

Hujus Sancti Feſtum agitur die prima menſis Aprilis.

Edita A. D. 1134.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Guidoni Priori Carthuſien. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hugo Epiſc. Gratianopolitanus relatus jam fuit ab iſto Pont. inter Sāctos.

DIvinis reſpondentes beneficiis, cognita vita, & auditis, quæ per B. Hugonis merita fiunt miraculis, ſupernæ majeſtatis clementiam collaudavimus, & Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Cardinalium atque aliorum qui nobiſcum aderant, communicato conſilio, ipſum inter Sanctos & electos honorari præcepimus, & diem ejus aſſumptionis cum gaudio ſolemniter celebrari.

Et modo idem Pont. ejus vitam & miracula deſcribi mandat.

§. 1. Quia igitur ipſius vita, quam piè duxit in corpore, & miraculorum coruſcatio, qua Deus eum facit apud homines præfulgere, tuæ maximè dilectioni non extant incognita, auctoritate B. Petri & noſtra, tibi mandamus, quatenus ea quæ tibi ſuper hoc nota fuerint, diligenter deſcribendo poſterorū memoriæ tradas, ut Deus honoretur in Sancto, & Clerus legens, & populus audiens, gratias agant Domino, atque ipſius interceſſione, peccatorum veniam percipere mereantur. Orantes pro nobis, dilectos filios noſtros Carthuſienſes fratres, per te in Domino ſalutamus, ac benedicimus.

Dat. P. An. 5. die 22. Apr.

Dat. Piſis X. Kalendas Maji.

II.

Contra Petrum Abaelardum, Arnaldum de Brixia, novarum hæreſum ſectatores.

Edita An. D. 1139.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabil fratribus Sanſoni Rhemenſi, Hrnrico Senonenſi Archiepiſcopis, & cariſſimo in Chriſto filio Beroardo Claravallis Abbati, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Damnatio ſupradictorum hæreticorum.

PEr præſentia ſcripta fraternitati veſtræ mandamua, quatenus Petrum Abaelardum & Arnaldum de Briaia perverſi dogmatia fabricatores, & Catholicæ fidei impugnatores, in Religioſis locis, ubi vobis melius viſum fuerit, ſepararim faciatis includi, & libros errnris eorum, ubicumque reperti fuerint, igne combuni.

Dat. P. A. 10. die 16. Julii.

Dat. Laterani 17. Kal. Aug.

CÆLESTINUS SECUNDUS PONT. CLXVII.

ANNO DOMINI MCXLIII.

ANNO 1143.

CÆleſtinus II. natione Tuſcus, de Caſtro Sanctæ Felicitatis propè Typhernum, Magiſter Guido de Caſtello anteà vocatus. Creatus 8. Kalend. Octobr. Anno Domini 1143. Vixit menſes 5. dies 13. Creavit Card. 14. Obiit 1144. 7. Idus Martii, ſepultus eſt in Baſilica Lateranenſi. Vacavit ſedes dies 2.

LUCIUS SECUNDUS PONT. CLXVIII.

ANNO DOMINI MCXLIV.

ANNO 1144.

LUcius II. Bononienſis, Gerardus antea dictus, de familia Caccianimicorum, patrè Alberto, ex Canonico Regulari Monaſterii S. Crucis in Hieruſalem Congregationis S. Fridiani Lucenſis, Creatus... Martii Anno Domini 1144. coronatus eodem anno die Dominico 7. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra menſes 11. dies 14. Creavit Cardinales 9. Obiit Romæ in Monaſterio S. Andreæ & Gregorii in Clivo Scauri, 5. Kal. Martii, anno 1145. & Laterani ſepultus. Vacavit ſedes diem 1.

EUGENIUS TERTIUS PONT. CLXIX.

ANNO DOMINI MCXLV.

ANNO 1145.

EUgenius III. Italus, ex oppido Montis Magni, Diœceſis Piſanæ, in provincia Hetruriæ, Petrus Bernardus anteà vocatus, Abbas Sanctorum Vincentii, & Anaſtaſii ad Aquas Salvias, Creatus 6. Kalend. Aprilis, anno 1145. Vixit annos 8. menſes 4. dies duodecim. In tribus ordinationibus menſe Decembri factis, creavit Cardinales 27. Obiit 7. Idus Julii, anno ſalutis 1153. Corpus ejus ante aram maximam in Baſilica Vaticana conditum eſt. Vacavit ſedes dies 21.

I.

Canonizatio S. Henrici primi Romanorum Imperatoris.

Hujus Sancti Feſtum agitur die 14. Julii.

Edita A.D. 1152.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Egelberto Epiſcopo, & dilectis filiis, Canonicis Bambergenſis Eccleſia, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Juſſio Pontificis de inquirenda vita S. Henrici, per Legatos Apoſtolicos.

SIcut per literas, & Nuncios veſtros vobis mandaſſe meminimus, venerabiles fratres noſtros, N. Sanctæ Ruphinæ Epiſcopum, & N. Presbyterum Cardinalem, pro diverſis negotiis ad partes illas de noſtro latere delegavimus, eiſque viva voce injunximus, ut ad Eccleſiam veſtram accederent, atque de vita, & miraculis Henrici Regis, rei veritatem diligenter inquirerent, & literis ſuis nobis ſignificarent.

Legatorum relatio, & aliorum atteſtatio, de merito ipſius Henrici.

§. 1. Nunc autem eorumdem fratrum noſtrorum & multorum religioſorum, & diſcretorum virorum atteſtatione, de caſtitate ipſius, de fundatione Bambergenſis Eccleſiæ, & multarum aliarum, quarumdam quoque Epiſcopalium ſedium reparatione, & multiplici eleemoſynarum largitione, & converſatione Regis Stephani, & totius Hungariæ, Domino cooperante, per eum facta; de glorioſo etiam ipſius obitu, pluribuſque miraculis poſt ejus obitum, ad ipſius corporis præſentiam divinitus oſtenſis, multa cognovimus. Inter quæ illud præcipuum & memorabile plurimum attendentes, quod cum diadema, ſceptrumque Imperii ſuſcepiſſet, non imperialiter, ſed ſpiritualiter vixit. In thoro etiam legitimo poſitus (quod paucorum fuiſſe legitur) integritatē caſtimoniæ uſq; in finem vitæ conſervavit.

Canonizatio ejuſdem Sancti, ab ipſo Pontifice pronunciatur.

§. 2. Quæ quidem nos omnia ſimul perpendentes, atque devotionem veſtram, & Eccleſiæ Bambergenſis, quæ S. R. E. ſoli ſubeſſe dignoſcitur, diligenter conſiderantes, tametſi hujuſmodi petitio niſi in generalibus Conciliis admitti non ſoleat, auctoritate tamen S. R. E. quæ omnium Conciliorum firmamentum eſt petitionibus veſtris acquieſcimus. Atque ejuſdem memorabilis viri, cujus exaltationem requiritis, fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, qui præſentes aderant, communicato concilio, memoriam inter Sanctos de cætero fieri cenſemus, & anniverſarium ipſius diem ſolemniter celebrari conſtituimus. Veſtra itaque intereſt, ſic in S. R. E. obedientia, & fidelitate perſiſtere, & ei dignæ devotionis obſequiis reſpondere, ut ampliori, Beati Petri & noſtra gratia digni inveniamini.

Datum Trans Tyberim 3. Idus Martii.

D. P. A. 8. die 13 Mart.

II.

Confirmatio Conſtitutionum (quæ Charta Caritatis appellantur) ab Ordine Ciſtercienſi Monachorum S. Benedicti, pro ſuo bono regimine editarum.

Alias ordinationes ſimiles ſtatuerunt alii Pont. quas tibi indicavero infrà in Greg. 12. conſt. 18. Supernæ, in hoc Tom. 1.

Inſtitutionem verò hujus Ordinis, & alia, attende ſup. in Conſtit. 1. Paſchal. 2. Deſiderium. fol. 30.

Edita A. D. 1152.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis Filiis Gothonio Ciſtercienſ. ac cæteris fratribus ac Monachis, tam præſentibus, quam futuris, regularem vitam, & Ciſtercien. Ordinis ſtatuta profeſſis in perpetuum.

Exordium.

SAcroſancta Romana Eccleſia ſic in Beato Petro Apoſtolorum Principe à Domino promiſſionem obtinuit, quod Univerſalis Eccleſiæ fundamentum exiſteret, & præceptum accepit, ut Chriſtianæ fidei profeſſores, in fide, religione, omnique ſanctimonia confirmaret. Itaque univerſarum Eccleſiarum profectibus, ſolicitam ſe ſemper exhibuit, & de inſtituendo, conſervando, & provehendo in omnibus Eccleſiis cultu Sacræ Religionis, fuit omni tempore ſtudioſa; ut & ab ea, ſicut à fonte, ad univerſos Eccleſiæ filios ſit religio derivata; & quod ab aliis, qui ſpiritus primitias acceperunt, religioſè ac ſalubriter inſtitutum eſt, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem.

Confirmatio Statutorum Ordinis Ciſtercien. inter quæ continetur quod

§. 1. Inde eſt dilecti in Domino filii, quod ſacræ Religionis veſtræ opinione, tamquam odore agri pleni, cui benedixit Dominus, provocati, religioſis poſtulationibus veſtris benignum impertimur aſſenſum, & regulares inſtitutiones veſtras auctoritate Apoſtolica confirmamus. In quibus ſub certis capitulis quæ inferius annexa ſunt decrevimus exprimenda.

Abbatia non erigatur abſque Epiſcopi confirmatione.

§. 2. Statuiſtis equidem inter vos, ne in alicujus Antiſtitis diœceſi Ordinis veſtri Abbatia fundetur, donec ipſe Antiſtes, decretum, quod inter Eccleſias Ordinis veſtri ad cuſtodiam diſciplinæ firmatum eſt, ratum ſe habere promittat.

Regula S. Benedicti in omnibus Monaſteriis uniformiter ob-

§. 3. Et ut in omnibus Monaſteriis de Ordine veſtro ſicut in Ciſtercienſi Eccleſia B. Benedicti Regula perpetuis temporibus obſervetur, & in lectio-

nem

ſervetur, & etiam cantus, & alia Ordinis inſtituta.

nem ipſius, nullus Ordinis veſtri profeſſor, præter ſimplicem & communem intelligentiam, quemlibet alium ſenſum inducat, ſed uniformiter, & ſicut quæque diffinita noſcuntur, intelligatur ab omnibus, & inviolabiliter obſervetur. Eaſdemque penitus obſervantias, eundem cantum, & eoſdem libros, qui ad officium Eccleſiaſticum pertinent, per univerſas Eccleſias veſtri Ordinis teneatis. Nec aliqua omninò Eccleſia, vel perſona Ordinis veſtri, adverſus communia ipſius Ordinis inſtituta, privilegium à quolibet poſtulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere.

Nullumque contrarium privilegium poſtuletur.

Capitulum generale Ciſtercii ſingulis annis celebretur, & in eo conveniant Abbates hic non excepti.

§. 4. Ordinatum eſt etiam inter vos, ut omnes Abbates de Ordine veſtro, ſingulis annis ad generale Capitulum Ciſterciienſe, omni poſtpoſita occaſione conveniant, illis ſolis exceptis, quos à labore viæ infirmitas corporis retardaverit. Qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis illorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, ſine grandi, & evidenti difficultate ſe nequiverint Capitulo præſentare. Qui nimirum eo termino venient, qui eis in ipſo fuerit Capitulo conſtitutus.

Abbatum culpa vel controverſia, in Capitulo diffiniatur.

§. 5. Præterea ſi aliqua controverſia inter quoslibet Abbates de Ordine veſtro emerſerit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata, ut ſuſpenſionem, aut depoſitionem etiam mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit canonicè definitum, ſine retractione aliqua obſervetur.

Abbas non eligatur de alio Ordine.

§. 6. Perſonam autem de aliquo Ordine nulla Eccleſiarum veſtrarum ſibi eligat in paſtorem, prout nec veſtri Ordinis aliquam Monaſteriis aliis ſtatuiſtis ordinari poſſe Abbatem.

Omnia alia ſtatuta ordinis, & ſignanter contenta in Charta Caritatis confirmentur.

Tu vide tenorem hujus Chartæ hic in fine.

§. 7. Hæc nimirum dilectiſſimi filii, de multis inſtitutionibus Ordinis veſtri excerpſimus, & proprii curavimus Capitulis deſignare. Quia verò ſingula, quæ ad Religionis profectum, & animarum ſalutem regulariter ordinaſtis, præſenti abbreviationi nequiverunt annecti, nos cum his quæ præſcripta ſunt, omnia quæ continentur in Charta, veſtra, quæ appellatur Caritatis, & quæcumque inter vos Religionis intuitu regulariter ſtatuiſtis, auctoritate Apoſtolica roboramus; & vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & omnibus qui ordinem veſtrum profeſſi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus obſervanda.

Loca Ordinis non perturbari jubetur.

§. 8. De cætero quia propoſitum firmum habetis, habitationis veſtræ loca, extra converſationem ſæcularium eligendi, grangias veſtras, ſicut & atria Eccleſiarum, à pravorum incurſu ac violentia, liberas & quietas fore ſtatuimus, & ut nullus ibi hominem capere, ſpoliare, verberare, aut rapinam exercere præſumat in virtute Sancti Spiritus inhibemus.

Communis interdicta non impediant celebrationem divinorum.

§. 9. Sancientes etiam ut propter communia interdicta Terrarum, nulla Eccleſiarum veſtrarum à divinis compellatur officiis abſtinere. Sed liceat omnibus de ordine veſtro, excommunicatis & interdictis ejectis, clauſis januis, ſummiſſa voce fratribus ſuis divina celebrare ſolemnia.

Monachi non trahantur ad judicium ſæculare.

§. 10. Interdicimus item, ne aliqua omnino perſona, Fratres Ordinis veſtri audeat ad ſæcularia judicia provocare; ſed ſi quiſquam ſibi adverſus eos aliquid crediderit de jure competere, ſub Eccleſiaſtici Judicis examine experiendi habeat facultatem.

Sanctio pœnalis in contravenientes.

§. 11. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat, his quæ in hac pagina ex auctoritate Apoſtolorũ Principis à nobis confirmata, & conſtituta ſunt, auſu temerario contraire, ac noſtræ hujus ſanctionis vigorem, aliqua præſumptione infringere. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, & culpam ſuã ſatisfactione congrua contempſerit emendare, divino animadverſionis judicio ſe noverit ſubjacere.

Benedictio pro obſervantibus.

§. 12. Cuncta autem iſta ſervantibus, ſit gratia, & pax à Deo ac Domino noſtro JESU CHRISTO, quatenus, & hic fructum piæ devotionis, & actionis bonæ percipiant, & apud ſupremum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Papæ ſubſcriptio. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Eugenius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Imarus Tuſculanus Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Hugo Hoſtien. Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Ubaldus Presbyt. Card. tit. S. Praxedis ſubſcripſi.

Ego Aribertus Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ ſubſcripſi.

Ego Rolandus Presbyter Card. tit. S. Marci ſubſcripſi.

Ego Gerardus Presbyter Cardinalis tit. S. Stephani in Cælio monte ſubſcripſi.

Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. SS. Joannis, & Pauli ſubſcripſi.

Ego Henricus Presbyter Cardinalis tit. SS. Nerei, & Achillei ſubſcripſi.

Ego Jo. Presbyter Card. tit. S. Equitii ſubſcripſi.

Ego Otho Diaconus Cardinalis S. Georgii ad Velum aureum ſubſcripſi.

Ego Guido Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ in Porticu ſubſcripſi.

Ego Joannes Diaconus Card. SS. Sergii, & Bacchi ſubſcripſi.

Ego Ildebrandus S. R. E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Ego Gerardus S. R. E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Ego Odo Diaconus Card. S. R. E. ſubſcripſi.

Ego Bernardus S. R. E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

Dat. P. An. 8. die 1. Aug.

Datum Signiæ, per manum Boſonis S. R. E. Scriptoris Kalen. Auguſti, Indictione decimaquinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1152. Pontificatus vero D. Eugenii Papæ III. Anno 8.

Subſequitur Charta Caritatis ſuperius confirmata.

Exactio nulla Abbatib. imponatur per Abbatem Ciſtercen.

Quia unius veri Regis & Domini & Magiſtri nos omnes ſervos, licet inutiles, eſſe cognoſcimus, idcirco Abbatibus & Confratribus noſtris Monachis, quos per diverſa loca Dei pietas per nos miſerimos hominum, ſub regulari diſplina ordinaverit, nullam terrenæ commoditatis, ſeu rerum temporalium exactionem imponimus. Prodeſſe enim illis omnibusque S. E. filiis cupientes, nihil quod eos gravet, nihil quod eorum ſubſtantiam minuat, erga eos agere diſponimus. Ne dum nos abundantes de eorum paupertate eſſe cupimus, avaritiæ malum, quod ſecundum Apoſtolum idolorum ſervitus comprobatur, evitare non poſſimus.

Si illi ab obſervantiæ regula declinant, per eumdem ad eam reducantur.

§. 1. Curam tamen animarum illorum, gratia caritatis retinere volumus, ut ſi quando à ſancto propoſito & obſervantia Sanctæ Regulæ declinare, quod abſit, tentaverint, per noſtram ſolicitudinem ad rectitudinem vitæ redire poſſint.

Regula S. Benedicti ab omnibus obſervatur. Hoc ſpecialiter continetur in præinſerta conſt. Eug. III.

§. 2. Nunc ergo volumus, & illis quoque præcipimus, ut Regulam Sancti Benedicti per omnia obſervent, ſicut in novo Monaſterio obſervatur. Non alium inducant ſenſum in lectione Sanctæ Regulæ, ſed ſicut anteceſſores noſtri Sancti Patres, Monachi videlicet novi Monaſterii intellexerunt & tenuerunt, & nos hodie intelligimus & tenemus, ita & iſti intelligant & teneant.

Iidem cantus. mores & inſtituta ubique teneantur.

Hoc quoque eſt in eadem conſt.

§. 3. Et quia omnes Monachos ipſorum ad nos venientes, in clauſtro noſtro recipimus, & ipſi ſimiliter noſtros in clauſtris, ideiten opportunum nobis videtur, & hoc volumus etiam, ut mores & cantum & omnes libros ad horas diurnas & nocturnas, & ad Miſſam neceſſarios, ſecundum formam morum & librorum novi Monaſterii poſſideant, quatenus in actibus noſtris nulla ſit diſcordia, ſed una caritate, una regula, ſimilibuſque vivamus moribus.

Nullum privilegium contrarium poſtuletur.

Hoc etiam eſt in dicta conſtitut.

§. 4. Nec aliqua Eccleſia, vel perſona Ordinis noſtri, adverſus communia ipſius Ordinis inſtituta, privilegium à quolibet poſtulare audeat, vel obtentum quolibet modo retinere.

Abbas Ciſtercii viſitet omnia Ordinis Monaſteria.

§. 5. Cùm verò Abbas novi Monaſterii ad aliquod horum Cœnobium viſitandi venerit gratia; illius loci Abbas Eccleſiam novi Monaſterii ſuæ eſſe Eccleſiæ Matrem recognoſcat, & cedat ei in omnibus locis Monaſterii. Et ipſe Abbas adveniens, locum illius loci Abbatis quandiù ibi manſerit teneat, exceptò quòd non in Hoſpitio, ſed in Refectorio cum fratribus propter diſciplinam ſervandam comedet,

det,

det, niſi Abbas loci illius defuerit. Similiter & omnes ſupervenientes noſtri Ordinis Abbates faciant. Quod ſi plures ſupervenerint, & Abbas loci defuerit, Prior illorum in Hoſpitio comedat. Ex hoc excipitur, quòd Abbas loci illius, & in præſentia majoris Abbatis, Novitios ſuos poſt regularem probationem benedicit.

Perſonas erigat. ſed de bonis nihil adimat abſq; conſenſu Fratrum & Abbatis locorum.

§. 6. Abbas quoque novi Monaſterii caveat, ne quidquam præſumat tractare, aut ordinare, aut contingere de rebus illius loci ad quem venerit, contra Abbatis vel fratrum voluntatem. Si autem præcepta Regulæ, vel Ordinis noſtri intellexerit in eodem loco prævaricari, cum conſilio præſentis Abbatis, caritative ſtudeat fratres corrigere. Si verò Abbas loci illius non affuerit, nihilominus quod ſiniſtrum invenerit, corrigat.

Viſitetq; ſingulis annis.

§. 7. Quemlibet per annum viſitet Abbas Majoris Eccleſiæ, vel per ſe, vel per aliquos de Coabbatibus ſuis, omnia Monaſteria, quæ ipſe fundaverit. Et ſi fratres amplius viſitaverit, inde gaudeant magis.

Monaſterium Ciſtercii viſitatur à quatuor primis Abbatibus.

§. 8. Domum autem Ciſtercien. ſimul per ſe ipſos viſitent quatuor primi Abbates de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo, die qua inter ſe conſtituerint, præter annuum Capitulum, niſi forte aliquem eorum gravis ægritudo detineat.

Abbates venientes ad Monaſterium Ciſtercii, quid agant.

§. 9. Cum autem aliquis noſtri Ordinis Abbas ad novum Monaſterium venerit, reverentia Abbati exhibeatur congrua, ſtallum Abbatis illius teneat, in Hoſpitio comedat, ſi tamen Abbas defuerit. Si verò præſens fuerit nihil horũ agat, ſed in Refectorio comedat. Prior autem loci negotia Cœnobii diſponat.

Abbates alibi convenientes, quid ſervent inter eos.

§. 10. Inter Abbatias illas quæ ſe non genuerunt alterutras iſta erit lex, Omnis Abbas in omnibus locis ſui Monaſterii Coabbati ſuo cedet advenienti, ut impleatur, Honore invicem prævenientes. Si duo, aut eo amplius convenerint, qui prior de advenientibus erit locum ſuperiorem tenebit. Omnes tamen præter Abbatem præſentis loci, in Refectorio comedent, ut ſuprà diximus. Alias autem ubicumque convenerint ſecundum tempus Abbatiarum ordinem ſuum tenebunt, ut cujus Eccleſia fuerit antiquior, ille ſit Prior. Ubicumque verò conſederint humilient ſibi mutuò.

Eccleſia ſi Cœnobium de novo conſtruxerit, quid faciendum.

§. 11. Cum verò aliqua Eccleſiarum noſtrarum, Dei gratia adeò creverit, ut aliud Cœnobium conſtruere poſſit, illam diffinitionem quam nos inter noſtros Confratres tenemus, & ipſi inter ſe teneant, excepto quod annuum inter ſe Capitulum non habebunt.

Capitulum Ciſtercienſe quotannis celebretur.

§. 12. Sed omnes Abbates de Ordine noſtro, ſingulis annis ad generale Capitulum Ciſtercienſe omni poſtpoſita occaſione conveniant; illis ſolis exceptis quos corporis infirmitas retinuerit; qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neceſſitas remorationis eorum valeat Capitulo nunciari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, eo termino venient qui eis fuerit in Capitulo conſtitutus. Quod ſi quis, alia quacumque occaſione quandoque remanere à noſtro generali Capitulo præſumpſerit, ſequentis anni Capitulo pro culpa veniam petat, nec ſine gravi animadverſione tranſeat.

De ſalute animarum obſervantia, que reg. &c ibi tractetur.

§. 13. In quo Capitulo de ſalute ſuarum animarum tractent. In obſervatione Sanctæ Regulæ, vel Ordinis, ſi quid eſt emendandum vel corrigendum ordinent. Bonum pacis & caritatis inter ſe confirment.

Ac de Abbatum vitioſorum correctione agatur.

§. 14. Si quis verò Abbas minus in regula ſtudioſus, vel ſæcularibus nimis intentus, vel in aliquibus vitioſus repertus fuerit, ibi caritativè clametur, veniam petat, pœnitentiam pro culpa ſibi indictam adimpleat. Hanc verò clamationem non niſi Abbates faciant.

Omniumque culpæ cognoſcantur ibid.

§. 15. Si fortè aliqua controverſia inter quoſlibet Abbates emerſerit, vel aliquorum illorum tam gravis culpa propalata fuerit, ut ſuſpenſionem, aut etiam depoſitionem mereatur, quicquid inde à Capitulo fuerit diffinitum, ſine retractatione obſervetur. Si verò pro diverſitate ſententiarum, in diſcordiam cauſa devenerit, illud inde irrefragabiliter teneatur, quod Abbas Ciſtercienſis, & hi qui ſanioris conſilii, & magis idonei apparuerint, judicabunt. Hoc obſervato ut nemo eorum ad quos ſpecialiter cauſa reſpexerit, diffinitioni debeat intereſſe.

Monaſteriorum paupertati ſubveniatur ibidem.

§. 16. Quod ſi aliqua Eccleſia paupertatem intolerabilem incurrerit, Abbas illius Cœnobii coram omni Capitulo, cauſam nunciare ſtudeat. Tunc ſinguli Abbates maximo caritatis igne incenſi, illius Eccleſiæ penuriam rebus à Deo ſibi collatis, prout abundaverint ſuſtentare feſtinent.

Electio Abbatis cujuſq; Monaſterii quomodo agenda.

§. 17. Si qua domus Ordinis noſtri Abbate proprio fuerit deſtituta, Major Abbas de cujus domo domus illa exivit, omnem curam habeat ordinationis illius, donec in ea Abbas alius eligatur. Et præfixæ die electionis, etiam ex Abbatibus, ſi quos domus illa genuit, advocentur, & conſilio ac voluntate Patris Abbatis, Abbates & Monachi domus illius Abbatem eligant.

Electio Abbatis Ciſtercii quo pacto peragenda.

§. 18. Domui autem Ciſtercienſi quæ Mater eſt omnium noſtrum, dum proprio caruerit Abbate, quatuor primi Abbates, ſcilicet de Firmitate, & de Pontiniaco, de Claravalle, & de Morimundo provideant, & ſuper eos ſit cura domus illius, donec Abbas ibi electus fuerit & ſtatutus. Ad electionem autem Ciſtercienſis Abbatis, præfixa, & prænominata die ad minus per quindecim dies, convocentur ex Abbatibus, qui ex domo de Ciſtercio exierunt, & ex aliis quos prædicti Abbates, & fratres Ciſtercienſes idoneos noverunt, & congregati in nomine Domini, Abbates & Monachi Ciſtercienſes eligant Abbatem.

Perſona Abbatis non eligatur de alio Ordine, nec alteri Ordini detur. Hoc idem habetur in præinſerta conſt. Eugenii.

§. 19. Liceat autem cuique Matri Eccleſiæ noſtri Ordinis, non ſolum de Monachis filiarum ſuarum Eccleſiarum, ſed de ipſis quoque Abbatibus earum, liberè ſibi, ſi neceſſe fuerit, aſſumere Abbatem. Perſonam verò de alio Ordine nulla de Eccleſiis noſtris ſibi eligat in Abbatem, ſicut nec noſtrum aliquem licet aliis Monaſteriis, quæ non ſunt de Ordine noſtro, dari.

Quando Abbas ſit ad ſui inſtantiam ab onere Abbatiæ relaxandus.

§. 20. Si quis Abbas pro inutilitate, ſeu puſillanimitate ſua, à Patre ſuo Abbate domus illius, unde ſua exivit, poſtulaverit, ut ab onere Abbatiæ ſuæ relaxetur, caveat ille ne facilè & ſine rationabili cauſa, & multum neceſſaria acquieſcat. Sed & ſi qua tanta fuerit neceſſitas, nihil per ſe inde faciat, ſed convocatis aliquibus Abbatibus aliis noſtri Ordinis, eorũ conſilio agat quod pariter noverint oportere.

Vel uti prævaricator Ordinis, removendus & deponendus.

§. 21. Si quis verò Abbatum, contemptor Sanctæ Regulæ, aut Ordinis eſſe prævaricator, vel commiſſorum ſibi fratrum vitiis conſentiens innotuerit, Abbas Matris Eccleſiæ per ſe ipſum vel Priorẽ ſuum, aut quomodo opportunius potuerit, de emendatione eum admoneat uſque quater. Quòd ſi nec ita correctus fuerit, nec ſponte cedere voluerit, congregato aliquanto numero Abbatum noſtræ Congregationis, tranſgreſſorem Sanctæ Regulæ ab officio ſuo amoveant, ac deinceps alter qui dignus ſit, conſilio & voluntate majoris Abbatis, à Monachis illius Eccleſiæ ſimul & Abbatibus, ſi qui ad eam pertineant, ſicut ſupra dictum eſt eligatur.

Si depoſitus vel ejus Monachi ſint rebelles, coerceantur.

§. 22. Si autem ille qui deponitur, aut Monachi ejus, (quod Deus avertat) contumaces & rebelles eſſe voluerint, vel ſententiis minimè acquieſcant, ab ipſo Abbate Matris Eccleſiæ, & à cæteris Coabbatibus ejus, excommunicationi ſubdantur, ac deinceps ab eo coërceantur prout fieri potuerit, & cognoverint expedire. Ex hoc ſanè ſi quis illorum ad ſe reverſus de morte animæ ſuæ reſurgere, & ad matrem ſuam redire voluerit, tamquam filius pœnitens recipiatur. Nam ſine hac cauſa multo ſemper ſtudio devitanda, nullus Abbas Monachum alterius cujuſquam Abbatiæ Ordinis noſtri, ſine ejus voluntate inter ſuos ad habitandum Monachos introducat.

Abbas Ciſtercii quomodo ſit corrigendus, & quid agendum ſit ſi ipſe & Monachi Ciſtercii recalcitraverint.

§. 23. Eodem etiam modo ſi forte (quod abſit) Abbates noſtri Ordinis, Matrem noſtram Ciſtercienſem Eccleſiam in ſancto propoſito langueſcere, & ab obſervatione Regulæ, vel Ordinis noſtri exorbitare cognoverint, Abbatem ejuſdem loci per quatuor pri-

mos

Digitized by Google

mos Abbates, ſcilicet de Firmitate, de Pontiniaco, de Claravalle, & de Muribundo, ſub cæterorum Abbatum nomine, uſque quater ut corrigatur ipſe, & alios curet corrigere, admoneant. Et cætera quæ de aliis dicta ſunt Abbatibus, ſi incorrigibiles apparuerint, circa eum ſtudioſè adimpleant. Excepto quòd ſi ſponte cedere noluerint, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut ſi illud fortè jam viſum fuerit expectari non poſſe, in Conventis aliis, convocatis Abbatibus qui de Ciſtercio exierunt, & aliquibus aliorum, virum inutilem ab officio ſuo deponant, & tam ipſi, quàm Monachi Ciſtercienſes idoneum Abbatem eligere ſtudeant. Quòd ſi Abbas ille & Monachi Ciſtercienſes, contumaciter recalcitrare voluerint, gladio excommunicationis eos ferire minimè vereantur. Poſteà verò, ſi quis horum prævaricatorum tandem reſipiſcere, & animam ſuam ſalvare cupiens, ad quamlibet quatuor noſtrarum Eccleſiarum, ſive ad Firmitatem, ſive ad Pontiniacum, ſive ad Claramvallem, ſive ad Morimundum confugerit, ſicut domeſticus, & cohæres Eccleſiæ cum regulari ſatisfactione recipiatur, quoad uſque propriæ Eccleſiæ, ſicut juſtum fuerit, reconciliatæ, quandoque reddatur. Interim autem, annum Abbatum Capitulum, non apud Ciſtercium, ſed ubi à quatuor ſupra notatis Abbatibus proviſum fuerit, celebrabitur.

III. Indictio belli, & Cruciatæ contra Paganos pro defenſione Terræ Sanctæ Hieruſalem, cum Indulgentiarum, & privilegiorum conceſſione pro Cruce ſignatis.

Ad hæc vide notata infrà ad Conſt. 5. Gregorii VIII. Audita tremendi. fol. 48.

Edita A. D. 1145.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Cariſſimo filio Ludovico Illuſtri, & glorioſo Francorum Regi, & dilectis filiis Principibus, & univerſis Dei fidelibus per Galliam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Pont. multum laborarunt pro liberatione Orientalis Eccleſiæ.

§. 1. QUantum prædeceſſores noſtri Romani Pontifices pro liberatione Orientalis Eccleſiæ laboraverint, & antiquorum relatione didicimus, & in geſtis eorum ſcriptum reperimus.

Urbanus II. magno promoto exercitu Hieruſalem ne alias Civitates expugnavit, Francorum præſertim fretus auxilio.

§. 2. Prædeceſſor etenim noſter felic. memoriæ Papa Urbanus, tanquam tuba intonuit, & ad ipſius deliberationem, S. R. E. filios de diverſis mundi partibus ſollicitare curavit. Ad ipſius ſi quidem vocem Ultramontani, & præcipuè Francorum Regni fortiſſimi, & ſtrenui bellatores, & illi etiam de Italia caritatis ardore ſuccenſi convenerunt, ut maximo congregato exercitu, non ſine magna proprii ſanguinis effuſione, divino eos auxilio comitante, Civitatem illam, in qua Salvator noſter pro nobis pati voluit, & glorioſum ipſius ſepulchrum paſſionis ſuæ nobis memoriale dimiſit, & quam plures alias, quas, prolixitatem vitantes, memorare ſuperſedimus, à Paganorum ſpurcitia liberarent. Quæ per gratiam Dei, & patrum veſtrorum ſtudium, qui per intervalla temporum eas defendere, & Chriſtianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus ſtuduerunt, uſque ad noſtra tempora à Chriſtianis detentæ ſunt, & aliæ Urbes infidelium ab ipſis viriliter expugnatæ.

Sed poſtea earum aliquas Pagani occuparunt.

§. 3. Nunc autem noſtris, & ipſius populi peccatis exigentibus (quod ſine magno dolore, & gemitu nos proferre non poſſumus) Edeſſa Civitas, quæ noſtra lingua Rohaïs dicitur, quæ etiam ut fertur, cùm quondam in Oriente tota terra à Paganis detineretur, ipſa ſola ſub Chriſtianorum poteſtate Domino ſerviebat, ab inimicis Crucis Chriſti capta eſt, & multa Chriſtianorum Caſtella ab ipſis occupata, ipſius quoque Civitatis Archiepiſcopus cum Clericis ſuis, & multi alii Chriſtiani ibidem interfecti ſunt, & Sanctorum reliquiæ infidelium conculcationi datæ ſunt, & diſperſæ.

Quod Chriſtianorum maximo cedit detrimento.

§. 4. In quo quantum Eccleſiæ Dei, & toti Chriſtianitati periculum immineat, & nos cognoſcimus, & prudentiam veſtram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis, & probitatis indicium fore cognoſcitur, ſi ea, quæ patrum ſtrenuitas acquiſivit, à vobis filiis ſtrenuè defendantur, verum tamen ſi (quod abſit) ſecus contigerit, patrum fortitudo in filiis imminuta probatur.

Hic ideo Pont. auxilium Regis ac Principum Regni Franciæ implorat pro ſubventione Occidentalis Eccleſiæ.

§. 5. Univerſitatem itaque veſtram in Domino commonemus, rogamus, atque præcipimus, & in peccatorum remiſſionem injungimus, ut qui Dei ſunt, eo maximè potentiores & nobiles, viriliter accingantur, & infidelium multitudini, quæ ſe tempus victoriæ ſuper nos adeptam lætatur, ſic occurrere, & Eccleſiam Orientalem tanta patrum veſtrorum (ut prædiximus) ſanguinis effuſione ab eorum tyrannide liberatam, ita defendere, & multa captivorum millia confratrum noſtrorum de ipſorum manibus eripere ſtudeatis, ut Chriſtiani nominis dignitas veſtro tempore augeatur, & veſtra fortitudo, quæ per univerſum mundum laudatur, integra, & illibata ſervetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Mathathias, qui pro paternis legibus conſervandis, ſeipſum cum filiis & parentibus ſuis morti exponere, & quicquid in mundo poſſidebat relinquere nullatenus dubitavit, atque tandem divino cooperante auxilio, per multos tamen labores, tam ipſe, quàm ſua progenies de inimicis viriliter triumphavit.

Indulgentiam ab Urbano PP. inſtitutam elargitur hoc opus perficientibus.

§. 6. Nos autem veſtrorum quieti, & ejuſdem Eccleſiæ deſtitutioni paterna ſollicitudine providentes, illis, qui tam ſanctum, tamque pernecessarium opus, & laborem devotionis intuitu ſuſcipere, & perficere decreverint, illam peccatorum remiſſionem, quam præfatus prædeceſſor noſter Papa Urbanus inſtituit, auctoritate nobis à Deo conceſſa, concedimus, & confirmamus.

Eos filios, & uxores, ac bona ſub protectione Sedis Apoſt. recipit.

§. 7. Atque uxores, & filios eorum, bona quoque, & poſſeſſiones ſub S. Eccleſiæ, noſtra etiam, & Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ Dei protectione manere decernimus.

Litibus poſt acceptam Crucem vexari prohibet.

§. 8. Auctoritate etiam Apoſtolica prohibemus, ut de omnibus, quæ cùm Crucem acceperint, quietè poſſederint, nulla deinceps quæſtio moveatur, donec de ipſorum reditu, vel obitu certiſſimè cognoſcatur.

Luxum, & laſciviam vetat.

§. 9. Præterea quoniam illi, qui Domino militant, nequaquam in veſtibus pretioſis, nec cultu formæ, nec canibus vel accipitribus, vel aliis, quæ portendant laſciviam, debent intendere, prudentiam veſtram in Domino commonemus, ut qui tam ſanctum opus incipere decreverint, ad hæc non intendant, ſed in armis, equis, & cæteris quibus infideles expugnent, totis viribus, ſtudium, & diligentiam adhibeant.

Uſurarum tenore eoſdem liberat.

§. 10. Quicumque verò ære præmuntur alieno, & tam ſanctum iter puro corde conceperint, de præterito uſuras non ſolvant, & ſi ipſi, vel alii pro eis occaſione uſurarum adſtricti ſunt, Sacramento, vel fide, Apoſtolica eos auctoritate abſolvimus.

Feudalia bona certo modo pignorare permittit.

§. 11. Liceat eis, terras, ſive cæteras poſſeſſiones ſuas, poſtquam commoniti propinqui, ſive Domini, ad quorum feudum pertinent, pecuniam commodare, aut noluerint, aut non valuerint, Eccleſiaſticis, vel aliis quoque fidelibus, liberè ſine ulla reclamatione impignorare.

Peccatorum remiſſionem hoc opus perficientibus, vel in eo morientibus, ſi prævia contritione confeſſi fuerint, elargitur.

§. 12. Peccatorum remiſſionem, & abſolutionem juxta præfati prædeceſſoris noſtri inſtitutionem, Omnipotentis Dei, & Beati Petri Apoſtolorum Principis auctoritate nobis à Deo conceſſa talem concedimus, ut qui tam ſanctum iter devotè incœperit & perfecerit, ſive ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis ſuis de quibus corde contrito & humiliato, confeſſionem ſuſceperit, abſolutionem obtineat, & ſempiternæ retributionis fructum ab omnium remuneratore percipiat.

Dat. Vetrallæ, Kal. Decembris.

Dat. P. An. 1. 1. Decemb.

ANASTASIUS QUARTUS PONT. CLXX.

ANNO DOMINI MCLIII.

ANNO 1153.

ANaſtaſius IV. Romanus, Conradus de Suburra anteà vocatus, Benedicti filius, Canonicus Regularis, Epiſcopus Cardinalis Sabinus, ab Honorio II. Papa factus. Creatus, & conſecratus 6. Idus Julii, Anno 1153. Vixit annum 1. menſes 4 dies 24. Creavit Epiſcopos 2. Presbyteros totidem. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranenſi 3. Nonas Decembris 1154. Corpus ejus in Baſilica Conſtantiniana conditum eſt. Vacavit ſedes diem 1.

I.

Confirmatio Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini, in Sacroſancta Lateranenſi Eccleſia, cum gratiarum elargitione.

Ad hæc videnda omninò eſt ſuprà folio 31. conſtit. 2. Paſchal. Quarti, cum ibi notatis in rub.

Edita A. D. 1154.

ANASTASIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Joanni, Priori Sacroſanctæ Patriarchii Baſilicæ Salvatoris Domini, quæ Conſtantiniana vocatur: pariterque Jo. Baptiſtæ, ac Joannis Evangeliſtæ; ejuſque fratribus Canonicis tàm præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Pontificiæ poteſtatis enarratio.

POteſtatem ligandi, atque ſolvendi tàm in cœlis, quàm in terra, Beato Petro, ejuſque ſucceſſoribus auctore Deo principaliter traditam, illis Eccleſia verbis agnoſcit, quibus Petrum eſt idem Dominus alloquutus: Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis. Ipſi quoque & propriæ firmitas, & alienæ fidei confirmatio, eodem Deo auctore præſtatur, cùm ad eum dicitur: Rogavi pro te, ut non deficiat fides tua, & tu converſus aliquando confirma fratres tuos. Oportet igitur nos, qui (licet indignè) Beati Petri reſidemus in loco, prout divina nobis clementia, & ſcire, & poſſe donaverit, prava corrigere, recta firmare, & in ejus Eccleſia, ſic ad arbitrium judicij diſponenda diſponere; ut de vultu ejus judicium noſtrum prodeat, & oculi noſtri videant æquitatem. Æquum eſt ergo, ac rationabile, ut ſuus unicuique honor Eccleſiæ, ac dignitas conſervetur. Et ſicut in humani corporis compage, naturalis tanto ſingulis quibuſcumque membris ad ſalutem providens, ſpeciales & proprios actus edocet; nobilioribus verò ſuam dignitatem conſervat; ita in corpore Eccleſiæ, Apoſtolica providentia ſecundùm ſacrorum inſtitutiones canonum, univerſas regit Eccleſias; digniores autem & famoſiores in ſui ſtatus prærogativa cuſtodit.

Confirmatio de qua in rub.

§. 1. Hujus itaque rationis debito provocati; licet omnium Eccleſiarum nobis ſolicitudo & cura immineat, prædictæ tamen ſanctæ Lateranen. Eccleſiæ, per quam datur ut invigilare cæteris omnibus debeamus, quæ ſpecialius, ac familiarius ad Romani Pontificis ordinationem ſpectare dignoſcitur, ampliori, & attentiori nos convenit ſtudio providere. Ea propter vobis in Domino filiis, Eccleſiam ipſam in qua divino mancipati eſtis obſequio, ad exemplar prædeceſſoris noſtri beatæ memoriæ Alexandri Papæ Secundi, Apoſtolicæ Sedis Privilegio communimus. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo Canonicorum, qui ſecundùm Deum, & B. Auguſtini regulam ibi noſcitur inſtitutus, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter conſervetur.

Licentia quæcumque bona acquirendi.

§. 2. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eccleſia in præſentiarum, juſtè, & canonicè poſſidet, aut in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, Deo propitio poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant, in quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Medietatem omnium oblationum principalis altaris, in integrum ſine diſpendio aliquo. Darionem, ſeu reditum qui Glandaricum dicitur, vel Herbaticum ex noſtris porcis, & pecoribus; ſeu omnem fruitionem ab eodem prædeceſſore noſtro ipſi Eccleſiæ collatam.

Forma eligendi futurum Priorem. Ad quod vide etiam conſt. 7. Mart. V. ſolicitudinis.

§. 3. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſurreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur; ſed fratres in aliqua perſona de veſtro collegio, ſi idonea reperta fuerit; vel de alio religioſo conventu prius conveniant: & poſtmodum cum conſilio, deliberatione, & judicio Romani Pontificis eligant. Electus autem nulli, niſi tantùm ipſi Romano Pontifici de obedientia, vel ſubjectione aliqua teneatur.

Licentia alios in religione recipiendi. Tu intellige jux. Bullam Six. V. Cum de num. 71.

§. 4. Liceat vobis præterea Clericos è ſæculo fugientes, vel laicos liberos undecumque ſint, niſi excommunicati vel interdicti ſint, abſque alicujus contradictione, ad converſionem ſuſcipere. Et qui ſuſcepti fuerint, cum communi conſilio Prioris & fratrum, nulli de obedientia teneantur, niſi Romano Pontifici, & Priori ejuſdem Eccleſiæ. Et ſi quid ſcriptum contra hoc noſtrum privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus.

Fratres ne diſcedant de clauſtris, abſque licentia Prioris.

§. 5. Prohibemus autem, ut nulli fratrum poſt factam in eodem loco profeſſionem, ſine Prioris ſui licentia, fas ſit de clauſtro diſcedere; diſcedentem verò abſque hujuſmodi literarum cautione, nullus audeat retinere.

Eccleſiæ Lateranen. exemptio ab omni ſuperioritate.

§. 6. Adhibentes ſuggeſtione, & voluntate fratrum noſtrorum Cardinalium Epiſcoporum ſancimus, ut eadem Eccleſia tamquam Principalis, Mater, & Domina omnino libera ſit, & nulli penitus, niſi ſoli Romano Pontifici ſit ſubjecta, atque iidem Epiſcopi ſalubri providentia veluti cooperatores & Vicarii noſtri, ipſius Venerabilis Baſilicæ utilitatem, & honeſtatem provideant.

Sacra à quibus tangi poſſint.

§. 7. Illud verò quod à memorato prædeceſſore noſtro Alexandro ſtatutum eſt, maximè obſervare præcipimus, videlicet ut vaſa, ſeu veſtes altaris, & cuncta ſacri myſterii ornamenta, non tangantur, vel proferantur, ſeu reponantur, aut etiam qualeſcumque oblationes, deſuper altari, à non ſacratis Deo miniſtris tollantur.

Epiſcopis celebrantibus quid agendum.

§. 8. Porrò celebrantibus ibidem Epiſcopis ſacra Miſſarum ſolemnia, in Clericalibus tunicis præſentes ſitis, cantum imponatis, & ex vobis Presbyterum, Diaconum, Subdiaconum, atque Acolytum ſemper providere curetis.

Miſſarum celebratio quomodo.

§. 9. Præterea minus quatuor fratribus aſſiſten. miſſa in eadem Eccleſia, etiam diebus privatis minimè celebretur. Diebus verò Dominicis, & in Sanctorum feſtivitatibus, quantuſcumque fuerit plenarius veſter adſit conventus.

Capitulum qualibet hebdomada celebrandum.

§. 10. Ut autem in Eccleſia ipſa regularis ordinis & diſciplinæ vigor inviolabiliter auxiliante Deo cuſtodiatur & ſervetur: unumquemque prædictorum Cardinalium Epiſcoporum, qui ſunt ad principalis altaris ſervitium deputati, ſemel in hebdomata de obſervantia Regulæ cum fratribus ipſius loci, Capitulum tenere, & ſi quid grave corrigendum fuerit, cum communi conſilio Prioris, & fratrum, per ipſos vice noſtra emendari ſtatuimus.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Si qua igitur in poſterum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis, & confirmationis paginam ſciens, contra eam auſu temerario venire tentaverit; ſecundò, tertióve commonita, ſi non ſatisfactione congrua emendaverit; poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo corpore, & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri JESU Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco jura ſervantibus ſit pax Domini JESU CHRISTI; quate-

nus

nus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant.

Dat.P.An.2.

Dat. Pontificatus anno ſecundo 1154.

II.

Hoſpitalis, & Religionis Sancti Joannis Hieroſolymitani, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſceptio, cum privilegiorum elargitione.

Alia & maxima quidem alii Pontif. privilegia conceſſerant, ut videre eſt infrà in hoc Tom 1. in Joann 22. conſt. 5. Exhibita, & latiùs in Pii IV. conſt. 9. Circumſpecta, & in alia n. 29. Romani. Tom. 2.

Ad hujuſmodi privilegiorum intelligentiam moderationemque & reſpectivè extenſionem, attende infrà Tom. 2. Pii V. conſt. 77. Et ſi cuncta, & aliam num. 136. Expoſit. in eod. Tom. Nec non & conſt. 60. Greg. XIII. Quo magis, & aliam num. 67. Circumſpecta. ac aliam num. 82. Controverſia. Et pariter in conſt. 41. Six. V. Æquum, & conſt. 5. Greg. XIV. Quanta. in dict. Tom. 2. & Clement. VIII. conſtitut. 37. Æqua. Tom. 3.

Demum omnia hæc privilegia, & alia quomodolibet conceſſa hujuſmodi Hoſpitali, ac Religioni confirmavit, & approbavit S. D. N. Urb. VIII. in ſua conſt. 15. Univerſalis, inf. Tom. 4. Attende etiam quod emanavit Decretum à Sacra Tridentini Concilii Interpretum Congregatione, quo cavetur Conſtitutionem Greg. XV. de Judicibus Conſervatoribus editam, quæ eſt in Tomo 3. inter dicti Greg. Conſt. num. 9. non afficere hanc Religionem, & illud confirmavit idem S.D.N. Urb. VIII. in conſt. 78 Exponi, inf. Tom. 4. Et alia ſtatuit de electione Magni Magiſt. conſt. 89. In ſpecula, dicto Tom. 4.

Edita A. D. 1154.

ANASTASIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Raymundo, Magiſtro Xenodochii Civitatis Hieroſolymitanæ, &c.

Hoſpitalitatis commendatio.

CHriſtianæ fidei religio hoc piè credit, & veraciter confitetur, quòd Dominus & Salvator noſter JESUS CHRISTUS, cùm omnium dives eſſet, pro nobis eſt pauper effectus. Unde etiam ipſe ſuis imitatoribus oportunæ conſolationis præmia repromittens, Beati, (inquit) pauperes, quoniam veſtrum eſt Regnum Cœlorum. Idemque pater orphanorum, refugium pauperum, ad hoſpitalitatem, & beneficentiam nos hortans in Evangelio ait: Quod uni ex minimis meis feciſtis, mihi feciſtis. Quique ad comprobandum tantæ bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquæ frigidæ ſe mercedem redditurum aſſeruit.

Hoſpitalis Hieroſolymitani, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſceptio.

§. 1. Nos igitur, quibus ex injuncto officio imminet, his qui longè, & his qui propè ſunt, paterna ſollicitudine providere, devotionem veſtram debita benignitate complectimur, & quemadmodum poſtulatur, ad exemplar prædeceſſorum noſtrorum fel. mem. Innocentii, Celeſtini, Lucii, Eugenii, Romanorum Pontificum, Hoſpitale, & Domum Sanctæ Civitatis Hieruſalem, ſub B. Petri tutela ſuſcipimus, atque perſonas ſive res ad eum pertinentes Apoſtolicæ Sedis privilegio communimus.

Bonorum etiam ſtabilium acquiſitionis promiſſio.

§. 2. Statuentes ut quaſcumq; poſſeſſiones, quæcumque bona, ad ſubſtentandum peregrinorum & pauperum neceſſitatem, & Hieroſolymitanæ Eccleſiæ, vel aliarum Eccleſiarum Parochiis & Civitatum Territoriis, per tuæ providentiæ vigilantiam eidem Xenodochio rationabiliter acquiſita, ſeu à quibuſlibet viris oblata, aut in futurum, conceſſione Regum, vel Principum, largiente Domino, offerri, vel aliis juſtis modis acquiri contigerit; quæque à Venerabilibus fratribus Hieroſolymitanæ Sedis Patriarchis legitimè conceſſa ſunt, tàm tibi, quàm ſucceſſoribus tuis, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta ſemper, & integra conſervari præcipimus.

Hoſpitaliaq; & cæt. conſtruendi.

§. 3. Siqua verò loca fuerint eidem Venerabili Domui ab aliquo devotione collata, liceat vobis ibidem villas ædificare, Eccleſias & Cœmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare. Ita tamen ut vicina Abbatia, vel religioſorum virorum Collegium, non exiſtat, quæ ad hoc valeant perturbari. Cùm autem terræ datæ vobis quolibet juſto titulo conſerentur, facultàtem & licentiam habeatis ibidem Oratoria conſtituendi, & Cœmeteria faciendi, ad opus peregrinorum, & tantummodo fratrum qui de noſtra fuerint menſa.

Tu ad hoc vide formam noviter præſcriptam à Clem. VIII. & in conſt. 99 Quoniam.

Receptores non impediantur.

§. 4. Decernimus ergo, ut Receptores veſtrarum fraternitatum, ſive Collectarum ſalvo jure Dominorum ſuorum, in B. Petri, & noſtra protectione conſiſtant, & per terras in quibus fuerint pacem habeant.

Receptis Eccleſiaſtica ſepultura non negetur.

§. 5. Simili modo ſancimus, ut quicumque in veſtra fraternitate fuerit receptus, ſi fortè Eccleſia ad quam pertinet, à divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori contigerit, eidem ſepultura Eccleſiaſtica non negetur, niſi excommunicatus vel nominatim fuerit interdictus.

Collectorum & receptorum adventus permittitur etiam tempore interdicti.

§. 6. Præterea ſi qui fratrum veſtrorum qui ad recipiendum eaſdem fraternitates, & collectas, à vobis fuerint miſſi, ad aliquam Civitatem, Caſtellum, vel vicum advenerint; ſi fortè locus ille à divinis officiis ſit interdictus, pro Omnipotentis Dei reverentia, in eorum jucundo adventu, ſemel in anno aperiantur Eccleſiæ, & excluſis excommunicatis, divina ibi officia celebrentur.

Exemptio à Decimis conceditur. Ad hoc vide conſt. hic in rub. indicatas.

§. 7. Quia verò omnia veſtra, ſuſtentationibus peregrinorum, & pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis uſibus ea convenit applicari, conſtituimus, ut de laboribus, quos veſtris ſumptibus colitis, nullus omninò clericus, vel laicus decimas à vobis exigere præſumat.

Indultum celebrandi tempore generalis interdicti intellige juxta Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 8. Statuimus ut nulli Epiſcopo, in Eccleſiis à vobis ſubditis, interdicti vel ſuſpenſionis excommunicationis ſententiam liceat promulgare. Verumtamen ſi generale Interdictum fuerit in locis illis prolatum, excluſis excommunicatis, & nominatim interdictis, clauſis januis, abſque campanarum pulſatione, planè divina officia celebrentur.

Facultas recipiendi in Eccleſiis Clericos & Sacerdotes aliis Ordinibus non obnoxios.

§. 9. Ut autem ad plenitudinem ſalutis, & curam animarum veſtrarum, nihil vobis deſit, atque Eccleſiaſtica Sacramenta, & divina officia vobis & Chriſti pauperibus commodius exhibeantur, ſancimus, ut liceat vobis, Clericos & Sacerdotes, habito prius tamen de eorum honeſtate, & ordinatione, quantum ad veſtram ſcientiam pertinet, per literas ſive teſtes convenientes, & teſtimonia, undecumque ad vos venientes ſuſcipere, & tam in principali domo veſtra, quàm etiam in obedientiis ſibi ſubditis, vobiſcum habere, dummodo, ſi è vicino ſunt, eos à propriis Epiſcopis.... iidemque nulli alii profeſſioni vel Ordini teneantur obnoxii. Quòd ſi Epiſcopi eoſdem vobis concedere fortè noluerint, nihilominus tamen auctoritate S.R.E. eos ſuſcipiendi, & retinendi licentiam habeatis. Iidem verò Clerici nulli perſonæ extra veſtrum Capitulum, niſi Romano Pontifici ſint ſubjecti.

Et recipiendi etiam quoſcumque laicos.

§. 10. Laicos verò liberos ad converſationem & pauperum Chriſti ſervitium, abſque alicujus contradictione ſuſcipiendi nihilominus vobis concedimus facultatem.

Profeſſis non liceat ab iſta ad aliam ſe transferre Religionem.

§. 11. Fratribus verò veſtris ſemel in..... atque in ſacro veſtro Collegio receptis, poſt factam profeſſionem, & habitum Religionis aſſumptum, revertendi ad Sæculum interdicimus facultatem. Nec alieni eorum fas ſit, poſt factam profeſſionem, ſemel aſſumptam Crucem dominicam, & habitum veſtræ profeſſionis, abjicere, vel ad alium locum, ſeu etiam Monaſterium majoris ſeu minoris Religionis, obtentu, invitis ſive inconſultis fratribus, aut eo qui Magiſter extiterit, licentia tranſmigrare. Nullique Eccleſiaſticæ ſæcularique perſonæ ipſos ſuſcipiendi aut retinendi licentia pateat.

Licentia ſacros ordin. à quocumque Antiſtite recipiendi recuſante diœceſano.

§. 12. Conſecrationes verò altarium, ſeu baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, & cætera Eccleſiaſtica ſacramenta, à diœceſano ſuſcipiantur Epiſcopo, ſi-

quidem Catholicus fuerit, & gratiam ſive communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis abſque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis Catholicum quemcumque malueritis adire Antiſtitem, qui nimirum noſtra ſuffultus auctoritate, quæ poſtulantur indulgeat.

Proviſoris Hoſpitalis electio, ſpectet ad Fratres.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Proviſore, atque Præpoſito, nullus ibi qualibet ſubreptione, aſtutia, ſeu violentia proponatur, niſi quem fratres ibidem, ſecundum Deum elegerint.

Comprobatio acquiſitionum omnium pro Hoſpitali.

§. 14. Præterea honores omnes, ſive poſſeſſiones, quas idem Xenodochium ultra ſeu citra mare, in Aſia, vel in Europa, aut in præſenti juſtè habet, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterit adipiſci, vobis pro hoſpitalitatis ſtudio enitentibus, & per vos jam dicto Xenodochio confirmamus. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 2. die 21. Oct.

Dat. Lateranen. per manum Rolandi S. R. E. Presbyteri Cardinalis, & Cancellarii, 12. Kalen. Novembria, Indictione quarta, Incarnationis Dominicæ 1154. Pontificatus Domini Anaſtaſii Quarti, Anno Secundo.

HADRIANUS QUARTUS PONT. CLXXI.

ANNO DOMINI MCLIV.

Anno 1154.

HAdrianus IV. Natione Anglicus, Nicolaus anteà dictus, Roberti filius, ex villa Malvieſbiria, oppidi Virulamii, aliàs S. Albani, Batonienſis diœceſis, Epiſcopus Albanenſis, Creatus Romæ Nonis Decembris 1154. Vixit annos 4. menſes 8. dies 28. Creavit Cardinales 16. Obiit Anagniæ, Anno 1159. Kalendis Septembris, cujus Corpus Romam devectum, in Eccleſia S. Petri conditum eſt. Vacavit ſedes Romana dies tres.

ALEXANDER TERTIUS PONT. CLXXII.

ANNO DOMINI MCLIX.

Anno 1159.

ALexander III. fuit natione Tuſcus, patria Senenſis, familia nobili Bendinella, quæ poſteà Paparona dicta eſt, Rolandus anteà vocatus, Rainerii filius, Canonicus Regularis, Presbyter Cardinalis tit. S. Marci, & Apoſtolicæ Sedis Cancellarius, Creatus quinto Nonas Septembris 1159. Coronatus die Dominico 12. Kal. Octobris. Vixit annos 21. menſes 11. dies 23. Creavit Cardinales 44. Obiit 6. Kalend. Septembris, Anno Domini 1181. ſepultus in Baſilica S. Joannis Lateranenſis. Vacavit ſedes dies duos.

Victor IV. Antipata ſedit contra Alexandrum annos 4. menſes octo, ante ejus obitum Paſchalis III. Pſeudopontifex deſignatur, ſedit annos circiter quinque; in ejus locum Calliſtus III. creatus, cùm ſediſſet annos octo, tandem Alexandrum III. ut verum Pont. veneratur anno 1178.

I. Canonizatio S. Eduardi Regis Angliæ, ejuſque aſcriptio in numerum Sanctorum Confeſſorum.

Hujus Sancti Feſtum agitur die 5. Januarii.

Edita An. D. 1161.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, aliiſque Eccleſiarum Prælatis per Angliam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

ILlius devotionis conſtantiam, & fidei firmitatem, quam circa Matrem veſtram Sacroſanctam Romanam Eccleſiam exhibetis, diligentius attendentes, in id propoſitum voluntatis adducimur, ut vos ſicut cariſſimos fratres, & ſpeciales Eccleſiæ filios ſincera caritate in Domino diligamus, propenſius honoremus, & poſtulationes veſtras quantum cum Deo poſſumus libenti animo admittamus.

Henricus Rex Angliæ, & Prælati illius Regni inſteterunt apud hunc Pontificem pro Canonizatione Sancti Eduardi.

§. 1. Inde utique fuit, quòd ſuper petitione, quam de Eduardo glorioſo quondam Rege Anglorum, canonizando, & in Sanctorum Catalogo aſcribendo, tam cariſſimus in Chriſto filius noſter Henricus, Illuſtris Anglorum Rex, quàm vos ipſi, nobis inſtantius porrexiſtis, ſolicitam cum fratribus noſtris deliberationem habentes, libro miraculorum inſpecto, quæ dum in carne mortali viveret, & poſtquam de præſenti ſæculo eſt aſſumptus, omnipotens Dominus per ſuam miſericordiam declaravit. Viſis etiam literis anteceſſoris noſtri piæ record. Innoc. Papæ, veſtris quoque teſtimoniis inde receptis; quamvis negotium tàm arduum & ſublime, non frequenter ſoleat niſi in ſolemnibus Conciliis de more concedi.

Hic ergo Pontifex attentis ejus meritis ac miraculis SS. Confeſſorum adſcribit numero.

§. 2. De communi tamen fratrum noſtrorum conſilio, juxta votum & deſiderium prædicti filii noſtri Regis, ac veſtrum, corpus ipſius Confeſſoris ita glorificandum cenſuimus, & debitis præconiis adorandum in terris, ſicut eundem Confeſſorem Dominus per ſuam gratiam glorificavit in cœlis. Unde videlicet inter Sanctos Confeſſores de cætero numeretur, qui hoc ipſum apud Deum ſignis meruit, ac virtutibus obtinere.

Hortaturque Prælatos ad ejuſdem venerationem.

§. 3. Quia igitur decet honeſtatis veſtræ prudentiam, eum piè colere, & toto ſtudio venerari, quem auctoritate Apoſtolica venerandum, veſtra poſtulavit devotio, & colendum; Univerſitatem veſtram per Apoſtolica ſcripta monemus, & exhortamur in Domino, quatenus eum ita deinceps ſtudeatis debitis obſequiis honorare, ut ipſius interceſſionibus apud diſtrictum Judicem mereamini veniam obtinere, & glorioſum in æterna beatitudine præmium invenire.

D. P. An. 2. die 7. Feb.

Dat. Anagniæ 7. Idus Februarii.

II. Canonizatio S. Bernardi, primi Abbatis Clarevallenſis, & Inſtitutoris Ordinis Monachorum Ciſtercienſium S. Benedicti, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ Feſtivitatis.

Alias ſimiliter literas ad Regem Franciæ, alias ad Abbates Ordinis Ciſtercien. alias quoque ad Abbates Clarevallenſes, ſub hac eadem die, hic Pontif. dedit, quas tamen uti minus neceſſarias hic inſerere prætermiſi.

Hujus Sancti Feſtivitas celebratur die 20. Menſis Auguſti. Et hujus Ordinis materia eſt tibi indicata ſuprà in Paſch. II. conſt. 1. Deſiderium fol. 30.

Edita A. D. 1164.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Univerſis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, in Regno Franciæ conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Plurimorum inſtantia pro Canonizatione Bernardi Abb. Clarevallis.

COntigit olim dum eſſemus Pariſiis conſtituti, ut magni quidam, ac Venerabiles Viri, de canonizando ſanctæ record. Bernardo, quondam Clarevallenſi Abbate, facerent mentionem; optantes utique, & piis nobis precibus ſuggerentes, ut in Concilio quod de proximo erat Turonis celebrandum, digno huic, & laudabili voto, celerem daremus effectum. Cumque nos eidem negotio, favorabili ſatis intenderemus affectu, ſupervenit multitudo & frequentia petitorum, qui in diverſis Provinciis rem ſimilem poſtulabant. Unde cùm videremus non

poſſe

poſſe congruenter omnibus ſatisfieri, ſtatutum fuit pro ſcandalo devitando, etiam tu hoc differri.

Cujus virtutes & merita hic indicantur.

§. 1. Nuper autem ex inſtantia & devotione Claravallis fratrum, & aliorum ſublimium perſonarum, eiſdem apud nos precibus innovatis, reduximus ad memoriam noſtram, ejuſdem B. Viri ſanctam & venerabilem vitam, qualiter ipſe ſingularis gratiæ prærogativa ſuffultus, non ſolùm in ſe ipſo ſanctitate, ac religione præfulſerit, ſed etiam in univerſa Eccleſia Dei, fidei & doctrinæ lumine radiarit. Fructum verò quem in domo Domini, & verbo operatus eſt & exemplo, nullus fere terminus ſanctæ Chriſtianitatis ignorat, cùm uſque ad exteras quoque & barbaras nationes, ſanctæ Religionis inſtituta tranſmiſerit, atque Monaſteriorum fundationem extenderit, & infinitam multitudinem peccatorum per viæ ſecularis latitudinem incedentem, ad ſpiritualis vitæ rectitudinem revocarit. Specialiter autem Sacroſanctam Romanam Eccleſiam, cui auctore Deo præſidemus, ita quondam ſubgravis perſecutionis turbine laborantem, tàm vitæ merito, quàm datæ ſibi cœlitum ſapientiæ ſtudio ſubſtentavit, ut dignè quidem & nobis, & omnibus ejuſdem Eccleſiæ filiis, in memoria habendus ſit, & devotione perpetua venerandus. In afflictione verò corporis ſui, uſque adeò ſibi Mundum, ſeq. Mundo reddidit crucifixum, ut confidamus Martyrum quoque eum merita obtinere ſanctorum, quem confeſſionis ordine, & parſimonia vitæ tam longum conſtat duxiſſe martyrium.

Hic ideò Pontifex SS Confeſſorum Catalogo illum aſcripſit ejuſque Feſtum agi jubet.

§. 2. Quibus omnibus piâ conſideratione penſatis, & in Concilio Fratrum noſtrorum expoſitis, confiſi de miſericordia Dei, cui perſeveranter & fideliter militavit, necnon & de Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, & ejuſdem Beatiſſimi Confeſſoris meritis præſumentes, eum Apoſtolicæ Sedis auctoritate, Catalogo Sanctorum aſcribi mandavimus, & commemorationis ſuæ Feſtum decrevimus amodo publicè celebrandum.

Hortatur Prælatos ad venerationem hujus Sancti.

§. 3. Vos ergo, qui & ejuſdem Sedis Apoſtolicæ inſtituta ſuſcipere, & Deum in Sanctis ſuis conſueviſtis glorioſius honorare, ſic memoriam Sancti hujus celebretis in terris, ut precibus ejus & meritis, digna præmia recipiatis in cœlis.

Dat. Anagniæ 15. Kalendas Februarii 1164.

D.P.A.5. die 18. Jan.

III.

De reconciliatione Regum Franciæ, & Angliæ, à Sedis Apoſtolicæ legatis de latere ad hoc deſtinatis, omni ſtudio & æqua lance curanda, unà cum reconciliatione Thomæ Archiepiſcopi Cantuarienſis cum eodem Rege Angliæ.

Edita An. D. 1168.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Willelmo Sancti Petri ad Vincula Presbytero, & Oddoni S. Nicolai in Carcere Tulliano Diacono Card. & Apoſtolicæ Sedis Legatis; Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Adverteus hic Pont. mala eventura ex diſſenſione inter Regem Francorum & Regem Anglorum.

QUanta Univerſæ Dei Eccleſiæ, & præſertim Romanæ & Orientali detrimenta & incommoda ex diſcordia & diſſenſione, quæ inter cariſſimos in Chriſto filios noſtros Illuſtres Francorum, & Anglorum Reges per humani generis contigit inimicum, poterunt evenire, noſtram decet diſcretionem advertere, & tantò diligentius ad ea extinguenda intendere, quantò exinde majora (quod Deus avertat) pericula formidamus.

Mandat Cardin. Sedis Apoſt. Legatis ut eam æqua lance tractare curent.

§. 1. Quocirca diſcretionem veſtram per Apoſtolica ſcripta, monemus, mandamus atque præcipimus, quatenus ad pacem inter eos & concordiam reformandam modis omnibus per vos & per alios religioſos diſcretos viros utriuſque Regni intercedere ſtudeatis, & ad hoc tota diligentia & totis viribus laboretis. Modis omnimodis præcaventes, ne ad petitionem vel favorem unius aliquid ſtatuatis, unde alter ſcandalizari debeat, aut quoquomodo turbari.

Prohibetque ne intrent Regnum Angliæ, niſi

§. 2. Ad hæc, vobis diſtrictius prohibemus, ne uterque veſtrum, vel alter Regnum Anglorum intrare, vel de negociis ejuſdem Regni tractare, & præſertim de conſecrationibus Epiſcoporum aliquid umquam efficere, vel ordinare præſumat, niſi prius venerabilis Frater noſter Thomas Cantuarienſis Archiepiſcopus jam dicto Anglorum Regi ex integro reconcilietur. Quod per ſtudium, & operam veſtram, operante Domino, ad effectum poſſe perduci, confidimus, & omninò ſperamus. Sicut enim ex literis multorum diſcretorum virorum accepimus, nihil eſt, unde præfatus Francorum Rex, & tota terra ipſius, amplius commota fuerit vel turbata, quàm ex iis quæ Joannes Saresberienſis Decanus, à nobis rediens, in partibus illis dicitur diſſeminaſſe.

prævia reconciliatione Thomæ Archiepiſc. Cantuarienſis, cum Rege Angliæ.

Dat. Beneventi, 11. Kalend. Septembris.

D.P. A.9. die 22. Aug.

IV.

Canonizatio S. Thomæ Cantuarienſis Archiepiſcopi, ejuſque adſcriptio in Catalogo SS. Martyrum.

Celebrat S. Romana Eccleſia Feſtivitatem hujus Sancti die 29. Decembris.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita An. D. 1173.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis aliis Eccleſiarum Prælatis & univerſo Clero, & populo per Angliam conſtitutis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

S. Thomæ Cantuarien. merita & miracula. Scias quòd Henricus VIII. Rex Angliæ ſævire non erubuit in eſſa hujus Sancti, ut inf. in Paulo iij conſt. 7. Ejus qui.

REdolet Anglia fragrantia, & virtute ſignorum, quæ per merita illius ſancti & venerabilis viri Thomæ quondam Cantuarienſis Archiepiſcopi, Omnipotens Dominus operatur, Et univerſa lætatur ubique fidelium Chriſtiana Religio, pro eo quod ille, qui eſt mirabilis & glorioſus in Sanctis, Sanctum ſuum poſt mortem clarificavit, cujus vita laudabilis multa fulſit gloria meritorum, & tandem martyrio conſummata eſt certaminis glorioſi. Quamvis autem de Sanctitate ipſius dubitare non poſſit, qui ejus vitam, & laudabilem converſationem attendit, & glorioſam conſiderat paſſionem; voluit tamen Salvator, & Redemptor noſter, ejus ſanctitatis inſignia, magnificis irradiare miraculis. Ut qui pro Chriſto, inſuperabilis virtutis conſtantia, neceſſitates & pericula pertulit, ſui laboris & certaminis in æterna Beatitudine cognoſcatur ab omnibus percepiſſe triumphum.

Canonizatio ejuſdem.

§. 1. Nos verò, auditis innumeris & magnis miraculis, quæ jugiter per illius Sancti viri merita fieri, Univerſitas narrat fidelium, & ſuper his non ſine magno gaudio per dilectos fratres noſtros Albertum tit. S. Laurentii in Lucina, & Theodinum tit. S. Vitalis Presbyteros Cardinales, atque Apoſtolicæ Sedis Legatos, (qui eadem miracula tantò perſpicacius didicerunt, quantò amplius ſunt loco vicini) præcipuè certiores effecti, & plurium aliarum perſonarum teſtimonio, fidem ſicut debuimus adhibentes, prædictum Archiepiſcopum, ſolemniter in Eccleſia magno Collegio ibidem Clericorum, & Laicorum præſente, in capite jejunii deliberato fratrum noſtrorum conſilio, canonizavimus, ipſumque decrevimus Sanctorum Catalogo adſcribendum.

Juſſi celebrandi natale ipſius.

§. 2. Univerſitatem itaque veſtram monemus, & auctoritate qua fungimur, diſtrictè præcipimus, ut natalem prædicti glorioſi Martyris diem paſſionis ſuæ ſolemniter ſingulis annis celebretis, & apud ipſum votivis orationibus ſatagatis veniam promereri. Ut qui pro Chriſto, in vita exilium, & in morte virtute conſtantiæ, paſſionis martyrium pertulit, fidelium jugi ſupplicatione pulſatus, pro nobis apud Dominum intercedat.

Datum Signiæ 4. Idus Martii.

D. P. An. 14. die 12. Martii

V.

Approbatio Ordinis, ſeu Militiæ S. Jacobi de Spatha, in Regnis Hiſpaniarum nuper inſtitutæ, cum gratiarum & privilegiorum elargitione.

Adminiſtrationem hujus Militiæ, Regi Hiſpaniarum perpetuò conceſſit Adrian. VI. infrà, in ejus conſtitut. 1. Dum intra. Et eorum privilegia, vide in conſt. 32. Clem. VII. Ex Apoſtolica, in hoc Tom. I.

Digitized by Google

Edita An. D 1175.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servni Servorum Dei. Dilectis filiis Petro Ferdinando, Magiſtro militiæ S. Jacobi ejuſque fratribus clericis, & laicis, tam præſentibus, quàm futuris, communem vitam profeſſis, in perpetuam rei memoriam.

Procemium.

BEnedictus Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſais, qui Eccleſiam ſuem nova ſemper prnle fœcundat. Et ſicut pro patribus filios in ea facit exurgere, ſic à genetetione in generetionem notitiam nominis ſui, & lucem fidei Chriſtienæ diffundit. Ut ſicut ante ortum ſolis, ſtellæ ſeſe ad occaſum in firmemento ſequuntur, ita in Eccleſiaſticis gradibus, generationes juſtoram (antequam veniat dies Domini magnus & horribilis, & tenebtas noſtras veri ſolis ſplendor illuminet) per rempore ſibi ſuccedanr. Et ſicut multi ſæpe per caudam Draconis dejiciuntur in terram, ita per adoptionem ſpiritus, quotidiene fiat reparatio perditorum, & de profundo inferni ad quærenda multi cæleſtie erigentar. Et ite corpora teneantur in terrâ, ut tamquem civea ſanctorum, & domeſtici Dei cogitatione, ac deſidetio conſerventur in cœlis.

Quidam nobiles viri in Hiſpaniis. Deo militare volentes, unam militiam ſub uno eorum Magiſtro inſtituerunt.

§. 1. Hoc ſane tempotibus noſtris, in partibus Hiſpaniarum, de divino factrm munere gratulemur ubi nobiles quidam viti peccatorum vinculis irretiri, & miſeretione illius qai vocat ea quæ non ſunt, tamquam ea quæ ſant, ſuperne gratia ſunt efflati. Et tacti, ſuper multis tranſgreſſionibus ſuis, dolore cordis intiinſecus, & præteritorum agentes pœnitentiam peccetorum, non ſolum poſſeſſiones terrenas, ſed & corpora ſue dare in eatreme quæque pericule pro Domino decreverunt. Et ad exemplum Domini noſtri JESU CHRISTI, qui ait: Non veni facete voluntetem meem, ſed ejus, qui miſir me petris, in habitu, & converſatione Religionis, ſub unius Magiſtri ſtatuerunt obedientia commotari. Eo utique moderamine propoſitum ſuum & ordinem temperantes, at quie univerſa turba fidelium in conjugeros, & continentes diſtinguitur, & Dominus JESUS CHRISTUS non ſolum pro viris, ſed & pro fœminis quoque, de fœmina naſci voluit, & cum hominibus converſeri, habeantur in ipſo ordine, qai cœlibem ducent vitam, & conſilium Beeti Pauli ſequentur, qui dicit, De virginibus autem præceptam Domini non habeo, conſilium autem do. Sint etiam qui juxte inſtitutionem Dominicem, ad procreandam ſobolem, & incontinentiæ præcipitium evitandum, conjugibus ſuis utantur, & une cum eis ed inculetum ſupernæ patriæ de convalle lacrymarum, & terrena tranſire peregrinatione nitantur, & lecrymis diluent, & operibus pietatis teetas. Quibus ſupra fundamentum ſuum (quod CHRISTUS eſt) pro cure carnis & affectibus liberorum, ligna, fœnum, ſtipulem ædificare contingit, cum aliis expeditiores & continentes, ædificent autum, argentum, & lapides pretioſos. Et iſti tamen & illi militent uni Regi, & ſuper unum fundamentum, cæleſtem anam ædificent menſionem, promiſſione Pſalmiſtæ in Domino roborati, qui minora quoqae membre Eccleſiæ confortat, & dicit: Imperfectum meum viderunt oculi mei, & in libto tuo omnes ſcribentar.

Qui Magiſter & milites Papæ ſupplicarunt, ut ſub ſua protectione ſuſcipiat.

§. 2. In horum autem fidelium CHRISTI collegio, tu dilecte in Domino fili Petre Ferdinende, per voluntatem Dei magiſterium ſuper alios, & providentiam ſuſcepiſti. Qui cum quibuſdam fratrum tuoram ad præſentiem noſtram accedens, cum humilitate qua decuit, à Sede Apoſtolica requiſiſti, ut vos, tanqaam peculiares filios in defenſionem noſtrem, & locum in quo caput ordinis factum fuetir, in jus & proprietatem ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ recipere deberemus.

Papa ergo eos ſic recipit, & eorum ordinem confirmat.

§. 3. Unde nos devotionem veſtram & bonum in Domino deſiderium attendentes, de communi fratrum noſtrorum conſilio, in ſpeciales & proprios ſacroſanctæ Rom. Eccleſiæ filios vos recipimus. Ordinē veſttum auctoritate Apoſtolica confirmantes præſentis ſcripti privilegio communimus.

Bonorum acquiſitionem & retentionem concedit.

§. 4. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæque bona in præſentiarum juſtè & legitimè poſſidetis, eut in poſterum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu eliis juſtis modis petrente Domino poteritis adipiſci, firma vobis & veſtris ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis daximus exprimende vocabulis. Lodium & monaſtetium, cum cauto & pertinentiia ſuis. Burgum de ponte Nunii contre Lodium, cum ſuis pertinentiis. Creſcente cum cauto & ſais pertinentiis. Quintanille de Petro Fernandez, cum cauto & ſuis pertinentiis. Barrie, cum centu & ſuis pertinentiis. Lentamo, cum ſuo pertinentiia. Senctum Salvatorem del Eſtriana, cum cauto & ſuis pertinentiis. Moncont, cum cauto & ſuis pertinentiis. Penegoſen, cum ſuis pertinentiis. Sancta Metia de Pinel, cum ſuis pertinentiis. Veles, cum ſais pertinentiis. Alſarclla, cum ſuis pertinentiis. Orella, cum ſuis pertinentiis. Mora, cum ſuis pertinentiis. Moraveja, cum ſuis pertinentiis. Decimæ de Valera, & Portadgo, cum ſuis pertinentiis. Eſtremera, cum ſuis pertinentiis. Alzazar, cum ſuis pertinentiis. Almodova, cum ſuis pertinentiis. Larunda, cum ſuis pertinentiis. Lazarza, cum ſuis pertinentiis. Sancimus præterea, ne occaſione entiquæ detentionis, ſive ſcripturæ, quiſquam vobis poſſit auſerre, quæ ultra memoriam hominum, ſub Saracenorum detente ſunt poteſtate, & de munificentia Principum, ſeu veſtro ſtudio & labore, eut jem obtenta ſunt, aut in futurum, auxiliante Domino, poteritis ubtinere. Cùm enim a nica ſit vobis intentio, & ſingularia cura ſempet emineet pro defenſione Chriſtiani nominis decertere, non ſolum res, ſed perſonas ipſas pro tuitione fretrom incunctanter exponere, plurimum poſſet boc pium opus & leudabile ſtudiū impediri, ſi labores, & ſtipendia veſtra, quæ in comuni proficiunt, præripiantur eb aliis; & otioſi, ac deſides, etque in labotibus ſuis, non quæ Jeſu Chriſti, ſed quæ ſue ſunt requirentes, emolumenta illa perciperent, quæ pro tantis laboribus, vobis, & pauperum Chriſti uſibus ſunt proviſa, dicente Apoſtolo, qai non laborat, non mandacet.

Proprietatem eiſdem vetat.

§. 5. Inter ea ſane, quæ profeſſionis veſtræ in ordine ſtatutum eſt obſerveri, primum eſt, ut ſub unius Magiſtri obedientia in omni humilitate etque concordia, ſine proprio vivere debeatis, illorum fidelium eaemplum hebentes, qai ad fidem Chriſtianem Apoſtolorum prædicetione converſi, vendebent omnie, & ponebent pretium ad pedes illorum, dividebaturque ſingulis, prout cuique opus erar, neque aliquis illorum qai poſſederat, ſuum eſſe dicebet, ſed erant eis omnia communia.

Matrimonium permittit.

§. 6. Ad ſuſcipiendam qaoque prolem, quæ in timote Domini nutriretur, & infirmitetis humenæ remedium juxta inſtitutionem Domini, & indulgentiem Apoſtoli, qui ait, Bonam eſt homini maliorem non tangere, propter fornicationē eutem unuſquiſque uxorem ſuem habeat, & ſimiliter mulier virum ſuum; qui continere nequiverit conjugium ſortiatur, & ſervet invioletam fidem uaori, & uxor vito, ne thori conjugalie continentia violetur. Si autem viri præmortui fueriut, & relictæ uaores quæ ordinem ſuſceperunt, nubere voluerint, denuncietur boc Magiſtro, ſive Commendatori, at cum illius licentia cui mulier ipſa vult nubat, ſecundùm verbum Apoſtoli dicentis; Mortuo viro ſoluta eſſe intelligitur mulier à lege viri, cui vult nubat, tentùm in Domino. Quod etiam de viris intelligitur obſervandum, ane etenim atrique lege tenentur.

Diſceſſum à Religione prohibet.

§. 7. Statuimus quoque ut nullus fratrum, ſive ſororum poſt ſuſceptionem ordinis veſtri, & promiſſam obedientiam, vel redire ed ſæculum, vel ad alium Ordinem, ſine Megiſtri licentia, audeat ſe trensferre; cùm ſint in Ordine veſtro loce ſtetute, ut quiſque diſtrictus veleat converſari. Diſcedentem verò nallus audeat retinere, ſed ad Ordinem ſuum

per

per cenſuram Eccleſiaſticam, qui diſceſſerit redire cogatur.

Capituli generalis tempus, & electionis Magiſtri generalis formam præſcribit.

§. 8. Ut aotem in Ordine veſtro, eum majori omnia deliberatione tracteotur, ſtatutum eſt inter vos, ut locus aliquis ordinetur, in quo per ſingulos annos, in ſolemnitate omnium Sanctorum, generale Capitulum teneatur, & ſit ibi Clericorum Conventus & Prior, qui illorum, & aliorum Clericorum qui de Ordine veſtro fuerior, curam poſſit habere, ac ſratrum, cùm neceſſe fuerit, provideat animabus. Sint autē treſdecum in Ordine fratres, qui Magiſtro, cùm opus fuerit, in conſilio, & diſpoſitione domus aſſiſtant, & eligendi Magiſtri curam habeant competentem. Prior ſiquidem Clericorum cum Magiſter migraverit de hac luce, de Domo, & Ordine, ſolicitudinem gerat. Cui ſicut Magiſtru Ordinia obedientes eſiſtaot, donec per prnvidentiá Treſdecim prædictorum ſratrum magiſtri electio celebretur. Is (cùm tranſitus Magiſtri ſuerit auditus & cognitus) Treſdecim illos ſratres, ſine dilarione aliqua convoeabit, & ſi quiſquam eorum, infirmirate vel alia ex cauſa, infra quinquaginra dies adeſſe nequiverit, cū aliorum conſilio, qui præſenres fuerint, aliom abſentis loco conſtituer, ut Magiſtri electio ex aliquorum abſentia minimè differatur. Illi verò Treſdecim fratres (ſi Magiſter, qui pro tēpore fuerir, pernicioſus aur inutilis apparuerit) cum conſilio Prioris Clericorum, & ſanioris partis Capituli, Majoribus domus eorrigendi, aut etiá amovendi eum, habeant poteſtatem. Et, ſi inter cum & Capitulom emerſerint quæſtiones, debitum eis finem imponant; ne per alieoa judicia, vel dilabarur Ordo, vel remporalis ſubſtautia diſſipetur. In nullâ autem ex hoc fratres illi ſuperbiâ eleventur, ſed Magiſtro ſuo devoti & obedientes exiſtant. Et ſi quis eorum ex hac vita tranſierir, vel pro culpa, ſeu alia quacumque fuerir occaſione mutandus, Magiſter cum conſilio reliquorum majoris partis, alium loco ejus ſubſtituar. In Capitulo autem, quod diximus añis ſingulis celebraodum, Treſdecim iſti ſratres & Commendatores domorum, niſi evidens & magna eos neceſſitas detinuerit, ad ſtatutū locum incunctanter accurrant, & cōmuniter tracteot, quæ ad profectum Ordinis, animarũque ſalutem, & ſuſtentationem corporum fuerint ſtatuenda. Ubi præcipuè ad deſenſionem Chriſtianorum iotendere mooeautur, & diſtrictè præcipiatur, ut in Sarracenos, non mundanæ laudis amore, non deſiderio ſanguinis effundendi, non terrenarum rerum cupiditate, bellum tractent, ſed id tantùm in pugna ſua intendant, ut vel Chriſtianos ab eorum tueantur incurſu, vel ipſos ad culturam poſſint Chriſtianæ fidei provocare.

Viſitatorum electionem & munus indicat.

§. 9. Eligantur & tunc Viſitatores idonei, qui domos fratrum per anni circulum fideliter viſitent, & quæ ibi digna correctione invenerint, aut ipſi corrigant, aut ad generale Capitulum ipſi deferant corrigenda.

Clericorum & Prioris vitam & veſtitum deſignat.

§. 10. Clerici prætereà veſtri Ordiuis, per villas & nppida ſimul maneanr, & Priori, qui ſuper eos fuerir ordinatus, obedientes eaiſtant. Et filios fratrum qui eis à Magiſtro fuerint commiſſi, inſtruant ſcieutia litterarum. Et ſratribus, tàm in vita quàm in morte ſpiritualia ſubminiſtreut. Induentur autē ſuperpelliciis, & conventum, & clauſtrum ſub Priore ſuo tenebunt, & humiliter facient, quod ab ipſo illis, ſecundùm Deum ſuerit imperatum. Ubi fratres quoque, de quibus Magiſtro viſum ſuerit, converſentur, & non ſint otioſi, ſed vacent orationi, & aliis operibus pietatis. Clericis verò de laboribus, & aliis bonis à Deo præſtitis, decimæ reddantur à ſratribus, undè libros & congrua ſaciant Eccleſiarum ornamenta, & in neceſſitatibus corporum convenienrer ſibi provideant. Et ſi aliquid ſuperſuerit, ſecundùm providentiam Magiſtri, in uſus pauperum erogetur.

Commendatoris munus præſcribit.

§. 11. Ut autem concordia caritaſque inter vos ſervetur, & à peccato detractionis & murmorationis cuncti debeant abſtinere, qui Cōmendator in quolibet loco fuerit conſtitutus, pro ſacultate domus, in ſanitate, & ægritudine, qundcunque opus fuerit, cum ea ſolicitudine ac benevolentia ſubminiſtret, ut neque in ſubſtantia parcitatem, oeque in verbo amaritudinem gerere videarur.

Hoſpitum & indigentium curam committit.

§. 12. Sit vobis præcipua cura hoſpitum, & indigentium, & neceſſaria illis pro facultate domus liberaliter conferanrur.

Prælatorum reverentiam &c. præcipit.

§. 13. Exhibeatur Prælatis Eccleſiarum honor & reverenria. Subminiſtretur Chriſti fidelibus Canonicis, Monachis, Templariis, Huſpiralariis, aliiſque in ſanctæ Religionis obſervanoa poſitis, conſilium & auxilium, quorumlibet & indigentia, ſi facultas fuerit, ſublevetur, ut Deus in veſtris glorificetur operibus, & alii qui viderint, humilitatis, & caritatis veſtræ provocenrur odore.

Bonorum acquirendorum pacificam poſſeſſionem admittit, ſine præjudicio Epiſcoporū præterquam in Terris Sarracenorum.

§. 14. Ad hæc adjiciendum decernimus, ut ſi locus aliquis in quo Epiſcopus eſſe debeat io veſtram venerit poteſtatem, ſit ibi Epiſcopus, qui cum Eccleſiis & clero ſuo deſignatos ſibi redditus & poſſeſſiones, & ſpiritualia jura percipient. Reliqua verò cedanr in uſus veſtros, & in veſtra diſpoſitione, ſine cujuſdam contradictione, perſiſtant. Profectò in Patochialibus Eccleſiis, quas habetis, nolumus Epiſcopos ſuo jure fraudari. Si autem io locis deſertis, aut io ipſis terris Sarracenorum, de novo Eccleſias conſtruxeritis, Eccleſiæ illæ plena gaudeár libertate, ne aliqua per Epiſcopos decimarum, aut alterius rei exactione graventur. Liceatque vobis, per Clericos veſtros idoneos, eaſdem Eccleſias, cum ſuis plebibus gubernare, neque interdicto per Epiſcopos, vel excōmunicationi ſubdantur; ſed ſas ſit vobis, tam in majori Eccleſia, quæ caput ſuerit Ordinis, quàm in illis, aliis excommunicatis & loterdictis excluſis, divina ſemper officia celebrare.

Perſonas eorum interdici vetat. Tu attende Conc. Trid ſeſſ. 25. c. 12.

§. 15. Prætereà, ne humanis vexationibus & calumniis, à defenſione Chriſtianorum retrahi valeatis, Apoſtolica auctoritate decernimus, ne perſonas veſtras præter Legatum Apoſtolicæ Sedis à Latere Romani Pontificis deſtioatum, interdicere quiſquā, & excommunicare præſumat. Quod etiam de familiis, & ſervienribus veſtris ſtatuimus, qui ſtipendia veſtra percipiunt, donec juſtitiam parao ſint exhibere. Niſi forte talis fuerit culpa, ex qua ipſo facto Eccleſiaſticam cenſuram incurrant.

Ordinationes ab Epiſcopis denegari prohibet.

§. 16. Chriſma verò, & oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu Baſilicarum, ordinariones Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, à diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus ſuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea gratis, & abſque ulla pravitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis quem malueritis Antiſtitem adire, qui noſtra fultus auctoritate, quod poſtularur iodulgeat.

Oratoria conſtruendi facultatem concedit. Tu vide conſtitut. 59. Clem. viij. in Tomo 5.

§. 17. Liceat prætereà vobis in locis veſtris, ubi quatuor fratres, vel plures fuerint, Oratoria conſtruere, in quibus fratres, & familiæ veſtræ tantùm, & divinum audire officium, & Chriſtianam poſſint habere ſepulturam. Ita enim volumus neceſſitati veſtræ conſulere, ut non debeant ex hoc adjacentes Eccleſiæ injuriam ſubſtinere.

Celebrandique tempore interdicti.

§. 18. Cùm autem generale Interdictum terræ fuerir, liceat vobis, elauſis januis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce divina officia celebrare.

Violentas manus in eos injicientes excommunicationi ſupponit.

§. 19. Nihilominus præſenti decreto ſancimus, ut ſi quis io aliquem veſtrum, fratrem videlicet, vel ſororem violentas manus injecerit, excommunicationis ſenteotiæ ſit adſtrictus. Et illud idem pro tutela veſtra, tàm in ſententia quàm in pœna ſervetur, quod ſub fœlicis memoriæ Papa Innocentio prædeceſſore, noſtro, de tuitione Clericorum generali Concilio noſcitur inſtitutum.

Perturbari quoquomodo prohibet.

§. 20. Decernimus ergo, ut nulli hominū liceat, jura vel poſſeſſiones veſtras temerè perturbare, aut bona veſtra auferre, vel ablata retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare; ſed illibata omnia & iotegra conſerventur, eorom, pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſuot uſibus

omnimodis profutura, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate.

Annuam Sedis Apoſt. recognitionem dari jubet.

§. 21. Ad indicium autem hujus à Sede Apoſtolica perceptæ liberalitatis, decem Maldachinos nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolveritis.

Contravenientibus pœnas imponit.

§. 22. Si qua igitur ſæcularis Eccleſiaſticavè perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contravenire tentaverit, ſecundò, tertiovè monita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione revocaverit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe Divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini noſtri Redemptionis JESU CHRISTI aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Benefactoribus pacem indicat.

§. 23. Cunctis autem vobis veſtra jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Vias tuas Domine demonſtra mihi.

Papæ ſubſcriptio.

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Gualterus Galuam Epiſcopus.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis SS. Joannis & Pauli rituli Pammachij.
Ego Joannes Presbyter Cardinalis tit. S. Anaſtaſiæ.
Ego Albertus Presb. Card. tit. S. Laurentii in Lucina.
Ego Baſſo Presb. Card. S. Pudentianæ tit. Paſtoris.
Ego Manfredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Sabinæ.
Ego Iacinthus Diaconus Card. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Corditio Diaconus Card. S. Theodori.
Ego Cynthius Diaconus Card. S. Adriani.
Ego Vitellus Diac. Card. SS. Sergii, & Bacchi.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu.
Ego Ramerius Diac. Card. S. Georgii ad Velabrum.
Ego Vivianus Diac. Card. S. Nicolai in Carcere Tulliano.

D. P. An. 16. die 3. Julii.

Dat: Ferentin. per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, tertio Nonas Julii, Indictione octava, Incarnationis Dominicæ anno 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III, Anno ſextodecimo.

VI.

Approbatio Ordinis Monachorum S. Baſilii magni, in Monaſterio S. Salvatoris Meſſanen., in Provincia Siciliæ, omniumque largitionum Regis Rugerij.

Hujus Ordinis ſtatuta quædam vide infrà in hoc Tom. I. Conſt. 26. Eug. IV. Inter caras. Exemptiones & gratias vide in conſt. 4. Calix. III. Urget. & Greg. XIII. conſt. 58. Benedictus. Tom. II Hunc ordinem ſub unius Abbatis generalis regimine reduxit Greg. prædictus ibid. Ac de eorum habitu vide in d. conſt. Greg. Et de erectione Novitiatuum in Italia, inſpice Clem. 8. conſt. 50. Cum ad, infrà Tom. III.

Congregatio autem Reformatorum Monacorum fuit inſtituta, cujus ordinationes vide in Clem. 8. conſt. 103. Altiſſimi. Tom. III.

Edita A. D. 1175.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c.

Onuphrio Archimandritæ S. Salvatoris Meſſanenſ. ejuſque fratribus, tàm præſentibus, quàm futuris Regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

APoſtolicæ Sedis, cui, quamquam immeriti, providente Domino præſidemus, auctoritate debitoque noſtri officii compellimur, viros religioſos ſincera caritate diligere, & ne cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à ſuo propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat, Apoſtolico ipſos præſidio communire.

Suſceptio Monaſterii S. Salvatoris Meſſanenſis, ſub protectione Sedis Apoſt.

§. 1. Ea propter precibus cariſſimi in Chriſto filii noſtri GG. Illuſtris Siciliæ Regis, benignius inclinati, & veſtris poſtulationibus favore gratuito annuentes, præfatum Monaſterium, in quo divino eſtis obſequio mancipati, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus.

Approbatio Ord. & Regulæ S. Baſilii.

§. 2. In primis ſiquidem ſtatuentes ut Ordo Monaſticus qui ſecundùm Deum & B. Baſilii regulam, quæ in eodem Monaſterio antiquitus inſtituta eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Approbatio largitionum Regis Rugerii.

§. 3. Præterea, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, quaſcumque obedientias, & Abbatias, Rex Rugerius recol. mem. eidem Monaſterio per privilegium ſuum, bulla aurea communitum, conceſſit, omnem quoque honorem, dignitatem, conſuetudines, & quicquid aliud vobis veſtriſque Succeſſoribus contulit, ſicut in privilegio ſuo plenius continetur, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus & illibata permaneant.

Enumeratio aliquorum locorum in Sicilia, & Calabria.

§. 4. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Sicilia quidem obedientias has. Eccleſiam S. Leonis de Meſſana; Eccleſiam S. Stephani de Meſſana; Eccleſiam S. Nicolai de Yſe; Eccleſiam S. Joannis de Pſichro; Eccleſiam S. Nicolai de Pellera; Eccleſiam S. Mercurii de Traina; Eccleſiam S. Nicolai de Canneto; Eccleſiam S. Nicandri de S. de Neto; Eccleſiam S. Barbari de Menna; Eccleſiam S. Jacobi de Calo; Eccleſiam S. Marthæ de Mallimacho; Eccleſiam S. Petri de Largo Flumine; Eccleſiam S. Veneris de Venillis; Eccleſiam S. Theodori de Inſula Milaſij; Eccleſiam S. Annæ, & Nicolai de Monte Forti; Eccleſiam S. Georgii de Troilo: Obedientiam de Agro; Obedientiam de Salice. In Calabria autem obedientias has: Eccleſiam S. Pancratij de Ebriatico; Eccleſiam S. Theodori de Nicotera; Eccleſiam SS. Coſmæ & Damiani; Eccleſiam S. Nicolai de Droſo; Eccleſiam S. Viri cum tenimentis de Buzano; Eccleſiam S. Jeruſalem; Eccleſiam S. Canonis; Eccleſiam S. Joannis de Frulluzano; Obedientiam de Catuna; Obedientiam de Kecuſilli cum terris Argilli; Obedientiam de Tuchi cum omnibus pertinentiis & tenimentis eorum. Monaſteria autem in Sicilia hæc. Monaſterium S. Richardi de Meſſaneñ; Monaſterium S. Salvatoris de Presbyrero Scholario; Monaſterium S. Mariæ de Maſſa; Monaſterium S. Philippi de Meſſaneñ; Monaſterium S. Petri de Gitula; Monaſterium S. Petri de Agro; Monaſterium S. Salvatoris de Placa; Monaſterium S. Eliæ de Embola; Monaſterium S. Baſilii de Traina, Monaſterium S. Philippi de Demenna; Monaſterium S. Pancratii; Monaſterium S. Angeli de Brolo; Monaſterium S. Mariæ de Gala; Monaſterium S. Georgij de Gipſo. In Calabria verò Monaſterium S. Eliæ novi; Monaſterium S. Joannis de Laurea; Monaſterium S. Fantini; Monaſterium S. Pancratij de Salla, cum omnibus obedientiis eorum.

Authoritas Archimandritæ inſtituendi Abbates in dictis locis.

§. 5. In ſupradictis ſiquidem Monaſteriis omnibus, debes tu fili Archimandrita ac tui poſt te Succeſſores, Abbates inſtituere, conſilio & conſenſu qui in eis fuerint Monacorum. Et ſi quis Abbatum indignus fuerit. Abbatiam cui præeſt, tu illum & tui Succeſſores juſtè & canonicè amovere debetis, & alium ſubſtituere in loco ejus, quem dignum prævideritis, juxta Dei timorem & Regulam Monaſterii veſtri.

Judicandi de Monachis & Laicis tam in temporalibus, quam ſpiritualibus.

§. 6. Liceat quoque vobis in ſupradictis omnibus Monaſteriis, & Obedientiis, examinare & judicare Abbates, Monacos, & Laicos eorum, tàm de ſpiritualibus, quam temporalibus, & cauſas eorum juſtè, & canonicè definire. Ipſi vero tibi tuiſque Succeſſoribus debent obedientiam, & reverentiam debitam exhibere; tamquam Patri & Archimandritæ eorũ, & juſtitias vobis ſolvere conſtitutas.

Licentiam acquirendi quæcumque bona, de quibus cenſus hic enunciatus Archiepiſc. Meſſanenſ. eſt perſolvendus.

§. 7. Ad hæc, quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, tàm de piſcarionibus, oliveris, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomariis, quàm de hominibus, & quibuſcumque aliis, idem Monaſterium in præſentiarum ubique juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, ipſa vobis, & ipſi Monaſterio auctoritate Apoſtolica confirmamus. Eo tenore quòd

Meſſa-

Meſſanenſi Archiepiſcopo & Succeſſoribus ejus, tàm tu fili Archimandrita, quàm Succeſſores tui, viginti ſolidos, centum libras ceræ, viginti incenſi, & totidem cadoſæ olei, pro cenſu annuatim ſolvere debeatis.

Exemptio à Decimis. Vide quæ notavi in conſt. 4. Caliſt. III. Urget.

§. 8. Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de quibuſcumqoe aliis proventibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis vel ab hominibus veſtris, decimas exigere vel extorquere præſumat.

Licentia alios recipiendi.

§. 9. Liceat quoque vobis, Clericos, vel Laicos, liberos & abſolutos à ſæculo fugientes, ad Monaſterium veſtrum recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio diſcedendi à religione.

§. 10. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit de eodem loco, niſi arctioris Religionis obtentu, abſque Archimandritæ ſui licentia diſcedere. Diſcedentem verò abſque communium literatum cautione nullus audeat retinere.

Prohibitio d. Monaſterium & ejus membra interdicen.

§. 11. Prohibemus etiam, ut nullus ipſum Monaſterium interdicere audeat, vel Monaſteria aut obedientias ejus ſeu homines eorum.

Confirmatio antiquarum immunitatum.

§. 12. Libertates quoque & immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines Monaſteriis veſtris conceſſas, & hactenus obſervatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere cenſemus.

Electio Archimandritæ ad fratres d. Monaſterii ſpectat.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Archimandrita, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia præponatur, niſi quem Fratres Monaſterii, communi conſenſu, vel fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, & Monaſterii Regulam, de ſe ipſis providerint eligendum.

Prohibitio perturbandi d. Monaſt.

§. 14. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominũ liceat, præfatum Monaſterium temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed illibata omnia & integra conſerventur; eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, rebus (alias uſibus) omnimodis profutura. Salva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Meſſanenſis Archiepiſcopi, ſicut ſupra dictum eſt annuo cenſu.

Sanctio pœnalis in perturbatores.

§. 15. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæcularisvè perſona, præſentis conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiovè commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione correxerit, poteſtatis honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei, ac Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Benedictio pro fautoribus.

§. 16. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. P. A. 17. die 21. Oct.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S.R.E. Subdiaconi, & Notarii, 14. Kalendas Novembris, Indictione 9. Incarnationis Dominicæ 1175. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

VII.

Approbatio Ordinis Fratrum Carthuſianorum, cum elargitione gratiarum.

Aliis hic Ordo privilegiis donatus fuit, quorum aliqua vide infrà in hoc Tom. 1. in conſt. 3. Honor. III. Cùm dilecti. Greg. IX. conſt. 3. Quoties. Urb. V. conſt. 2. Sinceræ. Et ſignanter exemptionem à juriſdictione Ordinariorum & aliorum conceſſit Bonif. IX. in conſt. 1. Sacroſancta. Et exemptionem à decimis dedit Mart. V. in conſt. 4. Fons.

Hujus Ordinis obedientia perpetuò eſſe debet ſub Priore domus Carthuſiæ, & Definitorum Capituli Generalis, ex conſt. 17. Julii II. Dum ad fructus.

Privilegia omnia, indulta, exemptiones, & gratiæ tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus conceſſa, & concedenda quibuſvis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinibus communicavit huic Ord. Greg. XV. in conſt. Ad uberes 41. infrà Tom. 4. Et S. Brunonis Confeſſoris dicti Ordinis Fundatoris Feſtivitatem ſub ritu ſemiduplici die 6. Octobr. ubique terrarum celebrandam inſtituit idem Greg. dicto Tom. 4. conſt. 44. Dom. noſtri.

Edita A. D. 1176.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Guidoni Priori Carthuſienſi, ejuſque Fratribus, tàm præſentibus, quàm futuris in perpetuum. Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

Cum vos per Dei gratiam, multa promereatis gloria meritorum, & vitam ſolitariam eligentes, divinæ contemplationi arctius intendatis, bonus odor Religionis veſtræ id ad nos induxit, ut communi, & ſpeciali debito, quieti veſtræ debeamus intendere, & jura veſtra ſummopere conſervare.

Confirmatio Ordinis.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, veſtramque & alias domos Ordinis veſtri, cum omnibus bonis, paſcuis, & poſſeſſionibus, quas in præſentiarum juſtè, & canonicè poſſidetis, aut in futurum juſtis modis, præſtante Domino, poteritis adipiſci, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus, & terminos, quos rationabiliter ſtatuiſtis, vobis, & domibus veſtris auctoritate Apoſtolica confirmamus.

Prohibitio Ordinis perturbationis.

§. 2. Ad hæc, auctoritate Apoſtolica arctius interdicimus, & ſub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infrà terminos veſtros, vel domorum veſtrarum, hominem capere, furtum, ſeu rapinam committere, vel homicidium facere audeat, aut homines ad domos veſtras venientes, vel ab eis redeuntes, quomodolibet perturbare, ut ob reverentiam Dei & locorum veſtrorum infrà hos terminos, non ſolùm vos, & fratres veſtri, ſed etiam alii plenam pacem habeant, & quietem.

Alii Religioſi nihil propè loca dicti Ordinis acquirant.

§. 3. Adjicientes quoque ſtatuimus, ut infrà dimidiam leucam, à terminis poſſeſſionum, quas habetis, nulli religioſo liceat, quodlibet ædificium conſtituere, vel poſſeſſiones acquirere.

Nemo Ordini inferat moleſtiam.

§. 4. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat, vos ſuper poſſeſſionibus, vel paſcuis veſtris, temerè perturbare, aut ſuper his vobis moleſtiam, vel gravamen inferre, vel eas ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed illibata omnia, & integra conſerventur, eorum, pro quorum gubernatione & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva ſedis Apoſtolicæ auctoritate.

Alioquin pœnis hic indicatis ſubjaceat.

§. 5. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica Sæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò, tertiove commonita, niſi præſumptionem ſuam digna ſatisfactione, correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui dignitate careat, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Pax autem fautoribus Ordinis datur.

§. 6. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Papæ ſubſcriptio. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Alexander Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Hubaldus Hoſtien. Epiſcopus ſubſcripſi.

Ego Joannes SS. Joannis & Pauli Presb. Card. ſubſcripſi.

Ego Albertus Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina ſubſcripſi.

Ego Ruer. Presb. Card. S. Petri ad Vincula ſubſcripſi.

Ego Boſo Presb. Card. S. Pudentianæ ſubſcripſi.

Ego Joannes Presb. Card. tit. S. Marci ſubſcripſi.

Ego Theodinus Presb. Card. tit. S. Vitalis ſubſcripſi.

Ego Maufredus Presb. Card. tit. S. Cæciliæ ſubſcripſi.

Ego

Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ ſubſcripſi.
Ego Hyacinthus S. Mariæ in Coſmedin, Diaconus Cardinalis ſubſcripſi.
Ego Cinthius Diac. S. Adriani ſubſcripſi.
Ego Ugo Cardinalis Diac. S. Euſtachii juxta templum Aggrippæ ſubſcripſi.
Ego Laborans Diac. Card. S. Mariæ in Porticu ſubſcripſi.
Ego Raynerius Diaconus Card. S. Georgii ad Velum aureum ſubſcripſi.

Dat. P. A. 17. die 2. Sept.

Dat. Anagniæ per manum Gratiani S. R. E. Subdiaconi, & Notarii, quarto Non. Septembris, Indictione nona, Incarnationis Dominicæ Anno 1176. Pontificatus verò D. Alexandri Papæ III. Anno 17.

VIII.

De pace cum Friderico Imperatore Venetiis inita, ejuſque abſolutione.

Eaſdem ferè literas hic idem Pontifex ad Petrum Abbatem Caſſinenſem, & Capuanum Archiepiſcopum ſub die 24. hujus menſis Julii conſcripſit. Et alias ejuſdem exempli ad Richardum Cantuarienſem Epiſcopum, ejuſque ſuffraganeos direxit. Sed eas uti huic ſimiles prætermiſi.

Edita A. D. 1177.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Rogero Eboracenſi Archiepiſcopo, Apoſtolicæ Sedis Legato, & Hugoni Dunelmenſi Epiſcopo, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Certioratio felicis ſucceſſus Pacis.

EXigunt gratiſſimæ devotionis obſequia, quæ nobis & Eccleſiæ tam devotè, quàm laudabiliter exhibuiſſe noſcimini, ut felices ſucceſſus Eccleſiæ, vobis ſicut ſpecialibus & devotis Eccleſiæ filiis ſpiritualibus deſcribamus, cùm dignū ſit & conveniens, & honeſtum, ut quos ita habuimus in noſtra devotione firmos, & ſtabiles, de proſperitate noſtra, & ipſius Eccleſiæ reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque una nobiſcum gratias Omnipotenti Deo, qui habitat in altiſſimis, & humilia reſpicit de ſupernis, de cujus munere venit, ut Sponſa ſua Sacroſancta Eccleſia diu & graviter procelloſis fluctibus, & validiſſima tempeſtate quaſſata, nunc tandem portum ſalutis attigerit, & pacatis ſævientibus procellis, debita & deſiderata tranquillitate lætetur.

Quæ die 21. Julii firmata fuit cum Principibus Friderici Imperatoris.

§. 1. Sanè duodecimo Kal. inſtantis menſis Auguſti, de mandato cariſſimi in Chriſto filii noſtri, Friderici Illuſtris Romanorum Imperatoris, præſentibus Eccleſiaſticis, & etiam Sæcularibus Teuthonici Regni, publicè in anima ejus, in præſentia noſtra, coram innumeroſa hominum multitudine præſtiterunt, tactis Sacroſanctis Evangeliis, juramentum, quod poſtquam idem Imperator veniret Venetias, omni quæſtione, & contradictione ſopita, pacem Eccleſiæ, ſicut per fratres noſtros & Principes ſuos diſpoſita eſt & tractata, & pacem cariſſimi in Chriſto filii noſtri Willelmi Illuſtris Siciliæ Regis, uſque ad quindecim annos, & treguam Longobardorum, uſq; ad ſex annos, in anima ſua, & etiam à Principibus ſuis faceret, ſicut in ſcripto pacis, & treguæ continetur, juramento firmari. Et Principes Teuthonici Regni, ſcilicet Venerabiles fratres noſtri Magdeburgenſis, Colonienſis, & Chriſtianus dictus Moguntinus Archiepiſcopi, & quidam alii in anima ſua pro ſe jurare fecerunt.

Et die 24. idem Imp. Schiſmati renunciavit, & abſolutus fuit.

§. 2. Nono verò Kalend. Auguſti præfatus Imperator, ſicut tractatum fuerat & diſpoſitum, venit ad Eccleſiam B. Nicolai, quæ per unum milliare diſtat à Venetiis, & ibi tam ipſe, quàm Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii Principes Teuthonici Regni abrenuntiantes Schiſmati, per fratres noſtros Epiſcopos & Cardinales de mandato noſtro, præſentibus quibuſdam aliis abſolutionis beneficium meruerū.

Obedientiamque huic Summo Pontifici exhibuit.

§. 3. Deinde venerunt Venetias, & ibi ante Eccleſiam B. Marci prædictus Imperator, innumera multitudine virorum, & mulierum præſente, & alta voce reddente gratias & laudes Altiſſimo, nobis ſicut Summo Pontifici obedientiam, & reverentiam humiliter & reverenter exhibuit, & recepto à nobis pacis oſculo, nos devotè dextravit, & cum reverentia qua decuit, & devotione, uſque ad altare in Eccleſiam introduxit.

Ac ſubſequen. die 25. idem Pontifex ſolemniter Miſſam celebravit, & Imperator aſtitit, & reverentiam præſtitit.

§. 4. Sequenti verò die, in Feſto B. Jacobi, ab eodem Imperatore rogati, ad prædictam Eccleſiam S. Marci ſolemnia celebraturi Miſſarum acceſſimus. Et nobis illuc venientibus præfatus Imperator extra Eccleſiam obviam venit, & dextro latere noſtro devotè ſuſcepto, nos in Eccleſiam introduxit. Et peractis Miſſarum ſolemniis, nos uſque ad ipſius Eccleſiæ portam dextravit. Et cùm aſcenderemus palefredum noſtrum ibi paratum, ſtapham tenuit, & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit, quam prædeceſſores ejus noſtris conſueverunt anteceſſoribus.

De ea ergo zelatores Domus Dei congaudere, Deoque gratias agere debent.

§. 5. Erit itaque ſolicitudinis veſtræ, nobis & Eccleſiæ in proſperis ſucceſſibus congaudere, & effectum pacis aliis devotis Eccleſiæ filiis aperire, ut hi quos zelus Domus Domini tangit, de pacis munere divinitus dato, in Domino gaudeant, & exultent.

Dat P. A. 18. die 26. Julii.

Dat. Venetiis in Rivoalto, 7. Kalend. Auguſti.

IX.

Indictio XI. Sacri & Generalis Concilii Lateranenſis III. poſt Anno 1179.

Edita A. D. 1178.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Piſano Archiepiſcopo, & univerſis Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus per Tuſciam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pontifex ob cauſas hic enunciatas.

QUoniam in agro Domini, qui eſt Eccleſia, tanquam ſpinæ & tribuli naſcuntur quotidie, & pullulant germina vitiorum, cum videlicet, quia proni ſunt ſenſus hominis ad malum ab adoleſcentia ſua, tum quia inimicus homo de malitia ſua, zizania ſuperſeminare non ceſſat, & germen bonum nititur ſuffocare. neceſſe eſt diligentiam adeſſe cultorum, & nunc evellere & amputare jam nata, nunc etiam naſcituris nocivis gravaminibus * proficiendi aditum obſerare; ſubſequenter autem, & inſerere fructiferum germen, & ſeminare ſemen bonum, quod trigeſimum, ſexageſimum, & centeſimum fructum fæcundante Deo poſſit afferre. Nam & hæc, verba illa dominica ſonare videntur, quibus Hieremiam Prophetam, & in eo Evangelicum Sacerdotem inſtruxit dicens: Dedi verba mea in ore tuo. Ecce conſtituite ſuper gentes, & regna, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices. & plantes. Id autem licet univerſis Eccleſiarum Rectoribus incumbat, multo tamen fortius imminet Romanæ Urbis Antiſtiti, qui à Domino JESU CHRISTO, ut Caput eſſet Eccleſiæ in B. Petro accepit, & de paſcendis Dominicis ovibus, & fratribus confirmandis, expreſſum & ſpeciale noſcitur habuiſſe mandatum.

* germinibus

Ad emendationem & reſpectivè profectum Chriſti fidelium.

§. 1. Inde ſiquidem eſt quòd nos, licet inſufficientes meritis, ad providentiam Apoſtolicæ Sedis, & Miniſterium univerſalis Eccleſiæ à Deo (ut ipſi placuit) diſponente vocati, quia in Eccleſia Dei correctione videmus quàm plurima indigere, tam ad emendanda quæ digna emendatione videntur, quàm ad promulganda, quæ ſaluti fidelium viſa fuerint expedire, de diverſis partibus perſonas Eccleſiaſticas decrevimus evocandas. Quarum præſentia & conſilio, quæ fuerint ſalubria ſtatuantur, & quod bonum ſecundùm conſuetudinem antiquorum Patrum provideatur, & firmetur à multis. Quod ſi particulariter fieret, non facilè poſſet plenum robur habere.

Indicit Concilium Lateranenſ. generale, in futura Quadrageſima celebrandum.

§. 2. Quocirca per Apoſt. vobis ſcripta mandamus, qualiter huic noſtræ diſpoſitioni plenis deſideriis cooperari curetis, & prima Dominica advenientis Quadrageſimæ ad Urbem Romam, ducente Domino veniatis, ut cooperante S. Spiritus gratia, tum in corrigendis enormitatibus, tum in ſtatuendis, quæ Deo grata fuerint, communi ſtudio, quod fuerit agendum agatur, & uno hu-

mero

Digitized by Google

mero ſublevemus Arcam Domini, atque uno ore hnnorificemus Deum, & Patrem Domini noſtri JESU CHRISTI.

D.P.An. 19. die 21. Oct.

Dat. Tuſculi, undecimo Kal. Octobr.

LUCIUS TERTIUS PONT. CLXXIII. ANNO DOMINI MCLXXXI.

ANNO 1181.

LUcius III. Lucenſis, Hetruſcus, Ubaldus Allucingolus, Bonagiuntæ Mordi filius, ex Canonico Lucenſi, Presbyter Cardinalis tit. S. Praxedis ab Innocentio II. & Epiſcopus Oſtienſis, & Velitetnus ab Hadriano IV. factus, creatus Romæ quarto Kal. Septembris, & coronatus 3. Kal. anno 1181. Sedit annos 4. menſes 2. dies 28. Creavit Cardinales 15. Obiit Veronæ 7. Kal. Decembris 1185. Corpus ejus in Cathedrali Eccleſia ſepultum. Non vacavit ſedes.

URBANUS TERTIUS PONT. CLXXIV. ANNO DOMINI MCLXXXV.

ANNO 1185.

URbanus III. Mediolanenſis, Lambertus Cribellus anteà vocatus, Joannis Cribelli filius, Eccleſiæ Mediolanenſis Archidiaconus, mox Presbyter Cardinalis ab Alexandro III. factus, creatus Veronæ 7. Kal. Decembris, & coronatus 8. Kalend. Jan. 1185. Sedit annum 1. menſes 10. dies 25. Creavit Cardinales duos. Obiit Ferrariæ 14. Kalend. Novembris, anno 1187. cujus corpus in Cathedrali Eccleſia Ferrarienſi ſepultum eſt. Vacavit ſedes diem unum.

I.

Approbatio Ordinis Fratrum Cruciferorum, in Hoſpitali Civitatis Bononiæ.

Hunc Ordinem à B. Cleto inſtitutum, & ab Alex. III. dadum fuiſſe reformatum, inquit Greg. XIV. inf. in ejus conſt. 13. Romanus. Tom. 2. ubi ipſius privilegia confirmavit, & gratias Ordinum Mendicantium conceſſit. Sed nec d. Alex. III. nec Pij II. qui habitum coloris cavalei eidem Ordini dedit, conſtitutiones, pacto aliquo invenire potui. Reformavit Ordinem Pius V. multis de antiquo ejus ſtatu relatis. ut infrà in ejus conſt. 39. Nihil. Tom. 2. Et ambitum interdixit Clem. XIII. in conſt 109. Quoniam. Tom. 3.

Edita A. D. 1187.

URBANUS EPISCOPUS &c.

Dilectis filiis Ben. Magiſtro & Fratribus Cruciferis, Hoſpitalis Domus Bononienſ. tam præſentibus, quàm futuris, communem vitam ducentibus in perpetuum.

Approbatio Ordinis Cruciferorum, in Eccleſia Hoſpitalis Bononiæ.

CUM Anteceſſor tuus, fili Prior, à prædeceſſore noſtro fel. mem. Alexandro Papa lapidem primarium ad Eccleſiam conſtruendam acceperit, in territorio Bononienſi ubi domus veſtra nunc conſtructa dignoſcitur, nos veſtris poſtulationibus inducti, eamdem Eccleſiam in qua divino eſtis & pauperum obſequio mancipati, in jus & proprietatem B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona, eadem Eccleſia veſtra cum hoſpitali in præſentiarum, juſtè & cannonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfatum hoſpitale, & Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis.

Exemptio à ſolutione decimarum.

§. 1. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus, vel ſumptibus colitis, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Licentia recipiendi ad Relig. Attende conſtit. 71. Six. 5. Cum de.

§. 2. Liceat quoque vobis perſonas liberas, & abſolutas, è ſæculo fugientes, ad converſionem & pauperum Chriſti ſervitium recipere, & eas abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio moleſtandi Fratres Cruciferos.

§. 3. Inhibemus autem ne aliqua Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, in domum veſtram quemquam intrudere, aut aliquem fratrum veſtrorum de ipſa domo audeat ejicere violenter. Clerici etiam, qui ad domos veſtras ordinati fuerint, & aſſumpti, nulli alii quam tibi fili Prior, præſtare obedientiam compellantur. Prohibemus inſuper ne cui liceat vos, aut domos veſtras interdicto, vel excommunicationi, ſine manifeſta & rationabili cauſa, & legitima citatione ſubjicere. Præſenti pagina decernentes, ut nullus Eccleſiarum Prælatus à domibus veſtris quicquam exigere, præter libram ceræ, audeat, vel etiam extorquere. Salvis cenſibus illis, qui nunc in quibuſdam domibus veſtris conſtituti ſunt de conſenſu Epiſcoporum annuatim percipiendi.

Licentia fabricandi Cœmeteria, &c. Ad hoc attende conſt. 99. Clem. 8. Quoniam.

§. 4. Nihilominus etiam vobis duximus indulgendum, ut in domibus veſtris, ubi tot fratres aſſiduè commorantur, quibus ſit Eccleſia neceſſaria, liceat vobis Oratoria erigere, & Cœmeteria ſabricare. Quorum ſepulturam liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Chriſma, & alia Sacramenta ab Epiſcopis recipiendi.

§. 5. Chriſma quoque, Oleum ſanctum, Dedicationes Eccleſiarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros fuerint ordines promovendi, & cætera Eccleſiaſtica Sacramenta à quocumque malueritis Catholico recipiatis Epiſcopo, qui noſtra fulta auctoritate, quod poſtulatur impendat.

Annuæ præſtationis deſignatio, pro Sede Apoſt.

§. 6. Ad indicium autem quod eadem domus veſtra, ſpecialiter B. Petri juris exiſtat, duodecim imperiales nobis noſtriſque ſucceſſoribus annis ſingulis perſolvatis.

Sanctio pœnalis in perturbatores.

§. 7. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat præfatam Eccleſiam, & hoſpitale temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare. Sed omnia integrè conſerventur, eorum pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione cõceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica, ſæculariſve perſona, hanc noſtræ conſtitur. paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò, tertiove commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reumque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à Sacratiſſimo corpore, ac ſanguine Dei, & Domini Redemptoris Noſtri JESU Chriſti aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Benedictio in benefactores.

§. 8. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini Noſtri JESU Chriſti, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia pacis inveniant. Amen.

Ad te Domine levavi animam meam.

PP. ſubſcriptio.

Ego Urbanus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus.

Cardd. ſubſcriptiones.

Ego Henricus Albanenſis Epiſcopus.
Ego Paulus Præneſtinus Epiſcopus.
Ego Theobaldus Hoſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Petrus Presb. Card. tit. S. Suſannæ.
Ego Laborans Presbyter Cardinalis S. Mariæ Trans Tiberim tit. S. Caliſti.
Ego Pandulphus Presb. Card. tit. XII. Apoſtolorum.
Ego Melior Presb. Card. SS Joannis & Pauli tit. Pamachij.
Ego Adelardus tit. S. Marcelli Presb. Card.
Ego Jac. Diac. Card. S. Mariæ in Coſmedin.
Ego Gratianus SS. Coſmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Roland. S. Mariæ in Porticu Diac. Card.
Ego Petrus S. Nicolai in Carcere Tullian. Diac. Card.
Ego Rad. S. Georgij ad Velum aureum Diac. Card.

Dat. Veronæ per manum Moyſi Lateranenſis Canonici,

Digitized by Google

novici, Viceagentis Cancellariæ, 7. Kalend. Aprilis, Indictione quinta, Incarnationis Dominicæ Anno 1187. Pontificatus, verò D. Urbani Papæ III. Anno Secundo.

GREGORIUS OCTAVUS PONT. CLXXV.

ANNO DOMINI MCLXXXVII.

Anno 1187. GRegorius VIII. Beneventanus, Albertus anteà dictus, Sertorii à Mota alias Spadrionis filius, Monachus Ordinis S. Benedicti, Vigeſimus Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis tit. S. Laurentii in Lucina, creatus Ferrariæ 13. Kalend. & coronatus 8. Kalend. Novembris 1187. Sedit Menſem unum, dies 27. Non creavit Cardinales. Obiit Piſis 18. Kalen. Januarii 1187. & in Cathedrali Eccleſia Piſana ſepultus eſt. Vacavit ſedes dies 20.

Indictio belli, & Cruciatæ pro recuperatione Terræ Sanctæ Hieruſalem, cum indultis, & indulgentiis pro Crucesignatis ad illud proficiſcentibus. Et cum præcepto jejunii hac de cauſa ſervandi.

Simile bellum indixit Urban. II. & ſeq. anno ſub Cœleſtino I. liberata fuit Hieruſalem Anno 1099. Et cum Saladinus Paganorum Dux hoc anno 1187. eam expugnaſſet, ſæpius tentata fuit poſteà ejus recuperatio, ut hic legitur, & in conſtitut. 12. Innoc. 3. Ad liberandam.

Prout anteà de ejus defenſione egerat Eugenius 3. hic ſup. in ejus conſt. 3. Quantum pag. 37. Et tandem pro ejus recuperatione generale Concilium Vienneuſe convocavit Clemens V. infrà in ejus conſt. 1. Regnans.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1187. *Servus Servorum Dei. Univerſis Chriſti fidelibus ad quos litteræ iſtæ pervenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Excidium Hieruſalem lacrymosè recenſet.

§. 1. AUdita tremendi ſeveritate Judicii, quod ſuper terram Hieruſalem divina manus exercuit, tanto ſomus Nos & fratres noſtri horrore confuſi, tantiſque afflicti doloribus, ut non facilè nobis occurreret, quid agere, aut quid facere deberemus, niſi quod Pſalmiſta deplorat, & dicit: Deus venerunt gentes in hæreditatem tuam, inquinaverunt Templum ſanctum tuum, poſuerunt Hieruſalem in pomorum cuſtodiam, carnes Sanctorum tuorum beſtiis terræ, & eſcas volatilibus cœli &c. Ex occaſione quippe diſſenſionis, quæ malitia hominum ex ſuggeſtione diaboli facta eſt nuper in terra, acceſſit Saladinus cum multitudine armatorum ad partes illas, & occurrentibus eis Rege, & Epiſcopis, Templariis, & Hoſpitalariis, Baronibus ac multis cũ populo terræ, & Cruce Dominica (per quam ex memoria & fide paſſionis Chriſti qui pependit, & genus humanum redemit, certum ſolebat eſſe tutamen, & contra Paganorum incurſus deſiderata defenſio) facta congreſſione inter eos, & ſuperata parte noſtrorum, capta eſt Crux Dominica, trucidati Epiſcopi, captus eſt Rex, & univerſi ferè aut occiſi gladio, aut hoſtilibus manibus deprehenſi, ita ut pauciſſimi per fugam dicantur elapſi, ipſi quoque Templarii, & Hoſpitalarii in ejus oculis decollati. Superato autem exercitu, qualiter ſubſequenter invaſerint & rapuerint univerſa, ita ut non niſi pauca loca remanſiſſe dicantur, quæ in eorum non advenerint poteſtatem, non credimus noſtris litteris explicandum. Nos autem licet cum Propheta dicere habeamus; Quis det capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo nocte ac die interfectos populi mei; Non tamen adeò nos dejicere debemus, ut in diffidentiam decidamus, & credamus Deum ita populo ſuo iratum, ut quod, communiter faciente multitudine peccatorum fieri permiſit iratus, non citò per miſericordiam pœnitentia placatus alleviet, & poſt lacrymationem & fletum, exultationem inducat. Quiſquis ſanè in tanta lugendi materia ſi non corpore, ſaltem corde non lugeat, non tantum fidei Chriſtianæ (quæ cum omnibus dolentibus docet eſſe dolendum) ſed ipſius & humanitatis noſtræ oblitus, cùm ex ipſa periculi magnitudine, ac feritate barbarica, Chriſtianorum ſanguinem ſitiente, ac totam ſuam in hoc apponente virtutem, ut prophanare ſancta, & titulum Dei valeant auferre de terra, quod nos tacemus, diſcretos quiſque valeat æſtimare. Sanè cum Prophetæ toto prius ſtudio laboraverunt, poſtmodum Apoſtoli & ſequaces eorum, ut divinus cultus eſſet in terra illa, & ad omnia climata Mundi ex ea deflueret, immò quod maximum & ineffabile eſt, Deus qui voluit incarnari, per quem facta ſunt univerſa, per ineffabilem ſapientiam, & incomprehenſibilem miſericordiam ſuam, per infirmitatem carnis, eſuriem, ſitim, Crucem, & mortem, & reſurrectionem, ſalutem noſtram ibi voluit operari, juxta quod dicitur: Qui operatus eſt ſalutem in medio terræ, per ſe ipſum ad hoc dignatus eſt laborare, nec lingua dicere, nec ſenſus cogitare poteſt, quantum nobis, & univerſo dolendum ſit populo Chriſtiano, quod id nunc perpeſſa eſt terra illa, quod ſub veteri populo legitur pertuliſſe. Nos autem credere non debemus, quòd ex injuſtitia Judicis ferientis, ſed ex iniquitate potius populi delinquentis, iſta promoverunt, cùm legamus, quod quando populus convertebatur ad Dominum, perſequebatur unus mille, & duo fugabat decem millia; immò ipſo populo quieſcente, exercitum Sennacherib Angelica manu conſumptum. Sed & terra illa devoravit habitatores ſuos, nec diu habere quietum ſtatum, nec tranſgreſſores legis divinæ potuit retinere, doctrinam & exemplum tribuens illis, qui ad cæleſtem Hieruſalem intenderent, quod non poſſunt ad eam niſi per exercitium boni operis, & per tentationes plurimas pervenire. Potuerunt aut iſta timeri jampridem, quando Arroaſſa & alia terra in poteſtatem tranſiit Paganorum, & fuiſſet benè proviſum, ſi populus qui remanſit ad pœnitentiá rediiſſet, & Deum quem prævaricatione offenderat converſione placaſſet. Nec enim ſubitò venit ira ejus, ſed & ultionem differt, & tempus tribuit pœnitenti. tandem verò qui in miſericordia judicium non amittit, vindictam ſuam, ad pœnam tranſgredientium & cautelam ſalvandorum exercet.

Hortatur Chriſti fideles ad puriorem vitam, & ad recuperationem Terræ Sanctæ.

§. 2. Portò nos, qui in tanta terræ illius contritione, non ſolùm peccatum habitatorum illius, ſed & noſtrum & totius populi Chriſtiani debemus attendere, ac vereri ne quod reliquum eſt illius terræ depereat, & in alias etiam poteſtas eorum deſæviat regiones, cum ex omnibus partibus inter Reges & Principes, Civitates & Civitates, diſſenſiones audiamus, & ſcandala, & lugere cum Propheta, & dicere valeamus: Non eſt veritas, non eſt ſcientia Dei in terra, mendacium, homicidium, & adulterium mundaverunt, & ſanguis ſanguinẽ tetigit. Unde hoc univerſis & cogitandum imminet & agendum, ut peccata noſtra caſtigatione voluntaria emendantes, per pœnitentiam & opera pietatis convertamur ad Dominum Deum noſtrum, & in nobis primò quod malè geſſimus emendemus; deinde feritatem & malitiam hoſtium attendamus, & quod illi contra Deum attentare non timent, nos pro Deo agere nullatenus hæſitemus. Cogitate itaque filii, qualiter in hunc mundum veniſtis, & qualiter exituri eſtis, & qualiter tranſeant univerſa, & pariter tranſeatis & vos, ac pœnitendi, ac benè agendi tempus quantum ſpectat ad vos, cum gratiarum actione recipite, & date veſtra, date poſt vos ipſos, quia non eſtis ex vobis, nec quicquam à vobis habetis, qui nec pulicem unum poteſtis facere ſuper terram. Nec dicimus dimittite, ſed præmittite cæleſte horreum, quæ habetis, & deponite apud eum, apud quem ærugo ea non demolitur, aut tinea nec fures effodiunt, & furantur, laborantes ad recuperationem Terræ illius in qua pro ſalute noſtra veritas de terra orta eſt & ſuſtinere pro nobis Crucis patibulum non deſpexit, & no-

lice ad locrum, vel gloriam temporalem attendere, ſed voluntatem Dei, qui pro fratribus animas in ſe ipſo docuit eſſe pouendas, & ei veſtras commendare divitias, quas ſive volentes ſive nolentes, neſcitis taudem quibus hæredibus ſitis relicturi. Non eſt equidem novum, quòd terra illa judicio divino percutitur, ſed nec inſolitum, ut flagellata, & caſtigata, miſericordiam conſequatur. Poterat Dominus quidem ſola eam voluntate ſervare, ſed non habemus ei dicere cur ita fecerit, voluit enim forſitan experiri, & in uotitiam ducere aliorum, ſi quis ſit intelligens, aut requirens Deum, qui oblatum ſibi pœnitentiæ tempus, hilariter amplectatur, & animam ponendo pro fratribus, conſumetur in brevi, & compleat tempora multa. Attendite qualiter Machabæi zelo divinæ legis accenſi pro fratribus liberandis extrema quæque pericula ſunt experti, & noo ſolùm ſubſtantias, ſed & perſonas pro fratrum docuerint ſalute ponendas, & hortantes ſe ipſos, atque dicentes: Accingimini, & eſtote filii potentis, quoniam melius eſt nobis mori in bello, quàm videre mala gentis noſtræ, & ſanctorum. Et quidem illi ſub una conſtituti lege fuerunt, vos per incarnationem Domini Noſtri JESU CHRISTI ad lucem veritatis adducti, & multis exemplis inſtructi Sanctorum ſine trepidatione aliqua faciatis, & non timeatis dare terrena, & pauca, & breviter duratura, quibus illa bona promiſſa ſunt, & repoſita, quæ nec oculus vidit, nec auris audivit, nec io cor hominis aſcendunt, & de quibus dicit Apoſtolus, quòd non ſunt condignæ paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in unbis.

Indulgentias illis elargitur.

§. 3. Eis autem, qui corde contrito, & humiliato ſpiritu, itineris hujus laborem aſſumpſerint, & in pœnitentia peccatorum, & fide recta deceſſerint, plenam ſuorum criminum indulgentiam, & vitam pollicemur æternam. Sivè autem ſupervixerint, ſivè mortui fuerint, de omnibus peccatis ſuis, de quibus rectam confeſſionem fecerint, impoſitæ ſatisfactionis relaxationem, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Apoſtolorum Petri & Pauli auctoritate & noſtra, ſe ooverint habituros.

Eorumque bona, & familias ſub protectione Sedis Apoſtolicæ recipit.

§. 4. Bona quoque ipſorum, ea quo Crucem acceperint, cum ſuis familiis, ſub S. R. E. nec non & Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ Dei protectione conſiſtant.

Litibus recepta Cruce vexari prohibet.

§. 5. Et nullam de his quæ in ſuſceptione Crucis quietè poſſederunt, donec de ipſorum reditu, vel obitu certiſſimè cognoſcatur, ſuſtineant quæſtionem, ſed bona eorum integra interim maneant, & quieta.

Uſurarum onus tollit.

§. 6. Ad dandas quoque uſuras, ſi tenentur alicui, non cogantur.

Oſtentationem, & laſciviam vetat.

§. 7. Nec eant in veſtibus pretioſis, & cum canibus. ſive avibus, aut aliis quæ oſtentationi potius & laſciviæ, quam neceſſariis videantur uſibus deſervire, ſed in modeſto apparatu, & habitu, in quo pœnitentiam potius agere, quàm inanem affectare gloriam videantur.

D.P.A. 1. die 29. Octob.

Dat. Ferratiæ 4. Kal. Novemb. Indictione 6.

Sequitur indictia jejunii ſervandi ad pacandam Dei iram, pro recuperatione Hierusalem.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1187.

Servus Servorum Dei. Univerſis Chriſti fidelibus, ad quos litteræ iſtæ pervenerint, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

NUnquam melius ſuperni Judicis ira pacatur, quàm cùm ex mandato ipſios, carnalia in oobis deſideria extinguontur.

Indictio jejunii qualibet ſexta feria ad quinquennium.

§. 1. Proinde quia Hieroſolymitanæ terræ diſcrimen, quod irruentibus Saracenis nuper evenit, ea peccato maximè habitatorum terræ, & torius populi Chriſtiani accidiſſe noo dubitamus, Nos de fratrum noſtrorum communi conſilio, multis Epiſcopis approbantibus, ſtatuimos, ut omnes uſque ad quinquennium, ſalutem per omnes ſextas ferias in cibo Quadrageſimali jejunetur.

Miſſa decantanda ad Nonam ab Adventu uſque ad Natale Domini.

§. 2. Et Miſſa obi cautanda fuerit, ad Nonam cantetur, quod ab Adventu Domini uſque ad Natale Domini ſtatuimus obſervandum.

Abſtinentia à carnibus Feria 4. & Sabbato.

§. 3. Feria verò quarta, & Sabbato, omnes Indifferenter, qui benè valent, à carnibus abſtineant.

Et etiam Feria 2. pro ipſo Papa, & Cardinalibus.

§. 4. Nos autem, & fratres noſtri, in ſecunda quoque Feria, uobis & familiis uoſtris uſum carnis ioterdicimus, oiſi fortè, aut infirmitas, aut magna ſolemnitas, vel alia evidens cauſa viſa fuerit impedire.

Ad pacandam Dei iram.

§. 5. Speraotes quod ſic vobis ignoſcet Dominus, & relinquet poſt ſe benedictionem.

Tranſgreſſor d. jejunii dicitur prævaricator jejunii Quadrag.

§. 6. Hoc igitur adeò ſtatuimos obſervandum, ut quicumque tranſgreſſor extiterit, quaſi prævaricator Quadrageſimalis jejunii habeatur.

D.P.A. 1. die 28. Octob.

Dat. Ferrariæ, 4. Kal. Novemb.

CLEMENS TERTIUS PONT. CLXXVI. ANNO DOMINI MCLXXXVIII.

ANNO 1188.

CLemens III. Romanus, de Familia Regionis Pineæ, quæ Scholaris vocabatur, patre Joanne, Paulus anteà vocatus, Epiſcopus Cardinalis Prænestinus, creatus Piſis in Cathedrali Eccleſia 8. Idus Januarii, die Epiphaniæ, & ſequenti die coronatus, anno 1188. Sedit annos 3. menſes 2. dies 20. Creavit Card. 22. Obiit Romæ 8. Aprilis 1191. Sepultus in Baſilica Conſtantiniana ante Chorum antiquum Canonicorum. Vacavit ſedes dies tres.

COELESTINUS TERTIUS. PONT. CLXXVII. ANNO DOMINI MCXCI.

ANNO 1191.

COelcſtinus III Romanus, Hyacintus anteà vocatus, Petri de Bubonibus filius. S. R. E. Diaconus Cardinalis tit. S. Mariæ in Coſmedin, creatus, & conſecratus Romæ 4. Kalend. Aprilis, anno 1191. Sedit annos ſex, menſes novem, dies 11. Creavit Cardinales 11. Obiit Romæ 6. Idus Januarii 1198. Corpus ejus in Baſilica S. Salvatoris juxta aram S. Salonini ſepultum eſt. Non vacavit ſedes.

I.

Canonizatio S. Ubaldi Epiſcopi Eugubini, ejusque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtivitatis pro die 16. menſis Maji.

Hjus Sancti feſtivitatem renovavit Paul. V. in ejus conſt. 7. Ex injuncto. Tom. 3. fol 207.

COELESTINUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1191.

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri B. Epiſcopo, & dilectis filiis B. Priori, Clera, & Popula Eugubino. Salutem & Apoſtolicam benedictianem.

Ubaldus religioſam vitam duxit, & miraculis claruit.

BEnedictus Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, qui ſecundùm multitudinem miſerationum ſuarum, illis qui natura fuerant filii iræ, ſpiritum adoptionis, in quo clamamus Abba Pater, indulget. Et homines ex lutea materia conſtitutos, in conſortium Angelorum & gloriam, ſua pietate, aſſumit, Sicut factum eſt temporibus noſtris de ſanctæ recordat. Ubaldo Pontifice veſtro. Qui cum pius & juſtus, dum in carne viveret, haberetur, poſt tranſitum, à vicinis & longè poſitis, propter miracula quæ per merita ejus operatus eſt Deus, Sanctus meruit extimari. Impletum eſt in ipſo, quod Prophera dixit in Pſalmo, Pro patribus tuis nati ſunt tibi filii, conſtitues eos

Principes ſuper omnem terram. Memores erant nominis tui Domine. Tu autem frater Epiſcope, apud Sedem Apoſtolicam conſtitutus, opportune, & importune in humilitate qua decuit, inſtitiſti, ut memoriam prædicti Pontificis canonizare, & ipſum adſcribere Sanctorum Catalogo auctoritate Apoſtolica deberemus, conſideratione habita ad religioſam vitam ipſius, & ad multa miracula, quæ per eum poſtquam migravit à ſæculo, Omnipotens dignatus eſt operari.

Et ideò in SS. Confeſſorũ Catalogo aſcribitur.

§. 1. Nos verò opus iſtud intuentes ſenſum, & intelligentias noſtras excedere, quia potius eſt divini judicii, quam humani, cùm ipſe ſolus plenè noverit, qui ſunt ejus; ſuſpendimus deſiderium tuum aliquandiu, ut nobis & fratribus noſtris, quid potius agendum eſſet, Spiritus Sancti gratia revelaret. Tua igitur tandem pia ſupplicatione inducti, & multorum Epiſcoporum, & aliorum teſtimoniis inclinati, non de propriis meritis, ſed de miſericordia Creatoris potiſſimum confidentes, de communi Fratrum conſilio acquievimus votis veſtris. Et canonizantes prædictum Sanctum, auctoritate BB. Apoſtolorum Petri & Pauli, qua fungimur, licet immeriti, decrevimus, ut feſtum tranſitus ipſius, ſicut beatiſſimi Confeſſoris apud vos perpetuò habeatur.

Feſtumque pro die 16. Maii celebrari præcipitur.

§. 2. Quapropter Univerſitatem veſtram monemus & exhortamur in Domino, quatenus non in vacuum gratiam iſtam recipiatis, ſed exemplo B. Viri renovemini ſpiritu mentis veſtræ, & in reverentia Dei, & prædicti Sancti, & omnium aliorum, ferventiores ſolito exiſtatis. Et feſtum ejus, XVII. Kalen. Junii hilatiter annis ſingulis celebrantes, ſolicitè operemini, quòd veſtra circa divinum cultum devotio profeciſſe merito videatur. Et alii de facto veſtro exemplum profectus aſſumant, & ipſe veſtris motus precibus, pro totius Eccleſiæ ſtatu, apud Omnipotentem Dominum intercedat.

D. P. A. 1. die 4. Martii.

Dat. Laterani IV. Nonas Martii 1191. Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Joannis Gualberti Abbatis & Inſtitutoris Congregationis Vallis Umbroſæ Monacorum Ordinis S. Benedicti, ejuſque relatio in numero Sanctorum Confeſſorum.

Commemorat Sancta R. E. hunc Sanctum Confeſſorem die 12. menſis Julii.

De Congregatione autem Monacorum Vallis Umbroſæ, notavi ſup. in conſt. 1. Urb. II. Cum univerſis, fol. 29.

Edita A. D. 1193.

COELESTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Abbati & Conventui Vallis Umbroſæ. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Prooemium.

GLorioſus Deus in ſanctis ſuis, & in majeſtate mirabilis, miniſtros ſuos, qui ſibi veraciter & ſincerè miniſtrant, non ſolùm immarceſcibili bravio, & æterno remunerat, verùm etiam in præſenti vita per exhibitionem plurium miraculorum, commendabiles reddit, & ſecundùm propheticum verbum, eos facit in æterna eſſe memoria, & ab omnibus celebriter venerari. Nec enim quiſquam catholicus ambigit, cùm & hoc Scriptura Sacra teſtetur, quod in ſanctis ſuis laudatur Dominus, & qui honorat eos, ipſum Dominum prorſus honorat; ipſo atteſtante, qui dicit, qui vos honorat, me honorat, & qui vos recipit, me recipit. Et item, quod uni ex meis minimis feciſtis, mihi feciſtis. Et quidem rationi conſentaneum eſſe probatur, ut quandoquidem Omnipotens Pater, Filii ſui cohæredes, eo quo ipſum honore voluit inſigniri, ipſo orante, & dicente. Volo Pater, ut ubi ego ſum, illic ſit & miniſter meus. Et rurſum, ſi quis mihi miniſtraverit, honorificabit eum Pater meus, qui in cœlis eſt. Homines qui ex lutea materia ſunt, ipſius memoriam celebrent & venerentur in terris, cujus nomen creditur ſcriptum eſſe in cœlis.

Supplicatio Congregationis Vallis Umbroſæ pro Canonizatione Joannis Gualberti ejus primi Abbatis.

§. 1. Hac nimirum conſideratione inducti, cùm preces dilectorũ filiorum noſtrorum Georgii Abbatis, & Conventus Paſſinianenſis Monaſterii, veſtrumque teſtimonium recepiſſemus & literas, & inclitæ recordationis Joannẽ quondam Abbatem Vallis Umbroſanæ Congregationis inſtitutorem, qui creatoris ſui ſervus prudens extitit, & fidelis, & familiæ ſibi commiſſæ in tempore tritici menſuram impendit: & quem quia fuit ſuper pauca fidelis, poſt obitũ ſuum ſuper multa dominus ipſe conſtituit, & multis miraculorum privilegiis inſignivit, iſtis etiam temporibus, ut dicitur inceſſanter illuſtrat, ſanctorum Catalogo annumerare, & conſociare vellemus.

Canonizatio ejuſdem prævia hujus Pontificis verificatione de Sanctitate & miraculis ſuis.

§. 1. Viſum itaque eſt nobis, & communi conſilio fratrum inſedit, & vicinorum Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ, deberemus de converſatione ejuſdem boni viri, & miraculis, teſtimonia præſtolari. Demum verò cum Epiſcoporum, Abbatum, Priorum, Archidiaconorum, Plebanorum, Præpoſitorum, Eccleſiaſticorum, & Monaſticorum Conventuum, atque aliorum, ſuper ejuſdem miniſtri JESU CHRISTI, vita & converſatione, atque miraculis recepiſſemus teſtimonia & preces, ſuper canonizando eodem, fratrum noſtrorum cõvenientia requiſita & habita, referentes gratias Creatori, qui Eccleſiã ſuam ſemper nova prole multiplicat, & tàm roſarum, quàm liliorum flore decorat, prænominatum B. Joannem canonizavimus, & numero Confeſſorum CHRISTI decrevimus adjungendum, Confeſſorum omnium Regẽ prece humili depoſcentes, ut ejuſdem Confeſſoris, qui ſibi propter lucidas & conſpicuas placuit actiones, precibus & meritis recolendis, ab inſtantibus periculis eruamur, & in noſtris neceſſitatibus ipſius patrocinium ſentiamus.

Juſſio celebrandi ejus feſtivitatem die 1. Oct. Scias Cle. & juſſiſſe eam fieri die 12 Julii ut in rub. hic dixi.

§. 3. Veſtræ itaque devotioni per Apoſtolica ſcripta mandamus atque præcipimus, quatenus de tanti Patroni ſuffragio, quem genuit & nutrivit ipſa Italia ſpiritualiter gratulemini, & ejus memoriã certo die inter alios Confeſſores veneratione celebri recolatis, ipſius feſtivitatem colere ſtudeatis, in eo divinam omnipotentiam exaltantes. Si enim atteſtante voce Dominica, Deum diligere comprobatur, qui mandata ejus obſervat, à fructibus prænominati Sancti viri cognoſcitur, quòd apud Deum poſſit & debeat pro peccatoribus efficaciter exaudiri. Qui Evangelicæ prædicationis, non ſurdus auditor, mundi gaudia, tanquam ſtercora reputans dereliquit, & ſequens CHRISTI veſtigia, non ſolùm in veſtro Monaſterio monaſticam Religionem inſtituit, verùm etiam ſeptem Monaſteria fabricavit, & ad ultimum Paſſinianenſe Monaſterium reparans, in eo præſentem vitam laudabili deceſſu finivit.

Relatio miraculi de inclinatione Crucifixi.

§. 4 Illud tamen inter ejus miracula primum & præcipuum invenitur, quòd pro quodam opere miſericordiæ cuidam in ſe delinquenti, ante ipſum in modum Crucis proſtrato, provide & clementer exhibito, Imago Crucifixi, ei adhuc in ſæcolari militia exiſtenti, caput dicitur inclinaſſe.

D. P. A. 3. die 6. Octob.

Dat. Laterani ſecundo Non. Octobris, Pontificatus noſtri Anno tertio.

III.

Approbatio Congregationis Monacorum Montis Virginis, Ordinis S Benedicti.

Exemptiones & privilegia hujus Congregationis, vide infrà in hoc Tomo I. conſt. 6. Urb. IV. Eccleſia, & Six. V. conſt. 85. Dudum. Tom. 2.

Edita An. D. 1197.

COELESTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Gabrieli, Abbati Monaſterii S. Mariæ Montis Virginis, ejuſque Monacis tàm præſentibus, quam futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

REligioſam vitã eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium; ne fortè cujuslibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat.

Suſceptio Monaſterii ſub protectione Sedis Apoſtol.

§. 1. Eapropter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuentes, præfatũ Monaſterium Sanctæ DEI Genitricis, & Virginis

Digitized by Google

MARIÆ de Monte Vitgine, in quo divino eſtis mancipati obſequio, ad exemplar Prædeceſſorũ noſtrorum fœl. rec. Alexandri iij. & Lutij iij Rumanorum Pontificum, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus,

Juſſio obſervantiæ Regulæ S. Bened.

§. 1. In primis ſiquidem ſtatuentes, ut ordo Monaſticus, qui ſecundum Dominum, & B. Benedicti regulam, in eodem Monaſterio eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Licentia obtinendi, & retinendi bona.

§. 3. Propterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Monaſterium in præſentiarũ juſtè, & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largirione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante Domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

Enunciatio bonorum quæ nunc poſſidet.
Alias vidi ſimiles approbationes & bonorum ſpecificationes, hanc tamen Bullam uti antiquiorem ponere conceſſum fuit.

§. 4. Locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Ecclesiam S. Juliani, cum Hoſpitali in Territorio Avellini, & in eodem Territorio terras, vineas, caſtaneta, & hortos. In Territorio Caſtri Submõtis, terras, vineas & caſtaneta. Caſtrum Mercuriani cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſias S. Nicolai, & S. Baſilii. Eccleſiã Sanctæ Margaritæ tàm in oblationibus, quam in poſſeſſionibus. In tenimento Avellini Eccleſias Sancti Marci, & S. Damiani. Quicquid juris habetis in Eccleſia S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones quas ibi habetis in eodem tenimento. Poſſeſſiones, quas habetis in Monte Forti. In tenimento Attipaldæ Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Agello, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. Homines, & alias poſſeſſiones, quas habetis in Candida. Poſſeſſiones quas habetis in Crypta. In Territorio Cicalæ Eccleſiam S. Mariæ de Pleſco, & homines, & poſſeſſiones, quas ibi habetis. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in caſali Baiani. In tenimẽto Palmæ, Eccleſiã Sanctæ Crucis, & homines, molendinum, & alias poſſeſſiones quas ibi habetis. In tenimento Sancti Severini, Eccleſiam S. Andreæ, homines, molendinum, & alias poſſeſſiones quas ibidem habetis. Homines, & poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montorii. Domos & poſſeſſiones, quas habetis in Salerno. Poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Averſæ, & in caſale Caſecimiani. Poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Theani. Poſſeſſiones quas habetis in tenimento Capuæ. Poſſeſſiones quas habetis in tenimẽto Montis Fuſculi. Eccleſiam S. Joannis, Eccleſiam Sanctæ Mariæ, & Eccleſiam S Bartholomæi cum hominibus & poſſeſſionibus quas ibidem habetis. Homines, molendinum & alias poſſeſſiones quas habetis in tenimento Tuphi. Poſſeſſiones quas habetis in tenimento Argentii. Poſſeſſiones quas habetis in Limatula. Homines, & poſſeſſiones quas habetis in tenimento Parolifii. Homines, domos, & poſſeſſiones quas habetis in Caſtro Cervinariæ. In Beneventana Civitate Eccl. Beatorum Apoſtolorum Philippi, & Jacobi, domos, vineas, & alia tenimenta quæ ibidem habetis. Eccl. S. Mariæ de Petra Pollicina cum hominibus, & pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. Eccleſiam S. Petri à Palmaria cum pertinentiis ſuis, & alia tenimenta, quæ ibidem habetis. In tenimento Lapiſii Eccleſiam S. Marthæ, & homines, & poſſeſſiones quas ibidem habetis. In tenimento Tauraſis molendinum & alias poſſeſſiones. In tenimento Frequenti, Eccleſiam S. Nicolai, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In tenimento Vici, Eccleſiam S. Joannis: homines, molendinum, & balcatoria, & alias poſſeſſiones. In tenimento Biſacciæ Eccleſiam S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Aſculano, Eccl. S. Petri, & alias poſſeſſiones. In tenimento Amandi, Eccl. S. Mariæ, & Eccleſiam S. Marci, & alias poſſeſſiones, domos, videlicet & vineas. In Maula Denteticii, Eccleſiam S. Mariæ, & alias poſſeſſiones. In Caſtello magno Eccleſiam S. Chriſtophori, & alias poſſeſſiones. Homines, molendinum, & alias poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Montellæ, & in Civitate Trojana. Domum, vineas, & terras, in loco, qui dicitur Sclavi. Eccleſiam Sancti Mauri, cum poſſeſſionibus, quas ibidem habetis. In tenimento Celentiæ, Eccleſiã Sancti Spiritus, cum omnibus pertinentiis ſuis. In tenimento Maſſæ Eccleſiam S. Honuphrii, cum molendinis, vineis, & aliis poſſeſſionibus, & cum omnibus pertinentiis. In tenimento Cornetii Eccleſiam Sancti Heliæ, domos, vineas, & alias poſſeſſiones quas ibidem habetis. Poſſeſſiones, quas habetis in tenimento Dianæ. In tenimento Turbiæ Eccleſias S Margaritæ, & S. Mariæ de Olivis, molendinum, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento Sancti Clerici Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Angelis, homines, vineas, & alias poſſeſſiones, Eccleſiam S. Mariæ de Fontibus, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibi habetis. In tenimento Albani, & Tricarici, Eccleſiam S. Leonis, Chriſtophori, atque Iconii, domos, vineas, & poſſeſſiones. Eccleſiam S. Helenæ, cum vineis, & aliis poſſeſſionibus: Eccleſiam S. Martini cum poſſeſſionibus ſuis. In Caſtro S. Agathæ de Apulia domos, molendinum, olivetum, vineas, & alias poſſeſſiones, quas ibidem habetis. In Caſtro Cryptæ domos, & alias poſſeſſiones. In Civitate Ariani domos, vineas, & alias poſſeſſiones. Eccleſiam S. Sylveſtri, in tenimento Frequenti. In tenimento Rocchæ Sancti Felicis, Eccleſiam S. Cæſarii, & Eccleſiam Sancti Nicolai, & homines, & poſſeſſiones, quas ibidem habetis.

Exemptio à decimis.

§ 5. Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum nullus à vobis decimas exigere, aut extorquere præſumat.

Licentia recipiendi venientes ad Ordinem.

§. 6. Liceat quoque vobis clericos vel laicos, liberos & abſolutos è ſæculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio diſcedendi ab eo.

§. 7. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro profeſſionem, fas ſit abſque ſui Abbatis licentia de eodem loco diſcedere, diſcedentem verò abſque comuniũ literarum veſtrarum cautione nullus audeat retinere.

Indultum per tempora interdicti.
Vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6.

§. 8. Cum autem generale Interdictum terræ fuerit, liceat vobis clauſis januis, excluſis excommunicatis, & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare.

Eccleſiaſticaque Sacramenta ab Epiſcopo recipiendi.

§. 9. Chriſma verò, oleum ſanctum, conſecrationes altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes clericorum qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta à Diœceſano ſuſcipietis, ſiquidem catholicus fuerit, & gratiam atque communionem Apoſtolicæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate qualibet exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatis impendant.

Mortuos ſepeliendi.
Vide etiam infra Bull. 24. Leo. X. Dum intra fol. 581.

§. 10. Libertatem quoque quam in donatione Eccleſiarum veſtrarum, & receptionem mortuorum ad ſepulturam bonæ memoriæ Joannes Avellinenſis Epiſcopus, cum ſuorum clericorum aſſenſu rationali diſpoſitione conceſſit, nos etiam auctoritate Apoſtolica confirmamus, & firmã in poſterum decernimus permanere. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi forte excommunicati, vel interdicti ſint, nullus obſiſtat, ſalva videlicet juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Abbatemque eligendi.
Vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 6.

§. 11. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Abbate, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia ponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars, majoris & ſanioris conſilii, ſecundùm Dei timorem, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum.

Sanctio pœnalis.

§. 12. Decernimus ergo ut nulli omninò hominũ liceat præfatũ Monaſt. temerè perturbare, vel poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione ac

ſuſtentatione conceſſa ſunt, oſibos omnimodis profotura, ſalva ſedis Apoſtolicæ auctoritate, & diœceſani ejus, in quo fueritis, juſtitia. Si qua ergo in futurum Eccleſiaſtica, ſæcularisve perſona hác temerè conſtitutionis paginam ſciens, contra eam venire tentaverit, ſecundò, tertiove commonita, niſi reatom ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honorisque ſui omni tempore careat; reumque ſe divino judicio exiſtere de perperrata iniquitate agnoſcat; & à ſacratiſſimo corpore, ac ſanguine DEI. & Domini Redemptoris noſtri JESU-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, qoatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Perfice greſſus meos in ſemitis tuis.

Papæ ſubſcriptio. *Ego Cœleſtinus Cathol. Eccleſ. Epiſc.*

Cardd. ſubſcriptiones. Ego Octavianus Hoſtien. & Velletren. Epiſcopus.
Ego Petrus Portuen. & S. Ruffinæ Epiſcopus.
Ego Petrus S. Cæciliæ Presb. Card.
Ego Jo. tit. S. Clementis Card. Viterbien. & Tuſc. Epiſc.
Ego Guido Sanctæ Mariæ Trans Tyberim tit. S. Caliſti Presbyter Cardinalis,
Ego Chrant. tit. S. Lauentii in Lucina Presbyter Card.
Ego Jo. tit. S. Priſcæ Presb. Card.
Ego Gratianos Presb. Card.
Ego Gregorius Presb. Card.
Egu Nicolaos Presb. Card.
Ego Berardinus Presb. Card.
Ego Lotharius Presb. Card.
Ego Gregorius Presb. Card.

D.P.A.7. die 4. Novemb. Datum Lateran. per manum Centii S. Luciæ in Orthea Diac. Card. Domini Papæ Camerarii 2. Non. Novemb. Indictione tertia, Incarnationis Dominicæ anno 1197. Pontificatus Domioi Cœleſtin. anno vij.

INNOCENTIUS TERTIUS PONT. CLXXVIII.

ANNO DOMINI MCXCVIII.

ANNO 1198. INnocentius III. ex Civitate Anagniæ, in Provincia Campaniæ, Jo. Lotharius anteà dictus, Tranſimundi de Comitibus Signiæ filius. Canonicus Regularis Lateranenſis, & S. R. E. Diaconus Cardinalis SS. Sergii, & Bachi, Creatus Romæ ſexto Idus Januarii, anno 1198. 8. Kal. Martii conſecratus, & coronatus eſt. Vixit annos 18. menſes 6. dies 9. Creavit Cardinales 39. Obiit Peruſiæ 13. Kal. Auguſti Anno Domini 1216. Corpus ejus in Cathedrali S. Laurentii ſepultum eſt. Vacavit ſedes diem 1.

I. Conſtitutio Regulæ Fratrum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis captivorum.

Hanc regulam mox obſervare cæperunt Fratres dicti Ordinis Reformati, ſeu Diſcalciati in Hiſpania, ut videre eſt infrà in Clem. viij. Conſt. 62. Ad militantis. in Tomo 3. Cæteri verò Fratres obſervans iſtam Regulam non ſimpliciter ut jacet, ſed mitigatam & declaratam inf. in hoc Tomo 1. à Clem. IV. in ſua Conſt. 10. In ordine. fol. 144.

Hunc ordinem approbavit hic idem Pont. in Conſt. 9. Operante. Privilegium quærendi eleemoſynas confirmavit Clem. vij. in Conſt. 7. Gratum. Exemptiones & gratias locorom Ordinis in Provincia Caſtellæ, Legionis, Bethicæ, & Portugalliæ communicavit Paul. iij. inf. in Conſt. 2. Inter. Præclaris Ordinis benedicendi paramenta &c. auctoritatem dedit Greg. xiij. Tom. 2. in Conſt. 31. Eapoſcit. Modum publicandi indulgentias præſcripſit Clem. viij. in Tom. 3. in Conſt. 85. Decet. Fratribuſq; ad converſionem infidelium euntibus &c. privil. conceſſit Paul. V. in Conſt. 40. Ex omnibus. Eſt præterea ſciendum quod in Italia Archiconfraternitas B. Mariæ Conſolationis de Urbe opus ejoſmodi redemptionis exercet ut infrà in Tom. 2. in Conſt. 69. Greg. xiij. Chriſtianæ. Et generaliter huic operi incumbunt etiam Fratres B. Mariæ Redemptionis captivorum, ut inf. in Conſt. 9. Greg. ix. Devotionis. in hoc Tom. 1.

Gratias. Privilegia, & indulta tam ſpiritualia, quàm temporalia conceſſa Ordini, & Fratribus iſtis confirmavit Gregor. xv. in Conſt. 22. Injuncti, infrà in Tom. 3.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1198.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Joanni Miniſtro, & Fratribus Sanctæ Trinitatis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium. OPerante Divinæ diſpoſitionis clementia, in Sedis Apoſtolicæ ſpecula conſtituti, piis debemus affectibus ſuffragari, & eis, cum à caritatis radice procedunt, producere ad effectum, præſertim ubi quod quæritur, JESU CHRISTI eſt, & privatæ communis utilitas anteſertur.

P. Joannes Miniſter inſtitutionem hujus Ordinis Pont. ſignificavit. §. 1. Sanè cum tu dilecte in Chriſto fili, Frater Joannes Miniſter, ad noſtram olim præſentiam acceſſiſſes, & propoſitum tuum, quod ex inſpiratione divina creditur proceſſiſſe, nobis humiliter ſignificare curaſſes, intentionem tuam poſtulans Apoſtolico munimine confirmari.

Quam prævia examinatione hic Pont. confirmat, dando ei regulam hic inſertam. §. 2. Nos, ut deſiderium tuum in Chriſto fundatum (præter quem poni non poteſt ſtabile fundamentum) plenius noſceremus, ad venerabilem fratrem noſtrum Epiſcopum, & dilectum filium Abbatem S. Victoris Pariſien. cum noſtris te duximus literis remittendum: ut per eos, utpote qui deſiderium tuum perfectius noverant, de intentione tua, & intentionis fructu, ac inſtitutione Ordinis, & vivendi modo inſtructi, aſſenſum noſtrum tibi poſſemus ſecurius & efficacius impartiri. Qua igitur (ſicut ex eorum literis cognovimus evidenter) Chriſti lucrum appetere videmini pluſquam veſtrum volentes, ut Apoſtolicum vobis adſit præſidium, Regulam juxta quam vivere debeatis (cujus tenorem dicti Epiſcopus, & Abbas ſuis nobis incluſum literis tranſmiſerunt, com his quæ de diſpoſitione noſtra & petitione tua, fili Miniſter, duximus adjungenda) præſentium vobis, & ſucceſſoribus veſtris auctoritate concedimus, & illibata perpetuo manere ſancimus. Quorum tenorem, ut evidentius exprimamus, inferius duximus annotari.

C A P. I.

De tribus votis nomine Prælati, diviſione bonorum, & redemptione captivorum. Hoc ſupplet Clem. iv. citat. in rubr. In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis. Fratres domus ſanctæ Trinitatis, ſub obedientia Prælati domus ſuæ (qui Miniſter vocabitur) in caſtitate, & ſine proprio vivant. Omnes res undecumque licitè veniant, in tres partes dividant æquales. Et in quantum duæ partes ſufficient, exequantur ex illis opera miſericordiæ, cum ſui ipſorum & eis neceſſario famulantium moderata ſuſtentatione. Tertia verò pars reſervetur ad redemptionem captivorum, qui ſunt incarcerati pro fide Chriſti à Paganis, vel dato pretio rationabili pro redemptione Paganorum captivorum, ut poſteà rationabili commutatione, & bona fide, redimatur Chriſtianus pro Pagano, ſecundum merita & ſtatum perſonarum. Cùm verò pecunia data fuerit, vel aliquid aliud, licet ſpecialiter & propriè detur ad aliquid; ſemper de conſenſu illius, qui dederit, tertia pars ſeparetur, & aliter non recipiatur; exceptis terris, pratis, vineis, nemoribus, ædificiis, nutrituris, & hujuſmodi. Fructus enim inde exeuntes, deductis expenſis, ſcilicet medietate remota pro expenſis, in tres partes dividantur æquales. Sed qui paucas vel nullas recipiunt expenſas, omnes dividantur.

Circa hoc aliquid immutavit Clem. iv. citat. in rub. in cap. 2.

Cùm

Digitized by Google

Cum verò paſſi, vel calciamenta, vel minuta hujuſmodi (quibus neceſſe ſit uti, quæ vendi, vel conſervari non expedit) data fuerint, vel à ſe ipſis habuerint, non dividantur, niſi Miniſtro domus & fratribus viſum fuerit expedire. De quibus ſingulis Dominicis diebus (ſi fieri poteſt in Capitulo deliberetur. Si tamen prædicta, ut panni, terræ, nutrituræ, ſeu minuta venderentur, pretium inde proveniens, in tres partes (ut ſuprà) dividatur.

CAP. II.

De Titulo Monaſteriorum, numero Fratrum lectiſque ac veſtimentis, & equitatu.

Omnes Eccleſiæ iſtius Ordinis, intitulentur ſanctæ Trinitatis, & ſint plani operis. Fratres poſſunt eſſe in una cohabitatione, tres clerici & tres laici: & præterea unus qui procurator ſit. Qui non Procurator, ſed Miniſter, ut dictum eſt, nominetur, ut frater N. Miniſter Sanctæ Trinitatis. Cui fratres repromittere ac impendere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus ſuis, ſicut ſibimet, Miniſter fideliter adminiſtret. Veſtimenta ſint lanea, & alba. Et liceat eis habere pelliceas, ſingulis ſingulas, & bracchas, quas jacentes non deponant. Jaceant in laneis, ita quòd plumea, fulcra, vel culcitras, niſi in ægritudine laborantes in domibus propriis minimè habeant. Cervical verò, ad ſuſtentationem capitis, permittantur habere. In cappis fratrum imponantur ſigna. Equos non aſcendant, nec etiam habeant, ſed aſinos tantùm liceat aſcendere, datos, vel accommodatos, vel de propriis nutrituris ſuſceptos.

Iſtud caput in multis ſupplet idem Clem. IV.

CAP. III.

De abſtinentia, jejuniis, & modo itinerandi. In iſtis multa immutavit, & mitigavit Clem. IV. cit. in rubr. in 3. c.

Vinum ſumendum à fratribus taliter temperetur, ut ſobriè ſumi valeat. Jejunent ab Idibus Septembris, ſecunda, quarta, & ſexta feria, & Sabbato, niſi ſolemnis feſtivitas intervenerit, uſque ad Paſcha. Sic tamen ut ab Advētu uſque ad Nativitatem Dominicam, & à Quinquageſima uſque ad Paſcha, (exceptis Dominicis diebus) in cibo Quadrageſimali jejunent: & alia ſimiliter jejunia, quæ conſuevit Eccleſia celebrare. Poteſt tamen quandoque Miniſter jejunium cum diſcretione relaxare propter ætatem, vel viam, & aliam juſtam cauſam; vel facultate inſpecta, etiam augmentare. Carnibus datis ab his qui foris ſunt, vel ſumptis de propriis nutrituris, veſci liceat tantùm in Dominicis diebus, à Paſcha uſque ad Adventum Domini, & à Natali uſque ad Septuageſimam, & in Nativitate, & Epiphania Domini, & in Aſcenſione Domini, & Aſſumptione, & Purificatione Beatæ Mariæ, & in Feſtivitate Omnium Sanctorum. Nihil emant ad victum, præter panem & pulmentum, ſcilicet fabas, & piſa, & hujuſmodi legumina, & olera, oleum, ova, lac, caſeos & fructus. Sed neque carnes, neque piſces, ſive vinum liceat emere, niſi ad neceſſitatem infirmorum, vel pauperum, aut in magnis ſolemnitatibus. Liceat nutrituras emere & nutrire. Cùm verò in itinere, ſive peregrinatione fuerint, liceat eis, ſed parcè, vinum emere, & piſces in Quadrageſima, ſi neceſſe fuerit. Et ſi quid eis datum fuerit, inde vivant, & reſiduum in tres partes dividant. Tamen ſi fuerint in via profecti ad redimendos captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptione captivorum, præter expenſas. In civitatibus, in villis, ſive caſtellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omninò extra domos illas (niſi fortè in domo Religionis) etiam ſi à quovis rogentur, comedant, vel bibant, niſi forte aquam in domibus honeſtis. Nec pernoctare præſumant extra hujuſmodi domos. Nunquam in tabernis vel hujuſmodi locis inhoneſtis habitent, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præſumpſerit, juxta arbitrium Miniſtri, gravi vindictæ ſubjaceat.

CAP. IV.

De Caritate Fratrum inter ſe, & erga infirmos, & hoſpites.

Talis ſit caritas inter fratres, clericos, & laicos, ut eodem victu, veſtitu, dormitorio, refectorio, & eadem menſa utantur. Infirmi ſeorſum dormiant, & comedant. Ad quorum curam habendam, converſus aliquis, laicus ſive clericus, deputetur, qui ea quæ neceſſaria fuerint, inquirat & miniſtret, ſicut fuerit miniſtrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta ſive nimium ſumptuoſa cibaria non requirant, commoda potius & ſalubri moderatione contenti. Cura hoſpitum & pauperum, & omnium euntium & redeuntium, uni de diſcretioribus fratribus injungatur, qui audiat eos, & ut expedire viderit, caritatis ſolatium adminiſtret. Requirat tamen ab illis, quos crediderit admittendos, ſi eis, quæ fratribus apponuntur, velint eſſe contenti. Ad lauta quidem & ſumptuoſa cibaria, non oportet quemquam admitti. Quæcumque tamen præſtanda ſunt, cum hilaritate præſtentur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis, & maximè Religioſus ad hoſpitandum advenerit, benignè ſuſcipiatur, & caritativè juxta poſſe domus, illi ſubminiſtretur. Avena tamen, vel aliud in loco avenæ, hoſpitibus non detur, ſi fuerint in civitate, vel oppido, vel ubi venalis inveniatur, niſi fortè Religioſi ſint hoſpites, vel tales, qui ad manus non habeant, & non emere poſſint. Si autem hoſpites venalem invenerint, & in domo qua ſuſcepti fuerint inveniatur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater laicus vel clericus ſit (ſi fieri poteſt) ſine proprio officio. Si quis verò laborare noluerit, & potuerit, locum ipſum deſerere compellatur, cùm Apoſtolus dicat, Qui non laborat, non manducet.

Circa hoc, aliquid addidit Clem. IV. cit. in rub.

CAP. V.

De Silentio & honeſtate. Hæc in multa ſupplet idem Clem. IV. cap. 5.

Silentium obſervent ſemper in Eccleſia ſua, ſemper in refectorio, & ſemper in dormitorio. De neceſſariis tamen liceat loqui, in aliis locis, temporibus aptis & remiſſa voce, humiliter & honeſtè, & extra prædicta loca ubique ſermo eorum ſit honeſtus, & ſine ſcandalo: ſimiliter & eorum omnis ſtatus, geſtus, vita, actio, & omnia alia honeſta in eis reperiantur.

CAP. VI.

De Capitulo cujuſque domus Ordinis ac etiam Capitulo generali & correctione Fratrum.

Capitulum ſi fieri poteſt, ſingulis Dominicis diebus in ſingulis domibus, miniſter cum fratribus ſuis teneat, & de negotiis domus, & domui, ſive fratribus datis, ut ad redemptionem captivorum, tertia pars deputetur, Fratres Miniſtro, & miniſter Fratribus rationem fideliter reddant, non ſolùm Fratribus, ſed & familiæ pro capacitate ſua. Similiter ſingulis Dominicis diebus, ſi fieri poteſt, exhortatio fiat, ut quid credere, aut agere debeant ſimpliciter moneantur. De omnibus rebus, & clamoribus, fratres in Capitulo judicentur. Nullus Frater fratrem ſuum in publico accuſet, niſi benè poſſit probare. Qui autem hoc fecerit, pœnam ſubeat, quam reus ſubiret, ſi convinci potuiſſet, niſi Miniſter ea cauſa cum eo diſpenſare voluerit. Si quis ſcandalum, vel aliquid hujuſmodi fecerit, vel (quod abſit) ſe invicem percuſſerint, juxta arbitrium Miniſtri, majori vel minori vindictæ ſubjaceat. Si quis frater in fratrē peccaverit, ſcilicet, idem eo ſolo ſciente, qui injuriam paſſus eſt, ſuſtineat patienter, licet ſit innocens. Et cùm quieverit commotio animorum, benignè ac fraternè commoneat eum, uſque ter, inter ſe ipſum ſolùm, & pœnitentiam agere de commiſſo, & à ſimilibus in poſterum abſtinere. Quod ſi non audierit, dicat Miniſtro, & ille corripiat eum ſecreto, ſecundum quod viderit ſaluti ejus expedire. Qui verò ſcandalum movit, ſi per ſe emendare voluerit, totum ante pedes ſcandalizari, petens veniam, ſe extendat. Et ſi ſemel non ſufficit, uſque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit, quæcumque ſecutura fuerit pœnitentia, hæc ſit prior ſcilicet ante pedes Miniſtri petendo veniam totius corporis extenſione, & poſteà ſecundùm ejus arbitrium emendetur. Generale Capitulum ſemel in anno celebretur, quod fieri debet in octavis Pentecoſtes. Si pro neceſſitate domus, debitum aliquod fuerit contrahendum, prius in Capitulo Fratribus proponatur, & cum eorum fiat

Hic nonnulla ſupplet idem Clem. IV. cit. in rub.

conſilio & aſſenſu, ut ſic ſuſpiciones & murmurationes evitentur. Si quiſque de ſubſtantia domus violentiam ſecerit, & ad judicem oportuerit referri, non ante hoc fiat, quàm caritativè ille à fratribus primò, poſt ab aliis vicinis ſimiliter moneatur

CAP. VII.

Electione Miniſtri ejuſque munere & qualitatibus, ac depoſitione.

Addit quædam idem Clem. iv. cit. in rub.

Electio Miniſtri, per commune Fratrum conſilium fiat: nec eligatur ſecundum dignitatem generis, ſed ſecundum vitæ meritum, & ſapientiæ doctrinam. Ille verò, qui eligitur, Sacerdos ſit, vel clericus ordinibus aptus. Miniſter verò, ſive major, ſive minor, Sacerdos ſit. Major Miniſter, conceſſiones Fratrum omnium Congregationum ejuſdem Ordinis audire poteſt. Miniſter verò minor, omnium Fratrum ſuæ domus audiat conceſſiones, dummodo verecundia repetiti exceſſus occaſionem minimè præbeat tardius Prælatis ſuis, vel minus purè quam deceat confitendi. Solicitè verò Miniſter provideat, ut præcepta Regulæ ſicuti cæteri Fratres, per omnia teneat. Poſtquam verò electus fuerit, ſi ex culpa deponi meruerit, per majorem Miniſtrum, convocatis tribus vel quatuor Miniſtris minoribus deponatur, & alius qui dignus ſit, loco ejus ſubrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel alia cauſa rationabili, major Miniſter, hoc facere non potuerit, Miniſtris minoribus, magiſque religioſis committat, & quod illi fecerint, auctoritate Majoris ratum habeatur. Major vero Miniſter, ſi pro exceſſibus corrigendus, vel deponendus ſit, per quatuor, vel quinque Miniſtros ejuſdem Ordinis magis religioſos hoc fiat, qui tamen auctoritate Capituli generalis eligi ad hoc debent.

CAP. VIII.

De Novitiis & eorum receptione.

Tu ad hoc vid. Bullam Six. iv. nu. 71. Cum de, & Clem. viii. Bullam 83. In ſuprema.

Si quis hujus Ordinis frater eſſe voluerit, primo per annum cum expenſis ſuis, præter victum, habitu ſuo, & omnibus ſuis retentis, in Ordine pro Deo ſerviat. Et poſt annum, ſi bonum & conveniens videatur Miniſtro domus, & fratribus, & illi, & locus vacaverit, recipiatur. Nihil tamen pro receptione ſua exigatur, ſi quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale ſit, de quo non videatur Eccleſiæ litigium imminere. Si verò de cujuſquam moribus viſum fuerit dubitandum, prolixior de eo probatio habeatur. Si ante receptionem aliquis ſe intemperanter habuerit, & impatiens diſciplinæ, ad arbitrium Miniſtri non emendaverit mores ſuos, tribuatur ei modeſtè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequam annum videatur vigeſimum compleviſſe. Profeſſio verò ad arbitrium Miniſtri relinquatur.

CAP. IX.

De Oratione communi, & aliis præceptis. Hæc aliqualiter mutavit Clem. iv. cit. in rub. cap. 9.

Pignora non accipiant, niſi decimas, cum licentia ſui Epiſcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, niſi in magna neceſſitate, & cum licentia Miniſtri, vel juſſi ab Epiſcopo ſuo, vel ab alio vices Apoſtolicas gerente, & hoc pro honeſta & juſta cauſa. Si quod vitium in re, quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Depoſitum auri, vel argenti, vel pecuniæ, non liceat eis ſuſcipere. Ipſa die qua infirmus venerit, vel aſportatus fuerit, de peccatis ſuis confiteatur, & communicet. Omni ſecunda feria, præterquam in Octavis Paſchæ, & Pentecoſtes, & Nativitatis Domini, & Circumciſionis, & Epiphaniæ, & præterquam in feſtivitatibus, quæ ad colendum pronunciantur, finita Miſſa pro fidelibus, fiat abſolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus, ad minus in hoſpitali, coram pauperibus, pro ſtatu & pace Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & totius Chriſtianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Eccleſia conſuevit orare, communis fiat oratio.

CAP. X.

Horis canonicis & raſura.

In regularibus horis, morem B. Victoris obſervent, niſi fortè pauſationes, vel aliæ prolixitates, & vigiliæ, occaſione laboris, & paucitatis ſervientium, de conſilio piorum & religioſorum virorum fuerint remittendæ. Propter paucitatem etenim ſuam tantas pauſationes in pſallendo facere non tenebuntur, nec ita tempeſtivè ſurgere. In raſura ſimiliter ordinem S. Victoris ſequantur clerici: laici verò barbas non radant, ſed eas creſcere modeſtè permittant.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 1. die 17. Decembris.

Datis Lateranæ, decimo ſexto Calendas Januarii, anno incarnationis Dominicæ milleſimo centeſimo nunageſimo octavo, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Homoboni Cremonenſis, ejuſque aſcriptio in Catalogo Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ Feſtivitatis.

Dies Feſtivitatis hic non deſignatus, eſt 13. in menſe Novembris.

Edita An. D. 1198.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis univerſo Clero & Populo Cremonen. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Procemium.

Quia pietas promiſſionem habet vitæ, quæ nunc eſt, & futuræ, juſtus & miſericors Dominus fideles ſuos, quos prædeſtinavit, ad vitam, frequenter in hac vita glorificat, & ſemper in futuro coronat. Quibus & per Prophetam promittit; Dabo vos in laudem & gloriam & honorem in cunctis populis; & per ſe pollicetur, Fulgebunt juſti ſicut Sol, in Regno Patris eorum. Mirabilis enim in ſe ipſo Dominus, mirabilis in Sanctis, mirabilis in cunctis operibus ſuis verum nobis exhibet ſuæ virtutis indicium, & frigeſcentem in pluribus caritatis igniculum, mirabilium ſuorum ſignis accendit, aſſumptis his in gloriam ſuam, qui certaverunt legitimè in hoc mundo, ad memorias eorum innovat ſigna, & mirabilia, juxta Prophetam immutat, ut qui ſanctus eſt apud ipſum, ſanctus etiam ab hominibus habeatur: & in hoc præſertim hæreticorum confundatur perverſitas, cùm ad Catholicorum tumulos divina viderint prodigia pullulare.

Opera pietatis in vita, & miraculorum ſigna poſt mortem, ad reputandum aliquem Sanctum in Eccleſia militanti requiruntur.

§. 1. Licet autem juxta teſtimonium veritatis, ſola finalis perſeverantia exigatur, ad ſanctitatem animæ in Eccleſia Triumphanti, quoniam qui perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit; duo tamen, virtus videlicet morum, & virtus ſignorum, opera ſcilicet pietatis in vita, & miraculorum ſigna poſt mortem, ut quis reputetur Sanctus, in militanti Eccleſia requiruntur. Nam quia frequenter Angelus Sathanæ ſe in lucis Angelum transfigurat, & quidam faciunt opera ſua bona, ut videantur ab hominibus, quidam etiam coruſcant miraculis, quorum tamen vita merito reprobatur, ſicut de Magis legitur Pharaonis, & etiam Antichriſto, qui electos etiam ſi fieri poteſt, inducet ſuis miraculis in errorem; ob id nec opera ſufficiunt ſola, nec ſigna. Sed cum illis præcedentibus, iſta ſuccedunt, verum nobis præbent indicium ſanctitatis, nec immeritò nos ad illius venerationem inducunt, quem Dominus ſuis oſtendit miraculis venerandum. Hæc autem duo ex verbis Evangeliſtæ plenius leguntur. ubi de Apoſtolis loquens ait: Illi autem profecti prædicaverunt, ubique Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis. In eo namque quod ait, cooperante, eos operatos eſſe demonſtrans, & in eo quod ſequitur, ſequentibus ſignis, eos exponens, imò Dominum in eorum miraculis claruiſſe. Hoc etiam Dominus uſque hodie operatur in Sanctis, & potentiam ſuam ſignis evidentibus manifeſtat, dum vivo-

rum

rum curat ægritudines ad memoriam mortuorum, & eos plus poſſe poſt mortem, & fœlicius vivere mortuos qui in Domino moriuntur, quàm qui vivunt in mundo demonſtrat.

Homo bonus re & nomine, & virtutibus & miraculis claruit.

§. 2. Sanè veniens ad præſentiam noſtram Venerabilis frater noſter Sicardus Epiſcopus veſter, multis viris religioſis, & aliis honeſtis perſonis de ſua diœceſi comitatus, cujuſdam B. Viri & re & nomine Homoboni, vitam & actus, nec non & modum tranſitus ejus humiliter nobis aperuit, in quibus & ſanctæ ipſius deguſtavimus converſationis odorem, Deumque mirabilem, & omnia opera ejus in fide cognovimus, & prædicavimus glorioſa. Idem etenim Sanctus tamquam lignum quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum, quod fructum ſuum dat in tempore ſuo, prout eorũdem nobis aſſertio facta, tam viva voce, quàm aliorum plurium honeſtorum literis patefecit, adeò in lege Domini meditabatur die ac nocte, ut ei ſerviens in timore & ſecundum Prophetam; Media nocte ſurgens ad confitendum ei, matutinis ſemper laudibus intereſſet. Miſſæ quoque officium, & alias horas, cum ſumma devotione frequentans, ita aſſiduus orationibus inſiſtebat, ut in certis horis, aut inceſſanter oraret, aut horas ipſas aliquando præveniret: niſi fortè ipſum ſolicitudo, quam ſuper pace reformanda per Civitatem tamquam pacificus vir gerebat, aut occaſio eleemoſynæ pro pauperibus acquirendæ, ſeu alia juſta cauſa in aliis operibus miſericordiæ detineret. Qui nimirum ante Crucem Dominicam ea aſſuetudine ſe proſternens, opus quodlibet faciendo, ſtando, ſedendo, jacendo, ad orationem labia movere continuè videbatur. Inter alia verò pietatis opera, quæ tam circa pauperes, quos ſecum in propria domo tenebat, curabat, & pariter procurabat, quam circa alios indigentes, quibus viventibus humanitatis officium, & mortuis ſepulturæ beneficium conſueverat devotus impendere, diligentius exercebat, ipſe à ſæcularium hominum conſortio ſegregatus, inter quos vitebat quaſi lilium inter ſpinas, hæreticorum quorum pernicies nimium partes illas infecit, auſterius extitit aſpernator. Ducto autem ſic vitæ ſanctæ curriculo, cum ad matutinale officium prout dictum eſt, in feſtivitate S. Bricii ſurrexiſſet, circa Miſſæ primordia, idem ſe ante Crucem Dominicam more ſolito in oratione proſternens, dum cantaretur hymnus Angelicus, beato fine quievit. Quæ verò, quot, & quanta miracula fuerint conſecuta, & quot advenientibus ad ſepulchrum ejus, ſanitatis beneficia ſint impenſa, cùm longum ſit enumerare per ſingula, unum inter cætera ad aſſertionem Catholicæ fidei duximus expreſſius adnotandum. Cùm enim quædam dæmoniaca mulier ad ſepulcbrum ejus deducta fuiſſet, ne aliqua fraus lateret, eadem primo fuit aqua non benedicta reſperſa: quæ ſe patienter aſpergi permittens, aquam ſecundo reſpuit benedictam. Et ut res evidentiori experimento pateret, oblatam non conſecratam abſque aliqua præſcientia ſibi recipiens præſentatam Eucharistiam, conſecratam conſequenter abhorruit nec recepit, quæ & meritis ejuſdem Sancti liberata receſſit. Ut autem virtus morum, prout & ſuperius prælibatum, licet omnis dubitatio amoveri ex ſubſecutione ſignorum per divinum judicium videretur, fide apud nos clareſceret pleniori, ne miraculorum etiam virtus, aliqua fraude poſſet, vel figmento juvare, veritatem rei ſolicitius duximus inquirendam. Fidem namque quam ſuper converſationem ipſius abſque figmento hypocriſis fraudulento, divinum judicium prout dictum eſt manifeſtè oſtendere videbatur, per teſtimonium dilecti filii Oberti Presbyteri S. Ægidii Cremonenſis, præſentis cum Epiſcopo memorato, recepto ab eo firmavimus juramento, Sub cujus obteſtatione, videlicet juramenti ipſe qui patrinus ejus exiſtens per viginti annos & amplius, confeſſionem ejus ſæpè receperat, quæ de illius ſancti converſatione præmiſimus, cum ipſo Epiſcopo, & aliis ſupradictis juratis ſimiliter aſſeruit eſſe vera. Et de obedientia, quam in orationibus, vigiliis, & aliis pœnitentiæ fructibus, in qua ſibi ab eo impoſita erat, plus injuncto ſatisfaciens exhibebat, nos reddidit certiores. Ea etiam quæ de miraculis ipſis fuerant nobis expoſita, per juramentum omnium prædictorum, qui propter hoc venerant, fide ſuſcepimus; pleniori aſſertione ipſius Epiſcopi ſub firmo verbo ſacerdotis requiſito in virtute obedientiæ concurrente, ut ſic divinum & humanum ſecuti judicium, cum majori procedere ſecuritate poſſemus.

Hic ideo Pont. prædictorum verificatione habita, SS. Catalogo illum adſcribit.

§. 3. Cùm igitur hæc omnia tam de probitate morum, quàm virtute ſignorum, ad favorem petitionis, pro qua Epiſcopus memoratus, & alii ſupradicti ex parte veſtra vehementer inſtabant, concurrere videremus, de Fratrum noſtrorum conſilio poſt multam deliberationem habitam, cum eiſdem Archiepiſcopis, & Epiſcopis, quos ſuper hoc ad conſilium noſtrum admiſimus, de divina miſericordia, & ejuſdem Sancti meritis confidentes, ipſum Sanctorum Catalogo conſcribendum duximus.

Ejuſq; feſtivitatem celebrari ſtatuit.

§. 4. Statuentes ut in die depoſitionis ipſius, ejuſdem feſtivitas devotè à vobis, & aliis Chriſti fidelibus annis ſingulis de cætero celebretur.

Ad d. Sancti venerationem hortatur.

§. 5. Inde eſt, quod Univerſitatem veſtram rogamus in Domino, & monemus per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus ejuſdem Sancti memoria, prout dictum eſt, cum celebritate debita venerantes, ejus apud Deum ſuffragia humiliter imploretis, per cujus merita ad gaudia æterna pertingere valeatis.

Dat. Laterani, 11. Kalen. Januarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 22. Decemb.

III.

Hortatur Gregorium Catholicum Armenorum, ad perſeverantiam in fide Chriſtiana, & devotione Sedis Apoſtolicæ, ſubventionemque terræ ſanctæ Hieruſalem.

INNOCENTIUS PAPA III,

Gregorio Catholico Armenorum.

Edita A. D. 1199. Gregorius Catholicus Armenorum B. Petri primatum agnovit.

§. 1. EX eo te radicatum in Fide Catholica, & eſſe catholicum non tam nomine, quàm merito experimur, quod Apoſtolicæ Sedis magiſterium recognoſcis, eam Eccleſiam omnium matrem, & nos Caput univerſorum fidelium confiteris, ſicut ex tuarum nobis innotuit ſerie literarum. Noſti etenim privilegium Petri, quod ſibi Dominus univerſas oves ſuas paſcendas vocabulo tertio repetito, commiſit; Paſce (inquiens) oves meas, & ſuper univerſas et ligandi, & ſolvendi contulit poteſtatem, dicens ad eum: Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cœlis, & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in Cœlis. Noſti etiam prærogativam Apoſtolicæ Sedis, quæ per merita B. Petri, etſi non tempore, auctoritate tamen inter Apoſtolos primi, non conſtitutione Synodica, ſed divina, inter omnes Eccleſias magiſterium obtinuit, & primatus fundamenta ſuper immobili fundamento, de quo Paulus inquit Apoſtolus: Fundamentum poſitum eſt, præter quod aliud poni non poteſt, quod eſt Chriſtus Jeſus, & de quo Veritas in Evangelio inquit ad Petrum: Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam. Petrus ſiquidem poſt Chriſtum poteſt intelligi Paſtor unus, & Eccleſia univerſalis Ovile unum, de quibus Dominus in Evangelio proteſtatur, Alias, dicens, oves habeo, quæ non ſunt ex hoc Ovili, & illas oportet me adducere, & vocem meam audient, & fiet unum Ovile, & unus Paſtor. Sanè lapis ille angularis, quem reprobaverunt ædificantes, factus poſtmodum in caput anguli, faciens utraque unum, Judæorum populos, & gentium nationes in unitate Chriſtianæ fidei counivit, Eccleſiam ex utriſque conſtituens, non habentem maculam, neque rugam; quæ ne poſt Aſcenſionem ejus ſecaretur in partes, & ne unitum in ejus fide divideretur Ovile, uni commiſit Apoſtolorum Principi gubernandam, quem ſolum ſibi Dominus, & in officio Vicarium, & in magiſterio conſtituit ſucceſſorem.

Et Papam Catholicæ Eccleſiæ caput confitetur, & Epiſcopos ejus eſſe membra recognoſcit.

§. 2. Hoc autem rua fraternitas diligenter attendens, ac ſciens quod ſecundùm Apoſtolum, Omnes unum corpus ſumus in Chriſto, ſinguli autem alter alterius membra, nos quos Dominus, licet immeritos, Vicarios ſuos eſſe voluit, & Apoſtolorum Principis ſucceſſores, caput Eccleſiæ confiteris, & te ac fratres, & Coëpiſcopos tuos, partem noſtri corporis recognoſcis, ſciens quod ſicut palmes non poteſt fructum facere à ſemetipſo; niſi manſerit in vite, ſic & membrum & ſenſu caret, & actu, ſi non in corporis permanſerit unitate.

De his ergo ſecum lætatur Pontifex iſte.

§. 3. Gaudemus ergo non modicum quod in fide catholica perſeverans, circa nos piæ geria devotionis affectum, & filium te eſſe Apoſtolicæ Sedis innuis, dum eam eſſe Matrem omnium proteſtaris, recognoſcens à nobis magiſterium Eccleſiaſticæ diſciplinæ; quam etſi receptam longo tempore prius, ex parte tamen per Ven. fratrem noſtrum Maguntinum Archiepiſcopum, Epiſcopum Sabinen. unum ex ſeptem Epiſcopis, qui nobis in Eccleſia Romana collaterales exiſtunt, ſuſcepiſſe te gaudea, & deſideras obſervare. Fuit autem & eſt magnum tuæ devotionis indicium, quod eumdem Archiepiſcopum magnificè recepiſti, & curaſti non modicum honorare, ſicut, & tuæ literæ continebant, & ipſius nobis relatio patefecit.

Monet eumdem ad perſeverantiam.

§. 4. Monemus igitur fraternitatem ruam, & exhortamur in Domino, ac per Apoſtolica tibi ſcripta mandamus, quatenus in devotione Sedis Apoſtolicæ firmiter perſeveres, & in lege Domini die mediteris, & nocte, quæ ſanæ doctrinæ congruunt prædicans, & quæ prædicaveris, quantum Dominus permittit adimplens, ut in te, nec opera verbis, nec verba operibus contradicant. Eſto circa ſubjectos Magiſter, ut doceas; ut corrigas Pater; Mater ut foveas; doceas minus doctos; ſuperbos corrigas; humiles foveas & devotos; juſtitiam miſericordia temperans; & æquitatem in judicio non relinquens.

Hortaturque ad ſubventionem Terræ Sanctæ Hieruſalem.

§. 5. Super ſubventione verò Hieroſolymitanæ Provinciæ noſſe te volumus, quod jam per Dei gratiam ad commonitionem noſtram multi Crucis ſignaculum receperunt, & plures Domino dante recipient, in defenſionem Orientalis Provinciæ opportuno tempore tranſituri. Jam etiam duo ex fratribus noſtris, de manibus noſtris vivificæ Crucis aſſumpſere vexillum, exercitum Domini præceſſuri. Confide igitur, & eſto robuſtus, quia citius forſitan, quàm credatur, Orientalis Provincia ſubſidium ſentiet expectatum.

Dat. P. A. 2. die 23. Novembris.

Datum Laterani, nono Kal. Decembris, Anno ſecundo.

IV. Approbatio Coronationis Leonis Regis Armenorum, cum adhortatione ad recuperationem Terræ Sanctæ.

Pro hac recuperatione hic idem Pont. bellum indixit, ut hic inf. in conſtit. 12. Ad liberandam.

Armenorum verò diſcordantiam ab Eccleſia Romana unionem, vidè infrà in Eugen. IV. conſtit. 29. Exultate.

Edita A. D. 1199.

INNOCENTIUS PAPA III. &c.

Illuſtri Regi Armenorum.

Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ejuſque Summorum Pontificum auctoritas.

IS Eccleſiam ſuam congregatam ex gentibus, non habentem maculam, neque rugam, ſuper gentes, & regna conſtituit, is extendit palmites ejus uſque ad mare, & uſque ad terminos terræ ipſius propagines dilatavit, cujus eſt Terra, & plenitudo ejus, Orbis terrarum, & univerſi qui habitant in ea. Ipſe etiam Romanam Eccleſiam non ſolùm univerſis fidelibus prætulit, ſed ſuper cæteras etiam Eccleſias exaltavit, ut cæteræ ab ea non tam vivendi normam, & morum ſumerent diſciplinam, ſed & fidei etiam Catholicæ documenta reciperent, & ejus ſervarent humiliter inſtituta. In Petro enim Apoſtolorum Principe, cui excellentius aliis Dominus ligandi & ſolvendi contulit poteſtatem; dicens ad eum: Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis; Eccleſia Romana Sedes ejus, & ſeniores ipſius Romani Pontificis Succeſſores Petri, & Vicarii JESU CHRISTI ſibi invicem per ſucceſſivas varietates temporum ſingulariter ſuccedentes, ſuper Eccleſiis omnibus, & cunctis Eccleſiarum Prælatis, imò etiam fidelibus univerſis, à Domino primatum, & magiſterium acceperunt; vocatis ſic cæteris in partem ſolicitudinis, ut apud eos plenitudo reſideat poteſtatis. Non enim in Petro, & cum Petro ſingulare illud privilegium expiravit, quod Succeſſoribus ejus futuris, uſque in finem mundi Dominus in ipſo conceſſit, ſed præter vitæ ſanctitatem, & miraculorum virtutes, par ſit in omnibus juriſdictio ſucceſſorum, quos & ſi diverſis temporibus, eidem tamen Sedi, & eadem auctoritate Dominus voluit præſidere.

Coronatio Regis Armenorum acta per Archiepiſcopum Maguntinum.

§. 1. Gaudemus autem, quod tu, ſicut Princeps Catholicus Apoſtolicæ Sedis privilegium recognoſcens, venerabilem fratrem noſtrum Maguntinum Archiepiſcopum, Epiſcopum Sabinenſem, unum ex ſeptem Epiſcopis, qui nobis in Eccleſia Romana collaterales exiſtunt, benignè, ac hilariter recepiſti. Et non ſolùm per eum inſtitutis ſalutaribus es inſtructus, quibus juxta continentiam literarum tuarum, totum Regnum tuum, licet ampliſſimum deſideres informari, & univerſos Armenos ad Eccleſiæ Romanæ gremium revocare; ſed ad honorem, & gloriam Apoſtolicæ Sedis, quam conſtitutam eſſe noviſti ſuper gentes, & regna, diadema Regni recepiſti de manibus ejus, & eum curaſti devota, ac humiliter honorare, & nos per ipſum, & literas tuas, ad Orientalis terræ ſubſidium invitaſti.

Confirmatio hujus Pontificis.

§. 2. Ei ergo, à quo eſt omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui habet corda Principum in manu ſua, quas poſſumus gratias referentes, qui tantæ humilitatis animum inſpiravit, rogamus Seren. Regiam & exhortamur in Domino, ac per Apoſtolica tibi ſcripta mandamus, quatenus in timore Domini, & Apoſtolicæ Sedis devotione perſiſtens, ad expugnandam barbariem paganorum, & vindicandam injuriam Crucifixi, tanto potentius, & efficacius ſtudeas imminere, quanto fraudes, & verſutias hoſtium vicinius poſitus melius agnoviſti. Non in exercitus multitudine aut virtute, ſed de ipſius potius miſeratione confidens, qui docet manus ad prælium, & digitos movet ad bellum, qui arcus fortium ſuperat, & robore accingit infirmos.

Adhortatio ad bellum contra Saracenos.

§. 3. Jam enim per Dei gratiam ad commonitionem noſtram, multi Crucis ſignaculum receperunt, & plures Domino dante recipient in defenſionem Orientalis Provinciæ, opportuno tempore tranſituri. Jam etiam duo ex fratribus noſtris, de manibus noſtris vivificæ Crucis aſſumpſere vexillum, exercitum Domini præceſſuri. Confide igitur, & eſto robuſtus, quia citius forſitan, quàm credatur, Orientalis Provincia ſubſidium ſentiet expectatum.

Dat. P. A. 2. die 25. Nov.

Datum Lateran. 7. Kalend. Decemb. Anno ſecundo.

V. Creatio Colojoannis in Regem Bulgarorum & Blachorum, cum donatione inſignium regalium, & poteſtate cudendi monetam. Et facultas Archiepiſcopi Innovitan. ipſius Regis pro tempore ſucceſſores, Apoſtolica auctoritate coronandi.

Edita An. D. 1204.

INNOCENTIUS PAPA III.

Colojoanni Ill. Bulgarorum & Blachorum Regi, ejuſque poſteris, ei tam in Regno, quàm in devotione Sedis Apoſtolicæ ſucceſſuris in perpetuum.

Enarratio ſublimitatis B. Petri Apoſtoli & Romanorum Pontific. ejus ſucceſſorum.

REx Regum, & Dominus dominantium JESUS CHRISTUS Sacerdos in æternum, ſecundùm ordinem Melchiſedech, cui dedit omnia Pater in manu, pedibus ejus ſubjiciens univerſa; cujus eſt terra & plenitudo ejus, Orbis terrarum & omnes habitantes in eo, imò cui flectitur omne genus, cœleſtium, terreſtrium, & infernorum, Summum

Apoſtolicæ Sedis, & Romanæ Eccleſiæ Pontificem, quem in B. Petro, ſibi Vicarium ordinavit, ſuper gentes & regna conſtituit, evellendi, deſtruendi, diſperdendi, diſſipandi, ædificandi, & plantandi ei conferens poteſtatem, loquens ad eum in Propheta qui fuit de Sacerdotibus Anathut: Ecce conſtitui te ſuper gentes & regna, ut evellas, & deſtruas, & diſperdas, & diſſipes, & ædifices, & plantes. Ut autem id expreſſius demonſtraret, non per alium, ſed per ſe ipſum, cùm pro hominibus, carnem aſſumpſiſſet humanam, & calceamentum ſuum extendiſſet in Idumæam, ut ei Allophyli ſubderentur, & Oves ſuas quæ de hoc Ovili non erant adduceret, & fieret unum Ovile, & unus Paſtor; in ſe qui eſt ſuper omnia Deus benedictus in ſæcula, univerſali Eccleſiæ poſuit fundamentum, ejuſque Apoſtolorum Principi Petro magiſterium contulit & primatum, dicens ad eum: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & portæ inferi non prævalebunt adverſus eam, & tibi dabo claves Regni Cœlorum. Ubi etiam conſequenter adjecit, Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis; & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis. Poſt paſſionem quoque ſuam aſcenſurus in cœlum, Ovile ſuum, videlicet Eccleſiam, ei, committens, & commendans in Ovibus, dixit ei, Paſce Oves meas, vocabulo tertiò repetito, per hoc patenter oſtendens, quod ad ejus Ovile non pertineant Oves illæ, quæ ſe commiſſas & ſubjectas eſſe B. Petro contumaciter denegarint, & ejus noluerint erudiri doctrina, & magiſterio ſubjacere. Siquidem Eccleſia eſt Arca illa, in qua paucæ animæ, pereuntibus cæteris in diluvio ſunt ſalvatæ. Unde ſicut omnes quos Arca non cæpit in diluvio perierunt, ſic omnes qui extra Eccleſiam inventi fuerint, in judicio damnabuntur. Arca enim Eccleſiam, cataclyſmus judicium, & Paſtorem Eccleſiæ Petrum, Noæ Rector Arcæ figurat. Ille cum Domino legitur ambulaſſe, hic autem ſuper undas maris, quod hunc Mundum ſignificat, ad Dominum ſcribitur perveniſſe. In quo etiam expreſſe notatur, quòd Petro non ſpecialiter aliquis ſpecialis Eccleſia, ſed totus mundus commiſſus fuerit, & Eccleſia generalis. Nam ſicut aquæ multæ, ſunt populi multi; ſic mare magnum & ſpatioſum, Mundum ſignificat univerſum. Unde vocatis cæteris in partem ſolitudinis, hunc aſſumpſit Dominus in plenitudinem poteſtatis, cùm inquit ad eum: Tu vocaberis Cephas, quod Petrus interpretatur, & Caput, ut Petrum Caput Eccleſiæ demonſtraret. Qui ſicut unguentum, quod à capite Aaron deſcendit in barbam, in membra diffunderet, ut nihil ſibi penitus deperiret, quoniam in capite viget ſenſuum plenitudo, ac membra verò pars eorum aliqua derivatur. Inſuper quærenti Petro ſi quoties peccaret in eum frater ejus dimitteret ei uſque ſepties, Dominus legitur reſpondiſſe: Non dico tibi uſque ſepties, ſed uſque ſeptuagies ſepties. Sanè cum omne tempus, ſeptem dierum numero concludatur, multiplicatus in ſe ſeptenarius, in hoc loco notat univerſorum univerſa peccata, cum ſolus Petrus, non ſolum omnia ſed omnium poſſit crimina relaxare. Ipſi enim & non alii dictum à Domino reperitur: Tu me ſequere, id eſt in veri Paſtoris officio, & poteſtatis Eccleſiaſticæ plenitudine imitare. Quia eum in officio Vicarium ſibi ſubſtituit Dominus, & in magiſterio ſucceſſorem, ſic hæreditatem, in cujus præclaris funes ejus ceciderant, transferens in eundem, ut aliis poſt eum, & ſub eo quaſi partialia facere de hæreditate legata.

Creatio Colojannis in Regem.

§. 1. Cum igitur licet immeriti ejus vices geramus in terris, qui dominatur in Regno hominum, & cui voluerit dabit illud, ut pote per quem Reges regnant, & Principes dominantur, cùm Petro, & ſucceſſoribus ejus, & nobis in eo, noverimus eſſe dictum: Ego pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, ſed tu aliquando converſus, confirma fratres tuos, cum ex præcepto Domini Oves ejus paſcere teneamur, Populis Bulgarorum, & Blachorum qui multo jam tempore ab uberibus matris ſuæ alienati fuerant, in ſpiritualibus & temporalibus paterna ſolicitudine providere volentes, ejus auctoritate confiſi, per quem Samuel David in Regem inunxit, Regem te ſtatuimus ſuper eos, & per dilectum filium L. tituli S. Crucis Presbyterum Cardinalem apud Sedem Legatum, virum providum, & honeſtum, nobis inter cæteros fratres noſtros acceptum, ſceptrum Regni ac Regium tibi mittimus diadema, ejus quaſi noſtris tibi manibus imponendum, recipiendo à te juratoriam cautionem, quod nobis & ſucceſſoribus noſtris, & Eccleſiæ Rom. devotus & obediens permanebis, & cunctas Terras & gentes tuo ſubjectas imperio, in devotione, & obediendia Sedis Apoſtolicæ conſervabis.

Conceſſio facultatis cudendi monetam.

§. 2. Ad petitionem inſuper Venerabilis fratris noſtri Blaſii, Brandi Ziberen. Epiſcopi, quem ad Sedem Apoſtolicam deſtinaſti, publicam in Regno tuo cudendi monetam tuo caractere inſignitam, liberam tibi concedimus facultatem.

Conceſſio facultatis Archiepiſc. Innovitan. d. Regis ſucceſſores, Apoſtolica auctoritate coronandi.

§. 3. Venerabili etiam Fratri noſtro Archiepiſcopo Innovitan. in terris quibus imperas univerſis, privilegium concedimus, primatus. Qui & ſucceſſores ipſius, tuos in poſterum ſucceſſores, ſimili ab eis juramento recepto, Apoſtolicæ Sedis auctoritate coronent, & in terra tua primatus obtineant dignitatem, eiſque Metropolitani tam Bulgariæ, quam Blachiæ Provinciæ conſtituti ſubjaceant, & juxta formam canonicam, reverentiam primati debitam exhibeant, & honorem.

Hortatio ad perſeverandum in obedientia Sedi Apoſtolicæ.

§. 4. Sic ergo, fili cariſſime, gratiam quam Apoſtolica Sedes mater tua tibi facit agnoſcas, ſic retribuas nobis pro omnibus quæ tribuimus ipſi tibi, ſic regnū tuum in Apoſtolicæ Sedis ſubjectione ac devotione confirmes, ut cum ſub Petro in illius petræ fuerit firmitate fundatum, de qua inquit Apoſtolus, Petra autem erat Chriſtus, nec pluviarum imbres, nec impulſus ventorum, nec fluminum formidet incurſus. Tu quoque præter auxilium Apoſtolicæ Sedis, quod juxta devotionem tuam ſenties in præſenti de temporali regno, ad regnum pervenias ſempiternum.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Decernimus ergo ut nulli omninò &c. hoc privilegium noſtræ conſtitutionis, & conceſſionis infringere, vel ei &c. Si quis autem &c.

Datum Anagniæ per manus Joannis S. R. E. Subdiaconi, & Not. 6. Kalend. Martii, Indictione 7. Incarnationis Dominicæ, anno 1203. Pont. verò Domini Innocentii Papæ III. Anno ſeptimo.

Dat. P. An. 7. die 24. Febr.

V I.

Quod Rex Bohemiæ, à Sede Apoſtolica Rex de cætero nominetur.

Edita An. D. 1204.

INNOCENTIUS PAPA III. &c.

N. Regi Bohemorum Illuſtri.

Romani Pontif. hucuſque recuſarunt Reges Bohemiæ Reges nominare.

Licet ante tuæ promotionis tempora, multi fuerint in Bohemia, Regio diademate inſigniti, numquam tamen potuerunt à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus obtinere, ut Reges eos, in ſuis literis nominarent.

Et iſte Pont. ex cauſis hic enunciatis idem fecit.

§. 1. Nos quoque tum Prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, tum conſiderantes ſolicitè, quod à Nob. Vir. Ph. Duce Sueviæ te feceras coronari, qui cum coronatus legitimè non fuiſſet, nec te, nec alium poterat legitimè coronare, Regem te hactenus non duximus nominandum.

Nunc verò d. titulo de cætero nuncupari concedit.

§. 2. Verum cùm ad commonitionem Apoſtolicæ Sedis, & noſtram, relicto Duce Sueviæ, ad cariſſimum in Chriſto filium noſtrum Illuſtr. Regem Othonem in Romanum Imperatorē electum, te converteris, uſus conſilio ſaniori, & ipſe habeat te pro Rege, tā intuitu precum ejus, quàm tuæ devotionis obtentu, Regem de cætero reputare volumus, & vocare.

Et ad agnitionem hujus gratiæ ipſum hortatur.

§. 3. Tu igitur taliter gratiam tibi factam agnoſcas, & ſic ingratitudinis vitium ſtudeas evitare, ut tua devotio mereatur, quòd & gratia tibi detur ex gratia, & data gratis perpetuò conſervetur, proviſurus attentius ut quàm citius poteris, ab eodem Rege Othone te facias ſolemniter coronari.

Dat. Lateran. 13. Kal. Maii Anno ſeptimo.

Dat. P. An. 6 die 19. Apr

Digitized by Google

Erectio Hoſpitalis apud S. Mariam in Saxia de Urbe, ad egenos infirmos pie recipiendos & curandos, S.R.E. eleemoſynis constructi. Et inſtitutio Fratrum Ordinis S. Spiritus, regularem vitam ibi degentium. Præfinitioque muneris ipſorum Fratrum, ac auctoritatis eorum Magiſtri, cum exemptionum, ac privilegiorum conceſſione.

Hoc Hoſpitale denominatur Sancti Spiritus, ut inf. in Six. IV. conſt. 14. Illius, fol. 408. Et appellatur Archihoſpitale in Greg XIII. conſt 44. Si inter, Tom. 2. fol. 441. & alibi ſæpe. Caputque omnium aliorum locorum Sancti Spiritus conſtitutum fuit, ut in Six. IV. conſt. 12. Etſi univerſis. fol. 406. Ejuſque Magiſter, ſeu Commendator generalis eſt omnium Magiſter, & beneficiorum d. Ordinis collator, ut ibid. In eoque recipiuntur etiam infantes ob paupertatem expoſiti, ut habetur in ejuſdem Six. conſt. 22. Religionis, fol. 416. Tom. I.

Ejuſdem Archihoſpitalis membra enunciat Nicol. IV. in conſt. 4. Inter, fol. 165. Et in eo inſtituta etiā fuit Confraternitas piorum virorum, ut in d. Six. IV. conſt. 22. Multaque ſibi à Sede Apoſt data ſunt privilegia, ut videre eſt in ejuſdem Six. conſt. 22. Religionis, cum ibi not. in hoc Tom. I. Et ad cognitionem ſuarum cauſarum, ſpecialem judicem delegit Clem. VIII. in ejus conſt 128. Cum ſicut, Tom. III. fol. 189. ubi notabo.

Edita An. D. 1204.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Guidoni Magiſtro Hoſpitalium S. Mariæ in Saxia, & Sancti Spiritus in Monte Peſſulano, ejuſque fratribus tam præſentibus, quam futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Hoſpitalitatis commendatio.

INter opera pietatis, quæ ſecundùm Apoſtolum promiſſionem habet vitæ, quæ nunc eſt pariter & futuræ, hoſpitalitatem nobis ſpecialiter & frequenter divina ſcriptura commendat, utpote quæ illa omnia comprehendit, propter quæ Dominus in ultimæ diſcuſſionis examine remuneraturum ſe bonos, & malos aſſerit puniturum. Hæc enim paſcit eſurientes, ſitientes potat, colligit hoſpites, nudos veſtit, & non solùm infirmos viſitat, ſed eorum in ſe infirmitates aſſumens, infirmantium curam agit, in carcere poſitis ſubvenit, & quibus vivis in infirmitate communicat, participat in ſepultura defunctis. Per hanc quidam Angelis receptis hoſpitio placuere, cum Abraham & Loth hoſpitalitati vacantes, Angelos meruerint hoſpitari, per quos Abraham jam ſenex futuræ ſobolis promiſſionem accepit, & Lot fuit de incendio Sodomæ liberatus. Duo quoque Diſcipuli qui JESUM hoſpitio coëgerunt, quem in expoſitione ſcripturæ non noverant, in panis fractione noverunt. Per hanc ſuperflua divitum, quæ congregata forte ſervarentur ad mortem, in neceſſitates pauperum erogantur ad vitam. Per hanc terrena in cœleſtia, & tranſitoria in æterna fœlici commercio commutantur, dum per manus pauperum theſaurizamus in cœlis, ubi nec ærugo, nec tinea demolitur, & ubi fures non effodiunt nec furantur, & facimus nobis de mammona iniquitatis amicos, qui cum defecerimus in æterna tabernacula nos admittant.

Constructio Hoſpitalis apud S. Mariam in Saxia de Urbe pro Fratribus S. Spiritus enunciatur.

§. 1. Hæc igitur attendentes, non ſolùm pro noſtra, ſed prædeceſſorum, & ſucceſſorum, & fratrum noſtrorum Epiſcoporum, Presbyterorum, atque Diaconorum Rom. Eccleſiæ Cardinalium, tam vivorum, quam etiam defunctorum ſalute, apud S. Mariam in Saxia, locum utique ſatis idoneum ad hoſpitalitatis officium exercendum, eleemoſynis Eccleſiæ Rom. venerabile conſtruximus Hoſpitale, in quo futuris temporibus, dante Domino, recipiantur, & reficiantur pauperes, & infirmi, & exhibeantur alia opera pietatis.

Quorum ordo ibidem inſtitutus fuit.

§. 2. Statuentes ut regularis Ordo qui ſecundùm Deum & inſtitutionem fratrum Hoſpitalis Sancti Spiritus in eodem loco per nos inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Et qui ſpecialiter pro vivis & defunctis orent, & ſpiritualia adminiſtrent &c.

§. 3. Hoc tamen adjecto ut in eadem Eccleſia quatuor ſemper ad minus ſint Clerici regulam ejuſdem Hoſpitalis profeſſi, qui pro nobis & Prædeceſſoribus, ac Succeſſoribus, & fratribus noſtris, vivis pariter & defunctis ſpecialiter orantes, omnia ſpiritualia libere adminiſtrent, & ſuper iis nullius niſi Romani Pontificis correctioni ſubjaceant. Ad quem quoties expedierit, monitione præmiſſa, caritativa fiat à fratribus proclamatio propter Deum, ut ipſe cognita veritate, decernat quod ſuo prudenti conſilio duxerit providendum.

Victumque habeant & veſtitum, regimine Hoſpitalis totaliter remanente apud Magiſtrum. Hodie non Magiſter, ſed Commendator appellatur.

§. 4. Ipſi autem victu, & veſtitu contenti, quem eis ſecundùm eamdem regulam præcipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant Eccleſiaſticis Sacramentis, ita quod de aliis Hoſpitalis negotiis, præter conceſſionem Magiſtri, ſe nullatenus intromittant, ſed omnia diſpoſitioni tuæ fili Magiſter & ſucceſſorum tuorum, vel eorum qui per te, vel eos ad hoc fuerint deputati, ſine contradictione, ac murmuratione relinquant.

Hoſpitale S. Mariæ in Saxia de Urbe, & Hoſp. S. Spiritus in Monte Peſſulano uniuntur. Vide notata hic in rub. & etiam in conſtit. 4. Nicol. IV.

§. 5. Ceterum quoniam in Hoſpitali Sancti Spiritus diebus noſtris per Dei gratiam hoſpitalitas valdè viget, illud iſti, & iſtud illi, de conſilio fratrum noſtrorum unimus. Ut & iſtud illi tanto utilius munimenti impendat, quanto vicinius nobis exiſtens, defenſionem noſtram illi facilius poterit implorare. Illudque iſti tanto commodius ſubveniat in miniſtris, quanto perſonæ converſantes in illo ad hoſpitalitatis officium ſunt aptiores. Ita tamen ut per hanc unionem, prædictum Sancti Spiritus Hoſpitale juriſdictioni Magalonen. Eccleſiæ minimè ſubtrahatur, illa dumtaxat conſtitutione ſervata, quam inter eamdem Magalonen. Eccleſiam, & prædictum Sancti Spiritus Hoſpitale decrevimus obſervandam.

Magiſter generalis utrumque Hoſpit. regat, ejuſque Magiſtri electio fiat juxta ſeriem hic poſitam.

§. 6. Statuimus inſuper, ut unus tantùm Magiſter Hoſpitalibus præficiatur ambobus, qui utrumque viſitet annuatim, & quæ ſtatuenda vel emendanda viderit, ſtatuat & emendet, & transferendi fratres ubicumque fuerint, prout melius viderit expedire, liberam habeat facultatem. Qui ſi forſan apud Urbem, vel ubilibet citra Montes, viam fuerit univerſæ carnis ingreſſus, fratres Hoſpitalis Sanctæ Mariæ in Saxia, fratribus Hoſpitalis Sancti Spiritus, ejus non differant obitum nunciare. Illique Romam, duos, vel tres de fratribus ſuis mittant, qui cum fratribus Hoſpitalis S. Mariæ in Saxia electionem celebrent regularem. Quod ſi forſan apud Montem Peſſulanum obierit, vel ubilibet ultra montes, per fratres Sancti Spiritus, fratribus S. Mariæ ipſius obitus nuncietur, qui ut prædiximus, duos vel tres de fratribus ſuis Montem Peſſulan. tranſmittant, ad electionem regulariter celebrandā.

Hodie Magiſter eligitur à Summo Pontifice.

Exemptio à poteſtate quorumcumque Prælatorum.

§. 7. Cæterum cum Eccleſia S. Mariæ in Saxia, & Hoſpitale conſtructum ibidem, ad nos nullo pertineant medio (ſalvo quod Clerici ejuſdem Eccleſiæ debent ex noſtro mandato Baſilicæ Principis Apoſtolorū in Scrutinio, Baptiſmo, & Lætania) ne diſparis conditionis homo præferatur eidem, & ſervus, qui alii Domino ſtet, aut cadat præponatur Hoſpitali prædicto, quod noſtræ tantùm eſt juriſdictioni ſubjectum; perſonam tuam fili Magiſter & ſucceſſorum tuorum à quorumlibet Prælatorum eximimus poteſtate. Ut nullus in te vel eos, interdicti vel excommunicationis ſententiam, ſine mandato Apoſtolicæ Sedis audeat promulgare. Quam ſi aliter prolata fuerit decernimus non tenere.

Eleemoſynarum quærendarum à prædictis Hoſpitalibus diſtributio. Scias poſtea fuiſſe unita omnia Hoſpitalia huic Hoſpitali, & ſine licentia ejus Mag. eleemoſynas nullibi colligi poſſe, ut inf. in conſt. 12. Six. IV.

§. 8. Licet autem prædicta Hoſpitalia uniamus, ne tamen hujuſmodi unio confuſionem inducat, cū & ſi unio Deo ſit placita, diſcretio tamen ei nihilo minus ſit accepta, privilegio præſenti ſtatuimus, ut fratres qui colligendis eleemoſynis pro pauperibus, Hoſpitalis S. Mariæ in Saxia fuerint deputati, tantùm Italia, & Sicilia, & Anglia, & Ungaria ſint contenti, fratres autem Hoſpitalis Sancti Spiritus in Monte Peſſulano liberè in Provinciis aliis, eleemoſynarum ſtatuant Collectores, ita quod utrique ſuis terminis ſint contenti, nec invadant alteri terminos aliorum. Nec eleemoſynæ, quæ pro Hoſ-

ſpitali S. Mariæ in Saaia collectæ fuerint, ad Hoſpitale Sancti Spiritus transferantur, nec quæ fuerint illi fidelium devotione collatæ, occaſione qualibet deferantur ad iſtud.

Forma quærendi eleemoſynas etiam tempore interdicti. To videas conſt. 84. Pii IV.

§. 9. Si qui vero fratrum veſtrorum, qui deſtinati fuerint ad eleemoſynas colligendas in quamliber Civitatem, Caſtellum, vel Vicum advenerint, ſi forte locus ille à divinis fuerit officiis interdictus, pro Omnipotentis DEI reverentia, in eorum adventu ineundo, ſemel in anno pulſatis campanis aperiantur Eccleſiæ; ut ſuper eleemoſynis acquirendis verbum exhortationis ad Populum in Eccleſia proponatur.

Collectores earum, ſub protectione B. Petri conſiſtunt.

§. 10. Decernimus inſuper, ut Receptores fraternitatum, ſive collectarum veſtrarum, ſalvo jure Dominorum ſuorum, in B. Petri & noſtra protectione conſiſtant, & pace in terris, in quibus fuerint portantur.

Fratribus ſepultura non denegetur etiam ſi Eccleſia ſit interdicta.

§. 11. *Simili etiam modo ſancimus ut quicumque in veſtra fuerit fraternitate receptus, ſi forſan Parochialis Eccleſia, cujus tempore Parochianus extiterit, à divinis fuerit officiis interdicta, eumque mori contigerit, ipſi ſepultura Eccleſiaſtica non negetur, niſi excommunicatus, vel nominatim fuerit interdictus.

Exemptio à decimis. Vide privil. Six IV. in conſtit. 22.

§. 12. Decimas autem, de terris & vineis, quas ad opus infirmorum & pauperum propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium, ſeu de fructibus hortorum veſtrorum, nullus exigere, vel extorquere præſumat.

Oratorii, & Cœmeterii permiſſio in locis Ord.

§. 13. Liceat autem vobis in domibus veſtris, quas in præſentiarum habetis, vel in futurum eritis habituri ad opus veſtrum & familiæ veſtræ, nec non infirmorum & pauperum ibidem manentium, oratorium, & cœmeterium ſine impedimento cujuslibet contradictionis, habere.

Fratres ab Epiſcopis ordines &c. recipiant.

§. 14. Chriſma verò, Oleum Sanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à diœceſanis ſuſcipietis Epiſcopis, ſiquidem Catholici fuerint, & communionem ſacroſanctæ Romanæ Sedis habuerint, & ea vobis ſine pravitate aliqua voluerint exhibere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate, vobis quod poſtulatur impendat.

Celebrareque poſſint etiam tempore interdicti. Tu ſerva Concil. Trident Seſſ. 25. c. 12.

§. 15. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat in Eccleſiis veſtris, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare.

Et alios in religione recipere.

§. 16. Liceat quoque vobis liberas & abſolutas perſonas è ſæculo fugientes ad converſionem recipere, & eas abſque contradictione aliqua retinere.

Recepti autem poſt profeſſionem inde non recedant.

§. 17. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in locis veſtris profeſſionem, fas ſit abſque Magiſtri ſui licentia, inde diſcedere, niſi arctioris religionis obtentu. Diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione, nullus penitus audeat retinere.

Magiſtri auctoritas ejiciendi fratres turbatores, aut inutiles ab Ordine, cum conſenſu Capituli, & alios recipiendi prævia probatione.

§. 18. Si quis verò fratrum veſtrorum, poſt factam profeſſionem turbatores religionis veſtræ, vel inutiles fuerint fortaſſis inventi, liceat tibi fili Magiſter, & ſucceſſoribus tuis, eos cum aſſenſu & conſilio ſanioris partis Capituli amovere, ipſiſque date licentiam ad alium Ordinem, ubi ſecundùm Deum vivere valeant tranſeundi, & loco eorum alios ſubrogandi, qui unius anni ſpatio, in veſtra ſocietate probentur. Quo peracto ſi mores eorum exegerint, & ipſi utiles fuerint, ad ſervitium Hoſpitalis inventi, profeſſionem faciant regularem.

Exemptio Hoſpit. ab homagiis &c.

§. 19. Ad hæc, diſtrictius inhibemus ne à te fili Magiſter vel ſucceſſoribus tuis, & fratribus Hoſpitalium eorumdem, exigat ulla Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona fidelitates, homagia, juramenta, vel ſecuritates reliquas, quæ à laicis frequentantur.

Licentia decimas acquirendi.

§. 20. Poſtremò, decimas quas conſilio & aſſenſu Epiſcoporum à Clericis, vel Laicis potueritis obtinere, illaſque quas conſentientibus diœceſanis Epiſcopis, & Clericis ad quos pertinent, acquiſeris, auctoritate Apoſtolica vobis confirmamus. Nulli etgn, &c.

Hortatio ad Pont. Succeſſores, ut ſpecialiter hujus Hoſpitalis curæ incumbant.

§. 21. De cætero ſucceſſores noſtros obſecramus & obteſtamur in CHRISTO JESU, qui venturus eſt judicare vivos & mortuos, ut loca veſtra cum perſonis & rebus ad hoſpitalibus officium deputatis, tamquam ſpeciales patroni, ſpecialiter foveant, & defendant. Quoniam & ſi cæteris piis locis teneantur ex Apoſtolicæ ſervitutis officio providere, huic tamen Hoſpitali, quod de bonis Eccleſiæ Romanæ fundatum eſt, & dotatum, & tam noſtris, quàm ſucceſſorum noſtrorum diebus credimus ampliandum, curam debent impendere ſpecialem. Si qua igitur &c. Cunctis autem &c.

D. P. A. 7. die 18. Jun.

Datum Lateran. per manum Joannis S.R.E. Subdiaconi & Notarii, XIII. Kal. Julii Indictione VII. Incarnationis Dominicæ Anno 1204. Pontificatus verò Domini Innocentii Papæ III. Anno VII.

VIII.

Coronatio Regis Aragonum Romæ in Monaſterio S. Pancratii, cum inſignium regalium conceſſione, ac licentia, quod ejus ſucceſſores de cætero per Archiepiſcopum Tarraconenſem auctoritate Apoſtolica coronari poſſint.

Edita A. D. 1209.

INNOCENTIUS PAPA III.

Servus Servorum Dei. Petro Illuſtri Regi Aragonum.

Coronatio.

Cum quanta gloria & honore, impendiis & applauſu, Regium Romæ de manu noſtra in Monaſterio B. Pancratii ſuſceperis Diadema, poſtquam per Venerabilem fratrem noſtrum Petrum Portuen. Epiſcopum in Regem te fecimus coronari, tua ſublimitas non ignorat.

Inſignium regalium conceſſio.

§. 1. Ut autem dilectionis affectum, quem ad tuam habemus perſonam, per exhibitionem operis, evidentius monſtraremus, regalia inſignia univerſa, Mantum videlicèt, Colobium, Sceptrum, & Pomum, Coronam, & Mitram ad opus tuum non minus pretioſa quàm ſpecioſa, fecimus præparari, & ea liberaliter tibi donavimus, in ſignum gratiæ ſpecialis.

Promiſſio Regis de annuo cenſu Sedi Apoſt. perſolvendo.

§. 2. Tu verò tamquam Princeps, & Catholicus Rex, ſuper altare B. Petri Apoſtolorum Principis, Regnum tuum nobis, & per nos Apoſtolicæ Sedi cum multo devotionis affectu, per privilegii paginam obtuliſti, illud ei conſtituens in perpetuum cenſuale; firmiter promittendo, quod juramentum fidelitatis & obedientiæ, in coronatione tua nobis exhibitum, inviolabiliter obſervabis, & ad illud exhibendum, & conſervandum ſucceſſores tuos obligari volebas.

Indultum, quod hujus Regis ſucceſſores coronentur per Archiepiſc. Tarraconenſem.

§. 3. Nos igitur gratiam tibi à nobis exhibitam, ad ſucceſſores tuos derivari volentes, præſentium auctoritate concedimus, ut cum ipſi decreverint coronari, coronam à Sede Apoſtolica requirentes, de ſpeciali mandato per Tarraconenſem Archiepiſcopum apud Cæſaraugustam ſolemniter coronentur, præſtita ſuper prædictis idonea cautione. Et quoniam jure civili ſtatutum eſt, ut mulieres maritorum honoribus decorentur, præſentium auctoritate concedimus, ut per manus ejuſdem Archiepiſcopi eas liceat coronari.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo, &c. noſtræ conceſſionis, &c. Si quis autem, &c.

D. P. An. 9. die 15. Jun.

Dat. Ferentin. 15. Kal. Julii, Pont. noſtri Anno nono.

IX.

Confirmatio Ordinis Fratrum Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hic idem Pontifex Regulam huic Ordini conſtituit, ut ſuprà in ejus conſt. 1. Operante fol. 52. ubi plenè notavi de materia.

Confirmavit poſtea privilegia, gratias, & indulta huic Ordini conceſſa, tàm ſpiritualia, quàm temporalia Greg. XV. in Conſt. 22. Injuncti. Vide inf. Tom. 3.

Edita A. D. 1209.

INNOCENTIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Joanni Miniſtro, & fratribus Ordinis Sanctæ Trinitatis, tàm præſentibus, quàm futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

OPerante Patre luminum (à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum, qui Solem ſuum oriri facit ſuper bonos & malos, etiam diebus noſtris, in quibus peccatis exigentibus, abundat iniquitas, & multorum caritas refrigeſcit) nonnulli faciente cum eis Domino ſignum in bonum (unde inter alia beneficia quæ nobis miſericorditer impertitur, ad gratiarum actiones propenſius invitamur) poſteriorum obliti, ſed anteriora cum Apoſtolo ſe extendunt. Et exuentes veterem hominem cum actibus ſuis, & novum, qui ſecundùm Deum creatus eſt induentes, in vitæ tranſeunt novitatem, cum relictis pro Deo quæ poſſident, & non quæ ſua ſunt, ſed quæ JESU CHRISTI, quærentes, voluntariam eligunt paupertatem, & divinæ ſe ſubjiciunt ſervituti. Quorum deſideriis tanto eſt propenſius annuendum, quanto per opera pietatis gratiorem præſtant Altiſſimo famulatum.

Approbatio Ordinis Fratrum S. Trinitatis redemptionis Captivorum.

§. 1. Licèt autem, ſecundùm Apoſtolum, nec qui plantat, nec qui rigat ſit aliquid, ſed qui incrementum dat Deus; plantationem tamen veſtram novellam, Apoſtolicæ protectionis præſidio diſpoſuimus irrigare, quatenus Deo præſtante miſericorditer incrementum, fructum proferat exoptatum. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & præfatum Ordinem Sanctæ Trinitatis, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes, ut quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona idem Ordo in præſentiarum juſtè ac canonice poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſive aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci: firma vobis veſtriſque ſucceſſoribus, & illibata permaneant.

Facultas ædificandi Monaſteria. Tu ad hoc vide conſt. 118. Clem. VIII. Quoniam. Tom. 3. fol. 180.

§. 2. Si quando verò loca deſerta, fuerint eidem venerabili Ordini ab aliquo pia devotione collata, liceat vobis ædificare Villas, Eccleſias, Cœmeteria ad opus hominum ibidem morantium fabricare. Ita tamen ut illic vicinia, Abbatia, vel Religioſorum Collegia non exiſtant, quæ hoc valeat perturbare.

Exemptio à decimis.

§. 3. Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus, aut ſumptibus colitis, ſive de nutrimentis animalium veſtrorum, hortorum, vel pomorum fructibus, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi fratres. Tu vide Bul. 71. Six. V. Tom. 2.

§. 4. Liceat quoque vobis, clericos vel laicos, liberos & abſolutos à ſæculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos ſine contradictione aliqua retinere.

Prohibitio diſcedendi ab Ordine.

§. 5. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Ordine veſtro profeſſionem fas ſit, abſque Miniſtri ſui licentia, niſi arctioris Religionis obtentu, de eodem Ordine diſcedere. Diſcedentem verò abſque communium literarum cautione, nullus audeat retinere.

Licentia recipiendi ſacros Ordines, & Sacramenta ab Ordinariis & aliis. Tu intellige hoc jux. Conc. Trid. ſeſſ. 23. cap. 12.

§. 6. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum veſtrarum, ordinationes Clericorum veſtrorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, & cætera Eccleſiaſtica Sacramenta, à diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit; & ea vobis voluerit ſine pravitate qualibet exigere. Alioquin liceat vobis quemcumque malueritis catholicum adire Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate, vobis quod poſtulatis, impendat.

Temporeque interdicti celebrandi. Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 7. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare.

Mortuos in eorum Eccleſiis ſepeliendi.

§. 8. Sepulturam præterea locorum veſtrorum liber[am] eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extrem[æ] voluntati, qui ſe illic ſepelire deliberaverint, niſi forte excommunicati vel interdicti ſint, nullus obſiſ[tat]. Salva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, à qui[bus] mortuorum corpora aſſumuntur.

Miniſter generalis à Fratribus Ordinis eligatur.

§. [9.] [O]beunte verò te nunc ejuſdem Ordinis Miniſtr[o], [v]el tuorum quolibet ſucceſſorum; nullus ibi q[uali]libet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars conſilii ſanioris, ſecundùm Dei timorem, canonicè provident eligendum.

Nemo loca Ordinis perturbet.

§. 10. Paci & tranquillitati veſtræ paterna in poſterum ſolicitudine providere volentes, auctoritate Apoſtolica diſtrictius inhibemus, ut infra clauſuram locorum veſtrorum nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hom[in]em temerè capere, vel interficere, ſeu violenti[am] audeat exercere.

Vel ejus bona.

§. [11.] Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum [lic]eat præfatum Ordinem temerè perturbare, vel ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & diœceſani Epiſcopi canonica juſtitia.

Contravenientes puniantur.

§. 12. Si igitur in futurum, Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè uti tentaverit, ſecundò, tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatiſque ſuæ careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore & ſanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena ſit, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Obedientes verò benedicuntur.

§. 13. Cunctis autem eidem loco ſuo jure ſervientibus, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen, Amen.

Dat. P. A. 12. die 18. Jun.

Dat. Viterbii per manum Joannis S. Mariæ Coſmedin, Diaconi Card. S. R. E. Cancellarii, 14. Kalend. Julii, Indictione 2. Incarnationis Dominicæ Anno 1209. Pontificatus verò Domini Innocentii Papæ Tertii Anno 12.

X.

Damnatio Conſtitutionis Henrici Conſtantinopolitani Imperatoris, contra libertatem Eccleſiaſticam editæ, elargitioneſque erga Eccleſias impedientis.

Edita A. D. 1212.

INNOCENTIUS PAPA III.

Servus Servorum Dei. Cardicen. & Sidonien. Epiſcopis, & Archidiacono Davalien.

Henricus Imperator edidit conſtitutionem libertati Eccl. contrariam.

AD noſtram noveritis audientiam perveniſſe, quòd cariſſimus in CHRISTO filius noſter, Henricus Conſtantinopolitanus Imperator Illuſtris, Conſtitutionem cum ſuis Baronibus edidit, quæ vergit in periculum animarum, & eſt contraria prorſus Eccleſiaſticæ libertati, ut nullus poſſit de ſuis poſſeſſionibus in vita, vel ultimo teſtamento, aliquid in Eccleſiis elargiri.

Hic ideò Pontifex eam damnat.

§. 1. Cùm igitur Conſtitutio hujuſmodi, tam divinis, quàm humanis ſit legibus inimica, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſam auctoritate noſtra decernatis frivolam, & inanem, & nullo modo ſervandam.

Dat. P. A. 15. die 22. Maji.

Dat. Laterani 10. Kal. Junii, Anno 15.

XI.

Indictio XII. Sacri & Oecumenici Concilii Lateranenſis, pro prima die Novembris 1215.

Edita An. D. 1213.

INNOCENTIUS PAPA III.

Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, & Prioribus, Decanis, & Archidiaconis per Teutonicas Provincias conſtitutis.

Exordium.

VIneam domini Sabaoth, multiformes ſatagunt beſtiæ demoliri; quarum incurſus adeò invaluit contra ipſam, ut ex parte non modica pro viri-

Digitized by Google

bus ſpinæ ſuccreverint, & quod gementes referimus, ipſæ jam vites proferant pro uva labruſcam, infectæ multipliciter, & corruptæ.

Affectus Pontificis ad recuperationem Terræ Sanctæ & reformationem univerſalis Eccleſiæ.

§. 1. Illius ergo teſtimonium invocamus, qui teſtis eſt in Cœlo fidelis, quod inter omnia deſiderabilia cordis noſtri duo in hoc ſæculo principaliter affectamus, ut ad recuperationem videlicet Terræ Sanctæ, ac reformationem univerſalis Eccleſiæ valeamus intendere cum effectu. Quorum utrumque tantam requirit proviſionis inſtantiam, ut abſque gravi & grandi periculo ultra diſſimulari nequeat, vel differri.

Ejuſdem ad Deum ſupplicatio pro opportuno remedio.

§. 2. Unde ſupplicationes, & lacrymas effundimus coram Deo, humiliter obſecrantes, quatenus ſuper his ſuum nobis beneplacitum revelaret, inſpiraret affectum, accenderet deſiderium, & propoſitum confirmaret, facultatem & opportunitatem præſtando, ad ea ſalubriter exequenda.

Conſtitutio convocandi Concilium generale.

§. 3. Quapropter habito ſuper his cum fratribus noſtris, & aliis viris prudentibus, frequenti & diligenti tractatu, prout tanta ſollicitudo exigebat, hoc tandem ad exequenda prædicta de ipſorum conſilio providimus faciendum. Ut quia hæc univerſorum fidelium commonem ſtatum reſpiciunt, Concilium juxta priſcam conſuetudinem Sanctorum Patrum convocemus, propter lucra ſolùm animarum opportuno tempore celebrandum. In quo ad extirpandum vitia, & plantandas virtutes, corrigendos exceſſus, & reformandos mores, eliminandas hæreſes, & roborandam fidem, ſopiendas diſcordias, & ſtabiliendam pacem, comprimendas oppreſſiones, libertatem fovendam, inducendos Principes & populos Chriſtianos ad ſuccurſum & ſubſidium Sanctæ Terræ, tàm à Clericis, quàm à laicis impendendum, cum cæteris quæ perlongum eſſet per ſingula enumerare, provide ſtatuantur inviolabiliter obſervanda circa Prælatos, & ſubditos regulares, quæcunque de ipſius approbatione Concilii viſa fuerint expedire, ad laudem & gloriam nominis ejus, ad remedium & ſalutem animarum veſtrarum, ac profectum & utilitatem populi Chriſtiani.

Deſtinatio proborũ virorum ad explorandum interim negotium recuperationis Terræ Sanctæ.

§. 4. Quia verò ante biennium univerſale non poſſet Concilium commodè celebrari, diſpoſuimus interim per viros prudentes in ſingulis provinciis plenius explorare, quæ Apoſtolicæ proviſionis limam expoſcant, & præmittere viros idoneos ad Terræ Sanctæ negotium procurandum, ut ſi exigente neceſſitate ſacrum Concilium approbaverit, nos ipſum negotium perſonaliter aſſumamus efficacius promovendum.

Indictio d. Concilii ad primam diem Nov. 1215.

§. 5. Credentes igitur hoc ſalutare propoſitum ab illo deſcendere, à quo eſt omne datum optimum, & omne donum perfectum, univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta præcipimus, * quo vos taliter præparetis, quod à præſenti Dominicæ Incarnationis MCCXIII. anno, uſque ad duos annos, & dimidium, præfixos vobis pro termino Kal. Nov. ad Sedem Apoſtolicam accedatis cum modeſtia & cautela, ita quòd in veſtra provincia, ſi neceſſitas poſtulaverit, duo vel tres de ſuffraganeis Epiſcopis valeant remanere, pro Chriſtianitatis miniſteriis exequendis, & tam illi, quàm alii, qui canonica præpeditione detenti venire nequeunt, idoneos pro ſe dirigant reſponſales. Perſonarum, & evectionum mediocritate ſervata, quam Lateran. Concilium definivit, ut nullus omninò plures, aut pauciores ſecum adducere poſſit. Nec quiſquam faciat ſuperfluas & pompoſas, ſed neceſſarias tantùm & moderatas expenſas, oſtendendo ſe actu & habitu verum Chriſti cultorem, cùm non ſæcularis applauſus, ſed ſpiritualis profectus in hoc negocio ſit requirendus.

* quod

Juſſio ut interim quiſq; diligenter inquirat de peragendis in d. Concil.

§. 6. Interim autem per vos ipſos, & per alios viros prudentes, univerſa ſubtiliter inquiratis, quæ ſtudio correctionis, aut reformationis indigere videntur, & ea fideliter conſcribentes, ad Sacri Concilii præfati examen erga ſubventionem Terræ Sanctæ neceſſaria, ubi Deus noſter Rex ante ſæcula ſalutem in medio terræ operari dignatus eſt, opem & operam efficaciter impenſuri, aſſiſtendo fideliter & prudenter, his quos ad hoc negotium duxerimus ſpecialiter procurandum deſtinare.

Prohibitio excuſationum proponendarum.

§. 7. Nullus itaque fallaciter ſe excuſando ab executione tam ſancti operis ſubtrahat, ſi canonicam vult effugere ultionem. Nemo diſſenſionum obſtacula, vel itinerum impedimenta cauſetur, quæ Domino faciente ſignum in bonum ex magna jam parte ceſſare cœperunt. Nam & quanto majora imminent pericula, tanto potiora remedia convenit adhiberi. Nunquam enim navigabit per æquora, qui ſemper expectat, ut mare non excitet in ſe fluctus. Propter hæc autem ad vos dilectum filium N. cum juſſione Apoſtolica deſtinamus, quam habeatis pro reverentia commendatum.

XII.

Indictio belli & Cruciatæ contra Saracenos; pro recuperatione Terræ Sanctæ Hieruſalem, cum Indulgentiarum & privilegiorum conceſſione pro Cruce ſignatis ad illud proficiſcentibus, aut aliter ſubſidium præſtantibus.

Pars hujus Bullæ in §. 13. eſt in cap. 17. de Jud. & Sarrac. Et de Cruceſignatis habes etiam inf. in hoc Tomo I. Innoc. IV. conſt. 19. Malitia & Nicol. IV. conſt. 5. Illuminet. Ubi agitur etiam de ſimili expeditione pro recuperatione Terræ Sanctæ.

Aliam edidit Bullam Eug. 3. quæ eſt hic ſup. num. 3. incipiens quantum pag. 54. Et alteram Greg. viij. quæ etiam eſt hic ſup. num. 1. incipiens Audita tremendi. p. 48. Recordare autem quod hic idem Pont. ad hoc bellum adhortatus eſt Regem Armenorum, ut ſupra in conſt 4. Is Eccleſiam. fol. 56. & Clem. V. ob id indixit Concilium Viennenſe generale, ut inf. in ejus conſt. 1. Regnans.

INNOCENTIUS PAPA III. &c.

Edita An. D. 1215. Indictio expeditionis de Lateran. Concil. aſſenſu. & deputatio loci pro paranda claſſe, cum qua hic Pont. profecturus eſt.

AD liberandam Terram Sanctam de manibus impiorum ardenti deſiderio aſpirantes, de prudentum virorum conſilio, qui plenè noverunt circumſtantias temporum & locorum, ſacro approbante Concilio definimus, ut ita Cruceſignati ſe præparent, quod in Kal. Junii ſequentis poſt proximum, omnes qui diſpoſuerunt tranſire per mare conveniant in Regnum Siciliæ, alii ſicut oportuerit & decuerit apud Brunduſium, & alii apud Meſſanam, & partes utrobique vicinas, ubi & nos perſonaliter, Domino annuente, diſpoſuimus tunc adeſſe; quatenus noſtro conſilio & auxilio Exercitus Chriſtianus ſalubriter ordinetur, cum benedictione divina & Apoſtolica profecturus.

Exercituſque terreſtris cum quo Legatus de Latere deſtinabitur.

§. 1. Ad eundem quoque terminum ſe ſtudeant præparare, qui propoſuerunt per terram proficiſci, ſignificaturi hoc interim nobis, ut eis ad conſilium & auxilium Legatum idoneum de noſtro Latere concedamus.

Clericorum mores in d. exercitu præſcribit.

§. 2. Sacerdotes autem, & alii Clerici, qui fuerint in exercitu Chriſtiano, tam ſubditi quàm Prælati, orationi & exhortationi diligenter inſiſtant, docentes eos verbo pariter & exemplo, ut timorem & amorem ſemper habeant divinum ante oculos, ne quid dicant aut faciant, quod divinam majeſtatem offendat. Et ſi aliquando lapſi fuerint in peccatum, per veram pœnitentiam mox reſurgant, gerentes humilitatem cordis & corporis, & tam in victu, quàm in veſtitu mediocritatem ſervantes, diſſenſiones & æmulationes omninò vitando, rancore ac livore à ſe penitus relegatis. Ut ſic ſpiritualibus & materialibus armis muniti, adverſus hoſtes fidei ſecurius prælientur, non de ſua præſumentes potentia, ſed de divina virtute ſperantes.

Eidem fructuum perceptionem de beneficiis permittit.

§. 3. Ipſis autem Clericis indulgemus, ut beneficia ſua integra percipiant per triennium, ac ſi eſſent in Eccleſiis reſidentes, & ſi neceſſe fuerit, ea per id tempus pignori valeant obligari.

Prælatorum officium eſſe jubet inducendi Cruceſignatos ad hanc expeditionem.

§. 4. Ne igitur hoc ſanctum propoſitum impediri vel retardari contingat, univerſis Eccleſiarum Prælatis diſtrictè præcipimus, ut ſinguli per loca ſua illos qui ſignum Crucis diſpoſuerunt reſumere, ac tam ipſos quàm alios Cruceſignatos, & quos adhuc ſignare contigerit, ad reddendum vota ſua Domino diligen-

ter moveant & inducant, & ſi neceſſe fuerit, per excommunicationis in perſonas, & interdicti ſententias in Terras aorum, omni tergiverſationa ceſſanta, compellant, illis dumtaxat exceptis, quibus tale impedimentum occurrerit, propter quod ſecundum Sedis Apoſtolicæ providentiam, votum eorum commutari debeat meritò vel differri.

Alioſque perſonaliter non accedentes inducendi ad conferendum certum numerum militum ad trienium.

§. 5. Ad hæc, ne quid in negotio JESU Chriſti de contingentibus omittatur, volumus & mandamus, ut Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, & alii qui curam obtinent animarum, ſtudioſè proponant ſibi commiſſis verbum Crucis, obſecrantes per Patrem & Filium, & Spiritum ſanctum, unum ſolùm verum æternum Deum, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, & Barones, alioſque Magnates, nec non Communitates Civitatum, Villarum, Oppidorum, ut qui perſonaliter non acceſſerint in obſidium Terræ Sanctæ, competentem conferant numerum bellatorum, cum expenſis ad triennium neceſſariis, ſecundùm proprias facultates, in remiſſionem peccatorum ſuorum, prout in generalibus literis eſt expreſſum, & ad majorem cautelam etiam inferius exprimemus. Hujus remiſſionis volumus eſſe participes, non ſolùm eos qui naves proprias exhibent, ſed etiam illos, qui propter hoc opus, naves ſtuduerint fabricare.

Renuentibuſque comminandi extremum Dei judicium.

§. 6. Renuentibus autem, ſi qui forte tam ingrati fuerint Domino Deo noſtro, ex parte Apoſtolica firmiter proteſtentur, ut ſe ſciant ſuper hoc nobis in noviſſimo diſtricti examinis die, coram tremendo judicio reſponſuros. Prius tamen conſiderantes, qua conſcientia, quave ſecuritate confiteri poterunt coram unigenito Dei Filio JESU Chriſto, cui omnia Pater dedit in manus, ſi ei pro peccatoribus crucifixo ſervire renuerint in negotio quaſi propriè ſibi proprio, cujus munere vivunt, cujus beneficio ſuſtentantur, quin etiam cujus ſanguine ſunt redempti.

Contributio hujus Pont. de pecuniario ſubſidio ultra navigium.

§. 7. Ne verò in humeros hominum onera gravia & importabilia imponere videamur, quæ digito noſtro movere nolimus, ſimiles illis qui dicunt utique, ſed non faciunt; ecce nos de his, quæ ultra neceſſarias & moderatas expenſas potuimus reſervare, triginta millia librarum in hoc opus concedimus & donamus, præter navigium, quod Crucesignatis de Urbe atque vicinis partibus conferimus aſſignetur, nihilominus ad hoc ipſum tria millia marcarum argenti, quæ apud nos de quorumdam fidelium eleemoſynis remanſerint, aliis in neceſſitates & utilitates prædictæ terræ per manus fel. mem. Abbatis Hieroſolymitani Patriarchæ, ac Magiſtrorum templi, & hoſpitalis fideliter diſtributis.

Contributio Clericorum ad triennium de 20. parte fructuum beneficiorum.

§. 8. Cupientes autem alios Eccleſiarum Prælatos, nec non Clericos univerſos, & in merito, & in præmio habere participes & conſortes, ex communi Concilii approbatione ſtatuimus, ut omnes omninò Clerici, tàm Subditi, quàm Prælati, vigeſimam partem Eccleſiaſticorum proventuum uſque ad triennium conferant in ſubſidium Terræ Sanctæ, per manus eorum qui ad hoc Apoſtolica fuerint providentia ordinati. Quibuſdam dumtaxat religioſis exceptis, ab hac prætaxatione merito eximendis. Illis ſimiliter qui aſſumpto vel aſſumendo Crucis ſignaculo ſunt perſonaliter profecturi.

Contributio S. R. E. Cardinalium de 10 parte eorumdem fructuum.

§. 9. Nos autem & fratres noſtri S. R. E. Cardinales plenariè decimam perſolvimus, ſciantque ſe omnes ad hoc fideliter obſervandum, per excommunicationis ſententiam obligatos, ita quod illi qui ſuper hoc fraudem ſcienter commiſerint, ſententiam excommunicationis incurrant.

Crucesignatorum exemptio à collectis, & aliis impoſitionibus & ſuſceptio ſub protectione S. R. Eccleſiæ.

§. 10. Sanè quia juſto judicio cœleſtis Imperatoris obſequiis inhærentes, ſpeciali decet prærogativa gaudere, cùm tempus proficiſcendi annum excedat in modico, Crucesignati à collectis vel taliis aliiſque gravaminibus ſint immunes. Quorum perſonas & bona poſt Crucem aſſumptam, ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, ut ſub Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum Eccleſiæ defenſione conſiſtant. Propriis nihilominus Protectoribus ad hoc ſpecialiter deputandis, ita ut donec de ipſorum obitu vel reditu certiſſimè cognoſcatur, integra maneant & quieta. Et ſi quiſque contra præſumpſerit, per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcatur.

Relaxatio uſurarum pro eiſdem Crucesignatis cum dilatione ſolvendi ſortem principalem ſuorum debitorum.

§. 11 Si qui verò proficiſcentium illuc ad præſtandas uſuras juramento tenentur aſtricti, creditores eorum, ut remittant eis præſtitum juramentum, & ab uſurarum exactione deſiſtant, eadem præcipimus diſtrictiona compelli. Quod ſi quiſquam creditorum eos ad ſolutionem coëgerit uſurarum, eum ad reſtitutionem earum ſimili cogi animadverſione mandamus. Judæos verò ad remittendas uſuras per ſæcularem impelli præcipimus poteſtatem, & donec illas remiſerint ab univerſis Chriſti fidelibus per excommunicationis ſententiam eis omninò communio denegetur. His autem qui Judæis debita ſolvere nequeunt in præſenti, ſic principes ſæculares utili dilatione provideant, quod poſt iter arreptum, uſque quo de ipſorum obitu vel reditu certiſſimè cognoſcatur, uſurarum incommoda non incurrant. Compulſis Judæis proventus pignorum, quos interim ibi perceperint, in ſortem, expenſis deductis neceſſariis computare, cùm hujuſmodi beneficium non multum videatur habere diſpendii, quod ſolutionem ſic prorogat quòd debitum non abſorbet. Porro Eccleſiarum Prælati qui in exhibenda juſtitia Crucesignatis & eorum familiis negligenter extiterint, ſciant ſe graviter puniendos.

Damnatio Piratarum impedientium d. ſubſidium eorumque fautorum.

§. 12. Cæterum quia Curſarii, & Piratæ nimium impediunt ſubſidium Terræ Sanctæ, capiendo & expoliando tranſeuntes ad illam, & redeuntes ab ipſa, nos ſpeciales adjutores, & fautores eorum, excommunicationis vinculo innodamus. Sub interminatione anathematis inhibentes, ne quis cum ais ſcienter communicet aliquo venditionis vel emptionis contractu, & injungentes Rectoribus Civitatum & locorum ſuorum, ut eos ab hac iniquitate revocent & compeſcant. Alioquin, quia nolle perturbare perverſos, nihil aliud eſt quàm fovere, nec caret ſcrupulo ſocietatis occultæ, qui manifeſto facinori deſinit obviare, in perſonas & terras eorum per Eccleſiarum Prælatos ſeveritatem Eccleſiaſticam volumus & præcipimus exerceri.

Excommunicatio Chriſtianorum deferentium arma, &c. ad Saracenos.

Hoc latius vide diſpoſitum in Bulla Cœnæ Domini quas indicabo inf. in Sanctiſſ. D. N. Pauli V. conſt. 41. Paſtoralis. in Tom. 3.

§. 13. Excommunicamus præterea & anathematizamus illos falſos & impios Chriſtianos, qui contra ipſum Chriſtum & populum Chriſtianum Saracenis arma, ferrum & lignamina deferunt galearum. Eos etiam qui galeas eis vendunt, vel naves, quique in piraticis Saracenorum navibus curam, & gubernationem exercent, vel in machinis, aut quibuſlibet aliis aliquod eis impendunt auxilium, conſilium, vel favorem in diſpendium Terræ Sanctæ, ipſarum rerum ſuarum privatione mulctari, & capientium ſervos fore cenſemus. Præcipientes ut per omnes Urbes maritimas diebus Dominicis & feſtivis hujuſmodi ſententia innovetur, & talibus gremium non aperiatur Eccleſiæ, niſi totum quod ex ſubſtantia tam damnata perceperint, & tantumdem de ſua ſubſidium prædictæ Terræ tranſmiſerint, ut æquo judicio, in quo deliquerint, puniantur. Quòd ſi forte ſolvendo non fuerint, aliàs hic reatus talium caſtigetur, quòd in pœna ipſorum aliis interdicatur audacia ſimilia præſumendi.

Prohibitio tranſmittendi naves in Terras Saracenorum.

§. 14. Prohibemus inſuper omnibus Chriſtianis, & ſub anathemate interdicimus, ne in Terras Saracenorum, qui partes Orientales inhabitant uſque ad quadriennium tranſmittant, aut tranſeant naves ſuas, ut per hoc volentibus transfretare in ſubſidium Terræ Sanctæ major navigii copia præparetur, & Saracenis prædictis ſubtrahatur auxilium, quod eis conſuevit ex hoc non modicum provenire.

Interdictio torneamentorum.

Ad hoc habes prohibitionem Concil. Trid. & Bullam Greg. xiij n. 78.

§. 15. Licet autem torneamenta ſint in diverſis Conciliis ſub pœna generaliter interdicta, quia tamen hoc tempore Crucis negotium ea plurimum impeditur, nos illa ſub pœna excommunicationis firmiter prohibemus, uſque ad triennium exerceri.

Indictio pacis univerſalis inter

§. 16. Quia verò ad hoc negotium exequendum, eſt permaximè neceſſarium, ut Principes & Populi

Chriſtia-

Principes Chriſtianos ad quadriennium.

Chriſtiani ad invicem pacem obſervent; ſancta univerſali Synodo ſuadente ſtatuimus, ut ſaltem per quadriennium in toto Orbe Chriſtiano ſervetur pax generaliter, ita quod per Eccleſiarũ Prælatos diſcordantes reducantur ad plenam pacem, aut firmam treguam inviolabiliter obſervandam. Et qui acquieſcere forte contempſerint, per excommunicationem in perſonas & interdictum in terras arctiſſimè compellantur, niſi tanta fuerit injuriarum malitia, quòd ipſi, tali non debeant pace gaudere. Quòd ſi forte cenſuram Eccleſiaſticam vilipenderint, poterunt non immeritò formidare, ne per auctoritatem Eccleſiæ, circa eos tanquam perturbatores negotii Crucifixi, ſæcularis potentia inducatur.

Indulgentiæ proficiſcentium ad ſubſidium Terræ Sanctæ, aut aliter quoquomodo ſubvenientium, vel auxilium præſtantium.

§. 17. Nos igitur omnipotentis Dei miſericordia & Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli auctoritate confiſi, ex illa quam nobis (licet indignè) Deus ligandi atque ſolvendi contulit poteſtatem, omnibus qui laborem propriis perſonis ſubierint & expenſis, plenam ſuorum peccaminum, de quibus liberaliter fuerint corde contriti & confeſſi, veniã indulgemus, & in retributione juſtorum, ſalutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem qui non in perſonis propriis illuc acceſſerint, ſed in ſuis dumtaxat expenſis juxta facultatem & qualitatem ſuam viros idoneos deſtinarint; & illis ſimiliter qui licet in alienis expenſis, in propriis tamen perſonis acceſſerint, plenam ſuorum concedimus veniam peccatorum. Hujus quoque remiſſionis, volumus, & concedimus eſſe participes, juxta qualitatem ſubſidii, & devotionis affectum, omnes qui ad ſubventionem ipſius Terræ de bonis ſuis congruè miniſtrabunt, aut conſilium & auxilium impenderint opportunum. Omnibus etiam piè proficientibus in hoc opere, in communi univerſalis Synodus omnium beneficiorum ſuorum ſuffragium impartiantur, ut eis dignè proficiat ad ſalutem. Amen.

D. P. An. 18. 14. Decemb.

Dat. Laterani 19. Kalend. Januarii, Pontificatus noſtri anno 18. *aliàs* 8.

HONORIUS TERTIUS PONT. CLXXIX. ANNO DOMINI MCCXVI.

ANNO 1216.

HOnorius III. Romanus, Centius anteà vocatus, Haymerici de Sabellis natus, Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli tituli Pammachii, creatus Peruſiæ die 1. Auguſti, & coronatus die Dominico 9. ejuſdem menſis Anno Domini 1216. Vixit annos 10. menſes 8. Creavit Cardinales 13. Obiit Romæ 15. Kalen. Aprilis 1227. Sepultus ante aram Præſepii in Baſilica S. Mariæ Majoris. Vacavit ſedes diem unum.

I.

Confirmatio legum pro Immunitate, libertate, & juriſdictione Eccleſiaſtica editarum, à Federico II. Romanorum Imperatore.

Eaſdem leges approbavit Bonif. VIII. in cap. Ut inquiſitionis. 18. de Hæretic in 6. cum clauſula quatenus Dei & Eccleſiæ ſanctæ ſua honorem promovent, & hæreticorum exterminium proſequuntur, & ſtatutis canonicis non obſiſtunt. At ipſum Federicum Imperatorem Pontif. iſte coronavit, ut hic habetur in 3. §. Et leges idem Imp promulgavit contra Hæreticos, quæ habentur inf. conſt. 1. Innoc. IV. Sed poſtmodum à Pontificis & S. R. E. obedientia diſceſſit, propterenque excommunicatus fuit à Greg. IX. & Innoc. IV. ut dicam inf. in hoc Tom. I. in ipſius Greg. IX. conſt. 13. Rationalis.

Alia de hac materia vide inf. in conſt. 4. Bonif. IX. Juſtis.

Edita An. D. 1220.

HONORIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei.*

Confirmatio de qua in rub.

HAs leges à Federico Romanorum Imperatore filio noſtro cariſſimo pro utilitate omnium Chriſtianorum editas, laudamus, & approbamus tanquam in æternum valituras.

Sanctio contra inobedientes.

§. 1. Et ſi quis auſu temerario, inimico humani generis ſuadente, quocumque modo has infringere tentaverit, indignationem Dei omnipotentis, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, ſe noverit incurſurum &c.

Sequitur tenor dictarum legum Federici II.

Has leges habes in tit. de Stat. & conſuetud. poſt Codic. & eas in quibuſdam ſpecialiter confirmavit Innoc. IV. & Clem. IV. ut habetur inf. in hoc Tomo I. in d. Innoc. conſt. 9. Ad extirpanda.

Exordium.

§. 2. Federicus Dei gratia Romanorum Imperator & ſemper Auguſtus, Marchionibus, Comitibus, cunctiſque populis quos clementiæ noſtræ regit Imperium, Salutem & gratiam.

Promulgatio legum hic contentarum.

§. 3. In die qua de manu ſacratiſſimi Patris noſtri Summi Pontificis recepimus Imperii diadema, curavimus ad Dei & Eccleſiæ ſuæ honorem, edere quaſdam leges, quas in præſenti pagina juſſimus annotari, per totum noſtrum Imperium publicandas, per Imperialia vobis ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus eas quiſque literas, in ſuo diſtrictu irrefragabiliter, & inconcuſsè ſervat, & ſunt hæ leges.

Lex 1. Damnatio omnium ſtatutorum contra libertatem Eccleſiaſticam, & perſonas Eccleſiaſticas editorum & edendorum.

Ad decus & honorem Imperii, & laudem Romani Principis, nihil omninò magis videtur accedere, quam ut expurgatis quibuſdam erroribus, & iniquis quorumdam ſtatutis penitus deſtitutis, de cætero Eccleſia Dei plena quiete vigeat, & ſecura gaudeat libertate. Sanè adeò infidelium quorumdam & injuſtorum iniquitas abundavit, ut non dubitent contra Apoſtolicam diſciplinam, & ſacros Canones ſtatuta ſua confingere contra Eccleſiaſticas perſonas, & Eccleſiæ libertatem. Cùm ergò, diſpoſitione divina favente, nihil velit Eccleſia, quæ nihil debet præter bonum appetere, quod nobis eodem concurſu, & eadem non placet voluntare. Nos Federicus Romanorum Imperator & ſemper Auguſtus, hac edictali lege irritamus & irrita nunciamus omnia ſtatuta & conſuetudines, quæ Civitates, vel loca, Poteſtates, Conſules, vel quæcumque aliæ perſonæ, contra libertatem Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticas perſonas edere, vel ſervare, adverſus Canonicas, vel Imperiales ſanctiones præſumpſerint. Et ea de capitularibus ſuis mandamus infra duos menſes poſt hujus publicationem edicti, penitus aboleri. Et ſi de cætero ſimilia attentaverint, ipſo jure decernimus eſſe nulla, & eos ſua juriſdictione privatos, ſuperiori protinus applicanda. Nec non locum ubi deinceps talia præſumpta fuerint, banno mille marcarum præcipimus ſubjacere. Poteſtates verò, Conſules, Rectores, Statutarii, & ſcriptores dictorum Statutorum, nec non & Conſiliarii locorum ipſorum, qui ſecundùm ſtatuta vel conſuetudines memoratas judicaverint, ſunt ex tunc ipſo jure infames. Quorum ſententias & actus alios illegitimos præcipimus aliquatenus non tenere. Quod ſi per annum hujus noſtræ conſtitutionis inventi fuerint contemptores, bona eorum per totum noſtrum Imperium, mandamus impunè ab omnib. occupari. Salvis nihilominus aliis pœnis contra tales in generali Concilio promulgatis.

Aliam damnationem fecit Carolus IV. Imperator ut inf. in Bonif. IX. conſtit. cit. in rub. ubi notabo.

Lex 2. Impoſitionis collectarum contra perſonas, & libertatem prædictas.

Item nulla poteſtas, vel perſona, publica vel privata, collectas ſive exactiones, angarias vel parangarias, Eccleſiis vel aliis piis locis, aut Eccleſiaſticis perſonis imponere, aut invadere bona Eccleſiaſtica præſumat. Quod ſi fecerint, & requiſiti ab Eccleſia vel ab Imperio, emendare contempſerint, triplum refundant, & nihilominus banno Imperiali ſubjaceant, quod abſque ſatisfactione debita nullatenus remittatur. Item quæcunque communitas vel perſona per annum in excommunicatione facta propter libertatem Eccleſiæ perſtiterit, ipſo jure Imperiali banno ſubjaceat, à quo nullatenus extrahatur, niſi prius ab Eccleſia abſolutus fuerit.

Lex 3. Et Eccleſiaſticarum perſonarum moleſtationis in foro ſæculari &c.

Item ſtatuimus, ut nullus Eccleſiaſticam perſonam in criminali quæſtione vel civili, trahere ad judicium ſæculare præſumat, contra conſtitutiones Imperiales & canonicas ſanctiones. Quod ſi fecerit actor à jure ſuo cadat, & judicatum non teneat, & Judex ſit ex tunc judicandi poteſtate privatus,

by Google

Statuimus etiam, ut ſi quis Clericis vel perſonis Eccleſiaſticis juſtitiam denegare præſumpſerit, tertio requiſitus ſuam juriſdictionis amittat.

Lex 4. Damnatio Hæreticorum cum confiſcatione bonorum. De qua confiſcatione vid. inf. in conſt. 9. Innoc. IV. Ad extirpanda.

Gazaros, Patarenos, Leoniſtas, Speroniſtas, Arnaldiſtas, Circumciſos, & omnes hæreticos utriuſque ſexus quocumque nomine cenſeantur, perpetua damnamus infamia, diffidamus atque bannimus. Præcipientes, ut bona talium confiſcentur, nec ad eos ulterius revertantur, ita quod filii eorum ad ſucceſſiones pervenire non poſſint, cum longè gravius ſit æternam quam temporalem offendere Majeſtatem. Qui autem inventi fuerint ſola ſuſpicione notabiles (niſi ad mandatum Eccleſiæ juxta conſiderationem ſuſpicionis, ac qualitatem perſonæ propriam innocentiam congrua purgatione monſtraverint) tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur. Ita quod ſi ſic per annum manſerint, ex tunc eos ſicut hæreticos condemnamus.

Lex 5. Præceptum quod Terrarum Rectores hæreticorum exterminationem curare jurent.

Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut poteſtates, Conſules, ſeu Rectores, quibuſcumque fungantur officiis, pro defenſione fidei præſtent publicè juramentum, quod de Terris ſuæ juriſdictioni ſubjectis, univerſos hæreticos ab Eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt. Ita quod amodo quandocumque fuerit quis in poteſtatem, ſive perpetuam vel temporalem aſſumptus, hoc teneatur capitulum juramento firmare. Alioquin nec pro poteſtatibus nec pro conſulibus habeantur, & eorum ſententias irritas ex tunc decernimus & inanes.

Lex 6. Domini temporales vel Communitates, ſi eorum Terras hæreticis non expurgant poſt annum ab Eccleſia requiſiti, eas occupent Catholici.

Si verò dominus temporalis, requiſitus & admonitus ab Eccleſia, terram ſuam purgare neglexerit ab hæretica pravitate, poſt annum à tempore admonitionis elapſum, Terram illius ipſis exponimus Catholicis occupandam, qui eam exterminatis hæreticis, abſque ulla contradictione poſſideant, & in fidei puritate conſervent. Salvo jure domini principalis, dummodo ſuper hoc nullum præſtet obſtaculum, nec aliquod aliud impedimentum apponat. Eadem nihilominus lege ſervata, contra eos, qui non habent dominos principales.

Lex 7. Damnatio fautorum hæreticorum. Hoc idem ſtatuit Nic. III. inf. in ejus conſt. 2. Noveris.

Credentes præterea receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum bannimus, firmiter ſtatuentes, ut ſi poſtquam quilibet talium fuerit ab Eccleſia excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infrà annum, ex tunc ipſo jure ſit factus infamis, nec ad publica officia ſeu conſilia, vel ad eligendum aliquos ad hujuſmodi, neque ad teſtimonium, admittatur. Sit etiam inteſtabilis, ut nec teſtandi liberam habeat facultatem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſuper quocumque, negocio is id ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi fortè Judex extiterit, ejus ſententia nullam habeat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, inſtrumenta per eum confecta, nullius penitus ſint momenti. Navigia quocumque locorum pervenerint, ſi quo caſu contingenti rupta fuerint, vel aliter ad terram pervenerint, tam navigia, quàm navigantium bona illis integrè reſerventur, ad quos ſpectabant antequam navigium illud periculum incurriſſet. Sublata omnium locorum penitus conſuetudine, quæ huic adverſatur ſanctioni, niſi talia ſint navigia quæ piraticam exerceant pravitatem, aut ſint nobis vel Chriſtiano nomini inimica.

Lex 8. Tranſgreſſoribus pœnas infligit.

Tranſgreſſores verò hujus noſtræ conſtitutionis bonorum ſuorum publicatione mulctentur. Et ſi res exegerit, eorum audacia juxta mandatum noſtrum modis aliis compeſcatur.

Lex 9. Peregrinorum & advenarum libere receptatio, & de ſuis bonis diſponendi facultas.

Omnes peregrini & advenæ, liberè hoſpitentur ubi velint, & hoſpitati, ſi teſtari voluerint de rebus ſuis ordinandi liberam habeant facultatem, quorum ordinatio inconcuſſa ſervetur. Si qui verò inteſtati deceſſerint, ad hoſpitem nihil perveniat, ſed bona ipſorum per manus Epiſcopi loci tradantur hæredibus (ſi fieri poteſt) vel in pias cauſas erogentur. Hoſpes verò ſi aliquid de bonis talium, contra hanc conſtitutionem noſtram habuerit, triplum Epiſcopo reſtituat, cui viſum fuerit aſſignandum, non obſtante ſtatuto aliquo, ſeu conſuetudine, ſeu privilegiis, quæ hactenus contrarium inducebant. Si qui autem contra præſumpſerint, eis de rebus ſuis teſtandi interdicimus facultatem, ut in eo puniantur, in quo deliquerint, alias prout culpæ qualitas exegerit puniendi.

Lex 10. Agricultorum ſecuritas.

Agricultores, & circa ruſticationẽ occupati, dum villis inſident, dum agros colunt, ſecuri ſint quacumque parte Terrarum, ita ut nullus inveniatur tam audax, qui perſonas, vel boves, agrorum inſtrumenta, aut ſi quid aliud ſit, quod ad operam ruſticalem pertinet, invadere, capere, aut violenter auferre præſumat. Si quis autem hujuſmodi ſtatutum auſu temerario violare præſumpſerit, in quadruplũ ablata reſtituat, infamiam ipſo jure incurrat Imperiali animadverſione nihilominus puniendus.

11.

Approbatio Ordinis B. Dominici ſub regula S. Auguſtini.

Hic Dominicus Sanctorum Confeſſorum Catalogo adſcriptus & Canonizatus fuit à Greg. IX. ut inf. in hoc Tomo I. in ſua conſt. 8. Fons. Et hic Ordo à Sede Apoſt. ante alios Ordines Mendicantium approbatus fuit, illiſque præcedit, ut in Pii V. conſt. 71. Divina, in Tom. 2. ubi notabo. Multiſque gratiis donatus fuit, ut inf. in conſt. 11. & 12. Clem. IV. Providentia & Ordinis, & conſt. 4. Bonif. VIII. Ad augmentum, & latius in conſt. 7. Gregor. XI. Virtute, & conſtit. 7. Six. IV. Regimini, & alia conſt. 19. Sacri, in hoc Tomo I. & Pii V. conſtit. 11. Dum ad aberes, cum ibi not. Tom. 2.

Idem Ordo verè de Mendicantibus declaratur à Pio V. inf. in ſua conſt. 44. Romanus. Ejuſque Prælati latè diſpenſant cum ſuis Fratribus, ut in alia ejus conſt. 132. Romani. Clemens VIII. habitum Ordinis præfinivit in conſt. 104. Ex injuncto. Et ambitum prohibuit, in conſt. 7. Religioſos. Habet idem Ordo Sorores & Fratres Tertii Ordinis, de quibus vide in conſt. 1. Inno. VII. Sedis, ubi notabo.

Contra extrahentes, ſeu permittentes ut extrahantur libri, aut quinterna, vel folia manuſcripta à Bibliothecis Fratrum dicti Ordinis excomunicationem, & alias pœnas ſtatuit S.D.N. Urb. VIII. ut in Conſt. 54. Cùm ſicut inf. Tom. 4. Et quomodo valeant dicti Fratres privatim tractare de Conceptione B. Virginis Mariæ, vide ad Greg. XV. Conſt. 29. Sanctiſſimus. Tom. 3.

HONORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1216.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Dominico Priori ſancti Romani Toloſanenſis, ejuſque fratribus tàm præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Religioſam vitam eligentibus Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne forte cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur (quod abſit) ſacræ Religionis infringat.

Approbatio Ordinis S. Dominici.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eccleſiam S. Romani Toloſanenſis, in qua divino mancipati eſtis obſequio, ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. In primis ſi quidem ſtatuentes, ut Ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam in eadem Eccleſia inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Facultas quæcumque bona poſſidendi.

§. 2. Prætereà quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eccleſia, in præſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum, conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis præſtante domino poterit adipiſci, firma vobis veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant.

Specificatio quorumdam locorum Ordinis.

§. 3. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, ſcilicet. Locum ipſum in quo præfata Eccleſia ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Prulliano, cum omnibus pertinentiis

ſuis. Villam de Caſſenolio, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Mariæ de Leſcura, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale Toloſanen. quod dicitur Arnaldi Berardi, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiā S. Trinitatis de Lobens, cum omnibus pertinentiis ſuis. Decimas à Venerabili fratre noſtro Fulcone Toloſanenſe Epiſcopo, de aſſenſu Capituli ſui vobis pia & provida liberalitate conceſſas, prout in eorumdem literis plenius continetur.

Exemptio à Decimis. Hoc vide latius in conſt. 11. Pii V.

§. 4. Sanè novalium veſtrorum quæ propriis manibus vel ſumptibus colitis, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Facultas recipiendi ad Ordinem.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laicos, liberos & abſolutos, è ſæculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione retinere.

Prohibitio inde diſcedendi.

§. 6. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Eccleſia veſtra profeſſionem, fas ſit ſine Prioris ſui licentiā, de eodem loco, niſi arctioris religionis obtentu diſcedere. Diſcedentem verò abſque communi literarum veſtrarum cautione, nullus audeat retinere.

Parochiales Eccleſias tenendi.

§. 7. In Parochialibus verò Eccleſiis quas habetis, liceat vobis Sacerdotes eligere, & Diœceſano Epiſcopo præſentare, quibus, ſi idonei fuerint, Epiſcopus curam animarum committat, ut ei de ſpiritualibus, vobis verò de temporalibus, debeant reſpondere.

Prohibitio imponendi Ordini novas exactiones, vel interdicendi.

§. 8. Statuimus prætereà ut nulli liceat, Eccleſiæ veſtræ novas & indebitas exactiones imponere, aut in vos vel prædictam Eccleſiam veſtram, ſine manifeſta & rationabili cauſa, excommunicationis vel interdicti ſententias, promulgare. Cùm autem generale interdictum terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare.

Licentia petendi Chriſma, &c. ab Ordinariis, & deinde ab aliis.

§. 9. Chriſma verò & Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ſacros ordines fuerint promovendi, à Diœceſano ſuſcipiatis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere. Alioquin liceat vobis, quemcumque malueritis Catholicum adire Antiſtitem, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habentem, qui noſtra fretus auctoritate vobis quod poſtulatis impendat.

Mortuoſque in Eccleſiis Ordinis ſepeliendi. Declarationem vide infrà in conſt. 7. Six iv. Regimini

§. 10. Sepulturam quoque ipſius loci, liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint (niſi forte excommunicati vel interdicti ſint) nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Licentia creandi aliū Priorem obeunte B. Dominico.

§. 11. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Priore, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi qualibet ſubreptionis aſtutia ſeu violentia, præponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel fratrum pars majoris & ſanioris conſilii, ſecundùm Deum & B. Auguſtini regulam, providerint eligendum.

Approbatio Immunitatum Eccleſiæ Toloſanæ.

§. 12. Libertates quoque & Immunitates antiquas, & rationabiles conſuetudines, Eccleſiæ veſtræ conceſſas, & hactenus obſervatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas permanere ſancimus.

Sanctio Pœnalis in Ordinis perturbatores.

§. 13. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat præfatam Eccleſiam temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione, & ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, Salva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & Diœceſani Epiſcopi canonica Juſtitia. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæcularisve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginā ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo corpore ac ſanguine Dei & Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ultioni ſubjaceat.

Benedictio pro ejus conſervatoribus.

§. 14. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI: quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen, Amen.

Papæ ſubſcriptio. Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Honorius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Nicolaus Tuſculanenſis Epiſcopus.
Ego Guido Præneſtin. Epiſcopus.
Ego Ugolinus Hoſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus.
Ego Pelagius Albanenſis Epiſcopus.
Ego Cinthyus tt. S. Laurentii in Lucina Presb. Card.
Ego Leo tt. S. Crucis in Hieruſalem Presb. Card.
Ego Robertus tt. S. Sixti in monte Cælio Presb. Card.
Ego Stephanus Baſilicæ XII. Apoſtolor. Presb. Card.
Ego Gregorius tt. S. Anaſtaſiæ Presb. Card.
Ego Petrus tt. S. Laurentii in Damaſo Presb. Card.
Ego Thomas tt. S. Sabinæ Presb. Card.
Ego Guido S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Card.
Ego Octavianus SS. Sergii & Bacchi Diac. Card.
Ego Joannes SS. Coſmæ & Damiani Diac. Card.
Ego Gregorius S. Theodori Diac. Card.
Ego Raynerius S. Mariæ in Coſmedin. Diac. Card.
Ego Romanus S. Angeli Diac. Card.
Ego Stephanus S. Adriani Diac. Card.

Datum Romæ, apud S. Sabinam, per manum Rayneriì Prioris S Fridiani Lucanæ Diœceſis S.R.E. Vice-Cancellarii 11. Kal. Januarii Indictione 5. Incarnationis Dominicæ Anno 1216. Pontificatus verò D. Honorii Papæ III. Anno Primo.

Dat. P. An. 1. die 22. Dec.

III.

Quòd Fratres Ordinis Carthuſienſis, ab eorum ſolitudine per neminem diſtrahantur, vel teſtimonium ferre, juramentumvè calumniæ ſubire compellantur.

Hunc ordinem approbatum vide ſuprà in conſt. 7. Alex. III. Cùm vos. ubi alia notavi, fol. 45.

HONORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1218.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis in quorum Diœceſibus ſunt domus Carthuſien. Ordinis conſtitutæ. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Nemo Carthuſianos audeat impedire.

CUm dilecti filii Fratres Carthuſienſis Ordinis, acceptis pennis columbæ in mentis ſolitudinē evolarint, illicque pro ſuis, & aliorum peccatis gemendis in ara cordis, mactatis carnalibus deſideriis, holócauſtum offerentes Domino ſemetipſos, ne pedes quos laverant cogantur iterum inquinare, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, quilibet veſtrum Parochianos ſuos, qui eos præſumpſerint temerè moleſtare, ut ſuper hoc eis debitam ſatisfactionem impendant, monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione remota compellat.

Vel ad teſtificandum aut calumniæ juramentum ſubeundum compellat.

§. 1. Et quoniam iidem, ut credimus, ad calumniam projecerunt, auctoritate præſentium inhibemus, ne quis Priores, ſeu fratres Ordinis memorati ſubire compellat calumniæ Juramentum, nec iidem ad ferendum teſtimonium cogantur inviti.

Datum Laterani, Quinto Idus Februarii, Pontificatus noſtri Anno Secundo.

Dat. P. An. 2. die 9. Feb.

IV.

Quòd Eccleſia S. Joannis in Laterano de Urbe, centenaria gaudeat præſcriptione, ſicut Eccleſia Romana.

Eamdem ſanctionem edidit Greg. IX. die 13. Aprilis 1227. quam præterii, tamquam idem ferè ad verbum continentem.

Hanc Eccleſiam ſuper omnes Urbis, & Orbis Eccleſias præſtare, aliaque indulta habere, notabis infrà in hoc Tomo I. in conſt. 1. Greg. XI. Super.

Edita A. D. 1221.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Priori, & Conventui Latranen. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

SEdis Apoſtolicæ circumſpectio, quæ circa omnes Eccleſias ſuæ providentiæ conſuevit adbibere cautelam, illarum indemnitatibus propenſiori debet ſtudio præcavere, quæ ipſi tamquam membra capiti cohærentes, ſpecialis ſibi neceſſitudinis vinculo ſunt adſtrictæ.

Privilegium centenariæ præſcriptionis.

§. 1. Inde eſt, quòd cùm Lateranenſis Eccleſia ſpeciale membrum Apoſtolicæ Sedis exiſtat, ſtatuimus, & ſancimus, ut ſicuti contra Romanā Eccleſiā, non, niſi centenaria, currit præſcriptio, ſecundùm Conſtitutiones Canonicas, & legitimas ſanctiones, ita quoque ipſi Eccleſiæ minoris temporis præſcriptio non obſiſtat. Nulli ergo omninò, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 5. die 24. Apr.

Dat. Laterani. Nono Kal. Maji, Pontificatus noſtri Anno Quinto.

V.

Approbatio Regulæ & Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci.

Iſte Franciſcus Sanctorum Confeſſorum numero adſcriptus fuit à Greg IX. ut inf. in ejus conſt. 5. Mira. Et tres Ordines inſtituit & unicuique ſuam regulam conſtituit. Quorum primus Ordo eſt horum Fratrum Minorum, qui hujus Regulæ ſtricta obſervantia omiſſa, vixerunt juxta privilegia obtenta à Sede Apoſtolica, & nomen Conventualium ſortiti ſunt tempore Innoc. IV. ut inf. in ejus conſtit. 7. Cùm tamquam, in hoc Tom. I. Et multas d. Regulæ declarationes habuerunt, quas prætermiſi cùm aliqua ſint inter extravagantes, & aliæ ſunt comprehenſa inf. in conſt. 13. Mar. V. Cum generale. Tom. 2. & in conſt. 103. Pij IV. Sedis. Prout & alia etiam ſunt eorum reformationes ultra prædictas Martin & Pij, nempe Pij V. in conſt. 61. Ad extirpandos; & conſt. 66. Illa nos. Et ex iſtis Conventualibus, aliqui Eremitæ effecti ſunt, qui Cappuccini nuncupantur, ut inf. in conſt. 21. Clem. VII. Religionis. Nonnulli autem ſunt Reformati, de quibus vide in conſt. 68. Six. V. Apoſtolici. Tom. 2. Multi verò redierunt ad obſervantiam d. primæ Regulæ, & ſeorſum ſtant à Conventualibus, & dicuntur de Obſervantia, ut inf. in conſt. 6. Leon X. Mententur. cum ibi not. Et ex iſtis etiam ſunt plures, qui de ſtrictiori Obſervantia dicuntur, licèt prædictorum de Obſervantia Prælatis ſubſint, ut inf. in hoc Tomo I. in conſt 35. Clem. VII. In ſuprema, & in aliis Bullis ibi indicandis.

Alium & ſecundum Ordinem, Regulamque Sororum, ſeu Monialium inſtituit, de quibus vide infrà in conſt. 12. Innoc. IV. Solet. & ibi notabo. Tertium verò Ordinem pro Sæcularibus inſtituit, qui Tertiarii nuncupantur; de quibus vide infrà in conſt. 5. Nicol. IV. Supra Montem, ubi pariter notabo. Sed ex his Tertiariis, Congregatio Regularium emanavit, ut infrà in Leo. X. conſt. 42. Inter cætera. Ubi videas, in hoc Tom. I.

Adde, quod iſtis Conventualibus, ut ſemel in menſe prima die non impedita feſto novem lectionum, officium de ipſo S. Franciſco, prout in die feſto ejuſdem recitatur, recitare poſſint, indulſit Paul. V. in Conſt. 105. Domini noſtri infrà Tom. 3. Et eiſdem ambitum interdixit idem Paul. in Conſt. 116. Admonemur, d. Tom. 3. Et Collegium pro ſtudentibus dd. Conventualium in Inſula Melevitana ſub invocatione S. Antonii de Padua inſtituit idem Paul. in Conſt. 121. In ſupereminenti, & aliud in Civitate Pragæ ſub titulo S. Bonaventuræ inſtituit Greg. XV. In Conſt. 21. In ſupereminenti inſ. Tom. 3. Demum dicti Conventuales in eorum Capitulo generali celebrato Anno 1625. multas ediderunt Conſtitutiones quas Urbanas appellatas confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Conſt. 88. Militantis inf. Tom. 4. De Cappuccinis verò, & aliis tàm de familia, quàm de Obſervantia, quam ſtrictioris Obſervantiæ addam ad proprias utriuſque Bullas.

Edita An. D. 1223.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratri Franciſco, & aliis fratribus de Ordine Fratrum Minorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Confirmatio Regulæ Fratrum Minorum S. Franciſci.

SOlet annuere Sedes Apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium deſideriis favorem benevolum impartiri. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris piis precibus inclinati, Ordinis veſtri regulam à bonæ memoriæ Innocentio Papa prædeceſſore noſtro approbatam, annotatam præſentibus, auctoritate vobis Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Quæ talis eſt.

In Nomine Domini.

Incipit Regula, & Vita Fratrum Minorum.

CAP. I.

De Obſervantia Regulæ.

Regula & Vita Fratrum Minorum hæc eſt, ſcilicet Domini noſtri JESU CHRISTI ſanctum Evangelium obſervare, vivendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate. Frater Franciſcus promittit obedientiam, & reverentiam domino Papæ Honorio, ac Succeſſoribus ejus canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et alii fratres teneantur fratri Franciſco, & ejus ſucceſſoribus obedire.

CAP. II.

De His qui volunt vitam iſtam accipere, & qualiter recipi debeant. Quatuor declarationes vide in Martin. V. cit. in rub. Et aliæ 17. Declarationes ſunt in d. Bul. Pij IV. ibid. cit.

Si qui voluerint hanc vitam accipere, & venerint ad fratres noſtros, mittant eos ad ſuos Miniſtros provinciales, quibus ſolummodo & non aliis, fratres recipiendi licentia concedatur. Miniſtri verò diligenter examinent eos de fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis. Et ſi hæc omnia credant, & velint ea fideliter confiteri, & uſque in finem firmiter obſervare, & uxores non habeant, vel ſi habent, & Monaſterium jam intraverint uxores, vel licentiam eis dederint, auctoritate diœceſani Epiſcopi voto continentiæ jam emiſſo, & illius ſint ætatis uxores, quòd non poſſit de eis oriri ſuſpicio, dicant illis verbum ſancti Evangelii, quod vadant, & vendant omnia ſua bona, & ea ſtudeant pauperibus erogare. Quòd ſi facere non potuerint, ſufficit eis bona voluntas. Et caveant fratres, & eorum Miniſtri ne ſoliciti ſint de rebus ſuis tēporalibus, ut liberè faciant de rebus ſuis quicquid Dominus inſpiraverit eis. Si tamen conſilium requiratur, licentiam habeant Miniſtri, mittendi eos ad aliquos Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà concedant eis pannos probationis, videlicet duas tunicas ſine capucio, & cingulum, & brachas, & caparonem uſque ad cingulum, niſi eiſdem Miniſtris aliud ſecundùm Deum aliquando videatur. Finito verò anno probationis, recipiantur ad obedientiam, promittentes vitam iſtam, & Regulam ſemper obſervare. Et nullo modo licebit eis de iſta religione exire juxta mandatum Domini Papæ. Quia ſecundùm ſanctum Evangelium nemo mittens manum ad aratrum, & aſpiciens retro aptus eſt regno Dei. Et qui jam promiſerunt obedientiam, habeant unam tunicam cum capucio, & aliam ſine capucio, qui voluerint habere. Et qui neceſſitate coguntur, poſſint portare calciamenta. Et fratres omnes veſtimentis vilibus induantur, & poſſint ea repetiare de ſaccis, & aliis petiis cum benedictione Dei. Quos moneo, & exhortor, ne deſpiciant, neque judicent homines, quos mollibus viderint veſtimentis, & coloratis indutos, uti cibis, & potibus delicatis; ſed magis unuſquiſque judicet, & deſpiciat ſemetipſum.

CAP. III.

De Divino Officio, & Jejunio, & quomodo Fratres debeant ire per mundum. Tres declarationes ſunt in d. Bulla

Clerici faciant divinum officium ſecundum ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, excepto pſalterio, ex quo habere poterunt Breviaria. Laici verò dicant vigintiquatuor Pater noſter pro Matutino; pro Laudibus quinque. Pro Prima, Tertia, Sexta, Nona, pro qualibet iſtarum ſeptem, Pro Veſperis autem duodecim; pro Completorio ſeptem; & orent pro defunctis. Et jejunent à feſto omnium Sanctorum,

uſque

Martin. v. Et aliæ 17. ſunt in d. Bulla Pii iv.

uſque ad Nativiterem Domini. Sanctam verò Quadrageſimam, quæ incipit ab Epiphania Domini uſque ad continuos quadraginte dies, quam Dominus ſuo ſancto jejunio conſecravit, qui voluntariè eam jejunant, benedicti ſint à Domino, & qui nolunt, non ſunt adſtricti, ſed aliam uſque ad Reſurrectionem Domini jejunent. Aliis autem temporibus non teneantur fratres niſi feria ſexta jejunare: tempore verò manifeſtæ neceſſitatis non teneantur fratres jejunio corporeli. Conſulo verò, moneo, & exhortor fratres meos in Domino JESU CHRISTO, ut quando vaduot per mundum, non litigent, neque contendent verbis, nec alios judicent. Sed ſint mites, pacifici, & modeſti, manſueti, & humiles, honeſtè loquentes omnibus ſicut decet. Et non debeant equitare, niſi manifeſte neceſſitate cogentur. In quamcumque domum intraverint, primùm dicant, Pax huic domui. Et ſecundum ſanctum Evangelium de omnibus cibis qui apponuntur eis liceat manducare.

CAP. IV.

Quod Fratres non recipiant pecuniam. Tres declarationes ſunt in ead. Bulla Martin. v. & alia in d. Bulla Pii iv.

Præcipio firmiter frarribus univerſis, ut nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant, per ſe vel per interpoſitam perſonam. Tamen.... pro neceſſitatibus infirmorum, & aliis fratribus induendis, per amicos ſpirituales, Miniſtri tantum, & Cuſtodes, ſolicitam curam gerant ſecundum loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderint expedire. Eo ſemper ſalvo, ut, ſicut dictum eſt, denarios vel pecuniam non recipiant.

CAP. V.

Modo laborandi. Una eſt declaratio in ead. Bulla Martin. v. & aliæ ſex in d. Bulla Pii iv.

Fretres illi, quibus gratiem dedit Dominus laborandi, laborent fideliter & devotè, ita quod excluſo otio enimæ inimico, ſanctæ orationis & devotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deſervire. De mercede verò laboris, pro ſe & ſuis fretribus neceſſaria corporis recipiant, præter denarios, vel pecuniam, & hoc humiliter, ſicut decet ſervos DEI, & paupertatis ſanctiſſimæ ſectatores.

CAP. VI.

Quod nihil appropient ſibi Fratres, & de eleemoſyna petenda, & de Fratribus infirmis. Unica extat declaratio in d. Bulla Martin. v. & aliæ novem in d. Bulla Pii iv.

Fratres nihil ſibi eppropriant, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tamquam peregrini, & advenæ in hoc ſæculo, in paupertate & humilitate domino famulantes, vadant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet eos verecundari, quia Dominus pro nobis ſe fecit pauperē in hoc mundo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ paupertatis, quæ vos cariſſimos fratres meos, hæredes & Reges Regni Cœlorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimavit. Hæc ſit portio vera, quæ perducit in terram viventium, cui dilectiſſimi fratres totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri in perpetuum ſub cœlo habere velitis. Et ubicumque ſint, & ſe invenerint Fratres, oſtendant ſe domeſticos invicem inter ſe, & ſecurè manifeſtet unus alteri neceſſitatem ſuam. Quia ſi mater diligit & nutrit filium ſuum carnalem, quantò diligentiùs quis debet diligere, & nutrire fretrem ſuum ſpiritualem? Et ſi quis eorum in infirmitatem ceciderit, alii fretres debent ei ſervire, ſicut vellent ſibi ſerviri.

CAP. VII.

De Pœnitentia Fratribus peccantibus imponenda. Una eſt declaratio d. Martin. v. & aliæ decem d. Pii iv.

Si qui fratrum inſtigante inimico mortaliter peccaverint, pro illis peccatis, de quibus ordinatum fuerit inter fratres, ut recurratur ad Miniſtros provinciales, teneantur prædicti fretres ab eos recurrere quam citius poterunt ſine mora. Ipſi verò miniſtri ſi presbyteri ſunt, cum miſericordia injungant illis pœnitentiam. Si verò presbyteri non ſunt, injungi faciant per alios Sacerdotes Ordinis, ſicut eis ſecundum Deum melius videbitur expedire. Et cavere debent, ne iraſcantur, & conturbentur propter peccatum alicujus, quia ira, & conturbatio, in ſe & in aliis impediunt caritatem.

CAP. VIII.

Electione generalis Miniſtri Fraternitatis, & de Capitulo Pentecoſtes. Sex ſunt declarationes d. Martini v. & aliæ ſeptem d. Pii iv.

Univerſi fratres unum de frarribus iſtius religionis teneantur ſemper habere generalem Miniſtrum, & ſervum totius fraternitatis, & ei teneantur firmiter obedire. Quo decedente electio ſucceſſoris fiat à Miniſtris Provincialibus, & Cuſtodibus in Capitulo Pentecoſtes, in quo Provinciales Miniſtri teneantur ſemper inſimul convenire, ubicumque à generali Miniſtro fuerit conſtitutum. Et hoc ſemel in tribus annis, vel ad alium terminum majorem, vel minorem, ſicut à prædicto Miniſtro fuerit ordinatum. Et ſi aliquo tempore appareret univerſitati Miniſtrorum provincialium, & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum non eſſe ſufficientem ad ſervitium, & communem utilitatem fratrum, teneantur prædicti fratres quibus electio data eſt, in nomine Domini alium ſibi eligere in Cuſtodem. Poſt capitulum verò Pentecoſtes poſſint, ſi voluerint & eis expedire videbitur, eodem anno in ſuis Cuſtodiis ſemel fratres ſuos ad Capitulum convocare.

CAP. IX.

Prædicatoribus. Quinque edidit declarationes Martinus v. in d. Bulla. & alias octo Pius iv. in Bulla præcit.

Fratres non prædicent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, cùm ab eo illis fuerit contradictum. Et nullus fratrum populo penitùs audeat prædicare, niſi à Miniſtro generali hujus fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, & ab eo officium prædicationis ſibi conceſſum. Moneo quoque, & exhortor fratres, ut in prædicatione quam faciunt, ſint examinata, & caſta eorum eloquia, ad utilitatem & ædificationem populi, annunciando eis vitia, & virtutes, pœnam, & gloriam, cum brevitate ſermonis, quia verbum abbreviatum fecit Dominus ſuper terram.

CAP. X.

Admonitione, & correctione Fratrum. Novem extulit declarationes d. Mart. iv. & alias quatuor d. Pius iv.

Fratres, qui ſunt Miniſtri & ſervi aliorum fratrum, viſitent & moneant fratres ſuos, & humiliter & caritativè corrigant eos, non præcipientes eis aliquid, quod ſit contra animam ſuam, & regulam noſtram. Fratres verò, qui ſunt ſubditi, recordentur quod propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter præcipio eis, ut obediant ſuis Miniſtris, in omnibus quæ promiſerunt Domino obſervare, & non ſint contraria animæ, & regulæ noſtræ. Et ubicumque ſunt fratres, qui ſcirent & cognoſcerent ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſervare, ad ſuos Miniſtros debeant, & poſſint recurrere. Miniſtri verò caritativè, & benignè eos recipiant, & tantam familiaritatem habeant circa ipſos, ut dicere poſſint eis, & facere ſicut Domini ſervis ſuis; nam ita debet eſſe, quod Miniſtri ſint ſervi omnium fratrum. Moneo quoque, & exhortor in Domino JESU Chriſto, ut caveant fratres ab omni ſuperbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & ſolicitudine hujus ſæculi, detractione, & murmuratione. Et non curent neſcientes literas diſcere, ſed attendant quod ſuper omnia deſiderare debent habere ſpiritum Domini, & ſanctam ejus operationem, orare ſemper ad Deum puro corde, & habere humilitatem, patientiam in perſecutione, & in infirmitate, & diligere eos qui nos perſequuntur, reprehendunt, & arguunt, quia dicit Dominus, Diligite inimicos veſtros, & orate pro perſequentibus, & calumniantibus vos. Beati qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quoniam ipſorum eſt Regnum Cœlorum: qui autem perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit.

CAP. XI.

Fratres non ingrediantur Monaſteria Monacharum. Tres ſunt declarationes apud d. Mar. & aliæ 7. apud d. Pium iv.

Præcipio firmiter fratribus univerſis ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia mulierum. Et ne ingrediantur Monaſteria Monacharum, præter illos quibus à Sede Apoſtolica conceſſa eſt licentia ſpecialis. Nec fiant compatres virorum, vel mulierum, ne hac occaſione, inter fratres, vel de fratribus ſcandalum oriatur.

CAP. XII.

Euntibus inter infideles.

Quicumque fratrum divina inſpiratione voluerint ire inter Sarracenos, & alios infideles, petant inde licentiam à ſuis Miniſtris Provincialibus. Miniſtri

Quatuorſunt decl. Mart. v. & aliæ duæ Pii iv. protectore Ordinis. De hoc vide inf. Bullam 4. Greg. xi.

verò nullis eundi licentiam tribuant, niſi eis quos viderint idoneos ad admittendum.

Ad hæc, per obedientiam injungo Miniſtris, ut petant à Domino Papa unum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, qui ſit gubernator, & protector, & corrector iſtius fraternitatis, ut ſemper ſubditi, & ſubjecti pedibus ejuſdem Sanctæ Eccleſiæ ſtabiles in fide Catholica paupertatem, & humilitatem, & ſanctum Evangelium Domini Noſtri JESU CHRISTI, quod firmiter promiſimus, obſervemus.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 8 die 19. Novembris.

Dat. Laterani, 3. Kalendas Decembr. Pontificatus noſtri Anno 8.

Sequitur hic Teſtamentum B. Francisci.

Acceſſus ad Religionem.

§. 1. Dominus dedit mihi fratri Franciſco ita incipere facere pœnitentiam, quia cùm eſſem in peccatis, nimis mihi videbatur amarum videre leproſos; ſed ipſe Dominus conduxit me inter ipſos & fecit miſericordiã cum ipſis; & recedente me ab ipſis, id quod videbatur mihi amarum, converſum fuit mihi in dulcedinem animæ & corporis. Et poſtea parum ſteti, & exivi de ſæculo.

Oratio in Eccleſiis.

§. 2. Et Dominus dedit mihi talem fidem in Eccleſiis, ut ita ſimpliciter adorarem & dicerem: Adoramus te ſanctiſſime Domine JESU CHRISTE, & ad omnes Eccleſias tuas quæ ſunt in toto mundo, & benedicimus tibi, quia per ſanctam Crucem tuam redemiſti mundum.

Veneratio Sacerdotum.

§. 3. Poſtea dedit mihi Dominus, & dat tantam fidem in Sacerdotibus, qui vivunt ſecundùm formam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ propter Ordinem ipſorum, quod ſi facerent mihi perſecutionem, volo recurrere ad ipſos. Et ſi haberem tantam ſapientiam quantam Salomon habuit, & invenirem pauperculos Sacerdotes hujus ſæculi in Eccleſiis in quibus morantur, nolo prædicare ultra voluntatem ipſorum. Et ipſos & omnes alios volo timere, amare, & honorare ſicut meos Dominos, & nolo in ipſos conſiderare peccatum, quia filium Dei diſcerno in eis, & Domini mei ſunt, & propter hoc facio, quia nihil video corporaliter in hoc ſæculo de ipſo altiſſimo Filio Dei, niſi ſanctiſſimum Corpus, & ſanctiſſimum Sanguinem ſuum quem ipſi recipiunt, & ipſi ſoli aliis adminiſtrant.

Sacramentorumque.

§. 4. Et hæc ſanctiſſima Myſteria ſuper omnia volo honorare & venerari, & in locis precioſis collocare.

Nominis & verborum Domini.

§. 5. Sanctiſſima nomina & verba ipſius, ubicumque invenero in locis illicitis, volo colligere, & rogo quod colligantur, & in locis honeſtis collocentur.

Et Theologorum.

§. 6. Necnon omnes Theologos qui miniſtrant nobis verba divina, debemus honorare, & venerari, ſicut qui miniſtrant nobis ſpiritum, & vitam.

Revelatio Regulæ.

§. 7. Et poſtquam dedit mihi Dominus de fratribus, nemo oſtendebat mihi quid deberem facere, ſed ipſe Dominus revelavit mihi, quòd deberem vivere ſecundùm formam ſancti Evangelii, & ego paucis verbis & ſimplicibus feci ſcribi.

Confirmatio Papæ.

§. 8. Et Dominus Papa confirmavit mihi. Et illi qui veniebant ad recipiendum vitam iſtam, omnia quæ habere poterant, dabant pauperibus. Et eramus contenti tunica una, intus & foris repeciata qui volebant, & cingulo, & brachis.

Recitatio officii.

§. 9. Officium dicebamus nos Clerici ſecundum alios Clericos. Laici dicebant Pater noſter; & ſatis libenter manebamus in Eccleſiis, & eramus idiotæ & ſubditi omnibus.

Exercitium laborandi.

§. 10. Et ego manibus meis laborabam & volo laborare, & omnes alii fratres mei firmiter volo quod laborent de laboritio quod pertinet ad honeſtatem. Et qui neſciunt diſcant, non propter cupiditatem recipiendi precium laboris, ſed propter bonum exemplum, & ad repellendam ocioſitatem.

Petitio eleemoſynarum.

§. 11. Et quando non daretur nobis precium laboris, recurramus ad menſam Domini, petendo eleemoſynas hoſtiatim.

Salutatio pacis.

§. 12. Salutationem mihi Dominus revelavit ut diceremus, Dominus det tibi pacem.

Humilitas Monaſteriorum.

§. 13. Caveant ſibi fratres, ut Eccleſias & habitacula quæ pro ipſis conſtruuntur, penitus non recipiant, niſi eſſent ſicut decet ſanctam paupertatem, quam in regula promiſimus obſervare, ſemper ibi habitantes ſicut peregrini & advenæ.

Prohibitio petendi indulta à Sede Apoſtolica.

§. 14. Præcipio firmiter per obedientiam fratribus univerſis, quod ubicumque ſunt, non audeant petere aliquam literam in curia Romana, per ſe, vel per interpoſitam perſonam, neque pro Eccleſia, neque pro aliquo loco, neque ſub ſpem prædicationis, neque pro perſecutione ſuorum corporum; ſed ubicumque non fuerint recepti, fugiant in aliam terram ad faciendam pœnitentiam cum benedictione Dei.

Obedientia Miniſtro & Guardianis.

§. 15. Et firmiter volo obedire Miniſtro generali hujus fraternitatis, & illi Guardiano quem ſibi placuerit mihi dare. Et ita volo eſſe captus in manibus ejus, ut non poſſim ire vel facere contra voluntatem ſuam, quia Dominus meus eſt.

Recitatio divinorum officiorum ſecundùm regulam.

§. 16. Et quamvis ſim ſimplex & infirmus, tamen volo ſemper habere Clericum qui mihi faciat officium ſicut in regula continetur. Et omnes alii fratres teneantur per obedientiam obedire Guardianis ſuis, & facere officium ſecundùm regulam.

Correctio Fratrum vagantium.

§. 17. Et qui inventi eſſent quod non facerent officium ſecundùm regulam, & vellent alio modo variare, aut non eſſent Catholici, omnes fratres ubicumque ſunt teneantur per obedientiam, quod ubicumque invenerint aliquem ipſorum, proximiori Cuſtodi illius loci, ubi ipſum invenerint, debeant præſentare, & Cuſtos teneatur per obedientiam ipſum cuſtodire fortiter, ſicut hominem in vinculis, die noctuq; ita quod non poſſit eripi de manibus ſuis, donec repræſentet eum in manibus ſui Miniſtri. Miniſter verò teneatur per obedientiam mittere eum, per tales fratres, qui die noctuque cuſtodiant eum ſicut hominem in vinculis, donec repræſentet eum coram Domino Hoſtienſe, qui eſt Dominus protector & corrector iſtius fraternitatis.

Declaratio quod hoc teſtamentum, non eſt alia regula. Hoc etiam ſtatuit Mart. v. cit. in rub.

§. 18. Et non dicant fratres, hæc eſt alia regula, quia hæc eſt recordatio, admonitio, & exhortatio, & meum teſtamentum, quod ego frater Franciſcus parvulus veſter facio vobis fratribus meis benedictis, propter quod, regulam quam Domino promiſimus, Catholicè obſervemus.

Prohibitio gloſſandi hanc regulam.

§. 19. Et Generalis Miniſter, & omnes alii Miniſtri, & Cuſtodes, teneantur per obedientiam, in iſtis verbis non addere vel minuere, ſed hoc ſcriptum ſemper habeant juxta regulam, & in omnibus Capitulis quæ faciunt, quando legunt Regulam, legant & iſta verba. Et omnibus fratribus meis Clericis & Laicis præcipio firmiter per obedientiam, ut non mittant gloſſas in Regula, nec iſtis verbis dicendo, ita volunt intelligi, ſed ſicut dedit mihi Dominus ſimpliciter & purè, dicere & ſcribere Regulam, & iſta verba, ita ſimpliciter & purè ſine gloſſa intelligatis, & cum ſancta operatione obſervetis uſque in finem.

Benedictio eam obſervantium.

§. 20. Et quicumque hæc obſervaverit, in cœlo repleatur benedictione altiſſimi Patris cœleſtis, & in terra repleatur benedictione Filii ſui, cum ſanctiſſimo Spiritu paraclito, & omnibus virtutibus cœlorum, & omnibus ſanctis.

Subſcriptio B. Franciſci.

Et ego Frater Franciſcus parvulus veſter, & ſervus, quantumque poſſum confirmo vobis intus & foris, iſtam ſanctiſſimam benedictionem. Amen.

VI.

Exemptio Ordinis Ciſtercienſis, Monachorum S. Benedicti, à ſolutione decimarum.

Approbatur hoc indultum à Martino V. infrà in hoc Tom. 1. in ejus conſt. 8. Militanti. Et ampliatur ab Innocentio VIII. in conſt. 9. Ad Rom. & Pio V. in conſt. 41. Etſi mendicantium, in Tom. 2.

Alis

Alia hujus Ordinis privilegia attende in Conſtitutionibus Pontificiis quas tibi indicavi ſupra in conſt. 1. Paſchal. II. fol. 30. Deſiderium. ubi plenè notavi. Et de hoc Ordine habes hujus Honor. III. diſpoſitiones alias, in cap. 3. & cap. 8. de Statu Monacorum. in Tom. I. fol. 72.

Edita A. D. 1224.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Officialibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos iſtæ litteræ pervenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ordo Ciſtercienſis ad commonitionem Innoc. III. decrevit ſolvere decimas de terris acquirendis, iis Eccleſiis quibus antea ſolvebantur. Iſta commonitio, & ordinis ſtatutum, referuntur ab Inno. III. in c. penult. de Decim.

CUm Abbates Ciſtercienſis Ordinis tempore Concilii generalis, ad commonitionem fælicis memoriæ Innocentii Papæ prædeceſſoris noſtri, ſtatuerint, ut de cætero fratres ipſius Ordinis, ne occaſione privilegiorum ſuorum Eccleſiæ ulterius gravarentur, de alienis terris, & ab eo tempore acquirendis, ſi eas propriis manibus aut ſumptibus colerent, decimas perſolverent Eccleſiis quibus ratione prædiorum antea ſolvebantur, niſi cum eiſdem Eccleſiis, aliter ducerent componendum, idem prædeceſſor noſter, quia ſperabat, ut Eccleſiarum Prælati proniores & efficaciores exiſterent ad exhibendum eis de ſuis malefactoribus juſtitiæ complementum hujuſmodi, ratum babemus & gratum, hoc ipſum ad alios regulares, qui gaudent ſimilibus privilegiis extendi voluit & mandavit.

Prælati autem Eccleſiarum, diverſimodè ordinem moleſtarunt ſuper ſolutione decimarum.

§. 1. Sed quod dolentes referimus, in contrarium res eſt verſa, quia, ſicut ex allata querela Abbatum ipſius Ordinis frequenter audivimus, nonnulli Eccleſiarum Prælati, & alii Clerici, eorum privilegia temerè contemnentes, & contendentes malitioſe ipſorum pervertere intellectum, eos multipliciter inquietant. Nam cùm ſit ipſis indultum, ut de novalibus, quæ propriis manibus, aut ſumptibus excolunt, ſive de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, vel de ſuorum animalium nutrimentis, nullus ab eis decimas exigere vel extorquere præſumat; quidam perverſo intellectu confiſto, dicentes quod non poſſunt intelligi, niſi de his quæ ſunt ante dictum Concilium acquiſita, ipſos ſuper his multiplici exactione fatigant.

Hic ideò Pontifex exemptionem à Decimis ordini concedit. Ampliavit Mart. V. cit. in rub.

§. 2. Nos igitur eorum quieti paterna ſollicitudine providere volentes, univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Abbates & fratres ejuſdem Ordinis, à præſtatione decimarum, tam de poſſeſſionibus habitis ante Concilium memoratum, & de novalibus ſive ante, ſive poſt idem Concilium acquiſitis, quæ propriis manibus, ac ſumptibus excolunt, quàm de hortis, virgultis, piſcationibus ſuis ac de ſuorum animalium nutrimentis, ſinguli veſtrum omninò ſervetis immunes.

Dat. P. A. 9. die 9. Nov.

Datum Lateran. 5. Idus Novembris, Pontificatus noſtri Anno Nono.

Sequitur alia conſimilis exemptionis conceſſio.

Edita A. D. 1224.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus & fratribus Ciſtercienſ. Ordinis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exemptio à ſolutione Decimarum.

CUm aliquando cogente neceſſitate, vel utilitate propria requirente, terras veſtras ante generale Concilium acquiſitas, conceſſeritis aliis excolendas, ne pro eo quod de poſſeſſionibus poſt idem Concilium acquiſitis, decimas ſolvitis, ſi ad manus veſtras taliter conceſſæ redierint, à quoquam vexari poſſitis, ut nullus à vobis de hujuſmodi terris, quæ ad vos taliter redierint, ſi eas manibus propriis aut ſumptibus colitis, occaſione Concilii memorati, Decimas exigere vel extorquere præſumat, auctoritate præſentium inhibemus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 9. die 25. Dec.

Datum Lateran. ſeptimo Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri Anno nono.

VII.

Canonizatio S. Laurentii Archiepiſcopi Dublinenſis, Regis ac Reginæ Hiberniæ filii, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, & Feſtivitatis ejuſdem præfinitio pro die 14. menſis Novembris quotannis celebrandæ.

Edita A. D. 1225.

HONORIUS EPISCOPUS,

Univerſis Chriſti fidelibus in Rothomagenſ. Provincia conſtitutis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Omnipotens Deus Eccleſiam ſuam à principio miraculis illuſtrans, fidelium numerum auxit.

INeffabilis providentia Dei, congruentia ſingulis quibuſque temporibus ordinate diſpenſans, in ſplendoribus Sanctorum, Eccleſiam ſuam quaſi ex utero genuit, dum eos in exordio ipſius naſcentis Eccleſiæ crebra miraculorum coruſcatione mirificans, & in ipſorum miraculorum fulgore obſtupefaciens gentes, ac prædeſtinatos in fide generans JESU CHRISTI, in cujus hæc fieri nomine ac virtute videbant, ipſos filiorum adoptionis numero aggregavit.

Poſtea intermiſſis miraculis, ſuſcitavit Doctores qui fideles inſtruerent & virtutum fructus fœcundarent.

§. 1. Deinde creſcente fidelium numero, & multitudine, populi vocati de tenebris, ambulantes juxta ipſius vaticinium in lumine Domini Dei ſui, mirabilis diſpenſator in pluviam fulgura ſua fecit, dum ſigna ſive miraculis, quæ non erant jam fidelibus neceſſaria, intermiſſis, ſuper novos populos, Paſtores qui eos paſcerent ſcientia & doctrina, ſicut per os Hieremiæ promiſerat, ſuſcitavit. Doctores Eccleſiæ ſcilicet, qui terram cordis fidelium imbre doctrinæ complerent, & extirpatis ſentibus vitiorum, eam ad proferendum virtutum germen, & fructum hujuſmodi operis fæcundarent.

Deinde ex cauſis hic indicatis miracula innovat in aliquot eorum fidelium, qui glorificati ſunt in cœlis.

§. 2. Cæterum, quia caritate frigeſcente ab exercitio hujuſmodi boni operis torpet Catholicus, errore devio abducente delitat hæreticus, cæcutit velamine adhuc ſuper ent permanente Judæus, & in tenebris ambulat ſidere lucis nondum ſibi oriente paganus; miſericors Dominus, qui neminem vult perire, ſigna interdum innovat, & mirabilia miſeratus immutat, ex numero illorum, quos in Eccleſia triumphante glorificat, aliquorum fidem & merita in militante miraculis declarando. Ut per ea Catholici, mentis torpore diſcuſſo, ad boni operis excitentur juſtitiam, hæretici errore dimiſſo, ab invio reducantur ad viam, Judæi atque Pagani, vero lumine cognito, de tenebris & umbra mortis, currant ad Chriſtum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Quorum unus eſt Laurentius Dublinenſ. Archiepiſcopus qui in terris, multis miraculis claruit, ideòque ejus petitur canonizatio.

§. 3. Sanctæ igitur memoriæ Laurentio Dublinenſi Archiepiſcopo apud Eccleſiam S. Mariæ de Augo Rothomagenſis Diœceſis, ubi corpus ejus feliciter requieſcit, claris divino numine coruſcante miraculis, Venerabilis frater noſter Archiepiſcopus, & Dilecti filii Capitulum Rothomagenſe, unà cum Abbate & Conventu Eccleſiæ ſupradictæ, multiſque aliis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Abbatibus, & religioſis viris, ejus venerabilis vitæ inſignia, & coruſcantia miracula ſuis nobis literis intimantes, humiliter ſupplicarunt, ut ipſum Sanctorum Catalogo adſcribere curaremus, quatenus auctoritate Apoſtolica, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui ſic claris ſignis & evidentibus argumentis apparet bonoratus in Cœlis.

Hic ergo Pontifex ſuper illius vita, & miraculis diligenter inquiri præcipit Prælatis hic nominatis.

§. 4. Licet igitur quos divina honorat dignatio, humana devotio prompto affectu debeat honorare; volentes tamen in hujuſmodi negotio, ſecundùm conſuetudinem Apoſtolicæ Sedis cum digna maturitate procedere, præfato Archiepiſcopo & N. Decano, & N. Theſaurario Rothomagenſ. dedimus in mandatis, ut ſuper dicti viri vita & miraculis inquirerent diligentiſſimè veritatem, & eam nobis fideliter intimarent, ut ea plenè comperta, pro ſupplicantium deſiderio, ſecurius annuere valeremus.

§. 5. Ipſi

Digitized by Google

Qui aliis d. proceſſum confecerunt, & alii huic Pontifici tranſmiſerit.

§. 5. Ipſi autem mandatum noſtrum cum diligentia exequentes, quia de præfati viri converſatione, ac vita, per homines de partibus illis certificari nequibant, eo quòd per partes illas tranſitum faciens in Eccleſia prædicta correptus infirmitate decubuit, & infra octavum diem ab hac luce migravit, ſcripſere Venerabili Fratri noſtro Archiepiſcopo Dublinenſi, ut veritatem ſuper hoc inquiſitam, eis per ſuas literas intimaret. Qui citra mare Hibernicum Illuſtris Regis Anglorum negociis occupatus, non valens inquirere id per ſe ipſum, Venerabilibus Fratribus noſtris Paren. Epiſcopo ſuffraganeo ſuo, ac Priori Sanctæ Trinitatis Dublinen. commiſit in hujuſmodi negocio vices ſuas. Ac demum eorum literas, ſanctitatem vitæ, & converſationis, ſæpe dicti viri plenius continentes, ſuo & ipſorum ſigillis munitas deſtinavit eiſdem. Quas una cum depoſitionibus teſtium ſuper miraculis receptorum, nobis ſub ſigillis propriis tranſmiſere.

Qui Pontif. exti or factus, quod virtutibus claruit.

§. 6. Collegimus autem ex ipſarum ſerie literarum, quod ſæpè dictus vir, Regis & Reginæ Hiberniæ filius extitit, & ab infantia ſacris literis eruditus, ſenilem geſſit in juventute gravitatem, & mundanarum illecebras vanitatum, à ſe ultra quam ætas illa ſolebat abdicavit.

Et Archiep. creatus oratione, maceratione, & eleemoſynis inſubuit.

§. 7. Deinde in Archiepiſcopum Dublinen. aſſumptus, ſic in virtutem de virtute profecit, ut in oratione aſſiduus, auſterus in maceratione proprii corporis, ac in eleemoſynarum largitione profuſus, ſe totaliter Domino dedicarit.

Mortuusque multis miraculis claruit.

§. 8. Per depoſitionem verò teſtium prædictorum conſtitit evidenter, ſanctam vitam ejuſdem eſſe tot ſequentibus miraculis comprobatam, quot non parvam tenet hiſtoriam, qui volet ea ſingula ſcribere ſeriatim. Sed ut prætereamus quod claudi greſſum, cæci viſum, ſurdi auditum, muti loquelam, leproſi mundationem, & variis afflicti languoribus, ſanitatem ad invocationem ejus nominis receperunt, & hæc ſola quæ inter cætera emicuere miracula referamus.

Mortuos ſeptem ſuſcitavit.

§. 9. Idem Sanctus, immò Dominus ob ipſius merita glorioſa, ſeptem mortuos, quorum unus triduanus erat, mirificè ſuſcitavit.

Hic ideò Pontifex ipſum Laurentium SS. Confeſſorum Catalogo adſcribit.

§. 10. De ipſius igitur ſanctitate tantis certificati miraculis, divinumque ſecuti judicium, per quod ejus glorificatio nobis tam evidentibus innotuit argumentis, eumdem beatum Virum Catalogo Sanctorum adſcripſimus, & annumerandum decrevimus Sanctorum Collegio Confeſſorum, ac inter eos à Chriſti fidelibus venerandum.

Ejuſque feſtum die 14. menſis Novembris celebrari decernit.

§. 11. Statuentes ut ejus venerandi feſtivitas de cætero annis ſingulis Octavodecimo Kalendas Decembris ſolemniter celebretur. Monemus autem Univerſitatem veſtram, & hortamur in Domino, quatenus Deum devotis mentibus collaudantes, & ſtudentes proficere tantæ virtutis exemplo ejuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris apud Dominum ſuffragia humiliter imploretis.

Indulgentias etiam ejus Eccleſiam viſitantibus elargitur.

§. 12. Nos autem de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli auctoritate confiſi, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad præfatam Eccleſiam in die ſolemnitaria ejuſdem glorioſiſſimi Confeſſoris, vel infrà octavas cum devotione acceſſerint ejus orationum ſuffragia petituri, viginti dies de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Dat. P. An. 10. die 11. Dec.

Dat. Reate, 3. Idus Decembris Anno decimo.

VIII.

Approbatio Regulæ Ordinis Fratrum Eremitarum B. Mariæ de Monte Carmelo.

Hanc Regulam primo mitigavit in quibuſdam Innoc. IV. infrà in ejus conſtit. 6. Quæ honorem. Et eam obſervant utriuſque ſexus Carmelitæ illi, qui nomen Diſcalceatorum ſortiti ſunt, ut ibi notabo.

Eamdem Regulam mitigarunt iterum Eugen. IV. infrà in ſua conſt. 3. Romani. ubi notabo. Nec non & Pius II. ac Six. IV. ut habetur inf. in ejuſdem Six. conſt. 11. Dum attenta. Et hanc mitigatam obſervant alii Carmelitæ, qui ex hoc vocantur Mitigati, Univerſus iſte Ordo utitur cappis albis, ut inf. in conſt. 3. Bonif. VIII. Juſtis. in hoc Tomo 1. Habet certam formam circa alienationem bonorum à Greg. XIII. in conſt. 54. Ex incumbenti. in Tom. 2. Oleum ſanctum ab Epiſcopis liberè conſequitur ex Clem. VIII. conſt. 17. Exponi. in Tom. 3. Non juvatur Cruciata vel alio indulto circa electionem Confeſſorum, ex altera conſt. 64. Romani. Præcedit Ordini Fratrum de Mercede, ex alia conſt. 95. Decet. Non recurrit ad ſæcularia Tribunalia, ex altera conſt. 110. Quoniam. Et habet exemptionem à quarta funeralium ex d. conſt. 64. Romani. & Pauli V. conſt. 4. Decet. Ambitusque ei interdictus eſt ex altera conſt. 23. Quoniam. ejuſdem Clem. VIII. in dict. Tom. 3.

HONORIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1226.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis de Monte Carmelo, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Approbatio Regulæ firmatæ à Patriarcha Hieroſolymitano.

UT vivendi normam, regulariter à bon. mem. Hieroſolymitano Patriarcha editam, quam ante generale Concilium vos dicitis humiliter ſuſcepiſſe, in poſterum vos & Succeſſores veſtri, quantum cum Dei adjutorio poteritis, obſervetis, in remiſſionem vobis injungimus peccatorum.

Dat P. A. 10. die 30. Jan.

Datum Reate 3. Kalendas Februarii, Pontificatus noſtri Anno decimo.

Regulæ prædictæ tenor ſubſequitur.

Prologus Alberti Patriarchæ Hieroſolymitani qui Regulam ſtabilivit.

ALbertus Dei gratia Hieroſolymitanæ Eccleſiæ vocatus Patriarcha, dilectis in CHRISTO filiis, Brocardo & cæteris Eremitis, qui ſub ejus obedientia juxta fontem, in Monte Carmeli morantur, ſalutem in Domino, & Sancti Spiritus benedictionem. Multifariè, multiſque modis Sancti Patres inſtituerunt, qualiter quiſque in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum religioſæ vitæ elegerit in obſequio JESU CHRISTI vivere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conſcientia deſervire. Verum quia requiritis à nobis, ut juxta propoſitum veſtrum, tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in poſterum debeatis.

CAP. I.

De Priore Huic capiti aliquid addit Innoc. cit. in rub.

Illud in primis ſtatuimus, ut unum ex vobis habeatis Priorem: qui ex unanimi omnium aſſenſo, vel majoris & ſanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promiſſam ſtudeat operis veritate ſervare.

CAP. II.

Cellulis.

Præterea juxta ſitum loci, quem inhabitare propoſueritis, ſinguli veſtrum ſingulas habeant cellulas ſeparatas, ſicut per diſpoſitionem Prioris ipſius, & de aſſenſu aliorum Fratrum, vel ſanioris partis, eædem cellulæ cuique fuerint aſſignatæ.

CAP. III.

Mutatione cellularum.

Nec liceat alicui Fratrum, niſi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum ſibi locum mutare, vel cum alio permutare.

CAP. IV.

Cellula Prioris.

Cellula Prioris ſit juxta introitum loci, ut venientibus ad eumdem locum primus occurrat: & de arbitrio, & diſpoſitione ipſius, poſt modum quæ agenda ſunt, cuncta procedant.

CAP. V.

Manſione in Cellulis. Mitigavit d. Innoc. in c. 7. Et Eug. cit. in rub.

Maneant ſinguli in cellulis ſuis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & orationibus ſuis vigilantes, niſi aliis juſtis occaſionibus occupentur.

CAP. VI.

Horis Canonicas Inno-

Hi, qui literas noverunt, & legere Pſalmos, per ſingulas Horas eos dicant, qui ex inſtitutione San-

ctorum

mitigavit. cap. 8.

ctorũ Patrum, & Eccleſiæ approbata conſuetudine ad horas ſingulas ſunt deputati. Qui verò literas non noverunt, vigintiquinque vicibus dicant Pater noſter in nocturnis Vigiliis. Exceptis Dominicis, & ſolemnibus diebus, in quorum Vigiliis prædictum numerum ſtatuimus duplicari, ut dicatur Pater noſter vicibus Quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in laudibus matutinis. In aliis quoque Horis ſepties ſimiliter eadem ſigillatim dicatur Oratio: præter Officia veſpertina, in quibus ipſam quindecies dicere debeatis.

C A P. VII.

Proprietate. Innoc. addidit cap. 9.

Nullus Fratrum ſibi dicat aliquid eſſe proprium: ſed ſint vobis omnia communia. Et ex his, quæ vobis Dominus dederit, diſtribuatur unicuique per manum Prioris, id eſt, per hominem ab eo ad idem officium deputatum, prout unicuique opus fuerit, inſpectis ætatibus, & neceſſitatibus ſingulorum. Ita tamen, ut ſicut præmiſſum eſt, in deputatis cellulis ſinguli maneant, & ex his, quæ ſibi diſtributa fuerint, ſingulariter vivant.

C A P. VIII.

Oratorio & Miſſa.

Oratorium, prout commodius fieri poterit, conſtruatur in medio cellularum, ubi manè per ſingulos dies ad audienda Miſſarum ſolemnia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri poterit.

C A P. IX.

Capitulo & Correctione.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit, de cuſtodia Ordinis tractetis. Ubi etiam exceſſus, & culpæ Fratrum, ſi qui de aliquo deprehenſi fuerint caritate media corrigantur.

C A P. X.

Jejunio. Mitigarunt Innoc. Eug. & alii cit. in rub.

Jejunium ſingulis diebus, exceptis Dominicis, obſervetis, à feſto Exaltationis S. Crucis uſque ad diem Dominicæ Reſurrectionis: niſi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia juſta cauſa jejunium ſolvi ſuadeat, quia neceſſitas non habet legem.

C A P. XI.

Eſu carnium. Mitigavit Innoc. c. 13. & d. Eug.

Ab eſu carnium ſemper abſtineatis, niſi pro infirmitatis, aut nimiæ debilitatis remedio ſint ſumendæ.

C A P. XII.

Armis ſpiritualibus videlicet.

Quia verò militia eſt vita hominis; & Omnes, qui piè volunt vivere in Chriſto, perſecutionem patiuntur, Adverſarius quoque veſter diabolus tamquam leo rugiens circuit, quærens quem devoret, omni ſolicitudine ſtudeatis indui armatura Dei, ut poſſitis ſtare adverſus inſidias inimici.

Cingulo caſtitatis.

Accingendi ſunt lumbi veſtri cingulo caſtitatis.

Munitione cogitat. Sanctorum.

Muniendum eſt pectus cogitationibus ſanctis. Scriptum eſt enim: Cogitatio ſancta ſervabit te.

Lorica juſtitiæ.

Induenda eſt Lorica juſtitiæ; ut Dominum Deum veſtrum ex toto corde, & ex tota anima, & ex tota virtute diligatis, & proximum veſtrum tamquam voſmetipſos.

Scuto fidei.

Sumendum eſt in omnibus ſcutum fidei, in quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere. Sine fide enim impoſſibile eſt placere Deo. Et hæc eſt victoria, quæ vincit mundum, fides veſtra.

Galea ſpei.

Galea quoque ſalutis imponenda eſt capiti, ut de ſolo Salvatore ſperetis ſalutem qui ſalvum facit populum ſuum à peccatis eorum.

Gladio ſpiritus.

Gladius autem ſpiritus, quod eſt verbum Dei, abundanter habitet in ore, & in cordibus veſtris. Et quæcumque vobis agenda ſunt, in verbo Domini fiant.

C A P. XIII.

Aſſiduitate operationis.

Faciendum eſt vobis aliquod operis, ut ſemper vos diabolus inveniat occupatos, ne ex otioſitate veſtra aliquem intrandi aditum ad animas veſtras valeat invenire. Habetis ad hoc B. Pauli Apoſtoli magiſterium pariter & exemplum, in cujus ore CHRISTUS loquebatur. Qui poſitus eſt, & datus à Deo prædicator, & doctor gentium in fide & veritate: quem ſi ſecuti fueritis, non poteritis aberrare: In labore (inquit) & fatigatione fuimus inter vos nocte ac die operantes, ne quem veſtrum gravaremus. Non quaſi nos non habeamus poteſtatem: ſed ut noſmetipſos formam daremus vobis ad imitandum nos. Nam cùm eſſemus apud vos, hæc denunciabamus vobis: quoniam ſi quis non vult operari, non manducet. Audivimus enim inter vos quoſdam ambulantes in quiete, nihil operantes. His autem, qui ejuſmodi ſunt, denunciamus, & obſecramus in Domino JESU CHRISTO, ut cum ſilentio operantes, ſuum panem manducent. Hæc via ſancta, & bona: ambulate in ea.

C A P. XIV.

Silentio. Mitigavit idem Innoc. c. 16.

Commendat vobis Apoſtolus ſilentium, cum in eo præcipit operandum. Et quemadmodum Propheta teſtatur: Cultus juſtitiæ, ſilentium eſt. Et rurſum: In ſilentio, & ſpe erit fortitudo veſtra. Ideoque ſtatuimus, ut ab hora Veſpertina uſque ad horam Tertiam ſequentis diei ſilentium teneatis; niſi forte neceſſitas, vel cauſa rationabilis, aut licentia Prioris ſilentium interrumpat. Alio verò tempore, licet ſilentii non habeatur obſervatio tanta, diligentius tamen à multiloquio caveatur. Quoniam ſcriptum eſt, & non minus experientia docet, In multiloquio non deerit peccatum: & qui inconſideratus eſt ad loquendum, ſentiet mala. Item, Qui multis utitur verbis, lædit animam ſuam. Et Dominus in Evangelio; De omni verbo otioſo, quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. Faciat ergo unuſquiſque ſtateram verbis ſuis, & frænos rectos ori ſuo, ne forte labatur, & cadat in lingua ſua, & inſanabilis ſit caſus ejus ad mortem. Cuſtodiens cum Propheta vias ſuas, non delinquat in lingua ſua. Et ſilentium, in quo cultus juſtitiæ eſt, diligenter, & cautè ſtudeat obſervare.

C A P. XV.

Humilitate Prioris.

Tu autem Brocarde, & quicumque poſt te inſtitutus fuerit Prior, illud ſemper habeatis in mente, & ſervetis in opere, quod Dominus ait in Evangelio: Quicumque voluerit inter vos major eſſe fieri, erit veſter miniſter: & quicumque voluerit inter vos primus eſſe, erit veſter ſervus.

C A P. XVI.

Veneratione Prioris.

Vos quoque cæteri Fratres, Priorem veſtrum honorate humiliter: Chriſtum potius cogitantes, quam ipſum, qui poſuit illum ſuper capita veſtra. Et Eccleſiarum Præpoſitis etiam ait: Qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit, ut non veniatis in judicium de contemptu, ſed de obedientia mereamini vitæ æternæ mercedem.

Finis d. Regulæ.

Hæc breviter ſcripſimus, vobis converſationis veſtræ formulam ſtatuentes, ſecundùm quam vivere debeatis. Si quis autem ſupererogaverit, ipſe Dominus cum redierit, reddet ei. Utatur tamen diſcretione, quæ virtutum eſt moderatrix.

Dies datæ Regulæ.

Ex Achon, Id. Jan. Anno Domini MCLXXI.

GREGORIUS NONUS PONT. CLXXX.

ANNO DOMINI MCCXXVII.

ANNO 1227.

GRegorius Nonus, de Civitate Anagniæ, in Provincia Campaniæ, Ugolinus anteà dictus, Triſtetii de Comitibus Signiæ filius, Epiſcopus Oſtienſis, & Veliternus, Innocentii Tertii Nepos, creatus Romæ 13. Kal. coronatus ad S. Petrum 5. Kal. April. 1227. Creavit Cardin. 13. Vixit annos 14. menſes 5. dies 10. Obiit Romæ 11. Kal. Septembris anno 1241. Corpus ejus in Baſilica S. Petri ſepultum eſt. Vacavit ſedes menſem unum.

Quod quicumque Religioſi ad Eremum Ordinis Camaldulen. tranſire poſſint. 1.

Hanc poteſtatem ampliavit Greg. XIII. in conſt. 99.

Ea eſt

Ea eſt quia obſtabat Bulla Pii V. num. 89. Quacumque. in Tom. 2. Cætera de hoc Ordine Camaldulenſi notavi ſup. in conſt. 1. Alexand II. Nulli. in hoc Tom. I.

Edita An. D. 1227.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Priori Camaldulenſi, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Eremi bonum commendatur.

FErvor & integritas Religionis, quæ in domo tua, & præſertim in Eremo, per beneplacitum Conditoris, vigere cognoſcitur, inducit nos propenſius, & hortatur, ut petitiones tuas, quantum cum Deo poſſumus, prompto velimus animo exaudire.

Privilegium de quo in rub. Quod ampliatum eſt ut in d. rub. notavi.

§. 1. Hac itaque ratione inducti, Tibi & Fratribus tuis auctoritate Apoſtolica indulgemus, eos qui de aliis Congregationibus venientes in Eremo veſtro, dummodo elegerint, & promiſerint, ſub Ordine & habitu veſtro, in Eremo perpetuo deſervire, liberè ſine cujuſque contradictione, retinere poſſitis, ita tamen quod non permittantur in ſacris ordinibus, niſi de ipſorum ordinatione certi fueritis, miniſtrare. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat.P. A. 1. die 23. Junii.

Dat. Anagniæ IX. Kalendas Julii. Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Canonizatio S. Franciſci de Aſſiſio, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ Feſtivitatis inſtitutione, pro die quarta Octubris.

Iſte Franciſcus Stigmata JESU Chriſti in corpore ſuo portavit, ut declarat hic idem Pont. inf. in conſt. 12. Confeſſor. & Alex. IV. in conſt. 4. Benigna. Tres Ordines inſtituit, ut notavi ſuprà fol. 66. in conſt. 5. Honor. III. Solet. Et ipſius Feſtivitatem de præcepto obſervandam eſſe cenſuit Six. IV. in conſt. 3. Præclara. in hoc Tomo I.

Edita A. D. 1228.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, &c.

Proœmium.

MIra circa nos divinæ pietatis dignatio, & inæſtimabilis dilectio caritatis, qua filium pro ſervo tradidit redimendo, dona ſuæ miſerationis nõ deſerens, & vineã dextera ejus plantatam continua protectione conſervans, in illã qui ſalubriter ipſam excolant, evellentes ſarculo ac vomere, quo Samgar ſexcentos Philiſtæos percuſſit, ſpinas & tribulos ex eadem, operarios etiã in undecima hora tranſmittit, ut ſuperfluitate palmitum reſecata, & vitulaminibus ſpuriis radices altas non dantibus, nec non ſentibus extirpatis, fructum ſuavem afferat, & jucundum, qui prælo patientiæ defæcatus, in æternitatis cellariũ transferatur. Impietate profecto velut igne ſuccenſa, & frigeſcente caritate multorum, in ejuſdem maceriam diruendam, irruentibus Philiſtæis potione terrenæ cadentibus voluptatis.

Franciſcum de Aſſiſio ſuſcitavit Deus in mundo ad converſionẽ multorum.

§. 1. Ecce in hora undecima Dominus qui cum diluvii aqua terram deleret, juſtum per lignum, contemptibilem gubernavit, ſuper ſortem juſtorum virgam peccantium non relinquens, excitavit ſervum ſuum Beatum Franciſcum, virum utique ſecundùm cor ſuum, apud cogitationes divitum lampadem quidem contemptam, ſed paratam ad tempus ſtatutum, illam in vineam ſuam mittens, ut ex ipſa ſpinas & vepres evelleret, proſtratis illam impugnantibus Philiſtæis, illuminando patriam, & reconciliari Deo, exhortatione ſedula commonendo.

Qui ſimplici ejus prædicatione multos ad viam ſalutis reduxit.

§. 2. Qui audita interius voce invitantis amici, impiger ſurgens, mundi vincula blandientis, quaſi alter Samſon, gratia divina præventus dirupit, & ſpiritu fervoris concepto, aſinique arrepta mãdibula, prædicatione ſiquidem ſimplici, nullis verborum perſuaſibilium humanæ ſapientiæ coloribus adornata, ſed tamen Dei virtute potenti, qui infirma mundi eligit, ut fortia quæcumque confundat, non tantum mille, ſed multa millia Philiſtinorum, eo qui tangit montes, & fumigant, faciente, proſtravit, & in ſpiritus ſervitutem redegit, carnis illecebris antea ſervientes. Quibus vitiis mortuis, & Deo viventibus, jam non ipſis, quorum pars peſſima periit, ex mandibula ipſa egreſſa copioſa eſt aqua, reficiens, abluens, & fœcundans lapſos ſordidos, & arentes, quæ in vitam æternam ſaliens abſque argento, & commutatione aliqua poteſt emi, cujus rivuli longè lateque diffuſi, vineam irrigant uſque ad mare palmites, & uſque ad flumen propagines extendentem.

Pauperem vitam eligit jejuniis, vigiliis & nuditate carnem maceravit multiſque virtutibus emicuit.

§. 3. Hic denique Patris noſtri Abrahæ imitatus veſtigia, mente de terra & cognatione ſua, nec non domo patris ejus egrediens, iturus in terram quam ſibi Dominus, divina inſpiratione monſtrarat, ut expeditius curreret ad bravium vocationis cœleſtis, & per anguſtam portam poſſet facilius introire, ſarcinam terrenæ ſubſtantiæ depoſuit, ſe illi conformans, qui cùm dives eſſet, pro nobis factus eſt pauper, eamque diſperſit dedit pauperibus, ut ſic ejus juſtitia in ſæculum ſæculi permaneret. Et in terram viſionis accedens, ſuper unum ſibi montium demonſtratum, videlicet excellentiam fidei, carnem ſuam, quaſi filiam unigenitam, quæ ipſum interdum deceperat, cum Iephte Domino in holocauſtum obtulit, igne ſuppoſito caritatis, illam fame, ſiti, frigore, ac nuditate, vigiliis multis, & jejuniis, macerando, qua cum vitiis, & concupiſcentiis crucifixa, dicere poterat cum Apoſtolo: Vivo ego, jam non ego, vivit autem in me Chriſtus: quoniam jam non ſibi vixerat, ſed Chriſto potius, qui pro peccatis noſtris mortuus eſt, & reſurrexerit propter juſtificationem noſtram, ut nullatenus peccato ulteriùs ſerviamus. Vitia quoque ſupplantans, & contra mundum, carnem, & poteſtates aereas, luctamen aſſumens viriliter, uxore, villa, bobus, à cœna magna retrahentibus invitatos, penitùs abdicatis, cùm Jacob Domino jubente ſurrexit, & gratia ſpiritus ſeptiformis accepta, octoque ſibi aſſiſtentibus Beatitudinibus Evangelicis, Bethel domum Dei, quam ſe ipſum præparavit eidem per quindecim gradus virtutum, qui myſticè in pſalterio continentur, aſcendit. Et ibidem altare cordis Domino conſtruens, aromata devotarum orationum obtulit ſuper eo, per manus Angelicas in conſpectu Domini deferenda, concivis Angelicus mox futurus.

Religionemque Fratrum Minorum, Monialiumque ac Tertiariorum inſtituit, ut in rubr.

§. 4. Ne verò ſibi ſoli proficeret in monte, tantummodo Rachel amplexibus inhærendo, contemplationi pulchræ quidem, ſed ſterili, ad Liæ interdictum deſcendit cubiculum, minaturus gregem gemellis fœtibus fœcundatum ad interiora deſerti, pro vitæ paſcuis perquirendis, ut illic ubi manna cœleſtis dulcedinis reficit, à ſæcularium ſtrepitu ſegregatos, cum lacrymarum effuſione ſemina ſua mittens, cum exultatione manipulos, ad æternitatis horrea reportaret, cum populi ſui principibus collocandus, corona juſtitiæ coronatus. Qui nimirum non quæ ſua ſunt quærens, ſed potius quæ ſunt Chriſti, & eidem velut apis argumentoſa deſerviens, nec non quaſi ſtella matutina in medio nebulæ, ac quaſi Luna plena in diebus ſuis, & ſicut Sol in Eccleſia Dei fulgens, lampadem, & tubam in manus aſſumpſit, ut lucentium operum documentis humiles attraheret ad gratiam, & protervos à noxiis retraheret exceſſibus, dura increpatione terrendo. Ac ſic virtute caritatis afflatus, in caſtra Madianitarum, Eccleſiæ judicium declinantium, per contemptum, eo juvante, qui dum virginali utero clauderetur, mundum ſuo circuibat imperio univerſum, intrepidus irruit, & abſtulit arma in quibus confidebat fortis armatus, atrium ſuum cuſtodiens, & diſtribuit ſpolia quæ tenebat, ejuſque captivitatem captivam reduxit in obſequium JESU CHRISTI.

Et tandem obdormivit in Domino.

§. 5. Hoſte itaque triplici in terra poſitus ſuperato, Regno cœlorum vim intulit, & illud rapuit violenter, & poſt hujus vitæ quamplura glorioſa certami-

na, mundum triumphans, fœliciter migtavit ad Dominum, multos præveniens ſcientia præditos ſcienter neſcius, & ſapienter indoctus.

Miraculiſque pluribus claruit.

§. 6. Sanè licet ejus vita tam ſancta, tam ſtrenua, & præclara ſibi ſufficeset, ad obtinendum conſortium Eccleſiæ triumphantis; quia tamen militans, quæ ſolummodò videt in facie, non præſumit de his, qui de ſuo foro non ſunt, auctoritate propria judicare, ut illos pro vita tantum venerandos aſſumat, præſertim quia nonnumquam Angelus Satanæ in lucis Angelum ſe transformat; Omnipotens & miſericors Deus, de cujus munere venit, quod prædictus famulus Chriſti, dignè ſibi & laudabiliter deſervivit, tantam lucernam, abſconſam ſub modio temanere non patiens, ſed eam volens ſuper candelabrum collocari, his qui ſunt in domo luminis, ſolacium præbituram, vitam ejus ſibi fuiſſe acceptam, & ipſius memoriam eſſe à militanti Eccleſia venerandam, multis & præclaris miraculis declaravit.

Hic ideò Pontifex illum Catalogo Sanctorum Confeſſorum adſcribit.

§. 7. Cùm igitur glorioſæ vitæ ipſius inſignia ex multa familiaritate, quam nobiſcum habuit in minori officio conſtitutis, plenè cognita nobis eſſent, & de miraculorum coruſcatione multiplici, per teſtes idoneos nobis facta fuerit plena fides, confidentes per Dei miſericordiam, nos & gregem nobis commiſſum, ejus ſuffragiis adjuvari, & quem familiarem habuimus in terris, habere patronum in cœlis; habito fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ipſum adſcribi decrevimus Sanctorum Catalogo venerandum.

Ejuſque Feſtum die 4. Octobr. agi jubet.

§. 8. Statuentes ut IV. Nonas Octobris, die videlicet quo à carnis ergaſtulo abſolutus, ad æthерea Regna pervenit, ab univerſali Eccleſia, natalitia ejus devotè ac ſolemniter celebrentur.

Omnes ad illius venerationem hortatur.

§. 9. Quocirca Univerſitatem veſtram rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus die prædicto in commemoratione ipſius, divinis laudibus alacriter inſiſtentes, ejuſdem patrocinia humiliter imploretis, ut ipſius intercedentibus meritis, ad ejus mereamini conſortium pervenire: illo præſtante, qui eſt benedictus, in ſecula ſæculorum. Amen.

Dat. P. An. 2. die 19. Julij.

Dat. Peruſii, XIV. Kalen. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

III.

Oblati Ordinis Cartuſienſis gaudent omnibus ejuſdem Ordinis prærogativis & indultis.

Hujus Ordinis inſtitutionem, & alia attende ſuprà fol. 45 in conſt. 7. Alex. III. Cùm vos.

Edita A. D. 1232.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Capitulo Cartuſien. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

QUoties à nobis petitur, quod Religioni & honeſtati convenire dignoſcitur, animo nos decet libenti concedere, & juſtis petentium deſideriis favorem benevolum impertiri.

Oblati gaudent indultis Ordinis.

§. 1. Cùm igitur, ſicut veſtra petitio, nobis exhibita, continebat ſeptem oblatos, qui reddini vulgariter appellantur, in qualibet domo veſtri Ordinis habeatis agriculturæ veſtræ operi deputatos, & ipſi relicto ſæculo continentiæ voto adſtricti, promiſſa loci ſtabilitate ſub obedientia ſine proprio vivere teneantur. Nos veſtris precibus inclinati, eoſdem ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, auctoritate vobis præſentium indulgentes, ut ipſi eiſdem libertatibus, & immunitatibus gaudeant, quibus gaudent fratres Ordinis antedicti.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ protectionis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 5. die 3. Febr.

Dat. Reatæ, III. Nonas Februarij, Pontificatus noſtri Anno quinto.

IV.

Canoniſatio S. Antonii Luſitani, de Padua nuncupati, Profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci, ejuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum inſtitutione ejus feſtivitatis pro die 13. menſis Junii.

Hanc Feſtivitatem duplici Officio celebrari juſſit Sixt. V. in ejus conſt. 18. Immenſa. Vide in Tom. 2.

Edita A. D. 1233.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Patriarchis, Archiepiſcopis, Abbatibus, & aliis Eccleſiarum Prælatis, præſentem paginam inſpecturis.

Sanctos quos Deus honorat in cœlis, multoties miraculis clarere facit in terris.

CUm dicat Dominus per Prophetam, Dabo vos cunctis populis in laudem & gloriam & honorem; & per ſe polliceatur, quod juſti ſicut Sol in conſpectu Dei fulgebunt; pium & juſtum eſt, ut quos Dominus merito ſanctitatis coronat, & honorat in cœlis, nos venerationis officio laudemus & glorificemus in terris, cùm ipſe potius laudetur & glorificetur in illis, qui eſt laudabilis & glorioſus in ſæcula, & in Sanctis. Ut enim ſuæ virtutis potentiam mirabiliter manifeſtet, & noſtræ ſalutis cauſam miſericorditer operetur, fideles ſuos, quos ſemper coronat in cœlo, frequenter & honorat in ſæculo; ad eorum memorias ſigna faciens & prodigia, per quæ pravitas confundatur hæretica, & fides catholica confirmetur, fideles mentis torpore diſcuſſo, ad boni operis excitentur inſtantiam, hæretici depulſa in qua jacent cæcitatis caligine, ab invio reducantur ad viam, & Judæi atque Pagani vero lumine cognito, currant ad Chriſtum, lucem, viam, veritatem, & vitam.

Inter quos eſt Antonius de Padua plurimis virtutibus, & miraculis clarus.

§. 1. Unde nos cariſſimi, etſi non quantas debemus, quantas tamen poſſumus gratias agimus gratiarum omnium largitori, quod diebus noſtris ad confirmationem catholicæ fidei, & ad confuſionem hæreticæ pravitatis evidenter innovat ſigna, & mirabilia potenter immutat, faciens illos coruſcare miraculis, qui fidem catholicam tam corde, quam ore, necnon & opere roborarunt. De quorum numero ſanctæ memoriæ B. Antonius de Ordine Fratrum Minorum, qui olim degens in ſæculo, magis pollebat meritis, nunc vivens in cœlo multis coruſcat miraculis, ut ejus ſanctitas certis indicijs comprobetur.

Paduani ergo inſteterant apud hunc Pont. pro illius Canonizatione.

§. 2. Cùm enim dudum venerabilis frater noſter Epiſcopus, & dilectus filius N. Poteſtas, & Communitas Paduana nobis per nuncios ſuos, & literas humiliter ſupplicaſſent, ut cum Dominus eidem Sancto tantam contulit gloriam, ut ad dandam ſcientiam primæ ſtolæ immortalitatis ipſius, & experimentum evidens de ſecunda, ſepulchrum ejus tot & tantis daret coruſcare miraculis; quod ejus inter alios Sanctos non invocari ſuffragia eſt indignum, de ipſius miraculis teſtes recipi mandaremus.

Et quia duo ſunt neceſſaria, ut quis Sanctus habeatur apud homines, virtus ſcilicet morum, & veritas ſignorum.

§. 3. Nos attendentes, quod licet ad hoc ut aliquis ſanctus ſit apud Dominum, in Eccleſia triumphante, ſola ſufficiat finalis perſeverantia, juxta illud. Eſto fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ: ad hoc tamen ut ſanctus habeatur apud homines in Eccleſia militante, duo ſunt neceſſaria, virtus morum, & veritas ſignorum, merita videlicet, & miracula, ut hæc & illa ſibi ad invicem conteſtentur, cùm nec merita ſine miraculis, nec miracula ſine meritis plenè ſufficiant ad perhibendum inter homines teſtimonium ſanctitatis. Sed cùm merita ſana præcedunt, & clara ſuccedunt miracula, certum præbent judicium ſanctitatis, ut nos ad ipſius venerationem inducant, quem Deus ex meritis præcedentibus, & ſignis ſubſequentibus exhibet venerandum. Quæ duo ex verbis Evangeliſtæ plenius colliguntur; Illi autem profecti prædicaverunt ubique Domino cooperante, & ſermonem confirmante ſequentibus ſignis; eidem Epiſcopo & dilect. fil. Fratri Jordano S. Benedicti, & I. Sancti Auguſtini, Prioribus Ordinis Fratrum Prædicatorum Paduan. receptionem teſtium de miraculis ejuſdem Sancti duximus committendam.

Hic ideò Pontifex proceſſum deſuper fieri commi-

§. 4. Nuper autem tam per relationem prædictorum Epiſcopi & Priorum, quàm per depoſitiones teſtium ſuper hoc receptorum, de ipſius virtutibus & miracu-

fit, unde de Prædictis ſenſor redditus eſt, & modo SS. catalogo eum adſcripſit.

miraculorum inſigniis certiores effecti, & experti aliquando per nos ipſos ſanctitatem vitæ, & admirabilem converſationem ipſius, utpote qui apud nos fuit aliquandiu laudabiliter converſatus, eiſdem Epiſcopo & poteſtate & Communitate prædictis, per ſolemnes nuncios ſuos, & literas, nobis cum inſtantia denuo ſupplicantibus, quòd eumdem Fratrem Sanctorum Catalogo adſcribere curaremus, ut auctoritate ſicut cōvenit Apoſtolica, dignus honor illi exhiberetur in terris, qui ſicut claris ſignis & evidentibus argumentis apparet, honoratur in cœlis. Ipſum, qui corporaliter diſſolutus, cum CHRISTO eſſe meruit in cœleſtibus, ne illius honori debito & gloriæ detrahere quodammodo videremur, ſi glorificatum à Domino permitteremus ulterius humana devotione privari, de Fratrum noſtrorum conſilio, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium, catalogo Sanctorum duximus adſcribendum.

Ejuſque feſtivitatem inſtituit pro die 13. Junii

§. 5. Cùm igitur ſecundùm Evangelicam veritatem, nemo accendat lucernam, & ponat eam ſub modio, ſed ſuper candelabrum, ut omnes qui in domo ſunt, lumen videant, & prædicti Sancti lucerna ſic arſerit hactenus in hoc mundo, quod per Dei gratiam jam non ſub modio, ſed ſuper candelabrum meruerit collocari, Univerſitatem veſtram rogamus, monemus, atque hortamur, per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus devotionem fidelium ad venerationem ejus ſalubriter excitantes, feſtivitatem ipſius Idibus Junii annis ſingulis celebretis, & faciatis eadem die ſolemniter celebrari: ut ejuſdem precibus Dominus exoratus, gratiam in præſenti, & gloriam nobis tribuat in futuro.

Indulg. ejus ſepulchrum viſitantibus elargitur.

§. 6. Nos autem cupientes ſepulchrum tanti Confeſſoris, qui miraculorum fulgoribus illuſtrat Eccleſiam generalem, congruis honoribus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, illud in feſtivitate ipſius uſque ad octavum diem, annis ſingulis cum reverentia debita viſitantibus, de Omnipotentis DEI miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, annum unum de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. P. An. 6. die 1. Junii.

Dat. Spoleti, Kalend. Junii, Anno ſexto.

V.

Reformatio Monacorum Cluniacenſium Ordinis S. Benedicti.

Huic reformationi multa detraxit & addidit Nicol IV. infrà in ejus conſt. 3. Regis. ibi videas, in hoc Tom I. Ultra ea, quæ ſunt in Decr. & Clem. de Stat. Monacor. & Concil. Trid ſeſſ. 25. Cap. 11.

Edita A. D. 1233.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Cluniacenſi, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus reformationis.

BEhemoth non contentus quaſi bos comedere paleas, ſed eſcas electas avidè concupiſcens, venatur inſtanter animas delicatas; non ſolùm ſimpliciter gradientibus ponendo pedicas, & laqueos in capturam, ſed etiam contemplationis gratia in ſolitudinem advolantibus prætendendo decipulas, & retia extendendo. Sanè dolore confodimur in occulto, & rubore perfundimur in aperto, quia cùm Ordo Cluniacenſis in Eccleſiæ Paradiſo dextera divina plantatus, à mari, uſque ad mare protenſis palmitibus, gratos flores & uberes fructus producere ſoleret honeſtatis, nunc in amaritudinem alienæ vitis averſus, producit labruſcas ſtuporem dentibus facientes, factus in laqueum & ruinam, in lapidem offenſionis, & petram ſcandali duabus domibus Iſraël, contemplativis videlicet, & activis. Domus quoque veſtræ in multis locis deſolatæ ſunt ſicut in vaſtitate hoſtili, & multæ derelictæ ſunt ſicut umbraculum in vinea, & ſicut tugurium in cucumerario, & velut civitas quæ vaſtatur.

Capitulum Generale quotannis fiet apud Cluniacum juxta formam hic traditam.

§. 1. Quare cupientes deformatum ordinem reformare, & inſtaurare collapſum, in primis ſtatuimus, ut generale Capitulum Abbatum & Priorum tam Conventualium, quàm minorum Cluniacenſis Ordinis, ſive immediatè, ſive aliquo medio ſint ſubjecti, apud Cluniacum annis ſingulis celebretur. Ubi ſine perſonarum acceptione ſecundum Deum & B. Benedicti Regulam, & Cluniacenſis Ordinis inſtituta, delinquentium corrigantur exceſſus, & de ſalute animarum, & de conſervatione Ordinis Cluniacenſis, & domorum indemnitate tractetur, & ſtatuatur quod fuerit regulariter ſtatuendum. Nec in hoc Priores vel Camerarii invicem ſibi parcant, ſed unuſquiſque quod viderit in alio corrigendum, timorem Dei habens præ oculis, in capitulo publicè vel privatim (prout melius viderit expedire) in caritate proponat. Et correctus hoc moleſtè non ferat; ſed correctionem fratris accipiat patienter. In hoc autem Capitulo nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera, vel accipiantur, ſeu etiam promittantur, ſed omnia in ſinceritate procedant, & ad inſtar Ciſtercienſis Ordinis celebrentur.

Diffinitores & Viſitatores provinciarū in eo eligantur.

§. 2. Et in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacenſis Ordinis ſtatuantur, & Viſitatores per ſingulas Provincias ordinentur, viſitationis forma, & correctionis modo, juxta Ciſtercienſem conſuetudinem obſervatis. Huic quoque Capitulo tres Priores Cartuſienſes volumus intereſſe, non ut aliquam juriſdictionem exerceant, ſed ut ipſos inſtruant & dirigant, & diligentiam ipſorum vel negligentiam reſcribant Sedi Apoſtolicæ annuatim.

Cauſæ per Abbatē non diffinitæ ad Capitulum deferantur.

§. 3. Omnes cauſæ quæ inter perſonas Ordinis Cluniacenſis emerſerint, & per Abbatem Cluniacenſem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores ſtatutos (prout fit in Ciſtercien. Capitulo) terminentur.

Ad reſtrictionem Ordinis ſtatuta ibidem fiant.

§. 4. Et ea ſtatuantur, quæ provenire ad conſervationem & reſtrictionem, non ad relaxationem Ordinis, vel regulæ videbuntur.

Capituli ordinationes bis in anno per Abbates recitentur.

§. 5. Omnes verò Abbates & Priores annis ſingulis ad Capitulum venientes, definitiones (ſi quæ factæ fuerint) in ſuo reditu habeant, bis in anno in ſuis Capitulis, & Viſitationis tempore nihilominus recitandas, & nullus prætextu ignorantiæ ſe valeat excuſare.

Viſitatores expenſas moderatas, & nihil ultra recipiant.

§. 6. Viſitatores etiam à perſonis, & locis quæ viſitant, præter moderatas expenſas victui neceſſarias recipere nihil omninò præſumant, ſed excutientes ab omni munere manus ſuas, cum paucis incedant, ſecundùm quod in ipſo Capitulo fuerit ordinatum.

Qui Abbates & Priores, & quando ad Capitulum accedere debeant.

§. 7. Prima enim vice omnes Abbates & Priores conveniant ad Capitulum, recepturi reformationem præſentibus annotatam, & poſtmodum illi qui ſunt ultra mare Angliæ, vel ultra Alpes uno anno intermiſſo, cum moderato familiæ, ac equitaturarum comitatu, ne domos, ad quas eos venire continget aggraventur, accedant: ſuper his in primo Capitulo ſuperfluitate qualibet reſecanda, & certo nihilominus moderamine adhibendo.

In d. Capit. alii quatuor probi viri eligantur, qui Clun. Monaſterii, &c. correctionē curent.

§. 8. Statuimus inſuper, ut quolibet anno in Capitulo per Diffinitores quatuor perſonæ diſcretæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & duo Priores Cluniacenſes Ordinis eligantur, qui ſemel in anno ſtatuto termino ad Cluniacenſe Monaſterium accedentes, tam de perſona Cluniacenſis Abbatis, quàm de Monaſteriorum & locorum circum adjacentium ſtatu in ſpiritualibus & temporalibus diligenter inquirant, & quæ corrigenda invenerint ad ipſorum conſilium corrigantur. Ea verò quæ majori conſilio indigent, referantur ſingulis annis ad Capitulum Generale, ut Cluniacenſis Eccleſia in bono ſtatu per viſitationem hujuſmodi perſeveret. Et ſi Abbatis exigerent merita (quæ celari non debent) per Viſitatores moneatur ut cedat, & liceat Viſitatoribus, & Conventui Cluniacenſis hujus recipere ceſſionem. Quòd ſi fortè Abbas ſibi ceſſionis remedio noluerit providere, quæ de ipſo Viſitatorum inquiſitio comprehendet, ad Sedem Apoſtolicam referat.

Beneficia abſque illicita pactione conferantur.

§. 9. Cæterùm, quia ex mala ordinatione Prioratuum & obedientiarum, & frequenti mutatione Priorum multa eveniſſe detrimenta noſcuntur, diſtrictè præcipimus, ut Prioratus, Decanatus, &

omnes

omnes aliæ adminiſtrationes conferantur gratis abſque venalitate, ac aliqua pactione, & Prioratus Conventuales nonniſi ſacerdotibus committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, ſeu adminiſtrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laicis conſuevere committi. Si quis autem propter hæc dediſſe, vel recepiſſe aliquid convictus extiterit, ex tunc nunquam in Ordine Cluniac. dignitatem habeat, vel honorem. Et ſi adverſus aliquem ſuper hoc apud Viſitatores, vel Definitores vehemens habeatur præſumptio, ipſum per eos à Prioratu, vel adminiſtratione ſic obtenta volumus amoveri. Etſi qui ponens carnem brachium ſuum, per interventum ſæcularium perſonarum committi ſibi obedientiam, vel Prioratum popoſcerit, nunquam illud obtineat, ſed nec alium infra annum.

Priores quomodo ſint amovendi.

§. 10. Conventuales quoque Priores quamdiu in ſpiritualibus & temporalibus benè adminiſtraverint, non niſi ex certis cauſis debent amoveri, videlicet ſi dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, ſeu infames, vel incontinentes extiterint, ſeu ad majorem dignitatem fuerint promovendi: quod etiam de minoribus Prioribus volumus obſervari. Nulluſque literas confirmationis habeat, quod de ſuo Prioratu vel obedientia non debeat amoveri.

Abbates quomodo removendi.

§. 11. In deſtitutione verò Abbatum vel Priorum Conventualium, videlicet octo Monachorum & ſupra, modus, forma & cauſa ſervetur, quæ conſueverunt circa Abbates Ciſtercienſ. Ordinis obſervari, & qui removetur ſe inclinet humiliter, nec appellet. Quòd ſi abſque juſta cauſa remotus extiterit, & hoc per alios innoteſcat, Capitulo Generali tàm amoventes, quàm conſentientes more Ciſtercienſis Ordinis puniantur. Et quidem ut plenum adhibeatur huic morbo remedium, ita duximus providendum, videlicet quod ſingulis annis in Generali Capitulo Definitores ſcribant & retineant nomina ſingulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati, & in ſequenti Capitulo lectis eorum nominibus in quibus Eccleſiis ſint Abbates, vel Priores mutati diligenter attendant, & qui mutaverint, cauſam mutationum proponant. Quæ ſi juſta fuerit, approbetur ab ipſis, alioquin mutatoribus pœnis ſecundùm Ciſtercienſis Ordinis conſuetudinem infligatur. Si quis fuerit ab Abbatia vel prioratu ſua culpa remotus, ad illud Monaſterium, in quo dignè defleat quod commiſit, Superioris providentia tranſmittatur. Et ſi propter ſenectutis defectum, aut aliam cauſam honeſtam ſpontaneus ceſſerit, revertatur ad clauſtrum, illo ſibi quod eligere maluerit deputato.

Inſtitutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

§. 12. Ad inſtitutionem namque Priorum Conventualium abſque duorum Priorum Conventualium conſilio minimè procedatur, quatenus talis præficiatur, qui noverit & poſſit præeſſe pariter & prodeſſe, cùm in Ciſtercienſ. Ordine abſque Abbatum conſilio non inſtituatur aliquis in Abbatem. Verum quia interdum Monachi Abbatum, vel Priorum ſuorum delicta revelare formidant, ne ad ignotas & remotas provincias quaſi in exilium relegentur, huic morbo ſic duximus providendum, quod videlicet Viſitatores cum acceſſerint ad Monaſteria viſitanda, diligenter inquirant, ſi quis Monachus fuerit illo anno à Monaſterio cui officium Viſitationis impendunt emiſſus, & propter quam cauſam. Et ſi cauſa rationabilis extiterit, approbetur, alioquin & revocetur Monachus, & qui eum emiſit Viſitatoris arbitrio puniatur.

Prioratuum pluralitas, aut ejus cum Abbatia retentio prohibetur.

§. 13. Adhuc diſtrictiùs inhibemus, ut nullus plures Prioratus, ſeu Prioratum cum Abbatia ejuſdem Ordinis, vel alterius habere præſumat. Nec Abbas Cluniacenſis, vel aliquis alius Abbas, vel Prior ejuſdem Ordinis aliquem de ſubjectis ſibi Prioratibus ad manum ſuam retineat, ſed ſingulis Prioratibus Priores ſinguli deputentur.

Extraneis interdicitur Prioratus.

§. 14. Nec aliquis qui Ordinem Cluniacenſem non fuerit profeſſus hunc, ejuſdem Ordinis Prioratum obtineat.

Prior abſque ſocio in Prioratu non commoretur.

§. 15. Nec in aliquo Prioratu unus ſolus Monachus commoretur, ſed ei qui ſolus eſt, unus vel plures Monachi ſocii adjungantur, ſi loci ſuppetant facultates; alioquin revocetur ad clauſtrum, proviſo quòd in eodem loco divina celebrentur honeſtè.

Cibus ſit omnibus uniformis.

§. 16. Circa qualitatem verò ciborum & potus ſervare præcipimus, ut omnes Monachi in uno reficiantur refectorio de eodem pane & potu, ac una coquina, niſi fortè ipſorum aliquem comedere cum Abbate, vel Priore, ſeu in infirmaria contingat. Abbas autem vel Prior in refectorio cum fratribus comedat, niſi propter hoſpites mutet locum. Et in infirmaria nullus comedat niſi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit deſtinatus.

Carnibus veſci prohibetur.

§. 17. Præcipimus etiam (juxta quod in B. Benedicti regula continetur) ut nullus Monachus in quovis loco, vel domo Cluniacenſis Ordinis, aut extra, niſi tantùm in infirmaria (ut prædictum eſt) carnes manducare præſumat. Quod qui præſumpſerit, ſi clauſtralis fuerit gravi pœnæ ſubdatur, vel ſi dignitatem, vel adminiſtrationem habuerit, privetur eadem.

Habitus honeſtas præſinitur.

§. 18. Illud quoque obſervari præcipimus, ut Monachi ſicut in clauſtro intus & foris honeſtè ſe habeant, nec incedant ſine cuculla & floco, vel ſine cuculla & capa regulari, non bloia, non ſumptuoſa, ſed tali quæ triginta ſolidorum precium non excedat. Et nullus Abbas vel Prior ſine poſtella & ſella regulari, non tamen precioſa, equitare præſumat, nec aliquis Monachus equitans capellis filtreis, vel aliis omninò capellis, ſeu calceis non corrigiatis utatur. Nec quiſquam in quovis loco tunicis, vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus ſilvaticis, ſeu camiſiis, vel linteaminibus lineis uti præſumat, nec deferat veſtes ſciſſas ante vel retro, nec aliquis clauſtralis habere propriam capam pluvialem vel equitaturam ſibi deputatam attentet.

Equitaturæ ſuperfluitas ſubmovetur.

§. 19. Circa equitaturas namque & familiam omnem ſuperfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Cluniacenſis equitaturis ſexdecim contentus exiſtat: & alii Abbates ejuſdem Ordinis, ac Prior de Caritate octo; Prior S. Martini ſex: Priores alii Conventuales tribus, vel quatuor, & cæteri Priores minores duabus evectionibus ſint contenti. Abbas vel Priores, ſervientes non pueros, non nobiles, non veſtibus ſumptuoſis ſive diverſi coloris, ſed maturos habeant & honeſtos.

Contrahendi, & rationis reddendæ norma præſcribitur.

§. 20. Quia verò ad deſolationem domorum plurimum operatur laxa debita poteſtas contrahendi, & quod ratio non reddatur de debitis vel receptis, præcipimus, ut ſinguli Abbates & Priores de conſilio fratrum & familiæ quibus præſunt, cum teſtimonio bonorum virorum, qui ad locum pertinent, cùm contrahendum, vel innovandum eſt mutuum, ita id faciant diligenter, quod omnibus liqueat quanta ſumma, quibus perſonis, quibus conditionibus, quibus terminis debeatur, & in quos uſus contractum mutuum ſit converſum. Et ut domorum ſtatus certior habeatur, ſingulis duobus menſibus corã Abbate, vel Priore (ſi non eſt ibi Abbas) & ſenioribus, reddant ſinguli Officiales de ſuis Officiis rationem, de omnibus receptis & expenſis computationẽ fideliter facientes. Abbas quoque Cluniacenſis, & cæteri Abbates & Priores, quater in anno ſtatum ſuæ domus in ſuo Capitulo, & etiam coram Viſitatoribus cùm venerint plenè declarent. Nec aliquis Abbas, vel Prior Prioratum, vel grangiam aliquam, venditionis, aut donationis ſeu aliquo alio titulo alienare, abſque Abbatis Patris, vel Patris Prioris & Conventus ſui de verbo, & conſenſu præſumat.

Proprietarii pœnis ſubjiciantur.

§. 21. Monachis proprietariis etiam pœna, juxta morem Ciſtercienſ. Ordinis infligatur, & in proprietarios excommunicationis ſententia promulgetur, niſi Monachus proprietarius depoſita reſtituerit quæ ſuis fuerint Monaſteriis reſignanda.

Prælatis exactiones, & extorſiones interdicuntur.

§. 22. Ad hæc, quoniam Abbas Cluniacenſis, nec non Abbates, & Priores ejuſdem Ordinis Prioratus ſibi ſubjectos, exactionibus & extorſionibus conſueverunt adeò aggravare, quod in eiſdem Prio-

ratibus antiquus & conſuetus Monachorum oumerus eſt nimium diminutus, nos id de cætero fieri ſub atteſtatione divini judicii prohibemus, cum liqueat prioratus ipſos non ad deſtructionem, ſed ad conſervationem Ordinis & correctionem ſibi eſſe ſubjectos, & eiſdem Prioratibus pro ſuſtentatione Monachorum inibi Domino ſamulantium, poſſeſſiones pia devotione fidelium fuiſſe conceſſas.

Minores annis 15. ad religionem non recipiantur. Imò an. 10. Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 15.

§. 23. Cæterùm quia non eſt in primo genito bovis arsndum, diſtrictiùs inhibemus, oe pueri ante quintumdecimum annum completum in Monschos admittantur, illis dumtaxat exceptis, quibus in Cluniacenſi Monaſterio ex antiqua conſuetudine, certum eſt officium deputatum.

Mulieribus Clauſtri, & Chori ingreſſus prohibetur.

§. 24. Mulieribus ingreſſu clauſtri, vel chori penitùs interdicto.

Regula S. Bened. non pretermittatur.

§. 25. Et cùm ſecundùm Evangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones tranſgrediuntur humanas, à Domino arguantur, ſtrictiſſimè interdicimus, ne propter traditiones vel conſtitutiones noſtras, regulasia ſtatuta B. Benedicti aliquatenus omittantur.

Hortatio ad obſervantiam hujus reformationis.

§. 26. Ut ergo mandatum lucerna ſit vobis, & lex lux, & via vitæ increpstio diſciplinæ, univerſitatem veſtram monemus attentè per Apoſtolica vobis ſcripta, & in virtute obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus quodcumque neceſſe eſt providè cupientes, præſcripta ſtatuta ſtudeatis inviolabiliter obſervare, ut ad frugem melioris vitæ converſi, aſcenſionibus in corde diſpoſitis, de gratia in gratiam, & de virtute proficiſcentes ſalubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Chriſti, Noſque in veſtris meritis delectati, ad profectus veſtros meritò intendere debeamus.

Dat. P. A. 6. die 13. Jan.

Datum Avinione, Idibus Januarii, Pontificatus noſtri Anno 6.

VI.

Prohibitio alienandi Terras, Caſtra, & alia loca Sedis Apoſtolicæ, abſque conſenſu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium.

Hæc probibitio eſt admodum extenſa à Pio V. inf. in conſt. 35. Admonet, ubi etiam remiſſivè notabo alias ſimiles materias alienationum. Et ante eum, hujuſmodi alienationes uſque tunc factas revocavit Pius IV. ut infrà in dicto Tomo II. in ejus conſtit. 104. *Apoſtolica.*

Dictam conſt. Pii V. & alias ſucceſſorum confirmavit S. D. N. Urb. VIII. ut in conſt. 4. Sacroſancti, inf. tom. 4.

Edita An. D. 1234.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Univerſis ſcripta præſentia inſpecturis, &c.

Exordium.

REx excelſus Summi Regis, Deus & homo CHRISTUS JESUS, quem legi neceſſitas non ſubjecit, factus eſt voluntate ſub lege, formam relinquens Vicario, ut licet præ cæteris libertatem in excellentia dignitatis acceperit, recognoſcat tamen cum cæteris quamdam in officii debito ſervitutem ſacrarum obſervantiæ ſanctionum, gratuito alligans utrumque, neceſſitatem voluntariam, & neceſſariam voluntatem; ut dum prælationem ſic ſubjicit, major apparest ex hujuſmodi ſubjectione prælatus. Auctoritatis eſt quoque poſſe ſtatuere, ſed virtutis, ut quia ſe ſubjiciat ſuo ſtatuto, per alterum potens in ſubditis, per reliquum potentior in ſe ipſo. Præſertim cùm efficaciùs ſtatuat, dum exponit apertiùs ſuæ proſecutioni ſtatutum; eò quòd lingua manus interpres quaſi præco ſemitam verbo parat.

Symmac. Pont. alienat. rer Eccleſ. prohibuit, in c. 6. hoc ſimili tit.

§. 1. Sanè fœl. rec. Symmachus Papa volens quodammodo legi ſubjicere poteſtatem, in Eccleſiæ prædiis alienandi licentiam interdixit, ut quod licere non expedit, licitum non putetur.

Hic Pont. prohibet quod in sub.

§. 2. Nos autem ſuper hoc illius veſtigiis inhærentes, unanimi Fratrum deſiderio, & petitione concordi, hac in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus, ut de patrimonialibus ſine communi Fratrum conſilio & aſſenſu alienatio nulla fiat, ſitque uni ſacultas, quod ex cauſa legitima obſtaculum liberè contradictionis opponat. Quòd ſi fortè fuerit in alienatione proceſſum, factum ipſo jure non teneat, per Succeſſorem, quatenus Prædeceſſor de facto proceſſerit, & eo ipſo quod proceſſum ſic fuerit revocandum, de alienantia vita conſentientium numero & ſolemnitate ſcripturæ nullum adminiculum tali ſuſcipiente contractu.

Et quædam loca ſpecialiter deſignat.

§. 3. Cæterum ad cautelam quædam loca ſpecialioris inhibitionis vinculo adſtringenda ſpeciali expreſſione nominum præſenti paginæ ſecimus annotari, videlicet. In Campania Caſtrum Fumon. Palian. Serron. & Lartan. In Maritima Aquam Putridam, Oſtiam, quam Epiſcopus Oſtien. tenet à Romana Eccleſia, in omnibus ipſius Epiſcopi jure ſalvo. Ariciam, Nympham Tolan. Coram, Ciſternam, & Terracin. In Tuſcia, Montem Flaſcon. Orlele, Montem Altum, Radicophanum, Pien. Aquam Pendentem, & Bulſen. cum tota Valle Laci. In Ducatu Spoletan. Roccam de Ceſis, & Roccam de Gualdo. In Epiſcopatu Spoletan. Roccam Sacrati, Bruſin. Lorin. & Roccam de Saxo. In Epiſcopatu Narnien. Caſtrum Sancti Gemini, Caſtrum Stronconia, Mirandsu. & Caſtrum Oricoli. In Sabinia, Roccam Antiquam, & totam Sabiniam cum omnibus Caſtris, & Villis. In Marchia Anconitana, Roccam de Plorago, Serravalle, & Turrim de Parma. Nulli ergo &c. noſtræ conſtitutionis &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 7. die 16. Jan.

Dat. Lateran. 17. Kalen. Februarii, Anno ſeptimo.

VII.

Quod Principes, aut Nobiles, ſeu Eccleſiarum Prælati, occaſione Juris patronatus, Advocatiæ, Cuſtodiæ, aut aliter, à Monaſteriis Ordinis Ciſtercienſis quicquam exigere, vel talliis gravare non poſſint.

Ad hæc vide infrà conſtit. 9. Innoc. VIII. Ad Romani, ubi notabo.

Alia de hoc Ordine, require ſup. in conſtit. 1. Paſchal. II. fol. 30. Deſiderium.

Edita An. D. 1234.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Ciſtercii, & Univerſis Coabbatibus Ciſtercien. Ordinis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

QUia refrigeſcente caritate multorum, adeò iniquitas abundavit, ut quorumdam ſuccenſa velut ignis impietas, contra Eccleſias, & perſonas Eccleſiaſticas, tantò validiùs inflammetur, quantò rariores, qui eas tueantur, contra pravorum incurſus invenit objectores, nos, quibus ipſarum cura & ſolicitudo incumbit, ibi fortiùs inſurgere cogimur, ubi perſecutorum immanitas periculoſiùs exardeſcit.

Cauſæ hujus Conſtitutionis.

§. 1. Sicut enim nobis ex parte veſtra gravis eſt oblata querela, nonnulli Principes, ac Nobiles, occaſione Juriſpatronatus, Advocatiæ, ſive Cuſtodiæ, quam in Monaſteriis, Grangiis, Cellariis, vel domibus veſtris, ſe habere proponunt, interdum etiam pro ſuæ libito voluntatis; & quidam Eccleſiarum Prælati à quibus deberetis non gravamen, ſed ſolamen potiùs expectare, bladum, vinum, evectiones, animalia, & res alias, pro ædificatione, ac munitione caſtrorum & villarum, nec non pro tyrociniis, torneamentis, expeditionibus, & aliis uſibus eorundem, à vobis exigunt, & extorquent, alias vos talliis, & exactionibus indebitis multipliciter aggravando; Præterea quidam ex ipſis, & alii, carnes comedere in veſtris domibus, ac mulieres etiam eaſdem domos ingredi, contra inſtituta veſtri

Ordinis

Ordinis non verentur, propter quod, & quies Monaſtici Ordinis perturbatur, & grave commiſſis vobis Monaſteriis imminet detrimentum. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, ut ſuper his, paterna providere ſollicitudine dignaremur.

Prohibitio de qua in rubr.

§. 2. Nos igitur veſtræ providere quieti, & moleſtantium malitiis obviare volentes, auctoritate præſentium diſtrictiùs inhibemus, ne quis à vobis præmiſſa exigere, vel extorquere, aut in veſtris domibus uti carnibus, ſeu mulierem aliquam eas intrare præſumat, contra Ordinis inſtituta. Nulli ergo &c.

D. P. A. 7. die 23. Jan.

Dat. Lateran. X. Kal. Febr. Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

VIII.

Canonizatio S. Dominici Inſtitutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, ſub Regula S. Auguſtini, ejuſque adſcriptio in Catalogum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione, pro die 5. menſis Auguſti.

Hoc feſtum ex urgenti cauſa, die 4. d. menſis celebrari juſſit Paul. IV. inf. in hoc Tomo I. in ejus conſtit. 15. Glorioſus.

De d. verò Ordine, vide ſup. in conſtit. 2. Honor. III. Religioſam, fol. 64.

Edita An. D. 1234.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipreſbyteris, Decanis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos litera iſta pervenerint.

Exordium.

FOns ſapientiæ verbum Patris Dominus JESUS CHRISTUS, cujus natura bonitas, opus miſericordia, redimens, & renovans quos creavit: qui vineam, quam de Ægypto tranſtulit, uſque ad conſummationem ſæculi non relinquit; ſapienter ſigna propter inſtabiles mentes innovat, & mirabilia contra diffidentiam incredulitatis immutat. Dum in Eccleſiæ naſcentis exordio poſt obitum Moyſis, videlicet finem legis, aſcenſurus equos, & in Evangeliorum quadrigis, quæ verè ſunt ſanitas, arcu ſacri eloquii, quem donec Judæus infirmetur, intenderat; & jumentis, quæ in Patribus nobis diſpoſuerat ſuſcitatis, confidentiam Jericho gloriam mundi, quem prædicationis fremitu obſtupefactis gentibus vicerat, calcaturus, viam equis ſuis in mari faceret; & in Raab ſalutem latitudinis gentium ſigno coccineo figuraret, in prima quadrigarum quatuor egredientium in Zacharia, de medio duorum montium æreorum protulit equos ruſos populorum Principes, ſontes terræ. Qui per obedientiam fidei Deo Abraham, patris credentium, in fundamentum novi fœderis adhærentes: ad Ducis inſtar tinctis de Boſra, id eſt, tribulationis anguſtia, veſtibus, cuncta ſuæ ſigna militiæ rubricarunt. Ut pro futuræ gloriæ gaudio præſentem gladium non timentes, effecti martyres, id eſt, teſtes novæ legis, libro confeſſionis voce ſubſcriberent. Et forinſecis miraculorum ſignis ad ſtipulationum robur appoſitia, librum, & tabernaculum, quod Deus, & non homo fixit, ac Evangelici vaſa miniſterii, non brutorum, ſed rationabilium hoſtiarum ſanguine tingerent. Et in univerſam ſpatioſi maris faciem ſagena prædicationis expanſa, multiplicatam ſuper numerum, de cunctis, quæ ſub cælo ſunt nationibus, Eccleſiam congregarent.

Deus pro Chriſti fidelium ſalute diverſis temporibus, plures Sanctos permiſit.

§. 1. Sed quia præſumptio multitudinem, & malitia ſubſecuta eſt libertatem, in quadriga ſecunda ſub colore, qui lugentibus & pœnitentibus cōgruit, equeſtrem cuneum deputavit, qui ad clauſtrale deſertum ductus per ſpiritum ſub novi Iſraëlis auriga Sanctiſſimo Benedicto, velut ſub altero Heliſeo, filii Prophetarum cōmunis vitæ bonum, occaſione multitudinis perditum, in jucundæ cohabitionis grata ſocietate reſtituit. Et ſic unitatis ſciſſum rete reficiens; ac opera pietatis, ad terrā Aquilonis, unde omne malum panditur, proficiſcens, cùm fecit in ingreſſis theſauros nivis, & cōtritis corde quieſcere, qui dedignatur in corpore peccatis ſubdito habitare. Poſt quos quaſi laſſum renovaturus exercitum, & redditurus jubilum poſt lamentum, applicitis ad quadrigam tertiam equis albis, fratribus Ciſtercien. Ordinis, & Floren. velut tonſarum greges geminæ caritatis fœtibus, uberes de pœnitentiæ lavacro fecit aſcendere, S. Bernardo ariete ovium in virtute ſpiritus, qua ex alto indutus exstitit, & in abundantia frumenti vallium præeunte, ut tranſeuntes liberati per eum in fortitudine clament ad Dominum, dicant JESUM, & ponant caſtra DEI exercituum ſuper mare.

Et his temporibus B. Franciſcum, & B. Dominicum permiſit.

§. 2. Novo igitur Iſraële his tribus agminibus, turmis totidem, quas Philiſtini fecerant, occurrente hora undecima, cùm dies jā declinaſſet ad veſperum, & propter iniquitatis abundantiam, caritate plurimum frigeſcēte vergeret juſtitiæ radius ad occaſum: quia vineam ad quam paterfamilias operarios diverſis temporibus denarii conductos conventione præmiſerat, & quam ſua dextera plantarat, non ſolùm vitiorum vepres & ſpinæ pervaſerant: ſed jam propémodum vulpeculæ demolientes, convertere in alienæ vitis amaritudinem intendebant, adverſus infeſtiſſimam multitudinem, militiam adunare voluit promptiorem. Et ſicut in præſentiarū cernimus poſt trium ſignis differentium tirocinia quadrigarum, in quadriga quarta equos varios, & robuſtos Prædicatorum, & Minorum fratrum agmina cum electis ducibus ſimul in prælium dilecturus, ſpiritum ſancti Dominici ſuſcitavit. Et ei velut equo ſuæ gloriæ præbens fidei fortitudinem & fervorem, divinæ prædicationis ignitum circumdedit collo ejus. Qui gerens à pueritia cor ſenile, ac in mortificatione carnis eligens vivere vitæ requiſivit auctorem, & Deo deditus, ac in Nazaræum ſub B. Auguſtini regula conſecratus ſedulum, circa ſancta, Samuelis imitatus obſequium in caſtigatione deſiderii, piiſſimum Danielis continuavit affectum, juſtitiæ ſemitas & Sanctorum vias ſtrenuus athleta cuſtodiens, & velut ad monumentum de tabernaculo Domini, de militantis Eccleſiæ magiſterio ac miniſterio non diſcedens, carnem ſpiritui, & ſenſualitatem ſubjiciens rationi. Et factus unus cum Deo ſpiritus, totus in eum per exceſſum mentis pergere ſtuduit; & ſobriæ confuſionis ſtudiis, à caritate proximi non receſſit. Quo ſagittante delitias carnium, & fulgurante mentes lapideas impiorum, omnis hæreticorum ſecta contremuit; omnis Eccleſia fidelium exultavit. Ætate creſcente crevit & gratia, quandoquidem inexplicabile gaudium de zelo concipiens animarum, ad eloquia Dei dedit animum, & per Evangelium Chriſti multos generans in converſione tam ſtrenuæ multitudinis, Evangelicæ dignitatis officium profitentis, nomen & opus in terra meruit obtinere majorum. Paſtor & Dux inclytus in populo Dei factus, novum Prædicatorum Ordinem inſtituit meritis, ordinavit exemplis, nec miraculis confirmare deſiit evidentibus & probatis.

Qui B. Dominicus ſub reg. S. Auguſtini Ordinem Prædicatorum inſtituit.

De hoc Ordine vide ſup. in conſt. 2. Honor. III Religioſam.

Vitæque ſanctitate, & miraculis claruit.

§. 3. Nam præter opera ſanctitatis & ſigna virtutis, quibus in carne poſitis claruit, diverſorum enumeratis languoribus, loquela mutis, viſu cæcis, ſurdis auditu, greſſu paralyticis, & ſanitate priſtina multarum generibus invalitudinum reſtitutis, apertè patuit qualis ſpiritus in ejuſdem ſanctiſſimi gleba corporis habitavit. Cùm igitur ex multa familiaritate, quam nobiſcum in minori conſtitutis officio habuit, argumenta ſanctitatis ipſius ex inſignis vitæ teſtimonio conſtitiſſent, eſſetque poſtmodum de miraculorum veritate dictorum, facta nobis per teſtes idoneos plena fides.

Hic ideò Pontifex Catalogo SS. eum adſcribit.

§. 4. Nos cum commiſſo nobis grege Domini confidentes ejus poſſe ſuffragiis per Dei miſericordiam adjuvari; ut cujus in terris ſolatium gratioſæ familiaritatis habere meruimus, ejus in cœlis potenti patrocinio gaudeamus: ipſum de Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam conſiſtentium Prælatorum, Catalogo Sanctorum adſcribi decrevimus.

Ejuſque feſtum pro die 5. Auguſti inſtituit.

§. 5. Statuentes firmiter, ac Univerſitati veſtræ, præſentibus injungentes, ut Non. Auguſti, ante

Ejuſq; feſtum pro die 5. Auguſti inſtituit. diem quo poſita carnis ſarcina dives meritis penetravit in ſancta ſimul Sanctorum factus in gloria, ejus natalitia celebrens, & facitis ſolemniter celebrari, quatenus ipſius precibus Deus, quem vivens coluit, exoratus, gratiam in præſenti ſæculo, & gloriam nobis tribuat in futuro.

Indulgentiam ejus ſepulchrum viſitantibus concedit. §. 6. Nos verò tanti Confeſſoris venerabilem ſepulturam, quæ miraculorum fulgoribus generalem illuſtrat Eccleſiam, cupientes dignis Chriſtianæ devotionis honoribus frequentari: verè pœnitentibus & confeſſis, illam in feſtivitate præfata annis ſingulis cum devotione, ac reverentia debita viſitantibus, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, unum annum de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

D.P. An. 8. die 3. Julii. Dat. Reatæ, 5. Non. Julii, Anno octavo.

IX. Approbatio Ordinis Fratrum Beatæ Mariæ de Mercede, Redemptionis Captivorum, ſub Regula S. Auguſtini.

Huic Ordini privilegium circa exhibitionem piorum Legatorum pro hac redemptione dedit Nicol. IV, infrà in conſtit. 6. Ex parte. Exemptionem à decimis per Sedem Apoſt. Regibus, vel aliis concedendis, indulſit Greg. XI. in conſt. 3. Dum Salubria infrà fol. 263. De eorum tranſitu ad Mendicantes, vide conſt. 3. Caliſti III Super. & conſt. 46. Clem. VIII. Nuper Tom. 3. De ejuſdem Ord facultate, ſtatis diebus faciendi generalem benedictionem, habetur in ejuſdem Clem. conſt. 4. Infirma. Formaque eam faciendi, eſt in alia ejuſdē conſt. 79. Cùm nos. Ordinis verò reformationes ſunt in prædicti Clem. conſt. 30. Iis quæ, & in alia conſt 68. Ex paſtoralis, ubi notabo. Sciat præterea huic redemptioni operam dare etiam Fratres Sanctiſſimæ Trinitatis redēptionis Captivorū, ut plenè notavi ſup. fol. 51. in conſt. 1. Innoc. III. Operante. Et in Italia idē opus curat Archicōfraternitas B. Mariæ Cōfalonis de Urbe, ut infrà in conſt. 69. Gregor. XIII. Chriſtiana. Tom. 2.

Iſtis Fratribus recipere Fratres Reformatos ejuſdem Ordinis abſque Sedis Apoſtolicæ licentia prohibuit S. D. N. Urb. VIII. conſt. 77. Injuncti, inf. tom. 4. Et privilegia confirmavit idem S. D. N. d. tom. 4. conſt. 94. Ex clementi.

Edita A. D. 1235. GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro, & fratribus domus S. Eulaliæ Barchinonen. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Approbatio Ordinis. DEvotionis veſtræ precibus inclinati, præſentium vobis auctoritate concedimus, ut cùm nondum aliqua ſit à vobis ex Religionibus approbatis aſſumpta, B. Auguſtini poſſitis Ordinem profiteri.

Dat. P. An. 8. die 17. Jan. Dat. Peruſii, 16. Kal. Febr. Pontificatus noſtri anno octavo.

X. Prohibitio ædificandi ac reædificandi Caſtra in terra Sabiniæ, Status Eccleſiaſtici, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ.

Edita A. D. 1235. GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Univerſis fidelibus noſtris per Sabiniam conſtitutis.

Prohibitio. CUm tota terra Sabiniæ, juris & proprietatis B. Petri exiſtat, de Fratrum noſtrorum conſilio præſenti conſtitutione ſancimus, ut in ea nullū Caſtrum ædificari, vel reædificari de cætero valeat abſq; Sedis Apoſtolicæ licētia ſpeciali, ſub interminatione anathematis, & pœna mille librarum ædificantibus, ac viginti ſingulis operariis. Diſtrictiùs inhibentes, ne quis cōtra ſtatutum hujuſmodi venire præſumat.

Sanctio pœnalis. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & inhibitionis, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, &c.

D. P. An. 8. die 18 Martii. Dat. Peruſii, 15. Kal. Aprilis, Anno Octavo.

XI. Canonizatio S. Eliſabeth Viduæ, Andreæ Regis Hungarorum filiæ, cum inſtitutione ſuæ feſtivitatis pro die 19. menſis Novembris.

Edita A. D. 1235. GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Presbyteris, Decanis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ pervenerint.

Exordium. GLorioſus in Majeſtate ſuâ Patris æterni Filius Redemptor noſter Dominus JESUS Chriſtus, de cœlorum ſummitate proſpiciens conditionis humanæ gloriam, multo concurſu miſeriæ, cui primi parentis culpa dedit initium deformatam, ineffabili diſpoſitione providit, ut & virtutem ſuam ſedentibus in umbra mortis exponeret, & in exilio poſitos ad libertatis patriam revocaret. Igitur quia nulli potiùs quàm ſibi ſuæ facturæ redemptio competebat (eò quòd artifici ſit, & decens & debitum, ut quocúque caſu depereat quod pulchriùs finxiſſe dignoſcitur, in ſtatum priſtinum ſuæ virtutis ſtudio reſtauretur) in exile vaſculum, ſi tamen ſit exiguum quod recepit hoſpitem ſuper omnia ſpatioſum, ſcilicet in aulam Virginis refertam omni plenitudine ſanctitatis, de regali throno ſe conferens, opus inde cunctis viſibile protulit; per quod propulſo tenebrarum Principe de ſui redemptione plaſmatis triumphavit; certa relinquens inſtituta fidelibus, per quæ ipſis ad patriam redderetur tranſitus expeditus.

S. Eliſabeth virtutes enuntiantur. §. 1. Hujuſmodi quidem pietatis ſeriem Beata Eliſabeth ex regali orta progenie, & Thuringiæ Landgravia gratioſa, ſolerti meditatione conſiderans, & jam dicta eligens inſtituta cōtinuis obſervare ſtudiis, ut dignam perceptione ſe redderet perpetuæ claritatis, quaſi ab ortu vitæ uſque ad occaſum, virtutum vacando cultui, numquam deſiit in caritatis amplexibus delectari. Nam in confeſſione veræ fidei, vitæque dedita ſanctitati, cæleſtis Reginæ diligendo filiū, per quem dulcedinem conſequi poſſet cœleſtium nuptiarum, ita dilexit & proximum quod amœnum ſibi conſtituens illorum familiarem habere præſentiam, quam eorum inimica corruptio cunctis ſuggerit effici peregrinam ſe in multis ſibi reddidit inopem, ſolicitā fore pauperibus multipliciter affluentem. Quorum ab ætate tenera, tutrix eſſe deſiderans & amatrix, eò quòd ſciret perennis vitæ præmium dilectorum Deo acquiri meritis egenorum, adeò conditionem ipſorum gratam ſibi conſtituit, quam naturalitèr ſæcularis elatio vilipendit, quod etiam licitis ſibi delitiis quas offerebat ſtatus excellentia conjugalis, deductis pluries in contemptum, corpus delicatum & tenerum reddebat aſſiduæ parſimoniæ ſtudio maceratum, tantò ſibi meriti quantitate proficiens, quantò quod ſponte geritur, majoris gratiæ præmio muneratur. Quid ultra? Quæque jura ſanguinis in ſupernæ deſiderium transferens voluptatis, & imperfectum quid æſtimans, ſi jam viri deſtituta præſidio, ſic reſiduum vitæ decurreret, quòd ſe ad jugum obedientiæ (cujus ſub lege poſita maritali abſque ipſius præjudicio amplexatrix extiterat) non arctaret, religionis habitum induit, ſub quo Dominicæ paſſionis in ſe celebrare myſterium, uſque in diem ultimum non omiſit. O fœlix mulier! O matrona mirabilis! O dulcis Eliſabeth dicta Dei ſaturitas, quæ pro refectione pauperum, panem meruerit Angelorum! O inclyta vidua virtutum fœcunda ſobole, quæ ſtudens ex gratia conſequi, quod à natura non poterat indulgeri, diris animæ hoſtibus per ſcutum fidei, loricam juſtitiæ, gladium ſpiritus, ſalutis galeam, & haſtam perſeverantiæ debellatis: ſic amabilem immortali ſponſo ſe præbuit, ſic Reginæ virginum ſe dilectione continua colligavit, ſuum deprimendo dominium, in ancillæ humilis famulatum ſic ſanctis Eliſabeth antiquis proceſſibus conformem ſe reddidit, dum in mandatis & juſtificationibus Domini ſine querela ſimpliciter ambulavit, Dei gratiam ſecreto mentis per affectum concipiens, & eandem per effectum pariens, ac nutriens aſſiduè per profectum, quòd ſalus omnium in ſe ſperantium, & exaltatio in ſe quorumlibet in humilitatis & innocentiæ vallibus poſitorum, in promiſſa ſuis præ-

mia retributionis exurgens, ipſam mortis nexibus expeditam provexit ad ſolium luce inacceſſibili luminoſum.

Miracula ejuſdem indicantur.

§. 2. De cujus ſtupenda & inexplicabili claritate procedit, quòd illius Spiritus, & in ſuperni fulgoris abyſſo rutilat; & in hujus profundo caliginis, multis coruſcat miraculis glorioſis, quorum virtute catholicis, fidei, ſpei & caritatis augmenta proveniunt, perfidis via veritatis exponitur, & hæreticis confuſionis multæ materia cumulatur, dum ſtuporis turbine obvoluti, quòd dictæ Sanctæ meritis, quæ dum carnis clauſa carcere teneretur, pauper ſpiritu, mitis mente, propria vel potius aliena peccata deplorans, juſtitiam ſitiens, miſericordiæ dedita, munda corde, vere pacifica, amica perſecutionibus, & opprobriis exitur laceſſita; vita mortuis, lumen cæcis, auditus ſurdis, verbum mutis, & greſſus claudis, cœleſti dextera conferuntur: partes Theutoniæ ſpatioſas, quas mortis dogmate geſtiebant inficere, in doctrinæ cœleſtis amplexibus cernunt multipliciter exultare.

Verificatio eorum habita eſt.

§. 3. De hujuſmodi quidem & aliis ejuſdem Sanctæ miraculis, quæ mentis inſpecta oculis uberiorem lætitiam proferunt, quaſi diffuſis diſtincta literis viderentur, facta nobis per teſtes idoneos tantis plenitudine fidei, ſicut debetur, & competit colendæ per omnia veritati.

Relatio in numerum Sanctarum ſubſequitur.

§. 4. Nos quorum depoſcit officium his continuè deſudare ſtudiis, per quæ augeatur gloria Redemptoris, d. Sanctam quam ſibi ad intuitum placuit ſuæ majeſtatis aſſumere; de Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac Venerabilium fratrum noſtrorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Prælatorum omnium, qui tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtebant, Sanctorum Catalogo duximus adſcribendam.

Inſtitutioque ejus feſtivitatis pro die 19. Novem.

§. 5. Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandantes, quatenus 13 Kal. Decembris, die videlicet, quo eadem mortis abſoluta vinculis, victura perenniter, ad fontem ſupernæ prodiit voluptatis, Feſtum ejuſdem prout miranda ipſius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis ſolemniter celebrari, ut id nobis de theſauris cœleſtibus ejus pia interceſſione proveniat, quod ipſa præſtante CHRISTO percepiſſe dignoſcitur, & poſſidere perpetuò gloriatur.

Et indulgentia pro viſitantibus ejus ſepulchrum.

§. 6. Cæterùm, ut univerſitati fidelium inviſibilis Aulæ conſequendi delitias ex conceſſa nobis poteſtate deſuper propitiante Domino ſit facultas, quinimò & ut nomen exaltetur Altiſſimi, ſi ſponſæ ſuæ venerabilem ſepulturam fidelium procuremus acceſſibus honorari, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ſe illuc annis ſingulis devotionis aromata, & ſinceritatis inſignia deferentes in memorato feſto, & uſque ad Octavas ipſius contulerint, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, unum annum & quadraginta dies, de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. P. An. 9. die 1. Junii.

Dat. Peruſii, Kalen. Junii, Anno nono.

XII.

Approbatio veritatis Sacrorum Stigmatum S. FRANCISCI de Aſſiſio.

Comprobavit hoc idem Alex. IV. infrà in hoc Tom. in conſt. 4. Benigna. & etiam Sixt IV. ut ibidem notabo. Et ſub invocatione horum Stigmatum, Romæ inſtituta nuper eſt Archiconfraternitas, ad diverſa caritatis opera exercenda, de licentia Clem. VIII. habita die 2. Auguſti 1602. vide Tom. 3.

Canonizationem autem S. FRANCISCI, habes hic ſup. in conſtit. 5. Mira. fol. 72.

Edita A. D. 1237.

GREGORIUS EPISCOPUS, &c.

CONfeſſor Domini glorioſus Beatus FRANCISCUS, qualis vitæ meritis proceſſerit ad Patriam perpetuæ claritatis, explicare literis arbitramur fore ſuperfluum, cùm id fere pervenerit ad fidelium notitiam ſingulorum.

Approbatio veritatis Stigmatum S. Franciſci.

§. 1. Veruntamen grande ac ſingulare miraculum, quo ipſum ſanctorum ſplendor & gloria Dominus JESU CHRISTUS mirabiliter decoravit; Univerſitati veſtræ tenore præſentium non indignè duximus exprimendum. Videlicet, quòd idem Sanctus cùm adhuc ſpatium præſentis vitæ percurreret, & poſtquam illud fœliciter conſummavit, manibus, latere, ac pedibus, ſpecie Stigmatum divinitus extitit inſignitus. Quo ad noſtram & fratrum noſtrorum deducto notitiam, & cum cæteris ejuſdem miraculis per teſtes fide digniſſimos probato, ſolemniter ex ipſo ſpecialem cauſam habuimus, quòd Confeſſorem eundem, de dictorum fratrum, & omnium Prælatorum conſilio, qui tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtebant, Sanctorum Catalogo duximus adſcribendum.

Prohibitio aliter credendi. Imo pœnas appoſuit Alex. cit. in rubr. 4.

§. 2. Igitur cùm ab univerſis fidelibus, & vobis præcipuè credi firmiter cupiamus, devotiones veſtras rogamus, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, in remiſſionem veſtrorum peccatorum injungendo, quatenus, ab aſſertione contrarii aures de cætero penitus avertentes, Confeſſorem eundem apud Dominum pia vobis reddatis veneratione propitium; ut ejus precibus ac meritis, in præſenti à Domino proſperitatis gaudium, & in futuro fœlicitatis æternæ percepiſſe ſolatium exulteris.

D. P. An. 11. die 22. Maii.

Dat. Viterbii 11. Kal. Aprilis, Anno undecimo Pontificatus noſtri.

XIII.

Enunciatio excommunicationis in Fridericum II. Imperatorem, ejuſque fautores promulgatæ, & liberatio ſubditorum ab ejus Vaſſallagio.

Hic Fridericus antea Catholicus, leges pro libertate Eccleſiaſtica ediderat, ut videre eſt ſup. in 1. conſt. Honorii III. Has leges. fol. 63. & inf. in conſt. 2. Inno. IV. Cùm adverſus. At ipſe aberravit poſtea à Fide, & in ſua perfidia permanens, ab iſto Pont. excommunicatus fuit, Imperioque & Regnis privatus à d. Innoc. IV. ut inf. in ejus conſtit. 3. Ad Apoſtolica. Ideoque ejus filium Corradum in Imperatorem eligi prohibuit idem Alex. inf. in conſt. 7. Firma. in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1239.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtris Alberto Archidiacono, & Philippo de Aſſiſio, Nuncio noſtro in Alemania commoranti, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Procemium.

RAtionalis ſpiritus exulanti extra ſuos terminos naturæ compatitur, & à naturali potentia, frequenter rationis excidium deploratur. Sed cùm hæc duo deformationis vulnera ſentiunt, de illatis ſibi paſſionibus ad invicem conqueruntur; non quòd rationi, vel naturæ poſſit ineſſe deformitas, à qua Creator creaturam ſuam in creando facit penitus alienam, ſed quod actiones proprias toties intentio prava deformat, quòd jam* corruptelæ vitium videatur naturæ privilegiis inſignitum. Unde turbatur ratio, meritò natura conqueritur, niſi jus ab injuria provocet, ab injuſtitia vox innocentis appellet, ad tribunal recurratur ſupremi Judicis, ubi affectus noxii, juſtitiæ limitibus coërcentur.

* quoties

Friderici II. Imperatoris ſæva facinora.

§. 1. Quare Apoſtolica Sedes juſtitiæ languenti ſuccurrere, ſævientis iniquitatis occurſibus obviare... rigore Eccleſiaſticæ reprimere diſciplinæ. Hinc eſt quòd dolentes audimus, quòd quidam, Friderico dicto Imperatori (qui ſicut Herodes Chriſtianam Religionem, & in pectore fidelium JESUM CHRISTUM conatur extinguere, & Fidem Catholicam, & Eccleſiaſticã libertatem totis molitur viribus conculcare) contra DEUM, & Romanam Eccleſiam, conſilium & auxilium, atque favorem impendant. Iſque (quod dolentes referimus) prava mente, Imperio, cujus jura & honores ac Principum conſervari volumus & optamus illæſa, perniciosè incumbat, & incumbit, decorem ipſius Imperii, & honorem Principum, Imperii lege contempta, & Principum privilegio cancellato, quoſdam de ipſorum majoribus, quòd actibus ſuis illicitis conſentire renuunt, incarcerando, proſcribendo, & proditoriæ necis gladio feriendo, ac paganorum, qui Aſſaſini vocantur (quod

Digitized by Google

inauditum eſt, de quolibet Principe Chriſtiano) gladiis exponendo deturpat. Nonnullos Epiſcopos, præcones Chriſti, rectores fidei, paſtores ovium, medicos languentium animarum, ſpoliatos bonis Eccleſiaſticis & mundanis, de regno quod eſt B. Petri patrimonium Epiſcopale, aliiſque Terris Imperio Romano ſubjectis, proſcriptione damnabili exulare compellit, ſacroſanctas Eccleſias, ſacrilega remeritare profanans, religioſos (quorum unum de Ordine fratrum Minorum, abſque juris ordine, & debitâ cauſæ cognitione horribili crudelitate combuſſi) pupillos, orphanos, pauperes, & viduas, tegmine vili nudatos, quaſi ſublatis deſuper carnibus exoſſavit.

Deſpectio excommunicationis Summi Pontificis.

§. 2. Excommunicationis quoque ac anathematis latam contra ſe à nobis ſententiam, contemptis Eccleſiæ clavibus vilipendit, ſolemniter publicè ſibi faciens celebrari, vel potius profanari divina, necnon laqueo damnatæ hæreſis ſe ſuſpendens, eandem ſententiam prædicat non ſervandam.

Prohibitio Papæ de nullum Friderico auxilium præſtando.

§. 3. Verùm, cùm ex hoc ſubſidio conſilii, & favore fidelium populorum dictus Fridericus reddidit ſe indignum, Venerabiles fratres noſtros Archiepiſcopos, Epiſcopos, ac dilectos filios Abbates, Priores, Præpoſitos, & alios Eccleſiarum Prælatos, necnon nobiles viros, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & univerſos alios Chriſti fideles per Alemaniam conſtitutos, rogandos duximus attentius & monendos, ſub debito fidei Chriſtianæ, quo tenentur D. JESU Chriſto, diſtrictè præcipiendo mandantes, ut præfato Friderico conſilium vel juvamen operæ, vel operam aliquatenus non impendant.

Juſſio excommunicandi non parentes d. prohibitioni.

§. 4. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eos, qui contra præſcriptum mandatum noſtrum venire præſumpſerint, per excommunicationis ſententiam, ſublato appellationis obſtaculo, à præſumptione hujuſmodi compeſcatis, Conſtitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obſtante. Quod ſi non ambo his exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur.

Dat. P. A. 13. die 24. Sept.

Datum Laterani 8. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri Anno decimotertio.

Sequitur alia conſt. ſuper eiſdem.

Edita A. D. 1239.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtris Alberto Archidiacono Patavienſi, & Philippo de Aſſiſio, Nuncio noſtro in Alemania commoranti, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Excommunicatio d. Friderici jam promulgata.

QUia Fridericus dictus Imperator de multis & gravibus exceſſibus ſuis à Nobis diligenter & frequenter admonitus, non ſolùm ſatisfacere non curavit, ſed corde nequiter indurato, jugiter etiam deteriora committit, nos de fratrum noſtrorum conſilio, in eum, & in omnes illos, qui in hujuſmodi exceſſibus, vel alias contra Romanam Eccleſiam ſibi præſtiterunt auxilium, conſilium, vel favorem, excommunicationis & anathematis ſententiam duximus promulgandam.

Abſolutio Vaſſallorum à juramento fidelitatis.

§. 1. Omnes qui eis fidelitatis juramento tenentur, decernendo ab obſervatione juramenti hujuſmodi abſolutos, & firmiter prohibendo, ne ſibi fidelitatem obſervent, juxta canonicas ſanctiones.

Interdictum locorum ad quæ ipſe declinaret.

§. 2. Adhæc, Civitates, Caſtra, villas, & alia loca, ad quæ ipſe pervenerit, quamdiu ibi fuerit, Eccleſiaſtico ſuppoſuimus interdicto, ita quod publicè, vel ſecreto, nullum ibi officium divinum celebretur: indulgentia vel privilegio quomodolibet non obſtante, omneſque qui eidem præſumpſerint celebrare, vel potius profanare divina, pœnæ depoſitionis decrevimus perpetuæ ſubjacere.

Juſſio publicandi d. excommunicationem per Epiſcopos &c.

§. 3. Univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Alemaniam conſtitutis, noſtris damus literis in præceptis, ut prædictam excommunicationis & anathematis ſententiam, pulſatis campanis, accenſis candelis, nec non alia, quæ continentur in ipſis, in ſingulis Civitatibus, Caſtris ac Villis, & locis ſuarum diœceſum abſque dilatione aliqua publicari ſolemniter, ac etiam nunciari ſinguli faciant eorumdem.

Ejuſque fautores excommunicandi.

§. 4. Et nihilominus omnes, tàm Clericos, quàm Laicos, qui ei adverſus fidem Catholicam, & libertatem Eccleſiaſticam, ac ſponſam CHRISTI ſacroſanctam Eccleſiam machinanti, cum armis vel ſine armis, auxilium præſtiterunt vel favorem, excommunicationis vinculo innodari.

Præcepitq; Nuntii Se[illegible] Ap. cogant Archiepiſcopos ad prædicta exequenda.

§. 5. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſi dicti Archiepiſcopi præceptum noſtrum neglexerint adimplere, vos, eos ad id, per excommunicationis ſententiam, appellatione remota, cogatis, conſtitutione de duabus dietis in generali Concilio edita non obſtante. Quòd ſi non ambo his exequendis potueritis intereſſe, alter veſtrum ea nihilominus exequatur.

D. P. An. 13 die 23. Nov.

Datum Laterani, nono Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri anno tertiodecimo.

XIV.

Deſtinatio religioſorum virorum ad Germanum Patriarcham Conſtantinopolitanum, cum explicatione Primatus S. R. Eccleſiæ, & cum paſtorali adhortatione, ut ad Eccleſiæ gremium, & unitatem revertatur.

Dedit poſtea Dominus unionem Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ in Concilio Florentino, ut videre eſt infrà in Eugen. 4. Conſt. 17. Lætentur. Cætera autem de græcis indicata reperies inf. ad Conſt. 14. Innoc. 4. Sub Catholicæ.

Edita A. D. 1232. & 1233.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Græcorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pont. receptis literis à Nuntio Patriarchæ Conſtantinopolitani, quoad illum tranſmittit religioſos ſuos viros. Eique hanc dedit epiſtolam dicens.

§. 1. FRaternitatis tuæ literis, nobis & fratribus noſtris per tuum Nuncium præſentatis, qua decuit benignitate receptis, earumque tenore plenius intellecto, diſpoſuimus viros religioſos vitæ laudabilis, & probatæ ſcientiæ, ad tuam præſentiam deſtinare, qui verba vitæ deferent, & noſtram & fratrum noſtrorum plenius voluntatem exponent.

§. 2. Verum quia de comedente exivit cibus, & de forti eſt egreſſa dulcedo, ne ex ore Leonis mortui non ſine rubore ſcribentis à patre favus exhibitus contemnatur, quædam duximus reſcribenda, ne videantur ſcripta deſpici, ſi contigerit non reſcribi; quia audiens ſapiens ſapientior erit, & intelligens gubernacula poſſidebit.

Quod licet Chriſtus ſit primum fundamentum fidei.

§. 3. Licet autem Chriſtus juxta quod tuæ ſeries epiſtolæ retexebat, primum ſit & præcipuum fundamentum fidei, quod fatemur, præter quod aliud poni non poteſt.

Secunda tamen fundamenta fuerunt Apoſtoli & Prophetæ.

§. 4. Secunda tamen & ſecundaria fundamenta legimus Apoſtolos & Prophetas; quia fundamenta Eccleſiæ in montibus ſanctis, & cives ſupernæ Hieruſalem, ſupra fundamentum Apoſtolorum & Prophetarum, ſuperædificari leguntur.

Quorum primus fuit B. Petrus.

§. 5. Inter quos primus & præcipuus Beatiſſimus Petrus non ſine cauſa, ſed ex prærogativa ſpeciali à Domino audire meruit: Tu vocaberis Cephas, quod interpretatur caput: ut ſicut in capite ſenſuum plenitudo conſiſtit, à quo ad ſingula membra occultis meatibus pars aliqua tanquam à fonte rivulus derivatur: ſic tres fidelium ordines, in Eccleſia, Noë, Daniel, & Job, Prælati videlicet continentes & conjugati, quos Ezechiel vidiſſe legitur in viſione ſalvandos, à Petro petra, ſuper quam non domum ſaltus Libani, non porticum columnarum, nec domum filiæ Pharaonis, ſed Eccleſiam ſuam ædificavit Dominus fidelibus, velut de omni genere piſcium in ejus rete concluſis, tanquam à primate primatum, qui de fonte Dominici pectoris fluenta potavit, & ſuæ ſalutis debent poſtulare remedia, & cum omni potentia & doctrina non contentioſè vel ſuperbè in aliquo reſiſtentes, à mentis ſuæ tenebris dubietatis ſcrupulos removeri.

Cui etſi Paulus reſtitiſſe dicatur,

§. 6. Nec obſtat, quod aſſeris, ſi tempora locumque diſtinguas, Paulum Petro in faciem reſtitiſſe, cum

diſpen-

unus tamen fuit utriuſque zelus, Dei animas lucrandi.

diſpenſatione ab orthodoxis Patribus hoc factum eſſe legatur, dum Petrus legem Moſaicam profitendo, Judæos, & Paulus circumciſionem evitans, totis viribus lucrifacere ſtuduerit ex hujuſmodi ſimulatione gentiles. Alioquin & Paulum perambulantem Syriam & Ciciliam cùm perveniſſet Derben & Liſtram, ex eo argues quod Timotheum ex patre gentili ortum fidelis viduæ filium circumcidit. 3°. autem & 3°. vel te vel Paulum reprehendes, qui cùm navigaſſet Syriam, & cum eo eſſent Pricilla & Aquila, & caput timore Judæorum totondiſſet in Cenchris, quia comā quam ex voto nutrierat, quod Nazaræi qui ſecundo voverant, juxta præceptum Moyſi facere conſueverant, ibidē totondit ex lege? Si frater cariſſime dignitatis myſterium, & auctoritatis officium pleno intellectu diſtinguens, & Petri & Pauli zelum conſideres, qui animas tantummodo ſitiebant: eos nec in morte, quos eadem fides & paſſio verè fecit eſſe germanos, nec dum viverent in doctrina invenies fuiſſe diſcordes.

Unaque doctrina, una fides & unum baptiſma.

§. 7. Licet enim Petrus pro duræ cervicis Judaico, & Paulus pro gentili populo, lac parvulis, & eſcam provectis exhibens, diverſis linguis, & ritibus laborarint; cùm jam plenitudo temporis adveniſſet, unū Dominum, unā fidem, unū baptiſma, & alios fidei articulos ſecundùm gratiā ſibi collatam à Domino, in uno eodemque ſpiritu prædicavit uterque.

Paulus ipſe Petrum Primatem recognoſcit.

§. 8. Fuit enim Paulus ex verbo Domini, Petro & cæteris Apoſtolis univerſaliter ſic dicentis: Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt, cum Petro myſterium dignitatis exercens, & ex verbis ejuſdem auctoritatis, ſingulariter Petro propoſitis: Quodcunque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcunque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis, in Petro auctoritatis officium recognoſcens, & ideò ad eū tanquā Primatem & Evangelii Dominici fontem venit Hieroſolymam, & poſtmodum cum ipſo & aliis ſecundùm revelationem contulit Evangelium, ne in vacuū curreret vel etiam cucurriſſet.

Cujus Primati veritas multifariam probatur.

§. 9. Quod iterum ex verbo Domini confirmatur, cum ſoli Petro, ſi frater ſuus in ſe peccaverit, non tantùm ſepties, ſed etiam ſeptuagies ſepties præcipitur dimittendum, ipſi ſoli oves ſuas indiſtinctè committens, qui tam ſpeciali miraculorum virtute pollebat, quòd per plateas in lectulis & grabatis poſiti ad umbram ejus ſanabantur infirmi. Cujus auctoritas ex ejuſdem Domini verbis expreſſius roboratur, cùm ſibi ſoli dictum eſt: Duc in altum, & pluraliter ſubinfertur: Laxate retia in capturam. Si ergo Petrus propter excellentiam fidei, qua in uno Chriſto duas naturas veraciter recognoſcens, cùm dixit: Tu es Chriſtus Filius Dei vivi, Claves regni cœleſtis in terris ſolus accepit, cùm unus ſit Dominus, una fides, unum baptiſma, unum principium, unum corpus Eccleſiæ militantis, & corpus cum pluribus capitibus monſtruoſum, & ſine capite acephalum cenſeretur.

Succeſſor ergo Petri Caput eſt Eccleſiæ, ad eumque omnis quæſtio eſt referenda.

§. 10. Reſtat ut ad regimen generalis Eccleſiæ, quam ipſe cum Paulo, & cæteris de gentibus, Græcis, Latinis, Barbaris, congregavit, caput ejuſdem, ſuumque Dominus per ea quæ præmiſſa ſunt, manifeſtè oſtenderet ſucceſſorem. Prævidens autem Dominus, quòd Eccleſia Dei conculcaretur à tyrannis, laniaretur ab hæreticis, & à ſchiſmaticis ſcinderetur, ait: Pro te rogavi Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando converſus confirma fratres tuos. Ex quo colligitur evidenter, quod ad ſedem Petri omnis ſit quæſtio fidei referenda.

A cujus unione, cū Græci diſceſſerunt in acerbiſſimum ſervitutis jugum lapſi ſunt.

§. 11. Sed quod dolentes referimus, ut epiſtolæ tuæ verbis utamur, præſumptuosè quidem non per manus militum, ſed Eccleſiaſticarum perſonarum ſenſus, veri Joſeph talaris tunica & inconſutilis eſt paſſa ſciſſuram. Sed quis ſciderit, videatur, cum enim Græcorū Eccleſia à Romanæ Sedis unitate ſeceſſit, ſtatim privilegio caruit Eccleſiaſticæ libertatis, & quæ fuerat libera, facta eſt ſæcularis poteſtatis ancilla, ut juſto Dei judicio, quæ noluit divinum recognoſcere in Petro primatum, tolleret invita ſæculare dominium. Sub quo non modica contemnens, paulatim decidens, fidem informem profitens, & à fraterna caritate tepeſcens, licentiùs per campum licentiæ non refrænatæ diſcurrit, ut ſine alicujus reprehenſione, licitum ſub illicito palliaret, & à templo Petri recedens, à Domino quaſi atrium foris ejicitur, quod virga ſua Joannes prohibente Domino non metitur, quoniam datum eſt illud gentibus, & hoc jam cognoſcis viſibiliter conſummatum.

Samariæ idem evenit.

§. 12. Quod Samaria, quæ à templo Domini, & à Juda, ac veræ fidei confeſſione recedens, facta Idololatra præfigurans, bellorū cladibus continuatis attrita, & peccatorum gravata pondere, licet Elias & Eliſæus, tanquam magna luminaria ibi velut in loco caliginoſo refulſerint, data eſt gentibus, projecta foris in ultionem fornicationis & idolatriæ, quibus ſe à Domino ſeparavit.

Et ſi Petrus peccavit, id Deus permiſit ut alios pati & compati ſciret aberrantes.

§. 13. Quòd ſi Paulum Græcorum Eccleſia ſe habere proponit, exhibeat, vel à ſucceſſore Petri, & Vicario JESU CHRISTI in Apoſtolorum Baſilica, quæ à Conſtantino constructa eſt, eum Petro exhibitum recognoſcat. Officii etiam notavit myſterium, licèt literis tuis, quaſi ſub forma reprehenſionis inſertum fuerit, quòd Petrus ab oſtiaria ter commotus, ad galli cantum excitatus, factus eſt oſtiarius paradiſi, ut videlicet qui præeſſe debuerat, pati ſciret & compati, & ex auctoritatis officio cui ter dictum eſt, ſingulariter, paſce, & non paſcite, oves meas, non alienas, ad ſucceſſores tranſmiſſo veri paſtoris exemplo, ſubditorum exceſſus ad unitatem Eccleſiæ redeuntium, in ſpiritu lenitatis corrigeret, & cultum Chriſtianis nominis ſponte profeſſos, ab Eccleſia oberrantes exigente contumacia, juxta verbum Apoſtoli, tradendo hujuſmodi Satanæ in interitum carnis, ad ovile reduceret vel invitos.

Hortatur ergo eum Pontifex, ut Eccleſiam Romanam Caput & Magiſtram agnoſcat.

§. 14. Si verò ex compaſſionis affectu ad Apoſtolicæ Sedis Primatem & Judicem, tamquam verus Iſraëlita recurris, & ſuper contritione Joſeph de ſciſſura tunicæ inconſutilis, mota ſunt tuæ pietatis viſcera, paſſioni tuæ compatimur, & dolori tuo cum Apoſtolo condolemus, eique ad grates aſſurgimus, qui aperuit oculos cæci nati, humiliter poſtulantes, ut qui per collirium ex felle piſcis, Tobiæ illuminavit oculos; Eccleſiæ Græcorum corda cum tuo illuminet, & noſtris tuiſque temporibus ad unum ovile, unumque paſtorem providentia divina reducat. Librum igitur de quo dictum eſt Joāni in Apocalypſi; Accipe, frater cariſſime, ac devora illum, & ſi amaricare faciat ventrem tuum, propter contritionem aculeos qui in principio pungunt; tamen in ore tuo erit dulcis tamquam mel, cùm ſonus confeſſionis advenerit dulcis ad inſtar mellis, juxta verbum ſponſi dicentis in Canticis; Sonet vox tua in auribus meis, vox tua dulcis, & tuæ prudentiæ conſcientiā ſine aliqua ſuperſtitione regita, & illuminatus invenies, quod Eccleſia Romana, quæ omnium Eccleſiarum caput eſt & magiſtra, in ſpeculo à te propoſito, Evangelii videlicet, & Epiſtolarum, & doctrina aliorum Doctorum, nihil contrarium invenit, quód interpretativè vel diſpenſativè ſecundùm ſtatuta ſanctorum Patrum in unitate fidei, & ſpiritus non concordet. In cujus libri apertione invenies, quòd Romanus Pontifex omnibus omnia factus, ut omnes ſalvi fiant, non turpis lucri cauſa, vel voluntariè, ſed à fratribus ſuis divina inſpiratione vocatus, ſtatim ſervus ſervorum Dei effectus, murum pro fratribus & Coëpiſcopis ſuis, eorumque ſubditis contra hæreticos, ſchiſmaticos, & tyrannos, ad tuitionem Eccleſiaſticæ libertatis, cum ſuis fratribus ſe opponit. Et licèt aliqui latenter ſubrepant, publicè tamen quaſi ab omnium incurſibus modernis temporibus, Eccleſia Romana reſpirat.

Majorum reminiſcenſq; Græci ob ſciſſuram patiuntur.

§. 15. Sed ſi Græcorum Eccleſia patienter ſuſtineat, ut tuis verbis utamur, verba quæ mordeant, præter animarum pericula quæ ex eorum ſciſſura provenerunt, hactenus & proveniunt; ſatis eis ve-

xatio dediſſe debuerat intellectum, in quorum manibus ordo Eccleſiaſticus per adverſas Orientis nationes in diverſa partitus confunditur, Eccleſiaſtica libertas deprimitur, & Sacerdotalis dignitas conculcatur, nec eſt qui conſoletur eam ex omnibus caris ejus, quia tamquam acephali ad caput Eccleſiæ recurrere contempſerunt.

Graviterque eundem admonet, ut ad Eccleſiæ gremium revertatur.

§. 16. Revertere igitur Sunamitis, revertere, revertere ut intueamur te, quia tunc rectè poterit frater à fratre juvari. Si filius, qui omnia conſumpſit diſſolutè vivendo, à Domino inſpiratus ſurgat, & dicat: Pater, peccavi in Cælum, & coram te, jam non ſum dignus vocari filius tuus, fac me ſicut unum de mercenariis tuis. Tunc enim pater non ut mercenario, ſed ut filio reverenti occurrens, primam ſtolam proferet, occiderque vitulum ſaginatum, & genitale convivium faciens, univerſis Chriſti fidelibus cum exultatione annunciabit & gaudio, quod & frater, & filius qui mortuus fuerat jam revixit, & drachma, quæ perierat eſt inventa, & ſic te in gremio matris Eccleſiæ cum honore recepto, veritatem manifeſtè videbis in ſpeculo puritatis, quam Eccleſia Latina ſervat in fidei unitate, quæ non recipit maculam, neque rugam.

D. P. An. 6. die 26. Julii.

Dat. Reat. 7. Kal. Auguſti, Anno ſexto.

Sequitur altera ad eumdem Epiſtola.

Edita A. D. 1233.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Archiepiſcopo Græcorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

CUm juxta teſtimonium veritatis, occaſio ſit errorum ignorantia ſcripturarum, cunctis expedit illas legere, vel audire, quia quæ in eis inſpiratio divina repoſuit pro doctrina ſequentium, ad cautelam trahere voluit modernorum.

Signa ſchiſmatis Græcorum, ac multitudinis hæreſiarum.

§. 1. Sanè ſub Jeroboam qui peccare fecit, ut legitur, Iſraëlem, præſumpta diviſio tribuum patenter ſignat ſchiſma Græcorum; & multitudo abominationum Samariæ, diverſas hæreſes multitudinis à veneratione veri Templi Domini, Romanæ videlicet Eccleſiæ reverentia ſeparatæ. Quod Chryſoſtomos, Nazianzenus, magnus Baſilius, & Cyrillus emicuerint in cœtu diſſentientium, eadem fuit cœleſtis altitudo conſilii, qua degere voluit inter idololatras, Heliam, Heliſæum, & filias Prophetarum.

Explicatio de utroque gladio Eccleſiæ, & ejus uſus.

§. 2. Nunc igitur quia in aliis literis, quas dudũ tibi remiſimus, latiùs hanc & alias auctoritatum & rationum, quæ pro Romanæ primatu Eccleſiæ faciunt, materias explicamus, illud tantùm adjicimus, quod utrumque gladium ad Romanum pertinere Pontificem, ex Evangelica lectione tenemus. Etenim loquente JESU diſcipulis de acquiſitione gladii ſpiritualis, illi duos ibi poſitos oſtenderunt, quos Dominus dixit ſufficere, ad cohibitionem videlicet ſpiritalis, & corporalis offenſæ. Si materialem gladium pertinere concedis ad potentiam temporalem; attende quod in Matthæi Evangelio Dominus dicat Petro: Converte gladium tuum in locum ſuum, dicendo tuum, materialem ſignavit gladium, quo percuſſerat ille ſervum principis Sacerdotum. De ſpiritali nemini venit in dubium, cum ei, id eſt Petro, per cujuſdam ſpecialitatis apicem, ligandi & ſolvendi commiſerit poteſtatem. Uterque igitur gladius Eccleſiæ traditur, ſed ab Eccleſia exercendus eſt unus, alius pro Eccleſia, manu ſæcularis principis eximendus, unus à Sacerdote, alius ad nutum ſacerdotis adminiſtrandus à milite. Propter hoc ergo & alia, quæ poſt diligentem veritatis indaginem, ordinatam te ſentire faciant caritatem, latores præſentium Hugonem, & Petrum de Prædicatorum, Aymonem, & Rodulphum de Minorum Ordinibus fratres, viros virtute, religione conſpicuos, morum honeſtate præclaros, & ſcripturarum ſacrarum ſcientia præditos, juxta quod tibi per memoratas literas intimare curavimus, ad te duximus deſtinandos, ut ſi cum eis de omnibus, quæ in quæſtionem veniunt, tractare fideliter, & ſocialiter conferre decreveris; in rota, quæ infrà rotam Ezechieli oſtenſa eſt, vocem poteris audire tonitrui, & in mari vitreo ſpeculari, quod unus Adã collocatus ad opus, & cuſtodiam Paradiſi, unam eſt ſortitus uxorem, unũ Dominum JESUM Chriſtum, in juſtitia, & veritatis ſanctitate creatum, & unicam ſponſam ejus Eccleſiam præfigurans, quod Lamech, qui humiliatum ſonat, dum uxorem unam diviſit in duas, ſanguinarius factus eſt, & virum in ſuum vulnus occidit, quod alia præter unam, arca non legitur, quæ cuncta vaſtante diluvio ſub unius Patriarchæ regiminis potentato, paucas animas ſub perfectionis numero reſervavit, quod legem Dominus ſecundo dedit, non alteram, ſed eamdem, quod duo ſi Cherubim, qui propitiatorium obumbrabant, non aliorſum verſi, ſed reſpicientes erant vultus ad unum. Et unam Joſeph tunicam fuiſſe talarem, & noſtri Salvatoris inconſutilem veſtẽ unam.

Et de diverſo ritu circa Sacramentum Euchariſtiæ.

§. 3. Verumtamen ſi dubitatis ſenſum circa Euchariſtiæ Sacramentum, veſter diverſus à noſtro ritus inducit, attende, quòd non ſit aliud, nec diverſum unius Domini JESU Chriſti prius in aſſumpta propter nos carne paſſibilis, poſt ſicut à morte ſic ab omni paſſibilitate prorſus immunis, à Græcis pariter & Latinis noſtræ ſalutis myſterium frequentatur. Græcus ad fidem cum diſcipulo juniore præcurrens, & tantæ gratiæ non ingratus, illius dignationis, qua Deus compaſſus miſeriæ humanæ homo voluit eſſe paſſibilis, eligens quotidiè reminiſci hoſtiam offerri conſtituit fermentatam, ut Apoſtolo dicente, quod ex fermento maſſa corrumpitur, in fermento corruptionis, cui ante reſurrectionem corpus Dominicum ſubjacere potuit, oſtendatur. Latinus verò cum Petro ſeniore ſecutus literæ monumentum, de qua procedit ſpiritualis ſenſus, prior introivit, & linteamina poſita quæ ſacroſanctum Corpus, quod Eccleſiam ſignat, involverant, ſeparatumque ſudarium quod fuerat ſuper caput aſpexit. Sacramentum glorificati Corporis celebrare mirificentius in azymis ſinceritatis eligit. Sed utique panis ſimplex ante ſacrificium panis eſt. Tranſubſtantiatione verò facta per verba Dominica panis non eſt, & ideò nec fermentatus, nec azymus dici poteſt. Sed ille potius creditur eſſe panis vivus, qui deſcendit de cœlo, & tribuit vitam mundo. Hæc & his ſimilia docuit Petri ſedem unctio ſpiritus, & ſanitas intellectus.

Hortatio ad unitatem amplectendam.

§. 4. Utinam & tu tandem aliquando juniorem diſcipulum, qui vidit & credidit ſecutus intro eas, ut omnibus intellectis nobiſcum verè pſallas illud Davidicum: Ecce quam bonum, & quam jucundum, habitare fratres in unum.

Da. P. A. 7. die 18. Maji.

Dat. Laterani 15. Kal. Junii, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

CÆLESTINUS IV. PONT. CLXXXI. ANNO DOMINI MCCXLI.

Anno 1241.

CÆleſtinus IV. Provincia Inſuber, patria Mediolanenſis, de familia Caſtilionea. Gaufridus Caſtilioneus antea vocatus, creatus Romæ nono Kal. Octobris 1241. Vixit dies 12. Obiit octavo Idus Octobris eodem anno. Sepultus eſt in Baſilica Principis Apoſtolorum. Vacavit Romana Sedes annum 1. menſes 8. dies 15.

INNOCENTIUS IV. PONT. CLXXXII. ANNO DOMINI MCCXLIII.

Anno 1243.

INnocentius IV. Januenſis, Sinibaldus Fliſcus anteà vocatus, Ugonis filius, Presbyter Cardinalis S. Laurentii in Lucina, creatus Anagniæ 8. Kal. Julii, Anno Domini 1243. Vixit annos 11. menſes 5. dies 14. Creavit Cardinales 21. Obiit Neapoli Idibus Decembris 1254. Corpus ejus in Eccleſia Cathedrali ibidem ſepultum. Vacavit ſedes dies tredecim.

I.

Approbatio legum à Friderico Imperatore, hactenus in obedientia S.R.E. perſiſtente, contra hæreticos eorumque complices & fautores editarū.

Eamdem approbationem fecit Alex. IV. die 18. Jan. 1258. & Clem. IV. die 22. Octobris 1265 ſed eas tamquam ejuſdem argumenti, conſulto prætermiſi.

Alias contra eoſdem promulgavit leges hic idem Pontifex, ut inf. in conſt. 9. Ad extirpanda. Et prædictus Fridericus alias itidem leges tulit pro immunitate Eccleſiaſtica, quæ habentur ſuprà in fine conſt. 1. Honor. III. ſol. 65. Has leges.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1245.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Poteſtatibus, Conſiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum Lombardiæ, Marchiæ Tarviſinæ, ac Romaniolæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Approbatio legum à Friderico Imp. editarum contra hæreticos & complices.

CUM adverſus hæreticam pravitatem quondam Fridericus Romanorum Imperator promulgaverit quaſdam leges, per quas ne pervagetur, compeſci poterit peſtis illa: nos illas volentes ad robur fidei, ac ſalutem fidelium obſervari, univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eas, quorum tenores vobis mittimus inſertos præſentibus, faciatis ſinguli in veſtris capitularibus annotari, contra hæreticos ſectæ cujuslibet ſecundùm eas exacta diligentia proceſſuri. Alioquin dilectis filiis Priori, Provinciali & Fratribus Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Tarviſina & Romaniola literis noſtris injungimus, ut vos ad id per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram, appellatione remota, compellant.

Sequuntur leges d. Friderici Imperatoris.

Fridericus Imperator.

FRidericus DEI gratia Romanorum Imperator, & ſemper Auguſtus, Hierusalem & Siciliæ Rex, dilectis Principibus ſuis, Venerabilibus Archiepiſcopis, aliiſque Prælatis Eccleſiarum, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Poteſtatibus, Sculteria, Burgraviis, Advocatis, Judicibus, Miniſterialibus, Officialibus, & omnibus per totum Imperium conſtitutis, præſentes literas inſpecturis fidelibus ſuis, Gratiam ſuam, & omne bonum.

Leges edidit contra Hæreticos, & eorum complices, jubens quòd

§. 1. Commiſſi nobis cœlitus cura regiminis & Imperialis, cui dante Domino præſidentes faſtigium dignitatis, materialem quo diviſim à ſacerdotio fungimur, gladium adverſus hoſtes fidei & in exterminium hæreticæ pravitatis exigunt exercendum, ut perfidiæ vipereos filios contra Deum & Eccleſiam inſultantes, tamquam materni uteri corroſores, in judicio & juſtitia perſequamur, maleficos vivere non paſſuri, per quorum ſcientiam ſeducentem mundus inficitur, & in gregem fidelium per oves has morbidas gravior infligitur corruptela.

Damnati ab Eccleſia, Curiæ ſæculari dantur.

§. 2. Statuimus itaque ſancientes, ut hæretici quocumque nomine cenſeantur, ubicumque per Imperium damnati fuerint ab Eccleſia, & ſæculari judicio aſſignati, animadverſione debita puniantur.

Converſi carceri mancipentur.

§. 3. Si qui verò de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, territi metu mortis, redire voluerint ad fidei unitatam, juxta canonicas ſanctiones ad agendum pœnitentiam in perpetuum carcerem detrudantur.

Ubique reperti, Inquiſitorib. conſignentur.

§. 4. Præterea, quicumque hæretici reperti fuerint in Civitatibus, Oppidis, ſeu aliis locis Imperii per inquiſitores ab Apoſtolica Sede datos, & alios orthodoxæ fidei zelatores, hi qui juriſdictioné ibidem habuerint, ad inquiſitorum & aliorum Catholicorum virorum inſinuationem eos capere teneantur: & eos captos arctius cuſtodire, donec per cenſuram Eccleſiaſticam damnatos, damnabili morte periment, qui fidei ſacramenta & vitæ damnabant.

Fautores puniantur.

§. 5. Simili quoque pœna plecti cenſemus, omnes, quos ad fovendum hæreticorum errorem callidus hoſtis ſuſcitat advocatos, vel parat illicitos defenſores; maximè cum facinus quos inquinat, æquat: niſi monitione præmiſſa deſtiterint, & eorum vitæ duxerint conſulendum.

Transfugæ rapiantur.

§. 6. Eos præterea qui convicti in uno loco de hæreſi, ad alia loca ſe transferunt, ut cautius poſſint effundere virus hæreticæ pravitatis, debitam cenſemus ſubire vindictam: ut ſuper hoc viros ab eodem errore converſos ad fidem, necnon & per alios, qui eos de hæreſi convicerunt (quod & in hoc caſu concedimus licitè faciendum) evidens teſtimonium habeatur.

Relapſi morte plectantur.

§. 7. Item mortis ſententiæ ducimus addicendos, ſi quos hæreticorum ad judiciū tractos, in extremæ vitæ periculo hæreſim abjurantes, poſtmodum de falſo juramento conſtiterit, & fide mentita convinci, ac eos contigerit ejuſdem morbi ſpontaneam incurrere recidivam: ut ſibi damnabilius iniquitas ſit mentita, & pœná debitá mendacium non evadat.

Appellatio denegatur.

§. 8. Omne inſuper proclamationis & appellationis beneficium, ab hæreticis, receptatoribus, & fautoribus eorumdem, penitus amovemus: volentes ut de finibus imperii, in quibus ſemper debet exiſtere fida fides, hæreticæ labis germina modis omnibus deleantur.

Poſteri officiis & beneficiis privantur.

§. 9. Cæterum, quia quanto majora divinæ nutu miſerationis accepimus, & altiorem locum præ filiis hominum obtinemus, tanto devotiora debemus obſequia gratitudinis conferenti, ſi quando in noſtri nominis contemptores noſtri culminis excandeſcit auctoritas, ſi reos læſæ majeſtatis, in perſonis eorum & liberorum ſuorū exhæredatione damnamus, multò fortius, juſtiuſque contra DEI blaſphematores nominis, & Catholicæ fidei detractores provocamur, eorumdem hæreticorum, receptatorum, fautorum, & advocatorum ſuorum, hæredes & poſteros, uſque ad ſecundam progeniem, beneficiis cunctis temporalibus, publicis officiis & honoribus, Imperiali auctoritate privantes, ut in paterni memoria criminis continuo mœrore tabeſcant: verè ſcientes, quòd Deus zelotes eſt, peccata patrum in filios potenter ulciſcens.

Revelantes autem indemnes ſervantur.

§. 10. Nec quidem à miſericordiæ finibus duximus excludendum, ut ſi qui paternæ hæreſis non ſequaces, latentem patrum perfidiam revelaverint; quacumque reatus illorum animadverſione plectantur, prædictæ punitioni non ſubjaceant innocentiæ filiorum.

Inquiſitoribus ubique favendum.

§. 11. Ad hæc, notum fieri volumus fratres Prædicatores de Ordine Prædicatorum, pro fidei negotio in partibus Imperii noſtri contra hæreticos deputatos, cæteros quoque qui ad hæreticos judicandos acceſſerint, niſi aliqui eorum ab imperio fuerint proſcripti, eundo, morando, & redeundo, ſub noſtri Imperii ſpeciali defenſione receptos, & quos apud omnes, ſub ope ac recommendatione fidelium imperii eſſe volumus inoffenſos. Univerſitati veſtræ mandantes, quatenus quocumque, & apud quemcumque veſtrum pervenerint, benignè recipiatis eoſdem; & perſonas ab incurſu hæreticorum eis inſidiantium conſervantes indemnes, omne conſilium, ducatum, & auxilium impendatis, pro tam acceptis coram DEO negociis exequendis.

Hæretici ubique capiantur & cuſtodiantur.

Et capiuntur etiam in Eccleſiis, ut infrà in conſt. 1. Joan. 22.

§. 12. Hæreticos verò, quos & oſtenderint ipſi vobis in juriſdictione veſtra ſinguli capientes, diligenti cuſtodia detinendos, donec poſt Eccleſiaſticæ damnationis judicium, pœná ſubeant, quam merentur. Sciturі quod in executione ipſius negocii, gratum DEO, & laudabile nobis obſequium confereretis, ſi ad expellendam de partibus noſtri imperii novam & inſolitam hæreticæ pravitatis infamiam, opem, & operam, una cum eiſdem fratribus, præſtiteritis efficacem, & ſi quis foret exinde negligens & remiſſus, ac etiam inutilis, corá Domino & in conſpectu noſtro poterit merito culpabilis apparere.

Dat. Paduæ 22. Februarii, XII. Indictione.

Dat. Paduæ.

FRIDERICUS DEI GRATIA &c.

Hic Imperator adverſus hæreticos & præſertim patarenos invehit.

INconſutilem tunicam DEI noſtri diſſuere conantur hæretici, & vocabuli vitio ſervientes, quod

ſigni-

ſignificationem diviſionis enunciat, in ipſius indiviſibilis fidei unitate nituntur inducere ſectionem, & oves à Petri cuſtodia, cui paſcendæ à paſtore bono ſunt creditæ, ſegregate. Hi ſunt lupi rapaces intrinſecus, eo uſque manſuetudinem prætendentes ovium, quouſque ovile poſſint ſubintrate dominicum. Hi ſunt angeli peſſimi. Hi ſuut filii pravitatum, à patre nequitiæ, & fraudis auctore, ad animaa ſimplices deſtinati. Hi colubri, qui columbas decipiunt. Hi ſerpentea, qui latenter videntut inſerpere, & ſub mellis dulcedine, vitua evomere. Ut vitæ cibum miniſtrare ſe ſimulent, à cauda feriunt, & mortia poculum velut quoddam duriſſimum venenum immiſcent. Horum ſectæ vetetibus, vel ne in publicum prodeant, non ſunt notatæ nominibus, vel (quod eſt forte nefandius) non contentæ, ut vel ab Arrio Arriani, vel à Neſtore Neſtoriani, aut à ſimihbus ſimiles nuncupentur: ſed in exemplum martyrum, qui pto fide Catholica martyria ſubierunt, Patarenos ſe nominat, velut expoſitos pſſioni. Hujuſmodi miſeri Patareni, à quibus abeſt ſancta credulitas divinitatis æternæ, ſub uno contextu nequitiæ inſimul tres offendunt: Deum videlicer, proximos, & ſeipſos. Deum, dum Dei fidem, & Filium uon agnoſcunt. Decipiunt proximos, dum ipſis ſub ſpe ſpiritualis alimoniæ, hæreticæ pravitatis oblectamenta miniſtrant. Crudelius etiam ſæviunt in ſeipſos, dum poſt animarum diſpendium, corpora denique ſevetæ mortis illecebris, quam per agnitionem veram & veræ fidei poſſent evadere, vitæ prodigi, & necis improvidi ſectatores, involvunt: & (quod eſt ipſo dictu diriſſimum) ſuperſtites etiam non terrentur exemplo.

Crimen hæreſis. cæteris ſt horribilius.

§. 1. Contra tales, ſibi, Deo, & hominibus ſic infeſtos, continere non poſſumus motus noſtros, quin debitæ ultionis in eos gladium exeramus: tanto ipſos inſtantius perſequentes, quanto in evidentiorem deluſionem fidei Chriſtianæ, propè Romanam Eccleſiam, quæ Caput Eccleſiarum omnium judicatur, ſuperſtitionis ſuæ ſceleta latius exercere noſcuntur. Adeò quod ab Italiæ finibus præſertim à partibus Lombardiæ, in quibus pro certo perpendimus ipſorum nequitiam latius abundare, jamque uſque ad Regnum noſtrom Siciliæ, ſuæ perfidiæ rivulos derivarunt. Quod acerbiſſimum reputantes, Statuimua inprimia, ut crimen hæreſeos, & damnatæ ſectæ cujuslibet, quocumque nomine cenſeantur ſectatores, (prout veteribus legibus eſt indictum) inter publica crimina numerentur. Immò crimine læſæ majeſtatis noſtræ debet ab omnibus horribilius judicari, quod in divinæ Majeſtatis injuriam noſcitur attentatum, quamvis judicii poteſtate alterum alteri non excellat. Nam ſicuti perduellionis crimen perſonas admitrit damnatorum, & bona, & damnat poſt obitum memoriam defunctorum: ſic & in prædicto crimine, quo Patareni notantur, per omnia volumus obſervari.

Indurati igne comburantur.

§. 2. Et ut ipſorum nequitia, qui (quia Dominum non ſequuntur) in tenebris ambulant, detegatur: nemine etiam deferente, inveſtigari volumus diligenter hujuſmodi ſcelerum patratores; & per Officiales noſtros, ſicut & alios malefactores inquiri. Ac inquiſitione notatos, etſi levis ſuperſtitionis argumento tangantur, à viris Eccleſiaſticis, & Prælatis examinari jubemus. Per quos ſi inventi fuerint à fide Catholica ſaltem in articulo deviare, ac per ipſos paſtorali more commoniti, tenebroſi diaboli relictis inſidiis, noluerint agnoſcere Deum lucis, ſed in erroris concepta inſtantia perſeverent, præſentis noſtræ legis edicto damnatos mortem pati, Patarenos alioſque hæreticos quocumque nomine cenſeantur, decernimus, quam affectant: ut vivi in conſpectu hominum comburantur, flammarum commiſſi judicio. Nec dolemus, quòd in hoc ipſorum ſatisfacimus voluntati, ex quo pœnam ſolummodò, nec fructum alium conſequuntur erroris.

Patrocinium denegatur.

§. 3. Apud nos pro talibus nemo intervenire præſumat, quod qui fecerit, in ipſum noſtræ indignationis aculeos non immeritò convertemus.

Dat. Paduæ, 22. Februarii, XII. Indict.

Dat. Paduæ.

Imperator Fridericus ſemper Auguſtus, &c.

Patarenorum fautores relegantur.

PAtarenorum receptatores, & complices, & quocumque modo fautores, qui ut à pœna alios poſſint eximere, de ſe velut improvidi non formidant, publicatis bonis omnibus relegandos in perpetuum eſſe cenſemus.

Filii honoribus privantur.

§. 1. Et ipſorum filii ad honores aliquos nullatenus admittantur. Si tamen aliquis fautorum hujuſmodi, detexerit aliquem Patarenum, de cujus perfidia manifeſtè probatur, in fidei præmium quam agnovit, famæ priſtinæ de imperiali clementia reſtitutionis beneficium in integrum conſequatur.

Incipiunt Capitula conſtitutionis contra Patarenos edita per eumdem Federicum Illuſtrem virum, Romanorum Imperatorum ſemper Auguſtum, Hieruſalem, & Siciliæ Regem.

Cathari perpetua infamia damnantur, & bona conſiſcantur.

CAtharos, Patarenos, Speroniſtas, Leoniſtas, Arnaldiſtas, Circumciſos, Paſſaginos, Joſepinos, Garatenſes, Albanenſes, Franciſcos, Bagnarolos, Commixtos, Valdenſes, Roncarolos, Communellos, Uvarinos, & Ortolenos, cum illis de Aquanigra, & omnes hæreticos utriuſque ſexus quocumque nomine cenſeantur; perpetua damnamus infamia, diffidamus atque bannimus. Cenſentes ut bona talium confiſcentur, nec ad eos ulterius revertantur; ita quod filii eorum ad ſucceſſionem pervenire non poſſint, cum longè ſit gravius æternam, quàm temporalem offendere Majeſtatem.

Suſpecti banniuntur.

§. 1. Qui autem inventi fuerint ſola ſuſpicione notabiles, niſi ad mandatum Eccleſiæ, juxta conſiderationem ſuſpicionis, qualitatemque perſonæ, propriam innocentiam congrua purgatione monſtraverint, tamquam infames & banniti ab omnibus habeantur, ita quòd ſi per annum permanſerint, ex tunc eos ſicut hæreticos condemnamus.

Magiſtratus pro defenſione fidei juramentum præſtent, &c.

§. 2. Statuimus etiam hoc edicto in perpetuum valituro, ut Poteſtates, & Conſules, ſeu Rectores, quibuſcumque fungantur officiis, pro defenſione Fidei præſtent publicum juramentum, quòd de terris ſuæ ditioni ſubjectis univerſos hæreticos ab Eccleſia denotatos, bona fide pro viribus exterminare ſtudebunt. Ita quòd àmodo quandocumque quis fuerit in perpetuam poteſtatem *, vel temporalem aſſumptus, hoc teneatur Capitulum juramento firmare. Alioquin neque pro conſulibus, ſeu conſimilibus habeantur: eorumque ſententias ex tunc decernimus inutiles & inanes. Si verò dominus temporalis, requiſitus & monitus ab Eccleſia, terrã ſuam purgare neglexerit ab hæretica pravitate, poſt annum à tempore monitionis elapſum, terram ipſius exponimus Catholicis occupandam, qui eam, exterminatis hæreticis, abſque ulla contradictione poſſideant, & in Fidei puritate conſervent, ſalvo jure dominii temporalis: dummodo ſuper hoc nullum præſtet obſtaculum, nec aliquod impedimentum opponat. Eadem nihilominus lege ſervata, contra eos qui non habent dominos principales.

*Poteſtatem

Credentes & fautores multas pœnas incurrunt.

§. 3. Credentes præterea, receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum bannimus. Statuentes, ut ſi poſtquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infrà annum, ex tunc ipſo jure ſit factus infamis, & ad publica officia, ſeu conſilia, vel ad aliquos eligendos hujuſmodi, nec ad teſtimonium admittatur. Sit etiam inteſtabilis, ut nec teſtamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus ei præterea ſuper quocumque negocio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi judex extiterit, ejus ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si Tabellio, ejus inſtrumenta confecta per manum ipſius nullius penitus ſint momenti. Adjicimus inſuper, quòd hæreticus per hæreticum convinci poſſit, & quòd domus Patarenorum, receptatorum, & defenſorum, & fautorum, ſive ubi docuerint, ſive ubi aliis manus impoſuerint, deſtruantur, nullo tempore reſtituendæ. Dat. Paduæ 22. Febr. XII. Indict.

Apoſtatantes pœnis ligantur.

§. 4. Rex Regum apoſtatantes à fide Catholica penitùs execramus, inſequimur ultionibus, bonis ſuis omnibus ſpoliamus. Et ut à profeſſione vel vita naufragantes, legibus coarctamus. Succeſſiones tollimus, ab eis omne jus legitimum abdicamus.

Dat. P. An. 1. die 31. Octob.

Dat. Peruſii, ſecundo Kal. Novemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Hortatio ad Regem Franciæ, ut in ſuo Regno, concremari faciat librum Talmud, quo utuntur Judæi, eiſque prohibeat nutrices, & ſervientes habere Chriſtianos.

Ampliorem prohibitionem circa librum Talmud, & alios Judæorum libros, vide infrà in Julii III. conſt. 23. Cum ſicut, in hoc Tomo I. & Clem. VIII. conſt. 10. Cùm Hebræorum. Tom. 3. Et quoad dictas nutrices & ſervientes, idem prohibuerat Clem III. in cap. 9. & 13. de Jud. & poſtremò edita eſt conſt. 3. Pauli IV. Cum nimis, ubi notabo cætera de Judæis, in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1244.

INNOCENTIUS PAPA IV.

Illuſtri Regi Franciæ.

Judæorum multæ ſunt iniquitates.

IMpia Judæorum perfidia, de quorum cordibus propter immenſitatem ſuorum ſcelerum Redemptor noſter velamen non abſtulit, ſed in cæcitate, quæ contingit ea parte in Iſraël adhuc manere permittit, prout convenit, non attendens, quod ex ſola miſericordia, pietas ipſos Chriſtiana receptet, & cohabitationem illorum ſuſtineat patienter, illa committit enormia, quæ ſtupori audientibus, & referentibus ſunt horrori. Ipſi enim ingrati Domino JESU CHRISTO, qui converſionem eorum ex ſuæ longanimitatis affluentia patienter exſpectat, nullam prætendentes verecundiam culpæ ſuæ, nec reverentes honorem fidei Chriſtianæ, omiſſis ſeu contemptis lege Moſaica & Prophetis, quaſdam traditiones ſuorum ſeniorum ſequuntur. Super quibus eos in Evangelio Dominus objurgat dicens: Quare vos tranſgredimini mandatum DEI, & irritum feciſtis propter traditiones veſtras, hominum doctrinas & mandata docentes.

Et ſignanter in lib. Talmud.

§. 1. In hujuſmodi namque traditionibus, (quæ Talmud Hæbraicè nuncupantur, & magnus liber eſt apud eos, excedens textum Bibliæ in immenſum, in quo ſunt blaſphemiæ in Deum, & Chriſtum ejus ac beatam Virginem, manifeſtè intricabiles fabulæ, abuſiones erroneæ, ac ſtultitiæ inauditæ) filios ſuos docent, ac nutriunt, & à legis & Prophetarum doctrina reddunt ipſos penitùs alienos. Verentes ne veritate, quæ in eiſdem Lege ac Propheris eſt, intellecta, apertè de Unigenito Dei Filio venturo in carnem, teſtimonium perhibente, convertantur ad fidem, & ad Redemptorem ſuum humiliter revertantur.

Habentque nutrices Chriſtianas.

§. 2. Et his non contenti, faciunt Chriſtianas filiorum ſuorum nutrices in contumeliam fidei Chriſtianæ, cum quibus turpia multa committunt. Propter quæ fidelibus eſt verendum, ne divinam indignationem incurrant, dum eos perpetrare patiuntur indignè, quæ fidei noſtræ confuſionem inducunt.

Cancellarius Pariſienſis illum comburi fecit Rege Franciæ favente.

§. 3. Et licet dilectus filius Cancellarius Pariſienſis & Doctores regentes Pariſiis in ſacra pagina, de mandato felicis recordationis G. Papæ prædeceſſoris noſtri, tam prædictum abuſionis librum, quàm alios quoſdam cum omnibus gloſſis ſuis perlectis in poteſtate, ac examinatos ad confuſionem perfidiæ Judæorum, publicè coram Clero, & Populo, incendio concremarint, prout in literis eorum perſpeximus contineri, quibus tu tamquam Catholicus Rex & Princeps Chriſtianiſſimus impendiſti ſuper hoc auxilium congruum & favorem, pro quo regalem excellentiam dignis in Domino laudibus commendamus, ac proſequimur actionibus gratiarum.

Quem hic Pont. rogat, idem faciat in toto regno.

§. 4. Quia tamen nondum Judæorum ipſorum abuſio profana quievit, nec adhuc dedit eis vexatio intellectum, celſitudinem regiam rogamus & obſec. in Domino JESU CHRISTO, ut qui exceſſus hujuſmodi deteſtabiles & enormes, commiſſos in contumeliam Creatoris, & injuriam nominis Chriſtiani, piè incœpiſti laudabiliter proſequendo, facias debita ſeveritate percelli. Et tam prædictos abuſionis libros, reprobatos per Doctores eoſdem, quam generaliter omnes cum gloſſis ſuis, qui per ipſos examinati & reprobati fuerint, mandes per totum Regnum tuum, ubicumque reperiri poterunt, igne cremari.

Nutriceſque & ſervientes Chriſtianos non habeant.

§. 5. Firmiter inhibendo ne de cætero nutrices ſeu ſervientes habeant Chriſtianos, ne filii liberæ filiis famulentur ancillæ. Sed tamquam ſervi reprobati à Domino, in cujus mortem nequiter conſpirarunt, ſaltem per effectum operis, ſervos ſe recognoſcant illorum, quos CHRISTI mors, & iſtos liberos, & illos conſtituit eſſe ſervos: ut proinde ſinceritatis tuæ zelum poſſimus in Domino dignis laudibus commendare.

Dat. P. An. 1. die 9. Maii.

Dat. Lateran. 7. Idus Maii, Anno primo.

III.

Damnatio & depoſitio Friderici II. Imperatoris, anathematis vinculo à Greg. IX. hactenus innodati.

Hanc poſui conſtitutionem, quia eam non integram habemus in cap. 2. de ſentent. & re Judic. in ſexto. Gregorii autem anathematizationem in illum promulgatam, vide ſuprà in ejus conſt. 13. Rationalis. fol. 79.

Edita A. D. 1245.

INNOCENTIUS PAPA IV.

Sacro præſente Concilio ad rei memoriam ſempiternam.

Proœmium.

AD Apoſtolicæ dignitatis apicem, licet indigni dignatione divinæ Majeſtatis aſſumpti, omniũ Chriſtianorum curâ vigili, ſedulaque ſolertia gerere, ac intimæ conſiderationis oculo ſingulorum diſcernere merita, & providæ deliberationis ſtatera librare debemus; ut quos juſti vigor examinis dignos oſtenderit, congruis attollamus favoribus, quos autem reos, pœnis debitis deprimamus: appendentes ſemper meritum, & præmium æqua lance, tribuendo cuique, juxta qualitatem operis, pœnæ vel gratiæ quantitatem.

Pro habenda reconciliatione Frid. II. Imp. cum S. R. E. deſtinavit ad eum Pontif. iſte, Nuntios ſpeciales.

§. 1. Sanè cum dira guerrarum commotio nonnullas profeſſionis Chriſtianæ provincias diutiùs afflixiſſet, nos toto cupientes affectu mentis tranquillitatem, & pacem Eccleſiæ ſanctæ Dei, ac generaliter cuncto populo Chriſtiano reſtituere, ac reducere ad præcipuum Principem ſæcularem hujus diſſenſionis & tribulationis auctorem à fel. record. Gregorio Papa, prædeceſſore noſtro, pro ſuis exceſſibus anathematis vinculo innodatum, ſpeciales nuncios magnæ auctoritatis viros, videlicet Venerabilem fratrem noſtrum P. Albanen. tunc Rothomagen. Archiepiſcopum, & C. * Sabinen. tunc quondam Mutin. Epiſcopos, ac dilectum filium noſtrum Guill. Baſilicæ duodecim Apoſtolorum Presbyterum Cardinalem, tunc Abbatem S. Facundi, qui ſalutem zelabantur ipſius, duximus deſtinandos, facientes ſibi proponi per ipſos, quod nos, & fratres noſtri, quantum in nobis erat, pacem per omnia ſecum habere, nec non cum omnibus hominibus optabamus, parati ſibi pacem, & tranquillitatem dare, ac mundo etiam univerſo, & quia Prælatorum, Clericorum, omniumque aliorum, quos detinebat captivos, & omnium tam Clericorum, quam Laicorum, quos cœperat in Galeis reſtitutio, poterat eſſe pacis plurimum inductiva, eum ut illos reſtitueret, cùm hoc idem jam ipſe, quàm ſui nuntii antequam ad Apoſtolatus vocati eſſemus officium, promiſiſſent, rogari, & peti ab ipſo fecimus per eoſdem, ac proponi inſuper, quod iidem parati erant pro nobis audire, & tractare pacem, ac etiam audire ſatisfactionẽ, quam facere vellet Princeps de omnibus, pro quibus vinculo erat excommunicationis adſtrictus, & offerri prætereà, quòd ſi Eccleſia eum in aliquo contra debitum læſerat, (quod non credebat) parata erat corrigere, ac in ſtatum debitum reformare: & ſi diceret ipſe, quod in nullo contra juſtitiam læſerat Eccleſiam, vel quod nos eum contra juſtitiam læſiſſemus, parati eramus vocare Reges, Prælatos, & Principes tam Eccleſiaſticos, quàm ſæculares ad aliquem tutum locum; ubi per ſe, vel

* H. vel VV.

Digitized by Google

ſolemnes Nuncios convenirent, eratque parata Eccleſia de conſilio Conſilii ſibi ſatisfacere, ſi eum læſiſſet in aliquo, ac revocare ſententiam, ſiquam contra ipſum injuſtè tuliſſet, & cum omni manſuetudine, ac miſericordia, quantum cum Deo, & honore ſuo fieri poterat, recipere de injuriis, & offenſis ipſi Eccleſiæ, ſuiſque per eum irrogatis ſatisfactionem ab ipſo. Volebat etiam Eccleſia omnes amicos ſuos, ſibique adhærentes in pace ponere, plenaque ſecuritate gaudere; ut numquam hac occaſione poſſet aliquod ſubire diſcrimen.

At ille perſtiit obſtinatus.

§. 2. Sed licet ſic apud eum pro pace, paternis monitis, & precum inſiſtere curaverimus, lenitate, idem tamen Pharaonis imitatus duritiam, & obturans more aſpidis aures ſuas, hujuſmodi preces & monita, elata obſtinatione, ac obſtinata elatione deſpexit.

Et quamvis poſtea mediantibus ejus Nunciis jurejurando huic Romano Pontifici obedientiam promiſiſſet, cum effectu tamen hoc implere recuſavit.

§. 3. Et licet proceſſu temporis in die Cœnæ Domini proxima nuper præterita, præcedente coram nobis, & fratribus noſtris Cardinalibus præſentibus cariſſimo in Chriſto filio noſtro Conſtantinopolitano Imperat. Illuſt. cœm quoque non modica Prælatorum, Senatoribus populi Romani, & maxima multitudine aliorum, qui eodem die propter ſolemnitatem ipſius de diverſis mundi partibus ad Apoſtolicam Sedem convenerant, quòd ſtaret noſtris, & Eccleſiæ mandatis per nobilem Virum Comitem Toloſanum, ac Magiſtros P. de Vines, & T. de Tueſſa Curiæ ſuæ Judices, & Nuncios, & Procuratores ſuos ſpeciale ſuper hoc ab ipſo mandatum habentes, præſtiterit juramentum, poſtmodum tamen, quod juraverat, non implevit, quinimò ea intentione ipſum præſtitiſſe juramentum probabiliter creditur, ſicut ea factis ſequentibus colligitur evidenter, ut eidem Eccleſiæ, ac nobis illuderet potiùs, quàm pareret, cum anno & ampliùs jam elapſo, nec ad ipſius Eccleſiæ gremium revocari potuerit, nec ſibi de illatis ei damnis, & injuriis curaverit ſatisfacere, licet ſuper hoc extiterit requiſitus.

Graviſſimaque ſcelera patravit.

§. 4. Propter quod non valentes abſque gravi Chriſti offenſa ejus iniquitates ampliùs tolerare, cogimur urgente nos conſcientia, juſtè animadvertere in eumdem, & ut ad præſens de cæteris ejus ſceleribus taceamus, quatuor graviſſima, quæ nulla poſſunt celari tergiverſatione, commiſit, dejeravit enim multoties, pacem quondam inter Eccleſiam, & Imperium reformatam temerè violavit, perpetravit etiam ſacrilegium, capi faciens Cardinales S. R. E. ac aliarum Eccleſiarum Prælatos, & Clericos, Religioſos, & Sæculares venientes ad Concilium, quod idem prædeceſſor noſter duxerat convocandum. De hæreſi quoque non dubiis, & levibus, ſed difficilibus, & evidentibus argumentis ſuſpectus habetur; plura ſiquidem eum commiſiſſe perjuria ſatis patet. Nam olim cùm in Siciliæ partibus morabatur, priuſquam eſſet ad Imperii dignitatem electus, coram bo. mem. * C. S. Theodori Diacono Cardinali, Apoſtolicæ Sedis Legato fœlicis record. Innocentio Papæ prædeceſſori noſtro, & ſucceſſoribus ejus, Eccleſiæque Romanæ pro conceſſione Regni Siciliæ ab eadem Eccleſia ſibi facta, fidelitatis præſtitit juramentum, & ſicut dicitur, illud idem poſtquam ad eamdem dignitatem electus extitit, & venit ad Urbem, coram eodem Innocentio, ſuiſque fratribus Cardinalibus, aliis multis præſentibus, ligium * hominiũ in ejus faciens manibus innovavit. Deinde cùm in Alemannis eſſet eidem I. & ipſo defuncto, bo. me. Honorio Papæ prædeceſſori noſtro, & ejus ſucceſſoribus, ac ipſi Eccleſiæ Romanæ, præſentibus Imperii Principibus, atque nobilibus juravit honores, jura, & poſſeſſiones Romanæ Eccleſiæ pro poſſe ſuo ſervare, ac protegere bona fide, & quod quæcumque ad manus ſuas devenirent, ſine difficultate reſtituere procuraret, nominatis expreſſe dictis poſſeſſionibus in hujuſmodi juramentum: quod poſtmodum confirmavit, Coronam Imperii jam adeptus: ſed horum trium Juramentorum temerarius extitit violator, non ſine proditionis nota, & læſæ crimine Majeſtatis. Nam contra præfatum prædeceſſorem

* G.

* homagium.

G. & fratres ſuos comminatorias literas eiſdem fratribus deſtinare, ad dictum G. apud fratres ipſos, ſicut apparet per literas ab eo tunc directas eiſdem, & etiam prout fertur per univerſum ferè orbem terrarum multipliciter diffamare præſumpſit, ac venerabilem fratrem noſtrum O. Portuen. tunc S. Nicolai in carcere Tulliano Diaconum Cardinalem, & bon. mem. I. Præneſtin. Epiſcopos, Apoſtolicæ Sedis Legatos, nobilia & magna Eccleſiæ Romanæ membra, perſonaliter capi fecit, & bonis omnibus ſpoliatos, ac per diverſa loca non ſemel ignominioſe deductos, carceribus mancipari. Privilegium inſuper, quod B. Petro, & ſucceſſoribus ejus in ipſo tradidit Dominus JESUS CHRISTUS, videlicet; Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in Cœlis: & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in Cœlis, in quo utique auctoritas, & poteſtas Eccleſiæ Romanæ conſiſtit, pro viribus diminuere, vel ipſi Eccleſiæ auferre ſategit, ſcribens ſe præfati G. ſententias non vereri, latam ab eo excommunicationem in ipſum non ſolùm contemptis Eccleſiæ clavibus, non ſervando, verùm etiam per ſe, ac Officiales ſuos, & illam, & alias excommunicationis, vel interdicti ſententias, quas idem omninò contempſit, cogendo alios non ſervare; Poſſeſſiones quoque præfatæ Romanæ Eccleſiæ, videlicet Marchiam, Ducatum, Beneventum, cujus muros, & turres dirui fecit, ac alias, quas in Tuſciæ, & Lombardiæ partibus & quibuſdã aliis obtinebat locis, paucis exceptis occupare non metuens, eas adhuc detinet occupatas: & tamquã ei non ſufficeret, quod manifeſtè contra juramenta præmiſſa præſumendo talia veniebat per ſe, vel ſuos Officiales, earumdẽ poſſeſſionum homines dejerare compulit, ipſos à juramento fidelitatis, quibus Romanæ tenebantur Eccleſiæ, de facto, cùm de jure non poſſet, abſolvens, & faciens eoſdem fidelitatem, nihilominùs abjurare prædictam, ſibique fidelitatis hujuſmodi juramenta præſtare. Pacis verò ipſum violatorem exiſtere, planè conſtat, quia cùm olim tempore pacis inter ipſum, & Eccleſiam reformatæ juraſſet coram bon. mem. I. de Abbatisvilla Epiſcopo Sabinenſi, & Magiſtro Th. tituli S. Sabinæ Presbytero Cardinali, præſentibus multis Prælatis, Principibus, & Baronibus, quod ſtaret, & pareret præciſe abſque ulla conditione omnibus mandatis Eccleſiæ, ſuper iis, pro quibus erat vinculo excommunicationis adſtrictus, cauſis excommunicationis ejuſdem expreſſis, per ordinem coram eo, tunc omnibus Theutonicis hominibus Regni Siciliæ. ac quibuslibet aliis, qui Eccleſiæ contra ipſum adhæſerant omnem remittens offenſam, & pœnam, & quod nullo tempore offenderet, vel offendi faceret ipſos, pro eo quod Eccleſiæ adſtiterant, præſtari in anima ſua per Comitem Acerratum faciens juramentum. Poſtmodum pacem, & juramentum hujuſmodi nequaquam erubeſcens irretire perjuriis, non ſervavit. Nonnullos enim ex ipſis hominibus, tam nobiles, quàm alios, poſtea capi, & incarcerari fecit, & eis bonis ſuis omnibus ſpoliatis, uxores eorum, & filios captivari, ac inſuper terras Eccleſiæ contra promiſſionem, quam eidem I. Sabinenſi Epiſcopo, & Thomaſo Cardinali fecerat, irreverenter invaſit, licet ipſi ex tunc in eum præſentem, ſi ullo modo prædictis articulis, aut conditionibus contraveniret, excommunicationis ſententiam promulgarant, & cùm iidem Apoſtolica ei auctoritate mandaſſent, ut nec per ſe, nec per alium impediret, quin poſtulationes, electiones, & confirmationes Eccleſiarum, & Monaſteriorum in regno præfato liberè de cætero fierent, ſecundùm ſtatutum Concilii generalis, & quod nullas deinceps in eodem Regno viris Eccleſiaſticis ac rebus, eorum imponeret tallias, vel collectas, quodque nullus ibidem Clericus, vel perſona Eccleſiaſtica de cætero in civili, vel criminali cauſa conveniretur coram judice ſæculari, niſi ſuper feudis quæſtio civiliter haberetur, ac Templariis, Hoſpitalariis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis de damnis & injuriis irrogatis eiſdem ſatisfaceret competenter, ipſe mandatum hujuſmodi

adim-

adimplere contempſit. Liquet namque undecim, aut plures Archiepiſcopales, & multas Epiſcopales ſedes, Abbatias quoque, ac alias Eccleſiaſticas ad præſens vacare in Regno prædicto, eaſque procurante ipſo, ſicut apertè patet, fuiſſe diutius Prælatorum regimine deſtitutas in grave ipſarum præjudicium, & periculum animarum. Et licet fortè in aliquibus ejuſdem Regni Eccleſiis electiones ſint à Capitulis celebratæ, quia tamen per illa ejuſdem familiares Clerici ſunt electi, probabili poteſt argumento concludi, quod facultatem non habuerunt liberam eligendi. Eccleſiarum autem ipſius Regni, non ſolùm facultates, & bona fecit, prout voluit occupari, ſed etiam Cruces, Thuribula, Calices, & alios ſacros earum theſauros, & pannos ſericos, velut cultus divini contemptor auferri, licet, ut dicitur ipſis Eccleſiis, exacto tamen prius pro eis certo pretio, in parte fuerint reſtituti. Clerici quippe collectis, & taliis multipliciter affliguntur, non ſolùm trahuntur ad Judicium ſæculare, ſed, ut aſſeritur, coguntur ſubire duella, incarcerantur, occiduntur, & patibulis cruciantur, in confuſionem, & opprobrium ordinis clericalis; præfatis autem Templariis, Hoſpitalariis, & perſonis Eccleſiaſticis non eſt de damnis illatis eiſdem, & injuriis ſatisfactum. Eum quoque certum eſt, fore ſacrilegii patratorem; nam cum præfati Portuen. & Præneſtin. Epiſcopi, & complures Eccleſiarum Prælati, & Clerici, tam religioſi, quàm ſæculares ad Apoſtolicam Sedem pro celebrando Concilio, quod prius ipſe petiverat, convocati per mare venirent, viis terræ, ipſis de mandato ejus, omninò præcluſis, idem deſtinato Enſio filio ſuo cum multitudine Galearum, & per alios complures longè ante ſerie præparatas in partibus Thuſciæ maritimis inſidiis poſitis contra eos, ut gravius poſſet virus vomere præconceptum, ipſos auſu ſacrilego capi fecit, quibuſdam Prælatorum ipſorum, & aliis in hujuſmodi captione ſubmerſis, nonnullis etiam interemptis, & aliquibus hoſtili inſecutione fugatis, reliquis autem bonis ſpoliatis omnibus, & de loco ad locum in Regnum Siciliæ opprobrioſè deductis, ac ibidem diris carceribus mancipatis, quorum aliqui maceratis ſqualoribus, & inedia preſſi miſerabiliter defecerunt.

Proinde excommunicatus, horrenda crimina commiſit.

§. 5. Merito inſuper contra eum de hæretica pravitate ſuſpicio eſt exorta: cum poſtquam excommunicationis ſententiam à Præfatis I. Epiſcopo Sabinen. & T. Cardinalibus prolatam incurrerit, & & dictus G. Papa ipſum anathematis vinculo innodavit, ac poſt Eccleſiæ Romanæ Cardinalium, Prælatorum, Clericorum, ac aliorum etiam diverſis * temporibus ad Sedem Apoſtolicam venientium captionem, Claves Eccleſiæ contempſerit & contemnat † ſibi faciens celebrari, vel potiùs quantum in eo profanari divina, & conſtanter aſſeruit, ut ſuperius eſt narratum, ſe præfati G. Papæ ſententias excommunicationis non vereri. Prætereà conjunctus amicitia deteſtabili Saracenis, nuntios & munera pluries deſtinaverit eiſdem, & ab eis viciſſim cum honorificentia, & hilaritate receperit, ipſorumque ritus amplectitur, illos in quotidianis ejus obſequiis, notabiliter ſecum tenens. Eorumdem etiam more uxoribus, quas habuit de ſtirpe regia deſcendentibus, Eunuchos Capuæ, quos, ut dicitur, ſerio caſtrari fecerat, non erubuit deputare cuſtodes, & quod execrabilius eſt, olim exiſtens in partibus tranſmarinis, facta compoſitione quadam, imò colluſione verius cum Soldano Machometti nomen in templo Domini diebus, ac noctibus publicè proclamari permiſit, & nuper Nuncios Soldani Babiloniæ, poſtquam idem Soldanus Terræ ſanctæ, ac Chriſtianis habitatoribus ejus per ſe, ac ſuos damna graviſſima, & inæſtimabiles injurias irrogarat, facit per Regnum Siciliæ cum laudibus ad ejuſdem Soldani extollentiam, & ſicut fertur, honorificè ſuſcipi, & magnificè procurari. Aliorum quoque infidelium pernicioſis, & horrendis obſequiis contra fideles abutens, & illis, qui damnabiliter vilipendentes Apoſtolicam Sedem ab unitate Eccleſiæ diſceſſerunt, procurans affinitate, ac amicitia copulari, claræ mem. Ducem Bavariæ ſpecialem Eccleſiæ Romanæ devotum, fecit, ſicut pro certo aſſeritur Chriſtiana religione deſpecta per aſſaſſinos occidi, & Batatio Dei & Eccleſiæ inimico à communione fidelium per excommunicationis ſententiam cum adjutoribus, conſiliatoribus, & fautoribus ſuis, ſolemniter ſeparato, filiam ſuam tradidit in uxorem. Catholicorum verò Principum actus, & mores reſpuens neglector ſalutis, & famæ, pietatis operibus non intendit, quinimò, ut de ſuis nefariis diſſolutionibus ſileamus, cùm didicerit tantum opprimere, non curat oppreſſos miſericorditer relevare, manu ejus, ut decet Principem Chriſtianum, ad eleemoſynas inextenta cum deſtructione Eccleſiarum inſtiterit religioſas, ac alias Eccleſiaſticas jugi attriverit afflictione, & perſecutionum perſonas, nec Eccleſias, nec Monaſteria, nec alia pia loca cernitur conſtruxiſſe. Nonne igitur hæc non levia, ſed efficacia ſunt argumenta de ſuſpicione hæreſis contra eum, cùm tamen hæreticorum vocabulo illos jus civile contineri aſſerat, & latis adverſus eos ſententiis debere ſuccumbere, qui vel levi argumento à judicio Catholicæ religionis, & tramite directi fuerint deviare. Præter hæc, Regnum Siciliæ, quod eſt ſpeciale patrimonium B. Petri, & idem Princeps ab Apoſtolica Sede tenebat in feudum, jam ad tantam in Clericis & laicis exinanitionem, ſervitutemque redegit, quod eis penè penitus nihil habentibus, & omnibus exinde probis ferè ejectis, illos, qui remanſerunt, ibidem, ſub ſervili quaſi conditione vivere, ac Romanam Eccleſiam, cujus principaliter ſunt homines, & Vaſſalli, offendere multipliciter, & hoſtiliter impugnare compellit. Poſſet etiam merito reprehendi, quod mille * ſquifatorum annuam penſionem, in qua pro eodem Regno ipſi Eccleſiæ Romanæ tenetur per novem annos, & amplius ſolvere prætermiſit.

* Partibus.

† Ibi.

* ſcutorum

Illum ergo Pontifex hoc modo deponit.

§. 6. Nos itaque ſuper præmiſſis, & compluribus aliis ejus nefandis exceſſibus cum fratribus noſtris, & ſacro Concilio deliberatione præhabita diligenti, cum JESU CHRISTI vices licet immeritè teneamus in terris, nobiſque in B. Petri Apoſtoli perſona ſit dictum: Quodcumque ligaveris ſuper terram &c. memoratum Principem qui ſe imperio, & Regnis, omnique honore, ac dignitate reddidit tam indignum, quippe propter ſuas iniquitates à Deo ne regnet, vel imperet, eſt abjectus, ſuis ligatum peccatis, & abjectum, omnique honore, & dignitate privatum à Domino oſtendimus, denunciamus, ac nihilominus ſententiando privamus.

Vaſallos ab ejus obedientia liberat.

§. 7. Omnes, qui ei juramento fidelitatis tenentur adſtricti, à juramento hujuſmodi perpetuò abſolventes, auctoritate Apoſtolica firmiter inhibendo, ne quiſquam de cætero ſibi tamquam Imperatori, vel Regi pareat, vel intendat, & decernendo quoſlibet, qui deinceps ei velut Imperatori, aut Regi conſilium, vel auxilium præſtiterint, ſeu favorem, ipſo facto excommunicationis vinculo ſubjacere.

Aliumque Imperatorem eligi permittit.

§. 8. Illi autem, ad quos in eodem Imperio Imperatoris ſpectat electio, eligant liberè ſucceſſorem. De præfato verò Siciliæ Regno providere curabimus cum eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, ſicut viderimus expedire.

Dat. Lugdun. 16. Kal. Auguſti, Anno tertio.

Dat. P. A. ſ. die 17. Julii.

IV.

Privilegium Abbatis Monaſterii Ciſtercien. & aliorum Coabbatum Ordinis Ciſtercienſis, ſuccedendi in bonis Monachorum, in quibus ipſi ſucceſſiſſent, ſi in ſæculo remanſiſſent.

Hoc privilegium in ſpecie confirmavit Pius II. die 26. Julii 1459. ſed uti ſimpliciter confirmatorium prætermiſi.

Alia de hoc Ordine indicavi ſuprà in Paſchal. II. conſt. 1. Deſiderium. fol. 30.

Edita A. D. 1246.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Ciſtercii ejuſque Coabbatibus & Conventibus Univerſis Ciſtercien. Ordinis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Privilegium de quo in rubrica.

DEvotionis veſtræ precibus inclinati, auctoritate vobis præſentium indulgemus, ut poſſeſſiones & alia bona mobilia & immobilia (exceptis feudalibus) quæ perſonas fratrum, ad Monaſteria veſtra è ſæculo fugientium, & profeſſionem facientium, in eiſdem, ſi remanſiſſent in ſæculo, ratione ſucceſſionis, vel quocumque alio juſto titulo contigiſſent, petere, ac retinere liberè valeatis, contraria conſuetudine non obſtante. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 4 die 22. Oct.

Datum Lugduni 11. Kalendas Novembris, Pontificatus noſtri, Anno quarto.

V.

Confirmatio Congregationis Monachorum Sylveſtrinorum in Eremo S. Benedicti de Monte Fano mox inſtitutæ ſub Regula S. Benedicti, & conceſſio gratiarum & exemptionum.

Ad hoc vide infrà conſtit. 38. Pauli III. Expoſcit, cum ibi notandis. in hoc Tomo I.

Privilegia Mendicantibus, & non Mendicantibus Ordinibus conceſſa communicavit Paul. V. huic Congregationi ſub die 23. Novembris 1606. quam habes ſub d. Paul. Conſt. 106. inf. Tom. 3. incipien. Sanctorum, quæ concedit Monaſterium in Civitate Auximana proiſta Congregatione.

Edita An. D. 1247.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Eremi de Monte Fano, ejuſque Fratribus, tam præſentibus, quam futuris, regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

REligioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum convenit adhibere præſidium, ne forte cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat.

Suſceptio Ordinis ſub protectione Sedis Apoſtolicæ.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Eremum S. Benedicti de Monte Fano Camerinenſis Diœceſis in qua divino eſtis obſequio mancipati ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus.

Et Regula S. Benedicti.

§. 2. Inprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo Monaſticus, qui ſecundùm Deum, & B. Benedicti Regulam in eadem Eremo inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Licentia conſequendi, & retinendi bona.

§. 3. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona eadem Eremus in præſentiarum juſtè ac canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque Succeſſoribus, & illibata permaneant. In quibus hæc duximus propriis exprimenda vocabulis. Locum ipſum in quo præfata Eremus ſita eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam Cryptæ Focilia cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Bonifilii cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam de Ripa alta, cum pertinentiis ſuis. Cum terris, pratis, vineis, nemoribus, uſuagiis, & paſcuis, in boſcho & plano, in aquis, & molendinis, viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis.

Exemptio à decimis.

§. 4. Sanè novalium veſtrorum, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus aliquis hactenus non percepit, ſive de veſtrorum animalium nutrimentis, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquère præſumat.

Facultas recipiendi venien. ad Ord. Intellige juxtà conſt. 71. Six. V.

§. 5. Liceat quoque vobis, Clericos vel Laicos, liberos & abſolutos, à ſæculo fugientes, ad converſionem recipere, & eos abſque contradictione aliqua retinere.

Prohibitio tranſeundi ad Ordinem non ſtrictiorem.

§. 6. Prohibemus inſuper ut nulli fratrum veſtrorum, poſt factam in Eremo veſtra poſſeſſionem, profeſſionem fas ſit, ſine Prioris ſui licentia, de eodem loco diſcedere, niſi arctioris Religionis obtentu. Diſcedentem verò abſque communium literarum veſtrarum cautione, nullus audeat retinere.

Indultum celebrandi tempore interdicti. Vide Concil. Trid ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 7. Cùm autem generale Interdictum Terræ fuerit, liceat vobis, clauſis januis, excluſis excommunicatis & interdictis, non pulſatis campanis, ſuppreſſa voce, divina officia celebrare, dummodo cauſam non dederitis Interdicti.

Sacramentaque & Ordines à Diœceſano Epiſcopo ſuſcipiendi.

§. 8 Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Clericorum, qui ad ordines fuerint promovendi, à Diœceſano ſuſcipietis Epiſcopo, ſiquidem Catholicus fuerit, & gratiam & communionem Sacroſanctæ Romanæ Sedis habuerit, & ea vobis voluerit ſine pravitate aliqua exhibere.

Prohibitio per alios conſtrui novam Eccleſiam intra &c. Vide Bullam Clem. VIII. num. 99.

§. 9. Prohibemus inſuper, ut intra fines Parochiæ veſtræ nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, ſeu Oratorium de novo conſtruere audeat ſalvis privilegiis Pontificum Romanorum.

Prohibitio novarum exactionum.

§. 10. Ad hæc, novas & indebitas exactiones, ab Archiepiſcopis, & Epiſcopis, Archidiaconis, ſeu Decanis, aliiſque omnibus Eccleſiaſticis ſæcularibuſve perſonis, à vobis omnibus fieri prohibemus.

Facultas ſepeliendi mortuos. Intellige juxtà Bull. 22. Leon. X.

§. 11. Sepulturam quoque ipſius loci liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe in illis ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè uſurarii, nullus obſiſtat. Salva tamen Juſtitia aliarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Decimaſque & poſſeſſ. recup.

§. 12. Decimas præterea, & poſſeſſiones, ad jus Eccleſiarum veſtrarum ſpectantes, quæ à Laicis detinentur, redimendi, & legitimè liberandi, de manibus eorum, & ad Eccleſias, ad quas pertinent revocandi, libera ſit vobis de noſtra auctoritate facultas.

Abbas à Congregatione eligatur. Attende etiam Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap.

§. 13. Obeunte verò te nunc ejuſdem loci Prior, vel tuorum quolibet ſucceſſorum, nullus ibi, qualibet ſubreptionis aſtutia, ſeu violentia, proponatur, niſi quem fratres communi conſenſu, vel Fratrum major pars conſilii ſanioris, ſecundum Deum, & B. Benedicti Regulam providerint eligendum.

Prohibitio infrà clauſuras, ſanguinem effundendi &c.

§. 14. Paci quoque, & tranquillitati veſtræ, paterna in poſterum ſolicitudine providere volentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, ut intra clauſuras locorum, ſeu granciarum veſtrarum, nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere.

Approbatio immunitatum Congregationis.

§. 15. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pont. Eremo veſtræ conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſæcularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis fidelibus, rationabiliter vobis indultas, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti privilegio communimus.

Prohibitio perturbandi Congregationem.

§. 16. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat præfatam Eremum temerè perturbare, aut ejus poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, ſed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione, ac ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura. Salva Sedis Apoſtolicæ auctoritate, & diœceſani Epiſcopi canonica Juſtitia.

Pœnæ perturbantium.

§. 17. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona, hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundò tertiòve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere, de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini Redemptoris noſtri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni.

Procemia fautorum.

§. 18. Cunctis autem eidem loco ſua jura ſervantibus, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus & hic fructus bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant, Amen, Amen, Amen.

Notas mihi fac Domine vias vitæ.

Papæ & Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. ſubſcripſi.
† Ego Petrus Albanen. Epiſcopus ſubſcripſi.
† Egu Petrus tit. S. Marcelli Presb. Card. ſubſcripſi.
† Ego Wiglelmus Baſilicæ Duodecim Apoſtolorum Presb. Cardin. ſubſcripſi.
† Ego Frater Joannes tt. S. Laurentii in Lucina, Presb. Card. ſubſcripſi.
† Ego Joannes tt. S. Nicolai in Carcere Tulliano Diac. Cardinalis ſubſcripſi.
† Ego Wiglelmus tt. S. Euſtachii, Diac. Card. ſubſcripſi.

Dat. P. A. 5. die 27. Junii.

Dat. Lugduni, per manum Magiſtri Martini S. R. E. Vicecancellarii, 5. Kal. Julii, Indictione 6. Incarnationis Dominicæ 1247. Pontificatus verò D. Innocentii Papæ IV. Anno quinto.

VI. Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hactenus approbatæ.

Hanc regulam ab Honor. III. approbatam ſuprà in conſt. 8. Ut vivendi fol. 70. & ab iſto Pont. in paucis mitigatam, (ut hic & ibi in ſingulis Regulæ capit adnotavi in margine) profitentur & obſervant multi Carmelitæ, qui nomen Fratrum Diſcalceatorum in Hiſpaniis primum ſortiti ſunt, ut habetur infrà Tom. 2. in conſt. 64. Greg. XIII. Pia, & deinde in Italia, ut in conſt. 71. Clem. VIII. In Apoſtolica. Tom. 3. Et tam prima Congregatio Hiſpanica, quam altera Italica, ſunt penitus ſeparatæ ab aliis Carmelitis profitentibus d. Regulam, iterum mitigatam ab Eug IV. in ejus conſt. 3. Romani. in hoc Tomo I. Quæ quidem ſeparatio habetur infrà in conſt. 25. Clem. VIII. Paſtoralis. Tom. 3. Inter ſe quoque ſejunctæ ſunt Congregationes, Hiſpanica ſcilicet, & Italica. ex d. Clem. conſt. 71. Qui Clemens hos Diſcalciatos verè eſſe unum de quatuor Ordinib. Mendicantium declaravit, in alia ejus conſt. 101. Romanum. Nova loca erigere poſſe conceſſit Paul. V. in conſt. 10. Ad Eccleſiæ. Et pro eis erectum eſt in Urbe Seminarium ad fidei propagationem, ut in alia ejuſdem Pauli conſt. 78. Romani. Tom. 3.

Hujus Ordinis Diſcalceatorum fundatrix fuit B. Tereſia, quam SS. Catalugo adſcripſit Greg. XV. in conſt. 20. Omnipotens, infrà tom. 3.

Edita An. D. 1247.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & Fratribus Eremitis Ordinis B. Mariæ de Monte Carmeli, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

QUæ honorem Conditoris omnium, & profectam continent animarum roboris præſidio ſunt fulcienda perpetui: ſed illa præcipuè, ſuper quæ Apoſtolicæ Sedis auctoritas ſalubris providentiæ ſtudium nuſcitur habuiſſe.

Hic Pont. requiſitus de declaratione & approbatione Regulæ, illam commiſit Cardinali Hugoni & Epiſcopo Anteradenſi, qui eam ſtabiliverunt, & ipſe modo approbat.

§. 1. Cum itaque nos ad veſtræ ſupplicationis inſtantiam, per dilectum filium Hugonem, tituli ſanctæ Sabinæ Presbyterum Cardinalem, & Venerabilem Fratrem noſtrum Guillelmum Anteradenſem Epiſcopum, quædam Regulæ veſtræ dubia declarari, & corrigi, ac etiam quædam ipſius gravia miſericorditer fecerimus mitigari, prout in literis inde confectis plenius continetur; Nos veſtris piis deſideriis annuentes, declarationem, & correctionem, ac mitigationem hujuſmodi auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Eorumque literas hic inſerit.

§. 2. Tenorem verò literarum ipſarum, de verbo ad verbum, fecimus præſentibus annotari, qui talis eſt.

Qui Cardinalis & Epiſcopus d. Regulam declaratam & mitigatam Priori & Fratribus obſervandã tranſmittunt.

§. 3. Frater Hugo miſeratione Divina tituli S. Sabinæ Presbyter Cardinalis, & Frater Guillelmus eadem miſeratione Anteradenſis Epiſcopus, cariſſimis in Chriſto filiis Religioſis viris, Priori Generali, & Definitoribus Capituli Generalis, Ordinis Fratrum Glorioſiſſimæ Dei Genitricis, ſemperque Virginis Mariæ de Monte Carmeli, Salutem in omni ſalutari. Accedentes ad Apoſtolicam Sedem Fratres Cleri, Rynaldus, & Petrus Ordinis veſtri, ea parte veſtra à Domino Papa humiliter poſtularunt, ut quædam, quæ in veſtro Privilegio, & Regula olim vobis à fœlicis memoriæ Alberto Patriarcha Hieroſolymitano tradita continentur dubia, declarare, corrigere, & quædam gravia miſericorditer mitigare dignaretur. Cùm igitur Dominus Papa, eorum devotis ſupplicationibus annuendo, nobis commiſerit, ut declarationem, correctionem, ac mitigationem hujuſmodi faceremus vice ipſius, ſecundum quod bono ſtatui Ordinis, & Fratrum ſaluti expediens videremus; Religioni veſtræ, qua fungimur auctoritate, mandamus; quatenus Regulam à nobis correctam, declaratam, & mitigatam, prout expedire vidimus, devotè recipientes, eam firmiter obſervetis, & ad inſtar ejuſdem alias veſtras Regulas corrigatis, quam vobis per eoſdem Fratres ſub ſigillis noſtris mittimus in hac forma.

Prologus Regulæ.

Prologus Regulæ ab Alberto Patriarcha Hieroſoly. juſſu Hon. iij. firmatæ, & à dd. Cardinali & Epiſcopo juſſu hujus Pont. mitigatæ.

Albertus Dei gratia Hieroſolymitanæ Eccleſiæ vocatus Patriarcha, dilectis in Chriſto filiis, Brocardo, & cæteris Eremitis, qui ſub ejus obedientia juxta fontem Eliæ in Monte Carmeli morantur, in Domino ſalutem, & ſancti Spiritus benedictionem. Multifarie, multiſque modis ſancti Patres inſtituerunt, qualiter quiſque in quocumque Ordine fuerit, vel quemcumque modum vitæ Religioſæ elegerit, in obſequio JESU CHRISTI vivere debeat, & eidem fideliter de corde puro, & bona conſcientia deſervire. Verum quia requiritis à nobis, ut juxta propoſitum veſtrum tradamus vobis vitæ formulam, quam tenere in poſterum debeatis.

CAP. I.

De Priore & tribus ei promittendis. Huic cap. addita ſunt illa verba cum caſtitate &c.

Illud inprimis ſtatuimus, ut unum ex vobis Priorem habeatis, qui ex unanimi omnium aſſenſu, vel majoris, & ſanioris partis, ad hoc officium eligatur: cui obedientiam promittat quilibet aliorum, & promiſſam ſtudeat operis veritate ſervare, cum caſtitate & abdicatione proprietatis.

CAP. II.

Receptione locorum. Hoc cap. totum additum eſt.

Loca autem habere poteritis in Eremis, vel ubi vobis donata fuerint, ad veſtræ Religionis apta, & commoda, ſecundum quod Priori, & Fratribus videbitur expedire.

CAP. III.

Cellulis. Nil additum.

Præterea juxta ſitum loci quem inhabitare propoſueritis, ſinguli habeant cellulas ſeparatas, ſicut per diſpoſitionem Prioris ipſius, & de aſſenſu aliorum Fratrum, vel ſanioris partis eædem cellulæ cuique fuerint aſſignatæ.

CAP. IV.

Refectorio. Totum additum.

Ita tamen, ut in communi refectorio, ea quæ vobis erogata fuerint, communiter ſumatis, ubi aliquam lectionem ſacræ Scripturæ audiri commodè poterit.

CAP. V.

Mutatione Cellulæ. Nil additum.

Nec liceat alicui Fratrum, niſi de licentia Prioris qui pro tempore fuerit, deputatum ſibi locum mutare, vel cum alio permutare.

CAP. VI.

Cellula Prioris. Nil additum.

Cellula Prioris ſit juxta introitum loci, ut venientibus ad eundem locum primus occurrat: & de arbitrio, & diſpoſitione ipſius, poſtmodum quæ agenda ſunt, cuncta procedant.

CAP. VII.

Manſione in Cellulis. Mitigavit Eug. iv. cit. in rub.

Maneant ſinguli in cellulis ſuis, vel juxta eas, die ac nocte in lege Domini meditantes, & in orationibus vigilantes, niſi aliis juſtis occaſionibus occupentur.

CAP. VIII.

Horis Canonicis. Hoc eſt in aliquo diverſum à cap. 6. reg. Hon. iij. de qua in rub.

Hi, qui Horas Canonicas cum Clericis dicere norunt, eas dicant ſecundum inſtitutiones Sanctorum Patrum, & Eccleſiæ approbatam conſuetudinem. Qui verò eas non norunt, viginti quinque vicibus

Pater noſter dicatur in nocturnis Vigiliis : exceptis Dominicis & ſolemnibus diebus, in quorum vigiliis prædictum numerum ſtatuimus duplicari, ut dicatur Pater noſter vicibus quinquaginta. Septies autem eadem dicatur Oratio in Laudibus matutinis. In aliis quoque Horis ſepties ſimiliter eadem ſigillatim dicatur Oratio : præter Officia Veſpertina, in quibus ipſam quindecies dicere debeatis.

C A P. IX.

Proprio. Hoc differt in aliquo à c. 7. de Reg.

Nullus Fratrum aliquid eſſe ſibi proprium dicat, ſed ſint vobis omnia communia : & diſtribuantur unicuique per manum Prioris, id eſt, per Fratrem ab eodem ad idem Officium deputatum, prout cuique opus erit, inſpectis ætatibus, & neceſſitatibus ſingulorum. Aſinos autem, ſive mulos, prout veſtra expoſtulaverit neceſſitas.

C A P. X.

Oratio ac Miſſa. Nil innovatum.

Oratorium, prout commodius fieri poterit, conſtruatur in medio cellularum, ubi manè per ſingulos dies ad audienda Miſſarum ſolemnia convenire debeatis, ubi hoc commodè fieri poteſt.

C A P. XI.

Capi. & Correctione, Nil immutatum.

Dominicis quoque diebus, vel aliis, ubi opus fuerit, de cuſtodia Ordinis, & animarum ſalute tractetis, ubi etiam exceſſus, & culpæ Fratrum, ſi quæ de aliquo fuerint deprehenſæ, caritate media corrigantur.

C A P. XII.

Jejunio. Mitigavit Eug. & Six. cit. in rub.

Jejunium ſingulis diebus exceptis Dominicis, obſervetis à Feſto Exaltationis ſanctæ Crucis uſque ad diem Dominicæ Reſurrectionis, niſi infirmitas, vel debilitas corporis, aut alia juſta cauſa jejunium ſolvi ſuadeat, quia neceſſitas non habet legem.

C A P. XIII.

Eſu carnium. Hic addita ſunt ea verba, Et quia cum ſeqq. Et mitigavit Eug. & Six. cit. in rub.

Ab eſu carnium abſtineatis, niſi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio ſumantur. Et quia vos oportet frequenter mendicare itinerantes, ne ſitis hoſpitibus oneroſi, extra domos veſtras ſumere poteritis pulmenta cocta cum carnibus. Sed & carnibus ſupra mare veſci licebit.

C A P. XIV.

Armis ſpiritualibus.

Quia verò tẽtatio eſt vita hominis ſuper terrã &c. Omittitur reſiduum, quia eſt in d. Bulla Honor. III. cit. hic in rubr. cap. 12. ſuprà fol. 71.

C A P. XV.

Aſſiduitate operandi.

Faciendum eſt vobis aliquid operis, ut ſemper vos, &c. Omittitur reſiduum eadem mox dicta ratione.

C A P. XVI.

Silentio. Hic eſt aliquid immutatum in verſ. ideòque à Regula confirmata à d. Hon. iij. cap. 14.

Commendat autem Apoſtolus ſilentium cum in eo præcipit operandum. Et quemadmodum Propheta teſtatur : Cultus juſtitiæ ſilentium eſt. Et rurſum : In ſilentio, & ſpe erit fortitudo veſtra. Ideoque ſtatuimus, ut dicto Completorio, ſilentium teneatis uſque ad primam dictam ſequentis diei. Alio verò tempore, licet ſilentii non habeatur obſervatio tanta, diligentius tamen à multiloquio caveatur. Quoniam ſicut ſcriptum eſt, & non minus experientia docet : In multiloquio non deerit peccatum : &, Qui inconſideratus eſt ad loquendum, ſentiet mala. Item : Qui multis utitur verbis, lædit animam ſuam. Et Dominus in Evangelio : De omni verbo otioſo quod locuti fuerint homines, reddent rationem de eo in die judicii. Faciat ergo unuſquiſque ſtateram verbis ſuis, & frænos rectos ori ſuo, ne forte labatur, & cadat in lingua & inſanabilis caſus ejus ſit ad mortem. Cuſtodiens cum Propheta vias ſuas, ut non delinquat in lingua ſua. Et ſilentium, in quo cultus juſtitiæ eſt, diligenter & cautè ſtudeat obſervare.

C A P. XVII.

Humilitate Prioris.

Tu autem, frater Brocarde, & quicumque poſt te inſtitutus &c. Omittitur, quia eſt idem capitulum cum cap. 15. d. Regulæ Honor. III. ſuprà fol. 71.

C A P. XVIII.

Veneratione Prioris.

Vos quoque cæteri Fratres, Priorem veſtrum honorate humiliter, &c. Omittitur, quia eſt, ubi nos dixi.

Ex Achon, Idibus Januarii, Anno Domini 1171. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Lugduni, Kalend, Septemb. Anno Domini 1248.

Finis d. Regulæ. Dat. P. A. 5. die 1. Sept.

VII.

Quòd Fratres Minores Ordinis S. Franciſci, Conventuales denominentur.

Hoc intellige, de Fratribus qui Regulam S. Franciſci obſervant cum privilegiis & diſpenſationibus à Sede Apoſt. impetratis. Alii autem aliis modis denominantur, ut dixi ſup. in conſt. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. Conventuales autem dicti ſunt, quia hoc tempore in Conventibus & Monaſteriis inſimul convenire degereque cæperunt. De tota autem Ord. Franciſci plenè notavi ſuprà in conſt. pracit. Honor. III.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita A. D 1250.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Minorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conceſſionis.

Cum tamquam veri & fideles CHRISTI Miniſtri elegeritis vobis in domo Domini manſiones, dignum eſſe credimus, ut habitacula veſtra inter alias honorabiles cõgregationes fideliũ ſtatuamus.

Conceſſio de qua in rub.

§. 1. Hinc eſt igitur, quod veſtris ſupplicationibus inclinati, præſentium auctoritate decernimus, ut Eccleſiæ veſtræ omnes ubi Conventus exiſtunt, Conventuales vocentur.

Et cœmeteriorum.

§. 2. Vobis nihilominus licentiam concedentes, ut in ipſis Eccleſiis, ad opus Fratrum & familiæ veſtræ, habere liberè cœmeteria valeatis. Nulli ergo &c.

Dat. Lugduni, Nonis Aprilis, Pont. noſtri Anno 7.

Dat. P. A. 7. die 5. April.

VIII.

Hæretici eorumque fautores & complices banno exponantur, & eorum bona publicentur.

De his vide etiam infrà in conſt. ſeq. & in Alex. IV. conſt. 21. Diſcretioni.

Contra Hereticos in locis Italiæ, Inſularumque ei adjacentium quovis prætextu commorantes eorumque fautores Conſtitutionem edidit Greg. XV. ut infrà Tom. 4. conſt. 28. Romani.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Edita An. D 1252.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Nobilibus viris univerſis, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, ac Poteſtatibus, Rectoribus, Conſulibus, & Communibus Civitatum, & aliorum locorum per Lombardiam, Marchiam Tarviſinam, & Romaniolam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hæretici &c. banniantur.

Cum fratres Prædicatores generales in Lombardia, Marchia Terviſina, & Romaniola, contra hæreticos, & omnes ſectas eorum quocumque nomine cenſeantur, ad extirpandam inde tam gravis contagii peſtem, & malum tantæ pravitatis in Eccleſia Dei nimium peſtilens, duxerimus deputandam Univerſitatem veſtram, rogandam & hortandam duximus attentè, & monendam, per Apoſtolica vobis ſcripta diſtrictè præcipiendo mandantes, ut quatenus omnes illos, qui per Inquiſitores eoſdem, vel per alios de ipſorum mandato de hæreſis crimine, vel pro defenſione, ſeu receptatione aut favore hæreticorum, excommunicationis innodati vinculo vel denunciati excommonicati publicè fuerint, bonis confiſcatis ipſorum, banno publico exponatis alias contra eos temporaliter, prout expedire videritis in fulcimentum Catholicæ fidei poteſtate vobis tradita proceſſuri. Alioquin noveritis nos eiſdem Inquiſitoribus noſtris literis injunxiſſe, ut vos ad id per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota compellant.

Dat. Peruſii 5. Idus Maii, Pont. noſtri Anno nono.

Dat. P. A. 9. die 11. Maii.

IX.

Promulgatio Legum & Conſtitutionum, contra Hæreticos eorumq; complices & fautores, à Magiſtratibus & Officialibus ſæcularibus obſervandarum.

Has

Has leges approbavit, mitigavit, & ampliavit Alexand. IV. & latiùs Clem. IV. in ipſius conſt. 13. Ad extirpanda. Declaravit etiam §. 4. 9. & 21. 27. & 36. hujus conſt. & ſequentis ei annexa. idem Alex. inf. in conſt. 2. Cùm ſecundum. in hoc Tom. I.

Pœnæ autem Hæreticorum videri poſſunt in Bullis à me indicandis inf. in Conſt. 19. Pauli IV. Cum ex Apoſtolatus, & ſup. in Conſt. 1. Honor. III. fol. 61. Et pro declaratione hujus Bullæ, vide infrà Alex. IV. conſt. 2. Cum ſecundùm.

Contra hæreticos etiam agunt Bullæ in die Cœnæ Domini legi ſolitæ, cujus ultimum exemplar eſt S.D.N. Urb. VIII. Conſt. 62. Paſtoralis, infrà Tom. 4

Edita A. D. 1252.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Poteſtatibus, ſive Rectoribus, Conſiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Lombardiam, Romaniolam, & Marchiam Terviſinam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pont. edidit conſtitutiones ad extirpationem hæreticorum.

AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundanoùs ſolito ſuccreverunt, ſuperſeminante illa licentius, his diebus hominis inimico tanto ſtudioſiùs, juxta commiſſam nobis ſolicitudinem inſudare proponimus, quanto perniciosiùs negligeremus eadem in necem Catholici ſeminis pervagari. Volentes autem ut adverſus hujuſmodi nequitiæ operarios, conſurgant ſtentque nobiſcum Eccleſiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, conſtitutiones quaſdam ad extirpationem hæreticæ peſtis edidimus, à vobis ut fidelibus ejuſdem fidei defenſoribus exacta diligentia obſervandas: quæ ſeriatim inferiùs continentur.

Quas à Magiſtratibus ſecularibus obſervari præcipit.

§. 1. Quocirca univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſinguli conſtitutiones eaſdem conſcribi veſtris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, ſecundùm eas contra omnem hæreſim, ſe adverſus hanc ſanctam Eccleſiam extollentem, ſine omiſſione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Priori Provinciali & Fratribus Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis Ordinis Prædicatorum in Lombardia, Marchia Terviſina, & Romaniola, damus noſtris literis in mandatis, ut ſingulos veſtrum ad id per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram appellatione remota compellant.

Tenor dd. Conſtitutionum.

Leges & Conſtitutiones autem ſunt hæ.

LEX 1.

Jurent Magiſtratus ſervare leges contra hæreticos, alioquin incidunt in pœnas hic enunciatas.

§. 2. STatuimus, ut poteſtas, ſeu Rector, qui Civitati præeſt, vel loco alii ad præſens, aut pro tempore præfuerit in futurum, in Lombardia, Romaniola, vel Marchia Terviſina, interpretè & ſine tenore aliquo, attendere inviolabiliter & ſervare, & facere ab omnibus obſervari toto tempore ſui regiminis, tam in civitate vel loco ſui regiminis, quàm in terris ſuæ ditioni ſubjectis, omnes & ſingulas tam infraſcriptas, quàm alias conſtitutiones & leges, tam canonicas, quàm civiles, editas contra hæreticam pravitatem. Et ſuper his præcisè obſervandis recipiant à quibuſlibet ſibi in poteſtaria vel regimine ſuccedentibus, juramenta. Quæ qui præſtare noluerint, pro Poteſtatibus vel Rectoribus nullatenus habeantur. Et quæ ut poteſtates vel Rectores fecerint, nullam penitus habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat ſequi eos, etiam ſi de ſequela præſtanda eis exhibuerint juramentum. Quod ſi poteſtas vel Rector aliquis, hæc omnia & ſingula ſervare noluerit, vel neglexerit, præter notam perjurii & perpetuæ jacturam infamiæ, ducentarum marcharum pœnam incurrat, quæ irremiſſibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis integra convertantur, & nihilominùs ut perjurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor, de fide ſuſpectus, officio & honore ſui regiminis ſpolietur: nec ulterius Poteſtas ſeu Rector in aliquo habeatur, & de cætero ad aliquam dignitatem vel omnium publicum nullatenus aſſumatur.

Alias leges habes ſup. in conſt. 1. Honor. III. Has leges fol. 63. & conſt. 5. hujus Pont.

LEX 2.

Hæreticos banno ſupponant, & capere ſtudeant.

§. 3. Idem quoque Poteſtas ſeu Rector cujuſlibet Civitatis vel loci, in principio ſui regiminis, in publica concione more ſolito congregata, baño civitatis vel loci ſupponat tamquam pro maleficio, omnes hæreticos utriuſque ſexus, quocumque nomine cenſeantur. Et teneantur bannum hujuſmodi à ſuis prædeceſſoribus poſitum confirmare. Præcipuè autem quod nullus hæreticus vel hæretica de cætero habitet vel moretur, aut ſubſiſtat in Civitate, ſeu aliquo loco juriſdictionis, aut diſtrictus ejuſdem, & quicumque ipſum vel ipſam invenerit, liberè capiat & capere poſſit impunè, & omnes res ipſius vel ipſorum eis licenter auferre, quæ ſint auferentium pleno jure; niſi auferentes hujuſmodi ſint in officio conſtituti.

Poſt verbum res, addidit mobiles Clemens IV. cit. in ſub.

LEX 3.

Miniſtros pro ſancta Inquiſitione inſtituant. Alex. cit. in ſub. declarat.

§. 4. Idem quoque Poteſtas ſeu Rector infrà tertium diem poſt introitum regiminis ſui, duodecim viros probos & Catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint neceſſarii inſtituere teneatur, quos Diœceſanus, ſi præſens extiterit, & intereſſe voluerit, & duo fratres Prædicatores, & duo Minores ad hoc à ſuis Prioribus, ſi Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinum, deputati, duxerint eligendos.

LEX 4.

Qui hæreticorum capturæ ſtudeant.

§. 5. Inſtituti autem hujuſmodi, & electi poſſint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in civitate, quàm in tota ejus juriſdictione atque diſtrictu, plenariè adimpleri, & eos ducere & duci facere in poteſtatem Diœceſani, vel Vicariorum ejuſdem.

LEX 5.

Eoſque duci faciant Magiſtratus ſumptibus Communis.

§. 6. Teneatur autem Poteſtas ſeu Rector quilibet in expenſis Communis, cui præeſt, facere duci eoſdem hæreticos ita captos, quocumq; Diœceſanus, vel ejus Vicarii in juriſdictione vel diſtrictu Diœceſani Epiſcopi, ſeu civitatis vel loci voluerit illos duci.

LEX 6.

Officialibus Inquiſitionis credatur. Clem. hoc reſtrinxit. Alexand. IV. declaravit.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus habeatur, quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur, aliquo ſpecialiter præſtito juramento, probatione aliqua in contrarium non admiſſa, ubi duo, vel tres, vel plures præſentes fuerint ex eiſdem.

LEX 7.

Jurent in ingreſſu officii.

§. 8. Porrò cùm Officiales hujuſmodi eliguntur, jurent hæc omnia exequi fideliter & pro poſſe, ac ſuper his ſemper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus, in his quæ ad officium eorum pertinent, pleniùs pareatur.

LEX 8.

Poteſtas eorumdem plenaria ſit. Hic multa ſubdit Clem.

§. 9. Et tam dicti duodecim, quàm Servitores & Notarii prætaxati, ſimul, vel diviſim, plenariam præcipiendi ſub pœna & banno, quæ ad officium ſuum pertinent, habeant poteſtatem.

LEX 9.

Eorum præcepta ſerventur.

§. 10. Poteſtas autem vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occaſione officii ſui fecerint, & pœnas exigere non ſervantium.

LEX 10.

Immunes præſerventur.

§. 11. Quod ſi dictis Officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit, in perſonis vel rebus, pro ſuis officiis exequendis, à communi civitatis vel loci, per reſtitutionem plenariá ſerventur indemnes.

LEX 11.

Alibi non conveniatur de concernentibus officium.

§. 12. Nec ipſi Officiales vel eorum hæredes poſſint aliquo tempore conveniri, de his quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium niſi ſecundùm quod eidem diœceſano & fratribus videbitur expedire.

LEX 12.

Eorum officium ſex menſibus expletur.

§. 13. Ipſorum autem officium duret tantummodò per ſex menſes, quibus completis Poteſtas teneatur totidem ſubrogare officiales ſecundùm formam præſcriptam, qui prædictum officium ſecundùm formam eamdé, in aliis ſex menſibus ſequentibus exequantur.

LEX 13.

Emolumenta in diſceſ-

§. 14. Sanè ipſis Officialibus dentur de Camera Communis civitatis vel loci, quando exeunt civita-

ſu quæ. Mutavit aliquid idem Clem.

tem aut locum pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet decem & octo Imperiales in pecunia numerata, quos Poteſtas vel Rector teneatur eis dare, vel dari facere infrà diem tertium, poſtquam ad eamdem ſedierint civitatem vel locum.

LEX 14.

Salariſ, quod Addit Clem.

§. 15. Et inſuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum, quæ occupaverunt, & mulctarum ad quas fuerunt condemnati, ſecundùm quod inferius continetur, & hoc ſalario ſint contenti.

LEX 15.

Ad alia officia non compellendi.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod iſtum officium impediat, vel impedire poſſit, ullo modo officium, vel etiam exercitium, compellantur.

LEX 16.

Statutis non impediendi.

§. 17. Nullum etiam ſtatutum, conditum vel condendum, eorum officium ullo modo valeat impedire.

LEX 17.

Quando amovendi, & à quibus.

§. 18. Et ſi quia horum officialium propter ineptitudinem, vel inertiam, vel occupationē aliquam, vel exceſſum, diœceſano & fratribus ſupradictis viſus fuerit amovendus, ipſum ad mandatum vel dictum eorū teneatur amovere Poteſtas aut Rector, & alium ſecundùm formam præſcriptam ſubſtituere loco ejus.

LEX 18.

Eorumdem delinquentium pœna. Clemens addidit & Inquiſitorum poſt V. Fratrum.

§. 19. Quòd ſi quis eorum contra fidem & ſinceritatem officii ſui in favorem hæreſis deprehenſus fuerit exceſſiſſe, præter notam infamiæ perpetuæ, quam tanquam fautor hæreticorum incurrat, per Poteſtatem vel Rectorem ad diœceſani loci, & dictorum fratrum arbitrium puniatur.

LEX 19.

Omnes Inquiſitoribus faveant ad capiendum hæreticos.

§. 20. Poteſtas præterea militem ſuum vel alium aſſeſſorem, ſi diœceſanus vel ejus Vicarius, aut Inquiſitores à Sede Apoſtolica deputati, ſeu dicti officiales petiverint, cum ipſis Officialibus mittere teneatur, & cum ipſis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam ſi præſens in terra vel requiſitus fuerit, teneatur tam in civitate quàm in juriſdictione vel diſtrictu quolibet, dare ipſis Officialibus vel eorum ſociis conſilium, & juvamen, quando voluerint hæreticum vel hæreticam capere, vel ſpoliare, aut inquirere: ſeu domum vel locum, aut aditum aliquem introire pro hæreticis capiendis, ſub vigintiquinque librarum Imperialium pœna vel banno. Univerſitas autem burgi, ſub pœna & banno librarum centum.

Clem. reſtrinxit ad 50. & 25.

Villa verò librarum quinquaginta Imperialium pro qualibet vice ſolvenda in pecunia numerata.

LEX 20.

Impedientes puniantur juxta leges Friderici Imperat. &c.

§. 21. Quicumque autem hæreticum vel hæreticam, captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis auſus fuerit, vel defendere ne capiatur: ſeu prohibere aliquem intrare domum aliquam vel turrim ſeu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduæ promulgatam per Fridericum tunc Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegetur, & domus illa à qua prohibiti fuerint ſine ſpe reædificandi funditus deſtruatur, & bona quæ ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac ſi hæretici fuiſſent ibidem inventi, & tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem ſpecialem, burgus componat communi librarum ducentarum, & Villa librarum centum, & vicinia tam Burgi quàm Civitatis librarum quinquaginta Imperialium, niſi infrà tertium diem ipſos defenſores vel defenſorem hæreticorum Poteſtati captos duxerint perſonaliter præſentandos.

Hanc deſtructionem mitigavit Clem. IV. & antea declaravit Alexand. IV. Alia hic immutavit & addit.

LEX 21.

Hæretici capti cuſtodiantur. Multa addit Clemens.

§. 22. Teneatur inſuper Poteſtas ſeu Rector quilibet omnes hæreticos vel hæreticas, qui capti amodo fuerint, per viros Catholicos ad hoc electos à diœceſano, ſi fuerit præſens, & fratribus ſupradictis, in aliquo ſpeciali carcere tuto & ſecuro, in quo ipſi ſoli detineantur, ſeorſum à latronibus & bannitis, donec de ipſis fuerit definitum, ſub expenſis communis civitatis vel loci ſui facere cuſtodiri.

LEX 22.

Aſſignantes non hæreti-

§. 23. Si quandoque aliqui vel aliquæ non hæretici pro captis hæreticis, ipſis non contradicentibus fuerint aſſignati, vel ſi forſitan aſſignaverint prædicti ſuppoſiti perpetuò carceri mancipentur, & hæretici nihilominùs reddi & aſſignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint, juxta legem prædictam bonis omnibus publicatis in perpetuum relegentur.

cos pro hæreticis puniantur.

LEX 23.

Hæretici capti per officiales præſententur infrà dies quindecim.

§. 24. Teneatur inſuper Poteſtas, & Rector quilibet cum bono & ſecuro comitatu, omnes hæreticos & hæreticas, quocunque nomine cenſeantur, infrà quindecim dies poſtquam fuerint capti, diœceſano, vel ejus ſpeciali Vicario, ſeu hæreticorum inquiſitoribus præſentare, pro examinatione de ipſis, & eorum hæreſi facienda.

LEX 24.

Damnati recipiantur ad puniendum. Clem. aliquid immutavit.

§. 25. Damnatos verò de hæreſi per diœceſanum, vel ejus vicarium, ſeu per Inquiſitores prædictos, Poteſtas vel Rector, vel ejus Nuncius ſpecialis eos ſibi relictos recipiat, ſtatim, vel infrà quinque dies ad minùs, circa eos conſtitutiones contra tales editas ſervaturus.

LEX 25.

Cogantur q; hæretici alios hæreticos & complices & bona detegere.

§. 26. Teneatur prætetea Poteſtas ſeu Rector omnes hæreticos quos captos habuerit, cogere citra membri diminutionem & mortis periculum, tamquam verè latrones & homicidas animarum, & fures Sacramentorum Dei & fidei Chriſtianæ, errores ſuos expreſsè fateri, & accuſare alios hæreticos quos ſciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores, & defenſores eorum, ſicut coguntur fures & latrones rerum temporalium, accuſare ſuos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

LEX 26.

Domus ubi inveniuntur, deſtruantur & domini &c. puniantur. Alex. declarat. Et addit Clem. IV.

§. 27. Domus autem in qua repertus fuerit aliquis hæreticus vel hæretica, ſine ulla ſpe reædificandi funditus deſtruatur: niſi dominus domus eos ibidem procuraverit reperiri. Et ſi dominus illius domus, alias domus habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus ſimiliter deſtruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, & in domibus illis adhærentibus, publicentur, & fiant auferentium, niſi auferentes fuerint in officio conſtituti. Et inſuper dominus domus illius, præter notam infamiæ perpetuæ, quam incurrat, componat Communi Civitatis vel loci quinquaginta libras Imperiales in pecunia numerata, quam ſi non ſolverit, in perpetuo carcere detrudatur. Burgus autem ille in quo hæretici capti fuerint vel inventi, componat communi Civitatis libras centum: & Villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quàm Civitatis libras quinquaginta imperialium in pecunia numerata.

LEX 27.

Fautorum eorumdem atque credentium pœnæ. Tu vide inf. alias pœnas in conſt. 2 Nicol. III. Noverit.

§. 28. Quicumque verò fuerit deprehenſus dare alicui hæretico, vel hæreticæ conſilium, vel auxilium, ſeu favorem, præter aliam pœnam ſuperiùs & inferiùs prætaxatam, ex tunc ipſo jure in perpetuum ſit factus infamis, nec in publica officia ſeu conſilia, vel ad eligendos aliquos ad hujuſmodi, nec ad teſtimonium admittatur, ſit etiam inteſtabilis, ut nec teſtamenti liberam habeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſuper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quod ſi fortè judex extiterit, ejus ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio inſtrumenta confecta per ipſum, nullius penitus ſint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum tanquam hæretici puniantur.

LEX 28.

Nomina eorum in quatuor lib. deſcribantur.

§. 29. Teneantur inſuper Poteſtas ſeu Rector, nomina virorum omnium, qui de hæreſi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari: quorum unum Commune Civitatis vel loci habeat, & alium Diœceſanus, & tertium fratres Prædicatores, & quartum fratres Minores, & ipſorum nomina ter in anno, & in concione publica ſolenniter faciat recitari.

LEX 29.

De filiis & nepotibus

§. 30. Teneatur quoque Poteſtas ſeu Rector, filios

& ne-

eorum inquiratur.

& nepotes hæreticorum & receptatorum, defenſorum, & fautorum diligenter inveſtigare, eoſque ad aliquod officium publicum ſeu conſilium nullatenus admittere in futurum.

LEX 30.

Officiales purgent hæreticis &c. eorum loca.

§. 31. Tenenantur prætereà poteſtas ſeu Rector, unum de aſſeſſoribus ſuis, quem elegerit Diœceſanus ſi fuerit præſens, & Inquiſitotes prædicti ab Apoſtolica Sede dari, mittere cum eis quandocumque voluerint, & in juriſdictinne Civitaris atqoe diſtrictu. Qui aſſeſſor, ſecundùm quod prædictis Inquiſitoribus viſom foerit, ibi tres aut plures boni teſtimonii viros, vel totam viciniam, ſi eis videbibitur, jurare compellat; quod ſi quos ibidem hæreticos ſciverint, vel bona eorum, quod ſi quos occulta conventicula celebrantes, ſeu à communi converſatione fidelium vita & moribus diſſidentes, vel credentes, aut defenſores, ſeu receptatores, vel fautores hurericorum, eos dictis Inqoiſitoribus ſtudeant indicare. Ipſe autem Poteſtas contra accuſatos procedat ſecundum leges quondam Friderici tunc Imperatoris Paduæ promulgatas.

LEX 31.

Et omnia hic contenta diligenter exequantur.

§. 32. Teneatur ioſuper Poteſtas ſeu Rector in deſtructionem domorum, & condemnationibus faciendis, & in rebus inveotis vel occupatis conſignandis & dividendis, de quibus ſoperius dicitur, infrà decem dies poſtquam accoſatio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu; & condemnationes omnes in pecunia numerata infrà tres menſes exigere, & dividere illas ſicut inferius continetur, & eos qui ſolvere non poterint, banno maleficii ſupponere, & donec ſolvant, io carcere detinere: alioquin pro his omnibus & ſingulis ſyndicetur ſicut inferius continetur, & inſuper teneatur unum de aſſeſſoribus, quemcumque Diœceſanus vel ejus Vicarius, & dicti inquiſitores hæreticorum voluerint, ad hæc peragenda fideliter aſſignare, & mutare pro tempore, ſi eis viſum fuerit opportunum.

LEX 32.

Pœnæ non relaxentur.

§. 33. Omnes autem condemnationes, vel pœnæ, quæ occaſione hæreſis factæ fuerint, neque per conſilium, oeque ad vocem popoli, ullo modo aot ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

LEX 33.

Bona confiſcata applicentur ut hic. Quod ampliatur in conſt. huic adjuncta. Et nonnulla addit idem Clem. IV.

§. 34. Teneatur inſuper Poteſtas ſeu Rector omnia bona hæreticorum, quæ per dictos Officiales fuerint occupata ſeu inventa, & condemnatinnes pro his exactas dividere tali modo. Una pars deveniat in Commune Civitatis vel loci: ſecunda in favorem & expeditinnem Officii detur Officialibus, qui tunc negotia ipſa peregerint: tertia ponatur in aliquo tuto loco, ſecundùm quod dictis Diœceſano & Inquiſitoribus videbitur reſervanda, & expendenda per conſilium eorumdem in favorem fidei, & ad hæreticos extirpandos non obſtante hujuſmodi diviſioni ſtatuto aliquo, condito aut condendo.

LEX 34.

Prohibitio aliquid de ejuſmodi ſtatutis immutandi.

§. 35. Si quis autem de cætero aliquod iſtorum ſtatutorum, aut conſtitutionum attentaverit delere, diminuere, vel mutare, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, Poteſtas, ſeu Rector, qui pro tempore fuerit in illa Civitate vel loco, teneatur eum tamquam defenſorem hæreticorum publicum & fautorem, ſecundum formam præſcriptam perpetuò publicè infamare, atque punire in libris quinquaginta Imperialium io pecunia numerata, quam ſi exigere non potuerit, eum maleficii banno ſupponat, de quo eximi non valeat, niſi ſolverit duplam dictæ pecuniæ quantitatem.

LEX 35.

Magiſtratus de eorum obſervantia ſyndicentur. Alex IV. cit. in rub. declarat. Multa addit idem Clem. IV.

§. 36. Teneatur ſanè Poteſtas ſeu Rector infrà decem dies ſui regiminis ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem, vel Rectorem, & ejus etiam aſſeſſores, per tres viros Catbolicos, & fideles, electos ad hoc per Diœceſanum ſi fuerit præſens, & per fratres Prudicatores, & Minores de omnibus his, quæ in ſtatutis iſtis, ſeu conſtitutionibus & legibus contra hæreticos, & eorum complices editis continentur, & punire ipſos ſi exceſſerint io omnibus & ſingulis quæ omiſerint, & cogere reſtituere de propria facultate; non obſtante ſi per aliquam licentiam conſilii vel alterius cujuſlibet à ſyndicatione fuerint abſoluti.

LEX 36.

Syndici prius jurent.

§. 37. Jurabunt autem prædicti tres viri bona fide ſyndicare præfatos de omnibus ſupradictis.

LEX 37.

Statuta contraria tollantur, & illa recitentur.

§. 38. Cæterum teneatur Poteſtas ſeu Rector cujuslibet Civitaos vel loci, delere ſeu abradere penitus de ſtatutis vel capitularibus communis, quodcumque ſtatutum, conditum vel condendum, inveniatur contradicere iſtis cnnſtitutionibus, ſeu ſtatutis & legibus quomodolibet obviare: & in principio & in medio ſui regiminis, hæc ſtatuta, ſeu conſtitutiones, & leges in publica concione ſolemniter facere recitari: & etiam in aliis locis extra Civitatem ſuam vel locum, ſicut Diœceſano ſeu Inquiſitoribus & fratribus ſupradictis viſum fuerit expedire.

LEX 38.

Et in 4. lib. deſcribantur.

§. 39. Porrò hæc omnia ſtatuta, ſeu conſtitutiones & leges, & ſi quæ aliæ contra hæreticos, & eorum complices, tempore aliquo auctoritate Sedis Apoſtolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri: quorum unum ſit in Statutario communis cujuslibet Civitatis, ſecundum apud Diœceſanum, tertium apud Fratres Prædicarores, quartum apud fratres Minores, cum omni ſinceritate ſerventur, ne poſſint per falſarios in aliquo violari.

Dat. Peruſii Idibus Maij, Pont. noſtri Anno nono.

D. P. A. 9. die 15. Maji.

Sequitur declaratio d. Conſtitutionis:

Edita An. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardiæ. Salutem &c.

Petitio declarationis.

CUm in Conſtitutionibus nuper à nobis contra hæreticos promolgatis, inter alia contineri dicatur expreſsè, ut domus in qua hæreticus vel hæretica inventus fuerit, ac ei contiguæ, ſi fuerint ejuſdem domini, ſine ſpe reparationis funditus deſtruantur, noſtro periſtis certificari reſponſo, quid ſit de turribus in caſu hujuſmodi obſervandum.

Declaratio, quæ reſpicit præd. conſt. in §. 17. & §. 34.

§. 2. Ad quod breviter reſpondemus, quod noſtræ intentionis extitit & exiſtit, ut in eo caſo, idem in turribus, & in domibus judicium obſervetur.

Declarant Alex. & Clemens cit. in rub.

§. 3. Lignamina verò, lapides & regulas domorum & turrium, quæ taliter deſtruentur, eo modo diſtribui decernimus, quo res alias ibidem inventas dividi mandamus in conſtitutionibus antedictis.

Dat. Anagniæ, 4. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 12.

Dat. P. A. 12. die 29. Julii.

X.

De cautione præſtanda à fautoribus hæreticorum, ad fidem redeuntibus, & de applicatione pœnarum, in caſu contraventionis.

Hoc idem cavetur inf. in conſt. 14. Alex. IV. Super.

Edita An. D. 1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Romandiola, Marchia Anconitana, & Terviſina, Salutem & Apoſt. benedictionem.

Fautores hæreticorum caveant &c.

CUm Venerabilis frater noſter Albanenſis Epiſcopus auctoritate noſtra ſuper extirpatione pravitatis hæreticæ inter alia duxerit ſtatuendum, ut Inquiſitores hæreticorum in Provincia Lombardia, à credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defenſoribus hæreticorum ad obedientiam Eccleſiæ redeuntibus, ſub pœna pecuniaria cautionem exigerent, quòd fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius favorem aliquem hæreticis non impendant, & nos ſtatutum hujuſmodi approbaverimus; ex abundanti ut firmior veſter maneat in hac parte proceſſus, prædicta vobis, & his quos in hujuſmodi contigerit miniſterio ſubrogari auctoritate præſentium duximus committenda.

Dat. Peruſii, 4. Kal. Febr. Pont. noſtri Anno 16.

Dat. P. A. 10. die 29. Jan.

Sequitur Declaratio circa pœnas contravenientium.

Digitized by Google

Edita A. D. 1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis per Lombardiæ Provinciam conſtitutis, præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Juſſio quoad pœnas contravenientium exactionem & applicationem. Concordat conſtit. Alex. IV. ſup. in rubr. citata.

CUm per noſtras vobis mandemus literas, ut hæreticorum credentes, fautores, receptatores, & defenſores, qui poſt præſtitam cautionem, quòd fidem Catholicam firmiter teneant, & ulterius hæreticis favorem aliquem non impendant, in id quod abjuraverant, ſunt relapſi: & quos in poſterum relabi forte contigerit, ad ſolvendam pœnam ab ipſis promiſſam, juxta ordinationem venerabilis fratris noſtri Albanenſis Epiſcopi auctoritate Apoſtolica factam, per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellatis: fraternitati veſtræ per ſcripta Apoſtolica mandamus, quatenus de his quæ taliter recipere vos continget, dilectis filiis Priori Provinciali Ordinis Prædicatorum, & Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Romaniola, Marchia Anconitana, & Terviſina, & ſubſtituendis eiſdem, in expenſis providere curetis ad Inquiſitionis hujuſmodi officium opportunis.

Dat. P. A. 10 die 30. Jan.

Dat. Peruſii, 3. Kal. Febr. Pont. noſtri Anno 10.

XI.

Canonizatio S. Petri Martyris Veronenſis, Profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum, & inſtitutio ſuæ Feſtivitatis pro die 29. menſis Aprilis.

Hanc feſtivitatem duplici officio celebrari juſſit Sixt. V. ut infrà in Tom. 2. in ejus conſt. 30. Invictorum.

Edita A. D. 1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Univerſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Decanis, Archipresbyteris, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ pervenerint, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Præclara S. Petri acta & Sanctæ Eccleſiæ jubilus recenſetur.

MAgnis & crebris declarata prodigiis Chriſtianæ fidei rectitudo, jam novo, Sancti novi, decorata martyrio, ſignorum recentium ſulgore coruſcat; & multis hactenus roborata portentis, nunc ſingularium miraculorum ſignis confirmatur. Ecce de inſtanti, & moderno fidei pugile, nova gaudia prodeunt, triumphalia ſigna noteſcunt, vox ſuſi ſanguinis intonat, incly ti Martyris tuba clangit; terra non ſilet ſudans aſperſione cruoris; reſonat regio nobili prædita bellatore; ipſemetq; gladius parricida proclamat. Hæc ſunt certè certa Fidei ſacræ indicia, hæc ipſius idonea teſtimonia, hæc ejus digniſſima munimenta, propter quod lætati ſunt cœli, & terra in tanti perceptione gladii pariter exultavit. Grandis adeſt matri Eccleſiæ cauſa lætitiæ, multa ei materia jucunditatis advenit. Habet unde Domino canticum novum cantet, unde immenſæ laudis hymnum referat Deo ſuo. Habet plebs Catholica unde plaudat, levatis Altiſſimo manibus, ſonoris jubilet vocibus, & lætis animis jucũdetur. Habet Chriſtiana concio, unde devotas Conditori concinat cantiones. De horto ſiquidem Fidei, nuper in menſam Regi æterno dulcis allatus eſt fructus. De vinea Eccleſiæ in regium calicem affluens noviter liquor influxit. Quoniam fœcundus palmes hoſtili mucrone conciſus, habuit plus humoris, quia cohæſit preſſius vivæ viti. De Prædicatorum Ordine florido prodiit roſa rubens, quæ regalibus oblata conſpectibus, intulit ſuavitatem odoris. De hujus Eccleſiæ ſabrica electus eſt lapis, qui preſſura, & contuſione politus, decenter ſupernis ædibus eſt inſertus. In cœleſti quoque roſario flos amœnus, rubro colore rutilans, nunc eſt natus in mundo, & candido Sanctorum collegio, novum munditiæ lilium eſt exortum. Unde factum eſt magnum in cœlo gaudium, exultantibus Sanctis omnibus, & ſolemnitatem agentibus tanti feſti.

S. Petrus Ordinis Fratrũ Prædicatorum profeſſor fuit.

§. 1. Sanè B. Petrus de Ordine Fratrum Prædicatorum, Lombardus origine, prudenter attendens dolosi mundi fallacias, & devia ſæculi defluentis (cujus blanditiis qui læditur, cum lenitur) cum ab his in adoleſcentiæ annis providè declinaſſet, vitæ ſemitam eligens tutiorem, ut à lubricis cautâ pede retracto, firmis poſſet incedere greſſibus, ad divina obſequia ſe totaliter tranſtulit, in Evangelicæ inſtitutionis obſervantiam cuncta ſua convertens ſtudia, & univerſas dirigens actiones, rectum & lucidum callem ſequens ſalubrem videlicet ipſius Ordinis regulam, per quam regi valeret & dirigi, duci etiam & induci ad ſperatam requiem poſt laborem.

Multomq; in eo profecit.

§. 2. In qua utique triginta ferè annorum ſpatio, fultus caterva virtutum, Fidei præambula, Spe aſtante, comite Caritate, ſic prævaluit & profecit, circa ipſius maximè defenſionem Fidei (pro qua totus ardebat) quod contra illius diros hoſtes, mente intrepida, ferventique ſpiritu continuum certamen exercens, ſuum tandem agonem diutinum (victrici ſuperante martyrio) feliciter conſummavit. Et ſic ipſe Petrus firmus in petra fidei, petra demum paſſionis alliſus, ad Petram CHRISTUM dignè laureandus aſcendit. Portò ne ſacra ſuorum actuum vos exempla prætereant, aliqua de vita ejus ad inſtructionem & profectum audientium, referamus.

Virtutibus quamplurimis claruit.

§. 3. Ipſe namque veritatis filius, & bonitatis alumnus, cõverſatione conſpicuus, ſpectabilis fama, & opinione mirabilis, miro præfulſiſſe nitore munditiæ, virginitatem integrè cuſtodiſſe, nec mentis habuiſſe, nec corporis corruptelam & nullius mortalis criminis ſenſiſſe contactum, firma ſuorum Confeſſorum aſſertione monſtratur. Et quia ſervus delicatè nutritus proterüit in Dominum, carnem ſuam, aſſidua cibi & potus parvitate, reſtrinxit. Ne verò per otii deſidiam, hoſtilibus pateret inſidiis, in juſtificationibus Domini exercebatur aſſiduè, ut eo circa licita totaliter occupato, locum in ipſo illicita non haberent, & à ſpiritualibus nequitiis tutus eſſet. Nocturna quidem ſilentia humanæ deputata quieti, poſt dormitionem brevem, decurrebat in ſtudiis lectionum, & ſomni tempus vigiliis occupabat. Dies autem impendebat commodis animarum, vel ſedulis imminendo prædicationibus, vel confeſſionum audientiæ inſiſtendo, aut hæreticum dogma peſtiferum, validis rationibus confutando, in quibus ſpecialis dono gratiæ noſcitur claruiſſe. Devotione inſuper gratus, humilitate lenis, obedientia placidus, benignitate ſuavis, pietate compatiens, patientia conſtans, caritate præſtabilis, & in cunctis morum maturitate compoſitus, alios profuſis virtutum aromatibus attrahebat. Fervens quoque amator fidei, cultor præcipuus, propugnator ardentior, ſic animo ſuo illam impreſſerat, ſic ſe totum in illius mancipaverat obſequium, quod quæque ipſius verba & opera, virtutem fidei redolebant. Cujus dulcedinem, lingua ejus velut redũdans favus, copioſè diſtillans, ſemper illius documenta ſuavia propinabat.

Martyrium pro fide Chriſti ons apud Mediolanum paſſus eſt.

§. 4. Pro hac inquam mortem ſubire cupiens, hoc principaliter à Domino, attentis & crebris ſupplicationibus poſtulaſſe probatur, quod non fineret eum ex hac luce migrare, niſi ſumpto pro illa calice paſſionis. Unde, quia meruit tantus athleta, ſpecialem palmam de pugna tam ſtrenua, reportare, ac in cœleſtem patriam, ſertis præſignitus roſeis, introire, cum de Civitate Cumana, ubi Fratrum ſui Ordinis ibi morantium Prior erat, Mediolanum pergeret, pro exequẽda inquiſitione, contra hæreticos ſibi ab Apoſtolica Sede commiſſa, (ſicut in publica prædicatione prædixerat) quidam de ipſorum hæreticorum credentibus, prece illorum inductus & pretio, in eum iter ſalutaris propoſiti proſequentem, funeſtus inſiluit. In agnum uti lupus, ferus in mitem, in pium impius, furibundus in manſuetum, & in modeſtum effrænus, profanus in Sanctum, præſumit inſultum, exercet conatum, mortem intentat. Sacrum autem illius caput gladio crudeliter impetens, diris in ipſo impreſſis vulneribus, & ſatiato ſanguine juſti enſe, venerandum illum non divertentem ab hoſte, ſed exhibentem ſe protinus hoſtiam, & cæſoris ſubſtinentem in patientia truces ictus, dimiſit (ſpiritu

petente

petente ſuperna) in ipſo loco paſſionis occiſum. Ipſo quoque ſacrilego, percuſſuras in CHRISTI miniſtrum geminas inculcante, ille non querulosa voce murmurans, ſed ſufferens omnia patienter, ſuũ Domino ſpiritum commendabat, dicens, In manus tuas Domine commendo ſpiritũ meum. Symbolum etiã cœpit dicere Fidei, cujus nec in hoc articulo deſiit eſſe præco, prout ipſe nefandus, qui à fidelibus captus fuit, & quondã Frater Dominicus, qui comes illius erat, & ab ipſo lictore percuſſus, diebus aliquibus ſupervixit, poſtea retulerunt. Sic granum frumenti cadens in terram, poſteà in infidelium manibus compreſſum & mortuum, uberem conſurgit in ſpicam. Sic botrus in torculare calcatus, liquoris redundat in copiam. Sic triticum attritum in area, in dominicum horreum, excuſſa palea, deportatur. Sic aromata pilo contrita, odorem pleniùs circumfundunt. Sic inquam Regnum Cœlorum à violentis percipitur. Sic per fidem à Sanctis regna ſublimia devincuntur. O quàm inſigne martyrium, quod titulus tam glorioſus illuſtrat. Pro defenſione namque ac exaltatione Catholicæ Fidei, & aſſertione obedientiæ Romanæ Eccleſiæ, vir ille venerabilis acerrimam mortem tulit. Hic in Eccleſia tanquam ſidus radians, & lumine fidei, & gratia prædicationis emicuit. Hic jam in Cælo, quaſi luminare conſpicuum, & ſplendore gloriæ, & multorum coruſcatione ſignorum effulget. Quia non vult Dominus, ipſius abſcondere ſanctitatem, nec meritorum ſuorum virtutem ſupprimere in occulto; ſed inter lucentia Sanctorum candelabra, manifeſtius exaltare, ut omnibus qui in Eccleſiæ domo habitant, proferat clarum lumen.

Miraculis vivens emicuit.

§. 5. Nam nec in vita latere ſic potuit, quin miraculorum claritate pateret. Cujuſdam etenim nobilis filium, præ nimio & horribili totius gulæ tumore, nec loqui nec ſpirare valentem, levatis ad Deum manibus, & Crucis in eum facto ſignaculo, illoque accipiente ipſius cappam, & infirmo ſupponente loco, ſanavit. Idem quoque nobilis, vehementi poſtmodum corporis torſione gravatus, credens & metuens exinde ſibi mortis imminere diſcrimen, cappam ipſam, quam ex tunc conſervaverat, reverenter fecit afferre. Qua ſuo appoſita pectori, mox vermem quemdam duo habentem capita, & pilorum denſitate villoſum, evomuit, plena liberatione ſecuta. Cuidam etiam juveni muto, immiſſo digito in os ejus, ſuæque linguæ ſoluto ligamine, beneficium loquelæ conceſſit. Hæc & alia plura dum viveret dignatus eſt per eum Dominus operari.

Et etiam poſt mortem.

§. 6. Poſt mortem verò ipſius, lampades ad ſepulchrum ejus venerabile dependẽtes, pluries per ſe ipſas abſque omni humano ſtudio & miniſterio, divinitus ſunt accenſæ. Quia conveniens nimis erat, ut, quoniam igne ac lumine Fidei excellenter claruerat, ſingulare de ipſo, ignis & luminis miraculum appareret. Quidam autem dum veſceretur cum aliis, & illius ſanctitatẽ & miracula depravaret, ſumpto quodam ſub hac atteſtatione morſello, quod cum non poſſet, ſi circa hæc delinqueret tranſglutire, ſentit mox ipſum gutturi ſuo ſic hærentem, ut illum educere vel inducere non valeret. Quare illico pœnitens, & jam vultus mutato colore, quaſi ſentiens vicinæ mortis eventum facto intra ſe voto, quòd linguam de cætero ad talia non laxaret, fuit protinus illo evomito liberatus. Hydropica quædam ad locum paſſionis ipſius, auxilio viri perveniens, fuſa ibi oratione, ſanitatem integram mox accepit. Obſeſſas à dæmonibus longo tempore mulieres, Martyr ipſe, dejectis illis cum multo ſanguinis vomitu de corporibus liberavit. Febres expulit, languores curavit plurimos & diverſos. Cujuſdam ſiniſtræ manus digitum ex morbo fiſtulæ plurium foraminum concavitate defoſſum, mira conſolidatione ſanavit. Quidam inſuper ex caſu graviſſimo ſic oppreſſus, ut motu & ſenſibus penitùs deſtitutus, tamquam mortuus defleretur, * mox appoſita de terra ſuo pectori ſacro ejuſdem Martyris cruore contacta, incolumis exurrexit. Quædã cujus carnem cancer edax ſedula corroſione vorabat, linitis hujuſmodi terra vulneribus, eſt curata. Alii etiam diverſis infirmitatibus occupati, qui ſepulchrum ejus, in vehiculis & aliis ſubſtentaculis adierunt, exinde poſtmodum plena incolumitate recepta, ſine aliquibus ſubſidiis rediere. Adhæc, magna hæreticorum, & ipſorum credentium multitudo, cùm tantam Fidei adverterent efficaciam, & ad eam, tot certis & apertis ſignorum indiciis, tamquam quibuſdã clamantibus præconibus, vocarentur, nec poſſent quaſi tam validæ illorum inſtantiæ non parere, ad ipſius lucem fidei de ſui erroris nubilo eſt converſa. Quid plura? his & quàm multis aliis miraculis glorioſis, magnificavit Dominus Sanctum ſuum, & colendum exhibuit univerſis.

* aliàs deſleretur.

Hinc univerſalis prodit fidelium lætitia.

§ 7. Lætetur itaque totus fidelium cœtus, & laudum carmina Deo concinat alta voce, quòd à ſuis tanquam Chriſti cohæredibus manſiones cœlicæ poſſidentur. Exultet mater Eccleſia, quòd palmes ſuus, quem in agro fidei plantavit & coluit, in cœleſte plantarium eſt tranſlatum. Gaudeat & inſignis fratrum Prædicatorum Ordo, quòd ex eo proſiliit ſtella micans, cujus fulgentes radii, in lumen hîc peregrinantium diffunduntur.

Et hæreticorum detegitur fallacia.

§. 8. Erubeſcant fallaces hæretici, Evangelicæ quidem falſarii veritatis, quòd ſua mendacia commenta vileſcunt, & convaleſcunt Catholica & Apoſtolica documenta. Obmuteſcant doloſa ipſorum labia, & impudentes frontes decidant jam confuſæ, cùm ille cujus veracem inſtructionem, & ſalutaria monita renuebant, cuique mortis intulere ſupplicium, in Cœlo jam regnet inter agmina Beatorum. Et mirum, cùm apertè conſpiciant Dei Eccleſiam talibus fulciri columnis, talibus parietibus circumcingi, talibus conſurgere incrementis, talibus propugnaculis communiri, talibus defenſari patronis; talibus miraculis illuſtrari, quod nihilominus in noctis tenebris, & mortis caligine gradiuntur, quòdque à ſuis oculis, ſquamas non abjiciunt cæcitatis, ut verum lumen videant & ſequantur.

Ipſum igitur hic Pontif. Martyrum catalogo aſcribit.

§. 9. Cæterum quia convenit, ut quem Dominus in Cœlo magnificat, mundus colat, Nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipſius Martyris inquiri fecimus diligenter. Et quia poſt inquiſitionem ſolertem, ſtudioſam examinationem, & diſcuſſionem ſolemnem, plura & majora de ipſo comperimus, quam inſinuata fuiſſent, eum de communi Fratrum noſtrorum, & Prælatorum omnium, tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium conſilio & aſſenſu, confiſi de Omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ac noſtra Sanctorum Martyrum catalogo duximus adſcribendum.

Ejuſque Feſtum die 29. Apr. celebrari jubet.

§. 10. Ideoque Univerſitatem veſtram monemus & hortamur attente, per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus 3. Kal. Maji Feſtũ ejuſdem devote ac ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis veneratione congrua celebrari. Ut pia ejus interceſſione, & hîc à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna conſequi gaudia valeatis.

Indulgentiam ejus ſepulchrum viſitantibus concedit.

§. 11. Et ut ad venerabile ipſius Sepulchrum ardentius & affluentius Chriſtiani populi confluat multitudo, ac celebrius ejus Martyris colatur feſtivitas, omnibus vere pœnitentibus & confeſſis, qui cum reverentia illuc in eodem Feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, annum unum, & quadraginta dies; accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum Sepulchrum infrà ejuſdem Feſti quindenam, quadraginta dies, de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. Peruſii, nono Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno decimo.

Dat. P. A. 10. die 24. Mart.

Approbatio Regulæ à B. Franciſco traditæ S. Claræ, & aliis ſororibus. XII.

Hanc regulam mitigavit Urb. IV. ut inf. in ejus conſtitut. 7. Beata. ubi hunc ſecundum Ordinem Sororum à Beata Franciſco inſtitutam, Ordinem

Sanctæ Claræ nuncupari juſſit. Aliqua dubia dictæ Regulæ declaravit Eug IV. infrà in conſtit. 18. Ordinis. Nonnulla etiam declaravit Leo X. in conſt. 9, Cum ſicut. in hoc Tomo I. Ac alia Pius IV. in conſt. 103. Sedis, in Tom. II. & huic Ordini privilegium exemptionis à juriſdictione Ordinariorum, ſolutioneque contributionum, ſpecialiter conceſſit Eugen. IV. infrà in ſua conſt. 18. Licet. Et aliud de non ædificandis novis Monaſteriis propè eas, dedit Jul. II. infrà in conſt. 21. Exponi, in hoc Tomo. Onusque celebrandi Miſſas ex piis teſtatorum diſpoſitionibus eis injunctum, certo modo relaxavit Clem. VIII. in ejus conſt. 105. Ex debito. Tom. 3.

Hanc Virginem canonizavit Alex. IV. ut inf. in ejus conſt. 3, Clara. Materiamque de toto Ordine Franciſcano, poſui ſuprà in conſt. 5. Honor. III. Solet. ſol. 66.

Edita A. D. 1253.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis in Chriſto filiabus S. Claræ Abbatiſſæ, aliiſque Sororibus . Monaſterii Sancti Damiani, Aſſiſinatis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

B. Clara, & aliæ Sorores approbationem regulæ à B. Franciſco eis traditam petierunt ab iſto Pont.

SOlet annuere Sedes Apoſtolica piis votis, & honeſtis petentium precibus favorem benevolum impartiri. Ex parte ſiquidem veſtra nobis extitit humiliter ſupplicatum, ut vitæ formulam, juxta quam, communiter in ſpirituum unitate, ac voto altiſſimæ paupertatis, vivere deberetis, vobis à Beato Franciſco traditam, & à vobis ſponte ſuſceptam, Ven. Frater noſter Oſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus duxerit approbandam, ſecundum quod in ipſius Epiſcopi literis plenius continetur, Nos curaremus Apoſtolico munimine roborare.

Qui eam approbat juxta approbationem de ea factam ab Epiſcopo Oſtienſi & Velletrenſi.

§. 1. Devotionis igitur veſtræ precibus inclinati, quod ab eodem Epiſcopo ſuper hoc factum eſt, & ratum habentes, & gratum, illud auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, tenorem literarum ipſarum de verbo ad verbum præſentibus inſeri facientes, qui talis eſt.

Cujus Epiſcopi approbatio hic ponitur.

§. 2. Raynaldus miſeratione divina Oſtienſis & Velletrenſis Epiſcopus, Cariſſimæ ſibi in CHRISTO Matri & filiæ Dominæ Claræ, Abbatiſſæ S. Damiani Aſſiſinatis, ejuſque Sororibus, tàm præſentibus, quam futuris, ſalutem. & benedictionem paternam. Quia vos, dilectæ in CHRISTO filiæ, mundi pompas, & delitias contempſiſtis, & ipſius CHRISTI ejuſque Sanctiſſimæ Matris ſequentes veſtigia, elegiſtis habitare incluſæ corpore & in paupertate ſumma deſervire, ut mente libera poſſitis Domino famulari; Nos veſtrum ſanctum propoſitum in Domino commendantes, votis veſtris, & ſanctis deſideriis libenter volumus affectu paterno favorem benevolum impartiri. Ea propter veſtris piis precibus inclinati, formam vivendi, ac modum ſanctæ unitatis ac altiſſimæ paupertatis, quam vobis B. Pater Franciſcus, verbo & ſcripto tradidit obſervandam, præſentibus annotatam auctoritate Domini Papæ, & mea, vobis & omnibus in veſtro Monaſterio ſuccedentibus, in perpetuum confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, quæ talis eſt.

CAP. I.

De Promiſſione obedientiæ.

Incipit Regula, & forma vitæ Ordinis Sororum pauperum, quam B. Franciſcus inſtituit. Quæ quidem eſt, ſanctum Evangelium Domini noſtri JESU CHRISTI obſervare, vivendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate. Clara indigna ancilla CHRISTI, & plantula Beatiſſimi Patris Franciſci, promittit obſervantiam & reverentiam Domino Papæ Innocentio, & ſucceſſoribus ejus canonicè intrantibus, & Eccleſiæ Romanæ. Et ſicut in principio converſionis ſuæ, unà cum Sororibus ſuis promiſit obedientiam Beato Franciſco, ita eandem promittit inviolabiliter obſervare ſucceſſoribus ſuis. Et aliæ Sorores teneantur ſemper ſucceſſoribus Beati Franciſci, & Sorori Claræ, & aliis Abbatiſſis canonicè electis, ei ſuccedentibus obedire.

CAP. II.

Examine aliiſque ſervandis, in receptione Sororum ad Ordinem & profeſſionē. Tu adverte de iſtis agi etiam in 2. Regula citata in rub. cap. 3. & 4. & in Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 14.

Si qua, divina inſpiratione, venerit ad vos, volens vitam iſtam accipere, Abbatiſſa Sororum omnium conſenſum requirere teneatur. Et ſi major pars conſenſerit, habita licentia Domini Cardinalis Protectoris veſtri, poſſit eam recipere. Et ſi recipiendam viderit, diligenter examinet eam, vel examinari faciat de Fide Catholica, & Eccleſiaſticis Sacramentis. Et ſi hæc omnia credat, & velit ea fideliter confiteri, & uſque in finem firmiter obſervare, & virum non habeat, vel ſi habet, & jam Religionem intravit auctoritate Diœceſani Epiſcopi, voto continentiæ jam emiſſo, ætate etiam longæva, vel infirmitate aliqua, ſeu fatuitate, ab hujuſmodi vitæ obſervantia non impediente, diligenter exponatur ei tenor vitæ veſtræ. Et ſi idonea fuerit, dicatur ei verbum S. Evangelii. Quod vadat, & vendat omnia ſua, & ea ſtudeat pauperibus erogare. Quod ſi facere non potuerit, ſufficit ei bona voluntas. Et caveant Abbatiſſa, & ejus Sorores, ne ſolicitæ ſint de rebus ſuis temporalibus, ut liberè faciat de rebus ſuis quicquid Dominus inſpiraverit ei. Si tamen conſiliū requiratur, mittat eā ad aliquos diſcretos, & Deum timentes, quorum conſilio bona ſua pauperibus erogentur. Poſteà capillis tonſis in rotundum, & depoſito habitu ſæculari, concedant ei tres tunicas & mantellum. Deinceps extra Monaſterium, ſine utili, manifeſta, & probabili cauſa, eidem exire non liceat. Finito verò anno probationis, recipiatur ad obedientiam, promittens vitam & formam paupertatis veſtræ in perpetuum obſervare. Nulla infra tēpus probationis veletur. Mantellum etiam poſſint Sorores habere pro alleviatione, & honeſtate ſervitii, & laboris. Abbatiſſa verò de veſtimentis diſcretè eis provideat, ſecundum qualitates perſonarum, & loca, & tempora, & frigidas regiones, ſicut neceſſitati viderit expedire. Juvenculæ in Monaſterio receptæ, infrà tempus ætatis legitimæ tondeantur in rotundum. Et depoſito habitu ſæculari induantur panno religioſo, ſicut viſum fuerit Abbatiſſæ. Cum verò ad ætatem legitimam venerint, indutæ juxta formam aliarum faciant profeſſionem ſuam. Et tam ipſis quàm aliis Noviriis, Abbatiſſa ſollicitè Magiſtram provideat de diſcretioribus totius Monaſterii, quæ in ſancta converſatione & honeſtis moribus juxta formam profeſſionis veſtræ, eas diligenter informet. In examinatione, & receptione Sororum ſervientium extra Monaſterium, ſervetur forma prædicta, quæ poſſint portare calceamenta. Nulla vobiſcum reſidentiam faciat in Monaſterio, niſi recepta fuerit ſecundū formam veſtræ profeſſionis. Et amore ſanctiſſimi & dilectiſſimi pueri, pauperculis panniculis involuti, in præſepio reclinati, & Sanctiſſimæ Matris ejus moneo, deprecor, & exhortor Sorores meas, ut veſtimentis ſemper vilibus induantur.

CAP. III.

Divino officio, jejunio, confeſſione, & communione. Circa divinum officium habetur etiam in d. 2. reg. c. 6. Et quoad officium mortuorum habes declarationem Leon. X. in conſt. 9. Cùm ſicut.

Sorores literatæ faciant divinum officium ſecundum conſuetudinem Fratrum Minorum, ex quo potuerint habere Breviaria, legendo ſine cantu. Et quæ occaſione rationabili, non poſſint aliquando legendo dicere horas ſuas, liceat eis, ſicut aliæ Sorores, dicere Pater noſter. Quæ verò literas neſciunt, dicant vigintiquatuor Pater noſter pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima verò Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum ſeptem; pro Defunctis dicant etiam in Veſperis ſeptem Pater noſter, & Requiem æternam, pro Matutino duodecim. Sorores literatæ teneantur dicere Officium mortuorum. Quando verò Soror Monaſterii veſtri migraverit, dicant quinquaginta Pater noſter. Omni tempore Sorores jejunent. In Nativitate Domini, quacumque die venerit, bis refici poſſint. Cum adoleſcentibus, debilibus, & ſervientibus extra Monaſterium, ſicut videbitur Abbatiſſæ miſericorditer diſpenſetur.

Tempore verò manifeſtæ neceſſitatis, non teneantur Sorores jejunio corporali. Duodecim vicibus ad minus de Abbatiſſæ licentia, confiteantur in anno. Et cavere debent, ne alia verba tunc inſerant, niſi quæ ad confeſſionem & ſalutem pertinent animarum. Septem vicibus communicent, videlicet in Nativitate Domini. In quinta feria majoris Hebdomadæ. In Reſurrectione Domini. In Pentecoſte. In Aſſumptione B. Virginis. In feſto S. Franciſci. Et in feſto omnium Sanctorum. Pro communicandis infirmis Sororibus, Capellanis intùs liceat celebrare.

CAP. IV.

Electione, depoſitione, munere & qualitate Abbatiſſæ ac de Capituli convocatione, & conſiliariis Abbatiſſæ. Ad hæc vide & obſerva Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 6. & ſeq. Et quoad jejunium attende declarationem Eug. IV. in ſua conſt. 28. Ordinis.

In electione Abbatiſſæ, teneantur formam canonicam obſervare. Procurent ipſæ habere Generalem Miniſtrum vel Provincialem Ordinis Fratrum Minorum, qui verbo Dei eas informet ad omnimodam concordiam, communem utilitatem in electione facienda. Et nulla eligatur niſi profeſſa. Et ſi non profeſſa eligeretur, vel aliter daretur, ei non obediatur, niſi priùs profiteatur formam paupertatis veſtræ. Qua decedente, electio alterius fiat Abbatiſſæ. Et ſi aliquo tempore appareat Univerſitati Sororum, prædictam non eſſe ſufficientem ad ſervitium & communem utilitatem ipſarum, teneantur prædictæ Sorores, juxta formam prædictam, quam citiùs poterunt aliam ſibi in Abbatiſſam & Matrem eligere. Electa verò cogitet, quale onus in ſe ſuſcepit, & cui redditura eſt rationem de grege ſibi commiſſo. Studeat etiam, aliis magis præeſſe virtutibus & ſanctis moribus, quam ex officio, ut ejus exemplo provocatæ Sorores, potiùs ex amore obediant, quàm timore. Privatis amoribus careat, ne dum in parte plus diligit, in totum ſcandalum generet. Conſoletur afflictas. Sit etiam ultimum refugium tribulatis, ne ſi apud eam remedia defuerint ſanitatum, deſperationis morbus prævaleat infirmis. Communitatem ſervet in omnibus, præcipuè autem in Eccleſia, dormitorio, refectorio, infirmaria, & veſtimentis. Quod ſimili modo ſervare ejus Vicaria teneatur. Semel in hebdomada ad minus Abbatiſſa Sorores ſuas teneatur ad capitulum convocare. Ubi tàm ipſa, quàm Sorores, de omnibus & publicis offenſis & negligentiis debeant humiliter confiteri. Et quæ tractanda ſunt pro utilitate & honeſtate Monaſterii ibidem conferat cum omnibus Sororibus. Sæpè enim Dominus, quod melius eſt, minori revelat. Nullum debitum grave fiat, niſi de communi conſenſu Sororum, & manifeſta neceſſitate, & hoc per procuratorem. Caveat autem Abbatiſſa cum Sororibus ſuis, ne depoſitum aliquod recipiatur in Monaſterio. Sæpè enim de iis turbationes & ſcandala oriuntur. Ad conſervandam autem unitatem mutuæ dilectionis & pacis, de communi conſenſu omnium Sororum, omnes Officiales Monaſterii eligantur. Et eodem modo octo ad minus Sorores de diſcretioribus eligantur, quarum in iis quæ forma vitæ veſtræ requirit, Abbatiſſa ſemper uti conſilio teneatur. Poſſint etiam Sorores, & debeant, ſi eis utile & expediens videatur, Officiales, & Diſcretas aliquando removere, & alias loco ipſarum eligere.

CAP. V.

Silentii obſervantia, locutionib. ad cratem, vel in locutorio ejuſq; qualitatibus & oſtii clauſura. Quoad clauſulam attende conſt. 8. Pii V. circa, & alias ibi indicandas. Quoad locutorium agitur etiam in 2. reg. cit. in rub. c. 16. & 17.

Ab hora Completorii uſque ad Tertiam, Sorores ſilentium teneant, exceptis ſervientibus extra Monaſterium. Sileant etiam continuè in Eccleſia, Dormitorio, & in Refectorio tantùm dum comedunt, præterquam in infirmaria, in qua pro recreatione & ſervitio infirmarum, loqui diſcretè ſemper Sororibus liceat. Poſſint etiam ſemper & ubique breviter ſubmiſſa voce, quod neceſſe fuerit inſinuare. Non liceat Sororibus loqui ad locutorium, vel ad cratem, ſine licentia Abbatiſſæ, vel ejus Vicariæ. Et licentiatæ ad locutorium, loqui non audeant, niſi præſentibus & audientibus duabus Sororibus. Ad cratem verò non præſumant accedere, niſi præſentibus ad minus tribus per Abbatiſſam, vel ejus Vicariam aſſignatis, de illis diſcretis, quæ ſunt electæ ab omnibus Sororibus pro conſilio Abbatiſſæ. Hanc formam loquendi teneantur pro poſſe Abbatiſſa, & ejus Vicaria obſervare, & hoc de crate rariſſimè. Ad portam verò nullatenus fiat. Ad cratem verò pannus interiùs apponatur, qui non removeatur niſi cùm proponitur verbum Dei, vel aliquod alicui loqueretur. Habeant etiam oſtium ligneum diverſis vel duabus ſeris ferreis, valvis, & vectibus optimè conjunctum, ut nocte maximè duabus clavibus obſeretur, quarum unam habeat Abbatiſſa, aliam verò Sacriſta. Et maneat ſemper obſeratum, niſi cùm auditur divinum officium, & pro cauſis ſuperiùs memoratis. Nulla ante ſolis ortum, vel poſt ſolis occaſum, loqui ad cratem alicui ullatenus debeat. Ad locutorium verò ſemper pannus qui non removeatur interius maneat. In Quadrageſima Sancti Martini, & Quadrageſima majori, nulla loquatur ad locutorium, niſi Sacerdoti, cauſa confeſſionis, vel alterius manifeſtæ neceſſitatis, quod reſervetur in prudentia Abbatiſſæ, vel ejus Vicariæ.

Quo verò ad ſilentium habes ibid. c. 9. & 10. & ſeſ. in conſt. 28. Eug. IV. Ordinis.

CAP. VI.

Paupertate & ſtabilibus bonis non habendis.

Poſtquam altiſſimus Pater cœleſtis, per gratiam ſuam cor meum dignatus eſt illuſtrare, ut exemplo & doctrina beatiſſimi Patris noſtri Franciſci pœnitentiam facerem, paulò poſt converſionem ipſius, unà cum Sororibus meis obedientiam ſibi voluntariè promiſi. Attendens beatus pauper, quòd nullam paupertatem, laborem, tribulationem, & contemptum ſæculi timeremus, imò quod pro magnis deliciis haberemus, pietate motus ſcripſit nobis formam vivendi in hunc modum. Quia Domini inſpiratione feciſtis vos filias & ancillas altiſſimi ſummi Regis Patris cœleſtis, & Spiritui ſancto vos deſponſaſtis vivere ſecundùm perfectionem ſancti Evangelii, volo & promitto per me & fratres meos, ſemper habere de vobis tamquam de ipſis curam diligentem, & ſolicitudinem ſpecialem, quod dum vixit diligenter implevit, & à fratribus voluit ſemper impleri. Et ut nuſquam declinaremus à ſanctiſſima paupertate, quam cœpimus, nec etiam eis qui poſt venirent lateret, paulò ante obitum ſuum, iterum ſcripſit nobis ultimam voluntatem ſuam, dicens: Ego frater Franciſcus pauperculus, volo ſequi vitam, & paupertatem altiſſimi Domini noſtri JESU CHRISTI, & ejus ſanctiſſimæ Matris, & perſeverare in ea uſque ad finem. Et rogo vos omnes Dominas meas, & conſilium do vobis, ut in iſta ſanctiſſima vita, & paupertate ſemper vivatis. Et cuſtodite vos multum; ne doctrina, vel conſilio alicujus, ab ipſa in perpetuum ullatenus recedatis. Et ſicut ſemper ſolicita fui, una cum ſororibus meis, ſanctam paupertatem quam Domino Deo & B. Franciſco promiſimus, cuſtodire, ſic teneantur Abbatiſſæ, quæ in officio mihi ſuccedent, & omnes ſorores, uſque in finem, inviolabiliter obſervare. Videlicet in non recipiendo, ſeu habendo poſſeſſionem, vel proprietatem, per ſe, nec per interpoſitam perſonam, ſeu etiam aliquid quod rationabiliter proprietas dici poteſt, niſi quantum terræ, pro honeſtate, & renovatione Monaſterii neceſſitas requirit. Et illa terra non laboretur niſi pro horto ad neceſſitatem ipſarum.

CAP. VII.

Modo laborandi, ac laboritio & eleemoſynis Abbatiſſæ conſignandis. De his agitur etiam in d. 2. reg. cap. 8.

Sorores, quibus dedit Dominus gratiam laborandi, poſt horam Tertiam laborent de laboritio quod pertinet ad honeſtatem & communem utilitatem, fideliter & devotè, ita quod excluſo otio, animæ inimico, ſanctæ orationis ad devotionis ſpiritum non extinguant cui debent cætera temporalia deſervire. Et id quod manibus ſuis operantur, aſſignare in Capitulo Abbatiſſæ, vel ejus Vicariæ coram omnibus teneantur. Idem fiat de eleemoſyna aliqua miſſa pro Sororum neceſſitatibus, ab aliquibus, ut in communi pro eiſdem recommendatio fiat. Et hæc omnia pro communi utilitate diſtribuantur per Abbatiſſam, vel ejus Vicariam de conſilio Diſcretarum.

CAP. VIII.

Proprio non habendo, Muneribus non dandis, Infirmiſque curandis. Circa munerum largitionem attende conſt. 18. Clem. VIII. Religioſa. Quo verò ad infirmos agitur etiam in d. 2. reg. c. 12.

Sorores nihil approprient ſibi, nec domum, nec locum, nec aliquam rem, ſed tanquam peregrinæ & advenæ in hoc ſæculo, in paupertate & humilitate Domino famulantes, mittant pro eleemoſyna confidenter. Nec oportet eas verecundari, quia Dominus ſe fecit pro nobis pauperem in hoc mundo. Hæc eſt illa celſitudo altiſſimæ paupertatis, quæ vos chariſſimas ſorores meas, hæredes & Reginas Regni cælorum inſtituit, pauperes rebus fecit, virtutibus ſublimavit. Hæc ſit portio veſtra, quæ perducit in terram viventium. Cui dilectiſſimæ Sorores, totaliter inhærentes, nihil aliud pro nomine Domini noſtri JESU CHRISTI, in perpetuum ſub cœlo habere velitis. Non liceat alicui ſorori literas mittere, vel aliquid recipere, aut extra Monaſterium dare, ſine licentia Abbatiſſæ. Nec quicquam liceat habere, quod Abbatiſſa non dederit, aut permiſerit. Et ſi à parentibus ſuis vel ab aliis aliquid mitteretur, Abbatiſſa faciat illi dare. Ipſa autem ſi indiget uti poſſit; ſin autem, Sorori indigenti caritativè communicet. Si vero aliqua pecunia tranſmiſſa fuerit, Abbatiſſa de conſilio Diſcretarum de illis quorum indiget, illis faciat providere. De infirmis Sororibus, tàm in utenſilibus, quàm in cibariis, & aliis neceſſariis, quæ earum requirit infirmitas teneantur firmiter Abbatiſſa ſolicitè per ſe, vel alias inquirere, & juxta poſſibilitatem loci caritativè, & miſericorditer providere. Quia omnes tenentur providere, & ſervire Sororibus ſuis infirmis, ſicut vellent ſibi ſerviri, ſi ab aliqua infirmitate tenerentur. Et ſecurè manifeſtet una alteri neceſſitatem ſuam. Et ſi vera mater diligit & nutrit filiam ſuam carnalem, quanto diligentiùs debet ſoror diligere & nutrire ſororem ſuam ſpiritualem? Quæ infirmæ in ſaccis & paleis jaceant, & habeant ad caput capitalia cum pluma. Et quæ indigent pedeolis laneis, & culcitris, uti poſſint. Infirmæ verò prædictæ cùm ab introeuntibus Monaſterium viſitantur, poſſint ſingulæ aliqua bona verba ſibi loquentibus breviter reſpondere. Aliæ verò ſorores licentiatæ, Monaſterium intrantibus, loqui non audeant, niſi præſentibus & audientibus duabus diſcretis Sororibus per Abbatiſſam & ejus Vicariam aſſignatis. Hanc formam loquendi teneantur, pro ſe Abbatiſſa & ejus Vicaria obſervare.

CAP. IX.

Pœnitentiis per Abbatiſſam Sororib. injungen.

Si qua Sororum, contra formam profeſſionis noſtræ mortaliter inimico inſtigante peccaverit, per Abbatiſſam, vel alias Sorores, bis vel ter admonita, ſi non ſe emendaverit, quot diebus contumax fuerit, in terra panem, & aquam coram Sororibus omnibus in refectorio comedat, & graviori pœnæ ſubjaceat, ſi viſum fuerit Abbatiſſæ. Interim dum contumax fuerit, oretur, ut Dominus ad pœnitentiam cor illius illuminet. Abbatiſſa verò & ejus Sorores, cavere debent, ne iraſcantur, vel conturbentur propter peccatum alicujus. Quia ira, & conturbatio in ſe, & in aliis impediunt caritatem. Si contigerit (quod abſit) inter Sororem & Sororem, verbo vel ſigno occaſionem turbationis, vel ſcandali aliquando ſuboriri, quæ turbationis cauſam dederit, ſtatim antequam offerat munus Orationis ſuæ coram Deo, non ſolùm humiliter proſternet ſe ad pedes alterius, veniam petens, verùm etiam ſuppliciter roget, ut pro ſe intercedat ad Dominum, quòd ſibi indulgeat. Illa verò memor illius verbi Domini: Niſi ex corde dimiſeritis, nec Pater veſter cœleſtis dimittet vobis, liberaliter Sorori ſuæ omnem injuriam ſibi illatam dimittat. Sorores ſervientes extra Monaſterium longam moram non faciant, niſi cauſa manifeſtæ neceſſitatis requirat. Et honeſtè debeant ambulare, & parum loqui, ut ædificari valeant ſemper intuentes. Et firmiter caveant, ne habeant ſuſpecta conſortia, vel conſilia aliquorum. Nec fiant commatres virorum vel mulierum, ne hac occaſione, murmuratio, vel turbatio oriatur. Nec præſumant rumores de ſæculo referre in Monaſterio. Et firmiter teneantur, de iis quæ intùs dicuntur, vel aguntur, extra Monaſterium aliquid non referre, quod poſſit aliquod ſcandalum generare. Et ſi aliqua ſimpliciter in his duobus offenderit, ſit in providentia Abbatiſſæ miſericorditer ſibi pœnitentiam injungere. Si autem ex conſuetudine, vitioſa haberetur, juxta qualitatem culpæ: Abbatiſſa de conſilio Diſcretarum, illi pœnitentiam injungat.

CAP. X.

Obedientia Sororum erga Abbatiſſam & ejus poteſtate in illis viſitandis & corrigendis. De ſtionequenter Sorores ac prohibitione invidiæ, Avaritiæ, &c. De munere Abbatiſſæ habetur etiam in d. 2. reg. c. 22.

Abbatiſſa moneat, & viſitet Sorores ſuas, & humiliter & caritativè corrigat eas, non præcipiens eis aliquid quod ſit contra animam ſuam, & veſtræ profeſſionis formam. Sorores verò ſubditæ recordentur, quòd propter Deum abnegaverunt proprias voluntates. Unde firmiter ſuis Abbatiſſis obedire teneantur in omnibus his, quæ obſervare promiſerunt, & non animæ contraria, & noſtræ profeſſioni. Abbatiſſæ verò tantam familiaritatem habeant circa ipſas, ut dicere poſſint eis, & facere, ſicut Dominæ Ancillis ſuis. Nam ita debet eſſe, quòd Abbatiſſa ſit omnium ſororum ancilla. Moneo verò, & exhortor in Domino JESU CHRISTO, ut caveant ſorores ab omni ſuperbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura & ſolicitudine hujus ſæculi, detractione & murmuratione, diſſenſione & diviſione. Sint verò ſolicitæ ſemper ad invicem ſervare mutuæ dilectionis unitatem, quæ eſt vinculum perfectionis. Et neſcientes literas, non curent literas addiſcere, ſed attendant (quod ſuper omnia deſiderare debent) habere Spiritum Domini, & ſanctam ejus operationem; orare ſemper ad Deum puro corde, & habere humilitatem & patientiam in tribulatione, & in infirmitate, & diligere eos qui nos reprehendunt, & arguunt. Quia dicit Dominus; Beati qui perſecutionem patiuntur propter juſtitiam, quoniam ipſorum eſt regnum cœlorum, qui autem perſeveraverit uſque in finem, hic ſalvus erit.

CAP. XI.

Oſtiariæ munere & qualitatibus. De his habetur etiam in d. 2. reg. c. in rub. c. 14. Et quoad oſtiariam vide etiam conſt. Greg. XIII. Deo.

Oſtiaria ſit matura moribus & diſcreta, ſitque convenientis ætatis, quæ ibidem in cella aperta, ſine oſtio in die reſideat. Sit ei, & aliqua ſocia idonea aſſignata, quæ cùm neceſſe fuerit, vicem ejus in omnibus exequetur. Sit autem oſtium duabus ſeris, & diverſis ferreis valvis, & vectibus optimè conjunctum. Et in nocte maximè, duabus clavibus obſeretur. Quarum unam habeat Portaria, aliamque Abbatiſſa. In die ſine cuſtodia minimè dimittatur, & una clave firmiter obſeretur. Caveant autem ſtudioſiſſimè, & procurent, ne umquam oſtium ſtet apertum, ubi minùs fieri poterit congruenter. Nec omninò aperiatur alicui intrare volenti, niſi conceſſum fuerit à Summo Pontifice vel à Domino Cardinale. Nec ante ſolis ortum Monaſterium ingredi liceat, nec poſt Solis occaſum ſorores intùs aliquem remanere permittant, niſi exigente manifeſta rationabili, & inevitabili cauſa. Si pro benedictione Abbatiſſæ vel pro aliqua in monialem conſecranda, vel alio etiam modo, conceſſum fuerit Epiſcopo alicui Miſſam intùs celebrare, quam paucioribus, & honeſtioribus poterit, ſit contentus ſociis & Miniſtris. Cùm autem intra Monaſterium ad opus faciendum neceſſe fuerit aliquos introire, ſtatuat tunc Abbatiſſa ſollicitè perſonam convenientem ad portam, quatenus illis, non aliis ad opus deputatis aperiatur. Caveant ſtudiosè omnes ſorores, ne tunc ab ingredientibus videantur.

CAP. XII.

Viſitatoris, Capellani & Protectoris electione & officio. De Viſitatore habetur etiam in d. 2. reg. c. 24. Et de Protectore habetur ibi. c. 21.

Viſitator veſter ſemper ſit de Ordine Fratrum Minorum ſecundùm voluntatem & mandatum noſtri Cardinalis. Et ſit talis, de cujus honeſtate & moribus plena notitia habeatur. Cujus officium erit, tàm in capite, quàm in membris corrigere exceſſus commiſſos contra formam profeſſionis veſtræ. Qui ſtans in publico loco ut videri ab aliis poſſit, cum pluribus & ſingulis loqui liceat, quæ ad officium viſitationis pertinent, ſecundùm quod melius videbitur expedire. Capellanum etiã cum uno ſocio clerico bonæ

famæ,

famæ, diſcretionis providæ; & duos fratres laicos ſanctæ converſationis, & honeſtatis amatores, in ſubſidium paupertatis veſtræ, ſicut miſericorditer à prædicto Ordine fratrum Minorum ſemper habuimus, & intuitu pietatis Dei, & Beati Franciſci, ab eodem Ordine de gratia poſtulamus. Nec liceat Capellano, ſine ſocio Monaſterium ingredi. Et intrantes in loco ſint publico, ut ſe poſſint alterutrum, & ab aliis intueri. Pro confeſſione infirmarum, quæ ad locutorium ire non poſſunt, pro communicandis eiſdem, & pro extrema unctione, & pro animæ recommendatione, liceat eiſdem introire. Pro exequiis verò, & Miſſarum ſolemniis defunctarum, vel ad fodiendam, vel aperiendam ſepulturam, ſeu etiam coaptandam, poſſint ſufficientes idoneæ perſonæ, de Abbatiſſæ providentia introire. Adhæc, ſorores teneantur ſemper habere illum de Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus pro veſtro Gubernatore, Protectore, & Correctore, qui fuerit à Domino Papa fratribus Minoribus deputatus. Ut ſemper ſubditæ & ſubjectæ pedibus ejuſdem S. R. E. ſtabiles in fide Catholica, paupertatem, & humilitatem Domini noſtri JESU CHRISTI, & ejus Sanctiſſimæ Matris in perpetuum obſervemus.

Dat. Peruſii 16. Kalend. Octob. Pontificatus verò Domini Innocentii Tertii, Anno decimo. Nulli ergo &c.

D. P. A. 11. die 9. Aug. Dat. Aſſiſii 5. Idus Auguſti, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

XIII. Canonizatio S. Staniſlai Epiſcopi Cracovienſis in Polonia, ejuſque adſcriptio in numerum Sanctorum, cum ejuſdem Feſtivitatis inſtitutione, pro die 8. Maii.

Hanc feſtivitatem Clem. VIII. die 7. d. menſis duplici officio unius Pontificis Martyris celebrandam eſſe ſtatuit, eò quòd dies 8. ſolemnitati Apparitionis S. Michaëlis Archangeli ſit dicatus, ut infrà in Tom. 5. in ejus conſt. 31. Quæ ad.

Edita A. D. 1253.

INNOCENTIUS PAPA IV.

Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis, ac Dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, Archipresbyteris, Decanis, Archidiaconis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ pervenerint. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Procemium.

OLim à gentilium oculis tenebrarum deterſa caligine, & ab eorum cordibus, infidelitatis gelidæ hyeme ſecedente, vernalis ex eo ſucceſſit amœnitas redolentium florum venuſtate decora, quòd Eccleſiæ prius deſertæ ac ſterili, filii devotione præcipui, valloque conſtantiæ præmuniti, naſcuntur, qui ut flores primævi, & diffuſam ſpirant ſuavitatem odoris, & uberioris per Dei gratiam fructum ſibi proferunt honeſtatis. Sicque filiorum ſibi multitudine proveniente innumera, ſuique loto à mari uſque ad mare tentorii dilatatio infrà ipſius invaluit terminos, vox turturis gemitus ac doloris, dum ſæva miteſcens tyrannorum crudelitas, idolis exterminio traditis ad lamenta pœnitentiæ, ſuffragante illo, cujus ſtupenda ſunt opera, mirificè ſe convertit. Gaudeat itaque ob hoc ipſa Eccleſia, quæ probroſæ detrimenta ſterilitatis abjiciens, ſalubris incrementa fertilitatis ſuſcepit, ac nuptiali fœdere nunc illi gratioſa conjungitur, à quo priuſquam eſſet aſſumpta de gentibus, invenerat ſe deſertam. Lætetur igitur, æmulæque ſuæ de terreſtri etiam ejectæ Hieruſalem, Synagogæ videlicet, dudum ſibi hujuſmodi ſterilitatis incommoda impingenti, ſecura reſpondeat, quòd jam ſuæ prolis fœcunditate, cœleſtis muri Hieruſalem cicatrix obducitur, & quæ antiqui habitatores vacua domicilia reliquerunt, ipſa ſuæ Univerſitatis illuſtrat præſentia fœlici, ...

Staniſlaus Epiſc. Cracovienſis, Boniſlaum Regem Polonorum corripuit medicinali gladio Petri, ut ab immanibus flagitiis eum repelleret.

§. 1. Porrò ne hujuſmodi exuberante lætitia, quiſpiam in valle miſeriæ morientium terra, requiem poſſet ſibi polliceri continuam, cujus vita eſt, adverſus inimicorum ingruentia bella exterorum caſtra, militia ſuper terram, ac ne prædicta Eccleſia, quæ Mater eſt cunctorum fidelium, maternæ conditionis expers exiſteret, ſi ſolitas, præſertim in partu quorumdam filiorum ſuorum, matrum patientium moleſtias non ſubiret, interdum inſtauratur quodammodo ſibi adverſitas opportuna; ſicut in paſſione piæ memoriæ B. Staniſlai Cracovien. Epiſcopi, cujus meritis præfata refulget Eccleſia, paruit evidenter. Cùm enim idem, in ſortem Pontificalis miniſterii dignè vocatus à Domino, ſuper gregis ſibi commiſſi prudenter cuſtodiam vigilaret, hoſtium ſagaciter exploravit inſidias, malignantium anticipavit conſilia, æmulique noſtri deprehendens laqueos, ipſius cautè retiacula * diſſolvebat. Hic nempe pro ſuis ovibus cor ſuum tradiderat ad vigilandum diluculo, ut ſi quem gravi fortè deprehenderet tentatione concuſſum, mox ubere conſolationis adhibito, eum erigeret deſolatum; & quem in bono proficientem adverteret, eum gratulationis de ubere protinus confortaret, ut non minùs per hoc deficientibus quàm proficientibus ſubditis, ſe claris indiciis oſtenderet eſſe matrem. Verùm cùm non ſine internæ mentis anguſtia, Regem Polonorum nomine Boleſlaum, in tantum horrendis voluptatibus ſubjici, carniſque nefandis illecebris cerneret enervari, ut in paſſiones ignominiæ traditus, & inhumanis contumeliis afficiens corpus, mulierum mamillis, avulſis propriis exinde liberis, catulos apponeret miſerabiliter educandos, ne execrandam fovere malitiam, & iniquitati ejuſdem Regis videretur præfatus Pontifex per diſſimulationem favere, poſtquam ipſum à præmiſſis flagitiis, ſedula & paterna correctione evocare non potuit, in ipſum conſultè medicinalem Petri gladium exercuit in ſpiritu lenitatis, ſperans ut percuſſus dolens, ad percutientem ſe in humilitate rediret, Dominum exercituum ſuppliciter requirendo.

* retinacula.

Ille autem deterior factus, ipſum Epiſc. Pontificalib. indutum per ſuos milites cruciari jubet.

§. 2. Sed ipſe indurato corde medicinam exhorrens, & increpationem abominans diſciplinæ, imò malleum velut ſtipulam reputans, non ſolùm nulla pœnitudine ſe correxit, verùm etiam ad pejora in ſuæ damnationis cumulum provocatus, juxta aram, non ordini, non loco, nec tempori deferens, juſſit Pontificalibus indutum Antiſtitem per ſuos ſatellites diris corporis cruciatibus deputari.

Qui tamen ſemper compuncti remanent.

§. 3. Sed ipſi quoties in eum irruere tentant, toties compuncti, toties manſueti ſunt proſtrati.

Rex verò met in eum manus appoſuit, & illius corpus in fruſta concidi fecit.

§. 4. Et tunc idem Rex, ſuæ inſerviens impetuoſiùs tyrannidi, manus in eum convertit ſacrilegas, ſponſum è gremio ſponſæ, paſtorem abſtrahit ab ovili, patrem inter filiæ amplexus, & filium in viſceribus penè obtruncavit maternis; faciens irritatus atrocitate ferali, ipſius (proh dolor!) corpus inhumaniter in fruſta concidi, velut ſingulis membrorum partibus pœnæ inflictio deberetur. Sed ille, apud quem patientia pauperum non peribit in finem, non ſolum rutilantibus hujus Sanctiſſimi Corporis partes ſplendoribus illuſtravit, verùm etiam ipſum nullo in eo cicatricis apparente veſtigio, integritati reſtituens, aquilarum ſuarum præſidio miraculosè, à ferarum morſibus præſervavit. Guſtato denique acerrimo, ob zelum Juſtitiæ calice Paſſionis, cùm ab eodem Tyranno totaliter putaretur conſumptus, ecce ut lucifer oritur, & quaſi meridianus fulgor in firmamento conſurgit, propter quod ejus faciem nonnulli in ſuis neceſſitatibus devotiſſimè deprecantur. Ipſe quidem defoſſus ſecurus dormit, requieſcit, & non eſt qui jam ipſum exterreat. Nec mirum, quia Civitatem illam honoris & gloriæ corona inſignitus inhabitat, ubi eſt manſio ſecura, populus ſine murmure, ac patria totum id continens quod delectat.

Miraculiſque multis coruſcavit.

§. 5. Verùm ne militans Eccleſia, de tali, ac tanto Patrono ſic atrociter ſibi ſubtracto, inconſolabiliter quaſi gemitus ſingultuoſos emitteret, ſi beneficiorum ipſius affluentia eam non contingeret ſæpiùs delectabiliter irrigari, eſſe glorioſus in Sanctis ſuis Dominus, volens ejuſdam Patris plenitudinem

glorioſè indiciis exprimere manifeſtis, & præſtolanti Eccleſiæ grates conferre ſuper hoc recreationis remedia, tot & tantis fecit ipſum famoſis miraculis coruſcare (de quibus facta nobis & fratribus noſtris prout debuit per teſtes idoneos plena fides extitit) quod ejus inter ſanctos cæteros implorare ſubſidium, reputavimus merito non indignum. Nam mortuis vita, lumen cæcis, auditus ſurdis, verbum mutis, claudis greſſus, epilepticis cerebri robur, & dæmoniacis, immundis ab eis ejectis ſpiritibus, corporum requies, ad ejus invocationem nominis, cœleſti dextera ſubitò conferuntur.

Hic propterea Pont. Catalogo Sanctorum adſcribit.

§. 6. Propter quod, ne hujus rutilantem lucernam ſub modio periculoſè abſcondi contingeret, quam idem Dominus tot mirificis ſignis rectè diſpoſuit ſuper Eccleſiæ candelabrum honorificè collocari, præſertim cùm ex hoc ignorantium Deum propellantur tenebræ, confundatur perverſum hæreticorum dogma, & fidelium beata credulitas augeatur; Noſtrorum fratrum, necnon & Prælatorum tunc apud Sedem Apoſtolicã exiſtentium communicato conſilio, prædictum B. Staniſlaum Epiſcopum, dignè Sanctorum Catalogo duximus adſcribendum.

Ejuſque Feſtum die 8. Maii quotannis celebrari jubet. Tu ſcias quòd Clem. VIII. die 7. hoc feſtum duplici officio unius Martyris celebrari voluit, ut dixi in rub.

§. 7. Quocirca Univerſitati veſtræ per Apoſtolita ſcripta diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus VIII. Idus Maji (die videlicet quo mortis abſolutus vinculo, victurus perenniter, ad fontem ſupernæ prodiit voluptatis) Feſtum ejuſdem, prout miranda ipſius meritorum magnitudo exigit, celebretis, & faciatis ſolemniter celebrari. Ut id vobis de theſauris cœleſtibus ejus pia interceſſione proveniat, quod ipſe, præſtante CHRISTO, percepiſſe dignoſcitur, & poſſidere perpetuò gloriatur.

Indulgentias etiam ejus ſepulturam viſitantibus elargitur.

§. 8. Ceterùm ut Univerſitati fidelium inviſibilis aulæ conſequendi delicias ex conceſſa nobis poteſtate deſuper propitiante Domino ſit facultas, quinimò & ut nomen exaltetur Altiſſimi, ſi ſpontè ſuam Venerabilem ſepulturam fidelium procuremus acceſſibus frequentari, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad dictam ſepulturam in memorato Feſto, & uſque ad octavam ipſius, cauſa devotionis acceſſerint, annatim ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei &c. unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annuis ſingulis ad prædictam ſepulturam infrà ejuſdem Feſti quindenam, quadraginta dies de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

D. P. A. 11. die 17. Sept.

Dat. Aſſiſii 15. Kal. Octobris, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

XIV.

Definitio quorumdam articulorum, circa ritus Græcorum.

Aliam ejuſmodi rituum definitionem, vide infra Tom. 3. in conſtit. 34. Clem. VIII. Sanctiſſimus.

Græcorum verò unionem cum Sancta Romana Eccleſia, vide infrà in hoc Tom. 1. in conſtit. 17. Eugen. IV. Lætentur. Eorumque ſubjectionem, juriſdictioni Ordinariorum circa Divinum cultum, & Sacramentorum adminiſtrationem, habes infrà in Tom. 2. in conſtit. 74. Pii IV. Romanus. Eorumque licentias celebrandi Latino more revocavit Pius V. in conſtit. 12. Providentia. Collegium pro eiſdem in Urbe inſtituit Gregorius XIII. ut in ejus conſtit. 42. In Apoſtolicæ. Profeſſionemque fidei ab eis emittendam præfinivit idem Greg. in conſtit. 53. Ego. in d. Tom. 2.

Edita An. D. 1254.

INNOCENTIUS &c. *EPISCOPO Tuſculano Apoſtolicæ Sedis Legato.*

Pia Pontificis voluntas circa animarum ſalutem.

SUb Catholicæ profeſſione Fidei atque cultu, conſiſtere, ac proficere univerſos, cæteris noſtræ mentis deſiderabilibus præferentes, illud tamquam acceptabilius pleniori deſiderio cupimus, & ad hoc velut operativum ſalutis præcipuum, intimis affectibus anxiùs aſpicamus. Hæc inquam unio, ſive connexio cordi noſtro inæſtimabilis gaudii rorem infunderet, ſi varias gentium nationes, ejuſdem obſervantia fidei in unum acceptabilem CHRISTO populum adunaret. Id utique anxiæ noſtræ mentis ardorem affluentis lætitiæ refrigeraret irriguo, ſi omnes, quos olim in unum catholicum gregem ovile collegit Domini, cùm multi ab eo diſceſſerint, in idem individuum Collegium unius Paſtoris ſolidaret magiſterium, & cuſtodia communiret. O ſi Orientalibus Oriens ex alto luceret, & ſui luminis illuſtratione, ipſos ad Catholicam reduceret unitatem, ut cum reliquis orthodoxis in unius aulæ collecti gremio, de matris Eccleſiæ ubere fluenta doctrinæ ſalutaris haurirent. Tunc ipſi Eccleſiæ proveniret magnum & deſiderabile ſalutare, tunc ejus uterus ſobole geminata concreſceret, tunc Orientalibus oriretur ſupernæ illuminationis Aurora, tunc eis clareſceret Lucifer veritatis, tunc per univerſam Eccleſiam inundantis gaudii erumperet plenitudo, tunc exultatione nimia clareſceret totus orbis, quia valde bonum & jucundum exiſteret, fratres ſimul in domo Domini habitare, tunc eadem Eccleſia, multiplicata lætitia, novæ jucunditatis cãticum perſonaret. Verùm quia nonnulli Græcorum jã dudum ad devotionem Sedis Apoſtolicæ redeuntes, ei reverenter obediunt & intendunt, licet & expedit, ut mores ac ritus eorum, quantum cum Deo poſſumus, tolerãtes, ipſos in Eccleſiæ Romanæ obedientia præſervemus. Quamquam in his, quæ animarum periculum parerent, vel honeſtati Eccleſiaſticæ derogarent, nec debeamus illis deferre aliquatenus, nec velimus.

Diſſentio inter Epiſcopos Latinorum & Græcorum ſuper ritibus.

§. 1. Sanè inter Venerabilem Fratrem noſtrum Archiepiſcopum Nicoſien. & ejus ſuffraganeos Latinos ex parte una, & Epiſcopos Græcos Regni Cypri ex altera, de quibuſdam certis articulis, diſcordiam & turbationem fore ſubortam, & eorumdem tenorem articulorum, ac reſponſiones ipſorum Græcorum ad illos, nobis, ut meliùs poſſemus inſtrui ſuper eis, plenè, ac providè per tuas literas intimaſti, ſolicitè requirendo, ut providere ſuper hoc Apoſtolica diligentia curaremus.

Papæ conſt. ſup.

§. 2. Nos autem literis ipſis affectuoſè receptis, earum ſeriem & ipſos articulos, ac reſponſiones eaſdem, & cætera, quæ continebantur in illis, unà cum Fratribus noſtris perlegimus, & intelleximus diligenter, prudentiam tuam multipliciter in Domino commendantes, & meditantes, ac deliberantes ſuper his, prout rei qualitas exigebat.

§. 3. Circa hæc itaque ſic deliberatio noſtra reſedit, ut Græci ejuſdem Regni in unctionibus, quæ 1.
circa baptiſma fiunt, morem Eccleſiæ Romanæ teneant & obſervent. Ritus verò ſeu conſuetudo, quam 2.

Baptiſmo.

habere dicuntur ungendi per totum, baptizandorum corpora, ſi tolli ſine ſcandalo, vel removeri non poteſt, cùm ſive fiat, ſive non, quantum ad baptiſmi efficaciam vel effectum, non multùm referat, toleretur. Nec refert etiam utrum in frigida, vel 3.
calida aqua baptizent, cùm parem vim & effectum in utraque baptiſmum habere, aſſeverare dicantur.

Soli autẽ Epiſcopi conſignent Chriſmate in fron- 4.
tibus baptizatos, quia hujus unctio non debet, niſi per Epiſcopos exhiberi. Quoniam ſoli Apoſtoli, quorum vices gerunt Epiſcopi, per manũs impoſitionem, quam confirmatio, vel frontis chriſmatio repræſentat, Spiritum ſanctum tribuiſſe leguntur.

Chriſmate.

Singuli quoque Epiſcopi in ſuis Eccleſiis, in die 5.
Cœnæ Domini, poſſunt, ſecundùm formam Eccleſiæ, Chriſma conficere, ex balſamo quidem, & oleo olivarum. Nam ſpiritus ſancti donum in Chriſmatis unctione confertur. Et Columba utique, quæ ipſum deſignat Spiritum, olivæ ramum ad arcam legitur retuliſſe. Sed ſi ſuum antiquum ritum in hoc Græci potiùs ſervare voluerint, videlicet quod Patriarcha unà cum Archiepiſcopis & Epiſcopis ejus ſuffraganeis & Archiepiſcopi cum ſuffraganeis ſuis, ſimul Chriſma conficiant, in tali eorum conſuetudine tolerentur.

Euchariſtia.

Nullus autẽ per Sacerdotes, vel Confeſſores pro 6.
ſatisfactione pœnitentiæ, unctio aliqua ſolummodò iniungatur. Infirmis verò juxta verbum Jacobi Apoſtoli, unctio exhibeatur extrema. Portò in appoſi- 7.
tione aquæ, ſive frigidæ, ſive calidæ, vel tepidæ, 8.

Sacra unctione.

in altaris ſacrificio, ſuam ſi velint conſuetudinem Græci ſequantur, dummodò credant, & aſſerant, quod ſervata Canonis forma, conficiatur pariter de utraque.

9. Euchariſtia. Sed Euchariſtiam in die Cœnæ Domini conſecratam, uſque ad annum, prætextu infirmorum, ut de illa videlicet ipſos communicent, non reſervent. Liceat tamen eis, pro infirmis ipſis, Corpus Chriſti conficere, ac per quindecim dies, & non longiori temporis ſpatio, conſervare; ne per diutinam ipſius reſervationem, alteratis forſitan ſpeciebus, reddatur minus habile ad ſumendum: licet veritas & efficacia ſemper eadem omninò remaneat, nec ulla unquam diuturnitate, ſeu volubilitate temporis evaneſcat.

10. Miſſis. In celebratione verò ſolemnium, & aliarum Miſſarum, & de hora celebrandi eas, dummodo in confectione, vel conſecratione, formam verborum à Domino expreſſam, & traditam obſervent, & celebrando non tranſgrediantur horam nonam, ſuam ſequi conſuetudinem permittantur.

11. Horis Canonicis. Sacerdotes autem dicant horas canonicas more ſuo; ſed Miſſam celebrare, priùs quàm officium matutinale compleverint, non præſumant.

12. Promovendis. Promovendi verò ad Sacerdotium, & Presbyteri, qui præficiendi fuerint Eccleſiarum regimini, examinentur anteà diligenter, ſi præcipuè de horis canonicis & Miſſarum officiis, ſecundùm diſtinctionem temporum exequendis, ſint ſufficienter inſtructi, ut ad hæc non niſi digni & idonei admittantur.

13. Veſtibus & aliis ſacris. Cæterùm unuſquiſque ſacerdos in aureo, vel argenteo ſolùm, aut ſaltem ſtanneo calice ſacrificet, habens corporale de lino candidum & nitidum, & altare mundis veſtimentis opertum, vel decentibus paramentis.

14. Mulierum ſervitio ad altare. Mulieres autem ſervire ad altare non audeant, ſed ab illius miniſterio repellantur omninò.

15. Jejunio. De jejunio verò diei Sabbati Quadrageſimali tempore, (quamquam honeſtius & ſalubrius Græci agerent, ſi ſic toto illo tempore abſtinerent, ut nec unico die inſtitutum jejunium violarent) teneant & ſervent pro libito morem ſuum.

16. Sacerdotib. conjugatis. Sacerdotes quoque conjugati, & alii, quibus parochiarum cura, vel Eccleſiarum parochialium regimen per Epiſcopos ſuos committitur, licitè ac liberè poſſint parochianorũ ſuorum confeſſiones audire, ipſiſque pœnitentiam injungere pro peccatis. Quia cui licet, vel cõceditur quod eſt majus, competit nimirum, nec negari convenit, quod eſt minus.

17. Liberum tamen ſit ipſis Epiſcopis, viros alios idoneos coadjutores & cooperatores habere, in audiendis confeſſionibus, & pœnitentiis injungendis, ac cæteris quæ ad ſalutem pertinent animarum. Ipſiſque in his per eorum diœceſes, abſque Sacerdotum ipſorum præjudicio, & gravamine, committere vices ſuas, cùm propter occupationes multiplices, & occaſiones varias poſſit contingere, quod nequeant per eaſdem diœceſes officium ſuum exequi per ſe ipſos.

18. Fornicatione. De fornicatione autem, quam ſolutus cum ſoluta committit, quin ſit mortale peccatum, non eſt aliquatenus ambigendum, cùm tàm fornicarios, quàm adulteros à Regno Dei Apoſtolus aſſerat alienos.

19. Ordinibus conferendis. Adhæc, volumus & expreſſè præcipimus, quòd Epiſcopi Græci ſeptem ordines ſecundùm morem Eccleſiæ Romanæ de cætero conferant, cùm hucuſq; tres de minoribus circa ordinandos neglexiſſe, vel prætermiſiſſe dicantur. Illi tamen qui jam ſunt taliter ordinati per eos, propter nimiam ipſorum multitudinem, in ſic ſuſceptis ordinibus tolerentur.

20. Secundis & ulterioribus nuptiis. Quia verò ſecundùm Apoſtolum, mulier mortuo viro ab ipſius eſt lege ſoluta, ut nubendi cui vult in Domino liberã habeat facultatem, ſecundas, & tertias, ac ulteriores etiam nuptias Græci non reprehendant

21. aliquatenus, nec condemnent, ſed potiùs illas approbent inter perſonas, quæ alias licitè ad invicem matrimonio jungi poſſunt. Secundò tamen nubentes, Presbyteri nullatenus benedicant.

22. Matrimoniis contrahendis. Et quoniam apud eos conſueverunt contrahi matrimonia inter perſonas cõtingentes ſe, juxta eorum computationem, octavo gradu, qui ſecundùm computationem & diſtinctionem graduum, quam nos facimus, apud nos quartus habetur, ne id præſumatur deinceps, firmiter prohibemus. Diſtrictè præcipientes, ut cùm in ulterioribus gradibus licitè matrimonia contrahantur, in prædicto quarto, conſanguinitatis vel affinitatis gradu, copulari ulteriùs non præſumant, ſtatutum in hoc generalis Concilii obſervantes. Illos tamen qui jam in gradu hujuſmodi contraxerunt, diſpenſativè permittimus in ſic contracto matrimonio remanere.

23. Purgatorio. Denique cùm veritas in Evangelio aſſerat, quòd ſi quis in Spiritum ſanctum blaſphemiam dixerit, neque in hoc ſæculo, neque in futuro dimittetur ei: per quod datur intelligi quaſdam culpas in præſenti, quaſdam verò in futuro ſæculo relaxari, & Apoſtolus dicat, quod uniuſcujuſque opus, quale ſit, ignis probabit, & cujus opus arſerit detrimentum patietur, ipſe autem ſalvus erit, ſic tamen quaſi per ignem, & ipſi Græci verè, ac indubitanter credere, ac affirmare dicantur, animas illorum, qui ſuſcepta pœnitentia, ea non peracta, vel qui ſine mortali peccato, cum venialibus tamen & minutis decedunt, purgari poſt mortem, & poſſe ſuffragiis Eccleſiæ adjuvari. Nos, quia locum purgationis hujuſmodi, dicunt non fuiſſe ſibi ab eorum Doctoribus certo & proprio nomine indicatum, illum quidem juxta traditiones & auctoritates Sanctorum Patrum, Purgatorium nominantes, volumus quod de cætero apud ipſos iſto nomine appelletur. Illo enim tranſitorio igne peccata utique, non tamen criminalia, ſeu capitalia, quæ priùs per pœnitentiam non fuere remiſſa, ſed parva & minuta purgantur, quæ poſt mortem etiam gravant, ſi in vita fuerunt relaxata.

24. Inferis. Si quis autem abſque pœnitentia in peccato mortali decedit, hic proculdubio æternæ gehennæ ardoribus perpetuò cruciatur.

25. Animabus parvulorum. Animæ verò parvulorum, poſt Baptiſmi lavacrum, & adultorum etiam in caritate decedentium, qui nec peccato, nec ad ſatisfactionem aliquam pro ipſo tenentur, ad patriam protinus tranſvolant ſempiternam.

26. Monachorũ inſtitutis. Ordinationes, demum, & inſtituta regularia Sanctorum Patrum de vita & ſtatu Monachorum, præcipimus ab Abbatibus, & Monachis Græcis inviolabiliter obſervari.

§. 4. Juſſio prædicta exequendi. Fraternitatem itaque tuam hortamur attentè, per Apoſtolica tibi ſcripta mandantes, quatenus præmiſſa omnia Epiſcopis Græcis præfati Regni, ſeriatim, & diligenter exponi facias, diſtrictè ipſis injungens, ut ea ſolicitè attendere, ſtudioſè tenere, ac efficaciter obſervare procurent, & à ſuis faciant ſubditis obſervari. Memoratis autem Archiepiſcopo Nicoſien. & ejus ſuffraganeis Latinis, firmiter auctoritate noſtra præcipias, ut eoſdem Græcos ſuper præmiſſis contra hujuſmodi proviſionem & deliberationem noſtram, non inquietent aliquatenus, nec moleſtent. Contradictores, eadem auctoritate, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

§. 5. Derogatio contrariorum. Non obſtantibus ſi prædictis Archiepiſcopo & ſuffraganeis, vel quibuſcumque à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum non facientes de indulto hujuſmodi mentionem.

Dat. Lateran. 2. Non. Martij. Anno undecimo. Dat. P. A. 11. die 6. Martij.

XV.

Quod Inquiſitores hæreticæ pravitatis poſſint interpretari ſtatuta Eccleſiaſtica, & ſæcularia, contra hæreticos edita. Eoſque * filios, ac nepotes, & adhærentes, aut ipſorum opera, beneficia & officia aſſequentes, illis privare. Quodque accuſatorum & teſtium nomina publicare non debeant.

* eorumque.

Solicitantes verò in Confeſſionibus Sacramentalibus, denunciandos locorum Ordinariis, ſeu Inquiſitoribus voluit Greg. XV. in conſt. 34 Univerſi, inf. Tom. 3.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Facultas interpretandi ſtatuta contra hæreticos.

CUm negotium fidei Catholicæ adverſus hæreticæ pravitatis errores, vobis ut veſtra prudentia deprehendat vulpeculas demolientes vineam Domini, ſub certa forma per alias literas, duxerimus committendum, ut commiſſum vobis ab Apoſtolica Sede tam ſalubre, ac utile miniſterium exequi liberius, ac exercere poſſitis efficaciùs, in hac parte; interpretandi ſtatuta Eccleſiaſtica & ſæcularia contra hæreticos edita.

Eorumque filios, nepotes, adhærentes, officiis, & beneficiis privandi.

§. 1. Et hæreticorum filios, & nepotes, credentium quoque, fautorum, defenſorum, & receptatorum ipſorum, dignitatibus, perſonatibus, & honoribus quibuſcumque, ac beneficiis Eccleſiaſticis, & publicis officiis,

Et eos qui illorum opera ea aſſequuntur.

§. 2. Illos etiam qui hæreticorum, vel aliorum prædictorum interventu, intuitu, vel gratia, talia ſunt adepti, vel in poſterum aſſequentur, privandi hujuſmodi dignitatibus, perſonatibus, honoribus, beneficiis, & officiis, liberam vobis auctoritate præſentium concedimus poteſtatem.

Prohibitio publican. nomina accuſatorum, & teſtium.

§. 3. Sanè volumus, ut nomina tam accuſantium pravitatem hæreticam, quàm teſtificantium ſuper ea, nullatenus publicentur, propter ſcandalum, vel periculum, quod ex publicatione hujuſmodi ſequi poſſet. Et adhibeatur dictis hujuſmodi teſtium nihilominùs plena fides. Quòd ſi ſimul his non interfueritis exequendis, unus veſtrum ea nihilominùs exequatur.

Dat. P.A. 11. die 9. Martii.

Datum Lateran. 7. Idus Martii, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

XVI.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi contra hæreticos, eorumque fautores, & negotio Inquiſitionis ſe opponentes, ac Prædicatores quæſtuarios, ac indulgentiæ pro audientibus prædicationem Inquiſitorum, vel eis auxilium præſtantibus.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Miniſtro, Cuſtodibus, Guardianis, Conventualibus, vel eorum Vicariis, adminiſtrationis Sancti Franciſci. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Studium Pontificis in extirpandis hæreſibus.

QUia tunc potiſſimè acceptabile JESU CHRISTO exhibetur obſequium, cùm ei pro Catholicæ fidei conſervatione, cujus eſt ipſe ſtabile, & perpetuum fundamentum, pura intentione ſervitur; providimus ſpecialiter in hoc ipſi, ſtudioſum & placidum, eo cooperante, impendere famulatum, & præcipuè in Urbe, in Patrimonio B. Petri, & aliis Terris Eccleſiæ, Regno Apuliæ, Lombardia, Romaniola, Marchia Terviſina, & Sclavonia, ac in Tuſcia, circa quas debemus ſolicitius vigilare, inſtantius, & validius ſatagere, contra ejuſdem fidei diros hoſtes, ut cultura ſalubris, per nos agris dominicis impenſa vicinis, utilis ſit longinquis; & verbi divini ſemen ſuſum in proximis, fructificet etiam in remotis: Licet Sedes Apoſtolica tales hoſtes undique indefeſſa ſolicitudine perſequatur, nec umquam ab hujuſmodi exercitio ceſſaverit cura ejus. Convenit namque, ut quia Inquiſitores contra peſtem hæreticam roborare, ac renovare per diverſas ſæculi volumus regiones, id agere in Urba, ac Terris aliis ſupradictis, majori opportunitate nunc habita, nullatenus omittamus. Cùm quantò propius noſtris adſunt aſpectibus, tantò juſtius, niſi attentè ſaluti proſpiceremus ipſorum, poſſemus argui de neglectu.

Facultas data Inquiſitoribus contra eos & eorum fautores.

§. 1. Ideoque diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandamus, in remiſſionem vobis peccaminum injungentes, quatenus tam per vos, quàm per alios idoneos Fratres veſtræ curæ commiſſos, quibus negotium hujuſmodi, quod principaliter reſidet cordi noſtro, auctoritate noſtra duxeritis committendum, totis aſſumentes affectibus, & ferventibus animis proſequentes, ad extirpandam de Provincia tuæ fili Miniſter curæ commiſſa, pravitatem hæreticam ſolicitè, ac efficaciter laborantes, ſi quos ibi de pravitate ipſa culpabiles inveneritis, vel infectos, ſeu etiam infamatos, niſi examinati velint abſolutè mandatis Eccleſiæ obedire, contra ipſos, & receptatores, defenſores, ac fautores eorum, humano timore poſtpoſito, juxta ſanctiones canonicas, auctoritate Apoſtolica procedatis: Invocato contra eos ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo.

Facultas eorumdem Inquiſitorum abſolvendi redeuntes ad Fidem.

§. 2. Si verò aliqui, hæretica labe penitùs abjurata, redire voluerint ad Eccleſiaſticam unitatem, eis juxta formam Eccleſiæ, abſolutionis beneficium impendentes, injungatis eiſdem, quod injungi talibus conſuevit. Proviſo ſolerter ne ſimulata converſione redeant fraudulenter, & vos, imò potiùs ſe fallentes; ſub agni ſpecie gerant lupum.

Facultas coercendi non faventes officio inquiſitionis.

§. 3. Quòd ſi forte, quod non credimus, aliqui cujuſcumque conditionis, huic negotio ſe opponere, ſeu illud præſumpſerint aliquatenus impedire, ut non poſſit per vos procedi liberè in eodem, imò niſi cùm requiſiti fuerint, illud etiam juverint ſtudioſe, contra eos ſecundùm ſanctiones canonicas, eadem auctoritate liberè procedatis.

Indulgentiaſque concedendi audientibus Inquiſitorum prædicationem.

§. 4. Ut autem prædicta poſſitis utilius, & liberius exercere, vobis largiendi, viginti, vel quadraginta dierum, indulgentiam, quoties opportunum videritis, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui ad veſtram prædicationem propter hoc faciendam acceſſerint plenam tenore præſentium concedimus poteſtatem.

Indulgentia pro auxilium dantibus contra hæreticos &c.

§. 5. Illis verò qui ad impugnandum hæreticos, fautores, receptatores, & defenſores eorum, vobis ex animo auxilium conſilium præſtiterint, vel favorem, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, tres annos de injuncta ſibi pœnitentia relaxamus. Et ſi qui ex iis, ad proſecutionem hujuſmodi negotii, contra prædictos hæreticos, fautores, receptatores, vel etiam defenſores, perſonaliter iverint, eis omnium peccatorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Facultas Inquiſitorum contra prædicatores quæſtuarios.

§. 6. Compeſcendi quoque monitione præmiſſa per cenſurá Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, prædicatores quæſtuarios, quorum intereſt tantùm caritativa ſubſidia ſimpliciter petere, ac indulgentiá, ſiquam forte habent exponere, à prædicationis officio, quod ad ipſos nullatenus pertinet, liberam vobis tribuimus facultatem. Quod ſi ſimul iis non interfueritis, unus veſtrum, ea nihilominus exequatur.

Dat. P. A. 11. die 18. Mart.

Dat. Lateran. XV. Kalend. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno 11.

XVII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas abſolvendi à Cenſuris Eccleſiaſticis confratres Societatis Cruceſignatorum, pro Sanctæ Inquiſitionis præſidio inſtitutæ, & nonnulla eis indulta concedendi.

Conſimilem & pleniorem hujus Pontif. conceſſionem, vide infrà in hoc Tom. in conſtit. 19. Malitia, ubi notabo. Et quoad privilegia Cruceſignatorum, vide ſup. conſtit. 12. Innocent. III. Ad liberandam. fol. 61.

Edita An. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum Inquiſitoribus, & prædicatoribus Crucis, ſuper hæretica pravitate à Sede Apoſtolica deputatis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Inquiſitorum facultas de qua in rubr.

UT nihil nobis deſit, quod ad proſequutionem negotii veſtræ circumſpectioni commiſſi pertineat, ſed illud in veſtris manibus, auctore Domino proſperè dirigatur, abſolvendi, juxtà formam Eccleſiæ, omnes qui contra pravitatem hæreticam aſſum-

pſerint

Digitized by Google

pſerint ſignum Crucis, ab interdicti, ſuſpenſionis, & excomunicationis ſententiis canonis. Et diſpenſandi cum clericis, ſuper irregularitatibus, ſi quas, ſic ligati, celebrandu divina officia contraxerint. Et commurandi vota eorumdem Crucesignatorum (Terræ Sanctæ voto excepto.) Nec non & concedendi præfatis Crucesignatis, ut de illis gaudeant indulgentiis & privilegiis, quæ Crucesignatis in ipſius Terræ Sanctæ ſubſidium ſunt conceſſa. Et quod tempore generalis interdicti puſſint intereſſe divinis officiis, & recipere Sacramenta Eccleſiaſtica in locis, in quibus divina eadem ex indulto Sedis Apoſtolicæ celebrantur. Quodque ipſi nō teneantur ad reſtitutionem acquiſitorum illicitè, ſi hoc publicè propoſito per diœceſanos, vel ſaltem presbyteros parochiales locorum, in quibus videritis expedire, non apparuerint aliqui, quibus eorum reſtitutio debeatur; dummodò ipſi, totum quod de taliter habitis reſtituere debent, vel quod poſſunt, ſecundùm veſtræ diſcretionis arbitrium, in fidei negotii proſecutionem convertant, auctoritate vobis præſentium concedimus facultatem.

Dat P.A. 11. die 23. Martii.

Dat. Lateran. x. Kalend. Aprilis, Pontificatus noſtri, Anno 11.

XVIII.

Excommunicatio hæreticorum, & eorum complicum, & fautorum.

Vide quæ addidi ſup. ad conſt. 8. Innoc. 4. Cum Fratres, pag. 90.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

&c. Univerſis Chriſtifidelibus.

Excommunicatio hæreticorum.

NOverit Univerſitas veſtra, quod nos ad inſtar fel. recor. Greg. Papæ prædeceſſoris noſtri excommunicamus, & anathematizamus univerſos hæreticos, Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Paſſaginos, Joſepinos, Arnaldiſtas, Speroniſtas, & alios quibuſcumque nominibus cenſeantur, facies quidem habentes diverſas, ſed caudas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in id ipſum. Damnati verò per Eccleſiam ſæculari judicio relinquantur animadverſione debita puniendi; clericis priùs à ſuis ordinibus degradatis.

Pœnitentium carceratio.

§. 1. Si quis autem de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, redire voluerint ad agendum condignā pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

Credentium pœnæ.

§. 2. Credentes autem eorum erroribus, ſimiliter hæreticos judicamus.

Fautorum pœnæ.

§. 3. Item receptores, defenſores, & fautores hæreticorum excomunicationis ſententiæ decernimus ſubjacere. Firmiter ſtatuentes, ut ſi poſtquam quilibet talium fuerit excomunicatione notatus, à ſua ſuper hoc non curaverit præſumptione ceſſare, ipſo jure ſit factus infamis, nec ad publica officia, ſeu conſilia, nec ad teſtimonium admittatur. Sit etiam inteſtabilis, ut nec teſtamenti habeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ipſi ſuper quocumq; negocio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quòd ſi forte judex extiterit, ejus ſententia nullā obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur. Si tabellio, inſtrumenta confecta per ipſum nullius penitùs ſint momenti, ſed cum auctore damnato damnentur: & in ſimilibus idem præcipimus obſervari. Si verò clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur. Si qui autem tales, poſtquam ab Eccleſia fuerint denotati, evitare contempſerint, excommunicationis ſententia percellantur, alias animadverſione debita puniendi. Qui autem inventi fuerint ſola ſuſpicione notabiles: niſi juxta conſiderationem ſuſpicionis, qualitatemq; perſonæ, propriā innocentiam congrua purgatione monſtraverint, anathematis gladio feriantur, & uſque ad ſatisfactionem condignam ab omnibus evitentur: ita quòd ſi per annum in excomunicatione perſtiterint, ex tunc velut hæretici condemnentur. Item proclamationes, aut appellationes hujuſmodi perſonarum minimè audiantur. Item Judices, Advocati, & Notarii nulli eorum officium ſuum impendant; alioquin eodem officio perpetuo ſint privati. Item clerici non exhibeant hujuſmodi peſtilentibus Eccleſiaſtica Sacramenta, nec eleemoſynas, aut oblationes eorum recipiant. Similiter hoſpitalarii, aut templarii, ac quilibet regulares: alioquin ſuo priventur officio, ad quod nunquam reſtituantur abſque indulto Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Item quicumque tales præſumpſerint Eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ, uſque ad ſatisfactionem idoneam, excommunicationis ſententiæ ſe noverint ſubjacere, nec abſolutionis beneficium mereantur, niſi propriis manibus publicè extumulent, & projiciant hujuſmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetua careat ſepultura. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ perſonæ liceat publicè vel privatim de Fide Catholica diſputare. Qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur. Item ſi quis hæreticos ſciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, ſeu à communi converſatione fidelium, vita & moribus diſſidentes, eos ſtudeat indicare confeſſori ſuo, vel alii, per quem credat ad Prælati ſui, & Inquiſitorum hæreticæ pravitatis notitiam pervenire; alioquin excommunicationis ſententia percellatur. Hæretici autem & receptatores, defenſores, & fautores eorum, ipſorumque filii uſque ad ſecundam generationem, ad nullum Eccleſiaſticum beneficium, ſeu officium admittantur. Quòd ſi ſecus actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos & quoſcumque viros Eccleſiaſticos, qui ad preces hujuſmodi peſtilentium perſonarum dignitates, perſonatus, & quæcumq; alia Eccleſiaſtica beneficia ſunt adepti, ex nunc privamus taliter acquiſitis: volentes ut tales, & habitis perpetuò careant, & ad alia vel ſimilia nequaquam in poſterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem, nullius eſſe momenti volumus, quorum parentes poſt emancipationem hujuſmodi ad invicem ſuperſtitionis hæreticæ, à via declinaſſe conſtiterit veritatis.

Datum Anagniæ, xvij. Kal. Julii, Anno 11.

D.P.An. 11. die 15. Junii.

XIX.

Inquiſitores hæreticæ pravitatis, prædicent contra hæreticos. Et voventes ſe auxilio ipſorum Inquiſitorum, recipiant in ſocietatem Crucesignatorum pro Sanctæ Inquiſitionis præſidio inſtitutam, cum indulgentiarum, & privilegiorum conceſſione.

Non abſimile reſcriptum ejuſdem Pontificis, eſt ſuprà in conſtit. 17. Ut nihil. fol. præced. Et vide etiam infrà conſtit. 16. Alex. IV. Firmiſſimè, in hoc Tomo 1. & Urbani IV. conſt. 2. Licet.

Hujuſmodi Crucesignatorum privilegia, quatenus Concilio Tridentino non adverſentur, Pius V. confirmavit in ejus conſtit. 110. Sacroſanctæ. Tom. 2.

Edita A. D. 1254.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, præſentibus & futuris in Lombardia, & Marchia Januenſi. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

MAlitia hujus temporis in diverſis Mundi partibus, & maximè in Provincia Lombardiæ, perverſorum motum peperit corruptelam, ex quibus lethifera peſtis hæreticæ pravitatis abundantiùs ſolito noſcitur pullulaſſe. Ad extirpationem igitur ejuſdem peſtis, juxta officii noſtri debitū ex animo intendentes, volumus adverſus hujuſmodi iniquitatis operarios, qui maſſam catholicæ puritatis fermento propriæ contagionis inficiunt, fideles ut cōſurgant, ſtentque nobiſcū pro Evangelicis, quas profeſſi ſunt, legibus defendēdis, ſalubribus adhortationibus incitari.

Munus Inquiſitorum de quo in rubr.

§. 1. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtrictè præcipiendo mandamus, in remiſſionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in locis ubi contra hæreticos vobis, inquiſitionis officium eſt commiſſum, ceteris ſinguli opportuna inſtantia, contra eoſdem hæreticos, eorumque fautores, proponere populis publicè verbum Crucis: & eos qui tacti zelo fidei ad extirpandam pravitatem eamdem votum aſſumpſerint, crucis charactere conſignare,

Indulgentiæ prædicantibus, & audientibus eorum prædicationem.

§. 2. Ut autem vobis de prædicatione hujuſmodi, & fidelibus, qui ejuſdem Crucis ob hoc votum aſſumpſerint, copinſæ mercedis præmium afferatur: vobis & eiſdem fidelibus, illam indulgentiam, illudque privilegium elargimur, quæ tranſeuntibus in Terræ Sanctæ ſubſidium, in generali Concilio conceduntur. Cùm autem hujuſmodi Crucis verbum per vos proponi contigerit, relaxandi omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad audiendum verbum ipſum devotè affuerint, quadraginta vel viginti dies de injunctis pœnitentiis, libera ſit vobis & ſingulis veſtrum de noſtra conceſſione facultas. Quòd ſi fortè, quod non credimus, aliqua Civitas, Communitas, vel perſona, cujuſcumq; conditionis, vel gradus, huic tam ſalubri negotio ſe opponere, ſeu illud præſumpſerit aliquatenos impedire, ut per vos, vel per alios auctoritate noſtra ad hoc deputatos, vel in poſterum deputandos, liberè procedi non valeat in eodem: imò ſi quicumque requiſiti illud fovere neglexerint, & juxta officium & poſſe ſnum ſtudiosè juvare; contra eos tamquam deſenſores & fautores hæreticorum, ſublato appellationis obſtaculo, vos vel veſtrum ſinguli auctoritate noſtra intrepidè procedatis. Contra quos, prout audacia ipſorum exegerit, Reges & Principes Chriſtianos, necnon Crucesignatos pro Terræ Sanctæ ſuccurſu, curabimus invocare: cùm non minus eapediat, imò magis, fidem in locis propè poſitis, quàm procul diſtantibus defenſare.

Facultas Inquiſitorum abſolvendi Cruce ſignatos, &c.

§. 3. Porrò ut non ſolùm inquiſitionis vobis ſuper hæretica pravitate commiſſæ, ſed & hujuſmodi prædicationis crucis officiū in manibus veſtris, congruis favoribus adjuvetur, abſolvendi juxta formā Eccleſiæ, omnes qui contra pravitatem hæreticā aſſumpſerint ſignum Crucis, ab interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationum ſententiis canonis, & præſertim ab illis. quas pro incendiis, vel effractioonibus Eccleſiarum, ſeu injectione manuum violenta in perſonas Eccleſiaſticas incurrerunt, & aliis quoque ſententiis à nobis, vel auctoritate noſtra generaliter promulgatis; niſi adeò gravis & enormis exceſſus fuerit perſonarum, quòd ab bis oporteat abſolutionis beneficium per Sedem Apoſtolicā obtineri. Necnon & ab illis ſententiis, quas adhærendo & favendo contra Eccleſiam quondam Friderico, ſe tum pro Imperatore gerenti, ſeu Conrado nato ejus, vel ipſorum fautoribus incurrerunt. Egilino de Romanis, Uberto Marchioni Pelavicino, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Poteſtatibus, Rectoribuſque Civitatum atque locorum, ſimilibuſque perſunis, qui in Eccleſias, & perſonas Eccleſiaſticas ſæva exercuiſſe noſcuntur, aut eorum bona nequiter occupaſſe, dumtaxat exceptis. Dum̄odò aſſumpto crucis ſignaculo, votum hujuſmodi, qui abſoluti fuerint, efficaciter proſequantur; & ipſi caveant, quòd de cætero contra Eccleſiam numquam erunt. Et tam ab ipſis, quàm ab aliis præmiſſis, plena de damnis & injuriis, propter quæ excom̄unicati noſcuntur, ſatisfactio, vel ſatisſaciendi ſufficiens ſecuritas impendatur. Necnon & diſpenſandi cum clericis, ſuper irregularitatibus, quas celebrando divina ligati ſententiis canonis contraxerunt. Commutandi quoque vota eorumdem Crucesignatorum voventium, & votorum qualitate penſata: Terræ ſanctæ votis, aliiſque perpetuis, quæ commutationis non admittunt remedium, dumtaxat exceptis. Concedendi quoque Crucesignatis eiſdem, quòd tempore generalis interdicti poſſint intereſſe divinis officiis, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere in locis in quibus eadē ex indulto Sedis Apoſtolicæ celebrantur. Dummodo in præmiſſis caſibus, ſi Eccleſiaſticis tenentur ligati ſententiis, prius abſolutionis beneficium aſſequantur, vobis & ſingulis veſtrum auctoritate præſentium, concedimus ſacultatem.

Dat. P. A. 11. die 19. Junii.

Dat. Anagniæ, 13. Kal. Julii, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

XX. Cōvocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad generale Concilium Lugd. primum, pro die 24. Jun. 1245.

Generalis Indictionis Bulla, uſque me modo à me diligenter perqeiſita, adhuc deficit.

Edita A. D. 1243.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbatibus & Prioribus per Angliam conſtitutis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Dei virtus, & Dei ſapientia, ejus ineffabili ſubjecta ſunt omnia Majeſtati, à fundationis initio ſplendore virtutum ſuā illuſtravit Eccleſiam. Et ſic inſignem reddidit ſingularis privilegio poteſtatis, ut per ejus & miniſteriū ſuum juſtitia conſequatur effectum, & ſedato bellorum turbine, mundo poſſit tranquillitas provenire.

Cauſæ hujus indictionis Concilii generalis, ad quod Reges & Prælatos convocavit. Id puto per alias feciſſe literas quas non inveni.

§. 1. Hujuſmodi enim præeminentiam dignitatis dum nos reverenter attendimus. qui regimini generalis Eccleſiæ, licet immeriti, divina providentia præſidemus, reddimur corde ſoliciti, quod tempeſtatis horror, qua ipſa turbatur Eccleſia, & religio Chriſtiana concutitur, per noſtræ proviſionis auxilium cœleſti pietate propitia propulſetur. Hinc eſt quod nos, ut ipſa Eccleſia per fidelium ſalubre conſilium & auxilium fructuoſum, ſtatus debiti poſſit habere decorem, ac deplorando Terræ ſanctæ diſcrimini, & afflicto Romano Imperio properè valeat ſubvenire, ac invenire remedium contra Tartaros, & alios contemptores fidei, ac perſecutores populi Chriſtiani, necnon pro negotio quod inter Eccleſiam & Principem vertitur, Reges Terræ, Prælatos Eccleſiarum, & alios Mundi Principes duximus advocandos.

Convocatio Abbatum & Priorum Angliæ ad idem Concilium pro die 24. Junii.

§. 2. Rogamus etiam devotionem veſtram, & hortamur attentè, per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus ad præſentiam noſtram omni prorſus occaſione poſtpoſita, uſque ad proximum Feſtum S. Joannis Baptiſtæ, perſonaliter venire curetis. Ut ipſa Eccleſiam veſtræ viſitationis honore ſpirituale gaudium, & ex noſtra induſtria conſilium percipiat proſuturum.

Indicatio quod Principem diſſidentem ab Eccleſia ad iſtud Concilium citavit. Intelligat de Friderico Imperat.

§. 3. Sciturì quòd nos dictum Principem in prædicatione noſtra citavimus, ut per ſe vel per ſuos Nuncios in Concilio celebrando compareat, reſponſurus nobis, & aliis qui aliquid contra ipſum duxerint proponendum, & ſatisſactionem idoneam præſtiturus.

Modicitas perſonarum & evectionum præcipitur.

§. 4. De perſonarum autem, & evectionum moderato numero, illam, cùm veneritis, providentiā babeatis, quòd veſtris Eccleſiis nimis non ſitis oneroſi.

Dat. P. An. 2. die 30. Jan.

Datum Lugduni 3. Kal. Februarii, Pont. noſtri Anno 2.

Canonizatio S. Eadmundi * Cantuarienſis Archiepiſcopi, cum inſtitutione ſuæ Feſtivitatis pro die 16. Novembris.

* aliàs Edemundi aut Edmundi.

Fuit etiam Canonizatus poſteà Ricardus, qui Eadmundi Vicarius fuit, ab Urbano IV. in ejus conſt. 3. Exultet. hic ſuprà in hoc Tom.

Edita A. D. 1247.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis & Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Prapoſitis, Archipresbyteris, & aliis Eccleſiarum Prælatis ad quos litera iſta pervenerint, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exultatio de ſanctitate B. Eadmundi.

§. 1. Novum Matris Eccleſiæ gaudium, novi Sancti celebritate, jocunde læti referimus. Grande à cæleſti Collegio, de Collegæ novi conſortio agi feſtum exultanti animo nunciamus. Gaudet quidem Eccleſia ſe talem ac tantum produxiſſe filium, qui alios, ſacræ converſationis exemplo dirigat, & percepto jam beatitudinis præmio firmā ſpem eis tribuat de ſalute. Lætatur nimirum ſe tam clara ſobole illuſtrata, quæ digno ab omnibus attollenda præconio, & devota veneratione colenda, manifeſte declarat, ad hæreditatis æternæ participium admittendos, qui ipſam Matrem Eccleſiam fide, ac opere profitentur, & nullos in ſupernam poſſe gloriam, niſi per eam, tamquam Regni cœlorum clavigeram, introire. Gaudet cœleſtis Patria, nobilis habitatoris adventu, expertumque

colo

Digitized by Google

colonum fidei ſuis incolis noverit adunari. Exultant cives cœlibes de celebri aggregatione concivis, de condigno cœli conſorte nuper ipſis habito pſallant Sancti. Exurgite igitur & vos fidei zelatores, & unà cum Eccleſia Matre noſtra lætamini de magnificentia & exultatione confratris. Affluite gaudio, & ſpem tuâ aſſumite de condigena terrenorum, facto compatriota cœleſtium. Exultate ingenti lætitia, quòd novellus vobis apud Deum patronus accrevit, qui adeſt corā ipſo pro ſalute noſtra placidus interceſſor.

Qui perfectionis, ſalutiſque ſuæ opus ſtudioſe curavit.

§. 2. Et ſiquidem B. Eadmundus Archiepiſcopus Cantuarienſis ſalubriter penſans, ad factorem ſuum facturam affectu dirigi naturali, naturamque collapſam reparatorem debere recognoſcere, proprium Creatorem, & Redemptorem ſuum affectuosè, ac ſtudiosè quæſivit. Rectæ namque intentionis lumen bajulans, ad ipſum perfectorum operum proceſſit greſſibus ſalutis, ſemitam aliis & ſplendore vitæ, ac doctrinæ claritate demonſtrans. Unde horum trium, intentionis puræ, perfecti operis, & recti ſermonis, dulci concordia, velut delectabili pſallens tripudio, tribus hoſtibus, Carne, Mundo, Dæmone, virtute perſeverantiæ ſuperatis, dignè meruit, veræ fidei, ſecuræ ſpei & fervidæ caritatis ternario inſignitus, ſummæ Trinitatis arce, trino electorum, Virginum ſcilicet, continentium, & conjugatorum ordine præparata palma victoriæ honorari.

Vivenſque pluribus virtutibus emicuit.

§. 3. Et nunc de ſuis actibus aliquid dicamus, licèt ipſius vita, quò pleniùs exponitur, eo relatoris guſtui plus dulceſcat, magiſque delectet animos auditorum. Ab annis teneris Filium Dei tenerè diligens, eum poſtmodum tenere corde non deſiit, quia ipſum tenellæ mentis tabulæ ſtylo rectæ conſiderationis inſcripſit. Quinimò quanto majori profecit ætate, tanto pleniori cognitione in amorem ejus exarſit. Et ne fervor ſpiritus, ſuæ carnis extingueretur ardore, ſed mortificatione potiùs accēderetur, ipſius aſſidui eam aſperitate cilicii edomans, ejus libitum, arctæ abſtinentiæ nexibus alligavit, ut non ſuo ducta voto, ſed ſpiritus voluntate, ad licita tutè pergeret, & providè ab illicitis declinaret. Nam diſtrictis corpus maceravit jejuniis, antiquorum obſervantiæ novorum auſteritatem, quæ ſibimet ipſe idem indixerat, ſuperaddens, dum delicioſorum ciborum oblectatione deſpecta, refectione contentus humilium communium, jejuniorum temporibus à permiſſis etiam elegit jejunare cibariis, & certis inſuper in hebdomada diebus ampliùs abſtinere. Somni quoque prolixitatem odiens, diuturnis vacabat vigilis, excuſſoque torpore, orationi ſedulò inſiſtebat. Cubilis enim ſpreta mollitie, ne requie delicata lenteſceret, illam membris indulgebat jacendo quietem, ut brevi ſopore refectus, protinus ſurgeret, ſeque genuflexionibus, & orationibus diutiùs deputaret. Ab initio autem viarum ſuarum ſic mūdè uſque in finem incedere ſtuduit, quod mundo vitato lubrico, in lutum non defluens voluptatis, munditiæ nitore præfulſit. Quid amplius? contrivit fragile carnis vaſculum, ut in eo theſaurum animæ ſibi creditum cautius conſervaret. Doctor verò præclarus, ac prædicator eximius & auditorum mentibus ſcientiæ lumen infudit, & pectoribus fidelium (avulſis vitiorum tribulis) ſemina virtutum injecit. Humilitate quippe ſublimis, māſuetudine placidus, patientia fortis, benignitate affabilis, pietate condolens, miſericordia ignoſcens, & multiplici eleemoſynarum irriguo in ſubventionem affluens egenorum. Et ut geſtorum ſuorum multitudinem ſuccincta relatione texamus, ſic JEſum firma credulitate cognovit, & agnitum ſincero corde dilexit, ac dilectum totis votis ambivit, quod mundo, & eis quæ in mundo ſunt, penitus vilipenſis, ad cœleſtia cunctis ſtudiis inhiavit. Satagens ſe ſuo nomini actibus coaptare, ut ſicut vocabatur Eadmundus, ſic ſe vel criminum labe mundum, vel è mundo abductum, ſeu extra mundi amplexus poſitum, operum teſtificatione probaret. Unde tamquam ſpiritualis homo Eadmundus à carnis contagiis in extremis agens, & Corpus Chriſti ſibi delatum reverēter adorans, hæc verba omni attentione notanda, mira protuliſſe compunctione apertè monſtratur. Tu es in quem credidi, quem prædicavi, quem docui. Et tu teſtis es mihi, quòd nihil aliud, niſi te, Domine, in terra quæſivi. Sicut tu ſcis quòd nihil volo, niſi quod tu vis, fiat voluntas tua.

Et poſt obitum multis miraculis claruit.

§. 4. Verùm cùm vivens Dei Eccleſiam præclaris illuminaſſet meritis, mortuus ſuæ claritatis radios non ſubtraxit, ſed quum functus hac vita, veriùs viveret quàm vixiſſet, eam poſtmodum illuſtravit fulgore luminis plenioris. Non enim voluit Dominus ſanctitatem mundo ſupprimi tanti viri, quin ſicut pluralitate innotuerat meritorum, ſic miraculorum diverſitate pateret; ut qui tota ipſum devotione coluerat, jam ſecum regnans, venerabiliter coleretur. Nam cœcis lumen reſtituit. Et quod eſt glorioſius, de cujuſdam oculis innatæ cœcitatis tenebras infuſi viſus perſpicuitate fugavit. Aliis cujus linguam natura diutina taciturnitate ligaverat, liberam loquendi tribuit, ſolvitque ſilentio facultatem. Leproſam quandam, ſquamis lepræ mox decidentibus ſubita, & mirabili abſterſione mundavit; tremula paralitici membra firmavit conſolidatione nervorum, contractis, artuum extenſione ſubvenit, tumentem hydropiſim, corporis extenuatione curavit, & quamdam ſenilis ætatis veteri gibbo imis inflexam, reſtituit, erecta ſurſum ejus facie, ſanitati. His & aliis quamplurimis coruſcavit miraculis manifeſtis, quorum ſeriem non duximus præſentibus inferendam. Convaleſcit ex ipſis fides Catholica, Judæorum pertinacia erubeſcit, confunditur Hæreticorum fallacia, & obtupeſcit ignorantia Paganorum.

Ideoque Cantuarienſis Eccleſia exaltet de iſto S. Confeſſore Eadmundo, ſicut de S. Thoma Martyre utriſq; ſuis Patronis. Canonizationem S. Thomæ habes ſuprà in conſt. 4. Alex. 3. pag. 41.

§. 5. Cantet itaque Cantuarienſis Eccleſia laudis divinæ canticum, quod inter alias modernis temporibus venerabilibus eſt decorata Patronis, unius quidem rubricata martyrio, & confeſſione alterius candidata. Exultet pleno gaudio fertilis Cantuaria, quod ab Eccleſiæ ſuæ area, tam purum granum tranſmittit ab horrea ſummi Regis. Lætetur, & Pontiniacenſe Monaſterium, quod & talium, & tantorum Patrum meruit honorari præſentia dum unus ibidem diu degens illud ſuæ vitæ moribus nobilitavit, & alter illuc accedens, ipſum reddita cœlo anima, ſui corporis theſauro ditavit, ut quaſi adimpleretur quod ipſe glorioſus Martyr Thomas, videlicet poſt longam moram, quam exilii ſui tempore in eodem continuavit Monaſterio, cum ipſis Monachis de multa honorificentia, caritativè ſibi ab eis exhibita, reſpondere juxta voti ſui plenitudinem non valeret, dixiſſe aſſeritur, quòd eſſet ſibi alius ſucceſſurus, qui condignam ipſis retributionem reſponderet pro eadem. Porrò quia quos Omnipotens Deus perpetuæ corona gloriæ in cœlis magnificat, ſummæ devotionis ſtudio ab hominibus in terris convenit venerari (ut quò ſolemnius fideles Sanctorum colunt memoriam, eò dignius eorum patrocinium promerentur.)

Et hic Pont. dictum Eadmundum Sanctorum Catalogo adſcribit.

§. 6. Nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ejuſdem Sancti Eadmundi, curioſæ inquiſitionis ſolemnitate, ac diſtricti examinis diſcuſſione præmiſſis, plenariam certitudinem obtinentes, ipſum de cōmuni Fratrum noſtrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Apoſtolicam Sedem exiſtentium conſilio, & aſſenſu, in Dominica de Adventu qua cantatur, Gaudete in Domino ſemper; Sanctorum Catalogo adſcribendum, vel jam adſcriptum duximus nunciandum.

Ejuſque Feſtum die 16. Novembris agi jubet.

§. 7. Ideòque univerſitatem veſtram monemus, & exhortamur attentè per Apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus xvi. Kal. Decembris (cùm tunc felix ipſius anima de carnis liberata carcere, ad aſtra conſcendens, aulam cœleſtem adiverit, paradiſi deliciis fruitura) Feſtum ejuſdem devotè, ac ſolemniter celebretis, faciatiſque vos Fratres Archiepiſcopi, & Epiſcopi per veſtras Civitates, & Diœceſes à Chriſti fidelibus veneratione congrua celebrari, ut pio ejus interventu; & hic ab imminentibus poſſitis periculis erui, & in futuro ſalutis præmium conſequi ſempiternum.

§. 8. Ca-

Viſitantibus ejus ſepulchrum in ſulgentias elargitur.

§. 8. Cæterùm ut ad venerabile ejus ſepulchrum ferventiùs, & copioſius Chriſtiani populi confluat multitudo, ac celebrius ejuſdem Sancti agatur ſolemnitas, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui cum reverentia illuc in eodem Feſto annuatim acceſſerint ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, unum annum, & xl. dies, accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum ſepulchrum infra ejuſdem Feſti octavas xl. dies de injuncta ſibi pœnitentia relaxamus.

Dat. P. An 2. die 11. Jan.

Datum Lugduni 3. Idus Januarii, Pontificatus noſtri, Anno 4.

ALEXANDER IV. PONT. CLXXXIII. ANNO DOMINI MCCLIV.

Anno 1254.

ALexander Quartus, ex Civitate Anagniæ, Raynaldus anteà vocatus, Philippi ex Comitibus Signiæ filius, Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus, creatus Neapoli, 8. Kal. Januarii, Anno Domini 1254. Vixit annos ſex, menſes quinque, dies 5. Creavit Cardinalem unum. Obiit Viterbii, anno 1261. 8. Kal. Junii, & in Eccleſia Cathedrali S. Laurentii ſepultus fuit. Vacavit Romana Sedes menſes tres, dies tres.

I. Confirmatio Ordinis Fratrum & Militum Hoſpitalis Leproſorum S. Lazari Hieroſolymitani, ſub Regula S. Auguſtini.

Quoad ſtatum hujus Militiæ plenè dicam infrà Tom. 2. in conſtit. 28. Pii V. Sicuti.

Edita An. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Magiſtro, & Fratribus Hoſpitalis Leproſorum Sancti Lazari Hieroſolymitani Ordinis Sancti Auguſtini.

Approbatio.

CUm à nobis petitur &c. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Regulam B. Auguſtini quam vos aſſeritis eſſe profeſſos, ſicut eam hactenus ſervaſtis, vobis auctoritate Apoſtolica confirmamus atque communimus, eadem auctoritate nihilominus ſtatuentes, ut regula ipſa à vobis & ſucceſſoribus veſtris, perpetuis futuris temporibus obſervetur. Nulli, &c.

Dat. P. An 1. die 11. Apr.

Datum Neapoli 11. Aprilis, Anno primo.

II. Declarationes quorumdam articulorum contentorum in conſtit. 9. Innoc. IV. contra Hæreticos, quæ eſt ſuprà fol. 91. Ad extirpanda.

Editæ An. D. 1255. & 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus Hæreticorum in Provincia Lombardia. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Dubium ſup. ¶. Iidem quoque & ¶ Teneatur ſanè.

CUm ſecundùm tenorem Conſtitutionum felic. recordation. Innocentii Papæ prædeceſſoris noſtri, quas in Capitularibus Civitatum & locorum Italiæ annotari mandavit, contineatur, quòd quilibet Poteſtas ſeu Rector cujuslibet Civitatis ſeu loci, infrà tertium diem poſt introitum regiminis ſui, duodecim viros probos & catholicos, & duos Notarios, & duos ſervitores, vel quotquot fuerint neceſſarii inſtituere teneantur, quos Diœceſanus ſi præſens extiterit, & intereſſe voluerit, & duo Fratres Prædicatores & duo Minores (ad hoc à ſuis Superioribus, ſi Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinis deputati) duxerint eligendos, per quos inquirantur Hæretici & etiam capiantur. Teneatur inſuper idem Poteſtas, vel Rector infrà decem dies ſui regiminis, ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem, vel Rectorem, & etiam ejus Aſſeſſores, per tres viros catholicos & fideles electos ad hoc per Diœceſanum ſi fuerit præſens, & per Prædicatores & Minores de omnibus quæ in conſt. præfatis & legibus, quæ contra Hæreticos & eorum complices editis continentur. Et ſicut ad audientiam ipſius noſtri Prædeceſſoris pervenit, earumdem conſtitutionum ſuper his plerumque impeditur effectus, pro eo ſcilicet quod interdum illi, qui prædictos viros debent eligere, electioni hujuſmodi non poſſunt intereſſe, vel nolunt.

§. 1. Nos ad inſtar Prædeceſſoris ejuſdem, ſuper his ſicut convenit providere volentes, ſtatuimus, ut ſi Diœceſanus & Fratres Minores, prædictæ electioni prædictorum virorum noluerint, vel non potuerint intereſſe, per aliquem veſtrum, ſeu illos quibus id duxeritis committendum, in locis, in quibus Inquiſitionis officium exercetis, eligere perſonas, ſeu viros hujuſmodi liberè valeatis, vobis & veſtrum ſingulis auctoritate præſentium indulgemus. Non obſtante juramento quod prædicti Poteſtates & Rectores de obſervandis præfatis conſtitutionibus exhibere tenentur, à quo ipſos, quantum ad hos articulos ſive caſus, duximus abſolvendos. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus &c.

Declaratio dictorum dubiorum.

Dat. Neapoli, 2. Kal. Maji, Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 30. Apr.

Sequuntur aliæ Declarationes d. Bullæ Innoc. IV.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita An. D. 1257.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, in Lombardia & Marchia Januenſi. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

FOelicis recordationis Innocentius Papa prædeceſſor noſter, dudum conſtitutiones quaſdam edidit, ſecundùm quas rigor debet exerceri canonicus, in extirpandis ex agro fidelium zizaniis hæreticæ pravitatis: quarum aliquæ videntur ambiguæ, ſuper quibus noſtræ reſponſionis oraculum implorastis. Ne igitur ipſarum conſtitutionum obſcuritas, commiſſæ vobis ſolicitudini, pernicioſas vineæ Domini, piè perſequendi capiendique vulpeculas, obſtaculum objiciat tarditatis: quinque ipſarum conſtitutionum capitula, quæ vobis dubia videbantur, auctoritate præſentium, de fratrum noſtrorum conſilio, duximus declaranda.

Exordium.

§. 1. Primum ſanè dubitationis veſtræ Capitulum continet, quòd tam duodecim viri, quàm Notarii & ſervitores eorumdem, ad capiendum hæreticos deputati, ſimul & diviſim plenariam præcipiendi, ſub pœna & banno, quæ ad officium ſuum pertinent, habeant poteſtatem. Poteſtas verò talis loci, vel Rector, teneatur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occaſione officii ſui fecerint duo ex ipſis Officialibus ſive plures, & pœnas exigere non ſervantium.

Dubium ſup. ¶. Officialibus.

§. 2. Hoc itaque quod de pœna & banno dictum eſt, de illis dumtaxat interpretamur intelligi, quæ conſequenter in eiſdem cõſtitutionibus ſunt expreſſæ. Poſſunt autem prædicti officiales, communitati, Burgo, & Villæ præcipere ſub pœna & banno, uſque ad ducentas marchas argenti, & ultra ad arbitrium Poteſtatis loci ejuſdem, quòd Poteſtati, vel Diœceſano, aut ejus Vicario, ſeu Inquiſitoribus hæreticorum, præſentabunt infrà præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos ſibi dicti officiales duxerint aſſignãdos. Et Poteſtas loci à non ſervãtibus, pœnam hujuſmodi exigere teneatur.

Declaratio.

§. 3. Secundum verò eſt, quòd domus, in qua prohibiti fuerint hæreticorum captores, ſine ſpe reædificandi, funditus deſtruatur, & bona quæ ibi reperta fuerint, fiant capientium, ac ſi hæretici fuiſſent ibidem inventi.

§. 4. Quodque habet, quòd domus in qua repertus fuerit aliquis hæreticus ſeu hæretica, ſine ulla reædificandi ſpe, funditus deſtruatur, niſi dominus domus ibidem procuraverit reperiri, & ſi dominus domus illius alias domos habuerit contiguas illi domui, omnes illæ domus ſimiliter deſtruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, & in domibus

Dubium ſup. ¶. Et domus.

illi adhærentibus, publicentur, & fiant auferentium, niſi auferentes fuerint in officio conſtituti.

Declaratio.

§. 5. Hæc autem duo capitula unu declarationis Sedis Apoſtolicæ radio lucidantes, volumus abſolvere, ut pœnæ taxatæ per conſtitutiones eaſdem in præmiſſis caſibus inſligantur; niſi Diœceſanis, vel in eorum abſentia, Vicariis ipſorum, unà cum Inquiſitoribus Inquiſitorum, vel ſolis ipſis Diœceſanis, (cùm ipſorum Inquiſitorum præſentia de facili haberi non poterit) legitimè conſtiterit præfatarum domorum dominos, in his caſibus penitùs innocentes, & proſus inculpabiles extitiſſe: ac etiam eos non eſſe credentes, vel receptatores, aut defenſores, ſive fautores hæreticorum, ſeu de hæretica labe ſuſpectos. Bona verò quæ inventa fuerint in domibus ſupradictis, debent in his caſibus ſimiliter publicari, niſi legitimè conſtiterit per teſtes fide dignos, & omni exceptione majores, ipſa bona eſſe aliarum perſonarum, quàm dominorum domuum earumdē.

Dub. ſup. eodem ¶. Domus autem.

§. 6. Quartum verò veſtræ dubitationis capitulum enodamus, quòd videlicèt, ſi dominus domus, pro eo, quòd in ipſa repertus fuerit hæreticus, vel hæretica, ſine ſpe reædificationis funditus deſtruendæ, habeat alias domos, illi domui demoliendæ contiguas, omnes illæ ſimiliter deſtruantur.

Declaratio.

§. 7. Illud de appendiciis domus illius debere intelligi declaramus, ut ſcilicet domus illa cum aliis ejuſdem, domui ipſi contiguis hoc aſt ipſa, & ipſius etiam appendicia, cum eadem ſive in domo, ſive in appendiciis ejus, hæreticus vel hæretica repertus fuerit deſtruantur; cùm domus, quamvis diverſis manſionibus diſtinguatur, unà nihilominùs ſit cenſenda.

Dub. ſup. ¶. Teneatur ſanè.

§. 8. In quinto autem dubitationis capitulo legitur, quòd teneatur Poteſtas, ſeu Rector, infrà decem dies ſui regiminis ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem vel Rectorem, & ejus etiam Aſſeſſores, per tres viros catholicos & fideles electos ad hoc per Diæceſanum, & per fratres Prædicatores & Minores, de omnibus his, quæ in ſtatutis ipſis, ſive conſtitutionibus & legibus contra hæreticus, & eorum complices editis continentur.

Declaratio.

§. 9. Hunc itaque dubitationis articulum declarantes reſpondemus, quòd unà cum Diæceſano loci, fratres prædictorum Ordinum, à Priore & Guardiano ſuis, vel ab eorum altero, ſi ibidem alterius dumtaxat eorumdem Ordinum conventus extiterit, aſſumendi, viros eligant ſupradictos. Si verò neutrius Ordinis conventus ibi forſitan habeatur, ad ſolum Diœceſanum eorumdem virorum electio pertinebit.

Juſſio adnotandi has declarationes.

§. 10. Quocirca diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eadem capitula conſtitutionum prædictarum accipientes, juxta declarationis Apoſtolicæ intellectum, tenorem præſentium, ſimul cum eiſdem conſtitutionibus, faciatis de verbo ad verbum in capitularibus civitatum ad tollendas de aliorum cordibus ambigoitates hujuſmodi, annotari.

D.P. Ann. 3. die 3. Mart.

Dat. Later. 2. Non. Martii, Pontificatus noſtri, A. 3.

III.

Canonizatio S. Claræ de Civitate Aſſiſii, Ordinis Monialium S. Franciſci, ejuſque adſcriptio in Catalugo Sanctarum Virginum, cum ipſius feſtivitatis inſtitutione pro die 12. menſis Auguſti.

De Regula Monialium, & Fratrum S. Franciſci, ejuſque aliis regulis, plenè notavi ſuprà in conſt. 5. Honor. III. Solet. pag. 66.

Edita A. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus univerſis Archiepiſcopis & Epiſcopis per Regnum Franciæ conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

B. Clara de Aſſiſio plurimis virtutibus hic enuntiatis clarum.

Clara claris præclara meritis, magnæ in cælo claritate gloriæ, ac in terra ſplendore miraculorum ſublimium clarè claret. Claræ hujus arcta & alta religio, hic coruſcat; hujus ſurſum æterni præmii radiat magnitudo, hujus virtus ſignis magnificis, mortalibus illuceſcit. Huic Claræ intitulatum fuit ſummæ privilegium paupertatis. Huic in excelſo rependitur ineſtimabilis copia theſaurorum; huic à Catholicis plena devotio, & honoris cumulus exhibetur; hanc Claram in alto divinæ lucis clarificat plenitudo. Hanc Chriſtianis populis prodigiorum ejus inſignia ſtupenda declarant. O Clara multimodè titulis prædita claritatis. Ante converſionem tuam utique clara, in converſione clarior, in clauſtrali converſatione præclara, & poſt decurſum vitæ præſentis ſpatium, clariſſima illuxiſti. Ab hac inter amœnitates cœleſtes, ſuave lilium virginitatis offertur. Ab hac Clara clarum ætatis exemplum ſpeculum huic ſæculo prodiit. Ab hac in terris manifeſta ſubventionū remedia ſentiuntur. O admiranda Claræ beata claritas, quæ quanto ſtudioſiùs per ſingula quæritur, tantò ſplendidior in ſingulis invenitur! Emicuit hæc inquam in hoc ſæculo; in religione præfulſit; in domo illuxit ut radius; in clauſtro coruſcavit ut fulgor; emicuit in vita; poſt mortē irradiat; claruit in terra; in cœlo relucet. O quanta hujus vehementia luminis, & quàm vehemens iſtius illuminatio claritatis! Manebat quidem hæc lux ſecretis incluſa clauſtralibus, & foras micantes radios emittebat. Colligebatur in arcto cœnobio, & in amplo ſæculo ſpargebatur. Servabatur intra, & extra manebat. Latebat namque Clara, ſed ejus vita patebat. Silebat Clara, ſed ſua fama clamabat. Cœlabatur in cella, & in Urbibus docebatur. Nec mirum, quia lucerna tàm accenſa, tàm lucens, abſcondi non poterat, quin ſplenderet, & clarum in domo Domini daret lumen. Nec recūdi poterat vas tot aromatum, quin fragraret, & ſuavi odore dominicā reſpergeret manſionē. Imò cùm in anguſto ſolitudinis reclusorio alabaſtrum ſui corporis hæc durè cūteret, tota omninò Eccleſ. aula ſanctitatis ejus ordoribus replebatur.

Hortatu S. Franciſci ſæculum dereliquit.

§. 1. Sanè cùm ipſa dum adhuc puella eſſet in ſæculo, hunc Mundum fragilem & immundum, mundo calle ab ætate tenera tranſilire ſtuderet, & precioſum ſuæ virginitatis theſaurum, illibato ſemper pudore cuſtodiens, claritatis & pietatis operibus vigilanter intenderet, ità quòd ex ea grata & laudabilis ad vicinos & alios fama prodiret, Beatus Franciſcus audito hujus famæ præconio, cœpit confeſtim hortari eam, & ad Chriſti perfectā inducere ſervitutem. Quæ ſacris illius monitis mox adhærens, & mundum cū terrenis omnibus penitùs abdicare, ac ſoli Domino in paupertate voluntaria famulari deſiderās, hoc ſuum fervens deſideriū, quá cito potuit adimplevit.

Bona ſua pauperibus diſtribuit.

§. 2. Quæ tandē cuncta ſua bona, ut una ſecū quicquid etiā habebat, Chriſti obſequio deputaret, in eleemoſynas, & pauperum ſubſidia diſtribuit & cōvertit.

Tonſa à S. Franciſco, & ad Eccleſiam S. Damiani perducta fuit, ubi quamplures ſocias aſſumpſit.

§. 3. Cumque de ſæculi ſtrepitu fugiens, ad quamdam campeſtrem declinaſſet Eccleſiam, & ab ipſo B. Franciſco ſacra ibi recepta tonſura, proceſſiſſet ad aliā, conſanguineis ejus ipſam exinde reducere molientibus, illa protinus āplectans altare, paňoſq; apprehendens ipſius, crinium ſui capitis inciſura detecta, eiſdem cōſanguineis in hoc fortiter reſtitit & cōſtanter, quia cùm jā eſſet mente integra juncta Deo, pati non poterat ab ejus ſervitio ſe divelli. Denique cùm ad Eccleſ. S. Damiani extra Civitatem Aſſiſinatem unde traxit originē, per eumdem B. Franciſcum adducta fuiſſet, ibi ei Dominus ad amorem & cultum aſſiduum ſui nominis, plures ſocias aggregavit. Ab hac ſiquidem, inſignis & Sacer Ordo S. Damiani per Orbem jam longè diffuſus, ſalutare ſumpſit exordium. Hæc, adhortante ipſo B. Franciſco, huic novæ ſanctæque obſervantiæ ſequendum dedit initium. Hæc hujus magnæ religionis fuit primarium & ſtabile fundamentum. Hæc hujus alti operis lapis extitit primitivus. Hæc genere nobilis, ſed converſatione nobilior, virginitatem quàm prius etiā cuſtodiverat, ſub hac ſanctimoniæ regula, præcipuè conſervavit.

Et inter eas ſe poſuit etiam Hortulana ipſius B. Claræ mater.

§. 4. Hanc poſtmodùm religionem, mater ejus Hurtulana nomine, piis intenta operibus, ipſius natæ ſequendo veſtigia, devotè ſuſcepit, in qua demum hæc optima hortulana, quæ in horto dominico protulit talem plantam, concluſit fœliciter

dies

dies ſuos. Poſt aliquos verò annos, ipſa B. Clara, Monaſterii & Sororum regimen, nimia ejuſdem S. Franciſci devicta importunitate, recepit.

Eadem B. Clara vivens multum in religione profecit.

§. 5. Hæc utique fuit arbor procera & eminens, longis diſtenſa ramis, quæ in agro Eccleſiæ dulcem fructum religionis attulit, & ad cujus delectabilem umbram, ſub illius amœnitate fructum hujuſmodi libaturæ cõcurrerunt undique multæ alumnæ fidei, & concurrunt. Hæc fuit nova mulier Vallis Spoletanæ, quæ novum aquæ vitalis fontem, ad refectionem animarum & commodum propinavit, qui jam per diverſos rivulos, in territorium Eccleſiæ derivatus, plantaria religionis infudit. Hæc fuit altum ſanctitatis candelabrum, vehementer in habitaculo Domini rutilans, ad cujus ingentem ſplendorem plurimæ properaverunt, & properant, ſuas de illius lumine lampades accendentes. Hæc profectò in agro fidei plantavit & coluit vineam paupertatis, de qua fructus ſalutis pingues & divites colliguntur. Hæc in prædio Eccleſiaſticæ humilitatis hortum conſtituit, multiplici rerum conſertum inopia, in quo magna virtutum copia reperitur. Hæc in religionis diſtrictu, arcem arctæ abſtinentiæ fabricavit, in qua larga ſpiritualis alimoniæ refectio miniſtratur. Hæc fuit pauperum primiceria; Duciſſa humilium; magiſtra continentium, & pœnitentium Abbatiſſa. Hæc ſuum Monaſterium, creditamque in illo ſibi familiam, ſollicitè ac prudenter in timore, ac ſervitio Domini, & plena ordinis obſervantia gubernavit; vigil in cura; in miniſterio ſtudioſa; in exhortatione attenta; diligens in admonitione; in correctione moderata; temperata in præceptis; in compaſſione præſtabilis; diſcreta in ſilentio; in ſermone matura; & conſulta in cunctis, ad perfectum regimen opportunis, volens magis famulari, quàm dominari, & honorare potiùs, quàm honore ſuſtolli. Hujus vita erat aliis eruditio & doctrina. In hoc libro vitæ, cæteræ vivendi regulam didicerunt. In hoc vitæ ſpeculo, reliquæ vitæ ſemitas inſpexere. Corpore namque ſiſtebat in terra, ſed animo verſabatur in Cælo; humilitatis vaſculum, armarium caſtitatis, caritatis ardor, dulcor benignitatis, patientiæ robur, nexus pacis; & familiaritatis communio; mitis in verbo, lenis in facto; & in omnibus amabilis, & accepta. Et ut, carne depreſſa, convaleſceret ſpiritu, quo quiſque hoſte ſuo debilitato, fit fortior, nudum ſolum, & interdum ſarmenta pro lecto habebat, & pro pulvinari ſub capite durum lignum, unaque tunica cum mantello de vili, deſpecto & hiſpido panno contenta. His humilibus indumentis ad operimentum ſui corporis utebatur, aſpero cilicio de cordulis crinium equorum contexto, nonnumquam adhibito juxta carnem. Arcta quoque in cibo; & in potu diſtricta, tanta ſe in his frænabat abſtinentia, quòd longo tempore, tribus diebus in hebdomada, videlicèt ſecunda, quarta, & ſexta feria, nihil penitùs pro ſui corporis alimento guſtavit, reliquis nihilominùs diebus, adeò ſe ciborum parvitate raſtringens, quòd aliæ de ipſa quomodo ſub tam forti diſtrictione ſubſiſtere poterat, mirabantur. Vigiliis inſuper & orationibus aſſiduè dedita, in his præcipuè diurna & nocturna tempora expendebat. Diutinis tandem perplexa languoribus, cùm ad exercitium corporale non poſſet ſurgere per ſe ipſam, ſororum ſuarum ſuffragio levabatur; & ad tergum ejus fulcimentis appoſitis, propriis manibus laborabat, ne in ſuis etiam eſſet infirmitatibus otioſa. Unde de panno lineo hujus ſui ſtudii & laboris, plura pro altaris ſacrificio corporalia fieri fecit, & per plana & montana Aſſiſii diverſis Eccleſiis exhiberi. Amatrix verò præcipua, & colona ſedula paupertatis, ſic illam ſuo affixit animo, ſic eam in ſuis deſideriis alligavit, quòd ſemper in ipſius dilectione, firmiter, & ardentior in amplexu, à diſtricta & delectabili ejus copula, pro nulla unquam neceſſitate diſceſſit, nec aliquibus prorſus potuit induci ſuaſibus, ad conſentiendum, quòd ſuum Monaſterium proprias poſſeſſiones haberet, quamquam felic. recordation. Gregorius Papa prædeceſſor noſter, de multa indigentia ipſius Monaſterii piè cogitans, libenter illi voluerit pro Sororum ejus ſuſtentatione, poſſeſſiones ſufficientes & congruas deputare.

Miraculiſque iisdem vivens emicuit.

§. 6. Verùm quia magnum & ſplendidum lumen nequit ſupprimi non poteſt, quin ſuæ radios præferat claritatis, in ipſius etiam vita, multis & variis miraculis virtus ſanctitatis effulſit. Nam cuidam de Sororibus ipſius Monaſterii, vocem quam longo tempore quaſi omninò perdiderat, reſtauravit. Alii, officio linguæ penitùs deſtitutæ, loquelam reſtituit expeditam. Alteri autem ſurdam aperuit ad auditum. Laborantem febre, tumentem hydropiſi, plagatam fiſtula, & aliis oppreſſas languoribus liberavit, facto Crucis ſignaculo ſuper eas. Quemdam Fratrum de Ordine Minorum ſanavit ab inſaniæ paſſione. Cùm autem quadam vice oleum in Monaſterio totaliter defeciſſet, ipſa vocato fratre, qui erat eidem Monaſterio pro colligendis eleemoſynis deputatus, accepit urceum, atque lavit, vacuumque juxta fores ipſius Monaſterii poſuit, ut illum idem frater pro oleo acquirendo deferret; quem cùm vellet ipſe apprehendere, invenit eum oleo, beneficio divinæ largitatis, impletum. Rurſum cum uno die non niſi unius panis medietas pro refectione Sororum in eodem Monaſterio haberetur, ipſa medietatem eamdem juſſit in fruſta dividi & ſororibus diſpenſari, quam inter manus frangentis, ille qui vivus eſt panis, & dat eſcam eſurientibus, multiplicavit in tantum, quòd quinquaginta ſufficientes factæ fuerunt exinde portiones, & Sororibus diſcumbentibus diſtributæ. Per hæc & alia ſigna conſpicua, ſuorum dum adhuc viveret innotuit præeminentia meritorum. Nam & cùm in extremis ageret, candidus Beatarum Virginum cœtus, micantibus coronis ornatus, in qua una ex ipſis eminentior & fulgidior apparebat, viſus eſt domum intrare, ubi eadem Chriſti famula decumbebat, & uſque ad lectulum ejus procedere, ac circa eam quaſi viſitationis officium, ac confortationis ſolamen quodam humanitatis ſtudio exhibere.

Et poſt obitum aliis miraculis præfulſit.

§. 7. Poſt obitum verò ejus, quidam qui morbo caduco tuebat, & propter crus contractum gradi non poterat, ad ſepulchrum delatus ipſius fuit, ibi crure ipſo quaſi fragoris ſonitum faciente, ab utraque infirmitate curatus. Curvi renibus, membris contracti, præcipites furia, & dementi furore ferales, receperunt ibidem integram ſoſpitatem. Quidam ſua dextera manus, cujus ipſe uſum ex illata ſibi vehementi percuſſione ita perdiderat, quòd nihil omninò per eam veluti prorſus inutilem poterat operari, fuit ad actum ſuum priſtinum, ipſius Sanctæ meritis plenariè reformata. Alius qui diutina cæcitate lumen amiſerat oculorum, cùm ad idem ſepulchrum ſub ducatu alterius acceſſiſſet, recuperato inibi viſu, rediit exinde ſine duce. His & quamplurimis aliis operibus & miraculis, hæc venerabilis Virgo reſplenduit glorioſis, ut evidenter appareat adimpletum id quod de ipſa mater ejus, dum eſſet ex ea gravida, & oraret, dicitur audiviſſe: videlicet quòd paritura erat quoddam lumen, quod orbem plurimum illuſtraret.

Unde S. Mater Eccleſia admodum lætari debet.

§. 8. Gaudeat itaque Mater Eccleſia, quòd talem genuit & educavit filiam, quæ tamquam virtutum fœcunda parens, multas religionis alumnas, ſuis produxit exemplis, & ad perfectum CHRISTI ſervitium pleno magiſterio informavit. Lætetur & devota turba fidelium, quòd Rex Cœlorum & Dominus, ſororem ipſorum & ſociam, quam in ſponſam ſibi elegerat, ad ſuum præcelſum & præclarum palatium, cum gloria introduxit. Nam & Sanctorum cõgaudent agmina, quod in ſuperna eorum patria, novellæ regalis ſponſæ nuptiæ celebrantur.

Hic ideò Pontifex B. Claram Sanctarum Virginum Catalogo adſcribit.

§. 9. Cæterùm, quia cõgruit, ut quam Dominus exaltavit in Cælo, Catholica Eccleſia veneretur in terra, quia de ſanctitate vitæ ac miraculis ejus diligenti & attenta inquiſitione ac examinatione di-

ſtincta,

ſtincta, & ſolemni diſcuſſione præmiſſis, liquidò conſtitit, licèt aliàs etiam & in propinquis & remotis partibus ſatis eſſent præcognita lucida ejus acta, Nos de communi fratrum noſtrorum & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium conſilio & aſſenſu, de omnipotentia divina confiſi, auctoritate Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, ac noſtra, ipſam Catalogo Sanctarum Virginum duximus adſcribendam.

Ejuſque Feſtum die 12. Aug. celebrari jubet.

§. 10. Ideòque univerſitatem veſtram monemus, & hortamur attentè per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus pridiè Idus Auguſti, feſtum ejuſdem Virginis devotè & ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis venerabiliter celebrari, ut ipſam habere mereamini apud Deum piam, & ſedulam adjutricem.

Viſitantibus ſepulchrum indulg. concedit.

§. 11. Et ut ad venerandum ejus ſepulchrum avidiùs, & copioſiùs Chriſtiani populi confluat multitudo, ac celebrius ipſius feſtivitas recolatur; omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui ad illud cum reverentia, in ejuſdem Virginis feſto, vel etiam infrà ipſius feſti octavas, annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia humiliter petituri, de Omnipotentis DEI miſericordia ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, unum annum & quadraginta dies de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Dat. P. An. 1. die 26. Sept.

Dat. Anagniæ, 6. Kal. Octobris, Pontificatus noſtri Anno 1.

IV.

Comprobatio veritatis Stigmatum S. Franciſci de Aſſiſio, cum pœnarum impoſitione adverſus aliter affirmantes.

Idem primò confirmavit Greg. IX. ut ſuprà in ejus conſt. 12. Confeſſor, fol. 79. Et deinde Sixt. IV. Sed ejus conſtitutio uti ejuſdem argumenti conſultò fuit à me prætermiſſa. De ordinibus autem à S. Franciſco inſtitutis, notavi ſuprà conſt. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita An. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis præſentes literas inſpecturis & audituris. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

BEnigna operatio divinæ voluntatis in cœlo potens, & innovans ſingula ſapienter, & immutans mirabilia ſuper terram, poſtquam Dei Filius victor mortis ad patrem unde deſcenderant, vehiculo propriæ Majeſtatis aſcendit, mirificæ fortitudinis viros, ad conſummationem ſanctorum diverſis temporibus ſuſcitavit; à quibus teſtimonium ſpei gloriæ cum Chriſto in Deo reconditæ firmaretur, & Eccleſiæ ſanctæ ad promiſſam requiem feſtinandi in hoc peregrinationis exilio, quod tædioſa deſiderii ejus dilatione protrahitur, per ipſos conſolationis ſolatium perveniret.

B. Franciſcus de Aſſiſio ſignis & virtutibus claruit.

§. 1. Inter alios autem diebus noſtris B. Franciſcus almus Chriſti Confeſſor apparuit ſignis & virtutibus glorioſus. Qui clariſſimus piè vivendi meritis, & exemplis, ſanctam fœcundavit Eccleſiam, & caligantia præſentis ætatis tempora fulgoris ſui lampade illuſtrans, viam juſtitiæ perfectè præparans, in eremo altiſſimæ paupertatis, quam ipſe currens, & alacriter exultans, contra Carnem, Mundum, & Dæmonem, velut gigas traxit poſt ſe de inferi faucibus, & traduxit ad Dominum Populum humilem, bonorum operum ſectatorem, ſicut effuſa ſuper faciem Orbis terræ, copioſa poſſeſſionis ejus religioſa generatio patefacit.

Greg. IX. verificatis multis illius miraculis, illum SS. Catalogo adſcripſit, ut in ejus conſt. cit. in rub.

§. 2. Ut autem ad illuminationem gentium, celebris ejus memoria, tamquam rutilum ſydus in coruſco firmamenti myſtici æthere ſervaretur, multis eum divina potentia adhuc militantem inter homines, & demum in ſanctorum agmine triumphantem, dignata eſt clarificare miraculis; quæ fel. rec. Gregorius Papa prædeceſſor noſter, ne illa vel perverteret æmula ſanctitatis iniquitas, vel oblivionis digitus, qui rebus geſtis citò ſuperducitur aboleſceret, ſolemniſſimis inquiſitionibus indagata & comperta, fideliſſimis documentis fecit ad laudem Dei & augmentum fidei, & inſtructionem ſalubrem, tàm præſentium quàm etiam futurorum, munimentis perpetuis commendari, eumdem Confeſſorum Sanctorum Catalogo adſcribendo, ſicut in plurimis locis liquidò per ipſius prædictas literas apparet, horum ſeriem explicitè continentes.

Hic modò Pont. ultra alia ejuſdem miracula, Stigmata ad inſtar Crucifixi contemplatur.

§. 3. Porrò quia longum eſſet nedum exarare per ſingula, verùm etiam ſuccincta relatione perſtringere, clara virtutis divinæ prodigia, quæ tàm in operationibus ſanctitatis, quàm etiam in aliis mirabilibus argumentis probaverunt, eumdem Confeſſorem tenere cum ſanctis ſolium gloriæ in excelſis, ſignanter vobis ante oculos proponere volumus, recolenda frequentiùs, & vehementiùs admiranda illa ſatis jocunda dominicæ paſſionis inſignia, quæ in ejuſdem Sancti corpore, dùm adhuc vitali ſpiritu foveretur, manus cœleſtis operationis impreſſit. Viderunt namque oculi fideliter intuentes, & certiſſimi contrectantium digiti palpaverunt, quod in manibus ejus & pedibus, expreſſa unique ſimilitudine clavorum; de ſubjecto propriæ carnis excrevit, vel de materia novæ creationis accrevit, quæ equidem idem Sanctus ſtudioſè ab oculis hominum, quorum refugiebat gloriam, dum viveret abſcondebat. Inventa eſt patentius in ipſius defuncti corpore non inflicta humanitus, nec facta plaga vulneris lateralis, quaſi aliquod inſtar lateris Salvatoris, quod redemptionis, & regenerationis humanæ in Redemptore noſtro protulit Sacramentum, quæ quidem plaga ſicut quoſdam ex fratribus ſibi familiariter adhærentibus latere non potuit, propter defluxum humoris, diu anteà viruerat in vivente.

Eorumque veritatem comprobat.

§. 4. Hæc igitur mira & decora novæ demonſtrationis indicia, magnæ dicuntur eſſe devotionis divitiæ Chriſtianis, & inextimabiles religionis deliciæ in ſpiritualibus communis Eccleſiæ orthodoxæ theſauris. Cùm ex his ſincera fides accipiat, quod etiam illi fuerint paſſionis Chriſti ſine extrinſeco perſecutore conſortes, qui pro ejus amore, carnem ſuam cum vitiis, & concupiſcentiis voluntariè crucifigunt. Sanè de præfato Sancto, hæc certiùs aſſerentes, indoctas fabulas, ſeu vanæ adinventionis deliramenta non ſequimur, cùm ea nobis dudùm nota fuerit plenior fides rerum, quando videlicet nos in minoribus conſtituti, Confeſſoris ejuſdem familiarem ex munere divino meruimus habere notitiam, præfati prædeceſſoris noſtri domeſticis obſequiis tunc temporis inſiſtendo.

Hortatur Prælatos ad excitandam S. Franciſci devotionem inter Chriſti fideles.

§. 5. Cùm igitur oporteat cavere prudenter, ne tanta patrocinii gratia humano generi cœlitùs in memorato Confeſſore collata, in vacuum aſſumatur, Univerſitatem veſtram rogamus, monemus, & hortamur attentè per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus ejuſdem Confeſſoris precioſa merita & miraculorum magnalia & ſalutarem memoriam, celebritate annua, prædicatione frequenti, & veneratione recenſentes, ad ipſius devotionem & gratiæ divinæ memoriam ſubditos veſtros celebribus monitis excitetis, ut eo, pro univerſo fidelium Populo ac præſertim pro his qui ſe invocaverint, divinam miſericordiā implorante, mereantur ſupplices, quod operum poſſibilitas obtinere non poteſt, ejus interceſſionibus impetrare.

Et dicta miracula impugnantes coerceri mandat.

§. 6. Nemo itaque eidem Sancto audeat de cæterò eſſe moleſtus in corpore ſuo Chriſti triumphalia Stigmata præferenti. Si quis igitur ſpiritu temerariæ præſumptionis inſaniens, divini muneris invidus, Apoſtolica judicia, ſacrilegus impugnator, præmiſſa vel alia prodigiorum ſigna, quibus in Eccleſia Dei ſanctitas prædicti Confeſſoris eluxit, improbæ contradictionis morſibus obtrectanda crediderit, volumus, & mandamus, ut eum ſanè mentis reſtituat judicialis ſeveritas diſciplinæ: ita quod diſtricta proprii Prælati caſtigatione correctus, Dei opera blaſphemare dediſcat, & fidei Catholicæ fructus de pia mirabilium Domini credulitate pullulans, non areſcat. Nulla ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 29. Oct.

Dat. Anagniæ 4. Kal. Novemb. Pontificatus noſtri Anno 1.

V.

Quod Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Franciſci, ad Epiſcopatus & alias dignitates promoti, libros, & alia eorum bona Ordini reſignare teneantur.

Alia de toto Ordine Franciſcano, notata ſunt ſuprà fol. 66. ad conſtit. 5. Honor. III. Solet.

Edita A. D. 1255.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Generali & Provincialibus Miniſtris Ordinis Fratrum Minorum.

Cauſæ hujus prohibitionis.

Ex parte veſtra nobis fuit intimatum, quòd cum contingat interdum ad Epiſcopalem, & alias ſuperiores ſeu inferiores dignitates aliquos de Fratribus veſtri Ordinis promoveri, ipſi libros & alia, quæ tempore ſuæ promotionis habent, licet non ad eos, cùm proprium eis habere non liceat, ſed ad Ordinem pertineant memoratum, propriis uſibus applicare præſumunt, in ſuarum perniciem animarum. Quare ſupplicirer poſtulaſtis à nobis, ut providere ſuper hoc ſalubriter curaremus.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 1. Nos igitur eorumdem Fratrum ſaluti, & indemnitati veſtri Ord. paterna volentes ſolicitudinis providere, ut libros & alia, quæ ipſos, promotionis ſuæ tempore habuiſſe, ſeu habere conſtiterit, tibi fili Generalis Miniſter, vel tuis Provincialibus Miniſtris, ſubmota qualibet dilatione, reſignent, ipſis Fratribus jam promoti in virtute obedientiæ, illis autem quos promoveri contigerit, ne reſignare differant, auctoritate præſentium duximus injungendum, niſi forſan vos ipſorum uſus eis ad tempus conceſſeritis de gratis ſpeciali.

Dat. P. An. 1. die 5. Dec.

Dat. Lateráni, Nonis Decembris, Anno primo.

VI.

Unio diverſarum Congregationum Eremitarum, ſub denominatione Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, ejuſque regula, ac uniformis habitus delatione.

Huic Ordini plures Pont. diverſa privilegia conceſſerunt, quæ videri poſſunt infrà in hoc Tomo in conſt. 2. Bonif. VIII. Ad conſequendam. & conſt. 18. Julii II Etſi ad. rùm ibi not. Appellationem ad ſæcularia Tribunalia ei prohibuit Clem. VIII. in conſt. 113. Quoniam. Et ambitum vetuit in alia conſt. 114. Quoniam. Tom. 3. & Pauli V. in conſtit. 20 Admonemur. Et anteà Alex. VI. Sacrarii Pontificii adminiſtrationem perpetuò conceſſerat in ſua conſtit. 5. Ad ſacram. in hoc Tom. 1. Et Gregor. XIII. facultatem circa alienationes bonorum Ordinis dedit in conſt. 5. Dum ad uberes, Tom. 2. Ac formam electionis Magiſt. Theologiæ in Italia præſcripſit in alia conſt. 83. Dominicum.

Horum Fratrum Congregationem Siciliæ unitam cum toto Ordine, & ejuſdem Ordinationes approbavit Paul. V. conſt. 99. Exponi infrà Tom. 3. circa examen promovendorum ad gradus Doctoratus, & Magiſteria in Indiis, & Hiſpania, necnon vota, ex gratia conceſſa in Capitulis Provincialibus, ſtatuit S. D. N. Urban. VIII. conſt. 40. Romanus. inf. tom. 4. Qui etiam poſteà privilegia quomodolibet conceſſa Aſſiſtentibus Ultramontanis Prioris Generalis hujus Ordinis, qui ab officio abſoluti, ad ſuas Provincias redire tenentur, revocavit in conſt. 61. Romanus d. t. 4. Quodq; iidem Priores Generales utentes facultate à Sede Apoſtolica per literas obtenta in ejus expeditione, eas de verbo ad verbum inſerant, & ut nullo modo clauſulis Oraculum ſapientibus utantur juſſit idem S. D. N. Urb. VIII. conſt. 98. Commiſſi. Et exemptiones Officiorum Provincialium, Definitorum, Viſitatorum, &c. Ordinis, concedere Fratribus, qui ea non exercuerunt, abſque Sedis Apoſtolicæ expreſſa licentia, prohibuit idem S. D. Urban. conſt. 99. Inter cæteras. inf. d. Tom. 4.

Horum Eremitarum aliqui dicuntur de Obſervantia, & eorum Congregatio Illicetana & Lombardiæ vocatur, de qua vide infrà in conſt. 25. Eugen. IV. Regimini. in hoc Tomo 1, & conſt. 117. Clem. VIII. Ex injuncto. Et nuper in Urbe inſtituta fuit Congregatio Reformatorum Diſcalceatorum, ut infrà in conſt. 63. Clem. VIII. Decet. Ubi notabo in Tom. 3.

Edita An. D. 1256.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Lanfranco Generali, Provincialibus & Prioribus, ac univerſis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Auguſtini, tam præſentibus, quàm futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

Licet Eccleſiæ Catholicæ integritatem corporis ſui ſincera membrorum diverſitas ſubminiſtret, & circumamictus ſpecies multiplicibus in ea varietatibus decoretur, nihil tamen in ipſa exprimit contrarietatis in continuum in qua conſenſum nutrit inextimabilis concordia charitatis, & individuam fovet univerſitatis conformitas, fideique ſimplicitas unitatem. Verùm circa ædificationis fabricam, quæ in templum ſanctum in Domino operariorum, ejus ſtudio moliente ſuccreſcit, credimus aſſiduè providendum, ut in varietatibus partium, quæ ad decorem ſtructuræ Dominicæ adhibentur, ſic appareat diſtincta diverſitas, ut non ſit confuſio indiſcreta, nec alterius forma importuna conſimilitudine ſpeciem prætendat alterius, ſed ſingula quæque, certum proprii modi ordinem ſortiantur.

Eremitarum variæ erant ſpecies.

§. 1. Hac ſanè conſideratione commoniti, cùm conſona in vobis Eremitarum appellatio, & parum diverſa profeſſio, diſparibus titulis, & in aliquibus diſſimili habituum ſchemate diſcreparet, cogitavimus ſponſæ Chriſti, in cujus veſte pia ſacræ religionis depinxit inſtitutio, cœtus veſtros convenire decori, ſi religioſæ militiæ veſtræ caſtra, quæ ſub uno vocabulo non magna diſciplinæ diſtantia ſecernebat, ſub communi capite indifferenti, incorporationis fœdere jungerentur, & ex pluribus cuneis, acies una conſurgeret fortior, ad hoſtiles ſpiritualis nequitiæ impetus conterendos.

Pro quorum unione hic Pont. eorum aliquot ad ſe accerſiri juſſit.

§. 2. Propterea dudum à nobis mandatum Apoſtolicum emanavit, ut de ſingulis domibus veſtris, quarum quædam S. Guillelmi, quædam S. Auguſtini Ordinum, nonnullæ autem Fratris Joannis Boni, aliquæ verò de Fabali, aliæ verò de Britinis cenſebantur, & apud homines ambiguis interdum nuncupationibus vacillabant, duo fratres cum pleno mandato ad noſtram mitterentur præſentiam, quòd noſtra circa vos ſalubriter ordinaret diſpoſitio, recepturi.

Capituláque in Urbe ab Eremitis congregatum, unionem fieri decrevit, coram Cardinale ad hoc per iſtum Pont. deputato.

§. 3. Cùmque fratres hujuſmodi ad Sedem Apoſtolicam acceſſiſſent, coram dilecto filio noſtro R. S. Angeli Diacono Cardinale, quem negotio unionis veſtræ perficiendo deputavimus vice noſtra, ſufficientia ad id exhibuere mandata; & in generali Capitulo veſtro in Urbe celebriter congregato, nomine omnium, à quibus fuerant deſtinati, & de communi Capituli ejuſdem aſſenſu, vos, & domos veſtras in unam Ordinis obſervantiam, & vivendi formulã uniformem redigi, unumque ex eis ovile fieri, Generalis Prioris præſidentia gubernandum, unanimiter conſenſerunt, petentes ut per gratiam unionis & conformitatis hujuſmodi, eis juxta conceptum votum paupertatis ſpontaneæ, perpetua poſſeſſionum terreſtrium abdicatio remaneret, & ipſis baculos vel ferulas deferendi impoſita neceſſitas tolleretur, collata in Cardinalem eumdem providendi vobis ea vice de Generali Priore totius Ordinis nihilominùs poteſtate.

Qui Cardinalis omnes Eremitas antedictos in unam Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem univit.

§. 4. Porrò idem Cardinalis noſtri auctoritate mandati, vivo ad eum ſermone directi, necnon & concordi eorumdem fratrum, ac prædicti Capituli conſenſione ſuffultus, univerſas domos, & Congregationes veſtras, in unam Ordinis Eremitarum S. Auguſtini profeſſionem, & regularem obſervantiam perpetuò communivit, ſub Generalis cura Prioris canonicè inſtituendi pro tempore, præ aliis Provincialibus, necnon & Conventibus ſingularum domorum a Prioribus regulariter gubernandas.

Generalemque d. Ord. Priorem, F. Lanfrancum præfecit.

§. 5. Et ut novam ovilis Dominici unionem, univerſalis capitis unitas conſummaret, te dilecte fili Frater Lanfrance, in Generalem Ordinis ejuſdem Priorem & Patrem, Spiritus Sancti gratia invocata præfecit, ac etiam prout à nobis ſpecialiter in mandatis acceperat, confirmavit.

§. 6. Vos

Eremitaſque à baculorum delatione & poſſeſſionum non voluntaria receptione eximit.

§. 6. Vos univerſos, & ſucceſſores veſtros à baculis vel ferulis deportandis, & quòd non cogamini ad recipiendas poſſeſſiones aliquas, vel habendas decernens perpetuò liberos, & exemptos.

Hic modo Pont. prædicta approbat.

§. 7. Nos igitur præfati Cardinalis proceſſum convenientem cum voluntatis veſtræ propoſito approbantes, præmiſſa omnia grata habemus, & rata, ipſaque auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Habitum uniformem, & cucullas nigri coloris ab eis deferri jubet.

§. 8. Inſuper autem, perſonas & domos veſtras, ſub Beatorum Petri, & Pauli protectione ſuſcipientes, & noſtra præſentium auctoritate ſtatuimus, ut vos filii Priores & fratres in profeſſione prædicti Ord. in præfato generali Capitulo ordinata (quo quidem ordine vos perpetuò auferi volumus, vobiſcum ſuper diverſarum profeſſionum, aut obſervationum debito, quas anteà feceratis, in prædictis, vel aliis Ordinibus diſpenſantes) ſub devota Generalis Prioris, quem nunc vobis divina ordinatio prætulit, ejuſque ſucceſſorum obedientia parpetuo virtutum Domino ſervientes, nigris dumtaxat, & nullis aliis alterius coloris cucullis, ut uniformis amictus, normam ejuſdem in vobis profeſſionis oſtendat, utamini de cætero univerſi.

Abſentes à d. Capitulo unioni prædictæ adhærere præcipit.

§. 9. Et ut hæc ſancta unio, quam perpetuæ pacis tranquillitate gaudere volumus, omnibus integritatis ſuæ perfecta partibus ſtabilis perſeveret, decernimus, ut omnes domus Ordinum ſuprascriptorum, quorum fratres, juxta mandati noſtri formam, ad noſtram præſentiam non venerunt, ipſi unioni tamquam corpori membra, abſque diffugio ullius exceptionis, inhæreant, & ad obſervationem prædictorum omnium teneantur. Alioquin ſententiam, quam tu dilecte fili Prior Generalis, & ſucceſſores tui ritè tuleritis in rebelles, ratam habebimus, & faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam appellatione remota inviolabiliter obſervari. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 2. die 4. Maii.

Dat. Later. 4. Nonas Maji, Pontificat. noſtri, An. 2.

VII.

Prohibitio eligendi, vel nominandi Conradum natum q. Conradi filii Friderici olim Imperatoris, in Regem Romanorum.

Edita A. D. 1256.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Archiepiſcopo Mogontino. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Procemium.

Firma profectò conſiſtit domus, quæ ſolidis eſt fulcita columnis, & Eccleſia tunc multo ſtabilitur robore, cum Prælatorum virtute ac conſtantia communitur, inter quos quia honore ac potentia eminere dignoſceris, conveniens eſt & debitum, ut favorabiliùs, & vehementiùs eidem aſſiſtas Eccleſiæ, ac à te ipſa in opportunitatibus præſidia ſentiat potiora. Quia ſi ejus augetur ſtatus, & operatis proficit incrementis, unà tu cum ea ſuorum profectuum participatione concreſcis. Et ſi, quod abſit, aliquibus moleſtaretur adverſis, & ſiniſtris pungeretur eventibus, ſuæ te moleſtiæ minimè prætereirent, ſed ſimul cum ipſa guſtares ſuarum amaritudinem punctionum. Imò ſicut locum in ea obtines magis conſpicuum & excelſum, ſic plus te lætificaret proſperitas, & tribulatio conturbaret, nec ipſa quæ plurimum in tuis congaudet commodis, de tuis poſſet adverſitatibus graviter non dolere. Quanto autem affectu te ad alios Alemaniæ Prælatos Romana ſemper proſecuta fuerit Eccleſia, quantiſque circa vos & ipſas Eccleſias ſtuduerit aſſiduè magnificare, ac præſervare favoribus, clarè liquet: cùm numquam in beneficiis & gratiis circa vos ipſas Eccleſias defecerit ſuæ irriguum largitatis, nec uſquam vobis in neceſſitatibus, ipſius defuerint auxilia; quæ veſtri tamquam proprii zelatrix honoris, indefeſſe curavit, quoties oportuit veſtris adeſſe negotiis, ſicut promotrix ſolicita, & adjutrix per omnia ſtudioſa. Nec immeritò, cùm & in ſuis agendis vos luret cæteros cooperatores promptos repererit, & præcipuos ſenſerit adjutores. Propter quod decet & expedit, ut attentè pro ipſius vigiletis honore, quæ veſtris diligenter intendere utilitatibus non deſiſtit.

Quia inſtat tempus eligendi Regem Romanorum.

§. 1. Sanè intelleximus quòd inſtat tempus electionis celebrandæ de Rege in Imperatorem poſtmodùm promovendo: ſuper quo tantò propenſior adhibenda eſt diligentia & cautela, quantò altiùs, & difficiliùs eſt negotium quod geritur in hac parte, quantoque res, ſi aliqua in ea interveniret negligentia ſeu improvidentia vel deſidia, deteriorem poſſet habere effectum, & exitum noxiorem. Unde hic vehementer vigilandum eſt, hic perſpicaciter intuendum, hic conſiderandum prudenter, hic maturè deliberandum, hic providè præcavendum. Hic aperiendi ſunt oculi, hic habendæ ſunt aures intentæ, hic mens debet eſſe non rudis & turpida, ſed diligens, pervigil & conſulta; ubi de advocato Eccleſiæ agitur, de ipſius defenſore tractatur; ne pro advocato impugnator, & pro defenſore aſſumatur vel eligatur offenſor. Quare undique ſummæ cogitationis præferenda eſt acies, & circumquaque diſtricta explorandum indagine, ut talis (cooperante Domino) reperiatur & eligatur, qui fidelis & devotus exiſtat, & de proſapia proceſſerit devotorum, ac idoneus & ſufficiens meritò reputetur ad obtinendum tanti honoris culmen, & Imperii regimen exercendum.

Et Fridericus Imperator perſecutus eſt Eccleſiam Dei.

§. 2. Qualiter autem quondam Fridericus olim Romanorum Imperator, & ſui progenitores & poſteri, erga matrem Eccleſiam ſe geſſerint, & qualem ei retributionem pro beneficiis ab ipſa perceptis impenderint, patens eſt & cognitum toti Orbi. Quoniam hi aliorum perſecutorum excedentes tyrannidem, gravioribus eam affecerunt injuriis, & oppreſſionibus durioribus affixerunt, & velut in cædem & exterminium ejus tendentes furoris arcum, & feritatis gladium acuentes, diris illam ubilibet tribulavere flagellis, & uſque ad interiora profundis illatis vulneribus ſauciarunt. Nam in hoc pravo genere, patrum in filios cum ſanguine derivata malitia, ſicut carnis propagatione, ſic imitatione operum nati genitoribus ſucceſſerunt. Ex quo liquido perpendi poteſt & conjici, ſi ex ipſo aliquæ poſteritatis reliquiæ remanſerunt, quid ſperandum ſit in futurum de illis, quid in poſterum expectandum. Vita namque ac geſta prædeceſſorum perverſa, iniquitatem prænunciant ſucceſſoris. Nec horribilis & ſceleſta illorum memoria, quicquam boni de ipſorum poſteritate credere, vel ſperare permittit. De colubro quidem egreditur regulus, & arbor mala noxios fructus profert, pravumque principium numquam bonum pollicetur effectum.

Ideò Conradus ejus nepos nequaquam eligi debet.

§. 3. Et ideò de Conrado puero nato quondam Conradi prædicti Friderici filii, eſt præcavendum omninò, nec ullo modo intendatur ad eum, nec nominetur ad hoc, nec aliquatenus eligatur: maximè cum propter infantiam, nimiumque defectum ætatis ſit ad iſta prorſus inhabilis, ac ineligibilis penitùs, puer ipſa, nec jus, quod ex electione provenire vel conſurgere conſuevit, ſibi poſſet competere, nec in ſua cadere, vel retineri perſona; cùm propter puerilem ætatem, quæ diſcretione caret, & legitimum conſenſum, vel diſſenſum non habet, electioni, ſi de ipſo fieret, conſentire non poſſet, nec ipſius conſenſus aliquam haberet efficaciam, vel vigorem. Et ex eo etiam idem puer in Regem eligi vel nominari non debet, quia cùm per electionem hujuſmodi, de Advocato vel defenſore idoneo debeat Eccleſiæ provideri, & ipſe puer ſit omninò ineptus & inutilis ad talis defenſionis officium ſeu miniſterium exequendum, oporteret eamdem Eccleſiam, ſi contingeret eligi dictum puerum, manere diutiùs, non abſque gravibus fortè diſpendiis, defenſionis commodo deſtitutam. Nec per hoc etiam conſuleretur amplo & ſpatioſo regno Theutonico de Rege, vel Rectore condigno, cùm malè poſſit alios regere, qui non novit gubernare ſeipſum, nec benè, vel dignè aliorum gubernaculo præeſſe valeat, qui regimine ducitur alieno, & cui propter tot patentes defectus, neceſſaria eſt alterius cuſtodia & tutela. Propter quod Regnum ipſum longo tempore, non ſine multo diſcrimine, ſub opportuni regiminis expectatione langueret.

Locus reſtitutus.

Prohibetur itaque de eo electionem fieri.

§. 4. Ideòque fraternitatem tuam monemus, rogamus, & hortamur attentè, ac per Apoſtolica tibi ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ, ſub debito fidelitatis, quo nobis & Eccleſiæ Romanæ teneris, ac ſub pœna excommunicationis, quam ex nunc in te proferimus, diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenus præſatum Conradum puerum nullatenus in Regem eligas, nec nomines, neque conſentias in eumdem. Ita quod excommunicatus exiſtas, ſi contra mandatum noſtrum facere, vel venire præſumpſeris, & eumdem Conradum nominaveris vel elegeris, aut in ipſum conſenſeris, ſeu opem vel operam, conſilium, auxilium, vel ſavorem, ut eligatur, impenderis, & etiam ſi ejus electionem non impediveris toto poſſe, ut ſi forte ad ipſius electionem vel nominationem proceſſeris, ſcias te priùs excommunicatione ligatum. Aliis verò Coelectoribus tuis, tam Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, auctoritate noſtra firmiter inhibeas, ne ipſum ad hoc nominent vel eligant, nec in eum conſentiant, promulgando, eadem auctoritate, in eos excommunicationis ſententiam, ſi contra hanc tuam inhibitionem venire tentaverint, imò noſtram: Ita quod ſi eum nominare, vel eligere, aut in ipſum conſentire præſumpſerint, noſcant ſe priùs excommunicationis vinculo innodatos, ut ex hoc ipſo (ſi de prædicto puero quicquam in hac parte attentatum fuerit) ſit prorſus vacuum, irritum & inane.

Pœnæ inobedientibus infliguntur.

§. 5. Mandatum itaque ac præceptum ſuper hoc Apoſtolicum ſic fideliter, ſapienter, & efficaciter adimplere ſtudeas, omnem opem, & operam adhibeas, ut aliquis fide clarus: & devotione ſincerus, cui ad id ſuffragentur merita, & eligatur, quòd ex iis Nos & Romanam Eccleſiam tibi, & Eccleſiæ tuæ arctiùs obliges, noſque lætari poſſimus id quod in hoc intendimus, tuo ſolerti ſtudio ſalubriter proveniſſe. Ad hæc nihilominùs in omnes Electores, qui memoratum puerum ad hoc nominare, vel eligere, ſeu in ipſum conſentire, aut opem, vel operam, conſilium, auxilium, vel favorem, ut eligatur, dare præſumpſerint, excomunicationis ſententiam promulgamus. Quã per te, antequàm ad nominationem, vel electionẽ aliquã procedatur, reliquis tuis Coelectoribus præcipimus nunciari. Quod ſi non feceris, eo ipſo te noveris laqueo excomunicationis adſtrictum.

Dat. P. An. 2. die 18. Julii.

Dat. Anagniæ, 15. Kal. Auguſti, Anno Pontificatus noſtri 2.

VIII.

Damnatio libri, de Periculis noviſſimorum temporum nuncupati, nonnulla impia, ſcandaloſa, & execrabilia continentis.

Edita A. D. 1256.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis cura, tanquam Eccleſiarum omnium Præſulis maxima eſt.

Romanus Pontifex de ſummi Apoſtolatus ſpecula Urbi & Orbi debita ſervitute proſpiciens, cujus occupatur innumeris, & cogitationibus rapitur infinitis, quia eminentior cæteris Sedes ejus ſolicitudines ſibi vehementiores accumulat, & ipſius auctoritas potior, meditationes ei multiplicat ampliores, Quò enim altiùs præſidet, eò longius latiùſque circumſpicit, & quantò plus poteſt officio, tantò majoris vigilantiæ ſibi ſarcina incumbente, plus penſat, quoniam maximæ dignitati, potiſſima ſolicitudo cohæret, & altiorem honorem onus gravius comitatur, curaque profuſior ardentioribus ſtimulis mentem urget. Unde cùm aliis plebium fidelium paſtoribus, quibus grex dominicus particulariter eſt commiſſus, immineat de ſuarum Eccleſiarum eminentia, vigilanter ad ſuas oves attendere, incumbit utique Romano Præſuli, cui eſt grex ipſe generaliter creditus, de ſublimi Eccleſiarum vertice, Sede ſcilicet Apoſtolica, propenſius ad illum, & inſtanter intueri, quia cum hi ſuis limitatis populis præſint, ſinguli quidem ſingulis, hic ſine diſtinctione Prælatus eſt Pontifex univerſis dominicæ quidem vineæ cuſtos generalis & cultor, & totius ovilis Catholici, Paſtorumque omnium Summus Paſtor: Incumbente namque ſibi generali ſolicitudine ſuper omnes, cum ex hoc ſuæ mentis intuitum per cuncta diffundere teneatur, ſtupet nimirum ipſius animus, & ſub tam gravis & difficilis curæ pondere contremiſcit, quod poſſe ſufferre, ut convenit, jus naturæ occiduæ vix confidit.

Omniumque dubiorum ad ipſius deciſionem ſpectantium definitio curam aggravat.

§. 1. Ad eum namque negotia undique confluunt, perveniunt lites, dubia deferuntur, & deſtinantur implicita, & perplexa, nec umquàm horam influens torrens ceſſat, nec hujus alti pelagi validæ & infeſtæ procellæ quieſcunt; ſed his, quæ nunc imminent expeditis, mox alia ſubſequuntur. Nec tot implexarum quæſtionum nodi, deciſione Apoſtolica ſolvi poſſunt, quin & aliæ irretitæ & nodoſæ ſuperveniant, de liberatione matura, & conſulta definitione ſolvendæ. Imò ex quo de inſtantibus difficilibus & obſcuris, dubietatis caliginem verbo ſuæ declarationis amoverit, ſtatim nova & recentia turbulenta ingruunt Apoſtolico diludanda oraculo, & ambiguis, ac incertis mentibus claræ diſſertionis lumine referenanda. Propterea ineſt Romano Antiſtiti ſolicitudo ſine otio, labor ſine quiete, occupatio ſine vacatione, exercitium ſine tranquillo, ingens, & ſedula meditatio & vigilia ſine ſomno, nec ad modicum etiam cura quotidiana intermiſſionem habet, inſtantia, quæ nec omittitur aliquo tempore, nec aliquod ipſa tempus omittit, urget continuè, quia cogitandi materia ſemper adeſt, nec ſucceſſu temporis deſinit, ſed cum illius diuturnitate perdurat, quia nec decurſu temporum deficiunt negotia, ſed aſſiduè illis ſuccedentibus renaſcuntur.

Dæmon itaque eo ardentius inter Chriſti fideles, zizania ſuperſeminat.

§. 2. Nam & hoſtis antiquus, argutus quidem inſidiator, callidúſque deceptor animarum, vehementis & ardentis ſollicitudinis cauſam præbet, humanæ quippe pacis æmulus, fraternæ invidus caritatis, divinorum abactor, diſſipator unionum, & tranquilli ſtatus fidelium anxius perſecutor, interſerit odia, rancores ingerit, livores accendit, movet lites, jurgia ſuſcitat, contentiones irritat, parat ſeditiones & diſſenſiones procurat, & illorum etiam qui perfectiores & firmiores eſſe creduntur, interdum corda ſubvertit, & ibi magis impietatis ſuæ machinas erigere, ac nequitiæ faces accendere nititur, ubi fore plus æſtimat malignitatis ſuæ conamina obſutura. Jacit iniquus laqueos, pedicas objicit, ponit tendiculas, ut prudentiores etiam intercipiat, & captivet. Hinc turbationes oriuntur, ſurgunt inimicitiæ, diſſidia prodeunt, & ſcandala generantur, unde ſic jam ſæculum declinavit ad malum, quod excreſcentibus & invaleſcentibus hinc eo noxiis, quaſi vix locus in ipſo ſalutaris invenitur, & excluſa ferè inde concordia, quaſi ſtabilem ibi habeat diſcordia manſionem. Quare oportet cura inceſſabili vigilare, ut detorta & corrupta per malitiam, bonitatis virtute ratificentur & reformentur; divulſa per odium, caritate ligentur; & commota ſiſtant & pauſent; habeant turbata tranquillum, & ſtatus fidelium ſemper in melius roboretur.

Quidam igitur, dæmonis inſtigatione permoti librum nuncupatum, de periculis noviſſimorum temporum compoſuerunt.

§. 3. Sanè quidam Scripturæ ſacræ intelligentiam ſe habere fatentes, ſed divertentes à tramite recti ſenſus, cogitaverunt nuper malitiam, & contra innocentes & rectos iniquitatem maximam ſunt locuti: exarſerunt in cordibus ſuis, & in lingua eorum maliloqua, dolum & nequitiam concinnavit: ſurgentes adverſus fratres detraxerunt, & contra dilectos matris Eccleſiæ filios, ſcandalum poſuere.

Hic Pontifex d. librum examinari fecit.

§. 4. Prodiere inquam, & in prava commenta ex nimio calore animi proruperunt, libellum quemdã valdè pernicioſum & deteſtabilem temerè componentes. Libellum quidem non rationabilem, ſed reprobabilem; non veritatis, ſed mendacii; non eruditionis, ſed derogationis; nõ monentem, ſed mordentem; nõ inſtruentem veraciter, ſed fallentem. Quem Nos ad Sedem delatum Apoſtolicã, Venerabili Fratri Epiſcopo Tuſculano, & dilectis filiis noſtris Innoc. tit. S. Laurentii in Lucina, & Honor. tit. S. Sabinæ Presbyteris, & Innoc. S. Nicolai in Carcere Tulliano, Diaconis Card. examinandum commiſimus, ut plenè ipſum inſpicerent, & univerſa contenta in eo perfectè attenderent, & diſcuterent diligenter.

§. 5. Quo ſtudioſè perlecto, & maturè & diſtrictè

Digitized by Google

Et in eo reperta ſunt multa contra auctoritatem Papæ, Epiſcoporum. & alia contra Fratres Mendicantes &c.

examinato, nobiſque de hoc plenaria facta relatione ab eis, quod in ipſo quædam perverſa & reproba, contra poteſtatem & auctoritatem Romani Pont. & Coëpiſcoporum ſuorum, & nonnulla contra illos, qui propter Deum ſub arctiſſima paupertate mendicant, mundum cùm ſuis opibus voluntaria inopia ſuperantes; alia verò contra eos, qui ſalutem animarum zelantes ardenter, & ſacris ſtudiis procurantes, multos in Eccleſia Dei operâtur ſpirituales profectus, & magnum faciunt ibi fructum, quædam autem contra ſalutarem pauperum, ſeu mendicantium religioſorum ſtatum, ſicut ſunt dilecti filii Fratres Prædicatores, & Minores, qui vigore ſpiritus, ſæculo cum ſuis divitiis derelicto, ad ſolam cœleſtem patriam tota intentione ſuſpirant; necnon & alia plura inconvenientia, digna utique confutatione ac confuſione perpetua, manifeſtè comperimus contineri. Quodque etiam idem libellus magni ſcandali ſeminarium, & multæ turbationis materia exiſtebat, & inducebat etiam diſpendium animarum, cùm retraheret à devotione ſolita, & conſueta eleemoſynarum largitione, ac à converſione, & religionis ingreſſu fideles.

Idem propterea Pontifex d. librum damnat & reprobat, illumque tenentes ad comburendum monet.

§. 6. Nos libellum eumdem qui ſic incipit, Ecce videntes clamabunt foris, qnique ſecundùm ipſius titulum, Tractatus brevis, de periculis noviſſimorum temporum nuncupatur, tamquam iniquum, ſceleſtum & execrabilem, & inſtitutiones ac documenta in eo tradita, utpote prava, falſa & nefaria, de Fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate Apoſtolica duximus reprobanda, & in perpetuum condemnanda, diſtrictè præcipientes, ut quicumque libellum ipſum habuerit, eum infrà octo dies, ex quo hujuſmodi noſtram reprobationem & condemnationem ſciverit, prorſus in toto, & in qualibet ſui parte comburere & omninò abolere procuret.

Inobedientibus pœnas infligit.

§. 7. Et in illos, qui hujuſmodi noſtri præcepti fuerint contemptores, excommunicationis ſententiam promulgamus, in virtute obedientiæ prohibendo, ne quiſquam prædictum libellum ore Apoſtolico jam damnatum, approbare, vel quomodolibet defenſare præſumat. Et ſi quis præſumpſerit, tamquam contumax, inobediens & rebellis Romanæ Eccleſiæ ab omnibus fidelibus habeatur. Et nos nihilominùs, aliàs contra eum taliter procedemus, quòd pœna condigna temerarium feriet, & alii ea perterriti, à ſimilibus frænabuntur. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. An. 2. die 5. Octo.

Datum Anagniæ, 3. Nonas Octobris, Pontificatus noſtri Anno 2.

IX.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas, procedendi etiam irrequiſitis diœceſanis, contra hæreticos judicialiter confeſſos & obſtinatos.

Edita A. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardiæ & Marchiæ Januenſi. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Hic Pont. decreverat Inquiſitores ad condemnan. hæreticos devenire de conſilio Diœceſanorum.

AD capiendum vulpeculas quæ vineam Domini ſatagunt demoliri, totis affectibus intendentes, inquiſitionis negotium cõtra reſperſos hæretica pravitate in Provincia Lombardiæ & Marchiæ Januenſi, vobis ſub ea forma duximus committendum, ut cum aliqui de partibus illis, fuerint hæretici judicandi, ad id de conſilio Diœceſanorum locorum, vel Vicariorum ſuorum, ſi forte iidem Vicarii, Diœceſanis ipſis abſentibus, præſentes fuerint, procedatis.

Et limitat ejus decretum, quoad hæreticas judicialiter confeſſos & condemnatos.

§. 1. Ut autem in commiſſo vobis Inquiſitionis hujuſmodi negotio, liberiùs procedere valeatis, procedendi juxta traditam vobis formam, Diœceſanis etiam & Vicariis prædictis irrequiſitis, contra illos, qui publicè pravitatem hujuſmodi confeſſi fuerint in judicio coram vobis, & ſua obſtinata malitia ab errore non poterunt revocari, vobis & ſingulis veſtrum, plenam & liberam concedimus auctoritate præſentium poteſtatem.

Dat. P. A. 3. die 11. Jan.

Dat. Lateran. tertio Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno 3.

X.

Quod Statuta Communitatis Mantuæ, quoquo modo officium ſanctæ Inquiſitionis impedientia, abrogentur.

Hæc generaliter deinde ſtatuit Urban. V. in cap. Statutum, de Hæret. in 6. infrà in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1257.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Epiſcopo Mutinen. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Communitas Mantuæ ediderat ſtatuta contraria officio Inquiſitionis.

IMplacida relatio nuper noſtrum turbavit auditum, quòd videlicet Commun. Mantuan. cùm deberent dilectis filiis Fratribus Prædicatoribus, Inquiſitoribus pravitatis hæreticæ, in illis partibus à Sede Apoſtolica deputatis circa extirpationem pravitatis hujuſmodi de ſuis finibus, toto poſſe aſſiſtere tamquam fidei zelatores; ipſi agentes in contrarium, ſtatuta damnabilia ediderunt, per quæ negotium fidei, quod per fratres ipſos ſalubriter geritur, ut in eo procedi liberè nequeat, directè impeditur, vel etiam indirectè.

Hic modo Pont. mandat Epiſcopo Mutinen. ut illa abroget.

§. 1. Quocirca fraternitati tuæ, per Apoſtolica ſcripta, ſub excommunicationis pœna firmiter præcipiendo mandamus, quatenus aſſociatis tecum aliquibus diſcretis, & Deum timentibus viris, ſtatuta hujuſmodi quæ à Mant. vel quibuslibet aliis hominibus, ordinata & facta dicuntur Mantuæ, ac in toto ipſius diſtrictu, per quæ ipſi negotio poſſit obſtaculum provenire, diligenter inquirere, ac etiam invenire: & quæſita & inventa ad tale reducere, ac reduci facere moderamen procures, quo per ipſa dictorum Inquiſitorum proceſſus non impediantur in aliquo, vel quomodolibet retardentur, faciens nihilominus quòd ſtatuta quælibet ipſi negotio contraria, & quibus poſſet impedimentum aliquod Inquiſitoribus afferri eiſdem, quominus per eos, juxta formam ſibi à prædicta Sede traditam, procedi liberè valeat in eodem, in civitate præfata, vel alibi in ipſius diſtrictu nullatenus obſerventur. Poteſtatem, Antianos, & conſilium Civitatis ejuſdem, per excommunicationem in perſonas eorum, & commune prædictum, per interdicti in Civitatem ipſam ſententias, ad id, appellatione poſtpoſita, cõpellendo.

Dat. P. An. 3. die 18. Dec.

Dat. Viterbii, 15. Kal. Jan. Pontificatus noſtri A. 3.

XI.

Unio locorum omnium Congregationis Camaldulenſis, Ordinis S. Benedicti, ſub regimine Prioris Eremi Camaldulen. Juriſdictioque omnimoda ejuſdem Prioris, in perſonas d. Congregationis. Ac plurimarum gratiarum conceſſio.

Approbavit Congregationem iſtam Alex. II. ut ſup. in ejus conſt. 1. Nulli. fol. 26. ubi alia plenè notavi.

Edita An. D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Camaldulenſium, ac univerſis Abbatibus, Prioribus, & Abbatiſſis, earumque Fratribus & Sororibus Camaldulen. Ordinis, tam præſentibus quàm futuris regularem vitam profeſſis in perpetuum.

Exordium.

OFficii noſtri cura nos admonet & invitat pro Eccleſiæ ſtatu ſatagere, ac ejus quieti & tranquillitati, auxiliante Domino providere. Dignum namque, & honeſtati conveniens eſſe dignoſcitur; ut qui ad animarum regimen Domino diſponente aſſumpti ſumus, eas & à pravorum hominum incurſibus tueamur, & B. Petri, atque Apoſtolicæ Sedis patrocinio muniamus.

Suſceptio Eremi, ejuſque locorum ſub protectione Sedis Apoſtolicæ.

§. 1. Ea propter, dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Camald. Eremum, ac Monaſteria, Prioratus, Hoſpitalia, & alia loca ſibi ſubjecta, ſpecialiter in jus & proprietatem B. Petri ſuſcipimus, atque noſtram, & præſentis ſcripti privilegio communimus, ac præcipimus, & præſentis Decreti auctoritate ſancimus, ne cuiquam omninò perſonæ, Clerico vel Monacho cujuſcumque Ordinis aut dignitatis, ſeu laico, præſentibus, aut futuris temporibus, liceat Congregationes illas, & loca illa quæ præfatæ Eremi ſive Cœnobii, diſciplinam & ordi-

nem ſuſceperunt, aut ſunt in poſterum ſuſceptura, quæque hodie ſub illius regimine continentur, ab ejus ullo modo ſubjectione, & unitate dividere.

Quæ loca enunciat, & ſ. jungi prohibet à ſubjectione Eremi.
Tu tamen videbis quod Societas Eremitarum S. Romualdi cum nonnullis locis ſejuncta fuit ab illa Congreg. in conſt. 1. Pauli III. Rationi.

§. 2. Quæ videlicet loca & Congregationes, conſervandæ unitatis gratia propriis duximus vocabulis exprimenda. In Epiſcopatu Aretino, Eccleſiam ſancti Donati, quæ Fons bonus dicitur, cum hoſpitali & omnibus pertinentiis ſuis. In ipſa Civitate S. Petri in Piculo, & ſancti Laurentini, Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eccleſiam ſancti Michaëlis, cum omnibus pertinentiis ſuis, & omnibus, quæ ab Epiſcopis Aretinis eiſdem Eccleſiis conceſſa eſſe noſcuntur. Eccleſiam ſancti Martini, quæ eſt juxta Letarcle, cum omnibus pertinentiis ſuis. Sylvæ Mundæ ſanctæ Mariæ de Agnano, S. Petri de Rota, & S. Salvatoris, Berardingatum Monaſteria cum omnibus pertinentiis eorumdem. Sancti Savini in Celio, Sanctæ Mariæ de Pratalca, S. Andreæ de Caſtilione, & S. Quirici de Roſis Monaſteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Eccleſiam S. Nicolai de Curte Luponis cum pertinentiis ſuis. Eremum & Monaſterium S. Ægidii de Fleri cum pertinentiis eorumdem. S. Viriani, & S. Bartholomæi Anglarii Monaſteria cum Caſtellis, & aliis pertinentiis eorumdem. Plebem S. Mariæ de Miciano, cum Eccleſiis, & aliis pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Joannis ſitam in Caſtello Anglarii cum pertinentiis ſuis. De Monte Auren, de Viario, de Majone, & Caſtello Florentiani Eccleſias, cum pertinentiis earumdem. Eccleſiam S. Mariæ de Villa, quæ dicitur Moncione cum pertinentiis ſuis. Eccleſ. S. Vitalis propè Lorentianum, cum pertinentiis ſuis. De Agna, de Soci, & de Condoleſe Eccleſias cum pertinentiis earumdem. Lætanias Plebis de Miciano. Viſitationes Plebium de Buiano, & Pattinæ, quemadmodum eſt ab Aretinis Epiſcopis ordinatum. Integras decimationes de Agna, Larniani, Pergentinæ, Corſiniani, & Avanæ; & quicquid habetis in Curte de Verazano. Item quiſquis eidem Eremo Camaldulen. decimam ſuam dare voluerit, quæ ab aliquo Aretino Epiſcopo rectè ordinata, vel donata non fuerit, inde habeat facultatem ſicut ab ipſis Aretinis Epiſcopis conſtitutum eſt Caſtrum, quod vocant Moiona, cum omnibus pertinentiis ſuis, quod emiſtis ab Henrico Præpoſito, & cæteris Canonicis Aretinis. Villam de Moncione, quam emiſtis ab Abbate Sanctæ Floræ. Quicquid juris dicta Eccleſia ſancti Donati in Villa de Moione, & in Villa de Moncione habet. Monaſterium S. Mariæ de Thoma, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Caſtell. Monaſterium S. Mariæ Diciani cum pertinentiis ſuis; & Monaſterium S. Sepulchri, cum toto Burgo S. Sepulchri, & omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Petri de Planetulo, cum Caſtello Planetuli, & omnibus pertinentiis ſuis. Plebem S. Mariæ de Suara, & Eccleſiam de Valiſlla cum Caſtello de Valiſlla, & omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Feſul. Monaſterium S. Mariæ in Poplens, & Eccleſ. S. Michaëlis juxta Monaſterium ipſum. Eccleſ. S. Bartholomæi de Caſtro Petronii, S. Margatitæ in Pomino, S. Ægidii in Gaviſere. S. Nicolai de Monte Zano, & S. Miniatis de Lounano Eccleſias cum omnibus pertinentiis earumdem. S. Joannis de Prato Veteri, & S. Petri de Monte Muto, Monaſteria cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcopatu Flor. ſancti Petri de Luco, ſancti Salvatoris, Sanctæ Mariæ Magdalenæ de Podio Bonitio, & Sancti Andreæ de Candiculis, Monaſteria cum omnibus pertinentiis earumdem. Eremum de Puldrone cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Lucano, Monaſterium ſanctæ Jocundæ. Monaſterium ſancti Petri in Puteolis, cum Capella Burgi Porcariæ. Monaſterium ſancti Salvatoris de Cantiniano, & Monaſterium ſancti Andreæ de Sylva cum omnibus pertinentiis earumdem. Hoſpitale quod habetis juxta Burgum S. Geneſii. In Epiſcopatu Volat. Monaſterium S. Juſti propè Civitatem eamdem, S. Petri de Cerreto, ſanctæ Mariæ de Puliciano, & S. Petri in Fontiano, Monaſteria cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcopatu Piſarum, ſanctæ Mariæ de Morona, S. Stephani in Cintorio, & S. Savini in Moncione, Monaſteria, cum omnibus pertinentiis earumdem. In ipſa Civitate, S. Michaëlis, S. Fridiani, & S. Zenonis, Monaſteria, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Hoſpitale ſitum propè Monaſterium S Fridiani. In Epiſcopatu Cluſinen. Eremum, & Monaſterium S. Petri de Vino, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Maſſanen. Monaſterium S Mamiliani cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Peruſ. S. Trinitatis, Sanctæ Mariæ de Monte Tetio, S. Agnetis, S. Severi, & S. Donati, Eccleſias, cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcopatu Aſſiſinaten. Monaſterium S. Angeli de Roſano, cum pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Tuder. Monaſterium S. Antonii, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Urbevetanen. Monaſterium S. Mariæ in Sylva, cum S. Fœlicis, & S. Crucis, Sanctique Severi Eccleſiis; & omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Aeſin. Monaſterium Eremitæ, & Eccleſiam Sancti Georgii, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Auximan. Monaſterium S. Mariæ in Serra, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Anchon. Eccleſiam S. Luciæ. In Epiſcopatu Piſaureo. Monaſterium Sancti Decentii & Eremi Saioli. In Archiepiſcopatu Raven. Monaſterium S. Apollinaris in Claſſe, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Montis Feretr. Monaſterium Sanctæ Trinitatis de Monte Herculis. In Epiſcopatu Foropopulien. Monaſterium de Vrano, cum juribus & pertinentiis ſuis, Hoſpitale Aymerici, & Eccleſiam S. Paterniani de Ferracciano. In Epiſcopatu Ariminen. Eremum Montalis Salutis, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcopatu Cæſen. Hoſpitale de Robereto, Eccleſiam S. Mariæ, quam habetis in loco qui dicitur Caſale, juxta Civitatem Foroliv. Monaſterium S. Mariæ de Ioſula, cum omnibus ſuis pertinentiis. Eremum de Faiola, Monaſterium S. Mariæ in Trivio. In Epiſc. Faven. Monaſterium S. Hyppoliti, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Euſtachii ſitam propè Civitatem Imolenſem. In Epiſcup. Bononien. S. Archangeli juxta Caſtellum Brictonum, S. Chriſtinæ, S. Damiani, & S. Mariæ de Bethlehem Monaſteria, cum omnibus pertinẽtiis eorumdem. Eremum Bononienſem, & Hoſpitale de Ravona, cum pertinentiis ſuis. In Epiſcop. Veronen. Monaſterium S. Mariæ de Vangaticia, cum omnibus pertinentiis ſuis. Monaſterium quod Camaldulinum dicitur, cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Viti propè Vicentiam, cum ſuis pertinentiis. In Epiſcop. Tarviſ. Monaſterium S Chriſtinæ cum pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Michaëlis in Palude propè Venetias; cum omnibus pertinentiis ſuis, & Eremum S. Matthiæ de Murano. In Iſtria * Monaſterium S. Michaelis de Lemo, cum omnibus pertinẽtiis ſuis. In Epiſcop. Senen. S. Georgii de Api, & S. Vigilii Eccleſias, cum omnibus pertinentiis earumdem. In Inſula Sardiniæ Monaſteriũ S. Trinitatis de Saccaria, cum omnibus pertinentiis ſuis. S. Eugeniæ, S. Laurentii, S. Michaelis in Vanari, S. Mariæ, S. Joannis in Alıafsr, S. Mariæ in contra, S. Joannis, S. Simeonis in Saiuenero, S. Nicolai de Trulla, S. Petri in Scanu, S. Pauli in Cortoniano, & S. Petri in Olim Eccleſias, cum omnibus pertinentiis earumdem. In Epiſcop. Spoletan. Monaſterium S. Sylveſtri de Monte Subaci, cum omnibus pertinentiis ſuis. In Epiſcop. Camerinen. Monaſterium S. Helenæ juxta flumen Aeſinum, cum omnibus pertinentiis ſuis. Eremum Aquæ Perellis, & Eremum de Quadrigaria; cum terris, pratis, vineis, nemoribus, uſuagiis, paſcuis, in monte, & plano, in aquis, & molendinis, in viis, & ſemitis, & omnibus aliis libertatibus, & immunitatibus ſuis.

* aliàs in diœceſ. Torcellan.

Quæ omnia loca regimini Prioris Eremi Camaldulen. ſupponit.

§. 3. Sanè ſtatuimus, Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Hoſpitalia, Capellas, & loca prædicta, cum pertinentiis, & membris eorum, tanquam corpus unum ſub uno capite, ſub Priore dumtaxat Eremi ſu-

prædictæ

Digitized by Google

prædictæ perpetuis temporibus permanere, ac ſub illius diſciplinæ obſervatione perſiſtere, ſub illo inquam Priore, qui ab ipſius Eremitis, & Congregationis Abbatibus, & Prioribus ipſius Ordinis, regulariter fuerit electus. Eremum quoque, Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Hoſpitalia, Capellas, & loca præſcripta, perſonaſque ipſius Ordinis ab omni jugo, juriſdictione, & lege Diœceſana Archiepiſcoporum, Epiſcopoeum, Archidiaconorum, & quorumlibet Ordinariorum Judicum penitùs eximimus. Retento nobis, & Eccleſiæ Romanæ annuo cenſu unius unciæ anni in ſignum perpetuæ libertatis, ut vos in ſpeciales filios, & Apoſtolicæ Sedis aſſumpti, nullius alterius judicium ſubeatis.

Alia loca fuerunt addita, & poſtea quædam principaliora inſtituta fuerunt, eiſq; alia annexa, ut habetur in ſ. in Bulla 2. Leo x. Etſi.

§. 4. Statuimus etiam ut Eremus, Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Hoſpitalia, Capellæ, ac loca, & perſonæ dicti Ordinis, tantùm Romano Pontifici ſint ſubjecta. Diſtrictius inhibentes, nequis Archiepiſcopus, Archidiaconus, ſeu quilibet judex ordinarius in Eremum, Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Hoſpitalia, Capellas, & loca, ſeu perſonas ejuſdem Ordinis, excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententias promulgare, ſive in eis correctionis, vel viſitationis officium, ſive juriſdictionem aliquam exercere, aut perſonas ipſas ad Synodum evocare, ſeu ab eis exactiones, vel collectas aliquas exigere, vel extorquere præſumant. Non obſtante ſi aliqui Archiepiſcopi, & Epiſcopi contra perſonas, vel loca d. Ordinis, pro ſubjectione Eremi, Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſ. Hoſpit. ſeu locorum d. Ordinis, moverint quæſtionem, decernendo hujuſmodi ſententias ſi quas in perſonas, Monaſt. Prioratus, Eccleſias, Hoſpit. & loca prædicta, per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Archidiaconos, & Judices ordinarios, contra inhibitionem hujuſmodi, promulgari contigerit, irritas, & inanes, & prædictas perſonas ad obſervationem prædictarum ſententiarum aliquatenus non teneri.

Eximitque à ſuperioritate Ordinariorum & aliorum.

Tu vide moderationem Concil. Trid ſeſſ. 25. c. 12. & in Leo x conſtit. 12. Dum intra & Clem. viij conſt. 30. Suſcepti.

§. 5. Præterea inhibemus ne aliqua perſona ipſius Ordinis, vel alia, Monaſterium aliquod, Eccleſiam, Hoſpitale, Capellam, aut locum aliquem à dictæ Congregationis unitate removere præſumat. Statuentes, ut Priori Eremi præfatæ, qui pro tempore fuerit, tamquam Pater dicti Ordinis, Abbates, Priores, Monachos, Converſos, Abbatiſſas, Moniales, Converſas, Hoſpitalarios, Monaſteria & loca ipſius Ordinis ſine contradictione aliqua viſitare, per ſe vel alium, aut alios, quos duxerit ad hoc deputandos. Ac reformare Prælatos in Monaſteriis, & locis prædictis inſtituere, ac deſtituere, & electiones eorum confirmare, prout ſecundùm Deum & inſtituta præfati Ordinis viderit expedire: ac omnem juriſdictionem in eos liberè valeat exercere.

Priori Eremi totalem in perſonas & bona Congregationis poteſtatem habet.

Aliter fuit poſtea diſpoſitum, ut habetur in Bulla Leo. x. Nu. 2. Etſi.

§. 6. Ad hæc, concedimus vobis, ut liceat vobis, parochianis veſtris per Monachos, & oblatos veſtros presbyteros, divina officia celebrare, ac celebrari facere: injungi pœnitentias, proponere verbum Dei, exhiberi alia Eccleſiaſtica Sacramenta, contradictione Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Eccleſiæ Prælatorum aliquatenus non obſtante.

Divina celebrare concedit.

§. 7. Chriſma verò, Oleum ſanctum, conſecrationes Altarium, ſeu Baſilicarum, ordinationes Monachorum, & Clericorum, benedictiones Abbatum, Abbatiſſarum, Monialium, Vaſorum, & Veſtium recipiendi à quocumque malueritis Catholico Epiſcopo, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente, qui noſtra fretus auctoritate, quod poſtulatur, vobis impendat.

Chriſma &c. à quocumq; Antiſtite recipi poſſunt.

Quin imò ab Ordinario, ut in Bulla 56. Greg. xiij.

§. 8. Præterea cùm Generale fuerit interdictum, liceat vobis in Monaſteriis, & locis veſtris, excluſis excommunicatis, & interdictis; januis clauſis, non pulſatis campanis, & voce ſubmiſſa, divina officia celebrare.

Celebrent tempore interdicti. Vide Conc. Trid ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 9. Porrò laborum veſtrorum de poſſeſſionibus habitis ante Concilium Generale, ac etiam novalium, quæ propriis manibus aut ſumptibus colitis, de quibus novalibus aliquis hactenus non percepit, ſive de hortis, virgultis, & piſcationibus, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat.

Exemptio à decimis.

§. 10. Liceat quoque vobis perſonas liberas & abſolutas, è ſæculo fugientes, ad converſionem recipere, ac eas abſque contradictione aliqua retinere.

Licentia recipiendi ad Eremum.

§. 11. Prohibemus inſuper, ut nulli fratrum vel ſororum veſtrorum, poſt factam in dicta Eremo, ſeu Monaſteriis, aut locis ipſius Ordinis, profeſſionem, fas ſit ſine Prioris Eremi prædictæ licentia, de Eremo, Monaſteriis, vel locis eiſdem diſcedere. Diſcedentem verò abſque literis dicti Prioris nullus audeat retinere. Quod ſi quis fortè retinere præſumpſerit, liceat dicto Priori in ipſos, tàm prælatos, quam ſubditos Monachos, & Converſos, Abbatiſſas, Moniales, Converſas regularem ſententiam promulgare.

Prohibitio diſcedendi ab ea.

§. 12. Illud diſtrictiùs inhibentes, ne alicui Prælato, & Conventui ipſius Ordinis, Terras, vel Beneficium aliquod Eccleſiis veſtris collatum, liceat dare, vendere, obligare, alienare, ſine prædicti Prioris licentia ſpeciali. Si quæ verò donationes, vel alienationes, aliter, quàm ut dictum eſt, factæ fuerint, eas irritas eſſe cenſemus.

Prohibitio alienandi bona.

§. 13. Ad hæc, prohibemus ne aliquis Monachus vel Converſus ſub profeſſione alicujus Domus Ordinis ejuſdem aſtrictus, ſine conſenſu & licentia ſui Prælati, ac majoris partis Capituli ejuſdem Domus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuò accipiat ultra ſummam à Capitulo veſtro conſtitutam, niſi propter manifeſtam domus ipſius utilitatem. Quòd ſi quis facere fortè præſumpſerit, non teneatur Conventus pro his aliquatenus reſpondere.

Fidejuſſio & mutuum permittatur.

§. 14. Cæterùm ſi Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut aliarum Eccleſiarum Rectores, in mercenarios, vel familiam veſtram, pro eo quod aliqua vobis obſequia ex charitate præſtiterint, vel ad laborandum adiverint, in illis diebus, in quibus vos laboratis, & alii feriantur, excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam promulgarint, ipſam tanquam contra Apoſtolicæ Sedis indulta prolatam, decernimus penitùs non tenere, nec literæ illæ firmitatem habeant, quas tacito nomine Camaldulenſis Ordinis, & contra indulta Privilegiorum Apoſtolicorum contigerit impetrari.

Excommunicatio Ordinarii quando nulla ſit. Tu attende Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 15. Prohibemus inſuper, ut intra fines Parochiarum veſtrarum nullus ſine aſſenſu Diœceſani Epiſcopi, & veſtro, Capellam, vel Oratorium de novo conſtruere audeat.

Nova loca non conſtruantur inf. Parochias Ordin. Tu ſerva Bullam 99. Clem. viij.

§. 16 Sepulturam etiam locorum veſtrorum liberam eſſe decernimus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint, niſi fortè excommunicati, vel interdicti ſint, aut etiam publicè uſurarii; nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Sepultura in locis Eremi cuique datur. Tu attende conſtit. 22. Leo x. Dum intra.

§. 17. Paci quoque & tranquillitati veſtræ, paterna in poſterum ſollicitudine providentes, auctoritate Apoſtolica prohibemus, ut infrà clauſuram locorum, ſeu grangiarum veſtrarum, nullus rapinam, ſeu furtum facere, ignem apponere, ſanguinem fundere, hominem temerè capere, vel interficere, ſeu violentiam audeat exercere.

Perturbatio Ordinis prohibetur.

§. 18. Præterea omnes libertates, & immunitates à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, & aliis Archiepiſcopis, Monaſteriis & locis veſtris conceſſas, necnon libertates & exemptiones ſæcularium exactionum à Regibus, & Principibus, vel aliis CHRISTI fidelibus rationabiliter vobis indultas, ac etiam veſtras antiquas & rationabiles conſuetudines, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti Privilegio communimus.

Confirmatio Indultorum.

§. 19. Decernimus ergò, ut nulli omninò hominum liceat, Eremum, Monaſteria, Eccleſias, & loca prædicta temerè perturbare, aut eorum poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare. Sed omnia integra conſerventur, eorum pro quorum gubernatione aut ſuſtentatione conceſſa ſunt, uſibus omnimodis profutura, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum, Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona

Sanctio pœnalis in contravenientes prædictis.

Digitized by Google

hanc noſtræ Conſtitutionis paginam ſciens, contra eam temerè venire tentaverit, ſecundo tertioque commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate: reamque ſe divino judicio exiſtere de perpetrata iniquitate cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini noſtri JESU CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni.

Benedictio autoribus Ordinis.

§. 10. Cunctis autem, qui eiſdem locis ſua jura ſervare voluerint, ſit pax Domini noſtri JESU CHRISTI, quatenus, & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Dat. P. An. 4. die 23. Julii.

Dat. Viterbii per manum Magiſtri Jordani S.R.E. Vicecancell. & Not. 10. Kal. Auguſti, Indictione prima Incarnationis Dominicæ, Anno 1258. Pontificatus verò Domini Alexandri Papæ Quarti, Anno quarto.

XII.

Declaratio quorumdam dubiorum concernentium cauſam fidei Catholicæ, & pœnas hæreticorum, eorumque complicum & fautorum.

Ex hac Bulla ſumptum eſſe credo cap. accuſatus, de Hæret. in 6. vel illud ex iſta declaratur. Et eamdem Bullam (quam ubi non neceſſariam non pono) edidit Urb. IV. die 21. Aug. 1262.

Edita An. D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Minorum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in adminiſtratione S. Franciſci, præſentibus ac futuris. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

QUòd ſuper nonnullis quæſtionum articulis, in quibus cauſa fidei tangitur, nos conſulere voluiſtis, ſollicitudinis veſtræ prudentiam in Domino commendamus.

Relapſus in hæreſim quis dicatur.

§. 1. Primus igitur veſtræ conſultationis articulus continebat, utrum dici debeat relapſus in hæreſim qui lapſus eſt in eam poſt abjurationem ipſius, in qua non invenitur ante commiſiſſe? cùm ſecundùm proprietatem verborum non videatur relapſus, qui non fuerat ante lapſus? Ad quod taliter reſpondemus, quòd talis, ſi tanquam accuſatus vel ſuſpectus de hæreſi eam in judicio abjuravit, & poſteà committat in ipſa, cenſeri debet quadam juris fictione relapſus, licet ante abjurationem ſuam plenè probatum non fuerit crimen hæreſis contra ipſum; dummodò hujuſmodi priùs orta ſuſpicio, violenta fuerit, & certis ac veris indiciis comproba. Si verò levis & modica, quanquam ex hoc ſit graviùs puniendus, relapſorum tamen in hæreſim non debet pœna puniri, ex quo præſumi non poteſt veriſimiliter ante lapſus in eam.

Et an qui poſt abjurationem favet hæreticis.

§. 2. Quæſiviſtis etiam circa idem, ſi is qui hæreſim abjuravit, & per ſolam inexcuſabilem receptionem, vel receptationem, aut deductionem ſeu aſſociationem, vel viſitationem hæreticorum, ſive dationem vel miſſionem munerum, aut etiam alias in favorem eorum, qui excuſari non poſſit, ſine adoratione tamen (ut verbis veſtris utamur) lapſus eſt poſtmodum, propter hoc debeat judicari relapſus? Et quidem ſi legitimè conſtitit, vel etiam nunc conſtaret, quòd tales ante hujuſmodi abjurationem in hæreſi commiſiſſent, non eſt dubium, eos per hoc fuiſſe relapſos; quin tunc dubitari non debet, ex approbati à ſe priùs erroris conſequentia, id feciſſe.

Teſtes perjuri in cauſis fidei an admittendi.

§. 3. Præteteà nonnulli talium, ut proponitis, jurant coram Inquiſitoribus tàm de ſe, quàm de aliis ſuper facto hæreſis veritatem dicere, ſed perjurant, non odio tamen vel pretio, ſed timore ſui potiùs & ſuorum; corrigunt autem ſe poſtmodum ſuper iis contra ſe, ac alios ſuos complices deponendo. Cùm itaque perjurus ſecundùm jura, etiam poſt pœnitentiam in criminalibus à teſtimonio repellatur, hinc quæritur utrùm contra illos ſuos complices ſit per teſtimonia talium procedendum? Super quo taliter reſpondemus, quòd cùm crimen hujuſmodi ſit exceptum, ſi ex manifeſtis indiciis apparuerit, tales non animi levitate, aut odii fomite ductos, ſeu corruptos pecunia, ſed zelo fidei tanquam pœnitentes propriæ culpæ, aſſerere quod talia prius tacuerunt, & velint in hoc errorem ſuum corrigere, ac alios nominare, ſtari debet in favorem fidei, niſi aliud obſiſteret, atteſtationibus eorumdem.

§. 4. Ad illud autem quod quæritur, utrùm ad Inquiſitores hæreſis pertineat de divinationibus, & ſortilegiis, quæ contra aliquos ſibi denunciantur cognoſcere, ac punire talia exercentes? brevibus reſpondetur, quòd cùm negotium fidei, quod ſummè privilegiatum exiſtit, per occupationes alias non debeat impediri, Inquiſitores ipſi, de iis, niſi manifeſtè ſaperent hæreſim, ratione hujuſmodi officii ſibi commiſſi, ſe nullatenus intromittant, ſed eos relinquant ſuis judicibus pœna debita caſtigandos. — Inquiſitores non cognoſcunt de Sortilegiis. Tu attende conſtit. 4. Ad. vi. Dudum.

§. 5. Quidam inſuper (ut adjicitis) pro iis quæ commiſerunt in hæreſi, aſtringunt ſe Inquiſitoribus ſub obligatione bonorum ſuorum, ad recipiendum ab eis pœnitentiam & complendam: ſed ea licet injuncta, non tamen peracta, quin potiùs in toto, vel in parte neglecta decedunt. Quæritur ergo, utrùm Inquiſitores ipſi, vel qui in eorum locum ſuccedunt, poſſint ad ſatisfaciendum pro ipſis defunctis, hæredes, vel detentores bonorum ſic decedentium coarctare? Ad quod dicimus, quod ſi per hujuſmodi pœnitentiam, aliquod onus ad ſalutem proficiens impoſitum fuerit in bonis temporalibus exequendum, ad complementum ipſius per Inquiſitores cogi debent hæredes, vel alii, ad quos bona talium cum ſuo onere devenerunt. — Hæredes & bonorum detentores coguntur ad complendam pœnitentiam defuncti. Vide mox hic infrà declarationem.

§. 6. Injungitur etiam aliquibus ad pœnam, in pœnitentia pro hæreſi, ab ipſius peſtis Inquiſitoribus, ut uſuras reſtituant, ad quod obligaverant in judicio Eccleſiæ ſe & ſua. In quo quæritur, utrùm Inquiſitores ipſi, vel qui ſuccedunt in locum eorum, ad reſpondendum coram ſe conquerentibus de uſuris hujuſmodi, & ad reſtitutionem earum, ſi de ipſis conſtiterit, poſſint compellere taliter pœnitentes, prout ab eis in aliis injunctis ſibi pœnitentiis fieri conſuevit? Ad quod reſpondemus, quæſtionem ſuper uſuris motam, contra tales judicialiter, non debere audiri ab Inquiſitoribus hæreſis, nec decidi. Nolentes, quòd per cauſas hujuſmodi, offendiculum negotio fidei præparetur; eos tamen ad reſtitutionem uſurarum, de quibus conſtiterit, compellere poterunt, quibus in ſatisfactionem pro prædicto crimine, hujuſmodi reſtitutionem in pœnitentia injunxerunt. — De uſurarum quæſtionibus non agitur coram inquiſitoribus.

§. 7. Sunt & alii, qui confeſſi ſunt in judicio de hæreſi coram Inquiſitoribus hujuſmodi pravitatis, ſed antequam eis injungeretur pœnitentia, deceſſerunt. Super quo quæritur ſi hæredes talium compelli poſſint ab Inquiſitoribus, ut ad ipſorum arbitrium ſatisfaciant pro defunctis? præcipuè cùm iidem dum viverent, ad faciendam pœnitentiam, quam Inquiſitores eis vellent injungere, bona ſua Inquiſitoribus obligarint. Cui quæſtioni ſic duximus reſpondendum, quòd poſtquam tales non deceſſerunt hæretici, ſed reincorporari potiùs Eccleſiæ unitati, non videmus, quòd eis poſt mortem, vel eorum hæredibus, qui ad ſucceſſionem talium admittuntur, ſit ſatisfactio pro extincto jam crimine injungenda. In eo verò caſu, in quo hæredes hujuſmodi ad ſucceſſionem non deberent ob culpam ſui auctoris admitti: non obſtante, quòd auctoribus ipſis viventibus hoc non fuerit intercedente ipſorum morte per ſententiam declaratum, ad confiſcationem bonorum poſt mortem nihilominùs procedatur. — Hæredes non coguntur ad pœnitentias defuncti non injunctas.

§. 8. Adjeciſtis præterea, negotium ſeu officium Inquiſitionis contra hæreticos dilecto filio Priori fratrum Prædicatorum Pariſien. à Sede Apoſtolica fuiſſe ſub ea forma commiſſum, ut idem ſuper hoc poſſet inquirere, tam per ſe, quàm per alios, — Facultas inquirendi per ſe & per alium quomodo intelligatur.

quos ad hoc idoneos reputaret: in quo quæritur, utrùm tales delegati exiſtant, & quid poſſint etiam ſic electi. Super quo taliter duximus ordinandum, quòd idem Prior poſſit tres, vel quatuor idoneos ad hoc opus aſſumere, qui parem cum ipſo habeant poteſtatem, & amovere illos, ac ipſorum loco alios ſubſtituere, quotieſcunque viderit expedire, ipſi tamen Priori, & aliis ſic aſſumptis committendi duntaxat citationes, & examinationes teſtium, cùm de hujoſmodi crimine, ac circumſtantiis ejus inquiritur, ac denunciationes ſententiarum, quas ſuper iis contra quoslibet contigerit ferri, & iis ſimilia faciendi conceditur ab eadem Sede facultas.

Clericus perpetuò immurandus degradatur.

§. 9. Quæſtioni verò qua quæritur, utrùm conſtitutus in ſacris deprehenſus in hæreſi, & propter hoc immurandus perpetuò, priùs ſit ab ordinibus à ſuo Epiſcopo degradandus, antequam tradatur hujuſmodi pœnitentiæ? Reſpondemus, quòd talis, qui eſt perpetuò immurandus, priùs debet à ſuis ordinibus degradari.

Inſtruentes citatos ab Inquiſitor. coercendi.

§. 10. Nonnulli quoque Clerici, & quod eſt deterius, ſacerdotes, prætextu pecuniæ, vel alicujus ſervitii temporalis, inveniuntur aliquando Inquiſitionis impedire negotium, inſtruendo citatos hæreticorum credentes de celanda veritate, falſitate dicenda, vel eos indebitè liberando. De quibus quæritur utrùm Inquiſitores poſſint tales capere, ac etiam retinere? aut quòd ſic accepta reſtituant, coarctare? Dubium itaque non videtur, quod ii, quos conſtat exercere præmiſſa, ea faciunt in favorem hæreticæ pravitatis. Quare poſſunt à talibus per Inquiſitores compeſci, & pœna debita caſtigari, tam per captionem perſonarum, quàm etiam aliàs, prout culpa exegerit delinquentis.

Religioſi gravius ſecularibus puniendi.

§. 11. Quòd autem poſtmodum quærebatur, quomodo eſſent puniendi Religioſi qui inveniuntur in hæreſin deliquiſſe? cùm ſæculares peccantes in ſimili caſu immurationis, vel alia pœna plectantur. Ejus ſolutio ſatis patet, cùm certum ſit, taler in hoc, & in conſimilibus delinquentes, graviùs etiam ſæcularibus puniendos.

Declaratio circa pœnas fautorum hæreticorum, & eorumdem filiorum.

§. 12. Frequenter etiam vobis ab Apoſtolica Sede committitur, ut tam hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defenſores eorum, quàm ipſorum filios & nepotes, ac illos etiam, qui prædictorum interventu, vel gratia tale eſſent adepti, vel aſſequerentur in poſterum, privandi perſonatibus, dignitatibus, & honoribus quibuſcumque, ac beneficiis Eccleſiaſticis, & officiis publicis, de diœceſanorum, vel eis abſentibus Vicariorum ſuorum conſilio, habeatis liberam facultatem; quod qualiter intelligi debeat, petiviſtis ejuſdem Sedis oraculo declarari. Hoc ſanè de filiis & nepotibus illorum, credentium, & aliorum hujuſmodi, qui modo tales eſſe probantur, intelligendum eſſe videtur, non autem illorum, quos emendatos conſtiterit, & pro culpa hujuſmodi ad mandatum Eccleſiæ pœnitentiam recepiſſe, quam ipſi vel jam perfecerunt, vel humiliter proſecutioni ejus inſiſtunt, vel parati fuerunt dum viverent ad recipiendam eandem. Diœceſani quoque in privandis talibus ſunt generaliter requirendi, niſi forſan conſtaret legitimè, quòd iidem ſcienter eis beneficia contuliſſent, tunc enim eos in iis requirendos eſſe non credimus, ſed potiùs à ſuo judice puniendos.

Juſſio prædicta exequendi.

§. 13. Vos igitur hæc & alia contingentia in hac parte, commiſſum vobis officium, ſic prudenter & fideliter exequi procuretis, ſic ad ea purè propter Deum, cujus cauſam geritis, veſtra feratur intentio, quod labor veſter vobis ad vitæ præmium, & aliis ad ſalutem, quæ ſolùm in talibus quæritur, proficiat animarum.

D. P. An. 4. die 27. Sept.

Dat. Viterbii, 5. Kal. Octob. Pont. noſtri Año 4.

XIII.

Infirmi, qui ſanæ mentis hæreticorum conſolamentum petunt, non excuſãtur, eo quòd tempore receptæ conſolationis, ſanæ mentis non eſſent.

Ex hac Bulla proditum eſſe credo cap. 5. de Hæret. in 6. Et eamdem Bullam edidit poſtea Urb. IV. die 21. Auguſti 1262. quam uti minùs neceſſariam prætermiſi.

ALEXANDER EPISCOPUS, &c.

Edita A. D. 1258.

Dilectis filiis Fratribus Ordinis fratrum Minorum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in adminiſtratione S. Franciſci, præſentibus & futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Quidam infirmi conſolamentum hæreticorum petebant.

EX parte veſtra fuit propoſitum coram nobis, quòd nonnulli de partibus, ubi vobis contra hæreticos Inquiſitionis officium eſt commiſſum, in mortis articulo conſtituti, ſalutis remedium abhorrentes, Conſolatos hæreticos ad ſe introduci faciunt, & ab eis per impoſitionem manus, deſolationis ſuæ conſolationem accipiunt, ſecundùm peſſimam conſuetudinem eorundem. Sed filii & hæredes ſic decedentium propter hoc exhæredari timentes, ac volentes ob id eorum malitiam excuſari, proponunt ſe velle probare per teſtes, quòd iidem, quando recipiebant conſolationem hujuſmodi, loquelam amiſerant, & erant alienati à mente: cùm moris ſit apud eos (ut dicitur) quòd nullum taliter conſolentur, qui non ſit ſanæ mentis, & memoriam habeat ordinatam. Quare nos conſulere voluiſtis, utrùm debeant tales probationes admitti.

Hic Pontif. providet ut in rubr.

§. 1. Nos igitur conſultationi veſtræ taliter reſpondemus, ut ſi legitimè conſtiterit, quòd prædicti dum ſanæ mentis eſſent, petierint hæreticos Conſolatos, ſicque viam fuerint univerſæ carnis ingreſſi, licet conſolationem hujuſmodi, imò veriùs deſolationem, non ſanæ mentis effecti, vel poſt perditam jam loquelam ſuſcepiſſe dicantur, nulla ſuper hoc probatio admittatur, cùm in nullo ſic decedentes debeant propterea relevari. In dubio verò admitti poterit, non tamen uxores, filii, ſeu familiares, aut de ſuis aliqui, ad hoc probandum recipiantur in teſtimonium, ſed alii teſtes idonei, & ſpecialiter fidei zelatores, cùm contra tales ſit non modicum præſumendum: ſitque in talibus propter fidei privilegium, cum multa cautela ſummaque diligentia præ cæteris negotiis, procedendum.

Dat. P. An. 4. die 13. Nov.

Datum Anagniæ Idibus Novembris, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XIV.

De cautione recipienda ab Hæreticis converſis, & eorum fautoribus, eaque in caſu contraventionis exigenda, ac obedientia ab eis requirenda.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita A. D. 1258. & 1260.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Minorum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in adminiſtratione S. Franciſci, tàm præſentibus, quàm futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Redeuntes ad fidem caveant de ea tenenda.

SUper extirpatione hæreticæ pravitatis, hoc à vobis in locis in quibus contra hæreticos, vobis Inquiſitionis officium eſt cōmiſſum, ſtatuimus obſervandum, ut hæreticis, credentibus, fautoribus, receptatoribus, & defenſoribus hæreticorum ipſorum, ad mandatum Eccleſiæ redeuntibus, ſub certa pœna pecuniaria inter cæteraque injungenda fuerint, injungatis diſtrictè, quòd fidem Catholicam firmiter teneant, & ulteriùs hæreticis ipſis auxilium, conſilium, & favorem aliquem non impendant, necnon Eccleſiæ mandatis obediant, & obſervent quæ eis feceritis, vel unus veſtrum occaſione ipſius hæreticæ pravitatis, & ab eiſdem cautio exigatur. Nos autem vobis & ſingulis veſtrum, cogendi per cenſurã Eccleſiaſticam appellatione remota, tàm redeuntes ipſos, quàm & defenſores, ſi oportuerit, eorumdem, ad præſtationem vel ſolutionem hujuſmodi pœnæ, ad quam ſe obligaverint, ſi, quod abſit, in dictam pœnam inciderint, plenam concedimus auctoritate præſentium facultatem.

Pecunia ex dictis cautionibus redigenda ubi exponenda ſit.

§. 1. Pecunia verò quæ de hujuſmodi pœnis, vel ex tertia parte mulctarum, vel condemnationum exigendarum à quibuſlibet perſonis & locis, ſeu bonorum apprehendendorum occaſione hæreſis, vel hæreticorum, ſecundùm tenorem conſtitutionũ noſtrarum (quas in eoſdem hæreticos, fautores eorum, & alios promulgatas, in capitularibus civitatum & locorum aliorum conſcribi mandavimus) fortè

perve-

pervenerit, penes tres viroa fide probatos à vobis & à Diœceſano, vel ejuſdem Vicario, ſi idem præſens non fuerit, eligendos, deponatur fideliter conſervanda, & de illa vobis, & ſingulis veſtrum neceſſariæ, ad proſecutionem negotii contra hæreticos expenſæ ſine difficultate aliqua de ipſius Diœceſeni conſilio miniſtrentur, & eidem Diœceſano de iis quæ expendi contigerit, rationis plenariæ fidelis computatio exponatur.

Dat. P. A. 4. die 13. Oct. Dat. Anagniæ, Idibua Novemb. Pont. noſtri Anno 4.

Sequitur alia conſt. in executionem praecedentis.

Edita An. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus de Ordine Minorum, Inquiſiteribus hæreticæ pravitatis in adminiſtratione B. Fraocifci. Salutem & Apoſtolicam benedictienem.

Cauſa juſſionis. AD audientiam noſtram pervenit, quòd nonnulli de adminiſtrarione B. Frencifei, notati & ſuſpecti de hæretica previrate, ac fautores & receptatores hæreticorum, ad mandatum Eccleſiæ redeuntes, interdum ſe obligent ſub certis pœnis ad parendum mandatis Ecelefiæ, & ſuper hoc præſtant vobis fidejuſſories cautiones, quorum nonnulli mandaris quæ ipſis facitis, patere recuſant.

Juſſio exigendi pœnas. §. 1. Quia verò noſtri decet appoſitione conſilii ſuper hoe ſalubriter provideri, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſeripta mandamus, quatenus tales, & fidejuſſores eorum, quòd mandetis factis eis per vos, & ſaciendia pareant, monitione præmiſſa per impoſitionem & exectionem pœnarum, ad quæ ſe obligant, & etiam per cenſuram Eccleſieſticam appellatione remota cogatis: invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

D. P. An. 6. die 23. Jan. Datum Anagniæ, 10. Kalendas Februarii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XV.

Quòd Prælati Eccleſieſtici, Rectores ſæculares, & alii, faveant & aſſiſtant Inquiſiroribus hæreticæ pravitatis, in negorio fidei exequeodo.

Ampliorem in hoc diſpoſitienem attende inf. in conſt. 1. Pii V. Sanctiſſimus. Tom. 2. & in alia conſt. 76. Clem. VIII. Sanctiſſimus. Tom. 3.

Edita A. D. 1258.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus.... Epiſcopis & dilectis filiis..... Electis Abbatibus, Prioribus, Miniſtris, Guardianis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, & Rectoribus, necnon & univerſo Clero, tàm Religioſis cujuſcumque profiſſionis, & Ordinis, quàm Sæcularibus, in ducatu Spoletane conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus conſtitutionis. EXortis in agro Fidei Chriſtianæ per partes Italiæ abundantiùs ſolito hæreticæ pravitatis zizaniis, ſeminante illa, per temporis impacati malitiam, homine inimico, Sedes Apoſtolica ejus caput Fidei & magiſtra, volens circa zizaniorum extirpationem hujuſmodi, per aliquos de fratribus Ordinis Minorum, partes ſuæ ſollicitudinis adimpleri, dilecto filio..... Miniſtro Provinciali ejuſdem Ordinis, in adminiſtratione S. Franciſci mandavit, ut ipſe duos ex fratribus ſuia viros zelum habentes Chriſtianæ Fidei, & opere ac ſermone potentes, aſſumeret, eiſque in partibus veſtris, Inquiſitionis officium contra hæreticos, eorumque fautores, & complices injungere procuraret.

Juſſio de qua in ſub. §. 1. Nos itaque CHRISTI nomen in populo exaltari gaudentes, ac fidei ejus maſſam ab omni per quod infici valeat, emundari totis effectibus cupientes, univerſitatem veſtrem rogamus, monemus, & hortamur attentè, per Apoſtolica vobis ſeripta mandantes, quatenus attendentes prudenter, quòd Inquiſitores hujuſmodi à prædicto deputati Miniſtro pro defenſione ipſius fidei, & cum ſalute fidelium laborantes, & periculis perſonas proprias ſalubriter exponentes, nequeunt ad omnia, quæ tanto expediunt negotio, ſufficere per ſeipſos, eiſdem, & aliis, ſi quos ed hoc ex ipſius fratribus contigerit deputari, in prædicto exequendo negotio efficaciter aſſiſtatis, opportunum ſibi conſilium, favorem & auxilium impendendo, ita quod exinde veſtræ Fidei ſinceritas meritò valeat commendari, nec continget Dei opus periculosè per veſtram negligentiam vel incuriá intermitti, quas proculdubio, præter id quod horrendis notaret maculis infamia negligentes ultrix omnis inobedientiæ ac negligentiæ Apoſtolica ſeveritas acri percelleret diſciplina.

Datum Anagniæ 17. Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri Anno quarto. Dat. P. An. 4. die 15. Nov.

XVI.

Indulgentiæ pro Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis eorumque Notariis, ſociis & fautoribus: ac pro omnibus in proſecutione negotii Fidei decētibus.

Alia ſervientium Inquiſitoribus privilegia, vide ſup. fol. 85. in conſt. 2. Innoc. IV. Impia. & infrà in hoc Tomo I. in Urb. IV. conſt. e. Licet. fol. 121.

Ad propegandam fidem Catholicam Congregationem inſtituit Greg. XV. conſt. 26. Inſcrutabili, inſ. Tom. 4.

Edita A. D. 1259.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, fratribus Ordinis fratrum Minorum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in adminiſtratiene S. Franciſci præſentibus & futuris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium. FIrmiſſimè teneet veſtra prudentia, & nullatenus dubitet, quòd Deus indulgentiarum & pater miſericordiæ, conſiderans merita ſingulorum, contentus noſtris Indulgentiis non exiſtit, quin benefacientibus gratiam potiorem indulgeat, & gloriam ſuperaddat, ad quas per fructum boni operis promerendas, fideles CHRISTI frequenter & libenter noſtris remiſſionibus invitamus. Cùm itaque vos propter Deum in negotio Fidei laborantes, hujuſmodi ſalutaribus præmiis deceat recreari.

Indulgentiarum elargitio. §. 1. Nos vobis verè pœnitentibus & confeſſis, de Omnipotentia Dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, plenam concedimus veniam peccatorum. Sociis autem Ordinis veſtri fratribus & Notariis veſtris, qui unà vobiſcum in proſecutione hujuſmodi negotii laborabunt, & aliis qui ad impugnandum hæreticos, credentes, receptatores, fautores, & defenſores eorum, vobis ex animo auxilium præſtiterint vel favorem, tres annos de injuncta ſibi pœnitentia relaxamus. Et ſi qui ea eis in proſecutione hujuſmodi negotii fortè deceſſerint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti ac ore confeſſi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Datum Anagniæ 17. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri Anno quinto. D. P. An. 5. die 15. Sept.

XVII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas, cogendi quoſcumque Magiſtratus & Officiales, ad exequendum eorum ſententias.

Hoc idem ſtatuit Innoc. VIII. inf. in ejus conſt. 10. Dilectus. Et adverte quòd hanc executionem dare illi tenentur, abſque proceſſuum reviſione, ut ibid. & in conſt. 43. Leon. X. Honeſtis. in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus de Ordine Minorum, Inquiſiteribus hæreticæ pravitatis in Provincia B. Franciſci. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtitutionis. AD audientiā noſtrā pervenit, quòd Poteſtates, Rectores, Judices, Antiani, Officiales, Conſilia, & Cōmunitates, quorumdam Caſtrorum, Locorum & Civitatum Provinciæ B Franciſci, in qua inquiſitio contra hæreticos vobis à Sede Apoſtolica eſt cōmiſſa, circa executiones ſententiarum, quas cōtra notatos ſuſpectos de hæretica pravitate, credentes, fautores, & receptatores eorū profertis, à vobis ſuper hoc requiſiti, ſe interdū reddunt difficiles, & etiā negligentes. Nos itaq; volentes quòd negotium Inquiſitionis

hujuſmodi, ſalutarem conſequatur effectum, circa ea intendimus animo vigilanti, per quæ ſubmotis quibuslibet obſtaculis, prædictum negotium, Deo proprio, & de bono in melius dirigatur.

Inquiſitorum facultas dv qua in rub.

§. 1. Quocirca Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mãdamus, quatenus Poteſtates, Rectores, Judices, Antianos, Officiales quocumque nomine cenſeantur, Conſilia, & Cõmunitates prædictas, quòd hujuſmodi ſententias à vobis latas & ferendas, etiam ſublato cujuslibet dilationis & difficultatis obſtaculo, executioni demandent, monitione præmiſſa per excommunicationis in perſonas Poteſtatum, Rectorum, Judicum, Antianorum, Officialium, & Conſiliariorum, ac privationis ab officiis: & in Civitates, Caſtra & Loca hujuſmodi, interdicti ſententias, appellatione remota cogatis.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obſtante aliqua indulgentia Sedis Apoſtolicæ, de qua, cujuſque tenore, oporteat in noſtris literis plenã & expreſſam mentionem fieri, & per quã effectus præſentium impediri valeat vel differri.

Dat. P. An. 4 die 20. Jan.

Dat. Anagniæ, 13. Kalendas Februarii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XVIII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, compellendi quoſcumque ad ſibi exhibendum ſcripturas & inſtrumenta ſpectantia ad Officium ſanctæ Inquiſitionis, & convocandi Clerum & populum adverſus hæreticos, & eorum fautores.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis .... fratribus de Ordine Minorum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in adminiſtratione S. Franciſci. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Facultas compellendi omnes habentes ſcripturas ſpectantes ad Inquiſitionem.

CUpientes ut Inquiſitionis negotium contra hæreticam pravitatem ſolicitudini veſtræ commiſſum, ad Dei gloriam & augmentum Fidei Catholicæ, in noſtris manibus feliciter proſperetur: compellendi appellatione remota per cenſuram Eccleſiaſticam, per vos vel per alios, quos ad hoc idoneos vos vel alter veſtrum duxeritis eligendos, omnes illos, qui ſcripta, vel inſtrumenta Inquiſitionis, vel ad ejus officium pertinentia, per quoſcumque hactenus facta, ac etiã facienda contra hæreticos, credentes, receptatores, fautores, ſeu defenſores eorum habent, vel habuerint, ut ea ſine cujuslibet difficultatis ſeu dilationis diſpendio, vobis vel alteri veſtrũ exhibeant.

Abſolvendique redeuntes ad Fidem.

§. 1. Necnon abſolvendi à ſententia excommunicationis omnes illos, qui dimiſſa hæreticorum perfidia, ad unitatem Catholicæ Fidei, liberè, ac humiliter redire voluerint, & credentes, receptatores, fautores, ac defenſores eorum, ac etiam reconciliandi eos Eccleſiæ, à qua noſcuntur diabolica ſuggeſtione præciſi.

Convocandi Clerum & populum &c.

§. 2. Convocandique Clerum & populum Civitatum, Caſtrorum, aliorumque locorum contra tales: ita ut in ferendis ſententiis contra ipſos, poſſitis peritos & diſcretos, prout expedierit, advocare.

Indulg. eiſdem dandi.

§. 3. Dandi quoque omnibus accedentibus ad vocationem hujuſmodi, auctoritate noſtra, quadraginta dierum indulgentiam.

Procedendique contra omnes ſummariè.

§. 4. Procedendi etiam contra illos, quos in dicta provincia commiſiſſe conſtiterit, licet ad alias partes ſe duxerint transferendos: nec non, & ut in eodem negotio ſummariè, abſque judiciorum & advocatorum ſtrepitu, procedere valeatis, auctoritate præſentium vobis & cuilibet veſtrum concedimus facultatem. Contradictores per cenſurã Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus ſi aliquibus ſit indultum ab eadem Sede, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, niſi plenam & expreſſam, vel de verbo ad verbum fecerint mentionem: & conſtitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. P. A. 6. die 4. Martij.

Dat. Anagniæ 4. Non. Martii, Pont. noſtri Anno 6.

XIX.

Prælati Eccleſiaſtici, & alii omnes Clerici quomodolibet exempti, ſtatim requiſiti, provideant Inquiſitoribus eorumque ſociis, de ſalvo conductu.

Csacordat ſubſequens Conſtitutio, Magiſtratibus ſæcularibus directa.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servoram Dei. Venerabilibus Fratribus, Epiſcopis, & Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Archidiaconis, Archipresbyteris, Præpoſitis, Plebanis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, & Clericis Religioſis & Sæcularibus, tam exemptis, quàm non exemptis per Provinciam Romanam, quæ continet Urbem cum ſuo diſtrictu, Patrimonium B. Petri in Thuſcia, Sabinam, Reate cum ſua diœceſ. Campaniam, & Maritimam, conſtitutis, ad quos literæ iſtæ pervenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD extirpandam de partibus veſtris hæreticam pravitatem totis affectibus intendentes, inquiſitionem faciendam in illis partibus contra reſperſos hujuſmodi pravitaie, dilecto filio fratri Andreæ de Ordine Minorum, duximus cõmittendã.

Prælati & Clerici provideant Inquiſitoribus de ſalvo conductu.

§. 1. Ut igitur idem frater veſtro fultus præſidio, in cõmiſſo ſibi negotio Inquiſitionis, Deo propitio valeat proſperari: univerſitatem veſtram rogamus & hortamur attentè, in virtute obedientiæ, ac ſub pœna excomunicationis per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus vos univerſi & ſinguli, dicto fratri Andreæ & ſociis ejus, de ſecuro conductu, quotieſcumque vos ſuper hoc duxerint requirendos, liberaliter, ac ſine dilatione, de loco ad locum providere curetis: preces noſtras & præceptum taliter impleturi, ut pateat per effectum operis, quòd ſitis orthodoxæ Fidei zelatores. Noſque devotionem veſtrã poſſimus exinde meritò commendare.

Dat. P. A. 6. die 15. Mar.

Dat. Anagniæ, Idibus Martii, Pont. noſtri Anno 6.

XX.

Barones, Magiſtratus, Communitates, & Officiales omnes, tenentur ſtatim requiſiti, Inquiſitoribus eorumque ſociis de ſecuro ſalvo conductu providere.

Concordat cum præced. conſtitutione, directa Clericis & Prælatis Eccleſiaſticis.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Nobilibus viris, Baronibus, Caſtellanis, Poteſtatibus, Capitaneis, Rectoribus, Antianis, Prioribus & eorum Officialibus, necnon Communitatibus Civitatum, Caſtrorum & Locorum Provinciæ Romanæ, quæ continet Urbem cum ſuo diſtrictu, Patrimonium B. Petri in Thuſcia, Sabiniam, Reate cum ſua diœceſi, Campaniam, & Maritimam, ad quos literæ iſtæ pervenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD extirpandam de partibus veſtris hæreticam pravitatem totis affectibus intendentes, Inquiſitionem faciendam in illis partibus contra reſperſos hujuſmodi pravitate, dilecto filio fratri Andreæ de Ordine Minorum duximus committendam.

Omnes tenentur inquiſitoribus providere de ſalvo conductu.

§. 1. Ut igitur idem frater veſtro fultus præſidio, commiſſo ſibi negotio Inquiſitionis, Deo propitio valeat proſperari: univerſitatem veſtram rogamus, & hortamur attentè ſub pœna excommunicationis, ac mille marcharum argenti, per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus vos univerſi & ſinguli, dicto fratri Andreæ & ſecuro conductu quotieſcumque vos ſuper hoc duxerint requirendos, liberaliter ac ſine dilatione, de loco ad locum providere curetis: Preces noſtras & præceptum taliter impleturi, ut effectum operis, quòd ſitis orthodoxæ Fidei zelatores, Noſque devotionem veſtram poſſimus exinde meritò commendare.

Dat. P. A. 6. die 15. Mar.

Dat. Anagniæ, Idibus Martii, Pont. noſtri Anno 6.

XXI.

Quòd Inquiſitores hæreticæ pravitatis, bona hæreticorum confiſcata diſtrahant, & pretium ad opus S. R. E. conſervent.

Ad hæc vide ſup. fol. 90. conſt. 8. Innoc. IV. Cum fratres. Ubi notavi.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Andrea, Gentili, & Bartholomæo Ordinis Minorum. & aliis Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Romana Provincia, & adminiſtratione S. Franciſci. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Facultas de qua in rub.

DIſcretioni veſtræ, de qua plenam in Domino fiduciam obtinemus, vendendi ac diſtrahendi liberè bona hæreticorum eorumque fautorum, credentium, receptatorum & defenſorum, publicata ſia, ſeu confiſcata, & in poſterum publicanda, & confiſcanda, prout commiſſo vobis Fidei negotio expedire videritis, ita quod eorum pretium ad opus Romanæ Eccleſiæ conſervetur, necnon & contradictores ſuper hoc, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendi, plenam & liberam cócedimus auctoritate præſentium facultatem.

Dat. P. A. 6. die 24. Sept.

Dat. Genuæ, 8. Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno ſexto.

XXII.

Inquiſitores hæreticæ pravitatis, procedere poſſint in cauſis fidei, contra quoſcumque etiam exemptos, eligereque Notarios etiam regulares, qui in ſæculo Notarii fuerunt.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, Marchia Januenſi, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Inquiſitorum auctoritas procedendi contra omnes etiam exemptos.

NE commiſſæ vobis contra hæreticos Inquiſitionis officium, quocumque contingat obice præpediri, vobis & ſingulis veſtrum, præſentium auctoritate concedimus, ut non obſtantibus aliquibus privilegiis vel indulgentiis, quibuſcumque perſonis, cujuſvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis aut Ordinis, & præſertim Ciſtercien. Prædicatorum, Minorum, ſeu Eremitarum, ſive Communitatibus, vel Univerſitatibus Civitatum locorum, ſpecialiter vel generaliter, ſub quacumque verborum expreſſione vel forma ab Apoſtolica Sede conceſſis, vel amodo concedendis, etiam ſi dicatur in illis, quòd eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegiorum, vel indulgentiarum ipſarum nequeat derogari, maximè quod illi excommunicari, vel ipſorum Terræ ſupponi non poſſint Eccleſiaſtico interdicto: aut quòd prædictorum vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet ſive denunciationes ſententiarum, excommunicationis, ſuſpenſionis vel interdicti auctoritate literarum Apoſtolicarum minimè cogi poſſint, niſi de ipſorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis ſuper hoc à Sede Apoſtolica conceſſis habeatur in eiſdem literis mentio ſpecialis: in eodem officio & contra impedientes illud, vel in eo vobis juxta officium & poſſe ſuum, à vobis requiſitos aſſiſtere non curantes, liberè juxta formam vobis per literas noſtras traditam, procedatis: cùm ex hujuſmodi vel aliis privilegiis & indulgentiis, nullum vobis in tantæ pietatis negotio, velimus obſtaculum generari.

Notarioſque eligendi.

§. 1. Ad hæc, ſi ſuper his quæ circa idem officium, illudque contingentia in ſcriptis fuerint redigenda, tabellionum ſæcularium copia fortè defuerit opportuna, perſonis regularibus cujuſcumque Ordinis qui tabellionatus officium in ſæculo habuiſſe noſcuntur, exercendi illud in his, cùm à vobis neceſſitate hujuſmodi ſuadente fuerint requiſiti, auctoritate noſtra licentiam concedatis. Quos ad hoc conſtitutione canonica, vel regulari contraria nequaquam obſtante, ex diſtricto volumus juſſionis noſtræ præcepto teneri. Quòd ſi nec tales habere poteritis, alios duos viros idoneos, Clericos vel Laicos, quotiens talis imminebit neceſſitas, aſſumatis: qui ſimul fideliter ea quæ fuerint à vobis, vel coram vobis ex prædicto officio generali gerenda, conſcribant, quorum ſcripta quantum ad hunc neceſſitatis articulum pertinet, ac ſi unius perſonæ publicæ manu confecta fuiſſent, inconcuſſam habere decernimus firmitatem. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, non obſtante conſtitutione de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. P. A. 6. die 15. Octo.

Dat. Anagniæ, Idibus Octob. Pont. noſtri Anno ſexto.

XXIII.

Inquiſitores hæreticæ pravitatis Ordinis Fratrum Prædicatorum vel Minorum non tenentur obedire Prælatis ſuorum Ordinum, in concernentibus Officium ſanctæ Inquiſitionis.

Hoc idem ſtatuit Urb. IV. in quadam ejus conſt. incipien. Catholicæ, fol. 121. quam conſulto uti minùs neceſſariam prætermiſi.

Edita A. D. 1260.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis. Univerſis Fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, per diverſas Italiæ partes à Sede Apoſtolica deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtitut.

CAtholicæ Fidei negotium, quod plurimum inſidet cordi noſtro in veſtris proſperari manibus, ac de bono in melius procedere cupientes, ac volentes omne ab eo impedimentum omneque obſtaculum removeri: præſentium vobis auctoritate mandamus, quatenus in eodem negotio, de divino & Apoſtolico favore confiſi, omni humano timore depoſito, conſtanter ac intrepidè procedentes, circa exſtirpandam hæreticam pravitatem, tam de Lombardia & Tuſcia, quàm de omnibus aliis Italiæ partibus, cum omni vigilantia omnique ſtudio laboretis. Et ſi forſan Magiſter & Miniſter Generalis, aliique Priores, & Miniſtri Provinciales, ac Cuſtodes ſeu Guardiani aliquorum locorum veſtrorum Ordinum, prætextu quorumcumque privilegiorum ſeu indulgentiarum ejuſdem Sedis dictis Ordinibus conceſſorum, aut concedendorum in poſterum, vobis vel veſtrum alicui, ſeu aliquibus injunxerint, ſeu quoquomodo præceperint, ad tempus vel quo ad certos articulos certaſve perſonas negotio ſuperſedeatis eidem.

Inquiſitores non tenentur &c. ut in rub.

§. 1. Nos vobis univerſis & ſingulis auctoritate Apoſtolica diſtrictius inhibemus, ne ipſis obedire in hac parte, vel intendere quomodolibet præſumatis, nos enim privilegia ſeu indulgentias hujuſmodi, quantum ad hunc articulum, tenore præſentium revocantes, omnes excommunicationis, interdicti, & ſuſpenſionis ſententias, ſi quas in vos vel veſtrum aliquos hac occaſione ferri contigerit, irritas prorſus decernimus & inanes. Nam etſi prædicta ſedes interdum Prælatis aliquibus veſtrorum ordinum per ſuas ſub certa forma committat literas, ut ad exercendum Inquiſitionis officium contra hæreticam pravitatem, aliquos ſuorum ordinum fratres aſſumere valeant, ipſoſque cùm expedire viderint, amovere, ac alios ſubrogare; non tamen per hoc quod ipſis ea dumtaxat de cauſa in hac parte committitur, quia de Fratrum ſuorum Ordinum idoneitate pleniorem habere notitiam præſumantur, aliqua eis ſuper hujuſmodi Inquiſitionis negotio, vobis immediatè à prædicta Sede commiſſo, & committendo, facultas vel juriſdictio attribuitur ſeu poteſtas.

Dat. P. An 6. die 11. Dec.

Dat. Lateran. 3. Idus Decembris, Pont. noſtri Anno ſexto.

URBANUS IV. PONT. CLXXXIV.
ANNO DOMINI MCCLXI.

ANNO 1261.

URbanus IV. Gallus, ex Civitate Trecenſi, Jacobus Pantaleo, anteà vocatus, Patriarcha Hieroſolymitanus, creatus Viterbij,

4. Kal.

4. Kal. Septembris anno 1261. Vixit annos tres, menſem unum, dies quatuor. Creavit Cardinales quatuordecim. Obiit Peruſiæ Anno Domini 1264. Nonis Octobris, ibidem in Eccleſia Cathedtali S. Lautentii ſepultus eſt. Vacavit ſedes menſes 4. dies 3.

I. Inſtitutio Feſtivitatis Sanctiſſimi Corporis CHRISTI, pro feria quinta poſt octavam Pentecoſtes quotannis ſolemniter celebrandæ.

Hanc inſtitutionem comprobavit Clem. V. ut in Clem. unica de Reliq. & Ven. Sanct. ubi iſtam Bullam integram recenſet. Quam tamen in hoc opere non poſui, quia ſuper eadem celebratione per octavam & Indulgentiis, babes in hoc opere aliam conſt. Martini V. num. 12. Ineffabile, ac alteram Eugen. IV. num. 6. Excellentiſſimum.

Ad majorem tanti Sacramenti venerationem, inſtitutæ ſunt etiam Laicorum Confraternitates, ut in conſt. 20. Pauli III. Dominus, infr. in hoc Tomo 1. Et unicuique conceſſum eſt, infrà octavam facere ſolemnem proceſſionem à Greg. XIII. in conſt. 10. Cùm interdum. Tom. 3.

Edita An. D. 1262.

URBANUS PAPA QUARTUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis &c.

Enarratio multorum beneficiorũ receptorum à Deo in hoc Sacramento pro nobis inſtituto.

TRanſiturus de hoc Mundo ad Patrem Salvator noſter D. JESUS CHRISTUS, cùm tempus ſuæ Paſſionis inſtaret, ſumpta Cœna in memoriam mortis ſuæ, inſtituit ſummum & magnificum ſui Corporis & Sanguinis Sacramentum, Corpus in cibum, & Sanguinem in poculum tribuendo. Nam quotiens hunc Panem manducamus, & Calicem bibimus, mortem Domini annunciamus. In inſtitutione quidem hujus Sacramenti dixit ipſe Apoſtolis, Hoc facite in meam commemorationem, ut præcipuum & inſigne memoriale ſui amoris eximii, quo nos dilexit, eſſet nobis hoc præcelſum, & Venerabile Sacramentum, memoriale inquam mirabile ac ſtupendum, delectabile, ſuave, tutiſſimum, ac ſuper omnia pretioſum, in quo innovata ſunt ſigna, & mirabilia immutata, in quo habetur omne delectamentum, & omnis ſaporis ſuavitas, ipſaque dulcedo Domini deguſtatur, in quo utique vitæ ſuffragium conſequimur & ſalutis. Hoc eſt memotiale dulciſſimum, memoriale ſalvificum, in quo gratam Redemptionis noſtræ recenſemus memoriam, in quo à malo retrahimur, & in bono confortamur, & ad virtutum & gratiarum proficimus incrementa, in quo profecto proficimus ipſius corporali præſentia Salvatoris. Alia namque quorum memoriam agimus, ſpiritu menteque complectimur: ſed non propter hoc realem eorum præſentiam obtinemus. In hac verò Sacramentali CHRISTI commemoratione, JESUS CHRISTUS præſens ſub alia quidem forma, in propria verò ſubſtantia eſt nobiſcum. Aſcenſurus enim in Cœlum, dixit Apoſtolis & eorum ſequacibus; Ecce ego vobiſcum ſum omnibus diebus uſque ad conſummationem ſæculi, benigna ipſos promiſſione confortans, quòd remaneret & eſſet cum eis etiam præſentia corporali. O digna, & numquam intermittenda memoria, in quam mortem noſtram recolimus mortuam, noſtrumque interitum interiiſſe, ac lignum vivificum ligno Crucis affixum, fructum nobis attuliſſe ſalutis. Hæc eſt commemoratio glorioſa, quæ fidelium animos replet gaudio ſalutari, & cum infuſione lætitiæ devotionis lacrymas ſubminiſtrat. Exultamus nimirum noſtram memorando liberationem, & recolendo Paſſionem dominicam per quam liberati ſumus, vix lacrimas continemus. In hac itaque ſacratiſſima commemoratione, adſunt nobis, ſuavitatis gaudium ſimul & lacrimæ, quia & in ea congaudemus lacrimantes, & lacrimamur devotè gaudentes, lætas habendo lacrimas, & lætitiam lacrimantem, nam & cor ingenti perfuſum gaudio, dulces per oculos ſtillat guttas. O divini amoris immenſitas, divinæ pietatis ſuperabundantia, divinæ affluentia largitatis. Dedit enim nobis Dominus omnia, quæ ſubjecit ſub pedibus noſtris, & ſuper univerſas terræ creaturas, contulit nobis dominii principatum. Ex miniſtris etiam ſpirituum ſuperiorum, nobilitat & ſublimat hominis dignitatem. Adminiſtratorii namque ſunt omnes in miniſterium, propter eos qui hæreditatem ſalutis capiunt deſtinati. Et cùm tàm copioſa fuerit erga nos ejus munificentia, volens adhuc ipſe in nobis ſuam exuberantem charitatem præcipua liberalitate monſtrare, ſemetipſum nobis exhibuit, & tranſcendens omnem plenitudinem largitatis, omnem modum dilectionis excedens, attribuit ſe in cibum. O ſingularis & admiranda liberalitas, ubi donator venit in donum, & datum eſt idem penitus cum datore. Quam larga & prodiga largitas, cùm tribuit quis ſe ipſum. Dedit igitur nobis ſe pabulum, ut quia per mortem homo corruerat, & per cibum ipſe relevaretur ad vitam. Cecidit homo per cibum ligni mortiferi, relevatus eſt homo per cibum ligni vitalis. In illo pependit eſca mortis, in iſto pependit vitæ alimentum. Illius eſus meruit læſionem, iſtius guſtus intulit ſanitatem. Guſtus ſauciavit, & guſtus ſanavit. Vide, quia unde vulnus eſt ortum, prodiit & medela; & unde mors ſubiit, exinde vita evenit. De illo ſiquidem guſtu dicitur: Quacumque die comederis, morte morieris; de iſto verò inquitur, Si quis comederit ex hoc pane, vivet in æternum. Hic eſt cibus qui plenè reficit, verè nutrit, ſummeque impinguat, non corpus, ſed cor, non carnem, ſed eſcam, non ventrem, ſed mentem. Homini ergo, qui ſpirituali alimonia indigebat, Salvator ipſe miſericors, de nobiliori & potentiori hujus mundi alimento pro animæ refectione pia diſpoſitione providit, decens quoque liberalitas extitit, & conveniens operatio pietatis, & verbum Dei æternum quòd rationabilis creaturæ cibus eſt, refectio factũ caro, ſe rationabili creaturæ carni & corpori, homo videlicet, in edulium largiretur, panem enim Angelorum manducavit homo, & ideo Salvator ait, Caro mea verè eſt cibus. Hic panis ſumitur, ſed verè non conſumitur; manducatur, ſed non tranſmutatur, quia in edentem minimè transformatur, ſed ſi dignè recipitur, ſibi recipiens conformatur. O excellentiſſimum Sacramentum, ô adorandum, venerandum, colendum, glorificandum, præcipuis magnificandum laudibus, dignis præconiis exaltandum, cunctis honorandum ſtudiis, devotis proſequendum obſequiis, & ſinceris mentibus retinendum. O memoriale nobiliſſimum intimis commendandum præcordiis, firmiter animo alligandum, diligenter reſervandum in cordis utero & meditatione, ac celebritate ſedula recenſendum. Hujus memorialis continuam debemus celebrare memoriam, ut illius, cujus ipſum fore memoriale cognoſcimus, ſemper memores exiſtamus, quia cujus donum vel munus frequentiùs aſpicitur, hujus memoria ſtrictiùs retinetur.

Relatio cauſæ ob quam inſtituta fuit ſolemnis feſtivitas hujus Sacramenti.

§. 1. Licèt igitur hoc memoriale Sacramentum in quotidianis miſſarum ſolemniis frequentetur, conveniens tamen arbitramur & dignum, ut de ipſo ſemel ſaltem in anno, ad confundẽdam ſpecialiter hæreticorũ perfidiam & inſaniam, memoria ſolemnior & celebrior habeatur. In die namq; Cœnæ Domini, quo die ipſe CHRISTUS hoc inſtituit Sacramentum, Univerſalis Eccleſia pro pœnitentium reconciliatione, ſacri confectione chriſmatis adimpletione mandati circa lotionem pedum, & aliis quamplurimum occupata plenè vacare non poteſt celebrationi hujus maximi Sacramenti. Hoc enim circa Sanctos, quos per anni circulum veneramur, ipſa obſervat Eccleſia, ut quamvis in Letaniis, & Miſſis, ac aliis etiam ipſorum memoriam ſæpiùs renovemus, nihilominus tamen ipſorum natalitia certis diebus per annum ſolemnius recolat, feſta propter hoc eiſdem diebus ſpecialia celebrando. Et quia in his feſtis circa ſolemnitatis debitum, aliquid per negligentiam, aut rei familiaris occupationem, aut alias ex humana fragilitate omittitur, ſtatuit ipſa mater Eccleſia

certum diem, in qua generaliter omnium Sanctorum commemoratio fieret, ut in hac ipſorum celebratione communi, quicquid in propriis ipſorum feſtivitatibus omiſſum exiſteret, ſolveretur. Potiſſimè igitur exequendum eſt erga hoc vivificum Sacramentum Corporis & Sanguinis JESU CHRISTI, qui eſt Sanctorum omnium gloria & corona, ut feſtivitate, ac celebritate præfulgeat ſpeciali, quatenus in eo quod in aliis Miſſarum officiis circa ſolemnitatem eſt forſitan prætermiſſum, devota diligentia ſuppleatur, & fideles feſtivitate ipſa inſtante, intra ſe præterita memorantes, id quod in ipſis Miſſarum ſolemniis ſæcularibus forſan agendis implicati, aut aliàs ex negligentia, vel fragilitate humana minus plenè geſſerunt, tunc attente in humilitate ſpiritus, & animi puritate reſtaurent. Intelleximus autem olim dum in minori eſſemus officio conſtituti, quòd fuerat quibuſdam Catholicis divinitus revelatum, feſtum hujuſmodi generaliter in Eccleſia celebrandum.

Inſtitutio d. feſtivitatis, ſingulis annis feria quinta poſt octavam pentecoſtes ſolemniter celebranda.

§. 2. Nos itaque ad corroborationem, & exaltationem, Catholicæ fidei, dignè ac rationabiliter duximus ſtatuendum, ut de tanto Sacramento præter quotidianam memoriam, quam de ipſo facit Eccleſia, ſolemnior, & ſpecialior annuatim memoria celebretur, certum ad hoc deſignantes & deſcribentes diem, videlicet feriam quintam proximam poſt Octavam Pentecoſtes, ut in ipſa quinta feria devotæ turbæ fidelium propter hoc ad Eccleſias affectuoſæ concurrant, & tàm Clerici, quàm Populi gaudentes, in cantica laudum ſurgant. Tunc enim, omnium corda, & vota, ora, & labia, hymnos perſolvant lætitiæ ſalutaris; tunc pſallat fides; ſpes tripudiet; exultet charitas; devotio plaudat; jubilet chorus; puritas jucundetur. Tunc ſinguli, alacri animo pronaque voluntate conveniant ſua ſtudia laudabiliter exequendo, tanti feſti ſolemnitatem celebrantes. Et utinam ad CHRISTI ſervitium, ſic ejus fideles ardor inflammet, ut, per hæc, & alia proficientibus ipſis meritorum cumulis apud eum, qui ſeſe dedit pro eis in pretium, tribuitque ſe ipſis in pabulum, tandem poſt hujus vitæ decurſum eis ſe in præmium largiatur.

Hortatio ad celebrationem d. feſtivitatis.

§. 3. Ideóque univerſitatem veſtram monemus & hortamur in Domino, & per Apoſtol. ſcripta in virtute ſanctæ obediētiæ diſtrictè præcipiēdo mādamus, in remiſſionem peccatorum injungentes, quatenus tam excelsū, & tam glorioſum feſtū, prædicta quinta feria ſingulis annis devotè & ſolemniter celebretis, & faciatis ſtudiosè per univerſas Eccleſias Civitatum veſtrarum, & Diœceſum celebrari, ſubditos veſtros in dominica, dictam quintam feriam proximè præcedentem, ſalutaribus monitis ſolicitè, per vos & per alios exhortantes, ut per veram & puram confeſſionem, eleemoſynarum largitionem, attentas & ſedulas orationes, & alia devotionis & pietatis opera, taliter ſe ſtudeant præparare, quòd hujus pretioſiſſimi Sacramenti mereantur fieri participes illa die, poſſintque ipſum ſuſcipere reverenter, ac ejus virtute augmentum conſequi gratiarum.

Indulgentia pro illam celebrantibus. Has indulgentias recordare eſſe ampliatas in Bullis citatis in rub.

§. 4. Nos enim Chriſtifideles ad colendum tantum feſtum & celebrandum, donis volentes ſpiritualibus animare, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui matutinali officio feſti ejuſdem, in Eccleſia, in qua idem celebrabitur interfuerint, centum; qui verò Miſſæ totidem; qui autem in primis ipſius feſti Veſperis interfuerint, ſimiliter centum; qui verò in ſecundis totidem; Illis verò qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officiis interfuerint, pro qualibet horarum ipſarum, quadraginta; Illis autem qui per Octavas illius feſti, Matutinalibus, Veſpertinis, Miſſæ, ac prædictarum horarum officiis interfuerint, centum dies, ſingulis octavarum ipſarum diebus, in omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Apoſtolorum ejus Petri & Pauli, auctoritate confiſi, de injunctis ſibi pœnitentiis relaxamus.

Datum &c.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis auctoritas, circa proceſſum & examen teſtium, obſervantiamque legum editarum contra hæreticos, & punitionem Prædicatorum & aliorum ipſis Inquiſitoribus inobedientium.

Conveniunt textus cap. Ut officium, & cap. Per hoc de Hæret. in 6. & Clem. 1. eod. tit. Supradictæ autem leges adverſus hæreticos promulgatæ, ſunt ſuprà in hoc Tomo 1. conſt. 1. Innoc. IV. Cùm adverſus, fol. 83. & conſt. 9. Ad extirpanda. fol 91.

URBANUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1262.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Lombardia, & Marchia Januenſi deputatis auctoritate Apoſtolica, & in poſterum deputandis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Ad extirpationem hæreticæ pravitatis.

Licet ex omnibus Mundi partibus, quæ Chriſtiana religione cenſentur, teneamur ex officii noſtri debito extirpare lethiferam peſtem hæreticæ pravitatis: in Italia tamen imminet nobis hæc ſolicitudo propenſius, ubi eamdem peſtem propter malitiam temporis, qui in detrimentum fidei Catholicæ perverſa germina germinavit, ex vicinitate perſenſimus abundantius ſuccreviſſe.

Inquiſitores attentè incumbant.

§. 1. Ut igitur Inquiſitionis officium contra hæreticos in Provincia Lombardiæ, videlicet à Bononia & Ferraria incluſivè, uſque ad ultimos fines ſuperiorum partium ejuſdem Provinciæ, ac Marchia Januenſi, auctoritate Apoſtolica poſſit efficacius adimpleri: diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, in remiſſionem vobis peccaminum injungentes, quatenus in charitate Dei, hominum timore poſtpoſito, virtutem ſpiritus induentes, ex alto prædictum officium ubique infrà præfatos limites, ſimul vel ſeparatim, aut ſingulariter prout negotii utilitas ſua debebit, ſub mercedis æternæ, ſic efficaciter proſequi & exequi ſtudeatis, ut per ſolicitudinis veſtræ prudentiam, de prædictis Lombardia, & Marchia, radix iniquitatis hæreticæ ſuccidatur: & vineæ Domini exterminatis vulpeculis, quæ perverſis morſibus demoliuntur eamdem, fructus afferat Catholicæ puritatis.

Et culpabiles puniant.

§. 2. Si quos autem de pravitate prædicta, culpabiles inveneritis vel infectos, ſeu etiam infamatos, contra ipſos (niſi examinati abſolutè velint mandatis Eccleſiæ obedire) necnon & contra receptatores, defenſores, & fautores eorum, juxta ſanctiones canonicas, auctoritate Apoſtolica, hominum metu, divino timori poſtpoſito procedatis.

Non obſtantibus hic enunciatis.

§. 3. Non obſtantibus aliquibus literis, ad quoſcumque alios de Lombardia & Marchia prædictis (exceptis locorum Diœceſanis) ſuper hujuſmodi negotio ab Apoſtolica Sede directis, quarum deinceps ad inquiſitiones hujuſmodi faciendas nolumus auctoritate procedi, quinimo ne procedatur per illas diſtrictius inhibemus. Nec prætextu commiſſionis ſpecialiter eiſdem Diœceſanis ſuper hoc factæ, veſtros proceſſus in eorūdem Diœceſanorum civitatibus & diœceſibus, volumus impediri. Nec per hoc quod fidei negotium generaliter, in ipſis Lombardia & Marchia vobis committimus, commiſſiones à præfata Sede Diœceſanis eiſdem factas, ſi forſan illarum, ſeu etiam ordinaria velint auctoritate procedere, intendimus revocare. Veruntamen ſive auctoritate ordinaria, ſive ex delegatione prædictæ Sedis, iidem Diœceſani in hujuſmodi negotio proceſſerint, nequaquam volumus, vel per concurſum proceſſuum, vel alias quomodolibet, veſtros impediri proceſſus, quin Diœceſanorum ipſorum proceſſibus non obſtantibus, in eodem negotio procedere liberè valeatis.

Pœnitentesque abſolvant.

§. 4. Si verò aliqui ex prædictis, hæretica labe penitus abjurata, redire voluerint ad Eccleſiaſticam unitatem, eis juxta formam Eccleſiæ, abſolutionis beneficium impendatis, & injungatis eiſdem, quod

injungi

injungi talibus conſuevit, proviſo ſolerter, ne ſimulata converſione redeant fraudulenter, & vos imò potius ſe ipſos fallentes, ſub agni ſpecie gerant lupum.

Neminem damnent ſine conſilio Diœceſanorum.

§. 5. Quod ſi aliqui fuerint judicandi hæretici, vel incarcerationis pœna perpetuæ alicui pro hujuſmodi crimine fuerit infligenda, ad id per vos de Diœceſanorum vel Vicariorum ſuorum, ſi ipſis Diœceſanis abſentibus præſentes fuerint, conſilio procedatur: ut in tantæ animadverſionis judicio non poſtponenda Pontificum auctoritas intercedat.

Examinent teſtes ut hic.

§. 6. Verum quia in tam gravi crimine, cum multa oportet cautela procedi, ut in reos, ſine ullo proferatur errore duræ ac dignæ ſeveritas ultionis, volumus & mandamus, ut vos vel illi, quos ad hoc duxeritis deputandos, in examinatione teſtium, quos recipi ſuper crimine prædicto ipſumque contingentibus, oportuerit, adhibeatis duas religioſas & diſcretas perſonas, in quarum præſentia, per publicam, ſi commodè poteſt haberi, perſonam, aut per duos viros idoneos, fideliter eorumdem depoſitiones teſtium conſcribantur.

Eorum dicta ſcribantur per Notariū vel duas perſonas.

§. 7. Ad conſcribendas quoque hujuſmodi depoſitiones teſtium, & ad faciendum omnia quæ in commiſſo vobis officio, ad ſcriniarii ſeu tabellionis officium pertinent, teneri diſtrictè præcipimus, cum per vos ſeu deputatos ad hoc à vobis requiſiti fuerint, omnes & ſingulos veſtri Ordinis Fratres, qui dum eſſent in ſæculo hujuſmodi tabellionatus officium habuiſſe, & exercuiſſe noſcuntur, & illos etiam, quibus idem tabellionatus officium, ratione præfati negotii fidei, fuit à dicta Sede commiſſum, & in poſterum committetur.

Notarii coguntur eſſe etiam religioſi qui in ſæculo fuerunt.

§. 8. Concedentes hujuſmodi fratribus, necnon & aliis religioſis quibuslibet, qui ſimiliter dum eſſent in ſæculo, dictum tabellionatus officium habuerunt & exercuerunt: quibuſcumque etiam clericis ſæcularibus, officium ipſum habentibus, etiam ſi iidem Fratres Religioſi, & Clerici ſint in ſacris ordinibus conſtituti, exercendi libere officium ipſum quoad præmiſſa, non obſtante aliquo contrario ſtatuto Canonis vel ordinis, quocumque vallato munimine, plenariam facultatem.

Nomina teſtium ſcandalo imminente non publicentur.

§. 9. Quod ſi teſtibus, quos à vobis recipi, vel ab alio vice veſtra ſuper eodem crimine examinari contigerit, ex publicatione nominum eorumdem, videritis periculum imminere, ipſorum nomina non publice, ſed ſecretè, coram aliquibus perſonis providis & honeſtis, religioſis, & aliis ad hoc vocatis, de quorum conſilio ad ſententiam, vel condemnationem procedi volumus, exprimantur, & ſic non obſtante quod illis, contra quos hujuſmodi teſtes depoſuerint, eorum nomina non fuerint publicata, ad cognitionem judicis inſtruendam, adhibeatur plena fides teſtium depoſitionibus eorumdem.

Ad conſulendum quiſque cogatur.

§. 10. Ut ergo commiſſi vobis officii debitum, utilius & liberius exequamini, committendi citationes, teſtium examinationes, cum hujuſmodi crimine ac ipſius circumſtantiis duxeritis inquirendum, & denunciationes ſententiarum, quas in quoslibet hac de cauſa tuleritis accerſendi quoque prout expedierit peritos quoslibet, ut vobis in ferendis hujuſmodi ſententiis præbeant conſilium opportunum, ac vobis aſſiſtant. Convocandi etiam Clerum & populum Civitatum, Caſtrorum, aliorumque locorum prout dicto negotio fidei videritis expedire.

Summarie Inquiſitores procedant.

§. 11. Inſuper, in dicto negotio, de plano, & abſque judiciorum, & advocatorum ſtrepitu, ac contra illos quos in prædictis Lombardia & Marchia Januenſi in hæreſeos crimine commiſiſſe conſtiterit, licet ad alias partes ſe trãſferendos duxerint, procedẽdi.

Leges contra hæreticos ſervare faciant.

§. 12. Necnon, faciendi obſervari inviolabiliter omnes conſtitutiones Apoſtolicas, & leges Imperiales per quondam Federicum olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanæ Eccleſiæ perſiſtentem Paduæ promulgatas adverſus hujuſmodi peſtem hæreticæ pravitatis. Nec non elargiendi viginti vel quadraginta dierum indulgentiarum, quotiens opportunum videritis, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui ad veſtram convocationem propter hoc faciendam, acceſſerint, plena ſit vobis & ſingulis veſtrũ præſentium tenore facultas.

Inquiſitorum eorumque fautorum indulgentiæ. vid. etiam conſt. 16 Alex. IV. firmiſſimè, fol. 118.

§. 13. Vobis autem pro hujuſmodi negotio laborantibus, illam peccatorum veniam indulgemus, quæ ſuccurrentibus Terræ ſanctæ, in generali Concilio eſt conceſſa, ſociis vero veſtri Ordinis, & notariis veſtris, qui una vobiſcum in proſecutione hujuſmodi negotii laborabunt, & omnibus qui perſonaliter vobis aſtiterint in eodem negotio, & qui ad impugnandum hæreticos, fautores, receptatores, & defenſores eorum, vobis ex animo præſtiterint conſilium, auxilium, vel favorem, de Omnipotentis DEI miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, tres annos de injunctis ſibi pœnitentiis relaxamus. Et ſi qui ex his in proſecutione hujuſmodi negotii fortè deceſſerint, eis peccatorum omnium, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, plenam veniam indulgemus.

Prædicatores quæſtuarii compeſcantur.

§. 14. Compeſcendi prætereà monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, prædicatores quæſtuarios à prædicationis officio, quod ad ipſos nullatenus pertinet (quorum intereſt tantum caritativa ſubſidia ſimpliciter petere, ac indulgentiam, ſi quam forte habent, exponere) liberam vobis & ſingulis veſtrum concedimus auctoritate præſentium facultatem.

Inobedientes omnes coerceantur.

§. 15. Ceterum ſi forte, quod non credimus, aliqui cujuſcumque conditionis, huic negotio vobis commiſſo ſe opponere, ſeu illud præſumpſerint aliquatenus impedire, ut non poſſit procedi in eo ſecure: imò niſi requiſiti, illud foverint, & juxta officium & poſſe ſuum, ſinguli juverint ſtudioſe, contra eos tãquã contra hæreticorum fautores & defenſores, ſecundum ſanctiones canonicas, freti eadẽ auctoritate intrepidè procedatis. Nos enim nihilominus ad reprimendã tã ſuperbam, & pernicioſam audaciam, & omnimodè confundendam, in illos gladiũ Eccleſiaſticæ poteſtatis acriter exercemus, & Reges & Principes, alioſque CHRISTI fideles, ſive pro Terræ ſanctæ ſuccurſu, ſive alias pro CHRISTI ſervitio Crucis charactere inſignitos, necnon & ceteros Catholicos, prout expedire viderimus, invocabimus contra eos: ut cælum & terra adverſus deteſtabilem temeritatem ipſorum pariter moveantur. Denique ut circa præmiſſa plenè vobis & ſingulis veſtrũ coercitionis expedita & inviolabilis adſit auctoritas, volumus, ut ea omnia viriliter exequamini, invocato ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, contradictores per cenſurã Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, cõpeſcendo.

Derogatio contrariorum.

§. 16. Non obſtantibus aliquibus privilegiis, vel indulgentiis, quibuſcumque perſonis, cujuſvis conditionis, dignitatis, vel gradus, Religionis, vel Ordinis, & præſertim Ciſtercienſium, Prædicatorum, Minorum, ſeu Eremitarum: ſive Communitatibus, vel Univerſitatibus Civitatum & locorum, ſpecialiter, vel generaliter, ſub quacumque verborum expreſſione vel forma, à memorata Sede conceſſis, vel in poſterum concedendis: etiam ſi dicatur in illis, quod eis per aliquas literas, totum de verbo ad verbum tenorem non continentes, privilegiorum, vel indulgentiarum ipſorum nequeat derogari, & illis maximè privilegiis & indulgentiis, quibus ab ipſa Sede conceſſum eſt aliquibus, ſeu concedetur deinceps, quod excomunicari, vel ipſorum terræ ſupponi non poſſint Eccleſiaſtico interdicto: aut quod Prædicatorum, vel aliorum quorumlibet Ordinum fratres, ad executiones negotiorum, aut ad citationes quorumlibet, ſive denunciationes ſententiarum excomunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, auctoritate literarum Apoſtolicarum minimè cogi poſſint, niſi de ipſorum Ordinibus & privilegiis, vel indulgentiis, eis ſuper hoc à dicta Sede conceſſis, eadem habeatur in eiſdem literis mentio ſpecialis (cum ex hujuſmodi, vel aliis privilegiis, nullũ vobis in tantæ pietatis negotio velimus obſtaculum interponi) & conſtit. de duabus dietis edita in Concilio generali.

Dat. Viterbii 13. Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 20. Mart.

III.

Cannnizatio S. Riccardi Epiſcopi Ciceſtren. in Anglia, ejuſque relatio in numerum SS. Coofeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtivitatis, pro die 3. Menſis Aprilis.

Edita An. D. 1262.

URBANUS PAPA QUARTUS,

Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Priaribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, Archipresbyteris, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſta pervenerint. Salutem, & Apoſtalicam benedictionem.

Procemium.

EXultet Angelica turba Cœlorum, exulrent divina myſteria, ſummi namque Regis victoria, & ſalutaris ſuæ paſſinnis effectus in humani relocent generis creatura. Exultent in Gloria Sancti, & in ſuis lætentur cobilibus, de novo Cæli concive, qui habitator dudum dumus luteæ tertenum fundamentum habentis, poſt carnem cum vitiis, Mundum cum deliciis ſupetatos, poſt habitú de hoſte antiqoo triumphum, corporis ergaſtulo reſoluto, factus compatriota cœleſtium, cæleſti quieſcit in patris, ſydereas incolit manſiones. Exultet Matet Ecclefia novæ prolis fœcunditate jucunda, cujus meritis fidem Catholicam ſupra firmam petram ſtabili firmitate firmatam, claris inſpicit clarere prodigiis, & ſignis inſignibus inſigniri, quibus fallaces hæreticorum confutantur fallaciæ, Judæorum confunditur obſtinata protervia, ineſcuſabilis ignorantia paganorum, omni prorſus excuſationis velamento frangatur *. Anglia prorumpat in jubilum, & celebri memoria ſe virum produxiſſe meditetur angelicum, conſortem gloriæ Angelotum. Exolret & gaudeat Ciceſtren. Eccleſia, quæ tantum meruit habere Paſtorem, qui eam vivus ſalutaribus inſtituit monitis, laudabilibus inſtruxit exemplis, mortens favore munit apud homines, intercessionibus protegit apod Deum. Gaudens igitor & exultans cum jucunditate, commemoret ſe illum in terris habuiſſe patronum, cujus in cœlo patrocinio communitur. Plaudant & jubilent profuſis cuncti Chriſticolæ gaudiis, dum paſſiones hujus ſæculi, ad æternam conſiderant gloriam profeciſſe, ut temporalibus pœnis affecti, æternis gaudiis potiantur, dum mundi mundanorumque cootemptum, ad æternæ hæreditatis participium convaleſcere intueotur, ut terrena ſpernentes, ſuperna participent, & fiant CHRISTI Domini cohæredes. Plaudant itaque manibus, exultationis voce jubilent, plauſus exultet operum, jubilet vox pſalmorom, piis plaudant manos operibos, orationum devota tripudia voces ſonent, reſonent cymbala benè ſonantia, labia cordi concinna. Concors conerepet harmonia, cor amet, lingua clamet, manus operetur inſtanter. Læti diem agant lætitiæ, plebs & clerus ex immenſitate gratiæ, menſuram laudis & lætitiæ metiantur. Laudent igitur Dominum ſecundum multitudinem infinitæ ſuæ magnitudinis ſine fine.

* Inſtruatur.

Exultatio univerſalis in B. Riccardo Epiſc. Ciceſtren. multis virtutibus ornato, & miraculis claro.

§. s. Laudent eum in Venerandæ memoriæ B. Riccardo quondam Epiſcopu Ciceſtren. mirabilem, quem ipſe ſua immenſa bonitate, virtutum operatione mirificans, & gratia ſanitatum, ſic immenſis illuſtravit miraculis, quud in diverſitate graduum ſui ſtatus, in gratia & gloria gradatim aſcendit. In ſubjectionis namque ſtatu quaſi ſtella matutina proqnicuit in medio nebulæ, dum in ipſa juvenilis ætatis ignorantia, innocentiæ firmato veſtigio, imitando vixit exemplo. In Prælationis gradu quaſi luna in diebus ſuis plena reſplenduit, potiùs de virtutum creſcentium meritis incrementa ſuſcipiens, quam de auctæ gloria dignitatis. Poſt fœlicem vero tranſitum de hac vita, quaſi Sol refulgens, ſic ipſe in templo Dei refulſit, dum ſignis evidentibus, quaſi radiantibus Solis radiis coruſcavit. Fœlix principium, fœliciori continuatum medio, fœliciſſimo meruit ſine concludi, cujus vitæ talis exitus debebatur. Sic debuit ei largitor bonorom omnium, præſentis curricula vitæ decurrere, ut mundo moriens, ipſi Deo fœlicius vivere mereretur. Cujus vitam, per quam veræ vitis palmes effectus, vivit æterna plantatus in vita. Cujus proceſſum, per quem ſibi ad cœleſte palarium miſericordiarum Pater paravit acceſſum, cujus miranda miracula, quibus miraculoſè per ipſius merita domioantium Domious ſuam mirificavit Eccleſiam, ad ſuæ laudis præconium, ad iuſtruendom oovis propognaculis Chriſtianæ religionis ædificium, ad præſentium & futurorum inſtructionem & gaudium, graro compendio gratia divina favente ſermool, compendioſus ſermo perſtringet.

Continentcia in curſus ſuæ juventutis.

§. 2. Hic nempe à primævæ juventutis ſuæ primitiis, Ducis illius ducatu deductus, illius Regis rectus & directus regimine, in cujus cellaria ipſum ſequens, ipſi obſequens, ſemper optavit anxius, & tandem obtinuit, ut credimus firmiter glorioſius introduci. Vacans ſtudioſe virtutibus, virtutum Domino votivè reddidit vota ſua omnia; quæ juvenilis ætas pernicioſe ſolet amplecti, velut in annoſa jam conſtitutus ætate, diſcreta maturitate devitans. Contineotiæ ſtoduit, adoleſcentiæ ac juventutis vias incertas, adeò impolluto nixus calle tranſire, quod ſamam ſuam ab omni contagii carnalis infamia ſervavit illæſam.

Ceſſio oblati ſibi à fratre primogenito Regni, ad conjugale conſortium nobilis puellæ eum invitante.

§. 3. Quin etiam à fratre primogenito per grati obſequii ejus inducto gratiam, non ſeducto per alicujus callidiratis aſtutiam, com oblatiooe cedendi patrimonii, quod ſecundum morem patriæ idem frater totaliter obtinebat invitatus ad conjogale cujuſdam nobilis puellæ conſortium, Mundi hujus corde mundo immundis declinatis illecebris, ut in ſortem Domini cederet, ceſſit hujuſmodi ceſſioni, & animam ſuam firmo propoſito cœleſti ſponſo deſponſas, ſponſæ terreuæ ſponſalia ſpontè ſprevit, ad caſtitatis aſpirans privilegium, non exectans carnalis matrimonii Sacramentum. O negotiatio provida, ô utilis & ingenioſa mercatio, terrena pro cœleſtibus commutavit, tranſitoria pro manſuris, temporalia pro æternis. Cootempſit temporale patrimoniom, ut particeps fieret hæreditatis æternæ. Carnalis conjugii voluptates appetentibus anxias, ſatietatis pœnitudine plenas, abhorruit, ut immaculati thori delicias, deſiderantibus ſuaves & placidas, fruentibus gratas & avidas, obtineret.

Adminiſtratio Archiepiſcopatus Cantuarien. dum illum B. Edemundus obtinebat.

§. 4. Et ut eo plenius in incœpta negotiatione proficeret, quo uberius ſcientia & virtutibus impleretur, impendit ſtudio ſolicitas operas, virtutibus ſe virtuoſe devovit. Et quia vas novum, animum ſcilicet peccatorum maculis non infectum, verò attulit Elyſeo, ipſe ſapientiæ ſal miſit in illud, ipſumque virtutibus, ac famæ nitentis oleo adeò fæcundavit, quod proficiens præ coætaneis ſuis, in literarum ſcientiis, in tantum virtutibus profecit & fama, quod inter cæteros, imo cum cæteris, B. Edmundus tunc Cantuarien. Archiepiſcopus, currens in ſcientiæ ſuæ præconio, & laudabilis converſationis odore, ipſum in participem ſingularis familiaritatis, & ad officium Cancellariæ Cantuarien. aſſumpſit. Cumque datam illi à Domino gratiam pleniorem eſolveret * familiaris experientia, quam vulgaris fama promiſerat, circa totius Archiepiſcopatus adminiſtrationem ipſius miniſterio utebatur. Ipſum ſuam dexteram reputabat, fidum ſui pectus conſilii, fidelem miniſtrum Juſtitiæ, ac eruditam linguam fructuoſæ doctrinæ. In his autem, & aliis inferioribus adminiſtrationibus ſuæ curæ commiſſis, Vir Dei divina ipſum proſequente gratia, taliter miniſtravit, quod in veracitate ſermonis, cenſura juſtitiæ, manſuetudinis lenitate, humilitatis cultu, omnibus ſe amabilem exhibuit, omnibus utilem pauperes auxilio, divites conſilio refovendo. In iis quaſi ſtella matutina reſplendens, ſuis creſcentibus meritis in plenæ lunæ claritatem excrevit. Licet enim ſoleant interdum virtutes repeſcere, & otio cedere, deſideratæ dignitatis culmine accedente, dum ſtudent aliqui vivere quietius, & perſiſtant in optata & obtenta dignitate diutius, in iſto tamen, cum altioris gradus incremento, crèverunt.

* aliàs excoleret.

§. 6. Ipſe

Electio ad Epiſcopatum & regimen Eccleſiæ Ciceſtren. ubi virtutib. & laboribus &c. præſtantior fuit & miraculis clarior, quorum aliqua recenſentur videlicet.

§. 6. Ipſe namque vocatus ad regimen Eccleſiæ Ciceſtren. factus eſt ſolito longè magis vigil ad curam, non ſegnis ad opus, ſuavis ad mores. Ex tunc ei fuit pauperum cura major, habitus abjectior, geſtus & affatus humilior. Ex tunc ipſe in perſecutionem perpeſſione fortior, in libertatis Eccleſiaſticæ defenſione conſtantior, in Juſtitiæ cenſura inflexibilior, in oratione ferventior, in eleemoſynarum largitione profuſior, in proprii corporis caſtigatione rigidior, diſtrictior in obſervantia diſciplinæ, in carnis & ſpiritus lucta prudentior. Horum colluctatione frequenter in ipſa luctatus, prudenter attendit ſtuduit lucrari prudenter, carnem coegit ſervire ſpiritui, abjecit ancillam & filium ejus, carnem & carnalia incentiva proſternens vigiliis, quas ſpreto cubili pervigil obſervabat, refocillavit ſpiritum, pavit jejuniis, multa orationum aſſiduitate nutrivit. O virum induſtrium, ô circumſpecti athletæ prudentiam! Carni arma debilitationis impoſuit, ut majoris fortitudinis ſpiritus armaretur. Illi dedit arma terreſtria, ut ſpiritus arma cœleſtia commodiùs toleraret. Ut enim carnis carie cautè careret effectu, verè Mardochæus effectus, ipſius & nomen & omen aſſumpſit, dum nominis interpretationem implevit, impudentis carnis factus amara contritio, & ipſam amare conterens impudentem. Poſuit enim veſtimentum ejus cilicium, & ipſius timulos corigia ligneis & ferreis pungente ſtimulis, ſe nudum comprimendo repreſſit, loricamque ſuperinduens, arma macerationis adjecit. O pugnantis cauta ſagacitas, ſagaxque cautela! ô dolus bonus in hoſtem! Sic armavit adverſarium, ut armis debilitaret armatum, cum debilitatum ſecurè confligeret, in conflictu quietius vinceret, de adverſo virtuoſius obtineret. Hæc miranda, hæc laudanda belli victoria, non in exercitus multitudine, ſed de cœlo veniens fortitudo. Hoc opus illius, in cujus conſpectu non eſt differentia in multis liberare vel paucis. Hoc opus illius, qui docuit lucernam accenſam non poni ſub modio, ſed candelabro ſuperponi. Hoc illius opus, qui quod verbo docuit, opere in B. Richardo complevit. Ipſe enim pater luminum, qui edidit per tenebras mundi hujus in ſuo lumine ambulare, in ipſo meritorum lucernam accendit, ipſe illam candelabro mirabilium operum ſuperimpoſuit, ut per clara merita, quaſi Luna reſplendens, tandem per miraculorum evidentiam, in Solis fulgorem proficeret, & quaſi Sol in templo Chriſtianæ Fidei refulgeret nec laterent in abditis tantæ opera claritatis, quæ idem ſummus opifex per eum non ſolùm cum ipſo regnantem, ſed etiam adhuc, licet præter carnem, tamen in carne viventem, dignatus eſt mirabiliter operari, patientibus ad beneficium, videntibus & audientibus, admirandum imitationis exemplum, & proficiendi doctrinam. Quorum de multis aliqua, oneroſæ multitudinis vitandæ gratia, brevis ſeries reſerabit.

Multiplicatio panis pro refectione pauperum.

§. 7. Quodam ſiquidem edulitatis tempore ad ejuſdem Beati Viri eleemoſynam inopinata concurrente inopum copia, panem qui ad nonaginta refectionem pauperum, diſtributione ſolita extimatus, occurrentis multitudinis vix parti minimæ concurrebat in numero, vivus panis qui de cælo deſcendit, ad ipſius benedictionem abundare fecit in tantum, quòd præter extimationem aſtantium, refectis abundè ferè tribus millibus pauperum, conſuetas recipientium portiones de ſupernæ abundantia pietatis ſuperabundaverunt partes, quæ ſecundùm eamdem diſtributionem, centum adhuc pauperes refeciſſent.

Prædictio horæ ſui obitus.

§. 8. Hic reſolutionis ſui corporis tempore propinquante, per plures dies ante, horam mortis certam, licet ipſa nibil incertiùs, facti ſubſecuta veritate dictum certificante, prædixit.

Nitor corporis poſt obitum.

§. 9. Poſt cujus tranſitum, corpus ipſius anteà gravatum vigiliis, terræ duritia, in qua frequenter ſolebat decubare confractum, jejuniis maceratum, macerationibus multis afflictum, præter humanum morem, nitidiſſimum apparuit, ut probaretur preſſuris talibus non oppreſſum, ſed potiùs expolitum.

Erectio jacentis paralytici.

§. 10. Ad ipſius invocationem, contractus cujus membra naturaliter greſſui miniſtrantia, ita totaliter plurium annorum paralyſis inveterata contraxerat, ut eiſdem membris hujus miniſterio ineptis redditis, nulla omninò daretur gradiendi facultas, ille cujus mira ſunt opera, ſubitò membris ipſis in ſolitam virtutē erectis, in liberi greſſus libertatē erexit.

Deſiccatio antiquatarum fiſtularum.

§. 11. Antiquatas fiſtulas plurium oſſium extractione concavas, & ſine ſpe ſanitatis ſtillantes ſaniem, ejuſdem ſancti meritis, ulceribus etiam repentè ſanatis, divinæ pietatis affluentia deſiccavit.

Suſcitatio trium mortuorum.

§. 12. Tres mortuos, quorum unum currentis currus per medium rota compreſſerat, reliquos verò febris extinxerat, ille, qui mortem moriendo deſtruxit, precibus ſub ejuſdem porrectis nomine inclinatus, ſuſcitavit ad vitam.

Infuſio animæ corpuſculo nato exanimi.

§. 13. Et quod non eſt prætereundum ſilentio, ſed ſolemni vulgandum gaudio, in humanum corpuſculum è veſtigio inhumandum, utpote de corpore matris natum examine, de utero transferendum ad tumulum, ejus invocato nomine, animam viventem, animarum creator infundit.

Inſtantibus Rege Angliæ & aliis apud Alex. IV. & iſtum Pontificem de prædictis inquiſiti non fieri obtinuerunt.

§. 14 Sanè iis & aliis miris operibus Sancti hujus aſtruentibus ſanctitatem, & Chriſtianæ Fidei veritatem miraculorum lingua loquente, concurrit undique populus, crevit devotio, laudatur Dominus de ſalutiferis gratiis, ſalutis auctori grates referuntur. Invaluit ſuper his fama communis & celebris in auribus felic. record. Alexandri Papæ prædeceſſoris noſtri, de Anglorum tabernaculis vox exultationis & ſalutis intonuit. Ad ipſum chariſſimi in CHRISTO filii noſtri N. Regis Illuſtris, Prælatorum, & aliorum Magnatum Angliæ, ſupplicationis humilis inſtans clamor aſcendit, prædeceſſoris ipſius auctoritate, inquiſitionem fieri ſuper prædictis obtinuit. Nos, & fratres noſtros, per Prælatos, Religioſos, Comites, Barones, & alios fide dignos in inquiſitione ipſa probata veritas, & auctoritate noſtra, primo per Ven. fratrem noſtrum N. Epiſcopum Tuſculan. ac demum per Nos & eoſdem fratres diligenti examinatione diſcuſſa, de Sancti ejuſdem vita mirabili, miraculis & meritis glorioſis inſtruxit.

Hinc cœlum & terra, & cuncti qui in ea ſunt, lætitiā oſtendant &c.

§. 15. Exultet itaque Cœlum laudibus, reſultet terra gaudiis, & hujus Sancti ſolemnia læto concentu concinat populus Chriſtianus. Molliatur duritia Judæorum, paganorum ignorantia inſtruatur, ſileant hæreſes, hæreticorum doloſa labia conticeſcant, nec moliantur ampliùs doloſæ vulpeculæ religionis Chriſtianæ ſegetem caudis ignitis, & doloſis fraudibus demoliri. Virtutem vereantur Eccleſiæ tanti ac talis & ſimilium patronorum defenſione munitæ, nec ipſorum præſumptuoſa temeritas de cætero in ipſum præſumat inſidias, evidentium operum, & ſignorum propugnaculis tantis inſtructam: ſignis ſaltem evidentibus acquieſcant, qui in veri dogmatis teſtimoniis non quieſcunt. Operibus ſaltem credant qui pertinaciter Evangelicæ doctrinæ non credunt. Avertantur ab errorum inviis, veritatis convertantur ad viam, ut in Domini veritate directi, rectiùs hujus B. Viri vias Fidei & operis veſtigia inveſtigent, ipſumque ſequi ſtudeant, qui ambulans in via immaculata, Domino fideliter miniſtravit.

Hic proinde de Pont. dictum Ricardum SS. Catalogo adſcribit.

§. 16. Cæterùm, quia ſicut de ipſo pro cætero tenet concepta ex his certa & indubitata credulitas, Rex cœleſtis ſic eum honorari decrevit in cœlis, ut æternæ claritatis lumine quaſi regiis veſtimentis amictus, & ſempiternæ gloriæ diademate decoratus, ſedi ſupernæ quietis inſideat; decet ut noſtro miniſterio per omnem Chriſtiani cultus ambitum vehiculo debitæ venerationis incedens, profuſis per orbem gaudiis, & effuſis undique laudibus honoretur in terris. Propter quod de fratrum eorumdem, ac Prælatorum omnium, apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium, unanimi conſilio, & concordi conſenſu, in feſto B. Vincentii xi. Kalendas Februarii eum, hoſtis humani generis, carnis & mundi victorem, Sanctorum Catalogo eum celebri gaudio duximus adſcribendum.

Ejuſque feſtum die 3. April. celebrari jubet.

§. 17. Ideoque Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus 3. Non. Aprilis (quo utique die ipſius beatus ſpiritus de vitæ præſentis exilio tranſivit ad patriam, & mundi hujus egreſſus tenebras, ac luminis abyſſum ingreſſus, ad inacceſſibilem lucem acceſſit, ipſam fœlix habitans *, & habetur fœliciter ab eadem) celebriter ejus feſta celebria, modulatis vocibus & cordibus, annis ſingulis celebretis, & à veſtris faciatis ſubditis celebrari, ut eumdem glorioſum Confeſſorem & inclytum venerantes in terris, ſentiatis interceſſorem aſſiduum, & defenſorem perpetuum in excelſis.

* habens.

Indulgentias etiam ejus ſepulchrum viſitantibus elargitur.

§. 18. Ut autem ad venerabile ſepulcbrum ipſius, eo affluentiùs quo utiliùs, cōfluat populi multitudo, & culatur ſolemniùs ejuſdem Confeſſoris venerãda ſolemnitas, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui cum devotione ad illud in die ſolemnitatis ipſius acceſſerint, ejus implorando ſuffragia, ſingulis annis quibus illuc venerint de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, unum annum, & quadraginta dies, accedentibus autem ad prædictum ſepulchrum infrà ejuſdem feſti quindenam, quadraginta dies de injuncta eis pœnitentia, miſericorditer relaxamus.

Dat. P. An. 1. die 22. Apr.

Dat. Viterbii, 10. Kalendas Martii, Pont. noſtri Anno primo.

IV.

Inquiſitores hæreticæ pravitatis, & eorum Notarii, à quocumque Officiali Sedis Apoſtolicæ delegato, non poſſunt excommunicari, ſuſpendi vel interdici, abſque ejuſdem Sedis licentia ſpeciali.

Hoc idem reſcriptum edidit Alex. IV. die 26. Sept. 1260. quod tamen uti minus neceſſarium prætermiſi.

Scias quod nec ipſi Papæ Officiales ab Inquiſitoribus poſſunt excommunicari &c. ut habetur in extravag. Joann. XXII. Cùm Mathæus. Et vide etiam Pii IV. conſtit. 67. Romanus, ibi etenim Inquiſitoribus Sanctiſſimæ Inquiſitionis Urbis datur ampliſſima facultas procedendi contra quoſcumque.

Edita A. D. 1261.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, in Regno & dominio chariſſimi in Chriſto filii noſtri Illuſtris Regis Aragonum, deputatis à Sede Apoſtolica. & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Inquiſitores & eorum Notarii non excommunicantur ſine licentia Sedis Apoſt.

§. 1. NE Inquiſitionis negotium, contra damnatam hæreſim prudentiæ veſtræ comiſſum, impediri (quod abſit) propter aliquorum aſtutiam, vel etiam retardari contingat; vobis auctoritate præſentium indulgemus, ut nullus Sedis Apoſtolicæ delegatus, vel ſubdelegatus ab eo conſervator, aut etiam executor à Sede Apoſtolica deputatus eadem, ſeu etiam deputãdus, in vos, vel quatuor Notarios ſive ſcriptores veſtros, ſuper his vobis fideliter obſequentes, quamdiu in proſecutione hujuſmodi negotii vos & ipſi fueritis: poſſit excōmunicationis, vel ſuſpenſionis, aut interdicti ſententiam promulgare, abſque ſpeciali mãdato prædictæ Sedis, faciente plenam & expreſſam de hac indulgentia mentionem.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes irritum & inane, ſi ſecus fuerit attentatum.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 1. die 4. Aug.

Dat. apud Montem Flaſconem ij. Non. Aug. Pontificatus noſtri Anno primo.

V.

Exemptiones & immunitates Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti.

Hanc approbavit Congregationem Cæleſt. III. ut ſuprà in ejus conſtit. Religioſam fol. 51. Et privilegia conceſſit Pont. iſte infrà in conſt. ſeq. & Six. V. in conſt. 85. Dudum. Tom. 2.

Edita A. D. 1263.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monaſterii Montis Virginis ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Benedicti Avellenæ diœceſis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

CUm à nobis petitur quod juſtum eſt & honeſtum, tam vigor æquitatis, quàm ordo exigit rationis, ut id per ſolicitudinem officii ad debitum perducatur effectum.

Alex. III. exemptionem à juriſdictione aliorum conceſſit &c. & etiam hic Pont. concedit. Tu vide Bul. Leo. X. nu. 22. Et Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 14. & Clem. VIII. conſt. 39.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, Privilegium Alexandri Papæ fel. mem. antecesſoris noſtri, in quo liquido cognoſcentes quòd dictum cœnobium cum omnibus Eccleſiis & locis ſuis ſubditis, nullo mediante ad Romanam Eccleſiam pertineret, & quòd non licet alicui Archiepiſcopo ſive Epiſcopo, vel alii Eccleſiaſticæ perſonæ eidem Monaſterio & ejus Eccleſiis excommunicationes, & ſuſpenſiones indicere, ut fratres illic Domino ſervientes ab omni poteſtate & juriſdictione, ac dominio Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, ſive aliarum perſonarum liberi, Eccleſiæ Romanæ libertatis gratia potirentur. Et licet non habeatur in eo mentio diœceſani Epiſcopi, in cujus diœceſi dictum Monaſterium eſt fundatum, & de ſolutione canonis debiti ipſi diœceſano Epiſcopo, ſive alii cuicumque Eccleſiaſticæ perſonæ ab ipſo cœnobio, vel Eccleſiis & locis ipſi cœnobio ſubditis, eo non obſtante, auctoritate Apoſtolica, & ſpeciali privilegio, vos & Eccleſias & loca ipſi cœnobio ſubdita ab onere præſtationis, & exolutionis cujuslibet canonis liberamus, & eximimus: volentes vos multa libertatis prærogativa gaudere, & ſoli Romanæ Eccleſiæ cenſuales exiſtere, pro indicio perceptæ libertatis ab Apoſtolica Sede, prout contineri cognovimus tenore dicti privilegii, quod ſine reprehenſione Bullæ, chartæ vel literæ apparebat.

Aliaſque immunitates confirmat.

§. 2. Et omnes immunitates & libertates à Romanis Pont. prædeceſſoribus noſtris, vobis vel Monaſterio veſtro conceſſas, nec non libertates, & exemptiones ſæcularium exactionum à Regibus, & Principibus vel aliis CHRISTI fidelibus, rationabiliter vobis, aut Monaſterio veſtro indultas, ſicut ea juſtè & pacificè obtinetis, vobis, & per vos eidem Monaſterio auctoritate Apoſtolica concedimus, & confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, conceſſionis, & indulgentiæ infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

D. P. An. 2. die 9. Jan.

Dat. apud Urbem Veterem 5. Id. Januarias, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

VI.

Privilegium Abbatis Congregationis Monachorum Montis Virginis, Ordinis S. Benedicti, utendi mitra, baculo, benedictione ſolemni, & aliis Pontificalibus.

Congregationem iſtam approbavit Cæleſt. III. ut ſuprà in ejus conſtit. 3. Religioſam fol. 51. ubi notavi.

Edita A. D. 1263.

URBANUS EPISCOPUS &c.

Exordium.

ECcleſia Romana velut circumſpecta mater & provida, nonnullas Eccleſias tamquam filias prædilectas majoribus effert honoribus, munere prævenit gratiæ potioris, & gratioribus inſignit titulis dignitatum ut ſicut venuſtatis & ſapientiæ filiæ, in matris obedientiam & reverentiam ſemper promptæ habeantur ferventes, & ſtudioſæ ad ipſius ſervitia, beneplacita & mandata.

Cauſa hujus privilegii.

§. 1. Cùm igitur Monaſterium veſtrum, utpote, ſicut à fide dignis accepimus pia religione conſpicuum, & à fidelibus populis illarum partium venerabiliter frequentatum, ac perſpectum ipſius, ex

præro-

prærogativa ſpecialis dilectionis & gratiæ, ſinceritatis brachiis amplexamur. Veſtris propter hoc honoribus & utilitatibus libenter intendimus, ſpetantes vos haberi deinceps in Apoſtolicæ Sedis obſequiis, ex impenſis vobis aceeptioribus ab ea beneficiis, hnnoris & gratiæ promptiorea.

Privilegium utendi mitra, baculo, benedictione ſolemni &c.

§. 2. Nos itaque ob devononcm B. MARIÆ Virginis glorioſæ, in cujus honore dictum Monaſterium eſt fundatum, veſtris ſupplicationibus inclinati, uſum mitræ, baculi, annuli, ſandalium, chirotecarum, tunicæ, dalmaticæ, benedictione ſolemni ad populum, ordinatione minorum ordinum, indulgentia quadraginta dierum, benedicere etiã calices, & omnia alia ornamenta Eccleſiaſtica, & cognoſcere de matrimonio inter vaſſallos, in quibus habens ſpiritualia, tibi fili Abbas, & ſucceſſoribus tuis in perpetuum, (quos poriùa ſignitia intendere cupimus, dummodò tibi, & eiſdem ſucceſſoribua ſit, more ac modo debito, munus benedictionis impenſum, & te ac eos conſtet exiſtere Sacerdotes) auctoritate præſentium concedimus de gratia ſpeciali.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſioois infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 3. die 11. Septembr.

Dat. apud Urbem Veterem 3. Id. Septemb. Pontificatus noſtri Anno tertio.

VII.

Inſtitutio ſecundæ Regulæ Ordinis Sororum S. Claræ nuncupatarum; ſive mitigatio primæ Regulæ à B. Franciſco pro ejuſmodi Sororibus traditæ.

Primam ejuſdem B. Franciſci Regulam pro iſtis Sororibus approbavit Innoc. IV. ut ſup. in ejus conſt. 12. Solet. fol. 96. ubi videas alia quæ notavi. Unum addo quod hiſce temporibus, Moniales frequentiùs hanc ſecundam quam primam regulam profiteatur.

Edita A. D. 1263.

URBANUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Dilectis in Chriſto filiabus Univerſis Abbatiſſis & Sororibus incluſis, Ordinis S. Claræ. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

B. Clara Ordinem Sororum S. Franciſci, ex regula ab eo tradita, firmavit.

BEata Clara, virtute clarens & nomine, gratiæ divinæ inſpiratione præventa, & almi Chriſti Confeſſoris B. Franciſci exemplis laudabilibus informata, ac ſalutaribus inſtituta doctrinis, ut ſe mundam Domino conſervaret. Mundi hujus contemptis opibus, operibuſque vitalis, religioſè vivere ſapienter elegit, & habitu Sacræ religionis aſſumpto, arctam viam mandatorum Domini, quæ gradientes in ipſa ducit ad vitam, dilatato corde cucurrit. Hanc petram, Chriſtua lapidem eſſe voluit, in veſtri Ordinis ſtructura primarium. In ipſa evidenter oſtendit, quòd in hujus ſtructura ſibi complacuit. Eam ſiquidem ſanctitatis erexit in titulum, ut quæ munditiæ vitæ clarnit, celebritate clareret, ac eumdem veſtrum Ordinem, qui ſanctum & laudabile ſumpſit in ejua perſona principium, ipſius quaſi conſtituentis ſic ſapienter approbaræ patronæ merita, in venerabilem venerandumque probarent.

Quæ Sorores diverſimodè denominatæ fuerunt, variæque vivendi eis formulæ datæ.

§. 1. In hoc autem Ordine, vos & alias ipſum profitentes, ſub nominationum veritate, interdum Sorores, quandoque Dominas, plerumque Moniales, nonnumquam pauperes incluſas Ordinis S. Damiani contigit hactenus nominari. Vobiſque, ſub harum & aliorum diverſitate nominum, diverſa privilegia, indulgentiæ, ac literæ à Sede Apoſtolica ſunt conceſſa, & tam à fœlic. recordat. Gregorio Papa prædeceſſore noſtro, tunc Oſtienſi Epiſcopo, & veſtri Ordinis curam gerente, quàm aliis, variæ datæ ſunt regulæ & formæ vivendi, quarum obſervantiis ſe veſtrum aliquæ ſolemniter obligavere.

Supplicarunt itaque pro certi tituli & denominationis ac vivendi formæ aſſignatione.

§. 2. Propter quod dilectæ in Domino filiæ, fuit nobis humiliter ſupplicatum, ut eumdem veſtrum Ordinem curaremus, certi nominis titulo inſignire, voſque ab hujus obſervantiarum diverſitatibus & votia ſuper eis emiſſis, miſericorditer abſolventes, certam vobis vivendi formam, ad tollendum omnem de veſtris conſcientiis ſcrupulum, largiremur.

Hic ergo Pont. cum Ordine S. Claræ de cætero vocari præcipit.

§. 3. Nos itaque decens arbitrantes & congruum, ut idem Ordo veſter, qui, ut præmittitur, in B. Clara fœlicia ſuæ inſtitutionis ſumpſit auſpicia, cujuſque (ut firmiter credimus) apud Deum meritis & interceſſione protegitur, & apud homines laudibus attollitur, & favoribus ampliatur, ejus inſigniatur & nomine, ipſum de Fratrum noſtrorum conſilio de cætero decrevimus Ordinem S. Claræ uniformiter nominandum.

Privilegia confirmat.

§. 4. Statuentes quòd immunitates, libertates, privilegia, indulgentiæ, ac literæ quæcumque vobis ſeu eidem Ordini à præfata Sede ſub quacumq; nominatione conceſſa, id robur obtineant firmitatis, & ita per omnia ipſis uti poſſitis, ac ſi à principio hujua nominis titulo, & ſub hac nominatione fuiſſent.

Regularum diverſitatem tollit, & regulam hic inſertam eis obſervandam tradit.

§. 5. Ut autem benè & jucundè habitetia in unum, nec ſub prædictarum obſervantiarum differentia à modo vivẽdi, videamini differẽtes, ſed ambuletis in domo Domini cum cõſenſu, Nos inſpectis omnibus regulis prædictis & formis, ac ſpecialiter illam, quam præfatua prædeceſſor tunc Oſtienſis Epiſcopus vobis dediſſe cognoſcitur, diligentiùs attendentes, regulam ſive formam vivendi præſentibus annotatam, vobia & iis quæ vobis ſucceſſerint, de eorumdem Fratrum conſilio, præſentium tenore concedimus, & etiam confirmamus, in ſingulis Monaſteriis veſtri Ordinis perpetuia temporibus obſervãdam, illas ex vobis, quæ ipſam regulam ſive formam per nos vobis conceſſam & confirmatam, profeſſæ fuerint, ab omnibus aliis regulis, formia & votis præmiſſis, de Apoſtolicæ poteſtatia plenitudine abſolventes.

Regula prædicta hic ſubſequitur.

Quæ Regula talis eſt.

CAP. I.

De Obedientia, paupertate, & caſtitate.

Omnes quæ ſæculi vanitate relicta, religionem veſtram aſſumere voluerint & tenere, hanc eas legem vitæ & diſciplinæ oportet & convenit obſervare, vivendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate ſub clauſura.

CAP. II.

Clauſura ſemper certis exceptis caſib obſervanda. In hoc attende conſt. Pii V. n 8. Circa, & conſt. 8. Greg. XIII. Deo, cùm ibi not.

Omni namque tempore vitæ ſuæ hanc vitam profitentes, clauſæ manere firmiter teneantur, infrà murorum ambitum, ad intrinſecam clauſuram Monaſterii deputatum, niſi forſan (quod abſit) superveniret inevitabilis & periculoſa neceſſitas, ſicut exuſtionis ignis, vel incurſus hoſtilis, ſeu alicujus hujuſmodi, quæ dilationem nullo caperet modo, ad egrediendi licentiam poſtulandi. In quibus caſibua trãsferant ſe Sorores ad locum alium competentem, in quo quantum commodè fieri poterit, clauſæ morentur, quouſque eis de Monaſterio ſit proviſum. Et propter hujuſmodi neceſſitatis evidentiam, nulla eis conceditur licentia vel facultas, extra prædictam clauſuram ulteriùs exeundi, niſi fortè de mandato aut auctoritate Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, cui à Sede Apoſtolica generaliter fuerit iſte Ordo commiſſua, ad aliquem locum aliquæ mitterentur, cauſa plantãdi vel ædificandi eamdem religionem, vel reformãdi aliquod Monaſterium ejuſdem Ordinis, ſeu cauſa regiminis, aut correctionis, aut alicujus valdè evidentis & gravis diſpendii evitandi, vel niſi de ejuſdem Cardinalis mãdato aut auctoritate, Monaſterio primo rationabili cauſa relicto, totus Conventus ad Monaſterium aliud ſe transferret. Poſſint autem in ſingulis Monaſteriis recipi aliquæ, licet paucæ, ſub ſervitialium nomine vel ſororum, ad hujuſmodi obſervantiam profeſſionis aſtringendæ, præterquam ad articulum de clauſura, quæ de mandato vel licentia Abbatiſſæ, interdum poterunt egredi ad negotia Monaſterii procuranda. Morientes verò, tàm Sorores, quàm Servitiales hujuſmodi infrà Clauſtrum, prout convenit, tumulentur.

CAP. III.

Admiſſione Sororum ad Ordinem, & earum profeſſione. De hia agitur etiam in 1. reg. cit. in rub. c. 2.

Omnibus hanc religionem aſſumere cupientibus, quæ fuerint admittendæ, priuſquam habitum mutent, & religionem aſſumant, dura eis & aſpera proponantur, per quæ itur ad Deum, & quæ ſecundùm hanc religionem neceſſe habuerint firmiter

obſervare, ne de igoorantia poſteà ſe excuſent. Non recipiatur aliqua, quæ vel longiori ætate, vel infirmitate aliqoa, vel fatoa ſimplicitate ad hujuſmodi vitæ obſervantiam inſufficiens & oonidonea ceoſeatur, niſi fortè cum aliqua interdum cauſa rationabili exigente, de mandato, vel auctoritate d. Cardinalis alicui fuerit diſpenſandum. Per tales enim ſtatus & vigor religionis ſæpiùs diſſolvitur & turbatur: unde io perſonis recipiendis diligenti ſtudio & cautela debet hujuſmodi occaſio devitari. Abbatiſſa nollam, propria auctoritate recipiat, ſine conſenſu omnium Sororum ſuarum, vel ad minus duarum partium earumdem. Omnes verò ea more intra clauſtrum receptæ, tonſis crinibus, citiùs deponant habitum ſæcularem. Quibus deputetur magiſtra, quæ eas informet regularibus diſciplinis. Ad tractatus quoque Capituli infrà annum nullatenus admittantur. Completo verò unius anni ſpatio, ſi ætatis legitimæ fuerint, profeſſionem in manibus Abbatiſſæ coram Conventu faciant in hunc modum. Ego Soror N. promitto DEO & Beatiſſimæ MARIÆ ſemper Virgini, & B. FRANCISCO, & B. CLARÆ, & omnibus Sanctis, & tibi Dominæ Abbatiſſæ, vivere ſub regula à D. Urbano Papa Quarto Ordini noſtro conceſſa, toto tempore vitæ meæ, in obedientia, ſine proprio, & io caſtitate, & etiam, ſecundùm quod per eamdem regulam ordinatur ſub clauſura. Idem ſimiliter profitendi modus in Servitialibus, vel Sororibus, quæ de licentia Abbatiſſæ egredi poſſuot exteriùs, præter articulum de clauſura, per omnia obſervetur.

CAP. IV.

Habitu. De hoc agitur in d. 1. reg. c. 2.

Omnes Sorores communiter capillos ſuos uſqoe ad aures certis temporibus tondeant in rotundum. Et unaquæque ſoror præter cilicium ſi voluerit, vel ſtamioetum, duas tunicas, vel etiam plures, ſecondùm quod viſum fuerit Abbatiſſæ, habere valeat, ac mantellom poſt collum hinc inde conneaum: & hæc indumeota ſint de paño religioſo, & vili tàm pretio, qoàm colore, juxta diverſarum conſuetudinem regionum, oimia brevitate vel longitudine non ootanda, ot & io operiendis pedibus debita ſervetur honeſtas, & curioſæ longitudinis ſuperfluitas penitùs evitetur. Tonica quoque ſuperior ſit tàm in manicis, quàm in buſto, latitudinis & amplitudinis cógruentia, ut habitus exterioris honeſtas intrinſecè atteſtetur. Habeant & ſcapularia ſioe caputio, de vili & religioſo paono, vel ſtaminea, amplitudinis & longitudinis coodecentis; ſicut uniuſcujuſque qualitas exigit vel menſura: quibus induantur quando laborant, vel tale aliquid agunt, cùm mantellos congruè geſtare non poſſunt. Poſſint etiam ſine ipſis eſſe aliqoando, ſi viſum fuerit Abbatiſſæ, cùm forte per calorem nimium vel aliquid aliud, eis gravia multum fuerint ad portandum. Coram extraneis tamen hujoſmodi utantur ſcapularibus cum mantellis. Tunicæ quoque ſuperiores, ſcapularia, & mantelli, coloris omninò albi vel nigri aliquatenus non ferantur. Pro cingulo autem cordam poſtquam profeſſæ fuerint, habeant minimè curioſam. Vittis aut velis de panoo communi omninò albis, non tamen pretioſis, aot curioſis, capita ſua cooperiant uniformiter & honeſtè, ita quòd frons, genæ & collum & gula ſint (ot earum honeſtati & religioni coovenit) cooperta, nec aliter coram extraneis perſonis audeant apparere. Habeant & velom nigrum, nec pretioſum nec curioſum, extenſum ſoper capita, ita amplum & longum, quod ex utraque parte deſcendat uſque ad ſcapulas, & retrò parum ultra tonicæ caputium protendatur. Sorores verò novitiæ album velom ejuſdem menſuræ & qualitatis debeant deportare. Servitiales autem Sorores pannum album non pretioſum aut curioſum, ad modum veli ſuper capita ſua deferant, tantæ longitudinis, quòd ſcapulas & pectus præcipuè cum exeont, valeant operire.

CAP. V.

Lectulis & dormitorio.

Omnes Sorores ſanæ, tàm Abbatiſſa quàm aliæ, veſtitæ & cinctæ jaceant in communi dormitorio, & quælibet per ſe lectum habeat ab invicē ſeparatum. Lectos tamen Abbatiſſæ in tali loco dormitorii diſponatur, quòd inde cæteros dormitorii lectos ſine obſtaculo, ſi commodè fieri poterit, valeat intueri. A Feſto Reſurrectionis Dominicæ uſque ad Feſtum Nativitatis B. Virginis, Sorores dormiaot poſt prandium uſque ad Nonam, quæ voluerint. Quæ verò noluerint, oratione, ſeu meditatione divina, ſeu aliis piis quieris laboribus occupentur. Liceat autem unicoique habere ſacconem de fœno vel de palea, & cervical de palea aut lana, ſi culcitras religioſas cum lana habere nequiverint congruenter. Lampas inſuper de nocte accenſa ſemper in medio dormitorii habeatur.

CAP. VI.

Divini officii recitatione. Circa Offic. mortuorum vide declarationem in conſt. 9. Leon. X. Cùm ſicut. Et generaliter de divin. offic. agitur ſup. in d. 1. reg. c. 2.

De divino officio, tàm in die, quàm in nocte Domino perſolvendo, taliter obſervetur, quòd hæ quæ legere & canere noverint, ſecundòm coonſuetudinem Ordin. Fratr. Minorũ, cum gravitate tamen & modeſtia, divinum officiũ debeant celebrare. Illiteratæ verò dicāt vigintiquatuor Pater noſter pro Matutino, pro Laudibus quinque, pro Prima, Tertia, Sexta, & Nona, pro qualibet iſtarum horarum ſeptem, pro Veſperis autem duodecim, pro Completorio ſeptem. Qui modus in officio B. Virginis per omnia obſervetur. Pro defunctis dicant in Veſperis ſeptē Pater noſter cum Requiem æternam, pro Matutino duodecim, tempore quo Sorores literatæ faciunt officiũ mortuorum. Quæ verò occaſione rationabili non poſſent aliquando legendo dicere Horas ſuas, liceat eis ſicut illiteratis dicere Pater noſter.

CAP. VII.

Sacramentis recipiendis, temporeque receptionis, & perſonis à quibus recipi debent.

Ubi proprius fuerit Capellanus pro Miſſarom ſolemnus & divinis officiis celebrandis, habitu & vita religioſus ſit, ac honæ famæ, nec juvenilis, ſed maturæ & idoneæ ſit ætatis. Ubi autem non fuerit proprius Capellanus, à quolibet bonæ famæ & honeſtæ vitæ presbytero, Sorores miſſam audire poſſunt. Pœnitentiam verò & alia Sacramenta Eccleſiaſtica à Fratribus Ordinis Minorum duntaxat recipiant, vel ab eis recipiant, qui de mandato ſeu auctoritate Cardinalis, cui generaliter fuerit iſte Ordo commiſſus, ea exhibendi poteſtatem habuerint, niſi forte in neceſſitatis articulo fuerit aliqua conſtituta, & copiam habere fratrom nequiverit prædictorum. Cum aliqua Sacerdoti de confeſſione loqui voluerit, per locutorium ſola, ſoli confeſſionem faciat Sacerdoti, & per illud eidem de his quæ ad confeſſionem pertinent, tunc loquatur. Confeſſionem autem regulæ omnes faciant ad minus ſingulis menſibus, & ſic confeſſione præmiſſa in ſequentibus ſolemnitatibus, videlicet in Nativitate Domini, Purificationе B. Mariæ, in initio Quadrageſimæ, Reſurrectionis Domini, Pentecoſtes, in feſtis Sanctorum Petri & Pauli, S. Claræ, S. Franciſci, & omnium Sanctorum, recipiant Dominici corporis Sacramentum. Si tamen aliqua Soror tanta fuerit corporis infirmitate detenta, quòd ad locutorium commodè venire non poſſit, & neceſſitatem habuerit confiteri, vel Dominici corporis, ſeu alia recipere Sacramenta; exhibituros hujoſmodi, alba & ſtola & manipulo, cum duobus idoneis & religioſis ſociis, vel uno ad minus alba vel ſaltem ſuperpellicen veſtitus, ingrediantur & morentur induti, & audita confeſſione, vel alio tradito Sacramento, ſicut ingreſſi fuerint, ſic egrediantur induti, nec moram ibi faciant longiorem. Caveāt etiam ut quamdiu intra Monaſterium fuerint, nullatenus ab invicem ſeparentur, quin ſemper mutuò poſſint liberè ſe videre. Sic quoque ſe habeant in animæ commendatione. Portò ad exequias circa ſepulturam agendas, Sacerdos non ingrediatur Clauſtrum, ſed exteriùs in Capella quod ad officium pertinet, exeqoatur. Tamen ſi Abbatiſſæ & Conventui viſum fuerit quod ad exeqoias debeat introire, modo ſupradicto com ſociis intret indotos, & ſepulta mortua, cum eis exeat ſine mora. Si autem neceſſe fuerit ut ingrediantur aliqui ad ſodiendam vel ad aperiendam ſepulturam, ſeu poſtmodum coaptandam, & Abbatiſſæ & Conventui viſum fuerit hoc expediens, propter imbecillitatem Sororum, ſit

Sacerdoti vel alicui alii ad hoc idoneo & honeſto cum uno ſocio vel duobus, licitum introire.

CAP. VIII.

Exercitio apud Magiſtras, & in laboreriis, communio neque rerum omnium inter eas. De his agitur etiam ſup. in d. 1. reg. c. 7.

Si aliquæ juveniles, vel grandiores, capaces ingenii fuerint, eas inſtrui faciat, ſi ſibi videbitur Abbatiſſa, magiſtram eis deputans idoneam & diſcretam, per quam tam in cantu, quam in divinis officiis inſtruantur. Sorores verò & Servitiales, horis & locis inſtitutis prout ordinatum fuerit, utilibus & honeſtis laboribus occupētur, ſub illa providentia, quòd excluſo otio animæ inimico, ſanctæ orationis, & devotionis ſpiritum non extinguant, cui debent cætera temporalia deſervire. Verùm quia multitudini ſub hujus religionis obſervantia congruè omnia debent eſſe communia, nec cuiquam licet aliquid eſſe ſuum, caveant ſolicitè, ne occaſione laborum hujuſmodi, ſeu mercedis receptæ pro ipſis, cupiditatis vel proprietatis cujuſpiam, ſeu notabilis ſpecialitatis ſubrepat moribus.

CAP. IX.

Silentii obſervantia. De hoc habetur etiam in d. 1. reg. c. 5.

Silentium continuum ſic continuè ab omnibus teneatur, ut nec ſibi invicem, nec alicui alii ſine licentia eis loqui liceat, exceptis iis quibus magiſterium aliquod, vel opus injunctū fuerit, quod non poſſit cum ſilentio exerceri, iis quidem ſimul loqui liceat de iis quæ ad officium vel opus ſuum pertinent, ubi & quando, & qualiter viſum fuerit Abbatiſſæ. Sorores tamen debiles & infirmæ, ac ſervientes eiſdem, pro recreatione, ac ipſarum ſervitio, in infirmitoria loqui poſſint. In duplicibus quoque feſtis, ac Apoſtolorum ſolemnitatibus, & aliis quibuſdam diebus, quibus viſum fuerit Abbatiſſæ, in certo loco ad hoc ſignato, ab hora Nona uſque ad Veſperam, vel aliqua alia hora competenti, loqui poſſint de Domino JESU CHRISTO, ac ſolemnitate, ac piis Sanctorum exemplis, & de aliis licitis & honeſtis. Ab hora quoque Completorii uſque ad Tertiam, exceptis Servitialibus, extra Monaſterium Abbatiſſa abſque cauſa rationabili loquendi licentiam non concedat. In aliis verò temporibus atque locis, ſic attendat ſolicitè Abbatiſſa de cauſa, ubi & quando, & qualiter Sorores licentiet ad loquendum, quòd regularis obſervantia, quæ non mediocriter à ſilentio, quod eſt cultus juſtitiæ, dignoſcitur, nullatenus relaxetur.

CAP. X.

Loquendi modo & tempore.

Omnes autem ſtudeant uti ſignis religioſis pariter & honeſtis. Sanè quando aliqua perſona religioſa ſeu ſæcularis, vel cujuslibet dignitatis, alicui de Sororibus loqui petierit, nuncietur primatus Abbatiſſæ, & ſi ipſa conceſſerit, accedens ad locutorium, duas alias ad minus habeat ſecū ſemper, quibus juſſerit Abbatiſſa, quæ loquentem videant & audire valeant quæ dicuntur. Ad cratem verò loqui aliquatenus non præſumant, niſi præſentibus duabus ad minus per Abbatiſſam ad hoc ſpecialiter deputatis. Caveant tamen ſibi Sorores, quæ cum aliquo loqui habent, ne per verba inutilia inaniter ſe diffundant, nec etiam trahant in locutionibus moram longam. Hoc namque ab omnibus firmiter obſervetur, ut quādo de confeſſione Sacerdoti interius infirma fuerit aliqua locutura, ad minus non loquatur, niſi cum duabus non longè ſedentibus, quæ confitentem & confeſſorem videre poſſint, & ab eiſdem pariter videri. Hanc autem loquendi legem & ipſa Abbatiſſa diligenter cuſtodiat, ut omninò materia detractionis omnibus auferatur; excepto quòd cum Sororibus ſuis, horis & locis competentibus loqui poteſt, ſicut ei ſecundùm Deum viſum fuerit expedire.

CAP. XI.

Jejunio & abſtinentia, ac Abbatiſſæ facultate circa diſpenſationem.

Sorores autem omnes Servitiales, infirmis exceptis à feſto Nativitatis Glorioſæ Virginis MARIÆ, uſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ, niſi diebus Dominicis, & die Nativitatis Domini, continuum ſervent jejunium: à Reſurrectione verò Dominica, uſque ad feſtum Nativitatis B. Virginis, teneantur ſexta feria jejunare. Omni quoque tempore, præter infirmas infirmitatis ſuæ tēpore, ab eſu carnium abſtineant. Cum debilibus autem diſpenſare valeat Abbatiſſa, prout eorum debilitati viderit expedire. Ovis verò & caſeo, & lacticiniis licitè poſſint uti, præterquam ab Adventu uſque ad Nativitatem Domini, & à Dominica Quinquageſimæ, uſque ad Paſcha, necnon & ſexta feria, & jejuniis ab Eccleſia generaliter inſtitutis. Cum Servitialibus tamen Sororibus, circa prædictum jejunium, præterquam in Adventu, & ſexta feria, poſſit Abbatiſſa miſericorditer diſpenſare. Diſpenſare etiam poſſit circa prædictum jejunium cum adoleſcentibus, ac debilibus, & ſenili ætate confectis, prout earum debilitati ac imbecillitati viderit expedire. Sanæ quoque Sorores jejunare non teneantur minutionis ſuæ tempore, quod in triduo terminetur, extra majorem quadrageſimam, & ſextam feriam, Adventum Domini, & jejunia ab Eccleſia generaliter inſtituta. Caveat autem Abbatiſſa, ne ultra quam ter in anno minutionem permittat communiter celebrari, niſi certa neceſſitas plus requirat, nec à perſona extranea maximè minutionem recipiat, ubi commodè poterit.

CAP, XII.

Infirmarum cura. De his habetur etiam in d. reg. 1. c. 8.

De infirmis verò, cura & diligentia maxima habeatur, & ſecundùm quod poſſibile fuerit & decuerit, tam in cibariis, quæ earum requirit infirmitas, quam in aliis neceſſariis, in fervore charitatis, benignè ac ſolicitè eis per omnia ſerviatur. Quæ infirmæ proprium habeant lectum, ſi umquam fieri poteſt, ubi à ſanis maneant ſeparatæ, ne illarum ordinem confundere valeant, vel turbare.

CAP. XIII.

Oſtii interiori cuſtodia & cuſtodib. ac earum qualitate. De his agitur etiam ſup. in d. 1. reg. c. 21. ubi notavi.

Adverte quod circa Scalam levatoriam, & clauſuram oſtii inferioris removendi, quod hic dicitur non fuit uſu receptum, & Alex. VI. die 23 Maii 1495. ita declaravit, ſed ejus Bullam conſultò prætermiſimus, uti hoc tantum continentem.

In quolibet Monaſterio unum tantū oſtiū habeant ad intrandum Clauſtrum & exeundum, cùm opportunum fuerit, juxta legē de ingreſſu & egreſſu poſitā in hac forma. In quo oſtio nullum ſit oſtiolum vel feneſtra, & iſtud oſtium in ſublimi quantò magis fieri poterit congruenter, ita quod ad ipſum per ſcalā levatoriam exterius aſcendatur, quæ ſcala per catenam ferream ex parte Sororum ſtudioſe ligata, à Completorio dicto uſque ad Primam ſequentis diei, continue ſit ſuſpenſa, & tempore diurnæ dormitionis & viſitationis, niſi aliud interdum evidens requirat neceſſitas, vel utilitas manifeſta. Ad prædictum autem oſtium cuſtodiendum, aliqua talis ex Sororibus deputetur, quæ Deum timeat, ſit matura moribus, ſit diligens ac diſcreta, ſitque convenientis ætatis, quæ unam ipſius oſtii clavem ſic diligenter cuſtodiat, ut numquam ea vel ejus ſocia ignotante, oſtium aliquando valeat aperiri. Reliquam verò clavem diverſam ab illa, cuſtodiat Abbatiſſa. Sit & alia æquè idonea ei ſocia deputata, quæ ejus vicē in omnibus exequatur, cùm ipſa aliqua rationabili cauſa vel occupatione neceſſaria, occupata fuerit vel detenta. Caveant autem ſtudioſiſſimè & procurent, ne umquam oſtium ſtet apertum, niſi quantum minus fieri poterit congruenter. Sic autem oſtium ſeris ferreis & vectibus optimè communitum, & ſine cuſtodia, apertum vel clauſum, minimè dimittatur, neque etiam ad momentum niſi una clave in die, & in nocte duabus, ſit firmiter obſeratum. Nec omni pulſanti aperiatur ſtatim, niſi indubitanter cognoverit quòd talis ſit, quòd ſine dubitatione aliqua, ſecundùm mandatum quod de ingreſſuris in hac regula continetur, debeat aperiri. Et nulli liceat ibi loqui, niſi ſoli oſtiariæ de his quæ ad officium pertinebunt. Quòd ſi aliquando intra Monaſterium opus aliquod fuerit faciendum, ad quod agendum ſæculares aliquos, vel quaſcumque perſonas alias, oporteat introire, provideat Abbatiſſa ſolicitè, ut tunc dum opus ſcilicet exercetur, alia perſona conveniens ad cuſtodiendum oſtium ſtatuatur, quæ ſic perſonis ad opus deputatis aperiat, quod alias intrare penitus non permittat. Nam Sorores ipſæ, & tunc, & ſemper, quantumcumque rationabiliter prævalent, ſtudioſiſſimè caveant, ne à ſæcularibus vel extraneis perſonis videantur.

CAP. XIV.

Cæterum, cum præfatum oſtium aliis aperiri nolimus,

Rota ejuſq; cuſtodia. De his agitur etiam ſup. in d. 1. reg. c. 11.

mus, niſi pru illis tantum, quæ per rotam vel aliunde decenter uequeant expediri, mandamus quòd in ſingulis Mnnaſteriis in exteriori moro clauſuræ intrinſecæ, in loco ſiquidem comperenti, manifeſto à parte exteriori, & omninò patenri, rota una fortis fieri debeat, latitudinis & altitudinis congruentis, ita quod per eam nulla perſona ingredi valear, vel exire, per quam neceſſaria, tam interius, quàm exteriùs miniſtrentur, & taliter diſponatur, quòd per eam, nec intus nec extra valeat aliquis intueri. Ex utraque eriam parte oſtiolum ſiat validum, quod de nocte & io æſtate tempore dormitionis, ſeris ferreis & clavibus clauſum & firmatum debeat permanere. Ad cujus cuſtodiam pro expediendis neceſſariis per eamdem, unam Sororem diſcretam, tam moribus, quam ætate, quæ Monaſterii diligat honeſtatem, conſtituat Abbatiſſa, cui ſoli tantùm vel deputatæ ſibi ſociæ, cùm congruè non poterit intereſſe, lnqui ibidem & reſpondere liceat, ſuper iis quæ ad ſuum officium pertinebunt. Ibi autem nulli loqui liceat, niſi eſſet locutorium occupatum, vel ex alia rationabili cauſa, & neceſſaria aliquando; ſemper tamen de licentia Abbatiſſæ, quod tamen rariſſime fiat, ſecundùm loquendi modum ſuperius præiaxatum.

CAP. XV.

Oſtio exteriori.

Propter neceſſitates quoque aliquando imminentes, quæ non poſſunt per ſupradictum oſtium vel rotam commodè expediri, permittimus quòd aliud oſtium in loco decenti in Monaſterio fieri poſſit, per quod certis temporibus intromittantur, & emittantur, quæ fuerint opportuna. Quod quidem oſtium coutinuè ſit clavi, ſeris ferrei, & repagulis communitum. Sitque moro à parte exteriori muratum, ita quod non poſſit aliquatenus aperiri, vel perſona aliqua inde loqui. Poſſit tamen neceſſitatum dictatum tempore, ipſius oſtii murus dirui, oſtium aperiri, nec tunc apertum niſi quantum minùs fieri poterit, ſub tamen fida cuſtodia, dimittatur. Expediris itaque neceſſitatibus ipſis, ſecundùm prædictum modum remunitum, clavi, ſeria & repagulis extrinſecus remuretur.

CAP. XVI.

Crate locutorii ejuſque cuſtodia & qualitate. De his agitur etiam ſup. in d. 1. reg. c. 5.

Locutorium aotem commone in capella vel porina in clauſtro, ubi commodiùs & honeſtiua fieri poterit, diſponatur, ne ſi fortè fieret in Capella, parem orantium inquietet. Ipſum locutorium ſit congruæ quantitatis, de lamina ferrea ſubtiliter perforata, & taliter clavis ferreis coaptata, quòd numquam valeat aperiri. Sit quoque ipſa lamina clavis ferreis in longum protenſis, exteriùs fortiter communita. Cui pannus niger laneus interiùs taliter apponatur, quòd nec Sorores videre extra valeant, nec videri. Ad iſtud autem locutorium à Completorio, quod dici debet tempore competenti, uſque ad Primam diei ſequentis, ſeu tempore comeſtionis, vel dormitionis in æſtate, aot quando officium celebratur, (niſi pro cauſa adeo rationabili & neceſſaria, quæ commodè differri nnn poſſit) nulli licitum erit loqui. Quandocumque verò in conceſſis temporibus aliqua vel aliquæ habuerint ibi loqui, cum modeſtia & maturitate loquentes, breviter ſe expediant, prout decet. Ubi verò propter Sororum multitudinem, videbitur opportunum, aliud ſimile locutorium eſſe poſſit.

CAP. XVII.

Volumus etiam ot in muro, qui Sorores dividit à Capella, congruentis formæ cratis ferrea collocetur, quæ ſit ex crebris & ſpiſſis cootortis lineis ferreis, diligenti & forti opere fabricata, & clavis ferreis in longum protenſis exterius fortiter communita, vel ex lamina ferrea parvis & minuris foraminibus perforata, cum protenſis clavis ferreis, ut dictum eſt, in cujus medium fiat unum oſtiolum de lamina ferrea, per quod commonionis tempore poſſit intromitti calix, & Sacerdos mittens manum, poſſit Dominici corporis tradere Sacramentũ, quod quidem elavi ferrea ſit ſemper firmatum, nec aperiatur, niſi quando proponi Sororibus contigerit verbum Dei, vel Sacramentum Dominici corporis exhiberur, aut cùm quis aliquam ex Sororibus ſuam propinquam conſanguineam videre petierit, vel alia cauſa neceſſaria id expoſcat, quod rariſſime fiat, & ſemper de licentia Abbatiſſæ. Quæ tamen in nollo caſu (primis duobus dumtaxat exceptis) licentiam largiatur, niſi priùs ſingulis vicibus de hoc conſilium petierit à Conventu. Cui crati pannus lineus niger interiùs taliter apponatur, ut nulla valeat inde aliquid intueri. Habeantur etiam oſtia lignea ex parte Sororum, cum ſeris ferreis atque clave, ut maneant ſemper clauſa pariter & firmara, & non aperiantor, niſi cum divinom celebratur officium, & niſi quando ex dictis cauſis præfato modo dictum oſtiolum contigerit aperiri, & nemo alius per dictam cratem loquatur, niſi aliquando, rationabili cauſa vel neceſſaria exigente, alicui de Abbatiſſæ licentia rarò fuerit concedendum. Et tunc prædicta oſtia lignea poterunt aperiri, & quandocumque aliquam perſonam extraneam ad eas ingredi, vel alias per crates eis loqui contigerit, tegant faciem cum modeſtia, & inclinent prout religionis convenit honeſtati.

CAP. XVIII.

Clauſura Sororum, & ingreſſu aliarum perſonarum certis caſibus permiſſo.
Imò ingreſſum generaliter eſſe prohibitum quibuſdam tantummodo caſibus in urgenti neceſſitate reſervatis, ſiquet ex Bulla Pii V Regularium, & alia Bulla Circa, cum ibi not. Et vide etiam conſt. 33. Paul. V. Facultatum.

De ingreſſu perſonarum in Mooaſterium, firmiter ac directè præcipimus, ut nulla unquam Abbatiſſa vel ejus Sorores, aliquam perſonam religioſam ſeu ſæcularem, aut cujuslibet dignitatis, in Monaſterii clauſarum intrinſecam intrare permittant, nec omninò liceat alicui, niſi quibus conceſſum à Sede Apoſtolica fuerit, vel à Cardinale cui fuerit Sororũ Ordo commiſſus. Excipiuntur autem à dicta ingrediendi lege, Medicus cauſa multum gravis infirmitatis, & Minutor cùm neceſſitas exegerit, qui non abſque duobus ſociis de familia Monaſterii introducantur, nec ab invicem infrà Monaſterium ſeparentur, nec non & illi quos occaſione incendii vel ruinæ, ſeu alterius periculi vel diſpendii, ſeu pro tuendis à violentia quorumlibet Monaſterio vel perſonis, aut pro aliquo opere exercendo quod commodè extra Monaſterium fieri non poteſt, neceſſitas exegerit introire. Qui omnes expedito ſuo miniſterio, vel imminenti neceſſitati ſatisfacto per ipſos, exeant ſine mora. Nulli autem perſonæ extraneæ intra Monaſterii clauſuram liceat comedere, vel dormire. Sed & ſi quis de S. Claræ Cardinalibus, ad aliquod Monaſterium hujuſmodi regionis aliquando venerit, & intra clauſtrum voluerit ingredi, cum reverentia quidem & devotione ſuſcipiatur, ſed rogetur ut cum paucis ſociis & honeſtis debeat introire. Liceat quoque Generali Miniſtro Ordinis Fratrum Minorum, quando ibidem celebrare voluerit, vel proponere Sororibus verbum DEI, cum quatuor vel quinque Fratribus ipſius Ordinis, intra clauſuram ingredi Monaſterii, ſi quando ei videbitur expedire. Alius autem Prælatus, cui aliquando forte de licentia Sedis Apoſtolicæ vel dicti Cardinalis, intrare licuerit, duobus vel tribus tantùm religioſis & honeſtis ſociis ſit contentus. Quod ſi forte, pro benedictione vel conſecratione Sororum, vel in alio modo, conceſſum fuerit Epiſcopo alicui miſſam interiùs celebrare aliquando, quam paucioribus & honeſtioribus potuerit ſociis ſit contentus, & miniſtris. Et hoc quoque ipſum alicui rarius concedatur. Nulla tamen omninò loquatur cum aliqua perſona de ingreſſis, niſi modo prædicto, ſive infirma fuerit, ſive ſana. Illud ſane præcipuè caveatur, ut ii quibus aliquando conceſſum fuerit ſolummodo, vel data licentia in Monaſterium ingredi, non aliter admittatur, niſi Abbatiſſæ & Sororibus viſum fuerit expedire, cùm ex hujuſmodi conceſſionibus vel licentiis. Abbatiſſa vel Sorores, eos admittere non cogantur, & ut ſint tales, de quorum verbis & moribus, nec non vita & habitu ædificari valeant intuentes, & materia juſti ſcandali exinde nequeat generari. Super conceſſione verò vel licentia ingreſſus hujuſmodi, ad omne ambiguum removendum, Apoſtolici apices vel Cardinalis parentes literæ oſtendantur.

CAP. XIX.

Sororum & Servitialium miſſione extra.

C A P. XIX.

De Servitialibus & Sororibus, quæ ſemper manente clauſæ, ſicut aliæ non tenentur, diſtrictiùs volumus obſervari, ut ſine licentia, nulla clauſtrum egrediatur. Et quæ emittuntur, honeſtæ ſint, & convenientis ætatis, ac religioſi & maturi aſpectus, & calceamentis honeſtis, tàm ipſæ, quàm Sorores illæ, quas aliquando emittere contigerit pro caſibus ſupradictis, calceatæ incedant. Cæteris verò intus manentibus liceat iſtud idem. Egredientibus verò aſſignetur certus terminus redeundi, nec alicui ipſarum concedatur extra Monaſterium, ſine licentia ſpeciali, comedere, bibere, vel dormire, nec ab invicem ſeparari, vel alicui in ſecreto, ſeu Capellani Monaſterii, vel Converſorum domicilium introire, & ſi aliqua contrarium fecerit, graviter puniatur, & ſolicitè caveant, ne ad loca ſuſpecta divertant, vel cum perſonis malæ famæ familiaritatem habeant; nec in ſuo reditu ſæcularia vel inutilia Sororibus referant, per quæ diſſolvi valeant, vel turbari. Et quamdiu extrà fuerint, taliter ſtudeant ſe habere, quòd de converſatione honeſta ipſarum ædificari valeant intuentes, & quicquid eis datum vel promiſſum fuerit, reſignent, vel renuncient Abbatiſſæ, vel alii, cui in hoc commiſerit vices ſuas.

Capellani & Converſorum vita & moribus ac veſtibus.

C A P. XX.

Capellanus ſi voluerit ſe Monaſterio obligare, & aliqui qui Monaſterii converſi eſſe voluerint, & Abbatiſſæ & Conventui viſum fuerit eos recipere, anno probationis elapſo, promittant obedientiam Abbatiſſæ, voventes loci ſtabilitatem, & perpetuò vivere, ſine proprio, & in caſtitate. Tunicas de religioſo & vili panno, tàm pretio quàm colore, juxta eorum indigentiam habere valeant ſine caputio. Quarum manicæ breves ſint, & ſtrictæ tantummodò circa manus. Longitudo autem tunicarum ſit talis, quod à cavilla pedum, diſtet ſpatio quatuor digitorum. Capellanus tamen habere poterit longiorem. Pro cingulo verò corrigiam honeſtam habeat cum cultello. Caparonem etiam cum caputio ſuper tunicas portent, cujus longitudo genu aliquantulum tranſeat, & latitudo uſque ad caputium protendatur. Minoris tamen latitudinis caparonem ſi habere voluerit, poterit Capellanus. Qui etiam cappa honeſta, vel mantello poſt collum, vel ante pectus hinc inde connexo, uti poterit. Superiores autem tunicæ, & longum caputium, necnon & Capellani cappa & mantellus, non ſint de albo, vel penitùs nigro panno. Veſtiti etiam jaceant; & camiſiis lineis non utantur. Calceamenta alta & ampla & anteſias cum caligis habeant, & fœmoralia portent. Capillos ſuos uſque ad aures certis temporibus tondeant in rotundum. Officium divinum faciant ut Sorores, excepto quod Converſi, ad officium B. Virginis, & mortuorum, minimè teneantur. Jejunium ſervare debeant ut Sorores. Liceat tamen Abbatiſſæ ſuper jejunio regulæ, cùm eis æſtus vel itineris, aut laboris alterius, ſeu alia quavis rationabili & honeſta cauſa miſericorditer diſpenſare. Informationi verò & correctioni Viſitatoris, Capellanus & Converſi per omnia ſint ſubjecti. Cui in iis, quæ ad viſitationis officium pertinent, teneantur firmiter obedire.

Procuratore & ejus officio. De hoc habes plenam diſpoſitionem in Bulla 1. Paul. IV. Ex clementi.

C A P. XXI.

Ad hæc, liceat vobis in communi, redditus & poſſeſſiones recipere & habere, ac ea liberè retinere. Pro quibus poſſeſſionibus & redditibus Monaſterii modo debito pertractandis, Procurator unus, prudens pariter & fidelis in ſingulis Monaſteriis veſtri Ordinis habeatur, qui per Abbatiſſam & Conventum conſtitui & amoveri debeat, ſicut videbitur expedire. Hic verò taliter inſtitutus de omnibus ſibi commiſſis, receptis pariter & expenſis, Abbatiſſæ & tribus Sororibus ad hoc per Conventum ſpecialiter aſſignatis, & Viſitatori cùm voluerit, rationem reddere teneatur, & nihil omninò de rebus Monaſterii vendere, commutare, obligare vel alienare quoquomodo valeat, niſi de licentia Abbatiſſæ pariter, & Conventus. Et quicquid contra hoc attentatum fuerit, irritum decernimus & inane. Poſſit tamen de mobilibus parum valentibus, aliqua parva, ex cauſa licita de Abbatiſſæ licentia, interdum aliis elargiri. Poſſit etiam per Viſitatorem, cum expedire videbitur, amoveri.

Abbatiſſæ auctoritate munere & qualitatibus. De his agitur etiam in d. 1. reg. c. 9. & 10.

C A P. XXII.

Electio Abbatiſſæ liberè pertineat ad Conventū. Confirmatio verò fiat per Cardinalem, cui fuerit iſte Ordo commiſſus, vel auctoritate ipſius. Studeant autem Sorores talem eligere, quæ virtutibus polleat, & ſanctis moribus aliis præſit potiùs, quàm officio, & quæ communitatem ſervet in omnibus, vel in moribus, ut ejus exemplo provocatæ Sorores, ex amore magis ei obediant, quàm timore. Quæque ſingularibus amoribus careat, ne dum in parte plus diligit, in toto ſcandalum generet. Conſoletur afflictas, ſit refugium tribulatis, ne ſi apud eam remedia defuerint ſanitatum, deſperationis morbus prævaleat in infirmis. Quæ humiliter & caritativè viſitet, & corrigat Sorores ſuas, non præcipiendo eis aliquid quod ſit contra animam ſuam, & veſtræ profeſſionis formam, non ſit præceps in præcipiendo, ne ex indiſcretione præcepti, ponat peccati laqueum animabus. Cui poſtquam confirmationem receperit, quamdiu in officio permanſerit, Sorores univerſæ, necnon & familia exterior Monaſterii, pareant & obediant diligenter. Semel in hebdomada ad minus. Abbatiſſa Sorores ſuas pro ipſarum monitione, ordinatione, & reformatione, teneatur ad Capitulum convocare, ubi ſecundùm expreſſionem publicarum & communium negligentiarum atque culparum, pœnæ miſericorditer imponantur. Conferat etiam cum omnibus Sororibus ſuis, de iis quæ occurrunt pro ſui Monaſterii utilitate ac honeſtate tractanda. Sæpè enim Dominus, quod meliùs eſt juniori revelat. Nullum oneroſum vel grave debitum contrahat, niſi per procuratorem de communi conſenſu Sororum, cùm manifeſta neceſſitas hoc requirat. Reddat etiam de receptis & expenſis, ſemel ad minus, ſingulis tribus menſibus, coram Conventu, vel ſaltem quatuor Sororibus ab eodem ad hoc ſpecialiter deputatis, debitam rationem. Officiales Monaſterii inſtituat de conſilio & aſſenſo Conventus, vel majoris partis ipſius. Sigillum verò Conventus cuſtodiri faciat & ſervari, ſecundùm ordinationem Conventus, & omnem literam dirigendam ex parte ejuſdem Conventus, priùs coram Conventu in Capitulo lectam, & approbatam à majori parte Sororum, ibidem coram omnibus faciat ſigillari. Nulla etiam Soror aliquas literas dirigat ſeu recipiat, niſi primò eas Abbatiſſa legat, vel ab alia ad hæc conſtituta legantur. Studeat inſuper Abbatiſſa Sorores reconciliare, ſi aliquas ad invicem ex aliqua cauſa vel occaſione contigerit conturbari. Soror verò illa, quæ verbo vel ſigno occaſionem turbationis vel ſcandali alteri dederit, ſtatim antequam offerat munus orationis ſuæ Deo, veniam petens à Sorore quam offendit, coram ea humiliter ſe proſternat, rogans ut intercedat pro ſe ad Dominum, quatenus ſibi culpam indulgeat quam commiſit. Illa verò memor verbi Domini, Niſi dimiſeritis ex cordibus veſtris, nec Pater veſter cœleſtis dimittet vobis, liberaliter injuriā remittat Sorori veniam poſtulanti. Monemus Sorores omnes, & hortamur in Domino JESU CHRISTO, ut caveant ab omni ſuperbia, vana gloria, invidia, avaritia, cura, & ſolicitudine hujus ſæculi, detractione & murmuratione, diſſenſione & diviſione, ac omni vitio pro quo poſſit diſplicere in oculis veri ſponſi. Sed magis ſolicitæ coram Deo ſervare exteriorem & interiorem in omnibus puritatem, ac ſemper invicem habere mutuæ dilectionis unitatem, quæ eſt vinculum perfectionis, ut in ea radicatæ & fundatæ poſſint agni Domini noſtri JESU CHRISTI nuptias cum prudentibus virginibus introire.

Acceſſus ad Sedem Apoſt. prohibitione. Ge-

C A P. XXIII.

Ad hæc, ut diſcurſibus diſpendioſis materia ſubtrahatur, in virtute obedientiæ, ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto tranſgredientes vel

Digitized by Google

neralem exitus à Monaſteriis prohibitionem indicavi ſup. in c. 18. de clauſura.

non parentes incurrant, diſtrictè præcipimus, ut (exceptis dumtaxat ſervitialibus Monaſteriorum illorum locorum, in quibus Romana fuerit Eccleſia conſtituta, quamdiu ibi reſidentiam fecerit) nulla Abbatiſſa, Soror vel Servitialis pro ulla neceſſitatis cauſa, ad Sedem Apoſtolicam perſonaliter veniat, vel accedat, ni ſuper hoc per Apoſtolicos apices, vel dicti Cardinalis patentes literas, alicui ſpecialis licentia concedatur.

CAP. XXIV.

Viſitatoris Monaſteriorum Officio. De hoc agitur etiam in d. 1. reg. c. 12.

Monaſteria hujus religionis, per Viſitatores (qui auctoritatem, formam, & modum, à Cardinali, cui fuerit à Sede Apoſtolica veſter Ordo commiſſus, recipiant) ſemel ad minus annis ſingulis viſitentur. Sanè circa viſitationes hujuſmodi, illud eſt ſolicitè providendum, ut quicumque vel generalis, vel etiam alicubi aliquando ſpecialis conſtituendus fuerit Viſitator, talis debeat conſtitui, de cujus religioſa vita & moribus notitia plena & ſecuritas habeatur. Qui cùm ad Monaſterium aliquod veniens, fuerit introgreſſus, ſic ſe per omnia exhibeat & oſtendat, ut omnes de bono ad meliùs provocet, & ad Dei amorem, & intra ſe mutuam charitatem ſemper inſlammet pariter & accendat. Et quando Monaſterii clauſuram ad viſitandum intraverit, duos religioſos & idoneos ſocios ſecū ducat, qui videlicet ſocii ſimul maneant, & dum fuerit intra clauſtrum, ab invicem nullatenus ſeparentur. Viſitator autem, regula priùs lecta & expoſita, ab Abbatiſſa ſigillum recipiat, quod ipſa ſibi aſſignare, & abſolutionem & conceſſionem ab Abbatiſſæ miniſterio petere abſolutè ac liberè teneatur. Quæ ſi communē vitam non poterit ducere vel noluerit, per eumdem Viſitatorem à ſuo regimine abſolvatur, niſi ſua mora in officio Monaſterio diſpendioſa non eſſet, ſed neceſſaria, vel evidenter utilis appareret. Abſolvatur etiam per eumdem, ſi alias non idonea vel inſufficiens ad Monaſterii regimen videatur, & hoc fiat ſecundùm formam & modum, quos à Cardinali ſupradicto receperit Viſitator, qui tam de ipſius Abbatiſſæ, quàm Sororum ſtatu, & obſervantia ſuæ religionis, ab omnibus generaliter, & ſpecialiter à ſingulis inquirat ſtudioſius veritatem, & ubi aliquid reformandum, vel corrigendum invenerit, zelo charitatis, & amore juſtitiæ, cum diſcretione corrigat & reformet, tàm in capite, quàm in membris, ſicut meliùs viderit expedire. Exceſſus autem, qui fuerit ſufficienter correctus à Viſitatore, nullatenus iterum corrigatur. Quod ſi aliquid tale ſibi occurrerit, quod per ſe nequeat emendare, ad Superiorem referat, ut corrigatur ſicut expedit, ejus conſilio ac præcepto. Caveat autem Abbatiſſa, ne à ſe vel ab aliis Sororibus, ſtatus ſui Monaſterii Viſitatori aliquatenus abſcondatur, quia malum eſſet indicium, & offenſa graviter punienda. Imò volumus & mandamus, ut ea quæ ſecundùm vitæ ſuæ formam, & regularem obſervantiam, inſtituenda vel emendanda fuerint, publicè ac privatim ſicut meliùs viderit faciendum, Viſitatori ſuggerant, & proponant, cui teneantur in omnibus quæ ad officium ſuæ viſitationis pertinent, firmiter obedire. Quæ autem aliter fecerint, à Viſitatore, tàm Abbatiſſa, quàm aliæ, debitè, prout convenit, puniantur. Omnes autem tàm Abbatiſſa, quàm Sorores, conſiderent & caveant diligenter, ut nihil aliud quàm amor divinus, & ſuarum Sororum correctio, ac Monaſterii reformatio, eas moveat ad loquendum. Modum autem loquendi Viſitator cuſtodiat ſupradictum, ut videlicet, aut cum omnibus, aut cum pluribus ſimul loquatur, vel ſecretè cum una, aliis tamen ad minùs duabus in aſpectu ejus non longè ſedentibus, ut per omnia bonæ famæ integritas conſervetur, niſi ad locutorium, cum una vel pluribus, loqui voluerit de iis quæ ad officium ſuum pertinere noſcantur. Idem etiam Viſitator, tàm Capellanum, quàm Converſos, & cæteros de familia extrinſeca Monaſterii viſitet, & in eis corrigat & reformet, quæ correctionis & reformationis officio noverit indigere. Pœnas tàm amotionis perpetuæ à Monaſterio, licentiando profeſſos ad alia Monaſteria, vel Ordines ſicut viderit expedire, quàm alias prout culpæ gravitas & qualitas exegerit, imponendo. Ut autem non graventur Monaſteria in expenſis, & Viſitator omnem notam cujuſpiam ſuſpicionis evitet, volumus omninò quòd Viſitator, de viſitationis officio, quàm citiùs commodè poterit, ſe ſtudeat expedire, quanto rarius abſque ſui officii diſpendio poterit, Monaſterii clauſuram intrinſecus ingreſſurus.

CAP. XXV.

Cardinalis Protectoris Ordinis auctoritate. Quoad ejuſmodi auctoritatem vide declarationem Greg. XI inf. in ejus conſt. 4. Cunctos & in conſt. 4. Sixt. IV. Sancta.

Verùm ne obſervantia præſentis regulæ, ſive formulæ ſupraſcriptæ (quam uniformiter ubique ab omnibus volumus & mandamus diligentius obſervari) pro defectu certi regiminis in poſterum recedere vos contingat, aut ſub diverſorum magiſterio, vivendi modus incurrere differentes, dilecto fratri noſtro I. Sancti Nicolai in carcere Tulliano Diacono Cardinali, Gubernatori, Protectori & Correctori Ordinis Fratrum Minorum, curam & regimen veſtri Ordinis, necnon & perſonarum in eis degentium, ſcilicet Capellanorum, & Converſorum, & familiarium, plenè duximus committenda, ſtatuentes ut ſub ejus, & aliorum Cardinalium qui fuerint pro tempore gubernationi, protectioni, atque correctioni eorumdem Fratrum Ordinis à Sede Apoſtolica deputati, obedientia & cura & regimine, debeatis de cætero permanere, quibus teneamini firmiter obedire. Et ipſi animarum veſtrarum ſolicitudinem gerentes, & curam, eiſdem Monaſteriis, & perſonis degentibus in eis, Capellanis, Converſis, & familiæ, tàm per ſe, quàm per viros idoneos, quoties expedire viderint, viſitationis officium impendere ſtudeant, corrigendo & reformando ibidem, tàm in capite, quàm in membris, quæ correctionis & reformationis officio noverint indigere, inſtituant nihilominùs & deſtituant, ordinent, ſtatuant & diſponant, prout ſecundùm Deum viderint expedire.

CAP. XXVI.

Regula obſervantia.

Ut autem vos in hac regula ſive formula tamquàm in ſpeculo, poſſitis inſpicere, nec per oblivionem aliquid negligatis, ſemel vobis in qualibet quindena legatur, & ubi vos inveneritis ea quæ ſcripta ſunt, facere, agite gratias Deo bonorum omnium largitori. Ubi autem ſibi quæcumque viderit aliquid deeſſe, doleat de præterito, & caveat de futuro, orans ut ei debitum dimittatur, & in tentationem deinceps non inducatur. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem &c.

Dat. apud Urbem Veterem, 15. Kal. Novemb. Pontificatus noſtri Anno tertio.

Dat. P. An. 3. die 18. Octobria.

VIII.

Quòd Inquiſitores hæreticæ pravitatis, & eorum Socii Ordinis Fratrum Prædicatorum mutuò ſe poſſint ab excommunicatione abſolvere, & irregularitatibus diſpenſare, à quibus per Priores eorum Ordinis abſolvi poſſent.

Edita A. D. 1261.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Ordinis Prædicatorum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Regno, & dominis chariſſimi in Chriſto filii noſtri Illuſtriſſ. Regis Aragonum deputatis à ſancta Sede Apoſtolica, & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Facultas Inquiſitorum mutuo ſe abſolvendi ab excommunicatione, & irregularitate.

§. 1. UT negotium fidei valeatis, liberiùs promovere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, ut ſi vos, & fratres veſtri Ordinis Socios veſtros excommunicationis ſententiam, & irregularitatem incurrere aliquibus caſibus ex humana fragilitate contingat, vel recolatis etiam incurriſſe, quia propter injunctum vobis officium ad Priores veſtros de levi ſuper hoc recurrere non poteſtis, mutuò vos ſuper his abſolvere, juxta formam Eccleſiæ, & vobis cum auctoritate noſtra diſpenſare poſſitis, in caſibus in quibus dictis Prioribus, ut dicitur, eſt ab Apoſtolica Sede conceſſum. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. apud Montem Faſconem, 11. Nonas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. An. 4. die 4. Aug.

CLEMENS

CLEMENS QUARTUS PONT. CLXXXV.
ANNO DOMINI MCCLXV.

CLemens IV. Guido Groſſus anteà vocatus, Epiſcopus Sabinus. Patre Fulgodio, in Galliæ Narbonenſis vico S. Ægidii ortus ad Rhodani ripam, Creatus Peruſii Nonis Februarii anno ſalutis 1265. coronatus Viterbii 8. Kalen. Martii. Creavit Cardinalem unum. Sedit annos tres, menſes novem, dies 25. Obiit Viterbii anno ſalutis 1268. 3. Kal. Decembris, & ſepultus eſt in Eccleſia S. Mariæ ad Gradus. Vacavit ſedes annos 2. menſes 9. dies 3.

I. Quod Fratres Prædicatores Ordinis S. Dominici, ac Fratres Minores Conventuales Ordinis S. Franciſci, in bonis temporalibus ſuccedere poſſint, prout in ſæculo permanerent.

Hoc privilegium confirmavit Paul. III. die 27. Octobris 1540. cujus Bullam non poſui. Alia autem de eiſdem Minoribus plenè notata ſunt ad conſt. 5. Hon. III. Solet, ſuprà fol. 66. Prout de Prædicatoribus notavi in ejuſdem Honor. conſt. 2. Religioſam. ſuprà fol. 65.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Miniſtro & Fratribus Ordinis Prædicatorum, necnon Miniſtro Generali Ordinis Fratrum Minorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium. OBtentu divini Numinis, cujus cultui ſub ſacræ veſtræ Religionis obſervantia ſtudetis mente devotiſſima deſervire, votis veſtris libenter annuimus, & petitiones veſtras in his quæ dignè depoſcitis, favorabiliter exaudimus.

Cauſa hujus privilegii. §. 1. Ex parte ſiquidem veſtra fuit propoſitum coram nobis, quòd nonnulli Prælati, Clerici, & Laici in diverſis Mundi partibus conſtituti, aſſerentes vos Mundo fore mortuos, nec valentes proprium poſſidere, vos occaſione hujuſmodi à quibuslibet ſucceſſionibus excludere moliuntur.

Supplicatio Ordinum S. Dominici & S. Franciſci. §. 2. Quare pro parte veſtra fuit nobis humiliter ſupplicatum, ut ne contingat vos propter hujuſmodi præſumptionem talium, aliquod incurrere nocumentum, congruum remedium adhibere paterna diligentia curaremus.

Privilegium de quo in rub. §. 3. Nos itaque veſtris petitionibus benigniùs attendentes, auctoritate Apoſtolica declaramus, quòd vos in temporalibus bonis, in quibus ſuccederetis in ſæculo exiſtentes, licitè poſſitis ſuccedere, & bonorum ipſorum poſſeſſionem apprehendere, ac vendere liberè bona ipſa, eorumque pretium in utilitatem veſtram convertere, prout vobis meliùs videbitur expedire.

Contrariorum derogatio. §. 4. Univerſas autem interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, quas contra præſentis declarationis tenorem per quemcumque fieri contigerit, decernimus irritas & inanes.

Sanctio pœnalis. §. 5. Nulli ergo &c. Siquis autem hoc attentare præſumpſerit, &c.

Dat. P. A. 1. die 12. Feb. Dat. Peruſii, 2. Idus Februarii, Pont. noſtri, An. 1.

II. Privilegia Fratrum Militum Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani.

Amplioribus decorata eſt indultis hæc Militia, ut videre eſt infrà in Pio IV. in conſt. 95. Inter aſſiduas, & Pii V. conſt. 28. Sicuti, ubi plenè notabo. in Tom. 2.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archipreſbyteris, & aliarum Eccleſiarum Prælatis, ad quos iſtæ literæ pervenerint. Salutem & Apoſtol. benedictionem.

CUm dilectis filiis, Magiſtro & Fratribus Militiæ Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani, fuerit à fel. recor. Innocentio Papa prædeceſſore noſtro indultum, & à nobis poſtmodùm confirmatum ut ſemel in anno recipiantur in Eccleſiis ad eleemoſynas colligendas: quidam autem veſtrum avaritiæ ardore ſuccenſi, Confratrias ſuas Confraternitati illorum eadem die ipſorum adventu præponunt: & ſic Fratres ipſi confuſi, aut nihil exindè, aut modicum conſequantur. Cauſa hujus conſtit.

Fratres Hoſpitalis ſemel in anno ad colligendas eleemoſynas admittantur. Vide Concil. Trid. ſeſſ. 21. cap. 8. §. 1. Quia igitur hoc eſt indecens, & in contemptum Dei Eccleſiæque Romanæ redundat; prædeceſſoris ipſius veſtigiis inhærentes, univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus atque præcipimus, quatenus cùm Fratres ipſi loca veſtra pro eleemoſynis colligendis acceſſerint, benignè recipiatis, & honeſtè tractetis, eoſdem ipſis Eccleſiis veſtris admonere populum, & eleemoſynas quærere permittatis, Confratrias quas facere poteſtis quotidiè, ipſorum Confratriis, quæ ſemel in anno fiunt, nullatenus præponentes, ne occaſione illarum, eleemoſynæ pauperum Chriſti depereant, & impediantur opera pietatis.

Ab oppreſſionibus & impedimentis defraudantur. §. 2. De parochianis autem veſtris, qui domos illorum invadunt per violentiam, vel infringunt, aut indebitis moleſtiis opprimunt fratres ipſos, & tàm depoſita, quàm res decipiunt eorumdem, cùm exinde querimoniam poſuerint coram vobis, tàm diſtrictam eis juſtitiam faciatis, & ita jura eorum defendere & manutenere curetis, quòd ipſi ad vos pro defectu juſtitiæ ſæpè recurrere non cogantur, & nos ſollicitudinem & obedientiam veſtram debeamus meritò commendare, voſque beneficiorum quæ in ſancta domo illa fiunt, participes exiſtatis.

Ad Hoſpitale alios recipere poſſint. §. 3. Prætereà, liberas & abſolutas perſonas, quæ domum eorum in ſanitate vel infirmitate petent, liberè & ſine moleſtia recipi permittatis ab eis, nec ipſos ſuper hoc reciprocetis aliquatenus impedire.

Sepeliantur gratis. §. 4. Illud etiam non mediocriter movet nos, nec modicum Eccleſiæ derogat honeſtati, quòd quidam veſtrum contra inſtitutiones ſanctorum Patrum in Bononenſi Concilio editas, Fratrum Militum, ac Donatorum ipſorum corpora quum decedant, nolunt ſine pretio ſepeliri. Unde quia tam prava exactio, & iniqua non eſt aliquatenus toleranda, in obedientiæ vobis virtute præcipimus, ut nullo modo à Fratribus & perſonis prædictis vel aliis, pro ſepultura quicquam exigere, vel accipere, niſi ipſa ſpontanea decedentium liberalitas, vel parentum devotio vobis contulerit, attentetis: ſed abſque ullo pretio ſepeliatis corpora mortuorum; ut ſi quis ulteriùs hoc attentaverit, taliter advertatis in eum, quòd ſimilia non præſumat.

Exempti ſunt à decimis. Hoc latiùs vide in Pio IV. cit. in rub. §. 5. Ad hæc, præſentium vobis auctoritate præcipimus, ne ab eis contra tenorem privilegiorum Apoſtolicæ Sedis, de omnibus fructibus terræ, quibus propria induſtria, aut expenſis colunt & laborant, ac etiam de nutrimentis animalium ſuorum, nec de ipſis animalibus decimas exigere præſumatis.

Loca alia ædificant. §. 6. Cùm autem Oratoria, vel Cœmeteria, ſecundùm quod eis eſt beneficium privilegiorum Eccleſiæ Romanæ conceſſum, duxerint conſtruenda, vos Fratres Archiepiſcopi & Epiſcopi eis, pro ſe, & familia ſua tantùm, Oratoria orantium dedicare, ac Cœmeterium benedicere procuretis, nec aliquis veſtrum contra tenorem privilegiorum ipſorum, id impedire audeat aliquatenus, vel turbare.

Deponentes habitum coerceantur. §. 7. De cætero quoque, Fratres ſeu milites, ac Donatos militiæ præfati Hoſpitalis in veſtris Epiſcopatibus conſtitutos, qui Crucem & divinum habitum deponunt, & quod ac per illecebras ſimul & vitiorum abrupta vagantur, & illos etiam, qui prioribus ſuis contumaces & rebelles exiſtunt, & bolinas derinent contra voluntatem ipſorum, moneatis inſtanter, & pro officii veſtri debito compellatis, ut habitum depoſitum reaſſumentes, in obedientia Prælatorum ſuorum devotè & humiliter perſeverent, & bolinas, ſive alia officia per violentiam nullo modo detinere præſumant. Quicumque autem

mandatorum veſtrorum extiterint contemptores, excommunicationis ſententia eos compellatis; quam faciatis uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari. Prætereà quicumque beneficia perſolverint, annuatim eis, de Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum auctoritate confiſi, ſeptimam partem injunctæ ſibi pœnitentiæ relaxamus.

Mortuos in eorum Eccleſiis ſepelire, & oblationes recipere poſſint. §. 8. Apoſtolica quoque auctoritate ob reverentiam ipſius venerabilis Hoſpitalis ſancimus, ut his qui eorum Fraternitatem aſſumpſerint, ſi forſan Eccleſiæ, ad quas pertinent, à divinis officiis fuerint interdictæ, ipſosque mori contigerit, ſepulturam Eccleſiaſticam non negetis, niſi excommunicati vel nominati fuerint interdicto, aut etiam publici uſurarii, ſimulando deferre ad Eccleſias hujuſmodi Hoſpitalis, & oblationes tam pro eis, quàm pro aliis, qui in eorum Cœmeteriis requieſcunt exhibitas, ſine alicujus judicis præjudicio retinere. Hoc etiam addito, ut receptiones Fraternitatis ejuſdem, ſeu etiam collectarum, ſalvo jure dominorum ſuorum, ſub B. Petri & noſtra protectione conſiſtant.

Etiam tempore interdicti. §. 9. Adjicimus inſuper, ut ſi eorumdem fratrum qui ad eaſdem fraternitates miſſi fuerint, vel collectas, in quamlibet Civitatem, aut Caſtellum, vel vicum, aut alium locum devenerint, ſi fortè locus ille fuerit divinis officiis interdictus, in eorum jucundo adventu ſemel aperta Eccleſia annuatim, excommunicatis & nominatim interdictis excluſis, divina ibi officia celebrentur, ſalva in omnibus ſupradictis declaratione Concilii generalis.

Juſſio publ. hanc conſt. §. 10. Ad majorem quoque mercedis veſtræ .... nihilominùs ut ſupra mandando præcipimus, quatenus hanc noſtram Conſtitutionem per parochias veſtras nunciari propriis literis faciatis.

Clerici Hoſpitali ſervire poſſint. §. 11. Mandamus etiam, ut ſi qui de Clericis Eccleſiarum veſtrarum, prædicti Hoſpitalis Fratribus cum licentia Prælati & Capituli ſui, ſpontè ac gratis per annum vel biennium ſi decreverint deſervire nequaquam impediantur.

Dat. P. A. 1. die 27. April. Dat. Peruſiæ, 5. Kal. Maji, Pont. noſtri Anno 1.

III.

Declarationes Statutorum (quæ Charta Charitatis appellantur) Ordinis Ciſtercienſis Monachorum S. Benedicti, Aliæque ordinationes pro ejus bono regimine.

Nonnullas reformationes ejuſdem Ordinis ediderunt etiam alii ſucceſſores Pont. quas tibi indicabo in Greg. XIII. conſt. 18. Superna. Tom. 3.

Edita A. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ordo Ciſtercien. in humilitate & caritate fundatus multos fecit profectus. PArvus fons qui crevit in fluvium, & in lucem Solemque converſus, in aquas plurimas redundavit, Ciſtercien. eſt Ordo prælucidus, qui à ſui ortus exordio parvus & humilis abjectione habitus, tenuitate ſubſtantiæ humilitatis profeſſione, ac numero profeſſorũ, ſub fontis metaphora non indignè deſcribitur, cui diverſarum ille proprietatũ conformitate conformis non immeritò comparatur. Hic eſt enim fons hortorum irriguus, cæteras rigans Religiones & Ordines, ac in ipſos exemplis ſalutaribus ſcaturizans. Hic eſt fons amœnus, varietate virtutum præclarus, munditie, puritate, pietate patens, indeficiens ſanctitate. Horum .... ſic excreſcere meruit, ut fontis nomen excedens, fluvius cenſeatur. Cujus proceſſus laudabilis de virtute in virtutem, ut Deum Deorum in Sion videat gradiendo, univerſalis Eccleſiæ lætificat unitatem, in qua per meritorum evidentiam, claræ lucis ſplendorem adeptus quaſi ſtella matutina reſplendens in medio nebulæ Mundi hujus, & in ea ſplendidos emittens radios inſtar Solis, velut aquæductus de Paradiſo progrediens, in aquas redundat plurimas, hortum plantationum ſuarum, cœtus quidem clauſtralium quos produxit, aquis irrigans gratiarum, & vino ſpiritualis lætitiæ fructus inebrians partus ſui. Hujus ſiquidem Ordinis ſacra religio, à ſuæ inſtitutionis auſpiciis quaſi deſerta, & invia, utpote paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris & honeſtatis fructus parturiens, ramos ſuos, ramos quidem honoris & gratiæ, quaſi terebinthus extendit, germinans generationes & progenies germinavit. Ea propter lætatur & jubilat lætabunda, & laudans exultat jam in multitudine numeroſa ſpectabilis, quæ olim quaſi deſpicabilis in ſolitudine delitebat. Dignè itaque hic Ordo digniſſimus, dilectus & prælectus à Domino eidem pſallit & aſſerit cum Propheta. In terra deſerta, & invia, ſic in ſancto tibi deſiderio & ſolido propoſito religionis apparui, non ut me in habitu vel ambitu oſtentationis, tibi qui omnia vides, oſtenderem, ſed ut in humilitatis abjectione tuam viderem, & te miſericorditer donante, perciperem gloriam, & virtutem. Vidit enim & gaviſus eſt, percepit ut præmittitur multæ fœcunditatis gloriam; nihilominùs in charitate fundatur. Primi namque ipſius Ordinis architecti, prima quaſi ejuſdem Ordinis fundamenta in charitate jecerunt, eumdem Ordinem ad inſtar ſponſi cœleſtis, qui in ſpecioſiſſima ſponſa ſua charitatem, ut ipſa fatetur, quòd in ea perſeverantior fieret ordinavit, charitativis præceptis & inſtitutionibus ordinantes. Quibus Charitatis Charta nomen, nec immeritò imponentes, per ipſam ad charitatis converſationem ſtraverunt, juxta Prophetæ promiſſum. Ipſius Ordinis lapides ordinantes in illa, quid majoribus, quidve minoribus debeatur aptiùs, ſtatuentes, ut ſecundùm ejuſdem Prophetæ vaticinium, ipſius Ordinis agni juxta ſuum ordinem paſcerentur.

Sathan ideò zizania ſeminare non deſtitit. §. 1. Licèt autem Ordo prædictus ex charitatis ordinatione firmiſſimus, & ut caſtrorum acies ordinata terribilis, continuè in ſpiritualis pugnæ procinctu deſudans, contra hoſtes ſpiritus pugnare didicerit, & ipſos etiam expugnare; adhuc tamen Sathan cribrum ſuum movere non deſinit, ſed ipſum movet & excutit, expectans & expetens, ut excutiat filios excuſſorum. Adhuc Siſara Iſraëlitas, falcatis eos curribus oppreſſus inſequitur. Adhuc hoſtis antiquus peculiarem Domini populum (religioſos videlicet) Dominum contemplationis ſpeculatione videntes, & ſpecialiter in ejus partem aſſumptos non ceſſat impetere, ſed totis ſatagit viribus, variis conatur inſidiis, diverſis in illos conatibus inſilit, ut ipſe à participio gaudii cœleſtis exclusus, in eis jucundè habitantibus, unius moris in domo charitatem vulneret, unitatem ſeparet, ipſosque ſeparatos in ejuſdem pugnæ conflictu debiliores efficiat, & ab eis jucunditatem unanimitatis excludat; hoc ipſum inſidioſè molitus in perſonas præfati Ordinis his diebus, inter ipſas ſuper diverſis articulis diſcordiarum excitata materia, litium ſatis ſeminibus, & jactis ſeminariis jurgiorum.

Hic autem Pont. ad præſervationem infraſcriptas declarationes affert. §. 2. Nos autem ipſius Ordinis ſanctitatem & claram famam, cujus odor ſicut agri pleni ſuavitas, cui Dominus benedixit, totam replet Eccleſiam, ſingulari zelantes affectu, ne vel ipſius ſanctitas talibus nutaret inſultibus, vel famæ claritas detractorum linguis expoſita turbaretur, ſed ſinguli in eodem ordine locum ut præmittitur, decenter ſortita retineant, ſicque contra prædicti Siſaræ impetus dimicetur, & ipſum faciliùs juxta Debboræ canticum, ſtellæ in ſuo curſu & ordine manentes expugnent, principiis putavimus obſiſtendũ, exortã in eodem Ordine ſuper articulis prædictis diſſenſionis materiam, vitatis litigiorum anfractibus, & excluſis Advocatorum tumultibus, ſalubris & celeris ſubſcriptæ proviſionis noſtræ compendio decidentes, nunc antiqua ipſius Ordinis ſtatuta interpretationis juvando remedio, nunc eadem Apoſtolica auctoritate firmando, nunc etiam quædam nova de unanimi conſenſu Ciſtercien. & quatuor infrà ſcriptorum primorum, ac aliorum Abbatum, & quamplurium perſonarum ipſius Ordinis in noſtra conſtitutarũ præſentia ſtatuendo.

§. 3. Licèt igitur contineatur in Charta prædicta, quod ſi qua domus ejuſdem Ordinis Abbate pro-

ptio

Digitized by Google

Declaratio ordinationum Ordinis ſive Chartæ Charitatis circa electionem Abbatum.

prio fuerit deſtituta, major Abbas, de cujus domo domus illa exivit, ordinationis ejus habeat omnem curam, donec in ea Abbas alius eligatur: domui autem Ciſtercien. qnia mater eſt omnium dum proprio Abbate carnerit, quatuor primi Abbates ſcilicet de Firmitate, de Pontigniaco, de Claravalle, & de Morimundo, provideant, & ſuper eos ſit cura domus illins, dooec electus Abbas in ea fuerit & ſtatutus: boc tamen ex uſu & conſuetudine dicti Ordinis generali ſie interpretandum duximus, ut videlicet adminiſtratione vacantis Monaſterii remanente penea Conventum ejuſdem, ſi qua forſan emerſerint difficilia, propter quæ vel Ciſtercien. ad dictos primos quatuor, vel aliorum Monaſteriorum Conventus ad ſuos Abbates duxerint recurrendum, Abbates ipſi curam & diligentiam habeanr in conſilio & auxilio poſtnlantibus, prout eorum requireret neceſſitas impendendis. Et licèt adminiſtrationem penes ſingulorum Monaſteriorum vacantium conventus dixerimus ſecundùm morem ſervatum hactenus remanere, ſigillum tamen prædicto Monaſterio Ciſtercien. eo vacante, Prior ipſins cnſtodiat conſignatum & clauſum, ſicut hactenua fieri conſuevit. In aliis verò Monaſteriis vacantibus ſigilla eorum Abbates ſigillis aliorum Abbatnm ſignata reneant, & incluſa.

Alia declaratio circa eandem electionem.

§. 4. In Charta etiam hujnſmodi continetur, quòd domo qualibet ejuſdem Ordinis Abbate proprio ut prædicitur deſtituta, electionis die præfixa etiam ex Abbatibus, ſi quos domus illa genuerit, advocetur, & conſilio ac voluntate Abbatis, Abbatem eligant Abbates & Monachi domus illius. Ad electionem autem Ciſtercien. Abbatis præfixa & prænotata die ad minùs per qnindecim dies, ex Abbatibus quorum domns de Ciſtercio exierunt, & ex aliis quos noverint prædicti Abbates, & fratres Ciſtercien. idoneos, convocentur. Er congregati in uomine Domini Abbates & Monachi Ciſtercien. Abbatem eligant. Super quo enntentione orta, quod id non ſervabatur juxta ipſius Chartæ tenorem, Nos attendentes quòd quamvis ab antiqno per Abbates dicti Ordinis ita fuerit ordinatnm, id tamen in deſuetudinem abiit, & jam de communi conſuetudine ſoli Monachi vacantis Monaſterii vocem in electione Abbatis babere noſcuntur, hujuſmodi conſuetudinem volumus & præcipimus obſervari, eam laudabilem & rationabilem judicantes, cùm ad jus commune reduxerit, quod fuerat contra juris communis regulas conſtitutum. Ita quòd ea quæ de vocandis aliquibus Abbatibus, quorum domus de Ciſtercio exierunt, quod quidem de Abbatibus hactenus eſt ſervatnm, & cætera quæ de vocatione bujuſmodi quoad Ciſtercien. necnon qnoad alia ejuſdem Ordinis Monaſteria in Charta ut præmittitur, continentur, eadem tam in ipſo Ciſtercien. quàm in aliis Monaſteriis inviolabiliter obſerventur. Licèt enim prædicti ſie vocandi vocem in elect one non habeant, eorum tamen præſentia poſſet eſſe multipliciter fructuoſa.

Altera declaratio quod Abbas Ciſtercii abſque alia Sedis Apost. confirmatione, adminiſtrationem plenam habeat.

§. 5. Cæterùm, quia circa electionem Abbatis prædicti Monaſterii Ciſtercien. fuit ab aliquibos dubitatum, an poſſit ex uſu aliquo tolerari, quod circa Ciſtercien. electionem retroactis temporibus eſt obtentum, videlicèt ut Ciſtercien, electus, ſi ejus electio fuerit in concordia celebrata, adminiſtrare valear, etiam à nemine confirmatns, & ſine confirmatione aliqua curam habeat auimarum. Nos ad hujuſmodi dubitatinnem in perpetuum amovendam, ſtatuimos, ut in Monaſterio Ciſtercien. celebrata electione concordi ſecundùm morem hactenus obſervatum, electus prædicto modo concorditer eo ipſo verus ſit Abbas Ciſtercii, & adminiſtrandi licentiam, curamque animarnm habeat, ac in omnibus pro vero Abbate perinde habeatur, ac ſi à Sede Apoſtolica confirmationis beneficium habuiſſet, à qua ipſam intelligi volumus & ſtatuimus confirmatum. Licèt autem idem Abbas Ciſtercii prædicto modo auctoritate Apoſtolica confirmetur, nibil tamen depereat per boc ejuſdem Ordinis libertatis, quàm circa ceſſionem, & amotionem Abbatis ipſius idem Ordo dignoſcitur habuiſſe, quamque ipſi Ordini manere volumus illibatam.

Præcedentia ſolita in electione ſervetur non obſtante forma in generali Concilio tradita.

§. 6. Et quia præfatus Ordo io multa ſimplicitate fundatus, profecit laudabiliter in eadem, nos circa electiones in Monaſteriis ejuſdem Ordinis faciẽdas, ſic perſonas ipſius Ordinis præcedere toleramus, ſicut hactenus proceſſerunt, neceſſitatem ſervando, ſolemnitates ſeu formas contentas in generali Concilio eis de gratia remittentes.

Quid ſervandum in electione Abbatum in majoribus Abbatiis generationem habentibus.

Hoc declaratur à Bened. XII. infrà in ejus conſt. 3. Fulgens.

§. 7. Ordinamus autem quòd io majoribus Abbatiis generationem habentibus, cùm vacaverint, quindecim diesnm ad minus ad eligendum terminus aſſignetur. Et Prior Superior, ac Cellerarius vacantis Monaſterii conveniant de electoribos, quos idem Priot, poſtquàm de ipſis convenerint, in Capitulo nominabit. Abbates verò, vel Viſitatores nullum nominent electorem, nec electoribus prædicto modo creatis, ſimul vel ſigillatim aliquod dent præceptum, niſi quod in publico eis injungant artiùs, ut ſecundùm ſuas conſcientias provideant vacanti Monaſterio bona fide. Nec alicujus vacantis Monaſterii Abbas ſibi nominari poſtulet electores, antequam in Capitulo nominentur. Nec aliqoem ea congregatis ad eligendum electoribus, ad ſe vocet, nec verbo, vel ſcripto, aut ſigno eis, vel eorum alicui, ſuam inſinuet voluntatem, nec electioni clam vel palam impedimentum aliquod inferat, per qood electorum impediat libertatem. Electam quoque perſonam, ſi ſufficiens & idonea vacanti Monaſterio fuerit, noo refutet. Et qui contra fecerit graviter puniatur. Nec aliqnam perſonam amoveat ab officio, vel de Monaſterio ejiciat ipſius vacatione durante.

Quod Capitulum generale quotannis celebretur, & in eo ſtatuantur vigintiquinque Definitores.

§. 8. Inſuper ſtatnimus & ordinamns, qnod in Ordine prædicto juxta morem laudabilem hactenus obſervatnm, annis ſiogulis generale Capitulum celebretur, in quo viginti quinque Definitores ſtatuãtur, hoc modo. Abbas Ciſtercien. tamquam Pater primus nominet quatuot Definitores de generatione ſua ſpeciali, quos idoneos eſſe crediderir ad definitionis officium exercendum. Et exinde prædicti primi quatuor Abbates, ſcilicet quilibet eorum de generatione ſua, quinqua dicto Abbati Ciſtercii, ſeorſum vel coram aliis nominabit. Ex quibus quinque Abbas Ciſtercii uno prætermiſſo quatuot eligat, qoos ſufficientes eſſe crediderit. Et ſic viginti Definitores erunt ſnis quatuor cum cæteris numeratis. Qnos & prædictos quatuor primos Abbates idem Abbas Ciſtercii in Capitulo die ſecunda Capituli nominabit, & Definitores inſtitnet, & ipſe cum eis vigeſimnſquintus erit. Si quis verò ex prædictis qnatuor primis Abbatibus, tnnc non fuerit in hujuſmodi Capitulo, idem Abbas Ciſterc. de generatione abſentis aſſumet quatnor Definitores, quos idoneos extimabit. Ut autem prædicti Ciſtercien. & quatuot primi Abbates Deum habentes præ oculis, odio & amore, ac perſonarum acceptione poſtpoſitis, bona fide procedaot, eoſque qui nunc ſunt, & futuros in poſtremùm ad hæc fideliter obſervanda, ſnb atteſtatione divini judicii, & in virtute obedientiæ Apoſtolicæ Sedi debitæ obligamus.

Literæ miſſæ Capitulo, quid.

§. 9. Ordinantes & ſtatuentes quòd literæ miſſæ Capitulo Generali, perſonæ infamiam continentes, legantur coram Definitoribus Ordinis ſupradicti.

Judices Capit. quid.

§. 10. Et quòd Judices dati ab eodem Capitulo non ſubdelegent aliis vices ſnas.

Definitores non revocentur.

§. 11. Definitores qnoque Capituli non revocentur præter voluntatem Definitorum in loco reſidentium conſueto.

Statuta quando obligent.

§. 12. Statuta de cætero facienda non obligent niſi in ſequentis anni Capitolo confirmentur.

Definitorium quid diffiniet.

§. 13. Et per Definitores nihil definiatur priùs in Capitulo noa ootatum, Stetur ſententiæ majoris partis eorum. Cùmque ipſorum ſententia in diſcordiam venerit, Abbas Ciſtercii reputabitur pro duobus.

Definitorium juramentum.

§. 14. Definitores verò nominati proteſtabuntur in Capitulo ſtando per juramentum in verbo Sacer-

dotis, qood iuſuoctom ſibi miniſterium ad honorem Dei, & utilitatem d. Ordinis fideliter exequentur,

Abbas Ciſtercii idem juret.

§. 15. Hoc etiam ipſe Abbas Ciſterc. ſedendo facete teneàtur.

Dicta contra eum notentur ſicut contra alios.

§. 16. De notaudis aotem his, qoæ contra memoratum Abbatem Ciſtercii dicta fucrint in Capitulo, ita fiat ſicut in caſu conſimili de alio notaretur.

Eleemoſynæ Capituli à quibus recipiendæ.

§. 17. Eleemoſynæ verò quæ mittuntur Capitulo Generali, recipiantur per duos Abbates, quorum uous per eumdem Abbatem Ciſtercii, & alius per prædictos primos qoatuor Abbates ponantur de cætero alternatim, ita quod quilibet de ipſis illum ponat ſecundùm ſuum ordinem vice ſua.

Ciſtercien. Monaſterium quotannis viſitetur ab aliis quatuor primis Abbatibus.

§. 18. Denique ne in Ordine prædicto aliquæ poſſint ſpinæ ſubcreſcere vitiorum, præcipimus prædictum Ciſtercien. Monaſterium ab eiſdem primis quatuor Abbatibus annis ſingulis viſitari. Et, niſi de alio die Abbas Ciſtercii cum eis convenerit, in feſto B. Mariæ Magdalenæ fiat hujuſmodi viſitatio annuatim. Nec dicto Abbati Ciſtercii diem mutare condictam ſiue cauſa rationabili & urgente, quam, ſi ei ſupervenerit, intimet eiſdem primis quatuor Abbatibus in tempore opportuno, per ſe vel per nuncium; cum quo iidem Abbates de die ſubroganda tractare valeant, & etiam couvenire. Qui ſi cum noncio concordare nequiverint, ipſimet diem ſtatuant, ſive terminum competentem, & eidem Abbati Ciſtercii per eumdem nuncium, vel alium iurimeot, prout viderint expedire. Quæ omuia dicti primi quatuor Abbates bona fide & abſque aliqua captione facere teneautur. Sanè cum predicti quatuor Abbates Ciſtercium viſitabunt, Abbates & Monachi ſocii Viſitatorum ipſotum in proclamationibus faciendis, tam in Capitulo Monachorum, quàm etiam Converſorum, vocem liberam habeant, licet aliquando prout feretur eis fuerit denegata.

Et ſi quid reformandum fuerit ab eiſdem reformetur.

§. 19. Si quid autem io perſona Abbatia, vel in aliis, in eodem Monaſterio crediderint reformandum, id eidem Abbati ſuggerant, hoc eſt cum reverẽtia & honeſtate dicant, ac eum benigne moneãt & hortentur, ut id emendet in ſe, vel in aliis faciat emendari. Quod ſi facere fortè noluerit inſolenter, vel diſtulerit negligenter, ſervetur quod in eadem Caritatis Charta continetur expreſſe. Videlicet, ut iidem quatuor primi Abbates, ſub cæterorum Abbatum nomine uſque quater, ut corrigatur ipſe, & alios corrigere curet, admoneant: & cætera quæ de aliis Abbatibus in eadem Charta dicuntur, ſi incorrigibiles apparuerint, circa eum ſtudioſè adimpleant. Excepto quòd ſi ſponrè cedere noluerit, nec deponere, nec contumaci dicere anathema poterunt, donec aut in generali Capitulo, aut ſi illud jam viſum fuerit expectari noo poſſe, in Conveotu alio, convocatis Abbatibus qui de Ciſtercio exierunt, & aliqoibus aliorum, virom inutilem ab officio ſuo deponant. Conventum autem alium intelligimus corumdem Abbatum concordem reditum ad proceſſum hujuſmodi faciendum in aliqua ejuſdem Ordinis Abbatia. En, circa punitionem Ciſtercien. Abbatis moderamine adhibendo, quod circa Abbates alios inferiùs eſt ſtaturum.

Viſitatoribus Monaſteriorum quid præſtandum ſit.

Ad hoc vide declarationem Bened. XII. infrà in ejus conſt. 3. Fulgens.

§. 20. Ne verò Viſitatores Monaſteriis ad quæ cauſa viſitationis acceſſeriut, uimium onerosi exiſtant, ſtatuimus & ordinamus, quòd majores Abbates cùm viſitaverint, decem evectiooibus ſint contenti. Monachi verò qui ad viſitandum mittuntur cum Abbate ſibi aſſoriaro ſenarium evectionum numerom non excedant. Qui autem aliter ex aliqua caoſa fecerit, prædictum numerum excedendo, veniam inde petat in ſequenti Capitulo generali. Abbatibus verò, vel Viſitaroribus cùm ad aliquod Monaſterium viſitandum acceſſerint, in locis dumtaxat turis, & temporibus pacatis, nullus de Monaſterio ipſo occurrere, vel poſt viſitationem eos deducere tenearur. Nullus inſuper Abbas, vel etiam Viſitator, in Cellariis & Domibus, in Caſtris & Villis, non habentibus tura & vineas, ex quibus poſſit hoſpiralitas exhiberi, ſibi providcri poſtulet vel occurri. Nec aliquis teneatur ibidem tranſeuntibus occurrere, vel in aliquo providere. Viſitatoribus quoque, ſeu aliis perſonis prædicti Ordinis, numquam plus quàm duæ pitantiæ piſcium miniſtrentur, nec de pluribus præſumat comedere, cui fortè fuerit miniſtratum. Carnibus, niſi forſan in caſu ſecundùm regulam conceſſo, excluſis omnino; & ipſarum eſu penitùs interdicto, & tunc, ille ſolummodò comedat, quem hujuſmodi caſus attinget.

Quando Officiales removere poſſint.

§. 21. Abbates & Viſitatores in viſitatiooibus officiales amovere poteiunt quos ex certis cauſis noverint amovendos. Ita tamen quòd cauſas depoſitionum vel amotionum Abbati proprio, vel Priori, aut Locum tenenti, ſi Abbas fortè defuerit, priùs oſtendant. Quod ſi proprius Abbas, vel Prior accuſatum apud Abbates, vel Viſitatores ſufficienter excuſare poterit, de plano ſine ſtrepitu, & in ipſa viſitatione Abbates & Viſitatores benignè hujuſmodi excuſationes admittant.

Qui ad aliam domum mitti valeant.

§. 22. Nullus verò Monachus, vel Converſus emittatur ad aliam domum, cujus culpa ſine gravi damno, vel ſcandalo in domo propria poterit emendari, & qui emittendi fuerint, de quatuor aut quinque ſeniorum domus couſilio emittantur. Quicumque verò aliquem aliter emiſerint, omni ſexta feria jejunent in pane & aqua, donec emiſſus fuerit revocatus, vel emittens fuerit in certo & firmo propoſito revocandi eumdem.

Circa privatim eis ſuggeſta procedant ut hic.

§. 23. Et licèt Abbates ſeu Viſitatores deputati ab eis, ſecundùm formam prædicti Ordinis, audire poſſint ſtatum domorum & perſonarum in viſitationibus publicè, vel privatim; tamen ſuper his, quæ ſibi privatim ſuggeſta fuerint, non procedant ad punitiooem perſonarum, niſi priùs coram accuſato in præſentia quatuor, aut quinque ſeniorum domus publicata fuerint io ſecreto. Et tunc de plano & ſine ſtrepitu videant ſi ſint vera, & ſi ſuper eis ad punitionem fuerit procedendum.

Viſitatores nihil exigant & recipiant, niſi in regionibus remotis & tunc moderatè à ſponte dantibus.

§. 24. Porrò ut Viſitatio in charitate procedat, nulla de cætero in Ordine præfato exactio, ſubventio, vel collecta (ſalvo ſtatuto in eadem Charta Charitatis contento) petatur vel fiat, à quocumque Abbate, vel Viſitatore, ſive ſic Abbas, ſive ſit Monachus, nec aliquis recipere donum ſuſpectum attentet. Illi tamen qui mittentur, vel ibunt ad regiones remotas gratia viſitandi, poterunt moderatè neceſſaria recipere ab illis, qui eis ex charitate ac mera liberalitate, & ſine ſui gravamine voluerint ſubvenire. Qui verò contra hæc aliquid recipere præſumpſerint, graviter puniantur.

Viſitationes perficiant triduo.

§. 25. Sanè Viſitatores viſitationes ſuas ultra triduum continuum non protelent. Quòd ſi ex juſta & manifeſta cauſa aliter facere compellantur, cauſam hujuſmodi teneantur intimare ſequenti Capitulo generali.

Deponentes Abbatem ſignificent ſeq. Capitulo, quod de depoſitionis juſtitia judicabit.

§. 26. Cæterùm, ut circa depoſitiones Abbatum, via maliciis præcludatur, ſtatuimus, ut quicumque Abbatem aliquem depoſuerit, cauſam depoſitionis, & proceſſum habitum circa ipſam, per literas ſuo, & Abbatum qui depoſitioni eidem interfuerunt, ſigillis ſignatas, in ſequenti Capitulo generali, nullo etiam requirente vel proclamante, inſinuare, ac exponere teneatur. Dicti etiam Abbates ſi præſentes fuerint, proceſſum depoſitionis ejuſdem, & an de conſilio eorum ſic fuerit proceſſum exponant, & tunc generale Capitulum, utrum depoſitio juſta, vel injuſta fuerit, judicabit. Quòd ſi prædicti Abbates præſentes non fuerint, hoc ipſum per ſuas patentes literas generali Capitulo explicitè atteſtentur. Et omnes prædicti ſuprà ſuas conſcientias hoc facere teneantur.

Abbates ex cauſis hic expreſſis dumtaxat deponi poſſint.

§. 27. Et ut in Abbatibus prædicti Ordinis ſubtrahatur materia delinquendi, nec ipſi conqueri valeant, per eorum Abbates ſe indebitè fore gravatos, ſtatuimus & ordinamus, quòd Abbas ſubjectum ſibi Abbatem deponere debeat pro cauſis dumtaxat inſcriùs annotatis, videlicet pro hæreſi, pro

ſimonia

ſimonia manifeſta; pro immunditia carnali; pro dilapidatione ſui Monaſterii, enormiter alienando, vel diſſipando bona; pro furto, homicidio, gravi ſortilegio, ſolemni perjurio, pro conſpiratione, & ſi falſarius fuerit literarum Summi Pontificis, vel S. R. E. Cardinalium, Principum, Epiſcoporum, vel Abbatum Ordinis ſupradicti; & ſi contra communia inſtituta ipſius Ordinis privilegia impetraverit, vel retinuerit, aut uti præſumpſerit impetratis. In aliis autem caſibus ſuperiùs non expreſſis, injungat eis Abbas, vel Viſitator, ut veniam petat in ſequenti Capitulo generali ad arbitrium ipſius Capituli per depoſitionem, vel aliter puniendus.

Deponens injuſtè Abbatem, pœnam talionis incurrat, &c.

§. 28. Depoſitus autem à regimine Abbatiæ ſi ſententia depoſitionis ſuæ apparuerit injuſta, ex ordine, & ex cauſa reſtituatur per generale Capitulum, & deponens ibidem recipiat talionem. Si verò circa hujuſmodi depoſitionis ſententias in modo tantum, vel in ordine ſit erratum, cauſa depoſitionis legitima exiſtente, tunc non reſtituatur depoſitus, & deponens circa depoſitionem ad arbitrium dicti generalis Capituli puniatur. In caſibus quoque in quibus peracta pœnitentia infamia remanet, depoſitus ineligibilis ſit omninò, in illis in quibus poſt peractam pœnitentiam nulla infamia remanet, poſtquam impoſitam pœnitentiam peregerit, eligibilis habeatur.

Nemo Ordinem obligare poſſit.

§. 29. Et quia per obligationes ipſius Ordinis multa poſſet idem Ordo incurrere detrimenta, ſtatuimus & ordinamus, & providemus, quòd nullus prædictum Ordinem valeat obligare.

Prædicta inviolabiliter obſerventur, & ſingulis annis in Cap. gen. recitentur.

§. 30. Præmiſſa igitur quæ pro utilitate, honore, ac ſtatu proſpero dicti Ordinis duximus ſtatuenda, univerſa & ſingula in perpetuum ab univerſis perſonis ipſius Ordinis inviolabiliter obſervari præcipimus, & ne tradantur oblivioni, vel neglectui, habeantur in gener. Capit. annis ſingulis recitari. Nulli ergo &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 1. die 9. Junii.

Dat. Peruſii, 5. Idus Junii, Pontificatus noſtri Anno primo.

IV.

De auctoritate & facultatibus Miniſtri Generalis & aliorum Prælatorum Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Franciſci, nonnulliſque gratiis & privilegiis ejuſdem Ordinis.

Aliam gratiarum conceſſionem dedit Sixt. IV. inf. in ſua conſtit. 6. Regimini. Pro quarum omnium moderatione, attendenda eſt Bulla 22. Leon. X. Dum intra, & etiam Concilium Tridentinum in titulis de Regularibus. Sed poſtea alia privilegia elargitus eſt Pius V. in ſua conſt. 11. Dum ad uberes, ubi notabo, in Tom. 2. De regula autem & aliis hujus Ordinis plenè dictum eſt ſuprà ad conſt. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ubi addidi.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali & Provincialibus Miniſtris, ac univerſis Fratribus Ordinis Minorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionē.

Proœmium.

VIrtute conſpicuos ſacri veſtri Ordinis profeſſores, qui contemplationi cœleſtium ferventer invigilant, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, decet per Apoſtolicæ circumſpectionis auxilium ſic providè dirigi, & ſolicitè conſoveri, ut alicujus prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullumque religioſi ſtatus perſentiant detrimentum, ſed in his robur & vigorem habeant, per quæ cultum divini nominis devotis & quietis mentibus invaleſcant.

Miniſter generalis ſtatim electus, liberè ordinem regit. Tu de modo eligendi vide etiam Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 6.

§. 1. Hinc eſt quod, quum ſicut nobis exponere curaſtis, tu fili Generalis Miniſter & prædeceſſores tui, juxta ejuſdem Ordinis conſuetudinem obſervatam hactenus, & à Sede Apoſtolica toleratam, ſtatim poſtquam electi ſecundum prædicti regulam & conſtitutiones Ordinis extitiſtis, fratrum ipſius curam geſſeritis, miniſterii officium plenè ac liberè in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis devotè & humiliter obedierint, ac intenderint reverenter, & in eadem regula ſit expreſſum, ut Generalis Miniſter qui pro tempore fuerit à miniſterii officio amoveri valeat provincialibus Miniſtris & Cuſtodibus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis ſcrupulum in hac parte de veſtris cordibus amputare, ac Ordinem ipſum à Sede approbatum, eadem honeſtate floridum, præclarum ſcientia, & virtute fecundum, privilegio Apoſtolicæ gratiæ attollere ſingulari, veſtris ſupplicationibus inclinati, devotioni veſtræ, ut ſucceſſores tui, fili generalis Magiſter, qui erunt pro tempore ſtatim poſtquam electi ſecundum regulam & conſtitutiones fuerint ſupradictas, eo ipſo veri ejuſdem Ordinis Generales Miniſtri effecti curam animarum fratrum ipſius Ordinis plenè habeant, & liberè gerant, ipſoſque fratres auctoritate propria ligare ac ſolvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipſi Miniſtri & Definitores ad hæc electi juxta prædictas conſtitutiones eidem Ordini, & fratribus ſecundum Deum viderint expedire, aliaſque poſſint officium miniſterii licitè in omnibus exercere. Iidemque fratres tibi generali Miniſtro & ſucceſſoribus ipſis, devotè ac humiliter obediant & intendant.

Removeri poteſt à Definitoribus & Cuſtodibus Capit. gen.

§. 2. Et præfati ſucceſſores, & tu generalis Miniſter à Provincialibus Miniſtris & Cuſtodibus ſecundum regulam & conſtitutiones ipſius Ordinis abſolvi & amoveri poſſitis, auctoritate Apoſtolica indulgemus, ratum habentes & firmum quicquid ſuper præmiſſis per te generalis Miniſter, dictoſque prædeceſſores fratres & Definitores factum & obſervatum eſt hactenus, conceſſa tibi exequendi officium miniſterii, quoad præmiſſa omnia & alia, libera facultate.

Vocalib. longè diſtantib. tempus non currit.

§. 3. In electionibus quoque Generalis, & Provincialium Miniſtrorum ipſius Ordinis, fratribus, qui debent electionem hujuſmodi celebrare, quum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus ſuper hoc à jure ſtatutum non currat, nec ipſi in hac parte juris hujuſmodi regulis coarctentur.

Cuſtodes ſtatim inſtituti adminiſtrēt.

§. 4. Cuſtodes verò & Guardiani, qui ſecundum ſtatuta ejuſdem Ordinis aliter quam per electionem inſtituuntur, poſt ipſam inſtitutionem, ſeu proviſionem de ipſis factam, curam animarum fratrum ſibi ſubditorum ipſius Ordinis habeant, ipſoſque ligare ac ſolvere poſſint, juxta ipſius Ordinis inſtituta.

Lectorum ubique eſt legendi facultas, prærerquam in ſtudiis gen.

§. 5. Fratres autem de Ordine veſtro, quos ſecundum inſtitutiones ipſius Ordinis conventibus veſtris deputandos duxeritis in lectores, ſine cujuſquam alterius licentia liberè in domibus prædicti Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica Facultate (illis locis exceptis, in quibus viget ſtudium generale) ac etiam quilibet in facultate ipſa docturus ſolemniter incipere conſuevit.

Prædicatores examinandi. Scias etiam ab Ordinariis examinandos ex Bulla Leo. X. Supernæ num. 22.

§. 6. Et quia prohibente regula veſtra nulli fratrum Minorum eſt licitum populo prædicare, niſi à generali Miniſtro veſtri Ordinis examinatus, & approbatus fuerit, & ſibi prædicationis officium ab ipſo conceſſum; Nos prædictorum fratrum laboribus & periculoſis diſcurſibus evitandis, necnon ut animarum ſalus poſſit inde facilius provenire, ſuper prohibitione hujuſmodi opportunæ proviſionis remedium apponentes, ut ſinguli Provinciales Miniſtri in ſuis Provinciis cum Definitoribus & Provincialibus Capitulis congregatis, fratres in ſacra pagina eruditos examinare & approbare, & eis officium prædicationis Deum habendo præ oculis committere valeant (ſicut ex forma regulæ Miniſter poterat Generalis) plenam auctoritate præſentium concedimus facultatem.

Fratres abſq; examine, & ab omni Ord. promoveātur. Hoc revocavit Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 11. & ſeſſ. 23. c. 12.

§. 7. Et quia ejuſdem Ordinis fratres de locis ad loca ipſius Ordinis ſæpius tranſmittuntur, propter quod ſtabilem & perpetuam in certis & determinatis ejuſdem Ordinis domibus non faciunt manſionem; quia etiam bonos & idoneos ac approbatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinandos fratres ejuſdem Ordinis quibuſcumque malueritis Catholicis Pontificibus com-

munionem & gratiam Apoſtolicæ Sedis habentibus præſentare. Ipſiſque Pontificibus præſentatos à vobis, fratres ſine qualibet examinatione per eoſdem Pontifices facienda, & abſque omoi proviſione vel obligatione ipſorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere.

Oratoria habent &c. Intellige juxta d. Concil. ſeſſ. 22. c. 1.

§. 8. In locis quoque in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria in quibus cum altari portatili poſſitis Miſſarum ſolemnia, & alia divina officia celebrare, ac etiã Eccleſiaſtica recipere Sacramenta.

Interdicti tempore celebrant Hoc ampliat Six. IV. cit. in rub. Sed aliter ſtatuit Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 9. Cùm autem generale interdictum Terræ fuerit, in Eccleſiis & Oratoriis veſtris ac aliis quibuſcumque quum ad loca perveneritis Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, clauſis januis, interdictis & excommunicatis excluſis, non pulſatis campanis, ſubmiſſa voce liceat vobis celebrare divina officia, & Eccleſiaſtica recipere Sacramenta; dummodò cauſam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ & Oratoria eadem fuerint ſpecialiter interdicta. His verò qui veſtris immorantur obſequiis, cuncta liberè miniſtrare poſſitis Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos quum deceſſerint in veſtris cœmeteriis ſepelire. Si quando autem in Terras, in quibus reſidetis, vel earum perſonam excommunicationis ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri veſtris ſervitiis deputati, negotiorum quoque veſtrorum procuratores, & operarii, qui in veſtris locis eorum operibus perſonaliter continuè inſtiterint, hujuſmodi ſententiæ obnoxii minimè habeantur, ibique poſſint audire divina, juxta formam quæ locis ipſis in eo caſu à Sede Apoſtolica eſt conceſſa: niſi iidem cauſam dederint, vel excommunicari ſpecialiter ſeu interdici eoſdem contigerit.

Neceſſariaque recipiunt.

§. 10. Et quia vos extremam patientes pro Chriſti nomine paupertatem, exhortationis pio ſtudio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis ſemitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum Terris liberè commorari, & ab eis tunc & etiam quando per ipſas vos tranſire contigerit, neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeatis.

Prælatorum Ordinis facultas abſolvendi Fratres. Extendit Six. IV. cit. in rub. Sed tu vide Bullam Pii V. num. 132.

§. 11. Generalis quoque, & ſinguli Provinciales Miniſtri & eorum Vicarii, ac etiam Cuſtodes, in Provinciis & cuſtodiis ſibi commiſſis, prædictis fratribus conſtitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejuſdem Ordinis interdum ad eos declinantibus, undecumque abſolutione & diſpenſatione indigentibus, ſive priuſquam intraverint Ordinem, ſive poſt, in caſibus in quibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurrerint ſententias à jure, vel à judice generaliter promulgatas, & hujuſmodi ſententiis innodati, aut in locis ſic ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto divina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines, ſic ligati, notam irregularitatis incurrunt, abſolutionis & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeò gravis fuerit, & enormis exceſſus, quod ſint ad eamdem Sedem merito deſtinandi.

Facultas Fratrum abſolvendi eorum Prælatos. Tu vide d. conſt. Pii V.

§. 12. Fratres etiam veſtri, quos pro tempore vos Generalis & Provinciales Miniſtri, necnon & vices veſtras gerentes, ac etiam Cuſtodes in proprios habueritis confeſſores, abſolutionis & diſpenſationis beneficium, vobis quum expedierit valeant impertiri, juxta formam conceſſionis ſuper abſolutione & diſpenſatione fratrum ejuſdem Ordinis ſuperiùs vobis factæ.

Prælati Ordinis abſolvunt Fratres. Tu vide eamdem conſt.

§. 13. Adhæc, volentibus veſtro aggregari Collegio, qui ſuſpenſionis, aut interdicti vel excommunicationis ſententiis à jure, vel à judice promulgatis generaliter ſunt ligati, abſolutionis beneficium obſervata forma canonica impertiri, ipſoſque in fratres recipere, ac eos, qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam recoluerint ſe talibus in ſæculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundum formã ipſam vos Generalis & Provinciales Miniſtri, & præfati Cuſtodes, ac vices veſtras agentes, valeatis abſolvere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi forſan talibus innodati ſententiis, vel in locis interdicto ſuppoſitis, divina præſumpſerint officia celebrare, vel Ordines receperint. Ita tamen, quod ſi aliqui ex hujuſmodi eiſdem ſententiis propter debitum ſunt aſtricti ſatisfaciant, ut tenentur. Volumus autem nihilominus quod poſtquam fuerint abſoluti, hujuſmodi volentes aggregari ſupradicto Collegio, niſi mox Ordinem veſtrum intraverint (etiam ſi ſuper hoc eis induciæ à Prælatis ejuſdem Ordinis concedantur) eo ipſo in priſtinas ſententias à quibus eos taliter abſolvi contigerit relabantur. Cæterum veſtra diſcretio cautè provideat, ut Apoſtolicæ Sedis, Legatorum ipſius, & Ordinariorium locorum in abſolutionibus hujuſmodi ſcandalum evitetur.

Fratres in multis hic expreſſis gravari non poſſunt ab Ordinariis. &c. Tu ſcias aliter ſtatuiſſe Concil. Trid. quoad publicationem excommunicationum, ſeſſ. 25. c. 12.

§. 14. Porrò quieti veſtræ providere volentes, quod per literas Apoſtolicas Sedis, aut Legatorum, ſeu Delegatorum ipſius, conveniri à quoquam minimè valeatis; & quod ad pecuniam colligendam cogi non poſſitis inviti per literas ipſius Sedis de cætero impetrandas; quodque nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium, Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſeu quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium & denunciationes ſententiarum interdicti & excommunicationum procedere, aut recipere curam monialium, ſeu religioſarum quarumlibet perſonarum teneantur per Apoſtolicas literas impetratas, & impetrandas in poſterum, niſi hujuſmodi Apoſtolicæ literæ de hoc indulto, & ordine veſtro expreſſam fecerint mentionem, auctoritate vobis Apoſtolica indulgemus. Concedimus etiam, ut ad viſitandum aliqua Monaſteria monialium cujuſcumque Ordinis, vel ad audiendum confeſſiones earum compelli aliquatenus non poſſitis. Ad recipiendum commiſſiones cauſarum, ſeu ſententiarum executiones, vel alia contingentia cauſas ipſas per literas præfatæ Sedis, in quibus non facta fuerit de indulgentia hujuſmodi mentio ſpecialis, ſive per Legatos, vel Delegatos ipſius, vel etiam per quoſcumque. Nullus inſuper Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nulluſque alius Prælatus Eccleſiaſticus, nec eorum Vicarii, vel Officiales, ad portandum, ſeu deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum ſententias, contra Principes ſæculares, communitates, populos, ſeu quoſcumque benefactores, veſtros, nulloſque delegatus vel ordinarius judex ad faciendum citationes, vel comiſſiones recipiendas, ſive quod ſitis in cauſis aliquibus aſſeſſores, ſeu ad alias lites ſeu controverſias contingentia in cauſis quæ corã ipſis tractantur, quempiam veſtrum compellere valeant, ſine prædictæ Sedis mandato vel licentia ſpeciali, expreſſam faciente de hac indulgentia mentionem. Nec quiſquam veſtrum parere vel intendere teneatur ſuper his monitionibus mandatis aut juſſionibus eorumdem, aut facere vel implere quod in hac parte duxerint injungendum.

Prælati Ordinis revocant Fratres apud Epiſcopos & alios commorantes. Hoc idem placuit Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 4.

§. 15. Cæterùm, Generalis & Provinciales Miniſtri ac ipſorum Vicarii, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius, Archiepiſcopis & Epiſcopis ac aliis quibuſcumque proviſum extitit, vel in poſterum contigerit provideri, corrigere, ac etiam non obſtante contradictione aliqua, poſſint ad ſuum Ordinem revocare; nec per literas ejuſdem Sedis ſeu Legatorum ipſius jam obtentas, vel de cætero obtinendas, aliquos de Fratribus ipſius Ordinis præfatis Archiepiſcopis & Epiſcopis, aut aliis teneantur in ſocios deputare, niſi dictæ literæ Apoſtolicæ obtinendæ de indulto hujuſmodi, & ordine ipſo expreſſam fecerint mentionem, & alias id honeſtati Ordinis & illorum ſaluti viderint expedire. Nullus autem Legatus niſi de latere noſtro miſſus, auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ ſpecialem de hoc indulto, & Ordine veſtro non facientium mentionem, nulluſque Prælatus, nec aliqua perſona, religioſa vel ſæcularis de fratribus ejuſdem Ordinis, ad ſua ſeu Eccleſiæ negotia procuranda vel ſecum manendum, aliquos aſſumere valeat, niſi quos Generalis & Provincialis Miniſter ipſorum tamquam

idoneos

idoneos & diſcretos ſibi duxerit aſſignandos: quos etiam ſubjacere volumus Ordinis diſciplinæ.

Miſſique ad prædicandam Crucem aut contra hæreticos.

§.16. Illos verò ipſius Ordinis fratres qui ad prædicandā crucem, vel inquirendum contra pravitatē hæreticam, ſeu ad alia hujuſmodi negotia, ſunt vel fuerint ubicumque à Sede Apoſtolica deputati, tu fili Generalis Miniſter tuique ſucceſſores, removere ſeu revocare penitus, transferre, ipſiſque quod ſuperſedeant injungere, alioſque ſubſtituere quum expedire videritis, liberè & licitè valeatis, & in eos ſi contravenerint, cenſuram Eccleſiaſticam exercere, ac quilibet miniſter Provincialis, vel ejus Vicarius ejuſdem Ordinis, id ipſum in ſua Procincia circa fratres ipſius Ordinis, quibus ab eadem Sede ſimilia contigerit in illa committi, facere poſſit. Non obſtantibus aliquibus literis vel indulgentiis Apoſtolicis impetratis, vel etiam in poſterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Fratres ab Ordine recedere prohibentur.

§.17. Inhibemus quoque ne quis poſt profeſſionem in Ordine veſtro factam, ſine Generalis, vel ſui Provincialis licentis diſcedat ab ipſo, diſcedentem verò abſque cautione literarum alterius ipſorum, prætextu alicujus privilegii Apoſtolicæ Sedis, nullus audeat retinere. Quòd ſi fortè retinere præſumpſerit, vobis Generalis & Provinciales Miniſtri dumtaxat licitum ſit in ipſos diſcedentes fratres ſententiam excommunicationis promulgare.

Licentiati ab Ordine, non tranſeuntes ad alium coercentur.

§.18. Si verò aliqui de fratribus veſtri Ordinis, poſt obtentam licentiam à Sede prædicta aut à vobis, ad religionem aliam tranſeundi, infra duos vel tres menſes ſe ad illam religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerint, & ipſius non ſuſceperint habitum regularem, licitum ſit vobis Generalis & Provinciales Miniſtri, ac vices veſtras gerentibus, contra ipſos, tamquam contra alios Ordinis veſtri apoſtatas procedere ſecundùm quod honeſtati ipſius Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui poſt ſuſceptionem habitus alterius religionis, infra tempus probationis nulla profeſſione facta, inde præſumpſerint reſilire.

Apoſtateq; Imò etiam ab Ordinariis exercentur, ex Concil. Trid. ſeſſ. 6, c. 3.

§.19. Apoſtatas quoque veſtri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias ſubdere diſciplinæ rigori poſſitis per vos, ac etiam alios in quocumque habitu contigerit inveniri, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine veſtro pro ſuis culpis per Generalem ſeu Provinciales Miniſtros aut Cuſtodes expelli contigerit, vel qui egreſſi fuerit, proprio ſuo motu prædicare, confeſſiones audire, ſeu docere præſumant, niſi ad alium Ordinem, in quo licitè hujuſmodi exercentur officia tranſierint, de veſtra vel dictorum Miniſtrorum licentia ſpeciali. Quod ſi fortè ipſi contra hujuſmodi inhibitionem noſtram aliquid ſuper præmiſſis temerè attentare præſumpſerint, Miniſtri ac Cuſtodes, & eorum Vicarii in illos quos infra fines ſuarum provinciarum & cuſtodiarum, juxta conſuetudinem Ordinis veſtri diſtrictos invenerint, talia præſumentes, monitione præmiſſa auctoritate noſtra excommunicationis ſententiam valeant promulgare. Electos autem de Ordine veſtro, vel egreſſos, qui receptione in eodem Ordine ſuis culpis exigentibus reddiderint ſe indignos, & alios fratres ejuſdem Ordinis ex rationabili cauſa ad quoſcumque Ordines approbatos, præterquam ad B. Auguſtini, Templariorum, Hoſpitaliorum, & aliorum religioſorum arma portantium ad vitandam occaſionem evagandi, Generalis & Provinciales Miniſtri cum ſuis teſtimonialibus literis auctoritate noſtra licētiandi liberam habeant facultatem. Nos enim diſtrictius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter tranſire, vel aliqui eos recipere ſeu retinere præſumant, abſque licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

Habitus conſimilis cæteris aliis prohibetur.

§.20. Inhibemus etiam, ut nulli ſive in religionis Ordine, ſive extra Ordinem conſtitutus, habitum veſtrum aut ita conſimilem, quòd propter eum Frater Minor credi poſſit, deferre liceat abſque mādato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Et ut dicta inhibitio majorem conſequatur effectum, ſtatuimus, ut hi qui habitum veſtrum, vel ſibi prædicto modo conſimilem deferre præſumpſerint, ad deponendum ipſum per Diœceſanos locorum quum à vobis requiſiti fuerint, monitione præmiſſa per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellantur.

Exemptio à decimis. Ampliorem exemptionem vide in Pii V. conſt. cit. in rub.

§.21. Cæterum, quum humilitas veſtra ſibi de latitudine orbis terræ nihil, præter domos & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cœleſtium, duxerit reſervandum, Nos piè volentes, quòd illorum fructus integrè veſtræ paupertatis uſibus applicentur, ut de dictis hortis & virgultis nullam decimā teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, diſtrictius inhibentes, ne quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, vel extorquere præſumat.

Applicari poſſunt Ordini quæ intrantes illum debent aliis reſtituere.

§.22. Quia verò nonnulli veſtræ habitum religionis aſſumentes, diverſis perſonis quæ ſciri & inveniri non poſſunt, interdum aliqua bona reſtituere teneantur; vobis Miniſtri & Cuſtodes ac Vicariis prædictis concedimus, ut ſinguli veſtrum in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios uſus convertere valeant, prout ſecundum Deum viderint expedire.

Sepulturam in locis Ordinis omnes habent. Tu vide inf. Bul. 7. Six. IV. Regimini, ubi notabo.

§.23. Sepulturam quoque in Eccleſiis veſtris concedimus & eam liberam eſſe cenſemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deſideraverint, niſi excommunicati & interdicti, aut etiam publici uſurarii fuerint, nullus obſiſtat. Salva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus corpora mortuorum aſſumuntur: diſtrictius inhibentes ut nulli religioſi ſæculares vobis invitis, aliquorum corpora defunctorum in veſtris Cœmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis veſtris miſſarum ſolemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca veſtra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, ſine veſtro aſſenſu & voluntate præſumant.

Fratres extra Ordinem non confitentur.

§.24. Inhibemus inſuper univerſis Fratribus veſtri Ordinis, ne aliquis eorum, niſi neceſſitatis urgente articulo, alii quam Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumat, vel aliis ejuſdem Ordinis Sacerdotibus ſecundùm regulam & ipſius Ordinis inſtituta.

Ad Synod. proceſſiones, &c. non cogantur, & Monaſteria ædificare non impediantur. Tu quoad proceſſionem attende Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13. Et quoad ultimum vid. Bul. 99. Clement VIII. Quoniam.

§.25. Univerſis autem Eccleſiarum Prælatis & aliis inhibemus, ne confeſſiones veſtras vobis invitis audire, vel compellere vos ad Synodos, ſeu convocationes ſuas accedere, vel cum eis extra Civitates vel intra proceſſionaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubjacere, vel capitula, ſcrutinia, & inquiſitiones, in locis veſtris vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & manualem obedientiam à Miniſtris Cuſtodibus vel Guardianis veſtris exigere, aut de ipſorum inſtitutione vel deſtitutione, ſive de ſtatutis veſtri Ordinis ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere, ne ad Civitates vel villas, ubi religioſè ac honeſtè morari poſſitis, à populis evocati audeatis accedere, ibique pro veſtris uſibus conſtruere ædificia, Eccleſias ſeu oratoria, aut in accedentes fratres ſeu conſtruentes hujuſmodi, vel receptatores ipſorum excommunicationis ſententias ferre præſumant.

Exemptio à canonica portione. Tu vide conſt. 7. Six. IV. Regimini, ubi dicam.

§.26. Concedimus quoque vobis, ut de his quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, Anniverſario Septimo, Vigeſimo, Trigeſimo, ac aliis ad perpetuum cultum divinum, ſeu pro pitantiis, aut victu, ad ſuſtentationem veſtram vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis ad quorum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligatæ noſcuntur, vel de domibus, prædiis, & hortis aliiſque locis vobis ſecundùm inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro hujuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis, vobis legantur (dummodò præmiſſa non convertantur in uſus alios, ſed in illos dūtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam, qui in hac conceſſione vel indulgentia continentur) nulli canonicā juſtitiam, aut portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel ultimarum executionibus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis aliquid exigere vel extorquere præſumat diſtrictius inhibemus.

Fratres dimittentes

§.27. Ad hoc ut liceat Fratribus veſtri Ordinis

a' quà loca de eorum bonis liberè diſponunt.

quam de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tam ædificia, ſeu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis) quam libros, calices & paramenta ſecum ad alia loca transferre, & ædificia ipſa cum ſolo & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias per perſonas ad hoc à Sede Apoſtolica deputatas, vendere, ipſorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres ſe transferunt, ædificationem, ſeu alias in eorum utilitatem convertere, ſecundùm quod eis melius videbitur expedire; quum ipſa pauciora & alia loca fratrum ad nos & Apoſtolicam Sedem ſpecialiter & immediatè pertinere noſcuntur. Et ne aliqui Archiepiſcopi vel Epiſcopi, aut alii Eccleſiarum Prælati, ſeu quævis alia perſona Eccleſiaſtica vel ſæcularis, prædicta loca ſeu bona, occupare, accipere vel uſurpare, aut quoquomodo ſibi vendicare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali diſtrictius inhibemus.

Exemptio ab omni ſubventione Legatorum &c.

§. 28. Indulgentes vobis, ut ad præſtationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel proviſionum quorumque minimè teneamini, nec ad ea ſolvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum vel Nunciorum ejuſdem, ſeu Rectorum Terrarum Eccleſiæ Romanæ impetratas, ſeu in poſterum impetrandas, cujuſcumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam & expreſſam de indulto hujuſmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Exemptio à jurisdictione Ordinar. Tu v de Conc. Trid. ſeſſ. 7 c. 14 & conſt. 39. Clem. VIII.

§. 29. Cæterùm quum fel. record. Innoc. Papa olim duxerit ſtatuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua contra ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinariis conveniri; & illi quoad hoc ſuam in ipſos juriſdictionem prout jus exigit exercere, Nos vobis ut occaſione conſtitutionis hujuſmodi, nullum libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini veſtro, per privilegia & indulgentias ab Apoſt. Sede conceſſas, præjudicium generetur, auctoritate præſentium indulgemus.

Revocatio attentandorum contra hanc Bullam.

§. 30. Decernimus ergò irritum & inane quicquid contra tenorem conceſſionum, conſtitutionū & inhibitionum hujuſmodi per quoſcūque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quas contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem in vos, vel veſtrum aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros, vel executores, aut hæredes prædictos, in poſterum promulgari contigerit penitus non tenere.

Nulli ergo, &c.

Dat. Peruſii, 12. Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 1.

Dat. P. An. 1. die 21. Julii.

V.

Privilegium Fratrum Militum Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani, leproſos undique ſuſcipiendi, & ad domum aliorum leproſorum, cum eorum bonis transducendi.

Hoc approbavit Pius IV. infrà in conſt. 95. Inter. ubi videas plenè de hujus Militiæ privilegiis. Plenius autem notabis infrà in Tomo 2. in conſt. 28. Pii V. Sicuti, omnia quæ eamdem militiam tangunt.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro & Fratribus Hoſpitalis S. Lazari Hieroſolymitani. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ordinarii permittant collectionem leproſorum.

VEnerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Univerſis Eccleſiarum Prælatis, exemptis & non exemptis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis pœna, quam ipſo facto vos incurriſſe volumus, niſi inſtanter hoc præſens mandatum curaveritis diligenter: & nihilominùs ſub pœna officii, & beneficii veſtri, tenore præſentium præcipiendo mandamus: Quatenus cum aliqui de dilectis filiis Fratribus, & procuratoribus Domorum Ordinis Leproſorum S. Lazari Hieroſolymitani, ad vos & loca veſtra pervenerint pro capiendis infirmis leproſis, ſicut Dominus præcipit in lege Moyſi, quod omnes leproſi ejiciantur extra caſtra.

Facultas eos ita invitos colligendi.

§. 1. Volumus itaque ſicut Deo complaceat tam mares quam mulieres, Clerici & Laici, religioſi & ſæculares, morbo Lepræ laborantes inventi per eoſdem fratres, & procuratores eorum, capiantur & ejiciantur extra, cum eorum omnibus bonis tam mobilibus quam immobilibus ad habitationem cum infirmis aliis domorum ejuſdem Ordinis.

Contradictores citentur

§. 2. Si verò Clerici vel Laici mandatum noſtrum in aliquo neglexerint adimplere, volumus quòd peremptoriè citetis eoſdem, ut coram nobis compareant, prædictis fratribus facturi juſtitiæ complementum.

Dat. Viterbii, Nonis Auguſti, Pont. noſtri Anno 1.

Dat. P. An. 1. die 5. Aug.

VI.

Quòd Magiſtratus ſæculares deſcribi faciant in libris Statutorum Civitatis leges editas contra Hæreticos.

Hoc idem iſte Pontifex præcepit Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, ut inf. in conſt. 8. Ad extirpanda. Leges autem contra hæreticos habes ſup. in conſtit. 1. Innoc. IV. Cùm adverſus, fol. 83. & conſt. 9. Ad extirpanda, fol. 91.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Poteſtatibus ſive Rectoribus, Conſulibus, Capitaneis, Antianis, Conſiliis, & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Innoc. IV. edidit leges contra hæreticos ut in rub.

AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantiùs ſolito ſuccreverunt, ſuperſeminante illa liberiùs his diebus homine inimico: tantò ſtudioſius juxta commiſſā nobis ſolicitudinē inſudare proponimus, quantò pernicioſius negligeremus eadem fœcem Catholici ſeminis pervagari. Ut autem adverſus hujuſmodi nequitiæ operarios conſurgant, ſtentque firmiter Eccleſiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, conſtitutiones quaſdam quas felicis recordationis Innoc. Papa IV. prædeceſſor noſter ad extirpationem hæreticæ peſtis edidit, & in capitularibus veſtris, tam ipſe, quam fel. mem. Alexand. Papa prædeceſſor noſter conſcribi, ac à vobis exacta diligentia obſervari mandarunt: quæ ſeriatim inferius continentur.

Conſtitutionum tenorem non pono quia habes ſuprà fol. 83. &c.

Eas adſcribi hic Pont. jubet in ſtatutis Civitatum.

§. 1. Ideòque Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſinguli conſtitutiones eaſdem, cum quibuſdam adjectionibus, modificationibus, & declarationibus, per dictum Alexandrum prædeceſſorem, & etiam per nos factis, conſcribi in veſtris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, ſecundùm eas contra omnē hæreſim, ſe adverſus hanc ſanctam Eccleſiam extollentem ſine omiſſione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum fratribus Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, & eorum ſingulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apoſtolicæ, & in poſterum deputandis, damus noſtris literis in mandatis, ut infrà deſignatos eis limites, ſingulos veſtrum ad id, per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram, appellatione remota compellant.

Id eſt in quatuor eorum libris.

§. 2. Porrò hæc omnia ſtatuta ſeu conſtitutiones & leges præfatæ, & ſi quæ aliæ contra hæreticos & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apoſtolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius tenoris debeant contineri, quorum unum in communi cujoslibet Civitatis vel loci: ſecundum apud Diœceſanum: tertium apud fratres Prædicatores: quartū apud fratres Minores cū omni ſinceritate ſervētur, ne poſſint per falſarios in aliquo violari.

Dat. Peruſii, 3. Non. Novemb. Pont. noſtri Añо 1.

Dat. P. An. 1. die 3. Nov.

Quod

Digitized by Google

Quod propè Eccleſias Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Franciſci, non poſſit novum Monaſterium conſtrui vel acquiri, ab Ordinibus in paupertate fundatis, vel cujuſcumque Ordinis Monialibus, infrà ſpatium tercentum cannarum.

Hoc privilegium declaravit & innovavit Jul. II inf. in ejus conſt. 21. Exponi. Hodie autem ſervanda in hoc eſt forma tradita infrà, in Tom. 3. à Clem VIII. in ejus conſt. 99. Quoniam poſt. Bonif. VIII. in cap. unico, de exceſſib Prælat. in 6. Cætera autem de tuo Ordine Franciſcano indicavi tibi ſup. in conſt. 5. Honor. III Solet. fol. 66. ad quam addidi.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Miniſtris, ac Univerſis Fratribus Ordinis Fratrum Minorum Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD conſequendam gloriam cœleſtis patriæ, ſic divina pietas humilitatem veſtram per ſuam gratiam cernitur allexiſſe, quòd ſemper ad hoc intenti eſtis & vigiles, ut illam vobis, & proximis per innocentis vitæ ſtudium acquiratis. Hæc enim & alia ſancta pauperrimæ Religionis veſtræ merita nos inducunt, quòd ſumus ex intimo cordis affectu ſolliciti, ut in omnibus quæ ad Dei laudem & tranquillum ſtatum devotionis veſtræ cupitis, habeamus providentiæ ſtudium efficacius.

Privilegium de quo in rub.

§. 1. Sanè, non ſine quadam turbatione animi frequenter audivimus, quòd inter vos, & Religioſos aliquos, illa de cauſa, æmulationis & diſſenſionis materia oritetur, quia ipſi, domos & Eccleſias Regulares juxta loca veſtra non ſine veſtro gravi præjudicio, & diſpendio manifeſto, quandoque conſtruere præſumebant. Cùm itaque ad Apoſtolici ſpectet officii dignitatem, de regno militantis Eccleſiæ cujuslibet ſcandali materiam abolere, nos dignè volentes quòd hujuſmodi æmulationis & diſſenſionis occaſio per diligentiæ noſtræ ſtudium amputetur, auctoritate præſentium ordinamus & diſtrictè inhibemus, quòd nulli liceat a modo de Prædicatorum Pœnitentiæ JESU CHRISTI, B. MARIÆ de Monte Carmelo, Eremitarum S. Auguſtini, S. Claræ, aliiſque Ordinibus in paupertate fundatis, noſtique mulierum de prædictis, ſeu quibuſcumque aliis Ordinibus, aliquod Monaſterium, Eccleſiam vel Oratorium ædificare, ſeu conſtruere, nulli quoque ſæculari vel religioſo cujuſcumque profeſſionis, Eccleſiam, vel Monaſterium, ſeu Oratorium jam ædificatum in aliquem transferre de Ordinibus memoratis infrà ſpatium 300. Cannarum à veſtris Eccleſiis menſurandarum per aërem, etiam ubi aliàs rectè menſurari loci diſpoſitio non permittit. Prætereà ſtatuimus, ut quicquid contra hujuſmodi ordinationis & inhibitionis noſtræ tenorem, ex tunc in anteà ædificatum fuerit, diruatur.

Ordines in paupertate fundati qui ſint.

§. 2. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate Cannarum hujuſmodi aliqua poſſit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel Conſtitutionibus ſuis, extrà ſepta Eccleſiarum Monaſteriorum ſuorum, vel officinarum eorum, & clauſuram ipſarum, nullas debent poſſeſſiones habere: quòd ſi aliquis de Ordinibus ipſis poſſeſſiones in aliquibus membris ſuis habere, in aliis verò non habere noſcatur, eum quoad ordinationem, inhibitionem, & ſtatutum hujuſmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

Cannarumq; longitudo qualis. Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Et quamlibet Cannarum ipſarum, octo palmorum longitudinem continere.

§. 4. Non obſtantibus variis locorum conſuetudine ſive privilegiis, indulgentiis, ſeu literis quibuſcumque tàm ſupradictis, quàm mulieribus, vel eorum alicui, ab Apoſtolica Sede ſub quacumque forma conceſſis; ſeu etiam concedendis, quæ de præſentibus ſpecialem, & expreſſam non fecerint mentionem. Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 1. die 20. Nov.

Dat. Peruſii, 12. Kal. Decemb. Pont. noſtri Anno 1.

Quòd Inquiſitores hæreticæ pravitatis, deſcribi faciant in Statutis Civitatum, leges editas ab Innoc. IV. contra hæreticos, Magiſtratus ſæculares ad id cogendo.

Hoc præceptum ab iſto Pontifice editum hiſce Magiſtratibus habes hic ſup. in conſt. 6. Ad extirpanda.

Edita An. D. 1266.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum & Minorum Ordinum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, per Italiam auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantiùs ſolito ſuccreverunt, ſuperſeminante illa licentiùs his diebus homine inimico, tantò ſtudioſiùs juxta commiſſam nobis ſollicitudinem inſudare proponimus, quantò pernicioſiùs negligeremus eadem in necem Catholici ſeminis pervagari.

Innoc. IV. contra hæreticos leges edidit, & juſſit Magiſtratibus ut deſcribant in Statutis Civitatum.

§. 1. Ut autem adverſus hujuſmodi nequitiæ operarios, conſurgant ſtentque firmiter Eccleſiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Conſtitutiones quaſdam felicis recordationis Innocentius Papa prædeceſſor noſter ad extirpationem hæreticæ peſtis edidit, & tàm ipſe, quàm felicis memoriæ Alexander Papa prædeceſſor noſter, Dilectis filiis Poteſtatibus ſive Rectoribus, Conſulibus, Capitaneis, Antianis, Conſiliis, & Communitatibus Civitatum, Caſtrorum, aliorumque locorum per Italiam conſtitutis mandarunt, ut conſtitutiones ipſas in ſuis conſcribi Capitularibus facerent, & exacta diligentia obſervarent. Unde prædictis Poteſtatibus ſive Rectoribus, Conſulibus, Capitaneis, Antianis, Conſiliis, & Communitatibus, damus noſtris literis in mandatis, ut ipſi & ſinguli eorum, conſtitutiones eaſdem, cum quibuſdam adjectionibus, modificationibus, & declarationibus per dictum Alexandrum prædeceſſorem noſtrum, & etiam per nos factas, conſcribi in ſuis Capitularibus facientes, nullis unde temporibus abolendas, ſecundùm eas contra omnem hæreſim ſe adverſus hanc Sanctam Eccleſiam extollentem, ſine aliqua omiſſione procedant.

Hic Pontif. mandat inquiſitoribus ut eos ad id cogant.

§. 2. Quocircà ſi dicti Poteſtates ſive Rectores, Conſules, Capitanei, Antiani, Conſilia, & Communitates, mandatum noſtrum ſuper hoc neglexerint adimplere, vos & ſinguli veſtrum, illos & ſingulos eorum, infrà deſignatos vobis limites, per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terras eorum, monitione præmiſſa, appellatione remota cogatis.

Quibuſcumque non obſt.

§. 3. Non obſtante ſi aliquibus à Sede Apoſtolica ſit indultum, vel in poſterum indulgeri contingat, quòd perſonæ excommunicari, ac Civitates, Caſtra, Terræ, & loca ipſorum interdici non poſſint, ſive quælibet alia indulgentia Sedis ejuſdem, per quam effectus præſentium impediri valeat, vel differri: & de qua, cujuſque toto tenore, de verbo ad verbum ſpecialem & expreſſam in noſtris literis oporteat fieri mentionem: & conſtitutione de duabus dietis edita in Conſilio generali.

Dat. P. An. 1. die 18. Jan.

Dat. Peruſii, 15. Kal. Februarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

IX.

Canonizatio S. Hedvvigis Duciſſæ Poloniæ, & præfinitio ſuæ feſtivitatis pro die 15. Octobris, cum Indulgentiarum elargitione pro ejus ſepulchrum viſitantibus.

Edita An. D. 1267.

CLEMENS PAPA QUARTUS,

Dilectis filiis Archiepiſcopo Gneznen. & ejus ſuffraganeis. Salutem & Apoſt. benedictionem

Exultatio piæ matris Eccleſiæ. de S. Hedvvigis meritis, & laudibus.

§. 1 EXultat cunctorum fidelium pia mater Eccleſia novæ laudis, ex intimis jubilum productura, ex eo quod declinante mundo ad veſperum, tamquam inextimabilem margaritam inveniſſe fortem dignoſcitur mulierem, cujus conſtantis animi munimenta, nec aries ex adverſis impulſus euntibus quatere potuit, nec ab illo ipſam avertere quod in mentis utero dignè conceperat propoſito

Digitized by Google

ſanctitatis. Sedcùm inventionem difficilem Sapiens aſſeret bujuſmodi mulieris, quæ uam ſit illa deducatur in lucem, & habeatur ejus notitia, ne ab hominum ignorantiæ uebulis notione ſubducta, laudum defraudetur præconiis, quibus per mundi climata eſt ſuis ubilibet meritis attollenda. Non enim quam tantæ virtutis titulus illuſtravit, decet ampliùs occultari ſub modio, quodque teneatur in abditis, quam divina meritutum cumulo benignitas ſic provexit. Nec enim fortium mulierum voluit antiquitas oblivíſci, ſed ſuprà candelabrum virtutis, & gratiæ ſie poſuit, & erexit eaſdem, quod ipſarum memotiem, edax non poteſt ebolere vetuſtes, & quæ eliorum bona gravitet inficit, faſcinatio denigrare. Hinc Judith & Jàbel, quæ Olofernem, & Siſaram virili dextera peremerunt, ſuotum claritate geſtorum, ipſa deputavit perpetuis antiquitas monumentis, ut quæ antiquis utilitati fuerunt, eſſet deiuceps ipſarum prorogata memotia poſteris in exemplum. Propter quod ne ipſi antiquitati, quæ ſolicitudinis manum, ut poſteria ipſis proficeret, à laboribue non ſubduxit, quæque ut uobis diſciplinæ, ac motum relinqueret iuſtituta, noctis obſervavit excubias, diſſimiles judicemur, diguum duximus quæ ſit mulier ipſe, & quid egerit expreſſiùs aperire, ut id eos minimè lateat, quos in ſinceritatis propoſito, pia teddit devotio ſtudioſos.

Quæ non in carnis nobilitate, ſed in infirmitatibus gloriam aſſumpſit.

§. 2. Et quidem ipſa eſt piæ memoriæ Sancta Heduvigis, cujus per ſanguinis detivetionem natalium claritas ſic refulſit, quòd ab iis qui ſceptra geſtârunt Regnorum, quoſque inſignes effi:it Imperii celſitudo, tamquam propago generoſa proceſſit, radiis nobilitatis plus ſplendoris edjiciens ex ſe ipſa, quàm ſibi unde originem traxerat, provenerit ex radice, pro quo ſi ſecundùm carnem, & mundum gloriandum fuerat, meritò potuit nullo blēdiente mendacio gloriari. Sed cum hujuſcemodi gloria plerúque virtutis proſpectum evacuans, in elerionis præcipitet vitium, quos exaltet, ut in ejus pectore virtus Chriſti per gratiam redundaret ubertus, non in ea quæ eſt carnis nobilitas, ſed in ſuis dumtaxat infirmitatibus gloriam aſſumebat; advertens, fructibus divinæ dilectionis nequaquam deſtitui, nec munere ſupernæ benedictionis illos fraudari, quos ſalutiferæ infirmitatis acredine à patre contingit benevolo viſitari.

Conjugium cum Duce Poloniæ contraxit, & ejus prolem in Dei timore erudivit.

§. 3. Porrò dum puerula fuit, vix quicquam puetile geſſit in opere, & productioris ætatis tempore ſuccedente, ne adverſario ulle occaſio maledicti ſuppeteret, cùm claræ mem. Hentico Duce Poloniæ mattimonium duait legitimè contrahendum, in quo tripattitum bonum conjugii ſalubtiter conſervādo, ſic prudenter ſe geſſit, quod thori fidem inviolatem cuſtodiens, & prolem in Dei timote ſuſceptam erudiens, ab ipſo Duce, cui non præcipiti voluptaris affectu, ſed diſcreto ſemper inhæſiſſe judicio creditur rationis, quouſque eſt aſſumptus de medio, per ſeparationis injuriam non diverit. Licet ut oretioni, & contemplarioni vacarent devotiùs, thorum ex pari voto, & conſenſu unanimi per multa annorum curticula habuetint ſequeſtratum cum creatori ſuo minùs obſequi valeat ad pluta diſtractus animus, & viro placere cupiens mulier, in his quæ Dei ſunt, interdum ſegnior habeatur.

Duceque mortuo Monialis Ciſtercienſis Ordinis efficitur.

§. 4. Ipſo denique Duce, Chriſtianiſſimè, prout aſſeritur, ſpititum exhalante, protinus ad illius, cujus pulchritudinem Sol, & Luna mirētur, tamquam libera, & à lege viri terreſtris ſoluta, familiare conſortium ampliùs aſpiravit. Sed cùm non inveniatur in terra ſueviter viventium, cœtumque malignantium deteſtetur, ubi potuit (cùm totus mundus in maligno ſit poſitus) reperire? ubi eum quæſivit? ubi illum invenit, cujus deſiderio languitur? Et quidem dum difficultatem inveniendi attenderet, & non poſſet non quætere quem amabat, fluctuabat nimium ipſius animus, & inter perplexitatis ſcopulos vehementiùs jactabatur. Urgebat namque amor quætere, ſed difficultas inveniendi quærendum interjectia obicibus ſui finem propoſiti reterdabat. Sicque dum in ancipiti teneretur, ſacræ demum Scripturæ relatibus, eſt ejus auribus cœlitus inſtillatum, quod invenitur in campis ſilvæ, & eſt eum ſimplicibus ſermo ejus. Tunc ſolicita diſcurrere cœpit indagine, & perquirere tota mente, ubi ſunt iſti campi, quos ſua Deus præſentia ſic illuſtrat, & in quibus ille viget ſimpliciras, quæ digna divinis affectibus perhibetur. Sed qui dat intelligentiam ſpiritus, ei nutanti confeſtim occurrit, & nodum cujuslibet dubietetis diſſolvens, campos ſilvæ, loca religionis explicuit. In quibus tamquem in mundo non ſint, quæ mundi ſunt non aguntur; ſed tantò quod optabat in eis reperitur fecilius, quantò à tumultibus ſæculi empliùs ſeceruuntur. Hinc ſancti Spiritus unctione (cujus eſt docere de omnibus) teliter erudita, caſti amoris ſuffragente vehiculo, ad Monaſterium Trebnicien. Ciſtercienſis Ordinis eò celeriùs trahitur, quò minùs terrenis affectibus eggravatur: in cujus quidem Monielibus intentionis ſimplicitas, & mentis puritas ſic placebant, quod cum eis eſſe, divina clementia credi poterat ſuas delicias deputaſſe. Et licet quæ reguleris diſciplinæ fuerent, quantum ſuo licebat ſtatui, præ cunctis monialibus obſervaret, votum tamen profeſſionis emittere, & renunciare proprio renuit, non ob aliud (prout fertur) niſi ut heberet unde palmam porrigeret inopi, & aperiret munificentiæ dexteram indigenti.

Dæmonis tentationes ſuperevit.

§. 5. Invento itaque ibi quem quæſierat anima ſua, floridum in conſcientie ſibi protinùs lectum parat, & ex ſuavi contempletione, tamquam ad ejus amplexus admiſſe, bauſtu novæ capta dulcedinis, ex tunc amarum cenſuit, quicquid calix propinat aureus babylonis. Dedignebatur enim tamquam ejus inebrieta amore, loqui, ſeu eudire de elio quàm de ipſo, munera venerabatur ipſius, & diligens ejus amicos, & ad ipſius ſe nutum componens, non creditur quam edimplere prorſus ſtuduerit, ejus ſcienter tranſgreſſa poſtmodum voluntatem. Sed qui Evam omnium matrem ſeduxerat, ſimilem matri filiam extimans invenire, poſtquam mundum ab ea contemni, & conculceri præſenſit, fraudis ordiebatur commenta, virus iniquitatis fundebat, & acuens vitiorum ſagittas, ipſam conabatur pervertere, cui cœleſtibus inhærenti, unde ipſe corruerat, invidebat. Quia tamen fruſtrà rete ente oculos jacitur venatorum, cùm ipſe ejus noviſſet aſtutias, parum illius inſidias procul dubio formidabat. In ſublimiori enim, quam vallo virtutum munierat arce fœliciter ſe tenebat, ubi velut divino ſulta præſidio, ipſum inimicum proſtravit, caſtra ſubvertens ipſius, & ejus machinamenta deſpiciens, telum minimè timuit, quod inimicus ipſe ad perdendum hominem de pharetra ſæpiùs impietatis educit. In hoc apparens prædictis mulieribus eò fortior, atque præſtantior, quo magnificentius eſt, ſpiritualem, quàm temporelem hoſtem proſternere, & triumphi gloriam de ipſo finaliter repottaſſe, cùm plures velut per eum ſeductorum legamus pectora deputaſſe delictis, qui terga viſibilibus hoſtibus non dederunt. Sed ubi peccati fomes? ubi carnis fregilitas, & domeſticus inimicus? Numquid ceſſit certamini? pugnere renuit? & cum ipſius ſanctæ mulieris congredi ſpiritu dubitavit? Non enim in hoc mottali corpore prorſus poteſt extingui, ſed lateos in medullis, ſerpit in carne, futit in venis, & in viriotum inſaniam, niſi cohibeatur, erumpit. Quod utique ipſa prudenter attendens, vigiliis, & jejuniis quaſi aſſiduis, & veſtium aſperitate... velut temperantiæ vomere ſic corporis terram excoluit, quod vitiotum ſpinae & tribulos tamqusm ipſi ſubecta ſpiritui non produxit. Cùmque corporis ſui ager tanta ſolicitudine cultus, & fructuum honeſtatis fuiſſet ubertare refertus, ipſum Deo hoſtiam obtulit in ſuavitatis odorem, concupiſcentias ejus mortificans, & non carnem, quia profectò non eſſet cum rationa obſequium, ſi quis ed interemptionem corporis niteretur, & de ipſo fieret hoſtie quæ non viveret per naturam.

Prudentia in omnibus emicuit.

§ 6. Poſtremò in omnibus iis ei non defuit, quæ eſt lima & auriga virtutum prudentia, ſed cuncta per eam ſic promnvit & direxit gerende, quod nec

exceſ-

eaceſſus in mndo, nec in ordine fuit error. Quid enim fuit prudentius, quàm gratis obſequiis cœleſtis Regis thalamum promereri? Quid ſerioſius, quàm momentaneis æterna, & temporalibus ſibi mercari divina? Si enim Abigail prudentiſſimam ſcriptura commemorat, quia David, quem ſermone diſerto priùs placaverat irritatum, eſt per interventum connubii conjux effecta; quanto iſta ea debeat cenſeri ſolertior, quæ & ſponſa Chriſti meruit fieri, & orationum fragrantia, quibus ſe dederat inceſſanter, ipſum pronum fecit ad gratiam, provocatum interdum delinquentium exceſſibus ad vindictam?

Pudicitiaque & in pauperes, leproſoſque pietate refulſit.

§. 7. O virtutum forma, pudicitiæ titulus, naufragis portus, & invia morum errantibus ſemita veritatis, O vas admirabile, opus quidem excelſi, quod in terris Deus conſtituit, ut iis, qui recto ſunt corde, foret ſinceritatis ſpeculum vita ejus. Nam illius fuit humilitatis dum viveret, quòd per illum modum pauperum ſe deputavit obſequiis, quòd eis flexis interdum genibus, vitæ neceſſaria miniſtravit, & manum leproſis ex voto compaſſionis exhibens liberalem, erumpentia ſaniem ipſorum ulcera nequaquam abhorruit; non morbi contagioſi formidavit periculum, ſed quo ſeduſitatis ſtudio quoad Deum & proximum ipſam amplius vis urgebat amoris, eo dictorum leproſorum ſubſidiis accuratiùs ſe inflexit, ita quòd ubi producebantur hujuſmodi ulcera, cõtinuò viſcera pietatis, tamquam ipſorum infirmitatem indueret, ſolvebantur in ea.

Devotione & humilitate præſtitit.

§. 8. Illius quoque in omni ſinceritate devotionis permanſit, quòd ea aqua cum qua ejuſdem Monaſterii moniales laverant pedes ſuos, tamquam per ipſarum contactum aliquid eis ſanctitatis ineſſet, faciem ſibi & oculos ſæpiſſimè aſpergebat.

Divinis officiis aſſiduè interfuit, & oravit.

§. 9. Divinis officiis, & miſſarum præſertim ſic attentè vacans ſolemniis, quòd à ſolis ortu, uſque ad meridiem, ab Eccleſia dum hujuſmodi dicerentur officia non diſceſſit, non corpore languida, nec accidiæ, quantum perpendi poterat malo interim fatigata, nec tamen ſeſſionis cum hujuſmodi ſolemnia cantarentur, quis eam extimet ſe dediſſe quieti, cùm tunc vel ſtaret erecta, vel curvato poplite oraret reflexa.

Patientiæ ſummæ fuit, in obitu Henrici Ducis Sleſiæ ejus nati.

§. 10. Cujus verò in obitu quondam Henrici Ducis Sleſiæ unici nati ſui patientiæ fuerit, non eſt prætereundum ſilentio, cùm id Deum timentibus delectabile ſit audire. Ingreſſus enim eſt ad ipſam doloris bajulus, veſte lacera, vultuque demiſſo, & ejus ſingultu ſæpiùs interrumpente ſermonem, via quomodo idem Dux vir utique glorioſus tartaricæ gladiis feritatis occubuit, exprimere potuit, hujuſmodi ſingultibus impeditus. Quo tandem audito ipſa non contraxiſſe faciem, non emiſiſſe ſuſpiria dicitur, ſed exultante ſpiritu protinus reſpondiſſe. Gratias tibi ago Domine Deus, quòd talem mihi dare dignatus es filium, qui nullas unquam mihi moleſtias ingerens, me ſemper honore coluit, & filiali affectione dilexit, & licet ipſum dum vivo lætarer habere præſentem, ei tamen in hoc congaudeo, quòd per viam martyrii ſuo meruit redemptori conjungi, ipſius itaque animam tibi ſuppliciter recommendo. O verbum acceptione digniſſimum, & monumentis perpetuis ſolemniter annectendum.

§. 11. Sed pro Deo quid fuit in caſu tam flebili, ubi tota patria ſua orbitatem deflebat, non eam mœrore affici, & fletibus non perfundi, niſi quòd ipſum præmiſſum noverat non amiſſum, & ut matribus in morte filiorum immoderatè mœrentibus, eſſet efficax medicina doloris, & conſolationis exemplum.

Obiit tãdem, & multa ſubſequuntur miracula, quorum aliqua hic recenſentur.

§. 12. Denique cùm in ſpirituali certamine vincenti, in præmium debeatur corona, volens ipſam eidem reddere juſtus Judex, quam Mundum, Carnem, & Diabolum ſuperans ſibi debitam fecerat, tot triumphis ipſam ſuis ſtigmatibus inſignitam, corporis mole depoſita, vocavit ad patriam, illa ſibi Regni corona conceſſa, quæ non marceſcit, non tollitur, nec areſcit, ſed felicem perenniter efficit quem fulgoribus glorioſis inſignit. Non enim tempori, quod corruptionis eſt cauſa ſubjacet hæc corona, cui ſemel conceditur, poſtmodùm non auſertur, cùm ea conceſſa non poſſit ingratitudo committi, quæ eſt cauſa ſufficiens muneris revocandi, cùmque ſemper inhæreat fonti vitæ, numquam deponit virorem, nec diſpendiis ariditatis afficitur, cùm ſine intermiſſione irriguum participet talis fontis. Quis non ad hanc venire feſtinabit coronam? Quis labor, quod onus, quæ tanti non leviget præmii magnitudo? aut quæ ad præſens amaritudo tam vehemens, tam moleſta, quæ tantæ remunerationis non dulceſcat ſtipendio? O fœlicem fœminam, quæ hanc coronam obtinuit, quam bonorum omnium exhibet, retributorum. Regali itaque diademate ſic inſignis, cœleſti regnabat in patria, non immemor exulum ſuſpirantium ad ipſam cum lacrymis, quod ſuis adeò beneficiis conſolatur, quod ſuorum interdum reatuum veniam, & languorum percipiunt ejus patrocinio medicinam legitimè in hoc mundo certantibus. Quod quidem ſubjecta declarant evidenter miracula, pauca ex multis ad præſens electa, tamquàm validiſſimis, & indubitatis teſtimoniis procul dubio comprobata.

Puerum flumine immerſum & peremptum vitæ reſtituit S. Edvviges invocata.

§. 13. Nam puer quidam fuerat caſu fortuito delapſus in amnem, quo per alveum ligneum ſub rota molendini dum volveretur deducto, ſtetit ipſa rota, revolutionis officio propter hoc impedito, & dum ab iis, qui ipſius cuſtodiæ præerant molendini, cur iſtud accideret exquiritur diligenter, ipſorum de puero offertur aſpectibus, quæ ſuper aquæ verticem pedum extremitas ferebatur; & licèt compaſſionis ſpiritu ſuggerente, ipſum de aqua, ubi per horam & ampliùs ſic ſtetit immerſus, deducere moliuntur, eis tamen rotæ magnitudine obſiſtente, perficere nequeunt, quod ex officio pietatis intentant. Sed ut ars vitium ſuppleat ingenioſa defectum, rotam ipſam quibuſdam artificioſe inſtrumentis adhibitis, cum puero ſurſum trahunt, cujus corpus ſic erat ob ipſius magnitudinem rotæ compreſſum, quod in ea parte, qua venter dorſo dignoſcitur, adhærere, redactum id judicent ad ſpiſſitudinem palmæ manus, cumque attritum, gelidum, & nimio eſſet rigore protenſum, ita quod ipſum exanimem teſtes aſſererent procul dubio exitiſſe, ipſius Sanctæ nomine ſuppliciter invocato, vita ſic redditur puero, quod ſuis manè diei ſequentis nullo in eo perdurante læſionis veſtigio, pedibus ambulavit.

Mulierem ab oculorum caligine liberavit.

§. 14. Fuit etiam quædam nobilis mulier, quæ propter vehementem, & diutinam cephalicam paſſionem, illam caliginem incurrerat oculorum, quòd eorum intuitu defectivo, manus ejus non poterat comprehendi, & cum ope medicorum ſibi ſuccurri non poſſet, ad ipſius Sanctæ ſepulchrum adducitur, ubi munere pronnus ſanitatis adepto, recidivæ paſſionis moleſtiam poſtmodùm non incurrit.

Mulieri cujus pedes contracti, & femora putrida erant, ſanitatem reddidit.

§. 15. Alia quoque mulier fuit, quæ nervis contractis, pedes per annum habuerat inhabiles ad progreſſum, cujus ita utrumque femur computruit, quod vermibus inde naſcentibus erat expoſitum corrodendum. Cùmque ad ipſum tumulum ſuffragio fuiſſet amicorum portata, inde ſana ſuſtentationis alicujus ſubſidio, in domum revertitur non adjuta.

Alteri ſoliditatem tibiarum, & groſſitiem præſtitit.

§. 16. Inſuper quidam fuit, qui tantam à puero gracilitatem habuerat tibiarum, quòd via cannæ groſſitiem excedebant, & idcircò nec ire poterat, nec ſtandi etiam ſuper eas habebat aliquam facultatem, & tamen ſe ad ejus ſepulchrum appodians, ejuſdem implorato ſubſidio reverentes, prius quidem non abſque timore, ſed procedente tempore tibiis ſolidatis, & ad debitam quantitatem perductis, omni trepidatione ſemota, liberè atque ſecurè perrexit.

Paraliticam fœminam ſanavit.

§. 17. Alia quoque mulier fuit, quæ manuum, pedum, & linguæ erat prorſus imminente paralyſi officio deſtituta, ſed quamcitò ad locum, in quo ipſa Sancta fuerat tumulata defertur, in integrum ſuſcepit ſanitatem, & ad illa teſtitnitur evidenti

miraculo,

miraculo, quibus eam prædicta privaverat ægritudo.

Viri nobilis dexteram à paralyſi liberavit.

§. 18. Fuit etiam quidam nobilis, qui biennio & ampliùs à lecto ægritudinis non ſurrexit, ea eo quòd paralyſi in dextera corporis erat parte percuſſus, quæ tegmine pellis amoto, plena remanſerat foraminibus canceroſis, & cùm effectum cujuſlibet medicinæ morbi excederet magnitudo, ad tumulum ipſum manibus amicorum portatur, ubi in lacrymas reſolutus, ſanitatem ad plenum fletibus impetrat, quam ei medicina conferre, etiam periti medici ſtudio non valebat.

Hæc ergo pro Polonis & aliis Sancta patrocinatur apud Deum.

§. 19. Tàm variis itaque morbis non diſſimile, ſed unum paratur antidotum, & remedium ſingulare, quod ex devotionis, & fidei puritate conficitur ad ſalutem, quod Evangelica mulier, & Rea ille, cujus orationem audivit, & lachrymam vidit Dominus in ſuis infirmitatibus ſunt experti, cùm fides illam ſalvaverit, & ad augmentum dierum ſibi ſanitate indulta cum lacrymis oratio alterius ſit admiſſa: Hinc regnat virtus, vitium exulat, & accreſcente merito eliminatur impietas. Sed ubi Provincia Poloniæ tantis decoratur muneribus, ejus pretioſi corporis ditata theſauro, quid apud Deum favoris & gratiæ ſibi poſcenti poterit denegari, ex quo apud ipſum talis advocatæ meruit præſidio confoveri? Quòd enim Polonos ipſos ſuo ſuſceperit patrocinio promovendos, hoc ſit eis in ſignum, quod ipſis reliquit in pignus corpus ipſum, ſui videlicet ſpiritus indumentum, nec tamen per hoc credatur ſic eam Polonorum eſſe patronam, quòd aliorum vota fidelium non promoveat coram Deo, cùm in patria nunc perfectiùs habeat, quàm habuiſſet, dùm viveret, & tunc tamen diffuſam ad omnes obtinuit charitatem.

Principum, & aliorum Polonorum devotio erga d. Sãctam fervet in terris, & pro illius Canonizatione inſtetit apud Urb. IV.

§. 20. Sed dùm tot panduntur miracula, crebreſcunt ſigna, & beneficia conferuntur, non potuit non fervere populi fidelis devotio, non clamor arceri, quin in Mundi notitiam expeditis adduceret labiis ſupradicta. Sicque vos & nobiles viri Duces ejuſdem Provinciæ ipſius populi clamoribus vehementiùs excitati, ne Dei magnalia ſupprimendo, videremini dignè de ingratitudine poſſe notari, unà cum dilectis in Chriſto filiabus, Abbatiſſa, & Conventu ejuſdem Monaſterii, in quo cum illa qua decuit honorificentia eſt reconditum corpus ejus fel. rec. Urbano Papæ prædeceſſori noſtro rem in præmiſſis geſtam, prout veritas poſtmodum eſt comperta, curaviſtis exponere ſeriatim, devotione ſupplici, & inſtantia non remiſſa petentes, ut Sanctam ipſam quam vita & miracula beatorum Collegio pronunciaverant aggregatam, inter Sanctos cæteros celebritate faceret congrua venerari.

Qui veritatem prædictorum omnium duob. prælatis indagandam commiſit.

§. 21. Et quidem licet veſtræ devotionis ſinceritas in porrectione petitionis hujuſmodi in eo quod ſic porrigebatur commendabilem ſe præberet, oportuit tamen non præcipiti feſtinatione, ſed decenti adhibita procedere gravitate. Quod idem prædeceſſor diligenter advertens, per Venerabilem fratrem noſtrum Uratislavien. Epiſcopum, & dilectum filium fratrem Simonem Priorem Provincialem fratrum Prædicatorum Poloniæ, Boëmiæ primo, & hujuſmodi ad eos negotio remiſſo ſecundo de præmiſſis inquiri mandavit diligentius veritatem.

Hic modo Pontifex ſtãte relatione duorum Prælatorum, ac etiam Epiſcopi Tuſculani cui Urban. IV. idem commiſerat negotium, S. Hedvvigem Sanctorum catalogo adſcripſit.

§. 22. Cùm itaque per inquiſitionem taliter factam, & ad Apoſtolicam per ipſos Epiſcopum, & Priorem poſtmodùm Sedem remiſſam, & ex fideli relatione Venerabilis fratris noſtri N. Tuſculanenſis Epiſcopi, cui per ipſum prædeceſſorẽ fuerat examinatio inquiſitionis ejuſdem cōmiſſa, de ipſius ſanctæ vitæ ſinceritate, & veritate ſignorum conſtiterit evidenter, nos poſt multam deliberationem cum fratribus noſtris præhabitam, prout tanti negotii exegerat magnitudo, ipſam quæ contempto obſequii ſui faſtu, deſpecta magnificæ domus reverentia, & calcato faſtigio poteſtatis, ad inopis clauſtri pro Chriſto ſe inclinavit anguſtias, ut cunctis eſſet humilitatis exemplum, tàm de ipſorum fratrum, quàm Prælatorum, qui tunc apud ſedem morabantur eamdem conſilio; SS. Catalogo decrevimus adſcribendam, imò veriùs denunciavimus jam adſcriptam.

Ejuſque feſtum die 15. Octob. celebrari mandat.

§. 23. Cæterùm etſi ad omnia ſufficiat Dei filius JESUS CHRISTUS, tamen voluit in opere pietatis plures homines habere conſortes, quia licet ſolus obtineat quod alii non merentur, non tamen apud Patrem pro nobis ſolus eſt Advocatus, imò cum CHRISTO, & per ipſum, juſtorum omnium qui nos in Regno præceſſere cohortes, juxta quod legitur multa ei data incenſa, quæ ſunt orationes Sanctorum, ut ſuper altare aureum ea in conſpectu Altiſſimi adoleret; ſed cùm ea aſſiduo lapſu mortalis infirmitas hujuſmodi orationum ſuffragiis jugiter indigeat adjuvari, ut ſubſidium ei magis acceleret, debet per imitationis exemplum, & obſequii ſervitutem, ipſos Sanctos devotiùs revereri. Unde ne agat iſtud quod ejus ſaluti expedit negligenter, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus feſtum ipſius Sanctæ Idibus Octobris, die videlicet quo de via migravit ad patriam, & de mundanis tranſcendit finibus ad coronam, attenta devotione celebrare curetis, ac faciatis per veſtras Civitates & Diœceſes à Chriſti fidelibus ſolemniter celebrari.

Sepulchrum ejuſdem viſitantibus indulgentias elargitur.

§. 24. Cupientes itaque ſepulturam ipſius, quæ tam evidentibus ſignis rutilare dignoſcitur, congruis honoribus frequentari, & ad id fideles ipſos muneribus illectivis induci, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui cum reverentia illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò ad prædictam ſepulturam infrà ejuſdem feſti octavas, centum dies de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

Dat. Viterbii, 7. Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Dat. P. An. 3. die 26. Mar.

X.

Mitigatio & declaratio Regulæ Fratrum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum.

Hanc regulam conſtituit Innocent. III. ſuprà in ejus Bulla 1. Operante. fol. 52. ubi notavi. Quam declararunt Honor. III. & Urb. VI. ut ibidem dixi, ſed eorum Bullas prætermiſi, cùm hæc plenior mihi viſa fuerit.

CLEMENS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1267.

Servus Servorum Dei, Dilectis filiis Miniſtro majori & Fratribus univerſis Ordinis Sanctæ Trinitatis & Captivorum. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

IN Ordine veſtro, ejuſque profeſſoribus, quos ſincerè diligimus, id ſemper haberi quærimus, ut aſſiduis ſpiritualibus potiſſimè, ac tẽporalibus etiam incrementis proficiant, & honeſtatis fructus delectabiles proferant & honoris; unde rectè agimus, ſi iis, quæ ad hæc promovenda, & ex conſultæ deliberationis fiunt providenda, ut inconcuſſa in poſterum permaneant, auctoritatis robur Apoſt. adhibemus.

Urb. IV. examinationem Regulæ tribus Prælatis commiſit.

§. 1. Dudum ſanè, ut accepimus, vobis fel. rec. Urbano Papæ prædeceſſori noſtro exponentibus, quòd prætextu obſervantiæ ſtatutorum & Regulæ ipſius Ordinis, plerumque dubitationes oriebantur fratribus, ex quo ipſis habentibus conſcientias ſcrupuloſas, circa divinorum executionem, & ſolitarum procurationem temporalium, Ordini præfato difficultatem damnoſam frequenter ingeri contingebat, ac ſuper hoc vobis per Apoſtolicam poſtulantibus providentiam ſubveniri, dictus prædeceſſor Venerabili fratri noſtro Epiſcopo, & dilectis filiis Sancti Victoris, & Sanctæ Genovefæ Abbatibus Pariſienſibus, ſuis dedit litteris in mandatis, ut ipſi facientes ſibi prædicta Statuta & Regulam exhiberi, ac diligenter examinantes eadem, corrigerent & ſtatuerent circa ipſa, prout ſecundùm Deum ipſorum ſaluti, & utilitati memorati Ordinis cognoſcerent expedire.

Qui illam correxerunt.

§. 2. Verùm Epiſcopus & Abbates prædicti, facientes ſibi Statuta & regulam hujuſmodi exhi-

beri, ac ea examinaures, juaʒa formam ſibi traditam diligenter illa correxeruot, & circa ipſa nonnulla etiam ſtatuerunt, prout ſecundum Deum, prædictorum Miniſtri & Fratrum ſaluti, & utilitati ejuſdem Ordinis, ipſis viſum extitit expedire, ſicut in literis inde confectis, ſigillatis ſigillis Epiſcopi & Abbatum prædictorum, plenius cootinetur.

Et hic Pont. modo confirmat.

§. 3. Nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati, quod per euſdem Epiſcopum & Abbates, proinde factum eſt in hac parte, ratum babentes & firmum, illud auctoritate Apoſtolica confirmamus; tenores literarum ipſarum de verbo ad verbum facientes præſentibus annotari, qui talis eſt.

De tribus votis, Nomine Prælati, Diviſione bonorum & Redemptione captivorum.

C A P. I.

IN Nomine Sanctæ, & individuæ Trinitatis. Fratres domus Ordinis Sanctæ Trioitatis, & Captivorum, ſub obedientia Prælati domus ſuæ, qui Mioiſter vocabitur, in caſtitate & ſine proprio vivant. Qui fratres, extra domos ſuæ profeſſionis mitti non valeant, niſi pro ſcandalis manifeſta pœnitentia indigentibus, & pro allegarione domorum ſuarum, & pro nova domo ædificanda, & in hoc ſolo caſu, provideatur eis tamquam illius domus profeſſis. Omnes res undecumque licitè veniant, in tres partes dividantur æquales, & in quantum duæ partes ſufficiunt, exequantur ex illis opera miſericordiæ, cum ſui ipſorum, & eis neceſſario famulantium moderata ſuſtentatione. Tertia vero pars reſervetur ad redemptionem captivorum, qui ſunt incarcerati pro fide CHRISTI, à Paganis, vel dato pretio rationabili pro redemptione ipſorum, & pro redemptione Paganorum captivorum, ut poſtea rationabili commutatione, & bona fide redimatur Chriſtianus pro Pagano, ſecundum merita & ſtatum perſonarum. Cum vero pecunia data fuerit, vel aliquid aliud (licet ſpecialiter & propriè ad certum uſum) ſemper de conſenſu illius qui dederit, ſi præſens fuerit, tertia pars ſepareтur, niſi donatur per ſe ipſum vel procuratorem idoneum, fratrem vel alium, id in uſus domus expendat. Si verò donator abſens fuerit, ita quod commode non poſſit ejus aſſenſus haberi, vel alias de ejus voluntate conſtare, ut in hoc caſu via melior & tutior teneatur, rei datæ tertia pars ſeparetur, exceptis terris, pratis, vineis, nemoribus, ædificiis, nutrituris, & hujuſmodi. Fructus enim inde exeuntes, deductis expenſis, ſecundum rationabiles extimationes Miniſtri & fratrum, in tres partes dividantur æquales; ſed quæ paucas, vel nullas recipiunt expenſas, omnes dividantur. Cum vero panni, calceamenta, vel minuta hujuſmodi, quibus ſit neceſſe uti, quæ vendi vel conſervari non expedit, data fuerint, vel à ſe ipſis babuerint, non dividantur, niſi Miniſtro domus & fratribus viſum fuerit expedire. De quibus ſingulis Dominicis diebus, ſi fieri poteſt, in Capitulo deliberetur. Si tamen prædicta, ut panni, terræ, nutrituræ, ſeu minuta, venderentur: pretium inde proveniens, in tres partes, ut ſupra, dividatur. De nemoribus autem, fœnis pratorum, ſtraminibus agriculturarum, & fructibus arborum, pecorum, & hortorum, ad uſus neceſſarios liceat fratribus accipere. Si quid vero de prædictis vendi contigerit, vel de fructibus arborum potus fieri: tertia pars reddatur captivis, ſecundum formam ſuperius annotatam. Si domus, vel quæcumque alia, à quovis licitè ſub quocumque nomine fratribus conferantur, donatoribus exponatur qualiter de bonis ſuis tres debeant facere portiones: & ſi donator voluerit res dividi, dividantur: & ſi non, non dividantur. Quæ autem ſ[illegible]que modo fratribus collata ſunt, ſecundum quod de voluntate donatorum ea receperunt, liceat eis de ipſis diſponere, & voluntatem donatorum pro poſſe ſuo adimplere. Fructus vero collectos de bonis poſtea acquiſitis, deductis expenſis, ſecundum quod de aliis ſupra dictum eſt, dividere tenebuntur. De illis quæ in Eccleſia offeruntur, vel alio modo apportantur, ut veſtimenta, panni ſerici, oblationes, & bujuſmodi: ipſi Eccleſiæ in ſuis neceſſariis, ut libris, cera, oleo, & aliis ejuſdem ornamentis, provideatur: quod autem ſuperierit, dividatur. Si domus, terræ, poſſeſſiones, vel alia unde redditus proveniunt, vel conſervandis fructibus ſunt neceſſaria, calamitate aliqua, vel caſu deſtruantur: liceat fratribus de communibus bonis, prædicta in ſtatum debitum reformare: & boc de conſenſu majoris Miniſtri, vel ejus Vicarii, ſeu Viſitatorum illius provinciæ. Si tamen pro fratrum congrua ſuſtentatione, neceſſitas exegerit: hujuſmodi diviſio ex bonis indifferenter relictis, arbitrio Miniſtri Provincialis pro tempore exiſtentis, relinquatur: dummodò illa non ad alios uſus, quam ad redemptionem & pauperum ſubventionem, ac hoſpitalium reparationem, ſeu conſtructionem, ac fratrum Ordinis ſuſtentationem convertantur, & ſic ultra tertiam partem hujuſmodi, abſque alicujus conſcientiæ ſcrupulo, percipere ipſi fratres, & levare valeant.

Titulo Monaſteriorum. Numero fratrum, Lectiſque ac Veſtimentis & equitaturis.

C A P. II.

Omnes Eccleſiæ iſtius Ordinis (quas fratres ſibi ædificaverint) intitulentur nomini Sanctæ Trinitatis, & ſint plani operis. Tot fratres poſſint eſſe in una cohabitatione, tam Clerici, quam Laici, quot Miniſtro & fratribus uniuſcujuſque domus viſum fuerit expedire; quorum unus Procurator ſit, qui non Procurator, ſed Miniſter, ut dictum eſt nominetur: cui fratres repromittere, ac impendere obedientiam teneantur. Omnibus fratribus ſuis, ſicuti ſibimet, juxta poſſe domus, prout unicuique opus fuerit, Miniſter, fideliter adminiſtret. Veſtimenta ſint lanea & alba, excepta cappa, quæ boneſtatis cauſa, bruni coloris erit, quam etiam, dum ad partes infidelium pro redimendis captivis ſe contulerint, de ſuorum Superiorum licentia mutare poſſint. Et liceat eis habere pelliceas, prout uniuſcujuſque expoſcit neceſſitas, & bracchas, quas jacentes non deponant. Jaceant in laneis, ita quod pluma fulcra, vel culcitras, in domibus propriis, id eſt, in quibus ad manendum fuerint deputati, niſi in ægritudine laborantes, & de foris venientes, & hoc extra dormitorium, minimè habeant. In aliis vero domibus ſui Ordinis, & alibi ubicumque, ſive in itinere, ſive in peregrinatione fuerint, poterunt jacere fratres in talibus lectis, qualea eis fuerint præparati, ita tamen quod tunicas non deponant. Cervical verò, cum coſſino ad ſuſtentationem capitis, permittantur habere. In cappis, & caputiis fratrum imponantur ſigna, videlicet crux in pectore, cujus brachium, quod vadit in longum, ſit de panno rubeo, illud autem quod vadit in tranſverſum, ſit cærulei coloris. Calceamenta babeant clauſa, & ordinata, ita tamen quod genua non excedant, niſi ſint equitantes. Liceat fratribus equos aſcendere, & equitaturas tales habere, quales poterint, & ſibi viderint expedire, dum nimis notabiles non exiſtant.

Abſtinentia, Jejuniis, & modo itinerandi.

C A P. III.

Vinum ſumendum à fratribus taliter temperetur, ut ſobriè ſumi valeat. Jejunent à propinquiori Dominica feſto beati Martini hyemalis, uſque ad Nativitatem Domini, & à Quinquageſima uſque ad Paſcha. Inſuper & aliis temporibus anni, omni ſexta feria, niſi feſtivitas novem lectionum intervenerit, vel octavæ, ita tamen, quod à Quinquageſima uſque ad Paſcha in cibo Quadrageſimali jejunent, & alia jejunia quæ cōſuevit Eccleſia celebrare. Poteſt tamen quandoque Miniſter jejunium cum diſcretione relaxare, propter ætatem, vel viam, vel aliam juſtam cauſam: vel etiam facultate inſpecta augmentare. Carnibus datis ab his qui foris ſunt, vel ſumptis de propriis nutrituris, vel etiam emptis, veſci liceat tantum Dominicis diebus, à Paſcha uſque ad Dominicam propinquiorem feſto B. Martini hyemalis, & à Natali, uſque ad Septuageſimam: & in Nativitate, & Epiphania Domini & in Aſcenſione Domini, & in Aſſumptione, & Purificatione B. MARIÆ, & in feſto omnium Sanctorum, & in minutionibus, & infirmitatibus. Poſſunt tamen Miniſtri, cum fratribus ſuis, de carnibus edendis, extra refectorium, & in via,

ex juſta & rationabili cauſa diſpenſare. Liceatque fratribus ſagimine veſci. Ac inſuper, ſi qualitas temporis, & Monaſteriorum neceſſitas id eaegcriut, etiam in ipſo refectorio (Adventus tamen, & aliis à jure prohibitis temporibus eaceptis) carnibus hujuſmodi veſci poſſiot. Liceat etiam outrituras emere & nutrire. Cum vero in itinere ſive peregrinatione fuerint, ſi quid eis datum ſuerit, inde vivant, & teſiduum in tres partes dividant. Tamen ſi fuerint in via, profecti ad redimendum captivos, quicquid eis datum fuerit, totum debent ponere in redemptinne captivorom, præter expenſas. In Civitatibus, in Villis, ſive Caſtellis, in quibus proprias domos habuerint, nihil omninò extra domos illas, niſi ſortè in domibus religioſis, etiam ſi à quovis rogentur, & cum Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Regibus, ſi invitari ſuerinr, comedant, vel bibant, niſi forte aqnam in domibus honeſtis; nec pernoctare præſumant eatra hujuſmodi domos, niſi fortè aliqnorum ſuerint Magnatorum, vel Prælatorum nfficiis deputari. Numquam io tabetnis, vel in bujuſmodi inhoneſtis locis habirenr, comedant, vel bibant. Qui autem hoc præſumpſerit, juata arbitrium Miniſtri, majori, vel minori vindictæ ſubjaceat.

C A P. IV.

Charitate fratrum inter ſe, & erga infirmos & hoſpites.

Talis ſit charitas inter fratres, clericos, & laicos, ut eodem victu, veſtitu, dormitorio, refectorio, & eadem menſa utantur. Infirmi ſeorſum dormiant, & comedant. Ad quotum curam habendam, converſus aliquis laicus ſive clericus deputetur: qui ea quæ ne.eſſaria fuerint, inquirat & miniſtret, ſicut fuerit miniſtrandum. Moneantur tamen infirmi, ut lauta, ſive nimium ſumptuoſa cibaria non requitant, commoda potius & ſalubri moderatione contenti. Cora hoſpitum, & pauperum, & omnium euntium, & redeuntium, uni de diſcretioribus & benignioribus fratribus injungarur, qui audiat eos, & ut eapedire viderit, charitatis ſolatium adminiſtret. Requirat tum ab illis quos crediderit admitteudos, ſi iis quæ fratribus apponuntur, velint eſſe coutenti. Ad lauta quidem, ſive nimium ſumptuoſa cibaria, oon oportet quemquam admitti: quæcumque tum præſtanda ſunt cum hilaritare præſtentur: & nulli maledictum pro maledicto reddatur. Si quis tamen, & maximè religioſus, ad hoſpitandum advenerit: benignè ſuſcipiator, & charitativè juata poſſe domus illi ſubminiſtretur. Avenam tamen vel aliud loco avenæ hoſpitibus dare non teneantue, ſi fuerint in civitate, vel nppido, ubi venalis inveniatur: niſi forte Religioſi ſint hoſpites, vel tales, qui ad manus non habeant, & emere non poſſint. Si autem hoſpites venalem non invenerint, & in domo, qua ſuſcepti ſuerint, inveniatur, congruenter eis præbeatur. Nullus frater clericus, aut laicus ſit (ſi fieri poteſt) proprio officio. Si quis verò laborate nolnerit, & potuerit, juara arbitrium Miniſtri, canonicè puniatur, cum Apoſtolus dicat: Qui non laborat, non manducet.

C A P. V.

Silentio & honeſtate.

Silentium ſemper obſervent in choro: niſi frater alicnjus fratris, vel alterius fortè confeſſionem in dicto loco andiat. Pauca etiam verba in choro ſub ſilentio, & ſine ſtrepitu, propter aliquam juſtam cauſam, loqui poterunt. In refectorio, & in dormitorio ſilentium obſervabunt: niſi neceſſitas aliqua, vel juſta cauſa cus ad loquendum compellat: in qno caſu paucis verbis & ſubmiſſa voce loquentur. Extra verò prædicta loca liceat eis loqui temporibus aptis ſubmiſſa voce, humiliter, & honeſtè. Ubique ſermo eorum ſit honeſtus, & ſine ſcandalo. Similiter, & eorom omnis ſtatus, geſtus, vita, actio, & omnia alia honeſta in eis reperiantur.

C A P. VI.

Capitulo cujuſq; domus, Capitulo generali, & correctione Fratrum.

Capitulum, ſi fieri poteſt ſingulis diebus Dominicis in ſingulis domibus, Miniſter cum fratribus ſuis teneat, & de negotiis domus, & domui ſuæ, ſive fratribus datis, & familiæ, nomine Ordinis, datis, ut ad redemptionem captivorum tertia pars deputetur: fratres Miniſtro, & Miniſter fratribus rationem fideliter reddant. Similiter ſingulis Dominicis diebus, ſi fieri poteſt, eahortatio fiat: & quid eredere, aut agere debeant, ſimpliciter moneantur. De omnibus rebus & clamoribus, fratres in Capitulo judicentur. Nullus fratrum fratrem ſuum in publico accuſet, niſi benè poſſit probare; qui autem hoc ſecerit, pœnam ſubeat quam reus ſubiret, ſi convinci potuiſſet: oiſi Miniſter ex cauſa cum eo diſpenſare voluerit. Si quis ſcandalum, vel aliqood hujuſmodi ſecerit, vel (quod abſit) ſe invicem percuſſerint, juxta arbitrium Miniſtri, majori vel minori vindictæ ſubjaceat. Si quis frater io fratrem peccaverir, ſcilicet contra fratrem, idem eo ſolo ſciente, qui injuriam paſſus eſt, ſuſtineat patienter, licet ſit innocens: & cùm quieverit commotio animorum, benignè & fraternè commoneat, & corripiat eum uſque rer inter ſe & ipſum ſolum, & pœnitentiam agete de commiſſo, & à ſimilibus in poſterum abſtinere. Qui ſi non audierit, dicar Miniſtro, & ille corripiat eum ſecretè, ſecundum quod viderir ſaluti ejus expedire. Qui verò ſcandalum movit, ſi per ſe emendare voluerit, totum ante pedes ſcandalizari, petens veniam, ſe extendat: & ſi ſemel non ſufficit, uſque ter illud idem faciat. Si verò hoc in publicum venerit: quæcumque ſecuta fuerit pœnitentia, hæc ſit prior, ſcilicet, ante pedes Miniſtri, petendo veniam, totius corporis extenſione, & poſtea ſecundum arbitrium Miniſtri emendetur. Generale Capitulum ſemel in anno celebretur, quod fieri debet Dominica quarta poſt Paſcha. In quo Capitulo quolibet anno Correctores majoris Miniſtri eliganrur: qui una cum majori Miniſtro, vel ejus Vicario, corrigendi & definiendi omnia, quæ corrigenda & definienda ſunt in generali Capitulo, tempore ipſius Capituli, & etiam Viſitatores conſtituendi in diverſis provinciis, & locum futuri generalis Capituli aſſignandi, habeant poteſtatem. Nullus verò ſimplex frater ad generale Capitulum accedat, niſi vocatus à majore Miniſtro, vel miſſus à ſuo proprio Miniſtro, vel aliquam juſtam cauſam io Miniſtrum ſuum prætenderit, quam ſi in Capitulo generali non fuerir proſecutus, ad arbitrium majoris Miniſtri & Correctorum, canonicè puniatur. Si pro neceſſitate domus debitum aliquod fuerir contrahendum, prius io Capitulo fratribus proponatur, & cum eorum conſilio fiat & aſſenſu, ut ſic ſuſpiciones, & murmura evitentur. Si quis de ſubſtantia domus violentiam ſecerit, & ad judicem oportuerit referri: non ante hoc fiat, quam charitativè ille à fratribus moneatur.

C A P. VII.

Electione Miniſtri, ejuſque munere, qualitatibus & depoſitione.

Electio Miniſtri per commune conſilium fratrum clericorum fiat. Nec eligatur ſecundùm dignitatem generis, ſed ſecundum vitæ meritum, & ſapientiæ doctrinam. Ipſe vero, qui eligitur, ſive major, ſive minor Miniſter, Sacerdos ſit, & profeſſus. Major verò Miniſter poſtquam electus fuerit, ſecundum formam in Regula hac annotatam, ipſius Ordinis curam plenè habeat, & liberè gerat: pront hactenus caririt obſervatum, & conſuetum, fratrumque omnium Congregationum confeſſiones audire, & abſolvere ab omni tranſgreſſione Regulæ, ſua poſſit auctoritate. Minor verò Miniſter omnium fratrum domus ſuæ audiat confeſſiones, dummodo verecundia reperiti eaceſſos occaſionem minimè præbeat tardius Prælatis ſuis, vel minùs purè quàm deceat, confitendi. Solicitè verò Miniſter provideat, ut præcepta Regulæ, ſicut cæteri fratres, per omnia teneat. Poſtquam verò electus fuerit, ſi ex culpa deponi metuetit: per majorem Miniſtrum, convocatis tribus, vel quatuor Miniſtris minoribus, ſi commodè infrà tres dietas à loco valeant inveniri, & ſi commodè babere non poſſint, aſſumptis ſecum tribus, vel quatuor fratribus ejuſdem Ordinis, viris religioſis, & honeſtis, de quorum conſilio & aſſenſu deponatur: & alius qui dignus ſit, loco ejus ſubrogetur. Si verò pro remotione terrarum, vel

alia

alia cauſa rationabili, major Miniſter hoc facere nou poiuerit: vices ſuas Miniſtris minoribus magis religionis committat. Si verò duo vel tres, pro locorum diſtantia, haberi commodè non poſſint: per aliquem Miniſtrum virum religioſum & honeſtum, cum tribus, vel quatuor fratribus religioſis hoc fiat, & quod illi fecerint, auctoritate majoris ratum habeatur. Major verò Miniſter, ſi pro exceſſibus ſuis corrigendus vel deponendus fuerit: per quatuor vel quinque Miniſtros ejuſdem Ordinis magis religioſos hoc fiat, qui tamen auctoritate generalis Capituli ad hoc eligi debent.

CAP. VIII.

Noviciis & eorum receptione. Tu ad hoc vide Bullas indicatas in conſt. Innoc. III. cit. in rub. in c. 8.

Si quis hujus Ordinis frater eſſe voluerit: primò per annum in habitu fratrum cum expenſis ſuis, præter victum, omnibus ſuis retentis, in Ordine pro Deo deſerviat. Et poſt annum, ſi bonum, & conveniens Miniſtro domus & fratribus videatur & illi, recipiatur, nil tamen pro receptione ſua exigatur. Si quid tamen gratis dederit, recipiatur, dum tamen tale ſit, de quo non videatur Eccleſiæ periculum imminere. Si verò de cujuſquam moribus viſum fuerit dubitandum, prolixior de eo habeatur probatio. Si ante profeſſionem aliquis ſe intemperanter habuerit, & impatiens diſciplinæ, ad arbitrium Miniſtri non emendaverit mores ſuos: tribuatur ei modeſtè licentia, cum omnibus quæ attulit, recedendi. In Ordine verò aliquis non recipiatur, antequam annum vigeſimum videatur compleviſſe. Profeſſio verò poſt annum in arbitrio Miniſtri relinquatur.

CAP. IX.

Oratione communi & aliis præceptis.

Pignora non accipiant, niſi decimas, cum licentia ſui Epiſcopi, de manu laici. Juramenta non faciant, niſi magna neceſſitate, cum licentia ſui Miniſtri, vel juſſi ab Epiſcopo ſuo, vel ab aliquo vices Apoſtolicas gerente, & hoc pro honeſta, & juſta cauſa. Si quod vitium in re quæ venditur, notum fuerit, indicetur emptori. Ipſa die, qua infirmus apportatus fuerit, de peccatis ſuis confiteatur Miniſtro, vel ei cui Miniſter injunxerit, & communicet, & omnia alia Sacramenta Eccleſiaſtica percipere valeat ab eodem. Omni ſecunda feria, præterquam in Octava Paſchæ, & Pentecoſtes, & Natalis Domini, & Circumciſionis Domini, & Epiphaniæ, & præterquam in feſtivitatibus novem lectionum, & in octava Sanctorum, & aliarum feſtivitatum, finita Miſſa pro fidelibus, fiat abſolutio fidelium defunctorum in cœmeterio. Singulis quoque noctibus ad minus in hoſpitali coram pauperibus pro ſtatu & pace S. R. E., & totius Chriſtianitatis, & pro benefactoribus, & pro his pro quibus generalis Eccleſia conſuevit orare, communis fiat oratio.

CAP. X.

Horis Canonicis, & raſura.

In regularibus horis morem B. Victoris obſervent, exceptis fratribus ſervitiis Principum, & Prælatorum deputatis, & fratribus itinerantibus; exceptis etiam pauſationibus, & prolixitatibus, & vigiliis, quæ occaſione laboris, vel paucitatis ſervientium, poterunt eis remitti de conſilio piorum & religioſorum virorum, ad hoc in ſuo generali Capitulo à ſuis Miniſtris, vel fratribus ſpecialiter electorum. Propter paucitatem etenim ſuam tantas pauſationes pſallendo facere non tenebuntur, nec ita tempeſtivè ſurgere. In raſura ſimiliter Ordinem S. Victoris ſequantur clerici: laici verò barbas non radant, ſed eas ad modum Templariorum, vel Converſorum Ciſtercienſium creſcere permittant.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conceſſionis, conſtitutionis, & confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 3. die 7. Dec.

Dat. Viterbii 7. Idus Decembris Anno Domini 1267. Pontificatus noſtri Anno tertio.

XI.

Quod Fratres Ordinis Prædicatorum S. Dominici, ad Prælaturas extra Ordinem aſſumpti, antequam conſecrationis munus recipiant, omnia quæ ab Ordine habent, Conventui reſignent.

Alia de hoc Ordine notata ſunt ſuprà ad conſt. 2. Honor. III. fol. 64. Religioſam.

Edita An. D. 1268.

CLEMENS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro, & univerſis Prioribus, & Fratribus Ordinis Prædicatorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium.

PRovidentia laudabilis, & ſalubris in cunctis veſtris haberi debet operibus, ut exinde claritatem nominis in cōſpectu Dei, & hominum habeatis.

Cauſa hujus prohibitionis.

§. 1. Cùm itaque (ſicut aſſeritis) contingat interdum quod illi ex vobis qui de Ordine veſtro ad Archiepiſcopatus, & Epiſcopatus, & alias Prælaturas Eccleſiaſticas aſſumuntur, non conſiderantes quod ex profeſſione in ipſo emiſſa Ordine, nihil habent proprium, quod ſibi ſpecialiter valeant retinere, libros, & alia quæ apud eos hujuſmodi tempore promotionis habentur, uſibus propriis applicare, ſecumque portare præſumant, in propriæ ſalutis diſpendium, & dicti ordinis non modicum detrimentum.

Prohibitio de qua in rub.

§. 2. Nos præſumptioni hujuſmodi volentes ſalubriter refragari, Univerſis Fratribus dicti Ordinis, ad hujuſmodi Archiepiſcopatus, Epiſcopatus, & Prælaturas de cætero aſſumendis, auctoritate præſentium diſtrictius inhibemus, ne conſecrationis munus quoquomodo recipiant, antequam libros, & bona contingentia Ordinem memoratum, quæ apud eos tempore ſuæ promotionis habere contigerit, Prioribus, & Conventibus de quibus aſſumpti fuerunt, cum integritate reſignent, niſi forſan iidem Priores de conſenſu ipſorum Conventuum, uſum illorum ad certum tempus eis duxerint concedendum. Alioquin eo ipſo ab executione Pontificalis miniſterii noverint ſe ſuſpenſos. Inter hujuſmodi autem libros non intelligimus comprehendi quaternulos, & illas chartulas, vel membranas, in quibus dicti Fratres ſibi certa notabilia cum aliquibus privatis ſermonibus collegerunt. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4 die 9. Junii.

Dat. Viterbii, 5. Idus Junii, Pontificatus noſtri Anno 4.

XII.

Archiepiſcopi & alii Prælati, gratias, & privilegia Ord. Frat. Præd. S. Dominici, vel Frat. Minor. S. Franciſci interpretari prohibentur.

De Ordine Dominicano vide multa notata ſuprà in conſt. 1. Hon. III. Religioſam, fol. 64. Et de Ordine Franciſcano vide ibidem ſuprà in ejuſdem Hon. conſt. 5. Solet. fol. 66.

Edita An. D. 1268.

CLEMENS EPISCOPUS, &c. *Magiſtro, & Fratribus Ordinis Prædicatorum, & Generali Miniſtro, & Fratribus Ordinis Minorum.*

Exordium.

ORdinis veſtri ſacra religio, ſub qua virtutum Domini in humilitate ſpiritus laudabiliter deſervitis, promeretur, ut nos ipſum Ordinem ſincera diligentes in Domino charitate, illa vobis libenti animo concedamus, per quæ materia ſubmota gravaminis, ſtatus veſtri tranquillitas procuretur.

Cauſa hujus Prohibitionis.

§. 1. Sanè, tranſmiſſa nobis conquæſtione monſtraſtis, quòd nonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, & alii Eccleſiarum Prælati, veſtris libertatibus derogantes, Indulgentias, ſeu Privilegia vobis Apoſtolica Sede conceſſa interpretari, & ad ſuum intellectum trahere moliuntur (quamquam intellectum ipſum verba Indulgentiarum, & Privilegiorum hujuſmodi exprimere videantur) ac vos juxta ipſorum interpretationem Privilegia ipſa ſervare compellunt, in veſtrum non modicum præjudicium & gravamen.

Prohibitio de qua ſuper in rub.

§. 2. Quia verò ſuper hoc Apoſtolicæ proviſionis remedium imploraſtis: nos veſtris ſupplicationibus annuentes, ne præfati Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Prælati alii prædicta Privilegia, & Indulgentias ſive clara, quæ interpretatione non indigent, ſive

dubia contineant, de cætero interpretari præſumant auctoritate præſentium diſtrictius inhibemus, volentes, ut cùm ejus ſit interpretari, cujus eſt condere, interpretatio ſuper hujuſmodi dubiis, & obſcuris, dictæ Sedis judicio requiratur. Nulli ergo hominum liceat, &c.

Dat. P. An. 4. die 5. Julii.

Dat. Viterbii, Nonis Julii, Pont. noſtri Anno 4.

XIII.

Confirmatio, modificatio & extenſio conſtitutionum & legum ab Innocentio IV. & Alexandro IV. editarum, contra hæreticos, eorumque complices & fautores.

Hujuſmodi Innoc. IV. Conſtitutionem habes ſuprà fol. 91. lib. 1. Ad extirpanda. ubi notavi. Alexandri verò Bullam prætermiſi, hac ſola contenius, quæ omnia comprehendit, & poſtrema eſt.

Edita An. D. 1265.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Poteſtatibus ſive Rectoribus, Conſulibus, Capitaneis, Antianis, Conſiliis & Communitatibus Civitatum, aliorumque locorum per Italiam conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Innocentius edidit leges contra hæreticos, ut in ejus conſt. cit. in ſub.

§. 1. AD extirpanda de medio populi Chriſtiani hæreticæ pravitatis zizania, quæ abundantius ſolito ſuccreverunt, ſuperſeminanta illa licentius his diebus hominis inimico, tantò ſtudioſios, juxta commiſſam nobis ſolicitudinem inſudare proponimus, quanto pernicioſius negligeremus eadem in necem catholici ſeminis pervagari. Ut autem adverſus hujuſmodi nequitiæ operarios conſurgant, ſtentque firmiter Eccleſiæ filii, ac orthodoxæ fidei zelatores, Conſtitutiones quaſdam fœlicis recordationis Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter ad extirpationem hæreticæ peſtis edidit, & in capitularibus veſtris, tam ipſe quam felicis memoriæ Alexander Papa prædeceſſor noſter conſcribi, ac vobis exacta diligentia obſervari mandarunt, quæ ſeriatim inferius continentur.

Quas cum declarationibus & additionibus Alex. IV. & ſuis, obſervari præcipit.

§. 2. Ideoque univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ſinguli conſtitutiones eaſdem, cum quibuſdam adjectionibus, modificationibus & declarationibus, per dictum Alexandrum prædeceſſorem, & etiam per nos factas, conſcribi in veſtris capitularibus facientes, nullis inde temporibus abolendas, ſecundùm eas contra omnem hæreſim, ſe adverſus hanc ſanctam Eccleſiam extollentem, ſine omiſſione aliqua procedatis. Alioquin dilectis filiis Prædicatorum & Minorum Ordinum Fratribus Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, & eorum ſingulis per Italiam deputatis auctoritate Sedis Apoſtolicæ, & in poſterum deputandis, damus noſtris literis in mandatis, ut infrà deſignatos eis limites, ſingulos veſtrum ad id, per excommunicationem in perſonas, & interdictum in terram, appellatione remota, compellant.

Leges autem & Conſtitutiones ſunt hæ.

LEX 1.

Magiſtratus jurent, quod leges in hæreticos latas obſervabunt. Eas indicavi in d. conſtit. Innoc. IV.

§. 1. Statuimus, ut Poteſtas, Capitaneus, ſeu Rector ſeu Conſules, ſeu quivis alii qui Civitati præſunt, vel loco alii ad præſens aut pro tempore præfuerint in futurum in Italia, jurent præcisè, ac ſine tenore aliquo attendere inviolabiliter & ſervare, & facere ab omnibus obſervari toto tempore ſui regiminis, tam in Civitate vel loco ſui regiminis, quam in Terris ſuæ ditioni ſubjectis, omnes & ſingulas infrà ſcriptas conſtitutiones, & ſuper his præcisè ſervandis recipiet à quibuslibet ſibi in poteſtaria vel regimine ſuccedentibus juramenta. Quæ qui præſtare noluerit, pro Poteſtate, Capitaneo ſeu Conſule vel Rectore nullatenus habeatur, & quæ ut Poteſtas, Capitaneus, Conſul vel Rector fecerit, nullam penitus habeant firmitatem. Nec ullus teneatur aut debeat ſequi eos, etiamſi de ſequela præſtanda eis exhibuerit juramentum. Quod ſi Poteſtas, Capitaneus vel aliquis prædictorum, conſtitutiones ipſas, & ſingula in eis contenta ſervare noluerit vel neglexerit, præter notam perjurii, & perpetuæ jacturam infamiæ, ducentarum marcarum pœnam incurrat, quæ irremiſſibiliter exigantur ab eo, & in utilitatem communis cui præeſt, integrè convertantur, & nihilominus ut perjurus & infamis, & tamquam hæreticorum fautor de fide ſuſpectus, & officio, & honore ſui regiminis ſpolietur, nec ulterius Poteſtas, Capitaneus, Conſul ſeu Rector habeatur in aliquo, aut de cætero ad aliquam dignitatem vel officium publicum ullatenus aſſumatur.

LEX 2.

Hæretici banno ſupponantur & eos quilibet capere poſſit.

§. 4. Iidem quoque Poteſtas, Capitaneus, Conſules, Rector vel quivis alii ad regimen cujuslibet Civitatis vel loci aſſumpti, in principio ſui regiminis in publica concione more ſolito congregata, banno Civitatis vel loci ſupponant, tamquam pro maleficio, omnes hæreticos utriuſque ſexus quocumque nomine cenſeantur, & teneantur bannum hujuſmodi à ſuis prædeceſſoribus poſitum confirmare. Præcipiant autem, quòd nullus hæreticus vel hæretica de cætero habitet vel moretur, aut ſubſiſtat in Civitate ſeu aliquo loco juriſdictionis aut diſtrictus ejuſdem, & quicumque ipſum vel ipſam invenerit, liberè capiat & capere poſſit impunè, & omnes res mobiles ipſius vel ipſorum penes eos inventas eis licenter auferre, quæ ſint auferentium pleno jure, niſi auferentes hujuſmodi ſint ad hoc officium ſpecialiter deputati.

LEX 3.

Miniſtri eligantur ad capiendos hæreticos.

§. 5. Iidem quoque Poteſtas, Capitaneus, Conſules ſeu Rector vel quivis alii hujuſmodi, infrà octo dies poſt introitum regiminis ſui, duodecim viros probos & catholicos, & duos Notarios, & duos Servitores, vel quotquot fuerint neceſſarii, inſtituere teneantur, quos Diœceſanus, ſi præſens extiterit, & intereſſe voluerit, & duo Fratres Prædicatorum, & duo Minorum Ordinum ad hoc à ſuis Prioribus & Guardianis, ſi Conventus ibi fuerint eorumdem Ordinum deputati, ſeu Inquiſitores vel Inquiſitor pravitatis hæreticæ duxerint eligendos. Inſtituti autem hujuſmodi & electi, poſſint & debeant hæreticos & hæreticas capere, & eorum bona illis auferre, & facere auferri per alios, & procurare hæc tam in Civitate vel alio loco, quam in tota ejus juriſdictione atque diſtrictu plenariè adimpleri, & eos ducere & duci facere in poteſtatem Diœceſani vel ejus Vicarii, ſeu Inquiſitorum vel Inquiſitoris.

LEX 4.

Expenſis Communitatis hæretici capti deducantur.

§. 6. Teneantur autem Poteſtas, Capitaneus, Conſules ſeu Rector, vel alii ad hujuſmodi regimen deputati, quilibet in expenſis Communis, cui præeſt, facere duci eoſdem hæreticos ita captos, quocumque Diœceſanus, vel ejus Vicarius, ſeu Inquiſitores vel Inquiſitor prædicti in juriſdictione vel diſtrictu Diœceſani Epiſcopi ſeu Civitatis vel loci voluerint illos duci.

LEX 5.

Officialibus fides adhibeatur.

§. 7. Officialibus verò prædictis plena fides de his omnibus adhibeatur, quæ ad eorum officium pertinere noſcuntur, ſine aliquo ſpecialiter præſtito juramento, ubi duo vel tres, ſeu plures præſentes fuerint ex eiſdem.

LEX 6.

Officiales jurent fideliter agere.

§. 8. Porrò cùm Officiales hujuſmodi eliguntur, jurent hæc omnia exequi fideliter & pro poſſe, ac ſuper his ſemper meram dicere veritatem, quibus ab omnibus in his ad officium eorum pertinent plenius pareatur, & tam dicti duodecim, quam Servitores & Notarii prætaxati, ſimul vel diviſim, plenariam recipiendi ſub pœnis, & bannis taxatis, & expreſſis in Conſtitutionibus infrà ſcriptis, quæ ad officium ſuum pertinent, habeant poteſtatem.

LEX 7.

Curentq; de aſſignatione hæreticorum.

§. 9. Poſſint autem Officiales prædicti, Communitatis, Caſtri, Burgi ſeu Villæ præcipere ſub pœna

& banno

& banno uſque ad ducentas Marcas argenti, & ultra ad arbitrium Poteſtatis ſeu Rectoris Civitatis vel loci, in cujus diſtrictu vel juriſdictione fuerint, quod Poteſtati ſeu Rectori, vel Diœceſano aut ejus Vicario, ſeu Inquiſitoribus aut Inquiſitori hæreticorum præſentent infrà præfigendum eis terminum competentem, omnes hæreticos & hæreticas, quos & quas ſibi dicti Officiales duxerint aſſignandos. Et Poteſtas ſeu Rector à non ſervantibus præceptum pœnam vel bannum hujuſmodi exigere teneatur.

LEX 8.

Et præceptorum Inquiſitoris executione.

§. 10. Poteſtas autem vel Capitaneus, Conſules ſeu Rector, vel alii hujuſmodi quocumque vocabulo cenſeantur, teneantur habere firma & rata omnia præcepta, quæ occaſione officii ſui fecerint duo ex ipſis, ſeu plures, & pœnas exigere non ſervantium.

LEX 9.

Officiales ſerventur indemnes.

§. 11. Quod ſi dictis Officialibus aliquo tempore aliquod damnum contigerit in perſonis vel rebus pro ſuis officiis exequendis, à communi Civitatis vel loci per reſtitutionem plenariam ſerventur indemnes.

LEX 10.

Nec ſyndicentur de actis pro Inquiſitione.

§. 12. Nec ipſi Officiales vel hæredes eorum poſſint aliquo tempore conveniri de iis quæ fecerint, vel pertinent ad eorum officium, niſi ſecundum quod eiſdem Diœceſano & Inquiſitoribus vel Inquiſitori videbitur expedire.

LEX 11.

Officiales quanto tempore durent.

§. 13. Ipſorum autem officium duret tantummodo per ſex menſes, quibus completis, Poteſtas, vel quicumque ipſius Civitatis vel loci regimini præfuerit, teneatur totidem ſubrogare Officiales ſecundum formam præſcriptam, qui prædictum officium ſecundum formam eamdem in aliis ſex menſibus ſequentibus exequantur.

LEX 12.

Officialibus unde ſalus fieri debeat.

§. 14. Sanè ipſis Officialibus dentur de Camera communis prædicti, quando exiverint Civitatem aut locum, pro hoc officio exequendo, unicuique pro qualibet die duo ſolidi provenien. Senatus vel Imperialium in pecunia numerata, quos Poteſtas, Capitaneus, Conſules vel Rector, aut alius hujuſmodi teneantur eis dare vel dari facere, infrà diem tertium poſtquam redierint ad eamdem Civitatem vel locum.

LEX 13.

Salarium eorum quod.

§. 15. Et inſuper habeant tertiam partem bonorum hæreticorum & receptatorum eorum quæ occupaverint, & mulctarum ad quas fuerint condemnati, ſecundum quod inferius continetur. Et hoc ſalario ſint contenti.

LEX 14.

Ad quod officium non admittendi.

§. 16. Sed ad nullum aliud, quod iſtud officium impediat vel impedire poſſit, ullo modo, officium vel exercitium compellantur.

LEX 15.

Statuto aliquo non impediantur.

§. 17. Nullum etiam ſtatutum conditum vel condendum, eorum officium ullo modo valeat impedire.

LEX 16.

Officiales quando & per quos amovendi.

§. 18. Et ſi quis eorum Officialium propter ineptitudinem vel inertiam, ſeu occupationem aliquam vel exceſſum Diœceſano & Fratribus ſupradictis viſus fuerit amovendus, ipſum ad mandatum vel dictum eorum teneatur amovere Poteſtas, Capitaneus vel quivis alius hujuſmodi prædictorum, & alium ſecundum formam præſcriptam ſubſtituere loco ejus.

LEX 17.

Officialium iniquorum pœna.

§. 19. Quòd ſi quis eorum contra fidem & ſinceritatem officii ſui in favorem hæreſis deprehenſus fuerit exceſſiſſe, præter notam infamiæ perpetuæ quam tamquam fautor hæreticorum incurrat, per Poteſtatem, Capitaneum, Conſules vel Rectorem, ſeu alium ſimilem ad Diœceſan. & dictorum Fratrum vel Inquiſitorum ſeu Inquiſitoris arbitrium puniatur.

LEX 18.

Omnes præſtent auxilium Officialibus.

§. 20. Poteſtas verò militem ſuum vel alium Aſſeſſorem, ſi Diœceſanus, vel ejus Vicarius, aut Inquiſitores vel Inquiſitor auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputati, ſeu dicti Officiales petiverint, cum ipſis Officialibus mittere teneatur, & cum ipſis eorum officium fideliter exercere. Quilibet etiam ſi præſens in Terra vel requiſitus fuerit, teneatur tam in Civitate, quàm in juriſdictione & diſtrictu quolibet dare ipſis Officialibus & eorum Sociis conſilium & juvamen, quando hæreticum vel hæreticam capere vel ſpoliare, aut inquirere, ſeu domum vel locum, aut aditum aliquem intrare pro hæreticis capiendis, ſub librarum vigintiquinque provenien. vel Imperialium pœna, vel banno; Univerſitas autem Caſtri, vel Burgi ſub pœna & banno librarum quinquaginta, Villæ vero vigintiquinque Provenien. vel Imperialium pro qualibet vice ſolvenda in pecunia numerata.

LEX 19.

Pœna prohibentium ne hæretici capiantur.

§. 21. Quicumque autem hæreticum vel hæreticam captum vel captam auferre de manibus capientium vel capientis auſus fuerit, vel defendere ne capiatur, ſeu prohibere aliquem intrare domum aliquam, vel Curtem, ſeu locum aliquem ne capiatur & inquiratur ibidem, juxta legem Paduæ promulgatam per quondam Fridericum olim Romanorum Imperatorem, publicatis bonis omnibus in perpetuum relegetur. Et domus illa, à qua prohibiti fuerint, ſine ſpe reædificandi funditus deſtruatur, niſi forte Diœceſano, vel in ejus abſentia ipſius Vicario una cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum, vel ſoli ipſi Diœceſano quando Inquiſitorum vel inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, legitimè conſtiterit, præfatæ domus dominum in hoc caſu penitus innocentem, & prorſus inculpabilem extitiſſe, ac etiam eum non eſſe credentem vel receptatorem, aut defenſorem, ſive fautorem hæreticorum, ſeu de hæretica labe ſuſpectum. Et bona quæ ibi reperta fuerint fiant capientium vel inquirentium, ac ſi hæretici fuiſſent ibidem inventi, niſi fortè prædictis, ut dictum eſt, legitimè conſtiterit per teſtes fide dignos, & omni exceptione majores, ipſa bona eſſe aliarum perſonarum, quàm Domini domus ejuſdem. Et tunc propter hanc prohibitionem vel impeditionem ſpecialem Burgus vel Caſtrum componat communi in cujus diſtrictu eſt, libras ducentas, & Villa libras centum, & Vicinia tam Burgi quam Caſtri & Civitatis libras quinquaginta Provenien. ſive Imperialium in pecunia numerata, niſi infra quintum diem ipſos defenſores vel defenſorem hæreticorum Poteſtati vel Rectori captos duxerint perſonaliter præſentandos, vel niſi forſan per legitimas probationes Diœceſan. vel in ejus abſentia ipſius Vicario, una cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum, vel ſoli ipſi Diœceſano, quando Inquiſitorum aut Inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter conſtiterit, quod ipſum vel ipſos capere nullatenus potuiſſent, & eos ad captionem & præſentationem hujuſmodi faciendas ſufficientem & congruam adhibuiſſe ſolicitudinem & cautelam.

LEX 20.

Hæretici ſeorſum ab aliis in tuto carcere cuſtodiantur.

§. 22. Teneantur inſuper Poteſtas, Capitaneus, Conſules ſeu Rector vel alii hujuſmodi, omnes hæreticos & hæreticas, qui capti amodo fuerint, cuſtodiri facere ſub expenſis communis Civitatis vel loci cui præſunt, per viros catholicos ad hoc electos à Diœceſano ſi præſens fuerit, & Fratribus ſupradictis, vel Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore in ali

quo ſpeciali carcere tuto & ſecuro, in quo ipſi ſoli teneantur ſeorſum à latronibus & bannitis, donec de ipſis fuerit definitum.

LEX 21.

Pœna aſſignantium non hæreticos pro hæreticis.

§. 23. Si quando aliqui vel aliquæ non hæretici pro captis hæreticis, ipſis non contradicentibus, fuerint aſſignati, vel ſe forſitan aſſignaverint, prædicti ſuppoſiti perpetuo carceri mancipentur, & hæretici nihilominus reddi & aſſignari cogantur, & qui hunc dolum fecerint juxta legem prædictam bonis omnibus publicatis, in perpetuum relegentur.

LEX 22.

Capti hæretici Judicibus Eccleſiaſticis præſententur.

§. 24. Teneantur inſuper Poteſtas, Capitaneus, Conſules vel Rector ſeu quivis alii hujuſmodi, cum bono & ſecuro comitatu omnes hæreticos quocumque nomine cenſeantur, infra dies quindecim poſtquam capti fuerint, Diœceſano vel ejus ſpeciali Vicario ſeu hæreticorum Inquiſitoribus vel Inquiſitori præſentare, pro examinatione de ipſis & eorum hæreſi facienda.

LEX 23.

Damnatos de hæreſi recipiant puniendos.

§. 25. Damnatos verò de hæreſi per Diœceſanum vel ejus Vicarium ſeu Inquiſitores vel Inquiſitorem prædictos, Poteſtas, Capitaneus, vel alii eorum ſupradicti, vel ejus ſeu eorum nuncius ſpecialis, eos animadverſione debita puniendos ſibi relictos ſtatim recipere teneantur.

LEX 24.

Cogendoſque ad alios detegendos.

§. 26. Teneantur præterea Poteſtas, Capitaneus, Conſules aut Rector, vel alii hujuſmodi omnes hæreticos quos captos habuerint, cogere citra membri diminutionem & mortis periculum, tamquam verè latrones & homicidas animarum & fures ſacramentorum Dei & fidei Chriſtianæ, errores ſuos expreſſe fateri, & accuſare alios hæreticos quos ſciunt, & bona eorum, & credentes & receptatores & defenſores eorum, ſicut coguntur fures & latrones rerum temporalium accuſare ſuos complices, & fateri maleficia quæ fecerunt.

LEX 25.

Domus, in qua reperti ſunt hæretici deſtruatur.

§. 27. Domus autem, in qua repertus fuerit hæreticus vel hæretica, ſine ulla ſpe reædificandi funditus deſtruatur, niſi Dominus domus eos ibidem procuraverit reperiri, & ſi dominus illius domus habuerit cum ea domos alias appendices, cum una eademque domus interdum diverſis, & cohærentibus manſionibus diſtinguatur, omnes illæ domus appendices, ſive in domo illa, ſive in ejus appendicibus hæreticus vel hæretica deprehenſus fuerit, ſimiliter deſtruantur, & bona quæ fuerint inventa in domo illa, ipſiuſque appendicibus (niſi forte legitimè per teſtes fide dignos, & omni exceptione majores, ipſa bona eſſe aliarum perſonarum quam domini domuum earumdem conſtiterit) publicentur, & fiant auferentium, niſi auferentes fuerint in bujuſmodi officio conſtituti. Et inſuper dominus domus illius præter notam infamiæ perpetuæ, quam incurrat, componat communi Civitatis vel loci quinquaginta libras Provenien. vel Imperialium, in pecunia numerata, quam ſi non ſolverit, in perpetuo carcere detrudatur.

LEX 26.

Declaratio d. pœnæ.

§. 28. Quæ autem de domorum & appendicium deſtructione, bonorum publicatione, ac pœnarum impoſitione facienda, dominis domum earumdem præmiſſa ſunt, volumus obſervari, niſi forte Diœceſano, vel in ejus abſentia ipſius Vicario, una cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum, vel ſoli ipſi Diœceſano, quando Inquiſitorum vel Inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, legitimè conſtiterit, præfatarum domorum dominos in hoc caſu penitus innocentes, & prorſus inculpabiles, extitiſſe, ac etiam, eos non eſſe credentes, vel receptatores aut defenſores ſive fautores hæreticorum, ſeu de hæretica labe ſuſpectos, quos nec in domibus vel appendicibus, nec in bonis eiſdem, ſeu quovis modo puniri volumus, ſi, ut dictum eſt, apparuerint innocentes. Burgus autem ille ſeu Caſtrum, in quo hæretici capti fuerint vel inventi, componat communi Civitatis vel loci in cujus diſtrictu eſt, centum libras, & Villa libras quinquaginta, & vicinia tam Burgi quam Caſtri & Civitatis libras vigintiquinque Provenien. vel Imperialium, in pecunia numerata, niſi infrà quintum diem receptatores ipſorum captos præſentaverint Poteſtati, ſive cujus alii Præſidenti ejuſdem regiminis Civitatis, niſi forſan per legitimas probationes Diœceſano, vel in ejus abſentia ipſius Vicario, una cum Inquiſitoribus ſeu Inquiſitore hæreticorum vel ſoli ipſi Diœceſano, quando Inquiſitorum vel Inquiſitoris præſentia de facili haberi non poterit, plenè ac evidenter conſtiterit, quòd ipſos capere nullatenus potuiſſent, & eos ad captionem, & præſentationem hujuſmodi faciendas, ſufficientem & congruam adhibuiſſe ſolicitudinem & cautelam.

LEX 27.

Pœna eorum qui hæreticis auxiliantur.

§. 29. Quicumque verò deprehenſus fuerit dare alicui hæretico conſilium vel auxilium ſeu favorem, præter aliam pœnam ſuperius & inferius prætaxatam, ea tunc ipſo jure in perpetuum ſit factus infamis, nec ad publica officia ſeu conſilia, vel ad eligendos aliquos ad hujuſmodi, nec ad teſtimonium admittatur. Sic etiam inteſtabilis, ut nec teſtamenti liberam babeat factionem, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedat. Nullus præterea ei ſuper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur. Quòd ſi forte Judex extiterit, ejus ſententia nullam obtineat firmitatem, nec cauſæ aliquæ ad ejus audientiam præferantur. Si fuerit Advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur, ſi Tabellio, inſtrumenta confecta per ipſum nullius penitus ſint momenti. Credentes quoque erroribus hæreticorum, tamquam hæretici puniantur, Teſtamenta eorum qui hæretici deceſſerunt, nullius volumus eſſe momenti.

LEX 28.

Nomina damnatorum de hæreſi in 4. libris annotentur.

§. 30. Teneantur inſuper Poteſtas ſive Capitaneus, Conſules ſeu Rector, vel quivis alius Præſidens regimini Civitatis vel loci, nomina virorum omnium qui de hæreſi fuerint infamati vel banniti, in quatuor libellis unius tenoris facere annotari, quorum unum commune Civitatis vel loci habeat, & alium Diœceſanus, & tertium Fratres Prædicatores, & quartum Fratres Minores, & ipſorum nomina ter in Anno in concione publica ſolemniter faciat recitari.

LEX 29.

Filii damnatorum ad nullum officium vel beneficium admittantur.

§. 31. Teneatur quoque Poteſtas ſeu Rector, vel quicumque regimini ſupradicto præfuerit, filios & nepotes hæreticorum, & receptatorum, defenſorum & fautorum eorum diligenter inveſtigare, eoſque ad aliquod officium publicum ſeu conſilium nullatenus admittere in futurum.

LEX 30.

Gubernatores locorum requiſiti ab Inquiſitorib. provideant eis de Aſſeſſoribus.

§. 32. Teneatur propterea Poteſtas ſeu Rector, vel quivis alius hujuſmodi regimini Præſidés, unum de Aſſeſſoribus ſuis, quem elegerit Diœceſanus, ſi fuerit præſens, & Inquiſitores ſeu Inquiſitor prædicti auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputati, mittere cum eis, quandocumque voluerint, in juriſdictione Civitatis vel loci ac ejus diſtrictu. Qui Aſſeſſor ſecundum quod prædictis Inquiſitoribus ſeu Inquiſitori viſum fuerit, ibi tres aut plures boni teſtimonii viros, vel totam viciniam (ſi eis videbitur) jurare compellat, quòd ſi quos ibidem hæreticos ſciverint, vel bona eorum, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, ſeu à communi converſatione fidelium vita & moribus diſſidentes, vel credentes, aut defenſores ſeu receptatores vel fautores hæreticorum,

Digitized by Google

ricorum, eos dictis Inquiſitoribus ſive Inquiſitori ſtudeant indicare.

L E X 31.

Magiſtratus ſæculares terram purgent ab hæretica fœditate.

§. 33. Ipſi autem Poteſtas, Conſules ſive Rector ſeu quivis alii regimini Præſidentes, purgare teneantur ab hæretica fœditate Civitatem vel locum cui præfuerint, totamque terram vel diſtrictum ſuæ ditionis, ſecundùm leges per quondam Fridericum, olim Romanorum Imperatorem, tunc in devotione Romanæ Eccleſiæ perſiſtentem Paduæ promulgatas contra hæreticam pravitatem, & earum tenores facere in ſuis annotare Capitularibus, nullis inde temporibus abolendos.

L E X 32.

Condemnationum executio fieri debeat à Gubernatoribus locorum.

§. 34. Teneatur inſuper Poteſtas ſeu quivis Rector Civitatis vel loci quocumque vocabulo nuncupetur, in deſtructione domorum & condemnationibus faciendis, & in rebus inventis, vel occupatis conſignandis dividendis, & de quibus ſuperiùs dicitur, infrà viginti dies poſtquam accuſatio ſive denunciatio facta fuerit, hæc omnia exequi cum effectu, & condemnationes omnes in pecunia numerata infrà tres menſes exigere & dividere illas ſicut inferiùs continetur. Et eos qui ſolvere non poterint, banno maleficii ſupponere, & donec ſolvant, in carcere detinere. Alioquin pro his omnibus & ſingulis ſyndicetur ſicut inferiùs continetur.

L E X 33.

Aſſeſſorque ad id Inquiſitoribus detur.

§. 35. Inſuper teneatur unum de Aſſeſſoribus ſuis quemcumque Diœceſanus vel ejus Vicarius, & dicti Inquiſitores ſeu Inquiſitor hæreticorum voluerint, ad hæc peragenda fideliter aſſignare, & mutare pro tempore, ſi eis viſum fuerit opportunum.

L E X 34.

Pœnæ nullo modo relaxentur.

§. 36. Omnes autem condemnationes vel pœnæ, quæ occaſione hæreſis factæ fuerint, neque per concionem, neque ad vocem populi ullo modo aut ingenio, aliquo tempore valeant relaxari.

L E X 35.

Bona hæreticorum qualiter dividantur.

§. 47. Teneatur inſuper Poteſtas, Capitaneus, Conſul ſeu quivis alius Rector, omnia bona hæreticorum & receptatorum eorum, quæ per dictos Officiales fuerint occupata ſeu inventa, & condemnationes pro his exactas; necnon & lignamina, lapides & regulas domorum & turrium, quæ occaſione hæreſis deſtruentur, & bona tàm mobilia, quàm immobilia, quæ eadem occaſione confiſcabuntur, dividere tali modo. Una pars deveniat in commune Civitatis ſeu loci. Secunda in favorem & expeditionem officii detur Officialibus, qui tunc negotia ipſa peregerint. Tertia ponatur in aliquo tuto loco, ſecundùm quod dictis Diœceſano & Inquiſitoribus vel Inquiſitori videbitur, reſervanda, & expendenda per conſilium eorumdem in favorem fidei, & ad hæreticos extirpandos, non obſtante hujuſmodi diviſioni ſtatuto aliquo condito vel condendo.

L E X 36.

Bona hæreticorum confiſcata vendantur & per quos.

§. 38. Teneatur prætereà Poteſtas vel Rector Civitatis ſeu loci alterius, vendere bona fide, cum conſilio & aſſenſu Inquiſitorum vel Inquiſitoris, bona quæ confiſcantur occaſione hæreticæ pravitatis, infrà tres menſes poſt confiſcationem hujuſmodi, quod ſi non fecerit, præmiſſas pœnas eo ipſo incurrat. Et nihilominùs Inquiſitores vel Inquiſitor liberè vendere illa valeat, inquiſito conſilio Diœceſani vel ejus Vicarii, ſi præſens nõ fuerit, & duorum Fratrum Prædicatorum & totidem Minorum Ordinum, quos Prior & Guardianus, ſi Conventus ibidem fuerint eorumdem Ordinum, ad hoc duxerint eligendos. Et emptores bonorũ hujuſmodi illa liberè ac licitè habeant & poſſideant, & verum ipſorum bonorum dominium, per emptorẽ hujuſmodi transferatur ad ipſos.

L E X 37.

Pœna non ſervantium has conſtitutiones.

§. 39. Si quis autem de cætero aliquod iſtorum ſtatutorum ſeu conſtitutionum attentaverit delere, diminuere vel mutare, ſine auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, Poteſtas, Capitaneus, ſeu Conſul vel alius quivis Rector, qui pro tempore fuerit, in illa Civitate vel loco, teneatur eum tamquam defenſorem hæreticorum publicum & fautorem, ſecundùm formam præſcriptam perpetuò publicè infamare, atque punire in libris quinquaginta Provenientium vel Imperialium, in pecunia numerata. Quam ſi exigere non poterit, eum maleficii banno ſupponat, de quo eximi non valeat, niſi ſolverit duplam dictæ pecuniæ quantitatem.

L E X 38.

Qui Magiſtratum init præcedentem poteſtatem ſyndicet.

§. 40. Teneatur ſanè Poteſtas ſive Capitaneus, Conſul ſeu quivis Rector infrà duodecim dies ſui regiminis ſyndicare præcedentem proximè Poteſtatem, Capitaneum, Conſulem vel Rectorem, & ejus etiam Aſſeſſores, per tres viros catholicos & fideles, quos infrà tres dies regiminis ſupradicti eligant unà cum Diœceſano Fratres Prædicatores & Minores à ſuis Priore ac Guardiano pariter aſſignati, ſeu Inquiſitores ſeu Inquiſitor hæreticæ pravitatis de omnibus his quæ in ſtatutis iſtis ſeu conſtitutionibus & legibus antedictis contra hæreticos & eorum complices editis continentur, & punire ipſos ſi exceſſerint in omnibus & ſingulis quæ omiſerint, & cogere reſtituere de propria facultate, non obſtante ſi per aliquam licentiam Conſilii vel alterius cujuſlibet à ſyndicatione fuerint abſoluti. Jurabunt autem prædicti tres viri boni bona fide ſyndicare præfatos de omnibus ſupradictis.

L E X 39.

Statuta his conſtitutionibus adverſa deleantur.

§. 41. Cæterùm teneatur Poteſtas ſive Capitaneus, Conſul aut quivis Rector cujuſlibet Civitatis vel loci, delere, ſeu abradere penitùs de ſtatutis & capitularibus communis, quodcumque ſtatutum conditum vel condendum inveniatur contradicere iſtis conſtitutionibus, ſeu ſtatutis, & legibus memoratis, ſive quomodolibet obviare. Et in principio, & in medio ſui regiminis hæc ſtatuta, ſeu cõſtitutiones & leges ipſas in publica concione ſolemniter facere recitari, & etiam in aliis locis extra Civitatem ſuam ſeu locum, ſicut Diœceſano, ſeu Inquiſitoribus ſive Inquiſitori videbitur expedire.

L E X 40.

Hæ conſtitutiones publicè recitentur & in quatuor libris ſcribantur.

§. 42. Porrò hæc omnia ſtatuta, ſeu conſtitutiones & leges præfatæ, & ſi quæ aliæ contra hæreticos, & eorum complices tempore aliquo auctoritate Sedis Apoſtolicæ conderentur, in quatuor voluminibus unius debeant tenoris contineri, quorum unum ſit in ſtatuto communis cujuſlibet Civitatis ſeu loci, ſecundum apud Diœceſanum, tertium apud Fratres Prædicatores, quartum apud Fratres Minores cum omni ſinceritate ſerventur, ne poſſint per falſarios in aliquo violari.

Dat. Peruſii, 3. Non. Novemb. Pontific. noſtri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 3. Nov.

XIV.

Contra Chriſtianos ad Judæorum ritum transeuntes, ac Judæos converſos ad illum redeuntes, aut Chriſtianos ad eumdem trahentes,

Hoc idem ſtatuit poſteà Greg. X. inf. in conſt. 3. Turbata corde, & Clem. IV. hic ſup. in conſt. 6. Ad extirpanda fol. 140. Et Nic. IV. conſt. 1. Turbato, hic inf. & notavi aliam non abſimilem conſt. edidiſſe Greg. XI. contra ſimiles Chriſtianos & Saracenos.

Edita A. D. 1268.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, aut in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Quidam Chriſtiani ad ritum Judæorum, & quidam Judæi converſi ad Judaiſmum redierunt.

§. 1. TUrbato corde audivimus & narramus, quòd quamplurimi reprobi Chriſtiani, veritatem Catholicæ Fidei abnegantes, ſe ad ritum Judæorum damnabiliter tranſtulerunt. Quod tantò magis reprobum fore dignoſcitur, quantò ex hoc Chriſti Nomen ſanctiſſimum, quadam familiari hoſtilitate, ſecuriùs blaſphematur.

Contra eos Papa ab Inquiſitoribus procedi, ut contra hæreticos, jubet.

§. 2. Cùm autem huic peſti damnabili, quæ ut accepimus, non ſine ſubverſione prædictæ fidei, nimis excreſcit, congruis, & feſtinis deceat remediis obviari, Univerſitate veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apoſtolicæ deſignatos, ſuper præmiſſis, tàm per Chriſtianos, quàm etiam per Judæos, inquiſita diligenter & fideliter veritate, contra Chriſtianos, quos talia inveneritis commiſiſſe, tamquam contra hæreticos procedatis.

Judæos autem ad eorum ritum Chriſtianos trahentes mandat puniri.

§. 3. Judæos autem, qui Chriſtianos utriuſque ſexus ad eorum ritum execrabilem hactenus induxere, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis. Contradict...s per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Dat. P. A 3. die 26. Julii.

Dat. Viterbii, 7. Kal. Auguſti Pontific. noſtri Anno 3.

GREGORIUS DECIMUS PONT. CLXXXVI.

ANNO DOMINI MCCLXXI.

ANNO 1271.

GRegorius X. ex Civitate Placentiæ, Theobaldus Vicecomes anteà vocatus, Archidiaconus Leodienſis. Creatur Viterbii Cal. Septemb. anno 1271. Coronatur Romæ 1272. 6. Kal. Aprilis. Sedit in Petri Cathedra annos 4. menſes 4. dies decem. Creavit Card. 7. Obiit 3. Idib. Januar. Anno Domini 1276. Vacavit Sedes dies 8.

I. Indictio Sacri, & Oecumenici 14. Concilii Lugdunenſis ſecundi, pro die 1. Maii 1274.

Edita An. D. 1272.

GREGORIUS EPISCOPUS, &c.

Venerabilibus fratribus Patriarchæ Hieroſolymitano, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, & aliis Eccleſiarum Prælatis per Hieroſolymitan. Provinciam conſtitutis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Queritur hic Pont. quòd Græci à devotione & obedientia Romanæ Eccleſiæ ſe ſubtraxerint. Quid poſtà in hoc evenerit, vide in ſubſeq. conſt.

§. 1. SAlvator noſter in cujus ditione cuncta ſunt poſita, Civitatem Hieruſalem videns, & prævidens ruituram, fleviſſe deſcribitur ſuper eam. Et nos itaque qui Civitatis veri David Religionis videlicet Chriſtianæ, circa cujus regimen non in ſufficientia noſtræ debilitatis, ſicut nec debemus, innitimur, ſed de ſola ſuperabundantia virtutis divinæ ſperamus, non ſolùm ſciſſuras, juxta Prophetæ vaticinium multiplicatas apertè vidimus, ſed & ruinæ magnæ periculum in ſubtractione Populi Græcorum qui à Sedis Apoſtolicæ devotione ac obedientia ſe ſubtraxit, in occupatione maxima, & vaſtatione valida Terræ Sanctæ, in ſubverſione morum, quæ univerſaliter in Clero graviter obrepiſſe videtur, & populo, jam non tàm cernimus, quàm palpamus; num poſſumus non lugere? nùm comprimere lacrymas? continere ſuſpiria? vel cohibere ſingultus? Profectò cùm tanta ſubſit plangendi ratio, planctum declinare non poſſumus; ſed neceſſe eſt jam foras exeat, ab olim dùm etiam nos minor ſtatus haberet, tantò altiùs radicatus introrſum, tantòque diuturnitate factus acerbior, quantò facultate vitante diutiùs non eſt efficaciter exire permiſſus. Exeat igitur, exeat ad fratres, & filios, ut ſcientes incommodum, ipſumque prudentiùs æſtimantes, cooperationis remedio efficaciùs pro viribus relevent, & planctum piæ compaſſionis officio dulcius conſolentur. Quis ergò dabit capiti noſtro aquam, aut oculis noſtris fontem lacrymarum, ut ſic populi noſtræ humilitati comiſſi ſpiritualiter & temporaliter interfectos, diebus & noctibus lugeamus? quod culparum ſordes, quibus iram meruiſſe creditur diluamus? Lugendum ſiquidem occurrit, quòd per ſubtractionem prædictam à Sedis ejuſdem unitate ſubtractos, & in devio poſitos grandis culpæ mors afficit, quod ſanctæ univerſalis corpus Eccleſiæ membra, tàm nobile eadem gravis admodùm & diſpendioſa ſubtractio, tanto tempore mutilavit. Lugendum, & iterum ac amarè dolendum, quòd ſicut in partibus tranſmarinis non tantùm audivimus, ſed & oculis noſtris vidimus, & manus noſtræ contrectaverunt (proh dolor) deteſtabiliùs ſolito blaſphematur in gentibus Nomen Chriſti, cùm jam non tàm verbis, quàm rebus ipſis, & factis Chriſtianus inſultetur ab Infidelibus, & dicatur ubi eſt Deus eorum? Dum funiculum hæreditatis Domini eadem Terra Sancta per nefandiſſimos Saracenos ſic audacter invaditur, ſic ſecura occupatur audacia, ſic vaſtatur intrepidè, ſic eiſdem partibus Chriſtianus populus immaniter trucidatur; quaſi non ſit illius adjutor, nec ſit qui miſereri poſſit ipſorum. Lugendum, & ampliùs pariter, & horrendum, quòd cùm ille paterfamilias diligens, qui horis diei variis operarios ſuam miſit in vineam, ille ſummus agricola ſator bonorum omnium, & plantator, agrum mundi hujus diligenter excolens in eo ſeminaverit ſemen bonum, inimicus homo tanta invenitur in ipſo ſuperſeminâſſe vitiorum zizania & errorum, ut ea deflere magis liceat, quàm narrare. Idemque ager quotidiè potiùs areſcere videatur ad ignem, quàm albeſcere inveniatur ad meſſem. Hæc dùm miniſterio conſiderationis debitæ mentis noſtræ præſentantur obtutibus, ignis in noſtris meditationibus exardeſcit; & ad tanta diſcrimina relevanda ſuſpirat affectus, zelus accenditur, & ſpiritus anxiatur.

§. 2. Ad quod cùm nos ſufficere non poſſe ſciamus, levamus oculos noſtros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium, & humiliter petimus, & devotè ſperamus. Et quia ſalubre in his adhiberi remedium, intereſt generaliter omnium, nos cum fratribus noſtris, aliiſque viris prudentibus, exacto & frequenti tractatu præhabito, prout tantæ neceſſitatis inſtantia exigebat, de ipſorum conſilio, generale Concilium, ſicut imitatione digna Sanctorum Patrum conſuetudo laudabilis, longæque obſervationis exemplum nos inſtruit, opportuno tempore decrevimus congregandum, ut in eo tàm circa præmiſſa, quàm circa cætera, quæ ſalutem reſpiciunt animarum, illa Deo auſpice communi conſilio inveniatur proviſio, & ejuſdem approbatione Concilii roboretur, per cujus ſalutiferam executionem virtus Altiſſimi, eliminatis erroribus, roborata fide, reductis errantibus, redintegrata ejuſdem fidei unitate, ſedatis diſcordiis, pace firmata, extirpatis vitiis, virtutibuſque plantatis, correctis exceſſibus, moribus reformatis, repreſſis oppreſſionibus, libertate ſolidis munimentis inſtructa, recuperatis deperditis, & ejuſdem Terræ Sanctæ ſtatu proſpero reparato, hujuſmodi ſciſſuras uniat, ruinas impleat, occupata reſtituat, vaſtata reſtauret, reſtituta & reſtaurata conſervet, nobiſque viam aperiat idem ipſe, qui novit, & facultatem tribuat ipſe qui poteſt, ut vitiorum errorumque zizaniis ad comburendum faſciculo alligatis, ad triticum in ejus horreum congregandum, ſic in præmiſſis juxta intenſum animi noſtri deſiderium ſibi miniſtrare poſſimus utiliter, quòd idem verus ejuſdem univerſalis ſponſus Eccleſiæ ipſam dilectam ſuam, expeditam rugis, purgatam maculis, munitam virtutum monilibus, ac ornatam, unam ſemper habeat, & formoſam, ad ſui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei pacem & exaltationem populi Chriſtiani.

Indicit propterea Concilium generale Lugdunenſe.

§. 3. Quia

Pro die 1. Maji 1274.

§. 3. Quia verò proſecutio tanti propoſiti tempore indiget, ut deductum maturius, ac felicius, auctore Domino, effectum debitum ſortiatur, biennium, numerandum ab initio inſtantis Maji ad id duximus deputandum: deputaturi prætereà interim aliquos viros tanto miniſterio competentes, ad prædicandum in Terræ præfatæ ſuffragium ſalutiferum verbum Crucis, per quod corda Principum, Prælatorum, cæterorumque fidelium inducantur ad ſubſidium eidem Terræ, prout ipſius expoſcit extrema neceſſitas, impendendum.

Prælatos ad illud convocat.

§. 4. Quocirca Univerſitati veſtræ, per Apoſtolica ſcripta præcipiendo mandamus, quatenus omni negligentia relegata, cunctis prout talis, & tanti negotii qualitas exigit, diſpoſitis, & paratis ſic medio tempore vos accingatis ad iter, quod Calendis Maji, anni ab Incarnatione Domini milleſimi ducenteſimi ſeptuageſimi quarti, quas vobis, & aliis pro termino aſſignamus, in loco, quem licet ad præſens ſubticeamus ex cauſa, competenti tamen tempore vobis curabimus intimare, noſtro vos conſpectui præſenteris, ad ſubventionem neceſſariam Terræ prædictæ, ſolers & operoſum interim ſtudium impenſuri, proſequendo favorabiliter, & fideliter adjuvando illos, quos ad hujuſmodi proſequendum negotium duxerim deputandos. Volumus autem, quod in veſtra Provincia ex vobis fratres Epiſcopi, unus, vel duo remaneant ad ea, quæ officium Epiſcopale requirunt inibi exercenda, & tam ille, vel illi, quos propterea contigerit remanere, quam alii, quos ad idem venire Concilium præpeditio forſan canonica prohibebit, Capitula inſuper Eccleſiarum omnium ejuſdem Provinciæ tàm Cathedralium, quam etiam aliarum, quibus per vos fratres Patriarcha, & præfati Epiſcopi ex parte noſtra volumus id mandari, cùm in eodem Concilio tractanda ſint aliqua, quæ pertinebunt ad ipſos, ad idem Concilium viros idoneos pro ſe mittant.

Quibuſcumque non obſtantibus eos venire præcipit.

§. 5. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, ſeu indultis quibuſcumque perſonis, ordini, vel dignitati, ſeu Collegio ſub quacumque verborum forma, vel expreſſione, à prædicta Sede conceſſis, per quæ poſſit effectus hujuſmodi mandati noſtri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari, circa perſonarum, & evectionum numerum, moderamine, quod aliàs ſtatuit Lateranen. Concilium taliter obſervato, ut nemini liceat illud excedere, ſed omnibus prout libet arctare. Nullus pomposus, aut inanis gloriæ quæſitor, ſed quilibet ſic veræ humilitatis cultor appareat, quod & Eccleſiæ ſibi commiſſæ nequaquam oneroſus exiſtat.

Et interim quæ reformatione necessaria videntur, eos præparare jubet.

§. 6. Interim quoque per vos, & alios prudentes viros Deum timentes, & habentes præ oculis, omnia quæ correctionis, & reformationis limam expoſcunt, inquirentes ſubtiliter, & conſcribentes fideliter, eadem ad ipſius Concilii notitiam deferatis. Et nos nihilominus variis modis, & viis ſolers ſtudium, & efficacem operam dare proponimus; ut omnia talia in examen ejuſdem deducta Concilii correctionem, & directionem recipiat opportunam.

Excuſationum prætextum refellit.

§. 7. Nullus ergò inobedientiæ notam, & canonicæ ultionis acrimoniam vitare deſiderans, fallacium excuſationum velamento ſe muniat, vel ex impedimentis itinerum, quæ, Domino prava in directa, & aſpera in vias planas ſua Omnipotentia convertente, ceſſaverunt, frivolæ allegationis munimenta confingat, ut à tam ſancti perſecutione operis ſe ſubducat, ſed occurrant ſinguli voluntarii ad id, quod & divinæ congruit voluntati, & ſalutem animarum, ac utilitatem reſpicit ſingulorum.

Dat. P. A. 1. die 1. April.

Dat. Laterani Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno 1.

II.

De reditu Michaëlis Palæologi Græcorum Imperatoris ad obedientiam Romani Pontificis, & unione Eccleſiæ Græcæ cum Latina.

At Imperator iſte à fide non multò poſteà aberravit, idemque à Mart. IV. damnatus & excommunicatus fuit, ut inf. in ejus conſt. 1. Michaëlem.

Eccleſia autem Græca cum Latina iterum ſe univit, ut videre eſt infrà in conſtit. 17. Eugen. IV. Lætentur.

Edita A. D. 1274.

GREGORIUS PAPA DECIMUS,

Chariſſimo in Chriſto filio Michaëli Palæologo Imperatori Græcorum Illuſtri, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exultat hic Pont. cum toto Conc. Lugdun. de reditu Michaelis Palæologi Græcorum Imperatoris ad unitatem S. R. E.

§. 1. Exultat mater Eccleſia renaſcentis prolis fœcunditate jucunda. Exultat & jubilat gaudenter, attendens ſe drachman deperditam inveniſſe, immenſæ lætitiæ rore perfunditur, dum ruinas, quas in ea ſchiſma multiplicarat antiquum, impleri per tuum, aliorumque reditum ad ipſius Eccleſiæ unitatem, ſine ſtragis cujuſque periculo, ſolo pacis auctore prævio intuetur. Exultamus & Nos paſtoris prout Domino placuit, vicés gerentes in ea. Exultamus proculdubio in illo vero Paſtore, qui animam ſuam pro ovibus ſuis ponere non expavit. Ipſi vitulum labiorum exolvimus, de cujus non eſt dubium munere proceſſiſſe, ut ovis quæ perierat ſit inventa; & revixerit filius, quem mors animæ, mors utique gravior occuparat. Occurrentes itaque tibi de regione diſſimilitudinis redeunti, collo tuo brachiis paternæ affectionis accumbimus, & te ſolidæ charitatis oſculo preſſius oſculamur. O utinam tibi fili pateret ad plenum cum quanto, in his occurrit tripudio eadem Eccleſia nuper in Lugdunen. Concilio congregata. O ſi voces pſallentium inibi, Deumque flexis genibus, & nudatis capitibus laudantium, præcipuè prælatorum in tuis ſonuiſſent auribus, & revelata facie ipſorũ oculos deducentes, quaſi aquarum exitus inſpexiſſes; profectò prudenter adverteres, quod erant eorum lacrimæ, tam excuſſi doloris indices, quam adeptæ lætitiæ proditrices, Nec minus intelligeres, quàm grati tui advenerint Nuncii, quam fuerint gratanter accepti, cum quanto etiam jubilo tua profeſſio acceptata. Exulta igitur, & tu fili; exulta & lætare in eo, qui eſt ſplendor lucis æternæ, divinæ quædam emanatio claritatis: qui tuum ſic animum ſuo lumine illuſtravit, ut lumen veritatis intelligens, non ſolum redires ad illam, ſed ad redeundum aliis dux, & prævius effici mereretis. Exulta & gaude talem, ac tantum jam datum laboribus tuis effectum; ut & de tuo ad ſinum unitatis Eccleſiaſticæ reditu, indubitatum expectare valeas præmium, & de aliis per te redeuntibus tibi plenioris debeatur retributionis augmentum.

Hortatur eundem Imperatorem, ad totalem ſchiſmatis abolitionem.

§. 2. Perſta ergò: & quod cœpiſti, ſolicitè cum omni diligentia, & ſolicitudine proſequaris, efficacem pro poſſe daturus operam, ut nec in aliquibus ejuſdem ſchiſmatis reliquiæ qualeſcumque ſuperſint. Dei quidem perfecta ſunt opera, & tu creatura illius creatorem tuum in tam placiti conſummatione operis, pro viribus imitare, ut ſpei conceptæ de præmio res ſuccedat, & præmiſſum debitum exhibitio regalis exolvat. Super his autem & aliis habitis circa præmiſſa proceſſibus, præfati tuæ celſitudinis Nuncii, quorum tibi notior eſt virtus, & probitas, ad te plenius revertuntur inſtructi; quibus te non dubitamus fidem indubiam adhibere.

Dat. P. A. 3. die 28. Julii.

Dat. Lugduni, v. Calen. Auguſti, Anno tertio.

Sequitur alia Pont. epiſtola ad filium dicti Imperatoris.

Edita A. D. 1274.

GREGORIUS PAPA DECIMUS,

Andronico Primogenito chariſſimi in Chriſto filii noſtri Michaëlis Palæologi Imperatoris Græcorum Illuſtris, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Hortatur hic Pont. filium d. Imper. ut ſtudeat unitati Eccleſiæ Græcæ cum Latina.

§. 1. Habes fili, unde Domino Deo tuo in vocem exultationis, & confeſſionis erumpas. Exultes in eo, & fateatis humiliter tibi de immenſo ipſius dono conceſſum, veræ fidei agnoſcere veritatem; illam amplecti piis affectibus, & devotis nobis miſſis affatibus confiteri. Hæc ſi corde contrito, & humiliato ſpiritu recognoſcens, à cœptorum proſecutione ſollicita non deſiſtas,

plura tibi ſalutaribus inhærenti ſtudiis, proculdubio ipſe bonorum omnium dator adjiciet, perfectæ tandem retribuoonis præmium largiturus. Ideoque magnitudinem tuam monemus, & bortamur in Domiuo JESU CHRISTO; quatenus in præmiſſis ſicut diſcretè ſcripſiſti, tui genitoris inclyti laudabili propoſito, nobis per ejus & tuas expreſſo literas, conſtanter adhærens, totis viribus ſatsgas, ut antiquitati ſchiſmatia omniuò aboleantur reliquiæ, ſirque Latinorum & Græcorum unitas perpetuis temporibus inconcuſſa.

Dat. P. An. 3. die 28. julii. Dat. Lugduni v. Calen. Auguſti, Anno tertio.

Subſequitur tenor literarum ſupradicti Michaëlis Imperatoris ad iſtum Pontificem.

Intitulatio. SAnctiſſimo, & Beatiſſimo, primo & Summo Pontifici Apoſtolicæ Sedis venerabili Papæ, & communi Patri omnium Chriſtianorum, & venerabili Patri Imperii noſtri, Domino Gregnrio, Michaël iu Chriſto Deo fideliter Imperator, & modetator Romæorum, Ducas, Angelus, Commenus, Palæologus, & ſpiritualis filius magnæ Sanctitatis veſtræ, convenientem honorem & teverentiam cum ſincera, & pura affectioue, & otarionum poſtularione.

Nomina Nunciorum Sedis Apoſt. ad Imperatorem tranſmiſſorum. Quoniam miſſi ſunt à Magnitudine veſtra ad Imperium meum Nuncii Deo placentis, Ordinis fratrum Minorum, Frarer Hieronymus de Aſculo, Frater Raymundus Berengarii, Frater Bonagraria de S. Joanne in Perſicero, & Frater Bonaventura de Mugello; & obtuleruut literas magnæ Sanctitaris veſtræ Imperio meo; iu quibus inter alia de confeſſione fidei, qusm docet, & prædicat, & confitetur Sancta Romana Eccleſia, contiuebatur, & oportebar, in his magis reſponſionem conveuientem nos facere, ecce hoc facir Imperium meum. Habet autem profeſſio fidei in dictionibus talirer.

Tenor confeſſionis aut profeſſionis Fidei prædicti Imperatoris. Credimus Sanctam Trinitatem, Patrem & Filium, & Spiritum Sanctum, unum Deum Omnipotentem, toramque in Trinitate Deitatem coëſſentialem, & conſubſtantialem, coæternam, & coomnipotentem, unius voluntatis, poteſtatis, & Majeſtatis, Creatorem omnium creaturarum, à quo omnia, iu quo omnia, per quem omnia, quæ ſunt in cœlo, & in terra, viſibilia, inviſibilia, corporalia, & ſpirimalia. Credimus ſingulam quamque in Trinitate perſonam, unum verum Deum, plenum, & perfectum. Credimus ipſum Filium Dei, verbum Dei æterualiter natum de Patre, conſubſtanrialem, coomniporeutem, & æqualem per omnia Patri in divinitate, temporaliter natum de Spiritu Sancto, & Maria ſemper Virgine, cum anima rationali; duas habentem naövitates, unam ex Patre nativitatem æternam, alteram ex Marte temporalem, Deum verum, & hominem verum, ptoprium in utraque natura, atque perfectum, non adoptivum, nec phantaſticum, ſed unum, & unicum Filium Dei, in duabus, & ex duabus naturis, divina ſcilicet & humana, in unius perſonæ ſingularitate, impaſſibilem, & immortalem divinitare, ſed iu humanitate pro nobis, & ſalute noſtra paſſum vera carnis paſſioue, mortuum, & ſepultum, & deſcendiſſe ad inſeros, ac tertia die reſurreaiſſe à mortuis vera carnis reſurrectione: die quadrageſimo poſt reſurrectionem com carne, qua reſurreait, & anima aſcendiſſe in Cœlum, & ſedere ad dexteram Dei Patris, inde venturum judicare vivos & mortuos, & tedditurum unicuique ſecundum opera ſua, ſive bona fuerint, ſive mala. Credimus & Spiritum Sanctum plenum, & perfectum verum Deum, ea Patre Filioque procedentem, coæqualem, & conſubſtantialem, & coomnipotentem, & coæternum per omnia Patri, & Filio. Credimus hanc Sanctam Trinitarem, non tres Deos, ſed unicum Deum omnipotentem, æternum & inviſibilem, & iucommutsbilem. Credimus ſanctam Catholicam, & Apoſtolicam unam eſſe veram Eccleſiam, in qua unum datur Sanctum baptiſma, & vera omnium remiſſio peccatorum. Credimus etiam veram reſurrectionem hujus carnis, quam nunc geſtamus, & vitam æternam. Credimus etiam novi, & veteris teſtamenti, legis, ac Prophetarum, & Apoſtolorum uuum eſſe auctorem Deum ac Dominum. Hæc eſt vera fides Catholica, & hanc ſupradictis articulis tenet, & prædicat Sacroſancta Romana Eccleſia, ſed propter diverſos errores, à quibuſdam ex ignorantia, & ab alus ex maliria introductos, dicit, & prædicat eos, qui poſt Baptiſmum in peccata labuntur, non rebaptizandos, ſed per veram pœnitentiam ſuorum conſequi veniam peccatorum. Quod ſi verè pœnitentes in charitate deceſſerint, antequam dignis pœuitenriæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis eorum animas pœnis purgatoriis, hoc eſt catarteriis, ſicut nobis frater Joaunes explanavit, poſt mortem purgari, & ad pœnas hujuſmodi relevandas prodeſſe eis fidelium vivorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueverunt, ſecundùm Eccleſiæ inſtituta. Illorum autem animas, qui poſt ſactum baptiſma ſuſceptum, nullam omninò peccati maculam incurrerunt; illas etiam, quæ poſt contractam peccati maculam, vel in ſuis manentes corporibus, vel eiſdem eautæ, prout ſuperius dictum eſt, ſunt purgatæ, moa in Cœlum recipi. Illorum autem animas, qui in mortali peccato, vel cum ſolo originali decedunt, moa in Infernum deſcendere, pœnis ramen diſparibus puniendas. Eadem ſacroſancta Eccleſia Romana firmiter credit & firmiter aſſeverat, quod uihilominus in die Judicii, omues homines aute Tribunal Chriſti cum ſuis corporibus comparebunt, reddituri de propriis factis rationem. Tenet etiam, & docer eadem Sancta Romana Eccleſia, ſeptem eſſe Eccleſiaſtica Sacrameuta, unum ſcilicer Baptiſma, de quo dictum eſt ſuprà, aliud eſt Sacramentum Confirmationis, quod per manuum impoſiionem Epiſcopi conferunt, chriſmando renatos; aliud eſt Pœnitentiæ; aliud Euchariſtiæ; aliud Sacramentum Ordinis; aliud eſt Matrimonium; aliud Eatrema unctio, quæ ſecundùm doctrinam B. Jacobi infirmantibus adhibetur. Sacramentum Euchariſtiæ ex azymo conficit eadem Romana Eccleſia, teneus & docens, quòd in ipſo Sacramento panis verè tranſubſtantiatur in Corpus, & vinum in Sanguinem Domini noſtri JESU CHRISTI. De Matrimonio verò teuet, quòd nec unus vir plures uaores ſimul, nec una mulier permittitur habere plures viros. Soluto verò legitimo matrimonio, per mortem conjugum alterius, ſecuudas & tertias deinde nuptias ſucceſſivè licitas eſſe dicit, ſi impedimentum canonicum aliud ea cauſa alis non obſiſtat. Ipſa quoque Sancta Romana Eccleſia ſummum, & pleoum primatum, & Principatum ſuper univerſam Eccleſiam Catholicam obrinet, quem ſe ab ipſo Domino in B. Petro Apoſtolorum Principe, ſive vertice, cujus Romanus Pontifex eſt ſucceſſor, cum poteſtatis plenitudine recepiſſe veraciter & humiliter cognoſcit. Et ſicut præ cæteris tenetur fidei veritatem defendere, ſic & ſi quæ de fide ſubortæ ſuerint quæſtiones, ſuo debent judicio definiri. Ad quam poteſt gravatus quilibet ſuper negoois ad Eccleſiaſticum ſorum pertinentibus appellare; & in omnibus cauſis ad eaamen Eccleſiaſticum ſpectantibus ad ipſius poteſt judicium recurri, & eidem omnes Eccleſiæ ſunt ſubjectæ. Ipſarum Prælati obedientiam, & reverentiam ſibi dant. Ad hanc autem ſic poteſtatis plenitudo conſiſtit, quòd Eccleſias cæteras ad ſolicitudinis partem admittit, quarum multas, & Patriarchales præcipuè, diverſis privilegiis eadem Romana Eccleſia hnnoravit, ſua tamen obſervata prærogativa, tum in generalibus Conciliis, tum in aliquibus aliis ſemper ſalva. Supraſcripta fidei veritate (prout plena lecta eſt, & fideliter expoſita) veram, ſanctam, catholicam, & orthodoxam fidem cognoſcimus, & acceptamus, & ore ac corde confitemur, quod verè tenet, & fideliter docet, & prædicat Sancta Romana Eccleſia: inviolabiliter obſervare eamdem profeſſionem, & in ea omni tempore

perſeve-

Digitized by Google

perſeverare, nec ollo umquam tempore ab ea diſcedere quoquomodo, aut deviare, vel diſcordare promittimus. Primatum quoque ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſicut in præmiſſa ſerie continetur, ad ipſius Sanctæ Eccleſiæ obedientiam ſpontaneam venientes, confitemur, & recognoſcimus, acceptamus, & ſpontè ſuſcipimus.

Supplicatio pro quadam permiſſione.

Confitentes verò hæc, & approbantes, & acceptantes, & promittentes obſervare, ut ſuperiùs dictum eſt, rogamus magnitudinem veſtram, ut Eccleſia noſtra dicat ſanctum Symbolum, prout dicebat hoc ante ſchiſma, uſque in hodiernum diem, & quòd permaneamus in ritibus noſtris, quibus utebamur ante ſchiſma; qui ſcilicet ritus non ſunt contra ſupradictam fidem, nec contra divina præcepta, nec contra Vetus, & Nuvum Teſtamentum, nec contra doctrinam ſanctorum generalium Conciliorum, & ſanctorum receptorum per ſancta Concilia qoæ celebrata ſunt à ſpirituali dominatione Eccleſiæ Romanæ. Hoc igitur non grave eſt veſtræ Sanctitati, nec inuſitatum, & nobis tunc difficile propter infinitam multitudinem populi.

Tranſmiſſio Nunciorum ad Romanum Pont. pro prædictorum confeſſione firmanda.

Commiſimus autem ſuper his præſentibus Nunciis Imperii noſtri, ut dicta per præſentes literas noſtras confiteantur, & affirment vice Imperii noſtri coram magna Sanctitate veſtra. Præſens igitur ſcriptum de noſtra recognitione, ſuſceptione, acceptatione, & profeſſione, propria manu noſtra Dei gratia Imperiali ſubſcriptione ſignavimus, & ſigillum noſtræ potentiæ inferiùs appendi fecimus, &c.

III.

Contra Chriſtianos ad ritum Judæorum tranſeuntes, & Judæos converſos rejudæizantes, vel Chriſtianos ad eorum ritum trahentes.

Ejuſdem argumenti eſt 24. conſt. Clem. 4. Turbato corde, hic ſup. pag. 151.

Edita A. D. 1273.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Quidam Chriſtiani ad ritum Judæorum & Judæi converſi ad illum redierunt.

§. 1. TUrbato corde audivimus, & narramus, quòd non ſolùm quidam de Judaicæ cœcitatis errore ad lumen fidei Chriſtianæ converſi, ad priorem reverſi eſſe perfidiam dignoſcuntur, verum etiam quàmplurimi Chriſtiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, ſe damnabiliter ad ritum Judaicum tranſtulerunt. Quod tantò magis reprobum fore cognoſcitur, quantò ea hoc Chriſti nomen Sanctiſſimum quadam familiari hoſtilitate ſecuriùs blaſphematur.

Contra eos tamquam hæreticos hic Pont. ab Inquiſitoribus procedi jubet.

§. 2. Cùm autem huic peſti damnabili congruis & feſtinis remediis deceat obviari, Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus infrà terminos ad inquirendum contra hæreticos auctoritate Sedis Apoſtolicæ deſignatos, ſuper præmiſſis, tàm per Chriſtianos, quàm etiam per Judæos, inquiſita diligenter, & ſolicitè veritate, contra eos, qoos talia inveneritis hactenus commiſiſſe, ac committere etiam in futurum, tamquam contra hæreticos, contra fautores quoque, receptatores & defenſores eorum, procedere ſtudeatis.

Judæoſque Chriſtianos ad eorum ritum trahentes, coërceri mandat.

§. 3. Judæos autem, qui Chriſtianos utriuſque ſexus ad eorum ritum execrabile induxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Dat. P. A. 2. die 1. Martii.

Dat. Lugduni, Kal. Martii, Pont. noſtri Anno 2.

INNOCENTIUS V. PONT. CLXXXVII.
ANNO DOMINI MCCLXXVI.

Anno 1276.

INnocentius V. Gallus, Provincia Burgundus, Magiſter F. Petrus Tarentaſienſis Ordinis Prædicatorum, Epiſcopus Card. Oſtienſis, & Veliternus, S. R. E. Major Pœnitentiarius, creatus Aretius, 13. Cal. Februarii, Anno Domini 1276. Sedit in Sede Pontificia menſes quinque, dies duos. Non creavit Cardinales. Obiit Romæ in Patriarchio Lateranenſi, Anno Domini 1276. 10. Cal. Jul. & ſepultus in Baſilica Lateran. Vacavit ſedes dies 19.

HADRIANUS V. PONT. CLXXXVIII.
ANNO DOMINI MCCLXXVI.

Anno 1276.

HAdrianus V. Provincia Ligur, Patria Genuenſis, Othobonus Fliſcus antea vocatus, ex Lavaniæ Comitibus, Diaconus Cardinalis S. Hadriani. Romæ Pontifex renunciatus in Palatio Lateranenſi 4. Idus Julii, Anno Domini 1276. Sedit in Petri Cathedra menſem unum, dies ſeptem. Non creavit Cardinales. Obiit Viterbii 12. Cal. Septembr. Anno Domini 1276. Sepultus ibidem ad Minorem Eccleſiam S. Franciſci. Vacavit ſedes dies 24.

JOANNES XX. DICTUS XXI. PONT. CLXXXIX.
ANNO DOMINI MCCLXXVI.

Anno 1276.

JOannes XX. dictus XXI. Hiſpanus, Provincia Luſitanus, Patria Olyſiponenſis, Juliani filius, M. Joannes Petrus anteà dictus, Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus, Creatus Viterbii, Idibus Sept. Anno Domini 1276. Coronatus eodem anno 12. Calend. Octobr. Viterbii in Cathedrali S. Laurentii. Sedit menſes octo, dies octo. Obiit Viterbii 13. Cal. Jun. anno 1277. & ibidem in Cathedrali S. Laurentii ſepultus. Vacavit ſedes menſes 6. dies 4

NICOLAUS TERTIUS PONT. CXC.
ANNO DOMINI MCCLXXVII.

Anno 1277.

NIcolaus Tertius Urſinus, Romanus, Joannes Urſinus anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Nicolai in Carcere Tulliano, creatus Viterbii, 7. Cal. Decembris, Anno Domini 1277. Coronatus 7. Cal. Januarii, eodem anno in Baſilica Vaticana. Sedit in Sede Pontificia annos 2. menſes 8. dies 29. Creavit Cardinales 9. Obiit in Zutiano Monte, Anno 1280. 11. Cal. Septembr. Corpus Romam delatum, in Sacello S. Nicolai ædis Vatic. ſepultum eſt. Vacavit ſedes menſes 6.

I.

De Prædicatione verbi Dei, pro converſione Hebræorum.

Hanc Prædicationem in Urbe innovavit Greg. XIII. ut in ejus conſtit. 92. Sancta. Et de materia Hebræorum vide inf. in conſtit. 3. Pauli IV. Cùm nimis. ubi notabo. in Tomo II.

Edita An. D. 1278.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Priori Provinciali Fratrum Prædicatorum Ordinis in Lombardia. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Innumera Dei beneficia erga Hebræos.

VIneam Soreth velut electam plantavit dextera Dei Patris, & omne ſemen verum ſeminavit in ipſa, angelica cuſtodia ſepivit illam, lapides nocivos abjecit ex ea. Hanc de Ægypto in luto & latere, ſub jugo Pharaonis oppreſſam, in ſignis & prodigiis transferens, dua itineris ejus exiſtens, in terram promiſſionis adduxit. Vinea enim Domini exercituum domus Iſraël eſt, viri Juda delectabile germen ejus. Hanc ſi mirè tranſlatam, quaſi adhuc ru-

dem campum vomere legali proſcindens, prophetali doctrina ſulcavir, ut & ipſam ad maturam frugem, id eſt, ad regenerationis gratiam præpararer.

Excæcata tamen ſemper fuit eorum duritics.

§. 1. Sed, proh dolor, peccatorum ſpinis obſita, nullum imbrem gratiæ ſpiritualis excipiens, quæ ſperabatur ut uvas educeret, labruſcas eduxit: unde ſperabatur judicium, proceſſit iniquitas: unde juſtitia, inde clamor. Hæc sſt vinea in qua fici arbor, ſcilicet ſynagoga Judæorum plantata, Evangelica veritate deſcribitur; cujus plantaror CHRISTUS, cœtus Apoſtolicus cultor exiſtit. Hæc triplici tempore, quaſi tribus annis, ut fructum producerer expectata, infructuoſa reperta, cultori ſuccidenda prædicitur. Nam nec tempore circumciſionis ad perfectum deducta eſt, quia circumciſionem animæ non quærebat: nec ſanctificata per legem, quia per eam tantùm carnalia ſequebarur: nec tandem juſtificata per Evangelii grariam, quia gratiam recipere noluit, quin poriùs latorem gratiæ juſtum injuſtè peremit, & quodammodò indurationem Pharaonis excedens, omne curantis & curæ refutavit antidotum; adeò ut nec verbis, nec ſignis, nec ſacramentis, quinimmò nec ipſius Chriſti, & Dei corporali præſentia molliretur. Multifariè enim multiſque modis, olim Deus loquens antiquis ipſius ſynagogæ patribus in Prophetis, noviſſimè in fine temporum locutus eſt ipſis & nobis in Filio, quem conſtituit hæredem univerſorum, per quem fecit & ſæcula, ſed omnem eſcam abominata eſt anima ejus: & idcircò juſto Dei judicio reprobatam, exterminavit eam aper de ſylva, & ſingularis ferus depaſtus eſt eam: Ablata eſt ſepes ejus, proſternara maceries, & in direptionem poſita ut deſerta; nec inventus eſt in terris ampliùs locus ejus. Verùm quia miſerationes Dei ſuper omnia ſua opera prædicantur, qui omnes ſalvos fieri, & neminem vult perire, qui ſe ipſum pro nobis & ipſis, hoſtiam ſalutis exhibuit Deo Patri: qui exaltatus à terra, expanſis in cruce manibus, ad ſe cuncta trabere Evangelica voce prædixit.

Juſſio Papæ, prædicandi eis verbum Dei, ut convertantur.

§. 2. Nos, licèt immeriti, vicem ejus tenentes in terris, qui etiam Judaicam perfidiam, à ſua miſericordia non repellit; libenter pro illius populi obcæcatione labores appetimus, ut affectum noſtrum divina proſequente clementia, cognita veritatis luce, quæ CHRISTUS eſt, à ſuis tenebris eruantur. Portò quia Judæorum ipſorum, quaſi per univerſum Mundum, divino judicio, prævisa diſperſio, ipſos ad recipiendum Sacramenta fidei, ac doctrinam commodè in unum convenire non patitur, neceſſitate nos voluntarios urgente compellimur, per diverſas mundi parres, diverſos ſeminatores eligere, per quos ſemen verbi Dei, prout poſſibile eſt, ſpargamus in ſingulos, quorum ſalutem univerſaliter, & ſingulariter affectamus. Ad te igitur inter alios ſub ſpe divinæ gratiæ mentis noſtræ oculos converrentes, cùm tui Ordinis claritate reluceas, & credaris ubilibet per opera utilia, & exempla laudabilia fructuoſus, & ex data tibi divinitùs gratia ſcire te confidamus, & poſſe, & fructus uberes in domo Domini germinare, diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus confidens in illo, cui proprium eſt ſpirituales gratias elargiri, tales umbrarum tenebris obcœcatos, in commiſſa tibi provincia, per te ac alios fratres tui Ordinis, quos ad hoc honeſtate morum, experta ſcientia, probitatis virtutibus, circumſpectione provida, & experientia comprobata idoneos eſſe cognoveris, & quorum induſtria atque doctrina divinis donis à Domino fœcundata intrepidè pro Catholica fide reluceat, & ſui claritate non turbet, ſed tenebroſas mentes radiorum repercuſſione clarificet, & obſtinatas cervices reprimat perverſorum, Judæos eoſdem in terris & locis, in quibus habitant, generaliter & ſingulariter convocando, ſemel & pluries, ac toties repetitis inſtantiis, quoties proficere poſſe putaveris, prout meliùs fieri poterit, prædicationibus, ſalutaribus monitis, & diſcretis inductionibus, Evangelicis doctrinis informans ipſos, ſtudeas juxta datam tibi à Domino gratiam, fugatis tenebrarum nubibus, ad viam reducere claritatis, ut renati fonte Baptiſmatis, reluceant in lumine vultus CHRISTI, & exinde Chorus Angelicus delectetur. Tu quoque ac alii, quos ad proſecutionem tanti negotii duxeris eligendos, perennis boni præmium, noſtramque benedictionem & gratiam, vobis de bono in melius vindicetis.

Converſi prælatis & aliis commendantur, ut humaniſſimè tractentur.

§. 3. Et ut affectum, quem ad ſalutem ſtatus ipſorum gerit mater Eccleſia, percipiant per effectum, tu illos ex eis, quos ad ſuſceptionem ſacri baptiſmatis gratia divina perduxerit, Prælatis ac Dominis locorum in quibus tales habitare contigerit, ex parte noſtra affectuoſiſſimè recommendes, ut Deo gratias in recuperata ove deperdita, & filio prodigo redeunti, vitulum exultationis & gaudii exhibentes, eos charitative foveant, favoribus muniant, benignè pertractent, nec ipſos in perſonis, aut rebus, per Judæos, vel alios indebite moleſtari permittant, quin potiùs in omnibus favorabiliter ipſis aſſiſtant auxiliis opportunis.

Conventi nolentes Papæ nuncientur.

§. 4. Sed ſi fortè (quod abſit) aliqui ex ipſis, in eorum obſtinata perfidia perdurantes, & velut aſpis ſurda ſuas aures incredulas obturantes, ne tui & illorum, quos ad hæc ſalutis opera deputabis, vocem audiant, ut de tenebris ad lucem exeant, incantantium ſapienter ruas, & per te ad hæc deputandorum fratrum ſalutares convocationes, aſpernantes reſſugerent, de iſtis (ſi tales inveneris) qui ſunt, in quibus locis, & ſub quorum dominio commorentur, nobis reſcribere non omittas, ut circa pertinaces hujuſmodi de ſalutari eorum remedio, ſicut expedire videbimus, cogitemus. Ut autem de præmiſſis avidis noſtris conceptibus, juxta noſtra deſideria ſatisfiat, frequenter nobis intimare ſtudeas, qualiter commiſſum tibi negotium proſpererur, & qualem fructum ſeminata repromittant.

Dat. Viterbii, 2. Nonas Aug. Pont. noſtri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 4. Aug.

II.

Excommunicationis, & aliarum pœnarum promulgatio in Catharos, Patarenos, alioſque hæreticos, ipſorumque filios, complices, & fautores.

Alias pœnas contra eoſdem ſancitas, vide inf. in Paul. IV. conſt. 19. Cùm ex, & in aliis Bullis in die Cœnæ Domini à Romanis Pont. edi ſolitis, quarum aliquas in hoc opere poſui, quas ſibi indicavers in Paul. V. conſt. 61. Paſtoralis. Unde intelligas, aliqua pro temporum conditione à Pontificibus immutata.

Ultimum exemplar Bullæ in die Cœnæ Domini vide in S. D. N. Urb. VIII. conſt. 62. Paſtoralis inſ. Tom. 4.

Edita An. D. 1280.

NICOLAUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Univerſis Chriſti fidelibus, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Excommunicatio hæreticorum.

NOverit univerſitas veſtra, quòd nos excommunicamus & anathematizamus univerſos hæreticos Catharos, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Paſſaginos, Joſepinos, Arnaldiſtas, Speroniſtas, & alios quibuſcumque nominibus cenſeantur, facies quidem habentes diverſas, ſed cauſas ad invicem colligatas, quia de vanitate conveniunt in id ipſum.

§. 1. Damnari verò per Eccleſiam ſæculari judicio relinquantur, animadverſione debita puniendi. Clericis priùs à ſuis ordinibus degradatis.

Ipſorum & aliorum pœna.

§. 2. Si qui autem de prædictis poſtquam fuerint deprehenſi, redire voluerint ad agendam condignam pœnitentiam, in perpetuo carcere detrudantur.

§. 3 Credentes autem eorum erroribus, ſimiliter hæreticos judicamus.

§. 4. Item receptatores, defenſores, & fautores hæreticorum excommunicationis ſententiæ decernimus ſubjacere. Statuentes, ut ſi poſtquam quilibet talium fuerit excommunicatione notatus, ſatisfacere contempſerit infrà annum, ex tunc ipſo jure ſit factus infamis.

§. 5. Nec ad publica officia ſeu conſilia, nec ad eligendos alios ad hujuſmodi.

§. 6. Nec

Digitized by Google

§. 6. Nec ad teſtimonium admittatur.

§. 7. Sit etiam inteſtabilis, nec teſtamenti habeat factionem.

§. 8. Nec ad hæreditatis ſocceſſionem accedat.

§. 9. Nullus præterea ipſi ſuper quocumque negotio, ſed ipſe aliis reſpondere cogatur.

§. 10. Quòd ſi fortè judex extiterit, ejus ſententiam nullam obtineat firmitatem: nec cauſæ aliquæ ad ejus audientiam perferantur.

§. 11. Si fuerit advocatus, ejus patrocinium nullatenus admittatur.

§. 12. Si tabellio, inſtrumenta confecta per ipſum nullius penitùs ſint momenti, ſed cum auctore damnato damnentur, & in ſimilibus idem præcipimus obſervari.

§. 13. Si verò Clericus fuerit, ab omni officio & beneficio deponatur.

§. 14. Si quis autem tales poſtquam ab Eccleſia fuerint denotati, evitare contempſerint, excommunicationis ſententia percellantur, aliàs animadverſione debita puniendi.

§. 15. Qui autem inventi fuerint ſola ſuſpicione notabiles, niſi juxta conſiderationem ſuſpicionis, qualitatemque perſonæ, propriam innocentiam congrua purgatione monſtraverint, anathematis gladio feriantur, & uſque ad ſatisfactionem condignam ab omnibus evitentur: ita quòd ſi per annum in excommunicatione perſtiterint, tunc velut hæretici condemnentur.

§. 16. Item proclamationes aut appellationes hujuſmodi perſonarum minimè audiantur.

§. 17. Item Judices, Advocati, & Notarii, nulli eorum officium ſuum impendant, alioquin eodem officio perpetuo ſint privati.

§. 18. Item Clerici non exhibeant hujuſmodi peſtilentibus Eccleſiaſtica ſacramenta; nec eleemoſynas aut oblationes eorum recipiant: ſimiliter hoſpitalarii, aut contemplarii, aut quilibet regulares, alioquin ſuo priventur officio, ad quod nunquam reſtituantur abſque indulto Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Item quicumque tales præſumpſerint Eccleſiaſticæ tradere ſepulturæ, uſque ad ſatisfactionem idoneam, excommunicationis ſententiæ ſe noverint ſubjacere, nec abſolutionis beneficium mereantur, niſi propriis manibus publicè exhumulent, & projiciant hujuſmodi corpora damnatorum, & locus ille perpetuò careat ſepultura.

§. 19. Item firmiter inhibemus, ne cuiquam laicæ perſonæ liceat publicè vel privatim de fide Catholica diſputare, qui verò contra fecerit, excommunicationis laqueo innodetur.

§. 20. Item ſi quis hæreticos ſciverit, vel aliquos occulta conventicula celebrantes, ſeu à communi converſatione fidelium vita & moribus diſſidentes, eos ſtudeat indicare confeſſori ſuo, vel alii per quem credat ad Prælati ſui, & Inquiſitorum hæreticæ pravitatis notitiam pervenire: alioquin excommunicationis ſententia percellatur.

§. 21. Hæretici autem & receptatores, defenſores, & fautores eorum, ipſorumque filii uſque ad ſecundam generationem, ad nullum Eccleſiaſticum beneficium ſeu officium admittantur, quod ſi ſecùs actum fuerit, decernimus irritum & inane. Nos enim prædictos ex nunc privamus beneficiis acquiſitis, volentes ut talea & habitis perpetuò careant, & ad alia ſimilia nequaquam in poſterum admittantur. Illorum autem filiorum emancipationem nullius eſſe momenti volumus: quorum parentes poſt emancipationem hujuſmodi, ad invium ſuperſtitionis hæreticæ, à via declinaſſe conſtiterit veritatis.

Dat. P. An. 3. die 5. Mart. Dat. apud Urbem veterem, 5. Non. Martii. Pont. noſtri Anno 3.

MARTINUS II. DICTUS IV. PONT. CXCI. ANNO DOM. MCCLXXXI.

Anno 1281. MArtinus II. dictus IV. ex oppido Briæ, Campanus Gallus Senonen. diœceſis, Simon anteà dictus, Presbyter Cardinalis S. Cæciliæ Creatus Viterbii, Anno Domini 1281. 8. Kal. Mar. Coronatus apud Urbem Veterem, 10. Kal. Aprilis eodem anno. Sedit in Romana Sede annos 4. menſem 1. dies 7. Creavit Cardinales ſeptem. Obiit Peruſii, 4. Kal. Aprilis anno 1285. in Cathedrali S. Laurentii Eccleſia ſepultus. Vacavit Sedes dies 4.

Damnatio & excommunicatio Michaelis Palæologi Græcorum Imperatoris ab Eccleſia Romana diſſidentis.

Dudum quoque hic idem Imperator diſſidebat, ſed tempore Concilii Lugdunenſis ad obedientiam Greg. X. redierat, ut ſup. in illius conſt. 2. Exultat. fol. 153.

Eccleſia etiam Græca, à Latina diſſentiens, concordata fuit tempore Eug. IV. in Concilio Florentino, ut in dicti Eug. conſt. 17. Lætentur. vide infrà.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum.

Edita A. D. 1281.

§. 1. MIchaelem Palæologum qui Græcorum Imperator nominatur, tamquam eorumdem Græcorum antiquorum ſchiſmaticorum, & in antiquo ſchiſmate conſtitutorum, & per hoc hæreticorum, necnon & hæreſis ipſorum ac ſchiſmatis antiqui fautorem, de fratrum noſtrorum conſilio denunciamus præſente fidelium multitudine copioſa, excommunicationis ſententiam latam à canone incurriſſe, ac ipſius fore ſententiæ vinculo innodatum. Excommunicatio imperatoris.

§. 2. Cæterùm univerſis, & ſingulis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & cæteris omnibus cujuſcumque ſint præeminentiæ, conditionis aut ſtatus, necnon univerſitatibus civitatum, caſtrorum, & aliorum locorum, diſtrictiùs inhibemus, ne cum eodem Michaele Palæologo in hujuſmodi excommunicatione manente, ſocietatem vel confœderationem aliquam contrahere, ſub quovis ingenio, vel machinatione præſumant, vel etiam ei aliàs in his pro quibus excommunicatus eſt denunciatus à nobis, præſtare conſilium, auxilium, vel favorem, publicum vel occultum. Prohibitio ei quomodolibet favendi.

§. 3. Et ſi ſecùs præſumptum fuerit, omnes ſingulares perſonas contrarium facientes, non obſtante qualibet indulgentia, ſub quacumque forma verborum, vel expreſſione ipſis ab Apoſtolica Sede conceſſa, vel in poſterum concedenda, quam quoad hoc viribus volumus omninò carere, ſententiam excommunicationis, quam ex nunc in ipſos ferimos, volumus incurrere ipſo facto. Terras autem ipſorum necnon univerſitates prædictas, quæ ſecùs attentare præſumpſerint, prout expedire viderimus, Eccleſiaſtico ſubjicere curabimus interdicto, ad privationem omnium bonorum, quæ à quibuſlibet tenentur in Eccleſiis, & ad pœnas alias ſpirituales & temporales, prout utile putabimus proceſſuri, & nihilominus ſocietates confœderationum ipſas, etiam ſi pœnarum & juramenti adjectione, vel quacumque fuerint alia firmitate vallata, decernimus irritas, & inanes. Pœnarum promulgatio in contravenientes.

§. 4. Ut autem hujuſmodi noſter proceſſus ad communem omnium notitiam deducatur, chartas ſive membranas proceſſum continentes eumdem, in majoris Urbevetanæ Eccleſiæ appendi, vel affigi oſtiis, ſeu ſuperliminaribus faciemus, qua proceſſum ipſum quaſi ſonoro præconio, & patulo indicio publicabunt, ita quod idem Palæologus, & alii contra quos proceſſus ipſe contigit, nullam poſſint poſtmodùm excuſationem prætendere, quòd ad eos talis proceſſus non pervenerit, vel quòd ignoraverint eumdem, cùm non ſit veriſimile remanere quoad ipſos incognitum vel occultum, quod tam patenter omnibus publicatur. Juſſio hanc ſanctionem publicandi.

Actum apud Urbem Veterem, in platea dictæ majoris Eccleſiæ, in feſto Dedicationis Baſilicæ Principis Apoſtol. Pont. noſtri Anno primo. Dat. P. An. 1. die 18. Nov.

HONORIUS IV. PONT. CXCII.
ANNO DOMINI MCCLXXXV.

HOnorius Quartus Romanus, Jacobus Sabellus anteà dictus, Patre Luca, Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Coſmedin, aliàs Schola Græca. Creatus Peruſii 4. Non. Aprilis Anno Domini 1285. Coronatus Romæ die 2. Kal. Maii eodem anno. Sedit annos duos, dies duos. Creavit Cardinalem unum. Obiit Romæ anno 1287. 3. Nonas Aprilis, & ad S. Petrum ſepultus eſt, poſteà ad Eccleſiam S. Mariæ in Ara Cæli tranſlatus, & in Sacello majorum ſuorum conditus. Vacavit Sedes menſes 10. dies 10.

I.

Damnatio ſectæ, ſub nomine Ordinis Apoſtolorum, nulla habita Sedis Apoſtolicæ licentia, temerè introductæ.

Conſimiles literas edidit Nicol. IV. Pont. ſui anno 3. ſed his antiquioribus de more contentus, eas prætermiſi.

Edita A. D. 1286.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Patribus, univerſis patribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Cathedralium Eccleſiarum electis, & Vicariis earumdem ad quos litera iſta pervenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Gregorius X. vetuit novas inſtitui religiones in c. 1. de Relig. dom. n. 6.

OLim fel. recor. Papa Gregorius X. prædeceſſor noſter, in Concilio Lugdunenſi omnes religiones & Ordines Mendicantium, adinventos poſt generale Lateranenſe Concilium, qui nullam confirmationem Sedis Apoſtolicæ meruerunt, perpetuæ prohibitioni ſubjecit: & quatenus proceſſerant, revocavit.

Quidam tamen religionem ſub nomine Ordinis Apoſtolorum induxerunt multa mala patrantes.

§. 1. Verùm ſicut ad noſtri Apoſtolatus auditum, fama querula deferente, pervenit, quidam qui poſt generale, & ante Lugdunenſe prædicta Concilia ſub nomine Ordinis Apoſtolorum; habitum novæ religionis aſſumpſerunt, quamquam nullam aliquando confirmationem Sedis Apoſtolicæ meruiſſent, prohibitionis ac revocationis prædictæ temerarii præſumptores, eumdem habitum, ſeu ei conſimilem ſub eodem nomine uſque hodie deferentes, quamplures etiam alii, aſſumpto poſt dictum Lugdunenſe Concilium, hujuſcemodi habitu, per diverſas Mundi partes mendicando diſcurrere non verentur, facientes ea quæ non condecent, in animarum ſuarum periculum, & grave ſcandalum plurimorum; præſertim cùm nonnulli, pravitatis hæreticæ vitio laborantes, ſub hujuſmodi habitu ſint inventi.

Hic ergo Pont. eum damnat.

§. 2. Nos igitur volentes, talium prævaricatorum inſolentem audaciam refrænari, & prædictam, non tam religionem, quàm pernicioſam ſectam penitùs aboleri, ne fortè fidelium ſimplices, falſa ſanctitatis eorum imagine ſeducantur, univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus quoſcumque de prædictis in veſtris civitatibus & diœceſibus invenire contigerit, eos ad deponendum hujuſmodi habitum, monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compellatis, monentes eoſdem, ut ſi religioſam vitam ducere cupiunt, ad aliquam ſe transferant de religionibus approbatis. Quod ſi aliqui eorum cenſuram prædictam contempſerint, vos contra ipſos ad pœnam carceris, ſeu aliam prout expedire videbitis, procedatis, invocato adverſus eos, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Subventionemque prohibet.

§. 3. Cæterùm, ut prædicti eò faciliùs à ſua inſolentia compeſcantur, quò magis à CHRISTI fidelibus abjici ſe viderint & contemni: Volumus nihilominùs, quòd hujuſmodi proceſſum noſtrum, in veſtrarum civitatum & diœceſum terminis, iteratis vicibus publicantes, ac facientes per aliquos publicari, eoſdem populos auctoritate noſtra moneatis, & inducatis attentè, ne aliquem de prædictis præfatum habitum deferentibus, recipere præſumant in hoſpitio, vel eis aliquas eleemoſynas largiantur; nec ad deferendum habitum illum, ſeu ei conſimilem, impendant conſilium, auxilium, vel favorem.

Dat. Romæ apud S. Sabinam, 5. Id. Martii, Pont. noſtri Anno primo, ſub anno Dominicæ incarnationis 1285. Dat. P. An. 1. die 11. Mart.

II.

Quod filii & nepotes ejus qui de hæreſi inquiſitus & abſolutus fuit, ad officia & beneficia admitti poſſint.

Concordat conſtit. 12. Alex. IV. Quod ſuper §. 12. fol. 116.

Edita An. D. 1286.

HONORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Fratri Galgano de Eugubio, Ordinis Fratrum Minorum Inquiſitori hæreticæ pravitatis in Ducatu Spoletano. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Romanis Pont. frequenter Inquiſitoribus commiſerunt hæreticos & fautores, eorumque filios & nepotes beneficiis & officiis privari. & Alex. IV declaravit id intelligi de filiis & nepotibus non converſorum in ejus Bulla cit. in ſub.

EXhibita nobis dilecti filii Archioni militis nati quondam Philippi dicti Palmerii militis Spoletani petitio continebat, quod olim ſignificantibus fel. rec. Alexandro Papæ prædeceſſori noſtro Inquiſitoribus pravitatis hæreticæ per Italiam deputatis, quod frequenter à Sede Apoſtolica committebatur eiſdem, ut tam hæreticos, credentes, fautores, & receptatores hæreticorum, quàm ipſorum filios & nepotes privandi dignitatibus, perſonatibus, & officiis publicis, & beneficiis Eccleſiaſticis, de diœceſanorum, vel eis abſentibus vicariorum ſuorum conſilio haberent liberam poteſtatem; & qualiter hoc deberet intelligi poſtulantibus declarari, præfatus prædeceſſor eiſdem Inquiſitoribus per ſuas duxit literas reſpondendum, quòd de filiis & nepotibus illorum hæreticorum, credentium, & aliorum hujuſmodi, qui modo tales eſſe probantur, intelligendum eſſe videbatur, non autem illorum quos emendatos eſſe conſtaret, ac pro culpa hujuſmodi ad mandatum Eccleſiæ pœnitentiam recepiſſe, quam ipſi, vel jam perfecerant, vel humiliter proſecutioni ejus inſtarent, vel parati fuerant dum viverent, ad recipiendum eamdem.

Quidam Philippus inquiſitus & emendatus fuit, & tamen Communitas Spolet. nolebat admittere ad officia Archionum ejus filium neque ipſius natos.

§. 2. Verùm licet Inquiſitor pravitatis hujuſmodi, tunc in partibus illis per Sedem Apoſtolicam deputatus, memoratum Philippum qui ſibi confeſſus extitit, quòd cuidam hæretico reverentiam fecerat, quædam contra fidem proferendo Catholicam, privaverit bonis ſuis, ac idem Philippus injunctam ſibi propter hoc ab eodem Inquiſitore pœnitentiam perfecerit reverenter, ac tandem ſicut verè Catholicus receptis Eccleſiaſticis Sacramentis viam fuerit univerſæ carnis ingreſſus, & ab Inquiſitore præfato etiam abſolutus, tamen Poteſtas, Conſilium, & Commune Spoletanum dictum Archionum ejuſque filios occaſione præmiſſorum, ad officia civitatis Spoletanæ pro ſua recuſant admittere voluntate. Quare prælibatus Archionus nobis humiliter ſupplicavit; ut nos miſericorditer attendentes, quod idem Philippus ſicut præmittitur, tamquam verè Catholicus & fidelis Eccleſiæ Romanæ deceſſit, eumdem Archionum & filios ejus decernimus, juxta præmiſſum ejuſdem prædeceſſoris reſponſum, in aliquo puniri occaſione hujuſmodi non debere: ſed eos ad omnia ſæcularia officia, & beneficia Eccleſiaſtica, & dignitates, ac ad omnes ordines, impedimento hujuſmodi non obſtante, potiùs admittendos.

Hic tamen Pont. jubet eos admitti conſtito eſſe fideles.

§. 3. Quia igitur de facto hujuſmodi & ejus circumſtantiis habere poteris notitiam pleniorem: Nos gerentes de circumſpectione tua fiduciam in Domino ſpecialem, præſentium tibi auctoritate committimus & mandamus, ut ſi diligenti inquiſitione præmiſſa, prædicta inveneris veritate fulciri, & tibi etiam conſtiterit, quòd præfati Archionus & filii non ſint de hæretica pravitate ſuſpecti, & in fidelitate ac devotione Eccleſiæ ſupradictæ perſiſtant (ſuper quibus omnibus tuam intendimus conſcientiam onerare) auctoritate noſtra denuncies, & declares, quod propter præmiſſa, vel eorum

occaſione

Digitized by Google

occaſione nihil eis poſſit objici, vel opponi, quin ad omnia ſæcularia officia, & beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi dignitates exiſtant, illis non obſtantibus, aſſumi liberè valeant: & hi qui liberati eſſe noſcuntur ad omnes ordines promoveri, prout ſecundùm Deum, & honorem Catholicæ fidei videris expedire. Quicquid autem ſuper his inveneris, & duxeris faciendum, ut his per tuas patentes literas harum ſeriem continentes fideliter ſtudeas intimare.

Dat. P. A. 2. die 27. Novemb. Dat. Romæ, apud S. Sabinam, 5. Calendas Decemb. Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

NICOLAUS IV. PONT. CXCIII.
ANNO DOMINI MCCLXXXVIII.

Anno 1288. Nicolaus IV. Aſculanus, humili genere in Picentibus ortus, Fr. Hieronymus Aſculanus anteà dictus, Epiſcopus Prænestinus, Creatus 8. Cal. Martii, Anno Domini 1288. Coronatus 6. Cal. Martii, eodem anno. Sedit annos 4. menſem unum, dies quatuordecim. Creavit Cardinales 8. Obiit Romæ pridie Nonas Aprilis 1292. & in Eccleſia S. Mariæ Majoris ſepultus. Vacavit Romana Sedes annos duos, menſes tres, dies duos.

I. Quòd Chriſtiani ad Judæorum ritum tranſeuntes, ipſique Judæi ad Chriſtianam fidem converſi, ad illum redeuntes, ab inquiſitoribus uti hæretici, eorumque auxiliatores puniantur: Judæi verò, Chriſtianos ad eorum ritum trahentes, pœna debita compeſcantur.

Ejuſdem argumenti Conſtitutiones ediderunt Clem. IV. Conſt. 13. & conſt. 14. Greg. X. hic ſup. Conſt. 3. Turbato. fol. 155. quas declaravit Bonif. VIII. in cap. Contra de Hæret. in 6. Prout aliam ſimilem legem ſtatuit contra hujuſmodi Chriſtianos, & Saracenos Greg. XI. infra in hoc Tom. 1. in ejus conſtit. 2. Admodum.

Edita A. D. 1288.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus Prædicatorum, & Minorum Ordinum Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deputatis, & in poſterum deputandis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus conſtitutionis. Turbato corde audivimus, & narramus, quòd non ſolum quidam de Judaicæ cæcitatis errore ad lumen fidei Chriſtianæ converſi, ad priorem reverſi eſſe perfidiam dignoſcuntur; verùm etiam quamplurimi Chriſtiani, veritatem Catholicæ fidei abnegantes, ſe damnabiliter ad ritum Judaicum tranſtulerunt, quod tantò magis reprobum fore cognoſcitur, quantò ex hoc CHRISTI nomen ſanctiſſimum, quadam familiari hoſtilitate, ſecuriùs blaſphematur.

Sanctio contra Chriſtianos ad ritum Judæorum tranſeuntes, & Judæos converſos ad illum redeuntes. §. 1. Cùm autem huic peſti damnabili, congrua & feſtinis deceat remediis obviare, univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus infrà terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deſignatos, ſuper præmiſſis, tam per Chriſtianos quàm etiam per Judæos, inquiſita diligenter & ſolicitè veritate, contra omnes quos talia inveneritis hactenus commiſiſſe, aut committere in futurum, tamquam contra hæreticos; contra fautores quoque, receptatores, & defenſores eorum, procedere ſtudeatis.

Sanctio contra Judæos ad eorum ritum Chriſtianos inducentes. §. 2. Judæos autem, qui Chriſtianos utriuſque ſexus, ad eorum ritum execrabilem induxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis: contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo: invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

* aliàs Reate. Dat. P. A. 1. die 5. Sept. Dat. Romæ * Nonis Septemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

II. Approbatio Tertiæ Regulæ Fratrum & Sororum Tertii Ordinis à B. Franciſco inſtitutæ, pro ſæcularibus in propriis domibus viventibus, Tertiariis nuncupatis.

Quoad iſtos Tertiarios, nonnullas vidi Pontificias conſtitutiones quas prætermiſi, quia ea attenditur quæ à Leone X. firmata fuit, infrà in conſt. 22. Dum intra, ad finem.

Huic Regulæ addixerunt ſe etiam alii, qui regularem vitam ducebant, ideò eam pro his Regularibus reformavit idem Leo infrà in conſt. 42. Inter cætera. De toto autem Ordine S. Franciſci, notavi ſupra ad conſtitut. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita A. D. 1289.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Fratribus, & dilectis in Chriſto filiabus Sororibus Ordinis Fratrum de Pœnitentia, tam præſentibus, quam futuris. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium. Suprà montem Catholicæ fidei quam populis gentium, qui ambulabant in tenebris, diſcipulorum Chriſti ſincera devotio igne caritatis exæſtuans, verbo ſolicitæ prædicationis edocuit, quamque Romana tenet & ſervàt Eccleſia, ſolidum Chriſtianæ Religionis poſitum noſcitur fundamentum, nullis umquam concutiendum turbinibus, nullis quaſſandum fluctibus tempeſtatum. Hæc eſt etenim recta, veraque Fides, abſque cujus conſortio nemo in conſpectu Altiſſimi acceptus redditur, nemo gratioſus occurrit. Hæc eſt, quæ ſalutis ſemitam præparat, & fœlicitatis æternæ præmia gaudiaque pollicetur. Ideòque glorioſus CHRISTI Confeſſor B. Franciſcus hujus Ordinis Inſtitutor, viam aſcendendi ad Dominum verbo pariter & exemplo demonſtrans, ipſius ſinceritate Fidei ſuos filios erudivit, eoſque illam profiteri, conſtanter tenere, ſimiliter ac opere voluit adimplere, ut per ejus ſemitam ſalubriter incedentes, mererentur poſt vitæ præſentis ergaſtulum, æternæ beatitudinis effici poſſeſſores.

De modo examinandi volentes intrare Ordinem.
Cap. I.

Examine recipiendorum. Nos igitur Ordinem ipſum opportunis favoribus proſequentes, ad ejus augumentum benigniùs intendentes, ſtatuimus, ut omnes quos ad ſervandum hujuſmodi vitæ formam aſſumi contigerit, ante aſſumptionem, ſeu receptionem ipſorum, de Fide Catholica, & obedientia erga præfatam Eccleſiam diligenti examinationi ſubdantur. Et ſi eas profeſſi firmiter fuerint, vereque crediderint, admitti, ſeu recipi tutè poterunt ad eamdem. ¶ Præcavendum eſt tamen ſolicitè, hæreticus ne quis, vel ſuſpectus de hæreſi, aut etiam infamatus, ad vitæ obſervationem ipſius quomodolibet admittatur. Et ſi talem inveniri contigerit extitiſſe receptum, aſſignetur ille quamcitiùs Inquiſitoribus pravitatis hæreticæ puniendus.

De forma recipiendi volentes intrat. Ordinem.
Cap. II.

Receptione ad probationem & profeſſionem, ac ſtabilitas in Ordine. Cùm autem Fraternitatem hujuſmodi quis intrare voluerit, Miniſtri ad receptationem talium deputati, ejus officium, ſtatum, & conditionem ſolerter explorent, ſibi fraternitatis ejuſdem onera, & præcipuè alienorum reſtitutionem apertiùs exponentes. Quibus præmiſſis, ſi eidem placuerit, juxta modum hujuſmodi induatur, & de alienis (ſi qua fuerint apud eum) ſatisfacere ſtudeat in pecunia numerata, vel ſecundùm exhibitam pignoris cautionem. Seq. nihilominùs proximis recõciliare procuret. ¶. Quibus omnibus ad effectum perductis, poſt unius anni ſpatium, cum aliquorum diſcretorum Fratrum conſilio, ſi is videbitur ipſis idoneus, recipiatur hoc modo, videlicet, ut promittat ſe divina præcepta omnia ſervaturum, ac etiam ſatisfacturum (ut convenit)

de tranſgreſſionibus, quas contra hunc vivendi modum commiſerit, cùm interpellatus ad Viſitatoris exiterit voluntatem. Et hujuſmodi ab eo facta promiſſio, per manum publicam in ſcriptis inibi redigatur. Alio autem modo nullus à Miniſtris recipiator eiſdem, niſi viſum eis aliter fuerit, conditione perſonæ, ac ipſius inſtantia, ſolicita conſideratione diſcuſſis. ❡ Ordinamus præterea ſtatuentes, ut nollus poſt ipſius fraternitatis ingreſſum de eadem egredi valeat, ad ſæculum reverſurus. Poſſit tamen tranſitum habere liberum ad religionem aliam approbatam. ❡ Mulieribus verò viros habentibus (niſi de ipſorum licentia & conſenſu) non pateat ad conſortium dictæ fraternitatis ingreſſus.

De forma habitus, & qualitate indumentorum. Cap. III.

Habitu & indumentis Fratrum & Sororum.

Fratres inſuper ipſius fraternitatis, de humili panno in pretio, & colore, non prorſus albo vel nigro, communiter veſtiantur, niſi fuerit ad tempus in pretio per Viſitatores de conſilio Miniſtri ob cauſam legitimam, & apertam, cum aliquo diſpenſatum. Clamydes quoque ac pelles, abſque ſcollaturis, ſciſſas, vel integras, affibulatas tamen, vel patulas, ut congruit honeſtati, clauſaſque manicas Fratres habeant ſupradicti. ❡ Sorores etiam chlamyde induantur, & tunica de hujuſmodi humili panno factis, vel ſaltem cum chlamyde habeant guarnellum, ſeu placenonum, coloris albi vel nigri, aut paludellum amplum de canabo, ſive lino, abſque ulla criſpatura conſutum. ❡ Circa humilitatem verò panni, & pellitones Sororum ipſarum, juxta conditionem cujuſlibet earumdem, ac loci conſuetudinem poterit diſpenſari. ❡ Bindis, & ligaturis ſericis non utantur, pelles dumtaxat agninas, burſas de corio, & corrigias, ſimpliciter abſque ſerico ullo factas, & non alias, tam Fratres habeant, quàm Sorores, depoſitis cæteris, (juxta B. Petri Apoſtolorum Principis ſalubre conſilium) vanis hujus ſæculi ornamentis.

Quòd non vadant ad inhoneſta convivia, & ſpectacula, & quòd hiſtrionibus non donent. Cap. IV.

Spectaculis & conviviis vitandis.

Sit eis ad inhoneſta convivia, vel ſpectacula, ſive curias, ſeu choreas, acceſſus penitus interdictus. Hiſtrionibus, ſeu vanitatis intuitu nihil donent. Et ne quidquam illis donetur à propria familia, prohibere procurent.

De abſtinentia, & jejunio. Cap. V.

Jejuniis.

Ab eſu carnium ſecunda, quarta, & ſexta feria, dieq; Sabbati, abſtineant univerſi, niſi aliud infirmitatis, vel debilitatis inſtantia ſuaderet. Minutis verò per triduum, carnes dentur, nec ſubtrahantur in itinere conſtitutis. Sit quoque ipſarum comeſtio licita ſingulis cùm ſolemnitatem præcipuam intervenire contigerit, in qua cæteri Chriſtiani ab antiquo epulis carneis veſci ſolent. Aliis autem diebus, in quibus jejunium non ſervatur, ova, & caſeus non negentur; Sed & cum Religioſis cæteris, in eorum Conventualibus domibus licitè ſumere valeant de appoſitis ab eiſdem. Sintque prandii, cœnæque refectione contenti; exceptis languidis, & viatoribus, & infirmis. ❡ Sit ſanis cibus moderatus, & potus, cùm textus Evangelicus habeat. Attendite ne corda veſtra, crapula & ebrietate graventur. Prandium autem, vel cœna, niſi præmiſſa ſemel Dominica oratione non ſumatur, poſt ſumptionem cuilibet cum Deo gratias, iteranda, quod ſi omitti contigerit, dicatur tribus vicibus Pater noſter. ❡ Qualibet verò ſexta feria totius anni jejunium celebretur, niſi fortè infirmitatis vel alia cauſa legitima excuſentur, niſi Feſtum Natalis Domini feria ipſa occurreret obſervandum. Sed à feſto omnium Sanctorum uſque ad Paſcha, quarta, & ſexta feria jejunabunt. Alia, quæ ab Eccleſia ſunt ſtatuta, vel Ordinariis ea cauſa communiter indicta, jejunia nihilominùs ſervaturi. In Quadrageſima verò B. Martini, uſque ad diem Nativitatis Domini, & à Dominica Quinquageſimæ uſque ad Paſcha, diebus ſingulis (exceptis Dominicis) jejunare procurent, niſi aliud fortaſſe infirmitas, vel neceſſitas alia ſuaderet. Sorores gravidæ, uſque ad ſuæ purificationis diem ab exercitatione qualibet corporali (orationibus dumtaxat exceptis) poterunt, ſi voluerint abſtinere. ❡ Laborantes autem (propter fatigationis afficientis inſtantiam) à Dominicæ Reſurrectionis feſto uſque ad feſtivitatem B. Franciſci prædicti, ter in die qua exercitio laboris incumbent, licitè ſumere cibum poſſunt. Cùm verò illos contigerit aliorum imminere laboribus, de cunctis appoſitis, die quolibet ſumere licebit eiſdem, niſi ſexta feria, vel dies ſit alia, in qua generaliter ab Eccleſia jejunium noſcitur inſtitutum.

Quoties debeant confiteri per annum, & ſumere Corpus Chriſti. Cap. VI.

Confeſſione & Communione.

Singuli autem Fratrum, & Sororum ipſarum, ter in anno, videlicet, in Natali Domini, in Reſurrectione ipſius, & Pentecoſtes feſtivitatibus, peccata propria confiteri, & Euchariſtiam devotè ſuſcipere non poſtponant, reconciliando ſe proximis, & reſtituendo etiam aliena.

Quòd non ferant arma impugnationis. Cap. VII.

Armorum delatione.

Impugnationis arma ſecum Fratres non deferant, niſi pro defenſione Romanæ Eccleſiæ, Chriſtianæ Fidei, vel etiam terræ ipſorum, aut de ſuorum licentia Miniſtrorum.

De dicendis horis Canonicis. Cap. VIII.

Horarum recitatione & aliis orationibus.

Dicant univerſi quotidiè ſeptem horas Canonicas, videlicet, Matutinum, Primam, Tertiam, Sextam, Nonam, Veſperas, & Completorium. Clerici, videlicet ſcientes pſalterium, pro Prima Deus in nomine tuo, Beati immaculati, uſque ad Legem pone, ac alios Horarum Pſalmos, juxta Clericorum ordinem, cum Gloria Patri dicant. ❡ Cùm verò ad Eccleſiam non accedent, pro Matutino Pſalmos dicere ſtudeant, quos dicunt Clerici, vel Eccleſia Cathedralis, vel ſaltem ut illiterati alii, pro Matutino duodecim, & pro alia qualibet hora ſeptem vicibus Pater noſter, cum Gloria Patri dicere non omittant. In quibus, videlicet Primæ ac Completorii horis, minorem ſymbolum, & Miſerere mei Deus, adjiciant qui noverunt. Sed ſi horis non dixerint conſtitutis, dicant tribus vicibus Pater noſter. ❡ Infirmi autem, Horas hujuſmodi non teneantur dicere, niſi velint. ❡ In Quadrageſima verò S. Martini, & etiam in majoribus Eccleſiis in quarum parochiis habitant, matutinalibus Horis perſonaliter adire procurent, niſi cauſa rationabili excuſentur.

Quòd omnes, qui de jure poſſunt, faciant teſtamentum. Cap. IX.

Teſtamentis.

Omnes præterea, quibus de jure facultas affuerit, condant, ſeu faciant teſtamentum, & de bonis ſuis infra tres menſes poſt eorum ingreſſum immediatè ſequentes, ordinent & diſponant, ne quempiam illorum contingat inteſtatum.

De pace reformanda inter Fratres, & alios extraneos. Cap. X.

Pace.

De pace verò inter Fratres & Sorores, aut etiam exteros in diſcordia poſitos facienda, ſicut Miniſtris videbitur ita fiat, adhibito (ſi facultas affuerit) Epiſcopi Diœceſani conſilio in hac parte.

Quando moleſtantur contra jus, aut eorum privilegia. Cap. XI.

Vexatione contra privilegia.

Si verò Fratres, vel Sorores contra jus, vel eorum privilegia per Poteſtates, ſeu Rectores locorum, ubi domicilium obtinent, vexationibus impetantur, Miniſtri loci ad Epiſcopos, & alios locorum Ordinarios ſtudeant habere recurſum, juxta conſilium & ordinationem ipſorum in tabulis proceſſuri.

Quòd

Quòd caveant, in quantum poſſunt, à juramentis ſolemnibus. Cap. XII.

Juramentis.

A juramentis autem ſolemnibus omnes abſtineant, niſi neceſſitate cogente in caſibus per indulgentiam Apoſtolicæ Sedis exreptis, videlicet, pro pace, fide, calumnia, & teſtimonio perhibendo, ac etiam in contractu emptionis, venditionis, & donationis, ubi videbitur expedire. ❡ In communi quoque loquela, vitent, prout poterunt, juramenta. ❡ Et qui die aliqua, minùs cautè juraverint lapſu linguæ (prout contingere in multiloquio conſuevit) die ipſo in ſero, cùm debet recogitare quid fecerit, dicat tribus viribus orationem Dominicam, propter incautè facta hujuſmodi juramenta. Memor autem ſit quilibet, ut ad divina obſequia, familiam propriam exhortetur.

De audienda Miſſa & Congregatione facienda. Cap. XIII.

Miſſa audienda & Congregatione facienda.

Univerſi ſani Fratres & Sorores cujuſcumque Civitatis, aut loci, diebus ſingulis (ſi commodè poterunt) Miſſæ officium audiant. Et menſe quolibet ad Ecclesiam, ſive loca, ad quam, vel ad quæ Miniſtri curaverint intimare, conveniant, Miſſarum ſolemnia inibi audituri. ❡ Unuſquiſque autem, uſualis monetæ denarium Miſſario tribuat, qui pecuniam hujuſmodi colligat, & eam de conſilio Miniſtrorũ inter Fratres, & Sorores paupertate gravatos, & præcipuè infirmantes, ac eos, qui funeris carere dignoſcuntur exequiis, & deinde inter pauperes alios, dividant congruenter. ❡ Offerant inſuper de ipſa pecunia, Eccleſiæ memoratæ. Tuncque (ſi commodè poterunt) virum religioſum, & in verbo Dei competenter inſtructum habere procurent, qui eos ad pœnitentiam, & miſericordiæ opera exercenda hortetur, ſolicitè moneat, & inducat. ❡ Studeat quilibet, dum Miſſæ celebratur officium, & prædicationis verbum proponitur, ſervare ſilentium; orationi, & officio ſit intentus, niſi cùm communis utilitas fraternitatis impediat.

De Fratribus infirmis, & defunctis. Cap. XIV.

Infirmis, & exequiis defunctorum.

Cùm autem, quemquam ex Fratribus infirmari contigerit, Miniſtri, per ſe vel per alium, ſeu alius (ſi hoc eis infirmus fecerit intimari) ſemel in hebdomoda, viſitare teneantur ægrotum, ipſum ſolicitè ad recipiendum pœnitentiam (prout melius, & efficacius expedire putaverint) inducentes, neceſſaria illi de bonis communibus miniſtrando. ❡ Et ſi præfatus infirmus de præſenti luce migraverit, Fratribus & Sororibus tunc in Civitate, vel loco, ubi eum contigerit mori præſentibus nuntietur, ut defuncti exequiis procurent perſonaliter intereſſe. A quibus, donec Miſſarum fuerint celebrata ſolemnia, & corpus tumulo conditum, non recedant. ❡ Hoc quoque circa Sorores infirmas, & decedentes volumus obſervari. ❡ Præterea intra octo dies poſt ipſius ſepulti obitum immediatè ſequentes, quilibet Fratrum & Sororum ipſarum dicat pro anima ejus, Sacerdos videlicet, Miſſam unam, ſciens Pſalterium 50. pſalmos & illiterati totidem Pater noſter, & in fine cujuſlibet Requiem æternam adjiciant. Et poſt hæc, infrà annum, pro Fratrum & Sororum, tam vivorum, quàm defunctorum ſalute, tres Miſſas faciant celebrari. Qui verò Pſalterium ſciverint, illud dicant, & cæteri orationem Dominicam centies dicere non omittant, Requiem æternam in fine cujuslibet addituri.

De Miniſtris. Cap. XV.

Officiis rectè adminiſtrandis.

Miniſteria quoque, ac alia officia, quæ præſentis formulæ ſeries exprimit, impoſita ſibi quiſque devotè ſuſcipiat, curetque fideliter exercere. Officium autem cujuſlibet, certi temporis ſpatio limitetur. Nullus Miniſter inſtituetur ad vitam, ſed ejus miniſterium certum tempus comprehendat.

De viſitatione, & correctione delinquentium. Cap. XVI.

Correctione delinquentium.

Ad hæc, Miniſtri, & Fratres, ac Sorores Civitatis, & loci cujuſlibet, ad viſitationem communem in aliquo loco religioſo, vel Eccleſia, ubi locum hujuſmodi contigerit deeſſe, conveniant, & Viſitatorem habeant Sacerdotem, qui alicujus approbatæ Religionis exiſtat, quique illis, de commiſſis exceſſibus, injungat pœnitentiam ſalutarem. Nec quivis alius poſſit eis hujuſmodi viſitationis officium exhibere. ❡ Quia verò, præſens vivendi forma, inſtitutionem à B. Franciſco prælibato ſuſcepit, conſulimus, ut Viſitatores, & informatores, de Fratrum Minorum Ordine aſſumantur, quos Cuſtodes, vel Guardiani ejuſdem Ordinis, cùm ſuper hoc requiſiti fuerint, duxerint aſſignandos. Nolumus tamen congregationem hujuſmodi à Laico viſitari. Hujuſmodi autem viſitationis officium, ſemel exerceatur in anno, niſi neceſſitate aliqua ſuadente fuerit pluries facienda. ❡ Incorrigibiles verò, ac inobedientes, monitio trina præveniat. Qui ſi ſe corrigere non curaverint, de ipſius Congregationis conſortio expellantur omninò, de conſilio diſcretorum.

De vitandis litigiis inter ſe, & cùm in aliis. Cap. XVII.

Litigiis vitandis.

Vitent inſuper Fratres & Sorores (juxta poſſe) litigia inter ſe, illa (ſi ſuſcitari contigerit) ſolicitè dirimendo. Alioquin, de jure eorum illo reſpondeant, apud quem poteſtas reſidet judicandi.

Qualiter, & per quos in abſtinentiis poſſit diſpenſari. Cap. XVIII.

Diſputatione circa abſtinentias.

Ordinarii autem locorum, vel Viſitator, cum Fratribus, & Sororibus univerſis, in abſtinentiis, jejuniis, & auſteritatibus aliis, ex cauſa legitima (cùm expedire viderint) poterunt diſpenſare.

Quòd Miniſtri eorum manifeſtas culpas denuntient Viſitatori. Cap. XIX.

Incorrigibilibus.

Miniſtri verò, manifeſtas Fratrum & Sororum culpas Viſitatori denuncient puniendas. ❡ Et ſi quiſque incorrigibilis fuerit, poſt trinæ admonitionis inſtantiam, à Miniſtris (de diſcretorum Fratrum aliquorum conſilio) Viſitatori nuncietur eidem, de fraternitatis conſortio abjiciendus ab ipſo, & in Congregatione poſtmodùm publicandus.

Qualiter in prædictis nemo obligatur ad culpam mortalem. Cap. XX.

Non obſervantibus Regulam.

Cæterùm in præmiſſis omnibus, ad quæ Fratres veſtri Ordinis non ex divinis præceptis, vel ſtatutis tenentur Eccleſiæ, nullum ipſorum ad moralem culpam volumus obligari, ſed impoſitam ſibi pœnitentiam, pro tranſgreſſionis exceſſu, prompta humilitate recipiat, & efficaciter ſtudeat adimplere.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergò omninò hominum, liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 2. die 17. Aug.

Dat. Reatæ, 16. Calen. Septembris, Pontificatus noſtri anno 2.

III.

Declarationes Reformationis Greg. IX. Monachorum Congreg. Cluniacenſis, Ordinis S. Benedicti.

Hujus Greg. conſtitutio eſt n. 5. ſup. fol. 57. ubi notavi.

Edita An. D. 1289.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Clun. ejuſque Coabbatibus, Prioribus, & Conventibus univerſis Cluniacenſis Ordinis, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

REgis pacifici pacia opera diligentis gerentes (licet immeriti) vices in terris, pacis bonum & concordiæ ſtabilis unitatem cunctis fidei orthodoxæ cultoribus, ſed potiſſimè regularis obſervantiæ vinculo alligatis, ferventibus votibus votis appetimus, & ſolicitis ſtudiis procuramus, ut divinorum cultui, cui ſalubris illos dedicavit intentio, liberiùs & commodiùs immorentur. Quamub-

rem vigiles reddimur; & propenſiùs affectamus, ut inter vos divinis obſequiis regulariter deputatos, tranquilla pax vigeat, fraterna charitas ferveat, animorum identitas perſeveret.

Greg. ix. ſtatuta edidit ad reformationem Ordinis in ſua conſt. 5. Behemoth. fol. 74.

§. 1. Sanè fœlicis recordationis Gregorius Papa nonus, prædeceſſor noſter, ad veſtrum & Monaſterii veſtri ſtatum proſperum & tranquillum intendens, nonnulla pro reformatione Cluniacenſis Ordinis duxit dum viveret auctoritate Apoſtolica ſtatuenda, quæ diſtrictè ac inviolabiliter obſervari præcepit in Ordine ſupradicto.

Hic Pont. ea declarat, ut ſequntur.

§. 2. Nos autem diligentiùs attendentes, quòd aliquorum ex ſtatutis hujuſmodi quæ nobis non modicum difficilia videbantur, non poterat obſervatio efficax provenire, circa illa prout expedire cognovimus, duximus providendum. Et volentes ipſius prædeceſſoris veſtigia limitari, auctoritate Apoſtolica duximus ſtatuendum, ut ſtatuta ipſa juxta moderationem noſtrã prout notatur inferiùs in eodem Ordine perpetuis futuris temporibus obſerventur.

Capitulum generale quando, à quibus & qualiter fieri debeat.

§. 3. Inprimis itaque ſtatuimus, ut omnes Abbates, & Priores Cluniacen. Ordinis, immediatè Monaſterio Cluniacen. ſubjecti, in Regno Franciæ conſtituti ãnis ſingulis, exiſtentes autem in Anglia, Hiſpania, Alemania & Lombardia, de biennio in biennium conveniant ad Capitulum generale, ubi ſine perſonarum acceptione, ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulam & Cluniacen. Ordinis inſtituta, delinquentium corrigantur exceſſus, & de ſalute animarum, & conſervatione Ordinis ac domorum indemnitate tractetur, & ſtatuatur quod fuerit regulariter ſtatuendum. Nec in hoc Priores & Camerarii invicem ſibi parcant: ſed unuſquiſque quæ viderit in Ordine corrigenda in perſonis vel rebus, quæ per Viſitatores non fuerint correcta, coram Definitoribus ãnis ſingulis in publico vel privatim in charitate proponat. Et hoc idem Viſitatores corã Definitoribus facere teneantur, & correctus hoc moleſtè non ferat, ſed correctionem accipiat patienter. Hoc autem Capitulum (in quo volumus ut nullæ fiant exactiones ab aliquo, nulla dentur munera vel recipiantur, ſeu etiã promittantur, ſed omnia in ſinceritate procedant) modo qui ſequitur celebretur, & in eo Definitores de Abbatibus & Prioribus Cluniacenſis Ordinis eligantur. Ad quod quidem Capitulum Abbates & Priores præſati, modo prædicto per obedientiam venire teneantur (cauſa dumtaxat infirmitatis excepta) niſi caſus inopinatus & multum damnoſus incurreret, Definitorum & Capituli judicio relinquendus, & eorum quibus proprium impedimentum ſeu caſum Capitulo & Definitoribus denunciet ſupradictis. Qui verò non venerit, & ſe ſecundùm modum legitimè non excuſaverit memoratum; poſt ſequens Capitulum ad quod venire ſimiliter, teneatur in clauſtro Cluniacen. duorum menſium ſpatio aſſiduè moram trahat. Mediati autem Abbates & Priores, ſingulis annis ſemel ad Capitulum conveniant in principalibus Abbatiis & Prioratibus quibus ſubſunt ſtatuto tempore, prout viſum fuerit expedire. Quod ſi non fecerint, in ſuis im̃ediatè majoribus Abbatiis vel Prioratibus pœna ſimili puniãtur.

Definitores quindecim Capituli generalis pro prima vice eligantur.

§. 4. Circa verò electionem Definitorum Capituli generalis Cluniacen. celebrandi, ordinamus ut dilecti filii noſtri Matthæus, tit. S. Laurentii in Damaſo, & H. tit. S. Sabinæ presbyt. Card. ac Abbas Mauziacen. & Magiſter Albertus Prior S. Lupi, de ipſius Ordinis Cluniacen. reformatione tractantes apud Sedem Apoſtolicam quindecim de Abbatibus, & Prioribus Cluniacen. Ordinis ſupradicti, eligant hac vice in Definitores primi Capituli reformationem hujuſmodi ſubſequentis.

Forma eligendi Definitores in Capitulo generali.

§. 5. Qui quindecim ſic ab ipſis electi, jurent in ipſo primo futuro Capitulo generali, ad ſancta Dei Evangelia corporaliter tacto libro, quòd in definitionibus ſecundùm Deum & B. Benedicti regulam & Apoſtolicæ Sedis ſtatuta, ſine omni perſonarum acceptione, procedant, ac ipſi in principio ſequentis Capituli antequam tractatus Capituli aggrediantur ejuſdem, jurent tactis ſacroſanctis Evangeliis, & bona fide, ſine acceptione perſonarum eligere quindecim Definitores de Abbatibus, & Prioribus; Si Abbates defuerint nihilominùs de Prioribus præſati Cluniacen. Ordinis viros probos, ac Deum timentes, ac zelum cõmunis utilitatis habentes, & præſtito ejus hujuſmodi juramento, viros tales poſtmodùm eligant. Volumus autem, quòd illi qui Definitores in uno Capitulo fuerint, Capitulo immediatè ſequenti definitores eſſe non poſſint: & hæc forma eligendi Definitores in poſterum obſervetur. Si autem aliqui de Definitoribus Capituli præcedentis, ad quos ſpectat electio Definitorum, abeſſe contigerit, reliqui qui præſentes fuerint nihilominùs ad ipſorum electionem procedere non omittant. Et qui à majori parte ipſorum eligentium nominati fuerint & electi, ſine aliqua exceptione pro Definitoribus habeantur. Et hoc etiam in Definitoribus & Definitorum ſententiis obſervetur. Diligentiam autem vel negligentiam Ordinis ſupradicti, annis ſingulis Definitores per ſuas patentes literas, ad moderatas Cluniacen. Ordinis expenſas, ſignificare ſummo Pontifici teneantur: quomodo regula B. Benedicti & præſentia in Ordine ipſo ſerventur ſtatuta.

Cauſæ per Abbatem non definitæ, in Capitulo terminentur.

§. 6. Omnes verò cauſæ, quæ inter ejuſdem Ordinis perſonas emerſerint, & per Abbatem non fuerint terminatæ, delatæ ad Capitulum per Definitores ſtatutos in Capitulo terminentur, & ea ſtatuantur, quæ provenire ad correctionem, conſervationem & reſtrictionem, non ad relaxationem Ordinis vel regulæ videbuntur.

Conſtitutiones Capituli generalis inprimis obſervandæ & non immutandæ ſunt.

§. 7. Nec aliquis definita ſeu acta per Definitores Capituli generalis, poſſit vel audeat immutare; niſi in caſu magnæ neceſſitatis & evidentis utilitatis, in quo poteſtas Abbati intelligitur relinquenda de conſilio & aſſenſu peritorum & diſcretorum duorũ ex illis qui Domini Ordinis appellantur. Nec diſpenſare præſumat in pœnis, niſi contra aliquem ſententia excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ferretur, qui ſi paruerit, poterit per Abbatem Cluniacenſem aut alium, vel Priorem ſuum immediatè ſuperiorem abſolutionis beneficium obtinere, ita tamen quòd ſic abſoluti culpa & ſatisfactio referatur & appareat Definitoribus in primo tunc ſequenti Capitulo generali. In aliis verò pœnis impoſitis à Definitoribus nullus diſpenſet, niſi ex neceſſaria cauſa & rationabili, quam ſignificari volumus ſequenti Capitulo generali, & ſi Definitores non judicaverint eã eſſe legitimam, relaxantes ſeu diſpenſantes per ipſos Definitores pœna ſimili puniantur.

Ordinationes Capit. quando obligent ad mortalem culpã.

§. 8. Definitiones autem ſeu ordinationes Capituli generalis ad mortalem culpam non obligent, ſed ad pœnam, niſi contra eſſentialia obſervantiæ regularis exiſtant.

Et quoties per Prælatos recitandæ ſunt.

§. 9. Omnes verò Abbates & Priores annis ſingulis ad Capitulum venientes, definitiones ſi quæ factæ fuerint in ſuo reditu habere procurent, in vigiliis quinque feſtorum præcipuorum, & viſitationis tempore nihilominùs recitandas, ut nullus prætextu ignorantiæ ſe valeat excuſare. Statuta verò præſentia in prima die menſis cujuſlibet legantur, ne per ignorantiam negligantur.

Viſitatores in Capitulo generali ordinentur, & corrigenda corrigant, &c.

§. 10. Statuimus inſuper, ut in Capitulo generali Cluniacenſi more ſolito per Definitores ordinentur Viſitatores diſcreti, ac Deum timentes per ſingulas provincias, qui jurent ad ſancta Dei Evangelia, corporaliter tacto libro quod viſitationis officium exercebunt prout eis fuerit poſſibile (ſecundùm Deum, & B. Benedicti regulã, ac Sedis Apoſtolicæ, & Cluniacenſis Ordinis inſtituta; & quæ per eos corrigi poterunt corrigent ſecundùm gratiã à Domino ſibi datã.) Ea verò quæ adeò gravia emerſerint vel occurrerint, quòd per eos ſufficienter non poſſint cõmodè corrigi; & quæ probata fuerint vel per famam deducta, in publicum referant corrigenda, & punienda per Definitores in Capitulo generali, cætera autẽ non niſi Abbati exponant, propter pericula evitanda. Statum quoque Abbatiarum & Prioratuũ quantum ad ſpiritualia & temporalia, referre & exponere quoad prælatos & ſubditus fideliter corã Definitoribus

tenean-

teneantur, ſed caveant Viſitatores, ne ea quæ invenerint in locis viſitatis de prælatis vel ſubditis pandant quomodolibet ſeu revelent, niſi eo modo quo ſuperiùs eſt expreſſum. Et Viſitatores ſic inſtituti, per Abbatem vel alium mutari non poſſunt, niſi ex cauſa rationabili & multum urgenti & evidenti, & hoc de conſilio & aſſenſu dictorum Dominorum qui ſuperiùs nominantur, ſed cauſa ipſa in Viſitatorum exprimatur literis, & in ſequenti Capitulo & coram Definitoribus exponatur. Quæ ſi non fuerit rationabilis judicata, mutans Definitorum arbitrio puniatur. Nec dicti Viſitatores à perſonis & locis quæ viſitant recipere quicquam, præter moderates expenſas victui neceſſarias, quoquo modo præſumant, excutientes manus ſuas ab omni munere, & cum quatuor tantum ratione Viſitationis aut aliàs equitaturis incedant.

Viſitatores quatuor Monaſterium Clun. & perſonam Abbatis viſitent.

§. 11. Statuimus inſuper, ut quolibet anno in Capitulo per Definitores, quatuor diſcretæ perſonæ ac Deum timentes, videlicet duo Abbates, & totidem Priores Clun. Ordinis eligantur, ſi Abbates præſentes fuerint, alioquin loco Abbatum eligantur Priores ad viſitandum monaſterium Clun. perſonam Abbatis & loca circumadjacentia. Qui terminato generali Capitulo, & licentiatis Abbatibus & Prioribus ac aliis qui ad Capitulum convenerent, priùs præſtito corporali juramento, ſuæ viſitationis officium infrà ſex dies poſt terminatum Capitulum incipiant exequi: ne viſitationem hujuſmodi (quæ nullo modo debet omitti) contingat quomodolibet impediri. Qui de ſtatu dicti Monaſterii & locorum circumadjacentium in temporalibus & ſpiritualibus, & de Abbatis perſona diligenter inquirant, & ea quæ corrigenda invenerint corrigere non omittant. Et ea verò quæ majori conſilio indigent, referentur annis ſingulis ad Capitulum generale, ut Eccleſia Clun. in bono ſtatu per viſitationem hujuſmodi perſeveret. Et ſi Abbatis exigerent demerita, quod tolerari non debeat, per viſitatores moneatur ut cedat, & liceat Viſitatoribus & Conventui Clun. recipere hujuſmodi ceſſionem; Quòd ſi fortè Abbas ſibi de ceſſionis remedio providere noluerit, quæ de ipſo Viſitatorum inquiſitio comprehendet, ad Sedem Apoſtolicam referant.

Abbas Cluniaci de proventib. & expen. coram Viſitatoribus reddat rationem.

§. 12. Adjicimus autem quòd Abbas Clun. coram Viſitatoribus de omnibus obligationibus per eumdē vel de ejus mandato factis, ac etiam de proventibus & expenſis reddat explicitè rationem, & Viſitatores prædicti hoc ſignificare ſequenti generali Capitulo, & deinde ſummo Pontifici annis ſingulis teneantur.

Abbas Clun. loca Ordinis viſitet ut hic.

§. 13. Quia verò propter defectum Abbatis remotas provincias minimè viſitantis, & domos Ordinis exiſtentes in eis ſpiritaliter & temporaliter malè tractantur, & aliqua à ſubjectione Ordinis ſe ſubtrahere moliuntur, præcipimus ut Abbas Clun. ſtudeat ſicut ei poſſibile fuerit Ordem viſitare, ac domos à Cluniacenſis Ordinis ſubjectione ſubtractas procuret cum Apoſtolicæ Sedis auxilio ad ſubjectionem ipſius revocari Ordinis vel reduci. Quod ſi dictus Abbas in ejuſdem Ordinis viſitatione, quàm per ſe vel per alium facere debet, negligens fuerit vel remiſſus, eum Definitores corrigere teneantur. Qui etiā dum ſui Ordinis loca viſitat, ſit temperatus & ſobrius in expenſis, ita quod omnibus computatis ſummam decem librarum turon. parvorum, diebus ſingulis in ſumptibus non excedat. Et viſitationis tempore tam ipſe quam ſui excutiant ab omni munere manus ſuas, prout de acceptione munerum in ſtatutis fel. rec. Greg. Papæ IX. prædeceſſoris noſtri noſcitur contineri. Infrà dictam autem ſummam idem Abbas ſe temperet ſecundùm locorum exigentiam & facultatem ipſorum, & Definitores de mora ſeu ſpatio temporis ordinent, quo Abbas & Viſitatores hujus ſuæ viſitationis officium debeant terminare.

Beneficiorum collatio hic ordinetur.

§. 14. Ceterùm, quia ex mala ordinatione Prioratuum & obedientiarum, vel frequenti mutatione Priorum, multa eveniſſe detrimenta noſcuntur, diſtrictè præcipimus ut Prioratus, Decanatus & omnes aliæ adminiſtrationes gratis conferantur, & abſque venalitate & aliqua pactione. Nec Cluniacen. aut alii Abbates, aut Priores Clun. Ordinis de prioratibus audeant aut poſſint facere Decanatus: nec de Decanatibus in quibus Decanus curam animarum habet, & Monachi ſunt & eſſe conſueverunt, poſſint facere grangias; ita quòd nec à Monacho, nec à ſæculari perſona pro aliquo pretio conducantur, & ubi factum eſt, vel acceptatū contrarium, per Definitores in ſtatum priſtinum & antiquum reducatur. Et Prioratus & Decanatus hujuſmodi non niſi Sacerdotibus dicti Ordinis Monachis committantur. Hæc autem nolumus ad illas grangias, ſeu adminiſtrationes extendi, quæ curam animarum non habent, & laicis conſuevere committi. Si quis autem propter hæc aliquid dediſſe vel recepiſſe convictus extiterit, numquam in Ordine Clun. dignitatem habeat, vel honorem. Et ſi adverſus aliquem ſuper hoc apud Viſitatores, vel Definitores vehemens habeatur præſumptio, ipſum per eos à prioratu, vel adminiſtratione ſic obtenta volumus amoveri. Et ſi quis humana confiſus potentia, per interventum ſæcularium perſonarum committi ſibi obedientiam, vel prioratum popoſcerit, numquam illum obtineat, ſed nec alium infrà annum.

Illegitimis Prioratus & Decanatus ne conferantur.

§. 15. Nec perſonis illegitimè natis Prioratus & Decanatus curam animarum habentes in Ordine ipſo ullatenus conferantur: & ſi ſecus factum fuerit id per Definitores decrevimus revocandum.

Priores cur amovendi.

§. 16. Conventuales quoque Priores quamdiu in ſpiritualibus & temporalibus benè adminiſtraverint, non niſi ex certis cauſis debent amoveri; videlicet ſi dilapidatores, vel inobedientes, aut rebelles, ſeu infames, vel incontinentes extiterint, ſeu alio gravi crimine irretiti, ſive ad majorem dignitatem fuerint promovendi, quod etiam de minoribus Prioribus volumus obſervari.

Abbas vel Prior criminoſus aut infamis quomodo & per quos deponendus.

§. 17. In deſtitutione verò Abbatum & Priorum Conventualium, videlicet octo Monachorum, & ſuprà, talis modus & forma ſerventur. Videlicet quod ſi Viſitatores Abbatem vel Priorem criminoſum, aut infamem invenerint, patri Abbati referre procurent; qui de cōſilio ſex Abbatum vel Priorum propinquorum ejuſdem Ordinis, talem admoneat, vel ſuſpendat, ipſeque ſic admonitus vel ſuſpenſus inclinet humiliter, nec appellet. Nihilominùs autem Viſitatores, admonitiones & ſuſpenſiones hujuſmodi, & earū cauſas Capitulo referant generali. Et Definitores ſuper hoc ordinent & definiant ſecundùm quod eis juſtè, ac ſecundùm Deum videbitur expedire. Et quidē ut huic morbo plenum adhibeatur remedium, prout infrà duximus providendum, videlicet, quòd ſingulis annis in generali Capitulo Definitores ſcribant & retineant nomina ſingulorum Abbatum & Priorum, qui tunc in eodem fuerint congregati. In ſequenti Capitulo lectis eorum nominibus, in quibus Eccleſiis ſive Abbates vel Priores mutati ſint, & mutationis cauſā diligenter attendant; & tunc exceſſus mutantium ſi ſine juſta cauſa mutaverint, & mutatores hujuſmodi puniant & emendent, ſecundùm qualitatem exceſſuum eorumdem. Verùm quia Monachi nonnumquam Abbatum vel Priorum ſuorum delicta revelare formidant, ne ad ignotas & remotas provincias quaſi in exilium relegentur, huic morbo ſic duximus providendum: quod videlicet Viſitatores cùm acceſſerint ad Monaſteria viſitanda, diligenter inquirant ſi quis Monaſterio illo anno, cui officium viſitationis impendunt, & propter quam cauſam emiſſus fuerit. Et ſi cauſa regularis extiterit, approbetur; alioquin revocetur Monachus, & qui eum emiſit, Viſitatorum arbitrio puniatur. Si quis autem fuerit ab Abbatia vel Prioratu ſua culpa remotus, ad aliud Monaſterium, in quo dignè defleat quod cōmiſit, ſuperioris providentia tranſmittatur. Et ſi fortè propter ſenectutis defectum aut aliam cauſam honeſtam ſpontaneus ceſſerit, revertatur ad clauſtrum illo ſibi quod eligere maluerit deputatū; nulluſque literas confirmationis habeat, quod à ſuo Prioratu, vel obedientia non debeat amoveri.

§. 18. Ad inſtitutionem verò Prioris Conventualis

Inſtitutio Priorum Conventualium qualiter fiat.

abſque duorum Priorum Conventualium conſilio minimè procedatur. Abbates autem & Priores circa temporalia & ſpiritualia negligentes, per definitores graviter puniantur, & tales præficiantur qui ſciant & poſſint præeſſe pariter & prodeſſe, ac jura commiſſorum ſibi Prioratuum obſervare. Circa perſonarum verò dicti Ordinis promotionem, ſic provida & æqua ordinatione cenſemus, quod Abbas Clun. in arduis & gravibus negotiis uti debeat conſilio ſapientum, & dicti Ordinis ſeniorum. Et in promovendo perſonas Ordinis, & cōferendo beneficia, non ſequatur carnalem affectum: ſed habendo Deum præ oculis, imitetur in omnibus legem Dei. Et quod dictum eſt de Abbate Clun. idem per alios Abbates & Priores Ordinis decrevimus obſervandum. Et quia denunciatum eſt nobis, quod raró aut nunquam de Clauſtro Clun. aliquis vel aliqui ad regimen Prioratuum Cluniacen Ordinis aſſumuntur; Statuimus quod non tàm de clauſtralibus quàm de aliis, ſine perſonarum acceptione, perſonæ idoneæ ad ipſorum Prioratuum regimen aſſumantur, cùm per tales qui ſunt in Monaſterio enutriti, magis in religione Ordo poſſit & debeat informari.

Pluralitas beneficiorum interdicitur.

§. 19. Adhuc diſtrictiùs inhibemus, ne quis plures Prioratus, vel Prioratum cum Abbatia ejuſdem Ordinis vel alteriùs habere præſumat. Nec Abbas Cluniacenſis, vel aliquis alius Abbas vel Prior ejuſdem Ordinis, aliquem de ſubjectis ſibi Prioratibus ad manus ſuas retineat: ſed ſingulis Prioratibus Priores ſinguli deputentur.

Nullus niſi Clun. Ordinis religioſus in Clun. Ordine beneficium habere debet.

§. 20. Nec aliquis qui Cluniacen. Ordinis non fuerit profeſſus, habeat ejuſdem Ordinis Prioratum. Nec aliquis Prioratus vel Decanatus Cluniacenſis Ordinis cui annexa eſt cura animarū, vacet ultra ſex menſes; ſed infrà hujuſmodi tēpus Abbas Cluniacen. cæterique Abbates & Priores qui habent Prioratus & hujuſmodi Decanatus ſubjectos eis debeant providere. Aliter proviſio Prioratuum, & Decanatuum eorumdem, Abbati Cluniacen. nullo medio ſubjectorum, intelligatur ad Sedem Apoſtolicam devoluta. Prioratuum verò & Decanatuum aliorum proviſio ad ſuos immediatè ſuperiores devolvatur omninò, nec Prioratus vel Decanatus cum cura perſonis ſæcularibus, Clericis vel Monachis alteriùs Ordinis, laicis, prælatis, ſeu ſubditis aliquatenùs conferantur: & ubi contrarium attentatum eſſe dignoſcitur, Definitorum arbitrio revocetur. Circa verò illos Prioratus, qui alienari, & permutari eſſe dicuntur abſque Sedis memoratæ licentia, præcipimus ut quod per Abbatem ſuper illis actum eſt, penitùs revocetur, & Abbas ad revocationem hujuſmodi faciendam quàm primum commodè poterit exhibeat ſe vigilem, ſolicitum & etiam ſtudioſum: ita quòd ad clerum divinum & ſolitum monachorum numerum ac ſubjectionem dicti Ordinis reducantur.

In uno Prioratu unicus Monachus manere non debet.

§. 21. Nec in Prioratu aliquo unus ſolus Monachus commoretur, ſed ei qui ſolus eſt, unus vel plures ſocii Monachi adjungantur, ſi loci ſuppetant facultates. Alioquin Monachus revocetur ad clauſtrum, proviſo quòd in eo divina celebrētur honeſtè.

Refectio Monachorum ſit uniformis.

§. 22. Circa qualitatem autem ciborum, & potus, ſcrutari præcipimus, ut omnes Monachi in uno reficiantur refectorio, de eodem potu & pane, eademque coquina: niſi fortè aliquem ipſorum comedere cum Abbate vel Priore, ſeu in infirmaria contingat. Abbas autem cum fratribus in refectorio comedat: niſi propter hoſpites mutet locum. In infirmaria verò nullus comedat, niſi propter infirmitatem vel debilitatem illuc fuerit deſtinatus.

Eſus carnium relinquitur arbitrio Abbatis.

§. 23. Circa eſum verò carnium licentiam relinquimus diſpenſationi Abbatis, ſecundùm indulgentiam Clementinæ. Caveat tamen Abbas ne ſuper hoc ſit nimis ad diſpenſandum facilis, vel laxet nimium manus ſuas.

Habitus honeſtas præfinitur.

§. 24. Illud quoque præcipimus obſervari, ut Monachi ſicut in clauſtro, ita foris ſe habeant: nec incedant ſine cuculla & flocco, vel ſine cuculla & cappa regulari & honeſta, nec nimiùm ſumptuoſa. Nec equitet Abbas aliquis vel Prior ſine poſtella & ſella regulari, quæ tamen ſumptuoſa nimiùm non exiſtat. Nec aliquis Monachus equitet ſine corrigiatis calceis, niſi in longo itinere conſtitutus, ſed contra imbres & pluvias, frigus, & æſtus, capellis filtreis poſſint uti. Nec quiſquam in quovis loco, tunicis vel coopertoriis de bruneto, aut pellibus ſilvaticis, ſeu camiſiis, aut linteaminibus lineis uti præſumant: nec deferat veſtes ſciſſas ante & retrò. Nec aliquis clauſtralis habere propriam cappam pluvialem, equitaturam ſibi deputatam attentet.

Equitaturarū ſuperfluitas ſubmovetur.

§. 25. Circa equitaturas enim & familiam, omnem ſuperfluitatem amputare volentes, mandamus ut Abbas Clun. ſexdecim equitaturis contentus exiſtat: & alii Abbates ejuſdem Ordinis, ac Prior de Caritate octo: Prior S. Martini ſex: Priores alii Conventuales tribus vel quatuor: & cæteri minores duabus evectionibus ſint contenti. Abbates quoque & Priores dicti Ordinis ſervientes honeſtos habeant, nec nimis comptos: qui & veſtes decentes deferant non nimium curioſas.

Contrahendi & rationis reddendæ mos mandatur.

§. 26. Quia verò ad deſolationem domorum plurimorum operatur laxa poteſtas debita contrahendi, & quod ratio non redditur de debitis vel receptis: præcipimus ut ſinguli Abbates & Priores de conſilio fratrum & familiæ quibus præſunt, cum teſtimonio bonorum virorum qui ad locum pertinent, cùm contrahendum vel innovandum eſt mutuum, ita faciant diligenter, ut omnibus liqueat quanta ſumma, quibus conditionibus, & quibus terminis debeatur, & in quos uſus contractum mutuum ſit converſum. Et ut ſtatus domorum certior habeatur, Statuimus ut in Monaſterio Clun. & aliis Abbatiis & Prioratibus Clun. Ordini ſubjectos Prioratus habentibus, fiant regiſtra: in quibus ſcribatur quot Monachi in qualibet domo, juxta ipſius domus facultates, poſſint & debeant commorari, & inſtitutio Abbatum & Priorum ſcribatur in eiſdem regiſtris, & in quo ſtatu inſtitutus recipiet Abbatiam ſeu Prioratum. Et ſi eam in bono ſtatu receperit, & ipſe in malo poſuit, bona ejus debitis obligando, vel ad vitam, vel perpetuò alienando, abſque cauſa rationabili, per Definitores approbata poſt factum, vel ante ſi per relationem fidelium Viſitatorum convictus fuerit de prædictis abſque alia juris ſolemnitate per Definitores Abbatia ſua vel Prioratu privetur. Dicta verò regiſtra ponantur & conſerventur in arca communi, ubi commune ſigillum conſuevit pro tempore cuſtodiri. Adjicimus etiam, ut nulla litera ſigilletur ſigillo conventus Clun. vel alterius ejuſdem Ordinis, niſi in Capitulo coram Conventu in vulgari & latino priùs lecta fuerit: & tunc ſigilletur. Et poſtquam ſigillata fuerit, ſi patens fuerit, iterum modo prædicto in Capitulo coram omnibus relegatur. Quo facto ponatur tenor literæ in regiſtro, quòd regiſtrum ſervetur in arca eadem in qua ut præmittitur ſervatur commune ſigillum. Et ſi litera data fuerit de debito contrahendo, cancelletur litera in regiſtro: & à creditoribus repetatur: & habita vel recuperata in libro cancelletur. Singuli autem officiales coram Abbate vel Priore (ſi non eſt ibi Abbas) & coram ſenioribus duobus ſingulis menſibus de ſuis officiis rationem, & de omnibus receptis & expenſis computationem fideliter faciant. Abbas etiam Clun. & cæteri Abbates & Priores, quater in anno ſtatum ſuæ domus in ſuo Capitulo, & coram Viſitatoribus cùm venerint plenè declarent. Nullus quoque Abbas, vel Prior, grangiam, penſionem, vel præbendam monachalem ſæcularibus perſonis concedere, ſeu poſſeſſionem aliquam, venditionis ſeu alio aliquo titulo alienare, abſque patris Abbatis, aut patris Prioris & conventus ſui conſilio & conſenſu præſumat.

Pœna Monachis proprietariis infligenda.

§. 27. Pœna inſuper Monachis proprietariis infligatur, videlicet ut per annum ad ſtatum novum redigantur: & infrà dictum annum aſſiduè corā Conventu comedant in terra ſedentes, & in depoſitarios, ſi Monachis proprietariis depoſita reſtituerint, quæ ſunt ſuis Monaſteriis reſignanda, monitione præmiſſa, excommunicationis ſententia promulgetur.

§. 8. Ad-

Exactiones & extenſiones vitandæ.

§. 28. Adhæc, quoniam Abbas Clun. necnon Abbates & Priores ejuſdem Ordinis, Prioratus ſibi ſubjectos exactionibus & extorſionibus conſueverunt adeò aggravare, quòd in eiſdem Prioratibus antiquus & conſuetus Monachorum numerus eſt nimium diminitus, nos id de cætero fieri ſub atteſtatione divini judicii prohibemus, injungentes dicto Abbati Clun. & aliis Abbatibus & Prioribus ejuſdem Ordinis in virtute ſanctæ obedientiæ, ut deinceps novos cenſus ſubjectis ſibi Prioratibus vel Decanatibus non imponant abſque licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali: cùm liqueat Prioratus ipſos non ad deſtructionem, ſed ad conſervationem Ordinis, & correctionem ſibi eſſe ſubjectos, & eiſdem Prioratibus pro ſuſtentatione Monachorum inibi Domino famulantium poſſeſſiones pia devotione fidelium fuiſſe conceſſas.

Bona vacantia quæ & qualiter per Abbates percipienda ſint.

§. 29. Circa ordinationem verò bonorum Prioratuum vacantium præcipimus, ut in Prioratibus dicti Ordinis per mortem aut per amotionem Priorum vacantibus, Abbas Clun. palefredum, cappam, & breviarium Prioris præmortui (ſecundùm antiquam conſuetudinem) habeat, & deductis debitis (ſi qua ſint) ante omnia & ſolutis, Monachis etiam ibidem commorantibus, & Priori futuro, ac familiæ domus pro ſe & neceſſitatibus ſuis, uſque ad fructus novos priùs congrua ſuſtentatione dimiſſa, relictis etiam ad excolẽdum poſſeſſiones neceſſariis ad refectionem domorum (ſi neceſſe fuerit) de reſiduis mobilibus poſſit recipere quartam partem. Præcipimus etiam dicto Abbati, ut nova vel falſa debita præfatis Prioratibus non imponat, nec Abbas pro Prioratuum vel talium beneficiorum collatione, aliquid recipere poſſit: cùm hoc non careat vitio ſimoniæ. Animalia etiam domus (præter dictum palefredum) decernimus, quod nullatenùs poſſit recipere vel habere. Inſuper, ſi aliquis Prior nolens præeſſe, ſed magis in clauſtro Domino deſervire, renunciaverit Prioratui, hoc idem præcipimus obſervari. Si autem aliquis Prior ejuſdem Ordinis mutatus fuerit, vel translatus alibi præficiatur, ordinamus & decernimus quòd tunc nihil poſſit dictus Abbas recipere, ne propter vacationem unius Prioratus, in fraudem plures vacare faciat, ut bona omnia ſecum portet. Quod autem de Abbate Cluniacenſi ſtatuimus, de aliis Abbatibus & Prioribus Cluniacen. Ordinis, præcipimus & decernimus obſervari. In dictis verò Prioratibus vacantibus, nullus niſi priùs inſtitutus (cui committitur Prioratus) officiales, adminiſtrantes, vel miniſtratores amoveat, niſi de ipſorum adminiſtratione mala conſtaret, vel etiam appareret, vel non extiterit bonæ vitæ. Statuimus inſuper ut nullus Abbas, vel Prior det, ſeu concedat literas ſuas alicui clerico, vel laico, ſuper ipſius receptatione futura in Monachum, vel Converſum, in aliqua Abbatia ſeu Prioratu ſibi ſubjecto.

Novitii ante 15. annum non recipiantur.

§. 30. Ceterùm, quia Ordo videtur grave profitentibus jugum imponere, diſtrictiùs inhibemus, ne ante quintumdecimum añum ætatis completum ad Monachalem profeſſionem puer aliquis admittatur, mulieribus ingreſſu clauſtri vel chori interdicto.

Juſtè appellans non moleſtandus eſt.

§. 31. Statuimus prætereà quòd Abbas Cluniacen. nullum ex cauſis legitimis pro utilitate Ordinis, vel Abbatiarum, vel Prioratuum appellantem, excommunicare, vel incarcerare ſeu detinere præſumat. Quòd ſi contrarium factum fuerit, excommunicans, incarcerans, vel detinens, pœnam ſuſpenſionis merito poterit formidare.

Levis appellatio prohibetur.

§. 32. Inhibemus tamen, nè Monachi paſſim & pro cauſis levibus contra ſuos ſuperiores appellent.

Regulæ S. Benedicti obſervancia non prætermittatur.

§. 33. Et cùm ſecundùm Evangelicam veritatem, qui mandata Dei propter traditiones tranſgrediuntur humanas, à Domino arguantur: arctiſſimè interdicimus, nè propter noſtras * traditiones vel conſtitutiones, regularia B. Benedicti ſtatuta aliquatenus omittantur.

* f. veſtras.

Hæc reformatio ab omnibus obſervetur.

§. 34. Ut igitur hujuſmodi mandatum lucerna ſit vobis, lex, lux, via vitæ, increpatió diſciplinæ, univerſitatem veſtram monemus, & hortamur attentè, per Apoſtolica vobis ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandantes, quatenus mentes veſtras & animos, tamquam devotionis obedientiæ filii, ad pacem & quietem veſtram ſollicitè dirigentes, præſcripta ſtatuta ſtudeatis inviolabiliter obſervare: ut ad frugem melioris vitæ converſi, aſcenſionibus in corde diſpoſitis, de gratia iñ gratiam, & de virtute proficientes ſalubriter in virtutem, bonus in omni loco efficiamini odor Chriſti: Noſque in veſtris meritis delectati, ad profectus veſtros merito intendere valeamus.

Dat. Reatæ, 2. Idus Septemb. Pont. noſtri Añno 2.

Dat. P. A. 2. die 12. Sept.

IV.

Hoſpitale Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, cum omnibus ejus membris & bonis atque perſonis, ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ſuſcipitur, & ſubjectio Hoſpitalis S. Spiritus in Monte-Peſſulano, Hoſpitali prædicto approbatur.

Alia loca d. Hoſpitalis vide enunciata in conſt. edita (& à me uti minùs neceſſaria prætermiſſa) à Bonifac. VIII. ſub die 28. Julii 1295.

De Inſtitutione autem Hoſpitalis vide ſuprà iñ conſt. 7. Innoc. III. fol. 58. ubi notavi.

Edita A. D. 1291.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro Sancti Spiritus iñ Saxia de Urbe, ac illius fratribus, tam præſentibus, quàm futuris regularem vitam profeſſis.

Exordium.

Inter opera pietatis, &c. Omittitur reſiduum hujus proœmii, quia eſt idem cùm proœmio Bullæ Innoc. III. quæ eſt ſup. fol. 57. Hæc igitur attendentes Hoſpitale noſtrum apud S. Mariam in Saxia, locum ſatis idoneum ad Hoſpitalitatis officium exercendum, eleemoſynis Eccleſiæ Romanæ ſolemniter constructum, in quo reficiuntur & recipiuntur pauperes, & infirmi, & exhibentur alia opera pietatis, ad exemplar fœl. rec. Innocentii III. Honorii, Gregorii, Alexandri, Clementis IV. Gregorii X. & Nicolai III. prædeceſſorum noſtrorum Rom. Pontif. ſub B. Petri & noſtra protectione ſuſcepimus, & præſentis ſcripti privilegio communimus. Statuentes ut regularis Ordo, qui ſecundùm Deum in inſtitutione Fratrum Hoſpitalis S. Spiritus ibidem inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Enunciatio locorum Hoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe.

§. 1. Proptereà quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona quæ idem hoſpitale in præſentiarum juſtè & canonicè poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterit adipiſci, firma vobis & veſtris ſucceſſoribus, & illibata permaneant, In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis.

In Urbe & ejus territorio.

§. 2. Locum ipſum in quo præfatum hoſpitale ſitum eſt, cum omnibus pertinentiis ſuis, domos, vineas, hortos, annuos redditus denariorum, & quicquid juris habetis in Urbe, & iñ territorio & diſtrictu Urbis. Grangiam de Vallecula cum pertinentiis ſuis: de Brain: de Malliana: de Peccuritia: de Pauli: de Muraſuri: de Campagnano: & de Caſtano grangias: cum domibus, terris, vineis, ſylvis, pratis, paſcuis, poſſeſſionibus cultis & incultis, aquarum decurſibus, & omnibus pertinentiis ſuis, & Caſale novum juxta flumen, cum terris, pratis, poſſeſſionibus.

In Regno Siciliæ.

§. 3. In regno Siciliæ, Eccleſiam de Diano, & Eccleſiam S. Laurentii extra Dianum: S. Mariæ dè campo Dianeſe: S. Quirici, & S. Spiritus de Claromonte Eccleſias, cum pertinentiis earumdem. Apud Caſtrum Corilionis, domum S. Spiritus cum pertinentiis ſuis. In Diœceſi Caputaquen. Eccleſiam SS. Apoſtolorum Philippi & Jacobi cum pertinentiis ſuis. In civitate Marſici hoſpitale S. Spiritus, & hoſpitale S. Spiritus quod habetis in civitate Trojana, & hoſpitale S. Spiritus, quod habetis in civitate Aſculi, domos, terras, anneta, jardinos, & quicquid juris habetis in territorio Generan. Hoſpitale novum quod habetis in civitate Aquilen. cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Adria, cum Eccleſia S. Claudii,

cum

cum domibus, terris, vineis, pratis, poſſeſſionibus, redditibus, & omnibus pertinentiis ſuis in uſum brachiæ, & flumina Gomani. In civitate Theatin. hoſpitale S.Spiritus. Et hoſpitale S. Spiritus in Piſcaria. Et hoſpitale S. Spiritus, quod habetis in civitate Pennen. cum terris, domibus, poſſeſſionibus, redditibuſve univerſia bonis & juribua ſpectan. ad Eccleſias & hoſpitalia ſupradicta, & quicquid juris in eodem regno hoſpitale noſtrum obtinere noſcitur.

In Campania.

§. 4. In Campania & maritima. in Civitate Anagnien. Hoſpitale S. Trinitatis, cum domibus, terris, poſſeſſionibus, ac omnibus pertinentiis ſuis. Caſale Urſinum quod habetis in civitate Anagnien. cum pertinentiis ſuis, & Eccleſiam S. Ægidii de Rapelln, cum domibus, vineis, terris, ſylvis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis earumdem. De Monte Fortino, de Velletro, & Cora, Grangias, cum domibus, terris, vineis, & omnibus pertinentiis earumdem, domos, terras, vineas, redditus, poſſeſſiones, & quicquid juris habetis in Felentin. ac Alatrin. & Tertacin. civitate & diœceſib. earumdem, domos, terras, vineas, prata, paſcua, nemora, molendina, cum aquarum decurſibus, & quicquid juris habetis in caſtro & territorio Nymphæ in civitate Tiburtin. cum domibus, terris, vineis, pratis, poſſeſſionibus ac omnibus pertinentiis ſuis. In diœceſi Nepeſin. Eccleſiam S. Tolomæi cum terris, poſſeſſionibus, cum omnibus pertinentiis ſuis, & etiam quicquid juris in civitate & diœceſi Nepeſin. hoſpitale noſtrum noſcitur obtinere. In civitate & diœceſi Suttin. caſtrum ſanctæ Pupæ, cum Eccleſia S. Mariæ ad portam in dicto caſtro, terris, poſſeſſionibus, molendinis, aquarum decurſibus, ac omnibua aliis juribua & pertinen. & appenden. ſuis: necnon juriſdictionem temporalem, & quicquid juris habetis ibidem, Oratorium S. Mariæ de Flore cum omnibus pertinentiis ſuis. Medietarem Caſelli in de Gemita, cum terris, ſylvis, poſſeſſionibus, & aliis ad dictam medietatem ſpectan. necnon alias poſſeſſiones, terras, & redditus, & quicquid juris in Civitate & diœceſi Suttin. hoſpitale noſtrum noſcitur obtinere.

In Tuſcia.

§. 5. In Thuſcia, hoſpitale S. Spiritus de Caſtro Caſali, cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis, Hoſpitale S. Spiritus quod habetis apud S. Quiricum, cum terris, vineis, poſſeſſionibus & omnibus juribus & pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Florentia, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus juribus & pertinentiis ſuis.

In Patrimonio.

§. 6. In Civitate Viterbien. domos, terras, vineas, prata, hortos, & quicquid juris habetis ibidem. In caſtro Vitealle Placentin. cum turri ſibi injuncta & aliis domibus, terris, vineis, pratis, hortis, & omnibus pertinentiis earumdem. Eccleſiam S. Leonardi de Ponte Grandinaio cum pertinentiis ſuis, & molendinum cum aquarum decurſibus, terras, vineas, poſſeſſiones. Et quicquid juris habetis apud Galleſium, & in ejus territorio obtinetis, terras, vineas, poſſeſſiones. Et quicquid juris habetis in civitate & diœceſi Narnien. medietatem caſtri Tramiſe, & partem quam habetis in caſtro Torricole, cum domibus, terris, vineis, ſylvis, poſſeſſionibus, homagiis, aquarum decurſibus, & omnibus juribus & pertinentiis ad eaſdem: partem & medietatem ſpectan. ad Eccleſiam S. Blaſii Hortan. cum terris, domibus, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Caſtrum Pontani, cum terris, vineis, ſylvis, homagiis, aquarum decurſibua, & omnibus pertinentiis ſuis. Eccleſiam S. Leonardi de Septenniis in ſtratu, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, ſylvis, & omnibus pertinentiis ſuis. S. Andreæ de Caſtro Porchani, cum terris, vineis, ſylvis, homagiis, aquarum decurſibus, & omnibus pertinentiis ſuis: domos, terras, poſſeſſiones, & quicquid juris apud Fulginaten. obtinetis.

In Marchia Anconitana.

§. 7. In Marchia Anconitan. Hoſpitale S. Spiritus de Aſculo, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, ac omnibus pertinentiis ſuis. Caſtrum Offidæ. Eccleſiam S. Jacobi, & Eccleſiam S. Martini, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus juribus & pertinentiis ſuis.

In Patriarchatu.

§. 8. In Patriarchatu Aquileien. Hoſpitale S. Spiritus, & Eccleſiam S. Mariæ de Collibus Clemone, cum domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus & omnibus pertinentiis ſuis.

In Burgundia.

§. 9. In Burgundia, hoſpitale S. Spiritus de Divione cum pertinentiis ſuis, de Dola, de Tornodoro, de Barro, de S. Severa hoſpitalia, cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis eorumdem, de Biſuntio, de Novoforo, de Fovento, de Calci, de Novocaſtro, & de Lauſanna hoſpitalia, cum grangiis, terris, poſſeſſionibus, & omnibus terris eorumdem.

In Lotharingia.

§. 10. In Lotharingia, hoſpitale S. Spiritus de Novocaſtro, cum grangiis Berthonevalle, terris, pratis, nemoribus, molendinis, aquarum decurſibus, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Tullo, cum pratis, vineis, aquarum decurſibus cum pertinentiis ſuis, Hoſpitale S. Spiritus de Vallicolore, cum capella, terris, pratis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis.

In Regno Alemaniæ.

§. 11. In Regno Alemaniæ de Crefelt, & de Winipina Eccleſias, cum terris, poſſeſſionibua, & omnibus pertinentiis earumdem. Hoſpitale de Vienna, cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. De Comundia, de Manuch, & Crocovia hoſpitalia: cum terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis eorumdem. Hoſpitale S. Spiritus de Stetina, cum grangiis, villis, domibus, terris, vineis, ſylvis, molendinis, aquarum decurſibus, ac pratis, nemoribua, necnon & domibus eidem hoſpitali ſubjectis, & omnibus pertinentiis eorumdem.

In Anglia.

§. 12. In Anglis, Eccleſiam de Wrirell. cum Capellis dependent. ab eadem; terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis, ac juribus ad eamdem Eccleſiam & Capellas ſpectantibus.

In Provincia Narbonen.

§. 13. In Provincia Narbonen. hoſpitale S. Spiritus de Montepeſſulano Magalonen. diœceſis, cum capella, grangiis, domibus, terris, vineis, pratis, paſcuis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S Spiritus de Clapomalavelba, cum capella, & omnibus pertinentiis ſuis.

In Provincia Auxitan.

§. 14. In provincia Auxitan. hoſpitale S. Spiritus juxta S. Severam, cum capella, grangiis, aquarum decurſibus, terris, vineis, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis. Hoſpitale S. Spiritus de Parduvacn, cum capella & omnibus pertinent. ſuis.

In Provincia Burdegalen.

§. 15. In Provincia Burdegalen. Hoſpitale S. Spiritus de Brageriaco Petragoricen. diœceſis, cum capella, grangiis, terris, domibus, molendinis, aquarum decurſibus, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Ponte Bononæ cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Sulmaco cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de S. Fide cum capella & omnibus pertinentiis ſuis.

In Provincia Bituricen.

§. 16. In Provincia Bituricen. hoſpitale S. Spiritus de Confluento Lemovicen. diœceſis, cum capella, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decurſibus, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Martello Caturcen. diœceſis, cum capella, domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Montevalenti ejuſdem diœceſis, cum domibus, terris, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Amelian. Ruthenen. diœceſis, cum grangiis, domibus, terris, vineis, poſſeſſionibus, & omnibus pertinentiis ſuis.

In Provincia Arelaten.

§. 17. In Provincia Arelaten. hoſpitale S. Spiritus Auraſicen. cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Brizone, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus Aquen. cum omnibus pertinentiis ſuis.

In Provincia Viennen.

§. 18. In Provincia Viennen. Hoſpitale S. Spiritus de Argentaria Vivaricn. diœceſis, cum omnibus pertinentiis ſuis.

In Provincia Tarraconen.

§. 19. In Provincia Tarraconen. Hoſpitale S. Spiritus Ilerden. cum capella, domibus, & pertinentiis ſuis.

In Provincia Toletan.

§. 20. In Provincia Toletan. Hoſpitale S. Spiritus Segobien. cum grangiis, domibus, terris, vineis, molendinis, aquarum decurſibus, pratis, paſcuis, nemoribus, & omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitale S. Spiritus de Valentia, cum Eccleſia S. Lucæ, domibus, terris, poſſeſſionibus, cum omnibus pertinentiis ſuis. Hoſpitalia S. Spiritus de Valira, & S. Spiritus Jsëmia, cum omnibus pertinentiis eorumdem. Monaſterium S. Eliæ quondam Ordinis S. Benedicti Nepeſin. diœceſis, cum Eccleſiis, caſtris, & pertinentiis, quod præfatus Alexander prædeceſſor noſter de fratrum ſuorum conſilio, vobis & per vos hoſpitali veſtro conceſſit, cum terris, pratis, vineis, nemoribus, uſagiis & paſcuis, in boſco & plano, in aquis & molendinis, in viis & ſemitis, & in aliis omnibus libertatibus & immunitatibus ſuis.

Munus Clericorum d. Hoſpitalis S. Spiritus.

§. 21. Hoc tamen adjecto, ut in eadem Eccleſia quatuor ſemper ad minus ſint clerici regulares ejuſdem hoſpitalis profeſſi, qui pro nobis, & prædeceſſoribus, ac ſucceſſoribus, & fratribus noſtris vivis & defunctis, ſpecialiter obſecrantes, omnia ſpiritualia liberaliter adminiſtrent, & ſuper his nullius, niſi Rom. Pont. correctioni ſubjaceant, ad quem quotiens expedierit, monitione præmiſſa caritativa, fiat à fratribus proclamatio propter Deum, ut ipſe cognita veritate, decernat quod ſuo prudenti conſilio duxerit providendum.

Victum & veſtitum habeant adminiſtrationiq; Sacramentorum vacent.

§. 22. Ipſi autem victu & veſtitu contenti, quem eis ſecundum eamdem regulam præcipimus exhiberi, divinis vacent officiis, & intendant ſacramentis Eccleſiaſticis, ita quod de aliis hoſpitalitatis negotiis, præter conceſſionem Magiſtri, ſe nullatenùs intromittant, ſed omnia diſpoſitioni tuæ fili Magiſter, & ſucceſſorum tuorum, vel eorum qui per te, vel per eos fuerint deputati ad hoc, ſine contradictione ac murmuratione relinquant.

Hoſpitalis S. Spiritus in Montepeſſulano, ſubjectio huic Hoſpitali S. Spiritus in Saxia de Urbe.

§. 23. Ceterùm autem prædictus prædeceſſor Honorius, unionem ejuſdem Hoſpitalis & S. Spiritus in Montepeſſulano, nobis & hoſpitali noſtro in ſpiritualibus & temporalibus pernicioſam & damnoſam recognoſcens, ipſam de conſilio fratrum ſuorum diſſolvit, ſtatuens ut nec iſtud illi, nec illud iſti, in aliquo teneatur, nec nobis nec illis ſit commune. Non obſtante privilegio dicti Innocentii, nec ſuo, quòd ſuper unione ipſa apparuerit impetratum. Verùm poſtmodum Rector & fratres prædicti Hoſpitalis de Montepeſſulano, per procuratorem ad hoc legitimè conſtitutum, ipſum Hoſpitale ſuum, cum omnibus domibus ſibi ſubjectis & ſubjiciendis in poſterum, univerſis rebus & juribus ſupradictis auctoritate bo. mem. Stephan. tit. S. Mariæ in Trans Tiberim, & R. S. Mariæ in Coſmedin Diaconi Cardinalis, quos ad id deputaverat præfatus Gregorius Papa VIII. Domui noſtræ ſponte & voluntariè ſubmiſerunt, uti idem hoſpitale cum domibus ſuis, nobis & domui noſtræ ita ſit ſuppoſitum & ſubjectum, ſicut domibus Hoſpitalis Hieroſolymitani ex militia temporali, ſunt ſubjectæ & ſuppoſitæ domus ſuæ, quam ſubmiſſionem & ſubjectionem admittentes, duximus Apoſtolica auctoritate confirmandas.

Ceterùm, &c. Reſiduum omitto, quia eſt idem quod eſt in conſt. 7. Innoc. III. citata ſup. fol. 58. in rub.

Papæ ſubſcriptio. Card. ſubſcriptiones.

Ega Nicalaus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.
Ego Frater Latinus Oſtien. & Velitern. Epiſc. ſubſcripſi.
Ego Girardus Salmien. Epiſc. ſubſcripſi.
Ego Joannes Tuſculan. Epiſc. ſubſcripſi.
Ego Joannes tit. S. Cæciliæ Presb. Card. ſubſcripſi.
Ego Frater Hugo tit. S. Sabinæ Presb. Card. ſubſcripſi.
Ego Petrus tit. S. Marci Presb. Card. ſubſcripſi.
Ego Jacobus tit. S. Mariæ in Vialata Diac. Card. ſubſcripſi.
Ego Neapuleo S. Adriani Diac. Card. ſubſcripſi.
Ego Petrus S. Euſtachii Diac. Card. ſubſcripſi.

Dat. P. A. 4. die 21. Junii.

Dat. apud Urbem Veterem per manum Magiſtri Joannis Decani Baiocen. S.R.E. Vicecancellarii, 11. Kal. Julii. Indictione 4. Incarnationis Dominicæ 1291. Pontificatus verò D. Nicolai IV. Anno 4.

V.

De recuperatione Terræ Sanctæ Hieruſalem à Saracenis, & de indultis Crucesignatorum ad id proficiſcentium; vel contributionem præſtantium.

Huic recuperationi enixè ſtuduit Innoc. III. ut ſup. in ejus conſtit. 12 Ad liberandam, fol. 61. ubi notavi etiam de Crucesignatis.

Edita A. D. 1291.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Univerſis Chriſtifidelibus, ad quos præſentes literæ pervenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Pia adhortatio ad ſubveniendum recuperationi Terræ Sanctæ.

ILluminet ſuper vos Dominus vultum ſuum, & ita ſuo lumine ad recenſendum attentius, qualiter Redemptor noſter ſalutem humani generis in Terra Sancta dignatus eſt miſericorditer operari, oculos in vobis hominis interioris illuſtret, quòd accendatur ut ignis ad ſubveniendum Terræ illius neceſſitatibus, zelus veſter concaleſcat, corda inflammentur, affectus & effectum prompta operis proſecutio ſubſecuta comendent. Cujus etenim pectoris etiam lapidei quamcumque duritiam non emolliat, conſiderata illius humanationis humilitas, in qua Dei filius factus homo, exinanivit ſemetipſum, formam ſervi accipiens, in ſimilitudinem hominum factus, & habitu inventus ut homo; Cujus viſcera non inflammet charitatis ardore pia conſideratio illius humilitatis extremæ, in qua ipſe factus eſt obediens uſque ad mortem, ad exprobrantium opprobria? velut agnus coram tondente ſe verè mitis obmutuit, & ſicut ovis ad occiſionem deductus, propter contumelias & terrores, poſt ſpinas & ſputa, poſt flagella varia, innocens eſt ſine cauſa damnatus, ac demum ſaturatus opprobriis, clavis affixus, aceto & felle potatus in crucis patibulo, tàm diræ mortis ſubiit paſſionem, myſterium noſtræ Redemptionis conſummans poſt traditum etiam ſpiritum, lanceæ illuſione confeſſus. Hæc filii, innumerabilia largitatis divinæ chariſmata in Terra prædicta ipſi humano impenſa generi, ab eodem Redemptore piiſſimo, ſi frequenter intra clauſtra pectoris, attenta meditatione revolvitis, ſi, qua decet attentione penſaris, quis veſtrum non fervebit intus, foris ebulliet, exclamabit & dicet: Quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi? & non expectato monitoris, vel ſolicitatoris officio ſubjunget ultroneus: Calicem ſalutis accipiam, & nomen Domini invocabo.

Saracenorum ſæva crudelitas.

§. 1. Quis ſine acutiſſimi doloris aculeis conſiderare poteſt, non ſolùm veneranda & piiſſima loca illa, in quorum altero oriens ex alto, pro nobis naſci dignatus eſt humiliter, in reliquo mori crudeliter non expavit, ſed etiam totam quaſi jam terram eamdem, quam ipſe idem ſua illuſtravit corporali præſentia, miraculis clarificavit immenſis, & tandem effuſione ſui pretioſi ſanguinis in noſtræ ſalutis effuſi pretium conſecravit, occupata per nefandiſſimos Saracenos, ipſorum immundiria pollui, fœdiſſima eorum habitatione fœdari? Quis abſque amaritudine ſumma commemoret tot Chriſtianorum Caſtra, Civitates, & alia loca ſolemnia deſtructa penitùs, ad nihilumque redacta, & eorum incolas eorumdem Saracenorum immanitate peremptos? Proh dolor, quis novitatis (quoniam deplorare libet potiùs, quàm narrare) ſolers cenſor, & diſcriminum quæ comminari videtur, diſcuſſor attentus, per noctem & diem, quaſi torrentem lacrymas non deducat? Cujus pupilla tacebit? cujus pectoris penetrale continebit ſuſpiria, vel in ſingultum frequentiam non erumpet, lugubri contemplatione recenſens, quod, quantumcunque Mater Eccleſia caſum eumdẽ prævenire ſtuduerit, incolis illarum partium in Galleis, bellatorum multitudine, ac ſubventione pecuniaria, juxta perſuaſã ab eis denunciatæ neceſſitatis exigentiam, & oblatæ ſuper hoc petitionis inſtantiam, ſuccurrendo: nihilominùs tamen Civitas Acaone ſic ejuſdem matris Eccleſiæ ſtudio commutata * quadraginta & quatuor diebus arctiſſima Babylonicæ potentiæ obſidione circundata, terribilibus

* aliàs communita.

machinis diu noctuque vexata, impedita crebris & diris inſultibus, membris etiam ipſius per cuniculos arietaris occultos, quadrageſimo quarto die, obſidentium viribus (Dei permiſſione admirabili & ſtupenda) ſuccubuit, capta per eos, & igni expoſita. Chriſticolis inibi exiſtenribus, cæſis innumeris, & cæteris qui habere nequiverunt ad maritima vaſa recurſum, in captiviratem abductis, ut per jugum barbaricæ ſervitutis horribile, diſpendiis civilia mortis adducti, naturali etiam diutiùs moriantur. Et deinde Tirenſis Civitatis deditione * ſecuta.

* dedicatione.

Iterata Papæ adhortatio ad recuperationem Terræ Sanctæ.

§. 2. Quis igitur de cætero marcebit otio? quis non exurget? quis ad recuperationem Terræ prædictæ nnn promptus exiliet? quis tardabit? quem non pudebit ingratitudinis argui? quin potiùs quaſi de infidelitate notari, ſi Creatori proprio, tàm benefico Domino ad redemptionem Terræ illius, quam ipſa ſacra Sriptura teſtstor omoium chariorem, qua poteſt promptitudine non aſſiſtat? cùm etiam ſecundùm Juris humani cenſuram ſubditos ſuis Dominis, & ad tuenda, quæ poſſident, & ad recuperanda injuſtè ſubtracta, debitum fidelitstis aſtringat? Quis tot fidei orthodoxæ cultoribus tàm immaniter trucidatis, de tot calamitatibus captivorum, & aliis Chriſtianitatis opprobriis, non ex tota mente movebitur? non ſuſpiret? non anxiabitur ad vindictam? Profectò, cùm ſecundùm Apoſtolum, omnes ſimus unum corpus in Chriſto, non immeritò cum illis de quibus ſcriptum eſt: Percuſſiſti eos, & non doluerunt, inſenſibilitatis arguitur quiſquis tantam hujus noſtri corporis mutilationem, prædictorum videlicet Chriſticolarum non ſentit excidium, & tàm graviter non mœtetur. Accingimini ergo Chriſtifideles, & qui Chriſtiana religione cenſemini, vos Chriſtianos eſſe operis perſecutione * monſtrate. Accipite devotione, qua Rex vivificæ Crucis ſignum, illud in conſiderationis veſtræ ſcrutinium deducentes, qood viris quantumcumque magnificis, quantacumqoe dignitate præditis & virtute, ad gloriam magoam adſcribitur, ſi eis quovis in bello Dominorum inſignis gerere concedatur: ſub quibus contigit frequenter non ſine ſalutis æternæ diſcrimine, mortis ſubire periculum ſub cujuslibet ſpe remunerationis. Quanto igitur glorioſiùs, quanto ſecuriùs Regis Regum in ejus bello victorioſum geſtare vexillum, ſaluriſeram videlicet Crucem? ſub qua devotione congrua poro corde ſuſcepta, conceptum proſequentibus, munditia continua, propoſitum mori eſt vitæ perennis initium, tranſitoriæ mortis finis retributionis inæſtimabilis certitudo. Feſtinate itaque, feſtinate ad ſalutis veſtræ properare compendium. Accendantur cujuſcumque virilis animos, & conſultiùs attendentes, quòd ſi fortè labor major ex dictarum Civitatum captione proponitur, merces uberior ſubſequetur, cùm ſicut ſcriptum eſt, ſecundùm laborem accipiet unuſquiſque mercedem. Corpora veſtra, & corda pariter ejuſdem vivificæ Crucis ſigno io d. Terræ ſæpè ſatum ſubſidium inſignire, nunc præcipuè dum ipſius Terræ ſubventio, multis & olim per Sedem Apoſtolicam exquiſita, vigiliis, multis laboribus & oneribus procurata, ſed diverſis & adverſis adventibus diutiùs impedita, divina ut ſupponit devota credulitas, proviſione dirigitur, & ad excipiendas Terræ ipſius anguſtias, eamque de impiorum manibus eruendam, efficaciter ſub ſpe divini numinis præparatur.

* aliàs proſecutione.

Deſtinatio Regis Angliæ pro Duce omnium Crucesignatorum, proficiſcentium pro d. recuperatione.

§. 3. Siquidem chariſſimus filius noſter Chriſtianiſſimus Princeps Eberardus Angliæ Rex illuſtris, poſt tractatus varios ſuper generali ſuo paſſagio in ipſius Terræ ſubſidium faciendo, diverſorum Pontificum Romanorum temporibus habitos, noviſſimè tamquam benedictionis filios noſtris beneplacitis acquievit, & ut poſt Chriſtum, juxta conſilium ejus eat, ſe ipſum abnegans ac tollens, ut eumdem ſequatur Dominum, crucem ſuam, terminum, feſtum videlicet Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ (quod erit Anno Domini 1293. & ei ad transfretandū perſonaliter, necnon ad dictum generale paſſagiū Crucesignatis, & Crucesignandis omnibus duximus præfigendum (humiliter acceptavit, ſemetipſum exponere, ſui Redemptoris obſequiis Terræ præfatæ perſonaliter ſubveniendo diſpoſuit, negligens natalis ſoli dulcedinem, prætermittens Regni ſui terrarumque divitias, ſpernens delicias, & gloriam inibi dominandi. Non igitur cunctemini ampliùs prædicti glorioſi vexilli Dominici charactere inſignis mercantes, fœlici commercio perpetuã poſt defunctionem corporis ex ignominio perpetuitatis comparatione, vix momentaneo labore, quietem, & permutatione conſulta terrena pro cœleſtibus commutantes, tranſitoria pro manſuris, temporalia pro æternis.

Indulgentia pro d. Crucesignatis, vel auxilium aut ſubſidium ſubminiſtrantibus.

§. 4. Cæterùm, licet ad excitandos veſtros animos in Terræ memoratæ ſuccurſum, ſufficere debeat ſolers attentio præmiſſorum, ut tamen ejuſdem Terræ negotium eo libentiùs, eoque ferventiùs proſequi ſtudeatis, quo potiorem fructum ex veſtris laboribus vos noveritis percepturos; Nos de Omoipotentis DEI miſericordia, & BB. Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, & illa quam nobis licet indignis Deus ipſe ligandi & ſolvendi contulit, poteſtate, omnibus qui vexilli dominici charactere inſigniti, perſonaliter propriis ſumptibus in prædictæ Terræ ſubſidium proficiſci curaverint, plenam ſuorum peccaminum, de quibus veraciter fuerint corde contriti, & ore confeſſi, veniam indulgemus, & in retributione juſtorum ſalutis æternæ pollicemur augmentum. Eis autem, qui licet in alienis expenſis, in propriis tamen illuc perſonis acceſſerint, & illis ſimiliter qui juxta qualitatem & facultatem ſuam, perſonas idoneas in expenſis propriis deſtinabunt, quamvis perſonaliter ipſi non vadant, plenā ſuorum concedimus veniam peccatorum. Hujuſmodi quoque remiſſionis & indulgentiæ, volumus & concedimus eſſe participes, juxta quantitatē ſubſidii & devotionis affectum, eos, qui licet non juxta qualitatem & facultatem ſuā, aliquem tamen, ſeu aliquas perſonas, in ſubſidium dictæ Terræ propriis ſumptibus deſtinabunt, vel de ſuis temporalibus bonis contribuent ad aliquas deſtinandas. Necnon omnes, qui ad ſubventionem ipſius Terræ, de bonis eiſdem aliqua miniſtrabunt, prout ſingulis divina fuerit inſpiratione ſuggeſtum, aut alias ad promotionem præmiſſi negotii conſilium & auxilium impenderint opportunum. Porrò ſi fortè aliquos eorum, qui cruce ſuſcepta in jam dictum Terræ Sanctæ ſubſidium proficiendi laborem ſubierint, poſt arreptum iter hujuſmodi, ex hac luce migrare contigerit, ipſos nihilominùs plenè percipere volumus Indulgentiā prælibatam. Perſonas quoque, familias & bona eorum, quos ad transfretandum perſonaliter, vel juxta quantitatem & facultatem ſuam, perſonas idoneas deſtinandi, votum aſſumptæ jam Crucis adſtringit, ex nunc; quos verò ſuſcipiendæ Crucis de cætero votum obligabit ad idem, à die qua taliter Crucem aſſumpſerint, ſub B. Petri & noſtram protectionem ſuſcipimus; ſtatuentes ut ſub diœceſanorum defenſione ſuorum conſiſtāt. Quòd ſi eos aliqui indebitè moleſtare præſumpſerint, per diœceſanos locorū in quibus iidem moleſtatores fuerint, per cenſurā Eccleſiaſticā, appellatione poſtpoſita, compeſcantur.

Indultum quòd non trahantur extra diœceſim.

§. 5. Præterea, ipſis qui prædicto modo Crucem vel jam aſſumpſerint, vel aſſument in poſterùm, indulgemus ut per Sedis Apoſtolicæ literas, vel Legatorum ejus (niſi fortè illæ quæ ab eadem Sede obtentæ fuerint, plenā de indulto hujuſmodi fecerint mentionem) extra ſuas diœceſes non valeāt conveniri, dummodò parati exiſtant, corā ſuis Ordinariis de ſe querelantibus reſpondere, quos per eoſdem Ordinarios Eccleſiaſtica cenſura defendendi, ceſſante appellationis obſtaculo, volumus ab iis, qui eoſdem contra Indultum hujuſmodi præſumpſerint temerè moleſtare.

Uſurarum relaxatio.

§. 6. Si qui verò ipſorum ad præſtandas uſuras juramento teneātur adſtricti, creditores eorum per diœceſanos ſuos cenſura ſimili compellātur, ut juramentum hujuſmodi penitùs relaxantes, ab uſuræ ulteriùs exactione deſiſtant. Si autem aliqui creditorum, eos ex tunc ad ſolutionē coëgerint uſurarum, ipſos ad reſtitutionem ipſarū per eoſdem diœceſanos ſimili vo-

lumus diſtrictione compelli. Judæos quoque ad remittendas ipſis uſuras per ſæcularem compelli præcipimus poteſtatem, & donec eas remiſerint, ab omnibus Chriſtifidelibus, quibus hoc per ſuos diœceſanos denunciatum extiterit, tàm in mercimoniis, quàm in aliis, ſub excommunicationis pœna jubemus eis communionem omnimodam denegari.

Facultas petendi abſolutionem ab excommunicationis ſententia in certis caſibus.

§. 7. Poſtremò, Cruceſignatis & Cruceſignandis eiſdem volentes pleniùs providere: diœceſanis ipſorum, ac nonnullis aliis, abſolvendi eos ab excommunicationis ſententiis in variis caſibus de quibus ſecundùm facti exigentiam putavimus expedire; necnon diſpenſandi cum Clericis, qui cùm à Canone, vel homine latam ſententiam incurriſſent irregularitatis notam, immiſcendo ſe divinis Officiis, contraxerunt, per has noſtras literas plenam & liberam concedimus facultatem.

Dat. P. An. 4. die 1. Aug.

Datum apud Urbem Veterem, Kal. Aug. Pont. noſtri Anno 4.

VI.

Quòd exhibeantur Ordini Fratrum B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, omnia legata quæ pro d. Redemptione non tamen certis perſonis relinquuntur.

Hunc Ordinem à Greg. IX. inſtitutum fuiſſe liquet ex ejus Bulla num. 9. Devotionis, ſuprà fol. 78. ubi plenè notavi.

Edita An. D. 1291.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Epiſcopo Cæſaraugustan. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Ordinis ſupplicatio pro obtinendo ejuſmodi indulto.

EX parte dilectorum filiorum Magiſtri, Prioris, & Fratrum S. Mariæ Captivorum, Barchinonenn. Ordinis S. Auguſtini, fuit nobis humiliter ſupplicatum, ut cum ipſi ſua omnia quæ habent, reponant ſolicito ſtudio pro redemptione captivorum qui detinentur ab inimicis nominis Chriſtiani, exhiberi eis, quæ pro redemptione captivorum hujuſmodi, Chriſti fidelibus relinquuntur, per diſtrictum aliquem mandaremus.

Indultum de quo in rub.

§. 1. Nos itaque dignum reputantes, ut relicta hujuſmodi exhibeantur Magiſtro, Priori, & Fratribus ſupradictis, fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus pecuniam, terras, poſſeſſiones, & alia bona quæ generaliter Chriſti fidelibus relinquuntur pro redemptione hujuſmodi facienda, illis dumtaxat exceptis, quæ certis & expreſſis perſonis in captivitate detentis, relicta vel dimiſſa eſſe noſcuntur, Magiſtro, Priori, & Fratribus prædictis, per te vel per alium, aut alios facias exhiberi, detentores pecuniarum, terrarum, & bonorum prædictorum, ad exhibendum Magiſtro, Priori, & Fratribus præfatis, monitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellendo.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obſtante ſi aliquibus, à Sede Apoſtolica fuerit indultum, quòd interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, quæ de Indulto hujuſmodi plenam & expreſſam non fecerint mentionem, ſive qualibet alia Indulgentia dictæ Sedis, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quem effectus præſentium impediri valeat vel differri, & de qua ejuſque toto tenore de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Dat. P. An. 4. die 5. Aug.

Datum apud Urbem Veterem, Nonis Aug. Pont. noſtri, Anno 4.

Anno 1294.

COELESTINUS V. PONT. CXCIV. ANNO DOMINI MCCXCIV.

COElestinus V. Heremita, Petrus de Morone anteà dictus, de Marſari Oppido Eſerniæ in Samnitibus, Patre Angelerio, Creatus Peruſiæ, Nonis Julii, Anno ſalutis 1294. Coronatus Aquilæ, 4. Cal. Sept. eodem anno. Sedit in Apoſtolica Sede, menſes 5. dies 7. Creavit Cardinales duodecim. Abdicavit in die S. Luciæ Idibus Decemb. 1294. Obiit Anno Domini 1296. 14. Calend. Junii, Corpus in Templo ſui Ordinis S. Antonii Ferentini ante aram Maximam collocatum fuit.

Approbatio Statutorum Congregationis Monachorum Cœleſtinorum Ordinis S. Benedicti, cum indultorum, & gratiarum conceſſione.

Aliam approbationem decrevit Bened. XI. infrà in ſua conſt. 2. Religioſam. fol. 181. Et exemptiones confirmavit & extendit Greg. XI. in ſua conſt. 10. Sacra. fol. 269. Privilegiaque approbavit Paul. V. in ſua conſt. 19. Injuncti, Tom. 3. fol. 227. ubi Abbatis Gen. poteſtatem declaravit.

Privilegia Congregationi Caſinenſi, & aliorum Monachorum Congregationibus conceſſa, & concedenda huic Congregationi Cœleſtinorum communicavit S. D. N. Urb. VIII. in conſt. 24. Sacroſanctus inf. tom. 4. fol. 60. Et poſtea in Capitulo generali de mandato ejuſdem ſanctiſſ. emandatæ fuerunt & editæ Conſtit. d. Congregationis, quas approbavit idem S. D. N. Urb. VIII. in conſt. 56. Sacroſanctum, d. tom. 4. fol. 113.

Edita An. D. 1294.

COELESTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Honufrio Patri Abbati Monaſterii S. Spiritus de Sulmona Valuen. Diœceſis, ejuſque Coabbatibus, ac Prioribus & Prælatis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, Membrorum & locorum eidem Monaſterio S. Spiritus ſubjectorum, eorumque Conventibus, Collegiis & Fratribus Ordinis S. Benedicti, præſentibus & futuris in perpetuum.

Pontificis ſtudium erga Ord. S. Bened.

ET ſi cunctos Ordines plantatos in agro Sacroſanctæ ac univerſalis Eccleſiæ, paternis proſequamur affectibus, & ad ſtatum ipſorum tranquillum & proſperum ſolicitè intendamus: Beati tamen Benedicti Ordinem (in quo, dum juventutis noſtræ progreſſio ordiretur, profeſſionis noſtræ vota devovimus) ſingulari & præcipua affectione diligimus, & zelo ſincerioris & ſtrictioris charitatis afficimus circa ipſum. Et ad ſuæ ſtabilitatis, & promotionis incrementa felicia, opem operamque ſolicitam impendentes, ſperamus in Domino, quòd idem Ordo ab antiquis annis in divinæ laudis charitate fundatus, per veſtræ ſolicitudinis ſtudium, ſervabit eo perfectiùs fructus ſuos, quo .... per veſtræ ſolicitudinis ſtudium, quantum vobis ex alto permiſſum fuerit reſtauratus, amiſſi luminis propriam reaſſumere poterit in ſummæ lucis, quæ Chriſtus eſt, potentia claritatem.

Confirmatio Statutorum ejus.

§. 1. Cupientes igitur, ut circa præfatum Ordinem hujuſmodi noſtræ charitatis affectus eniteat operis per effectum, Statuta, Conſtitutiones, inſtituta & ordinamenta in eodem Ordine pro ſalute veſtra facta, auctoritate Apoſtolica confirmamus, & canonicè in poſterum facienda volumus & mandamus ex tunc inviolabiliter obſervari.

Exemptio ab omnium jurisdictione pro Monaſterio S. Spiritus de Sulmona, & ejus membris. Tu vide Bull. Leo. x. num. 12. ... intra. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 14. & Cle. VIII. conſt. 19. Suſcepti Tom. 3. fol. 59.

§. 2. Ac eumdem Ordinem, necnon Monaſterium S. Spiritus de Sulmona, & alia Monaſteria, Eccleſias, Prioratus, Membra & alia omnia loca dicto Monaſterio S. Spiritus ſubjecta ubicumque conſiſtentia, eidem Ordini incorporata, vel incorporanda in poſterum eorumque perſonas ab omni prorſus juriſdictione, poteſtate ac dominio Archiepiſcoporum & Epiſcoporum & Abbatum omnium, in quorum Civitatibus & Diœceſibus ac Provinciis illa conſiſtunt & conſiſtent etiam in futurum, ac aliorum quorumlibet Ordinariorum, Prælatorum & Capitulorum ſeu Conventuum, Monaſteriorum & Eccleſiarum & perſonarũ quarumlibet, prorſus eximimus & etiam liberamus, & ea omnia & ſingula libera & exempta volumus perpetuò totaliter permanere. Exemptionum gratiis, in illis ex veſtris Monaſteriis, quæ priùs per Sedem Apoſtolicam exempta fuerant, in ſuo robore nihilominùs duraturis. Non obſtante ſi

Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Membra & alia loca præfata, Diœceſanis Epiſcopis vel aliis perſonis ad cenſus aliquos teneantur, vel reperirentur forſitan eſſe aliquibus in aliquo obligata. Et in eo præcipuè, quòd Fratres d. Ordinis in S. Spiritus de Maiella, & S. Spiritus de Sulmona, Monaſteriorum Conventibus conſtituti, ſubmiſſiones quaſdam dilectis filiis Capitulo Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, de facto ſive de jure feciſſe dicuntur, quas ſubmiſſiones ſub quacumque verborum conceſſione vel expreſſione confectas, necnon & præſatos cenſus de plenitudine poteſtatis enervamus, caſſamus, irritamus omninò, & viribus carere decernimus, & nullius ex nunc exiſtere firmitatis, ita quod prætextu earumdem ſubmiſſionum ac cenſuum aliquorum, tu fili Pater Abbas, tuique ſucceſſores & Fratres ac perſonæ Monaſteriorum & locorum aliorum veſtrorum prædictorum, à quoquam de cætero nequeant moleſtari, voſque veſtroſque ſucceſſores, ac Monaſteria & loca in perpetuum nolumus moleſtari.

Celebratio Capituli generalis, & electio Abbatis.

§. 3. Et quia inter alia quæ immunitates ſapiunt, de præcipuis caſibus arbitramur hoc eſſe neceſſarium, ut de ſubſtitutione futuri Abbatis, tibi fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem cæteris tuis Coabbatibus & Prælatis & Fratribus tibi ſubjectis, præſentibus & futuris perpetuò ſtabilimus, præcipuè ordinamus & præſenti decreto ſtatuimus, annis ſingulis in majori veſtro Monaſterio, vel in alio loco veſtri Ordinis, ubi vobis expediens viſum fuerit, fiat Capitulum Generale, ubi veſtri Ordinis & locorum, ſecundùm B. Benedicti Regulam, facta tractentur. Præſidentes veſtri Capitulis celebrandis, & Viſitatores veſtri, locorumque veſtrorum conſtituantur in illo, ſecundùm veſtri Ordinis inſtituta. Ubi volumus & diſtrictè præcipimus obſervari, quòd Pater Abbas ſingulis trienniis in Generali Capitulo ſpontè ſuam offerat, & exhibeat ceſſionem. Niſi fortè dictus Pater Abbas ante tempus hujuſmodi in aliqua de gravioribus culpis, à Viſitatoribus, vel aliàs legitimè deprehenſus, amotionem in dicto Capitulo mereatur. Quòd ſi idem Pater Abbas, vel ceſſerit, aut amotus extiterit, idem Capitulum ſtatim, & abſque temporis intervallo ad Patris Abbatis ſubſtitutionem procedat, & juxta formam in Regula traditam debitos conſtituat Electores. Qui ſub conclavi poſiti, antequam cibum & potum ſumant de Abbate cedente, (ſi eum utilem eſſe putaverint) vel de alia perſona Monaſteriorum & locorum veſtrorum per electionem canonicam prædicto Monaſterio S. Spiritus, provideant de Abbate. Qui quidem Abbas, nulla ſuper hoc à Sede Apoſtolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipſo ſuæ adminiſtrationis officium habeat, & illud tamquam Pater Abbas, prout ad eum pertinet liberè exequatur.

Abbatis benedictio.

§. 4. Ac idem electus, ſi aliàs non extiterit benedictus, benedictionis ſuæ munus à quocumque maluerit Catholico Epiſcopo, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente recipere ſtudeat, illudque ſibi dictus Epiſcopus (ſi divinam ultionem evitare voluerit) gratias impendat. Alioquin prædictum electum, ut præmittitur, in executione ſuæ adminiſtrationis, in ordine tamen Sacerdotii volumus permanere.

Subrogatio alterius eo defuncto, durante officio.

§. 5. Et ſi dictus Pater Abbas infrà annum fortè decederet, Prior vel Superior dicti Monaſterii S. Spiritus, & Viſitatores etiam, curam & adminiſtrationem ac cuſtodiam dicti Monaſterii S. Spiritus, gerant & habeant uſque ad tempus Capituli Generalis; ubi ſecundùm præmiſſum modum dicto Monaſterio provideri debeat de Abbate.

Ordinis protectio, ſub Sede Apoſt.

§. 6. Noſque volentes, vos & bona veſtra paternis favoribus confovere; perſonas veſtras, & loca, in quibus eſtis divino obſequio mancipati, cum bonis veſtris omnibus ſub B. Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Ordinis approbatio in d. Monaſterio & aliis.

§. 7. Inprimis ſiquidem ſtatuentes, ut præfatus Ordo in eodem S. Spiritus, & aliis Monaſteriis, Prioratibus, locis, & membris veſtris, præſentibus & futuris, perpetuis temporibus inviolabiliter obſervetur. Et quaſcumque poſſeſſiones, & bona quæ præſatum Monaſterium S. Spiritus, cum Monaſteriis & locis ſuis in præſentiarum rationabiliter poſſidet, aut in futurum conceſſione Pontificum, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, ſeu aliis juſtis modis (præſtante Domino) poterit adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus illibata maneant, & quieta. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet, locum ipſum, in quo præſatum Monaſterium ſitum eſſe dignoſcitur, cum omnibus pertinentiis ſuis. Monaſterium S. Joannis in Plano, Nucerinæ Diœceſis; S. Spiritus de Majella; S. Petri Vallisbonæ; S. Spiritus de Buclano; S. Spiritus de Ortona; S. Spiritus de Lanzano, Theatinæ Diœceſis; S. Euſebii de Urbe; S. Mariæ in Pizano; S. Salvatoris de Civitate Pennenſi, Pennenſis Diœceſis; S. Mariæ de Collemadio, juxta Aquilam; S. Spiritus de Iſeruya; S. Mariæ de Trevento; S. Mariæ de Anglone, Treventinæ Diœceſis; S. Spiritus juxta Venafrum; S. Spiritus Aliſanenſis; S. Antonii de Campania, Ferentinatæ Diœceſis; S. Antonii Anagninæ Diœceſis; Prioratus S. Joannis de Aqua ſancta; S. Mariæ inter Montes; S. Georgii de Rocha Morici, & S. Petri de Monteplano: Eccleſias cum Eccleſiis, Capellis, Decimis, & grangiis, pratis, vineis, terris, ſylvis, nemoribus, uſuagiis, & paſcuis, aquis, aquarumque decurſibus, molendinis, viis & ſemitis, juribus, libertatibus, & immunitatibus, fructibus, & univerſis obventionibus eorumdem.

Exemptio à Decimis. Ad hoc vid. declarationes in Bul. 10. Greg. 11. Sacra.

§. 8. Sanè de fructibus terrarum & poſſeſſionum veſtrarum, ac etiam novalium, quæ propriis manibus & ſumptibus colitis, vel per homines veſtros, aut alios excoli facietis, in propriis prædiis ſeu etiam alienis, ſive de hortis & piſcationibus veſtris, vel de nutrimentis animalium veſtrorum, nullus à vobis decimas exigere, vel extorquere præſumat, à quarum præſtatione vos totaliter liberamus. De decimis namque quæ pro ſubſidio Dominorum temporalium de mandato Sedis Apoſtolicæ à Clericis, & perſonis Eccleſiaſticis in Italiæ partibus pro tempore exiguntur, circa vos, & veſtra Monaſteria & loca, ſic volumus obſervari, quod vobis pro ſingulis veſtris Monaſteriis, cum grangiis & pertinentiis eorumdem, pro decimis prædictis ſingulos florenos auri plenè ſolventibus, ad ſolutionem majorem, vel aliam, pro prædictis decimis faciendis, vos & Monaſteria, Prioratus, Eccleſias, Grangias, & loca veſtra omnia decernimus non teneri, & excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententias contra vos, & in prædicta loca quavis auctoritate in contrarium proferendas, ipſo facto aliquatenus non tenere.

Facultas recipiendi quoſcunque etiam alterius religionis. Tu ad hoc vid. declarationem Pii V. in ſua conſt. 89. Quæcumq.

§. 9. Liceat quoque vobis Clericos, ſæculares vel Religioſos, cujuſcumque Religionis exiſtant, vel Laicos quoſcumque, qui Mundi relictis illecebris, ad vos & loca veſtra convolaverint, ad Ordinem veſtrum in locis veſtris recipere, ac eos abſque contradictione aliqua retinere. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, literis ſive indulgentiis Apoſtolicæ Sedis, ſuper hoc cuicumque Ordini, vel Religioni ſeu perſonis quantumvis exemptione, vel immunitate gaudentibus, ſub quavis forma verborum conceſſis.

Prohibitio diſcedendi ab iſto Ordine.

§. 10. Prohibemus inſuper, ut nulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro, vel in aliis locis veſtris ejuſdem Ordinis profeſſionem, fas ſit ſine Abbatis ſui licentia Ordinem ipſum relinquere, & ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem alium ſe transferre. Diſcedentem verò aliter, nullus cujuſcumque Religionis, vel ſtatus exiſtat, audeat retinere. Quòd ſi ſecus factum fuerit, tàm diſcedens, quàm is, ſeu illi, qui ipſum talem receperint, ſi requiſiti eum à ſe non rejecerint infrà menſem, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant.

Digitized by Google

Prohibitio alienandi ſtabilia abſque conſenſu Capituli. Accedit major prohibitio Paul. II. in conſt. 5. Ambitioſæ.

§. 11. Illud quoque diſtrictius inhibentes, ne tu fili Pater Abbas, vel aliquis ex Prælatis veſtris, terras ſeu quaſlibet poſſeſſiones d. Monaſterio S. Spiritus, vel membris ejus à Chriſti fidelibus collatas, vel in poſterum conferendas, aut ſucceſſores tui, dare, vendere, diſtrahere, aut alienare abſque conſenſu totius Capituli Generalis, aut majoris, vel ſanioris partis, & in caſibus à jure permiſſis, modo quolibet præſumatis. Quod ſi ſecus factum fuerit, alienationes hujuſmodi, ex nunc irritas eſſe, & tàm concedentes, quàm ipſos recipientes, ſingulos eorum videlicet excommunicationis; Collegia verò & univerſitates interdicti ſententiis ſi forte requiſiti à vobis bona prædicta alienata taliter reſtituere noluerint infra menſem, ipſo facto volumus ſubjacere.

Fidejubendique & mutuo recipiendi.

§. 12. Cæterùm ne aliquis Monachus, vel Converſus, in Monaſteriis & locis veſtris profeſſus, abſque conſenſu & licentia proprii Abbatis, ſeu majoris partis ſui Conventus, pro aliquo fidejubeat, vel ab aliquo pecuniam mutuò recipiat, quoquo modo diſtrictius inhibemus. Quod ſi ſecus factum fuerit, Abbatem, & Conventum præfatos ad hæc teneri nolumus, & fidejubentem, & recipientem pecuniam mutuatam, eo ipſo volumus vinculo excommunicationis aſtringi.

Prohibitio cogendi Monachos ad Synodos, proceſſiones &c. Tu vide aliter ſtatutum eſſe à Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 2. & ſeſſ. 25. c. 13.

§. 13. Inhibemus etiam, ne aliquis Epiſcopus, vel quævis alia Perſona, ſpiritualem, vel aliam juriſdictionem habens, vos ad Synodos, vel Conventus forenſes, nec ad convocationes ſuas accedere, vel cum eis, intrà vel extra Civitates vel terras, perſonaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubjacere, ſeu Capitula, Scrutinia, & Inquiſitiones in locis veſtris, vel aliqui de vobis, vel de veſtrorum aliquo facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & manualem obedientiam à vobis, aut Prioribus, & Subprioribus veſtris exigere.

Facultas Monaſteria conſtruendi. Hoc declaravit Clem. VIII. in conſt. 99.

§. 14. Seo etiam prohibere, ne ad Civitates, ſeu Villas, & ad loca quælibet, ubi religiosè, & honeſtè morari poſſitis audeatis accedere, ibique pro veſtris uſibus Ædificia, Monaſteria, Eccleſias, ſeu Oratoria ex permiſſione, & indulto noſtro conſtruere liberè valeatis. Aut in accedentes Fratres, & Monachos veſtros, ſeu conſtructores, hujuſmodi, vel receptatores eorum excommunicationis vel interdicti proferre ſententias. Aut aliàs Fratres veſtros ire ad Conventus forenſes, nec ad Monaſteria, Eccleſias, Prioratus, ſeu membra, & loca veſtra præfata cauſa celebrandi Ordines, aut tractandi cauſas, vel Conventus aliquos publicos convocandi, vobis invitis venire præſumat.

Prohibitio extra Ordinem immiſcendi ſe in electionib.

§. 15. Nec regulares electiones Abbatum, vel Priorum Monaſteriorum & locorum veſtrorum impediat aut de inſtituendis aut removendis ipſis, ſe aliquatenus intromittat. Quod ſi aliter præſumtum extiterit, venientem contra præmiſſa cujuſcumque ſtatus, præeminentiæ dignitatis, vel conditionis exiſtat, interdicti ſeotentiæ volumus ſubjacere.

Abbatis facultas benedicendi Populum.

§. 16. Liceat quoque tibi, prædicte Pater Abbas, tuiſque ſucceſſoribus inter Fratres ejuſdem Ordinis, & aliis ad Miſſas veſtras convenientibus, benedictionem ſolemnem facere; dummodò ibi præſens non ſit aliquis Epiſcopus, vel alia quævis perſona ſuperioris ſtatus, ſicut ſunt Patriarchæ, vel Cardinales.

Vaſaque & paramenta Eccleſiarum, primumque lapidem ponendi in Eccleſiis ædificandis.

§. 17. Ac vaſa, & alia paramenta ad cultum Divinum pertinentia; necnon in ædificandis Capellis, Eccleſiis, aut Hoſpitalibus primarium lapidem & fundamenta Pontificali more benedicere.

Minores Ordines conferendi. Ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 11.

§. 18. Necnon omnes minores ordines Fratribus, & aliis familiaribus, & ſubditis veſtris, adſcribi volentibus militiæ clericali, veſtra largitione conferre, & omnia alia facere, quæ ad Abbates exemptos ipſius Ordinis in ſuis Monaſteriis, & Ordinibus pertinere noſcuntur.

Ordinarii nihil capiant pro conſecratione Eccleſiarum &c.

§. 19. Pro conſecrationibus verò Altarium, vel Eccleſiarum, aut pro Oleo ſancto, vel quolibet Eccleſiaſtico Sacramento, nullus à vobis ſub obtentu conſuetudinis alicujus, aut alio quovis modo quicquam audeat extorquere; ſed hæc omnia vobis gratis, & liberaliter impendantur. Sit etiam in vobis liberum eadem à quocumque Catholico Epiſcopo, qui gratiam & communionem prædictæ Sedis obtineat, licitè recipere, qui noſtra fretus auctoritate vobis, quod poſtulatur impendat.

Epiſcopi accedentes ad eorum loca quid agunt. Vide Bul. 22. Leo. X.

§. 20. Concedimus quoque vobis, ut ſiquem hujuſmodi Epiſcopum, de quo plenam notitiam habeatis, per vos tranſire contigerit, ab eo conſecrationes Altarium, & Monachorum Ordinationes in ſacris, ex permiſſione Sedis Apoſtolicæ recipere valeatis.

Monachi celebrant tempore interdicti. Hoc revocavit Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 21. Porrò cùm generale terræ fuerit interdictum, in Monaſteriis, Eccleſiis, & Oratoriis veſtris, & aliis quibuſcumque locis competentibus, ſi in terra ſic interdicta conſtiterint, clauſis januis, & interdictis excluſis, non pulſatis Campanis (ſubmiſſa tamen voce) vobis liceat celebrare Divina, & Eccleſiaſtica recipere Sacramenta; Dummodò cauſam non dederitis interdicto, nec id contingat vobis per Sedem Apoſtolicam ſpecialiter interdici, neque Monaſteria, Eccleſiæ, & Oratoria eadem aliàs fuerint ejuſdem Sedis auctoritate ſpecialiter interdicta.

Sacramenta miniſtrant, & mortuos ſepeliunt. Ad hoc vide Leon. X. conſt. 22.

§. 22. Illis verò, qui veſtris immorantur obſequiis, aliiſque omnibus Chriſti fidelibus propter hoc ad vos devotè recurrentibus, ex permiſſione Apoſtolica, & indulgentia ſpeciali, quas vobis hujuſmodi Privilegii auctoritate concedimus, cuncta liberè miniſtrare poſſitis Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſorum corpora, cùm decedunt, in veſtris Cœmiteriis liberè, & abſque Diœceſanorum, vel aliorum Ordinariorum contradictione, & aliorum quorumlibet ſepelire. Sepulturam ſiquidem veſtram liberam eſſe decernimus, ita quòd extremæ voluntati decedentium, & illis qui ſe illic deliberaverint ſepeliri, niſi fortè excommunicati, vel interdicti fuerint, aut uſurarii manifeſti, nullus obſiſtat. Et ſi quando in terras, in quibus reſidetis, vel earum perſonas, excommunicationis, & interdicti ſententias contigerit promulgari, homines veſtris ſervitiis inſiſtentes, negotium quoque veſtrorum geſtores, & procuratores, oblati, & operarii, qui in locis veſtris cum eorum operibus perſonaliter inſtiterint, hujuſmodi ſententiis innoxii habeantur, nec prædictis ſententiis ſint ligati, ibique poſſint audire Divina juxta formam, quæ locis ipſis, & in eo caſu, in quo à Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi præfatæ perſonæ cauſam dederint interdicto, vel excommunicari ſpecialiter, ſeu interdici per dictam Sedem contingat eoſdem.

Abſolvendi etiam intrantes Ordinem. Vide Bul. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque.

§. 23. Inſuper recipientibus Ordinem veſtrum, & in eo facta & inſtituta, qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationum ſententiis, à jure vel ab homine promulgatis, generaliter & ſpecialiter ſunt ligati, abſolutionis beneficium juxta formam Eccleſiæ impartiri, ipſoſque in Fratres, & Monachos recipere; dummodò in eodem Ordine perſeverent; ac eos, qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam, recoluerint ſe talibus in ſæculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundum formam eamdem, tu fili Pater Abbas tempore tuo, & in poſterum Succeſſores tui auctoritate noſtra de abſolutionis beneficio providere, & diſpenſare cum eis ſuper irregularitatibus, quas contraxerunt, vel contrahent, ſi talibus forſan innodati ſententiis, vel locis interdicto ſuppoſitis divina præſumpſerint officia celebrare, aut Ordines receperunt. Ita tamen, quod ſi aliqui hujuſmodi ſententiis propter debita ſunt adſtricti, in quantum poſſunt ſatisfaciant, ut tenentur. Voſque Abbates, & Priores parentibus oppreſſorum, cum ab eis fueritis humiliter requiſiti, de pœnitentiis ſalutaribus juxta formam à Canonibus traditam providere ſalubriter valeatis.

Perſonæ Ordinis non tenentur publicare interdictum &c. Revocavit Conc. Trid. ſeſſ. ult. cap. 12.

§. 24. Sanè quieti veſtræ providere volentes, quòd per literas Apoſtolicæ Sedis, aut legatorum ejus, ſeu delegatorum Apoſtolicorum, ſeu ſubdelegatorum ab eis conveniri à quoquam minimè valeatis; Quodque nullus correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium in Monaſteriis, vel Eccleſiis, aut Prioratibus, membris, & locis veſtris

 impendere,

impenderé, vel cognitiones cauſarum audire præſumant, nec ſubſunt Inquiſitoribus.

Neque Monialium curam ſuſcipere.

§. 25. Nulluſque veſtrum citationes partium, & denunciationes ſententiarum interdicti, vel excommunicationis facere in prædictis locis, aut recipere curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum minimè teneamini, & ad id cogi non poſſitis inviti per literas dictæ Sedis, vel Legatorum ejus, niſi eædem literæ Apoſtolicæ, de indulto hujuſmodi, & Ordine veſtro, & de dicto Monaſterio S. Spiritus de Sulmona fecerint mentionem, auctoritate vobis Apoſtolica indulgemus.

Apoſtatarum coercitio.

§. 26. Concedentes vobis nihilominùs, quod ſi aliqui veſtri Monachi, ſeu Fratres poſt obtentam licentiam à Sede Apoſtolica, vel à vobis, ad Religionem aliam transeundi, infrà ſpatium trium menſium ſe ad illam Religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerit, & ipſius non ſuſceperint habitum regularem, liceit è abſque alia requiſitione Ordinariorum, ſeu Diœceſanorum locorum ubi reperti fuerint, ipſos tamquam Apoſtatas Monaſteriorum veſtrorum, & locorum, excommunicare, incarcerare, ac aliàs rigori ſubdere veſtri Ordinis diſciplinæ poſſitis, per vos, aut alios, etiam in quocumque habitu eos contigerit inveniri; & invocare ſuper hoc (ſi neceſſe fuerit) auxilium brachii ſæcularis, quod tenore conceſſionis hujuſmodi, per eos quos ſuper hoc requiretis, ſub obteſtatione divini numinis volumus exhiberi. Inſuper omnes Monachos, vel Fratres, quos à Monaſteriis, vel locis veſtris, eorum culpis exigentibus per vos, aut per veſtros Vicarios expelli contigerit, & qui proprio ſuo motu de locis, vel Monaſteriis ipſis exiverit, ad Religionem aliam abſque hujuſmodi licentia, vel ad ſæculum, aut ad laicatum, tamquam canis ad vomitum rediens, convolabunt, ab omni promotione dignitatis, & adminiſtrationis Eccleſiaſticæ, ſeu ſæcularis eſſe decernimus alienos. Prædicandi officium, audiendi etiam confeſſiones, ac docendi alios in quacumque facultate, poteſtate talibus Apoſtatis penitùs interdicta.

Habitus conſimilis cæteris prohibetur.

§. 27. Inhibentes expreſſius, ne aliqua perſona cujuſcumque ſtatus, conditionis, vel Religionis exiſtat, habitum veſtrum, aut conſimilem niſi de Monaſteriis, & locis veſtris fuerint) deferre præſumant. Contrafacientes per Diœceſanos locorum, cùm à vobis ſuper hoc fuerint requiſiti, deponere habitum hujuſmodi per cenſuram Eccleſiaſticam cujuſlibet appellationis obiice non obſtante, arctiùs compellantur. Quod ſi iidem Diœceſani, vel Ordinarii, id efficere malitioſè fortè neglexerint, poſtquàm à vobis, vel nunciis veſtris ſuper hoc requiſiti fuerint, in ſuſpenſionis laqueum incidant ipſo facto.

Satisfactio intrantium Ordinem de incertis.

§. 28. Adjicimus etiam, quòd ſi aliquis in aliquo Monaſteriorum, vel locorum veſtrorum profeſſus, ante ingreſſum ſuum in Religionem, aliquibus perſonis, Univerſitatibus, vel Collegiis, de quibus quorumque nominibus memoria penitùs non habetur, in aliqua quantitate pecuniæ, vel ad reſtitutionem aliquarum rerum eſſet obnoxius, illam & rerum æſtimationem ab eo licitè recipere, & in locis veſtris, in quibus expedire videbitur, in uſus utiles convertere valeatis, & hujuſmodi ſatisfactionem impendens, à præſtatione ſatisfactionis alterius remaneat abſolutus.

Alii non celebrent in Eccleſiis Ordinis.

§. 29. Nulliſque Religioſis, vel ſæcularibus, cujuſcumque ſtatus, vel conditionis exiſtant, liceat aliquorum corpora defunctorum vobis invitis (quod prohibemus) penitùs in veſtris ſepelire Cœmeteriis, nec in Monaſteriis, Eccleſiis, Prioratibus, & aliis locis veſtris Miſſarum ſolemnia, vel mortuorum officia celebrare.

Perſonæ Ordinis ejus Prælatis confiteantur.

§. 30. Nulliſque ex veſtris Monachis, Fratribus, & Converſis licitum ſit cuiquam, abſque Prælatorum ſuorum licentia, niſi Prælatis ipſis ſua confiteri peccata.

De oblatis vel legatis, nihil aliis ſolvant.

§. 31. Concedimus quoque vobis, ut de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, anniverſario ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſive aliis ad perpetuum cultum divinum, ſeu pro pitanciis, aut victu ad ſubſtentationem veſtram, vel indumentis, & calceamentis veſtris, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliqua Monaſteria, Eccleſiæ, Prioratus, Membra, aliaque loca veſtri Ordinis obligata forſitan viderentur, aut de iis, quæ pro domibus, prædiis, hortis, aliiſque locis emendis vobis legantur; de oblationibus quoque, & obventionibus etiam, quas occaſione funerum, & aliis, quæ jure inſtitutionis, ſeu ſucceſſionis, aut legati, vel relicti, aut fideicommiſſi ad vos, & Eccleſias, & loca veſtra, pietatis intuitu devenire contigerit; nulli teneamini juſtitiam, ſeu portionem canonicam exhibere; & ad hoc vos decernimus aliquatenus non teneri.

Exemptio à juriſdictione ordinariorum. Tu vid. diſpoſitionem Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 14. & Bul. 39 Clem. VIII. Suſcepri Tom. 3. fol. 59.

§. 32. Cæterùm cùm felicis recordationis Innocentius Papa Quartus prædeceſſor noſter olim duxerit ſtatuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate; nihilominùs tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc ſuam in ipſos juriſdictionem, prout jus exigit exercere. Nos vobis, ut occaſione conſtitutionis hujuſmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, ſeu Indulgentiis, vel privilegiis, vobis & Monaſteriis, & locis veſtris per nos (ut præmittitur) Apoſtolica auctoritate conceſſis, præjudicium generetur, auctoritate vobis præſentium indulgemus.

Prædicandi facultas intellige ſecundum Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 4.

§. 33. Propterea proponendi populo verbum Dei, & dandi omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui hujuſmodi prædicationi intereſſe voluerint quadraginta dierũ Indulgentiã de injunctis eis pœnitentiis.

Confeſſioneſque audiendi intellige juxta Bul. 23. Leo. X. infrà in hoc Tom. 1.

§. 34. Audiendi quoque confeſſiones, & injungendi pœnitentias, & imponendi abſolutionem debitam pro confeſſis, conferendi etiam Eccleſiaſtica Sacramenta, tàm hominibus & vaſſallis veſtris, quàm cæteris Chriſti fidelibus.

Campanam pulſandi Hoc intelligas ut Bul. Leon. 22.

§. 35. Necnon habendi, & pulſandi Campanas die, noctuque ad horas Canonicas, & quandocumque de veſtra proceſſerit voluntate, abſque cujuſque contradictionis objectu.

Diſpenſandi cum intrantibus Ordinem. Hoc intellige juxta Bul. 125. Clem. VIII. Tom. 3.

§. 36. Diſpenſandi etiam cum Fratribus, ſeu Monachis, ad veſtra Monaſteria, & loca convolantibus, & ibidem degentibus, ſuper irregularitatibus quibuſcumque, etiam ſi priùs eas fortaſſe contraxerint, quàm prædicta loca, & Monaſteria intraviſſent, dummodò ex homicidii, vel mutilationis cauſa, irregularitates ipſæ minimè ſint contractæ. Abſolvendi etiam Fratres, & Monachos memoratos ab excommunicatione quacumque, etiam ſi ejus abſolutio tantum ſit Sedi Apoſtolicæ reſervata, plenam, & liberam vobis, filii Abbates, auctoritate Apoſtolica concedimus poteſtatem.

Oblationes recipiendi de bonis feudalibus.

§. 37. Indulgemus etiam vobis, ut bona feudalia, vel alia quælibet vobis oblata liberè recipere valeatis, ac licitè retinere, nulla conſtitutione, ſeu conſuetudine contraria obſiſtente; aut etiam ſi loci Diœceſanus bona ipſa pro decimis non ſolutis, aut præſtationibus aliis ſibi, aut Eccleſiæ ſuæ aſſerat obligata.

Mutatio principalis Monaſterii ſit ad libitum Ordinis.

§. 38. Et quia mutatio temporum facti mutationem fortè requireret, licitum ſit vobis aliquod aliud de Monaſteriis veſtris, præſentibus aut futuris caput aliorum Monaſteriorum, & membrorum veſtrorum (ſi expediens fuerit) ordinare.

Pœnæ præmiſſis contravenientium.

§. 39. Nos enim ex nunc decernimus irritum, & inane quicquid contra tenorem conceſſionum, conſtitutionum, indulgentiarum, & inhibitionum hujuſmodi, & capitulorum omnium, & etiam ſingulorum, quæ ſuperiùs ſunt expreſſa, per quoſcumque attentatum eſt, vel in poſterum contigerit attentari. Et interdicti ſuſpenſionum, & excommunicationum ſententias, ſi quas contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum, in vos, vel in veſtrum aliquem, ſive aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros, aut executores, vel hæredes, à quocumque cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, aut honoris vel ſtatus exiſtat, in poſterum contigerit promulgari, volumus eo ipſo penitus non tenere.

Annua recognitio debita Sedi Apoſt.

§. 40. In ſignum verò perceptæ libertatis veſtræ, & ſubjectionis ſolius Romanæ Eccleſiæ per nos vo-

bis

bis conceſſæ, ut ſuperiùs præmittitur, unam unciam auri ſolvendam annis ſingulis in Feſto Nativitatis Domini, tàm pro capite, quàm pro membris veſtris, nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus perſolvatis. Nulli ergo omninò hominum &c.

Dat. P. Au. I. die 27. Sept.

Datum Aquilæ 5. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri, Anno 1.

BONIFACIUS OCTAVUS PONT. CXCV. ANNO DOMINI MCCXCIV.

ANNO 1294.

BOnifacius VIII. Cajetanus, Patria Anagninus, Benedictus anteà dictus, Patre Luffrido, Presbyter Cardinalis SS. Silveſtri, & Martini in Montibus tit. Equitii, Creatus Neapoli 9. Calend Jan. Anno Domini 1294. Coronatus Romæ 17. Calen. Februarii 1295. ſedit annos 8. menſes 9. dies 28. Creavit Cardinales 16. Obiit Romæ, 5. Idus Octob. 1303. Sepultus eſt in Baſilica Vaticana. Vacavit ſedes dies decem.

I.

Contra dantes aliquid, vel promittentes, aut recipientes, pro obtinenda gratia vel juſtitia apud Sedem Apoſtolicam, ac etiam contra ſcientes, & non revelantes.

Conſtitutio iſta licet ſit inter extrav. commun. in tit. de Sentent. excomm. eam tamen poſui tamquam Curialibus admodùm neceſſariam, & quia in hoc opere Tom. 2. extat Bulla Greg. XIII. num. 24. Ab ipſo, ubi hac extenditur ad prædictorum complices & auxiliatores. Prout etiam confirmata & ampliata fuit à Clem. VIII. in ejus conſt. 10. Pro commiſſa. Tom. 3. Quam diligenter attende, quoniam puto eam eſſe intelligendam ſecundùm ejus ſubjectam materiam, id eſt ligare dantes aliquid vel recipientes de bonis Communitatum Status Eccleſiaſtici, & non alios.

Edita An. D. 1295.

BONIFACIUS EPISCOPUS, &c.

Excommunicatio in dantes quicquam aut promittentes & recipientes pro obtinenda gratia vel juſtitia apud Sed. Apoſt.

EXcommunicamus & anathematizamus ea parte Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, auctoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, & noſtra, omnes Clericos, Religioſos, & Laicos utriuſque ſexus, ſive ſint familiares Curiæ, ſive alii undecumque, qui aliquod pactum fecerint, ſeu aliquod parvum, vel magnum promiſerint, vel promiſſionem receperint, aut ex pacto, ſive promiſſione, occulta vel manifeſta facta ſub generalibus, & plenariè non expreſſis apertè verbis, quicquam dederint, aut receperint, magnum vel parvum, vel promiſſionem de quacumque re, aut utilitate propter hoc conſequenda fecerint, vel receperint pro aliqua juſtitia, ſive gratia, pro ſe, aut pro alio, in cauſis, vel judiciis, ſeu aliàs per literas Apoſtolicas, & quibuſque modis apud Sedem Apoſtolicam obtinenda.

Promittentesque & recipientes.

§. 1. Et hanc ſententiam ad promittentes, & acceptantes, dantes & recipientes, duximus extendendam.

Scientes & non revelantes.

§. 2. Illos quoque qui aliquem ſciverint culpabilem in prædictis, & nobis intra dierum trium ſpatium non retulerint, vel alicui, per quem ad nos verbum fideliter perferatur, ſimili decernimus ſententiæ ſubjacere.

Reſervatio abſolutionis, præ via erogatione in pauperes ejus, quod datum, vel acceptum eſt.

§. 3. Decernimus etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis ſententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum, abſque ſpeciali mandato, noſtræ abſolutionis beneficium valeat obtinere, niſi forſan ad nos habere acceſſum non poſſet, in mortis articulo conſtitutus. Nec etiam ad abſolutionis gratiam admittatur, niſi priùs quantum dedit, vel recepit, integraliter pauperibus largiatur.

Irritatio gratiæ, vel juſtitiæ hac via obtentæ.

§. 4. Juſtitiam verò, ſive gratiam ſic obtentam, nullius prorſus eſſe momenti volumus, omnique ſtatuimus carere effectu, & robore firmitatis.

Excommunicatio ſcienter ea utentium.

§. 5. Sed ſcienter utentes ipſis, ſimili ſententia excommunicationis adſtringimus, & reſervantes nobis abſolutionem eorum cum præmiſſis in omnibus ad pœnas ſimiles obligamus.

II.

Quòd prope Eccleſias, & Conventus Fratrum Eremitarum Ordinis S. Auguſtini, non poſſint alii Religioſi Mendicantes nova loca ædificare infrà ſpatium Cannarum centum quadraginta.

Hic idem Pont. decrevit, nova loca conſtrui non poſſe à Mendicantibus, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ, præterquam in Eremis, ut in cap. 1. de Exceſſibus Prælat. in 6. Sed novam dedit formam circa hujuſmodi licentias Clem. VIII. infrà in conſt. 99. Quoniam, Tom. 3. fol. 262.

De hoc Ordine Eremitarum S. Auguſtini notavi ſuprà in conſtit. 6. Alexand. IV. Licet. fol. 110.

Edita An. D. 1295.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, aliiſque Provincialibus, Prioribus, ac univerſis Fratribus Ordinis Eremitarum S. Auguſtini. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Exordium.

AD conſequendam gloriam cœleſtis Patriæ ſic divina pietas per ſuam gratiam humilitatem veſtram cernitur allexiſſe, quòd ſemper ad hoc intenti eſtis & vigiles, ut illam vobis, & proximis per innocentis vitæ ſtudium acquiratis. Hæc & alia ſancta pauperrimæ religionis veſtræ merita nos inducunt, quòd ſimus ex intimo cordis affectu ſoliciti, ut in omnibus, quæ ad laudem Dei, & tranquillum ſtatum devotionis veſtræ cupitis, habeamus providentiæ ſtudium efficacis.

Cauſa hujus Prohibitionis.

§. 1. Sanè non ſine quadam turbatione animi frequenter audivimus, quòd inter vos, & religioſos aliquos, illa de cauſa, æmulationis, & diſſenſionis materia oritur, quòd ipſi domos, & Eccleſias regulares juxta loca veſtra non ſine gravi veſtro præjudicio, & ſcandalo manifeſto, quandoque conſtruere præſumebant.

Prohibitio de qua in rub.

§. 2. Cùm itaque ad Apoſtolici ſpectet officii dignitatem de regno militantis Eccleſiæ cujuslibet ſcandali materiam abolere; Nos dignè volentes quòd hujuſmodi æmulationis & diſſenſionis occaſio per diligentiæ noſtræ ſtudium amputetur, auctoritate præſentium ordinamus, & diſtrictiùs inhibemus, quòd nulli liceat amodo de Minorum, Prædicatorum, Pœnitentiæ JESU CHRISTI, S. Mariæ de monte Carmelo, S. Claræ, aliiſque Ordinibus in paupertate fundatis; nullique mulierum de prædictis, ſeu quibuslibet aliis Ordinibus aliquod Monaſterium, Eccleſiam, vel Oratorium ædificare, ſeu conſtruere; nulli quoque ſæculari, vel religioſo, cujuſcumque profeſſionis, Eccleſiam, vel Monaſterium ſeu Oratorium jam ædificatum, in aliquem transferre de Ordinibus memoratis, infrà ſpatium centum quadraginta cannarum à veſtris Eccleſiis menſurandarum per aërem, etiam, ubi aliàs menſurari loci diſpoſitio non permittit. Prætereà, ſtatuimus, ut quodcumque, contra hujuſmodi ordinationis & inhibitionis noſtræ tenorem, ex nunc in anteà ædificatum fuerit, diruatur.

Qui ſint religioſi Mendicantes.

§. 3. Et ne de notitia Ordinum, & quantitate cannarum hujuſmodi aliqua poſſit dubitatio exoriri, illos Ordines intelligi volumus in paupertate fundatos, qui ex regula, vel conſtitutionibus ſuis, extra ſepta Eccleſiarum, monaſteriorum ſuorum, vel officinarum eorum, & clauſuram ipſorum nullas debeant poſſeſſiones habere. Quòd ſi aliquis de Ordinibus ipſis poſſeſſiones in aliquibus membris ſuis habere, in aliis verò non habere noſcatur, eum quoad ordinationem, & inhibitionem hujuſmodi, prædictis Ordinibus in paupertate fundatis annumerari volumus.

Qualitas cannarum.

§. 4. Et quamlibet cannarum ipſarum octo palmorum longitudinem continere.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus varia locorum conſuetudine, ſeu privilegiis, indulgentiis, ſive literis quibuſcumque tàm ſupradictis Ordinibus quàm mulieribus, vel alicui eorum ab Apoſtolica Sede, ſub quacumque forma conceſſis, ſeu etiam concedendis, quæ de præſentibus ſpecialem, & expreſſam non fecerint mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 19. Feb.

Dat. Lateran. 11. Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno 1.

III.

Quòd Fratres Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo, cappis albis de cætero utantur, dimiſſis aliis mantellis diverſorum colorum.

Approbationem & alia de hoc Ordine notavi ſuprà in conſt. 8. Honor. III. Ut vivendi, fol. 70.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1295.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali, & cæteris Prioribus, & Fratribus Ordinis B. Mariæ de monte Carmelo. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Juſtis petentium deſideriis dignum eſt nos facilem præbere conſenſum, & vota, quæ à rationis tramite non diſcordant, effectu proſequente complere.

Hæc Bulla Honor. IV. hic non habetur.

§. 1. Sanè lecta coram nobis veſtra petitio continebat, quod olim bo. mem. Latino Oſtien. Epiſcopo, & Gervaſio tit. S. Martini in Montibus Presbytero Cardinali ſignificantibus, per ſuas literas inter alia continentes, Priori generali, cæteriſque Fratribus veſtri Ordinis in generali nunc inſtanti Capitulo congregandis, quòd fel. recor. Honorius Papa IV. prædeceſſor noſter, de fratrum ſuorum conſilio, eis, pia, & provida deliberatione conceſſerat, ut eorum habitum, ſive varietatem ipſius minùs decentem, & diſplicentem quampluribus, in alium decentem commutaſſet.

Statutum Ordinis geſtandi cappas albi coloris.

§. 2. Idemque Prior generalis, & fratres poſtmodùm in Capitulo congregati prædicto, deliberatione ſuper mutatione hujuſmodi præhabita diligenti, unanimiter ſtatuerunt, ut ex tunc cæteri Priores, & Fratres ipſius Ordinis Mantellis diverſorum colorum quibus uti conſueverant dimiſſis, omninò cappis albis, in poſterùm uterentur.

Confirmatio Papæ.

§. 3. Nos itaque veſtris ſupplicationibus inclinati, quod circa hujuſmodi mutationem habitus in hac parte providè factum eſt, ratum & firmum habentes, id auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 19. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, 7. Kalendas Decembris, Pontificatus noſtri Anno 1.

IV.

De auctoritate Prælatorum Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, eorum ſubditos juris apicibus, & appellatione poſtpoſitis, compeſcendi.

Alia de hoc Ordine attende ſuprà in conſt. 2. Honor. III. fol. 64. Religioſam.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1296.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro, Prioribus, ac Fratribus univerſis Ordinis Prædicatorum, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſtitutionis.

AD augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana ſuſcepit, & approbavit Eccleſia, paternis ſtudiis intendentes, & conſiderantes attentiùs, quòd non intermiſſa ſedulitas diſciplinæ, Religiones, & Ordines ſupradictos, ſtatuſque Regulares ſalubriter dirigit, & conſervat, quodque ſi eam perire vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi neceſſariò cogeretur. Penſantes etiam, quòd ſi regularium perſonarum correctio, rimas juris, & apices ſequeretur, hujuſmodi rigor lenteſceret, ac multiplici laxatione torperet.

Auctoritate coercendi de qua in sub.

§. 1. Nos veſtris ſupplicationibus inclinati, vobis, auctoritate Apoſtolica indulgemus, ut ad correctiones, & punitiones Fratrum ejuſdem Ordinis delinquentium infligendas, Prælati Ordinis ſupradicti, ad quos eadem ſpectare noſcuntur, rimulis, & apicibus ipſis poſtpoſitis, liberè procedere valeant ſecundùm conſuetudines approbatas, & generalia, facta & etiam facienda, ipſius Ordinis inſtituta.

Prohibitio appellandi.

§. 2. Nec volumus eiſdem licere Fratribus, ab eiſdem correctionibus, & punitionibus aliquatenus appellare, provida in hoc deliberatione, ac maturitate debita obſervatis. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 2. die 10. Maij.

Datum Romæ apud S. Petrum, 6. Idus Maji, Pont. noſtri Anno 2.

V.

Erectio Prioratus S. Antonii Viennenn. ubi ejus corpus requieſcit, in Abbatiam, & inſtitutio illius Prioris in Abbatem generalem totius Ordinis Canonicorum & Clericorum S. Antonii, ſub Regula S. Auguſtini. Et præfinitio eorum habitus cum ſigno T. quod potentiam vocant.

Multa privilegia conceſſerunt huic Ordini pleriq; Pont. ut dicam infrà in Clem. VII. conſt. 2. Rationi. f. 639.

Modum autem colligendi eleemoſynas huic Ordini præſcripſit Greg. XIII. conſt. 73. Romani. ubi notabo, in Tomo 2. *fol.* 486.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1297.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori & Conventui Monaſterii S. Antonii, ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinen. Ordinis S. Auguſtini Viennen. Diœceſis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

IN diſpoſitione Miniſtrorum Eccleſiæ Dei nobis creditæ potiſſimum conſiderare nos expedit, tempus, cauſas, perſonas, & loca, ſecundùm quæ, pro emergentibus negotiis nova ſunt conſilia capienda. Et licet ex multarum inopinabilium diverſitate cauſarum jugiter emergentium continua reddamur attentione ſoliciti, & profundis circa illa vigiliis excitemur, ne deſit Apoſtolicæ ſolicitudinis ſtudium, ubi paſtorale tenemur injunctum nobis officium exercere; in eo tamen præcipuè ſtudiorum noſtrorum ſedulitas officioſa verſatur, quod ad curam omnium Eccleſiarum & locorum ac religioſorum maximè quorum (licèt immeriti) regimini præſidemus, opportunam ſolertiam, & ſolertem diligentiã impendamus, ut gratia cooperante divina, ſic eorum ſtatui ſalubriter conſulatur, quòd expiatis diſſidiis, & perturbationibus, ab eiſdem præſerventur innoxii, quietis ubertate lætentur, & rectoribus providis, cùm tempus proviſionis occurrerit, eorum regimen committatur.

Controverſiæ ortæ erãt inter Abbatem Monaſterii S. Antonii Vienen. Diœceſis Ordinis S. Auguſtini, & Abbatem Monaſterii montis Majoris Arelaten Diœceſis Ordinis S. Benedicti, ſuper Prioratu S. Antonii & aliis.

§. 1. Sanè inter dilectos filios Abbatem & Conventum Monaſterii montis Majoris ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentium, Ordinis S. Benedicti Arelaten. Diœceſis ex parte una, & dilectum filium Aymonem Abbatem Monaſterii S. Antonii ad eamdem Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentis, Ordinis S. Auguſtini, Viennen. Diœceſis, tunc Magiſtrum, necnon prædeceſſores ſuos Magiſtros, & Fratres Hoſpitalis S. Antonii ejuſdem Diœc. Viennen. ex altera, tam ſuper Prioratu S. Antonii ejuſdem Diœc. tunc ad ipſum Monaſterium montis Majoris pertinentis, quàm ſuper votis, & promiſſis ipſi S. Antonio factis, & legatis in teſtamentis relictis ejuſdem, aliiſque diverſis articulis ſuſcitata, inſtigante generis humani inimico jam dudum gravi materia quæſtionis, ex qua olim ſtrages corporum, animarum pericula, & eorum grandia diſcrimina pervenerunt, & pervenire poterant in futurum, niſi Sedis Apoſtolicæ circumſpecta providentia, cujus intereſt ſingulorum, prout eſt poſſibile, præcavere periculis, ſuper his opportunum remedium adhiberet.

Ad quas tollend. exemit hic Pontif. 4. Prioratum à

§. 2. Nos qui Regis pacifici exiſtentes Miniſtri, ut commiſſum nobis Miniſteriũ dignè implere poſſimus, quietem & pacem inter univerſos ſolicitudini noſtræ commiſſos, intentæ ſolicitudinis ſtu-

dio,

Digitized by Google

ſuperioritate & ſubjectione dicti Monaſterii montis Majoris.

dio, votiſque ferventibus procuramus, prætacta diſcrimina ſedula meditatione penſantes, & attendentes, quod nondum hujuſmodi potuerat diſcriminibus obviari, licèt per aliquos diverſæ compoſitiones, ſive ordinationes, diverſis temporibus pro danda pace partibus hinc inde factæ fuiſſent, diligentia excitati paterna, quæ conſiliis providis filios libenter fovet & dirigit, illa cogitam remedia in hac parte, per quod ſuperni favoris dextera ſuffragante, finis prædictæ imponeretur diſcordiæ, ac via deinceps prætactis diſcriminibus tolleretur, de fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu prædictum Prioratum cum omnibus Eccleſiis, membris, juribus, & pertinentiis ſuis exiſtentibus ubicumque ab omni ſpirituali & temporali poteſtate, juriſdictione, dominio, ſubjectione, jure, obedientia & diſpoſitione quacumque prædicti Monaſterii montis Majoris, necnon Abbatis, & Conventus, & perſonarum ejuſdem, de Apoſtolicæ Sedis plenitudine poteſtatis omninò duximus eximendum, ipſumque ab eis decernimus eſſe liberum penitùs & exemptum; Priorem, Monachos & Converſos, & alios quoſcumque ſi qui exiſtant in ipſo Prioratu per Abbatem & Conventum eoſdem, vel eorum mandato ſeu auctoritate per alios forſitan deputatos, ab eo totaliter amovendum, eiſque Priori, Monachis, & Converſis præcipiendum, ut ad dictum Monaſterium redire curarent, inibi Domino ſervituri.

Prioratumq; antedictum in Abbatiam erigit ad honorem S. Antonii cujus corpus ibi requieſcit.

§. 3. Et quia Prioratum eumdem propter ipſius B. Antonii reverentiam, cujus glorioſa merita per univerſas Eccleſias in hujus Orbis latitudine conſtitutas manifeſtiùs innoteſcunt, cujuſque corpus, ſicut fama celebris miſit ad poſteros, & innumera quæ per eumdem Sanctum ibidem Dominus miracula jugiter operatur, patenter oſtendunt, in Prioratu ipſo quieſcit, condignis efferri honoribus, non tàm dignum, quàm debitum exiſtimantes, Prioratum ipſum in Abbatiam ereximus, de prædictorum fratrum conſilio, & ejuſdem plenitudine poteſtatis, certo Canonicorū ſeu fratrum inibi numero conſtituto.

Abbatiæ S. Antonii d. Prioratum ac Hoſpitale ſubjicit.

§. 4. Ac ut diſſenſionis, & æmulationis cujuſlibet occaſio inde præcideretur omninò, prædictum Hoſpitale cum omnibus membris ſuis, in quibuſcumque Mundi partibus conſtitutis, eorumque pertinentiis & juribus, ipſi ſubjecimus, & univimus Abbatiæ.

Abbatiam & non Prioratum de cætero appellari, & per Abbatem regi juſſit.

§. 5. Auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, ut locus ipſe qui Prioratus in anteà dicebatur; foret, & appellaretur de cætero Abbatia, & ii qui præeſſent eidem, nomen ſemper & dignitatem obtinerent Abbatis, & Abbatiam ipſam, ac dictum Hoſpitale ſibi unitum ſimul perpetuis futuris temporibus, conſtitutione vel conſuetudine quavis non obſtante contraria gubernarent, nec Magiſtri, vel Domini de cætero, ſed Abbates Monaſterii S. Antonii tantummodo appellarentur.

Abbatique omnes Fratres ſeu Canonicos d. Hoſpitalis & membrorum ejus parere decrevit.

§. 6. Quibus univerſi fratres Hoſpitalis & membrorum eorumdem, quos Canonicos ſeu fratres Monaſterii S. Antonii volumus, de cætero nuncupari, parerent humiliter in omnibus & intenderent.

Regulam S. Auguſtini ab eis ſervari mandavit.

§. 7. Quodque in eodem Monaſterio S. Antonii, & Hoſpitali, ac membris eiſdem, B. Auguſtini regula ſervaretur, & ſecundùm eam dicti Abbas & Canonici ſeu fratres perpetuò vivere tenerentur.

Habitum cum ſigno T. deferri voluit.

§. 8. Habitum verò cum ſigno T, quod potentiam vocāt, in honorem ipſius B. Antonii tàm Abbas, quàm Canonici ſeu fratres præfati, juxta morem ſolitum ipſius Hoſpitalis, ſemper & ubique portarent.

Monaſteriū & Hoſpitale à juriſd. Ordinariorum & aliorum eximit. Vide ad hoc conſt. 2. Clemen. VII. cit. in rub.

§. 9. Ipſum quoque Monaſterium cum Hoſpitali prædicto, & omnibus membris, ac bonis ſuis exiſtentibus ubicumque, & Abbatem, Canonicos, ſeu fratres ejuſdem nunc præſentes atque futuros, ab omni juriſdictione, poteſtate, ſubjectione ac Dominio Archiepiſcopi, Epiſcopi, & Ordinarii cujuſcumq; omninò duximus eximenda. Decernentes ea omnia im̄ediatè ſoli dumtaxat Romano Pontifici ſubjacere.

Et in recompenſam prædictæ ſeparationis, quædam bona ſtabilia per Abbatem S. Antonii d. Monaſterio montis Majoris dari & aſſignari fecit.

§. 10. Et quia erat æquitati & rationi conveniens, ut prædictum Monaſterium montis Majoris nobis & Eccleſiæ Romanæ immediatè ſubjectum, & Abbatem & Conventum ejuſdem, ſic benigno reſpiceremus affectu, quòd exemptio, amotio & alia quæ in favorem Monaſterii S. Antonii & Hoſpitalis prædictorum, & propter bonum pacis, & concordiæ per nos ordinata erant, in ipſorum Monaſterii Abbatis, & Conventus montis Majoris non cederent omninò diſpendium & jacturam, in recompenſationem eorum, quæ præmiſſorum occaſione ſubtracta noſcebantur eidem, certam quantitatem bonorum ſtabilium in locis idoneis infrà certas Provincias, eiſdem Monaſterio, Abbati & Conventui montis Majoris, per Abbatem S. Antonii certo modo præcipimus aſſignari, prout hæc & alia in aliis noſtris literis inde confectis pleniùs continentur.

Abbatemq; d. Abbatiæ S. Antonii Aymonem d. Hoſpitalis magiſtrum modo eligit.

§. 11. Cùm igitur prædicto Monaſterio S. Antonii quod per hujuſmodi ordinationem noſtram, præfectione Abbatis noſcitur indigere, ſit de Abbate idoneo providendum, Nos de ipſius ſtatu proſpero, more patris ſolliciti propenſiùs cogitantes, & conſiderantes attentiùs, quod vix ulli committi poſſet meliùs ejus cura, quàm prædicto Aymoni, qui loci & perſonarum conditiones, & ſtatum oculata fide palpavit, & cui, ſicut fide dignorum teſtimonio accepimus, religionis obſervantia, morum honeſtas, circumſpectionis induſtria, & alia dona virtutum multipliciter ſuffragantur, præfatum Aymonem olim Hoſpitalis prædicti Magiſtrum, à vinculo quo ipſi Hoſpitali tenebatur, hactenus abſolutum, eidem Monaſterio S. Antonii de Fratrum prædictorum conſilio, in Abbatem præfecimus & paſtorem, ſibi curam, adminiſtrationem, & regimen ipſius Monaſterii S. Antonii in ſpiritualibus & temporalibus committentes.

Hanc ſanctionem ſervari præcipit.

§. 12. Quocirca Univerſitatem veſtram monemus, rogamus, & hortamur attentè, & per Apoſtolica vobis ſcripta mandamus, quatenus eumdem Abbatem benignè recipientes, & honeſtè tractantes, exhibeatis ei obedientiam, & reverentiam debitam & devotam, ejus ſalubria monita & mandata ſuſcipiendo, devotè & efficaciter adimplendo, ita quod mutuò inter vos ac ipſum & ſpirituale poſſit abundare gaudium, & proſperitatis optatæ conſurgere incrementum: alioquin ſententiam quam ipſe propter hoc ritè tulerit in rebelles, ratam habebimus, & faciemus auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari.

Dat. P. An. 3. die 18. Maji.

Datum apud Urbem Veterem, 15. Kalendas Junii, Pontificatus noſtri Anno tertio.

VI.

Canonizatio S. Ludovici Regis Franciæ, Confeſſoris; Et inſtitutio ſuæ Feſtivitatis pro die 25. Auguſti quotannis celebrandæ; Ac indulgentiarum elargitio pro viſitantibus ejus ſepulchrum.

Edita An. D. 1297.

BONIFACIUS PAPA VIII

Univerſis Chriſti fidelibus. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

GLoria, laus & honor Patri luminum, à quo eſt omne datum optimum, & omne donum perfectum, à crucis fidei orthodoxæ cultoribus, quorum ſpes tendit ad ſuperos, ſummis & ſedulis devotionis & reverentiæ ſtudiis reſeratur. Ipſe namque in miſericordia copioſus, liberalis in gratiis, & in retributione munificus, de ſupremis Cœlorum ad ima Mundi oculos ſuæ Majeſtatis inflectens, & benigna conſideratione diſcutiens, B. Ludovici quondam Regis Franciæ inclyti, ſuique glorioſiſſimi Confeſſoris merita grandia, operaque mirifica, quibus in tempore conſtitutus in ſæculo, ceu lucerna luminoſa reſplenduit, eaque velut juſtus Judex & retributor laudabilis, dignanter intendens condignis recompenſare muneribus, eum tamquam emeritum, & retributione digniſſimum, poſt vitæ præſentis ergaſtulum, & laborioſa Mundi certamina, quæ fervens in divinis obſequiis potenter & patenter exercuit, æthereis ſedibus collocavit, ut ſedeat cum Principibus, & ſolium gloriæ teneat, feli-

Exultatio S. R. E. & totius fidelis Populi de meritis & laudib. S. Ludovici Regis Franciæ.

citatis æternæ dulcoribus potiturus. Exultet igitur Mater Eccleſia, & ſolemnia feſtiva concelebret gaudiorum, quòd tantum & talem filium genuit, produxit natum, educavit alumnum jam inter Regum glorioſa cœleſtium agmina rutilantem. Lætetur inquam, & jubilet, ac in laudes Altiſſimi voces promat, quod ſobolis tàm præcelſæ, tàm celebris illuſtrata fulgoribus, inſigniis decorata conſpicitur, quæ ſonoris attollenda præconiis, ſummæque venerationis exhibitione colenda, enucleatiùs aperit, evidentiùs explicat, illos ad perennis beatitudinis gaudia, & hæreditatis æternæ participium admittendo, qui prædictam Eccleſiam, Matrem fidelium, Sponſam CHRISTI, claris fidei & operis teſtimoniis profitentur, nulloſque in ſupernæ patriæ gloriam, niſi per ejus utpote Cœlorum clavigeri miniſterium virtuoſum oſtiis reſeratis altiſſimis, introire. Gaudeant incolarum turbæ cœleſtium, de tàm ſublimis, tàm lucidi habitatoris adventu, quodque ipſis, expertus, probatuſque fidei Chriſtianæ colonis cultorque præcipuus aggregatur. Perſonet lætitiæ jubilum civium generoſa nobilitas supernorum, quòd tanti taliſque concivis ſuſcepiſſe dignoſcitur adjectivum, ac venerabilis Sanctorum cœtus gaudio & exultatione refloreat, de nova digniſſimi adhibitione conſortis. Exſurge itaque concio fidelium numeroſa, exſurgite fidei zelatores, & una cum eadem Eccleſia, laudis uberis hymnum concinite: perſundantur imbre copioſo lætitiæ veſtra præcordia, & fœcundo rore dulcedinis arcana pectoris repleantur, de tanta & tàm potentis & egregii Principis exaltatione terreni, ſpei tutiſſimæ plenitudine præconcepta, quod nobis de condigena terrenorum compatriota cœleſtium jam effectus, apud æterni Patris Filium efficax patronus accrevit, qui pro ſalutis noſtræ profectibus, jam in ejus præſentia poſitus, ſolertis exercet officium Oratoris. Porrò quis poſſet amplo famine præpotens, quis diſertus quantumlibet aut eloquentiæ nitore coruſcans, ſufficienter exprimere præcelſa ſanctitatis inſignia, & multiplicum excellentiam meritorum, quibus B. Ludovicus prædictus in terris conſtitutus effulſit? cum eo plura de ipſius laudabilibus actibus referenda ſe offerant, quo plura calamus exprimit, pandunt labia, lingua pangit. Sed ne ipſorum actuum claritas ſub nubilo lateat, & tenebris obducatur, dignum duximus, ut de illis aliqua ſermo noſter aperiat, & deducat in publicam notionem.

Qui etiam conjugatus pudicitiæ ſtuduit: Regnum Franciæ juſtè, piè & feliciter gubernavit & rexit.

§. 1. Hic profectò clariſſimus genere, ſublimis potentia, facultatibus opulentus, præcelſus virtutibus, moribus elegans, conſpicuus extitit honeſtate, inhoneſtis & turpibus à ſe penitùs relegatis. Nam ſic pudicitiæ adhæſit operibus, ſic carnis ſtuduit evitare contagia, quòd (ſicut habet certa credulitas plurimorum) niſi ei nexus acceſſiſſet uxoris, candore virgineo rutilaſſet. Longo quippe temporis ſpatio prædicti Regni regimini præfuit, ejuſque gubernacula plena curis, provida circumſpectione direxit. Nulli noxius, non injurioſus alicui, nemini violentus, Juſtitiæ limites ſummoperè ſervavit & coluit, æquitatis tramitem non relinquens, perverſorum conatus nefarios pœnæ debitæ mucrone compeſcuit, malorum molimina conterens, pravorum illicitos auſus frænans, pacis zelator eximius, fervidus amator concordiæ, promotor extitit ſollicitus unitatis, diſſidia fugiens, vitans ſcandala, diſſenſiones abhorrens, propter quod ſui felicis regiminis tempore, ſedatis undique fluctibus, ſubductis noxiis, turbinibus profugatis, Regni ejuſdem incolis aurora dulcifluæ tranquillitatis illuxit, lætaque ſerenitas votivæ proſperitatis arriſit.

Dei amore exarſit.

§. 2. Et ut de vita ipſius aliqua referamus, licèt illa quò majori diſpoſitione diſcutitur, examine indagatur, eò referentis afferat guſtui plus dulcoris, menteſque delectet obnixiùs auditorum. Ab incunctis ætatis primordiis Dei Filium tenera mentis affectione dilexit, nec diligere deſiit ſtudia continuando ſalubria, dum vitæ ſibi commoditas affuit temporalis; ſed quanto majori profecit ætate, ac in tempora proliziora proſiliit, tanto ejus exarſit amore, fervore ſpiritus ampliori.

Patre puer ipſe orbatus, à Blanca matre Franciæ Regina prudenter educatur.

§. 3. Hic quidem cùm eſſet annorum duodecim, paterno deſtitutus auxilio, ſub clar. mem. Blancæ Reginæ Franciæ matris ſuæ cuſtodia & gubernatione remanſit, quæ circa divina obſequia ferventer intenta, eum prudenter dirigere, ac diligenter inſtruere ſatagebat, ut ad præfati Regni regimen, quod ſuæ directionis expetere providentiam noſcebatur, dignus, & ſufficiens fieret, idoneus haberetur.

Adultus Eccleſiaſticæ diſciplinæ & divinorum officiorum recitationi incumbit.

§. 4. Cùmque per incrementa temporum idem Rex ætatis annum quartumdecimum attigiſſet, prædicta Regina illi magiſtrum proprium deputavit, qui eum ſcientia literarum imbueret, ac bonis moribus informaret, ipſeque Rex ſub ejuſdem magiſtri ferula poſitus, ſic ei obediens & reverens exiſtebat, ſicque illius recipiebat humiliter diſciplinam, quòd ſuperna præventus gratia, profecit laudabiliter in utriſque circa divina ſic intentus officia, ut nequaquam ipſorum auditione contentus exiſteret, niſi ea, quæ coram ſe die noctuque à ſuis faciebat Clericis ſolemniter celebrari, ab ipſo cum eorum aliquo attentiùs dicerentur.

Juvenis annorum viginti ſuſcipit ſignaculum Crucis in ſubſidium Terræ Sanctæ.

§. 5. Demùm ſucceſſu temporis in anno vigeſimo conſtitutus, & quadam ſibi ægritudine ſuperveniente gravatus, à Pariſien. & Melden. Epiſcopis aſſiſtentibus tunc eidem, vivificæ Crucis ſignaculum in Terræ Sanctæ ſubſidium ſibi cum multa inſtantia petiit exhiberi. Et licèt hoc ei, rationabili cauſa moti, præfati diſſuaderent Epiſcopi, ipſe tamen utpote fervens ſpiritu erga Dominum, eique votis ardentibus famulari deſiderans, illorum ſalubriter diſſuaſionibus non admiſſis, ſignum hujuſmodi de manu præfati Pariſienſis Epiſcopi cum multa lætitia & exultatione ſuſcepit, Prælatis, nobilibus, & militibus pluribus ſignum ipſum aſſumentibus cum eodem.

Amploque cum navigio & maxima cohorte ad d. ſubſidium transfretavit.

§. 6. Et tandem amplo præparato navigio, factiſque apparatibus aliis quæ in talibus requiruntur, cùm trigeſimum quartum annum attigiſſet ætatis, in prædictum ſubſidium transfretavit, N. conſortem, & quondam Robertum Atrebanen., Alphonſum Pictaviæ, & clar. mem. Carolum Regem Siciliæ, tunc Andegaviæ Comites, fratres ſuos dum adhuc viverent ſecum ducens, multa graviaque pericula quæ ſolent æquoris fluctus infligere ſuſtinendo.

In manus Soldani & Saracenorum incidit patienterque multa ſuſtinuit.

§. 7. Cùmque ad partes illas ingenti circumfultus potentia perveniſſet, & habito de Civitatis Damiatæ captione triumpho, proceſſiſſet ulterius, generali quaſi totius ejuſdem exercitus, ſicut Domino placuit, ægritudine ſubſecuta, & aliis adverſis urgentibus, præfatus Rex cum toto ferè exercitu ſuptadicto in N. Soldani & Saracenorum manus ac potentiam incidit, multa opprobria multaſque injurias, quæ inferentium fœda conditio adaugebat patienter & humiliter tolerando, præfato Roberto Comite pro fide CHRISTI ab illis immaniter interempto.

Cum eis paciſci noluit, ſi fidem Chriſti deſerere eſſet promittendum, caſu quo concordia ab eo non obſervaretur.

§. 8. Poſtmodùm autem habito cum Soldano tunc vivente tractatu de jam dictis Rege & Exercitu liberandis, maxima interveniente pecuniæ quantitate ipſoque Soldano occaſione hujuſm. à vaſſallis propriis interfecto, Saraceni qui ejus dominium uſurparant, ad pecuniam anhelantes eamdem, cum multa inſtantia poſtulabát, ut in conventionibus ordinatis concorditer inter partes jurejurando firmandis adderet, quòd niſi ipſi pacta ſervarent, omninò Machomettũ, quem colunt, ut dicitur, denegarent, ac idem Rex in ſuo ſimiliter adjiceret juramento, quòd & ipſe Dei negaret Filium, ac extra fidem ejus exiſteret, ſi conventiones prædictæ ab eo minimè ſervarentur. Quod præfatus Rex prorſus abominans, id efficere conſtantiſſimè recuſavit, quin potiùs quadam indignatione cōmotus patenter aſſeruit, quòd talia tàm nefanda ſuis labiis aliquatenus non proferret, neque in tàm veſanam & reprobam prorumperet negativam: quamquam id ei jam dicti Pictaviæ & Andegaviæ Comites aliique tunc plurimi circumſtantes inſtantiſſimè ſuaderent, cùm exinde ſibi cæteriſq; Chriſticolis mortis periculum veriſimiliter imminere conſpicerent, præſertim cùm hoc ageretur cum illis

qui

qui, ſicut præmittitur, Soldanum prædictum occiderant, ejus ſibi dominium uſurpantes, ipſique Regi apertiùs diceretur, quòd niſi in actum perduceret quod petebant, ipſum & ſuos crucifigere non differrent, ipſius Regis ad hoc intrepida firmaque reſponſione ſecuta, quòd ſi Saraceni prædicti ejus corpus occiderent, ipſius tamen animam non haberent.

Exercitum Christianum non infirmitatis, neque aliorum periculorum metu deſeruit.

§. 9. Sanè cùm jam dicti paſſagii tempore, poſt conflictus diverſos & varios, validæ famis inediam graves penurias, diraque vulnera quæ fideles CHRISTI pertulerant, eodem Rege tunc temporis fluxum ventris & ægritudines alias patiente, Chriſtianus reverteretur exercitus Damiatam, Rex ipſe nolens ipſum omninò deſerere, ſed ejus potiùs clementer intendens communicare laboribus, & participare periculis, quæ tunc ex veriſimili poterant conjectura timeri, illuc rediit cum eodem, contra Saracenorum rabiem truculentam inſultuſque nepharios ſibi efficax defenſionis impendendo præſidium, ut ab hujuſmodi hoſtium ſceleſtis inſidiis ſervaretur. Et tandem cum Saracenorum ipſorum aſtuta nequitia, & doloſa credulitas, tàm grandi bellantium copia Chriſtianum circumdediſſet exercitum; valida tunc, ſicut præmittitur, infirmitate detentum, ipſumque tàm graviter invaſiſſet, quòd Regem & exercitum ſupradictos oportuit ſe præfatis reddere Saracenis, ac idem Rex niſi facto voluntaris libitum obſtitiſſet, navis tunc promptæ potuiſſet evaſiſſe ſuffugium, ſibique hoc plurimi magnique præſentes inibi ſuaderent, ipſe tamen propter nimiæ charitatis ardorem, quò vehementiùs æſtuabat, volens potiùs periculis corpus exponere, ut Chriſtianus populus ſervaretur illæſus, licèt Saracenorum exiſteret ignota potentia Chriſtianis, evadere noluit remanentibus cæteris vinculo captionis adſtrictis, apertiùs aſſerendo, quòd Militiam quam ſecum duxerat, ſecum ſi poſſet reducere intendebat, vel capi ſeu mori pariter cum eodem.

Concordia ſubſecuta, potius ipſe in carcere pro ſecuritate Saracenorum quàm ejus exercitum, vel ex eo aliquem pro ſecuritate reſidui pecuniæ perſolvendæ remanere contendit.

§. 10. Cùmque inter Regem & Chriſtianos, ac Saracenos prædictos, de ipſorum Regis & Chriſtianorum, ſicut ſuperiùs eſt expreſſum, liberatione tractatus habitus, & conventionum ſubſecuta ordinatio extitiſſet, Saraceni pro quadam parte pretii Redemptionis hujuſmodi quæ ſolvenda reſtabat, ſecuritatem plenariam habere intendentes, in electionem ipſius Regis totaliter potuerunt, ut vel ipſe liberaretur à carcere, remanentibus cæteris Chriſtianis in vinculis, donec hujuſmodi ſolutio perfecta ſuccederet, vel quòd idem in carcere remaneret, Chriſtianis ipſis omnimodè liberatis, præfatus Rex ſuper hoc promptum nec dilatum reſponſum præbuit, quòd ipſe quouſque ſolutionis hujuſmodi proveniret integritas, remanere in carcere intendebat, Chriſtianis ejuſdem libertati priſtinæ reſtituris, quamquam præfati Alphonſus & Carolus, ac alii viri nobiles tunc aſtantes expreſsè dicerent, & profiterentur apertiùs, quòd in hoc nullatenus conſentirent, ſupplici adjicientes inſtantia, quòd potiùs Rex ipſe recederet aliis minimè abſolutis, Rege ipſo firmiſſimè replicante contrarium, aſſentiente ſermonibus eorumdem. Et tandem Rege cæteriſque captivis eiſdem plenè redditis libertati, dictoque Alphonſo pro ejuſdem ſolutionis perfectione obſide faciendæ dimiſſo, præfatus Rex de galea in qua erat, egredi noluit, donec ipſius ſolutionis defectus extitit adimpletus, dictuſque Alphonſus ad ejus præſentiam rediit, ac omnes etiam Chriſtiani quos in propinquo carcere detinebat incloſos, quoſq; in Babyloniam manus inimica non traxerat, liberati à vinculis, ac illi etiam qui tunc in Damiata ſimiliter tenebantur, fuerunt in navibus collocati.

Liberato exercitu apud Civitatem Acconen. commoratur, multoſque Agarenos, ſuæ vitæ exemplo & ſalubribus eloquiis ad Deum convertit.

§. 11. Demùm præfatus Rex cum eodem liberatus exercitu, ad Civitatem rediens Acconen. moramque inibi ferè per quinquennium contrahens, & tamquam fervidus humanæ ſalutis amator, multorum Agarenorum mentes duras quantumlibet, non ſolùm ſalubribus eloquiis ſuadens, ſed etiam exemplo vitæ laudabili convertit ad Dominum, ipſos faciens ad laudem divini nominis, & exaltationem Catholicæ fidei bonorificè baptizari, eos donis proſequendo largifluis, & gratioſis favoribus confovendo.

Chriſtianos multos ab hoſtibus redemit.

§. 12. Multoſque milites & alios Chriſtianos redimi faciens, eis de munificentia regia tàm veſtes quàm cætera neceſſaria victu, prout ſingulorum ſuadebat conditio, miniſtrabat.

Civitates multas reparavit.

§. 13. Muros quoque ſeu mœnia Civitatum & Caſtrorum quamplurium, quæ in illius partibus à fidelibus tenebantur, fecit reparari ſolemniter, eaque aliàs muniri plenarie, prout neceſſitas ſuadebat.

Audita morte ſuæ matris ad Regnum remeavit, & pia opera quam plurima exercuit.

§. 14. Verùm prædictus Rex proceſſu temporis, intellecto quòd matrem ejus mors amara ſubtraxerat, & eidem Regno grave periculum immineret, de Procerum ſuorum conſilio, ad partes Franciæ remeavit, nunc ſanctuariis inſiſtens operibus, nunc Monaſteria & Hoſpitalia pauperum, nunc domos alias divinis obſequiis dedicandas, (quæ longum eſſet enarrare per ſingula) conſtrui faciendo, eis de bonis propriis amplis dotibus deputatis, nunc etiam infirmos ac debiles in diverſis Monaſteriis & Xenodochiis decumbentes, perſonaliter viſitans, ipſos verbis conſolatoriis confovebat, eis manibus propriis, flexo genu, potum & cibaris miniſtrando.

Monacho leproſo &c. alimenta ipſemet porrigebat.

§. 15. Cùmque in Monaſterio Regali Montis Belvacenſis diœceſis quod idem Rex opere plurimùm ſumptuoſo conſtruxit, ac dotibus decoravit eximiis, Monachus quidam Leodegarius nomine moraretur, quem adeò lepræ morbus invaſerat, quòd abominabilis factus & deſpectus quàmplurimum, manebat ſegregatus ab aliis, in quadam cameræ poſitus Monaſterii memorati, ejuſque oculi ob gravis infirmitatis pondus ſeu malitiam jam conſumpti, nihil omninò videbant, eorum foraminibus ſive locis, rubeis & horridis jam effectis, quique naſum perdiderat, ejus tumefactis non modicum labiis, & profunda fixura deſtructis, ac idem Rex eum, præſente dumtaxat Abbate Monaſterii ſupradicti, perſonaliter viſitaret, ipſumque ſumentem cibum, ut poterat, inveniſſet, præfatus Rex præmiſſo benignæ ſalutationis alloquio, flexit genua coram ipſo, & ſcindens manibus propriis carnes eidem appoſitas, bolos in os ejus ſtudioſiſſimè immittebat, & hujuſmodi non contentus obſequio, illatis dapibus ejus juſſione regalibus, de ipſis eidem Monacho miniſtrabat, loci aut ægri qualitatem horribilem non evitans, eodem Abbate vehementi ſtupore concuſſo, quòd tanti ſublimitas Principis talibus quantumcumque ſalubribus involvi ſtudii ac ſervitiis poterit occupari.

Infirmis Hoſpitalium frequenter obſequitur.

§. 16. Prætereà cùm dictus Rex hoſpitale Compendien. ingreſſus, ad impendendum humanitatis obſequium infirmis in illo degentibus, & jam feſſus non modicum in labore, infirmum quemdam juxta ſe poſitum conſpexiſſet, morbum, qui S. Eligii dicitur, patientem, & flexis genibus coram ipſo, morſellum piri remoto cortice poneret in os ejus, ſanies de illius naribus affluens, fœdavit turpiter manus Regis, qui piè benignéque id tolerans, nec in aliquo exinde immutatus, lotis illicò manibus, ſalubre quod inchoaverat obſequium, diligenter extitit perſecutus.

Eleemoſynas egenis devotiſque perſonis elargitur, & dotes congruas maritandis virginibus ſubminiſtrat.

§. 17. Hic reverà circa ſervos CHRISTI ac pauperes, aliaſque miſerabiles ac devotas perſonas valdè compatiens, ſe ipſis in eleemoſynarum elargitatem munificum exhibebat. Virginibus inſuper, quibus inopia effectum maritalis copulæ denegabat, ne illas in carnis lubricum labi contingeret, de dotibus congruis providebat, illud de bonis regalibus laudabiliter & ſalubriter expenſum reputans, quod in eleemoſynas & alios pios uſus converti pro tempore noſcebatur.

Fidei ſinceritatem in ejus Regno ſervavit.

§. 18. Hic prædicationibus, & aliis propoſitionibus verbi Dei, attentum accommodabat auditum, non auditor obliviosus factus, ſed factor operis. Occurrebat hæreticæ pravitatis infectos, ne fidei Chriſtianæ cultores labe hujus contagionis inficerent,

rent de Regni prædicti finibus efficacibus ſtudiis expelleudo, ac ulias circa ſtatum ejus providendo ſolicitè, ut ab ipſo fomentis talibus prorſus excluſis, in eo fidei prædictæ ſinceritas rutilaret.

Caritiæ tempore, pauperibus obvenit.

§. 19. Cùm verò aliquibus partibus dicti Regni ob ſterilitatem ſeu malitiam temporis, victualium caritia imminebat, ſtarim de ipſa rumoribus intellectis, certam illuc ſummam pecuniæ, prout ipſarum exigebat qualitas partium, per fidelem mittebat nuncium inter pauperes dividendam.

Humili veſtium ornamento contentus eſt.

§. 20. Hic profectò humilitate ſublimis, ſublimitate humilis, in apparatu & veſtibus, quas frequenter pauperibus erogabat, poſt primum potiſſimum de ultramarinis partibus reditum, ſummæ humilitatis inſignia demonſtravit. Non enim aureis vel argenteis ornamentis, non Regalibus veſtibus, non variis vel griſeis, ſed aliis humilibus pellibus uſus fuit, ſæcularibus pompis à ſe penitùs abdicatis.

Cilicium geſtat, carnemque multo jejunio & caſtigatione coercet.

§. 21. Et ne fervorem ſpiritus, ſociæ carnis ardor extingueret, ſed mortificatione & repreſſione ipſius illum potiùs accendi contingeret, altiúſque ſubſtolli, & carnem ipſam, quam aſſidui aſperitate Cilicii, prout aſſeritur, edomans, effrænæ ipſius libitum, arctæ abſtinentiæ, fræno coërcuit, ejuſque nexibus alligavit, ut non voti proprii ducta libidine, non ſui deſiderii directa remigio, ſed ſalubri moderamine ſpiritus, tutè ad licita pergeret, providè ab illicitis abſtineret, diſtrictis enim corpus atterebat jejuniis, priſcorum obſervantiæ à Sanctis Patribus ordinatæ, novorum auſteritatem adjiciens ſibi motu propriæ voluntatis indictam. Nam per totum quadrageſimale tempus, & quadraginta dies feſtum Natalis Domini præcedentes, ac omnium feſtivitatum vigilias, necnon & quatuor tempora, quæ Catholica indicit Eccleſia, in jejuniis & orationibus exiſtebat, delicioſis & curioſis cibariis uſui proprio penitùs interdictis. In feſtivitatum verò Virginis glorioſæ, ac Natalis Domini memorati vigiliis, & ſexta Feria majoris hebdomadæ, jejunium obſervabat, panis & aquæ dumtaxat modicu ſuſtentatione contentus. Qualibet enim die Veneris Quadrageſimæ ſupradictæ, ac totius Adventus, ab eſu piſcium abſtinebat, multis prætereà ſe vigiliis occupans, ne aliqua ſibi hora temporis inutiliter pertranſiret.

In lecto ligneo decumbit.

§. 22. Poſt ejus reditum ſupradictum non in pluma vel paleis jacuit, ſed ſuper ligneum lectum portatilem, materacio ſimplici ſuperjecto, ſtramine nullo ſuppoſito, decumbebat.

Veritatis cultor extitit.

§. 23. Hic inſuper vitæ puritate prælucidus, ſincerus veritatis amicus extitit, hoſtiſque duriſſimus falſitatis.

Salubri eloquio, multorum ſaluti profuit.

§. 24. Cuncta quoque ipſius eloquia ſalutis augmentum, operaque ſalubria hortabantur, demulcebant auditorum præcordia; & in eorum ædificationem multiplicem redundabant.

In ſubſidium Terræ Sanctæ iterum potenti exercitu proficiſcitur, & fixo exercitu in partibus Tunnitii, infirmitate præventus, feliciter obdormivit in Domino.

§. 25. Cúmque ad incrementa Catholicæ fidei, & liberationem celerem Terræ Sanctæ votis ardentibus anhelaret, in ipſius Terræ Sanctæ ſubſidium, aſſumpſit denuò ſignum Crucis, & denuò potenti & valido congregato navigio, copioſa & ſtrenua comitiva ſuffultus, cum præfato Pictaviæ Comite, ſuiſque liberis & clar. mem. Regina Navarræ, ipſius Regis filia, quæ in reditu debitum naturæ perſolvit, ad partes ſe tranſtulit tranſmarinas, præfato Carolo, qui tunc motum in Italiæ partibus contrahebat, Regis memorati veſtigia ſubſequente, ac tandem ad partes Tunnitii felici greſſu perveniens, inibi de magnatum ſuorum conſilio, caſtra fixit, & adverſus Saracenorum incurſus exercens potentiæ ſuæ vires graviſſimas, ob labores innumeros, quibus premebatur aſſiduè, infirmitates incurrit, qui diebus elapſis aliquibus infirmitatum ipſarum violentia ſuperatus, Sacramenta Eccleſiaſtica cum ſumma devotione recepit, ac inſtante ſibi veriſimiliter horamortis, oratione pro exercitu Chriſtiano præmiſſa, ſuam Domino devotis precibus animam recommendans, ac literaliter exprimens verba ſequentia videlicet, Pater in manus tuas commendo ſpiritum meum, feliciter migravit ad CHRISTUM, ſupernis deliciis fruiturus.

Miraculis poſtea claruit.

§. 26. Verùm cùm vitæ hujuſmodi functus curriculo, veriùs viveret quàm vixiſſet, noluit Altiſſimi Filius, quem idem tota mentis affectione dilexerat, tàm devoti Principis, tantique propugnatoris fidei orthodoxæ, Mundo ſupprimi ſanctitatem, ut quemamodum meritorum pluralitate præfulſerat, ſic miraculorum diverſitate clareſceret, & qui eum pleniſſima devotione coluerat, jam ſecum in cœleſti Palatio collocatus, venerabiliter coleretur. Nam contractis, artuum extenſione ſubvenit, curvis terram ferè tangentibus facie, plenè reſtituit, eorum ſurſum erectis vultibus, ſanitatem; ſtrumoſis beneficium liberationis impendit.

Mulieris brachium aridum liberavit.

§. 27. Mulierem quamdam, cujus brachium aridum & omninò impotens exiſtebat, ab infirmitate hujuſmodi liberavit.

Et alterius.

§. 28. Quidam quoque, cujus velut emortuum pendebat brachium, per ejuſdem Sancti virtutem, gratiam curationis obtinuit.

Paralyticos & alios ſanos fecit.

§. 29. Quampluribus paralytico morbo percuſſis, & aliis qui diverſis languoribus tenebantur, plena reddita ſoſpitate.

Cæcoſque & alios.

§. 30. Cæciſque viſu, ſurdis auditu, claudis greſſu, illius invocato nomine reſtitutis.

Hæc & alia miracula fecit.

§. 31. His & quampluribus aliis, Sanctus ipſe coruſcavit miraculis glorioſis, quorum ſeriem præſentibus non duximus inferendam.

Unde communis & generalis debet eſſe omnium lætitia.

§. 32. Gaudeat itaque domus inclyta Franciæ, quæ talem ac tantum Principem genuit, per cujus merita ſublimiter illuſtratur; lætetur devotiſſimus Franciæ Populus, quod tàm electum, tàm virtuoſum Dominum meruit obtinere. Exultent Prælatorum & Clericorum præcordia, quòd præfatum Regnum tàm claris miraculorum ipſius Regis inſigniis propenſiùs decoratur. Jucundentur & procerum, magnatum, nobilium, & militum pectora, quòd per ſanctiſſima opera dicti Regis ejuſdem Regni ſtatus donis multiplici prærogativa ſubſtollitur, & quaſi ſolis radius eluceſcit.

Et hic Pont. ipſum Ludovicum SS. Confeſſorum Catalogo adſcribit.

§. 33. Cæterùm, quia quos ſuperni Regis clementia corona gloriæ in cœlo magnificat, devotè à fidelibus in hac terreſtri patria convenit venerari, Nos de ſanctitate vitæ, ac miraculorum veritate ipſius Beatiſſimi Ludovici curioſæ ac ſolemnis inquiſitionis diligentia, & diſtricti examinis diſcuſſione præmiſſis, plenariam certitudinem obtinentes, ipſum de communi Fratrum noſtrorum, & Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium, conſilio & aſſenſu, die Domino 3. Idus Auguſti Sanctorum Catalogo duximus adſcribendum.

Feſtumque ipſius die 25. Aug. celebrari juſſi.

§. 34. Ideóque Univerſitatem veſtram monemus & hortamur attentè, per Apoſtolica ſcripta mandantes, quatenus in craſtinum B. Bartholomæi Apoſtoli, cùm felix ipſius anima, tunc de carnis eruta vinculis, aſtra petens, cœleſtem aulam adiverit, æternis gaudiis potitura, Feſtum ipſius Sancti devotè & ſolemniter venerari colereque ſtudeatis, ut ejus intervenientibus precibus, & hic ab imminentibus poſſitis liberari periculis, & in futuro ſalutis perpetuæ præmium obtinere.

Sepulchrum ejuſdem viſitantibus indulgentias concedit.

§. 35. Ut autem ad venerabile ſepulchrum ipſius ferventiùs & copioſiùs Fidelium confluat multitudo, ac celebriùs ejuſdem ſolemnitas peragatur, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui reverenter illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint, ejus ſuffragia petituri, de Omnipotentis DEI miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, unum annum & quadraginta dies; accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum ſepulchrum, infrà ejuſdem feſti Octavas, quadraginta dies de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Dat. apud Urb. Vet. 3. Idus Aug. Pont. noſtri An. 3.

D. P. An. 3. die 11. Aug.

VII.

Inſtitutio Sanctiſſimi Jubilæi, plenariæque peccatorum remiſſionis, pro quolibet centeſimo Anno, Baſilicas SS. Petri, & Pauli Apoſtolorum de Urbe viſitantibus.

Immuta-

Immutatus pluries fuit à Summis Pontificibus hic centeſimus annus, & tandem à Paulo II. ad vigeſimum quintum reductus fuit, ut infrà in ejus conſt. 7. Ineffabilis, fol. 365. Et addita etiam fuit aliarum duarum Eccleſiarum viſitatio, ut hæc omnia leguntur inf. in conſt. 58. Clem. VIII. Annus. Tom. 1. Jubilæum Anni Sancti 1625. indixit S. D. N. Urb. VIII. ut inſ. tom. 4. in ejus conſt. 16. Omnes gentes, ad quam pleniſſimè notavi.

Edita An. D. 1300.

BONIFACIUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Antiqua Indulgentiarum conceſſio pro accedentibus ad Baſilicam S. Petri. Confirmatio hujus Pont.

ANtiquorum habet fida relatio, quòd accedentibus ad honorabilem Baſilicam Principis Apoſtolorum de Urbe, conceſſæ ſunt magnæ remiſſiones, & indulgentiæ peccatorum.

§. 1. Nos igitur qui juxta officii noſtri debitum ſalutem appetimus, & procuramus libentiùs ſingulorum, hujuſmodi remiſſiones & indulgentias omnes & ſingulas, ratas & gratas habentes, ipſas auctoritate Apoſtolica confirmamus, & approbamus, & etiam innovamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Conceſſio plenariæ Indulgentiæ pro viſitantibus quolibet centeſimo anno, Baſilicas SS. Petri & Pauli de Urbe.

§. 2. Ut autem Beatiſſimi Petrus & Paulus Apoſtoli, eo ampliùs honorentur, quo eorum Baſilicæ de Urbe devotiùs fuerint à fidelibus frequentatæ, & fideles ipſi ſpiritualium largitione munerum, ex hujuſmodi frequentatione magis ſenſerint ſe refertos, Nos de Omnipotentis DEI miſericordia, & eorumdem Apoſtolorum ejus meritis & auctoritate confiſi, de fratrum noſtrorum conſilio, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, omnibus in præſenti anno milleſimo trecenteſimo, à feſto Nativitatis Domini noſtri JESU-CHRISTI præterito proximè inchoato, & in quolibet anno centeſimo ſecuturo, ad Baſilicas ipſas accedentibus reverenter, verè pœnitentibus & confeſſis, vel qui verè pœnitebunt, & confitebuntur, in hujuſmodi præſenti, & quolibet centeſimo ſecuturo annis, non ſolùm plenam & largiorem, imò pleniſſimam omnium ſuorum concedemus & concedimus veniam peccatorum.

Deſignatio dierum viſitationis.

§. 3. Statuentes, ut qui voluerint hujuſmodi indulgentiæ à nobis conceſſæ fieri participes, ſi fuerint Romani, ad minùs triginta diebus continuis, ſeu interpolatis, & ſaltem ſemel in die, ſi verò peregrini fuerint, aut forenſes, ſimili modo diebus quindecim, ad Baſilicas eaſdem accedant. Unuſquiſque tamen plus merebitur, & indulgentiam efficacius conſequetur, qui Baſilicas ipſas ampliùs & devotiùs frequentabit. Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 6 die 22. Feb.

Datum Romæ apud S. Petrum, 8. Kal. Martii, Pontificatus noſtri Anno 6.

VIII.

Erectio Studii generalis in Civitate Firmana, provinciæ Marchiæ Status Eccleſiaſtici, cum privilegiis, gratiis & indultis Studii Bononienſis.

Hanc erectionem approbavit Calix. III. die 26. Jun. 1455. & Six. V. inf. in ſua conſt. 9. Muneris. ubi hoc idem ſtudium tunc ferè extinctum renovavit. T. 2.

De Studii Bononienſis privilegiis, vide infrà in conſtit. 69. Pii IV. Sacri, in Tom. 2. Et alia de Lectoribus & Scholaribus ejuſmodi Studiorum, in præcit. conſt. Six. V. in d. Tomo 2.

Edita A. D. 1303.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN ſupremæ dignitatis Apoſtolicæ ſpecula ſuperni diſpenſatione Conſilii licet immeriti conſtituti, ad univerſas fidelium regiones nobis creditas eorumque profectus, & commoda tamquam univerſalis gregis Dominici paſtor, commiſſæ nobis ſpeculationis aciem, quantùm nobis ex alto permittitur, intendentes, fidelibus ipſis ad quærendum literarum ſtudia, per quæ divini nominis ſuæque fidei Catholicæ cultus protenditur, juſtitia colitur, tàm publica quàm privata res geritur utiliter, omnibuſque proſperitas humanæ conditionis augetur, libenter favores gratioſos impendimus, & opportunæ commoditatis auxilia liberaliter impertimur.

Civitas Firmana ſupplicat Papæ pro erectione ſtudii generalis.

§. 1. Cùm itaque nuper pro parte dilectorum filiorum Communitatis, & hominum Civitatis noſtræ Firmanæ provinciæ Marchiæ Anconitanæ propoſitũ fuerit corã nobis, quòd ipſi non ſolùm ad utilitatem & proſperitatem hujuſmodi reipublicæ ac incolarũ Caſtrorum, & Terrarum eis ſubjectarum, ſed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendẽtes, in Civitate Firmana, tamquam in inſigniori loco & magis ad hoc commodo & idoneo, cuique aëris viget temperies, victualium ubertas, cæterarumque rerum ad humanum uſum pertinentium copia reperitur, deſiderent plurimum, fieri & ordinari per Sedem Apoſtolicam Studium generale, in qualibet licita facultate, ut ibid. fides ipſa dilatetur, erudiantur ſimplices, æquitas ſervetur, judicii vigeat ratio, illuminentur mẽtes, & intellectus hominũ illuſtrentur.

Qui in d. Civitate, illud ad inſtar Studii Bononien. erigit, ejuſque privilegia eidem concedit. At Six. V. in cit. rub. omnium ſtudiorum generalium privilegia tribuit.

§. 2. Nos præmiſſa, & etiam eximiam fidei & devotionis conſtantiam, quam ipſi homines, & Communitas ad Nos & Sanctam Romanam Eccleſiam fidemque Catholicam gerere dignoſcuntur, attentè conſiderantes, ferventi deſiderio inducimur, quòd Civitas ipſa ſcientiarum ornetur muneribus, ita ut viros producat conſilii maturitate conſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diverſarum facultatũ dignitatibus eruditos, de quorum plenitudine hauriãt univerſi literarũ cupientes imbui documentis. His igitur omnibus, & præſertim idoneitate dictæ Civitatis quæ ad multiplicãda ſanæ doctrinæ ſemina, & germina ſalutaris producendum magis congrua & accommoda inter alias Civitates, terras, loca & oppida dictæ provinciæ fore dicitur, diligenti examinatione penſatis, non ſolùm ad ipſius Civitatis, ſed etiam regionum circumjacentium incolarum commodum & profectum, paternis affectibus anhelantes, prædictorum Cõmunitatis & hominum in hac parte ſupplicationibus inclinati, ad laudem divini nominis, & fidei propagationem orthodoxæ auctoritate Apoſt. ſtatuimus, & etiã ordinamus, ut in eadem civitate de cætero ſit Studium generale, ad inſtar Studii Bononienſis, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, tàm in Theologia, Jure Canonico, ac Civili, & artibus, quàm alia qualibet licita facultate. Quódque legentes, & ſtudentes ibidem, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus conceſſis magiſtris in Theologia & Doctoribus legentibus, & ſtudentibus commorantibus in Studio Bononienſi, gaudeant, & utantur.

Doctorandique formam præſcribit. De hac vide etiam in Bul. Six. V. cit. in rub.

§. 3. At quod ille quo proceſſu temporis bravium meruerunt, in illa facultate in qua ſtuduerunt obtinere, ſibique docendi licentiam ut alios erudire valeant, ac magiſterii ſeu doctoratus honorem petierint elargiri, per Magiſtrum, ſeu Magiſtros vel Doctores illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Venerabili fratri noſtro Epiſcopo Firmano pro tempore exiſtenti, vel ejus ſufficienti & idoneo Vicario, quem ad hoc idem Epiſcopus duxerit deputandum; Eccleſia verò Firmana vacante, illi, qui ad hoc per dilectos filios Capitulum ipſius Eccleſiæ Firmanæ deputatus extiterit, præſententur. Idemque Epiſcopus aut deputatus, ut præfertur, Magiſtris & Doctoribus in eadem facultate actu ibi legentibus convocatis, illos in iis quæ circa promovendos ad magiſterii, ſeu doctoratus honorem requiruntur, juxta modum & conſuetudinem quæ ſuper talibus in generalibus Studiis obſervantur, examinare ſtudeat diligenter, eiſque ſi ad hoc ſufficientes & idonei reperti fuerint, hujuſmodi licentiam tribuat, & magiſterii & doctoratus honorem conferat, & etiam largiatur.

Scholaribus hujus ſtudii, doctoratis facultatem aliis docendi, etiam in aliis ſtudiis generalibus concedit. Hoc vide in d. conſt. Six. V. cit. in rub. Tom. 2.

§. 4. Illi verò qui in eodem ſtudio dictæ Civitatis examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiã & honorem hujuſmodi obtinuerint, ut eſt dictum, ex tunc abſque examine & approbatione alia, legendi & docendi tàm in prædicto ipſius Civitatis, quàm in ſingulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint legere & docere, ſtatutis & conſuetudinibus quibuſcumque contrariis, Apoſtolica auctoritate, vel quacumq; firmitate alia roboratis, nequaquã obſtãtibus, plenã & liberam habeant facultatem. Nulli ergò &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 17. Kal. Feb. Pont. noſtri Anno 9.

IX.

Inſtiturio Studii generalis in Alma Urbe, cum privilegiis pro Doctoribus, & Scholaribus.

Studium Juris Canonici & Civilis, jam inſtituerat Romæ Innoc. IV. ut in cap. 2. de Privileg. in 6. Lectoreſque linguæ Hebraicæ, Arabicæ, & Chaldeæ introduxit Clem. V. ut in Clem. I. de Magiſtr. vide infrà in hoc Tom. 1. Et harum trium linguarum ſtudia apud Regulares innovavit Paul. V. ut in ſua conſt. 65. Apoſt. Tom. 3. fol. 285. Lectionem verò Theologiæ generaliter haberi decrevit Concil. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1.

Regimen hujus Studii, & facultas creãdi Doctores Juris Canonici & Civilis, ſpectat ad Collegium Advocatorum Conſiſtorialium ex conſt. 61. Six. V. Sacri. Prout & promovendi ad gradus Philoſophiæ & Medicinæ ſpectat ad Collegium Medicorum Phyſicorum Urbis, ex conſt. 19. Jul. III. Meritis. Protectio autem eſt Congregationis Cardinalium, ut in conſt. 74. Six. V. Immenſa. Tom. 2. Scio etiam nunc Boniſac. Pont. prima Julii hujuſmet anni in Civitate Avinionis, generale quoque Studium erexiſſe, ſed ejus Bullam vix poſt hanc impreſſionem habere potui.

Erexit noviſſimè in hoc Studio Cathedram Rhetoricæ cum annuæ proviſionis aſſignatione, necnon privilegiorum, & indultorum, quibus alii Cathedratici dicti Gymnaſii gaudent, communicatione, & eam conceſſit Auguſtino Maſcardo S.D.N. Urb. VIII. in ejus conſt. 83. Militãtis. inf. tom. 4.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1303.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monaſterii S. Laurentii extra muros, & Priori Baſilicæ ad ſancta Sanctorum, ac Archipresbytero Eccleſiæ S. Euſtachii de Urbe. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſæ hujus erectionis ſtudii in Urbe.

IN ſupremæ præeminentia dignitatis divini diſpoſitione conſilii conſtituti, ad univerſas fidelium regiones noſtræ vigilantiæ creditas tanquam Paſtor Dominici gregis aciem Apoſt. conſiderationis extendimus, ad earum profectum quantùm nobis ex alto permittitur intendentes; ſed ad orbium Urbem, Romanam videlicet civitatem, quam divina clementia ſtatuit caput Orbis, eò attentioris meditationis intuitum retorquemus, quò principaliùs in eadem noſtri Sedem Apoſtolatus cœleſtis diſpoſitio ſtabilivit, & firmavit Eccleſiæ fundamenta. Hanc profectò nimirùm inter cæteras urbes ſub Chriſtianæ religione fidei militantes, uberioris affectionis prærogativa proſequimur, ſtudioſiùs Apoſtolicis munimus præſidiis, & condignis libentiùs gratiis honoramus, ideòque ferventi non immeritò deſiderio ducimur, quòd eadem Urbs quam divina bonitas tot gratiarum dotibus inſignivit, ſcientiarum etiam fiat fœcunda muneribus, ut viros producat conſilii maturitate conſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diverſarum facultatum dogmatibus eruditos, ſitque ibi fons ſcientiarum irriguus, de cujus plenitudine hauriant univerſi literalibus cupientes imbui monumentis.

Erectio ſtudii Romani cum privilegiis ſtudiorum generalium.

§. 1. Ad hunc igitur univerſalem profectum non ſolùm incolarũ urbis ipſius, & circumpoſitæ regionis, ſed & aliorum qui præter hoc quaſi continuo de diverſis Mundi partibus confluunt ad eamdem, ſtudio paternæ ſolicitudinis intẽdentes, diligenti ſuper hoc cum fratribus noſtris deliberatione præhabita, de ipſorum conſilio auctoritate Apoſtolica duximus ſtatuendum, quòd in urbe prædicta perpetuis futuris temporibus generale vigeret ſtudium in qualibet facultate, ac docentes & ſtudentes ibidem, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus conceſſis Doctoribus & Scholaribus in Studiis generalibus commorantibus, gaudeant & utantur.

Privilegium fori quod Doctores & ſcholares non conveniantur in Cur. Capit.

§. 2. Et ne hujuſmodi ipſorum ſtudium (quod de bono ſemper in melius dirigi cupimus) perturbari contingeret, auctoritate prædicta decrevimus, ut Doctores, vel Scholares in hujuſmodi Rom. ſtudio commorantes, non poſſint inviti in Cur. Capitolii occaſione qualibet civiliter vel criminaliter conveniri, niſi forſan (quod abſit) homicidium per aliquẽ vel aliquos de eodem Studio Romano perpetrari contingeret: quo caſu Vicarius Rom. Pont. contra Clericos, Senator verò vel Senatores, qui pro tempore fuerint in urbe prædicta, contra Laicos procedant, & ſciant quod juſtitia ſuadebit.

Exemptio à gabellis.

§. 3. Nec ad aliquas contributiones in taliis aut collectis quæ imponerentur pro tempore habitatoribus dictæ Urbis, ſeu aliqua obſequia communi Urbis ipſius præſtanda, prætextu moræ, quam in eadem Urbe contraherent, vel aliqua pædagia ratione rerum ſuarum, quas ad dictum Romanum ſtudium deferri, vel exinde reportari facerent, doctores aut ſcholares ejuſdem Romani ſtudii teneantur.

Privilegium quoad penſiones domorum.

§. 4. Quódque penſiones domorum, quas doctores vel ſcholares in eadem Urbe ſtudiorũ cauſa morantes inhabitarint, taxari deberent per duos taxatores, quorum unum ipſi doctores & ſcholares, & alterum commune ipſius Urbis eligant, & ſi ii duo concordare nequirent, ſtetur taxatione tertii taxatoris ab eiſdem doctoribus & ſcholaribus eligendi, ac ultra taxationem hujuſmodi nihil ab eis poſſit exigi nomine penſionis pro domibus antedictis.

Privilegium fori, quod eorum cauſæ coram Vicario Urbis, aut Rectore Studii cognoſcantur.

§. 5. Et licet Roma communis ſit patria, ſi tamen quiſpiam litem contra ſcholares peregrinantes cauſa ſtudiorum in illa ſuper aliquo negotio movere voluerit (hujuſmodi rei optione data ſcholaribus ipſis) eos coram Domino, aut Magiſtro ſuo, vel prædicto Vicario conveniat, juxta legitimam ſuper hoc editam ſanctionem, & qui contrafecerint, pœnam dictæ ſanctionis incurrant. Rectores quoque quos doctores & ſcholares ejuſdem Romani ſtudii pro tempore duxerint eligendos, in ipſos doctores & ſcholares ac familiares ipſorum, tàm circa cognitionem & deciſionem cauſarum civilium & criminalium civiliter motarum, & etiam criminaliter in criminibus levioribus, quam ipſorum corrigendos exceſſus leves, ordinariam obtineant poteſtatem.

Privilegium quo ad reſidentiam.

§. 6. Ut autem doctores & ſcholares prædicti eo liberiùs intendere ſtudio valeant, ac proficere in eodem, quo majoris fuerint gratiæ favore muniti, ipſis auctoritate prædicta conceſſimus, ut dum hujuſmodi ſtudio docendo, vel audiendo inſiſterent, fructus, redditus & proventus omnium beneficiorum ſuorum cum cura, vel ſine cura, etiam ſi eorum aliqua perſonatus vel dignitates exiſterent, cum ea poſſint integritate percipere (quotidianis diſtributionibus dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, ſi in Eccleſiis in quibus illa obtinent, perſonaliter reſiderent, & ad reſidendum in eis interim minimè teneantur, neque ad id à quoquam valeant coarctari. Nec obſtantibus quibuſcumque ſtatutis & conſuetudinibus contrariis, dictarum Eccleſiarum juramento, confirmationis Sedis Apoſtolicæ, vel quacumque firmitate alia roboratis, etiam ſi de illis ſervandis per ſe, vel per procuratores ſuos præſtâſſent forſitan juramentum.

Deputatio executorum hujus conſtitutionis.

§. 7. Verùm quia non ſufficit privilegiorum & indulgentiarum aliquibus dare præſidia, niſi ſint qui ſuper iis eos manuteneant & defendant, cùm parum ſit in Civitate jus eſſe, niſi qui illud tueatur, exiſtat, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus, vos, vel duo, aut unus veſtrùm, per vos, vel alium, ſeu alios eiſdem Doctoribus, ac ſcholaribus qui in eodem Romano ſtudio pro tempore fuerint, efficaces defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eos, vel eorum aliquos contra hujuſmodi ſtatuti, conſtitutionis & conceſſionis noſtrarum tenores ab aliquibus moleſtari. Moleſtatores hujuſmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, quicumque & cujuſcumque conditionis fuerint, aut ſtatus, etiam ſi Pontificali, vel alia quavis præfulgeant dignitate, auctoritate Apoſtolica, poſtpoſita appellatione compeſcendo.

§. 8. Non

Digitized by Google

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obſtantibus ſupradictis, ſeu de duabus dietis edita in Concilio generali & noſtra, qua cavetur, quod Conſervatores a Sede deputati prædicta aliqoos ultra unam dietam à fine Diœceſis eorumdem trahere non præſumant, & quibuſcumque aliis conſtitutionibus contrariis, dummodò ultra tertiam, vel quartam dietam extra ſuam Diœceſim aliquis auctoritate præſentium non trahatur, aut ſi aliquibus ab eadem ſit Sede indultum, vel in poſterum indulgeri contingat, quòd excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas, impetratas, vel etiam impetrandas, niſi eadem literæ impetrandæ plenam & expreſſam fecerint de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſlibet literis, & indultis Apoſtolicis, per quas, præſentibus non expreſſis, vel totaliter non inſertis noſtræ juriſdictionis explicatio in hac parte poſſet quomodolibet impediri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum in noſtris literis mentio ſit habenda. Volumus autem, quòd quilibet veſtrum, etiam ſuper negotio per collegam ſuum in hac parte primitùs inchoato, ſe intromittere valeat, & procedere in eodē prout, & quotiens fuerit opportunum.

Dat. P. A. 9. die 6. Junii.

Dat. Anagniæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1303. 8. Idus Junii, Pontificatus noſtri Anno nono.

---

aliàs X.

Erectio Studii generalis, in Civitate Avinionis, Galliæ Narbonenſis, ſubditionne Status Eccleſiaſtici. *Hic idem Pontifex ſimile Studium mox inſtituit in Urbe, ut in ejus conſt. præcedenti. Et aliud in Civitate Firmi, Provinciæ Piceni, ut refertur à Six. V. in ejus conſt. 9. Muneris. inf. Tom. 2. fol. 546.*

Edita An. D. 1303.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Studiorum & ſcientiarum commendatio.

CONditoris omnium immenſa benignitas rudem hominem, quem poſt perceptionem mortiferi guſtus ad perfectionem diſcretionis efferre naturalis ratio non poterat, ſcientiarum artiumque decrevit dogmatibus erudiri. Sicque dono dato divinitùs plurium idiomata nationum, ſub diverſarum linguarum varietate diffuſa, in unum conveniunt loquendi commercium, latinitatis ordine literalis. Sic geſta patrum & principum redacta ſunt, & rediguntur in monumenta librorum. Sic veri & falſi certamina, certis rationibus & argumentis probabilibus dirimūtur. Sicque generationis & corruptionis corporum univerſorum, ſimplicitas elementorum qualitate diſcernitur. Sic etiam vocum ſonoritas; pari concordia prodit in jubilum, & documento colligitur qualiter in divinis obſequiis modulatione muſica Domino ſerviatur. Sic terminorum extrema ſcholaſtica doctrina metitur, quaſlibet longitudinis, & latitudinis, ſublimatis, & profundi diſtātias, punctorum ſeu menſurarum connumeratione diſtinguens. Sic de ſupernorū eſſentia corporum prout moventur & conſiſtunt in ordine, philoſophiæ perſcrutatio arte nititur habere notitiam, licet ſit res intellectu difficilis, & aciem humanæ rationis tranſcendat. Sic datur Juris utriuſque cognitio, querela jurgioſa dirimitur, & quod ſuum eſt, redditur unicuique. Sic quoque ad ſacrarum acceditur altitudinem ſcripturarum, & elicitur vivificans ſpiritus de literæ viſceribus occidentis. Expedit igitur ſingulis regionibus orthodoxis, ut in eis habeantur viri illuſtres, literarum decore ſcientiis & virtutibus præſigniti, ut ſingula ſic ipſorum conſiliis providis, & conſulta providentia dirigantur, quòd earum incolæ ſubjectitudinis obſervantia glorioſi vivant & regnent, & quietis beatitudine gratulentur. Tales ſiquidem viros, infuſa eis cœlitus gratia literale ſtudium efficit, parvulos ſuavitatis lactans dulcedine, cibans adultos uberiùs, & provectos majoris ubertatis delectatione fœcundans, dum circa ipſum ſtudioſa ſedulitate verſantur. De bis profectò non indignè accipitur, quod refulſit ſol in clypeos aureos, qui ſunt juſtitiæ defenſores, facta cauſarum ambigua dirimentes. Qui ſuæ defenſionis viribus, in rebus publicis ac privatis, lapſa erigunt, fatigata reparant, nec minùs humano generi per ſcientiarum cooperationem provident, quàm ſi præliis ac vulneribus, patriam parenteſque ſalvarent. Ac Juſtiniana ſanctio non ſolum illos imperio militare decrevit, qui gladiis, clypeis & thoracibus muniuntur, ſed alios qui præſidio glorioſi muniminis, laborantium ſpem, vitam poſteroſque defendunt, ne potentiorum manus validior efficiat humiliores injuriis, prematque jacturis clypeo juſtitiæ non adjutos. Tales utique clypeos aureo titulo merito præſignivit auctoritas, cùm per aurum virtutum nobilitas, & per ſcutum fortitudo fidei deſignentur. Habet enim ſcientia incomparabiles theſauros deliciarum, omniumque bonorum gratiam largitur ad plenum.

Ideóque ipſa Studia in locis aptis inſtituenda.

§. 1. Nos itaque profectibus publicis ex debito paſtoralis officii, cui dante Domino præſidemus, efficacibus ſtudiis intendentes, ingenti utique deſiderio ducimur, & cura propenſioris ſolicitudinis excitamur, ut ſtudia literarum, per quæ ſcientiarum theſaurus acquiritur, ac ad ſpiritualis & temporalis gaudii gloriam pervenitur, laudabilibus incrementis dirigantur ubilibet, ac propenſius invaleſcant, & in illis potiſſimè locis & partibus, quæ idonea & accommoda fore noſcuntur, ad multiplicanda doctrinæ ſemina, & germina ſalutaria producenda.

Inter quæ loca, Civitas Avinion. adnumeratur.

§. 2. Cùm itaque Avinionen. Civitas ob ipſius commoditates & conditiones quamplurimas, habilis & apta non modicū hujuſmodi ſtudio cenſeatur.

Hic igitur Pont. in ea, erigit Studium generale.

§. 3. Nos pro utilitate publica credentes multipliciter expedire, ut in Civitate prædicta cultores ſapientiæ inſerantur, fructum uberem largiente Domino in tempore producturi, præſentium auctoritate concedimus, ut in Civitate prædicta ſit & habeatur de cætero Studium literarum generale, in quo Magiſtri doceant, & Scholares liberè ſtudeant & audiant, in quavis licita facultate. Ac ſi qui proceſſu temporis in eodem Studio fuerint, qui ſcientiæ bravium aſſequuti, docendi ſibi licentiam, ut alios licenter erudire valeant, petierint exhiberi; Sancimus ut in Jure Canonico & Civili, ac in Medicina & liberalibus artibus examinari poſſint ibidem, & in facultatibus ipſis dumtaxat Magiſterii titulo decorari.

Formamque doctorandi præfinit.

§. 4. Statuentes ut quotiens ad id aliqui fuerint promovendi, præſentētur Epiſcopo Avinionenſi pro tempore exiſtenti. Qui Magiſtris facultatis illius in qua examinatio fuerit facienda, in eodem Studio præſentibus cōvocatis, eos gratis, & difficultate ſublata qualiter de ſcientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Doctoratus ſeu Magiſteriatus officium requiruntur, examinare ſtudeat diligenter, & illos quos idoneos repererit, petito ſecrete Magiſtrorum eorumdem conſilio, quod utique conſilium in ipſorum conſulentium diſpendium vel jacturam revelari quomodolibet, ſub divinæ maledictionis interminatione diſtrictiùs prohibemus, approbet & admittat, eiſque petitam licentiam largiatur. Alios minùs idoneos penitùs repellendo, poſtpoſitis omninò gratia, odio vel timore. Cæterùm ne vacante Sede Avinione contingat, volentes promoveri ad Magiſterium impediri, volumus ut promovendi hujuſmodi, vocationis tempore. Præpoſito Avinionen. Eccleſiæ præſententur, qui eos examinet, & examinatos approbet vel reprobet, ſecundùm modum in Epiſcopo prætaxatum.

Lectoribus privilegium ubique legendi tribuit.

§. 5. Illi autem qui in Civitate prædicta examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint ut eſt dictum, ex tunc abſque examinatione vel approbatione alia legendi, & docendi ubique in facultate illa in qua fuerint approbati, plenam & liberam habeant facultatem, nec à quoquam valeant prohiberi.

Eorumdem juramentum requiſit.

§. 6. Sanè ut ritè in jam dictis examinationibus procedatur, præcipimus, ut Magiſtri legere in eodem Studio cupientes, antequam incipiant, præſtent publicè juramentum, quòd ipſi vocati ad examinationes eaſdem perſonaliter venient, niſi fuerint legitimo impedimento detenti, & gratis, ſine difficultate, odio & amore poſtpoſitis, dabunt examinatori

fidele conſilium, ut de examinatis digni approbari debeant, & indigni merito reprobari. Qui verò juramentum hujuſmodi præſtare noluerint, nec ad legendum, nec ad examinationes eaſdem, nec etiam ad aliqua Univerſitatis ipſius Studii commoda vel beneficia ullatenus admittantur.

Doctorib. & Scholaribus Privilegia Studiorum generalium concedit.

§. 7. Ut autem Doctores & Scholares prædicti, eò libentius valeant intendere ſtudio, ac proficere in eodem, quo ſe munitos agnoverint gratia & favore, eis auctoritate prædicta concedimus, ut dum hujuſmodi Studio docēdo vel audiendo duxeri t inſiſtendum, omnibus privilegiis, libertatibus & immunitatibus conceſſis Doctoribus & Scholaribus in Studiis generalibus commorantibus gaudeant, & utantur.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginā, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 9. die 1. Julii.

Dat. Anagniæ Kal. Julii, Pont. noſtri Anno nono.

BENEDICTUS X. DICTUS XI. PONT. CXCVI.
ANNO DOMINI MCCCIII.

ANNO 1303.

BEnedictus X. dictus XI. Ordinis Prædicatorum, Magiſter Frater Nicolaus Bocalinus, anteà dictus, natus in vico S. Bartholomæi Tarviſii Venetiarum, Patre Bocaſio, Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & Veliternus. Creatus Romæ 12. Kalen. Novembris 1303. Coronatus die 6. Kal. Novemb. eodem anno. Sedit menſes 8. dies 6. Creavit Cardinales 3. Obiit Peruſii Nonis Julii anno 1304. Sepultus in Templo S. Herculani ad Prædicatores. Vacavit ſedes menſes 10. dies 28.

I.

Nova confirmatio Ordinis Fratrum Servorum B. MARIÆ Virginis ſub Regula S. Auguſtini.

Eumdem Ordinem gratiis, & privilegiis donarunt Clem. VI. Conſt. 2. Regimini, inf. fol. 255. & Urban. VI. Conſt. 2. Sacroſancta, inf. fol. 271. & Pius V. in conſtit. 44. Romanus, Tom. 2. fol. 256. & Conſt. 103. Poſtquam, fol. 327. ac Clemens VIII. reformavit in Conſt. 119. Quoniam, inf. To. 3. fol. 391.

Hunc Ordinem ſicut in Eremo Senario apud Civitatem Florentiæ ortum habuiſſe, ita ibidem reſtitutum fuiſſe, anno 1593. videre eſt in conſtit. 80. Clementis VIII. infra Tom. 3. Decet. fol. 140. cum ibi not. Regulam autem Confratrum Tertii Ordinis, vide in conſtit. 15. Martini V. Sedis, infrà in hoc Tomo I. fol. 315.

Edita A. D. 1304.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Generali & Univerſis Prioribus & Fratribus Servorum S. Mariæ, Ordinis S. Auguſtini, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

DUm levamus in circuitu oculos noſtros, & gregem Dominicum, nobis licet immeritis, divina diſpoſitione commiſſum, undique juxta paſtoralis officii debitum contemplamur, vigilem quantum nobis ex alto permittitur, curam libenter impendimus, ut cultores vineæ Domini DEI Sabaoth, ſic cultui ſalutis intendant, quod eadem Vinea palmites diffuſos extendens, ſalutarium producat fructuum ubertatem. Et licet erga ſingulos cultores hujuſmodi, perſonas videlicet Eccleſiaſticas, Apoſtolica ſolicitudo verſetur, erga tamen viros Religioſos, qui contemplationi cœleſtium, mundanis relegatis illecebris, piæ vitæ ſtudio, ſine intermiſſione deſudant, eo propenſiorem nos decet diligentiam adhibere, quo ipſi pro Religionis favore ſunt ampliùs Apoſtolicis præſidiis confovendi.

Quamvis hic Ordo à Sede Apoſt. jam confirmatus videatur.

§. 1. Sanè vos, qui Ordinem Sancti Auguſtini per Sedem Apoſtolicam approbatum profitemini & ſervatis, & devotionis affectu, quem geritis ad B. MARIAM Virginem glorioſam, aſſumitis vobis vocabulum ab eadem, vos ſervos ejuſdem Virginis humiliter nominando, dictumque Ordinem Sancti Auguſtini, juxta pias & honeſtas inſtitutiones veſtræ Regulæ in honorem ipſius Virginis editas laudabiliter ſervaſtis hactenus, & ſervatis. Ac vobis per ſpecialia privilegia, dicta Sedes indulſit, quòd celebrare poſſitis Capitulum Generale, ac in eodem Capitulo Priorem vobis Generalem eligere, qui in Fratres veſtri Ordinis correctionem, & alia quæ ad ſuum ſpectant officium liberè valeat exercere; quodque ad ſepulturam poſſitis recipere illos, qui apud loca veſtra elegerint ſepeliri. Ex quibus clare inſpicientibus, ſatis innuitur dictam veſtram Regulam per eandem Sedem extitere quodammodo confirmatam.

Hic tamen Pont. expreſſius eum confirmat.

§. 2. Nos autem qui ad Virginem ipſam Dominam noſtram libenter devotionem quam poſſumus exhibemus, nolentes quòd aliquis contra vos, & regulam ipſam quicquam poſſit detractionis impangere, quin eadem Regula plenam habeat Apoſtolici muniminis firmitatem, ad omnem hæſitationis materiam circa hæc de quorumvis animis amovendam, veſtris ſupplicationibus inclinati, Regulam & ejus inſtitutiones prædictas, expreſſè auctoritate Apoſtolica confirmamus & etiam approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, eamque vobis concedimus.

Ejuſque Regulam perpetuo obſervari præcipit.

§. 3. Decernentes ipſam per vos fore perpetuis temporibus inviolabiliter obſervandam.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat, &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

D. P. A. 1. die 11. Feb.

Dat. Laterani 3. Idus Februarii, Pontificatu noſtri Anno 1.

II.

Receptio Congregationis Monachorum Cœleſtinorum Ordinis S. Benedicti, ſub Sedis Apoſtolicæ protectione, cum nonnullarum gratiarum elargitione.

Hujus Congregationis ſtatuta approbavit Cœleſtinus V. qui ante Pontificatum, ejus inſtitutor fuit, in ſua conſtit. 1. Et ſi cunctos, ſup. fol. 169. ubi alia de hac Congregatione indicavi. Qui quidem Cœleſtinus inter Sanctos poſteà relatus fuit à Clem. V. in ſua conſtit. 4. Qui facit, inf. fol. 188.

Edita A. D. 1304.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Berardo Patri Abbati Monaſterii Sancti Spiritus de Sulmone, Valven. Diœceſis ejuſque Coabbatibus & Conventibus aliorum Monaſteriorum, & Membrorum eidem Monaſterio Sancti Spiritus ſubjectorum, Ordinis Sancti Benedicti præſentibus & futuris in perpetuum.

Suſcipit ſub Protectione Sedis Apoſt. Monaſteria S. Spiritus, & Membrorum ejus.

REligioſam vitam eligentibus, Apoſtolicum convenit adeſſe præſidium, ne forte cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur, quod abſit, ſacræ Religionis infringat. Cum itaque Regi Regum mentibus humilibus & devotis exhibeatis religiosè ac jugiter famulatum, Nos ob veſtræ Religionis zelum quem habere dicimini, & contemplatione felicis recordationis Cœleſtini Papæ Quinti prædeceſſoris noſtri, prædicti Ordinis profeſſoris ad vos, veſtrumque Ordinem ſinceræ gerentes charitatis affectum, in his quæ ipſius Religionis augmentum & proſperum ſtatum reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus Nos favorabiles exhibebimus. Ea propter dilecti in Domino filii veſtris juſtis poſtulationibus clementer annuimus, & Monaſteriorum Sancti Spiritus, ac alia Monaſteria Prioratus, Eccleſias, Membra & loca eidem

Monaſterio Sancti Spiritus ſubjecta, quæ per ſpeciale Privilegium Sedis Apoſtolicæ novimus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinere, ſub Beati Petri & noſtra protectione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti Privilegio communimus.

Præcipit obſervari Regula S. Bened.

§. 2. Inprimis ſiquidem ſtatuentes, ut Ordo monaſticus, qui ſecundùm Deum & Beati Benedicti Regulam in Monaſteriis, Prioratibus & Membris & aliis locis prædictis inſtitutus eſſe dignoſcitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obſervetur.

Licentiam concedit omnia acquiſita, & acquirenda illis illibata permanere.

§. 3. Prætereà quaſcumque poſſeſſiones, quæcumque bona Monaſterium S. Spiritus, & alia Monaſteria Prioratus & membra prædicta in præſentiarum rationabiliter poſſident, aut in futurum largitione Regum vel Principum, oblatione fidelium ſeu aliis juſtis modis, præſtante Domino, poterunt adipiſci, firma vobis, veſtriſque ſucceſſoribus illibata permaneant.

Nomina quorumdam Monaſteriorum exprimit propriis vocabulis.

§. 4. In quibus hæc propriis duximus exprimenda vocabulis, videlicet locum ipſum, in quo præfatum Monaſterium S. Spiritus ſitum eſſe dignoſcitur cum omnibus pertinentiis ſuis, Monaſterium S. Joannis in Plano Lucerin. Diœceſis, S. Bartholomæi de Civitate, S. Mariæ olim vocata Luceria, S. Spiritus de Magella, Sancti Georgii de Rocha Mauricii, S. Petri Vallisbonæ, S. Petri de Monte Plano, S. Spiritus, & Hoſpitalis cum Eccleſia, S. Andreæ de Bucelano, S. Mariæ de Civitellis de Civitate Theatin. S. Spiritus de Ottona, S. Spiritus de Lanzano, S. Mariæ inter Montes Theatin. Diœceſis, S. Euſebii de Urbe, S. Mariæ in Pinezano, Pennen. Diœceſis, Sancti Salvatoris de Civitate Pennenſi, Sanctæ Mariæ de Collemadio juxta Aquilam, S. Cecidii de Capotciano, Sancti Spiritus de Iſſernya, S. Mariæ de Trivento, S. Mariæ de Anglono Triventin. Diœceſis, S. Spiritus juxta Venafrum, S. Spiritus Aliſanenſis, S. Antonii de Campania Ferentinatis Diœceſis, Prioratus S. Antonii & S. Leonardi propè Sulculam Anagninæ Diœceſis, S. Joannis de Aqua ſancta, S. Marci de Fucis Marſican. Diœceſis, S. Nicolai de Civitate, S. Martini de Boiano, & S. Joannis de Rodio.

Abbas in fine triennii ſuam exhibeat ceſſionem, & poſteà electio alterius Abbatis fiat.

§. 5. Et quia inter alia quæ ſalubrem & quietum ſtatum veſtrum ſapiunt, de præcipuis caſibus hoc eſſe neceſſarium arbitramur, ut de ſubſtitutione futuri Abbatis ſucceſſoris tibi, fili Abbas S. Spiritus, quem Patrem Abbatem cæteris tuis Coabbatibus, Prælatis & Fratribus tibi ſubjectis, præſentibus & futuris perpetuò ſtabilimus, præcipuè ordinamus, & diſtrictè præcipimus obſervari. Quòd Pater Abbas ſingulis trienniis in Generali Capitulo ſpontè ſuam offerat & exhibeat ceſſionem, & idem Capitulum ſtatim & abſque temporis intervallo ad Patris Abbatis ſubſtitutionem procedat, juxta formam in Regula traditam, & aut de Abbate cedente (ſi eum talem putaverint) vel de alia perſona Monaſteriorum & locorum, per electionem canonicam prædicto Monaſterio Sancti Spiritus provideant de Abbate.

Abbas electus non indiget confirmatione Apoſtol.

§. 6. Qui quidem Abbas ſi fuerit in concordia electus, & nihil obſteterit de canonicis inſtitutis, nulla ſuper hoc à Sede Apoſtolica confirmatione petita vel obtenta, eo ipſo ſuæ adminiſtrationis officium ſeu jus adminiſtrandi in ſpiritualibus & temporalibus conſequatur, & illud tamquam Pater Abbas (prout ad eum pertinet) liberè exequatur.

Munus benedictionis Abbati ab Epiſcopo gratis impendatur.

§. 7. At idem Abbas ſi aliàs non extiterit benedictus, benedictionis ſuæ munus à quocumque maluerit Catholico Epiſcopo gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente, recipere ſtudeat, illudque ſibi dictus Epiſcopus gratis impendat.

Abbas à tribus Viſitatoribus quolibet anno viſitetur.

§. 8. Præterea, ut idem Pater Abbas non poſſit à rectitudine ſuæ Regulæ deviare, mandamus omni anno à tribus Prioribus ſui Ordinis, qui pro tempore fuerint, videlicet à Sancti Spiritus de Magella, Sanctæ Mariæ de Collemadio juxta Aquilam, ac Sancti Spiritus de Iſſernya Monaſteriorum Prioribus viſitetur.

Exemptio à decimis.

§. 9. Sanè de fructibus terrarum ac poſſeſſionum veſtrarum hactenus acquiſitarum, quas propriis manibus aut ſumptibus colitis, ſive de hortis vel de nutrimentis animalium, nullus à vobis decimas exigere vel extorquere præſumat.

Exemptio à canonica portione.

§. 10. Concedimus quoque etiam vobis, ne de iis, quæ in ornamentis, vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, anniverſario, ſeptimo, vigeſimo ac trigeſimo, ſive aliàs ad perpetuum cultum divinum, ſeu pro pietantiis vel indumentis, & calceamentis veſtris vobis legantur pietatis intuitu, dummodò id in fraudem non fiat, nulli teneamini juſtitiam ſeu portionem canonicam exhibere.

Abbatis facultas diſpenſandi cum intrantibus Ordinem.

Ad hoc vide etiam conſt. 115. Clem. VIII. Tom. 3.

§. 11. Concedimus etiam tibi fili Abbas Sancti Spiritus, tuiſque ſucceſſoribus, qui pro tempore fuerint, ut à Fratribus veſtri Ordinis in ipſo Monaſterio S. Spiritus, ac aliis Monaſteriis, Prioratibus & Membris, ac locis ſubjectis eidem Monaſterio S. Spiritus conſtitutis abſolutione ac diſpenſatione indigentibus, ſive priuſquam intraverint Ordinem, ſive poſt in caſibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis vel interdicti aut ſuſpenſionis incurrunt ſententias à canone promulgatas, & hujuſmodi ſententiis annodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto divina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines ſic ligati notam irregularitatis incurrunt, de conſilio Fratrum veſtrorum, qui literati ſint, & Deum timentes abſolutionis juxta formam Eccleſiæ, prout ſecundùm Deum expedire videritis, valeatis beneficium impertiri, niſi adeò gravis & enormis foret exceſſus, quòd eſſent propter hoc ad eamdem Sedem meritò deſtinandi, proviſo ut læſis ſatisfaciant competenter.

Prohibitio cogendi Monachos ad Synodos & alias convocationes.

Tu attende Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 1. & ſeſſ. 25. cap. 13.

§. 12. Inhibemus etiam, ne aliquis Epiſcopus vel quævis alia perſona ſpiritualem vel aliam juriſdictionem habens, vos ad Synodos vel Conventus forenſes, aut ad convocationes ſuas accedere, vel cum eis intra vel extra Civitates vel Terras proceſſionaliter exire, aut ſuis Conſtitutionibus ſubjacere, ſeu Capitula, Scrutinia & Inquiſitiones in locis veſtris vel alibi, de vobis vel de veſtrorum aliquo, aut fidelitatem juramento firmatam, & manualem obedientiam à vobis aut Prioribus & Superioribus veſtris exigere, ſeu etiam prohibere ne ad Civitates ſeu Villas & ad loca quælibet, ubi religiosè & honeſtè morari poſſitis, audeatis accedere, ibique pro veſtris uſibus Ædificia, Monaſteria, Eccleſias ſeu Oratoria ex permiſſione & indulto noſtro conſtruere liberè valeatis, nec in accedentes Fratres & Monachos veſtros ſeu conſtructores hujuſmodi ſeu receptatores eorum excommunicationis vel interdicti ſententias poſſint proferre.

Exeuntes religionem, non poſſint alibi detineri.

§. 13. Prohibemus inſuper, ne ulli Fratrum veſtrorum poſt factam in Monaſterio veſtro vel in aliis locis veſtris ejuſdem Ordinis Profeſſionem, fas ſit ſine Abbatis ſui licentia Ordinem ipſum relinquere, & ad locum Religionis alterius, vel ad Ordinem alium ſe transferre, diſcedentes verò aliter, nullus cujuſcumque Religionis vel ſtatus exiſtat, audeat retinere, quòd ſi ſecus factum fuerit, tàm diſcedens, quàm is ſeu illi, qui ipſum talem receperint, ſi requiſiti eum à ſe non rejecerint infrà menſem, ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant.

Excommunicantur libertatem Ordinis turbantes.

§. 14. Decernimus ergo, ut nulli omninò hominum liceat Monaſteria, Prioratus, Membra & loca prædicta temerè perturbare aut eorum poſſeſſiones auferre, vel ablatas retinere, minuere ſeu quibuſlibet vexationibus fatigare, ſed ea omnia integrè conſerventur eorum, pro quorum gubernatione ac ſuſtentatione conceſſa ſunt uſibus omnimodis profutura, ſalva Sedis Apoſtolicæ auctoritate. Si qua igitur in futurum Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona hanc noſtræ conſtitutionis paginam ſciens contra eam temerè venire tentaverit ſecundò, tertióve commonita, niſi reatum ſuum congrua ſatisfactione correxerit, poteſtatis, honoriſque ſui careat dignitate, reamque ſe divino judicio exiſtere de perpe-

Digitized by Google

trata iniquitare cognoſcat, & à ſacratiſſimo Corpore & Sanguine Dei, & Domini Noſtri Redemptoris JESU-CHRISTI aliena fiat, atque in extremo examine diſtrictæ ſubjaceat ultioni.

Benedicuntur que Ordinis fautores.

§. 15. Cunctis autem eiſdem locis ſua jura ſervantibus ſit pax Domini noſtri JESU-CHRISTI, quatenus & hic fructum bonæ actionis percipiant, & apud diſtrictum Judicem præmia æternæ pacis inveniant. Amen.

Papæ ſubſcr.

Ego Benedictus Catholicæ Eccleſiæ Epiſc.

Cardinalium ſubſcript.

Ego Joannes Tuſculan. Epiſcopus.
Ego Theodoricus Civitatis Populi Epiſcopus.
Ego Leonardus Alban. Epiſcopus.
Ego Petrus Sabin. Epiſcopus.
Ego Frater Joannes Portun. Epiſcopus.
Ego Joannes tit. Sanctorum Marcellini & Petri Presbyter Cardinalis.
Ego Frater Robertus tit. Sanctæ Pudentianæ Presbyter Cardinalis.
Ego Frarer Gentilis tituli Sancti Martini in Montibus Presbyter Cardinalis.
Ego Neapoleo Sancti Adriani Diaconus Cardinalis.
Ego Londulſus Sancti Angeli Diaconus Cardinalis.
Ego Guilelmus Sancti Nicolai in Carcere Tulliano Diaconus Cardinalis.
Ego Franciſcus S. Lucæ in Silice Diaconus Cardinalis.
Ego Franciſcus Sanctæ Mariæ in Coſmedin Diaconus Cardinalis.
Ego Ricardus S. Euſtachii Diaconus Cardinalis.
Ego Lucas S. Mariæ in Via Lata Diaconus Cardinalis.

Dat. P. A. 1. die 14. Mar.

Dat. Laterani per manum Papiani Epiſcopi Parmen. S. R. E. Vicecancellarii, 2. Id. Martii, indict. 2. Incarnationis Dominicæ Anno 1304. Pont. verò Domini Benedicti PP. XI. Anno primo.

CLEMENS QUINTUS PONT. CXCVII.

ANNO DOMINI MCCCV.

Anno 1305.

Clemens V. Bertrandus anteà dictus, Archiepiſcopus Burdegalenſis Gallus, Provincia Aquitania, in oppido Agri Burdegalenſis natus, Patre Bertrando, vel Betaldo de Familia Gotha. Creatus Peruſiæ Nonis Julii, anno 1305. Coronatus Lugduni, pridie Idus Novemb. eodem anno. Sedit annos 4. menſem 9. Creavit Cardinales 24. Obiit Avenione 12. Kal. Maji 1314. Sepultus eſt in ædicula B. Mariæ de Uzeſta. Vacavit ſedes annos 2. menſes 3. dies 18.

I.

Indictio xv. Sacri & Oecumenici Concilii Vienenſis primi, ad Kalend. Octobr. 1309.

Ejuſmodi ferè literas hic idem Pont. direxit aliis Principibus, necnon Archiepiſcopis, Epiſcopiſque, & Prælatis, quas prætermiſi, unà cum aliis literis prorogationis d. Concilii uſque ad Kalen. Octobris anni 1310. & deinde ſubſequentis anni 1311. In quo quidem Concilio, Ordo Militum Templariorum ob iſtomet Pont. damnatus fuit, ut hic infra in ejus conſt. 3.

CLEMENS PAPA QUINTUS,

Edita An. D. 1307.

Cariſſimo in Chriſto filio Philippo Regi Francorum Illuſtri.

Exordium.

Regnans in Cœlis triumphans Eccleſia, cujus Paſtor eſt Pater æternus, cui Sanctorum miniſtrant agmina, & laudis gloriam Angelorum chori decantant, in terris ad ſui ſimilitudinem & repræſentationem conſtituit Eccleſiam militantem, Unigenito Filio Dei vivi Domino JESU CHRISTO ineffabili commercio copulatam, in qua idem Unigenitus DEI Filius à Patre progrediens, per illoſtrationem Paracliti, procedentis pariter ab utroque, ſtatuit fidei fundamentum.

Romana Eccleſia aliarum omnium caput eſt & magiſtra, cujus miniſter eſt Summus Pontifex.

§. 1. Sanè Romana Eccleſia, Mater alma fidelium, caput eſt diſponente Domino Eccleſiarum aliarum omnium & magiſtra: à qua veluti à primitivo fonte ad ſingulas alias ejuſdem fidei rivuli derivantur, ad cujus regimen voluit Chriſti clementia, Romanum Pontificem vice ſui deputare miniſtrum, ut inſtructionem & doctrinam ipſius eloquio veritatis Evangelicæ traditam cuncti renati fonte baptiſmatis teneant, & conſervent, ut qui ſub hac doctrina curſum vitæ rectè peregerint, ſalvi fiant; qui verò ab ea deviaverint, condemnentur.

Quæ Terræ Sanctæ ab infidelibus occupatæ hactenus recuperationi ſollicitè ſtuduit.

§. 2. Ipſa nempe Romana Mater Eccleſia juxta exigentiam poſſibilitatis ipſius, ad cunctas orbis Provincias in quibus divini nominis cultus viget, fideique Catholicæ obſervantia rutilat, intuitum ſedulæ conſiderationis extendens, ac ſubjiciens ab olim ſuæ conſiderationis examini diuturnæ calamitatis anguſtias, illius ſpecialis hæreditatis Dominicæ, videlicet Terræ Sanctæ ab infidelibus miſerabiliter conculcatæ, in qua idem Patris æterni Filius noſtræ carnis indumento contectus, ſalutem humani generis pietate ineffabili extitit operatus, quamque ſua ipſe voluit corporali inſignire præſentia, & proprii aſperſione ſanguinis conſecrare, multa ſollicitudine ſtuduit eidem Terræ retroactis temporibus, quibus potuit remediis, ut eriperet ab ipſis impiis ſubvenire.

Et ſignanter Milites Templarios ad hunc effectum impulſit magnis privilegiis &c. propterea donatos.

§. 3. Et quia inter cæteros, quos profeſſio Chriſtianæ Religionis includit, Milites & fratres domus Militiæ Templi Hieroſolymitani, ſicut eſt toti orbi notorium, tanquam ſpeciales ejuſdem fidei pugiles, & jam dictæ Terræ præcipui defenſores, ipſius Terræ negotium principaliter gerere videbantur, ipſos, & eorum Ordinem præfata Eccleſia ſpecialis favoris plenitudine proſequens eos adverſùs Chriſti hoſtes Crucis armavit ſignaculo, multis exaltavit honoribus, ditavit facultatibus, ac diverſis libertatibus, & privilegiis communivit.

Ac illi inique ſe geſſerunt.

§. 4. Ii nimirum cùm crederentur in Domini ſervitio ſub regulari habitu fideliter militare, ſibi quaſi cunctorum manus fidelium, cum multiplici erogatione bonorum ſentiebant multifariè, multiſque modis propterea adjutrices, ſed (proh dolor) nova, & calamitoſa Vox, de malignitatis fratrum ipſorum enormitate progrediens, noſtrum replevit, imò verius perturbavit auditum. Hæc enim vox nuntia lamentationis & gemitus, audientibus horrorem ingerit, commovet animos, mentes turbat, & cunctis fidei Chriſtianæ cultoribus, novæ, & ineffabilis amaritudinis calicem ſubminiſtrat, & dum facti ſeriem ejus neceſſitate præſente depromimus, noſter attenuatur præ anguſtia ſpiritus; & valetudinis fatigata confractibus membra ſingula præ nimio dolore tabeſcunt.

Eorumque ſcelerum notitia & clamor ad hujus Pontificis auditum devenit, & informationes Regis Franciæ acceſſerunt.

§. 5. Dudum ſiquidem circa noſtræ promotionis ad apicem Summi Pontificatus initium, etiam antequam Lugdunum, ubi recepimus noſtræ Coronationis inſignia, veniremus, & poſt tam ibi quàm alibi ſecreta quorundam nobis inſinuatio intimavit, quòd Magiſter, Præceptores, & alii Fratres dictæ militiæ Templi, & etiam ipſe ordo, qui ad defenſionem patrimonii ipſius Domini Noſtri JESU CHRISTI fuerant in tranſmarinis partibus deputati, contra ipſum Dominum in ſcelus Apoſtaſiæ nefandum, deteſtabile Idololatriæ vitium, execrabile facinus Sodomorum, & hæreſes varias erant elapſi. Sed quia non erat veriſimile, nec credibile videbatur; quòd viri tàm religioſi, qui præcipuè pro CHRISTI nomine ſuum ſæpè ſanguinem effundere, ac perſonas ſuas mortis periculis frequenter exponere credebantur, quique multa & magna, tàm in divinis officiis, quàm in jejuniis, & aliis obſervantiis devotionis ſigna frequentiùs prætendebant, ſuæ ſic eſſent ſalutis immemores, quòd talia perpetrarent; hujuſmodi inſinuationi, ac delationi ipſorum, ejuſ-

dem

dem Domini noſtri exemplis in Canonicæ ſcripturæ doctrinis edocti, aurem noluimus inclinare, deinde verò tu, cui eadem fuerant facinora nunciata, non typo avaritiæ, cùm de bonis Templariorum nihil tibi vindicare vel appropriare intendas, imò ca nobis, & Eccleſiæ per deputandos ſuper hoc à nobis adminiſtranda, guberoanda, conſervanda, & cuſtodienda liberaliter, & devotè in Regno tuo dimiſiſti, manum tuam exinde totaliter amovendo, ſed fidei Orthodoxæ fervore tuorum progenitorum veſtigia clara ſequens accenſus, de præmiſſis, quantum licitè potuiſti te informans, ad inſtruendum, & informandum nos ſuper iis multas, & magnas nobis informationes per tuos Nuntios, & literas deſtinaſti.

Invaluit querela multorum & verificatio ſcelerum eorumdem.

§. 6. Infamia verò contra Templarios ipſos increbreſcente validiùs, ſuper ſceleribus ante dictis: & quia etiam quidam miles ejuſdem Ordinis magnæ nobilitatis, & qui non levis opinionis in dicto Ordine habebatur, coram nobis ſecreto juratus depoſuit, quod in receptione fratrum præfati Ordinis hæc conſuetudo, vel veriùs corruptela ſervatur, quod ad recipientis, vel ab eo deputati ſuggeſtionem, qui recipitur, CHRISTUM JESUM negat, & ſuper Crucem ſibi oſtenſam ſpuit in vituperium Crucifixi, & quædam alia faciunt recipiens, & receptus, quæ non ſunt licita, nec humanæ conveniunt honeſtati, prout ipſe tunc confeſſus extitit coram nobis, urgente nos ad id officii noſtri debito, vitare nequivimus, quin tot, & tantis clamoribus accommodaremus auditum. Sed cùm demum fama publica deferente, ac clamoſa inſinuatione, tui necnon, & Ducum, Comitum, & Baronum, ac aliorum nobilium, Cleri quoque, ac populi dicti Regni tui, ad noſtram propter hoc tam per ſe, quàm per Procuratores, & Syndicos præſentiam venientium (quod dolenter referimus) ad noſtram audientiam perveniſſet, quòd Magiſter, Præceptores, & alii fratres dicti Ordinis, & ipſe Ordo, præfatis & pluribus aliis erant criminibus irretiti; & præmiſſa per multas confeſſiones, atteſtationes, & depoſitiones præfati Magiſtri, & plurium Præceptorum, & fratrum Ordinis prælibati coram multis Prælatis, & hæreticæ pravitatis Inquiſitore in Regno Franciæ factas, habitas, & receptas, & in publicam ſcripturam redactas, nobiſque, & fratribus noſtris oſtenſas, probari quodammodo viderentur, ac nihilominùs fama, & clamores prædicti in tantum invaluiſſent, & etiam aſcendiſſent, tam contra ipſum Ordinem, quàm contra perſonas ſingulares ejuſdem, quod ſine gravi ſcandalo præteriri non poterat, nec abſque eminenti periculo tolerari: Nos illius, cujus vices licet immeriti in terris gerimus, veſtigiis inhærentes, ad inquirendum de prædictis ratione prævia duximus procedendum, multoſque de Præceptoribus, presbyteris, militibus, & aliis fratribus dicti Ordinis reputationis non modicæ in noſtra præſentia conſtitutos, præſtito ab eis juramento, quod ſuper præmiſſis meram, & plenam nobis dicerent veritatem, ſuper prædictis interrogavimus, & examinavimus uſque ad numerum ſeptuaginta duorum, multis ex fratribus noſtris nobis aſſiſtentibus diligenter, eorumque confeſſiones per publicas manus in authenticam ſcripturam redactas, illas in noſtra, & dictorum fratrum noſtrorum præſentia, ac deinde interpoſito aliquorum dierum ſpatio in Conſiſtorio legi fecimus coram ipſis, & illas in ſuo vulgari cuilibet eorum exponi. Qui perſeverantes in illis, eas expreſſè, & ſpontè prout recitatæ fuerant, approbarunt.

Hic ideò Pontifex contra illos procedi juſſit à tribus Cardinalibus.

§. 7. Poſtquàm cum Magiſtro, & præcipuis Præceptoribus præfati Ordinis intendentes, ſuper præmiſſis inquirere per nos ipſos ipſum Magiſtrum, & Franciæ, Terræ Ultramarinæ, Normandiæ, Aquitaniæ, ac Pictaviæ Præceptores majores nobis tunc Pictavis exiſtentibus, mandavimus præſentari. Sed quoniam quidam ex eis ſic infirmabantur tunc temporis, quod equitare non poterant, nec ad noſtram præſentiam quoquomodo adduci, nos cum eis ſcire volentes de præmiſſis omnibus veritatem, & an vera eſſent, quæ continebantur in eorum confeſſionibus, & depoſitionibus, quas coram Inquiſitore pravitatis hæreticæ in Regno tuo præfato, præſentibus quibuſdam Notariis publicis, & multis aliis bonis viris dicebantur feciſſe, nobis, & fratribus noſtris per ipſum Inquiſitorem ſub manibus publicis exhibitis, & oſtenſis dilectis filiis noſtris Berengario tit. SS. Nerei, & Achillei, & Stephano tit. S. Cyriaci in Thermis, Presbyteris, ac Landulpho S. Angeli Diacono Cardinalibus, de quorum prudentia, experientia, & fidelitate indubitatam fiduciam obtinemus, commiſimus & mandavimus, ut ipſi cum præfatis Magiſtro, & Præceptoribus inquirerent, tam contra ipſos, & alias ſingulares perſonas dicti Ordinis generaliter, quàm contra ipſum Ordinem ſuper præmiſſis cum diligentia veritatem, & quicquid ſuper his invenirent, nobis referre, ac eorum confeſſiones, & depoſitiones per manum publicam in ſcriptis redactas noſtro Apoſtolatui deferre, ac præſentare curarent, eiſdem Magiſtro, & Præceptoribus abſolutionis beneficium a ſententiis excommunicationis, quàm pro præmiſſis, ſi vera eſſent, incurrerant, ſi abſolutionem humiliter ac devotè peterent, ut deberent juxta formam Eccleſiæ impenſuri.

Qui Cardinales per proprias illorum confeſſiones verificationem ſcelerum habuerunt.

§. 8. Qui Cardinales ad ipſos Magiſtrum, & Præceptores perſonaliter accedentes, eis ſui adventus cauſam expoſuerunt, & quoniam tàm perſonæ, quàm res ipſorum, & aliorum Templariorum in dicto Regno tuo conſiſtentium in manibus noſtris erant, quod liberè abſque metu cujuſquam plenè ac purè ſuper præmiſſis omnibus ipſis Cardinalibus dicerent veritatem, eis auctoritate Apoſtolica injunxerunt. Qui Magiſter, & Præceptores Franciæ, Terræ Ultramarinæ, Normandiæ, Aquitaniæ, ac Pictaviæ, coram ipſis tribus Cardinalibus, præſentibus quatuor Tabellionibus publicis, & multis aliis bonis viris ad ſancta Dei Evangelia ab eis corporaliter tacta, præſtito juramento, quod ſuper præmiſſis omnibus meram, & plenam dicerent veritatem, coram ipſis ſingulariter liberè, ac ſpontè, abſque coactione qualibet, & timore, depoſuerunt & confeſſi fuerunt, inter cætera, Chriſti abnegationem, & ſpuitionem ſuper Crucem, cùm in Ordine Templi recepti fuerunt, & quidam ex eis ſe ſub eadem forma, ſcilicet cum abnegatione Chriſti, & ſpuitione ſuper Crucem fratres multos recepiſſe. Sunt etiam quidã ex eis quædam alia horribilia, & inhoneſta confeſſi, quæ ut eorum ad præſens parcamus verecundiæ, ſubticemus. Dixerunt præterea, & confeſſi fuerunt eſſe vera, quæ in eorum confeſſionibus, & depoſitionibus continentur, quas dudum fecerant coram Inquiſitore hæreticæ pravitatis. Quæ confeſſiones & depoſitiones dictorum Magiſtri, & Præceptorum in ſcripturam publicam per quatuor publicos Tabelliones redactæ, in ipſorum Magiſtri, & Præceptorum, & quorumdam aliorum bonorum virorum præſentia, ac deinde interpoſito aliquorum dierum ſpatio coram ipſis, eiſdem lectæ fuerunt de mandato, & in præſentia Cardinalium prædictorum, & in ſuo vulgari expoſitæ cuilibet eorumdem. Qui perſeverantes in illis, eas expreſsè, ac ſponte prout recitatæ fuerant, approbarunt. & poſt confeſſiones, & depoſitiones hujuſmodi ab ipſis Cardinalibus ab excommunicatione, quam pro præmiſſis incurrerant, abſolutionem flexis genibus, manibuſque complexis humiliter, & devotè, ac cum lacrymarum effuſione non modica petierunt.

Sed eis abſolutionis beneficium impenderunt, prævia hæreſis abjuratione.

§. 9. Ipſi verò Cardinales, quia Eccleſia non claudit gremium redeunti, ab eiſdem Magiſtro & Præceptoribus hæreſi abjurata expreſsè, ipſis ſecundùm formam Eccleſiæ auctoritate noſtra, abſolutionis beneficium impenderunt.

Omniaque iſti Pontifici retulerunt.

§. 10. Ac deinde ad noſtram præſentiam redeuntes, confeſſiones & depoſitiones prælibatorum Magiſtri, & Præceptorum in ſcripturam publicam per manus publicas, ut eſt dictum, redactas nobis præſentaverunt, & quæ cum dictis Magiſtro, & Præceptoribus fecerant, retulerunt, ex quibus confeſſionibus, & depoſitionibus, ac relatione inveni-

mus ſæpeſatos Magiſtrum, & fratres in præmiſſis & circa præmiſſa, licet quoſdam ex eis in pluribus, & alios in paucioribus, graviter deliquiſſe.

Qui hac habita relatione ulterius per Ordinarios & alios inquiri præcipit.

§. 11. Attendentes autem, quòd ſcelera tam horrenda tranſire incorrecta abſque Dei Omnipotentis, & omnium Catholicorum injuria, non poterant, nec debebant; decrevimus de fratrum noſtrorum conſilio per ordinarios locorum, ac per alios fideles, & ſapientes viros ad hoc deputandos à nobis, contra ſingulares perſonas ipſius Ordinis, nec non contra dictum Ordinem per certas diſcretas perſonas, quas ad hoc duximus deputandas ſuper præmiſſis criminibus, & exceſſibus inquirendum.

Et de hujuſmodi calamitate plurimum dolet.

§. 12. Iis nempe, quæ magis flere cogimur quàm narrare, cor noſtrum paſſione nimia cruciatur, & cùm tanta proinde nobis immineat gemendi materia, fletum non poſſumus declinare. Quiſnam Catholicus hæc audiens, nimis non doleat, & prorumpat in luctum? quis fidelis hujuſmodi ſiniſtrum eventum intelligens, amara non emittat ſuſpiria, verbaque lamentationis & mœſtitudinis non eruptet, cùm tota Chriſtianitas hujuſmodi doloris ſit particeps, & hic caſus fideles percutiat univerſos. Ex his etiam, dum miniſterio debitæ conſiderationis noſtræ mentis præſentatur obtutibus, ignis in noſtris meditationibus exardeſcit, & ad tanta diſcrimina relevanda, ſuſpirat affectus, aclus accenditur, & ſpiritus anxiatur.

Pro cujus, ac Terræ Sanctæ recuperationis remedio, &c. indicit univerſale Concilium ad Kalend. Octob. anni 1307.

§. 13. Ad quod cùm nos ſufficere commodè non poſſe ſciamus, levamus oculos noſtros ad montem, montem quidem Dei, montem uberem, montem pinguem, unde opportunum nobis provenire auxilium & humiliter petimus, & devotè ſperamus; & quia ſalubre in his adhiberi remedium, intereſt generaliter omnium. Nos cum eiſdem fratribus noſtris, aliiſque viris prudentibus exacto ac frequenti tractatu præhabito, prout tantæ neceſſitatis inſtantia exigebat, de ipſorum fratrum conſilio, Univerſale Concilium ſicut imitatione digna Sanctorum Patrum conſuetudo laudabilis longævæ obſervationis exemplo nos inſtruit, à proximis Kal. Octobris ad duos annos immediatè ſequentes decrevimus congregandum, ut in eo, tàm circa dictum Ordinem, & perſonas ſingulares, & bona ejuſdem, & alia, quæ ſtatum tangunt fidei Catholicæ, quàm circa recuperationem, & ſubſidium Terræ Sanctæ, ac reparationem, ordinationem, & ſtabilitatem Eccleſiarum & Eccleſiaſticarum perſonarum, & libertatum eorum illa, Deo auſpice, communi conſilio inveniatur proviſio, & ejuſdem approbatione Concilii roboretur; per cujus ſalutiferam executionem virtus altiſſimi eliminatis erroribus, roborata fide, ad tramitem veritatis reductis errantibus, redintegrata ejuſdem fidei unitate, extirpatis vitiis, virtutibuſque plantatis, correctis exceſſibus, moribus reformatis, repreſſis oppreſſionibus, libertate ſolida ſtabilitate munita, recuperatis deperditis, & ejuſdem Terræ ſtatu proſpero reparato, occupata reſtituat, vaſtata reſtauret, & conſervet, nobiſque viam aperiat idem ipſe qui novit, & facultatem tribuat ipſe qui poteſt; ut ſic in præmiſſis juxta intenſum animi noſtri deſiderium ſibi miniſtrare poſſimus ſalubriter, quod idem verus ejuſdem univerſalis ſponſus Eccleſiæ ipſam dilectam ſuam purgatam maculis, munitam virtute, ac monilibus ornatam, unam ſemper habeat, & formoſam ad ſui nominis laudem, & gloriam, ad animarum profectum, robur fidei, pacem & exaltationem populi Chriſtiani. Quia verò proſecutio tanti propoſiti tempore indiget, ut deductum maturiùs faciliùs auctore Domino effectum debitum ſortiatur, prædictum tempus ad id duximus deputandum.

Prælatoſque ad illud venire præcipit.

§. 14. Unde Venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Electis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpoſitis, Archidiaconis, Archipresbyteris, & aliis Eccleſiarum Prælatis, exemptis, & non exemptis, eorumque Capitulis, & Conventibus per alias noſtras literas præcipiendo mandamus, ut iidem Archiepiſcopi, necnon & cæteri Epiſcopi per ipſorum Archiepiſcoporum Provincias conſtituti in eiſdem literis nominati, reliquis ipſorum Epiſcoporum in dictis Provinciis remanentibus ad ea quæ Pontificale officium exigunt, tàm in ſuis, quàm illarum dictarum Provinciarum, qui ad hujuſmodi Concilium univerſale acceſſerint, Civitatibus, & Diœceſibus exercenda, omni negligentia relegata, cunctis prout talis & tanti negotii qualitas exigit, diſpoſitis & paratis, ſic medio tempore ſe accingant ad iter, quod in hujuſmodi decreto termino, quem eis, & aliis peremptoriè aſſignamus in Viennenſi Civitate, iidem Archiepiſcopi, & Epiſcopi taliter nominati perſonaliter, alii verò remanentes Epiſcopi, Electi, Abbates, Priores, Decani, Præpoſiti, Archidiaconi, Presbyteri, & Prælati, Capitula, & Conventus per eoſdem Archiepiſcopos, & Epiſcopos ad prædictum Concilium acceſſuros, quibus ad omnia, quæ in eodem Concilio ſtatuentur, fient, & ordinabuntur, & fuerint opportuna, concedant plenariam poteſtatem, de qua ſufficienter conſtet per publica documenta, noſtro ſe conſpectui repræſentent. Quod ſi forſan ipſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis acceſſuris hujuſmodi noluerint concedere poteſtatem, eo caſu venire, vel alios procuratores idoneos cum poteſtate ſimili ad idem teneantur Concilium deſtinare.

Contrariis quibuſcumque derogat.

§. 15. Non obſtantibus quibuslibet privilegiis, ſeu Indulgentiis quibuſcumque perſonis, ordini, dignitati, ſeu Collegio ſub quacumque verborum forma, vel expreſſione à prædicta Sede conceſſis, per quæ poſſit effectus hujuſmodi mandati noſtri quomodolibet impediri, aut eidem in aliquo derogari. Mandavimus inſuper, ut iidem Archiepiſcopi, & Prælati per ſe vel alios viros prudentes, Deum timentes, & habentes præ oculis omnia, quæ correctionis, & reformationis limam expoſcunt, inquirentes ſubtiliter, & conſcribentes fideliter, eadem ad ipſius Concilii notitiam deferant. Et nos nihilominùs variis modis, & viis ſolers ſtudium, & efficacem operam dare proponimus, ut omnia talia in examen hujuſmodi deducta Concilii, correctionem & directionem recipiant opportunam.

Excuſationum velamenta non accedendi ad Concilium rejicien. eſſe affirmat.

§. 16. Hoc etiam in eiſdem noſtris literis adjecto, ut nullus inobedientiæ notam, & Canonicæ ultionis acrimoniam vitare deſiderans, fallacium excuſationum velamento ſe muniat, vel ex impedimentis itinerum, quæ Domino prava in directa, & in vias planas aſpera ſua omnipotentia convertente ceſſabunt, frivolæ allegationis munimenta confingat, ut à tam ſancti proſecutione operis ſe ſubducat: ſed occurrant ſinguli voluntarii ad id, quod & divinæ congruit voluntati, & ſalutem animarum, ac utilitatem reſpicit ſingulorum.

Regem Franciæ & alios Principes ad perſonaliter intereſſendum hortatur.

§. 17. Cæterùm, quia multipliciter expedit, ut tam celebre Concilium tua, & aliorum Catholicorum Principum decoretur præſentia, ut ſalubri conſilio, & auxilio fulciatur, ſerenitatem regiam rogamus, & hortamur attentiùs in remiſſionem tibi peccaminum ſuadentes, quod præſcriptis loco, & termino in eodem Concilio, captata interim ad hoc opportunitate, ſtudeas perſonaliter intereſſe, meditatione provida prudenter attendens, quod in hoc non ſolùm labor, quem ad tam ſancti, & utilis negotii promotionem aſſumes, tibi cedet ad meritum, verùm etiam aliorum, qui ad veniendum ad idem Concilium efficaciùs tuo inducentur exemplo, & nihilominùs vota tua nobis poteris familiariùs aperire, quæ in omni benevolentia libenter ad exauditionis gratiam, quantum cum Deo, ac Eccleſiæ honore poterimus, admittemus.

Dat. Pictavis 2. Idus Aug. Pont. noſtri Anno tertio. Dat. P. A. 3 die 12. Aug.

Digitized by Google

II.
Edita An. D. 1307.

Erectio Studii generalis in Civitate Peruſii, Provinciæ Hetruriæ.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servarum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUper ſpecula militantis Eccleſiæ diſpoſitione dominica conſtituti, fidelium ejuſdem Eccleſiæ profectus, honores & commoda, quantum nobis ex alto permittitur, ferventer appetimus, illaque efficacibus ſtudiis, & promptis operibus, libenti animo promovemus, ad hæc omnem quam poſſumus opem & operam exhibentes.

Peruſii devotio erga Sedem Apoſt. & præſtantia virtutum.

§. 1. Quare dum Fidei puritatem, & devotionem eximiam, quam Civitas Peruſina, ſpectabilis dictæ Eccleſiæ filia, ab olim ad ipſam Eccleſiam habuiſſe dignoſcitur, illasque ad nos & dictam Eccleſiam continuare fideliter de bono in meliùs ſtuduiſſe probatur, intrà præcordia noſtra revolvimus, dignum duximus, & æquitati conſonum arbitramur, ut Civitatem eamdem, quam divina gratia, multarum prærogativa bonitatum, & fœcunditate virtutum, gratioſe dotavit, ſcientiarum etiam muneribus ampliemus.

Studii generalis inſtitutio in d. Civitate Peruſii.

§. 2. Et ut favente Deo, ex Civitate ipſa producantur viri docti, qui in Orbe terrarum velut ſplendor ſulgeant firmamenti, & tamquam ſtellæ in perpetuas æternitates manſuri, ad juſtitiam valeant plurimos erudire, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut in Civitate prædicta ſit generale ſtudium, illudque ibidem perpetuis futuris temporibus vigeat in qualibet facultate.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti infringere, vel ei auſu temerario contraire: ſi quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 3. die 8. Sept.

Dat. Zanctoni, 6. Idus Septemb. Pont. noſtri Anno tertio.

III.
Edita An. D. 1312.

Damnatio Militum Templariorum, cum bonorum totius Ord. applicatione Ordini Militum Hieroſolymitanorum.

Hanc promulgavit ſententiam iſte Pontifex (ut hic patet) in Concilio Viennenſi, quod hac & aliis de cauſis fuerat indictum, ut ſuprà in conſt. 2. fol. 184.

CLEMENS PAPA QUINTUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Prœmium.

AD providam Chriſti Vicarii præſidentis in ſpecula Apoſtolicæ dignitatis circumſpectionem pertinet, vices penſare temporum emergentium, negotiorum cauſas diſcutere, ac perſonarum attendere qualitates: ut ad ſingula debitum dirigens neceſſariæ conſiderationis intuitum, & opportunè manum operationis apponens, de agro Domini ſic vitiorum tribulos eruat, ut virtutes amplificet; ſic prævaricantium ſpinas tollat, ot evellendo plus planter quàm deſtruat, & in loca vacua per eradicationem nocentium tribulorum, devota Deo plantamina transferendo potiorem præbeat, de proviſa & utili eorum locorum unione & tranſlatione, lætitiam quam vera Juſtitia, quæ compaſſionem habet, doloris intulerit detrimentum perſonarum, & locorum hujuſmodi per ruinam, ſic enim ſufferendo, quod officit, & ſubrogando, quod proficit, virtutum profectus amplificat, & ſublata de medio meliori ſubrogatione reſtaurat.

Damnatio Militum Templariorum refertur.

§. 1. Dudum ſiquidem ordinem Domus militiæ Templi Hieroſolymitani, propter Magiſtrum, & Fratres, cæteraſque perſonas dicti Ordinis in quibuſlibet Mundi partibus conſiſtentes, variis, & diverſis non tam neſandis, quàm infandis (proh dolor.) errorum & ſcelerum obſcœnitatibus, pravitatibus, maculia, & labe reſperſos, quæ propter triſtem, & ſpurcidam eorum memoriam præſentibus ſubticemus, ejuſque Ordinis ſtatum, habitum, atque nomen, non ſine cordis amaritudine, & dolore, ſacro approbante Concilio, non per modum definitivæ ſententiæ, cùm eam ſuper hoc ſecundùm inquiſitiones, & proceſſus ſuper his habitoa, non poſſemus ferre de Jure, ſed per viam proviſionis ſeu ordinationis Apoſtolicæ, irrefragabili, & perpetuò valitura ſuſtulimus ſanctione, ipſum prohibitioni perpetuæ ſupponentes, diſtrictiùs inhibendo, ne quis dictum Ordinem de cætero intrare, vel ejus habitum ſuſcipere, vel portare, aut pro Templario gerere ſe præſumeret, quòd ſi quis contrafaceret, excommunicationis incurreret ſententiam ipſo facto. Univerſa etiam bona Ordinis prælibati Apoſtolicæ Sedis ordinationi, & diſpoſitioni, auctoritate Apoſtolica duximus reſervanda. Inhibentes diſtrictiùs, ne quis cujuſcumque conditionis, vel ſtatus exiſteret, ſe de perſonis vel bonis hujuſmodi aliquatenus intromitteret, vel circa ea in præjudicium ordinis, ſeu diſpoſitionis Apoſtolicæ, per ſedem eamdem, ut præmittitur, faciendæ, aliquid faceret, innovaret, vel etiam attentaret; decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſecus à quoquam ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari. Ac poſtmodũ ne dicta bona, quæ dudũ ad ſubſidium Terræ Sanctæ, & impugnationem Inimicorum fidei Chriſtianæ a Chriſti cultoribus data, legata, conceſſa, & acquiſita fuerunt, debita gubernatione carentia, tamquam vacantia deperirent, vel converterentur in uſus alios, quam in illos, ad quos fuerant pia devotione fidelium deputata, vel propter tarditatem ordinationis, & diſpoſitionis hujuſmodi eorum deſtructio, vel dilapidatio ſequeretur, cum fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus, necnon Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, ac etiam cum nonnullis excellentibus, & Illuſtribus perſonis, cum reliquorum quoque abſentium Prælatorum, & etiam Capitulorum, & Conventuum, Eccleſiarum, & Monaſteriorum Procuratoribus in dicto Concilio conſtitutis, habuimus ardua, moroſa, & diverſa conſilia, & tractatus: ut per hujuſmodi conſiliorum, & tractatuum deliberationem præhabitam diligentem, dictorum bonorum ordinatio, & diſpoſitio ad honorem Dei, augmentum fidei, exaltationem Eccleſiæ, dictæ Terræ ſubſidium, ſalutem quoque fidelium, & quietem, ſalubris, & utilis perveniret. Poſt quæ utique longa, præmeditata, proviſa, & matura conſilia, ſuadentibus plurimis juſtis cauſis, noſtra, & dictorum fratrũ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Prælatorum, ac excellentium, & illuſtrium perſonarum prædictorum in dicto Concilio tunc præſentium deliberationes, & conſilia in hoc finaliter reſederunt, ut prædicta bona Ordini Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani, & ipſi Hoſpitali, ac dilectis filiis Magiſtro, & fratribus Hoſpitalis ejuſdem, nomine Hoſpitalis, & Ordinis eorumdem, qui tamquam athletæ Domini pro defenſione fidei, ſe periculis mortis jugiter exponentes, oneroſa nimis, & periculoſa diſpendia continuè perferunt in partibus tranſmarinis, in perpetuum unirentur.

Bona eorum Militibus Hieroſolymitanis conceduntur.

§. 2. Nos igitur inter cætera mundi loca, in quibus vigere dignoſcitur obſervantia regularis, dictum Ordinem Hoſpitalis, & ipſum Hoſpitale ſinceræ caritatis plenitudine proſequentes, ac attendentes quod ſicut evidentia facti in eo divinis obſequiis ferventer inſiſtitur, pietatis & miſericordiæ opera vigilãtibus ſtudiis exercentur, fratres Hoſpitalis ipſius, mundanis ſpretis illecebris, devotum impendentes Altiſſimo famulatum, ac pro recuperatione Terræ prædictæ, tamquam intrepidi CHRISTI pugiles, ferventibus ſtudiis, & deſideriis intendentes, quælibet ducunt humana pericula in contemptum. Conſiderantes quoque, quòd ex hoc tanto eorumdem Magiſtri, & fratrum dictorum Ordinis, & Hoſpitalis creſcet ſtrenuitas, animorum fervor augebitur, & ipſorum roborabitur fortitudo, ad propulſandas noſtri Redẽptoris injurias, & hoſtes ejuſdem fidei conterendos, quanto ipſorũ potentia in opulentioribus facultatibus augmentata, onera, quæ proſecutionis tanti negotii neceſſitas exigit, leviùs, & faciliùs poterunt ſupportare. Et propterea non indignè vigiles redditi, ſtudiiſque ſolicitis excitati, ut ad ſui ſtatus

augmentum, opem & operam, impendamus, eodem ſacro approbante Concilio ipſam domum militiæ Templi cæteraſque domos, Eccleſias, Capellas, Oratoria, Civitates, Caſtra, Villas, Terras, Grandias, & loca, poſſeſſiones, juriſdictiones, redditus atque jura, omniaque alia bona immobilia & mobilia, vel ſeſe moventia, cum omnibus membris, juribus, & pertinentiis ſuis, ultra, & citra mare, ac in univerſis, & quibuslibet Mundi partibus conſiſtentia, quæ ipſe Ordo, & dicti Magiſter, & fratres ipſius Ordinis militiæ Templi tempore quo ipſe Magiſter, & nonnulli ex eiſdem fratribus militiæ Templi in Regno Franciæ communiter capti fuerunt, videlicet anno Domini milleſimo trecenteſimo octavo: menſe Octobris, per ſe, vel quoſcumque alios, habebant, tenebant, & poſſidebant, vel ad eoſdem domum, & Ordinem militiæ Templi, & dictos Magiſtrum, & fratres ipſius Ordinis militiæ Templi, quomodolibet pertinebant, necnon nomina, actiones, & jura, quæ dicto tempore captionis ipſorum eiſdem domui, Ordini, vel perſonis ipſius Ordinis militiæ Templi, quocumque modo competebant, vel competere poterant, contra quoſcumque cujuſcumq; dignitatis, ſtatus, vel conditionis exiſterent, cũ omnibus privilegiis, indulgentiis, immunitatibus, & libertatibus, quibus præfati Magiſter & fratres dictorum Domus, & Ordinis militiæ Templi, & ipſa Domus, & ordo per Sedem Apoſtolicam, vel per Catholicos Imperatores, Reges, & Principes, & fideles alios, vel quocumque alio modo erant legitimè communiti, eidem Ordini Hoſpitalis S. Joannis Hieroſolymitani, & ipſi Hoſpitali donamus, concedimus, unimus, incorporamus, applicamus, & annectimus in perpetuum, de Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis.

f. Grancias.

Excipiuntur bona hic enunciata, quæ Sedis Apoſt. diſpoſitioni reſervantur.

§. 3. Exceptis bonis, quondam dicti Ordinis ipſius militiæ Templi conſiſtentibus in Regnis, & Terris chariſſimorum in Chriſto filiorum noſtrorum Caſtellæ, Aragoniæ, Portogalliæ, & Majoricarum Regum Illuſtrium, extra Regnum Franciæ, quæ a donatione, conceſſione, unione, applicatione, incorporatione, & annexione prædictis ſpecialiter excipienda duximus, & etiam excludenda, ea nihilominùs diſpoſitioni, & ordinationi Sedis Apoſtolicæ reſervantes, inhibitionem dudum per alios proceſſus noſtros factam, ne quis videlicet cujuſcumque conditionis, vel ſtatus exiſteret, ſe de perſonis, & bonis hujuſmodi aliquatenùs intromitteret, vel circa ea in præjudicium ordinationis, ſeu diſpoſitionis Sedis ejuſdem faciendæ de illis, nec non decreti noſtri interpoſitionem, quoad perſonas, & bona in dictis Regnis, & Terris eorumdem Regum proximè expreſſorum conſiſtentia, omninò manere volentes in pleno robore firmitatis, quouſque de perſonis, & rebus prædictis in eiſdem Regnis, & Terris conſiſtentibus per diſpoſitionem Sedis ejuſdem fuerit aliter ordinatum.

Occupatoribus dictorum bonorum pœnæ infliguntur.

§. 4. Occupatores quoque dictorum bonorum, aut illicitos detentores, cujuſcumque ſtatus, conditionis, excellentiæ, vel dignitatis extiterint, etiamſi Pontificali, Imperiali, vel Regali præfulgeãt dignitate, niſi infrà unius menſis ſpatium, poſtquam ſuper hoc per dictos Magiſtrum & fratres ipſius Hoſpitalis, vel ipſorum quemlibet, aut Procuratorem, ſeu Procuratores eorum fuerint requiſiti, dicta bona dimiſerint, illaque plenè, ac liberè reſtituerint Ordini ipſius Hoſpitalis, & eidẽ Hoſpitali, aut Magiſtro, ſeu Prioribus, vel Præceptoribus, aut fratribus Hoſpitalis ejuſdem, in quibuſcumque partibus & Provinciis conſtitutis, eorumque ſingulis, vel procuratori, ſeu procuratoribus eorumdem ejuſdem Ordinis ipſius Hoſpitalis nomine, etiamſi dicti Priores, Præceptores, & fratres ipſius Hoſpitalis, & Procuratores ipſorum, & eorum quilibet à dicto Magiſtro ipſius Hoſpitalis mandatum ſuper hoc ſpecialiter non haberent, dummodò Procuratores prædicti, à dictis Prioribus, & Præceptoribus, vel eorum ſingulis, in Provinciis, & partibus in quibus hujuſmodi Priores, & Præceptores extiterint deputati, mandatum ſuper hoc habuerint, vel oſtenderint ſpeciale. Qui omnes, & ſinguli, videlicet Priores, & Præceptores, & fratres dicto Magiſtrum, Procuratores verò prædicti eiſdem Prioribus, & Præceptoribus, eorumque ſingulis, à quibus ſuper his fuerint deputati, plenum ſuper omnibus geſtis, actis receptis, & procuratis per eos quomodolibet in hac parte, computum & rationem ponere, & reddere teneantur, necnon omnes, qui ſcienter occupatoribus & detentoribus prælibatis in occupatione, vel detentione hujuſmodi dederint conſilium, auxilium vel favorem, publicè vel occultè, excommunicationis; Capitula verò, Collegia, ſeu Conventus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, necnon Univerſitates Civitatum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, & ipſas Civitates, Caſtra, Villas, & loca quæ in his colpabilia extiterint, ac etiam Civitates, Caſtra, & loca in quibus detentores, & occupatores hujuſmodi domioium obtinuerint temporale, ſi hujuſmodi Domini temporales iodimittẽdo bona prædicta, & reſtituendo illa Magiſtro, & fratribus, Ordinis, & Hoſpitalis ejuſdem, nomine Hoſpitalis ipſius, obſtaculum adhibebunt, & infrà dictum menſem ab hujuſmodi præmiſſis non deſtiterint, poſtquam ſuper hoc ut præmittitur, fuerint requiſiti, ipſo facto interdicti ſententiis decernimus ſubjacere, à quibus abſolvi non poſſint, donec ſuper his plenam, & debitam ſatisfactionẽ curaverint exhibere. Et nihilominus occupatores, & detentores hujuſmodi, vel præſtantes eiſdem, ut præmittitur auxilium, conſilium, vel favorem, ſive ſingulares perſonæ, ſive Capitula, Collegia, ſeu Conventus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac Univerſitates Civitatum, Caſtrorum, Terrarum, vel aliorum locorum extiterint, præter pœnas præſcriptas, omnibus quæ à Romana, vel aliis Eccleſiis quibuſcumq; tenent in feudum, ipſo facto decernimus fore privatos, ſive privata. Ita quod ad Eccleſias, ad quas ſpectant illa liberè ſine contradictione aliqua revertantur, earumque Eccleſiarum Prælati, ſive Rectores de ipſis pro ſua volontate diſponant, ſicut utilitati Eccleſiarum ipſarum viderint expedire.

§. 5. Nolli ergo &c. noſtrorum donationis, conceſſionis, unionis, incorporationis, applicationis, annexionis, reſervationis, inhibitionis, voluntatis, & conſtitutionis infringere, &c. Si quis &c.

Sanctio pœnalis.

Dat. Viennæ, 6. Nonas Maii, Pont. noſtri Anno 7.

Dat. P. A. 7. die 2. Maii.

IV.

Canonizatio S. Petri de Morrono Summi Pontificis Romani, Cœleſtini Quinti nuncupati, ejuſque relatio in Catalogum SS. Confeſſorum, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione, pro die 19. menſis Maii.

Hic antequam ad apicem aſcenderet Apoſtolatus, Congregationem Monachorum inſtituit, ut ſup. in ſua conſtit. 1. Et ſi cunctos. fol. 169.

Edita A. D. 1313.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus univerſis, Archiepiſcopis, ac Dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ pervenerint, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

QUi facit magna, & inſcrutabilia, & mirabilia abſque numero Dei Filius, increata Sapientia, Verbum Patris: qui olim à principio unà cum Patre & S. Spiritu ex ſe ex nihilo Mundum efficiens diſpoſitione ſuavi convertit, produxit omnia ſecundùm gradus ſuis naturis congruos; cœlum replevit Angelis, hominem ad imaginem ſuam factum perfundendo gratia, ſydereis manſionibus dignum fecit.

S. Petri merita & virtutes.

§. 1. Noviſſimè diebus iſtis, antiqua innovando ſigna, iñutando mirabilia, ſtupendum, mirandumque opus ipſe fecit Altiſſimus, gloriam Majeſtatis divinæ clamans altiſone: perfundens ſponſam ſuam Eccleſiam novo genere gaudiorum. Ecce nãque novi Confeſſoris inſignia Mundo prodeunt: præclara merita Mundi defluentis viatoribus patefiunt, ſanctitatis ejus magnitudinem grandia miracula proloquuntur, quæ ipſum probant indubiè in deliciis paradiſi juxta ſecreta Dei cubicula plenam habere requiem poſt

laborem,

laborem. Et rectè quidem. Nam qui in terris non ceſſavit magnificè de virtute progredi in virtutem, dignum eſſe cognoſcitur, qui in cœlis terras referendi gloriam Domini revelata facie ſpeculetur. Ob hoc beatorum ſpirituũ agmina exultant in gaudio: dum vir ſanctus ſolari fulgore coruſcus, ipſis inſeritur, & de ipſo portante gloriam, ſacratus horum numerus, quem cadentium ruina minuerat, integratur. Applaudunt & cœli, cum ei gradienti in virtute ſurſum patulum præbent iter, ipſi regnanti Deus in ipſis æthercam ſedem parat. Plaudat ergo & jubilet canora voce ſponſa Chriſti Mater Eccleſia, dum quem genuit unda baptiſmatis, & aluit ubere piæ matris, quem & patrem in Mundo habuit & paſtorem, læ abunda glorioſum mittit ad ſuperos, cùm de ſe horto irrigato divinitùs, ipſum ut lilium candoris nivei, vernantem roſam odoris eximii, feſtivè divinis conſpectibus repræſentat.

Oriundus ipſe eſt de provincia Terræ laboris & honeſtis ortus parentibus.

§. 2. O quàm felix es Provincia Terræ laboris, quæ probaris talem & tantum produxiſſe palmitem, inhærentem firmiſſimæ Chriſti viti, cujus propagines odore miræ ſanctitatis diffuſo, extenduntur uſque ad fines orbis, ejuſque ex uvis expreſſus vini liquor devotorum corda lætificans, ad amorem Dei mundanorum mentes allicit & inflammat. Sanè B. Petrus de prædicta provincia Terræ laboris traxiſſe fertur originem, ex honeſtis parentibus, catholicis, & devotis.

Infans Eremum petiit, ibique jejuniis & orationibus incumbit.

§. 3. Hic edoctus cum Tobia Deum timere ab infantia, & abſtinere à vitiis, illecebras Mundi conſiderans, quæ plerumque humanas mentes dum leniunt, vulnerant, vinciunt, & captivant, poſitus in ætate adhuc tenera, ſed ſub corpore fragili viri animum ſecum habens, antequam ſæculare quicquam ejus illaberetur animo, fugâ prudenter attendens, cum Baptiſta Joanne, eremi ſecreta petiit, ubi remotus à noxiis, ſolus poſſet ſuo vivere Creatori. Quanta autem inibi in locis ſolitariis, horridis, & aridis, & ferè hominibus inacceſſis, veſtium aſperitas, quanta victus parſimonia, quantiſque vigiliis & orationibus, quotve aliis afflictionibus maceraverit carnem ſuam, ne delicatè nutrita proterviens ſæviret in ſpiritum, non poſſet lingua faciliter ſeu breviter explicare. Hoc vir ſanctus idcircò conſultè & providè faciebat, quòd excuſſa & attrita palea ſuæ carnis, ejus ſpiritus innocens, ut purgatum & mundum triticum, reponi dignus eſſet in horreo cœleſti.

Ciliciis induebatur, catenam ferream ad nudam carnem deferebat, & ſuper nudis tabulis vel terra dormiebat.

§. 4. Ut autem ad ædificationem Chriſti fidelium ſaltem pauca exprimantur de multis, quæ ſiut velut informativa quædam exemplaria vitæ noſtræ; ipſe, ſicut pluribus & fide dignis teſtimoniis eſt probatum, veſtium ſplendorem ac levitatem deſpiciens, in quibus amatores hujus ſæculi delectantur, ciliciis de pilis equorum factis, reticulatis pariter & nodoſis, veſtibus quoque aliis, vilibus multum & aſperis tegebatur. Ad nudam quoque carnem catenam ferream, & circulum quandoque ferreum deferebat. Lecti etiam mollitiem declinans (ne caro petulanter laſciviens noxiè moliretur in ſpiritum) in terra, aut nudis tabulis dormiebat, vel in cancellatis craticulis, veſtitus cilicio, & pannis ſolitis, præcinctus lumbos catena ferrea, aut circulo. Pro pulvinari verò, ligno aut lapide, ſeu dura re alia utebatur, & (quod penè importabile eſt) ſanus vel infirmus lectis aliis non eſt uſus.

Carnibus non veſcebatur, & vinum raro bibebat.

§. 5. Studens etiam pro viribus domeſticum domare hoſtem, ne prævalere poſſet ſpiritui, nec ſanus nec infirmus carnibus veſcebatur. Vinum verò non bibebat niſi rariſſimè, ſic tamen dilutum; ut videretur vini ſpeciem non habere.

Jejunabat ſingulis diebus ultra ſex quadragenas quas annis ſingulis faciebat.

§. 6. Semper quoque, niſi diebus Dominicis, jejunabat. Sex nihilominùs quadragenas ſingulis annis faciens, mentem non ventrem reficere cupiendo, affligebat in ipſis ſolito duriùs carnem ſuam. O ſtupenda & aliis inſueta rerum materies, cernere hominem in carne degentem mortali, & fragili, ſub tam auſteræ & longæ macerationis pondere non cadentem, in tribus namque quadragenis, in pane & aqua jejunabat continuè, & quandoque cum ſolis foliis caulium, abſque pane. Interdum autem ſolis pomis, vel caſtaneis, ſeu granis fabarum mollificatis in aqua, aut crudis rapis tantummodò veſcebatur. In cæteris verò quadragenis, uno tantum ferculo utebatur, inſipido tamen & in modica quantitate. In harum verò quadragenarum aliquibus (quod naturæ humani corporis eſt horror) uſus eſt pro veſte ſolo cilicio. In quibuſdam verò, cilicio, & ſuper ipſum lorica cujus pondere caro ejus per ſubintrantes nodos cilicii, ut teſtantur ejus ſocii, aliquoties dirumpebatur. Et revera hæc in homine iſto ſancto ſuprà hominem gerebantur. Ad hæc enim ferenda tam gravia, virtus humana non videtur poſſe ſufficere, ſed divina potiùs in ipſo habitans hoc gerebat.

Orabat aſſiduè.

§. 7. Hic beatus vir jam mortificatis ſpiritu carnis deſideriis & repreſſis, ſummè devotus Deo, orando aſſiduè animum ad Deum tenuit firmiter elevatum. Ipſe etenim ad matutinas laudes media nocte ſurgebat: ipſiſque dictis, legebat Pſalterium cum Litania & collectis, quàm pluribus, ac crebris genuflexionibus & diſciplinis duris, carnem ſuam cum vitiis concupiſcentiæ crucifigens: In aurora verò, Miſſa per ipſum celebrata iterum devotè incipiens ibi Pſalterium, ubi dimiſerat, orare uſque ad horam tertiam non ceſſabat.

Propriis manibus honeſtè operabatur.

§. 8. Ne autem ipſum reperire poſſet diabolus otioſum, laborabat propriis manibus, ſcribendo, vel ſuendo cilicia, ſeu faciendo aliud opus honeſtum & utile ab hora tertia uſque ad nonam. Poſt cibum denique ſumptum uſque ad noctem profundam perſeverabat cum Deo, ab oratione fervente ſpiritu non relaxans.

Sanctitate multos ad ſe traxit.

§. 9. Morum etiam honeſtate venuſtus; odore ſuæ ſanctitatis vitæ communiter jam diſperſo, ad ſuum multos attraxit aſpectum, & quamplures oberrantes per vitiorum abrupta, reduxit ad Deum ſuis ſanctis exhortationibus & exemplis. Nec mirum, nam ipſum reddebat cunctis communem charitas, obedientia promptum, placidum humilitas, pietas patientibus coaffictum, decorum puritas, parſimonia mirabilem, honeſtatis maturitas reverendum, benignitas hilarem, conſtans quoque virtus animi in adverſis & proſperis uniformem.

Monaſticam Congregationem ſub reg. S. Benedicti inſtituit, ut ſupra in ejus conſt. 1.

§. 10. Denique vir ſanctus cupiens divinum ampliare cultum, Congregationem Monaſticam ſub B. Benedicti Regula, ſuperadditis ei ſtatutis arctiſſimis, ordinavit, ubi fratrum ſuorum Deo famulantium adaucta multitudine numeroſa, fundatiſque locis non paucis, in quibus CHRISTUS JESUS ab ipſis jugiter laudaretur, vixit cum eis cunctis florens virtutibus, ac eximiæ ſanctitatis operibus informans & reformans univerſos.

Summus inde Pontifex creatus fuit.

§. 11. Verùm quia non erat expediens, quòd tantæ ſanctitatis odor in ſolo uno Mundi angulo ſentiretur, ſed potiùs quòd ad ædificationem cunctorum fidelium, circumquaque per mundum promptiùs ſpargeretur, diſpenſatione provida ad ſummum Pontificatus apicem eſt provectus. In quo totum idem ipſe manens, qui fuerat ſub præcelſæ dignitatis habitu, nec vitam Eremiticam, quantum fas ſervare fuit, nec animum derelinquens, novit inter epulas eſſe ſibi ſummè auſterus & abſtinens, inter amplas divitias ſummè pauper.

Sed regiminis ſe inexpertum, dicens illi renunciavit, ut vitæ contemplativa vacare poſſet.

§. 12. Atverò hic vir habens ſimplicitatis miræ, & in ſpectantibus ad regimen univerſalis Eccleſiæ inexpertus, utpote qui à teneris annis uſque ad ſenium elongatus à Mundo, cor ſuum mundanis rebus non accommodaverat, ſed divinis, reflectens prudenter ſuæ conſiderationis intimæ oculum ad ſeipſum, honori Papatus ceſſit & oneri liberè & ex toto, ne ob prædicta poſſet ex ſuo regimine, quodcumque periculum univerſali Eccleſiæ provenire, & ut turbativa Marthæ ſolicitudine declinata, vacare poſſet ſecus pedes JESU contemplationis otio cum Maria.

Poſteà ſanctiſſimè vixit.

§. 13. Poſthæc itaque divinæ vacans contemplationi, aſſiduè uſque ad ejus obitum, quo beata illa anima carnis evaſit ergaſtulum, cœlos petens, ſanctiſſimam vitam duxit.

§. 14. Et

Digitized by Google

Miraculis in quolibet ſuo ſtatu claruit quorum aliqua recenſentur.

§. 14. Et quia multum conveniens erat, quòd ille quem Deus in mente perſudetat tot & tantis cariſmatibus gratiarum, clarus Mundo colenduſque divinæ virtutis teſtimoniis appareret, non defuere divina miracula in quolibet ſtatu ſuo, ante Papatum videlicet, in Papatu, ac etiam poſt Papatum, in ejus vita pariter & poſt mortem, voce clamoſa proloquentia ipſius imitandam cunctis eximiam ſanctitatem. Ut autem hoc JESU CHRISTI fidelibus ampliùs notum fiat, aliquot miracula ipſius meritis de quampluribus exprimere poſſemus, quæ accidiſſe veraciter certis teſtimoniis ſunt probata.

Cæcam mulierem illuminavit exiſtens in Eremo.

§. 15. Mulier quædam ex infirmitate gravi ſic cæca omninò effecta, ut juvari non poſſet per quæcumque adhibita remedia medicinæ, portata ad locum Eremi, ubi frater Petrus tunc temporis morabatur, cùm ſe ſignaſſet quadam parva cruce lignea quam idem frater Petrus per ſervum ſuum ei tranſmiſerat, & eamdem ad oculos applicaſſet, perfectè ſtatim viſibiliter eſt curata.

Amentemque ſanitati reſtituit ibidem.

§. 16. Quidam factus ita furioſus & amens, ut ne ſeipſum aut alios offenderet, funibus & catenis ferreis ligaretur, adductus ad dicti fratris præſentiam, cùm comediſſet de pane ſibi per ipſum exhibito, ſic eſt curatus perfectè, ut de dicta infirmitate nihil ulteriùs umquam ſenſerit.

Puellæ fiſtulam ſanavit ibidem.

§. 17. Puella etiam quædam, quæ fiſtulam tàm gravem habebat in pede cum aperturis pluribus, ut de perditione pedis à medicis timeretur, portata ad ipſum, & facto per eum ſuper plagam ter ſigno ſanctæ Crucis, ſtatim ſanata eſt, ita ut poſt dies paucos non apparuerit in dicto pede aliquod infirmitatis prædictæ veſtigium, vel cicatrix.

Mulierem hecticam ſanam fecit ibidem.

§. 18. Quædam mulier, quæ ſic vehementer gravabatur infirmitate ethica, ut de ejus vita deſperaretur à medicis, nec pro neceſſitate quacumque abſque plurium adjutorio de loco poſſet ſe movere, cùm quieviſſet per horæ ſpatium ſub quodam panno lineo, quem per patrem dictæ infirmæ miſerat frater Petrus, ſtatim ſanata ſorrexit.

Homini groſſam ſtrophulam abſtulit ibidem.

§. 19. Quidam etiam ſtrophulam groſſam ad quantitatem ovi gallinæ in manu, per quinque annos habuerat; benedictione facta per ipſum Sanctum ſuper infirmitatis locum, fuit, poſt morulam modicam, ſanatus totaliter & perfectè.

Mulierem à graviſſima infirmitate liberavit in Pontificatu.

§. 20. Cùm etiam ſummi Pontificatus culmine præemineret, quædam mulier, quæ vi morbi, per annos quatuor per totum corpus extiterat crocea & inflata, quæ etiam operari quicquam non poterat, nec abſque gravamine notabili ambulare, delata ad locum, per quem erat frater Petrus tunc Summus Pontifex tranſiturus, & benedicta, ab ipſo, reſtituta eſt illicò priſtinæ ſanitati.

Aliam corpore contractam ſanitate donavit.

§. 21. Alia quædam mulier ſic contracta in omnibus membris ſuis, ut nec ambulare poſſet, nec mutari de loco ad locum, niſi ab aliis portaretur, poſita ſecus viam, per quam ipſe frater Petrus tunc tranſitum faciebat, & data ſuper ipſam Crucis benedictione, per ipſum fuit perfectè continuò liberata.

Cæco viſum reſtituit poſt Pontificatum.

§. 22. Poſtquam renunciavit Papatui, quidam qui ex toto penè viſum perdiderat, cùm ſe ipſi fratri Petro præſentaſſet, ſuperducta quadam parva Cruce lignea oculis patientis reſtituit integrè ſtatim viſum.

Crux fulgida apparuit in oſtio ſuæ cameræ tempore obitus.

§. 23. Denique ut in ejus obitu ſuæ Sanctitatis lucidæ divinum teſtimonium non deeſſet, de ipſa Cruce, quam ſummè dilexit, & lumine, fecit Deus ſignum mirabile apparere. Etenim tempore mortis ſuæ apparuit Crux parva & fulgida in medio oſtii cameræ in qua erat, quæ ad modum vertiginis ſe volvens, continuò permanſit divinitùs ſuſpenſa in aëre, quoadusque corpus ejus de ipſa camera eſt tranſlatum.

Paralyticus ſanatus eſt tactu ſuæ catenæ.

§. 24. Sed & poſt obitum viri ſancti quidam ſic eſt percuſſus paralypſi, ut nec ambulare, nec ſtare, nec loqui poſſet quoquomodo: ductus ad locum ubi frater Petrus pœnitentiam facere conſuevit, & catena quadam, quam portaſſe ad carnem nudam dicebatur dum viveret, appoſita patientis collo & capiti, & cæteris mẽbris ejus, fuit ſtatim penitùs liberatus.

Jacens infirmus apud ejus ſepulchrum ſanus abiit.

§. 25. Quidam qui vires ambulandi ac ſtandi, uſumque manus perdiderat, ductus ad Eccleſiam, ubi dicti Sancti corpus jacet reconditum, & pernoctans cum animi devotione in eadem, ſenſit ſe mane totaliter à dictis infirmitate liberatum.

His lætari debet S.R.E. & Religio ab ipſo ſancto viro inſtituta.

De hac religione habes ejus conſt. ſup. fol. 147.

§. 26. His & aliis quàm plurimis miraculis glorioſis mirificavit Dominus ſanctum ſuum, & clarum mundo reddidit, ac colendum. Gaudens itaque plaudat mater Eccleſia, & ſuaves depromat melodias. Nam hic Chriſti confeſſor eximia ſua proles, inter beatorum agmina ſtellam poſſidet matutinam, & ſuper Chriſti menſam cum Angelis ore pleno melle dulcius abditum manna guſtat. Jubilare non quieſcat plebs catholica: nam accenſus calculus, quem ex ejus medio ille intendens Seraphyn tulit forcipe de altari in ea quæ ſurſum eſt Hieruſalem, ignitis lapidibus, in quorum medio Rex cœlorum ambulat, eſt conjunctus. Hunc apud Deum advocatum habet, quem fons effluxus perennis jocundè inebriat, abundè faciat lignum vitæ. Jocundetur inſuper religio per ipſum inſtituta, & in laudes Altiſſimi organa vocis laxet. Nam hic ejus protector indefeſſus ſtola immortalitatis induitur, ac ſedens cum principibus, ſolium gloriæ ſempiternæ ſemper clarum tenet.

Et ideò hic Pont. 95. Confeſſ. catalogo eum adſcribit.

§. 27. Verùm quia dignum eſt, ut, quem in cœlo ſurſum Deus glorificat: hic inferiùs ad ſuum patrocinium Mundus colat, nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ſancti hujus, de quibus inquiri fecimus diligenter, prudentis examinis diſcuſſione adhibita, plenam & firmam certitudinem obtinentes requiſiti: Inſuper Prælatorum omnium tunc apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium ſupplicatione humili & devota, de fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, confiſi, de Omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, & noſtra, ipſum Sanctorum Confeſſorum catalogo duximus adſcribendum.

Feſtum pro die 19. Maji inſtituit.

§. 28. Ideòque univerſitatem veſtram monemus, & hortamur attentè per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus quartodecimo Kal. Junii feſtum ejuſdem Confeſſoris devotè, ac ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis celebrari, ut ejus pia interceſſione, & hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna conſequi gaudia valeatis. Amen.

JOANNES XXI. DICTUS XXII. PONT. CXCVIII.

ANNO DOMINI MCCCXVI.

Anno 1316.

JOannes XXI. dictus XXII. Jacobus de Oſſa anteà dictus, Gallus Caturcenſis in Aquitania, Patre Arnaldo, cognomine Dejiſa, Epiſcopus Cardinalis Portuenſis, & S. Rufinæ. Creatus Lugduni 8. Id. Auguſti, Anno 1316. Coronatus Nonis Septemb. eodem anno. Sedit annos 18. menſes 3. dies 28. Creavit Cardinales 28. Obiit Avenione pridie Nonas Decemb. anno 1334. Sepultus in Cathedrali Eccleſia S. Mariæ de Donis. Vacavit Sedes dies 15.

Nicolaus V. Antipapa, dictus Frater Petrus de Corbario, Ordinis Minorum, ſedit in ſchiſmate contra Joannem XXII. annos tres, menſes tres, dies 14. tandem 8. Kalendas Septemb. 1330. inſerto ad collum laqueo, ad pedes veri Pont. veniam deprecando, abdicavit.

Hæretici, vel de hæreſi ſuſpecti, & Judæi ad fidem Catholicam converſi, ab eaque apoſtatantes, ad Eccleſiam confugientes, ejus non gaudent immunitate. I.

Digitized by Google

Circa ejuſmodi immunitatis privilegium, attende conſtitutionem editam à Greg. XIV. num. 7. Cùm alias, ubi notabo. Tom. 2. fol. 765.

Edita A. D. 1316.

JOANNES PAPA XXII.

Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ conſtitutis.

Hæretici &c. ad Eccleſias confugiebant, nec aperentur.

EX parte veſtra fuit nuper propoſitum coram nobis, quòd nonnulli de hæretica pravitate culpabiles, vel ſuſpecti, aut accuſati, ſeu converſi de Judaica cæcitate ad fidem Catholicam, poſtmodùm apoſtatantes ab ipſa, ad Eccleſias confugiunt, non ad ſalutis remedium, ſed ut veſtras manus effugiant, & ſuorum ſcelerum vitent judicium ultionis; ſuper quo Apoſtolicæ Sedis providentiam humiliter imploraſtis.

Hic ideò Pont. eos ibi capi poſſe decernit ab inquiſitorib.

§. 1. Nos igitur ad extirpandos orthodoxæ fidei inimicos, & herbam tom noxiam peſtiferam de horto Dominico radicitùs evellendam, ſolicitis ſtudiis intendentes, diſcretioni veſtræ ad inſtar fel. rec. Martini Papæ Quarti Prædeceſſoris noſtri, qui per Apoſtolicas literas Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis per Regnum Franciæ conſtitutis idem mandavit; per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus contra illos, quos de hujuſmodi hæretica pravitate fore culpabiles, vel de illa notabiliter ſuſpectos eſſe vobis conſtiterit, accuſatos etiam de labe prædicta, converſos quoque Judæos, & poſtmodum patenter, vel veriſimilibus indiciis apoſtatantes à fide, juxta qualitatem delicti exequamini liberè officii veſtri debitum, ac ſi ad Eccleſias, & loca prædicta minimè confugiſſent: contradictores per cenſuram Eccleſiaſticã, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Et Epiſcopis mandat ut inquiſitorib. præd.ctis aſſiſtant.

§. 2. Et ut nullum in hac parte poſſit obſtaculum vobis poni, Venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, per Regnum Franciæ conſtitutis, per has noſtras literas injungimus, ut vos non impediant, quominùs hujuſmodi mandatum noſtrum implere liberè valeatis, ſed potiùs ad requiſitionem veſtram in iis vobis aſſiſtant, ſicut extiterit opportunum.

Dat. P. An. 1. die 13. Aug. II.

Dat. Avenione Idibus Auguſti, Anno primo.

Canonizatio S. Ludovici, Caroli Regis Siciliæ filii, & Epiſcopi Toloſani, ejuſque adſcriptio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione, pro die 19. Auguſti quotannis celebrandæ.

ANNO 1317.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus univerſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis & aliis Eccleſiarum Rectoribus, per univerſum Orbem conſtitutis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Omnipotentis Dei providentia, ortus eſt Mundo Ludovicus Epiſcopus Toloſanus.

SOl oriens Mundo in altiſſimis Dei Deus, Dei Filius, ex paterno utero ante luciferum genitus Deus, Verbum, qui rerum in principio fundans terram in ſapientia, Cœlos prudentia ſtabilivit, adornando cœlos ſyderibus, germinantibus cunctis terram, quique in fine temporum, pro humani generis ſalute, noſtram aſſumendo naturam, texit nube noſtræ carnis fragilis ſemetipſum, nunc hora ſtante noviſſima, illuminando per cuncta reſpiciens, opus produxit mirabile, charitate gloriæ ſuæ plenum, bonitatem ſuam monſtrans magnificè, Sponſamque ſuam ſanctam Matrem Eccleſiam reddens novitate tam claræ ſobolis lætabundam. Nam qui facit mirabilia magna ſolus, dilectum ſuum Confeſſorem eximium, beatum videlicet Ludovicum, puritate candidum, charitate fervida rubicundum, electum ex millibus, produxit noviter, ut exemplar præfulgidum cunctis fidelibus imitandum, ejus vitæ ſingularis excellentiam, ſignis probans, & prodigiis coruſcantibus crebris miraculis manifeſtans.

De ejus ortu Orbis lætari debet.

§. 1. Igitur lætentur Cœli, & exultet Terra, jucundetur pariter totus Orbis: Nam qui effulſit in templo, dum viveret, in medio nebulæ ſuæ carnis, ut matutina ſtella, ac Luna plena, ſolari lumine, veluti ut ſol, refulgens in ſua formoſus ſtola, in virtute multa, repentinè ad ſumma graditur, regalibus dignus aſpectibus, ut candens lilium, ac odoris ſuaviſſimi roſa rubens. Huic cœli præſtant hoſpitium, Cœli cives, ut ſibi conformem, & comparem ad ſuum hunc conſortium admittunt in ſupernis; CHRISTUS hunc reficit idem ipſe prandium, & conviva.

Qui filius fuit Caroli Regis, & Mariæ Reginæ Siciliæ.

§. 2. Hic felix Sanctus ex regali proſapia, patre videlicet claræ memoriæ Carolo Rege Siciliæ, Matre verò chariſſima in CHRISTO filia noſtra Maria Siciliæ Regina, ex Hungaria originem ſuam trahens, altum ſui generis recuſavit ſapere, humilia ſemper diligens, & amplectens. Sciebat namque quòd excelſus Dominus, alta de longinquo proſpiciens, humilia, & vicina contemplatur. Quamquam autem ſingula præclara lucidæ vitæ, verbis paucis enarrari non poſſent, aliqua tamen de quamplurimis ad utilitatem legentium referemus, ut ex his Deum Patrem glorificent, & in his reperiant vivendi regulam, quam ſequantur.

Obſes mittitur in Hiſpaniam ubi ſub inſtructione Fratrum Minorum S. Franciſci multum in literis profecit.

§. 3. Sanctus iſte, ſicut probatum eſt teſtimoniis fide dignis, in ætate exiſtens tenera, ſub Magiſtri religioſa diligentia cum ſuis fratribus tenebatur. Ipſe tamen ibi maturis intendendo moribus, ſub tenello pectore geſtare ſe ſenilem animum oſtendebat. Ductus in Cataloniam, cum duobus è ſuis fratribus datus obſes pro liberatione antedicti Regis, tàm ferventer dedicavit ſe ſtudio, quod infrà ſeptennium, quo etiam ibi obſes fuit, ſub inſtructione Fratrum Minorum, quos ſecum habebat in ſocios, in primitivis ſcientiis, & ſacra pagina ſic profecit, quòd vir Dei pollens ingenio, de prædictis ſcientiis non ſolùm publicè, ac privatè ſubtiliter diſputare valeret, ſed & ſolemniter Clero, & populo proponere verbum Dei; ut putaretur ſcientia hæc infuſa ſibi magis divinitùs, quam humanitùs acquiſita.

Et multis claruit virtutibus hic enunciatis, & ſignanter

§. 4. In orationibus ſedulus, & devotus, mentem ad Deum elevatam tenuit, profectò ſciens, quòd oratio humiliantis ſe, nubes penetrans, pro exauditionis ſuffragio Deum adit.

Sacramenta frequentat.

§. 5. In tempore namque dicto, ſacramentali confeſſione præmiſſa, Miſſas audiebat devotè, in magnis verò feſtivitatibus cum præparatione multa, corpus ſumebat dominicum. Factus autem Sacerdos diebus ſingulis celebrabat: Audientiæ verbi Dei inſiſtebat attentè.

Studiis aſſiduè vacat.

§. 6. Pro paſtu verò animæ, in ſcripturis devotus ſtudens, habebat ad hoc pro ſolatio ſanctos libros.

Caſtitati ſtudet.

§. 7. Caſtitatis autem amor, à puero affecerat ejus mentem, adeò quòd ob ipſius fidam cuſtodiam, mulierum conſortia fugiebat omninò, in tantum quod niſi forſan cum Matre, & ſororibus, ſolus cum ſola nullo umquam tempore loquebatur. Mulierem namque amariorem noverat eſſe morte. Verba etiam inhoneſta horrebat audire, ac loquentes talia graviter arguebat; attendens prudenter, quòd corrumpunt mala colloquia bonos mores: Fratres nihilominùs duo, & interdum quatuor in ſua jacebant camera, in ſuæ teſtimonio nitidæ puritatis.

Sobriè & caſtè vivit, atq; catenis ferreis ſe cædit.

§. 8. Cum Apoſtolo Paulo ſobrietate cibi, & potus, corpus ſuum caſtigabat aſſiduè, ſeque frequenter manu ſua, quandoque autem alicujus fratris conſocii cum catenis ferreis diſciplinans, veſtiendo pro camiſis rude ſtamen, & deferendo ad nudum pro cingulo cordam groſſam, ipſam carnem in ſervitutem redigebat. Summo etiam ſtudio, terrena cuncta calcare ſtuduit, ex deſiderio æternorum.

Ordinem Fratrum Minorum intrat & Eccleſiæ Toloſanæ præficitur.

§. 9. Conſiderans etiam Sanctus iſte, quòd Mundus totus ſit poſitus in maligno, quodque cum concupiſcentia ſua tranſit, ipſum fugiendo deſervit totaliter, & contempſit. Nam rediens de Catalonia cum Rege prædicto, votum quod de intrando Ordinem Fratrum Minorum in obſidione fecerat, in

Conven-

Digitized by Google

Conventu eorumdem Fratrum de Monte Peſſulano, voluit adimplere. Sed videns quod timore dicti Regis ipſum fratres recipere non audebant, votum ipſum ſulemniter iteravit. Et quia voventibus præceptum noverat de reddendo, ſuadenti fel. rec. Papæ Bonifacio prædeceſſori noſtro, quòd aſſenſum præberet proviſioni de ſe factæ, Eccleſiæ Toloſanæ, nullatenus conſenſit, quoadusque votum dictum, quod fecerat, complevisset. Cujus devotioni annuente prædeceſſore noſtro prædicto, habitum Ordinis prædicti ſuſpiciens, in præſentia bon. mem. Joannis Epiſcopi Portuenſis, tunc ejuſdem Ordinis generalis Miniſtri, expreſſam profeſſionem flexis genibus in manibus ſuis fecit; ſicque proviſioni prædictæ ſuum præbendo aſſenſum, mandatis Apoſtolicis obedivit. Et quamquam de juſſu prædeceſſoris ejuſdem dictum habitum velatum portaverit uſque ad feſtum B. Agathæ tunc vicinum, in dicto tamen feſto in præſentia duorum Cardinalium recepit publicè; ac ex tunc portavit continuè, atque ipſo die ad S. Petrum patenter detulit prædicando.

Regno renunciat.

§. 10. Miranda res, & aliàs inſueta, Vir namque virtutum poſitus in ſublimi, juri Primogenituræ renunciavit, & Regno, regalis ſolii ſpreta pompa, pro regno corruptibili, æternum, ac plenum deliciis regnum mercans.

In pauperes eſt benignus.

§. 11. Mira verò compaſſione ad pauperes ferebatur, quibus largas tàm privatas, quam publicas eleemoſynas faciebat. Unde jam factus Epiſcopus Toloſanus, per unum ſuum familiarem ſecretarium mandavit inquiri, de ſuorum quantitate redituum, quantumque ſibi ſufficeret pro moderatis expenſis faciendis, & rationabilibus, volens quòd totum reſiduum in ſubſtentandis pauperibus poneretur, quãquã prelatus tam magnus eſſet, & filius tanti Regis.

Pauperi cappam dedit.

§. 12. Cùm autem iret Pariſios, pauperem quemdam nudum reperit, cui multum compatiens, abſconditè cappam contulit, quam portabat, ſibique fecit aliam ſecretè aſportari.

Humilitate fuit inſignis.

§. 13. In hoc etiam CHRISTI imitatione nihilominùs humilitas vera fulſit Attendit namque quòd Deus, qui merentes ſoſpitate erigit, ponit humiles in ſublimi. Ipſe enim vigintiquinque pauperes in domo ſua reficiebat quotidiè, aquam in manibus fundebat, manuque ſua ipſis fercula apponebat, ac panes ſcindebat, eiſdem etiam genuflexo in ipſis CHRISTO ſervire, & recipere ſe delectans.

Hoſpitalia viſitavit. Humili veſte ſe induit.

§. 14. Hoſpitalia pauperum aliquoties viſitabat.

§. 15. Sciens denique quòd qui veſtiuntur mollibus in hoc à Domino non laudantur, poſt Diaconatus ſumptum ordinem, ſemper veſte humili uſus fuit. Poſt ingreſſum verò prædicti Ordinis, vili habitu, ac bruno colore in tapetiis, cortinis, & lecti coopertoriis utebatur.

Officium Pontif. prudenter exercuit.

§. 16. Pontificatus etiam officium exercebat cum diligentia ſervus hic Chriſti fidelis & prudens, Miſſas dicendo aſſiduè, devotiſſimè ordines celebrando; clericos, quibus de beneficiis providere volebat, examinando de virtutibus, & vitiis, & articulis fidei, vita, & moribus diligenter.

Judæos & Gentiles ad fidem induxit.

§. 17. Judæos, & gentiles zelo fervens Dei inducebat ſedulo ad baptiſmum, ac quoſdam eorumdem ſacro de fonte levavit.

Obiit, & miraculis hic deſcriptis claruit.

§. 18. Demum glorioſus iſte Sanctus, curſu vitæ conſummato, feliciter ad Deum fontem vivum, quem avidè ſitierat, migraturus, infirmitate decumbens ultima, devotiſſimè ſumpſit Corpus Dominicum, quamvis debilis de lecto exiliens in occurſum Domini Salvatoris. Cruce autem ſibi data per quemdam ex ſociis, deoſculabatur illam, genuflexus in lecto, ut potuit, ac in oratione devota, & ſilentio poſtmodùm diu manſit. In Cruce namque Domini Noſtri JESU CHRISTI, & non in alio, didicerat gloriari. Tandem glorioſam reſolutus in mortem, qui hic vivus ambulavit in innocentia, in medio domus ſuæ ad Deum ſuum contemplandum in gaudio, facie revelata, in ſua innocentia eſt ingreſſus. Verùm, quia decebat multum divinæ magnitudinem bonitatis, quòd illum, in terris ipſum præclaris adornando virtutibus, ſui imagini fecerat tam conformem, ſecum oſtenderet regnare in cœlis virtutum ſuæ teſtimoniis; quædam per eum miracula operari dignatus eſt, quæ ad Sancti hujus declarandam gloriam, præſentibus duximus adnotanda.

Puella mortua vitæ reſtituit.

§. 19. Quædam namque duorum annorum puella, quæ vi febris quam paſſa fuit duobus menſibus, expiravit; facto voto per patrem ſancto iſti, quòd ipſi imaginem de cera offerret ſi vitam à Deo filiæ ſuæ impetraret, reſuſcitata, ubera matris ſuxit.

Puer defunctus vivus redditur.

§. 20. Quidam etiam quinque annorum puer vehementia febris continuæ vita functus, facto voto per patrem, eſt vitæ priſtinæ reſtitutus, nec dictæ febris in eo apparuit ullum ſignum.

Puella poſt exſpirationem reviviſcit.

§. 21. Quædam puella annorum ſeptem, quæ per ſeptimanas tres febrem paſſa continuam, expiravit, facto ad dictum Sanctum voto per ſuos, ſpiritum recuperavit, & revixit.

Et alia.

§. 22. Quædam denique mulier, quæ duas conceperat filias, una illarum in ventre mortua ex caſu dictæ matris de aſino, & in ejus ventre ex mora diutina putrefacta, cœpit puerperio labore. Cùmque dictus partus jam putridus per fruſta fuiſſet extractus, & alia filia mortua jam educta eſſet, obſtetricum miniſterio, violenter, & projecta in ſtabulo ſuper fimum, emiſſo ad ipſum Sanctum voto, quòd ſi partus ille reſurgeret, unam ſibi ceræ imaginem præſentaret, puella palpitare cœpit, & baptizata, ſeptem menſibus ſupervixit.

Puer ſuſcitatur.

§. 23. Quidam etiam puer ætatis annorum ſeptem, dum ſub lecto, in quo cum ſuis jacebat parentibus, repertus mortuus, rigidus & frigidus aliquo tempore permanſiſſet, facto per parentes ad hunc Sanctum voto, fuit divinitùs ſuſcitatus.

Aliaque mulier.

§. 24. Mulieri viduæ, quæ propter vehementem infirmitatem, diem extremum clauſerat, emiſſo per ſuos ad Sanctum iſtum voto, ejus meritis reddita fuit vita.

Puella ſurda audit.

§. 25. Quædam puella nobilis, quæ ex caſu ad terram de nutricis brachiis, per octo menſes paſſa fuerat ſurditatem, facto voto ad prædictum Sanctum per patrem, à dicta ſurditate ad plenum extitit liberata.

Mutus loquitur.

§. 26. Quidam cùm poſt febrem continuam perdidiſſet loquelam, & ſic mutus per menſem integrum permanſiſſet, adductus ad ſepulchrum Sancti hujus, fuit ibidem loquelæ finita Miſſa reſtitutus.

Alii infirmi curantur.

§. 27. Mulier quædam, quæ ſubitò muta, & impotens de uno brachio facta fuit, ac infirmitate ſibi per menſem durante, emiſſo voto per matrem, ſtatim ad ſanitatem priſtinam eſt reducta. Quædam etiam mulier, dum ex partu quodam violento, de puero mortuo, & in ejus utero tranſverſato, contracta in manibus, & pedibus & femoribus, biennio permanſiſſet, facto voto ad Sanctum præfatum, quòd ſi curaretur, ſcopatet in tota vita Eccleſiam in qua jacet, dormire cœpit, & expergefacta, à morbo prædicto penitùs eſt curata. Vir quidam paſſus annis ſex guttam in manu, & brachio, ventre, ac humero, facto voto quòd ejus limina viſitaret, ſtatim fuit ſanitatis beneficium conſequutus. Quidam denique presbyter paſſus guttam in latere, quæ ipſum afflixit graviter diebus ſeptem, facto voto ad memoratum Sanctum, diligentiùs ejus tumulum viſitando, recepit continuò ſanitatem. Quædam mulier, quæ per octo annos, morbo epileptico quaſi quotidiè gravabatur, emiſſo voto, quòd ſepulchrum ejus, ſi curam reciperet, annis ſingulis viſitaret, curam recepit, ſicque ex tunc de morbo ipſo penitùs nihil ſenſit. Monialis quædam, quæ poſt febrem longam quam paſſa fuerat, dolorem incurrebat in omnibus membris ejus, in tantum quod in duodecim diebus, niſi alieno adjutorio, de lecto non poterat ſe movere, portato ſibi pedali panno, qui quondam Sancti hujus dicebatur fuiſſe, ac ſibi applicato ad carnem, ſana & incolumis eſt effecta. Cùm homo quidam, qui miraculis iſtius Sancti detrahere nitebatur, reverſatio-

nem

nem faciei, & oculorum turpiter incurriſſet, ſicque manens per dies ſex, huic Sancto cum devotione qua poterat, ſe devoviſſet, ad ſepulchrum ejus veniens, & offerens caput cereum, antequàm exiret Eccleſiam, perfectè reperit ſe curatum.

Omnes itaq; laudent & glorificent Deum, exultentque & lætentur.

§. 28. Hæc ſunt mirabilia opera ſolius Altiſſimi, quibus, & aliis quampluribus mirificare voluit Sanctum iſtum, ac toti mundo reddere venerandum. Laudetur igitur magnificè Deus noſter, cujus dextera huic Epiſcopo confert ſtelliferum regni diadema. Applaudant & iſti pariter cœli cives, quorum cœtibus Sanctus hic Sole ſplendidior eſt inſertus. Canant quoque altiſſimè, Franciæ, Siciliæ, ac Hungariæ regna felicia, de quorum horto candoris nivei flos erupit, quorum vitis germinat dulcem unam, cujus liquor Cœlos lætificans, abundè funditur in calice ſummi Regis. Lætetur inſuper civitas Toloſana tanto ditata Præſule, quam apud Deum Advocatum habet ſedulum, & Patronum. Verè felix es, ô tu Marſilia, facta divinorum aromatum tam Sancti corporis apotheca. Sed & Fratrum Minorum Ordo conſpicuus, novæ laudis canticum promere non deſiſtat in aula cœleſti, tàm præclarum alumnum divinis feſtivè conſpectibus repræſentans.

Verificatis igitur prædictis hic Pont. ipſum B. Ludovicum SS. Confeſſorum numero adſcribit.

§. 29. Cæterùm, quia convenit, ut quem Dominus in Cœlo magnificat, Mundus colat, nos de ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum ipſius inquiri fecimus diligenter. Et quia poſt inquiſitionem ſolertem, & ſtudioſam examinationem, & diſcuſſionem ſolemnem, ſupplicatione devota, & humili Prælatorum omnium, apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium cum inſtantia requiſiri, de Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, de Omnipotentis DEI virtute confiſi, auctoritate quoque Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, & noſtra, ipſum ſeptima die Aprilis Sanctorum Confeſſorum Catalogo duximus adſcribendum.

Ejuſque feſtum die 19. Aug. celebrari jubet.

§. 30. Ideòque univerſitatem veſtram monemus & exhortamur, attentè per Apoſtolica ſcripta vobis præcipiendo mandantes, quatenùs quartodecimo Kalendarum Septembrium feſtum ejuſdem Epiſcopi & Confeſſoris, devotè celebreris ſolemniter, & faciatis à veſtris ſubditis devotione congrua celebrari, ut pia ejus interceſſione hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna gaudia conſequi valeatis.

Indulgentiam quoque pro d. feſto, & viſitantib. illius ſepulchrum elargitur.

§. 31. Et ut admirabile ejus ſepulchrum, ardentiùs & affluentiùs Chriſtiani populi confluat multitudo, ac celebriùs ejuſdem Confeſſoris colatur feſtivitas, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui cum reverentia illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis DEI miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, duos annos, & duas quadragenas, accedentibus vero ad prædictum ſepulchrum annis ſingulis infrà ejuſdem feſti Octavam, unum annum, & quadraginta dies, de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxamus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, confirmationis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Dat. P. A. 1. die 7. April.

Datum Avinione 7. Idus Aprilis, Pontificatus noſtri Anno primo.

III.

Damnatio ſectæ Bizochorum, Beguinorum, Fratricellorum, Pſeudofratrum S. Franciſci de Aſſiſio.

Hic B. Franciſcus tres Ordines inſtituit tum regula, ut ſuprà, in conſt. 5. Honor. III. Solet. fol. 66. ubi notavi plenè.

Hanc autem impiam Beguinorum ſectam Clem. V. ſpecificè damnavit in Clem. unica de Relig. Domib. & etiam Jul. II. cujus tempore adhuc forſan eorum aliquis remanſerat, ut inf. in ejus conſt. 25. Conſueverunt. fol. 507. Inſuper quia Fraticelli & alii erroneè profitebantur Chriſtum & Apoſtolos non habuiſſe aliquid in ſpeciali, nec in communi, ideò hic Pont. in alia ejus extravag. 4. de Verbor. ſignif. eorum errores uti hæreticos damnavit.

JOANNES EPISCOPUS,

Edita An. D. 1318.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis electis, ad quos literæ iſtæ pervenerint. Salutem & Apoſt. benedictionem.

Proœmium.

GLorioſam Eccleſiam non habentem maculam aut rugam, quam Chriſtus dilexit, pro qua Semetipſum tradidit, ut ipſam ſanctificaret, mundans eam lavacro aquæ in verbo vitæ, David Propheta cunctis prælatam gentibus, ſpiritu revelante cognovit, & ſplendorem tantæ dignitatis admirans, illam ſub ſimilitudine regalis faſtigii demonſtravit dicens: Aſtitit regina à dextris tuis in veſtitu deaurato, circundata varietate, nimirum ipſa Chriſti ſponſa virgo Mater Eccleſia, quia inclyto capiti ſuo Domino JESU CHRISTO inviolabilis fidei glutino copulatur, & ejus imperio prona obeditione ſubſternitur, cum illo unum affecta tam incomparabilis unionis, meritò rebus omnibus more regio principatur. Quæ dum pia, ac devota religione terrena deſpicit, cœleſtia appetit, omne ſiniſtrum premens, à dextris ſponſi glorioſa conſiſtit: & quia geminæ charitatis ſplendore omni ex parte rutilat, in veſtitu aureo etiam, Angelicis ſpiritibus admiranda coruſcat. Cujus inæſtimabilis decor, quia vario vivendi genere, in una tamen charitate perficitur, quaſi de veſtis pulcherrimæ varietate lætatur.

Religio S. Franciſci à Sede Apoſt. confirmata in univerſo Orbe claruit.

§. 1. In hoc igitur veſtimento tam mirabili varietate diſtincto, Minorum Fratrum ſacer Ordo, ab ipſo ſuæ fundationis exordio, Almi Confeſſoris B. Franciſci regulari traditione, & Apoſtolicæ Sedis auctoritate, atque confirmatione indiſſolubili quadam textura connexus, fide clarus, ſpe validus, charitate profuſus, humilitate placidus, obeditione devotus, velut ſingulare jubar ſanctitatis, exemplo ac doctrinæ verbo per univerſum orbem claruit, & Eccleſiaſtico decori multum utilitatis & plurimum inclytæ alacritatis invexit.

Quidam tamen perditi homines illam evertere tentarunt.

§. 2. Verùm quia humani generis inimicus, ubi virtutum ſegetes uberius videt exurgere, ibi ſcandalorum vepres & diſſidiorum zizania ſatagit cumulatius ſeminare, nonnulli hujus ſacræ Religionis ſolo nomine profeſſores, dum altiora ſe petunt, dum præpoſteris & perturbatis gradibus citius ruituri, in magnis & mirabilibus ſuprà ſe ambulare conantur, illius deluſi fallaciis, qui ſe, ut alios decipiat, in lucis Angelum transfigurant, ſibimetipſis ruinam, infirmioribus ſcandalum, ſolidioribus verò probationem & meritum pepererunt, pro viribus ſatagentes tam præclari Ordinis unitatem ſcindere, obnubilare famam, perturbare quietem.

Dicentes ſe ſolos regulam S. Franciſci obſervare.

§. 3. Dudum ſiquidem hujuſmodi ſuperſtitioſi & diſcoli homines, in provincia Provinciæ; adverſus communitatem præfati Ordinis inſurgentes, & ſe ſolos, ſuoſque complices de Obſervantia regulæ B. Franciſci mira vanitate jactantes, reliquam Ordinis multitudinem, de tranſgreſſione regulæ, perperam judicando notabant. Nonnullos profanæ multitudinis, verbis mendacibus, & mentitæ ſanctitatis obtentu, in ſui erroris devium adducentes.

Nicol. IV. eos à Miniſtro d. Ord. coerceri juſſit.

§. 4. Quorum vipereos partus in ipſo ſui exortu felicis recordationis Nicolaus Papa Quartus prædeceſſor noſter, ne in multorum perniciem alerentur, ad veritatis petram elidere cupiens, Generali Miniſtro, qui tunc temporis memorato Ordini præſidebat, diſtrictè præcipiendo mandavit, ut hujuſmodi præſumptores, diſciplina debita coërceret, prout in literis ipſius prædeceſſoris noſtri pleniùs continetur.

At illi coram Clem. V. novas querelas propoſuerunt.

§. 5. Sed horum peſtilentiſſimas novitates, hoc remedio compreſſas fuiſſe potiùs quàm extinctas redivivus error enunciat, & triſtis experientia manifeſtat. Nuper enim nonnulli factionis ſuperſtites memoratæ, adjunctis ſibi quampluribus de dicta

provincia Provinciæ, & Provincia Thuſciæ, & aliis diverſarum fratribus nationum, coram piæ memoriæ Clem. Papa V. prædeceſſore noſtro, diverſas regulæ quæſtiones, diverſaſque contra univerſitatem dicti Ordinis præpoſuere querelas, & quaſi ipſi ſoli, ipſorumque complices, B. Franciſci Regulam & perſpicaciùs intelligerent, & efficaciùs adimplerent, notam actionis contrariæ, in univerſitatem præfati Ordinis impiè detorquebant.

Qui Clem. dubia omnia ea declaravit, ut ad eorum conventus redirent, prout habetur in Clem. Exivi de verb. ſign.

§. 6. Qui Clemens prædeceſſor hujuſmodi homines benignitate magis, quàm ſeveritate ſatagens emendare, illorum peſtiferos conatus patientiæ virtute tolerans, prædictas quæſtiones atque querelas pluribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & ſacræ Theologiæ profeſſoribus, & aliis juris ſcientia præditis diſcretione dotatis examinandas commiſit, & ad ſuam audientiam perferendas. Quibus diligenter, & cum multa maturitate peractis, ſæpè nominatus Clem. prædeceſſor de veritate certior factus, præfatam religionem ſanctam & (ut ejus utamur ſermonibus) muris obſervantiæ regularis firmiter undique aſſeruit circumcluſam, & quæ jam quæ circa regulam dubium ſenſum afferre poterant, declaravit: diſtrictè præcipiendo mandans, ut dicti fratres, qui contra præfatam communitatem Ordinis hujuſmodi quæſtiones moverant & querelas, ad Conventus, unde diſceſſerant, reverterentur, & ſuis ſuperioribus obedirent humiliter & devotè, harum quæſtionum & querelarum prætextu ad Romanam Curiam de cætero minimè reverſuri.

Juſſitq; Epiſ. Bononien. & aliis, ut cæteros inobedientes ad ſuorum Superiorum obedientiam reducerent.

§. 7. Et ut ipſius ſalubris ordinatio ad optatum duceretur effectum, venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopo Januenſi, & Lucenſi, ac Bononienſi Epiſcopis per ſuas literas demandavit, ut ipſi, vel alter eorum per ſeſe, ſeu alium, vel alios, fratres illos de Provincia Thuſciæ qui occaſione præfatæ diſſenſionis & adhærentiæ, ad illicita laxatis habenis, quædam loca dicti Ordinis in Provincia Thuſciæ conſtituta occupaverant, & occupata, temeritate damnabili detinebant, ſuis aliàs obedire Superioribus aſpernantes, compellerent, ut eiſdem locis, per eos occupatis, omninò dimiſſis, ad ſuorum Superiorum obedientiam, qualibet exceptione & occaſione poſtpoſitis reverterentur, moraturi ubicumque, & ſicut iidem Superiores ducerent diſponendum.

Et in quoſdam contumaces ſuit excommunicatio promulgata.

§. 8. Quarum literarum auctoritate dilectus filius Bernardus Prior Eccleſiæ ſancti Fidelis juxta Senas, cui præfatus Bononienſis Epiſcopus ſuper hoc commiſerat vices ſuas, in ipſos fratres dicti mandati contemptores, eorum exigente contumacia, excommunicationis ſententiam promulgavit, & eos fecit excommunicatos publicè nunciari.

Illi à religione diſcedentes alium Ordin. inſt tuere moliti ſunt, & Henricum de Ceva apoſtatam in eorum prælatum elegerunt.

§. 9. Qui Eccleſiaſtica vincula non verentes, non abſque temeritatis audacia, Apoſtaſiæ nota, mentiſque veſania, contra Apoſtolica mandata, & dicti Ordinis inſtituta, ſe ad partes Inſulæ Siciliæ tranſtulerunt, & inibi ab obedientia, & unitate dicti Ordinis, & Prælatorum ejus ſe totaliter ſeparantes, quaſi memorati Ordinis B. Franciſci ſtabilem, firmamque compaginem reſcindere ſtolida præſumptione valerent, novi Ordinis, imò abominabilis horroris caſſis conatibus, moliti ſunt ponere fundamenta, tàm deteſtabili turbæ præficientes magis idolum, quàm prælatum, Henricum de Ceva dicti Ordinis refugam, & apoſtatam ſugitivum.

Multor ad eorum ſectam receperunt, &c.

§. 10. Et ut tam fœdo capiti membra cætera reſponderent, Provinciales Miniſtros Cuſtodes præterea, & Guardianos eligere temeritate ſimili præſumpſerunt, plurimos ad ipſorum ſectam recipere, Prædicatores, & Confeſſores aſſumere, eoſdemque ad hujuſmodi confeſſionis, & prædicationis officium tranſmittere, loca etiam à locis Fratrum ipſius Ordinis ſemota, ad habitandum de novo conſtruere, ſeu conſtructa recipere, contra Roman. inſtituta Pontiſ. in animarum ſuarum periculum, aliorumque perniciem attentantes.

Habitum mutarunt.

§. 11. Et ut ipſorum error veritas, & impietas religio putaretur, temeritate propria quoſdam habitus cum parvis caputiis, curtos, ſtrictos, inuſitatos, & ſqualidos, ſimulationis conſcios, irriſionis amicos, ac diſſidii non ignaros, diſcrepantes à communitate Ordinis ſupradicti aſſumere, & in ſimplicium cordibus, ut eoſdem ſecum in devium erroris adducerent ſeminare, dictos habitus fore ſecundùm regulam B. Franciſci, & in ipſis ſolum pſeudofratribus Ordinem conſiſtere, famamque aliorum fratrum præfatæ communitatis, diverſis convitiis lacerare procaci impudentique verſutia præſumpſerunt.

Indeque in multos errores lapſi ſunt.

§. 12. Verùm, quia ſic ſunt caſus mentis, ut primò quidem infelix animus per ſuperbiam intumeſcat, & exinde contentionem, de contentione in ſchiſma, de ſchiſmate in hæreſim, & de hæreſi in blaſphemias infelici gradatione, imò præcipitii ruina deſcendat, prædicti temeritatis atque impietatis filii; ut habet fide digna relatio, ad eam ſunt mentis inopiam devoluti, quod adverſus præclariſſimam & ſaluberrimam Chriſtianæ fidei veritatem impiè ſentiunt, Sacramenta Eccleſiæ veneranda contemnunt, & in glorioſum Eccleſiæ Romanæ Primatum, cunctis nationibus percellendum ab ipſo conterendi citiùs impeti, cæci furoris impingunt.

Quorum aliqui hic referuntur.

§. 13. Et ne aliquid prædictarum blaſphemiarum tolerabile videatur, aut dubium, de plurimis eorum erroribus aliquos ne latere, & perinde nocere valeant, præſentibus duximus annotandos.

Primus errorum iſtorum Fraticellorum eſt, duas fingere Eccleſias.

§ 14. Primus itaque error, qui de iſtorum officina tenebroſa prorumpit, duas fingit Eccleſias, unam carnalem, divitiis preſſam, effluentem divitiis, ſceleribus maculatam, cui Romanum præſulem, alioſque inferiores prælatos dominari aſſerunt. Aliam ſpiritualem frugalitate mundam, virtute decoram, paupertate ſuccinctam: In qua ipſi ſoli, eorumque complices continentur, cui etiam ipſi ſpiritualis vitæ merito, ſi qua fides eſt adhibenda mendaciis, principantur.

Qui error hic reprobatur.

§. 15. Quæ impietas ſic iſtis ſceleratis eſt propria, ut à nulla hæreſi poſſit eſſe ſejuncta. Quippe omnes impii, dum prave in fide ſentiunt, dum ab unitate Eccleſiæ, atque obedientiæ per contumaciam ſeparantur, univerſitatem fidelium carni, ſe ipſos verò ſpiritu ſervire frivolis aſſertionibus mentiuntur: quorum dementiæ nihil adjici poſſe, illi manifeſtè cognoſcunt, qui ſicut unicum Chriſtum prædicant, ſic unam Eccleſiam, profitentur, Doctore gentium atteſtante qui ait: Ipſum dedit caput ſuper omnem Eccleſiam, quæ eſt corpus ejus. Una eſt igitur ſancta univerſalis Apoſt. atque Rom. Eccl. quæ non humana præſumptione, ſub poteſtate nititur, ſed divina, & prorſus incommutabili auctoritate fundatur, cujus egregium primatum, ſi quis impiè docendo negat, non ſolùm criminoſus aut ſchiſmaticos eſſe convincitur, ſed hæreticus impietatis ſuæ merito, divina etiam atque humana ratione, & auctoritate cenſetur. Quia peccatum paganitatis incurrit, quiſquis dum ſe Chriſtianum aſſerit, Sedi Apoſtolicæ obedire contemnit, cui inter cætera dona hoc privata largitione conceſſum eſt, ut ſaluberrima fides, quam B. Petrus cœleſti Patre revelante cognovit, & immenſa poteſtas, quam ei in eodem Apoſtolorum Principe Chriſtus indulſit, ſic per legitimam Rom. Pont. ſucceſſionem illibata decurrat, ut illam uſque ad finem ſæculi, nec perfidia maculet, nec adulterium paſtoris Pontificium interrumpat. Quam velut validiſſimam navem divinæ gubernationis præſidio communitam, nec variarum opinionum, atque hæreſum turbines, à ſuæ unitatis compage divellunt, nec tyrannicæ poteſtatis incurſus, ad ima deprimit, quin potiùs & illos auctoritate atque veritate ſuperans, & iſtos patientiæ virtute ſupplantans, inter blanditias terrenæ felicitatis, & aſperitates ſæculi felici navigatione media graditur, donec ad portum futuræ beatitudinis duce Domino veniatur. In qua velut in Arca animalia munda, atque immunda ſervantur: ſicut in area frumenta paleis permiſcentur: quem-

admodum

admodum in ſagena boni piſces & mali coëunt, ut in agro zizania & triticum ſimili germinatione ſuccreſcunt, nec tamen ipſam membrorum infirmantium immunditia polluit, extollit levitas, corrumpit nequitia, inſolentia ſcindit, ſed manens integra atque perfecta, adoptionis filios fide generat, verbo nutrit, auctoritate defendit, pœnitentia purgat, patientiæ virtute ſupportat, nec illam divitiarum cumulus ſuffocat, quia illis tamquam Creatura Dei bona cum gratiarum actione benè utitur, & aurum habet, non ut in illo finem conſtituat, ſed ut neceſſitatem patientibus miſericorditer largiendo ſuccurrat. Extra quam ſalus eſſe non poteſt, quia natura non patitur, ratio non ſinit, & divina providentia non permittit, ut membrum quod à totius corporis unitate ſejungitur, virtute, quæ à vertice in corpus influit, aliqualiter vegetetur. Quo fit ut apud iſtos vaniloquos, nec ſancta paupertas, nec caſtitas munda, nec virtus poſſit eſſe perfecta, quia conſequens eſt, ut omni virtute, omni bonitate privetur, qui Deum virtutum, cujus eſt totum quod eſt optimum, per inobedientiam derelinquunt.

Secundus error eſt quòd alii Sacerdotes, præter ipſos, non habent auctoritatem conficiendi Sacramenta.

§. 16. Secundus error, quo prædictorum inſolentium conſcientia maculatur, Venerabiles Eccleſiæ Sacerdotes, aliosque miniſtros, ſic juriſdictionis clamitat auctoritate deſertos, ut nec ſententias ferre, nec Sacramenta conficere, nec ſubjectum populum inſtruere valeant, vel docere; illos fingentes omni Eccleſiaſtica poteſtate privatos, quos à ſua perfidia viderint alienos, quia ipſos ſolos (ut ipſi ſomniant) ſicut ſpiritualis vitæ ſanctitas, ſic auctoritas perſeverat. In qua re Donatiſtarum ſequuntur errorem, qui olim facto ſchiſmate ab unitate Eccleſiæ recedentes, ita in ſua ſecta Dei gratiam dixerunt eſſe coactam, ut nullus eam recipere eſſet idoneus, qui non foret ipſorum ſcelere maculatus.

Qui Secundus error refellitur.

§. 17. Quorum impietatem zelus fidelium illo in tempore ſic exhorruit, ſic pia perſecutione compreſſit, ut homines tàm peſtilenti contagione reſperſos, & cenſura Eccleſiaſtica anathematis mucrone feriret, & legum publicarum ſanctio extremo judicio prædamnaret. Quia dignum erat & æquum ut contra illos utriuſque gladii poteſtas exurgeret, auctoritatem Eccleſiaſticam à ſolo Deo traditam, & in perpetuum duraturam, profanis aſſertionibus abnegarent. Manet igitur etiam iſtis reclamantibus, & uſque ad finem ſæculi permanebit apud Romanum Præſulem, ſicut ſumma auctoritas, ſic immenſa poteſtas; quam ſicut gratis accepit, ſic in eos, quos in partem ſolicitudinis evocat, in unitate fidei & Romanæ Sedis obedientia permanentes, benignè refundit, tàm fortiter atque ſuaviter moderamina indultæ poteſtatis exercens, ut in corpore Chriſti, quod eſt Eccleſia, à ſummo vertice uſque ad extrema veſtigia; nihil per inobedientiam diſſolutum, nihil relinquat ordinis confuſione turbatum. Cujus ſuaviſſimum ſed validiſſimum jugum impii, quia humiliter geſtare refugiunt, quod rebus non poſſunt laceſſere, maledictia atque conviciis non deſiſtunt.

Tertius eorumdem error eſt, quòd nullo modo jurandum ſit.

§. 18. Tertius iſtorum error in Valdenſium errore conjurat, quoniam & ii, & illi in nullum eventum aſſerunt fore jurandum, dogmatizantes mortalis criminis contagione pollui & pœna teneri, quos contigerit juramenti religione conſtringi.

Qui error hic confutatur.

§. 19. Quorum blaſphemias pietas Chriſtiana condemnans non levitate mota, ſed utilitate, aut neceſſitate coacta, veritatem præteritorum, atque præſentium, & certitudinem futurorum, juriſjurandi religione confirmat, certiſſimè tenens, quia nullatenus de ſuo genere poteſt eſſe peccatum, quod Chriſtus exercuit, qui peccatum non fecit, ſed peccatum omne ſua paſſione damnavit, juravit etenim Dominus, juravit & Apoſtolus Paulus: ſuæ operationis exemplo monſtrantes ad hoc tantum juramentum eſſe prohibitum, ne jurandi facultas frequentiam, frequentia conſuetudinem, conſuetudo perjurium introducat. Bonum eſt ergo juramentum per quod veritas rerum divino teſtimonio confirmatur, ſed malum eſt illi qui eo malè utitur, & à malo infirmitatis humanæ eſt, ut aliquis verum proferens jurare cogatur.

Quartus error eſt, quòd Sacerdotes peccatores non conficiunt, neque conferunt Sacramenta.

§. 20. Quarta hujuſmodi impiorum blaſphemia de prædictorum Valdenſium venenato fonte prorumpens, Sacerdotes ritè etiam & legitimè ſecundum formam Eccleſiæ ordinatos, quibuſlibet tamen criminibus preſſos, non poſſe conficere, vel conferre Eccleſiaſtica Sacramenta confingit.

Qui error rejicitur.

§. 21. Quorum utrorumque dementiam Eccleſiaſticæ veritatis doctrina redarguit, & cenſura percellit, quoniam nil à bono majus nil à malo minus perficitur Sacerdote, quia Sacramentorum virtus, non in merito conſecrantis, ſed in virtute ſancti Spiritus & verbo perficitur Creatoris.

Quintus error eſt quòd in ipſis ſolis completum eſt Evangelium.

§. 22. Quintus error ſic iſtorum hominum mentes obcæcat, ut Evangelium Chriſti in ſe ſolos hoc in tempore aſſerant eſſe completum, quod hactenus, ut ipſi ſomniant obtectum fuerat, imò prorſus extinctum.

Qui error hic ſubmovetur.

§. 23. Quæ impietas ſic tenebroſos Manichæorum calles oberrat, ut tamen Montani atque Priſcillæ fœda veſtigia non relinquat: Illi enim promiſſionem Domini de Spiritu ſancto non in Apoſtolis, ſed in ſe ipſis completam eſſe aſſerunt: Iſti Evangelium Chriſti, cujus virtus in ſancti Spiritus perceptione conſiſtit, ita in ſe completum autumant, ut ab illius claro intellectu, & vera obſervatione, univerſitatem fidelium mentiendo ſecludant. Sancta verò ac univerſalis Eccleſia talium hominum figmenta deridens firmiſſimè tenet, & nullatenus dubitat, Spiritum ſanctum juxta fidele Salvatoris promiſſum in B. Apoſtolos die Pentecoſtes ſic pleniſſimè fuiſſe refuſum, ut illos omnem veritatem, quæ ad ſalutem pertinet perfectè doceret, ut ipſos ad amorem Dei mirabiliter inflammaret, ut eoſdem contra omnem tentationem munere virtutis firmitate muniret. Cujus Spiritus virtus ita ſanctam Eccleſiam uſque ad finem ſæculi nova ſemper prole fœcundat, ut renatis fonte baptiſmatis una ſit fides mentium, & pietas actionum; quod profectò non eſſet, ſic ſanctum Evangelium, in quo Chriſtianæ fidei regula continetur, omnibus eſſet clauſum, & iſtis ſolummodò (quod cogitare impiiſſimum eſt) eſſet apertum.

Plures alii ſunt errores iſtorum Fraticellorum vano nomine profeſſorum Ordinis S. Franc.

§. 24. Multa ſunt alia, quæ iſti præſumptuoſi homines contra conjugii venerabile Sacramentum garrire dicuntur; Multaque de curſu temporum, & fine ſæculi ſomniant; Multaque de Antichriſti adventu, quam jamjam inſtare aſſerunt, flebili vanitate divulgant. Quæ omnia quia partim hæretica, partim inſana, partim fabuloſa cognoſcimus, damnanda potiùs cum ſuis auctoribus, quàm ſtilo proſequenda, aut refellenda cenſemus. Ipſa enim mendoſa commenta ſeipſa deſtruunt, quia nec ratione vigent, nec auctoritate conſtant, ne aliqua veriſimilitudine fulciuntur. In hujuſmodi doctrinis variis & peregrinis ſæpè nominati homines ſtudia ſua conterunt. Ad hæc ſimplicium corda blandis fictisque ſermonibus, & ſimulatæ humilitatis prætextu attrahere moliuntur.

Hic ideò Friderico Regi mandavit, ut eos caperet, & miniſtris d. Ord. conſignaret.

§. 25. Cupientes igitur quòd dicti peſtiferi homines, aut in melius commutato conſilio à ſuis perverſitatibus reſilirent, aut ſaltem alios perniciosis ſermonibus & ſuæ pravitatis exemplo contaminare non poſſent, chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Fredericum Regem Trinacriæ Illuſtrem hactenùs rogavimus, & monuimus per Apoſtolica ſcripta mandantes, ut hujuſmodi viros peſtiferos & ſeminatores errorum, de prædicta inſula expelleret, & penitùs extirparet, & Miniſtris, Cuſtodibus, ſeu Guardianis dicti Ordinis Minorum, cùm ab eis ſuper hoc requireretur, faciendo etiam ſi expediret ſæpè dictos pſeudofratres capi, & eorum ſuperioribus tradi captivos, juxta diſciplinam Ordinis corrigendos, ſtuderet impendere favorem, conſilium, & auxilium opportunum.

Rex mandato Pontif. paruit.

§. 26. Ipſe verò tamquam obedientiæ filius per ſuas patentes literas noſtrarum literarum ſeriem continentes, ſingulis Officialibus ſuis, per dictam Inſulam conſtitutis præcipiendo mandavit, ut ad capiendos hujuſmodi falſos fratres Rectoribus dicti Ordinis, ut prædictæ noſtræ literæ continebant, darent conſilium, auxilium, & favorem, quodque ipſa mandata in noſtris contenta literis, ſtuderent executioni in omnibus demandare.

Illi autem habita de his notitia, vario modo profugi vagare cœperunt.

§. 27. Quæ præſentientes peſtiferi memorati, cum ad ſinum piæ matris redire ſaltem Eccleſiaſticæ diſciplina coacti humiliter debuiſſent, ſalubrem coërtionem, & felicem neceſſitatem, quæ ad meliora compellit, fugæ præſidio declinarunt: nonnullis eorum in locis abditis, & latebroſis dictæ inſulæ derelictis, qui ſuis fautoribus, ſub quorum defenſione conſiſtunt, pro mercede iniqui favoris, perverſi dogmatis venena rependunt. Alii vero per loca infidelium diſcurrentes, mare & aridam circuire feruntur, ut unum ſaltem faciant proſelitum ſimul cum illis gehennæ ignibus applicandum, ii ſunt quos Doctor gentium cautè vitandos admonuit, dicens: Nemo vos ſeducat, volens in humilitate & religione Angelorum, quæ non vidit ambulans fruſtra inflatus ſenſu carnis ſuæ: & non tenens caput, ex quo totum corpus per nexus & conjunctiones ſubminiſtratum & conſtructum, creſcit in augmentum Dei. Ii ſunt diffidentiæ filii, nubes ſine aqua, quæ ventis circumferuntur, ſideræ errantie, quibus procellæ tenebrarum reſervata eſt, qui juxta Pſalmiſtæ vaticinium: Neſcierunt, neque intellexerunt, in tenebris ambulant, erraverunt ab utero, à veritate ſcilicet Sanctæ Matris Eccleſiæ recedendo, locuti ſunt falſa, venos & verios errorum tribulos per diverſas regiones præſumptione damnabili ſeminando.

Hic ideò Pont. mandat eos uti apoſtatas & ſchiſmaticos ubique capi.

§. 28. Quamobrem zelus fidei, fervor compaſſionis animarum, exercitare debet corda omnium qui Chriſti nomine gloriantur, & ipſius Sanctæ Romanæ ac univerſalis Eccleſiæ finibus continentur, ut contra iſtorum inſaniem quaſi contra publicam peſtem valenter exurgant, nec eos in locis, ubi Chriſtianæ religionis viget auctoritas, patiantur pacificè vivere, quos adverſus matrem & dominam ſuam, ſanctam ſcilicet Romanam Eccleſiam rebellionis ſuæ calcibus & errorum blaſphemiis conſpiciunt inſanire. Fruſtrà enim utuntur nomine Chriſtiano qui talibus impietatibus non reſiſtunt, & conſequens eſt, ut poſſint hæc credere qui poſſunt talia patienter audire. Tantas igitur & tam graves inſolentias, errores peſtiferos, deteſtabiles blaſphemias in Creatoris injuriam, populi Chriſtiani perniciem, & nephariæ operationis exemplum per patientiam imò vecordiam tolerare nolentes, univerſitatem veſtram monemus ſedulè, hortamur attentè per Apoſtolica vobis ſcripta in virtute obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandantes, quatenus præfato Henrico de Ceva, aliiſque pſeudofratribus qui ad memoratam Siciliæ inſulam hactenus confugerunt, nullum detis, vel dari quantum in vobis eſt permittatis in præmiſſis conſilium, auxilium, vel favorem: quin potiùs ipſos velut apoſtatas excommunicatos, ipſius Eccleſiæ Romanæ rebelles ſchiſmaticos, & perverſi dogmatis aſſertores, lupos graves gregi Dominico non parcentes, à veſtris finibus arceatis, capientes ipſos, vel capi facientes, & captos tradentes Rectoribus ſæpenominati Ordinis fratrum Minorum, cùm ab ipſis vel eorum Vicariis, Procuratoribus, ſeu Nunciis fueritis requiſiti, per eos juxta ipſorum demerita caſtigatione debita puniendos; dignum eſt enim ut apud illos patratorum ſcelerum pœnas ſolvant, qui ipſorum lubricos calles & tortuoſas ſemitas per patientiam longi temporis exploratiùs cognoverunt, à quorum ſacro conſortio per apoſtaſiæ vitium recedentes, omni pudore calcato non ſunt confuſi ſanctam religionem, quæ ipſos in ſinu ſuo foverat pietate materna, damnis afficere, maledictis pungere, convitiis lacerare.

Omniaque ab eis geſta irrita pronunciat.

§. 29. Proinde, quia ea, quæ contra jus & fas atque ordinariam poteſtatem temeritas humana præſumit, in pœnam perturbati Ordinis quantò citiùs debent juris auctoritate & Apoſtolica poteſtate convelli: Nos quicquid in memoratis Provincia Thuſciæ, inſulæ Siciliæ, & ubicumque locorum per ſæpe dictos Fratres, in perſonarum ad dictam ſectam receptione in Generalis Miniſtri, & Provincialium, Miniſtrorum, Cuſtodum, Guardianorum electione (ſi tamen electio dici poſſit) & in quibuſlibet aliis communiter vel diviſim, ſub Religionis, Conventus, Congregationis nomine vel colore, attentatum extitit, vel exiſtit, nullius fuiſſe, vel eſſe roboris, nullius extitiſſe, vel exiſtere decernimus firmitatis, unde ipſa caſſa, irrita, & nulla cenſemus, & nihilominùs quatenus de facto proceſſerant, auctoritate Apoſtolica revocemus.

De fide eos examinari & culpabiles puniri jubet.

§. 30. Cæterùm, quia verendum eſt, ne ii præſertim qui per profeſſionem licet fantaſticam, ad prædictorum infame conſortium tranſierunt, errores ſapiant, & alios peſtifera contagione corrumpant, omnes & ſingulos per eos ad ſuam ſectam receptos, maximèque profeſſores ad veſtram præſentiam per cenſuram Eccleſiaſticam evocate, examinare de fide, de prædictorum erroribus, per vos vel alium ſeu alios cautè diligenterque perquirere ſine ſtrepitu & figura judicii, & de ipſorum complicibus atque fautoribus indagate, & ſi opus fuerit ipſos capi & detineri curate: & ſi quos inveneritis culpabiles, ſecundum canonicas ſanctiones pœna debita puniri curete: Invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis: Contradictores & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendo. Teſtes autem quos ad præmiſſa videritis evocandos, cenſura ſimili, appellatione ceſſante, cogatis veritatis teſtimonium perhibere.

Judicibus contra eos facultatem procedendi concedit.

§. 31. Volumus inſuper & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd quilibet veſtrum proſequi valeat negotium, ſeu articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico impeditus, quodque à data præſentium ſit vobis & unicuique veſtrum in præmiſſis omnibus & eorum ſingulis, etiam non captis præſentibus & futuris, perpetua poteſtas, & juriſdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate poſſitis in præmiſſis etiam non captis præſentibus & futuris, contra prædictos procedere, ac ſi juriſdictio veſtra & cujuſlibet veſtrum in prædictis omnibus & ſingulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitiſſet.

Contrariis derogat.

§. 32. Non obſtantibus de duabus dietis edita in Concilio generali, & fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, per quas tàm judices, quàm conſervatores à Sede deputati prædicta, extra civitates & diœc. in quibus deputati fuerint, procedere, & vices ſuas committere, aut aliquos ultra unam dietam à finibus ſuæ diœc. trahere prohibentur, & aliis contrariis conſtitutionibus quibuſcumque, ſeu ſi aliquibus ſit indultum à Sede prædicta, quòd excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, aut extra certa loca trahi, vel ad judicium evocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, ac eorum perſonis & locis, nominibus propriis, vel ordinibus mentionem, ſive alia indulgentia dictæ Sedis generali vel ſpeciali cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam veſtræ juriſdictionis explicatio valeat in hac parte quomodolibet impediri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Datum Avinione x. Kalen. Februarii, Pontificatus noſtri Anno 2.

Dat. P. An. 2. die 23. Jan.

IV.

Commonitio ad Eduardum II. Regem Angliæ, ut corrigat gravamina Populis Hyberniæ illata, contra formam conceſſionis habitæ à Sede Apoſtolica.

Henricus

Henricus VIII. Rex, & Eliſabeth ejus filia Regina Angliæ, à Catholica fide deviarunt, & excommunicati fuerunt à Paulo III. infrà in conſtit. 7. Ejus qui, fol. 707. & à Pio V. in conſt. 101. Regnans, Tom. 2. fol. 304.

Edita An. D. .....

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Chriſtianiſſimo filio Eduardo Regi Angliæ, Illuſtri. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Reges Angliæ populos Hyberniæ gravarunt contra formam conceſſionis Sed. Apoſt.

PAternum amorem ad tuæ celſitudinis incrementa, fili chariſſime, gerimus, dum de re ad ea, quæ juſto placent judici, tui Regni, Terrarum, & ſubditorum tuorum ſint opportuna quieti, & famæ tuæ pariter & honori proſpiciant, ſollicitis hortationibus invitamus. Propter quod in iis perſuaſiones noſtras devota debes mente ſuſcipere, & ad executionem illarum te paratum & flexibilem exhibere. Ecce, fili, quaſdam recepimus literas directas pridem per Hybernicos Magnates, & Populum, dilectis filiis noſtris Anſelmo tit. SS. Marcellini & Petri presbytero, & Lucæ S. Mariæ in Via lata Diacono, Cardinalibus, Apoſtolicæ Sedis Nunciis, & per eos nobis ſuis incluſas literis deſtinatas; in quarum ſerie vidimus inter cætera contineri, quòd, cùm fel. rec. Adrianus prædeceſſor noſter, ſub certis modo & forma diſtinctis apertiùs in Apoſtolicis literis inde factis, claræ mem. Henrico Regi Angliæ, progenitori tuo, dominium Hyberniæ conceſſiſſet, ipſe Rex, ac ſucceſſores ipſius Reges Angliæ, uſque ad hæc tempora modum & formam hujuſmodi non ſervantes, quinimò eos tranſgredientes indebitè, afflictionibus & gravaminibus inauditis importabilium ſervitutum ipſos diutiùs oppreſſerunt. Nec fuit hactenus qui revocaret illata gravamina, aut errata corrigeret: non fuit quem pia compaſſio ſuper eorum contritione moveret, quamvis ſuper his ad te recurſus habitus fuerit, & clamor validus oppreſſorum aures tuas quandoque pulſarit.

Propterea ſubditi perturbati & commoti de Regis mutatione agebant.

§. 1. Unde talia ferre nequeuntes ulteriùs, coacti ſunt ſe à dominio tuo ſubducere, & alium in ſuum regimen advocare. Hæc, dilectiſſime fili, ſi veritate nitantur, tantò nimirùm infeſtiora noſtris accedunt effectibus, quantò deſideramus intenſius, ut tibi proſpera cuncta cedant. Circa illa verſari ſedulò debes, eaque promptis affectibus exequi, quæ tuo ſint placita Creatori: & ab omnibus abſtinere ſollicitè, per quæ contra te debeat provocari Deus ipſe, ac Dominus ultionum, qui gemitus afflictorum injuſtè, minimè deſpicit, & qui propter injuſtitias peculiarem ſuum dejeciſſe deſcribitur populum, & tranſlationem feciſſe regnorum. Quantò etiam deſiderabilius, his præſertim impacatis temporibus, cupimus te illis libenter intendere, per quæ tuorum corda fidelium ad tuam benevolentiam & obedientiam debeant allici; & illa prorſus vitare, quibus valeant à tuæ cultu devotionis avelli.

Hic ideò Pont. monet Regem ad tollendum gravamina pro quiete Regni ſui.

§. 2. Quia itaque, fili, tua non modicum intereſt, hujus novæ mutationis vitare diſpendium, quamplurimum expedit, ut hæc non negligantur turbationis initia: ne illis periculosè creſcentibus ſerò medicinæ remedia præparentur. Excellentiam regiam ſollicitamus attentè, præſentibus ſane nihilominùs ſuadentes, quatenus hæc prudenti meditatione conſiderans, & cum tuo diſcreto conſilio conferens ſuper illis, circa præmiſſorum gravaminum correctionem, ac reformationem debitam, & feſtinam, viis & modis decentibus, ſic ſufficienter provideri mandes, & facias ſic diſcriminoſis principiis in hac parte obſtare procures, quod & illi per quem regnas, placere valeas, & te in iis efficaciter implente quod debes, cujuſvis adverſum te juſtæ querelæ materia conquieſcat, per quod iidem Hybernici ſaniori ducti conſilio, tibi, ut Domino, pareant, aut ſi, (quod abſit) in cœpta rebellione manere voluerint, cauſam ſuam in apertam injuſtitiam, te apud Deum, & homines excuſato, convertant. Ut autem de prædictis gravaminibus & querelis, quibus prædicti innituntur Hybernici, tuis ſenſibus innoteſcant ad plenum, præſcriptas literas miſſas Cardinalibus antedictis, cum forma literarum quas prædictus Adrianus prædeceſſor noſter eidem Henrico Regi Angliæ de terra Hyberniæ conceſſit, tuæ magnitudini mittimus incluſas. Datum, &c.

Dat. P. An. .....

Quòd Hoſpitali & Religioni Militum S. Joannis Hieroſolymitani, habenti Annalia beneficiorum vacantium, accreſcant fructus, quos illa obtinentes & non reſidentes percipere poſſent.

V.

Ad hoc vide infrà conſt. 29. Pii IV. Romani. Tom. 2. fol. 44. ubi notabo de tota materia.

Vide etiam quæ addidi ſuprà ad Anaſtaſ. 4. conſt. 2. Chriſtianæ fol. 39.

Edita An. D. 1318.

JOANNES PAPA XXII.

Magiſtro & Fratribus Hoſpitalis S. Joannis Hieroſlymit.

Hic Pont. decreverat quod habentes Annalia in Eccleſiis de ipſorum beneficiorum fructibus primi, vel alterius anni percipere poſſent, & quid obtinentibus beneficia remaneret in cap. Suſcepti 2. de Elect.

§. 1. EXhibita nobis ex parte veſtra petitio continebat, quod dudum poſt conſtitutionem per nos editam, qua ſpecialiter & expreſsè cavetur, quòd habentes Annalia in Eccleſiis, de conſuetudine, privilegio vel ſtatuto, qui ratione dictorum annalium fructus primi vel ſecundi, vel alterius cujuſcumque ſequentis anni beneficium vacantium ubi hactenus in totum vindicaverant, nihil exinde ultra ſummam, pro qua unumquodque beneficiorum ipſorum conſuevit in decimæ ſolutione taxari, prætextu cujuſvis privilegii, conſuetudinis vel ſtatuti, quovis modo perciperent, ſed ipſius ſummæ perceptione dumtaxat deberent eſſe contenti, totali reſiduo prædicta obtinentibus beneficia remanſuro, niſi forſan illi, qui fructus illos ſoliti eſſent cum integritate percipere, mallent ipſum habere reſiduum, & obtinentibus beneficia dimittere ſummam memoratam; quo caſu percipiendi quod mallent, erat eis optio derelicta.

Et deinde declaraverat, quod ſi ipſi obtinentes beneficia non reſiderent, Capitulo nihil accreſceret.

§. 2. Quandam aliam declaratoriam conſtitutionem fecimus, in qua ſpecialiter cavebatur, quòd ſi hujuſmodi beneficium obtinentes, in Eccleſia in qua ſpecialiter illud beneficium exiſteret, minimè reſiderent, ad debitum ſervitium impendendum, Capitulo ejuſdem Eccleſiæ deberet accreſcere, cùm ceſſante cauſa ceſſare debeat pariter quod vigebat.

Et ſic tacitè diſpenſabatur accreſcere habentib. Annalia.

§. 3. Quodque ex verbis declarationis hujus ſatis innui videbatis, quòd fructus beneficiorum non reſidentium accreſcere debeant habentibus annalia memorata.

Et tamen hæc Religio habens Annalia nihil adhuc aſſequi potuit.

§. 4. Verùm ex eo quod in declaratione dicta non continetur expreſsè de perceptione annalium beneficiorum vacantium vobis debitorum, de prædicta conſuetudine, privilegio vel ſtatuto, quoad fructus non reſidentium in eiſdem, qui vobis accreſcere debent, nullum adhuc commodum aſſequi potueritis, licèt, ut præmittitur, dicti fructus Capitulo non accreſcant. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, ut quod in hujuſmodi declaratione noſtra tacitè innuitur, declarare expreſſiùs dignaremur.

Hic ideò Pont. dictos fructus ei accreſcere declarat.

§. 5. Nos itaque petitionem veſtram juri conſonam æſtimantes, ac propterea in hac parte quieti & indemnitati veſtræ providere volentes, præſenti oraculo declaramus, quòd fructus prædictæ Eccleſiæ, vel beneficii vacantis, cujus annalia in quibus conſiſtunt, debentur vobis ex privilegio, conſuetudine, vel ſtatuto, etiam pro ea parte quæ obtinentibus præbendam, vel beneficium hujuſmodi (ſi in Eccleſia, ubi illa conſiſtunt perſonalem reſidentiam facerent) deberetur, ſi non reſideant ibidem verè, vel interpretativè, utpote per ſpeciale privilegium Apoſtolicum, vel aliàs ex cauſa rationabili ab hujuſmodi reſidentia legitimè excuſentur, cùm dicta pars (ut præmittitur) Capitulo non accreſcat, vobis, accreſcere debet ſecundùm intentionem & mentem declaratoriæ memoratæ. Nulli ergo, &c.

Dat. Avinione, Kal. Martii, Pont. noſtri anno ſecundo.

Dat. P. A. 2. die 1. Mart.

VI.

De Lectorum ad Studium Peruſinum admiſſiona, & Scholatium promotione ad Doctoratum.

Hoc Studium erexit Clemens V. ut ſuprà in ejus conſt. a. fol. 187. ubi hanc tibi conſtitutionem non indicavi, cùm vix modo habere potuerim.

Edita An. D. 1318.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

INter cæteras curas, quas nobis ex injuncti divinitùs Apoſtolatus officio imminere conſpicimus, & deſideria cuncta, in quibus jugi meditatinne verſamur, ad illa præcipuè affectus noſter dirigitur, noſtræque mentis intentio ardeotiùs incitatur, ut Catholicæ fidei profeſſores, quos veræ fidei verum lumen illuminat, glorioſa literarum ſcientia imbuantur, & efficiantur laudabilis ſapienriæ ſtudiis eruditi. Hujuſmodi enim donum impretiabile pretio nullo conceditur, ſed divinitùs animabus benevolis indulgetur. Hujuſmodi deſiderabilis eſt, & glorioſa poſſeſſio, per quam pelluntur ignorantiæ tenebræ, ac erroris funditùs eliminata caligine, ſtudentium commendanda ſolertia, ſuos actus & opera diſponit & ordinat in lumine veritatis. Ob hoc igitur magno (nec mirum) deſiderio ducimur, ut literarum ſtudia, in quibus margarita ſcientiæ reperitur, laudanda ubilibet incrementa ſuſcipiant, & propenſiùs invaleſcant, in illis præſertim locis, quæ ad multiplicanda doctrinæ ſemina, & germina ſalutaria producenda, idonea & commoda dignoſcantur.

Clem. V. erexit Studium generale in Civitate Peruſin. ut in ejus conſt. cit. in rub.

§. 1. Cùm igitur fel. rec. Clemens Papa V. prædeceſſor noſter, attendens fidei puritatem & devotionem eximiam quam Civitas Peruſina Eccleſiæ Romanæ immediatè ſubjecta, ab olim ad ipſam Eccleſiam ſucceſſione temporum de bono in melius ſtuduerat augmentare, dignum duxit & æquitati conſonum exiſtimavit, ut Civitatem eamdem, quam divina gratia, multarum prærogativa bonitatum & fœcunditate virtutum gratioſè dotavit, ſcientiarum etiam muneribus ampliaret, & ut favente Deo ex Civitate producerentur viri ſcientia pollentes, auctoritate Apoſtolica ſtatuit, ut in Civitate prædicta eſſet Studium generale, illudque vigeret ibidem perpetuis futuris temporibus in qualibet facultate, prout in Apoſt. literis prædeceſſoris ejuſdem exinde confectis pleniùs dicitur contineri.

Hic modo Pont. d. Studio alia deponit, videlicet

§. 2. Nos igitur Civitatem eamdem propter ſuæ devotionis inſignia, quibus ſe Apoſtolicæ Sedis gratia dignam reddit, uberioris dono gratiæ proſequi cupientes, eorum ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica de Fratrum noſtrorum conſilio.

Epiſcopo Peruſin. dat. auctoritatem admittendi Lectores.

§. 3. Venerabili fratri noſtro Epiſcopo Peruſino & ſucceſſoribus ejus Epiſcopis Peruſinis qui erunt pro tempore, impertiendi perſonis ad hoc idoneis docendi licentiam juxta infrà ſcriptum modum liberam concedimus facultatem, auctoritate prædicta tenore præſentium ſtatuentes; Ut ſi qui proceſſu temporis fuerint qui ſibi in eodem Studio docendi licentiam, ut alios erudire valeant petierint impertiri, in Jure Canonico & Civili examinari poſſint ibidem, & in eiſdem facultatibus dumtaxat titulo Magiſterii decorari.

Examinandique eoſdem.

§. 4. Et ut quotiens aliqui fuerint promovendi, præſententur eidem Epiſcopo qui pro tempore fuerit, vel ei quem ad hoc dictus Epiſcopus duxerit deputandum, qui Magiſtris facultatis illius in qua examinatio fuerit facienda, tàm Regentibus, quàm non Regentibus quinque vel quatuor ad minùs in eodem Studio præſentibus convocatis, eos gratis & difficultate quacumque ſublata, in dictorum Magiſtrorum præſentia, de ſcientia, facundia, modo legendi & aliis quæ in promovendis ad Doctoratus ſui Magiſtratus officium requiruntur, examinare ſtudeant diligentiùs.

Scholares promovendi quibus qualitatibus pollere debeant.

§. 5. Nullum tamen qui doctorari petierit in Jure civili ad hujuſmodi examinationem admittat, niſi qui ad minùs ſex annis civilia Jura audiverit, & duobus ſaltem ex eis illa in aliquo Studio generali, ac Inſtitutionum, vel duos Digeſtorum vel Codicis libros publicè legerit in eadem, uno eorum ſaltem perlecto in Peruſino Studio, in quo fuerit doctorandus. Nullum etiam qui doctorari petierit in Jure Canonico, ad hujuſmodi examinationem recipiant, niſi quinque annis Canonica Jura audierit, ex quibus ſaltem duobus illa ſimiliter in eodem Studio generali, ac duos vel unum Decretalium librum publicè legerint in Peruſio, in quo fuerit magiſtrandus. In prædictorum verò duorum annorum numero, tàm in Jure Canonico, quàm in Civili illud tempus quod hujuſmodi doctorandi extraordinariè publicè aliis legendo, illoſque docendo, publicè etiam non audiendo expenderint in aliquo ſtudio generali, volumus computari, & proinde haberi, ac ſi per illud audiendo dictorum Jurium generali Studio inſtituiſſent, & illos quos idoneos reperient, petito ſecretè Magiſtrorum eorumdẽ conſilio, quod utique conſiliũ fideliter teneantur impendere, quod etiam in ipſorum conſulentium diſpendium vel jacturam revelari quomodolibet diſtrictiùs prohibemus, approbet & admittat, eiſque petitam licentiam largiatur. Alios minùs idoneos penitùs repellendo, poſtpoſitis omninò gratia, odio vel favore.

Approbati ad legendum ubique publicè legendi facultatem habeant.

§. 6. Illi autem qui in Civitate præfata examinati & approbati fuerint, ac docendi licentiam obtinuerint, ut eſt dictum, ex tunc abſque examinatione vel approbatione alia, legendi & docendi ubique plenam habeant facultatem, nec à quoque valeant prohiberi.

Epiſcopus cum juramento examinationibus intereſſe debet.

§. 7. Verùm ut ritè in præfatis examinationibus procedatur, præcipimus ut dictus Epiſcopus, præpoſitis tantùm, ſed non tactis Evangeliis, juret fideliter ſe perſonis quæ per examinationem hujuſmodi repertæ fuerint idoneæ, hujuſmodi licentiam impertiri, & quod perſonaliter non per Vicarium vel ſubſtitutum examinationi hujuſmodi debeat intereſſe, niſi eſſet ex aliqua rationabili cauſa adeò impeditus, quòd ſuam non poſſet examinationi prædictæ perſonalem præſentiam exhibere, in quo caſu, eidem Epiſcopo intereſſendi examinationi hujuſmodi per Vicarium vel alium ad hoc idoneum ſubſtitutum, tenore præſentium indulgemus. Et quòd nemini hujuſmodi impertiatur licentiam, niſi ei quem omnis vel major pars Doctorum qui hujuſmodi examinationi interfuerint, approbabunt.

Lectores quoque examinationi interventuri, juramentum præſtare tenentur.

§. 8. Magiſtri quoque in dicta Civitate præſentes ſive actu legant ſive non, qui ad examinationem hujuſmodi fuerint convocandi, ſemel præſtent publicè Juramentum, quòd iſti vocati ad eaſdem examinationes venient; niſi fuerint legitimè impediti, & gratis dabunt examinationis fidele conſilium, qui de hujuſmodi examinatis vel ut digni approbari debeant, aut minus digni meritò reprobari. Qui verò juramentum hujuſmodi præſtare noluerit, nec ad legendum, nec ad examinationes eaſdem nullatenus admittantur.

Examinis modus in promovendis Scholaribus.

§. 9. Modus autem ſupràſcriptus in hujuſmodi examinatione ſervetur, nam licentiando in Jure Canonico aſſignentur puncta de mane, videlicet unum Decretum, & unica Decretalis: licentiando etiam in Jure civili, puncta hora prædicta ſimiliter aſſignentur. Videlicet una lex in Digeſto veteri, & altera in Codice per Doctores, ſuper quibus dicti licentiandi examen fuerint ſubdituri. Iidem verò Doctores ad mandatum ejuſdem Epiſcopi, circa Veſperas hora debita ſuper prædictis punctis, ſubjicient licentiandum examini, & tàm circa examen hujuſmodi quod fiet in ſecreto, quàm circa examinationem publicam, cætera obſervent, quæ in ſimilibus conſuevere in Bononienſi Studio obſervari. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 2. die 1. Aug.

Dat. Avinione, Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno 2.

VII.

Canonizatio S. Thomæ Epiſcopi Herfordienſis in Anglia, ejuſque relatio in numerum SS. Confeſſorum, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione pro die 2. menſis Octobris.

Edita A. D. 1320.

JOANNES PAPA XXII.

Univerſis Chriſtifidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

UNigenitus Filius ſplendor gloriæ ac figura ſubſtantiæ Patris, qui pro lapſi medela hominis exinaniens ſemetipſum, ſactus in utero Virginis Verbum caro, de horto militantis Eccleſiæ, modò roſas coloris ignei, nunc lilia candoris nivei, nunc violas odoris placidi, colligere, ſuiſque offerre aſpectibus non deſiſtit, in hodiernis temporibus adveſperaſcente die Mundi hujus labilis termino propinquante, de radice matris Eccleſiæ florem fecit aſcendere, ex Jacob noſtro oriri juſſit ſtellam ſplendidam matutinam.

S. Thom. Epiſcopus Herfordien. in Anglia à Deo datur.

§. 1. Ecce namque quod qui ſedens in throno omnia facit nova, novi Confeſſoris, Beati videlicet Thomæ Herfordienſis quondam Epiſcopi, nova magnalia Mundo prodit, ejus ſama offert magnificè, vitam offert imitandam à cunctis, ut regulam fulgidam & exemplar.

De cujus meritis cœlum & terra lætantur.

§. 2. Lætentur igitur cœli ſurſum, qui hunc ſanctum glorioſum in ſe ſuſcipiunt; & exultet terra deorſum, quæ ſuperiùs tranſmittit Præſulem tàm mirandum. Plaudant ob hoc cœtus Angelici, & canoro jubilo Deum laudent. Huic occurrant cœleſtes cunei. Hunc collaudent feſtivè cœli cives. Collætetur immensè Chriſti ſponſa Mater Eccleſia tantæ prolis claritate fœcunda, quæ terram deſerens, & terrena, cœleſtia imperii admirabilis, ipſe ineffabili throno gaudet.

Qui charitate, juſtitia, temperantia & fortitudine reſplenduit.

§. 3. Ut autem lucerna ſplendidæ vitæ ſuæ poſita ſuper candelabrum domus Dei non lateat, ſed pateat cunctis fidelibus, ut cœleſtis & perpetuæ vitæ norma, de ſuis felicibus motibus & actibus, aliqua de multis ad utilitatem audientium referamus. Ipſe namque, quem fides firmum, ſpes erectum, Dei, & proximi abundans charitatis fecit latum, circumſpectum prudentia, temperantia in omnibus ordinatum, innoxium cunctis juſtitia, audacem & ſtrenuum fortitudo, virtutum omnium aromatibus redolebat, velut plena divinorum cariſmatum apotheca.

Anglicus natione, Angelicus vita fuit, nobiliſque & honeſtate à literarum ſtudiis præclarus.

§. 4. Sanè beatus hic Thomas natione Anglicus, Angelicus homo, ipſe de parentibus nobilibus & Catholicis originem ſuam trahens, ab ætate primæva morum honeſtate præclarus, ſtudiis literarum ſic ſe dedicavit totaliter, ſic in ipſis ſollicitè ſtuduit & profecit, quòd tàm in humania ſcientiia, quàm etiam in divina, honorem magiſterii eſt adeptus; poſtquam doctrinæ ſuæ radios longè latèque diffundens, quàmplures ad juſtitiam erudivit, velut luminare in mundo præfulgidum continens verbum vitæ.

Vigiliis, abſtinentiis, & carnis macerationis ſtuduit, & mulierum conſortia evitavit.

§. 5. Ne autem terrenæ carnis inhabitatio, deprimeret ſecum ſenſum cœleſtia cogitantem, ipſam, ut ſerviret ſpiritui, vigiliis & abſtinentiis, necnon pungenti cilicio, ſed & cibi & potus parſimonia continua macerabat, abſtinens à vino ſæpiùs, ſciens, quòd in ipſo lubricum latet carnis. Sciens etiam quòd Deus ſe promittit in objectum, & præmium mundis corde à juventute ſua caſtitatis pulchritudinem adamavit. Proptereàque mulierum conſortia, quæ pretioſam viri animam rapiunt, ac ipſarum blanda colloquia prudentiſſimè devitabat: noverat namque quòd propter mulieris ſpeciem à qua factum eſt peccati initium, multi perierunt.

Manſuetudine, benignitate, miſericordia, & aliis virtutibus emicuit.

§. 6. Iſte Sanctus, etiam ut alter Job, ſimplex, rectus, ac timens Deum, à Chriſto didicit eſſe manſuetus, mitis corde, humilis, & benignus, miſericordia nihilominùs, quæ ab infantia ſecum crevit, erga pauperes & afflictos ſuæ pietatis viſcera ſic affecit, quòd ipſe verus pauper ſpiritu, dives rebus illos largis ſuſtentabat eleemoſynis, iſtos verò crebris conſolationibus refovebat; cum Apoſtolo namque Paulo infirmabatur cum infirmantibus, & cum patientibus ſcandalum, utebatur.

Epiſcopatum præclare adminiſtravit.

§. 7. Hic demùm Sanctus de innocente agno factus in Herfordienſi Eccleſia bonus paſtor ſe ipſo in mente major effectus eſt, ſtudens ſemper de virtute progredi in virtutem, quo in tempore in Dei templo, in virtutum culmine poſitus ſic effulſit, quòd meritò gemma Præſulum dici poſſet.

Orationi aſſiduè incumbebat.

§. 8. Orationi verò inſiſtebat aſſiduè, ac ſui fervorem ſpiritus demonſtrabant in orationibus & celebratione Miſſæ abundanter ex oculis lacrymæ defluentes.

Oves ſuas rectus paſtor & Epiſc. verbo & exemplo nutrivit.

§. 9. Commiſſas verò ſibi oves perducebat ad paſcua, & à lupis protectas rapacibus, paſtaſque verbo & exemplo pariter ad Chriſti caulas ſedulè reducebat.

Suæ Eccleſiæ jura & gregem uſque ad ſanguinem defenſavit.

§. 10. Jura verò ſuæ Eccleſiæ defenſabat, induta juſtitia ut lorica, paratus namque pro ſibi commiſſo grege animam ponere, non timuit in hoc Principem nec Magnatem.

Obiit Romæ & miracula multa ſubſequuta ſunt, quorum aliqua recenſentur.

§. 11. Et quia dignum erat, quòd huic tàm excellenti merito daretur æterna requies poſt laborem, cùm pro ſuæ cauſis Eccleſiæ, ad Romanam perveniſſet curiam, diem clauſit extremum, receptis devotè priùs Eccleſiæ Sacramentis. Sicque vir felix iſte ad Deum tranſmittendo ſpiritum, de peregrino & advena, factus eſt eximius cœli civis, & quod decebat multum divinam potentiam Majeſtatis, ut Sanctum hunc in cœlis regnare ſecum, per ſignorum evidentiam fidelibus declararet, ipſum coruſcare in terris miraculis multis fecit; quorum quædam fidelibus probata teſtimoniis, ad Dei laudem & gloriam Sancti hujus duximus inſerenda.

Puella ſtagno ſubmerſa, vitæ reſtituta fuit.

§. 12. Quædam namque puella ætatis annorum quinque, quæ tempore longo in quodam profundo ſtagno ſteterat mortua, & ſubmerſa, extracta inde frigida tota & rigida, non habens aliquod ſignum vitæ, facto ad Sanctum hunc pro ejus reſuſcitatione voto vitæ fuit priſtinæ reſtituta.

Infans aqua ſubmerſus & mortuus ſuſcitatur.

§. 13. Infans etiam biennis quidam in aqua quadam ſubmerſus, & mortuus extractus inde, poſt factum pro ipſo votum, miraculoſe extitit ſuſcitatus.

Puer flumine ſubmerſus ſaluti redditur.

§. 14. Puer quidam annorum novem ſubmerſus in quodam flumine, poſtquam extractum de aqua ſancto huic aliquid devoverint, reſtitutus eſt vitæ pariter & ſaluti.

Parvulus onuſto boum curru mortuus, vitam recuperat.

§. 15. Parvulus alter ætatis unius anni cum dimidio, cujus ſupra caput dormientis in area rota tranſiverit onuſti currus qui à bobus quatuor trahebatur, mortuus ex hoc, recuperavit vitam & animam meritis Sancti hujus.

Infans ob lapſum in quendam foſſatum mortuus, vitam conſequitur.

§. 16. Infans alius nondum ætatis annorum duorum in fundo cujuſdam foſſati, in quem locum de ponte altitudinis magnæ de nocte, aſſeritur cecidiſſe, repertus mortuus, frigidus omninò & rigidus abſque aliquo ſigno vitæ menſuratus ad hunc Sanctum, vitæ fuit mirabiliter reſtitutus.

Mulieri longo tempore contractæ ſanitas reſtituitur.

§. 17. Mulier quædam, quæ ſeptem annis ſic contracta fuerat, quod nec ſtare nec ire poterat per ſe ipſam, portata ad tumulum S. Thomæ, oratione ibidem facta per ipſam, reſtituta fuit priſtinæ libertati ſanitatis.

Puellæ pes fiſtulis putrefactus, curatur.

§. 18. Quædam inſuper puella annorum quinque, quæ pedem unum habebat annis pluribus, quaſi totum ex fiſtulis putreſactum, ità quòd nec ſtare nec ire poterat, niſi ſe ſuper fœmur trahendo per terram, portata ad dicti Sancti tumulum per patrem, fuit ibidem à dicta infirmitate curata.

Mulier cæcitate liberatur.

§. 19. Altera mulier quæ per annos plures viſu caruerat, nec quoquam ire poterat niſi ut cœca ab altero duceretur, ducta ad Eccleſiam Herfordien. & facta oratione ad tumulum S. Thomæ fuit à cæcitate dicta continuò liberata.

Puer cæcus viſum recuperat.

§. 20. Puer inſuper annorum quinque qui ex infirmitate quadam omninò viſum perdiderat, & duobus annis manſerat ita cœcus, ductus ad hujus Sancti tumulum, oratione facta viſum recuperavit perfectè.

Alter, qui gilbo in ejus collo onerabatur, liberatus fuit.

§. 21. Quidam etiam homo qui gilbum ad quantitatem unius ovi anſeris, ortum in collo ſuo portaverat multis annis, orans ad tumulum hujus Sancti, & denarium offerens, cum quo in modum crucis tetigerat dictum gilbum, ſtatim curatus omninò fuit, & à dicto gilbo penitùs liberatus.

His & aliis S. Thom claruit miraculis, & propterea cœli & terra lætantur.

§. 22. Prædictis & aliis multis miraculis Sanctum ſuum clarificavit Deus, qui facit mirabilia magna ſolus. Hæc ſunt certè miracula opera tua Deus, qui ſic per cœleſtes ſpiritus gubernas terrena omnia, & diſponis, quòd ipſorum ſacrarum numerum, quem cadentium ruina minuit, reparas mirabiliter de terrenis. Hi ſunt Sancti tui, Omnipotens Deus, qui tuæ dono gratiæ ſemper virent, rubent ut roſa, candent ſicut lilium, ut mel placent, currunt ut ſpiritus, flagrant ut balſamum, ut ſol fulgent. Sic clemens Deus ſanctum ſuum Thomam glorificans, fidem firmat, nubiloſos errores diſſipat & confundit, ad ſuperna noſtros rapit affectus, amoris flammis ſuccendit frigida corda noſtra. In hac igitur læta die, quam fecit Dominus, qua confeſſor iſte in Dei throno corona gloriæ clarus ſedet, laudet Deum omnis ſpiritus, cœli cœlorum clamore ineffabili Deo canant. Sanctorum Eccleſia mente ac ſpiritu in chordis & organo Deo pſallat, ſed eò magis plaude Herfordia, quæ ſui theſaurum corporis continens tàm immenſum, nam quem in Terris habuiſti Paſtorem, nunc obtines in cœlis ſedulum protectorem.

Et iſte Pont. ipſum Catalogo Sanctorum Confeſſorum adjungit.

§. 23. Verùm quia multum convenit, ut quem Deus in cœlis glorificat, in terris ad ſuum fructum & gaudium mundus colat: Nos de ipſius vita & miraculis inquiri fecimus diligenter; dehinc ſuper inventis per nos & Fratres noſtros attenta examinatione habita & diſcuſſione ſolerti, de ipſius ſanctitate vitæ, ac veritate miraculorum plenariè certi facti, ad requiſitionem inſtãtem, ac ſupplicationem humilem & devotam Prælatorum multorum apud Sedem Apoſtolicam exiſtentium, de dictorum Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, confiſi de Omnipotentis Dei miſericordia, auctoritate quoque Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus & noſtra, in Sanctorum Confeſſorum Catalogo duximus adſcribẽdum.

Feſtivitatemque ipſius, die 2. Octob. celebrari mandat.

§. 24. Ideóque Univerſitatem veſtram monemus & hortamur attentè per Apoſtolica vobis ſcripta mandantes, quatenus 6. Non. Octobris feſtum Confeſſoris ejuſdem, devotè & ſolemniter celebretis, ut pia ejus interceſſione, & hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna gaudia conſequi valeatis.

Sepulchrum ejuſdem viſitantibus Indulgentias elargitur.

§. 25. Ut autem ad Venerabile ipſius ſepulchrum ardentiùs & affluentiùs Chriſtiani Populi confluat multitudo, ac celebriùs ejuſdem confeſſoris extollatur feſtivitas, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui cum reverentia illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint ipſius ſuffragia petituri de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, duos annos, & duas quadragenas; Accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum ſepulchrum, infrà ejuſdem feſti Octavas, centum dies de injuncta ſibi pœnitentia miſericorditer relaxamus.

D.P. An. 4. die 17. Apr.

Dat. Avinion. 15. Kalendas Maji, Pontificatus noſtri Anno 4.

VIII.

Revocatio alienationum omnium per Officiales & Rectores terrarum Sedis Apoſtolicæ, quoquomodo de eis factarum.

Ampliorem prohibitionem alienandi & infeudandi Terras, & Caſtra Sedis Apoſtolica, firmavit Pius V. in ejus conſtit. 35. Admonet. Tom. 2. fol. 236. ubi ipſe concordantias materia notabo.

Vide quæ addidi ad Conſt. 1. Leon. I. Occaſio. ſup. fol. 6.

Edita An. D. 1321.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Guittoni Epiſcopo Urbevetano patrimonii B. Petri in Thuſcia Rectori. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

INter cætera, quorum nos cura ſollicitat, illa præcipuè meditatio mentem noſtram occupat, illaque ſollicitudo fatigat, ut Eccleſiæ jura non pereant, & ſi qua ſunt fortè deperdita, in ſtatum priſtinum reſtaurentur.

Officiales & Barones quadam loca S. R. E. alienarunt. Ad hoc habes inf. Clem. vi. conſt. 3. Et ſi ſolerter. fol. 256.

§. 1. Audivimus ſiquidem relatione fideli, quòd quidam patrimonii B. Petri in Thuſcia, comitatus Sabinæ, Terræ Arnulphorum, & quarumdam aliarum Terrarum, ad nos, & Eccleſiam Romanam ſpectantium Rectores, & Officiales, qui fuerunt temporibus retroactis, diverſas locationes, alienationes, donationes, & conceſſiones de Terris, Caſtris, bonis, juribus ejuſdem Eccleſiæ ſub variis formis, modis, & tenoribus feciſſe noſcuntur, & quaſdam minores Terras, Civitates, Caſtra, & loca infrà Patrimonii Comitatum, & Terrarum Arnulphorum prædicta. & alia infrà juriſdictionem ipſius Eccleſiæ Romanæ conſiſtentia majoribus Civitatibus, & Comitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, quamvis nullam ſuper hoc poteſtatem habuerint, de facto in ipſius Eccleſiæ grave præjudicium ſubjecerunt, & etiam ſubmiſerunt, ac ſe ſubjicientibus, & ſubmittentibus auctoritatem præſtando conſenſerunt pro eorum libito voluntatis, & aliqua minora Terræ, Civitates, & Caſtra dictis majoribus Civitatibus & Communitatibus, Comitibus, Baronibus, & nobilibus, tàm de dictis Terris, quàm etiam aliunde voluntariè, & quædam ab ipſis majoribus coactè ſuper violentiam ſubmiſerunt.

Hic Pont. ea revocavit.

§. 2. Nos igitur ſuper his volentes ejuſdem Eccleſiæ honori, & indemnitatibus providere, locationes, alienationes, donationes, conceſſiones, ſubjectiones, & ſubmiſſiones prædictas, & alias quaſcumque de bonis, & juribus prædictæ Romanæ Eccleſiæ, & Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum prædictorum, ac Univerſitatum eorumdem ſub quibuſvis modis, formis, tenoribus, aut expreſſionibus verborum factas non obſtantibus Apoſt. Sedis non ex certa ſcientia factis, & quorumvis aliorum confirmationibus, ſeu ratificationibus ſuper his ſub quacumque forma verborum obtentis, nec non promiſſionibus, obligationibus, pœnarum adjectionibus, ſtipulationibus, & renunciationibus quibuſcumque, ac juramentis ſuper his præſtitis ab eiſdem, ex tunc auctoritate Apoſtolica revocavimus, caſſavimus, annullavimus, irritavimus, vacuavimus, & nullam habere decrevimus roboris firmitatem: Et eadem Terras, Civitates, & Caſtra, bona & jura ad jus, & proprietatem, & dominium ejuſdem Eccleſiæ revocavimus, eaſdem minores Terras, Civitates, Caſtra, & loca in eo ſtatu in quo erant ante tempus ſubjectionis, & ſubmiſſionis hujuſmodi reducendo. Decernentes illa prædictis majoribus Civitatibus, & Communitatibus, Comitibus, & Baronibus, & Nobilibus, ad ſervandum ſubmiſſionem hujuſmodi, vel ad obediendum, ſeu parendum illis in aliquo prætextu ſubmiſſionis, & ſubjectionis earumdem aliquatenus non teneri.

Et modo executorem deputat.

§. 3. Quocircà fraternitati tuæ, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus per te, vel alium, ſeu alios ſuper præmiſſis de plano, ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura judicii te informans, prædictas Terras, Caſtra, bona, & jura taliter locata, alienata, donata, & conceſſa, ad manus tuas recipere ſtudeas, & diligenter conſervari procures. Non permittens Terras, Civitates, Caſtra, & loca minora præfata prætextu ſubmiſſionis, & ſubjectionis hujuſmodi ab aliquibus indebitè moleſtari. Detentores Terrarum, Caſtrorum, bonorum, & jurium prædictorum, & contradictores, ac rebelles, & impedientes ſi qui fuerint, necnon & moleſtatores dictarum minorum Terrarum, Civitatum, & Caſtrorum, ac univerſitatum per ſpirituales, & temporales pœnas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo.

Contraria tollit.

§. 4. Non obſtante ſi eis vel eorum aliquibus communiter vel diviſim à dicta ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut quibuſvis pœnis affici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Dat.

Dat. P. An. 5. die 1. April.

Datum Avinione, Kal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno quinto.

IX.

De Facultatibus Inquiſitorum hæreticæ pravitatis, dandi licentias deferendi arma. Et de qualitatibus ſamiliarium ſuorum.

Edita An. D. 1321.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis in Provincia Lombardiæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

EXigit ordinis veſtri Religio, & commiſſi nobis officii manſuetudo requirit, ut ſic actus veſtros virtute modeſtiæ componatis, quòd nemini eſſe poſſint ad ſcandalum, vel aliquod nocumentum.

Causa conſt.

§. 1. Accepimus ſiquidem aſſertione fideli, quòd vos nonnullis pravis & perverſis hominibus, qui frequenter ad cædes, & alia neſanda ſacinora laxant nequiter manus ſuas, arma per civitatem & diſtrictum Bononienſem portandi, non ſine multorum ſcandalo, licentiam conceſſiſtis.

Facultates de quibus in rub.

§. 2. Quare volumus, & diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus neminem ſamiliarem, niſi ejuſdem Eccleſiæ fidelem, ac devotum, & laudabilis converſationis & vitæ, habere quomodolibet præſumatis; nec aliquibus de cætero, extra ſamiliam veſtram, quam vobiſcum habetis continuè (niſi forſan illis, qui eundo de terra ad terram, vel etiam redeundo vobiſcum, & in caſibus aliis in quibus vobis pro ſecuritate veſtra forſitan expediret) alicui deferendi arma per dictas Civitatem & diſtrictum licentiam concedatis, & nihilominùs licentiam, quam olim ſuper hoc aliis conceſſiſtis, ſtudeatis, remotis occaſione & dilatione quibuſlibet, revocare. Ut per hoc nulla poſſit oriri in eiſdem Civitate, vel diſtrictu materia ſcandalum paritura, nec ad nos de cætero ſuper hoc querelæ materia deferatur.

Dat. P. An. 5. die 2. Maji.

Datum Avinione, 6. Non. Maji, Pontificatus noſtri Anno quinto.

X.

Contra facientes Cavalcatas, & incurſiones in Provincia Marchiæ, ſtatus Eccleſiaſtici.

Hæc Bulla obſervanda eſt in toto d. ſtatu, ex declaratione Pauli III. inf. in ejus conſtit. 17. Officii. fol. 729. Et in hac materia habes etiam conſtit. 1. Alex. VI. inf. fol. 453. Inter. & conſtit. 6. Jul. II. Cùm homines. fol. 471. Et pleniorem ſanctionem vide in conſtit. 75. Six. V. Dùm pro, in Tom. 2, fol. 674.

Edita An. D. 1321.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum.

Exordium.

AD hoc dignoſcitur media inter diſcordes juſtitia conſtituta, ut nemo dicere ſibi jus audeat, nemo ipſius juſtitiæ tranſgredi limites inordinata voluntate præſumat: ſed quod ſibi credit alter adverſus alterum fortè competere, coram Judice juſtitia mediante proſequatur.

Cauſa hujus conſtitutionis.

§. 1. Novimus enim, quòd dierum creſcente malitia, ſit aſſueta nequitia malorum, mentes hominum depravare: quòd in apertam proſilire violentiam non timentes, ſæpiùs alter inſurgit in alterum: & alius quod adverſus alium exiſtimat ſe fortaſſis habere, viis pacificis, & juris ordine prætermiſſis, violentis conatibus obtinere præſumit. Inter alios verò, qui ad hoc ferventer inducuntur indomita voluntate, nonnulli de noſtra Marchiæ Anconæ provincia ad hujuſmodi proſilire conatus per motus effrenes & agiles non verentes, ipſius provinciæ ſtatum ſæpè turbant pacificum, periculis in ea, non abſque diſpendiis animarum, fidelium ſtragibus, & bonorum detrimentis, injuriis, & ſcandalis ſuſcitatis.

Prohibitio faciendi cavalcatas, vel incurſus, aut expulſiones.

§. 2. Nos igitur, qui Provinciam ipſam quadam ſingulari affectione diligimus, & tamquam recreationis noſtræ pomœrium, paternæ benignitatis oculis intuemur; cupientes in illa (turbationibus & ſcandalis quibuſcumq; remedii noſtri appoſitione ſubductis) bonum pacis & concordiæ non lædatur: ac debitum, & congruum reputantes, ut talium ſic compeſcatur audacia, quòd à violentiis retrahantur: univerſis, & ſingulis tàm laicis, quam clericis cujuſcumque ſtatus, ordinis, vel dignitatis exiſtant, Comitibus quoque, Baronibus, Poteſtatibus, Capitaneis, & aliis quibuſcumque Officialibus, & inferioribus gradibus poſitis: necnon Communitatibus, ac Univerſitatibus Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum in prædicta provincia conſiſtentium, auctoritate præſentium diſtrictiùs inhibemus, & mandamus expreſſe, ne ipſorum aliquis contra alium ſibi jus dicere, aut guerram, vel exercitium, ſeu cavalcatam (niſi de licentia Rectoris provinciæ ſupradictæ) per ſe, vel alios facere, vel movere per hoſtiles incurſus, ſeu violentias occupare, invadere, vel etiam retinere, ſeu aliquem de domo propria, ſeu civitate, caſtro, vel loco expellere, capere, ſeu tenere, ſive ad vindictam, vel ultionem aliquam proſilire quavis cauſa vel occaſione præſumat; ſed quilibet jus ſuum per viam juſtitiæ coram competenti Judice proſequatur.

Pœnarum inflictio contra inobedientes.

§. 3. Nos enim omnes, & ſingulos tàm clericos, quàm laicos contra inhibitionem, & mandatum hujuſmodi (poſtquam illa ad notitiam pervenerint eorumdem, vel per eos ſteterit, quominùs pervenerit pervenire) facientes, (niſi in caſibus à jure permiſſis) ſententiam excommunicationis: & inſuper eoſdem clericos ſuſpenſionis pœnam incurrere, ac prædictorum Caſtra, Terras, Loca, & Communitates, & Univerſitates prædictorum, ſi contra hujuſmodi inhibitionem, & mandatum noſtrum venire præſumpſerint, ac dictorum Clericorum Eccleſias, (qui facere contra prædicta forſitan attentabunt) interdicto Eccleſiaſtico ſubjacere volumus ipſo facto: omneſque prædictos, & ſingulos omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, libertatibus, & immunitatibus, realibus & perſonalibus, feudis, locationibus, bonis, juribus, honoribus, officiis, & quibuſcumque conceſſionibus, quæ à Romana Eccleſia, & à quibuſcumque aliis Eccleſiaſticis obtinere noſcuntur, eo ipſo fore privatos: & nihilominùs omnes, & ſingulos Comites, Barones, Nobiles, Poteſtates, Capitaneos, Officiales, ac Communitates prædictas mille marcarum argenti, & unamquamque perſonarum ipſarum, quæ contra inhibitionem, & mandatum ipſorum facere, vel venire præſumant, ducentorum florenorum auri, quam eo ipſo incurrant, pœna mulctamus. Contra Clericos prædictos ad privationem omnium beneficiorum Eccleſiaſticorum, dignitatum, perſonatuum, & officiorum cum cura, vel ſine cura, quæ forſitan obtinerent, ac reddimus eos inhabiles, & indignos ad ea, & quælibet alia in poſterum obtinenda. Nulli ergò omninò, &c.

Dat. P. An. 6. die 23. Decemb.

Datum Avinione, 10. Kalendas Januarii, Pont. noſtri Anno 6.

XI.

Canonizatio S. Thomæ de Aquino Civitate Provinciæ Campaniæ, Profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum, cum inſtitutione ſuæ feſtivitatis pro die 7. Martii.

Hanc feſtivitatem ſolemniter celebrari juſſit Pius V. in conſtit, 36. Mirabilis, Tom. 2. fol. 238. ibique ipſum inter celebriores Catholicæ Eccleſiæ Doctores adnumeravit.

Edita An. D. 1323.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus Univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis electis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Archipresbyteris, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, ad quos literæ iſtæ pervenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Redem-

Exordium.

Redemptionem miſit Dominus popolo ſuo, cùm Dei verbum in virginalis uteri thalamo, ſancti Spiritus cooperatione conceptum, caro factum eſt, & habitavit in nobis, verbo ſuo nos inſtruens, exemplo docens, cœleſtia referans, occulta miraculis roborans, ac ſacri eloquii teſtimoniis futura eadem eſſe confirmans, tandem ſe Deo Patri in ara Crucis Hoſtiam acceptabilem offerens, peccata noſtra pio cruore deterſit, deſcendenſque ad inferos, ac die tertia reſurgens à mortuis, & per quadraginta dies apparens diſcipulis, & loquens de Regno Dei, ipſis cernentibus eſt elevatus in cœlum, & captivam ducens captivitatem dedit dona hominibus, quibus pateſcere cœlum innotuit, reſerata dudum clauſa in ſe credentibus janua Paradiſi. Patet ergò cœlum credentibus, patet humilibus, patet etiam qui honeſtatis, paupertatis, & obedientiæ votis ſe Deo, (à quo ſtulti per inobedientiam diſceſſerunt) voluntaria ſponſione devovent. Regnum enim cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud, dùm propriis ſubactis affectibus violentia quadam ad ſuperiora conſcendunt.

B. Thom. de Aquino habitum Ordinis Fratrum Prædicatorum pubes ſuſcepit ad Theologiæ magiſterium, poſteà aſcendit, & magiſtralem Cathedram regit maxima cum omni admiratione.

§. 1. Hæc igitur B. Thomas de Aquino, Ordinis Fratrum Prædicatorum ſacræ Theologiæ Doctor, nobilis quidem genere, ſed nobilior converſatione, fama clarus, vita clariſſimus, ſedula meditatione revolvens, & attenta deliberatione diſcernens, dùm adhuc infrà pubertatis annos exiſteret, ipſius Ordinis Prædicatorum habitum ſuſcepit, in eo (invito etiam patre qui ejus felicibus actibus invidebat) conſtantiùs manſit, ac in ipſo tandem regularem profeſſionem emiſit, ubi in brevi adeò ſcientia, vita, & moribus profecit, ut ætate adbuc juvenis, ad Sacerdotium promoveretur, & ad ejuſdem Theologiæ magiſterium, Pariſiis loco utique celeberrimo aſſumptus, magno inibi ſui, ſuique Ordinis, ac Pariſien. ſtudii favore, per multorum annorum curricula, cathedram regeret magiſtralem. Quippe cùm illi vita exiſtentiam, converſatio famam, doctrina pareret opinionem; opera divulgationem, eamdemque tàm brevi confecta tempore, admirationem meritò exhiberent: ut illud Pſal. Rigans montes de ſuperioribus ſuis, de fructu operum tuorum ſatiabitur terra, in eo veriſſimè impleretur. Quod utique thema, idem ſanctus, dùm eſſet in ſacra pagina incepturus, aſſumpſit, quodque (ut fertur) revelatione ſibi poſt ſuam orationem facta didicerat, dùm propter juventutem ſuam ſe inhabilem ad magiſterium reputans, quid proponeretur in inſtanti principio hæſitaret.

Opera multa in Dei laudem & fidei propagationem ſcripſit.

§. 2. Nam & in primitiis ſcientiis, & diverſis philoſophiæ partibus, ut non eſſet otioſus, ſed operaretur terram: necnon in ſacræ ſcripturæ paginam, tàm ſuper Novum, quàm Vetus Teſtamentum ſcripta, plurimóque alia Dei opera in Dei laudem, Fideique dilatationem, eruditionemque ſtudentium, clara (cùm ſciens eſſet, famoſa, cùm cognitus) non abſque ſpeciali Dei infuſione perfecit. Doctrina quippe prudentium facilis, & omninò ſcientis ſignum eſt poſſe docere.

Orationi & ſtudio aſſiduè vacabat.

§. 3. Profecit utique vir peritus, à terrenorum ambitione ſemotus: & ad cœleſtium aſſecutionem intentus, perfectò vacans ſtudio, intendebat Deo, prætermittebat terrena, ut aſſequeretur æterna, præmittebat divina, ut roboraretur in ſchola, cùm ſingulis diebus, antequam lecturus aſcenderet cathedram, vel diſtraheretur ad alia, Miſſam unam celebraret, aliam audiret, in quibus & alias in oratione, (cum in illa foret aſſiduus) lacrymarum effuſione mentis ſuæ dulcedinem, devotionemque Deo, cùm nihil eſt abſconditum, revelabat.

Caſtitate, ſobrietate, humilitate, & aliis virtutibus præfulſit.

§. 4. Cúmque caſtitatis nitore canderet, parſimonia devota, cuſtodiebat humilitatem, hanc eamdem ſobrietate medica nutriebat, adeò ut multi eum in carne virginitate manſiſſe incorruptum exiſtimarent, Quòd ejuſdem ſancti confeſſor Ordinis memorati, qui longo tempore ipſius confeſſionem audierat, publicè (ut ad nos teſtimonio fide digno pervenit) coram omnibus die defunctionis ejuſdem aſſeruit, dicens: Ego confeſſionem generalem iſtius ſancti viri audivi, de quo teſtificor, quia ita inveni eum purum, ſicut puerum quinque annorum, quia numquam ſuæ carnis ſenſit corruptelam. Qui prætereà vir Dei, cibis Religioſorum, veſtimentiſque communibus contentus, converſatione mitis, benignitate ſuavis, pietate miſericors, humilitate ſubjectus, cæteraque virtutum varietate redimitus, honorum ſupercilium, mulierumque cautiùs conſortia ſpernebat, non elatus, non præeminens, nec etiam diſputans, (quod & interdum diſputanti ſolet eſſe commercium) jactator affectus, ut ampuloſis (etiam ſi ſibi eadem injicerentur ab aliis) in illo paleſtricæ ſyllogizationis exercitio uteretur. Totus igitur Dei famulus divinis operibus intentus, aut eruditioni qua præcellebat, aut prædicationi qua immotus erat, aut orationi qua devotus, aut ſcripturæ ſacræ qua profundus, ſedulus vacabat, adeò ut præter naturalis neceſſitatis, aut quietis horas, nullum ſibi aut vix temporis ſpatium relinqueret otioſum.

Mortis ſuæ diem prædixit.

§. 5. Appropinquante autem die qua de hoc ſæculo migraturus eſſet ad Dominum, quaque devicto triumphatóque mundo, in perpetuas æternitates recipiendus in patria, (nam honorum laborum glorioſus eſt fructus) cùm à felicis recordationis Gregorio Papa Decimo prædeceſſore noſtro, ad Lugdunenſe Concilium diceretur eſſe vocatus, de Neapoli veniens, ubi tunc temporis more ſolito famosè legebat ut Doctor, & per maritimam tranſiens, cùm ad Monaſterium Foſſæ novæ Ordinis Ciſtercien. Terracinen. Diœc. parumper digreſſurus, per dies aliquot anteà, ad ipſum ut illuc deferretur, affectuosè depoſtulans, perveniſſet; intrans Monaſterium, plenus Dei ſpiritu, hæc verba protuliſſe refertur. Hæc requies mea in ſæculum ſæculi, hic habitabo quoniam elegi eam. Quod verum eſſe eventus edocuit, & ſacri corporis ſui illic facta tumulatio manifeſtat. Cœpit enim illic in infirmitate gravari eadem, viribus paulatim deſtitui, infirmitatem tamen ipſam, etſi dierum plurium non impatienter tolerans, ſed æquanimiter, totus ut erat humilis patientia ſupportans, qua ſibimet leniret infirmitatem Deo obedientia placeret, miniſtros de ſe (quod non intendebat) aggeneraret reverentiam, imitandæ quoque patientiæ exempla præberet, adeò quòd ejuſdem Monaſterii Foſſæ novæ Fratres inibi Deo devotiùs famulantes, hæc in ſancto viro Religionis exempla contemplantes, illius tunc infirmantis corpore prompti obſequiis mancipati; quem utique tanta refertum patientia fore cernebant, ſinguli ligna de ſylva, ſinguli quæque illi opportuna voluntariè, propriis humeris deferebant, non extimantes fore conveniens, ut brutorum animalium humeri, in portandis eidem rebus accommodis præſtarent obſequia, qui tantarum virtutum prærogativa pollebat.

Sacramentum infirmi ſumens, & cuncta quæ de eo ſcripſit, correctioni S. R. E. ſubmiſit.

§. 6. Cùmque in eadem infirmitate, de qua obiit, Sanctiſſimi Dei, & Domini noſtri JESU CHRISTI Corpus, in cibum ſumendum ſibi ut viaticum deferretur, totus profuſus in lacrymis, & dulci amore ejuſdem anima aſſueta dulcedine Dei, liquefacta, inter cætera multa, & decora quæ protulit; hæc, vel ſimilia, fidei & devotionis verba, toto illius Monaſterii Conventu, multiſque dictorum Prædicatorum, & Minorum Ordinum aſſiſtentibus Fratribus, eructaſſe refertur. Ego de iſto Sanctiſſimo Corpore Domini noſtri JESU CHRISTI, & aliis Sacramentis multa docui, multa ſcripſi in Fide Jeſu Chriſti, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, cujus correctioni cuncta ſubjicio, cuncta ſuppono.

Eo & aliis Sacramentis receptis, tertio die obdormivit in Domino.

§. 7. Recepto deinde ab ipſo eodem vivifico Sacramento, cunctiſque aliis Sacramentis Eccleſiæ, debita veneratione cum lacrymarum effuſione ſuſceptis, tertio die obdormivit in Domino, cui credidit, quem amavit, & tota mentis affectione dilexit. Fidelis ſervus & prudens, non pertinax, non proprio ſenſui, aut prudentiæ innitens, & nulla de ſe ſcientiæ ſuæ opinione ſuperbus, nam qui ſcrutator eſt

Majeſta-

Majeſtatis opprimetur à gloria. Unde ſapienter Doctor idem atque humiliter (ut præfati ſumus) omnem ſuam verbo, vel ſcripto doctrinam ad ejuſdem Eccleſiæ fidei normam fideli devotione reduxit: quam Petri ore diffuſam ſtabilem noverat, & nullis concuſſionum flatibus agitandam; cùm poſt veram Deitatis CHRISTI recognitionem qua reſpondit, Tu es CHRISTUS Filius DEI vivi, ab ipſo audire meruit: Tu es Petrus, & ſuper hanc petram ædificabo Eccleſiam meam, & alibi. Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua; Dumque pro Petro CHRISTUS rogat, pro ejus Eccleſia intercedit.

Miraculis etiam claruit.

§. 8. Verùm quia dignum erat & conſonum, ut quem Deus viventem in hoc ſæculo tantis ſuis donis, gratiiſque perfecerat, aſſumptum in Cœlis ſanctificatum fore hominibus declararet, multis eumdem virum Dei poſt ipſius de hac vita tranſitum (licèt & anteà nonnulla feciſſe memoretur) magniſque fecit clarere miraculis, multis clariſque ſignis glorioſiùs coruſcare, ut illud Pſalmi meritò de ipſo dicamus. Scitote quia mirificavit Dominus Sanctum ſuum, ſicque vita ejus atteſtaretur miraculis, ut illius miracula, vitæ teſtimonium perhiberent. De quibus pauca de multis in Dei laudem, & Sancti hujus commendationem, & ædificationem fidelium, idoneis approbata teſtibus, præſentibus ſubnectemus.

Odoris fragrantia ab ejus ſepulchro manans, ſuæ carnis munditiam orationis odoramentum famaque & virtutum diffuſionem ſignificavit.

§. 9. Poſt ſeptimum namque menſem, vel circa, à die obitus ipſius S. Thomæ de Aquino, cùm Corpus ejus, quod in Capella S. Stephani dicti Monaſterii, per idem tempus ſepultum extiterat, ad ſepulchrum ejuſdem primum, ſcilicet juxta Altare majus Eccleſiæ Monaſterii antedicti, unde ad tempus per Monachos ejuſdem Monaſterii, timoris cauſa ſublatum fuerat, ne corpus ipſum omninò de dicto Monaſterio tolleretur, per tranſlationem denuò exhumatum, deferri exinde decreviſſent, in apertura ipſius ſepulchri, ejuſdem Capellæ S. Stephani, tanta fragrantia odoris ſuavitas emanavit, quòd totam ipſam Capellam Clauſtrumque ipſius Monaſterii, quod diffuſum eſt, mira eadem ſuavitate replevit, quæ de ipſius corpore, (prout ex ſolicita, curioſaque Monachorum indagine eſt repertum) mirificè fundebatur. Propter quod majore per Monachos concepta ad ipſum devotione, totus Conventus proceſſionaliter (Priore tamen dicti Monaſterii, cum quibuſdam ea Monachis paramentis indutis) Corpus ipſum ad præfatū primum ejus ſepulchrum honorificè detulerunt. Hanc ſimilem fragrantiam poſt ſeptem annorum ſpatium, quidam ea teſtibus, quidam verò poſt quatuordecim annorum ſpatium ſenſiſſe ſe referunt, dum corpus ipſum diverſis ex cauſis per temporum vices ſedulò inſpexiſſent. Quippe odor, carnis ejus munditiam Deo acceptam exprimebat, orationum ejus odoramenta repræſentabat, famam quoque ejus claram diffuſione virtutum & illarum aromatum non celabat.

Chirurgus ex decennali infirmitate podagræ ſanus evaſit.

§. 10. Quidam arte chirurgicus, ſed per decennium infirmitate podagricus; ita quod ire per ſe, vel ambulare nequaquam abſque baculorum ſuſtentatione, aut aliorum ſuffragio poterat, ſe Deo & B. Thomæ devovens, juxta ejus tumulum incumbens, (oratione facta) ſanus proſilijt, & currens, ac Deum laudans quod meritis ejus eſſet tàm longæ infirmitatis languore curatus.

Alter quaſi mortuus ad ejus tumulum hortatus, ſtatim ferè ſanus ſurrexit.

§. 11. Alter quidam ex horribili quadam viſione phantaſmatis timiditate percuſſus, pedibus manibuſque contractus fuit, & ore, ac facie diſtortus, ſenſibus carens, & omni virtute deſtitutus, ita quod loqui non poterat, ſed mortuo ſimilis videbatur: adeò ut ignem ejus membris admotum, nullatenus ſentiret, portatus ad tumulum illius, poſt morulam, liber & ſanus omninò à dicto ſepulchro ſurrexit.

Alius ſanctitatem ejus deridens ſtatim infirmitate corripitur, & pœnitens poſteà manum S. Th. deoſculans ſanitatem recuperavit.

§. 12. Alius dum non devotè de ſancto ſentiret, virtutem Dei in ſancto, in ſe duplicem eſt expertus, infirmitatis dum comtemnit, ſanitatis, dum à contemptus culpa diſceſſit. Nam cùm ſibi devotionis cauſa à quodam Capellano plures venerandæ reliquiæ monſtrarentur, ipſe quoque oſtenſor pretioſiores adhuc ſe habere reliquias videlicet manum F. Thomæ de Aquino fateretur, illicò hunc deriſoriè de his truffantem, cùm eas videre non curaret, dicens, Sanctus non eſt: Sed quidam Ordinis Prædicatorum frater, tremor apprehendit: & caput ejus ad modum magnæ ciſtæ groſſum, & valdè ponderoſum ſibi eſſe videbatur, ſed infirmitate correptus, & pœnitens, ſimulque de ſua incredulitate, dictiſque deplorans, dum veniam à Sacerdote petitam obtinuit reverenter manum ejuſdem Sancti deoſculans, confeſtim à tremore, & inflatione capitis liberatus evaſit, ſenſitque progredientem, ut retulit, maximum ea dicta manu ſuavitatis odorem. Qui odor cum ipſius curati capitio, perſonæque ex tactu manus ejuſdem per magnum tempus inhæreret, multis eumdem poſtmodùm percipientibus, ſciſcitantibuſque quid eſſet, hoc ſigno narrare quod acciderat (etſi nolens) miraculum cogebatur.

Notarius quidam amiſſam loquelam recepit.

§. 13. Notarius quidam dum ad menſam ſanus accederet, ſurgens ab illa gravi ſquinantiæ infirmitate correptus eſt. Duobus diebus propterea linguam movere non potuit, & loquelam amiſit. Cùmque multa medicorum remedia, ei adhibita, quia eadem infirmitatis in augmentum procederet, non prodeſſent, imò de illo deſperarent: ad Sanctum conceptam devotionem, ut ad tumulum ejus deferretur, quàm lingua non valebat, manus ſuæ ſcriptura deprompſit. Verùm cum illum repugnante uxore ſua (quia mulieribus præfati Monaſterii Eccleſiam ingredi non liceret) nequaquam duceretur, ipſe ſic infirmus advertens intrà ſe ipſum, eidem beato viro ſe, ut liberaret affectuoſiùs commendavit. Cœpit ex tunc linguam ducere, meliorari, & convalere, ac brevi temporis intervallo curatus perfectè fuit.

Aliter quotidiana febre correptus, ſanus factus eſt.

§. 14. Dum alius quidam per ſeptem hebdomadas, & ultra febre quotidiana, malo epatis, & ſtomachi affligeretur, quadam die veneris, cùm pejus haberet, auditis quibuſdam miraculis, quæ per virum Dei facta eſſe dicebantur, cum ſe ad ipſum devotiùs ſequenti die Sabbati de ſero, uxoris ſuæ ſuaſibus, eaque præſente devoviſſet: die Dominicæ proximo, in mane ſe à præfatis infirmitatibus plenè repent liberatum.

Mulier ſurda auditum recuperavit.

§. 15. Mulier quædam, cùm filium ſuum duorum menſium decumbentem, periclitari non immeritò formidaret, pro eo præſertim, quòd per menſes quatuor ea ſurditate adeò gravata eſſet, ut decies exclamata, vagientem etiam puerum vix audiret, viri ſui inductione, qui mœſtus unà cum illa communis filii periculo condolebat, prædicto viro Dei, ut eam ab eadem infirmitate eriperet, obnoxius devovit. Emiſſoque voto, cùm nocte ſecuta dormiſſet, in craſtino ſe liberatam ſancti meritis reperit, ut optabat.

Puella à ſquinantiæ infirmitate liberata eſt.

§. 16. Puella gutturis ſui fauces ſquinanciæ habens infirmitate conſtrictas in tantum, ut nec quid ſumere ſolidum, aut liquidum valeret, & anhelitus ſibi meatus, ut vix reſpirare poſſet includeretur: dum devotè ſe beato viro à matre perſuaſa commendaret, ductaque foret in craſtinum ad dictum Monaſterium Foſſæ novæ, ſuperpoſitis gutturi ſuo dicti viri ſancti, ex reliquiis in quadam capſa delatis, confeſtimélioratam ſe ſenſit, panem comedit, perfecteque ſanata rediit.

Converſus Monaſterii Foſſæ novæ, emiſſo S. Th. voto, obdormivit ſuper ejus tumulo, & inde ſanus ſurrexit.

§. 17. Quidam præfati Monaſterii Foſſæ novæ converſus, adeò gravem in brachio dextro & ſpatula dolorem patiebatur: ut ipſum brachium, quod per trium menſium cum dimidio ſpatium detulerat ſuſpenſum ad collum, ei eſſet inutile, dolore præſertim vehementer afflictum. Quod cùm requiſitum medicorum remedium non haberet, & ampliùs dolore gravaretur, dùm dicto ſancto pro ſua liberatione ſe quodam emiſſo voto commendaſſet, ſeq. ſuprà ejus tumulum poſuiſſet: ibidem obdormivit, ac excitatus, deinde à quodam dicti Monaſterii Monacho, brachio, quod linteo priùs habebat, incumbens, collo adhuc dependenti extractum ab eo reperit, excitatorumque à ſomno more, dum ambas manus capiti ſuo, ut ipſum ſcalperet appoſuiſſet, ſe liberatum intellexit, ac ſtantibus, quod notum fuerat miraculum, revelavit.

§. 18. Inſans

Infans ad d. tumulum delarus abſit inde ſanus.

§. 18. Infans quidam quatuor annorum tumorem & ruborem in coſtis, & crure uſque ad pedem patiebatur adeò afflictum: ut nec à matre ſua, vel alia ſine læſione & clamore ſuo aliquatenus tangi potuiſſet. Movere ſe non poterat, per menſem in tanto dolore, & in anxietate fuit, à medicis ſpes curationis ejus ſine inciſione pueruli non inveniebatur, illaque (ſi fieret) perpetuò eum in perſona futurum impeditum mœſtis amaritudine mentibus nunciabat. Deficiente natura, attiſque ſuffragio non invento, recurſum eſt ad Deum, qui glorioſus eſt in Sanctis ſuis, faciens prodigia. Nam mater infantuli, quæ ipſum diligebat, ut mater, eum B. Thomæ devotiùs commendavit, ut à dicta infirmitate ſine inciſione ſuis meritis liberaret. Delatus eſt puer ad Monaſterium, poſitus ſuper tumulum Sancti, poſt aliquantulam moram, ſanus inde ſurrexit.

Hæc miracula beatitudinem S. Tho. in Cœlis præ ſe ferunt.

§. 19. Hæc ſunt igitur teſtimonia tua Deus, quæ de hoc viro juſto nobis credibilia facta ſunt nimis. Nam ſi teſtimonium hominis accipimus, teſtimonium Dei majus eſt. Quo animam enim cœlum poſſidere jam credimus, interceſſorem ipſum expectamus: ac inter Sanctorum agmina, quaſi ſtellam matutinam eum fidimus eſſe locatum. Unde fidem tuam in nobis, bone JESU, nutris, ſpem erigis, dilectionis charitatem accendis. Lætetur itaque Mater Eccleſia, exultet Italia, parens Campania jocundetur, Prædicatorum ſacer Ordo jam jubilet, Religioſorum devotio concrepet; Doctorum turba complaudat, animentur ad ſtudia juvenes, provecti non torpeant, ſenes delectentur in illis, omnes in humilitate proficiant, provecti contemplationem non deſerant, mandata Dei ſeduli exequantur. Nam dedit illi Deus cor ad præcepta, & legem vitæ, & diſciplinæ, & ſapientia humiliati exaltabit caput illius. In medio Eccleſiæ aperuit os ejus, & implevit eum Dominus ſpiritu ſapientiæ, & intellectus, ſtolam gloriæ induit eum. Nam veritas (quæ eſt CHRISTUS) ipſa veris, non fictis Doctoribus pollicetur, qui elucidant me, vitam æternam habebunt. Quamvis ipſe verus juſtitiæ Sol, ſtellarum illuſtratione non egeat, nec illarum irradiatione, cùm illuminentur ab ipſo, clareſcat. Habitat enim lucem inacceſſibilem, qui eſt ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ ejus, idcircò tenebris non obſcuratur, ut deficiat, aut nebulis offuſcatur, ut ſuæ claritatis radios non diffundat.

Ideóque militans Eccleſia in terris eundem ſanctum pariter venerari intendit.

§. 20. Cæterùm, quia rationis Ordo depoſtulat, ut triumphantem in Cœlis Eccleſiam devota in terris militans ſubſequatur, illum veneratione præcipua percolat, quem in cœleſtibus agminibus poſitum, Deum glorificare cognoſcitur.

Hic ergo Pont. prævia miraculorum & ſanctitatis vitæ verificatione SS. Catalogo B. Tho. adſcribit.

§. 21. Nos de ſanctitate vitæ, ac miraculorum veritate, Confeſſoris ejuſdem non ſemel tantùm, ſed primo, & ſecundo; non feſtinè, ſed maturè inquiri fecimus: & per nos etiam, & Fratres noſtros Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, inquiſitionem hujuſmodi, exacta diſcuſſione, examinavimus diligenter, ut tantò firmiùs, quantò maturiùs, tantò certiùs, quantò diſquiſitiùs inquiſitum & examinatum exiſteret, in ſic arduo difficilique negotio procedere valeremus. Difficile namque extimamus quæ in terra ſunt, & quæ in proſpectu ſunt, invenimus cum labore, quæ autem in Cœlis ſunt, quis inveſtigabit? Cúmque per hujuſmodi noſtram & eorumdem Fratrum noſtrorum examinationem ſollicitam & ſollicitudinem examinatam, vitam ejus ſanctam, & miracula vera ejus meritis facta, probata eſſe conſtitit, & ſupplicantibus nobis idipſum humiliter, & devotè multis tunc Prælatis apud Sedem Apoſtolicam exiſtentibus, de dictorum Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, auctoritate Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ac noſtra, eum Sanctorum Confeſſorum Catalogo duximus adſcribendum.

Ejuſque feſtum die 7. Mart. celebrari jubet.

§. 22. Ideóque Univerſitatem veſtram monemus & hortamur attentè, per Apoſtolica vobis ſcripta præcipiendo mandantes, quatenus nonis Martii feſtum Confeſſoris ejuſdem, devotè, ac ſolemniter celebretis, & faciatis à veſtris ſubditis veneratione debita celebrari, ut pia ejus interceſſione, & hicà noxiis protegi, & in futuro ſempiterna gaudia conſequi valeatis.

Indulg. ejus ſepulchri viſitantibus elargitur. Alias dedit etiam Pius V. in ſub. cit.

§. 23. Ut autem ad venerabile ejus ſepulchrum ardentiùs & affluentiùs Chriſtiani populi confluat multitudo, ac celebris ejuſdem Confeſſoris colatur feſtivitas, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui cum reverentia illuc in eodem feſto annuatim acceſſerint, ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia & eorumdem Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, unum annum & quadraginta dies, accedentibus verò annis ſingulis ad prædictum ſepulchrum infrà ſeptem dies feſtum ipſum immediatè ſequentes, centum dies de injuncta ſibi pœnitentia relaxamus.

Datum Avinione 15. Kal. Aug. Pontificatus noſtri Anno 7.

Dat. P. A. 7. die 18. Julii.

XII.

Contra ineuntes fœdera cum hæreticis, aut alio quovis modo eis faventes.

Pœnas autem contra has fautores promulgatas, attende inf. in hoc Toma Paul. IV. conſt. 19. Cùm ex Apoſtolatus. fol. 840. ubi notabo.

Edita An. D. 1325.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Lamberto de Ordine Fratrum Prædicatorum, Inquiſitori hæreticæ pravitatis in inferiori parte Lombardiæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſt.

CUm nonnulli de Provincia Romandiolæ, tàm Clerici, quàm Laici, Deum & Romanam Matrem Eccleſiam offendere, ſeque in præcipitium damnationis, & mortis immergere non verentes, adeò favere & faviſſe dicantur damnatis hæreticis, confederationes, ligas, & ſocietates ineundo cum ipſis, eoſque receptando, & ſibi præſtando multipliciter auxilia, conſilia, & favores, quod de labe hæreſis ſe reddiderunt & reddunt vehementer ſuſpectos.

Juſſio coercendi fautores hæreticorum.

§. 1. Nos tàm ipſorum quàm multorum aliorum periculis, præmiſſis imminentibus obviare ſalubriter cupientes: diſcretioni tuæ Apoſt. auctorit. mandamus, quatenus contra fautores hujuſmodi, & alios quoſlibet de crimine pravitatis hæreticæ culpabiles, vel ſuſpectos, ſic ſolerter ſecundùm formam canonum, ac privilegiorum conceſſorum inquiſitionis officio, procedere non poſtponas, quòd inde debeat tua diligentia meritò commendari.

Dat. Avinione 12. Kal. Septemb. Pontificatus noſtri Anno 10.

D. P. An. 10. die 10. Aug.

XIII.

Contra immolantes dæmonibus, aut reſponſa & auxilia ab eis poſtulantes, ſive tenentes libros de ejuſmodi erroribus tractantes.

Ad hæc facit conſtitutio Innocentii VIII. n. 1. Summis.

JOANNES EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Quidam Chriſtiani, dæmonibus immolant, auxilia & reſponſa poſtulant.

SUper illius ſpecula, quamvis immeriti, ejus favente clementia, qui primum hominem humani quidem generis protoplaſti, terrenis prælatum, divinis virtutibus adornatum, conformem & conſimilem imagini ſuæ fecit, revocavit profugum legem dando, ac demum liberavit captivum, reinvenit perditum, & redemit venditum, meritò ſuæ paſſionis, ut contemplaremur ex illa ſuper filios hominum, qui Chriſtianæ religionis cultu Deum intelligunt & requirunt: dolenter advertimus, quòd etiam cum noſtrorum turbatione viſcerum cogitamus, quàmplures eſſe ſolo nomine Chriſtianos, qui relicto primo veritatis lumine, tanta erroris caligine obnubilantur, quòd cum morte fœdus ineunt & pactum faciunt cum inferno: dæmonibus namque immolant: hos adorant: fabricant, ac fabricari procurant imagines: annulum vel ſpeculum, vel phialam, vel

rem quamcumque aliam magicè ad dæmones inibi alligandos, ab his petunt reſponſa, ab his recipiunt, & pro implendis pravis ſuis deſideriis auxilia poſtulant, pro te fætidiſſima færidam exhibent ſervitutem, (proh dolor) hujuſmodi morbus peſtifer, nunc per mundum ſolito ampliùs convaleſcens, ſucceſſivè gravius inficit CHRISTI gregem.

Hic ergò Pont. iſta prohibet.

§. 1. Cùm igitur ex debito ſuſcepti paſtoralis officii, oves oberrantes per devia, tenesmur ad cauſas CHRISTI reducere, & excludere à grege Dominico morbidas, ne alias corrumpant: hoc edicto in perpetuum valituro, de conſilio fratrum noſtrorum, monemus omnes & ſingulos renatos fonte baptiſmatis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub interminatione anathematis, præcipientes eiſdem, quòd nullus ipſorum, aliquid de perverſis dictis dogmatibus docere ac addiſcere audeat: vel, quod execrabilius eſt, quomodolibet alio modo, in aliquo illis uti. Et quia dignum eſt, quòd hi, qui per ſua opera perverſa ſpernunt Altiſſimum, pœnis ſuis pro culpis debitis percellantur.*

*aliàs, puniantur.

Et in contravenientes excommunicationis ſententiam profert.

§. 2. Nos in omnes & ſingulos, qui contra noſtra ſaluberrima monita & mandata facere de prædictis quicquam præſumpſerint, excommunicationis ſententiam promulgamus, quam ipſos incurrere volumus ipſo facto. Statuentes firmiter, quòd præter pœnas prædictas, contra tales, qui admoniti de prædictis, ſeu prædictorum aliquo infrà octo dies à monitione computandos præfata à præfatis non ſe correxerint, ad infligendas pœnas omnes & ſingulas, præter bonorum confiſcationem dumtaxat, quas de jure merentur hæretici, per ſuos competentes judices procedatur.

Libroſque de prædictis tractantes comburi mandat.

§. 3. Verùm cùm ſit expediens, quòd ad hæc tam nefanda omnis vis, omniſque occaſio præcludantur, de dictorum noſtrorum fratrum conſilio, univerſis præcipimus & mandamus, quòd nullus eorum libellos, ſcripturas quaſcumque ex præfatis damnatis erroribus quicquam continentes, habere, aut tenere, vel in ipſis ſtudere præſumat, quin potiùs volumus, & in virtute ſanctæ obedientiæ cunctis præcipimus, quòd quicumque de ſcripturis præfatis, vel libellis quicquam habuerint, infra octo dierum ſpatium ab hujuſmodi edicti noſtri notitia * computandum, totum, & in toto, & in qualibet ſui parte abolere, & comburere teneantur: alioquin volumus, quòd incurrant ſententiam excommunicationis ipſo facto, proceſſuri contra contemptores hujuſmodi (cùm conſtiterit) ad pœnas alias graviores.

*aliàs, publicatione.

Datum Avinione, &c.

XIV.

Ordinationes obſervandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, eorumque Notariis.

Multa ſpectantia ad Rotam, notabo in Pii IV. conſt. 44. In throno. Tom. 2. Et ultra ea Paul. V. Reformationem Rotæ edidit ut in ejus conſt. 71. Univerſi. tit. 5. inf. Tom. 3. ubi habemus etiam taxam Notariorum d. Rotæ.

Edita A. D. 1326. Cauſæ hujus reformationis.

JOANNES EPISCOPUS, &c.

RAtio juris exigit, debitum honeſtatis expoſcit, & pietatis conſideratio perſuadet, ut in cunctis dirigendis judiciis, & juſtitia miniſtranda, ſint quoad Præſidentes, vigilantis ſtudioſa, venuſta modeſtia, cordium puritas, munditia manuum, & conſiliorum ſanitas requirendæ. In perſonis quoque ad conſcribēdum acta judicialia deputatis, ſufficientia operoſa, fidelitas comprobata, vitæ honeſtas, decentia cōmendanda, mercedis exactio moderata, benignitas ad pauperes compaſſiva, ſint meritò exigendæ. Igitur in Romana Curia communi quidem patria, ubi eſt ſummum Tribunal Judicii divinitus conſtitutum, & ubi lux & forma juſtitiæ præeminent & prælucent, hæc oportet neceſſariò reperiri. Quare nos, qui, licet immeriti, ſumus B. Petri ſucceſſores, & vice Chriſti fungimur ſuper terram, cupientes ut in Apoſtolico Palatio audientiæ cauſarum, ac in perſonis ad examinationem & conſcriptionem illarum pro tempore ordinatis, habeatur ordinatio limitata, congrua, & ſalubris circa earumdem cauſarum Auditores, ipſorumque Notarios ſcribentes in cauſis hujuſmodi, ſuadentibus rationabilibus cauſis, Statuta & ordinamenta, quæ particulariter, & ſeriatim præſentibus adnotantur, auctoritate Apoſtolica edimus, & ea præcipimus perpetuò futuris temporibus obſervari.

§. 1. Statuimus igitur, & ordinamus quòd Auditores ſine cappa & roqueto in loco ubi reſidet Curia in publico non incedant.

Auditores referant Cappam & roquetum.

§. 2. Item quòd præfati Auditores earumdem cauſarum Palatii, ſint in audiendis & decidendis cauſis eis commiſſis, & committendis, fortiùs ſolito diligentes.

Sint diligentes in cauſis.

§. 3. Item quòd Auditores prædicti bona hora diebus ſingulis juridicis ad Palatium conveniant, & immediatè poſt pulſationem campanæ, quæ pulſatur ad horam Tertiæ in Eccleſia Cathedrali, incipiant ſedere ad audiendum cauſas, & dictum Palatium non exeant, donec partes ſatisfecerint ſuis terminis coram eis.

Quando inſimul convenire debeant.

§. 4. Item quòd iidem Auditores illa feſta dumtaxat obſervent, quæ hactenus de mandato noſtro per audientiam literarum noſtrarum ipſos ſervari debere ſtatuta fuiſſe noſcuntur, & quod de cætero alia feſta, ſeu dies alios ex ſe ipſis, vel alias ſtatuere, vel obſervare non præſumant aliquatenus, ſed diebus aliis ſic paratos ſe & ſollicitos exhibeant in exhibenda juſtitia partibus litigantibus coram ipſis, quod ex hoc meritò debeant commendari.

Feſta jam ordinata ſervent.

§. 5. Item quòd illi ex eiſdem Auditoribus, qui fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium familiares exiſtunt, diebus juridicis, & horis quibus cauſæ tractabuntur, Cardin. non ſequantur eoſdem, nec alibi ſe occupent, niſi à nobis, vel à dictis Cardinalibus, quorum familiares, ut præfertur exiſtunt, ſpecialiter vocarentur.

Diebus juridicis, obſequiis Cardinalium non incumbant.

§. 6. Item quòd Auditores, per ſe vel alium, ſeu alios à partibus coram eis cauſas habentibus, ſeu à ſuis Notariis ſcribentibus coram ipſis, vel aliis pro eiſdem, ſeu eorum nomine, nihil nec rem, nec obligationem, vel promiſſionem recipiant, nec etiam pro ipſorum ſigillo, aut pro rubricis, in cauſis in quibus Auditores ſunt vel fuerint deputati, vel alio quæſito colore quocumque. Et quòd conſilia Coauditorum ſecretè data, ſecretè tenere debeant, uſque poſt ſententiam promulgatam, contrarium verò facientes per unum menſem ab ingreſſu ejuſdem Palatii ſuſpendantur. Si autem iterato in eamdem culpam inciderint, priventur perpetuò eorum officio audientiæ cauſarum Palatii prælibati.

Vota ſecreta teneant.

§. 7. Item quòd Auditores prædicti, præſentes videlicet ſtatim poſt publicationem præſentis ordinationis, poſteri verò antequam ad officium admittantur, in manibus Vicecancellarii Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, noſtro, & ipſius Eccleſiæ nomine Juramentum præſtent in forma, quæ ſequitur per hæc verba.

Juramentum in admiſſione ad officium præſtent.

§. 8. Ego N. Auditor ab hac hora in antea fidelis ero B. Petro S.R.E. & Domino meo D. N. & ejuſdem ſucceſſoribus canonicè intrantibus. Non ero in facto, conſilio, vel conſenſu, quod vitam perdant, aut membrum, vel capiantur mala captione, conſilium quod per ſe, vel alium nuncium ſuum, ſeu literas mihi credituri ſunt, ſigno, verbo, vel nutu, me ſciente, ad eorum damnum, ſeu præjudicium nemini pandam, & ſimpliciter ſic ſua, quæ ſecreta eſſe cognovero, ſervabo ſecretè, quod nulli perſonæ, de qua credam ſibi diſplicere, ſi ei revelarem, ipſa manifeſtabo ſcienter. Si damnum eorum tractari ſcivero, pro poſſe meo impediam, ne fiat eiſdem. Si per me impedire non poſſem, per nuncium, vel literas eis ſignificare curabo, vel illi per quem citiùs ad eorum notitiam deducatur. Papatum Romanum, & regalia B. Petri, & omnia jura Romanæ Eccleſiæ, quæ habet, ubicumque manutenebo totis viribus & defendam, Negotia, & officia, mihi à D. Papa, vel Domino S.R.E.

Forma d. juramenti.

Digitized by Google

ſibi committi ſcribendam, per ſe vel alium procuret, ſeu adhibeat inſtantiam in hac parte.

Modeſti ſint.

§. 20. Item quòd dicti Notarii omnem modeſtiam, & honeſtatem in omnibus ſtudeant obſervare.

Quiſque ſ.o Auditori tantum ſervire poſſit.

§. 21. Quòdque nullus eorumdem Notariorum, qui per aliquem dictorum Auditorum in Notarium receptus extiterit, alterius Auditoris Notarius eſſe valeat quamdiu erit primi Auditoris Notarius.

Concubinas non teneant.

§. 22. Item quòd nullus Notariorum ipſorum concubinam tenere præſumat, & ſi quis eorum ad præſens teneret aliquam, eam dimittere teneatur. Si verò infrà octo dies poſt publicationem ſtatuti, & ordinationis præſentis ipſam non dimiſerit, illam vel aliam deinceps minimè reſumpturus, & deinceps ipſe vel alii reperti fuerint aliquam tenere, ab officio Notariatus in dicto Palatio exercendo perpetuò ſint privati.

In Rota procuratores non ſint &c.

§. 23. Item quòd præfati Notarii, promotores ſeu procuratores in cauſis quæ coram Auditore ſuo agitantur, in dicto palatio non exiſtant. Item quòd nullus Notarius alicujus Auditoris deinceps audeat ſcribere vel præſumat in cauſa, ſi alterius partium dictæ cauſæ in audientia literarum Contradictarum, vel in Palatio Apoſtolico, ſeu in Romana Curia procurator vel promotor negotiorum, ſeu penſionarius quoquomodo fuerit vel exiſtat. Sed ſi ex ignorantia contingeret Auditorem, aliquam vel aliquas cauſam ſeu cauſas alicui tali Notario committere ad ſcribendum, ſtatim Notarius hujuſmodi cauſam ſeu commiſſionem in manibus dicti Auditoris reſtituat. Contrarium faciens per annum ab officio Notariatus in palatio exercendo ſit eo ipſo privatus.

Quod regiſtra ſervent hic traditi. To attende Paul. V. conſtitutionem, ut in rub.

§. 24. Item præfati Regiſtrum cujuſcumque cauſæ in qua Notarii deputati exiſtunt, cum manuali ſuo, & productis originalibus, antequam Regiſtrum Auditori exhibeant, & copias in publicam formam ſeu in ſimplicem ſcripturam redactas, cum eodem Regiſtro antequam partibus tradant diligenter auſcultent, & aliàs ſic perfectè videant, & corrigant diligenter, quòd per eorum incuriam negligentiam vel aliàs nihil de ſubſtantialibus omittatur, ſeu damnum aliquod patiatur aliqua partium earumdem, nec in favorem vel præjudicium unius partium præmiſſa complere differant vel poſtponant. Item quòd jam dicti Notarii, omnes actus judiciarios clarè, diſtinctè, & ſubſtantialiter in manuali ſeu memoriali, in Auditoris cauſæ in qua ſcribunt præſentia, & partium, ſi expectare voluerint, conſcribere non poſtponant. Et poſtquam illos conſcripſerint, in Regiſtrum fideliter redigant vel redigi faciant, & requiſiti ab ipſis partibus vel earum aliqua, in ſingulis terminis, partibus eiſdem copiam cùm per dictum Auditorem decreta fuerit, ſine difficultate & fraude quacumque faciant, ſalvo ſuo juſto ſalario inferiùs moderato. Item quòd iidem Notarii in Regiſtro illius cauſæ in qua ſcribunt, ut prædicitur, omnes ſententias definitivas, & interlocutorias, ac inhibitiones, necnon intimationes, & appellationes verbo vel in ſcriptis emiſſas, ex integro de verbo ad verbum conſcribant, cum per partem vel partes ſeu Auditorem ipſius cauſæ fuerint requiſiti. Item quòd inſtrumenta, & alia per partes producta diligenter regiſtrent, vel regiſtrari faciant Notarii memorati. Acta verò in partibus habita minimè regiſtrent, ſed conſerventur per illius cauſæ Notarium diligenter, niſi partes vel earum altera, illa peterent regiſtrari, pars verò hæc petens de regiſtro ſatisfacere teneatur. Item quod Notarii quos interdum perpetuò, & interdum ad tempus de Curia abſentari contigerit, omnia Regiſtra, acta, & producta cauſarum in quibus erant Notarii deputati, illi videlicet, qui animo non redeundi recedunt, alicui alteri Notario idoneo jurato, examinato, & approbato ut ſupra, ſubrogando loco ipſius; ille verò qui ad tempus abeſſe voluerit, uni ex aliis Notariis Auditoris ſui, de ipſius Auditoris licentia & ſcientia, tradere & deponere teneatur. Qui Notarius depoſitarius, in prædictis eidem ſe abſentanti commiſſis pro eodem abſente ſcribat fideliter; & ſuppleat ejus vices.

Taxa Notariorum Rotæ circa regiſtra. Attende d. conſtitutionem Paul. V.

§. 25. Cæterùm; quia optat præmium quiſque labor, & laboranti non eſt debitæ mercedis exhibitio deneganda, moderamine nihilominùs obſervato, ne ſanguinem eliciat nimietas emungentis, ſubſequitur per ſtatuta & ordinationes hujuſmodi certus modus rationabilis & diſcretus, per quem, prædictis Notariis pro eorum ſalario moderata ſatisfactio præbeatur, & litigantes, qui litigiorum involvuntur anfractibus, & pleriſque fatigantur laboribus diuturnis, ſuperfluis expenſarum effuſionibus, non graventur. Quòd videlicet prædicti Notarii pro petia regiſtri unum turonenſem argenti cum dimidio, & non plus habeant, & petia 26. lineas ex qualibet parte contineat, & quælibet dictarum linearum habeat quatuordecim dictiones. Item quòd pro petia regiſtri redacta in formam publicam, receptione unius turonenſis cum dimidio ſimiliter ſint contenti.

Copiaſque.

§. 26. Item quòd pro copia ſive copiis, ſive in quaterno, ſive in petiis longis fiant de folio, ſive de petia regiſtri unum tantùm ſimilem recipiant turonenſem.

Citationes.

§. 27. Item quòd pro citatione in audientia publica legenda, ultra medium ſimilem turonenſem ipſis recipere licitum non exiſtat.

Inhibitiones.

§. 28 Item quòd pro inhibitione, quæ in cauſis fieri ſolet, ſi redigatur in publicum inſtrumentum ſex ſimiles turonenſes recipiant & non ultrà.

Intimationes.

§. 29. Item pro intimatione, cùm in publicum redigatur inſtrumentum, non ampliùs quàm quatuor ſimiles valeant recipere turonenſes.

Appellationes Loca reſtituta à §. 4. uſque ad §. 37.

§. 30. Item pro appellatione ſi redigatur in publicum inſtrumentum, de petia regiſtri, duos dumtaxat turonenſes ſimiles recipere licitum ſit eiſdem.

Teſtium depoſitiones.

§. 31. Item quòd de atteſtationibus teſtium, quos quiſque Notariorum examinaverit præfatorum, de petia regiſtri receptionem duorum turonenſium ſimilium non excedat, & de copiá ipſarum atteſtationum, unum cum dimidio ſimilium turonenſium Notarii prædicti de petia ejuſdem regiſtri recipiant, ſi copia ipſa in formam publicam redigatur. Si verò hujuſmodi copia in papiro recipiatur, prout ſuprà de aliis copiis eſt expreſſum.

Sententias diffinitivas.

§. 32. Item de ſententia definitiva pro qualibet petia regiſtri, poſſunt duodecim ſimiles recipere turonenſes. De inſtrumento verò publico, cùm per ſe de ſententia ipſa confectum extiterit, duodecim ſimiles turonenſes pro qualibet regiſtri petia debeantur, & pro copia ſententiæ in publico, ſive in ſimplici, quantum & de aliis copiis ſuperius eſt expreſſum.

Interlocutoriaſque.

§. 33. Item quòd de interlocutoria vim definitivæ habente, ut de ſententia ſuprà proximè exprimitur, obſervetur. Si verò talis interlocutoria vim definitivæ nequaquam habeat, recipiantur duo ſimiles turonenſes pro petia regiſtri, ut ſuprà dicitur computando, & ſi de interlocutoria ipſa, inſtrumentum per ſe publicum fiat, ſex pro eodem poterunt recipere inſtrumento.

Scripturas judiciales.

§. 34. Item volumus, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd cæteræ ſcripturæ judiciales taxentur ſecundùm modum ſuperiùs deſignatum, hoc tamen adjecto, & ordinato ſpecialiter & expreſſe, quòd videlicet ubicumque in taxationibus antedictis de turonenſi groſſo ſit mentio, id de illo intelligi volumus quamdiu Romana Curia fuerit citra montes, ubi verò ultra montes, Romæ videlicet vel in aliis Italiæ partibus Curiam eſſe contigerit ipſam, Romanus loco Turonenſis ponatur, & computetur in taxationibus antedictis.

Inobedientes puniantur.

§. 35. Caveant tamen Notarii memorati, quòd propter præmiſſas modificationes, ſcripturas proliziores nequaquam efficiant, neque ponant ſuperflua in eiſdem, niſi prout neceſſarium fuerit, & eſt hactenus fieri conſuetum, nec malitioſe differant

vel diffetre procureut ſcripturas partibus aſſignare. Contrarium verò facientes duplum reſtituant. Et ſi ſuper hunc frequentaverint exceſſum, ab Auditorio ſui Auditoris, & prædicto palario expellantur.

Juramenta prædictorum.

§. 36. Volumus inſuper, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd Venerabiles fratres noſtri Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales; ab Auditoribus & Notariis ſuis, necnon Cameratius noſter ab Auditore, vel Viceauditore Curiæ Cameræ noſtræ, ipſiuſque Notarii; & etiam Mareſcallus Romanæ Curiæ à Judicibus & Notariis eorum ſeu quicumque alii auctoritate Apoſtolica cauſas in Romana Curia audientes ſeu etiam audituri, à Notariis ſuis in eiſdem cauſis, juramentum recipiant juxta formas quibus curare debent dicti Auditores & Notarii Palatii Apoſtolici per nos, ut præmittitur ordinatas, in quantum tanget officia eorum.

Executorum deputatio.

§. 37. Item ſtatuimus, & ordinamus, quòd præfata alia; quoad munera, dona, & xenia, ac ſcriptutarum exactiones, quæ ut præfertur de Auditoribus, & Notariis dicti Palatii ſunt ſtatuta, & etiam ordinata per dictorum Cardinalium, & etiam Curiæ Cameræ noſtræ Auditores, & Judices Curiæ Mareſcalli, ac per ipſorum, & quorumcumque aliorum in Romana Curia cauſas auctoritate Apoſtolica audientium, & auditurorum in poſterum Notarios ſerventur inviolabiliter.

Juſſin hanc Bullam deſcribendi in Cancellaria, & audientia contradictarum.

§. 38. Ut igitur ordinationes & ſtatuta noſtra hujuſmodi quæ perpetuis futuris temporibus duratura cenſemus, inviolabiliter obſerventur, & ne illa ob memoriæ labilitatem humanæ oblivioni dentur, & etiam ut Auditores & Notarii prælibati per ordinationum & ſtatutorum eorumdem inſpectionem aſſiduam, circa eorum obſervantiam attentiùs & vigilantiùs ſint attenti; volumus & ſtatuimus, ut ordinationes, & ſtatuta noſtra hujuſmodi de verbo ad verbum in Cancellariæ, & prædictæ audientiæ literarum noſtrarum regiſtris, ex integro conſcribantur.

Singuliſque annis in principio Rotæ eam publicè legendi.

§. 39. Quòdque in ſingulis annis in Kalendis Octobris, vel prima ſequentis audientiæ die ſi feſtum fuerit, die Kalendarum ipſarum, ordinationes & ſtatuta hujuſmodi, legantur ſolemniter in audientia prælibata. Et quilibet Auditorum, & Notariorum ipſorum penes ſe copiam conſervet, & habeat eorumdem.

Sanctio pœnalis.

§. 40. Nulli ergo omnino hominum, liceat hanc paginam noſtrorum decretorum, ſtatutorum, reformationis, prohibitionis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

XV.

Aprobatio Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti.

Alia de hac Congregatione notabo infrà in Clem. 6. Conſt. 1. Sollicitudinis.

Sacra Rituum Congregatio edidit Decretum ad favorem Abbatum hujus Congregationis ſuper uſu Baldachini, & Aſſiſtentium, quod confirmavit S. D. N. Urb. VIII. Conſt. 97. Exponi, inſ. Tom. 4.

Edita A. D. 1324.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Conventui Monaſterii S. Mariæ de Monte Oliveto in Accona, Ordinis S. Benedicti, Aretin. Diœceſis, Sal. & Apoſt. benedictionem.

Exordium.

CUm à nobis petitur quod juſtum eſt & honeſtum, tàm vigor æquitatis quàm ordo exigit rationis, ut id per ſollicitudinem officii noſtri ad debitum perducatur effectum.

Approbatio Congregationis Monachorum S. Mariæ Montis Oliveti.

§. 1. Ea propter dilecti in Domino filii, veſtris juſtis poſtulationibus grato concurrentes aſſenſu, perſonas veſtras, & locum, in quo divino eſtis obſequio mancipati, cum omnibus bonis quæ in præſentiarum rationabiliter poſſidetis, aut in futurum juſtis modis præſtante Domino, poteritis adipiſci, ſub Beati Petri, & noſtra protectione ſuſcipimus, ſpecialiter autem, Decimas, Grancias, Curtes, Terras, Vineas, Domos, Prata, Nemora, Poſſeſſiones, & alia bona veſtra, ſicut ea omnia juſtè ac pacificè poſſidetis, vobis & per vos Monaſterio veſtro auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſalva in prædictis Decimis moderatione Concilii generalis.

Sanctio pœnalis.

§. 2. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ protectionis & confirmationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Avinion. 16. Kal. Junii, Pont. noſtri A. 8.

Dat. P. A. 8. die 17. Maji.

BENEDICTUS XI. DICT. XII. PONT. CIC. ANNO DOMINI MCCCXXXIV.

Anno 1334.

BEnedictus XI. Gallus de Provincia Toloſana, oppido Savarduno, Diœceſis Appamiarum, Jacobus Furnerius anteà dictus, Guillelmi filius, creatus Avinione 13. Cal. Januarii, Anno Domini 1334. coronatus die Dominico Cal. Januarii 1335. Vixit annos 7. menſes 4. dies 6. Creavit Cardinales 6. Obiit Avenione 7. Calend. Maji, Anno Domini 1342. Sepultus in Cathedrali S. Mariæ de Donis. Vacavit ſedes dies 11.

I.

Quod Fratres Mendicantes, ad Ordines Monachorum Nigrorum, & Ciſtercienſium tranſire non poſſint, abſque licentia Romani Pontificis.

Ampliorem prohibitionem ejuſdem indixit Martinus V. in Extravag. 1. de Regularibus. Et attende generalem ſanctionem Pii V. infrà Tom. 3. in ſua conſt. 89. Quacumque.

De Monachis autem Nigris, notabo in conſt. 2. Eugenii IV. Diſpoſitione. Et de Ciſtercienſibus, vide in conſt. ab hac ſecunda.

Edita A. D. 1335.

BENEDICTUS EPISCOPUS;

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

REgularem vitam profeſſis expedit ſubtrahi omnem inquietudinis & turbationis materiam, quod in contemplationis ſuavitate quieſcere valeant, & tranquillum reddere Domino famulatum.

Cauſa hujus prohibitionis.

§. 1. Cùm igitur ex eo quod profeſſores Ordinum mendicantium, ad Monachorum Nigrorum, & Ciſtercienſium Ordines conſueverint plerumque tranſire; multas in dictis Ordinibus turbationes, infeſtationes, moleſtias, damna, & ſcandala proveniſſe experientia doceat manifeſtè.

Prohibitio tranſitus de quo in rub.

§. 2. Nos his ex debito paſtoralis officii pro futuro tempore occurrere cupientes, de conſilio Fratrum noſtrorum decernimus, ne quis cujuſvis Ordinis Mendicantium profeſſor, ad aliquem dictorum duorum Ordinum quoquomodo tranſire valeat, ſine Romani Pontificis licentia ſpeciali, plenam & expreſſam de conſtitutione hujuſmodi mentionem faciente.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus privilegiis Apoſtolicis quibuſcumque conceſſis in contrarium dictis Ordinibus Mendicantibus ſeu eorum Prælatis, aut aliquibus eorumdem, quæ quoad hoc nullius ex nunc fore decernimus firmitatis.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam hujus noſtræ prohibitionis, derogationis, ac voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. Avinione, quarto Nonas Julii, Pont. noſtri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 4. Julii.

II.

Reformatio Advocatorum & Procuratorum Curiæ Romanæ.

Aliàs eorumdem, necnon & Notariorum ejuſdem Curiæ reformationes quamplures pro temporum conditione, multi Pontifices ediderunt, ſed hanc ipſe uti antiquiorem, & alteram Pauli V. tanquam noviſſimam, & cuncta pleniſſimè continentem, infrà Tom. 3. in ſua conſt. 71. & ſequenti, in hoc opere inſerere contentus fui, unà cum adnotationibus ibi in apoſtillis ſigillatim appoſitis.

Edita A. D. 1340.

Cadit ſub Anno 6.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

DEcens & neceſſarium exiſtimamus, ut patroni cauſarum, qui in Romana Curia officium Advocationis aſſumunt, deinceps diſcreto & optimo ordine dirigantur.

Patroni cauſarum modeſtiam ſervent.

§. 1. Sit ergo cauſæ patronus in proponendo efficax, pertinentia dumtaxat ad negotium de quo agitur recitans, ſuperflua & impertinentia non admittens, nec ultra quam cauſæ expoſcit utilitas in licentiam conviciandi, & maledicendi temeritatem prorumpat.

Pauperum cauſas gratis agant.

§. 2. Caveant tamen Advocati, ne de cauſis pauperum (quas per illos qui eas proponere volunt gratis proponi volumus) quicquam omninò recipiant, etiam de ipſorum pauperum prompta inſtantia liberalitatis oblatum. Qui autem ab eis aliquid receperint, nequaquam dominium ejus acquirant, ſed ad reſtitutionem dupli ejus quod receperint, ſic eis teneri volumus & adſtringi, ut nihil per dictos pauperes remitti poſſit eiſdem, ad quam quidem reſtitutionem per Vicecancellarium S. R. E. qui erit pro tempore per cenſuram Eccleſiaſticam compellantur.

Cauſarum multitudinem, quibus ſufficienter intendere non poſſunt non ſuſcipiant.

§. 3. Ne verò (quod abſit) cupiditatis ardor incitet Advocatum pro immoderato lucro captando ad ſuſcipiendum cauſarum multitudinem, ad quarum patrocinium non ſufficit, non abſque ipſarum detrimento cauſarum, & clientulorum ſuorum irreparabili præjudició & jactura, omnibus Advocatis ejuſdem Romanæ Curiæ præſentibus & futuris, diſtrictius inhibemus, ne quiſquam eorum tot cauſas ſuſcipiat, quod eis opportunitatem neceſſarii ſtudii, & ſolertiam debitam in proſequendis ſeu dirigendis eiſdem nequeant exhibere, cùm melius ſit benè pauca attendere, quàm multa ſuſcipere periculoſe quòd ſi fortè contra inhibitionem hujuſmodi tot cauſas receperint, ut eiſdem ſingulis non poſſint debitum ſtudium, & neceſſitatem ſolitam adhibere, & ob hoc dictas cauſas, vel earum aliquam perire, vel nimis diſpendioſe differri contingat, ad reſtaurationem expenſarum, damnorum & intereſſe partis, ſi talis ſit cauſa, quæ extimationem recipiat, vel de cujus intereſſe partis poſſit ſatisfieri, integraliter teneantur, alioquin ultra expenſas eaſdem pro ejuſdem Vicecancellarii in cauſis Conſiſtorialibus, in cauſis verò aliis quas apud Sedem Apoſtolicam agitari contigerit, pro Auditorum ipſarum cauſarum, ſive Auditores ipſi ſint Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſive alii qui apud Sedem prædictam hujuſmodi cauſas audierint, arbitrio puniantur.

Cauſas ſuſcipiendas examinent & injuſtas dimittant.

§. 4. Rurſus, quilibet Advocatus antequam cauſam proponendam, & dirigendam ſuſcipiat, factum clientuli cujus erit negotium, cum principali ſi poterit, vel cum Procuratore ſeu promotore cauſæ ipſius, & quæ munimenta, qualeſque probationes ſuper dicto negotio clientulus habeat, & habere poterit, examinet diligenter. Etſi ex informatione hujuſmodi reperiat juſtam, rationabilem, & probabilem ejus cauſam (quoniam informationem in ſcriptis redactam ſibi faciat exhiberi) cauſam aſſumere poterit ſuo patrocinio adjuvandam. Si verò injuſtam & improbam ex dicta informatione reperierit, eam non aſſumat, ſed à patrocinio ſuo repellat, partique repulſæ conſulat quòd dictam cauſam dimittat, nec in proſecutione ipſius ſe & alteram partem vexet laboribus & expenſis.

Pacta quæ taliter non ineant.

§. 5. Caveant autem quòd ultra conventum ſalarium, nihil omninò lite pendente recipiant quantumcumque gratis oblatum, nec clientulis vel aliis pro ipſis ineant, nec aliquam faciant pactionem, alioquin ad reſtitutionem dupli illius quod receperint, ultra dictam conventionem teneantur; nulla remiſſione partis in hoc profutura. Et contractus hujuſmodi juribus non ſubſiſtant, & aliàs per eumdem Vicecancellarium in cauſis Conſiſtorialibus, in aliis verò cauſis per Auditores earum, prout viſum fuerit, puniantur.

Infideles vel negligentes in agendis cauſis coerceantur.

§. 6. Præmiſſis quoque adjiciendo providemus, ut ſi dicti Advocati vel Procuratores minùs fideliter, vel negligenter cauſas aſſumptas duxiſſe vel direxiſſe, vel ſcienter malam cauſam vel improbam aſſumpſiſſe inventi fuerint, per præfatos Vicecancellarium in cauſis Conſiſtorii, & per Auditores in cauſis quas audient ad emendationem damnorum, & expenſarum, quæ & quas ad hoc partes incurrent, omni appellatione ceſſante, cenſura ſimili adſtringantur. Et ſi eiſdem Vicecancellario vel Auditoribus forſitan videatur ex qualitate vel frequentia dictorum exceſſuum vel defectuum, dictos Advocatos vel Procuratores fore gravius puniendos, poſſint ad tempus vel in perpetuum eis interdicere officia prælibata.

Indigentibus, de idoneis cauſarum patronis provideatur.

§. 7. Denique quia periculoſum poſſet eſſe partibus, ſi patroni cauſarum quos aut meritum peritiores fecerit, aut vetuſtas pro una parte conſiſtant, ſicque partem aliam neceſſe ſit à rudibus atque tironibus ſuſtineri, ſtatuimus ut ſi partes hoc petierint, cauſidicorum diſtributio prout melius fieri poterit fiat, & ſingulorum exequetur partibus auxilium, ac hujuſmodi æqua diviſio in cauſis quæ tractantur in Conſiſtorio, per Vicecancellarium, in aliis verò per Auditores ipſarum cauſarum fiat, ac duobus Advocatis dumtaxat pars quælibet ſit contenta, nec plures valeat obtinere.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam noſtrorum decretorum, ſtatutorum, reformationum, mandatorum, prohibitionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Avinione, 7. Kal. Novemb. Pont. noſtri Anno 6.

Dat. P. A. 6. die 26. Oct.

III.

Reformatio Ordinis Ciſtercienſis Monachorum S. Benedicti.

Similes Reformationes, Ordinumque reſtaurationes. vide infrà Tom. 2. in conſtit. 70. Pii IV. In eminenti, & conſt. 102. Pii V. Ex innumeris, & conſt. 18. Gregorii XIII. Superna lib. 2. in dicto Tomo 2.

Hujus Ordinis inſtitutionem & alia, attende ſuprà in conſtitut. Paſchalis II. fol. 30. ubi notavi, & in cap. 6. & ſeq. de Statu Monachorum, & hic ſuprà in conſtit. 1.

Edita An. D. 1335.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ordo Ciſtercienſis multum dilatatus, & divini cultus miniſterio deditus, multis eſt à Sede Apoſt. privilegiis decoratus.

FUlgens ſicut ſtella matutina in medio nebulæ, ſacer Ciſtercienſis Ordo in Eccleſia militante, ſtrenuè militat operibus & exemplis, fervideque ſatagit per ſanctæ contemplationis applauſum, & innocentis vitæ meritum montana ſcandere cum MARIA, ſeque per exercitium laudabilium actionum, & penſum piorum operum curioſum, Marthæ ſatagentis officio conformare. Hic nempe Ordo in divini cultus miniſterio ſedulus, ut ſibi & aliis proficiat ad ſalutem in ſacræ lectione paginæ ſtudioſus, ut ad perfectam excellentiæ ſupernæ cognitionem valeat pervenire, præſtans, & promptus in operibus charitatis, ut adimpleat legem Chriſti, à mari uſque ad mare palmites ſuos meruit dilatare, quia gradualiter ad virtutum culmina patenter aſcen-

dit, & proinde per ſacri pneumatis inflammantis corda debilia fiſtulas, gratiis abundavit, dignumque ſe reddidit à Romana Eccleſia, Eccleſiarum omnium magiſtra, multis inſigniri privilegiis, & gratioſis favoribus communiri.

Hic eſt Pont. qui dicti Ordinis alumnus fuit illius incrementum exoptans.

§. 1. Hujus quoque Ordinis ab adoleſcentia noſtrâ perſeveranter jugum ſuſtulimus, & in eo alumni effecti, per temporum curricula diuturna crevimus, tàm in illo quàm extra ipſum ſucceſſivis præclariorum honoribus, & tamdem conſcendimus quamquam immeriti, ſummi Cathedram paſtoratus. Licet autem exigente Apoſtolici magiſterii cura, cujuſlibet Ordinis approbati incrementum felix & floridum plenis affectibus in eo zelemur, à quo cœlicæ ac terrenæ ſalutis perfectio derivatur, eumdem tamen Ciſtercienſem Ordinem acie internæ devotionis & charitatis aſpicimus, & ea quæ ipſius ſalutem & proſperitatem reſpiciunt, quatenùs æterni Patris beneplacitis gratificari credimus, favorabiliter promovemus.

Statuta infrà ſcripta obſervanda præſcripta.

§. 2. Sanè recenſentes memoriter, quòd ab olim dum eramus intra Ordinem prælibatum, certa nos experientia inſtruebat, quòd ſuper quamplurimis articulis inferiùs explicatis, Ordo ipſe Apoſtolicæ proviſionis remediis indigebat. Nos hactenus, & moderno tempore ſuper eis & nonnullis à dilectis filiis Guillermo Ciſtercienſi, Joanne de Firmitate, Joanne de Claravalle, & Rainaldo de Morimundo Monaſteriorum dicti Ordinis Cabilonenſis & Lingonenſis Diœceſis Abbatibus, diligenti collatione præhabita, ſuper his omnibus plenariè informati dignum duximus, & pro urgenti neceſſitate, ac evidenti utilitate Ordinis memorati, ſuadentibus etiam aliis juſtis & rationabilibus cauſis, ſtatuta & ordinationes prout ſeries ſubſcripta deſcribit, auctoritate Apoſtolica edere, quæ volumus & decernimus ſolidam habere roboris firmitatem, eaque debere perpetuis futuris temporibus firmiter obſervari, videlicet.

Quodlibet Monaſterium habeat ſpeciale ſigillum. Et omnis Abbas antequam adminiſtrare incipiat juramentum præſtet de non alienandis rebus Ordinis, niſi ſervata forma hic tradita.

§. 3. Cùm cautelæ proviſio in omnibus ſit habenda, & præcipuè ne paulatim deveniat in collapſum, quod eſt antiquitate vel prolixitate peracti temporis acquiſitum, ſtatuimus ac etiam ordinamus, quòd quilibet Conventus cujuſvis Monaſterii, ſeu alterius loci Conventualis dicti Ordinis habeat proprium & ſpeciale ſigillum. Et quòd quilibet Abbas Monaſterii, ſive alius loci alterius Conventualis, adminiſtrationi principaliter præſidens ejuſdem Ordinis, & etiam Abbas Ciſtercienſis, qui eſt pro tempore, antequam Abbatiæ ſuæ vel adminiſtrationi hujuſmodi ſe immiſceat, juramentum præſtare ad ſancta Dei Evangelia teneatur, quilibet ſcilicet inferior in manibus Abbatis qui electionem de ipſo factam confirmare habebit, & in præſentia ſui proprii Conventus, necnon ipſe Abbas Ciſtercienſis, qui eſt pro tempore ſuo Conventui, & prænominatis tribus, necnon Monaſterii de Pontigniaco dicti Ordinis Antiſiodorenſis Diœceſis Abbatibus, ſi apud dictum Monaſterium Ciſtercienſe præſentes extiterint. Quòd poſſeſſiones vel jura ad ſuum Monaſterium, vel alium Conventualem locum ejus pertinentes ſeu pertinentia, non vendet, nec alienabit, neque impignorabit, neque de novo infeudabit, nec per aliquem modum donabit, niſi per modum inferiùs deſignatum. Et hoc idem illi qui nunc ſunt Abbates Monaſteriorum, ſeu aliorum locorum Conventualium ipſius Ordinis regimini Præſidentes, teneantur juramentum præſtare infrà ſex menſes, poſtquam ſtatutum & ordinatio hujuſmodi publicata fuerint in proximo ſecuturo Capitulo generali ejuſdem Ordinis.

Formam autem alienandi hic ſubdit.

§. 4. Quòd quotieſcumque alienationem rei immobilis, vel jurium alicujus Monaſterii, vel alterius loci Conventualis dicti Ordinis, vel diminutionem cenſuum, ſeu penſionum, vel canonis, aut venditionem arborum, ſylvarum non cæduarum imminere contigerit faciendas, tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Abbatem Monaſterii, ſeu Præſidentem regimini alterius loci Conventualis, cujus erunt res, jura, cenſus, penſiones, canon, & ſylvæ hujuſmodi, cum ſuo Conventu Monaſterii ſeu alterius loci Conventualis præfati. Et nihilominùs alienatio ſeu venditio hujuſmodi, fiat de conſenſu ipſius Conventus, vel majoris & ſanioris partis ejuſdem, & quod de tractatu & conſenſu jam dictis, ſcriptura conficiatur authentica, in qua nomina, & cognomina tractantium & conſentientium, & ſigilla Abbatis Monaſterii vel Præſidentis regimini alterius loci Conventualis, & Conventus Monaſterii ſeu loci hujuſmodi apponantur. Et antequam procedatur ad alienationem ſeu venditionem ipſam, petatur & obtineatur licentia ſuper hoc ab ipſius Ordinis Capitulo generali, & ſubſequatur diſcuſſio ſuper alienatione, ſeu venditione hujuſmodi, facienda per duos Abbates prædicti Ordinis ab eodem Monaſterio ſeu alio Conventuali loco non remotos, per dictum generale Capitulum deputandos, & cum approbatione ſeu auctoritate duorum Abbatum præfatorum. Quòdque tàm Abbas Monaſterii ſeu Præſidens ipſi Conventuali loco, quàm duo Abbates prædicti, & etiam Abbas ejuſdem Monaſterii, vel deputatus ab eo, præſente Conventu ipſius Monaſterii, ſeu alterius loci Conventualis, cujus res, jura, cenſus, penſiones, vel canon, aut ſylvæ hujuſmodi, alienanda ſeu vendenda fuerint, juramentum præſtent ante diſcuſſionem prædictam quod in præmiſſis fideliter ſe habebunt, omni dolo & affectione inordinata remotis, & quod etiam fiat de cauſis alienationis, ſeu venditionis hujuſmodi, & ſolemnitatibus præfatis, per quatuor Abbates prædictos, & Præſidentem ipſi Conventuali loco, ſub eorum ſigillis plena & fidelis ratio in proximo ſubſequenti generali Capitulo antedicto, ut videatur ſi circa hæc omnia debitè proceſſerunt. Verùm cum Monaſterium ſeu alius Conventualis locus, Caſtrum, Villa, Grangia, vel res alia multum notabilis, alienandum vel alienandus ſeu alienanda fuerit. Capitulum generale ipſius Ordinis alienandi licentiam concedere non præſumat, nec procedatur ad eam quovis modo faciendam vel auctoriſandam, niſi priùs per idem Capitulum generale Romano Pontifice conſulto, & ab eo ſuper hoc petita licentia & obtenta. Si verò aliter quàm præmiſſum eſt, aliquis Abbas, vel regimini Præſidens, alienare præſumpſerit, tàm ipſi, quàm officiales ipſius Monaſterii ſeu loci Conventualis in hac parte conſentientes eiſdem, ab adminiſtrationibus ſuis per Abbatem deponantur eorum; & alienatio hujuſmodi præſumpta, ſit ipſo jure irrita & inanis.

Pecuniam ex alienationibus redigendam utiliter expendi & conſervari mandat.

§. 5. Cæterùm, ſi propter alicujus Monaſterii ſeu loci Conventualis debita exolvenda, vel ut aliquid aliud quod eidem Monaſterio ſeu Conventuali loco ſit utilius acquiratur, aliquid alienandum extiterit, pecunia quæ inde habebitur ad nullos uſus alios quàm in acquiſitionem, ſeu debitorum ſolutionem hujuſmodi convertatur. Et ſi ſecus actum fuerit, Abbas Monaſterii, vel alius Præſidens Conventuali loco, pecuniam hujuſmodi ad uſus alios ut præfertur convertens, vel converſioni hujuſmodi conſentiens, ab adminiſtratione ſua per Abbatem deponatur ipſius. Cæteri verò Monachi participes vel conſentientes in idipſum, ſint ad quodcumque officium ſeu adminiſtrationem ejuſdem Ordinis inhabiles ipſo facto. Nec pecunia ipſa in ſolius Abbatis ſeu alterius regimini Præſidentis, aut burſarii alicujus eorum remaneat poteſtate; ſed reponatur in aliquo ſecuro loco ſub quatuor ſerraturis, & diverſificatis clavibus, quarum primam teneat Abbas Monaſterii ſeu loci Conventualis regimini Præſidens, ſecundam Burſarius, tertiam Prior clauſtralis, & quartam alius Monachus ipſius Monaſterii ſeu loci Conventualis, de quo ejuſdem Monaſterii ſeu loci Conventualis Conventui ſeu majori & ſaniori parti ejuſdem expedire videbitur, fideliter conſervandam.

§. 6. Ve-

Locationum fiendarum normam explicat. Conceſſionumq; de parvis prædiis ſterilibus.

§. 6. Volumus etiam quòd circa conceſſiones jurium, aut redditum alicui ad vitam ejus, vel aliud certum tempus, & circa locationes, vel etiam redditum aut fructuum venditiones ultra quinquennium faciendas, præmiſſa forma per omnia obſervetur, hujuſmodi tamen conſultatione ac licentia Romani Pontificis, & etiam licentia dicti generalis Capituli, & relatione in eo facienda excepti. Permittimus tamen quòd parvæ, ſteriles, vel inutiles poſſeſſiones concedi poſſint ſub annuo cenſu pecuniario, vel ſub certa portione ſeu quota proventuum, ad tantum tempus quantum viſum fuerit Abbati Monaſterii ipſius, & alteri Abbati alicujus Monaſterii, vel Præſidenti regimini loci Conventualis ejuſdem Ordinis. Præcedente tamen maturo ac diligenti tractatu habito cum ſuo Conventu, & de conſenſu ipſius vel majoris & ſanioris partis ejuſdem, præſtitoque primitus juramento per ambos Abbates prædictos, eodem Conventu præſente, quòd conceſſionem hujuſmodi facere intendunt pro utilitate Monaſterii, ſeu loci Conventualis, cujus erunt poſſeſſiones prædictæ. Et ſi aliter hujuſmodi conceſſio facta fuerit, eo ipſo ſit irrita & inanis. Si autem multitudo dictarum poſſeſſionum, quamvis parvarum, ſterilium vel inutilium exiſteret concedenda, tunc ante hujuſmodi conceſſionem earum, conſulatur idem Capitulum generale, ac ipſius ſuper hoc habeatur licentia prout ſuperiùs eſt diſtinctum. Abbas verò vel Præſidens regimini loci Conventualis, ſi contrarium attentare præſumpſerit, ac officiales ipſius Monaſterii ſeu loci Conventualis ſuper hoc ei conſentientes, per eorum Abbatem à ſuâs adminiſtrationibus deponantur.

Mutui quoq; aliquando recipiendi normam tradit.

§. 7. Inſuper quia plerumque contingit imminere neceſſitatis articulum, in quo ex diverſis cauſis expedit Abbatibus & Præſidentibus principaliter regiminibus aliorum locorum Conventualium contrahere mutuum, hanc proviſionis cautelam modificatam in hac parte volumus adhiberi, quòd nullus Abbas vel alius loci Conventualis regimini Præſidens ipſius Ordinis, ſine conſenſu proprii Conventus mutuum recipere valeat, & quod in authentica ſcriptura obligationis indeſaciendæ apponantur eorumdem Abbatis vel Præſidentis regimini, & Conventus ſigilla. Sed ſi Abbas à ſuo Monaſterio, vel regimini Præſidens ab ejus Conventuali loco remotus exiſteret, taliſque urgeret neceſſitas quòd ſine receptione mutui, ſibi vel familiæ ſuæ aut negotiis utilibus ſeu cauſis per eum agendis, providere non poſſet, permittimus quòd tunc ſine ſuo conſenſu, & ejus ſigillo, mutuum recipere valeat, quod tamen ſummam centum librarum Turonenſium parvarum, ſeu valorem ipſarum, ſive integraliter ſeu particulariter non excedat, cujus mutui quantitatem, cauſam obligationis, ac perſonam à qua illud receperit, Abbas vel alius regimini Præſidens, mutuum ipſum recipiens, infrà octo dies poſt ejus regreſſum ad Monaſterium proprium, vel ſuum Conventualem locum ipſius, Conventui ad hoc ſpecialiter congregato, explicare teneatur. Et quòd ex quo ſemel uſque ad hujuſmodi ſummam centum librarum mutuum receperit, non poſſit ampliùs mutuum recipere ſine conſenſu & ſigillo Conventus ejuſdem, donec dictæ centum libræ fuerint integraliter perſolutæ. Quicumque autem Abbas vel alius Præſidens regimini loci Conventualis per ſe vel per alium contrafecerit, eo ipſo ab ingreſſu Eccleſiæ, ac divinis Officiis ſit ſuſpenſus.

Quæcumque de conſenſu Conventuum peragenda, in ſcriptis redigantur ut hic.

§. 8. Et quia geſta hominum, ſcripturæ fidei committuntur, ut rei geſtæ memoria in poſterùm habeatur, volumus & ordinamus, ut ubicumque Abbates vel alii locorum Conventualium regiminibus Præſidentes, aliquid cum expreſſo conſilio ſuorum Conventuum facient, de quo teſtimonialis conficiatur ſcriptura, quòd ſigilla ipſorum Abbatum, vel aliorum regiminibus Præſidentium, eorumq; Conventuum apponantur in illa. Et quòd deinceps in ſigillo cujuſlibet Abbatis vel alterius loci Conventualis regimini Præſidentis; quocumque nomine cenſeatur; ipſius nomen proprium exprimatur, ut meliùs ſciri poſſit, per quem, & cujus tempore, id de quo agetur factum extiterit, & ut malitiis falſitatum commentis via meliùs præcludatur.

Officiales omnes juramentum de fideli adminiſtratione præſtent.

§. 9. Prætereà, cum ſit conſonum rationi, ut negotiorum geſtores & officiales de gerendo fideliter & utiliter negotia & officia exercenda illis commiſſa, juramenti vinculo adſtringantur, volumus & ordinamus, quòd cellararii, burſarii, negotiorum geſtores, rentarii nuncupati, cæterique Officiales cujuſlibet Monaſterii, ſeu alterius loci Conventualis, & eorum grangiarum Magiſtri, cùm ad officia vel magiſteria hujuſmodi aſſumentur, juramentum præſtare teneantur in manibus eorum Abbatis, vel alterius loci Conventualis regimini Præſidentis, ſuique Conventus, quod in commiſſis ſibi officiis, adminiſtrationibus, vel grangiis, fideliter ſe habebunt, & quod de receptis & expenſis fidele computum reddent, & reliqua ipſi Monaſterio ſeu Conventuali loco, aut eorum Burſariis aſſignabunt. Et quòd illi cellararii, burſarii, negotiorum geſtores, Officiales & Magiſtri qui nunc ſunt, præſtare teneantur ſimile juramentum.

Burſarii duo eligantur in quolibet Monaſterio qui quater in anno ſingulis rationem reddant.

§. 10. Et quia ubi prudentia, & moderantia fidei firmitate vallatæ non vendicant ſibi locum, luxus ineſt, longique temporis victum, brevis hora conſumit, docet & expedit, ut per diſpenſatores prudentes & fidos, quæque manuteneatur ſubſtantia, & etiam diſpenſetur. Unde ſtatuimus & etiam ordinamus, quòd in ſingulis Monaſteriis, & aliis Conventualibus locis prædicti Ordinis, per Abbatem ſeu alium regimini Præſidentem, de ſeniorum ſui Conventus conſilio, duo burſarii deputentur, quorum unus principalis exiſtat. Qui ſiquidem burſarii omnes pecunias ipſius Monaſterii vel loci Conventualis undecumque provenientes, univerſaliter recipiant, & de d. Abbatis, vel regimini Præſidentis mandato, cæteris Officialibus & aliis diſtribuant, prout fuerit opportunum, ipſique burſarii quater in anno, ſed cæteri Officiales & receptores proventuum ſemel, & etiam pluries, ſi eidem Abbati vel regimini Præſidenti videbitur expedire, de omnibus receptis & expenſis coram prædicto Abbate, vel regimini Præſidente, ac ſenioribus de Conventu ipſius Monaſterii ſeu loci Conventualis; teneantur pleniſſimam & fidelem reddere rationem.

Abbates etiã de receptis & expenſis rationem ſenioribus & burſariis reddant quolibet anno &c.

§. 11. Abbates etiam, vel regiminibus Præſidentes, coram dictis ſenioribus & burſariis annis ſingulis de receptis & expenſis per eos, plenam & fidelem rationem reddere teneantur. Recipiantque ipſi Abbates, vel regiminibus Præſidentes, à dictis burſariis pecunias pro expenſis eorum. Et ſi dum ipſi extra Monaſteria vel alia Conventualia loca eorum acceſſerint, eos pecunias contingat de proventibus Monaſteriorum, ſeu locorum Conventualium eorum, aut aliunde recipere, hujuſmodi pecunias in ipſorum regreſſu, tradant burſariis prælibatis, computatis ſi quas de ipſis pecuniis expenderunt, Abbates verò ſeu alii regiminibus Præſidentes, ſi ſecus attentare vel ſibi alias retinere præſumpſerint, ab ingreſſu Eccleſiæ ac divinis Officiis poſt lapſum duorum menſium à die regreſſus hujuſmodi computandorum, tamdiu ſuſpenſi exiſtant, donec ea tradant burſariis memoratis.

Viſitatores expediant Viſitationes infra quinque dies. Evectionumque numerum taxatum non excedant, nec munus recipiant.

§. 12. Porrò quia per viſitationis actum, de vita & converſatione illorum, qui viſitantur exquiritur, & per eum ſincerè debet correctionis & reformationis officium exerceri, nec proindè hi juxta canonicas enã ſanctiones ſuperfluis ſunt impendiis aggravandi, ſtatuimus ac etiam ordinamus, quòd Viſitatores dicti Ordinis in aliquo Monaſterio per eos viſitando, antequam officium viſitationis incipiant, niſi prima die qua declinabunt ad illud, valeant demorari, & ſi manere ibi voluerint, ſequenti die dumtaxat id licitum ſit eiſdem. Et quod viſitationes in eodem Ordine faciendæ, deinceps non durent ultrà triduum continuum, niſi apparens neceſſitas, vel magna utilitas Monaſterii viſitari, dies expoſceret ampliores: quódque ille Viſitator qui

ultrà ipſos prædictos duos dies, vel ultrà præfatum triduum, abſque neceſſitate vel utilitate prædictis, eaſdem viſitationes prorogare præſumpſerit, ſi Abbas fuerit, ſit à ſtallo chori, & loco Capituli Abbatialibus, per unum ſequentem annum eo ipſo ſuſpenſus, & ſedere in ſtallo, & loco Capituli remotis à ſtallis aliis & locis Abbatialibus teneatur, ſi verò fuerit Monachus, eo ipſo ſit per unum annum ſequentem inhabilis ad quodcumque officium, & adminiſtrationem, ſeu gubernationem in eodem ordine obtinenda, & nihilominùs per ſex menſes ſequentes, in pane & aqua in ſuo Monaſterio jejunare qualibet ſexta feria teneatur, & quòd ſimiles pœnas incurrant Abbates, & Monachi qui viſitationis officium impendendo, numerum evectionum per fœl. recor. Clementem Papam IV. Prædeceſſorem noſtrum ſuper hoc taaatum eacedent. Nec præſumant Viſitatores ipſi ante hujuſmodi eorum viſitationem vel in ipſa, ſeu poſt eam, occaſione dictæ viſitationis, aliquod munus ſuſpectum per ſe vel alium recipere, nec illud à ſuis recipi permittant, expenſas tamen quas fecerint ad viſitatum Monaſterium eundo, & de ipſo redeundo, recipere valeant juata ordinationem ſuper hoc factam per Clementem eumdem.

Clem. conſt. eſt cujus n. 3. ſup. fol. 134.

Et à Monaſteriis interjacentibus victum ſolummodo recipiant.

§. 13. Ubi autem à Monaſterio jam viſitato, uſque ad Monaſterium viſitandum aliquod vel aliqua Monaſteria in itinere conſtituta eatiterint, ad quæ dicti Viſitatores poſſint commodè declinare, hoc ipſi efficere valeant, dictaque Monaſteria taliter conſtituta, eoſdem Viſitatores charitativè recipere, decenterque tractare, ac eis providere io victualibus teneantur, & pro diebus quibus ad hujuſmodi conſtitura ut præfertur, Monaſteria declinabunt, & eis ut prætangitur proviſum eatiterit, nullas eapenſas poſſint à Monaſteriis ſeu locis recipere viſitatis. Abbas autem contra prædicta recipiens, niſi infrà duos menſes à receptione hujuſmodi computandos, eis à quibus receperat, receptum reſtituat, ipſis elapſis, duplum reſtituere teneatur. Monachus verò quicquid contrà id receperit, reſtituere non poſtponat, & ob hoc regulari ſubjaceat diſciplinæ.

Qui & quando Viſitatores, ſibi in Viſitationibus Abbates adjungere poſſint.

§. 14. Nec audeant præfati Viſitatores in ipſis Viſitationibua, ſibi alios Abbates adjungere, nec ipſi alii Abbates ſe illis adjuogant, niſi pro conſilio, vel auxilio, ubi eaſus depoſitionia alicujus Abbatis, vel aliud magnum & arduum negotium, ſeu patriæ, vel locorum, per quæ tranſire haberent, periculum immineret, ſeu interpretatio linguarum neceſſaria foret, verumtamen Ciſtercienſis, & quatuor Abbates quatuor principalium filiarum, qui ſunt pro tempore, ac ſuperiùs nominantur, in eiſdem viſitationibus unum alium Abbatem ſi velint ſecum recipere, vel ſibi adjungere, valeant.

Viſitatores an poſſint revelare nomina eorum, qui in Viſitationibus ſecreta eis notificant.

§. 15. Neque prædicti Viſitatores nomina eorum, qui eia in ipſis viſitationibus ſecreta revelaverint aliqua, ea revelare præſumant, niſi tunc demum, cùm propter revelata hujuſmodi ad alicujus punitionem vel pœnam fuerit procedendum, necnon revelantes hujuſmodi puniantur plùs vel minùs prout facti qualitas eaiget, ſecundùm arbitrium ipſius Ordinis Capituli generalis.

Abbates viſitantes quid recipere poſſint.

Ad hoc habes etiam ſupra conſt. 1. Clement. iv. fol. 134.

§. 16. Et quòd Abbates majores poſt Abbatem Ciſtercienſem, & quatuor alii Abbates earumdem principalium filiarum qui ſunt pro tempore, eatrà viſitationes eorum, ſex tantum, alii verò minores Abbates, quatuor evectionibus ſint contenti, nec hoc prætextu qui paucioribus uti ſolebant, credant ſibi poteſtatem plurium attributam.

Abbates & Monachos ad Capitulū euntes vel inde redeuntes aut aliter uti hoſpites ad aliquod Monaſterium accedentes, biduò illis ſtare poſſint niſi infirmi exiſtant.

§. 17. Rurſus, præcavere volentes, ne per Abbates vel Monachos dicti Ordinis declinantes ad alia Monaſteria ejuſdem Ordinis, veniendo ad hujuſmodi Capitulum generale, vel de illo redeundo, ſeu aliàs, hujuſmodi alia Monaſteria plus debito aggraventur, ſtatuimua & ordinamus, quòd Abbatea aut Monachi præfati ad idem Capitulum venientes, vel de ipſo redeuntes, ſeu aliàs, tamquam hoſpites ad aliquod Monaſterium ſeu locum Conventualem jam dicti Ordinis declinantes, non remaneant in eodem Monaſterio ſeu Conventuali loco, vel aliorum locorum ipſorum, ultra diem, qua illuc declinaverint, & ſequentem, nec ultrà dictos diea, Abbas vel Cellararius aut aliquis alius dicti Monaſterii ſeu loci conventualis, aut aliquorum locorum eorumdem, ipſos invitare, vel ampliùs eis aliquid miniſtrare præſumat. Quòd ſi ex aliqua rationabili cauſa, ipſi vel aliquis de familia eorumdem, ampliùs remanere voluerint, eapenſas quas tunc ibi fecerint, de bonis proprii Monaſterii vel aliunde procuratis ſolvere teneantur. Quicumque verò contrarium fecerint, tàm dantes, quàm recipientes, de inobedientia & tranſgreſſione hujuſmodi ſtatuti & ordinationis noſtrorum, per generale dicti Ordinis Capitulum puniantur. Sed per prædicta nullum jus ipſorum declinantium alicui acquiratur, etiam per ipſos duos dies vel aliàs ad aliquod Monaſterium ſeu locum Conventualem ejuſdem Ordinis, aut locorum eorum declinandi, aut in eorum aliquo remanendi, hoc tamen ſalvo, quod circa patenter infirmantes, ſolita charitas, & pia hoſpitalitas obſerventur.

Abbates non accedentes ad Capitulum generale coerceantur ut hic.

§. 18. Quia verò ideò ſunt hujuſmodi generalia Capitula inſtituta, ut in eis de ſtatu Monaſteriorum, & aliorum locorum regularium, ac de reformatione Ordinis, & obſervantia regulari, tractatus debeat diligens adhiberi, dignum & debitum fore dignoſcitur, ut ad illa conveniant univerſi, quibus id imminet, præpeditionem Canonicam non habentes, quare ſtatuimus & etiam ordinamus, quòd Abbates ipſius Ordinis qui de cætero non venerint ad dictum Capitulum generale (qui venire tamen tenebantur, ſecundum Ordinis prædicti ſtatuta, non habentes impedimentum legitimum, ſeu licentiam ſpecialem ab eo qui dare poſſit eamdem) exhibere teneantur duplum ejus quod expenſuri eſſent ad idem Capitulum, veniendo & redeundo de illo, duplumque hujuſmodi ſolvere in ſequenti Capitulo generali in utilitatem ipſius generalis Capituli convertendum, & quòd poſſint Definitores ejuſdem Capituli generalis tales Abbates non venientes, ad duplum hujuſmodi eaſolvendum, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, ſublato appellationis obſtaculo coarctare, eorumque ſuper hoc proceſſum habendum, & ferendas ſententias publicare, ac facere publicari. Quódque circa ipſum duplum in totum vel in partem nulli valeat fieri gratia vel remiſſio indulgeri. Illi verò Abbates qui legitimum impedimentum, ſeu licentiam hujuſmodi aſſeruerint ſe habere, illa conventibus ſuis tempore quo iter eundi ad d. Capitulum arripere deberent, eaponere teneantur, & nihilominùs ſubſequenter de dictis impedimento ſive licentia in ipſo generali Capitulo fidem facere per ſuum procuratorem, ſeu eacuſatorem probum & idoneum virum, habentem ſpeciale mandatum præſtandi juramentum in animam ipſius mittentis, cauſas abſentiæ, ac impedimentum hujus vera eſſe, quod quidem juramentum præſtare teneantur, ſi viſum fuerit Abbati Ciſtercienſi qui eſt pro tempore, ac Præſidentibus ipſi Capitulo generali. Et ſi Abbas ac præſidentes præfati tale impedimentum & licentiam ipſam non eſſe legitimam fuerint arbitrati, tales Abbatea qui ad idem Capitulum nequaquam venerunt, declarent incurriſſe pœnam ſolvendi præfatum duplum, quemadmodum eſt præmiſſum.

Quicumque ad ſolvendū debitas contributiones cogantur ab Abbate Ciſtercii. & aliis quatuor primis Abbatibus.

Has contributiones ſolvi juſſit etiam Greg. 13. inf in ſua conſt. 18. Superna.

§. 19. Quia verò noñulli ſicut accepimua, ad ſolvendum contributiones, quæ in eodem Ordine pro neceſſitatibus & uſibus comunibus, & aliàs conſuetis ipſius Ordinis pro tempore imponuntur, ſe reddunt difficiles & remiſſos. Nos adverſus eos, & circa negotia contributionum ipſarum, aliaque illa cōtingentia, prout ſequitur duaimus providendum, videlicet quòd Abbati Ciſtercienſi, & quatuor Coabbatibus principaliū filiarū ſupradictis, & qui pro tempore fuerint, & cuilibet eorumdem auctoritate

Apoſto-

Apoſtolica, remoto appellationis obſtaculo, per cenſuram Eccleſiaſticam, & per alia remedia juxta d. Ordinis inſtituta & obſervantias conſuetas, aliaque opportuna remedia, compellendi eos, quibus dictæ contributiones pro tempore impoſitæ fuerint, ad ſolvendum eaſdem, & ad id etiam coarctandum, recuſantes ſeu negligentes ſolvere præfatas contributiones jam impoſitas, & quoſvis alios impedimentum præſtantes publicè vel occultè, quo minùs contributiones prædictæ ſolvantur, ad deſiſtendum prorſus ab impedimento hujuſmodi, nec non proceſſus habendos, ac excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti aliaſque ſententias ferendas in tales recuſantes, negligentes, & impedimentum præſtantes, nunc & in poſterùm, in eorum & aliis Monaſteriis ac locis circumvicinis dicti Ordinis, prout fuerit opportunum, ac in generali Capitulo ipſius Ordinis publicandi, & publicari faciendi, plenam atque liberam concedimus tenore præſentium poteſtatem.

Contributiones recipiantur à tribus Abbatibus per Capitulum vel Definitores eligendis quolibet anno, diſpenſenturque ab eiſdem & cuſtodiantur, & de eis in ſeq. Capitulo ratio reddatur.

§. 20. Volumus autem quòd prædictas contributiones deinceps recipiant tres Abbates d. Ordinis ad hoc per ipſum generale Capitulum, ſeu per Definitores ejuſdem, annis ſingulis deputandi, qui juxta ordinationem d. Capituli, ſeu Definitorum ejus pro neceſſitatibus & uſibus communibus, aliaſque conſuetis jam d. Ordinis diſpenſent eaſdem, & ſi quid de ipſis contributionibus ſuperfuerit, in aliquo Monaſterio ſecuro ad hoc per dictum Capitulum, vel per ipſius Definitores eligendo ponatur, & ſub proviſione cuſtodiæ per ipſos tres Abbates ſuper hoc adhibenda, ſub tribus ſeraturis, & diverſificatis clavibus, de quibus quilibet ipſorum trium Abbatum ſuam clavem teneat, fideliter conſervetur. Tenebuntur namque præfati tres Abbates in ſubſequenti Capitulo generali, de receptis & expenſis per eos, Definitoribus ipſius Capituli reddere rationem, & illud quod reſtabit, ipſi Capitulo ſeu Definitoribus ipſius Capituli cuſtodiendum reſtituere, modo præmiſſo per alios tres Abbates per ipſum Capitulum ſeu Definitores ejus, ut prætenditur deputandos.

Iidem tres Abbates jurent quòd fideliter contributiones recipient &c.

§. 21. Dictique tres Abbates quando ad prædicta deputabuntur, juramentum præſtabunt, quòd in recipiendo, cuſtodiendo, & expendendo contributiones prædictas, ac in reddendo rationem de ipſis fideliter ſe habebunt.

Aliiſque fidelibus viris eorum vices de conſilio Abbatis Ciſtercienſis & aliorum quatuor Abbatum principalium, committere poterunt, & illi ſimile juramentum præſtabunt.

§. 22. Poterunt autem dicti tres Abbates receptores modo prædicto à generali Capitulo ſeu Definitoribus ipſius Capituli deputati, de ipſorum Abbatis Ciſtercienſis, & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum conſilio, certis perſonis fidelibus & diſcretis, annis ſingulis vices ſuas committere ad recipiendum contributiones in generali Capitulo non ſolutas. Qui ſiquidem diſcreti præſtabunt ſolemniter juramentum, quòd præfatas contributiones recipient, levabunt, exigent, & ſervabunt fideliter, & ad ſequens generale Capitulum d. Commiſſariis generalis Capituli ſeu Definitoribus ejus, integraliter deportabunt, dictique tres Abbates rationem reddent coram eiſdem Abbate Ciſtercienſi, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarũ, ſi omnes ipſi præſentes fuerint, necnon coram illis Definitoribus, quos præfati Ciſtercienſis & quatuor Coabbates in Divione decreverint detinendos.

Literæ ſolutionis contributionis quo pacto ſigillentur & cuſtodiantur, &c.

§. 23. Volumus quoque quòd fiat ſpeciale ſigillum quo literæ ſolutionis contributionum d. Ordinis de cætero ſigillentur, quod quidem ſigillum ſub tribus ſeraturis, & diverſificatis clavibus penes dictos tres Abbates, vel in aliquo Monaſterio, de quo eis magis expedire videbitur, apud aliquem vel aliquos, quem vel quos, eligendum vel eligendos decreverint, jam dictũ ſigillum modo præacto ſervetur, prædictæ tamen perſonæ quibus de dd. Abbatis Ciſtercienſis & quatuor Coabbatum totidem principalium filiarum conſilio, ipſi tres Abbates, ut prædicitur, committent vices ſuas, dùm non ſolutas contributiones receperint, poterunt de ſolutionibus particularibus quæ fiunt extrà Capitulũ generale, recognitiones facere ſub ſigillis propriis eorumdẽ, ſed illa quæ fiunt poſtmodùm eis, ſigillabuntur prædicto ſpeciali ſigillo.

Capitulum generale nihil de hac ordinatione immutare poſſit.

§. 24. Præmiſſa verò circa ordinationem contributionum ſic exactè ac diligenter obſerventur in Ordine antedicto, quod etiam per generale Capitulum, vel alium ſeu alios quoslibet quovis colore quæſito, contra ea nihil fieri præſumatur, & ſi quis ſecùs attentare præſumpſerit, incurrat excommunicationis ſententiam ipſo facto.

Qui & quomodo recipiantur ad Ordinem Ciſtercienſem. Ad hoc vide conſt. 1. Sixti V. Cum de, & aliàs ibi indicandas.

§. 25. Nempe cautiùs providere volentes, quòd pro divino cultu, & aliis obſequiis præſtandis in Ordine prælibato, perſonæ recipiantur idoneæ ipſis officiis congruentes, ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero in eodem Ordine non recipiantur in Monachos vel converſos, niſi perſonæ idoneæ ad ea quæ conveniunt Monachis vel Converſis prædicti Ordinis, & niſi per Abbates Monaſteriorum vel principaliter Præſidentium regiminibus, & aliorum locorum Conventualium ipſius Ordinis, & infrà Monaſteria ſeu loca hujuſmodi, cum conſilio ſeniorum de Conventu, ſeu majoris & ſanioris partis eorum Monaſterii, vel alterius loci Conventualis, in quo Monachorum vel Converſorum fit receptio prædictorũ, ſi ſecùs actũ fuerit, carere viribus decernentes.

Quo habitu Abbates & Monachi, eorumque domicelli uti poſſint. Hoc declaravit Sixtus IV. in conſt. 9. Etſi cunctis.

§. 26. Profectò quia honeſtas, temperantia, & modeſtia debent in cunctis perſonis Eccleſiaſticis, & maximè regularibus divinis laudibus ſeduliùs dedicatis, locum præcipuum obtinere, ſtatuimus & etiam ordinamus, ut omnes Abbates, & Præſidentes regiminibus aliorum locorum conventualium, & Monachi ejuſdem Ordinis pannis bruni vel albi coloris dumtaxat utantur, & quòd domicellum ſeu domicellos de veſtibus, vel robis partitis aut virgatis, ſive aliàs ſumptuoſis indutum vel indutos ducere non præſumant.

Curioſitatem ornamentorum evitent.

§. 27. Quodque à curioſitate, aut ſuperfluitate vaſorum argenteorum, lectiſterniorum, & quorumlibet ornamentorum curent penitùs abſtinere. Contrarium verò facientes per Abbates eorum, & per Viſitatores, vel per Capitulum generale ipſius Ordinis, taliter puniantur, quod metus pœnæ aliorum ſic excedere volentium meta exiſtat.

Unumque Clericum ſæcularem, vel laicum equitantem ſolummodò inducere valeant.

§. 28. Et quòd Abbates Monaſteriorum, & Præſidentes regiminibus aliorum Conventualium locorum dicti Ordinis, exceptis Abbate Ciſtercienſe, & quatuor Coabbatibus totidem principalium filiarum ſupradictis, qui ſunt & pro tempore fuerint, ultrà unum ſæcularem Clericum, ſive laicum equitantem ducere non præſumant.

Eſus carnium prohibetur, & omnes licentiæ deſuper conceſſæ revocantur.

§. 29. Quia verò perſonas regulari obſervantiæ deditas, decet potiſſimùm ab eſu prohibitorum ciborum, tàm virtutis amore, quàm pœnæ formidine abſtinere, ne ab eis in caſtimoniæ lubricum deſcendatur, auctoritate præſentium firmiter inhibemus, ne deinceps Abbates & Monachi dicti Ordinis extrà Monaſteria ſeu loca Conventualia ejuſdẽ Ordinis, & etiã ipſi Monachi infrà Monaſteria, ſeu loca hujuſmodi, aut in cameris, & extrà infirmitorium commune, carnes vel pulmenta cum carnibus condita vel decocta præſumant comedere, contrà obſervantiam dicti Ordinis diutiùs obſervatã. Nos enim licentias quas aliqui Abbates & Monachi jam dicti Ordinis dicunt à Sede Apoſtolica ſuper eſu carnium ſe habere, cùm tales licentiæ redundent in ſcandalum aliorũ, penitùs revocamus. Monachus autem vel Converſus, qui hujuſmodi noſtræ inhibitionis tranſgreſſor extiterit, tribus diebus pro qualibet carnium vel dictorum pulmentorum comeſtione, jejunare in pane teneatur & aqua, & quod nihilominùs quolibet ipſorum dierum in Capitulo regularem accipiat diſciplinã. Sed Abbas inhibitionis præfatæ tranſgreſſor, non ad diſciplinam ipſam, ſed ad hujuſmodi jejunia teneatur. & ſi ſcienter hæc omiſerit negligenter facere obſervari, etiam ex negligentia hujuſmodi teneatur ad jejunia prælibata, quæ quidem pœnæ nulli remitti valeant, nec ſuper eis vel ipſarum parte aliqua cum aliquo diſpenſari. Quòd ſi aliqui ſuper eſu carnium vel pulmentorum prædictorum, ſæpè inventi fuerint delinquentes, ſeu eſum ipſum contra ordinationem hujuſmodi frequentantes, & per Abbates proprios, quòd à talibus abſtineãt, canonicè moniti

non

non deſtirerint, ſint poſt monitionem hujuſmodi per biennium eo ipſo inhabiles ad quæcumq; officia & adminiſtrationes in eodem Ordine obtinenda, obtinentes verò illa, removeantur, ſi Abbatibus eorum viſum fuerit, ab obtentis. Inhibemus quoque, quòd nullus Monachus vel Converſus d. Ordinis cujuſcumque conditionis exiſtat, etiamſi officium habeat, niſi ægritudine gravi, vel debilitate detentus fuerit, carnes de cætero in cameris Infirmitorii cumedere præſumat, ſed omnia comedant in Refectorio, communi Infirmitorio deputato.

Locus coquendi carnes in caſibus permiſſis deſignatur.

§. 30. Neque carnes parentur nec decoquantur alibi quàm in Infirmitorio communi, ſeu in coquina eidem Infirmitorio deputata, vel in poſterum deputanda, niſi Abbas ex aliqua cauſa rationabili alibi decoqui vel parari mandaret eaſdem, vel in ejus abſentia, ille cui dictus Abbas commiſerit vices ſuas. Ubicumque autem carnes pro aliis, quàm pro infirmis vel debilibus paratæ fuerint, per Infirmarium inter comedentes in Infirmitorio dividantur.

Abbates quando diſpenſare poſſint de eſu carnium.

§. 31. Abbatibus verò benemeritis qui ceſſerunt, vel cedent in poſterum ſpontanea voluntate, locus & eſus carnium per Abbatem proprium, ſecundùm ſuæ diſcretionis arbitrium concedantur. Et quilibet Abbas dicti Ordinis, ex indulgentia poſſit interdum aliquos Fratrum, nunc hos, & nunc illos, prout neceſſitas poſtulaverit, advocare, ipſoſque ſecum in camera ſua meliùs & pleniùs exhibere. Abbates autem, & aliæ notabiles perſonæ ipſius Ordinis ad Monaſteria declinantes, de Abbatis, vel eo abſente, de Præſidentis tegimini ejuſdem Monaſterii licentia, in camera ipſius Abbatis, vel in communi Infirmitorio carnibus uti poſſint.

Conſuetudines contrariæ ſuper eſu carnium reprobantur.

§. 32. Et quoniam aliqui Monachi dicti Ordinis in nonnullis Monaſteriis & ſtudiis ſibi temerè vendicare præſumunt, quòd certis diebus qualibet ſeptimana juxta obſervantias, ſeu conſuetudines, vel ſtatuta quæ ſuper hoc allegant, minùs tamen rationabilia, eis carnes debeant miniſtrari; Nos hujuſmodi abuſum, obſervantias, conſuetudines, ſeu ſtatuta hujuſmodi, utpote vergentia in eorũ religionis opprobrium, & exemplum & perniciem aliorum, penitùs reprobantes, auctoritate ordinamus eadẽ, quòd nullus Abbas, Proviſor, Prior, Cellararius, vel alius deinceps, hæc aliquatenùs obſervare præſumat, nec etiã obſervari permittat, aut miniſtrare vel miniſtrari facere occaſione obſervantiarum, conſuetudinum, ſeu ſtatutorum prædictorum carnes alicui prædicti Ordinis, præterquã in aliis caſibus licitus & permiſſis.

Dormiant Monachi omnes in communi dormitorio.

§. 33. Cùmque tàm ſecundùm canonica, quàm regularia inſtituta, in unum locum dormire debeant Monachi univerſi, & prætextu camerarum ſcjunctarum, quæ in aliquibus Monaſteriis extrà Infirmitoria propter cellas, quæ in dormitoriis ſunt conſtructæ, multæ ſunt inhoneſtates, & diſſolutiones inductæ; Nos ſuper his expreſſiùs & ſalubriùs providere volentes, ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus de cætero Monachorum in cameris jacere audeat, niſi ſolummodò propter invaliditudinem corporalem (& tunc in cameris Infirmitorii dumtaxat) ſed omnes in dormitorio jaceant, niſi fortè ab hoc aliquis propter officium excuſetur, & tunc poſſit alibi, ſi aliter commodè in dormitorio jacere non valeat.

Cellæ in dormitorio non conſtruantur & conſtructæ deſtruantur.

§. 34. Ad hoc etiam ſtatuendo & ordinando adjicimus, quòd deinceps cellæ in dormitorio nullatenùs conſtruantur, & ſi quæ jam conſtructæ fuerint, omninò per Abbates vel principales Prælatos proprios, infrà tres menſes à tempore quo hoc ſtatutum & ordinatio ad eos pervenerit, & eis negligentibus ſeu non valentibus, per Viſitatores in prima viſitatione quam impendent, auctoritate Apoſtolica deſtruantur, & quòd ſuper his reſiſtentes eiſdem, vel impedimentum aliquod præſtantes, ſeu præſtari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, conſilium vel favorem, publicè vel occultè, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto. A qua quidem ſententia, nequeant niſi per Viſitatores abſolvi præfatos, quos etiam ipſi Viſitatores per alia juris & ſtatutorum ejuſdem Ordinis remedia, valeant coërcere. Priores tamen clauſtrales, & Superiores, poſſint juxta Abbatis, vel Prælati principalis arbitrium, cellam habere infrà dormitorium competentem. Dicti autem viſitatores, quòd ſuper his invenerint, vel fecerint, referant plenè ac fideliter in ipſius Ordinis ſubſequenti Capitulo generali.

Præſtatio certæ portionis Monachis prohibetur. Hoc mox infrà declaratur.

§. 35. Quia verò in nonnullis Monaſteriis aliis locis Conventualibus dicti Ordinis ſervari dicitur abuſivè, quòd quilibet Monachus certam bladi, panis, vini, vel pecuniæ recipiat portionem, Nos prorſus abuſum hujuſmodi deteſtantes, & etiã abolentes, ac volentes in hac parte utiliter providere, auctoritate prædicta firmiter prohibemus, quòd deinceps in nullo ipſius Ord. Monaſterio fiant hujuſmodi portiones. Sed miniſtrentur unicuiq; prout cõmunitas ejuſdem Ordinis obſervavit hactenus atque ſervat.

Conceſſio certi redditus ſimiliter interdicitur.

§. 36. Adjicientes ac prohibentes etiam, quòd nulli Monacho certi redditus aut proventus, ſeu pars redditruum vel proventuum, aut aliqua penſio pro victu vel veſtitu, ſeu ex quacumque alia cauſa, de cætero concedantur, vel alicui aſſignentur, aut alicui vel aliquibus Monachis ab extraneis conceſſi vel donati permittantur eiſdem. Sed in utilitatẽ Monaſteriorũ ipſorũ per Abbates proprios convertantur.

Et etiam diviſio bonorum vel redituum inter Abbates & Conventus vetatur ſub pœnis hic enunciatis.

§. 37. Quòdque inter Abbates, & Conventus, aut officiales alicujus Monaſterii dicti Ordinis, nequaquã fiat ſectio bonorum, fructuũ, redditruum vel proventuum eorum, ſed communibus ipſorum uſibus deputentur. Nos enim conceſſiones vel aſſignationes eiſdem Monachis de dictis redditibus vel proventibus, ſeu eorum parte aut penſione aliqua factas, ac ſectiones bonorũ ſeu diſcretiones fructuum, redditruum, vel proventuum hujuſmodi, ſi quæ factæ ſunt, totaliter revocamus. Abbates verò qui deinceps portiones prædictas, aut ſectiones, ſeu diviſiones hujuſmodi bonorum & aliorum præfatorum Monaſteriorum ſuorum fecerint, vel fieri conceſſerint, aut hactenus factas ſervare permiſerint, deponantur. Monachi autem qui prædictis reſtiterint vel impedimentum per ſe vel alium præſtiterint, ſeu præſtari procuraverint, tanto tempore carceri mancipentur, quanto Abbati, ſeu alio principali Prælato eorum viſum fuerit expedire, ac ſi etiam Abbati vel ipſi principali Prælato in hoc contradixerint, perpetuo carceri mancipentur. Abbatibus verò benemeritis qui voluntariè ceſſerunt vel cedent in poſterum, ſufficiens & congrua proviſio prout Abbati, & Abbati ſucceſſori credentis Abbatis, de conſilio ſeniorum de Conventu illius Monaſterii cujus regimini ceſſit vel cedet, viſum fuerit, aſſignetur & etiam præbeatur.

Equitatura non permittatur aliis quàm Officialibus.

§. 38. Et ut omnis evagationis ac inutilium expenſarum occaſio ſubtrahatur, auctoritate inhibemus eadem, ne quiſquam Monachus vel Converſus dicti Ordinis cujuſcumq; ſtatus vel conditionis exiſtat, equitaturã tenere præſumat, Cellarariis, Procuratoribus & Grangiarum gubernatoribus dumtaxat exceptis, quibus Abbas poſſit hoc de una tantũ concedere, ſi viderit expedire. Cellarariis tamen Ciſtercienſium, & aliorum quatuor Monaſteriorum totidem principalium filiarum prædictarum duæ poſſint equitaturæ concedi, ſi eorum Abbatibus videatur.

Proprietas omnib interdicitur. Hoc ſtatuit etiam Greg. XIII. in conſt. ſua cit. hic in rub.

§. 39. Quamvis autem contra Monachos proprietarios, exceptis adminiſtratoribus, ſit plenè proviſum per canonicas ſanctiones, cum abdicatio proprietatis ſit annexa regulæ Monachali, nos tamen ſpecialibus providere volentes, contrà illos Monachos & Converſos dicti Ordinis, qui ſuæ ſalutis obliti, contrà regularem inſtitutionem, pecunia congregata, jura, poſſeſſiones, redditus, penſiones, animalia, & alia bona emerunt, ſeu emi fecerunt, & faciunt, aliquando proprio, & ſæpè nomine alieno, multis ſuper his figmentis adhibitis, aliſque ipſa tradunt animalia nutrienda, & cũ augmento vel lucro, ſibi vel alteri reddenda eorũ nomine, ſeu pro ipſis & alios multos contractus tamquã negociatores exercent; necnon appetentes lucra turpia, & ſectantes peculiũ occultant, & illicitè detinent, in ſuarum periculum animarum, auctoritate præfata decernimus,

omnia

Digitized by Google

omnia præmiſſa, quæ tamen aliàs reſtitutioni non ſubjaceant aliorum, fore per Abbates proprios Monaſteriis propriis applicanda, & in utilitatem ipſorum Monaſteriorum totaliter convertenda. Quodque ipſi Abbates alicui Monacho vel Converſo, talia faciendi licentiam nequeant impertiri, & quòd dicti Monachi & Converſi prædicta committentes, vel hujuſmodi applicationi ſeu converſioni aliqualiter reſiſtentes, vel impedimentum publicè, vel occultè præſtantes, ſeu præſtari procurantes, & peculium prædictum non revelantes & reddentes Abbatibus prælibatis, ſint eo ipſo inhabiles ad quodcumque officium, adminiſtrationem, regimen & gubernationem quamlibet in eodem Ordine obtinenda, permittimus tamen quòd cum ipſis Monachis & Converſis poſſit Abbas eorum, ſuper pœnis hujuſmodi diſpenſare, dùm prædicta revelaverint, & plenè reſtituerint, quando eis videbitur expedire. Monachis autem, & Converſis etiam adminiſtrationes habentibus, pecunias, vel alia bona quibuſcumque mutuantibus, vel debita fingentibus quæ non debent, talis pœna per Abbates proprios imponatur, quæ ſit illis ad ſalutaris correctionis profectum, & cæteris attentare ſimilia volentibus in exemplum.

Victus & veſtitus omnib. ſcienter ſubminiſtretur.

§. 40. Et quia per Miniſtros providos, adminiſtrationes bonorum conſueverunt fructuosè ac laudabiliter exerceri, volumus, ut Abbates Monaſteriorum ejuſdem Ordinis, ſic bona Monaſteriorum ſuorum diſpenſare ac providere talia teneantur, quòd Monachis & Converſis tam ſanis quàm infirmis ſufficienter provideatur in victu ac veſtitu, ſecundùm cujuſque Monaſterii facultates, & qualitates cujuſlibet regionis.

Numerus Monach. rũ ſit juxta Monaſterii facult. tes

§. 41. Quòdq; in Monaſteriis prædictis non plures Monachi vel Converſi ponantur, quam ex facultatibus dictorum Monaſteriorum poſſit congruè provideri.

Idem generaliter juſſit Paul. V. in conſt. 7.
Studia quæ ſint tenenda, & quæ mutanda, &c.

§. 42. Præterea quippe materiam intendentes, quòd in eodem Ordine per ſacræ Theologiæ ſtudium Profeſſores ipſius erudiantur, & illuſtrentur in illa, ut in Eccleſia Dei ſibi ipſis, & aliis, fructus ſalutis, favoris, honoris, & honeſtatis, cœleſti agricola irrigante ac multiplicante producant, matura deliberatione præhabita, ſubſcripta de præfato & aliàs literali ſtudio, ſcholaribus provectis, ac Doctoribus, & alia quæ circa ea, rationabilia & opportuna fore perſpeximus, auctoritate ſæpè dicta, ſtatuimus, ordinamus, & diſpoſuimus, pro moderno & poſtero tempore valitura, perpetuò & inviolabiliter obſervanda, videlicet quòd generalia Studia dicti Ordinis in ſacra pagina Pariſii, Exoniæ, Toloſæ, & apud montem Peſſulanum Magalonen. diœc. deinceps exiſtant. Studium autem quod Stellæ Pampilonen. diœc. fore conſuevit, Salamanticam transferimus propter propinquitatem Studii Toloſani. Ordinantes quòd Bononiæ fiat Studium quando commodè fieri poterit, & domus pro ſtudentibus, vel ematur. Fiatque Salamanticæ illud idem. Metis quoque ſit particulare Studium in ſcientiis primitivis, ubi etiam domus prò Alemannia per generationem ſupradicti Monaſterii Morimundi ematur quantum generatio ipſa in Alemannia ſe extendit. Quòdque domibus eorum, qui ſtudebunt Bononiæ, ac Salamanticæ, illi Abbates ſeu Rectores eorum præſint, de quibus ordinabitur per ipſius Ordinis Capitulum generale.

Qui & ad qua Studia ſint mittendi.

§. 43. De his namque Provinciis ſcilicet de Viennen. Tarentaſien. Ebredunen. Arelaten. Aquen. Narbon. Bituricen. Auxinaten. Tarraconen. Cæſarauguſten. Burdegalen. & Toloſan. ad præfata Tholoſan. & montis Peſulllani ſtudia tranſmittantur. Qui verò ad Stellam mitti conſueverunt, Salamanticam deſtinentur, exceptis illis de Regno Navarræ, qui mittantur ad ipſum ſtudium Toloſan. Sed Alemanni dirigantur ad ſtudium Meten. pro dictis ſcientiis primitivis, ad quod quidem Meten. ſtudium, nullus de generatione Clarævallis mittatur invitus. Bononiam autem Italici, & Exoniam, Anglici, Scoti, Vallenſes, & Hybernici deſtinentur. Sed ad Studium Pariſienſe, quod eſt cæteris præcipuum, & fons omnium ſtudiorum indiſtinctè mittantur ex omnium natione vel generatione ſecundùm modum inferiùs annotatum, videlicet quòd Abbates, Monachos illos quos habebunt ad dicta Studia mittere, ad ea de conſilio Patris Abbatis vel Viſitatoris & Conventus proprii aut ſanioris partis ejuſdem Conventus, tranſmittere teneantur. Sic tamen quòd mittantur magis dociles, & idonei, necnon ad proficiendum diſpoſiti, & quòd tali tempore tranſmittantur, quòd prima die menſis Octobris, vel circa, in Studio Pariſienſi exiſtant, in aliis verò Studiis in B. Lucæ, vel omniũ Sanctorum Feſtis infallibiliter ſint præſentes.

Quot è quolibet Monaſterio ad Studium mitti debeant.

§. 44. Numerus autẽ mittendorum videtur ſufficere prout ſequitur, conſideratis oneribus jam dicti Ordinis, & temporum qualitate, ſcilicet de quolibet Monaſterio cujuſque Provinciæ, ſeu generationis in quo ſunt, vel erunt, aut eſſe poterunt, quadraginta Monachi vel ſuprà, Pariſios debent mitti duo. De quolibet verò Monaſterio in quo ſunt, vel eſſe poterunt triginta Monachi & ſuprà, uſque ad quadraginta Monachos excluſivè, ad idem ſtudium Pariſienſe debeat mitti unus. Et de quolibet Monaſterio in quo erunt, vel eſſe poterunt decem & octo Monachi, & ſuprà uſque ad triginta Monachos excluſivè, ad alia generalia Studia, vel Pariſios, ſi mittentes maluerint, debeat ſimiliter unus Monachus deſtinari. Ad Metenſe autem Studium cùm fuerit inſtitutum, de quolibet Monaſterio generationis dicti Monaſterii Morimundi quantùm ipſa generatio ſe in Alemaniam, & ultrà Regnum extendit, in quo erunt vel eſſe poterunt à decem & octo Monachi incluſivè uſque ad triginta Monachos excluſivè, unus mittatur ad minus pro ſcientiis primitivis. Pro quibus dummodò ipſi mittentes ad illud mittant, deſtinare ad alia non cogantur.

Studentium proviſiones taxat.

§. 45. Proviſionem equidem ſtudentium taliter limitamus, & ſufficientem eſſe conſpicimus, videlicet quòd Magiſter Regens Pariſienſis de communi contributione dicti Ordinis, vel de redditibus communibus octuaginta libras Turonenſium parvorum, & à Monaſterio proprio vigintiquinq; libras ejuſdẽ monetæ, pro burſa & aliis neceſſitatibus ſuis. Baccalarius verò Regens Pariſiis, de dicta communi vigintiquinque & à proprio Monaſterio alias vigintiquinq; pro burſa & aliis neceſſitatibus ejus. Ac lector Bibliæ in eodem Studio de præfato communi, decem, & à proprio Monaſterio viginti libras ipſius monetæ, percipiant annuatim. Quilibet verò ſcholarium ſtudens in ipſo Studio, viginti libras dictæ monetæ à proprio Monaſterio pro burſa & aliis neceſſitatibus ſuis percipiat ſimiliter annuatim. Sed in aliis Studiis Abbates ipſorum ſtudiorum Rectores, Magiſtro in Theologica facultate in illis Regenti, de quadraginta libris prædictæ monetæ pro burſa & aliis neceſſitatibus ſuis providere annis ſingulis teneantur. Quando autem Baccalarius in eiſdem Studiis reget, ubi comodè non reperiretur Magiſter, teneantur dicti Abbates dicto Baccalario de triginta libris prædictæ monetæ pro burſa & omnibus neceſſitatibus ſuis annis ſingulis providere.

Lectio Bibliæ ſit in quocumque ſtudio generali.

§. 46. Ordinamus quoq; ut in quolibet generali prædictorum Studiorum unus qui Bibliam biblicè ſeu textualiter continuè legat, exiſtat, cui ultra quindecim libras jam dictæ monetæ, quas percipiat à proprio Monaſterio pro burſa centum ſolidi ejuſdem monetæ pro omnibus aliis neceſſitatibus ſuis añuatim à cellario de burſis ſcholarium tribuantur. Quilibet autẽ ſcholaris in dictis aliis Studiis generalibus præter Studium Pariſienſe, ac in dicto Studio Metenſi quindecim libras prædictæ monetæ à proprio Monaſterio pro burſa & omnibus aliis neceſſitatibus ſuis percipiat annuatim. Siquidem omnes proviſiones hujuſmodi tàm Abbates dictorum Studiorum Rectores, quam Abbates proprii, prout quemlibet eorum continget ſeu tãgere poterit, mittere teneantur ad dicta Studia eorum ſumptibus, & illas ibid. ſolvere, terminis ſuperiùs deſignatis, quibus ipſi mittendi eſſe debent in Studiis memoratis.

§. 47. Cel-

Studiorum expenſas facientes jurent ut hic.

§. 47. Cellarii verò & alii expenſas dictorum Studiorum facientes, teneantur juramentum præſtare, quòd omnia quæ recipient de proviſionibus ipſorum Studiorũ & ſtudentium fideliter diſpenſabunt, & tenebuntur etiam reddere rationem de receptis & expenſis in fine cujuſlibet menſis, præſentibus Magiſtro, ſeu Lectore dictorum Studiorum Baccalario, & proviſore, ac ſeptem aliis diſcretioribus ſcholaribus, quo dicti Proviſor Magiſter & Baccalarius ad id deliberaverint advocandos.

Abbates ceſſantes mittere ſtudentes cum dictis proviſionibus, pœnam ſubſtinent.

§. 48. Et ut ipſi Abbates qui ad mittendum & providendum adſtringuntur, prout ſuperiùs eſt expreſſum, diligentiam adhibeant, & abjiciant deſidiam in præmiſſis, volumus & ordinamus quòd Abbas, qui dictis terminis Monachos, ſeu Monachum quemadmodum prætactum exiſtit, non miſerit cum proviſionibus ſupradictis, teneatur elapſo menſe duplum proviſionum hujuſmodi ſuis expenſis mittere ad Studium antedictum. Cujus quidem dupli medietas ſtudenti pro quo mitti debebant, pro libris applicetur emendis, & alia in uſus communes aliorum ſtudentium per Cellerarium convertatur. Et ſi dictus Abbas duplum præfatum, ut præfertur, infrà ſex menſes dictos terminos immediatè ſequentes non miſerit, ei ſit eo ipſo elapſis ipſis ſex menſibus ingreſſus Eccleſiæ interdictus, dictaſque pœnas incurrant Abbates eorumdem Studiorum Rectores, qui dictis terminis non miſerint, & non ſolverint proviſiones præfatas prout ſuperiùs eſt deſcriptum. Quòd ſi prædictas pœnas hujuſmodi per tres menſes dictos, ſex immediatè ſequentes pertinaciter tolerarent, eo ipſo à divinis officiis ſint ſuſpenſi.

Proviſores animarum ſtudentium deputantur.

§. 49. Et ut eiſdem ſtudentibus animarum cura non deſit, volumus & ordinamus, quòd in eiſdem Studiis generalibus, Abbates ipſorum Studiorum Rectores, deputent idoneos Proviſores, qui curam habeant animarum ſtudentium in eiſdem, quique illos corrigant & abſolvant ſicut proprii Abbates ſubditos propriè corrigere, & abſolvere poſſunt in Monaſteriis eorumdem, propter hoc tamen dicti ſtudentes à poteſtate proprii Abbatis exempti aliquatenùs non exiſtant.

Quod ſi quis de Ord. Ciſtercien. in ſtudio Pariſien. aſſignatus, ſit diſpoſitus ad Magiſterium Theologiæ vel Baccalarium non removeatur, &c.

§. 50. Ubi autem erit aliquis de Ordine ipſo in Pariſienſi ſtudio aſſignatus, qui ſit vitæ laudabilis, aliáſque idoneus & diſcretus: & ad Baccalariatum, vel Magiſterium Theologiæ diſpoſitus & propitius, Abbas Ciſtercienſis, qui eſt pro tempore, cum conſilio Magiſtrorum, Baccalariorum & Proviſoris domus ſtudentium Pariſiis, mandet Abbati proprio, quòd talem non revocet, ſed eum permittat in hujuſmodi ſcientia perfici, & ad ſtatum Baccalariatus, ac honorem Magiſterii provehi, lecturamque continuare, prout ipſis Ordinis generale Capitulum ordinabit, poſſit tamen ipſum generale Capitulum deficientibus Magiſtris, ſeu Baccalariis in Theologia, talem etiam ante Baccalariatum vel Magiſterium in quolibet prædictorum generalium Studiorum, principalem deputare Rectorem, ut eidem generali Capitulo viſum fuerit expedire.

Studentes Ordinis jura Canonica non audiant.

§. 51. In favorem utique ſtudii ejuſdem Theologiæ, ut ab alumnis ejuſdem Ordinis ſtudentibus, illi ferventiùs attendatur, ſtatuimus, ordinamus & prohibemus expreſsè, quòd in nullo dictorum Studiorum, legantur vel audiantur jura Canonica, nec etiã extra illa, per aliquem ſtudentium eorumdem, quòd ſi quis contrarium attentare præſumpſerit, ſit eo ipſo ad clauſtrum ſuum, ab hujuſmodi ſtudio revocatus. Nec cellararius dictorum Studiorum ex tunc in aliquo illi provideat, ſed incontinenti ad proprium Monaſterium remittatur, de tranſgreſſione ac inobedientia hujuſmodi ſecundùm arbitrium Abbatis proprii puniendus.

Officiales idonei pro obſequio Studentium deputentur.

§. 52. Et ut in dictis Studiis pro ſtudentibus in eis neceſſaria non deſint obſequia, volumus & ordinamus, ut præfati Abbates ipſorum Studiorum Rectores, in eis provideant de Cellarariis, & aliis Officialibus idoneis, prout neceſſitas, vel utilitas cujuſlibet Studiorum requiret ipſorum. Quódque ipſi Cellararii & Officiales, juramentũ præſtabunt de fideliter diſpenſãdo, ac de receptis & expenſis cautionem reddendo, quemadmodum ſuperiùs eſt expreſſum.

Qui Rectores & Officiales in Pariſienſi & aliis ſtudiis eligantur, & à quibus.

§. 53. Et quia decet & expedit ut inter Studia cætera, Studium Pariſienſe refloreat, & juge ſine intermiſſionis diſpendio habeatur, ſtatuimus & ordinamus, quòd in eodem Studio Pariſienſi deputentur Magiſtri, Baccalarii, & Lectores Bibliæ, ac Proviſores, Cellararii, & alii Officiales prædicti Ordinis, per Capitulum generale. Quòd ſi ipſi, vel aliquis eorum deficiant, ſeu ex aliqua cauſa, Magiſtri, Baccalarii, & Lectores lecturam aſſumere, vel continuare, aut Cellararii, & Officiales præfati, ſua officia exercere nequirent, ſubrogentur alii loco eorum per Viſitatorem illius anni, uſque ad ſequens dumtaxat Capitulum generale. In aliis etiam Studiis generalibus, Magiſtri, ſeu Lectores principales per dictum generale Capitulum deputentur. Alii verò minores Rectores & Officiales, per Abbates eorumdem Studiorum Rectores debeant deputari. In ampliorem namque favorem & continuationem durabilem ſtudii hujuſmodi Theologiæ jam dictæ, ſtatuimus & ordinamus, quòd quamdiu pro dictis Studiis generalibus, præter Bononienſe, Salamantinum, & Metenſe Studia, Magiſtri in Theologia idonei de præfato Ordine in eodẽ Studio Pariſienſi, vel ſi non ibi, alibi poterunt reperiri, teneatur idem Capitulum generale, Magiſtrum in Theologia principalem deputare Lectorem, alioquin magis idoneũ Baccalarium quem ad hoc poterunt Pariſiis, vel ſi non ibi alibi reperiri, quos dictum Capitulum generale ad ſuſcipiendum & continuandum lecturam hujuſmodi, ſi neceſſe fuerit per cenſurã Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia, ſublato appellationis obice, etiã auctoritate Apoſtolica coarctandi, dicto Capitulo ſe Definitoribus ipſius, necnon Abbatibus dictorum Studiorum Rectoribus, communiter vel diviſim plenã atque liberã tenore præſentium concedimus poteſtatem. Præfato inſuper Capitulo generali ſimilem poteſtatem concedimus, compellendi, appellatione remota, per cenſuram & remedia hujuſmodi, Abbates ipſorum Studiorum Rectores, ad recipiendum Magiſtros in Theologia, & Baccalarios ad prædictã lecturã, & ad providendum eiſdem de cõmuni contributione ipſius Ordinis, & pro burſis & aliis neceſſitatibus, annis ſingulis, prout de proviſionibus hujuſmodi eſt ſuperiùs limitatum. Ipſi verò Magiſtri non pomposè manere, ſeu lautè vivere præſumant in Studiis antedictis, ſed humiliter & devotè legant, cibis competentibus veſcantur, & uno ſolo ſervitore Clerico ſint contenti. In Studio autem Metenſi provideat de Lectoribus, & aliis Officialibus domus ſtudentium, Abbas ſupradicti Monaſterii Morimundi, qui eſt, & qui pro tempore fuerit, de conſilio ſui Conventus, vel majoris & ſanioris partis ejuſdem, prout ſibi videbitur expedire.

Doctorandi quid jurare quidve obſervare debeant.

§. 54. Et cùm ſit dedecens & deforme, ut quis, præſertim religioſus cum vanitate & imperitia cathedram aſcendat præeminentiæ magiſtralis, ſtatuimus & ordinamus, quòd de cætero nullus de Ordine prædicto aſſumatur ad recipiendum magiſterii ſeu doctoratus honorem, niſi priùs per eum præſtito juramento in præſentia Proviſoris & ſtudentiũ ipſius Ordinis tunc præſentium in Studio in quo hujuſmodi honorem recipere voluerint, ſeu majoris partis numero eorumdem, quòd in aſſumptione ipſius honoris, vel ante ſeu poſt occaſione illius, circa cibos, veſtes, vel alia non expendat per ſe, vel per alium undecumque habuerit, vel fuerit ſibi datum, nec quantum in eo fuerit, ultra valorem mille Turonenſium argenti expendi permittat ab aliis ejus conſanguineis vel amicis. Baccalarii etiã jurare ſimiliter teneantur in præſentia prædictorũ, quòd occaſione Baccalariatus ſui, vel ante, ſeu poſt nullum feſtum ſeu convivium faciant, per ſe vel alium, ſeu fieri permittant, quantum in eis fuerit, à quibuſcumque aliis eorum conſanguineis vel amicis.

Qui curſus Bibliæ facere & qui ſententias legere poſſint.

§. 55. Ad hæc denique ſtatuimus & ordinamus, quòd quicumq; dicti Ordinis, qui tamen in eodem Studio Pariſienſi vel in aliquo alio prædictorum generalium ipſius Ordinis Studiorum per ſex annos

in

Digitized by Google

io Tbeologia ſtuduerint, & ad boc idonei extiterint in dicto Studio Pariſienſi poſſint curſus Bibliæ facere, & qui per octo annos ſtuduerint, ut præfertur, ſententias legere in Parienſi ſtudio memorato.

Derogatio contrariorum.

§. 56. Non obſtantibus quibuſvis ſtatutis & conſuetudinibus, ac obſervantiis Ordinis Monaſteriorum, locorum Conventualium & Studiorum ſæpè dictorum contrariis, juramentis, confirmationibus Apoſtolicis, aut quibuſvis firmitatibus aliis roboratis, & illo præſertim ſtatuto quo in eodem Studio Pariſienſi cavere dicitur, quòd nullus poſſit legere curſum Bibliæ, niſi ibidem ſtuduerit ſeptem annis, quòdque non permittatur ſententias legere, niſi etiam inibi ſtuduerit decem annis, prout ſic vel aliter io ſtatutis ipſius ſtudii Pariſienſis dicitur contineri. Necnon quibuſlibet privilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis, Ordini, Monaſteriis, locis conventualibus, & Srudiis præſatis, ſive Univerſitatibus Magiſtrorum & ſcholarium eorumdem, in contrarium conceſſis, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus hujuſmodi ſtatutorum, & ordinationum noſtrarum omniumque aliorum & ſingulorum conteotorum in eiſdem præſentibus valeat quomodolibet impediti, & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expreſſam oporteat in noſtris literis fieri mentionem.

Juſſio hanc conſtitutionem in 1. Capitulo generali & annis ſingulis in aliis legendi, & etiam ſemel in anno in particulari Capit. cujuslibet loci.

§. 57. Ne autem ſupradicta, vel aliqua, ſen aliquod eorundem in oblivionis lubricum deducantur, ſeu parvipendantur ab aliquo, quinimò ut de ipſis nunc & perpetuis futuris temporibus notitia certior habeatur, eadem auctoritate ſtatuimus, ordinamus, & diſtrictè injungimus, ut in primo generali Capitulo dicti Ordinis, & deinceps ſingulis annis, in eodem Capitulo generali, ac ſemel quolibet anno in quocumque Monaſteriorum, & locorum Conventualium prædicti Ordinis, omnibus Monachis eorum in Capitulo ad hoc ſpecialiter congregatis, præmiſſa omnia & ſingula de verbo ad verbum legantur, & etiam publicentur. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 1. die 12. Julii.

Dat. Apud Pontem Sorgiæ Avinionenſis diœceſis, 4. Idus Julii, Pontificatus noſtri Anno primo.

IV.

Definitio quorumdam articulorum circa Beatorum viſionem, animarumque beatitudinem, & damnationem.

Circa verò imagines defunctorum cum opinione ſanctitatis nondum à Sede Apoſtolica Beatificatorum, vel Canonizatorum cum ſplendoribus, & laureolis non proponendas, vel tabellas, aut luminaria ad eorum ſepulchra apponenda, & circa atteſtationes de miraculis eorum aſſervandis ſeu in libris imprimendis, vide quæ ſancivit S. D. N. Urb. VIII. Conſt. 37, Sanctiſſimus, infrà tom. 4.

Edita A. D. 1336.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

BEnedictus Deus in donis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis, qui Sacroſanctam Romanam Catholicam & Apoſtolicam Eccleſiam, quam ut vineam plantavit dextera ſua, quamque ut præcipuam in Eccleſiarum omnium caput erexit ut victricem *, dicente Domino ad Petrum: Tu es Petrus, & ſuper banc Petram ædificabo Eccleſiam meam, ſua miſeratione non deſerit, ſed per beatos Apoſtolos ſuos, præcipuè Petrum & Paulum ſingulares ejuſdem Eccleſiæ defenſores, pia benignitate & continua pietate cuſtodit: quatenus eiſdem rectoribus gubernata, in ſe ſtabilis maneat, fundata ſupra firmam Petram, omneſque Chriſtianæ fidei cultores illi obediant, illi pareant, illi intendant, ſub illius magiſterio degant, ſub ejus diſciplina & correctione conſiſtant: Non io illa dogmatizetur improvidum, inſeratur incautum, in fide temerarium ingeratur: Sicque declinent homines à malo, & faciant bonum, ambulent per vias rectas, & ad meliora per ſancta deſideria proficiſcantur, ut ſperent juſtorum propinquas æternæ vitæ retributiones, timeant malorum inferni calamitates non remotas. Nam ſcriptum eſt: Ecce venio citò, & merces mea mecum eſt, reddere unicuique juxta opera ſua. Quòd ſi ſecus à quoquam fuetit attentatum, id protinus ſua auctoritate, pœnis etiam adjectis, prout expedire viderit, prorſus evellat. Pro qua, ut in ſe ipſa ſubſiſtens alios informaret, paſſionis ſuæ tempore Salvator noſter JESUS-CHRISTUS Patrem exoraſſe perhibetur, dicens: Simon, ecce Satanas expetivit vos, ut cribraret ſicut triticum: ego autem pro te rogavi, ut non deficiat fides tua: & tu aliquando converſus confirma fratres tuos.

* alias veritatem.

Romanæ Eccleſiæ eſt cuncta definire & corrigere.

Joannes ideò Pont. XXII. cenſuit definire diſſentiones quorumdam articulorum de quibus hic, ſed morte præventus id perficere non potuit.

§. 1. Sanè dudum tempore fœl. rec. Joan. XXII. prædeceſſoris noſtri, inter nonnullos etiam Theologicæ facultatis Magiſtros, ſuper viſione animarum juſtorum hominum poſt mortem ſuam, in quibus nihil erat purgabile, cùm de hoc ſæculo deceſſerunt, vel ſi fuerat, jam purgatum fuerat ex toto, an divinam eſſentiam videant ante corporum ſuorum reſumptionem, & judicium generale. Et ſuper nonnullis aliis orta materia quæſtionis, ipſorum aliqui negativam, aliqui affirmativam, alii verò ſecundùm ſuas imaginationes, de viſione divinæ eſſentiæ ab animabus hujuſmodi, diverſa, & diverſimode oſtendere nitebantur, prout ex dictis & ſcriptis ipſorum noſcitur apparere, ſuper rejectis verò ſuis concertationibus, quas bic cauſa brevitatis omittimus, quia ita ex noſtris determinationibus inter ſe etiam * decidebant. Cumque idem prædeceſſor noſter, ad quem prædictorum determinatio pertinebat, ad deciſionem concertationum hujuſmodi ſe pararet in ſuo conſiſtorio publico, tàm fratribus ſuis S. R. E. Cardinalibus, de quorum numero tunc eramus, quàm Prælatis & Magiſtris in Theologia, qui multi aderant præſentes, injungendo diſtrictiùs & mandando, ut ſuper materia de viſione prædicta, quando requirerentur ab eo, deliberate unuſquiſque diceret quod ſentiret. Tamen morte præventus, ſicut Domino placuit, perficere illud nequivit.

* aliàs diſſidebant.

Hic modo Pont. dictas diſſentiones terminat cum infraſcriptis definitionibus.

§. 2. Defuncto itaque prædeceſſore præfato, nos divina dignatione ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, diligentiùs attendentes, quanta ex præmiſſis eorum concertationibus non ſolutis, animarum imminent pericula, quanta exinde poſſunt ſcandala ſuboriri, ut ipſorum varietas pereat, & veritatis ſoliditas innoteſcat, habita priùs ſuper prædictis ſollicita examinatione, & diligenti deliberatione cum fratribus noſtris dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, de ipſorum Fratrum conſilio, hac in perpetuum valitura conſtitutione, auctoritate Apoſtolica definimus.

Definitio circa beatitudinem animarum fidelium defunctorum.

§. 3. Quod ſecundum commonem Dei ordinationem, animæ Sanctorum omnium, qui de hoc Mundo ante Domini noſtri JESU CHRISTI paſſionem deceſſerunt, necnon Sanctorum Apoſtolorum, Martyrum, Confeſſorum, Virginum, & aliorum fidelium defunctorum, poſt ſacrum ab eis Chriſti baptiſma ſuſceptum, in quibus nihil purgabile fuit, quando deceſſerunt, nec erit quando decedent etiam in futurum, vel ſi tunc fuerit aut erit aliquid purgabile in eiſdem, cùm poſt mortem ſuam fuerint purgatæ, ac quòd animæ puerorum eodem Chriſti baptiſmate renatorum, & baptizandorum, cùm fuerint baptizati, ante uſum liberi arbitrii decedentium mox poſt mortem ſuam, & purgationem præfatam in illis, qui purgatione hujuſmodi indigebant, etiam ante reſumptionem ſuorum corporum, & judicium generale, poſt Aſcenſionem Salvatoris Domini noſtri JESU CHRISTI in cœlum, fuerunt, ſunt, & erunt in cœlo, cœlorum Regno, & Paradiſo cœleſti cum Chriſto, Sanctorum Angelorum conſortio aggregatæ, ac poſt Domini JESU CHRISTI paſſionem & mortem viderunt & vident Divinā eſſentiā viſione intuitiva, & etiam facialı, nulla mediante creatura, in ratione objecti viſi ſe habente, ſed divina eſſentia immediatè ſe

Digitized by Google

nudè, clarè, & apertè eis oſtendente. Quodque ſic videntes eadem divina eſſentia perfruuntur. Necnon quod ea tali viſione & fruitione, eorum animæ, qui jam deceſſerunt, ſunt vere beatæ, & habent vitam & requiem æternam, & erunt illorum, qui poſteà decedent eam eamdẽ divinam videbunt eſſentiam, ipſaque perfruentur ante judicium generale. Ac quod viſio hujuſmodi divinæ eſſentiæ, ejuſque fruitio, actus fidei & ſpei in eis evacuant, prout Fides & Spes propriæ Theologicæ ſunt virtutes. Quodque poſtquam inchoata fuerit, vel erit talis intuitiva ac facialis viſio & fruitio in eiſdem, eadem viſio & fruitio ſine aliqua interciſione, ſeu evacuatione prædictæ viſionis & fruitionis continuata extitit, & continuabitur uſque ad finale judicium, & ex tunc uſque in ſempiternum.

Definitio circa damnationem animarum decedentium in peccato mortali.

§. 4. Definimus inſuper, quòd ſecundùm Dei ordinationem communem, animæ decedentium in actuali peccato mortali, mox poſt mortem ſuam ad inferna deſcendunt, ubi pœnis infernalibus cruciantur, & quòd nihilominùs in die judicii omnes homines ante Tribunal Chriſti, cum ſuis corporibus comparebunt, reddituri de factis propriis rationem, ut referat unuſquiſque propria corporis, prout geſſit, ſive bonum, ſive malum.

Prohibitio aliter tenendi.

§. 5. Decernentes prædictas noſtras definitiones, ſeu determinationes & ipſarum ſingulas, ab omnibus fidelibus eſſe tenendas. Quicunque autem deinceps prædictarum noſtrarum definitionum ſeu determinationum, ac ſingularum ipſarum contrarium ſcienter & pertinaciter tenere, aſſerere, prædicare, docere, aut defendere, verbo vel ſcripto præſumpſerit, contra eum ſicut contra hæreticum modo debito procedatur.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, &c.

Dat. P. A. 2. die 29. Jan.

Dat. Avinione, 4. Kalend. Februarii, Pont. noſtri Anno 2.

V.

Ordinationes & reformationes pro bono regimine Monachorum Nigrorum Ordinis S. Benedicti.

Hujus Ordinis extat præclara Congregatio Caſſinenſis, de qua dicam tibi infrà in hoc Tom. I. in conſtit. 2. Eug. IV. Diſpoſitione.

Dat. P. An. D. 1336.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

SUmmi Magiſtri dignatio nos (quamquam immeritos) miſeranter in Apoſtolici magiſterii Cathedra collocavit, ut nedum præſimus, ſed profimus pariter operibus & exemplis, ſuper cunctum gregem Dominicum, noſtræ fidei fiducialiter creditum vigilemus, & labores expendamus aſſiduos, ut nobis & aliis ſalutis commoda procuremus. Proinde namque inter cæteros Ordines religioneſque ſacras in triformis conflictu militantis Eccleſiæ ſtrenue dimicantes, ad ſacram religionem Monachorum nigrorum noſtræ dirigentes attentè conſiderationis intuitum, optamus in Domino JESU CHRISTO, ut ſicut ipſa religio à mari uſque ad mare per incrementa temporum ſuos palmites dilatavit, ſic per univerſa Orbis climata virtutum radiis luminoſis jugiter illuſtretur. Et quamquam circa illius ſalubrem & fœlicem ſtatum ejuſque attinentias, tàm per regulares inſtitutiones almorum patrum qui de hoc ſæculo fœliciter tranſiverunt, quàm etiam per juridicas ſanctiones proviſum exiſtere dignoſcatur; Nos tamen ob zelum amplioris ſalutis, & majoris proſperitatis ejuſdem intra noſtra præcordia, & cum nonnullis ex fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, & dilectis filiis Petro Cluniacenſi, Joanne Caſedei, Gilberto Maſſilienſi, Raymundo Salmodienſi, Guillelmo Montiſoluti & Gregorio Yſiodorenſi Monaſteriorum Abbatibus ejuſdem religionis, decretorum Doctoribus, diligenti tractatu præhabito, & ſuper eo digeſta deliberatione ſecuta, ut eadem religio in divini cultus obſequio floreat, honeſtatis candore fulgeat, diſciplina regulari præemineat, ſapientiæ ac ſcientiæ divinæ pariter & humanæ (ſine quibus mortalium vita non regitur) fulgoribus rutilet, nec decreſcat in profectu ſubſtantiæ temporalis, ſed potiùs augeatur, vigeatque inter Cœnobitas ſuos charitatis ſoliditas, & perſiſtat ſanctimoniæ fortitudo, in virtute Dominica confidentes, ut præmiſſa valeant, cooperante ſuperna Omnipotentia efficaciter provenire, auctoritate Apoſtolica, ſtatuta edimus, & ordinationes facimus quæ ordinatim ſubſcripta ſerie deſcribuntur, quæve ubique terrarum & locorum infrà & per ipſam religionem eadem auctoritate volumus perpetuis futuriſque temporibus firmiter obſervari. Per editionem nempe ſtatutorum & ordinationum prædictorum, non intendimus aliis juribus inſtitutis (quatenus eiſdem ſtatutis & ordinationibus expreſſe non obviant, aliquatenus derogare, ſed illa potiùs approbare.

Confirma[illegible] c. 7. de ſta[illegible] Monachorum.

§. 1. Subjunctivè igitur ſtatuta & ordinationes hujuſmodi explicantes, conſtitutionem Concilii generalis de communi Capitulo Abbatum, atque Priorum Abbates proprios non habentium, in ſingulis Regnis ſive Provinciis faciendo, de triennio in triennium volumus exactè, ne committatur negléctui obſervari.

CAPUT PRIMUM.

De Capitulis Provincialibus.

STatuimus & etiam ordinamus, quòd in Ordine ſeu religione dictorum Monachorum nigrorum in ſingulis provinciis per nos inferiùs deputatis, fiat in loco ad hoc deputando de triennio in triennium (ſalvo jure Diœceſanorum) commune ſeu provinciale Capitulum Abbatum, & Priorum Abbates proprios non habentium, aliorumque Priorum Eccleſiarum Cathedralium ipſius Ordinis ſeu religionis, vel aliorum majorum in ipſis Eccleſiis poſt Antiſtites eorum exiſtentium, quocumque nomine nuncupentur, cæterorumque Prælatorum Abbates proprios, non habentium, ut præfertur exemptorum Ordinis ſeu religionis ejuſdem. Ad quod quidem Capitulum (juſto impedimento ceſſante) prædicti Abbates, Priores, & Prælati alii conveniant univerſi. Et circa id ad reformationem Ordinis ſeu religionis hujuſmodi & obſervantiam regularem adimplere ſtudeant, quæ in conſtitutione hujuſmodi explicantur. Qui verò ad ipſum Capitulum perſonaliter venire nequiverint, ad allegandam juſti impedimenti cauſam commonachum ſuum ejuſdem Eccleſiæ vel Monaſterii (ſi commodè fieri valeat) alioquin alium idoneum cum ſufficienti mandato cauſam excuſationis ſufficientem & claram, & etiam poteſtatem in animas eorum jurandi veram eſſe cauſam hujuſmodi exprimentem, ad dictum Capitulum tranſmittere teneantur: reſervato Præſidentium hujuſmodi provincialibus Capitulis arbitrio. Quorum poteſtas de uno provinciali ad aliud provinciale Capitulum habeat perdurare: ut pro eorum arbitrio decernere valeant, an cauſa excuſationis vel cauſæ excuſationum, cum diverſæ allegatæ fuerint, ſufficientes vel inſufficientes exiſtant: & quòd cuiquam non ſit licitum ab eorum decreto ſuper hoc frivolè appellare, vel quovis modo alio reclamare. Non venientes autem, legitimo impedimento ceſſante, vel excuſatorē & procuratorem commonachum ſuum, vel alium idoneum cum ſufficienti mandato ad illud, ut præmittitur, non mittentes: teneantur duplũ ejus quòd expenſuri fuiſſent ad prædictum Capitulũ veniendo, & in eo morando ac redeundo ab ipſo, juxta eorumdem Præſidentium arbitrium, ſeu majoris partis eorum æſtimando, in termino per ipſos Præſidentes ſtatuendo exolvere, in utilitatem ipſius provincialis Capituli convertendum. Quodque poſſint ipſi Præſidentes illos ad duplum hujuſmodi exolvendum per cenſuram Eccleſiaſticam auctoritate Apoſtolica coërcere. Eorumque ſuper hoc faciendum proceſſum, & ferendas ſententias publicare ſeu publicari facere in locis Ordinis ſeu religionis ejuſdem. Et quod circa ipſum

duplum in totum vel in partem nulli valeat gratia fieri, vel remiſſio indulgeri. Et nihilominus contra non venientes præſatos, maximè ſi ſe malitioſè ſubtrahant, vel ut correctionem evitent, ſive ut neſciatur ſtatus Eccleſiæ vel Monaſterii eorumdem, aliàs prout dictis Præſidentibus, ſeu majori parti eorum viſum fuerit procedatur, ipſorum abſentia non obſtante. Circa Præſidentes namque ac Viſitatores in eiſdem Capitulis deputandos, & alia omnia in eis exequenda, illa ſerventur, quæ in dicta generalis Concilii, & fel. rec. Honorii Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus expreſſius continentur. Servatis tamen ſtatutis, ordinationibus & adjectionibus noſtris ſupraſcriptis & infraſcriptis, quemadmodum modificatur & perſtringitur in eiſdem. Et quia Prælatorum & Monachorum ipſius Ordinis ſeu religionis regularis eſt inſtitutio & obſervantia ſalutaris, decernimus, Priores Eccleſiarum Cathedralium Ordinis ſeu religionis ejuſdem, aut majores in ipſis Eccleſiis poſt earum Antiſtites exiſtentes, ac poſt ipſos Antiſtites regularem curam Monachorum habentes, quocumque nomine cenſeantur, ad conveniendum in ipſis Capitulis provincialibus ſub modis & pœnis ſuperius deſignatis, necnon eoſdem Priores ſeu majores & Capitula, cunctoſque Monachos eorumdem Eccleſiarum ſive Monaſteriorum, etiam ſi in ipſis Eccleſiis vel Monaſteriis, ſeu extra ea ubicumque Prioratus, officia, vel adminiſtrationes habuerint ſeu moram traxerint, tam exemptos, quàm non exemptos, etiam ſi ipſi non exempti aliquibus exemptis Antiſtitibus ſint ſubjecti, fore ſub dictorũ Capitulorum provincialium diſtrictionibus, correctionibus, & ordinationibus incluſos & etiam comprehenſos, & ad illas ſub pœnis quas dicti Præſidentes eis duxerint imponendas per ipſos Præſidentes, ac etiam quoſcumque dictarum Eccleſiarum Monachos, præſatos beneficia Monachalia ad eaſdem Eccleſias pertinentia obtinentes, ad contributiones in expenſis moderatis rationabilibus, quas dicti Priores ſeu majores fecerint ad ipſa Capitula veniendo, & in eis ſtando, ac de illis redeundo per Priores ſeu majores prædictos, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam & alia remedia opportuna, ſublato appellationis obſtaculo, compellendo. Quodque quivis Ordinarii locorum, exempti, & non exempti, nullum prædictis vel ſingulis impedimentum apponant vel apponi permittant: ſed legitimis temporibus requiſiti, ea omnia & ſingula faciant executioni mandari, & inviolabiliter obſervari. Præcavere ſiquidem intendentes, ne impedimentum accidens conventioni alicujus provincialis Capituli obeſſe valeat, intelligimus & volumus, quod ſi contigerit Eccleſias Cathedrales, Monachales, Prioribus vel aliis poſt ipſarum Antiſtites (exiſtentibus in eis majoribus ut præfertur) vel Monaſteria ſeu loca alia Ordinis aut religionis ejuſdem ſuis vacare ſeu carere paſtoribus, qui adſtricti eſſent ad conveniendum in provinciali Capitulo antedicto, tempore, videlicet, quo imminebit ipſum provinciale Capitulum celebrandum: teneantur Capitula Eccleſiarum & Conventus Monaſteriorum, aliorumque locorum Conventualium prædictorum, perſonam ſufficientem de gremio Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum eorumdem (ſi commodè fieri poſſit) vel aliunde (dum tamen idoneum) tranſmittere ad dictum Capitulum, pro faciendis & adimplendis omnibus quæ facere poſſent Abbates, Priores, necnon Priores ſeu majores in ipſis Eccleſiis Cathedralibus, ſeu aliis ejuſdem locis Conventualibus Præſidentes præfati ſi veniſſent ad idem Capitulum, & in eo perſonaliter intereſſent. Quod autem præmittitur de provinciali Capitulo de triennio in triennium celebrando ad cujuſlibet hæſitationis ſcrupulum amputandum, ad ſanum referri volumus intellectum: ſcilicet, ut cum uno anno provinciale Capitulum fuerit celebratum, alio proximo futuro anno ab illo valeat abſtineri: & fiat omnino anno tertio ſubſequẽti. Sanè quia ſupervacuum foret edere ſanctiones, ſi prætermitteretur earum executio, & non eſſent qui tuerentur eaſdem: ordinamus & volumus, ut dictum commune ſeu provinciale Capitulum, apud unum de Monaſteriis ejuſdem Ordinis ſeu religionis ad hoc aptum (ſi in eadem exiſtat Provincia) debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo & ſecuro, de quo, ac de die primi Capituli hujuſmodi celebrandi, & aliis opportunè facientibus circa idem, providebunt illi, qui ſuper hoc per Sedem Apoſtolicam fuerint deputati prima vice. Et ut ſuper eodem Capitulo, & per illud ex tunc in poſterum & perpetuo rationabilis ordinatio habeatur: ſtatuimus quod in dicto Capitulo primitus celebrando, & ſemper in antea ſucceſſivè, Præſidentes ſingulis Capitulis celebrandis, ſeu major pars eorum, provideant & ordinare procurent, per quem in ſequenti Capitulo ſermo fieri, miſſaque celebrari debeat, & eligant locum pro celebrando alia vice proxima præſato Capitulo, & qui Præſidentes eſſe debeant in eodem, & ſic ex tunc fiat in provincialibus Capitulis ſucceſſivis. Provideant etiam qui Abbates, quæ & quot ac quotiens Eccleſias Cathedrales, Monachales, Monaſteria, & alia loca ejuſdem Ordinis ſeu religionis, debeant uſque ad ipſum ſequens provinciale Capitulum viſitare. Ut igitur de Provinciis in quibus hujuſmodi Capitula fuerint celebranda, diſtincta limitatio habeatur, nec de ipſis in poſterum hæſitetur, quamlibet provinciam prout ſequitur deputamus: videlicet quod provinciæ Remenſis, & Senonenſis, pro una. Rothomagenſis & Turonenſis, cum Monaſterio S. Florentii veteris, & membris ſuis, quod in nullo Epiſcopatu eſſe dicitur, pro alia. Bituricenſis, & Burdegalenſis, cum toto Epiſcopatu Anicienſi, pro alia. Narbonenſis, Tholoſanus, & Auxiatenſis, pro alia. Cantuarienſis, & Eboracenſis, pro alia. Compoſtellana, & Hiſpalenſis, pro alia. Toletana, pro alia. Bracharenſis, pro alia. Tarraconenſis, & Cæſarauguſtana, cum toto Epiſcopatu Majoricenſi, pro alia. Lugdunenſis, Biſuntinenſis, Tarantaſienſis, pro alia. Viennenſis, Arelatenſis, Aquenſis, & Ebredunenſis, pro alia. Urbs Romana, cum Epiſcopatibus nobis immediatè ſubjectis, necnon Sublacenſi, & Farfenſi Monaſteriis, quæ in nullo Epiſcopatu conſiſtunt, in noſtra provincia conſtitutis, pro alia. Reginenſis, Cuſentinenſis, S. Severinæ, & Roſſanenſis, cum Miletenſi, & Biſignanenſi Epiſcopatibus, pro alia. Conſanenſis, Acheruntinenſis, Tarantinenſis, Brunduſinenſis, & Hydruntinenſis, pro alia. Barenſis, Tranenſis, Sipontinenſis, & Beneventanus, cum Trojenſi, Melphienſi, Rapallanenſi, Epiſcopatibus, pro alia. Neapolitanenſis, Capuanenſis, Salernitanenſis, Amalphitanenſis, & Surrentinenſis, cum Caſſinenſi, Ravellenſi, & Averſanenſi Epiſcopatibus, & Monaſterio S. Vincentii de Vulturno, quod in nullo Epiſcopatu exiſtit, pro alia. Panormitanus, Meſſanenſis, & Montisregalis, cum Epiſcopatu Melevitano, pro alia. Strigonienſis, & Colocenſis, pro alia. Gneznenſis, pro alia. Armacanenſis, Dublinenſis, Caſſellenſis, & Tuamenſis, pro alia. Regna Scotiæ, pro alia; Boëmiæ, pro alia; Daciæ, pro alia; Norvvegiæ, pro alia; Sueſſiæ, Sardiniæ, & Corſicæ, pro alia; Cypri, pro alia. Provinciæ Thebanenſis, Athenienſis, Patracenſis, Corinthienſis, & Neopacenſis, cum toto Patriarchatu Conſtantinopolitano habeantur pro alia. Patriarchatus Aquileienſis, & Grandenſis, ac Provinciæ Jadrenſis, Spalatenſis, & Raguſinenſis, pro alia. Provinciæ Mediolanenſis, Januenſis, & Piſana, pro alis. Ravenna, cum Ferrarienſi, & Placentinenſi Epiſcopatibus, pro alia. Maguntinenſis, cum Epiſcopatu Bambergenſi ſive Regno Boëmiæ, pro alia. Colonienſis, & Trevirenſis, pro alia. Bremenſis, & Maldeburgenſis, cum Epiſcopatu Caminenſi, pro alia. Salzburgenſis, pro alia. Regenſis, pro alia. Cæterùm ſi quis Epiſcopatus, aut ſi qua Monaſteria, vel loca dicti Ordinis vel Religionis fuerint, quæ in aliqua dictarum Provinciarum minimè includantur, quoad prædicta Capitula, de illa Provincia eſſe volu-

mus, cui Epiſcopatus, Monaſteria, & loca hujuſmodi viciniora exiſtent.

CAP. II.

De Viſitatoribus.

Porrò Viſitatores, qui ſecundùm prædictam conſtitutionem ipſius generalis Concilii fuerint in hujuſmodi Provincialibus Capitulis deputati, ſint idonei, ſoliciti & diſcreti circa viſitationis eorum officium exequendum: & cuncta obſervent, quæ in præfata ejuſdem Concilii & alia dicti Honorii, prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus ſtatuta exiſtere dignoſcitur. Quod ſi Viſitatores ipſi illa exequi omiſerint negligenter, eas pœnas incurrere volumus ipſo facto, quas incurrunt hi qui non veniunt ad Capitulum provinciale, præpeditionem canonicam non habentes. Et quia cupimus ut hujuſmodi præfatorum Viſitatorum officium cum omni ſinceritate procedat: interdicimus quod nullus Viſitatoris ſibi deputati eodem anno eſſe valeat Viſitator. Prædicti autem Viſitatores vel familiares eorum in Eccleſia Cathedrali, Monachali, vel Monaſterio, ſeu loco alio ipſius Ordinis, ſeu religionis ad quæ viſitationis cauſa duxerint declinandam, ultra duos dies nequaquam remaneant: niſi evidens neceſſitas, vel magna utilitas Eccleſiæ, vel Monaſterii, ſeu loci hujuſmodi per eos Viſitatores, ampliorem inibi moram Viſitatorum vel familiarium exigerent eorumdem, ſed tunc id efficiant de Eccleſiæ, vel Monaſterii, ſeu loci hujuſmodi præfatorum conſilio ſeniorum: nec Viſitatores ſeu familiares ipſi, eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis & locis viſitatis oneroſi & graves exiſtant. Non ſumptuoſas epulas quærant: ſed cum gratiarum actione recipiant, quod illis honeſtè & competenter fuerit miniſtratum. Dicti quoque Viſitatores & familiares ipſorum, nullam pecuniam hujuſmodi occaſione, ſeu quolibet alio modo recipiant, nec ipſi vel quiſquam ſuorum aliquod munus, quodcumque ſit, vel qualitercumque offeratur, præſumant recipere: ut non quæ ſua ſunt videantur quærere, ſed quæ CHRISTI. Unde ſtatuimus & ordinamus, ut univerſi & ſinguli Viſitatores hujuſmodi, vel familiares ipſorum, qui præter expenſas eis dumtaxat in victualibus exhibendas, exigere vel recipere pecuniam etiam à volente; quod ſi ipſi vel quiſquam ſuorum familiarium, ſimiliter munera recipere quoquomodo præſumpſerint: duplum ejus quod receperunt, Eccleſiæ vel Monaſterio, ſeu alteri loco ipſius Ordinis ſeu religionis ejuſdem, à qua vel à quo id receptum fuerit, infrà menſem reddere teneantur. Alioquin ex tunc Viſitatores hujuſmodi duplum ipſum eis ultra hujuſmodi tempus reſtituere differentes, ab officio hujuſmodi & beneficio noverint ſe ſuſpenſos, quouſque hujuſmodi gravatis Eccleſiis, vel Monaſteriis, aut locis, de hujuſmodi duplo plenariam ſatisfactionem impendant, nulla eis in hoc dantium remiſſione, libertate vel gratia valituris. Et nihilominus (ſi expedierit) ipſi Viſitatores ſic ſuſpenſi, per præſidentes dictis Capitulis, & eorum quemlibet ad reſtitutionem præfati dupli auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam & alia opportuna remedia, remoto appellationis obice, compellantur. Et quia procedit de virtute prudentiæ, ſi via ſcandalis præcludatur: inhibemus Viſitatoribus memoratis, ne illos, ſeu eorum nomina, qui ei aliqua ſecreta in Viſitationibus revelaverint, præſumant aliis revelare; niſi tunc demum cùm propter revelata hujuſmodi, ad alicujus punitionem vel pœnam fuerit procedendum. Aliter autem hujuſmodi revelantes puniantur plus vel minus prout facti qualitas exiget, ſecundum arbitrium Præſidentium eorumdem.

CAP. III.

De Capitulis generalibus & reddendis rationibus.

Rurſus quia Eccleſiis Cathedralibus, & Monaſteriis ejuſdem Ordinis ſeu religionis, ad ſalutem & proſperitatem noſcitur provenire, cum in eorum ſingulis annuatim generale Capitulum celebratur; in quo alii Abbates, Priores, Prælati & adminiſtratores eis ſubjecti, Ordinis ſeu religionis ipſius conveniant die præſtituto in illis in quibus ſtatutum exiſtit; dieque ſtatuendo in illis in quibus nondum ad hoc dies hujuſmodi conſtitutus, ut membra ſuo capiti conſonent, & caput reſpiciat ſua membra: Statuimus & etiam ordinamus, ut in ſingulis Eccleſiis Cathedralibus, & Monaſteriis antedictis, die ſtatuto vel ſtatuendo, ſingulis annis generale Capitulum celebretur, in quo cum Prælatis eorum alii Abbates, Priores, prælati & adminiſtratores immediatè eiſdem ſubjecti, ſtudeant convenire, ad tractandum de reformatione hujuſmodi Ordinis ſeu religionis, & obſervantia regulari, necnon corrigant & reforment ibidem tam in ſpiritualibus quam in temporalibus, quæ corrigenda fuerint ac etiam reformanda. Et in quo tam Abbates, Priores, ſeu adminiſtratores, principalium Monaſteriorum & adminiſtrantes in ipſis Eccleſiis Cathedralibus, quam prædicti alii ſubjecti de adminiſtrationibus cujuſcumque ipſorum, reddant in ſcriptis (quamvis non requiſiti) rationem fidelem: ſummas videlicet rerum principalium & groſſarum, quoad receptas & expenſas annuas veraciter explicando: necnon quanta & qualia ſuperſint & etiam debeantur: & ex qua cauſa, & à quibus perſonis, aut deſint etiam veraciter exprimendo. Qui verò legitimè præpediti ad Capitulum hujuſmodi venire nequiverint: procuratores idoneos ſufficienter inſtructos, cum ſufficienti mandato excuſationum ſuarum, cauſas rationabiles etiam exprimente, cum poteſtate jurandi in eorum animas cauſas hujuſmodi fore veras, & reddendi rationem prædictam & alia faciendi quæ ipſi facerent ſi præſentes exiſterent, ad illud tranſmittere teneantur. Quòd ſi non venerint non impediti legitimè, vel non tranſmiſerint ad idem Capitulum (ut præfertur) pœnis ſubjaceant ſuperius contra non venientes ad Capitula provincialia conſtitutis. Quorum compulſio, & ipſarum pœnarum executio, ad Abbatem illius Monaſterii principalis in quo ipſum Capitulum celebratur, vel ad illum qui major eſt poſt Antiſtitem in illa Cathedrali Eccleſia, in qua celebrari continget Capitulum prælibatum, auctoritate Apoſtolica pertineat: prout ſuprà de Præſidentibus provincialibus Capitulis eſt ſtatutum. Et quia memoriam perpetuat & cautelam adjicit conſervatio ſcripturarum: volumus & ordinamus quod duæ ſcripturæ conſimiles fiant, rationes hujuſmodi continentes: quarum una penes illum qui Eccleſiæ poſt Antiſtitem, ſeu Monaſterio ubi dictum Capitulum celebrari contigerit præſidebit: & alia in arca, pro ſigillo Capituli Eccleſiæ vel Conventus Monaſterii præfatorum deputata vel deputanda: ſeu alio loco competenti, (de quo hujuſmodi Præſidenti, & Capitulo, ſeu Conventui vel majori parti ejus videbitur) ad cautelam & providentiam neceſſariam & utilem conſerventur. Volumus inſuper, ut Cellerarii, Camerarii, Hoſpitalarii, Eleemoſynarii, Infirmarii, & alii Officiales quicumque quocumque nomine cenſeantur, victum ſeu veſtitum, conventui vel aliis in dictis Eccleſiis vel Monaſteriis, ſive locis Conventualibus miniſtrantes, rationem plenam & explicitam de receptis expenſis, ratione adminiſtrationum vel officiorum hujuſmodi ter annuatim (computata ratione quam reddiderint in generali Capitulo ut præfertur) in fine ſcilicet cujuſlibet quarti menſis, etiam irrequiſitis prælatis, qui Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis Conventualibus præſunt & præerunt antedictis, & Capitulis ſeu Conventibus eorumdem, aut illis Diſcretis qui ad rationem ipſam audiendam & fideliter eis referendam deputati fuerint, reddere teneantur. Proviſo attentius quod illi ex hujuſmodi adminiſtratoribus, Prioribus ſeu officiatis, qui gravia & enormia crimina commiſerint, vel committent, vel alias demeriti fuerint: ſive per annum excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias rationabiliter in eos latas pertinaciter tolerabunt, & de his convicti fuerint,

vel

vel aliàs legitimè conſtiterit, ab eorum ſuperioribus cum conſilio ſeniorum Ecleſiarum vel Monaſterinrum ſeu locorum prædictorum, nedum à ſuis adminiſtrationibus, Prioratihus vel officiis ſeu beneficiis amoveri valeant: ſed ob crimina vel demerita hujuſmodi, pœuis debitis percellantur: ut ſit eis in pœnalis confuſionis opprobrium, & perniciofum non tranſeat aliis in exemplum. Ne verò per cujuſpiam calliditatis ingenium evenire contingat, quin Capitula prædicta celebrentur locis & temporibus debitis quemadmodum ſuperiùs eſt diſtinctum, qoia fortè prætenderetur occaſio, quòd Eccleſiæ, Monaſteria, & loca prædicta gravata forent, & ſumptus exiſterent evitandi: Nos providere volentes, ne Capitulorum ipſorum generalium tantæ ſalutis & proſperitatis fructibus obventuris, malignitatis flatibus reſiſtatur, taliter ordinamus, quòd illi qui venire tenentur ad proviociale Capitulum de triennio in trienuium, & ad cujuſvis Eccleſiæ vel Monaſterii annuarim Capitula prælibata, vivant cum aliis ipſius loci monachis in communi, & familiaribus ſuis clericis & laicis & etiam evectionibus, eatra Eccleſias, vel Monaſteria, & loca ipſa, de ſuis propriis redditibus providere iu neceſſariis teneantur, quavis conſtitutione ſeu conſuetudine contrariis non obſtantibus. Licet autem circa rationes de adminiſtrationibus & officiis (ut præmittitur) reddendas, duxerimus pruvidendum: quia tamen veritatis claritas latebras non requirit, ſed meras potius patentis claritatis eapoſcit: cautius in hac parte ſuper his Eccleſiarum, Munaſteriorum, & locorum præſatorum occurrentes diſpendiis, & profectibus providentes, volumus ut Viſitatores Capituli provincialis, qui pro tempore fuerint, cùm ad Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, & loca hujuſmodi venerint, eorum officium exequendo, nequaquam omittant, quin de ſtatu ſpirituali & temporali Eccleſiarum, Monaſteriorum & Prioratuum & locorum prædictorum plenariè ſe informent, ut ſic reformando vel referendo (prout ſecundum jura & ordinationes Capitulorum hujuſmodi ſalubrius & utilius fuerit) Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, & locis ipſis providere valeaur viſitatis, proviſio quod prædicta provincialia & alia Eccleſiarum & Monaſteriorum prædictorum Capitula non concurrant ad invicem: ne valeat unum per aliud impediri. Cæterum ſtatuimus, ut omnes & ſinguli ad eadem Capitula venientes, non ducant, vel duci faciant, ſeu permittant, evectiones ſeu familiares io oumero ſuperfluo ſeu quomodulibet exceſſivo: ſed numero evectionum & familiarium ſtatui eorum cujuſlibet congruo, eos volumus & præcipimus eſſe contentos. Ipſi autem familiares & alii quos ducent vel duci facient ſeu tenebunt, ſint humiles & honeſti, de quibus aliquatenus præſumi nequeat, quod alicui Abbati, Priori, adminiſtratori, officiato, monacho, vel cuicumque alteri cum eis ſeu aliis ad ipſa Capitula venientibus aut in eis morantibus, vel de illis redeuntibus, aut Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, vel aliis eorum locis, inferant per ſe aut alios ſæculares vel regulares, ſeu quoſlibet alios in perſonis vel rebus injuriam vel offenſam: vel quod in aliquo de dictis Capitulis, aut in aliqua Eccleſia vel Monaſterio ſeu loco ubi celebrabuntur, ſcandalum ſuſcitare, vel turbationem facere, ſeu diſcordiam vel contentionem movere præſumant. Quod ſi quis ad inferendum injuriam vel offenſam hujuſmodi, ut turbetur, vel impediatur quodcumque de dictis Capitulis, ſcienter & ex propoſito tales duxerit, vel alias tenuerit, ſeu ad hoc diſpoſuerit aut convocaverit vel convocari fecerit: & turbatio vel impedimentum hujuſmodi ſi aliqua ea eis fuerint ſubſecuta: & qui conſentiens exuterit in prædictis, vel aliquo eorumdem, aut dans ſcienter & ex propoſito auxilium, conſilium vel favorem; ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrat. A qua dumtaxat, ſi ſit Abbas vel monachus ipſius Ordinis, per Præſidentes Capituli provinciali, ſeu eorum aliquem quantum ad ea quæ ipſum Capitulum provinciale concernent, quantum verò ad illa de prædictis quæ annuale Capitulum vel Eccleſiam ſeu Monaſterium, aut alium locum ubi celebrabitur annuale Capitulum antedictum, ſeu perſonas aut bona eorum vel alia concernerent, per Abbatem vel alium hujuſmodi annuali Capitulo Præſidentem auctoritate Apoſtolica. Sæculares verò & alii religioſi à ſententiis hujuſmodi per locorum ordinarios, tunc demum cum ſatisfactionem impenderint congruentem, & non ante, poſſint abſolvi: niſi commiſſa hujuſmodi talia fuerint, propter quod Sedes Apoſtolica eſſet meritò conſulenda. Et ſi mors, vel membri mutilatio, ſeu debilitatio alicujus perpetua, occaſione prædictorum ſecutæ fuerint: talis nedum ad adminiſtrationem vel officium ſeu beneficia aliqua in Ordine ſeu religione hujuſmodi, vel ab illis obtinenda exiſtat inhabilis: ſed & obtentis in eis vel ab ipſis ſit eo ipſo privatus, quæ aliis, & non ſibi per illum ad quem collatio aut quævis alia diſpoſitio pertinuerit, liberè conferantur, vel alius de illis canonicè ordinetur. Eamdem quoque ſententiam excommunicationis ipſo facto incurrat quilibet, cujuſcumque ſit præeminentiæ, dignitatis, ſtatus vel conditionis, qui per ſe vel per alium malitioſè impediverit vel impediri fecerit ſcienter & ex propoſito, quo minùs prædicta Capitula liberè valeant celebrari: quique præſumpſerit euntes ad illa vel in eis morantes, ſeu de ipſis redeuntes capere, capi facere, ſeu captos detinere aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus in perſonis vel rebus damna, injurias vel offenſas occaſione hujuſmodi, ut videlicet turbetur vel impediatur celebratio cujuſcumque ipſorum Capitulorum, inferre, necnon quicumque ipſius Ordinis ſeu religionis, qui prætextu viſitationis malitioſè & ex propoſito prædicta vel eorum aliquid per ſe vel alium commiſerit in perſonas Abbatum, Priorum & aliorum majorum prædictorum proprios ſubjectos viſitantium, vel in perſonas Viſitatorum in provincialibus Capitulis; vel per Abbates alios ſeu Prælatos principalium, vel propriorum Monaſteriorum deputandorum, vel familiarium eorumdem aut in bonis eorum. Et quicumque prædicti Ordinis, qui in viſitationibus hujuſmodi vel correctionibus ſeu executionibus proceſſus eorum malitioſè impediverit, vel eis procaciter vel protervè ſe oppoſuerit, aut prædicta facientibus conſenſerit per ſe vel alium, preces, minas, literas, auxilia potentium, ſæcularium, vel laicorum, ſeu quæcumque alia impedimenta malitioſè procurando, & impediens eumdem Ordinem ſeu religionem ipſam in contributionibus legitimè faciendis. Præſidentes autem provincialibus & annualibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet, dum ſimpliciter & de plano eis conſtiterit aliquem ex prædictis præfatam excommunicationis ſententiam incurriſſe, ipſum per omnia ejuſdem Ordinis ſeu religionis loca vicina de quibus eis videbitur, tamdiu ſolemniter publicent & faciant ab aliis auctoritate Apoſtolica publicari: eis ſuper hoc non parentes per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellendo, donec congruam ſatisfactionem impenderint; & per ipſos Præſidentes dumtaxat vel per duos eorum ad minus, auctoritate Apoſtolica fuerit abſolutus. Ad hæc, tam diverſorum locorum diœceſanis quam aliis perſonis quæ pro tempore præfuerint ipſis Capitulis celebrandis, in virtute obedientiæ diſtrictè præcipimus, ut per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione ceſſante, compeſcant Advocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Conſules, milites, ſeu quoslibet alios, ne Cathedrales Eccleſias, Monaſteria, vel alia loca monaſtica, in perſonis vel rebus eorum præſumant offendere quoquomodo, & ſi ſecus forſan aliud egerint, eos uſque ad ſatisfactionem debitam, per cenſuram eamdem (appellatione remota) cogere non poſtponant: ut Prælati & alii ſervi Dei dicti Ordinis ſeu religionis hu-

juſinodi, liberis & devotis mentibus Altiſſimo penſum debirum quotidianũ ſolvete ſatagãt ſervitutis.

CAP. IV.

De Subventionibus & collectis.

Proſectò cum in ſæpè dicta conſtitutione Concilii generalis intet cærera ſit exptesſum, quòd hi qui convenerint in ttiennali Capitulo, vitam ducant communem, & ſimul omnes communes expenſas proportionaliter faciant : nos attendentes quòd præter expenſas hujuſmodi, expenſæ aliæ nedum pro provinciali, ſed etiam annuali Capitulis prædictis neceſſario requiruntur : Statuimus & ordinamus, quod in eiſdem Capitulis cujuſquam cnntradictione vel abſentia non obſtante, pro libertate neceſſitatibus, utilitatibus, expenſis communibus, & aliis conſuetis (cùm onus diviſum in pattes levius ſupporterur) auctoritate Apoſtolica fiant, imponantur, ſeu ioducantur collectæ, ſubventiones, ſeu contributiones, ſecundum arbirrium Præſidentium ſeu Definitorum, quoad hujuſmodi Capitulum provinciale vel Abbaris ſeu alterius Præſidentis, ipſi annuali Capitulo, & Definitotum quoad annuale Capitulum ante dictum. Ur autem in conſervatione collectarum, ſubventionum, ſeu contributionum hujuſmodi, cautela ſecuritatis fideliter habeatur, volumus & ordinamus ut collectæ quæ fient in Capitulo provinciali per tres probos & fideles Abbates ſeu alios prælatos ipſius Ordinis ſeu religionis illius provinciæ, in qua idem Capitulom fuerit celebratum, in aliquo ſecuro Mnnaſterio ſeu alio loco congruenti; quæ vero fient in ſingularibus Eccleſiis, Monaſteriis, vel aliis locis ejuſdem Ordinis ſeu religionis, per tres probos & fideles monachos cujuſlibet Eccleſiæ vel Monaſterii ſeu loci, in qua vel in quo (ot præfertur) fient : quorum unum ponet Abbas vel alius prælatus ipſius loci : alium vetò Prior vel priores adminiſtratores ſeu officiarii : & tertium Capitulum Eccleſiæ ſeu Conventus monaſterii ſui loci hujuſmodi in una arca ſerata tribus diverſificatis ſeris & clavibus fideliter collectæ, diligenter cuſtodiantur : & ad uſum duntaaat eorom pro quibus factæ ſuerint, & ad nullos uſus alios convertantur. Pro quibus fideliter conſervandis & complendis, præſteot dicti tres Abbates in Præſidentium, & præfati monachi in Abbaris & Capituli, necnon Conventus Eccleſiæ vel Monaſterii ſeu Prælati alterius loci principalis, ubi dictum annuale Capitulum extiterit celebratum, prudentia, corporaliter juramentum. Nec fieri valeat alia contributio quamdiu aliquid quod ſufficiat de prima contributione contigerit ſupereſſe. Habeantque dicti Præſidentes, & eorom quilibet, quoad hujuſmodi ptovincialia Capitula, necnon Abbates, Prinres, & majores, ſeu alii jam dicti, poteſtatem auctoritate Apoſtolica ſupradicta eaigendi, colligendi & levandi collectas, ſubventiones & contributiones hujuſmodi, ab omnibus & ſingulis Abbatibus ſubjectis ſi quos habeant, & Prioribus, prælatis adminiſtratoribus, officiatis, & beneficiatis quibuſcumque qui erunt ipſi annuali Capitulo, ſeu Ecelefiæ vel Mnnaſterio aut alii loco principali ſubjecti, & compellendi omnes & ſingulos antedictos eadem auctoritate per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione remota, & alia juris & ipſius Ordinis ſeu religionis remedia ad ſolvendum integrè collectas, ſubventiones & contributiones præfatas, prout in hujuſmodi provinciali & annuali Capitulis fuerit ordinatum, ſuper hoc terminis aſſignatis, ac etiam publicandi & exequendi liberè prædicta & proceſſus, ac ſententias in Eccleſiis Cathedralibus, & Monaſteriis, & aliis locis ejuſdem Ordinis ſeu religionis quando & qooties eis viſum fuerit eapedire, nec non abſolvendi à dictis ſententiis, (congrua tamen ſatisfactione præmiſſa) & relaxandi ac tollendi omnes proceſſus, ſenrentias, ſuſpenſionis & interdicti : & cum eis ſuper irregularitate, ſi qua ſint ligari, profanando divina, vel aliàs ſe illis immiſcendo, non tamen in contemptum clavium, incurrerint diſpenſandi.

CAP. V.

De Capitulis quotidianis.

Rurſus qoia per quotidianam & ordinatam factionem Capituli regularis fortificatur, & dutat nervus monaſticæ diſciplinæ : Statuimus & ordinamus, ut in cunctis & ſingulis Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis & aliis Conventualibus, cæteriſque locis hujuſmodi Ordinis ſeu religionis, in quibus erunt ſea monachi vel ſupra. & etiam alibi ubi fieri conſuevit Capitulum regulare hujuſmodi, Capitulum fiat & teneatur die qualibet ordinatim. In quo priuſquam ad quævis alia procedatur plenè (ſecundum regulam monaſticam & Eccleſiarum, Monaſteriorum Conventualium & alinrom locorum præfatorum conſuetudines approbatas) monacorom ſeu fratrum exceſſus, tranſgreſſiones, & negligentiæ corrigantur : ac de diſciplina & reformatione regulari agatur in illo. Ubi nullus monachus ſeu frater clamosè aut irreverenter alterum deſendere vel ſuſtinere præſumat. Et quotiens regula pronunciata ſuerit à lectore per Præſidentem ipſi Capitulo, vel alium cui hoc ipſe injunaerit, ejuſdem regulæ ſententia vulgariter exponatur.

CAP. VI.

De Studiis.

Quia verò pet exercitium lectionis acquiritur ſcientiæ margarita, & pet ſtudium ſacræ paginæ ad cognitionem exellentiæ divinæ familiarius pervenitur : ac per agnitionem humani juris, animus rationabilior efficitur, & ad juſtitiam certius informatur : Nos cupientes ut viri ejuſdem Ordinis ſeu religionis in agro Dominico laborantes, in primitivis, ac deinde in divini & bumani, canonici videlicet jurium ſcientiis inſtruantur, conſtitutiooi Clementis Papæ V. & prædeceſſoris noſtri, de monachis io ſcientiis primitivis inſtruendis infra monaſteria quibus degunt editæ inhærentes, illam volumus & præcipimus firmiter obſervari. Et nihilominus adjiciendo ſtatuimus & ordinamus, ot in quibuslibet Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Prioratibus, & aliis Conventualibus & ſolemnibus locis, quibus ad hoc ſupperunt ſacultates Ordinis ſeu religionis hujuſmodi, deinceps habeatur magiſter, qui monachos eorum doceat in hujuſmodi ſcientiis primitivis, videlicet, Grammatica, Logica & Philoſophia. Proviſo attentius ut ſæculares inſtruendi cum ipſis monachis docendis in eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, & locis nullatenus admittantur. Cui quidem magiſtro, ſi monachus non fuerit ipſius Ordinis ſeu religionis, de pane, & vino & pictantia providere quotidiè, ſicut uni ex monachis Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum ac locorum hujuſmodi, teneantur illi, qui ralia tenentur in eis Capitulis Eccleſiarum, Mooaſteriorum, Prioratuum, & locrum ipſorum, Conventibus ſeu monachis miniſtrare, necnon pro veſtimentis, calceamentis, & ſalario congrua penſio annua aſſignetur : quæ tamen viginti librarum Turonenſium parvorum ſummam nequaquam excedat, quæ de infra ſcripta communi contribution ſolvetur, donec pro ea & penſionibus monachorum, ſtudentium ad generalia, ſeu ſolemnia ſtudia mittendorum certi & perpetui reddirus aſſignati fuerint: prout infra expreſſius & plenius continetur. Si verò in Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, vel locis prædictis ſit monachus idoneus ad prædicta, monachus ipſe per Antiſtites io Cathedralibus Eccleſiis, in monaſteriis verò & aliis locis præfatis, per ſuperiores ſuos inſtruere fideliter ipſos monachos in prædictis ſcientiis deputetur : & ad hoc ſi neceſſe ſuerit, compellatur. Cui ſcilicet monacho inſtructori decem libræ turonenſes, ultra victum, & veſtitum, pro libris emendis, vel aliis ſuis neceſſitatibus juxta diſpoſitionem ipſius Antiſtitis, vel dictorum ſuperiorum deputentur. Antiſtites verò & alii ſuperiores prædicti, prædictos monacbos qui dociles fuerint, cum cnnſilio proborum & ſeniorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum & locorum hujuſmodi, eligère teneantur, & ordinare de certo numero eorumdem, ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus, quibuſve divinis officiis ſeu

obſequiis

obſequiis aliis opportunis intendant. Poſſintque dicti Antiſtites & ſuperiores, dictos magiſtros inſtructores & inſtruendos cum conſilio proborum & ſeniorum prædictorum (prout eis expediens viſum fuerit) removere, & loco eorum alios ſubrogare. Præcipimus inſuper in virtute obedientiæ cunctis Viſitatoribus in Provincialibus Capitulis deputandis, quòd omnia & ſingula de Magiſtris, inſtructoribus & perſonis inſtruendis, & aliis circa ea ſuperiùs ordinata, faciant auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia (appellatione remota) firmiter obſervari. Et nihilominùs ea quæ ſuper prædictis fecerint & invenerint, Præſidentibus Capitulo provinciali referant: qui etiam auctoritate Apoſtolica præfata, ſi videatur eiſdem vel ipſorum majori parti, contra negligentes vel rebelles, in præmiſſis fortiùs procedere non poſtponant.

C A P. VII.

De Studentibus ad generalia ſtudia mittendis.

Ceterùm, quia ea pedire dignoſcitur, ut poſtquam præfati Monachi in prædictis ſcientiis primitivis eruditi fuerint, ad ſacræ Theologiæ vel canonum tranſeant facultates: ſtatuimus & ordinamus, ut Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, & alia loca hujuſmodi, ſingula videlicet eorum cum ſuis membris inferiùs declarandis, de quolibet numero vicenario Monachorum, unum aptum pro fructu Majoris ſcientiæ acquirendo, ad generalia ſeu ſolemnia ſtudia mittere teneantur; & quemlibet ipſorum mittendorum de infraſcripta penſione annua providere. Sic autem hujuſmodi numerum vicenarium volumus computari, ut illi dumtaxat Monachi numerum ipſum efficiant in hoc caſu, qui ſunt ſeu erunt in Eccleſiis, Monaſteriis, vel locis principalibus, & in locis aliis eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis & locis principalibus ſubjectis, habentibus octo Monachos ſive plures, & hi ſolùm cum Monachis Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum principalium hujuſmodi, in computatione ac miſſione hujuſmodi conjugantur. Declaramus inſuper, quòd ſi forſan ultra dictum numerum vicenarium aliqui ſupereſſent, qui tamen vicenarium alium non complerent, non propter hoc arctentur ſuperiores eorum, eorumque Capitula ſeu Conventus aliquem mittere ad ſtudia prælibata: niſi aliàs eſſent ad mittendum plures adſtricti virtute conſuetudinis, ſtatuti, vel ordinationis alterius cujuſcumque, quibus conſuetudini, ſtatuto vel ordinationi, per hæc non intendimus in aliquo derogare. Eligantur quoque ipſi Monachi mittendi, prout in ſcientia Theologiæ, vel juris Canonici ſeu magis in una quam in alia ipſarum apriores poterunt inveniri. Sic tamen quod ſi apti reperiantur pro ipſius Theologiæ ſtudio, ad minus medietas mittendorum pro ipſo Theologiæ ſtudio deſtinetur, vel etiam quantò plures aptiores potuerint inveniri: ac reliqua medietas eorumdem mittendorum ad ipſius juris Canonici ſtudium tranſmittatur. In electione namque dictorum Monachorum ad hujuſmodi ſtudia mittendorum, ſubſequentem ordinationem modificatam duximus adhibendam, quòd videlicet quivis Antiſtes Cathedralis Eccleſiæ monachalis, octo probos & ſeniores Monachos ipſius Eccleſiæ per ejus Capitulum ſeu majorē partem ipſius eligendos (inter quos non ut prælatus, ſed ut Monachus dumtaxat vocem habeat) juramento inſtaſcripto adſtringat ad nominandum & eligendum ſecum, mittendos Monachos antedictos, ipſeque Antiſtes hujuſmodi Monachos nominatos & electos per eum, & alios octo prædictos ſeu majorem partem eorum, licentiare ad hujuſmodi ſtudia teneatur infrà tempus inferiùs declarandum. Quilibet verò Abbas, ſeu Prior, vel alius locum Conventualem & ſolemnem obtinens, quatuor Monachos eligat de ſuo Monaſterio ſeu loco ſeniores, quos eſſe ſinceriores in zelo, & diſcretiores in judicio exiſtimaverit: & corporali juramento adſtringat eoſdem, quòd rejectis gratia, odio vel timore quibuſcumque & qualitercumque ſecundùm Deum, & prout magis expedire viderint perſonis & locis, cum conſilio inſtructoris ſi Monachus fuerit eum juramento ſimili adſtringendi, illos ex Monachis inſtructis in eiſdem primitivis ſcientiis, & in obſervantiis regularibus informatis, ſive in Eccleſiis, Monaſteriis & aliis locis principalibus ſeu membris reſideant, ad prædicta ſtudia mittendos, juxta mittendorum hujuſmodi prætaxatum numerum, nominent ſeu eligant coram eo, quos dociles eſſe noverint, & vitæ ac morum honeſtate decoros, ad puritatem religionis tenendam, & ad acquirendum fructum ſcientiæ aptiores. Taliter autem nominati ſeu electi ab eis, vel ubi concordes non eſſent, à majori parte ipſorum, ſive ubi quilibet nominaret & eligeret diverſos, illi quos ex ipſis nominatis & electis Abbas vel Prior ſeu alius locum Conventualem, & ſolemnem obtinens, elegerit, ad prædicta ſtudia deſtinentur: ita quòd in feſto Exaltationis Sanctæ Crucis, vel circa, ipſi taliter nominati & electi in ſtudio Pariſienſi exiſtant, qui Pariſios fuerint deſtinandi, in aliis verò ſtudiis in feſto S. Lucæ, vel circa, infallibiliter ſint præſentes. Quòd ſi dictus Antiſtes annis ſingulis quibus præfati Monachi ad eadem ſtudia mitti debebunt, vel in locum illorum alii ſubrogari, infrà decem dies, feſtum Aſſumptionis B. MARIÆ Virginis immediatè præcedentes cum dictis octo probis minimè nominaverit & elegerit, ac licentiaverit (ut præfertur) ipſis decem diebus elapſis, ad Priorem, qui poſt eum præeſt Monachis Eccleſiæ ſuæ in regularibus diſciplinis, ſeu alium his & in illis præſidentem quocumque nomine nuncupetur, cum conſilio & aſſenſu quatuor proborum Monachorum ejuſdem Eccleſiæ, quos dictus Prior vel aliùs (ut prædicitur) Præſidens elegerit: & quos ſimiliter, ut de Abbate ac Priore, vel alio locum Conventualem & ſolemnem obtinente prætangitur, ſimili juramento adſtringat, poteſtas hujuſmodi nominandi, eligendi, & licentiandi liberè devolvatur. Si verò idem Prior vel alius præſidens, ut præfertur, id non fecerit: pœnas ipſo facto incurrat inflictas infrà proximè contra Abbates vel Priores, ſeu alios loca Conventualia & ſolemnia obtinentes, qui ſuper hoc extiterint negligentes. Abbas quoque vel Prior, aut alius hujuſmodi locum Conventualem & ſolemnem obtinens, qui ſeniores prædictos infrà præfatos decem dies non elegerit ut præfertur, ipſoque dicto non adſtrinxerit juramento, aut nominatos & electos per illos ad ſtudia non licentiaverit memorata: pœnas incurrat inflictas Abbatibus vel Prioribus, ſeu aliis loca hujuſmodi Conventualia & ſolemnia obtinentibus, ſolvere negligentibus id quod pro hujuſmodi mittendis ad ipſa ſtudia fuerit aſſignandum, pro rata ipſos contingente ſecundùm gradum, modum, & ordinem infrà proximè ſequentes, à quibus liberari vel abſolvi non valeant, niſi per Præſidentes Provincialibus Capitulis illius Provinciæ in qua fuerint Abbates, Priores, vel alii loca Conventualia & ſolemnia (ut prædicitur) obtinentes, ſuper his negligentes, ſeu per aliquem eorumdem, nec etiam ab ipſis Præſidentibus quouſque præmiſſa negligenter omiſſa impleverint: & ad eorumdem præſidentium arbitrium ſatisfecerint competenter, quos etiam negligentes ipſi præſidentes & eorum quilibet, ad omnia & ſingula prædicta & infraſcripta complenda per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris ipſius Ordinis ſeu religionis remedia compellere, ſubmoto appellationis obſtaculo, auctoritate Apoſtolica teneantur. Et ut hæc celerius & expeditius compleantur, ordinamus quòd dicti ſeniores eligendi per eoſdem Abbates vel Priores ſeu alios majores in Eccleſiis Cathedralibus poſt Antiſtites, ac alios loca Conventualia & ſolemnia obtinentes, ſtatim cùm electi fuerint, & hujuſmodi juramentum præſtiterint, includantur in aliquo loco ſecreto, de quo nullatenùs permittantur exire, donec infrà diem incluſionis hujuſmodi, in ſcriptis eorum Abbatibus vel aliis ſuperioribus proximè dictis nominaverint & elegerint ſupradictos ad ſtudia deſtinandos. Quod ſi non fecerint, elapſa die hujuſmodi, ad ipſos Abbates & ſupradictos eligendi & licentiandi eoſdem poteſtas liberè devolvatur: qui ſecundùm Deum & bonam conſcientiam infra tres dies immediatè ſequentes, dociles & aptiores, vitam

que hnneſtam & religionem ſervantes, ut præmiſſum eſt, licentiare teneantur ad prædicta ſtudia tranſmittendos. Si qui verò Abbates, Priores, vel Prælati alii Abbates proprios non babentes, ſeu adminiſtratores, vel cæteri quicumque ad hoc obligati, illud quod ipſis Monachis mittendis ad ipſa ſtudia fuerit aſſignatum, pro rata ipſos contingente in termino vel terminis ad id ſtatutis ſolvere non curaverint: ultra quantitatem quam ſecundùm taxationem contingentem eoſdem ſolvere tenebantur infrà menſem, tantumdem nomine pœnæ ſolvere ſint adſtricti. Quod ſi non fecerint, ſit eis tamdiu eo ipſo Eccleſiæ interdictus ingreſſus, donec tàm principale ad quod tenebantur, quàm hujuſmodi aliam quantitatem nomine pœnæ, ut præfertur, appoſitam, duaerint perſolvendam. Et ſiea tunc per quatuor menſes hujuſmodi ſuſtiuuerint interdictum, ſint ipſo facto tamdiu à divinis ſuſpenſi, donec integrè hujuſmodi principale ac pœnam ſolverint, nulla eis remiſſione iu præmiſſis quomodolibet profutura. Quantitas autem hujuſmodi nomine pœnæ ut prædicitur exolvenda, in acquiſitionem librorum utilium & alios profectus dictorum ſtudentium, quam etiam quantitas (quam per contemnentem ſatisfacere in termino aſſignato, ſtudentibus ipſis mitti præcipimus) ad ipſius contemnentis expenſas, juxta ſuperioris ſui arbitrium convertatur. Præmiſſis quoque adjicimus quòd Priores, & cæteri adminiſtratores Abbates proprios non habentes, ſeu quivis alii beneficiati, qui hujuſmodi ſummas ſolvere contempſerint, & prænominatas pœnas per alios quatuor menſes immediatè ſequentes ſuſtinuerint animis indoratis, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurrant, à qua non poſſint abſolvi, niſi debita ſatisfactione præmiſſa: & tunc per præſidentes dumtaxat Capituli Provincialis illius Provinciæ cujus erunt, vel alterum eorumdem. Quam ſi per annum pertinacibus animis ſuſtinuerint, ſint eo ipſo cunctis beneficiis quæ obtinuerint, privati: & de beneficiis hujuſmodi per illos, ad quorum collationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem pertiuuerint, liberè in perſonis aliis diſponatur.

C A P. VIII.

De penſionibus Studentium.

Sanè quia proſecutiones liberalium ſtudiorum, præcipuè in generalibus ſeu ſæcularibus ſtudiis, diverſa requirunt onera expenſarum: nos hujuſmodi Monachis mittendis ad ipſa ſtudia, & pro eis & aliis ratione dictorum ſtudiorum penſiones in quantitatibus ſubſequentibus providemus fore annis ſingulis miniſtrandas, & infraſcriptis terminis tranſmittendas. Videlicet Magiſtro in Theologia in ſtudio generali legenti ſexaginta, Baccalaureo, necnon Scholari Theologiæ quadraginta; Doctori Decretorum jura Canonica in hujuſmodi ſtudio legenti, quinquaginta: Baccalaureo verò ſeu Scholari Canoniſtæ triginta quinque libras Turonenſium parvorum, vel earum valorem in alia moneta, tàm pro victualibus, veſtimentis & calceamentis, quàm pro libris & quibuſcumque aliis neceſſitatibus eorumdem: illis videlicet qui ad ſtudium Pariſienſe in feſto Exaltationis S. Crucis, vel circiter, iis verò qui ad alia ſtudia deputati fuerint, in feſto B. Lucæ vel circa, ſingulis annis per illum vel illos, qui ad ipſas penſiones colligendas deputati fuerint, infallibiliter tranſmittendas: & per illos qui tenebuntur ad ſolvendum eaſdē in feſto Aſſumptionis B. MARIÆ annis quibuſlibet ipſis collectoribus integraliter perſolvendas. De quibus quidem penſionibus dictis Scholaribus (ut præmittitur) miniſtrandis, quilibet Scholaris habeat pro quotidianis expenſis viginti libras dumtaxat: & pro veſtimentis & calceamentis ſex libras tantum: de reſiduo verò emantur, ac provideatur ei de ipſis, quæ ratione infirmitatum, vel alia neceſſaria ſibi erunt. Nullus autem cujuſcumque fuerit præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſive collector penſionum hujuſmodi, ſeu redditum aſſignandorum, pro ipſis vel pro quocumque alio nomine fuerit deputatus, aliquid ſibi vel alteri, ſeu uſui cuicumque & quantumcumque pro de præfatis penſionibus, vel de fructibus, redditibus, ſeu proventibus, qui aſſignabuntur pro penſionibus ipſis, quomodolibet applicare vel dare, ſeu commutare, aut quomodolibet alienare præſumat. Qui verò contrarium fecerit, & qui ad dandas vel mittendas illas extiterit deputatus, ſi eas (ut præmittitur) in eiſdem terminis dictis ſtudentibus non dederit vel miſerit, pœnas eo ipſo incurrat ſtatutas contra non ſolventes id quod Monachis mittendis ad dicta ſtudia fuerit aſſignatum, ſecundùm ſtatum ipſorum non ſolventium, & juxta gradus & ordinem ſuperiùs denotatos. Si verò laicus extiterit, excommunicationis incurrat ſententiam eo ipſo: à qua (niſi debita ſatisfactione præmiſſa) nequeat abſolutionis beneficium obtinere. Et ut onus hujuſmodi penſionum leviùs ſupportetur: Statuimus & ordinamus, ut ſolvantur penſiones hujuſmodi, & etiam penſio dicti magiſtri qui Monachos in primitivis ſcientiis inſtruet (ut præfertur) per Capitula cujuſlibet Eccleſiæ Cathedralis ipſius Ordinis, ſeu religionis, & per beneficiatos quorumlibet beneficiorum Monachalium ejuſdem, & cujuſlibet Monaſterii Prioratus, & loci Ordinis ſeu religionis hujuſmodi, & membrorum ſuorum, de communi contributione inter caput, & beneficia ſeu membra omnia & ſingula ad ipſum caput pertinentia, vel dependentia ab eodem facienda, ſecundùm taxationem vel æſtimationem decimæ in taxatis. In non taxatis verò beneficiis, proportionabiliter & rationabiliter ſecundùm valorem ipſorum, in primo cujuſlibet Eccleſiæ Cathedralis ejuſdem Ordinis ſeu religionis, ac Monaſterii, ſeu Prioratus, vel alterius loci Abbatem proprium non habentis Capitulo generali per Priores, vel alios majores poſt Antiſtitem in Cathedralibus Eccleſiis. In Monaſteriis verò, Prioratibus, vel aliis ſupradictis, per Abbates vel Priores, ſeu alios præſidentes ejuſdem cum conſilio & aſſenſu Capituli, ſeu majoris partis ipſorum. Quam ſi forte facere neglexerint, vel noluerint, præſidentes Provinciali Capitulo illius Provinciæ, ubi tales negligentes fuerint, & quilibet ipſorum præſidentium: ac Viſitatores per dictum Provinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipſos negligentes auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia ad illam faciendam (appellatione ceſſante) compellere tenesotur, quouſque certi & perpetui redditus pro ipſis penſionibus exolvendis extiterint aſſignati. Volumus autem quòd per illos, qui ad hoc per nos cum ſufficienti poteſtate fuerint deputati, cum Antiſtitibus in Cathedralibus Eccleſiis Monachalibus, & cum Abbatibus & Prioribus & aliis loca Conventualia, & ſolemnia, ut prædicitur, obtinentibus, cum conſilio & aſſenſu Capitulorum & Conventuum eorumdem, auctoritate Apoſtolica prædicta poſſint pro prædictis penſionibus aſſignari, vel ad invicem uniri, aut Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, ſeu locis aliis Conventualibus ſupradictis, vel eorum adminiſtrationibus, aut officiis, ſeu locis viciniorbus ad Eccleſias Cathedrales, Monaſteria, Prioratus, ſeu loca hujuſmodi pertinentibus, prout erit commodius, Prioratus aliaque beneficia Eccleſiaſtica ſine cura ipſius Ordinis ſeu religionis conſueta Monachis aſſignari: & ad Eccleſias Cathedrales, Monaſteria ſeu loca alia Conventualia præfata ſpectantia: dum tamen ipſa beneficia tanto tempore ab uno, vel pluribus Monachis fuerint continuè ac pacificè gubernata, ut præſcriptio legitima ſit completa, etiam ſi ante vel poſt clerici ſæculares quandoque miniſtraverint in eiſdem: dummodò per ipſos Clericos legitima præſcriptio minimè ſit impleta. Quod ſi forte hujuſmodi Prioratus, ſeu beneficia ſine cura non inveniantur accommoda, vel non ſufficiant ad præmiſſa: poſſint per prædictos modo præmiſſo, & ut commodiùs fieri poterit ſuper aliis Prioratibus, adminiſtrationibus, ſeu beneficiis Monachalibus curatis (ſi facultates eorum ad hoc ſufficiant) aliis eorum oneribus ſupportatis, de parte dumtaxat quam Monachi percipiunt ex eiſdem pro prædictis perpetuæ penſiones imponi. Prohibemus autem quòd nulli Monacho quodcumque beneficiū quantumcumque modicum,

vel

vel aliam penſionem habenti (niſi ea omninò dimitteret aliis conferenda vel aſſignanda) poſſit aliqua de dictis penſionibus ſtudentium aſſignari, vel aſſignata dimitti. Nec in ipſa ſibi jus aliquod acquiratur: imò ſi aſſignationi penſionis hujuſmodi conſenſerit, eo ipſo privatus exiſtat quocumque beneficio, ſeu quavis alia penſione: ſiquod vel ſiquam forſitan anteà obtinebat. Si verò ipſi monacho habenti penſionem hujuſmodi ſtudentium, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferat: adepta ipſius poſſeſſione pacifica, ipſo facto vacet dicta penſio, eaque privatus exiſtat, ſtudenti alteri aſſignanda: ut non deſit ſtudens de numero inſtituto. Nec per literas à Sede Apoſtolica vel Legatis ipſius, ſuper proviſione quorumlibet monachorum aut aliorum directas, de ſtudentium penſione aliqua prædictorum cuiquam valeat provideri: nec alicui alteri, niſi nominatus electus & licentiatus fuerit, prout eſt ſuperius ordinatum, alias nulla ſit aſſignatio hujuſmodi ipſo jure, nec per eam jus alicui acquiratur, & tam aſſignans quam accipiens teneantur ad reſtitutionem omnium quæ exinde recepta fuerint faciendam: quæ in libris vel aliis neceſſitatibus dictorum ſtudentium convertantur; & nihilominus pœnis ſubjaceant ſuperius deſignatis. Prohibemus inſuper, ne libri Eccleſiarum Cathedralium, Monaſteriorum, & aliorum locorum prædictorum qui dictis ſtudentibus fuerint aſſignati, ſeu eis à conſanguineis vel amicis dati, aut per eoſdem ſtudentes alias licitè acquiſiti, per eos alienentur, diſtrahantur, ſeu etiam obligentur. Quinimò volumus, quod dicti libri (defunctis eiſdem ſtudentibus quibus fuerant aſſignati) ad Eccleſias, Monaſteria, ſeu alia loca prædicta liberè revertantur. Volumus etiam quod ſi in Eccleſiis, Monaſteriis, ſeu locis præfatis libri multiplicati fuerint, libris neceſſariis in ipſis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis remanentibus, de cæteris libris per Antiſtites in Eccleſiis Cathedralibus, & in Monaſteriis vel aliis locis prædictis, per eorum prælatos, & de conſilio eorum, cum quorum conſilio ſtudentes præfati ſunt (ut præmiſſum eſt) eligendi, fiat conveniens diſtributio inter ſtudentes eoſdem. Fiatque prius memorialis ſcriptura de perſonis ſtudentium, quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum. Quæ quidem ſcriptura in Eccleſiis, Monaſteriis vel locis hujuſmodi conſervetur. Si quis verò de ſtudentibus ipſis, per ſe vel per alium, librum ſeu libros hujuſmodi, qui ad eum præmiſſis modis pervenerunt, diſtraxerit aut obligaverit (niſi pro utilioribus vel pluribus libris emendis, & tunc de licentia ſuperioris ſui petita humiliter & obtenta) eo ipſo ſit inhabilis per biennium ad quodcumq; beneficium obtinendum. Et nihilominus ad clauſtrum ſuum de ſtudio revocetur, & loco ſui alius ſubrogetur: & etiam per ſuperiorem ſuum (prout facti qualitas exegerit) alias graviter puniatur. Præſidentes inſuper & alii convenientes in dicto Capitulo provinciali, ordinare debeant, qualiter dicti ſtudentes vivere ſeu ad invicem habere debebunt: qualiter & ex quibus cauſis ante tempus etiam regulariter præſtitutum, poterunt & debebunt de ſtudiis hujuſmodi revocari: & in locum eorum alii totidem numero ſubrogari, juxta modificationem ſuperius deſignatam. Ubi autem erit aliquis de ipſis ſtudentibus, qui ſit vitæ laudabilis aliaſque idoneus & diſcretus, & ad Baccalaureatum vel Magiſterium diſpoſitus vel propinquus, idem Prior dictorum ſtudentium qui erit pro tempore, cum conſilio aliquorum proborum ſtudentium eorũdem, ſcribat Præſidentibus antedictis: ut prælato ipſius proprio mandent, & ordinent cum eodem, quod talem non revocet: ſed eum in ſcientia proficere, ad honorem Magiſterii pervenire, lecturamque continuare permittat, ac ipſum & alios ſimiles quos jam in ſcientia laudabiliter proficere cognoverit, dignis attollat honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque Præſidentes & alii præfati convenientes in ipſo Capitulo provinciali, quòd monachi ad dicta ſtudia tranſmittendi (prout communius & commodius fieri poterit diſtributi) ſimul commorentur ſaltem deni ad minus: & deni hujuſmodi non poſſint ultra quatuor ſervitores habere, computato in eis coquo, ſeu ſervitore coquinæ. Deputent etiam jam dicti Præſidentes in ſingulis eorum Provincialibus Capitulis, ſpeciales Viſitatores hujuſmodi Ordinis ſeu religionis Provinciæ infrà quam erit ſtudium, in quo ſtudentes hujuſmodi morabuntur. Quibus ſiquidem Viſitatoribus & etiam aliis Viſitatoribus per Provincias, ad viſitandum Cathedrales Eccleſias Monachales, Monaſteria, & alia loca ipſius Ordinis ſeu religionis, per prædicta Provincialia ordinandi. Necnon dictis ſtudentium Prioribus in virtute obedientiæ diſtrictè præcipimus, ut omni favore, gratia, odio, & perſonarum acceptione ſemotis, ex puritate conſcientiarum ſuarum, ſecundum quod Deo magis placere, & hujuſmodi Ordini ſeu religioni expedire crediderint, in his quæ circa ipſos ſtudentes in ordinationibus noſtris præſcriptis ſalubriter ſtatuuntur, ſint ſolliciti & attenti, & quod ſi forſan per Antiſtites Eccleſiarum Cathedralium, Monachalium, Abbates, Priores, & adminiſtratores alios Monaſteriorum, & aliorum locorum ipſius Ordinis ſeu religionis, eorumque Capitula & Conventus, illa quæ de Scholaribus mittendis ad ſtudia, & penſionibus aliiſque quæ præmittuntur, invenerint incompleta: plenam de ipſis relationem faciant in Capitulis Provincialibus cujuſcumque Provinciæ ſuperius limitatæ, qualiterque in ipſis ſequẽtibus Capitulis ea ordinari & compleri omninò debeant, vel quæ minus conſideratè ordinata fuerint, corrigantur: aut ut bona etiam in meliora mutentur: prout hæc vel alias ex ſucceſſione temporum, ac probatione factorum poterunt apparere. Ordinamus inſuper ut iidem Præſidentes habeant plenariam poteſtatem faciendi compleri & inviolabiliter obſervari auctoritate Apoſtolica omnia & ſingula ſupradicta: necnon contradictores & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam, & per alia juris & ipſius Ordinis ſeu religionis remedia, ſublato appellationis obſtaculo, compellendi, & proceſſus ac ſententias eorum in locis ejuſdem Ordinis ſeu religionis ſolemniter publicandi: & illos qui ſententias eorum incurrerint (præmiſſa congrua ſatisfactione) juxta formam Eccleſiæ abſolvendi. Præcavere nempe volentes, ac etiam providere d. Scholaribus in eiſdem ſtudiis morantibus & etiam moraturis, eo quod abſint ab eorum cœnobiis, regularis non deſit ſalubre gubernaculum diſciplinæ: Ordinamus & volumus, quod Capitulis Provinciarum, in quibus erunt hujuſmodi ſtudia, Præſidentes unum Abbatem vel Priorem ipſius Ordinis ſeu religionis cujuslibet ipſorum ſtudiorum vicinum, & quem quotiens eis placuerit ponere valeant & mutare, ordinent & aſſignent, qui Abbas vel Prior ex prædictis ſtudentibus, unum ibi Monachorum, priorem ſtudentium deputet, per unum tantùm annum duraturum. Quem quidem Priorem dicti etiam Præſidentes ipſi mutare valeant quotiens videbitur expedire, quique potens in opere ac ſermone per directionem verbi, & ducatum exempli, eoſdem Monachos ſtudentes tractando ipſos, quotiens opus fuerit & ſibi videbitur expedire, convocet ad locum aliquem competentem, illiſque quoad regularem præſideat diſciplinam, & poteſtatem habeat illos corrigendi, puniendi, & abſolvendi, & cum eis diſpenſandi (quamdiu in ipſis ſtudiis moram traxerint) ab omnibus, à quibus, & ſuper quibus, & prout poſſet Abbas vel alius prælatus eorum proprius, in Monaſterio, vel alio loco, unde cœnobitæ, ſeu clauſtrales exiſtunt, ipſoſque informandi, & inſtruendi, ac tenendi ſub regularibus diſciplinis, & illos etiam coërcendi ne vagentur, vel actibus ſeu operibus vacent illicitis: ſed ſtudeant & proficiant ſicut decet, vivantque laudabiliter & honeſtè. Provideant inſuper quod d. Monachi ſtudentes, expenſas faciant moderatas & non ſuperfluas, vel aliquatenus exceſſivas: eoſque cogat ad reddendum de receptis & expenſis in fine cujuſlibet menſis (vel prout alias ſibi videatur) rationem illi, vel illis providis & diſcretis, quos idem Prior ad hoc duxerit

deputan-

deputandos. Et quando eorumdem ſtudentium demerita, ſeu conditio ſuaſerit eos à ſtudio revocari, Prior ipſe teneatur id (conſultè tamen, cautè & ſollicitè) Antiſtiti, Abbati, vel alii prælato eorum proprio per ſuas literas intimare. Idemque Antiſtes, Abbas, ſeu prælatus proprius, eos revocare debeat, & in locum eorum totidem Monachos ſubrogare, appellatione, contradictione, vel reclamatione rejectis. Concedimus quoque dicto Priori eadem auctoritate Apoſtolica plenariâ poteſtatem d. Monachos ſtudentes quamdiu in ipſis ſtudiis fuerint, ab excommunicationum & ſuſpenſionis ſententiis dumtaxat, quæ contra ſtudentes in locis ubi erunt d. ſtudia generaliter ex cauſis minoribus prolatæ, vel per ſtatuta ſui Ordinis, ſive ſuæ religionis, aut Eccleſiæ ſeu loci ejus unde cœnobitæ ſunt, inflictæ fuerint: à quibus Abbas vel alius Prælatus eorum proprius ipſos de jure vel permiſſione ſuæ regulæ abſolvere potuiſſet, congrua ſatisfactione præmiſſa, juxta præfatam formam Eccleſiæ, abſolvendi, & cum eis ſuper irregularitate, quam ex cauſis hujuſmodi ſic ligati celebrando divina ſeu illis ſe alias immiſcendo (non tamen in contemptum clavium) incurrerât diſpenſandi. Per prædicta verò d. Monachi ſtudentes, à poteſtate Antiſtitis vel alterius Prælati ſui, exempti aliquatenus non exiſtant. Ordinamus etiam quod d. Monachi Pariſienſi ſtudio inſiſtentes, ipſi Priori ſtudentium ultra ſuam penſionem de vigintiquinque librarum Turonenſium parvorum annuatim, alii verò cujuſlibet ſtudiorum aliorum, ſi tamen in eo ſexaginta Monachi, vel ſupra ſtudentes fuerint, de viginti libris, ſi verò pauciores numero ſexageſimo extiterint, quilibet eorum de quinque ſolidis ipſius monetæ, ſeu alterius de æquivalenti ſumma dumtaxat per contributionem cōmunem de dictis penſionibus ipſorum inibi ſtudentium annis ſingulis faciendam, providere procurent, dictoſque Monachos ſtudentes ad cōtributionem ipſam faciendam & ſolvendam eamdem jam d. Priori, præfatus Prior per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia ipſius Ordinis ſeu religionis remedia poſſit eadem auctoritate Apoſtolica (ſemoto appellationis diffugio) coarctare. Volumus tamen quod idem Prior ſumptus nunciorum ſubeat, quos pro præmiſſis duxerit tranſmittendos. Præterea volumus & ordinamus quod Priores & alii, beneficiati & non beneficiati, prælibatis ſtudiis inſiſtendo (qui tamen expenſas in ipſis ſtudiis aliunde habuerint quam ſicut ſupra tangitur ordinatum) ſub correctione & obedientia d. Prioris ſtudētium humiliter maneant: & ad contributionem hujuſmodi juxta quantitates præmiſſas eidem Priori ſolvendas, prout alii ſtudentes præfati, firmiter adſtringantur, & ad eas ſolvendas ſicut de aliis ſtudentibus jam dictum ſeriatim & modificatim exiſtit, per ipſum Priorem valeant coarctari. Portò ſtatuimus & ordinamus quod nullus de Ordine ſeu religione hujuſmodi, ad recipiendū magiſtratus ſeu doctoratus honorem de cætero aſſumatur, niſi præſtito per eum primitus juramento in præſentia d. Prioris ſtudentium, ac duodecim proborum & diſcretorū ex ſtudentibus antedictis, quod in aſſumptione ipſius honoris vel ante, ſeu poſt ejus occaſione, circa cibos, veſtes, vel alia, non expendet per ſe vel alium undecumque habuerit vel fuerit ſibi datum, nec quarum in eo fuerit expendi permittet ultra valorem duorum millium Turonenſium argenti, ab aliis etiam ſuis conſanguineis vel amicis. Illi etiam qui ad baccalaureatum extiterint aſſumendi, præſtare ſimiliter teneantur juramentum in præſentia Prioris, ſtudentium & duodecim proborum & diſcretorū præſatorum: quod hujuſmodi ſui baccalaureatus prætexto, ipſa die, qua incipiet, vel ante ſeu poſt, nullum feſtum ſeu convivium facient per ſe vel alium, ſeu aliâs fieri permittent à quibuſcumque aliis eorum conſanguineis vel amicis. Statuimus etiam & ordinamus, quod quicumque ipſius Ordinis ſeu religionis qui in d. Pariſienſi vel in aliquo alio generali ſtudio per ſex años in ſola ſacra Theologia ſtuduerit, in aliis primitivis ſcientiis ſufficienter inſtructi, & ad hoc ſufficientes & idonei fuerint, poſſint in ipſo Pariſienſi ſtudio curſus conſuetos Bibliæ facere. Qui verò per octo annos in ſola Theologia ſtuduerint ut præfertur, librum ſententiarum legere valeât in Pariſienſi ſtudio prælibato, & quod in eodem Pariſienſi & quocumque alio ſtudio, in quo ad magiſterium in Theologia ipſa licentia dari conſueverit, cum digni reperti ad hoc extiterint, ad magiſterium & doctoratum in dicta Theologia. & nihilominus ad baccalaureatum, licentiam, magiſterium, ſeu doctoratum & lecturam juris Canonici ſive Decretorum in eodem Pariſienſi, & quolibet alio ſtudio, in cappa ſuæ Religioni congruenti, dummodò ſufficientes & idonei fuerint, ac illi qui ad baccalaureatum & ad legendum Decretales ibi aſſumi voluerint, & in ipſo Pariſienſi vel quovis alio generali ſtudio audiverint jura Canonica per ſex annos, de quibus per tres annos ad minus audiverint Decretum: necnon illi qui ad magiſterium in Decretis, vel ad lecturam Decretorum aſſumi voluerint in præfato Pariſienſi ſtudio: & ibi vel in alio generali ſtudio audiverint jura Canonica ut baccalaurei legerint per quinque annos, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium, & aliorum duorum juramentum, abſque dilatione & difficultate malitioſa & impedimento quibuſcumq; liberè admittantur, ſicut cæteri clerici ſæculares ibidem conſueverunt admitti. Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis & conſuetudinibus Monaſteriorum & aliorum locorum ejuſdem Ordinis ſeu Religionis Pariſienſis, & aliorum ſtudiorum quorumcumque contrariis, juramentis, confirmationibus Apoſtolicis, & quibuſvis firmitatibus aliis roboratis; & illis præſertim ſtatutis, quibus in eodem Pariſienſi ſtudio caveri dicitur, quòd nullus poſſit legere curſum Bibliæ, niſi ſtuduerit inibi ſeptem annis: nec permittatur ſententias legere, niſi etiam inibi ſtuduerit decem annis: quodque nullus Monachus vel religioſus alius legat ibidem jura canonica: vel ad baccalaureatus ſtatum, aut magiſterii honorem in jure canonico permittatur aſſumi: ſeu quod nullus ſine rubea cappa Decretum legat, ſeu legere permittatur ibidem: aut quod nullus ibi legere valeat jura canonica, vel ad baccalaureatum aſſumi, ſeu ut baccalaureus legere Decretales, aut ad magiſterium aſcendere in Decretis, ſive Doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam Decretorum in Decretis aſſumi, ſeu ipſam continuare, niſi ibidem vel alio ſtudio generali audiverit jura canonica per quinque, & alibi jura civilia per tres annos: aut alibi jura civilia per quinque, vel in alio generali ſtudio jura canonica per tres annos: & prout ſic vel aliter in ſtatutis ipſius ſtudii Pariſienſis dicitur contineri, vel de conſuetudine obſervari, & aliis conſuetudinibus vel ſtatutis ejuſdem Pariſienſis ſtudii quibuſcumque ſeu quacumque forma vel expreſſione verborum in contrarium editis vel edendis: necnon quibuſlibet privilegiis vel indulgentiis generalibus aut ſpecialibus, & literis Apoſtolicis, contrariis ordinibus, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, ac ſtudiis quibuſcumque ſive Univerſitatibus magiſtrorum vel Scholarium eorumdem: ſeu perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quavis forma vel expreſſione verborum conceſſis, per quæ præſentibus non expreſſa vel totaliter non inſerta, effectus hujuſmodi ſtatutorum & ordinationum, omniumque aliorum & ſingulorum contentorum in eiſdem præſentibus impediri valeat quomodolibet vel differri: & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum oporteat in illis vel aliis noſtris literis fieri mentionem.

CAP. IX.

De Mutuis, ac Venditionibus ſylvarum & conceſſionibus jurium.

Profectò conſiderâtes attentius nobis fuiſſe fida & cōcordi relatione monſtratum, qualiter experientia docuerat cum jactura, quod ad deſolationes Eccleſiarum Cathedralium, Monaſteriorum, prioratuum, adminiſtrationum, & aliorum locorum Ordinis, ſeu Religionis ejuſdem, plurimum redundabant debita

contra-

contrahendi effrænata poteſtas, & plerumque innovatio eorumdem, ac obligationes & miſſiones quæ fiunt pro tempore ſuper eis, necnon arborum ſylvarum non cæduarum, & etiam cæduarum venditiones & jurium. reddituum, poſſeſſionum, ſeu penſionum conceſſiones ad vitam, & ad longi temporis ſpatium; Nos Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, adminiſtrationum, & aliorum locorum præfatorum indemnitatibus occurrere deſiderabiliter affectantes, & ſuper bis intendentes opportunæ cautelæ profuturum remedium adhibere, ſtatuimus & ordinamus, ut ſalvis aliis juris & ordinationum ac ſtatutorũ Eccleſiarum Cathedtalium, Monachalium, & Monaſteriorum, Prioratuum, adminiſtrationum, & aliorum locorum prædictorum remediis, talis in prædictis & circa ea ſolemnitas debeat obſervari. Videlicet quod cùm per Antiſtitem vel per Abbatem ſeu Priorem, vel adminiſtratorem aut alium Prælatum, Abbatem proprium non habentem, ſeu per alium Priorem vel adminiſtratorem quemcumq; ipſis ſubjectum conventum non habentem, ſuſcipiendum vel innovandum fuerit mutuum, vel facienda pro neceſſitate vel utilitate (cùm non alirer fieri debeat) venditio arborum ſylvarum non cæduarum, vel ad magnam & notabilem quantitatem etiã cæduarum, ſeu conceſſio juriũ, reddituum vel poſſeſſionum, aut annuarum penſionum, ſive diminutio cenſuum, penſionum, ſeu canonum ad vitam alicujus vel ad certum tempus, etiam pecunia inde recepta: tractatus duorum dierum (ad minus) interpolatorum diligens & maturus præcedere debeat, habendus per Antiſtitem cum ejus Capitulo in dictis Eccleſiis, ſeu per Abbatẽ vel alium Prælatum Abbatem proprium non habentem, cum conventu cujuſque ipſorum. Et nihilominùs de conſenſu ipſius Capituli vel conventus aut majoris partis ejuſdem, fiant omnia ſupradicta. In Prioratibus verò vel adminiſtrationibus aliis conventualibus, Antiſtitem, aut Abbatem, vel alium ſuperiorem immediatum habentibus, tractatus habeatur hujuſmodi per Priorem, ſeu alium adminiſtratorem ipſius cum proprio cõventu ejuſdem, & nihilominùs poſteà per Antiſtitem aut per Abbatem vel alium Prælatum ſuperiorem immediatum, cum Capitulo ſeu conventu Eccleſiæ vel Monaſterii tractatus etiam habeatur, fiantque contractus hujuſmodi de conſenſu ſui ipſius Capituli, & hujuſmodi ſubjecti, conventus, vel utriuſque conventus, ſuperioris ſcilicet & ſubjecti, ſeu majoris partis eorum, ac de ipſius Antiſtitis ſeu Abbaris vel alterius immediati ſuperioris auctoritate expreſſa, & licentia ſpeciali. In tractaribus namque præfaris agatur ut clarè liqueat, ob quam cauſam, quanta ſumma, à quibus creditoribus, quibus conditionibus & obligationibus, quibusque terminis ſolvendum ſuſcipiatur mutuum prælibatum: & quare, cui, ad quantum tempus, & ſub quo prerio fiant venditio, & cõceſſio, vel cenſuum ſeu canonum, aut penſionũ diminutio, ſeu penſionũ aſſignatio ſupradicta, ac de cæteris omnibus, quæ in hujuſmodi negotio fuerint opportuna, & quòd de cauſis, tractatibus, conſenſibus, auctoritatibus, licentiis, & aliis prædictis, ſcripturæ conficiantur authenticæ: in quibus nomina & cognomina tractantium, conſentientium, auctorizantium, & licentiæ hujuſmodi exprimantur: & ſigilla Antiſtitis vel Abbatia, ſeu Abbatum, aut aliorum ſuperiorum, necnon Capituli & conventuum prædictorum apponantur in illis. Prohibemus autem, ne virtute alicujus procuratorii generalia (etiam ſi contineatur in eo quòd Procurator mutuum poſſit recipere, aut obligare Monaſterium, vel alium locum ipſius Ordinia ſeu religionis, aut penſionem aſſignare ad vitam, vel ad tempus, ſeu canonem, cenſum, ſeu penſionem diminuere) poſſit mutuum recipi, vel Eccleſia ſeu Monaſterium aliquod, ſive locus alius obligari, aut penſio ad vitam vel aliàs, dari, ſeu cenſus vel canon aut penſio diminui, niſi priùs, clarè ac explicitè omnia prædicta fuerint obſervata. Et quòd pecunia quæ mutuò recepta fuerit, vel ex aliis prædictis habita, in ſolius Antiſtitis vel Abbatis ſeu Prioris aut alterius adminiſtratorũ hujuſmodi contractum principaliter ineuntis, non remaneat poteſtate: ſed tradatur tribus viris providis & diſcretis ejuſdem Ordinis ſeu Religionis, ſi commodè fieri poſſit, qui eam ad illas dumtaxat neceſſitates vel utilitates convertant, propter quas receptum mutuum, vel venditio, aut conceſſio, ſeu cenſus, vel canonis aut penſionis diminutio, ſeu penſionis aſſignatio & obligatio factæ fuerint ſupradictæ. Ad quæ fideliter exequenda & obſervanda ipſi tres viri juramenti vinculo adſtringantur, quando tradetur eis pecunia prælibata. Volumus etiam, quòd eorum quæ debentur Eccleſiis vel Monaſteriis, ſeu aliis locis ipſius Ordinis ſeu religionis, remiſſio fraudulosa & notabiliter damnoſa à quoquam nequeat attentari. Inſuper volumus & ordinamus, quod illa ſumma quæ in Capitulo generali cujuslibet Eccleſiæ vel Monaſterii, ſeu alterius loci ipſius Ordinis ſeu Religionis ejuſdem Provinciæ annis ſingulis pro evidenti utilitate vel neceſſitate, per Antiſtitem ſeu Abbatem, vel alium ſuperiorem, & Capitulum generale prædictos, ſeu majorem ejus partem, vel per tres providos & diſcretos Monachos juratos ſuper hoc per eos deputatos taxabitur, poſſit recipi mutuum ſine prædictis ſolemnitatibus, & pœnis infra proxime deſignatis. Et etiam ſi caſus aliquis evidenter utilis ſeu neceſſarius occurreret, cui ſuccurri non valeat niſi mutuum contrahatur, ſi Abbas vel alii ſupradicti à locis quibus præfuerint ſint multum remoti, licitum ſit eiſdem abſque ſolẽnitatibus & pœnis hujuſmodi, ut tali caſui valeat provideri tantam abſque fraude qualibet ſummam recipere mutuo, quanta neceſſaria fuerit pro ſupportando caſu præfato, ſive ut ſibi provideant per eoſdem. Quo videlicet caſu, Abbates & Priores ac cæteri, Abbates proprios non habentes, infra octo dies poſtquam ad Monaſteria ſua redierint, hæc omnia conventibus propriis exponere teneantur. Priores verò & adminiſtratores cæteri, ſuis ſuperioribus & ipſorum conventibus ſimiliter infra octo dies, poſtquam ipſorum ſuperiorum & conventuum eorum præſentiam adire poterunt, facere teneantur, & quod fiat de his ſcriptura authentica, quæ in Eccleſia vel Monaſterio Principali fideliter conſervetur: & quæ cauſas & omnia quare mutuum hujuſmodi contractum fuerit debeat continere. Nec ante ſolutionem integram mutui ſic contracti, dictæque ſummæ ſingulis annis, ut præfertur, taxandæ aliud debeat contrahi per Abbates vel alios ſuprà dictos, niſi ſolemnitates hujuſmodi obſerventur. Nos inſuper decernimus irritum & inane, ſi contra prædicta cariterit attentatum. Volentes itaque ut ſtatutum, & ordinatio hujuſmodi firmiùs obſerventur, ordinamus quòd Abbas ſeu Prior, aut quicumque alius proprium non habens Abbatem, ſi omiſſis ſolemnitatibus hujuſmodi, venditionem ſeu conceſſionem, aut penſionis aſſignationem, vel cenſus ſeu canonis vel penſionis diminutionem, aut remiſſionem debitorum hujuſmodi, & obligationes præfatas de prædictis facere, aut mutuum ultra vel aliàs quàm ſuprà proximè conceditur, recipere præſumpſerit, occaſione ipſius, Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum alium, aut jura, redditus, ſeu penſiones ipſius obligando, ſeu ſubmittendo, aut inſtrumenta vel literas concedendo: præter alias pœnas juris, tamdiu ingreſſum Eccleſiæ ſibi eo ipſo noverit interdictum, donec obligationes, & ſubmiſſiones, venditiones, & conceſſiones, cenſuum ſeu canonum & penſionum diminutiones, ac penſionum aſſignationes, & illarum effectus: necnon gravamen Eccleſiæ, Monaſterii, Prioratus, ſeu alterius adminiſtrationis omnino ceſſent: & Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, ſeu adminiſtrationem, hujuſmodi juxta poſſe indemnia reddiderit, ſeu reddi fecerit, aut procuraverit in præmiſſis. Quod ſi per ſex menſes, hujuſmodi ſuſtinuerit interdictum, ſit à divinis, & à collatione beneficiorum eo ipſo ſuſpenſus, & collatio beneficiorum hujuſmodi ad Priorem, ſeu alium Prælatum majorem poſt Abbatem

ſeu Prælatum Monaſterii ſeu alterius loci, Ordinis ſeu Religionis hujuſmodi, Abbatem proprium non habentem, durante ſuſpenſione hujuſmodi, libere devolvatur. Nos autem omnibus Præſidentibus Provincialibus Capitulis, Provinciarum à nobis ſuperius decretarum, & viſitatoribus in illis ordinatis & ordinandis, in virtute obedientiæ diſtrictæ præcipiendo injungimus: ut contra talem ſic interdictum & ſuſpenſum, ſuper prædictis, ac de fama, & de regimine ipſius ſimpliciter & de plano informationem recipiant, & ſi exemptus Sedi Apoſtolicæ immediate ſubjectus, ipſi Sedi, ſi vero exemtus eidem Sedi mediate ſubjectus, ſuperiori ſuo immediato: ſi autem exemptus non fuerit, diœceſano ſuo informationem hujuſmodi ſub eorum ſigillis incluſam, quam cito commodius poterunt deſtinare procurent, & ſervent contra talem quæ in ſupradicta conſtitutione ſæpe dicti Honorii prædeceſſoris noſtri inſtituta fore noſcuntur. Cæteri vero Priores & adminiſtratores quilibet ipſius Ordinis, ſeu religionis, nedum interdicti hujuſmodi pœnam eo ipſo incurrant: ſed etiam (ut de aliis eſt præmiſſum) infra ſex menſes à tempore quo prædicta comiſerint numerandos, obligationes, ſubmiſſiones, venditiones, conceſſiones cenſuum, ſeu canonum, aut penſionum diminutiones, & penſionum aſſignationes, necnon illarum effectus & gravamina ceſſare non fecerint: & quatenus de facto proceſſerint tolli, ac Prioratus ſeu adminiſtrationes alias indemnes non reddiderint, ſeu reddi non fecerint, ac procuraverint, donec proxime dicta compleverint, ſint à divinis eo ipſo ſuſpenſi. Quod ſi ſuſpenſionem hujuſmodi per alios ſex menſes proxime ſecuturos tolerare præſumpſerint, ſint ipſis Prioratibus & adminiſtrationibus ipſo facto privati: per illos ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis idoneis, & nullatenus eis illa vice libere conferendis.

CAP. X.

De Fictis & doloſis contractibus.

Præterea quia plerumque contingit, quod quidam Abbates & Priores, ac nonnulli alii adminiſtratores, præſidentes, ſeu Monachi & converſi, ejuſdem Ordinis, ſeu Religionis prætextu adminiſtrationum vel aliorum negotiorum quæ gerunt, multas fraudes adhibent, & doloſos ſeu ſimulatos ſeu fictos contractus ineunt: mutua etiam per ſe & alios ſimulata & ficta ſuſcipiunt: aliquando proprio & etiam fidejuſſorio, & etiam diverſimode nomine alieno, & inter cætera quandoque confitentur in inſtrumentis publicis, ſeu authenticis & aliis ſcripturis ſe à patre, fratre, nepote, vel conſanguineo, ſeu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, ſervitore, amico, ſeu mercatore, recepiſſe mutuo, vel alias pecuniam, pannos, vinum, bladum, equos, boves, ſive animalia alia, vel res ſeu cætera bona, eaque in utilitatem locorum de quibus præſident, vel adminiſtrationum quas gerunt fuiſſe converſa: cum tamen aliquando nec pro ſe, ſeu eorum locis, neque pro adminiſtrationibus ſuis receperint: ſed eſſe finguntur & ponuntur ac ſcribuntur frequenter principales; & ut tales ſe obligant (cum revera fidejuſſores dumtaxat exiſtant) & interdū pro aliis recipiuntur mutua prælibata: ſuper his etiam frequenter ſe ac alios, locaque ipſa, poſſeſſiones, redditus, proventus, bona, & jura ipſorum multipliciter obligando etiam & ſubmittendo. Quidam inſuper in fraudem ſeu doloſa confitentur, & alios præſertim eorum debitores faciunt confiteri, ac etiam obligari, ac ſuper his inſtrumenta & authenticas, vel alias ſcripturas in fraudem confici, jura, redditus, poſſeſſiones, animalia, blada, pecuniæ, debita, ſeu alia bona, ad ipſos vel Monaſteria, ſeu quævis alia loca ipſius Ordinis ſeu Religionis pertinentia, ſeu debita fuerint, ſunt vel eſſe debent patris, matris, ſeu fratris eorum, vel aliarum perſonarum prædictarum, & ad ipſas perſonas pertinere, vel debita eis fore: alioſque multos contractus ſimiles fingunt, faciunt, ſeu fieri procurant, aut permittunt fraudulenter ſeu doloſe: per quos Eccleſiæ, Monaſteria, & alia loca ipſius Ordinis ſeu Religionis, quibus præſunt, ac jura, redditus, & poſſeſſiones, ſeu alia bona ipſorum damnificari, gravari, obligari, vel alias impediri, ſeu deperire poſſunt; Nos ſuper præmiſſis Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum præfatorum indemnitatibus, prout tenemur obviare volentes, Statuimus & ordinamus, quod præter alias pœnas juris, talia committentes, vel fieri facientes, aut eis conſentientes vel ſcientes, & quam cito commode poterunt, quibuslibet fraude ac dolo excluſis, ſuperioribus talium & eorum conventibus minime revelantes, ſi ejuſdem Ordinis ſeu Religionis fuerint, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto: à qua nequeant abſolvi, ſcientes videlicet, niſi ea revelaverint: cæteri vero niſi prius præmiſſa omnia tolli fecerint & ceſſare, & Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, adminiſtrationes, & loca (quantum eis poſſibile fuerit) reddiderint, ſeu reddi fecerint indemnia: ſeu procuraverint à talibus diſpendiis relevari. Et tunc per præſidentes Provincialibus Capitulis dumtaxat, vel per aliquem ipſorum, ſi fuerint Abbates qui deliquerint in præmiſſis: vel Priores, aut alii Abbates Priores non habentes: cæteri vero per proprios Abbates, vel alios ſuperiores eorum à præfata excommunicationis ſententia abſolvantur. Interim vero cum ſummarie ac de plano conſtiterit aliquem hujuſmodi ſententiam incurriſſe, ſi Abbas fuerit vel Prior, ſeu alius proprium non habens Abbatem, tunc quilibet præſidentium Capitulo Provinciali, ac viſitator illius Eccleſiæ ſeu Monaſterii, aut loci proprium Abbatem non habentis: ſi vero alius Prior aut adminiſtrator extiterit, Abbas vel alius ejus proprius & immediatus ſuperior, eum publicent, & teneantur facere excommunicatum per loca ipſius Ordinis ſeu Religionis, uſque ad ſatisfactionem condignam publice nunciari.

CAP. XI.

De forma juramenti à Prælatis præſtandi.

Præterea ut prædictis & aliis damnis, periculis, & ſcandalis obvietur, Statuimus & ordinamus quod omnes & ſinguli Abbates, & alii Prælati Ordinis ſeu Religionis hujuſmodi Abbates proprios non habentes, qui per Sedem Apoſtolicam promoti ſunt vel promovebuntur in antea, & eidem Sedi non exiſtunt immediate ſubjecti, ſuis immediatis ſuperioribus juramentum præſtare ad ſancta Dei Evangelia corporaliter teneantur: quod poſſeſſiones vel jura ad menſam ſui Monaſterii ſive loci ſpectantia non vendent nec alienabunt, nec impignorabunt, neque de novo infeudabunt, nec per aliquem modum donabunt, neque cenſus diminuent: niſi quatenus à jure permittitur, & ſervata ſolemnitate ſuperius denotata. Nec etiam obligabunt alias, vel ultra quam in præſcriptis ſtatutis & ordinationibus continetur, & quod poſſeſſiones, redditus & jura menſæ prædictæ indebite alienata, diſtracta, vel occupata, prout commode poterunt repetent: & ad jus & proprietatem Eccleſiæ, vel Monaſterii, ſeu loci ſui Ordinis ſeu Religionis hujuſmodi procurabunt reduci. Non obſtante ſi forte aliud vel ſimile Romanæ Eccleſiæ præſtiterint juramentum, ad quod præſtandum per cenſuram Eccleſiaſticam & alia juris remedia per ſuperiores prædictos appellatione remota valeant coarctari. De præſtatione vero hujuſmodi juramenti, plena & ſufficiens fides fiat conventibus eorumdem. Et idem juramentum præſtare teneantur immediantibus Abbatibus ſeu aliis Prælatis ſuis in præſentia Capituli vel Conventus ſi commode fieri poſſit, omnes & ſinguli Priores, ſeu quicumque alii adminiſtratores & beneficiati Monachi ejuſdem Ordinis ſeu Religionis: quibus per dictam Sedem, vel ejus Legatos, ſeu executores, vel alios proviſores à Sede Apoſtolica ſeu per ipſius vel dictorum Legatorum literas deputatos, ſive per Abbates, aut per quoſcumque alios jure ordinario vel alias quomodolibet proviſum eſt hactenus, vel providebitur in futurum, & ad præſtandum hujuſmodi juramentum per ipſos Abbates, ſeu Priores etiam auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam & alia remedia, ſi moniti præſtare juramentum hujuſmodi recuſarint, remoto appellationis obice, cogi poſſint per prædictos.

Inſuper

Inſuper quibuſcumq; formis aliis licitis juramentorum per quæ ad alia plura jurantes adſtringuntur non intendimus derogare: ſed ſi forſan in illis contineantur capitula & alia in præmiſſa forma non expreſſa, illos ad ea obligari volumus & adſtringi. Decernimus inſuper, quòd cùm civitas, caſtrum, villa, vel juriſdictio alicujus eorum feudum ſolemne aut grangia, ſeu magnum territorium, vel magnus poſſeſſionum aut terrarum numerus vendenda vel obliganda, ſeu Monaſteria, Prioratus, vel Eccleſiæ aliquo à jure permiſſo alienationis titulo alienanda, vel in alios transferenda extiterint, venditiones ſeu alienationes, aut translationes hujuſmodi fieri nequeant: niſi etiam priùs conſulto Romano Pontifice, ac ejus ſuper his petita licentia & obtenta. Aliter autem venditiones ſeu alienationes vel translationes præfatæ, ſint irritæ ipſo jure: & quilibet præſidentium ac viſitatores contra exemptos Sedi Apoſtolicæ ſupradictæ, & contra non exemptos contrarium facientes, locorum ordinariis eorumdem quàmcitò commodè poterunt, ſub eorum ſigillis intimare prædicta nihilominùs teneantur.

CAP. XII.

De Spoliis. Cæterùm, Antiſtitibus ordinariis, Abbatibus, Prioribus, & aliis Prælatis Religionis ejuſdem, qui bona mobilia Prioratuum, adminiſtrationum, & beneficiorum quorumlibet ſibi ſubjectorum vacantium in ipſis tempore hujuſmodi vacationis inventa, ſeu illa durante obvenientia in privilegio vel conſuetudine; ſeu alia cauſa rationabili ad ſe aſſerunt pertinere, diſtrictiùs inhibemus, ne vaſa, veſtimenta, ſeu alia ornamenta quæcumque divino cultui deputata, animalia etiam tàm pro agricultura, quàm aliis ipſorum locorum neceſſitatibus teneri inibi conſueta, vaſa inſuper vinaria & coquinæ, lectos & alia ſupellectilia, ſeu vaſa (niſi fortè aurea vel argentea fuerint) occupare, vel exinde aſportare, aut ſibi appropriare præſumant. Quòdque in apprehendendis bonis aliis, formam conſtitutionis fælicis recordat. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri ſuper hoc editæ diligenter obſervent, ac nihilominùs de portione dictorum bonorum, quæ rationabiliter eos continget, quartam partem in augmentum ornamentorum Eccleſiaſticorum, Eccleſiarum ſeu Monaſteriorũ ſuorum, convertere integraliter teneantur. Qui verò ſecùs fecerint juxta qualitatem delinquentium perſonarum, pœnas incurrant, quæ per conſtitutionem eamdem ejus tranſgreſſoribus infliguntur.

CAP. XIII.

De Inventariis per novos Antiſtites, Abbates, & adminiſtratores alios in eorum novitate faciendis. Ad hoc videatur conſt. 22. Pauli V. Cùm ſicut.

Statuimus inſuper ac etiam ordinamus, & diſtrictè præcipiendo injungimus, quòd deinceps in ſingulis Eccleſiis Cathedralibus, Monachalibus, ac Monaſteriis, & Prioratibus, necnon adminiſtrationibus aliis quibuſcumq; ipſius Ordinis, ſeu Religionis, per Antiſtites Eccleſiarum, Abbates, Priores, & alios gerentes adminiſtrationes hujuſmodi, in eorum novitate, coram uno vel duobus notariis publicis, & aliquibus probis & ſenioribus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum eorumdem, de omnibus bonis mobilibus & immobilibus ſeſeque moventibus ad ipſorum adminiſtrationes dumtaxat ſpectantibus, in quibuſcumq; locis conſiſtant, fiant inventaria, ſeu regiſtra conſimilia duplicata, in quibus ſcribetur quot Monachi in quolibet loco ipſarum adminiſtrationum juxta ipſius loci facultates poſſint & debeant commorari: & in quo ſtatu quilibet recepit Eccleſiam, Monaſterium, vel Prioratũ, ſeu adminiſtrationem, & inter alia quot extent vel deficiant animalia & qualis, quanta blada, vina, & cætera victualia, & moneta, vaſſella aurea vel argentea, & quæ, & quot, & quibus, Eccleſia, Monaſterium, Prioratus, adminiſtratio, ſeu locus hujuſmodi debent, & quæ, & quot, & à quibus debentur eiſdem: & ſub quibus obligationibus debent & debetur eiſdem: & quæ, & quot alia bona mobilia, vel vaſa, ſive ornamenta, vel ſuppellectilia, & ſimilia inibi fuerint. Et ſi quid ex prædictis in bono ſtatu receperit, ipſeque ad malum ſtatum duxerit, Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum ejus bona, ipſius debitis obligando indebitè, ad vitam vel perpetuò concedendo, ſeu aliàs alienando vel dilapidando: procedatur contra eum, prout jura & ſtatuta, necnon ordinationes noſtræ ſuperiores requirunt: & præſertim ſupradicta conſtitutio Honorii ſuper hoc exactè ſervetur. Prædicta verò inventaria ſeu regiſtra clarè ac integraliter legantur in Capitulo cujuslibet Eccleſiæ Cathedralis, ac Monaſterii, Prioratus vel alterius loci hujuſmodi, præſentibus Capitulo ſeu conventu ad hoc ſpecialiter congregatis. Quibus lectis, unum ponatur & ſervetur in arca communi, ubi commune ſigillum eſt ſolitum cuſtodiri, ſeu loco alio congruenti: & reliquum remaneat penes Antiſtitem aut Abbatem vel Priorem, ſeu adminiſtratorem alium à ſupradictis. Ita quod ſi aliquem ex prædictis ad Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, adminiſtrationem, ſeu locum alium transferri ſeu mutari contigerit, ipſe translatus ſeu mutatus, ſi Antiſtes, vel Abbas, aut Prior, ſeu alius ſuperiorem ejuſdem religionis non habens, fuerit, Capitulo ſeu conventui loci quod dimiſerit, ſeu deputatis ab eis infrà ſex menſes ad tardiùs poſt adeptionem pacificæ poſſeſſionis Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, adminiſtrationum, ſeu ipſorum locorũ: vel ſi hoc ante non fecerint, ſuccedenti ſibi in loco dimiſſo. Alii verò ſuperioribus ſuis immediatis, juxta inventaria, ſeu regiſtra prædicta rationem debitam, vocatis & præſentibus aliquibus probis viris Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum ipſorum, reddere teneantur: dictaque inventaria ſeu regiſtra tranſmittantur ad Eccleſias, Monaſteria, vel alia loca principalia (ut præfertur) legenda & conſervanda in illis.

CAP. XIV.

Verùm quia traditiones ad firmam factæ de locis adminiſtrationum ipſius Ordinis ſeu religionis, aut proventuum ipſorum, per Antiſtites, Abbates, Priores, & alios adminiſtratores eorum, ipſis Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, adminiſtrationibus, de locis, ſpiritualiter & temporaliter diverſa præjudicia generant: Prohibemus ne proventus ſeu loca prædicta ad firmam de cætero concedantur, niſi ex cauſa, & in caſu neceſſario ſive utili evidenter. Et tunc ſi Antiſtes, Abbas, vel Prior, ſeu alius propriũ non habens Abbatem vel adminiſtratorem, hoc facere voluerit: debeat deliberationem ſuper hoc cum Capitulo vel cum Conventu præmittere, & diligentem tractatũ cum illo habere de cauſa hujuſmodi, & de quantitate pretii, ac de perſona cui fuerit firma ſeu venditio hujuſmodi facienda; & de conditionibus, pactis, obligationibus, ſolutionibus, & ſimilibus pertinentibus ad prædicta: & ipſius Capituli vel conventus, ſeu majoris partis ejuſdem in hac parte conſilium adhibere. Si verò Prior ſeu adminiſtrator alius fuerit, conventum habens proprium, & ſuperiorem Abbatem, vel alium ejuſdem Religionis, præmittere debeat deliberationem & tractatum præfatos, nedum cum propriu ſuo conventu, ſed cum ipſo Abbate vel alio ſuperiore prædicto immediato, & conventu ſuperioris Monaſterii ſui, ac expreſſam auctoritatem & licentiam ejuſdem Abbatis, vel alterius ſuperioris cum conſilio Conventus ipſius Abbatis, vel alterius Superioris, primitùs obtinere. Priores autem & adminiſtratores alii, Abbatem proprium vel alium ſuperiorem ejuſdem Religionis, non tamen conventum habentes teneantur deliberationem & tractatum jam dictos cum eorum Abbate, vel alio ſuperiore præmittere: necnon auctoritatem & licentiam ſpecialem ab eo primitùs obtinere. Quod ſi ſecùs actum fuerit, firma ſeu venditio ipſa & contractus quilibet ſuper præmiſſis initus, ſint irriti eo ipſo, ac inſtrumenta & quælibet alia documenta ſuper eis confecta, nullam obtineant firmitatem. Et nihilominùs Abbates & Priores, cæterique Abbates proprios non haben-

De Locis non tradendis ad Firmam, niſi cum certa ſolemnitate.

tes, qui contrà fecerint per Præſidentes provincialibus Capitulis, cæteri verò per Abbates vel alios ſuperiores eorum, arguantur graviter, & debitè puniantur.

CAP. XV.

De Privilegiis & rebus aliis non ſenendis extra loca adminiſtrationum.

Præterea ſtatuimus & ordinamus, quòd Antiſtites, Abbates, Priores & cæteri adminiſtratores, vel Monachi & converſi ejuſdem Ordinis ſeu Religionis, privilegia, literas & inſtrumenta, quibus libertates, poſſeſſiones, res & jura locorum & adminiſtrationum ſuarum firmãtur, vaſa etiam aurea & argentea, ornamenta Eccleſiaſtica, libros, pecunias, blada, vina, animalia, & res alias notabiles ſeu pretioſas, ad Eccleſias, Monaſteria ſeu loca eorum ſpectantia, extrà Eccleſias, Monaſteria ſeu loca eadem apud conſanguineos vel propinquos ſeu alios quoſcumq; fraudulenter aut doloſè in damnum Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorum, ſeu adminiſtrationum hujuſmodi, nullatenùs tranſportent, ſeu tenere præſumant, & quòd Antiſtitibus, Abbatibus, vel Prioribus, ac cæteris ſuperiorem ejuſdem Religionis non habentibus, qui contrà fecerint, ſi eo ipſo ſit per menſem ingreſſus Eccleſiæ interdictus, & nihilominùs ipſi hujuſmodi tranſportata & detenta, ad Eccleſias, Monaſteria, loca & adminiſtrationes præfatas reducere teneantur. Et ſi Abbatum, Priorum, & aliorum adminiſtratorum ſuperiores (ut præmittitur) non habentium, tranſgreſſio manifeſta ſeu nota fuerit: per Præſidentes in provinciali Capitulo, ſeu Viſitatores per idem Capitulum deputandos, cenſuræ graviori, ac debitæ ſatisfactioni ſubdantur. Alii verò inferiores adminiſtratores & tranſgreſſores, ipſo facto ſint & permaneant per annum integrum ab eorum officiis & adminiſtrationibus ſuſpenſi. Et ſi eorum tranſgreſſio manifeſta ſeu nota extiterit, per ſuos ſuperiores amoveantur perpetuò ab adminiſtrationibus eorumdem: & adminiſtrationes hujuſmodi per eoſdem ſuperiores ad quos eorum collatio pertinuerit, aliis liberè conferantur. Simplices autem Monachi, & converſi tranſgreſſores, ſint inhabiles ad obtinenda quælibet beneficia & officia ipſius Ordinis ſeu Religionis, uſque quo per eorum ſuperiores (congrua ſatisfactione præmiſſa) cum eis extiterit miſericorditer diſpenſatum.

CAP. XVI.

De Monachis & Converſis proprietariis & negotiatoribus.

Rurſum, licèt contrà Monachos proprietarios ſit plenè proviſum per Canonicas ſanctiones: tamen ſpecialiùs providere volentes contrà illos Monachos & converſos ipſius Ordinis ſeu Religionis, qui ſuæ ſalutis obliti, contrà regulares & Canonicas inſtitutiones pecuniã congregant, jura, poſſeſſiones, redditus, ſeu cenſus annuos & alia bona emunt, ſeu emi faciunt, aliquando proprio, & ſæpè nomine alieno, multis ſuper his figmentis adhibitis: aliiſque tradunt animalia nutrienda, & eum augmento vel lucro ſibi vel alteri reddenda eorum nomine, ſeu pro ipſis, & alios multos contractus diverſimodè tamquam negotiatores exercent: necnon appetentes & ſectantes lucra turpia, peculium occultant & illicitè detinent, in ſuarum periculum animarum: auctoritate Apoſtolica prædicta decernimus omnia præmiſſa, (quæ tamen non reſtitutioni ſubjaceant aliorum) nedùm poſt obitum, ſed etiam in vita ipſorum Monachorum & converſorum fore per Antiſtites, Abbates, ſeu alios Prælatos eorum proprios, cum conſilio proborum Monachorum ſeniorum Eccleſiæ, Monaſterii, vel loci cujuslibet eorum, ejuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, ſeu locis propriis applicanda, & in eorũ utilitatem totaliter convertenda, uſu (imò potiùs abuſu) quocumque contrario non obſtante. Quodque ipſi Antiſtites, Abbates ſeu alii prælati proprii, alicui Monacho vel converſo talia faciendi licentiam nequeant impartiri. Et quòd tàm Prælati, Monachi & converſi prædicta committentes, quàm alii quicumque Ordinis ſeu Religionis hujuſmodi ſupradicta retinentes, aut ſibi ipſi appropriantes, vel applicationi & converſioni hujuſmodi reſiſtentes, vel impedimentum publicè aut occultè præſtantes, ſeu præſtari procurantes, vel dictum peculium non revelantes Antiſtitibus, Abbatibus, ſeu Prælatis propriis antedictis, ſint eo ipſo inhabiles ad beneficium, Prioratum, adminiſtrationem, officium, regimen & gubernationem quamlibet in Ordine ſeu Religione hujuſmodi obtinenda. Permittimus tamen, quòd cum ipſis Monachis & converſis poſſit Antiſtes Abbas, vel alius eorum prælatus proprius diſpenſare ſuper pœnis hujuſmodi, quando ei videbitur expedire: dummodò præmiſſa revelaverint, & plenè reſtituerint, ut præfertur.

CAP. XVII.

Ne Victualia in pecunia miniſtrentur.

Nempè ſtatuimus & ordinamus, quòd juxta ſuppetentiam facultatum Eccleſiarum Cathedralium ſeu Capitulorum earum ac Monaſteriorum, & aliorum locorum ejuſdem Ordinis ſeu Religionis, & ſingularum regionum etiam qualitates per Antiſtites, Abbates, & alios prælatos, & quoſvis alios adminiſtratores vel officia ad hæc deputata vel deputanda tenentes & exercentes, ſufficienter victualia, veſtiaria, omniaque alia neceſſaria Monachis miniſtrentur, proviſo attentiùs quòd pro hujuſmodi victualibus, veſtiariis, aut aliis quibuslibet eiſdem Monachis neceſſariis, pecuniæ ſimul, aut per vices ſeu minutatim nullatenùs eis dentur, aut penſio vel redditus quomodolibet aſſignentur: ſed in victualibus, veſtiariis & rebus aliis eis ipſorumque uſui congruentibus, provideatur eiſdem, quemadmodum fuerit opportunum. Et ubi alius certus terminus ſuper hoc non fuerit ordinatus, ſingulis annis, prima videlicet die menſis Octobris veſtiaria præbeantur. Si qui autem redditus vel penſiones hactenùs propter hoc ſeu aliàs extiterint aſſignati, nullatenùs dimittantur eiſdem: ſed ex nunc pro revocatis ab ipſis totaliter habeantur. Et nihilominùs illi qui penſionem redditus aut pecuniam pro prædictis vel eorum aliquo cuiquam Monacho miniſtrare vel aſſignare præſumpſerint, ſi Antiſtites, Abbates vel Priores ſeu cæteri ſuperiores ejuſdem Ordinis ſeu Religionis non habentes extiterint, infrà octo dies tantundem erogare pauperibus teneantur, hoc tamen adhibito moderamine circa idem, quod Monachis de ſuorum ſuperiorum licentia extrà Cathedrales Eccleſias, Monachales, Monaſteria, Prioratus, & adminiſtrationes præfatas, in ſcholis vel alibi pro utilitate Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & adminiſtrationum hujuſmodi commorantibus, poſſit pro victu & veſtitu (ſicut eorum ſuperioribus videbitur) dari pecunia, non tamen penſio vel redditus aſſignari, ſalvis etiam ſtatuto & ordinatione præſcriptis, de Monachis ad ſtudia generalia tranſmittendis, & de penſionibus eis, ac de decem libris exhibendis dicto Monacho, qui infrà Eccleſias, Monaſteria, & alia loca ejuſdem Ordinis ſeu Religionis Monachos dociles inſtruet, prout ſerioſè ſuperiùs eſt diſtinctum. Ad hæc ſubjungimus, quòd illi, qui prædicta miniſtrare tenentur, ad ea, omni excuſatione ceſſante ſufficienter (ut præmittitur) miniſtranda per ſuperiores ſuos, aut in defectu eorum, per Viſitatores vel Præſidentes præfatos irremiſſibiliter cõpellantur. Nec audiãtur ſi dicant ſe privilegium, ſtatutum, ordinationem vel conſuetudinem aliam ſe habere, aut pro ſuis perſonis eorumque ſtatu (juxta perſonarum vel officiorum decentiam ſuſtinendis) ſe aſſerant indigere, nulla quoque ſuper hoc appellatio, nullave ſupplicatio eis proſint. Sed ſi terniò moniti per aliquorum dierum competentia intervalla, Prælati eorum arbitrio relinquenda, præmiſſis efficaciter parere contempſerint, removeantur liberè à ſuis adminiſtrationibus vel officiis, ipſaque aliis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Quòd ſi fortè redditus officiorum ſeu adminiſtrationum hujuſmodi, ad victum, veſtiarium, ſeu alia neceſſaria Monachis miniſtranda non ſufficiant, de communi contributione, ut de

penſio-

penſionibus ſtudentium, ut præmiſſum eſt, facienda, defectus hujuſmodi ſuppleatur, donec pro aliis per deputandos à nobis redditus ſeu penſiones perpetui ſuerint aſſiguati, quos per eoſdem deputandos aſſignari volumus eiſdem modis & formis, quibus pro penſionibus dictorum ſtudentium redditus ſeu penſiones perpetuas ordinavimus & ſtatuimus aſſignari. Abbates vero ac Priores & cæteri ſuperiores (ut præfertur) non habentes qui tenentur adminiſtrare prædicta, à Præſidentibus, aut Viſitatoribus per cenſuram Eccleſiaſticam, modiſque aliis congruentibus ad id omninò cogantur, ipſis, niſi ſuos ſubditos, & Præſidentibus ac Viſiratoribus niſi Abbates, Priores, & alios ſupradictos juxta modum præfatum effectualiter ad præmiſſa compulerint, iu Capitulis Provincialibus graviter arguendis, & taliter corrigendis, quod rubor & confuſio de præteritis diligentiam efficiant ad futura.

CAP. XVIII.

Ne ſeculares deputentur ad victum Monachis miniſtrandū, nec Monachi alterius Monaſterii, aut alterius Ordinis ſeu Religionis.

Cæterum, ut viam ſcandalis præcludamus, prohibemus expreſſe, ne in Eccleſiis vel monaſteriis ſeu locis aliis Conventualibus ejuſdem Ordinis ſeu Religionis, Clerici ſæculares vel laici, ſeu alterius Monaſterii Monachi, vel religioſi alterius Religionis, ad victum Monachis miniſtrandum de cætero deputentur. Quicquid autem ad victum Monachis miniſtraudum in cibo, potu, vel pitautia eiſdem Monachis miniſtrandum exiſtit, ſingulis eorum, die qualiber adminiſtretur ad congruentem menſuram prout erit opus, juxta Eccleſiarum, Monaſteriorum & locorum ipſorum exigentiam facultatum, & quicquid de adminiſtraris ſupererit eleemoſynæ applicentur per illum qui ad hoc fuerit deputatus. Nec aliquis alius per ſe vel per alium de refectorio ſeu infirmitorio vel alio loco in quo Monachi comedent, aliquid extrahere, vel alibi deferre, ſeu alteri uſui applicare præſumat. Quod ſi fecerit pro qualibet vice per duos dies panis & aquæ ſolummodo, pœnitentiæ ſubdatur.

CAP. XIX.

Ne mulieres habitent in loco Monachorum.

Inſuper ſtatuimus & ordinamus, quod Antiſtites, Abbates Priores, ac cæteri adminiſtratores in Eccleſiis, vel Monaſteriis, ſeu aliis locis ejuſdem Ordinis vel Religionis hujuſmodi, aut infrà ſepta Eccleſiarum, Monaſteriorum & locorum eorumdem, vel in domibus iu quibus Monachi habitant, mulieres tenere (etiam ſi matres vel ſorores fuerint) non præſumant. Antiſtites verò, Abbates, Priores, ac cæteri ſuperiores Religionis ejuſdem non habentes, qui contrà fecerint, à collatione beneficiorum ſint per tres menſes eo ipſo ſuſpenſi, quibus durantibus ad Priorem vel alium majorem, poſt Antiſtitem, ſeu Abbatem, cum conſenſu Capituli ſeu conventus vel majoris & ſanioris partis ejuſdem, beneficiorum ipſorum ſit collatio devoluta. Alii verò Priores & adminiſtratores quicumque fuerint, per ſex menſes à perceptione fructuum beneficiorum quæ obtinuerint ſint ſuſpenſi, quibus durantibus, Antiſtes, Abbas vel alius Prælatus immediatus eorum ſuperior, ponat in eiſdem beneficiis alios Monachos adminiſtratores providos & diſcretos, ac fructus ex his dictis ſex menſibus obvenientes qui ſupererunt (debitis conſuetis oneribus ſupputatis) convertantur in utilitatem Eccleſiæ, Monaſterii ſeu loci immediatè ſuperioris delinquentium prædictorum. Et nihilominus dicti Abbates & Priores, & alii non habentes Superiores, per Præſidentes ſeu Viſitatores, cæteri verò per ſuos Superiores, prout culpæ aut delinquentium qualitas exegerit aliàs puniantur.

CAP. XX.

Ne Monachi nutriant vel teneant animalia ſeu perſonas ſæculares in monaſteriis eorum locis, niſi quibus ex officio competit.

Cæterùm prohibemus, ne aliqui Monachi nutriant ſeu teneant equos vel alias evectiones aut ſervitores, ſeu alias perſonas, vel familiares in Eccleſiis, Monaſteriis ſeu locis aliis Conventualibus Ordinis ſeu Religionis ejuſdem, niſi eis ratione adminiſtrationum vel officiorum quæ geſſerint id competere dignoſcatur. In infirmitorio tamen pro neceſſitatibus infirmorum coquina Capituli vel conventus aliiſque officiis, honeſti ſervitores ſeu famuli ſæculares teneri poterunt neceſſarii, in numero moderato, prout in aliquibus Eccleſiis Cathedralibus vel Monaſteriis ſeu locis aliis ipſius Ordinis ſeu Religionis fuerit rationabiliter obſervatum. Qui ſæculares quanto minùs fieri poterit, cum Monachis converſentur, nec bibant, nec comedant cum eiſdem in Capitulo, vel Conventu. Superiores quoque circa hæc provideant, quod diligentius obſerventur, tranſgreſſores eorum arguendo, & prout expediens fuerit puniendo. Prohibemus inſuper, ne Superiores, Abbates, Priores, & cæteri quicumque ipſius Ordinis, ſeu Religionis, lautis conviviis & comeſſationibus occupentur, nec in his ſumptus immoderatos & alios exceſſus faciant, volentes quod à familiarium, ſervitorum aut ſequentium, & robarum ſeu veſtium multitudine indecenti & exceſſiva, tam infrà Eccleſias, Monaſteria, Priotatus, adminiſtrationes, & alia loca eorum, quam etiam extra illa, diligenter ſtudeant abſtinere, & honeſtè ac laudabiliter converſari. Inhibemus namque, ne aliquis Abbas, vel Prior, ſeu adminiſtrator alius, Religionis ejuſdem Conventum habens, plures ſæculares perſonas equitantes quam.... Monachos (eo pro uno Monacho computato) ſecum ducere præſumat, niſi guerræ diſcrimen vel perſonarum ſeu rerum periculum timeretur, aut forſitan immineret, fictione & fraude ceſſantibus quibuſcumque. Cæteri verò Conventum non habentes, ſi duos equitantes ſecum ducant, volumus quòd unus illorum Monachus exiſtat; ſi autem plures ducat equitantes, circa hoc ſervetur quod ſuperiùs de Conventum habentibus eſt expreſſum. Adjicientes quòd Abbas, vel Prior, ſeu adminiſtrator, vel Monachus quicumque Religionis ejuſdem, domicellum vel domicellos veſtibus virgatis, ſeu partitis, aut curioſis, vel quomodolibet inhoneſtis non induat, vel indutos ſecum teneat, ſive ducat. Qui autem contrarium fecerit, ſi ſuperiorem Religionis ejuſdem non habuerit, per Præſidentes dictis Capitulis provincialibus, ſi autem Superiorem hujuſmodi habuerit, per ipſum Superiorem immediatum videlicet puniatur.

CAP. XXI.

De ſolvendis cenſibus & redditibus pro alimentis Monachorum ſeu Fratrum in terminis conſuetis.

Sanè ſtatuimus & ordinamus, quòd omnes Abbates, Priores, & adminiſtratores cæteri, & clerici ſæculares & Laici quicumque, qui cenſus, redditus, penſiones ſeu quæcumque alia ſimilia debent vel debebunt in poſterùm, pro alimentis quotidianis, vel pro neceſſariis Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Prioratibus, adminiſtrationibus, officiis ſeu locis, Capitulis vel conventibus, Ordinis ſeu Religionis ejuſdem, ſive in blado, vino, oleo, piſcibus, pecunia, ſeu rebus aliis quibuſcumque conſiſtant, illa eis ſolvere in terminis conſuetis vel præfixis, ſeu in antea præfigendis, integrè non omittant. Et ſi ea in ipſis terminis vel ſaltem poſt eos infra quindecim dies non ſolverint, Priores & adminiſtratores cæteri, Ordinis ſeu Religionis ipſius, totam quantitatem rei debitæ, ac ultra ipſam quartam partem prædictæ quantitatis ejuſdem, loco pœnæ (infrà menſem dictos quindecim dies immediatè ſequentem) ſolvere ſint adſtricti. Quas quidem quantitatem & quartam partem appoſitam (ut prædicitur) loco pœnæ, ſi ſolvere contempſerint, infrà menſem alium ex tunc primo ſecuturum, à beneficiis quæ obtinuerint, donec prædicta ſolverint, ſint ipſo facto ſuſpenſi. Et ſi ſuſpenſionem hujuſmodi per alium menſem ex tunc futurum ſuſtinuerint, donec de prædictis integrè ſatisfecerint, ab officio ſint ſuſpēſi. Quòd ſi per alium menſem proximè ſequentem ſuſpenſionem hujuſmodi ab officio ſuſtinere præſumpſerint, incurrant excommunicationis ſententiam ipſo facto. Quam ſi per ſex menſes ex tunc

ſecuturos pertinaciter toleraverint, Prioratibus, adminiſtrationibus, & quibuſvis aliis beneficiis quæ obtinuerint, ſint ipſo facto privati, per illos ad quos eorum collatio, ſeu quævis alia diſpoſitio pertinuerit, aliis perſonis idoneis liberè committendis, ſeu etiam conferendis. Abbates verò qui infrà præfatos quindecim dies prædicta per eos debita non ſolverint (ut præfertur) totam debitam quantitatem, & ultra illam, loco pœnæ tertiam partem illius quod debuerint, perſolvare teneantur. Et ſi per tres menſes, dictos quindecim dies immediatè ſequentes, quantitatem quam debuerint, ipſamque tertiam partem loco pœnæ non ſolverint, ſint eiſdem Abbatibus ſtallus chori, & locus Capituli, Abbatialia, donec ſuper his integrè ſatisfecerint, penitùs interdicta. Quòd ſi interdictum hujuſmodi per alios tres menſes proximè ſecuturos ſuſtinere præſumpſerint, ſit ipſis Eccleſiæ interdictus ingreſſus, quouſque ſatisfecerint competenter integrè de principali & tertia parte præfatis. Et nihilominùs dicti Abbates, ac omnes & ſinguli ſupradicti, damna & expenſas ac intereſſe, quæ Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, adminiſtrationes, officia & loca hujuſmodi ſuſtinuerint, fecerint, & incurrerint occaſione retardatæ ſolutionis hujuſmodi, vel ob defectum prædictorum, reficere & ſolvere teneantur. Pœnæ autem prædictæ quartæ & tertiæ partium prædictarum in eos uſus convertantur, in quos principales quantitates fuerant convertendæ. Sententiæ verò præmiſſæ auctoritate Apoſtolica ubi expediens videbitur in Ordine ſeu Religione hujuſmodi, contra ipſos contemptores valeant publicari, & quoties contumacia non ſolventium exegerit aggravari per ſuperiores, qui locis præfuerint, quoſi exriterit ſolutio retardata. Nec in eis valeat remiſſio ſeu gratia cujuſcumque, nec tempus lapſum, vel per negligentiã non petentiũ intelligantur remitti, vel poſſit juri petendi præſcribi. Abſolutio autẽ dictarũ ſententiarum cõpetit Abbatibus prælibatis. Per hæc autẽ, pœnis aliis ſi quas dicti non ſolventes juxta ſtatuta vel ordinationes Sedis Apoſtolicæ aut Ordinis ſeu Religionis ejuſdem, ſeu quovis modo aliàs exiſterent incurſuri, non intendimus in aliquo derogari.

C A P. XXII.

De Creatione Monachorum. Ad hoc attende normam traditam à Six. V. in conſt. 71. Cum ibi notatis.

Cæterùm, quia multum Ordini ſeu Religioni præfatis hactenus obfuit indiſcreta receptio Monachorum, ſtatuimus & ordinamus, ut per illos ad quos in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Prioratibus, decanatibus ſeu aliis locis quibuſcumque ipſius Ordinis ſeu Religionis ſpectat creatio Monachorum, deinceps non recipiantur aut induantur in Monachos vel converſos niſi perſonæ idoneæ, vel de quarum idoneitate veriſimiliter ſpes exiſtat, & tales per quos inibi Deo in divinis officiis congruè deſerviri ſeu impendi valeant obſequia opportuna, & quod per eoſdem ad quos (ut præmittitur) creatio ipſa ſpectat, infrà Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, decanatus hujuſmodi ſeu alia conventualia loca ipſis ſubjecta, & non alibi, cum proborum conſilio, Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, decanatus, aut loci hujuſmodi, cui hi ad quos dicta creatio pertinet præfuerint induantur, nec per eos hujuſmodi creatio, habitus traditio ſeu receptio, niſi perſonis Ordinis ſeu Religionis ejuſdem, de cætero committantur, & quod infrà tempus probationis ad loca alia, niſi Conventualia fuerint, non mittantur. Decernimus quoque, quòd cum imminebit hujuſmodi receptio facienda, ſi ad Antiſtites, Abbates, vel Prælatos alios, unà cum Capitulis vel Conventibus eorumdem, ſeu cum eorumdem conſenſu pertineat, & Capitula, ſeu Conventus hujuſmodi, vel eorum major pars ad eam purè procedere vel receptioni hujuſmodi pro eorum libito renuant conſentire, Antiſtites, Abbates, ſeu alii Prælati poſt ipſos, eos moneãt in virtute obedientiæ ut purè ac ſecundùm Deum, & juxta eorum conſcientiam infrà decem dies, hujuſmodi creationi, ſeu receptioni conſenſum præſtare procurent. Quòd ſi fortè id facere negligant vel recuſent, ad eoſdem Antiſtites, Abbates, vel Prælatos alios creatio, ſeu receptio ipſa liberè devolvatur, dummodò nil fraudulenter per eos actum fuerit in præmiſſis. Qui quidem Antiſtites, Abbates & Prælati alii, in locis in quibus ſexaginta Monachi, vel pauciores fuerint, cum conſilio ſeniorum, proborum & diſcretorum ſuorum Capitulorum, vel conventuum eligendorum per eos, tertiam partem numero facientium, in aliis verò locis in quibus Monachi numerum ſexagenarium exceſſerint, cum conſilio ſeniorum, proborum, & diſcretorum ex eis dumtaxat eamdem creationem & receptionem cum Dei timore ac obſervantia regulæ de perſonis, ut prædicitur, idoneis facere non poſtponant, aliorum contradictione in aliquo non obſtante. Prohibemus inſuper, ne aliquis recipiatur in Monachum Ordinis ſeu Religionis ejuſdem, niſi ſtatim induatur habitu Monachali, nec literæ ſeu inſtrumenta ſuper futura receptione Monachorum aliquibus concedantur, aut promiſſiones ſeu obligationes aliæ inde fiant. Ut autem adverſus eos, qui tempore probationis elapſo, volunt regularis profeſſionis votum emittere, nullius difficultatis obſtaculum ingeratur, univerſis & ſingulis Prælatis, ad quos pertinet ſuos Monachos ad hujuſmodi profeſſionem recipere duximus injungendum, ut omnes illos qui dicto tempore probationis elapſo expreſsè profiteri voluerint, juxta regularia inſtituta ſine dilatione ac difficultate quibuslibet, ad hujuſmodi profeſſionem admittant. Quod ſi facere ſine rationabili cauſa recuſaverint, tamdiu ſint ſtallus chori & locus Capituli, Abbatialia, vel prioralia (ubi per Priorem monaſterium gubernatur) interdicta eiſdem, donec præfatos ad profeſſionem receperint antedictam. Et nihilominùs id per Viſitatores provinciali Capitulo referatur, ut per Præſidentes eidem Capitulo debitè puniantur, proviſo attentiùs, quòd in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, & aliis locis Ordinis, ſeu Religionis hujuſmodi, non recipiantur plures Monachi vel converſi, quam tot potuerint de ipſorum proventibus congruè ſuſtentari. Licet autem præcipiatur in ſupradicta conſtitutione ſæpedicti Honorii prædeceſſoris noſtri, ut in nullo monaſterio ad præbendas ex tunc recipiant Abbates vel Monachi clericos ſæculares. Nos tamen ſuper hoc expreſſiùs providere volentes, ipſorumque monaſteriorum & aliorum locorum ipſius Ordinis ſeu Religionis indemnitatibus (quæ plerumque contigerunt) proptereà præcavere, hujuſmodi præceptum innovamus & etiam approbamus, & adjicientes prohibemus ne in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Prioratibus, Conventualibus, ſive locis aliis ejuſdem Ordinis ſeu Religionis, Prælati, Priores, ſeu adminiſtratores alii, vel Capitula, ſeu Conventus eorum, Clericos ſæculares vel laicos (niſi eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis ſeu locis dederint ſe & ſua) ullo modo recipiant ad præbendas, nec eas aliquibus ad vitã, vel ad tẽpus vendere, ſeu cõcedere, vel dare præſumant, volentes quòd venditio, conceſſio, ſeu datio (quas deinceps cõtra præmiſſa fieri contigerit) ſint irritæ & inanes, nec ea venditione, cõceſſione, ſeu datione hujuſmodi, eis quibus factæ fuerint jus aliquod acquiratur. Et nihilominus contra hoc dantes, & concedentes, per Superiores ſuos, vel (ſi Superiores ejuſdem Religionis non habuerint) per Præſidentes provincialibus Capitulis pro eorum arbitrio puniatur.

C A P. XXIII.

De Forma & honeſtate veſtimentorum.

Quamvis autem in conſtitutione Viennenſis Concilii, ſcilicet, Ne in agro, de veſtibus, caputiis, & ſotularibus Monachorum, eorumque formis providè ſit ſtatutum, Nos tamen præmiſſis adjicimus, quòd altitudo ſotularium ipſorum tanta ad minus eſſe debeat, ut quatuor digitorum tranſverſalium de tibia ſuper cavillam, ſpatium comprehendat, quodque nulli Monacho ejuſdem Ordinis, ſeu religionis portare caputium etiã fiſſum ſuper humeros ſit licitum quoquomodo, niſi priùs ipſius caputii fiſſura & ho-

neſtas

neſtas alia per Abbatem ſeu Præſidentem alium, ubi præeſt alius, fuerint arbitratæ. Horum namque tranſgreſſores, pœnas eo ipſo incurrant, quæ portantibus ſotulares non corrigiatos & altos, aut caputia non fiſſa, inflictæ noſcuntur per dictam conſtitutionem ipſius Concilii Viennenſis. Adjiciendo quoque interdicimus expreſsè univerſis & ſingulis ipſius Ordinis ſeu Religionis Monachis, quòd nullus eorum de cætero, rodundellum, clochiam, cucullam manicatam vel tabardatam, ſeu epithogiatam, aut in veſte ſuperiori habitui proxima, manicas ligatas, conſutitias, ſeu quomodolibet botonatas, portare præſumat, ſed quales portare ſtatuit præfata conſtitutio ejuſdem Concilii Viennenſis. Qui verò interdicti hujuſmodi tranſgreſſor extiterit, auferatur ab eo per ſuum ſuperiorem veſtis ipſa tranſgreſſionis, pauperibus eroganda, & nihilominùs tranſgreſſor ipſe per eumdem Superiorem ſic aliàs debitè puniatur, quò cæteri à ſimilibus arceantur. Abbates autem in Monaſteriis, & in Cathedralibus Eccleſiis Monachalibus, Priores ſeu alii majores in illis poſt eorum Antiſtites, ac Priores, ſeu alii non habentes Superiores Religionis ejuſdem, ſic formam honeſtam veſtium ac calceamentorum ordinent & diſponant, quòd ſit omnibus Monachis tàm intrinſecùs quàm extrinſecùs uniformis, ipſamque tàm Abbates quàm Priores, & adminiſtratores, quàm cæteri quicumque Monachi, Priores videlicet & alii per proprios eorum Abbates, ſeu Prælatos alios, Abbates verò & cæteri Abbates proprios Monachos non habentes, per Præſidentes provincialibus Capitulis, ſeu per quemlibet eorumdem, ac per Viſitatores in ipſis Capitulis deputandis tenere ac ſervare cogantur. Per præmiſſa verò, vel per ea quæ in dicta conſtitutione Viennenſis Concilii ſtatuuntur, non intendimus quòd in religionibus ſive locis, in quibus Abbates vel alii Prælati locorum ſeu Monachi ejuſdem Ordinis ſeu Religionis uti caputiis vel ſotularibus non ſolebant, ipſis uti licitum ſit eiſdem.

CAP. XXIV.

De Licentiis exeundi extra Monaſteria, vel alia loca Monachis ſine rationabili cauſa non dandis & de pœna & de cenſura apoſtatarum.

Statuimus inſuper & etiam ordinamus, quòd nullus Monachus Ordinis ſeu Religionis ejuſdem, de Eccleſia, Cœnobio, ſeu alio loco conventuali exire præſumat, niſi petita & obtenta licentia primitùs ab ejus ſuperiore, qui eam valeat indulgere, quavis conſuetudine contraria non obſtante. Ipſeque cauſam exitus vel itineris, omni fictione ceſſante, Superiori exponat, dictuſque Superior licentiam hujuſmodi, niſi ex cauſa rationabili, non concedat. Et eis quibus illam conceſſerit, certum ad redeundum terminum præfigat, ut convenienter poterit breviorem, ipſoſque ſalubriter exhortetur, à quibus extrà Monaſterium habeant abſtinere. Si quis verò Monachus contrarium fecerit, teneatur ſatisfactionem illam vel pœnam ſubire, cui ſine licentia de Monaſteriis ſuis ſeu locis exeuntes conſueverunt, ſeu debent ſubjici, in Ordine, ſeu Religione præfatis. Ad Eccleſias etiam vel Monaſteria, ſeu loca hujuſmodi redeuntes, ad communionem aliorum Monachorum ſeu fratrum, donec ſatisfactionem hujuſmodi fecerint, nullatenus admittantur, quæ ſubjicitur eſſe talis. Videlicet quòd à porta regulari, parlatorio, ſeu alio loco conſueto per clauſtrum cum magiſtro Novitiorum, vel alio ad hoc deputato, ad Capitulum veniat in ſtaminea, vel nudus ſecundùm quarumdam Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum relioſorum morem, femoralia & caligas ſive pedalibus tantùm habens, cucullam ſeu ſcapulare, vel floccum in brachiis, ac ferulam in manibus ſuis ferens. Cum quibus ibi priùs venia recepta, & ſua recognita culpa, coram omnibus publicè verberetur. Demùm verò per Abbatem, vel alium Prælatum principalem ſi ſit ibi, aut Priorem, vel alium poſt Abbatem, ſeu per principalem Prælatum hujuſmodi pœnitentia ſeu pœna levis, aut gravis culpæ ſibi pro qualitate demeriti imponatur, ſecundùm morem cujuslibet Eccleſiæ, Monaſterii, ſeu loci laudabiliter obſervatum, proviſo attentiùs quod modum peccati modus correctionis nequaquam excedat. Pœna quoque ſimili puniantur Monachi in Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus aliis exterioribus deputati, qui de illis redierint ad Eccleſias vel Monaſteria, ſeu loca conventualia prædicta, ſine vocatione Antiſtitis, Abbatis, vel alterius Prælati, ſeu ſine licentia ejuſdem à Priore vel adminiſtratore alio loci, in quo, ut præfertur, fuerint deputati, per patentes literas eiſdem dandas, juſtam cauſam licentiæ hujuſmodi continentes. Nulluſque Monachus pernoctaturus extrà Eccleſiam, Monaſterium, vel alium locum ſuum, permittatur abire ſine cuculla regulari clauſa, necnon breviario, in quo ſervitutis ſuæ penſum poſſit exſolvere Creatori.

CAP. XXV.

De Monachis ad beneficia mittendis, & modo converſandi in eis.

Ordinamus etiam & volumus, Lateranenſis Concilii de Monachis ſingulis per villas vel oppida, & parochiales Eccleſias non ponendis, ſupradictam Clementis prædeceſſoris editam in dicto Concilio Viennenſi conſtitutiones, ne ipſi ſinguli Monachi in ſingulis ſibi commiſſis adminiſtrationibus vel Prioratibus habitare præſumant, firmiter obſervari. Statuimus inſuper quòd abſque perſonarum delectu tranſmittantur, cùm faciendum fuerit, Monachi per Superiores eorum, prout locis congruere noverint & perſonis, & non prout Priores ſeu adminiſtratores alii eos duxerint eligendos, vel ſibi per Antiſtites, Abbates, aut alios ad quos hoc pertinet, petierint aſſignari. Quod ſi per ignorantiam vel errorem aliqui ad hujuſmodi Prioratus & adminiſtrationes ultrà numerum conſtitutum vel conſtituendum miſſi forſan extiterint Priores ſeu alii adminiſtratores locorum ipſorum eos cum literis ſuis cauſam hujuſmodi exprimentibus, & expenſis convenientibus ad Superiores remittant eorum. Verùm ſi ceſſante cauſa hujuſmodi, Priores ſeu alii adminiſtratores prædicti recuſarint admittere aliquem ad ſe miſſum, vel eis ſufficienter in neceſſariis providere, tamdiu iidem Priores ſeu adminiſtratores, in clauſtro principali Eccleſiæ Monaſterii, ſeu loci admodum clauſtralium ſequendo Capitulum ſeu conventum reſidentiam facere teneantur, ad gubernationem locorum ſibi commiſſorum per Superiores prædictos, Monachis aliis idoneis uno vel pluribus prout Superioribus ipſis videbitur ſubrogatis, donec dicti Priores, ſeu adminiſtratores plenè paruerint in præmiſſis, ſalvis nihilominùs aliis rationabilibus pœnis, ſtatutis & conſuetudinibus tales vel alios inobedientes in quibuſcumque Monaſteriis, vel locis ipſius Ordinis, vel Religionis hactenùs obſervatis. Monachi autem in Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus cum dictis Prioribus, ſeu adminiſtratoribus commorantes, in Eccleſia bonis congruis, & locis cum dictis Prioribus ſeu adminiſtratoribus ſimul ſint, & canonicas horas dicant. Et in miſſis celebrandis ſuas hebdomadas ordinatè ac tractim, non ſincopando, humiliter & devotè, & horis competentibus, & cum nota ubi fuerint tres, vel quatuor ſeu plures facere teneantur, & in talibus locis ubi tres ſint aut ſuprà, una per eos miſſa ad minus cum nota die qualibet celebretur. In unaquaque domo communi regularibus jaceant, camerulis, & cellulis eis penitùs interdictis. In domo inſuper una Prior, & Monachi veſcantur, niſi infirmitas aut alia evidens ratio aliud interdum ſuaſerit faciendum. In veſtitu, lectiſterniis & tonſura, à communi Eccleſiæ, Monaſterii ſeu loci cujuſcumque alterius Superioribus eorumdem inſtitutione, vel debita obſervantia non recedant. Monachi quoque ſuo Priori, vel adminiſtratori juxta ordinationem Antiſtitis, Abbatis, vel Superioris alterius obediant humiliter, & devotè. Prior autem vel adminiſtrator ipſos tractet fraterna in Domino charitate, nec ipſi Priores, ſeu adminiſtratores Monachos, vel eorum ſocios extrà Prioratus, vel adminiſtrationes morari faciant, vel permittant, aut à ſe remittere valeant abſque Superiorum ſuorum licentia, niſi ad ipſos Superiores, vel Eccleſias, Monaſteria, ſeu alia loca principalia, ex cauſa legitima, & cum eorum

Priorum, ſeu adminiſtratorum patentibus literis, & prout ſuperius eſt eapreſſum. Proviſo diligeotiùs quòd dicti Priores, vel adminiſtratores ſoli non remaneant in eiſdem Prioratibus, vel adminiſtrationibus. Imò ad reſidendum ibi continuè compellant Monachos antedictos, & ſi eis obedire noluerint, ſuperioribus notificent indilatè. Idemque faciant quando mori, vel fugitivos fieri contingerit Monachos prælibatos, diem mortis eorum io ſuis literis eaprimendo, ut in Eccleſiis, Monaſteriis, ſeu locis aliis principalibus pro anima Monachi defuncti fiant ſuffragia conſueta, ac diem etiam fugæ ſeu receſſus eorum, ut fugitivos valeant revocare, ſeu loco ipſorum aliàs ſubrogare. Quod ſi dum primò id ſciverint, ſuperioribus præfatis ſignificare diſtulerint, ipſi Priores, vel adminiſtratores duplum illorum quæ Monachus, ſi fuiſſet ibidem, eapendiſſet pro pitantia Capituli Eccleſiæ, vel Conventus Monaſterii, ſeu loci altarius principalis ſolvere teneantur. Certos autem limites à Priore, vel adminiſtratore prædictis præfiaos ipſi Monachi habeant, quos etiam cauſa deductionis, ſeu recreationis, vel aliàs tranſgredi eis non liceat, ſine Prioris, vel adminiſtratoris licentia ſpeciali. Soli qnoqoe numquam incedant, ſed ſemper cum alio Monacho, vel alia honeſta perſona. In villa verò, in qua fuerint Prioratus, vel adminiſtrationes hujuſmodi, comedere, ſeu bibere, vel domos ingredi non præſumant, niſi cum honeſtis perſonis, & hoc de ſui Prioris, vel adminiſtratoris licentia ſpeciali. Qui autem præmiſſa minimè obſervaverint, regulari ſubjaceant diſciplinæ. Ut autem hæc efficaciùs obſerventur, Antiſtites, Abbates, & Superiores, necnon alii qui ad viſitandum, per eos fuerint deputati, cùm Prioratus, & adminiſtrationes hujuſmodi viſitabunt, circa illa ſervanda, & non ſervata etiam corrigeoda, curam adhibeant diligentem.

CAP. XXVI.

De eſu & abſtinentia carnium & de dormitorio modoque cubandi.

Verùm qoia ad ſalutis profectum tenditur, ſi moderationis ſobrietas, & modeſtia obſerventur, volentes ea quæ circa eſum, & abſtinentiam carnium beati Benedicti regularis inſtitutio tradidit, & in conſtitutione piæ memoriæ Innocentii Papæ III. prædeceſſoris noſtri ſunt ſtatuta firmiter obſervari, Statuimus & ordinamos quòd per totum annum Feria Quarta, & die Sabbati, & à prima Dominica de Adventu uſque ad diem Natalis Domini, & à Dominica Septuageſimæ uſque ad diem Paſchæ omnes regulares ejuſdem Ordinis, ſeu Religionis ab eſu carnium ubique abſtineant, niſi neceſſitas infirmitatis non fictæ, per Abbatem, vel alium Prælatum proprium forte ſuadeat cum aliquo diſpenſandum. Diebus autem quibus Monachi in infirmitorio carnes edent, ſic provideatur omnioò quòd in refectorio remaneat ad minùs medietas Monachorum Capituli, vel conventus, & idem fiat ubi Abbas ſeu alius Prælatua principalia, aliquos ad domum ſeu ad cameram ſuam vocabit ad melius, & pleniùs exhibendum. Quotiens verò plures ſimul carnes in infirmitorio comedent, verſus & oratio in principio menſæ, ac poſt refectionem hymoos, & verſus dicatur, & cootinuum diſcumbendo ſilentium obſervetur. Ibique legatur ſicut in refectorio continuè aliquid quod ædificet audientes, nullaque perſona ſæcularia ad comedendum inibi aliquatenus invitetur. Caveant autem Abbates, & alii Prælati aliorum locorum ipſius Ordinis ſeu Religionis, ne ſæculares perſonas ad eorum menſas convocent, quarum occaſione ipſi, vel Ordo, ſeu Religio hujuſmodi denigrari valeant vel notari. Omnes inſuper Monachi, vel, ſi multitudo non ſint eorum, ſaltem quando plures ea ipſia commodè poterunt, in una domo dormiant, & jaceant juata regularia, & canonica inſtituta, non per ſeparatas cameras, vel per cellas, exceptis his quibus in cameris, vel cellis iofirmitorii permittetur propter ſenectutem, vel invaletudines corporales, vel ea aliis rationabilibus cauſis, juata diſpoſitionem Abbatis ſeu alterius eorum Prælati, vel niſi propter adminiſtrationes, ſeu officia ſuper hæc aliqui excuſentur. Veſtiti autem jaceant Abbates, Priores, admioiſtratores, & Monachi univerſi, tàm infrà, quàm ubicumque eatra Monaſterium cooſtituti, lineiſque camiſiis, cùm ſint eis eapreſſe probibitæ, non utantur. Transgreſſores verò præmiſſorum, ſi Abbates, ſeu alii Prælati, Abbates proprios non habentes fuerint, per Præſidentes, vel Viſitatores provincialis Capituli, cæteri verò per ſuos Superiores, prout culpæ, ac delinquentium qualitas eaegerit, debitè puniantur. Cæterùm quia cellæ in dormitoriis inhoneſtates inducunt, ſtatuimus, & ordinamus, quòd in ipſis dormitoriis cellæ de cætero nullæ fiant: & jam factæ oullatenus dimittantur: ſed per Antiſtites in cathedralibus Eccleſiis Monachalibus, & per Abbates, vel alios Prælatos principales in Monaſteriis, ac Prioratibus & locis aliis, per illos qui eis præfuerint iofrà quatuor menſes à tempore quo ſtatutum, ſeo ordinatio hujuſmodi ad eos pervenerit, eiſque negligentibus ſeu noo valentibus, per Viſitatores in prima viſitatione qoam impendant, auctoritate Apoſtolica deſtruantur, & quod ſuper his reſiſtentes eiſdem, vel impedimentum aliquod præſtantes, ſeu præſtari procurantes, & ad hoc dantes auxilium, conſilium, vel favorem, publicè, vel occultè, eacommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, à qua nequeant niſi per prædictos Viſitatores abſolvi, qoos ipſi Viſitatores ad hoc per alia juris & ipſius Ordinis, ſeu Religionis remedia valeant auctoritate Apoſtolica coarctare. Ipſi etiam Viſitatores quòd ſuper his invenerint, vel fecerint, referant plenè, ac fideliter io ſubſequenti cujuslibet provinciæ, in quam Viſitatores deputati eatiterint, Capitulo provinciali. Pro ſtudentibus tamen provideatur juata dormitorium de cellis, iu quibus ipſi ſtudere valeant, non jacere.

CAP. XXVII.

De Miſſarum celebratione, & communione non Sacerdotum.

Monemus inſuper oniverſos Priores, adminiſtratores, & Monachos ipſius Ordinis ſeu Religioois in Sacerdotio conſtitutos, iotra Eccleſias, Monaſteria, & alia loca eorum conventualia reſidentes, ut eorum quilibet bis vel ter, qui verò io Prioratibus, vel aliis locis non conventualibus, aut in ſcholis, ſive alibi fuerint, etſi non frequentius ſaltem ſemel io ſeptimana, ſalva honeſtate & debita devotione, Miſſas ſtudeant celebrare. Et nihilominùs qui locis conventualibus præſidebunt, in feſtis ſolemnibus, Miſſas majores conventuales celebrent in eiſdem. Alii verò non Sacerdotes, etſi non ſæpiùs, ſaltem ſingulia ſeptimanis confiteantur, & ſingulis menſibus juxta conſtitutionem ſæpè dicti Clementis prædeceſſoris editam in præfato Concilio Viennenſi ad communionem accedant. Illi videlicet qui inſtà Eccleſias, Monaſteria, ſeu alia loca conveotualia erunt, in altari majori; qui verò extra illa fuerint, ubi magis viſum fuerit honeſtum eiſdem, niſi abſtineant ea cauſa ratiooabili, & de licentia Superioris, aut Confeſſorum ſuorom. Quod ſi negligenter omiſerint, per eoſdem Superiores ſoos graviter arguantur, & nihilominùs debitè puniantur. Per hæc autem ſtatutis, vel conſuetudinibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum prædictorum, in quibus obſervaretur, ut confiteri, vel celebrari ſeu communicare frequentiùs habeant, non intendimus in aliquo derogare. Abbates inſuper, ac Priores & cæteri non babentes Superiores ejuſdem Religionis, qui eo ampliùs debent forma vitæ pollere, quo magis ſtatus præfulgent honore, die qualibet, rationabili caoſa ceſſante, Miſſam celebrent vel audiant, & in ſolemnibus feſtis in ſuis Monaſteriis, ſive locis Miſſas ſolemnes ſtudeant celebrare. Quamvis autem ſatis ſit tàm in regula beati Benedicti, quàm in jure proviſum, quomodo in Eccleſiia, Monaſteriia, & locis aliis conventualibus ſupradictis, Monachi convenire debeant ad divina officia, diurna videlicet, & nocturna, atque pſallere in eiſdem; quia tamen hæc negligenter omittunt interdum, volumus, & etiam ordioamus, ut in eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis ſive locis, eum gravitate ac modeſtia humiliter, & devotè

Digitized by Google

horis debitis ad divina officia univerſi & ſinguli Monachi debeant convenire, ipſaſque cum devotione ſincera tractim, diſtinctè, convenienter, & debitè celebrent, non tranſcurrendo, aut ſincopando, & quo ad alia, quæ his impedimentum afferrent, ſervando ſilentium, quinimò ad divina ipſa intentis præcordiis attendendo. Tranſgreſſores verò præmiſſorum debitæ ſubjaceant diſciplinæ. Cæterùm qui ad chorum, vel ad Eccleſiam accedere nequiverint, prædicationi, lectioni, ſtudio, ſeu adminiſtrationibus, vel officiis ſuis, aut piis ſive licitis operibus, de licentia illius ad quem eam date pertinuerit occupati, in loco alio congruo, & honeſto debitis horis juxta poſſibilitatem plures ſimul conveniant, & debitè dicant divinum officium, & quotidianum penſum exolvant debitæ ſervitutis.

CAP. XXVIII.

De Cuſtodia ornamentorum Eccleſiæ. & proviſione librorum.

Sanè univerſis & ſingulis Antiſtitibus, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Præpoſitis, Sacriſtis, & adminiſtratoribus aliis, quibus hoc competit, in virtute obedientiæ diſtrictè injungimus, ut Eccleſias, Oratoria, Altaria, Vaſa, Corporalia, Veſtimenta, & alia ornamenta Eccleſiaſtica, munda & nitida conſervent, & faciant ab aliis conſervari, quodque de Breviariis, Miſſalibus, aliiſque libris & veſtimentis ac ornamentis quibuslibet neceſſariis, omninò provideant ſeu faciant provideri.

CAP. XXIX.

De Decanis, & Præpoſitis, aliiſque ad Sacerdotium promovendis.

Inſuper, cùm caveatur in ſuprà dicta conſtitutione dicti Clementis prædeceſſoris, edita in eodem Concilio Viennenſi, quòd Prioratus conventuales alicui, niſi vigeſimumquintum annum attigerit conferri nequeant vel committi, & quod qui tales Prioratus habuerint, infrà annum computandum à tempore collationis ſeu commiſſionis ſibi factæ de illis, & poſſeſſionis eorum adeptæ, ſe faciant ad Sacerdotium promoveri, quod ſi, ceſſante rationabili cauſa, non fecerint, eo ipſo dictis Prioratibus ſint privati. Nos pari ratione inducti, quod ſuper his in prænominata conſtitutione cautum exiſtit, ad Decanos, Præpoſitos, & quoſcumque alios Præſidentes locis conventualibus Ordinis ſeu Religionis ejuſdem duximus extendendum, & hoc idem ſtatuimus & decernimus exiſtere ſimiliter obſervandum in aſſumendis ad officia, ſeu adminiſtrationes clauſtrales, quæ beneficia cenſebuntur ipſius Ordinis ſeu Religionis, etiam ſi officia ſeu adminiſtrationes hujuſmodi curam non habeant animarum. Et quod de Prioratibus non conventualibus curam animarum habentibus, etſi cura ipſa per ſæculares presbyteros habeat exerceri, & aſſumptis ad eos ad Sacerdotium promovendis ac eorumdem ætate, in dicta conſtitutione cavetur. In Decanatibus, Præpoſituris & aliis quibuſcumque adminiſtrationibus non Conventualibus ſimilem curam habentibus Ordinis ſeu Religionis hujuſmodi, & in aſſumendis ad eos idem per omnia volumus obſervari.

CAP. XXX.

De Inſtituendo Priore clauſtrali.

Sanè cùm Prior clauſtralis eſſe debeat potens in opere ac ſermone, Volumus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, ut inſtituatur ipſe Prior providus & diſcretus, prout in Congregatione Cathedralis Eccleſiæ vel Monaſterii, ſeu alterius loci ejuſdem Ordinis ſeu Religionis aptior poterit inveniri, ſitque talis qui continuè in Capitulo ſeu conventu reſideat, clauſtrique curam & regimen exercere aſſiduè teneatur.

CAP. XXXI.

De Monachis obtinentibus beneficia in monaſteriis alienis.

Attendentes præterea fore quàm plurimos Monachos ipſius Ordinis ſeu Religionis, qui licet, in vel ſub alienis Eccleſiis vel Monaſteriis, quorum unum ab alio non dependet, ex diſpenſatione ſupradictæ Sedis, beneficia ſint adepti, remanent tamen in primis Eccleſiis, ſeu Monaſteriis Monachi, nec ad Eccleſias ſeu Monaſteria, in vel ſub quibus beneficia obtinent, ſunt tranſlati, propter quæ diverſa juri, & rationi repugnantia ſubſequuntur, Nos in hac parte opportunè providere volentes, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus & etiam ordinamus, quòd quivis ex Monachis ſupradictis infrà menſem poſt publicationem præſentis Conſtitutionis in ſuo provinciali Capitulo faciendam, dictarum Eccleſiarum ſeu Monaſteriorum alterum eligere teneatur. Quòd ſi ſecundum elegerit, in quo vel ſub quo beneficiatus extiterit, ſtatim eo ipſo ejus verus Monachus cenſeatur, & eſſe deſinat in priori; niſi forſan in hujuſmodi Eccleſia vel Monaſterio ſic electo, certus eſſet Monachorum numerus, & de ipſo aliquis non deeſſet. Quo caſu tranſlationem ad Eccleſiam vel Monaſterium ſic electum differri volumus, donec aliquis de numero prædicto defuerit, & tunc in ejus locum eadem auctoritate eo ipſo noverit ſe tranſlatum. Quòd ſi ſecundam Eccleſiam vel Monaſterium omninò elegerit, ut præfertur, Prioratu, adminiſtratione, officio, ſeu beneficio hujuſmodi, eo ipſo noverit ſe privatum, & in priori Eccleſia vel Monaſterio remaneat Monachus ſicut prius, diſpenſatione prædicta contra præſens ſtatutum in nullo ſibi penitùs ſuffragante. Volentes nihilominùs, quòd de Prioratu, adminiſtratione, officio, ſeu beneficio hujuſmodi, per eos ad quos aliàs eorum collatio, conceſſio, ſeu quævis diſpoſitio pertinet, non obſtante contradictione cujuſpiam, liberè diſponatur, eos nihilominùs qui contra Conſtitutionem præſentem hujuſmodi Prioratus, adminiſtrationes, officia, ſeu beneficia in alienis Eccleſiis ſeu Monaſteriis retinere præſumpſerint, pœnis conſtitutionis Bonifacianæ, cum ſingula Capitula, volumus ſubjacere. Et nihilominùs per ſuperiores eorum graviter decernimus puniendos.

CAP. XXXII.

De Obtinentibus beneficia ex collatione Apoſtolica, qui ſicut alii ſint ſubjecti.

Rurſum declaramus quòd omnes Monachi beneficia obtinentes in Ordine ſeu Religione hujuſmodi, ex collatione, proviſione, vel ordinatione Sedis Apoſtolicæ, aut Legatorum, executorum, vel proviſorum ejuſdem, ſeu per ipſius Sedis vel per prædictorum literas, & qui ea obtinuerint in futurum, teneantur obedire Superioribus ſuis ejuſdem Religionis, eorumque ſubeſſe correctionibus, ordinationibus, punitionibus & ſtatutis, & Prioratibus, adminiſtrationibus, officiis ſeu quibuſcumque beneficiis, quæ obtinent, ut præfertur, & obtinuerint in futurum, ex cauſis rationabilibus privari valeant, & ab illis etiam amoveri, ac ſi per Superiores ſuos de ſuis beneficiis eis foret proviſum.

CAP. XXXIII.

Quod antiquus Monachorum numerus teneatur in beneficiis eorumdem, ac procurationes ſolvantur.

Cæterùm cupientes cultum divini nominis non minui, ſed potiùs augeri, ſitque rationabile, ut quicumque beneficia regularia obtinent, onera debita & conſueta ſupportent, Statuimus & ordinamus, quòd in monaſteriis, Prioratibus, & aliis beneficiis Monachalibus, perſonis quibuslibet extra Ordinem ſeu religionem hujuſmodi, cujuſcumque ſint dignitatis, gradus, ſeu præeminentiæ, collatis, vel commendatis, ſeu de cætero commendandis vel conferendis, tot Monachi teneantur quot in eis tenebantur, cùm per Monachos, Monaſteria, Prioratus, & beneficia hujuſmodi regebantur. Et quod nihilominùs Monacho in eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis committatur id quod ſuprà, vel circa alios Monachos inibi reſidentes haberet exercere adminiſtrator Monachus, ſi præeſſet eiſdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam ſeu diſciplinam vel obſervantiam regularem, & quòd quælibet hujuſmodi Monaſteria, Prioratus, & beneficia quomodolibet obtinentes ad Procuratores, & alia quælibet onera imminentia perſolvenda, reddenda, & ſupportanda auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & aliàs, ſic per omnia compelli valeat per Capitulorum provincialium Præſidentes, ſicut per Superiores poſſent & deberent compelli Mo-

nachi, ſi præeſſent Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, niſi fuerint Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, quos non decet talium compulſionibus ſubjacere.

CAP. XXXIV.

De collapſis Monaſteriis in religione.

Statuimus quoque & ordinamus, quòd ſi aliquod Monaſterium ipſius Ordinis ſeu Religionis, lapſum in religione vel regulari obſervantia patiatur, qui per Abbatem ſeu alium adminiſtratorem vel Monachos ejuſdem Monaſterii veriſimiliter reparari non poſſit, per Præſidentes provinciali Capitulo, vel quemlibet eorumdem ad requiſitionem ſeu relationem Viſitatorum, prout eidem Capitulo ſuper hoc conſulendo videbitur expedire, vel ſine conſultatione hujuſmodi, ſi ex dilatione conſulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apoſtolica aſſumantur de alio Monaſterio, in cultu ejuſdem Raligionis vigente, Monachi idonei, & ad dictum Monaſterium lapſum patiens tranſmittantur, inibi quamdiu expediens fuerit moraturi, per quos lapſus hujuſmodi reparetur. Illi autem Monachi ob quorum culpam alii tranſmittentur ad locum ſeu Monaſterium ſic collapſum, in dicto Monaſterio, de quo alii, ut præfertur, aſſumpti fuerint, vel in diverſis aliis Monaſteriis Religione vigentibus, ubi eorum conditio valeat reformari, per Præſidentes eoſdem, prout expedientiùs fuerit, eadem auctoritate Apoſtolica collocentur.

CAP. XXXV.

De Collapſis Monaſteriis in facultatibus.

Statuimus inſuper, & ordinamus, ut ſi alicujus Monaſterii ſeu loci ejuſdem Ordinis ſeu Religionis repentinus aut novus in facultatibus ſuis lapſus, vel aliquorum ipſius Monachorum exceſſus, Monachos ſic excedentes, aut alios ad Monaſteria mitti exegerit aliena, Præſidentes præfati & eorum quilibet, ad requiſitionem ſeu relationem præfatorum Viſitatorum, ubi provinciali Capitulo priùs videbitur, & dilatio conſulendi præfatum Capitulum periculum non inducet, alioquin ſine conſultatione dicti Capituli hujuſmodi Monachorum, auctoritate prædicta faciant ad tempus, de quo eis videbitur, miſſionem ad receptionem ipſorum. Abbates & alios Prælatos principales ipſius Ordinis ſeu Religionis, qui eos aliter recipere fortè noluerint compellentes. Niſi fuerit talis hujuſmodi miſſorum conditio, quòd ſine gravi ſcandalo in Monaſteriis ſeu locis aliis ad quæ miſſi fuerint, admitti vel tolerari non poſſint, vel niſi aliàs evidens & incalumniabilis ratio, ipſos Abbates vel Prælatos ad receptionem talium ſuaſerit non exiſtere compellendos. Quo caſu ad alia Monaſteria vel loca modo ſimili tranſmittantur, contraria ſuper his conſuetudine non obſtante, & manente nihilominùs illa conſuetudine, quam ſuper libera miſſione & receptione Monachorum hujuſmodi, alia Monaſteria ſive loca inter ſe hactenus habuiſſe noſcuntur, aut Eccleſias Cathedrales, monachales quantum ad miſſionem & receptionem Monachorum eorum, ſub ſtatuto & ordinatione præſentibus incluſas fore intelligimus & jubemus.

CAP. XXXVI.

De Mendicantibus ad ipſum Ordinem aſſerentibus ſe tranſlatos.

Plerumque ſiquidem contingit, quòd nonnulli Profeſſores Ordinum mendicantium extiterint, de ſuorum Superiorum qui tunc erant, vel Apoſtolica licentia quam ſe habere prætendunt, ſe ad Ordinem ſeu Religionem hujuſmodi tranſtulerint, qui aſſerunt quòd ex diſpenſatione dictæ Sedis poſſint vocem aut locum in Capitulo habere ac Prioratus, adminiſtrationes, ſeu officia Monachalia licitè obtinere. Nos igitur providere volentes, quòd unde veritatis claritas pateat in præmiſſis, univerſis & ſingulis Antiſtibus dictarum Eccleſiarum, necnon Abbatibus, & Prioribus, aliiſque loca conventualia ipſius Ordinis vel Religionis obtinentibus, à quibus prædicti tranſlati eſſe noſcuntur, Mandamus ut auctoritate Apoſtolica tales compellant, quòd licentiam & diſpenſationem hujuſmodi legitimas, ſi quas habent, necnon titulum Prioratuum, adminiſtrationum, ſeu officiorum, ſi qua obtinent, omninò exhibere procurent infrà certum tempus, Antiſtitum vel Abbatum, aliorumque prædictorum arbitrio rationabiliter moderandum. Quod ſi non fecerint, vel ſufficientem licentiam & diſpenſationes præfatas non habuerint, prædicti Antiſtites, Abbates, & alii, non differant ipſos, prout juſtum fuerit, ab Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, adminiſtrationibus ſeu officiis hujuſmodi amovere, eoſque à voce & loco Capituli repellere, aliaſque debitè procedere contra eos.

CAP. XXXVII.

De Delatoribus Monachis contra ſuos Superiores.

Porrò quia nonnulli Monachi contrà Prælatos vel Superiores ſuos multa frequenter proponunt, non ut omnia probent, quia nec poſſent, ſed ut diffament de omnibus, & probatis forſan illorum aliquibus, finem conſequantur optatum; Statuimus & etiam ordinamus, quòd nullus omninò Monachus contra ſuum Prælatum vel ſuperiorem ſuper crimine vel criminibus deinceps quomodolibet audiatur, niſi ſe priùs obligaverit ad pœnam congruam, ſi defecerit in probatione propoſitorum, vel alicujus ex eis irremiſſibiliter ſubeundam. Volumus tamen, quòd Prælatus vel alius, ſi de criminibus legitimè convincatur, judicium non effugiat debitæ ultionis.

CAP. XXXVIII.

De Conſpirationibus.

Cæterùm, quia pro eo quòd conſpiratores & conjuratores illiciti, Ordinis & Religionis ejuſdem, interdum ut expediebat puniti hactenùs non fuerunt, multa mala & ſcandala in eiſdem Ordine ſeu Religione ſunt ſecuta: Statuimus & ordinamus, quòd ipſi conſpiratores & conjuratores, cùm de conſpiratione & conjuratione hujuſmodi legitimè convicti fuerint, vel confeſſi, præter alias pœnas tribus à jure, vel alias quovis modo inflictas, ſint Prioratibus, adminiſtrationibus, & beneficiis quibuslibet quæ obtinuerint eo ipſo privati. Si verò ſimplices clauſtrales fuerint, eo ipſo reddantur inhabiles ad Prioratus, adminiſtrationes, ſeu quævis alia beneficia Eccleſiaſtica quomodolibet obtinenda. Contra conſpiratores autem & conjuratores occultos, ſeu non convictos, vel non confeſſos, ut præfertur, per Superiorem aut Viſitatores etiam pœnæ aliæ prout expedire videbitur, generaliter ſtatuantur. Statuta namque & ordinationes ſupraſcripta, necnon cuncta & ſingula in illis expreſſa, quemadmodum deſignatur, modificatur, & perſtringitur in eiſdem, ubique terrarum & locorum inſtà, & per Ordinem ſeu Religionem hujuſmodi, eadem auctoritate volumus perpetuis futuris temporibus firmiter obſervari. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, indulgentiis, exemptionibus vel literis quibuſvis Ordinibus, Religionibus, Eccleſiis cathedralibus, Monaſteriis, ſeu aliis locis ſub quacumque forma vel expreſſione verborum ab Apoſtolica Sede conceſſis. Necnon quibuslibet ſtatutis & conſuetudinibus Ordinum, Religionum, Eccleſiarum cathedralium, Monaſteriorum & aliorum locorum ejuſdem Ordinis, ſeu Religionis Monachorum nigrorum Pariſienſium, & aliorum ſtudiorum quorumcumque contrariis, juramentis, confirmationibus Apoſtolicis aut quibuſvis firmitatibus aliis roboratis, necnon quibuslibet privilegiis, vel indulgentiis & literis Apoſtolicis generalibus & ſpecialibus contrariis, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, & ſtudiis quibuſcumq; ſive univerſitatibus Magiſtrorum vel ſcholarium eorumdem, ſeu perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuſcumque ſint vel fuerint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quibuſvis formis & expreſſionibus verborum, ut prætangitur, à dicta Sede conceſſis, & ordinationibus ab eis, vel pro ipſis factis, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus

hujuſ-

hujuſmodi ſtatutorum & ordinationum, omniumque aliarum & ſingularum contentarum in ejuſdem præſentibus impediri valeat quomodolibet vel differti, & de quibus quorumque totis tenoribus plenam & expreſſam oporteat in illis vel in aliis noſtris literis fieri mentionem, ſeu ſi aliquibus à præfata Sede indultum exiſtat communiter vel diviſim, qood interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentiooem.

CAP. XXXIX.

De Publicatione ordinationum, & ſtatutorum præmiſſorum.

Poſtremò volumus & mandamus, ut ordinationes & ſtatuta noſtra hujuſmodi, & omnia alia & ſingula ſupraſcripta (per quæ aliis juris ſolemnitatibus non intendimus in aliquo derogare) in ſingulis Eccleſiis cathedralibus, ac Monaſteriis & locis aliis conventualibus ipſius Ordinis ſeu Religionis ſob ſcripturs authentica perpetuò habeantur, & fideliter conſerventur, & quod in ſingulis provincialibus Capitulis quarumlibet Provinciarum ſoperius diſtinctarum, & nihilominus bis quolibet anno in antea io ſingulis Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis Conventualibus ſupradictis integrè, & attentè legantur & etiam auſcultentur.

Sanctio pœnalis in contradictores.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, voluntatum, conſtitutionum, deputationis, inhibitionum, declarationum, proviſionis, prohibitionis, conceſſionis, innovationis, approbationis, monitionis, extenſionis, & mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat.P.An.2. die 20. Jun.

Datum Avinione XII. Kal. Julii Pont. noſtri Anno ſecundo.

Conſtitutio totius Ordinis Canonicorum Regularium Ordinis S Auguſtini.

Sanctio iſta eſt quaſi in omnibus immutata, ut patet infra ex Bulla 7. Mart. V. Solicitudinis. & Six. IV. conſtit. 10. Dum ad univerſos. & aliis Bullis indicatis ſupra fol. 31. in conſt. 2. Paſchal. II. Quanto, ubi de materia hujus Congregationis plene notavi.

Edita An. D. 1339.

BENEDICTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

AD decorem Eccleſiæ ſpooſæ Dei, & ſanctarum religionum fuodatarum in ea, quæ licet diverſis diſtinctæ ſint gradibus, in unius tamen vetu fidei propoſitum coeuntes, eamdem Eccleſiam venuſtant variis floribus meritorum, pro injunctæ nobis Apoſtolicæ ſervitutis officio ſummis vigiliis, & indefeſſis ſtudiis intendentes, ad ea quæ pro divini nominis laude, religionum ipſarum ſtatum, puritatem, boneſtatem morum, regularis obſervantiæ diſciplinã. & ſacrarum peritiam ſcripturarum reſpiciũt, labores noſtros libenter impendimus, & opportunæ ſolicitudinis diligentiam adhibemus. Idcoque inter religiones alias in agro ejuſdem plantatas Eccleſiæ, ad religionem Canonicorum Regularium Ordinis Sancti Auguſtini, ab Chriſti glorioſis Diſcipulis in primitiva Eccleſia ſacris inſtitutionibus ſtabilitam, gerentes præcipuæ charitatis affectum, ac nolentes, quæ in eadem religione reformanda cognovimus, abſque reformationis remedio præterire, omnia quæ in religione prædicta tam à prima ipſius inſtitutione, quàm à ſacris Canonibus ſunt ſalubriter inſtituta, omnino immota in ſua firmitate manere cenſentes, nonnulla quæ experientia deeſſe probavit, & ſupplenda dictæ religionis utilitas, quinimò neceſſitas perſuadet, ſtatuenda providimus, in ea perpetuis futuris temporibus obſervanda.

In primitiva Eccleſia hæc religio ortum habuit.

Cui ab iſto Pont. infra dicenda ſtatuta ſupplentur.

Canonicorum recipiendorum forma

§. 1. Statuimus, igitur, ut quando in Eccleſia cathedrali, Monaſterio ſeu loco alio Religionis ejuſdem. Canonicorum creatio fuerit facienda, nullus recipiatur vel induatur in Canonicum, niſi perſona idonea, vel de cujus idoneitate ſpes veriſimilis habeatur, & talis quæ inibi in divinis, vel aliis, Deo poſſit & velit debitè impendere obſequia opportuna, eo quod hujuſmodi creatio, & habitus traditio fiant publicè, infra Eccleſiam Monaſterii, ſeu alium locum conventualem religionis ejuſdem, niſi cauſa rationabilis eas alibi fieri ſuaderet, nulliſque promiſſionibus ſeu obligationibus cum juramento vel ſine, cuiquam faciendis. Quod ſi ſecus actum fuerit, eo ipſo irritum habeatur, quodque hujuſmodi creatio ſeu habitus traditio, non niſi perſonæ, ſeu perſonis Religionis ejuſdem, quæ tunc etiam in Eccleſia, loco, ſeu monaſterio prædictis fieri debeat aliquatenus committatur.

Probationis modus & locus.

§. 2. Ii verò, qui creati fuerint in Canonicus, infra probationis tempus, in loco in quo ſaltem ſeptem Canonici reſideant, neceſſario habeant reſidere, eiſque idoneus & fidelis deputetur inſtructor, qui eos inſtruere valeat in divinis officiis, & obſervantia regulari.

Canonicorum creatio ad quem ſpectet.

§. 3. Cæterùm, ſi Canonicorum creatio fuerit facienda, eaque pertineat ad Prælatum, una cum Capitulo vel conventu, vel cum conſenſu fieri debeat eorumdem. Si Capitulũ ſeu Conventus, vel eorum major pars purè ad eam non procederent, vel creationi faciendæ ſine cauſa rationabili tenuerent conſentire, Prælatus, ea quo ſibi evidenter expediens vel neceſſarium apparebit, hujuſmodi Canonicorum creationem fieri debere, vel per Prælatum, & Capitulum, ſeu conventum, aut per illum ſeu illos, ad quem ſeu quos pertinuerit concorditer deliberatum & definitum fuerit fore creationem hujuſmodi faciendam, tunc Prælatus moneat Capitulum ſeu Conventum, & in virtute obediendiæ eis injungat, ut purè, ac ſecundùm Deum infra unius menſis ſpatium ad dictam creatiooem, cum eo in primo caſu procedant, vel in ſecundo creationi faciendæ ſuum præſtent conſenſum, quod ſi præfato Capitulum ſeu conventus monitioni vel injunctioni hujuſmodi parere neglexerint, vel recuſaverint, creatio ipſa ea vice liberè pertineat ad Prælatum, dummodò per eum nil in præmiſſis factum fuerit fraudulenter, in caſu autem devolutionis hujuſmodi, Prælatus faciendi eamdem creationem cum conſilio ſeniorum eorumdem Capituli vel conventus, eligendorum per ipſum Prælatum, tertiam partem numero ad minus facientium eorumdem Capituli vel conventus, de perſonis idoneis liberam habeat facultatem, ita tamen, quòd tunc per dictum Prælatum, tot & non plures creentur, quot attentis facultatibus, à ſtatu antiquo & debito locorum; creandi ſeu creatõ rationabiliter fuiſſent, ſi Prælatus, & Capitulũ ſeu conventus in creatõne hujuſmodi concorditer conveniſſent. Rurſus eorum arbitrium qui ad privata ſuorum commoda reciprocantes affectum, faciendæ creationi Canonicorum hujuſmodi noluut aliter conſentire, niſi concedatur eiſdem, quòd unus vel plores quos maluerint, ſeu nominaverint in Canonicos creentur, penitus deteſtantes, hoc deinceps omnino fieri prohibemus, decernentes conceſſiones hujuſmodi (ſi quæ eis factæ fuerint) fore nullas, quodque nulli ex exceptione ſeu creatione ex ea vel ob eam ſecuta, jus aliquod in loco in quo ſeu ad quem fuerit, aliquatenus acquiratur. Inſuper præmiſſis adjicimus, quod Capitulum, vel Conventus Religionis ejuſdẽ in novitate ſui Prælati, nequeant eidem Prælato, vel alteri occaſione ipſius, facere gratiam ſuper receptione, vel creatõne Canonicorum plurium quam duorum, nec ad hujuſmodi pro duobus gratiam faciendam, eos niſi de libera eorum voluntate proceſſerint, intendimus obligare.

Profeſſio ut fienda.

§. 4. Præſenti quoque ſtatuimus ſanctione, quod ſinguli Canonici Religionis ejuſdem, profeſſionem expreſſam faciant, non clandeſtinè, ſed patenter, & ſi commodè fieri poterit in Eccleſia, & cum

Miſſa, quod ſi fortè Prælatus ad quem ſpectabit profeſſionem ipſam recipere, tempore probationis elapſo, per Canonicum profiteri volentem, congruo loco & tẽpore humiliter requiſitus, profeſſionem eamdem recipere ſine rationabili cauſa renuerit, vel ultra debitum forte diſtulerit, dictus Canonicus ea tunc in dicta Eccleſia, vel Monaſterio, ac membris ipſius, ad omnia idoneus cenſeatur, ad quæ cenſeretur ſi foret expreſſe profeſſus. Teneatur tamen quum ad hoc opportunitas ſe obtulerit, expreſsè nihilominùs profiteri. Alioquin ex tunc ad præmiſſa dunec expreſſe fuerit profeſſus, minus idoneus habeatur, ac nihilominus poſſit per proprium Prælatum ad profitendum expreſſe compelli. Prælatus quoque, qui profeſſionem ab eo recipere renuerit, aut diſtulerit, ut præfertur, ad ipſius profeſſionem admittendam, expreſſe per ſuum immediatum ſuperiorem Religionis ejuſdem, ſeu per eum ad quem pertinuerit, compellatur.

Receptio clerici vel laici ad præbendam prohibetur.

§. 5. Prohibemus inſuper ne in Eccleſia Cathedrali ſeu Monaſterio, vel loco alio Religionis ejuſdem, quivis Clericus ſæcularis, vel laicus recipiatur ad præbendam, ſeu etiam portionem, niſi eidem Eccleſiæ ſeu Monaſterio, vel loco dederit primitus ſe & ſua, nec hujuſmodi præbenda ſeu portio ad vitam, vel ad tempus vendatur, detur, ſeu alias concedatur eidem. Quicquid autem contra prohibitionem hujuſmodi attentatum fuerit, omninò decernimus irritum & inane, ac nihilominus recipientes, vendentes, dantes, & concedentes hujuſmodi, ultra pœnas à jure ſtatutas, Superiorum ſuorum arbitrio puniantur. Per præmiſſa verò non intendimus circa officia vel miniſteria, aut alia obſequia opportuna, inibi conſueta per ſæculares clericos, vel laicos exerceri, aliquid immutare.

Prioris clauſtralis electio quando & quomodo facienda.

§. 6. Ut autem dicta Religio ſalubriter in omnibus dirigatur, in Eccleſia ſeu Monaſterio locove alio Collegiato ſeu Conventuali Religionis ejuſdem, Superiorem dictæ Religionis non habente, ac etiam in quolibet Collegiato, ſeu conventuali loco duodecim, vel majorem numerum habente Canonicorum (etiam ſi Superiorem in ipſa Religione habeat) necnon in alio loco etiam minorem duodecim numerum habente, in quo Prior clauſtralis eſſe conſueverit, conſtituatur hujuſmodi Prior clauſtralis, dictaque Prioris conſtitutio fiat per illum ſeu illos, ad quem vel ad quos pertinuerit cum conſilio aliquorum ſeniorum illius loci in quo conſtituetur, attentius providendo, quòd perſona, quæ zelum Religionis ordinatum habeat, quæve exiſtat idonea ad exercendum, in Prioris clauſtralis officium in loco, in quo conſtituta fuerit aſſumatur. Dictus verò Prior quum eum abeſſe, vel ſic impediri contigerit, quòd incumbens ſibi officium per ſe nequeat exercere, teneatur aliquem ex Canonicis dicti loci ad hoc idoneum deputare, qui hujuſmodi abſentia, vel impedimento durante vices ipſius gerat, niſi alicui ex privilegio ſeu ſtatuto, vel conſuetudine ratione dignitatis perſonatus, vel alterius beneficii, in præmiſſis caſibus gerere vices hujuſmodi competere noſceretur, vel niſi dicti Prioris Superior aliquem ad hoc pro ipſo Priore duxerit deputandum, in loco autem in quo ſecundùm præmiſſa Prior clauſtralis minimè fuerit ſtatuendus, Præſidens tali loco quum ipſum impediri, vel abeſſe contigerit, ut de Priore clauſtrali præmittitur, teneatur aliquem loco ſui, quoad ea quæ ad officium Prioris clauſtralis pertinent, deputare. Per hoc autem, quòd volumus conſtitutionem dicti Prioris fieri de conſilio ſeniorum, non intendimus circa admonitionem ipſius de priſtina obſervantia aliquod immutare.

Regulare Capitulum quoties & quomodo tenendum.

§. 7. Pro regulari diſciplina attentius obſervanda in Eccleſia Cathedrali, ſeu Monaſterio locove alio conventuali Religionis ejuſdem, diebus ſingulis; in aliis verò locis in quibus quatuor, aut plures Canonici fuerint deputati, ſaltem ſemel in ſeptimana, & etiam ſæpius in eiſdem (ſi in ipſis ſæpius, ac in quibuſvis locis aliis non conventualibus, toties & quando eſt in eis fieri conſuetum) regulare Capitulum teneatur, in quo antequam ad tractanda alia procedatur, Canonicorum exceſſus, tranſgreſſiones & negligentiæ corrigantur, ac de diſciplina & confirmatione regulari tractetur ſalubriter & agatur, nullo ibidem proterve, aut clamoſe, ſeu irreverenter ſe habere quomodolibet præſumente.

Annuale Capitulum ubi convocandum, & qui eidem intereſſe debeant, & quæ in dicto Capitulo agenda ſint.

§. 8. In ſingulis quoque Eccleſiis Cathedralibus Monaſteriis atque locis collegiatis, ſeu Conventualibus Religionis præfatæ principalibus, non ab aliis dependentibus (etiam ſi in eis alias non fuerit conſuetum) & in ſingulis aliis locis Religionis ejuſdem habentibus membra ſibi ſubjecta, aut ſi inibi ſolitum eſt Capitulum celebrari, annis ſingulis Capitulum celebretur, die videlicet ad hoc ſtatuto, vel per ipſum Capitulum annis ſingulis ſtatuendo, in loco ſcilicet principali, & non alibi, niſi evidens neceſſitas ſuaderet hujuſmodi Capitulum alibi celebrandum. Prælatus autem loci principalis in loco, in quo celebrabitur ipſum Capitulum, eidem Capitulo omninò ſtudeat perſonaliter intereſſe, cui etiam præeſſe debebit, quòd ſi eum tunc ab eodẽ Capitulo abeſſe contigerit, teneatur alicui idoneo, loci & Religionis ejuſdem committere vices ſuas, qui interſit, & præſit Capitulo memorato, niſi ex privilegio, ſtatuto, vel conſuetudine alteri hoc competere noſceretur, ad hujuſmodi autem Capitulum Abbates, Præpoſiti, Priores, & adminiſtratores eidem loco principali immediatè ſubjecti, necnon ubi fuerit conſuetum, etiam Canonici adminiſtrationem non habentes, extra Eccleſias, Monaſteria, & loca prædicta morantes, perſonaliter convenire impedimento ceſſante legitimo, aut impedimento hujuſmodi ſubſiſtente, Abbates, Præpoſiti, Priores, & adminiſtratores præfati procuratorem idoneum ſufficienter inſtructum, cum mandato legitimo cauſã, ſeu cauſas impedimenti hujuſmodi, & expreſſe jurandi in animas ipſorum conſtituentium, cauſas hujuſmodi fore veras, & reddendi rationem infraſcriptam, & illa faciendi quæ facere poſſent, ſi eſſent præſentes, poteſtatem continentem, ad ipſum Capitulum dirigere teneantur. Is verò, qui tunc præerit dicto Capitulo, cum quatuor ſenioribus per ipſum Capitulum, aut majorem partem ipſius eligendis, an cauſæ hujuſmodi ſufficientes fuerint arbitrabitur, vel eis non venientibus, aut nullum talem procuratorem mittentibus, vel cauſas minus ſufficientes prætendentibus, de pœna condigna ob hoc talibus infligenda habeat extimare, quam ipſe ſolus Præſidens infligendi, & aliàs contra ipſos abſentes ſi opus fuerit auctoritate Apoſtolica prout juſtitia, & regularia inſtituta ſuaſerint, procedendi habeat facultatem. Convenientes ad dictum Capitulum vitam ducant communem, & faciant proportionaliter ſimul omnes expenſas, niſi forte ex conſuetudine, vel ſtatuto, aut alia ordinatione rationabili incumberet alii, ſeu aliis onus expenſas hujuſmodi faciendi, quos tamen ſi ex hoc, quòd ſingulis annis fieri volumus Capitulum memoratum, vel ex aliis ſupra vel infra ſtatutis, ampliores expenſas fieri contigerit, nolumus in expenſis publicis plus ſolito onerari, ſed tunc hujuſmodi ampliores expenſæ fiant per omnes ſimul proportionabiliter, ut præfertur. Quod ſi forſan aliquis ex locis prædictis in quibus, ut præfertur, debet dictum Capitulum celebrari, membra habeat adeò ſibi remota, quod adminiſtratores principales dictorum membrorum nequeant annis ſingulis ad ipſum Capitulum abſque notabili diſpendio convenire, tunc dictum Capitulum teneatur ordinare, quando dicti adminiſtratores ad Capitulum hujuſmodi debeant convenire.

In hujuſmodi autem Capitulo tractetur præcipuè de reformatione morum & obſervantia regulari, ac corrigantur & reformentur in eo, quæ ſuper ſpiritualibus & temporalibus Religionis ejuſdem corrigenda fuerint, & etiam reformanda, ipſoque Capitulo perdurante, Abbates, Priores, Præpoſiti, ac Archidiaconi, cæterique adminiſtrationẽ habentes in religione prædicta, quovis nomine cenſeantur,

de ſuis adminiſtraonibus eidem Capitulo teneantur afferere, & in ſcriptia tradere rationem, declarando videlicet ſi adminiſtrationes ipſæ aliquibus, & quantis, & ex quibus cauſis, quibuſque perſonis, & qualibus obligationibus, & an ſub uſuris ſint debitis obligatæ, & an ipſa debita poſſint de rebus extantibus mobilibus perſolvi, aliſque onera ſibi, ſuiſque adminiſtrationibus incumbentis ſupportari, ſine debitorum augmento, & generaliter an adminiſtrationes ipſæ in caſu deſolationis, & quare, vel in ſtatu proſperitatis exiſtant. Hujuſmodi autem rationum ſcripturæ, continentes adminiſtrationum ipſarum tàm onera, quàm augmenta, in loco principali cujus tenetur Capitulum, ſub fida cuſtodia fideliter conſerventur, eorum à quibus ratio reddita fuerit propriis ſubſcriptionibus communitæ. Volumus autem, quòd in caſu, ubi Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Archidiaconis, & aliis adminiſtrationem habentibus, minimè videretur expediens, ſed periculoſum eſſe * relevare in dicto Capitulo commoda ſeu augmenta, quæ de adminiſtratione hujuſmodi ſupereſſent, quatuor eligendis de dicto Capitulo duobus per ipſum Abbatem, ſeu Præpoſitum, vel Priorem, ſeu Archidiaconum, vel quemvis alium adminiſtrationem habentem, & duobus aliis per Capitulum vel majorem partem ipſius, qui quatuor, hujuſmodi officium in virtute obedientiæ recipere teneantur, revelare prædicta quæ ſuperſint in quibuſcumque rebus conſiſtunt, fideliùs teneantur eiſdem quatuor ſic electis, juramentis in præſentia dicti Capituli præſtitis, quod non revelabunt prædicta, niſi cedentibus, vel decedentibus iis qui reddiderint rationem, vel alia cauſa rationabili exigente, & tunc de licentia Superioris ſui, vel illius qui dictam reddidit rationem.

* revelare.

Capitulum provinciale ubi & per quos fieri debeat.

§. 9. Conſtitutionem inſuper Concilii generalis de communi Capitulo Abbatum atque Priorum Abbates proprios non habentium, in ſingulis regnis ſive provinciis faciendo, volentes exacta diligentia obſervari, ſtatuimus quòd in regione prædicta, in ſingulis provinciis per vos deſignatis inferius & diſtinctis, fiat in loco qui ad hoc fuerit deputatus de quadriennio in quadriennium (ſalvo jure Diœceſan.) commune ſeu Provinciale Capitulum Abbatum, Præpoſitorum, Priorum, cæterorumque Prælatorum, Abbates ſeu alios Prælatos ſuperiores ejuſdem Religionis non habentium, necnon Præpoſitorum, Priorum, vel aliorum majorum io Eccleſiis Cathedralibus poſt Antiſtites exiſtentium, ac poſt Antiſtites ipſos regularem curam Canonicorum habentium, quocumque nomine cenſeantur aut nuncupentur, ſive prænominati exempti, ſive non exempti exiſtant ad quod univerſi conveniant, impedimentũ cannnicũ non habentes, dictã Conſtitutionem circa præfatũ provinciale Capitulũ, & alia in ea tàm providè, quàm ſalubriter inſtitura in Religione præfata irrefragabiliter obſervantes. Qui verò ad præfatum Capitulum perſonaliter venire nequiverint legitimè impediti, ad allegandam cauſam impedimenti hujuſmodi, & probandam, necnon ad videndum ordinationes ſeu ſtatuta, atque mandata in dicto Capitulo facienda, ac ſi idem taliter impeditus perſonaliter præſens eſſet, Concanonicum ſuum ejuſdem Eccleſiæ, Monaſterii ſeu loci, ſi commodè fieri poſſit, alioquin aliam perſonam idoneam cum ſufficienti mandato cauſam impedimenti hujuſmodi continente, & etiam poteſtatem in animam conſtituentis eumdem, jurandi cauſam hujuſmodi veram eſſe, ad dictum Capitulum mittere teneantur. Perſonæ verò quæ præfuerint hujuſmodi provincialibus Capitulis celebrandis (quarum poteſtatem de uno provinciali ad aliud provinciale volumus perdurare) arbitrentur, & decernant an excuſationum cauſæ dictorum non venientium, ad Capitulum ſufficientes, vel inſufficientes exiſtant, à quarum arbitrio ſeu decreto ſuper hoc nulli appellare liceat, vel etiã reclamare. Non venientes autem ad dictum Capitulum legitimo impedimento ceſſante, aut quum ſubeſt impedimentum, procuratorem ad illud cum ſufficienti mandaro, ut præmittitur, non mittentes, teneantur expenſas quas fecerint in veniendo ad dictum Capitulum morãdo, & redeundo facturi, juxta Præſidentium dicto Capitulo, ſeu majoris partis eorum arbitrium extimandas in termino per ipſos Præſidentes ſtatuendo, de bonis ſua adminiſtrationis perſolvere, in utilitatem ipſius provincialis Capituli convertendas, ſuper quibus nulli, in totum vel in partem gratia fieri valeat, vel remiſſio indulgeri. Poſſint etiam dicti Præſidentes eoſdem ad earum ſolutionem per cenſuram Eccleſiaſticam auctoritate Apoſtolica coërcere, ſuoſque proceſſus, & ſententias publicare, ſeu facere publicari in locis dictæ Religionis, provinciæ tamen ejuſdem. Et nihilominus aliàs, contra non venientes præfatos (maximè ſi ut correctionem evitent, ſive ut neſciatur ſtatus Eccleſiæ, vel Monaſterii eorumdem, vel aliàs malitioſè ſe ſubtrahant) prout dictis Præſidentibus, ſeu majori parti ipſorum viſum fuerit procedatur. Circa præſidentes verò, ac Viſitatores in eiſdem Capitulis deputandos, & alia quæque eis exequenda, illa ſerventur. quæ in ejuſdem generalis Concilii, & fœl. record. Honorii Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus expreſſius continentur, prout ſtatui, & religioni congruit eorumdem, ſervatis tamen ſtatutis, ordinationibus & adjectionibus noſtris, ſuprà & etiam infrà ſcriptis.

Capituli prædicti ordinationes quos ligent.

§. 10. Ad hæc, decernimus Abbatès, Præpoſitos, Priores, ac majores præfatos Capitula, conventus, cunctoſque Canonicos Eccleſiarum, & Monaſteriorum ejuſdem Religionis, etiam ſi in ipſis Eccleſiis, vel Monaſteriis ſive extra ea, ubicumque Prioratus officia, vel adminiſtrationes habuerint, ſeu moram traxerint, tàm exemptos, quàm non exemptos, dictorum Capitulorum provincialium diſtrictionibus, correctionibus, & ordinationibus ſubjici, & ipſis adſtringi, eoſque ad obſervationem illarum fore per Præſidentes ſen alios ad quos pertinuerit compellendos.

Ejuſque expenſæ à quibus ſubſtinendæ.

§. 11. Decernimus etiam quoſque dictarum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, vel aliorum locorum ejuſdem Canonicos beneficia obtinentes ad contribuendum in expenſis moderatis, & rationabilibus per Capitulum annale religionis ejuſdem immediatè præcedens taxandis, ſecundùm ſuarum exigentiã facultatum, quas dicti convenientes facient ad illa Capitula eundo, morando, & redeundo impoſita, tàm dictis Conventibus ſecundùm ſuarum exigentiam facultatum, de dictis expenſis congrua fore portione per eoſdem convenientes auctoritate Apoſtolica per remedia opportuna, ſublato appellationis obſtaculo compellendos. Ordinariis locorum, exemptis & non exemptis diſtrictius injungentes, quòd nullum prædictis impedimentum apponant, vel apponi permittant, ſed legitimè requiſiti ea faciant executioni mãdari, & inviolabiliter obſervari.

Quid agendum quando Cathedrales Canonicorum carent majoribus tempore celebrationis d. Capituli.

§. 12. Quòd ſi fortè tempore quo imminebit provinciale Capitulum celebrandum, contigerit Eccleſias Cathedrales Religionis ejuſdem carere majoribus prælibatis, vel Monaſteria ſeu loca religionis ejuſdem ſuis vacare ſeu carere paſtoribus; qui ſi adeſſent adſtricti forent ad conveniendum in provinciali Capitulo memorato, Capitula Eccleſiarum, & Conventus Monaſteriorum aliorumque locorum Conventualium prædictorum teneantur perſonam ſufficientem de gremio eorumdem (ſi commodè fieri poſſit) alioquin aliunde tranſmittere ad hujuſmodi Capitulum celebrandum, ad faciendum & implendum omnia juxta arbitrium Præſidentium, quæ facere poſſent & tenerentur prælati, ſeu majores præfati ſi venirent ad dictum Capitulum, & in eo perſonaliter intereſſent.

Quadriennium pro Capitulo celebrando quomodo intelligatur.

§. 13 Quod autem præmittitur de provinciali Capitulo de quadriennio in quadrieñium celebrãdo, ad cujuslibet hæſitationis ſcrupulum amputandum, ad ſanum referri volumus, ut ſcilicet, ſi provinciale Capitulum fuerit celebratum, duobus futuris annis proximis ab illo valeat abſtineri, eo in alio anno immediatà ſequenti omnimodè celebrando.

§. 14. Hujuſ-

Digitized by Google

Quove in loco celebrandum ſit.

§. 14. Hujuſmodi verò commune ſeu provinciale Capitulum apud unum de Monaſteriis Religionis ejuſdem ad hoc aptum, ſi in eadem exiſtat provincia debeat celebrari. Alioquin celebretur in loco alio congruo, & ſecuro, de quo à die primi Capituli celebrandi, & aliis ad hoc facientibus, opportunè providebunt illi qui ſuper hoc per Sedem Apoſtolicam deputati fuerint prima vice.

Quæ in eodem ſtatuenda ſint pro futuro Capitulo.

§. 15. Et ut ſuper eodem Capitulo & per illud ex tunc in poſterum rationabilis ordinatio habeatur, in dicto primitus celebrando, & in aliis etiam per ſucceſſiones temporum ſimiliter celebrandis, Præſidentes eiſdem ſeu pars major eorum, provideant & ordinare procurent, per quem in ſequenti Capitulo ſermo fieri, miſſaque debeat celebrari. Eligant quoque tàm locum in quo alia vice proxima hujuſmodi Capitulum fuerit celebrandum, quàm eos qui Præſidentes eſſe debeant in eodem. Provideant etiam, qui Abbates, quive Præpoſiti ſeu alii ex eis, qui ad ipſum Capitulum venire tenentur, qui & quot & quotiens Eccleſias Cathedrales, Monaſteria, & alia loca religionis ejuſdem debeant uſque ad aliud proximum ſequens provinciale Capitulum, viſitare.

Quæ perſonæ ad Capitulum duci nequeant.

§. 16. Cæterum prohibemus, ne venientes ad provincialia ſeu annalia Capitula, ſecum ducant vel duci faciant, ſeu permittant evectiones ſeu familiares numero ſuperfluos, ſeu quomodolibet exceſſivos, aut tales, de quibus præſumi valeat, quòd alicui ad ipſa Capitula venienti, aut in eis moranti, vel de illis redeunti, aut Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus vel aliis locis eorum inferant per ſe vel alios, in perſonis vel rebus, injuriam vel offenſam, vel quòd in aliquo de dicto Capitulo aut in Eccleſia, vel Monaſterio ſive loco quibus illa contigerit celebrari ſcandalum ſuſcitare, vel turbationem facere ſeu diſcordiam, vel contentionem movere veriſimiliter præſumatur, ſed numero evectionum & familiarium, ſtatui cujuslibet eorum congruo ſint contenti. Si quis autem eorum, ſcienter & ex propoſito duxerit vel tenuerit aliquem vel aliquos ad inſerendum injuriam vel offenſam hujuſmodi, ut turbetur vel impediatur imminens Capitulum, vel aliquem ſeu aliquos ad hoc convocaverit, & ob hoc turbatio ſeu impedimentum ſecuta fuerit, vel ſequutum, necnon quicumque alius de perſonis religionis ejuſdem conſentiens in præmiſſis extiterit, præſtando auxilium vel favorem, ſcienter, & ex propoſito, ut præmiſſum eſt, excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto.

Impedientium celebrationem Capituli provincialis vel annalis pœnæ.

§. 17. Eamdem quoque excommunicationis ſententiam quicumque religionis præfatæ, per ſe vel alium impediverit malitioſè, ſcienter, & ex propoſito, quo minus dicta Capitula, provinciale videlicet & annale, & eorum quodlibet valeát celebrari, aut propterea præſumpſerit euntes ad illa, vel aliquod eorumdem, vel in eis morantes, ſeu de ipſis redeuntes, capere ſeu capi facere, ſeu captos detinere, aut impedire, vel eis aut eorum familiaribus, in perſonis vel rebus inferre damna, injurias, vel offenſas, necnon quicumque ipſius religionis, qui ad hoc ne fiat, aut impediatur viſitatio malitioſè & ex propoſito, prædicta vel eorum aliquod per ſe vel alium commiſerit, in perſonas Abbatum, Priorum, vel aliorum proprios ſubjectos viſitantium, vel in perſonas Viſitatorum, qui in provincialibus Capitulis aut per Abbates ſeu Prælatos alios fuerint deputati, vel familiarium eorumdem, aut in bonis eorum, dum tamen propter hoc viſitatio hujuſmodi fuerit impedita ipſo facto incurrant. Præſidentes autem provincialibus & annalibus Capitulis prælibatis, & eorum quilibet poſtquam ſimpliciter & de plano eis conſtiterit aliquem ex prædictis præfatam excommunicationis ſententiam incurriſſe, ipſum excommunicatum per omnia ejuſdem religionis loca, de quibus eis videbitur, tamdiu ſolemniter publicent, & faciant ab aliis auctoritate Apoſtolica publicari, eos ad hoc per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compellendo, donec excommunicatus hujuſmodi condignam ſuper hoc ſatisfactionem impenderit, & abſolutionis beneficium meruerit obtinere. Poſſint autem ab hujuſmodi excommunicationis ſententia, congrua ſatisfactione præmiſſa abſolvi per Præſidentes prædictos provincialibus Capitulis, & quemlibet eorumdem, quorum offenſa concernet eorum provinciale Capitulum, aut per Viſitatores deputandos ab eos; illi quorum offenſa reſpiciet annale Capitulum, per Prælatos qui hujuſmodi annali ſeu annalibus Capitulis præfuerint, aut per ipſos Prælatos viſitantes, ſeu per Viſitatores deputatos ab eis congrua ſatisfactione præmiſſa abſolvi valeant, niſi forſan offenſa adeò gravis exiſteret, quòd ſuper ea Sedes Apoſtolica foret meritò conſulenda.

Offendentium que perſonas & loca religionis.

§. 18. Ut autem profeſſores religionis ejuſdem, quietiùs & liberius valeant domino famulari, diſtrictè præcipimus tàm Diœceſanis, quàm perſonis quæ provincialibus Capitulis præſidebunt, ut Advocatos, Patronos, Magnates, Rectores, Vicedominos, Conſules, Milites, & quoſcumque alios per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione remota compeſcant, ne Cathedrales Eccleſias, Monaſteria aut loca religionis ejuſdem præſumant offendere in perſonis, aut rebus eorum, eoſque ſi fortè eiſdem offenſas intulerint, ad ſatisfaciendum eis compellere non omittant.

Provinciarum in quibus celebretur Capituli diſtinctio.

§. 19. Ut autem de provinciis in quibus dicta provincialia Capitula fuerint celebranda, diſtincta limitatio habeatur, nec de ipſis in poſterum hæſitetur, quamlibet provinciam quoad hujuſmodi provincialia tenenda & celebranda Capitula prout ſequitur limitamus. In primis Urbs Romana cum Epiſcopatibus nobis immediatè ſubjectis, in noſtra ſpeciali provincia conſtitutis, cum toto Regno Siciliæ pro una provincia computatur. Provincia Thebana, Cretenſis, Athenienſis, Patracenſis, Corinthienſis, & Neopatenſis, cum toto Patriarchatu Conſtantinopolitano, pro una. Regnum Cypri pro una. Regnum Corſicæ, & Sardiniæ pro una. Provincia Piſana Januenſis, Mediolanenſis, & Ravennas, cum Epiſcopatibus Placentinenſi, Ferrarienſi, Ariminenſi, pro una. Patriarchatus Aquileienſis, & Gradenſis, cum Provinciis Jadrenſi, Spalatenſi, Raguſinenſi, Antibarenſi, pro una. Provincia Strigonienſis, Colocenſis, ac Gnezienſis, cum Epiſcopatu Caminenſi, pro una. Rigienſis pro una. Salſeburgenſis, Magdeburgenſis, & Bremenſis, pro una. Colonienſis, Maguntinenſis, Trevirenſis, cum Epiſcopatu Bambergenſi, pro una. Ebredunenſis, Viennenſis, Aquenſis, Arelatenſis pro una. Lugdunenſis, Tarantaſienſis, & Biſuntina pro una. Remenſis, Senonenſis pro una. Rotbomagenſis, & Turonenſis pro una. Burdegalenſis, & Bituricenſis, cum Epiſcopatu Anicienſi, pro una. Narbonenſis, Tholoſana, & Auſitana pro una. Tarraconenſis, & Cæſarauguſtana, cum Epiſcopatu Majoricenſi, pro una. Toletanenſis, Hiſpalenſis, Compoſtellanenſis, & Braccarenſis pro una. Cantuarienſis, & Eboracenſis pro una. Tota Ibernia pro una. Regnum Scotiæ pro una. Regna Daniæ, Norvegiæ, & Sueciæ pro una provincia deputantur. Si qua verò Epiſcopatus vel Monaſteria aut loca alia dictæ religionis exiſtant, quæ in aliqua dictarum Provinciarum minimè includantur, quoad dicta Capitula provincialia intelligantur eſſe de illa provincia, cui viciniora exiſtere dignoſcuntur.

Viſitatorum munus præfinitur.

§. 20. Viſitatores ſiquidem, qui ſecundùm Conſtitutionē dicti generalis Concilii fuerint in provincialibus Capitulis deputati, ſint ſoliciti circa hujuſmodi viſitationis officium exequendum, & quantum ſtatui & religioni eorum convenit, obſervare ſtudeant quæ in dictis Conſtitutionibus præfatorum Concilii, & Honorii ſunt ſtatuta. Quòd ſi omiſerint illa exequi negligenter, à Præſidentibus provincialibus Capitulis, quum eis hujuſmodi negligentia nota fuerit, graviter arguantur, & per eos prout qualitas culpæ ipſorum exegerit puniátur. Ut autem dictorum Viſitatorū officium cum omni ſin-

eeritate

ceritate procedat, diſtrictiùs inhibemus, ne quis Viſitator ſibi deputati eodem anno eſſe valeat Viſitator. Dicti autem Viſitatores & familiares eorum, in Eccleſia Cathedrali, ſeu Monaſterio vel alio loco religionis ad quem viſitationis cauſa duxerint declinandum, ultra duos dies nequaquam remaneant, niſi evidens neceſſitas foret, vel magna utilitas Eccleſiæ, Monaſterii, ſeu loci hujuſmodi, ampliorem moram Viſitatorum, vel familiarium exigeret eorumdem, quo caſu poſſint ulteriùs remanere, ita tamen quòd id faciant de conſilio ſeniorum dictæ Eccleſiæ, ſeu Monaſterii, ſive loci. Dicti quoque Viſitatores vel familiares eorũ, Eccleſiæ, Monaſterio, ſive loco, cui officiũ Viſitationis impendunt, oneroſi nequaquam exiſtant, nec ſumptuoſas epulas quærant, ſed cum gratiarum actione recipiant quod honeſtè, & competenter eis fuerit miniſtratum. Caveant inſuper, ne quiſquam ipſorum, aut familiares eorum per ſe vel per interpoſitam perſonam aliquam pecuniam hujuſmodi, vel alia occaſione quacumque niſi pro expenſis dumtaxat, & tunc ſecundùm infraſcriptum modum exigant, aut etiam à volente recipiant, neque aliquod munus quodcumque ſit, vel qualitercumque offeratur præſumant recipere à quocumque, ut non quæ ſua ſunt videantur quærere, ſed quæ Chriſti, quòd ſi fuerit contra præſumptum, duplum ejus quod receperint, Eccleſiæ, Monaſterio, ſive loco, à qua vel quo id receptum fuerit intra menſem reddere teneantur, alioquin duplum ipſum eis ultra dictum tempus reſtituere differentes, tamdiu ſint ab officio beneficioque ſuſpenſi, quouſque gravatis Eccleſiis, Monaſteriis, ſive locis, de hujuſmodi dupli plenariam ſatisfactionem impendant, nullis in hoc dantium liberalitate, remiſſione, vel gratia valituris. Et nihilominùs iidem Viſitatores ſi opus fuerit, per Præſidentes dictis Capitulis provincialibus & eorum quemlibet, ad reſtitutionem præfati dupli, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia compellantur. Concedimus tamen, ut præſidentes dictis Capitulis, vel pars major eorum, ordinare poſſint prout & quando eis viſum fuerit expedire, quòd dicti Viſitatores expenſas recipiant in pecunia, & eo caſu quo hoc duxerint ordinandum, dictas expenſas omni odio & favore remotis moderari habeant & taxare, proviſo tamen quòd ſumma, in conſtitutione quam ſuper moderatione procurationum edidimus, quæ incipit, *Vas electionis*, nullatenus excedatur. Iidem etiam Præſidentes diſcretè provideant, ut quum inter loca viſitata, & viſitanda magna fuerit diſtantia, quantum quilibet eorumdem locorum, viſitatus ſcilicet & etiam viſitandus, ſolvere habeant Viſitatori pro ſuis ſumptibus moderatis. Si tamen Monaſteria viſitanda in facultatibus ſint collapſa, tunc de expenſis, quas dicti Viſitatores facturi erunt occaſione viſitationis locorum hujuſmodi collapſorum, provideatur eiſdem de communi contributione in provinciali Capitulo ſcienda. Ut autem via ſcandalis precludatur, inhibemus Viſitatoribus memoratis, ne illos, ſeu eorum nomina, qui eis aliqua ſecreta in viſitationibus revelaverint, præſumant aliis revelare, ſed tunc demum dicti Viſitatores procedant ſuper dictis revelatis, prout ſecundùm Canonica, & regularia inſtituta fuerit procedendum. Quòd ſi dicti Viſitatores contra inhibitionem hujuſmodi revelaverint, ſeu eorum nomina detexerint, prout facti qualitas exiget, per Præſidentes vel eorum quemlibet puniantur.

Hæc conſt. eſt inter extrav. commun. in tit. de Cenſi.

Collectæ quæ & quando pro ſubventionibus imponantur, & quomodo.

§. 21. Quum in provinciali, & annuali Capitulis, & aliis negotiis expenſæ neceſſariæ requirantur, ut onus diviſum in partes leviùs ſupportetur, ſtatuimus quòd in eiſdem Capitulis cujuſquam contradictione vel abſentia non obſtante, pro communibus libertatibus defendendis, necnon neceſſitatibus, utilitatibus, & aliis plerumque occurrentibus, neceſſariis oneribus & expenſis auctoritate Apoſtolica imponantur collectæ, ſubventiones, ſeu contributiones, videlicet in Capitulo provinciali, pro tangentibus ipſum Capitulum, ſecundùm arbitrium ipſius provincialis Capituli, vel majoris partis ejuſdem, in annali verò Capitulo, pro tangentibus ipſum annale Capitulum, vel locum principalem, ubi debet ipſum Capitulum celebrari, ſecundùm arbitrium prælati Præſidentis ipſi annali Capitulo, & Definitorum, ubi Definitores fuerint, & ubi non fuerint, ſecundùm arbitrium ipſius Capituli ſeu majoris partis ejuſdem. Volumus tamen, quòd libertates, neceſſitates, ſeu utilitates, & alia pro quibus hujuſmodi collectæ, ſubventiones, ſeu contributiones fuerint imponendæ, in eiſdem Capitulis provincialibus, & annalibus clarè, & explicitè ponantur, & aliter quàm ut præmittitur imponi non poſſint, & ſi ſecus actum fuerit, impoſitio & proceſſus, ac ſententiæ occaſione hujuſmodi impoſitionis facti, & latæ, omni careant roboris firmitate, ac nihilominùs reſtituatur eiſdem quicquid occaſione hujuſmodi ab ipſis exactum fuerit & receptum. De dictis autem ſubventionibus, contributionibus, ſeu collectis, poſſit membris neceſſitatem patientibus ſubveniri, prout expoſitis priùs dictis neceſſitatibus annali Capitulo, prædicti, quorum arbitrio ſubventiones, contributiones, ſeu collectæ hujuſmodi imponi debuerint, in ipſo annali Capitulo fuerint arbitrati, proviſo tamen quòd adminiſtratores dictorum membrorum neceſſitatem patientium expendere habeant pro dictis neceſſitatibus quantum membra ipſa poterunt ſuſtinere. Ut autem in conſervatione collectarum, ſubventionum, ſeu contributionum hujuſmodi adhibeatur cautela diligens, & etiam opportuna, præcipimus ut illæ quæ impoſitæ fuerint in Capitulo provinciali, per tres bonos & fideles de illis qui ad ipſum Capitulum provinciale venire tenentur, in aliqua Eccleſia, Monaſterio, ſeu alio loco convenienti, & ſecuro ſerventur, quæ verò impoſitæ fuerint in annali, per tres fideles Canonicos loci in quo imponentur (quorum unum ponat ille qui præfuerit ipſi Capitulo annali, alium verò Priores, & adminiſtratores, & tertium Capitulum Eccleſiæ, ſeu Conventus Monaſterii ſive loci, ubi hujuſmodi annale Capitulum fieri debet) in una arca ſerata tribus diverſis ſeris, & clavibus fideliter cuſtodiantur, & in uſus dumtaxat pro quibus impoſitæ fuerint convertantur. Pro his autem collectis, & ſubventionibus ſeu contributionibus fideliter conſervandis, & ut præmittitur expendendis, dicti tres qui ad hoc fuerint in provinciali Capitulo deputati præſtent in Præſidentiam ipſius Capituli, & alii præfati tres Canonici in prælati Præſidentis, & Capituli, ſeu Conventus loci principalis cujus annale Capitulum celebrabitur præſentia, corporaliter juramentũ, nec imponi valeat alia contributio, quamdiu aliquid de prima contributione, quod ſufficiat contigerit ſupereſſe. Habeant autem Præſidentes, & eorum quilibet, quoad hujuſmodi provincialia Capitula, ſimiliter quoque Prælati, ſeu alii qui præerint dictis annalibus Capitulis, quoad ipſa annalia Capitula auctoritate Apoſtolica ſupradicta exigendi, colligendi, & levandi collectas, ſubventiones, & contributiones prædictas, & contradictores, & rebelles quoslibet eadem auctoritate per cenſuram Eccleſiaſticam, vel alia juris, & ipſius religionis remedia, remoto cujuſlibet appellationis obſtaculo compellendi, & etiam puniendi, & exequendi liberè ſuos proceſſus, & ſententias ſuper præmiſſis habitos, & prælatos in Eccleſiis Cathedralibus, aliiſve locis religionis ejuſdem, quando & quotiens eis viſum fuerit expedire, necnon etiam abſolvendi (congrua tamen ſatisfactione præmiſſa) à dictis ſententiis, & relaxandi atque tollendi omnes proceſſus, & ſententias eorumdem, & cum eis qui dictis ligati ſententiis per ſimplicitatem, & juris ignorantiam, non tamen in contemptum clavium, celebrando divina, vel ſe ingerendo eiſdem, irregularitatem incurrerint, ſuper irregularitate hujuſmodi diſpenſandi liberam poteſtatem.

Magiſtri ad docendos Canonicos deputentur.

§. 22. Quoniam per exercitium lectionis, ſtudentes literarum ſcientiis imbuuntur, nos cupientes, ut viri religionis ejuſdem in primirivis, & deinde in Divini & Cauonici Juris ſcientiis inſtruantur, ſtatuimus, quòd in qualibet Eccleſia Cathedrali, Monaſterio, locove alio Conventuali, ſeu Collegiato dictæ religionis cui ad hoc ſupperent facultates, habeatur Magiſter, qui Canonicos doceat infrà ſeptalueorum in ſcientiis, videlicet Grammarica, Logica, & Philoſophia, proviſo attentiùs, ut ſæculares inſtruendi cum ipſis Canonicis, docendive in eiſdem Monaſteriis ſive locis, nullatenus admittantur. In Eccleſiis tamen Cathedralibus religionis ejuſdem, jura ſuper hoc edita obſerventur. Provideatur autem quotidiè præfato Magiſtro, ſi alius quàm Canonicus ejuſdem loci fuerit, ſufficienter in pane, & vino pirantia, per illos qui talia tenentur in eadem Eccleſia, Monaſterio, ſiva loco Canouicis miniſtrare. Eidem quoque Magiſtro pro veſtimentis, & calceamentis, ac ſalario congrua penſio annua aſſignetur, ſummam viginti librarum Turonenſium parvorum nequaquam excedens, quæ de infraſcripta communi contributione ſolvatur, donec pro ea certi & perpetui reddirus fuerint aſſignari. Si verò in locis prædictis fuerit Canonicus ad hujuſmodi inſtructionem idoneus, per Superiorem ſuum ad quem hoc pertinuerit deputetur inſtructor, & ad hoc ſi neceſſe fuerit compellatur, cui ſiquidem inſtructori Canonico ultra victum, & veſtitum, pro libris emendis, & aliis neceſſitatibus ſuis juxta diſpoſitionem Superioris ſui, decem libræ parvorum Turonenſium aſſignentur. Prælati verò, ſeu alii ad quos ſpectaverit, Canonicos inſtruendos dociles tàm de capite, quàm de membris, cum conſilio ſeniorum eligere, & de ipſorum certo numero ac de locis, & temporibus, quibus lectionibus quibuſve divinis Officiis, ſeu obſequiis aliis opportunis intendant, ordinare purè, & providè teneantur. Si tamen dicti Canonici inſtituendi, teneri, & inſtrui commodè in loco principali neqoiverint, & propter hoc fuerit hactenus conſuetum, ipſos inſtruendos in aliquo de membris ipſius loci teneri atque inſtrui, non intendimus circa hoc, dummodò ibidem vigeat obſervantia regularis, aliquid immutare. Poſſint autem præfatus Magiſter, ſeu inſtructor, & inſtruendi, cum conſilio ſeniorum prout expediens viſum fuerit eis ad quos pertinuerit, removeri, & per eos loco eorum qui remoti fuerint, alii ſubrogari. Præcipimus inſuper cunctis Viſitatoribus in provincialibus Capitulis deputatis, quòd ea quæ ſunt de Magiſtro, ſeu inſtructore, & perſonis inſtruendis, & aliis circa hæc ſuperiùs ordinata, faciant auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia appellatione remota firmiter obſervari. Et nihilominùs, ea quæ ſuper prædictis fecerint, & invenerint, Præſidentibus Capitulo provinciali referant, qui etiam auctoritate Apoſtolica ſi eis, vel majori parti ipſorum viſum fuerit, contra negligentes, vel rebelles in præmiſſis, procedat ſicut videbitur expedire.

Canonici qui & quot ad Studia mittantur.

§. 23. Quia verò expedire dignoſcitur, ut iidem Canonici poſtquã in ſcientiis primitivis fuerint eruditi, ad Sacræ Theologiæ, vel Canonum tranſeant facultatem, ſtatuimus ut Eccleſia Cathedralis, Monaſterium, Prioratus, locuſve alius religionis ejuſdem, cum membris inferiùs declarandis, de quolibet vicenario numero Canonicorum unum aptum Canonicũ hujuſmodi ſcientiis acquirendis ad generalia, ſeu ſolemnia Studia mittere, & cuilibet mittendorum ipſorum teneantur de infraſcripta annua penſione providere. Hujuſmodi autem vicenarium numerum ſic volumus computari, ut videlicet illi dumtaxat Canonici numerum ipſum efficiant in hoc caſu, qui fuerint in Eccleſia, Monaſterio, vel loco alio principali, & in loco alio ei ſubjecto habente octo, vel plures Canonicos, præter Priorem, ſeu adminiſtratorem loci ſubjecti, & ipſorum, cum Canonicis ejuſdem Eccleſiæ, ſeu Monaſterii, & loci alterius principalis in computatione, ac miſſione hujuſmodi conjungantur. Quòd ſi forſan ultra dictum numerum vicenarium aliqui ſupereſſent, qui tamen vicenariũ aliũ non complerent, non propter hoc arctentur aliquem mittere ad Studia prælibata. Ubi autem hujuſmodi Eccleſ. Monaſteria, ſive locus ad mittendum plures ad prædicta Studia quàm permittitur adſtringeretur, ad conſuetudinem, vel ordinationem aliam ſeu ſtatutum, non intendimus conſuetudini, ordinationi, ſeu ſtatuto hujuſmodi per præmiſſa aliquatenus derogaret. Si verò in hujuſmodi Eccleſia, Monaſterio, vel loco alio principali, vicenarius Canonicorum numerus non exiſtat, numerus tamen major ſenario ſit ibidem, teneantur Viſitatores per provinciale Capitulum deputati, quum in ea, vel eo viſitationis officium exercebunt, inquirere de facultatibus, & oneribus hujuſmodi Eccleſiæ, Monaſterii, ſive loci, & ſi hujuſmodi oneribus ſupportatis inveniant facultates ſufficere pro uno, vel pluribus Canonicis ad dicta Studia deſtinandis, relationem de hoc faciant in provinciali Capitulo ſubſequenti, in quo Præſidentes cum conſilio, & aſſenſu majoris partis Capituli, ordinent auctoritate Apoſtolica juxta hujoſmodi ſuppetentiam facultatum, de uno, vel pluribus Canonicis ad eadem Studia deſtinandis. Eligantur autem ipſi Canonici mittendi prout ad ſcientias Theologiæ, vel Juris Canonici, ſeu magis ad unam quàm ad alterã aptiores poterint inveniri, ſic tamen quòd (ſi tot aptè reperiantur pro ipſius Theologiæ ſtudio) ad minùs medietas mittendorum, pro ipſius Theologiæ ſtudio deſtinetur, & qui electus fuerit ad unam de iis ſcientiis, ad aliã proprio arbitrio nequeat ſe transferre, quod ſi fecerit, de Studio revocetur. Ut autem ad electionem Canonicorum ad prædicta Studia mittendorum, ſincerè, & celeritate congrua procedatur, Capitulum Eccleſiæ Cathedralis religionis ejuſdem, ſeptem; Abbas verò, Prior, & quivis alius Prælatus Monaſterii, ſeu Prioratus, & loci Conventualis religionis ejuſdem, habentis vicenarium, aut majorem numerum Canonicorum, quinque, habentis verò numerum minorum vicenario, tres Canonicos ſeniores, qui dictam electionem facere habeant infrà quinque dies poſt feſtum B. Mariæ Magdalenæ, quod primitùs à publicatione hujuſmodi noſtræ conſtitutionis in eorum Capitulis annalibus facta occurrerit, & deinde ſingulis annis in perpetuum, quotiens electio de Canonicis, ut præmittitur, mittendis extiterit facienda, infrà idem tempus eligere teneatur. Seniores autem ipſi antequam ad hujuſmodi electionem procedant, juramentum præſtent (ad quos præſtandum per Superiores ſuos, ſi opus fuerit eos volumus coarctari) quod timore, amore, odio, pretio, ſeu favore rejectis, illos ex Canonicis in ſcientiis primirivis, & regularibus obſervantiis informatis, ac vita & moribus commendandis, eligant ad Studia ſupradicta, quos magis dociles, & aptiores eſſe crediderint ad alterutram, ex Theologiæ & Juris Canonici ſcientiis, ad quã fuerint deſtinandi. Quum verò dicti ſeniores præſtiterint hujuſmodi juramentum, teneantur infrà tres dies cum conſilio Inſtructoris, ſi Canonicus extiterit juramento ſimili adſtringendi, coram Eccleſiæ Cathedralis Capitulo, vel Abbate, vel Priore, vel alio Prælato prædictis, mittendos præfatos eligere. Electione autem facta per ſeniores eoſdem, vel majorem partem numeri eorũdem, cum conſilio, ut præmittitur Inſtructoris, is ad quem pertinuerit, licentiam eundi ad Studia ſupradicta infrà ſex dies, poſt habitam de dicta electióne notitiam, eis concedere ſit adſtrictus. Iidemque electi mittendi ad Pariſienſe Studium, illuc in Exaltatione S. Crucis, alii verò ad alia Studia deſtinandi illuc in S. Lucæ diebus feſtis, vel circa, adeſſe procurent. Quod ſi forſan, dictum Capitulum infra prædictos quinque dies, præfatos ſeptem ſeniores, non elegerit, aut ſi ipſi ſeptem ab eodem Capitulo, vel dictis quinque, ſeu tribus ſenioribus à præfato Abbate, ſeu Priore, vel alio Prælato, ut præfertur electis, iidem ſeniores, vel eorum major pars in caſu quolibet prædictorum, infra dictos tres dies hujuſmodi,

Cano-

Canonicos mittendos non duaerint eligendos; ex tunc in Eccleſia Carhedrali, ad illum pui præeſt in regularibus diſciplinis poſt Antiſtitem, in Monaſterio verò, ſeu Prioratu, locove alio ad Abbatem, ſeu Priorem, vel alium Prælatum, eo ipſo hujuſmodi electio devolvatur. Ille verò ad quem ipſa electio fuerit devoluta, electionem dictorum mitrendorum infrà triduum poſt notitiam devolutionis hujuſmodi, cum conſilio quatuor Canonicorum diſtrictorum ſuæ Eccleſiæ, ſen Monaſterii, ant loci, vel Prioratus hujuſmodi, quos ad hoc elegerit, & ſimili adſtrinaerit juramento, facere teneatur. Qui verò in præmiſſis repertus fuerit deliquiſſe, prout delicti qualitas exegerit puniatur, nihilominùs bis quæ circa hæc negligenter omiſſa, vel doloſe commiſſa fuerint ſupplendis quantocius, & etiam reformandis.

Penſiones Doctoribus, Lectoribus, Scholaribus &c. aſſignentur.

§.24. Quoniam inſiſtentes literarum ſtudiis diverſa ſubire oportet onera expenſarum, prædictis Canonicis qui mittentur ad ſtudia generalia, Magiſtris & Baccalariis, legentibus, ac ſcholaribus ſtudentibus, in ſubſequentibus quantitatibus pro expenſis hujuſmodi, fore decernimus penſiones annis ſingulis miniſtrandas, videlicet in Theologia magiſtro ſeaaginta, Baccalario quadraginta, ac ſcholari ſimilater quadraginta. In jure verò Canonico Doctori quinquaginta, Baccalario verò ac ſcholari, cuilibet eorum videlicet, triginta quinque libras Turonenſium parvorum, vel earum valorem in alia moneta, tàm pro victualibus, & veſtimentis, quàm pro libris & quibuſcumq; neceſſitatibus aliis eorumdem. Si autem in aliqua Eccleſia, Monaſterio, ſive loco eſt taxatum ſive ordinatum, quod & quantum aſſignari debeat Canonico in ſtudio exiſtenti, illud detur, & aſſignetur loco penſionis prædictæ, etiam ſi eamdem excedat, ei qui ut præmiſſum eſt ad ſtudiũ tranſmittetur. Ubi verò hujuſmodi taaatio, vel ordinatio non eſt facta, volumus quòd ii qui tenentur Canonicis reſidentibus in ſuis Eccleſiis, Monaſteriis, ſeu locis, de victualibus, & veſtibus providere, proviſionẽ hujuſmodi iis qui mittentur ad hujuſmodi ſtudia (etiam ſi taaationem dictarum penſionum excedat) loco penſionum hujuſmodi integraliter facere teneantur. Quòd ſi hujuſmodi taxatio, ordinatio, ſive proviſio ad ſumam dictarum non aſcendent penſionum, de infraſcripta communi contributione, id quod ei defuerit ſuppleatur. Et ſi fortè taxatio, ordinatio, ſeu proviſio præfatæ, non in pecunia, ſed in aliis rebus ipſis Canonicis conſueverint aſſignari, ne ſuper alienatione earũ poſſet altercatio ſuboriri, in primo annali Capitulo Eccleſiæ, Monaſterii, ſive loci eorum qui mittentur ad Studia, tres probi viri per ipſum Capitulum, vel majorem partem ipſius deputentur, qui in pecunia valorem proviſionis ejuſdem computando ea quæ computãda fuerint de bono, & æquo, & compenſando unum annum cum alio, debeant æſtimare, quæ quidem promiſſiones, penſiones, ſeu alia quæ loco earum fuerint aſſignanda, per eos qui ad eorum ſolutionem tenebuntur, in feſto Aſſumptionis B. MARIÆ anno quolibet, collectoribus ad eorum collectionem deputatis, integraliter perſolvantur, & per eos illis videlicet qui ad Studium Pariſienſe in feſto Exaltationis S. Crucis, vel circa illud; eis verò qui ad alia Studia generalia vel ſolemnia fuerint deputati, in feſto B. Lucæ vel circa, ſingulis annis infallibiliter tranſmittantur. Si quis verò Abbas, Præpoſitus, Prior, vel Adminiſtrator, vel quicumque alius, qui ad prædicta ſolvenda tenebuntur, illud quod ipſorum quemlibet pro rata contingẽte in termino ad hoc ſtatuto ſolvere dictis collectoribus non curarẽt, teneantur ea tunc ultra quantitatem ad quam erunt ut præmittitur obligati, quintam partem ejuſdem quantitatis, nomine pœnæ ſolvere dictis collectoribus infrà menſem. Quod ſi non fecerint, ſit eis eo ipſo tamdiu Eccleſiæ interdictus ingreſſus, donec tàm principalem quantitatem, quàm hujuſmodi quintam partem duxerint perſolvendas. Et ſi ex tunc per quatuor menſes pertinaciter hujuſm. ſubſtinuerint interdictum, ſint ipſo facto tamdiu à divinis ſuſpenſi, donec utramque duaerint perſolvendam, nulla ſibi permiſſione præmiſſorum quomodolibat profutura. Quantitas autem hujuſmodi pœnæ nomine, ut præmittitur exolvenda, in acquiſitione librorum utilium, & profectus alios dictorum ſtudentium, juxta ſuperioris eorum arbitrium cõvertatur. Quòd ſi Priores, Præpoſiti, vel alii adminiſtratores quicumque qui non præſunt Collegio, nec habent per electionem aſſumi, Abbatibus tamen, ſeu Prælatis aliis religionis ejuſdem ſubjecti, hujuſmodi ſummas ſolvere cõtempſerint, & prænominatas pœnas, per alios quatuor menſes immediatè ſequentes ſubſtinuerint animis induratis, excommunicationis incurrant ſententiam eo ipſo, à qua, ſatisfactione præmiſſa poſſint abſolvi tàm per Diœceſanum locorum, quàm per Præſidentes deputatos in Capitulis provincialibus illius provinciæ cujus erunt, vel alterum eorumdem. Quòd ſi hujuſmodi ſententiam per annum animis pertinacibus ſubſtinuerint, eo ipſo quibuſcumque obtentis beneficiis ſint privati, per illos ad quorum collationem, vel aliam diſpoſitionem pertinuerint, liberè perſonis aliis conferendis. Nullus autem cujuſcumque conditionis, dignitatis, aut ſtatus, ſive collector penſionum hujuſmodi, ſeu redditũum aſſignandorum, pro ipſis aliquid ſibi, vel alteri, ſeu uſui cuicumque de præfatis penſionibus, vel fructibus, redditibus, ſeu proventibus, qui aſſignabuntur pro penſionibus ipſis, quomodolibet applicare, vel alienare præſumat, in diminutionem penſionum ſeu præjudicium ſtudẽtium prædictorum. Si quis autem collector, vel quivis alius, adverſus hoc aliquid applicaverit, vel alienaverit, necnon collector, qui dictas penſiones in ſupradictis terminis eiſdem ſtudentibus mittere non curaverit, prout culpæ qualitas exegerit, per illos ad quos pertinuerit puniatur, & nihilominus ſi ſolvendo fuerit, de damnis, & intereſſe ſatisfacere compellatur.

Et per quos illæ ſolvantur.

§.25. Ut autem onus penſionum hujuſmodi leviùs ſupportetur, contributiones quæ pro penſionibus ſtudentium & inſtructorum prædictorum fuerint faciendæ, ſolvantur per Capitulum Eccleſiæ Carhedralis, & per Abbatem, Priorem, Præpoſitum, ſeu Conventum, & quemvis alium adminiſtratorem Monaſterii, Prioratus, locive alterius, religionis ejuſdem, necnon beneficiatos quorumlibet beneficiorum Canonicalium ad Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, vel locum alium, beneficiumque, vel dependentium ab eodem, juxta diviſionem inter eos omnes, ſecundùm taaationem, vel eaomationem decimæ in taaatis, in non taxatis verò beneficiis ſecundùm taxationem proportionaliter, & rationabiliter juata valorem ipſorum, in primo cujuſlibet Eccleſiæ Cathedralis, Monaſterii, ſive Prioratus vel alterius loci ipſius religionis annali Capitulo, faciendam per illum qui eidem Capitulo præerit, & per ipſum Capitulum, ſeu majorem partem ipſius, quam ſi fortè in hujuſmodi annali Capitulo illius provinciæ, & quilibet ipſorum Præſidentium, ac Viſitatores per dictum provinciale Capitulum deputati, & eorum quilibet ipſos, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia, ad illam faciendam (appellatione ceſſante) compellere teneantur; donec ea, quæ per communem contributionem in ſupplementum hujuſmodi dari debent ſtudentibus, & inſtructoribus præfatis, in certis & perpetuis redditibus de novo pro his acquiſitis fuerint aſſignata. Si quis verò ex prædictis beneficiatis proventus habeant adeò tenues & exiles, quòd ſecundum communem extimationem, non ſufficiant ſupportatis ejus neceſſariis oneribus, ad vitam contributionis hujuſmodi, ad eamdem contributionem minimè teneantur. Ad hæc, prohibemus ne ulli Canonico quodcumque beneficium quantumcumque modicum, vel aliam penſionem habenti, niſi illo, vel illa omninò dimiſſa, vel dimiſſo, aliqua de dictis penſionibus ſtudentium aſſignetur, quod ſi ſecus actum fuerit nullius penitùs ſit momenti. Si verò ipſi Canonico

hujuſmodi penſionem ſtudentium obtinenti, beneficium aliquod quantumcumque modicum conferatur, volumus quòd adepta poſſeſſione ipſius, ceſſet ipſa penſio ipſo facto, eaque privatus exiſtat, ſtudenti alteri aſſignanda, ut non deſit ſtudens de numero inſtituto, nec per literas à Sede Apoſtolica, vel Legatis ipſius ſuper proviſione Canonicorum, aut quorumlibet aliorum obtentas, de penſione aliqua ſtudentium prædictorum cuiquam valeat provideri, nec poſſit alicui alteri, niſi fuerit de ſtudentibus, ipſa penſio per aliquem aſſignari, aliàs nulla ſit aſſignatio hujuſmodi ipſo jure, & tàm aſſignans, quàm recipiens, ad reſtitutionem eorum quæ inde recepta fuerint teneantur, quæ in libris, vel aliis neceſſitatibus dictorum ſtudentium convertantur, alienatione quoque librorum qui dictis ſtudentibus fuerint deputati, ſeu diſtractione, vel etiam obligatione ipſorum penitùs interdictis, niſi ſtudens hujuſmodi utiliores libros emat, & etiam id faciat licentia ſui immediatè Superioris obtenta, volentes quòd libri prædicti defunctis eiſdem ſtudentibus, ad Eccleſias, Monaſteria, & loca alia ad quæ pertinuerint, liberè revertantur.

Diſtributio librorum inter Conventus.

§. 16. Volumus etiam, quòd ſi in Eccleſia, Monaſterio, & loco alio religionis ejuſdem libri multiplicati fuerint, libris neceſſariis in Eccleſiis, Monaſteriis, & locis aliis remanentibus, cæterorum librorum per Antiſtitem, Abbatem, ſeu alium, ad quem pertinuerit, de conſilio ſui Capituli ſeu Conventus, vel majoris partis ipſorum, fiat conveniens diſtributio inter ſtudentes ejuſdem, fiatque priùs de perſonis ſtudentium quibus dicti libri tradentur, & librorum nominibus prædictorum memorialis ſcriptura, quæ in Eccleſia, Monaſterio, ſeu loco hujuſmodi conſervetur, proviſo tamen quòd pulchriores, & utiliores in eiſdem Eccleſia, Monaſterio, ſive loco debeant remanere. Si quis verò de ſtudentibus ipſis per ſe vel per alium, librum ſeu libros hujuſmodi, qui ſic pervenerint ad eundem, contra hoc diſtraxerit aut obligaverit, eo ipſo ſit inhabilis per biennium ad quodcumque beneficium obtinendum, & nihilominùs de Studio revocetur, & loco ſui alius ſubrogetur, & etiam per ſuum Superiorem, prout facti qualitas exegerit, puniatur. Poſſit tamen dictis ſuper inhabilitate hujuſmodi diſpenſari, ſi Superiori viſum fuerit expedire. Ubi autem erit aliquis de ipſis ſtudentibus, qui ſit vitæ laudabilis, & aliàs idoneus ac diſcretus, & ad Baccalariatum, vel Magiſterium diſpoſitus, vel habilis, de cujus fructu ſcientiæ acquirendæ poſſit veriſimilis ſpes haberi, Prior dictorum ſtudentium qui erit pro tempore, cum conſilio aliquorum ſtudentium eorumdem proborum, ſcribat Præſidentibus antedictis, ut proprio Prælato ipſius mandent, & ordinent cum eodem, quòd talem de Studio non revocet, ſed eum in ſcientia proficere, & ad ſtatum Baccalariatus, & honorem Magiſterii pervenire, lecturamque continuare permittat, ipſumque & alios ſimiles, quos in ſcientia laudabiliter proficere noverit, dignis attollat laudibus, honoribus, & promotionibus efferat opportunis. Provideant quoque Præſidentes, & alii Prælati convenientes in ipſo Capitulo provinciali, quod Canonici ad dicta Studia tranſmittendi, prout convenientiùs & commodiùs fieri poterit, inſimul commorentur; ſaltem quinque vel quatuor ad minus, & quatuor vel quinque hujuſmodi, duobus ſervitoribus ſint contenti.

Regimen Canonicorum ſtudentium quod eſſe debeat.

§. 17. Præcavere nempe volentes, & etiam providere, ut dictis ſcholaribus in dictis Studiis pro tempore morantibus, regularis non deſit ſalubre gubernaculum diſciplinæ, ordinamus, quòd in Capitulis provinciarum, in quibus erunt hujuſmodi ſtudia, Præſidentes unum de iis qui debent ad provinciale Capitulum convenire, vicinum loco ubi Studium erit, (quem quotiens eis placuerit, ponere valeant & mutare) deputent & aſſignent, qui ex dictis ſtudentibus unum inibi Priorem ſtudentiū conſtituat, per annum ſolummodò duraturum, quem tamen Priorem tàm ipſe, quàm etiam Præſidentes, & quilibet eorumdem, mutare valeant infrà annum, ſi & quotiens eis videbitur expedire. Conſtituatur autem ipſe Prior, talis qui ſit potens in opere & ſermone, ut Canonicos ſtudentes penſionarios, & alios etiam beneficiatos in bono inſtruat, & à malo ſtudeat revocare, ipſoſque quotiens ſibi videbitur expedire, convocet ad alium locum competentem, eiſque quoad regularem præſideat diſciplinam. Et poteſtatem habeat illos corrigendi, puniendi, & abſolvendi, & cum eis diſpenſandi quamdiu in ipſis Studiis moram traxerint, ab omnibus à quibus & ſuper quibus, & prout poſſet Superior poſt Antiſtitem, vel Abbas ſeu Prælatus alius eorum proprius in Eccleſia, Monaſterio, vel alio loco unde clauſtrales exiſtunt, ipſoſque informandi, inſtruendi, & tenendi ſub regularibus diſciplinis, & illos etiam coërcendi ne vagentur, vel actibus ſeu operibus vacent illicitis, ſed ſtudeant, & proficiant ſicut decet, vivantque laudabiliter, & honeſtè. Provideat inſuper idem Prior ſtudentium, quòd dicti Canonici penſionarii ſtudentes expenſas faciant moderatas, non ſuperfluas, nec aliquatenus exceſſivas, eoſque cogat ad reddendum de receptis & expenſis in fine menſis cujuſlibet, & prout aliàs ſibi videbitur rationem, illi vel illis providis & diſcretis, quos idem Prior ad id duxerit deputandos, & quando ipſorum ſtudentium conditio, ſeu demerita ſuaſerint eos à Studio revocandos, idem Prior teneatur id (conſultè tamen & cautè) Antiſtiti, Abbati, vel alii Prælato eorum proprio per ſuas literas intimare, idemque Antiſtes, Abbas, ſeu Prælatus proprius eos revocare debeat, & in locis eorum totidem Canonicos ſubrogare per modum ſupraſcriptum, appellatione, contradictione, vel reclamatione rejectis. Concedimus quoque Prædicto Priori, Canonicos ſtudentes penſionarios, & alios etiam beneficiatos, quamdiu fuerint in ipſis Studiis, ab excommunicationis, ſuſpenſionum, & interdictorum ſententiis, per ſtatuta provincialia ſeu cujuſvis Eccleſiæ, Monaſterii, ſive loci dictæ religionis, vel per Diœceſanum contra ſtudentes in locis ubi erunt Studia generaliter promulgatis, congrua ſatisfactione præmiſſa, juxta formam Eccleſiæ auctoritate Apoſtolica abſolvendi, & cum eis ſuper irregularitate, quam ſic ligati celebrando divina, ſeu aliàs ſe ingerendo eiſdem, per ſimplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) incurrerint, diſpenſandi, auctoritate prædicta liberam poteſtatem. Per hoc verò dictos Canonicos ſtudentes à poteſtate Antiſtitis, vel aliorum Ordinariorum ſuorum, vel alterius prælati ſui, nolumus aliquatenus eximere, vel etiam liberare. Quilibet autem dictorum Canonicorum religionis ejuſdem, hujuſmodi Studiis inſiſtens, penſionarius, & alius etiam beneficiatus, præfato eorum Priori de quinque ſolidis Turonenſium parvorum, vel eorum valore in alia moneta providere annis ſingulis teneatur, ad quorum ſolutionem, idem Prior poſſit eoſdem per cenſuram Eccleſiaſticam & alia ipſius religionis remedia, auctoritate Apoſtolica, remoto appellationis obſtaculo coërcere. Idem tamen Prior ſumptus nunciorum ſubeat, quos pro præmiſſis duxerit tranſmittendos.

Præſidentium munus quoad Canonicos ſtudentes.

§. 18. Dicti quoque Præſidentes in ſingulis eorum provincialibus Capitulis, deputent aliquem de illis qui debent ad dictum provinciale Capitulum convenire, idoneum ac vicinum Studio in quo ſtudentes hujuſmodi morabuntur, & tàm hujuſmodi deputatus, quàm etiam Viſitatores in provinciali Capitulo ordinati, diligenter & fideliter ſe informent, ea quæ per eos, de ſtudentibus & eorum penſionibus, & aliis circa hæc, ſtatuta & ordinata exiſtunt, fuerint effectui mancipata, & ſiquæ invenerint non completa, eorum plenam relationem, & etiam informationem qualiter compleri poſſint faciant in proximo provinciali Capitulo eorumdem, in quo ordinari debeat quod efficaciter compleantur. Habeant inſuper præſidentes præfati, & qui-

libet

libet eorundem, faciendi compleri & inviolabiliter obſervari auctoritate Apoſtolica, omnia & ſingula ſupradicta, necnon contradictores, & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam, & per alia juris ſeu ipſius Ordinis remedia, ſublato appellationis obſtaculo, compellendi, & proceſſus, & ſententias eorum in locis religionis ejuſdem ſolemniter publicandi, & illos qui ſententias ipſorum incurrerint, congrua ſatisfactione præmiſſa juxta formam Eccleſiæ abſolvendi, & cum illis qui hujuſmodi legati ſententiis per ſimplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) divina celebrarint officia, vel ingeſſerint ſe eiſdem, ſuper irregularitate per eos exinde contracta, auctoritate prædicta diſpenſandi liberam facultatem.

Quæ per aſſumendos ad gradus, ſervari debeant.

§. 29. Rurſus ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus religionis ejuſdem, ad recipiendum magiſtratus ſeu doctoratus honorem de cætero aſſumatur, non præſtito per eum primitus juramento in præſentia dicti Prioris ſtudentium, ac ſex proborum & diſcretorum ex ſtudentibus antedictis, quòd in aſſumptione ipſius honoris, vel ante vel poſt, ejus occaſione circa cibos, veſtes, vel alia, non expender, per ſe vel alium undecumque habuerit, vel fuerit ſibi datum, nec quantum in eo fuerit à quibuſvis aliis expendi permittet, ultra valorem duorum millium Turonenſium argenti. Illi etiam qui ad Baccalariatum fuerint aſſumendi, juramentum præſtare ſimiliter teneantur in præſentia Prioris ſtudentium, & quatuor proborum & diſcretorum de ſtudentibus memoratis, quòd hujuſmodi ſui Baccalariatus prætextu, ipſa die qua Baccalarii erunt, vel ante ſeu poſt, nullum feſtum ſeu convivium facient, per ſe vel alios, aut quantum in eis fuerit fieri permittent à quibuſcumque aliis, etiam eorum conſanguineis, vel amicis. Ad hoc, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd quilibet ipſius religionis, qui in dicto Pariſienſi, vel in aliquo alio generali Studio per ſex annos in Theologia ſtuduerint, in aliis primitivis ſcientiis priùs ſufficienter inſtructi, & alias ſufficientes ad hoc & idonei reperti, poſſint in ipſo Pariſienſi Studio curſus Bibliæ facere conſuetos, qui verò per octo annos in Theologia ſtuduerint, librum Sententiarum legere valeant (ſi ad hoc ſufficientes fuerint) in Pariſienſi Studio prælibato, & quòd in eodem Pariſienſi, & alio quocumque Studio, in quo ad magiſterium in Theologia licentia dari poterit ſeu conſueverit, quum digni ad hoc reperti extiterint, ad magiſterium & doctoratum in Theologia liberè admittantur. Illi verò religionis ejuſdem, qui in ipſo Pariſienſi Studio vel quovis alio Studio generali audiverint jura Canonica per ſex annos, de quibus per tres annos ad minus audiverint decretum (dummodò ſufficientes, & idonei fuerint) poſſint ad Baccalariatum & lecturam juris Canonici ſive Decretorum in eodem Pariſienſi, vel in alio generali Studio in cappa ipſi facultati congruenti aſſumi. Qui verò per quinque annos in Pariſienſi, vel in alio generali Studio jura Canonica ut Baccalarii legerint, & de hoc primo fidem fecerint per eorum proprium juramentum, & duorum aliorũ teſtimonium jurantium ſe credere eos rectè juraſſe, poſſint ſi voluerint in cappa ſimiliter eidem facultati congruenti, ad magiſterium in Decretis, vel ad lecturam Decretorum in eodem Pariſienſi, & quolibet alio Studio generali, dilatione, & difficultate malitioſa, & impedimento quibuſcumque ſublatis; ſicut ibidem conſueverunt aſſumi cæteri clerici ſæculares. Et per Cancellarium Eccleſiæ Pariſienſis in Pariſienſi Studio, vel per illum ad quem pertinuerit, ad hujuſmodi magiſteriũ, ſeu doctoratus honorem promoveantur liberè, & etiam admittantur. Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum religionis ejuſdem, necnon Pariſienſis, & aliorum quorumcumque Studiorum contrariis, juramentis, confirmationibus Apoſtolicis, & quibuſvis firmitatibus aliis roboratis, & illis præſertim quibus in eodem Pariſienſi Studio caveri dicitur, quòd nullus poſſit legere curſum Bibliæ, niſi ibidem ſtuduerit ſeptem annis, nec permittatur legere ſententias, niſi ibidem ſtuduerit decem annis, quodque nullus Canonicus, vel religioſus alius legat ibidem jura Canonica, vel ad Baccalariatus gradum, aut Magiſterii honorem in jure Canonico permittatur aſſumi, ſeu quòd nullus regularis rubea cappa Decretum legat, ſeu legere permittatur ibidem, aut nullus ibi legere valeat jura Canonica, vel ad Baccalariatum aſſumi, ſeu ut Baccalarius legere Decretales, aut ad magiſterium aſcendere in Decretis, ſive Doctor fieri Decretorum, aut ad lecturam in Decretis aſſumi, ſeu ipſam continuare, niſi ibidem, vel in aliquo Studio generali audiverit jura Canonica per quinque, vel alibi jura Civilia per tres annos, aut alibi jura Civilia per quinque, & ibi vel in alio generali Studio jura Canonica per tres annos; prout ſic vel aliter in ſtatutis ipſius Pariſienſis Studii dicitur contineri, vel de conſuetudine obſervari, & aliis conſuetudinibus, vel ſtatutis ejuſdem Pariſienſis Studii quibuſcumque & ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum in contrarium editis, vel edendis, necnon quibuslibet privilegiis, & indultis generalibus, aut ſpecialibus, & literis Apoſtolicis contrariis, Ordinibus, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, & Studiis quibuſcumque ſive univerſitatibus magiſtrorum, vel ſcholarium eorumdem, ſeu perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus & regularibus, exemptis & non exemptis, cujuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus, ſub quavis forma vel expreſſione verborum conceſſis, per quæ præſentibus, non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus hujuſmodi ſtatutorum, & ordinationum, & ſingulorum contentorum in eiſdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, plena & expreſſa, ac de verbo ad verbum in illis, vel aliis noſtris literis fieri mentionem, quibus non intendimus quoad alia in aliquo derogare.

Obſervanda à Canonicis beneficia obtinentibus.

§. 30. Ut cultus augeatur divinus, & religioſis vagandi materia præcludatur, ſtatuimus quod Canonici religionis ejuſdem, extra Eccleſias, Monaſteria, ſive loca alia principalia, obtinentes Prioratus ſeu quævis alia beneficia, quibus ad hoc ſuppetant facultates, in ipſis beneficiis reſidere, & ſocium, vel ſocios ſui Ordinis ſecum habere, juxta ipſorum facultatum ſuppetentiam teneantur, ſtatutis & conſuetudinibus contrariis non obſtantibus quibuſcũque, quodque ſocium, vel ſocios hujuſmodi prælatus, ſeu is ad quem hoc pertinuerit, prout locis congruere noverit & perſonis, & cum conſilio & aſſenſu ſui Capituli ſeu conventus, vocatis his qui dicta beneficia obtinebunt, hujuſmodi ſuppetentiam arbitrando aſſignet eiſdem. Quod ſi hujuſmodi Priores ſeu adminiſtratores quibus fuerint Canonici in ſocios aſſignati, ceſſante cauſa rationabili arbitrio aſſignantis, recuſent admittere ſibi aſſignatos, vel eis ſufficienter & decenter in neceſſariis providere, cogantur ad hæc per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris remedia opportunè, & nihilominus de hujuſmodi inobedientia puniantur. Qui autem in Eccleſiis Cathedralibus ſeu Monaſteriis, dignitates, perſonatus, officia ſeu adminiſtrationes alias habuerint, & in eiſdem Eccleſiis, ſeu Monaſteriis conſueverint reſidere, cogantur officium incumbens eis, tam in divinis quàm in aliis debitè exercere, familiamque exceſſivam præſertim infra clauſtra non teneant, aut talem per quem veriſimiliter præſumatur in ipſis Eccleſiis ſeu Monaſteriis ſcandalum generari. Et quia ſecundùm præmiſſa nonnulli de Canonicis regularibus, qui in Eccleſiæ, ſeu Monaſteriis conſueverant reſidere, habebunt extra in ſuis Prioratibus ſeu beneficiis aliis reſidentiam facere, in Capitulo annali cujuſlibet Eccleſiæ, & Monaſterii, per Prælatum & Capitulum, vel majorem partem ipſius, ſcito & cognito diligenter quot mittentur extra pro reſidentia in dictis Capitulis & beneficiis

ſacienda, proinde ordinetur, quot loco eorum qui extra mitteotur in ipſis Eccleſiis ſeu Monaſteriis fuerint ſubrogandi. Obtinentes aurem beneficia ſimplicia, quibus cura uon imminet animarum, quotum ad renendum ſocium non ſufficiuut ſacultates; ſi propinqua ſint Eccleſiis, vel Monaſteriis à quibus illa dependent, in dictis Eccleſiis, vel Monaſteriis reſidentiam farere compellantur, & habeanr de proventibus dictorum ſuorum beneficiorum espenſas, qoas in victualibus iu ipſis Eccl. vel Monaſteriis reſidendo, faciant illi vel illis exſolvi, qui in dictis Eccleſiis, ſeu Monaſteriis victualia Canonicis miniſtrare tenereurur; dummodò ad hoc redditus beneficii hujuſmodi obtinentis ſufficere dignoſcantur. Quòd ſi hujuſmodi beueficia ſimplicia lnngè diſtant ab Ecrleſiis, ſeu Monaſteriis quibus ſubſunt, & in Priorstibus & adminiſtrationibos Canonrci reſidere conſueverint, quæ ſiut propinqua modo præmiſſo, cum ſatisfactione ſimili expenſarum, obtinentes hujuſmodi beneficia ſeu adminiſtrarores eorum, ad reſidendum in dictis Prioratibus, ſeu adminiſtrarionibos deputentur, niſi per fundatores hujuſmodi beneficiorum aliter fuerit ordinatum, cui ordinationi per boc non iotendimus derogare. Super diſtantia verò ſeu propinquitate beneficiorum bujuſmodi, ſtetur arbitrio annalis Capituli, ejuſque in hoc deliberatio obſervetur. Quòd ſi dicta beneficia ſimplicia tàm ab Eccleſiis, quàm Monaſteriis, vel ab eorum Priotatibus, ſeu adminiſtrationibus ſiut remota, per dictum annsle Capitulum ordinetur, ubi rales debeant reſidere, proviſo ramen quod divinus cultus eaerceatur debitè iu beneficiis memoratis.

Canonici quæ circa officia celebranda ſervare debeant.

§. 31. Canonici autem in bujuſmodi Prioratibus, ſeu adminiſtrationibus commorantes, iu Eccleſia horis congruis, cum dictis Prioribus, ſeu adminiſtratonbus ſimul interſint, Canonicas horas dicant, in Miſſis celebrandis ſuas hebdomadas ordinatè teneant, & in loco ubi duodecim fuerint, vel plures una per eos Miſſa ad miuus enm nota, die qualibet relebretur, & horæ Canonicæ cum nota dicantur. Dicti qunque Canoniri Priorum, & adminiſtrarorum prædictorum iu una domo communi regulariter jaceant, camerulis, & rellulis eis penitus interdictis. In una eriam domo veſcantur Prior inſuper & adminiſtrator, & Canoniri; niſi infirmitas, vel alia evidens ratio interdum aliud ſuaſerint fariendum, in veſtitu etiam, & clauſura, à communi Eccleſiæ, Monaſterii, ſive loci cui ſubjiciuntur, inſtirurione vel debita obſervantia uon tecedant, ar ſuo proprio Priori, vel adminiſtratori, juxta ordinationem Prælari ſui, vel Superioris, obediant humiliter, & devotè. Er ſi aliquando dictos Canonicos in Prioratibus ſeu adminiſtrationibus mori, aur fugitivos fieri ſorſan continget, Priores, ſeu adminiſtratores prædicti, diem mortis aut fugæ, ſeu receſſus ipſorum, Prælatis aut eorum Superioribus, ut in Eccleſiis, ſeu Monaſteriia eorum principalibus, pro defunctis eorum conſueta fiant ſuffragia, ſeu fugitivos revocare, vel in Prioratibus ſeu adminiſtrationibus, alios, loco eorum ſubrogare valeant, quam citius commodè poterunt, iutimare per ſuas literas teneantur. Quòd ſi Priores, ſeu adminiuiſtratores prædicti, diem obitus, aut fugæ ſive receſſus hujuſmodi, Prælatis ſuis, vel Superiotibus ſignificare diſtulerint, tertiam partem illorum quæ Canonicus espendiſſet, ſi non fuiſſet mortuos, vel in fuga, pro pirantia Capituli, vel Conventus Ecelefiæ, Monaſterii, vel loci principalis ſolvere reneantur. Inſuper Canouici prædicti non ſoli, ſed honeſtè aſſociati, & com habitu decenti incedant, nec in villis, in quibus Prioratus, ſeu adminiſtrationes hujuſmodi fueriut, comedere, vel bibere, aur iugredi domos præſumant; niſi cum honeſtis perſonis, & ruuc de ſui Prioris, ſeu adminiſtratoris licentia ſpeciali. Qui vero rontrarium ſecerint regulari ſubjaccant diſciplinæ. Ut autem hæc efficarius obſervenrur, Antiſtites, Abbates, & cæteri in eorundem Canonirorum ſuperiores, uecnou alii qui ad viſitandum per eos fuerint depntati, quum Priorarus & adminiſtrationes bujuſmodi viſitabunt, circa illa ſervanda, & non ſervata corrigeuda, curam habeant diligentem.

Beneficiati ſubſint Superioribus.

§. 32. Præcipimus, quod Canonici religionis præfatæ, qualiacumque in ipſa religione auctoritate Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius benefiria obtinentes, obediant Superioribus ſuis religionis ejuſdem, ipſorumque ſubſint correprionibus, ordinationibus, puuitionibus, & ſtatutis, ac beneficiis hujuſmodi ex cauſis rationabilibus privari, & ab illis amoveti poſſint, quemadmodum poſſent ſi foret per Superiores ſuns de ipſis beneficiis eis proviſum.

Locus infirmariæ ædificandus.

§. 33. Quum expediat infirmis de domo ſeu loco congruo provideri, ſtatuimus, quod in Eccleſiis, Monaſteriis, & locis aliis Conventualibus religionis ejuſdem, in quibus rerta domus, ſeu locus deputata, vel deputatus noo fuerit pro infirmis, ii ad quos id pertinuerit, quibus ad hoc ſuppetent facultates domum ſeu locum hujuſmodi ſufficientem joxta ſtatum, & facultates locorum, quantocius commodè fieri poterit deputare ſeu conſtruere* teneantur, eiſdem infirmis ſufficienter de lectis, victualibus, ſervitore, medicis, & rebus medieinalibus, & aliis quibuſlibet neceſſariis providendo, ad quæ peragenda, & complenda, per Superiores ſuos immediatns, & pet Præſidentes, ac Viſitatores, & eorum quemlibet auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna remedia compellantur. Ubi autem adminiſtratores eorum qui ad præmiſſa tenentur, ſufficientes ad ea peragenda non babuerint facultates, in anoali Capitulo per ipſum Capitulum, vel majorem partem ipſius auctoritate Apoſtolics ordinetur, quod adminiſtratores hujuſmodi ſufficieutes ad hoc reddantur per aſſignationes penſionum, prout infrà in alio raſu ſub rubrica de victualibus & aliis miniſtrandis.

* conſtituere.

Numerus Canonicorum.

§. 34. Quum ſit conſonum rationi, ut obtinentes beneficia, ipſorum onera debeant ſupportare, ſtatuimus, quod in Monaſteriis, Prioraribus, & aliis beneficiis quibuſcumque religionis ejuſdem perſonis qoibuſcuuque extra præfatam religionem cujuſcumque ſint dignitatis, gradus, ſeu præemiuentiæ (etiam ſi fuerint Sanctæ Romanæ Ecrleſiæ Cardinales) collatis ſeu commendatis, vel de cætero conferédis, ſeu cōmendandis, tot Canoniri teneantur, quot in eis teoerentur ſi per Canonicos regulares Monaſteria, Prioratus, & beneficia hujuſmodi regerentur. Et quod uihilominus Canooico in eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis, committatur id quod ſuprà, vel circa alios Canonicos iuibi reſidenres haberet exercere adminiſtrator Canonicus, ſi præeſſet eiſdem, quantum ad ea quæ pertinent ad regulam ſeu diſciplinam, vel obſervautiam regularem, & quod qoilibet prædictorum, bujuſmodi Monaſteria, Prioratus, & beneficis quomodolibet obtinenies, ad procurationes, & alia quælibet onera ipſis Monaſteriis, Priorstibus, & beneficiis incumbentia, ſupportanda, perſolvenda, & reddenda integrè ſint adſtricti, quodque ad hæc & alia ſupradicta, auctoritate Apoſtolica per cenſuram Eccleſiaſticam, & alias compelli valeant per Capitulorum provinrialium Præſidenres, & quemliber eorumdem, prout per Superiores ſuos poſſent, & debereut compelli Canonici regulares ſi præeſſent Monaſteriis, Prioratibus, & beneficiis memoratis, oiſi fuerint S. R. E. Cardinales, quos nolumus talium rompulſionibus ſubjacere.

Vetantur animalia ac ſæculares, præter hic exceptos.

§. 35. Prohibemus, ue Canonici regulares in Eccleſiis Cathedralibus, Monſteriis, ſeu locis aliis Conventualibus religionis ejuſdem, teueant, aut nutriant equos, ſeu alias evectiones, neve familiares, ſeu ſervirores habeant ſæculares, niſi ratione dignitatum, officiorum, vel adminiſtrationum ſuarum quæ geſſerint, id eis præmiſſum ſore noſcatur. In infirmitorio tamen & coquina Monaſterii, ſeu Prioratus, & aliis officiis atque ſervitiis aliis cōmunibus, poſſint tenere ſæculares ſervitores honeſtos; ſi & prout in Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, & aliis locis præ-

dictis

dictis fuerit hactenus rationabiliter obſervatum, non in exceſſivo, ſed moderato numero, juxta arbitrium Prælati immediati. Servitores autem ſæculares hujuſmodi, quantominùs fieri poterit cum Canonicis converſentur, neque cum eis in communi comedant neque bibant, etiam ſi presbyteri fuerint, vel Clerici ſæculares, niſi fortè tales forent presbyteri, vel alii ſacris ordinibus conſtituti, qui eſſent inibi perpetui, & cum Canonicis etiam in refectorio comedere aſſueti, & tunc à Canonicis ſedeant ſegregati cum habitu conſueto, & etiam honeſto, ſe eiſdem Canonicis in ſilentio, & obſervantiis aliis honeſtis, quamdiu cum eis fuerint conformantes, quibus provideatur juxta morem inibi rationabiliter obſervatum. Et ſi præsbyteri, ſeu ſæculares Clerici prædicti perpetui, infra Eccleſiarum, ſeu Monaſteriorum ſepta deliquerint, ſeu exceſſerint in levibus, per ademptionem partis pitantiæ, ſeu portionis, quam fuiſſent alias percepturi, per immediatum Prælatum regularem loci unde ſumunt prædicta, vel per illum qui inibi præerit, regularibus diſciplinis poſſint corrigi, ac puniri.

Lautaque convivia, & immoderati ſumptus.

§. 36. Caveant inſuper Abbates, Præpoſiti, Priores, & cæteri quicumque ipſius religionis, ne lautis conviviis, & commeſſationibus occupentur, nec in iis ſumptus immoderatos faciant, vel alias etiam exceſſivos à familiarium quoquam ſervitorum, aut ſequentium fieri permittant, necnon à rerum, ſeu veſtium multitudine indecenti, & exceſſiva, ubique diligenter ſtudeant abſtinere, & honeſtè, ac laudabiliter converſari.

Religioſi aſſociati incedant.

§. 37. Dicti quoque Abbates, necnon Præpoſiti, Priores, cæterique adminiſtratores, & profeſſores alii religionis ejuſdem, extra loca ſua proficiſcentes, aſſociati incedant, prout ipſorum congruit honeſtati, & ubi canonicorum numerus ſufficiens fuerit, & ad hoc etiam ſuppetent facultates, Abbates, & alii Prælati ſaltem religionis ſuæ duos ſocios ſecum ducant.

Superiores prædicta faciant obſervari.

§. 38. Præſidentes autem Capitulis provincialibus, ac Viſitatores per ipſa Capitula deputati, necnon Prælati alii religionis ejuſdem, quoad ſuos ſubditos attentè provideant, quòd præmiſſa diligentius obſerventur, tranſgreſſores arguendo, & prout expediens fuerit puniendo.

Ad ordines promovendi qui & quando.

§. 39. Præſentium auctoritate ſtatuimus, quod Canonici beneficia ſimplicia obtinentes, & alii beneficiati religionis ejuſdem, ad mandatum Prælati ſui infrà terminum per eum præfigendum eiſdem ſe faciant ad ordines quoslibet promoveri, niſi eos cauſa rationabilis, quam ipſi Prælato infra dictum terminum exponere habeant, excuſaret, quod ſi non fecerint, beneficiati eo ipſo ab obtentia beneficiis ſuſpenſi, non beneficiati verò ad beneficia obtinenda, ſint & remaneant inhabiles, donec promoti fuerint ad ordines ſupradictos, quodque Prioratus curam animarum habentes, & alia beneficia curata, quorum Prioratuum, & beneficiorum cura per perpetuos Vicarios exercetur, committi nequeant vel cōferri; niſi eis qui vigeſimum annum computandum à tempore collationis ſeu commiſſionis ſibi factæ de eis, & poſſeſſionis adeptæ, vel infra vigeſimumquintum ætatis ſuæ annum, (ſi ante annum ipſum Prioratus ſeu beneficia hujuſmodi eis collata fuerint ſeu commiſſa) ſe faciant ad ſacerdotium promoveri, Prioratus quoque Conventuales, Dignitates, Perſonatus, Officia, ſeu adminiſtrationes; videlicet ſacriſtia, theſauraria, eleemoſynaria, operaria, cameraria, & ſimilia quæ in Eccleſiis & aliis locis Conventualibus ſeu Collegiatis dictæ religionis, Officia ſeu adminiſtrationes & beneficia fuerint, etiam ſi eiſdem officiis ſeu adminiſtrationibus, animarum cura nullatenus ſit annexa, alicui niſi vigeſimumquintum annum attigerit conferri nequeant, aut committi. Et qui Prioratus, Dignitates, Perſonatus, Officia, ſeu adminiſtrationes hujuſmodi obtinuerint, infra tempus collationis, ſeu commiſſionis eis factæ de ipſis, & adeptæ poſſeſſionis eorum ſe faciant ad ſacerdotium promoveri, vel ſaltem ad ordinem, quem Dignitates, Officia, vel adminiſtrationes obtenta requirent de jure, conſuetudine, ſeu ſtatuto, nec contra à quoquā valeat diſpenſari. Nos inſuper commiſſiones, ſeu collationes factas contra præmiſſa decernimus fore irritas & inanes. Hi quoque qui juxta præmiſſa ceſſante cauſa rationabili ad ordines promoti non fuerint, ſint Prioratibus, Dignitatibus, Officiis, Adminiſtrationibus, & beneficiis prædictis eo ipſo privati, quæ ipſis iterum ea vice nullatenùs conferantur. Noſtræ verò intentionis exiſtit, quòd præſens conſtitutio quantum ad ea quæ de recipiendis ordinibus per Priores, & alios beneficiatos præmiſimus, illos etiam poſt duos menſes à die publicationis præſentium conſtitutionum in eorum annali Capitulo factæ conſtringat, & eos etiam qui in præſenti talia beneficia obtinent, vel dictæ publicationis tempore obtinebunt, dummodo ætatis legitimæ ſint effecti. Alioquin quum ad ætatem legitimam pervenerint, ad recipiendum ſecundum præmiſſa dictos ordines ſint adſtricti, niſi foret aliud Canonicum, eos ab hujuſmodi ſuſceptione ordinum excuſaret.

Veſtium præſtantio.

§. 40. Dignum fore cenſentes, ut Canonici religionis præfatæ non ſolum morum & vitæ, ſed etiā habitus & veſtimentorum refulgeant honeſtate, diſtrictius inhibemus, ne dicti Canonici extra ſepta Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum proficiſcentes, portent alias veſtes ſuper habitum, quam cappas, ſeu mantellos honeſtos vel rodondellos, ſeu elochias, talares vel circa, juxta uſum vel conſuetudinem laudabilem Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum ſuorum, uſum ſeu verius abuſum manticarum ſeu tabardorum, necnon rodondellorum, vel elochiarum notabilē habentium brevitatem, eiſdem Canonicis penitus prohibentes. Præcipimus quoque quòd in Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis locis religionis præfatæ, in quibus Canonici cappas à parte anteriori apertas de panno laneo conſuevere deferre, quæ in quibuſdam locis cappæ de choro ſeu capella vulgariter nuncupantur, ipſas honeſtas non nimia longitudine vel brevitate notandas portare debeant, locis & temporibus conſuetis. Deferant etiā cappas hujuſmodi à feſto omnium Sanctorum uſque ad feſtum Paſchæ, infra ſepta quarumcumque Cathedralium Eccleſiarum religionis ejuſdem, ac Monaſteriorum, & aliorum locorum immediatos Superiores ipſius religionis non habentiū, in quibus Monaſteriis ſive locis fuerit duodenarius Canonicorum numerus, licet hactenus ipſas ibidem non conſueverint deportare. Sanè infra Eccleſias, clauſtrum, capitulum, refectorium, ac dormitorium, non caputiis, ſed almutiis honeſtis utantur. Caputia verò ſi ea per ipſos extra loca prædicta deferri contigerit, ſint honeſta, & illa quæ cum cappis, mantellis, elochiis, ſeu rodondellis portaverint, unius cum eis & ejuſdem coloris exiſtant, niſi ex privilegio aut inſtitutione laudabili caputia certi coloris aut formæ eſſent conſueti portare. Almutiæ autem ſi de panno fuerint, illius cujus cappæ eſſe debent coloris exiſtant. Per hoc autem non liceat portare caputia, vel rodondellos, ſeu elochias eis, quibus alias portare licitum non exiſtit. Prohibemus etiam, ne dicti Canonici de cætero ferant forcaturas de ventribus Variorum, aut Squirolorum cum Dorſis permixtis, ſed ſint de Civilibus ſimplicibus, vel albis, vel nigris, aut griſeis. Præcipimus etiam, quod Canonici dictæ religionis infra Eccleſias & clauſtra locorum Cathedralium, aliorumque Conventualium, ſeu Collegiatorum ipſius religionis, & alibi conventualiter incedentes, portent ſuperpellicea magna, & ampla, juxta cujuſlibet Eccleſiæ conſuetudinē rationabilem, quæ in longitudine manicarum ultra manum quatuor digitis tranſverſalibus, vel circa, & ultra mediam tibiam, vel circa in ſui longitudine protendantur. Extrà Eccleſias verò, clauſtra, & loca prædicta, & ubique ſub cappis, rodondellis, ſeu elochiis, vel mantellis in locis debitis uti poſſint ſuperpelliceis, quorum manicæ uſque ad palmum in latitudine, vel circa, & eorum longi-

tudo uſque ad medism tibiam, vel circa protendantur. Per boc autem nolumos derogare conſuetudini quorumdam locorum, quæ ab antiquo, vel ab inſtitutione habent uſum ſuperpelliceorũ ad formam Rochetorum, ſeu Camiſiarum Romanarum, proviſo tamen quòd minoris longitudinis ſuperpellicea hujoſmodi non exiſtant, & adeò manicas longas habeant, quòd eis brachia uſque ad pugnum valeant cooperiri, per formas autem hujuſmodi ſuperpelliceorum, alias formas longiores, & honeſtiores, ſuperpelliceorum, & habituum, non intendimus prohibere, nec circa eas aliquid innovare. Statuimus inſuper, quòd Canonici dictæ religionis, cappis, & veſtibus albi, blavi, nigri, ſeu quaſi nigri coloris dumtaxat utantur, quodque illi qui altero tantùm de dictis coloribus uti conſueverunt ſeu tenentur, non poſſint ad alium portandum, ſeu aſſumendum aliquatenus ſe transferre, niſi ad album dumtaxat. Veſtis quoque ſuperior habitui proxima, ſit rotunda per circuitum, & non fiſſa, nec longitudine nimia aut brevitate notanda. Ab eiſdem quoque Canonicis in eorum veſtibus ligatæ manicæ non portentur, nec in apparenti conſuticiæ, vel quomodolibet hotonatæ. In Cathedralibus autem Eccleſiis, Antiſtites, ſeu Præpoſiti, Priores, ſeu alii majores in illis poſt ipſos Antiſtites exiſtentes: ac in Monaſteriis, Abbates, Præpoſiti, Priores, ſeu alii non habentes Superiores religionis ejuſdem, ſic aliam formam honeſtam, veſtium & calceamentorum ordinent & diſponant, quòd ſit in colore ſalom omnibus Canonicis ejuſdem Eccleſiæ ſeu Monaſterii, tam extrinſecus, quàm intrinſecus uniformis, ipſamque tam Abbates, quam Præpoſiti, Priores, & adminiſtratores, ac cæteri quicumque Canonici, & alii per proprios eorum Antiſtites, vel Abbates, ſeu alios; Abbates verò & cæteri Prælati, Superiores proprios ejuſdem religionis non habentes, per Præſidentes, Provincialibus Capitulis, ſeu per quemlibet eorum, ac per Viſitatores in ipſis Capitulis deputandos, tenere & ſervare cogantur. Qui verò veſtem, vel habitum contra ordinationem præſentis conſtitutionis deferre præſumpſerit, per dictos Superiores, vel per Præſidentes, ſive per Viſitatores, ſeu eorum quemlibet, ſic debitè puniatur, quòd cæteri à ſimilibus arceantur, & nihilominus ab eo auferatur veſtis prohibita pauperibus eroganda. Et ſi infra ſpatium quindecim dierum à tempore monitionis, ſeu præcepti ſibi facti computandum, veſtem vel habitum hujuſmodi, non dimiſerit cum effectu, vel ablationi prædictæ reſtiterit, ſi beneficiatus fuerit, per quatuor menſium ſpatiom ab adminiſtratione tēporalium ſit ſuſpenſus; non beneficiatus verò, dicto tempore ſit inhabilis ad Eccleſiaſticum beneficium obtinendum quodcumque. Qui autem exhibens ſe in publico, habitum (ſuperindumenta ſcilicet linea) temerè occultaverit, ſi monitus emendare noluerit, juxta præmiſſam perſonarum diſtinctionem, dictas ſuſpenſionis, & inhabilitatis pœnas per idem tempus incurrat. Injungimus inſuper Præſidentibus, Viſitatoribus, & Prælatis aliis religionis prædictæ, ut contra tranſgreſſores eorum quæ circa honeſtatem veſtium, & habitus ſuperius ſunt ſtatuta, prout ad eos & eorum quemlibet pertinuerit, monitionem prædictam (quum tranſgreſſio eis nota fuerit) facere non omittant. Et nihilominus Præſidentes, & Viſitatores prædicti, monere teneantur Abbates, Præpoſitos, & alios ad quos id pertinuerit religionis prædictæ, ut præmiſſa quæ ut prædictum eſt circa honeſtatem veſtium, & habitus ſunt ſtatuta, ſervent & faciant ab aliis ſub dictis pœnis diligentius obſervari.

Exitus de Monaſterio quando permiſſus.

§.41. Ut in religione prædicta vitetur diſſolutio, & obedientia teneatur, diſtrictius inhibemus, ne quivis Canonicus dictæ religionis de Eccleſia, Monaſterio, vel loco ſuo Conventuali exeat, niſi primitus obtenta licentia ab illo qui eam valeat impartire, quavis conſuetudine contraria non obſtante, quodque cauſam ſui exitus veraciter & abſque fictione exponat ei à quo erit licentia obtinenda. Qui verò hujuſmodi licentiam conceſſerit, Canonicis clauſtralibus nullā adminiſtrationem vel beneficium obtinentibus, terminum redeundi quanto convenientius poterit breviorem aſſignet. Sanè adminiſtratoribus, & beneficiatis, qui habent reſidere in clauſtro, poſſit dari licentia ſine præfixione termini, ſi hoc concedenti viſum fuerit expedire. Si quis autem exiverit extra Eccleſiam, Monaſterium, ſeu locum alium Conventualem ſine licentia, vel in termino aſſignato juſta cauſa ceſſante, non redierit, pœna quæ in tali caſu per ſtatuta, vel conſuetudines ejuſdē Eccleſiæ, vel Monaſterii, ſeu alterius loci inſliinſligēda fuerit, inſligatur eidē. Etſi ſuper hoc ſtatutū vel conſuetudo aliqua non exiſtit, pœna quæ ſequitur inſligatur, videlicet quòd ille qui infra novem dies poſt exitum ſeu terminum prædictos redierit, ultimus ſtet in choro & ſecunda, quarta, & ſexta feriis ejuſdem ſeptimanæ, in pane & aqua jejunent. Illi verò qui infra hujuſmodi novem dies non redierint, pœna quæ ſequitur imponatur, videlicet quod à porta regulari, parlatorio, ſeu alio loco decenti per clauſtrum, cum Magiſtro noviriorum, vel alio ad hoc deputato ad Capitulum veniant, camiſiam, femoralia, & caligas tantum habentes, ſuperpelliceum in brachiis, ac ferulam ſeu virgam in manibus ſuis ferentes, cum quibus in dicto Capitulo venia priùs recepta, & recognita culpa ſua, coram omnibus verberentur, & nihilominus alia pœnitentia ſine pœna pro qualitate demeriti imponatur eiſdem ſecundùm arbitriū imponentis. Quòd ſi ſine ſcandalo hujuſmodi pœna imponi non poſſet, in pœnam aliā ſecundum ſui Prælati arbitrium, de proborum & ſeniorum Conventus conſilio commutetur, quam in dicti Conventus præſentia facere teneantur, proviſo attentius, quòd menſuram peccati correctionis inflictio non excedat. Simili quoque vel alia condigna pœna puniantur Canonici in Prioratibus ſeu adminiſtrationibus aliis externis aſſignati, qui ſine licentia Priorum ſeu adminiſtratorum eorumdem, de ipſis prioratibus ſeu adminiſtrationibus recedentes fuerint evagati, vel in termino non redierint aſſignato. Si autē de dictis prioratibus ſeu adminiſtrationibus ad clauſtrum ſeu Prælatum ſuum à ſuis Prioribus ſeu adminiſtratoribus, licentia non petita, vel petita & non obtenta veniunt, eidem Prælato ſeu Superiori ſuo cauſam ſui adventus ſtatim exponant, qui Prælatus ſeu Superior an cauſa hujuſmodi rationabilis & vera fuerit arbitretur, & ſi cauſam rationabilem ſeu falſam eſſe repererit, vel ſi hujuſmodi venientes nullam cauſam ei expoſuerint, aut licentiam non petierint, per Prælatum aut Superiorem, prout eis viſum fuerit expediens puniatur. Nullus quoque Canonicus pernoctaturus extra Eccleſiā, Monaſterium, vel alium locū ſuum abire ſine Breviario permittatur, in quo penſum ſervitutis ſuæ dicendo horas Canonicas poſſit ſolvere Creatori.

Alienatio prohibetur abſque licentia Apoſtolica.

§.42. Perpetuo prohibemus edicto, ne Civitas, Caſtrum, Villa, vel Feudum notabile, aut juriſdictio alicujus ipſorum, vel Grangia ſeu locus, territorium, ſive magnus poſſeſſionum vel terrarum numerus, vendi vel etiam principaliter & expreſſe obligari, vel Monaſterium, ſeu Prioratus, aut Eccleſia religionis præfatæ in alium transferri valeant per quoſcumque etiam in caſu alias à jure conceſſo, abſque licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, omnem venditionem, obligationem, & tranſlationem de præmiſſis, & contra hæc factam irritam decernendo, ac nihilominus quilibet Capitulis provincialibus Præſidentium ac Viſitatorum, alienationes hujuſmodi eaſdem, ac conſentientes eiſdem Sedi Apoſtolicæ, ſi exempti fuerint, alioquin Ordinariis ſeu Diœceſanis ipſorum intimare per ſcripturam authenticam, vel literas eorum ſigillis munitas, quam citius commodè poterunt, teneantur.

Ficti contractus prohibentur.

§.43. Multis fraudibus atque dolis, quæ per nonnullos religionis ejuſdem, in damnum & præjudicium Eccleſiarum, Prioratuum, & aliorum locorum prout experientia docuit committuntur, opportunis obviare remediis quantum cum Deo poſſu-

mus

Digitized by Google

mus ſalubriter cupientes, hoc conſulto edicto prohibemus, ne Abbates, Præpoſiti, ac Priores, vel quivis adminiſtratores, & alii Canonici ſeu converſi religionis ejuſdem, prætextu religionum, vel negotiorum quæ gerunt, fraudulentos vel doloſos aut ſimulatos vel fictos contractus inire, vel mutua ſimulata vel ficta ſuſcipere, ſive proprio, ſive fidejuſſorio, vel quovis alio nomine alieno, neve etiam confiteri in inſtrumentis publicis, vel authenticis aliiſve ſcripturis, ſe à patre, fratre, nepore, vel conſanguineo, ſeu quolibet alio conjuncto, affine, familiari, fervirio, amico, ſeu mercatore recepiſſe mutuò, vel aliàs, pecuniam, pannos, bladum, vinum, equos, boves, ſive animalia alia, vel res, ſeu alia bona, eaque io utilitatem locorum quibus præſidenr, vel adminiſtrationum quas gerunt fuiſſe converſa, neque tamen pro ſe, ſeu locis eorum neque pro adminiſtrationibus ſuis ipſa receperint, qooquomodo præſumant. Similiter etism prohibemus, ne fingant ſeu ponant, vel ſcribant ſe fore Principales debitores, neve ut tales ſe obligent, ubi re vera non principales ſed fidejuſſores exiſtunt, neve in talibus contractibus, ut præfertur ſimulatè conceptis, ſe ac alios ſun nomine, locaque ipſa, poſſeſſiones, redditus, proventus, bona & jura locorum obligent, vel ſubmittant, neque in fraudem ſeu doloſe confiteantur, vel alios præſertim debitores eorum faciãt confiteri ſeu etiam obligari, vel ſuper iis inſtrumẽta, vel authenticas ſeu aliàs ſcripturas in fraudem confici, continentia quòd jura, redditus, poſſeſſiones, animalia, blada, pecuniam, ſeu alia bona ad ipſos, vel Monaſteria, ſeu quævis alia bona ipſius religionis pertinentia ſeu debita, fuerunt, ſunt, vel eſſe debent, patris, matris, ſeu fratris eorum, vel aliarum perſonarum prædictarum, & ad ipſas perſonas pertinere vel debita eis fore, vel alios quoſcumque contractus ſimiles fraudulenter, & doloſe confici faciant, vel fieri procurent, per quos Eccleſiæ, Monaſteria, & alia loca religionis ipſius quibus præſunt, ac jura, redditus, & poſſeſſiones, ſeu alia loca ipſorum damnificari, gravari, obligari, vel aliàs impediri, ſeu deperiri valeant quovis modo. Nos autem omnes prænominatos, in grave & enorme præjudicium adminiſtrationum ſuarum talia committentes, vel fieri facientes, aut eis conſentientes, præter alias pœnas juris (niſi infrà duorum menſium ſpatium à tempore contractus ſeu commiſſi hujuſmodi numerandum) ea quantum eis poſſibile fuerit tolli fecerint, & Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, adminiſtrationes, & loca prædicta reddiderint ſeu reddi fecerint iodemnia, ſeu à talibus diſpendiis liberarint, excomunicationis ſententiæ eo ipſo decernimus ſubjacere. Quòd ſi forte præmiſſa effectualiter oon poterint revocare, teneantur iofrà alios duos menſes, illos duos immediatè ſequentes, ea ſuis Superioribus revelare, quod ſi oon fecerint, ſententiam excomunicationis incurrant, & aliàs pro dictis exceſſibus debitè puniantur, taliter quòd cedat cæteris in exemplum. Poſſint autem Præſidentes ac Viſitatores in Provincialibus Capitulis deputati, & eorum quilibet, Abbates alioſque quoſcumque Prælatos ac adminiſtratores, non habentes Superiores religionis ejuſdem, qui hujuſmodi ſententiam excomonicationis incurrerint, ſatiſfactione præmiſſa abſolvere, & ſecum ſuper irregularitate, ſi per ſimplicitatem & juris ignorãtiam (non tamen in contemptum claviũ) divina celebraverint, vel ſe ingeſſerint eiſdem, inde cõtracta miſericorditer diſpenſare, cæteros verò conſimiliter abſolvere, & cum eis in ſimilibus caſibus diſpenſare valeant immediati Superiores eorũ.

Mutua quomodo recipienda.

§. 44. Monaſteriorum, & locorum religionis ejuſdem diſpendiis quæ ex mutuorũ contractu plerumque proveniunt, præcavere conſultiùs intẽdentes, ſtatuimus, quòd Abbas, Præpoſitus, Prior, ſeu quivis alius (etiam Apoſtolicæ Sedis Notarius) religionis ejuſdem, quam per ipſum fuerit mutuum ſuſcipiendum, ultra ſummam communi providentia per annale Capitulum ſeu majorem partem ipſius taxandam, infraſcriptam ſolemnitatem obſervet, videlicet ut quilibet de prædictis Superiorem ejuſdem religionis non habens, qui habebit recipere mutuum ſupradictum tractatum ad minus & conſilium duorum dierum non continuatorum, ſeu interpellatorum, cum Capitulo ſeu Conventu ſuo diligentem habeat, & maturum. Et nihilominùs de conſenſu ſui Capituli vel Conventus, mutuum hujuſmodi recipiatur ab eo. In Monaſterio verò, Prioratu, & adminiſtratione, conventuali vel non conventuali Superiorem immediatum io eadem religione habente; in conventuali videlicet cum Conventu ipſius, in non conventuali, cum Conventu Superioris Eccleſiæ Monaſterii ſive loci, tractatus hujuſmodi habeatur. Et nihilominùs in utroque licentia ſeu auctoritas interveniat dicti ſuperioris quocumque nomine cenſeatur, eo plenè certificato inquantum comodè fieri poterit, de omnibus quæ intervenire debent in tractatu præſato, in quo quidem agatur, & clarè liqueat, ob quam cauſam cujuſve ſummæ, & ſi fieri poteſt, à quibus creditoribus, & ſub quibus conditionibus, & obligationibus, quibuſve terminis ſolvendum ſuſcipiatur mutuum ſæpedictum, de iis nihilominùs authentica conficienda ſcriptura, in qua ea omnia, ac nomina illorũ, qui interfuerint in tractatu, ac etiam conſentientium, & auctorizantium exprimantur, & ipſorum auctorizantium ſigilla ſcripturæ hujuſmodi apponantur. Prohibemus inſuper, ne prætextu alicujus procuræ generalis, etiam ſi contineatur in ea, quòd procurator mutuum poſſit recipere, aut obligare Eccleſiam, Monaſterium, vel alium locum, mutuum recipere valeat Eccleſia, Monaſterium, vel locus alius obligari, niſi priùs prædicta omnia fuerint obſervata. Volumus autem, quòd pecunia quæ taliter, ut præmittitur mutuò recipitur, non remaneat in ſolius Antiſtitis, ſeu Abbatis, vel Prioris, aut alterius adminiſtratoris hujuſmodi cõtractum ineuntis principaliter poteſtate, ſed ſi commodè fieri poteſt, tradatur tribus, ſeu pluribus aut paucioribus viris, prout expediens videbitur providis, & diſcretis, qui dictum mutuum ad illas utilitates ſeu neceſſitates convertant, ob quas noſcitur fuiſſe contractum, qui ſuper hoc fideliter exequendo juramenti vinculo adſtringantur, diſtrictiùs inhibentes, ne eorum quæ debentur Eccleſiis, Monaſteriis, ſeu locis aliis religionis ejuſdem, remiſſio fraudulosa, & notabiliter damnoſa à quoque valeat attentari. Permittimus tamen, quòd ſi Antiſtes, vel Abbas, aut alii quicumque adminiſtratores religionis ejuſdem, à locis aliis dictæ religionis quibus ſubſunt ſint multum remoti, & caſus aliquis evidenter utilis ſeu neceſſarius occurrat, cui ſuccurri non valeat, niſi ultra dictam ſummam communi providẽtia taxatam mutuum contrahatur, licitum ſit eiſdem abſque ſolemnitate hujuſmodi, & pœnis infraſcriptis, ut tali caſu valeat provideri, tantam abſque fraude qualibet ſummam recipere mutuò, quanta neceſſaria fuerit pro caſu præfato. Recipientes autem mutuum in caſu hujuſmodi, ſi Superiores ejuſdem religionis non habuerint in Conventibus propriis, ſi verò Superiores tales habuerint, eiſdem Superioribus, & nihilominus ſuis Conventibus, ſi Conventum habeant infrà octo dies poſtquam eorum præſentiam habere commodè poterunt, id exponere, & de iis qui in ipſo contractu intervenerunt eos certiores reddere teneantur, & conficiatur inde ſcriptura, ſi ipſis Superioribus, vel Conventibus viſum fuerit expedire. Prælatus autem, ſeu quivis adminiſtrator, qui ſemel recepit, ſive particulariter ſive ſimul, ſummam prædictam, communi providentia (ut præmittitur) prætaxatam, quodcumque mutuum recipiat ultra eam, niſi eſſet modicum, quòd tamen quartam partem ejuſdem ſummæ non excedat, teneatur ſub infraſcriptis pœnis ſolemnitatem ſecundam plenariè obſervare. Quòd ſi Abbas, Præpoſitus, Prior, vel adminiſtrator alius dictæ religionis quocumque nomine cenſeatur, contra præmiſſa faciens, mutuum ultra dictam ſummam communi providentia taxatã abſq; dicta ſolemnitate recipiendo, locum ſibi commiſſum, aut jura, redditus, ſeu poſſeſſiones ipſius

expreſſe

capreſſe obligaverit, vel literas, vel inſtrumenta conceſſionis, vel recognitionis ſuper hoc conceſſerit, ſeu aliàs ſubmiſerit (niſi infrà ſex menſes immediatè ſequentes, obligationes & ſubmiſſiones hujuſmodi ceſſare fecerit) ſit ei extunc donec ea compleverit Eccleſiæ interdictus ingreſſus, & inſuper Præpoſiti, Priores, & alii adminiſtratores ſuperiorem ejuſdem religionis, non tamen Conventum, habentes, ſi præfatum interdictum per alios ſex menſes, præfatos ſex immediatè ſequentes pertinaciter ſubſtinuerint, ſint extunc à ſuis adminiſtrationibus ſuſpenſi, donec obligationes prædictæ tollantur, & eorum admioiſtrationes redditæ fuerint indemnes. Suſpenſione autem hujuſmodi durante, Superiores immediati taliter ſuſpenſorum adminiſtrationes eorum recipiant, eaſque per ſe vel alios fideliter gerere, & indemnes pro poſſe reddere ſtudeant, ac nihilominùs ſuſpenſos eoſdem aliter punire, prout culpæ qualitas exegerit, non omittant. Si quis autem taliter ſuſpenſorum Superioribus ipſis in prædictis de facto contradicere præſumpſerit, & in contradictione hujuſmodi per octo dies pertinaciter perſeveraverit, excommunicationis incurrat ſententiam ipſo facto, quam ſi ſubſtinuerit pertinaci animo per ſex menſes, dignitate, officio, adminiſtratione, ſeu beneficio per eum obtenta ſeu obtento privetur.

Locationes quæ damnatæ ſint.

§. 45. Quoniam ea minus provida locatione locorum religionis ejuſdem, ſeu conceſſione ipſorum ad firmam, proventuum locorum ipſorum plurima pertulit hactenus dicta religio detrimenta, ſalubri prohibemus edicto, ne Abbates, Priores, Præpoſiti, aut cæteri adminiſtratores religionis ipſius, ſine cauſa neceſſaria, vel utili, loca ſuæ adminiſtrationi commiſſa, vel proventus ipſorum locorum, ad firmam tradere, ſeu locare præſumant. Quòd ſi ea cauſa hujuſmodi id facere voluerint, & Capitulum ſeu Conventum habuerint, non tamen Superiorem religionis ejuſdem, debeant eum eodem Capitulo, ſeu Conventu præmittere tractatum de cauſa hujuſmodi, & de quantitate pretii, & ſub quibus obligationibus, & de perſona illius cui firma, ſeu obligatio hujuſmodi fuerit facienda, ipſaſque facere cum conſilio ipſius Capituli, ſeu Conventus, vel majoris partis ejuſdem. Si verò Capitulum, ſeu Conventum proprium, & nihilominus Superiorem ejuſdem religionis habuerint, non ſolùm cum ipſo Capitulo ſeu Conventu, ſed etiam cum eodem Superiore dictum tractatum præhabeant, & cum conſilio Capituli, ſeu Conventus ipſorum, vel majoris partis, ac de dicti Superioris licentia, & non aliter ad eas procedãt. Si autem Priores, vel Præpoſiti, aut alii adminiſtratores extiterint, non habentes Conventum, ſed Antiſtitem, Abbatem, vel alium Superiorem religionis ejuſdem, tractatum prædictum cum eodem Superiore præmittant, & cum ipſius licentia, & non aliter faciant firmam, ſeu locationem præfatam. Per hoc autem non intendimus prohibere, quò minus redditus, & proventus adminiſtrationum ſuarum locare, ſeu vendere valeant abſque ſolemnitate præmiſſa ad tempus modicum, juxta morem in regione in qua eruor ſolitum obſervari, ſtatutis Eccleſiarum, Monaſteriorum, vel aliorum locorũ religionis ejuſdem (ſi qua ſuper hoc fuerint) rationabilibus obſervatis. Si tamen ea hujuſmodi locatione, ſeu venditione proventuum ad tempus modicum, ut præmittitur faciendis, contingeret infrà unum annum recipi pecuniam, vel aliud quodcumque pretium proventuum rei locatæ unius anni excedens, tunc ſolemnitates præmiſſas volumus obſervari. Simili modo etiam prohibemus, ne aliquo caſu, firmæ ſeu locationes, ſeu venditiones hujuſmodi fiant per eoſdem perſonis ſuſpectis, neve quibuſvis firmariis, ſeu conductoribus, ſive emptoribus liber orginalis cẽſuum, aut inſtrumẽta, ſeu monumẽta originalia ſuper juribus Eccl. vel adminiſtrationũ cõfecta tradantur, neve juriſdictiones per ſe, aut cum Univerſitate, ſeu Civitates, vel Villæ, vel inſignia loca ſeu Caſtra, vel Fortalitia locẽtur, ſeu ad firmã tradãtur, ſive ſub locatione, vel firma includantur. Redditus tamen ſeu proventus Civitatum dicti Ordinis, Villarum, locorum, Caſtrorum, & Fortalitiorum hujuſmodi, prout ſuperiùs præmittitur, vendi valeant ſeu locari. Ubi autem occaſione firmarum, aut locationum, ſeu venditionum hujuſmodi continget perſonas, vel bona Eccleſiaſtica ipſius religionis obligari, vel ſub mitti, obligationes & ſubmiſſiones hujuſmodi fieri volumus Eccleſiaſticæ juriſdictioni, coërctioni dumtaxat, & per Eccleſiaſticam juriſdictionem, & coërctionem executioni mandari. Firmas autem ſeu locationes aut venditiones prædictas, locorumque traditiones contra præmiſſa factas, inſtrumenta quoque & quælibet documenta, ſuper eis confecta, juſtitia carere decernimus, & nullius exiſtere firmitatis. Et nihilominus Abbates, Priores, Præpoſiti, & cæteri adminiſtratores ſuperiorem religionis ejuſdem non habentes, qui contrafecerint per Præſidentes Capitulis, vel per Viſitatores deputandos eis corrigantur. Cæteri verò per Antiſtites, Abbates ſeu alios immediatos ſuperiores eorum, ſi eis viſum fuerit, in quinta parte pretii locationis, ſive firmæ, fabricæ ſeu in ornamentis Eccleſiæ, Monaſterii ſive loci cui immediatè ſubſunt, applicanda, & aliàs debitè puniantur.

Regiſtra, & archiva conficiantur.

§. 46. Ut Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum locorum religionis ejuſdem, bona, & jura ſalubriter cõſerventur, ſtatuimus quòd Præſidentes Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Prioratibus, & adminiſtrationibus aliis quibuſcũque dictæ religionis, quamprimum commodè poterunt, conficiant ſeu confici faciant regiſtra, in quibus poſſeſſiones, cenſus, jura, & cætera bona immobilia quæcumque & qualitercumque fuerint, ad eorum adminiſtrationes ſpectantia, ſigillatim & ſpecificè deſcribantur. Fiant etiam per eoſdem regiſtra de ornamentis Eccleſiaſticis, vaſis, lectis, animalibus, & aliis rebus mobilibus, & ſe moventibus pro agricultura, & alia inſtructione locorum neceſſariis, vel utilibus, & hujuſmodi regiſtra, in locis ſubjectis aliis ſuperioribus religionis ejuſdem duplicentur; quorum unum in loco ſuperiori, & reliquum in ſubjecto ſervetur. Viſitatores quoque in provincialibus Capitulis deputati, cùm viſitabunt loca ſuæ viſitationi commiſſa, Prælati etiam & alii Superiores cùm fuerit opportunum, diligenter inquirant, an res & bona prædicta, neceſſaria pro inſtructione locorum teneantur in locis eiſdem, & provideant quòd perpetuò teneantur in eis, aliterque reperta faciant emendari, & ſecundùm quod culpa exegerit puniant delinquentes. Inſuper Præſidentes præfati, cùm poſſeſſiones adminiſtrationum ſuarum fuerint aſſecuti, inventaria, de bonis mobilibus, & ſe moventibus repertis in adminiſtrationibus ipſis conficiant. Hi verò qui habent Superiores religionis ejuſdem, hujuſmodi inventaria faciant duplicata, quorum unum in loco ſubjecto ſervetur, & ſuperiori reliquum aſſignetur, ut per ea in quo ſtatu adminiſtrationes ipſas receperint, valeat apparere. Fiant autem hujuſmodi inventaria & regiſtra per tabellionem, vel ſaltem in aliarum publicarum præſentia perſonarum. Adjicimus etiam, quòd Præſidentes Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, & locis aliis dictæ religionis, qui bona mobilia, Prioratuum, adminiſtrationum, & beneficiorum quorumlibet religionis ejuſdem, ſibi ſubjectorum vacãtium in eis, tempore hujuſmodi vacationis inventa, ſeu illa durãte obvenientia ex privilegio, vel cõſuetudine, ſeu alia cauſa rationabili ad ſe aſſerunt pertinere, vaſa, veſtimenta, ſeu alia ornamenta divino cultui deputata, animalia etiam tàm pro agricultura, quàm pro aliis ipſorum locorum neceſſitatibus teneri inibi conſueta, vaſa vinaria, & coquinaria, lectos etiam, & alia ſuppellectilia neceſſaria ſeu vaſa (niſi fortè aurea vel argentea fuerint) nullatenùs occupare, vel exinde aſportare, aut ſibi appropriare præſumãt. In apprehẽdẽdis quoq; bonis aliis conſtitut. fœl. rec. Bonifacii PP. VIII. prædeceſſoris noſtri ſuper hoc editam, quæ incipit, Præſenti, diligenter obſervent. Qui verò ſecus fecerint, juxta qualitatem delinquentium perſonarum pœnas incurrant,

quæ

Digitized by Google

quæ per conſtitutionem eamdem ejus tranſgreſſoribus imponuntur.

Alimentorum præſtationes non differantur.

§. 47. Quum ſic rationi conſonum illos non debere onera recuſare, qui rerum commoda complectuntur, ſtatuimus, quòd Antiſtites, Abbates, Præpoſiti, Archidiaconi, Priores, & adminiſtratores cæteri religionis præfatæ, qui cenſus, redditus, penſiones, ſeu quæcumque ſimilia debent vel debebunt in poſterum pro alimentis quotidianis, vel pro veſtiariis in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, Præpoſituris, Prioratibus, officiis, & adminiſtrationibus, ſeu aliis locis religionis ejuſdem, ſive in blado, vino, carnibus, oleo, piſcibus, pecuniis, ſeu rebus aliis quibuſcumque conſiſtant, illa eis in terminis conſuetis, vel præfixis ſeu in antea præfigendis integrè ſolvere non omittant. Quòd ſi Priores, Præpoſiti, Archidiaconi, ac cæteri adminiſtratores ejuſdem religionis, ea in ipſis terminis, vel ſaltem infrà menſem non ſolverint, requiſiti, quantum aſcendit quarta pars illius debiti, ultra ipſum debitum nomine pœnæ ſolvere teneantur. Et ſi infrà alium menſem immediatè ſequentem non ſolverint, tàm pœnam quàm etiam ipſum debitum Principale, eo ipſo ſint (donec de prædictis fuerit integraliter ſatisfactum) à temporalium adminiſtratione ſuſpenſi, & Prælatus durante ſuſpenſione prædicta, miniſtret per alium temporalia beneficia illius qui ſuſpenſionem incurrerit ſupradictam, & ſatisfaciat de prædictis. Antiſtites verò ſi poſt lapſum terminum requiſiti infrà duorum menſium ſpatium, à die requiſitionis hujuſmodi computandum, ſatisfacere contempſerint, pœnam tertiæ partis debiti incurrãt irremiſſibiliter eo ipſo. Abbates autem, & alii Prælati religionis ejuſdem, ſi poſt requiſitionem conſimilem infrà menſem ſatisfacere contempſerint, incurrãt pœnam conſimilem ipſo facto. Et ſi Abbates, & alii Prælati hujuſmodi, per alium menſem ſequentem ſolvere non curaverint, à ſtallo chori, & loco Capituli deputatis eiſdem, ſint ipſo facto, & tamdiu remaneant ſuſpenſi, donec integraliter de debito, & pœna ſatisfecerint memoratis, nulla remiſſione profutura eiſdem. In prædictis tamen caſibus de Principali debito ſatisfacto Antiſtites, Abbates, & alii Prælati liberè, inferiores verò de ſuorum licentia Prælatorum, remittere valeãt pœnas præſtatas ab aliis quàm à præfatis Antiſtitibus, Abbatibus, & Prælatis ſibi debitas pro prædictis Inſtitutionibus regularibus inhærentes, ſtatuimus, ut Canonici in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis ſive locis aliis Collegiatis, ſeu Conventualibus d. religionis conſtituti, conſuetudine ſeu uſu (quinimò abuſu) contrario non obſtante in refectorio comedant in cõmuni, niſi in caſibus in quibus & prout eiſdem licitum eſt, ſeu permiſſum extra refectorium comedere, ſecundùm regularia & canonica inſtituta, proviſo quòd illi quibus incumbit onus providendi de victu Canonicis eiſdem provideant ſufficienter & decenter, non in pecunia, ſed in victualibus, prout cuilibet opus erit: de qua ſufficientia & decentia victualium, tractetur, & ſi expedierit ordinetur in Capitulo annali. Decernentes, quòd ſi qui redditus, vel penſiones alicui ex Canonicis ſingulariter hactenus pro victualibus fuerint aſſignati, nullatenus dimittantur eidem. Nos n. aſſignationes hujuſmodi revocamus, & pro revocatis haberi volumus, & eas fieri deinceps prohibemus. Illi quoque quibus incumbit onus de veſtimentis, calceamentis, & aliis corporis indumentis neceſſariis dictis Canonicis providendi, eiſdem provideant ſufficienter, & decenter, & tempore congruo juxta ſuppetentiam facultatum, & conditionem ſeu qualitatem regionis: & illud quod dãdum erit ſingulis, pro veſtimentis, & aliis prædictis, ordinent & taxent ſi opus fuerit in annali Capitulo memorato. Ad hæc ſubjungimus, quòd illi qui prædicta adminiſtrare tenentur, ad ea omni excuſatione ceſſãte ut præmittitur miniſtranda per Superiores ſuos, aut in defectum eorum, per Viſitatores vel Præſidentes in Capitulo provinciali deputatos, & eorum quemlibet compellantur. Nec audiãtur, ſi dicant Privilegium, ſtatutum, ordinationem, vel conſuetudinem contraria ſe habere, aut pro ſuis perſonis, eorumque ſtatu perſonarum, & officiorum decentia ſubſtentandis, ſe aſſerant indigere, nulla quoque ſuper hoc appellatio nullave ſupplicatio eis proſit. Et ſi tertiò moniti per aliqua dierum competentia intervalla monentis arbitrio relinquenda, præmiſſis efficaciter parere contempſerint, removeantur à ſuis adminiſtrationibus vel officiis, ipſaque aliis perſonis idoneis prædicta complere valentibus committantur. Abbates verò, Præpoſiti, Priores ac cæteri, etiam Apoſtolicæ Sedis Notarii non habentes Superiores religionis ejuſdem, vel habentes, ſi præſint Collegiis, ſeu Conventibus, qui de prædictis providere teneantur, non habentes quidem Superiores, à Præſidentibus ac Viſitatoribus, & eorum quolibet, cæteri verò tàm ab eiſdem, quàm etiam à dictis ſuis Superioribus per cenſuram Eccleſiaſticam aliiſque remediis ad hoc congruentibus ad id omninò cogantur, eiſdem Superioribus niſi ſuos ſubditos; necnon dictis Præſidentibus ac Viſitatoribus, niſi Abbates, Priores, & alios ſupradictos efficaciter ad præmiſſa compulerint: in Capitulis provincialibus graviter arguendis, & taliter corrigendis, quod cedat cæteris in exemplum. Cæterùm, ſi redditus, & proventus dignitatum, officiorum, ſeu adminiſtrationum quibus onus prædictum incumbit, aut dicta victualia, veſtimenta, ſeu alia pro victu ſeu veſtitu neceſſariò Canonicis miniſtrando non ſufficerint, poſſit Prælatus in ſuo annali Capitulo, cum conſilio & aſſenſu ejuſdem Capituli, vel majoris partis ipſius, auctoritate Apoſtolica Prioratibus, adminiſtrationibus, & aliis beneficiis per Canonicos dictæ religionis ſolitis gubernari, quibus eorum ſupportatis oneribus ad hoc ſuffecerint facultates (vocatis tamen ad hoc Prioribus, vel adminiſtratoribus, & aliis beneficiatis, qui eiſdem præfuerint) penſiones perpetuas imponere, pro ſufficienti ſupplemento defectus victualium, & veſtimentorum, & aliorum neceſſariorum, pro habitu corporis dumtaxat, quas quidem penſiones extunc, tàm illi qui eiſdem Prioratibus, adminiſtrationibus, & beneficiis aliis, tempore hujuſmodi impoſitionis præfuerint, quàm ſucceſſores eorum ſolvere teneantur.

Eſus carnium quando prohibitus.

§. 48. Ut ſalutis Auctori puriùs ſerviatur, ſtatuimus quòd univerſi Canonici religionis præfatæ, ab eſu carnium diebus . . . . . . Sabbati, & per totum Adventum Domini ſtudeant abſtinere, non obſtantibus ſtatutis, vel contrariis quibuſcumque. Super abſtinentia verò ab eſu hujuſmodi carnium in quarta feria, & Septuageſima, Prælati ſeu alii ad quos ſpectaverit, conſuetudines & ſtatuta, antiqua & nova, honeſta, & rationabilia ſuorum locorum ſervent, & faciant obſervari. Illis tamen qui ad majorem abſtinentiam ſunt adſtricti, per hoc eſum carnium non intendimus indulgere.

Accubitus ſint in dormitoriis &c.

§. 49. Rurſus præcipimus, quòd Canonici religionis ejuſdem reſidentes in clauſtris, omnes ſimul, vel ſi multitudo eorum non ſinit, ſaltem quanto plures ex ipſis commodè poterunt, in una domo dormiant & quieſcant, juxta regularia inſtituta Canonica, non habentes ſeparatas cameras ſive cellas, exceptis iis qui propter ſenectutem, vel valetudines corporales, aut propter adminiſtrationes ſeu officia quæ geſſerint, vel ex aliis cauſis juxta diſpoſitionem ſui Superioris rationabiliter excuſantur. Statuimus etiam quòd in dormitoriis cellas non habentibus, cellæ de cætero nullæ fiant. Permittimus tamen, quòd in eis ubi ſunt cellæ jam factæ, remaneant; ſed à parte anteriori debeãt aperiri, ita quòd à tranſeuntibus, hi qui intra fuerint conſpici valeãt & videri, & quòd per Prælatos locorum infrà ſex menſes à tempore quo præſentes conſtitutiones fuerint publicatæ, vel ipſis negligentibus, ſeu non valentibus, per Viſitatores in provincialibus Capitulis deputatos, in prima viſitatione quam impenderint, omnes tales cellæ ab anteriori parte debeant aperiri; & ſi ſuper hoc fuerint aliqui reſiſtentes, vel impedimentum præſtantes, ſeu præſtari procurantes, vel ad id dãtes

auxilium,

auxilium, conſilium, vel favorem, publicè vel occultè, vel hujuſmodi cellas de novo facere præſumentes, excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, quos etiam ipſi Prælati, & Viſitatores præfati, per alia juris, & ipſius religionis remedia, valeant ſuper his auctoritate Apoſtolica coërcere. Ab hujuſmodi autem excommunicatione ſi ipſam incurrerint, poſſint abſolvi per Viſitatores præfatos, vel per Prælatos immediatos eorum, & cum eis ſuper irregularitate, ſi quam forſan contraxerint, per ſimplicitatem & juris ignorantiam (non tamen in contemptum clavium) celebrando divina, vel ſe ingerendo eiſdem, per eoſdem valeant diſpenſari.

Privilegia & mobilia non transferenda.

§. 50. Religionis ejuſdem conſulere commodis, & præcavere diſpendiis cupientes, ſtatuimus ut ſi quis Eccleſiæ Cathedrali, Monaſterio, Prioratui, Præpoſituræ, ſeu adminiſtrationi cuivis dictæ religionis Præſidens, aut ſimplex Canonicus, ſeu converſus religionis ejuſdem Privilegia, literas, vel inſtrumenta conceſſa, ſeu confecta ſuper libertatibus, poſſeſſionibus, rebus, ſeu juribus eorumdem, aut vaſa aurea, ſeu argentea divino cultui dedicata, necnon reliquias, ornamenta Eccleſiaſtica, libros aut res alias notabiles vel pretioſas ipſorum, extra Eccleſiam, Monaſterium, Prioratum, ſeu adminiſtrationem hujuſmodi, in damnum ipſorum, apud ſuos conſanguineos vel propinquos, ſeu quoſcumque alios fraudulenter tranſportare, ſeu tenere præſumpſerit (niſi infrà duorum menſium ſpatium, prout poſſibile fuerit ei, ad loca ipſa reduxerit, vel eadem loca, ſeu adminiſtrationes infrà idem ſpatium indemnia reddiderit) extunc poſſidens ipſa, tamdiu donec præmiſſa, ut præfertur emendaverit, ab adminiſtratione temporalium ſit ſuſpenſus, ſimplex verò Canonicus, vel converſus, ad beneficia ſeu officia quælibet religionis ipſius obtinenda, ſit eo ipſo tamdiu inhabilis quouſque per immediatum Superiorem ipſius, ſatisfactione præmiſſa, cum eis fuerit miſericorditer diſpenſatum. Et ſi Præſidenti ejuſdem, qui tamen Antiſtes non fuerit, culpa extiterit manifeſta per Præſidentes in Provinciali Capitulo, ſeu Viſitatores per idem Capitulum deputatos pœnæ graviori ſubdantur.

Miſſarum celebratio injungitur.

§. 51. Hortamur Præpoſitos, Priores, & Adminiſtratores, ſinguloſque Canonicos dictæ religionis in ſacerdotio conſtitutos, in Eccleſiis, Monaſteriis, & aliis eorum locis Conventualibus reſidentes, ut (ſi non frequentius) ſaltem bis in ſeptimana, reſidentes autem in Prioratibus, vel aliis locis non Conventualibus, ſaltem ſemel in hebdomada, in Scholis verò vel alibi commorantes, infrà quindecim dies ſaltem ſemel, ſalva honeſtate, & debita devotione Miſſas ſtudeant celebrare.

Et Euchariſtiæ ſuſceptio.

§. 52. Alii verò Canonici non ſacerdotes ubilibet conſtituti, in qualibet quindena ſaltem ſemel confiteantur, & quolibet menſe reverenter ſuſcipiant Euchariſtiæ Sacramentum, niſi fortè de proprii Confeſſoris conſilio, ob aliquam rationabilem cauſam, ad tempus ab ejus perceptione eorum aliquis duxerit abſtinendum. Per hoc autem, ſtatutis, conſuetudinibus, ordinationibus, ſeu obſervantiis Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum prædictorum, quibus frequentius pro certis diebus confiteri, communicare, vel celebrare debeant, vel ſæpiùs celebrando locorum onera ſupportare, in aliquo non intendimus derogare: adjicientes quòd Abbates, Præpoſiti, ſeu Priores cæteri locis Conventualibus Præſidentes, die qualibet, rationabili cauſa ceſſante, Miſſam celebrent, vel audiant, & nihilominus in ſolemnibus feſtis, in ſuis Monaſteriis ſive locis Miſſas ſolemnes ſtudeant celebrare.

...vinorum officiorum recitatio.

§. 53. Hortamur etiam quòd in Eccleſiis, Monaſteriis, ſive locis aliis Conventualibus, cum modeſtia, humiliter, & devotè, Horis nocturnis & diurnis, ad divina officia univerſi & ſinguli Canonici ſtudeant convenire; ipſaque non tranſcurrendo, aut ſyncopando, ſed tractim & diſtinctè, pſallant & celebrent, ac devotè. Sanè in Eccleſiis Cathedralibus, Monaſteriis, & locis aliis Conventualibus religionis ejuſdem, Miſſa major per Canonicum celebretur. Et ſi inibi, magnus & ad hoc ſufficiens fuerit Canonicorum numerus, in officiis Diaconatus, & Subdiaconatus miniſtrent hujuſmodi celebranti, & qui hebdomadarius fuerit Miſſæ majoris, ceſſante impedimento legitimo, horas Canonicas incipiat, & collectas orationes dicant. Tranſgreſſores verò præmiſſorum debitæ ſubjaceant diſciplinæ.

Reliquiarum &c. conſervatio.

§. 54. Denique ſoliciti ſint Antiſtites, Abbates, Præpoſiti, Priores, Sacriſtæ, & adminiſtratores alii religionis præfatæ quocumque nomine cenſeantur, quibus incumbit Eccleſias, Oratoria, Altaria, reliquias, vaſa, corporalia, veſtimenta, & alia ornamenta Eccleſiaſtica, munda, & nitida conſervare, & facere ab aliis conſervari, de breviariis quoque, miſſalibus, aliiſque libris, & veſtimentis, ac ornamentis quibuslibet neceſſariis, juxta facultates, & exigentiam locorum ſuorum, Eccleſiis, & locis eiſdem omninò provideant, ſeu faciant provideri: quòd ſi præmiſſa pro poſſe adimplere neglexerint, ad ea complenda competentibus remediis compellantur, & ſi opus fuerit pars proventuum beneficiorum eorum per Superiores recipiatur eoſdem, & in prædictorũ proviſionem per aliquem idoneum cõvertatur.

Fori uſus damnatur.

§. 55. In favorem religionis præfatæ prohibemus, ne Antiſtites, & alii Eccleſiaſtici Judices, trahant profeſſores religionis ejuſdem in cauſis criminalibus ad eorum conſiſtorium, ſeu judiciale tribunal, ubi cauſæ communiter audiuntur; ſed alibi audiant dictas cauſas; niſi fortè criminis manifeſti enormitas aliud ſuaſerit faciendum.

Venatio, aucupiumque.

§. 56. Porrò à venationibus, & aucupationibus Canonici dictæ religionis abſtineant, nec eis intereſſe, aut canes ad opus venandi, vel aves venaticas per ſe, vel alios tenere præſumant, nec à familiaribus ſecum morantibus teneri permittant; niſi ſaltus, vivaria, vel garenas propria, vel jus venandi in alienis haberent, quo caſu hoc eis permittitur, dum tamen infrà Monaſterium ſeu domos quas inhabitant, aut eorum clauſuras, venaticos canes non teneant, nec venationi præſentiam exhibeant perſonalem. Siqui verò eorum venationi, aut aucupationi clamoſæ, vel aliàs, cum canibus, vel avibus ex propoſito interfuerint; ſiquidem Abbas fuerit, vel Prior ſeu Præpoſitus aut Apoſtolicæ Sedis Notarius quicumque non habens ſuperiorem ejuſdem religionis, per annum ſe noverit à beneficiorum collatione ſuſpenſum, quo caſu jus collationis hujuſmodi, eo modo quo ſibi competebat, ad Priorem clauſtralem, cum conſilio & aſſenſu Conventus, vel majoris partis ipſius durante ſuſpenſione hujuſmodi devolvatur. Si verò alius fuerit, ab adminiſtratione quam obtinet, ſit per annum ſuſpenſus: quòd ſi nullam adminiſtrationem habet, eo ipſo per annum reddatur inhabilis ad adminiſtrationem, ſeu aliud Eccleſiaſticum beneficium obtinendum.

Armorum retentio prohibetur.

§. 57. Dicti quoque Canonici, infrà ſepta ſuarum Eccleſiarum ſeu Monaſteriorum, arma nullatenus teneant ſive ſuorum licentia Prælatorum. Tenentes verò abſque dicta licentia, per Superiorem ſuum taliter puniantur, quòd ipſorum pœna cedat aliis in exemplum. Super inhabilitate tamen & ſuſpenſione prædictis, Præſidentes & eorum quilibet cum Prælatis, & Prælati cum eorum ſubditis poſſint, ſi eis expediens viſum fuerit diſpenſare, injuncta tranſgreſſoribus pœnitentia ſalutari.

Accuſationes quæ recipiendæ.

§. 58. Quia nonnulli Canonici dictæ religionis contra Prælatos, vel Superiores ſuos frequenter multa proponunt, non ut omnia per eos propoſita probent, quia nec facere poſſent, ſed ut infament, omnibus, & probatis forſan illorum aliquibus, finem conſequantur optatum, diſtrictius inhibemus, ne quivis Canonicus religionis ejuſdem contra ſuum Prælatum vel Superiorem, ſuper crimine vel criminibus deinceps quomodolibet admittatur; niſi priùs ſe obligaverit ad pœnam congruam, ſi in probatione propoſitorum, vel alicujus ipſorum defecerit, per eum irremiſſibiliter ſubeundam.

§. 59. Si

Reparatio locorum præcipitur.

§. 59. Si aliqua Eccleſia Cathedralis, Monaſteriom, ſeu alius locus religionis ejuſdem, in religione vel regulari obſervantia adeo ſint collapſa, quod per Antiſtitem, Abbatem vel alium Prælatum, ſeu adminiſtratorem, vel Canonicos proprios veriſimiliter nequeant reparari, ſtatuimus quod per Præſidentes provinciales, & quemlibet eorumdem, ad requiſitionem ſeu relarionem Viſitatorum; prout eidem Capitulo ſuper hocconſulendo videbitur expedire, vel ſine conſultatione hujuſmodi, ſi ex dilatione cōſulendi dictum Capitulum periculum immineret, auctoritate Apoſtolica de alia Eccleſia, Monaſterio ſeu loco; in qua ſeu qoo ejuſdem religionis noſcitur obſervantia refloreſcere, Canonici aſſumantur idonei, & ad dictam Eccleſiam, Monaſterium ſive locum collapſam ſeu collapſum mittantur, ut ibidem quamdiu expediens fuerit morentur, per quos Eccleſia, Monaſterium ſeu locus hujuſmodi reparetur. Illi vero Canonici, ob quorum culpam ejuſdem Eccleſiæ, Monaſterii ſive loci hujuſmodi lapſus ſeu deformatio noſcitur contigiſſe, in Eccleſia ſeu Monaſterio vel loco de qua vel quo aſſumpti fuerint ii, qui ad Eccleſiam vel Monaſterium ſeu locum collapſam ſeu collapſum, ut præmittitur tranſmittentur, vel in loco alio in quo eadem religio vigeat, per Præſidentes eoſdem & eorum quemlibet, prout expediens fuerit, auctoritate Apoſtolica collocentur, ubi eorum mores valeant reformari, diſtrictius inhibentes ne Monaſteria ſeu alia loca Collegiata, ſeu Conventualia religionis ejuſdem Eccleſiis, Monaſteriis ſeu locis religioſorum quorumcumque alterius habitus uniantur, vel etiam ſubmittantur, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali, ſi ſecus actum fuerit, decernentes irritum & inane.

Proprietarii damnantur.

§. 60. Licet contra religioſos proprietarios ſit proviſum per canonicas ſanctiones, tamen ſpecialius providere volentes contra illos Canonicos & converſos dictæ religionis, qui ſuæ ſalutis obliti, contra regulares & canonicas inſtitutiones pecuniam congregant, jura, poſſeſſiones, redditus, ſeu cenſus annuos, & alia bona emunt, ſeu emi faciunt, aliquando proprio, & ſæpe nomine alieno, multis ſuper iis figmentis adhibitis, aliiſque traduot animalia nutrienda & cum augmento vel lucro, ſibi vel alteri reddenda eorum nomine, ſeu pro ipſis; & alios multos contractus diverſimode tamquam negotiatores exercent, nec non appetentes & ſectantes lucra turpia, peculium occultant, & illicite detinent in ſuarum periculum animarum. Decernimus omnia præmiſſa (quæ tamen reſtitutioni non ſubjaceant aliorum) nedum poſt obitum, ſed etiā in vita ipſorum Canonicorum & converſorum, fore adminiſtrationi, ad quam pertinuerint applicanda, quacumq; conſuetudine contraria non obſtante, quodque nulli Canonico vel converſo talia faciendi licentia à quoquam valeat indulgeri, & quod præfati Canonici & converſi prædicta committentes, & quæcumque religionis ejuſdem ſupradicta retinentes, aut ſibi ipſis appropriantes, vel applicationi hujuſmodi reſiſtentes, vel impedimentum, publice vel occulte eidem præſtantes, ſeu præſtari procurantes, vel dictum peculium habentes & non revelantes Prælatis propriis, ſi per eoſdem Prælatos ſpecialiter & nominatim moniti, infra menſem poſt monitionem hujuſmodi immediate ſequentem à prædictis non deſtiterint, vel peculium non revelaverint, & reſtituerint ſi reſtituendi facultatem habuerint, ſint eo ipſo inhabiles ad Prioratus officium, adminiſtrationes & beneficia quælibet in religione hujuſmodi obtinenda. Concedimus tamen quod cum talibus Canonicis ſeu converſis, Antiſtites, Abbates Præpoſiti & alii Prælati eorum immediati, poſſint ſuper inhabilitate hujuſmodi diſpenſare, quando eis videbitur expedire; dummodo à prædictis deſtiterint, & peculium & alia ſupradicta revelaverint & reſtituerint, ut præfertur. Teneantur inſuper Prælati & ſuperiores præfati, in ſuis annalibus Capitulis monere generaliter annuatim omnes proprietarios, ut ab omnibus ſupradictis deſiſtant exceſſibus, & peculium ſi quod habent revelent & reſtituere non poſtponant.

Conſpirationeſque.

§. 61. Quum ex conſpirationis & conjurationis crimine (ſi forte tranſeat impunitum) multa mala & ſcandala poſſint exoriri, ſtatuimus quod conſpiratores & conjuratores, ſi qui religionis ejuſdem de crimine hujuſmodi legitime convicti fuerint vel confeſſi, præter alias pœnas talibus à jure vel aliquo quoviſmodo inflictas, eo ipſo beneficiis & adminiſtrationibus quibuslibet quæ obtinuerint, ſint privati. Si vero beneficiati non fuerint, eo ipſo reddantur inhabiles ad quævis beneficia, ſeu adminiſtrationes Eccleſiaſtica quomodolibet obtinenda. Contra conſpiratores autem & conjuratores occultos quorum notitia non habetur, per Superiorem aut Viſitatores, etiam pœnæ aliæ, prout expedire videbitur, generaliter ſtatuantur. Si vero aliquis de prædictis ad cor reductus, illi vel illis qui tanguntur, ea eis, ipſas patefecerint tali tempore, quod poſſit hujuſmodi factionibus obviare, dignus abſolutione & venia habeatur.

Ejecti & fugitivi puniantur.

§. 62. Ne Canonici religionis præfatæ vagandi occaſionem habentes, ſalutis propriæ detrimentum incurrant, ſtatuimus ut Præſidentes provincialibus Capitulis, necnon Abbates, Præpoſiti, Priores & alii ad quos id pertinuerit, fugitivos & ejectos de Ordine ſuo, requirant ſolicite annuatim, qui ſi in Eccleſiis, ſeu Monaſteriis ſuis recipi poterunt, ſecundum Ordinem regularem recipiantur, ſalva Ordinis diſciplina: quodſi diſciplinati incorrigibiles apparuerint, auctoritate noſtra provideant Præſidentes & alii prædicti, ut apud eaſdem Eccleſias ſeu Monaſteria, in locis competentibus à communi fratrum conſortio ſegregati, ponantur ad agendum pœnitentiam, ibique vitæ neceſſaria miniſtrentur eiſdem, nec pateat aliis fratribus, aut cuiquam alteri acceſſus ad eos, niſi prius à Superiore petita licentia ſuper hoc & obtenta. Si vero hujuſmodi fugitivos vel ejectos, inobedientes invenerint eos excōmunicent, & tamdiu faciant ab Eccleſiarum prælatis excōmunicatos pronunciari publice, donec ad mandatum ipſorum humiliter revertantur. Inſuper ſtatuimus, quod Prælati & alii ad quos pertinuerit in ipſa religione correctiones facere regulares, quotiens & quādo pro gravioribus culpis debebunt pœnitentias injungere, hoc faciant cum aliquorum proborum conſilio, & tractatu præhabito cum eiſdem.

Prædicta juriſdictioni Ordinariorum non præjudicent.

§. 63. Per præmiſſa vero juriſdictioni Ordinariorum non intendimus derogare.

Juſſio illa publicandi in Capitulis.

§. 64. Ut autem ſtatuta hujuſmodi, quæ religionis ejuſdem ſalutem ſapiunt & profectum, ad cunctorum profeſſorum ejuſdem Ordinis notitiam deducantur, ac inviolabiliter & fideliter obſerventur ab eis, auctoritate Apoſtolica præſentium tenore præcipimus, quod ſtatuta prædicta in primis provincialibus Capitulis eorumdem, à principio uſque ad finem publice legantur, & ſolemniter publicentur, eorumque ſingulæ copiæ, ſingulis Eccleſiis, Monaſteriis, atque locis religionis ejuſdem habentibus Capitula, Collegia ſeu Conventus per Præſidentes dictis Capitulis eorom, ſigillata ſingulis tradantur, & etiam aſſignentur, expenſis tamen Capitulorum ſeu Conventuum, quibus hujuſmodi dandæ fuerint copiæ, conſcribenda, quodque in ſingulis Eccleſiis, Monaſteriis atque locis dicti Ordinis, ſtatuta præfata bis in anno legantur: ſtatutis & conſuetudinibus dicti Ordinis & privilegiis quibuſcumque, ſi qua forſan hujuſmodi ſtatutis per nos editis obviarent, omni quoad hoc deinceps robore carituris. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Avinione, Idibus Maii, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Dat. P. An. 5. die 15. Maii.

VII.

Contra eos, qui loco ſui, alios ſupponunt examini pro conſequendis beneficiis Eccleſiaſticis, ſeipſoſque pro aliis, dicto examini ſupponentes.

Quoad ſecundam partem vide ampliorem diſpoſitionem Pauli IV. infra in conſt. 15. Inter cætera, ubi notabo.

Edita A. D. 1339.

BENEDICTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus prohibitionis.

QUoniam nonnulli, ſicut accepimus, honeſtati nequitiam, & morum ſaluti, temporalia commoda præferentes, ad ſubeundum examen, quod hi, qui ad Eccleſiaſtica beneficia ex proviſionis noſtræ gratia fuerint promovendi, in literatura examen ſubire tenētur, ſe minus idoneos ſentientes ad illud ſupponūt alios loco ſui, qui ſe dictorū minus idoneorum habere nomina & cognomina, & eſſe de Civitate ſeu Diœc. eorumdem, mendaciter cōfingentes, examen ſubeunt pro eiſdem, ſicque præfati minus idonei, nullum ſubeuntes examen, per fraudem hujuſmodi, beneficia Eccleſiaſtica conſequuntur.

Prohibitio de qua in rub.

§. 1. Nos volentes hujuſmodi fraudi pœnis debitis percellendæ ſalubriter obviare, omnes hujuſmodi, qui alios ſupponunt examini loco ſui; necnon eos qui aliorum mentitis nominibus hujuſmodi examen ſubeunt pro eiſdem, excommunicationis ſententiæ ipſo facto decernimus ſubjacere, ac literas noſtras per hujuſmodi fraudem obtentas, & in poſterum obtinendas, omneſque proceſſus ipſarum prætextu habitos vel habendos, fore caſſos, vacuos, irritos & inanes & nullius penitus exiſtere firmitatis. Prædicti inſuper, qui ſibi falſa nomina imponentes, pro aliis examen ſubeunt, ut præfertur, omnibus beneficiis Eccleſiaſticis ſi qua habent, ſint eo ipſo privati. Si vero nulla beneficia Eccleſiaſtica obtineant, eo ipſo efficiantur inhabiles ad beneficia Eccleſiaſtica. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 5. die 19. Dec.

Datum Avinione 19. Decembris, Pontificatus noſtri Anno 5.

CLEMENS SEXTUS PONT. CC. ANNO DOMINI MCCCXLII.

Anno 1342.

CLemens VI. Frater Petrus Rogerii Monſtrius de Malmonte antea dictus, Lemovicenſis Diœceſis, Gallus, Presbyter Cardinalis SS. Nerei, & Achillei tituli Faſciolæ, Creatus Avenione Nonis Maji, anno 1342. Coronatus 14. Kalend. Julii eodem anno. Vixit annos 10. menſes 7. Creavit Cardinales 27. Obiit Avenione, in Urbe, & Comitatu Venayſſini, 8. Idus Decemb. anno 1352. Sepultus in Cathedrali Avenionenſi, & inde tranſlatus ad Monaſterium Caſæ Dei, ubi Abbas fuerat. Vacavit ſedes dies undecim.

I. Facultas Abbatis Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, retinendi & acquirendi nova loca & Monaſteria, ibique Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi.

Hanc Congregationem primo approbavit Joan. XXII. ut in ſua conſt. 15. Cum à nobis, hic ſup. fol. 208. Hujus facu tatis declarationem attende infra in Clement. VIII. conſt. 99. Quoniam. Et exemptionis ab impoſitionibus privilegium vide infra in Pii II. conſt. 9. Licet. & Julii II. conſt. 13. Etſi ad. & Pii V. conſt. 41. Etſi mendicantium. Conſervatores dedit Julius II. in conſt 5. Militanti. Facultatem alienandi conceſſit idem Julius II. in conſt 11. Ex injuncto. Et Prælatorum facultatem abſolvendi & diſpenſandi Monachos tribuit Pius IV. in conſt. 7. Votis.

Edita An. D. 1344.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati, & Conventui Monaſterii S. Mariæ de Monte Oliveti in Accona, Ordinis S. Benedicti, Aretinæ Diœceſis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

SOlicitudinis Paſtoralis officium, quod ſuper omnes Orbis Eccleſias, & Monaſteria, diſpoſitione divina, licet immeriti, gerimus, pulſat & excitat mentem noſtram, ut cunctorum fidelium, & præſertim regularium perſonarum, quæ mundanis relegatis illecebris, ſub arctioris vitæ obſervantia ſe perpetuo divinis obſequiis emanciparunt, commodis intendamus, ac in iis quæ divini cultus, animarum ſalutem, & religionis augmentum concernunt, eos Apoſtolici favoris præſidio foveamus.

Petitio Abbatis.

§. 1. Exhibita ſiquidem nobis nuper veſtra petitio continebat, quod nonnulli Chriſti fideles, gerentes ad veſtrum Monaſteriū ſpecialis devotionis affectum, ac cupientes ut Monaſterium ipſum ad divini laudem nominis amplietur, pro animarum ipſorum ſalute nonnullas domos, terras, poſſeſſiones, loca & alia bona ad eos ſpectantia, vobis, ac veſtro Monaſterio liberalitate provida donaverunt, & ea intentione contulerunt, ut in eiſdem domibus, terris, poſſeſſionibus, & locis, Prioratus, & Oratoria cum officinis neceſſariis ad opus perſonarum dicti Monaſterii conſtruantur, & de novo fundentur; ipſaque conſtructa, & fundata, dicto veſtro Monaſterio tamquam membra capiti ſint ſubjecta, & in eis ſic conſtructis, & fundatis, inſtituantur, ponantur, & deputentur Priores, Monachi, & Converſi, ac familiares, per te fili Abbas, & ſucceſſores tuos Abbates, qui erunt pro tempore Monaſterii ſupradicti, quodque quamplurimi alii Chriſti fideles, ſimiles donationes, & conceſſiones vobis libenter facerent ad ſimiles uſus, ut creditis, ſi vos ſuper his à Sede Apoſtolica haberetis auctoritatem, licentiam, & etiam facultatem. Quare nobis humiliter ſupplicaſtis, ut vos in hac parte, prærogativa Sedis Apoſtolicæ gratia proſequendæ conſuetæ ipſius clementia dignaremur.

Facultas à Papa conceſſa retinendi & acquirendi alia bona, & monaſteria.

Ad quod attende conſt. 99. Clem. VIII Quoniam.

§. 2. Nos igitur qui ſumus almifici Confeſſoris Benedicti Ordinis profeſſores, cupientes Ordinem ipſum, ad Dei laudem, & gloriam, ipſiuſque Confeſſoris memoriam celebrem dilatari, ac cultum augeri divini Nominis, & animarum ſalutem etiam procurari, & propterea hujuſmodi pia deſideria devotorum volentes favoribus Apoſtolicis confovere, veſtris ſupplicationibus inclinati, recipiendi hujuſmodi domos, terras, poſſeſſiones, loca, & omnia bona prædicta vobis jam conceſſa, & donata, & ea etiam quæ in poſterum vobis donabuntur, & concedentur ad uſus prædictos, & in eiſdem domibus, terris, poſſeſſionibus, locis donatis, & conceſſis, ac donandis, & concedendis, prout domorum, terrarum, poſſeſſionum, locorum hujuſmodi magnitudo, ſeu quantitas, & eorum etiam facultates expoſcent, Prioratus veſtri Ordinis, & Oratoria cum officinis neceſſariis conſtruere, & fundare in partibus dumtaxat Italiæ, ac in eis Priores, Monachos, Converſos, & familiares juxta dictarum facultatum exigentiam inſtruere, qui ſecundum ejuſdem B. Benedicti Regulam, & inſtituta dicti veſtri Monaſterii, devotum impendant perpetuo Altiſſimo famulatum. Et quod eiſdem Prioribus, Monachis, & Converſis liceat in eiſdem Prioratibus, & Oratoriis habere altaria, campanilia, cum campanis, cœmeteria pro ſepultura perſonarum in illis degentium, ac in Oratoriis ipſis Miſſas, & alia divina officia celebrare. Quodque Prior cujuſlibet loci ſic conſtruendi, poſſit Monachorum, & Converſorum prioratus, ſeu loci ſui, confeſſiones audire, ipſoſque abſolvere, ac eis pro commiſſis pœnitentiam injungere ſalutarem, dummodo talia non fuerint, propter quæ foret Sedes Apoſtolica merito conſulenda.

Et Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi.

§. 3. Necnon eiſdem cuncta Sacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, & quod in Prioratibus, & Oratoriis ipſis, erectionem, & conſecrationem altarium, & cœmeteriorum benedictionem, à quocumque malueritis Catholico Antiſtite, gratiam, & communionem Apoſtolicæ Sedis habente (ſi prioratuum, & locorum ipſorum Diœceſani, eas vobis, & ipſis Prioribus, ac Monachis, gratis, & ſine pravitate exhibere noluerint) recipere libere valeatis, vobis & eiſdem Prioribus, & Monachis Prioratuum, & locorum hujuſmodi, ſine parochialium Eccleſiarum, & cujuſlibet alterius juris alieni præjudicio, auctoritate Apoſtolica licentiam, & facultatem liberam, tenore præſentium, de gratia concedimus ſpeciali. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 2. die 21. Jan.

Dat. Avenione 12. Kal. Febr. Pont. noſtri Anno 2.

Reſor-

Reformatio Ordinis Fratrum Servorum B. MARIÆ Virginis, circa Prioris generalis, & aliorum Priorum, & Definitorum munera, & electiones, Capitulorumque generalium, & provincialium celebrationem.

Aliam hujus Ordinis Reformationem, edidit Pius V. infrà in Tomo 3. in ejus conſt. 103. Poſtquam prout aliam & pleniorem ſtatuit Clem. VIII. in ſua conſt. 60. Nullus. ubi videas, quæ in apoſtillis, & in rubrica indicabo.

Edita A. D. 1346.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

REgiminí univerſalis Eccleſiæ, quamquam immeriti, diſponente domino præſidentes, curis continuis angimur, & aſſidua meditatione pulſamur, ut religioſorum quorumlibet ſtatus auctore Domino ſalubriter dirigatur, & ne loca religioſorum eorumdem, eorumque perſonæ propter altercationes quas inter eos interdum ſuſcitari contingit, ſubeant ſpiritualiter, & temporaliter detrimenta, ſed potius quorumlibet Ordinum profeſſores in tranquillitate mentis, & corporis, devotum, & gratum, prout ad id ſe dedicarunt, impendant Domino famulatum, libenter noſtræ proviſionis remedium adhibentes.

Hic reformatio à Bened. XII. cœpta fuit.

§. 1. Dudum ſiquidem, pro parte quorumdam Fratrum Servorum Sanctæ MARIÆ Ordinis Sancti Auguſtini propoſito in Conſiſtorio coram fœlicis recordationis Benedicto Papa XII. prædeceſſore noſtro, quod quondam Petrus de Tuderto Prior generalis Fratrum dictorum Servorum, in regimine & adminiſtratione ſua, malè, & partialiter ſe habebat, propter quod ſtatus prædictorum fratrum in ſpiritualibus, & temporalibus reformatione non modica indigebat. Præfatus prædeceſſor volens de his ſuper quibus eorumdem Fratrum ſtatus reformandus exiſteret pleniùs informari, prædictum Petrum, & nonnullos alios Priores, & Fratres eorumdem Servorum, de quibus viſum ſibi fuit expedire pro reformatione hujuſmodi facienda, ad Sedem Apoſtolicam fecit perſonaliter evocari, eiſque venientibus ad Sedem antedictam, venerabilibus fratribus noſtris Petro Præneſtino, & Bertrando Oſtienſi Epiſcopis commiſit oraculo vivæ vocis, ut partes ipſas ſuper iis quæ ad reformationem prædictam ſpectarent, ad concordiam reducerent, & quæcumque ſuper his facerent, eidem prædeceſſori poſteà fideliter referre curarent. Coram quibus Petro, & Bertrando Epiſcopis, præfatis Petro generali, & aliis prioribus, ac fratribus, ut præmittitur, evocatis perſonaliter comparentibus, & exhibentibus nonnulla capitula, ſecundum quæ ſtatum dictorum Fratrum Servorum reformatione indigere dicebant, ſuper iis, quæ coram ipſis ſuper reformatione hujuſmodi, dicere, & proponere voluerunt, dictoque prædeceſſore noſtro poſteà, ſicut domino placuit, ſublato de medio, nobiſque divina favente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptis, & præmiſſis pro parte dictorum Petri generalis, & aliorum priorum, & fratrum propoſitis coram nobis.

Et ab iſto Pontifice perfecta.

§. 2. Nos ad reformationem ſtatus dictorum fratrum ſolicitis ſtudiis intendentes, præfata capitula cum eiſdem Petro, & Bertrando Epiſcopis examinavimus diligenter. Et tandem nonnulla quæ pro reformatione ſalubri ſtatus dictorum fratrum ſuadente utilitate, & neceſſitate urgente, expedire cognovimus, ſtatuenda providimus, inter, ac per eoſdem fratres Servorum perpetuis futuris temporibus obſervanda.

De Capitulo generali de triennio in triennium celebrando & à quibus.

§. 3. Statuimus igitur quòd per eoſdem fratres, per quos omni anno celebrare conſuevit dictorum fratrum Capitulum generale, ex nunc de triennio in triennium tantùm generale Capitulum celebretur, ad quod teneantur venire Prior generalis, qui eſt, & pro tempore fuerit, & omnes Priores provinciales, necnon & ſtudiorum generalium Lectores in ſacra Theologia legentes, & etiam Priores conventuales, & diſcreti prout pro commoditate ipſorum fratrum generale Capitulum de ipſius conventualibus prioribus, & perſonis diſcretis ſalubriter duxerit ordinandum.

Capitulo Provinciali ſingulis annis celebrando & à quibus.

§. 4. Prætereà ſtatuimus quòd in qualibet provincia eorumdem fratrum provinciale Capitulum anno quolibet celebretur, ad quod veniat Prior provincialis, & Priores conventuales, ſeu locales, Lectoreſque in quacumque facultate legentes, & duo fratres diſcreti de ſingulis conventibus, ſive locis illius provinciæ, electi à majori parte conventus, qui duodecim fratres tantùm, vel minus habebunt, unum fratrem diſcretum dumtaxat ad ipſa Capitula provincialia mittere teneantur. In his autem provincialibus Capitulis, Prior generalis intereſſe, vel ſuum generalem Vicarium ad ea mittere valeat ſicut eidem priori viſum fuerit expedire, & eiſdem Capitulis aſſiſtat idem Prior, vel Vicarius in correctionibus aliis opportunis. In eiſdem autem Capitulis provincialibus eligantur ſtudentes Pariſiis quotiens fuerit opportunum.

Prior generalis renunciet in manibus Definitorum Capituli generalis cùm ſuum ſuum, & alius eligatur, vel ipſe in eodem officio ad aliud triennium dimittatur.

§. 5. Statuimus etiam, quòd ex nunc Prior generalis qui erit pro tempore, in quolibet generali Capitulo, de triennio in triennium, ut præmittitur, in poſterum celebrando ſine requiſitione aliqua, primò, & ante omnia, ſuo officio renunciare teneatur in manibus Definitorum generalis Capituli, quod ſi non fecerit privatus ſit eodem officio ipſo facto. Poſtquam verò renunciaverit, poſſit pro ipſius meritis, vel demeritis, Definitorum ipſius generalis Capituli arbitrio, in eodem generalis Prioris officio dimitti, vel ab eo penitus amoveri, & in locum ipſius alius idoneus per dictum Capitulum ſubrogari, & in caſu quo, ut præmittitur, amoveretur, vel renunciare contemneret, per ipſum Capitulum alius in priorem generalem, ſufficiens, & idoneus eligatur. Eiſdem fratribus auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia concedentes, quòd Priores generales dictorum fratrum qui erunt pro tempore, poſtquam ut præmiſſum eſt, & alias juxta morem hactenus inter eos obſervatum electi fuerint, & per generale Capitulum approbati, eo ipſo veri Priores generales dictorum Fratrum ſint effecti, & adminiſtrandi licentiam, curamque animarum habeant, ac in omnibus pro ipſorum fratrum Prioribus generalibus perinde habeantur, ac ſi ab Apoſtolica Sede confirmationis literas habuiſſent.

Prior generalis non eligatur qui in Ordine non ſteterit ſpatio annor. 20.

§. 6. Nullus tamen niſi expreſsè profeſſus fuerit, & qui inter dictos fratres non ſteterit ad minus per viginti annos continuos, in Priorem generalem eorumdem fratrum eligi valeat, aut aſſumi.

Definitores generales, & provinciales quando eligendi.

§. 7. Ordinamus inſuper, ut amodo ſingularum provinciarum prædictarum fratres eligant unum fratrem providum, & maturum in Definitorem pro generali Capitulo, & fiat hujuſmodi electio in provinciali Capitulo, quod immediatè præcedet Capitulum generale. Definitores verò pro Capitulis provincialibus eligantur à fratribus in eiſdem Capitulis provincialibus congregatis.

Prior provincialis qui & quando eligendus.

§. 8. Statuimus etiam, quòd fratres cujuſlibet provinciæ poſt primũ generale Capitulum per ipſos celebrandum quamcitius poterunt in aliquo loco ejuſdem provinciæ ad hoc apto, & idoneo, ſuum celebrent provinciale Capitulum hac vice congregandũ, prout in dicto generali Capitulo fuerit ordinatum, in quo unum ex dictis fratribus ſufficientem, & idoneum, in ſuum provincialem Priorem eligant, qui ſic electus, & conſtitutus, infrà menſem à tempore electionis, & conſtitutionis hujuſmodi, conſentire, & confirmationem à dicto Priore generali, vel ejus generali Vicario petere humiliter non omittat, quam quidem electionem, ſi canonica fuerit, idem Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius, quem idem Prior generalis juxta modum infraſcriptum deputare habebit, ultra menſem à die qua petita fuerit, non differat confirmare, quod ſi ex juſta, & rationabili cauſa idem Prior generalis, ſeu

ejus Vicarius munus confirmationis denegaverit cauſam, ſeu cauſas hujuſmodi, ſuis publicis, & autenticis literis teneatur expedire, & electoribus qui eum elegerunt intimare, & de alio ſufficiente, & idoneo cum conſilio conventus loci, ubi dictus Prior generalis, vel ejus generalis Vicarius fuerit uſque ad tunc immediatè ſequens Capitulum utiliter providere. Circa cōfirmationes autem electionum Priorum provincialium in poſterum celebrandas, modus prædictus per omnia obſervetur. Inprimis vero provincialibus Capitulis dictorum fratrum celebrādis providè ordinetur de locis temporis, & Definitoribus, necnon & aliis opportunis, pro ſubſequentibus provincialibus Capitulis celebrandis.

Prior conventualis à quibus eligendus & confirmandus.

§. 9. Statuimus inſuper, quòd in quolibet loco conventuali dictorum fratrū, ubi ad minus duodecim fratres fuerint, ipſi ſibi eligant ſuum Priorem conventualem, qui infrà quindecim dies poſt ſuam electionem immediatè ſequentes confirmationem à Priore ſuo provinciali devotè petere debeat, & ipſe Prior provincialis infrà alios quindecim dies ſubſequentes, electionem eamdem, dum tamen ipſam canonicam reperierit, debeat confirmare, vel ſi ipſam minus canonicam invenerit, cauſam, ſeu cauſas propter quas eam confirmare omiſerit, exprimat, intimet, & unà cum conſilio diſcretorum loci ubi fuerit, provideat, prout ſuprà proximè de Priore provinciali extitit ordinatum.

Prioris Provincialis officium triennio expleatur.

§. 10. Volumus quoque quòd Priores provinciales poſtquam tribus annis continuis in provincialatus officio præfuerint abſolvantur, ſeu removeantur penitus ab eodem, prohibentes quòd ad idem officium ſaltem in eadem provinciis quovis modo per alios tres años immediatè ſequentes nullatenus aſſumantur, vel ad idem officium promoveantur.

Definitores Capituli generalis, quod ad idem officium iterato eligi poſſint.

§. 11. Similiter Definitores generalis Capituli non eligantur ad idem definitionis officium, niſi demum elapſis duobus generalibus Capitulis immediatè ſequentibus, poſſint tamen aliàs licitè in Definitores provincialis Capituli eligi pariter & aſſumi. Definitores etiam provincialis Capituli ad idem officium, niſi duobus elapſis Capitulis provincialibus nullatenus aſſumantur.

Prioris Conventualis officium anno vel biennio finiatur.

§. 12. Priores etiam conventuales, anno, vel ad lōgius biennio in ſuis Prioratibus habeāt præſidere.

Prior generalis & alii, nec non & Definitores antequam eorum exequantur officium, juramentum hic indicatum præſtent.

§. 13. Statuimus etiam quod Prior generalis dictorum fratrum, qui erit pro tempore in ſui novitate, & antequam ſuum exequatur officium in præſentia generalis Capituli corporale ad ſancta Dei Evangelia præſtare debeat juramentum, quòd erit fidelis S. R. E., Domino Papæ ſuiſque ſucceſſoribus, & in proviſionibus, promotionibus, confirmationibus, repulſionibus, deſtitutionibus, & majoribus correptionibus faciendis, ſine acceptatione perſonarum ſecundum Deum, & rectam ſuam conſcientiam, & Beati Auguſtini regulam, necnon, & eorumdem fratrum ſtatuta, & conſuetudines, laudabiliter, & fideliter ſe habebit, & ſuum officium exercebit. Priores quoque provinciales in ſuorum provincialium Capitulorum, & Priores conventuales in ſuorum conventualium, necnon & Definitores generalium Capitulorum in ipſorum Capitulorum generalium, & Definitores Capitulorum provincialium in ipſorum Capitulorum provincialium præſentia jurent, quòd in proviſionibus, & cæteris ſuperius expreſſis quantum ad ipſorum officium pertinuerit, fideliter ſe habebunt.

Largitionum prohibitio. Tu vide latius in conſt. 28. Clem. VIII.

§. 14. Hortamur inſuper, & monemus omnes, & ſingulos fratres prædictos, ut nullus eorumdem munera, ſeu donaria ſuis ſuperioribus, per ſe vel per alium audeat quomodolibet impertiri, ipſique ſuperiores illa recipere non præſumant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 4. die 23. Mart.

Dat. Avenione, 10. Kal. Aprilis, Pont. noſtri Anno 4.

III.

Prohibitio dandi, vel acquirendi dominium aut juriſdictionem, vel præeminentiam, aut obligationem, ſuper locis & caſtris patrimonii S. Petri, aut quoquomodo ea occupandi.

Hanc prohibitionem innovavit, & ſtrictius diſpoſuit Clemens VIII. in conſtit. 78. Romanam, ubi de ſimilibus materiis notabo. De infeudatione autem Terrarum Sedis Apoſtolicæ, vide prohibitionem Pii V. in ſua conſtit. 15. Admonet. ubi concordantias indicabo, in Tomo III.

Edita An. D. 1346.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi ſolertem adhibere vigilantiam ne quarumlibet Eccleſiarum jura depereant, ex debito noſtri officii teneamur; in manutenendis tamen, defendendis, recuperandiſque occupatis juribus Eccleſiæ Romanæ, ſponſæ noſtræ, quæ diſponente Domino caput omnium & magiſtra, cæteris altiori dignitate præcellens, majoribus eſt juvanda præſidiis, & amplioribus honoribus attollenda, eſſe debemus ſoliciti, & attenti.

Cauſa prohibitionis.

§. 1. Ad obviandum igitur perverſis illorum conatibus, qui ſibi commoda, non ſe commodis patrimonii B. Petri in Tuſcia, quòd juris, & proprietatis ejuſdem Eccleſiæ fore, ac eidem immediatè ſubeſſe dignoſcitur, applicantes temerè civitates, caſtra, & villas ejuſdem Patrimonii ad eamdem Eccleſiam pertinentia, eorumque dominium, ſuperioritatem, advocationem, capitaneatum, & juriſdictionem in ipſius Eccleſiæ grave præjudicium contra conſtitutiones & ordinationes olim per fel. rec. Urbanum IV. & Joannem XXII. ac diverſos alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros editas, non verentur diverſis exquiſitis coloribus occupare, & ſibi in eiſdem dominium, ſuperioritatem, & præeminentiam vendicare, hac perpetua conſtitutione ſancimus.

Prohibitio de qua in rub.

§. 2. Ut nulla civitas vel communitas, nullaque ſingularis perſona, cujuſcumque conditionis vel ſtatus exiſtat, deinceps in aliquibus civitatibus, caſtris, ſeu villis ipſius patrimonii ad prædictam Romanam Eccleſiam ſpectantibus, dominium, ſuperioritatem, capitaneatum, advocationem juriſdictionis, ſeu aliquam præſidentiam ſeu præeminentiam prætextu cujuſcumque venditionis, ſubmiſſionis, recommendationis, conceſſionis, recognitionis, & obligationis, contractus, vel pacti, aut cujuſvis alterius commercii abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ ſpeciali recipere audeat, vel ſibi dominium, præſidentiam, capitaneatum ſeu juriſdictionem in prædictis civitatibus, caſtris, ſeu villis ex quavis occaſione, & cauſa quomodolibet vendicare, quodque civitates, & ſingulares perſonæ, ſubmiſſiones, ſuppoſitiones & ſubjectiones quaſcumque jam in eas factas, & receptas, ſeu de facto, cùm de jure non teneant quomodolibet attentatas, dimittere teneantur, nec civitates, caſtra ſeu loca alia quæ ſe eis, ut præmittitur, ſubmiſerunt vel quomodolibet ſubjecerunt, virtute ſubmiſſionis, & ſuppoſitionis alicujus, vel cujuſvis contractus titulo, valeant retinere, nullaque Univerſitas ſeu communitas civitatis, caſtri ſeu villæ Eccleſiæ Romanæ ſubjecta, in terris Patrimonii conſtituta, alicui Univerſitati, ſeu communitati vel privatæ perſonæ, cujuſcumque conditionis aut ſtatus exiſtat, ſe ſubjicere, ſubmittere, ſeu ſupponere valeat, conſtituendo, recognoſcendo, ſeu profitendo, ſe ſubeſſe alicui Univerſitati, vel privatæ perſonæ, ſeu ad eoſdem ſuper eos, & in ipſis ac dictis civitatibus, caſtris, & villis, aliquam juriſdictionem, dominium, capitaneatum ſeu quamvis aliam præeminentiam pertinere.

Contravenientium pœna.

§. 3. Et ſi quæ civitates, caſtra, vel loca, jam de facto ad ſubmiſſionem, & ſuppoſitionem aliquibus civitatibus, vel privatis perſonis de ſe factam venditionis, donationis, vel cujuſvis alterius contractus colore vel titulo proceſſerunt, illa quamvis de jure valeant, quatenus de facto proceſſerunt, realiter & effectualiter ſtudeant revocare, nec illis umquam utantur: nec virtute ſubmiſſio-

num

num hujuſmodi vel aliàs, illis quibus quovis titulo vel colore ſe ſubmiſerint, ullatenus obediant, pareant, vel intendant: contrarium non facientes directè, vel indirectè, per ſe vel alios, tam illi, & eorum ſinguli, qui in civitatibus, caſtris, aut villis, ejuſdem patrimonii, vel eorum aliquo, hujuſmodi dominium, ſuperioritatem, capitaneatum, advocationem, juriſdictionem quamcumque, præeminentiam, ſeu præſidentiam ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali recipient in futurum, & qui jam ex quocumque contractu, vel obligatione receperunt, ſeu quavis uſurpatione quomodolibet occupaverunt, niſi ſic recepta, & occupata infrà duorum menſium ſpatium poſtquam præſens conſtitutio ad eorum notitiam pervenerit, vel per eos ſteterit, quo minus valeat pervenire, dominium ſeu præſidentiam, ſuperioritatem, capitaneatum, advocationem, juriſdictionem quamcumque ſeu præeminentiam hujuſmodi realiter dimiſerint cum effectu, illa nullo umquam tempore abſque ipſius Sedis licentia reſumpturi; quam illi, qui ſe ſubmiſerint, ſeu ſubjecerint, ut præfertur ſimili modo cujuſcumque dignitatis, ſtatus, ordinis, vel conditionis exiſtant, ſingulares perſonæ ſententiam excommunicationis incurrant, ac Terræ ipſorum ubicumque fuerint, Eccleſiaſtico interdicto ſubjaceant ipſo facto. Civitates autem, caſtra, & villæ, quæ in antea ſe ſubmittent, ſupponent, ſeu ſubjecerint, & quæ ſubmiſſionem, ſuppoſitionem ſeu ſubjectionem hujuſmodi recipient, ſeu quomodolibet occupabunt, civitates quoque, caſtra, etiam loca quæcumque, quæ ſe jam quovis colore vel titulo ut præmittitur ſubmiſerunt, & ſubjecerunt ac civitates quæ ſubmiſſiones, & ſubjectiones hujuſmodi receperunt, niſi infrà prædictum duorum menſium ſpatium, ab omni effectu dictæ ſubmiſſionis, & ſubjectionis realiter deſtiterint ipſis ulterius non uſuri, ſeu contra conſtitutionem, & inhibitionem noſtram venire directè, vel indirectè, per ſe, vel alium ſeu alios attentabunt, Eccleſiaſtico ſubjacere decernimus interdicto. Et nihilominus omnibus indulgentiis, privilegiis, ac gratiis, nec non feudis, bonis, & honoribus, & juribus quibuſcumque, quæ ab eadem Romana, & aliis Eccleſiis obtinent, privamus, & privatos, & privata volumus eſſe ipſo facto. Non obſtantibus ſi eis, vel eorum aliquibus, communiter, vel diviſim, ab eadem ſit ſede indultum, quod excommunicari, ipſorumque Terræ & loca Eccleſiaſtico interdicto ſupponi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de hujuſmodi, ac eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem.

Annullatio omnium ejuſmodi contractorum.

§. 4. Nos inſuper omnes ſubmiſſiones, ſubjectiones, & ſuppoſitiones ſuper prædictis factas, & obligationes, pacta, ſeu conventiones, ſub titulo venditionis, vel cujuſvis alterius contractus quomodolibet initas, & habitas, & quaſcumque pœnas adjectas, & juramenta præſtita ſuper illis, ſub quibuſcumque modis, & forma, vel expreſſione verborum (præſertim cum in præjudicium ejuſdem Eccleſiæ redundent, ac juramentum vinculum iniquitatis eſſe non debeat) decernimus fore nulla, vacua, irrita, & inania, & nullius exiſtere firmitatis, & quatenus ad illa de facto proceſſum extitit, tollimus, & revocamus omnino, & viribus vacuamus.

Joann. xxii. prohibitio.

§. 5. Cæterum, cum præfatus Joannes Papa xxii. prædeceſſor noſter, dudum univerſis, & ſingulis tam clericis, quam laicis cujuſcumque ſtatus, ordinis, conditionis, præeminentiæ, vel dignitatis exiſterent, etiam ſi Pontificali, vel Imperiali, ſeu Regali, vel quavis alia dignitate fulgerent, ac omnibus Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Nobilibus, ac Poteſtatibus, Capitaneis, & aliis officialibus quibuſcumque, Comitibus, & Populis, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum ubicumque conſiſtentium, & omnibus aliis quibuſcumque, auctoritate Apoſtolica, inhibendum per ſuas literas vim conſtitutionis habentes duxerit, & mandandum per ſe, vel alios, directè, vel indirectè, Patrimonii, Romandiolæ, Marchiæ Anconitanæ, Ducatus Spoletani, Campaniæ, Maritimæque, ac Maſſæ Trebariæ, Provincias Venaiſſini, & Urbinatus, olim Comitatus, ac Urbinatenſis, & Ravennatenſis civitates, & alias terras, civitates, caſtra, villas, & loca quæcumque ad eamdem Romanam Eccleſiam pertinentia, vel ipſorum aut alicujus eorum partem occupare, invadere, aut turbare, ſeu fidelibus eorumdem injurias, damna, ſeu violentias irrogare, aut occupantibus, invadentibus, turbantibus, vel injurias, damna, ſeu violentias irrogantibus, publicè, vel occultè aſſiſtere, aut auxilium, conſilium, vel favorem, directè, vel indirectè, publicè, vel occultè, per ſe, vel per alium, ſeu alios præſtare præſumerent quoquomodo, in omnes & ſingulos, contra inhibitionem, & mandatum hujuſmodi venire, aut attentare, per ſe vel per alios præſumentes, tam clericos, quàm laicos, etiam ſi ut prædicitur Pontificali aut Imperiali, ſeu Regali, vel alia quavis dignitate fulgerent, de fratrum ſuorum conſilio, excommunicationis, quam eo ipſo incurrerent ſententiam promulgavit, ipſorumque terras necnon quaſlibet univerſitates, communitates, & populos ipſorum, civitates, terras, caſtra, villas, & loca in præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum culpabiles, Eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto, & eos, ac ipſorum quemlibet omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, & immunitatibus, realibus, & perſonalibus, ab eadem Eccleſia, & Imperio Romano conceſſis eiſdem, omnium etiam feudorum, bonorum, honorum, officiorum, jurium, & juriſdictionum, quæ ab Eccleſia, & Imperio prædictis obtinerent, de ipſorum fratrum conſilio, auctoritate privaverit ſupradicta, ipſos ad illa, & ſimilia, & quælibet alia eorumque filios, & nepotes ad quælibet beneficia Eccleſiaſtica, dignitates, perſonatus, & officia, cum cura, vel ſine cura, quovis nomina cenſeantur, auctoritate qualibet obtinenda uſque ad tertiam generationem excluſivè reddendo inhabiles, & indignos.

Confirmatio hujus Pontificis.

§. 6. Nos per præmiſſa, vel quæcumque alia, inhibitioni, mandato, pœnis, & ſententiis per ipſum prædeceſſorem factis & promulgatis, ut ſuperius eſt expreſſum, aliiſque contentis in literis ſupradictis, non intendimus in aliquo derogare, ſed inhibitionem, mandatum, pœnas & ſententias, & alia ſupradicta per præſentem conſtitutionem noſtram roboramus, & in ſui vigoris efficacia volumus & decernimus permanere.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ privationis, admonitionis, revocationis, roborationis, voluntatum, & conſtitutionum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Avenione 12. Kalend. Aug. Pont. noſtri Anno V. — Dat. P. An. 5. die 21. Jul.

IV.

De Canonizatione S. Ivonis Presbyteri Trecorenſis Galli, ejuſque feſtivitatis celebratione ſub die 19. menſis Maji.

Edita An. D. 1347.

CLEMENS PAPA VI.

Chariſſimo in Chriſto filio Philippo Regi Franciæ Illuſtri. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Rege Franciæ poſtulante hic Pont. Ivonem preſbyterum SS. Confeſſorum numero adjunxit.

AD ſpiritualis gaudii, & conſolationis augmentum patefieri Regali Excellentiæ volumus per præſentes, quòd nos ſuper negocio canonizationis almi confeſſoris Domini JESU-CHRISTI, Ivonis videlicet quondam Presbyteri diœceſis Trecorenſis, pro qua tua ſublimitas inſtanter hactenus nos rogavit, in nomine Domini procedentes, die ſextadecima præſentis menſis Junii examinatione diutina, prolixa providentia, & matura ſicut exigit tanti negotii arduitas, præcedenta, præfatum

Sanctum, qui vitam ſanctam piis exuberantem operibus, caſtigando, & in ſervitutem redigendo carnem ſuam, ſpiritum non ſine multis, & magnis auſteritatibus geſſiſſe pœnitentialibus dum in humanis ageret, multorumque coruſcatione miraculorum, tam in via, quam poſt fœlicem ipſius tranſitum claruiſſe, manifeſtis probationibus fuit repertus, præſente fidelis cleri, & populi multitudine copioſa, obſervataque ſolemnitate, quæ conſuevit in talibus obſervari, ad laudem, & gloriam divini nominis, ac conſolationem fidelium, & maxime Regni tui, de quo traxiſſe noſcitur originem, ac cui, & ejuſdem Regni exaltationem honoris, de conſilio Fratrum noſtrorum canonizavimus, & Sanctorum Catalogo adſcribendum mandavimus, & ut Sanctum deinceps à fidelibus venerari.

Ejuſque feſtum die 9. Maji celebrari juſſit.

§. 1. Feſtum ipſius die decimanona menſis Maji, quo ejus anima mole carnis exuta, cœlos petens, cum ſcala gloriæ cœleſtibus civibus eſt conjuncta, ſtatuentes à fidelibus annis ſingulis celebrandum.

Ad ipſum Populus Galliæ recurrens multa obtinuit.

§. 2. Ad ipſum quidem Sanctum, ingentem devotionem gerit partium iſtarum populus, & jam multi ad ipſius ſuffragia devotis orationibus, & emiſſis votis in humilitate ſpiritus recurrentes, exinde ſanitatem, & alia remedia ſuper ſuis juſtis petitionibus reportarunt, & reportare non deſinunt inceſſanter.

Et ad eumdem Rex Francorum uti ejus interceſſorem recurrere poterit.

§. 3. Ex his nempe tibi, fili chariſſime, adaugeri debet proculdubio magnæ ſpiritualis lætitiæ incrementum, & inde teneris Deo aſſurgere, ad gratiarum devotas, & humiles actiones, qui tibi talem de Regno tuo, in quo etiam corpus quieſcit, ejuſdem patronum, & interceſſorem in ſua curia cœleſti conceſſit, ad quem ſuper tuis neceſſitatibus, ut divinam tibi propitiationem apud Regem æternum, qui omnia palmo concludit, obtineat, recurrere poteris ſicut credimus confidenter.

Dat. P. An. 6. die 21. Junii.

Dat. Avenione 11. Kalend. Julii, Pont. noſtri Anno 6.

V.

De cibo, & potu, ac numero eorum ſervientium, quibus uti poſſunt Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales exiſtentes in Conclavi pro electione Summi Pontificis.

De materia ejuſmodi Conclavis, vide infrà in conſt. 63. Pii IV. in eligendis, ubi notabo.

De electione verò Romani Pontificis, & de omnibus ad illam operantibus pleniſſimam edidit conſt. Greg. XV. infrà tom. 3. num. 13 Æterni. pro cujus faciliori obſervantia editum fuit Cæremoniale quod habes approbatum ab eod. Greg. conſt. 19. Decet. Et noviſſimè tam Conſt. quam Ceremoniale confirmavit S. D. N. Urb. VIII. conſt. 45. Ad Romani d. tom. 4.

Edita An. D. 1351.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Greg. X. decrevit ſingulis Cardin. in Conclavi ſingulis ſervientibus contentari, ut in c. 3. de elect. in 6.

LIcet in conſtitutione à fœlic. recordat. Gregorio Papa Decimo prædeceſſore noſtro, ſuper electione Romani Pontificis edita, in Concilio Lugdunenſi inter cætera caveatur expreſſe, quod ſi eumdem Pontificem in civitate, in qua cum ſua curia reſidebit, diem claudere contingat extremum, Cardinales in Palatio, in quo idem Pontifex habitabat, omnes conveniant, & in eo ſinguli, ſingulis tantummodo, niſi illi quibus ex patenti neceſſitate duo permittuntur haberi, contenti ſervientibus, clericis, vel laicis prout elegerint, unum Conclave nullo intermedio pariete, vel alio velamine inhabitent in communi.

Et non facta electione inter octo dies panem tantum cum vino, & aqua eis dari.

§. 1. Et quod diebus certis non facta proviſione de Paſtore decurſis, panis, vinum, & aqua tantum eiſdem Cardinalibus, donec ſubſequetur proviſio, miniſtretur.

§. 2. Quia tamen ſicut frequenti multorum aſſertione, & in Cardinalatu conſtitutorum percepimus, nonnulli ex Cardinalibus in obſervatione conſtitutionis ipſius gravati alias nimium extiterunt, multi quoque ex ipſis duos in dicto Conclavi habuerint ſervientes, non abſque ſcrupulo conſcientiæ, propter ambiguitatem dictorum verborum, videlicet, quibus ex patenti neceſſitate duo permittuntur haberi, in dicta conſtitutione ut præmittitur contentorum. Nos providere ſuper his cupientes, ex his & certis aliis cauſis rationabilibus quæ noſtrum ad id animum induxerunt, rigorem conſtitutionis ipſius, & etiam ad fratrum noſtrorum ſupplicationem, in his providimus temperandum, auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, quod Cardinales poſtquam Conclave hujuſmodi, ſeu clauſuram pro dicta electione celebranda intraverint, ſinguli duos ſervientes tantum, clericos, vel laicos prout duxerint eligendos.

Hic tamen Pont. mitigat d. conſt. Greg. X. & dat Cardinalibus duos ſervientes. Imo ex neceſſitate dantur tres, ut in conſt. Pii IV. cit. in rub.

Mitigat etiā circa cibum. Ad hoc vide quoque d. conſt. Pii 4.

§. 3. Ac etiam ſingulis, præter panem, vinum, & aquam in prandio, & in cœna, unum dumtaxat ferculum, ſeu miſſum carnium unius ſpeciei tantummodo, aut piſcium, ſeu ovorum, cum uno potagio de carnibus, vel piſcibus principaliter non confectis, & decentibus ſalſamentis habere valeant, ultra carnes ſalitas, & herbas crudas, ac caſeum, fructus, ſive electuaria. Ex quibus tamen nullum ſpecialiter ferculum conficiatur, niſi ad condimentum fieret, vel ſaporem. Nullus verò eorum, de alterius ferculo veſci poſſit.

Mitigat inſuper circa lecti intermedia.

§. 4. Liceat etiam eis ea decentia honeſtatis, habere in clauſura hujuſmodi, cum in lectis quieſcendi cauſa, vel dormiendi eſſe voluerint, dumtaxat intermedia, ſeu velamina ſimplicium tantummodo cortinarum.

Derogatio contrariorū.

§. 5. Prædictis & fœl. mem. Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis, quibus per hoc in aliis derogare nolumus, non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 10. die 6. Dec.

Dat. Avenione 8. Idus Decemb. Pont. noſtri Anno 10.

INNOCENTIUS SEXTUS PONT. CCI.

ANNO DOMINI MCCCLII.

ANNO 1352.

INnocentius VI. Gallus, Stephanus anteà dictus, Alberti filius, Lemovicis in Gallia Provincia Aquitania ortus, Presbyter Cardinalis SS. Joannis, & Pauli, tit. Pammachii, deinde Epiſcopus Oſtienſis, & Veliternus; Creatus Avenione 15. Kal. Januarii anno 1352. coronatus 4 Kal. Januarii eodem anno. Sedit annos 9. menſes 8. dies 26. Creavit Cardinales 16. Obiit Avenione pridie Idus Septemb. 1362. Corpus ejus ſepultum eſt in Cathedrali Eccleſia Avenionenſi S. Mariæ de Donis, poſteà tranſlatum eſt ad Monaſterium Carthuſianorum, apud Villam novam. Vacavit ſedes menſem 1. dies 26.

I.

Juriſdictio, & facultates Ægidii S. R. E. Cardinalis Legati, & Vicarii Apoſtolici totius ſtatus Eccleſiaſtici,

Hic Ægidius quamplures edidit conſtitutiones, Marchia nuncupatas, quæ in Urbe, & toto ſtatu Eccleſiaſtico ſervandæ ſunt, ex conſt. 15. Six. IV. Etſi de, ac Pauli III. conſt. 17. Officii. Ego autem hanc Bullam, & alias duas circa juriſdictiones Legatorum in hoc opere poſui, ob eam rem quam tibi dicam infrà in dicti Pauli III. conſt. 16. Licet. Vide infrà in hoc Tom. I.

Edita A. D. 1353.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Ægidio, tituli ſancti Clementis, presbytero Cardinali. Apoſtolicæ Sedis Legato, ac in Provincia Patrimonii beati Petri in Thuſcia, Ducatus Spoletani, Marchiæ Anconæ, ac Romandiolæ, Campaniæ, & in Maritimæ Provinciis, ac in Civitatibus, & terris, & aliis omnibus Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectis, & intra terminos tuæ legationis conſtitutis, noſtro, & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ in temporalibus Vicario generali. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

CUm onus univerſalis regiminis dominici gregis ſuperna diſpoſitione injunctum attendimus, & noſtrum attentè proſpicimus imperfectum, videntes nullo modo per nos ipſos poſſe exolvere debitum Apoſtolicæ ſervitutis, nonnumquam fratres noſtros S.R.E. Cardinales, viros electos ex millibus ſcientia præditos & virtute, in quibus timor Domini ſanctus permanet, in ſolicitudinis partem aſſumimus, eoſdemque in univerſas Mundi Provincias & partes, incumbentibus negociis deſignantes, ut ipſis vices noſtras ſupplentibus, in eiſdem & ipſorum cooperatione laudabili noſtri oneris alleviarionem facientibus, nos miniſterium nobis commiſſum, favente divina gratia, faciliùs & efficaciùs exequamur.

Cauſa hujus deputationis.

§. 1. Sanè, licet ad cunctorum Chriſti fidelium curam & regimen, veluti ipſarum ovium paſtor & rector, intentè mentis noſtræ aciem extendamus; Provincias tamen & terras temporaliter Apoſtolicæ Sedi ſubjectas, & ipſarum populos diverſos ipſius Romanæ Eccleſiæ ſpeciales filios & devotos, præcordialiùs intuemur, & ſuper eorum fœlici regimine & ſtatu proſpero & tranquillo, ſpecialiùs affectibus peculiaribus cupimus providere. Attendentes itaque quòd tu potens opere & ſermone, quem in magnis expertum & arduis, probitate ac fidelitate probatum, gratiarum Dominus, ſcientiæ magnitudine, induſtriæ claritate, maturitate conſilii, morum elegantia, & aliis grandium virtutum titulis inſignivit, in cujus affectu geritur, ut indubitanter tenemus, pacificare diſcordes, ſedare fluctuationes & turbines, juſtitiæ terminos colere, & errantes ad viam rectam reducere veritatis, quòd nos abſentes repugnante natura non poſſumus aſſiſtere, commiſſam tibi curam divina gratia, prudenter & fideliter exequeris, matura cum fratribus noſtris deliberatione præhabita, de ipſorum communi conſilio & aſſenſu.

Deputatio generalis Vicarii in ſtatu Eccleſiaſtico cum poteſtate.

§. 2. Te in Patrimonio B. Petri in Thuſcia, Ducatu Spolatano, Marchiæ Anconæ, Romandiolæ, Campaniæ, Maritimæ Provinciis, ac omnibus & ſingulis civitatibus & terris ejuſdem Romanæ Eccleſiæ temporaliter, mediatè vel immediatè ſubjectis, infrà terminos legationis tuæ, ut præmittitur, noſtrum & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicarium in temporalibus, reformatorem, ac pacis & provinciarum conſervatorem conſtituimus generalem, circumſpectioni tuæ Patrimonium, Ducatum, Marchiæ Anconæ Provincias, civitates, & terras prædictas, præfatæ Romanæ Eccleſiæ nomine, prout & in quantum ad Romanam Eccleſiam pertinet, reformandi, regendi, gubernandi, & adminiſtrandi, ac in eis juriſdictionem plenariam, prout & in quantum ad dictam Eccleſiam pertinet, vel pertinere poterit, exercendi.

Cauſas omnes cognoſcendi.

§. 3. Civiles & criminales cauſas, per te vel alium ſeu alios audiendi, examinandi, diſcutiendi, & cauſarum cognitionem & deciſionem, alii ſeu aliis, communiter vel diviſim, generaliter vel ſpecialiter committendi, & ad ea cùm placuerit, revocandi.

Barones & alios quoſcumque puniendi.

§. 4. Omneſque & ſingulos cujuſcumque excellentiæ, auctoritatis, nobilitatis, præeminentiæ, conditionis, aut ſtatus exiſtant, quos juſtitia ſuadente privandos videris, privandi eos ſtatibus, dignitatibus, honoribus, principatibus, Ducatibus, Marchionatibus, Comitatibus, Baroniis, dominiis, terris, feudis, retrofeudis, juriſdictionibus, juribus, rebus, & bonis mobilibus quibuſcumque, eaſque dictæ Romanæ Eccleſiæ confiſcandi & applicandi.

Gubernatores deputandi.

§. 5. Ac in Patrimonio, Ducatu, Marchiæ Anconæ Provinciis, civitatibus & terris ejuſdem, rectores, poteſtates, capitaneos, vexilliferos, & caſtellaneos, judices, & quoſcumque officiales alios generales, temporales, vel ſpirituales, & officia prædicta, & alia omnia & ſingula, generalia & ſpecialia, quocumque nomine vel titulo ſungantur vel nuncupentur, prout ad Romanam Eccleſiam pertinuerit, creandi, conſtituendi, inſtituendi, ſuſpendendi, removendi, deponendi, & deſtituendi.

Culpabiles caſtigandi.

§. 6. Et culpabiles civiliter & criminaliter per te vel alium ſeu alios puniendi, & querelas contra ipſos per quoſcumque propoſitas audiendi, ſummariè, & de plano judicandi, & emendas & ſatisfactiones debitas fieri faciendi.

Paces componendi.

§. 7. Inter Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, Dominos temporales, nobiles, & perſonas alias, communitates & univerſitates, ac populos, & omnes alios & ſingulos diſcordes & diſſidentes, Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum pacem & concordiam reformandi, & inter ipſos treguam inducendi, ipſoſque ad eas earumque conſervationem quibuſcumque pœnis & diſtrictionibus ac ſententiis, prout ad dictam Eccleſiam pertinuerit, concordes in charitatis æternæ vinculo confirmandi.

Pactiones contra bonum initas annullandi.

§. 8. Colligationes, confœderationes, pactiones, conventiones, ſocietates & ligas, contra Romanam Eccleſiam, vel contra bonum pacis & ſtatum illorum partium pacificum, ſeu in præjudicium ſeu damnum Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum, & terrarum prædictarum initas ac etiam ineundas, caſſandi & annullandi, & pœnas ſuper illis adjectas vel adjiciendas relaxandi.

Occupata recuperandi.

§. 9. Occupata injuſtè, ab occupatoribus & detentoribus quibuſvis eripiendi & recuperandi, ejectos & expulſos à locis & rebus ſe bonis ſuis quibuſcumque iniquè privatos, ad loca & bona eorum propria reducendi, reſtituendi & reintegrandi.

Cum delinquentibus componendi.

§. 10. Et ſuper quibuſcumque delictis forſè factis, rebellionibus per quaſcumque univerſitates vel ſingulares perſonas commiſſis, vel in poſterum Vicariatus tui tempore committendis, diſpenſandi, componendi, concordandi, & delinquentes ad Eccleſiæ Romanæ gratiam & obedientiam reducendi, & ſuper inhabilitatibus & infamiis quas propterea incurrerint, diſpenſandi, & univerſitates & perſonas hujuſmodi ad ſtatum priſtinum in integrum reducendi.

Bellumque indicendi.

§. 11. Generales & particulares exercitus in auxilium & protectionem ejuſdem Eccleſiæ, ſtatus pacifici Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum, & contra rebelles & ſtatus pacifici turbatores, & quoſcumque, ex cauſis & aliis quibuſcumque & quomodocumque videbitur indicendi, faciendi, congregandi.

Hoſtes compeſcendi.

§. 12. Hoſtes, rebelles, & contradictores quoſlibet per admonitionis, privationis, depoſitionis, relegationis, præſcriptionis perpetuæ vel temporalis, ſententias, prout ad ipſam Eccleſiam pertinuerit, ſublato appellationis obſtaculo, compeſcendi & coërcendi. Et de cauſis appellationum ad Sedem Apoſtolicam cognoſcendi, & eas ſine debito terminandi, ac finiendi, ordinandi & ſtatuendi, & reali executioni mandandi.

Aliaque neceſſaria & opportuna faciendi.

§. 13. Et omnia, quæ ad hujus pleni Vicariatus in temporalibus, & reformatoris officium pertinent, & quæ neceſſaria vel utilia fuerint quocumque modo in præmiſſis & ea tangentibus, & quomodolibet eorumdem, & quæ ad honorem & commodum eiſdem Romanæ Eccleſiæ ad utilitatem & prof-

perum & tranquillum ſtatum Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum cedere videris, & tibi viſum fuerit expedire.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 14. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis vel Imperialibus, ſub quorumcumque verborum expreſſione conceſſis & contrariis, etiam Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum, terrarum prædictarum ſtatutis, conſuetudinibus obſervatis, per quæ nullum cuique, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, excellentiæ, conditionis, aut ſtatus fuerit, in hac parte volumus adferri ſuffragium, concedentes liberam & plenariam facultatem.

Tempus quo durabit Vicariatus.

§. 15. Vicariatus autem curam, regimen, gubernationem, adminiſtrationem, poteſtatem, ac juriſdictionem hujuſmodi, tamdiu volumus perdurare, donec per Sedem eamdem aliud contigerit ordinari.

Approbatio agendorum ab ipſo.

§. 16. Nos inſuper proceſſus, ſententias, atque pœnas, quos & quas proferri, ac etiam quæ per te ritè fieri contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore Domino, inviolabiliter obſervari.

Præſervatio Gubernatorum jam deputatorum.

§. 17. Per hæc autem rectoribus & officialibus in Patrimonio & Ducatu, Marchia, Provinciis, civitatibus & terris prædictis, per Sedem Apoſtolicam conſtitutis, quominùs juriſdictionem & poteſtatem eis conceſſam, quamdiu in ſuis officiis & adminiſtrationibus præſederint, exercere liberè, ſicut priùs valeant, non intendimus aliquod præjudicium generari.

Juſſio parendi Vicario prædicto.

§. 18. Ut igitur præmiſſa omnia & ſingula, meliùs, pleniùs, & utiliùs exerceri poſſint, univerſis & ſingulis Patrimonii, Ducatus, Marchiæ, Provinciarum, civitatum & terrarum prædictarum rectoribus, vicerectoribus, poteſtatibus, capitaneis, officialibus & cæteris noſtris & Eccleſiæ ſubjectis, cujuſcumque ſtatus, præeminentiæ, dignitatis, Eccleſiaſticæ vel mundanæ, ordinis vel conditionis exiſtant, damus diſtrictiùs in mandatis, ut tibi efficaciter pareant & intendant. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 31. Maji.

Datum apud Villam Novam Avinionenſis diœceſis, 2. Kalend. Junii, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Ampliatio Studii generalis civitatis Bononiæ, ad Theologicam facultatem.

Hujus Studii alia privilegia & ordinationes habes infrà in Pii IV. conſt. 69. Sacri, ubi notabo. Et in hac civitate Paulus III. Rotam inſtituit infrà in ſua conſt. 4. Ex injuncto.

Edita A. D. 1360.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Theologicæ facultatis uberes ſunt fructus.

QUaſi lignum vitæ in Paradiſo Dei, & quaſi lucerna fulgens in domo Domini, eſt in ſancta Dei Eccleſia, facultatis Theologicæ diſciplina. Ipſa velut fœcunda eruditionis mater, ad irrigandum ſterilem Orbis faciem fluvios de pectore Salvatoris emittens, humanum genus originalis ignorantiæ cæcitate deforme, per infuſionem veritatis, ad viam reducit juſtitiæ vitæ, vivificat animas, eaſque ad exaltationem Catholicæ fidei, & exterminium hæreticæ pravitatis, & cunctorum infidelium, & adverſus etiam inviſibiles poteſtates, armis inexpugnabilibus munit, & fortiſſimas conſtituit bellatrices.

Ejus ergo dilatationi hic P. est intentus.

§. 1. Hæc frequenter intra cordis arcana ſolicita mente revolvimus, & intenta meditatione penſamus, tantoque propterea ampliùs ad illius dilatationem, ſtudia & labores libenter impendimus, quanto exinde majora animarum lucra provenire, & univerſalis Eccleſiæ ſtatum, ampliùs cognoſcimus augmentari.

Illam in ſtudio Bononiæ jure Canonico civili, liberalibuſque artibus inſigne introducere deſtinavit.

§. 2. Sanè dum fructus uberes quos ſtudium Bononienſe, quod longiſſimis temporibus in ſe ipſo ſicut præfulgida ſtella emicuit, & diffuſa claritate longè latéque refulſit in jure canonico & civili, & liberalibus artibus tanquam ager plenus, cui Dominus benedixit copioſa fertilitate: produxit hactenus, & producit, cum delectatione animi recenſemus, & exinde ſperamus ipſius Theologiæ palmites, ſi illius ſtudium eſſet ibidem ampliùs propagandum, dumque fidei puritatem, & devotionem eximiam, quam dilecti filii, populus & commune civitatis Bononiæ, noſtri & Romanæ Eccleſiæ fideles, ad nos & dictam Eccleſiam habuerunt hactenus & habere noſcuntur, diligenter attendimus, dignum ducimus, & æquitati congruum exiſtimamus, ut Civitas ipſa, quam divina gratia magnis donis & gratiis illuſtravit, bonorum multiplicium fœcunditate dotavit, & loci amœnitate non modica decoravit, hujuſmodi ſcientiæ Theologicæ facultatis muneribus amplietur.

Studium itaque generale Theologicæ facultatis ibi inſtituit.

§. 3. Ideòque eorumdem populi & communis devotis in hac parte ſupplicationibus benignè annuentes, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus & ordinamus, quòd in d. Civitate deinceps, Studium generale in eadem Theologica facultate exiſtat, & perpetuis futuris temporibus vigeat.

Lectoribuſque & Studentibus indulta ſtudiorum generalium elargitur.

§. 4. Ac docentes & ſtudentes ibidem in facultate prædicta, omnibus privilegiis, libertatibus, & immunitatibus conceſſis docentibus, & ſcholaribus ſtudentibus in illa, in Studiis generalibus ejuſdem facultatis commorantibus, gaudeant & utantur. Volumus tamen quòd ad docendum & regendum, in ipſo ſtudio in hujuſmodi facultate magiſtri & baccalarii, qui in Pariſienſi, ſeu aliis famoſis Studiis ejuſdem facultatis honorem magiſterii ſeu baccalariatus acceperint, & aliàs experti & idonei in hujuſmodi ſtudii Theologicæ facultatis ..... aſſumantur in quod Civitas ipſa tanto inſignita honore, dotibus fulgeat, honori correſpondentibus memorato.

Titulum magiſterii ibidem conferri poſſe concedit.

§. 5. Inſuper, Civitatem & Studium præfata, ob profectus publicos, quos proinde ſperamus, amplioribus honoribus proſequi intendentes, auctoritate ordinamus eadem, ut ſi qui in eodem Studio proceſſu temporis, ejuſdem ſcientiæ Theologicæ facultatis bravium aſſecuti, ſibi docendi licentiam, ut alios erudire valeant petierint, impertiri poſſint, examinati diligenter ibidem, & in eadem facultate Theologica, titulo magiſterii decorari.

Formamque deſuper ſervandam præſcribit.

§. 6. Auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, ut quoties aliqui in eadem Theologica facultate, in eodem Studio fuerint magiſtrandi, præſententur Epiſcopo Bononienſi qui pro tempore fuerit, vel ejus, ſufficienti tamen & idoneo, quem ad hoc idem Epiſcopus duxerit ſpecialiter deputandum, ſeu Eccleſia Bononienſi Paſtore carente, dilectorum filiorum Capituli ipſius Eccleſiæ, qui erit pro tempore Vicario generali, qui omnibus magiſtris dictæ facultatis Theologicæ, in qua hujuſmodi examinatio fuerit facienda in Studio ipſo actu regentibus, præſentibus convocatis, eos gratis, purè, & liberè, ac omni dolo & fraude ac difficultate ceſſantibus, de ſcientia, facundia, modo legendi, & aliis quæ in promovendis ad Magiſterii honorem in facultate prædicta & ejus officium requiruntur, examinare ſtudeant diligenter, & illos quos idoneos repererit, petito ſecretè, purè, ac bona fide eorumdem magiſtrorum conſilio (quod utique conſilium in ipſorum conſulentium diſpendium & jacturam, ſub debito juramenti ſuper hoc præſtandi, cùm ab Epiſcopo ſeu Vicario, ac ſingulis magiſtris hujuſmodi revelari, quomodolibet diſtrictiùs prohibemus) approbet & admittat, eiſque petitam licentiam largiatur, & aliàs minus idoneis poſtpoſitis, gratia, odio, vel favore, nullatenus admittendo, ſuper quibus Epiſcopi, magiſtrorum, & Vicarii prædictorum conſcientiam oneramus.

Magiſterii quo quo titulum, ſecum etiam alibi legendi facultatem tribuit.

§. 7. Volentes quòd illi, qui in præfato Studio magiſtrati fuerint in facultate prædicta, in eo, & in aliis generalibus Studiis dictæ facultatis legendi & docendi, abſque approbatione alia, liberam habeant facultatem. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 8. die 21. Junii.

Datum apud Villam Novam Avinionenſis Diœceſis, 11. Kalend. Julii, Pontificatus noſtri Anno octavo.

Digitized by Google

URBANUS QUINTUS PONT. CCII.

ANNO DOMINI MCCCLXII.

URbanus V. Gallus, Guillelmus Griſatus anteà dictus, natus in oppido quod dicitur Griſatium, Provinciæ Toloſanæ, Patre Grimaldo, ex Abbate Maſſilienſi, Creatus Aven. 5. Kal. Oct. Anni Dom. 1362. Coronatus 8. Idus Novemb. eodem anno. Sedit annos 8. menſes 2. dies 24. Creavit Card. 15. Obiit Avenione 1370. 14. Kal. Jan. Sepultus in Cathedrali Avenionenſi S. Mariæ de Donis, poſteà translatus ad Sacrum Cœnobium S. Victoris Maſſilienſis, & poſitus in Capella S. Petri anno 1372. nonis Junii. Vacavit ſedes dies 12.

I. Jurisdictio Camerarii S. R. E. procedendi contra piratas, oovaque pedagia imponentes, & arma Saraceois deferentes &c.

Hodie contra iſtos procedit Auditor cauſarum Cam. Apoſtolicæ, ut multis Pontificiis conſtit. cavetur, & poſtremò conſtit. 28. Pauli V. Eximiæ, infrà tom. 3.

Juriſdictionem autem hujus Card. Camerarii, attende iof in conſt. 65. Clem. VIII. In couferendis, com ibi notaodis, in Tom. 3.

Edita An. D. 1364.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Arnoldo Archiepiſcopo Auxitans Camerario noſtro. Sal. & Apoſt. bened.

Exordium.

APoſtolatus officium cui quamquam immeriti diſponente Domino præſidemus, expoſcit, ut contra præſumptuoſam malignorum turbam, Apoſtolicæ Sedis ſententias, & canonicas non verentium ſanctiones exequutores juſtitiæ optimos, quantum cum Deo poſſumus ſtudioſe apponamus.

Bon. VIII. prohibuit pedagia exigi ab Eccleſiis & Eccleſiaſticis perſonis.

§. 1. Olim ſiquidem fel. rec. Bonifacius Papa VIII. prædeceſſor noſter, eos qui ab Eccleſiis, vel perſoois Eccleſiaſticis eorum rebus propriis, quas oon negociandi caoſa deferunt, aut deferri faciuot, vel tranſmittunt, pedagia, ſeu guidagia, ſuo vel alieno onmine exigere vel extorquere, ſi perſona exiſteret ſingularis, cujuſcumqoe foret dignitatis, conditionis, vel ſtatos, excommunicationis, ſi autem Collegium vel Univerſitas Civitatis, Caſtri, ſeu loci alterius cujuſcumque, interdicti ſententias incurrere voluit ipſo facto, & quod ab excommunicatioue prædicta abſolutionem, vel interdicti relaxationem obtinere non poſſent, donec exacta plenariè reſtituerent, & de traoſgreſſione ſatisfacerent competenter.

Aliiq; Pont. excom̃unicarunt piratas, pedagia nova imponentes, arma ad Saracenos deferentes. Euntẽ ad Sedem Apoſtolicam impedientes, ſine juriſdictione morantes in curia perturbãtes, victualium delatione ad Urbem impedientes, litigantesque in curia offendentes.

§. 2. Ac deinde per nonnullos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & poſtremò per nos, in omnes piratas, curſarios & latrunculos marinos, & omnes fautores, receptatores & defenſores eorum, & inſuper in omnes illos, qui in terris ſuis nova pedagia imponunt. Ac etiam io illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina vel alia prohibita deferunt Saracenis, quibus Chriſtianos impugnant. Prætereà io omnes illos, qui ad Sedem Apoſt. venientes vel recedentes ab ea, necnon illos qui juriſdictionem ordinariam, vel delegatam aliquam non habentes, eos, qui in Romana Curia morantur temeritate propria capere, detinere vel ſpoliare, aut ex propoſito deliberato vulnerare atrociter, vel interficere præſumunt, & qui victualia vel alia bona ad uſum Romanæ Curiæ neceſſaria, impediunt ne ad Sedem prædictam deferantur, & qui talia fieri faciunt ſive mandant, ac alios qui ſcienter eis favent vel receptant aot defendunt, cujuſcumque fuerint ordinis, præeminentiæ & conditionis, ac ſtatus, etiamſi Pontificali vel quavis alia Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate. Et in illos qoi per ſe vel alium, ſeu alias qoaſcumque perſonas Eccleſiaſticas, & ſæculares ad eamdem curiã ſuperiorum cauſis & negociis recurrentes, illaque in Romana Curia proſeqoentes, vel procuratores, geſtores, advocatos, promotores ipſorum, ſeu etiam Auditores, vel Judices qui ſupradictis cauſis, vel negotiis deputantur, vel de eadem Romana Curia recedentes, occaſione cauſarum vel negotiorum hujuſmodi verberent, mutilent, vel occidant, vel bonis ſpoliant eorumdem, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus fuerint, etiam ſi Pontificali vel quavis alia præfulgeant dignitate, vel eorum aliquod committeotes. Item in omnes illos, qui per ſe vel alium ſeu alios, directè vel indirectè, ſub quocumque titulo vel colore, civitates, caſtra, villas, ac loca, & jura qualibet alia ipſius Eccleſiæ Romanæ, vel aliqua, ſeu aliquas eorum, aut ipſorum vel aliquorum, ſeu alicujus ipſorum partem, videlicet, Comitatum & Civitatem Avenionem, & ejus territorium ad ipſam Eccleſiam pertinentem, & ſcienter occupant, vel detinent occupata, excommunicationis & anathematizationis ſententiæ in certis anni ſolemnitatibus promulgatæ fuerunt, prout in noſtris, & ipſorum prædeceſſorum literis plenius continetur.

De hoc ultimo habes infrà in conſt. 11 Alex. VI. In eminenti.

Sed multi his prohibitionibus contraveniunt.

§. 3. Cùm autem ſicut accepimus, nonnulli à quorum oculis Dei timor abſceſſit, prædictas ſententias non verentes, à præmiſſis clericis, & Eccleſiaſticis perſoois, hujuſmodi pedagia, ſeu guidagia, pro hujuſmodi eorum rebus propriis quos non negociãdi cauſa deferunt, aut deferri faciunt, vel tranſmittunt, exegerunt & extorſerunt hactenus, & exigere & extorqoere quotidiè moliuntur. Et nonnulli pravitatem piraticam exercere. Alii verò venientes ad prædictam curiam, & recedentes ab ea capere, vel retinere, vel ſpoliare. Necnon victualia, & alia ad uſum Romanæ Curiæ neceſſaria, ne ad præfatam deferantur curiam impedire, & nonnullos alios ex exceſſibus ſupradictis committere. Et inſuper privilegia per Sedem Apoſtolicam clericis, & perſonis Eccleſiaſticis, ac prædictam Curiam ſequentibus conceſſa, & canones, cooſtitutiones, & conſuetudines in ipſorum curialium favorem præſertim officialium, & familiarium noſtrorum, præſertim in prædictis propriis eorum rebus ad prædictam Curiam deferendis diutius obſervatas, violare temerè præſumpſerunt hactenus, & præſumunt, io animarum ſuarum periculum, Apoſtolicæ Sedis contemptum, & præjudicium, & ſcandalum plurimorum.

Hic ideò Pont. Camerario ut contra eos procedat, injungit.

§. 4. Nos itaque contra præſumptiones hujuſmodi, quas non decet nec expedit incorrectas dimitti, ſalubre apponere remedium cupiẽtes, fraternitati tuæ, de qua in his & aliis plenam in Domino fiduciam obtinemus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus per te vel alium ſeu alios, tam in Romana Curia quàm alibi, ubicumque, & quotieſcumque tibi expedire videbitur, prædictas tam à jure, qoàm ab homine latas ſententias, debitæ executioni demanderis, eaſque necnon canones, privilegia, & cooſuetudines ſupradictas, facientes ubiq; auctoritate noſtra inviolabiliter obſervari, & ubi opus fuerit publicari, ac declarationem publicam, nunciationem, & citationem omnium, & ſingulorum, qui in prædictas ſententias inciderunt, etiam per edictum publicum affigere de mãdato tuo in portis Sacri Palatii Apoſtolici, & valvis Eccleſiæ Avenionenſis, & aliàs in ipſarum ſententiarum executionem, & aggravationem, & aliàs omnia, & ſingula ſupradicta, tam generaliter quam ſpecialiter, vel nominatim, eadem auctoritate procedas, etiam per informationem ſimplicem ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, prout facti qualitas exegerit, & ubi ſecundùm Deum, & juſtitiam videbitur faciendum; ac eorum, necnon fautorum, receptatorum, & defenſorum dictorum piratarum, curſariorum, & latrunculorum marinorum, Civitates, Terras, Caſtra, & loca ſuppooas Eccleſiaſtico interdicto. Contradictores quoslibet, & rebelles, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ſtatus gradus, ordinis, vel conditionis, exiſtant, etiam ſi

Ponrificali, vel quavis alia, Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant diguitate, auctotitate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſceudo, invocato etiam ad boc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Quibuſcumque non obſtantibus. §. 5. Non obſtantibus tam ſel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoria noſtri, in quibus cavetuc ue aliquis extra ſuam Civitatem vel Diœceſim uiſi io certis exeepris caſibus, & in illis ultra unam dietã à fine ſuæ diœceſis evocetuc, ſeu quod judices à Sede Apoſtolica deputaui extra Civitatem, & Diœceſim in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, ſive alii, vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine diœceſis, earumdem ttahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali; quam aliis quibuſcumque conſtitutionibus à prædeceſſoribua noſtris Romanis Pontificibus, tam de judicibus delegatis, quàm perſonis ulrra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis edictis, quæ ruæ poſſenr iu hac parte juriſdictioni, aut poreſtati, ejuſque libero exercitio quomodolibet obviare, ſeu qui præſatis, vel quibuſvis aliis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, ordinis, vel conditionis exiſtant, eiiam ſi Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeant à dicta Sede indultum exiſtat; quod extra, vel ultra certa loca ad judieium evocari, aut quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut eorum Eccleſiæ, Monaſteria, Civitares, Terræ, Caſtra, & loca Eccleſiaſtico interdicto ſupponi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi, & earum perſonis & locis, ordinibus, & nominibus propriis mentiouem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cujuſcumque tenoris exiſtanr, pec quam præſentibus non expreſſam, vel rotaliter non inſertam tuæ juriſdictionis in hac parte valcat quomodolibet impedire, & de qua ejuſque toto tenore babeuda ſit de verbo ad verbum in noſtris literis meutio ſpecialis, plenam, & liberam eidem fraternitati tuæ concedimos, renore præſentium facultatem. Volentes & decernentes, quòd citationes, quas iu præmiſſis per edictum, ut præmittiur feceris, petinde valeant, ac citatos arctent, ac ſi eis perſonaliter inſinuatæ & intimatæ fuiſſent, conſtiturione quacumque contraria non obſtante.

Dat. P. A. 1. die 12. Oct. Dat. Aveniune Quarto Idus Octobris, Pont. noſtri Anno 1.

II. Privilegium Ordinis Cartuſianorum utendi altare portatili pro celebratione Miſſarum in locis ad Ordinem ſpectanribus.

De hoc Ordine notavi ſup. in conſt. 7. Cum vos. Alex. III. fol. 52.

Edita A. D. 1363. URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori domus Cartuſiæ Gratianopolitanæ Diœceſis, ut Prioribus Prioratuum & domorum aliarum, cæteriſque perſonis Cartuſienſis Ordinis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Causa indulti. SInceræ devocionis affectus, quem ad nos, & Romanam Eccleſiam geritis, non indignè meretur, ut petitionibus veſtris, illis præſertim quas ex devotionis zelo prodire conſpicimus, quantum cum Deo poſſumus, favorabiliter annuamus,

Indultum utendi altare portatili. §. 1. Hinc eſt, quòd nos, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, ut liceat vobis, & ſucceſſoribus veſtris, habere altaria portarilia cum debita reverentia & honore, ſuper quibus in domibus, ac grangiis, & cellariis, & aliis locis congruenribus & honeſtis, ac domos, ſeu Prioratus veſtros ſpectantibus, poſſitis Miſſam, & alia divina officia celebrare, & in veſtra præſentia facere celebrari, devotioni veſtræ, tenore præſenrium indulgemus. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatutorum, ordinationum, voluntatum, inhibitionum, conceſſionum, & mandatorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli, ſe noverit incurſurum.

D. P. An. 1. die 25 April. Dat. Avenione 7. Kal. Maij, Pont. noſtri An. 1.

GREGORIUS UNDECIMUS PONT. CCIII.

ANNO DOMINI MCCCLXX.

Anno 1370. GRegorius Undecimus, Gallus, Petrus Monſtrius, oppido Malmonte, Lemovicenſis agri in Galliæ Provincia Toloſana, Petrus Comes Bellifortis anteà dictus, Diaconus Cardinalis Sanctæ Mariæ Novæ; Creatus Avenione 3. Kalendas Januarii Anno Domini 1370. Coronatus octavo Idus Januarii 1371. Sedit annos ſeptem, menſes 2. dies 29. Creavit Card. 23. Romam rediit, ſuadente etiam diva Catharina Senenſi. Idib. Januar. 1376. Obiit 6. Kalend. Aprilis 1378 Sepultus in Eccleſia S. Mariæ Novæ. Vacavit Sedes dies 12.

Quòd Eccleſia S. Joannis in Laterano de Urbe, ſupremum locum tenet ſuper omnes Eccleſias Urbis & Orbis. I.

Hæc definitio comprobata fuit à Mart. V. anno ſui Pontific. decimo, & à Paulo II. anno ejus primo in hoc Tom. 1. quæ Bullæ tamquam ſimpliciter confirmatoriæ prætermittuntur, & poſtremo à Pio V. infrà Tom. 2. in ejus conſtitut. 94. Infirma. Et contra Eccleſiam iſtam centenaria tantum præſcriptio datur, ut ſup. in conſtitut. 4. Honor. III. Sedis fol. 66. in hoc Tomo 1. Et ejus Capitulum in erigendis locis piis, certum habet privilegium à Sixto V. ut infrà in ejus conſt. 19. Si cunctas, Tom. 2.

GREGORIUS EPISCOPUS, Edita A. D. 1372.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

SUper univerſas Orbis Eccleſias Rom. Puntif. à Domino conſtitutus circa ea de quibus dubitaci dicitur, ut evitari poſſint quæcumque diſpendia, declarationis ubi expedit ſuæ proviſionem adjicit, prout fore conſpicit opportunum. Sanè dudum dum minori fungebamur officio, percepimus quod de Eccleſia Lateranenſi (quam claræ mem. Conſtantinus fideliſſimus Imperator, in Lateranenſi Palatio ſuo miraculosè mundatus à lepra, & ſacri baptiſmatis fonte renatus, conſtruxit ſub vocabulo Salvatoris, ſtatuens quòd ex tunc libera eſſet unicuique poteſtas per Urbem, & Orbem Eccleſias conſtruendi, quod anteà Imperialis prohibitio inhibuerat) à quibuſdam curioſis dubitabatur, ac etiam in præſenti in dubium revocatur, ſi ipſa in Urbe, & Orbe terrarum, præeminent jam, ac honoris prærogativam à Romana Eccleſia, & à cunctis Chriſticolis obtinere debeat potiorem. Constantinus Imp. Lateranenſem Eccleſiam conſtruxit.

Quæ Sedes Pontificis vocatur, & cæteris major declaratur. §. 1. Nos igitur volentes huic dubio finem imponere, & ſuper hoc amputare materiam hæſitandi auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, decernimus, ac etiam definimus, Sacroſanctam Lateranenſem Eccleſiam præcipuam Sedem noſtram inter omnes alias Urbis, & Orbis Eccleſias, ac Baſilicas, etiam ſuper Eccleſiam, ſeu Baſilicam Principis Apoſtolorum de Urbe ſupremum locum tenere, eamque de jure majorem omnibus aliis Eccleſiis, ac Baſilicis ſupradictis, ac ſuper omnes & ſingulas præfatas Eccleſias, ſeu Baſilicas, prioritatis, dignitatis & præeminentiæ honore lætari. Et ſi quid contra hujuſmodi noſtram declarationem, determinationem ac definitionem, à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter attentatum fuerit, id irritum decernimus, & inane.

Sanctio pœnalis. §. 2. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, conſtitutionis, & definitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit,

indigna-

indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Aven. x. Kal. Febr. Pont. noſtri Ann. II.

Dat. P. A. 2. die 23. Jan.

II.

Saraceni ad Chriſtianam fidem converſi, & ad eorum ſectam redeuntes, & Chriſtiani ad illam tranſeuntes eorumque fautores, ab Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis puniantur.

Edita A. D. 1372.

GREGORIUS PAPA XI.

Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis.

Saraceni converſi ad eorum ſectam redeuntes & Chriſtiani ad illam tranſeuntes.

ADmodùm dolenter audivimus, & narramus, quòd non ſolum quidam de Saracenica impietate ad Chriſtianam fidem converſi, ad eandem ſunt impietatem reverſi, verùm etiam quàmplurimi Chriſtiani, veritatem fidei abnegantes, ſe damnabiliter ad Agarenorum perfidiam tranſtulerunt, quòd tantò magis reprobum fore cognoſcitur; quantò ex hoc, Chriſti nomen ſanctiſſimum, quadam familiari hoſtilitate ſecuriùs blaſphematur.

Uti hæretici ab Inquiſitoribus puniantur.

§. 1. Cùm autem huic peſti damnabili, congruis & feſtinis deceat remediis obviare, Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus infrà terminos vobis ad inquirendum contra hæreticos, auctoritate Sedis Apoſtolicæ deſignatos, ſuper præmiſſis, tàm per Chriſtianos, quàm etiam per Saracenos inter Chriſtianos morantes, inquiſita diligenter, & ſolicitè veritate, contra omnes, quos talia inveneritis hactenus commiſiſſe & committere in futurum, tamquam contra hæreticos, contra fautores etiam, & receptatores, & defenſores eorum, tamquam contra fautores, receptatores, & defenſores hæreticorum procedere ſtudeatis.

Et Saraceni qui ad eorum ſectam trahunt Chriſtianos coerceantur.

§. 2. Saracenos quoque, qui Chriſtianos utriuſque ſexus, ad dictam eorum perfidiam perduxerint, aut inveneritis de cætero inducentes, pœna debita puniatis, contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Dat. apud Villam novam Aven. Diœc. 3. Non. Aug. An. II.

Dat. P. An. 2. die 3. Aug.

III.

Exemptio Ordinis Fratrum B. Mariæ de Mercede redemptionis Captivorum à ſolutione decimarum, de proventibus & redditibus Eccleſiaſticis, per Sedem Apoſtolicam Regibus, & Principibus, vel aliis, conceſſarum, & concedendarum.

Alia de iſto Ordine indicavi tibi apud conſtit. IX. Gregor. IX. Devotionis, ſup. fol. 78.

Edita An. D. 1373.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro Generali, Fratribus B. Mariæ de Mercede Captivorum, Ordinis S. Auguſtini, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſæ hujus conſtitutionis.

DUm ſalubria laborum veſtrorum ſtudia, quibus vacatis aſſidue pro redemptione Chriſti fidelium, qui ab inimicis fidei orthodoxæ miſerabili captivitate detinentur, necnon multiplicia expenſarum onera, quæ pro redemptione hujuſmodi continue ſupportatis, diligenter attendimus; dignum reputamus, & congruum, ut vos, & loca veſtra ſpecialibus favore, & gratia proſequamur.

Petitio Ordinis pro exemptione à ſolutione decimarum.

§. 1. Exhibita ſiquidem nobis pro parte veſtra petitio continebat, quòd licet omnes fructus, redditus, & proventus beneficiorum, domorum, & aliorum locorum veſtrorum, unà cum eleemoſynis, quæ vobis à Chriſti fidelibus largiuntur (victu, & veſtitu veſtris dumtaxat deductis) in redemptionem fidelium Chriſtianorum, qui per inimicos ejuſdem fidei captivi detinentur, converti debeant, & etiam convertantur, tamen decimas redditaum, & proventuum Eccleſiaſticorum Regibus, & aliis Principibus conceſſas, levari ſeu exigi contingit, collectores decimarum hujuſmodi, vos ad ſolutionem, ſeu præſtationem decimarum ipſarum compellunt, quare pro parte veſtra nobis extitit humiliter ſupplicatum, ut cum Hoſpitalis ſancti Joannis Hieroſolymitani, de Calatrava, & de Monteſia domorum Magiſtri, & fratres, à ſolutione, ſeu præſtatione decimarum ipſarum exempti ſint penitus, & immunes, vos ut circa redemptionem Captivorum ipſorum, meliùs, & liberiùs inſiſtere valeatis, à præſtatione ſeu ſolutione decimarum earumdem eximere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Pontificia conceſſio dictæ exemptionis.

§. 2. Nos igitur volentes vobis ſuper hoc paterna ſolicitudine providere, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, quòd vos de veſtris introitibus, ac beneficiorum, domorum, & aliorum locorum ipſorum fructibus, redditibus, ſeu proventibus prædictis, decimam hujuſmodi, cùm ipſam quibuſcumque Regibus, ſeu Principibus, aut aliis quibuſcumque per Sedem Apoſtolicam concedi contigerit in futurum, ſolvere, ſeu præſtare, aut in ea cum aliis perſonis Eccleſiaſticis contribuere minime teneamini, neque ad id à quoque compelli poſſitis per literas Apoſtolicas, ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum concedendas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto, & Ordine, ac domibus veſtris hujuſmodi mentionem, devotioni veſtræ auctoritate Apoſtolica de ſpeciali gratia, tenore præſentium indulgemus, decernentes ſuſpenſionis, interdicti, ac excommunicationis ſententias, ſi quas contra vos, vel aliquem veſtrum, aut domus, ſeu alia loca veſtra prædicta, per quoſcumque occaſione præmiſſa ferri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritas, & inanes. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrarum conceſſionum, conſtitutionum, & inhibitionum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Avenione 16. Kal. Junii, Pontificatus noſtri Anno 3.

Dat. P. A. 3. die 17. Maji.

IV.

Declaratio, & limitatio auctoritatis, & facultatum Cardinalis, pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci.

Hanc declarationem approbavit, & explicavit Six. IV. inf. in ejus conſt. 4. Sancta & Paul. V. ibi indicandus. in Tomo 3.

Aliorum Ordinum Protectores, majores his facultates non habent. Has ergo ponere ſatis eſſe arbitratus ſum, ut cæteris Regularibus uſui eſſe poſſint.

Edita A. D. 1373.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. omnes provide à ſuperioribus gubernari cupit.

CUnctos CHRISTI fideles ſuper quibus curam ex debito officii Summi Pontificis gerere obligamur, per Præſidentes eiſdem, ſic charitative, ſicque provide, ac juſte cupimus gubernari, quod illi in viam mandatorum domini dirigantur, & hi ex merito Præſidialis ſolicitudinis, uberius ſupernæ remunerationis præmium nanciſcantur.

Et multò magis regulares Deo arctius ſervientes.

§. 1. Sed nos nimirum in illis deſideramus ardentius, & affectuoſiori ſtudio procuramus, quorum alii à mundanis abſtracti, & gravibus pœnitentiis dediti, cœleſtibus inhiant, & ad illa per contemplationis pennas ſuavius, & altius elevantur, ut aquilæ, & cum Maria parte optima perfruuntur; alii verò ſanctam ſolicitudinem Marthæ ſectantes, celebrationi divinorum vacant ſolertius. Alii diſcunt, & docent Dei ſcientiam, & alii plebem inſtruunt in eadem, aliique ferventioris ſpiritus ardore ſuccenſi, non timentes, ſed amantes barbaras nationes, ad illarum converſionem pergunt intrepidi, ut valeant ad dominicam aream multos afferre manipulos,

& de

& de talentis eis creditis bonam domino reddere rationem.

Inter quos, Fratres Minores S. Franciſci cæteris præſtant.

§. 2. Hi profectò ſunt fratres Minorum Ordinis in Dei Eccleſia multiplicibus ſplendoribus radiantes, quorum ſonus prædicationis & ſanctitatis opera, præ cæteris religionum profeſſoribus, uſque ad extremum terræ noſcitur exiviſſe. Hi ſunt quos Deus numero multiplicavit, & meritis, quibuſque ſicut, & aliis benè currentibus in ſtadio militantis Eccleſiæ, æternum bravium quod certatim apprehendere ſatagunt elargitur. Et propterea nos de ipſis dignè curam vigilem gerimus, ut eos in his ſanctis operibus nil impediat, nil perturbet, ſed ipſi opportuna quietis dulcedine potiantur.

In cujus regula cavetur quòd unus Cardinalis ſit d. Ordinis Protector & Corrector.

§. 3. Sanè cùm in Beati Franciſci Regula cujus iidem fratres exiſtunt, hæc verba contineantur expreſſe: videlicet: Per obedientiam ad hæc injungo miniſtris, ut petant à Domino Papa unum de Sanctæ Eccleſiæ Cardinalibus qui ſit Gubernator, Protector & Corrector illius fraternitatis, ut ſemper ſubditi & ſubjecti pedibus ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſtabiles in fide Catholica, paupertatem & humilitatem & ſanctum Evangelium Domini Noſtri JESU CHRISTI quod firmiter promiſimus obſervemus, iidem fratres exiſtentes pro tempore, hujuſmodi protectores dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſucceſſivis temporibus petierunt à Sede Apoſtolica, & etiam habuerunt.

Sed aliqui Protectores fines ſuæ poteſtatis excesserunt.

§. 4. Sed aliqui eorundem Protectorum putantes forte, bene, & licite, à certis temporibus citra, ſuam poteſtatem nimium extendiſſe dicuntur in pluribus, ex quibus in ipſo Ordine gravia perturbationes & ſcandala ſunt exorta.

Hic ideò Pont. illius auctoritatem præſcribit & facultatem immutandi ſtatuta Ord. denegat.

§. 5. Nos igitur ut idem Ordo in ſua primæva quiete remaneat, de virtute in virtutem eat aſſidue, & quibuslibet amoris præpediis, eradicatiſque ſpinis & tribulis, fructum non ſolum conſuetum, ſed etiam uberiorem afferat, ad radicalem ſubmotionẽ turbationum & ſcandalorum hujuſmodi jam exortorum, & ne oriantur in poſterum providere, ac ejuſdem Ordinis protectoribus qui erunt pro tempore (cum nullus ſit ad præſens Ordinis præfati protector) tranſgreſſionis ſuæ poteſtatis occaſionem tollere efficaci remedio cupientes, Auctoritate Apoſtolica, eiſdem Protectoribus diſtrictius inhibemus, ne præſumant quæcumque ordinata, ſtatuta, ſive diſpoſita, aut ordinata, ſtatuenda, ſeu diſponenda per generalia, vel provincialia, aut cuſtodialia Capitula, infringere, reprobare, corrigere, ſuſpendere, ſuper ipſis, ſeu contra ea vel eorum aliquid quomodolibet immutare, niſi contra præmiſſos articulos in præſata regula ut præfertur, vel aliquem ipſorum exiſteret manifeſtè.

Prælatorumque & officialium privationem.

§. 6. Aut quemcumque Prælatum ſeu Officialem dicti Ordinis, ſeu alicujus loci ejuſdem, quocumque nomine nuncupetur, ponere ſeu inſtituere, aut deponere, deſtituere ſeu privare, aut à ſuo officio ſuſpendere, ſeu impedire ſuper ejus libero exercitio quovis modo.

Ad gradus promotionem.

§. 7. Aut aliquem fratrem Ordinis antedicti ad lectoratum aut quamcumque lecturam, ſeu ſtudium vel gradum promovere, aut promotos ab eis, removere ſeu etiam revocare.

Fratrum mutationem.

§. 8. Aut de loco ad locum mittere, aut mutare, ſive alicui fratrum eorumdem eundi ad quodcumque Monaſterium vel locum alium, aut dominum, vel aliquam perſonam, licentiam impartiri.

Pœnamque & gratiam,

§. 9. Et ne inſuper in quemvis ſingularem fratrem memorati Ordinis, de quocumque crimine vel delicto punire, vel à pœna ſeu pœnitentia liberare, aut eam minuere, augere, vel immutare.

Rerum Ordinis conceſſionem.

§. 10. Aut etiam alicui fratri locum, cameram, cellam, libros, vel alias res dicti Ordinis concedere, vel ejus uſui deputare.

Prælatorum juſſus mutationem.

§. 11. Aut quæcumque per Prælatos ejuſdem Ordinis, aut alios deputata quomodolibet amovere.

Regulæque immutationem.

§. 12. Nec etiam de rebus aut correctione fratrum dicti Ordinis (niſi in caſibus præmiſſis contentis in præſata regula ſeu eorum aliquo) ſe aliquatenus intromittere quovis modo, ita quòd dictus Ordo ſeu fratres ejuſdem Ordinis, in nullo ſubſint futuris Protectoribus, niſi dumtaxat in caſu quo ipſorum fratrum communitas vel generale Capitulum, quod abſit, à prædictis articulis, vel eorum aliquo deviarent. Alioquin ſi ſecus feceriut id decernimus irritum & inane.

Fratribus contraria impetrari prohibet.

§. 13. Et nihilominus fratres, qui contra hujuſmodi inhibitionem noſtram quicquam impetrabunt, ſeu poſt inhibitionem hujuſmodi utentur etiam per alios impetratis, puniantur illis pœnis quibus eſſent pro gravibus culpis ſecundum ſtatuta dicti Ordinis puniendi, & ſint nihilominus actibus privati legitimis, & à ſuis, ſi qua habent, ſuſpenſi officiis ipſo facto.

Protectores ad providam protectionem hortatur.

§. 14. Cæterum, nos eoſdem futuros Protectores hortamur attentius, quod per facti efficaciam ſic nominis ſui officii procurent effectum, quod Ordo ipſe per eos non lædatur in aliquo, ſed potius ab adverſis (ſi quando forſitan imminebunt) ſuo opportuno defenſionis clypeo protegatur, & à noxiis præſervetur. Sic acturi proinde, & æquitatis ac modeſtiæ limites ſervaturi, ut non trahatur ad noxam quod proviſum exitit ad ſalutem; ſed ex charitativis geſtis eorum, Ordo præfatus quietem & conſolationem percipiat, & Protectores magnum apud Deum præmium ſortiantur, & ſuper contrario non oporteat dictæ Sedis providentiam aliud remedium adhibere. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 3. die 27. Maji.

Dat. apud Pontem Sorgiæ Avinionen. Diœceſis, ſexto Kal. Junii, Pontificatus Noſtri Anno Tertio.

V.

Quod Officiales Status Eccleſiaſtici, neminem cogant, ad granum, ligna, & ſimilia, abſque ſolutione juſti pretii ſibi deferendum.

Edita A. D. 1373.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

RElevationi injuſtorum gravaminum noſtrorum ſubditorum, præſertim pauperum, providere pietatis ſtudiis cupientes.

Quòd gubernatores, & alii Officiales, gravare non poſſint cives & alios ad eis deferendum granum, ligna & ſimilia, abſque juſtæ mercedis perſolutione.

§. 1. Univerſis, & ſingulis Apoſtolicæ Sedis Legatis, ac Vicariis Gubernatoribus noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, etiamſi ſint Romanæ Eccleſiæ Cardinales, Theſaurariis, & Rectoribus generalibus, necnon Rectoribus, & Mareſcallis, ac Poteſtatibus, Capitaneis, Depoſitariis, Judicibus, Caſtellanis, & aliis quibuſcumque Officialibus noſtris, & ejuſdem Eccleſiæ, quocumque nomine nuncupentur, præſentibus & futuris in civitatibus Bononiæ & Peroſii, earumque Communitatibus, & diſtrictibus, necnon Romandiolæ, Marchiæ Anconæ, Ducatus Spoletani, Patrimonii Beati Petri in Thuſcia, Campaniæ, Maritimæ, & Maſſæ Trabariæ Provinciis, & aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Eccleſiæ immediatè ſubjectis, (quorum nomina haberi volumus præſentibus pro expreſſis) tenore præſentium diſtrictius inhibemus, ne frumentum, & alia blada, vinum, ligna, fœnum, paleas, aut res alias ad ipſorum, ſeu officialium, familiarium, & hoſpitiorum ſuorum, vel aliorum quorumcumque uſum ſpectantia, per cives, & incolas dictarum civitatum, communitatum, diſtrictuum, Provinciarum, terrarum, & locorum, ſeu per ipſorum civium, & incolarum navigia, currus, aut animalia, gratis, ſine juſto, & integro naulo, & præmio ſtatim ſolvendo deferri faciant, ſeu compellant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 2. Non obſtantibus ſtatutis, conſtitutionibus, mandatis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque quæ per præſentes revocamus, caſſamus, & viribus vacuamus.

Contravenientium pœnæ.

§. 3. Nos enim, omnia & ſingula præcepta, damna, mulctas, condemnationes, & alias pœnas, ſi qua contra noſtram hujuſmodi inhibitionem, ſint vel in poſterũ fuerint attentata, ex nunc decernimus irrita, &

oullius

nullius penitùs exiſtere firmitatis. Et nihilominus, omnes & ſinguli, qui contra noſtram prædictam inhibitionem, ſive ex ſua temeritate, ſive ex alieno mándato venite præſumpſerint, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, ordinis, conditionis exiſtant, etiam ſi Pontificali, aut alia quavis fulgeant dignitate, præter dictæ Eccleſiæ Cardinales, excommunicationis incurrant ſententiam ipſo facto, & duplum ejus, quod pro prædictis ſolvere debuerint, illis quos ſuper præmiſſis gravaverint, reſtituere teneantur, nulla in hac parte remiſſione, directè vel indirectè facienda eis aliquatenus valitura. Qua quidem ſententia (cujus abſolutionem Sedi Apoſtolicæ ſpecialiter reſervamus) nullus poſſit abſolvi, niſi ſatisfactio, & duplum hujuſmodi realiter fuerit primitùs perſoluta. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 3. die 15. Junii.

Dat. apud Pontem Sorgiæ, Avenionenſis diœceſis, 17. Kalen. Julii, Pontificatus noſtri Anno 3.

VI.

Religioſi cujuſcumque Ordinis etiam Mendicantium, quamvis Sedis Apoſtolicæ ſint Cappellani, eorum Superioribus ſubjecti remaneant.

Quinimò ſine eorumdem Superiorum licentia, obſequiis Prælatorum & Principum ſe ſubjicere nequeunt, ex Concilio Tridentino ſeſſ. 25. cap. 4.

Edita An. D. 1373.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PEr Romani Pontificis providentiam circumſpectam, ſic Sedis Apoſtolicæ privilegia & indulta moderari dignoſcuntur, quòd in eis materia malignandi nulli detur, ac perſonæ, quæ ſub religione vacare debent ſtudio piæ vitæ, à bono obedientiæ, & perſeverantia divini ſervitii nullatenus retrahantur.

Cauſa declarationis.

§. 1. Sanè nuper ad noſtrum relatio fide digna pervenit auditum, quòd nonnulli Religioſi etiam Mendicantes qui in Capellanos Sedis Apoſtolicæ ſe recipi procurarunt, propterea bonum obedientiæ & correctionem recuſantes, per Mundum perplurimum ſine ſuorum Superiorum licentia, ſæpius evagando diſcurrunt, & quandoque ad Romanam Curiam accedunt, aſſerentes ſine ſuorum Superiorum licentia ſe hoc facere poſſe.

Declaratio de qua in rub.

§. 2. Nos igitur in præmiſſis prout ex debito tenemur Paſtoralis officii ſalubriter providere cupientes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, volumus & etiam ordinamus, quòd omnes & ſinguli Religioſi quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium dictæ Sedis Cappellani, qui ſunt & in anteà erunt, perinde eorum Superioribus & Correctoribus ipſorum, in omnibus & per omnia ſint ſubjecti, ac ſi prædictæ Sedis Cappellani non eſſent.

Clauſ. derogatoria.

§. 3. Non obſtantibus exceptionibus ſeu exemptionibus, & aliis quibuſcumque privilegiis, indulgentiis, gratiis, literis Apoſtolicis Cappellanis dictæ Sedis & aliàs communiter vel diviſim ſub quacumque forma & expreſſione verborum à dicta Sede conceſſis, & in poſterum concedendis, etiam ſi de illis plena & expreſſa mentio de verbo ad verbum in præſentibus ſit habenda, quæ quoad hoc alicui in nullo volumus ſuffragari. Nulli ergo &c. noſtræ conſtitutionis, voluntatis, & ordinationis infringere &c.

Dat. P. An. 3. die 9. Nov.

Dat. Avinione, 5. Idus Novembris, Pont. noſtri Anno tertio.

VII.

De auctoritate & facultatibus muneréque Magiſtri generalis & aliorum Prælatorum, Fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, gratiiſque & privilegiis ejuſdem Ordinis.

Ampliavit ejuſmodi gratias, & alias conceſſit Six. IV. infrà in ejus conſt. 7. Regimini fol. 395. Sed pro eorū moderatione eſt præcipuè attendenda conſtit. 22. Leon. X. Dùm intrà, fol. 581. & Concilium Tridentinum confirmatū à Pio IV. in ſua conſt. 94. In Principis, Tom. 2. fol. 145. Verùmtamen alia privilegia conceſſit Pius V. in conſtit. 11. Dùm ad uberes, cum ibi indicandis. Tom. 2. fol. 204. De toto autem iſto Ordine Prædicatorum dixi plenè ſuprà in conſt. 2. Hon. III. Religioſam. fol. 64. hujus Tom. 1.

Edita A. D. 1374.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Magiſtro, Prioribus, & Fratribus univerſis Ordinis Prædicatorum. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium.

VIrtute conſpicuos ſacri veſtri Ordinis profeſſores, qui contemplationi cœleſtium ferventer invigilant, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, decet per Apoſtolicæ circumſpectionis auxilium ſic providè dirigi, & ſolicitè confoveri, ut alicujus prætextu calumniæ, nullum internæ pacis excidium, nullumque Religioſi ſtatus perſerant detrimentum, ſed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum Divini nominis devotis & quietis mentibus invaleſcant.

Cauſa hujus conſtit.

§. 1. Hinc eſt, quod cùm ſicut nobis exponere curaviſtis, tu fili Magiſter, & prædeceſſores tui, juxta ejuſdem Ordinis conſuetudinem obſervatam hactenus, ac à Sede Apoſtolica toleratam, ſtatim poſtquam electi ſecundùm prædicti Conſtitutiones Ordinis extitiſtis, fratrum ipſius curam geſſeritis, Magiſterii officium, plenè ac liberè, in omnibus exercentes, iidemque fratres vobis, devotè ac humiliter obedierint, & intenderint reverenter, ac in eodem Ordine ſit ſtatutum, ut Magiſter ipſius qui pro tempore fuerit, à Magiſterii officio amoveri valeat à Definitoribus Capituli generalis.

Magiſter generalis ſtatim electus liberè Ordinem gubernat.

§. 2. Nos volentes ambiguitatis ſcrupulum in hac parte de veſtris cordibus amputare, ac Ordinem ipſum præfatæ Sedi immediatè ſubjectum, à Sede approbatum eadem, honeſtate floridum, præclarum ſcientia, & virtute facundum, privilegio Apoſtolicæ gratiæ attollere ſingulari, veſtris ſupplicationibus inclinati, devotioni veſtræ ad inſtar fœlicis record, Bonifacii VIII. & Benedicti XI. Rom. Pontif. prædeceſſorum noſtrorum, ut ſucceſſores tui, fili Magiſter, qui erunt pro tempore, ſtatim poſtquam electi ſecundùm Conſtitutiones fuerint ſupradictas, eo ipſo veri ejuſdem Ordinis Magiſtri effecti, curam animarum fratrum ipſius Ordinis plenè habeant, & liberè gerant, ipſoſque fratres auctoritate propria ligare ac ſolvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipſi, & præfati Ordinis Definitores juxta prædictas Conſtitutiones eiſdem Ordini & fratribus ſecundùm Deum viderint expedire, aliàſque poſſint officium Magiſterii licitè in omnibus exercere, iidemque fratres, tibi Magiſtro, & ſucceſſoribus tuis, devotè & humiliter, obediant & intendant.

Definitores Capituli generalis eum removent.

§. 3. Et præfati ſucceſſores, & tu Magiſter, à Definitoribus Capituli generalis Ordinis ipſius, ſecundùm Ordinis Conſtitutiones ejuſdem, abſolvi & amoveri poſſitis, auctoritate Apoſtolica indulgemus. Ratum habentes & firmum, quicquid ſuper præmiſſis per te, Magiſter, dictoſque prædeceſſores, fratres, & Definitores factum & obſervatum eſt hactenus, conceſſa tibi exequendi magiſterii officium, quoad præmiſſa omnia, & alia, libera facultate.

Lectores ubique ſed non in Studiis generalibus abſque licentia legunt.

§. 4. Fratres autem de Ordine veſtro, quos ſecundùm Conſtitutiones ipſius Ordinis Conventibus veſtris deputandos duxeritis in Lectores, ſine alterius cujuſcumque licentia, liberè in domibus prædicti Ordinis legere, & docere valeant in Theologica facultate, illis locis exceptis, in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipſa doctus, ut Magiſter incipere ſolemniter conſuevit.

Circa inſtituta Ordinis nihil eſt ab Ordinariis quærendum.

§. 5. Et licet Epiſcopis & Diœceſanis, debitam & devotam obedientiam impendatis, nolumus tamen, quòd circa inſtituta, & præcipuè ſuper inſtitutione & deſtitutione Piorum ejuſdem Ordinis, ex hoc præjudicium aliquod incurratis.

Circa electionem Priorum non

§. 6. Quando verò in aliquo Capitulo, vel Conventu veſtri Ordinis, de Provinciali vel Conven-

confirmatorum ſuperior providet.

tuali Priore occurrerit electio facienda, ſi ex aliqua cauſa factam electionem à fratribus ejuſdem Ordinis quorum intereſt, non contingat forſitan confirmari, Superior ad quem confirmatio electionis hujuſmodi pertinet, aliquem de illis fratribus quos ipſi electores, vel major pars eorum per literas ſuas ab eo petierint, quando ad ipſum pro electi confirmatione transmittunt, eis de noſtra licentia concedere valeat Priorem.

Vocalibus longè abſentibus non currit tempus.

§. 7. In electionibus quoque eorumdem Magiſtri, & Priorum provincialium ipſius Ordinis, fratribus, qui debent electionem hujuſmodi celebrare (cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire) tempus ſuper hoc ſtatutũ à jure non currat, nec ipſi in hac parte juris regulis coarctentur.

Fratres abſque examine, ab Epiſcopis ſunt promovendi. Conc. Trid. hoc revocat ſeſſ.7.c.11.& ſeſſ.21.c.12.

§. 8. Et quia ejuſdem Ordinis fratres de locis ad loca ipſius Ordinis ſæpiùs tranſmittuntur, propter quod ſtabilem & perpetuam in certis & determinatis ejuſdem Ordinis domibus non faciunt manſionem, quia etiam bonos & idoneos, ac probatos à vobis fratres facitis ad ordines promoveri, liceat vobis ordinando fratres ejuſdem Ordinis quibuſcumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Apoſtolicæ Sedis habentibus, præſentare, ipſiſque Pontificibus præſentatos à vobis fratres ſive qualibet examinatione per eoſdem Pontifices facienda, & abſque omni promiſſione, vel obligatione ipſorum ordinandorum fratrum, ad ordines promovere.

Oratoria,& altare portatile habere poſſunt.

§. 9. In locis autem in quibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili poſſitis miſſarum ſolemnia, & alia divina officia celebrare,ac etiam recipere Eccleſiaſtica Sacramẽta.

Celebrant tempore interdicti. Hoc ampliat Six. IV. cit. in ſub.

Sed attende Conc. Trid. ſeſſ.25.cap.12.

§. 10. Cùm generale interdictum fuerit, in Eccleſiis & Oratoriis veſtris, & aliis quibuſcumque, cùm ad loca perveneritis Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, clauſis januis, interdictis & excommunicatis excluſis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce; liceat vobis celebrare divina, & Eccleſiaſtica recipere Sacramenta, dummodò cauſam non dederitis interdicto, nec contingat id vobis ſpecialiter interdici, nec Eccleſiæ, vel Oratoria ipſa fuerint ſpecialiter interdicta. Iis verò qui in veſtris morantur obſequiis, cuncta liberè miniſtrare poſſitis Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos cùm decedunt in veſtris Oratoriis ſepelire. Si quando autem in terris in quibus reſidetis, vel earum perſonas, excommunicationis, ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri veſtris ſervitiis deputati, negotiorumque veſtrorum procuratores, & operarii qui in veſtris locis, eorum operibus perſonaliter continuè inſtiterint, hujuſmodi ſententiis obnoxii minimè habeantur, ibique poſſint audire divina, juxta formam quæ locis ipſis, eo caſu à Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi eiſdem cauſam dederint, vel excommunicari ſpecialiter, ſeu interdici contingat eoſdem. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis pio ſtudio, bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis ſemitam laudabiliter revocatis, concedimus, ut in excommunicatorum terris liberè commorari, & ab eis tunc etiam quando vos, vel ipſos tranſire contigerit, neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeatis.

Facultas Prælatorum Ord. abſolvendi Fratres. Hoc ampliavit Pius V. in conſt 132. Romani. Tom. 2. fol. 367. Vide tamen Bullam 115. Clem. VIII. Quæcomque. Tom. 3. fol. 182.

§. 11. Magiſter quoque, & ſinguli Priores, Provinciales, & Conventuales, ac vices eorum gerentes in Provinciis, & Conventibus, ac locis ſibi commiſſis pro dictis fratribus conſtitutis ibidem, necnon & fratribus aliis ejuſdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus undecumque, abſolutione & diſpenſatione indigentibus, ſive priuſquam intraverint Ordinem, ſive poſt, in caſibus quibus exceſſerint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurrerint ſententias, à jure vel à judice generaliter promulgatas, & hujuſmodi ſententiis innodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto divina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines ſic ligati notam irregularitatis incurrerint, abſolutionis & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeò gravis fuerit, & enormis exceſſus, quòd ſint ad eamdem Sedem meritò deſtinandi.

Fratres abſolvunt eorum Prælatos. Tu attendi d. Bullam Clem. VIII.

§. 12. Fratres etiam veſtri quos pro tempore vos Magiſter, & Priores, tàm Provinciales, quàm Conventuales, necnon & vices veſtras gerentes, in proprios habueritis Confeſſores, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium vobis (cùm expedierit) valeant impartiri, juxta formam conceſſionis ſuper abſolutione, & diſpenſatione fratrum ejuſdem Ordinis ſuperius vobis factæ.

Prælati Ordinis abſolvunt venientes ad eum à cenſuris,&c. Ad hæc vide d. Bullam Clement. VIII.

§. 13. Ad hæc, volentibus veſtro aggregari Collegio, qui ſuſpenſionis, aut interdicti, vel excommunicationis ſententiis à jure vel à judice promulgatis, generaliter ſunt ligati, abſolutionis beneficium (obſervata forma Canonica) impartiri, ipſoſque in fratres recipere, ac eos qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam, recoluerint ſe talibus in ſæculo fuiſſe ſententiis innodatos, ſecundùm formam ipſam, vos Magiſter, & ſinguli Priores, Provinciales, & Conventuales, ac vices veſtras gerentes, valeatis abſolvere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi forſitan talibus innodati ſententiis, vel in locis interdicto ſuppoſitis divina præſumpſerint officia celebrare, vel ordines ſuſceperint, ita tamen, quòd ſi aliqui ex hujuſmodi eiſdem ſententiis propter debitum ſint adſtricti, ſatisfaciant ut tenentur. Cæterùm veſtra diſcretio cautè provideat, ut Apoſtolicæ Sedis, Legatorum ipſius, & Ordinariorum locorum, in abſolutionibus hujuſmodi ſcandalum evitetur.

Fratres non coguntur ad hic expreſſ. Tu quoad publicationes excommunicatorum obſerva Conc. Trid. ſeſſ.25.cap.12.

§. 14. Porrò quieti veſtræ providere volentes, quòd per literas Apoſtolicæ Sedis, aut Legatorum, ſeu delegatorum ipſius, conveniri à quoquam minimè valeatis, & quòd ad pecuniam colligendam cogi non poſſitis inviti per literas ipſius Sedis de cætero impetrandas, quodque nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium, Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſive quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denunciationes ſententiarum, interdicti, & excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum teneatur, per Apoſtolicas literas impetratas, & in poſterùm impetrandas, niſi hujuſmodi Apoſtolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine veſtro expreſſam fecerint mentionem, auctoritate Apoſtolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, ut ad viſitandũ aliqua Monaſteria Monialium cujuſcumque Ordinis compelli aliquatenus non poſſitis, aut recipiendum commiſſiones cauſarum, ſeu ſententiarum executiones, vel alia contingentia cauſas ipſas, per literas præfatæ Sedis, in quibus facta non fuerit de indulgentia hujuſmodi mentio ſpecialis, ſive per Legatos, vel delegatos, ipſius. Nullus inſuper Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nulluſque alius Prælatus Eccleſiaſticus, vel eorum Vicarii, vel Officiales, ad portandum, vel deferendum literas, vel exequendum, aut denunciandum ſententias contra Principes ſæculares, Communitates, Populos, ſeu quoſcumque benefactores veſtros nulluſque delegatus, vel Ordinarius judex, ad faciendum citationes vel commiſſiones recipiendas, ſive quòd ſitis in cauſis aliquibus aſſeſſores, ſeu ad alia lites & controverſias contingentia, in cauſis quæ coram ipſis tractantur, quemquam veſtrum compellere valeant, ſine prædictæ Sedis mandato, & licentia ſpeciali, expreſſam faciente de hac indulgentia mentionem, nec quiſquam veſtrum parere, vel intendere teneatur ſuper his monitionibus, & mandatis, aut juſſionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerint injungendum.

Prælati Ordinis revocant Fratres errantes cum Ordinem. Hoc idem voluit Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 4

§. 15. Cæterùm Magiſtri & ſinguli Priores, Provinciales, atque ipſorum Vicarii, illos ex fratribus de quibus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum ipſius, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, vel aliis quibuſcumque proviſum extitit, vel in poſterum contigerit provideri, corrigere, ac non obſtante contradictione aliqua poſſint ad ſuum

Ordinem

Ordinem revocare, nec per literas ejuſdem Sedis, ſeu Legatorum ipſius jam de cætero obtineudas, aliquos de fratribus ipſius Ordinis, præfatis Archiepiſcopis, & Epiſcopis aut aliis teneantur in ſocios deputare, niſi dictæ literæ Apoſtolicæ obtinendæ de indulto hujuſmodi, & Ordine ipſo axpreſſam fecerint mentionem, & alias id honeſtati Ordinis, & illorum ſaluti viderint expedire. Nullus autem Legatus niſi de latere noſtro miſſus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ ſpecialem de boe indulto, & Ordine veſtro non facientibus mentionem, nulluſque Prælatus, aut aliqua perſona religioſa vel ſæcularis, de fratribus ejuſdem Ordinis, ſeu Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, ad ſua, ſeu Eccleſiæ negoria procuranda, vel ſecnm manendum, aliqnos aſſumere valeat, niſi quos Magiſter, vel Prior provincialis ipſorum, tamquam idoneos & diſcretos ſibi duxerint aſſignandos, quos etiam volumus ſubjacere Ordinis diſciplinæ.

Miſſos à Sede Apoſt. ad prædicandum &c.

§. 16. Illos verò Ordinis ipſius fratres, qui ad prædicandum crucem vel inquirendum contra hæreticam pravitatem, ſeu ad alia hujuſmodi negotia ſunt, vel fuerint deputati, ubicumque à Sede Apoſtolica, tu fili Magiſter, tuique ſucceſſores removere, ſeu revocare, & penitùs transferre, ipſiſque quòd ſuperſedeant injungere, alioſque ſubſtituere, cùm expedire videritis, licitè & liberè valeatis, ac in eos, ſi contravenerint, cenſuram Eccleſiaſticam exercere, ac quilibet Prior provincialis, vel ejus Vicarius ejuſdem Ordinis, id ipſum in ſua provincia circa fratres ipſius Ordinis, quibus ab eadem Sede ſimilia contigerit in illa committi, facere poſſit, non obſtantibus aliquibus literis, vel indulgenciis Apoſtolicis, impetratis vel impoſterum impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Profeſſi recedentes ab Ordine abſque licentia, coercentur unà cum eos retinentibus.

§. 17. Inhibemus quoque, na quis poſt profeſſionem in Ordine veſtro factam, ab ipſo Ordine ſine Magiſtri, vel ſui Prioris licentia diſcedat, diſcedĕtem verò abſque cautione literarum alterius ipſorum prætexta alicujus privilegii Apoſtolicæ Sedis, nullus audeat retinere. Quòd ſi forte retinere præſumpſerit, vobis Magiſter, & ſinguli Priores dumtaxat, & veſtris Vicariis licitum ſit in ipſos diſcedentes fratres excommunicationis ſententiam promulgare, detinentes verò eoſdem ſecum, vel in Monaſteriis, ſeu Eccleſiis ſuis (niſi eos ejecerint) poſtqnam eis denunciatum fuerit, excommunicationis ſententiæ volumus ſubjacere, non obſtante quod excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam de indulto hujuſmodi mentionem.

Et etiam Licentiati ſi ad ſtrictiorem Ordinem non tranſiverit.

§. 18. Si verò aliqui de fratribus veſtri Ordinis poſt obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à vobis, ad religionem aliam tranſeundi, infrà duos vel tres menſes ſe ad illam religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerint, & ipſius non ſuſceperint habitum regularem, licitum ſit vobis ſingulis, Magiſtro & Prioribus, ac vices veſtras gerentibus, contra ipſos, tamqnam contra alios veſtri Ordinis apoſtatas procedere, ſecundùm quod honeſtati dicti Ordinis videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui poſt ſuſceptionem habitus alterius religionis, infrà tempus probationis nulla profeſſione facta, inda præſumpſerint reſilire, aut etiam ſi poſt profeſſionem hujuſmodi ad religionem laxiorem, ſeu mitiorem Ordinem tranſierint, vel (quod abſit) ad ſæculum revertantur, vos, volumus contra ipſos rigorem veſtri Ordinis exercere.

Apoſtatæque. Imò coercentur etiam ab Epiſcopo ex Conc. Trid. ſeſſ. 6. cap. 3.

§. 19. Apoſtatas quoq; veſtri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerara, & aliàs ſubdere diſciplinæ rigori poſſitis, per vos, ac etiam alius, in quocumque habitu contigerit eos inveniri, invocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſæcularis.

Ejecti vel egreſſi non prædicent, nec ad alium Ord. recipiantur. Hoc ſtatuerat etiam Alex.

§. 20. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine veſtro pro ſuis culpis, per Magiſtrum vel Priores, ac eorum Vicarios expelli contigerit, vel qui egreſſi fuerint proprio ſuo motu, prædicare, confeſſiones audite, ſeu docere præſumant, niſi ad alium Ordinem in quo licitè hujuſmodi exerceantur officia, tranſierint, de noſtra vel Magiſtri, ſeu Prioris, vel Vicariorum ipſorum licentia ſpeciali. Quòd ſi fortè ipſi contra hujuſmodi inhibitionem noſtram, aliquid ſuper præmiſſis temere attentare præſumpſerint, vos Magiſtri, & ſinguli Priores, vel veſtri Vicarii, in illos quos infrà fines prædicationis ſuæ, juxta conſuetudinem Ordinis veſtri diſtractos invenæritis talia perpetrantes, monitione præmiſſa, auctoritate noſtra, excommunicationis ſententiam valeatis promulgare. Ejectos autem de Ordine veſtro, vel egreſſos, qui receptione in eodem ordine ſuis culpis exigentibus reddiderint ſe indignos, & alios fratres ejuſdem Ordinis ex rationabili cauſa ad quoſcumque Ordines approbatos (præterqnam ad B. Auguſtini hoſpitalariorum, & aliorum religioſorum arma portantium) ad vitandam occaſionem evagandi, vos Magiſter, & ſinguli Priores, ſeu veſtri Vicarii, cum teſtimonialibus literis, auctoritate noſtra, licentiandi liberam habeatis facultatem. Nos enim diſtrictiùs inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter tranſire, vel aliqui eos recipere ſeu retinere præſumant, abſque licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicæ faciente de hoc plenariam mentionem.

IV. die 29. Nov. 1263 ſed ejus Bullam ponere non curavi.

Habitus conſimilis cæteris aliis prohibetur.

§. 21. Inhibemus etiam, ut nulli, ſive ſit in religionis Ordine, ſive extra Ordinem conſtitutus, habitum veſtrum, aut ita conſimilem, quòd propter eum frater prædicator credi poſſit, deferre liceat, abſque mandato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Et ut dicta inhibitio majorem conſequatur effectum, ſtatuimus, ut hi qui habitum veſtrum, aut ſibi ſimilem prædicto modo deferre præſumpſerint, ad deponendum ipſum per Diœceſanos locorum (cùm à vobis requiſiti fuerint) monitione præmiſſa, per cenſuram Ecclaſiaſticam, appallatione poſtpoſita, compellantur.

Exemptio à decimis. Tu vide ampliorem exemptionem Pii V. in ejus conſt. 11. Dum ad uberes. Tom. 2.

§. 22. Cæterùm, cùm humilitas veſtra ſibi de latitudine Orbis terræ nihil præter domos, & hortos cum virgultis, præmiorum obtentu cœleſtium duxerit reſervandum, nos piè volentes, quòd illorum fructus veſtræ paupertatis uſibus applicentur, ut de dictis hortis, & virgultis veſtris nulli decimam teneamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, diſtrictiùs inhibendo, ne quis à vobis de præmiſſis aliquid exigere, val extorquare præſumat.

Incerta quæ habent intrantes Ordinem poſſunt eorum locis applicari.

§. 23. Quia verò nonnulli veſtræ religionis habitum aſſumentes, diverſis perſonis, quæ ſciri & inveniri non poſsút, aliqua bona reſtituere interdum tenentur, vobis Magiſtro, & Prioribus, ac Vicariis prædictis concedimus, ut ſinguli veſtrum, in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios uſus convertere valeant, prout ſecundùm Deum viderint expadire.

Sepultura in locis Ordinis omnibus datur. Ampliatur infrà à Six. IV. cit. in rub.

§. 24. Sepulturam quoque in locis, Cœmiteriis, & Eccleſiis veſtris concedimus, & eam liberam eſſe cenſemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deſideraverint (niſi excommunicati, vel interdicti, aut etiam publicè uſurarii fuerint) nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Sepelire neminem coguntur.

§. 25. Diſtrictiùs inhibentes, ut ulli Religioſi, vel ſæculares, vobis invitis, aliquorum corpora defunctorum in veſtris Cœmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis veſtris miſſarum ſolemnia, vel pro animabus eorum qui ad loca veſtra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, ſine veſtro aſſenſu & voluntate præſumant.

Fratres quando extra Ordinem confiteantur. Hoc declaratur à Six. IV. cit. in rub.

§. 26. Inhibemus inſuper univerſis fratribus Ordinis veſtri, ne aliqui eorum, alii quàm Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumant; niſi neceſſitatis urgente articulo, vel niſi forſan Magiſter, val Prior proprius alicui fratri dederit fratri alteri ejuſdem Ordinis licentiam confitendi.

Ad Synodos, &c. non coguntur, & Monaſteria ædificare non impediantur.

§. 27. Univerſis autem Eccleſiarum Prælatis, & aliis inhibemus, ne confeſſiones veſtras vobis invitis audire, vel compellere vos ad Synodos, ſeu convocationes ſuas accedere, vel cum eis extra Civitatem, vel intrà proceſſionaliter exire, aut ſuis con-

Quoad proceſſiones, conceſſiones contrarium ſtatuit Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 13. Et circa ultimum attende Bullam 99 Clem. VIII. Quoniam, cum ibi notandis. Tom. 3.

ſtitutionibus ſubjacere, vel capitula, ſcrutinia, vel inquiſitiones in locis veſtris, vel alibi, de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, & annalem obedientiam à Prioribus, & Superioribus veſtris exigere, aut de ipſorum inſtitutione, vel deſtitutione ſive de ſtatutis veſtri Ordinis ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere ne ad Civitates, vel Villas ubi religioſè, & honeſtè commorari poſſitis, à populis evocati audeatis accedere, ibique pro veſtris uſibus conſtruere ædificia, Eccleſias, ſeu Oratoria, aut in accedentes fratres, ſeu conſtruentes hujuſmodi, vel receptatores ipſorum, excommunicationis ſententiam ferre præſumant.

Exemptio à canonica portione. Vide ampliationem in conſt. Six. IV. cit. in ſub.

§. 28. Concedimus quoque vobis, ut de illis quæ in ornamentis vel pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus. anniverſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſive aliis ad perpetuum cultum divinum, ſeu pro pitantiis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, nec non pro annuis cenſibus redimendis, ad quarum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligari noſcuntur, vel de domibus, prædiis, & hortis, aliiſque locis vobis ſecundum inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de his quæ pro hujuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodò præmiſſa non convertantur in alios uſus, ſed in illos dumtaxat pro quibus relinquuntur) aut alios etiam qui in hac conceſſione vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis, vel ultimarum executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis, aut de his quæ vobis in ultimis voluntatibus abſolutè legantur, vel aliàs pro veſtris neceſſitatibus conferuntur, aliquid exigere, vel extorquere præſumat, diſtrictiùs inhibemus.

Dimittendo loca Ordinis, omnia poſſunt ad alia Monaſteria transferre, &c.

§. 29. Ad hæc, liceat fratribus veſtri Ordinis, cùm de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tàm ædificia, ſeu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis) quàm libros, calices, & paramenta, ſecum ad alia loca transferre, ac ædificia ipſa cum ſolo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias vendere, ipſorumque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres transferunt, ædificationem ſeu aliàs in eorum utilitatem convertere, ſecundùm quod eis videbitur meliùs expedire. Et ne aliqui Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alii Eccleſiarum Prælati, ſeu quævis alia perſona, Eccleſiaſtica vel ſæcularis, prædicta loca ſeu bona occupare, accipere vel uſurpare, aut quoquo modo ſibi vendicare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali diſtrictiùs inhibemus.

Exemptio à contributione & ſubventione legatorum &c.

§. 30. Indulgemus vobis, ut ad præſtationem procurationum Legatorum Sedis prædictæ, vel Nunciorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut exactionum, vel collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel proviſionum quarumcumque minimè teneamini, nec ad ea ſolvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, aut Nunciorum ejuſdem, ſeu Rectorum terrarum Eccleſiæ Romanæ, impetratas ſeu in poſterum impetrandas, cujuſcumque tenoris fuerint, in perpetuum compelli poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ, plenam & expreſſam de indulto hujuſmodi, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Exemptio à juriſdictione Ordinariorum. Sed attendenda eſt Bulla 99 Clem. VIII. Tom. 3.

§. 31. Cæterùm, cùm fœl. record. Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, ut exempti quantacumque gauderent libertate, nihilominùs tamen, ratione delicti ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur ritè poſſint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quo ad hoc ſuam in illis juriſdictionem prout jus exigit, exercere. Nos vobis ut occaſione conſtitutionis hujuſmodi, nullum, libertatibus & immunitatibus, vobis & Ordini veſtro, per privilegia & indulgentias ab Apoſtolica Sede conceſſis, vel in poſterum concedendis, præjudicium generetur, auctoritate præſentium indulgemus, decernentes vos ſeu perſonas veſtri Ordinis, in prædictis caſibus, Ordinariis ipſis minimè ſubjacere.

Attentata contra tenorem à Pont. annullantur.

§. 32. Decernimus ergo irritum & inane, quicquid contra tenorem conceſſionum, conſtitutionum, & inhibitionum hujuſmodi per quoſcumque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quas contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem, in vos vel veſtrum aliquos, vel loca veſtra, ſeu benefactores, vel executores, aut hæredes prædictos in poſterum promulgari contigerit, penitùs non tenere. Nulli ergo, &c.

Dat. Avinione, 2. Nonas Martii, Pontificatus noſtri Anno 4.

Dat. P. A. 4 die 6. Martii

VIII.

Clerici illegitimi non admittantur ad Canonicatus, &c. Eccleſiarum Patriarchalium S. Joannis in Laterano, S. Petri, & B. Mariæ Majoris de Urbe, abſque ſpeciali Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione.

Quinimò Romanis Civibus tantum conferri jubet Leo X. infrà in ejus conſt. 1. Dum ſingularem, fol. 525.

Quò verò ad alias qualitates ſic promovendorum, vide Concil. Trident. ſeſſ. 24. cap. 12.

Edita An. D. 1374.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Illegitimi ad dignitates & officia Eccleſiaſtica admitti non poſſunt, niſi cum notis de fil. Presbyt.

ET ſi à ſacris Canonibus ad decorem Eccleſiarum & in deficcationem illegitimorum natalium, tàm ſanctè quàm providè inhibitum demonſtratur, quòd illegitimè nati abſque diſpenſatione canonica, ad Canonicatus & præbendas, ac dignitates, perſonatus, & officia, aut alia Eccleſiaſtica beneficia, inhabiles habeantur hoc in Patriarchalibus Eccleſiis Urbis tantò digniùs convenit obſervari, quantò illæ cæteras Orbis Eccleſias majori dignitate præcellunt, & honeſtiori debent decorari obſequio miniſtrorum.

Et modò hic Pont. adverſus prohibet in Patriarchalibus Eccleſiis Urbis abſque ſpeciali Sedis Apoſt. diſpenſatione.

§. 1. Ea propter hac perpetua conſtitutione ſtatuimus, quòd de cætero nullus Clericus defectum natalium patiens, in Lateranenſi, vel B. Petri Principis Apoſtolorum, aut B. MARIÆ Majoris Patriarchalibus Eccleſiis dictæ Urbis, vel aliqua earumdem, Canonicatum, & præbendam, aut dignitatem perſonatum, vel officium prætextu cujuſcumque diſpenſationis ſibi ſuper eodem defectu, ſub quacumque forma, ſeu conceptione verborum à memorata Sede jam forſan conceſſæ (cujus auctoritate nondum quis fuerit Canonicatus & præbendas, dignitates, perſonatus, vel officia hujuſmodi aſſecutus) vel de cætero concedendæ, etiamſi diſpenſatio ipſa contineat, quòd in quibuſvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus Eccleſiis poſſit Canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, vel officia licitè obtinere, ſi ſibi canonicè conferantur, niſi de prænominatis Eccleſiis Patriarchalibus dictæ Urbis, ſeu illa ex eis in qua Canonicatus & præbendæ, aut dignitates, perſonatus, vel officia hujuſmodi, ſeu aliquod ex eis, impetrata fuerint, & in toto tenore præſentium in literis diſpenſationis hujuſmodi caveatur expreſſè, valeat obtinere.

Decretum irritans.

§. 2. Decernentes ex nunc, irritum & inane ſi ſecus contigerit attentari.

Limitatio prohibitionis.

§. 3. Per præſentem autem conſtitutionem, illis qui defectum hujuſmodi patientes, in prædictis Eccleſiis, vel ipſarum aliqua, Canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, vel officia canonicè nunc obtinent, nolumus in aliquo præjudicium generari. Nulli ergo &c.

Dat. Avinione, 3. Idibus Novembris, Pont. noſtri Anno quarto.

Dat. P. An. 4 die 11. Nov.

IX.

Quòd in Eccleſia S. Ambroſii ad Nemus Mediolanenſi, ob reverentiam ejuſdem Sancti, Fratres S. Ambroſii nuncupandi, ſub Regula S. Auguſtini religioſam vitam ducant, Ambroſianumque officium recitare poſſint.

Hi Fratres ſub una Congregatione redacti ſunt, cujus caput Monaſterium prædictum conſtitutum fuit. Munusque ſuorum Prælatorum præſinitur ab Eugen. IV. infrà in ejus conſt. 22. Regiminis. Et iſti Congregationi unita fuit etiam Congregatia Fratrum S. Barnabæ à Six. V. & unionem confirmavit Paul. V. infrà in ejus conſt. 25. Paſtoralis.

Edita An. D. 1375.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori & Fratribus Eccleſiæ S. Ambraſii extra muros Mediolanenſis, in fine ſuburbii portæ Cumanæ conſiſtentis. Sal. & Apoſt. bened.

Procœmium.

CUpientes à ſæculi vanitatibus elongari, & relictis mundanis illecebris virtutum Domino ſub regulari obſervantia famulari, ut in ea ſæcularibus curis exuti, per viam ſalutis liberiùs currere poſſint ad bravium, Apoſtolicum convenit præbete conſenſum, ut cum in hujuſmodi ſuo propoſito ſe foveri conſpexerint, in eo fortiùs exardeſcant.

Archiepiſc. Mediolanen. ſupplicat Papæ ut fratres in Eccleſia S. Ambroſii ad Nemus Mediolanen. religioſam vitam ducere poſſint ob devotionem d. Sancti qui ad ſolicitudinem ibidem accedebat.

§. 1. Sanè petitio pro parte veſtra nobis nuper exhibita continebat, quod in veſtra Eccleſia, quæ ad Nemus S. Ambroſii nuncupatur, & in qua moramini de præſenti, ab antiquo morati ſunt fratres unum Priorem habentes, quodque per conſtitutiones canonicas, & præcipuè per conſtitutiones fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri hæſitatis ibidem ſalva conſcientia ſub Regula ſine licentia Sedis Apoſtolicæ vitam collegialiter ducere religioſam. Quare Venerabilis frater noſter Symon Archiepiſcopus Mediolanenſis nobis humiliter ſupplicavit, ut etiam ob reverentiam ejuſdem B. Ambroſii (qui antequam educeret eum Dominus de vitæ ergaſtulo hujus Mundi, quandoque à multitudine ſe ſegregans, ad hujuſmodi locum tunc ſolitarium ſe transferebat, ut in ſolitudine devotius contemplationi divinæ poſſet inſiſtere) vobis & ſtatui veſtro in præmiſſis providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideo Pont. eis concedit ut religioſe ibi vivant ſub Regula B. Aug.

§. 2. Nos igitur qui piis illorum deſideriis, per quæ via paratur ſecurior ad ſalutem, libenter impertimur aſſenſum, volentes ſuper his paterna ſolicitudine providere, hujuſmodi dicti Archiepiſcopi, ac veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & etiam concedimus quòd in præfata veſtra Eccleſia, vos & alii fratres qui poſt vos erunt, ibidem commorari & exiſtere ſub profeſſione & Regula B. Auguſtini valeatis.

Fratreſque S. Ambroſii vocentur.

§. 3. Et fratres S. Ambroſii ad Nemus nuncupemini, officium quoque divinum Ambroſianum dicatis.

Prior eorum unus ſit.

§. 4. Et ſemper inibi ſit unus Prior qui aliis fratribus præſit.

Et ab Epiſc. confirmetur.

§. 5. Ac hujuſmodi Prioris electio ad hujuſmodi fratres, ipſiuſque electionis confirmatio, ad Archiepiſcopum Mediolanenſem pro tempore exiſtentem pertineat.

Habitum eorum Papa deſignat.

§. 6. Ac veſter & ſucceſſorum veſtrorum fratrum dictæ Eccleſiæ habitus, ſit ſcapulare cum cappa deſuper. Et intra locum, liceat vobis ſine cappa cum hujuſmodi ſcapulari incedere. Fratres verò dicti loci, loco cappæ, ſcapulare deferant, & totus habitus ſit de panno, qui in partibus illis berretinus nuncupatur.

Prædicandi licentiam concedit.

§. 7. Quodque fratres dicti loci ad hoc idonei, petita prius & obtenta licentia à loci Diœceſano, prædicare poſſint verbum Dei, & confeſſiones audire.

Mortuoſque ſepeliendi.

§. 8. Et ſi aliqui ibidem ex devotione elegerint ſepulturam, eos ibidem ſine præjudicio Parochialis Eccleſiæ, & alterius cujuſcumque liberè ſepelire valeatis.

Tranſitum ad Regulam non ſtrictiorem, vel beneficium Eccleſiaſticum prohibet.

§. 9. Diſtrictiùs inhibentes, ne aliquis ex fratribus dicti loci ad beneficium Eccleſiaſticum etiam curatum, ſine licentia Sedis Apoſtolicæ ſpeciali faciente de prohibitione hujuſmodi plenam, & expreſſam mentionem, tranſire, vel aſſumi poſſit, immediatè nec mediatè in fraudem ad aliam religionem aut beneficium.... animarum curam habere valeat, ſe transferendo. Et ſi ſecus attentatum fuerit, id irritum ſit & inane. Præmiſſis, nec non aliis conſtitutionibus Apoſtolicis non obſtantibus quibuſcumque. Per hoc autem non intendimus prohibere, quin ii ex vobis qui non fictè ſed verè cauſa devotionis ad ſtrictiorem religionem tranſire voluerint, hoc poſſint, prout volunt canonicæ ſanctiones. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 5. die 29. Nov

Dat. Avenione 3. Kalen. Decemb. Pont. noſtri Anno 5.

X.

Declaratio & extenſio privilegii exemptionis à ſolutione Decimarum, Congregationis Monachorum Cœleſtinorum, Ordinis S. Benedicti.

Ordinationes, & gratias hujus Congregationis vide ſuprà in Cæleſt. V. conſt. 1. Et ſi cunctas. fol 169 ubi notavi. Approbationemque privilegiorum attende in Pauli V. conſt. 19. Injuncti. in Tom. 3.

Edita An. D 1376.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Abbati Monaſterii Sancti Spiritus de Sulmona Valuenſis Diœceſis, ejuſque Coabbatibus, & Prioribus, ac Prælatis Monaſteriorum, Prioratuum, Eccleſiarum, Membrorum, & locorum dicto Monaſterio Sancti Spiritus ſubjectorum, eorumque Conventibus, & Fratribus Ordinis S. Benedicti ſecundum Inſtituta B. Petri Confeſſoris viventibus. Salutem, & Apoſt. bened.

Exordium.

SAcra, & immaculata veſtra religio, ſub qua carnem ſubdentes ſpiritui, & motus corporeos rationis moderamine cohibentes, gratæ ſervitutis libamina offertis Altiſſimo, promeretur ut Apoſtolica Sedes propitiam ſe vobis exhibeat, & in veſtris opportunitatibus gratioſam.

Bened. xi. exemptionem à decimis Monaſterium de Sulmona ejuſq; membris conceſſit quoad bona tunc acquiſita.

§. 1. Sanè dudum fœlicis record. Benedictus Papa XI. prædeceſſor noſter, quondam Berardo Abbati Monaſterii Sancti Spiritus de Sulmona Ordinis S. Benedicti Valuenſis Diœceſis, ejuſque Coabbatibus, & Conventibus aliorum Monaſteriorum, & membrorum eidem Monaſterio Sancti Spiritus ſubjectorum dicti Ordinis tunc præſentibus, & futuris in perpetuum gratioſè conceſſit, ut de fructibus terrarum, & poſſeſſionum ſuarum tunc acquiſitarum, quas propriis manibus aut ſumptibus colerent, ſive de hortis, vel de nutrimentis animalium ſuorum, nullus ab eis decimas exigere, vel extorquere præſumeret.

Joan. xxii. d. exemptionē ad alia d. Monaſterii membra extendit.

§. 2. Ac deinde piæ memoriæ Joannes Papa XXII. ipſius Benedicti prædeceſſor noſter, Dilectis filiis Abbati & Conventui prædicti Monaſterii S. Spiritus paterno affectu compatiens, ipſoſque & prædictum eorum Monaſterium, ipſiuſque membra condignis munire libertatibus cupiens, voluit, & auctoritate Apoſtolica decrevit, quod omnia Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Capellæ, & quæcumque alia loca poſt exemptionem prædictam ab eiſdem Abbate, & Conventu licitè acquiſita, & in poſterum acquirenda, cum perſonis degentibus in eiſdem tunc præſentibus & futuris, omnibus privilegiis, exemptionibus, libertatibus, & immunitatibus gauderent, & gaudere deberent, quibus dictum Monaſterium, & alia Monaſteria, Prioratus, Eccleſiæ, Capellæ, loca, & membra ipſius, quæ dictum Monaſterium habebat tempore conceſſionis, & exemptionis hujuſmodi gaudebant, & potiebantur, prout in literis dictorum prædeceſſorum inde confectis plenius continetur.

Hic Pont. accipiens dubia exorta eſſe circa d. extenſionem Joan. xxii.

§. 3. Cùm autem ſicut exhibita nobis pro parte veſtra petitio continebat, ab aliquibus in dubium revocari videantur, an hujuſmodi extenſio dicti Joannis prædeceſſoris ſolum exemptiones, vel omnia alia præmiſſa concernat pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ne occaſione præmiſſorum, attenta ſimplicitate veſtra invol-

Digitized by Google

vamini litigiorum anfractibus, providere vobis ſuper boc de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Eam declarationem. §. 4. Nos itaque volentes vos, ac Monaſterium, & alia loca veſtra ob reverentiam etiam ejuſdem B. Petri, ad quem devotionem gerimus ſpecialem, favore proſequi gratiæ ſpecialis, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ut de poſſeſſionibus veſtris jam acquiſitis (illis tamen exceptis de quibus decimas ſolvere conſueviſtis) necnon de novalibus poſſeſſionum per vos in poſterum juſto titulo acquirendarum, quas propriis manibus, aut ſumptibus excolitis, & excoletis in anteà, ſive de hortis, vel nutrimentis animalium veſtrorum decimas ſolvere non teneamini, nec ad id à quoquam compelli poſſitis inviti, vobis, & per vos veſtris Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, membris atque locis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, de gratia ſpeciali. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An 6. die 15. Jan. Dat. Avenione 18. Kal. Feb. Pont. noſtri Anno 6.

Anno 1378.

URBANUS SEXTUS PONT. CCIV. ANNO DOMINI MCCCLXXVIII.

URbanus VI. Neapolitanus, Bartholomæus Prignanus anteà dictus, ex Archiepiſcopo Barenſi, Creatus Romæ die 6. April. 1378. Coronatus 14. Kal. Maji, eodem anno. Vixit annos undecim, menſes 6. dies 7. Creavit Cardinales 58. Obiit Romæ Idib. Octob. 1389. Sepultus in Vaticana Baſilica. Vacavit ſedes dies 17.

Clemens VII. Gallus Antipapa, Robertus anteà dictus ex Gebennenſibus Comitibus in Galliarum Provincia Relatenſi, Presbyter Cardinalis Sanctorum Duodecim Apoſtolorum, Creatus Avinione 12. Kalen. Octobris Anno 1378. Coronatus Kalen. Novembris eodem anno, ſedit contra Urbanum, & Bonifacium, annos 15. menſes 11. dies 28. Creavit Pſeudo Cardinales 17. Obiit Avinione anno 1394. 16. Kal. Octobr. Sepultus in Eccleſia Cæleſtinorum ad pontem Gorgiæ, cui ſucceſſit Petrus Luna, Benedictus XIII. dictus, de quo infrà.

I. Juriſdictio Camerarii S. R. E. ſummariè quaſcumque cauſas intereſſe Rever. Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet concernentes, cognoſcendi.

Ad hanc juriſdictionem vide Bullas quas tibi indicavi ſuprà in conſt. 1. Urb. V. Apoſtolatus. fol. 261. & plenè tibi dicam in conſt. 65. Clem. VIII. In conferendis. Tom. 3.

Eamdem ferè juriſdictionem Camerario dedit poſteà Bonifac. IX. die 6. Junii Pontificatus ſui anno 2. & Greg. XII. die 24. Junii anno 2. ac Martinus Quintus die 21. Maji anno 3. quas propterea prætermiſi.

Edita An. D. 1379. URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Marino Archiepiſcopo Brunduſine, Camerario noſtro. Sal. & Apoſt. bened.

Prooemium. APoſtolicæ Cameræ per quam S. R. E. neceſſitatibus & incumbentibus oneribus multipliciter ſubvenitur, ſic tenemur indemnitatibus ſubvenire, commodiſque intendere, & diſpendiis obviare, quòd ipſius jura debitè poſſint repeti, ejuſque officialibus ſuppetat opportunitas proſequendi.

Cauſa hujus conſtitut. §. 1. Sanè, quia ſæpè contingit, ſicut accepimus, quod extra præfatam Cameram ſuper rebus, ac juribus ad eam pertinentibus, ac ſuper aliis negotiis ipſam tangentibus litigatur, & ſæpè coram Judicibus, de juribus ipſius Cameræ nullam, vel modicam habentibus rationem, quique per fiſcalem advocatum, ſeu procuratorem, aut alios ex officialibus ejuſdem Cameræ, qui circa ipſam habent inſiſtere, non poſſunt commodè ſuper iis informari, propter quod cauſæ nimium protelantur, & quodam modo pereunt jura ſua.

§. 2. Nos ſuper iis providere volentes, & gerentes in Domino fiduciam ſpecialem de tuæ circumſpectionis induſtria, cui principaliter eſt ejuſdem Cameræ cura commiſſa, cognoſcendi, auctoritate Apoſtolica, per te vel alium, ſeu alios, de omnibus, & ſingulis quæſtionibus, controverſiis, cauſis, & litibus præſentibus, & futuris, ſpiritualibus, Eccleſiaſticis, & temporalibus, civilibus, & criminalibus, nedum ad ipſam Cameram pertinentibus, ſicut eſt hactenus conſuetum, ſed etiam de quibuſcumque, jura, & negotia ipſius Cameræ, directè, vel indirectè quoquomodo tangentibus, ſeu etiam, quæ ſecundum tuum liberum arbitrium viderentur ea poſſe tangere quomodolibet in futurum, ipſatque cum emergentibus, & ab eis dependentibus, ac connexis, ac eos quos tangere poterunt, tàm perſonas Eccleſiaſticas, quàm ſæculares, necnon Capitula, Collegia, & Conventus Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac Ordinum, exemptorum & non exemptorum, Communitateſque & Univerſitates locorum, prout, & quotiens tibi videbitur, ad te, & ad eamdem Cameram advocandi, & citandi per literas, vel nuntium intra, vel extra Curiam, & ad partes etiam, ſi cauſæ ipſæ de natura ſui, non ſint apud Sedem Apoſtolicam per appellationem, aut aliàs legitimè devolutæ, necnon in ea tractandæ, ſeu etiam finiendæ, ac etiam ſi coram Judicibus ordinariis, auditoribus, inquiſitoribus, delegatis, ſubdelegatis, commiſſariis, executoribus, arbitris, arbitratoribus, compromiſſariis, ſeu aliis quibuſcumque, etiam per Sedem Apoſtolicam deputatis, vel deputandis in præfata Romana Curia, vel extra ubilibet pendere, nunc & in poſterum dicerentur, etiam ſi in ipſis ad litis conteſtationem proceſſum fuerit, vel ulteriùs quantumcumque, & etiam ſuper literis ad nos, ſeu Sedem eamdem per viam appellationis, ſeu ſimplicis querelæ, vel aliàs habitus ſit, vel in poſterùm haberetur recurſus, dictas cauſas reaſſumendi, & reaſſumi faciendi.

Jurisdictio Camerarii S. R. E. cognoſcendi quaſcumque cauſas, intereſſe R. Cameræ Apoſt. quoquo modo tangentes arbitrio ipſius Camerarii. Tuſcias hodie hoc judicium ſpectare ad ipſam Cameram, ſi cauſa movetur, juxta Bullam 65. Clem. viij. In conferendis.

§. 3. Eaſque per te, vel alium, ſeu alios audiendi, & examinandi ſummariè, ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura judicii, & ſine debito terminandi, & alias juſtitiâ omnimodam exhibendi. Facultas ſummarie, & de plano procedendi.

§. 4. Judicibus quoque ordinariis, auditoribus, & aliis ſupradictis inhibendi, ne de cauſis ipſis poſt advocationem hujuſmodi cognoſcere vel ſe intromittere quoquo modo præſumant, & quaslibet alias inhibitiones in ipſis cauſis, ac etiam revocationes, & ſententias excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti per eos promulgatarum, relaxationes, & abſolutiones, necnon ordinationes, declarationes, mandata, decreta, monitiones, executiones, & proceſſus quoslibet faciendi, & ſententias proferendi, ac omnia alia, & ſingula faciendi, & exercendi, quæ circa præmiſſa, vel ea tangentia juxta tuum liberum arbitrium videbuntur opportuna. Contradictores quoslibet, & rebelles cujuſcumque ſtatus, dignitatis, ordinis, vel conditionis exiſtant, etiam ſi regali, pontificali, vel majori, aut alia quavis præfulgeant dignitate, eadem auctoritate per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcendi. Judicibusq; inhibendi & contradictores coercendi.

§. 5. Non obſtantibus generalis Concilii, & aliis conſtitutionibus à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus in contrarium editis, necnon conſuetudinibus, ſtatutis, ordinibus, ſeu inhibitionibus quibuſcumq; juramentorum, aut excommunicationum ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiarum per quoſcumque promulgatarum, vel promulgandarum munimine, aut quibuſvis aliis firmitatibus roboratis, ſeu ſi aliquibus, communiter, vel diviſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, vel in poſterùm indulgeri contigerit, quod extra, vel ultra certa loca ad judicium non trahantur, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & literis ga- Quibuſcumque contrariis non obſtantibus.

nerali-

neralibus, vel ſpecialibus, Eccleſiis, Monaſteriis, locis, Collegiis, Ordinibus, ac Univerſitatibus, ſeu perſonis, Eccleſiaſticis, aut ſæcularibus quibuſcumque, cujuſcumque fuerint præeminentiæ, vel dignitatis ab Apoſtolica Sede conceſſis, vel in poſterum concedendis, ſub quacumque forma, vel expreſſione verborum, per quæ præſentibus, non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, etiamſi tacitè de quibus, & ipſarum perſonarum, & locorum, ordinum, & ſtatuum propriis nominibus ſpecialibus, ac de totis ipſarum tenoribus, plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, mentio ſit habenda; quæ omnia haberi volumus pro expreſſis, ſpecialiter, & inſertis, & ipſis, vel eorum aliqua contra præmiſſa nolumus in aliquo ſuffragari, plenam, & liberam tenore præſentium ex certa ſcientia concedimus facultatem, & ad hoc tui poteſtatem officii ampliamus, & etiam prorogamus.

Hortatio ad ejuſmodi officium diligenter exercendum.

§. 6. Eamdem fraternitatem tuam exhortsntes, ut ſic in præmiſſis te fidelem exhibeas, & etiam ſtudioſum, omnibus juſtitiam miniſtrando, quod tam eidem Cameræ, quam aliis quibuſcumque ſua jura ſerventur, tuaque circumſpectio inde poſſit meritò commendari.

Declaratio quod juriſdictio à tempore data hujus Bullæ ſit conceſſa.

§. 7. Volumus autem, quòd à tempore datæ præſentium, in omnibus & ſingulis ſupraſcriptis per nos conceſſis, perinde ſit tibi perpetua poteſtas & juriſdictio attributa, tam quoad negotia præſentia, quàm futura, ac ſi tu ea omnia, & ſingula exequi judicialiter incepiſſes, præſentibus, uſque ad beneplacitum Apoſtolicæ Sedis duraturis.

Dat. P. An. 2. die 8. Sept.

Datum Romæ apud S. Petrum, 6. Idus Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

II.

Exemptio Fratrum Ordinis Servorum B. Mariæ Virginis à præſtatione quarumcumque ſubventionum, & à juriſdictione Ordinariorum, &c.

Quoad primam partem, latior eſt diſpoſitio Pii V ad favorem omnium Mendicantium in ſua conſt. 11. Dum ad uberes, Tom. 2. inter eos etenim cannumeratas eſt Orda iſte ab eodem Pio V. ia conſtit. 44. Ramaaas. Et ideò Mare magaam bujas Ordiais, & quarumdam aliorum aaa paſui.

Quoad verò ad ſecundam partem, attende conſtit. Leo. X. num. 21. Dum intra, & diſpoſitionem Concil. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. & Clem. VIII. in ſua conſtit. 39. Suſcepti. Tom. 3. Cætera autem de hoc Ordine notata ſunt ſuprà in conſt. 2. Bened. XI. Dum levamus. fol. 182.

Edita An. D. 1379.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Aadrea Priori Generali, & aaiverſis fratribus Servorum S. Mariæ Ordinis S. Auguſtini, præſentibus & futuris, Sal. & Apoſt. bened.

Procemium.

SAcroſancta Romana Eccleſia mater cunctorum Chriſtifidelium, & Magiſtra in agro virtutem veſtri Ordinis, cui altiſſimus Dominus benedixit, & in decore ſacræ religionis, ſub qua eidem Domino ejuſque Genitrici devotum exhibetis & ſedulum famulatum, exultat, & jubilat, præſertim dum proſpicit, quòd vos ad alta virtutum gradatim per bonorum operum exercitium, & præclara ſanctitatis merita conſcendentes trahitis ad divinæ majeſtatis obſequium alios, non ſolùm per doctrinæ verba, ſed etiam per exempla, vitam ducendo puriſſimam, & verbi prædicationibus inſiſtendo, ac divinæ laudis, frequentiæque celebriſque venerationis inſtantiæ ex qua gloria divinæ Majeſtatis attollitur devotiſſimè perſiſtendo: propter quæ nos, & prædicta Eccleſia, vos & veſtrum Ordinem prædictum, quem erga nos & eamdem Eccleſiam devotione prælucere conſpicimus, infrà clauſtra noſtri pectoris paternis affectibus amplectentes circa bonum ſtatum veſtrum, totis ſtudiis vigilamus, ut Deo propitio à noxiis protegamini, & ſuſcipiatis ſemper ſalubria incrementa.

Exemptiones de quibus in rub.

§. 1. Volentes igitur præmiſſorum intuitu, vos ac loca veſtra præſentia & futura prærogativa ſpecialis favoris, & gratiæ inſignire, ac ſingulari privilegio decorare, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vos veſtraſque perſonas, ac omnia loca veſtra tam præſentia quàm futura omni juriſdictione, poteſtate, dominio, viſitatione, charitativi ſubſidii ſubventionum, & exactionum quorumlibet præſtatione, necnon à ſynodalis, & alterius cujuſvis congregationis evocatione omnium, & ſingulorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & quorumlibet aliorum judicum Ordinariorum, de ſpeciali dono gratiæ plenariæ eximimus, & totaliter liberamus, voſque, ac perſonas, & loca ipſa in jus, & proprietatem B. Petri, & Sedis Apoſtolicæ, & ſub eorum, & noſtra protectione ſpeciali, & immediatè ſuſcipientes, decernimus vos ac perſonas, & loca prædicta ſoli & immediatè Sedi prædictæ ſubjacere, volentes quòd locorum diœceſani, vel alia quævis perſona veſtras, vel loca prædicta, utpote prorſus exempta, & dictæ Sedi immediatè ſubjecta non poſſint auctoritate ordinaria excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut alias ſententias ſpecialiter, vel generaliter promulgare, vel aliàs etiam ratione cujuslibet delicti, ſeu contractus, aut rei de qua ageretur ubicumque committitur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat poteſtatem, dominium, aut juriſdictionem aliquam quomodolibet exercere.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Fœlicis recordationis Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri circa exemptos, quæ incipit, Dolentes, & aliis conſtitutionibus Apoſtolicis in contrarium editis non obſtantibus quibuſcumque. Nos enim quaslibet excommunicationum, ſuſpenſionum, interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſvis pœnas, & ſententias generales, vel ſpeciales continentes, quas ſeu quos contra vos ſeu aliquem veſtrum, vel prædicta loca contra tenorem, & formam præſentium, quomodolibet promulgari, vel haberi contigerit, irritas decernimus, & inanes.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ exemptionis, liberationis, ſuſpenſionis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 2. die 7. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 7. Idus Aprilis, Pont. noſtri Anno 2.

III.

Contra Officiales Laicos, quoquo modo perſonas Eccleſiaſticas bannientes, relegantes aut proſcribentes.

Hujuſmodi prohibitio habetur etiam infrà in Bonifac. IX. conſt. 4. Juſtis, & latior in Bullis Cœnæ Domini quotannis edi ſolitis à Romanis Pontificibus, de quibus dicam infrà in Pauli V. conſt. 63. Paſtoralis. Tom. 2.

Edita An. D. 1383.

URBANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pont. ex cauſis hic expreſſis.

QUia, ſicut diſplicenter accepimus, nonnulli diverſarum partium Principes, Marchiones, Duces, Comites, Barones, & alii nobiles, necnon poteſtates, capitanei, bajulivi, ſcabini, advocati, rectores, judices, & conſules, aliique officiales, & conſiliarii civitatum, oppidorum, terrarum, caſtrorum, & aliorum locorum, aliique laici, & laicales perſonæ, dominium, ſeu juriſdictionem in temporalibus obtinentes, necnon ipſarum civitatum communia, & oppidorum, caſtrorum, terrarum, & aliorum locorum univerſitates, non attendentes quòd laicis in clericos, & perſonas Eccleſiaſticas, & illorum bona, nulla ſit attributa poteſtas, nihilominùs Miniſtros Eccleſiam, etiam interdum in dignitatibus conſtitutos temeritate propria bannire, ſeu relegare, aut proſcribere non verentur.

Laicis prohibet perſonas Eccleſiaſticas bannire &c.

§. 1. Nos adverſus temeritatem hujuſmodi remedium apponere cupientes, omnes & ſingulos talia præſumentes, & ea fieri mandates, ſeu eorum

Digitized by Google

Sub pœna excommunicationis & reſpective interdicti.

nomine, vel mandato facta, rata habentes, vel in eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel favorem, ſi ſingulares perſonæ fuerint, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ſtatus, vel conditionis exiſtant, earum videlicet ſingulas, ſi verò communitates vel univerſitates extiterint, omnes & ſingulos earum communitatum, & univerſitatum poteſtates, capitaneos, bajulivos, ſcabinos, advocatos, rectores, judices, conſules, & officiales, quocumque nomine cenſeantur, ac conſiliarios, & privatas perſonas, quæ hujuſmodi ſacrilegii principaliores patratores exiſterent, excommunicationis ſententias incurrere, necnon quamlibet earumdem communitatum, ſeu univerſitatum, ac illa ipſorum Principum, Marchionum, Ducum, Comitum, Baronum, Nobilium, & aliorum quorumcumque laicorum, & laicalium perſonarum, talia præſumentium, in quibus talia fierent, civitates, terras, oppida, caſtra, & alia loca, Eccleſiaſtico interdicto ſubjacere volumus ipſo facto.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 2. Nulluſque ab eiſdem ſententiis per alium quàm per Romanum Pontificem, præterquam in mortis articulo, poſſit abſolvi, nec interdictum hujuſmodi per alium etiam relaxari. Non obſtante ſi aliquibus communiter, vel diviſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, & eorum propriis nominibus mentionem, & quibuslibet conſtitutionibus, privilegiis, & literis Apoſtolicis contrariis, de quibus etiam plena, & expreſſa in noſtris fieri oporteat mentionem.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, & conceſſionis infringere, vel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 6. die 10. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, quarto Idus Decemb. Anno 6.

BONIFACIUS NONUS PONT. CCV. ANNO DOMINI MCCCLXXXIX.

Anno 1389.

Bonifacius IX. Neapolitanus, Petrus, vel Petrinus Tomacellus antea dictus, Preſbyter Cardinalis S. Anaſtaſiæ, Creatus Romæ quarto Nonas Novembris anno 1389. Coronatus 3. Idus Novemb. eodem anno. Vixit annos quatuordecim, menſes undecim. Creavit Cardinales octo. Obiit Romæ Kal. Novemb. anno 1404. Corpus ejus in Baſilica Vaticana ſepultum eſt. Vacavit ſedes dies novem.

I.

Inſtitutio Feſtivitatis Viſitationis B. Mariæ Virginis pro die 2. Julii, cum adhortatione ad jejunium ſuæ Vigiliæ; Indulgentiiſque pro intereſſentibus officiis d. Feſtivitatis, ex conſtitutione Urbani VI.

Edita An. D. 1390.

BONIFACIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

B. Mariæ Virginis laudes.

Superni benignitas Conditoris, humanam creaturam ad ſimilitudinem ſuam creatam miſericordi pietate reſpiciens, etiam collapſam fore primi parentis lapſu conſiderans, illam miro decrevit conſilio relevandam, ut ſcilicet Verbum ſupernum, quod erat in principio eam à mortis nexibus liberaret. Igitur pii Patris, qua nos dilexit charitas temporis veniente plenitudine Verbum ipſum æternum ſub forma ſervi, carnem noſtræ mortalitatis aſſumere, ut eamdem mortem noſtram moriendo deſtrueret, ac damnationis ſententiam ſimul & maculam quam per reatum primi hominis generis humani poſteritas incurriſſe noſcebatur, clemens Verbi æterni bonitas aboleret. Quapropter de clara ſtirpe Regia Davidica prælegit Virginē in cujus utero myſtico ſpiramine Verbum ipſum carnem ſuſciperet, ut egrederetur juxta verbum propheticum. Virga de radice Jeſſe, & flos de radice ejus aſcenderet, & requieſceret Spiritus Domini ſuper eum, perfectam Reginam inclytam matrem eligens, quæ tanto Regi digna fuit ſui corporis thalamum præparare, de quo tamquam ſponſus præ filiis hominum procederet ſpecioſus, locum in Nazareth, quæ flos ſive ſanctitas dicitur, ad ſuam conceptionem elegit, in quo per Angelicæ ſalutationis eloquia ipſius incarnati Verbi myſteria, miraque fuerunt ſolemnia celebrata. Ibi enim ſumpſimus noſtræ Redemptionis exordia, ibique primùm dies Sanctificationis illuxit, qui nobis de Salute ſpem intulit, & de æternitate lætitiam. In hoc etenim tantæ fœcunditatis loco Virgo Regia venuſtiſſima à Domino conſervata, flos Sanctitatis, vas cœleſtis gratiæ mundiſſimum, omnium virtutum floribus redimita, cujus Pulchritudinem Sol, & Luna mirantur, Redemptorem gentium Virgo concepit datura, lucem gentibus ſub mortis caligine conſtitutis.

B. Virgo viſitavit Eliſabeth.

§. 1. Sanè ipſa Regina Cœlorum, in cujus ſe clauſit viſcera Dei Filius factus homo, ex tanti honoris faſtigio ſibi per Angelum nunciato, nequaquam elationis aſſumpſit ſpiritum, ſed tamquam Ancilla humilis quamvis mater effecta Domini, humilitatis ſuæ quam reſpexit Dominus, exequens officium, exurgens abiit in montana ad Eliſabeth cognatam ſuam, quæ vocabatur ſterilis jam ſemeſtri prægnantem, cum feſtinatione: & quemadmodum ab Angelo humillimè ſalutationis ſuſceperat oraculum, ſic etiam Eliſabeth humiliter ſalutavit: Eliſabeth verò ut ſalutationem audivit Virginis glorioſæ, repleta Spiritu ſancto, & incarnati Verbi myſterium in utero ſentiens virginali, voce magna exclamavit, & dixit: Benedicta tu inter mulieres, & benedictus fructus ventris tui. Et unde hoc mihi ut veniat mater Domini mei ad me? Ecce enim ut facta eſt vox ſalutationis tuæ in auribus meis, exultavit præ gaudio infans in utero meo: & beata quæ credidiſti, quoniam perficientur in te, quæ dicta ſunt tibi à Domino.

Et illa reſpondet illud admirabile canticum Magnificat &c.

§. 2. Ad quam Virgo veneranda in humilitatis ſpiritu reſpondens, illud mirabile Canticum decantavit. Magnificat anima mea Dominum, & exultavit ſpiritus meus in Deo ſalutari meo. Quia reſpexit humilitatem ancillæ ſuæ: Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes; Quia fecit mihi magna qui potens eſt, & ſanctum nomen ejus. O magnum myſterium, ô admirabile commercium, ô ineffabile Sacramentum, ut matres de pignoribus quæ geſtabant in uteris, in ſpiritu præſcutirent, & etiam prophetarent, & ut ſacri Evangelii pandit hiſtoria, Cœli Regina gravida partu conſecranda divino pro humilitatis amplioris ſignaculo præcurſoris ſui, quem geſtabat Filii, Genitricis gravidæ humanitatis impendit obſequium: quo impenſo cōpleroque hujuſmodi Viſitationis quaſi trium menſium tempore, in domum ſuam eſt reverſa. Hæc eſt enim illa de qua ſacra canunt elogia, Sole amicta, Lunam habens ſub pedibus, Stellis coronari meruit duodenis. Hæc eſt enim illa quæ in ſuis caſtis viſceribus Cœli terræque geſtavit opificem, & ſola cunctas hæreſes interemit, & pro Chriſtiano populo ut advocata ſtrenua & exoratrix pervigil ad Regem quem genuit intercedit.

Urb. VI. ordinavit feſtum Viſitationis B. Mariæ Virginis celebrari die 2. menſis Julii quolibet anno. Et conſtituit ejus Vigiliam.

§. 3. Igitur fœlicis recordationis Urbanus Papa Sextus prædeceſſor noſter dignum reputans & debitum, ut feſtum Viſitationis ipſius B. Mariæ Virginis quando, ut præfertur, viſitavit Eliſabeth, in Dei Eccleſia celebratur, pro teſtimonio ſancti ſuffulsum Evangelii humanis nequit rationibus detrectari; ac attendens quòd laudes tantæ Virginis, humana lingua non ſufficit exprimere, nec etiam ſancti & juſti eam, in cujus ille quem Cœli capere non poterant, ſe contulit aula Virginali, dignis laudum præconiis ad plenū efferre poterunt: & conſiderans quòd ea quo Dominum in Sanctis ſuis laudare ju-

bemur,

bemut, quantò magis in veneratione B. Mariæ Virginis matris ipſius exultantibus animis collaudare, & ejus laudum augendo titulos gratias referre, quem genuit Filio debeamus, quæ etiam exaltata ſuper ſydera, ſtellato conſedit ſui ſolio genitoria; ne etiam divinæ viſus fuiſſet reſiſtere voluntati, quæ tàm ſibi, quàm aliis viris devotis ad hujuſmodi ſanctam feſtivitatem celebrandam, ut piè idem prædeceſſor credidit, dignata fuit mentem inſpirare, deliberatione etiam ſuper hoc matura præhabita de fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, de quo numero tunc eramus, conſilio, ad exaltationem fidei Catholicæ dignè & rationabiliter videlicet ſexto Idus Aprilis, Pontificatus ſui Anno undecimo ſtatuit, ut feſtum præfatum videlicet Viſitationis B. Mariæ Virginis, quando ut præfertur, viſitavit Eliſabeth feſto Nonas Julii annis ſingulis in Dei Eccleſia cum laudum cantico, lætitiæ jubilo, cordiſque tripudio, ſub duplici officio per Orbem univerſum ſolemniter celebraretur. Suaſit etiam & conſuluit idem prædeceſſor, ut ipſius feſti Vigilia ut Vigilia Nativitatis & Aſſumptionis prædictæ Virginis feſtivitatum etiam in obſervatione jejunii devotiùs obſervaretur. Et mandavit quod ſimile, non tamen duplex officium abſque alicujus Sancti commemoratione, exceptis primis Veſperis ante octavam Apoſtolorum Petri, & Pauli, & officio totius diei octavæ, cum commemoratione tamen ejuſdem novi feſti, per ſeptem ſequentes dies in Dei Eccleſia cum celebritate debita decantaretur.

Et indulgentias verè pœnitentibus & officiis ittius feſt. intereſſentibus conceſſit.

§. 4. Ac etiam volens idem prædeceſſor CHRISTI fideles ad colendum tantæ feſtum Virginis & etiam celebrandum donis ſpiritualibus animare, ipſoſque myſticis de theſauris militantis Eccleſiæ, benedictionum muneribus cupiens prævenire: & omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui matutinali officio feſti ejuſdem in Eccleſia, qua idem officium celebraretur, intereſſent, centum: qui verò Miſſæ totidem: qui autem primi feſti Veſperis, ſimiliter centum, qui autem ſecundis, totidem: illis verò qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, Nonæ, ac Completorii officiis, pro qualibet horarum ipſarum quadraginta dies: illi autem, qui per octavas feſti prædicti Matutinalibus, Veſperorum, Miſſæ, ac prædictarum Horarum officiis intereſſent, centum dies ſingulis octavarum ipſarum diebus de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſus, de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxavit.

Sed ſua Bulla ob ejus obitum expedita non fuit. Et ideò hic Pont. prædicta confirmat.

§. 5. Ne autem pro eo quod ipſius prædeceſſoris ſuperveniente obitu literæ Apoſtolicæ ſuper præmiſſis confectæ minimè extiterunt, hujuſmodi conſtitutio dicti prædeceſſoris fruſtretur effectu: Volentes & auctoritate Apoſtolica decernentes quòd hujuſmodi conſtitutio à dicta die videlicet ſexto Idus Aprilis perinde ſortiatur effectum, ac ſi ſuper ea prædeceſſoris literæ ſub ipſius diei data confectæ fuiſſent, prout ſuperiùs enarratur: quodque præſentes literæ ad probandum plenè conſtitutionem hujuſmodi ubique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur: univerſos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios Eccleſiarum Prælatos monemus & hortamur in Domino, per Apoſtolica eis ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandantes, & in remiſſionem peccaminum injungentes, quatenùs tàm glorioſum feſtum & celebre annis ſingulis ſexto Nonas Julii, ut præfertur, devotè ac ſolemniter celebrent, ac jejunium Vigiliæ hujuſmodi ſuadeant in augmentum meriti obſervari, & faciant per univerſas Eccleſias ſuarum Civitatum & Diœceſum celebrari, ac officium peragi ſupradictum: ut pia ejuſdem Virginis MARIÆ interceſſione ipſi CHRISTI fideles, & hic à noxiis protegi, & in futuro ſempiterna gaudia conſequi mereantur.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 6. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc noſtræ voluntatis, conſtitutionis, monitionis, hortationis, & mandati paginam infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Idus Novembr. Pont. noſtri Anno 1.

Dat. P. An. 1. die 9. Novemb.

II.

Erectio Studii generalis in Civitate Ferrariæ, Status Eccleſiaſtici.

Hanc Civitatem pro Sede Apoſtolica, quæ eam infeudaverat, Clemens VIII. recuperavit, ut inf. Tom. 3. in ejus conſtit. 52. Sanctiſſimus. Rotamque in ea inſtituit in conſtit. 59. In ſupremo. Et huic Studio indulta conceſſit in alia conſt. 94. Sancta.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

IN ſupremæ dignitatis Apoſtolicæ ſpecula, licet immeriti diſponente Domino conſtituti, ad univerſas regiones fidelium noſtræ vigilantiæ creditas, earumque profectus, & commoda, tamquam univerſalis gregis Dominici paſtor, commiſſam nobis ſpeculationis aciem quantum nobis ex alto permittitur extendentes, fidelibus ipſis, ad quærendum literarum ſtudia, per quæ divini nominis ſuæque fidei Catholicæ cultus protenditur, juſtitia colitur, tàm publica quàm privata res geritur utiliter, omniſque proſperitas humanæ conditionis augetur, libenter favores gratioſos impendimus, & opportunæ commoditatis auxilia liberaliter impartimur.

Cauſa hujus inſtitutionis Studii.

§. 1. Cùm itaque ſicut nuper pro parte dilectorum filiorum, nobilis Alberti Marchionis Eſtenſis, noſtri in noſtra Civitate Ferrarienſi pro nobis, & Romana Eccleſia Generalis Vicarii, & Communis Civitatis ejuſdem, fuit nobis expoſitum, quòd ipſi Marchio, & commune, non ſolùm ad utilitatem, & proſperitatem hujuſmodi reipublicæ, ac Incolarum prædictæ Civitatis, & diſtrictus ejuſdem, ſed etiam aliarum partium vicinarum laudabiliter intendentes, in eadem Civitate, loco utique ad hoc accommodo admodùm, & idoneo deſiderent plurimùm vigere Studium auctoritate Apoſtolica generale, in qualibet facultate licita, ut ibidem fides ipſa dilatetur, erudiantur ſimplices, æquitas ſervetur, judicii creſcat ratio, & intellectus hujuſmodi augeantur.

Enarratio qualitatum Civitatis Ferrariæ.

§. 2. Nos præmiſſa, & etiam eximiam devotionem, & fidei puritatem, qua ipſi Marchio, & commune ad nos, & Romanam Eccleſiam gerere dignoſcuntur attentè conſiderantes, & quod illas ad eamdem Eccleſiam matrem cunctorum fidelium, & magiſtram, eò amplius debeant augmentare, quò per nos, & Sedem Apoſtolicam ſe proſpexerint gratiis & privilegiis Apoſtolicis ſpecialius honorati, ferventi deſiderio appetimus, quòd Civitas ipſa, quàm divina bonitas, Cleri, & populi numeroſitate abundanter, ac tot gratiarum dotibus inſignivit, & aliorum multiplicium bonorum fœcunditate dotavit, locique amœnitate non modica decoravit, ac diſtrictus & partes prædictæ ſcientiarum muneribus amplientur, ut viros producant conſilii maturitate perſpicuos, virtutum redimitos ornatibus, ac diverſarum facultatum dogmatibus eruditos, ſitque ibi ſcientiarum fons irriguus, de cujus plenitudine hauriant univerſi literarum cupientes imbui documentis.

Erectio Studii generalis in eadem Civitate.

§. 3. His igitur omnibus, & præſertim idoneitate dictæ Civitatis, quæ ad multiplicanda doctrinæ ſemina, & germina ſalutaria producenda valdè congrua & accommoda fore dicitur, ac victualium fertilitate, hoſpitiorum inſignium multitudine, aliiſque commoditatibus quamplurimis, quas Civitas ipſa ibidem opportunas habere dignoſcitur, & quòd quantò magis ſi privilegiorum

Sedis prædictæ muniatut præſidiis, amplioribus proficiet incrementis, diligenti examinatione penſatis non ſolùm sb ipſorum Civitaria, ac diſtrictus, & partium incolarum, ſed etiam aliorum, qui propterea de univerſis mundi partibus Civitatem confluent ad eamdem, commodum & profectum, ſtudio paternæ ſolicitudinis anhelantes, devotis Marchionis, & Communis prædictorum ſupplicationibus inclinati, ad laudem divini nominis, & fidei Catholicæ propagationem, exaltationemque Eccleſiæ ſuprsdictæ auctoritate prædicta, præſentium tenore, ſtatuimus, & etiam ordinamus ut in dicta Civitate de cætero ſit Studium generale, illudque perpetuis temporibus inibi vigeat, in ſacra pagina, jure Canonico, & Civili, necnon in Medicina, & qualibet alia literarum licita facultate.

Conceſſio indultorum Studiis Bononienſi & Pariſienſi.

§. 4. Et quòd docentes, legentes, & ſtudentes ibidem omnibus privilegiis, libertatibus, immunitatibus, & indulgentiis conceſſis Doctoribus legentibus magis, & ſcholaribus, & præſertim in eadem ſacra pagina in Bononienſi, & Pariſienſi Studiis commorantibus, gaudeant, & utantur.

Qui & quibus promoveri debeant.

§. 5. Quòdque illi, qui proceſſu temporis bravium meruerint in illa facultate, in qua ſtuduerint obtinere ſibique docendi licentiam ut alios erudire valeant, ac doctoratus, ſeu magiſterii honorem petierint elargiri, per doctorem, ſeu doctores, aut Magiſtrum, ſeu magiſtros illius facultatis, in qua examinatio fuerit facienda, Epiſcopo Ferrarienſe, qui pro tempore fuerit, vel Eccleſia Ferrarienſi vacante, dilectis filiis Archipresbytero, & Capitulo ejuſdem Eccleſiæ, aut illi, vel illis, qui per eoſdem Archipresbyterum, & Capitulum deputatus, vel deputati fuerit, ſeu fuerint, præſententur, idemque Epiſcopus ſeu Archipresbyter, Capitulum, aut deputatus, ſeu deputati hujuſmodi, ut præfertur doctoribus, & magiſtris in eadem facultate actu inibi legentibus convocatis illis in iis, quæ circa promovendos ad doctoratus, ſeu magiſterii honorem requiruntur, per ſe, vel alium, ſeu alios juxta modum, & conſuetudinem, qui ſuper talibus in Bononienſi, & Pariſienſi prædictis, ac aliis generalibus Studiis obſervantur, examinare ſtudeat, ſeu ſtudeant diligenter, eiſque ſi ad hoc idonei & ſufficientes reperti fuerint, hujuſmodi licentiam tribuat, ſeu tribuant, & doctoratus, ſeu magiſterii honorem conferat, ſeu conferant.

Promoti in d. Studio ubique legere & docere poſſunt.

§. 6. Illi verò qui in eodem Studio Ferrarienſi examinati, & approbati fuerint, ac docendi licentiam, & honorem hujuſmodi obtinuerint, ut eſt dictum, ex tunc abſque examine, & approbatione alia legendi, & docendi, tàm in prædicto Ferrarienſi, quàm in ſingulis aliis generalibus Studiis, in quibus voluerint, legere, vel docere, ſtatutis, & conſuetudinibus quibuſcumque contrariis Apoſtolica, vel quacumque firmitate vallatis, nequaquam obſtantibus, plenam & liberam habeant facultatem.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 2. die 4. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, iv. Nonas Martii, Ponſt. noſtri Anno 2.

III.

Exemptio Fratrum Ordinis Cartuſianorum, à juriſdictione, viſitatione & correctione Epiſcoporum, & aliorum omnium.

Ad hæc vide inf. declarationem Leon. X. in conſt. 28. Dum intrà, fol. 58. & Concil. Trident. ſeſſ. 7. cap. 14. atque conſtit. 39. Clem. VIII. Suſcepti. Tom. 3. Alia autem de hoc Ordine notavi ſuprà in conſtit. 7. Alex. III. Cùm vos, fol. 45.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori Generali, & Univerſis Fratribus Ordinis Cartuſienſis, tàm præſentibus quàm futuris. Salutem & Apoſt. bened.

Procemium.

SAcroſancta Romana Eccleſia Mater cunctorum fidelium & magiſtra in agro virtutum veſtri Ordinis, cui Altiſſimus benedixit, & in decore ſanctæ religionis, ſub qua mundanis ſubjectis illecebris devotum ac ſedulum exhibetis Domino famulatum, exultat, & jubilat, præſertim dum proſpicit, quòd vos ad alta virtutum gradibus per exercitium bonorum operum, & præclara ſanctitatis merita procedentes, trahitis ad divinæ Majeſtatis obſequium alios per exempla, vitam ducendo piiſſimam, & frequenter divinis laudibus ex quibus divinæ gloria Majeſtatis attollitur, devotiſſimè inſiſtendo, & huic mundo mortui, ac Domino noſtro JESU CHRISTO, qui eſt vita, viventes, pro univerſali ſalute fidelium ad Dominum preces funditis inceſſanter, propter quæ eumdem veſtrum Ordinem quem erga nos & prædictam Eccleſiam devotionis claritate prælucere conſpicimus, infra clauſtra noſtri pectoris paternis affectibus contemplantes, circa bonum ſtatum ipſius Ordinis, ferventibus ſtudiis vigilamus; & ut Deo propitio idem Ordo protegatur à noxiis, & ſalubria ſemper ſuſcipiat incrementa, perſonæque ipſius pacis & tranquillitatis affluant ubertate, ab omnique ſint perturbatione ſecuræ, & oppreſſionibus indebitis præſerventur illæſæ, Ordinem ipſum prærogativa Apoſtolicæ libertatis & exemptionis præſidio communimus.

Ordinis ſupplicatio pro exemptione ab Ordinariorum & aliorum juriſdictione.

§. 1. Sanè petitio pro parte veſtra nobis nuper exhibita continebat, quòd licet prædictus Ordo veſter cum omnibus Monaſteriis, Prioratibus, domibus & locis ejuſdem atque perſonis degentibus in eiſdem ab olim reputatus fuerit, & adhuc etiam communiter reputetur fore à juriſdictione quorumlibet Ordinariorum Judicum exemptus, & ſoli Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjectus, tamen nonnulli locorum Ordinarii cupientes veſtra, & dicti Ordinis privilegia, & libertates infringere, & aliàs diverſis ex cauſis vos inquietare, & multipliciter moleſtare, & perſonas ejuſdem Ordinis ad forum ſuum trahere, & aliàs vexare præſumunt, propter quæ nonnumquam vos à contemplatione, & quiete veſtra contra religionis veſtræ ſtatum retrahi, & ſæcularibus negotiis implicari oportet. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ad evitãdum cujuslibet moleſtæ & inquietationis materiam, & gravamina, quæ contra hujuſmodi exemptionis libertatem poſſent vobis inferri; & ut tollatur quælibet contra vos occaſio malignandi, vos & eumdem veſtrum Ordinem, cum omnibus Monaſteriis, Prioratibus, domibus, ac locis ejuſdem, pro incremento veſtri ſtatus, & pro pace & tranquillitate perſonarum degentium in eiſdem, de novo plenariè eximere de ſpeciali gratia dignaremur.

Pontificis conceſſio de petita exemptione. Ad hoc vide quæ tibi indicavi in rub.

§. 2. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vos & prædictum Ordinem veſtrum cum omnibus, & ſingulis Monaſteriis, Prioratibus, domibus, & locis ejuſdem, quæ nunc habetis, & in poſterum vos habere contigerit, & cum perſonis degentibus in eiſdem præſentibus, & futuris, ab omni ordinaria juriſdictione, dominio, viſitatione, ac poteſtate qualibet omnium, & ſingulorum Patriarcharum, Archiepiſcopotum, Epiſcoporum, & aliorum quorumlibet Judicum Ordinariorum, de ſpecialis dono gratiæ de novo prorſus eximimus, & totaliter liberamus, illaque in jus, & proprietatem Beati Petri ac Sedis Apoſtolicæ, ac ſub eorum, & noſtra ſpeciali & immediata protectione præſentium tenore ſuſcipimus. Decernentes Ordinem, Monaſteria, Prioratus, domos, & loca & perſonas hujuſmodi, ſoli, & immediatè Sedi prædictæ fore ſubjecta; Et quod locorum Ordinarii, ſeu Diœceſani, vel alia quævis perſona, in vos, ſeu Monaſteria, Prioratus, domos, aut loca, vel perſonas præſata utpote prorſus exempta, non poſſint auctoritate ordinaria excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti ſententias promolgare, vel aliàs etiam ratione delicti, vel contractus, aut rei

de

de qua agetur, ubicumque committatur delictum, inearur contractus, vel res ipſa conſiſtat, juriſdictionem aliquam exercere.

Cap. I. de Privileg. in 6. & cæteris contrariis derogatur Tn. ſcias d. Capitulum eſſe renovatum, & alis debita per Conc. Trid. & Clem. VIII. cit. in rub.

§. 3. Fœlicis recordationis Innocentii Papæ Quarti prædeceſſoria noſtri circa exemptos edira, quæ incipit Volentes, & aliis conſtirurionibus Apoſtolicis in contrarium editis, uou obſtanribus quibuſcumque. Nos euim omnes excommunicationis, ſuſpeuſionis, & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſvis pœnas, & ſenrentias continentes, quas & quos adverſus vos, & Mooaſteria, Prioratus, domos, vel loca, aut perſonas hujuſmodi, contra tenorem & formam exemptionis hujuſmodi, quomodolibet promulgari & haberi contigerit, irritos decernimus, & ioanes, ac nullius exiſtere firmitatis. Per exemptionem autem, & libertatem hujuſmodi, & alia ſupradicta libertatibus, privilegiis, & immunitaribus, vel aliis juribus veſtris, & prædicti Ordinis, ac Monaſteriorum, Prioratuum, & domorum arque locorum prædictorum, nullum iutendimus præjudicium generari. Quinimò vnlumus, quòd illa in ſua plena remaneanr firmitare.

Sanctio pœnalis.

§. 4. Nulli ergò omninò bominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & ordinarionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem boc attentare præſumpſerit, iodignatiouem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 2. die 16. Marr

Dat. Romæ apud S. Petrum, 17. Kal. Apr. Pont. noſtri Anno 2.

IV.

Confirmario Conſtitutinnum à Friderico Secundo, & Carolo Quarto Imperarotibus, pro immunitate, libertateque, & juriſdictione Eccleſiaſtica editarum.

De hac materia vide etiam infrà in Leon. X. conſt. 10. Regimini. fol. 551. abi indicabo.

Edita A. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Miadenſi, & Verdenſi Epiſcopir, & dilecto ſilio Decano Eccleſiæ Mindenſis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

JUſtis & honeſtis ſupplicum votis libenter annuimus, illaque favoribus proſequimur opportuuis.

Frid. II. edidit leges de quibus hic.

§. 1. Dudum ſiquidem Honorius Papa III. prædeceſſor noſter attenrè conſiderans, quòd claræ memoriæ Fridericus Secundus, Imperator Anglua ad laudem Romanæ Eccleſiæ, & ſacri decus Imperii, &c.

Omittitur reſiduum, quia has leges Friderici habes ſuprà in conſt. 2. Honorii III. fol. 63.

Honor. III. eas confirmavit ut ibidem.

§. 2. Dictuſque prædeceſſor noſter conſtitutionem ipſam de conſilio etiam fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium, qui tunc erant, auctoritate Apoſtolica confirmaudo approbavit, & ipſam mandavit inviolabiliter obſervari, necnou ſtatutarios, & ſcriptores, ac violatores prædictos, excommunicatos auctoritate Apoſtolica prædicta publice nunciari.

Carol. IV. alias edidit leges.

§. 3. Et deinde ad audientiam dictæ memoriæ Caroli Quarti, etiam Romani Imperatoris, &c.

Omittitur narratio hujus conſt. Caroli IV. quia eam poſui hic in fine.

Sed dictæ leges malè obſervabantur.

§. 4. Cùm autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum SS. Blaſii intra, & Cyriaci extrà muros Eccleſiarum Decanorum, & Canonicorum & perſonarū, ac totius Cleri Brunſwicenſis, Hildenſemenſis, Halauſtratenſis Diœceſum petitio continebat, quòd quorumdam laicorum, & dominorum temporalium hujuſmodi Civitatum, & Diœceſum prædictarum, & in locis circumvicinis malitia inolevit, quòd hujuſmodi Imperiales conſtitutiones, & ſanctiones tranſgredi non verentur, & Eccleſiaſticas libertates violare præſumunt, pro parte eorumdem dominorum Decanorum, Canonicorum, & perſouarum prædictarum, fuit nobis ſupplicatum, ut eos ſuper præmiſſis de opportuno remedio providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pont. eas exequi jubet.

§. 5. Nos igitur veſtigiis præfati Honorii Papæ prædeceſſoris noſtri inhærentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs vos, vel duo, aut unus veſtrum per vos, ſeu alium, vel alios, conſtitutiones prædictas in præfatis Civitatibus, & Diœceſibus, & in aliis locis circumvicinis, ubi, & quando expedierit, auctoritare noſtra faciatis inviolabiliter obſervari; tranſgreſſores, ſeu violatores, & contemptores, ac ſacrilegos prædictos, necnon contradictores quoslibet & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Invocato adhoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, non obſtante conſtitutione, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergò hominum &c.

Dat. Romæ 6. Kal. Junii Pont. noſtri Anno 2.

Dat. P. An. 2. die 27. Maji.

Sequitur Conſtitutio Caroli IV.

Caroli IV. conſtitutio.

Carolus Quartus Divina favente Clementia, Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, & Bohemiæ Rex &c. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi Imperialis benignitatis clementia quorumlibet devotorum fidelium quos ſacrum Romanum ambit Imperium ex officii debito teneatur neceſſitatibus, & injuſtis oppreſſionibus conſulere, & de opportunis remediis providere; ad illos tamen maximè dirigitur noſtræ mentis affectio, quos indebitè pati cognoſcimus, quorumque oppreſſionibus ſtatus Eccleſiaſticæ libertatis, quam ſemper noſtris temporibus augeri volumus, in nihilum redigitur, & minùs debitè prægravatur.

Principes ſæculares & alii ſtatuta contra libertatem Eccleſiaſticam ediderunt.

§. 1. Sanè ad Imperialis Majeſtatis audientiam, pro parte honorabilium Præpoſiti, Decani, & aliorum Prælatorum, & Capituli Magdeburgenſis, Maguntinenſis, & Colonienſis Eccleſiarum devotorum noſtrorum dilectorum per inſinuationem querulosam ſuppliciter fuit deductum, quòd ſæculares quidam in poteſtatibus, & officiis publicis conſtituti, videlicet Duces, Comites, & Barones, & alii Domini temporales, necnon Conſules civitatum, oppidorum, villarum, & locorum Rectores dictarum Magdeburgenſis, Maguntinenſis, & Colonienſis provinciarum Dei nomine poſtpoſito, Statuta ſingularia & iniquas ordinationes motu proprio, & de facto contra perſonas Eccleſiaſticas, Eccleſiarum libertates, & privilegia condiderunt, eiſque publicè, & de facto inſiſtere præſumpſerunt contra legitimas, Civiles, & Canonicas ſanctiones, utputa, quòd nulla bona temporalia in poteſtatem Eccleſiaſticam transferantur, neve Clerici in ſacris conſtituti ad agendum, & teſtificandum in Civilibus, & maximè in piis cauſis aliquatenus admittantur, quòdque excommunicati laici, & publicè denunciati, in Civili foro minimè repellantur. Item præfati domini temporales, Conſules, & Rectores per ſæcularem poteſtatem, res, & bona Clericorum occupant, & arreſtant, oblationes fidelium diminuunt, & reſtringunt, exactiones, & tallias indebitè de bonis Eccleſiæ, & redditibus exigunt, & extorquent; poſſeſſiones Eccleſiæ, & perſonarum earum devaſtant incendiis, & rapinis. Contractus inter Clericos, & laicos factos legitimos ad libros civitatum, villarum, & locorum recuſant inſcribere, & ſigillare. Donata & legata ad fabricas, & Eccleſiarum ſtructuras contra Prælatorum voluntatem, & aliorum quorum intereſt præſumunt uſurpare contra juſtitiam, in fraudem & odium Clericorum, de rebus & bonis etiam Clericorum quas non cauſa negotiationis, ſed pro uſibus propriis per terras ducunt, ſeu duci faciunt, theoloneum exigunt, & recipere non verentur. Et confugientes ad Eccleſias, & Cœmeteria inde extrahere contra ſanctiones Imperiales præſumunt.

Hic modo Imperator illa revocat.

§. 2. Quæ omnia, & quælibet ab inde ſecuta, cùm per ſacras, & Civiles, & Canonicas ſanctiones expreſſe reprobata ſint, & in fraudem Eccleſiaſticæ libertatis de facto præſumpta, de Principum, Ducum, Comitum, Baronum fideliumque noſtrorum conſilio, & certa ſcientia, auctoritate Imperiali caſſamus, irritamus, & annullamus, caſſaque & irrita, & nullius eſſe momenti, penitùs deducimus, & expreſsè pronunciamus. Præcipientes ſub indignatione Imperialis banni, univerſis, & ſingulis, dictarum Magdeburgenſis, Maguntinenſis, & Colonienſis provinciarum, & locorum vicinorum, Principibus & dominis temporalibus, Conſulibus, & poteſtatibus, & in officiis publicis conſtitutis, quatenus mox viſis, & intellectis præſentibus, dicta ipſorum ſtatuta, & ordinationes ſicut in præjudicium Eccleſiaſticæ libertatis edita ſunt, omninò revocent, & de luce tollant. Quòdque ſecundùm ea non judicent ampliùs, nec ſententias dictent, aut eiſdem in judicio, aut extra judicium quomodolibet pro ſe, & contra Eccleſiaſticam libertatem potiantur. Item pronunciamus, & declaramus Imperiali auctoritate, quòd quicumque laicus cujuſcumque ſtatus, vel conditionis exiſtat auſu ſacrilego, & propriæ temeritatis audacia ſacerdotem, vel Clericum ſæcularem, vel religioſum diffidaverit, vel captivaverit, proſcripſerit, ſpoliaverit, occiderit, mutilaverit, aut in carcere detinuerit, aut hujuſmodi maleficia perpetrantes ſcienter receptaverit, vel favorem in his eis præſtiterit, præter pœnas à ſacris Imperialibus, & Canonicis ſanctionibus eis inflictas, ſint ipſo facto infames, & omni honore privati, nec ad placita, vel Concilia Nobilium admitti quovis modo poſſint.

Prælatoſque Eccleſiaſticos hortatur, ut hanc legem publicent, & executioni demandent.

§. 3. Volumus etiam, hortamur, & requirimus ipſos Prælatos Eccleſiaſticos, ut hanc noſtram legem, & conſtitutionem in Synodis, & Eccleſiis publicari procurent, & requiſiti pœnarum, & ſententiarum exequutiones denuncient, ne in præmiſſis excedentes, per ſimulatam ignorantiam ſuas malitias valeant excuſare.

Sanctionemque pœnalem adjicit.

§. 4. Nulli ergo hominum omninò liceat hanc noſtræ caſſationis & immutationis, ſeu pronunciationis, denunciationis, & declarationis paginam auſu temerario infringere, aut quomodolibet ei contraire ſub pœna quinquaginta marcarum puri auri, quas ab eo qui contrafecerit, toties quoties factum fuerit, irremiſſibiliter exigi volumus, & eorum medietatem noſtri Imperialis ærarii, reſiduam verò partem injuriam paſſorum uſibus decernimus applicari.

Dat. die 27. Jun. An. 1377.

Data Tangerumdem, Anno Domini Milleſimo trecenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, Indictione quintadecima, Quinto Kalen. Julii, Regnorum noſtrorum Anno Trigeſimo, Imperii verò 23.

V.

Canonizatio S. Brigittæ, aliàs Brigidæ de Regno Suetiæ, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione, pro die 23. Menſis Julii, indulgentiarumque elargitione pro viſitantibus ejus ſepulchrum.

Canonizationem iſtam comprobavit Mart. V. Florentiæ, die prima Julii Pont ſui anno ſecundo, ſed ejus Bulla conſultò prætermiſſa eſt, uti ſimpliciter confirmataria.

D. P. An. D. 1391.

BONIFACIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis electis, & Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Capitulis, ubilibet conſtitutis. Sal. & Apoſt. bened.

Deus miſit Filium ſuum unigenitum in mundum pro humani generis redemptione: & de B. Virgine natus ſalutis viam omnibus demonſtravit, coadunavitque Apoſtolos & in cruce moriens Deo patri illud reconciliavit.

AB origine mundi, poſt primi parentis lapſum, cùm eam ob rem, univerſum genus humanum æternæ morti teneretur obnoxium, cunctipotens, & miſericors Deus ex alto proſpiciens, ne in totum perderet hominem quem creaverat, ſed ſuæ divinitatis faceret eſſe participem, cùm primos ex ſpiramine ſancti Spiritus afflatos Prophetas, adventus Filii ſui in carnem, ſub typicis ænigmatibus, ac divinis revelationibus nuncios præmiſiſſet, eumdem unicum Filium ſuum ante ſæcula genitum, adveniente plenitudine temporis, in uterum prælectæ Virginis matris, quæ imperſcrutabili ſancti Spiritus obumbratione, Angelo nunciante concepit, de proprio ſinu tranſmiſit, qui ex eadem Virgine natus, & progreſſus in tempus, cœpit facere, & docere, omnibuſque monſtrare, qualiter ſacri baptiſmatis fonte renatis, de æterna morte via pateret ad vitam, & coadunatis Diſcipulis, ne quis fidelis hujus tranſitoriæ, & fugitivæ vitæ moleſtias, vel tædia, ſeu temporalis acerbæ necis pœnas, pro æternæ adeptione vitæ perhorreret, ſeſe hoſtiam immaculatam, conſummato debito curſu in ara crucis morte cruenta obtulit Deo Patri, & militantem Eccleſiam fuſo pretioſo ſanguine fundavit, conſecravit, & æternaliter ſtabilivit.

Tranſiturus ad Patrem, B. Petrum ſui gregis univerſalem Paſtorem elegit, promittens Eccleſiam ſuam nuſquam deſerturum.

§. 1. Tandem verò de mundo tranſiturus ad Patrem, Principi Apoſtolorum cœleſti clavigero, in ſuam ſuorumque ſucceſſorum ſummorum Pontificum perſonas, collatis clavibus, ligandi videlicet, & ſolvendi tradita poteſtate, ſupremum Pontificium ſpecialem curam ſui gregis, & regimen univerſale commiſit, pollicitus nihilominùs Eccleſiam in æternum ſe non deſerturum eamdem.

Miſit deinde Spiritum ſanctum in mundum qui ſuis fidelibus multiformes gratias tribuit.

§. 2. Ad cujus uberem utilitatem diviſiones gratiarum, per Spiritum ſanctum tribuit, ſuis fidelibus. Nam ſecundùm Apoſtolum: Unicuique datur manifeſtatio ſpiritus ad utilitatem. Alii quidem per ſpiritum datur ſermo ſapientiæ Alii ſermo ſcientiæ, ſecundùm eumdem ſpiritum. Alii fides, in eodem ſpiritu. Alii gratia ſanitatum, in uno ſpiritu. Alii operatio virtutum. Alii prophetia. Alii diſcretio ſpirituum. Alii genera linguarum. Alii interpretatio ſermonum. Hæc autem omnia operatur unus atque idem Spiritus dividens ſingulis prout vult. Quamque militantem Eccleſiam Pater luminum ſuſtulit in eodem Spiritu ſancto ſtructura admirabili pretioſorum lapidum, mira varietate decoram, ipſo ſummo angulari lapide CHRISTO JESU, quos elegit ante mundi conſtitutionem, conformes fieri imaginis ejuſdem Filii ſui, ut ſit ipſe primogenitus in multis fratribus, in quo eos gratificavit, donans chariſmata meliora, qui ſuo exemplo viam oſtenderent excellentiorem.

Apoſtoli inde prodiere qui univerſum Orbem prædicatione verbi Dei illuminarunt.

§. 3. Hinc igitur Apoſtoli Sancti prodiere per univerſum Orbem, genus humanum, quod ſub peccati jugo tenebatur, ad vitam, & ſalutem excitantes, & cum firmiſſima conſtantia prædicantes verbum Dei, ut in omnem terram exiret ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

Martyreſque eorum ſanguine fidem confirmarunt.

§. 4. Splendidi quoque Martyres fidei loricam induti, & inconcuſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti, laverunt ſtolas ſuas in ſanguine innocentis Agni, & imitati candidato exercitu CHRISTUM JESUM, ad ſtructuram ſupernæ Hieruſalem, hoc eſt triumphantis Eccleſiæ, cum glorioſa victoria palmas geſtantes in manibus, ſeſe vivos lapides addiderunt, exemplum venerabile, & æternam dignamque memoriam militanti Eccleſiæ relinquentes.

Doctores etiã qui eam illuſtrarunt.

§. 5. Progreſſi ſunt, & Doctores lucidiſſimi, qui pſeudochriſtianis, falſisq; prophetis, ſuperſtitioſas, & varias opiniones in vera fide Catholica adducere, ipſamque fidem ſubvertere ſatagentibus, ſe opponentes, talium confutatis erroribus, miro eloquio, & ſolidis, ac rectis ſententiis operante ſancto Spiritu ipſam fidem, & militantem Eccleſiam illuſtrarunt, quibus eadem Eccleſia communita progreditur, quaſi aurora conſurgens, pulchra ut luna, electa ut ſol, terribilis ut caſtrorum acies ordinata.

Confeſſores inſuper, qui in vinea Domini varios labores impendunt.

§. 6. Sequuntur & limpidi Confeſſores ornati gemmis, & virtutibus coruſcantes. Domino rationem de talentis creditis repoſcenti, cùm ſe aſſidua, & vigili ſanctarum operationum exercuerunt mercatura, utpote fideles, & boni ſervi, multiplicatum de ſuis laboribus fructum afferunt, ac donum reponunt in arcam.

Anachoritæ qui vitæ ſanctimonia,

§. 7. Etiã Anachoretæ, & ſolitudinis, ac eremi ſectatores, blãdientis & captioſi, ſed venenoſi mundi

vana

& carnis maceratione. plurimum profecerunt.

vana ſpeculata fugientes, ut ſecuri ad patriam pervenirent, latibula petierunt, & antris abditi, parvo & rudi victu ſcaturientis aquæ, & levi potu, carnem propriam macerantes, & Sathanæ ſtimulos reprimentes, paliaſtro, vel tegmine hirto amicti, ut plurimum nudis pedibus, & ſqualida humo, aut ſtramineo cubili feſſa membra ſomno refoventes, in ſacra contemplatione, & ſupernæ majeſtatis laude vacantes, demum ex hac lacrymarum valle, & miſeriarum acervo, ad Dei præſentiam evocati, immarceſcibilibus delitiis potiuntur.

Virgines etiam quæ cordis ſinceritate, & corporis caſtitate, Deo ſe deſponſarunt.

§. 8. Adſunt & Virgines nitidæ mundo corpore, & corde ſincero, mentem ſanctam ſpontaneam, & oleum ſecum ſuis deferentes in vaſis, venienti ſponſo obviam exeunt, eique deſponſantur, qui eſt præ filiis hominum ſpecioſus.

Viduæ inſuper ac aliæ perſonæ quæ ſanctis operibus fructum Deo retulerunt.

§. 9. Devotæ autem, & continentes Viduæ, & aliæ ſexus utriuſque perſonæ, piis ſanctiſque operibus ſemper intentæ, & ſe ante Dei tribunal cum plenis manipulis repræſentant, & cum ſanctis Angelis canunt gloriam in Altiſſimis Deo, & in terra pacem bonæ voluntatis hominibus deprecantur. Hæc omnia profectò ille idem ſpiritus de quo ſuprà, operatur miniſterio multiformiter admirando. Et ſecundùm ſanctam promiſſionem CHRISTUS JESUS hanc vineam ſuam militantem Eccleſiam, poſt ejus admirabilem aſcenſionem, talibus cultoribus, & cultricibus, uſque in diem hodiernum viſitavit, fovit, defenſavit, firmavit, juvit & auxit, & per ſui gratiam ſic in futurum faciet temporibus ſucceſſivis.

Inter quas viduas B. Brigitta Deo diſponente ſurrexit.

§. 10. Noviſſimis verò diebus, ut etiam ab aquilone aliquid boni eſſet, ille cœleſtis agricola eamdem vineam ſuo de more viſitans, mulierem fortem procul, & de ultimis finibus, ſuum pretium deferentem, ad hujuſmodi vineæ culturam adduxit ineſſe, beatam ſcilicet viduam Brigittam appellatur, tàm ſacro ſuperiùs deſcripto cœtui merito ſociandam ſeu verius ſociatam. Cujus propter quod præſentem operam nobis damus, ut originem, vitam, mores & merita, necnon miracula quæ in præmium ſanctitatis ejus benedictus Deus mundo monſtrare dignatus eſt, ne de tàm celebri muliere ætas præſens immaneat ignara, & ſurda poſteritas famam ingratam accuſare, vel prætendere poſſit, ſummotenus percurramus de multis pauca admodùm ea quæ non prætereunda ſilentio excerpſimus, veſtræque charitati harum ſerie volumus intimari.

Quæ ex parentibus de ſtirpe Regum Sueciæ orta eſt.

§. 11. Hæc nempe mulier glorioſa ex patre Birghero, & matre Sighride conjugibus de nobiliſſima regia ſtirpe Catholicorum Sueciæ Regum procedentibus, nec minùs fide orthodoxa, & animi conſtantia, ac virtutibus quàm nobilitate claris, duxit originem.

Cujus mater in maris procellis præſervata fuit, eo quod in utero eam geſtaret.

§. 12. Quæ quidem mater dum eam geſtaret in utero, maris in quodam ſinu paſſa naufragium, cùm multos promiſcui ſexus in eodem naufragio procella abſorbuiſſet, ſana pervenit in littus, & nocte ſequenti in viſione adſtitit ſibi perſona admirando veſtitu refulgens, & ne viduæ tàm venerandæ ſine prænuncio foret adventus, dixit, ſalvata ea propter bonum quod habes in utero. Ideò nutri illud cum charitate Dei, quia tibi à Deo datum eſt.

Eaque nata ſacerdoti parochialis illius ſanctitas prænunciata fuit.

§. 13. Cumque puella Brigitta de genitricis alvo in mundum recenter fuiſſet educta, ſacerdos parochialis in Eccleſia propinqua aprobatæ vitæ, & ætatis perfectæ, dum nocte orationi vacaret, nubem lucidam, & in medio nubis, Virginem ſedentem vidit, librum habentem in manu, ſibique dicentem: Nata eſt Birghero quædam filia, cujus vox per mundum admirabilis audietur.

Infans erudi è loquebatur.

§. 14. Nata ergo puella uſque ad finem trienii quaſi elinguis viſa eſt, ſed mox contra naturalem non balbutiendo infantium more fari, geſtientiumque audierint, ſed completa, & formata verba de auditis per eam loquebatur, & viſis.

Puella orationibus, jejuniis & aliis operibus vacabat.

§. 15. Procedens verò in annis, pueritiam mira devotione tranſegit, orationibus videlicet, ac jejuniis, & aliàs numquam à bonis operibus otioſa.

Juvenis, nobiliſſimo Principi compulſa deſponſatur.

§. 16. Tandem licet in ſtatu virginali ſervire Domino totis deſideriis affectaret, tamen per parentes compulſa quondam Vulfoni de Ulphaſum Principi Nericiæ, nobiliſſimo quippè & Chriſtianiſſimo juveni in matrimonium deſponſatur.

Hi conjuges per annum à concubitu ſe abſtinuerunt, poſteà non libidini, ſed poſteritati vacarunt, piis operibus incumbendo.

§. 17. Et cùm inſimul convenire deberent, quamquam idonei eſſent ad viriles amplexus, maritus videlicet undecimo octavo, & ſponſa in tertiodecimo anno conſtituti, communi tamen voluntate Thobiam juniorem, & Saram Raguëlis imitati, annum continuum & ultra à concubitu abſtinuerunt, Deū humiliter deprecantes, ut ſi conjungi foret expediens, in commixtione non peccarent, & Deus illis talem prolem concederet, quæ ad ſervitium ejus eſſet. Simul poſteà convenerunt in timore, non libidini, ſed poſteritati vacantes. Cùm interim devota mulier nec jejunia, nec orationes, nec alia pia, & ſolita opera præteriret.

In partu periclitans, à B. Mariæ Virgine cujus ipſa devota erat, adjuta fuit.

§. 18. Et cùm ſemper B. Virgini præcipuè devota foret, ac tempore procedente, penè partu periclitaretur, & obſtetrices, ac mulieres adſtantes de vita illius deſperarent, viſa eſt quædam imperioſa ſed incognita mulier, albis ſericeis induta veſtibus intrare cubile, & aſſiſtere ſtrato, & ſingula jacentis membra pertractare, mox cùm talis mulier diſparuiſſet, eadem puerpera, ſine dolore partu integro exonerata remanſit.

Conjuges ipſi ſponte perpetuam ad invicem indixerunt & ſervarunt.

§. 19. Et cùm etiam dicti jugales adhuc eſſent juvenes & recentes, maritus fœlicis uxoris ſanctis monitionibus perſuaſus, cor enim viri ſpoliis non indigens, confiſum in ea, reddidit ei bonum & non malum, omnibus diebus vitæ ſuæ, ipſaque mulier indixerunt ſibi ſpontè invicem, & perpetuam continentiam ſervaverunt.

Limina B. Jacobi in Compoſtella viſitarunt.

§. 20. Et nihilominùs conjuges, devoti in Dei timore, & amore proximi ſemper ferventiores, limina B. Jacobi Apoſtoli in Compoſtella, communi voto peregrè viſitarunt.

Monaſteria ingredi deliberarunt, ſed maritus in domino obdormivit.

§. 21. Et ad propria reverſi cùm deliberaſſent, ut liberiùs devotioni vacare poſſent, pro ſexus diverſitate diverſa ingredi monaſteria, dictus princeps in tali deliberatione quievit in Domino.

Brigitta verò Urbe, Hieroſolymam & ſingula loca in quibus Chriſtus converſatus eſt conſpexit.

§. 22. Sancta autem vidua, quæ ab ineuntis ætatis principio Deo dicata fuerat, ut jejuniis & orationibus indefeſsè vacaret, ſoluto conjugio, & ſui juris effecta, quaſi navis inſtitoris de longè portans panem ſuum à Spiritu ſancto præmonita, egrediens de terra & cognatione ſua, ad Almam Urbem, ac Hieroſolymam deinde perrexit, & loca ſingula in quibus Dominus noſter JESUS CHRISTUS annunciatus, natus, educatus, baptizatus, converſatus, mirabilia operatus, illuſus, crucifixus, & ſepultus fuit, & ad cœlos aſcendit, inſigni devotione & venerabunda conſpexit. Ad Urbem quoque regreſſa, cùm anteà ſive in ſua patria & partibus circumſtantibus, ſive in Germania, ſive in Galliis, ſive in Hiſpania, ſive in Italia, ſive in aliis ciſmarinis, aut ultramarinis partibus Sanctorum ac Sanctarum corpora, ſeu memorandæ reliquiæ quieſcerent, pauca admodum abſque perſonali viſitatione dictæ ſanctæ Viduæ fuiſſent prætermiſſa, eadem Urbe reliquum vitæ peregit.

Veſtibus hyſpidis, ac ſtrictè aſperis cordis uſa eſt.

§. 23. Sed poſt mariti mortem, ob reverentiam ſanctæ Trinitatis, ad nudam carnem quam chordam de canopo cum pleriſque nobis detulit ſtrictè ligatam, & ſimiliter circa ſingulas tybias ſubtus genua ſingulas chordas ſimiliter connodatas, etiam tempore infirmitatis, nec pannis lineis præterquam in capite, uſa veſte hiſpida circa carnem, ſuperiùs verò non ſecundùm perſonæ conditionem, ſed multum humiles & abjectas.

Jejuniis ſſiduè vacavit, corpus aſpere caſtigavit.

§. 24. Et non ſolùm eas quas ſancta mater jubet Eccleſia vigilias ſeu jejunia obſervabat, ſed alia multa ſuperaddebat, ut etiam ultra Eccleſiæ mandatum quater in hebdomada jejunaret, & ſimiliter quater in hebdomada conjuge nondum vita functo, & poſt obitum ejus continuè uſque ad paucos annos ante

ſuum felicem tranſitum, ſoliris pannis induta, ſuper tapeto, abſque paleis, culcitra, vel ſimilibus, ad terram vel pavimentum poſito corpus ab orationibus, abſtinentiis ac divino labore feſſum, tenui & brevi ſomno recreabat. Singulis ſeatis feriis ob memoriam ſacratiſſimæ paſſionis Domini Noſtri JESU CHRISTI pane dumtaxat & aqua contenta jejunium non omiſit, cùm etiam multos alios dies ob diverſorum Sanctorum reverentiam ſimili abſtinentia pertranſiret, & ſive jejunio abſlioerer ſive aliter diſcumberet, cùm ſobriiſſima foret, de menſa ſurgebat non ſaturata ſed refecta, eiſdem quoque ſextis feriis de candelis cereis accenſis, ſtillas candentes & ignitas eliquabat ſuper nudam carnem, ut aduſtæ cicatrices continnè remanerent, & gentianam amariſſimam herbam ſeu radicem ejus retinebat in ore.

Romæ degens, ſtationales & alias Eccleſias dietim viſitavit.

§. 25. Romæ inſuper degens non rigorem frigoris, non æſtivos calores, non impedimenta vitæ lautoſæ, non ploviarum, aut oivium ſeu grandinum aſperitates curans, ſtationes per Eccleſiam ordinatas, variaſque alias ſanctas Eccleſias, licet eques pro ſuis ſacultatibus ire potuiſſet, tamen ſuprà extenuati corporis vires enitens peditans viſitavit quacumque die. Tot namque longis genuflexionibus viſa fuit, ut genua ejus rigerent in duritiam, ut ita diaerinus camelorum.

Charitate & humilitate claruit.

§. 26. Admirabilis & ſpectatæ humilitatis extitit, ita ut nonnumquam cum pauperibus peregrinis incognita, ſimul ſedens; apud Monaſterium ſancti Laurentii in Paliſperna de Urbe, Ordinis ſanctæ Claræ, eleemoſynam reciperet, & oſcularetur cum gratiarum actione, & frequenter propriis manibus, & ob Dei revereotiam, reparabat pauperum veſtimenta.

Obedientiæ Prælatorum & Confeſſorum ſtuduit.

§. 27. Tenacem obedientiam Prælatis & ſuis Superioribus & Confeſſoribus obſervabat, adeò quòd abſque ſaltem confeſſoris licentia, peoè ocolos attollere oon præſumeret.

Vivente marito ſingulis ſeatis feriis, & eo mortuo quotidiè peccata ſua confeſſa eſt Sacerdoti.

§. 28. Et ſuperſtite marito cùm ſingulis ſeatis feriis confeſſa fuiſſet, poſt ejus tranſitum, veram confeſſionem ſemel ſaltem in die cum magna contritione ſtuduit iterare, tam amarè levia, ſicut alii graviſſima deplorans, & nihil de ſuis verbis, moribus, cogitationibus & actibus præteriens indiſcuſſum.

Prædicationibus erat aſſidua.

§. 29. Verbi Dei prædicationibus quas viri probati facerent, aſſidua aderat & intenta.

Sacramentum Euchariſtiæ frequentiſſimè ſumebat.

§. 30. Singulis quoque diebus Dominicis & ſolemnibus, cum devotione & lacrymis ſumpſit venerabile Chriſti Corporis Secramentum.

Charitatis officia in pauperes exercuit.

§. 31. Conſiderans ſemitas Domus ſuæ, ne panes comederet ocioſa, manus ſuas aperuit inopibus, & palmas ſuas extendit ad pauperes, inexhauſtæ enim charitatis officia erga egeotes, infirmas, & abjectas perſonas, ob Dei reverentiam exercuit indeſeſſè.

Pauperes duodecim vivente ejus marito quotidiè cibavit, & quinta feria eorum pedes lavit.

§. 32. Nam dum etiam adhuc maritus ſupereſſet die qualibet duodecim pauperes conſuevit propria in domo cibare, illis inſerviens & neceſſaria miniſtrans; Et quintis feriis memor Cœnæ Domini propriis manibus lavit pedes eorum.

Hoſpitalia ære ſuo reparavit, & ibi pauperibus miniſtravit.

§. 33. De propria quoque facultate reparavit in partibus ſuæ originis, multa hoſpitalia deſolata, & pauperes & infirmos ibi degentes pia, benigna, miſericors, & ſedula miniſtratria cum ſumma pietate viſitavit. Ulceta eorum abſque horrore vel faſtidio attrectavit, lavit, circumligavit, & fovit.

Monaſteriumque pro [illegible] Monialibus & 25. fratribus Ordinis S. Auguſtini conſtruxit.

§. 34. In loco etiam de Watzſteno Lyncopenſis diœceſis de ſuis facultatibus unum venerabile monaſterium canonicè conſtrui fecit, pro ſexaginta mooialibus ſub clauſura viventibus, & vigintiquinque fratribus Ordinis S. Auguſtini, S. Salvatoris nuncupari, qui tàm moniales quàm fratres certas conſtitutinnes per ipſam Beatam Viduam editas, & poſteà per Sedem Apoſtolicam approbatas obſervare tenentur, ſufficienti dote nihilominùs aſſignata.

Patientia admirabilis fuit.

§. 35. Admirabilis patientia viguit in ea, ut infirmitates proprii corporis, injurias illatas, mariti, & Caroli filii mortem, & adverſa reliqua toleraret patientiſſimè, ſine murmure, ſine querela, ſemper in cunctis cum humilitate ſommiſſima Dominum benedicens.

Fide, ſpe, charitate, & juſtitia præſtitit.

§. 36. In fide ſemper conſtantior, præſtantior ſpe, vera charitate ardentior, juſtitiam ſummè dilexit & æquitatem.

Vanitates omnes deſpexit.

§. 37. Stimulos carnis, & varias illecebras, pravitatem & arrogantiam, pompam, & inanem gloriam magnanima curioſitate contempſit.

Continens, modeſta, & prudentiſſima fuit.

§. 38. De ſingulari continentia, & modeſtia ſua ſatis eſt ſuperius recitatum. Sed quis inveniretur illa prudentior, cum optima diſcretione ab ætate primæva, uſque ad horam ultimam, quantum ſinebat humana fragilitas, cuncta ſecernens, non dixit bonum malum, neque malum bonum; nec poſuit lucem tenebras, nec tenebras ipſam lucem.

Secreta multa revelavit. Viſiones plures habuit. Et multa prædixit.

§. 39. Quibus quidem ſanctis & abſque intermiſſione continuatis operibus, hæc generoſa Vidua per gratiam ſancti Spiritus promeruit, multis eorum cogitationes, & affectiones intimas, & geſta ſecretiſſima propalare, & viſiones, ac revelationes varias videre, & audire, ac ſpiritu prophetico multa prædicere, quorum nonnulla effectu completa fuere, prout hæc & alia in ejus revelationum volumine pleniſſimè deſcribuntur.

Mortis ſuæ diem prædixit.

§. 40. Quinta verò præcedenre die pronunciavit ſuæ vitæ finem adeſſe.

Filiiſque Dei timorem, proximi amorem, & bonum operum perſeverantium injunxit. & ſumptis Sacramentis obdormivit in Domino.

§. 41. Et cùm fuiſſet annum ſeptuageſimum ſupergreſſa, adveniente jam termino pronunciato, vocata familia, quæ fieri oporteret edixit, ac demum Birghero filio, & Catherina filia tunc ſuperſtitibus accerſitis, & de multis commonitis, ut ſuper omnia in Dei timore, & amore proximi, ac ſanctis perſeverarent operibus, ultima confeſſione debitè facta, ſumpto viatico, & extrema unctione delibata, cùm uſque ad flatus emiſſionem ſua memoria integra perduraſſet, dum Miſſa coram ſe celebraretur, poſt adoratum Corpus CHRISTI, oculis elevatis ad cœlum, dicens: In manus tuas, Domine, commendo ſpiritum meum, vocanti benemeritam animam reddidit.

Populus ſtatim devotè ad ejus corpus accurrit, illudque ad biduum apud Monaſterium S. Laurentii nuncupatum ſepulta fuit.

§. 42. Extemplo de tranſitu hujus Viduæ venerandæ magna fit ſama per Urbem, concurrit frequens populus cum ſumma devotione, ac reverentia ſacrum videre corpus, Deum unanimiter glorificans & collaudans, ad Monaſterium S. Laurentii ſupradictum, ubi ſe iodicarat, ſunus in longè majori populi frequentia deſertur, & præ nimia multitudine uſque ad biduum aptè non potuit ſepeliri, quod tamen cum eximia Dei laude fuit humatum.

Mulier quædam, à mali Spiritus accubitu, ope & conſilio S. Brigittæ liberata in Civitate Neapolis fuit.

§. 43. Dum autem celebris hæc Vidua Neapoli degeret, Nolanenſis quædam mulier Pictiolella nomine, quæ violentum mali ſpiritus in humanam ſe imagioem transſormantis patiebatur accubitum, cui nec fortium vigiliæ aut excubiæ obſiſtere potuerant, ad Viduam ſanctam acceſſiſſet, eam ſuper tali materia & expedienti remedio conſultura, mox vidua præcellens, & ſecreta mulieris prævidens, quæſivit à muliere, an ſecum aliquid arte magica compilatum, vel quid tale deferret, cùm illa reſpondiſſet quòd non, egregia vidua ſubjecit. Quære in capillis ſeu tricis tuis, & contrarium invenies. Confuſa & recordata mulier, quòd certum breve cum characteribus & incantamine propriis habeant in crinibus, ſuum fuit errorem ſpontè faſſa. Inſignis autem vidua injunxit, & ſuaſit illi, ut devotè confiteretur, & veraciter pœniteret, & communicaret, ac etiam jejuoaret, quod & precibus memoratæ dnæ, numquam ſimilem accubitum paſſa fuit.

S. Th. Apoſt. reliquias ad Ortonam viſitavit, &

§. 44. Cùm autem ſpectabilis hæc vidua de longa peregrinarione ad Ortonam Theatinæ diœc. terram in qua Beatiſſimi Thomæ Apoſtoli reliquiarum

miraculosè ad ejus manus pars oſſis d. S. Th. proſiliit.

pars magna ſervatur, vice ſecunda ſuperveniſſet, fuetit euim anteà longè per viſionem ſibi revelatum, quòd ſecunda vice ſui adventus ad ipſam terram, devotum ejus deſiderium impleretur. Et dum ſtans reliquias devotione ſolita viſitaret, idem Apoſtolis devotæ viduæ appareus, dixit: Dabitur tibi diu deſideratum, & mox nemine tangente vel aliàs impellente, de capſa reliquiarum quoddam fruſtulum unius oſſis dicti Apoſtoli ſuapte Viduæ expectandis proſilit ad manus, quod illa cum gaudio ac devotione recipiens, ſumma veneratione ſervavit.

Orans & contemplationi intenta, ſæpè è terra viſa fuit elevata.

§. 45. Fuit quoque hæc admirabilis Vidua dum orationi & coutemplationi vacaret per pleraſque devotas perſonas elevata à terra, per hominis menſuram, vel circiter, cum ſplendida & radiante facie ſæpè viſa.

Agnes de Conteſſa, ope S. Brigittæ, deformitate gutturis caruit.

§. 46. Funus nondum erat traditum ſepulturæ, cùm mulier quædam Agnes de Conteſſa uomine, iu Urbe commorans, quæ à nativitate guttur habebat groſſiſſimum ac deforme, cum aliis venerandum currit ad fuous, & cum propria zona manus ſanctæ jacentis Brigittæ cum devotione tangi feciſſet, zonam eandem ſimili devotione circumduxit ad collum, & paulò poſt guttur detumuit, & ad conformitatem debitam divino miraculo fuit redactum.

Franciſca Sabella, adverſa valetudine liberata extitit.

§. 47. Verùm Franciſca de Sabellis dicti Monaſterii S. Laurentii Monislis, quæ bieunio debilitatem & adverſam ſtomachi valetudinem paſſa, ferè ſemper lecto decubuerat infirma, & honorandæ Viduæ familiaris fuerat, dum ad hoc inſepultum corpus intra clauſtrum ſervaretur, cum gravi labore de lecto ſurrexit, tàm longam infirmitatem patiens, & adjuta pervenit ad feretrum, & ſecum illud jacuit tota nocte, oec Deum deſiit cum devotione & inſtantia deptecari, quòd meritis & precibus Viduæ, cujus corpus aderat, tàm moleſtatámque divina valetudine iu tantum ſaltem alleviaretur, quod cum reliquis mooialibus, divinis officiis intereſſe, & per clauſtrum cùm expediret adjuta per neminem ire poſſet, & manè facto reperit ſe circa proprii ſanitatem corporis efficacius remedium quam deprecata fuerat impetraſſe.

Infantulus vitam recipit, cùm mortuus natus eſſet.

§. 48. Verùm ut Deus benedictus bujus dilectæ Viduæ mundo magna merita demonſtraret, contigit, ut Elſebiſnara mulier dictæ Lincopenſis dicœ, cùm infantulum mortuum peperiſſet, ſummo dolore plena, ac tandem ad ſe reverſa, Deum prece humili exoraret, quòd meritis Viduæ tantoperè celebrandæ infantulus vitam ſuſciperet, & emiſſo voto, quòd cum iufantulo, ſi ad vitam veniret, & imagine cerea ſepulchrum Viduæ ſanctæ viſitaret, exemplo infantulus caleſcere, & palpitare cœpit, vitamque plenè ſuſcepit. Mulier verò plena devotiooe atque gaudio, votum implevit emiſſum.

Miraculis aliis multis S. Brigitta claruit, quæ reticentur.

§. 49. Sed quid pluribus immoramur, cùm Deus Omnipotens bujus almæ Viduæ meritis, ſurdis aures aperuerit, mutis liuguæ officium ſolverit, tremulis paraliticis ſoliditatem præbuerit, curvis erectionem, conttactis & invalidis liberum beneficium gradiendi, cæcis viſum, mulieribus partu periclitantibus liberationem, morbis aliàs incurabilibus ſanitatem, naufragos, & aquis vehementibus laborantes perduxerit ad ſalutis portum? Et, ſi ea quæ Deus benedictus Viduæ ſæpedictæ meritis tàm illa ſuperſtite, quàm poſt ejus teſolutionem fœlicem, mirabilia præter, & ſuper vires naturæ, fuit operatus, uec deſinit operari, vellemus per ſingula recenſere, Nos aliis diverſis implicatos, longa valdè in tali recitatione ptolixitas detineret, poſſunt tameu fideles avidi talia geſta pernoſcete, librum in quo fideliter annotantur perquirere curioſè.

Eorum tam veritatem vota circa corpus S. Brigittæ perſoluta optimè confirmant.

§. 50. Vota autem apud monaſterium in Watzſteno ſupradictum, ad quod venerabile corpus hujus benedictæ Viduæ translarum fuit perſoluta, & appoſitæ imagines ac ſtatutæ, magnum teſtimonium perhiber veritati.

Previa itaque prædictorum verificatione iſte Pont. B. Brigittam, ſanctam eſſe pronunciat & canonizat.

§. 51. Et quoniam per ſancti Spiritus operationem, hæc Vidua pervigil, per excellentia merita, in Dei Patris gloria collocata militantem propemodùm illuſtrat Eccleſiam. Noſque guſtamus, & videmus, quia bona fuit, & eſt negotiatio ejus, & propterea in uocte ſupervenientis temporalis mortis ejus, virtutum & meritorum lucerna non debet extingui, eſt enim non ſub modio, ſed ſuper candelabrum poſita, & per Domini univerſum domum inextinguibile lumen affert, quin potiùs filii ſanctæ matris Eccleſiæ ſurgant, & beatiſſimam prædicent, quæ dent de fructu manuum ſuarum, laudentque eam in portis Matris Eccleſiæ opera ejus. Nos qui pro injuncto miniſterii paſtoralis officio, ſumus ſapientibus, & inſipientibus debitores, per ea quæ tàm de fœlicis recordationis Gregorii XI. & Urbani VI. Rom. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, quàm mandato noſtro ſuper his habita ſunt, de veritate præmiſſorum pet teſtes idoneos, & alias probationes legitimas, certiùs ioſormati, eiſque veris compertis, & pro parte chariſſimæ filiæ in Chriſto filiæ noſtræ Margaritæ Reginæ Sueciæ illuſtris, ac Prælatorum, & Procerum Regni ſui, necnon dilectorum filiorum, Populi officialium Almæ Urbis, ac dilectarum in Chriſto filiarum S. Laurentii, & de Watzſteno monaſteriorum prædictorum Abbatiſſarum conventuum, ſæpius & cum inſtantia requiſiti, in Nomine Domini, ut jam tandem Viduam ejus celeberrimam benedicentes benedicamus, & ea ſuper efforeat ſanctificatio noſtra, ad honorem Dei Omnipotentis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, & ad exaltationem orthodoxæ fidei, & Chriſtianæ religioois augmentum, necnon ad ſedationem ſchiſmatis, ac fidei, Eccleſiæ unionem, auctoritate ipſius Dei Omnipotentis, Patris & Filii & Spiritus ſancti, ac Beatorum Apoſtolorum, Petri ſupradicti & Pauli, atque noſtra, de fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu omnium Prælatorum in Romana Curia conſiſtentium, decernimus, declaramus, definimus, pronunciamus, bonæ memoriæ Beatam Brigittam, aliàs Brigidam ſupra ſæpiùs nominatam, Sanctam eſſe, & tamquam Sanctam ab univerſali Eccleſia venerari, ac Sanctorum Catalogo adſcribi debere, & ipſam nunc adſcribimus de præſenti.

Feſtumque ipſius pro die 23. Julii inſtituit.

§. 51. Statuentes ut ab univerſali Eccleſia anno quolibet, iu die qua illam poſt devictum triumphatumque muodum, in perpetuas æternitates præſens vita parturiit, videlicet x. Kal. Auguſtini, feſtum ipſius, & officium ſicut pro una ſancta non virgine nec martyre, devotè & ſolemniter celebretur.

Indulgentias ejus corpus viſitantibus concedit.

§. 53. Et ut ad venerabile ſepulchrum ipſius ardentiùs & effluentiùs Chriſti fidelium confluat multitudo, & ejuſdem Sanctæ celebriùs colatur feſtivitas, & ejus nomen crebrius recolatur, auctoritate prædicta, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui ſepulchrum ejus hujuſmodi apud ipſum monaſterium in Watzſteno in ejuſdem feſti, necnon v. Kal. Junii quo videlicet die hujuſmodi corpus venerandum apud ipſum monaſterium tranſlatum fuit, & ſub ad præſens occurrentibus diebus devotè viſitaverint annuatim, ſingulis videlicet eorumdem dierum diebus, quibus dictum ſepulchrum viſitaverint ut præfertur, ſeptem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

Publicationem hujus canonizationis, & feſti obſervantiam præcipuè.

§. 54. Quocircà univerſitatem veſtram monemus, requirimus, & hortamur attentè vobis nihilominus in virtute ſanctæ obedientiæ, & ad æternorum præmiorum augmentum diſtrictiùs injungentes: quatenus præſentes noſtras Cleris & populis veſtris auctoritate noſtra ſolemniter publicantes hujuſmodi venerabilis Sanctæ, cum ſolemnitate debita celebretis & faciatis etiam celebrari; Omnipotentem Deum, à quo ſancta deſideria, recta conſilia, & juſta ſunt opera, totis cordis affectibus humiliter deprecantes, ut ejuſdem ſanctæ precibus & meritis exoratus, det ſervis, illam quam mundus dare non poteſt pacem, ut & corda noſtra mandatis ſuis dedita, & hoſtium ſublata

formidine, tempora noſtra ſint ſua protectione tranquilla, nobiſque concedat ut poſt peractum noſtræ villicationis miniſterium, una cum credito nobis grege, mereamur ad ſempiterna gaudia pervenire.

Dat. P. An. 2. die 7. Octob. — Dat. Romæ apud S. Petrum, Nonis Octobris, Pont. noſtri Anno 2.

INNOCENTIUS SEPTIMUS PONT. CCVI.

ANNO DOMINI MCDIV.

ANNO 1404. — INnocentius VII. de Familia Meliorata, Patria Sulmonenſis, Coſmus anteà vocatus, 29. Papa Regnicola, Presbyter Cardinalis S. Crucis in Hieruſalem, Creatus Romæ 16. Kalend. Novemb. Anno Domini 1404. Coronatus quarto Nonas Novemb. Vixit annos 2. dies 2. Creavit Cardinales 12. Obiit Anno Domini 1406. 8. Idus Novemb. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri in Saeello S. Thomæ. Vacavit Apoſtolica Sedes dies vigintiquatuor.

Benedictus XII. dictus XIII. Antipapa, Avago, Hiſpanus, Petrus de Luna anteà vocatus, Archidiaconus Cæſarauguſtanus, creatus Avenione 4. Kalend. Octob. 1394. fuit pſeudopontifex annos circiter triginta, creavit pſeudocardinales 24. Obiit Anno Domini 1424. menſe Septembris.

Clemens VIII. Antipapa, Ægidius Magnotius anteà vocatus, natione Hiſpanus, Provinciæ Aragoniæ, Diœceſis Cæſarauguſtanæ, Urbe Terculi, ex Canonico Eccleſiæ Barcinonenſis, contra Martinum V. in locum Antipapæ Benedicti XIII. creatus, peniſcholæ oppido Regni Valentiæ, menſe Septemb. Anno Dom. 1424. fuit pſeudopontifex annos 5. creavit pſeudocardinales 5. & 1429. abdicavit.

1. Apptobatio Regulæ Fratrum & Sororum de pœnitentia Ordinis S. Dominici.

De hoc Ordine S. Dominici plenè notavi ſup. ad conſt. 2. Honor. III. Religioſam. fol. 64.

Edita An. D. 1405. — INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium. — SEdis Apoſtolicæ providentia circumſpecta, perſonas ſub regulari obſervantia vacantes aſſiduè, ſtudio piæ vitæ benigno favore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo, providè ordinata ſunt, ut illibata perſiſtant, Apoſtolico conſuevit munimine roborare.

Petitio confirmationis Regulæ fratrum & ſororum Tertii Ordinis S. Dominici. — §. 1. Sanè petitio pro parte dilectorum filiorum fratrum, & dilectarum in Chriſto filiarum, ſororum Ordinis Prædicatorum; qui quidem fratres & ſorores de Pœnitentia ſancti Dominici nuncupantur nobis nuper exhibita continebat, quòd ipſi quamdam regulam, ſive religioſè vivendi formam in qua nonnulla honeſta, & rationabilia ac regulari diſciplinæ congruentia, ſtatuta, & ordinata fore noſcuntur, hactenus laudabiliter obſervarunt, prout obſervant. Quòdque licet Ordo fratres & ſorores hujuſmodi, variis per Sedem Apoſtolicam ſint privilegiis communiti, tamen pro ſolidiori eorum abſtinentia, & ut clementia altiſſimi operante, de virtute in virtutem gradientes, devotionem reddere valeant Domino famulatum, deſiderant, hujuſmodi regulam, ſive vivendi formam per Sedem eandem approbari. Quare pro parte fratrum & ſororum eorumdem, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut regulæ, ſeu vivendi formæ hujuſmodi robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, illamque per dictos fratres, & ſorores præſentes & poſteros in perpetuum obſervari, mandare, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio cujus Pontif. — §. 2. Nos igitur, qui ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis Venerab. fratris noſtri Angeli Epiſcopi Hoſtienſis, (cui examinationem eorumdem commiſimus, per ipſum faciendam, & quòd ea quæ per illam reperiret nobis referre curaret) relatione plenaria, & fideli fuimus clariùs informati, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, regulam ſive vivendi formam quam per ſingula ejus capitula clarè, & diſtinctè, ac de verbo ad verbum præſentibus fecimus adnotari, necnon ſtatuta, & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominùs regulam, ſeu vivendi formam eandem per ipſos fratres, & ſorores præſentes, & poſteros volumus, & mandamus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari.

Tenor d. reg. ſequitur. — Tenor verò Regulæ ſive vivendi formæ hujuſmodi ſequitur & eſt talis.

Incipit Regula Fratrum & Sororum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici Tertiariorum Fundatoris, & Patris Fratrum Ordinis Prædicatorum.

CAPUT PRIMUM.

De recipiendis, & eorum conditione. — INprimis, ut hic Ordo continuum, & perpetuum de bono in meliùs valeat recipere incrementum, quod ex receptione perſonarum benè diſpoſitarum plurimum noſcitur dependere, volumus & ordinamus, quòd nullus recipiatur ad Ordinem hujus fraternitatis, niſi per Magiſtrum ſive Directorem, & per Priorem dictæ Fraternitatis, vel de ipſorum licentia, ac etiam de aſſenſo majoris partis fratrum profeſſorum fraternitatis ejuſdem illius loci, præmiſſa tamen diligenti examinatione, quæ ſit boneſtæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæreſi nullater.˙ ˋ ſit ſuſpectus, quinimò tamquam S. Dominici ſingularis in Domino filius, ſit veritatis Catholicæ fidei juxta ſuum modulum æmulator, & zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum hujus religionis recipiat, de alienis (ſi qua habuerit) ſatisfaciat ad plenum & proximis reconciliari, necnon & paratum ſive conditum ſuum teſtamentum tenerè ſtudeat, juxta conſilium & ordinationem confeſſoris diſcreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingreſſum hujus Ordinis petentibus tamen viros, non pateat ingreſſus ad conſortium dictæ fraternitatis, niſi de virorum ſuorum licentia & conſenſu, de quo conſenſu fiat publicum inſtrumentum. Idem quoad hoc ſervari volentes, in viris uxorem habentibus, niſi obſtaret in ipſis, vel aliquo ipſorum aliqua cauſa, quæ legitima judicaretur de conſilio diſcretorum.

CAP. II.

Habitu. — Omnes autem tàm fratres quàm ſorores dictæ fraternitatis induantur panno albo & nigro, qui nec in colore nec in valore nimiam pretioſitatem prætendat, ſicut decet honeſtatem ſervorum CHRISTI. Mantellum ſit de nigro, & fratrum capucia ſimiliter ſint de nigro, tunicæ verò ſint de albo, quarum manicæ protendantur uſque ad pugnum, & ſint clauſæ, corrigias de corio tantùm habeant, quibus ſorores cingantur ſub tunica, in burſis etiam, calceamentis, & cæteris, omnem mundanam reſecent vanitatem, vela verò ſororum, & bindæ ſint albæ de panno lineo, vel canapino.

CAP. III.

Benedictione Habitus, & modo re- — Recipiatur autem recipiendus in loco Capituli fraternitatis, vel ante altare Eccleſiæ fratrum Prædicato-

rum

ripiendi ad hunc Ordinem.

;llius loci, & à magiſtro, ſive directore ſupradicto, vel ejus vicario, qui magiſter aſſiſtente induendo, & petente humiliter flexis genibus recipi, præſentibus, aliquibus aliis fratribus prædicatoribus, & priore fraternitatis, vel ejus vices gerente, cum aliis de fraternitate, benedicet primò habitum ejus qui debet recipi, hoc modo videlicet. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. Dominus vobiſcum. Oremus. Domine JESU CHRISTE, qui tegimen noſtræ mortalitatis inducere dignatus es, &c. Poſteà verò tali habitu benedicto, & per receptum ſeorſum induto, atque ad gradus altaris reverſo, & ante Magiſtrum genuflexo, dicet Magiſter. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei aſſiſtunt ipſum proſequantur uſque ad finem, deinde dicatur. Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon, Kyrie eleiſon. Pater noſter, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Salvum fac ſervum tuum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti, &c. & Prætende famulo, &c. & Reſponſo, Amen. Aſpergatur ſic indutus, à Magiſtro aqua benedicta, deinde omnes fratres fraternitatis, ipſum recipiant ad oſculum pacis, & eodem modo ante altare recipiantur mulieres, quemadmodum eſt de fratribus ſupradictum.

CAP. IV.

Profeſſione ſeu modo profitendi.

Completo anno, vel ante, ſi Magiſtro, & Priori ſupradictis, vel cui commiſerint, & etiam majori parti fratrum profeſſorum fraternitatis, viſus fuerit idoneus, ad profeſſionem recipiatur. Profitebitur autem hoc modo, videlicet. Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, & B. MARIÆ Virginis, & Beati Dominici. Ego N. coram vobis N. Magiſtro & Priore fratrum Ordinis de Pœnitentia B. Dominici, talis loci, profiteor me velle de cætero vivere ſecundùm formam & regulam fratrum & ſororum ejuſdem Ordinis de Pœnitentia B. Domini uſque ad mortem. Mulieres verò eodem modo profiteanter coram magiſtro ſupradicto, & Prioriſſa, vel cui commiſerit.

CAP. V.

Stato permanentiæ in ordine.

Statuimus autem, ut nullus frater, nec ſoror hujus fraternit is & Ordinis, poſt ſupradictam profeſſionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eiſdem ad ſæculum reverti liceat, ſed benè poſſint liberè tranſire ad unam de approbatis Religionibus tria vota ſolemnia profitentibus.

CAP. VI.

Horis canonicis dicendis.

Fratres & ſorores dicant quotidiè omnes horas canonicas, niſi infirmitate impediantur, pro matutinis dicant viginti octo Pater noſter. pro Veſperis, & pro qualibet aliarum ſeptem. Ad honorem verò B. MARIÆ ſemper Virginis pro qualibet hora ſuperiùs nominata tot Ave Maria quot Pater noſter dicere teneantur. Pro benedictione autem menſæ, dicant unum Pater noſter. Cùm verò ſurgunt à menſa, ſimiliter dicant unum Pater noſter, vel Pſalmum, Miſerere mei Deus, vel Laudate, qui ſciunt. Omnes etiam qui ſciunt Symbolum Apoſtolorum, videlicet Credo in Deum, dicant illud ſemel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam, & quando Completorium fuerit terminatum. Qui autem ſciunt, & dicunt horas canonicas quemadmodum faciunt clerici, prædicta Pater noſter, & Ave Maria dicere minimè teneantur.

CAP. VII.

Surgendo a matutinum.

Ad Matutinas Dominicis diebus, & feſtivis, à feſto omnium Sanctorum, uſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ omnes ſurgant. In Adventu autem Domini & Quadrageſima, ſurgant omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas ſuas dicere poſſunt de mane, uſque ad Veſperas excluſivè, de ſero verò, veſperas & completorium ſimul dicant.

CAP. VIII.

Confeſſione & Communione.

Omnes quater in anno ad minùs, videlicet, in feſto Nativitatis Domini, Reſurrectionis ipſius, Pentecoſtes & in feſto Aſſumptionis, aut Nativitatis B. Virginis, peccata ſua confiteantur diligenter, & Euchariſtiæ devote ſtudeant accipere Sacramentum, niſi forſan ex aliqua cauſa rationabili, alicui ex ipſis eſſet a ſuis confeſſoribus interdictum. Qui autem ex devotione ſua ſæpiùs voluerint infrà annum communicare, petita à ſuo Prælato licentia & obtenta, devotionem ſuam cum Dei benedictione poſſunt executioni demandare.

CAP. IX.

Silentio ſervando.

In Eccleſia dum celebrantur Miſſæ, vel cantatur divinum officium ſeu actualiter ibi proponitur verbum Dei, omnes ſilentium ſervare ſtudeant, & orationi, ac divino officio diligenter intendant, niſi ex aliqua ſpeciali & occurrente neceſſitate, aliquid ſilenter loquantur.

CAP. X.

Reverentia exhibenda Eccleſiarum Prælatis & Eccleſiis eorum.

Fratres & ſorores, Eccleſias quarum Parochiani, & Parochianæ exiſtunt, juxta Canonicas ſanctiones, & bonos mores & cum omni devotione ſtudeant viſitare. Eccleſiarum ſuarum Prælatos, videlicet Epiſcopos & inferiores, ſummè revereantur, ipſorumque jura abſque omni diminutione, & fideliter eis ſolvant, & hoc tàm in decimis quàm oblationibus aliàs quomodolibet conſuetis.

CAP. XI.

Jejuniis.

A Dominica prima Adventus, uſque ad Nativitatem Domini quotidiè tàm fratres quàm ſorores jejunent, & ſimiliter à Dominica in Quinquageſima uſque ad Paſcha Reſurrectionis idem obſervent, ferias autem ſextas jejunabunt omni tempore, & jejunia omnia ab Eccleſia inſtituta. Qui autem voluerint ampliùs jejunare ſeu auſteritates alias facere, poterunt habita licentia à ſuo Prælato, vel de conſilio confeſſoris diſcreti.

CAP. XII.

Cibo.

Fratres & ſorores hujus fraternitatis uti poſſunt carnibus diebus Dominicis, & tertia, & quinta feria. Cæteris verò diebus abſtineant, niſi ſint infirmi, aut multum debiles, vel minuti, vel niſi præcipuum feſtum fuerit illa die, aut quia eſſent in itinere conſtituti.

CAP. XIII.

Diſcurſu.

Vagos, curioſoſque diſcurſus per civitatem non faciant. Sorores verò ſolæ non diſcurrant, maximè juniores, ad nuptias & choreas ſive ad diſſoluta & mundana convivia, ſive ad vana ſpectacula nullo modo accedant. De civitate verò, vel caſtro ubi habitant non exeant, etiam cauſa peregrinationis, abſque licentia ſpeciali Prælati, vel Magiſtri fraternitatis jam dictæ.

CAP. XIV.

Armis non ferendis.

Invaſionis ſeu impugnationis arma ſecum fratres non deferant niſi propter defenſionem fidei Chriſtianæ aut alia rationabili cauſa, & de ſuorum Prælatorum licentia.

CAP. XV.

Infirmis viſitandis, & curandis.

Deputentur per priorem duo ex fratribus, qui cum quempiam ex eiſdem noverint infirmari, quamcitiùs potuerint charitativè ſtudeant viſitare, & ſtatim à principio ad recipiendum pœnitentiam, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta, eundem efficaciter adhortentur, & ſi neceſſe fuerit, miniſterium corporale prout commodè poterunt eidem ſtudeant adhibere. Si verò fuerit pauper, neceſſaria de bonis propriis, vel communibus, prout facultas permiſerit, ſibi miniſtrare procurent. Et idem faciant ſorores ſuas infirmas.

Suffragiis pro defunctis.

C A P. XVI.

Quando continget aliquem ex fratribus ex hac luce migrare, cæteris conſtatribus in eadem Civitate vel Caſtro nuncietur, ut procutent defuncti exequiis perſonalitet intereſſe, à quibus non recedant donec corpus fuerit traditum ſepulturæ. Hoc idem circa ſorores decedentes volumus obſervari. Prætereà infra octo dies poſt ipſius defuncti ſepulturam immediatè ſequentes, quilibet frater & ſorores dicat pto anima ejus. Sacerdos unam miſſam. Sciens verò pſalterium, pſalmos quinquaginta. Illiterati verò centum Patet noſter dicant, addendo in fine cujuſlibet Requiem æternam &c. Et præter hæc, quilibet infrà annum, pro fratrum & ſororum, tàm vivorum quàm defunctotum ſalute, tres Miſſas faciat celebrari. Qui verò ſciunt pſalterium, illud dicant, & cæteri quingenta Pater noſter diccre teneantur.

Inſtitutione Prioris & Prioriſſæ.

C A P. XVII.

Priore fraternitatis mortuo vel amoto, Magiſter ſive director fraternitatis cum conſilio antiquorum de fraternitate, inſtituat Ptiorem. Singulis autem annis infrà octavas Paſchæ, vel alio ſupradictus Magiſter habeat conſilium cum antiquioribus de fraternitate, ſuper amotione, vel confirmatione Prioris: & ſic Priorem confirmare, vel amoveri poterit, ſecundum quod ipſe cum præfatis judicaverit expedire, conſimiliter etiam de conſilio dicti Magiſtri & aliquorum de fraternitate magis antiquorum, poterit Prior fraternitatis ordinare de ſuperiore, vel Vicario fraternitatis, & etiam poſtmodùm confirmate vel amovere, ſecundùm quod eiſdem viſum fuetit expedire. Qui Superior vel Vicarius tantam poteſtatem habeat quantam Priot ſibi concedat: & hæc eadem fotma de inſtitutione Prioriſſæ, vel Subprioriſſæ modo ſimili obſervetur.

Officio Prioris & Prioriſſæ.

C A P. XVIII.

Prioris officium erit cum omni diligentia ſervare in ſe quæ in regula ſcripta ſunt, & ſolicitam dare operam, ut ab aliis confratribus obſerventur, ſi quos verò viderit tranſgredientes, aut etiam negligentes, charitative corripiat, & emendet, vel ſi magis ſibi videbitur expediens, fraternitatis magiſtro, & directori ut corriget, poterit intimare. Prioriſſæ etiam erit officium ſolicitè Eccleſiam viſitare, cæteras etiam ſorores excitare ad obſervantiam regularem. Diligentet etiam per ſe ipſam, & aliàs quibus imponet obſervare, quòd in inceſſu, ſtatu, habitu, nihil per aliquam ſororem fiat, quòd cujuſquam meritò turbare poſſit aſpectum, præcipuè autem attendat, ne ſorores cum quocumque viro cujuſcumque conditionis exiſtat, familiaritatem contrahant, & maximè juniores, niſi forſan talis vir ſorori illi attineat infrà tertium conſanguinitatis gradum ad longius, cùm hoc exiſtens bonæ vitæ & famæ.

Correctione.

C A P. XIX.

Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate ſuſpecta, & ter admonitus per Prælatum, ſe non emendaverit, excludatur ad tempus à Capitulo & conſortio cæterorum confratrum. Quòd ſi nec ſic ſe correxerit, tunc de fratrum conſilio diſcretorum, de ipſorum penitùs conſortio publicè excludatur, nec admittitur de cætero, niſi confratribus omnibus videatur eſſe correctus. Item ſi quis confratri, vel alteri cujuſcumque opprobrium dixerit, quod ſonare infamiam videatur, aut ex ita quemquam petcuſſerit, vel ad locum prohibitum ire præſumpſerit, ſeu inobedientiam quamcumque commiſerit, aut etiam Prælato mendacium ex induſtria dixiſſe deprebenſus fuerit, abſtinentia panis & aquæ, vel excluſione à Capitulo, aut etiam à conſortio aliorum fratrum, plus vel minùs ſecundùm conditionem perſonæ, & exigentiam delicti, graviùs & leviùs corrigatur. Item ſi quis crimen mortale commiſerit, talis de conſilio majoris partis fratrum profeſſorum fraternitatis illius loci, ſecundùm exigentiam culpæ & conditionem perſonæ, graviùs, vel leviùs puniatur, ſic tamen quòd ſit cæteris in exemplum. Quam punitionem ſi facere recuſaverit, de conſilio diſcretorum de iſto ordine expellatur. Circa verò ſororum correctionem illud idem volumus per omnia obſervari.

Congregatione Inſtitutione Directoris, ac ſubjectione Ordini Fratrum Prædicatorum.

C A P. XX.

In quolibet autem menſe, ſemel certa die & hora per ſupradictum Magiſtrum, vel Vicarium deputandis, ad Eccleſiam fratrum Prædicatorum conveniant fratres omnes Ordinis fraternitatis, Dei verbum & etiam Miſſam, ſi hora competens fuerit, paritet audituri, & tunc per ipſum Magiſtrum ipſis legatur regula iſta, & exponatur, & tunc de agendia fratres informet, & negligentes corrigat, & emendet, prout ſecundùm Deum, & iſtam vivendi formulam viderit expedire. In cujuſlibet etiam menſis, prima ſexta feria, ſorores ad Eccleſiam Prædicatorum conveniant ſimiliter Dei verbum & Miſſam audituræ communiter, quibus etiam legatur regula iſta & exponatur, de ſuiſque exceſſibus corrigantur per Magiſtrum deputatum eiſdem. Volumus autem, quòd in qualibet Civitate & Caſtro ubi fuerint fratres hujuſmodi, habeant in Magiſtrum & directorem aliquem idoneum fratrem ſacerdotem de Ordine Prædicatorum, quem poſtulaverint à generali Magiſtro, vel Provinciali illius provinciæ, dicti Ordinis Prædicatorum, aut quem ipſi generalis Magiſter, ſive Provincialis per ſe vel alium eiſdem concedere, & aſſignare decreverit. Volentes inſuper, & ſtatuentes, univerſos fratres & ſorores hujuſmodi de pœnitentia Sancti Dominici ubicumque exiſtant, directioni, & correctioni ipſius generalis Magiſtri Ordinis antedicti, & Prioris provincialis illius provinciæ ejuſdem Ordinis, pro eorumdem ampliori conſervatione & promotione, totaliter ſubjacere, quantum ad illa videlicet quæ eorumdem vivendi modum & formulam concernere dignoſcuntur.

Diſpenſatione.

C A P. XXI.

Prior fraternitatis cum fratribus ſuis, & Prioriſſa cum ſororibus ſuis, Magiſter autem & director eis deputati, cum utriſque, in abſtinentiis & auctoritatibus & aliis, in ſupradictis Capitulis contentis ex cauſa legitima, & rationabili, cùm expediſe viderint, poterunt diſpenſare.

Obligatione Regula.

C A P. XXII.

Demum quemadmodum in conſtitutionibus Ordinis fratrum Prædicatorum continetur, ita volumus & ordinamus, quòd in iſta regula ſeu vivendi formula habeatur, quòd præter divina & Eccleſiæ præcepta atque ſtatuta in ea contenta, in reliquis hujuſmodi Regulæ conſtitutionibus, ſive ordinationibus fratres & ſorores ad culpam nullatenus obligentur, ſed ſolùm ad pœnam, quæ cùm à Prælato vel Magiſtro continget ex quavis tranſgreſſione imponi, per tranſgreſſorem humiliter & promptè ſuſcipiatur, & ſimiliter opere perficiatur, cooperante gratia Domini & Redemptoris noſtri JESU CHRISTI. Qui cum Patre & Spiritu ſancto vivit & regnat Deus per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, communitionis, voluntatis, & mandati infringere, vel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 1 die 26. Junii

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſexto Kal. Julii, Pontificatus noſtri Anno primo.

GREGORIUS DUODECIMUS PONT. CCVII.

ANNO DOMINI MCCCCVI.

Anno 1406.

GRegorius XII. Venetus, Angelus Corarius anteà vocatus, Presbyter Cardinalis tituli S. Marci. Creatus Romæ pridiè Kalen.

Decemb. anno 1406. Coronatus Nonis Decemb. eodem anno. Sedit annos 8. menſes 7. dies 5. Creavit Cardinales quatuordecim. Sponte abdicavit pro bono pacis, ſchiſmatéque tollendo, 4. Nonas Julii, poſteà creatus eſt Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus, & Collegii Decanus. Obiit Recineti anno 1417. Corpus ejus in Cathedrali Recinatenſi ſepultum.

I. Inſtitutio Canonicorum & Clericorum ſæcularium in Eccleſia S. Gregorii in Alga Venetiarum, Caſtellanenſis diœceſis.

Hinc emanavit Congregatio quæ canonicorum ſæcularium appellatur, & regulam S. Auguſtini profitetur, & eſt variis decorata privilegiis, ut infrà in Eugen. iiij. conſt. 14. Quamquam, in hoc Tomo 1. ac Pii V. conſt. 92. Ex incumbenti. Tom. 2. Præcedit omnibus Regularibus, ut in d. Pii V. conſt. 127. Cùm alias utitur habitu cærulei coloris, ut infrà in Clem. viij. conſt. 90. Quæ ad. in Tom. 3.

Edita An. D. 1406.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ILlis, quæ pro divini cultus augmento auctoritate Apoſtolica proceſſerunt, ut illibata perſiſtant, libenter cùm à nobis petitur, Apoſtolicæ confirmationis adjicimus firmitatem.

Epiſcopus Kiſſamenſis, Eccleſiam S. Gregorii in Alga, in collegiatam erexit. Canonicoſque & Clericos ſæculares inſtituit, ut in inſtrumento mox inferendo, vigore literarum Bon. IX. hic pariter inſertarum.

§. 1. Sanè petitio dilectorum filiorum Ludovici Prioris & Capituli ſæcularis, & Collegiatæ Eccleſiæ S. Gregorii in Alga Caſtellanenſis diœceſis, nobis exhibita continebat, quòd olim venerab. frater noſter Angelus Epiſcopus Kiſſamenſis auctoritate quarumdam literarum fœl. rec. Bonifacii Papæ Noni prædeceſſoris noſtri, eamdem Eccleſiam, quæ tunc Monaſterium Ordinis S. Auguſtini erat, necnon per Priorem regi conſueverat, in Collegiatam erexerat, & in ea Priorem & Canonicos ſæculares Capitulum facientes, necnon quoſdam alios etiam Clericos ſæculares in perpetuos Vicarios ſeu beneficiatos, in eadem Eccleſia inſtituit; & impugnatores hujuſmodi erectionis, & aliorum quæ prædictus Epiſcopus in præmiſſis & circa ea ordinavit, excommunicationis vinculo innodavit, à quo niſi auctoritate prædicta munus abſolutionis nequirent obtinere, etiam ſi tales impugnatores Epiſcopali, vel quacumque alia Eccleſiaſtica, vel ſæculari præfulgerent dignitate, necnon quædam alia circa hæc fecerit, ſtatuit, & ordinavit, prout in quodam publico inſtrumento inde confecto, prædicti Epiſcopi ſigillo munito, cujus tenorem de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus, pleniùs continetur.

Capitulum inſtitutum ſupplicavit Papa pro confirmatione contentorum in d. inſtrumento.

§. 2. Quare pro parte ipſorum Prioris & Capituli nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut erectioni & inſtitutioni prædictis & aliis in ipſo inſtrumento contentis, robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, & de ſpeciali gratia dignaremur.

Qui ea confirmat revocata excommunicatione contra impugnatores.

§. 3. Nos itaque hujuſmodi ſupplicationibus inclinari, erectionem & inſtitutionem prædictas, necnon alia in ipſo inſtrumento contenta, & quæcumque inde ſecuta, ſub infraſcripta modificatione rata habentes & grata, ea auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes defectus, ſi qui intervenerint in eiſdem. Nihilominùs hujuſmodi clauſulam in eodem inſtrumento contentam, ſive articulum excommunicationis ejuſdem contra impugnatores ipſos, ut præmittitur latæ, auctoritate prædicta dumtaxat caſſamus, ac volumus nullius exiſtere firmitatis. Tenor verò prædicti inſtrumenti talis eſt.

Angelus Epiſcopus Kiſſamenſis.

§. 4. Angelus Dei, & Apoſtolicæ Sedis gratia Epiſcopus Kiſſamenſis, Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Bonifacii divina Providentia PP. Noni ad infraſcripta ſpecialiter delegatus, univerſis, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, & quos infraſcriptum tangit negotium, ſeu tangere poterit quomodolibet in futurum, ſalutem in Domino ſempiternam.

Recipit literas Bonif. IX. pro parte Prioris d. Monaſterii ibi præſentatas.

§. 5. Cùm deceat maximè in Eccleſiaſticis miniſteriis docere, cujus auctoritate quiſque miniſtret, Univerſitati veſtræ, necnon & veſtrum ſingulis tenore præſentium intimamus, quòd venerabilis & religioſus vir Dominus frater Ludovicus Prior loci Monaſterii, & Eccleſiæ S. Gregorii in Alga Ordinis S. Auguſtini de Venetiis, Caſtellanenſis Diœceſis, die 22. menſis Septembris proximè decurſi, nobis quaſdam literas Apoſtolicas, cum earum vera bulla plumbea ad cordulam canapis, more Romanæ Curiæ, non vitiatas, non cancellatas, non abraſas, nec in aliqua ſui parte ſuſpectas, ſed omni prorſus vitio, & ſuſpicione carentes præſentavit (licet aliàs ejus parte nobis præſentati fecerit) petens humiliter, & devote quatenus ipſas literas executioni mittere dignaremur, quod nobis per ipſas Apoſtolicas literas mandabatur; quarum literarum tenor per omnia ſequitur & eſt talis.

In quibus ipſe Bonifacius.

§. 6. Bonifacius Epiſc. ſervus ſervorum Dei, Venerabili Angelo Epiſcopo Kiſſamenſi in loco de Venetiis Caſtellanenſis diœc. commoranti, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Reformationem Monaſterii dicto Epiſcopo commiſit.

§. 7. Ad Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium ſtatum ſalubriter dirigendum, juxta paſtoralis officii debitum intendentes, ad reformationem illorum quæ deformata ſentimus, partes Apoſtolicæ ſollicitudinis adhibemus. Sanè petitio pro parte dilecti filii Ludovici Prioris Monaſterii S. Gregorii in Alga per Priorem ſoliti gubernari, Ordinis S. Auguſtini Caſtellanenſis diœceſis, nobis nuper exhibita continebat, quòd Monaſterium prædictum, in quo ab olim laudabiliter viguit obſervantia regularis, & ejus inſtituta regularia fuerunt per Sedem Apoſtolicam approbata, à longis retroactis temporibus exritit, prout exiſtit hujuſmodi regulari obſervantia deſtitutum, ac in ſpiritualibus, & divinis officiis idem peragendis multipliciter deformatum. Quare pro parte dicti Prioris, qui ut aſſerit ad reformationem ipſius Monaſterii ferventer anhelat, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis de opportuno remedio providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, fraternitati tuæ de qua in his & aliis ſpecialem in Domino fiduciam obtinemus, per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus ad Monaſterium præfatum perſonaliter accedens, & habens præ oculis ſolum Deum ſuper præmiſſis, eorumque circumſtantiis univerſis, auctoritate noſtra te diligenter informes, & hujuſmodi informatione per te ſic recepta, ipſum Monaſterium, & quicquid in eo correctionis, ſeu reformationis miniſterio cognoveris indigere, tàm in capite, quàm in membris eadem auctoritate hac vice corrigas, & reformes, ac ſtatuas, & inſtituas in perpetuum, vel ad certum tempus, augmentando, diminuendo, ſeu mutando præfati Monaſterii ſtatum, ſtatuta, conſtitutiones, & alia etiam pro divinis officiis hujuſmodi peragendis, rationabilia, & ſalubria in ipſo Monaſterio obſervanda, ordines, & diſponas, ac omnia alia quæ Epiſcopus Caſtellanēſis exiſtens pro tempore cum dilectis filiis Capitulo Caſtellanenſi circa præfatum Monaſterium facere poſſet, ſeu quomodolibet exercere, facias & exerceas, prout ſecundùm Deum pro utilitate dicti Monaſterii, & perſonarum in illo degentium animarum ſaluti, tibi videbitur expedire. Ac nihilominùs per te ſic facienda, ordinanda, diſponenda, inſtituenda, & ſtatuenda, facias auctoritate prædicta inviolabiliter obſervari. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo. Non obſtantibus conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſterii, & Ordinis prædictorum, ac aliis contrariis quibuſcumque, ſeu, ſi aliquibus communiter vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari

non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Datum Romæ apud S. Petrum Idus Martii, Pontificatus noſtri Anno quintodecimo.

Qui Epiſc. ad d. Eccleſiam, & Monaſterium perſonaliter acceſſit, ubi regularem obſervantiam penitùs deſtitutam invenit.

§. 8. Nos igitur cupientes omnibus Apoſtolicis ſemper parere mandatis, prædictis Apoſtolicas literas licet aliàs receperimus, iterum recepimus reverenter, & communicato conſilio ſæpeſæpiùs cum dicto D. Priore, aliiſque quàm plutibus venerabilibus viris Eccleſiaſticis, morum gravitate & ſciéntia necnon & experientia decoratis, tractatibus, & conſiliis multis præcedentibus, ac ipſius Domini Prioris, apud qnem ſolum ad præſens totum in Capituli, & Conventus dictorum Monaſterii, & Eccleſiæ pertinere dignoſcitur accedente conſenſu, & devota precum inſtantia, ſolum Deum præ oculis habentes, pro perpetua reformatione dictorum Monaſterii, & Eccleſiæ, ad dictum Monaſterium perſonaliter acceſſimus, & informatione præhabita, & cùm non invenerimus in dicto Monaſterio, niſi D. Ludovicum Priorem, & fratrem Honoratum de Venetiis, & fratrem Ludovicum de Florentia fratres converſos tacitè profeſſos, nullumque alium religioſum repererimus in dicto Monaſterio; ſed & ipſum invenerimus omni bona religione, & obſervantia regulari deſtitutum, nec ſpem aliquam haberemus reformationis ipſius Monaſterii per religioſos Ordinis in dicto Monaſterio conſueti, cùm in tàm parvo numero reperiantur, ut propriis Monaſteriis in quibus degunt deſervire minimè valeant, nec etiam in ipſis Monaſteriis vigeat obſervantia regularis, conſideratiſque difficultatibus, & maturè ac diligenter examinatis, cum D. Priore, & aliis Venerabilibus viris, & peritis, difficillimum, & longiſſimum, ac quaſi impoſſibile reputavimus, ad reperiendum fratres ſeu religioſos alterius Ordinis & Religionis per quos dictum Monaſterium poſſet in bona regulari obſervantia reformari.

Ideóque maturo prohibito conſilio & conſenſu Prioris ejuſdem Monaſterii, & in eo inſtituit collegiatam Eccleſiam Canonicorum Clericorum ſæcularium in communi viventium.

§. 9. Quapropter ſcientes Venerabiles viros D. Martinum Quirinum, & ſocios ejus clericos ſæculares, qui ad præſens moram trahunt in ſupradicto Monaſterio, magnarum virtutum & morum eſſe gravitate decoratos, ac in eiſdem clericalem honeſtatem adeò enitentem, ut vitæ ipſorum odore ſtatus Eccleſiaſticus mirabiliter venuſtetur; & dictorum exemplo ad diſciplinam Eccleſiaſticam, & mundi contemptum quamplurimum attrahantur. Sicque habilem exemplarem certum & clarum reformationis prædicti Monaſterii modum de perſonis nobis pleniſſimè cognitis, necnon & Clero & Populo Civitatis hujus habentes vias incertas, & perſonas incognitas, ac ut ſuprà diximus difficultates quamplurimas declinantes, de conſilio plurium venerabilium, & approbatorum virorum, ac etiam de conſenſu antedicti D. Prioris, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium prædicti Monaſterii, Capituli & Eccleſiæ ſtatum antiquarum præſentialiter mutamus; transferentes in novum ſtatum Collegiatæ Eccleſiæ ſæcularis, Canonicorum ſæcularium Clericorum ſimul conviventium, conveſcentium, commorantium, & Deum collaudantium, officiis nocturnis pariter & diuturnis, ac ab hoc venerabiles viros videlicet DD. Antonium Coratio, Gabrielem Condolmerio, Stephanum Mauroceno, Franciſcum Barbo de Venetiis, Matthæum de Strada de Papia, Romanum de Roduillo de Mediolano, Lucamque Philippi de Eſte Sacerdotes, & Dominos Marinum Quirino, Michaëlem Condulmerio, Laurentium Juſtiniano de Venetiis, Joannem de Pizzinardis, Simonem de Perſicis de Cremona, Hieronymum de Muſſis de Papia Diaconos, ac etiam DD. Auguſtinum de Gaſtaldis de Papia, Angelum Serdonati de Cultris, Marcum Condulmerio, Dominicum Mauroceno de Venetiis Subdiaconos, coram nobis evocatos, & flexis genibus conſtitutos, eadem auctoritate recepimus in Canonicos & fratres dictæ Eccleſiæ ſeu loci S. Gregorii in Alga, & ipſos omnes & ſingulos inſtituimus, & præſentialiter inveſtimus, cum omni plenitudine juris canonici per annulum noſtrum.

Et in eo transfert omnia jura dictæ Eccleſiæ.

§. 10. Statuentes ipſos Canonicos, & ipſorum ſucceſſores, per eoſdem canonicè recipiendos, & inſtituendos, de cætero conſtituere Collegium, & Capitulum dictæ Eccleſiæ ſive loci, in quod Collegium omnia jura ſpiritualia, & temporalia, necnon, & curam animarum Prioratum, ac quamcumque aliam præſidentiam, & dignitatem tàm in ſpiritualibus quàm in temporalibus, circa res & perſonas ſpectantes Monaſterio, Eccleſiæ, Capitulo & Conventui præſentialiter transferimus pleno jure.

Poſſeſſionemque ejuſdem illis corporalem concedit.

§. 11. Inducentes omnes & ſingulos Canonicos ſæculares ſupradictos in corporalem poſſeſſionem, vel quaſi dictorum Canonicatuum ſæcularium, per pannum majoris altaris dictæ Eccleſiæ S. Georgii, ſtallo in Choro, & loco in Capitulo ſibi aſſignatis, ipſorum propriis nominibus, & omnium aliorum præſentialiter abſentium, reſervato tamen ſemper præfato venerabili viro D. Ludovico Priori dumtaxat titulo ipſius Prioratus, ita ut de cura ſeu regimine dictorum Canonicorum, & aliorum Clericorum converſorum oblatorum, & aliorum cujuscumque conditionis laicorum in dicto loco morantium, ſe nullatenus valeat impedire, ac etiam pro ſuo honeſto victu reſervata ſibi tertia parte omnium reddituum, fructuum, & proventuum dictæ Eccleſiæ, ſive loci, defalcatis, & deductis expenſis faciendis pro recolligendis & conducendis fructibus Venetias, & omnibus aliis expenſis, quæ faciendæ erunt extra corpus dictæ Eccleſiæ, ſive loci. Expenſas autem circa locum ſive Eccleſiam opportunis fieri volumus ſumptibus dictorum Canonicorum, qui præſentialiter ſunt, ſive pro tempore erunt, nulla detractione, ſeu defalcatione facienda de dicta tertia parte dicti D. Prioris, cui ipſa tertia pars integrè aſſignetur pro menſa, victu, veſtitu, & aliis neceſſariis & opportunis, & pro libito diſpenſanda. Et ne alicui, quod abſit, dicta diviſio ſit ſuſpecta, volumus quòd pro ſupradictum D. Ludovicum Priorem & Vicarium ſæcularem, ſeu Rectorem cum Capitulo, conſtituantur unus vel duo ſyndici de præfato Capitulo, qui exigant, & recipiant omnes fructus, redditus & proventus dicti loci, & partes faciant, & dividant, denique tertiam partem D. Ludovico Priori, & medietatem regalium, & alias duas deſignent Vicario, ſeu Rectori, & Capitulo diſpenſandas prout ipſius Collegii requiret neceſſitas. Volentes quòd quicquid circa poſſeſſiones ipſius loci extra corpus dictæ Eccleſiæ, ſive loci fuerit tractandum, modificandum, & innovandum, abſque ipſius D. Ludovici Prioris conſenſu fieri nequeat.

Prioratumque ſuo tempore, quoquo modo vacantem, in dictos Canonicos transfert.

§. 12. Cùm autem dictus D. Ludovicus Prior ſuo aſſenſu ad aliud beneficium fuerit translatus, ſive religionem mutaverit, vel vita functus fuerit, ac etiam ſi ipſum Prioratum vacare contigerit per ſpontaneam renunciationem dicti D. Ludovici Prioris, vel alio quovis modo, ex nunc, prout ex tunc, Prioratum regularem annullamus, & infringimus, & auctoritate prædicta ſtatuimus, nullum Priorem ſuæ & in Prioratus Canonicorum ſæcularium clericorum dignitatem transferimus & innovamus.

Electionis Rectoris generalis formam præſcribit.

§. 13. Statuentes ut dicti Canonici vocem habentes in Capitulo præſato, unum de ipſorum Collegio Sacerdotem virum probatæ prudentiæ, & oculati regiminis, quouſque D. Ludovicus Prior in dignitate permanſerit Prioratus, ſibi Vicarium, deinceps verò Priorem ſæcularem, ſive Rectorem, annis ſingulis eligant, vel confirment, cujus Prioris ſæcularis electioni vim tribuimus & confirmamus.

Ejuſque officium anno expleri præcipit.

§. 14. Statuentes ut quilibet Vicarius, & Prior ſæcularis ſive Rector electus per majorem partem dicti Capituli, ſive alia ſolemnitare dictos Canonicos ſæculares ſecundùm Deum ſtatim regere & gubernare incipiat, & per annum continuum curam gerat, in ſpiritualibus & temporalibus, & tàm de rebus quàm de perſonis cum omni poteſtate & auctoritate ordi-

naria quam habent Priores perpetui in locis regularibus ſive ſæcularibus.

Et ſemel confirmari poſſe indulget.

§. 15. Completo verò anno talis Vicarius & Prior ſæcularis, ſive Rector, ipſo jure ſit ſolutus officio, & alius per Capitulum eligatur modo ſupradicto, niſi præteritus denuò confirmetur.

Inſtitutionemque & deſtitutionem Canonicorum ad eum ſpectare decernit.

§. 16. Inſtiturionem autem, & deſtitutionem Canonicorum hujuſmodi ad ipſum Vicarium, & Priorem ſæcularem, ſive Rectorem, & Capitulum volumus pertinere.

Qualitatem Canonicorum eligendorum deſignat.

§. 17. Verùm nullus in canonicum aſſumi valeat, niſi ad decimumoctavum ætatis ſuæ pervenerit annum, & per annum continuum in eorum probatus fuerit congregat. & majori parte Capituli electus.

Præbendas communes eſſe declarat.

§. 18. Præbendas ſiquidem nolumus eſſe diſtinctas, ſed volumus & diſtrictè præcipiendo mandamus, omnes redditus & proventus eſſe communes, & per Vicarios, Priores ſeu Rectores ſæculares hujuſmodi, qui per tempora erunt, taliter ordinentur, quòd omnibus detur quod unicuique opus eſſe judicabitur.

Dormitorium, & refectorium omnibus commune eſſe jubet.

§. 19. In uno autem dormitorio, ac in uno comedant Refectorio, & ſic continuè ſint præſentes niſi fuerint licita & honeſta cauſa abſentari, & cum licentia Vicarii, Rectoris, ſive Prioris ſæcularis prædicti.

Degentes extra clauſtra Canonicatu privari & dimitti poſſe decernit.

§. 20. Abſentes verò extra locum, ſine licentia Vicarii, ſeu Prioris vel Rectoris ſæcularis, niſi pœnituerint infrà menſem ſatisfactione condigna, ad Vicarii, Prioris, ſeu Rectoris & Capituli prædictorum arbitrium privari valeant Canonicatu & licentiari.

Veſtium moderationem indicat. Vide Clem. VIII. cit. in nb.

§. 21. Veſtes quoque eorum, ſecundùm quod jus diſponit deferant, nec nimia longitudine, aut brevitate notentur, ut meritò dici valeant temporalium contemptores.

Numerum incertum dimittit.

§. 22. Numerum autem Canonicorum taxatum, ſeu certificatum eſſe nolumus.

Attende Pauli V. conſt. 7. Proprietatem damnat. Hoc declaratum à Six. V. in ejus conſt. F3.

§. 23. Si quis verò Canonicorum, quod abſit, propria bona habere voluerit, niſi poſt trinam admonitionem ſe correxerit, & ea libenter voluerit, ut decens eſt, eſſe communia ad arbitrium Vicarii, Prioris, ſeu Rectoris, & Capituli prædictorum, Canonicatu privari valeat, & extra locum licentiari.

Divina officia collegialiter dici mandat.

§. 24. Porrò officium divinum ſecundùm ritum Romanæ Curiæ horis congruis collegialiter perſolvatur.

Alios volentes vivere in communi recipi poſſe decernit.

§. 25. Ne verò cultus divinus impediatur, pro miniſterio menſarum, & aliorum operum manualium, volumus & auctoritate prædicta poteſtatem tradimus prædicto Vicario, Priori, ſive Rectori ſæculari prædicto, ut ipſe cum Capitulo ſuo poſſit recipere laicos Deo dicatos, ſive converſos, & oblatos, nullatenus uxoratos, volentes vivere in communi ſine proprio, quos gaudere volumus privilegiis converſorum, dummodò in decimooctavo ſint anno conſtituti, qui recepti honeſtè, & decenter induantur. Converſi autem tacitè profeſſi exiſtentes in loco ſupradicto, videlicet frater Honoratus, & frater Ludovicus ſi ſecundùm Deum vivere volunt, de bonis ipſius loci, & Eccleſiæ nutriantur, vivantque unà cum D. Ludovico Priore ſecundùm regulam ſuæ profeſſionis, in quantum eis erit poſſibile, & humana fragilitas vivere ſinet. Qui quidem Prior deinceps in prædicto Monaſterio ad ſuæ profeſſionem regulæ quemquam aſſumere non valeat.

Inobedientes coerceri jubet.

§. 26. Si verò inter prædictus Canonicos, aut converſos, ſive laicos Deo dicatos, aut oblatos, fuerit aliquis perditionis, ſeu iniquitatis filius, & commonitus, quod abſit, ſe emendare noluerit, ad arbitrium Vicarii, Prioris, ſeu Rectoris, & Capituli prædictorū, canonicatu privari poſſit, & de loco expelli.

Alia ſtatuta d. Monaſterii revocat.

§. 27. Conſtitutiones autem alias, ſive ſtatuta, ultra prædicta in quantum ſpectant, & ſpectare poſſint ad prædictam Eccleſiam, ſive locum, auctoritate prædicta, revocamus, annullamus, infringimus, & irritamus, & pro irritatis, revocatis, & annullatis haberi volumus, & mandamus.

Priori & Capitulo auctoritatem con- ſtitutiones non obligantes ad reatum peccati mortalis edendi tribuit.

§. 28. Prædictis verò Vicario, Priori ſæculari, ſive Rectori, cum ſuo Capitulo plenam dantes auctoritatem, ut poſſint novas ſibi conſtitutiones, ſeu ſtatuta condere, corrigere, addere, vel minuere prout eis ſecundùm Deum videbitur quotieſcumque voluerit, & quæcumque alia ordinandi, quæ ipſis utilia viſa fuerint, & opportuno, ad augmentum divini cultus, & clericalis honeſtatis, & pro obſervatione hujuſmodi reformationis, inſtitutionum, & ſtatutorum. Quæ omnia & ſingula approbamus, & volumus eſſe perpetua. Addentes, ut non obligent ad culpam aliquam mortalem, aut venialem, ſed tantummodò per Vicarium, Priorem, ſeu Rectorem ſæcularem prædictum, delinquentibus pœnitentia imponatur.

Decretum irritans contraria.

§. 29. Et ſi quid in contrarium à quoquam fuerit attentatum quavis auctoritate, ex nunc prout ex tunc ſtatuimus, & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus ipſo facto irritum, & inane.

Impugnatores excommunicat. Tu recordare hanc excommunicationem ſublatam eſſe ab iſto Pontif. ut ſuprà in princ. hujus Bullæ.

§. 30. Impugnatores autem hujuſmodi excommunicationis vinculo innodantes, à quo niſi eadem auctoritate Apoſtolica munus abſolutionis nequeant obtinere; etiam ſi tales impugnatores Epiſcopali, vel quacumque alia Eccleſiaſtica, vel ſæculari præfulgeant dignitate; reſervata nobis, uſque ad annum à data præſentium computandum, addendi, corrigendi, mutandi, reformandi, in omnibus, & ſingulis præmiſſorum, prout nobis videbitur ſecundùm Deum, nihilominùs poteſtate. In quorum omnium teſtimonium præſentes fieri juſſimus, noſtrique Pontificalis ſigilli munimine roborari. Datum, & actum Venetiis in loco ſupradicto S. Gregorii in Alga Caſtellanenſis diœceſis, Anno Nativitatis Domini 1404. Indictione duodecima, die Jovis trigeſimo menſis Octobris; Præſentibus Vener. viro Domino Presbytero Joanne de Puteo Archidiacono, & Diacono Eccleſiæ Nigropontenſis, D. Petro Mauroceno filio q. D. Marini Canonico Eccleſiæ Tauriſinæ, nob. verò D. Alberto Dente q. D. Andreæ de Parochia S. Juliani, D. Bartholomæo Faba filio q. D. Donati de Parochia S. Vitalis, & aliis teſtibus ad præmiſſa vocatis ſpecialiter, & rogatis, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D. N. D. Innocentii divina providentia electi Papæ Septimi, Anno primo.

Rogitus publici Notarii de prædicto inſtrumento.

§. 31. Ego Luchinus Bono filius q. D. Marci, Civis & habitator Venetiarum, Apoſtolica, & Imperiali auctoritate Notarius publicus, prædictarum literarum Apoſtolicarum præſentationi, & ipſarum executioni, ſeu ipſius D. Executoris & Commiſſarii Apoſtolici diſpoſitioni, modificationi, mutationi Prioratus prædicti, & novæ reformationis ipſius loci S. Gregorii in Alga, & omnibus aliis, & ſingulis ſupradictis, unà cum ſupradictis teſtibus præſens fui, & ſic fieri vidi, & audivi, eaque rogatus de mandato prælibati D. Commiſſarii, & executoris Apoſtolici, ſcripſi, & in hanc publicam formam redegi, ſignoque meo, & nomine ſolitis, me ſubſcripſi, in fidem & teſtimonium præmiſſorum omnium, & ſingulorum. Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kalendas Julii, Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 27. Junii.

II.

Inſtitutio Congregationis Canonicorum Regulariū S. Salvatoris, Ordinis S. Auguſtini, cum habitus præfinitione, & privilegiorum elargitione.

Hos Canonicos, verè canonicos regulares eſſe, declaravit Cal. iij. infrà in ſua conſt. 2. Sacra, & Jul. ij. in ſua conſt. 30. Inter cæteros. Eorumque Congregationi multas conceſſit gratias idem Jul. ibidem. Prout circa ejus regimen, nonnulla ſtatuerunt Pius V. Gregorius XIII. & Six. V. in d. Six. conſt. 98. Ex variatione. Tom. 2.

Edita An. D. 1407.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

EXcitat noſtræ mentis arcanum, ſpecialis & affectuoſa dilectio, qua domum Prioratus S. Salva-

toris

rotis de Silvalacus ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinentem Ordinis S. Auguſtini, Senenſis Diœceſis, ſumus hactenus proſecuti, & paterno proſequi ſtudio non ceſſamus, ut circa ſtatum ejus attentæ conſiderationis intuitum dirigentes, opem impendentes & opera, ut illa ad Dei laudem, & gloriam non ſolum in ſuis bonis, & juribus conſervetur, ſed etiam proſperis jugiter gratuletur eventibus, & votivis favente Domino in ſpiritualibus, & temporalibus ſucceſſibus augeatur.

Hic Pont. erigit in Prioratum Conventualem, domum Prioratus S. Salvatoris de Silva lacus, Fratrum Eremitarum S. Auguſtini.

§. 1. Hinc eſt quòd nos motu proprio non ad dilectorum filiorum fratrum dictæ domus quæ hactenus Ordinis Fratrum Eremitarum dicti S. Auguſtini extitit, vel alicujus alterius, pro ipſis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ex certa ſcientia eamdem domum in Prioratum Conventualem auctoritate Apoſtolica erigimus, per Priorem ſub conditione & modo infraſcriptis perpetuò gubernandam.

In quo Canonicos regulares degere, & Fratres S. Salvatoris nuncupari cæterumque habitum geſtare debere pronunciat. De hoc habitu vid. Jul. ij. cit. in rub.

§. 2. Volentes & eadem auctoritate ſtatuentes, quòd ipſi fratres actu in eadem domo reſidentes, eorùmque ſucceſſores qui erunt pro tempore, Canonici regulares, & ſecundùm regularia inſtituta hujuſmodi Canonicorum regularium deinceps vivere, & fratres S. Salvatoris nuncupari debeant, & quorum quilibet ſub ſcapulari rochetum, ſuperiùs autem cappam griſei coloris lanæ mordentis ad inſtar capparum Converſorum Carthuſienſium Ordinis geſtabit, qua quidem cappa ipſi fratres utantur, cùm eos exire contigerit ſepta Prioratus, ſeu domus hujuſmodi ad Populum ſive turbam.

A Superioritate Prioris generalis Eremitarum S. Auguſtini, & Epiſcopi aliorumque omnium eximit.

§. 3. Necnon Prioratum ſive domum hujuſmodi cum eiſdem fratribus, & converſis, & perſonis in ea degentibus præſentibus & poſteris, cum omnibus membris, necnon bonis mobilibus, & immobilibus ipſius domus ſive Prioratus, ad domum ſive Prioratum hujuſmodi, tàm ratione domus ſive Prioratus, quàm perſonarum hujuſmodi quomodolibet pertinentibus, & devolutis, & devolvendis pro tempore ab omni ſuperioritate, dominio & poteſtate Prioris generalis dicti Ordinis fratrum Eremitarum, necnon Epiſcopi exiſtentis pro tempore, ac dilectorum filiorum Capituli Senenſis, ac quorumlibet aliorum Superiorum, ſæcularium, & regularium, auctoritate prædicta prorſus eximius, & totaliter liberamus. Ita quod Prior generalis Epiſcopus Capitulum, & alii Superiores prædicti nullam poſſint in eos viſitationem, correctionem, vel aliam juriſdictionem exercere, ſed nobis, & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſint ſubjecti.

Canonicos prædictos, eorum Priorem in dicto Monaſterio eligere poſſe declarat.

§. 4. Et inſuper præſentibus adjicimus, quòd ipſi Canonici, ſeu fratres qui regularem vitam eorumdem Canonicorum regularium pro tempore profeſſi fuerint, & ſub eadem obſervantia regulari dictorum Canonicorum regularium, pro tempore in domo hujuſmodi reſidebunt, poſſint quoties opportunum fuerit, tamen juxta eadem regularia inſtituta Canonicorum regularium, idoneum fratrem, etiam ejuſdem Ordinis profeſſorem, in Priorem eorum, & ejuſdem domus eligere.

Qui tamen Epiſcopo ſe præſentare debeat, & ex tunc à Sede Apoſt. pro confirmato habeatur.

§. 5. Qui tamen poſtquam electioni de ſe factæ præſtiterit conſenſum, Diœceſano loci vel ejus Vicario in ſpiritualibus generali qui erit pro tempore per Electores hujuſmodi dumtaxat debeat reverenter, & humiliter præſentari. Quique poſtquam taliter præſentatus extiterit cenſeatur eo ipſo à Sede præfata confirmatus, & ex tunc dictum Prioratum in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus liberè, & licitè valeat gubernare.

Ejuſque officium anni curſu explicatur. Et eo quoquomodo vacante per antiquiorem Fratrem ſacerdote exerceatur. Tu ad hoc vide Bull. 141 Pii V. In ter cæteros,

§. 6. Qui quidem Prior ſemper uno anno completo intelligatur abſolutus, niſi tunc per majorem partem eorumdem fratrum, domus prædictæ in electione dicti Prioris vocem habentium determinatum fuerit, ipſum Priorem in dicto debere Prioratus officio domus ejuſdem ulteriùs remanere. Quòdque dicta domo Prioris ſolatio deſtituta per mortem Prioris ejuſdem, vel aliquo alio caſu eadem vocatione contingente, quòd durante vocatione hujuſmodi, prædictum officium per antiquiorem fratrem dictæ domus in ſacerdotio conſtitutum exerceaturl, quouſque nova electio alterius Prioris juxta præfatum modum fiat, & ad effectum debitum præducatur.

ubi triennio officium Prioris generalis, & alia expleri decernit.

§. 7. Volentes etiam, & auctoritate præfata concedentes eiſdem Priori, & fratribus, ſive Canonicis, converſis, & perſonis, quos pro tempore in domo hujuſmodi reſidere contigerit, ut præfertur, quòd ipſi potiri, & gaudere poſſint, & debeant liberè & abſolutè omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus eis hactenus, ac Ordini fratrum Eremitarum, & Canonicis regularibus hujuſmodi, ac Monaſteriis, & locis eorum, tàm per Sedem præfatam, quàm per alios quoſcumque conceſſis, & quibus ipſi fratres Ordinis Eremitarum, ac cæteri Canonici regulares, ac eorum domus, Monaſteria, & loca quomodolibet potiuntur, & gaudent.

Canonicis prædictis indulta FF. Eremitarum S. Aug. & Canonicorum reg. ſuccedit

§. 8. Et inſuper volumus & ordinamus quòd Ven. frater noſter Antonius Epiſcopus Bononienſis Camerarius, ac dilecti filii Gabriel Electus Senenſis Theſaurarius noſter, necnon Joannes Electus Raguſin. eiſdem Priori & fratribus ſive Canonicis converſis & perſonis, de conventibus conſtitutionibus, & norma vivendi pro conſervatione Prioris & fratrum, ſive Canonicorum, converſorum & perſonarum prædictorum provideant, & omnia alia & ſingula faciant, ordinent & diſponant in præmiſſis & circa ea, prout eis viſum fuerit expedire.

Conſtitutiones eorum à quibuſdam Prælatis hic enunciatis præfiniri maneat.

§. 9. Decernentes ex nunc irritos & inanes omnes proceſſus, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias ſi quos forſan circa hæc quacumque auctoritate contigerit promulgari, & etiam ex nunc ratum & firmum motu ſimili habemus, quicquid per eoſdem Camerarium, Theſaurarium & Electum Raguſinum in præmiſſis & circa ea diſpoſitum fuerit ſeu quomodolibet ordinatum. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Decretum irritans.

Datum Lucæ Nonis Aprilis, Pontificatus noſtri Anno II.

Dat. P. An. 2. die 5. April.

III.

Approbatio regularis vitæ Fratrum Eremitarum S. Hieronymi de Feſulis cum facultate venientes ad eam recipiendi, ex indulto Innocent. VII.

Horum fratrum Congregatio ſtabilita fuit, ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulis, & ſub regula S. Auguſtini ab Eug. iiij. qui munus & electionem Prælatorum d. Congregationis præfinivit, ut infrà in illius conſt. 21. Super. in hoc Tomo 1.

GREGORIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1415.

Procemium

SAcrum nonnullorum fratrum Eremitarum, fratrum S. Hieronymi nuncupatorum, loci ejuſdem ſcilicet Feſulan. Ordinem, quem evidens ex eo utilitas Deo vivere volentium proveniens, perhibet approbatum, ampliari patimur, & ut ad bonam ampliationem perveniat, cùm à nobis petitur, favorem Apoſtolicæ Sedis, & gratiam impartimur.

Carolus Comes Montiſgranelli vitam Eremiticam ducere volens ſupplicavit. Innoc. VII pro licentia profitendi aliquam vitam regularem, unà cum ejus ſociis.

§. 1. Dudum ſiquidem fœl. rec. Innocentio Papæ vij. prædeceſſori noſtro pro parte dilectorum filiorum Caroli quondam Antonii Comitis Montiſgranelli nati, presbyteri Sarcenatenſis diœceſis, & nonnullorum ejus ſociorum expoſito, quòd ipſi de vita Eremitica, quam zelo piæ vitæ mundanis abjectis illecebris amplexatam aliquamdiu duxerant, ad frugem vitæ melioris adſpirantes, in humilitatis ſpiritu, & paupertate, deſideraverant ſub aliqua regulari obſervantia virtutum Domino famulari, ac propterea ſupplicato ut eos qui numero duodecim vel circa fuerint in hujuſmodi laudabili propoſito confovere de benignitate Apoſtolica dignaretur.

Qui Inn. VII. regulariter vivere conceſſit juxta conſtitutio-

§. 2. Idem prædeceſſor cupiens hujuſmodi eorum pium propoſitum ad laudem divini nominis adimpleri, Carolo & ſociis antedictis, ut ipſi, in aliquo

Digitized by Google

[…]nes S. Hieronymi.

loco eis fidelium largitione dato vel dando vitam bujuſmodi ſuh regula ſecundùm conſtitutiones S. Hieronymi ducere, & regularem profeſſionem juxta regulam & conſtitutiones hujuſmodi, emittere liberè, & licitè valerent, auctoritate Apoſtolica conceſſit.

Sed quia Ip[…] Innoc. […]bitu, literæ conceſſionis non fuerunt expeditæ, hic Pont. […] edidit, & iterato conceſſit die 19. Decemb. ſui Pont. A. & die 8. Oct. A. 8. ſed has Bullas præte[…] iſta etſi pleniore contentus.

§. 3. Ipſoque prædeceſſore, ficut Domino placuit ſuper hujuſmodi eonceſſionis gratia literis non confectis ſublato de medio. Nos divina favente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumpti, ne ipſi Carolus & focii hujuſmodi conceſſionis fruſtrarentur effectu, voluimus, & Apoſtolica auctoritate decrevimus, quòd conceſſio ipſa perinde à die datæ ipſius conceſſionis valeret, & plenam obtineret roboris firmitatem, ac ſi ſuper ea, ejuſdem prædeceſſoris literæ ſub ipſius diei dato confectæ fuiſſent, quòdque noſtræ literæ ad probandum plenè conceſſionem hujuſmodi, ubique ſufficerent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur.

Quinimò eamdem licentiam pro aliis ſociis & locis conceſſit, ut in eiſdem Bullis.

§. 4. Et nihilominùs, quòd quidam locus eis poſt conceſſionem hujuſmodi in Civitate Feſulana ad hoc congruus, & honeſtus, in quo idem Carolus & fratres etiam ultra numerum prædictum ſecundùm regulam, & inſtituta præfata, regularem profeſſionem per bujuſmodi fratres Eremitas emitti conſuetam emiſerunt primo, & ſucceſſivè eis plura alia loca, poſſeſſiones & bona dicta largitione donata fuerunt, nos dicta loca, poſſeſſiones & bona ubicumque conſiſterint, quæ tunc eiſdem Carolo & ſociis largitione præfata donata fuerant, habentes pro ſufficienter expreſſis, ac donationes & profeſſionem prædictas; & etiam illorum ultra præfatum numerum profeſſorum ratas & gratas habentes, auctoritate Apoſtolica confirmamus; ſupplentes omnes defectus ſi quis forſan interveniſſent quomodolibet in eiſdem, prout in noſtris inde confectis literis pleniùs continetur.

Carolus & ſocii prædicti, deinde huic Pont. ſupplicarunt pro licentia recipiendi alia loca, & quoſcumque ad eos venientes.

§. 5. Quare iidem Carolus & fratres, qui in humilitatis ſpiritu quantum eis permittit humana fragilitas ambulantes, divina manſuetudine ſuffragante quamplurimos eligentes ſecum pompis mundanis abjectis, circa divina obſequia, finire labiles dies ſuos, dietim inveniunt, nobis humiliter ſupplicarunt, quatenus eis & ſucceſſoribus eorum, duo alia loca ultra obtenta, ac quoſcumque ad eos venire, & ipſorum habitum aſſumere, profeſſionemque ſecundùm inſtituta præfata in eiſdem locis emittere volentes recipiendi, eaque cum cœmeteriis pro ſe ipſis dumtaxat habere liberè, & licitè poſſint, licentiam concedere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideò Pont. petita concedit. Tu circa receptionem venientium ad religionem obſerva conſt. 71. Sis. V. Cùm de, & ibi notanda.

§. 6. Nos qui cultum divinum noſtris cupimus temporibus adaugeri, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, duo alia loca ultra ea quæ in præſentiarum habent, cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, eidem Carolo, & fratribus alias canonicè concedantur, vel eos illa aliàs juſto titulo continget adipiſci. Necnon quoſcumque ad ipſos venire, pompis mundanis abjectis divina gratia ſuadente habitum aſſumere, & profeſſionem per fratres prædictos emitti conſuetam, emittere volentes, recipiendi, & admittendi in eiſdem ſolummodò locis, ac cæmeteria in locis ipſis pro eis dumtaxat habendi, juribus parochialium & aliarum quarumcumque Eccleſiarum in omnibus aliis ſemper ſalvis eiſdem Carolo & fratribus, ac ſucceſſoribus eorum in Feſulano, & aliis locis prædictis, auctoritate Apoſt. tenore præſentium facultatem & licentiam elargimur.

Contrariis derogat.

§. 7. Non obſtante tam fœl. rec. Bonifacii PP. VIII. prædeceſſoris noſtri prohibente, ne fratres Ordinum Mendicantium loca de novo recipere, aut recepta mutare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali faciente plenam & expreſſam de prohibitione hujuſmodi mentionem, quàm aliis conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque. Nulli &c.

Dat. P. A. 9 die 6. Julii.

Dat. in Caſtro Montisflorum Arſininen. diœceſis VIII. Idus Julii, Pontificatus noſtri Anno nono.

ALEXANDER QUINTUS PONT CCVIII.
ANNO DOMINI MCDIX.

ALexander V. Bononienſis, Frater Petrus Philiargi anteà vocatus, Preſbyter Cardinalis Baſilicæ SS. Duodecim Apoſtolorum, creatus Piſis anno 1409. Coronatus die 9. Julii. eodem anno. Sedit menſes 10. dies 8. Nullos Cardinales creavit. Obiit Bononiæ 5. Nonas Maji 1410. & ſepultus in Eccleſia Fratrum Minorum. Vacavit ſedes dies 14.

JOANNES XXII. DICTUS XXIII. PONT. CCIX.
ANNO DOMINI MCDX.

ANNO 1410.

JOannes XXII. dictus XXIII. Neapolitanus, Balthaſſar Coſta anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Euſtachii, creatus Bononiæ 16. Kalendas, coronatus octavo Kal. Junii, 1410. Vixit annos quinque, dies quindecim; Creavit Cardinales 16. Abdicavit pridie Kal. Junii anno 1415. poſteà à Martino V. creatus Epiſcopus Cardinalis Tuſculanus, & ſacri Collegii Decanus, 9. Kal. Julii 1419. Obiit Florentiæ 11. Kal. Januar. eodem anno, & in Baptiſterio S. Joannis ſepultus.

Indictio generalis Concilii Conſtantienſis primi, pro die 1. menſis Novembris anni 1414. I.

JOANNES EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1413.

Exordium.

AD pacem & exaltationem Eccleſiæ, & tranquillitatem Chriſtiani populi, prompto corde, & efficaci deſiderio intendentes, ea libenter ordinamus, & quærimus, per quæ hujuſmodi pax, & exaltatio tranquillitatis meritò valeat promereri.

Alex. V. in Conc. Piſano decrevit iterum generale Concilium fore vocandum infra triennium.

§. 1. Dudum ſiquidem fœl. rec. Alexander PP. V. anteceſſor noſter, in ſacro Generali Piſano Concilio tunc præſidens, ex quibuſdam magnis & arduis cauſis eumdem moventibus, ipſo approbante Concilio inter cætera decrevit, iterum generale Concilium ex tunc ad terminum per ſe, vel ſucceſſorem ſuum, in loco de quo ſibi, vel eidem ſucceſſori videretur fore ſolemniter convocandum. Idemque prædeceſſor ea, quæ circa reformationem Eccleſiæ expedienda reſtabant, pro tunc ſuſpendit, ipſumque Concilium uſque ad tempus triennii præfatum continuandum ſtatuit, & prorogavit.

Eo autem interim mortuo, hic Pont. Conc. Romæ convocavit.

§. 2. Poſtmodùm verò ipſo Alexandro prædeceſſore noſtro, ſicut Dei placuit, vita functo, nobiſque divina favente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptis, dum tempus ejuſdem triennii jam advenerat, & nos per veſtigia ejuſdem prædeceſſoris incedere, & ordinationem præfatam ab eo in Concilio, ut præfertur, factam puro corde, & recta voluntate adimplere properaremus, quibuſdam rationibus tunc expreſſis, animum noſtrum moventibus Concilium hujuſmodi in Romana Urbe (quæ paulò antè de manibus hoſtium recuperata, præſentiam noſtram pro ipſius conſervatione plurimum flagitabat) debito tempore convocavimus.

Sed quia ſufficiens numerus Prælatorum non advenit, aliud Concil. cogi ſtatuit in loco per eum declarando.

§. 3. Verùm, quia veniente poſteà tempore conſtituto Prælati, & cæteri qui hujuſmodi Concilio intereſſe debeant, nequaquam in tanto numero convenerunt, quantum rerum agendarum pondus & magnitudo requirere videbatur, nos poſt alias prorogationes per nos factas, tandem Concilium ipſum ad menſem Novembris nunc præſentem, ſolemniter prorogavimus, ac celebrandum ſtatuimus. Locum autem reliquimus infrà certum tempus declarandum, ut interim ſuper eo maturiùs conſuleremus.

§. 4. Poſt

Digitized by Google

Ar precibus Sigiſmundi in Imperatorem electi, ſuper declaratione d. loci ſuperſedit.

§. 4. Poſt hæc verò, infra dictum tempus nondum elapſum, per literas chariſſimi in Chriſto filii noſtri Sigiſmundi electi in Regem Romanorum, & Hungariæ Regis Illuſtris, inſtantiſſimè requiſiti, ut non properaremus in declaratione hujuſmodi loci pro Concilio faciendo, ſec tàm in declaratione loci prædicti, quàm etiam in tempore dicti Concilii celebrandi ſuperſedere vellemus, donec ipſi Nuncios ſuos ſuper hoc inſtructos ad noſtram præſentiam deſtinarent.

Et legatos ad cum deſtinavit cum poteſtate declarandi d. locum, & illi Civitatem Conſtantienſem elegerunt, & Concilium pro die 1. Novemb. 1414. ſtatuerunt.

§. 5. Nos voris ejuſdem Regis, quæ ex eo zelo devotionis, & puritate fidei emanare conſpiciebamus, annuentes, adventum præfatorum Nunciorum de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, & Prælatorum, qui Romæ in generali conſiſtorio ad hoc vocati fuerunt voluntate, conſilio, & aſſenſu duximus expectandum. Deinde cùm poſt Romanæ Urbis miſerabilem caſum ad nos tunc apud Florentiam exiſtentis ejuſdem Regis Nuncii acceſſiſſent, & ex parte ejuſdem Regis multa nobis circa materiam ſuggeſſiſſent, eorum auditis relatibus, pro pleniori expeditione dilectos filios noſtros Antonium rit. S. Cæciliæ Presbyterum, & Franciſcum tit. SS. Coſmæ & Damiani Diaconum, S.R.E. Cardinales, cum plena poteſtate ſuper hujuſmodi electione loci, & deputatione temporis, ac ſimul cum eis dilectum filium noſtrum nobilem virum Manuelem Chryſoloram Militem Conſtantinopolitanum, ad præſentiam ejuſdem Regis tranſmiſimus; qui ad eum venientes tandem de ipſius Regis conſilio, & aſſenſu Civitatem Conſtantien. provinciæ Moguntinen. pro loco hujuſmodi Concilii celebrandi concorditer elegerunt, ac tempus ad initiandum hujuſmodi Concilium, ſtatuerunt diem primum menſis Novembris proximè venturi.

Quod hic Pont. modo approbat, & confirmat.

§. 6. Deinde verò non qui pro quibuſdam arduis, & magnis negotiis cum eodem Rege juxta noſtrum, & ipſius deſiderium perſonaliter convenientes, certificari ab eo de habilitate, capacitate, & ſecuritate Civitatis Conſtantiæ antedictæ, quam ſecuritatem ipſe Rex præſtiturum, & io ipſo Concilio perſonaliter affuturum pollicetur, volentes, & ab intimis capientes, ut præfata celebratio Coocilii ſalubriter impleatur, & optatum conſequatur effectum, hujuſmodi electionem loci, & temporis, ut præfertur, factam, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu ratificamus, approbamus, & confirmamus, ac ei Apoſtolici roboris adjicimus firmitatem, præfatumque Concilium in Civitate prædicta Conſtantienſe die P. menſis Novembris proximè venturi, initiandum, & auctore Domino exinde celebrandum, eadem auctoritate, & conſenſu harum ſerie ſtatuimus, pronunciamus, & decernimus.

Prælatos & Principes ad d. Concilium convocat.

§. 7. Venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios electos Abbates, & cæteros Eccleſiarum, & Monaſteriorum Prælatos requirentes, hortantes, & moventes, ac in virtute præſtiti juramenti, & ſanctæ obedientiæ eiſdem mandantes, quatenus perſonaliter; necnon chariſſimos in Chriſto Reges, & nobiles viros, Duces, Principes, Marchiones, & alios qui hujuſmodi Concilio intereſſe debent, vel qui prodeſſe poſſunt, quoquomodo per viſcera charitatis D.N. JESU CHRISTI, invitantes, & exhortantes, quatenus pro pace Eccleſiæ, & omnium Chriſtianorum, etiam perſonaliter, vel ſi perſonaliter non poſſint, per ſolemnes Oratores congruo tempore Concilio dicto debeant intereſſe, ut ſi congregata fidelium multitudine copioſa, ea qua in eodem Concilio agenda incumbant, Deo auctore & adjutore ſalubrirer ordinentur. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 4. die 5. Dec.

Dat. Laudæ, v. Idus Dec. Pontificatus noſtri anno 4.

MARTINUS III. DICTUS V. PONT. CCX.
ANNO DOMINI MCDXVII.

ANNO 1417.

MArtinus III. dictus V. Romanus, Otho, vel Odo Columna anteà dictus, Diaconus Cardinalis S. Gregorii in Velabro, creatus à Concilio Conſtantienſi, 3. Idus Novemb. 1417. Coronatus 10. Kal. Decemb. eodem anno. Sedit annos 13. menſes 3. dies 12. Creavit Cardinales 19. Obiit 12. Februarii 1431. Vacavit ſedes dies 18.

Domnatio errorum Joannis Wicleff de Anglia, Joannis Huſz de Bohemia, & Hieronymi de Praga, & aliorum de Sacramentis Eccleſiæ malè ſentientium, eorumque complicum & fautorum. Ac forma hæreticos, ſuſpectoſque de hæreſi examinandi. I.

Edita An. D. 1418.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus . . atribus, Archiepiſcopis, ac Inquiſitoribus hæretica pravitatis ubilibet conſtitutis, ad quos litera præſentes pervenerint, Sal. & Apoſt. bened.

Exordium.

INTER cunctas paſtoralis curæ ſolicitudines, quibus premimur inceſſanter, illa potiſſimè fortiùs nos angit, ut hæreticis de finibus Chriſticolarum expulſis, ſuiſque falſis doctrinis & erroribus perverſis penitùs quantum nobis ex alto conceditur, extirpatis, orthodoxa & Catholica fides integra & illibata permaneat, ac populus Chriſtianus io ejuſdem fidei ſinceritate, quolibet obſcurationis ſemoto velamine, immobilis & inviolatus perſiſtat.

In Regno Bohemiæ & Marchionatu Moraviæ ſurrexerunt Joan. Wicleff. Joan. Huſz & Hieronymus de Praga, ſeminantes diverſa dogmata contra fidem

§. 1. Sanè dudum pluſquam omnibus retroactis temporibus io nonnullis regionibus & dominiis, præſertim in regno Bohemiæ & Marchionatu Moraviæ, ac locis & diſtrictibus illis vicinis, adverſus fidei Catholicæ dogmata inſurrexerunt quondam hæreſiarchæ circoncelliones, ſchiſmatici & ſeditioſi luciferna ſuperbia & rabie lupina evecti, dæmoniorum fraudibus illuſi, de vanitate in idipſum (licet forent de diverſis mundi partibus oriundi) convenientes, & caudas colligatas habentes, damnatæ videlicet mem. Joannes Wicleff de Anglia, Joannes Huſz de Bohemia, & Hieronymus de Praga, qui utinam alios ſecum ad infidelitatis interitum non traxiſſent. Nam ubi hujuſmodi peſtilentes perſonæ perverſa dogmata pertinaciter ſeminabant, in ſuæ doctrinæ peſtiferæ primordio prælati, & alii judiciariæ poteſtatis regimina exercentes, tamquam canes muti non valentes latrare, nec ulciſcentes cum Apoſtolo in promptu omnem inobedientiam hæreſiarchas ipſos peſtiferos & doloſos, eorum lupinam rabiem truculentam ſtatim ut adſtricti fuerant Canonicè coërcere, eoſque de domo Domini corporaliter ejicere non curarunt, ſed ſacrilegium, falſam, & pernicioſam ipſorum doctrinam, per longas moras negligenter convalere permiſerunt, populorum multitudo illorum opinionibus falſis decepta pro veris accepit, quæ diu mendaciter & pernicioſè, ac damnabiliter ſeminaverunt, eiſque credendo à recta fide, cecidit turba multa, & errore devio involvitur, proh dolor, paganorum, adeò quòd per diverſa illarum, eiſdemque convicinarum partium climata, oves Chriſti catholicas hæreſiarchæ ipſi ſucceſſivè infecerunt, & in ſtercore mendaciorum putreſcere.

Ideò Synodus Conſtantienſis illos declaravit Hæreticos &c.

§. 2. Quapropter generalis Conſtantienſis Synodus tantam fidelium, & fidei orthodoxæ plagam, & ruinam videns, exclamare compulſa eſt cum Auguſtino: Quid faciet Eccleſiæ medicina, ſalutem omnium materna charitate conquirens, tamquam inter phreneticos, & lethargicos æſtuans? Numquid contemnere, numquid deſiſtere, vel debet, vel poteſt? certè non, ſecundùm eumdem, imò utriſque ſit neceſſe eſt moleſta, quæ neutris eſt inimica. Nam & moleſtus eſt medicus furenti phrenetico, & pater indiſciplinato filio, ille ligando, iſte cædendo, ſed ambo diligendo. Si autem negligant, & eos perire permittant, inquit Auguſtinus, iſta manſuetudo

potius

potiùs falſa crudelitas eſt. Proinde Synodos præfata ad Omnipotentis Dei gloriam, ipſiuſque Catholicæ fidei, ac Chriſtianæ Religionis conſervationem, augmentum, & animarum ſalutem, & præſervationem, eoſdem Joannem Wiclcff, & Joannem Huſz, & Hieronymum, qui inter cætera de ſacro Euchariſtiæ ſacramento, & aliis ſacramentis Eccleſiæ, & articulis fidei, aliter quàm ſancta Romana Eccleſia credit, & tenet, & prædicat, & docet, quamplurima temerè, & damnabiliter credere, ac tenere, prædicare, atque docere pertinaciter attentabant, velut hæreticos & pertinaces ac obſtinatos jam à communione fidelinm ſeparatos, de domo Dei corporaliter ejecit, & ſpiritualiter ejectos declaravit, & alia nonnulla circa præmiſſa utilia, & ſalubria ſtatuit, & decrevit, per quæ alii, qui cauſantibus hæreſiarchis eorumque falſis doctrinis hujuſmodi ſpiritualiter de domo Dei exierunt, per vias canonicas reducerentur ad ſemitas veritatis.

Nonnulli eorumdem Hæreticos ſectatores illorum libros à ſupradicta Synodo damnatos legebant &c.

§. 3. Et quia ſicut dolenter accepimus, non ſolùm in regno Bohemiæ, & Marchionatus dominiis, & locis ſupradictis, verùm etiam in quibuſdam partibus, & provinciis contiguis, ſeu vicinis eiſdem, etiam nonnulli ex ſectatoribus & ſequacibus hæreſum, ac errorum hæreſiarcharum prædictorum, rimore divino, & pudore humano prorſus abjectis, nec de ipſorum, & præſertim Joannis Huſz, & Hieronymi interitu miſerabili ſumentes converſionis, & pœnitentiæ fructum, ſed tamquam in profundum preſſi peccatorum, Dominum Deum blaſphemare non ceſſant, ducentes in irritum nomen ejus, quorum mentes pater mendacii ſic damnabiliter excæcavit, ut prædictos libros, codices, & opuſcula, hæreſes, & errores continentes ſeu continentia, dudum etiam per Synodum præſatum damnatos, & damnata, ac ignibus concremanda deputata, & concremata, legunt, ſtudent, ac eis in ſui & multorum ſimplicium periculum, nedum contra ſtatuta, decreta, & ordinata in Synodo ſupradicta, ſed etiam contra Canonieas ſanctiones dogmatizare præſumunt in animarum periculum, ac puritatis fidei denigrationem, & ſcandalum plurimorum.

Pont. ideò præcipit omnes de fidei articulis, aliterque ſenſit S. R. Eccleſia ſentientes aut illorum libros tenentes, & illi receptatores fautores eorum tradi Curiæ ſæculari.

§. 4. Nos igitur attendentes, quòd error, cui non reſiſtitur, approbari videtur, ac malis, & perniciosis erroribus hujuſmodi reſiſtere, ac eos de medio Chriſti fidelium, & præſertim de ſupradictis Bohemiæ, & Moraniæ dominiis, & diſtrictibus ac confinibus, & viciniis eorum, ne ampliùs, & latiùs ſe extendant, funditùs evellere cupientes, diſcretioni veſtræ, ſacro approbante Concilio Conſtantienſi, per Apoſtolica ſcripta committimus, & mandamus, quatenus vos Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ac electi, & quilibet veſtrum, per ſe, ſeu alium, vel alios, quos graves, & idoneas perſonas ſpiritualem juriſdictinnem habentes eſſe volumus, omnes & ſingulos cujuſcumque dignitatis officii, præeminentiæ, ſtatus, vel conditionis exiſtant, & quibuſcumque nominibus cenſeantur, qui de præexcelſo, ſalutifero, & ſupermirabili ſacramento Corporis & Sanguinis D. N. JESU CHRISTI, vel de baptiſmate ſeu peccatorum confeſſione, pœnitentiæ pro peccatis injunctione, vel reliquis Eccleſiaſticis Sacramentis, ſeu fidei articulis, aliter ſentire aut docere, quàm ſacroſancta Romana Eccleſia, & univerſalis docet, prædicat & obſervat, aut articulos, ſeu libros, & doctrinas præſatorum hæreſiarcharum Joannis Wicleff, & Joannis Huſz, & Hieronymi, per eamdem Conſtantienſem Synodum cum ſuis auctoribus, ut prædicitur, damnatos, & damnatas, tenere, credere, & dogmatizare, ac vitæ finem ipſorum hæreſiarcharum publicè vel occultè pertinaciter quomodolibet laudare, vel approbare præſompſerint, eorumque receptatores, defenſores, & fautores quoſlibet etiam contemplatione prædictorum errorum, necnon credentes, & adhærentes eiſdem, tamquam hæreticos judicetis, & velut hæreticos ſæculari Curiæ relinquatis.

Recipientes cauſa amoris vel ſimili coërceri.

§. 5. Receptatores quoque, fautores, & defenſores hujuſmodi peſtiferarum perſonarum, quæ erroribus ipſis crediderint, nec favore, aut contemplatione errorum ipſorum, ſed forte carnalis amoris cauſa, vel occaſione alia hujuſmodi perſonas peſtiferas receptaverint, præter pœnas ab utroque jure talibus inflictas, per judices competentes tanta ſeveritate pœnarum in tam enormi ſcelere ultionem accipiant, quòd cedat cæteris craſſantibus in exemplum, ut quos Dei timor à malo non revocat, ſaltem coërceat ſeveritas diſciplinæ.

Non reſipiſcentes ſeverè puniri.

§. 6. Cum reliquis verò, hujuſmodi ſecta damnabili quomodolibet infectis, qui poſt competentem monitionem, ac frequentem exhortationem, qua piè erga eos, ſpe correctionis & emendationis, ac ad melioris vitæ frugem converſionis, uſum eſt, à prædictis erroribus, & ſecta noluerint reſipiſcere, & ad gremium unitatemque ſanctæ matris Eccleſiæ, ac fidem Catholicam, quæ ſola ſalvare poteſt, ſine qua nulli veræ ſalutis ſubſidium contingit, plenè recognoſcere, & confiteri, juſtitiæ ſeveritas prout facti popoſcerit qualitas dulcore miſericordiæ remperetur.

A Principibus de eorum locis compelli.

§. 7. Et nihilominùs omnes Chriſtianæ, & Catholicæ fidei Profeſſores, Imperatorem, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, milites, poteſtates, rectores, conſules, proconſules, ſcabinos, communitates, & univerſitates regnorum, provinciarum, civitatum, oppidorum, caſtrorum, villarum, terrarum, aliorumque locorum hujuſmodi, necnon cæteros juriſdictionem temporalem exercentes, juxta juris formam, & exigentiam auctoritate Apoſtolica exhortando moneatis, & requiratis, ut de regnis, provinciis, civitatibus, oppidis, caſtris, villis, terris, & omnibus aliis locis, ac dominiis ſupradictis, omnes, & ſingulos hæreticos hujuſmodi ſecundùm tenorem Lateranenſis Concilii, quod incipit. Sicut ait, ad inſtar etiam irretitorum crimine uſurarum, quos publicè, vel manifeſtè per facti evidentiam cognoverint eſſe tales, tamquam oves morbidas gregem Domini inficientes expellant, donec, & quouſque à nobis ſeu vobis, vel aliis Judicibus Eccleſiaſticis vel inquiſitoribus, fidem & communionem Romanæ Eccleſiæ tenentibus, aliud recipiant in mandatis, nec eoſdem in ſuis diſtrictibus prædicare, domicilia tenere, larem fovere, contractus inire, negociationes, & mercantias quaslibet exercere, aut humanitatis ſolatia, cum Chriſti fidelibus habere permittant.

Hæreticos publicos & non condemnatos puniri.

§. 8. Et ſi tales hæretici publici ac manifeſti, licet nondum per Eccleſiam declarati, in hoc tam gravi crimine deceſſerint, Eccleſiaſtica careant ſepultura, nec oblationes fiant aut recipiantur pro eiſdem: bona tamen ipſorum à tempore commiſſi criminis ſecundùm canonicas ſanctiones, confiſcata, non occupentur per illos, ad quos aliàs pertinerent, donec per hujuſmodi judices Eccleſiaſticos ſuper hoc poteſtatem habentes, ſententia declaratoria ſuper ipſo hæreſis crimine fuerit promulgata.

Suſpectoſque ſe non purgantes.

§. 9. Qui autem de hæreſi per judicem competentem Eccleſiaſticum inventi fuerint ſola ſuſpicione notati ſeu ſuſpecti, niſi juxta conſiderationem, & exigentiam ſuſpicionis qualitatemque perſonæ, ad arbitrium judicis hujuſmodi propriam innocentiam congrua devotione monſtraverint, in purgatione eius Canonicè indicta deficientes, & ſe Canonicè purgare non valentes, aut pro hujuſmodi purgatione facienda, obſtinatione damnabili jurare renuentes, tamquam hæreticæ condemnentur. Qui verò dictam innocentiam monſtrare ex quadam negligentia ſeu deſidia, & purgationem hujuſmodi facere omiſerint, anathematis gladio feriantur, & uſque ad ſatisfactionem condignam ab omnibus evitentur; ita quòd ſi per annum in excommunicatione hujuſmodi perſtiterint, ex tunc velut hæretici condemnentur. Si quis verò ſuper aliquo ſæpè dictæ peſtiferæ doctrinæ hæreſiarcharum prædictorum, vel aliquibus articulis dumtaxat ſcandaloſis, temerariis, ſeditioſis, vel piarum aurium offenſivis, culpabilis repertus fuerit, Canonice puniatur. Si verò propter ſolam infamiam, aut ſuſpicionem dictorum

articulorum, vel alicujus ipſorum, qui repertus fuerit ſuſpectus, & in purgatione Canonica propter hoc ſibi indicta deficeret, pro convicto habeatur, & tamquam Canonica convictus puniatur.

Innovat conſtitutionem Bonif. viij. in c. 18. de Hæret. monens Principes & alios ut obediant iſtis Inquiſitoribus.

§. 10. Et inſuper diſpoſitionem fœl. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri, quæ incipit. Ut inquiſitionis negotium, renovantes, & etiam exequentes, univerſas poteſtates, & dominos temporales, & judices antedictus quibuſcumque dignitatibus vel officiis ſeu nominibus cenſeatur, exhorrando requirimus, & mandamus eiſdem, ut ſicut reputari cupiunt & haberi fideles, ac filii Eccleſiæ nuncupari, & in Chriſti nomine gloriari, ita pro defenſione fidei vobis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & electis, ac inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, & aliis judicibus ſeu perſonis Eccleſiaſticis, per vos ad hoc, ut præmittitur, deputandis, fidem, & communionem ſanctæ matris Eccleſiæ tenentibus, pareant, & intendant, præbeantque auxilium, & favorem in hæreticorum, necnon credentium, fautorum, receptatorum, & defenſorum ipſorum inveſtigatione, captione, cuſtodia diligenti, cùm ab eiſdem fuerint requiſiti, ut præfatas perſonas peſtiferas, alios ſecum perdere molientes, in poteſtatem ſeu carcerem per vos Archiepiſcopos, Epiſcopos, electos, & inquiſitores prædictos, aut deputandos à vobis, vel ad locum de quo vos, vel ipſi mandabitis, infrà eorumdem dominorum poteſtatem, rectorum, ſeu judicum diſtrictum ducant, vel duci faciant ſine mora, ubi per viros Catholicos à vobis Archiepiſcopis, vel Epiſcopis, electis, ſeu inquiſitoribus, ſeu deputandis perſonis hujuſmodi, vel veſtrûm aliquo deputato, ſub arcta, & diligenti cuſtodia, ne fugiant ponendo eos, etiam compedibus & manicis ferreis teneant, donec eorum negotium per Eccleſiæ judicium terminetur, & quod de hæreſi à judice Eccleſiaſtico competenti, qui fidem, & communionem dictæ ſanctæ Romanæ Eccleſiæ teneat, condemnentur, præfati domini temporales, ſeu rectores, judices, vel eorum Officiales ſeu nuncii, ſibi relictos recipiant indilatè animadverſione debita puniendos.

Ad dignoſcendum Hæret. & complices mandat Epiſcopis. & aliis, ut omnes ſuſpectos de hæreſi compellant reſpondere articulis infraſcriptis juxta formam infraſcriptorum interrogatoriorum.

§. 11. Verùm ne præjudicium, & ſcandalum præfatæ fidei Orthodoxæ religionis Chriſtianæ, prætextu ignorantiæ quemquam in hoc circumveniri, aut verſuros homines ſub frivolæ executionis velamine in hac materia palliare contingat, & ut de convincendis ſeu cognoſcendis hæreticis, receptatoribus, defenſoribus, fautoribus, credentibus, & adhærentibus, necnon de hæreſi ſuſpectis, & aliis hujuſmodi perverſa doctrina quomodolibet maculatis, plenior habeatur in futurum inſtructio, tam ad regnum Bohemiæ, & convicinas illi, quàm alias quaslibet partes, in quibus hæc ſuperſtitioſa doctrina quomodolibet pullulaverit, articulos infrà ſcriptos ſectam dictorum hæreſiarcharum concernentes, pro dilectione dictæ fidei decernimus tranſmittendos & etiam deſtinandos: ſuper quibus vobis & aliis omnibus Archiepiſcopis, Epiſcopis, & electis, ac commiſſariis, & inquiſitoribus in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, & mandamus, ut quilibet eorum infrà limites, & loca ſuæ juriſdictionis, necnon regno, & Marchionatu, & locis eis vicinis prædictis, etiam ſi loca ipſa extra juriſdictionem eamdem ultra duas dietas conſiſtant, circa extirpationem, & correctionem errorum ac hæreſum, ac hujuſmodi ſectæ peſtiferæ, in favorem ipſius fidei Orthodoxæ, diligenter invigilent, & omnes infamatos ſeu ſuſpectos dictam peſtifera labe ſub confeſſati criminis, excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti aut alia formidabili pœna Canonica, vel legali, prout, quando, & quemadmodum eis videatur expedire, & facti requireret qualitas ad ſingulos hujuſmodi articulos per juramentum corporaliter præſtitum, tactis ſacroſanctis Evangeliis ſeu Sanctorum reliquiis, imagine Crucifixi, ſecundùm quorumdam locorum obſervantiam, juxta infraſcripta interrogatoria, ad quemlibet articulum convenientia, reſpondere compellant. Nos enim contra omnes, & ſingulos Archiepiſcopos, Epiſcopos, & electos, & inquiſitores, qui ſuper extirpando hæreticæ pravitatis fermento, & expurgando ſuum territorium, diſtrictum ſeu locum de talibus malis, & ſceleratis hominibus, negligentes fuerint ſeu remiſsè egerint, uſque ad privationem ſeu depoſitionem Pontificalis dignitatis procedere intendimus, & procedemus, ac procedi faciemus, alioſque loco illorum ſubſtituemus, qui pravitatem hæreticam poſſint, & valeant confundere, & alias pœnas contra tales à jure inflictas, & alias graviores, ſi expediat, infligendas, procedemus, procedique faciemus, juxta juris, & facti exigentiam, ac hujuſmodi culpæ & criminis fœditatem.

Tenor ſubſequitur errorum Joannis Wicleff.

Tenores verò eorumdem articulorum, ſeu capitulorum, de quibus ſuprà ſit mentio, ſequuntur per ordinem in hæc verba.

Tenor Articulorum Joannis Wicleff.

1 Subſtantia panis materialis, & ſimiliter ſubſtantia vini materialis, remanent in ſacramento altaris.

2 Accidentia panis non manent ſine ſubjecto in eodem ſacramento.

3 CHRISTUS non eſt in eodem ſacramento identicè & realiter in propria præſentia corporali.

4 Si Epiſcopus, vel ſacerdos exiſtat in peccato mortali, non ordinat, non conſecrat, non conficit, non baptizat.

5 Non eſt fundatum in Evangelio, quòd Chriſtus Miſſam ordinaverit.

6 Deus debet obedire diabolo.

7 Si homo fuerit debitè contritus, omnis confeſſio exterior eſt ſibi ſuperflua & inutilis.

8 Si Papa ſit præſcitus, & malus, & per conſequens membrum diaboli, non habet poteſtatem ſuper fideles ſibi ab aliquo datam, niſi fortè à Cæſare.

9 Poſt Urbanum VI. non eſt aliquis recipiendus in Papam, ſed vivendum eſt more Græcorum ſub legibus propriis.

10 Contra ſcripturam ſacram eſt, quòd viri Eccleſiaſtici habeant poſſeſſiones.

11 Nullus Prælatus debet aliquem excommunicare, niſi priùs ſciat eum excommunicatum à Deo: & qui ſic excommunicat, ſit ex hoc hæreticus, vel excommunicatus.

12 Prælatus excommunicans clericum, qui appellavit ad Regem, vel ad Concilium regni, eo ipſo traditor eſt Regis, & regni.

13 Illi qui dimittunt prædicare, ſive radicare verbum Dei, propter excommunicationem hominum, ſunt excommunicati, & in Dei judicio traditores Chriſti habebuntur.

14 Licet alicui diacono, vel presbytero prædicare verbum Dei, abſque auctoritate Sedis Apoſtolicæ, ſive Epiſcopi Catholici.

15 Nullus eſt dominus civilis, nullus eſt Prælatus, nullus eſt Epiſcopus, dum eſt in peccato mortali.

16 Domini temporales poſſunt ad arbitrium ſuum auferre bona temporalia ab Eccleſia poſſeſſionatis habitualiter delinquentibus, id eſt ex habitu, non ſolùm actu, delinquentibus.

17 Populares poſſunt ad ſuum arbitrium comminùs delinquentes corrigere.

18 Decimæ ſunt puræ eleemoſynæ, & poſſunt parochiani, propter peccata ſuorum Prælatorum, ad libitum ſuum eas auferre.

19 Speciales orationes applicatæ uti perſonæ per Prælatos, vel Religioſos, non plus proſunt eidem, quàm generales, cæteris paribus.

20 Conferens eleemoſynam fratribus eſt excommunicatus eo facto.

21 Si aliquis ingreditur religionem privatam qualemcumqne, tàm poſſeſſionatorum, quàm mendicantiom redditur ineptior, & inhabilior ad obſervationem mandatorum Dei.

22 Sancti inſtituentes religiones privatas, ſic inſtituendo peccaverunt.

23 Religioſi viventes in religiooibus privatis, non ſunt de religione Chriſtiana.

24 Fratres tenentor per labores manuum victom acquirere, & non per mendicitatem.

Prima pars eſt ſcandaloſa, & præſumptooſè aſſerta, pro quanto ſic generaliter, & indiſtinctè loquitur, & ſecuoda erronea, pro quanto aſſerit mendicitatem fratribus non licere.

25 Omnes ſunt Simoniaci, qui ſe obligant orare pro aliis, eis io temporalibus ſubvenientibus.

26 Oratio præſciti, nulli valet.

27 Omnia de neceſſitate abſoluta eveniunt.

28 Confirmatio juvenum, clericorum ordinatio, locorum conſecratio, reſervantur Papæ, & Epiſcopis propter cupiditatem lucri temporalis, & honoris.

29 Univerſitates, Studia, Collegia, Graduationes, & Magiſteria in eiſdem, ſunt vana gentilitate introducta, & proſunt Eccleſiæ ſicut diabolus.

30 Excommunicatio Papæ, vel cujuſcumque Prælati non eſt timenda, quia eſt cenſura Antichriſti.

31 Peccant fundantes claoſtra; & ingredientes ſunt viri diabolici.

32 Ditare Clerum, eſt contra regulam Chriſti.

33 Sylveſter Papa, & Conſtantinus Imperator erraverunt Eccleſiam dotando. * (* ditando.)

34 Omnes de Ordine Mendicantium ſont hæretici: & dantes eis eleemoſynam ſint excommunicati.

35 Ingredientes religionem aut aliquem Ordinem, eo ipſo inhabiles ſont ad obſervauda divina præcepta, & per conſequens ad perveniendum ad regnum Cœlorum, niſi apoſtataverint ab eiſdem.

36 Papa cum omnibus Clericis ſuis poſſeſſionem habentibus, ſunt hæretici, eo quòd poſſeſſiones habent; & conſentientes eis, omnes videlicet domini ſæculares, & cæteri laici.

37 Eccleſia Romana eſt ſynagoga Satanæ, nec Papa eſt proximus & immediatus Vicarius Chriſti, & Apoſtolorum.

38 Decretales epiſtolæ ſont apocryphæ, & ſeducunt à fide Chriſti, & Clerici ſunt ſtulti, qui ſtudent eas.

39 Imperator, & domini ſæculares, ſunt ſeducti à diabolo, ut Eccleſiam dotarent * bonis temporalibus. (* ditarent.)

40 Electio Papæ à Cardinalibus, à diabolo eſt introducta.

41 Non eſt de neceſſitate ſalutis, credere Romanam Eccleſiam eſſe ſupremam inter alias Eccleſias.

Error eſt, ſi per Romanam Eccleſiam iotelligat univerſalem Eccleſiam, aot Concilium generale, aut pro quanto negaret primatom ſummi Pontificis ſuper alias Eccleſias particulares.

42 Fatuum eſt credere indulgentiis Papæ, & Epiſcoporum.

43 Juramenta illicita ſunt, quæ fiunt ad corroborandum humanos contractus, & commercia civilia.

44 Auguſtinus, Benedictus, & Bernardus damnati ſunt, niſi pœnituerint de boc, qood habuerunt poſſeſſiones, & inſtituerunt, & intraveront religiones: & ſic à Papa uſque ad ultimum religioſum, omnes ſunt hæretici.

45 Omnes religiones indifferenter introductæ ſunt à diabolo.

Tenor articulorum Joannis Huſz.

(Sequitur tenor errorum Joannis Huſs.)

1 Unica eſt ſancta univerſalis Eccleſia, quæ eſt prædeſtinatorum univerſitas, & infrà ſequitur: Univerſalis ſancta Eccleſia tantùm eſt una, ſicut tantùm unus eſt oumerus omnium prædeſtinatorum.

2 Paulus numquam fuit membrum Diaboli, licèt fecit quosdam actus actibus Eccleſiæ malignantium conſimiles.

3 Præſciti, non ſunt partes Eccleſiæ, cùm nulla pars ejus finaliter excidet ab ea, eo quòd prædeſtinationis charitas, quæ ipſam ligat, non excidet.

4 Duæ naturæ Divinitas, & humanitas, ſunt unus Chriſtus.

5 Præſcitus, etſi aliquando eſt in gratia ſecundùm præſentem juſtitiam, tamen numquam eſt pars ſanctæ Eccleſiæ: & prædeſtinatus ſemper manet membrum Eccleſiæ, licèt aliquando excidat à gratia adventitia, ſed non à gratia prædeſtinationis.

6 Sumendo Eccleſiam pro convocatione prædeſtinatorum, ſive fuerint in gratia, ſive non ſecundùm præſentem juſtitiam, iſto modo Eccleſia eſt articulus fidei.

7 Petrus non eſt, nec fuit caput Eccleſiæ ſanctæ Catholicæ.

8 Sacerdotes quomodolibet criminosè viventes, ſacerdotii polluunt poteſtatem: & ſic, ut filii infideles, ſentiunt infideliter de ſeptem ſacramentis Eccleſiæ, de clavibus, officiis, cenſuris, moribus, ceremoniis, & ſacris rebus Eccleſiæ, veneratione reliquiarum indulgentiis, & ordinibus.

9 Papalis dignitas à Cæſare inolevit: Papæ præfectio, & inſtitutio, à Cæſaris potentia emanavit.

10 Nullus ſine revelatione aſſereret rationabiliter de ſe vel alio, quòd eſſet caput Eccleſiæ particularis, nec Romanus Pontifex eſt caput Romanæ Eccleſiæ particularis.

11 Non oportet credere, quòd iſte quicumque eſt Romanus Pontifex, ſit caput cujuſcumque particularis Eccleſiæ ſanctæ, niſi Deus eum prædeſtinaverit.

12 Nemo gerit vicem Chriſti vel Petri, niſi ſequatur eum in moribus, cùm nulla alia ſequela ſit pertinentior, nec aliter recipiat à Deo procuratoriam poteſtatem quia ad illud officiom Vicariatus requiritur, & morum conformitas, & inſtituenti auctoritas.

13 Papa non eſt verus, & manifeſtus ſucceſſor Apoſtolorum Principis Petri, ſi vivit moribus contrariis Petro: & ſi quærit avaritiam, tunc eſt vicarius Judæ Scarioth. Et pari evidentia Cardinales non ſunt veri, & manifeſti ſucceſſores Collegii aliorum Apoſtolorum Chriſti, niſi vixerint more Apoſtolorum, ſervantes mandata, & conſilia Domini noſtri JESU CHRISTI.

14 Doctores ponentes quòd aliquis per cenſuram Eccleſiaſticam emendandus, ſi corrigi noluerit, ſæculari judicio eſt tradendus, pro certo ſequuntur in hoc Pontifices, Scribas, & Phariſæos, qui CHRISTUM non volentem eis obedire in omnibus, dicentes: Nobis non licet interficere quemquam, ipſum ſæculari judicio tradiderunt, & quòd tales ſint homicidæ graviores quàm Pilatus.

15 Obedientia Eccleſiaſtica, eſt obedientia ſecundùm adinventionem ſacerdotum Eccleſiæ, præter expreſſam auctoritatem ſcripturæ.

16 Diviſio immediata humanorum operum eſt, quòd ſunt vel virtuoſa: vel vitioſa: quia ſi homo eſt vitioſus, & agit quidquam, tunc agit vitiosè: & ſi eſt virtuoſus, & agit quidquam, tunc agit virtuosè: quia ſicut vitium quod crimen dicitur ſeu mortale peccatum, inficit univerſaliter actus hominis virtuoſi.

17 Sacerdotes Chriſti viventes ſecundùm legem ejus, & habentes ſcripturæ notitiam, & affectum ad ædificandum populum, debent prædicare, non obſtante prætenſa excommunicatione, & infrà: Quòd ſi Papa vel aliquis Prælatus

mandat ſacerdoti ſic diſpoſitio, non prædicare, non debet ſubditus obedire.

18 Quilibet prædicandis officium de mandato accipit, qui ad ſacerdotium accedit: & illud mandatum debet exequi, prætenſa excommunicatione non obſtante.

19 Per cenſuras Eccleſiaſticas excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, ad ſui exaltationem Clerus populum laicalem ſibi ſuppeditat, avaritiam multiplicat, malitiam protegit, & viam præparat Antichriſto. Signum autem evidens eſt, quòd ab Antichriſto tales procedunt cenſuræ, quas vocant in ſuis proceſſibus fulminationes, quibus Clerus principaliſſimè procedit contra illos, qui denudant nequitiam Antichriſti, qui Clerum pro ſe maximè uſurpabit.

20 Si Papa eſt malus, & præſertim præſcitus, tunc ut Judas Apoſtolus eſt Diabolus, fur, & filius perditionis, & non eſt caput ſanctæ militantis Eccleſiæ, cùm nec ſit membrum ejus.

21 Gratia prædeſtinationis eſt vinculum, quo corpus Eccleſiæ, & quodlibet ejus membrum jungitur Chriſto capiti inſolubiliter.

22 Papa vel Prælatus malus & præſcitus, eſt æquivocè paſtor, & verè fur, & latro.

23 Papa non debet dici ſanctiſſimus, etiam ſecundùm officium, quia aliàs Rex deberet etiam dici ſanctiſſimus ſecundùm officium, & tortores, & præcones dicerentur ſancti, imò etiam diabolus deberet dici ſanctus cùm ſit officiarius Dei.

24 Si Papa vivat Chriſto contrariè, etiam ſi aſcenderet per ritam & legitimam electionem ſecundùm conſtitutionem humanam vulgatam, tamen aliunde aſcenderet, quàm per Chriſtum, dato etiam quòd intraret per electionem à Deo principaliter factam; nam Judas Scariot, ritè & legitimè eſt electus à Deo CHRISTO JESU ad Epiſcopatum, & tamen aſcendit aliunde in ovile ovium.

25 Condemnatio quadraginta quinque articulorum Joannis Wicleff per Doctores facta, eſt irrationabilis & iniqua & malefacta, & ficta eſt cauſa per eos allegata, videlicet ex eo, quòd nullus eorum ſit Catholicus, ſed quilibet eorum aut eſt hæreticus, aut erroneus, aut ſcandaloſus.

26 Non eo ipſo quo electores vel major pars eorum conſenſerit viva voce ſecundùm ritus hominum in perſonam aliquam, eo ipſo illa perſona eſt legitimè electa, vel eo ipſo eſt verus & manifeſtus ſucceſſor vel Vicarius Petri Apoſtoli, vel alterius Apoſtoli in officio Eccleſiaſtico: unde ſive electores benè, ſive malè elegerint, operibus electi debemus credere. Nam eo ipſo quo quis copioſius operatur meritoriè ad profectum Eccleſiæ, habet à Deo ad hoc copioſiùs poteſtatem.

27 Non eſt ſcintilla apparentiæ, quòd oporteat eſſe unum caput in ſpiritualibus regens Eccleſiam, quòd ſemper cum ipſa Eccleſia militante converſetur, & conſervetur.

28 Chriſtus ſine talibus monſtruoſis capitibus per ſuos veraces Diſcipulos, ſparſos per orbem terrarum, meliùs ſuam Eccleſiam regularet.

29 Apoſtoli & fideles Sacerdotes ſtrenuè Domini in neceſſariis ad ſalutem regularunt Eccleſiam, antequam Papæ officium foret introductum: ſic facerent, deficiente per ſummè poſſibile Papa uſque ad diem judicii.

30 Nullus eſt dominus civilis, nullus eſt Prælatus, nullus eſt Epiſcopus dum eſt in peccato mortali.

Tenor Interrogatoriorum juxta quæ Hæretici aut de hæreſi ſuſpecti Interrogari debent.

Tenor interrogatoriorum de quibus ſupra.

1. Super præmiſſis autem articulis, quilibet de eis ſuſpectus, ſeu in eorum aſſertione deprehenſus, juxta modum interrogetur infra ſcriptum, Inprimis, utrùm cognoverit Joannem Wicleff de Anglia, Joannem Huſz de Bohemia, Hieronymum de Praga, ſeu aliquem eorum, & unde habuerit eorum notitiam, & utrùm cum eis vel eorum aliquo, dum viverent, converſationem vel amicitiam habuerit.

2 Item, utrùm ſciens ipſos ſeu aliquem ipſorum excommunicatos, ſciens participaverit cum illis reputans & dicens talem participationem non eſſe peccatum.

3 Item, utrùm poſt mortem eorum, pro eiſdem ſeu aliquo eorum oraverit, & publicè vel occultè opera pietatis exercuerit, aſſerens eos fore beatos, & ſalvos.

4 Item, utrùm eos vel aliquem eorum ſanctos reputaverit, & dixerit, & eis venerationes velut ſanctis exhibuerit.

5 Item, utrùm credat, teneat & aſſerat, quòd quodlibet Concilium generale & etiam Conſtantienſe, univerſalem Eccleſiam repræſentet.

6 Item, utrùm credat, quòd illud quod ſacrum Concilium Conſtantienſe, univerſalem Eccleſiam repræſentans, approbavit, & approbat in favorem fidei & ad ſalutem animarum, quod hoc eſt ab univerſis Chriſti fidelibus approbandum & tenendum, pro condemnato, credendum aſſerendum.

7 Item, utrùm credat quòd condemnationes Joannis Wicleff, Joannis Huſz, & Hieronymi de Praga, factæ de perſonis eorum libris, & documentis per ſacrum generale Conſtantienſe Concilium, fuerint ritè & juſtè factæ; & à quolibet Catholico pro talibus tenendæ, & firmiter aſſerendæ.

8 Item, utrùm credat, teneat, aſſerat Joannem Wicleff de Anglia, Joannem Huſz de Bohemia, & Hieronymum de Praga, fuiſſe hæreticos & pro hæreticis nominandos ac reputandos, & libros & doctrinas eorum fuiſſe & eſſe perverſos, propter quos & quas & per eorum pertinacias, per ſacrum Concilium Conſtantienſe pro hæreticis ſunt condemnati.

9 Item, utrùm habeat in ſua poteſtate aliquos tractatus, opuſcula, epiſtolas, vel quæcumque alia ſcripta in quocumque idiomate per Joannem Wicl[illegible]f, Joannem Huſz, & Hieronymum de Praga h[illegible]eticos, ſeu eorum pſeudodiſcipulos, & ſequaces e[illegible]os, vel tranſlatos, edita vel tranſlata, quòd illo vel illa Ordinario loci, vel ejus Commiſſario ſeu Inquiſitori ſub juramento præſentet. Quòd ſi apud ſe ſcripta hujuſmodi ſe habere non cognoverit, ſed alibi, quòd juret illa circa ſuum Ordinarium vel alios ſupradictos infra certum terminum ſibi præfigendum deponere.

10 Item, utrùm ſciat aliquem vel aliquos habentes præfatorum tractatus, opuſcula, epiſtolas, vel quæcumque alia ſcripta in quocumque idiomate compoſita ſive tranſlata, quòd illum vel illos detegat, vel manifeſtet, pro purificatione fidei ſive executione juſtitiæ.

11 Item, ſpecialiter literatus interrogetur, utrùm credat ſententiam ſacri Conſtantienſis Concilii ſuper quadraginta quinque Joannis Wicleff, & Joannis Huſs, triginta articulis ſuperiùs deſcriptis, latam, fore veram, & Catholicam, ſcilicet, quòd ſupradicti quadraginta quinque articuli Joannis Wicleff, & Joannis Huſs triginta, non ſunt Catholici, ſed quidam ex eis ſunt notoriè hæretici, quidam erronei, alii temerarii, & ſeditioſi, alii piarum aurium offenſivi.

12 Item, utrùm credat & aſſerat, quòd in nullo caſu ſit licitum jurare.

Digitized by Google

13 Item, utrum credat, quòd ad mandatum judicis juramentum de veritate dicenda, vel quodlibet aliud ad cauſam opportunum, etiam pro purificatione infamiæ faciendum, ſit licitum.

14 Item, utrum credat, quòd perjurium ſcienter commiſſum, ex quacumque cauſa vel occaſione, pro conſervatione vitæ corporalis propriæ vel alterius, etiam in favorem fidei, ſit peccatum mortale.

15 Item, utrum credat, quòd deliberato animo contemnens ritum Eccleſiæ, ceremonias Exorciſmi, & Catechiſmi, Aquæ Baptiſmatis conſecratæ, peccet mortaliter.

16 Item, utrum credat, quòd poſt conſecrationem Sacerdotis in Sacramento Altaris ſub velamento panis, & vini non ſit panis materialis, & vinum materiale, ſed idem per omnia CHRISTUS, qui fuit in cruce paſſus, & ſedet ad dexteram Patris.

17 Item, utrum credat & aſſerat, quòd facta conſecratione per Sacerdotem, ſub ſola ſpecie panis tantùm, & præter ſpeciem vini, ſit vera caro CHRISTI, & ſanguis, & anima, & Deitas, & totus CHRISTUS, ac idem corpus abſolutè, & ſub una qualibet illarum ſpecierum ſingulariter.

18 Item, utrum credat, quòd conſuetudo communicandi perſonas laicales ſub ſpecie panis tantùm, ab Eccleſia univerſali obſervata, per ſacrum Concilium Conſtantiæ approbata, ſit ſervanda, ſic quòd non liceat eam reprobare, aut ſine Eccleſiæ auctoritate pro libitu immutare. Et quòd dicentes pertinaciter oppoſitum præmiſſorum, tamquam hæretici vel ſapientes hæreſim, ſint arcendi, & puniendi.

19 Item, utrum credat, quòd Chriſtianus contemnens ſuſceptionem Sacramentorum Confirmationis vel extremæ Unctionis, aut ſolemnizationis Matrimonii peccet mortaliter.

20 Item, utrum credat, quòd Chriſtianus ultra contritionem cordis, habita copia Sacerdotis idonei, ſoli ſacerdoti de neceſſitate ſalutis confiteri teneatur, & non laico ſeu laicis quantumcumque bonis, & devotis.

21 Item, utrum credat, quòd ſacerdos in caſibus ſibi permiſſis, poſſit peccatorem confeſſum, & contritum à peccatis abſolvere, & ſibi pœnitentiam injungere.

22 Item, utrum credat, quòd malus ſacerdos cum debita materia, & forma, & cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, verè conficiat, verè abſolvat, verè baptizet, & verè conferat alia Sacramenta.

23 Item, utrum credat, quòd B. Petrus fuerit Vicarius Chriſti, habens poteſtatem ligandi, & ſolvendi ſuper terram.

24 Item, utrum credat, quòd Papa Canonicè electus, qui pro tempore fuerit ejus nomine proprio expreſſo, ſit ſucceſſor B. Petri habens ſupremam auctoritatem in Eccleſia Dei.

25 Item, utrum credat auctoritatem juriſdictionis Papæ, Archiepiſcopi & Epiſcopi in ſolvendo, & ligando, eſſe majorem auctoritate ſimplicis ſacerdotis, etiam ſi curam animarum habeat.

26 Item, utrum credat, quòd Papa omnibus Chriſtianis verè contritis, & confeſſis, ex cauſa pia, & juſta poſſit concedere indulgentias in remiſſionem peccatorum, maximè, pia loca viſitantibus, & ipſis manus ſuas porrigentibus adjutrices. Et utrum credat, quòd ex tali conceſſione viſitantes Eccleſias ipſas, & manus adjutrices eis porrigentes, hujuſmodi indulgentias conſequi poſſint.

27 Item, utrum credat, quòd ſinguli Epiſcopi ſuis ſubditis ſecundùm limitationem ſacrorum Canonum hujuſmodi indulgentias concedere poſſint.

28 Item, utrum credat, & aſſerat, licitum eſſe Sanctorum reliquias & imagines à Chriſti fidelibus venerari.

29 Item, utrum credat, quòd Papa vel alius Prælatus propriis nominibus Papæ pro tempore expreſſis, vel ipſorum Vicarii, poſſint ſuum ſubditum Eccleſiaſticum ſive ſæcularem, propter inobedientiam ſive contumaciam excommunicare, ita quòd talis pro excommunicato ſit habendus.

30 Item, utrum credat, quòd inobedientia ſive contumacia excommunicatorum creſcente, Prælati vel eorum Vicarii in ſpiritualibus, habeant poteſtatem aggravandi, & reaggravandi, interdictum ponendi, & brachium ſæculare invocandi, & quòd illis cenſuris per inferiores ſit inobediendum.

31 Item, utrum credat, quòd Papa vel alii Prælati & eorum Vicarii in ſpiritualibus habeant poteſtatem, ſacerdotes, & laicos inobedientes, & contumaces excommunicandi, ab officio beneficii, ingreſſu Eccleſiæ, & adminiſtratione Eccleſiaſticorum ſacramentorum ſuſpendendi.

32 Item, utrum credat, quòd liceat perſonis Eccleſiaſticis abſque peccato, hujus mundi habere poſſeſſiones, & bona temporalia.

33 Item, utrum credat, quòd laicis ipſa ab eis auferre poteſtate propria non liceat, imò quòd ſic auferentes, tollentes & invadentes bona ipſa Eccleſiaſtica, ſint tamquam ſacrilegi puniendi, etiam ſi malè viverent perſonæ Eccleſiaſticæ bona hujuſmodi poſſidentes.

34 Item, utrum credat, quòd hujuſmodi ablatio, & invaſio cuicumque ſacerdoti, etiam malè viventi, temerè vel violenter facta, vel illata, inducant ſacrilegium.

35 Item, utrum credat, quòd liceat laicis utriuſque ſexus, viris ſcilicet & mulieribus, liberè prædicare verbum Dei.

36 Item, utrum credat, quòd ſingulis ſacerdotibus liceat prædicare verbum Dei, ubicumque & quandocumque placuerit, etiam ſi non ſint miſſi.

37. Item, utrum credat, quòd omnia peccata mortaliter, & ſpecialiter manifeſta, ſint publicè corrigenda, & extirpanda.

Suſpecti de hæreſi &c. citentur ut compareant perſonaliter ad reſpondendum ſupradictis articulis.

§. 12. Volumus inſuper ac ſtatuimus, & decernimus, quòd ſi quis per ſecretam informationem per vos recipiendam, vel aliàs repertus fuerit infamatus, ſeu ſuſpectus de quacumque ſpecie hæreſis peſtiferæ ſectæ vel doctrinæ peſtilentium Joannis Wicleff, Joannis Huſz, & Hieronymi de Praga, hæreſiarcharum prædictorum aut de fovendo, receptando, defendendo præfatos damnatos homines, dum viverent in humanis, vel ipſorum perfidos ſequaces & pſeudodiſcipulos, aut ipſorum erroribus credendo, pro ipſis defunctis vel aliquo ipſorum poſt obitum orando, vel inter Catholicos nominando & defendendo, vel ipſos ut ſanctos colendo, aut prædicando, vel adorando, vel aliàs circa eos ſuſpectè agendo, citetur per vos ſeu alterum veſtrûm perſonaliter coram vobis ſeu altero veſtrûm compariturus, remotis procuratore, & advocato, reſponſurus medio juramento per ipſum ſic (ut prædictum eſt) corporaliter præſtito de plena & mera veritate dicenda ſuper prædictis articulis ſeu eorum ſingulis vel aliis opportunis, ſecundùm exigentiam caſus & occurrentium circumſtantiarum ad arbitrium veſtrum, & prout vobis ſeu alteri veſtrûm videbitur, expedire, vel aliàs contra eoſdem ipſorum ſingulos (prout præſentibus exprimitur, vel aliàs Canonicè procedatis.

Mandat publicari iſtam conſtitutionem & hæreticos ac complices ſingulis diebus feſtivis excommunicatos populis nunciari.

§. 13. Necnon præſentes literas, excluſis articulis & interrogatoriis ſuperiùs poſitis, atque omiſſis, in Civitatibus, Diœceſibus, terris & locis aliis, ubi tutè fieri poterit, auctoritate noſtra ſolemniter publicetis & publicari faciatis, omnes & ſingulos hæreticos hujuſmodi, necnon ſectatores ipſarum hæreſium & errorum utriuſque ſexus, tenentes, & etiam defendentes eoſdem, aut hæreticis ipſis quomodolibet publicè, vel occultè in divinis vel aliàs participantes, etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, regali, reginali, ducali, aut

alis quavis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate; necnon advocatos & procuratores quoslibet, qui hæreticos hujuſmodi aut eorum credentes, ſequeces, fautores, defenſores, & receptatores ſuper crimine hæreſis aut credulitetis, ſequelæ, fantoriæ, defenſionis & receptationis homini defenderint, excommunicatos ſingulos diebus Dominicis & feſtivis in præſentia populi nuncietis, & per alios nunciari faciatis.

Et contra hujuſmodi erroris tenentes, & eorum fautores & cæter. puniri.

§. 14. Et nihilominùs contra eoſdem omnes, & ſingulos utriuſque ſexus, hujuſmodi errores tenentes, approbantes, defendentes, dogmatizantes, ac fautores, & receptatores, & defenſores eorumdem exemptos, & non exemptos, & quemlibet ipſorum, cujuſcumque dignitatis, ſtatûs, præeminentiæ, gradûs, ordinis vel conditionis (ut præfertur) exiſtant, auctoritate noſtra diligenter inquirere ſtudeetis, & eos quos per inquiſitionem hujuſmodi diffamatos, vel per confeſſionem eorum ſeu per facti evidentiam, vel aliàs hujuſmodi hæreſis & erroris labe repertis, auctoritate prædicta etiam per excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, necnon privationis dignitatum, perſonatuum & officiorum, aliorúmque beneficiorum Eccleſiaſticorum ac feudorum, quæ à quibuſcumque Eccleſiis Monaſteriis, ac aliis locis Eccleſiaſticis obtinent, ac etiam bonorum & dignitatum ſæcularium, ac graduum ſcientiarum quarumcumque facultatum, & per alias pœnas, ſententias, & cenſuras Eccleſiaſticas, ac vias & modos, quos ad hoc expedire ſeu opportunos eſſe videritis, etiam per captiones, & incarcerationes perſonarum, & alias pœnas corporales, quibus hæretici puniantur ſeu puniri jubentur, cut ſolent juxta Canonicas ſanctiones. Similiter & Clericos ipſos & Eccleſiaſticas perſonas, uſque ad degradationem incluſivè, ſi eorum culpa ac pertinacia vel rebellio id exigat aut requirat, corrigetis & punietis, ac diligenter corrigi, & puniri facietis. Necnon contra eoſdem ipſorum, laicorúmque bona ſecundùm Canonicas ſanctiones, & legales, contra hæreticos, & eorum ſequaces editas, quibus eoſdem ſectatores ſive ſequeces ſubjacere decernimus, animosè conſurgatis juxta modum & formam ſupradictos. Et qui de præmiſſis hæreſibus vel articulis, vel aliquo præmiſſorum infamati fuerint, ad arbitrium veſtrum ſe purgare teneantur. Alii verò qui per teſtes ſeu propriam confeſſionem vel alias legitimas probationes convicti fuerint de præmiſſis hæreſibus vel articulis vel aliquo præmiſſorum, eoſdem articulos, & errores ſolemniter, & publicè revocare, abjurare, pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem (ſi delictum exegerit) ſubire cogantur. Necnon quòd errores, & hæreſes hujuſmodi cujuſcumque generis vel ſpeciei cenſeantur, de cætero verbo, nutu vel facto non fovebunt, ſeu alios ad credendum illis verbo vel facto, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, aut alio quovis modo inducent, ſufficientem & idoneam cautionem præſtare teneantur. Quòd ſi forſan eoſdem articulos ſolemniter & publicè revocare & abjurare, & pœnitentiam condignam, etiam ad immutationem perpetuam vel temporalem juxta veſtræ diſcretionis arbitrium ſine dilatione ſubire, ac ſufficientem cautionem quòd errores, & hæreſes ipſas de cætero non tenebunt, nec fovebunt, nec alios ad credendum vel verbo, vel facto publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, vel quovis quæſito colore inducent, præſtare, ſeu aliquod præmiſſorum facere noluerint, ex nunc contra ipſos juxta qualitatem errorum ad delictorum ſuorum, etiam (ſi expediat) tamquam contra hæreticos, aut hæretica labe reſperſos, auctoritate noſtra juxta Canonicas, & legales ſanctiones ſummariè, & ſimpliciter ac de plano ſine ſtrepitu, & figura judicii, & etiam ex officio, appellatione, ſeu appellationibus quibuſcumque ceſſantibus, procedans, ac ipſos juxta eaſdem Canonicas traditiones puniatis, etiam ſi opus fuerit curiæ ſæculari relinquendo: Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato ad hoc (ſi opus fuerit) auxilio ejuſdem brachii ſæcularis.

Clauſula derogatoria.

§. 15. Non obſtantibus tam fœlic. record. Bonifacii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri, quæ cavetur, ne quis extra civitatem, & Diœceſim ſuam, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam, à fine ſuæ Diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede Apoſtolica deputati, extra civitatem, & Diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ſive alii vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine Diœceſum eorumdem trahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali, quam aliis quibuſcumque conſtitutionibus Romanorum Pontificum, tàm à judicibus delegatis, quàm perſonis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis editis, quæ poſſint in hac parte veſtræ juriſdictioni aut poteſtati, ejúſque libero exercitio quomodolibet obviare, ſeu ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, ſeu ultra, vel extra loca ad judicium evocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, & eorum perſonis, locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, veſtræ juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujuſque toto tenore de verbo ad verbum in noſtris literis habenda ſit mentio ſpecialis.

Dat. Conſtantiæ, 8. Kal. Martii, Pont. noſtri Anno 1. — U. P. An. 1. die 22. Feb.

II.

Contra impedientes executionem literarum Apoſtolicarum, prætextu conceſſionis, vel indulti Urbani VI.

Hanc ſanctionem approbavit Clem. VII. & ejus ſucceſſores, ut ejus conſt. 39. Romanos, ubi alia de materia indicabo. Et quotannis Rom. Pontifices ſimilem prohibitionem enunciant in Bulla nuncupata Cœna Domini, ut in conſt. 63. Pauli V. Paſtoralis. Tom. 3.

Noviſſimè autem vide Sanctiſſ. D. N. Urb. VIII. conſtit. 72. Paſtoralis inf. Tom. 4. §. 13.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. — Edita A. D. 1418.

Exordium.

QUod antidota morbis, hoc præſtare ſolent ſtatuta negotiis; ſed plerumque contingit, ut quod profuturum putabatur judicio, noxium inveniatur experimento.

Urb. VI. cujus conſt. hic non habes, ex cauſa hic expreſſ., quibuſdam Prælatis conceſſit, quòd in eorum locis literæ Apoſt. non exequerentur niſi ab eis approbatæ.

§. 1. Sanè, cùm dudum in exordiis peſtiferi, & antiquati ſchiſmatis, jam per Dei gratiam extincti, ad tollendum ſcandala, quæ propter executionem diverſarum literarum, quæ ab iis, qui pro Romanis Pontificibus in diverſis obedientiis ſe gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, Urbanus Sextus in ſua obedientia nuncupatis, conceſſerit quibuſdam Prælatis, quòd in eorum civitatibus, & Diœceſibus non poſſet fieri executio aliquarum literarum Apoſtolicarum, niſi priùs hujuſmodi literæ Prælatis ipſis, vel eorum Officialibus ad hoc deputatis exhiberentur, & per ipſos approbatæ forent.

Sed quia aliqui Prælati hoc conſuetudinem traxerunt, in injuriam Sedis Apoſt.

§. 2. Verùm, quia etiam deinde, ipſi Prælati, ſeu Officiales in conſuetudinem traxerunt, & aliqui prætextu ſtatutorum Provincialium, ſeu Synodalium ſimiliter ſervant, & ſervari faciunt, quòd literas Apoſtolicas, nullus exequi audeat, niſi poſtquam Prælati, ſeu Officiales ſed per ſuas literas, quas, Vidimus, ſeu Placet, nuncupant, mandant, & concedunt, quòd poſſint exequi per judices in eis deputatos, propter quod executio literarum Apoſtolicarum plus debito plerumque retardata fuit, & ſæpè ipſæ literæ Apoſtolicæ executione caruerunt, totaliter in gravem injuriam Sedis Apoſtolicæ, & enorme impetrantium præjudicium, & gravamen.

§. 3. Nec

Hic ideò Pont. cum ceſſaverit d. cauſa indulſi ab Urb. VI. ut ſupra conceſſi, executionem literarum Apoſt. ad judices, & executores in eis deputatos liberè ſpectare permittit facto approbante Concil. Conſtantienſe.

§. 3. Nos igitur cenſentes rationi conſonum, ut quod hujuſmodi ſchiſmatis calamitas introduxit, pacis tempore auferatur, conceſſionem prædictam & quæcumque ſtatuta, circa præmiſſa quomodolibet facta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium hoc ſacro Conſtantienſe approbante Concilio. revocamus, caſſamus, & etiam annullamus. Ac volumus, & decernimus, quòd judices, & executores quicumque ad quos ſpectabit, necnon Notarii, & tabelliones ſuper iis requiſiti, vel requirendi, abſque hujuſmodi litera, Vidimus, ſeu placet, nuncupata, ac etiam licentia, vel aſſenſu quorumcumque Prælatorum, Patriarchali, aut alia quavis dignitate inſignitorum. & locorum ordinariorum, aut officialium eorumdem, liberè hujuſmodi literas Apoſtilicas exequi debeant, atque poſſint.

In contrarium attentata revocat.

§. 4. Nos enim eadem auctoritate decernimus omnes, & ſingulas ſententias quas prædicti Prælati, & ſcriptores, aut eorum Officiales contra hujuſmodi judices, vel executores, ſeu impetrantes propter excommunicationes hujuſmodi per eos faciendas forſan inflixerint, & promulgaverint, irritas, & inanes, ac nullius exiſtere roboris, vel momenti.

Attentatores coercet.

§. 5. Necnon quemcumque qui contra præmiſſa, aliquid attentare præſumpſerit ab exercitio juriſdictionis Eccleſiaſticæ per tres menſes, ipſo facto ſuſpenſum. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 1. die 30. April.

Dat. Conſtantiæ, 2. Kal. Maji, Pont. noſtri Anno 1.

III.

e Officio, & qualitatibus, Scriptorum, & Abbreviatorum literarum Apoſtolicarum, Cuſtodiſque Cancellariæ, ac examinatorum, Bullatorum, & Regiſtratorum, Auditorúmque Procuratorum, & Notariorum Rotæ, & Advocatorum Conſiſtorialium.

Quoad iſtas omnes longum eſſet hic ponere concordantias. Vide itaque Bullas hic in Apoſtolis judicatas, & inf. alìam conſt. 5. Romani, ac etiam Paul. III. conſtit. 12. Romani. & conſtit. 84. Pii V, Tom 2. In earum, ac Six. V. conſt. 62. Sacri, necnon Pauli V. conſt. 73. Univerſi. Tom. 3.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1418.

Exordium.

IN Apoſtolicæ dignitatis ſpectacula ſuper gregem Dominicum licet immeriti conſtituti, injunctum nobis deſuper Apoſtolatus officium, debitè, ut tenemur, exequi coadjuvante Domino cupientes, ad ea libenter noſtræ dirigimus conſiderationis intuitum, ut diligenter conſpicimus, quæ reipublicæ utilitatem reſpiciunt, & commodum, ut per noſtræ proviſionis auxilium, evellantur vitia, plantentur virtutes, deſtruantur iniqua, & reædificentur honeſta, ac prava tranſeant in directa, & ſublatis deformibus, reluceat debitæ reformationis decor, & pulchritudo, ac totius æquitatis, & juſtitiæ exinde proveniant incrementa.

Cauſa hujus conſtit.

§. 1. Sanè licet fœl. rec. Joan. XXII. Bened. XII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, necnon de mandato Apoſtolico nonnulli Auditores audientiæ contradictarum literarum Apoſtolicarum, & demum bonæ memoriæ Ganfridus Epiſcopus Cabillonenſis, & Petrus tunc electus Vivarienſis dictæ audientiæ Auditores nonnullas conſtitutiones, & ordinationes regimen, & gubernationem officialium, ac officiorum Cancellariæ, & Pœnitentiariæ Apoſtolicarum, necnon prædictarum contradictarum, & cauſarum Palatii Apoſtolici audientiarum, & aliorum in Romana Curia Judicum, ſeu Commiſſariorum, eorúmque Notariorum, necnon Advocatorum Conſiſtorialium, & Procuratorum in audientia prædictis, concernentes laudabiliter ediderint. Quia tamen hujuſmodi creſcente malitia poſtmodum aut debitè non obſervatæ, aut additionibus utilibus indigere noſcuntur. Nos igitur ſuper hoc intendentes, prout ex debito paſtoralis officii nobis injuncti licet immeriti obligamur, ſalubriter, ut utiliter providere, tenore præſentium præfatas conſtitutiones, & ordinationes, (quas hic haberi volumus pro expreſſis) auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innovantes, ac eas cum additionibus infrà ſcriptis præcipientes firmiter obſervari, eadem auctoritate ſtatuimus, & etiam ordinamus.

Abbreviatores, & alii non recipiant neque petant aliquid ultra taxam &c. De Abbreviationibus vide infrà Six. iv. conſt. 17. Divina & Leon. x. conſtit. 14. Summi.

§. 2. Quòd ſi Notarii Apoſtolici, ac eorum Abbreviatores, & alii in juſtitia, & etiam gratia literarum Apoſtolicarum Abbreviatores taxam nimiam pro minutis ſuis petierint, ac etiam ſi literæ Apoſtolicæ exceſſivè taxatæ fuerint, ſuper exceſſibus hujuſmodi per partes ad Vicecancellarium, aut de mandato ſuo, vel ipſo abſente ad ejus Locumtenentem, ſeu Præſidentem in Cancellaria prædicta habeatur recurſus, qui deliberatione habita cum Abbreviationibus Aſſiſtentibus eidem Vicecancellario in expeditione literarum Apoſtolicarum in Cancellaria, & aliis de quibus ſibi videbitur in hoc petitis, exceſſus prædictus ad debitam reducant moderationem, ac meditationem, ac medietatem hujus quòd exceſſivè petierunt, à Scriptoribus, vel Abbreviatoribus qui illud petierint, necnon Taxatoribus literarum earum, qui illas ſic exceſſivè taxaverint, exigant, in uſus Capellæ Scriptorum prædictorum, aut alia pia opera convertendum. Quódque Notarii prædicti pro minutis literarum proviſionum Patriarchalium, Metropolitanorum, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum, & Monaſteriorum quorumcumque Conſiſtorialiter factarum, cùm aliæ non pertineant ad ipſos, recipere valeant, ſicut plus, vel minùs pro communi ſervitio ſolvitur ab eiſdem, videlicet pro primo centenario florenorum communis ſervitii ultra quinque, & pro quolibet alio ſimilium florenorum centenario, ſi plura ſint ultra unum, & ſi ſervitium hujuſmodi ad centum florenos non aſcenderit, pro quolibet decenario numero florenorum hujuſmodi, ultra medium florenorum nullatenus recipiant, vel exigant quocumque quæſito colore, alioquin eorum quemlibet pœnas in dictarum literarum Abbreviatores plus debito à minutis quas faciunt exigentes latas, inferiùs declaratas incurrere volumus ipſo facto. Quòd ſi eorum, & cujuſcumque alterius Abbreviatoris culpa literæ quarum fecerint minutas, & pro quibus ſalaria ſeu emolumenta recipiunt, fuerint reſcribendæ, eorum ſine illius expenſis reſcribantur, qui fuerint vel fuerit in culpa, ſub pœnis infrà dictis. Et inſuper cùm præfati Notarii expertos, & ſufficientes habere debeant Abbreviatores, quandoque recipiunt in arte Abbreviatoria minùs expertos, ex quibus ſecuta ſunt quandoque detrimenta atque damna, ſtatuimus, quòd nullus dictorum Notariorum aliquem in ſuum Abbreviatorem recipere valeat neque poſſit, niſi primitùs ad id per aſſiſtentes Vicecancellario in expeditione literarum Apoſtolicarum, & alios de quibus ſibi videbitur, Abbreviatores in minutis ſuper ipſis de juſtitia formandis experti & ſufficientes reperti fuerint, & etiam approbati.

Litera quæ in Cancellaria fuerit judicata reſcribenda reſcribatur ab eo qui culpam commiſit ſub pœnis hic expreſſis.

§. 3. Statuimus, & etiam ordinamus, quòd ſi litera fuerit in Cancellaria reſcribenda judicata, quod infrà tres dies naturales, à die requiſitionis partis proſequentis, aut ſolicitatoris expeditionis ejuſdem, ille cujus culpa judicata fuerit reſcribenda, expenſis ſuis propriis ſine quocumque alio ſalário quantumcumque modico, etiam gratis oblato, teneatur reſcribere, aut reſcribi facere, ſub pœna ſuſpenſionis ab officio ſcripturæ literarum prædictarum, & ingreſſu Cancellariæ, ſi Scriptor fuerit literarum prædictarum quadraginta dierùm continuorum tempore, nec interim literam alicujus taxæ ſibi diſtribuat Diſtributor, ſive Referendarius literarum earumdem ſub excommunicationis pœna, quam ſi contrarium faciat ſcienter, incurrat ipſo facto, à qua abſolvi non poſſit niſi à Romano Pontifice, priùs ſatisfacto parti læſæ de damnis, & intereſſe, & tres ducatos ſolvat applicandus eidem Capellæ Scriptorum literarum prædictarum pro pœna. Si verò fuerit Abbreviator, ſimiliter compellatur literam facere ſcribi infrà prædictum terminum, ſub pœna ſuſpenſionis

ab ejus officio, & ejus ingreſſu Cancellariæ per tres menſes, quo ſuſpenſionis tempore durante nihil ſibi diſtribuat Vicecancellarius. Quòd ſi inadvertenter vel aliàs Vicecancellarius quicquam ſibi diſtribuat, & ipſe recipiat hujuſmodi ſuſpenſionis tempore durante ipſo facto ſententiam excummunicationis incurrat, à qua nullo modo poſſit abſolvi niſi à Romano Pontifice, priùs ſatisfacto parti læſæ de damnis, & intereſſe, & donec realiter ſolverit, tres ducatos convertendos ut præfertur, & ad reiterationem delicti ſive exceſſus locum habeat multiplicatio pœnæ.

Scriptores exerceant officium per ſeipſos.

§. 4. Et quòd nulli ex Scriptoribus prædictis, qui per ſe ipſum ejus officium ſcriptoriæ literarum prædictarum perſonaliter non exercet, aut non valet exercere; quicquam diſtribuatur, aut aliquod ex eodem officio percipiat emolumentum, niſi cauſa infirmitatis, aut alio legitimo extiterit impedimento detentus; quo caſu cum eo poſſit per Vicecancellarium prædictum per literas ejuſdem cauſam diſtributionis continentes priùs in ipſa Cancellaria publicandas, ad tempus de quo ſibi videbitur diſpenſari. Quódque de cætero nullus hujuſmodi officium Scriptoriæ prædictæ cum officio pœnitentiariæ literarum valeat retinere, & ſi quis hoc attentare præſumpſerit, utroque privatus exiſtat ipſo facto.

Officium Scriptoriæ & Abbreviatoriæ, cum officio Pœnitentiariæ ſimul retineri non poſſit. Hoc revocatum eſt in Bulla cit. in rub.

§. 5. Illi quoque qui hujuſmodi Abbreviatoriæ, vel Scriptoriæ Apoſtolicarum, cum officio Scriptoriæ Pœnitentiariæ, literarum prædictarum inſimul nunc obtinent, infrà decimam diem proximè futuram hujuſmodi officium Pœnitentiariæ, vel Scriptoriæ literarum dimittere teneantur. Alioquin ſi contrarium fecerint, pœnam incurrant proximè dictam.

Abbreviatores ante admiſſionem &c. Vide infra in Sax. iv. conſt. 17.

§. 6. Sanè cùm deceat Abbreviatores literarum prædictarum aſſiſtentes Vicecancellario, aut Locumtenenti, ſeu Præſidenti prædictis in hujuſmodi literarum in Cancellaria prædicta expeditione, Abbreviaturæ literarum ipſarum officio fore ſufficientes, & expertos, ac etiam circumſpectos, prudentes, & probos: ſimiliter ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus de cætero ad aſſiſtendum prædicto Vicecancellario, ſeu Locumtenenti, vel Præſidenti in literarum Apoſtolicarum expeditione, niſi per dictam majorem partem Abbreviatorum, continuantium Cancellariam antedictam primitùs examinatus fuerit, & ad id repertus ſufficiens, & etiam approbatus, nullatenùs admittatur.

Et accedant ad Cancellariam &c. ſub pœnis hic expreſſis.

§. 7. Et quòd prædicti Aſſiſtentes hora ſuper hoc per Vicecancellarium prædictum deputanda, ſingulis diebus, quibus ipſa Cancellaria tenebitur, ad eam venire, & in ipſa quouſque tenta fuerit reſidere debeant, nec interim ab ipſa recedere, poſſint ceſſante excuſatione legitima, quam eidem Vicecancellario, aut Locumtenenti, ſeu Præſidenti, ſi præſentes fuerint vel in eorum abſentia prædictis aſſiſtentibus exprimere debeant, vel jurare ſe legitimam excuſationem habere, niſi ſuper hoc à Vicecancellario, vel Locumtenente licentiam habuerint ſpecialem. Quódque ſinguli aſſiſtentium prædictorum, qui poſt tertiam partem horæ prædictæ venerint, ſex, & ſimiliter qui ante dictam Cancellariam finitam receſſerint, ſex alios, qui verò eadem die ad dictam Cancellariam non venerint, duodecim groſſos Turonenſes ſingulis diebus quibus hæc commiſſerint, Capellæ Scriptorum prædictorum pro pœna contemptus, ſtatuti, & ordinationis noſtræ hujuſmodi, infrà tres dies tunc immediatè ſequentes ſolvere ſint adſtricti, nec ab id appellantes, niſi priùs ſatisfactio de principali, & expenſis, ſi quæ inde factæ fuerint, ad hujuſmodi appellationis proſecutionem quomodolibet admittantur. Similiter idem per alios Abbreviatores ſufficientes ad continuandum eamdem Cancellariam per Aſſiſtentes prædictos ex aliis Abbreviatoribus eligendos, necnon in officialibus dictæ Cancellariæ, ſub ſimilibus pœnis volumus obſervari.

§. 8. Statuimus inſuper, & etiam ordinamus, quòd Seneſcallus dictæ Cancellariæ, qui Cuſtos nuncupatur, juramentum in manibus dicti Vicecancellarii in ſua primaria receptione ad officium Seneſcalliæ Cancellariæ prædictæ, necnon ſingulis annis de hujuſmodi officio fideliter exercendo, & aliàs juxta formam juramenti prædicti per nos noviter appoſitam, & in libro Cancellariæ infrà ſcriptam præſtare teneatur. Quódque ipſe in quibuſcumque literis de gratia, diem receptionis earumdem, qua ſibi in dicta Cancellaria præſentabantur, ſcribat, & pro ſcriptura hujuſmodi nihil recipiat etiam gratis oblatum, literáſque prædictas ſecundùm ordinem receptionis earumdem ſine fraude in expeditione præſentet expediendas. Nec literas; rotulos, ac ſupplicationes in literarum expeditione traditas vel traditos, ante vel poſt noſtrarum literarum expeditionem in dicta Cancellaria, celabit vel occultabit, aut malitioſè retinebit, ſeu earumdem literarum expeditionem differet aut retardabit per ſe, vel alium, ſeu alios, contra ordinem ſuprà ſcriptum. Quòd ſi contrarium ſcienter fecerit, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrat, à qua abſolvi non poſſit niſi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo conſtitutus. Quódque ſi Seneſcallus prædictus contra hujuſmodi ſuum juramentum fraude vel dolo aliqua feciſſe reperiatur, ſit dicto officio eo ipſo privatus. Et quia de talibus & ſimilibus delictis quæ ſecretè committuntur poteſt cum difficultate conſtare, ſex de Scriptoribus, vel Abbreviatoribus prædictis non ſuſpecti, ac bonæ famæ, & boni nominis ipſum Seneſcallum hujuſmodi ſuum officium illegaliter exercuiſſe deponant, & de hoc etiam ſit publicè diffamatus, dicto ſuo officio ſit eo ipſo privatus, & niſi de eo per dictum Cancellarium infrà tres dies inde ſequentes proviſum fuerit, ex tunc poſſit de ſufficienti Abbreviatore literarum prædictarum (qui juramentum ſimiliter præſtare, & omnia prædicta eidem Seneſcallo incumbentia adimplere teneatur) provideri. Et inſuper quòd nullus alius quàm Seneſcallus prædictus aliquam literarum gratiam continentem expediendam in loco expeditionis ponat.

Cuſtodis Cancellariæ officium & munus.

§. 9. Similiter ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd nulla conſtitutionum dictæ Cancellariæ cuiquam, ut de ea in judicio vel alibi fidem faciat tradere niſi primitùs per dictos aſſiſtentes fuerit judicatum danda, & poſtmodùm per duos ex eis tunc præſentes videatur, & ſignetur in dorſo, ac per duos ex Abbreviatoribus in forma debita auſcultetur cum libro prædicto, qui ſe ſubſcribant in eadem, & deinde per Vicecancellarium ſubſcribi debeat, & ſuo ſigno more debito ſignari, & parti petenti dari, pro qua quidem conſtitutione ultra quatuor groſſos Avinionenſes, quorum ſexdecim valent unum florenum auri de Camera; pro ſigno, ſigillo, & ſcriptura; & aliàs per Secretarium, vel Cubicularium dicti Vicecancellarii, & Seneſcallum prædictum, vel alios quoſcumque nullatenus recipiatur, vel etiam exigatur.

Conſtitutio Cancellariæ non detur ut in judicio probet niſi fuerit deſignata ſubſcripta &c.

§. 10. Præthereà, ut literæ juſtitiam concernentes abſque partium damno, ac breviùs expediantur, ſtatuimus & ordinamus, quòd Cancellaria literarum juſtitiæ, quæ ſi ad hoc literæ ſufficiant, ter ſingulis ſeptimanis, prout antiquitùs teneri conſueverat. Si verò ad id hujuſmodi literæ non ſufficiant, ſingulis ſeptimanis ſaltem ſemel teneatur; ad quam Notarii, qui ſex eſſe debent, curúmque, & alii in formandis notis de juſtitia, vel in jure ſufficientes Abbreviatores, (quorum nomina ſint in matricularis Abbreviatorum dictarum literarum inſcripta) necnon Prælati, & alii Doctores famoſi ac practici in dicta Curia præſentes, & primitùs per eoſdem Prælatos, & Doctores ſolito præſtito juramento, debeant convocari, prout hactenus extitit laudabiliter obſervatum. Quódque in eadem Cancellaria literæ executoriæ ſuper ſententiis in Romana Curia latis, niſi ſtylus in cauſis in eadem Curia

Literæ iſtæ juſtitiam concernentes, hodie expediuntur in ſignatura juſtitiæ.

ſervari

ſervari ſolitus, ſervatus fuerit per ordinem, pront in litteris prædictis juxta ſtylum Cancellariæ prædictæ narrari conſuevit, aut in aliquibus expenſæ factæ in cauſis ipſis exceſſivè contra conſtitutiones ſuper editas, notoriè taxatæ fuerint, donec de partium, vel paris victricis conſenſu vel aliàs juridicè moderatæ fuerint, minimè poſſint, & debeant expediri.

Examinatorum officium & munus ac qualitates.

§. 11. Et inſuper ſtatuimus, & ordinamus, quòd Examinatores in gratia ſpeciali, antequam exerceant hujuſmodi officium; de illo fideliter exercendo in manibus dicti Viceeancellarii præſtent juramentum, ipſique poſtmodum hujuſmodi officium diligenter per ſe ipſos exerceant. Impetrantes, de literatura, ſcientia, & idoneitate, & illos beneficia curam animarum, aut juriſdictionem habentis petentes, rigidè examinent, ac de vita & moribus informationem recipiant diligentem, & prædictas ſufficientiam, & idoneitatem in ſcriptis ſub ſigneto ſuo referant examinatores, pro qua quidem ſcriptura, ſigneto, ſalarioque, & labore eorum, ultra unumgroſſum Turonenſem, & Clericus ſcripturam faciens prædictam, ultra ſimilis groſſi quartam partem, aliquid etiam gratis oblatum, nullatenus recipere præſumant. Quòd ſi Examinator vel Clericus in contrarium attentaverint, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, à qua non poſſint abſolvi donec fuerit ſatisfactio facta.

Bullatores quid recipere poſſint pro bullandis literis.

§. 12. Similiter ſtatuimus, & ordinamus, quòd Bullatores dictarum literarum Apoſtolicarum, pro ipſis literis bullandis, ſive gratiam, ſive juſtitiam contineant, ultra illud quod antiquitùs, & ante ultimum ſchiſma videlicet tempore Gregorii Papæ XI. prædicti, pro ſimilibus recipiebant literis, nihil recipere præſumant, nec de litera duplicata, ultra quatuor, & de litera correcta iterum bullanda, necnon de litera ſuper ſumpto habito de regiſtro, ultra octo, necnon de literis aliàs bullatis, & iterum (non tamen propter defectum partium) bullandis, & in dicto regiſtro corrigendis ultra unum Turonenſem groſſum recipere, aut exigere præſumant.

Regiſtratorum officium.

§. 13. Et Idem volumus per dictarum Regiſtratores in prædictis omnibus obſervari. Quòdque prædicti regiſtratores literas regiſtratas, cauſa aliquid exigendi, vel extorquendi à proſequentibus ipſas, plus debito differri non faciant regiſtrari, vel eas de mala expeditione malitioſè redarguant, ſed ad quæſtum accuſent, aut in ſalariis Clericorum in regiſtro prædicto ſcribentium participent, quòd ſi contrarium fecerint, ipſo facto excommunicationis ſententiam incurrant, à qua (mortis caſu excepto) per alium quàm Romanum Pontificem nequeant abſolutionis beneficium obtinere, & inſuper ſuo officio hujuſmodi; ſi hoc per teſtes vel aliàs præſumptivè probari poterit, eo ipſo ſint privati, & perpetuò inhabiles ad quodcumque officium exercendum in Romana Curia exiſtant. Quòdque Clerici in dicto regiſtro ſcribentes, qui literas eis traditas infrà tres dies ex tunc immediatè ſequentes (ceſſante impedimento legitimo) non regiſtraverint, à dicto regiſtro penitùs amoti exiſtant, nec ad ibi ſcribendum de cætero admittantur.

Auditoris Rotæ eligendi qualitates.

§. 14. Et nihilominùs cùm juſtitiam in judicio contradictorio purè deceat exerceri, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus deinceps cauſarum Palatii Apoſtolici in Auditorem recipiatur, niſi Doctor fuerit juris famoſus, & poſt doctoratum ab eo receptum per triennium ad minùs legerit in eodem, ſitque commendatus de vita, ac morum honeſtate, aliiſque virtutibus, ac ab omni munere ſint mundæ manus ejus, & bonum habeat teſtimonium, haberque ad minùs ſive in beneficiis, ſive in bonis temporalibus, ducentos florenos auri de Camera annuatim in portatis, de quibus valeat in dicta Curia ipſe ſuſtentari.

Inquiſitionis forma de eo faciendæ Ad hoc vide etiam infrà Sixti IV conſt. 2. Romani

§. 15. Quodque poſtquam fuerit conceſſum per Papam aliquem in Auditorem cauſarum dicti Palatii admitti, antequam ulteriùs ad ipſum admiſſionem procedatur, Decanus Auditorum prædictorum de præmiſſis facere teneatur inquiſitionem diligentem, & quidquid per eam repererit, fideliter referat Viceeancellario prædicto; qui hoc ſimiliter Papæ exponere teneatur, quòd ſi aliquid de præmiſſis defuerit, ad ipſius admiſſionem in Auditorum, ulteriùs minimè procedatur, niſi aliud mandaret Papa antedictus.

Diſputationiſque ab eo ſubſtinendæ.

§. 16. Si verò per informationem hujuſmodi, ipſum conſtiterit famoſum Doctorem, aliáque præmiſſa ſore vera, idem Viceeancellarius vocatis quatuor ex dictis Auditoribus, ſi Canoniſta, Decretalem; ſi verò Legiſta fuerit, Legem, quam infra unius menſis ſpatium à die ſibi aſſignata computandum, in dicti Viceeancellarii, aut Locumtenentis præſentia (& ad hoc vocatis omnibus dictæ Sedis Notariis, & prædictis Auditoribus, & Conſiſtorialibus Advocatis tunc in eadem Curia præſentibus, invitatis ad id etiam Prælatis; & aliis famoſis, & literatis viris qui tunc in eadem Curia extiterint) repetere teneatur ſingulos qui arguere voluerint idem repetens audire teneatur; quódque quatuor ultimi ex Auditoribus & quatuor ultimi ex Advocatis prædictis tunc præſentes arguere ſint adſtricti.

Admiſſio ipſius Auditoris ad officium.

§. 17. Quòd ſi idem repetens in hujuſmodi repetitione taliter ſe habuerit, quòd ſit meritò commendatus, dictus Viceeancellarius ſecundùm relationem majoris partis Notariorum, & Auditorum, ac Advocatorum prædictorum ad ejus admiſſionem in Auditorem ulteriùs procedat: ſi verò ſecundùm relationem prædictam repertus fuerit diminutæ ſcientiæ, vel judicii relatione ſuper hoc per dictum Viceeancellarium Papæ facta, ab hujuſmodi admiſſione repellatur.

Munus ejuſdem in exercitio d. officii. De materia Rotæ plenè notabo infra in Pii IV. conſt. 44. In throno.

§. 18. Et inſuper quòd prædicti Auditores, & eorum loca exercentes, libros juris ordinarios ad minùs, continuò ſecum habere teneantur, proceſſuſque cauſarum agitatarum coram eis perſonaliter videant, & viſitent, ac teſtes in cauſis hujuſmodi ſi ponderis fuerint (maximè ſi pars aliqua hoc requiſiverit,) examinent, in aliis verò per duos Notarios faciant examinari diligenter, ne cujuſcumque Notarii vel alterius relationi credant; nec ad ſententiarum prolationem in cauſis hujuſmodi procedant regiſtris prædictis per eos, ut præmittitur, non viſis, & diligenter examinatis. Hoc etiam volumus per quoſcumque Judices, & Commiſſarios in dicta Curia præſentes ſimiliter perpetuò obſervari. Et nihilominùs, quòd ſi quis ex Auditoribus fuerit notatus de præcipitatione juſtitiæ, negligentia, ſeu non promptitudine jurium, propter non continuationem librorum, aut aliàs, & ſpecialiter de corruptione, & acceptione munerum, ſeu vagus fuerit, ſeu aliàs malè verſetur in dicta Curia, per præfatum Viceeancellarium, vel ejus Vicegerentem charitativè reddatur attentus, ut ab iis ſe abſtineat & emendet, bonamque famam acquirat, & in ea perſeveret, quòd ſi ſe emendare neglexerit, & per tres menſes continuos poſt aviſationem hujuſmodi, eadem nota vel infamia reſperſus fuerit, per dictum Viceeancellarium, aut ejus Vicegerentem commiſſiones ſibi nullatenùs committantur. Et ſi per alios tres menſes ſimili nota vel Infamia notatus fuerit, & notoriè, ſeq. non emendaverit, tunc prædictus Viceeancellarius aut Vicegerens cum duobus Auditoribus, præmiſſa Papæ referre teneatur, qui provideat prout ſalubriter fuerit providendum.

Præventio attendenda inter Auditores, ſi plures extant commiſſiones cauſarum eis directæ.

§. 19. Verùm ſi contingat inter eaſdem perſonas, & ſuper eadem re diverſis Auditoribus aliquam cauſam committi, is cui primò fuerit præſentata commiſſio, ſuper cauſa hujuſmodi remaneat ejuſdem cauſæ Judex, quòd ſi de juriſdictione alterius extiterit pro parte adverſa data exceptio; tunc cujus fuerit juriſdictio primitùs cognoſcatur, & ſi ulteriùs procedatur ante cognitionem hujuſmodi non valeat proceſſus, & Judex teneatur parti ad reſtitutionem expenſarum inde factarum, ſuumque intereſſe. Notarius verò qui auſus eſt talem contentionem appetere propter lucrum, ſcripturæ, ac to-

tius cauſæ commodum perdat, teneaturque ſuis expenſis parti dare, quod expendit in cauſa hujuſmodi. Quòd ſi idem Auditor, & Notarius contrarium fecerint, eo ipſo ſententiam excommunicationis incurrant, à qua non poſſint abſolvi donec ſuper iis ſatisfecerint ut præfertur. Et hoc etiam ad quoſcumque Judices, ac Commiſſarios, ac eorum Notarios in dicta Curia præſentes pro tempore, duximus extendendum.

Notarii Rotæ non habitent cum Auditoribus &c.

§. 20. Præterea ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus ex Notariis cujuſvis ex Auditoribus prædictis, cum eo moram trahat, quòd ſi forſan aliquis ex ipſis cum eo morari voluerit, pro habitatione domus, & expenſis, ultra quod juſtum & debitum fuerit, & rationabile ſalarium non ſolvat; & ſi quacumque cauſa vera vel ſimulata, reſpectu officii, aliquid Auditori dederit vel ſolverit, Notarius dando, & Auditor recipiendo, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, à qua nequeant niſi per Papam abſolvi, ac duplo quod Notarius ultra debitum ſolverit, & Auditor recepit, per eorum quemlibet in uſus pauperum de mandato dicti Vicecancellarii diſtributo.

...tas & aliæ eorumdem ...orum ...itates.

§. 21. Et quòd nullus in Notarium cujuslibet Auditorum prædictorum, niſi vigeſimumquintum ſuæ ætatis annum attigerit, & aliàs Notariatus officium exercuerit, ſitque boni nominis, & bonæ famæ, ac ſufficiens idoneus ad dictum Notariatus officium cauſarum dicti Palatii exercendum, & poſt diligentem informationem ſuper iis habitam, ac ipſius examinationem, & de præmiſſis conſtiterit, admittatur.

...cium per ...itutum ...exerce... ...que li... ...a Vice... ...cellarii.

§. 22. Et quòd Notarii dictorum Auditorum ſua Notariatus officia perſonaliter exerceant, & ſi quis (ceſſante cauſa neceſſaria) à ſui Notariatus officii exercitio per menſem continuè ſe abſentaverit, ſit dicto officio eo ipſo privatus, & de cauſa neceſſaria propter quam ipſum oporteat dictum officium per ſubſtitutum exercere, & de illo per ſubſtitutum exercendo: à dicto Vicecancellario petat licentiam, quam idem Vicecancellarius, poſtquam de cauſa hujuſmodi ſibi conſtiterit, per ſuas literas cauſam ipſam continentes, concedere poterit ad tempus, de quo ſibi videbitur faciendum.

Habitum decentem ferant, & laudabiliter vivant.

§. 23. Et inſuper quòd Notarii prædicti in habitu decenti incedant, ac honeſto, & convenienti Clerico ſæculari. Tabernas non frequentent, nec Concubinarii exiſtant, cùm ex hoc ſuum vileſcat officium, & malam famam acquirant, et ſi contrarium fecerint, ſuis priventur officiis.

Adepto beneficio &c. officium dimittat.

§. 24. Quòdque quilibet ipſorum quàm primùm presbyter factus, ſeu dignitatem vel perſonatum in Cathedrali vel Collegiata Eccleſia, aut Parochialem Eccleſiam pacificè aſſecutus fuerit, hujuſmodi Notariatus officium omninò dimittat, & ad hujuſmodi officii exercitium in dicta audientia ampliùs non admittatur.

Delinquentes in officio coerceanti.

§. 25. Et inſuper, quòd Notarius, qui notatus, aut diffamatus fuerit, quòd malitiosè, negligenter, vel per dolum ſcripſerit aliud quàm in proceſſu, aut in judicio deductum, vel actum fuerit inter partes, ſeu diffamatus quòd ſit perſonarum in quarum cauſis ſcribit acceptor, plus uni quàm alteri favendo, & ut cauſæ ſecreta detegendo, eo ipſo à ſuo Notariatus officio ſuſpendatur, & per Auditorem Cameræ, cui hoc per dictum Vicecancellarium committatur, ſummariè, ſimpliciter & de plano, de hujuſmodi infamia, & aliis præmiſſis inquiratur diligenter, & ſi per inquiſitionem hujuſmodi culpabilis repertus fuerit, aut ſi purgatio ei fuerit indicenda, & debitè ſe non expurgaverit, privetur quibuſcumque officiis quæ in dicta Curia obtinebit, & ab eadem Curia perpetuò ſit proſcriptus, necnon in quingentis florenis auri de Camera, per ipſum eleemoſynario Romani Pontificis realiter tradendis; & in uſus pauperum convertendis, condemnetur, & idem volumus de quibuſcumque Notariis quorumcumque Cardinalium, Judicum, & Commiſſariorum in Curia pro tempore deputatorum inviolabiliter obſervari.

Taxam obſervent circa eorum mercedem. De ea vid. in conſtit. 44. Pauli v. in Tom. 2.

§. 26. Et nihilominùs quòd dicti Notarii in exactione ſalariorum ſuorum taxationes pro ſuis proceſſibus, & ſcripturis in cauſa hujuſmodi, taxas ſuper hoc ordinatas per dictum Joannem XXII. ſervare teneantur, quòd ſi ultra dictam taxam aliquid petierint, aut receperint, ſuper exceſſu hujuſmodi ad Vicecancellarium, ſeu Locumtenentem prædictum ſuper hoc habeant recurſum, qui vocatis in hoc petitis, exceſſus prædictos juxta taxationes prædictas ad debitum reducat moderamen, & medietatem hujus quod exceſſivè petierint, a Notariis exigant in uſus pauperum convertendam.

Et hæc circa taxam advertantur. Ad hæc vide infrà Innocen. viij. conſtitut. Fin.

§. 27. Quòdque pro citationibus compulſoriis, & inhibitionibus decretis in partibus, procuratoriis inſtrumentis, remiſſionibus ad partes, examinationibus teſtium, & quibuſcumque aliis ſcripturis bis ſcriptis in proceſſu, niſi ſemel dumtaxat taxentur, neque ſolvantur. Termini quoque ſuperflui, ſeu ultra debitum extenſi, & quæcumque aliæ ſuperfluæ ſcripturæ pro reſecatis habeantur, taxenturque clauſulæ, & dictiones proportionabiliter prout poterant ſcribi in proceſſu, quòdque nullus Notarius qui de petia notæ regiſtri ſententiæ definitivæ duodecim groſſos Turonenſes receperit de petia inſtrumenti ſuper eo confecti, cùm ſit copia dictæ notæ, niſi ſicut de copia in publica forma redacta, juxta conſtitutionem dicti Joannis XXII. recipiat. Et ſi de petia hujuſmodi inſtrumenti ſimiles duodecim Turonenſes receperit, de hujuſmodi nota ſententiæ ſicut de copia recipere poſſit: quòd ſi contrarium attentaverit, quod ultra receperit, parti reſtituat, & totidem pro Capella prædictorum Auditorum, vel Curſorum infrà octo dies tunc immediatè ſequentes realiter ſolvat, alioquin à ſui officii exercitio per menſem ſit ſuſpenſus, quòd ſi ſe illi ingeſſerit, graviùs per Vicecancellarium prout ſibi videbitur puniatur.

Advocatorum Conſiſtorialium eligendorum qualitates.

§. 28. Verùm, cùm ſicut Judicum, ſimiliter Advocatorum requiratur conſilium, maturitas, & circumſpectio magna, inſuper ſtatuimus etiam & ordinamus conſimiliter Advocatum nullatenus admittendum, niſi primitùs ſervaverit quæ in Auditoribus ſervari ſtatuuntur. Quòdque iidem Advocati pro ſingulis per eos commiſſionibus de juſtitia extra Conſiſtorium proponendis, uno floreno de Camera ſint contenti, nec aliquid ultra petere ſint auſi; quòd ſi contrarium fecerint, illud quod ultra exegerint, partibus reſtituere, & totidem dare pauperibus teneantur.

In Conſiſtorio malè ſe gerentium pœna Advocatorum iſtorum materiam. Vid. in Sia. v. conſt. 62. Sacri.

§. 29. Et quòd ſi quis Advocatus in Conſiſtorio proponat aliqua, quæ ex ſui natura ſint injurioſa, & in alterius diffamationem, & notam cedant, licèt hoc in commiſſione, ſive ſupplicatione per ipſum proponenda ſcriptum non fuerit, niſi pars principalis, cujus nomine proponitur, ſit præſens, & dicat, & aſſerat hoc facere proponi ad effectum accuſandi, vel partem denunciationis aſſumendi in forma juris, ſeu ejus procurator ad hoc habens mandatum ſpeciale, aut ſint ſubſtantialia cauſæ, ipſe actione injuriarum teneatur ei contra quem organum vocis ſuæ præſtiterit, & in decem florenis Cameræ Apoſt. condemnatus exiſtat. Quòdque ſi quis Advocatus in Conſiſtorio, vel audientia, clamoroſus, injurioſus, aut tumultuoſus fuerit, vel etiam temerè, vel immoderatè ſe ingerat replicationi, aut defenſioni cauſarum in Conſiſtorio, ſine requiſitione, & informatione partis, eo ipſo ſit ab ejus officio ſuſpenſus per duos menſes, & quinque florenos Cameræ pro qualibet vice qua hoc egerit, eidem Cameræ ſolvere ſit adſtrictus. Cæterùm, quòd ſi duo Advocati unam cauſam defendant in Conſiſtorio, eorum altero dumtaxat duplicetur, habeant tamen priùs conſultationem ad invicem, vel in ipſo Conſiſtorio inſimul ſe injungant, ita quòd ſi proponens alias reallegans aliquid quod faciat ad cauſæ defenſionem emittat, illud ſubmiſſa voce, & ſine tumultu hoc dicat, ita quod in ſimilibus junior

ſemper

ſemper deferat antiquiori Advocato, niſi ex cauſa aliter inter eos fuerit concordatum.

Procuratorum Rotæ qualitates.

§. 30. Præterea ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd nullus ad publicum Procurationis Officium in eadem Curia de cætero admittatur, niſi in eodem officio in dicta Curia ſit exercitatus, & practicus, aut in jure graduatus, ac de diligentia, fidelitate, & probitate commendatus, & ſuper iis, & aliis ad hujuſmodi officii exercitium neceſſariis, per Vicecancellarium, uno vel duobus ex Audirotibus, & totidem ex Advocatis prædictis, ad id vocatis, & præſentibus fuerit diligenter examinatus, & repertus idoneus.

Munus eorumdem.

§. 31. Et quòd nullus ex dictis Procuratoribus ſit injurioſus verbo, vel ſcriptura in cauſarum patrocinio, nec canſas quas noverit injuſtas, ſeu iniqnas, vel alias deſperatas recipiant, nec pro cauſarum defenſione ad eas diutiùs malitioſè protrahendas materias ſubjungat admiſſibiles, quas non veras eſſe ſciat, aut credat, vel probabiles per partem ſuam, quod præſumi poterit, videlicet ſi pars pro qua cauſa ducitur, debilem, aut minùs plenam informationem dederit, aut miſerit ſuper ea. Quòd ſi quis Procuratorum prædictorum in hoc culpabilis repertus fuerit, per cauſæ Auditorem, vel Judicem, qui hoc noverit, aut in altero præmiſſorum eum deprehenderit, ſeu ſi hoc neglexerir, per Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem, quando ſibi de hoc conſtiterit, perpetuò, vel ad tempus, prout caſus exiget, à Procurationis officio in dicta Curia ſuſpendatur, & aliàs ſecundum caſûs exigentiam per prædictum Vicecancellarium, vel Locumtenentem puniatur. Idem volumus ſi Procurator per corruptionem, vel aliam malitiam, in cauſis quas defendendas ſuſceperit, & eas ſcienter, vel per ejus negligentiam perdiderit, in læſionem juris ſuæ partis obſervari, quo caſu ad quæcumque damna, & expenſas, ultra prædicta eidem parti reſtituenda, teneatur. Similiter in Procuratores, qui poſtquam pro una parte cauſam duxerint, eam contra ipſam & pro ejus adverſa parte defendunt, & ducunt. Quòdque ſi quis ex Procuratoribus prædictis, vel aliis poſt appellationem interpoſitam in dicta Curia hujuſmodi appellationis cauſam finxerit eſſe commiſſam, ut partem adverſam decipiat, & eam ad dicendum contra hujuſmodi fictam commiſſionem citari fecerit, in viginti florenis Cameræ puniatur, in piis operibus per manum eleemoſynarii prædicti convertendis. Et quòd hujuſmodi Procuratores, qui ut lites diutiùs durare faciant, fictis appellationibus, & commiſſionibus utuntur, niſi probaverint cauſas appellationum, & commiſſionum hujuſmodi veras eſſe, & ipſas relevantes, & ad juris ſui declarationem, Judicis, vel Vicecancellarii, ſeu Præſidentis prædictorum arbitrio puniantur, & parti adverſæ, quam indebitè vexaverint, de damnis, & intereſſe quæ propterea incurrerit, teneantur.

Habitus, & Vita.

§. 32. Verùm cùm dicti Procuratores gravia gerent negotia, ſimiliter in motibus graves, in geſtu, habitu, & converſatione honeſti eſſe debent; quòd præfati Procuratores in habitu decenti, & honeſto, & ſtatu ſæculari & convenienti incedant, tabernas non frequentantes, nec ſint concubinarii. Si quis autem contrarium fecerit, ab hujuſmodi procurationis officio, per Auditores, Judices, & Commiſſarios præfatos repellatur, & penitùs excludatur, & aliàs per dictum Vicecancellarium, vel ejus Locumtenentem animadverſione debita puniatur.

Sacerdotes non ſint.

§. 33. Et nihilominùs, quòd de cætero nullus in Sacerdotio conſtitutus, aut dignitatem, vel perſonatum Cathedralis, vel Collegiatæ Eccleſiæ pacificè obtinens, ad hujuſmodi Procuratoris Officii exercitium quomodolibet admittatur, nec in eo toleretur; & ſi de hoc in cauſis per partem adverſam data fuerit exceptio, ex tunc proceſſus non valeat, eadem tamen pars adverſa de ſua in hujuſmodi cauſa defenſione confiſa iterato denuò in eam cauſam vocetur, niſi ſit in dicta Curia alius Procurator qui onus cauſæ hujuſmodi in ſe velit ſuſcipere defendendi.

Taxa ſalarii Advocator. & Procurat.

§. 34. Cæterùm, cùm Advocati, & Procuratores præfati juxta ſui laboris meritum ſint præmiandi, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd in cauſis in quibus ſimpliciter, & de plano, aut per audientiam contradictarum, ſive in contumaciam partis adverſæ, vel aliàs in cauſis levibus in quibus non ſit magna jurium diſcuſſio, Advocati in prima viginti, in ſecunda duodecim, in tertia inſtantia octo; Procuratores ſimiliter in prima decem, & in ſecunda ſeptem, ac in tertia inſtantia hujuſmodi, quatuor florenis ſimilibus ſint contenti. Præterea volumus, & etiam ordinamus, decem groſſos Turonenſes circa taxam literarum Apoſtolicarum, & Pœnitentiariæ prædictarum, ac minutarum earumdem literarum Apoſtolicarum, necnon in bulla, & regiſtris Apoſtolicis ac dictæ Pœnitentiariæ, necnon ſalarii Notariorum & aliorum quorumlibet, pro uno dumtaxat floreno de Camera computari.

Juſſio publicandi.

§. 35. Verùm ut hujuſmodi noſtræ conſtitutiones, & ordinationes ad omnium perveniant notitiam, eas in audientia prædicta ſingulis annis in Kalend. Octobris publicari, necnon in libris Cancellariæ prædictæ inſcribi, & regiſtrari volumus per præſentes. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 5. Septemb.

Dat. Gebennis, Kal. Septemb. Pont. noſtri Anno primo.

IV.

Exemptio Ordinis Fratrum Cartuſianorum, à ſolutione primitiarum & decimarum.

Alia de hoc Ordine notavi ſuprà in conſt. 7. Alex. III. Cùm vos fol. 45.

Edita A. D. 1420.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ordinis laudes recenſentur.

FOns parvulus qui crevit in fluvium, & in lucem ſolemque converſus, in aquas plurimas redundavit, Cartuſienſium eſt utique Ordo prælucidus, quia in ſui ortus exordio parvus, & humilis abjectione habitus, tenuitatis ſubſtantia, humilitatis profeſſione, ac numero profeſſorum, ſub fontis ſimilitudine, non indignè deſcribuntur, cui diverſarum illi proprietatum conformitate reſpondens, non immeritò comparatur. Hic enim fons eſt hortorum irriguus, cæteras irrigans Religiones, & Ordines, ac exemplis ſalubribus ſcaturitans. Hic eſt fons amœnus varietate virtutum, præclarus munditiæ puritate, pietate patens, indeficiens ſanctitate, bonum meritorum illuſtratus, ita nomen fontis ampliavit, ut fluvius eſſe cenſeatur. Cujus profeſſio laudabilis de virtute in virtutem progrediens, ut Deum Deorum in Sion videat, univerſalis Eccleſiæ lætificet Civitatem, in qua per meritorum evidentiam, claræ lucis ſplendorem a leptus, quaſi ſtella matutina refulget in medio nebulæ mundi hujus. Hujus ſiquidem Ordinis ſacra Religio, à ſuæ inſtitutionis auſpiciis quaſi deſerta & invia, paucis adhuc initiata cultoribus, tandem honoris, & honeſtatis fructus parturiens, ramos ſuos, ramos quidem honoris & gratiæ, generationes germinans, religionis ſinceritatem, & auſteram vitæ continentiam ampliavit. Ea propter exultat jam in multitudine numeroſa ſpectabilis, quæ olim in ſolitudine dilatebat.

Exemptio à ſolutione decimarum.

§. 1. His itaque conſiderationibus inducti, religionis ejuſdem perſeverantiam ac perſonarum ſub illius habitu divinæ vacantium ſervituti, utilitates, & commoda ſinceris affectibus procurantes, Majoris, & aliarum quarumcumque domorum prædicti Ordinis ubilibet conſiſtentium Priores, & fratres præſentes & poſteros, à præſtatione & ſolutione primitiarum, & decimarum ex fructibus, proventibus ex eorum pratis, paſcuis, terris, vineis, hortis, agris, ſylvis, nemoribus, montibus, aliiſque prædiis, & poſſeſſionibus, in quibuſcumque Mundi partibus conſiſtentibus, tàm ante, quàm etiam poſt generale Concilium habitis, vel acquiſitis, illis videli-

cet,

cet, quæ de præſenti manibus propriis, aut eorum laboribus, vel eapenſis excolunt, vel excoli facient in futurum, necnon ex fœtibus animalium eorumdem, debitarum, auctoritate Apoſtolica perpetuò immunes reddimus, & conſtituimus & liberamus, ac etiam immunes, & liberi eſſe volumus, & decernimus, & cenſemus, eiſque nihilominùs, ne primitias, & decimas hujuſmodi cuiquam ſolvere vel præſtate teneantur, nec ad id à quoquam inviti valeant compelli, tenore præſentium indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Concilii prædicti, ac aliis per nos, ſive prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices editis conſtitutionibus Apoſtolicis contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 24. Sept. * aliàs 23.

Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolos, 8. Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno tertio. *

V.

Statuta & Ordinationes obſervandæ ab Auditoribus Rotæ Romanæ, Advocatiſque, Procuratoribus, & Notatiis ejus Curiæ.

Ad hæc extant nonnullorum Pont. Conſtitutiones, quas tibi indicabo infrà in Tomo 2. in conſtit. 44. Pii IV. In throno, Eas attende.

Edita A. D. 1422.

MARTINUS PAPA V. &c.

Exordium.

ROmani Pontificis providentia circumſpecta, nonnumquam geſta per eum, rationabilibus & honeſtis ſuadentibus cauſis moderatur, & commutat in melius prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Hic Pont. alias edidit conſtitutiones, quas nunc revocat. Hæc Bulla cadebat ſub anno 6.

§ 1. Nuper ſi quidem videlicet pridiè Nonas Februarii Pontificatûs noſtri Anno ſexto, quædam conſtitutiones, & ordinationes, quæ reformationes officialium Romanæ Curiæ concernere videbantur, in Audientia literarum contradictarum lectæ fuerunt, & etiam publicatæ. Et quia nonnulla nimium rigoroſa continebantur in illis, quæ in ipſorum officialium nimis grave diſpendium, & præjudicium redundabant, eas per noſtræ proviſionis officium, habitaque ſuper his deliberatione matura, in melius duximus commutandas. Illas igitur conſtitutiones, & ordinationes, ut præmittitur publicatas, auctoritate præſentium perinde haberi volentes, ac ſi in eadem audientia lectæ & publicatæ minimè extitiſſent, & à nobis nullatenus emanaſſent.

Novas modò prodit, & ſervari præcipit, & etiam Bullas hic enunciatas.

§. 2. Infraſcriptas conſtitutiones, & ordinationes noſtras, in eadem Audientia legi, & publicari volumus, & jubemus, eaſque præcipimus ab omnibus inviolabiliter obſervari, Et licet fœl. rec. Joannes XVII. & Greg. XI. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri nonnullas conſtitutiones, & ordinationes, circa regimen & ordinationem officialium, & officiorum ejuſdem Curiæ laudabiliter ediderint; quia tamen illis mundi creſcente malitia, aut debitè non ſervantur, aut additionibus utilibus indigere noſcuntur, Nos ſuper his intendentes prout ex debito paſtoralis officii obligamur, ſalubriter providere conſtitutiones, & ordinationes dictorum prædeceſſorum tenore præſentium auctoritate Apoſtolica innovantes eas cum additionibus infraſcriptis quas vim perpetuæ conſtitutionis habere decernimus, præcipimus firmiter obſervari. Mandantes ex nunc Venerabili fratri noſtro Joanni Epiſcopo Oſtienſi S. R. E. Vicecancellario, & in Cancellaria Apoſtolica Præſidenti, eorumque ſucceſſoribus, quatenus illas faciant diligentiùs obſervari. Quæ ut attentiùs obſerventur ſtatuimus, quòd ſinguli Sedis Apoſtolicæ Notarii, & tàm prædictæ *, quàm Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, Corrector, Scriptores, Abbreviatores literarum Apoſtolicarum, Advocati, Procuratores, & Notarii cauſarum dicti Palatii, necnon Seneſcallus, qui Cuſtos ea dictæ Cancellariæ, conſtitutiones, & additiones, prædictas infrà menſem à die publicationis præſentium computandum habere, & de hoc infrà alium menſem immediatè ſequentem, dictum Vicecancellarium certificare, & alia circa præmiſſa facere, & obſervare teneantur, prout conſtitutionibus dictorum prædeceſſorum, ac præſentibus pleniùs continetur.

* Cancellariæ.

Auditores ſervent dictorum prædeceſſorum nullus & laudabiliter vivant.

§. 3. De Auditoribus autem cauſarum Palatii Apoſtolici, & aliis in Romana Curia Judicibus, eorumque Notariis conſtitutiones dictorum prædeceſſorum ſuper hoc laudabiliter editas volumus firmiter obſervari, quas Auditores, & Notarii prædicti apud ſe cæteris hujuſmodi teneantur ut præfertur habere, & circa illarum obſervationem diligenter intendere. Verùm, ſi quis ex eiſdem Auditoribus de præmiſſarum conſtitutionum tranſgreſſione, ſeu de præcipitatione juſtitiæ negligentia, corruptione, & munerum acceptione notatus fuerit, ſeu vagus, aut alias malè, vel inhoneſtè verſetur, & dicta Curia per præfatum Vicecancellarium, vel ejus Vicegerentem charitativè moneatur, ut ab his ſe abſtineat, & emendet, bonamque famam acquirere ſtudeat, & in vita laudabiliter perſeveret. Qui ſi ſic monitus ſe emendare neglexerit, & per tres menſes continuos poſt monitionem hujuſmodi, eadem nota, vel infamia repertus in propoſito ſuæ opinionis permaneat, per Vicecancellarium, aut Vicegerentem prædictum, cauſæ ſibi nullatenus committantur, & ſi per alios tres menſes ſimili nota, vel infamia notatus fuerit, & ſe emendaverit, tunc idem Vicecancellarius, aut Vicegerens præmiſſa nobis referre teneatur, ut ſuper hoc poſſit ſalubriter provideri.

Auditor cui prius commiſſio cauſæ præſentata fuit, ſit Judex. Et in dubio Auditor antiquior præcedat.

§. 4. Cæterùm ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd ſi contingat inter eaſdem perſonas ſuper eadem re de diverſis Auditoribus, aut judicibus aliquam cauſam committi, is cui primò fuerit præſentata commiſſio ſuper cauſa hujuſmodi remaneat ejuſdem cauſæ Judex. Quòd ſi de juriſdictione alterius extiterit pro parte adverſa data exceptio, tunc cujus fuerit juriſdictio primitùs cognoſcat ille, coram quo excipitur, & exceptio alteri Judici intimetur. Quòd ſi conſtare non poteſt, cui primò fuerit commiſſio præſentata, antiquior Auditor Judex ſit cauſæ, & junior cauſam ipſam eidem Auditori antiquiori dimittat, nec ulteriùs quivis eorum judicium in cauſa procedat, donec fuerit judicatum. Et ſi ulteriùs procedatur ante cognitionem hujuſmodi, non valeat proceſſus. Auditor verò, aut judex alius, vel Notarius qui circa hoc ad retinendum cauſam aliquid doloſè egerit, excommunicationis ſententiam incurrat eo ipſo, à qua non poſſit niſi per Vicecancellarium prædictum abſolvi, aut de ejus mandato, & refuſis priùs parti læſæ expenſis, & damnis.

Notarii Auditorum hic deſcriptas habeant qualitates.

§. 5. Statuimus etiam, quòd nullus in Notarium alicujus Auditoris dicti Palatii niſi vigeſimum quintum ſuæ ætatis annum attigerit, & aliàs Notariatûs officium exercuerit. Sitque boni nominis, & laudabilis famæ, ac ſufficiens, & idoneus ad Notariatûs officium cauſarum dicti Palatii exercendum, & poſt diligentem examinationem, & informationem ſuper habitam per ipſum Vicecancellarium aut deputandum ab eo de præmiſſis conſtiterit, admittatur.

Officia non locent neque vendant, nec ſine licentia abſint à Curia.

§. 6. Quodque Notarii dictorum Auditorum ſua Notariatûs officia non locent, nec vendant, alioquin, & officium, & pretium perdant, ipſumque pretium Apoſtolicæ Cameræ applicetur, & officium alteri conferatur. Et ſi quis ex eiſdem Notariis ceſſante cauſa neceſſaria, vel abſque ſui Auditoris licentia per tres menſes continuos ab eadem Curia abſens fuerit, dicto officio eo ipſo privatus exiſtat.

Habitum decentem gerant, Tabernas & concubinas dimittant.

§. 7. Volumus inſuper, quòd præfati Notarii in habitu decenti incedant, honeſto, & convenienti Clerico ſæculari. Tabernas non frequentent, nec concubinarii exiſtant, cum per hoc eorum vileſcat officium, & ex hujuſmodi incontinentia, vitæ infamiam conſequantur, & ſi contrarium fecerint, ſuis priventur officiis.

Fideliter officium exerceant.

§. 8. Quodque Notarius, qui notatus aut diffamatus extiterit, quòd malitioſè, negligenter, vel per dolum aliquid egerit, vel ſcripſerit quod in proceſſu, vel judicio deductum, vel actum non fuerit inter partes, ſeu quòd ipſe perſonarum in quarum cauſis ſcribit acceptor ſit eis ſecreta cauſæ detegendo, aut

aliàs

aliàs in alterius partis præjudicium aliquid committendo, eo ipſo ſui Notariatus officio ſit privatus. Et de hujuſmodi infamia, & aliis præmiſſis per dictum Vicecancellarium, vel ab eo deputandum, ſummariè, ſimpliciter, & de plano fiat diligens inquiſitio. Et ſi per inquiſitionem hujuſmodi ipſe Notarius culpabilis repertus fuerit, aut ſi purgatio extiterit indicenda, & in dicta ſe debitè non purgaverit, privetur quibuſcumque aliis officiis quæ in eadem curia obtinebit. Et idem volumus de quibuſcumque Notariis quorumcumque S. R. E. Cardinalium, Judicum, & Commiſſariorum in eadem Curia pro tempore deputatorum inviolabiliter obſervari.

Taxam firmatam à Joan. xxii. obſervent circa eorum ſalaria.

§. 9. Et nihilominùs quòd dicti Notarii in exactionibus ſalariorum ſuorum pro ſuis proceſſibus, & ſcripturis taxas ſuper hoc ordinatas per dictum Joannem xxii. cum illarum moderationibus obſervare teneantur. Quòd ſi ultra dictam taxam, aliquid petere, aut exigere quomodo præſumpſerint ſuper exceſſu hujuſmodi ad Vicecancellarium, vel Locumtenentem prædictum habeatur recurſus, qui vocatis ſuper hoc peritis, hujuſmodi exceſſus juxta taxas prædictas reducat ad debitum moderamen. Et ſi Notarius ipſe de facto plus receperit, duplum parti læſæ refundere teneatur. Quódque pro citationibus, cumpulſoriis, & inhibitionibus, decretis in partibus, procuratoriis, inſtrumentis, ac remiſſionibus ad partes examinationibus teſtium, & quibuſcumque aliis ſcripturis, bis ſcriptis in eodem proceſſu, niſi ſemel duntaxat taxatio fiat.

Notarii, Procuratores & Advocati gratis ſcribant, & alia faciant pro pauperibus.

§. 10. Prætereà ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd tam Notarii cauſarum dicti Palatii, quàm etiam Procuratores, & Advocati pauperibus Clericis in dicta Curia ſuper quibusvis beneficiis Eccleſiaſticis litigantibus, qui juraverint ſe pro ſuis cauſis defendendis pecunias non habere, gratis in hujuſmodi ſcribant, ſcripturaſque tradant, eiſque procurationis, & advocationis officium, patrocinium, & favorem etiam gratis impendant, ad quæ facienda eos per Auditorem coram quo cauſa pendebit compelli poſſe volumus remediis opportunis.

Advocati & Procuratores cauſas examinent, juxta conſtitutiones Joan. xxii. & Greg. xi.

§. 11. Advocatos etiam, & Procuratores conſtitutionis Joannis XXII. & Gregorii XI. prædeceſſorum prædictorum ſuper hoc editas quas ſecum teneantur habere, diligenter præcipimus obſervare, & præſertim in examinatione cauſæ, ſi juſta ſibi, vel injuſta eſſe videatur, ita ut nullam agendam injuſtam cauſam, vel defendendam ſcienter ſuſcipiant, & de hoc juramentum præſtent, & obſervent, prout in dictis conſtitutionibus extitit ſalubriter ordinatum.

Modeſtiam ubique ſervent.

§. 12. Caveant autem à tumultuoſis clamoribus in Conſiſtoriis, & audientiis, nec umquam plures ſimul loquantur, donec Advocatus proponens, vel reſpondens ſermonem compleverit, alius ſive ejuſdem, ſive adverſæ partis Advocatus, quicquam dicere non præſumat. Liceat Procuratori cauſa proponenti Advocato retro aſſiſtere, ut ſi quid forſan ille omiſerit, procurator ad memoriam revocet, & reducat.

Patrocinium in eadem cauſa, uni tantummodo parti præſtent.

§. 13. Statuimus autem prout etiam jura diſponunt, ut nullus Advocatus, vel Procurator qui ſemel uniparti in aliqua cauſa conſilium, vel patrocinium dederit, parti adverſæ in eadem cauſa patrocinium, vel conſilium præſtet, ſeu cauſam ipſius agat, vel defendat, niſi facta Advocatorum, aut Procuratorum diſtributione, auctoritate judicis compellatur. Quo caſu de his quæ ab illa prima parte in cauſa didicerit, numquam alteram doceat, aut ex illis niſi ab eadem parte didicerit patrocinium præſtet. Et ſi contra præmiſſa fecerit, excommunicationis ſententiam, & alias pœnas juris incurrat, ac ſuo privetur officio, ad intereſſe partis nihilominùs condemnandus.

Procuratores ante admiſſionem examinentur.

§. 14. Et quia propter Procuratorum imperitiam aut inertiam, partes ſæpè in diſpendium, & præjudicium patiuntur. Statuimus quòd nullus de cætero ad Procuratoris officium in dicta Curia publicè pro ſalario exercendum in judiciis admittatur, niſi priùs per ipſum Vicecancellarium, vel deputandos ab eo in literatura, induſtria, & ſtylo Curiæ examinatus, atque habita debita informatione de moribus, fidelitate, & honeſta converſatione repertus fuerit idoneus, & per eumdem Vicecancellarium ad hujuſmodi publicum officium per ejus patentes literas admiſſus, omneſque Procuratores admiſſi in aliorum matriculam inſcribantur, ſicut in præfati Benedicti prædeceſſoris conſtitutionibus de Advocatis habetur.

Modeſti ſint.

§. 15. Et quia ſæpè in Advocatorum abſentia, cauſæ in judiciis per Procuratores aguntur, & defenduntur, Procuratores ipſi ab injuriis & contumelioſis verbis, & malo modo dicendi, & loquendi ceſſent, & cùm hæc agunt, eadem ſtudeant obſervare, quæ de Advocatis ſuperiùs duximus ſtatuenda. Quòd ſi contrarium fecerint, formidabilibus pœnis, per Judicem cauſæ taliter puniantur, ut per hoc cæteri à ſimilibus arceantur.

Clerici majori dignitate præditi Procuratores non ſint.

§. 16. Et inſuper dignitatem in Cathedrali majorem poſt Pontificalem, vel in Collegiata Eccleſia principalem obtinentes, ad officium publici Procuratoris in dicta Curia præcipimus de cætero non aſſumi.

Concubinas dimittant.

§. 17. Jubemus etiam eiſdem Procuratoribus, & Notariis cauſarum dicti Palatii, & aliis Clericis in dicta Curia actu ſua officia exercentibus, ne Concubinas publicè teneant, mandantes quòd eas de præſenti publicè tenentes infrà menſem à die publicationis prædictæ dimittere teneantur. Alioquin ſententiam excommunicationis incurrant, & ſuis officiis ſint privati.

Honeſtum habitum ferant, & Tabernas non frequentent.

§. 18. Honeſtum prætereà gerant habitum, congruentem Clerico ſæculari, nec tabernas frequentent, & ſi contrarium fecerint, ab eorum officiis per ipſum Vicecancellarium ad tempus, de quo ſibi videbitur ſuſpendantur.

Ordo ſervandus in cauſis ſummariis in prima inſtantia.

§. 19. Et quoniam lites ſuper quibuſvis cauſis beneficialibus, profanis, & aliis, quæ pro tempore per quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas vel ſæculares in Romana Curia ex Apoſtolica commiſſione moventur, atque tractantur, intendimus fieri breviores, & ut litigantes ad ipſam Curiam pro defenſione ſuorum Jurium venientes, & hujuſmodi cauſas proſequentes, revelentur à laboribus, & expenſis, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd in cauſis, in quibus de Jure, vel aliàs per reſcriptum, ſive per commiſſionem proceditur, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura Judicii talis ordo ſervetur, videlicet. Quòd in prima Inſtantia cauſæ principalis, terminus ad libellandum ſervetur ad primum. Ad jurandum de calumnia ad primam. Ad ponendum, & articulandum ad duodecimam. Ad dicendum contra Articulos ad ſecundam. Ad producendum omnia ad ſecuodam. Ad dicendum contra producta ad ſecundam. Ad declarandum ad primam. Ad dicendum contrà ad primam.

In ſecunda inſtantia.

§. 20. In ſecunda verò Inſtantia terminus ad libellandum ad primam. Ad Jurandum ad primam. Ad Articulandum ad octavam. Ad dicendum contrà ad primam. Ad producendum omnia ad primam. Ad dicendum contrà ad primam. Ad declarandum ad primam dies.

Et in tertia.

§. 21. In tertia autem Inſtantia ſerventur ſimiles termini, qui in ſecunda ſervantur Inſtantia, ad primam, præter terminum ad Articulandum, qui ſervatur ad ſextam diem.

Quatuor termini ſubſtantiales tantùm omiſſi nullitatem patiunt.

§. 22. Verùm cùm termini ad articulandum, dicendum contra articulos, ad producendum omnia, & dicendum contra producta, de ſubſtantia judicii cenſeantur exiſtere, Statuimus atque decernimus, quòd ipſorum alicujus omiſſio reddat eo ipſo proceſſus nullos; aliorum verò terminorum, alicujus omiſſio dum tamen malitioſè non fiat, ſed caſualiter, quo contingente proceſſum non vitiet.

Ordo ſervandus in cauſis non ſummariis in prima inſtantia.

§. 23. In cauſis autem in quibus proceditur in figura judicii ſerventur termini ſecundùm ſtylum Curiæ conſuetum, præterquam in terminis ad reſpondendum libello, & ad jurandum de calumnia, qui ſerventur ad primam. Et in termino ad articulandum, qui in prima inſtantia, tàm ex parte Actoris, quàm Rei, ſervetur ad decimum quintum diem.

In ſecunda inſtantia.

§. 24. In ſecunda verò inſtantia ſimiliter ad reſpondendum libello ad primam. Ad jurandum de calumnia ad primam. Ad articulandum ad octavam dies. Reliqui verò termini ſerventur, prout ſecundùm ſtylum antiquum eſt ſolitum obſervari.

Et in tertia.

§. 25. In tertia verò inſtantia ſerventur omnes termini ad primam, ſecundùm quod conſuevit antiquitus obſervari, præter terminum ad articulandum obſervetur ad ſextam diem. Volumus inſuper quòd præmiſſa vendicent ſibi locum, non ſolùm ad negotia, ſed ad pendentia etiam per appoſitionem, ita tamen, quòd proceſſus primò factus propter hoc non vitietur, ſed in priſtino ſuo robore, & firmitate perſiſtat.

Procuratores quid advertere debeant in obſervatione dictorum terminorum.

§. 26. Prætereà illum uſum, quo procuratores in obſervantia terminorum dicunt ſe dare libellum, & articulos verbo, & dicere contra verbo, & ita ſervant omnes terminos, & tunc incipiunt proceſſum & dant articulos, & cætera faciunt realiter, quæ dixerunt verbo, ſic duximus moderandum, quòd Procuratores ipſi poſt terminum ad dicendum contra producta, & ante terminum ad declarandum articulos facto, & omnia quæ de jure volunt & poſſunt producere teneantur.

Notarii quid obſervare debent in conficiendis geſtis &c.

§. 27. Et quoniam aliquando contingit, quòd poſt obſervationem omnium terminorum, Notarii Regiſtrum ordinare & Auditori cauſæ præſentare, & poſtquam Regiſtrum hujuſmodi Auditori præſentatum fuerit, Auditores plus debito cauſam differunt expedire ſtatuimus & etiam ordinamus, quòd ſervatis omnibus terminis, in quacumque cauſa Notarius qui ſcripſit in cauſa Regiſtrum infrà quindecim dies conficere teneatur, & ordinare, ac deinde de ſalario ſibi debito ſatisfacto, illum ſtatim ſuo Auditori tradere & aſſignare debeat. Et deinde idem Auditor poſtquam Regiſtrum ipſum ſibi fuerit præſentatum terminum habeat duorum menſium, infrà quos cauſam ipſam expedire teneatur, niſi forſan à nobis vel dicto Vicecancellario propter arduitatem cauſæ ſicut ſæpè contingit, majorem dilationem habuerit, de qua per noſtram commiſſionem in Regiſtro cauſæ conſtet. Alioquin Notarius ſententiam excommunicationis incurrat. Et ſi de negligentia, expeditione, dolo, vel fraude coram ſuo Auditore fuerit accuſatus, ſalarium ſuum perdat, ad expeditionem ad eumdem Auditorem nihilominùs compellendus. Et nihilominùs, qui infrà dictos menſes non habita à nobis, vel ipſo Vicecancellario majore dilatione temporis, cauſam expedire contempſerit ex tunc juriſdictionem amittat, & cauſa alteri Auditori committatur, & ab ingreſſu Rotæ ſuſpendatur per menſem, & idem de judicibus aliis extra Rotam præcipimus obſervari, quibus ſi negligentes fuerint cauſas expedire infrà dictos menſes, aliquæ cauſæ per trimeſtre tempus nullatenus committatur. Et ſi fuerit contrafactum, commiſſiones nullius exiſtant roboris & momenti.

Auditores quid animadvertere teneantur pro expeditione cauſarum.

§. 28. Prætereà, quia ſæpè contingit, quòd literæ Apoſtolicæ ad impediendum partes, & eas involvendum laboribus, & expenſis, abſque cauſa rationabili, in bullarum, & dictarum literarum, Apoſtolicarum Regiſtris arreſtantur, & ſuum nequeunt ſortiri effectum. Statuimus, & etiam ordinamus quòd poſtquam litera arreſtata ad Auditorem cauſæ fuerit reportata, idem Auditor adverſæ parti terminum octo dierum præfigere per eum poſteà ſi expediat prorogandi infrà quem ex ſuo jure, & intereſſe coram dicto Auditore legitimè docere, & fidem facere teneatur.

Cardinalibus non committantur cauſæ non excedentes valorem annuum 60. flor.

§. 29. Statuimus inſuper, & etiam ordinamus ad parcendum laboribus, & expenſis quorumlibet litigantium, quòd cauſæ, ſuper quibuſvis beneficiis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & Regularibus, quorum fructus, redditus & proventus ſexaginta florenorum auri ſecundùm communem æſtimationem valorem annuum non excedunt, S. R. E. Cardinalibus nullatenus committantur, & commiſſiones ſint nullæ ſi fuerit contrafactum.

Advertenda quæ fieri debeant pro habenda executione ſententiarum.

§. 30. Et quoniam fruſtrà ferentur ſententiæ, niſi eſſent qui exequerentur eaſdem, & in habendis literis executorialibus, ſub bulla quandoque duorum, vel trium menſium dilationes fiunt, pro quibus expediendis occurrunt graves expenſæ, quæ aliquando ad quindecim, aliquando ad decem & octo florenos aſcendunt, & Notarii dictæ Sedis, qui illarum minutas deberent conficere: non conficiunt, ſed per ſuos abbreviatores, quorum aliqui ſint minùs periti fieri faciunt, & cùm illas quandoque non benè conficiant ad peritiores oportet habere recurſum, & ſic partes ipſas Executores proſequentes, plus oportet exponere, quàm ab antiquo conſuetum ſit ſolvere, & qui non laborant, plus ſalarii accipiunt, unde cùm partes magna temporis dilatione plus quàm deceat gravantur laboribus, & ſumptibus in earum procuratione, qui in expenſarum taxatione non veniunt. Nos ad evitandum hujuſmodi inconvenientiam, & ut partes in procurandis prædictis executoribus, opportunum recipiant relevamen, ſtatuimus, & etiam ordinamus, quòd ſit in electione partis, ſi velit habere ſub bulla ſimplicem literam executoriam, ſive confirmationem ſententiæ, quæ in effectu contineat, quod in cauſa, quæ inter tales partes ſuper tali vertebatur, lata fuit per talem judicem, ſeu tales judices talis ſententia, cujus effectus ponatur in litera, & mandetur executoribus, quòd ſententiam ipſam debitæ executioni demandent, & talis litera non taxetur ultra duodecim groſſos Turonenſes. Si verò pars malit habere executoriam cum confirmatione ſententiæ juxta mortem, quia tunc in confectionem inutæ major labor occurrit, & neceſſarium eſt totum proceſſum cauſæ recenſere, ſervetur quod hucuſque extitit obſervatum, ita tamen quòd confectio minutarum, quæ concernunt juſtitiam ad Notarios ipſos pertineat. Et præter hoc ſalarium habeant, minutæ per eos fiant vel expenſis eorum & hoc idem in omnibus aliis literis juſtitiæ, & proviſionum ad Eccleſias Cathedrales, & Monaſteria quælibet factarum, & fiendarum in Conſiſtorio noſtro, quæ per manus ipſorum Notariorum tranſeunt, præcipimus obſervari. Verùm intelleximus quòd procuratores, qui cauſas ſuper quibus expediuntur literæ executoriales in judicio, in eadem Curia egerunt, vel defenderunt, quando literæ hujuſmodi in dicta audientia contradictarum leguntur. Ubi ipſi procuratores interſunt, mediam partem taxæ dictarum literarum executores de novo à partibus nituntur exigere, & ſæpè exigunt, illud reputantes abuſum, fieri prohibemus. Volentes eoſdem procuratores communi ſalario pro aliis in dicta audientia, legendis literis quando ibidem interſunt eſſe contentos, ubi forſan ipſi per totum hujuſmodi literam executoriam procuraverint, quo caſu competens ſalarium à partibus petere, & recipere poſſint ſecundùm quod in taxationibus præfati Joannis XXII. prædeceſſoris habetur.

Rota quando fiat in die Jovis aut Sabati.

§. 31. Cæterùm cùm ſæpè contingat quòd in omnibus diebus unius hebdomadæ, quibus teneri ſolet audientia, & aliquando in duabus conjunctis hebdomadis feriæ celebrantur, unde lites prorogari contingit. Statuimus, & etiam ordinamus, ut quotieſcumque in una hebdomada tres illi dies quibus teneri ſolet audientia, quomodolibet ſint feriati, præterquam in octavis Nativitatis, & Reſurrectionis D. N. JESU CHRISTI, videlicet per ſeptem dies ante, & ſeptem poſt, die Jovis in hebdomada tali, ſi illa dies feriata non fuerit, alioquin die Sabbati audientia teneatur,

§. 32. Nul-

Sanctio pœnalis.

§. 32. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, & ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverint incurſurum.

Datum Romæ apud S. Petrum &c.

VI.

Juriſdictio Conſulum Artis mercantiæ Pannorum de Urbe, cognoſcendi cauſas quaſcumque ad ipſam Artem ſpectantes.

Hanc juriſdictionem Paul. III. & Pius IV. & alii confirmarunt, & idem Pius declaravit & ampliavit, ut infrà Tom. 2. in ejus conſt. 46. Volentes.

MARTINUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1421.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Conſulibus Artis mercantia pannorum Urbis, Sal. & Apoſt. bened.

Cauſa hujus conſtit.

CUm inter cæteras alias Artes, atque laudabiles negotiantibus, mercantia pannorum utilius ſit, & ad vitam humani generis neceſſaria, decens ac congruum arbitramur, ut ejuſdem Artis Rectores, pro veritatis, ac juſtitiæ cultu, digna eorum induſtriæ prærogativè extollantur, quo ſublatis calumniantium objectionibus, ac reorum dilationibus rejectis, veritas, debitum ſuum proſequens effectum eluceſcere valeat, & mercatores hujuſmodi Artis, ad gratificandum liberaliores, & proniores creditores efficiantur.

Juriſdictio Conſulum Artis cognoſcendi cauſas ad Artem ſpectantes, contra perſonas ſæculares.

§. 1. Veſtris itaque in hac parte ſupplicationibus inclinati, utque ſinceræ, & ſingularis devotionis fervore inducti, quàm erga nos, & Romanam Eccleſiam magiſtra experientia gerere comprobamini, jus dicendi, lites, controverſias & cauſas, judicandi, cognoſcendi, tractandi, terminandi, definiendi, & terminatas, ac defini as exequendi, ad inſtantiam Mercatorum prædictæ Artis, vel eorum inſtitutorum motas, ſeu movendas, juxta ſeriem & ordinationem ſtatutorum ipſius Artis, de quibuſcumque debitis, & creditis vigore hujuſmodi Artis nunc uſque contradictis, ac etiam de quibuſcumque aliis rebus ad prædictam Artem nunc, in futurum, & in poſterum, quomodocumque perpetuò contrahendis, ſpectandis, & pertinendis, contra & adverſus quaſcumque perſonas ſæculares dumtaxat, veſtraſque & veſtrorum prædeceſſorum ſententias principaliter, & realiter exequendum, & quòd una via realis, per aliam perſonalis executionis minimè tollatur vobis, & omnibus poſteris Conſulibus dictæ Artis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuam juriſdictionem, ac poteſtatem concedimus.

Fides danda eorum libris pro ſumma ducatorum viginti.

§. 2. Vobiſque & omnibus futuris Conſulibus, ut eorumdem Mercatorum codicibus, ac libris (dummodò ipſi mercantiles ſint, & mercatorum ordine, & more ſcripti, & confecti, & cum debitis circumſtantiis rationabili ſuſpicione carentes diſcretè etiam ipſius mercatoris ſcribentis circumſpecta vita & qualitate penſatis) uſque ad quantitatem viginti ducatorum auri incluſivè, occaſione mercantiæ, vel cujuſlibet alterius rei ad Artem hujuſmodi pertinentium, ita tamen, ut agentium, & exigere volentium interveniat juramentum, perinde plenam fidem debiti adhibeatur, ac ſi legitimè probatum eſſet (legibus & canonibus contrarium diſponentibus, non obſtantibus quibuſcumque) & ſuper iis judicare, & decernere poſſitis, auctoritate Apoſtolica harum ſerie indulgemus.

Declinatio hujus fori prohibetur.

§. 3. Intendentes, & decernentes per præſentes ut hujuſmodi Mercatorum juriſdictio, ac eorum Curia & forum à Conventis in eiſdem, nequaquam declinari poſſit.

Pœnæ Mercatorum in libris contra vel præter veritatem ſcribentium.

§. 4. Volentes inſuper, quòd ſi forſan aliquis Mercatorum cujuſcumque gradus, & conditionis exiſtat, etiamſi is Conſulatus hujuſmodi Artis fungatur officio, ex confidentia hujuſmodi noſtri indulti, in ſuis codicibus, & libris, aliquid contra, & præter veritatem conſcripſerit, ex nunc ab exercitio memoratæ Artis privatus exiſtat, & aliis pœnis à jure inſtitutis, inflictis puniatur.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 5. Nonas Maji, Pont. noſtri Anno 4. Dat. P. An. 4. die 3. Maji.

VII.

Unio omnium Canonicorum regularium Ordinis S. Auguſtini ubique profeſſorum in unam Congregationem, cum innovatione conſtitutionum, & communicatione ſive extenſione privilegiorum.

Iſta Congregatio Lateranenſis denominatur, ut notavi ſup. in conſtit. 2. Paſchal. II. Quanto, fol. 32. ubi etiam alia de iſta Congregatione indicavi.

MARTINUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1421.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

SOlicitudinis paſtoralis officium quod ſuper omnes orbis Eccleſias & Monaſteria diſpenſatione divina licèt immeriti gèrimus, pulſat & excitat mentem noſtram ut cunctorum fidelium, & præſertim perſonarum regularium, quæ mundanis relegatis illecebris, ſub arctioris vitæ obſervantia, ſe perpetuò divinis obſequiis manciparunt, commodis intendamus, ac in his quæ divini cultus & religionis augmentum, ac animarum ſalutem concernunt, eos Apoſtolici favoris præſidio foveâmus.

Unio omnium Canonicorum Regularium ubique profeſſorum.

§. 1. Hinc eſt, quod nos, dilectos filios S. Mariæ de Faxionaria, S. Leonardi, S. Joannis de Monte Bononienſi, & S. Victoris ei canonicè annexi, S. Mariæ in portu, S. Joannis de Cereto prope Sanctum Archangelum. S. Mariæ de Inſula Tremiti, S. Mariæ de Blancis loci Caxoreti, S. Salvatoris, S. Mariæ de Charitate, & SS. quadraginta Martyrum, Lucanenſis, Veronenſis, Bononienſis, Ravennatenſis, Ariminenſis, Teatinenſis, Mediolanenſis, Brixianenſis, Caſtellanenſis, & Taruſienſis diœceſum Ordinis S. Auguſtini Monaſteriorum, Priores, Præpoſitos, Rectores, Canonicos & Conventus de Friſionaria vulgariter nuncupatos, ut Deo quietius perpetuò famulari valeant, favoribus gratioſis proſequi volentes, ad laudem, gloriam, & honorem Omnipotentis Dei, ejuſque Matris Virginis glorioſæ, necnon B. Auguſtini Confeſſoris, ac pro religionis incremento auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus, ſancimus, & ordinamus, perpetuis futuris temporibus irrefragabiliter obſervandum, quòd de cætero Priores, Præpoſiti, Rectores, Canonici, & Conventus præfati, pro eorum perpetua ſoliditate, ac conſervatione, quamquam diverſorum Monaſteriorum, & locorum profeſſi exiſtant: nihilominùs unum corpus, unaque Congregatio ſimiliter, & invicem connexa cenſeantur, ac ſub una, & eadem lege, ac obſervantiæ regularis unitate motuumque conformitate, & eiſdem conſuetudinibus, privilegiis, ordinationibus, ac ſtatutis ſubſint.

Capituli generalis celebratio ejuſque auctoritas deſignatur.

§. 2. Ad cujus quidem religionis, & Congregationis ipſius conſervationem, augmentum, & fœlicem in Domino, in obſervantia vera & ſanctitate ſucceſſum, iidem Priores, Præpoſiti, Rectores, Canonici, & Conventus ſingulis annis, ſive bienniis, aut ſaltem trienniis, prout opportunum, & utiliùs pro eadem religione expedire noverint, Capitulum generale celebrent, nullatenùs diſſolvendum, niſi de ſubſequendi celebrando, fuerit per ipſum Capitulum locus idoneus terminatus, qui quidem locus, niſi evidentis, & magnæ neceſſitatis cauſa, & de religionis regiminis principali conſenſu nequeat commutari. In quo quidem Capitulo pro ſtabilimento Congregationis religionis præfatæ quomodolibet in eis occurrentia, præſervationem ac ſtatum Sanctæ religionis præfatæ, & Obſervantiæ Regularis concernentia, pro tempore eadem auctoritate terminare, ſtatuere, & ordinare, & ordinationes, atque ſtatuta condere: ac inde ſtatuta condita, & ordinata ſucceſſu temporis, prout eidem

Capitulo magis congruum videbitur & utilius, ſecundùm Deum & pro communi omnium pace, & conſervatione regularis obſervantiæ valeant, eis nihilominùs innovandi, alterandi, commutandi in totum, vel in partem: Obſcura quoque & dubia, etiam circa eorum regulam, conſtitutiones, atque ſtatuta, (ſalva ipſius regulæ ſubſtantia) declarandi, interpretandi, diſponendi, & ordinandi, ſecundum gratiam, à Deo eis tributam, facultatem concedentes.

Derogatio Bullæ Ben. XII. quoad conſtitutiones Ordinis.

§. 3. Aliis autem ipſius Ordinis antiquis conſtitutionibus præſertim Benedicti Papæ XII. prædeceſſoris noſtri minimè teneantur adſtricti, quoniam mores, obſervantias, & conſuetudines abundaniores habent illis, & in rigiditatibus, ac diſciplina Ordinis ſtrictiores, & obſervantiæ regulari aptiores, ad conſervandum religionis debitæ ſtatum. Univerſos quoque Congregationis religionis ejuſdem Prælatos, Priores, Rectores, & ſubditos, pro eorum exceſſibus ſive delictis corrigere poſſint, prout eidem Capitulo, ſive regimini principali eorum, meliùs & utilius ſecundùm Deum, religioniſque debitum videbitur convenire.

Rectoris generalis electio, & auctoritas præſcribitur.

§. 4. Statuta quoque & ordinata per ipſum Capitulum, ſive majorem, & saniorem ejus partem, ab omnibus & ſingulis dictæ Congregationis religionis prædictæ, tàm Prioribus, Præpoſitis, Rectoribus, & Canonicis quàm ſubditis inviolabiliter obſerventur. Non intendentes tamen ob hoc, tranſgredientes ſimpliciter ad peccatum aliquod aggrevare; ſed pœnitentiæ tantùm & temporali pœnæ, ſive correctioni Superiorum ſubjacere debere, donec ſe humiliter emendaverint.

Definitorum munus.

§. 5. Præterea eadem auctoritate ſtatuimus, ut pro deductione, atque expeditiva determinatione cauſarum contingentium de tempore in tempus, & occurrentium de locis ſuis, de Canonicorum gremio dictæ religionis, valeant unum idoneum Rectorem majorem, vel Conſervatorem, ſeu Viſitatorem principalem, prout eis viſum fuerit eligere, & creare, juxta formam de eorumdem electione, & confirmatione Rectoris, dictis ipſorum monaſteriis, aliàs ab Apoſtolica Sede conceſſam, quemcumque maluerint; etiam ſi indicta Congregatione religionis præfatæ, aliquo regiminis officio, ſic electus fuerit deputatus, qui tamen ob hoc, à ſuo titulo, ac regiminis officio, nullatenus cenſeatur deſtitutus; ſed officium utrumque gerere valeat, & exercere. Cui Rectori, vel conſervatori, ſeu Viſitatori principali, cæteriſque Prioribus, Præpoſitis, & Rectoribus Monaſterium, & locorum dictæ Religionis: quot eidem Capitulo videbuntur, de religione eadem Definitores, & ſocii idonei valeant deputari per Capitulum antedictum, ſine quorum conſilio, & eorum majoris partis conſenſu, dictus Rector, vel Conſervator, ſeu Viſitator principalis, ac cæteri Priores, Præpoſiti, atque Rectores locorum ipſorum, ea quæ hujuſmodi generalis Capituli judicio ardua videbuntur, nequeant terminare.

Prælatorum Ordinis facultas.

§. 6. Qui tamen Rector, vel Conſervator, ſeu Viſitator principalis, ac cæteri Priores, Præpoſiti, ſive Rectores Congregationis religionis ejuſdem, cum ſuis ſociis, & Definitoribus deputatis illam tantum auctoritatem habeant, bayliam, & poteſtatem ſuper fratribus, Canonicis, & ſubditis antedictis, ac eorum Monaſteriis & locis, & ſuper tota Congregatione religionis prædictæ, & tàm in viſitationibus locorum omnium, & Conventuum dictæ Congregationis, & religionis præfatæ, quàm in agendis omnibus ſpiritualibus, & temporalibus, quàm dictum Capitulum ſanius & utilius, pro communi omnium pace, & conſervatione Regularis obſervantiæ, ac eorum humilitate ſervanda, dignum forè cenſebit.

Officia eorum quamdiu durent.

§. 7. Officium verò hujuſmodi Rectoris vel conſervatoris, ſeu Viſitatoris principalis, cæterorumque Priorum, Præpoſitorum, atque Rectorum locorum omnium dictæ religionis & Congregationis ipſius, præſentium, & futurorum, & deputatorum ſibi ſociorum, ſive Definitorum elapſo anno ab eorum creatione, ipſo facto expiret, ſecundùm formam in eorum privilegiis contentam, ac dictis eorum Monaſteriis & locis, ab Apoſtolica Sede conceſſis, aut eiſdem non obſtantibus privilegiis, anno ſecundo expleto, ſive tertio tantùm ſucceſſivo finito ad plus; tunc eo ipſo vacet, & expiret dictorum regimen & officium, prout in præmiſſis idem generale Capitulum pro dictæ religionis, & Congregationis conſervatione, commoditate, atque utilitate, ſecundum Deum ſanius, utilius decreverint exequendum.

Rector generalis, iterato eligi nequit.

§. 8. His tantum adjectis, & declaratis, quod talis Rector, Conſervator, ſeu Viſitator principalis prædictus, ultra tertium annum ſucceſſivè finitum, in eodem ſuo regimine & officio, pro quarto ſequenti anno amplius reeligi, & in dictum Regimen & officium aſſumi non poſſit, pro illa vice tantum. Ad aliud tamen regimen, & officium eligi poſſit, in alio Monaſterio, & loco.

Cæteri autem Prælati poſſunt.

§. 9. Cæteri verò Priores, Præpoſiti, ſive Rectores, & Officiales prædicti Monaſteriorum, & locorum omnium dictæ religionis, & Congregationis ipſius, præſentium, & futurorum, reeligi poſſint, & in idem regimen & officium aſſumi totiens, quotiens dicto viſum fuerit Capitulo generali, etiam in eodem loco, & in diverſis regiminibus, & officiis; ſervatis tamen in cæteris omnibus dictorum privilegiorum debitis modis & formis.

Et interim mediantibus Vicariis officia exercere valent.

§. 10. Interim autem, quo dicti Priores, Præpoſiti, & officiales ſive Rectores, ſtatutum ſibi regiminis & officii ſui tempus expleverint, circa hujuſmodi officia, ſive regimina gubernanda per Vicarios in locis deputandos ipſi Capitulo generali, ſive eorum regimini principali, providendi onus incumbat, donec alii eorum loco fuerint, ut præfertur canonicè ſubrogati, aut ipſi quorum ceſſavit regimen & officium, ſuis exigentibus meritis, reeligantur de novo per Capitulum antedictum, juxta modum qui continetur in præfata conceſſione Apoſtolica.

Canonicorum translatio de uno loco ad alium.

§. 11. Porrò ne Monaſteria ipſa in contingentibus mutationibus præfatorum Canonicorum, in ſuis locis & Conventibus, damnum aliquod quomodolibet patiantur, quotieſcumque aliquis fuerit per dictum Capitulum, de uno ad aliud eorum Monaſteriorum pro Conventuali tranſmiſſus, & deputatus, ipſo facto à Priore, ſive Præpoſito aut Rectore loci, in quo profeſſionem emiſit, illa vice cenſeatur abſolutus, & ejus ad quod ut præfertur fuerit Monaſterium deſtinatus, quouſque in eò deputabitur permanere, ibi veluti proprius Canonicus reputetur, & pro Conventuali habeatur ibidem in omnibus Capitularibus, aliiſque ſingulis actibus, ac ſi foret ibidem expreſſe profeſſus, ut in dictis privilegiis, & conceſſionibus Apoſtolicis pleniùs continetur.

Obedientia quibus & quo ordine præſtanda.

§. 12. Et ut omnis via ſcandali præcludatur, ſinguli Canonici, converſi, ac oblati, ſive commiſſi Congregationis religionis prædictæ, ſub obedientia generalis Capituli, ac dicti Rectoris, vel Conſervatoris, ſeu Viſitatoris principalis, & ſociorum Deputatorum nomine Congregationis ejuſdem, principaliter ſubmittantur, & inde conſequenter ſub illorum Rectorum, ſive Priorum, aut Præpoſitorum, in quorum locis, & Monaſteriis fuerint pro Conventualibus deputati.

Facultas acceptandi Monaſteria.

§. 13. Valeantque Canonici dictæ Congregationis cum conſenſu eorum Capituli generalis ſive regiminis dictæ Congregationis principalis, auctoritate Apoſtolica acceptare, & acquirere juſto titulo, loca, Monaſteria, tàm facta, quàm de novo conſtruenda, à quocumque Prælato, Eccleſiaſticaque perſona: necnon Rege, Duce, Principe, vel Barone, Dominio, ſive Communitate omnique Chriſtifideli.

Extenſio privilegiorum.

§. 14. Statuentes inſuper eadem auctoritate pariter, & ordinantes, ut tam hujuſmodi ſtatuta, ordinationes, & voluntates, noſtraque cætera privilegia, conceſſiones, immunitates, & gratiæ ſingulis antedictis Monaſteriis, ac locis ipſius religionis,

& Con-

& Congregationis prædictæ per Romanus Pontifices prædeceſſores noſtros; ſeu pro Romanis Pontificibus ſe gerentes: Imperatores, Reges, Duces, Barones & Principes, Dominia, Commitatiſque conceſſæ & conceſſa (quæ omnia præſentibus haberi volumus pro expreſſis) & in poſterum favente Domino concedenda, in omnibus, & per omnia, ad univerſa & ſingula loca, & Monaſteria, Prioratus, & Præpoſituras, & domos, eorumque perſonas, quæ nunc, & præcedente tempore ad hujuſmodi religionem, ac Congregationem ipſius, & ad ejuſdem fratres, & Canonicos reducta, vel unita ſunt, ſeu reduci, vel uniri contigerit, cum illius, aut illorum ſuppoſitis vel unitis, aut per eoſdem canonicè acquiſitis, & juſto titulo acquirendis, ut præfertur extendi debeant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 15. Omnibus dictæ Congregationis, & religionis moribus, & modis, conſuetudinibus, & obſervantiis, ordinationibus, & privilegiis, atque ſtatutis, conſtitutionibus, & reſervationibus Apoſtolicis, atque noſtri generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, aliiſque contrariis oon obſtantibus quibuſcumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper præmiſſis à quoque, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4. die 29. Junii.

Dat. Tibure, 2. Kalend. Julii, Pont. noſtri Anno quarto 1421.

VIII.

Privilegium exemptionis Monachorum S. Benedicti Ordinis Ciſtercienſis, à ſolutione Decimarum.

Confirmatur ob Innoc. VIII. in conſt. 9. Ad Romani, ubi alia de hoc Ordine indicabo.

Edita An. D. 1424.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, ad quos præſentes literæ pervenerint. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Militanti Eccleſiæ, licet immeriti diſponente Domino præſidentes, circa curam Eccleſiarum, ac Monaſteriorum omnium ſolertia reddimur indeſeſſa ſoliciti, ut juxta debitum paſtoralis officii, eorum occurramus diſpendiis, & profectibus divina cooperante clementia ſalubriter intendamus.

Hoc Decretum Ordinis Ciſtercien. refertur in c. pen. de Decim.

§. 1. Cùm Abbates Ciſtercienſis Ordinis ad commonitionem &c.

Omittitur hæc narrativa, quia eadem eſt in conſt. 3. Hon. vi. Cùm Abbates, fol. 69.

Exemptio à ſolutione Decimarum. Hæc exemptio eſt ſpecificata & ampliata à Sixt. iv. in conſtit. 10. ubi notabo.

§. 2. Nos enim propagationem Ordinis, & tranquillitatem prædictorum Abbatum, Priorum, Abbatiſſarum, & Conventuum dicti Ordinis; intentis deſideriis affectantes, præfatis, & pluribus aliis favoribus proſequi volentes, eorum ſupplicationibus inclinati, de ſpeciali gratia, necnon ex conſideratione nonnullorum Regum & Principum, qui nobis ſuas deſtinarunt literas, Univerſitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs dictum Abbatem & omnes & ſingulos Abbates, Priores & Abbatiſſas, & omnia & ſingula Monaſteria, & ſingulares perſonas dicti Ordinis præſentia & futura, ubicumque pro tempore exiſtentia, à præſtatione decimarum tàm de poſſeſſionibus habitis ante & poſt Concilium memoratum, quàm de cætero habendis, & tàm de novalibus ſive ante ſive poſt Concilium hujuſmodi acquiſitis & acquirendis, quæ propriis ſumptibus excolunt, ſeu excolent, quàm alias quomodocumque vel qualitercumque excolatur, & etiam de illis poſſeſſionibus, de quibus aliquis hactenus percepit, necnon de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, & de ſuorum animalium nutrimentis, ſinguli veſtrum omninò ſervetis immunes. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Quibuſcumque conſtitutionibus, ordinationibus Apoſtolicis, ac aliis in contrarium editis etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, non obſtantibus. Nulli ergo &c.

Dat. P An. 7. die 25. Sept.

Dat. Romæ, apud S. Mariam Majorem, 6. Kalendas Octobris, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

IX.

Reintegratio antiqui Officii & juriſdictionis Magiſtrorum Viarum Urbis ejuſque diſtrictus.

Ampliores huic Magiſtratui juriſdictiones elargiti ſunt, plerique Pontifices, at plenè notabo infrà Tom. 2. in Greg. XIII. conſtit. 22. Quæ publica.

Edita An. D. 1425.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Nobilibus Viris Baptiſtæ Petri Matthæi, & Bocio de Stinchis, Civibus Romanis, Viarum Urbis noſtræ Rom. Magiſtris. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Et ſi in cunctarum orbis provinciarum, juxta commiſſum nobis deſuper officium, decore atque florentia delectemur, dignum tamen non immeritò reputamus & congruum, ut Urbis noſtræ Rom. quàm Princeps Apoſtolorum Petrus, & in fortem ſimilem vocatus Paulus, Fidei Orthodoxæ Cardinales, aliique victorioſi innumeri Martyres, ſui ſanguinis aſperſione innundarunt, amplior nos cura perſtringit, ut Urbs ipſa, quæ divinis & humanis legibus perantea floruit, illiuſque diſtrictis, noſtris in temporibus, Divina favente clementia, bonis aſſurgat moribus, & ſalutaribus in antea ſucceſſibus commendetur.

Magiſtrorum Viarum Urbis officium antiquum eſt & verſatur circa hic enunciata.

§. 1. Cùm itaque (ſicut rei evidentia palàm edocet) Urbs, Diſtrictuſque præfati, quos paterno amplectimur affectu, ex defectu Officii Magiſtrorum quòd antiquitus, pro Viarum, Stratarum, Platearum & locorum aliorum, tàm publicorum, quàm privatorum, necnon ædificiorum lapideorum, ligneorum, parietum, tignorum, banchorum, rectorum, tabulatuum, mignanorum, apothecarum, & pontium, portarum, paſſorum, aquarum decurſuum, canalium, & meatuum, necnon urbanorum & ruſticorum prædiorum, pratorum, hortorum, atque vinearum, finium, reſtaurationum, ſervitutum, & libertatum adminiſtratione, inſtitutum & ordinatum extitit, in præmiſſis, & eorum ſingulis grandem deformitatem, ſeu ruinam potiùs abominabilem patiantur, & jacturam. Et (ſicut accepimus) nonnulli ex Civibus, habitatoribus, & incolis Urbis, & Diſtrictus prædicti, Macellarii videlicet, Piſcarii, Sutores, Pelamantellarii, diverſique Artifices, loca ac etiam ergaſteria Urbis inhabitantes, ſuaſque inibi artes exercentes, viſcera, inteſtina, capita, pedes, oſſa, cruores, necnon pelles, carnes, & piſces corruptos, reſque alias fœtidas, atque corruptas, in viis, ſtratis, plateis, & locis publicis atque privatis hujuſmodi projicere atque occultare: Nonnulli etiam ex Civibus, habitatoribus, & incolis ejuſdem, (quos æquè fatigat ambitio, & repudianda conducit temeritas) mala malis invenientes, vias, ſtratas, plateas, loca publica, privata, & Eccleſiaſtica, auſu temerario atque ſacrilego occupare, diripere, alienare, & in uſus proprios deducere, de illis quoque pro ſuo nutu diſponere non verentur, intelligere nolentes quantum hujuſmodi ſui exceſſus humanorum corporum ſanitatem, aëris puritatem, & animarum ſaluté impediant.

Hic Pont. illud renovat.

§. 2. Nos igitur præmiſſas deformitates, & exceſſus hujuſmodi, ſub diſſimulatione ulterius prætereire non valentes: Attendentes propterea, quod in eadem Urbe, multo temporis decurſu neglectum fuit, in uſum plurimum pullulaſſe, & præmiſſis incommodis poſſe tenus occurrere cupientes; Officium Magiſtratus hujuſmodi juxta illius antiquam inſtitutio-

nem auctoritate Apoſtolica rennvamus, ſuſcitamus, & reintegramus, atque reſtiruimus.

Magiſtros creat.

§. 3. Vobis quoque, quos noſtros, & Urbis prædictæ zelatores exiſtere non ambigimus, quoſque fides, legaliras, & prudenria, circumſpectio, atque multiplicia virtutum merita, apud nos efficacirer recommendavit, Magiſtratus officium hujuſmodi, uſque ad noſtrum beneplacirum, cum ſolitis ab antiquo juriſdictionibus, poteſtatibus, honoribus, privilegiis, libertatibus, atque oneribus univerſis, & cum poteſtate ad opus veſtrum quoties, & juxta modum, qui vobis videbitur. Submagiſtros faciendi, & ordinandi, eadem auctoritate conferimus, & ea quomodolibet concernentibus, ac ab illis dependenribus, & eis annexis, Magiſtros facimus, conſtituimus, ordinamus, & eriam depuramus.

Juriſdictionem eis concedit.

§. 4. Ut exinde & ſingulas deformitates exceſſus, in præmiſſis, vel circa ea, pro tempore quomodolibet occurrentes, abſque cujuſvis vocatione, ſeu citatione, ſed per viam Regiam, juxta datam vobis à Domino prudentiam, etiam per demolitionem quorumcumque ædificiorum, aut rerum aliarum, ſeu modum alium, quæcumque reparandi, corrigendi, & commendandi, necnon præmiſſorum, ſeu eorum occaſione gravatos, ut præmittitur, abſque lite, ſed ſummariè, ſimplicirer, & de plano (oppoſitione ſeu contradictione, aut quacumque temporis etiam centennali præſcriptione, legibus, & conſuetudinibus generalibus quibuſcumque cæteriſque contratiis non obſtanribus) relevandi, reſtituendi, & etiam reponendi; contradictores quoque quoslibet, & rebelles privandi, bandiendi, arreſtandi, incarcerandi, arque omnia & ſingula faciendi & exercendi, quæ Magiſtri prædeceſſores veſtri, qui fuerunt pro tempore, facere, gerere, & exercere potuerunt, ſeu etiam debuerunt, vobis, hujuſmodi durante beneplacito, mandatum damus, ac etiam poreſtatem.

Notarios eorumdem deputat. His temporibus unus eſt Notarius.

§. 5. Et ut officii veſtri hujuſmodi liberior & facilior fit exerciratio, Nardum de Buſtachiis Procuratorem, necnon ipſum & Nicolaum de Mutiis, nobiles viros Cives Romanos, Notarios veſtri officii eadem auctoritate facimus, & ordinamus.

Officiales eis obedire præcipit.

§. 6. Mandantes exinde omnibus & ſingulis noſtri Capirolii Mareſcallis, cæteriſque Officialibus, ut Vobis, & ſubmagiſtris veſtris, atque veſtrum cuilibet, in ſimilibus quæ veſtri exercitationem officii concernunt, pareant, & obediant, pariter & intendant. Inſuper quaſcumque excommunicationis aut interdicti ſenrentias, pœnas & mulctas alias per nos ſeu prædeceſſores noſtros in Magiſtros pro tempore exiſtentes forſan promulgatas (quarum formam & tenorem volumus habere pro expreſſis) auctoritate prædicta caſſantes & irritantes.

Syndicari, & in officio moleſtari prohibet.

§. 7. Vobiſque, & occaſione per vos in veſtri Officio factorum, ordinatorum, ſeu quomodolibet adminiſtratorum, aut quavis occaſione gerendorum, fundorum, ſeu adminiſtratorum nullibi locorum in cauſam trahi, ſindicari, aut aliàs quovis modo per quemcumque etiam auctoritate Apoſtolica moleſtari valeatis, eadem auctoritate concedimus.

Contrariis derogat.

§. 8. Antedictis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Urbis, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Decernentes exinde irritum & inane quicquid contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum à quoquam, quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Nulli ergo &c.

Dat. P An. 8. die 30. Mart.

Datum Romæ, apud Sanctos Apoſtolos, 2. Kalendas Aprilis, Pontificatus noſtri anno Octavo.

X.

Prohibitio trahendi perſonas Eccleſiaſticas ad forum ſæculare.

Hæc prohibitio confirmatur infrà à Leone X in conſtit. 7. Supernæ, & conſt. 10. Regimini. Extenſa eſt à multis Pontificibus, & poſtremò à Paulo V. in conſt. 63. Paſtoralis. Tom. 3. Antiquior etiam prohibitio eſt ſuprà in conſt. 1. Honor. III. fol. 63. Has leges, & Bonif. IX. conſt. 4. Juſtit. fol. 275.

Edita An. D. 1428.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

AD reprimendas inſolentias transgreſſorum, eorumque præſumptionem refrænandam, ſi nervus Eccleſiaſticæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas proclivior ſit ad peccandum, & exemplum impunitatis periculoſius in alios derivatur. Propter quod ad Præſidentis officium pertinet, ſic debitam executionem adhibere juſtitiæ, quòd commiſſa jam puniat, & committendorum in poſterùm audaciam interdicat.

Officiales laici juriſdictionem exercere volebant contra perſonas Eccleſiaſticas, & pro cauſis ſpectantibus ad forum Eccleſiaſticum.

§. 1. Sanè, ſicut diſplicenter accepimus, nonnulli diverſorum regnorum, & terrarum judices, aliique officiales laici, & laicales perſonæ, juriſdictionem in temporalibus exercentes, exercerique facientes, non attendentes, quòd laicis in Clericos, & Eccleſiaſticas perſonas, & illorum bona, nulla ſit attributa poteſtas, prætextu hujuſmodi (quod aſſerant in ſuis dominiis ad ſe pertinere coërcere via facti, quæ verè & fictè attentata aſſeruntur, etiam in quocumque, loco, vel religioſo quantumcumque Deo dicato, ex quacumque cauſa, etiam ſi ratione delationis corporis Chriſti, collationis ſacramentorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, venditionis ſactarum, aut aliarum rerum, & bonorum ad Eccleſias, & Eccleſiaſticas perſonas pertinentium quomodocumque, etiam ſi ſola negatione, vel affirmatione turbatio facti interveniat, & ad eos recurratur, cognitionem ad ſe ſpectare, pro eo quod factum, & novitas quæ prætenduntur, etiam ſine alia violentia, quamvis in loco ſpirituali, & in loco ſacro ſive religioſo, eò quòd immediatè, ut prætenduntur, ſpiritualia non exiſtant) propterea miniſtros Eccleſiæ, & perſonas Eccleſiaſticas, quantumcumque res, cauſa, vel occaſio unde dependeat, & derivantur, pia, ſacra, vel Eccleſiaſtica ſit, aut ſpiritualis, ad forum ſuum, & ipſarum cognitionem trahunt, & reſpondere cogunt.

Et perſonæ Eccleſiaſticæ ſuper cauſis ad eorum forum pertinentibus in foro laicorum litigare volebant.

§. 2. Necnon procuratores fiſcales in Curis temporalibus multotiens agere procurant, ad quos (quod deterius eſt) nonnulli prælati, & perſonæ Eccleſiaſticæ & in ſuperbiam, & elationem dati ad ſuperandum, & ſibi ſubjiciendum per tales inventiones, & cautelas, alias perſonas Eccleſiaſticas, & religioſas, habent plerumque recurſum, & propterea in eiſdem regnis, & terris, civitatibus, caſtris, & locis auctoritas & juriſdictio Eccleſiaſtica penitùs abſorbentur, & nihilominùs ipſi laici judices, alios laicos reſpondentes in foro Eccleſiaſtico ſuper rebus quantumcumque Eccleſiaſticis, vel ſpiritualibus, & concernentibus immediatè Eccleſiaſticas perſonas, ne reſpondeant, & judicibus Eccleſiaſticis, ne cognoſcant, inhibitiones fieri ſub gravibus pœnis temporalibus faciunt, & procurant; & ſi ſecùs fecerint, emendam pecuniariam exceſſivam exigere, ac vaſtatores in domibus, & piis aliis locis Eccleſiaſticis, & religioſis inducere, ac loca ipſa, perſonaſque Eccleſiaſticas, jocalibus & paramentis Eccleſiaſticis, & bonis mobilibus, ac aliis ſpoliare, illaque vendere, & alienare, fructus quoque & proventus ad temporalitatem ad manus ſuas ponere, necnon diverſas injurias, & moleſtias reales, & perſonales eiſdem perſonis Eccleſiaſticis inferre non verentur, in Dei offenſam animarum ſuarum periculum, Eccleſiaſticæ libertatis vilipendium; & plurimorum gravamen, præjudicium, & jacturam.

Prohibet itaque Pontifex quod conveniant coram judice laico perſonas Eccleſiaſticas in cauſa ſpectante ad forum Eccle-

§. 3. Nos igitur adverſus talia per præſumentium temeritatem, remedia apponere, & ſuper his ſalubriter providere cupientes, ac Concilii Milevitani, ac fel. record. Innocentii Papæ III. prædeceſſoris noſtri conſtitutionibus ſuper hoc editis, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, hac noſtra irrefragabili conſtitutione perpetuò duratura, tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, ac etiam ordinamus, quòd

omnes,

ſiaſticum ſub pœnis hic expreſſis.

omnes, & ſingulæ perſonæ Eccleſiaſticæ ſæculares, & regulares Ordinum quorumlibet, quacumque exceptione fulfultæ, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Abbatiali, vel alia quavis præfulgeant dignitate; quæ aliam perſonam Eccleſiaſticam, Collegium, vel Conventum, in actione reali, mixta, vel perſonali, civili, vel criminali, etiam occaſione cujuſcumque ſubmiſſionis, etiam juramento vallatæ, vel aliàs ad forum, ſive judicium laicale, directè, vel indirectè (de qua in foro Eccleſiaſtico ordinari conſueverit, poſſit, vel debeat, de jure, vel de conſuetudine, aut alias cognoſci) trahere præſumpſerit, cauſam ipſam, & omne ei, ſive eis in poſſeſſorio, vel petitorio in re, vel ad rem, cauſa, vel occaſione hujuſmodi quomodolibet competentes, eo ipſo perdant penitus, & amittant, & ſingulares perſonæ, excommunicationis, Capitula verò, & conventus, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias incurrant ipſo facto, & ſi perſonæ ipſæ, & eis in præmiſſis adhærentes, & ſervientes, in aliquo rebelles fuerint, & incontinenti non obedierint, omnes illas per privationem ſuorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque, quæ obtinebant, & in quibus, & ad quæ jus quomodolibet competit, & inhabilitationem ad alia in poſterum obtinenda, coerceri & compelli volumus antedictas.

Ipſiſque Officialibus laicos & complicibus excommunicationis pœnam imponit.

§. 4. Et nihilominùs omnes, & ſingulos Judices, & Executores, communitates, dominia, laicos, perſonas, poſtquam exceptum fuerit de non juriſdictione eorum, aut evidenter appareat hujuſmodi cognitionem ad eos de jure non ſpectare, talia præſumentes, & ea fieri mandantes, ſeu eorum nomine, & mandato facta, rata habentes, vel eis faciendis dantes auxilium, conſilium, vel favorem, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtat, ſæculares perſonas; eorum videlicet ſingulos officiales, quocumque nomine cenſeantur, & conſiliarios, & privatas perſonas, quæ præmiſſorum principales perpetratores exiſterent excommunicationis ſententiam incurrere volumus ipſo facto; nullusque ab eiſdem ſententiis, per alium quàm per Romanum Pontificem præterquam in mortis articulo conſtitutus, abſolvi valeat, ſive poſſit: & præmiſſa omnia, non tantùm ad futura, ſed etiam ad præſentia, & pendentia extendimus auctoritate memorata.

Et culpabiles agi mandat.

§. 5. Quódque etiam Procurator Fiſcalis cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ contra culpabiles in præmiſſis deſuper ſummaria informatione præhabita, per ſe, vel alium, ſeu alios, agere, & procedere, poſſit & valeat, nihilominùs concedentes.

Contraria tollit.

§. 6. Non obſtante ſi aliquibus communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de eorum propriis nominibus ac indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet conſtitutionibus, privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, de quibus etiam plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, in noſtris literis habenda eſt mentio ſpecialis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 11. die 1. Feb.

Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos Kalend. Febr. Pontificatus noſtri Anno 11.

XI.

Approbatio Congregationis pauperum Jeſuatorum nuncupatæ.

Iſti pauperes Jeſuati, ſortiti ſunt nomen Fratrum Jeſuatorum S. Hieronymi, & regulam S. Auguſtini profitentur, ut hæc & alia dicam ad conſt. 16. Pauli V. Religioſos. Tom. 3.

Iſtis Fratribus indulſit Greg. XV. in conſtit. 15. Ex injuncto infrà Tom. 3. ut approbati à locorum ordinariis poſſint in parochialibus Eccleſiis eorum, confeſſiones parochianorum audire, & ut Caputio abjecto albi coloris quod ſuper humeros antea geſtabant, aliud aliorum habitus coloris, forma cæterorum Mendicantium, deferre poſſent, indulſit S. D. N. Urb. VIII. conſt. 31. Oneroſa in d. Tom. 4.

Edita An. D. 1428.

MARTINUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.*

Procemium.

PIæ poſtulatio voluntatis, qua dilecti filii nonnulli pauperes Chriſti, Jeſuati communiter nuncupati, voluntariam paupertatem ducentes, dediti ſtudio piæ vitæ, in diverſis Italiæ Oratoriis, domibus, ſive locis, mundanis abjectis illecebris, cum adoptione voluntariæ paupertatis, virtutum Domino famulantur, non indignè meretur, ut Apoſtolica Sedes eos, eorum domos, Oratoria, atque loca benignis favoribus confoveat, & ſpecialibus gratiis proſequatur, in iis præſertim, quæ animarum ſuarum ſalutem ſtatumque reſpiciunt, & quietem.

Enarratio laudabilis vitæ pauperum Jeſuatorum.

§. 1. Sane pro parte dictorum pauperum nobis nuper exhibita petitio continebat, quod licèt ipſi cupientes ſuos in cœleſtibus theſauros collocare, & ut ex eorum laudabilibus actionibus ad bene rectéque vivendum traherent alios per exemplum, in diverſis locis ſive domibus, quæ pro eorum uſu & habitatione perpetuis piis Chriſti fidelium eleemoſynis, & ſuffragiis conſtruxerunt, devotum ſedulumque impendant Domino famulatum, ad quos plurimi ob eorum laudabilem vitam, & opera virtuoſa gerunt ſpecialis devotionis affectum, tamen nonnunquam contingit, pauperes ipſos per Inquiſitores hæreticæ pravitatis in illis partibus pro tempore reſidentes, & deputatos ab eis ſub diverſis prætenſis occaſionibus, fictiſque coloribus indebitè moleſtari. Quare pro parte pauperum eorundem nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ipſorum paci, & tranquillitati ſuper iis paterna charitate conſulere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Approbatio Congregationis pauperum Jeſuatorum.

§. 2. Nos igitur cupientes, ut dicti pauperes eò quietiùs & devotiùs in humilitatis Spiritu Altiſſimo famulentur, quo ſe noverint Sedis ejuſdem uberiori gratia communitos, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfatos pauperes præſentes, eorumque Oratoria, domos atque loca conſtructa, & conſtruenda ubicumque fuerint conſtituta, cum perſonis, juribus, pertinentiis, necnon poſſeſſionibus, terris, rebus & bonis ſuis, quæ in quibuſvis locis in præſentiarum legitimè poſſident, & in poſterùm dante Domino ſimilibus fidelium ſuffragiis, aut aliàs juſtis titulis poterunt adipiſci, ſub beati Petri, ac ipſius Sedis necnon Ordinariorum locorum, in quorum Civitatibus, & Diœceſibus, domus, Oratoria, atque loca prædicta conſiſtunt protectione, uſque ad ejuſdem Sedis beneplacitum, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſuſcipimus, atque noſtra.

Indultum quod Inquiſitores, abſque Ordinariis eos non valeant moleſtare. Hoc revocavit Paul. V. in conſt. 19. Romanus.

§. 3. Volentes, atque auctoritate præfata decernentes, quòd hujuſmodi durante beneplacito, Inquiſitores prædicti nullam poſſint in dictos pauperes, domos, loca, jura, & bona hujuſmodi, quacumque occaſione, cauſa vel prætextu, juriſdictionem, vel poteſtatem, ſine præſentia, & voluntate Ordinariorum, prædictorum exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus delegatis, aut Ordinariis ſupradictis teneantur reſpondere fœl. rec. Innocentii Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, & qualibet alia conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante. Decernentes inſuper ex nunc omnes, & ſingulos excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti proceſſus, & ſententias, quos, & quas contra effectum præſentium, & tenorem promulgari contigerit, vel haberi, irritos, pariter, & inanes.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud SS. Apoſtolos, 11. Kal. Novemb. Pontificatus noſtri Anno undecimo.

XII.

Quòd Feſtivitas ſanctiſſimi Corporis CHRISTI etiam per octavam celebrari poſſit, apertis Eccleſiarum januis, tempore interdicti. Et qui eam piis operibus venerantur, Indulgentias conſequantur.

De inſtitutione hujus Feſtivitatis, ejuſque Indulgentiis, vid. ſup. in Urb. IV. conſt. 1. Tranſiturus. fol. 121. ubi notavi etiam alia.

Edita An. D. 1429.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INeffabile Sacramentum, quod ſacerdos in æternum Chriſtus Dominus inſtante, quàm pro peccatoribus ſubire voluit ſuæ mortis tempore, nobis ut dignè eo refecti divinitatis ipſius participes ſimus in memoriale reliquit glorioſi Corporis, & Sanguinis ejus myſterium, præcipuis à fidelium quolibet attollendum fore recenſentes honoribus, ac devotiſſimis laudum ſtudiis amplectendum myſtica diſpenſatione theſauti fideles eoſdem quòd tàm pretioſiſſimi venerationi ſacramenti ſinceris affectibus, & dignis obſequiis ferventer intendant, excitare ſatagunus, ut hujuſmodi in eis fructum mors afferat, & illis cœleſti pabulo vegetatis ipſius inſtitutio ſacramenti profit jugiter ad ſalutem.

Urb. IV. ordinavit ſolenne feſtum Corporis Christi, pro feria 5. poſt octavam Pentecoſtes, cum indulgentiis hic enunciatis.

§. 1. Sanè dudum fœl. rec. Urbanus Papa Quartus prædeceſſor noſter ad orthodoxæ corroborationem, & exaltatinnem fidei dignè, ac rationabiliter ſtatnentes, ut de tanto Sacramento, præter illam, quæ dierim in Eccleſia fieret annuatim memoria ſolemnior, & ſpecialior haberetur, & ad celebrandum ejus tàm excelſum támque glorioſum feſtum quintam poſt octavas Pentecoſtes feriam deſignans, ipſoſque fideles, ad coleudum illud donis ſpiritualibus animarum volens, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui in matutinali officio feſti ejuſdem in Eccleſia in qua illud celebraretur intereſſent, centum: qui verò miſſæ totidem, & qui in primis ipſius feſti Veſperis ſimiliter centum, qui autem in ſecundis totidem. Illis verò, qui Primæ, Tertiæ, Sextæ, & Nonæ, ac Completorii horarum Officiis pro qualibet ipſarum quadraginta. Eis autem, qui per octavas ipſius feſti matutinalibus veſpertinis miſſæ ac prædictarum horarum officiis intereſſent ſingulis octavarum ipſarum diebus etiam centum dies de injunctis ſibi pœnitentiis miſericorditer relaxavit.

Hic Pont. alias indulgentias concedit.

§. 2. Nos verò, qui hujus verricula mundi, ſuperſtitioſis hæreſum fomentis guerrarum turbinibus necnon peſtis, & aliarum, quæ dierim ex divinæ Majeſtatis, ut formidamus offenſa circumſtrepunt calamitatum diſpendiis fines (proh dolor) adducere cernimus paſſim deteriores, amplioribus ſpiritualis recompenſationis impendiis fideles eoſdem ad impertienda pro veneratione ſacramenti hujuſmodi, & ut illud, quo paſcantur, & ſerventur ipſorum corda perluſtret, potiora reverentiæ, & devotionis exercitia firmare ſummoperè cupientes, ſingulis ex eis veræ pœnitentibus, & confeſſis, qui & quotiens in ipſius Sacramenti profeſſo jejunium, vel loco illius aliud pium juxta ſuorum conſilia confeſſorum opus fecerint, centum, & qui præmiſſa in Eccleſiis quibus illa celebrari non contigerit officiis interfuerint, necnon Epiſcopis, & aliis Prælatis ſuperioribus, qui dictis officiis libenter intereſſent, ſed quo minùs eis in ipſis Eccleſiis intereſſe poſſint pro conſervandis ſuarum dignitatum juribus, & aliàs legitimè tunc impeditis, pro matutinali ducentos, & pro Miſſæ officiis totidem, ac pro qualibet Veſperarum etiam ducentos, reliquarum verò videlicet, Primæ, Tertiæ, Sextæ, & Nonæ, ac Completorii feſti, octuaginta. Rurſus autem in quibuslibet Octavarum diebus pro ſingulis matutinalium Miſſarum, & Veſperarum ſimiliter centum, necnon reliquarum horarum officiorum hujuſmodi quadraginta. Illi præterea qui proceſſiones, in quibus ipſum vivificum Sacramentum dicto feſto juxta præfatarum ritus Eccleſiarum deferetur, continuò ſecuti fuerint, à quibuslibet in feſto, & Octavarum diebus hujuſmodi pro pace, & tranquillitate Eccleſiæ miſſas devotè celebrantibus pro ſingulis ipſarum, necnon aliis in eodem feſto Euchariſtiæ Sacramentum devotè ſumentibus etiam centum, ſingulis annis. Profectò vice qualibet eis, qui dum Corpus Dominicum communicandis defertur infirmis, illud cum inceſo luminari præcedendo, vel ſequendo venerentur, ſimiliter centum, & qui tunc illud aliàs devotè ſecuti fuerint, etiam quinquaginta dies de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Apoſtolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate conſiſi, de injunctis eis pœnitentiis, miſericorditer relaxamus.

Celebrandique indulgentiam tempore interdicti.

§. 3. Quòdque in feſto, & diebus octavatum hujuſmodi etiam in Terris, & locis Eccleſiaſtico quavia auctoritate ſuppoſitis interdicto, pulſatis campanis, januis apertis, & alta voce, excommunicatis prorſus excluſis, ſed interdictis, ut citiùs reconciliari ſtudeant, admiſſis, & illis qui cauſam, vel occaſionem hujuſmodi interdicti dederint altari, tunc nullatenùs appropinquantibus, Miſſæ, & Officia præmiſſa licitè celebrari poſſint, auctoritate Apoſtolica concedimus per præſentes, aliis quæ circa obſervationem interdictorum à noſtris ſunt inſtituta prædeceſſoribus, in ſuo robore duraturis.

Hortatio a Prælatos ad venerationem d. Feſt.

§. 4. Et inſuper univerſos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos & alios Eccleſiarum Prælatos monemus, & hortamur in Domino, ac eiſdem per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, & in remiſſione peccaminum injungimus, ut per ſe, vel alios eorum ſubditis per ſingulas ſuarum civitatum, & Diœceſum Eccleſias in Dominica feriam, & feſtum prædicta proximè præcedente, ſalutaribus ad venerationem potiſſimè Sacramenti hujuſmodi monitis, & exhortationibus, præſentium literarum continentiam, & effectum publicare, & inſinuare procurent, ut eodem ſuffragante myſterio ſubditi, & fideles ipſi, gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo qui ſe pro ipſis immolavit hoſtiam, poſt hujus vitæ curſum ad gloriam perducantur æternam.

Fides dand. tranſumptis.

§. 5. Verùm quia difficile foret præſentes literas ſingulas exhiberi, volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumpto manu publica, & ſigillo alicujus Epiſcopalis, vel ſuperioris Eccleſiaſticæ Curiæ munito, tamquam præfatis ſi originales exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde ſtetur, ac ſi prædictæ originales literæ forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctos Apoſtolos, 7. Kal. Junii, Pontificatus noſtri Anno 12.

Dat. P. An. 12 die 26. Maji

XIII.

Declarationes Regulæ Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci, ad ipſius Ordinis reformationem.

Alias declarationes ejuſdem Regulæ, habes infrà Tom. 2. in conſt. 103. Pii IV. Sedis Apoſtolicæ, lib. 2. ubi videas quæ tibi indicabo de hoc Ordine. Quinimò hic idem Pont. eas declaravit, ut videre eſt in ipſius conſt. 16. Pervigilis hic infrà.

Edita An. D. 1430.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Joanni tituli S. Petri ad Vincula Presbytero Cardinali, Salutem & Apoſt. bened.

Deſtinatio Card. ad Capitulum generale Fratrum Minorum.

CUm generale Capitulum fratrum Minorum in civitate noſtra Aſſiſinate ſit de proximo celebrandum, Nos qui eorum Ordinem inter cæteros religioſos Ordines, ob ſingularem devotionis ardorem, quem erga beatum Franciſcum gerimus, paterna charitate proſequimur, Cupientes ut per Miniſtros officiales, & fratres & in dicto Capitulo congregatos, juxta prædicti Ordinis inſtituta talis reformatio fiat, quæ Deo accepta, nobis grata, & ipſi Ordini conveniens exiſtat, ac Chriſtiano populo fructuoſa, de tua circumſpectione & ſapientia, in nonnullis arduis noſtris, & Romanæ Eccleſiæ negotiis comprobata, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, etiam de conſilio venerabilium fratrum noſtrorum ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Tibi tenore præſentium committimus, & mandamus, quatenus te perſonaliter conferens ad Civitatem prædictam, ipſi Capitulo auctoritate noſtra præſis, ipſumque pro tua prudentia dirigas, ordines, & diſponas, ac ſalubri maturitate provideas, quòd omnia, & ſingula ſalubriter, & ſincerè ſtatuantur, & ordinentur ad honorem DEI, ejuſque

Eccleſiæ, ac noſtrum & Apoſtolicæ Sedis obſequium debitum, ipſius quoque Ordinis bonum regimen tranquillitatem, & pacem.

Conceſſio poteſtatis eorum Ordinem reformandi.

§. 1. Nos enim tibi dirigendi, diſponendi, ſtatuendi, præcipiendi, mandandi, & quoſcumque tranſgreſſores mulctandi, puniendi, corrigendi, privandi, abſolvendi, ponendi, deponendi, approbandi, reprobandi, procedendi, judicandi, & exeqnendi, voces quoque Miniſtrorum, & Cuſtodum, cæterorumque dicti Ordinis Officialium abſentium, aut aliàs commodè intereſſe non valentium, ſupplendi, ac dictum Ordinem reformandi tàm in capite, quàm in membris contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, omniáque alia, & ſingula faciendi, quæ in præmiſſis, vel quolibet præmiſſorum neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna tibi videantur, auctoritate Apoſtolica plenam, & liberam per præſentes concedimus facultatem.

Præceptum obedientiæ ab omnibus ei præſtandæ.

§. 2. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis excommunicationis, ſuſpenſionis, & privationis officiorum, & omnium actuum legitimorum, dilectis filiis Generali, & Provincialibus Miniſtris, cæteriſque Officialibus, & fratribus in dicto Capitulo congregatis, quatenus tibi in omnibus pareant, & intendant. Nos enim ſententias ſive pœnas quaſcumque inſtiaeris ſeu tuleris in rebelles, ratas habebimus, & faciemus, auctore Domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Conſtitutionibus Apoſtolicis, ac ſtatutis dicti Ordinis juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, ac conceſſionibus per ſacrum generale Concilium Conſtantienſe præfatis fratribus conceſſis cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P. A. 13. die 6. Septemb.

Dat. Romæ apud Sanctos Apoſtolos, 8. Idus Julii, Pontificatus noſtri Anno 13.

Legati prædicti acceſſus ad d. Capitulum & collaudatio Reformationis d. Ordinis.

Joannes miſeratione divina tituli S. Petri ad Vincula ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ presbyter Cardinalis, Reformator Ordinis fratrum Minorum, ac Legatus à Latere, cum plenaria poteſtate ad Capitulum generale ejuſdem Ordinis Aſſiſii celebratum, ſub Anno Domini MCCCCXXX. d. menſis Jun. die 15. in feſto Corporis Chriſti à Sede Apoſtolica ſpecialiter deputatus, Venerabilibus fratribus Generali, Provincialibuſque Miniſtris, ac univerſis & ſingulis fratribus Ordinis Minorum ſalutem, & ſinceram devotionem in Domino JESU CHRISTO. Non eſt novum ſi pro reparatione rerum, ac temporum exigentia, leges innoventur humanæ, quoniam etſi nihil ſub cœlo novum, plus tamen timeri ſolet quod ſpecialiter injungitur, quàm quod generaliter inhibetur. Et centies repetita placebunt, ac diverſa in unum collecta, faciliùs breviata ſervantur, & quæ uſu vileſcunt antiquo, pariter renovata delectant. Renovamini, inquit ille præco refulgens ſpiritu mentis veſtræ, & induite novum hominem, qui ſecundùm Deum creatus eſt in juſtitia, & ſanctitate veritatis, & nolite conformari huic ſæculo, ſed renovamini in novitate ſenſus veſtri, ut probetis quæ ſit voluntas Dei bona, benè placens, & perfecta. Sicut enim in uno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eumdem actum habent, ita multi unum corpus ſumus in CHRISTO JESU, qui eſt Caput noſtrum, Creator, Dux, Redemptor, Dominus, & Magiſter. Vos autem genus electum, regale ſacerdotium, gens ſancta, populus acquiſitionis, quos non vocavit Deus in immunditiam, ſed in ſanctificationem, ut veritatem annuncietis illius qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen ſuum, Evangelicæ ſcilicet perfectionis JESU CHriſti Filii Dei, qui ſuæ dilectiſſimæ ſponſæ tenerrimus prædilector & vagus, non ceſſat quotidiè providere de remediis, & auxiliis opportunis, novellis eam floribus fulciẽdo pulcherrimis, ſanctis ſcilicet deſideriis divinorum chariſmatum gratiarum, copioſiùs irrigando fructibus operum fecundorum, tribuentium incrementa virtutum germine verbi. Sponſa ſiquidem Chriſti, Eccleſia ſancta eſt, ſed in propoſito noſtro minorum religio vertitur reformanda, quam altiſſimus JESUS CHRISTUS Dei Filius ſibi quodam ſingulari anulo mirificè deſponſavit, quum ejuſdem religionis inſtitutorem & ducem, ſuæ ſanctiſſimæ paſſionis privilegio decoravit, ac ſpecialibus ſigillis, ſacris videlicet ſtigmatibus mirabiliter inſignivit. Quæ quidem ſacra religio, licet plantata ſit ſuper illo firmiſſimo fundamento, præter quod nemo aliud ponere poteſt, quod eſt ſuum ſanctiſſimum Evangelium, quaſi ad modum fluctuantis naviculæ procellis agitata ventorum, tentationum ſcilicet pulſibus vulnerata quampluri-mis, tot indiget ſemper almæ matris Eccleſiæ providentiis, & favoribus, quot quatitur impulſibus, & vitiorum vulneribus ſanciatur.

Præceptum de obſervando Capitula Reformationis jam firmata, cujus tenor hic inſeritur.

Quum nuper igitur proximis temporibus retroactis nonnullæ queruloſæ reclamationes, tum de ſcandaloſis prædicatoribus, tumque de aliis diſcurrentibus, & infeſtis fratribus ejuſdem Ordinis ſanctiſſimi Domini noſtri, Domini Martini divina providentia Papæ Quinti, ſæpiùs propulſaverint pias aures, & audium, hinc eſt quod pro univerſali reformatione Ordinis prælibati, infràſcripta ſtatuta recollegimus, ordinavimus, & qua ſupra Apoſtolica auctoritate confirmamus, authenticamus, & roboramus, ac ab omnibus & ſingulis fratribus ejuſdem Ordinis, volumus, & mandamus inviolabiliter obſervari, tàm à capitibus quàm à membris diſcurrentes ſecundùm ordinem, & proceſſum dictæ Regulæ, per duodecim Capitula diſtrictè, & particulariter ordinatæ.

CAPITULUM PRIMUM REGULÆ.

Verba 1. cap.

Quoad primum Capitulum Regulæ, quod incipit. Regula & vita fratrum Minorum, hæc eſt, ſcilicet Sanctum Evangelium D.N. JESU CHRISTI obſervare &c.

Dubium deſuper exortum.

Quia diu dubitatum & hæſitatum extitit inter fratres, ad quæ conſilia Evangelica tenerentur.

1. Declaratio Clem. V. approbatur circa obſervantiam Evãgelicorum conſiliorum. Alias declarationes ſupr. hoc c. & ſeq. vide infrà in Bulla 102. Pii iv. Sedis, lib. a.

Dicimus & declaramus quod ad illa conſilia fratres tantummodò obligantur, quæ in ipſa regula præceptoriè, vel inhibitoriè ſeu ſub verbis æquipollentibus ſunt expreſſa, juxta declarationem fœl. rec. Clementis Quinti in §. 1. ſuæ declarationis. Exivi de Paradiſo, Cujus verba & tenorem hic inſeri mandavimus videlicet. Declaramus quòd illud quod ponitur in regula de non habendo plures tunicas quàm unam cum caputio, & aliam ſine caputio. Item, de non portandis calceamentis, & de non equitando extra cauſam neceſſitatis. Item, quòd fratres vilibus induantur. Item quòd, jejunare à feſto omnium Sanctorum uſque ad Natale Domini, & in ſextis feriis, teneantur. Item quòd, Clerici faciant divinum officium ſecundùm ordinem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ. Item, quòd Miniſtri, & Cuſtodes pro neceſſitatibus infirmorum, & fratribus induendis ſolicitam curam gerant. Item, quòd ſi quis fratrum in infirmitatem ceciderit, alii fratres debent ei ſervire. Item quòd fratres non prædicent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, quum ab eo fuerit eis contradictum. Item, quòd nullus audeat populo penitùs prædicare, niſi à generali Miniſtro, vel aliis quibus ſecundùm declarationem id competit fuerit examinatus, & approbatus, & ad hoc inſtitutus. Item, quòd fratres qui cognoſcerent ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſervare, debeant, & poſſint ad ſuos Miniſtros recurrere. Item, omnia quæ ponuntur in regula formam habitus, tàm Novitiorum quàm etiam Profeſſorum, necnon ad modum receptionis ad profeſſionem ſpectantia, ſunt ab ipſis fratribus ſicut obligatoria obſervanda, niſi recipientibus quoad habitum Novitiorum ſicut dicit regula, ſecundùm Deum aliter videatur. Hæc inquam omnia

ſunt à fratribus tamquam obligatoria obſervanda. Item Ordo communiter ſenſit, tenet, & tenuit ab antiquo, quòd ubicumque ponitur in regula hoc vocabulum, teneatur; obtinet vim præcepti, & ſervari debet à fratribus ſicut tale.

1. Declaratio circa tunicas.

Poſt quæ quidem verba declaratoria, nos Joannes præfatus declaramus de tunicia ipſorum fratrum ſecundùm quatuor Magiſtros fratres, videlicet Ganfredum, Alexandrum de Ales, Joannem de Rupella, & Rigaldum, quòd Miniſtri, & Prælati poſſint plures concedere, quum viderint neceſſarium, ſecundùm loca & tempora, & frigidas regiones.

Teſtamenti B. Franciſci non obliget fratres.

Sciant etiam fratres ſe non obligari ad teſtamentum Patris B. Franciſci, ſecundùm declarationes Summorum Pontificum fœl. record. Gregorii IX. Innocentii IV. Alexandri IV. Nicolai III. & Clementis V.

3. Declaratio circa obedientiam Sedi Apoſt. præſtandam.

Et quòd omnes fratres, ut dignum, & juſtum eſt, reverentiam exhibeant, & honorem, humilem obedientiam, & firmiſſimam fidelitatem, ſanctiſſimo D. N. Papæ, & ſacroſanctæ Sedi Apoſtolicæ prout in principio, medio, & in fine regulæ obligantur.

Prælatiſque Clericis venerationem.

Cæteriſque Prælatis & Clericis, prout congruum eſt: & intentio fuit ſanctiſſimi Patris B. Franciſci, qui presbyteros monuit præcunctis revereri.

Ordinis etiam Prælatis obedientiam.

Item, ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes & ſinguli fratres, Gallici, Itali, Hiſpani, & Theutonici, & quicumque alii per orbem terrarum conſtituti, obedire teneantur, & debeant ſuis Prælatis, ſcilicet generali Miniſtro, Provincialibus, Cuſtodibus, Guardianis, & quibuſcumque aliis Prælatis Ordinis ſecundùm regulam datis, non obſtante quocumque privilegio, ſeu indulto, quomodocumque & qualitercumque conceſſo, in generali, vel ſpeciali, in Concilio Conſtantienſi, in Curia Romana, vel alibi ubicumque caſſando, revocando, & annullando, & nullius decernendo valitudinis, ac ſi numquam conceſſa fuiſſent. Et ſi qua Monaſteria Monialium ex antiqua Bulla Apoſtolica commiſſa fuerint aliquibus particularibus fratribus, ex nunc prædicti fratres, ſive in Hiſpania, ſive alibi reſignare debeant ea Miniſtris Provincialibus, niſi eiſdem per prædictos denuò fuerint commiſſa, ſub pœna inobedientiæ contumacis.

4. Declaratio circa votum paupertatis juxta traditionem Nicolai iij.

Item, quoad votum paupertatis, videlicet vivendo ſine proprio, & quòd fratres nihil ſibi approprient. Statuimus, & ordinamus illud inconcuſſe tenendum, quod fœl. rec. Nicolaus Tertius declaravit in ſua decretali. Exiit qui ſeminat. De verbor. ſignif. lib. 6. Porrò ſucceſſivè, & ſeriatim per ordinem uſque ad §. Verùm, quia expreſſe continetur in regula. Et quòd quilibet Conventus habeat ſuum procuratorem, ſecundùm declarationem, & privilegium dicti Nicolai Tertii, & Martini IV. & ſanctiſſimi D. N. Martini V.

5 Declaratio circa votum caſtitatis.

Item, quoad votum caſtitatis. Statuimus & ordinamus ſervandum fore ſtatum Guilielmi Farinerii factum in Capitulo generali Aſſiſii celebrato, anno Domini MCCCLIV. cap. 7. ubi ſic habetur. Fratres evidenter notati de ſuſpectis conſortiis, & colloquiis mulierum, quæ in regula prohibentur, ſi admoniti, & correcti ſufficienter ſe non correxerint, ſi in officiis fuerint, ab omnibus officiis abſolvantur, & ſuſpendantur. Nec taliter ſuſpenſi, ſeu abſoluti reſtituantur, niſi in Capitulo Provinciali per Miniſtrum. Si verò in officiis non fuerint, priventur libris, & omni actu legitimo. Et cui hæc pœna non competit, privationis caputio, & aliis pœnis gravibus puniatur ad arbitrium Miniſtrorum. Et ad hoc Miniſtri firmiter teneantur. Et intelliguntur ſuſpecta conſortia non ſolùm de mulieribus, ſed etiam de ſuſpectis familiaritatibus quibuſcumque. Quicumque frater conſuetus fuerit à ſocio ſuo fratre, cum mulieribus ſequeſtrari, de quibus judicio Prælati ſui merito poſſit oriri ſuſpicio, ſi canonicè monitus, & correctus, non ſe emendaverit, tamquam ſuſpectus de mulieribus, omnibus officiis Ordinis, & actibus legitimis ſit privatus. Et ſi taliter punitus, iterato duobus fide dignis teſtibus convincatur de ſequeſtratione prædicta, vel ſi ſequeſtrationes hujuſmodi ſuſpicionem multum violentam facerent ſui Prælati judicio de conſilio diſcretorum, & probentur legitimè, abſque admonitione, vel punitione præmiſſa, arctetur ad veritatem dicendam. Si verò unus teſtis fide dignus de ſequeſtratione prædicta appareat contra eum, & alius de lapſu carnis, arctetur graviùs in domo diſciplinæ. Si verò aliquis de innominabili crimine propter quod ira Dei venit in filios diffidentiæ fuerit (quod abſit) notatus, & convictus, carceri perpetuo mancipetur.

Ubi omni die igne circa ipſum accenſo, corpore denudato, diſciplinatus, panem & aquam quotidie comedens, defleat vitam ſuam in amaritudine & dolore, circa quod ſi Prælati fuerint negligentes, ipſo facto ſuis officiis ſint privati.

CAP. II. REGULÆ.

Verba 2. cap

Quoad ſecundùm Capitulum Regulæ, Qualiter volentes venire ad Ordinem recipiantur.

1. Declaratio circa receptionem venientium ad Ordinem, à Nicolao iij. tradita, approbatur.

Statuimus, & ordinamus illud ſervandum fore, quod fœl. rec. Nicol. Papa III. declaravit in prædicta decretali. Exiit qui ſeminat. §. Sed quoniam. Ubi ſic dicit. Sed quoniam in deſideriis noſtris hoc geritur, ut ad Dei gloriam ſolus proficiat animarum, ac dictus Ordo per quem jugiter ad amorem divinum affectio Chriſtianæ religionis accenditur, & merito, & numero augeatur, concedimus, & præſenti ſtatuto firmamus, licere non ſolùm Generali, ſed etiam Provincialibus Miniſtris, perſonas fugientes à ſæculo in fratres recipere, quæ Miniſtrorum Provincialium licentia, per ipſum Generalem ſiquidem expedire viderit, poſſit arctari. Vicarii verò Provincialium Miniſtrorum ex officio Vicariæ licentiam hanc ſibi noverint interdictam, niſi per Miniſtros eoſdem, quibus hoc committere poſſe Vicariis & aliis licere decernimus, hoc ipſis Vicariis ſpecialiter committatur. Caveant tamen ipſi Provinciales, quòd hoc non indiſcretè, non paſſim, ſed ſic conſideratè committant, ſicque illos quibus hoc committi contigerit fidelibus conſiliis fulciant, quòd omnia diſcretè procedant. Nec indifferenter omnes admittantur ad Ordinem, ſed illi tantùm, qui ſuffragantibus eis literaturæ idoneitate, vel aliis circumſtantiis, poſſint utiles eſſe Ordini ſibique per vitæ meritum, ac aliis proficere per exemplum, hæc Nicolaus.

2. Declaratio circa ætatem qualitates, & Examen eorumdem.

Tu ad hæc vide Bullas 71. Sis. v. cùm de omnibus.

Statuimus inſuper, & ordinamus quòd nullus recipiatur ad Ordinem niſi annum quartumdecimum compleverit, etiam ſi oblatus fuerit à parentibus, niſi pro ſcandalo evitando, foret filius militis, vel ſuperioris dignitatis. Non recipiatur aliquis ad profeſſionem, niſi annum compleverit probationis. Et venientes ad Ordinem, diligenter examinentur de fide Catholica, & de Eccleſiaſticis Sacramentis, ut in regula continetur, ita quòd ſint fideles Catholici, & de nullo errore ſuſpecti, matrimonio non ligati per copulam carnalem, corpore ſani, animo prompti, legitimè nati, debitis expediti, conditione liberi, nulla vulgari infamia notati, competenter literati, vel ad alios labores fratribus honeſtos, & utiles apti, aut talis conditionis exiſtentes, quòd eorum receptio. Clero & populo non modicam ædificationem afferant.

3 Declaratio circa diſpoſitionem bonorum per recipiendos ad Ordinem datur juxta traditionem Clemen. V.

Et quòd venientes ad Ordinem de bonis ſuis faciant, quicquid Dominus inſpiraverit eis ſecundùm regulam, & declarationem Clementis V. in §. Cæterùm quia Chriſti Confeſſor ibi verſiculo. Quum verò facere de rebus ſuis, quod Dominus inſpirabit eis, ipſam regulam ingredientibus liberum velit eſſe, non videtur prohibere, quin liceat eis recipere, conſideratis ſcilicet eorum neceſſitati-

bus & moderaminibus declarationis jam dictæ, ſi quid de bonis ſuis intrans, ſicut & cæteris pauperibus per modum eleemoſynæ liberè velit dare.

4. Declaratio circa habitum.

Item, de qualitate habitus, quum regula dicat quòd fratres omnes veſtimentis vilibus induantur. Statuimus & ordinamus, ur in generalibus ſtatutis prædicti Guilelmi continetur, 1. cap. quòd veſtimentorum vilitas attendatur in pretio pariter, & colore, ita quòd ſemper in veſtimentia reluceat aſperitas, vilitas & paupertas, & ut ignorantia nemini ſit occaſio delinquendi, Ordinamus quòd omnes fratres veſtimentis talibus induantur, quòd nec ſint adeò prerioſa, ut videntes ea de curioſitate, & vanitate notare debeanr, nec ita vilia & groſſa, quòd ipſa videntes in horrorem inducanr & provocent ad detiſum. Longitudo autem habitus, ultra longitudinem fratris deferentis, talia ſit, quòd nec plica ultra quatuor digitos protendatur, nec ita brevis quin corda ex ea valeat operiri. Latitudo verò decem, & octo palmorum non excedat menſuram, nec ſit minor quindecim. Capurium verò tali modo fiat, qnòd exiſtens in capite, extremitas per longitudinem duorum digitorum cingulum non excedat, nec per duorum digiturum longitudinem ſuper cingulum debear remanere, cui longitudini correſpondeat proportionaliter latitudo ſecundùm corporum quantitatem. De mantellis autem, de modo dormiendi, de camiſiis, de cingulo, & de calceamentis, in omnibus ſervetur generale ſtatutum prædicti Guilelmi in 2. cap.

CAP. III. REGULÆ.

Verba cap. 3.

Quoad tertium Capitulum Regulæ, de divino officio.

1. Declaratio Bened. XII. circa recitationem divinorum officiorum approbatur.

Statuimus, & ordinamus ſervandam eſſe conſtitutionem Benedicti XII. cap. 1. ubi ſic dicit. Inprimis circa agendum officium divinum in eodem Ordine, auctoritate Apoſtolica ordinamus, quòd ante Miſſarum, & horarum principia, fratres dicti Ordinis omnes quos cauſa rationabilis non excuſat ad Chorum concurrant, præparaturi Domino corda ſua, ibique ſine riſu, murmure, diſcurſu, & abſque vagis, & vanis aſpectibus, ſub ſilentio in pace, cum debita gravitate permaneant, cantent, & orent, & uſque in finem unanimiter perſeverent. Quia verò Eccleſiaſticus cantus, divinæ laudis ſacrificium, fructuſque labiorum cauentium, non ſolùm eorum, qui pſallunt, ſed etiam auditorum ædificatio eſſe debet, eoſdem fratres hortamur in Domino, ut divinas laudes integrè, attentè, honeſtè, ac religioſè perſolvant, geſtus leves, & cantus diſſolutos, & fractos omninò declinent, tractim pſallant, debito more incæpta, quæ ſimul canenda fuerint, ſimul continuent, ſimul pauſent, & cætera ut in d. cap. habetur.

2. Declaratio circa cantum.

Hoc addito quòd de cantu in locis ubi pauci ſunt fratres qui non ſufficerent ad cantandum, vel alia rationabili cauſa, Prælati poſſint diſpenſare quum viderint expedire.

3. Declaratio circa jejunium & equitationes.

Item, de jejunio illa ſerventur, quæ in regula continentur. Idem fiat de non equitando, prætërquam in caſu neceſſitatis, attentis etiam verbis Divi Bonaventuræ in ſua declaratione ſuper hoc paſſu, qui dicit. Quòd non debeant equitare, nec bigare, neque quadrigare, niſi manifeſta neceſſitate, ſcilicet prolixi, vel impediti itineris, vel negotii urgentis, vel infirmitate cogantur.

CAP. IV. REGULÆ.

Verba 4. cap.

Quoad Capitulum quartum Regulæ, quòd fratres non recipiant pecuniam.

1. Declaratio circa pecuniam non recipiendam juxta traditiones Nicol. III. Clem. V. & Mart. IV. & V.

Statuimus & ordinamus juxta declarationem Nicolai Tertii, & Clementis Quinti, Martini Quarti, & Quinti. Quòd quilibet Conventus, ſive locus habeat ſuum procuratorem, œconomum, ſyndicum, & actorem, cui omnes eleemoſynæ pecuniariæ, & alia quæ ad pecuniam reduci poſſent, integraliter conſignentur, qui eaſdem diſpenſare debeat legaliter & fideliter in reparationem Conventuum, & locorum, aliáſque neceſſitates fratrum pro tempore occurrentes, & quòd fratres nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant. Si quis autem contrarium attentaverit, ipſo facto omni actu legitimo ſit privatus, & pœna carceris puniatur.

2. Declaratio ſeu mod ficatio circa idem.

In omnibus autem, quæ ultra hæc magis arctarent fratres dicti Ordinis, ſive ex declaratione Clementis Quinti, ſive alia quacumque declaratione Summorum Pontificum, vel aliorum quorumcumque, Apoſtolica nobis auctoritate commiſſa miſericorditer diſpenſamus, non adſtringentes propterea eos, qui voluerint prædictas declarationes, quin ſuo voto ſervare valeant, & tenere.

3. Declaratio circa infirmorum curam.

Item, Miniſtri, & Prælati pro neceſſitatibus infirmorum, ſolicitam curam gerant, eis diligenter de neceſſariis providendo, ordinando infirmarios, vel alios fratres deputando ſervitiis eorumdem, qui deputati ſi culpabiles inventi fuerint, vel notabiliter negligentes, præſidentium arbitrio puniantur, & alia fiant circa prædicta ſicut in generalibus ſtatutis Ordinis prædicti Guilelmi 4. cap. continetur.

CAP. V. REGULÆ.

Verba cap. 5.

Quoad quintum Capitulum Regulæ. De modo laborandi.

1. Declaratio circa mercedem laborum Prælatis Ordinis dandam.

Statuimus, & ordinamus, quòd fratres habentes gratiam laborandi, laborent fideliter, & devotè &c. prout in regula continetur. Merceſque laboris, ſi pecuniaria fuerit per ſolventem ſtatim conſignetur procuratori Conventus, ſive loci; quòd ſi pecuniaria non fuerit, conſignetur Prælato ejuſdem loci, de qua poſſit omnibus fratribus ibidem commorantibus, communiter prout neceſſitas exegerit providere, per hoc tamen nullus fratrum præſumat puerorum ſcholas regere in Conventu, vel extra ſæcularium perſonarum privationis actuum legitimorum.

CAP. VI. REGULÆ.

Verba cap. 6.

Quoad ſextum Capitulum Regulæ. Quòd fratres nihil ſibi approprient.

1. Declaratio quoad mittendos pro eleemoſyna.

Statuimus, & ordinamus ab univerſis obſervandum, prout regula dictat. Et qui contrarium fecerit, puniatur ut ſupradictum eſt de pecuniariis. Item, quòd omnes fratres vadant pro eleemoſyna confidenter juxta diſcretionem Prælati præcipientis, cujus arbitrio committimus diſcernendum, qui congruè mittendi ſunt pro eleemoſyna, vel qui non.

CAP. VII. REGULÆ.

Verba cap. 7.

Quoad ſeptimum Capitulum Regulæ, de pœnitentia fratribus peccantibus imponenda.

1. Declaratio circa pœnitentiam fratrum.

Statuimus & ordinamus quòd nullus frater Provinciali Miniſtro inferior, niſi ex ſpeciali Generalis, vel Provincialium licentia Miniſtrorum, poſſit aliquem abſolvere fratrem, à peccato inobedientiæ contumacis, proprietariæ rerum detentionis, carnis lapſus, furtis rei notabilis, injectionis manuum violenter, falſi teſtimonii in judicio facti, compoſitionis, vel projectionis, aut publicationis libelli famoſi: falſificationis ſigilli cujuſcumque perſonæ notabilis, falſæ criminationis in infamiam cujuſcumque. Si quis autem contrarium attentaverit, ipſo facto actibus legitimis ſit privatus. Et ſi legitimè fuerit deprehenſus, carceri mancipetur.

CAP. VIII. REGULÆ.

Verba cap. 8.

Quoad octavum Capitulum Regulæ, de electione Generalis Miniſtri. Quia langueſcente capite cætera membra dolent.

1. Declaratio circa tempus electionis & qualitates eligendi.

Statuimus, & ordinamus, quòd electio Generalis Miniſtri canonicè celebretur in Capitulo Pentecoſtes à Miniſtris, & Cuſtodibus, ut regula

dictat.

dictat. Ipſi autem electores, talem in tanta religione ſtudeant habere paſtorem, qui ſcientia, vita, moribus, & exemplo, meritò valeat magis prodeſſe, quàm ambitioſè præeſſe ovibus ſibi commiſſis, omni poſtpoſito amore, odio, timnre, prece, pretio vel rangore, quòd ſi ſecus factum fuerit, electio nnlla ſit, & electores voce activa, & paſſiva perpetuò ſint privati.

2. Declaratio circa Socios Generalis.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quòd Generalis Miniſter non habeat ſecum plures duobus ſociis notabilibus, ono Ciſmontano, & alio Ultramontano, addito ſocio ſcriptore, & alio ſervitore, cum uno famulo.

3. Declaratio circa retentionem ſigilli.

Et quòd de cætero ſi Generalis ſit Ultramontanus, Ciſmontanus ſocius teneat ſigillum Ordinis, & è contra, ſi Generalis ſit Ciſmontanus, Ultramontanns ſocius teneat ſigillum Ordinis. Nec poſſit eos Generalis ad libitum commutare, niſi morte interveniente, vel alia cauſa legitima, & caſu notabili, in loco illius ſubſtitutionem alterius ſocii, de conſilio Diſcretorum coarctante.

4. Declaratio ſeu limitatio facultatis Generalis circa diſpoſita in Capitulo.

Item, ſecundùm declarationem quatuor Magiſtrorum Generalis non poſſit immutare aliqua ordinata per ipſum, & Capitulum Generale ſine ipſius Capituli generalis aſſenſu, in his quæ tangunt regulæ puritatem. Nec poſſit aliquem licentiare ad curſum Magiſterii, niſi fuerit præſentatus per Miniſtrum Provincialem, qui neminem audeat præſentare, niſi de conſilio, & aſſenſu ipſius Capituli Provincialis.

5. Declaratio quòd Generalis nullam faciat exactionem.

Item, quòd prædictus Generalis nullam exactionem pecuniariam facere poſſit, nec pro confirmatione Miniſtrorum, neque pro magiſterio, aut veſtiario, vel literis officiorum, aut ſuffragiorum, ſive quacumque occaſione, vel colore quæſitis, quòd ſi ſecus fecerit ipſo facto ſuo officio ſit privatus. Nec teneantur fratres ſibi ulterius obedire. Et ſi exinde in poſterum præſumpſerit Generalatus officium retinere, quòd ipſo facto ſit perjurus, infamis, & inhabilis ad quæcumque officia, vel beneficia, honores, & dignitates, tàm in Ordine, quàm extra Ordinem.

6. Declaratio quoad Vicariorum deputationem.

Item, quod non faciat Vicarios in Provinciis, niſi in caſibus neceſſariis, & opportunis, quibus expletis Vicariatus officium ipſo facto volumus expirare.

CAP. IX. REGULÆ.

Verba cap. 9.

Quoad Capitulum nonum Regulæ. De Prædicatoribus.

1. Declaratio quòd Prædicatores venerantur Prælatos Eccleſiæ.

Statuimus, & ordinamus, quòd fratres non prædicent in Epiſcopatu alicujus Epiſcopi, quum ab eo fuerit illis contradictum, ſed cum omni humilitate, & reverentia Prælatos Eccleſiæ debeant venerari.

2. Declaratio circa eorum examen, & approbationem.
Tu ſcias etiam ab Ordinariis approbandos eſſe, ut dicam in Bulla 22. Leon. X. Dum intra.

Item, quòd nullus præſumat populo prædicare, niſi à Generali Miniſtro, vel à Provincialibus in Capitulis Provincialibus, vel ab aliis quibus per Generalem Miniſtrum fuerit commiſſum, examinatus extiterit, & approbatus officium Prædicationis ſibi conceſſum. Poſſint nihilominùs præfati Miniſtri conceſſam prædicandi licentiam revocare, ſuſpendere, & arctare, quoties, ſicut, & quando eis videbitur expedire, juxta declarationem prædicti Nicolai Tertii in præfata decretali. Exiit qui ſeminat. §. Et quia in eodem.

3. Declaratio circa qualitates prædicatorum.

Et quòd prædicti quibus committitur auctoritas prædicta licentiam concedendi, nullum ad prædicationis officium admittere debeant, niſi extiterit admittendus ſacerdos, vel diaconns, ætatis, ad minus vigintiquinque annorum, competentis literaturæ, vita, & moribus comprobatns, cujus doctrina meritò populi ædificari valeant ſine ſcandalo.

4. Declaratio circa quæ Prædicatores conſervare debent.
Ad quod vide etiam conſt. 21. Leon. X. Supernæ.

Caveant autem Prædicatores prædicti omninò, ne quando prædicare præſumant quicquam contra libertatem ſacroſanctæ Rom. Eccleſiæ, vel Eccleſiaſticis perſonis detrahere, vel (quod abſit) ſcandalum contra Clerum, vel religionem aliquam excitare, aut perſonam aliquam præſentem criminaliter nominare, ſed potiùs contra hæreſes, & ſchiſmata, populos dignè, & fideliter animare, & in orthodoxæ fidei veritate firmare. Maximè contra præſentem ſatanicam, & damnatam hæreſim Huſſitarum. Contra quos in aliqua parte ſermonis prout videbitur expediens invehatur. Si quis autem temerariè contra ſtatum, honorem, dignitatem, & Eccleſiaſticam libertatem præſumpſerit prædicare, ipſo facto prædicationis officio, & omni actu legitimo ſit privatus; quòd ſi poſt prædictam privationem præſumpſerit prædicare, per ſuos Prælatos omni appellatione poſtpoſita, vel alio ſubterfugio, carceribus mancipetur. Qui Prælati ſi in prædictis fuerint negligentes, in eamdem pœnam ſe noverint incidiſſe, niſi rationabili, & legitima cauſa de impotentia ſe valeant excuſare. Super quos, & prædictos Prædicatores delinquentes Ordinarii locorum plenam juriſdictionem habeant puniendi, & carcerandi ſine alio proceſſu. Ad quod, quum opus fuerit prædicti Ordinarii, invocare valeant brachium ſæculare.

5. Declaratio circa licentiam prædicandi extra loca Ordinis & novitates retinendas.

Item, quòd nullus frater audeat in alienis Eccleſiis prædicare, ad ſcandalum, & dedecus Ordinis, niſi in his terris ubi pro tempore fuerit conſuetum. Ut in Quadrageſima, proceſſionibus, & ſimilibus, & tunc nec ſine licentia Prælatorum Ordinis. Nec prædicent novitates, vel materias, quæ ſcandalum poſſint veriſimiliter generare.

CAP. X. REGULÆ.

Verba c. 10.

Quoad Capitulum decimum Regulæ, de admonitione & correctione fratrum.

1. Declaratio circa ſocios Miniſtrorum Provincialium.

Statuimns, & ordinamus, quòd prædictum Capitulum diligenter per Miniſtros executioni debitæ demandetur: Addentes inſuper quòd Miniſter quilibet in ſua Provincia, uno provido, & honeſto Socio ſit conventus, cum uno ſervitore.

2. Declaratio circa prohibitionem contributionum.

Et quòd nullus Miniſter Cuſtos, Guardianus, vel Lector, vel quicumque alius frater, quicquam exigas aliquo colore, vel cauſa, quòd ſi ſecus fecerit, ipſo facto ſuo officio ſit privatns, & ſubditi deinceps obedire ſibi minimè teneantur. Et ſi quid aliquis Miniſtrorum generali Miniſtro præſumpſerit contribuere, ipſo facto ut ſupra ſuo officio ſit privatus.

3. Declaratio circa Studiorum Reformationem, & ſcientiarum acquiſitionem.

Statuimns inſuper quòd Miniſtri diligenter, & ſollicitè inſtent, & invigilent reformationi Studiorum per quaslibet ſuas Provincias, ita & taliter quòd cuilibet ſtudenti pro poſſe provideatur de ſuis neceſſariis, tàm pro libris, quàm pro reliquis opportunis, de communibus eleemoſynis per procuratorem receptis pro quolibet Conventu ſive loco nativo fratris ad Studium promovendi. Exhortantes ſtrictiſſimè in viſceribus JESU CHRISTI cæteros fratres aliorum locorum, quòd quum viderint idoneos ad ſtudia promovendos, totis viribus eiſdem impendant auxilium, conſilium, & favorem, in quibuslibet opportunis, quærendo pro eis eleemoſynas, recommendando valentibus ſubvenire, eiſque ſerviendo in viſceribus charitatis. Quum ſcientia donum Dei ſit, armatura ad defendendum ſactam fidem Catholicam, corona Ordinis lumen veritatis, & via in tenebris ambulantium populorum.

4. Declaratio circa ceremonias.

Similiter attendant prædicti Miniſtri com omni vigilantia, & circumſpectione, quòd ceremoniæ Ordinis tàm quoad divinum officium, quàm quoad ſilentium, & alias ceremonias utrinſque communitatis, ſpiritnalis, & temporalis, ſecundùm antiquas conſuetudines Ordinis obſerventur.

5. Declaratio circa debitorum extinctionem.

Et ſi qua ſunt debita de præterito contractu ſolvantur de expropriatione fratrum, vel locorum, de vineis & poſſeſſionibus, cæteriſque rebus in Ordine repertis, quarum poſſeſſio ſecundùm puritatem noſtri ſtatus non poteſt Ordini convenire. Et ſi quid ſupereſſe poterit de pretio talium

rerum

rerum vendendarum, vel ex reddenda ratione, quorumcumque fratrum, vel Miniſtrorum, vel aliorum ſubditorum, aſſignetur Procuraroribus locorum quorumcumque per quaslibet Provincias pro communi utilitate, & commoditate eorumdem fratrum vel locorum.

[margin] .. Declaratio circa Fratrum punitionem.

Miniſtri autem, & alii Prælati corrigant ſubditos ſuos humiliter, & charitativè eos viſitent, ſecundùm regulam delinquentes miſericorditer puniendo, juxta tenorem ſeptimi Capituli ſtatutorum generalium prædicti Guilielmi, & vigeſimiſeptimi Capituli ſtatutorum Benedicti XII. vel alios prout eiſdem Miniſtris, & Prælatis meliùs videbitur expedire.

[margin] 7. Declaratio quòd Fratres Reformati benè tractentur.

Item, cùm in eodem Ordine aliqui fratres fuerint & ſint excellentes in devotione, & obſervantia ſtrictiori veſtræ poſſeſſionis, Ordinamus quòd tales ſic viventes per Prælatos ſuos benè tractentur, & favorabiliter in ſuis devotionibus nutriantur in ſuis eremitoriis & locellis. Caveant autem prædicti Prælati, ne fratres aliquos ad eremitoria mittant pro reſidentia ibidem facienda, niſi maturos, ſolidos, & probatos in Obſervantia regulari, ubi fieri poterit bono modo.

[margin] 8. Declaratio circa nova loca conſtruenda.
[margin] Tu vide Bullam 99. Clem VIII. Quoniam.

Item, quòd de cætero nullus audeat, Conventus, aut loca, ſeu eremitoria multiplicare, aut de novo ædificare, ſeu ædificari facere non ſolùm pro Fratribus, quin etiam pro Sororibus, ſine auctoritate D. N. Papæ, dominorum Diœceſanorum, Generalis, vel Provincialium Miniſtrorum licentia, ſine præjudicio Conventuum propinquorum, in quorum terminis hæc contigerit attentari. Salva etiam decretali Bonif. VIII. in c. Cùm ex eo. De exceſſibus Prælatorum lib. 6.

[margin] 9. Declaratio circa recurſum ad Miniſtros. ab his qui putant Regulam non poſſe obſervare.

Item, ubi Regula dicit, quòd ubicumque ſunt fratres qui ſcirent, & recognoſcerent ſe non poſſe regulam ſpiritualiter obſervare, Declarans juſtam eſſe cauſam recurrendi ad Miniſtrum, cum tali loco eſt annexa proprietas, vel cura animarum, pueros baptizandi, & alia Parochialia faciendi, aut quia ibi domino reclamante morantur fratres, aut quia propter neceſſariorum penuriam oportet eos in congregationibus, vel quæſtionibus inhoneſtis contra regulæ puritatem, & uſum Ordinis generalem excedere, aut propter ſocietatem inhoneſtam, vel importabilem fratribus, præſertim rudibus, & infirmis, propter hujuſmodi autem cauſas, & ſimiles fratres dicunt, & poſſunt ad ſuos Miniſtros recurrere, per eoſdem, inde piè & paternaliter amovendi, & in locis devotis & ſpiritualibus collocandi.

CAP. XI. REGULÆ.

[margin] Verba cap. 11.

Quoad undecimum Capitulum Regulæ; Quòd fratres non ingrediantur Monaſteria Monachorum.

[margin] 1. Declaratio circa prohibitum ingreſſum ad loca monialium.
[margin] Ad hoc attende conſt. 18. Gregor. XIII. Ubi gratiæ, cum not. ibid.

Statuimus, & ordinamus illud eſſe ſervandum quòd præfatus Nic. III. decrevit in eadem ſua decretali. Exiit qui ſeminat. §. Denique quia continetur. Ubi determinat prohibitum eſſe fratribus ne ingrediantur Monaſteria Monacharum quarumcumque; Intelligens nomine Monaſterii, clauſtrum, domos, & officinas, interiores pro eo quoad alia loca ubi homines ſæculares conveniunt, poſſunt fratres ipſi cauſa prædicationis, vel eleemoſynæ petendæ accedere, quibus id à Superioribus ſuis, pro ſua maturitate, vel idoneitate fuerit conceſſum, exceptis ſemper prædictarum Monaſteriis Incluſarum, ad quæ nulli datur accedendi facultas ſine Sedis ejuſdem licentia ſpeciali. Quod etiam Greg. IX. determinavit.

[margin] .. Declaratio circa obſervantiam clauſuræ.
[margin] Tu habes ſtrictiorem prohibitionem in Pii V. conſt. 8. Circa.

Addentes nihilominùs, quod ſi quis ſine Miniſtrorum licentia aliquod Monaſterium intrare præſumpſerit, ipſo facto carceri mancipetur. Et diligenter attendant Miniſtri, quòd Moniales ſibi commiſſæ debitam clauſuram ſervent, tàm fratrum quàm ſæcularium acceſſus compeſcendo ſub interminatione maledictionis æternæ.

[margin] .. Declaratio circa Compatres.

Item ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus frater de cætero præſumat fieri compater virorum, vel mulierum, & qui jam compaternitatem contraxerint, quantum in eis eſt, hoc nomine ſe nemine nominari permittant, nec ipſi alios nominent. Et qui contrafecerit carceri mancipetur.

CAP. XII. REGULÆ.

[margin] Verba c. 12.

Quoad duodecimum Capitulum Regulæ. De euntibus inter Saracenos.

[margin] 1. Declaratio circa regimen locorum Terræ Sanctæ.

Statuimus, quòd ſervetur Regula, & in præſenti Capitulo, & in quibuſcumque aliis Capitulis generalibus, quantum poſſibile eſt, provideatur, & diſponatur de bono regimine locorum Terræ Sanctæ, tàm quoad Guardianum, quàm quoad alios fratres, ita quòd ſemper pro gubernatione illorum locorum eligantur in Capitulis generalibus de melioribus, & devotioribus fratribus Ordinis, qui vita, moribus, & doctrina probati, lucis exemplum præbeant, & ædificationem pariter infidelibus cum quibus contigerit converſari.

[margin] 2. Declaratio quòd procurator Curiæ nihil exigat à Fratribus.

Item, ſtatuimus, & ordinamus quòd Procuratores Ordinis in Curia Romana nihil exigant vel extorquere præſumant à fratribus advenientibus undecumque, quòd ſi ſecùs fecerint, ipſo facto ſuo officio ſint privati. Et Procurator ciſmontanus tractet negotia fratrum ciſmontanorum. Ultramontanus autem tractet negotia ultramontanorum.

[margin] 3. Declaratio quoad Fratres Inquiſitionis officio incumbentes.

Item, ſtatuimus, & ordinamus ſub eadem pœna, quòd inquiſitores hæreticæ pravitatis teneantur reſtituere Communitati conventuum, ubi officium inquiſitionis exercent, quicquid ſibi advenire poterit vel competere ex officio inquiſitionis, uſque ad condignam ſatisfactionem expenſarum quas in prædictis perceperint dum officium inquiſitionis exercent. Et ſi eiſdem Inquiſitoribus à Communitate vel ab alia perſona ſpirituali competenter proviſum fuerit de expenſis, non teneantur prædicti Conventus providere eiſdem de victu vel veſtitu, quòd ſi quid ſuperfuerit ultra prædictum victum, vel veſtitum, de eo quòd ſibi competerent ex officio ſuo Conventui nativo reddant, diſtribuendum communiter inter fratres. Et quòd nullus inquiſitor ejuſdem Ordinis in officio Inquiſitionis remaneat ultra duos annos, ſecundùm ejuſdem Ordinis generalia ſtatuta dict. Guilielmi c. 6. §. finali.

[margin] 4. Declaratio quod ſolvatur pro gradibus conſequendis.

Item, ſtatuimus, & ordinamus quòd de cætero nullus Prælatorum, Miniſter vel Magiſter, aliquem fratrem ejuſdem Ordinis præſumat adſtringere, vel compellere ad aliquam pecuniariam ſolutionem, ratione cujuſcumque gradus Scholaſtici, vel Magiſterii, Lectoratus, Baccalariatus vel alterius cujuſcumque, ſub pœna privationis gradus, tàm in exigente, quàm in contribuente.

[margin] Sequitur hic ſupradicti Card. Legati præceptum quod Fratres in prædictis obediant eorum Prælatis.

Inſuper, quia parum eſt leges condere, niſi executioni debitæ demandentur, volumus & mandamus, ac ſtrictè præcipimus univerſis ac ſingulis fratribus ejuſdem Ordinis ubicumque fuerint, & intererint, cujuſcumque gradus ſeu conditionis exiſtant, quòd in his omnibus ſupradictis ſuis Prælatis teneantur firmiter obedire, ſcilicet Generali in toto Ordine, & Miniſtris provincialibus in provinciis, Cuſtodibus in cuſtodiis, Guardianis in Guardianatibus, cæteriſque Prælatis in his, & aliis licitis & honeſtis, quæ non ſunt contra animam ſuam, & Regulam dicti Ordinis. Et ſi quis, quod abſit, contra fecerit, trina admonitione præmiſſa, factis congruis intervallis, poſt ſi rebellis & inobediens extiterit, carceri mancipetur.

[margin] Et quòd in cæteris ubique eiſdem mandatis quæ non ſunt contra legem Dei, vel Eccleſiæ ſunt diſpenſati.

In omnibus autem aliis ſtatutis, conſtitutionibus, ordinationibus, & declarationibus, tàm ſummorum Pontificum quàm aliorum quorumcumque ſive de non edendo carnes in feſtivitatibus Nativitatis, Reſurrectionis, & Aſcenſionis Dominicæ, Pentecoſtes, Apoſtolorum Petri, & Pauli, Aſſumptionis glorioſæ Virginis, S. Franciſci, S. Antonii, & S. Ludovici Epiſcopi, vel quibuſcumque aliis temporibus per regulam vel per Eccleſiam non prohibitis, ſive de quibuſcumque aliis in aliis conſtitutionibus poſitis, quæ non ſunt contra legem Dei, vel ſtatutum Eccleſiæ

generale, auctoritate Apoſtolica diſpenſamus. Nolentes aliquem dicti Ordinis ex prædictis ſtatutis, ſeu conſtitutionibus, ordinationibus, declarationibus, de quibus in his præſentibus non fit mentio mortalis peccati vinculo alligari, niſi tales eſſent caſus, vel exceſſus, qui divina lege, ſeu ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ generali ſtatuto, merito inducerent ad mortale. Et ubicumque in aliis conſtitutionibus ejuſdem Ordinis Papalibus, vel Generalibus, pœna excommunicationis imponitur, quatenus in aliam pœnam temporalem valeant commutari arbitrio Præſidentium reſervamus. Sententias verò excommunicationis inibi contentas, auctoritate præfata ex nunc tollimus, remittimus, & laxamus, in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque.

Prælatique Ordinis has conſtit. obſervent, & ab aliis obſervari faciant.

Prædicta autem ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ſeu declarationes, & revocationes, volumus ab omnibus tàm Prælatis, quàm ſubditis integrè & inviolabiliter obſervari. Mandantes, & diſtrictè præcipientes omnibus Prælatis, tam Generali, & Provincialibus Miniſtris, quàm aliis Prælatis Ordinis quibuſcumque quòd omnia, & ſingula ſupradicta ſervent, & faciant ab omnibus inviolabiliter obſervari. Quòd ſi in prædictis fuerint negligentes ipſo facto ſuis officiis ſint privati. Et ne alicui ignorantia ſit occaſio delinquendi, ſub interminatione divini judicii, mandamus Prælatis prædictis, quatenus per quemlibet Conventum, & locum ad minus ſemel in menſe legi faciant, & divulgari.

Quas propterea in Capitulo legi, & publicari facit.

Has autem conſtitutiones, reformationes, & ordinationes, per nos Joannem Card. Legatum & Reformatorem præfatum auctoritate Apoſt. factas, & ordinatas, alta, & intelligibili voce in pleno Capitulo ad ſonum campanæ ut moris eſt congregato, coram multitudine copioſa fratrum ejuſdem Ordinis propterea ibidem exiſtentium de verbo ad verbum per organum venerabilis, & religioſi viri fratris Joannis de Capiſtrano ejuſdem Ordinis profeſſoris, legi & publicari fecimus, & ad perpetuam rei memoriam, per Generalem, & Provinciales miniſtros, Cuſtodes, Diſcretos, & omnes ac quoſcumque fratres, & religioſos dicti Ordinis præſentes, abſentes, & futuros in omnibus, & per omnia prout ſuperiùs latè ſcriptæ ſunt, & pœnis in eiſdem contentis inviolabiliter teneri, & obſervari mandavimus, & per præſentes mandamus.

Et omnes inibi exiſtentes, earum obſervantiam promiſerunt.

Poſt quarum quidem conſtitutionum, reformationum, & ordinationum, publicationem & lecturam, omnes & ſinguli Miniſtri, Cuſtodes, Cuſtodum Diſcreti, & alii in d. Capitulo exiſtentes, tàm nominibus ſuis propriis quàm ſuorum Conventuum, & fratrum præſentium, & futurorum, dictis conſtitutionibus, ordinationibus, & reformationibus, tamquam legitimè, ſanctè, juſtè factis & ordinatis non coacti nec circumventi, liberè, & ſpontè ſine contradictione aliqua in pleno Capitulo acquieverunt, & in eiſdem, & eorum ſingulis in omnibus, & per omnia conſenſerunt, & intelligibili voce unanimiter clamando & dicendo conſentimus in eiſdem: in omnibus & per omnia, & volumus ſtare, vivere, & mori in iſto Ordine ſancto fraternaliter ſecundùm conſtitutiones, & reformationes prædictas.

De quibus publicum inſtrumentum rogatum fuit.

In quorum omnium, & ſingulorum fidem, & teſtimonium præmiſſorum, præſentes noſtras literas, ſive præſens publicum inſtrumentum conſtitutiones, reformationes, & ordinationes hujuſmodi in ſe continentes, ſive continens, exinde fieri, & per Secretarium noſtrum Notarium publicum infraſcriptum ſubſcribi, & ſignari mandavimus, noſtrique ſigilli Cardinalatus juſſimus, & fecimus appenſione communiri.

Publicatio earumdem conſtitutionum ſubſecuta fuit die 21. Junii 1430.

Lectæ & in ſcriptis publicatæ fuerunt hæ conſtitutiones, reformationes, & ordinationes ſupradictæ, per nos de mandato noſtro, modo ſupradicto Aſſiſii in Monaſterio fratrum Minorum tempore generalis Capituli in pleno Capitulo nobis ibidem de præfati D. N. PP. mandato Præſidentibus. Sub anno à Nativitate Domini 1430. indict. 8. die verò Mercurii 21. menſis Junii Pontif. præfati D. N. PP. Anno 13. præſentibus ibidem Reverendo Patre, Domino Bernardo Montis Albanenſis Epiſcopo, & Guilielmo Panze, & Joanne Obgeroloes, aliàs Frances, Notariis Apoſtolicis familiaribus noſtris, & pluribus aliis, tàm Clericis, quàm laicis fratribus dicti Ordinis teſtibus, ad præmiſſa vocatis ſpecialiter, & rogatis.

Atteſtatio publici Notarii.

Et ego Rodericus Gundiſalvi, de Moculeos, Clericus Baganenſis Diœceſis, publicus auctoritate Apoſtolica Notarius, dictique Reverendiſſimi in Chriſto Patris, & Domini mei Domini Joannis Cardinalis Legati & Reformatoris præfati præmiſſis &c. Amen.

XIV.

Indictio generalis Concilii Baſileenſis.

Iſtud Concilium Eugen. IV. hujus Pontificis ſucceſſor diſſolvit, tranſtulitque ad civitatem Ferraria, ut hic inf. in ejus conſt. 11. Magnas, & inde ipſe idem jure tranſtulit ad civitatem Florentiæ, ubi abſolutum fuiſſe liquet ex ejuſdem Pont. conſt. 7. Lætentur. Poſteaque ab eodem abſoluti fuerunt, qui poſt dicti Concilii diſſolutionem ei adhæſerunt, & ad ipſius Pontificis obedientiam redierunt, ut in alia ſua conſtit. 29. Inter.

Edita An. D. 1431.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Juliano S. Angeli Diac. Apoſt. Sedis Legato. Salutem, & Apoſt. benedictionem.

Exordium.

Dum onus univerſalis gregis Dominici ſuperna diſpoſitione nobis injunctum diligenter attendimus, & quod ſingulis Chriſtianæ Reip. occurrentibus per nos ipſum debitum Apoſt. ſervitutis, exequi non poſſumus, animo noſtro revolvimus, nonnunquam viros fide ſervientes, dignitate, ac ſcientia præditos & rerum agendarum experientia conſpicuos, in partem noſtrorum, & Eccleſiæ Romanæ negotiorum aſſumimus, ut dum tempus poſtulat eorum operationibus vices noſtras ſupplentes, miniſterium nobis commiſſum, divina aſſiſtente gratia, juxta vires nobis ex alto conceſſas, exequi valeamus.

Concilium Conſtantienſe ſtatuit certis temporibus alia Concilia celebrari debere.

§. 1. Dudum ſiquidem ſacrum generale Conſtantienſe Concilium ex certis cauſis tunc expreſſis, ſtatuit, & decrevit, primum generale Concilium in quinquennium ex tunc proximè futurum, ſecundum verò à fine illum immediatè ſequentis Concilii in ſeptennium, & deinceps de decennio, in decennium perpetuò fore celebrandum, in locis per Romanum Pontificem per menſem ante finem cujuslibet Concilii, approbante & conſentiente Concilio, vel in defectum ipſius, per ipſum Concilium deputandis, & aſſignandis, ut illa quæ circa ſtatum, & bonum publicum Eccleſiæ ſanctæ Dei agenda, & expedienda reſtabant matura poſſent deliberatione compleri.

In Conc. itaque Senenſi ultimo loco acto, fuit pro futuro in ſeptennium Concilio Civitas Baſileen. deputata.

§. 2. Prout quantum in nobis fuit, in Concilio Senis ultimo celebrato factum extitit, in quo per noſtros, & Sedis Apoſtolicæ Nuncios tunc in dicto Concilio Senenſi præſidentes, eodem approbante Concilio Civitas Baſileenſis pro loco proximè futuri tunc in ſeptennium celebrandi Concilii deputata extitit, prout in decreto præfati Senenſis Concilii, & aliis noſtris literis deſuper confectis pleniùs continetur.

Hic ideò Pont. ad d. Concil. Baſileen. Julianum Card. de latere legatum mittit.

§. 3. Cùm autem finis hujuſmodi ſeptennii, quo Concilium ipſum in eadem Civitate Baſileenſi tenendum, & celebrandum fore ſtatutum fuit, inſtare noſcatur, cúmque propter notoriam ægritudinem noſtram in ipſo futuro Baſileenſi Concilio, Deo auctore celebrando, juxta deſiderium cordis noſtri intereſſe non poſſimus, te vitæ integritate, & ſapientia præclarum, & magnitudine conſilii conſpicuum, ac in maximis noſtris, & præfatæ Eccleſiæ negotiis diuturna experientia comprobatum, Legatum cum plena, & omnimoda poteſtate Legati de latere, de fratrum noſtrorum conſilio, auctoritate Apoſt. tenore præſentium facimus, conſtituimus, & etiam ordinamus

Quæ præcipue in d. Conc. agenda ſint, eidem ſignificat, amplas facultates concedit.

§. 4. Téque ad Civitatem Baſileenſem prædictam, pro futuro ibidem, auctore Domino, tenendo, & celebrando Concilio Generali, juxta deliberationem, & ordinationem præfatas, tamquam Angelum pacis deſtinandum providimus. Et cùm ſuper omnia in ipſo futuro Concilio ad reformandum ſtatum Eccleſiaſticum, qui hoc tempore indigere videtur, abundante nequitia, & frigeſcente charitate hominum, ſuſcitatis inter fideles bellis, & diſcordiis, ac invaleſcente in pluribus mundi partibus hæretica pravitate, ad hujuſmodi hæreſes extirpandas, & pacem inter Catholicos Principes, & cæteros Chriſtianos componendam, animum efficaciter intendamus: ſuper qua re, quantum in nobis fuit dedimus operam efficacem, tibi nomine, & auctoritate noſtris ipſi Concilio præſidendi, ac in illo pro tua ſapientia illa proponendi, deliberandi, ordinandi, ſtatuendi, & decernendi, quæ ad laudem & honorem, & conſervationem, & augmentum religionis fidei Chriſtianæ, ſtatum Eccleſiæ, reformationem quoque totius Cleri, & Eccleſiaſtici ſtatus in moribus, & vita, necnon reductionem Orientalis Eccleſiæ, & quorumlibet aliorum oberrantium ad gremium Eccleſiæ militantis, ac conſervationem Eccleſiaſticæ libertatis, ſalutem quoque, quietem, & pacem Regnorum, Regum, Ducum, Principum, & quorumlibet fidelium populorum noveris pertinere, ac etiam ibidem cum debita maturitate, & deliberatione, prout in tanta re convenit, ea omnia proponendi, decernendi, concludendi, & exequendi, per quæ hæreſes, & errores, tàm de Bohemia, quàm de aliis quibuſcumque Regnis, provinciis, terris, locis, in quibus ſunt, penitùs extirpentur. Et nihilominùs de præmiſſis hæreſum, & quibuſcumque aliis cauſis, fidem Catholicam concernentibus, quomodolibet cum conſilio dicti Concilii cognoſcendi, aliaque per te, vel per alium, ſeu alios à te deputandos audiendi, decidendi, & fine debito cum præfato Concilio terminandi.

Auctoritatemque contradictores coërcendi eidem legato concedit.

§. 5. Et contradictores quoslibet, & rebelles, cujuſcumque ſtatus, gradus, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, & quavis Eccleſiaſtica, vel mundana, etiamſi regali, vel Pontificali, præfulgeant dignitate, auctoritate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendi, & ſuper his, quoties opus fuerit auxilium brachii ſæcularis invocandi, omniaque alia, & ſingula in eodem Baſileenſi Concilio agendi, tractandi, diſponendi, ſtatuendi, declarandi, decernendi, & concludendi, quæ in præmiſſis, & circa ea, pro ſtatu noſtro, & ejuſdem Eccleſiæ, ac ſalute animarum fidelium, extirpatione hæreſum, & errorum de agro Dominico, reductione quoque oberrantium populorum, & conſervatione Eccleſiaſticæ libertatis, ac pro quieto ſtatu Reipublicæ Chriſtianæ, necnon reformatione in omnibus membris ſuis, noveris profutura, plenam, & liberam, auctoritate prædicta tenore præſentium concedimus poteſtatem, ratum, & gratum habituri, quicquid ſuper præmiſſis, per te unà cum eodem Baſileenſi Concilio ordinatum, ſtatutum, deliberatum, & decretum fuerit, & concluſum; idque faciemus auctore Domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari.

Eundemque legatum ad hujuſmodi miniſterium laudabiliter exequendum hortatur.

§. 6. Quocircà circumſpectioni tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus tibi injunctum miniſterium laboris hujuſmodi pro divina, & dictæ Sedis, ac noſtra reverentia, ſic in eodem futuro Concilio dicto nomine pro tempore præſidens, ad honorem Dei, Eccleſiæ, atque noſtram ſalutem quoque & pacem populorum fidelium, juxta datam tibi à Domino prudentiam, laudabiliter exequaris, quòd ea tuis fructuoſis operibus fructus optati proveniant, quos ſperamus, tuque deinde illam, quæ pias cauſas agentibus ſuperna retributione impenditur, gloriam conſequi merearis fœlicitatis æternæ.

Dat. Romæ apud SS. Apoſtolos, Kal. Febr. Pontificatus decimoquarto.

Dat. P. A. 14. die 1. Feb.

Confirmatio Regulæ Fratrum & Sororum Tertii Ordinis Servorum B. MARIÆ Virginis.

Quæ Servitarum Ordinem concernunt notavi in conſtit. 1. Benedicti XI. Dum levamus, ſup. pag. 182.

MARTINUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1424.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SEdis Apoſtolicæ providentia circumſpecta, perſonas ſub regulari obſervantia vacantes aſſiduè ſtudio piæ vitæ, benigno favore proſequitur, & ea quæ pro earum ſtatu ſalubriter dirigendo provide ordinata ſunt, ut illibata perſiſtant Apoſtolico conſuevit munimine roborare.

Petitio confirmationis hujus Regulæ.

§. 1. Sanè petitio pro parte dilectarum in Chriſto filiarum Sororum Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ, ſecundùm Regulam & inſtituta Beati Auguſtini viventium, qui quidem Fratres & Sorores, de conſortio ſervorum Sanctæ MARIÆ nuncupantur, nobis nuper exhibita continebat, quòd ipſi quamdam Regulam, ſive religiosè vivendi formam, in qua nonnulla honeſta & rationabilia ac Regulari diſciplinæ congruentia ſtatuta & ordinamenta fore noſcuntur, hactenus laudabiliter obſervarunt prout obſervant, quódque, licet Fratres, Sorores & Ordo hujuſmodi variis per Sedem Apoſtolicam ſint privilegiis communiti, tamen pro ſolidiori eorum ſubſiſtentia, & ut clementia Altiſſimi operante, de virtute in virtutem gradientes, devotiorem reddere valeant Domino famulatum, deſiderant hujuſmodi Regulam ſeu vivendi formam, per Sedem eamdem approbari. Quare pro parte Prioris & Fratrum ac Sororum eorumdem nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut Regulæ ſive vivendi formæ hujuſmodi, robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, illamque per ipſos Fratres & Sorores in perpetuum obſervari mandare de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio d. Regulæ.

§. 2. Nos igitur, qui ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis relatione plenaria & fideli fuimus clariùs informati, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Regulam ſeu vivendi formam, quam per ſingula ejus Capitula, clarè & diſtinctè, ac de verbo ad verbum præſentibus, fecimus annotari, necnon ſtatuta & ordinationes prædicta rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, & nihilominùs Regulam ſive vivendi formam eamdem per ipſos Fratres, Sorores præſentes & poſteros, volumus & mandamus perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari.

Tenor verò Regulæ, ſive vivendi formæ hujuſmodi ſequitur, & eſt talis.

CAP. I.

De Recipiendis ad hunc Ordinem.

§. 3. Inprimis, ut hic Ordo continuum & perpetuum de bono in melius recipere valeat incrementum, quod ex receptione perſonarum benè diſpoſitarum plurimum noſcitur dependere. Volumus & ordinamus, quòd nullus recipiatur ad Ordinem hujus fraternitatis, niſi de licentia Prioris Generalis ejuſdem, vel ipſius Vicarii ſeu Correctoris fraternitatis pro tempore deputati illius loci, præmiſſa tamen diligenti examinatione, quòd ſit honeſtæ vitæ & bonæ famæ, ac de hæreſi nullatenùs ſuſpectus, quinimò ſit veritatis & Catholicæ fidei zelator præcipuus, qui etiam antequam habitum hujus Religionis recipiat, de alienis, ſi qua habuerit, ſatisfaciat ad plenum, & proximis reconcilietur, necnon paratum ſive conditum teſtamentum tenere ſtudeat, juxta conſilium & ordinationem confeſſoris diſcreti, & eadem examinatio fiat de mulieribus ingreſſum hujus Ordinis petentibus, habentibus tamen viros non pateat ingreſſus ad conſortium dictæ fraternitatis, niſi de virorum ſuo-

tum licentia & conſenſu fiat publicum inſtrumentum. Idem quoad hæc ſervari volentes in viris uxores habentibus, niſi obſtaret in ipſis vel altero ipſorum aliqua cauſa, quæ legitima judicaretur conſilio Diſcretorum.

CAP. II.

Habitu Fratrum & Sororum.

§. 4. Omnes autem tàm Fratres quàm Sorores dictæ fraternitatis Induantur panno nigro, qui nec in colore nec in valore minimam præcioſitatem prætendat, ſicut convenit honeſtati Servorum Chriſti & Beatæ MARIÆ. Tunicæ quoque habeant manicas uſque ad pugnum, & ſint ſtrictæ & clauſæ, corrigias de corio tantùm habeant quibus Sorores cingantur. In burſis etiam, calceamentis, & cæteris omnem mundanam reſecent vanitatem. Vela verò Sororum & bindæ ſint alba de panno lineo vel canapino.

CAP. III.

Benedictione veſtium ſive habitus, & modo recipiendi ad hunc Ordinem.

§. 5. Recipiatur recipiendus in loco Capituli fraternitatis vel ante altare Eccleſiæ Fratrum illius loci, & à Priori Generali, ſive Vicario, vel Correctore dicti Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ prædictis, qui Prior, vel Vicarius, ſeu Corrector exiſtentiæ inducendo, & petente humiliter flexis genibus recipi præſentibus aliquibus aliis Fratribus Ordinis ejuſdem, & quibuſdam de confratria viris diſcretis, benedicat priùs habitum ejus, qui debet recipi hoc modo videlicet. Oſtende nobis Domine miſericordiam tuam. Dominus vobiſcum. Oremus. Domine JESU CHRISTE, qui tegumen noſtræ mortalitatis induere dignatus es, &c. Poſteà verò tali habitu benedicto, & per receptum ſeorſum indutum, atque ad gradum altaris reverſo, & ante Priorem, ſive Vicarium vel Correctorem genuflexo, dicit error vel Vicarius ſeu Corrector. Veni Creator Spiritus, & Fratres, qui ei aſſiſtent ipſum proſequantur uſque ad finem. Deinde dicatur Kyrie eleiſon, Chriſte eleiſon. Pater noſter, &c. Emitte Spiritum tuum, &c. Salvum fac ſervum tuum, &c. Dominus vobiſcum, &c. Oremus. Deus qui corda fidelium ſancti Spiritus illuſtratione docuiſti, &c. & Prætende Domine famulo tuo, &c. & reſponſo Amen. Aſpergatur ſic indutus à Priore vel Vicario ſeu Correctore Aqua benedicta, deinde omnes Fratres fraternitatis præſentes ipſum recipiant ad oſculum pacis, & eo modo ante Altare recipiantur mulieres quemadmodum eſt de Fratribus ſupradictum.

CAP. IV.

Profeſſione ſive modo profitendi.

§. 6. Completo anno vel ante, ſi Priori vel Vicario, ſeu Correctori prædictis cui commoverit, & etiam majori parti Fratrum Profeſſorum fraternitatis viſus idoneus, ad profeſſionem recipiatur, profitebitur autem hoc modo videlicet.

Ad honorem DEI Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, & Beatæ MARIÆ Virginis, ergo N. Coram Vobis Priore ſeu Vicario vel Correctore Fratrum Ordinis Servorum Sanctæ MARIÆ de conſortio talis loci. profiteor velle me de cætero vivere ſecundùm formulam & regulam Fratrum & Sororum dicti Ordinis uſque ad mortem.

Mulieres verò eodem modo profiteantur coram Priore, vel cui commiſerit.

CAP. V.

Statu permanentium in hoc Ordine.

§. 7. Statuimus autem, ut nullus Frater nec Soror hujus fraternitatis & Ordinis, poſt talem ſupradictam profeſſionem de hoc Ordine egredi valeat, nec eiſdem ad ſæculum reverti liceat, ſed benè libere poſſint tranſire ad unam de approbatis Religionibus, tria vota ſolemnia profitentibus.

CAP. VI.

Statu permanentium in hoc Ordine.

§. 8. Fratres & Sorores dicant quotidiè omnes Horas Canonicas, niſi infirmitate impediantur. Pro Matutinis dicant vigintiocto Pater noſter, pro Veſperis quatuordecim, & pro qualibet aliarum Horarum ſeptem. Ad honorem verò Beatæ MARIÆ ſemper Virginis, pro qualibet Hora tot Ave Maria quot Pater noſter dicere teneantur. Pro benedictione autem Menſæ, dicant unum Pater noſter; cùm verò ſurgunt de Menſa ſimiliter dicant unum Pater noſter pro gratiarum actione, vel Pſalmum, Miſerere mei Deus, vel Laudate, qui ſciunt; omnes etiam, qui ſciunt Symbolum Apoſtolorum videlicet, Credo in Deum, dicant illud ſemel in principio Matutinarum, & etiam ante Primam; & quando Completorium fuerit terminatum, qui autem ſciunt, & dicunt Horas Canonicas quemadmodum faciunt Clerici, prædicta Pater noſter, & Ave Maria dicere minimè teneantur.

CAP. VII.

Surrectione ad Matutinum.

§. 9. Ad Matutinas Dominicis diebus & feſtivis à feſta Omnium Sanctorum uſque ad feſtum Reſurrectionis Dominicæ, & Quadrageſima ſurgant omni nocte. Qui verò occupantur quotidiano opere manuali, horas ſuas dicere poterunt de mane uſque ad Veſperas excluſivè, de ſero Veſperas & Completorium ſimul dicant.

CAP. VIII.

Confeſſione & communione.

§. 10. Omnes quater in anno ad minùs, videlicet in feſto Nativitatis Domini, Reſurrectionis ipſius, Pentecoſtes & Aſſumptionis aut Nativitatis Beatæ MARIÆ Virginis, peccata ſua confiteantur diligenter, & Euchariſtiæ devotè ſtudeant recipere Sacramentum, niſi forſan ex aliqua cauſa rationabili alicui ex ipſis eſſet à ſuis Confeſſoribus interdictum. Qui autem ex devotione ſua ſæpiùs voluerit infrà annum communicare, petita à ſuo Prælato licentia & obtenta, devotionem ſuam cum Dei benedictione poterit executioni demandare.

CAP. IX.

Silentii obſervatione.

§. 11. In Eccleſia dum celebrantur Miſſæ, vel decantatur divinum Officium, ſeu actualiter proponitur ibidem verbum Dei, omnes ſilentium ſervare ſtudeant, & orationi ac divino officio diligenter intendant, niſi ex aliqua ſpeciali & occurrente neceſſitate aliquid ſubmiſsè loquatur.

CAP. X.

Reverentia exhibenda Eccleſiarum Prælatis.

§. 12. Fratres & Sorores Eccleſias quarum Parochiani exiſtunt, juxta Canonicas ſanctiones & bonos mores, & cum omni devotione ſtudeant viſitare, & Eccleſiarum ſuarum Prælatos, videlicet Epiſcopos & inferiores ſummè revereantur; Ipſorum jura abſque omni diminutione fideliter eis ſolvant, & hoc tàm in decimis quàm in obligationibus aliàs quomodolibet conſuetis.

CAP. XI.

Jejunio.

§. 13. A Dominica prima Adventus uſque ad Nativitatem Domini, quotidiè tàm Fratres quàm Sorores jejunent. Et ſimiliter à Dominica in Quadrageſima uſque ad Paſcha Reſurrectionis Domini idem obſervent. Ferias autem Sextas jejunabunt omne tempore. Et jejunia omnia ab Eccleſia inſtituta. Qui autem voluerint ampliùs jejunare, ſeu auſteritates alias facere, poterunt habita licentia à ſuo Prælato, vel de conſenſu Confeſſoris diſcreti.

CAP. XII.

Cibo.

§. 14. Fratres & Sorores hujuſmodi fraternitatis, nò poterunt carnibus diebus Dominicis, & tertia & quinta Feria. Cæteris verò diebus ſe abſtineant, niſi ſint infirmi aut multum debiles, vel niſi præcipuum feſtum fuerit illa die, aut quia eſſent in itinere conſtituti.

CAP. XIII.

Diſcurſu.

§. 15. Vagos curioſoſque diſcurſus per Civitatem non faciant, Sorores verò ſolæ non diſcurrant, maximè juniores, ad nuptias & choreas, ſive ad diſſoluta & mundana convivia, ſive ad vana ſpectacula, nullo accedant, de Civitate verò ſeu Caſtro vel loco ubi habitant, non exeant, etiam cauſa peregrinationis, abſque ſpeciali licentia Prioris, Vicarii vel Correctoris dictæ fraternitatis.

CAP. XIV.

CAP. XIV.

Armis à fratribus non ferendis.

§. 16. Invaſionis ſive impugnarionis arma ſecum Fratres non deferant, niſi pro defenſione fidei Chriſtianæ, aut ex alia rationabili cauſa, & de ſuorum Prælatorum licenria.

CAP. XV.

Infirmus viſitandus, & curandus.

§. 17. Deputentur per correctorem duo ex Fratribus, qui cùm quempiam ex eiſdem noverint iufirmari ipſum quàm citiùs poterunt, charitativè ſtudeanr viſitare, & ſtatim à principio ad recipiendum pœnitenriam, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta eumdem efficaciter exhortentur, & ſi neceſsè fuerit miniſterium eorporale prout commodè poterunt, eidem ſtudeant exhibere, ſi verò fuerit pauper, neceſſaria de bonis propriis vel eommunibus, prout facultas permiſerit, ſibi miniſtrare procurenr, & idem faciant Sorores circa infirmas ex eis.

CAP. XVI.

Obitu fratrum & ſororum & ſuffragius.

§. 18. Quando eontinger aliquem ex Fratribus ab hac luce migrare, cæteris confratribus qui ſuot in hac Civitate vel Caſtro nuncietur, ur procurent defuncti exequiis perſonaliter intereſſe, à quibus non recedant, donec corpus traditum fuerit ſepulturæ, hoc idem inter Sorores decedentes, volumus obſervari. Præthereà infrà octo dies, poſt ipſius defuncti ſepulturam, immediatè ſequentes, quiliber Frater & Soror dicat pro anima ejus, Sacerdos unam Miſſam, ſeiens verò Pſalterium Pſalmos quinquaginta. Illiterati verò centum Pater noſter dicant, & in fine cujuſlibet infrà annum Fratrum & Sororum, tàm vivorum quàm defunctorum ſalute tres Miſſas faciant celebrari, qui verò ſciunt Pſalterium, illud dicant, & tencri quinquaginta Pater noſter dicere teneantur.

CAP. XVII.

Conſtitutione Correctoris & Prioriſſæ.

§. 19. Correctore fraterniratis mortuo vel amotu, Prior ſeu Vicarius cum conſilio anriquorum de fraternitare, alium inſtituat Correctorem, ſingulis autem annis infrà Octavas Paſchæ vel alio tempore, privatus Prior vel Vicarius habeat conſilium cum antiquioribus de fraternitate ſuper amotione vel confirmatione Correctoris, ſic eumdem confirmare vel amovere poterit, ſecundùm quod ipſe cum præfaris judicaverit expedire. Conſimiliter eriam de conſilio dicti Prioris vel Vicarii, & aliquorum de fraternitate magis antiquorum, poterit corrector ordinare de Subcorrectore vel Vicario fraternitatis, & etiam poſtmodum confirmare, & amovere ſecundùm quod eis viſum fuerit expedire. Quo Subcorrector vel Vicarius tantam poteſtatem habeat, quantam Correctot ſibi eoncedet. Et eadem forma in inſtitutione, & deſtitutione Prioriſſæ ſervetur.

CAP. XVIII.

Officio Correctoris, & Prioriſſæ.

§. 20. Correctoris officium erit, cum omni diligentia ſervare in ſe quæque inRegula deſcripta ſunt, & ſollicitam dare operam ur in aliis Confratribus obſerverur. Si quis verò viderit tranſgredientes, aut etiam negligentes, charitativè corripiat & emendet, vel ſi magis ſibi videatur expediens, Priori vel Vicario prædictis ut eorrigat poterit intimare. Prioriſſæ eriam erir officium ſolicitè Eccleſiam viſitare. Cæteras eriam Sorores excitare ad obſervantiam regularem, diligenter etiam pet ſeipſam, & alias quibus imponet obſervare, quòd in inceſſu, ſtatu & habitu, nihil per aliquam conſororem fiat quod cujuſquam merito turbare poſſit aſpectum, præcipuè tamen artendat, ut Sorores eum quoquam viro cujuſcumque conditionis exiſtat, familiaritatem contrahant, maximè juniores, niſi forſan talis vit Sorori illi attingat infrà tertium conſanguinitatis gradum ad loogius, cùm hoc quòd ſit bunæ vitæ & famæ.

CAP. XIX.

Correctione Fratrum atque Sororum.

§. 21. Si quis notatus fuerit de aliqua familiaritate ſuſpecta, & ter admonitus per Prælatum, ſi non ſe emendaverit, excludatut ad rempus à Capitulo & conſortio cæterorum confratrum, conſilio Diſcretorum de ipſorum penitùs conſortio publicè excludatur, nec admittatur de cætero, niſi cum Fratribus omnibus videatur eſſe correctus. Item ſi quis confratri vel alteri cuicumque opprobrium dixerit, quod ſonare infamiam videatur, aut ex ira quempiam percuſſerit, vel ad locum ſibi prohibitum ire præſumpſerir, ſeu inobedientiam quamcumque commiſerir, aut etiam Prælato mendacium ex induſtria dixiſſe deprehenſus fuerir, abſtinenria panis & aquæ, vel exeluſione à Capitulo, aut eriam conſortio aliorum Fratrum, plus vel minus ſecundùm conditionem perſonæ & exigeutiam delicti graviùs & leviùs corrigatur. Item ſi quis commiſerit peccatum carnale, tali de couſilio majoris partis Profeſſorum fraterniratis illius loci, ſecundum exigentiam culpæ & conditionem perſonæ, graviùs vel leviùs puniatur, ſic tamen quòd ſit cæteris in exemplum, quam punirionem ſi ferre recuſaverit, de conſilio Diſcretorum de Ordine expellatur. Circa Sororum correctionem, illud idem volumus in omnibus obſervari.

CAP. XX.

Congregatione Fratrum & Sororum & inſtitutione Superiorum ſuorum, necnon ſtatuto totalis ſubjectionis iſtius ſtatus ſub Priori Generali, & Prioribus Provincialibus ejuſdem Ordinis.

§. 22. In quolibet autem menſe ſemel certa die & hora, per ſupradictos Priores vel Vicarios ad Eccleſiam Fratrum Servorum S. MARIÆ convocentur Frarres omnes confratriæ prædictæ, verbum Dei & eriam Miſſam, ſi hora competens fuerit pariter audituri, & tunc per ipſos Priores vel Vicarios ipſis legarur Regula iſta, & exponatur, ac de agendis Fratres informent, & uegligentes corrigant, & emendent, prout ſecundùm Deum, & iſtam vivendi formam viderint expedire. In quolibet etiam menſe, prima ſexta Feria, Sorores ad Eccleſiam hujuſmodi conveniant ſimiliter verbum Dei, & Miſſam communiter auditutæ, quibus etiam legatur hæc regula, & exponatur, de ſuiſque exceſſibus corrigaotur, ut ſuprà. Volumus, quòd in qualibet Civitate & Terra ubi fuerint Fratres & Sorores confratriæ hujuſmodi, habeant in Correctorem vel Vicarium aliquem idoneum Fratrem Sacerdotem de Ordine prædicto, quem poſtulaverint à Prioribus præfatis, aut quem ipſi Priores vel Vicarii, per ſe vel per alios eis aſſignare decreverint. Volentes inſuper & ſtatuentes, univerſos Fratres & Sorores hujuſmodi confratriæ, ubicumque exiſtanr directioni & correctioni ipſius Generalis vel Prioris Provincialis, pro eorumdem ampliori conſervatione & promotione totaliter ſubjacere, quantum ad illa videlicet, quæ eorumdem vivendi modum & formulam concernere dignoſcuntur.

CAP. XXI.

Diſpenſatione facienda rationabili ex cauſa.

§. 23. Corrector fraternitatis eum Fratribus & Prioriſſa, eum Sororibus ſuis, cum Vicario eis deputato, cum ipſis in abſtinentiis, jejuniis & auſteritatibus aliis in ſupradictis capitulis contenris, ex cauſa legitima cùm expedire viderint, poterunt diſpenſare.

CAP. XXII.

Obligatione hujus Regulæ & vivendi.

§. 24. Demum quemadmodum in conſtitutionibus Ordinis Sancti Auguſtini conrinentur. Item volumus & ordinamus, quòd in iſta Regula ſeu forma vivendi habeatur, videlicet quòd præter divina, & Eccleſiæ præcepta atque ſtatuta in ea contenta, in reliquis hujuſmodi Regulæ conſtitutionibus ſive ordinationibus, Fratres & Sorores ad culpam nullatenus obligentur, ſed ſolùm ad pœnam, quæ cùm à Prælato vel Generali contingeret ex quavis tranſgreſſione imponi, per tranſgreſſorem humiliter & promptè ſuſcipiatur, & etiam opere perficiatur. Cooperante gratia Domini Redempturis Noſtri JESU CHRISTI, qui cum Patre, & Spiritu Sancto vivit, & regnat Deus, per omnia ſæcula ſæculorum. Amen.

Sanctio pœnalis.

§. 25. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, voluntatis & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An 7. die 16. Mart.

Datum Romæ, apud S. Petrum 17. Cal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

XVI.

Declaratio, & modificatio conſtitutionum nuper editarum ſuper reformatione Frattum minorum Conventualium S. Franciſci.

Hæ conſtitutiones ſunt ſuprà in bulla 33. hujus Papæ, Cùm generale fol. 308.

Edita An. D. 1430.

MARTINUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PErvigilis more Paſtoris, Romanus Pontiſex animadvertens, commiſſum ſibi gregem Dominicum, per laudabilia Religioſorum exempla, in ſemitam mandatorum Altiſſimi dirigi, & ad ſalutarium optionem operum provocari, nonnunquam ſuper his quæ medio ſuæ proviſiunis ad commendabilem Sacræ Religionis reformationem proceſſerunt, adjicit, declarat, modificat, ordinat & diſponit, prout rerum & temporum qualitate penſata; id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Cardinalis S. Petri ad Vincula ab iſto Pont. deſtinatus, in Capitulo Generali Aſſiſii coacto, nonnullas edidit conſt. pro reformatione Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci. Hic Pont. eas confirmat, infrà ſcriptis additis declarationibus.

§. 1. Cùm itaque pridem dilectus filius noſter tituli Sancti Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, cui de venerabili fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio, per alias noſtras literas ſuper hoc plenè Legationis officium commiſeramus, ac omnimodam conceſſeramus ſalutatem, vigore commiſſionis, conceſſionis & literarum hujuſmodi, generali Capitulo Frattum Minorum, quod tunc in Civitate noſtra Aſſiſii celebratur præſidendo, nonnullas ſuper reformatione Ordinis dictorum Fratrum Ninorum, ſalubres & honeſtas conſtitiones in eodem Capituln edidiſſe noſcatur, prout in litetis ſuis ejus ſigillo munitis vidimus pleniùs contincti.

§. 2. Nos cunſtitutiouum & literarum earundem tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illaſque harum ſerie approbantes, & confirmantes, ſuper eis, ut poſterioribus in puſterùm ſucceſſibus gratulentur. Motu proprio nun ad alicujus inſtantiam, ſed de noſtra mera providentia, additiones, declarationes, & modificationcs auctoritate Apoſtolica ordinamus, edimus & facimus quæ ſequuntur.

Circa curam Monialium.

§. 3. Primò videlicet, qnod ubi Fratres particulares dicti Ordinis, Monialium & Surorum Ordinis Sanctæ Claræ, Sancti Damiani, & Miniſtrorum, ac alia quæcumqne Monaſteria ſive loca Regularia mulierum, per quaſcumque etiam Apoſtolicas literas ſibi commiſſa ſub certis pœuis adſtringitur, Miniſtris Provincialibus, ut illorum juriſdictioni ſubſint, prout convenit aſſignare, niſi per illos eis denuò fuerit recommiſſa adjiciendo decernimus, volumus, & mandamus, Sorores, & Moniales eaſdem (etiamſi in contrarium habeant, quævis privilegia, vel indulta, quæ necnon eiſdem particularibus Fratribus conceſſas literas hujuſmodi, quoad hoc caſſamus, irritamus, & annullamus, ad ſubtrahendum ſe à ſubjectione, & obedientia ipſorum particularium Fratrum, & aliorum quorumcumque, niſi de novo illis recommittantur, ut præfertur) ſeque omninò ipſorum Miniſtrorum, & per eos deputaudorum Viſitatorum juriſdictioni, & obedientiæ ſubmittendum, per eamdem conſtitutionem pari modo adſtringi, & pœnis ſimilibus obligari.

Circa Prohibitum ad eas ingreſſum.

Hoc eſt in c. 11. d. Bullæ hujus Papæ.

§. 4. Præterea decernimus, quòd exceptis iis, de quibus in conſtitutionibus fœlicis recordationis Benedicti Papæ Duodecimi Prædeceſſoris noſtri fit mentio, nulli omninò hominum tàm regularium, quàm ſæcularium, cujuſcumqne gradus, præeminentiæ, dignitatis, excellentiæ, nobilitatis, & conditionis fuerint, prætextu ſibi deſuper quavis auctoritate conceſſæ cujuſcumque licentiæ, quam ſimiliter caſſamus, & irritamus, & annullamus, Monaſteria ſeu loca Sororum, & Monialium hujuſmodi, ſeu aliquod ex eis ingredi, nec etiam Protectori, aut Generali Miniſtro dicti Ordinis Minorum pro tempore exiſtentibus, ſeu præfatis Provincialibus Miniſtris, quibuſcumque Viſitatoribus licentiam ſuper ingreſſu hujuſmodi, aliis ab exceptis antedictis ineouſulto Romano Pontifice concedere licentiam quoquomodo.

Divinique Officii celebrationem.

Hoc caput eſt in 3. cap. d. Bullæ.

§. 5. Item, ubi cavetur de divino Officio ſecundùm Ordinem dictæ Romanæ Eccleſiæ peragendo, ſtatuimus, quòd de omnibns commemorationibus, & feſtis trium lectionom, feſta novem lectionum fieri, utrumqne feſtum Sanctæ Crucis ſub duplici officio ſine commemorationibus Sanctorum eiſdem diebus occurrentium celebrari, prout à piæ memoriæ Gregorio Papa Undecimo prædeceſſore noſtro fuit ordinatum. Quódque ſuper rubrica de ſeſtis occurrentibus infrà Octavas ſeſta ipſa non de præcedentibus, ſed ſolùm intra eaſdem Octavas exiſtentibus, ſicut etiam nonnulli alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri declaraverunt, intelligi debeat.

Socios quoque Generalis Miniſtri.

Hoc eſt in 8. cap. ejuſdem Bullæ mox citatæ.

§. 6. Item, ubi præfato Generali Miniſtro duo Socii notabiles, unus videlicet Citramontanus, & alius Ultramontanus, addito Socio Scriptore, & alio Servitore, cum uno Famulo dumtaxat decreti ſint, adjicimus eidem duos Famulos, unum eleemoſynarium ſæcularem, vel alterius Religionis. Qui quidem Eleemoſynarius à Procuratoribus Provinciarum, aut Provincialium Miniſtrorum Conventuum, vel Domorum, & locorum dicti Otdinis Minorum, omnia illa quæ pro victu, veſtitu, eqnis famulorum ſalario, & aliis ipſi Generali Miniſtro, ejuſque comitivæ neceſſaria & opportuna fuerint, exigere, & exacta pro hujuſmodi neceſſariis exponere habeat. Quidque de præmiſſis exactis & expoſitis, eidem Miniſtro Generali primùm, & deinde Capitulo Generali, loco, & tempore celebrationis ejuſdem, ut inibi per totum Ordinem ſecundùm Provinciarum numerum dividantur, rationem reddere teneatur. Adjicimus etiam, quòd ſinguli duorum Sociorum Provincialium Generalis Miniſtri prædictorum, ſingulos ſervitores Fratres, vel alias perſonarum ſuarum, & equorum ſibi aſſignatorum, ſervitiis inſtitutos ſamulos, quibus ſicut cæteris de familia ejuſdem Generalis Miniſtri provideatur, habere valeant, atque poſſint. His tamen, & aliis eis ſimilibus ejuſdem Generalis Miniſtri, prout ſecundùm loca, & tempora, ac lougas vel breves moras expedire viderit, moderationi relictis. Cujus etiam Generalis Miniſtri, vel per eum ad hoc deputandi coertioni, & compulſioni, præfati Procuratores, & principales eorum, neceſſaria dicto Eleemoſynario forſitan ſolvere, vel exhibere recuſantes, aut ſolutionem hujuſmodi longiùs debito differentes, ſuper hoc omninò volumus ſubjacere.

Poteſtatem Generalis de licentiando aliquem ad Magiſterium.

Hoc eſt in c. 8. ejuſdem Bullæ in 4. declaratione.

§. 7. Item, ubi præfato Generali Miniſtro interdicirur poteſtas licentiandi aliquem ad curſum Magiſterii, niſi præſentatus fuerit à Miniſtro ſuæ Provinciæ, quem nemo audeat præſentare, niſi de conſilio, & aſſenſu Capituli Provincialis, modificando declaramus, hoc fore intelligendum in illis Provinciis, in quibus ſolet Provinciale Capitulum, vel Congregatio habens vim Capituli ſingulis annis celebrari, aliàs idem Generalis Miniſter de proborum conſilio ad magiſterii curſum licentiare valeat, atque poſſit.

Exactionem eidem Miniſtro prohibitam.

Hoc eſt in eodem cap. 8. d. Bullæ, in 5. declarat.

§. 8. Item, ubi dicto Generali Miniſtro pecuniarum exactio prohibetur, declaramus, quòd pro ſuis neceſſitatibus poſſit eleemoſynas à quibuſcumque recipere, qui ſpontè illas voluerint erogare, dummodò ab exigendo, & extorquendo penitùs abſtineat.

Veſtimentaque Fratrum

Hoc eſt in c. d. Bullæ dec 2.

§. 9. De veſtimentis autem per Miniſtros & Cuſtodes, debitis ſecundùm Regulam & conſtitutiones præfati Benedicti prædeceſſoris proviſio obſervetur.

Exactionem Prælatis interdictam.

Hoc eſt in d. c. 8. d. Bulli in 2. declarat.

§. 10. Item, ubi Generali, & Provincialibus Miniſtris, ac Cuſtodibus, & Guardianis, cæteriſque Fratribus prædictis inhibetur, ne ullatenùs quidquam exigant aliquo colore vel cauſa, qui ſecus fecerint eo ipſo ſuis officiis ſint privati, ſibiqne eorum ſubditi deinceps obedire minimè teneantur, & ſi aliquis Miniſtrorum Generali Miniſtro quidquam

contri-

contribuere præſumpſerit, ipſo facto ſuo officio ſit privatus, volumus, & etiam declaramus, contributiones hujuſmodi intelligi debere, ſi in modum exactionum vel extorſionum, tàm ex parte dantium quàm recipientium factæ fuerint, non autem modum eleemoſynarum ſupradictum, quem volumus in ſuo robore permanere. Quòd ſi forſan taliter obſervarum non extiterit, hujuſmodi privationum in quocumque dictarum conſtitutionum, per eumdem Cardinalem, ut præfertur editarum, loco rangantur, definitionem, & determinationem ſolùm ſpectare ad ſummum Pontificem quoad Miniſtrum Generalem, & ad Generalem Miniſtrum quoad Miniſtros Provinciales, & ad Provinciales Miniſtros quoad alios Fratres antedictos. Quas quidem omnes, & ſingulas additiones, declarationes, & modificationes per nos, ut præmittitur, à quibuſcumque Frattibus dicti Ordinis Minorum, & aliis, quorum intererit ſeu intereſſe poterit, perpetuò, & irrefragabiliter obſetvari volumus, & mandamus.

Juramentum quoque Generalis Miniſtri præſtitum pro obſervantia prædictarum conſtitutionum hactenus editarum.

§. 11. Rurſus per juramentum, quo dilectus filius Guillelmus de Caſali ejuſdem Ordinis Minorum Generalis Miniſter, de diſpenſationem ullam ſuper dictis conſtitutionibus pet eumdem Cardinalem editis, vel earum aliqua non perendo, vel obtenta non utendo, in præfato Capitulo Aſſiſii celebrato, ut accepimus præſtito, quamplurima eidem Ordini Minorum cujus proſperi ſtatus directionis onus ipſi Guillelmo Miniſtro principaliter incumbit, fructuoſa, & utilia ingruentibus caſibus pro tempore impedire, aut in ipſius Ordinis præjudicium differri poſſe, necnon eumdem Guillelmum Miniſtrum, qui eſt caput, arctius quàm membra ligari minùs congruum fore recenſentes, ſibi juramentum hujuſmodi, cujus formam præſentibus haberi volumus pro ſufficienter expreſſa, eadem auctoritate, motu ſimili harum ſerie penitùs relaxamus, eumque ad illis obſervantiam decernimus, & volumus non teneri.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Præmiſſis necnon conſtitutionibus Apoſtolicis, & aliis contrariis non obſtantibus quibuſcumque. Aliis tamen conſtitutionibus antedictis per præfatum Cardinalem editis, in omnibus ſemper ſalvis.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, voluntatis, mitigationis & mandati infringere vel ei auſu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 13. die 27. Julii.

Dat. Romæ apud SS. Apoſtolos, ſexto Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno tertiodecimo.

EUGENIUS QUARTUS PONT. CCXI.

ANNO DOMINI MCDXXXI.

Anno 1431.

Eugenius Quartus, Venetus, D. Gabriel Condolmerius, anteà dictus, presbyter Cardinalis tituli Sancti Clementis, Creatus Romæ 5. Nonas, Coronatus 5. Idus Martii 1431. Sedit annos 15. menſes 11. dies 21. Creavit Cardinales 27. Obiit 7. Kalendas Martii anno Domini 1447. Sepultus fuit in Baſilica Vaticana. Vacavit ſedes dies decem.

Amadeus de Sabaudia Felix IV. vulgò dictus Felix V. Pſeudopontif. in Concilio Baſileenſe, Nonas Novembris 1439. creatus. Deinde 5. Idus Maii 1449. Pontificatu ſpontè abdicavit.

I. Quod S. R. E. Cardinales, in Conſiſtorio ſecreto pronunciati, non dicantur creati Cardinales, quouſque Cardinalatus inſignia non ſuſceperint. Nec votum habeant in eligendo ſummo Pontifice, aut alio actu, quouſque licentiam ſummus Pontifex eis impertiatur.

Circa hujus conſt. partem primam, vide infrà Tom. 2. conſt. 50. Six. V. Poſtquam in §. 19. Et quoad ſecundùm ſcias die 26. Januarii 1571. Pium V. aliter ſtatuiſſe, quoad electionem Papæ. Decrevit namque Cardinales in ea vocem habere, etiam ſi galerus Cardinalitius eis traditus non eſſet, neque os clauſum, aut ſi clauſum nondum apertum fuiſſet.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1431.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula divina diſponente clementia conſtituti, de univerſis orbis Eccleſiis earumque ſtatu pacifico, & tranquillo cogitare nos convenit: ſed eo propenſius ad Romanam Eccleſiam, quæ aliarum Eccleſiarum mater eſt & magiſtra, aciem conſiderationis extendimus, quo ſublatis dubiis, & confictis ſeu callidis opinionibus, ex quibus poſſent diſpendia, & ſcandala provenire, penitùs confutatis, ipſa Romana Eccleſia pacis, & quietis auctore Domino dirigente optata quietudine perfruatur.

Cauſa hujus declarationis.

§. 1. Sanè quamquam ex libris Romani ordinis aliàs Cerimoniarum nuncupato, & aliis Eccleſiæ Romanæ libris, ſeu antiquis codicibus comprehendi poſſit, & ex illis reſultet, quid nominis, tituli, vel honoris, per ſecretam procurationem de alicujus perſona in ejuſdem Rom. Eccleſiæ Card. per Romanum Pontificem pro tempore in ſecreto Conſiſtorio factam, eidem perſonæ in Cardinalem ſic provinciatæ per promotionem hujuſmodi acquiratur. Quia in temporibus modernis, quibus aliquotiens nonnulli in ſecreto Conſiſtorio in Cardinales aſſumpti fuerunt ſecretè, & eis ex bonis reſpectibus inſignia Cardinalatus ſaltem omnia, minimè aſſignata fuerunt, nonnullorum aliter ſapere ſatagentium aſtutas conſiderationes, & inductiones ſubtiles juxta præmiſſa & eorum effectum nonnulla dubia prodierunt.

Quòd Cardinales, ante inſignium ſuſceptionem, non dicantur creati.

§. 2. Nos ad ſubmovendum cauſam, & occaſionem quorumcumque dubiorum quæ quomodolibet ſuper iis inſurrexere hactenus, & poſſent inſurgere forſan in futurum, de venerabilium frattum noſtrorum Jordani Sabinenſis, Hugonis Præneſtrinenſis Epiſcoporum, & dilectorum filiorum Joannis tit. S. Laurentii in Lucina, Ludovici tit. S. Cæciliæ, Antonii tit. S. Marcelli, Joannis tit. S. Sixti, Franciſci tit. S. Clementis, Angelotti tit. S. Marci presbyterorum, ac Lucidi S. Mariæ in Coſmedin, & Arduini Sanctorum Coſmæ & Damiani Diaconorum ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalium unanimi conſilio & conſenſu, præſenti irrefragabili conſtitutione decernimus, & declaramus, per hujuſmodi pronunciationem ſic in ſecreto Conſiſtorio de quibuſvis perſonis hactenus factam, ſeu in poſterum faciendam, alicui ſic, in Cardinalem in præteritum pronunciato, ſeu in poſterum pronunciando, licet per eum ad Cardinalatus initium diſpoſitus videatur nullum jus, ſeu titulum re aut nomine acquiſitum fuiſſe, aut acquiri potuiſſe hactenus ſeu poſſe, neque aliquem per quempiam per ſcripturam, vel nominationem pro Cardinali reputari, vel haberi debuiſſe, ſeu potuiſſe hactenus vel debere ſeu poſſe quomodolibet in futurum, donec, & quouſque de ſimilibus conſilio, & conſenſu ſic pronunciato in Romana Curia præſentis Cardinalatus inſignia, videlicet per Capelli rubei traditionem, ac tituli aſſignationem, annulique juxta morem conſuetum, in digito immiſſionem; Abſenti verò ab eadem Curia per hujuſmodi Capelli miſſionem, realiter fine impenſa, aut ſaltem in generali Conſiſtorio.

Votumque non habeant in eligendo Papa, vel alio

§. 3. Quódque in Cardinalem ſic provinciatus, etiam poſt quam inſignia hujuſmodi omnia receperit, & etiam admiſſus fuerit, & receptus, ut præfertur,

Actu antequam ſit ei licentia vocandi data.

in electione Romani Pontificis pro tempore vocem activam, aut aliquo actu habuiſſe, vel habere potuiſſe, aut debuiſſe, ſive poſſe, vel debere minimè cenſeatur, donec, & quouſque per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem de ſimilibus conſilio, & conſenſu ſibi in practicandis, conſulendis, & deliberandis negotiis Conſiſtorii antedicti, poſtquam in Conſiſtoriis aliquibus mores in talibus obſervari conſuetos expertus, & interrogatus conſiliativè, aut conſultivè reſponſum dandi expreſſa licentia tribuatur, ſeu ad hunc effectum (ut verbis utamur communibus) ei fuerit os apertum. Decernentes irritum, & inane quicquid in contrarium per quoſcumque etiam prædeceſſores noſtros, aut alios quavis auctoritate ſcribendo, nominando, ſeu etiam reputando ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari.

Alioquin pœnas hic enunciatas incurrunt.

§. 4. Si quis autem in Cardinalem ſic provinciatus, contra præmiſſa Cardinalem pertinaciter ſe auſus fuerit nominare, eo ipſo ex tunc omni jure quod ſibi quomodolibet acquiſitum prætendere poſſet, privatus ſit, & perpetuam inhabilitatem incurrat ad hujuſmodi Cardinalatus honorem. Cæteri verò in hoc ei adhærentes, vel dantes conſilium, ſeu favorem, in ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo conſtituti) nequeant ab alio, quàm à Romano Pontificè abſolutionis beneficium obtinere.

Quibuſcumque non obſtan.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, indultis, conceſſionibus, & exemptionibus Apoſtolicis ſpecialibus vel generalibus ſub quacumque verborum forma etiam pœnas & cenſuras in ſe continentibus, in contrarium editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo noſtræ conſtitutionis, & declarationis, &c.

Dat. P. An. 1. die 26. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 7. Kalendas Novembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Joannes Cardinalis Sancti Laurentii dictus Rothomagen. ſubſcripſi.

Ego Ludovicus tituli Sanctæ Cæciliæ presbyter Cardinalis Arelaten. ſubſcripſi.

Ego Antonius tituli Sancti Marcelli presbyter Cardinalis ſubſcripſi.

Ego Joannes tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

Ego E. tituli Sancti Clementis presbyter Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

Ego A. tituli Sancti Marci presbyter Cardinalis manu propria ſubſcripſi.

Ego Jordanus Epiſcopus Sabinen. manu propria ſubſcripſi.

Ego N. Cardinalis Cypri Epiſcopus Præneſtrinen. ſubſcripſi.

Ego Ludovicus Cardinalis de Comitibus manu propria ſubſcripſi.

Ego A. Cardinalis Nova manu propria ſubſcripſi.

Publicatio & regiſtratio in quinterno Cancellariæ.

Lecta & publicata fuit hæc Conſtitutio de mandato SS. D. N. Papæ, in Audientia contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica die 8. Novembris, videlicet quinto Idus, in præſentia Reverendiſſimi in Chriſto Patris & D. B. Patriarchæ Graden. dictam Cancellariam Regentis, R. P. D. Apoſtolicarum literarum Correctoris, venerabilium virorum DD. de Præſidentia, & aliorum in copioſo numero Scriptorum, & Abbreviatorum, ut moris eſt, & deinde in Quaterno iſto authentico de mandato ipſius D. Regentis ſic inſcripta.

II.

Quòd Congregatio Monachorum de Obſervantia S. Juſtinæ Ordinis S. Benedicti, quæcumque legata pia, ejus Monaſteriis & locis quamvis non expreſſis facta acceptare, & ad ea conſequendum procuratores conſtituere, & juxta Capituli generalis & Viſitatorum judicium diſtribuere poſſit.

De his Monachis vide infrà in hoc Tom. 1. in conſt. 1. Jul. II. Super Cathedram.

Edita A. D. 1431.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Diſpoſitione divina gregi Dominico quamvis immeriti præſidentes, dùm præclarè dilectorum filiorum Congregationis Monachorum de Obſervantia S. Juſtinæ, Ordinis S. Benedicti merita recenſemus, intra noſtræ mentis arcana, & commendabiles, quibus eorum miniſteriis erga Deum, & homines indeſinenter exuberant fructus, dignè noſtros diffundimus cogitatus, votis illis gratum libenter offerimus auditum, per quæ ipſorum ſtatui, ac indemnitatibus conſuli poſſit, eorumque religio ſalubria jugiter ſuſcipiat incrementa.

Cauſa hujus conſtitut.

§. 1. Cùm itaque ſicut exhibita nobis nuper pro parte Congregationis hujuſmodi petitio continebat, eis diverſæ donationes, & legata facta fuerint ipſorum Monaſteriis ſive locis non expreſſis, & proptereà ab aliquibus hæſitatur, an Congregatio prædicta cùm illius ſingulares perſonæ proprietatis incapaces ſint, præmiſſa, ſuper quorum aliquibus lis indeciſa pendet, & quæ deinceps eis annuente Domino fient donationes & legata valeant acceptare.

Indultum de quo in rub.

§. 2. Nos omnem ſuper iis ambiguitatis materiam ſemovere, necnon conſcientiarum ſcrupulis obviare cupientes, ipſius Congregationis in hac parte ſupplicationibus inclinati, quòd Congregatio prædicta donationes & legata hujuſmodi acceptare, necnon ipſa vel ejus Viſitatores pro præmiſſis & etiam quæ dictis Monaſteriis, ac locis hactenus facta fuerunt, & in antea fieri contigerit donationibus legatiſque vendicandis, ac recipiendis, Syndicos, ſive Procuratores conſtituere, & deputare, necnon donationes, & legata prædicta etiam quæcumque, & qualiacumque fuerint, prout generali prædictæ Congregationis Capitulo [illegible] dictis Viſitatoribus pro tempore videbitur inter hujuſ[illegible]di Monaſteria, atque loca illorumque perſonas, & alias in dictæ Congregationis uſus, ac pro fœlici ejus ſtatu, & directione diſpenſari, converti, & diſtribui licitè poſſint, auctoritate Apoſtolica decernimus, & indulgemus per præſentes.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus litis pendentia hujuſmodi, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 3. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1431. 3. Idus Novemb. Pont. Noſtri Anno primo.

III.

Declaratio & mitigatio Regulæ Fratrum B. MARIÆ de Monte Carmelo, ab Honor. III. hactenus approbatæ.

Hanc regulam approbavit Honor. III. ſup. in conſt. 8. Ut vivendi. fol. 70. Eamque primo mitigavit Innoc. IV. ſup. in conſtit. 6. Quæ honorem. fol. 89. Quam regulam ſecundùm mitigationem d. Innoc. obſervant Fratres qui Diſcalceati nuncupantur, ut ibidem plenè notavi. Poſtmodùm hanc eamdem regulam hic Eugen. & ſucceſſivè Pius II. & Six. IV. iterato mitigarunt, ut infrà in ipſius Six. conſt. 11. Dum attente. Et hanc univerſi alii Fratres obſervant, qui etiam Mitigati appellantur. Et hic Ordo eſt unus de Ordinibus Mendicantium, ut infrà in Pii V. conſt. 44. Romanus, eorumque privilegiis fruitur, ut ibidem. Et ideò ejus bullam Mare magnum nuncupatam prætermiſi, tamquam ferè eamdem cum bulla Fratrum Prædicatorum, & Fratrum Minorum, & alio notavi ſup. in d. conſt. Honor. III.

Edita An. D. 1431.

EUGENIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Romani Pontificis providētia circumſpecta nonnumquam ea, quæ ad propagationem Religionum quarumcumque, & in divinis obſequiis mancipatarum perſonarum proſperum ſtatum cōſervan-

Google

dum, ac animarum ſalutem earumdem ſalubriter inſtituta fuerunt, ut fructum afferant exoptatum, reformat, & moderatur. Ea ut Religiones ipſæ, præſertim à Sede Apoſtolica approbatæ, in ſuo vigore perdurent, prout temporis penſata qualitate in Domino proſpicit expedire, libenter impendit ſuæ ſolicitudinis partes.

Ordo Carmelitarum ſupplicat pro mitigatione regulæ Hon. III. in tribus Capitibus.

§. 1. Sanè cùm ſit nobis pro parte dilectorum filiorum Joannis Faci Magiſtri Generalis, ac Provincialium, & clauſtralium Priorum, & univerſorum Fratrum Ordinis B. MARIÆ de Monte Carmelo nuper expoſitum, quòd in certis Capitulis regulæ Fratribus dicti Ordinis per bonæ memoriæ Albertum Patriarcham Jeroſolymitanum traditæ, inter cætera cavetur expreſſe: Quòd Fratres prædicti Ordinis ab eſu carnium abſtineant, niſi pro infirmitatis, vel debilitatis remedio ſumantur: eiſdem etiam: Quòd ſingulis diebus, Dominicis dumtaxat exceptis, à feſto Exaltationis Sanctæ Crucis, uſque ad feſtivitatem Reſurrectionis Domini noſtri JESU CHRISTI jejunare teneantur: Quòdque ſinguli eorum manere debeant in cellis ſuis, die ac nocte in lege Domini meditantes, ac in orationibus vigilantes, præcipitur.

Quia multi diffidentes eorum obſervantiam, retrahuntur ab iſta Religione.

§. 2. Et propterea nonnulli ipſius Ordinis profeſſores, propter arctitudinem, & rigoroſitatem Regulæ hujuſmodi, tam ex fragilitate humana, quàm ex debilitate corporea, nequeuntes eamdem Regulam obſervare, diſpendium ſuæ ſalutis incurrant. Quòd plures etiam aſperitatem hujuſmodi pertimeſcentes, ab ingreſſu ejuſdem Ordinis retrahantur.

Hic ideò Pont. d. regulam moderatur quoad eſum carnium.
Imò Six. iv. latius moderatur cit. in rub.

§. 3. Nos verò, qui plantare Religionem ſacram, & plantatam modis omnibus fovere intenſis deſideriis affectamus, ſuper hoc, quantum nobis eſt poſſibile, providere ſalubriter cupientes, & rigorem hujuſmodi quadam temperie mitigantes, ac regulam ipſam moderantes, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſtatuimus, ordinamus, & concedimus, quòd dicti Ordinis profeſſores, qui nunc ſunt, & pro tempore erunt, tribus dumtaxat diebus ſingularum ſeptimanarum, etiam quibus, ut præfertur, jejunare juxta eamdem regulam ſint adſtricti, præterquam in Adventu, & in Quadrageſima, & aliis generalibus prohibitis diebus, carnibus veſci.

Manſionemque in Cellulis.

§. 4. Ac horis congruis in eorum Eccleſiis, & illorum Clauſtris, ac per eorum ambitus manere, & deambulare licitè, & liberè valeant.

Diſpenſat ab obſervantia ſtrictioris regulæ.

§. 5. Decernentes eos, & eorum ſingulos circa præmiſſa ad arctiorem obſervantiam, quam ſupra præmittitur, occaſione profeſſionis in dicto Ordine emiſſæ, vel in poſterum emittendæ minimè teneri.

Privilegiiſque Ordinis gaudere concedit.

§. 6. Et nihilominùs Fratribus eiſdem, qui Regulam ipſam, ita ut præmittitur, moderatam obſervaverint, quòd eis proficiat in remiſſionem peccatorum; omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, protectionibus, & prærogativis eidem Ordini per antea conceſſis, uti, & gaudere poſſint, eadem auctoritate concedimus per præſentes: conſtitutionibus Apoſtolicis, & ſtatutis conſuetudinibus etiam prædictis, & aliis Ordinis, & Regulæ prædictis capitulis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel alia quavis firmitate vallatis, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Eligendique confeſſorem qui abſolvat, &c.
Tu ad hæc vide conſt. 115. Clemen. viii. Quæcumqu.

§. 7. Et ut ipſi Fratres in humilitatis, & paupertatis ſpiritu, ac caſtimonia virtutum Domino famulantes, ad hujuſmodi mitigatam regulam obſervandam ferventiùs animentur; omnibus, & ſingulis Fratribus dicti Ordinis, præſentibus, & futuris dumtaxat, qui regulam iſtam, ſic, ut præmittitur, moderatam obſervaverint, ſeu in obſervantia ipſius vixerint, ut Superiores ipſorum dicti Ordinis, vel alius quicumque idoneus ejuſdem Ordinis ſacerdos, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, ſemel tantùm in mortis articulo plenam remiſſionem in ſtatu, & ſinceritate S. R. E. ac obedientia, vel devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium, necnon obſervantia prædicta perſiſtente auctoritate Apoſtolica, concedere valeant, devotioni ipſorum, tenore præſentium indulgemus. Sic tamen, quòd iidem Superiores, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda eiſdem Fratribus, ſi ſupervixerint, vel per alios, ſi fortè tranſierint, & faciendam injungant: quam ipſi Fratres facere teneantur, ut præfertur.

Hoc ultimum declarat.

§. 8. Et ne, quod abſit propter hujuſmodi gratiam, Fratres prædicti reddantur procliviores ad illicita in poſterum committenda, volumus, quòd ſi ex confidentia remiſſionis hujuſmodi, prædicti Fratres aliquando fortè committerent, quoad illa prædicta remiſſio nullatenùs ſuffragetur.

Et rerum declarat.

§. 9. Et inſuper, quòd per unum annum, ex quo noſtra præſens conceſſio ad eorumdem Fratrum pro tempore exiſtentium notitiam pervenerit, computando, ſingulis ſextis feriis, impedimento legitimo ceſſante, jejunent. Quòd ſi prædictis ſextis feriis ex præcepto Eccleſiæ, regulari obſervantia, injuncta pœnitentia, voto, vel aliàs jejunare teneantur, una alia die ſingularum ſeptimanarum ejuſdem anni, qua ad jejunandum non ſint adſtricti, jejunent. Etſi in dicto anno, vel aliqua ejus parte eſſent legitimè impediti, anno ſequenti, vel alias qua primum potuerint, modo ſimili, ſupplere jejunium teneantur. Porrò, ſi aliàs forſan prælibatum jejunium in toto, vel in parte adimplere commodè non potuerint, eo caſu Superiores ipſorum, jejunium ipſum in alia pietatis opera, prout ſaluti animarum illorum venerint expedire, commutare valeant, quæ ipſi pari modo debeant adimplere. Alioquin noſtra hujuſmodi præſens conceſſio, quoad non obſervantes dumtaxat, nullius eſſet roboris, vel momenti.

Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis dominicæ 1432. 15. Kalend. Martii, Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 15. Feb.

IV.

Privilegium Curialium ſive Officialium Sedis Apoſt. obſequiis exiſtentium, aliorumque pro eorum negotiis ad eamdem Sedem venientium, & apud eam commorantium, aut inde recedentium, ne interim extra Romanam Curiam conveniantur.

Hoc privilegium, quoad Officiales actu exercentes, innovavit & declaravit Leo X. infrà in ejus conſt. 10. Regimini. Et quoad Clericos beneficiatos reſpectu ſuorum Ordinariorum, revocavit Concilium Tridentinum in cap. 1. ſeſſ. 23. & cap. 11. ſeſſ. 24. Ac generaliter reſtrinxit Pius IV. ad eos qui per annum in Curia reſederint, ut infrà in ejus conſt. 56. Inter multiplices paſtoralis. §. præterea, & Paul. V. in conſt. 44. Univerſi, in §. de Aud. Cameræ. Tom. 3.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1432.

Exordium.

DIvina in eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula diſponente clementia conſtituti, ad ea libenter intendimus, per quæ Officiales prædictæ Sedis obſequiis ejus, ad quam veluti fidelium omnium matrem pro animarum ſalute quærenda, & juſtitia conſequenda, de diverſis mundi partibus confluit multitudo, tutius, & quietius ſe promptiores valeant exhibere.

Privilegium de quo in rub.
Hæc Bulla inter extravag. communes, ſed eam poſui quia ſemper eſt in manibus Curialium, & ut Icis adnotationes poſitas in rub.

§. 1. Hinc eſt, quòd nos ex certis rationabilibus cauſis moti, etiam nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, diſtrictiùs inhibemus locorum Ordinariis, necnon commiſſariis, & delegatis eorum, cæteriſque univerſis, & ſingulis, quacumque poteſtate, & auctoritate præfulgeant, cujuſcumque dignitatis, gradus, vel præeminentiæ fuerint, ne contra Officiales præfatos quocumque nomine nuncupentur, in noſtris, & dictæ Sedis obſequiis, nunc & pro tempore exiſtentes, necnon quoſcumque alios pro ſuis, & eorum cauſis, & negotiis proſequendis ad Sedem prædictam venientes, ac in ea (durante negotiorum, & cauſarum hujuſmodi proſecutione) moram trahentes, & recedentes ab eadem, procedere, aut in eos excommunicationis,

ſuſpen-

ſnſpenſionis, vel interdicti, aut privationis officiorum, vel beneficiorum, ſeu quamvis aliam ſententiam promulgare præſumant. Nos enim omnes, & ſingulos proceſſus, ſententias contra tenorem, & mentem noſtræ inhibitionis bujuſmodi latas, & habitas, ac in poſterum habendas, & promulgandas, & quæcumque inde ſecnta declatamus nnlla, irrita, & inania, nulliuſque extitiſſe, vel exiſtere roboris, vel momenti, necnon quicquid in contrarium à qnoquam, quavis anctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentatum ſorſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari, etiam decernimus irritum, & inane.

Pœnæ adverſus eorum perturbatores.

§. 2. Et nihilominùs in omnes, & ſingulos Ordinarios, ac Officiales, commiſſarios, & delegatos eorum, quibuſcumque, officialium, aut negotia hujuſmodi apud dictam Sedem proſequentium prædictorum eos illis ſorſan privando, aut privatos decernendo, vel declarando, ſeu cujuſcumque privationis prætextu illa perſonis aliis conferendo, ſeu de illis in eas quomodolibet intromiſerint tàm in dantes quàm in recipientes, excommunicationis, ſuſpenſionis, & ioterdicti latas ſententias promulgamus, qnas volumus eos incurrere ipſo facto. A qua quidem eacommunicationis ſententia abſolvi nequeant, niſi à nobis, vel per nos deputandis, præter qnam in mortis articulo conſtituti.

Hæc affixio non invenitur, ſed ejus obſervantia eſt notoria, & confirmatio colligitur es Bullis cit. in rub.

§. 3. Præmiſſa autem à die affiaionis, præſentium ad valvas baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe ex certa ſcientia qnoſcumque ligare volumus, & arctare.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus Apoſtolicis, & quibuſcumque generalibus, provincialibus, vel ſynodalibus Conciliis editis, conſtitutionibus, & ordinatinnibus, ac ptivilegiis, per quæ effectns præſentium impediri poſſet quomodolibet, vel differri, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus habenda eſſet præſentibus mentio ſpecialis, & quæ præſentiis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum lieet hanc paginam noſtræ inhibitionis, declarationis, conſtitutionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petti & Pauli Apoſtolorum ejus ſe novent incurſurum.

Dat. P. An. 2. die 6. Martii.

Dat. Rnmæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominieæ milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſecundo, octavo idus Martii, Pontificatus Noſtri Anno ſecundo.

V. Approbatio Congregationis S. Juſtinæ de Obſervantia Monachorum Ordinis S. Benedicti, cum declaratione circa Capitnli generalis celebrationem, Definitorumque ac Viſitatorum, Abbatum, & Priorum electionem, & auctoritatem.

Hac Bulla in ſecunda ejus parte confirmatur à Gregor. XIII. in conſt. 16. Nihil. Alia autem iſtam Congregationem concernentia notabo in conſtit. 1. Julii II. Super. Et inde videbit, eamdem Congregationem Caſſinenſem appellari.

Edita An. D. 1432.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Procemium.

ETſi ex ſolicitudinis debitn paſtoralis, ſub regulari obſervantia ſingulis Altiſſimo milirantibus, in bis per quæ ſuis ſtatui & indemnitatibus conſulitur, nos ſavorabiles eſſe deceat, pariter & benignos, præclaram tamen dilectorum filiorum Monachorum de obſervantia Sanctæ Juſtinæ Congregationem Ordinis S. Benedicti, ad quos etiam antequam divina favente clementia ad apicem Summi Apoſtolatus aſſumeremur, ſpecialem geſſimus, in Domino charitatis affectum ſpiritualis dono lætitiæ vitam, & converſationem contemplantes, qnibus eis aliiſque proficerent, & ſalutaria piis fidelinm mentibns exempla tranſmittunt, tanto ſolertiùs ea proſequi, necnon inſtaurare, ſtudiis gerimus aſſiduis, per quæ Cōgregationis hujuſmodi ſtatus ſœliciter adaugeri, ſolidarique poterit, quanto per aſſumptionē hujuſmodi major nobis deſuper attributa ſacultas eſt, & ampliorem Chtiſticolis ſperamus jugiter provenire ſalutem.

Omnes Monachi Congregationis S. Juſtinæ vel ejus profeſſi unam Congregationem conſtituunt quæ ab ipſo Pontifice approbatur.

§. 1. Attento itaque quod ſœl. record. Martinus Papa Quintus prædeceſſor noſter, nonnulla eiſdem Monachis contulit privilegia, quæ non uſque adeò ad pleniorem ejuſdem Congregationis ſoliditatem, augmentumve ſunt ſufficientia; idcircò nos propter dictorum Monachorum laudabilem vitam, & exemplares mores nobis diu cognitos præfatum prædeceſſorem noſtrum ſequentes, atque ubi opportnnum ſuerit nonnulla innovantes, & adjicientes, proprio motu, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, necnon irreſtagabili, perpetuaque conſtitutione ſancimus, & præſentium ſerie ſtatuimus, volumus pariter, & ordinamus, quòd omnes & ſinguli dictæ Congregationis ordinem ipſum profeſſi, præſentes & ſuturi, quamvis in diverſis pro tempore Monaſteriis ſive locis morentnr, unum tamen corpus, & una Congregatio exiſtant. Quam quidem Congregationem auctoritate, & ſcientia ſimilibus approbamus, & ut à Chtiſtifidelibus in reverentia & devotione habeatur hortamur, eamque ſub Ordine, & regula B. Benedicti eſſe declaramus, atque conſtituimus.

Capitulum generale ſingulis annis congregetur, & ante ejus diſſolutionem locus alterius futuri Capituli eligatur.

§. 2. Quòdque pro eorum ſalubriori ſtatu in loco ad id congruo, generale juxta laudabilem quæ deſuper dudum viguit conſuetudinem Capitulum per eos ſingulis annis celebretur, nec illud poſtquam inchoatum ſuerit, donec pro alio futnro celebrando Capitulo ſimilis locus electus, & acceptatus extiterit, quomodolibet diſſolvatur.

In quo novem eligantur Diffinitores, qui ſtatuta & alia facere poſſit quæ pro ſtatu Congregationis neceſſaria fuerint, vel opportuna.

§. 3. In quo quidem Capitulo, novem ex his qui in illo habere vocem poſſunt eligantur Definitores, qui ſic electi totum Capitulum præfatum repræſentantes, pro ſalubri dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, & ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus ipſius Congregationis, ac præfatæ regulæ ſtatum, obſervantiam, & indemnitatem, necnon circa divini officii directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius regulæ variatione ſubſtantiæ, vel effectus, interpretationem, ſeu declarationem quomodolibet concernere poterunt auctoritate prædicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, necnon ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum & temporum qualitates eaegerint, amovendi, alterandi & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quorum Definitorum ſtatutis, conſtitutionibus, ordinationibus, & definitionibus, & correctionibus, ſinguli de Congregatione hujuſmodi cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus ſive conditionis, exiſtāt in omnib. efficaciter parere teneantur.

De Monaſteriis diſponant.

§. 4. Volentes, ac ſtatuentes quòd hujuſmodi Definitores de prædictis Monaſteriis, & locis, ac eorum bonis prout utilitatibus prædictæ Congregationis videbitur eapedire, liberè diſponere.

Abbates & Priores eligant & pariter deſtituant.

Hoc explicavit hic idem Pont. etiamſi vacatio eveniret: apud Sedem Apoſt. ut refertur infrà in Greg. 13. conſt. 16. Nihil qui hæc etiam confirmavit, majoribus additis pœnis.

§. 5. Necnon eos ea ipſis Monachis præſentibus & ſuturis, quos ad id idoneis judicaverint, in Abbātes, & Priores vacantium pro tempore Monaſteriorum, ac Prioratuum hujuſmodi alias juxta dictæ Congregationis conſtitutiones, ordinationes, & ſtatuta eligere ſive nominare, necnon ad beneplacitum eorum taliter electos ſive nominatos, abſque aliqua dictæ cauſæ cognitione à regimine & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, & amovere, ac etiam omnia & ſingula, quæ in præmiſſis omnibus, & circa ea quomodolibet neceſſaria vel opportuna ſuerint, ſacere & eaequi liberè, & licitè poſſint & valeant.

Viſitatores in eodem Capitulo deputentur, quorum unus Præſidentis locum teneat, ad quem ſingula Congregationis etiam deferantur.

§. 6. Planè ne poſt diſſolutionem hujuſmodi Capituli prædicta Congregatio regiminis ſolatio deſtituta remaneat, quinque vel plures prout Definitoribus hujuſmodi viſum fuerit Viſitatores deputentur, quorum unus juxta ipſorum Definitorum diſpoſitionem, Præſidentis vicem, nomenque ſuſcipiat, & ad eum ſecundùm hujuſmodi Capituli decreta, ſin-

gula

Digitized by Google

gula prædictæ Congregationis negotia deferantur, ipſique Præſidens & viſitatores omnia & ſingula faciant, diſponant & exequantur, ſuper quibus ab hujuſmodi Capituli muniti poteſtate fuerint, vel quæ ab eo receperint in commiſſis, aut aliàs juxta eorum conſtitutiones, & ſtatuta, quorum officia uſque ad ſequens año proxime futuro tunc celebrandum hujuſmodi Congregationis Capitulum dumtaxat durent.

Locus pro futuro Capitulo electus non mutetur, niſi &c.

§. 7. Locus autem Capituli prædicti, poſtquam electus, & acceptatus fuerit, abſque rationabili cauſa, de Præſidentis quoque necnon majoris partis Viſitatorum eorumdem aſſenſu, nullatenus iñutetur.

Prælatorum obedientiis omnes ſubſint.

§. 8. Præterea omnes & ſinguli præſentes & futuri dictæ Congregationis Prælati, necnon Monachi converſi & commiſſi, ſub præfatorum Viſitatorum & conſequenter illorum Prælatorum, in quorum Monaſteriis ſive locis ipſi Monachi converſi & commiſſi morantur, obedientiis ſiſtant, eas hinc inde prout decens fuerit humiliter impenſuri.

Ad religionem nemo à Prælato recipiatur niſi prævia matura deliberatione atque conſenſu duarum partium Conventus. Alia inſuper obſervari voluit.

§. 9. Et inſuper ne facilitate præcipiti religionis jugum quis acceptet, nullus ex Monaſteriorum ſive locorum hujuſmodi Prælatis, abſque deliberatione matura, necnon duarum partium ſui Conventus aſſenſu, quempiam in Monachum ſive converſum Monaſterii, ſive loci cui præſit, quomodolibet ad profeſſionem recipiat, aliter verò inibi recepto, niſi poſteà prædictus accedat aſſenſus ſtandi vel morandi ibidem ſit penitùs interdictum.

Sir. v. in conſtitut. 71. Cùm de Tranſlati de Monaſteriis, in quibus profeſſi ſunt, ad alia Monaſteria, ab illis abſoluti, & proin illis profeſſi habeantur donec in illis permanſerint.

§. 10. Sanè ut cujuſlibet materia turbationis adempta perſonæ Congregationis hujuſmodi quietis valeant Altiſſimo famulari, omnes & ſinguli quos de Prioribus in quibus profeſſi fuere Monaſteriis & lociv, ad alia præſentia & futura dictæ Congregationis Monaſteria ſive loca, juxta ordinationem Capituli hujuſmodi transferri contigerit, aut aliàs pro conventualibus quomodolibet deputari, ex tunc ab ipſis Prioribus, Monaſteriis, atque locis realiter abſoluti ſint, & aliorum Monaſteriorum locorumque prædictorum quamdiu ſteterint ibidem Monachi, ac ſuppoſiti reputentur, & pro conventualibus inibi habeantur, in actibus & negotiis capitularibus, ac ſi ibidem profeſſi fuerint.

Omnia Monaſteria ſuis juribus utantur.

§. 11. Porrò ne præmiſſorum occaſione Monaſteriis, & locis Congregationis hujuſmodi vel eorum alicui detractum fore quomodolibet extimetur, omnia Monaſteria, & loca prædicta necnon illorum Prælati, atque perſonæ quibuslibet eis à Sede Apoſtolica, vel aliàs qualitercumque conceſſis, de jure ſeu conſuetudine quomodolibet debitis juribus, præeminentiis, ac dignitatibus inconcuſſe gaudeant, & utantur, dummodo illa præmiſſis, & aliis hujuſmodi Congregationis ordinationibus, & inſtitutis non obſiſtant, nec propteteà ex Monaſteriis ipſis onum reputetur alteri ſubjectum, ſed eis in ſua libertate remanentibus illa viciſſitudinis adminiculo conjuncta ſub fœlici dictæ Congregationis regimine uñiformi regularis obſervantiæ greſſu ſibi invicem ſuffragentur.

Decreta pro reformatione alicujus Monaſt. fienda, & de conſenſu Congregationis in publicam formam redacta, Apoſtolico munimine roborata cenſeantur.

§. 12. Adjicientes quòd quotieſcumque Prælatus aliquis Monaſterium cui præfuerit, ad ejuſdem Congregationis obſervantiam reducere, & ſub illa reformare delegerit, juxta ſtatuta, decreta, necnon ordinationes hujuſmodi prout congruentiùs poterit, ipſam reformationem faciat, ejuſque deſuper acta, conventiones & modi quæ de conſenſu Congregationis ejuſdem, vel illorum quos ad id deputaverit in formam publicam redacta fuerint, eo ipſo confirmationis Apoſtolicæ ſint robore ſuffulta.

Mart. v. decrevit Electiones à Congregatione ca onice celebratas à Sede Apoſt. confirmatas eſſe cenſeri: & redditus certo modo dividi.

§. 13. Sanè cùm prædictus prædeceſſor prædictæ Congregationi conceſſerit, quòd vacantibus Monaſteriis, quæ tunc erant dictæ Congregationis, electiones rectè & canonicè celebrandæ à duobus partibus eligentium auctoritate Apoſtolica confirmatæ ipſo facto cenſerentur. Quodque de omnibus redditibus Monaſteriorum prædictorum quinta pars pro decenti ſubſtentatione Prælatorum deputaretur, aliæ verò quatuor partes per Cellerarios abſque contradictione Prælatorum in Monachorum & conventuum utilitatibus diſpenſarentur.

Hic autem Pont. hæc revocat, & aliter ſtatuit.

§. 14. Nos attendentes quòd hujuſmodi ordinationes & decreta, non ad conſervationem & augmentum dictæ Congregationis, ſed ad ejus diſpendium maximum cederent, & detrimentum, omnia & ſingula ſtatuta, ordinationes, & decreta electionum, & redditiuum diviſiones hujuſmodi revocamus pariter & añullamus. Volentes & ſtatuentes quòd electiones Abbatum & Priorum ad dictæ Congregationis Capitulum generale, aut Præſidentem, & Viſitatores juxta conceſſam eis, ut præfertur, facultatem, & eorum conſtitutiones & Statuta pertineant, quibus taliter electis, juxta regulam B. Benedicti, & eorum conſtitutiones Monaſteria ipſa ſive loca, & eorum bona tàm in ſpiritualibus quàm temporalibus regendi & gubernandi, libera & licita ſit facultas.

Contrariis omnibus derogat.

§. 15. Non obſtantibus præmiſſis, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam ſi de illis ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet, quibus quoad præmiſſa ſpecialiter derogamus, necnon Monaſteriorum, Prioratuum & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P An. 2 die 23. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1432. nono Kal. Decembris, Pont. noſtri ſecundo.

VI.

Quòd Feſtivitas Sanctiſſimi Corporis CHRISTI, etiam in Octava celebretur duplicatis indulgentiis à Prædeceſſoribus Pont. conceſſis.

Hanc Feſtivitatem inſtituit Urb. IV. ut ſup. in ejus conſt. 1. Tranſiturus. fol. 121. ubi alia indic. vi.

Edita D. An. 1433.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Exordium.

EXcellentiſſimum Corporis & Sanguinis Domini Noſtri JESU CHRISTI Sacramentum quod appropinquante paſſionis ejus hora Dominus ipſe ſigno præcipui quo nos dilexit amoris ſalubriter inſtituit, ejuſque commemorationem ſacratiſſimam jugi mentis exultatione contemplantes, ad hoc inter ſingulos hujuſmodi mercatos ſanguine ſpiritualia diſpenſare munere votis expoſcimus, ut illi condignis aſſurgentes laudibus, ſua frequentiùs ad ipſius venerationem Sacramenti corda dirigant, & eo quo corporalis habetur præſentia Salvatoris viatico fructua vitæ complectentes æternæ cæleſtia conſcendant, ipſum, qui ſe nobis in edulium tribuit perpetuo conſpecturi,

Urb. & Mart. v. conſt. vide ut in rub.

§. 1. Sanè dudum piæ mem. Urbanus Papa Quartus prædeceſſor noſter, &c. Et ſubſequenter Martinus PP. V.

Omittitur narrativa harum conſt. quia habes ſuprà in hoc Tom. 1.

Duplicatio indulgentiarum.

§. 2. Nos verò quos interim ad ſummi Apoſtolatus apicem divina clementia perduxit, etiam pro frequentiori hujuſmodi veneratione Sacramenti ſummis geſtientes affectibus noſtri partes miniſterii ſalubriter impertiri, necnon relaxationes, & conceſſiones prædictas Apoſtolici robore muniminis ipſorum nationi fidelium comittentes, præmiſſis per eumdem Martinum prædeceſſorem, ut præfertur, relaxatis diebus alios totidem dies pariformiter ab ipſis fidelibus conſequendis adjicimus per præſentes.

Juſſio recitandi has conſt. inter lectiones nocturnas d. Feſti, & Octava.

§. 3. Et inſuper univerſos Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & alios Eccleſiarum Prælatos monemus ac hortamur in Domino. ac eis per Apoſtolica ſcripta in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, & in remiſſione peccaminum injungimus, ut per ſe vel alios eorum ſubditos per ſingulas ſuarum Civitatum & diœceſum Eccleſias in dominica feriam & feſtum prædicta proximè præcedente, ſalutaribus ad venerationem potiſſimè Sacramenti hujuſmodi monitis & exhortationibus præſentium, quarum etiam tenor inter matutinales

feſtorum

feſtorum necnon dierum octavarum hujuſmoni lectinnes recitetur, literarum continentia & effectu publicare & inſinuare procurent, ut ejuſdem Sacramenti ſuffragante myſterio ſubditi & fideles ipſi ſpiritualium gratiarum uberiori fulciantur augmento, & ab illo, qui ſe per ipſum immolavit hoſtiam poſt hunc vitæ curſum, ad gloriam perducantur æternam.

Fides tranſumptorum. §. 4. Verùm, quia difficile foret hujuſmodi literas ſingulis exhiberi, volumus & eadem authoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumpto manu publica, & ſigillo alicujus Epiſcopalis vel ſuperiotis Eccleſiaſticæ Curiæ munito, tamquam præfatis ſi originales exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde ac ſi originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 3. die 26. Maij. Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1433. ſeptimo Kalend. Junii, Pont. noſtri Anno tertio.

VII. Contra ſimoniacæ pravitatis rens, eorumque mediatores.

Similis conſtitutio Pauli II. eſt inter extravagantes communes in tit. de Simon. & utraque iſtarum, cum cæteris aliorum Pontificum conſtitutionibus, confirmatur à Pio Quinto infrà in conſt. 5. Cùm primum Tom a.

Edita An. D. 1434. EUGENIUS EPISCOPUS. *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.*

Deteſtatio ſimoniæ. CUm deteſtabile ſcelus ſimoniacæ pravitatis tàm divinarum ſcripturarum, quàm ſacrorum Canonum auctoritas abhoreat & damnet, nos conſiderantes, quòd plures pœnarum gravitas, quàm Dei timor avertere ſolet à voluntate peccandi, ac ſummis deſideriis affectantes, ut hoc peſtiferum vitium non ex uſu ſolùm, ſed etiam ex mentibus hominum ſaltem propter pœnarum metum penitùs evellatur.

Innovatio & auctio pœnarum contra ſimoniæ pravitatis reos, & eorum complices. §. 1. Prædeceſſorum Romanorum Pontificum veſtigiis inhærendo, ac etiam omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, privationis, & interdicti ſententias, cenſuras, atque pœnas dudum à Pontificibus prædictis, & pro talibus reputatis contra ſimoniacos quomodolibet latas, & quas illos cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, condirionis, vel præeminentiæ fuerint, etiam ſi Cardinalatus, Patriarchali, Epiſcopali, Regali, Reginali, vel alia quavis Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, & eorum quemlibet tàm manifeſtum quàm occultum ipſo facto incurrere volumus, confirmantes & innovantes, auctoritate Apoſtolica declaramus, quòd omnes illi qui ſimoniacè ordinati fuerint, à ſuis ſint ordinibus ſuſpenſi, per electiones verò, poſtulationes, confirmationes, proviſiones, ſeu quaſvis alias diſpoſitiones, quas ſimoniæ labe fieri contigerit, & quæ viribus omninò careant, in Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus perſonalibus, officiis Eccleſiaſticis, quibuſvis beneficiis, aut aliquo eorum cuicumque ejus nullatenùs acquiratur, nec inde faciat aliquis fructus ſuos, ſed ad omnium illorum quæ perceperit reſtiturionem, ſub animæ ſuæ periculo ſit adſtrictus. Statuentes præterea, quòd univerſi & ſinguli etiam præmiſſa dignitate prædiri, qui quomodolibet dando vel recipiendo ſimoniam commiſerint, aut quòd illa fiat, mediatores extiterint, ſeu procuraverint, ſententiam excommunicationis incurrant, à qua niſi à Romano Pontifice pro tempore exiſtenti non poſſint abſolvi, præterquam in mortis articulo conſtituti.

Et non revelantes. §. 2. Et hujuſmodi labis contagium frequentiùs reprimatur, omnibus & ſingulis, Eccleſiaſticis ſæcularibosque perſonis, cujuſcumque dignitaris, ſtatus, gradus, ordinis, ſeu conditionis fuerint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictæ injungimus, ut eos omnes, quos ſimoniam hujuſmodi commiſiſſe vel procuraſſe, aut in ea mediatores eſſe ſciverint, Pontifici prædicto, vel ejus Camerario, aut cui idem Pontifex duxerit committendum, per ſe vel per alios revelare quamcitiùs non omittant, quòd ſi non fecerint, abſolvi non debeant, donec prædicta revelent. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 4. die 18. Maji. Dat. Romæ apud S. Chryſogonum, Anno Incarnationis Dominicæ 1434. 15. Kalend. Junii, Pont. noſtri Anno 4.

VIII. Ampliatio indulti à Greg. IX. conceſſi Eremo Camaldulenſi Monachorum Ordinis S. Benedicti, recipiendi religioſos aliorum Ordinum.

Hoc indultum Greg. IX. eſt conſt. 1. ſup. fol. 72. Fervor, ubi alia remiſſivè notavi.

Edita An. D. 1435. EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Priori, & univerſis Fratribus domus Fratrum Eremi Camaldulenſis, præſentibus, & futuris, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Exordium. ILla quæ pro tranquillo perſonarum ſub Religionis habitu, Domino famulari deſiderantium ſtudio, piæ vitæ ſtatu provide facta ſunt, ut illibata perſiſtant, cùm à nobis petitur, Apoſtolicæ confirmationis robore communimus, eaque ampliamus, & extendimus, prout in Deo hoc conſpicimus ſalubriter expedire.

Gregor. ix Bulla eſt ſupra fol. 73. §. 1. Sanè dilectorum filiorum Prioris, & Fratrum domus Eremi Camaldulenſis, per Priorem ſolitæ gubernari, nuper habita petitio continebat, quòd olim fœlicis recordationis Gregorius Papa IX. prædeceſſor noſter, Priori, qui tunc erat, & Fratribus dictæ Eremi, pro eorum, & ipſius Eremi incremento quaſdam literas conceſſit in hæc verba.

Hæc Bulla non inſeritur, quoniam habes eam ſuper fol. 72.

Dubium ſuper ejuſdem Bullæ obſervantia. §. 2. Cùm autem, ſicut eadem petitio ſubjungebat, propter diverſa privilegia, & indulta diverſis Congregationibus diverſarum domorum, & Monaſteriorum, ex poſt per Apoſtolicam Sedem conceſſa, necnon diverſas alias conſtitutiones, & ordinationes editas, conceſſioni præfati prædeceſſoris noſtri, plurimum derogatum exiſtit, propter quod multi, qui in dicta Eremo Altiſſimo famulari affectant, ab eorum propoſito retrahuntur. Quare pro parte dictorum Prioris & Fratrum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eis ſuper hoc opportunè providere, dictæque conceſſioni robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, & etiam quantum opus eſt, ipſam ampliare de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hujus Pontificis extenſio. Confirmavit Greg. xii. ut infrà in ejus Bull. 99. Quia obſtabat conſt. 89 Pi v. Quæcumque. §. 3. Nos itaque de præmiſſis pleniùs informari, Prioris & Fratrum prædictorum ſupplicationibus inclinati, conceſſionem prædictam, necnon dictas literas, & quæcumque in eis contenta, rata, & grata habentes, & auctoritate Apoſtolica confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus. Vobiſque ut omnes, & ſingulos, cujuſcumque Ordinis exiſtant, & de quibuſcumque Congregationibus, domibus, ſeu Monaſteriis, ſive mendicantium, ſive non mendicantium, etiam Carthuſienſis Ordinis, venerint, qui in Eremo veſtra ſub ordine & habitu veſtro, in ipſa Eremo Altiſſimo perpetuò famulari elegerint; Superiorum ipſorum licentia petita, licet non obtenta, ſine cujuſquam contradictione, & aliàs ſecundùm præfati prædeceſſoris noſtri in dictis literis contentam voluntatem, recipere & retinere poſſitis, tenore præſentium indulgemus.

Quibuſcumque non obſtantibus. §. 4. Non obſtantibus, conſtitutionibus, & ordinationibus, privilegiis, & indultis quibuſcumque, ſub quavis forma verborum in contrarium forſan factis, ſeu faciendis. De quibus etiam & eorum totis tenoribus, in præſentibus eſſet habenda mentio ſpecialis. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 24. Nov. Datum Florentiæ, Anno Incarnationis Domini 1435. viij. Kal. Decembris, Pontificatus noſtri Anno quinto.

IX. Privilegia & gratiæ, ac exemptiones Congregationis S. Juſtinæ de obſervantia Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Sub hac die vide etiam ejuſdem Pontificis ſimilem conſtitutionem incipientem. Et ſi quotliber. Hanc tamem utipleniorem ponere arbitratus ſum.

Congregario prædicta Caſſinenſis nuncupanda eſt, quia Monaſterium Caſſinenſe ubi corpus S. Benedicti requieſcit cæterorum caput exiſtit, ut in conſtit. 1. Julii II. Super cathedram, ubi alia tibi indicabo.

Edita An. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium

REgularem vitam agentibus Apoſtolicam convenit adeſſe præſidium, ne forte cujuſlibet temeritatis incurſus, aut eos à propoſito revocet, aut robur (quod abſit) religioſis infringat.

Appellatio non datur à correctione Prælatorum.

§. 1. Cupientes itaque dilectorum filiorum Congregationis Monachorum Unitatis aliàs de obſervatione S. Juſtinæ nuncupatæ Ordinis S. Benedicti. Nobis ac Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectæ opportunitatibus, & commodis propter eorum excellentiam meritorum, atque vitæ ſanctimoniam nos reddere benevolos, & favorabiles, Motu proprio, non ad ipſorum Monachorum, nec alicujus alterius ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, ne nequam ſpiritus veneno afflatis malignandi in ipſa Congregatione materia præbeatur, auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, diſtrictiùs inhibentes, ne cui Prælatorum, vel Monachorum dictæ Congregationis ab inſtituris, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli generalis, ſive Præſidentis, ſeu Viſitatorum, aut Rectorum ipſius Congregationis ad quemcumque etiam ad Sedem Apoſtolicam, niſi de ſpeciali indulto ſummi Pontificis liceat appellare, appellationem nihilominùs, ſi quam interponi contingat, cùm inde ſecutis irritam decernendo.

Cauſarum cognitio fit, rejectis apicibus juris.

§. 2. Cùm autem contra aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Congregationis agi contigerit, civiliter aut criminaliter, ſecundùm conſuetudines, & ſtatuta Congregationis prædictæ, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, litium anfractibus omiſſis procedi debere tenore præſentium volumus, & mandamus.

Apoſtatarum negatio prohibetur.

§. 3. Statuentes, quòd Prælati dictæ Congregationis, contra Monachos eoſdem qui licentiam ſe ab Apoſtolica Sede habere dixerint, ad aliud quodcumque Monaſterium, ſive locum ſe transferendi obtentu literarum Apoſtolicarum, niſi in ipſis literis ſpecialis nominata, & expreſſa fieret mentio de ipſa Congregatione, & hujuſmodi indulto eidem conceſſo, revocando, & tunc ſi infrà tres menſes id non impleverint, tamquam contra apoſtatas agere valeant, niſi tempus in literis Apoſtolicis fuerit expreſſum, infra quod ſe debeant ad hujuſmodi Monaſteria, ſive loca tranſtuliſſe, quo caſu non priùs agere poſſint contra eos, quàm dicta tempora fuerint elapſa.

Celebrandi facultas tempore interdicti. Limitatur pro Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 4. Cæterùm, cùm per alias noſtras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro expreſſo memoratæ Congregationi duxerimus indulgendum, ut ſi contingat civitates, terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſive loca dictæ Congregationis conſiſtant, Eccleſiaſtico eſſe ſuppoſita interdicto, ipſa tamen dictæ Congregationis, Prælati, & Monachi, januis clauſis, interdictis excluſis, ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia divina Officia celebrare poſſint. Nos volentes Congregationem ipſam uberioris dono gratiæ confovere, ut hujuſmodi tempore interdicti, etiam converſi, commiſſi, capellani, & laici, qui intra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſive locorum, pro tempore habitaverint, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, Miſſas & alia divina Officia audire, & Eccleſiaſtica Sacramenta licitè ſuſcipere valeant, ſimiliter præſentium tenore ſtatuimus.

Ordines ſacros à quocumque Antiſtite recipiendi. Hoc reſcribitur à Conc. Trid. in ſeſſ. 2. c. 11. & ſeſſ. 23. c. 22.

§. 5. Inſuper cùm dudum Congregationi hujuſmodi, quòd Monachi præſentes, & futuri præfati Congregationis præſentati à ſuis Superioribus ordinari poſſint à quocumque Catholico Epiſcopo, per antefatas noſtras literas indulſerimus, volentes etiam eamdem Congregationem amplioribus favoribus proſequi, quòd abſque alio examine Monachi hujuſmodi ordinari debeant de præſentantium conſcientia confidentes. Quòdque Congregationi hujuſmodi quemcumque Catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ habentem in dictæ Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat advocare valeant, cui liceat Apoſtolica auctoritate abſque aliqua licentia, & contradictione Diœceſani, nulla (ut præfertur) examinatione præmiſſa, Monachos ordinare, Miſſas celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere, de quo Diœceſanum loci non oporteat timere, quòd hujuſmodi ordinationis occaſione juris ſui judicium incurrat, eadem auctoritate indulgemus.

Exemptio ab exactionibus & juriſdictione Ordinariorum. Tu ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 15. & c. 14. & Bullam Leo. X. n. 22. Dum intra, & conſt. 29. Clem. VII Suſcepti.

§. 6. Cùmque alias per eaſdem noſtras literas Congregationem, præfatam ab omni juriſdictione Ordinariorum, & à charitativis ſubſidiis, ac omnibus oneribus eximentes ſub noſtra, & B. Petri protectione ſuſceperimus, prout in dictis literis pleniùs continetur, quarum tenorem hic volumus haberi pro ſufficienter expreſſo, in dubium poſteà verſum eſt (prout nobis relatum extitit) an antiquos cenſus, ratione viſitationis, aut ſubjectionis hujuſmodi Ordinariis, Univerſitati, Collegiis, ſive Capitulis, hactenus debitos Monaſteria dictæ Congregationis de cætero ſolvere teneantur. Nos volentes ſuper hoc de opportuno remedio providere, declaramus, & nihilominùs de novo ſtatuimus, quòd dictæ Congregationis Monaſteria, ſive loca à die exemptionis hujuſmodi ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubjectionis quocumque jure hactenus debitis, aut in futurum debendis, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſcumque perſonis de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ omninò liberamus, & penitùs abſolvimus. Non obſtantibus præſcriptionibus, conſtitutionibus, conſuetudinibus, ſtatutis, decretis, & privilegiis Apoſtolicis quibuſcumque in contrarium facientibus, de quibus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum eſſet mentio facienda.

Nemo invitis Monachis, celebrat, judicat, vel ordinat in eorum Monaſteriis, ſeu ad proceſſiones &c. convocat. Tu quoad proceſſiones, v. de diſpoſitionem d. Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13.

§. 7. Ut autem hujuſmodi Congregationis Monachi liberiùs in eorum regularis vitæ obſervantia valeant perdurare, omnes, & ſingulos Epiſcopos, vel locorum quorumlibet Ordinarios, aut alias quaſvis perſonas, ad Monaſteria, ſive loca dictæ Congregationis, cauſa ordines celebrandi, ſeu cauſas civiles, aut criminales exercendi, Conventus, ſive Synodos, & proceſſiones convocandi, Miſſas, & alia Officia celebrandi ſub excommunicationis pœna quam incurrant ipſo facto ſi aliter attentaverint, accedere, vel immorari ipſis invitis, tenore præſentium prohibemus.

Ingreſſus ad Monaſteria prohibetur mulieribus. Tu vid. ampliorem prohibitionem in Bul. 20. Pii V. Regularium. In Tom. 2.

§. 8. Planè ut hujuſmodi Congregationis Monachi in vitæ honeſtate, & odore bonæ famæ apud Deum, & homines conſerventur, & quia ibi cautiùs eſt agendum, ubi majus imminet periculum animarum, eadem auctoritate ſtatuimus, quòd nulli hominum liceat quaſcumque mulieres laicas, ſeu religioſas, cujuſcumque ætatis, ſtatus, gradus, auctoritatis, vel conditionis exiſtant, quavis occaſione ducere, ſive ipſis mulieribus ingredi, ſeu commorari infrà ſepta Monaſteriorum præfatæ Congregationis, quòd ſi aliter ſcienter attentatum fuerit, tàm ipſæ mulieres, quàm earum ductores, ſed & ipſi receptatores, ſi voluntariè hoc fecerint,

Digitized by Google

ipſo facto ſententiam excomunicationis incurrant, à qua dictæ Congregationis perſonæ abſolvi poſſint per Præſidentem, & Viſitatores Congregationis hujuſmodi.

Prælatorum auctoritas diſpenſandi Monachos. Tu videas Bull. 129. Dum ad Pii V. in Tom. 2.

ſ. 9. Quin etiam ne præfatæ Congregationis Monachi ab eorum quiete diſtracti, Romanam Curiam pro crebris obtinendis licentiis frequenter adire cogantur, quòd omnibus caſibus, in quibus de jure commuoi, Prælatis, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, ſive licentia, ſeu diſpenſatio Ordinatii eſſet neceſſaria, ſi ab eiſdem exempti non eſſent, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, & Rectoribus bujuſmodi, qui pro tempore fuerint, unà cum eorum Conventibus auctoritate Apoſtolica abſque eo quòd ad Sedem Apoſtolicam habeant recurſum, hujuſmodi licentiam, & authoritatem teoore præſentium indulgemus.

Prohibitio ſtandi ad alterius ſervitia.

ſ. 10. Prohibemus etiam ad obſtruendas vias, qoibus præfati Monachi extra Congregarionem hujuſmodi in earum præjudicium animarum vagari poſſent, omnes, & ſingulas perſonas, Eccleſiaſticas aut ſæculares, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacumqoe perfulgeant auctoritate, vel dignirate, ne quemquam ex Prælatis, vel Monachis Congregatioois prædictæ penes ſe obſequiorum, vel ſervitiorum aliquorum ſui, vel Monaſteriorum ſuorum obtenta, aut ſi abſqoe licentia ſuorum Superiorum à ſe diverterint, ſeu alia quavis cauſa à dicta Congregatione abſtrahere, ſeu etiam ad ſe ſpontè veoientes retioere præſumant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi perſooa, ac Congregatione, nominatim, & expreſſè, mentio facta non fuerit, abſque conſenſu Capituli generalis, ſeu Præſidentis, & majoris partis Viſitatorum Congregationis ejuſdem, ſub pœna excommunicationis, quam ipſo facto incurrant, ſi facta eis notitia de hujuſmodi privilegio infrà tres dies perſonam ipſam dictæ Congregationi oon reſtituerint cum effectu, vel ab eis abjecerint, à qua ſententia nonniſi in mortis articulo, & à Sede Apoſtolica recipientes, & recepti abſolvi poſſint: Non obſtantibus quarumcumque religionum, vel Ordinum, aut alterius cujuſvis perſonæ, privilegiis, & indultis quibuſcumque, de quibus eſſet ſpecialis, & de verbo ad verbum mentio facienda, quibus omnibus volumus nominatim, & ſpecialiter per bujuſmodi indultum quoad præmiſſa derogari.

Benefactores vel Euchariſtiæ ſacramentum à Monachis ſuſcipientes, non moleſtentur. Intellige præterquam in Paſchate, ut in Bull. 22. Leon. X. Dum intra.

§. 11. Præterea, ne quies, & pax Monachorum, & perſonarum de dicta Congregatione quovis modo, etiam per indirectum conturbari contingat, quaſcumque ſententias latas ab Ordinariis, ſeu quibuſcumque perſonis, quacumque præfulgeant dignitate, contra benefactores dictæ Congregationis, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut qoia ſubditi eorum cum hujuſmodi Monachis converſentur, ſeu ab eis recipiant abſolutionis beneficium, & Euchariſtiæ Sacramentum, ipſo facto irritas, & inanes eadem auctoritate decernimus.

Monachos inobedien. Prælati invicti non recipiant.

ſ. 12. Cùm aotem ioterdum contingat nonnullos Monachos inobedientes, & rebelles à monaſteriis, & eorum Superiorum obedieotia ſe ſubtrahere, & utinvir is Soperioribus redeant, Apoſtolicas literas impertare, hujuſmodi malignitatibus obviare volentes, ne quis præfatæ Congregationis Monachos, vel Prælatos vigore quarumcumque literarum hujuſmodi, niſi oominatim, & expreſſe apparuerit de mente ſummi Pontificis, qui pro tempore fuerit, hoic noſtro indulto velle derogare, ad ipſos recipiendum compellere poſſint, etiam ſi hujuſmodi literis, clauſulis, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi conceſſis oon obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſſe contineantur, præſentis paginæ tenor decernimus.

Monachi onus judicandi, aut exequendi mandata Prælatorum extra Congregationem, cogi non poſſint.

ſ. 13. Inſuper tranquillitati eorum intendentes, ne ii, qui Marthæ circa plurima ſatagentis officium dimiſeruot, eligentes potiùs cum Maria circa pedes Domini reſidere, ad audiendum verbum illius, cauſarum turbinibus perturbentur, ſi contingat aliquem literas Apoſtolicas commiſſarias de adminiſtranda juſtitia, execurione facienda, viſitatione exercenda, aut alia quavis cauſa ad aliquem Prælatum, vel Monachum dictæ Coogregationis directas, impetraſſe, niſi huic indulto expreſſè ſpecialiter, & oominatim derogetur ad hujuſmodi cauſas, talium obtentu literarum præter liberam eorum voluntatem procedere, vel eas exequi minimè teoeatur, indulti hujuſmodi tenore decernimus.

Nec jurent aut teſtificentur inviti extrà Congregationem.

§. 14. Planè oe Prælatos, & Monachos hujuſmodi cauſarum ſtrepitus inquietet, & ab otio ſancto deducat, ne quis, Prælatos, Monachos, & perſonas de hujuſmodi Congregatione ſubire de calumnia, & veritate dicenda juramentum, aut ad ferendum teſtimonium, quacumque ex cauſa compellat invitos, ſive extra civitates, & diœceſes ſuas trahat, ſeu in eos, vel eorum aliquem, propterea excommunicationis, vel alias cenſuræ, ſeu pœnæ ſententias proferat per literas Apoſtolicæ Sedis, vel Legatorum ejus, niſi in eiſdem literis de hujuſmodi indulgentia plena, & expreſſa, ac de verbo ad verbum facta fuerit mentio ſpecialis, eadem auctoritate indulgemus, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, & alias ſententias, ſi quas in eos, vel aliquem eorum contra indultum hujuſmodi promulgari contigerit, decernentes præſentium tenore irritas, & inanes, Prælatis, & Monachis Congregationis prædictæ Monachorum, converſorum, & commiſſorum ipſius Congregationis in cauſis eorumdem civilibus, & criminalibus teſtimonio liberè, & licitè uti poſſe tenore præſentium declaramus.

Succedant, & acquirant, prout ſi eſſent in ſæculo. Tu quoad legem vide ſpecialem proviſionem hujus Pont. ſuprà in conſt. 2. Diſpoſitione.

ſ. 15. Quòdque præfatæ Congregationis Monaſteria, bona mobilia, & immobilia, in quibuſcumque civitatibus, & locis quovis titulo acquirere poſſint, potendi etiam, & exigendi Monachis, & perſonis hujuſmodi præfata bona undecumque, vel qualitercumque eis debita, & quæ ſi in ſæculo remanſiſſent, jus petendi, & exigendi haberent ipſis eorum Monaſteriis acquirenda; Non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, ordioationibus, & decretis cujuſvis Eccleſiaſticæ, ſive ſæcularis perſonæ, Communitatis, Collegii, ſive Univerſitatis, aut alterius cujuſcumque gradus, ſtatus, dignitatis, officii, & auctoritatis exiſtat, præſentium literarum ſerie ſtatuimus.

Confeſſiones audire valeant & abſolvere à caſibus non reſervatis.

ſ. 16. Præterea cùm ſæpè contingat ob devotionem quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ babent ſiogularem, ad præfatos Monachos pro earum ſalute animarum recurrere. Nos volentes eorum devotioni ſatisfacere, & in favorem religionis, ac obſervantiæ regularis, quòd liceat hujuſmodi perſonis, dictæ Congregationis, Prælatos, ſive Mooachos deputatos à ſuis Superioribus ad audiendum confeſſiones accedere, quas poſſint audire abſque aliqua dictarum perſonarum ſuperiorum licentia, & contradictione, ac eis abſolutionis beneficium impendere ab omnibus peccatis, & diſpenſare ſuper omnes caſus, præter ea peccata, & eos caſus, de quibus ipſis Confeſſoribus ad eorum Ordinarios videbitur recurrendum, aut de quibus eſſet Sedes Apoſtolica meritò conſulenda, & eis miniſtrare Euchariſtiæ ſacramentum de ſpecialis dono gratiæ elargimur.

Illegitimi ad dignitates Congregationis promoveri poſſent. Ad hoc vide conſt. Sixt. V num. 71. in Tom. 2.

ſ. 17. Quin etiam cum religionis favore nonnulla concedantur, quæ aliàs interdici ſolent, quòd ſi qui ex Monachis Congregationis præfatæ defectum natalium patiantur, in Monaſterio tamen aliàs laudabiliter converſati, hujuſmodi defectu non obſtante ad ſacros ordines, & officia, prælationes, dignitates, & honores io eorum Monaſteriis juxta conſtitutiones eorum, liberè, & licitè valeaot promoveri, Congregationi memoratæ tenote præſentium indulgemus.

Prælati, etiam abſque benedictione adminiſtrent.

ſ. 18. Volentes inſuper quòd Prælati Congregationis præfatæ, licèt munus benedictionis non acceperint, perinde tamen Monaſteria ipſius Cõgregationis regere, & adminiſtrare, ac omnes actus io ipſis valeãt exercere, ac ſi munus hujuſmodi fuerint conſecuti.

§. 19.

Actus contra dicta indulta non præjudicent.

§. 19. Adjicientes etiam quòd ſi quandòque contigerit per aliquem, aut plures actus contra hujuſmodi decreta, privilegia, & ordinationes, aut ipſorum aliquod à quocumque, cujuſcumque conditionis, dignitatis, gradûs, ſeu ſtatûs exiſtat, ex negligentia vel ignorantia præſentium, & futurorum, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis cauſa, propter quam fuerit aliter attentatum, vel pro tempore obſervatum, ignoranter, vel ſcienter, nullum tamen præjudicium decretis hujuſmodi volumus generari, ſed in ſuo vigore & robore permanere.

Clauſula hujus conceſſionis præſervativa.

§. 20. Poſtremò cùm plerumque contingat præ nimia importunitate petentium, ac negotiorum multitudine, & ſuppreſſione veritatis, ſummos Pontifices fatigatos, aut circumventos ea concedere, quibus aliàs nullatenùs annuerent, auctoritate præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd quæcumque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, & ſi in eiſdem clauſula, privilegiis & indultis dictæ Congregationis conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat, expreſſè contineatur, quæ obvient, & contrafacient huic præſenti privilegio, aut cuilibet ejus particulæ, niſi appareat evidentiſſimè, & apertiſſimè, quòd Summus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto vel alicui ejus parti, vellet per literas Apoſtolicas derogare, facientes ſpecialem mentionem de verbo ad verbum ac certa ſcientia de hujuſmodi privilegio, ac ipſa Congregatione, diverſis nominibus eam nominando, per hæc præcisè vocabula Congregationem Unitatis, aliàs de Obſervantia S. Juſtinæ nuncupatam, cauſaſque legitimas allegaverit cur his obviare intendat decretis, nullius ſit roboris vel momenti.

Clauſula contrariorum derogatoria.

§. 21. Non obſtantibus in Conſtantienſi, & aliis Conciliis, ac fel. recordat. Innocentio Quarto, & Martino Quinto, necnon aliis Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris editis conſtitutionibus, & ordinationibus, etiamſi de illo ſpecialis, & expreſſe, ac de verbo ad verbum præſentibus mentio habenda eſſet, quibus quoad præmiſſa ſpecialiter derogamus, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 30. Junii.

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1436. pridiè Kalend. Julii, Pontificatûs noſtri Anno ſexto.

Sequitur exemptio de qua in rubrica.

EUGENIUS EPISCOPUS

Edita A. D. 1436.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD Eccleſiarum, & Monaſteriorum, ac perſonarum Eccleſiaſticarum omnium, præſertim regularem vitam profeſſarum ſtatuum * ſalubriter dirigentes, juxta Paſtoralis officii debitam curam, & ſolicitudinis noſtræ partes libenter impendimus.

* ſtatum.

Enunciatio aliarum conceſſionum.

§. 1. Cùm itaque dudum Congreg. Monachorum de Obſervantia S. Juſtinæ, alias Unitatis nuncupatæ, Ordinis S. Benedicti, Nobis & Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectæ, per alias noſtras certi tenoris literas, quarum tenorem hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſo, ſepulturam in Monaſteriis, & locis eorum, ſalvo tamen jure Parochianorum Eccleſiarum, à quibus corpora aſſumuntur, prout in præfatis literis pleniùs continetur concesserimus.

Conceſſio exemptionis à Parochianis, Epiſcopis, & aliis de portione canonica, derelictorum legatorum Congregationi.

§. 2. Nos volentes ulteriùs præfatæ Congreg. Monachos, qui à pluribus citra temporibus in obſervantia regulari, & vitæ ſanctimonia, veris multiplicarunt, prout in dies multiplicant, virtutum meritis, & ut Altiſſimo commodiùs poſſint, & quietiùs deſervire, ac reparationi Monaſteriorum eorum, qui maximè indigent, vacare, amplioribus favoribus proſequi. Motu proprio, non ad ipſorum, aut alicujus eorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, omnibus & ſingulis dictæ Congreg. Monaſteriis, Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis, ut ad dandum, ſeu ſolvendum aliquam Canonicam Portionem, ſive Decimas, aut aliud quodcumque, quod loco eorum ſolvi conſueviſſet, Parochianis, Epiſcopis, Archiepiſcopis, Capitulis, Collegiis, Univerſitatibus, Communitatibus, Fabricis; & aliis quibuſcumque perſonis, de jure vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel privilegiis quibuſcumque ex quacumque cauſa hactenus debita, ſeu quæ deberi prætendatur quomodolibet in futurum ab eiſdem etiam de relictis, legatis, & donatis, tàm in ultimis voluntatibus, quam inter vivos, ſeu quacumque occaſione conceſſis præteritis, & in poſterùm concedendis, minimè teneantur.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 3. Quibuſcumque Conſtitutionibus Apoſt. ac præfatis noſtris literis, quibus quatenus huic noſtro indulto obvient, volumus derogare, & aliis conſuetudinibus, ſtatutis, præſcriptionibus, & privilegiis, ſub quacumque forma, aut quibuſcumque clauſulis editis, non obſtantibus, etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus præſentibus expreſſa, & ſpecialis, ac individua foret habenda mentio, auctoritate Apoſt. tenore præſentium, ex certa ſcientia de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.

Irritatio contrariorum.

§. 4. Decernentes ex nunc, omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque quacumque ſententias, quas contra petitionem dictæ Congreg. ſive Monaſt. & loca, & alia in præjudicium conceſſionis hujuſmodi promulgari, nullas, necnon irritum & inane, quicquid aliud in contrarium, ſi à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 4. Julii.

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1436. quarto nonas Julii, Pontificatûs noſtri Anno ſexto.

X.

Juriſdictio & facultates Judicum Conſervatorum quarumcumque litium Congregationis Caſſinenſis, aliàs S. Juſtinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti.

Alios Conſervatores magis generaliter dedit Innoc. VIII. ut infrà in ejus Conſtit. 8. Devotionis.

Quoad hujuſmodi Conſervatores, vide etiam infrà Tom. 2. Conſt. 41. Pii V. Et ſi, in §. Et ut fratres, & Clem. VIII. Conſt. 3. Sanctiſſimus. Tom. 3. Revocavit quaſcumque electiones de Judicibus Conſervatoribus factas, & novam de eis, eorumque electionibus in poſterum fiendis formam tradidit Greg. XV. in ſua Conſt. 9. Sanctiſſimus, in d. Tom. 3.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1436.

Servus Servorum Dei. Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopo Mediolanenſi, & Caſtellanenſi, ac Chriſtoforo Ariminen. Epiſcopis, necnon Dilecto filio Abbati Monaſterii Caſſinen. nullius diœceſis, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Proœmium.

MIlitanti Eccleſiæ, licèt immeriti, diſponente Domino, præſidentes; circa curam Eccleſiarum, & Monaſteriorum, aliorumque piorum locorum omnium, ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, ut juxta debitum paſtoralis officii, occurramus diſpendiis, & profectibus, divina cooperante clementia, ſalubriter intendamus.

Multi in bonis & juribus hujus Congregationis præjudicium inferunt.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Præſidentis, Viſitatorum, & Prælatorum Congregationis Monachorum, Monaſteriorum, Prioratuum, domorum, & Locorum, Unitatis aliàs de Obſervantia S. Juſtinæ nuncupatæ, Ord. S. Benedicti, ad Rom. Eccleſiam nullo medio pertinentis, conqueſtione percepimus, quòd nonnulli Archiepiſcopi Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Clerici, ac Eccleſiaſt. perſonæ, tàm religioſæ, quàm ſæculares, necnon Duces, Marchiones,

Comites, Barones, Nubiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Univerſitates Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac aliæ ſingulares perſonæ Civitatum & diœc, & aliarum partium diverſarum, violarunt, occuparunt, & occupari fecerunt Eccleſias, caſtra, villas, & alia loca, ſive membra, terras, domoe, grangias, molendina, decimas, obedientias, caſalia, vineas, prata, nemora, piſcationes, poſſeſſiones, jura, privilegia & juriſdictiones, necnon fructus, cenſus, redditus, & proventus dictæ Congregationis, ac Monaſteriorum, Prioratuum, domorum, aliorumque locorum ſub Congregatione hujuſmodi comprehenſorum, ſive illi ſubjectorum; & nonnulla alia bona mobilia & immobilia, ſpiritualia & temporalia, ad Congregationem, ſive Monaſteria, Prioratus, membra, necnon ſubjecta, domos, & loca hujuſmodi ſpectantis, & ea detineot indebitè occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium vel favorem. Nonnulli etiam civitatum, diœc. & partium prædictarum, qui Nomen Domini in vacuum recipere nou formidant, eiſdem Præſidenti, Viſitatoribus, necnon dilectis filiis Abbatibus Monaſteriorum, & Prioribus Prioratuum prædictorum, ac eorumdem, necnon Congregationis, ac ſubjectorum domorum, & locorum hujuſmodi perſonis aliis, ſuper prædictis Caſtrie, Villis, & locis aliis, terris, domibus, pertinentiis, poſſeſſionibus, juribus & juriſdictionibus, fructibus, cenſibus, redditibus, & proventibus eorumdem, ac quibuſcumque aliis bonis mobilibus & immobilibus, ſpiritualibus & temporalibus, & aliis rebue ad Congregationem, Monaſteria, Prioratus, necnon ſubjecta, domos, & loca hujuſmodi ſpectantibus, multiplices moleſtias & injurias inferunt, ac jacturas.

Congregatio itaque ſupplicat Papæ pro opportuno remedio.

§. 2. Quare dicti Præſideos & Viſitatores nobis humiliter ſupplicarunt, ut cum eiſdem valdè reddatur difficile, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatis hujuſmodi pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam Sedem habere recurſum, providere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Qui ideò Judices & Conſervatores deputat in ejus litibus. Ad hoc vide quæ dixi in Ind. Exemplificationem de qua hic in fine.

§. 3. Nos igitur adverſus violatores, occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, illo volentes eiſdem Congregationi, Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & perſonis aliis remedio ſubvenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur, diſcretioni veſtræ, ex certa ſcientia per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel duo, aut ſinguli veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios, etiamſi ſint extra loca, in quibus deputati eſtis Conſervatores, & Judices, ipſis Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, & perſonis, necnon conventibus, domibus, ac membris eiſdem ſubjectis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eoſdem ſuper iis & quibuſcumque aliis bonis & juribus, ad Congregationem, Monaſteria, Prioratus, necnon ſubjecta, domos, & loca prædicta ſpectantibus, ab eiſdem vel quibuſvis aliis indebitè moleſtari, vel eis gravamina, ſeu damna, vel injurias irrogari, facturi dictis Præſidenti, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus & perſonis, quum ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo, fueritis requiſiti, de prædictis, ac aliis perſonis quibuslibet ſuper reſtitutione hujuſmodi Prioratuum, Eccleſiarum, membrorum, grangiarum, caſtrorum, caſalium, villarum, terrarum, poſſeſſionum, & aliorum locorum, juriſdictionum, jurium, redditum quoque & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum ſpiritualium & temporalium, necnon de quibuſcumque moleſtiis, injuriis, atque damnis præſentibus & futuris in perſonis, & rebus ipſorum, in illis videlicet quæ judicialem requirunt indaginem, ſummariè & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, in aliis verò, prout qualitas eorum exegerit, juſtitiæ complementum. Violatores, occupatores, ſeu detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, necnon contradictores quoslibet, & rebelles, cujuſcumque dignitatis, ſtatûs, gradûs, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque & quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra, per cenſuram Eccleſiaſticam, ac omni appellatione, proceſſum cauſarum quovis modo reſpicienti, poſtpoſita, compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obſtantibus tàm fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, in quibus cavetur; ne aliquis extra ſuam civitatem, & diœc. niſi in certis exceptis caſibus, & in aliis ultra unam dietam à fine ſuæ diœc. ad judicium evocetur, ſeu ne Judices & Conſervatores à Sede deputati prædicta, extra civitatem, & diœc. in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ſive alii, vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultra unam dietam à fine diœc. earumdem trahere præſumant, ſeu quòd de aliis quam de manifeſtis injuriis ac violentiis, & aliis quæ judicialem requirunt indaginem, pœnis in eos ſi ſecus egerint, & in id procurantes adjectis, Conſervatores ſe nullatenus intromittant. Et tàm de duabus dietis in Concilio generali, dummodò ultra duas, aliquis extra ſuam civitatem, & diœc. auctoritate præſentium, ad judicium non trahatur, quàm aliis quibuſcumque Conſtitutionibus, à prædeceſſoribus noſtris Rom. Pontificibus tàm de Judicibus delegatis & Conſervatoribus, quàm perſonis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliis editis, quæ veſtræ poſſent in hac parte juriſdictioni, aut poteſtati, ejuſque libero exercitio quomodolibet obviare, ſeu ſi aliquibus communiter, vel diviſim, à prædicta ſit Sede indultum, quòd excommunicari, ſuſpendi, vel interdici, ſeu extra, vel ultra certa loca ad judicium avocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, & eorum perſonis, locis, ordinibus, & nominibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, veſtræ juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, de qua cujuſque toto tenore, de verbo ad verbum in noſtris literis habenda ſit mentio ſpecialis.

Conſervatorum facultatem ampliat.

§. 5. Cæterùm volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd quilibet veſtrum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus; quòdque à datis præſentium, ſit vobis, & unicuique veſtrum, in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis, cœptis & non cœptis, præſentibus & futuris, perpetuata poteſtas, & juriſdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate, poſſitis in præmiſſis omnibus cœptis, & non cœptis, præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia & ſingula coram vobis cœpta fuiſſent, & juriſdictio veſtra, & cujuslibet veſtrum in præmiſſis omnibus & ſingulis per citationem, vel modum alium perpetuata legitimum extitiſſet. Conſtitutione prædicta ſuper Conſervatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obſtante. Præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. F. A. 6. die 14. Novemb.

Dat. Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1436. 8. Kalend. Decembris, Pontificatûs noſtri Anno 6.

XI.

Tranſlatio generalis Concilii Baſileenſis ad Civitatem Ferrariæ in Provincia Lombardiæ.

Concilium iſtud à Martino V. indictum ob peſtem Ferrariæ exortam, ad Civitatem Florentiæ in Provincia Hetruriæ ab iſtomet Pontifice translatum, ibique abſolutum fuit, ut infrà in Conſt. 17. Lætentur.

Concilio Baſileenſi aliqui adhæſerunt, etiam poſt hujuſmodi diſſolutionem, & tranſlationem, qui tamen ad hunemet Pont. redeuntes, abſoluti fuerunt ut inf. in Conſt. 29. Inter.

Edita An. D. 1437.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad æternum rei memoriam.

Deus Eccleſiam ſuam fluctuari ſed non mergi permittit.

MAgnas Omnipotenri Deo gratias oportet uos agere, qui anriquarum ſuarum miſericordiarum non immemor, Eccleſiam ſuam continuo reddit ampliorem. Quam quidem, etſi labnrare, multiſque tempeſtatibus fluctuare permittit numquam tamen ſubmergi patitur, verùm à fluctibus, & magnis æſtibus maris reſetvat, & pro ſuo erga genus bumanum amore, inter multos, & varios caſus, & calamitares, virentem ſemper fovet, ac magis vigentem reddit.

Idenque Orientales & Occidentales populi inter ſe diſſidentes, ad Concilium Ferrarienſe convenerint.

§. 1. Ecce enim Orientales, & Occidentales populi jam diu inter ſe diſſidentes, atque dòjuncti, ad pacem, atque conjunctionem convenire feſtinant. Quippe quæ diſcordes jam, & inimici tandem poſt multos annos, favente Den, ea quo omne datum bonom, ſanctæ conjuuctionis deſiderio affecti, in hunc convenere locum. Noſtræ igitur ſervitutis, ac totius Eccleſiæ opera eſt, & eſſe credimus, teniare pro viribus, ut hæc principia tàm felicia, ſtudio noſtro ita fœlicem exitum conſequantor, ut Dei gratiæ cooperatores eſſe, dicique mereamur.

Imperatore ete im inſtante.

§. 2. Cùm itaque dilectiſſimus filius Joannes Palæologus Conſtantinopolitanus Imperator, una com priſſimo fratre noſtro Joſepho Patriarcha Conſtautiuopolitano, necnon cæterorum Patriarcharum Legaris, ac multis ampliſſimis Metropolitis, & Epiſcopis, ac aliis Ordinibus Eccleſiaſticis, & viris uobilibus ad octavum diem proximi meuſis Februarii Venetias advenerit, nobis id, quod alus etiam ex locis anteà fecerat, conrinuò literis ſuis ſignificavit, ſe quibuſdam de cauſis non alienis à ratione Baſileam, ubi Synodus celebranda erat, ire non poſſe, idque his qui ibi jam eſſent ſcripſiſſe uotumque feciſſe, volens proptereà, & contendeus, ut ipſa Synodus huc Ferrariam transferretur, & hic tàm pium negotium concloderetur.

Pontifex iſte illud ir. flujit ad Civitatem Ferrariæ.

§. 3. Nos igitur quibus ſancta Chriſtianorum coojunctio cordi mirum in modum eſt, quique ipſam celerrimè conficere cupimus, decretum Baſilcen. Concilii de celebrando generali CouciliоGræcis volentibus promulgatum, ac editum, & à nobis poſteà Bonooiæ præſentibus ipſius Imperatoris, ac Patriarchæ Oratoribus ſuſceprum, & approbatum, quæque ad præſens ſanctæ conjunctionis negotium ſpectent, pro noſtra ſervitute volentes exequi ut debemus, & cupientes ipſum ad concluſionem perducere, omui modo, & forma quibus poſſumus, & debenius, præſentibus, & conſentientibus Imperatore, ac Patriarcha, & cæteris hic ad celebrandum Synodum congregatis, notum facimus, & declaramus prædictam Synodum bic Ferrariæ, qui quidem locus liber & tutus eſt, celebrandam eſſe, & ſic ab omnibus exiſtimari, ac dici debere; ſperantes hic abſque diſcordia, & contentione, aliave mæſtitia, ſed potiùs amore ſummo, divinam ipſam pacem, & cætera ſancta opera, pro quibus Synodus convocatur, tractari, Deoque placato, ac favente fœliciter confici poſſe.

Dat. P. An. 7. die 9. April.

Dat. Ferrariæ, die 9. menſis Aptil. 1437. Pont. noſtri Anno 7.

XII.

Conceſſio nonnullarum gratiarum, Eremitis B. Petri de Piſis nuncupatis.

Iſtorum Eremitarum conſtitutu fuit Congregatio, ut inf. in Six. IV. conſtit. 13. Sedis, & nomen Fratrum Eremitarum S. Hieronymi ſortita eſt profiſitendo regulam S. Auguſtini tempore Pii V. qui proptereà privilegia Mendicantibus per eum elargita communicavit, in ſua conſtit. 125. Religionis Tom. 2. Novitiatusque inſtituit Clem. VIII. in ejus conſt. 70. Ordinis. Tom. 3.

Edita An. D. 1437.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis fratri Bartholo de Ceſena, ac univerſis Eremitis de Societate quondam fratris Petri de Piſis, præſentibus & futuris. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

PRovenit ex veſtræ devotionis affectu, quo uos, & Romanam Eccleſiam teveremini, ut petitiones veſtras, illas præſertim, quæ auimarum veſtrarum videntur ſalutem reſpicere, quantum cum Deo poſſumus, ſavorabiliter annuamus.

Facultas eligendi Confeſſores qui hos Fratres abſolvant. Tu intellige de Confeſſoribus approbatis, & in caſibus non exceptis à Clem. VIII. in ejus conſt. 115 Quæcumque. Vide in Tom. 3.

§. 1. Hinc eſt, quod nos veſtris ſupplicationibus inclinati, vobis omnibus & ſingulis auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus, ut confeſſores idonei, quos duxeritis eligendos, in vita confeſſiones audire, & omnium & ſingulorum, qui in ipſa Societate pro tempore fueriut, ab omnibus caſibus, ſuper quibus etiam Sedes Apoſtolica meritò eſſet conſulenda, pro ſemel tantùm poſtquam in ſocietate remanere deliberaverint, in aliis verò caſibus quandocumque abſolvere poſſint, eis impoſita pœnitentia ſalutari: & in mortis articulo ſemel tantùm omnium peccatorum veſtrorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fueritis, plenam remiſſionem vobis in ſinceritate fidei & unitate S. R. E., ac obedientia & devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium perſiſtentibus, eadem auctoritate concedere valeant. Ita tamen quòd ipſi Confeſſores de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda eam vobis per vos ſi ſuperviaeritis, aut per ſucceſſores veſtros, ſi tunc forſan tranſieritis, faciendam injungant, quam vos vel illi facere teneamini. Et ne propter hujuſmodi gratiam reddamini procliviores ad illicita in poſterùm committenda, volumus, quod ſi ea confidentia remiſſionis hujuſmodi aliqua commiſeritis, quoad illa remiſſio ipſa vobis nullateous ſuffragetur.

Eligendique Sacerdotes qui in locis Societatis divina celebrent & Sacramenta miniſtrent.

§. 2. Quodque ſinguli dictæ Societatis, ſeu alii ſæculares, vel religioſi ſacerdotes, quos ſimiliter duxeritis eligendos, in veſtra, & vobiſcum commorantium perſonarum præſentia, in Oratoriis, Eccleſiis, & locis ejuſdem Societatis nunc per vos acquiſitis, & in anteà acquirendis, diœceſani loci, ſeu alterius cujuſcumque licentia minimè requiſita, Miſſas & alia divina officia tàm feriatis, quàm aliis diebus tempore congruo celebrare, necnon Eucbariſtiæ, Extremæ unctionis, & alia quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta, abſque Parochiani juris præjudicio, miniſtrare, ad quæ etiam ſuſcipienda extra loca, ſeu Oratoria dictæ Societatis compelli non poſſitis.

Qui ſacerdotes cum ipſis Fratribus ſuper irregularitate diſpenſent &c. Tu attende d. Bullam Clem. VIII.

§. 3. Quodque ſacerdotes Societaris prædictæ cum omnibus & ſingulis Eremitis ipſius Societaris ſuper irregularitate per ipſos quoquomodo, vel ea quavis cauſa contracta, ut divinis officiis, & obſequio Miſſæ intereſſe poſſint diſpenſare, & infamiæ maculam abolere poſſint, & valeant.

Fratres quærunt eleemoſynas etiam tempore interdicti.

§. 4. Inſuper quod cum excommunicatis & interdictis ſeu quavis cenſura ligaris, pro eleemoſynis ad ſuſtentationem vitæ veſtræ dumtaxat acquirendis, & non aliàs converſari, ita quod hoc ad culpam vobis minimè imputetur, poſſitis.

Altarique portatili uti poſſint.

§. 5. Quodque in locis, & Oratoriis per vos & ſucceſſores veſtros acquiſitis & acquirendis altare portatile pro miſſis celebrandis, & aliis divinis officiis in locis ad id congruis & honeſtis, cum debita reverentia habere poſſitis.

Cœmeteria habeant.

§. 6. Loca autem pro ſepeliendis Eremitis, & aliis ſervientibus vobis per quemcumque, ſeu quoſcumque Catholicos Epiſcopos, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habentes, conſecrari ſeu benedici poſſint.

Ordines ab Epiſcopis recipiant. Intellige juxta Conc. Trid. ſeſſ. cap. 11.

§. 7. Quodque omnes & ſinguli veſtræ Societatis, qui aliàs habiles & idonei reperri fuerint, à quocumq; antiſtite gratiam & communionem dictæ Sedis habeote, ad omnes etiam ſacros, & presby-

teratus ordines alias rite promoveri, & in illis miniſtrare, proprii tum Epiſcopi, ſub cujus diœceſi mora trahitur, licentia priùs requiſita, & obtenta, liberè & licitè valeant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium indulgemus.

Loca alia acquirenda. Intellige juxta conſt. 99. Clemen. VIII. Quoniam. in Tom. 3.

§. 8. Et inſuper, ut Oratorium S. Mariæ Magdalenæ Paduanenſis. & alia quæcumque loca per vos acquiſita, & acquirenda per Societatem præfatam, & ejus nomine, cum omnibus & ſingulis juribus & pertinentiis eorum, abſque impedimento, & contradictione cujuſcumque retinere, necnon omnibus & ſingulis privilegiis, indulgentiis, gratiis, indultis, & exemptionibus, quibus alia Oratoria & loca Eremitarum utuntur, & gaudent, etiam uti, & gaudere poſſint, & valeant, eadem auctoritate concedimus per præſentes.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & prohibitionibus Apoſtolicis ſpecialibus vel generalibus, etiam ſi tales ſint, de quibus præſentibus ſpecialis, & expreſſa eſſet mentio habenda, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 7. die 22. Feb.

Datum Ferrariæ, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo trigeſimo ſeptimo, octavo Kal. Martii Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

XIII.

Præfinitio numeri Clericorum Rever. Cam. Apoſtolicæ Præſidentium, ad ſeptem, & approbatio Ordinum pro bono regimine ipſius Cameræ editorum,

Hac Bulla confirmatur infrà à Leone X. conſtit. 24. Licet. Sed numerus Clericorum, aucto numero negotiorum Cameræ, auctus & ipſe eſt ad numerum duodecim.

Quoad Clericorum juriſdictionem & auctoritatem vide infrà Bullam 12. Alex. VI. Et ſi ex, cum ibi indicatis, ac etiam Pii IV. conſtit. 55. Romanus, Tom. 2.

Edita D. An. 1438. & 1444.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter cætera gravia pulſantia pectus noſtrum ſunt, ea potiſſimè, per quæ Romanæ Curiæ honor, decuſque ſervatur, & Officialium illius ordines debitè diſponuntur, unde contingit ad Sedem Apoſtolicam confluentes debitè expedire.

Cauſæ hujus reductionis Clericorum ad ſeptem.

§. 1. Nuper ſiquidem pro parte dilectorum filiorum Apoſtolicæ Cameræ Clericorum Capellanorum noſtrorum nobis expoſito, quòd proventus, & emolumenta ſingulorum eorumdem ob ipſorum numerum excreſcentiam & augmentum adeò ſunt ex temporum cauſante malitia diminuta, quod inde nequeunt vitam ducere condecentem. Quodque juxta antiquam, laudabilemque conſuetudinem, & ſi major negotiorum concurſus exiſteret, atque frequentia, minor tamen numerus exiſtebat, & ſtipendia pinguiora, poterantque propterea ejuſdem Cameræ ſervitiis & obſequiis eò magis, & meliùs inſudare, quo non oportebat, victum quærere aliunde; ac ſubjuncto, quod ſi numerus eorum ad numerum ſeptenarium reduceretur, profecto Camera prædicta meliorem formam haberet, & illius negotia dirigerentur in melius, & loci, & perſonarum decori, & honeſtati foret abſque ulla dubitatione proviſum.

Reductio Clericorum R. Cameræ Apoſt. ad numerum ſeptem. His temporibus Clerici ſunt duodecim. ut dixi in rub.

§. 2. Nos præfatorum Clericorum votis favorabiliter annuentes, ac attendentes quod non amplior ponendus eſt numerus in officio miniſtrorum, quàm poſſit de illius proventibus congruè ſuſtentari, quodque ſeptenarius Clericorum numerus, decens ſit ad negotia præfatæ Cameræ rectè ubilibet dirigenda præſenti conſtitutione, quam irrefragabiliter obſervari volumus, Apoſtolica auctoritate ſancimus, quod de cætero nullus ad officium Clericatus Cameræ hujuſmodi aſſumatur, ſeu illius Clericorum conſortio aggregetur, donec numerus eorum ad ſeptenarium numerum ſit reductus.

Aggregandus ſuprà d. numerum ſit emolumentorum expers.

§. 3. Nihilominus ſi contingat aliquem vel aliquos, ultra præfatum numerum eorumdem Clericorum conſortio aggregari, illos eſſe decernimus omnis perceptionis emolumentorum experies.

Prohibitio quod Camerarius, Clerici, & alii ſuprà d. numerum, neminem recipiant pro Clerico.

§. 4. Mandantes dilecto filio noſtro Franciſco tituli Sancti Clementis presbytero Cardinali Camerario noſtro, & ejus in dicto officio ſucceſſoribus, reliquiſque ejuſdem Cameræ Clericis, atque gentibus, præſentibus, & futuris, ne quemquam de cætero ad hujuſmodi emolumentorum perceptionem admittant donec eorumdem Clericorum numerus ad numerum ſeptenarium, ut præmittitur ſit reductus. Statuenteſque, poſtquam reductus fuerit ut præfertur Camera prædicta ſeptem Clericorum numero quoad emolumentorum præceptionem tantummodò ſit contenta, quem numerum ex tunc in eadem Camera perpetuò auctoritate ſimili ſtabilimus.

Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P An. 8. die 9. Julii.

Dat. Ferrariæ Anno Domini 1438. 5. Id. Jul. Pont. noſtri Anno 8.

Sequitur confirmatio Ordinationum de qua hic ſuprà in rubrica.

Edita An. D. 1444.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Gentibus Cameræ Apoſtolicæ. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Procemium.

IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſpecula licet immeriti diſponente Domino conſtituti, tamquam prudens Paterfamilias, qui cupit familiam domus ſuæ per viam mandatorum Domini incedere, normam illi tribuens, & ordinem honeſtè vivendi, rectèque agendi. Ita & nos libenter ad univerſa Romanæ Curiæ Officia, & eorum Officiales, & præſertim Cameræ Apoſtolicæ ad quam Eccleſiarum & Monaſteriorum omnium, necnon etiam Urbium, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum Romanæ Eccleſiæ immediatè, & mediatè ſubjectorum, ſpiritualia, & temporalia negotia peragenda deveniunt, ut cuncta ibidem pertractanda ſalubriter dirigantur, & fœliciter gubernentur, ac juſtè, & humaniter finiantur & terminentur, attenta mentis ſolicitudine vigilamus, tales in eadem Camera viros, & miniſtros deputare, qui Deum timeant, ſint Eccleſiaſticis dignitatibus prædit, bonis moribus redimiti, providentia circumſpecti, rectitudine juſti, & ſolicitudine vigilantes, ſicque prudenter & juſtè, & in expediendis negotiis hujuſmodi attentè ſe habeant, ut cuncti ad eamdem Cameram pro eorum expediendis negotiis recurrentes, ſe juſtè & humaniter expeditos fore merito glorientur.

Clerici Statuta Cameræ ediderũt Scias alia edidiſſe, ut infrà in Leo. X. conſt. 24. Licet.

§. 1. Cùm itaque vos ad laudabile, ſincerum, & proſperum regimen Cameræ prælibatæ nonnulla ſtatuta, ordinationes, & Capitula edideritis, atque feceritis, nobiſque propterea humiliter ſupplicaſtis, ut illis pro eorum ſubſiſtentia firmiori robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic Pont. ea confirmat.

§. 2. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, ſtatuta, ordinationes, & capitula præſata per Nos viſa, & lecta, ac diligenter inſpecta, & examinata, quia maturè, prudenter, providè, & digeſtè edita, & confecta exiſtunt auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium confirmamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Quorum tenor hic inſeritur.

Tenor verò ſtatutorum, ordinationum, & capitulorum prædictorum ſequitur, & eſt talis.

Incipiunt ſtatuta, & ordinationes Collegii Cam. Apoſt.

De Clericorum numero.

§. 1. OMne Collegium cui Apoſtolici Fiſci incumbit cura, his perſonis concluditur, Primum illorum caput eſt Reverendiſſimus D. Camerarius, tum Reverendus Theſaurarius, poſt Aſſiſtentes, qui ex patrum Clericorum Collegio ad ampliorem

dignitatem

dignitatem evecti ſunt. Poſt eos Clerici, ſeptem videlicet numero tantùm, uti Sanctiſſimus Dominus Noſter Eugenius Quartus Pontifex inſtituit. Reliqui verò numero præfixo adjecti nihil commodi capientes à voto dando, & à ſuſcipiendis commiſſionibus abſtineant, & ſolo Clericorum nomine, habitu & pari ſede remaneant contenti.

De Decani officio & poteſtate.
De qua vide etiam in Bul. Pii IV. citata in rub. in Tom. 2.

§. 4. Senectutem quæ apud majores noſtros ſemper venerabilis fuit, obſervare quoque nos decet. Cùmque opportunè inter Clericos quiſpiam cæterorum nomine plurium rerum curam continuam habiturus ſit, is erit meritò, qui prius tempore ad Collegium admiſſus fuerit, modò Curiá incolat, eo autem abſente, vel infirmo, proximior tempore ſubrogetur, huncque Decanum appellare convenit. Poteſtas cogendi Clericos Cameræ tàm qui intrà numerum ſunt, quàm ultra, & agenda proponendi, & exigendi ſingulorum vota, & juxta illa concludendi exigente opportunitate præter cauſas fiſcales, & tempus quo majoribus occupantur, ad officium Decani pertinet. Altaris, & jocalium ejus, ac divini officii, atque ſacerdotis, & quicquid ſpectat ad ea, Decanus diligentiùs curet, ſigillumque Collegii, & Conſtitutionum volumen apud ſe retinens, exacto anno ſemper ſingulorum rationem reddat.

De Camerarii, Clericorum & aliorum locorum in Camera, rerumque agendarum ordine.
De his vide latiùs in Bulla Pii IV. allegata in rub.

§. 5. Nihil eſt quod jàm rebus conducat gerendis, quàm ordo, ne qua igitur confuſio illo deficiente occurrat commodè proponendum videtur, quo pacto in loco Cameræ ſedendum loquendumque ſit. Cùm igitur diebus Lunæ, Mercurii, & Veneris quibus majores noſtri jus dicere ſoliti ſunt, convenerint Reverendiſſimus Camerarius, aut illius Vicemgerens, Theſaurarius, Aſſiſtentes, & Clerici, reliquive miniſtri Fiſci; Primo ac digniori loco ſedeat Camerarius, aut Subſtitutus illius, Aſſiſtentes, Decanus, & quidam ex Clericis, è Regione verò Theſaurarius. Poſt reliqua pars Clericorum eorum ſanè qui intrà numerum ſunt, hique omnes pro tempore dignitatis, aut admiſſionis eorum. Super numerum autem electi noviſſimi conſideant, nec quiſquam eorum ſine alba veſte, atque cappa loco ſuo, ſed inter pares ultimò ſedeat. Poſt hos autem Auditor Fiſci Clerici Sacri Collegii, tùm Advocatus pauperum. Poſtremò Advocatus, ac Procurator Fiſci. Præter hos autem omnes nemo ex miniſtris Fiſcalibus ſedeat, ſed recti omnes aſſiſtant, ut honor, ac decus hujus Magiſtratus gravius obſervetur. Quicquid à ſingulis horum proponendum, agendumque fuerit, juxta ſedium & temporis ordinem abſolvatur tàm in exigendis votis, quàm in cauſarum delegationibus relationibuſque fiendis. Ita ut pro modeſtia Patrum, uno loquente, cæteri obſervato ſilentio audiant: Nemo loquentem turbet, nec intrà has ſolùm ſpecies conſiſtit hujus conſtituti ſententia. Quocumque enim hoc celebre Collegium convenerit, idem ordo, eadem gravitas, ac modeſtia illibata permaneat. Cùm autem jus dicitur obſervent oſtium tres Curſores ad mandata Patrum parati.

De Clerici menſarii munere circa occurrentia ſingulo menſe. Ad quod vid. eandem Bull. Pii IV. & dictam Bul. Leon. X.

§. 6. Si pluries mandata negotia ſerius tardiuſque abſolvant profectò majori commodo cedit uni exequendum committere quod probatum eſt plurium judicio atque conſenſu. Pro more igitur priſco, ſolitoque majorum noſtrorum ſingulo menſe uni ex Clericis demandetur cura præcipua exequendi quæque negotia inter ipſos concluſa, atque definita. Et is quidem primum conſtituatur Decanus, tùm illi proximior tempore, atque ita ſervato ordine præficiantur cæteri ſibi invicem ſuccedentes. Quod autem iſtius fidei atque diligentiæ incumbit, id eſt, ut Bullas majorum Eccleſiarum, ac Monaſteriorum curet concludi capſæ ſub duarum clavium cuſtodia, quarum alteram apud ſe teneat, alteram ſervientes armorum, reliquorum autem beneficiorũ quæ ſupplicatione impetrantur, obligationem juxta ritum Cameræ accipiat. Jocalia undecumque venerint, huic poſteà dividenda mandantur. Iſte tandem omnium vices agens, quicquid inter Collegas, communicandum diſtribuendumque acceperit, libello deſcribat, & inſtante fine menſis inter Collegas, cæteroſque. Curiæ officiales æqua lance partiatur.

De Minutorum quinque ſervitiorum diviſione, ejuſque modo.

§. 7. Sunt igitur minuta quinque, quorum diſtribuendi onus noſtro incumbit officio, hoc ordine partienda. Primo namque minuto quod ad Cameram Apoſtolicam ſpectat in quatuor partes æquales. tres partes dominus Camerarius accipiat diviſo, reliqua verò Clerici emolumenta percipientes inter ſe æqualiter metiantur. Aliud verò minutum Cancellariæ aſſignatum item in quatuor partes ſcindatur, quarum tres dominis Protonotariis adſcribantur, reſidua autem bipartita, una domino Vicecancellario cedat, alia item æqualiter ſubdiviſa, una literarum Apoſtolicarum Correctori, altera verò pars contradictarum Auditori detur. Eſt & tertium minutum in duas partes æquales dividendum, quarum una Capellanis commenſalibus aſſignata, reliqua quadripartiatur, ex quibus Cubicularii unam, tres autem alias Scotiferi honoris ſibi recipiant partes. Quarto minuto ſimiliter quadripartito una partium Magiſtria hoſtiariis tribuatur. Altera verò parte una Cuſtodibus portæ ferreæ, altera Curſoribus diſtribuatur; Duæ reliquæ hujus minuti partes in ſeptuaginta & unam particulas veniunt dividendæ, ex quibus Servientes armorum quadragintanovem, Bullatores tres, Panetterii tres, Bucicularii tres. Item Magiſter equorum unam cum dimidia, Clericus equorum unam, Palefrenarius, & Scopatores quinque, Magiſter paguotiæ duas. Hoſtiarii primæ portæ unam; Primus coquorum unam cum dimidia. Clericus coquinæ unam, lotores utenſilium coquinæ unam partes excipiant. Reliquum quod ſupereſt minutum, officialibus & familiaribus Cardinalium elargiatur.

De Clericis ſuprà numerariis admittendis.

§. 8. Quicumque ab Apoſtolica Sede Clerici fiſci deſignati fuerint, non priùs à collegio admittantur quàm aureos viginti ſex collegio Cameræ numeraverint, admiſſos autem illos intelligimus, qui etiã ultra numerum ad Sedem habitumque recipiuntur, memorata verò ſumma hoc pacto diſtribuatur, ut aurei viginti ad uſum altaris cedant, ſex autem reliqui pro veteri more, jure jocalium dividantur. Cùm autem Clericorum loca qui intrà numerum ſunt vacaverint; Priorem ex his qui præter numerum ſunt, aut quem Summus Pontifex juſſerit in locum vacuum collegium ſubroget. Iſque omnium lucrorum commoda, quemadmodum & reliqui percipiat. Qui autem admittitur ad collegium, jurejurando polliceatur ſervare, cuſtodireque ſtatuta, & probatos mores hujus celebris venerandique collegii.

De Clericis ad ampliorem dignitatem evectis.

§. 9. Quos vitæ præſtantia, clari mores, aut excellentia doctrinæ, ad Epiſcopalis vel alterius dignitatis gradum evexerit, ſumma veneratione & liberalitate proſequi convenit, quandoquidem honori & amplitudini noſtræ plurimum cedat. Ille autem qui è noſtro collegio promotus tranſlatuſve etiam ſæpius fuerit, ſemper quicquid cæteri, debent minutorum Sacri ſigilli omniſque alterius ſolutionis Camerario, Theſaurio, Clericis, & Notariis minimè ſolvat, ſed ea omnia libera patrum donatione ſuſcipiat. Quicquid autem illi ex communi lucro deberetur exacto menſe, omne ad Altaris uſum perveniat.

De Infirmis quoque & abſentibus.
Quoad abſentium emolumenta, vide decretum firmatum in Camera die 27. Feb. 1573. Quia ſolummodo Bullas ponere profiteor.

§. 10. Infirmos corpore pietatis officio amplecti humanum piumque videtur, propterea ſi quem in Curia præſentem vexaverit morbus à percipiendis lucris communibus, velut cæteri fiſco ſervientes minimè excludantur. Quòd ſi ad balnea vel alia loca ſalubrioris aëris aliis oportuerit ſecedere, cujuſlibet commodi particeps ſit integro menſe. Cùm verò diuturnior fuerit ægrotatio, bimeſtri tantùmmodo accedente ſuffragio plurium ex collegio lucra obvenientia excipiat. Abſentes autem publicæ vel privatæ rei cauſa, nihil omninò percipere aut petere valeant niſi duarum ex tribus partibus votis decernatur.

Decedentiumque exequiis.

§. 11. Extremum hujus vitæ diem, & mortem indubiam prudentis eſt præmeditari. Cumque

Ad hoc vide d. bul. Leo X.

omnibus ſit communis ſors & moriendi lex, pietatem ſummam præſtare defunctis ad nos potiſſimum pertinet, qui in ſortem Domini vocati ſumus. Si quem igitur ex noſtro collegio mori contingat, præſentem aut abſentem, qua die ſepulchro mandatur, Funus aut nuntium mortis advenerit, vel intra biduum proximum exequiæ ſolemniter celebrentur, quibus interſit omne collegium, & Miſſæ triginta dicantur, omnemque hanc impenſam pro dignitate, & gradu defuncti collegium exolvat. Liberum autem ſit hæredibus aut fideicommiſſariis defuncti præter eam ſummam quicquid in piam cauſam voluerint erogare.

De Altaris ornamentis, & Miſſis, aliiſque officiis celebrandis. Tu vide eandem Bullam Leon. X.

§. 11. Religionis cauſam ſemper, & ubique præcipuam extitiſſe nemo niſi imperitus ignorat, legimuſque Salomonem ſapientiſſimum Regem longè diligentiorem fuiſſe in ædificanda domo Dei, quàm Regia. Hanc ergò cum ſingulari zelo, & animi fervore proſequamur; Decernimus collegium noſtrũ babere Altare inſtructum omnibus decenter, quidẽ ac ornatè, quæ ad Sacrificium celebrandum neceſſaria ſunt, & illa quæ ut in anterioribus diximus Decani diligentiæ mandentur, cujus vigilantia, & ſtudio ſemper incrementum divino cultui dedicata ſuſcipiant. Omne autem collegium noſtrum præter feſta quæ ab Eccleſia obſervãtur, præcipua veneratione ſingulis annis celebret diem conſtãtiſſimi ac fœlicis martyris Laurentii, ita ut Veſperas, & ſolemnem Miſſam adſtantibus Reverendiſſimis dominis Cardinalibus, & cæteris Prælatis celebrari curent. Sacerdotem quoque qui diebus feſtis, & quibus collegium convenit pro jure reddendo miſſam celebret, collegium conducat, illique in præſidium vitæ annuum ſalarium conſtituatur. Nulli ergo &c.

Hic Pont. contra Inobſervantes dict. ſtatuta ſanctionem pœnalem apponit.

Datum Romæ apud S. Petrum, anno Domini 1444. 8. Idus Julii, Pontificatus noſtri Anno xiv.

Dat. P. A. 14. die 6. Julii.

XIV.

Quòd Abbates Ordinis Ciſtercienſis quavis auctoritate etiam Apoſtolica ad Abbatias promoti, vel confirmati, ab ejuſdem Ordinis Abbate, Viſitatoribus & Reformatoribus non ſint exempti.

Omnia quæ hunc Ordinem reſpiciunt, notavi ſup. in conſt. 1. Paſchal. II. fol. 30. Deſiderium.

Edita A. D. 1438.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD univerſalis Eccleſiæ regimen licet inſufficientibus meritis divina diſponente clementia deputati, non poſſumus non turbari, cùm Monaſteria & alia loca regularia ſentimus in aliqua parte lædi, ſed tunc profectò acerbiori dolore confodimur, cùm ubi ſpecioſiora eſſe ſolent enormiùs deformantur.

Cauſa hujus conſtit.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis Abbatis Monaſterii Ciſtercienſis Cabilonenſis diœceſis exhibita nobis nuper petitio continebat, quòd nonnulli Ciſtercienſis Ordinis Abbates, alii videlicet ſe ad Abbatiales dignitates, quas obtinent per Apoſtolicam Sedem promotos, alii verò electiones de eis ad dignitates ſimiles factas, & per Sedem fuiſſe confirmatas eamdem aſſerentes, & eo prætextu ſe fore eaemptos, ad Capitula generalia dicti Ordinis accedere, Viſitatoribus quoque & reformatoribus Ordinis ejuſdem parere negligunt & recuſant, prædictum Abbatem generalem, Viſitatores & Reformatores hujuſmodi contemnentes, in ipſorum vilipendium ac ſcandalum totius Ordinis non modicum & jacturam.

Quòd Abbates nulli ſint exempti, ut in rubr.

§. 2. Quare pro parte dicti Abbatis nobis fuit humiliter ſupplicatum ut ſuper his opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos itaque qui Ordinum & Monaſteriorum quorumlibet curam gerimus generalem, quorumque intereſt ſuper talibus providere, cupientes quòd Ordo ipſe & illius perſonæ præſertim in dignitatibus conſtitutæ in charitatis & obedientiæ vinculo cum Abbate præfato, & aliis eorum Superioribus ſe conſorment, eiſque juxta ſtatuta & ordinationes, & laudabiles conſuetudines dicti Ordinis pareant & intendant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus quoſcumque Ordinis præfati Abbates Apoſtolica vel alia quavis auctoritate promotos, illorum etiam quorum electiones ad Abbatiales dignitates ſunt eadem Apoſtolica vel auctoritate alia confirmatæ, nullatenus propter promotiones vel confirmationes hujuſmodi ab Abbate Ordinis, Viſitatoribus & Reformatoribus hujuſmodi fuiſſe, vel eſſe eaemptos. Decernentes eos & quoſcumque alios Apoſtolica vel alia quavis auctoritate hujuſmodi de cætero promovendos, ac etiam illos quorum electiones confirmari in futurum contigerit, ut præfertur, eiſdem Abbati Ordinis, Viſitatoribus, & Reformatoribus, illorumque Correctoribus, prout ante erant ſubditi, ſubjacere & omninò ſubeſſe.

§. 3. Nos enim omnes & ſingulos qui prætextu promotionis, ſeu confirmationis de ſe factæ hujuſmodi præſumpſerint rebellionis, contemptionis, vilipenſionis, aut inobedientiæ contra patrem Abbatem Ordinis, Viſitatores, & Reformatores hujuſmodi pro tempore exiſtentes, cornua elevare, excommunicationis ſententiæ decernimus ſubjacere.

Pœna contravenientum.

§. 4. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſterii & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, contrariis non obſtantibus quibuſcumque, ſeu ſi promotis & confirmatis, ſeu forſan promovendis, & confirmandis hujuſmodi, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Et inſuper irritum decernimus, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Clauſula ſublata &c.

Dat. Ferrariæ, anno Incarnationis Dominicæ 1438. Idibus Decemb. Pont. noſtri Anno octavo.

Dat. P. A. 8. die 13. Decemb.

XV.

De S. R. E. Cardinalium dignitate, cæteris Eccleſiaſticis dignitatibus præſtantiori.

Alia quamplura de materia Cardinalium, indicabo tibi in conſtit. 50. Six. V. Poſtquam. in Tomo 2.

Edita A. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili viro Magiſtro Henrico Archiepiſcopo Cantuarienſi &c.

Exordium.

NOn mediocri dolore afficimur, cùm inter fratres noſtros Epiſcopos, ſeu alios Eccleſiaſticos, diſſidii aliquid exortum eſſe percipimus, tum propter malum, quod inde in populis exemplum provenit, tum quia contemptus & detractionis præbetur occaſio.

§. 1. Proinde non parum audiiſſe diſplicuit diſſenſionem illam, quam cum dilecto filio noſtro Joanne tit. S. Balbinæ presbytero Cardinali nuper tua fraternitas habuit, cum nova & inſolita res ipſa ſit, quæ nunc attentatur. Inprimis autem admiramur ſatis cùm per 14. annos, & ampliùs cum dilecto filio noſtro Henrico tit. S. Euſebii presbytero Cardinali in ſedendo, & in ferendis votis ſine altercatione vixeris, & nullã ſecum ſuper hoc prorſus habueris diſceptationem, quid cauſæ ſit, quòd nunc primùm in contentionem venias cum ipſo Joanne Cardinali eadem prædito dignitate. Nec quidem generis regii erga ipſum Henricum ratio prætendi poteſt, quoniam, & antequam Cardinalatus ipſam foret dignitatem adeptus, dumtaxat exiſtens Vintonienſis Epiſcopus, & voce, & loco tibi cedebat, poſteà autem quam

Admiratur Pontifex hic de quæſtione mota ab Archiepiſcopo Cantuarienſe, ſuper præcedentia cum Joanne tit. S. Balbinæ presbyt. Card.

in Card. per fœl. rec. Martinum prædeceſſorem noſtrum aſſumptus eſt, jure tibi, & aliis antepoſitus fuit, & nunc anteponitur. Quòd ſi ſola Cardinalatûs dignitas hanc in alio prælationem operata eſt, cur in iſto itidem non efficiet? Cùm tamen ipſe Archiepiſcopus, ille Epiſcopalem obtineat dignitatem, & illius Eccleſia tuæ ſit ſuffraganea, iſtius verò nullo jure ſubjecta.

Ejus tamen laudat ſubmiſſionem de parendo judicio Sedis Apoſtolicæ.

§. 2. Illud autem de te nobis placuit ac laudamus, quòd in tuæ proteſtationis fine ſub his verbis addidiſti, quòd ſcilicet per præmiſſa, aut aliquid per te factum aut dictum, & habitum, ſeu faciendum, dicendum, vel habendum, non intendis Sacroſanctam Romanam Eccleſiam matrem tuam, ſeu juramentum tuum eidem præſtitum, aut Venerabilem cœtum ejuſdem Eccleſiæ Cardinalium, aliquemve eorum in aliquo offendere, aut alicui honori, privilegio, prærogativæ, ſeu dignitati, præeminentiæ, aut alicui alteri juri eorum, in aliquo derogare, ſeu juramento tuo in aliquo contraire, ſed quòd eamdem SacroſanctamRomanamEccleſiam cum honoribus ſuis, omnibus privilegiis, prærogativis, dignitatibus, præeminentiis, gratiis, & aliis juribus ſuis quibuſcumque cum omni reverentia manutenebis, ac defendes, & ab aliis manuteneri, & defendi procurabis. Per hoc planè innuere videris, ſi hoc ſit Romanæ Eccleſiæ Cardinalium jus, ut reliquos antecedant Eccleſiæ gradus, quòd nobis in lite mota perſiſtere, imò Apoſtolicæ Sedis ſtare judicio, cujus inter alia privilegia, quæ manutenere, & defendere poteſtatis, hoc etiam eſt ut de quibuſcumque ambiguis quæſtionibus, quæ in Dei Eccleſia accidunt, valeat judicare, & ſua auctoritate finem imponere, quamquam longè fuiſſet decentius ante motam controverſiam, Sedem Apoſtolicam conſulere.

Cardinalatûs atque dignitatem tantam in Eccleſia ſublimiorem ... affirmat ex multis.

§. 3. Quantum autem hæc Cardinalatûs dignitas ſit ſublimis, & aliis excellentior, & ita hactenus in Eccleſia reputata, ſi ejus officium, ac Sanctorum Patrum ſtatuta & conſuetudinem tam apud hanc Sedem, quàm generalia Concilia ſemper obſervatam, ſciveris diligenter ſcrutari, facilè tibi innoteſcet.

1 B. Petrus eorum officium inſtituit, vel juſſu Dei ab exordio Eccleſiæ originem trahit.

§. 4. Quippe etſi hujus dignitatis nomen quod modo in uſu eſt, ab Initio primitivæ Eccleſiæ non ita expreſſum fuit, officium tamen ipſum à B. Petro, ejuſque ſucceſſoribus inſtitutum evidenter invenies. Imò, ut inquit Innocentius Tertius, ex Veteri Teſtamento juſſu Dei traxit originem; aſſerit enim id quod Deuteron. 17. dicitur, ut pro difficultate & ambiguitate judicii accedatur ad Sacerdotes Levitici generis, & judicem, qui fuerit illo tempore, & obediatur ipſorum judicio, qui præſunt loco, quem Dominus elegerit; de ſummo Pontifice intelligendum eſſe, & fratribus ejus, id eſt S. R. E. Cardinalibus, qui ei jure Levitico in executione Sacerdotalis officii coadjutores exiſtunt. Itaque & ab exordio Eccleſiæ ſicut & hodiè, Summis Pontificibus in regenda gubernandaque univerſali Eccleſia aſſiſtebant. Et ut ex Concilio Stephani Papæ colligitur dicentis: Oportebat ut hæc Sacroſancta Domina Romana Eccleſia, juxta quod à B. Petro, & ejus ſucceſſoribus inſtitutum eſt, ritè ordinaretur, & in Apoſtolatûs culmine unus de Cardinalibus Presbyteris, aut Diaconis conſecraretur, datur manifeſtè intelligi, hos fratres noſtros, qui inter Cardinales locantur, tempore B. Petri extitiſſe.

a Poſt coadjutores in Conc. Nicæno appellati ſunt, & abſque teſtium multitudine condemnari non valent.

§. 5. In confinio autem Nicæni Concilii B. Silveſter, qui cœpit Eccleſiam regere anno Incarnationis Dominicæ 330. vel circiter, in Synodo generali congregatis præſidens, hos coadjutores ſuos nuncupavit Cardinales, & magno admodùm privilegio inſignivit, quale nullus Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Canonibus habere reperitur, ut videlicet ſine plurima teſtium multitudine damnari non debeant. Nec ſine myſterio triplex ordo in fratrum noſtrorum collegio à Sanctis noſtris prædeceſſoribus inſtitutus eſt. Nam cùm Summus Pontifex vices Dei gerat in terris, decuit quemadmodum Moyſi præceptum fuit, ut omnia ad exemplum faceret, ſicut ei oſtenſum erat in Monte, quòd ad inſtar illius cœleſtis Hierarchiæ in hac noſtra Eccleſia tres conſtituerentur Ordines aſſiſtentium Papæ, qui purgantium, illuminantium & perficientium fungerentur officio, veluti ſunt Diaconi, Presbyteri, & Epiſcopi Cardinales. Decuit etiam cùm Summus Pontifex CHRISTI repræſentet perſonam, quemadmodum Chriſto converſanti in terris aſſiſtebant Apoſtoli, ita etiam Cardinalium cœtus Apoſtolicum repræſentans, coram Papa aſſiſteret; reliqui verò Epiſcopi, ubique diffuſi, Apoſtolos repræſentant ad prædicandum per orbem miſſos.

3 Membra Pontificis nuncupantur, eoſque offendentes, criminis læſæ majeſtatis rei judicantur.

§. 6. Ipſos præterea Cardinales pro honoris ac dignitatis eminentia, partem ſui corporis Summi Pontifices appellant. Ex quo ſine ulla dubitatione oſtenditur poſt caput Eccleſiæ, quod eſt Papa, contigua ſui corporis membra, qui ſunt fratres ejus Cardinales præ cæteris Eccleſiæ membris ac partibus honorari debere, adeò quidem, ut ſacris Canonibus ſancitum ſit, eos qui in Cardinalem manus injecerint violentas, aut fugarint, aut inſequuti fuerint, ſeu ad hoc dederint conſilium, vel favorem, criminis læſæ Majeſtatis reos, maximis & multiplicibus pœnis eſſe plectendos, ac ſi ipſi Apoſtolici throni violaverint Majeſtatem, quod in ipſos qui Patriarchas, Archiepiſcopos, vel Epiſcopos offenderint, ſtatutum minimè reperitur, ut evidenter hinc liqueat, tantò ampliorem cenſeri dignitatem, quantò plures ſeverioreſque illam offendentibus infliguntur pœnæ.

4 Aliis præeminentiis decorati ſunt.

§. 7. Sunt etiam, & in ſignum præeminentiæ ipſis fratribus noſtris præ aliis Eccleſiæ Prælatis, & ſimiliter cùm Legati de noſtro Latere deſtinantur, præ aliis Legatis multa, ac magna per Canones attributa privilegia, quæ tibi nota eſſe non dubitamus. Hinc etiam conſtat cur à latere Apoſtolico mitti eis ſolis, & non aliis appropriatur Legatis.

5 Imperator Conſtantinus patres appellavit.

§. 8. Sed & ille notiſſimus Conſtantinus Imperator, animadvertens ad quam magnum ac publicum univerſalis Eccleſiæ officium ipſi fratres noſtri vocati eſſent, ſic inquit: Volumus etiam deinde ſui Ordinis Reverendiſſimos Clericos S. R. E. ſervientes ſingulos habere illud ſanctum culmen potentiæ, & excellentiæ, cujus ſanctiſſimus noſter Senatus videtur gloria adornari, id eſt Patritios Conſules fieri, quos certè Patritios Conſules ſecundùm Leges, ut in ſumma dignitate conſtitutos Imperator Patres ſibi elegit, & loco Patrum à ſe honorari affirmat.

a Romana Eccleſia, Cardinalium cœtum, aliis illuſtriorem conſtituit.

§. 9. Quòd verò hæc dignitas tanto honore præfulgeat, nec tuæ fraternitati, nec cuipiam alteri moleſtum eſſe debet; quoniam ut Sancti atteſtantur Patres, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, Epiſcopales, Cathedrales, aliaſque dignitates Romana fundavit Eccleſia, ſicutque licuit, uni Eccleſiæ amplam, aliiſ ampliorem, & alii ampliſſimam, prout expedire judicavit, tradidit poteſtatem. Omnes enim tanquam unius arboris rami ab una eademque radice, & ut diverſi aquarum rivuli ab eodem fonte prodieruot, licèt unus alio copioſior, atque uberior. Itaque ſi juſtis ex cauſis, & Spiritus Sancti inſtinctu, quo hanc Sedem regi credendum eſt, Romana Eccleſia Venerabilium Cardinalium cœtum ad cœleſtis hierarchiæ ſimilitudinem condidit, & tanquàm ſui corporis partem his privilegiis & honoribus illuſtrare decrevit, nec tua Eccleſia, cui per Apoſtolicam Sedem præfectus es, nec quiſquam alius Eccleſiæ gradus ab eodem ſimiliter Apoſtolico throno originaliter inſtitutus, quæ omnia de ipſorum fratrum noſtrorum conſilio acta ſunt, ullam ſuccenſendi, aut conquerendi cauſam habet, ne illud adducamus Evangelicum verbum: Amice, non facio tibi injuriam, numquid mihi non licet de meo facere quod volo? Et ſicut tu vis, ut privilegiis Eccleſiæ tuæ ab hac Sede conceſſis, aliæ deferant inferiores Eccleſiæ, ita eadem ratione par eſt, ut ab eadem Sede huic cœtui inſtituto, tu ſimiliter deferas, & reverentiam præſtes.

§. 10. Mul.

7. Conſuetudo Eccleſiæ Romanæ, & univerſalis idem obſervavit ab immemorabili tempore citra.

§. 10. Multum etiam monere te debet diuturna per Chriſtianum populum unicè ſervata conſuetudo, quæ etiamſi cætera deeſſent, ex quo tam vetuſta eſt, ut ejus initii memoria non extet in contrarium, pro conſtituto jure habenda foret, præſertim quando ſciente & approbante Summo Pontifice, non quidem uno, ſed tot, quot unquam habuit Eccleſia, id actum eſſe dignoſcitur. In omnibus enim nationibus, ac Regnis, & ut in Anglia memoravimus hactenus, hujuſmodi præeminentiæ Cardinalibus delatus eſt honor, qui quidem non tàm ipſis, quàm nobis, cùm noſtra ſint membra, attribui cenſendus eſt. Nec minùs his Eccleſiæ Romanæ conſuetudo, quæ caput, norma, & magiſtra eſt reliquarum Eccleſiarum, idipſum tibi perſuadeat, qua ſemper nullo umquam contradicente in cunctis actibus, quibuſcumque Prælatis præhonorati ſunt.

8. Et in Conciliis hoc idem obſervatum fuit.

§. 11. Idem in antiquis generalibus Conciliis, præſertim in duobus Lugdunenſibus, in uno præſidente Innocentio Quarto, in altero Gregorio Decimo, quorum adhuc extant acta, uſitatum fuit. Sic & in his Synodis noſtris noſtra ætate celebratis, de quibus etiam apud Regnum Angliæ non pauci ſuperſunt teſtes, obſervatum eſſe palàm eſt, abſentibus etiam Summis Pontificibus; idem & nunc nobis præſidentibus in hoc ſacro Oecumenico ſervatur Florentino Concilio.

9. Ex ordine nominandi Cardd. ante alios Prælatos in ſententiis, idem dignoſcitur.

§. 12. His quoque illud accedat, quòd in ſententiis, & decretis tàm hujus ſanctæ Sedis, quàm generalium Conciliorum, cùm de dignitatibus nominatim fit mentio, illa clauſula adjici ſolet, non obſtantibus, ſi Cardinalatûs, Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, ſeu alia quacumque præfulgeat dignitate, per quod ex ordine nominandi, quæ ſit major luculenter apparet.

10. In prælationibus dignitas Cardinalatûs præponderat, etiam ubi non ut Cardinales, ſed ut ſuarum Eccleſiarum Prælati interſunt.

§. 13. Nec cauſetur quiſpiam quòd Ordo Epiſcopalis, Presbyterio major ſit, quoniam in ejuſmodi prælationibus, officium ac dignitas, ſive juriſdictio præponderat ordini. Quemadmodum jure cautum eſt, ut Archidiaconus non Presbyter, ſuæ juriſdictionis obtentu, Archipresbytero præferatur, ſimili modo Diaconus, vel Subdiaconus, aliuſvè clericus noſter, aut alicujus Metropolitani Vicarius, ſeu Locumtenens in Synodo, & alibi, alios quocunque ordine majores etiam Epiſcopos antecedit, propter illius juriſdictionem, quam exercet, & perſonam quam repræſentat. Sic & electus ad Eccleſias Cathedrales, & confirmatus, quamquam nondum conſecratus, ratione juriſdictionis cunctis in ſua diœceſi præeminet. Quis ergo jam dubitarit eum qui talia jura, & canones condidit, & talem aliis tribuit poteſtatem, poſſe eamdem cùm vult, & majorem ſuis membris tribuere? Si quis fortè objecerit prioris dignitatis potiùs eſſe rationem habendam, quàm Cardinalatûs de novo collati, cùm in regiis tractibus, ac parlamentis, quilibet ut ſuæ Eccleſiæ Prælatus, non ut Cardinalis interſit. Huic objectioni evidens reſpondet ratio, nam cùm perſonæ ſint Eccleſiaſticæ, ſicut ſtatuta, ac privilegia ſuarum Eccleſiarum in his actibus ſervant, multò magis Romanæ Eccleſiæ, cui vinculo obedientiæ adſtricti ſunt, privilegia, & ſtatuta ſervare tenentur. Quibus nec ipſæ perſonæ Eccleſiaſticæ, nec alii quicumque tamquam inferiores derogare quomodolibet poſſunt. Cùm igitur viri Eccleſiaſtici ad actus publicos, vel privatos vocantur cum ſuis qualitatibus, ac prærogativis ab Eccleſia inſtitutis admitti debent. Nam & contra honeſtatem publicam, & univerſalis Eccleſiæ politiam, & in opprobrium Eccleſiaſticæ diſciplinæ vergeret, ſi in quovis actu Diaconus Presbyterum vel Presbyter Epiſcopum, aut Epiſcopus Patriarcham præcederet. Prætereà in canonibus ſcriptum eſt unumquemque in Collegio, vel Capitulo juxta ſuæ receptionis tempus honorandum eſſe, & quod ſi poſteà aliquis admittatur Presbyter, cæteris tempore anterioribus præponatur, qui Presbyteri non ſunt. Quòd ſi in ordine majori ſit, hoc etiam multò ampliùs in dignitate ſeù juriſdictione quæ in actibus major eſt ordine, ſervandum eſt, ut ſuprà de Archidiacono, & Archipresbytero dictum eſt. Quòd ſi in poſt receptis locum habet, eadem ratione in iis qui priùs, ſi qua de novo eis obveniat dignitas. Hoc enim rationi conſentaneum eſt, ut dignius minùs dignum ad ſe trahat, & res à potentiori, & nobiliori denominetur. Quod in ipſis Cardinalibus evidenter ſervatur, qui licèt certarum Eccleſiarum, dum ad Cardinalatum aſſumuntur, Epiſcopi ſint, nihilominùs eos non Epiſcopos, ſed Presbyteros S. R. E. Cardinales, ſedes Apoſtolica appellat. Quinimò ſi eis ſuas priores Eccleſias in tit. dimittat, non ampliùs ſub nomine Eccleſiarum, ſed tituli Cardinalatûs ſcribit; quaſi ad majorem dignitatem, & juriſdictionem aſſumpſerit, alioquin non aſcendiſſe, ſed deſcendiſſe, non honorari, ſed dehonorari viderentur.

11. Cardinales à ſolo Papa, & non aliis Prælatis, illi verò à Cardinalibus judicantur.

§. 14. Quis etiam non videat Cardinalatûs dignitatem Archiepiſcopali eſſe majorem dignitate, quia cùm illa privatæ unius patriæ præſit utilitate, iſta publicæ totius populi Chriſtiani. Illa unam duntaxat regit Eccleſiam, iſta cum Sede Apoſtolica univerſas, & cùm à nemine, niſi ſolo Papa judicentur Cardinales, ipſi & Patriarchas, & Archiepiſcopos, & reliquos Eccleſiæ gradus, cum Summo Pontifice judicant. Quorum officio nomen ipſum conſonat optimè, nam ſicut ſuper cardinem volvitur oſtium domûs, ita ſuper hoc Sedes Apoſtolica, totius Eccleſiæ oſtium quieſcit & ſuſtentatur.

12. Contraria Conſuetudo abſque Sedis Apoſtolicæ aſſenſu non ſuffragaretur.

§. 15. Nullum denique tua intentione proponis Eccleſiæ Romanæ privilegium, quis enim alius huic juri poſitivo, & univerſalis Eccleſiæ obſervantiæ, atque Apoſtolicæ conceſſioni præſertim quæ Apoſtolici throni membrorumque ejus præeminentiam concernit, contrarium privilegium dandi ullam omninò habet facultatem? neque etiam conſuetudine ulla tuam cauſam tueris. Quamquam ſi qua prætenderetur, præter Apoſtolicæ Sedis conſenſum, & approbationem inefficax prorſus cenſenda eſſet, ut proximè de privilegio dictum eſt, atque irrationabilis, quia per eam dignitas confunderetur Superiorum Magiſtratum, turbationemque pareret in quolibet Reipublicæ ſtatu. Nam juxta Canones univerſos non poſſet alia ratione ſubſiſtere; niſi eam hujuſmodi magnus differentiæ ordo ſervaret Eccleſiaſticus, quis confunderetur ordo, ſi cuique ſua dignitas non ſervaretur, quamvis ut prædictum, ex frequentibus actibus 40. annorum ſpatio uſitatis, contraria potiùs in Regno Angliæ conſuetudo firmata ſit.

13. Hortatur quoque hic Pontifex Archiepiſcopum Cantuarienſem, ut prædictis acquieſcat.

§. 16. Hortamur itaque te venerabilis frater, & volumus, ut prædictis rationibus, ac noſtrorum prædeceſſorum ordinationi atque Eccleſiæ univerſalis obſervantiæ penitùs acquieſcas, ſicut pro tua prudentia, & devotione quam ad Romanam Eccleſiam, & nos ſemper habuiſti, te facturum ſperamus. In reliquis verò, ſive tuam Eccleſiam, ſive perſonam concernentibus, quæ nec rationi, aut honeſtati derogent, pro magna, qua te omni tempori complexi ſumus ac complectimur, charitate nos ſemper propitios experieris.

Dat. Florentiæ ...... Pontificatûs noſtri Anno Octavo. Dat. F. A. 8.

XVI.

Monachi Profeſſi Ordinis Ciſtercienſis Monachorum S. Benedicti, ad alium quàm Carthuſianorum Ordinam tranſire prohibentur.

Hoc idem vetuit Nicol. V. die 9. Aprilis 1448. cujus Bullam uti ſimpliciter confirmatoriam conſultò prætermiſi.

Alia de hoc Ordine ſcripſi ſup. in Paſchal. II. Conſt. 1. Deſiderium, fol. 30.

Edita A. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futurum rei memoriam.

Exordium.

REgularem vitam profeſſis, ſic decet omnem vagandi materiam, omnemque inquietudinis cau-

ſam amputate, quòd in eorum vocatione perſiſtant, ac ſedulum, & devotum Altiſſimo exhibeant famulatum.

Cauſa hujus prohibitionis.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Patris Abbatis Monaſterii Ciſtercienſis, Cabilonen. diœc. & aliorum Ciſtercienſis Ordinis Abbatum exhibita nobis nuper petitio continebat, quòd nonnulli monachi dicti Ordinis, alii videlicet melioris frugis victo colore, alii verò ut jugum obedientiæ & ſalutaris medicinæ effugiant diſciplinæ, ad alios regulares Ordines ſe divertunt, & ut in illis remanere liberè poſſint, licentiæ Apoſtolicæ Sedis in exquiſitis coloribus ſatagunt obtinere.

Prohibitio de qua in rubrica.

§. 2. Nos igitur quorum intereſt animarum providere ſaluti & hujuſmodi ſalubre remedium adhibere, eorumdem patris & Abbatum ſupplicationibus inclinati harum ſerie decernimus, & etiam ordinamus, quòd nullus Ordinis præfati profeſſus, ad alium quemcumque præterquam Carthuſienſium Ordinem, etiam prætextu literarum Majoris Pœnitentiatii noſtri, etiam ſi in illis plena & expreſſa de præſentibus meotio habeatur, abſque ejuſdem Patris Abbatis licentia ſpeciali cauſam rationabilem & urgentem, quare licentia hujuſmodi concedi debeat, nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus expreſſe & ſpecifice allegantis, audeat vel præſumat quomodolibet ſe transferre.

Pœna contravenientium.

§. 3. Decernentes nihilominùs contrafacientes eoſdem correctioni ſui Abbatis & dicti Ordinis omninò ſubeſſe, eoſque tranſeuntes & Abbates eorum, ipſis ad alium præterquam dictum Ordinem Carthuſienſium tranſeundi licentiam concedentes, ipſo facto excommunicationis ſententiæ ſubjacere.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, ac indultis quavis auctoritate conceſſis vel concedendis, quæ quoad hoc nullius decernimus exiſtere firmitatis, & aliis contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 8. die 14. Feb.

Dat. Florentiæ Anno Incarnationis Dominicæ 1439. decimo ſexto Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno octavo.

XVII.

Concordia Eccleſiæ Græcæ, & Latinæ, cum definitione quorumdam articulorum Catholicæ fidei in quibus diſſidebant, Primatúſque Romani Pontificis, & Ordinis Patriarcharum.

Alia de Græcis, indicavi ſupra in conſtit. 14. Innoc. IV. Sub Catholica, fol. 100. ubi videas.

Alias duas concordias ferè tempore Deus ſanctæ ſuæ Eccleſiæ conceſſit, alteram ſcilicet Armenorum, alteram verò Jacobinorum, ut infrà in conſt. 19. Exultate, & conſt. 23. Cantate.

Edita A. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Conſentiente & infraſcripto chariſſimo in Chriſto filio noſtro Joanne Palæologo Romanorum Imperatore Illuſtri, & Locumtenentibus venerabilium fratrum noſtrorum Patriarcharum, & cæteris Orientalem Eccleſiam repræſentantibus.

Lætitia exprimitur & Laudes Deo referuntur de concordia ſecuta, inter Latinam Eccleſiam & Græcam diſſidentes ſuper articulis hic relatis.

LÆtentur cœli & exultet terra. Sublatus eſt enim de medio paries, qui Occidentalem, Orientalémque dividebat Eccleſiam, & pax atque concordia rediit, illo angulari lapide Chriſto, qui fecit utraque unum, vinculo fortiſſimo charitatis & pacè utrumque jungente parietem, & perpetuæ unitatis fœdere copulante ac continente poſtquam longam mæroris nebulam, & diſſidii diuturni atram nigrámque caliginem, ſerenum omnibus unionis optatæ jubar illuxit. Gaudeat & mater Eccleſia, quæ filios ſuos hactenus invicem diſſidentes, jam videt in unitatem, pacémque rediiſſe: & quæ anteà in eorum ſeparatione amariſſimè flebat, ex ipſorum modo mira concordia, cum effabili gaudio Omnipotenti Deo gratias referat. Cuncti gratulentur fideles ubique per orbem, & qui Chriſtiano cenſentur nomine, matri Catholicæ Eccleſiæ collætentur. Ecce enim occidentales orientaleſque patres, poſt longiſſimum diſſenſionis, atque diſcordiæ tempus, ſe maris ac terræ periculis exponentes, omnibuſque ſuperatis laboribus, ad hoc ſacrum Oecumenicum Concilium, deſiderio ſacratiſſimæ unionis, & antiquæ charitatis redintegrandæ gratia, læti, alacréſque convenerunt, & intentione ſua nequaquam fruſtratæ ſunt. Poſt longam enim, laborioſámque indaginem, tandem Spiritus Sancti clementia ipſam optatiſſimam & ſanctiſſimam unionem conſecuti ſunt. Quis igitur dignas Omnipotentis Dei benefici gratias referre ſufficiat? quis tantas divinæ miſerationis divitias non obſtupeſcat? cujus vel ferreum pectus tantæ ſupernæ pietatis magnitudo non molliat? Sunt iſta prorſus divina opera, non humanæ fragilitatis inventa; atque ideò eximia cum veneratione ſuſcipienda, & divinis laudibus proſequenda. Tibi laus, tibi gloria, tibi gratiarum actio, Chriſte fons miſericordiarum, qui tantum boni ſponſæ tuæ Catholicæ Eccleſiæ contuliſti, atque in generatione noſtra tuæ pietatis miracula demonſtraſti, ut enarrent omnes mirabilia tua. Magnum ſiquidem divinúmque munus nobis Deus largitus eſt, qui oculis vidimus quod ante nos multi, cùm valdè cupierint, aſpicere nequiverunt.

Pro qua concordia habenda, celebratum fuit Concil. Florentinum.

§. 1. Convenientes enim Latini & Græci in hac ſacroſancta Oecumenica Synodo, magno ſtudio invicem uſi ſunt, ut inter alia etiam articulus ille de divina Spiritus ſancti proceſſione, ſumma cum diligentia & aſſidua inquiſitione diſcuteretur. Prolatis verò teſtimoniis ex divinis ſcripturis, plurimiſque auctoritatibus ſanctorum Doctorum orientalium & occidentalium, aliquibus quidem ex Patre & filio, quibuſdam verò ex Patre, Filium procedere dicentibus Spiritum ſanctum, & eamdem intelligentiam aſpicientibus omnibus ſub diverſis vocabulis, Græci quidem aſſeruerunt quòd id quod dicunt Spiritum ſanctum ex Patre procedere, non hac mente proferunt, ut excludant Filium, ſed quia eis videbatur, ut ajunt, Latinos aſſerere Spiritum ſanctum ex Patre & Filio procedere tamquam ex duobus principiis, & duabus ſpirationibus, ideò abſtinuerunt à dicendo, quòd Spiritus ſanctus à Patre procedat & Filio. Latini verò affirmaverunt non ſe hac mente dicere Spiritum ſanctum ex Patre, Filióque procedere, ut excludant Patrem quin ſit fons atque principium totius Deitatis, Filii ſcilicet, ac Spiritus ſancti, aut quòd id quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, Filius à Patre, non habeat, ſive quòd duo ponant principia, ſeu duas ſpirationes; ſed unum tantùm aſſerant eſſe principium, unicámque ſpirationem Spiritus ſancti, prout hactenus aſſeruerunt. Et cùm ex his omnibus unus & idem eliciatur veritatis ſenſus, tandem in infraſcriptam, & ſanctam Deo amabilem eodem ſenſu eademque mente unionem unanimiter concordarunt & conſenſerunt.

Definitiones articulorum Fidei.

§. 2. In nomine igitur ſanctæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, hoc ſacro univerſali approbante Florentino Concilio, definimus, ut hæc fidei veritas ab omnibus Chriſtianis credatur & ſuſcipiatur, ſicque omnes profiteantur.

Artic. 1.

§. 3. Quòd Spiritus ſanctus ex Patre, & Filio æternaliter eſt, & eſſentiam ſuam, ſuúmque eſſe ſubſiſtens habet ex Patre ſimul & Filio æternaliter, tamquam ab uno principio, & unica ſpiratione procedit. Declarantes quòd id quod ſancti Doctores, & Patres dicunt ex Patre per Filium procedere Spiritum ſanctum, ad hanc intelligentiam tendit, ut per hoc ſignificetur Filium quoque eſſe ſecundùm Græcos quidem cauſam, ſecundùm Latinos verò, principium ſubſiſtentiæ Spiritus ſancti ſicut & Patrem. Et quoniam omnia quæ Patris ſunt, Pater ipſe unigenito Filio ſuo gignendo dedit, præter eſſe Patrem, hoc ipſum quod Spiritus ſanctus procedit ex Filio, ipſe Filius à Patre æternaliter genitus eſt. Definimus inſuper explicationem verborum illorū,

Filioque veritatis declarandæ gratia, imminente tunc neceſſitate, licitè, ac rationabiliter Symbolo fuiſſe, appoſitam.

Artic. 2. §. 4. Item in azymo ſive fermentato pane triticeo Corpus GHRISTI veraciter confici: Sacerdotesque in altero ipſorum Domini corpus conficere debere, unumquemque ſcilicet juxta ſuæ Eccleſiæ ſive Occidentalis ſive Orientalis conſuetudinem.

Artic. 3. §. 5. Item, ſi verè pœnitentes in Dei charitate deceſſerint, antequam dignis pœnitentiæ fructibus de commiſſis ſatisfecerint, & omiſſis, eorum animas pœnis purgatorii poſt mortem purgari: & ut à pœnis hujuſmodi releventur, & prodeſſe eis fidelium vivorum ſuffragia, Miſſarum ſcilicet ſacrificia, orationes, & eleemoſynas, & alia pietatis officia, quæ à fidelibus pro aliis fidelibus fieri conſueverunt ſecundùm Eccleſiæ inſtituta.

Artic. 4. §. 6. Illorúmque animas qui poſt baptiſma ſuſceptum nullam omninò peccati maculam incurrerunt, illas etiam quæ poſt contractum peccati maculam, vel in ſuis corporibus, vel eiſdem exutæ corporibus (prout ſuperiùs dictum eſt) ſunt purgatæ, in cælum mox recipi, & intueri clarè ipſum Deum trinum, unum, ſicuti eſt pro meritorum tamen diverſitate aliam alia profectius.

Artic. 5. §. 7. Illorum autem animas qui in actuali mortali peccato, vel ſolo originali decedunt, mox in Infernum deſcendere, pœnis tamen diſparibus puniendas.

Definitio de Primatu Papæ. §. 8. Item, definimus Sanctam Apoſtolicam Sedem, & Romanum Pontificem in univerſum orbem tenere primatum, & ipſum Pontificem Romanum ſucceſſorem eſſe B. Petri Principis Apoſtolorum, & verum Chriſti Vicarium, totiúſque Eccleſiæ caput & omnium Chriſtianorum patrem, ac doctorem exiſtere, & ipſi in B. Petro, paſcendi, regendi, ac gubernandi univerſalem Eccleſiam à D. N. JESU CHRISTO plenam poteſtatem traditam eſſe, quemadmodum etiam in geſtis œcumenicorum conciliorum, & in ſacris Canonibus continetur.

Definitio de gradibus Patriarcharum. §. 9. Renovantes inſuper ordinum traditum in Canonibus cæterorum venerabilium Patriarcharum, ut Patriarcha Conſtantinopolitanus ſecundus ſit poſt ſanctiſſimum Romanum Pontificem, tertius vero Alexandrinus, quartus autem Antiochenus, & quintus Hieroſolymitanus, ſalvis videlicet omnibus privilegiis, & juribus eorum.

Dat. P. A. 9. die 4. Julij. Dat. Florentiæ in seſſione publica Synodali, ſolemniter in Eccleſia majori celebrata, anno Incarnationis Dominicæ 1439. pridie Nonas Julii, Pontificatus noſtri Anno ix.

Papæ ſubſc. Ego Eugenius Cathol. Eccleſiæ Epiſcopus, ita definiens ſubſcripſi.

Adjutor & Protector meus es tu, Domine, ne derelinquas me.

Cardd. ſubſcriptiones. Ego Antonius Epiſcopus Oſtienſis, Card. Bononienſis, definitiones veras & Catholicas eſſe affirmo, & me illis ſubſcripſi.

Ego Beranda Epiſcopus Portuenſis, Cardinalis Placentinus, ſupradictas definitiones veras, & Catholicas eſſe affirmo, & ſubſcripſi.

Ego N. tituli S. Crucis, Presb. Card. ſupradictis definitionibus tamquam veris, & Catholicis ſubſcripſi.

Ego F. tituli S. Clementis, presbyter Cardinalis, ſuprà dictis definitionibus me ſubſcripſi.

Ego A. tit. S Marci, presb. Card. ſubſcripſi.

Ego Jul. tit. S. Sabinæ, presb. Card. me ſupſcripſi.

Ego Preſper tt. S. Georgii ad Velem aureum, Diaconus Cardinalis de Columna ſubſcripſi.

Ego Dominicus S. Mariæ in Via lata, S. R. E. Diaconus Card. ſubſcripſi.

XVIII.

Exemptio Sororum ſive Monialium Ordinis S. Claræ, a juriſdictione, & ſuperioritate Ordinariorum, & aliorum quorumcumque. Et à ſolutione pedagiorum, & quarumlibet contributionum.

Habent hæ Sorores, nedum iſtas, ſed alias exemptiones, ut infrà in Pii IV. conſt. 5. De ſtata, cum ibi notandis. Tom. 2.

Hujus Ordinis duæ ſunt regulæ, quarum primam vide ſup. in conſt. 12. Innoc. IV. Solet, ſol. 96. ubi notavi. Alteram verò attende in conſtit. 7. Urb. IV. Beata, ſol. 127.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad æternam rei memoriam.*

Edita An. D. 1439.

Procemium. Licet Romanus Pontifex omnes religiones, & religioſas perſonas, earúmque Monaſteria, ſive loca, aſſueto benignitatis affectu proſequi conſueverit, illa tamen ſpecialiùs ſibi ſubdit, ac à cujuſlibet alterius juriſdictione onerúmque quorumcumque ſubjectione, & ſolutione libera facit penitùs, exempta, quæ majoribus oppreſſionibus, exactionibúſque gravata noſcuntur.

Sorores S. Claræ conqueruntur de gravaminib. eis illatis, & Papæ ſupplicant pro opportuna proviſione. §. 1. Exhibita quidem nobis nuper pro parte dilectarum in Chriſto filiarum Abbatiſſarum, & Conventuum univerſorum Monaſteriorum S. Damiani, ac Minoriſſarum, & S. Claræ Ordinis ejuſdem Sanctæ ſub Generalis Miniſtri, aliorúmque officialium Ordinis fratrum Minorum Cura, ubilibet conſtitutarum, petitio continebat, quòd ob varias decimarum, & charitativorum ſubſidiorum, aliorúmque onerum impoſitiones, tàm pro Romanæ Eccleſiæ, ſuorúmque Legatorum, & Nunciorum incumbentibus, quàm pro honorandis Regibus, ac Principibus, ac Communitatum ſubventionibus, Apoſtolica auctoritate hactenùs ordinatas, conſtitutas, atque decretas, necnon gabellas, pedagia, & gravamina, aliáque onera realia per Poteſtates, Rectores, atque regimina ſæcularia, factas, impoſitas, & illatas, petitionéſque & exactiones, quæ ratione fructuum, qui in eorumdem Monaſteriorum, & locorum agris, & poſſeſſionibus intra nonnullarum, cum cura & ſine cura, Eccleſiarum limites conſiſtentibus colliguntur, à nonnullis illarum Rectoribus, & beneficiatis, factæ ſunt hactenus, & fiunt etiam de præſenti, Abbatiſſæ, Conventus, Moniales, Monaſteria, & loco hujuſmodi in tantam paupertatem, inopiámque venerunt, quòd pia eorum vota exolvere non valentes in Mõaſteriis, & locis ipſis divinus cultus eſt adeò diminutus, quòd niſi provideatur celeriter, veriſimiliter formidatur in eis extinctio obſervantiæ regularis. Quare pro parte Abbatiſſarum, & Conventuum prædictarum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut providere eis, & eiſdem Monaſteriis ſive locis ſuper hoc de opportuno remedio dignaremur.

Hic ideò Pont. eas à juriſdictione Ordinariorum, & aliorum omnium eximit. §. 2. Nos igitur qui ad eoſdem Fratrum Minorum, & S. Claræ Ordines ſpecialem gerimus devotionis affectum, piæ mem. Nicolai Quarti, Bonifacii Octavi, Joannis Vigeſimiſecundi, Clementis Tertii, Alexandri Quarti, & Benedicti Undecimi prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, earumdem Abbatiſſarum, & Conventuum, necnon dilecti filii Guillelmi de Caſali, ejuſdem Fratrum Minorum Ordinis Generalis Miniſtri ſacræ paginæ profeſſoris, nobis ſuper hoc humiliter ſupplicantis, in hac parte ſupplicationibus inclinati, ut in eiſdem Monaſteriis eò devotius divinis laudibus intendatur, quò perſonæ in illis vacantes ſtudio piæ vitæ potiori fuerint immunitatis privilegio communitæ, Abbatiſſas, Conventus, Moniales, Monaſteria, atque loca hujuſmodi cum omnibus juribus, & pertinentiis, ac bonis eorumdem mobilibus, & immobilibus quibuſcumque tàm præſentibus, quàm futuris, ab omni juriſdictione, dominio, poteſtate quorumcumque Legatorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Nunciorum, & aliorum quorumcumque Ordinariorum Judicum ad inſtar præfatorũ Pontificum conceſſorum privilegiorum, quæ hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, tenore præſentiũ prorſus eximimus, & perpetuò liberamus, ac ſub B. Petri, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipimus, atque noſtra, illáque nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, &

Digitized by Google

dictæ Sedi dumtsxat immediatè volumus ſubjicere. Ita quòd Legati, & Nuncii dictæ Sedis, ac Judices præfati, aut alia quævis perſona, ſæcularis vel regularis, Eccleſiaſtica, vel mundana, quacumque ſulgear dignitare, nullas in Abbatiſſas, Conventus, Moniales, Monaſteria, ſive loca hujuſmodi, utpotè protſus exempta, poſſint excommunicationis, vel interdicti ſententias promulgare, vel juriſdictionem, dominium, aut poteſtatem aliquam exercere, ratione delicti, contractus, aut rei de qua agetur, ubicumque committatur delictum, incatur contractus, aut res ipſas conſiſtat.

Et etiàm ab omni pedagio & contributione.

§. 3. Quinimò Abbatiſſas, Conventus, & Moniales eaſdem cum earum Monaſteriis, atque locis perpetuò exemptas eſſe volumus immunes, & liberas, & ab omni decimarum, ſubſidiorum, gabellarum, pedagiorum, fructuum, & aliorum hujuſmodi ſolutione, contributione, reſponſione, & aliis quibuſcumque fœl. rec. Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & aliis quibuslibet conſtitutionibus, & privilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis, ſpecialibus & genetalibus, locorum Ordinariis, vel quibuſcumque, & quovis modo conceſſis, & in poſterùm concedendis, necnon ſtatutis, conſuetudinibus, & ordinationibus Monaſteriorom locorum, & Ordinum prædictorum, ac obligationibus, promiſſionibus, & ſolutionibus per eaſdem Abbatiſſas, Conventus, & Moniales hactenus forſan factis, contratiis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitare alia roboratis non obſtantibus.

Prælatis omnibus ea ſervantiam hujus Bullæ præcipit.

§. 4. Mandantes omnibus, & ſingulis Legatis, Patriatchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Ordinariis, Rectoribus, & aliis ſupradictis, cujuſvis ordinis, gradus, ſtatus, & conditionis exiſtant, etiamſi Cardinalatus præfulgeant dignitate, ne Abbatiſſas, Conventus, Monaſteria, & loca hujuſmodi ſuper præmiſſis, & circa ea impetant, aut quomodolibet moleſtent, quinimò nec ſinant ab aliis, quantum in eis fuerit quomodolibet moleſtari, etiam per literas Apoſtolicas ſub quavis forma, vel expreſſione verborum coofectas, ſeu conficiendas in poſterùm, & etiam ſi literæ ipſæ de eiſdem Monaſteriis, Abbatiſſis, Prioriſſis, Conventibus, Ordinibus, & religione, ac privilegiis, & indultis ipſarum, & de præſenti indulto, plenam, & expreſſam facerent mentionem, ac etiamſi in eiſdem literis conceſſis, & concedendis clauſulæ infraſcriptæ, videlicet quòd omnes perſonæ Eccleſiaſticæ, ſæculares, & religioſæ, exemptæ, ad præſtationem, ſeu ſolutionem decimarum, collectarum, talleatum, ſubſidiorum, procurationum, angariarum, ac aliarum quarumlibet exactionum quocumque nomine nuncupentur, ſeu ad contribuendum in eis compelli valeant.

Contrariis omnibus derogat.

§. 5. Non obſtantibus ſi dilectis in Chriſto filiabus, Abbatiſſis, & Conventibus dictorum Monaſteriorum, & ipſis univerſis Monaſteriis, vel Ordini, ſeu religioni ipſarum, in ſpecie, vel in genere, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim à Sede Apoſtolica ſit indultum, quod ad ſolutionem, ſeu præſtationem decimarum, collectarum, tallearum, ſubſidiorum, procurationum, & aliarum impoſitionum hujuſmodi, ſeu ad contribuendum in eis minimè tenerentur, & ad id compelli, aut quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, quæ de indulto hujuſmodi, & toto tenore ipſius plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum non facerent mentionem, ſive quibuslibet privilegiis eis, vel quibuſcumque perſonis, locis, vel Ordinariis à præfata Sede conceſſis, vel concedendis, de quibus oporteret in dictis literis ſpecialem fieri mentionem, & per quæ effectus literarum ipſarum, quomodolibet impediri valeret, vel etiam retardari, vel aliæ quæcumque, & qualeſcumque clauſulæ prædictis ſimiles, vel diſſimiles, ſub quocumque tenore, vel expreſſione verborum inſertæ fuerint, quæ conſtitutioni, & ordinationi noſtris hujuſmodi poſſent in aliquo derogare, compelli poſſint invitæ. Decernentes ex nunc omnes excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ac quoſcumque proceſſus, quaſcumque perſonas continentes, quos, vel quas, adverſus Abbatiſſas, Conventus, Moniales, Monaſteria, loca, & bona prædicta, contra tenorem, & formam exemptionis hujuſmodi quomodolibet haberi contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos & inanes, ac nullius exiſtere roboris vel momenti.

Ordinis Fratrum Minorum ſuperioritatem præſervat.

§. 6. Per hoc autem dilectis filiis Generali Miniſtro, & aliis Ordinis Minorum hujuſmodi pro tempore exiſtentibus officialibus, nullum, quin omnem quam hactenus habuerunt, & de præſenti habent curam, diſpoſitionem, & quamlibet aliam ordinationem Abbatiarum, Conventuum, Monaſteriorum, & locorum prædictorum liberè & licitè valeant exercere, nolumus præjudicium generari. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 9. die 13. Aug.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1439, Idibus Auguſti, Pontificatus noſtri Ann. nono.

XIX.

Concordia Armenorum cum Sancta Romana Eccleſia, & declaratio articulorum ſeptem, novæ legis Sacramenta, & pleraque alia concernentium.

Juxta ejuſmodi concordiam inita fuit etiam unio Jacobiaorum, ut mox infrà habetur in conſtit. 25. Cantate.

Edita An. D. 1439.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exultatio, cum gratiarum actione Omnipotenti Deo.

EXultate Deo adjutori noſtro, jubilare Deo Jacob, omnes qui ubique nomine cenſemini Chriſtiano. Ecce enim iterum recordatus Dominus miſericordiæ ſuæ, alium diſſidii lapidem, nongentis & ampliùs inveteratum annis, de Eccleſia ſua auferre dignatus eſt, & qui facit concordiam in ſublimibus, & per quem in terra pax eſt hominibus bonæ voluntatis, optatiſſimam Armenorum unionem ſua ineffabili miſeratione concernit, Benedictus Deus, & Pater Domini noſtri JESU CHRISTI, Pater miſericordiarum, & Deus totius conſolationis, qui conſolatur nos in omni tribulatione noſtra. Intuens namque piiſſimus Dominus Eccleſiam ſuam, modò ab his qui foris ſunt, modò ab his qui intrà, non parvis agitari turbinibus, ut inter ipſas reſpirare anguſtias, & ad reſiſtendum fortior aſſurgere valeat, multis eam quotidiè modis conſolari, & roborari dignatur.

Quis unio Eccleſiæ latinæ & græcæ ſecuta eſt, ut in præced. Bulla habetur, & modo etiam Armenorum ut ſequitur.

§. 1. Nam & pridem magnam illam Græcorum unionem, multas longè latèque continentium nationes, & linguas, hodiè verò hanc ipſam Armenici populi, qui per Septentrionem, & Orientem in magna copia diffuſus eſt, in eodem fidei & charitatis vinculo, cum Sede Apoſtolica ſtabilivit. Hoc profectò tam magna, & mira ſunt divinæ pietatis beneficia, ut non ſolùm pro utroque, ſed ne quidem pro altero ſatis dignas ſuæ Majeſtati referre gratias poſſit intellectus humanus. Quis non vehementer admiretur, uno eodemque tàm brevi tempore duo ſic præclara, & ſæculis deſiderata opera, in hoc ſacro Concilio fuiſſe tàm fœliciter conſummata? Verè à Domino factum eſt iſtud, & eſt mirabile in oculis noſtris. Quomodo enim hominum prudentia, vel induſtria, niſi gratia Dei, & cœpiſſet, & perfeciſſet, haa tantas & tales res explere potuiſſet? Laudemus jugiter, & toto corde benedicamus Dominum, qui fecit mirabilia magna ſolus, ſique pſallamus ſpiritu, pſallamus & mente, oréque & opere, quantum ſinit humana fragilitas, pro tantiſque muneribus gratias agamus, orantes & obſecrantes, ut quemadmodum ipſi Græci, atque Armeni, unum cum Eccleſia Romana effecti ſunt, ita fiant, & cæteræ Nationes præſertim Chriſti charactere inſignitæ, & totus denique Populus Chriſtianus omnibus odiis belliſque extinctis, mutua invicem pace, & fraterna charitate quieſcat & gaudeat.

Armenorum laudes.

§. 2. Ipſos autem Armenos magnis laudum preconia dignos eſſe meritò cenſemus. Ut primum enim à nobis ad Synodum accerſiti ſunt, tamquam Eccleſiaſticæ avidi unitatis, ſpectabiles devotos

& doctus Oratores ſuos cum ſufficienti mandato; de ſuſcipiendo videlicet quicquid Spiritus ſanctus hanc ſanctam Synodum illuſtraverit, ex remotiſſimis regionibus per multos labores mariſque pericula, ad nos ſacrum Concilium deſtinarunt.

Hujus pontificis cura.

§. 3. Nos verò tota mente, ut noſtrorum paſtorale decebat officium cupientes tàm ſanctum perficere opus, ſæpè cum ipſis Oratoribus de hac ſancta unione contulimus, & ne vel parva huic ſanctæ rei dilatio fieret, deputavimus de omni ſtatu hujus ſacri Concilii viros juris divini, & humani doctiſſimos, qui cum omni cura, ſtudioque & diligentia rem iſtam cum illis pertractarent Oratoribus, ab eis accuratè inquirentes eorum fidem, tàm circa divinæ unitatem eſſentiæ, & divinarum perſonarum Trinitatem, quàm Domini noſtri JESUS CHRISTI humanitatem, & ſeptem Eccleſiæ Sacramenta, & alia ad fidem orthodoxam, & ritus univerſalis Eccleſiæ pertinentia.

Unio ſecuta eſt pro cujus ſtabilimento, compendium Armenis datur ab ipſo Pont. ſacro approbante Concilio Florentino.

§. 4. Multis itaque adhibitis diſputationibus, collocutionibus, & tractatibus, poſtquam non mediocrem teſtimoniorum inſpectionem, quæ ex ſanctis Eccleſiæ Patribus, & Doctoribus deducta ſunt, & earum de quibus agebatur rerum diſcuſſionem, tandem expèdire judicavimus, ne ulla in futurum de fidei veritate apud ipſos Armenos hæſitatio eſſe valeat, atque idem per omnia ſapiant cum Sede Apoſtolica, unióque ipſa ſtabilis, & perpetua ſine ullo ſcrupulo perſeveret, ut ſub quodam brevi compendio orthodoxæ fidei veritatem, quam ſuper præmiſſis Romana profitetur Eccleſia, per hoc decretum, ſacro hoc approbante Florentino Concilio, ipſis oratoribus ad hoc etiã conſentientibus traderemus.

De Symbolo.

§. 5. Inprimis ergo damus eis Sanctum Symbolum, à centum quinquaginta Epiſcopis in œcumenico Conſtantinopolitano Concilio editum, cum illa additione. Filióque ipſi Symbolo declarandæ veritatis gratia, & urgente neceſſitate, licitè & rationabiliter appoſita, cujus talis eſt tenor. Credo in unum Deum, &c. hoc autem ſanctum Symbolum, ſicut apud Latinos mos eſt, ita decernimus per omnes Armenorum Eccleſias intra Miſſarum ſolemnia ſingulis ſaltem dominicis diebus, & majoribus feſtivitatibus, decantari, vel legi.

Duabus naturis in una Chriſti perſona.

§. 6. Secundò tradimus eis definitionem quarti univerſalis Concilii Chalcedonenſis, in quinto poſteà & ſextò univerſalibus Conciliis revocatam, de duabus naturis in una Chriſti perſona, cujus tenor talis eſt: Sufficeret quidem ſapiens hoc, & ſalutare divinæ gratiæ Symbolum apud plenam cognitionem ac confirmationem pietatis. De Patre enim, & Filio, & Spiritu ſancto perfectionem docet, & Domini humanitatem fideliter accipientibus repræſentat. Sed quoniam hi qui conantur reprobare prædicationem veritatis per proprias hæreſes, novas voces genuerunt, & hi quidem præſumentes corrumpere myſterium diſpenſationis Domini, quæ propter nos facta eſt: alii verò introducentes confuſionem permixtionémque, & ſtultè confingentes unam eſſe naturam carnis, & Deitatis, & portentosè dicentes paſſibilem unigeniti divinam naturam: ob hoc volens claudere illis omnem Machinationem contra veritatem, præſens nunc ſancta & magna atque univerſalis Synodus prædicationem hanc docens ab initio immobilem, decrevit ante omnia fidem trecentorum decem & octo Sanctorum Patrum manere irrecuſabilem, & poſteriore tempore propter illos quidem qui pugnant adverſum Spiritum ſanctũ, corroborat doctrinam de ſubſtantia Spiritus, traditam à Patribus centum quinquaginta apud Conſtantinopolim congregatis, quam illi omnibus notam fecerunt, non quaſi inferentes, quòd aliquid minùs eſſet in præcedentibus, ſed eorum intellectum de Spiritu ſancto ſcripturarum teſtimoniis declarantes, adverſus eos qui dominationem ejus reſpuere tentaverunt. Propter illas autem qui moliuntur corrumpere diſpenſationis myſterium, & imprudenter delirant, dicentes, purum hominem eſſe illum qui ex Sancta MARIA Virgine natus eſt, ſuſcepit Epiſtolas Synodicas beati Cyrilli quondam Præſulis Eccleſiæ Alexandrinæ ad Neſtorium, & ad Orientales, congruas exiſtentes ad convincendas Neſtorii veſanias, & ad interpretationem eorum, qui ſalutaris Symboli mentem pio zelo noſſe deſiderant. Quibus etiam conſequentiſſimè Epiſtolam coaptavit magnæ & Senioris Urbis Romæ Præſulis beatiſſimi ac ſanctiſſimi Leonis Papæ, quæ ſcripta eſt ad ſanctæ memoriæ Archiepiſcopum Flavianum, ad perimendam Eutychis malam intelligentiam, utpotè congruentem illius magni Petri confeſſioni, & exiſtentem nobis quamdam columnam communem adverſus prava dogmata, & ad confirmationem rectorum dogmatum. His namque qui in duos filios diſpenſationis divinæ myſterium diſcerpere nituntur, obſiſtit, & illos qui paſſibilem Deitatem unigeniti auſi ſunt dicere, à ſacro cœtu expellit, & his qui in duabus naturis Chriſti temperamentum aut confuſionem exquirunt, reſiſtit: & eos qui dicunt, ſervi formam, quam ex nobis aſſumpſit, cœleſtem eſſe, aut alterius alicujus ſubſtantiæ, ut dementes abjicit: & qui duas quidem ante unitionem naturas Domini fabulantur, unam verò poſt unitionem confingant anathematizat. Sequentes igitur ſanctos Patres, unum eumdemque confiteri Filium Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM conſonanter omnes docemus, eumdem perfectum in Deitate, eumdem perfectum in humanitate, Deum verè, & hominem verè, ac eumdem anima rationali, & corpore, conſubſtantialem Patri ſecundum Deitatem, & conſubſtantialem nobis eumdem, ſecundùm humanitatem, per omnia nobis ſimilem abſque peccato, antè ſæcula quidem de Patre genitum ſecundùm Deitatem, in noviſſimis autem diebus eumdem propter nos, & propter ſalutem noſtram ex MARIA Virgine Dei genitrice ſecundùm humanitatem, unum eumdémque Chriſtum verum Filium Dominum unigenitum in duabus naturis inconfusè, immutabiliter, indivisè, inſeparabiliter agnoſcendum, nuſquam ſublata differentia naturarum propter unionem, magiſque ſalva proprietate utriuſque naturæ, & in unam perſonam atque ſubſiſtentiam concurrente, non in duas perſonas partitum, ſive diviſum, ſed unum; & eumdem Filium unigenitum Deum, verum Dominum JESUM CHRISTUM, ſicut ante Prophetæ de eo, & ipſe nos JESUS CHRISTUS erudivit, & Sanctorum Patrum nobis tradidit Symbolum.

Duabus voluntatibus duabuſque Chriſti operationibus.

§. 7. Tertiò, definitionem de duabus voluntatibus, duabuſque Chriſti operationibus in prædicto ſexto Concilio promulgatũ, cujus tenor talis eſt: Sufficerent quidem, & reliqua, quæ in ipſa definitione Concilii Chalcedonenſis ſuperiùs enarrata, ſequuntur uſque ad finem, poſt quem ſequitur in hunc modum: Et duas naturales voluntates in eos, & duas naturales operationes indivisè, inconvertibiliter, inſeparabiliter, inconfusè, ſecundùm Sanctorum Patrum doctrinam adæque prædicamus, & duas naturales voluntates non contrarias, juxta quod impii aſſeruerunt hæretici, ſed ſequentem humanam ejus voluntatem, & non reſiſtentem, vel reluctantem, ſed potiùs, & ſubjectam divinæ ejus atque omnipotenti voluntati. Oportebat enim carnis voluntatem moveri, ſubjici verò voluntati divinæ juxta ſapientiſſimum Athanaſium. Sicut enim ejus caro, Dei verbi dicitur & eſt, ita & naturalis carnis ejus voluntas, propria Dei verbi dicitur & eſt, ſicut ipſe ait: Quia deſcendi de Cœlo, non ut faciam voluntatem meam, ſed ejus qui miſit me, Patris ſuam propriam dicens voluntatem, quæ erat carnis ejus. Nam & caro propria ejus facta eſt. Quemadmodum enim ſanctiſſima atque immaculata animata ejus caro, deificata eſt, non eſt perempta, ſed in proprio ſui ſtatu, & ratione permanſit: ita & humana ejus voluntas deificata eſt, non eſt perempta, ſalutaria eſt autem magis ſecundùm deiloquum Gregorium dicentem: Nam velle illius qui in Salvatore intelligitur, non eſt contrarium Deo: deificatum eſt totum, duas enim naturales operationes indivisè, inconvertibiliter, inconfusè, inſeparabiliter in eodem Domi-

ne JESU CHRISTO vero Deo modo glorificamus, hoc eſt divinam operationem, & humanam operationem ſecundùm divinum prædicatorem Leonem apertiſſimè aſſerentem : Agit enim utraque forma cum alterius communione, quod proprium eſt, verbo ſcilicet operante quod verbi eſt, & carne exequente quod carnis : nec enim in quoquam unam dabimus naturalem operationē Dei, & creaturæ, ut neque quod creatum eſt, in divinam educamus eſſentiam, neque quod eximium eſt divinæ naturæ, ad cōpetentem creaturis locum dejiciamus, & ejuſdem tàm miracula, quàm paſſiones cognoſcimus, ſecundùm aliud, & aliud earum ex quibus eſt naturarum, & in quibus habet eſſe, ſicut admirabilis, inquit Cyrillus, Undique igitur inconfuſum, atque indiviſum conſervantes unum ſanctæ Trinitatis, brevi voce cuncta proferimus : & poſt incarnationem, Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM verum Deum eſſe credentes, aſſerimus duas ejus eſſe naturas, in una ejus radiante ſubſiſtentia, in qua tàm miracula quàmque paſſiones per omnem ſui diſpenſativam converſationem, non per phantaſiam, ſed veraciter demonſtravit, ob naturalem differentiam, in eadem una ſubſiſtentia cognoſcendam, dum utraque natura cum alterius communione, indiviſè & inconfuſè propria vellet atque operaretur, juxta quam rationem, , & duas naturales, voluntates, & operationes confitemur, ad ſalutem humanam convenienter in eo concurrentes.

Concilium univerſalib. auctoritate Romani Pont. celebratis, & de S. Leonis veneratione.

§. 8. Quartò, quoniam hactenus ipſi Armeni per has tres Nicænam, Conſtantinopolitanam, & Epheſinam primam, Synodos, nullas univerſales poſteà celebratas, nec ipſum beatiſſimum hujus ſanctæ ſedis Antiſtitem Leonem, cujus auctoritate ipſa Chalcedonenſis Synodus extitit congregata ſuſceperunt, aſſerentes eiſdem fuiſſe ſuggeſtum, tàm Synodum ipſam Chalcedonenſem quam memoratum Leonem, ſecundùm damnatam Neſtorii hæreſim definitionē feciſſe : inſtruximus eos & declaravimus, hujuſmodi falſam fuiſſe ſuggeſtionem, ipſámque Synodum Chalcedonenſem, & beatiſſimum Leonem, ſanctè & rectè veritatem de duabus in una perſona Chriſti naturis ſuperiùs deſcriptam definiviſſe, contra impia Neſtorii, & Eutychis dogmata, injunximúſque ut ipſum beatiſſimum Leonem, qui veræ fidei columna fuit, & omni ſanctitate & doctrina refertus, tamquam ſanctum & in Catalogo Sanctorum merito deſcriptum, de cætero reputent, & venerentur, atque non ſolùm dictas tres Synodos, ſed & omnes alias univerſales auctoritate Romani Pontificis legitimè celebratas, ſicut & cæteri fideles, reverenter ſuſcipiant.

Septem Sacramentis novæ legis.

§. 9. Quintò, Eccleſiaſticorum Sacramentorum veritatem, pro ipſorum Armenorum, tàm præſentiū quàm futurorum faciliori doctrina, ſub hac breviſſima redigimus formula. Novæ legis ſeptem ſunt Sacramenta, videlicet, Baptiſmus, Confirmatio, Euchariſtia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium, quæ multum à Sacramentis differunt antiquæ legis. Illa enim non cauſabant gratiam, ſed eam ſolùm per paſſionem Chriſti dandam eſſe figurabant : hæc verò noſtra, & continent gratiam, & ipſam dignè ſuſcipientibus conferunt. Horum quinque prima ad ſpiritualem uniuſcujuſque hominis in ſeipſo perfectionem, duo ultima ad totius Eccleſiæ regimen multiplicationémque ordinata ſunt. Per Baptiſmum enim ſpiritualiter renaſcimur, per Confirmationē augemur in gratia, & roboramur in fide, renati autem, & roborati, nutrimur divina Euchariſtiæ alimonia, quòd ſi per peccatum ægritudinem incurrimus animæ per Pœnitentiam ſpiritualiter, ſanamur ſpiritualiter etiam, & corporaliter (prout animæ expedit) per extremā Unctionem. Per Ordinem verò Eccleſia gubernatur, & multiplicatur ſpiritualiter. Per Matrimonium corporaliter augetur. Hæc omnia Sacramenta tribus perficiuntur, videlicet rebus tamquam materia, verbis tamquam forma, & perſona miniſtri conferentis Sacramentum, cum intentione faciendi quod facit Eccleſia, quorum ſi aliquod deſit, non perficitur Sacramentum. Inter hæc Sacramenta tria ſunt, Baptiſmus, Confirmatio, & Ordo, quæ characterem id eſt ſpirituale quoddam ſignum, à cæteris diſtinctivum imprimunt in anima indelebile. Unde in eadem perſona non reiterantur. Reliqua verò quatuor characterem non imprimunt, & reiterationem admittunt.

Baptiſmo. De hoc agitur etiam infrà in conſtit. 17. Cantate.

§. 10. Primum omnium Sacramentorum locum tenet ſanctum Baptiſma, quod vitæ ſpiritualis janua eſt, per ipſum enim membra Chriſti, ac de corpore efficimur Eccleſiæ. Et cùm per primum hominem mors introierit in univerſos, niſi ex aqua & ſpiritu renaſcimur, non poſſumus (inquit Veritas) in regnum cœlorum introire. Materia hujus Sacramenti, eſt aqua vera & naturalis : nec refert frigida ſit an calida. Forma autem eſt. Ego te baptizo in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Non tamen negamus quia & per illa verba, Baptizetur talis ſervus Chriſti in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti ; Vel baptizatur manibus meis talis, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, verum perficiatur Baptiſma : quoniam cùm principalis cauſa, ex qua Baptiſmus virtutem habet, ſit ſancta Trinitas, inſtrumentalis autem ſit miniſter, qui tradit exteriùs Sacramentum, ſi exprimetur actus, qui per ipſum exercetur miniſtrum, cum ſanctæ Trinitatis invocatione, perficitur Sacramentum. Miniſter hujus Sacramenti eſt ſacerdos, cui ex officio competit baptizare. In cauſa * autem neceſſitatis, non ſolùm ſacerdos, vel diaconus, ſed etiam laicus, vel mulier, imò etiam paganus, & hæreticus, baptizare poteſt, dummodò formam ſervet Eccleſiæ, & facere intendat quod facit Eccleſia. Hujus Sacramenti effectus, eſt remiſſio omnis culpæ originalis, & actualis omnis quoque pœnæ quæ pro ipſa culpa debetur. Propterea baptizatis nulla pro peccatis præteritis injungenda eſt ſatisfactio, ſed morientes, antequam culpam aliquam committant, ſtatim ad regnum Cœlorum, & Dei viſionem perveniunt.

* caſu.

Confirmatione ſeu Chriſmate.

§. 11. Secundum Sacramentum eſt Confirmatio, cujus materia eſt Chriſma confectum ex oleo, quod nitorem ſignificat conſcientiæ, & balſamo, qui odorem ſignificat bonæ famæ, per Epiſcopum benedicto. Forma autem eſt : Signo te ſigno Crucis, & confirmo te Chriſmate ſalutis, in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Ordinarius miniſter eſt Epiſcopus. Et cùm cæteras unctiones ſimplex ſacerdos valeat exhibere, hanc nonniſi Epiſcopus debet conferre, quia de ſolis Apoſtolis legitur, quorum vicem tenent Epiſcopi, quòd per manus impoſitionem Spiritum ſanctum dabant, quemadmodum, Actuum Apoſtolorum lectio manifeſtat. Cùm enim audiſſent (inquit) Apoſtoli, qui erant Hieroſolymis, quia recepiſſet Samaria verbum Dei, miſerunt ad eos Petrum, & Joannem, qui cùm veniſſent, oraverunt pro eis ut acciperent Spiritum ſanctum, nondum enim in quemquam illorum venerat, ſed baptizati tantùm erant in Nomine Domini JESU. Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum ſanctum. Loco autem illius manus impoſitionis, datur in Eccleſia Confirmatio. Legitur tamen aliquando per Apoſtolicæ Sedis diſpenſationem, ex rationabili, & urgente admodùm cauſa, ſimplicem ſacerdotem Chriſmate per Epiſcopum confecto hoc adminiſtraſſe Confirmationis Sacramentum. Effectus autem hujus Sacramenti eſt, quia in eo datur Spiritus ſanctus ad robur, ſicut datus eſt Apoſtolis in die Pentecoſtes, ut videlicet Chriſtianus audacter Chriſti confiteantur nomen. Ideòque in fronte, ubi verecondiæ ſedes eſt, confirmandus inungitur, ne Chriſti Nomen confiteri erubeſcat, & præcipuè crucem ejus, qui Judæis eſt ſcandalum, gentibus autem ſtultitia, ſecundùm Apoſtolum, propter quod ſigno Crucis ſignatur.

Euchariſtia. Tu vide formam conſecrationis traditam ab hoc Pont. infrà in conſt. 23. Cantate.

§. 12. Tertium eſt Euchariſtiæ Sacramentum, cujus materia eſt panis triticeus, & vinum de vite, cui ante conſecrationem aqua modiciſſima admiſceri debet. Aqua autem ideò admiſcetur, quoniam juxta teſtimonia Sanctorum Patrum, & doctorum

cleſiæ pridem in diſputatione exhibita creditur ipſum Dominum in vino aqua permixto hoc inſtituiſſe Sacramentum: deinde, quia hoc convenit Dominicæ paſſionis repræſentationi. Inquit enim beatus Alexander Papa Quintus à B. Petro: In Sacramentorum oblationibus, quæ intra Miſſarum ſolemnia Domino offeruntur panis tantùm, & vinum aqua permixtum, in ſacrificium offerantur. Non enim debet in calicem Domini, aut vinum ſolùm, aut aqua ſola offerri, ſed utrumque permixtum, quia utrumque, id eſt ſanguis & aqua ex latere Chriſti profluxiſſe legitur. Tum etiam quod convenit ad ſignificandum hujus Sacramenti effectum, qui eſt unio populi Chriſtiani ad Chriſtum. Aqua enim populum ſignificat, ſecundùm illud Apocalypſis: Aquæ multæ populi multi. Et Julius Papa ſecundus, poſt beatum Sylveſtrum, ait: Calix Dominicus juxta canonum præceptum, vino, & aqua permixtus debet offerri, quia videmus in aqua Populum intelligi, in vino verò oſtendi Sanguinem Chriſti. Ergo cùm in calice vinum & aqua miſcetur, Chriſto populus adunatur, & fidelium plebs ei in quem credit, copulatur, & jungitur. Cùm ergo tàm Sancta Romana Eccleſia, à beatiſſimis Apoſtolis Petro & Paulo edocta, quam reliquæ omnes Latinorum, Græcorúmque Eccleſiæ, in quibus omnis ſanctitatis, & doctrinæ lumina claruerunt, ab initio naſcentis Eccleſiæ ſic ſervaverint, & modo ſervent, inconveniens admodum videtur dum ut alia quævis regio ab hac univerſali, & rationabili diſcrepet obſervantia. Decernimus igitur, ut etiam ipſi Armeni ſe cum univerſo Orbe Chriſtiano conforment, eorúmque Sacerdotes in calicis oblatione paululum aquæ (prout dictum eſt) admiſceant vino. Forma hujus Sacramenti ſunt verba Salvatoris, quibus hoc conficit Sacramentum. Sacerdos enim in perſona Chriſti loquens, hoc conficit Sacramentum. Nam ipſorum verborum virtute, ſubſtantia panis in Corpus Chriſti, & ſubſtantia vini in Sanguinem convertuntur, ita tamen quòd totus Chriſtus continetur ſub ſpecie panis & totus ſub ſpecie vini & ſub qualibet quoque parte hoſtiæ conſecratæ, & vini conſecrati, ſeparatione facta, totus eſt Chriſtus. Hujus Sacramenti effectus, quem in anima operatur dignè ſumentis, eſt adunatio hominis ad Chriſtum. Ut quia per gratiam homo Chriſto incorporatur, & membris ejus unitur, conſequens eſt, quòd per hoc Sacramentum in ſumentibus dignè gratia augeatur, omnémque effectum, quem materialis cibus, & potus, quoad vitam agunt corporalem, ſuſtentando, augendo, reparando, & delectando, Sacramentum hoc quoad vitam operatur ſpiritualem, in quo (ut inquit Urbanus Papa) gratam Salvatoris noſtri recenſemus memoriam, à malo retrahimur, confortamur in bono, & ad virtutum, & gratiarum, proficimus incrementum.

Pœnitentia.

§. 13. Quartum Sacramentum eſt Pœnitentia, cujus quaſi materia ſunt actus pœnitentis, qui in tres diſtinguuntur partes. Quarum prima eſt cordis contritio, ad quam pertinet, ut doleat de peccato commiſſo cum propoſito non peccandi de cætero. Secunda eſt oris confeſſio, ad quam pertinet, ut peccata, quorum memoriam habet, ſuo ſacerdoti confiteatur integraliter. Tertia eſt ſatisfactio pro peccatis ſecundùm arbitrium ſacerdotis, quæ quidem præcipuè fit per orationem, jejunium, & eleemoſynam. Forma hujus Sacramenti ſunt verba abſolutionis, quæ ſacerdos profert, cùm dicit: Ego te abſolvo &c. Miniſter hujus Sacramenti eſt ſacerdos, habens auctoritatem abſolvendi, vel ordinariam vel ex commiſſione Superioris; effectus hujus Sacramenti eſt abſolutio à peccatis.

Extremâ Unctione.

§. 14. Quintum Sacramentum eſt, extrema Unctio, cujus materia eſt, oleum olivæ per Epiſcopum benedictum. Hoc Sacramentum niſi infirmo, de cujus morte timetur, dari non debet, qui in his locis ungendus eſt: in oculis propter viſum, in auribus propter auditum, in naribus propter odoratum, in ore propter guſtum, vel loquutionem, in manibus propter tactum, in pedibus propter greſſum, in renibus propter delectationē ibidem vigentem. Forma hujus Sacramenti eſt hæc: Per iſtam unctionem, & ſuam piiſſimam miſericordiam indulgeat tibi Dominus quicquid per viſum &c. Et ſimiliter in aliis membris. Miniſter hujus Sacramenti eſt ſacerdos. Effectus verò eſt mentis ſanatio, & in quantum autem expedit ipſius etiam corporis. De hoc Sacramento inquit beatus Jacobus Apoſtolus; Infirmatur quis in vobis; inducat presbyteros Eccleſiæ, ut orent ſuper eum, ungentes cum oleo in Nomine Domini, oratio fidei ſalvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus, & ſi in peccatis ſit, dimittentur ei.

Ordine.

§. 15. Sextum Sacramentum eſt, Ordinis, cujus materia eſt illud, per cujus traditionem confertur Ordo, ſicut presbyteratus traditur per calicis cum vino, & patena cum pane porrectionem, Diaconatus verò per libri Evangeliorum dationem. Subdiaconatus verò per calicis vacui cum patena vacua ſuperpoſita traditionem: & ſimiliter de aliis per rerum ad miniſteria ſua pertinentium aſſignationem. Forma ſacerdotii talis eſt, Accipe poteſtatem offerendi ſacrificium in Eccleſia pro vivis, & mortuis, In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti. Et ſic de aliorum ordinum formis, prout in Pontificali Romano latè continetur. Ordinarius Miniſter hujus Sacramenti, eſt Epiſcopus. Effectus augmentum gratiæ ut quis ſit idoneus Miniſter.

Matrimonio.

§. 16. Septimum eſt Sacramentum Matrimonii, quod eſt ſignum conjunctionis Chriſti, & Eccleſiæ, ſecundùm Apoſtolum dicentem: Sacramentum hoc magnum eſt, ego autem dico in Chriſto, & in Eccleſia. Cauſa efficiens Matrimonii, regulariter eſt mutuus conſenſus, per verba de præſenti expreſſus. Aſſignatur autem triplex bonum Matrimonii. Primum eſt proles ſuſcipienda, & educanda ad cultum Dei. Secundum eſt fides, quam unus conjugum alteri ſervare debet. Tertium indiviſibilitas Matrimonii propter hoc quòd ſignificat indiviſibilem conjunctionem Chriſti, & Eccleſiæ. Quamvis autem ex cauſa fornicationis liceat tori ſeparationem facere, non tamen aliud matrimonium contrahere fas eſt, cùm Matrimonii vinculum legitimè contracti perpetuum ſit.

Fidei regula edita ab Athanaſio.

§. 17. Sextò compendioſam illam fidei regulam, per beatiſſimum Athanaſium editam ipſis præbemus oratoribus, cujus tenor talis eſt: Quicumque vult ſalvus eſſe &c.

Decreto Unionis cum Græcis, de qua in præced. Bulla.

§. 18. Septimò, decretum unionis cum Græcis conſummatæ pridem in hoc ſacro œcumenico Florentino Concilio promulgatum, cujus tenor talis eſt: Eugenius &c. Lætentur Cœli &c.

Feſtivitatibus celebrandis.

§. 19. Octavò, cùm inter alia ſit etiam cum ipſis Armenis diſputatum, quibus diebus feſtivitates Annunciationis B. Mariæ Virginis, Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ, & conſequenter Nativitatis & Circumciſionis Domini noſtri JESU CHRISTI, ac Præſentationis ejuſdem in templo, ſeu Purificationis beatæ Virginis Mariæ celebrari debeant, ſatiſque dilucidè veritas pateſacta fuerit, tàm Sanctorum Patrum teſtimoniis, quàm conſuetudine Eccleſiæ Romanæ, & omnium aliarum univerſaliter apud Latinos, & Græcos: ne igitur in tantis celebritatibus diſpar ſit Chriſtianorum ritus, unde perturbandæ charitatis occaſio poſſit oriri, decernimus tamquam veritati, & rationi conſentaneum, & juxta totius reliqui Orbis obſervantiam, ut ipſi etiam Armeni feſtum Annunciationis B. Mariæ die 25. Martii, Nativitatis B. Joannis Baptiſtæ 24. Junii, Nativitatis verò ſecundùm carnem Salvatoris noſtri 25. Decembris; Circumciſionis ejuſdem 1. Januarii, Epiphaniæ 6. ejuſdem Januarii, Præſentationis Domini in templo, ſeu Purificationis Dei Genitricis 2. Februarii debeant ſolemniter celebrare.

Armenorum approbatio in omnibus prædictis, & in cæteris, quæ S. R. E. tenet & docet, atque jubet.

§. 20. His omnibus explicatis, prædicti Armenorum Oratores nomine ſuo, & ſui Patriarchæ, & omnium Armenorum, hoc ſaluberrimum Synodale decretum cum omnibus ſuis Capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis & ſtatutis, omnémque doctrinam in ipſa deſcriptam

Digitized by Google

necnon quicquid tenet, & docet Sancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni devotione & obedientia acceperant, ſuſcipiunt & ampleſtuntur. Illos quoque Doctores & Sanctos Patres, quos Eccleſia Romana approbat, ipſi reverenter ſuſcipiunt. Quaſcumque verò perſonas, & quicquid ipſa Romana Eccleſia damnat & reprobat, ipſi pro reprobatos, & damnatis habent. Profitentes tamquam veræ obedientiæ filii, nomine quo ſuprà ipſius Sedis Apoſtolicæ ordinationibus, & juſſionibus fideliter obtemperare.

Dat. P. A. 9. die 22. Nov.

Dat. Florentiæ in publica ſeſſione Synodali, ſolemniter in Eccleſia majori celebrata, anno Domini 1439. decimo Kal. Decembris, Pont. noſtri Anno IX.

XX.

Communicantes in hebdomada Sancta, vel infrà Octavam Paſchæ Reſurrectionis D. N. JESU CHRISTI, ſatisfaciunt præcepto Sanctæ Romanæ Eccleſiæ.

Hoc præceptum legitur in cap. Omnis de pœnitent. & in can. 9. ſeſſ. 13. Concil. Trident.

Edita A. D. 1440.

EUGENIUS PAPA IV.

Dilecto filio Jacobo de Arimaticis de Bononia Ordinis Minorum de obſervantia regulari.

Cauſæ hujus declarationis.

FIde digna relatione percepimus in civitate Lioï, non parvam per hæc tempora excitatam fuiſſe commotionem, de die debitæ perceptionis ſacratiſſimi corporis Domini noſtri JESU CHRISTI, & per aliquos religioſos eſſe affirmatum, quòd non communicantes actualiter in die Reſurrectionis Dominicæ, mortaliter peccarent, etiam ſi in die Jovis Sancti, & aliis quibuſcumque diebus infrà annum pluries & frequentatis vicibus communicaſſent, quod piis auribus eſt audire moleſtum.

Declaratio hactenus ab iſto Pontif. data.

§. 1. Recolimus aliàs per quoddam noſtrum breve ſcripſiſſe venerabili fratri noſtro Epiſcopo Licienſi, quod intelligebamus ſatisfactum eſſe, ſi paulò ante, vel paulò poſt diem Reſurrectionis Domini quis communicet, mirati ſumus, quòd poſtmodum nova controverſia revixerit, ſed inimicus homo ſuperſeminavit zizania.

Alia plenior declaratio.

*Iſtud cap. Omnis, eſt in tit. de Pœnitent.

§. 2. Nos igitur cupientes, purgatum triticum in horreum Domini congregare, & inutilibus contentionibus finem dare, attendentes juxta doctrinam Beati Auguſtini, quod ſolent circumſtantiæ ſcripturarum, illuminare ſubſtantiam veritatis, & non ſolùm adjacentia, ſed etiam præcedentia, & ſubſequentia verba ſunt conſideranda prudenter, cùm dicat canon Eccleſiæ: Omnis utriuſque ſexus fidelis ſaltem ſemel in anno confiteatur, & infrà, ſuſcipiens ad minus in Paſcha* reverenter Eucharistiæ Sacramentum, & ſequitur, niſi de proprii ſacerdotis conſilio ob aliquam rationabilem cauſam ad tempus ab ejus perceptione duxerit abſtinendum, dicimus expreſsè non intentionis legiſlatoris fuiſſe animas illaqueare fidelium, ſub culpa mortali ad communicandum præcisè in die Reſurrectionis Dominicæ; ſed terminum ſtatuiſſe à Paſcha ad Paſcham; cùm dicit ſemel in anno, & infrà ad minus in Paſcha. Mens enim magis, quàm verborum ſonus eſt attendenda diſcretè. Intelligimus itaque optimo jure ſatisfactum eſſe Canoni, ſi in hebdomada Sancta, vel infrà Octavam Paſchæ Reſurrectionis Dominicæ, ſecundùm meliorem diſpoſitionem conſcientiæ, & aptiorem mentis devotionem, fideles præparatione debita ſanctum Euchariſtiæ pignus accipiant, & cum Domino Paſcha celebrent ad ſalutem, & huic ſententiæ omnes volumus acquieſcere.

Dat. P. A. 10. die 8. Julij.

§. 3. Quare devotioni tuæ committimus, ut prædicta, ubi oportere intelligas, populis nota facias.

XXI.

Approbatio Congregationis Fratrum S. Hieronymi, ſub denominatione S. Hieronymi de Feſulis, & ſub regula S. Auguſtini, cum præfinitione muneris & electionis Prælatorum ipſius Congregationis.

Hi Fratres tempore Innoc. VII. regularem vitam ducere cœperunt, ut videre eſt ſup. in conſtit. 3. Greg. XII. Sacrum, fol. 286. ubi alia notavi.

Iſta autem conſtitutio à Nicolao V. confirmata extitit die 27. Januarii 1447. quam tamen Bullam prætermiſi, uti ſimpliciter confirmatoriam.

Edita A. D. 1441.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis univerſis Fratribus S. Hieronymi Feſulani nuncupatis, præſentibus & futuris, Salutem, & Apoſt. bened.

Procœmium.

SUper gregem Dominicum noſtræ vigilantiæ divinitus creditum intenti, ſpeculatoris prout in nobis deſuper conceditur exercentes officium, Chriſtifideles præſertim regulari obſervantiæ deditos, eo providentiæ ſtudio gubernari annuimus, ut ſuavi religionis jugo ſuppoſiti, curioſus Eccleſiæ ſcrutator in eis nil inveniat nota dignum, ipſique animarum ſublatis periculis, votivis congratulentur eventibus, & continuum Domino dante, ſuſcipiant incrementum.

Congregatio Fratrum S. Hieronymi pro licentia profitendi regulam S. Auguſtini ſupplicat huic Papæ.

§. 1. Sanè pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd vos, qui mundanis ſpretis illecebris, juxta quaſdam conſtitutiones S. Hieronymi ſub regulari obſervantia hactenus multiplicaſtis, & in dies multiplicatis virtutum meritis, ut eos devotiùs Altiſſimo famulari valeatis, quo vos ſub aliqua ex regulis per Sedem Apoſtolicam approbatis degere conſpexeritis, ſub regula S. Auguſtini, ad quam ſingularem geritis devotionis affectum vivere, illámque profiteri ferventiùs deſideratis.

Qui eam concedit cum retentione habitus conſueti, & denominationis S. Hieronymi.

§. 2. Hinc eſt quòd nos, qui divini cultus augmentum, ac religionis propagationem noſtris potiſſimè temporibus augeri, intenſis deſideriis affectamus, piis veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, vobis, ut prioribus, vocabulo & nominatione S. Hieronymi remanentibus, habitum quem hucuſque geſtare conſueviſtis, geſtare, & dictam regulam S. Auguſtini, quoad tria ſubſtantialia tantùm, videlicet obedientiam, caſtitatem, & in particulari paupertatem profiteri, ac ſub illa vivere, necnon loca, domus, ſive oratoria ad vos ſpectantia, in domos ſive Prioratus dictæ regulæ S. Auguſtini, cum Eccleſiis, cœmeteriis, campanilibus, campanis, hortis, hortalitiis, & aliis neceſſariis officinis erigere poſſitis.

Eorumque Congregationem S. Hieronymi Feſulani vocari jubet.

§. 3. Et quòd vos omnes & ſinguli unum corpus & una Congregatio, quod ſeu quæ Congregatio Fratrum S. Hieronymi Feſulani nuncupetur, ſitis, & eſſe cenſeamini.

Conventum Feſulani caput aliorum conſtituit, & inibi Capitula generalia celebrari mandat.

§. 4. Necnon quamprimùm regulam S. Auguſtini hujuſmodi profeſſi fueritis, ut præfertur, pro veſtro ac domorum, ſeu Prioratuum ad vos pertinentium, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus ſalubri ſtatu, in domo ſeu Prioratu S. Hieronymi Feſulani, quam ſeu quem veſtrum principale caput, cui aliæ ſeu alii domus, vel Prioratus ad vos ſpectantes hujuſmodi ſubſint, & membra exiſtant, fore Apoſtolica auctoritate decernimus hac prima vice, & ſucceſſivè annis ſingulis, ſingula Capitula generalia in ſingulis locis & terminis ad id per unum primò, & ſucceſſivè per ſingula Capitula prædicta ſtatuendis, & ordinandis celebrari.

Præpoſitumque generalem.

§. 5. Ac in hujuſmodi Capitulis unum in veſtrum generale Præpoſitum Priorem & Patrem.

Et Rectores domorum eligi præcipit.

§. 6. Necnon ad regimen & gubernationem ſingularum domorum, ſeu Prioratuum hujuſmodi ſingulos Rectores eligere, & deputare. Qui ſic pro tempore electi & deputati, abſque alicujus deſuper eis faciendæ confirmationis, collationis, ſeu proviſionis, Apoſtolicæ ſeu ordinariæ, Fratres, domos, ac Prioratus ſibi commiſſos in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & illis præeſſe valeant.

Quorum officia in ſingulis Capituli primordiis expirant.

§. 7. Quodque tàm Præpoſiti quàm Rectorum (qui nihilominus ſi utiles, & vobis grati fuerint, & accepti, pro anno ſequenti, & quoties vobis placuerit ad propria regimina & gubernationes reeligi, & deputari poſſint) officia in ſingulis primordiis ſingulorum Capitulorum hujuſmodi omninò ceſſare, & expirare cenſeantur.

Statuta in eiſdem Capitulis firmari poſſe indulget.

§. 8. Præterea in eiſdem Capitulis ſubſtantialia prædicta nullatenus immutando, quæcumque, quocumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes inter vos edere & condere, ſeu facere, ac eorum ſingula in toto, vel in parte, quoties vobis opportunum videbitur, corrigere, immutare, addere, illaque omnia & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia tantum, juris apicibus, & terminis, litiumque anfractibus non ſervatis, irrefragabiliter obſervari facere & mandare poſſitis.

Et ſuper eis Præpoſitum & Rectores diſpenſare poſſe concedit.

§. 9. Necnon ſuper ipſis Præpoſitus, ſeu Prior, cum quibuſcumque Rectores verò prædicti cum in domibus, ſeu Prioratibus ſibi commiſſis degentibus fratribus, in toto vel in parte, prout eis videbitur, diſpenſare.

Fratreſque vagantes ad clauſtra reducere & punire.

§. 10. Ac Præpoſitus, vel Prior omnes & ſingulos, Rectores verò prædicti ſibi commiſſis domibus, ſeu Prioratibus commorantes fratres, regulam ipſam profeſſos, vagos, & fugitivos, ſeu alios delinquentes quòd ad Clauſtrum redeant, & ſe emendent, per cenſuras hujuſmodi, & alias pœnas, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, cogere, capere, & incarcerare.

Perſonas Ordinis prævia confeſſione abſolvere & cum eis diſpenſare. Ad hæc attende conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 11. Novitios quoque profeſſos, & Converſos, dictæ regulæ in ipſorum domibus, ſeu Prioratibus illis ſervientes, etiam ſæculares quoslibet præſentes, & poſteros, quotiens eis opportunum fuerit, ipſorum confeſſionibus diligenter auditis pro commiſſis per eos in omnibus, præterquam Sedi Apoſtolicæ reſervatis caſibus, debitam abſolutionem impendere, & injungere pœnitentiam ſalutarem.

Sacramenta miniſtrare.

§. 12. Necnon Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare valeant perpetuò.

Profeſſionem in manibus Præpoſiti, & reſpectivè Epiſcopi emitti poſſe decernit.

§. 13. Et inſuper quòd dilectus filius Jacobus veſtræ Societatis Præpoſitus, in venerabilis fratris noſtri Antonii Epiſcopi Hoſtienſis, ac ſubſequenter poſtquam ipſe Jacobus illam emiſerit, vos fratres nunc exiſtentes in ipſius Jacobi manibus, profeſſionem hujuſmodi emittere valeatis, & Epiſcopo ſi dictus Jacobus, necnon Jacobo prædicto, ſi vos etiam emittere volueritis, quòd profeſſionem hujuſmodi auctoritate recipere, & admittere poſſint liberè, & licitè auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus pariter, & indulgemus; Venerabilis fratris noſtri Epiſcopi Feſulani, cæterorumque Ordinariorum, necnon Parochialium Eccleſiarum, ac quorumlibet aliorum juribus in omnibus ſemper ſalvis.

Contrariis derogat.

§. 14. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis S. Auguſtini juramento, confirmatione Apoſtolita, vel quavis firmitate aliis roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 11. die 26. Julii.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Septimo Kal. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno 11.

XXII.

Fratres S. Ambroſii ſub una Congregatione rediguntur, ejuſque caput Monaſterium S. Ambroſii ad Nemus Mediolanenſis conſtituitur, munus Prælatorum præfinitur, & privilegia conceduntur.

De his Fratribus plenè ſcripſi ſuprà in conſtit. 9. Greg. XI. Cupientes. fol. 269.

Edita A. D. 1441.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Regimini univerſalis Eccleſiæ, quamquam immeriti diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, ut juxta creditæ nobis diſpenſationis officium, circa ſubditorum quorumlibet, præſertim ſub regulari obſervantia ſtudio vacantium, piæ vitæ in quorum utique proſperitate reficimur, ſtatum ſalubriter, & proſperè dirigendum ſollicitudinis ſtudio intendamus, & iis quæ ad laudem, & gloriam divini nominis, ſacrique cultus augmentum, ac religionis propagationem illis profutura cognoſcimus, opem, & operam quantum cum Deo poſſumus, impendimus efficaces, ut per noſtræ operationis miniſterium, & Apoſtolici favoris præſidium, perſonæ hujuſmodi eorumque Monaſteria, & loca, ſingulis ab eis ſublatis diſpendiis, proſperis gratulentur eventibus, ac in ſpiritualibus, & temporalibus fœlicia ſuſcipiant incrementa.

Fratres S. Ambroſii diverſa loca in Italia acquiſiverunt, & virtutum meritis in dies multiplicati ſunt.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum Monaſterii S. Ambroſii ad Nemus extra muros Mediolanenſes, ſub regula S. Auguſtini degentium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſi, & alii Priores, & Fratres ſuorum aliorum Monaſteriorum, domorum, & locorum, qui ſub regulari obſervantia dictæ regulæ viventes, variis, & diverſis hactenus multiplicaverunt (prout in dies multiplicant) virtutum meritis, ac plures Eccleſias, Monaſteria, domos, atque loca in diverſis Italiæ partibus conſiſtentia aſſecuti fuerunt, ſub charitatis & ipſius obſervantiæ unione virtutum, Domino perpetuo famulari ferventiùs deſiderant.

Hic ideò Pont. ad augendum eorum devotionem, in unam Congregationem eos redigit.

§. 2. Nos igitur qui divini cultus augmentum, & Religionis propagationem ubique locorum, noſtris potiſſimè temporibus augeri intenſis deſideriis affectamus, directioni ſtatui, & conſervationi Fratrum hujuſmodi providere volentes, ac ſperantes quòd ex eorum vita laudabili, & fructuoſis operibus, prædicta, necnon alia eis forſan de cætero concedenda Monaſteria, domus atque loca in ſpiritualibus, & temporalibus, proſperos, & fœlices ſucceſſus dante Domino conſequentur, ut ipſi Fratres eo ferventiùs, & devotiùs divinis beneplacitis ſe coaptent, quo ſe per nos, & Sedem Apoſtolicam ſpecialibus gratiis munitos fore conſpexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte ſupplicationibus inclinati, quod ipſi ac omnes, & ſinguli in Monaſteriis, domibus, ac locis prædictis pro tempore commorantes Fratres, unum corpus, & una Congregatio, quod ſeu quæ Congregatio Fratrum S. Ambroſii ad Nemus Mediolanenſis nuncupetur, & eorum quilibet Frater illius Monaſterii, domus, ſeu loci in quo vel qua ipſum de ſui Superioris voluntate pro tempore reſidere contigerit, ſint & eſſe cenſeantur.

Monaſterium S. Ambroſii ad Nemus, caput aliorum locorum Congregationis conſtituit.

§. 3. Necnon dicto Monaſterio S. Ambroſii pro primo ejuſdem religionis prout hactenus habitum, & reputatum fuit, remanente, illud, ac alia prædicta, & quæ Fratres hujuſmodi pro tempore aſſequi contigerit Monaſteria, domus, atque loca Fratrum Congregationis prædictorum in unitate charitatis, & dicta obſervantia degentium ſint, & ad illos in perpetuum pertineant.

In eoſque ſingulis trienniis generalia capitula celebrari juſſit.

§. 4. Quòdque Fratres præfati in dicto Monaſterio S. Ambroſii, hac in prima vice, & ſucceſſivè ſingulis trienniis ſingula generalia Capitula, ad quæ Rector, & Viſitatores, ac cum ſingulis ex Fratribus Monaſteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ad id per ſingulos eorumdem Monaſteriorum, domorum, & locorum Conventus eligendis, ſinguli Monaſteriorum, domorum, & locorum hujuſmodi Priores accedere, quibuſque perſonaliter intereſſe adſtricti ſint, in locis & terminis ad id per annum primo, & ſucceſſivè per ſingula Capitula prædicta ſtatuendis, & ordinandis celebrare teneantur.

Et ibidem ſtatuta regulæ non contraria præfiniri poſſe cedit.

§. 5. Et in hujuſmodi Capitulis ſubſtantialia dictæ regulæ non mutando, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes, dum tamen juſta, & rationabilia, ac ſacris Canonibus nullatenus diſcrepantia, ſuper quibus legitima, & rationabili cauſa ſubſiſtente, Rector, & Viſitatores hujuſmodi cum dictis Fratribus uſque ad futurum Capitulum diſpenſare poſſint, & inter eos condere ſeu facere, illaque necnon eorum ſingula in toto, vel in parte quotiens eis opportunum

viſum

viſum fuerit corrigere, mutare, caſſare, & illis addere, necnon ea per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia per Fratres ipſos obſervari facere.

Prioremque generalem eligi.

§. 6. Ac in eiſdem Capitulis, unum etiam Priorem ex Monaſteriis Sancti Ambroſii, vel ex aliorum Monaſteriorum, domorum, & locorum hujuſmodi Prioribus, ſeu Fratribus prædictis in eorum omnium Rectorem, & patrem; Ac duos Viſitatores; Necnon ad ſancti Ambroſii quod per Priorem perpetuum (cujus electio ad Fratres ipſius Monaſterii ſancti Ambroſii, electionis verò confirmatio ad Archiepiſcopum Mediolanenſem pro tempore exiſtentem, etiam ex ſpeciali dictæ Sedis privilegio pertinere noſcuntur) & aliorum, quæ per temporales Priores reguntur Monaſteriorum, domorum, & locorum prædictorum, ac in illis degentium Fratrum regimen, & gubernationem, ſingulos Priores poſſint, & teneantur eligere.

Cujus Prioris & Viſitatorum munus hic refertur. Et officium eorum quanto tempore duret, & etiam quando vacet definitur.

§. 7. Necnon Rector, qui omnibus, & ſingulis Monaſteriis, domibus, locis, Prioribus, & Fratribus hujuſmodi præſit; ac Viſitatores, qui dictum Rectorem, & quemlibet ex Prioribus prædictis, rationabili, & legitima id exigente cauſa, ab eorum officiis amovere, & alios loco amotorum uſque ad ſubſequens Capitulum ſubrogare valeant, quique aliàs in viſitando, & in præmiſſis ac circa ea neceſſariis; illam juriſdictionem, ſeu poteſtatem habeant, quæ ſibi per hujuſmodi Capitula conceditur. Ac Priores ſic electi prædicti, abſque deſuper eis per ipſum Archiepiſcopum ſeu quemvis alium Apoſtolica ſeu Ordinaria, vel alia quacumque auctoritate facienda confirmatione, collatione, ſeu proviſione Fratres, & Monaſteria, domus, atque loca ſibi commiſſa hujuſmodi in ſpiritualibus, & temporalibus regere, ac gubernare, illiſque præeſſe liberè, & licitè. Rector quoque, Viſitatores, & Priores præfati, quorum officia in ſingulis primordiis ſingulorum Capitulorum hujuſmodi, eo ipſo etiam ſi illa non reſignaverint, vacare decernimus, ſi utiles & Fratribus ipſis grati fuerint & accepti, pro annis ſequentibus, ac quotiens ipſis Fratribus viſum fuerit, ſeu placuerit, ad priora officia reeligi, & deputari poſſint. Quòdque ſi forſan infrà triennium hujuſmodi, Rectorem, tunc Viſitatores ipſius Rectoris vices gerant, ſi unum ex Viſitatoribus, tunc Rector cum alio Viſitatore, ſi verò aliquem ex Prioribus prædictis decedere, vel aliàs quovis modo ipſorum officia vacare contigerit, tunc Rector, & Viſitatores præfati alios ex Fratribus hujuſmodi uſque ad futurum Capitulum ſubrogare.

Priorum facultas omnes de Ordine à reſervatis caſibus ſemel. & à non reſervatis quoties opus fuerit abſolvendi. To vide conſt. 115. Clem. viij. Quæcumque.

§. 9. Præterea quòd Rector, ac omnes, & ſinguli Priores prædicti, necnon Fratres, quos idem Rector ad hoc duxerit deputandos, omnibus, & ſingulis religioſis ſuis profeſſis, Converſis, Novitiis, & ad eorum ſervitia in eorumdem Monaſteriis, domibus, ſeu locis etiam ſæcularibus perpetuò dedicatis, præſentibus, & poſteris, in quibuſcumque n reſervatis ſemel tantùm, in non reſervatis verò Sedi præfatæ caſibus, quotiens illis opportunum fuerit, ipſorum confeſſionibus diligenter auditis, pro commiſſis per eos debitam abſolutionem impendere, & injungere pœnitentiam ſalutarem.

Eccleſiaſtica Sacramenta adminiſtrandi.

§. 9. Ac Euchariſtiam, & alia Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare.

Novitios & profeſſos omnes à caſib. etiam reſervatis abſolvendi &c. Attende bul. Clem. viij. noa citatam.

§. 10. Profeſſos quoque, & Novitios hujuſmodi qui poſtmodùm regulam ipſam profeſſi fuerint in quibuſcumque etiam Sedi prædictæ ſpecialiter reſervatis caſibus à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiis, aliiſque cenſuris, & pœnis à jure vel ab homine promulgatis, aliàs tamen in forma Eccleſiæ ſemel dumtaxat abſolvere; Et cum eiſdem Profeſſis, ac Novitiis ſuper irregularitate ſi qua dictis ſententiis, & cenſuris, vel earum aliquæ ligati, miſſas & alia divina officia celebrando, aut ſe illis immiſcendo, vel alios quomodolibet (homicidii, mutilatione membrorum, & bigamiæ caſibus dumtaxat exceptis) ſemel ſimiliter; ſuper irregularitate verò, quam ex prædictis ſententiis vel cenſuris ſeu earum aliqua per ignorantiam, vel inadvertentiam, ſeu negligentiam, & non ex contemptu, pro tempore contraxerint, quoties opus fuerit diſpenſare valeant.

Degentes extra clauſtra cogendi.

§. 11. Et inſuper Rector, ac Viſitatores omnes, & ſinguli, Priores verò prædicti in ſibi commiſſis Monaſteriis, domibus, ſeu locis degentes Fratres profeſſos dictæ Congregationis vagos, & fugitivos, ſeu aliàs delinquentes, quòd ad Clauſtrum redeant, vel aliàs ſe emendent per excommunicationis ſententiam, ac alias cenſuras & pœnas de quibus ſibi videbitur (invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis) cogere, capere, incarcerare, & etiam punire.

Fratrum facultas loca recipiendi. Ad hoc obſervata conſt. 99. Cle. viij. Quoniam.

§. 12. Quòdque Fratres ipſi quæcumque bona mobilia, & immobilia, Monaſteria, Eccleſias, domos, & loca ſi aliàs eis legitimè donentur, vel concedantur, in poſterùm recipere, & aſſequi, illáque pro ſuis uſu & habitatione ſub inſtitutis regularibus dictæ Congregationis, & obſervantia hujuſmodi poſſidere ſimiliter liberè & licitè.

Aliam regulam etiam ſtrictiorem non ingrediantur.

§. 13. Et quòd nullus ex Fratribus profeſſis prædictis, vel aliquem alium Ordinem, ſeu Regulam etiam arctiorem quodcumque, & qualecumque privilegium, ſeu indultum ſuper liberè recipiendis Fratribus alterius Ordinis, vel Regulæ, ipſi etiam arctiori Ordini, ſeu Regulæ à Sede prædicta, vel aliàs quomodocumque conceſſum ſit, etiam ſi de privilegio, ſeu indulto hujuſmodi de verbo ad verbum præſentibus habenda foret mentio ſpecialis, abſque Capituli generalis hujuſmodi, aut de privilegio, ſeu indulto præſenti, & illius cauſa, necnon tunc ipſorum Fratrum exiſtentis Rectoris nomine expreſſam mentionem faciente, licentia ſpeciali ſub excommunicationis pœna, quam abſque licentia prædicta tranſiens aut vagans eo ipſo incurrat tranſire, aut vagari.

Priorum facultas promoveri faciendi Fratres ad ſacros ordines, à quocumque Antiſtite. Tu attende Concil. Trid. ſeſſ. 7. c. 11.

§. 14. Præterea omnes & ſinguli Priores prædicti de licentia Rectoris, & Viſitatorum hujuſmodi, quoſcumque in ſibi commiſſis Monaſteriis, domibus, ſeu locis, commorantes Fratres, ad omnes etiam ſacros ordines; aliàs tamen rite ſtatutis à jure temporibus, per quemvis Catholicum Antiſtitem, gratiam & communionem prædictæ Sedis habentem, Diœceſanorum locorum, & cujuſvis alterius licentia, ſuper hoc minimè requiſita, liberè & licitè promoveri facere poſſint.

Fratres recitent officium Ambroſianum.

§. 15. Necnon Fratres prædicti eorum Monaſteriis, Eccleſiis, domibus, ſive locis divinum officium Ambroſianum prout aliàs conſueverunt, niſi Fratribus alicujus ex Monaſteriis, domibus, ſive locis prædictis, de dicendo aliud officium à Sede prædicta indultum exiſtat, dicere, legere, ſeu cantare teneantur.

Communicatio privilegiorum cujuſcumque loci hujus Ordinis.

§. 16. Quòd Sancti Ambroſii, & omnia alia & ſingula Monaſteria, domus, ſeu loca, & Fratres hujuſmodi omnibus & ſingulis Privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indulgentiis, gratiis, & indultis, quibuſcumque ex Monaſteriis præfatis in genere per nos, vel Sedem prædictam conceſſis, aut forſan in poſterùm concedendis, uti & gaudere valeant, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus præſentibus & futuris hujuſmodi, quamdiu ſub dicta obſervantia vixerint, concedimus pariter, & indulgemus, præfati Archiepiſcopi, cæterorúmque Ordinariorum locorum, necnon Parochialium Eccleſiarum, & quorumlibet aliorum juribus aliàs in omnibus ſemper ſalvis.

Derogatio contrariorum.

§. 17. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac literis, & privilegiis Apoſtolicis, etiam ſi de illis, quorum omnium tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda ſit, necnon regulæ Monaſteriorum, domorum, & locorum prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, conceſſionis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe novetit incurſurum.

D.P A. 11. die 4. Oct.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1441. Quarto Nonas Octobris, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

XXIII.

Concordia Jacobitarum in Ægypto, cum S.R. Eccleſia, & explicatio nnnnllorum Catholicam Fidem concernentium.

Similem unionem Græcorum habes ſup in conſtit. 17. Lætentur. fol. 335. Et aliam Armenorum, perlege ſup. in conſtit. 19. Exultate. fol. 337.

Edita A. D. 1442.

EUGENIUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpe uam rei memoriam.*

Exaltatio de unione Jacobinorum cum S. R. E. ultra unionem Græcorum & Armenorum. Tu habes unionem Græcorum hic ſupra in conſt. 17. fol. 335. Et unionem Armenorum in alia conſt. 19. Exultate. fol. 337.

CAntate Domino quoniam magnificè fecit, annũciate hæc in univerſa terra, exulta & lauda, habitatio Sion, quoniam magnus in medio tui ſanctus Iſraël: Cantare profectò, & exultare in Domino decet Eccleſiam Dei pro hac grandi magnificentia, & gloria Nominis ſui, quam hodierna die clementiſſimus Deus operari dignatus eſt. Toto ſiquidem corde laudare, & benedicere Salvatorem noſtrum, nos convenit, qui ſanctam Eccleſiam ſuam novis quotidiè accumulat incrementis. Quamquam autem in populum Chriſtianum ſua beneficia omni tempore multa, & magna ſint, quæ luce clariùs erga nos ſuam immenſam charitatem oſtendunt; ſi tamen accuratè inſpicimus, quæ & quanta his diebus noviſſimis divina clementia facere dignata eſt, judicare certè poterimus hoc noſtro tempore plura, ac majora, quàm à multis retroactis temporibus ſuæ charitatis munera extitiſſe. Ecce enim nondum exacto triennio in hoc ſancta œcumenica Synodo ſaluberrimam trium magnarum nationum unionem, Dominus noſter JESUS CHRISTUS, pro ſua infatigabili pietate ad commune perennéque totius Chriſtianitatis gaudium, tàm copiosè effecit, unde actum eſt, ut totus ferè Oriens, qui glorioſum Chriſti Nomen adorat, ac non parva Septentrionis portio poſt longa diſſidia cum Sancta Romana Eccleſia, in eodem fidei, & charitatis vinculo jam convenerint. Primò etenim Græci, & ij, qui ſubſunt quatuor Patriarchalibus Sedibus multas gentes, nationéſque, & idiomata continentibus; Deinde Armeni multorum populorum gens; Hodie verò Jacobini magni etiam per Ægyptum populi, Sanctæ Sedi Apoſtolicæ uniti ſunt.

Actio gratiarum Domino JESU CHRISTO.

§. 1. Et cùm nihil ſalutari noſtro Domino noſtro JESU CHRISTO gratius ſit, quàm mutua inter homines charitas, nihílque Nomini ſuo glorioſius, atque Eccleſiæ utilius eſſe poſſit, quam ut Chriſtiani, omni inter ſe ſublato diſſidio in eadem ſimul fidei puritate conveniant, meritò nos omnes & cantare præ gaudio, & jubilare in Domino debemus, quas ut tantam Chriſtianæ fidei magnificentiam diebus noſtris videremus, divina miſeratio dignos effecit. Summa igitur cum alacritate, annunciamus magnalia hæc in univerſa Chriſtianorum terra, ut ſicut nos gloria Dei, & exaltatione Eccleſiæ gaudio inenarrabili repleti ſumus, ita & alios tantæ lætitiæ participes faciamus, ut omnes uno ore magnificemus, & glorificemus Deum, & ſuæ Majeſtati, prout dignum eſt, magnas quotidianáſque gratias agamus pro tot, tantíſque mirabilibus beneficiis hac ætate Eccleſiæ ſuæ ſanctæ collatis.

Commendatio Patriarchæ Jacobinorum, qui d. uniones cupidiſſimus, ad Synodum Florentinam miſit, Abbatem S. Antonii apud Ægyptum, ut doctrinam S R.E. ſuſcipere.

§. 2. Et quoniam qui opus Dei diligenter exercet, non modò meritum ac retributionem in Cœlis expectat, ſed & apud homines amplam gloriam laudémque meretur, Venerabilem fratrem noſtrum Joannem Jacobinorum Patriarcham, hujus ſanctæ unionis cupidiſſimum à nobis, & tota Eccleſia meritò laudandum, & extollendum, ac communi omnium Chriſtianorum favore, cum tota ſua gente dignum judicamus. Is enim à nobis per noſtrum oratorem, ac literas excitatus, aut ad Nos, & hanc ſanctam Synodum, legationem mitteret, & ſe ac ſuam gentem in eadem, cum Eccleſia Romana fide uniret; Dilectum filium Andream oatione Ægyptium Abbatem Monaſterii S. Antonii apud Ægyptum, in quo & habitaſſe & mortuus eſſe ſanctus ipſe Antonius perhibetur, religione, & moribus non mediocriter inſtitutum, ad nos, & ipſam Synodum deſtinavit, cui devotionis zelo accenſus impoſuit atque commiſit, ut fidei doctrinam, quam ſancta Romana Eccleſia tenet, & prædicat, nomine ipſius Patriarchæ, & ſuorum Jacobinorum reverenter ſuſciperet, deferendam poſteà per eum ad ipſum Patriarcham & Jacobinos, ut & ipſi eamdem agnoſcerent, ratámque haberent, & in ſuis regionibus prædicarent.

Expoſitio d. Fidei juſſu Papæ facta Abbati prædicto.

§. 3. Nos igitur quibus voce Domini commiſſum eſt, paſcere oves Chriſti, ipſum Andream Abbatem per nonnullos hujus tàm ſacri Concilii inſignes viros, ſuper articulis fidei, & Sacramentis Eccleſiæ, & quibuſque ad ſalutem ſpectantibus diligenter examinari fecimus, & tandem quantum viſum eſt fore neceſſarium expoſita eidem Abbati S. R. E. fide Catholica, & per ipſum humiliter acceptata, hanc quæ ſequitur veram neceſſariámque doctrinam, hodiè in hac ſolemni ſeſſione, ſacro approbante œcumenico Concilio Florentino in Nomine Domini tradidimus.

Circa Trinitatem.

§. 4. Inprimis igitur Sacroſancta Romana Eccleſia, Domini & Salvatoris noſtri voce fundata, firmiter credit, profitetur, & prædicat. Unum verum Deum, Omnipotentem, incommutabilem, & æternum, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, unum in eſſentia, trinum in perſonis. Patrem ingenitum; Filium ex Patre genitum; Spiritum ſanctum ex Patre Filióque procedentem. Patrem non eſſe Filium aut Spiritum ſanctum, Filium non eſſe Patrem aut Spiritum ſanctum: Spiritum ſanctum non eſſe Patrem aut Filium; ſed Pater tantùm Pater eſt; Et Filius tantùm Filius eſt; Et Spiritus ſanctus tantùm Spiritus ſanctus eſt. Solus Pater de ſubſtantia ſua genuit Filium; Solus Filius de ſolo Patre eſt genitus; Solus Spiritus ſanctus ſimul de Patre procedit, & Filio. Et tres perſonæ ſunt unus Deus, & non tres Dii, quia trium eſt una ſubſtantia, una eſſentia, una natura, una divinitas, una immenſitas, una æternitas, omniáque ſunt unum, ubi non obviat relationis oppoſitio. Propter hanc unitatem Pater eſt totus in Filio, totus in Spiritu Sancto; Filius totus eſt in Patre, totus in Spiritu ſancto; Spiritus ſanctus totus eſt in Patre, totus in Filio. Nullus alium, aut præcedit æternitate, aut excedit, magnitudine, aut ſuperat poteſtate. Æternum quippe, & ſine initio eſt, quòd Filius de Patre extitit; ac æternum, ac ſine initio eſt, quod Spiritus ſanctus de Patre Filióque procedit. Pater quicquid eſt, aut habet, non habet ab alio, ſed ex ſe, & eſt principium ſine principio. Filius quicquid eſt, aut habet, habet à Patre, & eſt principium de principio. Spiritus ſanctus quicquid eſt, aut habet, habet à Patre ſimul & Filio. Sed Pater & Filius non duo principia Spiritus ſancti, ſed unum principium, ſicut Pater, & Filius, & Spiritus ſanctus non tria principia creaturæ, ſed unum principium.

Damnatio contra prædicta circa Trinitatem ſententium.

§. 5. Quoſcumque ergo adverſa & contraria ſentientes, damnat, reprobat, & anathematizat, & à Chriſti corpore, quod eſt Eccleſia, alienos eſſe denunciat. Hinc damnat Sabellium perſonas confundentem, & ipſorum diſtinctionem realem penitùs auferentem. Damnat Arrianos, Eunomianos, Macedonianos, Solum Patrem Deum verum eſſe dicentes, Filium autem, & Spiritum ſanctum in creaturarum ordine collocantes. Damnat, & quoſcumque alios, gradus ſeu inæqualitatem in Trinitate facientes.

Explicatio Fidei circa rerum creationem, Novique & Veteris teſtamenti damnationem.

§. 6. Firmiſſimè credit, profitetur, & prædicat, unum verum Deum, Patrem, & Filium, & Spiritum ſanctum eſſe omnium viſibilium & inviſibilium Creatorem, qui quando voluit, bonitate ſua univerſas tàm ſpirituales, quàm corporales condidit

creaturas,

creaturas, bonas quidem, quia à ſummo bono factæ ſunt, ſed mutabiles, quia de nohilo factæ ſunt, nullámque mali aſſerit eſſe naturam, quia omnis natura, in quantum natura eſt, bona eſt. Unum atque eumdem Deum veteris & novi teſtamenti, hoc eſt legis & Prophetarum atque Evangelii profitetur auctorem, quoniam eodem Spiritu ſancto inſpirante, utriuſque teſtamenti Sancti locuti ſunt, quorum libros ſuſcipir, & veneratur, qui titulis ſequentibus continentur. Quinque Moyſis, id eſt Geneſi, Exodo, Levitico, Numeris, Deuteronomio, Joſue, Judicum, Ruth; Quatuor Regum; Duobus Paralipomenon; Eſdra, Nehemia, Tobia, Judith, Heſter, Job, Pſalmis David, Parabolis, Eccleſiaſte, Canticis Canticorum, Sapientia, Eccleſiaſtico, Iſaja, Jeremia, Baruch, Ezechiele, Daniele: Duodecim Prophetis minoribus, id eſt Oſeæ, Joële, Amos, Abdia, Jona, Michea, Nahum, Habacuc, Sophonia, Aggeo, Zacharia, Malachia; Duobus Machabæorum; Quatuor Evangeliis, Matthæi, Marci, Lucæ, Joannis; Quatuordecim Epiſtolis Pauli, ad Romanos, duabus ad Corinthios, ad Galatas, ad Epheſios, ad Philippenſes; Duabus ad Theſſalonicenſes, ad Coloſſenſes; Duabus ad Timotheum, ad Titum, ad Philemonem, ad Hebreos; Petri duabus; Tribus Joannis; Una Jacobi; Una Judæ; Actibus Apoſtolorum, & Apocalypſi Joannis.

Damnatio contrariorum ſententium.

§. 7. Propterea Manichæorum anathematizat inſaniam, qui duo prima principia poſuerunt, unum viſibilium, aliud inviſibilium, & alium novi teſtamenti Deum, alium veteris eſſe Deum dixerunt.

Explicatio Fidei circa divinitatem, & humanitatem Chriſti.

§. 8. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, unam ex Trinitate perſonam, verum Deum, Dei Filium, ex Patre genitum, Patri conſubſtantialem, & coæternum in plenitudine temporis, quam divini conſilii inſcrutabilis altitudo diſpoſuit, propter ſalutem humani generis, veram hominis integrámque naturam ex immaculato utero MARIÆ Virginis aſſumpſiſſe, & ſibi in unitatem perſonæ copulaſſe, tanta unitate, ut quicquid ibi Dei eſt, non ſit ab homine ſeparatum, & quicquid eſt hominis, non ſit à Deitate diviſum, ſitque unus & idem, indiviſus, utraque natura in ſuis proprietatibus permanente Deus, & Homo, Dei Filius, & hominis filius, æqualis Patri ſecundùm divinitatem, minor patre ſecundùm humanitatem. Immortalis, & æternus, ex natura divinitatis; paſſibilis & temporalis ex conditione aſſumptæ humanitatis.

Et circa ejus poſitionem, reſurrectionem &c.

§. 9. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, Dei Filium in aſſumpta humanitate ex Virgine verè natum, verè paſſum, verè mortuum, & ſepultum, verè ex mortuis reſurrexiſſe, in Cœlum aſcendiſſe, ſedereque ad dexteram Patris, & venturum in fine ſæculorum, ad vivos mortuóſque judicandos.

Damnatio contrariorum ſententium.

§. 10. Anathematizat autem, execratur, & damnat omnem hæreſim contraria ſapientem. Et primò damnat Ebionem, Cherinrum, Marcionem, Paulum Samoſatenum, Fotinum, omnéſque ſimiliter blaſphemantes, qui percipere non valentes unionem perſonalem humanitatis ad Verbum, JESUM CHRISTUM Dominum noſtrum, verum Deum eſſe negaverunt, ipſum purum hominem confitentes, qui divinæ gratiæ participatione majori, quam ſanctioris vitæ meritò ſuſcepiſſet, divinus homo diceretur. Anathematizat etiam Manichæum cum ſectatoribus ſuis, qui Dei Filium, non verum corpus, ſed phantaſticum ſumpſiſſe ſomniantes, humanitatis in Chriſto veritatem penitùs ſubſtulerunt. Necnon Valentinum aſſerentem, Dei Filium nihil de Virgine matre cœpiſſe, ſed corpus cœleſte ſumpſiſſe, atque ita tranſiiſſe per uterum Virginis, ſicut per aquæductum defluens aqua tranſcurrit. Arrium etiam, qui aſſerens corpus ex Virgine aſſumptum anima caruiſſe, voluit loco animæ fuiſſe Deitatem. Apollinarem quoque qui ſolam poſuit animam ſenſitivam, ſed Deitatem verbi, vicem rationalis animæ tenuiſſe voluit. Anathematizat etiam Theodorum Mopſueſtenum, atque Neſtorium, aſſerentes, humanitatem Dei Filio unitam eſſe per gratiam, & ob id duas eſſe in Chriſto perſonas, ſicut duas fatentur eſſe naturas, cùm intelligere non valerent, unionem humanitatis ad Verbum hypoſtaticam extitiſſe, & propterea negarent Verbi ſubſiſtentiam accepiſſe; nam ſecundùm hanc blaſphemiam, non Verbum caro factum eſt, ſed Verbum per gratiam habitavit in carne, hoc eſt non Dei Filius homo factus eſt, ſed magis Dei Filius habitavit in homine. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Eutychem Archimandritam, qui cùm intelligeret juxta Neſtorii blaſphemiam, veritatem incarnationis excludi, & propterea oportere, quòd ita Dei Verbo unita eſſet humanitas, ut Deitatis & humanitatis una eſſet, eadémque perſona, ac etiam capere non poſſet, ſtante pluralitate naturarum unitatem perſonæ, ſicut Deitatis & humanitatis, in Chriſto unam poſuit eſſe perſonam, ita unam aſſeruit eſſe naturam, volens ante unionem qualitatem fuiſſe naturarum, ſed in unam naturam in aſſumptione tranſiiſſe, maxima blaſphemia, & impietate concedens, aut humanitatem in Deitatem, aut Deitatem in humanitatem eſſe converſam. Anathematizat etiam, execratur, & damnat Macharium Antiochenum, omnéſque ſimilia ſapientes, qui licèt verè de naturarum qualitate, & perſonæ unitate ſenſeret, tamen circa Chriſti operationes enormiter obertavit, dicens in Chriſto utriuſque naturæ unam fuiſſe operationem, unámque voluntatem. Hos omnes cum hæreſibus ſuis anathematizat ſacroſancta Romana Eccleſia, affirmans in Chriſto duas eſſe voluntates, duáſque operationes.

Explicatio Fidei circa humani generis redemptionem.

§. 11. Firmiter credit, profitetur, & docet, neminem umquam ex viro fœmináque conceptum, à Diaboli dominatione fuiſſe liberatum, niſi per meritum mediatoris Dei, & hominum, JESU CHRISTI Domini noſtri, qui ſine peccato conceptus, natus, & mortuus, humani generis hoſtem peccata noſtra delendo, ſolus ſua morte proſtravit, & regni cœleſtis introitum, quem primus homo peccato proprio cum omni ſucceſſione perdiderat, reſeravit, quem aliquando venturum omnia veteris teſtamenti ſacra, ſacrifia, ſacramenta, cæremoniæ præſignarunt.

Et legalia Veteris teſtamenti.

§. 12. Firmiter credit, profitetur, & docet, legalia veteris teſtamenti, ſeu Moſaicæ legis, quæ dividuntur in cæremonias, ſacra, ſacrificia, ſacramenta, quia ſignificandi alicujus futuri gratia fuerant inſtituta, licet divino cultui illa ætate congruerent, Domino noſtro JESU CHRISTO adveniente ceſſaſſe, & novi teſtamenti ſacramenta cœpiſſe. Quemcumque etiam poſt paſſionem in legalibus ſpem ponentem, & illis velut ad ſalutem neceſſariis ſe ſubdentem, quaſi Chriſti fides ſine illis ſalutare non poſſet, peccaſſe mortaliter. Non tamen negat, à Chriſti paſſione uſque ad promulgatum Evangelium, illa potuiſſe ſervari, dum tamen minimè ad ſalutem neceſſaria crederentur, ſed poſt promulgatum Evangelium ſine interitu ſalutis æternæ, aſſerit non poſſe ſervari.

Damnatio contraria ſentientium, cum declaratione circa baptiſmum puerorum. De hoc baptiſmo late habetur in bulla 19. Exultate, cit. in rubr.

§. 13. Omnes ergo poſt illud tempus, circumciſiones, & ſabbati, reliquorúmque legalium obſervatores, alienos à Chriſti fide denunciat, & ſalutis æternæ minimè poſſe eſſe participes, niſi aliquando ab iis erroribus reſipiſcant. Omnibus igitur qui Chriſtiano nomine gloriantur, præcipit omninò, quocumque tempore, vel ante, vel poſt baptiſmum à circumciſione ceſſandum, quoniam ſive quis in ea ſpem ponat, ſive non, ſine interitu ſalutis æternæ obſervari omninò non poteſt. Circa pueros verò propter periculum mortis, quod poteſt ſæpè contingere, cùm ipſis non poſſit alio remedio ſubveniri, niſi per ſacramentum baptiſmi, per quod eripiuntur à Diaboli dominatu, & in Dei Filios adoptantur, admonet, non eſſe per quadraginta, aut octuaginta dies, ſeu aliud tempus juxta quorumdam obſervantiam, ſacrum baptiſma differendum, ſed quamprimum commodè fieri poteſt, debere conferri, ita tamen quòd mortis imminente periculo, mox ſine ulla dilatione baptizentur, etiam per laicum, vel mulierem, in forma Eccleſiæ, ſi deſit Sacerdos, quemadmodum in decreto Armenorum pleniùs continetur.

§. 14. Firmi-

Explicatio Fidei circa eſum ciborum.

§. 14. Firmiter credit, profitetur & prædicat, omnem creaturam Dei bonam, nihilque recipiendum quod cum gratiarum actione percipitur, quia juxta verbum Domini, non quod intrat in os coinquinat hominem; illámque Moſaicæ legis ciborum mundorum, & immundorum differentiam, ad cæremonialia aſſerit pertinere, quæ ſurgente Evangelio tranſierunt, & efficacia eſſe deſierunt. Illam etiam Apoſtolorum prohibitionem, ab immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, dicit, illi tempori congruiſſe, quo ex Judæis atque Gentilibus, qui anteà diverſis cæremoniis, moribúſque vivebant, una ſurgebat Eccleſia, ut cum Judæis etiam Gentiles aliquid communiter obſervarent, & in unum Dei cultum, fidémque conveniendi præberetur occaſio, & diſſenſionis materia tolleretur, cum Judæis propter antiquam conſuetudinem ſanguis & ſuffocatum abominabilia viderentur, & eſu immolaticii poterant arbitrari Gentiles ad idolatriam rediturus, ubi autem euſque propagata eſt Chriſtiana religio, ut nullus in ea Judæus carnalis appareat, ſed omnes ad Eccleſiam tranſeuntes, in eoſdem ritus Evangelii cæremoniáſque conveniant, credentes omnia munda mundis, illius Apoſtolicæ prohibitionis cauſa ceſſante, etiam ceſſavit effectus. Nullam itaque cibi naturam condemnandam eſſe denunciat, quam ſocietas admittit humana, nec inter animalia diſcerni, dum per quemcumque ſive virum, ſive mulierem, & quocumque genere mortis intereant, quamvis pro ſalute corporis, pro virtutis exercitio, pro regulari, & Eccleſiaſtica diſciplina, poſſint & debeant multa non negata dimitti, quia juxta Apoſtolum omnia licent, ſed non omnia expediunt.

Et ſalutem rerum, qui ſunt intra Catholicam Eccleſiam.

§. 15. Firmiter credit, profitetur, & prædicat, nullos intra Catholicam Eccleſiam non exiſtentes, non ſolùm paganos, ſed nec Judæos, aut hæreticos, atque ſchiſmaticos æternæ vitæ fieri poſſe participes, ſed in ignem æternum ituros, qui paratus eſt Diabolo, & Angelis ejus, niſi ante finem vitæ, eidem fuerint aggregati. Tantúmque valere Eccleſiaſtici corporis unitatem, ut ſolum in ea manentibus ad ſalutem Eccleſiaſtica Sacramenta proficiant, & jejunia, eleemoſynæ, ac cætera pietatis officia, & exercitia militiæ Chriſtianæ præmia æterna parturiant. Neminémque quantaſcumque eleemoſynas fecerit, & ſi pro Chriſti Nomine ſanguinem effuderit, poſſe ſalvari, niſi in Catholicæ Eccleſiæ gremio, & unitate permanſerit.

Approbatio Concilii Nicæni.

§. 16. Amplectitur autem, approbat, & ſuſcipit ſanctam Nicænam Synodum trecentorum decem & octo Patrum, temporibus beatiſſimi Sylveſtri prædeceſſoris noſtri, & magni Conſtantini piiſſimi Principis congregatam, in qua impia hæreſis Arriana cum ſuo auctore damnata eſt, & definitum eſt, Filium Dei, Patri eſſe conſubſtantialem, & coëternum.

Concilii Conſtantinopolitani.

§. 17. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit, ſanctam Conſtantinopolitanam Synodum centum quinquaginta Patrum, beatiſſimi Damaſi prædeceſſoris noſtri, & Theodoſii ſenioris tempore convocatam, quæ ipſum Macedonii anathematizavit errorem, qui Spiritum ſanctum, non Deum, ſed creaturam aſſerebat, quod damnant, damnat, quod approbant, approbat, & per omnia velut ibidem definita, illæſa & inviolata ſuſtinere.

Concilii Epheſini.

§. 18. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit, ſanctam primam Epheſinam Synodum ducentorum Patrum, quæ tertia eſt in ordine univerſalium Synodorum, ſub beatiſſimo Cæleſtino prædeceſſore noſtro, & Theodoſio minore convocatam, in qua impii Neſtorii eſt damnata blaſphemia, definitúmque eſt Domini noſtri JESU CHRISTI veri Dei, & veri hominis unam eſſe perſonam, & beatam MARIAM ſemper Virginem non ſolùm Chriſtotocon, ſed etiam Theotocon, hoc eſt, non tantùm hominis, ſed Dei genitricem, ab omni Eccleſia prædicandam.

Damnatio ſecundæ Synodi Epheſinæ.

§. 19. Damnat autem, anathematizat, & reſpuit impiam ſecundam Epheſinam Synodum ſub beatiſſimo Leone prædeceſſore noſtro, & præfato Principe congregatam, in qua Dioſcorus Alexandrinus Antiſtites, Eutychis hæreſiarchæ defenſor, & S. Flaviani Conſtantinopolitani Pontificis impius perſecutor, execrandam illam Synodum ad approbationem Eutychianæ impietatis, arte & minis attraxit.

Approbatio Conc. Chalcedonenſis.

§. 20. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam Chalcedonenſem Synodum quartam in ordine univerſalium Synodorum, ſexcentorum & triginta Patrum, temporibus præfati beatiſſimi Leonis prædeceſſoris noſtri, & Marciani Principis celebratam, in qua hæreſis Eutychiana cum ſuo auctore Eutyche, & Dioſcoro defenſore, damnata eſt, & definitum eſt, Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM eſſe verè Deum, & verum hominem, & in una eademque perſona, divinam humanámque naturas, integras, inviolatas, incorruptas, inconfuſas, diſtinctaſque manſiſſe humanitate agente, quæ hominis ſunt, & Deitate, quæ Dei, quos damnat, damnatos habet, quos approbat, approbatos.

Concilium que ſecundi Conſtantinopolitani.

§. 21. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam quintam Synodum, ſecundam Conſtantinopolitanam, tempore beatiſſimi Vigilii prædeceſſoris noſtri, & Juſtiniani principis celebratam, in qua ſacri Chalcedonenſis Concilii definitio, de duabus naturis, & una perſona Chriſti, renovata eſt, multique Origenis errores, ſuorúmque ſequaquacium, præſertim de dæmonum aliorúmque damnatorum pœnitentia, & liberatione, reprobati atque damnati ſunt.

Concilii etiam tertii Conſtantinopolitani.

§. 22. Amplectitur etiam, approbat, & ſuſcipit ſanctam tertiam Conſtantinopolitanam Synodum, centum & quinquaginta Patrum, quæ ſexta eſt in ordine univerſalium Synodorum, temporibus beatiſſimi Agathonis prædeceſſoris noſtri, & Conſtantini Quarti hujus nominis Principis congregatam, in qua Macharii Antiocheni, & ſectatorum hæreſis condemnata eſt, & definitum eſt, in Domino noſtro JESU CHRISTO, duas eſſe perfectas, integráſque naturas, & duas operationes, duas etiam voluntates, licet eſſet una eadémque perſona, cui utriuſque naturæ competerent actiones, Deitate agente, quæ Dei ſunt, & humanitate, quæ hominis ſunt.

Ac Florentini & aliorum auctoritate Rom. Pont. actorum & confirmatorum.

§. 23. Amplectitur etiam, veneratur, & ſuſcipit, omnes alias univerſales Synodos auctoritate Rom. Pontificis legitimè congregatas, ac celebratas, & confirmatas, & præſertim hanc ſanctam Florentinam, in qua inter alia Græcorum, & Armenorum ſanctiſſima unio conſummata eſt, & multæ circa utramque unionem ſaluberrimæ definitiones editæ ſunt, prout in decretis deſuper promulgatis pleniùs continetur; quorum tenor in hunc modũ ſequitur.

Omittitur inſertio Bullarum tàm unionis Græcorum, quàm Armenorum, quia ſunt ſuprà in locis cit. in rub.

Explicatio formæ qua utitur S.R.E in conſecratione Corporis & Sanguinis Domini.

§. 24. Verùm quia in ſupraſcripto decreto Armenorum non eſt explicata forma verborum, quibus in conſecratione Corporis, & Sanguinis Domini, ſacroſancta Romana Eccleſia Apoſtolorum doctrina, & auctoritate firmata, ſemper uti conſueverat, illam præſentibus duximus inſerendam. In conſecratione Corporis Domini, hac utitur forma verborum. Hoc eſt enim Corpus meum. Sanguinis verò; Hic eſt enim calix Sanguinis mèi, novi, & æterni teſtamenti, myſterium fidei, qui pro vobis, & pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum.

Qualitatiſque panis.

§. 25. Panis verò triticeus, in quo Sacramentum conficitur, an eo die, an anteà decoctus ſit, nihil omninò refert, dummodò enim panis ſubſtantia maneat, nullatenus dubitandum eſt, quin poſt præfata verba conſecrationis Corporis à ſacerdote, cum intentione conficiendi prolata, mox in verum Chriſti corpus tranſubſtantietur.

Et nuptiarum multiplicium.

§. 26. Quoniam nonnullos aſſeritur quartas nuptias tamquam condemnatas reſpuere, ne peccatum ubi non eſt eſſe putetur, cùm ſecundùm Apoſtolum mortuo viro, mulier ſit ab ejus lege ſoluta, & nubendi cui vult in Domino habet facultatem, nec diſtinguat mortuo primo, ſecundo, vel tertio, declaramus non ſolùm ſecundas, ſed tertias, & quar-

tas,

Digitized by Google

tas, atque ulteriores, ſi aliqnod impedimentum Canonicum non obſtat, liciè contrahi poſſe. Commendatiores tamen dicimns, ſi ulteriùs à conjugio abſtinentes, in caſtitate permanſeriur, quia ſicut virginiratem viduitati, ira nupriis caſtam viduitatem laude ac merito præferendam eſſe cenſemus.

Acceptatio prædictorum pro parte Jacobinorum.

§. 27. His omnibus explicatis prædictis, Andreas Abbas nomine dicti Patriarchæ, ac proprio, & omnium Jacobinorum, hoc ſaluberrimum Synodale decrerum cum omnibus ſuis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & ſtaruris, omnémque doctrinam in ipſa deſcriptam, necnon quicquid tenet, & docet ſancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni devotione, & reverentia ſuſcipit, & acceptat. Illos quoque Doctores, & ſanctos Patres, quos Eccleſia Romana approbat, ipſe reverenter ſuſcipit: Quaſcumque verò perſonas, & quicquid ipſa Romana Eccleſia reprobat, & damnat, ipſe pro reprobatis, & damnaris habet, profitens tamquam verus obedientiæ filius, nomine quo ſuprà, Sedis Apoſtolicæ ordinationibus, & juſſionibus, fideliter & ſemper obtemperare.

Tenor acceptationis.

§. 28. Lecto ſolemniter in præſenti Synodo hoc decreto Latino ſermone, mox in Arabico, præfatus Andreas Abbas, ipſorum Jacobinorum decretum publicè ibidem perlegit, atque infraſcripta verba in ſcriptis Arabicè ſubjunxit, quæ incontinenti Larinè recitata ſunt. Beatiſſime Pater, Domine Eugeni, Sanctæ Romanæ, & univerſalis Eccleſiæ ſumme Pontifex, vereque Chriſti Vicari, ac beati Petri ſucceſſor, & ſanctiſſima univerſalis Florentina Synodus; totum hoc ſanctum decretum cum inſertis, & ſanctis decretis unionis Græcorum, & Armenorum, quod nunc in veſtra præſentia publicè lectum eſt. Ego Andreas humilis Abbas S. Antonii, Orator reverendi parris domini Joannis Patriarchæ Jacobinnrum, habens ipſius decreti per plures dies plenam notitiam, & inſtructionem, cognoſco confiteórque omnia in ipſo decreto contenta divinæ, ac Catholicæ veritati conſona exiſtere. Nomine igitur præfati domini Patriarchæ omniúmque Jacobinorum, ac meo, quemadmodùm veſtra Sanctitas atteſtatur, præfatum ſaluberrimum Synodale decretum, cum dictis inſertis decretis, omnibuſque ſuis capitulis, declarationibus, definitionibus, traditionibus, præceptis, & ſtatutis, omnémque doctrinam in ipſo deſcriptam, necnon quicquid tenet, & docet ſancta Sedes Apoſtolica, & Romana Eccleſia, cum omni devotione, & reverenria ſuſcipio, accepto. Illos quoque Doctores, & ſanctos Patres, quos Eccleſia Romana approbat, reverenter ſuſcipio. Quaſcumque verò perſonas, & quicquid ipſa Romana Eccleſia reprobat, & damnat, pro reprobatis, & damnatis habeo, pollicens nomine quo ſuprà, ipſum Parriarcham, Jacobinóſque, & me ipſum, ramquam veræ obedientiæ filios, veſtris ac Sedis Apoſtolicæ ordinationibus, & juſſionibus, fideliter, & ſemper obtemperaturos.

Dat. P. Anni die 4. Febr.

Datum Florentiæ, in publica ſeſſione Synodali, ſolemniter in Eccleſia Domus S. Mariæ Novellæ, apud quam nunc reſidemus celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1442. pridiè Nonas Feb. Pontificatus noſtri Anno xi.

XXIV.

Exemptio Canonicorum ſæcularium Congregationis S. Gregorii in Alga Veneriarum, à ſolutione Decimarum, impoſitionum, & onerum quorumcumque.

Alia privilegia cujuſcumque alterius Ordinis, eidem Congregationi elargita fuerunt à Pio V. inf. Tom. 2. in conſt. 92. Ex incumbenti.

De inſtitutione hujus Congregationis, & aliis eam concernentibus notavi ſup. in conſt. 1. Greg. XII. Illis, fol. 283.

Edita An. D. 1442.

EUGENIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

QUamquam ex debito Summi Pontificatus officii nobis ex alto commiſſi, circa Eccleſiarum, ac Eccleſiaſticorum locorum, & perſonarum omnium commoda & utilitates, nos decet intentos exiſtere, illas tamen, & eiſdem perſonis, quæ piæ, & caſtæ vitæ ſtudio intendentes, mundanis abjectis illecebris in humilitatis ſpiritu, devotum, & ſedulum exhibent Altiſſimo famulatum, tantò propenſioribus favoribus proſequimur, quantò ipſarum perſonarum vita laudabili atque moribus debitè compenſatis id conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Cauſa conceſſionis hujus exemptionis.

§. 1. Cùm itaque ſicut nobis innotuit, dilecti filii Canonici de Collegio, ſive Congregatione S. Gregorii in Alga de Venetiis Caſtellanenſis Diœceſis à multis citra temporibus plures Eccleſias, atque loca Eccleſiaſtica in diverſis civitatibus, terris, atque locis partium Italiæ conſiſtentia, in quibus etiam piè, & caſtè, & in communi degentes Miſſáſque & alias horas Canonicas, nocturnas atque divinas diebus ſingulis celebrantes interim permanſerunt, prout, & in copioſo numero præſentialiter permanent in ſpiritualibus, & temporalibus, ad laudem, & gloriam divini nominis ſacrique cultus, & populorum devotionis augmentum multipliciter reformaverint, ac propterea, necnon ex eorum multiplicatis virtutibus, plurimi fructus etiam ad ſalutem animarum plurimum fidelium partium earumdem hactenus provenerint, & quotidiè proveniant, & alias ipſi omnibus, & ſingulis Deo devotis perſonis ad eorum Eccleſias, atque loca prædicta de alienis partibus, ſeu locis pro tempore applicantibus, hoſpitio ſuſcipere conſueverunt, & ad id juxta eorum ſtatuta ſpecialiter inteoti exiſtant, ac ad hoc, necnon ad alia eis, & ipſorum Eccleſiis, atque locis prædictis, quæ unum corpus exiſtunt pro tempore incumbentia expenſarum onera Eccleſiarum, atque locorum hujuſmodi vix ſuppetant, & quandoque non ſufficiant facultates.

Exemptio à ſolutione decimarum, & quorumcumque onerum & impoſitionum.

Alias ſimiles idem Pont. conceſſiones fecit quas uti minus neceſſarias prætermiſi.

§. 2. Nos præmiſſa debitè compenſantes, ac attendentes quod præfati Canonici, & in vitæ continentia, ac ſanctimonia, aliiſque pluribus, & diverſis virtutibus, ac fructuoſis operibus in dies multiplicant, & fidelibus, partium in quibus pro tempore moram trahunt, caſtitatis, humilitatis, atque multiplicis virtutis exemplum fore noſcuntur, necnon propterea, eis, & ſtatui ipſorum, ne ob facultatum carentiam minuantur, ſed ut ſublatis ab ipſis diſpendiis aliiſque extraordinariis oneribus quibuslibet, & in numero operibus, & virtutibus ſupradictis augeantur, quantùm cum Deo poſſimus providere volentes, motu proprio, non ad dictorum Canonicorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, univerſis Canonicis de Collegio, ſive de Congregatione hujuſmodi, qui nunc ſunt, & de cætero perpetuis futuris temporibus erunt, necnon eorum Eccleſias, domus, atque loca, præſentia, & futura, ac etiam poſſeſſiones, domus, res, cenſus, jura, atque bona ad Canonicos, & ipſorum Eccleſias atque loca prædicta nunc, & in poſterùm ſpectantia, omnia, & ſingula ubicumque conſiſtentia, quorum qualitates, quantitates, loca, vocabula, confines, ac fructuum, reddituum, & proventuum annuos, alióſque eorumdem veros valores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, necnon quibuſcumque colonos, & laboratores, ſuper poſſeſſionibus, & bonis ipſis pro tempore commorantes, cæteróſque quoad hoc ipſorum Canonicorum præſentium, & futurorum procuratores, negotiorum geſtores, affectuarios, & penſionarios, in quantum Eccleſias, domus, loca, res, cenſus, jura, atque bona contingunt, ab omnibus, & ſingulis datiis, impoſitionibus, ſubſidiis, etiã charitativis, ac decimis, aliiſque oneribus, contributionibus, & exactionibus quibuſcũque nominibus

nuncupentur

nuncupentur per nos, vel Sedem Apoſtolicam, aut Legatorem ejus, ſeu noſtra vel dictæ Sedis auctoritate, aut per locorum Ordinarios, ſeu eorum Cleros, vel eorum aliquem, ſeu aliquos, aut alias quomodolibet, ex quibuſvis cauſis, etiam legitimis, & rationabilibus, impoſitis hactenus, & in poſterùm imponendis, ac ab illorum, & cujuslibet ipſorum perſolutionibus, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, tenore præſentium, ne ſpecialis dono gratiæ perpetuò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorſus, & omninò libera, & exempta perpetuò eſſe decernimus, & declaramus.

Clauſulæ d. privilegii præſervativæ.

§. 3. Volentes etiam, ac ſcientia, & auctoritate prædictis ſtatuentes, & concedentes, quòd nulla per nos, vel Sedem prædictam in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis formis, aut verborum expreſſionibus, necnon decretis irritantibus, & cum quibuſcumque etiam clauſularum individualium, & quòd illis niſi ſub certa forma minimè derogetur, neque derogatum fuiſſe cenſeatur, vim & effectum habentium, ac hujuſmodi formæ, ſive illa ſervata fuerint, ſive non, prohibitoriis, aut aliàs effectui præſentium præjudicialibus clauſulis, conceſſa hactenus, vel in poſterùm concedenda, literæ, privilegia, & indulta etiam contra exemptas perſonas, Eccleſias, loca, atque bona quæcumque ſe extendentia, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent hujuſmodi præſentibus etiam haberi volumus pro expreſſis, niſi in illis tenor eorumdem præſentium de verbo ad verbum inſertus, ac de nominibus, & cognominibus Eccleſiarum, & locorum prædictorum ſpecialis, & expreſſa mentio facta fuerit exemptioni, & liberationi, necnon decreto, & declarationi noſtris hujuſmodi aliqualiter præjudicare poſſint, ita debeant. Quinimò hujuſmodi præſentes literæ ac contenta in eiſdem plenariani roboris firmitatem obtineant, ac exemptio, & liberatio noſtræ prædictæ plenariè, & effectualiter obſerventur perinde in omnibus, & per omnia, ac ſi tunc aliæ literæ, privilegia, ac indulta prædicta nullatenus emanaſſent, quibus ex nunc prout ex tunc, quoad hoc ſpecialiter derogamur, illis aliàs in ſuo robore permanſuris.

Inhibitio contra quoſcumque exactores, alioſque officiales.

§. 4. Et nihilominùs omnibus, & ſingulis civitatum, terrarum, caſtrorum, atque locorum quorumlibet dominiis, dominis, communitatibus, eorùmque & aliis quibuſvis officialibus, præſentibus, & futuris, cæteriſque perſonis, tàm Eccleſiaſtis, quàm ſæcularibus, cujuſcumque gradus, ſtatus, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Parochiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut alia quavis Eccleſiaſtica, ſeu mundana dignitate præfulgeant, auctoritate pariter & inhibemus de cætero, ne ullo umquam tempore per ſe, vel alium, ſeu alios, quovis quæſito colore, directè, vel indirectè, contra exemptionem, liberationem, decretum, declarationem, ac tenorem præſentium hujuſmodi, in toto, vel in parte, venire, facere, aut aliquid attentare audeant, vel præſumant. Alioquin in illos ex eis, qui a die ſibi de præmiſſis factæ notitiæ infrà tres dies immediate ſequentes, monitioni, ſeu inhibitioni hujuſmodi pro tempore non paruerint, ex nunc prout ex tunc excommunicationis ſententiam harum ſerie proferimus, & promulgamus, à qua à nullo alio, præterquam à Romano Pontifice, abſolutionis beneficium nequeant obtinere niſi in mortis articulo conſtituti.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Abbatibus, Dominiis, Dominis, Communitatibus, Officialibus, & perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, ab eadem Sede indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 12. die 7. Junij.

Dat. Florentiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1442. ſeptimo Idus Junii, Pont. noſtri Anno 12.

XXV.

Separatio Fratrum Eremitarum S. Auguſtini regularis Obſervantiæ Congregationis Ilicetanæ, & illi unitorum, à ſuperioritate Prælatorum, non tamen Prioris generalis totius Ordinis. Ac elargitio quarumdam gratiarum, & indultorum.

Hujus Prioris facultatem circa viſitationem d. Congregationis, declaravit Clem. VIII. in ejus conſt. 117. Ex injuncto. Tom. 5.

Alia de toto Ordine Eremitarum ſcripſi ſuprà in conſtit. 6. Alexand. IV. Licet. fol. 110.

Edita An. D. 1443.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regimini univerſalis Eccleſiæ quamquam immeritò diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, & juxta creditæ nobis diſpenſationis officium circa ſubditorum quorumlibet, præſertim ſub regulari obſervantia ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum ubique proſperitate reficimur, ſtatum ſalubrem, & proſperè dirigendo in ſollicitudinis officio intendimus, & in iis qui ad laudem, & gloriam divini Nominis, ſacrique cultus augmentum, necnon Religionis propagationem illius profutura cognoſcimus, opem, & operam quantum cum Deo poſſumus impendimus efficaces, ut per noſtræ operationis miniſterium, & Apoſtolici favoris præſidium perſonæ hujuſmodi, earumque Monaſteria, & loca ſingulis ab eis ſublatis diſpendiis proſperis, gratulentur eventibus, & in ſpiritualibus, & temporalibus fœlicia conſpiciant incrementa.

Generales Ordinis ab aliorum Prælatorum obedientia exemeruntiſtam Congreg.

§. 1. Dudum ſiquidem nonnulli Generales Priores Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, Priorem, & Fratres præſentes, & futuros, domos S. Salvatoris Silvæ Lacus dicti Ordinis Senenſis Diœc. ſub regulari obſervantia ejuſdem Ordinis degentes, & cujuslibet ab ipſo Generale Priore, inferioris obedientiæ juriſdictione, & correctione eximentes, illas ſub protectione ſua aſſumpſerunt.

Dederuntque ei licentiam Capitula congregandi, ejuſque Præſidentem eligendi.

§. 2. Et quòd dicti Fratres, ſingulis trienniis, ſingula generalia Capitula in menſe Maji in una ex domibus ipſorum ad id per eorum Vicarium generalem deputanda celebrare, ac in hujuſmodi Capitulis unum Præſidentem tunc celebrandi Capituli, cujus officium tantùm triduò duret, & in cujus manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus Patribus S. Salvatoris reſignare teneretur, & à quo ipſe Vicarius ab hujuſmodi officio abſolvi deberet, quòdque eumdem Vicarium pro delictis per eum commiſſis ſi puniendus foret punire, necnon electionem novi Vicarii pro tempore Canonicè celebratum confirmare deberet primò.

Et Vicarium gen. cujus eſſet regimen de Congregat.

§. 3. Et deinde unum ex ipſis in ipſorum omnium, & ſingularum domorum Societatis Fratrum eorumdem generalem Vicarium eligere poſſent, quòdque in Vicarium electus hujuſmodi per dictum Præſidentem confirmaretur, & poſtquam confirmatus fuiſſet, omnes & ſingulos Fratres ſocietatis hujuſmodi eaſdem, ac prorſus ſimiles juriſdictionem, & poteſtatem, quam in illos dictus generalis Prior habet, & exercere poteſt, habere, & exercere, ac quotiens opus foret, omnes & ſingulos Priores domorum ejuſdem Societatis Priorem ipſius domus S. Salvatoris, quem per Fratres ejuſdem domus S. Salvatoris illos, videlicet, qui in Capitulo vocem habent eligi, & ejus electionis confirmationem ad dictum Vicarium pertinentem, & quem Priorem ſingulis annis eligi vel de novo confirmare voluerunt, dumtaxat excepto quotiens opus foret inſtituere valeret, necnon ipſe Vicarius ſi eiſdem fratribus S. Salvatoris videbitur, dummodò annis ſingulis officium Prioratus hujuſmodi reſignet eligi poſſet.

Aliaque Ordinis indulta eid. Con-

§. 4. Nonnulla quoque alia diverſa, aſſignationes, conceſſiones, licentias, gratias, & indulta conceſ-

ferunt,

gregationi conceſſerunt.

ferunt, quorum aliqua per generalia ipſius Ordinis Capitula, quædam verò auctoritate Apoſtolica confirmata fuerunt, Priori domus S. Salvatoris, & Fratribus Societatis hujuſmodi in perpetuum ſucceſſivè conceſſerunt, prout in Apoſtolicis, & diverſis eorumdem generalium Priorum literis dicti Ordinis ſigillo munitis, de quibus nobis legitimè conſtitit, & quæ inſpici, & examinari fecimus diligenter, quorumque omnium tenores de verbo ad verbum præſentibus pro inſertis haberi volumus, pleniùs continentur.

Iſta Congregatio aucta erit, & in regulari obſervantia multum profecit.

§. 5. Cùm autem ſicut accepimus, tàm S. Salvatoris prædicti, quæ in exemptionis, aſſignationum, conceſſionum, licentiarum, gratiarum, & indultorum eorumdem poſſeſſione exiſtunt, quàm S. Leonardi, & S. Mariæ de Monte Spechio, necnon S. Antonii ſuprà Balneum Petrioli domorum dicti Ordinis, & prædictæ, ac Groſſetanæ diœc. Priores, & Fratres, mundanis ſpretis oblectationibus juxta ſalutaria prædicti Ordinis inſtituta in hujuſmodi obſervantia exemplariter viventes, variis, & diverſis hactenùs multiplicaverint ſuo charitatis, & ipſius obſervantiæ unionem virtutum Domino jugiter famulando ad divini nominis laudem, & ſingulare, & præcipuum ſalutis plurimorum exemplum.

Hic ideò Pont. hæc omnia approbat.

§. 6. Nos qui injuncto nobis, licèt immeritis Apoſtolicæ ſervitutis officio ſinceris deſideramus affectibus, & per noſtræ operationis miniſterium ſingula religionum loca eorum perſonis, cum exultatione ſpiritus ſub debito profeſſionis obſequio culmina meritorum ſcandentibus votiva, in ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiunt incrementa directioni, ſtatui, & conſervationi Fratrum ſocietatis hujuſmodi providere volentes, ac ſperantes, quòd eorum vita laudabili & fructuoſis operibus prædictis, necnon aliæ eis forſan de cætero concedendæ domus in eiſdem ſpiritualibus, & temporalibus, proſperos atque fœlices ſucceſſus dante Domino conſequantur, ut ipſi Priores & Fratres eò ferventiùs divinis beneplacitis ſe coaptent quo ſe per Nos, & ſedem Apoſtolicam ſpecialibus favoribus, & gratiis communitas fore conſpexerint, eorumdem Prioris, & Fratrum in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium exemptiones, aſſignationes, conceſſiones, gratias, & indulta prædicta, ac omnia, & ſingula in prædictis literis contenta, & inde ſequuta, cum infraſcriptis tamen additionibus, & moderationibus approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemus quoque omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Dictamque Congregationem regimini d. Vicarii committit.

§. 7. Et nihilominùs etiam pro potioris cautelæ ſuffragio, omnes, & ſingulos in S. Salvatoris, S. Leonardi, B. Mariæ, & S. Antonii domibus prædictis pro tempore degentes, Priores, & Fratres, ac domos ipſas, illorumque poſſeſſiones, jura, & bona, mobilia, & immobilia quælibet ab omnibus dominio, poteſtate, ſuperioritate, aliena juriſdictione Provincialis Provinciæ, in qua domus prædictæ conſiſtunt, & aliorum dicti Ordinis Fratrum quibuſcumque ipſius Ordinis, dignitatibus, vel officiis fungentium, præſentium, & futurorum, generali prædicti Ordinis Priore dumtaxat excepto, perpetuò eximimus, & penitùs liberamus, necnon ſub cura, regimine, gubernatione, & correctione Vicarii generalis per eas pro tempore eligendi ſubmittimus, pariter & ſubjicimus.

Capitulum congregandi, & ejus Præſidentem eligendi facultatem tribuit.

§. 8. Ac quòd omnes, & ſinguli Fratres domorum prædictarum in aliqua ex eiſdem domibus ad hoc per Vicarium hujuſmodi deputanda, ſingulis trienniis, vel aliàs quando, & quoties negotiorum perſonarum, locorum & temporum qualitate penſata, Vicario, & Viſitatoribus Fratrum dictæ Societatis pro tempore exiſtentibus opportunum fore videbitur, ſervatis aliàs ſolemnitatibus, & cæremoniis in generalibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis ſervari ſolitis, generalis Capitula Fratrum ipſius Societatis, ad quæ dictus Vicarius, & ſinguli Priores domorum earumdem ad minus ſi fieri poterit, cum ſingulis Definitoribus, illoque perſonaliter accedere ſint adſtricti celebrare, & in hujuſmodi Capitulis, quamprimum inibi Fratres vocales congregati fuerint, unum in Præſidentem tunc celebrandi Capituli, cujus officiū tantùm triduò duret, in ejuſque manibus antiquus Vicarius officium Vicariatus liberè reſignet, & à quo ipſe Vicarius ab hujuſmodi officio abſolvatur, quique electionem novi Vicarii canonicè celebratur inſimul cum Viſitatoribus dictæ Societatis confirmare poſſet, & deinde aliquos Viſitatores, ac ſubſequenter unum ex eis in ipſorum, ac omnium, & ſingularum domorum prædictarum generalem Vicarium, de cujus vita, & prudentia, & per eum in officio Vicariatus hujuſmodi in ſequenti Capitulo poſtquàm à dicto officio fuerit abſolutus aliàs juxta Conſtitutiones Ordinis antedicti inquiratur, & examinetur, necnon per dictum Præſidentem ſi puniendus fuerit, puniatur, abſolvatur, & per Capitulum Societatis hujuſmodi reeligatur, ac confirmetur, in omnibus & per omnia quemadmodum aliàs in generalibus Capitulis Fratrum dicti Ordinis generalis Prior ipſius Ordinis inquiri, examinari, puniri, abſolvi, reeligi, & confirmari conſuevit, eligere poſſint & valeant.

Vicario in perſonas Congregationis tribuit poteſtatem Prioris generalis totius Ordinis.

§. 9. Quodque electus in Vicarium, qui per Præſidentem & Viſitatores prædictos confirmetur, poſtquam electus, & confirmatus fuerit, ut præfertur, in omnes & ſingulos Fratres Societatis hujuſmodi, eaſdem ac prorſus ſimiles juriſdictionem & poteſtatem, quas generalis Prior dicti Ordinis pro tempore exiſtens in illos habet, & exercere poteſt, habeat, & exercere poſſit; necnon quotiens opus fuerit Priores domorum, & Conventuum prædictorum, Priore dictæ domus S. Salvatoris, quem per Fratres ipſius domus S. Salvatoris, illos videlicet, qui in Capitulo vocem habent annis ſingulis eligi, ac ejus electionis confirmationem niſi forſan ipſe Vicarius, qui lapſo anno ab officio Vicariatus hujuſmodi eo ipſo abſolutus intelligatur, in Priorem eo ipſo abſque alia confirmatione, quòd Vicarius in Priorem electus, confirmatus intelligatur ad dictum Vicarium pertinere debere; volumus atque decernimus dumtaxat excepto, inſtituere & amovere.

Statutaque & ordinationes condendi.

§. 10. Præterea quod in hujuſmodi celebrandis Capitulis, dictus Vicarius cum aliquibus Definitoribus ſingularum domorum earumdem, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque ſtatuta, & ordinationes, dum tamen regulæ, aut Conſtitutionibus dicti Ordinis, ac Sacris Canonibus non obvient, ſintque rationabilia & honeſta, edere, facere, & condere, ac eorum omnia & ſingula, in toto vel in parte quotiens eis opportunum videbitur corrigere, mutare illiſque addere: ac dictus Vicarius ipſa, omnia, & ſingula per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia, tamen ejuſdem juris apicibus, litiumque anfractibus, non ſervatis, per Fratres dictæ Societatis irrefragabiliter obſervari facere.

Et deſuper diſpenſandi.

§. 11. Necnon Vicarius inſimul cum Viſitatoribus prædictis quotiens illos in loco in quo tunc ipſe Vicarius commorabitur adeſſe contigerit, alioquin per ſe ipſum ſuper ſtatutis & ordinationibus, necnon conceſſionibus, gratiis, & indultis, etiam per nos confirmatis, dummodò id ſuper quo diſpenſatio requiritur aliàs Societatem ipſam non concernat, quo caſu ad generale Capitulum per fratres Societatis hujuſmodi pro tempore celebrandum diſpenſatio pertineat, & diſpenſatio, quæ per Vicarium, ac majorem & ſaniorem partem hujuſmodi Capituli, aut ipſum Vicarium & Definitores prædictos fiet dumtaxat legitima, cenſeatur diſpenſare.

Aliumque loco ſui ponendi, in caſu abſentiæ.

§. 12. Præfatus quoque Vicarius quotiens eum abeſſe contigerit, aut aliàs ſibi videbitur loco ſui unum, duos, vel plures, & quot ei placuerit Vica-

rium, ſeu Vicarios cum facultate de qua ſibi videbitur inſtituere, deſtituere, necnon ad domos dictæ Societatis tranſmittere.

Prioris generalis Ordinis ſuperioritatem viſitandi & corrigendi præſervat.

§. 13. Et inſuper generalis Prior dicti Ordinis pro tempore (qui nullum ex Fratribus dictæ Societatis ab ipſa Societate removere, nec aliquem ex Fratribus prædicti Ordinis cujuſcumque gradus, vel conditionis ipſe Frater exiſtat, ad ipſam Societatem, vel aliquam ipſius domum transferrre abſque Vicarii pro tempore, & majoris partis Societatis eorumdem conſenſu, quavis etiam rationabili cauſa, ullo umquam tempore poſſit) quotiens ei placuerit per ſe inſimul cum uno ex Viſitatoribus Societatis hujuſmodi, quem ad hoc duxerit eligendum, ut per Vicarium dictæ Societatis dumtaxat, & non per alium, unam, vel plures domum, vel domus, ac ipſam Societatem viſitare, & ſecundùm Conſtitutiones Ordinis, quos culpabiles repererit, corrigere & punire.

Eleemoſynas quæri permittit.

§. 14. Quòdque Fratres domorum earumdem præſentes, & futuri, ponere vinum, & alia ad victum neceſſaria, & ubicumque cum ſaccis & ſportis publicè mendicandi quærere ac recipere.

Congregationi prædictæ, & aliis de obſervantia, indulta Ordinis communicat.

§. 15. Et ſi forſitan ullo tempore, aliquam ſeu aliquas Fratrum dicti Ordinis Societatem, vel Societates, ſub regulari obſervantia ejuſdem Ordinis degentium hujuſmodi Societati uniti & aggregari pro tempore contigerit, quod in ſic unitarum Societatum Fratres, ac ipſæ, unitæ Societates omnibus & ſingulis exemptionibus, conceſſionibus, aſſignationibus, indultiſque prædictis, ac præſentibus noſtris literis, & in eis contentis, uti pariter, & gaudere liberè & licitè poſſint & valeant, eiſdem auctoritate & ſcientia perpetuò ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac Fratribus Societatis hujuſmodi, præſentibus & futuris quamdiu ſub dicta obſervantia vixerint prædicta, ac de novo omnia & ſingula axemptiones, conceſſiones, aſſignationes, gratias, & indulta per nos confirmata hujuſmodi concedimus pariter & indulgemus per præſentes.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 16. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus, ac literis & privilegiis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, etiam ſi de illis, quorum omnium tenores, etiam præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda ſit, necnon dicti Ordinis juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac literis generalis Prioris dicti Ordinis pro tempore exiſtentis, & de conſenſu generalis Capituli ipſius Ordinis ſub quacumque forma forſan in poſterum emanandis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Limitatio Bullæ pro tempore duraturæ obſervantiæ.

§. 17. Volumus autem quòd ſi, quod abſit, obſervantia hujuſmodi in dicta Societate ceſſare contigerit, præſentes literæ nullius ſint roboris vel momenti. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 13. die 6. Septemb.

Datum Senis, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo tertio, VIII. Idus Septembris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

Sequitur declaratio dictæ Conſtitutionis.

Edita A. D. 1443.

EUGENIUS PAPA IV. &c.

Exordium.

AD hòc circa regularis obſervantiæ profeſſoſes eò diligentes paternæ ſolicitudinis, vices impendimus, quo fœcundius illorum religio fructum in eos afferat ſalutarem, & laudabilibus in Domino poſſint jugiter proficere incrementis.

Nuper ſiquidem per nos &c.

Omittitur inſertio Bullæ, quia ipſa eſt quæ præcedit.

Dubia excitata ſunt ſuper præceden. conſt.

§. 1. Cùm autem ſicut exhibita Nobis nuper pro parte Priorum & Fratrum prædictorum petitio continebat, ipſi Priores, & Fratres dubitent, ne conceſſiones, aſſignationes, ſtatuta, ordinationes prædicta, & alia in dictis literis contenta ex frequentibus ſtatutis per Capitulum Societatis hujuſmodi, aut Vicarium, & Definitores præfatos forſitan faciendis in abuſum vadant, illaque per non uſum abrogentur; & à nonnullis quoque revocetur in dubium, an aliæ Societates Fratrum dicti Ordinis eidem Societati abſque generalis Prioris præfati Ordinis, vel alterius licentia ſe uniri, dictique Priores, & Fratres S. Antonii ſuprà Balneum Petrioli, & S. Mariæ de Monte Spechio domos prædictas dimittere poſſent, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali. Et an quod de non amovendis, aut transferendis Fratribus per Generalem Priorem ipſius Ordinis in prædictis noſtris literis ſtatuimus, ad illius generale Capitulum extendatur, dictuſque generalis Prior loco pœnæ, ſeu pœnitentiæ aliquem ex Fratribus hujuſmodi Societatis à dicta Societate ad tempus removere, valeat pro parte Priorum & Fratrum Societatis prædictorum. Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper his opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Dubii prim declaratio.

§. 2. Nos igitur ad omnes in præmiſſis ambiguitates, & dubium ſubmovendum: & ut Priores & Fratres Societatis prædictæ, qui ut accepimus, ſub regulari ipſius Ordinis obſervantia viventes de die in diem virtutum meritis, ac fructuoſis operibus multiplicari noſcuntur, liberari à noxiis, ſua Altiſſimo vota reddere, ac perſonarum numero faciliùs augumentari valeant, providere volentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, per Vicarium dictæ Societatis pro tempore exiſtentem, cum Viſitatoribus præfatis quotiens ipſos in loco in quo prædictus Vicarius commorabitur adeſſe contigerit, alioquin per ſe ipſum ſuper pœnitentiis ex quacumque cauſa, etiam propter receſſum ab ipſa Societate, vel alia graviora crimina, & exceſſus Fratribus Societatis hujuſmodi impoſitis, vel imponendis in toto, vel in parte, ac concedendis libris extra ipſorum Conventus, ſeu domos juxta modum, & formam literarum, ſeu conceſſionum, per dilectum filium Magiſtrum Gerardum de Arimino tunc generalem Priorem dicti Ordinis Fratribus prædictæ Societatis, etiam ſub excommunicationis pœna, quam ſecus facientes eo ipſo incurrerent conceſſa, dumtaxat, & non aliàs, aut aliis caſibus diſpenſare.

Dubii ſecundi declaratio.

§. 3. Et una, duæ, vel plures, & quælibet Societates Fratrum dicti Ordinis prædictæ Societati generalis Prioris, necnon generalis Capituli ejuſdem Ordinis, & cujuſlibet alterius licentia ſuper his nullatenus requiſita, & quibuſcumque mandato, ac prohibitione per generalem Priorem, & generale Capitulum hujuſmodi, aut illorum alterum in contrarium pro tempore factis, nequaquam obſtantibus ſub modis, & formis, necnon pactis, & conventionibus, de quibus eis videbitur ſe unire, & aggregare, ipſoſque Priorem, & Societatis hujuſmodi, Sancti Antonii, & Sanctæ Mariæ domos prædictas, etiam abſque dictorum Prioris, & Capituli, cujuſcumque alterius licentia dimittere.

Dubii tertii declaratio.

§. 4. Necnon Prior pro tempore, cum generali Capitulo dicti Ordinis, aut ipſorum quilibet de per ſe, antequam ex Fratribus dictæ Societatis ab ipſa Societate removere, aut aliquem ex Fratribus ejuſdem Ordinis cujuſcumque gradus, vel conditionis exiſtat, quòd prædictam Societatem, vel aliquam ipſius domum transferre abſque Vicarii pro tempore, & majoris partis Fratrum Societatis eorumdem conſenſu quavis etiam rationabili cauſa. Et ipſe generalis Prior pro tempore, etiam conſenſu generalis Capituli Ordinis hujuſmodi aliquem ex Fratribus prædictæ Societatis quantumcumque culpabilem, & criminoſum extra domos ipſius Societatis punire ullo umquam tempore nullatenus poſſit, ſed ipſum in eiſdem domibus aliàs juxta culpas, & demerita ipſius ſecundùm canonicas ſan-

Digitized by Google

ctiones, & Inſtituta prædicti Ordinis puniat, ac punire debeat.

Prohibitio utendi gratiis aut conſequendi dignitates extra Societatem abſque licentia.

§. 5. Præterea, quod nullus ex Fratribus dictæ Societatis cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtat in ipſa Societate, ſeu aliqus ipſius domo; quibuſcumque exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & indultis quorumcumque tenorum exiſtant, eis in ſpecie, vel in genere à Sede Apoſtolica, ſeu aliàs pro tempore conceſſis, uti, & gaudere, aut ad aliquas dignitates, præeminentias, adminiſtrationes, vel officia dicti Ordinis extra dictam Societatem quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, vocari, aſſumi, aut illis præfici, abſque Vicarii, & Definitorum pro tempore, aut Capituli Societatis prædictorum, ſive majoris partis illorum licentia in ſcriptis, habita & obtenta, nullatenus poſſit.

Communicatio gratiarum, cujuſcumque alterius Congregationis unienda.

§. 6. Quòdque Priores & Fratres Societatis hujuſmodi, omnibus, & ſingulis exemptionibus, immunitatibus, privilegiis, gratiis, & Indultis ipſi pro tempore uniendis Societatibus per generalem Priorem dicti Ordinis pro tempore, in ſpecie ſeu in genere conceſſis, uti & gaudere liberè & licitè valeant ex certa ſcientia, & auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus.

Bona Fratrum ad Congregationem tranſeuntium ſint Congregationis.

§. 7. Ac præmiſſa omnia, necnon quod præfata Societas, juxta quamdam conceſſionem Priori, & Fratribus prædictæ domus S. Salvatoris per quondam Nicolaum generalem Priorem dicti Ordinis conceſſam, de omnibus, & ſingulis bonis mobilibus & immobilibus, præſentibus & futuris, omnium & ſingulorum Fratrum dictæ Societatis, præſentium & futurorum quæcumque, quomodocumque, & qualiacumque hujuſmodi bona fuerint, etiam ſi illa ipſis Fratribus ad eorum vitam conceſſa extiterint, plenariè ſuccedant, ipſáque bona ad dictam Societatem cum Fratribus ad illam tranſeuntibus eo ipſo devolvantur, ac proveniant Priori, & Fratribus dictæ Societatis, præſentibus & futuris perpetuò concedimus pariter, & indulgemus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus, & ſingulis in aliis noſtris literis prædictis, quas aliàs in ſuo robore permanere, & quas, necnon præſentes, in omnibus & per omnia obſervari volumus, decernimus, atque mandamus, non obſtare volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Volumus autem, quod ſi, quod abſit, obſervantia hujuſmodi in dicta Societate ceſſare contigerit, præſentes literæ eo ipſo ſint ⁓..iæ, & irritæ, nulliúſque roboris vel momenti. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 13. die 27. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo tertio, quinto Kalendas Decembris, Pontificatus Noſtri Anno Tertiodecimo.

XXVI.

Approbatio Ordinationum in Capitulo Romæ acto præfinitarum, pro reformatione Monachorum Græcorum S. Baſilii, in Provinciis Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ.

Hæc Bulla à Jul. II. & Jul. III. confirmata fuit, ut vidi in quadam ipſius Jul. III. conſtit. edita die 19. Decembris 1550. quam prætermiſi uti minus neceſſariam; & de toto Ordine notavi ſuprà in conſt. 6. Alexand. IV. fol. 110.

Edita A. D. 1446.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

INter curas multiplices quibus occurrentiam rerum, negotiorúmque varietatibus obſidemur, illam vigilantiùs amplectimur per quam regulares Ordines, & loca, jugi ſanctimoniæ dedita, prout congruè proſpicimus, in ſpiritualibus & temporalibus proſperitatis optatæ contingant eventum, unde efficacis ad id ſolicitudinis ſtudium apponere cupimus, & proviſionis ſalutaris adhibere remedium, ne Ordines, & loca ipſa, Apoſtolicæ, quod abſit, providentiæ deſtituta conſilio, deformationis ſubjaceant opprobrio, ſed libentiùs curſu temporis continuum, dante Domino, in eiſdem ſpiritualibus & temporalibus ſuſcipiant incrementum.

Hic Pont. cognoſcens Monachos S. Baſilii in regno Siciliæ indigere reformatione, Capitulum Romæ celebrari juſſit.

§. 1. Sanè ad noſtri deducta notitiam, quòd plurima Monaſteria & loca Monachorum Græcorum Ordinis S. Baſilii in Regno Siciliæ, citrà & ultrà Farum eſſent, quæ in multis reformatione indigere videbantur, Nos inter alia mandavimus, omnibus & ſingulis Abbatibus dicti Ordinis de celebrando Capitulo ad Urbem Romanam, ut certo tunc expreſſo, & ad id per nos ſtatuto termino perſonaliter convenirent, ibidem tractaturi & ordinaturi, quæ pro Religionis decore, & hujuſmodi Ordinis commodo, utilitate & conſervatione expedirent.

In quo ſtatutum fuit, ut Siciliæ, Calabriæ, & Apuliæ provinciis Viſitator conſtituatur, qui ſimul ad ejus Conſilia loca & perſonas viſitet, & corripiat.

§. 2. Poſtmodùm verò dilectis filiis præfati Ordinis in prædictis Inſula & Regno conſiſtentium Monaſteriorum Archimandritis, & Abbatibus, cum nonnullis aliis ejuſdem Ordinis perſonis, ſub Græcorum ritu vivere conſuetis, in prædicta Urbe pro præmiſſis congregatis convenientibus, poſt maturam quam deſuper inter ſe habuerunt deliberationem, concordarunt, & ordinarunt, ac in hoc ſinguli ſcilicet, aut major pars eorum expreſſe conſenſerunt, videlicet quòd ex ſingulis, Siciliæ & Calabriæ, & Apuliæ dicti Ordinis Provinciis, unus eſſet ejuſdem Ordinis Viſitator, qui in illa ex Provinciis hujuſmodi, in qua pro tempore deputatus fuerit, cum uno ſocio, cujus conſilio in omnibus agendis uti debeat, monaſteria, & loca prædicta tàm Monachorum, quàm Monialium ſub prædicta regula degentium, tàm in capite, quam in membris viſitare & reformare, ac perſonas ibidem corrigere, aliáque quæ ad hujuſmodi viſitationis & correctionis officium de jure vel conſuetudine pertinebunt, facere, & exercere poſſent, & deberent.

Taxamque pro ſalariis Magiſtrorum & expenſis Studentium modo & forma hic præſcriptis exigat.

§. 3. Quòdque Viſitatores dicti Ordinis pro tempore exiſtentes à quolibet dictarum Provinciarum Ordinis hujuſmodi Monaſterio, ſive loco, illam pecuniarum ſummam ſive quantitatem, quæ inter Archimandritas, Abbates, & perſonas prædictas in Congregatione hujuſmodi, tàm pro ſalariis magiſtrorum, Monachos, & perſonas dicti Ordinis, alióſque quoſcumque idioma græcum pro tempore docere volentium, quàm expenſis ſtudentium hujuſmodi deputata, ſeu conſignata extitit. Et quæ quidem ſumma ſive quantitas in Siciliæ inter Monaſteria, & Eccleſias ſæculares Græcas ad centum uncias monetæ currentis ibidem, & in Calabriæ ad ducentos & quinquaginta, in Apuliæ verò Provinciis eiſdem ad octuaginta florenos auri de Camera aſcendit, ad quas quantitates à quibuſlibet dictorum Monaſteriorum & Eccleſiarum Rectoribus perſolvendas, tàm Abbates quàm Commendatarios quoſcumque & quibuſcumque ncita Monaſteria. In Sicilia verò eos presbyteros ſæculares, Rectores Eccleſiarum Græcarum, teneri, & obligatos eſſe voluerunt, & ſtatuerunt, exigere, colligere & levare valerent, atque poſſent hujuſmodi concordatis, & ordinatis per ſingulos aut majorem partem eorum, qui præmiſſis Congregationis & Capituli celebrationi interfuerunt acceptatis atque laudatis.

Et ipſe Pont. modo dicta Capituli ſtatuta confirmat & obſervari mandat.

§. 4. Nos itaque omnia & ſingula præmiſſa, & quævis alia inter Archimandritas, Abbates, & perſonas prædictas in hujuſmodi celebrato Capitulo ordinata, & concordata, illorúmque tenores & effectus rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica approbamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, eáque volumus, & mandamus, ab omnibus & ſingulis, quorum pro tempore interfuerit firmiter & inviolabiliter obſervari.

Prælatiſque omnibus & cæteris aliis ut Viſitatoribus pareant, eoſque non impediant ſub pœna &c prohibet, & Archimandritæ Siculi auctoritatem ſuſpendit.

§. 5. Diſtrictiùs inhibentes venerab. fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, & univerſis & ſingulis Eccleſiaſticis dictarum Provinciarum Prælatis, & quibuſvis aliis, cujuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & præcipuè dilecto filio Lucæ Boſalo moderno S. Salvatoris in lingua Fari Meſſanenſis Diœc. Archimandritæ, cujus præeminentiam quam ſuprà Monachos & Abbates Siculos habet, ac curam ejus quoad vixerit & ex certa noſtra ſcientia ſuſpendimus, & quem correctioni ipſorum Viſitatorum ſubjicimus, ac ab illis corrigi & puniri debere, atque poſſe decernimus, Archiepiſcopis verò & Epiſcopis ſuſpenſionis ab ingreſſu Eccleſiæ pœna, necnon prædicto Lucæ & aliis Archimandritis, & cæteris ſupradictis ſub excommunicationis ſententia, quas eo ipſo incurrant, & à qua quidem ſententia ab alio quàm à Romano Pontifice abſolvi non poſſint, ac cuilibet ipſorum, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum & locorum Græcorum, tàm Monachorum, quàm Monialium in provinciis ſupradictis exiſtentium aliquo modo intromittant, ſive Viſitatores ipſorum Monaſteriorum & locorum pro tempore exiſtentes quo minùs illa libera viſitare, ac illorum perſonas corrigere & punire, aut aliàs commiſſum ejus viſitationis officium, in omnibus & per omnia exercere debeant, atque poſſint, impediant.

Viſitatoribus prædictis facultates contra quaſcumque perſonas Ordinis etiā Archimādritas concedit.

§. 6. Et nihilominus, ut Monaſteria & loca prædicta per viſitationis & fœlicis directionis miniſterium ſalutare contingant remedium, volumus, & dicta auctoritate ſtatuimus, atque decernimus & ordinamus, quòd Viſitatores pro tempore electi, & deputati, ac exiſtentes, ad ſingularum provinciarum earumdem, ſingula dicti Ordinis Monaſteria, & loca ſingularum provinciarum hujuſmodi perſonaliter accedant, & ſolum Deum præ oculis habentes in Monaſteriis & locis prædictis, tàm in ſpiritualibus quàm in temporalibus, necnon capitibus, & membris, debitæ viſitationis officium, auctoritate prædicta impendere & exercere, ac omnia & ſingula quæ in reformationis & correctionis miniſterio indigere proſpexerit, prout eis juxta canonicas ſanctiones, & regularia ejuſdem Ordinis inſtituta, ac aliàs congruè videbitur reformare, & corrigere, necnon quoſcumque Monaſteriorum, & locorum ipſorum Præſidentes, illorumque perſonas cujuſcumque dignitatis, etiam Abbatialis, ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, vel præeminentiæ, etiam ſi Archimandritæ fuerint, juxta criminum, & exceſſuum per eos quomodolibet perpetratorum qualitatem, & exigentiam corrigere & punire, & ſi illorum demerita id depoſcerint, à dignitatibus, & officiis quibuslibet auctoritate noſtra privare, & ab illis amovere, ac etiam ſummam ſive quantitatem pecuniarum hujuſmodi, ad opus & uſus magiſtrorum & ſtudentium eorumdem, à Præſidentibus Monaſteriorum, & locorum prædictorum, prout in Capitulo prædicto concordatum & ordinatum, ut præfertur, extitit, exigere, colligere, & levare, ſeu exigi, colligi, & levari facere, ac de levatis & perceptis quietare, præfatoque moderno Archimandritæ Siculo, ne ſe de viſitatione Monaſteriorum, & locorum hujuſmodi, illorumque correctione perſonarum, ac alias de eis quovis modo intromittere audeat ſive præſumat ſtrictius inhibere, omniaque alia & ſingula, quæ in præmiſſis, & circa ea neceſſaria fuerint, vel quomodolibet opportuna facere, ſtatuere, ordinare, & exequi, Contradictores quoſcumque & rebelles ac non ſolventes, per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia quævis opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita compellere, necnon ſi, quod abſit, ex Archimandritis, Abbatibus, & aliis ſupràdictis aliqui fuerint qui legitimè requiſiti ſummam, ſive quantitatem præmiſſam, prout ſe in qualibet provinciarum prædictarum extendit, ac in concordatis, & ordinatis hujuſmodi continetur, ſolvere & aſſignare, ſive uſque ad dictam ſummam, vel quantitatem contribuere diſtulerit, ſive recuſaverit, ex tunc Viſitatores ſupradicti, & quilibet ipſorum in ſua provincia, fructus, redditus, & proventus ſingulorum Monaſteriorum, & locorum, quibus non ſolventes hujuſmodi præfuerint, aut quæ ſive per unionem, ſive per commendam obtinuerint, arreſtare, & ſequeſtrare, necnon demum (ſi eis videbitur) fructus, redditus, & proventus hujuſmodi uſque ad ſummam, ſive quantitatem eamdem pro præmiſſo uſu exponere, vel grangiam, aut prædium aliquod, pro rata ad hunc ſtudiorum uſum contributionis illius Eccleſiæ, vel Monaſterii, cujus Præſidens ſolvere noluerit, deputare & conſignare; ac etiam ratas Monaſteriorum & Eccleſiarum prædictorum, augere vel minuere, ſummis tamen præfatis non diminutis, ſi opportunum videbitur poſſint atque debeant.

Stipendia eiſdem Viſitatoribus deſignat.

§. 7. Verùm, quia dignum eſt, ut ſtipendio congruo ſuſtententur, qui ad labores, & onera deputantur, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd Viſitatores prædicti dum, & quoties in exercitio viſitandi, & corrigendi, aliaque ſupradicta faciendi fuerint, quilibet videlicet eorum pro ſe, ac notariis, & aliis cum eis in hujuſmodi exercitio neceſſario exiſtentibus, à Monaſteriis, & locis, quæ pro tempore viſitabunt, eorumque perſonis ſumptus, & expenſas, non ſolùm victus, ſed etiam alias minutas, & ſolùm neceſſarias recipere poſſint & valeant moderatas. Super quibus omnibus etiam ipſis pro tempore, ut præmittitur exiſtentibus Viſitatoribus, plenam & liberam auctoritate prædicta concedimus tenore præſentium facultatem. Nos enim ſententias ſive pœnas, quas dicti Viſitatores pro tempore ritè tulerint, ſive ſtatuerint in rebelles, ſequeſtra, vel arreſta quæque appoſuerint, rata habebimus atque faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari, invocato etiam per eos ad omnia & ſingula ſuprà dicta ſi opus fuerit auxilio brachii ſecularis.

Clauſulas contrariorum derogatorias apponit.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & literis Apoſtolicis, præſertim quibuſdam Petro Peſali B. MARIÆ de Gripta Ferrata Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectæ, ac aliis Paulo tunc B. MARIÆ de Gripta, & Adriano S. Pantaleonis Toſculan. Panormitanæ, & Miſſanen. Diœc. Monaſteriorum Abbatibus per nos illis decretis, quarum tenores, & effectus præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & quas ut effectus præſentium per eas impediri non contingat, revocamus, caſſamus, & annullamus, ac pro infectis & nullis haberi, cenſeri, & reputari debere decernimus, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Monaſteriorum, locorum, & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi Archimandritis, Abbatibus, & perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica exiſtat indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ad judicium trahi non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, unionibus dictorum Monaſteriorum, & Eccleſiarum quibuſvis etiam Cathedralibus Eccleſiis factis, exemptionibus, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta ipſorum Viſitatorum juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, quæ quoad hoc eiſdem Abb. perſonis & aliis nolumus aliquatenus ſuffragari.

Viſitatoribus onus dat ſibi ſignificandi privationes & amotiones Abbatum &c.

§. 9. Præterea ea ſingula quæ Viſitatores antedicti circa ſingulas privationes, & amotiones hujuſmodi fecerunt, nobis per eorum patentes literas ipſorum ſigillis ſigillatas, quantocius fideliter inti-

mare

mare procurent, ut eorum informatione pleniùs inſtructi circa proviſiones Monaſteriorum, & locorum tunc per privationes & amotiones hujuſmodi vacantium, conſultiùs agere valeamus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P.A. 16. die 14. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1446. decimonono Kalendas Januarii, Anno ſextodecimo.

XXVII.

Canonizatio S. Nicolai de Tolentino, profeſſoris Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, ejuſque adſcriptio Catalogo SS. Confeſſorum. Et inſtitutio ſuæ Feſtivitatis pro die 10. Septembris.

Hanc Feſtivitatem innovavit, duplicique officio celebrari decrevit Six. V. in conſt. 16. Sancta. Tom. 2.

Edita An. D. 1447.

EUGENIUS PAPA IV.

Univerſis Chriſtifidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Licet militans in Terris Eccleſia, triumphantem in cœlis, filiali, & devoto veneretur affectu, ac virtutes, laudes, præconiaque Sanctorum, quantum ſinit fragilitas, digniſſimis attollat titulis, devotis quoque precibus, ſolemni ritu, ſacrificia laudum offerat, ad decus, & venerationem civium ſupernorum, nihil tamen illis accreſcit novæ perfectionis & gloriæ, nec eorum perfecta fœlicitas noſtris operibus firmari poterit, vel augeri: Miſericors tamen, miſeratórque Dominus, per interceſſiones, meritáque Sanctorum, quos in Terris celebritate congrua veneramur, mirabili dignatione imperfectum noſtrum ſuppleri providit, ut quod noſtris meritis non valemus, eorum ſuffragiis aſſequamur.

B. Nicolaus virtutibus & miraculis emicuit.

§. 1. Æternus itaque Deus, qui facit mirabilia magna ſolus, Confeſſorem ſuum eximium Nicolaum de Tolentino in approbata Religione Fratrum Eremitarum Sancti Auguſtini, ab ejus pueritia educatum, puritate candidum, caritate fervidum, electum ex millibus, exemplar præfulgidum, ſapientia ejus infinita produxit, ſingularis vitæ ſuæ excellentiam, ſignis & prodigiis probans, ac coruſcantibus, crebriſque miraculis manifeſtans. Lætentur itaque cœli, & exultet terra, jocundetúrque pariter totus Orbis, quando ei, qui effulſit in templo Dei cùm viveret, ſpecioſum in cœlo præſtant hoſpitium cœli cives.

Joannes ideò 22. de ejus canonizatione egit.

* Curia. Imò egit etiam Innoc. VI. ut inquit Sixt. V. in ſubr. cit.

§. 2. Itaque hujus beati viri quando vita eſt functus, fama, ſummáque ad eum populorum devotione creſcentibus, fœl. rec. Joannes Papa XXII. prædeceſſor noſter, Avinioni cum ejus * cura reſidens, cum fratribus ſuis cœpit de ejus canonizatione tractare, quam niſi ejus obitus, & horrenda ſuperveniſſent ſchiſmata proculdubio conſummaſſet.

Præclara opera B. Nicolaus fecit.

§. 3. Beatus igitur hic Nicolaus, honeſtis ex caſtro S. Angeli infrà Firman. diœc. parentibus ortus, & puerorum conſortia vitans, Eccleſias, divináque myſteria frequentabat, & ne præclara opera lucidæ vitæ ſuæ, longo latóque ſermone curramus, pauca liber referre de pluribus, ut ex his exiſtentes in via Domini, patrem glorificent, ſicut decet.

Jejuniis, vigiliis, & orationibus vacavit &c.

§. 4. Sanctus equidem iſte in ætate exiſtens tenera, ſe ſub magna religionis diligentia, ſumma cum obedientia & humilitate ſervabat, caſtigando corpus jejuniis, vigiliis, orationibúſque inſiſtebat devotus, gratus, humilis, obediens, benignus, ſuavis, pius, patiens, conſtans, maturus, compoſitus, virtutum quibuſdam aromatibus plurimos attrahebat, adeò quoque fidei cultor erat, ut cuncta illius verba, & opera, virtute fidei redolerent, tribulatorum, & infirmorum conſolator aſſiduus exiſtebat.

Tempore obitus, audire meruit, Euge ſerve bone & fidelis &c.

§. 5. Et demùm, pudicus, caſtus, modeſtus, verecundus, ac lætus ad vitæ veſperam veniens, divinitùs audire meruit, Euge ſerve bone, intra in gaudium Domini tui. Sic granum frumenti cadens in terram, & mortuum, uberem conſurgit in ſpicam; ſic botrus in torculari calcatus, liquoris redundat in copiam, ſic regnum cœlorum percipitur, & Sancti per fidem ſublimia regna vicerunt.

Miraculis ante & poſt obitum claruit.

§. 6. Verùm quia decebat divinæ magnitudinem bonitatis, ut quem in terris præclaris ornarat virtutibus, in cœlis regnare certis teſtimoniis probaretur, multis eum, magniſque miraculis dum viveret & poſt obitum, clarum fecit, quorum quædam digniſſimis probatis teſtibus onerosæ multitudinis vitandæ gratia, duximus præſentibus annotanda.

Virum latere perditum, & oculi cæcitate laborantem, ſigno crucis liberavit.

§. 7. Quidam adeò in ſiniſtro latere perditus erat, ut nec illius manum, aut pedem poſſet quovis modo movere, aut quicquam ex oculo ſiniſtro videre, poſt plurimorum medicorum antidota, atque collyria juvamen experta, Sanctus ſic latus illud crucis ſignaculo tetigit utroque illi benedixit, qui ſtatim è grabato ſurgens, ſanatus eſt, videns, & integrè liberatus.

Mulierem à ſanguinis fluxu, ſimili modo ſanavit.

§. 8. Quædam verò mulier triennio continuo ſanguinis fluxum patiens, ad Nicolaum veniens, & manum illius devotiſſimè oſculans, precabatur eum, ut preces ad Dominum, pro illius ſanitate recuperanda porrigeret, Sanctus ipſe illam crucis ſigno ſignavit, & liberata receſſit, & hæc ante obitum.

Puerum ſubmerſum vitæ reſtituit.

§. 9. Poſt obitum verò cùm puer quidam annorum quatuor in canale molendini cecidiſſet, & intrà rotam, & aquam per ſpatium temporis, quo communiter quis benè ambulans, milliario ambulaſſet, continuo jacuiſſet, inde tandem laborioſè extractus mortuus, & pro mortuo reputatus, emiſſo priùs per matrem voto, quòd ſi reſtitueretur vitæ auxilio Beati Nicolai, illum ſuprà ſanctum tumulum habitum Religionis indueret, adjuvante Sancto prædicto, vivus apparuit.

Virum ſuſpenſum & mortuum ſuſcitavit.

§. 10. Vir inſuper quidam inventus in domo ſua ſuſpenſus, & mortuus, precibus, & voto per ejus uxorem ad B. Nicolaum emiſſis, factus eſt vivus, & ex tunc diutiùs ſupervixit.

Miracula trecenta & unum fecit. L. h... ta ... ad unum quod recenſer Sixt. V. cit. in ſub.

§. 11. Quàmplurima etiam miracula, tàm in vita, quàm poſt ejus obitum fecit, pluréſque homines utriuſque ſexus à morte reſuſcitavit, cæcos illuminavit, & ab oculorum infirmitatibus liberavit, contractos & protractos membris, & claudos erexit, paraliticos à membrorum impotentia ſanavit, & à tremore capitis, & membrorum, dæmoniacos, captivatos, incarceratos cum apparitionibus & revelationibus liberavit, cadentes, & illiſos à naufragiis, ac captivitate perſonæ, à perditione bonorum, à febribus, ab etbiſi, ab hydropiſi, à podagra, à doloribus iliorum, & ſtomachi, ac cordis, aliiſque infirmitatibus liberavit, priſtinæque ſanitati reſtituit. Quæ omnia trecenta & unum miracula, ad quorum probationem examinati fuerunt trecenti ſeptuaginta & unus teſtes, in Regiſtris annotata coram nobis in publico Conſiſtorio relata fuerunt. His itaque ac aliis miris operibus Sancti hujus aſtruentibus ſanctitatem, & Chriſtianæ fidei veritatem, miraculorum lingua loquente, concurrit ad nos undique populus, crevit de his fama, atque devotio, laudatur Dominus, de ſalutiferis gratiis auctori gratiæ referuntur. Invaluit ſuper his vox communis, & celebris, & plurimorum vox exultationis, etiam Prælatorum nobis intonuit, & noſtra auctoritate inquiſitionem fieri ſuper dictis obtinuit. Primùm quidem Venerabili fratri Joanni Epiſcopo Præneſtino, & dilectis filiis noſtris Joanni tituli S. Laurentii in Lucina Presbytero, & Proſpero S. Georgii ad Velum aureum Diacono Cardinalibus commiſimus, ut veritatem præmiſſorum, & de miraculorum continuatione inquirerent diligenter, quorum relatione, etiam continuationis miraculorum probata veritas, nos & venerabiles fratres noſtros S. R. E. Cardinales, & Sancti ejuſdem vita mirabili miraculis, & meritis glorioſis inſtruxit.

Hic itaque Pontifex Sanctorum Confeſſorum catalogo aſcribit.

§. 12. Et quia plura, & majora de Sancto ipſo competimua, quàm inſinuata fuiſſent, de Fratrum Prædicatorum conſilio & aſſenſu, plurimis Eccleſiæ Prælatia adſtantibua, de Omnipotentis Dei virtute, & Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac noſtra auctoritate confiſi, eumdem Beatum Nicolaum Sanctorum Confeſſorum Caralogo duximus adſcribendum.

Feſtumque pro die 10. Septembris inſtituit.

§. 13. Ideòque Univerſitatem veſtram monemus & hortamor attentè, per Apoſtolica ſcripta vobia præcipiendo mandantes, quatenus quarto Idus Septembris, quo Sanctus ipſe migravit ad Dominum, feſtum ejuſdem, devotè & ſolemniter celebretis, & faciatis ab omnibus veneratioue condigna celebrari, ut pia ejua interceſſione, & hic à noxiis protegi, & in futurum ſempiterna conſequi gaudia valeatis.

Indulgentiaſque ejus ſepulchrum viſitantibus concedit.

§. 14. Et ut ad venerabile ejua ſepulchrum, eò ardentiùs Chriſti fidelium confluat multitudo, & celebriùs ejuſdem Confeſſoria colatur feſtivitas, omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui cum devotione & reverentia illuc in eodem feſto acceſſerint annuatim ipſius ſuffragia petituris, de Omnipotentis Dei miſericordia, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritare confiſi, ſeptem annos, & totidem quadragenas, accedentibus verò annis ſingulis ad dictum ſepulchrum, infrà ejuſdem feſti octavam, duos annos, & duas quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

D. P. A. 16. die 1. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. Kalend. Februatii, Anno ſextodecimo.

XVIII.

Declarationes & mitigationes Regulæ Sororum ſive Monialium S. Claræ. Et earum ſuppoſitio Ordini Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia.

De d. Regula plenè dixi ſuprà ad conſtit. 12. Innoc. IV. Solet. fol. 96. Et alias declarationes inſpice in Leon. X. conſt. 9. Cùm ſicut, ac alias infrà in conſt. 103. Pii IV. Sedis. Tom. 2.

Edita A. D. 1447.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Fratri Jacobo de Pramadinis, de Bononia, Ord. Min. profeſſori de Obſervantia regulari. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Proœmium

ORdinis tui præſertim familiarum in regulari obſervantia Domino famulantium, ob quorum Religionis ſanctimoniam, & multiplicium virtutum dona, maximi in populo Chriſtiano animarum fructus prodire cernuntur, curam gerentes ſolerter; illa libenter concedimua, per quæ earumdem familiarum, etiam utriuſque ſexus augmento conſervationique meliùs ac faciliùs conſuli intelligimus.

Moniales S. Claræ, à Fratribus de Obſervantia regi poſtulabant.

§. 1. Sanè cùm poſt concordiam inter Filios Fratres, qui dicuntur Conventuales, & vos, & alios, quibus de regulari Obſervantia eſt appellatio, unius ejuſdemque Minorum Ordinia ſecum factam, nos intendentes quod poſt dilectum filium Fratrem Joannem de Capiſtrano, tui Ordinia de Obſervantia in partibus Ciſmontanis Vicarium, alter illius ſucceſſor crearetur, eidem per literas Apoſtolicas commiſerimua, quod ubi, & quando ſibi placeret, ante ſui officii finem, Vicarios, & diſcretos provinciarum ſibi ſubjectarum pro alterius Vicarii electione, aliàs creatione, capitulariter congregaret, & facta hujuſmodi Congregatione in Alma Urbe, apud Aracœli locum tu in ea fueris canonicè in Ciſmontanum Vicarium electus, nos electionem ipſam confirmaverimus, poſtmodúmque dilectus filius Antonius de Ruſconibus, Sacræ paginæ profeſſor, Ordinis præfati Generalis Miniſter, te duxerit confirmandum, prout prædicta omnia conſtant per literas Apoſtolicas, & prædicti Generalis, quas hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, ad noſtramque notitiam pervenerit, eſſe in tui Vicariatus partibus Ciſmontanis nonnulla Monaſteria Sanctæ Claræ, quarum familiæ in obſervantia Regulari viventes partim primi, partim ſecundi, partim tertii Ordinis, partim aliter appellatæ, ſub tuo Vicariatu, & à te, tuiſque ſucceſſoribus, regi & gubernari, intenſiſſimis dicuntur deſideriis affectare.

Hoc eis Pontifex modo concedit.

§. 2. Nos qui certò tenemus, eaſdem mulierum Monacharum, ſive ſororum familias, optimam & ſalubertimam ſub vobis gubernationem ſcilicet habere, & continuè habituras fœlicia incrementa earumdem mulierum Monacharum, ſive Sororum appellatarum Monaſteria, & loca, & familias, ubicumque intra tui Vicariatua terminos in regulari Obſervantia viventes, tàm præſentes, quàm futuras, tuo, & tuorum Vicariatus Ciſmontani officii ſucceſſorum curæ, gubernationi atque regimini auctoritate Apoſtolica præſentium tenore ſubjicimua, ac ſubjectas & ſuppoſitas eſſe volumus atque decernimus. Intendentes eadem auctoritate atque volentes, quod tu, & ſucceſſores tui, per vos ipſos, & alios quos duxeritis ſubſtituendos, poteſtatem & facultatem habeatis, eaſdem Moniales atque Sorores, ſive primi, ſive ſecundi, ſive tertii, aut alterius Ordinis S. Claræ, & B. Franciſci, ſignanter collegialiter, & in communi viventes, & earum Monaſteria, atque loca, tàm in capite, quam in membris viſitandi, corrigendi, amovendi, deponendi, transferendi, & omnia alia & ſingula faciendi, quæ generalis Miniſter Ordinis veſtri in eiſdem Monaſteriis & locis, de jure, & de conſuetudine poſſe facere conſuevit. Provinciales autem Vicarii vobis ſubditi, eamdem poteſtatem & facultatem habeant, quas Miniſtri Provinciales, etiam de jure, vel de conſuetudine habere conſueverunt.

Vocales in electione Abbatiſſæ, & votorum numerum declarat.

§. 3. Et ut ſupradictæ Moniales ac Sorores meliùs gubernentur, volumus, quod in electione & creatione Abbatiſſarum, Miniſtrarum, & Matrum, illæ tantùm ex ipſis Monialibus & Sororibus vocem habeant, quæ per annos tres, vel circa, in earumdem Monaſteriis vel Collegiis fuerint. In qua creatione & electione major pars votorum ad minùs medietatem ſuperans, debet convenire. In omnibúſque tertii Ordinis, Sororum & Monialium Collegiis, Fratres tui Ordinis de acceſſu, & ingreſſu ſe habeant, ſicut obſervatur in Monaſteriis S. Claræ. Si autem Viſitatoribus earum, & Sororibus tertii Ordinis, quæ minimè vivunt collegialiter, eſſet conceſſa à Sede Apoſtolica, aliqua facultas & auctoritas, nos ipſas præſentium tenore auctoritate Apoſtolica revocantes, volumus, quod tu, & tui in Vicariatus officio ſucceſſores, hujuſmodi Viſitatores amovendi, & alios inſtituendi, auctoritatem & facultatem habeatis.

Regulam circa jejunium modificat.

§. 4. Præterea, cùm in Regula B. Claræ jubeatur jejunium perpetuum, quod nimis rigoroſum tenemus: placeat, & volumus, quod ſuprà dictæ, & Tertii, & aliorum Ordinum Sorores ſolummodò teneantur ad illa jejunia, ad quæ vos Fratres Ordinis Minorum Regulam obſervantes obligati eſtis, & eoſdem modos ſervent in cibis quadrageſimali tempore, exceptis debilibus & infirmis. In aliis verò jejuniis, ut ſunt Quatuor Tempora, Vigiliæ Apoſtolorum & ſimilium, ſervetur conſuetudo regionis, ſecundùm quam, liceat eis etiam ova & lacticinia comedere.

Regulam eamdem quoad calceamenta mitigat.

§. 5. Cùm etiam in Monaſteriis Sorores, ſive Monachæ incedant nudis pedibua diſcalceatæ, quod nimis rigoroſum exiſtimamus, placet, & volumus, quòd Sorores, ſive Monachæ poſſint deferre illa, quæ nomine calceamentorum non cenſentur, puta zoccoa ligneos, & ſandalia, atque etiam cum opportunum fuerit, calceamenta.

Et quoad cibos.

§. 6. Item, cùm in aliquibus Monaſteriis, locis, & Congregationibus injungatur ſilentium perpe-

tuum,

tuum, quod quidem nimis rigoroſum exiſtit, tibi tuiſque in officio ſucceſſoribus, & provinciarum vobis ſubjectarum Vicariis, cum Diſcretorum conſilio diſpenſandi, tam in cibis, quàm in quibuſcumque aliis perpetuis, quam in ſilentio ſupradicto concedimus facultatem.

ac præcepta.

§. 7. Inſuper cùm dilectus filius Frater Joannes de Capiſtrano, tuus in Vicariatus officio prædeceſſor, declaraverit, quòd in regula prima Beatæ Claræ, contineantur centum & itta præcepta regularia, in quorum transgreſſione Montales, ſive Sorores profeſſæ peccatum mortale incurrunt, idque nimis durum, & ſcrupuloſum judicemus, auctoritate & tenore præſentium, declaramus, & volumus, quod in nullius prædictorum tranſgreſſione, præterquam eorum quatuor, quæ concernunt principalia vota, obedientiæ ſcilicet, paupertatis, caſtitatis, & clauſuræ, & ſuper electione Abbatiſſæ, & depoſitione, peccatum mortale incurrant.

Et ferculum.

§. 8. Item, cùm quædam prædictarum, Monaſteria & loca in mendicitate vivant, placet & diſpenſamus, quod in ferculo, ſive cibis, ſagina & lardo uti poſſint.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 9. Conſtitutionibus Apoſtolicis & privilegiis, immunitatibus, & gratiis, ac indultis omnibus & ſingulis ſupradictis Monaſteriis, & locis, ac eorum Capellanis per Sedem Apoſtolicam, & aliter quomodocumque conceſſis, aliiſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, decreti, intentionis, placiti, exiſtimationis, conceſſionis, declarationis, voluntatis, & diſpenſationis infringere, &c.

Dat. P. A. 16. die 5. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1447. nonis Feb. Pont. noſtri anno ſextodecimo.

XXIX.

Abſolutio eorum qui Congregationi Baſileenſi adhæſerunt poſt diſſolutionem Concilii, & ad Summi Pontificis obedientiam redierunt. Proviſioque & declaratio circa collationes Eccleſiarum, & beneficiorum.

Hanc ſanctionem quoad collationes &c. ſimpliciter confirmavit Nicol. V. die 10. Auguſti 1447. cujus bullam non poſui. Et certo modo poſteà approbavit in alia ejus conſt. 1. Ad ſacram, quæ mox ſequitur.

Edita An. D. 1447.

EUGENIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter cætera deſideria cordis noſtri, filios quoſlibet ad noſtram, & Apoſtolicæ Sedis obedientiam exoptantes adduci, illa temporum qualitate penſata aliquando concedimus, ordinamus, & ſtatuimus, per quæ Chriſtifidelium tranquillitati, & commodis, ſemotis diſſenſionibus & ſcandalis conſulatur, & exinde animarum ſalutem valeant adipiſci.

Quidam Prælati & Principes Nationis Germanicæ ob diſſenſionem ſecutam tempore Concilii Baſileæ, neutrales fuerunt, & mox obedientiam huic Pontifici præſtiterunt.

§. 1. Sanè cùm propter diſſenſionem, inter Nos & eos qui Baſileæ ſub nomine generalis Concilii remanſerunt dudum exortam, nonnulli Principes tàm Eccleſiaſtici, quàm ſæculares nationis Germaniæ, in quadam neutralitate, & armorum ſuſpenſione à die decimaſeptima menſis Martii, de Anno Domini Milleſimo quadringenteſimo trigeſimo octavo, uſque in præſentem diem ſe tenuerint, ea mente, ut aſſerunt, ut poſtmodùm unanimi conſenſu, in noſtra & Sedis Apoſtolicæ obedientia, & reverentia paribus greſſibus incedere poſſent; & cariſſimus in Chriſto filius noſter Fredericus Rex Romanorum Illuſtris, ac venerabilis frater noſter Theodoricus Archiepiſcopus Maguntinus, & dilectus filius noſter vir Fredericus Marchio Brandeburgenſis, ſacri Imperii Electores, ac Venerabiles fratres noſtri Fredericus Magdeburgenſis, Fredericus Salcburgenſis, & Gerardus Bremenſis Archiepiſcopi, ac quidam alii Prælati, & Principes dictæ Nationis, nobis debitam obedientiam per ſuos Oratores, præſtiterunt, ac Nos ſolum in Vicarium JESU CHRISTI recognoverint, & profeſſi fuerint.

Qui attendens quòd in dicto tempore plurima in d. Natione geſta fuerunt, quæ Sedis Ap. auctoritatem requirunt, ideò collationes & proviſiones beneficiorum &c. auctoritate ordinaria factas, nunc Pontificia auctoritate confirmat.

§. 2. Nos attentis, quòd dictæ neutralitatis, & ſuſpenſionis tempore, plurima, in ipſa natione acta, geſta, & facta fuerint quæ confirmationem, indulgentiam, & diſpenſationem ſuper eis Apoſtolicæ auctoritatis requirunt, prædictorum Regis, Archiepiſcoporum, Marchionis, cæterorùmque Prælatorum, & principum ſupplicationibus inclinati, omnes & ſingulas, tàm Metropolitanæ, quàm Cathedralium, aliarùmque Eccleſiarum, necnon dignitatum etiam Abbatialium, ac poſt Pontificalis majorum, & in Collegiatis Eccleſiis principalium, & aliorum beneficiorum, & officiorum Eccleſiaſticorum quorumcùque, etiam ſi Eccleſiæ curatæ, Canonicatus & præbendæ fuerint, electiones, poſtulationes, collationes, proviſiones, confirmationes, & diſpoſitiones, necnon proceſſus, ſententias, aliáque acta judiciaria, auctoritate ordinaria hujuſmodi, ſuſpenſionis, & neutralitatis tempore factas, ſeu facta, quæ omnia & ſingula hìc haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, ac ea rata & grata habentes, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia confirmamus.

Et eorum poſſeſſores non moleſtari præcipit.

§. 3. Volentes, ac etiam ſtatuentes, ut nulli, qui poſſeſſione Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, beneficiorum, & officiorum hujuſmodi, quarumcumque eorumdem, qui Baſileæ poſt tranſlationem, & diſſolutionem Baſileenſis Concilii ibidem remanſerunt, auctoritate fuerint aſſecuti, ſuper hujuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, beneficiis, & officiis, ac ſententiis, & proceſſibus, etiam ſi in Romana Curia, vel extrà eam lis (cujus ſtarum præſentibus habemus pro expreſſo) indeciſa pendeat, etiam ſi ſuper eis ad ea, aut contra ea fuerit alteri jus quæſitum, ſeu jus aliqui habere ſe prætenderent, ex nunc in anteà in ipſa Curia, vel extrà eam Apoſtolica, vel alia quavis auctoritate impeti, aut quomodolibet ex quavis ratione vel cauſa moleſtari poſſint, ſed in ſuis poſſeſſionibus pacificè remaneant.

Lites deſuper pendentes extinguit.

§. 4. Lites quoque & cauſas quaſcumque ſuper hujuſmodi Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pendentes (illis dumtaxat exceptis quæ coram Ordinariis Judicibus, apud quos juxta formam dictæ ſuſpenſionis, & proteſtationis exinde ſecutæ licuit litigare, indeciſæ pendent) ad nos advocantes, auctoritate & ſcientia prædictis extinguimus, & ſuper eis, adverſariis eorum, perpetuum ſilentium imponimus; poſſeſſores verò ipſos volumus in ſuis Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis pacificè remanere.

Quinimò eaſdem Eccleſias & beneficia eiſdem denuò confert.

§. 5. Quibus omnibus ipſas Eccleſias, Monaſteria, dignitates, officia, & beneficia quocumque modo vacaverint, auctoritate & ſcientia præfatis tenore præſentium conferimus, & providemus de eiſdem, ac illis qui pallium dictorum qui Baſileæ poſt noſtram tranſlationem ſub nomine generalis Concilii remanſerunt, auctoritate receperunt, ut illo uti poſſint præſentibus concedimus, & indulgemus; illis autem qui non habent, vel non receperunt, ſine difficultate dabimus, ac etiam liberè concedemus, illis tantùm perſonis exceptis, quæ occaſione privationum propter noſtram, aut Baſileenſem adhæſionem factarum, beneficia detinent, in quibus habent locum proviſio, & diſpoſitio ſuper his quæ contra proteſtationem facta forent, per prædictos Regem, & Electores Imperii conjunctim, vel diviſim promulgata.

 §. 6. Per

Sed contendentibus ſuper Eccleſiis Fiſnighen. & Oſthen. non ex hoc præjudicare declarat.

§. 6. Per hoc autem nulli contendentium ſuper titulo & juribus Eccleſiarum Fiſnighen. & Oſthen. volumus aliquod præjudicium afferri, aut generari, ſed liberum ſit, unicuique eorum, jus ſuum proſequi juſtitia mediante.

Acta tempore ſuſpenſionis in præjudicium juriſdictionis Metropolitan & Diœceſan. Terrarum Regis &c. revocat & irritat.

§. 7. Præterea omnia & ſingula, quæ dictis ſuſpenſione & proteſtatione durantibus, in præjudicium, gravamen, & læſionem juriſdictionis, juris vel poſſeſſionis Metropolitan. vel Diœceſan. Principatuum, Dominorum, Terrarum Regis, & Electorum, ac Archiepiſcoporum prædictorum, necnon aliorum Epiſcoporum, Prælatorum, Collegiorum, perſonatum ſeu rerum quorumcumque contra fœdus proteſtationis, & ſuſpenſionis hujuſmodi quandocumque vergentia, Apoſtolica vel alia quavis auctoritate conceſſa, ac in judicio vel extra obtenta, inſuper Eccleſiaſticas cenſuras mulctas, & pœnas, necnon cujuſcumque irregularitatis, & inhabilitatis maculas, tàm à jure quàm ab homine propter præmiſſa quomodolibet promulgatas, ſeu inflictas, promulgandas quoque ſeu infligendas, quoad Regem, Archiepiſcopos, & Marchionem prædictos, eorumque Dominia, Clericos ſubditos, & vaſſallos, ac ad eos, quoque, qui infra ſex menſes à die datæ præſentium computandos, ſe declaraverint pro Nobis aut eidem declarationi adhæſerint, caſſamus, irritamus, & annullamus, nulliſque eſſe decernimus roboris vel momenti, omnem irregularitatem, & infamiæ maculam, ſive notam per eos præmiſſorum occaſione contractam penitùs abſolventes, ac eos rehabilitantes, & reſtituentes ad eorum Eccleſiarum, Monaſteria, beneficia, officia, dignitates, ac honores quæcumque, ac in priſtinum ſtatum, & eum in quo erant ante præmiſſa reponentes, necnon illis, qui contra ipſos impetratis, conceſſis, obtentis, ſeu impetrandis, concedendis, & obtinendis quomodolibet niterentur, etiam ſi eis aut eorum alicui jus quæſitum foret, ex certa ſcientia de poteſtatis plenitudine perpetuum ſilentium imponentes.

Obligationes circa annatas Cameræ Apoſt. debitas &c. relaxat.

§. 8. Inſuper quaſcumque obligationes ſuper annatis, ſeu communibus, & minutis ſerviciis, cæteriſque juribus, nobis, & Cameræ Apoſtolicæ, ſeu Collegio Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, cæteriſque officialibus debitis, ſeu quæ deberi dicerentur, occaſione quorumlibet Metropolitan. & Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum, dignitatum, officiorum, & beneficiorum quorumcumque uſque in præſentem diem remittimus, de noſtra mera liberalitate relaxamus pariter, & donamus, eóſque qui hujuſmodi debitis obligati eſſent ab omni eorum ſolutione abſolvimus, & etiam liberamus.

Diſpenſationes & indulta, exceptis his expreſſis à Pontifice &c. conceſſa, confirmat.

§. 9. Diſpenſationes propterea quaſcumque (niſi tales forent quas hactenus Sedes Apoſtolica concedere non conſuevit) indulta quoque forum conſcientiæ reſpicientia, etiam in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis, necnon novas proviſiones pro poſſeſſoribus, ſine præjudicio juris quæſiti ipſa ſuſpenſione durante, vel etiam ante, à nobis vel ab eis, qui Baſileæ ſub nomine Concilii remanſerint, aut Legatorum ſuorum, vel alia quavis auctoritate obtentas, impetratas, conceſſas, ſeu conceſſa, ac omnia inde ſecuta, à die datæ conceſſionis eorumdem eadem auctoritate confirmamus, perinde ac ſi à nobis impetrata fuiſſent.

Circa ſententias Romæ vel Baſileæ prolatas, providet ut hic.

§. 10. Super ſententiis autem in Romana Curia, vel in Baſilea, ſub nomine generalis Concilii ante ipſam ſuſpenſionem, vel ea durante, in quibus uterque litigantium ex ordinario titulo nititur ſe defendi prolatis, quæ exequutioni nondum ſunt demandatæ, volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd hujuſmodi ſententiæ coram Judice tractentur, & quicquid utraque pars vellet producere pro jure ſuo, coram eo debeat exhibere, qui quidem Judex ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta procedens; negotium ipſum unica valeat terminare ſententia, à qua nulli partium appellare liceat, aut provocare, vel reſtitutionem aliquam obtinere. Per hoc autem nullatenus præjudicare intendimus eis, qui poſſeſſionem dignitatum, etiam Metropolitan. Cathedralium, & Abbatialium, ſeu beneficiorum quorumcumque, ordinaria, vel alia auctoritate ſub eadem Nation. obtinen. durante neutralitate, vel ſuſpenſione prædictis vigore proceſſuum in Romana Curia, vel in Baſilea, ſub nomine generalis Concilii obtentorum, aut aliàs violenter fuerint ſpoliati. Sed tàm ſpolia, quàm jura eorum denuò coram Judicibus ordinariis cognoſcantur, & fine debito terminentur.

Omnes qui Congregationi Baſileenſi adhæſerunt poſt Concilii diſſolutionem ab omnibus cenſuris, & pœnis abſolvit, ſi ad Pontificis obedientiam reverſi ſunt, aut infra ſex menſes revertantur.

§. 11. Inſuper omnes & ſingulas prædictæ nationis, aut alterius in ea, beneficia vel officia obtinentes perſonas Eccleſiaſticas & ſæculares, etiam ſi Regalis, Archiepiſcopalis, Epiſcopalis, vel alterius dignitatis fuerint, quæ poſt diſſolutionem, ſive tranſlationem prædicti Concilii per nos factam, Congregationi Baſileenſi ſub nomine generalis Concilii adhæſerunt, & obediverunt, aut incorporati fuerunt, qui jam ad noſtram obedientiam ſunt reverſi, vel infrà ſex menſes poſt declarationem pro nobis factam redierint, ſeu ipſi declarationi adhæſerint, ab omnibus & ſingulis juramentis, perjurii reatu, ac aliis cenſuris & pœnis (ſi qui tenerentur, aut incurriſſent) inflictis, & in tales promulgatis, aut propterea infligendis, auctoritate prædicta abſolvimus, & liberamus, ac omnem inhabilitatis, irregularitatis, & infamiæ maculam, ſive notam, exinde quomodolibet forſan contractam, abolemus, & in priſtinum ſtatum reſtituimus, & reponimus, perinde ac ſi talia minime emanaſſent. Præterea omnes, & ſingulas perſonas nationis prædictæ, ſive alterius in eadem beneficia, ſive officia, ſicut præmiſſum eſt, obtinentes quæ ſub declaratione hujuſmodi pro nobis facta, vel facienda continebantur, quæ poſt hujuſmodi Concilii tranſlationem, Baſileæ remanſerunt, aut ipſi Congregationi adhæſerunt, & faverunt, officiis in eadem præfuerunt, aut in legatione ab eis miſſi ſint quandocumque, aut eis crediderunt, ab omnibus excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, aliiſque cenſuris, & pœnis in ea, vel per proceſſus noſtros, aut aliis inflictis & promulgatis abſolvimus; Cùm iis qui ibidem, ſeu à proviſis ab ipſis, aut eorum auctoritate Sacros Ordines dicto tempore receperunt, ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare valeant diſpenſantes. Volumus inſuper quod ſinguli Metropolitani Nationis ejuſdem, acto jam nobis obedientes, vel qui intra ſex menſes, ut præfertur, nobis & Apoſtolicæ Sedi debitá obedientiam præbuerint, conſimiles bullas ſeu literas Apoſtolicas habeant, ſuper quibus parentibus quibuſcumque, quatenus opus fuerit, ſub eorum ſigillis, tranſumpta concedere valeant, eiſque in judicio, & extra plena fides, ſicut originalibus literis per omnia præbeatur. Super Eccleſias autem Trevirenſem & Colonienſem, de quibus in petitionibus Regis, Archiepiſcopi Maguntini, & Marchionis prædictorum ſpecialis eſt appoſitus articulus, per alias noſtras literas deſuper editas ſpecialiter providimus, prout in eis pleniùs continetur.

Prædicta omnia obſervare pollicetur.

§. 12. Ut autem præmiſſa eò firmiùs obſerventur pro nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus de Venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & aſſenſu pollicemur, omnia & ſingula ſupradicta inviolabiliter obſervare, & contra ea vel ipſorum aliquod, in toto vel in parte, nullo umquam tempore quicquam innovare, & quòd nobis licere non patimur, eiſdem ſucceſſoribus indicamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, à quoquam, quavis etiam Apoſtolica auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Quinimò ſi adverſus præmiſſa litteræ ali-

quæ

quæ, aut mandata ad cujoſcumque inſtantiam, vel etiamſi motu proprio, vel ex certa ſcientia, etiam cum derogatoriis clauſulis, ſub quacumque verborum forma à nobis, ſeu noſtre auctoritate, aut ab alio quòvis emanaſſent, ſeu in futurum emanarent, tales ex nunc prò infectis haberi volumus, quódque is contra quem emanaſſent, cut conceſſæ fuiſſent, aut emanerent, & in futurum concederentur, illis minimè obedire teneatur.

Contrariis derogat. §. 13. Non obſtantibus quibuſcumque conſtitutionibos Apoſtolicis, & etiam cum decreto irritante quorumcumque tenorum exiſtant, in genere vel in ſpecie, per nos ſeu prædeceſſores noſtros conceſſis, ſeu concedendis, privilegiis vel indoltis, de quibus ac totis tenoribus eorum, ſpecialis & expreſſa, etiam de verbo ad verbum mentio in noſtris literis foret facienda, necnon querumcumque Eccleſiarum ſtatutis, & conſuetudinibos, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quacumque firmitate alia roboratis, cæteriſque in contrarium facieutibus non obſtantibus quiboſcumque. Nnlli ergo hanc paginam noſtræ, &c. Si quis autem hoc attentare, &c.

Dat P.A. 16. die 7. Febr. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domioicæ Milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo, 7. Idus Februarii, Pontificatus noſtri Anno Sextodecimo.

NICOLAUS QUINTUS PONT. CCXII.

ANNO DOMINI MCCCCXLVII.

Anno 1447. Nicolaus V. Sarzanenſis, Thomas Lucanus anteà vocatus, Presbyter Cardinalis S. Crucis, Creatus pridie Nonas, Coronatus 3. Idus Martii 1447. Vixit annos 8. dies 19. Creavit Cardinales 12. Obiit 9. Kalend. Aprilis, Anno Domini 1455. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacavit Sedes dies 18.

I. Confirmatio concordiæ initæ inter Federicum Imperatorem, Principeſque Germaniæ, ac Legatum Apoſtolicum, ſuper reſervatione, & collatione Eccleſiarum, & beneficiorum Eccleſieſticorum. Ec approbatio conſtitutionis Eug. IV. in his quæ bujuſmodi concordiæ non adverſautur.

His concordatis quandoque Germani Prælati contravenèrunt, ideòque eorum collationes irritavit Clem. VII. in ejus conſt. 14. Admonet. Et ejuſdem Concordiæ declarationem, circa collationem in menſibus reſervatis, inſpice in Greg. XIII. conſt. 41. Quæ ie Eccleſiam. Tom. 3.

Edita A. D. 1447.

NICOLAUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. AD ſacram Petri Sedem, divina diſpoſitione ſublimati, ſingulis quæ pro univerſalis Eccleſiæ unione, ac pace, & tranquillitate profutura fore conſpicimus, Apoſtolicæ providentiæ ſolicitudine libenter intendimus, & ad fœlicem illorum proſecutionem, & conſummationem, opem; & operam impendimus efficaces.

Federicus Imperat. Principeſque Germaniæ, & Legatus Apoſt. ordinationes ſive concordata fecerunt, ſuper reſervatione, & collatione Eccleſiarum & beneficiorum. §. 1. Nuper ſi quidem chariſſimus in Chriſto filius noſter, Federicus Romanorum Rex Illuſtris, & nonnulli alii dilecti filii; Eccleſiaſtici, & ſæculares Principes inclitæ nationis Germanicæ ex una, ac dilectos filius noſter, Joannes S. Angeli Diaconus Card. in partibus illis Apoſt. Sedis de latere Legatus, per nos ad dictas partes miſſus, ſufficienti deſuper à nobis; & Sede Apoſtolica auctoritate ſuffultus; ex alia partibus, Rom. Eccleſiæ, & dictæ nationis nominibus, pro ipſius Eccleſiæ unione; pace, & tranquillitate inter Eccleſiam, & nationem prædictam, perpetuò ſolidandis, & conſervandis, diverſe rationebilie., & utilia ordinationes & ſtatuta, à partibus ipſis hinc inde approbata, laudata, concluſa, acceptata; & concordata, fecerunt, ac ediderunt, nobiſque humiliter ſupplicari fecerunt, ut illis pro firmiori eorum ſubſiſtentia, robur Apoſtolicæ firmitatis adjicere, necnon auctoritatem potiorem, & decretum interponere dignaremur.

Quæ Pont. ipſe approbat modificando cap. Execrabilis, & cap. Ad regimen, de Præbend. inter extravag. communes. §. 2. Nos itaque, qui ſtatuta, ordinationes, & concordata prædicta, per nonnullos ex venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, magnarum maturitatis, auctoritatis, & literaturæ viros, diligenter examinari, & diſcuti fecimus, eaque rationabilia, & ſalubria tam Eccleſiæ quàm nationi præfatæ fore comperimus; de dictorum, & aliorum venerabilium fratrum noſtrorum Eccleſiæ Cardinalium, conſilio & aſſenſu, Apoſtolica auctoritate, & ex certa ſcientia approbamus, ratificamus, laudamus, & acceptamus, & præſentis ſcripti patrocinio communimus, juxta modum, & formam ſubſequentes. Placet nobis ſuper proviſione Eccleſiarum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque proviſionibus juris ſcripti reſervationibus, & execrabilis, ac ad regimen, conſtitutionibus modificatis ut ſequitur. Ad regimen Eccleſiæ generalis, quamquam immeriti, ſuperna diſpoſitione vocati, gerimus in noſtris deſideriis, ut debemus, quòd per noſtræ diligentiæ ſtudium, ad quarumlibet Eccleſiarum, & Monaſteriorum regimina, & alia beneficia Eccleſiaſtica juxta divinum beneplacitum, & noſtræ intentionis affectum, viri aſſumantur idonei, qui præſint, & proſint committendis eis Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis prælibatis. Præmiſſorum itaque conſideratione inducti, & ſuadentibus nobis aliis rationabilibus cauſis, nonnullorum prædeceſſorum noſtrorum Rom. Pont. veſtigiis inhærentes, omnes Patriarchales, Archiepiſcopales, & Epiſcopales Eccleſias, & etiam monaſteria, prioratus, dignitates, perſonatus, & officia, necnon canonicatus, præbendas, & Eccleſias, cæteraque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, vel ſine cura, ſæcularia, & regularia, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiam ſi ad illa perſonæ conſueverint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemvis alium modum aſſumi, nunc apud Sedem Apoſtolicam quocumque modo vacantia, & in poſterum vacatura: necnon per depoſitionem, vel privationem, ſeu tranſlationem per nos, ſeu auctoritate noſtra factas & inanteà faciendas ubilibet: necnon ad quæ aliqui in concordia vel diſcordia electi ſive poſtulati fuerint, quorum electio caſſata, ſeu poſtulatio repulſa, vel per eos facta renunciatio, & admiſſa auctoritate noſtra extiterit, ſeu quorum electorum, vel poſtulatorum, & inantea eligendorum ſeu poſtulandorum electionem caſſari, ſeu poſtulationem repelli, aut renunciationem admitti per nos, aut auctoritate noſtra continget apud Sedem prædictam, vel alibi ubicumque & etiam per obitum Cardinalium ejuſdem Eccleſiæ Romanæ, aut officia actualiter tenebunt (videlicet Vicecancellarii, Camerarii, ſeptem Notariorum Auditoris, literarum contradictarum, & Apoſtolici Palatii cauſarum Auditorum, Correctorum, centum & unius Scriptorum literarum Apoſtolicarum, & viginti quatuor Pœnitentiariæ præfatæ Sedis, & viginti quinque Abbreviatorum, necnon verorum Commenſalium noſtrorum, & aliorum vigintiquatuor Capellanorum Sedis ejuſdem in epitaphio deſcriptorum) & etiam quorumcumque Legatorum, ſeu Collectorum, ac in terris Romanæ Eccleſiæ Rectorum, ac Theſaurariorum deputatorum, ſeu miſſorum hactenus, vel deputandorum, aut mittendorum in poſterum, nunc vacantia, & inantea vacatura, ubicumque dictos Legatos, vel Collectores, ſeu Rectores, & Theſaurarios antequam ad Romanam Curiam redierint, ſeu venerint, rebus eximi contigerit ab humanis, necnon

quo-

quorumlibet pro quibuſcumque negotiis ad Romanam Curiam venientium, ſeu etiam recedentium ab eadem, ſi in locis à dicta Curia ultra duas dietas legales non diſtantibus jam forſan obierint, vel eos inaoreà ab hac luce tranſire contigerit, & etiam ſimili modo quorumcumque Curialium peregrinationis, infirmitatis, ſeu recreationis, vel alia quacumque cauſa ad quævis loca ſecedentium, ſi eos antequam ad dictam Curiam redierint in locis ultra duas dietas ab eadem Curia, ut præmittitur, non remotis (dummodò eorum proprium domicilium non exiſtat ibidem) jam forſan deceſſerint, vel in poſterum eos contigerit de medio ſubmoveri, etiam nunc per obitum hujuſmodi vacantia, vel in poſterum vacatura, Rurſus Monaſteria, Prioratus, dignitates, perſonatus, decanatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, præbendas, & Eccleſias, cætetaque beneficia Eccleſiaſtica, ſæcularia & regularia, cum cura, vel ſine cura, quæcumque, & qualiacumque fuerint, etiam ſi ad illa perſonæ conſueverint, ſeu debuerint per electionem, ſeu quemvis alium modum aſſumi, quæ promori per nos, ſeu auctoritate noſtra ad Patrrarchalium, Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium, Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum regimina obtinebant tempore promotionum de ipſis facterum nunc quocumque modo vacantia, aut in poſterum vacatura, nec non etiam per aſſecutionem pacificam quorumcumque prioratuum, perſonatuum, officiorum, canonicatuum, præbendarum, Eccleſiarum, aut beneficiorum aliorum, per nos ſeu auctoritate noſtrarum literarum immediatè collatorum, ſeu conferendorum in poſterùm, præterquàm ſi virtute gratiæ expectativæ aſſecutio fiet, nunc vacantia, & inantea vacatura, plena ſuper præmiſſis, omnibus, & ſingulis, cum fratribus noſtris collatione præhabita, & matura deliberatione ſecuta, ordinationi, diſpoſitioni, ac proviſioni noſtræ de ipſorum fratrum conſilio, auctoritate Apoſtolica reſervamus. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper præmiſſis, & quolibet eorum, per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Declaratque circa electiones &c. conſtitutionem N. c. 4 in tit. de elect. in 6. Tu ad hoc vide etiam Greg. xiii. cit. in tub.

§. 3. Item placet nobis, quòd in Metropolitanis, & Cathedralibus etiam immediatè non ſubjectis Eccleſiis, & Monaſteriis immediatè ſubjectis Sedi Apoſt. fiant electiones canonicæ, quæ ad dictam Sedem deferantur, quas etiam ad tempus conſt. fœl. rec. Nicolai Papæ III. quæ incipit, Cupientes; expectabimus: & elapſo dicto tempore ſi non præſentatæ, vel ſi præſentatæ, minus canonicæ fuerint providebimus; & ſi canonicæ fuerint, eas confirmabimus, niſi ex rationabili, & evidenti cauſa de dictorum fratrum conſilio, de digniori, & utiliori perſona duxerimus providendum, proviſo, quòd confirmati prædicti, & per eos proviſi, Metropolitanis ſuis, & aliis præſtent debita juramenta, & alia, ad quæ de jure tenentur. Et in Monaſteriis dictæ Sedi immediatè non ſubjectis, & aliis regularibus beneficiis, ſuper quibus pro confirmatione, vel proviſione ad dictam Sedem non conſuevit haberi recurſus, electi, ſeu illi, quibus providendum eſt, pro confirmatione, & proviſione hujuſmodi ad Curiam Romanam venire non tenebantur, ipſaque regularia beneficia ſub expectativis gratiis non cadant. Ubi autem pro Monaſteriis ad dictam Curiam venire ſeu mittere conſueverint, non aliter confirmabimus vel providebimus, quàm ſuperius de Cathedralibus Eccleſiis eſt expreſſum. Et de Monaſteriis Monialium non diſponemus, niſi ſint exempta, & tunc per commiſſionem ad partes. De cæteris verò dignitatibus & beneficiis quibuſcumque ſæcularibus & regularibus vacaturis, ultra reſervationes prædictas (majoribus dignitatibus poſt Pontificales, in Cathedralibus & principalibus in collegiatis Eccleſiis exceptis, de quibus jure ordinario providetur per illos inferiores, ad quos aliàs pertinet.

Declarat inſuper vacationes futuras in menſibus Ordinariorum, ac reſervatis Sedi Apoſt.

§. 4. Placet etiam nobis, quòd per quamcumque aliam reſervationem, gratiam, expectativam, aut quamvis aliam diſpoſitionem, ſub quacumque verborum forma, per nos vel auctoritate noſtra factam vel faciendam, non impediamus nos, quo minùs de illis cùm vacabunt de Februarii, Aprilis, Junii, Auguſti, Octobiis, & Decembris menſibus, liberè diſponatur per illos, ad quos eorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, ſeu quævis alia diſpoſitio pertinebat: reſervatione, aliave quavis diſpoſitione auctoritate noſtra factis vel faciendis, non obſtantibus quibuſcumque. Quoties verò aliquo vacante beneficio in Januarii, Martii, Maji, Julii, Septembris, & Novembris menſibus ſpecialiter diſpoſitioni dictæ Sedis reſervatis non apparuerit infra tres menſes à die notæ vacationis in loco beneficii, quod alicui de illo Apoſtolica auctoritate proviſum fuerit, ex tunc & non antea Ordinarius, vel alius ad quem illius diſpoſitio pertinebit, de illo liberè diſponere poterit, & ad finem ut hæc Ordinatio collationum beneficiorum non reſervatorum per alternos menſes poſſit per dictam nationem publicari, & omnes qui ea gaudere voluerint, tempus congruum habeant eam acceptandi tunc quoad dictam Sedem, à Kalendis Junii proximè futuris ipſa currere incipiet, & durabit deinceps, niſi in futuro Concilio de conſenſu dictæ nationis aliter fuerit ordinatum.

Et quoad Annatas.

§. 5. Placet ſimiliter nobis quòd circa proviſionem dictæ Sedis ordinandam, modus annatarum hoc modo currat. De Eccleſiis Cathedralibus omnibus & Monaſteriis, virorum dumtaxat, vacantibus & vacaturis, ſolvantur de fructibus primi anni à die vacationis, ſummæ pecuniarum in Cam. Apoſt. taxatæ, quæ communia ſervitia nuncupantur, & ſi quæ exceſſivè taxatæ ſint retaxentur, & quòd provideatur ſpecialiter in gravatis regionibus ſecundùm qualitatem rerum, temporum & regionum ne nimium prægraventur, ad quod petentibus dabimus commiſſarios in partibus, qui diligenter inquirant & relaxent. Taxæ autem prædictæ pro media parte infra annum à die habitæ poſſeſſionis pacificæ totius vel majoris partis, ſolvantur & pro alia media parte infra annum ſequentem, & ſi infra annum bis vel pluries vacaverint, ſemel tantum ſolvatur, nec debitum hujuſmodi in ſucceſſorem in Eccleſia vel monaſterio tranſeat. De cæteris verò dignitatibus, perſonatibus officiis, & beneficiis ſæcularibus ac regularibus quibuſcumque quæ auctoritate dictæ Sedis conferentur, vel de quibus providebitur (præterquam vigore gratiarum expectativarum aut cauſa permutationis) ſolvantur annatæ ſeu medii fructus juxta taxam ſolitam à tempore poſſeſſionis intra annum, & debitum hujuſmodi, ſimiliter in ſucceſſorem in beneficio non tranſeat. Sed de beneficiis, quæ valorem vigintiquatuor florenorum auri de camera non excedunt, nihil ſolvatur, duretque hæc obſervantia deinceps, niſi eam ſimiliter in futuro Concilio de ipſius nationis conſenſu contingat immutari.

Approbatio conſt. Eug. iv. quæ eſt ult. & ſup.

§. 6. In aliis autem quæ per fœl. record. Eugenium Papam Quartum etiam prædeceſſorem noſtrum pro dicta natione uſque ad tempus futuri generalis Concilii, permiſſa, conceſſa, indulta, & decreta, ac per nos confirmata fuerunt, in quantum illa concordiæ præſenti non obvient, iſta vice nihil volumus eſſe immutatum, & per hoc quod in concordatis hujuſmodi, ſive quibuſvis aliis eorum occaſione conficiendis literis, propter compendioſiorem deſcriptionem, Alamannia ſpecialiter appellatur, natio ipſa cenſeri non debet à Germanica natione diſtincta, ſeu quomodolibet ſeparata.

Fides dandi tranſumptis.

§. 7. Et præterea, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula in quibus de eis forſitan fides facienda fuerit, loca, deferri, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus quòd ipſorum tranſumpto Metropolitanorum dictæ nationis ſigillo munito, tamquam præſentibus ſi exhiberentur literis plena fides adhibeatur, & perinde ſtetur, ac ſi dictæ præſentes literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ, & inſuper quo-

quoque irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, ratificationis, laudationis, acceptationis, commutationis, reſervationis, Conſtitutionis & voluntaris infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 2. die 1. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo quadrageſimo ſeptimo, Kalend. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

II.

Canonizatio S. Bernardini Senenſis, Profeſſoris Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia, ejuſque relatio in numerum Sanctorum Confeſſorum.

Hoc feſtum celebretur die 20. menſis Maii, qua de anno 1444. obiit in civitate Aquilæ S. Bernardinus.

Edita A. D. 1450.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Mirabilia fecit Dominus ut hominem in ſalutis viâ reduceret.

MIſericordias Domini in æternum nos cantare debere, Propheta admonet dicens. Miſericordias Domini in æternum cantabo: Magna & inenarrabilia ſunt profectò opera miſericordiæ Dei, quibus jugiter in ſalutem humani generis, ſe ejuſdem miſerationis ſinus effundit, quæ ſi quis ab initio creati hominis recenſere voluerit, non tantùm hominum linguæ, quæcumque illæ ſint, non ſufficerent Angelorum, quod inenarrabile eſt, quòd cùm hominem creaſſet ad imaginem & ſimilitudinem ſuam, quodque particeps eſſe poſſet fœlicitatis æternæ in unam Cœleſtem civitatem adſcribendus conſortiis Angelorum, ſi datæ ſibi divinitus legis non contempſiſſet impetium, non paſſa eſt divina clementia, ipſum penitus interire, ſed pro temporum diverſitate non deſtitit congruentes exhibere medicinas, quibus à lege Domini aberrans, in ſalutis ſemitam traheretur.

Angelos quandoque deſtinando.

§. 1. Nunc Angelos deſtinando, qui divinam patefacerent voluntatem, ſuaderent quæ juſta ſunt, quæ ſancta ſunt, & ad implendum divinum beneplacitum adjuvarent.

Patriarchas mittendo.

§. 2. Nunc mittendo Patriarchas gratiæ ſuæ ſpiritu repletos, qui exemplo ſuo, cæteros inſtruerent ad ſalutem.

Prophetaſq;

§. 3. Nunc divinos Prophetas, qui Spiritu ſuo ſancto illuminari, non tantùm ejus temporis divina beneficia humano generi commemorarent, ſed etiam futura prædicerent.

Filiumque ſuum morti tradendo, pro noſtrorſi expiatione peccatorum.

§. 4. Et illud maximè, quo nihil poteſt inter opera divinæ miſerationis ſublimius excogitari, quòd Dei Filius in ſua perſona naturam noſtræ mortalitatis aſſumeret, & adimpleret ea, per myſterium paſſionis & mortis ſuæ, quibus à Diaboli poteſtate, & peccatorum vinculis ſolveremur.

Poſt autem ejus ad Cœlos Aſcenſionem, dimiſit in terra Apoſtolos, quorum doctrina & opere, ultra alia, multi ſe Dei ſervitio dedicarunt &c.

§. 5. Hæc facta ſunt per illam immenſiſſimam profunditatem, & abyſſum impenetrabilem miſericordiæ Dei, quem nos Chriſtiani induimus, & ipſius ſumus baptiſmate conſecrati, per ſingulos dies commemorantes, conamur cum cordis noſtri ſpe, fide & caritate viventes Sacrificium immolare, tùm per miniſterium Sacerdotum, illius ſalutaris hoſtiæ, qua peccatum mundi hujus abluitur, Sacrificium indeſinenter offertur. Hæc inenarrabilia ſunt, & vix poſſunt, niſi exigua quadam & tenuiſſima ex parte cogitari: Verùm ſi quis excogitationem extenderit in divina beneficia, quæ poſt D. N. JESU CHRISTI Aſcenſionem ad cœlos; humano generi exhibita ſunt, quis illa, non dicam numerare, ſed quamvis potens eloquio minima ex parte enarrare ſufficiat? Quis non ſtupeat tantam vocationem humani generis per Apoſtolicam turbam * pauciſſimorum hominum à Dei Filio JESU CHRISTO Domino noſtro in univerſum orbem terrarum deſtinatorum, Evangelicam veritatem humanis auribus intonantium, quorum prædicatione factum eſt, ut nihil terrenum, nihil ligneum, nihilque corporeum, nihil denique quod corporis ſenſus attingit, pro Deo colendum eſſe homines putent, quodque à vetere, ſeu carnali vita, tàm inæſtimabilis multitudo in novam & ſpiritualem vitam tranſlata eſt, ut perſuaſum ſit humano generi in ipſis, qui Evangelio crediderunt, continentia uſque ad tenuiſſimum victum panis & aquæ, & quod majus eſt, non ſolùm quotidiana, ſed per conteſtes plures dies perpetuata jejunia. Quod caſtitas uſque ad conjugi proliſque contemptum. Quod patientia uſque ad Cruces flammaſque neglectas: quod liberalitas uſque ad patrimonia diſtributa pauperibus: quod denique totius hujus mundi aſpernatio, uſque ad deſiderium mortis intenditur. Hæc in plurimis qui Chriſti Evangelio credidere impleta ſunt, & quotidiè videmus impleri, cùm terrarum ubique videamus, ubi floret Chriſti religio, ſacra Cœnobia viris mulieribuſque referta, qui ſeipſos Omnipotenti Deo ſacras victimas immolarunt, cum videmus innumerabiles ferè ſanctiſſimos & devotiſſimos Sacerdotes, ſungentes ſuo miniſterio adimplere conari, ut ab hac carnali vita in ſpiritualem tranſeant, & à ſæculi hujus concupiſcentiis immaculati, illæſique permaneant, cum ex innumerabili multitudine populi, pàrs non exigua per Evangelii ſemitam tranſire conatur, implendo mandata cœleſtia quantam ſinit mortalis infirmitas. Hæc facta ſunt divina providentia, per humanitatem, doctrinamque Chriſti, per ipſius paſſionem, & mortem, per Apoſtolorum itinera, per Martyrum contumelias, cruces, ſanguinem, mortes, per Sanctorum prædicabilem vitam, atque in his univerſis digna rebus tantis atque virtutibus pro temporum opportunitate miracula.

* tubam.

Et continuè in Eccleſia ſua, renovat aliquos viros electos, qui quaſi novi Apoſtoli, alios ad Dei ſervitium trahunt.

§. 6. Quanta verò eſt illa divina miſeratio quòd decurſu temporum, multorum frigeſcente caritate, illam penitùs non ſinit extingui, ſed continuo Eccleſiam ſuam per miniſterium electorum ſuorum renovare & multiplicare non ceſſat, unicuique tempori electos quoſdam quaſi primos magni gregis arietes, & quaſi alteros Apoſtolos deſtinando qui Evangelii ſemitam penè obliteratam, & pene corruentem, & vitæ exemplo, & doctrinæ verbis innovarent, tantæ perfectionis in ſe exemplaria jacientes, quæ poſteà innumerabiles ferè divino ſpiritu illorum corda agente, facillimè ſequerentur.

Inter quos electos ſurrexit præcipuè S. Bernardinus de Senis qui vitæ exemplo, & prædicationis opere in tota Italia Dei Evangelium renovavit.

§. 7. Hoc factum eſt per miſericordiam Dei ſuperioribus temporibus, & ſere ubique terrarum, ſed noviſſimis diebus, divina ſe miſeratio exuberantem effudit, cum in multorum cordibus frigeſcente caritate, ſacram religionem, quæ ab Evangelicæ perfectionis ſemita aberrare videbatur, digno dignata eſt igne ſuccendere, ut videamus pleraſque religiones ita renovatas & ita divino igne ſuccenſas, ut niſi ingrati eſſe velimus, divinæ beneficentiæ immenſas gratias referamus, quod ad excolendam vineam ſuam, etiam hac noviſſima hora, operarios deſtinare non ceſſat. Quamplures videmus in hoc miniſterium deſtinatos, ſed temporum noſtrorum præcipuus & magnus inter electos fuit, vir iſte ſanctiſſimus, propter quem celeberrimus iſte conventus agitur, Sanctus Bernardinus, vir ab ipſis incunabolis perfectioni Evangelicæ conſecratus, qui in vineam Domini cultor & operarius deſignatus, injunctum ſibi opus Indeſinenter exercuit, qui ſe immaculatum ab hujus ſæculi contaminatione cuſtodiens, primum in ſeipſo jugum Chriſti ſuave complexus eſt, & adeò vitæ exemplo, & ſacra

præ-

Digitized by Google

prædicatione profecit, ut ferè per omnem Italiam renovaverit Evangelium Chriſti, ubique ſine offendiculo, ſcandaloque pertranſiens, & quantum fieri potuit, ſemper Deo & hominibus placens. Non eſt hujus loci propter anguſtiam temporis, ſingulas ſuas divinas & ferè innumerabiles recenſere virtutes, nam tanta Omnipotentis Dei atteſtatione munitur, ut humana laude non egeat.

Et quàm plurima miracula fecit, itaque Rex Aragonum, & populi Civitatis Senarum & Aquilæ apud Eug. IV. inſteterunt, ut deſuper fieret proceſſus, ad effectum cum Canonizandi, virtute comperta.

§. 8. Tanta etenim in ſanctitatis ſuæ teſtimonium coruſcavere miracula, ut etiam, ſi qui ſint miniſtri Satanæ, qui ejus cuperent detrahere Sanctitati, tantis viſis ſignis atque portentis, penitùs obmuteſcant, & qui beneficia Dei, tempore noſtro exhibita recognoſcunt, agant uberes gratias tantæ ſanctitatis accenſi, videntes in hoc glorioſiſſimo viro renovari, quod de Unigenito Dei Filio dictum eſt, Venient ad te, qui detrahebant tibi, & adorabunt veſtigium pedum tuorum. Tanta etenim tempore ſanctæ memoriæ prædeceſſoris noſtri Eugenii Papæ Quarti increbuere miracula, ut ſæpè per plurimos timoratos & religioſos viros, necnon literis multorum Principum, & præcipuè cariſſimi in Chriſto filii noſtri Alphonſi Aragonum Regis illuſtris, & Senenſis & Aquilenſis populorum precibus, literis & nunciis pulſatus ſit, ut tanta & tam divina miracula quotidiè coruſcantia, diligenter mandaret inquiri, ut veritate comperta, tanto viro gloriam, quam jam divina teſtificatione in triumphante Eccleſia obtinebat in Cœlis, in militante non negaret in terris.

Eugen. itaq; id tribus Cardinalibus commiſit, & tandem Veritate habita, illum Canonizare cogitabat.

§. 9. Fecit quod rei gravitas & magnitudo poſcebat, & quod alias Sedes Apoſtolica obſervare conſuevit, commiſit tribus S. R. E. Cardinalibus, qui duos venerabiles Epiſcopos delegantes, veritatem tantæ rei inquiri cum omni gravitate mandarent, qui exactis aliquot menſibus ad Sedem Apoſtolicam revertentes, quæ invenerunt fideliſſimè retulerunt. Cùm autem idem prædeceſſor noſter rerum veritate perſpecta, pulſantium precibus ſatisfacere cogitaret, vocante Deo, de hac miſeriarum valle ſubtractus eſt.

Hic ergo Pont. ab eiſdem requiſitus aliis tribus Card. idem negotium commiſit, & abundantiùs veritas comperta fuit.

§. 10. Nos qui non meritis noſtris, ſed divina dignatione, illi in onere & honore ſucceſſimus, fuimus per eoſdem, quos ſupra retulimus, ſæpiſſimè requiſiti, ut quòd prædeceſſor noſter impediente morte non fecerat, impleremus. Nos rei gravitatem & magnitudinem attendentes, deliberavimus maturè & graviſſimè procedendum. Propterea tribus ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus commiſimus, ut duos venerabiles Epiſcopos eligerent, quos denuò pro inquirenda veritate delegarent, ut duplici inquiſitione informati, rem audaciùs ageremus. Miſerunt ſicut injunxeramus duos venerabiles Epiſcopos, qui eorum quæ invenerant, in ſcriptis notitiam reportantes, fideliſſime ſingula retulerunt, per omnia conformiter referentes his, qui tempore prædeceſſoris noſtri fuerant deſtinati, ſed multa plura clariſſima miracula reportarunt, quæ poſt priorum regreſſum fuerant perpetrata.

Et tamen tertiò, alios deſtinavit duos Epiſcopos qui majora etiam miracula verificarunt & retulerunt.

§. 11. Nos non ea inquiſitione contenti, etiam tertiò deſtinare decrevimus, propterea duos alios venerabiles Epiſcopos juſſimus proficiſci, qui profecti, poſt menſes aliquos rediere, uberrima & fideliſſima atteſtatione referentes, tanta dietim innovari, & coruſcare miracula, quòd ſi ſingula recenſenda eſſent, vix poſſent magnis libris includi, ſed ex omnibus quædam majora, & inſigniora retulerunt.

Tandem miſit Senas & Aquilam, unum Epiſcopum, qui perſeverantiam miraculorum retulit in dies eſſe majorem.

§. 12. Nos poſteà etiam Senas mittendum eſſe cenſuimus, miſimusque venerabilem fratrem noſtrum Angelum Epiſcopum Eſculanum, qui poſt aliquot menſes reverſus, coruſcantem divinam gratiam in miraculorum perpetratione ſub veriſſima, & fideliſſima atteſtatione recenſuit, quem etiam voluimus Aquilam proficiſci, ut etiam reportaret, ſi in tanti viri ſanctitatis atteſtationem, perſeverarent divina miracula coruſcarent, qui reverſus, prioribus à nobis deſtinatis conformia reportavit, & inſuper magna & ſtupenda quæ poſtmodùm contigerant, retulit; quæ non in angulis, ſed publicè, & in conſpectu multitudinis fuerant perpetrata.

Ideò hic Pont. omnia in Conſiſtorio ſecreto referri voluit & examinari.

§. 13. Nos, his compertis, ne Spiritui Sancto reſiſtere videremur, qui per os propheticum laudari Deum in Sanctis ſuis jubet, piis & devotis ſupplicationibus poſtulantium condeſcendere cogitavimus, fecimusque per venerabiles fratres noſtros S. R. E. Cardinales per nos deputatos, omnia per Nuncios reportata, in ſecreto Conſiſtorio noſtro diligenter particulariterque referri, quæ per Conſiſtorium examinata ſunt.

Et in alio ſimili Conſiſtorio, unanimiter Cardinales, Canonizationem fieri votarunt, & Pont. B. Bernardinum, canonizandum eſſe cenſuit.

§. 14. Sed propter gravitatem rei, viſum eſt in aliud Conſiſtorium differri, ut tempore medio, quilibet Cardinalis in domo ſua poſſet illa diligentiùs intueri, & in ſecundo Conſiſtorio ſervatis omnium votis, in eamdem ſententiam convenerunt, tantam eſſe evidentiam miraculorum, necnon de vitæ ipſius Sanctimonia, ac fidei integritate, tàm clarum tàmque evidens teſtimonium, ut in tanti viri canonizationem animos concorditer ſua vota depromerent, quorum ſecuti judicium, tunc canonizandum eſſe decrevimus.

Poſteà in Capella majori, Prælatorum vota exquirere voluit, & illi in eodem voto fuerunt.

§. 15. Verùm ut res cum majori gravitate procederet, juſſimus in Capella majori Palatii noſtri Apoſtolici apud S. Petrum, Prælatorum omnium, qui in Curia eſſent fieri Congregationem, ipſiſque ibidem poſitis, unà cum venerabilibus fratribus noſtris propoſuimus rem hanc, omnia recenſentes, quæ uſque in horam illam, in hujuſmodi materia, fuiſſent actuata, & ſingulorum vota ſcrutata ſunt, qui in eamdem ſententiam devenerunt, in quam venerabiles fratres noſtri S. R. E. Cardinales in Conſiſtorio ſecreto convenerant.

In Conſiſtorio publico tandem ipſe Pont. Canonizationem facere, publicè decrevit.

§. 16. Poſteà in Conſiſtorio generali re propoſita, quod in Conſiſtorio ſecreto per nos decretum fuerat, publicè decrevimus faciendum, hoc eſt tanti viri canonizationem in Eccleſia Principis Apoſtolorum, hac die Pentecoſtes, per nos debere celebrari.

Refert ergò quaſdam S. Bernardini virtutes.

§. 17. Nos igitur qui huc hodiè convenimus, ut in conſpectu tantæ multitudinis ſanctitati tanti viri teſtimonium perhibeamus, aſſumimus illud Dominicum verbum, quod ſuis imitatoribus dixit: Ubi ego ſum, illic & miniſter meus erit, miniſtravit vir iſte Sanctiſſimus Chriſto, & ſequutus eſt Chriſtum. Miniſtravit Chriſto, cum ſe laqueis ſæculi exuens, & deponens veterem hominem cum actibus ſuis, & induens novum, qui ſecundùm Deum creatus eſt in juſtitia, & ſanctitate veritatis, jugum leve ſanctæ religionis amplexus eſt. Miniſtravit Chriſto cum ſancta religione proficiens dietim majora virtutum divinarum augmenta capiebat, præcipue humilitatis Chriſti imitator effectus, pauper ſpiritu, & dives gratia. Miniſtravit Chriſto cum multis, exemplo vitæ ad ſalutem profecit æternam. Miniſtravit Chriſto, cum membris Chriſti, hoc eſt fidelibus Chriſti, pabulum doctrinæ cœleſtis indeſinenter exhibuit, plurimas Deo lucrifaciens animas, quas à Diaboli & ſæculi laqueis exuebat. Miniſtravit Chriſto, cùm per civitates, provinciasque ſeminans verbum Dei, populorum catervas antiquis odiis diſſidentes, omni cordium rancore depoſito, in caritatem mutuam revocabat. Miniſtravit Chriſto, cùm in pluribus locis mores in laſciviam vergentes, & diutiùs antiquatos, verbi divini prædicatione dimovit, exhortans tàm viros quàm mulieres, ſervare pudicitiam, reliquosque laudabiles mores, ſine quibus nemo verè poteſt eſſe Chriſtianus. Miniſtravit Chriſto, cum nominis ſui per omnem Italiam celebritate ingente, in eadem, quam primo aſſumpſerat humilitate permanſit. Miniſtravit Chriſto, cum verbum Dei indefeſſe prædicare non deſtitit. Miniſtravit Chriſto, cùm ſe vocante ad æternam requiem, nec mori timuit, nec vivere recuſavit.

§. 18. Ergo

Et conſenſu Card. accedente, B. Bernardinum inter SS. confeſſores connumerat, & canonizat.

§.18. Ergò quia non poteſt veritas ipſa mentiri, quæ eſt unigenitus Dei Filius, qui per oa carnis aſſumptæ, loquutus eſt dicens: Qui mihi miniſtrat, me ſequatur, &, ubi ego ſum, illic & miniſter meus erit. Cùm ſciamus hunc Sanctum Virom miniſtraſſe Chriſto, & ipſum fuiſſe ſequutum uſque ad conſummationem vitæ, minimè dubitare permittitur, quin potiùs eertiſſimnm tenere, quòd ubi eſt Chriſtua Dei filius, ſit etiam miniſter ſuus S. Bernardinus. Ergo quia cum Chriſto ſunt omnes Sancti ejus, de Omnipotentis Dei miſericordia, qui non deſerit Eccleſiam ſuam, & Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, ac veoerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium ad id accedente conſenſu, decernimus, declaramus, & ordinamus, Sanctum Bernardinum inter Sanctos Dei, ab univerſa Eccleſia debere deputari, & Sanctum haberi, & tamquam Sanctum honorari, & coli. Ipſumque canonizamus, & pro canonizato habere volumus. Mandantes feſtum in numero Sanctorum Confeſſorum noo Pontificum decantari.

Indulgentiaſque viſitantibus ejus Eccleſiam concedit, porrigendo manus adjutrices.

Ad hoc vide Bullam 30. Pii V. Et ſi dominici.

Dat. P. A. 4. die 24. Maji.

§.19. Inſuper omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui in die feſti ſui Eccleſiam, in qua ſanctum corpus ſoum requieſcit, devotè viſitaverint, & ad oruatum ſive fabricam dictæ Eccleſiæ, manus porrexèrint adjutrices, ſeptem anuos & totidem quadragenas, de injunctis eis ponitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus perpetus temporibus duraturis. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ in Baſilica Priocipis Apoſtolorum, Anno Incarnationis Dominicæ 1450. Nono Kalend. Junii, Pont. noſtri Anno 4.

III.

Contra impios Chriſtianos mittentes & deferentes arma, victualia, & mercimonia ad partes Saracenorum, vel eiſdem favorem, aut auxilium præſtaotes.

Ampliorem in hoc diſpoſitionem habes in Bullis Cœnæ Domini, quot annis publicari ſolitis, ut notabo infrà in Tom. 3. in conſt. 63. Pauli V. Paſtoralis. Antiquiorem autem prohibitionem hujuſmodi edidit Alex. III. in cap. 6. & Innoc. III. in cap. 17. de Jud. necnon Clem. V. in extrav. 1. de Jud. infrà in hoc Tom. 1.

Edita A. D. 1450.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Lateranenſe, & Lugdunenſe concilia multis pœnis innodarunt, deferentes, & mittentes arma, &c. Saracenis, &c.

§. 1. OLim tam in Generali, quàm in Lugdunenſi poſtmodum ſubſtituto Conciliis, per Sedem Apoſtolicam celebratis, in illos falſos, & impios Chriſtianos, qui contra Deum & Chriſtianum populum, Saraeenis ferrum, arma, quibus Chriſtianos impugnent, & lignamina galearum, & aliorum vaſorum navigabilium, deferunt ad eos, & qui eis galeas vendunt ac naves, quique in pyraticis Saracenorum navibus curam gubernationis exercent, vel in machinis & quibuſlibet aliis, eis impendunt auxilium, vel conſilium, vel favorem, in Chriſtianorum diſpendium, & ſpecialiter Terræ ſanctæ, fuit excommunicationis ſententia promulgata, ipſoſque rerum ſuarum privatione mulctari & ſervos capientium fore cenſuerunt Concilia ſupradicta, expreſsè quoque in ipſis præcipitur, ut talibus gremiom non aperiatur Eccleſiæ, niſi totum quod de eommercio tàm damnato perceperint, & tantumdem de ſuo, in ſubſidium Terræ memoratæ præſtiterint, ut æquo judicio in quo deliqoerint, puniantur.

Pontif. eaſdem & majores pœnas hic expreſſas imponit, illis qui per decennium victualia, & quodcumque arma &c. detulerint, aut deferri permiſerint ad terras Soldano ſubjectas.

§. 2. Nos itaque gerentes corde negotia dictæ Terræ, duximus hactenus ſtatuendum, ut nullus equos, ferrum, lignamina, victualia, & alia quoque mercimonia, in Alexandriam, vel alia loca Saracenorom terræ Ægypti deferre, vel mittere, ſeu è partibus eorum, ut eiſdem deferantur, extrahere, vel extrahi permittere, aut conſilium, vel favorem præſtare quoquomodo præſumat. Ac illos, qui contra hujuſmodi conſtitutionem noſtram auſu temerario venire tentaverint, eo ipſo excommunicationis ſententiæ decernimus ſubjacere, à qua non poſſint abſolvi, niſi tantum de bonis propriis, in dictæ Terræ ſanctæ ſubſidium convertendum exolverint, quantom ad partes prædictas extulerit, vel miſerit, & deferri, vel de ipſorum partibus extrahi permiſerit, ad eoſdem deferendum. Et nihilominùs ſi perſonas eorom capi contigerit, in ſervitutem, & capientium illorum eſſe volumus, in quorum ceciderint captionem. Volentes autem in hac parte ſolertiùs providere, quanto ampliùs exigere hoc noſcitur urgens neceſſitas dictæ Terræ, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, ut nullus omninò aliqua victualia, uſque ad decenoium, à data præſentium computandum; alia verò prædicta, ad aliquod, ſeu aliqua de eiſdem, aut aliud, quodlibet (victualibus ſicut præmittitur uſque ad prædictum tempus dumtaxat exceptis) quacumqoe occaſione, vel cauſa, ſeu quovis ingenio, vel quæſito colore, ullo umquam tempore in Alexandriam, vel partes Ægypti, ſeu terras Soldano ſubjectas, mittere, vel deferre præſumat, vel quantum in eo fuerit, mitti vel deferri permittat, auctoritate decernimus eadem, ut hi, qui contra hujuſmodi ſtatutum noſtrum quolibet modo venire præſumpſerint, præter pœnas prædictas, quas ipſo facto incurrere volomus, perpetuò ſint infames; & inteſtabiles habeantur, ita quòd nec teſtati, nec legata eis, ſeu relicta percipere valeant. Et inſuper ad ſucceſſiones tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato ſint proceſſus, & reddantur inhabiles, nec ad publica quælibet admittantur officia, ſintque illis actus legitimi perpetuò interdicti, & poſtquam de hujuſmodi temeritate conſtiterit, diebus feſtivis, & Dominicis publicè nuncientur, & ad fiſcum bona omnia devolvantur.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtri ſtatuti, & conſtitutionis infringere, aut ei auſu temerario contraire. Si quis autem, &c.

Dat. P. A. 4. die 24. Aug.

Dat. Romæ apud Urbem Veterem, 9. Kal. Sept. Pont. noſtri anoo 4.

IV.

Coronatio Friderici Tertii, Romanorum Imperatoris in Alma Urbe, cum approbatione electionis jam de eo factæ.

Edita An. D. 1452.

NICOLAUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

IMperator æternus cuncta, cæleſtia ſimul, & terrena gubernans, totum Orbem ſub ditione regnorum, & illorum principatu conſtituit ſalobriter gubernari, ne ſtatum humanæ creaturæ ad imaginem ſui creatoris formatæ, Mundi tempeſtuoſæ fluctuationes confunderent, vel ejus quietis dulcedinem impedirent, quinimò, ut omnes ſub juris, & honeſtatis legibus vita pacifica viverent, & ab offenſis, alteruter abſtinerent, factorémque ſoum cognoſcerent, agnitum colerent, & ſuo reverenter Imperio ſobjacerent. Demum verò creaturam ipſam ab ipſius factoris agnitione deviam, ſuóque cultu aberrare proſpiciens, onigenitum ſuum miſit in Mundum, ut eam ad agnitionem, & cultum hujuſmodi revocaret; & ſui faceret Regni cohæredem. Qui rediturus ad Patrem, Apoſtolorum Principem ſibi Vicarium inſtituit, ut cunctis ſuperintenderet, & commiſſis populis ſibi ſalubriter præſideret.

Cura Romani Pontificis, propagandi fidem & tuendi jura Regnorum.

§. 1. Nos igitur qoi licet immeriti ipſios Apoſtolorum Priocipis in hujuſmodi ejus Vicariato, ſumus à Domino conſtituti ſucceſſores, & Eccleſiæ militanti, ſub qua & ſacrum Romanum Imperium dicto Imperatori æterno famulatur, ſua miſeratione præſidemus, quoad hoc pervigili cura commiſſi nobis officii debitum libenter exequimur, ut ipſius Imperii, & ſingulorum, jura Regnorum ſub ſalubri regimine, ad Domini noſtri gloriam, Catholicæ fidei propagationem, & totius reipublicæ proſperitatem fideliter tueantur, & feliciter gubernentur.

Imperium vacavit per obitum Alberti Imperatoris, Electoreſque Imperii Fridericum in Regem Romanorum, futurumque Imperatorem elegerunt.

§. 2. Cùm itaque dudum ſacrum Romaoum Imperium, per obitum claræ memoriæ Alberti Regis Romanorum Principis, qui illius gubernacula geſſit, foret ſolatio viduarum, venerabiles fratres noſtri, & dilecti filii nobiles Viri ipſius Imperii Electores, ad inclytam domum Auſtriæ, quæ Regem prædictum, & chariſſimum in Chriſto filium noſtrum Fridericum Romanorum Imperatorum ſemper Auguſtum genuit, convertentes intuitus ſuos, & pernoti generoſitate, vita, moribus, & virtutum meriiis præclariſſimis, quibus idem chariſſimus filius noſter Fridericus præfulgere dignoſcitur, ipſis ſpem indubiè pollicentibus quod ejuſdem Alberti, quem Catholicum, & pium Principem juſtitiæ zelatotem, fidei, & Eccleſiæ fideliſſimum protectorem, & omnium virtutum plenitudine redimitum, univerſa commemorat Eccleſia, imitator eſſe ſtudeat integerrimus, in Romanorum Regem, poſtmodùm in futurum Impetatorem promovendum unanimi voto, divina diſponente clementia, eumdem Fredericum concorditer elegerunt.

Qui ſpatio annorum duodecim, regnum providè gubernavit.

§. 3. Idem verò Fridericus digeſta meditatione prævia, ad eorumdem Electotum inſtantiam, electioni hujuſmodi conſentiens, & humeros ſuos Regni rutelæ gerendæ prompta devotione ſubmittens, regali per eum ſuſcepta inſula, de virtutibus in virtutes proficiſcens, * merita majorum ſuorum accumulans, per annos ferè duodecim Regni ſui gubernacula, adeo providè, utiliter, & ſalubriter geſſit, Eccleſiæ unitati, & ipſius Regni proſperitati, ſingulorúmque ſervandis juribus, & fidelibus quibuſlibet, & pacis ſucceſſibus votivè dirigendis diligenter intentus, ut ipſum Imperium tàm providi, fidelis, & pii prædicti felici regimini multipliciter gaudeat ſe commiſſum.

* proficiens

Et deinde coronationem petiit ab iſto Pontifice.

§. 4. Poſtmodùm autem idem filius noſter chariſſimus ad honorem S. R. E. & ſacri Imperii decus victoriæ unctionem, & Imperiale diadema ab ipſa Eccleſis ſuſcepturus, noſtro ſe conſpectui præſentavit, & illa per manus noſtras ſibi impendi humiliter ſupplicavit. Et quamquam in minoribus conſtituti de meritis, & virtutibus ſuis fuiſſemus ſufficienter edocti, nihilominùs ea quæ laudis ſuæ præconia noſtris auribus retulerunt, experimento cenſemus fore longe majora, quàm famæ facultas ſufficiat explicare.

Qui illum coronavit, prævia approbatione ſuæ electionis.

§. 5. Nos igitur votis ſuis non immeritò benignum conferentes auditum, ipſius æternæ charitatis, & debiti honoris coostringentes amplexibus, eumdem filium noſtrum chariſſimum, cum Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibua, diligenti deliberatione præhabita, de eorumdem fratrum conſilio, ad gloriam Omnipotentis Dei, & glorioſæ ſemper Virginis MARIÆ, & BB. Apoſtolorum Petri & Pauli, exaltatiooémque & honorem dictæ Rom. Eccleſiæ, & ſacri Imperii, ad ſuſcipiendum Imperialea dignitates dignum, & idoneum declaravimus, & electionem approbantes eamdem, ſibi per manus Venerabilis fratris noſtri Franciſci Epiſcopi Portuenſis, unctionem hujuſmodi impendi fecimus, & tandem collatis ſibi omnibus dignitatibus hujuſmodi, inſigni Imperiali ipſum diademate ſupradicto duximus coronandum, ſupplentes omnes defectus, ſi qui aut ratione formæ, aut ratione perſonæ ſuæ, aut perſonarum dictorum Electorum, ſeu quavia alia ratione, vel cauſa in hujuſmodi electione intervenerint quovis modo, ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis.

Obedientiamque illi præſtari jubet.

§. 6. Omnibus verò interim fidelibus vaſſallis, & ſubditis præfati Imperii cujuſcumque conditionis exiſtant, etiamſi regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, diſtrictè præcipimus, quatenùs præfato Imperatori (ut tenentur) efficaciter pareant, & intendant.

Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 2. die 19. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſecundo, XIV. Kalend. Aprilis, Pontificatus noſtri anno 6.

CALLISTUS TERTIUS PONT. CCXIII.

ANNO DOMINI MCDLV.

CAllistus III. Hiſpanus, Valentinus, Alfonſus Borgia anteà vocatus, patre Joanne, Presbyter Cardinalis tituli SS. Duodecim Apoſtolorum, Creatus 6. Idus Aprilis Anno Domini 1455. Coronatus 5. Kal. Maji, eodem anno. Sedit annos tres, menſes quatuor. Creavit Cardinales 9. Obiit 8. Idus Auguſti, Anno Domini 1458. Vacavit Sedes dies 12.

Theſaurarius, & Clerici Reverend. Cameræ Apoſtolicæ, veri familiares Papæ, ejuſque & Sedis Apoſtolicæ Capellani eſſe declarantur. I.

Alia Theſaurarii privilegia, & juriſdictionem, vide infrà in Tom. 2. in conſtit. 100. Six. V. fol. 731. In conferendis. ubi plene dicam. Clericorum verò vid. in conſtit. 12. Alex. VI. Etſi ex, cum ibi indicandis. Vide infrà in hoc Tom. 1. fol. 463.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Edita An. D. 1456.

Exordium.

QUæ laudabili & provida prædeceſſorum noſtrorum ordinatione geſta, ſeu approbata, vel ſtatuta ſunt, opportunis nos decet favoribus proſequi, & efficacem operam adhibere circa obſervantiam eorumdem.

Eug. IV. non nulla ſtatuit quoad Clericos.

§. 1. Dudum ſiquidem Eugenius Papa IV. prædeceſſor noſter.

Omittitur reſiduum, quia ipſa Bul. Eug. eſt ſuprà fol. 330. Inter.

Nicol. V. Clericos ſupranumerarios, à conſultationibus ſe abſtinere, & à Camera clauſa exire debere decrevit.

§. 2. Et ſubſequenter præfato prædeceſſore rebus humanis exempto, per piæ mem. Nicolaum Papam V. etiam prædeceſſorem noſtrum, accepro, quòd in præſata Camera Clerici ſupernumerarii hujuſmodi adeo excreverant, ut ſæpè contingeret plures uno, & eodem tempore ad hujuſmodi peragendùm officium in ipſa Camera ſimul ſedere, confuſio quædam inter eos oriebatur. Itaque ipſius officii quod inter cætera Rom. Cur. officia inſigne & præcipuum exiſtit auctoritas, non parum minui videbatur, quódque ea quæ in eadem Camera, ſecus ab iis qui intra ſeptenarium numerum juxtà ſtatutorum ordinationem, & capitulorum continentiam hujuſmodi tractabantur, ex ſupernumerariorum multitudine prædictorum, facilè in publicam vulgi notitiam deveniebant. Idem Nicolaus prædeceſſor inconvenientibus hujuſmodi ſalubriter obviare volens, Motu proprio, auctoritate Apoſtolica, ex certa ſcientia, per alias ſuas literas decrevit, & ſtatuit, & etiam ordinavit, quos omnes, & ſinguli extra ſeptenarium numerum Clericotum participantium, tàm à Nicolao, quàm Eugenio prædeceſſoribus præfatis eatenus creati, & in poſterum creandi, quos in dicta Camera quandocumque & quotieſcumque fieret, ſeu teneretur adeſſe contingeret, poſt quam audientiam, in ea proponentibus pro tempore noverint datam, ſive præſtitam, ipſique omnes ut eſt moris licentiati forent, ſimul cum illis exire, dictiſque numerariis ut ſe invicem claudere, & ſuper cauſis proponentium hujuſmodi deliberare, ac ſuper cæteris expediendis ejuſdem Cameræ negotiis conſulere, & determinare valerent, omninò cedere, ipſoſque quietos dimittere, & à deliberationibus & conſultationibus hujuſmodi prorſus ſe retrahere & abeſſe deberent, ac etiam tenerentur.

Contravenientibuſque pœnalis inflixit.

§. 3. Nec aliquis eorum quovis quæſito colore contra præmiſſa, vel aliquid præmiſſorum, quicquam impetrare, ſeu aliàs quomodolibet attentare præſumeret. Volens quemlibet ſupradictorum hujuſmodi, excommunicationis ſententiam, ac reatum perjurii, officii ſui, omniſque ejus privilegii immunitatis & prærogativæ amiſſionem incurrere ipſo facto, prout in ſingulis Eugenii, & Nicolai prædeceſſo-

rum hujuſmodi literia, quarum tenores pro expreſſis haberi volumus, continetur.

Statutis Cameræ cuiam cavetur, Clericos abſentes, nihil percipere poſſe, niſi &c. ut in d. Bulla Eug. IV.

§.4. Cùm itaque ſicut etiam accepimus, inter alia ejuſdem Cameræ ſtatuta, ut præmittitur confirmata, diutiuſque laudabiliter obſervata, caveatur expreſsè, quòd ex ipſia ſeprem numerariis, illi qui publicæ vel privatæ rei eauſa abſentes ſuerint, nihil omoinò percipere aut petere valeant, niſi duarum ex tribus partibus voto decernatur; ira quòd emolumenta quæ abſentibus ſi præſentes eſſent conringere deberent, haberent inter ſuperſtites præſentes dividi.

Sed tamen aliqui ad locum Clericorum numerariorum votaque & emolumenta ſe admitti impetrabant.

§.5. Tamen ipſo Nicolao adbuc in humanis agente, execrabilis quorumdam ambitio, avatitiæque cœcitas eorum oculos adeò excœcavit, ut poſt & contra ſtatutorum & ordinationum hujuſmodi confirmationes, approbationea, ae in contravenientes ſenrentiarum promulgaoonea, illa infringere temere ſatagentes, excommunicationis ſententiam, perjuriique reatum non formidantes, importuna eorum inſtantia, ab eodem Nicolao prædeceſſore, non tàm obonuerunt, quàm extorquere præſumpſerunt, ſe nedum ad locum Numerariorum abſenoum, & vota danda, ſed eriam ad emolumenta, ipſia Numeratiis propter earumdem abſentism denegata recipi, & admitti, licet de facto, in eorumdem Numerariorum præſertim præſentium Clericorum præjudicium, non modicum atque damuum.

Hic ideò Pontifex, d. R. Cameræ ſtatuta, & Eug. IV. & Nicol. Bullas innovat, prædictoſque ſerie intruſos amoveri mandat.

§.6. Nos igitur noſtrorum prædeceſſorum veſtigiis inhætentes, ac tales præſumptores contra ſtatuta hujoſmodi admiſſos, ne id aliis trahi valeat in exemplum, amoventes, amotoſque fuiſſe, & eſſe nunciantes, Motu proprio non ad eorumdem Clericorum vel aliorum pro eis nobis ſuper hoe oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalirate, ex certa ſcientia, omnes & ſingulas Eugenii & Nicolai prædeceſſorum ſtatutorum eorumdem eonfirmatorias literas, ipſa ſtatuta concernentes, barum ſerie innovamus, eonfirmamus, & approbamus, ac plenam toboris firmitatem obtinere velle decernimus, eáque de cætero juxta eorum continentiam atque formam inviolabiliter obſervari volumus, & mandamus. Decernentes, per receptionem & admiſſionem præſumptorum & amotorum eorumdem, neenon quorumcumque per eos perceptorum fructuum perceptionem, nullum Clericis & ſtatutorum obſervationi hujuſmodi, præjudicium generari potuiſſe, ſive poſſe.

Statuitque & Bullis prædictis, nonniſi certa hic data forma, derogari poſſe decernit.

§.7. Et nihilominus motu & auctoritate, & ſcientia ſimilibus, hac irrefragabili conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quòd etiam ſub prædictis excommunicaoonia & perjurii pœnis, nullus de cætero prætextu quarumeumque literarum etiam Apoſtolicarum à nobis, ſen de mandato noſtro emanatarum, niſi in illia præſentium de verbo ad verbum inſertio fiat, ad hujuſmodi abſentium emolumenta, ſeu ad vota exhibenda, vel aliàs contra ſtatuta ipſos exercenda, recipi, vel admitti. Decernentes omnes & ſingulas, per quoſcumque impettandas literas, juſſiones, & mandata, ad id non extendit: Clericóſque ſeu gentes Cameræ hujuſmodi, illis, contra tenorem ſtatutorum ſuorum, obedire non teneri, vel ad id à quoquam quavis auctoritate coarctari, ſeu propterea interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſe, Irritum & inane, ſi ſecus ſuper iis, à quoquam quavia auctoritate ſeienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenus, vel in poſterum contigerit attentari.

Theſaurario & Clericis numerariis, privilegia concedit.

§. 8. Præterea, ut eò magia ſe nobis & Apoſtolicæ Sedi devoriores exhibeant, quo ex hoc à nobia conſpexerint, ſe majoribus attolli favoribus & gratiis, Theſaurarium, & ſingulos ſeptem Clericos ipſos; noſtros & Sedis præfatæ veros Capellanos, ac etiam noſtros verns familiares, & continuos commenlales fuiſſe, & eſſe harum ſerie nunciamus, eoſque tales tàm in aſſecutione beneficiorum, ſub eorum expectativis gratiis ſibi pro tempore conceſſis, quàm aliàs reputamus, ae omnibus & ſingulia illis prorſus ſimilibus privilegiis, gratiis, conceſſionibus, antelationibua, prærogativis, favoribus, & indultis, quibus alii familiares noſtri continui commenſales utuntur, & gaudent, ſeu uti & gaudere poterunt in futurum, uti patiter & gaudere potuiſſe, atque poſſe, & debere, motu, auctoritate & ſcientia præmiſſis decernimus, & etiam declaramus, volumúſque & concedimus per præſenres. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 8. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ Milleſ. quadring. quinquageſimo quinto, 8. Idua Maji, Pont. noſtri Anno 1.

II.

Declarario, quòd Canonici Congregationis S. Salvaroris, Ordinis S. Auguſtini, ſuot veri Canonici regulares d. Ordinis, eorùmque privilegiia omnibus perſruantur.

Hanc camdem declaratianem deinde prodiit Jul. II. in conſtit. 30. Inter cateros, ubi notabo infrà, in hoc Tom. I. fol. 516.

Edita An. D. 1455.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SAcræ metita religionis ſub qua dilecti filii Prior generalis & Caoonici de Congregarione S. Salvatoris, Ordinis S. Auguſtini, in humilitaris ſpiritu, devotum & ſedulum exhibent Altiſſimo ſamulatum, non indignè merentur, ut votis eorum, in iia quæ ſavoris ſunt & grariæ, Apoſtolici ſavoris præſidium liberaliter impendamus.

Congregationis ſupplicatio, pro obtinenda ſubſequenti declaratione.

§.1. Sanè pro parte Prioris & Canonicorum prædictorum, nobis noper exhibita petitio continebat, quod ipſi quibus ab Apoſtolica Sede per ejus literas, ut omnibua & ſingulis privilegiia, indulgentiis, gratiis, exemptionibus & libertaribus, aliis Canonicia regularibua dicti Ordinis genetaliter conceſſis, & quibua ipſi Canonici regulares & eorum loca in genere potiunrur, & gaudent, ipſi quoque & eorum domus potiri & gaudere valeant, eoneeſſum fore dignoſcitur, ex eertis eorum animos moventibus rarionabilibus cauſis, eupiunr ſe fore veros dicti Ordinis regulares Canonicos, per Sedem prædictam deelarari, & pro talibus in poſterum ubique eenſeri. Quare pro parte Prioris & Canonicorum prædictorum, aſſerentium, quòd ipſi ſecundùm regularia inſtituta dictorum Canonicorum regularium profitentur & degunt, ac Rochettum prout alii Canonici prælibati deſerunt, nobia fuit humiliter ſupplicatum, uti ipſorum voto ſuper hoc opportunè providere de benignitare Apoſtolica dignaremur.

Declaratio hujus Pontificis, quòd iſti Canonici ſunt veri Canonici regulares Ordinis S. Auguſtini, & eorum privilegiis potiuntur.

Hoc idem decrevit Jul. II. cit. in ſub.

§. 2. Noa igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclioato Priorem & Canonicoa de Congregatione hujuſmodi, ſuiſſe & eſſe veroa Canonicoa regulares dicti Ordinia, auctoritate Apoſtolica & ex certa ſcientia tenore præſentium declaramus. Decernentes quòd ipſi de cætero perpetuis ſuturia temporibus pro talibus eenſeri, haberi, & reputari, necnon omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publieis actibus, ac privilegiia & gratiis quibua præſati Canoniei regulares, generaliter potiuntur & gaudent, potiri & gaudere debeant, ut exiſtentes veti Canonici regulares Ordinis prælibati. Ac mandantes quorumcumque locorum diœceſanis, ut eos pro talibus in ſingulis publicis & aliis actibus cenſeti ſaciant, ac etiam reputari.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibua conſtitutionibus & ordinatiooibus Apoſtolicis cæteriſque cootrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 2. die 27. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1456. 16. Kal. Junii, Pont. noſtri Anno 2.

III.

Fratres Ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, ad Ordines Mendicantium tranſire non poſſint, cum reſpectu quarti voti illis ſtrictior videatur.

Hoc ultimum corrigit Clem. VIII. in conſt. 46. Nuper. Tom. 3. fol. 69. Et de tota materia hujus Ordinis notavi ſup. in conſtit. 9. Greg. IX. Devotionis, fol. 78.

Edita An. D. 1457.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

SUper gregem Dominicum noſtræ vigilantiæ divinitus creditum, intenti ſpeculatoris officium exercentes, erga ſingulos regulares Ordines, aciem noſtræ conſiderationis intendimus, & eorum ſtatus perſpicaciter meditamur. Et quia quorum regulæ laxiores, quorumve arctiores exiſtant, ex multis argumentis colligimus, perſonas illas, quæ de aliquo eorumdem, in quo ſunt ſuperna vocatione vocati, ad alios Ordines leviter tranſmigrarunt, & quæ per ambitionis devium, ab eorum obedientiis temerè receſſerunt, ad Priorem caulam, ſi arctior fuerit reduci mandamus, prout eorum ſaluti, & Ordinum eorumdem decori conſpicimus expedire.

Fratres aliqui hujus Ordinis, ad Mendicantes & alios Ordines tranſire voluerunt.

Tu ſcias id fortaſſe eis licere ex cap. licet de Regularibus.

§. 1. Cùm itaque ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Magiſtri Generalis & definitor generalium, & Provincialium Capitulorum Fratrum Ordinis B. Mariæ de Mercede redemptionis Captivorum, petitio continebat, quòd nonnulli ex fratribus ejuſdem Ordinis expreſſe profeſſi, vocatione ſua non contenti, & immemores, quòd ipſi voluntatem propriam abnegantes, ſemetipſos, pro redemptione Captivorum qui in poteſtate infidelium duræ ſervituti ſubjiciuntur, Altiſſimo devoverunt, profitentes ſe paratos, etiam pro unius redemptione captivi, non modò ſe ipſos captivitati Paganorum in excambium tradere, ſed etiam, ſi opus furet mortem & tormenta quælibet tolerare, ſe ab hujuſmodi ſancti voti jugo, auctoritate propria ſubtrahendo ad Mendicantium, ſeu aliorum Ordinum Monaſteria, ſive domos evolaverint. Nonnulli verò ex eiſdem, habitu retento, ſed obedientiæ frœno effracto, per Curias Prælatorum, aut Regum, Reginarum, aut aliorum ſæcularium Principum, in opprobrium dicti Ordinis hinc inde diſcurrant, & varia ſcandala ſæpè numero pariant.

Hic modo Pontif. hunc tranſitum prohibet, & tranſlatos, ad hunc Ordinem redire præcipit, declarans hunc Ordinem reſpectu quarti voti, cæteriſque aliis ſtrictiorem eſſe. Hoc ultimum corrigit Clem. VIII. cit. in rub.

§. 2. Nos meditantes, quòd ex acceſſione emiſſionis poſterioris voti, videlicet pro redemptione hujuſmodi, ad tria per reliquos religionum quarumlibet emitti conſueta ſubſtantialia vota, ut peregrinationes tranſmarinas, pro accedendo ad infideles eoſdem, & periculoſam cum Paganis converſationem, & reliqua redemptionis ejuſdem diſcrimina omittamus, tale vinculum fratribus dicti Ordinis B. Mariæ de Mercede videtur accedere, ut Ordo ipſe videatur non modò in regula largior, ſive aliis Ordinibus antedictis, ſed eis longè arctior, non immeritò poſſe cenſeri, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium ſtatuimus, ac etiam ordinamus omnes, & ſingulos, qui in præfato Ordine B. Mariæ ſolemne votum profeſſionis expreſsè emiſerint, ita ipſi Ordini perpetuis eorum vitæ temporibus fore efficaciter obligatos, ut abſque Sedis Apoſtolicæ ſpeciali licentia, eis ad alios quoſcumque, regulares etiam Monaſteriorum Ordines eos tranſeundi, auctoritas, vel poteſtas, minimè ſit conceſſa. Decernentes ſtatutum, & ordinationem noſtram hujuſmodi, etiam ad præfatos eorumdem profeſſorum trahi tranſlationes, ita videlicet, quod generalis Magiſter, & Definitores præfati præſentes & qui pro tempore fuerint, per ſe, vel alium, ſeu alios quoſcumque religioſos, qui dictum Ordinem B. Mariæ expreſſe profeſſi fuerint ut præfertur, de quibuſvis aliis Ordinibus eorumque Monaſteriis, domibus, ſive locis, ad quæ forſan, etiam cum ſuorum Superiorum licentia, & habitus mutatione pro tempore tranſiverant, repetere poſſint, & debeant. Ipſique ſic tranſlati religioſi, etiam ſine repetitione hujuſmodi ad Priorem Ordinem B. Mariæ prædictum, ſub virtute ſanctæ obedientiæ redire omnimodè teneantur.

Ordinariis & aliis executionem hujus Bullæ præcepit.

§. 3. Et inſuper, ut eadem ſtatutum, & ordinatio faciliùs vendicet ſibi locum, omnibus & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, aliiſque Prælatis, necnon perſonis Eccleſiaſticis in dignitate conſtitutis ad quos præſentes literas, vel earum tranſumpta autentica pervenerint, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus Epiſcopi, & eorum quilibet, per ſe, vel alium ſeu alios ſtatutum, & ordinationem, ac literas noſtras hujuſmodi, ubi, & quando expedire viderint, ac pro parte generalis Magiſtri, & Definitorum prædictorum fuerint requiſiti, auctoritate noſtra ſolemniter publicantes, quoſcumque religioſos in eodem Ordine B. Mariæ expreſſe profeſſos, qui ad alios Ordines ſine dictæ Sedis ſpeciali licentia tranſierunt, vel in poſterum tranſierint, necnon etiam illos, quos in Prælatorum, Regum, Reginarum, vel aliorum ſæcularium Principum Curiis, aut alibi ubicumque extra loca præfati Ordinis vagare eis conſtiterit, ad requiſitionem Magiſtri, aut Definitorum ipſius Ordinis ad loca d. Ordinis B. Mariæ, in quibus profeſſionem ejuſmodi emiſerint, infrà certum de quo eis videbitur ſibi præfigendum peremptorium terminum competentem, omni cauſa, & occaſione ceſſantibus, protinus revertantur, dicta auctoritate noſtra moneant, & mandent, eiſdem. Et nihilominùs ſi monitioni, & mandato hujuſmodi, non paruerint cum effectu, ipſos ad hoc per cenſuram Eccleſiaſticam, necnon arreſtationem, ſi opus fuerit perſonarum, ac carcerationem, ac alia fortiora remedia, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles cujuſcumque dignitatis, ſtatus, nobilitatis, præeminentiæ, vel conditionis fuerint, etiam ſi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis, Eccleſiaſtica ſeu mundana dignitate præfulgeant, per cenſuram eamdem appellatione remota compellant, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 4. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri, illis præſertim, quibus cavetur ne quis extra ſuam civitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis, ultra unam dietam a fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede deputati prædicta extra civitatem, & diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, ac alii, vel aliis vices ſuas committere, ſeu aliquos ultra unam dietam à fine diœceſis eorumdem trahere præſumant, ac de duabus dietis in Conſilio generali, & perſonis, ultra certum numerum ad judicium non vocandis, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, ſtatutis, decretis, ordinationibus, & aliis literis Apoſtolicis Monachorum, Fratrum Mendicantium, & aliis Ordinibus ſupradictis eorúmque Monaſteriis, domibus, ſive locis per Sedem prædictam, vel Legatos ejus, aut alios quoſcumque in genere, ſeu in ſpecie conceſſis, quorumcumque tenorum exiſtant, ſtatutis quoque, & conſuetudinibus eorumdem, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus omnibus, & ſingulis, etiam ſi de illis ſpecialis, & expreſſa mentio habenda foret, quoad hoc, illis, aliàs in ſuo robore permanſuris derogamus expreſsè, cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim à dicta ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca, ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Exemplis credi jubet.

§. 5. Verùm quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula mundi loca originaliter poſſe transferri, volumus, quòd earum tranſumptis authenticis, manu publica duorum notariorum ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, vel Collegii roboratis, plena fides, in judicio, & extra ubicumque exhibita fuerint adhibeatur, ac ſi literæ ipſæ originales forent exhibitæ, vel extenſæ. Nulli ergo &c.

D. P. An 3. die 31. Octobris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo, Pridie Kalen. Novemb. Pontificatus noſtri Anno 3.

Exemp-

Exemptiones, & immunitates Monaſterii, & Monachorum S. Salvatoris Meſſanenſis, Ordinis S. Baſilii.

Confirmationem habes in conſt. 58. Greg. XIII. Benedictus. ubi remiſſivè alia notabo de hoc ordine Tomo 2. fol. 464.

Edita A. D. 1457.

CALLISTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

URget nos ſuſcepti cura regiminis, & anctoritas Pontificalis inducit, ut pro ſelici ſtatu Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium, præſertim S.R.E. Cardinalibus nobiſcum aſſiduè in agro Dominico laborantibus, commiſſorum, ac in eis ſacræ Religionis, & divinis laudibus deditarum perſonarum, paternæ conſiderationis acie ſolicitè cogitantes, illorum occurramus diſpendiis, ac profectibus conſulamos, ot ademptis eorum gravaminibus oneroſis, illa ad laudem, & gloriam Altiſſimi proſperis jugiter proficiant incrementis.

Cauſa hujus conſtitutionis.

§. 1. Cùm itaque ſicnt accepimus Monaſteriom S. Salvatoris de Lingua Fari Ordinis S Baſilii ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinens Meſſanenſis Diœceſis, quod Venerabilis frater noſter Beſſarius Epiſcopus Tuſculanus, Apoſtolicæ Sedis conceſſione obtiner in commendam, facultates, & redditus ſatis tennes habeat, & exiles, attamen præfatus Epiſcopus Monaſterium prædictum multipliciter deformatum, & depauperatum ad ſtatum regularem pro poſſe reducere, & in eo virorum religioſorum, ac Monachorom probatæ vitæ ſufficienti numero Conventum reintegrare & reſtaurare proponat.

Confirmatio immunitatum Monaſterii.

§. 2. Nos Monaſterium ipſum favoris Apoſtolici præſidio communire volentes, ut eo copioſius inibi divinum accreſcat obſequium, quo uberior ibidem gratia per nos fuerit elargita, præfati Epiſcopi in hac parte ſupplicationibus inclinati, quaſcumque exemptiones, libertates, & immonitates, quæ olim à Rom. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris eidem Monaſterio conceſſæ fueruot harum ſerie approbamus, & confirmamus.

Exemptio à juriſdictione Ordinariorum & aliorum, & à collectis & impoſitionibus. Ad hoc vid. declarationem. Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 11. & 24. & Clem. VIII. conſt. 39. Suſcepti. To. 3. fol. 59. Aliis Monaſteriis etiam has exemptiones conceſſit Greg. XIII. infrà in ejus conſt. 45. Cogit. Tom. 2. fol. 444.

§. 3. Dilectos filios Conventum, Monachos, & Miniſtros, tàm præſentes, quàm etiam fuiuros d. Monaſterii, eiſque juriſdictiones, proprietates, bona, & oppida, ipſiuſque incolas atque loca cum omnibus juribus, rationibus, & bonis mobilibus, & ſtabilibus, cum pertinentiis ſuis, ab omni juriſdictione, ſuperioritate, dominio, & poteſtate Ven. fratris noſtri Archiepiſcopi Meſſanenſis, & aliorom Judicum ordinariorum quorumlibet, à collectis quoque, & ab illicitis ex conſuetudine impoſitionibus, oneribus, gravaminibos, contra Sanctorum Patrum decreta impoſitis, aut de cætero imponendis, necnon ab illorum collectoribus, & exactoribus, & receptoribos, ſeu ad hujuſmodi collectiones, receptiones, vel exactiones quomodolibet deputatis, & deputandis officialibus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter liberamus, necnon ſub B. Petri, & dictæ Sedis atque noſtra protectione, imitantes prædeceſſores noſtros, ſuſcipimus, atque ipſi Sedi volumus, & decernimus immediatè ſubjacere, ita quòd Archiepiſcopus, & Ordinarii, ac alii ſupradicti, etiam ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, vel res ipſa conſiſtat, nullam poſſint in Conventum, Monachos, Miniſtros, perſonas, Monaſterium, membra, loca, & bona prædicta, utpote penitùs, & omninò exempta, ſi & prout ab Apoſtolica Sede per prædeceſſores noſtros conceſſum extitit, ſeu indultum, eiſque melius uſi fuerint ſuperioritatem, juriſdictionem, ſeu poteſtatem, vel aliquod dominium exercere nec ab eis ratione impoſitionum, collectarum, vel ſubſidiorum hujuſmodi, quicquam petere, exigere, recipere, vel levare niſi cenſum dumtaxat Eccleſiæ Meſſanenſi debitum, ſi & prout in privilegiis præfati Monaſterii, & melius uſi ſunt dicitur contineri, iodulto Apoſtolico, ut præmittitur ad quem nos referimus, ipſáque & contenta in eis, obſervari volumus penitùs, & omninò. Decernentes irritum & inane quicquid in contrarium præmiſſorum quomodolibet contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibos illis quæ in prædictis indultis Apoſtolicis cautum eſt minimè debere obſtare, & aliis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. A. 3. die 20. April.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Millesimo quadringenteſimo quinquageſimo ſeptimo, XII. Kalend. Maji, Pontificatus noſtri Anno tertio.

PIUS SECUNDUS PONT. CCXIV.

ANNO DOMINI MCDLVIII.

Anno 1458.

PIus II. Senenſis, Æneas Silvius Piccolomineus anteà dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Sabinæ, creatus 14. Kal. Septemb. anno 1458. Coronatus tertio Nonas Septemb. eodem anno. Sedit annos 5. menſes 11. dies 27. Creavit Cardinales 14. Obiit Anconæ 17. Kal. Septemb. anno 1464. Corpus ejus in Urbem delatum die 24. Auguſti eodem anno. Sepultum fuit in Baſilica Sancti Petri ſub Altari S. Andreæ. Vacavit ſedes dies 17.

I.

Expeditio Bullæ Calliſti III. de Canonizatione S. Vincentii Valentini, profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, ejuſque adſcriptio Catalogo SS. Confeſſorum, & inſtitutio ſuæ feſtivitatis pro die 6. menſis Aprilis.

Hoc feſtum die 5. d. Menſis, qua occubuit, celebrari conſuevit, ut habetur in Martyrologio.

Edita An. D. 1458.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit, & convenit honeſtati, ut ea quæ Romani Pontificis deliberatione provida ac Ven. fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, omniúmque Prælatorum tunc in Romana Curia reſidentium conſilio, & aſſenſu unanimi decreta, ſtatuta, & ordinata fuerunt, licèt ipſius prædeceſſoris ſuperveniente obitu literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint ſuper illis, ſuum plenarium ſortiantur effectum.

Deus multoties ſuſcitavit viros ſanctos pro hominum ſalute.

§. 1. Dudom ſiquidem fel. rec. Calliſtus Papa III. prædeceſſor noſter, JESU CHRISTI in terris, ſuperna diſpoſitione Vicarius, & B. Petri cœleſtis Regni clavigeri ſucceſſor, cum militantis Eccleſiæ gubernacula ſuperna regeret voluntate, & immenſam Dei noſtri clementiam in eo maximè interna meditatione cognoſceret, quòd hominem quem ad ſuam imaginem ſimilitudinemque formaverat, à ſeipſo io commutabili bono dolo ſerpentis averſum, ad ſe brachio ſuæ virtutis reducere, & culpæ ipſius lapſum volens in perſona propria reparare, humanæ naturæ miniſterio uſus eſt, ut ſua mirabili potentia, inde medelam ferret hominibus unde vulnus cernebatur illatum, ac pro ſua bonitate debitor ipſe homo, & obnoxius remaneret. Nam licèt omnipotens ſermo dilapſus foret anteà in Prophetas, ut divini ſecretum conſilii cognoſcentes, ac ſpem humanæ reparationis habentes, ſolùm Creatori ſuo ſervirent, ipſum Dominum adorarent, ac poſteros venerari, & adorare docerent, in fine tamen ſæculorum cùm venit temporis plenitudo, miſericordiarum pater ingenitus, Verbum ſuum per quod fecit, & ſæcula de cœlis miſit in orbem, ut humanam carnem aſſumens, æternæ vitæ viam lapſis perditiſque oſtenderet, culpam protoplaſti in ara

crucis, proprio eruore dilueret, oobiſque cæli janoam aperiret. Utque tanti myſtetii incarnationis videlicet, & redemptionis hujuſmodi veritas cunctis mortalibus innoteſceret, Apoſtolos ſuos, quos in vitæ, doctinæ, & operum ſuorum teſtimonium elegerat, alioſque diſcipulos in univerſum mundum ad prædicandum Evangelium deſtinavit, qui ſuis eloquiis, ſignis, & virtutibus veluti ſolis radiia orbem tetrarum illuminarent. Sed cum ſucceſſu temporis callidi hoſtis iniquitas, aotiquæ & uſitatæ fraudis commentis, humanom genos tàm grandis, & ſacratiſſimæ tedemptionis fructu privare, & in æternam prædam addocere moliretur, divina clementia ſemper generi miſerata humano ſuæ Eccleſiæ orthodoxæ opportunè ſubveniens, viros miſit plurimos, ſanctitate, & ſcientia præditos, virtutibus redimitos, tempori convenientes, qui velut divini gregis arietes, rectum inter gregi ſuo ducatumqne præberent, & boois adhortantibus opetibus, & exemplis hominum titubantes animos roborarenr, aut martyrii gloria aut vitæ iotegritate, ſeu errorum gentilium, & hæreticorum conſutatione, vel divinæ virturis, & promiſſæ felicitatis æternæ prædicatione, eidem ſacroſanctæ Eccleſiæ præſidia maxima, & adjumenta tribuerent.

Er mox ſuſcitavit S. Vincentium, ad confutandos errores infidelium, quorum copia augebatur.

§. 2. Atqui ejuſdem prædeceſſoris tempóribus, cùm in occiduis partibus, Judæorum maximè, & infidelium multitudo creviſſet, ac literis, & divitiis affluerent propemodùm, tremenda qooqne dies illa noviſſima oblivioni penè tradita eſſet, divinæ provideotiæ altitudo quæ præclaris viris eamdem Eccleſiam ioſtaurare, & decorare diſpoſuerat pro ipſorum ſalute fidelium Vincentium Valentiniaoum Ordinis Fratrum Prædicatorum, & ſacræ Theologiæ eximium profeſſorem, æterni Evangelii in ſe documenta habentem, veluti athletam ſtreouum, ad Judæorum eorumdem, Saracenorumque & aliorum infidelium confutandos errores, & extremi, tremendique judicii diem quaſi alterum angelum volantem per cœli medium pronunciandum, evangelizandúmqoe ſedeotibus ſuper terram tempore opportuno tranſmiſit, ot in omnes gentes, tribus, & linguas, populos, & nationes, verba ſalutis diffunderet, Regnum Dei, diemque judicii appropinquare oſtenderet, & æternæ vitæ ſemitam demonſtraret. Cùm verò tunc tanti viri excellentiam, qui id graria conſecutus eſt, quòd Angeli naturaliter ſortiuntur, ipſius quoque vitæ, & converſationis actus, idem Calliſtus prædeceſſor, ad ædificationem fidelium, & poſterorum memoriam, ex parte aliqua recenſere decreviſſer, prout compertum, & notiſſimum habuit, eumdem præclarum virum Viocentium in ampliſſima Hiſpaniarum Urbium, Valentia ſcilicet civitate, ex Chriſtianis, & hooeſtis parentibus ortum alitumqoe ſuiſſe, & ab ineunte ætate cor ſenile geſſiſſe teſtarnr.

Qui ætatis an. 18. habitum Fratrum Prædicatorum ſuſcepit, & divinæ Magiſterium Theologiæ conſecutus fuit.

§. 3. Qui dum caliginoſi hujus ſæculi labilem curſum, pro ingenii ſui modulo conſideraret, & jam ſuæ ætatis annum decimumoctavum attingerer, religionishabitum Ordinis memorari, ſumma cum devotione recepit, ac demom regulari profeſſione ſolito more emiſſa, ſacris literis tàm efficacem operam dedit, ut magiſterio in eadem theologica facultate dignus ab omnibus cenſeretur, & ob hoc ipſius magiſterii inſignia conſecutus eſt.

Verbum Dei poſtea prædicavit, infideles errores confutavit, quouſque annum tranſcendens 70. in Domino obdormivit.

§. 4. Ac deiode ſolita in talibus obtenta licentia, verbum Dei prædicare, & æternæ beatitudinis ſemina cordibus fidelium ioſundere, errores denique, & perfidiam Judæorum, & infidelium eoromdem confutare cœpit mirum io modum, ratione oſtendens, quàm terribilis judex in ipſo extremo judicio teptobis, & ioiquis redemptot ipſe futurus ſit. In quibus qnidem ſalotiferis prædicationibus, & laodabilibos actibus, uſque adeò perſeverans, ac multas Hiſpaniarum, Galliarumque ac Italiæ prnvincias, quaſi novum ſydus peragrando illuſtrans, tandem io Britannia civitate Veneteo, ſepruageſimum ejuſdem ætatis anoum tranſcendens, prædicationis, & vitæ corſom, devotiſſimè conſummavit.

Nonnulli, d. ſancti viri ſig. a Sed. Ap. nunciarunt.

§. 5. Ac poſtquam Deus qui non permittit quæ Eccleſiæ ſuæ ſanctæ profutura conſpicit, conculcari, aut abſcondita latere ſub modio, eos, qni prædicatione ipſius divini viri, ſpiritualium, & corporalium ſanitatum beoeficia receperant inſpiravit, quòd ſanctitatis inſignia, quæ in ipſo divino viro cognoverant Sedi Apoſtolicæ nunciarent, ipſamque de ejuſdem ſancti viti operibus informarent.

Et apud Martin. V. Eug IV. & Nicol. V. hoc idem Duces & Prælati Britanniæ egerunt.

§. 6. Itaque colendæ mem. Joannes, & Petrus quondam Btitanoiæ Duces, ac Prælati, & aliæ ipſius ducatus devotæ perſonæ, mnltique aliarum proviociarum devoti viri, apud quos vivens præſatos Vioceotius Dei verbum ſeminaverat, Fratres quoque Ordinis memorati Sedem prædictam iterantis vicibus, ioterpolatiſque temporibus adiere, tenente locum ejuſdem clavigeri fel. rec. Martino V. ac poſtmodùm Eug. IV. & deinde Nicolao V. Romanis Pootificibus prædeceſſoribus noſtris.

Reges quoque & Generalis Ordinis aliiſque teſtificati ſunt præclara merita & miracula S. Vincentii &c.

§. 7. Sed claræ mem. Joannes Caſtellæ, & Legionis, ac Alphonſus Aragonum Reges illuſtres, multique alii Eccleſiarum Prælati, ac viri nobiles ſæculares, Uoiverſitates quoque Studiorum, ac civitatum, necnon dilectus filius Marrialis Autibelli, dicti Ordinis generalis Magiſter, nomine ipſius Ordinis, eamdem Sedem cum inſtaotia pulſaverunt, affirmanres, quòd inſignis vir ipſe, dom in humanis egit, vocibus ptopherarum verbiſque Evangelicis ita inhæſit, ut præcepta firmiter ſervaret divina, & conſilia minimè præteriret. Divinæ quoqne laudis præco maximus, ac iniquitatis humanæ reprehenſor fuit. Delegatóque ſibi prædicationis officio, ita functus eſt, ut neceſſariis ad vitæ tutelam contemptis, nedum in futurom, ſed nec in diem laboravir, illa veſte, illo habitaculo, illo cibo contentus, quæ Deus ſibi in tempore præparabat, nullum munns, etiam oblatum, recipiebat, ſed apud offerentes dimittebat, aut pauperibus erogari conſulebat. Taotus io eo gratiæ fulgor apparuit, tanta Spiritus ſancti abondantia io eo fuit, tot de ore prædicantis, ſpecioſiſſimæ veritatis pondera procedebant, ut ingentis multitudinis Judæos, in lege etiam peritiſſimos, qui Chriſtum pertinaciter veniſſe negabant, ad fidem Catholicam converteret, & efficaciſſimos multos ex eis prædicatores Adventus Chriſti, Paſſionis, ac Reſorrectionis, & pro Chriſti nomine mori paratos fecit. Tanta in ipſo viro divioo fuit auctoritas dicendi, tantáque gravitas, nt terrenis rebus, luxuique deditos homines, adeò judicii futuri timore concuteret, ot terrena deſpicerent, & amarent cœleſtia, ac levitates, & luxus omnium, in Dei provocaret affectum. Omni die Miſſam cantavit, omni die prædicavit, omni die, (niſi urgens adeſſet neceſſitas) jejunavit, conſilia ſancta & recta nulla denegavit, imò ultrò obtulit, carnes non comedit, veſtem lineam noo induit, manus ſuper ægrns frequeotiſſimè miraculosè ſanitate ſecuta impoſuit, mores caſtiſſimos ſervavit, multóſque ſtrenuos actus fecit, obi maximè ſuper magnis rebus populos contendeotes, & Regna pace compoſuit, & ubi veſtis inconſutilis Eccleſia Dei ſciſſa conſpiciebatur ut uniretur, & uoita ſervaretur noo fruſtrà plurimum laboravir, ac in ſimplicitate, & humilitate ambulans detractores, perſecutoreſque ſuos cum manſuetudine recipiebat, & informabat. Per ipſum quoque divina virtus ad confirmationem ſuæ prædicationis & vitæ, tàm per manus ipſius impoſitiooem, quàm reliquiarum ſuarum, veſtiumque tactum, ac votorum emiſſionem, multa miracula oſtendit. Spirirus namque immundos ejecit, ſurdis auditum, mutis loqnelam reſtituit, cæcos illuminavit, leproſos mundavit, mortuos ſuſcitavit, alioſque variis detentos languoribũ miraculoſiſſimè liberavit.

Hic permotus Nicol. V. informationem prædictorum, tribus Card. commiſit.

§. 8. Quorum omniom efficax aſſertio fuit, quòd idem Nicolaus prædeceſſor, plenè de fama fidei, & excellentia vitæ, atque miraculorum ipſius ioformatus, volens ad ulteriora procedere, juxta S. R. E. morem, Venerabilibus Fratribus noſtris, tunc ſuis Georgio Epiſcopo Hoſtien. & eidem Calliſto prædeceſſori tunc io miooribos conſtituto, ac Joanni S.

Angeli

Angeli Diacono Cardinali commiſit, quòd de veritate fidei, & excellentia vitæ, ac miraculorum gratia, ſe aut eorum aliquem in Curia, extra verò per judices ab eis deputandos diligenter informarent.

Qui proceſſum formarunt, & multa miracula verificata fuerunt.

§. 9. Qui mandatis præfati Nicolai prædeceſſoris obtemperantes, & in Curia nonnullis teſtibus examinatis, extra verò Romanam Curiam juxta poteſtatem eis datam in civitate Neapolitana Venerabiles Fratres noſtros Patriarcham Alexandrinum, Archiepiſcopum Neapolitanum, & Epiſcopum Majoricen. ibidem commorantes, in partibus Delphinatus Vaſionen. & Uticen. Epiſcopos, ac dilectos filios Officialem Avinionen. & Decanum Eccleſiæ S. Petri Avinionen. In Regno Franciæ, Archiepiſc. Toloſanum, Epiſcopum Mirapicen. ac eorum officiales. In Britannia verò, Dolen. & Maclovien. Epiſcopos, necnon S. Jacuti & Debuſan. Dolen. & Naneten. diœc. Abbates, ac Naneten. & Veneten. Officiales ſubdelegarunt. Qui juxta tenorem poteſtatis eis per commiſſarios traditæ, teſtes examinarunt, & dicta ipſorum in ſcriptis redacta, clauſa cum ſubſcriptione notariorum & ſigillis eorum, ad Curiam tranſmiſerunt. Et tandem per eoſdem Cardinales commiſſarios, inſpectis, recognitis, ac viſis diligenter proceſſibus, inventum eſt quòd in civitate Neapoli viginti octo, in Avinionen. & circumvicinis partibus decem & octo; in Regno Franciæ videlicet Toloſan. quadraginta octo; in Britannia verò trecenti & decem teſtes examinati, inter quos nonnulli S. R. E. Cardinales, multi Epiſcopi & Eccleſiarum Prælati, Rex Aragonum præfatus, plurimique alii ex ſtatu ſæculari viri nobiles, pluréſque alii Legum, Artium, ac ſacræ Theologiæ Baccalarii, Licentiati, Doctores, ac Magiſtri extiterunt.

Nicolao defuncto, Calliſt. iij. creatus eſt Pont. qui cùm eſſet unus de tribus Cardd. deputatis, alium Cardin. loco ſui ſuffecit.

§. 10. Ac poſtquam dictus Nicolaus prædeceſſor, rebus fuerat humanis exemptus, piæ mem. Calliſtus Papa III. prædeceſſor noſter, dudum ante in minoribus conſtitutus, & unus ex commiſſariis antedictis, ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptus, dilectum filium noſtrum Alanum tit. S. Praxedis, Sanctæ Rom. Eccleſiæ presbyterum Cardinalem loco ſui in hujuſmodi negotio deputavit delegatum.

Habuitque in Conſiſtoriis ſecretis relationem, verificationis, virtutum, & miraculorum, ideóque ad ulteriora procedi juſſit.

§. 11. Et facta eidem Calliſto prædeceſſori per præſatos commiſſarios relatione fideli in duobus ſecretis Conſiſtoriis de dictis teſtium examinatorum, reperit omnia, quæ de fide, de excellentia vitæ, de laboribus, motibus caſtis, de actibus ſtrenuis, de humilitate, & ſimplicitate ac miraculis ipſius Vincentii dicta fuere, legitimè probata. Ideóque de conſilio Venerabilium Fratrum noſtrorum tunc ejuſdem S. R. E. Cardinalium, ad ulteriora in canonizatione ejuſdem Vincentii procedendum eſſe decrevit, & deinde ex more, dicta ipſorum teſtium fecit in duobus conſiſtoriis generalibus publicè recitari, ac poſteà vocatis eiſdem Cardinalibus & prælatis, qui in Curia aderant omnes nemine diſcrepante conſulerunt, ad canonizationem dicti Vincentii eſſe meritò procedendum.

Et tandem ad Canonizationem deveniendum eſſe pronunciavit.

§. 12. Idem quoque Calliſtus prædeceſſor, dicta die, videlicet tertia Junii, Pontificatus ſui anno primo in ipſorum Cardinalium & Prælatorum præſentia, de ipſorum omnium conſenſu unanimi pronunciavit atque decrevit, Vincentium præſatum eſſe canonizandum quod publicè & ſolemniter faciendum, in Feſto Apoſtolorum Petri & Pauli proximè ſequenti, videlicet tertio Kal. Julii, Pontificatus ejuſdem anno prædicto, ſtatuit & etiam ordinavit.

Ipſumque canonizavit, & SS. Confeſſorum numero adſcripſit.

§. 13. Poſtmodùm verò dictus Calliſtus prædeceſſor, die ſolemnitatis Apoſtolorum hujuſmodi, ut præfertur, adveniente, tàm ex vitæ excellentia, quàm miraculorum coruſcatione, necnon vera notitia, quam de ipſo Vincentio tunc vivente habuerat, eum virum comperit aſſecutum fuiſſe gratiam, quam Deus Omnipotens ſanctis & electis ſuis conceſſit, & conſimilia ſigna ex eo conſecuta fuiſſe, quæ ad cognoſcendum fideles, ac Dei miniſtros, Veritas in ſuo Evangelio demonſtravit, pro ſuæ informatione Eccleſiæ, ne poſſet errare, ſic inquiens. Signa autem eos, qui crediderint, hæc ſequentur. In nomine meo dæmonia ejicient, linguis loquentur novis, ſuper ægros manus imponent, & benè habebunt. Eapropter eum auctoritate Apoſtolica canonizavit, & literarum ſuarum (ſi deſuper confectæ fuiſſent) tenorem in Sanctorum catalogo adſcribendum eſſe decrevit.

§. 14. Univerſos & ſingulos, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, cæteróſque Eccleſiarum Prælatos monuit, & attentè hortatus eſt, eis nihilominùs injungendo, quòd octavo idus Aprilis Feſtum ejuſdem S. Vincentii, ſicuti de uno Confeſſore non Pontifice annis ſingulis, devotè & ſolemniter celebrarent, ac facerent à ſuis ſubditis, devotione congrua celebrari, & etiam venerari, ut pia ejus interceſſione à noxiis protegi, & ſempiterna gaudia valerent adipiſci.

Ejus Feſtum die 6. Aprilis celebrari juſſit.

§. 15. Miracula verò quæ Deus per eumdem Sanctum fecerat, propter eorum multitudinem, ne modum literarum, ſi, ut præfertur, confectæ fuiſſent, egrederentur, duxit ſilentio prætereunda. Mandans proceſſus omnes ſuper illis habitos, in Eccleſia domus S. MARIÆ ſuper Minervam de Urbe dicti Ordinis ad perpetuam rei memoriam cuſtodiri, & illorum copiam volentibus exhiberi, ac etiam in officio ipſius ſancti viri, quoad fieri poſſet, latiùs declarari.

Miraculorum proceſſum in Monaſterio B. Mariæ ſuper Minervam de Urbe aſſervari præcepit.

§. 16. Cæterùm, Calliſti prædeceſſor præfatus, ut ad tanti Confeſſoris venerabile ſepulchrum & Eccleſias in quibus de eo feſtivitas celebraretur, eò devotiùs & affluentiùs, fidelium conflueret multitudo, omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui reverenter ac devotè ad prædictum ſepulchrum & Eccleſias in eodem in Feſto annuatim accederent, ipſius ſuffragia petituri, de Omnipotentis Dei miſericordia, & beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſus, ſeptem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, miſericorditer relaxavit.

Eccleſias ejus viſitantibus Indulgentias conceſſit.

§. 17. Ne autem pro eo, quod ſuper canonizatione & aliis præmiſſis ejuſdem prædeceſſoris literæ, ejus ſuperveniente obitu minimè confectæ fuerunt, in poſterùm valeat de hujuſmodi canonizatione, & aliis præmiſſis quomodolibet hæſitari, licet ea in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, eiſdem Cardinalibus, Prælatis, & multitudine populi circumſtantibus, fuerit publicata; Volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd canonizatio & alia præmiſſa, dicta die videlicet tertio Kal. Julii plenarium ſortiantur effectum, ac ſi ſub ipſius diei data ejuſdem prædeceſſoris literæ confectæ fuiſſent, prout ſuperiùs enarratur: quòdque præſentes literæ, ad probandum plenè canonizationem ipſam & omnia alia prædicta ubique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Calliſt. autem iij. obiit, & Bulla deſuper non fuit expedita, ideo hic Pont. eam edidit.

§. 18. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtri decreti & voluntatis infringere, &c.

Sanctio pœnalis.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno primo.

Dat. P. A. 1. die 1. Octob.

II.

Generales Ordinum Mendicantium, omnimodam habeant juriſdictionem, in omnes Studiorum Scholares & Officiales, ſuorum Ordinum profeſſores, quibuſcumque Studiorum privilegiis non obſtantibus.

Edita An. D. 1458.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis, Prædicatorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, atque Minorum, & aliorum Ordinum Mendicantium Generalibus, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Religioſorum exceſſus, quos antiquus hoſtis eo ſolicitiùs ſuſcitat, quò eorum vitæ meritoriæ

ardentiùs æmulatur, tantò ampliùs deteſtantes, quantò ex illis majora ſcandala in mentibus fidelium oriuntur; ad illos reprimendum, & caſtigatione debita coërcendum, congruum nos decet remedium adhibere.

Nonnulli Regulares prætextu Studii exemptos à juriſdictione ſuorum Ordinis Superiorum eſſe prætendebant.

§. 1. Cùm itaque ſicut accepimus, dilecti filii Provinciales veſtrorum Ordinum laudabilem conſuetudinem diuriùs obſervatam imitantes, nonnullos ex Fratribus Ordinum prædictorum ad hoc idoneos, ad literarum ſtudia, in locis ubi illa vigere noſcuntur, cauſa adipiſcendi ſcientiæ margaritam, deſtinare conſueverint; quorum nonnulli, juvenili & humana fragilitate cauſantibus, interdum à ſemita rationis deviantes, diſcoli & vagabundi effici ſolent, & propriæ ſalutis immemores, quò fit ut ſuave jugum Domini contemnentes, Prælatis ſuis obtemperare, eorúmque ſalutares correptiones & diſciplinam effugere, quinimò deſpicere, & multimodè eludere contendant, & ut id impunè efficiant, Rectorum, Gubernatorum, & Conſervatorum Studiorum, ſive privilegiorum eorumdem præſidia, & patrocinia, quibus ſe protegi & tueri valeant, ſatagunt, exquiſitis modis implorant, ſe ab ipſorum Ordinum ſuperiorum juriſdictione, poteſtate, & correctione, exemptos eſſe, prætendentes. Et ſimiliter Baccalarii, Lectores, Bibliiſtæ, ſive alii officiales pro tempore in domibus & Conventibus civitatum & locorum in quibus Studia hujuſmodi vigere noſcuntur deputati, cùm exceſſus aliquos commiſerint, ſive aliter deliquerint, vel eorum inſcitia aut imperitia exigente, ab hujuſmodi eorum officiis depoſiti fuerint, idipſum præſumere moliantur, in grave Ordinum prædictorum præjudicium, animarum ſuarum periculum, regularis diſciplinæ vilipendium & contemptum, ac ſcandalum plurimorum.

Hic ideò Pontif. prædictos omnes, juriſdictioni Generalis Ordinum totaliter ſupponit.

§. 2. Nos itaque attendentes, quòd ſi ad reprimendos exceſſus hujuſmodi, & talium præſumptiones temerarias cohibendum, nervus publicæ diſciplinæ lenteſcat, eorum voluntas fit proclivior ad peccandum, & impunitatis exemplum periculoſiùs in alios derivatur, ac volentes ſuper his de opportuno remedio providere, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus omnes & ſingulos veſtrorum Ordinum profeſſores, qui ſpiritu rebellionis aſſumpto, talia perpetrare præſumpſerint, cujuſcumque gradus vel conditionis exiſtant, niſi canonica monitione præmiſſa, à cœptis reſipuerint, & debitam à vobis pro commiſſis pœnitentiam humiliter ſuſceperint, ac mandatis veſtris efficaciter obtemperare ſtuduerint cum effectu, tamdiu excommunicatos, ac omnibus Magiſterii, Baccalariatus, Lectoriæ, Bibliiſtatus officiis, aliiſque dignitatibus & honoribus dictorum Ordinum exutos, privatoſque auctoritate Apoſtolica nuncietis, & ab aliis, ubi, quando, & quoties expedierit nunciari, & ſi eorum contumacia, protervitas, vel rebellio id exegerit, carceribus ad pœnitentiam peragendam detrudi, & mancipari faciatis, donec ſpiritu conſilii ſanioris reſumpto, veſtris monitionibus, & mandatis ſtuduerint cum emendatione prioris vitæ humiliter obedire, & ab hujuſmodi excommunicationis ſententia meruerint à Sede Apoſtolica, vel à nobis abſolutionis beneficium obtinere.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 3. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, Studiis generalibus quorumcumque civitatum, & locorum Apoſtolica vel alia quavis auctoritate conceſſis, etiam ſi de illis, eorúmque totis tenoribus in præſentibus de verbo ad verbum habenda eſſe mentio ſpecialis, ejuſque ſpecialiter aut aliàs ſub forma certa vel ſpecifica derogandum: quæ eiſdem fratribus, & profeſſoribus, quoad hoc, nolumus in aliquo ſuffragari, etiam ſi hoc in eiſdem caveretur expreſſe, cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi profeſſoribus Ordinum prædictorum, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſum, à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1458. xv. Kal. Octob. Pont. noſtri Anno 1.

Dat. P. A. 1. die 17. Sept.

III.

Erectio Eccleſiæ Epiſcopalis civitatis Senarum in provincia Hetruriæ, in Eccleſiam Archiepiſcopalem.

Similem erectionem fecit Gregor. XIII. de Eccleſia Bononien. in conſt. 79. Univerſi, Tom 2. fol. 494. & Six. V. de Eccleſia Firmi, in conſtit. 95. Univerſi. in Tomo 2. fol. 725.

PIUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1459.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium

TRiumphans Paſtor æternus, glorioſa Sanctorum traditione patrum, ut ſuum ſalvaret populum, directis in monte colloquiis, eruditionis ſacratiſſimæ præmiſit myſteria, quòd ignis in altari ſacerdotis confoveatur officio, & ut ſine intermiſſione comburat, ligna ei ſubjicere, illius non ceſſet miniſterium ſtudioſum. Altare quippe Dei, cor fidelis habetur cujuſlibet, in quo ipſius ardor ignis indeſinenter experitur, quò velut flammam ardentis neceſſe eſt incendere charitatis. Sancta verò, & immaculata (quam paſtor ipſe, adveniente temporis plenitudine, ejus unigeniti glorioſiſſimi aſperſione ſanguinis, fundari, conſecrari, & æternaliter ſtabiliri cenſuit) mater Eccleſia, ignis ejuſdem ſacri ductu, flammarum ſplendore veſtita, quos regeneravit in CHRISTO, nexus charitatis ipſius compage, fideles ſtringit univerſos, & Eccleſias alias ſuas, tamquam adoleſcentulas, ignis hujuſmodi confovet ardoribus, & ſcintillis adornat claritatis.

Cauſa iſtius erectionis.

§. 1. Nos itaque illius ſummi directione Paſtoris (qui Eccleſiæ ac fidelium eorumdem, noſtræ commiſit inſufficientiæ curam, nóſque licet immeritos, in ipſius montis verticem ad ſummi ſacerdotis Pontificium conſcendere voluit) hujuſmodi inſtructi documentis, adoleſcentulas ipſas eorúmque paſtores, in partem ſolicitudinis, conſilii cœleſtis diſpoſitione vocatos, in charitatis viſceribus ardentiùs complectentes, ut ea ſummoperè noſtri miniſterii dona congeramus, noſtros continuè diffundimus cogitatus, per quæ ad exaltationem, & incrementum intendenda ſtatus Eccleſiarum, quoque compunctionis antidotis, & amore ſulcienda divino corda fidelium eorumdem, ignis hujuſmodi colans, & emundans quicquid humanæ fragilitatis ſuaſu offenſionis, aut contagionis irrepſerit, validiores evitare poſſit afflatus, & pro decoris adoleſcentulis eiſdem (quæ Regis habitatio ſunt æterni) ſpecioſiora elargita inſignia, gratioribus ipſa mater Eccleſia munita propugnaculis, pulchra veluti, & decora Hieruſalem filia, gregem depaſcat viridum, charitatis, & virtutum radiis fœcundius illuſtratum.

Exemptio Eccleſiæ Senen. à Provincia Romana, & Erectio in Archiepiſcopatum.

§. 2. Ad venerabilem igitur Eccleſiam Senenſem agro irriguo (celebris videlicet, & inſignis congregationis, populique venuſtate) circumdatam, ſingularéſque hujuſmodi congregationis palmites, quos (eis de cæli rore, & terræ pinguedine benedicens, qui nunc candidior inter lilia paſcitur) munere, & meritis ampliavit, eorúmque loca extendit Altiſſimus, paternæ non immeritò dirigentes conſiderationis intuitum; ſperantéſque quòd (eo, qui chariſmatum largitor eſt omnium, dirigente Domino, & Spiritus almifici, qui, prout vult, ſua diſpenſat dona, gratiarum imbre refecto, de virtute in virtutem, palmitibus ipſis, ad illorum ædificationem, tranquillum quoque & proſperum, ſub timore divino, confovendum ſtatum, mutuæ charitatis viciſſitudine) fructus dietim affluant ampliores, tantóque Apoſtolicam (in qua cœleſtis clavigeri Apoſtolorum principis, ſucceſſores exiſtimus) ſedem, puris jugi-

giter corde, & animo venerari, illiúſque votivum intenderc, ſucceſſivè accuratioribus debeant ſtudiis, quanto copioſiori ejus ubertate diſtenta Apoſtolicorum elargitione munerum, acceptiora congratulentur impendia liberaliùs acceptaſſe. Præmiſſis, & nonnullis aliis rationabilibus, noſtrum ad id animum inducentibus cauſis, matura ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione præhabita, de illorum quoque conſilio, & aſſenſu, ac Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ad Omnipotentis Dei, totiúſque Curiæ ſuper cæleſtis laudem, & gloriam, fidei prorogationem, orthodoxæ Eccleſiæ univerſalis, diviníque cultus, & omnium fidelium animarum ſalutis augmentum, Eccleſiam præfatam (quæ de provincia Romana eſſe dignoſcitur) à jure Metropolitico, & Romana provincia hujuſmodi, omninò ſegregamus, & eximimus, necnon in Metropolim, & ſedem Epiſcopalem Senenſem, in Archiepiſcopalem, auctoritate Apoſtolica, erigimus, eamdémque Senenſem Eccleſiam, dignitatis Metropoliticæ honore, decoríſque titulis, ex ſpecialis dono gratiæ decoramus, ac etiam inſignimus. Necnon venerabili fratri noſtro Antonio, Epiſcopo moderno, & ſucceſſoribus ſuis, dictæ Eccleſiæ Senenſis præſulibus, qui erunt pro tempore, pallium, in ſignum plenitudinis videlicet Pontificalis officii, aſſignandum fore; Eccleſiámque Senenſem, Metropolitanam, & præfatos præſules Archiepiſcopos cenſeri, & perpetuis futuris temporibus nuncupari debere. Archiepiſcopalia quoque, & Metropolitica inſignia gerere, jura, juriſdictiones, & cætera ſingula, prout Metropolitanis in eorum civitatibus, diœceſibus, & provinciis, à jure indultum exiſtit facere, exercere, adminiſtrare, & exequi poſſe, eadem auctoritate concedimus. Necnon filias noſtras prædictas Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. Eccleſias, cum ſuis civitatibus, & diœceſibus, juribus & pertinentiis univerſis, Eccleſiæ Senen. & Archiepiſcopis præfatis, tamquam illorum Metropolitanis, & de eorum provincia, ac modernos, & pro tempore exiſtentes Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſanen. Eccleſiarum præfatarum Epiſcopos, necnon Eccleſias ipſas, quæ (videlicet, Suanen. Cluſin. & Groſſetan.) Romanæ, necnon (videlicet Maſſanen. Eccleſia, hujuſmodi) Piſan. Eccleſiis ſubjectæ exiſtunt, ab eiſdem Roman. & Piſan. Eccleſiis, & eorum provinciis, omninò ſegregamus, illáſque Suanen. Cluſin. Groſſetan, & Maſſan. præfatis Archiepiſcopis, pro eorum ſuffraganeis, perpetuò ſubjicimus, & ſubjectas eſſe volumus per præſentes. Ita quòd Archiepiſcopi Senen. in eiſdem Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. civitatibus, & diœceſibus, jus Metropoliticum ſibi vendicent, necnon Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. Epiſcopi præfati, eiſdem Metropoli, & Archiepiſcopis, ad omnia & ſingula habeantur, & ſint adſtricti, ad quæ ſuffraganei, ſuis Metropoliticis Eccleſiis, ac Metropolitanis, tenentur & obligati judicantur ſecundùm canonicas ſanctiones.

Gratiarum conceſſio dictæ Eccleſiæ & ejus Archiepiſcopo.

§. 3. Volentes prætereà, & etiam ſtatuentes, quòd Archiepiſcopi, & Senen. Eccleſia præfati, omnibus, & ſingulis privilegijs, exemptionibus, gratiis, & indultis Apoſtolicis, ac aliis quibuſcumque potiantur & gaudeant, quibus de jure Archiepiſcopi, Eccleſiæque Metropolitanæ, & earum Capitula, utuntur, potiuntur, & gaudent, necnon Eccleſia Senen. præfata, & illi qui ei hactenus præfuerunt ante erectionem hujuſmodi, etiam de conſuetudine, quomodolibet uti poterant, potiri, & gaudere. Quódque ſuffraganei præfati, ac earumdem Suanen. Cluſin. Groſſetan. & Maſſan. civitatum, diœceſúmque clerici, & laici, præfatis Archiepiſcopis, veluti ipſorum Metropolitanis, debitos exhibeant obedientiam, reverentiam, pariter & honorem. Et inſuper irritum ex nunc decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his, à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus quod Eccleſiæ ipſæ, ut præfertur, ſubjectæ fuerint, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque, & conſuetudinibus Eccleſiarum præfatarum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 1. die 22. April.

Datum Senis Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo nono, decimo Kalend. Maji, Pontificatus noſtri Anno primo.

IV.

Præcedentia Epiſcoporum, aliorúmque ad Cathedrales Eccleſias Electorum, ac Protonotariorum Apoſtolicorum.

De iſtorum Protonotariorum antiqua inſtitutione, & indultis, vide relata inf. in Six. V. conſt. 12. Romanus, ubi notabo. Tom. 2. fol. 544.

Edita An. D. 1459.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Præcedentia Epiſcoporum.

CUm ſervare in rebus ordinem atque modum ad Romanum Pontificem maximè pertineat, ordo verò, in eo potiſſimum conſideretur, ut ſecundùm ſuam quique dignitatem, aut præcedant, aut ſequantur, habita cum venerabilibus Fratribus noſtris Sacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, exacta & diligenti deliberatione, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de eorumdem Fratrum noſtrorum conſilio pariter, & aſſenſu ſtatuimus, decernimus, ordinamus, atque mandamus, ut Notariorum noſtrorum (quos vulgò Protonotarios, quaſi per excellentiam quamdam, non ab re, conſuetudo vocitat) nullus deinceps Epiſcoporum venerando ſanctóque ordini, tamquam honorabiliorem ſeſe audeat anteponere.

Limitatio.

§. 1. Sed in Capella quidem noſtra, in banco ſeu ſcamno ſecundo, poſt Epiſcopos, ſeorſum ſedeant, ſecundùm ordinem inſtitutionis eorum. In Conſiſtoriis verò publicis, (ubi de rebus quæ geruntur, ut authentica conficiant documenta, rogari conſueverunt) quatuor ex eis qui numerarii dicuntur, aut ipſis abſentibus, totidem ex aliis, ſecundùm inſtitutionem eorum ſeniores, juxta gradum Apoſtolici ſolii, honorabiliorem teneant locum, Sedique noſtræ proximiores aſſideant. In aliis autem locis, tàm in Curia, quàm extra ubique gentium atque terrarum Archiepiſcopos, & Epiſcopos omnes, Notarii noſtri ſequantur, eíſque cedant, & quod in Epiſcopis ſancimus, ad Eccleſiarum Cathedralium auctoritate Apoſtolica electos pariter, & confirmatos extendimus.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 1. die 12. Junii.

Dat. Mantuæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1459. pridie Idus Junii, Pont. noſtri Anno 1.

V.

Appellantes à Summo Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorúmque Conſiliatii, & fautores, pœnis excommunicationis, criminíſque læſæ majeſtatis, divinæ & humanæ ſubjiciuntur:

Hæc eadem prohibitio extenditur à Jul. II. infrà in hoc Tomo I. in ejus conſt. 32. Suſpecti. fol. 501. Et refertur in Bulla Cœnæ Domini à Greg. XIII. in ſua conſt. 81. Conſueverunt. Tom. 2. fol. 496.

Hoc etiam ſancivit S. D. N. Urb. VIII. in Bulla Cœnæ Domini, ut in conſt. 62. Paſtoralis. Tom. 4. §. 2.

Edita A. D. 1460.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Plurima oriuntur mala ab appellatione interpoſita à Rom. Pont. ad futurum Concilium.

EXecrabilis, & priſtinis temporibus inauditus tempeſtate noſtra inolevit abuſus, ut à Romano Pontifice, JESU CHRISTI Vicario (cui dictum eſt in perſona beati Petri) Paſce oves meas, &, Quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis; nonnulli ſpiritu rebellionis imbuti, non ſanioris cupiditate judicii, ſed commiſſi evaſione peccati, ad

futu-

Digitized by Google

futurum Concilium provocare præſumant, quòd quantum ſacris caoonibos adverſetur, quantumque Reipublicæ Chriſtianæ noxium ſit, quiſquis non ignarus Jurium, intelligere poteſt. Namque (ot alia prætereamus, quæ huic corruptelæ manifeſtiſſimè refragantur) quis non illud ridiculum judicaverit, quod ad id appellatur qood nuſquam eſt, neque ſcitur quando ſutorum ſit? Paoperes à potentioribus multipliciter opprimuntur, remanenr impunita ſcelera, nutritur adverſus primam Sedem rebellio, libertas delinquendi conceditur, & omnis Eccleſiaſtica diſciplina, & hierarchicus ordo cooſunditur.

Hic Pont. eam damnat, & à mandatis Papæ provocari prohibet.

§. 2. Volentes igitur hoc peſtiferum virus à CHRISTI Eccleſia procul pellere, & ovium nobis commiſſarum ſaluti conſulere, omnémque materiam ſcandali, ab ovili noſtri Salvaroris arcere, de venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, cunctorúmque Prælatorum, ac divini, & humani jutis Interpretum, curiam ſequentiom, conſilio & aſſenſu, ac certa ooſtra ſcientia, bujuſmodi provocationes damnamus, & tamquam etroneas ac deteſtabiles reprobamus, caſſantes, & penitùs annullantes, ſi quæ hactenus talitet ioterpoſitæ reperiantur, eáſque tamquam inanes, ac peſtiferas, nullius momenti eſſe decernimos, & declaramus. Præcipientes deinceps, ot nemo audeat quovis quæſito colore, ab ordinationibus, ſententiis, ſive mandaris qoibuſcumqoe noſtris, ac ſucceſſorum noſtrorum talem appellationem ioterponere, aut interpoſitæ per alium adhærere, ſeu eis quomodolibet uti.

Contravenientibus pœnas excommunicationis, & interdicti, & criminis læſæ majeſtatis infligit.

§. 3. Si quis autem contrafecerit, à die publicationis præſentium, in Cancellaria Apoſtolica, poſt duos menſes, cujoſcúmqoe ſtatus, gradus, ordinis, vel condirionis ſuerit, etiam ſi Imperiali, Regali, vel Pootificali præfulgeat dignitate, ipſo ſacto ſentẽtiam execrationis iocurrat, à qua niſi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo, abſolvi non poſſit. Univerſitas verò ſive Collegium, Eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto, & nihilominùs tàm Collegia, & Univerſitates, quàm prædictæ & aliæ quæcumque perſonæ, eas pœnas ac cenſuras incurrant, quas rei Majeſtatis, & hæreticæ pravitatis ſautores, incorrere dignoſcuotur. Tabelliones inſuper, ac teſtes, qui hujuſmodi actibus ioterfuerint, & generaliter qui ſcienter conſilium, aoxilium dederint, vel ſavorem talibus appellantibus, pari pœna plectantur.

Sanctio pœnalis.

Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtrorum voluntatis, damnationis, reprobarionis, caſſationis, annollationis, decreti, declarationis, & mandati infringere, vel ei auſo temerario contraire. Si quis aotem hoc attenrare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Bearorum Petri, & Pauli Apoſtolorom ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 2. die 18. Jan.

Dat. Mantuæ Anno Incarnatinnis Domioicæ 1459. xv. Kal. Feb. Pont. noſtri Anno 2.

VI.

Canonizatio S. Carharinæ de Senis, ejúſque relatio in catalogum SS. Virginum, & Feſtivitatis inſtitotio pro prima Dominica menſis Maji.

Edita Ao. D. 1461.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Univerſis Chriſti fidelibus Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Elementa omnia, & animalia Creatori obediunt, & gratitudinem oſtendunt.

Miſericordias Domini, quas in dies latgius experimur, non ſatis explicare poteſt lingna mortalis. Vincunt homana eloqoia divina beneficia. Nec homini datum eſt creatorem ſuum abondè collaudare, nec ſi omnes artus converterentur io linguas, quomodo ex nihilo creati, de non eſſe producti ſumus in eſſe: nec vel lapides, vel plantæ, vel animalia bruta, ſed rationis participes divinorúmqoe capaces effecti ſomus: ac non ſolùm Angelis, ſed ipſi quodammodò inviſibili, & excelſo Deo ſimiles, glotia & honore coronati, ſuper omnia opera eis, imperio potiti. Verùm ſi nos ipſos rebus cæteris comparamos, nulla crearuta magis ingrata reperta eſt, quàm homo. Si Luciferi & ſociorum ejus ſuperbiam prætertimos, ſolus inter creata, rebellis Deo ingratiſſimus homo eſt. Reliqua omnia divinam pietatem in ſuo eſſe collaudant, nec ejus umquam præceptis adverſantur, naturæ legibus parent, & ea peragunt ad quæ producta ſunt. Terra aratrum paritur, & ſuſcipiens ſemina, tamquam ſub uſuris multiplicata reddit, & imperio Dei obediens, culta atque inculta, humano generi conſulit. Saxa in ædificiorom uſum recepta, præſto adſunt, nec ſciſſa vel excocta reſiſtunt. Fructificant arbores in agro virentes, & poſteaquàm aruerunt, aut ignem nutriunt, aut ædes tectáque ſuſtinent. Quanta herbarum ſive in ſoliis, ſive in radicibus, ſive in floribus, ſive in ſeminibus, ſive in ſuccis ineſt utilitas? Quanta in fluminibus commodiras? Quanta in lacubos ac maribus, quæ dum oavigia ſubeunt, inter remotiſſimas gentes commercia præſtant? Quid animalia cætera, ſive aquatica, ſive terreſtria? In omnibus laudatur Deus, dum naturæ juſſa capeſſunt. Elementa & ſidera, faciunt imperata. Sol peragit curſum ſuum, nec præſcriptas Zodiaci metas excedir. Nec alieno lucens lumine, ſuo muneri luna deeſt. Nec erraotes errant ſtellæ, certum ſemper, & ſtatutum iter agentes. Omnia in cælo, & in terra laudant Deum, & in officio manentia, benedicunt ei, nec legi teſiſtunt impoſitæ. Gravia deorſum cadunt, levia ſurſum feruntut. Cuncta gratitudinem oſteodunt, Deo parent atque naturæ, ſolus homo ingratus inobediens ac rebellis inter creata repertus eſt, perverſi angeli ruinam imitatus. Ille io cælo ſuperbiens, creatorique ſimilis eſſe cupiens, in abyſſum præcipitatus, meditati ſceleris pœnas dedit.

Homo autem æqualem ſe Deo facere voluit.

§. 1. Homo de limo ſactus, & in terra poſitos, ſuæ imbecillitatis immemor, & ipſe quoqoe alta cupere cœpit, qui de ligno veſcens prohibito, per boni, & mali cognirionem, æqoalitatem cum diis optavit, propter quod de paradiſo deliciarum ejectus io multas ærumnas datus eſt, & porta regni cœlorum clauſa, mors introivit per orbem terratum, quæ nulli hominum parcit. Quantum filii Adæ ante diluvium aberraverint, & quam procul à divina voluntate receſſerint, ſecuta ultio patefecit, qoæ omnem carnem aquarum inundatione deleverat, ea excepta quæ com pio Noë in arca ſalvata eſt. Cæterùm neque in filiis ejus nequitia ac perfidia defuit, malignati & ipſi ſunt, & in omne prolapſi neſas. Turris Babel in contumeliam Domioi cœpta eſt, & ibi labium oniverſæ terræ diviſum. Ab his bella introducta ſunt, rapinæ, tumultus, incendia, cædes, adulteria, ſtopra, perjuria, & idolorum cultus, & quicquid malorum libido, aut ſuperbia gignit. Pauciſſimi oſque ad Abraham reperti ſunt divinæ legis amatores.

Salvator autem Chriſtus ex ſemine Abraham naſci, & crucis mortem ſubire & humanam naturam ſalvare dignatus eſt.

§. 2. Ille verò unicum certúmque pietatis exemplum, adeò voluntati Dei ſeſe ſubmiſit, ut propriom filium immolare non dobitaret. Propter quod io ſemine ejus benedictæ ſunt omnes gentes. Ex cujus liberis non ſolùm Prophetæ orti ſunt, divinæ legis prædicatores, ſed ipſe quoque Salvator Chriſtus, ſecundùm carnem naſci dignatus eſt, qui pro ſalute humani generis cùm in ſorma Dei eſſet æqualis Petri, exinanivit ſemetipſom, ſormam ſervi accipiens, & homo ſactus, tædia carnis ſubiit, tormenta, & cruciatus pertulit. Et extremam mortem oon ſecundùm naturam, ſed violentam, ſed ignominioſam, ſed acerbiſſimam, & vix homini tolerabilem, in ligno Crucis ſuſtinuit. Io qoo moriens, mortem ooſtram deſtruxit, & vitam reparavit. Deſpoliavit inferos, abduxit ſanctos Patres, & victor mortis, ac diaboli triumphator, cœlom jam longo tempore clauſum, aperiens, aſcendit ad Patrem, oobiſque viam oſtendit, per quam ſequi eum poſſemus, Evangelica lege tradita, & baptiſmo, cæteriſque ſacramentis apertis, per qoæ lapſi repararemur, & ſalvaremur.

Homo tamen magis ingratus eſt. Et multi à fide Catholica deviant.

§. 3. Nec tamen tot tantiſqoe allecta beneficiis, noſtra protervitas ac malignitas conquievit, nec gratum exhibuit animum, nec vitia deſeruit homo. Sed quo majori præventi ſumus munere gratiarum, eò magis ingrati reperimur, & ad illicita procliviores. Nam quomodo ſublimem diligimus aut honoramus

Deum?

Digitized by Google

Deum? Quomodo ejus mandata ſervamus? Quis ſacroſancto Evangelio paret? Quæ reverentia legum? Quis canonum metus? Quæ ſubjectio erga ſuperiores? Quæ charitas erga inferiores? Quis æquitatis? quis juſtitiæ cultus? quæ religio? qui mores hominum ſunt? qui dicunt in cordibus ſuis, Non eſt Deus. Alii impia efferunt dogmata, & blaſphemias in Deum cudunt. Alii voluptatum ſervi nil aliud cogitant, niſi quomodo libidines ſuas expleant. Alii opibus inhiant alienis. Alii humanum ſanguinem ſitiunt. Rara innocentia eſt, eáque parum tuta. Neque propinquitatis jura proſunt, neque ſcriptæ, ſanctæque moribus leges. Viribus & fraudibus cuncta obediunt, ita ut neque abs re princeps mundi hujus appelletur diabolus, quando pars orbis major, ejus arbitrio ducitur. Nam quantum eſt, quòd pſeudoprophetæ Mahumetis infamia poſſidet? Orienti præcipuam portionem, & Aphricæ maxima regna, & in Hiſpania Granatenſes, & in Græcia multæ provinciæ ſub Mahumete, Chriſtum blaſphemant. Nec parva Judæorum natio, per orbem terrarum latè diſperſa, ſancti Evangelii, & Chriſtianæ legis inimica. Nec deſunt in Septentrione, atque in Oriente cultores idolorum, in angulum Europæ Chriſtianitas redacta eſt. Nam quamvis per Aſiam ac Lybiam Chriſtiani non pauci diſperſi eſſe ferantur, non tamen illorum ſyncera eſt fides, qui procul ab Apoſtolica Sede inter infideles habitantes, & cum hæreticis communicantes, improba quædam ſapiunt, & multis erroribus ſcatent. Nec Chriſtiani qui ſunt in Europa, tàm re quàm nomine Chriſtiani exiſtunt. Adumbrata quidem & ficta eſt multorum religio, ſicut opera ipſa manifeſtant. Nam quotus eſt, qui digna Chriſtiano faciat opera? A fructibus eorum cognoſcetis eos, inquit in Evangelio Dominus. Si vivimus ut Chriſtus jubet, Chriſtiani ſumus. Joannes Apoſtolus, ejus filios eſſe homines aſſerit, cujus opera faciunt. Si Dei mandata ſervamus, Dei procul dubio filii ſumus, ſin diaboli, ad eum pertinemus, dicente Domino; Vos ex patre diabolo eſtis. Dura ſententia, & tamen vera. Illius quiſque filius eſt, & ad eum pertinet, cujus mandata ſectatur. Quantum autem ingrati Chriſtiani à divinis præceptionibus procul abierint, & quantum diabolicis ſuggeſtionibus adhæſerint, per ſeſe quis intelligit. Interroget quiſque conſcientiam ſuam, & retroactam ante oculos mentis vitam collocet, & quantum ab officio veri Chriſtiani receſſerit, palàm cognoſcet. Quæ cùm ita ſint, maxima eſt ſummi Dei benignitas, & incredibilis miſericordia, quæ nos tolerat, & vivere ſinit, exſpectans ut aliquando converſi redeamus in viam.

Semper tamen fuerunt aliqui viri Deo accepti qui ejus iram placarunt.

§. 4. Sed inventi ſunt in omni ætate nonnulli Deo placentes, viri ſancti, qui viventes in carne, deſideria carnis vicerunt, & cœleſtem in terra vitam egerunt. Quorum meritis, & interceſſione ſuſtentata eſt mundi machina, & comminatus ignis retentus, & ira Dei ultióque ſuſpenſa. Nec dubitamus, quin hodiè quoque aliqui ſint accepti Deo, quorum preces cœleſtem nobis Regem placatum, benignúmque reddant.

M. ... Beatus Bernardinus Senenſis qui religionem S. Franciſci ingreſſus fuit innocentemque vitam duxit, & miracula fecit. Et ideò à Papa Nicolao V. canonizatus, ut ſupra in conſtit. 1. fol. 359.

§. 5. Inter alios autem qui Deo placuerunt, & divinam nobis clementiam placaverũt, urbs Senæ inter Etruſcos nobilis, ætate noſtra Bernardinum aluit, qui nobili loco natus, in adoleſcentiæ flore mundo renunciavit, & ingreſſus B. Franciſci Religionem, cùm fratres ſui Ordinis procul abiiſſe ab inſtitutis, & regula Patris reperiſſet, eos acriter correxit. Et cùm eos omnes in viam reducere non poſſet, ſequeſtratis pluribus, quibus regulam ſervare placuit, cum his cœnobia frequentavit, quæ multa de novo erexit, & ſanctiſſimis inſtitutis reformavit. Circuivit Italiam prædicando, vitia fulminavit, virtutes erexit. Mira ejus abſtinentia fuit, mira integritas, moderata gravitas, eloquii multa ſuavitas, multa doctrina. Et quoniam verus erat paupertatis cultor, hoſtis pecuniæ, & omnium deliciarum inimicus, ſemper in ejus vultu ingens alacritas emicuit, & in mente ſumma quies, ut qui ſola innocentia gaudebat, nullius ſibi conſcius criminis, ſcandalis quampluribus in Italia obviavit, & multa miracula perpetravit, propter quæ adhuc vivens ſanctus habebatur, & miro plebium colebatur honore, nuſquam ſine populi frequentia, & ſingulari reverentia receptus. Qui cùm apud Aquilam Marſorum urbem, hujus vitæ curſus peregiſſet, à Nicolao Quinto prædeceſſore noſtro, ipſo Jubilæi Anno, cùm Chriſtianus orbis ad purgandas vitiorum ſordes, frequens urbem inviſeret, inter ſanctos Chriſti confeſſores relatus eſt.

Catharina Virgo etiam Senenſis Angelicam in terris vitam duxit.

§. 6. Fuerat & in ætate ſuperiori, parentum noſtrorum memoria, in eadem urbe, & in ſexu fœmineo Virgo Catharina, non minoris meriti, nec minùs accepta Deo. Cujus preces in conſpectu præcelſæ divinitatis, humano generi admodùm ſalutares, & olim fuiſſe, & nunc eſſe, & in poſterùm fore, non dubitamus. Nam ſicut peccata malorum hominum, ac blaſphemia iram Dei ſuper nos provocant, ita & ſanctorum opera rogamináque avertunt. Verùm Catharina quamvis angelicam vitam in terris egerit, & ante annos octuaginta decedens, ad cœlum migraverit, multiſque ſignis, & glorioſis miraculis claruerit, non tamen adhuc inter ſanctas CHRISTI virgines à militante Eccleſia recepta erat. Neque enim Romani Pontifices, qui ante nos fuerunt, id decreverant.

Urb. vi. Innoc. vii. & Greg. xi. volebant eam canonizare, ſed ob varias perturbationes non potuerunt.

§. 7. Voluerat Urbanus Sextus hunc ei honorem impartiri, & poſt eum Innocentius Septimus, ac deinde Gregorius Undecimus, qui hujus virginis, & ſanctæ converſationis ejus, præcipuam habuere notitiam. Sed vexati perturbatione ſchiſmatis, quod eorum tempore viguit, & multis bellorum turbinibus ac moleſtiis agitati, divino, ut diximus, conſilio id omiſerunt, ne ſæviente diviſionis procella, quòd ſanctum una obedientia decreviſſet prophanum altera cenſuiſſet. Dilata eſt res uſque ad tempora noſtra, nobiſque hujus ſacerrimæ virginis canonizatio reſervata, tamquam conterraneæ noſtræ atque concivis, ut Senenſis virginis ſanctitas, decreto Senenſis hominis in Romana Sede ſedentis, prodiret in lucem.

Hic ideò Pont. Catharinam, non quia Senenſem, ſed quia meritis præclaram cognovit, & Fredericus Imperator & Paſchalis Dux Venetiarum, apud illum Pontif. pro hac canonizatione inſteterunt.

§. 8. In qua re non imus inficias, affectum nos aliquem ſanctum & pium traxiſſe. Quis eſt enim, qui ſuæ urbis præconia, ſuæ patriæ laudes, ſui generis virtutes, non libenter vulgari procuret, cum id poſſit ritè & honeſte facere; excellentia facta, & illuſtres virtute homines, & in omni genere, & in omni parte orbis, nemo eſt qui non cupidum prædicandi affectum habere videatur, libentiùs tamen & majori cum jucunditate, ſua in patria & in ſua gente. Etſi nos quidem B. Catharinæ ſublimes dotes, nobile ingenium, divinam mentem, ſacratiſſimam voluntatem in omni natione quam lætiſſimi vidiſſemus, lætiores tamen in urbe Senenſi, quæ nos genuit. Siquidem meritorum ejus longè magis peculiariter eſſe confidimus participes, quàm ſi virgo hæc aut in Africa, aut in Scythia, aut in India nata fuiſſet. Neque enim fieri poteſt, quin ſanctorum propinquitas aliquid habeat prærogativæ. Nihil tamen ob hanc cauſam, plus minuſve dicere licet, quàm verum eſt. Nec propter cognationem, aut patriæ charitatem, inter ſanctos quiſquam ſine meritis, ſine ſolito examine, ſine conſuetis ſolemnitatibus referendus eſt. Quapropter & ſi jucundè audivimus B. Catharinam Senenſem eſſe, cujus canonizatio petebatur, non tamen in ejus canonizatione quidquam omiſimus ex his, quæ tanta in ſolemnitate requiruntur. Aderant multæ preces non modò Senenſis populi, verùm etiam aliorum. Nam & chariſſimus in Chriſto filius, Fridericus Romanorum Imperator Auguſtus, ſimúlque dilectus filius nobilis Vir Paſchalis Venetiarum Dux, nobis ſupplicavit, ne hanc virginem ſuo in terris honore privatam ulteriùs eſſe ſineremus, in quam multorum populorum devotio eſſet incenſa, & multa de ipſa miracula vulgarentur.

Dum Senis commorabatur ad preces ſibi porrectas, in publico Conſ...

§. 9. Mantuam verò petentes, cùm inter eundum apud Senenſes aliquamdiu ſuperſediſſemus, & ibi in Conſiſtorio publico ingentia ejus merita & miraculoſa ſigna nobis eſſent expoſita, vehementéſque

preces

ſtorio inquiſitionem fieri ſuper vita & miraculis Catharinæ juſſit.

preces porrectæ, ut ſanctorum CHRISTI honores illi decerneremus, haud quaquam ſtatim annuimus, ſed pro veteri conſuetudine, tribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, uni Epiſcopo, alteri Presbytero, reliquo diacono, vivæ vocis oraculo commiſimus, ut debitis habitis proceſſibus de vita & moribus ipſius Catharinæ, déque miraculis ejus, ſive in vita, ſive poſt mortem patratis, & de reliquis ad canonizationem neceſſariis diligenter inquirerent, nobiſque in ſecreto conſiſtorio, ut moris eſt, fidelem relationem facerent.

Et ex relatione habitum fuit à Commiſſariis, quod in Inquiſitione fuerunt verificatæ quæ hic continentur.

§. 10. Commiſſarii per annum & ultra, donec ex Mantua Romam rediiſſemus, rem diſcutientes inventis proceſſibus antiquis, apud Venetos & alibi habitis, examinatiſque de novo teſtibus, & ſumma cum diligentia cũctis ponderatis, cùm ſeorſum inter Cardinales tantum, omnium quæ invenerant, veracem nobis relationem feciſſent, ac demum per advocatum ea quæ nobis expoſuerát, in publico conſiſtorio denuò recitari curaſſent, poſtremò convocatis in aula noſtra Romæ univerſis, qui tunc erant in curia Eccleſiarum præſulibus, aſſiſtentibus nobis Cardinalibus, iterum Commiſſarii præfati per organum venerabilis fratris noſtri Gulielmi Epiſcopi Portuenſis, nationc Gallici, qui primus eorum erat, rurſus cuncta quæ invenerant, & rite probata videbantur, coram explicaverunt. Ex quorum relatione, quæ ampliſſima & ornatiſſima fuit, hæc ſumatim accepimus quæ vera, comperta, cognita & explorata ſunt.

Vitæ Catharinæ Senenſis, ac aliquorum miraculorum compendium.

§. 11. Virgo Catharina ex civitate Senenſi oriunda, mediocribus orta parentibus, priùs Deo ſeſe dedicavit, quàm Deum poſſet per ætatem cognoſcere. Sex annos nata, ut Domino ſerviret, eremum concupivit, & urbe egreſſa, in caverna, loco ſolitario, delituit, quamvis jubente ſpiritu, paululum demorata, domum redierit. Angelicam ſalutationem edocta, quoties paternæ domus ſcalam aſcendit, toties per ſingulos gradus, flexo geniculo, beatiſſimam Virginem matrem Domini ſalutavit. Et anno currente ætatis ſuæ ſeptimo, virginitatem ſuam conſecravit CHRISTO, quem in ſua majeſtate ſedentem mirabili viſione contemplata eſt, & arcana cœleſtis aulæ vidit, quæ non poteſt effari lingua mortalis. Mundanas delicias à ſe omnes abdicavit. Orationi totam ſe dedit, corpuſculum ſuum vigiliis, jejuniis ac verberibus afflixit. Coæquales puellas, ut idem facerent, & docuit, & ſuaſit. Pubes effecta, ſciſſis crinibus, mortale conjugium recuſavit. Convicia & maledicta hominum ſprevit. Beati Dominici habitum quem fœminæ geſtant, de pœnitentia nuncupatæ, extorſit, protinúſque impetravit. Ancillare officium in paterna domo exercuit, nihil magis cupiens, quàm vilis apud homines & abjecta videri. Pauperibus CHRISTI (nam id pater ei indulſerat) larga manu ſubvenit, ægrotantibus ſumma diligentia miniſtravit. Diabolicas tentationes, & aſſiduas malignantium ſpirituum pugnas, patientiæ clypeo & fidei galea ſuperavit. Incarceratos & oppreſſos, quibus valuit modis, conſolata eſt. Nullum ab ea verbum non religioſum, non ſanctum excidit. Omnis ſermo ejus, de moribus fuit, de religione, de pietate, de contemptu mundi, de amore Dei & proximi, de cœleſti patria. Nemo ad eam acceſſit, qui non doctior meliórque abierit. Doctrina ejus infuſa, non acquiſita fuit. Priùs magiſtra viſa eſt, quàm diſcipula, quippe quæ ſacrarum literarum profeſſoribus, ipſiſque magnarum Eccleſiarum Epiſcopis, difficillimas de divinitate quæſtiones proponentibus, prudentiſſimè reſpondit, & adeò ſatisfecit, ut tamquam agnos manſuefactos remiſerit, quos tamquam lupos ac leones feroces acceperat, quorum nonnulli, divinam in virgine ſapientiam admirati diſtributis mox inter CHRISTI pauperes, quas poſſidebant ſubſtantiis, accepta Domini cruce, vitam deinde Evangelicam egerunt. Summa hujus virginis abſtinentia fuit, & admirabilis vitæ auſteritas. Nam cùm vini & carnium uſum prorſus abjeciſſet, nec pulmentariis ullis uteretur, ad extremum eo deducta eſt, ut nec legitima ederet, nec pane veſceretur, niſi cœleſti quem verus Chriſtianus in Sacramento ſumit altaris. Inventa eſt aliquando à die Cinerum uſque ad Aſcenſionem Domini jejunium perduxiſſe, ſola Euchariſtiæ communione contenta. Per annos circiter octo, minimo herbarum ſucco, eorúmque parum retento, & communione ſacra, ſuſtentata eſt. Ad cibum quaſi ad ſupplicium pergebat. Ad communionem altaris, quæ illi ferè quotidiana fuit, quaſi ad cœleſtes nuptias invitata eſſet, ſumma cum alacritate proficiſcebatur. Cilicio ſub veſte utebatur, quo carnem macerabat. Nullæ illi plumæ, nulla pulvinaria erant. Lectum ſibi ex tabulis confecerat: atque in eo jacens, breviſſimum ſomnum accipiebat. Raró enim ultra duas horas interdiu noctúque dormiebat. Reliquum omne tempus, vigilando, orando, prædicando, opera miſericordiæ agendo, contrivit. Spiſſis chordulis carnem ſuam maceravit: dolore capitis penè aſſiduo torquebatur. Æſtuabat febribus: nec aliorum diverſorum morborum cruciatu carebat. Luctabatur quàm frequentiſſimè cum dæmonibus: multiſque illorum moleſtiis vexabatur. Sed ajebat cum Apoſtolo: Cùm infirmor, tunc fortior ſum. Nec enim in tantis laboribus deficiebat, nec charitatis opera negligebat. Aſſiſtebat miſeris indigna ferentibus. Arguebat peccatores, & blandiſſimis verbis ad pœnitentiam revocabat. Præcepta ſalutis omnibus læta dabat. Quid ſectandum, quid fugiendum eſſet, alacri vultu oſtendebat. Diſſidentes ſummo ſtudio componebat. Multa extinxit odia, & mortales ſedavit inimicitias. Pro pace Florentinorum, qui cum Eccleſia diſſidebant, & interdicto ſuppoſiti Eccleſiaſtico erant, Apenninum & alpes tranſira, atque uſque in Avinionem ad Gregorium Undecimum Pontificem maximum anteceſſorem noſtrum proficiſci non dubitavit. Cui votum ſuum, de petenda urbe Roma, in occulto factum, & ſibi ſoli ac Deo notum, ſeſe divinitus cognoviſſe monſtravit. Fuit enim in ea ſpiritus prophetiæ, & multa prædixit antequam fierent, & occultiſſima revelavit. Rapiebatur ſæpè à ſpiritu, & in aëre ſuſpenſa, divinis contemplationibus paſcebatur, adeò extra ſe acta, ut expuncta percuſſáque, nihil omninò ſentiret: idque frequenter ei contigebat, cùm diviniſſima reficeretur Euchariſtia. Magnum & ſanctum erat in plebibus Catharinæ nomen: & undique ad eam ægroti, & malignis vexati ſpiritibus, deducebantur: & multi curabantur. Languoribus, & febribus in Chriſti nomine imperabat, & dæmones cogebat ab obſeſſis abire corporibus. Propter quas res, duobus Romanis Pontificibus Gregorio Undecimo (cujus paulò ante meminimus) & Urbano Sexto acceptiſſima fuit, adeò ut legationibus eorum fungeretur, multiſque & magnis ſpiritualibus gratiis ab eis donaretur.

Catharina obiit Romæ annum agens trigeſimum tertium.

§. 12. Eadem cùm vitæ agonem jam peregiſſet, anno ætatis ſuæ tertio circiter ac trigeſimo, in Urbe Roma diem ſuum clauſit. De cujus animæ in cœlum aſſumptione, & glorioſa receptione, ſtupendæ ac mirabiles revelationes factæ reperiuntur apud eas perſonas, quæ virginem dilexerunt, maximè verò apud ejus confeſſorem Raymundum Capuanenſem ſacræ Theologiæ magiſtrum, qui poſteà generalis totius Ordinis Prædicatorum pater, magiſter, & rector effectus eſt. Is námque cum Januæ ageret, ea nocte quæ virgo migravit, hora matutina dormitorium apud imaginem matris Domini, eam contemplatus eſt miro ſplendore fulgentem, & verba ad ſe conſolatoria dicentem.

Et ſepulta fuit in Eccleſia S. Mariæ ſupra Minervam. Et miraculis claruit.

§. 13. Corpus ejus aliquamdiu ſervatum, denique in Eccleſia Fratrum Prædicatorum, quæ de Minerva dicitur, Romæ conditum eſt non ſine magna populi devotione ac reverentia. Cujus tacto plerique ægroti ſalutem conſecuti ſunt à Deo: & nonnullis ſaluti fuit ea tetigiſſe, quæ ſacrata virginis membra tetigere. Poſteà quoque virgo ipſa jam cœlo recepta, vota ſupplicantium benignè audivit, & ut à Sponſo, & Domino Chriſto ſuo Salvatore exaudirentur, curavit. Multi enim ex diverſis ægritu-

dinibus

dinibus curati ſunt, qui audita beatæ Catarinæ glorioſiſſima fama, ejus patrocininm ſupplices petivere. Propterea Venetiis, ubi numquam virgo ipſa fuerat, & multis in locis nomen ejus cum veneratione receptum eſt, & vota ei plurima fiunt.

Vota de canonizanda B. Catharina data ſunt.

§. 14. Hæc & alia quamplurima cùm venerabilis frater noſter Epiſcopus Portuenſis, in Conventu Cardinalium & Præſulum expoſuiſſet, & liquidò probata eſſe affirmaſſet, rogari ſingulatim tum omnes Cardinales, tum Præſules, qui plurimi affuerunt, ſententiam dicere, totis ſuffragiis beata virgo digna cœlo, & aſtris, declamanda viſa eſt. Nec quiſquam fuit, qui non magnopere canonizationem ejus faciendam probaverit.

Pont. in Baſilica S. Petri cæremoniis peractis Catherinam canonizavit, & inter Sanctas Virgines collocavit.

§. 15. Quibus ad longum auditis, juſſimus in baſilica beati Petri Apoſtolorum principis ſuggeſtum magnum, & ornatum apparari, ſuper quo hoc hodie adſtante populo, & clero, ſermone de vita, & miraculis hujus virginis per nos habito, Miſſarum ſolemnibus celebratis, & conſuetis cæremoniis ritè peractis, ad canonizationem hujus virginis, ſub his verbis duximus procedendum. Ad honorem Omnipotentis, & æterni Dei, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ad exaltationem fidei catholicæ, & Chriſtianæ religionis augmentum, auctoritate Domini noſtri JESU CHRISTI, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ac noſtra, Catharinam Senenſem illuſtris, & indelebilis memoriæ virginem, cujus corpus in Eccleſia Prædicatorum quæ Minerva dicitur, Romæ jacet, & in cœleſti Hieruſalem, inter beatarum virginum choros, quando id ejus virtus, divina ſuffragante gratia, meruit, jam pridem fuiſſe receptam, & æternæ gloriæ coronam donatam, de fratrum noſtrorum conſilio declaramus: eamque tamquam ſanctam publicè privatimque colendam eſſe decernimus, & definimus, atque in ſanctarum catalogo virginum, quas Romana veneratur Eccleſia, redigi, & adſcribi mandamus.

Statuitque ejus feſtum pro prima Dominica Maji.

§. 16. Statuentes feſtum ejus ſingulis annis prima menſis Maji Dominica die, ab univerſali Eccleſia celebrandum eſſe, & omnes illi honores præſtandos, qui cæteris ſanctis virginibus convenire noſcuntur.

Et indulgentias ejus ſepulchrum viſitantibus.

§. 17. Et inſuper ſepulchrum ejus in ipſo feſto viſitantibus, ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, in forma Eccleſiæ conſueta miſericorditer in perpetuum relaxamus.

Sanctio pœnalis.

§. 18. Nulli ergo omninò liceat hanc paginam noſtrorum declarationis, conſtitutionis, mandati, ſtatuti, & relaxationis infringere, vel ei auſo temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, & beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 3. die 29. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, tertio Kal. Maji, Pont. noſtri Anno tertio.

VII.

Contra Clericos, ad ſacros ordines malè promotos.

Pleniorem animadverſionem in eoſdem, ac in Epiſcopos, & alios malè promoventes, edidit Sixt. V. infrà in ejus conſt. 91. Sanctum. quæ tamen moderata fuit, ut ibid. notabo, in Tomo 2,

Contra malè ad ſacros, vel minores Ordines, ſeu Clericalem caracterem ordinantes, & malè ordinatos ſanctionem edidit S. D. N. Urb. VIII. in conſt. 33. Secretis. Vide infrà Tom. 4.

Edita An. D. 1461.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

CUm ex ſacrorum ordinum collatione, character inviſibilis animæ imprimatur, ſacra myſteria diſpenſentur, & ipſarum cura tribuatur animarum; in eorum ſuſceptione, exceſſus graves, tantò magis plectendi ſunt, quando ex illis majora in mentibus fidelium ſcandala generantur.

Cauſa conſtitutionis.

§. 1. Cùm itaque (ſicut dignorum relatione, non niſi moleſtè accepimus) nonnulli clerici, extra tempora à jure ſtatuta; quidam ante ætatem legitimam, aliqui verò ſine dimiſſoriis literis contra ſanctiones canonicas, ſe faciunt ad ſacros ordines promoveri.

Pœnæ contra malè promotos.

§. 2. Nos eorumdem temeritatem, tali caſtigatione reprimentes, ut aliis in poſterùm committendi ſimilia, aditus præcludatur; auctoritate Apoſtolica, hac conſtitutione perpetuò valitura, ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſinguli, qui abſque diſpenſatione canonica, aut legitima licentia ſive extra tempora à jure ſtatuta, ſive ante ætatem legitimam, vel abſque dimiſſoriis literis, etiam citramontanis (præterquam ſi in hoc ultimo caſu, per cameram Apoſtolicam, juxta illius ſtylum ordinati fuerint) ad aliquem ex ſacris ordinibus ſe fecerint promoveri, à ſuorum ordinum executione, ipſo jure ſuſpenſi ſint; & ſi hujuſmodi ſuſpenſione durante, in eiſdem ordinibus miniſtrare præſumpſerint, eo ipſo irregularitatem incurrant. Præterea, ultra alias pœnas in tales generaliter à jure inflictas, beneficiis Eccleſiaſticis poſſint jure privari.

Tempus quo hæc Bulla ligare cœpit.

§. 3. Volumus autem quòd præſens noſtra conſtitutio, in Romana Curia exiſtentes, poſt quindecim dies; abſentes verò Italicos poſt duos menſes; alios verò ultramontanos, poſt ſex menſes, ab ipſius in audientia Contradictarum, & Cancellaria Apoſtolica, publicatione & affixione, ligare incipiat. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 4. die 17. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno ab Incarnatione Dominica milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo primo, 15. Kalend. Decemb. Pont. noſtri Anno 4.

VIII.

Contra homicidas, vel de homicidio condemnatos, aut diffamatos, ditioni S. R. E. mediatè vel immediatè ſubjectos.

Sanctio iſta declarata & extenſa fuit à pluribus Pont. quos tibi indicavero infrà in conſt. 6, Six. V. Hoc noſtri. Tom. 2.

Edita A. D. 1462.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Homicidii crimen deteſtabile eſt.

AD retinendas inſolentias tranſgreſſorum, ſi nervus publicæ diſciplinæ lenteſcit, eorum ad peccandum voluntas fit laxior, & exemplum impunitatis, periculoſius in alios derivatur, propter quod ad præſidentis officium pertinet, talem adhibere juſtitiæ ſeveritatem & debitam executionem, quòd commiſſa crimina puniat, & committendorum in poſterùm interdicat audaciam.

Cauſa hujus Conſtit.

§. 1. Cùm autem ad audientiam noſtram pervenerit, quòd à certis annis citra, in noſtris, & Eccleſiæ Romanæ terris, locis, & tenimentis, nobis, & Eccleſiæ prædictæ mediatè, & immediatè ſubjectis, quamplurima, quandoque etiam ex levibus cauſis, commiſſa eſſe reperiantur homicidia, ſitque inter alia crimen homicidii pernicioſum & deteſtabile, debeátque juxta canonicas ſanctiones, gravi animadverſione puniri, tantóque ſeveriùs puniendum, & extirpandum, quantò manifeſtiùs cognoſcimus, quòd ex eo, ut plurimùm, ſcandala, & mala plurima ſubſequuntur.

Conſtitutiones ergò edidit hic Pont. in quib.

§. 2. Cupientes idcirco ex debito Paſtoralis officii, quod noſtri, & Eccleſiæ Romanæ prædictæ mediatè, & immediatè ſubjecti, juxta piam diſpoſitionem Regis pacifici, qui regnat in cœlis, pacifici ſint, & modeſti, nonnullas pro hujuſmodi crimine homicidii debitè puniendo, edidimus conſtitutiones infraſcriptas, quas ad hoc ut aliquis de eiſdem ignorantiam prætendere non poſſit, volumus per omnes, & ſingulas civitates, nobis & Eccleſiæ Romanæ prædictæ mediatè, vel immediatè ſubjectas, publico præconio publicari, mandantes, ac auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernentes, omnes, & ſingulos juxta conſtitutionū earumdem determinationem, obſtrictos eſſe ad obſervationem ipſarum, ac ſi perſonaliter ſingulis intimatæ forent, cùm non ſit

veriſimile, quod ad eorum notitiam non devenerit, quod extitit tàm publico præconio patefactum. Tenor verò conſtitutionum de quibus ſuprà fit mentio, ſequitur, & eſt talis, videlicet.

Homicidas jubet exulare etiam habita pace ejuſque remiſſionem aut ſalvum conductum ab officialibus concedi non poſſe.

§. 3. Sanctiſſimus Dominus noſter, intendens quieti patriæ conſulere, & ipſam ſicariis, homicidis, & malefactoribus expurgare, ſtatuit, & decrevit, quòd omnes illi qui pro delicto homicidii fuerint condemnati, ſeu aliàs de civitate aliqua, & diſtrictu illius banniti, non poſſint ad civitatem ſeu diſtrictum hujuſmodi, quocumque tempore redire, ſeu in eis, vel eorum altero moram trahere, etiam habita pace ab hæredibus, vel conſanguineis, ſeu filiis ipſius occiſi, nec Legatus etiam de latere, aut Gubernator qui pro tempore fuerit, vel quivis alius poſſit auctoritate Apoſtolica, ſeu ex officio ſuæ legationis, aliquem homicidam ſic exbannitum rebannire, reducere, ſeu revocare ad civitatem, vel diſtrictum, aut eorum alterum, ſeu ei licentiam, vel ſalvum conductum concedere redeundi, ſeu morandi in eis, vel eorum altero, in perpetuum, vel ad tempus modicum ſive magnum, nec etiam per diem unum, ſive noctem, quòd ſi ſecus per quemquam ex ſupradictis factum fuerit, incidat in pœnam excommunicationis ipſo facto, ſine ulteriori ſententia declarationis, à qua per alium quàm per Summum Pontificem (& tunc facta de hoc ſpeciali expreſſione) non poſſit abſolvi, ac reductio, licentia, revocatio, ſalvus conductus, & caſſatio proceſſus, & banni hujuſmodi, ſint ipſo jure nulla, nulliúſque roboris, vel momenti, incidat etiam in pœnam ducatorum mille Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, quam Theſaurarius, cui hoc ſecretò, vel publicè fuerit denunciatum, retineri faciat, & mandet, nullo ſuper hoc expectato, ſeu requiſito ſuperioris mandato, quod ſi non fecerit, Theſaurarius ipſe eamdem ſententiam excommunicationis ipſo facto, cum eiſdem qualitatibus, incurrat: ipſéque ſic rebannitus, reductus, revocatus, ſive alio quocumque modo reverſus, poſſit & debeat capi, detineri, & incarcerari; & de ipſo, ſecundùm ſententiam contra eum latam, juſtitia fieri per Gubernatorem, Poteſtatem, & alios Officiales, ad quos ſpectat, ſeu pertinet, incontinenti ſine ulteriori licentia, notificatione, & requiſitione ſuperioris, vel alterius, ſub pœna ducentorum ducatorum auri, Cameræ Apoſtolicæ applicandorum, vel retinendorum, quam Theſaurarius præfatus ſimili modo, & forma, ac ſub ſimilibus cenſuris, faciat retineri, prout ſuperiùs eſt expreſſum. Hoc autem extendi voluit ad eos, qui revocati, rebanniti, vel aliàs quomodocumque remiſſi fuerint, quacumque auctoritate ſeu licentia (præterquam ex ſpeciali commiſſione, ſeu mandato Romani Pontificis, contento in literis authenticis, & Bulla plumbea munitis, à duobus menſibus citra, termino dierum quindecim, quo poſſint de civitate liberè recedere, eis conceſſo) vel qui in futurum rebannientur, revocabuntur, ſeu aliàs remittentur per quemcumque quavis auctoritate prædicta, ſub pœnis pecuniariis, & aliis Eccleſiaſticis cenſuris, de quibus ſuperiùs eſt dictum.

Appellationis remedium aufert. Ad hoc vide omninò Pii IV. conſt. 52. Et ſi cuncta. Tom. 2. fol. 71. ubi notabo.

§. 4. Item, quòd quæcumque appellationes interpoſitæ vel interponendæ ab hujuſmodi vel aliis ſententiis ſive gravaminibus contra homicidas latis, vel à proceſſu contra eos facto, etiam ſi lis vel inſtantia ſuper eis pendeat, & inhibitiones vigore ipſarum emiſſæ per Auditorem Cameræ, vel alium quemcumque, ordinarium vel delegatum, ſint nullæ & invalidæ, nec ad ulteriora ſuper eis, vel ipſarum vigore, procedi poſſit ac debeat: quinimò appellationes, lites, & cauſæ hujuſmodi, cenſeantur advocatæ, extinctæ, & invalidæ, nec Poteſtates vel alii Officiales inhibiti, hujuſmodi mandatis, inhibitionibus litis pendentiis, cenſuris, & pœnis in eis contentis, adſtringantur, imò teneantur, & debeant, ſub pœnis ſuprà poſitis, ad executionem ſententiarum latarum procedere. Poſſit tamen in cauſis aliis, à jure vel ſtatuto permiſſis, appellari ad Gubernatorem civitatis, ſeu provinciæ; qui infrà menſem, cauſam definire teneatur; quo elapſo, appellatio, inhibitio, & inſtantia ſuper eis, ſint nulla; & liberè, ſine impedimento, poſſit fieri executio ſententiæ, vel banni; ac ſi non fuiſſet inhibitum, & appellatum, quódque banniti, & condemnati propter hujuſmodi crimen homicidii, cenſeantur & ſint banniti ab omnibus circumvicinis uſque ad milliaria quinquaginta, intra quæ, ſi reperti fuerint, poſſit & debeat capitalis ſententiæ, ſive condemnationis pecuniariæ executio fieri contra eos, per Poteſtates & alios Officiales, civitati, diſtrictui, & loco præſidentes, ſub pœnis pecuniariis ſimili forma imponendis.

Homicidas condemnatos aut diffamatos plures pœnas incurrere declarat, etiam ab Officialibus remittantur. Ampliorem diſpoſitionem vide in bullis citatis in rubr.

§. 5. Item, quòd omnes, & ſinguli homicidæ, quorum delictum notorium fuerit, vel de homicidio infamati, ſeu condemnati (etiam ſi de delicto hujuſmodi, ex forma ſtatutorum, non poſſit inquiri, vel aliqua pœna imponi, vel etiam ſi ipſius delicti, vel pœnæ pro eo interpoſitæ, auctoritate Apoſtolica, vel alterius, ab ea, vel à Romano Pontifice poteſtatem habentis, ſit facta remiſſio, caſſatio proceſſus, & ſententia annullata, vel aliàs quomodolibet diſpenſatum, per viam gratiæ ſeu juſtitiæ, in toto vel in parte) non poſſint habere officia, vel dignitates in quibuſcumque locis, civitatibus, & terris, è quibus banniti fuerint, in quibus domicilium eorum originémque habuerint, ſeu aliam moram traxerint vel reſederint, etiam ſi fuerint abſoluti, rebanniti, vel aliàs eorum ſententia, ſeu condemnatio, ſive proceſſus caſſatio, irritatio, vel aliàs pro infectis haberi; ſed perpetuò ſint infames, & omni dignitate privati, nec poſſint ferre teſtimonium, nec tabellionatus officium exercere, non admittantur ad judicandum, ſeu ad aliud officium exercendum, & ab omnibus actibus legitimis ſint perpetuò ſuſpenſi, quinimò ſi hujuſmodi officia acceptaverint, exercuerint, ſeu ad ea exercenda admiſſi fuerint, tàm ipſi, quàm Gubernator, Legatus, aut Superior, qui eum elegerit, vocaverit, aut ipſum officium exercere, ſeu ei præeſſe paſſus fuerit, pœnam quingentorum ducatorum auri ipſo facto incurrat, & ſua gubernatione privetur, nec geſta, in judicio vel extra judicium, tàm per eum qui admiſſus fuerit ad officium, quàm per eum qui illud ab eo exercere paſſus fuerit de cætero valida ſint, & robur obtineant, quinimò ſint nullius roboris vel momenti, & ſi Eccleſiaſticæ perſonæ fuerint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, ſine ulteriori declaratione, à qua non poſſint præterquàm à Romano Pontifice, cum ſpeciali delicti ſive tranſgreſſionis hujuſmodi expreſſione, abſolvi. Et Theſaurarius Cameræ, ſine aliqua requiſitione, ſeu notificatione, aut inhibitione vel monitione, ſalarium eiſdem, vel alteri debitum, retinere debeat, ſi ab eo debeatur; ſi verò non debeatur, mandare Poteſtati, Gubernatori, vel alteri, ad quem ſpectat, ab eis vel eorum altero exigi, & ſatisfieri, ſub eiſdem cenſuris & pœnis, prout ſuperiùs eſt expreſſum. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſecundo, Kal. Febr. Pontificatus noſtri Anno quarto.

Dat. P. An. 4 die 25. Jan.

IX.

Privilegia Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, unà cum communicatione omnium gratiarum Congregationis Caſſinenſis ejuſdem Ordinis.

Alia privilegia habes etiam hic infrà in conſt. 12. Jul. II. Et ſi ad. fol. 485. Et gratias Congreg. Caſſinenſis, vide in conſtitutionibus indicatis in alia Bulla prima ejuſdem Jul. II. Super Cathedram. fol. 464.

Cætera de hac Congregatione Montis Oliveti ſunt indicata ſup. in conſt. 1. Clem. VI. Solicitudinis, fol. 254.

Edita An. D. 1462.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Licet ex debito miniſterii Paſtoralis qoibuslibet Eccleſiaſtici ordinis viris nos deceat in ſuis opportunitatibus eſſe favorabiles & benignos, illis tamen, qui ſub Religionis habitu, vitæ caſtimonia, & obſervantia regulari, gratum & ſedulum exhibent cum puritate mentium Altiſſimo famulatum, mundaniſque relegatis illecebris, cœleſtium contemplationi inſiſtunt, ut in ſuis bonis operibus hujuſmodi nil eos impediat, vel conturbet, eo propenſioribus auxiliis nos convenit opportunè adeſſe, quo per arctioris ejuſdem obſervantiæ ſemitas ſe Creatori omnium ſponte devoverunt, tantoque devotiùs ipſi divinis, & contemplationi inſiſtere, ac ſacris actionibus vacare poſſint, quanto eorum ſtatus quietior amplioribus fuerit præſidiis communitus.

Approbatio omnium Indultorum.

§. 1. Cupientes itaque Monaſterium Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti Aretinæ Diœc. quod inter alia ipſius Ordinis, & Congregationis Monaſteria inſigne, & præcipuum, & per nonnullos præclaros viros ea progenitoribus noſtris nobilibus de Piccolominibus, & Ptolomeis Domorum a quibus ſumpſit exordium, magna ea parte fundatum, atque dotatum eſt, & in quo dilecti filii, Abbas Generalis dicti Ordinis, unà cum illius conventu, prout ipſi, qui devotionis cauſa prædictum Monaſterium viſitando experientia edocente comperimus, gratum, & devotum exhibent virtutum Domino famulatum, atque alia ipſius Ordinis Monaſteria, Prioratus, & Membra, ac in eis degentes perſonas, condignis muneribos gratiarum, & favoribus decorare, & non ſolùm ad inſtar prædeceſſorum noſtrorum Roman. Pontificum, cum nonnullis infraſcriptis modificationibus conceſſa eis privilegia communire, verùm etiam illa, prout ſæpiùs in ſimilibus fieri contingit, & quemadmodum aliis regularibus vitis, eorùmque Monaſteriis conceſſum fuiſſe dignoſcitur, Abbatis, Conventus, & Monachorum meritis, & virtutibus exigentibus, quoad aliqua ampliare, ejuſdem Abbatis in hac parte ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulta, & gratias, eiſdem Monti Oliveti, atque aliis Monaſteriis, Prioratibus, Membris, & locis dicti Ordinis, necnon præfato, & aliis Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Monachis, & perſonis in eis degentibus per nos, vel Sedem Apoſtolicam, ſive aliàs quovis modo conceſſa & indulta, rata habentes & grata, illa auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia approbamus, & confirmamus ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Loca omnia Congregationis etiam unienda, à Prælatis ejus regantur, illique à Capitulo vel Abbate & Viſitatoribus eligantur.

§. 2. Et nihilominùs ut idem Abbas, Conventus, Monachi, & perſonæ eò magis ſive cujuſvis turbationis, vel impedimenti diſtractione bonis actibus inſiſtere, piis quoque, & meritoriis operibus continuò vacare poſſit, quo noſtræ erga eos paternæ charitatis intelligent exuberare affectum, ſentientque noſtræ munificentiæ gratiam eis non deeſſe; hac perpetuò valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quòd in anteà perpetuis futuris temporibus, Monaſteria, Prioratus, & loca dicti Ordinis, ab eodem Monaſterio Montis Oliveti dependentia, quæ nunc ſunt, & in poſterùm (auctore Domino) Ordini, ſive Congregationi eiſdem, quomodolibet unientur, incorporabuntur, ſubjicientur, ſeu applicabuntur, per ipſius Ordinis Prælatos dumtaxat regi, & gubernari debeant, & quoties illa, vel eorum aliquod ubicumque etiam apud Sedem Apoſtolicam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam ſi quævis ſpeciales, vel generales de illorum proviſionibus, ſive diſpoſitionibus per ſedem ipſam reſervationes factæ fuerint, Capitulum, ſi tunc celebrabitur, alioquin Abbas dicti Monaſterii Montis Oliveti, & Viſitatores prædicti, cum aliis ad hoc, juxta eorum conſuetudines & ſtatuta deputatis, illos ex Monachis dicti Ordinis, præſentibus & futuris, quos ad hoc idoneos fore reperierint, in Abbates, ſeu Priores tunc vacantium Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum hujuſmodi alias juxtà ipſorum conſuetudines, & ſtatuta eligere, & nominare, ac etiam ad nutum, & beneplacitum ipſorum, taliter electos, ſive nominatos à regimine, ſive adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, quibus præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, amovere, & ad clauſtrum revocare, præfatique ſic electi, & nominari, abſque alicujus Sedis prædictæ, vel alterius proviſionis, ſive præfectionis, vel diſpenſationis adminiculo, & præter id, quod propterea munus benedictionis, ratione Monaſteriorum quibus præfuerint, impendatur, eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & locis ad quæ ſic electi & nominati fuerint præeſſe, ac illa in hujuſmodi ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnia, & ſingula, quæ per Abbates, & Priores aliorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum Ordinis, & Congregationis eorumdem, juxtà prædicta ſtatuta & ordinationes fieri potuerunt, liberè, & licitè valeant exercere.

Annatæ ſolutione præſervatis.

§. 3. Per hoc tamen conſtitutioni noſtræ, ac etiam felicis recordationis Eugenii PP. IV. prædeceſſoris noſtri, qua cavetur, quòd monaſt. ac beneficia unita ſtatutis in ea temporibus, annatam ſolvere teneantur, non intendimus in aliquo derogare.

Et huic indulto non cenſeatur derogatum niſi id Papa ſpecifice exprimat.

§. 4. Et ne ipſos ſuper Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis aliorum motibus, & inſtantiis improbis turbari contingat, volumus, & auctoritate præfata ſimiliter ſtatuimus, & ordinamus, quòd per quaſcumque literas Apoſtolicas, etiam motu proprio, & cum reſervationibus antedictis, ac quibuſcumque derogatoriis clauſulis, propter quas effectus præſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit, conceſſas hactenùs, & in poſterùm forſan concedendas adverſus ſtatuta, & ordinationes noſtras hujuſmodi, nullus prædictæ Congregationis, vel alius cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, etiam ſi Cardinalatu, aut Pontificali ſive alia quavis præfulgeat dignitate, aliquod ex ipſis Monaſteriis, Prioratibus, ſive locis in Titulum, vel Commendam, ſeu adminiſtrationem, aut aliàs, ſeu ſuper cujuſvis illorum fructibus, & redditibus, & proventibus quamcumque penſionem ſibi vendicare, vel jus deſuper acquirere poſſit, niſi in ipſis literis de præſentibus, ac ipſa Congregatione, ſpecialis & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, & aliàs ex ipſarum tenore literarum evidenter appareat ſingulos Romanos Pontifices, qui eas conceſſerint, ex certa ſcientia cum rationabilis cauſæ ſubjunctione, prædictis ſtatutis, & ordinationibus voluiſſe, ac velle derogare, decernéntes ea nunc ipſas literas ad aliquod ex eiſdem Monaſteriis, Prioratibus, & locis nullatenus extendi debere; ac irritum & inane quicquid in contrarium à quoque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Exemptio à ſubſidiis. Ad hoc vide infrà Bullam Jul. II. cit. in rubr.

§. 5. Et inſuper Abbatem, Priores, Conventus, Monaſteria, Prioratus, Membra, & loca Ordinis hujuſmodi à quarumcumque prædialium, & aliarum decimarum, necnon ſubſidiorū, prout hactenus conſuetum eſt, ac etiam canonicæ portionis, ſeu quartæ locorum Ordinariis faciendæ dumtaxat, ſolutione & contributione abſolvimus, & penitùs liberamus.

Exemptio à ſolutione decimarum. Tu vide d. Bullam Jul. II.

§. 6. Ita etiam, quòd ipſi Abbas, Priores, Conventus, & Monachi dicti Ordinis, à ſolutione, ſeu præſtatione quarumcumque decimarum de fructibus terrarum, hortorum prædictorum, ſive poſſeſſionum ſuarum, quas poſſident, & in futurum (præſtante Domino) poterunt adipiſci, quas, ſeu quoa propriis manibos, & ſumptibus colunt, vel per boves ſuos, aut alios, & ſumptibus dictorum Monachorum excoli faciunt, ac de novalibus, ſeu nutrimento animalium ſuorum ſint prorſus exempti.

Teſtificari, & ad proceſſiones ire non cogantur. Tu vide quid notabo in d. Bulla Jul. II. §. 8.

§. 7. Et ad ſubeundum juramenta, & facienda teſtimonia (niſi in cauſis, ubi aliàs veritas inveniri non poſſet, & tunc in eorum Monaſteriis) ſeu accedendum ad proceſſiones niſi præcipuas, vel ad Concilia, præterquam univerſalia authoritate Apoſtolica indicta perſonaliter compelli nequeant quoquomodo.

Hæreditates Congregat. conſequi poſſit.

§. 8. Eis ſimiliter concedentes, ut quaſcumque hæreditates per medias perſonas, tàm Monachorum, ſeu perſonarum dicti Ordinis, quàm aliàs quovis modo ſibi de jure delatas, & in anteà deferendas nomine dicti Ordinis, ac Monaſterii, cujus dicta perſona Monachus, vel oblatus fuerit, adire, & pro ipſo Monaſterio retinere.

Ordines ſacros à quocumcumque Antiſtite ſuſcipere poſſint &c. Tu vide citata ibid.

§. 9. Necnon, quoties opus fuerit, à quocumcumque Catholico Antiſtite Monachos, & Novitios dicti Ordinis ad hoc idoneos, abſque aliquo alio examine, & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minimè requiſita, ad omnes ſacros ordines promoveri facere, & conferendorum ordinum hujuſmodi, aut altarium conſecrandorum cauſa, ipſos Antiſtites ad ſe in eorum Monaſteriis advocare.

Celebrare poſſint tempore interdicti. Tu vid. ibid.

§. 10. Interdicti quoque tempore dummodò ipſi cauſam illi non dederint, ſubmiſſa voce, januis clauſis, & interdictis, ſeu excommunicatis excluſis, eorum tamen Capellanis, & habitantibus infrà ſepta Monaſteriorum intromiſſis celebrare.

Recipere poſſint ad Religionem omnes hic non exceptos. Tu vide Bullam Pii v. n. 89. Quæcumque. & Bullam Clem. viii. n. 115.

§. 11. Quòdque etiam quoſcumque Ordinem ipſum introire volentes, etiam ſi alium Ordinem, præterquam Carthuſien. ingredi voviſſent, dummodò profeſſionem non emiſerint, eoſdem recipere, & voto non obſtante prædicto, eos ad profeſſionem Regularem admittere. Prohibemus tamen eiſdem Abbati, Viſitatoribus, atque aliis perſonis dicti Ordinis ne præſentium tenore laicorum, & exterorum confeſſiones audire, aut alia vota commutare, ſive eos ab excommunicationis ſententia à jure vel ab homine promulgata abſolvere, aut cum eiſdem excommunicatis participare, ſive cum patientibus defectum natalium, quoad obtinendum dignitates Eccleſiaſticas dumtaxat, diſpenſare, ſeu Pontificalia inſignia deferre quoquomodo præſumant.

Communicatio Indultorum Congregationis Monachorum S. Juſtinæ ſive Caſſinen. Quæ vid. ſupra in locis in rubr. citatis.

§. 12. Cæterùm, præfato, & aliis Abbatibus, Viſitatoribus, Prioribus, Conventibus, Perſonis, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, & Membris dicti Ordinis, quòd omnibus aliis, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, & gratiis, dilectis filiis Præſidenti, Viſitatoribus, Monaſteriis, Congregationis S. Juſtinæ Paduan. Ordinis S. Benedicti prædicti, eorúmque Monaſteriis, Prioratibus, membris, & perſonis, & bonis tàm per nos, quàm per præfatum Eugenium, & alios Romanos Pontifices etiam prædeceſſores noſtros, ſub quavis forma, & expreſſione verborum, tàm in ſpecie, quàm in genere conceſſis, & quibus Præſidens, Abbates, Viſitatores, Priores, Monachi, & perſonæ, Monaſteria quoque, & Prioratus, membra, loca, & bona ejuſdem Congregationis S. Juſtinæ utuntur, & gaudent, ſive uti, & gaudere poſſunt, quæ omnia præſentibus haberi volumus pro expreſſis, & ſpecificè enarratis, & quæ ad Abbatem, Conventum, Monachos, perſonas, Monaſteria Prioratus, membra, & bona dicti Ordinis Montis Oliveti cum modificationibus tamen præinſertis, ac etiam infraſcriptis extendimus, & eis de novo concedimus, ac etiam impartimur ipſi Abbas, & Profeſſores Montis Oliveti, eorúmque Monaſteria, Prioratus, membra, perſonæ, & bona prædicta pariformiter, & ad eorum, inſtar, ſine tamen Præſidentis, ac perſonarum dictæ Congregationis, eorúmque Monaſteriorum, & bonorum præjudicio, perindè in omnibus, & per omnia uti valeant pariter, & gaudere, ac ſi illa omnia, & ſingula eis pariter à Nobis, & prædeceſſoribus, aut Sede prædictis ſpecialiter, & expreſsè conceſſa, indulta, & attributa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ex certa ſcientia concedimus pariter, & indulgemus.

Reſtrictio exemptionis.

§. 13. Sub exemptione tamen prædicta, ipſorum Capellanos, & benefactores, ac eorum Capellanorum familiares, nequaquam comprehendi, neque ipſi Abbati, Viſitatoribus, & aliis ſupradictis, illam quoad onera realia ſuffragari volumus.

Declaratio quoad liberam ſepulturam. Tu vide Bullam Jul. II. cit in rubr.

§. 14. Et in quantum eis libera ſepultura conceditur, caſus excipimus à jure exceptos, niſi hæc eis per ſpecialia Sedis ejuſdem privilegia ſit conceſſa, aut fuerit hactenus conſecuta.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. Petreoli Senen. Anno Incarnationis Dominicæ 1462. Tertio nonas Octob. Pont. noſtri Anno quinto.

Dat. P. An. 5. die 5. Octob.

X.

Retractatio eorum, quæ ipſe Pontifex, in minoribus exiſtens, ſcripſerat pro Concilio Baſileenſi contra Eugenium IV.

De iſto Concilio vide ſuprà in d. Eugen. conſtit. 11. Magna. fol. 3.

Edita An. D. 1463.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Rectori, & Univerſitati Scholæ Colonienſis, Sal. & Apoſt. bened.

Narratio ante factorum.

IN minoribus agentes, non ſacris ordinibus initiati, cùm Baſilicæ inter eos verſaremur, qui ſe generale Concilium facere, & univerſalem Eccleſiam repræſentare ajebant, dialogorum quendam libellum ad vos ſcripſimus, in quo de auctoritate Concilii generalis, ac de geſtis Baſileenſium, & Eugenii Papæ contradictione, ea probavimus, vel damnavimus, quæ probanda vel damnanda cenſuimus, quantum capiebamus, tantum defendimus, aut oppugnavimus; nihil mentiti ſumus, nihil ad gratiam, nihil ad odium retulimus, exiſtimavimus benè agere, & recta incedere via: nec mentis noſtræ aliud erat objectum, quàm publica utilitas & amor veri. Sed quis non errat mortalis? Sapientem inquiunt Philoſophi numquam errare, verum eſt. At quis ſapiens, niſi bonus? quis bonus, niſi ſolus Deus? Omnes declinaverunt, ſimul inutiles facti ſunt, non eſt qui faciat bonum, non eſt uſque ad unum, inquit Propheta Regius; Declinavimus & nos ab utero matris, erravimus in invio, & non in via; ambulavimus in tenebris, & procul à vera luce receſſimus, nec nobis tantum erravimus, alios quoque in præcipitium traximus & cæcis ducatum præbentes cæci, cum illis in foveam recidimus. Forſitan & aliquos ex vobis ſcripta noſtra decepere, & in devia deduxerunt, quorum ſanguinem ſi de manibus noſtris requiſierit Dominus, non habemus quod reſpondere poſſimus, niſi nos, ut homines, peccaviſſe; qui arbitrantes rectum iter oſtendere, obliquum monſtravimus. In miſericordia tantùm Dei ſpes noſtra ſita eſt, quæ ſuper omnia opera ejus elucet. Sed haud quamquam ſatis fuerit divinam miſericordiam implorare, & dicere, Parce, Domine, parce peccatis noſtris, niſi pro viribus vulnera, quàm diximus, veritate curare annitamur, & ſicut eſt in fabulis, Sagitta, quæ vulneraverit, afferat opem: ſive ut canit Eccleſia, Medelam inde ferat, hoſtis unde læſerat. Mortem quidam priùs ſibi conſciverint, quam videri velint aliquando malè ſenſiſſe, & nonnulli ne vel ad horam videantur erraſſe, ſemper errant, & dum ad minimam tolerare honoris jacturam nequeunt, totum abjiciunt, & perpetua notantur infamia, & in peſſimas prolabuntur hæreſes: Qui ne appareant inconſtantes, pertinaces efficiuntur. Superbiſſimi hoc agunt, qui videri dii, non homines volunt, quales Conſtantiæ combuſti ſunt noſtra ætate in magno conventu, Hieronymus & Joannes hæreſiarchæ.

Pont. iſte dum in minoribus erat ignoranter contra Eccleſiam Dei locutus eſt.

§. 1. Non homines ſumus, & ut homines erravimus. Neque imus inficias, multa quæ diximus, ſcripſimus, egimus, damnari poſſe: verùm non ut Arrius, Eutyches Macedonius, aut Neſtorius, & alia blaſphemorum turba, ex animo damnatam viam elegimus, ſeducti peccavimus, ut Paulus; & ignoranter perſecuti fuimus Eccleſiam Dei, & Romanam primámque Sedem. Propter quod proſtrati ante oculos divinæ pietatis, ſupplices oramus: Delicta juventutis meæ, & ignorantias ne memineris, &c. Pudet erroris, pœnitet malè dictorum ſcriptorúmque, vehementer pœnitet: plus ſcripto, quàm facto nocuimus. Sed quid agamus? ſcriptum & ſemel emiſſum volat irrevocabile verbum. Non ſunt in poteſtate noſtra ſcripta, quæ in multas inciderunt manus, & vulgò leguntur. Utinam latuiſſent, quæ ſunt edita; nam ſi futuro in ſæculo manſerint, aut in ma-

lignas

lignas mentes inviderint, aut incautas, fortaſſe ſcandalum parient. Qoi hæc ſcripſit, inqoient, io beati tandem Petri cathedra ſedit, & Chriſti Salvatoris vicariatum geſſit, ita ſcripſit Æneas, qui poſtea ſuminum Ponnficem adeptus, Pius II. appellatus eſt, nec invenitut mutaſſe propoſitum, qui eum elegerunt, & in ſummo Apoſtolatus vertice collocatunt, ab iis ſcripta ejus approbata videntur. Verendum eſt, ne talia noſtris aliquando Succeſſoribus objiciantur, & quæ fuerunt Æneæ, dicantur Pii, atque ab ea Sede auctoritatem vendicent, adverſus quam ignoranter letraverunt.

Ideò ad imitationem S. Auguſtini ejus dicta retractat.

§. 2. Cogimut igitut, dilecti filii, beatum Auguſtinum imitari, qui, cum aliqua in ſuis voluminibus erronea inſerviſſet, retractationes edidit. Humilis & probatiſſimi vir ingenii, qui ſuas ineptias verecundè confiteri, ac corrigere, quàm impudenter defendere maluit. Idem & nos faciemus: Confitebimut ingenuè ignorantias noſtras, ne per ea quæ ſcripſimus juvenes, error irrepat, qui poſſit in futurum Apoſtolicam ſanctam Sedem oppugnare, nam ſi quem decuit umquam Romani primique throni eminentiam & gloriam defendere, ac extollere, nos illi ſumus, qoos ſine ullis meritis pius & miſericors Deus, ſola diſpenſatione ſua, ad beari Petri ſolium, & dilectiſſimi Filii ſui Domini noſtri JESU CHRISTI Vicariatum evocavit.

Et ſuadet, ejus ſcriptis Apoſtolicæ Sedis auctoritatem elidentibus non præſtari fidem.

§. 3. Quibus ex rebus dilectiones veſtras hortamur, & in Domino commonemus, ne prioribus illis ſcriptis inhæreatis, aut fidem ullam præſtetis, quæ ſupremam Apoſtolicæ Sedis auctoritatem quovis pacto elidunt, aut aliquid aſtrunnt, quod ſacroſancta Romana non amplectitur Eccleſia. Suadere omnibus, ut id ſolium præ cæteris venerentur, in quo Salvator Dominus ſuos vicarios collocavit, & quod beati Apoſtoli Petrus & Paulus, ſoo ſanguine dicaverunt, nec putetis divinam providentiam, quæ cuncta gubernat, & nihil negligit eorum, quæ creavit, inordinatam reliquiſſe militanrem Eccleſiam, quæ cùm ſit ſponſa Chriſti, profectò à Deo eſt, & ordinem habet, dicente Apoſtolo. Quæ ſunt à Deo ordinata eſſe. Requirit autem ordo, ut inferiora a ſuperioribus gubernentur, & ad unum tandem perveniatur, tamquàm principem & moderatorem cunctorum, quæ infrà ſe ſunt. Sicut grues unam ſequuntur, & in apibus unus eſt rex, ita & in Eccleſia militanti, quæ inſtar triumphantis habet, unus eſt omnium moderator & arbiter, JESU CHRISTI Vicarius, à quo, tamquam capite, omnis in ſubjecta membra poteſtas & auctoritas derivatur, quæ à Chriſto Domino Deo noſtro ſine medio in ipſum influit. Nec profectò in alium, tamquam ſui exercitus ducem, ſupremam auctoritatem Chriſtus principaliter derivaſſet, quàm in ſuum Vicarium, qui primus fuit Petrus, cui commiſſam novimus Dominici gregis curam, nec duo pluresve Petros Evangeliſtæ commemorant, nec duos aut plures inſtituit Dominus, qui ſuum locum tamquam capita tenerent æqualia: ſed unum conſtituit, ut verticem, ac ducem, & Paſtorem univerſi gregis, Simonem Petrum, dicens, Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam: & tibi dabo claves regni cœlorum: & quodcumque ligaveris ſuper terram erit ligatum & in cœlo, & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlo. Et, Paſce oves meas. Quæ nulli alteri ſeorſum dicta leguntur, niſi Petro, ut in Petro unitas, & ſumma contineretur auctoritas, nec alius à Petra dictus eſt Petrus niſi Simon, ut intelligeremus unicum eſſe veræ, & ſolidæ Petræ, id eſt, Chriſti, ut Paulus exponit, locumtenentem Simonem Petrum, qui ſolus pro Domino in periculo conſtituto exemit gladium. Petrus igitur, & ſucceſſores ejus Romani Pontifices primatum in Eccleſia tenuerunt, & Nos hodiè, quamvis indigni, ſola Domini voluntate digni, tenemus, & quicomqoe Romanæ ſecundùm Canonicas ſanctiones præficitur Eccleſiæ, quamprimùm electus eſt in ſacro Collegio, ſupremam à Deo poteſtatem ſine medio conſequitur, & per ordinem in omnem diffondit Eccleſiam cujus peccata divino judicio puniendа relinquuntur. Si quid adverſus hanc doctrinam inveneritis aut in Dialogis, aut in epiſtolis noſtris, quæ plures à nobis ſunt editæ, aut in aliis opuſculis noſtris, (multa enim ſcripſimus adhuc juvenes) reſpuite, atque contemnite, ſequimini quæ nunc dicimus, & ſeni magis, quàm juveni credite, nec privatum hominem pluris facite, quàm Pontificem. Æneam rejicite, Pium recipite. Illud, gentile oomen parentes indidere naſcenti; Hoc Chriſtianum in Apoſtolatus ſuſcepimus.

Occurritque ne objectioni eorum qui dicerent ipſum Pont. cum Pontificatu mutaſſe propoſitum & ideo ejus vitam & geſta recenſet.

§. 4. Dicent fortaſſe aliqui, cum Pontificatu hanc nobis opinionem adveniſſe, & cum dignitate mutatam eſſe ſententiam. Haud ita eſt, longè aliter actum. Audite filii converſationem noſtram, brevis narratio erit, quæ vobis, quantum ad rem attinet, veritatem aperiet, & objectioni faciet ſatis. Anno ſaluris primo, & trigeſimo ſuprà milleſimum quadringenteſimum cum Dominico Capranica, quem Martinus V. in ſecreto Conſiſtorio Cardinalem creaverat, Eugenius IV. ſpreverat, Baſileam petivimus, ibique Concilium inchoatum invenimus, vetum ab Eugenio revocatum, quamvis congregari noluerant obedire, aſſerentes jam inceptum Concilium ſine conſenſu Patrum, qui conveniſſent, haud quaquam potuiſſe diſſolvi. Julianus aderat S. Angeli Cardinalis, natione Romanus, moribus & doctrina conſpicuus. Is cum cæteris præſtaret, audita Eugenii revocatione, præſidentiam dimiſit tamquam ſummo Pontifici vellet obedire: ſed cùm augeſceret in dies, Eugenio vel invito Concilium, & multi ex diverſis regionibus Epiſcopi, & Regum legati adventarent, Cardinales quoque ex Rom. Cur. profugi in dies nonnulli concurrerent, præſidentiam reſumpſit, & auctoritatem Concilii mirum in modum extollens, eminentiam primæ Sedis ſupprimere cœpit. Venientes Eugenii Legatos, & poteſtatem Romanorum Præſulum magnificantes, apparenter confutavit, & cùm eſſet facundiſſimus, facilè perſuaſit auditoribus quæ cupiebat. Cardinales ex Urbe profecti, Eugenio infenſi, vitam ejus moréſque carpebant. Accedebant in horas catervatim novi Curiales, qui (ut eſt omnis multitudo maledica, & inimica Principi) Eugenii nomen modis omnibus lacerabant. Nos, qui ex Patria juvenes, non ex Urbe illuc migraveramus, & nova tum primum avis ex Senenſi gymnaſio evolaveramus, rudes & inexperti, verè eſſe arbitrabamur quæcumque dicebantur, nec putabamus mentiri alios, qui neſciremus ipſi mentiri, atque ut eſt innatum homini, tetra, & horrenda crimina odio habebamus. Nec Eugenium diligere poteramus, quem tot tantique teſtes indignum Pontificio dicerent. Aderant legati Pariſienſis ſcholæ, cujus eſt fama percelebris, affuerunt & aliquando veſtri & aliorum ſtudiorum Germanicæ nationis Oratores, & uno cuncti ore, Concilii generalis auctoritatem ad cœlum efferebant. De poteſtate Romani Pontificis pauci erant qui loqui præſumerent, omnes, qui publicè loquebantur, prurientes auribus, multitudini applaudebant. Acceſſit & ipſius Eugenii conſenſus, qui diſſolutionem Concilii à ſe factam, revocavit, & progreſſum eis approbavit, cum reconciliata Synodus Eugenio videretur, & pax Eccleſiæ data. Præterita enim omnia per duas literas Concilii Patres Eugenio ſeſe remiſſuros, & pedes ejus tamquam beati Petri exoſculaturos promiſerant, ſi, revocata diſſolutione, Concilio curſum permitteret, atque illi cohæreret. Novæ interceſſere diſcordiæ, tum aliis de rebus, tum potiſſimè ſuper tranſlatione Concilii, Græcorum cauſa, in alium locum. Eugenius in Italia, non ſine ratione, Concilium petebat, popularitas Synodalis tranſire montes horrebat, & in Avinione, aut in Sabandia locum deſiderabat. Adiverunt per id temporis duo viri ex Italia Baſileenſe Concilium, Nicolaus Panormitanus Archiepiſcopus, & Ludovicus Pontanus, Apoſtolicæ Sedis notarius, Alphonſi Magni Regis Oratores, qui velut duo orbis ſidera, ceu Pontificii juris, & totius civilis ſapientiæ duo præcipua lumina, & clariſſima cenſebantur. Hi dictis ſcriptiſque

Concilii geſta probabant, Eugenii facta damnabant, nec erat qui aut vellet aut auderet dicta eorum refellere. Quid ageremus? audire potuimus, non diſcere? Rude nimis ingenium eſt, quod per ſingulos dies audita, & inculcata non capit. Quales magiſtri ſunt, tales diſcipuli evadere ſolent. Paucos invenias Ariſtoteles, qui Platonica norint deſtruere dogmata. Non eſt diſcipulus ſuprà magiſtrum, inquit Dominus: nec nos magiſtrum potuimus ſuperare. Julianus nobis, & Nicolaus, & Ludovicus, & alii complures fuere magiſtri, ſchola, Baſileenſis conventus, in quo raro aliquis Eugenii cauſſ defendit. Adverſus Concilii dignitatem mutire aliquid, crimen hæreſis fuit. Una omnium vox Concilium Eugenio præferebat. De Sedis Apoſtolicæ præcellentia, aut ſilentium, aut contemptus. Concilium cuncta ſonabant. Didicimus ergo quæ audivimus, & poſt aliquot annos, exiſtimantes nos aliquid eſſe, diximus, ut eſt apud Satyricum; Semper ego auditor tantum? numquamne reponam? Puduit ſemper diſcipulum agere, ſubtraximus ferulæ manum, cœpimus loqui, & magiſtri perſonam induimus. Scripſimus epiſtolas, & opuſcula, hoc omnibus paſſim datur, docti, & indocti ſcribunt, & quæ ſcripſit ipſe, nemo contemnit, niſi editionis fervorem tempus extinxerit, nobis placebant ſcripta noſtra, more Poëtarum, qui Poemata ſua tamquam filios amant. Nec Baſileæ quemquam inveniebamus, qui ea damnaret, probant enim ſimilia ſimiles, applaudebamus nobis ipſis, & in editionibus noſtris gloriabamur. Et quamquam poſteà Eugenius Concilium in Italiam tranſtulerit, & cum Græcis Ferrariæ, ac deinum Florentiæ convenerit, quamquam Julianus Sancti Angeli, & Joannes S. Petri Cardinales, quibus plurimum celebramus, ad Eugenium defeciſſent, quamquam pauciſſimi in fide Baſileenſi remanſiſſent, noluimus tamen credere, exiſtimantes cunctos, qui abibant, metu recedere, ne bona temporalia perderent, & cùm nihil haberemus, quod nobis auferri poſſet, perſeverandum putavimus, ne partem quæ verior nobis apparebat, relinquentes, detrimentum animæ faceremus. Manſimus igitur Baſileæ, quoad Eugenio, ut credidimus, juſto judicio depoſito, Amadeus Sabaudienſis ſuffectus eſt, & Felix V. appellatus, quem non ut idolum, quod erat, ſed tamquam verum Chriſti Vicarium venerati ſumus, nihil ad hæc ſiniſtri putantes interceſſiſſe. At cùm Fridericus Romanorum Rex, Aquiſgrani coronatus, domum repetens, Baſilea tranſitum feciſſet, togatúſque Felicem illic præſentem accedere, nullo pacto perſuaderi potuiſſet, ut honorem ei, tamquam Rom. Pontifici, exhiberet, aut publicè cum eo verba miſceret, tum primum conſideravimus poſſibile eſſe, quòd partem erroneam ſequeremur, quando Rex, Imperator Romanorum futurus, in tanto negotio dubius eſſet, & ad Eugenium inclinaret magis. Multum, & ſæpè inter nos ipſos cogitavimus, quis eſſet modus inveniendi verum, numquam enim volentes erravimus. Rogati in familiam Friderici tranſire, non renuimus. Erat tunc ille cum tota ferè Germania neutralis. Concilium Baſileæ dicebant eſſe Germani, & idolum ejus reſpuebant, nec Eugenio, nec Baſileenſibus plenè obediebant. Placuit ad neutrales tranſire, ut verum apud eos liberiùs audiremus, & ſi recedendum eſſet ab uno extremorum, per aliquod medium tranſiremus ad alterum, & eorum judicium ſpectaremus, qui non eſſent affecti cauſæ. Manſimus in aula Friderici pluribus annis, illic varias audivimus opiniones. Neutralitatem idcircò Teutones induerant, ut concordia faciliùs inveniretur, non ex conſilio Solonis, qui tumultuante civitate, extorrem fecit eum, qui ſine parte remanſit. Multa inter neutrales didicimus quæ nos antea latebant, Eugenium falsò de multis accuſatum invenimus, Cardinaléſque, qui Baſileam venerant, ob privatas inimicitias, bono, & ſancto viro notam inurere voluiſſe, qui tamen cuncti poſteà ad eum redierunt, & veniam errati petierunt.

Julianus S. Angeli Cardinalis Romanus multis quas hic habes rationibus huic Pont. in minoribus exiſtenti, erroneam eſſe ſuam opinionem demonſtravit.

§. 5. Fortè per id tempus Julianus S. Angeli Cardinalis, cujus ſuprà meminimus, ex Ungaria, quæ ſibi decreta contra Turcas fuerat Provincia, Flavianum venit, quæ hodiè Vienna dicitur, præcipuum Auſtriæ columen, ſæpè cum eo ſermonem pro veteri conſuetudine miſcuimus, ſæpè de rebus Baſileenſibus diſputavimus, tuebamur antiquam ſententiam, ille novam defendebat. Extollebamus generalis Concilii auctoritatem, ille Apoſtolicæ Sedis poteſtatem magnoperè collaudabat. Dicebamus Concilium Baſileenſe jure perſeveraſſe, quamvis Eugenius Præſidentes revocaſſet, & hoc ejus factum accuſabamus, ille diſſolutum ſeu tranſlatum ritè Concilium affirmabat, & Baſileenſium opera multis modis deteſtabatur, Baſileæque non Synodum Eccleſiæ, ſed Satanæ, & miniſtrorum ejus Synagogam remanſiſſe dicebat. Diutina fuit inter nos concertatio, verùm modeſtia, & charitate plena. Ad extremum cum ſuis ſcriptis, dictiſque Cardinalem vinceremus, premeremúſque vehementer, ſubridens ille, Tu, inquit, Aenea tabellis obſignatis agis mecum, & quoniam aliquando ſenſimus ut dicis, idcircò, & hodiè idem putas debere ſentire, & addictos priori ſententiæ cenſes? Verùm propterea nos ſumus liberi, quia mutare ſententiam uſque ad mortem poſſumus. Cur enim non liceat omni tempore, relicto falſo, verum amplecti? Fateor me dixiſſe & ſcripſiſſe, quæ refers, verum à vero remotum erraſſe: Ac tu, qui, ut ais, me Doctore, Baſileenſibus credere adductus es, errantem olim ſectatus es, cur modo non ſequeris recta monentem? Præſumpſi de meipſo, dum eſſem Baſileæ nimis, quamvis deceptus decepi, & credens prodeſſe, nocui, in medio Eccleſiæ docens quæ non didici, cæcus erravi, & in tenebris ambulavi, reliqui tandem Eccleſiam malignantium, & cum impiis ſedere recuſavi. Revelavit Dominus oculos meos, & conſideravi mirabilia de lege ſua: cognovi priorem errorem, & quantum à verò procul abiiſſent Baſileenſes, planè intellexi. Adii Romanam Curiam, & Eugenio, cùm fuiſſem rebellis, ſubmiſi cervicem, à quo miſericordiam conſecutus, ad unionem Græcorum navavi operam, & illis Romanæ Eccleſiæ reconciliatis, adverſus impios Turcas legationem accepi. Caſtigans caſtigavit me Dominus, & morti non tradidit me, ſed humiliatum exaltavit, quia cognito in errore non perſeveravi, ſed mox in viam redii, & ex magiſtro factus diſcipulus, ex magno parvus, expurgato veteri fermento, novum hominem indui, & veræ matris lacte nutritus, ad fontem veri perveni, quem ſancti Doctores oſtendunt Græci, & Latini, quorum una vox eſt, ſalvari non poſſe, qui Sanctæ Romanæ Eccleſiæ non tenet unitatem, omnéſque illas virtutes mancas eſſe ei, qui ſummo Pontifici obedire recuſat, quamvis in ſacco, & cinere jacens, dies & noctes jejunet, & oret, & in cæteris videatur legem implere; quia melior eſt obedientia, quàm victimæ, & omnis anima poteſtatibus ſublimioribus ſubjecta eſt, & Romanum Præſulem in Eccleſiæ vertice conſtitutum eſſe conſtat, à quo nullam ex ovibus Chriſti exemptam novimus. Ego ad ovile redii, qui diu erraveram extra caulas, & Paſtoris Eugenii vocem audivi, tu ſi ſapias, idem facies.

Et eidem multum profuit Joannes Caravajalis Hiſpanus, qui Rotæ Auditor fuit, & deinde Cardinalis.

§. 6. Hæſerunt pectori noſtro verba viri, quæ ſæpè ad nos repetiit non ſine charitate ardenti, & amore ſingulari. Intereà ex diverſis regionibus homines doctiſſimi Cæſarem adierunt, quibuſcum placidos de eiſdem rebus miſcuimus ſermones, ſemper ad verum intenti, cujus eſt natura hominis avida. Multum profuit nobis Joannes Caravajalis Apoſtolici Palatii Auditor, natione Hiſpanus, qui Juliano defuncto, in titulo Cardinalatus ac Legatione ſucceſſit, quocum ſæpè de Concilio Baſileenſium amicè diſputavimus. Nemo doctus ad Imperatorem venit, quem de his rebus in colloquium non adduceremus. Cúmque Cæſar ad unionem Eccleſiæ procurandam in Nurimberga ſuæ nationis conventum inſtituiſſet, decreviſſétque ſummum Pontificem adhortari, ut Conſtantiæ novum Concilium indiceret, Legatúmque mitteret, ac Baſileenſes pariter inducere ut eò ſe

transfer-

transferrent, ut ibi pax Eccleſiæ redderetur, primi Baſileenſes recuſavere. Quod audiens Thomas Aſſelbachius ex Germanis inſignis Theologus, Nunc, inquit, ſcio Baſileenſes Spiritum ſanctum non habere ductorem, quando tàm æquam Imperatoris legem effugiunt, idem multi alii dixere viri doctiſſimi, & opinione ſanctitatis illuſtres.

Cognito tandem errore Romam venit, & reconciliavit ſe Eccleſiæ.

§. 7. Quibus conſideratis, caligo tandem ab oculis noſtris cecidit, quæ velut aranearum tela, verum cernere impediebat. Recognovimus errorem noſtrum, venimus Romam, Baſileenſe dogma rejecimus, Eugenio Pontifici Maximo caput ſubmiſimus, & reconciliati Eccleſiæ Romanæ, doctrinam ejus imbuimus, & illud Hieronymi diximus: Ego nullum primum niſi Chriſtum ſequens beatitudini tuæ, id eſt cathedræ Petri communione conſocior. ſuper illam fundatam Eccleſiam ſcio. Quicumque extra hanc domum agnum Dominicum comederit, profanus eſt. Si quis in Arca Noë non fuerit, peribit regnante diluvio.

Sacros deinde ordines ſuſcepit.

§. 8. Eramúſque adhuc penè laici, quando ad Eugenii obedientiam redivimus. Ex Baſilea clericali tantum charactere inſigniti receſſimus, nec umquam ſacros imbuimus ordines, niſi poſt veritatem cognitam, Baſileen. cœcitate relicta. In Auſtria minores ordines, ac ſubdiaconatum, & diaconatum recepimus, in Urbe ad presbyteratum pervenimus. Hæc eſt converſatio noſtra, per hos gradus è tenebris ad lucem migravimus.

Profuitque ſibi multum Thomas, tunc Theologus, & deinde Papa Nicolaus V.

§. 9. Ad quam rem non parum luminis nobis attulit Thomas Sarazanus Theologicæ ſapientiæ celebratus ac acutiſſimus interpres, qui poſteà in ſummo collocatus Apoſtolatu, Nicolai Quinti nomen accepit.

Pontifex ponit hic quæ de Romani Pont. auctoritate ſentit, & Bernardi ad Eugenium tertium notatu digna verba.

§. 10. His auctoribus, unam Eccleſiam Catholicam, & Apoſtolicam eſſe didicimus matrem omnium fidelium, extra quam non invenitur ſalus, ſponſam Chriſti immaculatam, in qua omnes, qui militant, finem ſibi proponunt vitam æternam. Idcircò enim in Eccleſia militanti laborant homines, & cum dæmonibus tamquam hoſtibus pugnant, ut pacem tandem aſſequantur, & cum JESU magiſtro, ac legiſero ſuo in cœleſti Hieruſalem triumphare, ac regnare poſſint. Hic finis Chriſtiano proponitur, huic omnes Eccleſiæ militantis conatus, omnes leges, omnes regulæ tendunt; quoniam Eccleſia quidam exercitus eſt Deo militans, terribilis ut caſtrorum acies ordinata dicitur, uni procul dubio Imperatori ſubjecta, ad cujus nutum cuncta referuntur. Cúmque pius ac maximus & opt. Deus in ſuo ſanguine fundaverit Eccleſiam, eámque voluerit ad finem uſque ſæculi perdurare, quis non dixerit in ea id regimen inſtitutum eſſe, quod optimum cenſetur? At verò inter genera gubernationum communis Philoſophorum ſententia eſt, præſtare Monarchiam, & Romani, quorum toto micuit orbe dignitas, quamvis electis regibus duos annuos Conſules elegerunt, & modò tribunos addidere, modò alios magiſtratus invenere, in adverſis tamen caſibus, belliſque gravioribus, ad unum aliquem recurrerunt, virtute & auctoritate præſtantem, quem Dictatorem appellaverunt, cujus dicto non liceret adverſari, & quamquam dictaturam ab initio temporaneam inſtituerunt, in Julio tamen, & ſucceſſoribus ejus perpetua effecta eſt. Nec umquam Romana res admirabilior, aut celſior fuit, quàm ſub Auguſto Cæſare, quando jam clauſis Jani portis totus ferè orbis ſub unius hominis gubernatione quievit. Quo tempore natus mundi Salvator Monarchicum regimen cæteris prætuliſſe videtur gubernationibus. Idem probat totius ferè orbis conſuetudo, cujus maximam partem gubernant reges, ſive Chriſtianos intueamur, ſive Barbaros. Et quamvis civitates aliquot reperiantur, quæ cùm maximè ſerviant, liberas ſeſe vocitant, ſine Rege viventes, non poſſunt tamen effugere, quin unum præferant aliis, eíque tamquam capiti pro tempore obediant. Quid plura? Cœleſtis aula nos admonet. Quid illa pulchrius? Quid ordinatius? Quid majus, aut durabilius? Quid melius, aut beatius? Quamvis in ea, & Angelorum diverſi ſint ordines, & ſanctorum ſpirituū innumerabiles chori, unus eſt tamen omnium Rex æternus Deus qui condidit univerſa, & nihil negligit eorum quæ condidit, cujus Filius unigenitus Chriſtus JESUS, cùm pro noſtra ſalute veniſſet in hunc mundum, ſervili accepta forma, Eccleſiam, de qua loquimur, in Cruce patiens, ſuo ſanguine acquiſivit, & in ea uſque in diem Aſcenſionis corporaliter præſedit, & tamquam dux verus, & imperator, cuncta in finem ſuum direxit. Et cùm aſcendiſſet in cœlum, eum indubitanter ſui gregis Paſtorem reliquit, cui dixerat, Paſce oves meas, &, Tibi dabo claves regni Cœlorum. Neque enim dixit, & non fecit, qui ſolus eſt verax. Grex Chriſti, Eccleſia eſt. Paſtor primus ipſe Chriſtus fuit, & Paſtor bonus, qui poſuit animam ſuam pro ovibus ſuis. Secundus Paſtor Petrus extitit, ab ipſo Domino inſtitutus, atque omni poteſtate donatus, quæ ad benè regendum commiſſas oves neceſſaria ducitur, alioqui Chriſtus, qui ſapientia Patris eſt, & omninò ſapienter egit, Eccleſiæ ſuæ haud ſufficienter providiſſet, quod eſt neſarium aſſerere. Et quamvis plures per orbem Eccleſiæ inſtitutæ fuerint, & plures Epiſcopi, id eſt plures greges, & ovilia plura, & Paſtores plures; omnes tamen ſub uno Paſtore, & in uno grege, atque ovili continebantur, ſicut & hodiè continentur, quia unus eſt Chriſti thalamus, una ſponſa, unum ovile, & unus Paſtor, & omnium Epiſcoporum unus Epiſcopus Romanus Præſul, beati Petri ſucceſſor, & JESU CHRISTI Vicarius. Petrus enim in Antiochia primùm ſedit, deinde Romam venit, unde cùm perſecutionem fugiens, vellet abire, à Domino prohibitus eſt, & hic glorioſo martyrio vitam finivit, ſucceſſore Clemente ſubſtituto, atque ita in hanc uſque diem ſervatum eſt, ut qui Romæ ſederit Antiſtes, ritè inſtitutus per legitimum electionis tramitem, tamquam Aaron vocatus à Domino, hunc omnes Chriſtianæ plebes, omnes populi, omnes reges, omnes clerici, omnes Epiſcopi tamquam JESU CHRISTI Vicarium, & Beati Petri ſucceſſorem, univerſalis Eccleſiæ caput ac rectorem, & ducem venerari ſint. Inter quos plurimi pro Chriſti nomine aſperrimos perpeſſi cruciatus, & morte multati, coronam Martyrii ſuſceperunt, plurimi Confeſſores egregii, vita, moribus, & doctrina fulgentes, quamvis ſine ſanguinis effuſione, non tamen ſine periculis, & labore, ac voluntate parata pro conſervanda ſacri Evangelii auctoritate moriendi, ad cœleſtem gloriam pervenere, ut Gregorii, Damaſi, Leonis, Innocentii, Boniſacii, Benedicti, & alia nomina, inter quæ tertius claruit Eugenius, ex Monaſterio ſancti Anaſtaſii ad ſummum ſacerdotium evocatus, ad quem Divus Bernardus Monachorum pater, non minùs doctrinæ fulgore, quàm vitæ ſanctimonia illuſtris, inter multa, hujuſmodi verba conſcripſit. Indagemus, inquit, adhuc diligentiùs quid ſis, quam geras videlicet perſonam pro tempore in Eccleſia Dei. Tu es Sacerdos magnus, ſummus Pontiſex, tu Princeps Epiſcoporum, tu hæres Apoſtolorum, tu primatu Abel, gubernatu Noë, Patriarchatu Abraham ordine Melchiſedech, dignitate Aaron, auctoritate Moyſes, judicatu Samuël, poteſtate Petrus, unctione Chriſtus. Tu es, cui claves traditæ, cui oves creditæ ſunt. Sunt & alii quidem cœli janitores, & gregum Paſtores, ſed tu tantò glorioſiùs, quantò & differentiùs utrumque præ illis nomen hæreditaſti. Habent illi aſſignatos ſibi greges ſinguli ſingulos, tibi univerſi crediti uni ſumus. Nec modo ovium, ſed & Paſtorum, tu unus omnium Paſtor. Hæc Bernardus ad Eugenium III. ſcribit, cui ſupremam, & omnimodam in Eccleſia poteſtatem concedit. Quod ille de tertio teſtatur Eugenio, hoc nos de quarto, & omnibus aliis Romanis Pontificibus profitemur, quia dignitatis eſt auctoritas. Liquet igitur unum in Eccleſia caput eſſe, & unum principem, quia pax populi ex uno rectore dependet, & pluralitas principum diſcordiam parit. Chriſtus Eccleſiæ ſuæ in ultimo Teſtamento pacem reliquit,

& pacem multis verbis commendavit. Dedit ergo, & regimen pacis amicum, id eſt, monarchicum, ſub beato Petro, & ſucceſſoribus ejus adminiſtrari cuncta præcipiens, clavibus illi commiſſis, & cura gregis demandata. Hæc nos de Romani Pontificis auctoritate, & poteſtate ſentimus, cui & congregare generalia Concilia, & diſſolvere datum eſt. Qui etſi filius eſt propter regenerationem, propter dignitatem tamen pater habetur, & ſicuti filiationis cauſa venerari debet Eccleſiam tamquam matrem, ita & prælationis cauſa præfertur ei, ut paſtor gregi, princeps populo, rector familiæ. Cum his & generalis Concilii auctoritatem, & poteſtatem complectimur, quemadmodum, & ævo noſtro Conſtantiæ, dum ibi fuit Synodus univerſalis, declaratum, definitúmque eſt. Veneramur enim Conſtantien. Concilium, & cuncta, quæ præceſſerunt a Romanis Pontificibus noſtris prædeceſſoribus approbata, inter quæ nullum invenimus umquam fuiſſe ratum, quòd ſtante Romano indubitato Præſule, abſque ipſius auctoritate convenerit: quia non eſt corpus Eccleſiæ ſine capite, & omnis ex capite defluit in membra poteſtas. Hæc noſtra ſententia eſt, filii: hæc credimus, & profitemur: hæc jam ſenes, & in Apoſtolatus apice conſtituti, pro veritate aſſerimus.

Et quæ in contrarium ſcripſit tamquam erronea revocat.

§. 11. Si quæ vel vobis, vel aliis conſcripſimus aliquando, quæ huic doctrinæ repugnent, illa tamquam erronea, & juvenilis animi parum penſata judicia, revocamus atque omninò reſpuimus.

Dat. P. A. 5. die 26. Apr

Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. Kal. Maij, Anno milleſimò quadringenteſimo ſexageſimo tertio.

XI.

Prohibitio prædicandi, diſputandi, aut ſuadendi, hæreticum, vel peccatum eſſe, credere, JESU CHRISTI ſanguinem, in triduo ſuæ paſſionis, ab ipſa Divinitate, diviſum, vel non diviſum fuiſſe.

Edita A. D. 1464.

PIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INeffabilis ſummi providentia Patris ad hoc nobis, quamvis immeritis univerſalis Eccleſiæ regimen pia dignatione commiſit, ut tamquam de ſummo vertice ad infima reſluentes intuitum, quid pro ſacræ Religionis expediat propagatione felici, & qualiter illius multiplicatis plantationibus Religio ipſa floride dilatetur, ſolertiùs intendamus, omnemque inquietudinis, & moleſtiæ fomitem ſubtrahamus, ſicque ſtatui omnium Religioſorum in humilitate Altiſſimo famulantium, opportunè provideamus, quòd omnibus ab ipſis ſublatis moleſtiis, in Religionis obſervantia, jugique perſeveratione quietiùs intendere valeant.

Quidam tenebant ſanguinem Chriſti, in triduo paſſionis ab ejus Divinitate fuiſſe diviſum. Et alii contrarium affirmabant.

§. 1. Sanè, cùm dudum inter dilectos filios Prædicatorum, & minorum Ordinum Fratres (ſatore zizaniæ operante) ſuper eo quod eorum aliqui in ipſorum prædicationibus pretioſum Sanguinem Domini noſtri JESU CHRISTI in triduo paſſionis ejuſdem ſeparatum fuiſſe ab ipſius Sanctiſſima Divinitate aſſeverabant, alii verò fore contrarium tenebant, diſſenſionis materia exorta foret, ex qua ad tantam inter eos altercationem, ut accepimus deventum extitit, ut facilè mentibus fidelium poſſet ſcandalum generari. Et licet aliàs Nos ad obviandum prædictis, auditis iis quæ circa præmiſſa utráque pars dicebat, & allegabat, ſilentium impoſuerimus, ac materiam ipſam indiſcuſſam pro tunc reliquerimus, ac mandavimus de hujuſmodi dubietate ampliùs diſceptationem aliquam fieri non debere; quia tamen verendum foret, ne ex contrarietate prædicta, in mentibus eorumdem Chriſti fidelium aliquid ſcandali ad eorum animas illaqueandas evenire poſſit, matura præmeditatione curavimus omnibus ſiniſtris eventibus præmiſſis, prout ex debito Paſtoralis officii adſtringimur, obviare.

Hic ergò Pontifex de hoc prædicari & diſputari prohibet.

§. 2. Ut igitur in Eccleſia Dei orthodoxæ fidei unitas præſervetur, & de cætero tollatur occaſio in hujuſmodi controverſias incidendi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quòd nulli Fratrum prædictorum deinceps liceat de ſupradicta dubietate diſputare, prædicare, vel publicè, aut privatè verbum facere, ſeu aliis ſuadere, quòd videlicèt hæreticum, vel peccatum ſit, tenere, vel credere, Sanguinem ipſum ſacratiſſimum, ut præmittitur, triduo paſſionis ejuſdem Domini noſtri JESU CHRISTI, ab ipſa Divinitate quomodolibet fuiſſe, vel non fuiſſe diviſum, vel ſeparatum, donec ſuper dubietatis hujuſmodi deciſione, quid tenendum ſit, fuerit per Nos, & Sedem Apoſtolicam, definitum.

Contravenientibus pœnas imponit.

§. 3. Mandantes propereà univerſis & ſingulis eorumdem, & aliorum quorumcumque Ordinum per totum Orbem conſtitutis Fratribus, cujuſcumq; ſtatus, gradus vel conditionis exiſtant, præſentibus & futuris, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam ipſo facto incurrant, & à qua niſi in mortis articulo, conſtituti, niſi per Nos, aut ſucceſſores noſtros, abſolvi poſſint, ne contra ſtatutum, & ordinationem noſtram prædictam venire, aut facere, vel tentare quoquo modo præſumant.

Et Sedi Apoſtol. eos denunciari jubet.

§. 4. Necnon omnibus, & ſingulis prædictorum & aliorum Ordinum Prælatis, ut in virtute ſanctæ obedientiæ tranſgreſſores omnes, quos in pœnam hujuſmodi incidiſſe, aut contra prædicta dixiſſe, vel feciſſe præſumpſerint, dignis pœnis, diriſque carceribus punire, & mancipare procurent, ac Fratribus ipſis utriúſque, ſeu alterius Ordinis, de cætero ſub eiſdem pœnis, aliquem Fratrem, ſeu alium, hæreticum propterea proclamare, aut hæreſis ex hoc labem incurriſſe conſtiterit, illum, vel illos, apud Sedem Apoſtolicam denunciare teneantur, & debeant, quódque inter alias quaſcumque Eccleſiaſticas, ſæculareſve perſonas, nullus Fratrum Ordinum prædictorum, ſeu aliorum, aliquem de prædictis infamare, aut de illo quomodolibet proclamare præſumat.

Fratreſque Prædicatores & Minores mutua cum dilectione ſe tractare præcipit.

§. 5. Quinimò, ut Fratres ipſi Prædicatorum, & Minorum Ordinum hujuſmodi, mutuò ſe diligant, & cum charitate pertractent, ſecundùm Ordinum ipſorum inſtituta, & Regularis obſervantiæ regulam, ſub pœna præmiſſa auctoritate præfata tenore præſentiũ injungimus: decernentes ex nunc, omnes, & ſingulos Fratres Ordinum prædictorum, qui prædicta non obſervare, vel illis contrafacere, vel venire ſtuduerint cum effectu, ad omnes actus legitimos Religioſorum, & Ordinum ipſorum penitùs inhabiles, & incapaces, necnon irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 6. Nulli ergo omninò liceat hanc paginam noſtrorum mandati, injunctionis, & conſtitutionis infringere, vel ei auſu temeratio contraire. Si quis &c.

Dat. P. A. 6. die 1. Aug.

Dat. Anconæ, Anno Incarnationis Dominicæ, 1464. Cal. Auguſti, Pont. noſtri Anno ſexto.

PAULUS SECUNDUS PONT. CCXV.

ANNO DOMINI MCDLXIV.

Anno 1464.

PAulus Secundus, Venetus, Petrus Barbus antea dictus, Presbyter Cardinalis tituli S. Marci, creatus pridie Kal. Septembris 1464. Coronatus quinto Idus Septembris eodem anno. Sedit annos 6. menſes 10. dies 20. Creavit Cardinales undecim. Obiit 5. Kal. Auguſti anno 1471. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacavit Sedes dies 14.

I.

Juriſdictio & facultates Vicarii Papæ, in Urbe ejuſque diſtrictu.

Amplioribus juriſdictionibus utitur hodie Vicarius, ex multorum Pont. conſtitutionibus, quas tibi indicavero in Pauli III. conſtit. 36. Licet, ubi ponam adnotationes, eas hic propterea omittendo.

Digitized by Google

Edita An. D. 1464.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili Fratri Dominico Epiſcopo Torcilano, in Alma Urbe in ſpiritualibus Vicario noſtro, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Licet Eccleſiarum omnium univerſalis cura, & populi Chriſtiani regimen ad vigilantiam nos inducant, Romana tamen Urbs inclita, quam Caput Orbis divina clementia ſtabilivit mentem noſtram ſolicitat, ut de ipſius ſtatu proſpero & ſalubri attentiùs & diligentiùs ita procuremus, ut ſpiritualiter & temporaliter felicioribus ſucceſſibus congruum recipiat incrementum.

Deputatio Vicarii.

§. 1. De tua ergo laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumſpectione, aliiſque virtutum donis, quibus perſonam tuam præditam eſſe familiari experientia percipimus, firmam in Domino ſpem gerentes, ac ſperantes quòd ea quæ tibi committenda duxerimus, prudenter & fideliter exequaris. Te in præfata Urbe ejuſque ſuburbiis Dioec. & diſtrictu Vicarium noſtrum in ſpiritualibus uſque ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, cum honoribus, oneribus, fructibus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus.

Elargitio juriſdictionis. Tu ad ea vide Bollas in rub. indicatas.

§. 2. Tibique viſitandi Eccleſias, Monaſteria, & loca Eccleſiaſtica, ſæcularia & regularia quorumcumque Ordinum ipſius Urbis, etiam Eccleſias S. Laurentii, Anaſtaſii, S. Sebaſtiani & S. Agnetis, & alia Monaſteria, & Eccleſias propè Urbem ipſam exempta & non exempta, & ipſorum perſonas, & eorum cujuſlibet ipſorum exceſſus & crimina mulctandi, corrigendi, puniendi prout ſecundùm Deum & juſtitiam videris expedire. Cauſas civiles & criminales audiendi, excutiendi, cognoſcendi, & fine debito terminandi. Conferendi quoque Eccleſiaſtica Sacramenta, Eccleſias dedicandi, & eas vel earum cœmeteria reconciliandi. Aliáque omnia & ſingula faciendi, gerendi, ordinandi, diſponendi, exercendi, mandandi, & exequendi, quæ ad hujuſmodi Vicariatus officium de jure vel conſuetudine pertinere noſcuntur. Contradictores quoſlibet & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam perſonaléque coërcionem, & alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendi, plenam & liberam auctoritate prædicta harum ſerie facultatem concedimus, & poteſtatem ac auctoritatem.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus ſi aliquibus Eccleſiis, Monaſteriis vel Ordinibus, eorúmque perſonis à Sede Apoſtolica ſit indultum, quòd capi ſeu detineri, aut interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expr[illegible]m, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Obedientia eidem Vicario ab omnibus præſtanda.

§. 4. Mandantes propterea omnibus & ſingulis ad quos pertinet & ſpectat, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, quatenus tibi in exequendis his quæ ad officium tuum prædictum pertinere noſcuntur, omnibus poſſibilibus aſſiſtant auxiliis, conſiliis & favoribus opportunis, tibíque pareant, & obediant prout nobis.

Hortatio ad officium diligenter exequendum.

§. 5. Quocircà fraternitati tuæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus officium Vicariatus hujuſmodi devotè ſuſcipiens, ſic illud prudenter, ſolicitè & fideliter exequaris, quòd exinde ſperari fructus animarum, ſicut optamus, Domino concedente provenant. Tuque præter divinæ retributionis mercedem quam inde mereberis, noſtram & Apoſtolicam Sedis gratiam uberiùs conſequi merearis.

Dat. P. An. 1. die 16. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1464. 16. Kal. Octob. Pont. noſtri Anno primo.

II.

De his quæ obſervare debent Judices à Sede Apoſtolica delegati in cauſis alienationum bonorum Eccleſiaſticorum.

Facultatem has cauſas delegandi abſtulit omnibus Sedis Apoſt. Officialibus Pius V. ut infrà in Tomo 2. in ejus conſtit. 69. Volentes.

De materia alienationum, dicam hic infrà in conſtit. 5. Ambitioſæ.

Edita An. D. 1465.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa conſt.

Cùm in omnibus judiciis ſit rectitudo juſtitiæ, & conſcientiæ puritas obſervanda, id multò magis in conceſſionibus alienationum rerum Eccleſiaſticarum convenit obſervari, in quibus de Chriſti patrimonio & diſpenſatione pauperum, non de proprio cujuſque peculio agitur, vel tractatur. Quapropter oportet ut in examinandis hujuſmodi alienationum cauſis, quæ a Sede Apoſtolica in forma, ſi in evidentem utilitatem cedant, oneratis Eccleſiaſticorum Judicum conſcientiis delegantur, nihil favor uſurpet, nihil timor extorqueat, nulla expectatio præmii juſtitiam conſcientiámque ſubvertat.

Judices delegati cauſarum cujuſmodi alienationum curent hic expreſſa.

§. 1. Monemus igitur, & ſub interminatione divini judicii omnibus Commiſſariis, & delegatis hujuſmodi, diſtrictè præcipimus, ut cautè, & diligenter attendant cauſas in literis Apoſtolicis per ſupplicationes expreſſas, illáſque ſolicitè examinent, atque diſcutiant, teſtes, & probationes ſuper narratorum veritate recipiant, & ſolum Deum præ oculis habentes, omni timore, aut favore depoſito, Eccleſiarum indemnitatibus conſulant, nec in læſionem, aut detrimentum earum decretum quomodolibet interponant.

Contravenientes, pœnas hic deſcriptas incurrunt.

§. 2. Si quis autem Commiſſarius, vel delegatus conſcientiæ ſuæ prodigus, in gravamen, aut detrimentum Eccleſiæ, per gratiam aut timorem, vel ſordes alienationi conſenſerit, aut decretum, vel auctoritatem interpoſuerit, inferior quidem Epiſcopo ſententiam excommunicationis incurrat, Epiſcopus verò, aut Superior, ab executione officii per annum, noverit ſe ſuſpenſum, ad extimationem detrimenti Eccleſiæ illati nihilominùs condemnandus, ſciturus, quòd ſi ſuſpenſione durante damnabiliter ingeſſerit ſe in divinis, irregularitatis laqueo ſe involvet, à quo non niſi per ſummum Pontificem poterit liberari.

Complices quoque in eas incidunt.

§. 3. Is verò, qui dolo, vel fraude, aut ſcienter in detrimentum Eccleſiarum alienationem fieri procuraverit, aut per ſordes, vel impreſſionem, alienationis decretum extorſerit, ſimilem ſententiam excommunicationis incurret, à qua nonniſi per Romanum Pontificem poſſit abſolvi, ad reſtitutionem nihilominùs rerum alienatarum: cum fructibus quandocumque de præmiſſis conſtiterit, condemnandus.

In commiſſionibus hoc Stat. inſeratur.

§. 4. Volumus autem, quòd Legati, & Commiſſarii prædicti de pœnis conſtitutionis noſtræ ſpecificè moneantur, & in quibuſcumque literis, & commiſſionibus hujuſmodi hoc ſtatutum noſtrum inſeratur. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 11. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1465. 5. Idus Maji, Pont. noſtri Anno primo.

III.

Gubernatores Civitatum. & aliorum locorum Status Eccleſiaſtici, munera (præter eſculenta, & poculenta quæ triduò conſumuntur) non recipiant. Officia per Papam conferri ſolita, non conferant. Exuléſque, vel pœnas, ſuprà florenos ſex, non remittant.

Quoad munera recipienda à Communitatibus, graviorem prohibitionem edidit Clem. VIII. infrà in Tom. 3. in ejus conſtit. 10. Pro commiſſa. Quoad Exules, non

remittendor, vide infrà latiorem diſpoſitionem in Pii V. conſt. 10. Ex ſuperna, ubi notabo. Et quoad pœnas non condonandas, habes plenè infrà in conſt. 93. Sixt. V. Ad Romanum. Tom. 2.

Hæc autem conſtit. expreſsè confirmatur à Sixt. IV. infià in conſtit. 25. §. 3.

Edita An. D. 1466.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Munerum receptio apud juſtitiæ Officiales, multa mala producit.

MUnera excœcare oculos ſapientum, & pervertere corda juſtorum ſacra Scriptura teſtatur. Unde ille laudatur, ille prædicatur beatus, qui poſt aurum non abiit nec argentum, & qui excutit manus ſuas ab omni munere, de quo Propheta teſtatur: quoniam ipſe in excelſis habitabit, & monumenta ſaxorum, ſublimitas ejus. Quod cùm omnes facere conveniat, tum maxime ſervare nportet Apoſtolicos Legatos, & Gubernatores Provinciarum, Civitatum, atque Terrarum, Rom. Eccleſiæ ſubditarum, quos decet cæteris ſæcularibus Magiſtratibus, juſtitiæ & integritatis exempla præbere, ut avaritiam odiant, & munera ſuper innocentes non cupiant. Sanè ad noſtrum, non ſine moleſtia animi, pervenit auditum, quòd ſuperioribus temporibus diverſi Rectores, & Gubernatores Terrarum, & Provinciarum S. R. E. ſubditarum, & nonnulli Legati, etiam de latere, ad gubernationem ipſarum Terrarum, & Provinciarum emiſſi, ſolitum quemdam ſequentes abuſum, munera à Provincialibus, & incolis locorum, publicè & privatim ſuſceperunt, eoam in vaſis aureis vel argenteis, vel equis, aut victualibus, excedentes omnem modum, permiſſionémque Canonicam, quæ quidem non ſolùm ipſis civitatibus & provinciis gravia & onetoſa fnere, ſed etiam exemplo turpia, & perniciosſaopere comprobantur. Siquidem ipſis muneribus vel donis allecti, privatæ gratiæ & factionibus potiùs, quàm juſtitiæ ſtuduerunt, multique criminoſi gravia delicta & flagitia pecunia redemerunt, atque (ut breviter circumſcribamus) impletum eſt in pleriſque propheticum illud, quod in eorum manibus iniquitas fuit, & dextera eorum replera eſt muneribus. Siquidem B. Iſidorus ait, Citò jugulabitur auro juſtitia, nullámque reus pertimeſcet culpam, quam redimere nummis exiſtimat.

Hic ideò Pont. officialibus fui Status Eccleſiaſtici id prohibet.

§. 1. Volentes igitur talibus abuſibus providere, & per Officiales & Miniſtros Apoſtolicæ Sedis, omnem integritatem munditiámque ſervari, hoc perpetuò prohibemus edicto ne quiſquam deinceps Rectorum, aut Gubernatorum quorumcumque Officialium Romanæ Eccleſiæ, vel etiam Legatorum de latere, ad regimen & gubernarionem Provinciatum, Civitarum, ac terrarum Romanæ Eccleſiæ deputatorum vel deputandorum, à provinciis, civitaóbus & terris quibus præſunt, vel officia exercent, nec à ſiogularibus ſuæ legationi, regimini, vel gubernationi ſuppoſitis, aliqnod genus muneris, nec aurum, nec argentom, aut veſtem, aut equum, vel aliquod cujuſlibet ſpeciei munus accipiat, præter eſculenta & poculenta, quæ brevi tempore conſumi poſſunt, quod tempus, ad biduum moderamur, alioquin tàm dantes quàm accipientes, etiam ſi Pontificali præfulgeant dignitate (dummodò non ſint ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, qui in ſacro Collegio, coram Nobis, ſponte ſua obtulerunt & promiſerunt, non recepturos hujuſmodi munera) ipſo facto ſententiam excommunicationis incurrant, à quo abſolvi non poſſint, niſi à Romano Ponrifice, præterquam in mortis articulo conſtituti. Et inſuper, omne id quod acceperint, & aliud tantumdem reddere teneantur.

Et hujus Bullæ obſervantia ab eis jurari percipit.

§. 2. Mandantes ut omnes & ſinguli Legati, Rectores & alii officiales prædicti, priuſquam ad ſua admittantur officia, videlicet Cardinales Legati, in dicto Collegio coram Nobis promittere, inferiores verò in Camera Apoſtolica, de obſervanda hujuſmodi conſtiturione noſtra (quam perpetuò valere, & vim decretalis habere decernimus) juramentum præſtare teneautur, quod etiam in forma juramentorum præſtari ſolitum, adjungi & aſſervari mandamus.

Collationem officiorum à Papa conferri ſolitorum eiſdem interdicit.

§. 3. Inſuper, ne ſub occaſione munerum, officia inferiora in ipſis provinciis, civitatibus, & terris, venalia reddantur, aut criminoſi debitas pœnas effugiant, vel mulctæ pro debitis impoſitæ, & fiſco applicandæ, in privatas utilitates redigantur, pari prohibemus edicto, ne Legati & Gubernatores prædicti, Præturas civitatum & alia inferiora officia, per Romanos Pontifices conferri, vel aliàs concedi ſolita, conferre, confirmare, aut de illis quomodolibet, ſine ſpeciali commiſſione noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum ordinare præſumant. Pro bis verò quæ ad ipſorum Legatorum, vel Gubernatorum diſpoſitionem, vel confirmaoonem peroneut, pro collatione officiorum, vel confirmatione nil accipiant, præter moderatam mercedem ſecretarii, ſive ſcriptorum & ſigilliferi, quàm quidem in majoribus officiis & civitatibus inſignioribus, ad duos florenos de Camera, in minoribus officiis vel civitatibus minùs inſignibus, ad unum florenum, in minimis verò, ſeu caſtellis, dimidium florenum ſimilem tantùm, pro ſalario ſecretarii, ſcriptoris, & ſigilli taxamus, & limitamus.

Bannitorúmque remiſſionem.

§. 4. Inſuper prohibemus ne aliquos reos capitalium, aut exules, bannitos, & diffamatos ſub pœna capitis, abſolvere, reſtituere, aut à pœna liberare audeant, ſine Romani Ponoficis licentia ſpeciali.

Pœnarum quoque condonationem.

§. 5. Præterea mulctas & condemnationes pecuniarias, Cameræ Apoſtolicæ, de jure vel conſuetudine applicati ſolitas, remittere non poſſint aut donare, nec de illis gratiam aut remiſſionem facere, niſi uſque ad ſummam ſex florenorum auri de Camera, in mulcta ſeu condemnatione quamvis gravi.

Quibuſcumque facultatibus conceſſio non obſtantibus.

§. 6. Revocantes omnes conceſſiones aut facultates, in genere vel ſpecie, cuivis Legato, Rectori, vel Gubernatori conceſſas, in quantum præmiſſis adverſentur, illáſque pro inſectis habentes, decernentes quicquid contra præmiſſa & quodlibet præmiſſorum attentatum fuerit, nullius eſſe roboris vel momenti, & abſulutiones, remiſſiones, donationes, & gratias quorumlibet Legatorum, Rectorum & Gubernatorum, quacumque auctoritate fungentium, in futurum contra præmiſſa forſitan faciendas, nulli penitùs ſuffragari.

Jubet hic hanc Bullam publicari & obſervari.

§. 7. Mandantes hanc conſtitutionem noſtram in omnibus Civitatibus Romanæ Eccleſiæ inſignioribus, nunc & ſingulis quibuſcumque temporibus, in adventu novi Legati ſeu Gubernatoris, ſolemniter publicari, & ab omnibus inviolabiliter obſervari, ac de verbo ad verbum in libro ibidem aliquo authentico regiſtrari & conſervari.

Sanctio pœnalis.

§. 8. Nulli ergo omninò hominum liceat bane paginam &c.

Dat. P. Ann. die 18. Mart.

Datum Romæ apud ſanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſexto, quintodecimo Calendas Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

IV.

Contra vindictam tranſverſalem in Urbe ejuſque diſtrictu ſumentes, aut Cavalcatas, ſeu hominum collectas facientes, brigoſoſque & eorum fautores.

Hæc Bulla fuit primum à Six. IV. die 12. Julii 1477. & deinde ab Innocen. VIII. die 13. Septembris 1478. confirmata, ſed poſteà ad omnia loca Status Eccleſiaſtici extenſa à Pontificibus ſucceſſoribus, ut liquet ex Bulla 10. Clem. VII. infrà in hoc Tomo 1. & Bulla 10. Pii V. Ex ſuperna. §. 9. Tom. 2.

Edita An. D. 1466.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

VIros ſanguineos & doloſos abominabiles Deo, Sanctus Propheta teſtatur, nec immeritò quidem apud Deum & homines deteſtandi videntur, qui horrenda ſævitia, & vindictæ furore ſuccenſi, ſanguinem ſitiunt aliorum, & præſertim inſontium, ita ut non ſolùm corporum mortem procurent, ſed etiam animarum, pro quibus DEI Filius mortem ſubiit corporalem, eáſque pretio ſui Sanguinis comparavit. Unde nos ejuſdem Salvatoris vicem, diſponente Domino, licèt immeriti, obtinentes in terris, eoſdem meritò deteſtamur, & ad gregis Dominici cuſtodiam ſoliciris excitati vigiliis, animarum & corporum ſaluti, & publicæ paci ac quieti, attenta cogitatione inſiſtimus, ut perditorum hominum audaciam compeſcendo, animas ſimul & corpora Deo lucrifacere ſua nobis cooperante gratia valeamus.

Cauſa hujus conſtitut.

Sanè in Alma Urbe noſtra, quæ ſicut per ſacram Beati Petri Sedem totius eſt caput Orbis effecta, ita cæteris urbibus quietis & pacis norma & exemplar deberet eſſe juſtitiæ, inſtigante diabolo peſtiferum & pernicioſum malum irrepſit, ut ſi quando inter aliquos, etiam pro leviſſima cauſa, quam brigam vocant, rixa fuerit exorta, in qua alter alterum percuſſerit aut vulneraverit, percuſſus aut vulneratus, hujuſmodi offendentis, patrem, fratrem, aut filium, ſeu alterum ex propinquis, injuriæ expertem, & plerùmque offenſionis ignarum, aut hujuſmodi exceſſus plurimum indolentem, horribili immanitate, & furioſa dementia, in vindictam ſuæ injuriæ vulnerat, & interdum occidit, aut aliquis propinquorum offenſi ad ultionem injuriæ propinqui ſui, ut præmittitur, propinquum offendentis vulnerat, vel occidit, vel vulnerari & occidi facit, inde quoque juxta damnabilem abuſum Civitatis utraque pars ſe domibus privatis includit, quas in contemptum Summi Pontificis, videlicet Principis, ac etiam Magiſtratuum civitatis, armatis complens, & interdum fores domorum, & porticus ſteccatis communiunt, ubi tamquam ad officinas aſylum ſcelerum perditi homines, & ſceleſti, ex utraque parte conveniunt, illic rabida factio jungitur, atrociſſimi ſceleris immanitate concordans, illic dementia, & furia eſt, & venalis injuria, dum iis, qui nulla ſunt injuria laceſſiti, ad vindictam offenſorum, inſana mente, & ferali crudelitate conjurant. Ii ſunt quorum veloces pedes ſunt ad effundendum ſanguinem, qui viam pacis non cognoverunt. Inter quos fœda & obſcœna commercia, alearum luſus, pecuniarum effuſio, patrimoniorum diſſipatio, diræ blaſphemiæ, & obſcœni aguntur inceſtus: ex iis oritur regentium Rempublicam, & Magiſtratuum contemptus, ac ſeditiones nonnumquam excitantur. Quod quidem ex alio veteri proceſſit abuſu, ut ſi quando hujuſmodi rixæ & offenſiones intercedunt, non ſolùm propinqui, atque conjuncti, ſed etiam extranei utrique parti ſe offerunt. quod vulgò apud eos, & materno vacabulo, Fare de bene, nuncupatur, ex quo plerumque totius civitatis ſtudia, non ſine gravi nota regentium, atque diſcrimine reipublicæ, armantur adverſus proximos, miſeri ſpiritu diaboli repleti, omne jus humanæ ſocietatis, omnem charitatem, omnem civilem concordiam damnabili abuſu pervertunt.

Vindictam tranſverſalem facientibus.

§. 1. Nos igitur tàm immani, & crudeli facinori, ac populi noſtri peculiaris periculis volentes occurrere. & tàm nepharios præſumptores debitæ animadverſionis mucrone ferire, & ut tuta ſit inter improbos innocentia, etiam in ipſis improbis formidato ſupplicio, refrænetur audacia, ac nocendi facultas, ipſiúſque Almæ Urbis noſtræ paci, quieti, & tranquillitati conſulere, ut felici ducta regimine præſervetur à noxiis, & optatis ſemper proficiat incrementis. Hac irrefragabili, matura, & perpetua valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, ut quicumque deinceps Baro, aut Domicellus, vel civis Romanus, vel quævis alia Eccleſiaſtica ſæculariſque perſona, cujuſcumque conditionis & qualitatis exiſtat, quacumque etiam atroci injuria laceſſita pro ſua, vel amici, aut propinqui injuria vindicanda, Patrem, aut filium, fratrem, aut propinquum, vel aliàs amicum, vel domeſticum offendentis, vulnerare, mutilare, occidere, vel quocumque modo, realiter vel perſonaliter, offendere præſumpſerit, aut talia fieri fecerit, vel mandaverit.

Collectam hominum adunantibus.

§. 2. Similiter qui in Urbe Romana, vel in ejus diſtrictu, occaſione rixæ, vel brigæ domum communire, armatos receptare, aut tenere, vel adhærentes, & complices ac fautores brigæ arceſſere, ſeu quamcumque conventionem, congregationem, & collectam hominum, ad ultionem injuriæ, invocare, excitare, invitare, vel receptare præſumpſerit per ſe, vel alium, crimen læſæ Majeſtatis incurrat, & tamquam læſæ Majeſtatis, rebellionis, ac ſeditionis in Urbe concitatæ reus cenſeatur, & habeatur, ac veluti talis à competentibus judicibus ſeveriſſimè puniatur.

Pœnas hic deſcriptas hic Pont. imponit.
Tu ſcita pœnam excommunicationis abſtuliſſe Sixt. v. citat. in rubr.

§. 3. Eccleſiaſtici verò talia perpetrantes ab omni dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio ſint ipſo jure privati, & perpetuæ cuſtodiæ mancipentur, beneficia eorum liberè aliis per illos ad quos eorum collatio pertinet, conferantur. Omneſque præterea talia perpetrantes, & committentes, tamquam Chriſtianæ religionis alieni, publicæ pacis æmuli, ab omni Populo, Civitate, Terra, vel loco, Eccleſiæ Romanæ mediatè vel immediatè ſubjecto, ſint perpetuò diffidati, eorum bona tam mobilia quàm immobilia ſint ipſo jure Cameræ Apoſtolicæ confiſcata. Nulli præterea talium alicujus aperiatur janua dignitatis, aut honoris Eccleſiaſticæ vel mundanæ, ſeu ad alicujus loci regimen ſit aſcenſus. Et ut magis famoſa ſit eorum infamia, factio teſtamenti activè & paſſivè ſit eis interdicta; ad actus legitimos nullus eis pateat aditus, nulla porta pandatur, omni ſpe gratiæ, aut diſpenſationis adempta. Ac præter prædictas pœnas, ſententiam excommunicationis, & perpetuæ maledictionis incurrant, à qua abſolvi non poſſint niſi per Romanos Pontifices, præterquam in mortis articulo conſtituti.

Fautoribus eorum pœnas infligit.

§. 4. Illi verò qui ipſis offenſis vel offendentibus ſeu brigoſis adhærere, favere opem auxiliumve permittere, vel in domibus aut Caſtris, locis, ſeu fortalitiis ſuis receptare, aut qui juxta vulgare, Far de bene, deinceps præſumpſerit, tamquam fautores ſcelerum, & conſpiratores adverſus publicam pacem, omninò ſimilis rebellionis, confiſcationis, depoſitionis, privationis, inhabilitationis atque excommunicationis, & anathematis pœnas incurrant.

Domoſque eorum demoliri mandat.

§. 5. Statuimus prætereà, ut domos, & habitationes principalium offendentium, qui vindictam in alios ut præmittitur ſumere vel exercere, vel etiam qui ex utraque parte domos ipſas munire, aut congregationes occaſione brigæ & collectas hominum adunare, aut armis vel armaris, ſeu Steccatis, aut Propugnaculis communire auſi fuerint, in deteſtationem tanti facinoris demoliantur, & uſque ad ſolum, ad perpetuam infamiam proſternantur, per hoc quoque ſæcularibus, & aliis judicibus ſuis competentibus non adimimus facultatem utendi ſtatutis & legibus adversùs tales editis vel edendis. Dignum eſt enim ut nefandi ratione flagitii, ultionis ſeveritas extendatur, & propter enormitatem facinorum, & pœnarum modus exuperet.

Brigam habentes pacem inire jubet.

§. 6. Cæterùm volumus, quòd ſinguli in dicta Urbe rixam ſeu brigam quomodolibet forſan in præſentiarum habentes, ſuſtinentes, aut excitare molientes, cujuſcumque ſtatus, vel conditionis fuerint, poſt publicationem præſentium in Curia Capitolii & aliis publicis dictæ Urbis locis faciendam, infrà quindecim dierum ſpatium ſuper illa in dilectos filios ejuſdem Urbis generales Pa-

cerios

cerios noſtros, ac Chericum de Chericatis Civem & militem Viceotinum ſeu alium per nos ejus loco forſan ſubrogandum aut deputandum, & de jure & de facto juxta auctoritatem & arbitrium eorum, plenariè compromiſiſſe, ipſorúmqoe deciſionibus, ſententiis, & maodatis, quæ omnia & rata & grata haberi, ac ab omoibus & ſingulis quotum intereſt, vel intererit quomodolibet in futurum, inviolabiliter obſervari volumus atque mandamus, ſtare & parere debeant, & teneaotur. Decernentes nulli licere illis contradicere, uec etiam ab eis quoviſmodo appellare.

Paciſque hujuſmodi fractores pœnis hic enunciatis nodat.

§. 7. Inhibentes nihilominùs diſtrictiùs, ne aliquis per ſeipſum ut quemvis alium directè vel indirectè, ſeu alio quovis quæſito colore contra pacem, & concordias, hactenus initas & factas, vel ſecuritates præſtitas, ſeu deinceps ineundas, veoire, vel aliquid attentare, aut illas infringere quomodolibet præſumant, ſub pœnis ultra Urbis ſtatuta iu hujuſmodi facta pace contentis, ac præmiſſis, & aliis arbitrio noſtro infligendis, quas rebelles, & contrafacientes, ac pacem hujuſmodi non ſervantes, eo ipſo quo contrafecerint, irremiſſibiliter incurrant.

Hanc Bullam in ſtatutis Urbis deſcribi mandat.

§. 8. Ad majorem prætereà firmiorémque rei ſubſiſtentiam, & perpetuam obſervationem, volumus & mandamus quòd præſentes noſtræ literæ ejuſmodi voluntatem, ordinationem, & decretum noſtrum continentes, in volnmine Statutorum dictæ noſtræ Urbis, de verbo ad verbum denotentur, & deſcribantur. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 22. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1466. Decimo Kal. Octob. Pont. noſtri Anno tertio.

V.

Prohibitio alienandi bona Eccleſiaſtica, aut illa ultra triennium locandi.

Hæc Bulla eſt inter extravagantes communes, ſed hic poſui, quia in judiciis quotidiè affertur. Et ut tibi dicam quod circa locationes hujuſmodi extat Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 11. Et quo ad alienationes habes etiam ſup. conſt. 1. Leon. I. Occaſio fol. 6. & infrà Paul. IV. conſt. 2. Injunctum, & Pii V. Tom. 2. conſt 69. Volentes, & aliam conſt. 98. Et ſi de ſingulis. Quo vero ad judices hujuſmodi alienationum habes hic ſup. conſt. 2. Cùm in omnibus.

Edita An. D. 1467.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

AMbitioſæ cupiditati, illorum præcipuè qui divinis & humanis affectatis, damnatione poſtpoſita, immobilia & pretioſa mobilia Deo dicata ex quibus Eccleſiæ Monaſteria & pia loca referuntur illuſtrantúrque & eorum miniſtri ſibi alimoniam vendicant, prophanis uſibus applicare, aut cum maximo illorum ac divini cultus detrimento exquiſitis mediis oſurpare præſumunt, occurrere cupientes.

Prohibitio alienandi.

§. 1. Omnium rerum & bonorum Eccleſiaſticorum alienationem, omnéque pactum per quod ipſorum dominium, conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem, ultra triennium, necnon infeudationem vel contractum emphyteoticum præterquam in caſibus à jure permiſſis, ac de rebus & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, & tunc cum Eccleſiarum evidenti utilitate, ac de fructibus & bonis quæ ſervando ſervari non poſſunt, pro inſtantis temporis exigentia, hac perpetuò valitura conſtitutione fieri prohibemus.

Innovatio conſtit. prædeceſſorum.

§. 2. Prædeceſſorum noſtrorum conſtitutionibus, prohibitionibus & decretis aliis ſuper hoc editis, quæ tenore præſentium innovamus, in ſuo nihilominùs robore permanſuris.

Reſciſſio alienationum aliter fiendarum, cum aliis pœnis.

§. 3. Si quis contra hujus noſtræ prohibitionis ſeriem de bonis & rebus eiſdem quicquam alienare præſumpſerit, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, & infeudatio hujuſmodi nullius omnioò ſit roboris vel momenti, & tàm qui alienat, quàm is qui alienatas res & bona prædicta receperit, ſententiam excommunicationis incurrat, alienanti vero bona Eccleſiarum, Monaſteriorum locorúmque piorum quorumlibet, inconſulto Romano Pontifice, aut contra præſentis conſtitutionis tenorem, ſi Pontificali vel Abbatiali præfulgeat dignitate, ingreſſus Eccleſiæ ſit penitùs interdictus, & ſi per ſex menſes immediatè ſequentes ſub interdicto hujuſmodi, animo, quod abſit, perſeveraverit indurato, lapſis menſibus eiſdem, a regimine & adminiſtratione ſuæ Eccleſiæ vel Monaſterii cui præſidet in ſpiritualibus & temporalibus ſit eo ipſo ſuſpenſus. Inferiores verò Prælati commendatarii, & alii Eccleſiarum Rectores beneficiati vel adminiſtrationem quomodolibet obtinentes, Prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, Canonicatibus, præbendis, aliiſque Eccleſiaſticis cum cura & ſine ſæcolaribus & regularibus beneficiis, quorum res & bona alienarunt dumtaxat, ipſo facto privati exiſtant, illáque abſque declaratione aliqua vacare cenſeantur, poſſintque per locorum Ordinarios vel alios ad quos eorum collatio pertinet, perſonis idoneis (illis exceptis quæ propter eà privatæ fuerint) liberè de jure conferri, niſi alias diſpoſitioni Apoſtolicæ Sedis ſint ſpecialiter aut generaliter reſervata, & nihilominùs alienatæ res & bona hujuſmodi ad Eccleſias, Monaſteria & loca pia ad quæ ante alienationem hujuſmodi pertinebant, liberè revertantur. Nulli &c.

Dat. P. An. 4. die 1. Mart.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo ſeptimo, Kal. Martii, Pont. noſtri Anno quarto.

VI.

Quòd Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia Eccleſiaſtica, perpetuò unita, & de cætero non vacantia, teneantur Rev. Cameræ Apoſt. debita jura & ſervitia ut taxata ſunt præſtare. Alia vero Annatam perſolvere ſingulis quindecim annis.

Hæc Bulla comprobata fuit à Jul. II. die 28. Julii 1505. cujus conſtitutio tamquam ſimpliciter confirmatoria, & à Paulo IV. hic infrà relata, à me prætermiſſa fuit. Declaratur autem & extenditur à Clem. VII. Paulo IV. Pio V. & Sixt. V. ut dicam infrà in ejuſdem conſtit. 33. Cameræ in Tomo 2.

Edita An. D. 1469.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcet Romanum Pontificem ſic ſuis fore gratiis liberalem, quòd in Eccleſiarum, Monaſteriorum, aut Clericalis Ordinis perſonarum ſæcularium ſive regularium favore conceſſa, in Cameræ Apoſtolicæ, vel aliis præjudicium non redundent.

Plures Pont. multa beneficia perpetuò univerunt.

§. 1. Sanè dudum ad humiles univerſorum poſcentium ſupplicationes, & ex certis rationabilibus cauſis tunc expreſſis inducti, tàm Nos quàm S. R. E. Martinus V. Eugenius IV. Nicolaus etiam V. Calliſtus III. & Pius II. Pontifices prædeceſſores noſtri quam plura diverſorum Ordinum Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, Conventuales, nec non dignitates majores in Cathedralibus, Metropolitanis, & principales in Collegiatis Eccleſiis, adminiſtrationes quoque, officia, & beneficia Eccleſiaſtica etiam diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata, invicem vel aliis Cathedralibus etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, earúmque Capitularibus menſis, ac menſarii, dignitatibus, Collegiis, Univerſitatibus, & beneficiis, & præſertim Congregationis Canonicorum Regularium S. Auguſtini Lateranen. & de Scopeto, ſeu S. Salvatoris nuncupatorum, Monachorum S. Juſtinæ Paduan. Montis

Oliveti, S. Benedicti, Ciſtercien. Vallis Umbroſæ, & Cartuſien. Ordinibus, presbyterorúmque S. Georgii in Alga Venetiarum, atque aliis Monaſteriis, domibus, Hoſpitalibus, fabricis, & piis locis, utriuſque ſexus perſonarum, ſub diverſis modis & formis Apoſtolica auctoritate univimus, incorporavimus, & anneximus, applicavimus, atque ſubmiſimus.

Unde ob non vacationem, Cameræ Apoſt. jura ſua non præſtabantur.

§. 2. Proptereáque Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, Præpoſituræ, dignitates, adminiſtrationes, officia, & beneficia unita hujuſmodi ampliùs nequaquam vacare ſperantur, cúmque propterea Cameræ Apoſtolicæ, necnon venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Collegium, & Sedis Apoſtolicæ Officiales detrimentum non modicum patiantur.

Hic ideò Pont. providet ut in prima parte rubr.

§. 3. Nos, quorum intereſt eorumdem Cameræ, Collegii, & Officialium indemnitati proſpicere, volentes quemadmodum par eſt, uniones, incorporationes, annexiones, applicationes, & ſubmiſſiones præfatæ, ſi aliàs rite, & rationabiliter proceſſerunt, ita in ſua firmitate permaneant, quòd ipſorum quibus unà cum ſuis oneribus unita fuere, commodis deſerviant, & aliorum jura propterea non lædantur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, ordinamus, decernimus, & declaramus, quòd omnia, & ſingula Monaſteria, videlicet illa quorum fructus, & redditus, & proventus ad ſummam centum floren. auri de Camera ſecundùm communem æſtimationem aſcendunt annuatim, ſi in libris ejuſdem Cameræ taxari reperiuntur, communia, & minuta ſervitia, atque alia jura debita, & conſueta tàm ipſis Cameræ, & Collegio quàm Officialibus præfatis.

Et prout in ſecunda.

§. 4. Reliqua verò Monaſteria, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & beneficia, ut præfertur unita, pro quibus Cameræ Apoſtolicæ annata, ſeu alia jura ſolvi conſueverant, vel debebant temporibus retroactis, & de ſolvendo ſingulis certis temporibus futuris obligatio in eadem Camera per inadvertentiam facta non fuit annatam, ſive medios fructus unius anni in poſterum ſingulis quindecim annis perpetuò ſequuturis, eidem Camerario ſolvere teneantur & debeant.

Jubet etiam ſolvi annatam d. quindennio præterito, & cavet pro futuris.

§. 5. Et quòd de omnibus Monaſteriis, Prioratibus, Præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, & beneficiis, ut præfertur unitis, à quorum unionum temporibus poſtquàm illæ ſortitæ effectum, anni quindecim effluxerunt, infra annum proximè futurum communia minuta, & alia jura ſeu annatas, & medios fructus hujuſmodi ſolvere adſtringantur etiam ſingulis annis quindecim in futurum, prout multi alii ſimiles uniones, & gratias obtinen. faciunt, & facere conſueverunt, & ad hoc ii quorum intereſt infrà unius anni ſpatium ſe in eadem Camera efficaciter obligare debeant cum effectu.

Alioqui uniones irritat.

§. 6. Alioqui ſi à ſolutione aut obligatione præmiſſis ceſſare præſumpſerint, uniones, annexiones, & incorporationes præfatæ habeantur penitùs pro infectis, & ſic unita Monaſteria, Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & cujuſvis qualitatis, aut generis beneficia hujuſmodi tamquam verè vacantia poſſint liberè à Sede præfata impetrari, & canonicè obtineri, ac ſi uniones ipſæ, & ſuper eis confectæ literæ, proceſſus quoque habiti per eoſdem, & quæcumque inde ſecuta nullatenùs emanaſſent.

Clauſulæ derog. & decretum irritans.

§. 7. Non obſtantibus union. & aliis præmiſſis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 6. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſexageſimo nono, octavo Id. Januarii, Pont. noſtri Anno quinto.

VII.

Reductio Sanctiſſimi Jubilæi, ſive Anni Sancti, ad annum vigeſimum quintum, quo viſitantes Baſilicas SS. Petri, & Pauli, & S. Joannis in Laterano, ac S. Mariæ Majoris de Urbe, pleniſſimam peccatorum veniam conſequuntur.

Inſtitutionem hujuſmodi Jubilæi pro quolibet centeſimo anno ſtatuit Bonif. VIII. ut ſuprà in ejus conſt. 7. Antiquorum. p. 179. Sed reductionem iſtam ad annum vigeſimum quintum ſervarunt omnes hujus Pont. ſucceſſores uſque ad Clem. VIII. ut infrà in ejus conſt. 58. Annus, ubi notabo in Tomo 3. p. 82.

Edita A. D. 1470.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INeffabilis providentia ſummi Patris (qui pro redemptione humani generis, ejúſque reconcilianda natura, Adæ prævaricatione perpetuæ mortis damnatione mulctata, Unigenitum ſuum veſtem noſtræ mortalitatis aſſumere, & poſt Evangelicæ doctrinæ ſacra erudimenta, ac vitæ ipſius actus, & converſationis exempla crucem voluit & mortem ſubire) laudabili imitatione nos inſtruit, ut qui inſufficientibus meritis vices ipſius redemptoris tenemus in terris, ſummis enitamur ſtudiis gregem dominicum vigilantiæ noſtræ ſua præordinatione commiſſum, quem callidi hoſtis verſutia juſtitiæ limitibus ſæpè divertit, auctori noſtro, qui non mortem, ſed pœnitentiam deſiderat peccatorum, reddere acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem, ut in extremi, tremendique judicii ratione reddenda, rigorem juſtitiæ & ultionis meritæ evitare poſſimus. Decet igitur noſtræ mentis intuitum ad ea vigili attentione convertere, per quæ ſupremi favoris ſuffragante præſidio, ita univerſorum Chriſti fidelium animarum ſaluti proſpiciamus utiliter, & gratiarum ſpiritualium donis ſalubriter conſulamus, quòd adverſus ipſius hoſtis aſtutias congruò valeat antidoto ſubveniri, ipſique fideles æternæ beatitudinis præmia largiente Altiſſimo conſequantur.

Bonif. VIII. Jubilæum quolibet 100. an. [illegible], ut in rub.

§. 1. Dudum ſiquidem cùm fida relatio antiquorum haberet, quòd accedentibus ad honorandam Principis Apoſtolorum de Urbe Baſilicam, magnæ conceſſæ forent remiſſiones & indulgentiæ peccatorum, felicis recordat. Bonifacius Papa Octavus prædeceſſor noſter ſummo ſtudio ſalutem appetens fidelium ſingulorum, & attenta conſideratione recenſens, quòd per beatiſſimos Chriſtianæ fidei Principes Petrum, & Paulum ſacroſancta Romana & univerſalis Eccleſia religionis ſumpſiſſet exordium, ac Evangelium CHRISTI Romæ reſplenduiſſet: ut iidem Apoſtolorum Principes, gregis dominici paſtores, & ejuſdem Eccleſiæ columnæ firmiſſimæ, in ſpeciali veneratione, & honorificentia haberentur, ipſéque prædeceſſor fidelibus ipſis incomparabilem ſalutis theſaurum aperiret, de fratrum ſuorum conſilio voluit atque decrevit, quòd omnes qui anno à nativitate Domini milleſimo treceanteſimo, & quolibet anno centeſimo ex tunc in anteà ſecuturo ad ipſorum Apoſtolorum Baſilicas de Urbe accederent reverenter, ipſáſque ſi Romani ad minùs triginta, ſi verò peregrini aut forenſes quindecim diebus continuis vel interpolatis, ſaltem ſemel in die, verè tamen pœnitentes & confeſſi, perſonaliter viſitarent, ſuorum omnium peccatorum remiſſionem, & veniam pleniſſimam obtinerent.

Clem. VI. ad annum 50. reduxit.

§. 2. Poſtmodùm verò ſanctæ recordationis Clemens Papa Sextus noſter etiam prædeceſſor ex præmiſſis & nonnullis aliis animum ſuum moventibus cauſis indulgentiam antedictam ad annum quinquageſimum provida conſideratione reducens, Apoſtolica auctoritate ſtatuit, ut omnes Chriſtifideles qui prædictas Baſilicas & Lateranen.

Eccleſiam de quinqoaginta in quinquaginta annos certo modo tunc expreſſo devotè viſitaverint, eamdem peccatorum ſuorum veniam conſequerentur.

Greg. XI. ſtatuit etiam viſitari Eccleſiam B. Mariæ Majoris.

§. 3. Et ſucceſſivè piæ memoriæ Gregorius Papa XI. ſimiliter prædeceſſor noſter cupiens, ut Eccleſia beatæ MARIÆ Majoris de Urbe cum eiſdem Baſilicis & Lateran. Eccleſia indulgentiæ privilegio decoraretur prædicto, ex certa ſcientia voluit, ſtatuit, & auctoritate prædicta ordinavit, quòd quicumque Chriſtifideles hujuſmodi indulgentiam per ipſius Clementis literas declaratam aſſequi affectarent, eamdem Eccleſiam B. Mariæ Majoris ſicuti Baſilicas, & Lateranen. Eccleſiam ſupradictas viſitare deberent, & etiam tenerentur.

Urb. VI. Jubilæum celebrari præcepit quolibet anno 33.

§. 4. Et deinde Urbanus Sextus in ſua obedientia nuncupatus providè conſiderans, quòd ætas hominum ampliùs ſolitò in dies laberetur pauciores, ac deſiderans quamplurimos ejuſdem indulgentiæ fieri participes, cùm ad annum quinquageſimum propter brevitatem vitæ plurimi hominum minimè perveniant, ut populorum augeretur devotio, fides ſplenderet, & charitas amplius incaleſceret, ex eiſdem & aliis non minoribus cauſis de fratrum ſuorum conſilio annum quinquageſimum ſuprà dictum ad trigeſimumtertium reducens, ſtatuit de fratrum ſuorum eorumdem conſilio, & Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis quòd univerſi fideles verè pœnitentes & confeſſi, qui in anno à Nativitate ejuſdem Domini milleſimo trecenteſimo nonageſimo, & deinceps perpetuis temporibus de triginta tribus annis in triginta tres annos Baſilicas ac Lateranen. & ſanctæ MARIÆ Majoris prædictæ Urbis Eccleſias cauſa devotioois modo præmiſſo viſitarent, eamdem conſequerentur remiſſionem, & veniam peccatorum.

Mart. V. approbavit.

§. 5. Poſtremò verò poſtquam felicis recordationis Martinus Quintus Romanus Pontifex prædeceſſor noſter reductionem per eumdem Urbanum factam hujuſmodi ratam habens & gratam, ipſam in ſua firmitate perſiſtere, & anno trigeſimotertio ſupradicto obſervari debere cenſuerat, & ad effectum deduci anno ingruente prædicto permiſerat, prout obſervata extitit.

Nicolaus V. confirmavit.

§. 6. Piæ recordationis Nicolaus Papa Quintus ſimiliter prædeceſſor noſter eorumdem prædeceſſorum inhærendo veſtigiis prædictas Clementis ejuſdem conceſſionis literas ratas habens & gratas, eas de fratrum noſtrorum tunc ſuorum conſilio, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine innovavit & approbavit, ſuique ſcripti patrocinio communivit, indixitque, ſtatuit, decrevit, & ordinavit, ut omnes Chriſtifideles verè pœnitentes & confeſſi, qui juxta formàm in literis Clementis prædeceſſoris hujuſmodi comprehenſam in anno à Nativitate Domini noſtri JESU CHRISTI milleſimo quadringenteſimo quinquageſimo tunc futuro Baſilicas, & Eccleſias antedictas viſitarent: ut præfertur omnium peccatorum ſuorum pleniſſimam indulgentiam conſequerentur, prout in dictis literis pleniùs continetur.

Hic modo Pontif. ad annum 25. reducit.

§. 7. Nos igitur, qui miſeratione Altiſſimi ſaventibus annis regimini Catholicæ & univerſalis Eccleſiæ fuimus divina clementia diſponente præfecti, provida conſideratione non immeritò attendentes humanæ conditionis ſtatum fragilem ad peccandum proclivem, & ad declinationem uſque adeò celeri curſu, ut præmittitur, properare, breviſſimum quoque vitæ ſpatium, & peccatis noſtris exigentibus, crebras peſtilentias, varios morbos letiferos, graviſſimas quoque Turcarum & infidelium adverſus fideles perſecutiones aſſiduas, atque univerſam Chriſtianitatem retroactis temporibus quaſſatam, adhuc variis non quidem minoribus injuriis laceſſiri, & calamitoſis caſibus & diſpendiis ſubjacere, aliáſque plurimas ærumnas in CHRISTI populos adeò invaleſcere, & eis atque aliis ſiniſtris caſibus pleromque cauſantibus admodum pauci remiſſionum & indulgentiarum hujuſmodi participes fieri mereantur, necnon attentè conſiderantes novum, vel à moribus alienum non eſſe pro varietate temporum, anteceſſorum eorumdem ſtatuta reduci ad ſpatium temporis brevioris, maximè pro ſalute animarum fidelium quàm tota mente aperimus, & juxta datam nobis à Domino gratiam aſſiduè procuramus, ex præmiſſis & quibuſdam aliis non minoribus cauſis ad id animum noſtrum inducentibus, annum trigeſimumtertium hujuſmodi de venerabilium fratrum noſtrorum conſilio, & ipſius poteſtatis plenitudine ad annum vigeſimumquintum reducentes, auctoritate, ſcientia & poteſtate præmiſſis, ſtatuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus annus Jubilæus (plenariæ videlicet remiſſionis, & gratiæ, & reconciliationis humani generis noſtro piiſſimo Redemptori) cum omnibus & ſingulis indulgentiis, & peccatorum remiſſionibus ſuprà dictis de vigintiquinque annis cum gratiarum actione, & mentis jucunditate debeat ab omnibus Chriſtifidelibus frequentari, ac etiam celebrari. Nos enim de Omnipotentis Dei miſericordia, & ipſorum Apoſtolorum auctoritate confiſi, eiſdem utriuſque ſexus fidelibus, qui in anno Domini milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quinto, incipiendo à primis veſperis Vigiliæ Nativitatis Domini noſtri JESU CHRISTI milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quarto, & ut ſequitur finiendo, ac deinceps de viginti quinque annis in vigintiquinque annos Baſilicas, & Eccleſias antedictas alias juxta ordinationem eorumdem prædeceſſorum devotè viſitaverint, ut præfertur, pleniſſimam peccatorum ſuorum omnium veniam elargimur.

Jubilæi Indulgentias conſequi volentes conſiderent quæ Pontif. proponit.

§. 8. Attendant igitur univerſi fideles, qui ad rationem perſpicuæ veritatis attingere quærunt, ac in ſtatera cordis juſto libramine ponderent ſuorum ſarcinam peccatorum & quam graviter ſe reos conſtituerint erga ipſum Redemptorem piiſſimum, divinam contra ſe clementiam provocando. Debitorum ſuorum etiam relegant memoriale, atque animo repetant hujus defluentis ſæculi curſum ad exitum continuò properare, & inexorabilem legem mortis abſque ullius exceptionis beneficio omnibus eſſe indictam, quæ ſine perſonarum, dignitatumque delectu cunctos reddit æquales, nihilque eſſe in quo vanam hujus mundi gloriam inanibus extollamus titulis, dum naſcenti dies mortis indicitur, ac per tacitos, fallentéſque decurſus hujus vitæ mortalitas ad extremum diem fugaci temporis mobilitate rapiatur. Provide deinde conſiderent tremendi judicii diem, in qua omnium quæ in corpore geſſimus, & ſive bonum fuerit, ſive malum, reddituri erimus rationem, & abſque provocationis effectu quiſque propriam mercedem accipiet, aut æternæ beatitudinis præmia, aut mortis perpetuæ, & damnationis æternæ ſuplicia, quibus ſecunda mors finem imponere, aut ea mitigare nequibit: & tandem cùm ita ſit, nihilque habeat humana mortalitas quod bonorum omnium largitori dignè retribuere poſſit (cùm nullum in ſe bonum inveniat, quòd non ſit ei liberaliter à Deo collocatum) ut mortis hujus & damnationis detrimenta evitent, his atque aliis meritoriis operibus peccata ſua omni ex parte ſtudeant expiare, ut ſaltem per hæc media, atque remiſſionum, & indulgentiarum largitionem hujuſmodi, quibus Chriſticolas omnes veluti data manu ad ſalutem perpetuam invitamus, ac ſanctorum meritis & interceſſionibus adjuti, ad æternam mereamur beatitudinem pervenire. Suſcipiant etiam cuncti fidei catholicæ profeſſores patris monita & inſtituta ſalutis, atque præcipua cum exultatione ad præparandum iter ſibi ad gloriam ſempiternam has remiſſionum ac indulgentiarum gratias uberrimas, quas nos illarum diſpenſatores indigni, tamquam JESU CHRISTI Vicarius, de

ſacro-

ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ theſauris exhibemus, ut ipſorum animas ab hoſtis teterrimi, poteſtate ereptas, immortali DEO Creatori noſtro, ſicuti ſupremis deſideramus affectibus, exhibere, & nos cum eis ſupernæ beatitudine perfrui valeamus. Amen. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 6. die 19. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno à Nativitate ejuſdem Domini milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo, tertiodecimo Kalen. Maji, Pontificatus noſtri anno ſexto.

SIXTUS QUARTUS PONT. CCXVI.
ANNO DOMINI MCDLXXI.

Sixtus Quartus de Ruvere, Magiſter Franciſcus Savonenſis anteà dictus, Ordinis Fratrum Minorum, presb. Card. tituli S. Petri ad Vincula. Creatus 5. Idus Auguſti, Anno Domini 1471. Coronatus 8. Kal. Septembris eodem anno. Vixit Annos tredecim, dies quatuor. Creavit Cardinales 34. Obiit pridie Idus Auguſti Anno Domini 1484. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri. Vacavit ſedes dies 16.

I.

Privilegia Theſaurarii, & Clericorum Rever. Cameræ Apoſtolicæ, ſuorúmque nepotum, & familiarium.

De his, habes ſuprà conſt. 13. Eug. IV. fol. 330. Inter, & conſt. 1. Calliſt. III. fol. 302. Qua laudabili. Et ſignanter de Theſaurario, attende conſt. 100. Sixt. V. In conferendis, cum ibi not. Tom. 2. fol. 731. De Clericis autem, inſpice conſt. 12. Alex. VI. Etſi ex, cum ibi indicandis, infrà fol. 463.

Edita An. D. 1472.

SIXTUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Diſpoſitione divina quamvis immeriti gregi Dominico, & Eccleſiaſtico ſtatui Præſidentes, inter noſtri officii curas multiplices nobis imminentes, Romanæ Curiæ, & Apoſtolicæ Sedis officialium, ſtatus, regimen, & gubernatio, noſtrum ſolicitat animum, ut rectè, ſalubriter, & benè diſponantur, præſertim dilectorum filiorum familiarium noſtrorum Cameræ Apoſtolicæ Clericorum, quibus noſtra & Apoſtolicæ Cameræ negotia, ac Fiſci Apoſtolici officii cura & ſolicitudo non parva incumbit, Nobiſque & Apoſtolicæ Sedi in illis pertractandis ſolerti diligentia & indefeſſo animo, ſummáque cum fidelitate, & continuo labore deſerviunt, ut ea, quæ in illorum, & eorumdem officii ordinationem, ſtatum, favorem, & augmentum à Rom. Pont. præcipuè Eugenio Quarto, Nicolao Quinto, & Calliſto Tertio, prædeceſſoribus noſtris, juſtè proceſſiſſe comperimus, per noſtri partes miniſterii jugiter invaleſcant, perpetuámque ſuſcipiant Apoſtolicæ auctoritatis & roboris firmitatem.

Eug. IV. Nic. V. & Calliſt. III. ſtatuerunt multa circa regimen Cameræ.

§. 1. Dudum ſiquidem Calliſtus III. prædeceſſor noſter prædictus, nonnullas ordinationes, ſtatuta, & conceſſiones, regimen dicti officii, & perſonarum ejuſdem concernentes per prædictos Eugenium IV. & Nicolaum V. Romanos Pontifices, facta & edita &c.

Reliquum omittitur, quia ipſæ Bullæ Eugen. & Calliſt. ſunt ſuprà, in locis indicatis in rubrica: Et Bulla Nicol. V. relata eſt in ea Calliſt. III.

Hic modo Pontif. illas Bullas confirmat.

§. 2. Nos igitur prædeceſſorum prædictorum, præcipuè Calliſti III. in hac parte veſtigiis inhærentes, eoſdem Theſaurarium, & ſingulos Cameræ Apoſt. Clericos numerarios, & participantes, ob ipſorum ſpectatam fidem, & integritatem, accuratámque diligentiam, ſedulam ſolicitudinem, in noſtris & Romanæ Eccleſiæ negotiis, non minori, quàm dicti prædeceſſoris noſtri gratiæ, & favoris benignitate proſequentes, proprio motu, non ad ipſorum, vel alterius nobis pro eis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex noſtra ſcientia, ſupràdictas literas Apoſtolicas Calliſti III. Eugenii IV. & Nicolai V. quorum mentio in iis habetur, & omnia & ſingula in eis contenta confirmamus, & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Suoſque familiares, & veros Capellanos Sedis Apoſt. eſſe declarat, Theſaurarium & Clericos d. Cameræ.

§. 3. Et inſuper Theſaurarium, & ſingulos ſeptem Clericos ipſos; præſentes & futuros, noſtros & Sedis præfatæ veros Capellanos, ac etiam veros noſtros familiares & continuos commenſales eſſe, haberi, teneri, & reputari debere decernimus, & declaramus, quos & eorum quemlibet numero aliorum quorumdam familiarium noſtrorum etiam, in certo libero Cancellariæ Apoſt. de noſtro mandato ſcriptorum, ſive deſcribendorum, tàm in aſſecutione beneficiorum, ſeu eorum gratiis, expectativis, earúmque revalidationibus, extenſionibus, mutationibus, reſtitutionibus pro tempore eis a nobis motu proprio, vel aliàs conceſſis, vel concedendis, quàm aliàs omnibus, & ſingulis, illiſque prorſus ſimilibus privilegiis, antelationibus, prærogativis, exceptionibus, & declarationibus, decretis, ſtatutis, relationibus, favoribus, & indultis utuntur, & gaudent, ſive uti, & gaudere poterunt in futurum; uti, potiri & gaudere poſſe, & debere, quos pro veris familiaribus deſcriptis, ſive deſcribendis in libro prædicto haberi, ac omnes & ſingulas conceſſiones quibuſvis perſonis per nos factas, & faciendas de prærogativis familiarium noſtrorum deſcriptorum, ſine illorum præjudicio, in eiſdem conceſſionibus apponi ſolitis adjicimus, ad ipſos Theſaurarium & Clericos, quam ad alios familiares deſcriptos, & eorum præjudicium referri, motu & ſcientia prædictis volumus, decernimus, & declaramus.

Expeditiones Cameræ, & Cancellariæ, pro eis & eorum nepotibus ac familiaribus gratis dari præcipit.

§. 4. Ac etiam, ut Theſaurarius & Clerici antedicti, qui in revidendis, & in dijudicandis literis Apoſtolicis, quæ ad Apoſtolicam Cameram deferuntur, aſſiduo labore exercent, ad inſtar aliorum officialium Romanæ Curiæ circa literarum earumdem expeditionem laborantium, decorentur, quòd de cætero literæ Apoſtolicæ ipſos Theſaurarium & Clericos præſentes & futuros, numerarios & participantes, eorúmque nepotes & familiares, tàm circa gratiam, quàm juſtitiam, quomodolibet concernentes, quæ per Cancellariam, aut Cameram Apoſtolicam, pro tempore expediri contingit, gratis ubique & ſine aliqua ſolutione, etiam Abbreviatorum, Scriptorum, ac plumbi & regiſtri, necnon Secretariorum, aliorúmque officialium quorumlibet, expediantur & expediri debeant, prout Scriptores ipſi Apoſtolici obtinuerunt gratioſè, concedimus & indulgemus. Mandantes Reſcribendario, & Computatori, Abbreviatoribus, Scriptoribus & regiſtri Magiſtris, & Secretariis noſtris; aliorúmque quorumlibet officialium Romanæ Curiæ præſidentibus, & emolumentorũ eorum exactoribus, & collectoribus, ne quid pro dictis literis, præfatis Theſaurario & Clericis Cameræ participantibus, & eorum nepotibus & familiaribus, duobus pro eorum quolibet, petere vel exigere ſub excommunicationis pœna ſi contrafecerint, incurrenda, audeant vel præſumant.

Executores hujus Bullæ deputat.

§. 5. Committentes & diſtrictiùs injungentes dilecto filio S. R. E. Vicecancellario pro tempore exiſtenti, ac Venerabili fratri noſtro Latino Epiſcopo Tuſculanen. S. R. E. Cardinali Camerario noſtro, eorúmque in dictis officiis ſucceſſoribus, præſentibus & futuris, ut ipſos Theſaurarium & Clericos, eorúmque nepotes & familiares, in noſtri indulti, & conceſſionis hujuſmodi pacifica poſſeſſione conforeant, defendant, atque conſervent, & illo uti liberè & gaudere faciant, atque curent; non permittendo contra illius vim, ſeriem, atque formam, eos à quoquam quavis auctoritate & dignitate ſuffulto, impeti, vel moleſtari. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 17. Jan.

Datum Romæ Anno 1472. decimoſexto Kal. Februarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Raductio Auditorum Rotæ Romanæ ad uumerum duodecim.

De qualitatibus autem, & munere & examine Auditorum, & aliis eorum materiam concernentibus, vide ſuprà conſtitut. 3. Mart. V. In Apoſtolica, fol. 195. & alias tibi ibidem indicatas.

Edita A. D. 1472.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis iudefeſſa ſolicitudo nihil prætierit inordinatum, ſed omnia ſuo paſtorali commiſſa officio, ſicut in Domino conſpicit expedire, certa lege, ac limite coocludit, ad eáque maximè animadvertit, quæ ſui Apoſtolici Palatii domeſticam reſpiciunt venuſtatem, admonente Propheta; Domioe dilexi decorem domus tuæ.

Cauſa hujus reductionis.

§. 1. Hinc eſt, quòd ſi dilectorum filiorum ejuſdem Palatii cauſarum Auditorum peculiare Collegium, doctrina & integritate cæteris præſtans, certo clandererur numero perſonarum, majori decore fulgeret, immorarentur litigatorum diſpendia, faciliórque foret exitus cauſarum.

Reductio Auditorum ad duodecim.

§. 2. Nos igitur qui etiam multitudine confuſionem ſuboriri didicimus, providè attendentes, omnem dicti Collegii, & Auditorii noſtri moderaoonem, atque oruatum ad noſtræ ſanctæ Sedis Apoſtolicæ gloriam conferre. Motu proprio, ex certa ſcientia, hac irrefragabili conſtitutione perpetuò valitura auctoritate Apoſtolica ſtatuimus & ordinamos, quòd dictorum Auditorum, & Locumtenentium eoromdem numerus, qui ad præſens quatuordecim eſſe perhibentur, de cætero doodenarius dumtaxat exiſtat. Quódque ſiqui ſuprà ſtatutum numerum, ex dilectis filiis Magiſtris, Gaſpare de Zerano Decano Rotæ, Joanne de Coſa Epiſcopo Calaguritanen. Locumtenente, Ludovico de Ludoviſiis, Joanne de Caëtanis, Joaone de Cæſarinis, Antooio de Graſſis, Fantino de Valle, Joanne Franciſco Pavino, Mattheo de Porta, Nicolao de Ubaldis, Gabriele de Contarenis, Bartholomeo de Bellennis, Nicolao de Edam, Petro de Ferrera, modernis cauſarum dicti Palatii Auditoribus & Locumtenen. tales eſſe deſierint, officia ſua hujuſmodi deficiant in ſe ipſis, extincta penitùs ſint, & eſſe cenſeantur, illíſque aut eorum alteri aggregari nemo poſſit, neque valeat.

Prohibitio excedendi d. numerum.

§. 3. Nullúſque omnitò ultra præfinitum numerum duodenarium quarumcumque literarum, aut mandatorum Apoſtolicorum vigore hactenus conceſſorum, & deinceps forſan concedeodorum, ſub quavis verborum forma, etiam cenſuras, ac alias pœnas ipſo facto irrogantium, etiamſi ad illorum præſentationem ſit proceſſum, ac dicto numero duodenario, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus derogantium, etiam ſi illis de individuo præſentis ſtatuti, & ordinationis noſtræ tenore ſpecialis, & expreſſa, non autem per generales clauſulas derogatio, motu & ſcientia ſimilibus fiat, quas & quæ præter & contra mentem noſtram, & utilitatem publicam, & litigantium præcipuè pauperum relevamen emanaſſe, & in poſterùm emanare, tenore præſentium declaramus, deinceps admittatur, vel admitti poſſit, ſeu debeat quoquo modo, donec Collegium ipſum ad duodenarium numerum reductum ſit.

Auditores examinentur coram. Vicecancellario.

§. 4. Nec etiam numero prædicto diminuto, durante abſentia Venerabilis Fratris noſtri Roderici Epiſcopi Albanenſis, S. R. E. Vicecancellarii ad Hiſpaniarum regna de latere Legati, coram qoo, & pro tempore exiſtente ejuſdem Eccleſiæ Vicecancellario tantùm, & non aliàs, Auditores ad ipſum officium de cætero admittendos, examinandos fore. Prænominatóſque & alios, infrà prædictum ſtatutum numerum exiſtentes Auditores cauſarum dicti Palatii, ad recipiendum vel admittendum qoempiam, niſi numero ut præmittitur redacto, diminuto, & examine facto juxta morem in præſentia prædicti Roderici, ac pro tempore exiſtentis præfatæ Eccleſiæ Vicecancellarii noo teneri, nec propterea aliqua Eccleſiaſtica cenſura, ſeu pœnis aliis, quas pro infectis haberi volumus, arctari poſſe decernimus.

Eorum officium non vacat per promotionem. Tu vide contrarium ſtatuiſſe Innoc. VIII. infrà in conſt. 6. Circumſpecta. fol. 436.

§. 5. Noſtræ tamen intentionis non exiſtit, quoad Auditores illos, quos forſan pro tempore promoveri contigerit, quo minùs in dicto Collegio & Auditorio perſeverent & maneant tamquam Locatenentes, aliquid innovare, præter id quod hactenus receptum exiſtit, & laudabiliter obſervatum. Decernentes irritum & inane, quicquid à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergo &c.

D. P. An. 1. die 14. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnatioois Dominicæ 1472. pridie Idus Maji, Pontificatus noſtri Anno primo.

III.

Quòd feſtum S. Franciſci Ordinis Fratrum Minorum inſtitutoris, uti duplex ab omnibus celebretur, ab omnique opere ſervili abſtineatur, ac ſub obſervantia & præcepto comprehendatur.

B. Franciſcus tres Ordines inſtituit, ut notavi ſuprà ad conſtit. 5. Hon. III. Solet. fol. 66. ubi plenè de eis dixi. Et deinde à Greg. IX. Sanctorum Catalogo adſcriptus extitit ut ſuprà in ejus conſt. 2. Mira, fol. 72. Et Stigmata D. N. JESU CHRISTI in corpore ſuo portavit, ut idem Greg. declaravit in alia ejus conſt. 12. Confeſſor. fol. 79.

Addo quod Fratribus Conventoalibus hujus Ordinis indultum conceſſit Paul. V. ut ſemel in menſe, prima die non impedita alio feſto oovem lectionum, Officium de ipſo S. Franciſco, prout recitatur in die feſto ejuſdem, recitare poſſint & valeant, prout videre eſt in ejus Conſt. 102. Domini noſtri, inf. Tom. 3. fol. 397.

Edita A. D. 1472.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

PRæclara Sanctorum merita, & grandia virtutum inſignia, quibus radiantibus in firmamento ſyderibus, Sacroſancta illuſtratur Eccleſia, ac ſupra petram ſtabilita firmiſſima Sanctorum irradiatur ſplendoribus, & novæ prolis inſtaurata præſidio, incrementum ſuſcipit, & fulgorem, eò frequentiùs debent univerſi fideles congrua devotione recolere, reverentia, ac digna reminiſcentia celebrare ſolemniter collabentibus ſæculis.

S. Franciſcus Ordinem Fratrum Minorum inſtituit. Quinimò tres Ordines inſtituit, ut notavi ſuprà in conſtit. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

§. 1. Sed cùm prædicta facien. fidei catholicæ fervor plurimùm tepuiſſet, decus ille morum, Deóque acceptiſſimus pauperum Patriarcha Franciſcus, ad ſalvandas animas ipſius Salvatoris noſtri pretioſo cruore redemptas, aberrantem fidelium plebem, ad ſalutis opera excitandam, erudiendámque & ſuo reintegrandam auctori, ordinatione ſuperna deſtinatus, inter admiranda ipſius opera, Spiritu paraclito inſpirante, novam Fratrum Minorum religionem ſacram, ad Dei laudem & gloriam, militantis Eccleſiæ decorem, ac populi Chriſtiani profectum in agro Dominico tempore opportuno plantavit, inſtituit, & ſuprà Petram, quæ CHRISTUS eſt perpetuò ſtabilivit, ut præcipua virorum inſigni ſanctimonia, moribus, ſcientia atque virtutibus præditorum, fœcunditate & numeroſitate exuberans, fructuoſos palmites ex vite vera produceret, qui CHRISTI vexillum per Orbem univerſum vehere, nomen quod eſt ſuper omne nomen cunctis gentibus prædicare, ſalutaribus inſuper monitis, exhortationibus & exemplis diabolica fraude deceptos Deo lucriſacere, & à maligni hoſtis ſervitute eripere, ſtudio indefeſſo contenderent.

Qui Fratres ejus veſtigia imitari, & ſanctæ Eccleſiæ multum prodeſſe non ceſſant.

§. 2. Quemadmodùm hoc ipſius incliti patris germina, & veſtigiorum ejus providi ſectatores benedicente Altiſſimo multiplici in domo Domini, & gratiis perfuſi cœleſtibus, longè latéque univerſas na-

tiones

tiones mortalium penetrantes, CHRISTI Evangelium, ac veræ fidei documenta cunctis gentibus nunciare, eidem Eccleſiæ antemurale conſtituere, ac pro virili ſuo tueri, munire, & ampliare non ceſſant.

Pro celebriori igitur S. Franciſci feſtivitate cui ſe iſte Pontifex maximè devictum eſſe profitetur.

§. 3. In hujus igitur ſolemniis almi Patris, Seraphicique Franciſci, quem ſupremus ille paterfamilias, pro multiplicato cum talenris ſibi creditis, innumerabiliumque animarum lucro, præclariſque virtutibus aliis, corona gloriæ interna claritate magnificat, & quaſi lucernam in domo Domini poſitam, ſummo devotionis ſtudio cenſuit à cunctis fidelibus venerari. Cupientes, prout operis & officii noſtri debitum eſſe conſpicimus, propter miræ ſanctitatis excellentiam, virtutum ſuarum cumulum exigentiam meritorum, & hanc Religionem ſanctam, ad extirpandas hæreſes, ſchiſmaticorum & infidelium confutandos errores, credentium verò profectum, ſalubriter inſtituram, quantum nobis ex alto conceditur, venerationem congruam, & honorem adjicere, ac tanto Confeſſori glorioſo pro ſummis in nos beneficiis, præſertim ab ipſis cunabulis, cùm vitalis ſpiritus in noſtro corpuſculo palpitans extingui protinùs videretur, ipſius protinùs meritis, & interceſſione priſtinæ reſtituti fuimus ſanitati, cùm & aliis gratiarum donis, & futurorum præſagiis, quæ cordi noſtro inſident, & memoriæ jugiter retinemus, tùm quia diverſis temporibus aliis in variis noſtri corporis morbis, & humanis caſibus conſtituti, præſidio ipſius B. Franciſci, qui nos ad ſacram Religionem prædictam, quaſi data manu, pro ſua pietate vocavit, & ad hanc uſque diem, cum hominis utriuſque ſalute, Domino annuente perduxit, adjuti & liberati extitimus.

Feſtum ipſius præcipit obſervari, & illud uti de præcepto ſervantibus indulgentias elargitur.

§. 4. Pro cujus memoria, ejus habitum, & inſignia ad extremum uſque diem corde jugiter geſtare ſtatuimus, etiam pro his acceptis beneficiis poſſibilem nobis gratitudinem aliquam ſuæ quamvis excellentiæ imparem, pro ejus gloria & honore, animarúmque ſalute, ſincero & hilari animo exhibere, necnon ipſius feſtivitatis diem celebrem, magiſque devotum, & cunctis fidelibus acceptabilem conſtituere in futurum; De Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum auctoritate confiſi, univerſis & ſingulis utriuſque ſexus fidelibus ubilibet conſtitutis verè pœnitentibus & confeſſis, qui ejuſdem glorioſi Confeſſoris Franciſci feſtivitatem hanc, quam deinceps perpetuis futuris temporibus celebrem eſſe, ut feſtum duplex à cunctis Chriſtianis celebrari, ab omnique opere ſervili abſtineri, & ſub obſervantia, & præcepto comprehendi volumus, & tenore præſentium declaramus, devotè celebrantibus, annuatim quinquaginta annos, & totidem quadragenas, de injunctis eis pœnitentiis relaxamus.

Tranſumptis hujus Bullæ credi jubet.

§. 5. Verùm quia difficile foret, præſentes literas ad univerſi mundi partes deſtinare, volumus etiam & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd earum tranſumpto, manu publica ſcripto, & alicujus Epiſcopalis Curiæ ſigillo munito, tamquam præſentibus literis originalibus firmiter ſtetur ubique ac plena ei fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo omninò &c.

D. P. A. 2. die 3. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1472. quinto nonas Octobris, Pontiſ. noſtri Anno ſecundo.

IV.

Approbatio & explicatio conſtitutionis Greg. XI. de auctoritate Cardinalis pro tempore Protectoris Fratrum Minorum Ordinis S. Franciſci.

Eamdem approbationem fecit Jul. II. die 15. Octobris, Pontif. ſui Ann. 4. quam uti ſimpliciter confirmatoriam prætermiſi. Et pro ejuſdem explicatione convenit alia conſt. Pauli V. num. 53. Cùm Ordo, ubi notabo, infrà in Tomo 3. fol. 273. De toto autem Ordine ſcripſi ad conſtit. 5. Honor. III. Solet. ſuprà fol. 66.

Edita A. D. 1472.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

SAncta Minorum Religio, quæ agrum militantis Eccleſiæ ſanctis operibus, & exemplis copioſiſſimè fœcundat, & ſapientiæ ſplendore Catholicam illuſtrat Eccleſiam, tantò uberioribus fructibus fertilior eſſe perſpicitur, quantò in ſuo ſtatu quietior permanet, & conſiſtit, & major promptiórque à ſubditis ejuſdem Fratribus Ordinis ſuis Prælatis obſervantia exhibetur, nulliſque extrinſeci impedimenti perturbationibus agitatur, & moleſtatur, quin in ea caput unicum ſit & eſſe cenſeatur, à quo omnia dictæ religionis negotia & cauſæ adminiſtrentur, & cui omnes & ſinguli dicti Ordinis pateant, & illius ſubjaceant diſciplinæ.

Greg. XI. auctoritatem Protectoris Ordinis S. Franciſci præſcripſit in ſua conſtit. 4. ſup. fol. 263.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. recordat. Gregorius Papa Undecimus prædeceſſor noſter, cognito quod nonnulli dicti Ordinis Protectores, dum majorem quam eis ex ejuſdem Ordinis regula conceditur auctoritatem vendicare, ac uſurpare ſibi ipſis voluerunt, vera ſubditorum præfati Ordinis ad ſuos Prælatos obedientia ſubmovebatur; unde perturbationes, inconvenientia multa, inutiles fratrum diſcurſus, & gravia ſcandala fuerant exorta, in magnam ipſius Ordinis jacturam, præjudicium, & detrimentum, literas ſequentis edidit tenoris.

Omittitur inſertio Bullæ, quia eſt ſuprà fol. 263.

Hic igitur Pont. qui d. Ordinis extitit Miniſter generalis, obſervantiam d. Bullæ Greg. XI. utilem eſſe cognovit.

§. 2. Nos autem, cùm in minoribus conſtituti, ipſius Ordinis generalis cura & adminiſtratio incumberet, ſalubetrimum, opportunum, & neceſſarium dicto Ordini eſſe conſpeximus, ut Protectores ultra præfixam ab ejuſdem Ordinis regula non extenderent. Nam experti ſumus & vidimus, quanta pax, quies, utilitas, quantáque commoda præfato Ordini, & fratribus ejuſdem, ex firma & inconcuſſa dictarum literarum obſervantia, provenerint, quæ, & quantæ perturbationes, jacturæ, incommoda, damna, & gravia ſcandala in dicto Ordine ſuſcitata ſunt, quoties dicti Ordinis Protectores ſuæ auctoritatis limites excedere attentantes, in particularibus dicti Ordinis & fratrum ejuſdem cauſis & negotiis ſe intromittere, & uſurpata ſibi auctoritate, ea videre, cognoſcere, judicare, & diſcernere voluerunt. Cupientes, ut Religio, & Ordo præfatus quem affectuoſiſſima charitate complectimur, utpote, quòd in eo à teneris annis enutriti, & doctrina, ac regularibus diſciplinis, & moribus inſtituti fuimus, ac uti firma fide tenemus, certiſſimiſque in nobis experimentis didicimus, ad officia, & dignitates ad quas in minoribus promoti ſumus, & ad hunc Summi Pontificatus apicem, meritis & precibus Seraphici illius Patriarchæ Franciſci, ejuſdem Ordinis Patris, & fundatoris, provecti fuimus, quieto conſiſtens ſtatu, virtutibus, & meritis augeatur, & multiplicetur, & fidei Catholicæ & Chriſtianæ Reipublicæ augmentum, & multiplex ac ſolidum fundamentum, ex ejuſdem Ordinis fratrum operibus & prædicationibus proveniant, promptiſſimo & liberali animo, ut dignum cenſemus & debitum, ea quæ pro ipſius Ordinis quiete, pace, tranquillitate & proſperitate, à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris providè ſtatuta & ordinata ſunt, ut illibata perdurent, noſtræ approbationis munimine ſolidamus, interpretamur & declaramus, prout ipſius Ordinis tranquillitati conſpicimus ſalubriter expedire.

Eamdem igitur conſtitutionem approbat.

§. 3. Ut igitur de cætero ipſius Ordinis profeſſoribus omnis evagandi extra religionem occaſio tollatur, & vera ſuis Prælatis obedientia, in qua ipſius Religionis verius & ſolidum firmamentum & robur conſiſtit exhibeatur, præfatique Ordinis & fratrum ejuſdem negotia & cauſæ non alibi, neque per alios quàm in ipſo Ordine, & ipſius Prælatos tractentur, agitentur, judicentur, & determinentur,

dilecti filii Zanetti de Unino generalis dicti Ordinia Miniſtri, & totius generalis Capituli in hac parte ſupplicationibus inclinati, inhibitionem & literas prædictas prædeceſſoris præſari auctorirare Apoſtolica, præſentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere decernimus.

Declarat quoque & reſtringit.

§. 4. Et per eas Protectori præfato, qui in tempore erit, niſi in illia caſibua & articulis in regula dictorum fratrum expreſſis, & præfari prædeceſſoris literis declaratis, neque in illis dum non univerſi, ſed aliqui ipſius Ordinis profeſſores in quovis numero à fidei unirate, & ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ obedienria deviarent, vel regulam præfatam non ſervarent, ſe de eorumdem deviantium & non obſervantium regulam, correctione, aut reductione, ac aliis quibuslibet cauſis & negotiia dicti Ordinis ſe impediat, inhibitum ſore, dicta auctoritate decernimus & declaramus.

Protectorémque pro rempore ad Ordinis præſervarionem horratur.

§. 5. Hortamúrque illum qui ad officium protectionis hujuſmodi (quod in præſentiarum per obitum bonæ memoriæ Baſſarionis Epiſcopi Sabinenſis dicti Ordinis olim Protectoris nuper vita functi vacat) aſſumi & depurari contigerit, & ipſius ſucceſſores dicti Ordinis Protectores, ac eis in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo inhibemus, ne extra prædictos articulos & caſus in regula prædicta contentos & expreſſos, nec etiam in illis (cùm non univerſus Ordo, ſed aliqua ipſius pars, & ſpecialis perſona erraret) ipſorum fratrum querelas audire, ſeu de ipſorum cauſis & negotiis contra literas & declarationes hujuſmodi intromittere ſe quoquomodo præſumant. Sed curent (uti eſt eorum proprium officium, & præfati ſancti Franciſci, & Apoſtolicæ Sedis intentio extitit) ipſum Ordinem in quieto, tranquillo, & pacifico ſtatu conſervare, & augere, & ab impugnantibus, moleſtantibus, & perturbantihus defendere & tueri, nc ſecus agendo, Ordinem præfatum non ſolùm oon protegant, conſervent & exaltent ut tenentur, ſed in animarum ſuarum perniciem, & dicti Ordinis detrimentum & ſcandalum, confundant & deſtroant. Nulli ergo &c.

D. P. An. 2. dic 28. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo tertio, quinto Kalend. Februarii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

V.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum Sancti Franciſci de Paula, cum exemptionum, & gratiarum elargitione.

Iſta Congregatio ſortita eſt nomen Fratrum Minimorum, S. Franciſci de Paula, qui tres Regulas præfinivit, unam pro Fratribus, aliam pro Sororibus, & alteram pro Tertiariis, quas approbavit Jul. II. & multa privilegia conceſſit, ut infra in ejus conſtit. 10. Dudum. fol. 474.

Hunc Ordinem inter Mendicantes connumerari, & eorum privilegiis uti, declaravit poſt alios Pius V. infrà in ejus conſtit. 49. Apoſtolicæ. in Tom. 2. fol. 260.

Contrà Superiores Fratrum bujus Ordinis, qoi attendentes favores extra Ordinem, officia, dignitates, & gratias concedunt, & contra Fratres dictos favores conquirentes edidit Paul. V. Conſt. 117. Admonemur, Tom. 3. fol. 415. ubi alia tibi indicabo circa nonnulla eorum Statuta, & erectionem Collegii pro ſtudentibus in Urbe nationis Calabrenſis.

Edita An. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Dilectis filiis Fratri Franciſco de Paula, cæteriſque Fratribus Eremitis Eremitorii, ſeu Oratorii Sancti Franciſci de Paula, Conſentinenſis diœceſis, præſentibus, & futuris, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Procemium.

SEdes Apoſtolica æqua in omnibus ſemper diſtributrix, ea, quæ pro divini cultus augmento, ac piorum locorum, & perſonarum, præſertim ſub humili, & religioſo babitu in eis degentium commodo & utilitate piè facta ſunt, ut illibata perſiſtant, libenter, cùm ab ea peritur, Apoſtolici muniminis conſuevit adjicere firmitatem, ac benigno favore ea, quæ ſunt pro animarum ſalute concedere; illiſque ut eò devotiùs, quò quietiùs Altiſſimo famulari poſſint, ſuæ protectionis munimen impartiri.

Archiepiſcopus Conſentinus B. Franciſco d. Paula licentiam conſtituendi Oratorium &c. conceſſit.

§. 1. Dudum ſiquidem pro parte Franciſci nobis expoſito, quòd olim poſtquam venerabilis frater noſter Pyrrhus Archiepiſcopus Conſentinus, tibi, ut quoddam Oratorium, ſive Eccleſiam, ſub vocabulo S. Franciſci, in tenimento de Paula Conſentinæ diœceſis ædificare poſſes, licentiam conceſſerat, túque Oratorium hujuſmodi propriis manibus & expenſis cum dormitorio, pro tuis, & ſociorum tuorum uſu, & babitatione, pro magna parte ædificaveras, & nonnullos ſocios viram eremiticam ducentes receperas, ipſéque Archiepiſcopus prædictum Oratorium, ſive Eccleſiam unà cum omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, tibi tuæque Congregationi in perpetuum donaverat; & nonnulla alia tuæ, & ſociorum tuorum devotioni, & ſaluti convenientia, ſalutifera & opportuna conceſſerat, fecerat, & ordinaverat. Quòdque Oratorium, ſive Eremitorium prædictum adhuc pro ſufficienti habiratione tui, & Eremitarum prædictorum perfectum omninò non erat, illúdque piis Chriſtifidelium eleemoſynis cum dormitorio, & aliis neceſſariis officinis, tu, ac Eremitæ tui ſocii hujuſmodi continuè ædificabatis, ampliabatis & exornabatis.

Hic Pont. committit Epiſcopo S. Marci, ut d. conceſſionem confirmaret, & Eremitorum privilegia huic Ordini concederet.

§. 2. Nos tunc, tuis & Eremitarum prædictorum in ea parte ſupplicationibus inclinati, venerabili fratri noſtro Epiſcopo S. Marci, ejus proprio nomine non expreſſo, per alias noſtras literas dedimus in mandaris, ut ſi, & poſtquam, vocatis qui forent evocandi, de præmiſſis ſibi legitimè conſtaret, conceſſionem, & literas dicti Archiepiſcopi, ac omnia, & ſingula in ipſis literis contenta, prout ea concernebanr, auctoritate Apoſtolica approbaret & confirmaret, ſuppleretque omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan interveniſſent in eiſdem: & in eventum approbarionis, confirmationis, & ſuppletionis hujuſmodi, vobis prædictis Eremitis, ut omnibus & ſingulis privilegiis, indulgentiis & gratiis, quibus Frater Petrus de Piſis nuncupatus, cæterique Eremitæ potiebantur, & gaudebant, uti & gaudere pariformiter, & abſque ulla differentia, liberè & licitè poſſetis, & valeretis, conceſſimus; prout in eiſdem noſtris literis deſuper confectis pleniùs continetur.

Qui Epiſcopus d. conceſſionem confirmavit.

§. 3. Cùm autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat. Venerabilis Frater noſter Goffredus Epiſcopus Sancti Marci prædictus, ad executionem prædictarum noſtrarum literarum, illarum forma ſervata, procedens (quia ſibi vocatis vocandis, de à nobis expoſitis legitimè conſtiterat) licentiam, donationem, conceſſionem, ordinationem, & literas Archiepiſcopi prædicti, omniáque & ſingula in eis contenta, prout ea concernunt, auctoritate Apoſtolica approbaverit & confirmaverit, ſuppleveritque omnes, & ſingulos defectus, qui intervenerunt in eiſdem, prout in quodam publico inſtrumento deſuper confecto dicitur pleniùs contineri.

Supradictus Archiepiſcopus Conſentinus exemptionem à jurisdictione ſua elargitus eſt.

Ad hoc vide mox infrà notanda.

§. 4. Quòdque Pyrrhus Archiepiſcopus prædictus, inter alia per eum vobis tunc conceſſa, prædictum Eremitorum ſive Eccleſiam S. Franciſci, & alia quæcumque loca, Eccleſias, & Oratoria, per vos in poſterùm recipienda cum omnibus juribus & pertinentiis, Eremióſque & perſonis inibi pro tempore degentibus, ac rebus omnibus ad vos, locáque veſtra quomodolibet pertinentibus &

ſpectan-

ſpectantibus ab omni juriſdictione, ſubjectione, & ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Conſentinæ cæterarúmque perſonarum in perpetuum exemit, & liberavit, ac ſub protectione, ſubmiſſione, & juriſdictione Sedis Apoſtolicæ, ſpecialiter & expreſſe remiſerit & relaxaverit.

Et B. Franciſcum ſuperiorem cum omnimoda facultate d. Congregationis Eremitarum elegit.

§. 5. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, à nonnullis aſſeritur, noſtras prælibatas literas, ac confirmationem, approbationem, & defectuum ſuppletionem, cæteráque omnia alia & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum S. Marci illatum vigore facta, & inde ſecuta quæcumque Juribus non ſubſiſtere, pro eo quòd Archiepiſcopus prædictus per ſuas prædictas literas te Fratrem Franciſcum in ſuperiorem hujuſmodi tuæ Congregationis Patrem, Rectorem, & Priorem, ſeu quovis alio nomine nuncupandum dederit, & deputaverit, cui Congregationi præeſſes, ac vita, & exemplis profuiſſes, tuiſque monitis, mandatis, & præceptis ſalubribus omnes Congregationis hujuſmodi perſonæ obedire, & parere deberent. Ipſiſque tuis Eremitis Fratribus facultatem conceſſit te in ſuum ſuperiorem, & priorem, ac una tecum alios quoſcumque ſuperiores & priores, & officiales canonicè eligendi. Necnon Statuta & ordinationes pro hujuſmodi vitæ obſervantia, à jure tamen divino, & Sanctorum Patrum inſtitutionibus non deviantia faciendi: Tibique & hujuſmodi officialibus omnimodam juriſdictionem ordinariam, in ſpiritualibus & temporalibus Congregationis hujuſmodi perſonarum, etiam ſi ſacerdotali, ſeu quavis alia præfulgerent dignitate, ac locorum juriſdictiones animalium & rerum omnium ad te, tuamque Congregationem quomodolibet ſpectantium & pertinentium: Quoſcumque quoque rebelles, & inobedientes, omniúmque hujuſmodi Congregationi perſonarum delinquentium peccata & delicta, & cujuſcumque generis, maleficia & crimina, prout juris foret, puniendi, hujuſmodique delinquentes incarcerandi, diſciplinandi, condemnandi, liberandi, abſolvendi, cæteráque faciendi, quæ in præmiſſis, & circa præmiſſa vobis viderentur fore neceſſaria & opportuna, & quæ ipſemet Archiepiſcopus facere poſſet.

Dat auctoritatem celebrandi miſſam ante diem &c.

§. 6. Sacerdotibus verò hujuſmodi Congregationis, ſeu ſæcularibus vel regularibus per vos eligendis, miſſas etiam ante diem, & in quocumque loco ad hoc congruo & honeſto cum altari portatili celebrandi. Euchariſtiæ, & alia quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta, liberè & licitè tibi, hujuſmodique tuæ Congregationis perſonis, quoties devotio ingrueret, & neceſſitas pullularet, abſque quacumque ſuperioris licentia miniſtrandi, ad quæ ſuſcipienda extra loca hujuſmodi compelli non poſſetis.

Confeſſiones audiendi. Declarat Clem. VIII. in conſt. 115.

§. 7. Confeſſiones audiendi, & ab omnibus caſibus, excommunicationibus, ſuſpenſionibus, & interdictis, ac ſuper quacumque irregularitate, eidem Archiepiſcopo, tam à jure, quàm ab eo reſervatis, & præmiſſis, toties, quoties opus foret; & eſſet, abſolvendi, & diſpenſandi, votáque quæcumque permutandi & relaxandi, ac pœnitentiam ſalutarem injungendi.

Loca alia recipiendi. Intellige juxta Bullam 99. Clem VIII. Tom. 3. fol. 162.

§. 8. Loca, Oratoria quæcumque, & Eccleſias licitè accipiendi & retinendi, quaſcumque etiam perſonas Eccleſiaſticas & ſæculares ad vos venientes, & vobiſcum moram trahere, & habitum quem geritis, profiteri, & recipere volentes, ad habitum & profeſſionem obſervantiæ caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, acceptandi, & recipiendi.

Privilegia Mendicantium concedit.

§. 9. Necnon ut omnibus & ſingulis privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, quibus Fratres S. Franciſci, cæteríque Mendicantes fruuntur, & utuntur, frui, & uti poſſetis & valeretis, ac poſſent, & valerent, indulſit, ac vobiſcum ſuper bis opportunè diſpenſavit.

Exemptionemque ab Ordinariis. Attende Conc. Trid. ſeſſ. 7 cap. 14. & Bullam 391 Clem. VIII. Tom. 3. fol. 59.

§. 10. Hujuſmodique Oratorium, ſive Eccleſiam S. Franciſci de Paula, ac alia quæcumque loca Oratoria, & Eccleſias per vos in poſterùm acquirenda, & acceptanda, cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis, Eremitiſque & perſonis, ac rebus omnibus & ſingulis ad vos, veſtraque loca quomodolibet ſpectantibus & pertinentibus, perſoniſque hujuſmodi inibi pro tempore degentibus ab omni juriſdictione, ſubjectione, ſuperioritate matrum Eccleſiarum, ac ſua, ſuæque Eccleſiæ Conſentinæ cæterarumque perſonarum ex certa ſua ſcientia, & motu proprio in perpetuum exemit, & totaliter liberavit.

Sedis Apoſt. protectioni ſubmiſit.

§. 11. Ac ſub protectione, ſubmiſſione, juriſdictione, & ſuperioritate Sedis Apoſtolicæ prædictæ totaliter, ſpecialiter, ſingulariter, & expreſſe remiſit, & relaxavit, prout in literis dicti Archiepiſcopi pleniùs continetur.

Hic Pont. in alia ejus Bulla (quam hic non habet) has conceſſiones ſpecificè non approbavit.

§. 12. Et de eiſdem nihilominùs conceſſionibus, gratiis, & indultis vobis, ſicut præmittitur, per prædictum Archiepiſcopum conceſſis, in dictis aliis noſtris literis ſpecialiter, & ſingulariter mentio facta non fuerat, ſed ſub clauſula generali duntaxat, videlicet dicendo. Nonnulla alia veſtræ devotioni, & ſaluti convenientia, ſalutifera & opportuna. Et ſimiliter ſub eadem clauſula, & non facta alia expreſſione per dictum Goffredum Epiſcopum ſancti Marci, prædicta omnia, & ſingula approbata, & cum ſuppletione defectuum, confirmata fuerant, prout in noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis, ac inſtrumento publico deſuper confecto pleniùs continetur.

B. Franciſcus & alii ideò Papæ pro opportuna proviſione ſupplicant.

§. 13. Pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut omnia & ſingula præmiſſa, conceſſiones, gratias, & indulta vobis per Archiepiſcopum prædictum conceſſa, facta, & indulta; necnon approbationem, confirmationem, defectuúmque ſuppletionem, cæteráque omnia, & ſingula per prædictum Goffredum Epiſcopum, vigore noſtrarum literarum prædictarum deſuper facta, & inde ſecuta quæcumque, rata & grata habentes, approbare, confirmare, ac omnes & ſingulos defectus qui intervenerunt in eiſdem ſupplere, ac aliàs in præmiſſis, & circa ea vobis de opportuno remedio providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui ſupradicta omnia confirmat, omneſque defectus ſupplet.

§. 14. Nos igitur veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, donationem, conceſſionem, ordinationem, conſtitutionem, remiſſionem, relaxationem, indulta, gratias & literas prædicti Archiepiſcopi, omniáque & ſingula in eis contenta, noſtras alias, ac dicti Archiepiſcopi literas, ac approbationem, confirmationem, & defectuum ſuppletionem per prædictum Goffredum Epiſcopum factas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſecuta quæcumque, omniáque & ſingula, quæ in prædictis noſtris, & prænominatis Archiepiſcopi literis & proceſſibus, & inſtrumentis publicis deſuper habitis contenta, pro ſufficienter expreſſis, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus insererentur, ratáque & grata habentes, auctoritate Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia laudamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplemúſque omnes & ſingulos defectus qui intervenerunt in eiſdem, decernentes noſtras prædictas literas, ac proceſſus deſuper habitos, & inde ſecuta quæcumque valere, ac roboris firmitatem tenere, perinde ac ſi omnia & ſingula vobis per prædictum Pyrrhum Archiep. conceſſa, & ipſius Archiepiſcopi literis contenta, in ſæpè nominatis noſtris literis ſpecialiter & ſingulariter narrata, & expreſſa fuiſſent.

Exemptionemque quoad bona & perſonas à ſuperioritate quorumcumque concedit. Ad hoc vide quod mox ſuprà notavi.

§. 15. Et inſuper, vos & veſtrûm quemlibet, ac Eremitorium, ſive Eccleſiam S. Franciſci de Paula prædictum, cæteráque omnia & ſingula Eremitoria, Eccleſias, & loca per vos in quibuſcumque civitatibus, & diœceſibus ubilibet hactenus recepta, & in poſterùm recipienda cum omnibus juribus, &

pertinentiis ſuis, Eremitáſque & perſonas in illis pro tempore degentes, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia ad vos, & Eremitas, & perſonas, ac veſtrum quemlibet, ac loca Eremitoria, & Eccleſias hujuſmodi quomodolibet communiter vel diviſim, ſpectantia, & pertinentia, ab omni juriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, correctione, & ſuperioritate prædicti, ac pro tempore exiſtentis Archiepiſcopi Conſentini, & aliorum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Ordinariorum, Judicum, & Superiorum quorumcumque etiam illorum, in quorom juriſdictione, civitatibus, & diœceſibus Eremitoria, loca, Eccleſiæ, vos, & Eremitæ, ac perſonæ, res, & bona hujuſmodi conſiſtunt, & conſiſtere poterunt quomodolibet in futurum, auctoritate, & ſcientia prædictis de ſpeciali gratia tenore præſentium prorſus eximimus, & totaliter etiam liberamus; ac ſub beati Petri, & Sedis memoratæ, ac Romanæ Eccleſiæ, & noſtra protectione ſuſcipimus; ac exempta, & immunia eſſe volumus, nobiſque & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, ac dictæ Sedi immediatè ſubjacere. Ita quòd Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarii, Judices ſuprà dicti, ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, vel ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtit, nullam in vobis, ac eremitoriis, locis, & Eccleſiis, Eremitis, & perſonis hujuſmodi, ac rebus & bonis prædictis jориſdictionem, poteſtatem, & dominium poſſint quomodolibet exercere, ſed dumtaxat coram dicta Sede, vel ejus Legatis, vos, & Eremitæ, ac aliæ perſonæ in locis, Eccleſiis, & Eremitoriis hujuſmodi pro tempore degentes teneamini de juſtitia reſpondere.

Et extendit dicto indulta ad omnia loca Ordinis.

§. 16. Et inſuper vobis omnibus, & Eremitis, ac perſonis, locis, Eccleſiis, ac Eremitoriis hujuſmodi, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, indulgentiis, conceſſionibus, gratiis, indultis, cæteriſque omnibus, & ſingulis in præſentibus, & aliis noſtris, ac ipſius Conſentinenſis Archiepiſcopi literis ſæpè dictis, ac per eas habitis proceſſibus prædictis contentis, vobis, ac Eremitoriis, Eccleſiis, & locis hujuſmodi conceſſis, & concedendis, in quacumque civitate, & diœceſi, ac ubique, & in quocumque loco, auctoritate Apoſtolica prædicta uti, & gaudere, eáque omnia & ſingula in hujuſmodi noſtris ac aliis, & prædicti Archiepiſcopi prænominati, literis & proceſſibus deſuper habitis contenta, cujuſvis ſuperioris ſuper his, aut aliquo præmiſſorum licentia minimè requiſita, ac quibuſcumque etiam contradictionibus, exceptionibus, & impedimentis remotis, prædicta auctoritate Apoſtolica, liberè, & licitè exercere poſſitis, & valeatis. Quæ etiam omnia & ſingula in præſentibus, & aliis noſtris, ac dicti Archiepiſcopi literis ſæpè dictis, ac proceſſibus deſuper habitis contenta, auctoritate & ſcientia prædicta de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus per præſentes.

Contraria tollit.

§. 17. Fel. rec. Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & qualibet alia conſtitutione Apoſtolica contraria non obſtante.

Et irrita declarat.

§. 18. Decernimus quoque ex nunc, omnes, & ſingulas excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas, ac proceſſus, quos, & quas contra vos, & Eremitas, ac perſonas, Eccleſias, Eremitoria, & loca hujuſmodi, & veſtrum quemlibet promulgari contigerit, vel haberi, irritas, & irritos, & inanes, ac nullius exiſtere firmitatis, vel momenti. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 3. die 27. Junii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. 6. Kal. Junii, Pont. noſtri Anno 3.

VI.

Ampliſſimæ gratiæ, & privilegia Fratrum Minorum Conventualium Ordinis S. Franciſci, quæ propterea Mare magnum nuncupantur.

Moderationem earum, vide ſignanter inf. fol. 581. in conſtit. 22. Leon. X. Dùm intrà. Et apud Concilium Tridentinum confirmatum à Pio IV. in conſtit. 94. In Principis. Tom. 2. fol. 145. Sed poſteà Pius V. alias gratias elargitus eſt in conſtit. 11. Dùm ad uberes, ubi notabo, fol. 204. De toto autem Ordine Franciſcano inſpice dicta ſuprà in conſtit. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A.D. 1474.

Procemium.

REgimini univerſalis Eccleſiæ meritis licèt inſufficientibus diſponente Domino præſidentes, curis peturgemur aſſiduis, ut juxta creditæ nobis deſuper diſpenſationis officium, quieti ſubditorum quorumlibet præſertim ſub Religionis habitu, ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum utique proſperitate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur ſolicitudinis ſtudio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ Religionis incremento animarúmque ſalute à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus providè facta ſunt, ſublatis ambiguitatibus quæ exinde emerſiſſe noſcuntur, in ſua integritate perſiſtant, noſtri miniſterii partes interponimus efficaces. Dudum ſiquidem à felicis recordationis Eugenio Papa IV. prædeceſſore noſtro, literæ emanaverunt tenoris ſequentis, videlicet.

Eugen. IV. edidit conſt. confirmantè Bullam Clem. IV. quæ eſt ſup. fol. 137.

§. 1. Eugenius Epiſcopus Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Licèt debitum paſtoralis officii, &c.

Omittitur hæc Bulla, quia eſt ſimplex confirmatoria Bullæ Clem. IV.

§. 2. Clemens Epiſcopus, &c. Virtute conſpicuos, &c.

Prætermittitur etiam hæc Bulla, quia eſt ſuprà fol. 137.

Hic Pont. eas confirmat.

§. 3. Nos igitur qui dicti Ordinis Fratrum Minorum, in quo generalis Miniſtri fungebamur officio dum ad Cardinalatus honorem aſſumpti fuimus, & perſonarum ejus ſtatum proſperum, & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipſe multa refulgens gloria meritorum, & gratia redolens ſanctitatis in agro militantis Eccleſiæ, in propagatione Religionis, & fidei orthodoxæ hactenus produxit utiliter, & producit, ac in futurum producturum fore ſpe firma tenemus, palmites ſuos à mare uſque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo, nationes, intenſis deſideramus affectibus, Clementis, & Eugenii prædictorum, ac aliorum prædeceſſorum noſtrorum, qui Ordinem prædictum Fratrum Minorum, aliis variis privilegiis non immeritò decorarunt, veſtigiis inhærentes, Motu proprio non ad eorum dicti Ordinis Fratrum Minorum profeſſorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera voluntate, & deliberatione, ac ex certa ſcientia noſtra, Clementis, & quaſcumque alias quorumcumque Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum literas dicti Ordinis Fratrum Minorum, & illius domibus, & profeſſoribus in genere, ſub quacumque verborum forma conceſſas, quas ac ſi de verbo ad verbum, unà cum prædictis literis Eugenii prædeceſſoris præfati, præſentibus inſertæ forent, haberi volumus pro expreſſis, ac omnia, & ſingula in illis contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, & pro potiori cautela, omnia & ſingula per Clementis, & Eugenii, alióſque prædeceſſores noſtros prædictos in eiſdem literis, pro & in favorem dicti Ordinis Fratrum Minorum quomodolibet ordinata, ſtatuta, decreta, conceſſa, & indulta fieri, & ſervari debere, auctoritate, motu, & ſcientia prædictis de novo ordinamus, ſtatuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Minorum illiúſque domibus, & profeſſoribus concedimus, & indulgemus.

Ampliatio privilegii celebrandi tempore interdicti, & cum altare portatili.

§. 4. Et quia ſicut accepimus, nóſque ipſi experientia didicimus in minoribus conſtituti præfati Ordinis curam gerentes, circa literas, & privilegia

bu juſ-

Tu vide Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

hujuſmodi nonnulla dubia poſtmodum ſunt exorta, habita ſuper illis conſideratione decenti, motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus, literas ejuſdem Clementis prædeceſſoris, in ea parte in qua concedit dicti Ordinis profeſſoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili etiam tempore interdicti, januis clauſis, excommunicatis, & interdictis excluſis, miſſarum ſolemnia, & alia divina officia celebrare; & quod eorum inſiſtentes obſequiis, cenſuris generaliter promulgatis non ligentur, quum contingat eos perſæpè requiri, ut etiam extra oratoria ſuper hujuſmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa interdicti tempore, Tertii Ordinis Sancti Franciſci de Pœnitentia nuncupati fratres, & ſorores, ac ſuos & illorum procuratores admittant extendentes. Concedimus eiſdem fratribus, ut non ſolùm in oratoriis, & locis in quibus degunt, ſed etiam in quovis alio loco congruenti, & honeſto, poſſint ſuper altari portatili ejuſmodi, miſſas & alia divina officia liberè, & licitè celebrare, exceptis Eccleſiis ab Ordinarii juriſdictione non exemptis, quoties id eiſdem fratribus per Ordinarios ex cauſa contigerit inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres, & ſorores dicti Tertii Ordinis Beati Franciſci de Pœnitentia nuncupati, necnon ipſorum fratrum Minorum, ac fratrum, & ſororum dicti Tertii Ordinis, & monialium ſanctæ Claræ procuratores, & negotia gerentes utrinſque ſexus admittere ad divina.

Ampliatio facultatis Prælatorum abſolvendi fratres.

Tu attende conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque Tom. 3. fol. 182.

§. 5. Prætereà, quia idem Clemens prædeceſſor in dictis ſuis literis, Generalibus, & provincialibus Miniſtris, & eorum Vicariis, ac Cuſtodibus, abſolvendi fratres ejuſdem Ordinis necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipſi Miniſtri, Vicarii, & Cuſtodes habuerint pro tempore in confeſſores abſolvendi ipſos Miniſtros, Vicarios, & Cuſtodes ab exceſſibus, & cenſuris, niſi talia perpetraſſent propter quæ eſſent meritò ad Sedem Apoſtolicam deſtinandi, ac cum eis deſuper diſpenſandi, facultatem concedit, & propterea qui ſint deſtinandi perſæpè revocetur in dubium, ut abſolventium, & abſolvendorum diſpenſantium, & diſpenſatorum pro tempore puritati conſcientiæ conſulamus; Declaramus hæreticos relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem Apoſtolicam meritò deſtinandos. Reliquis verò omnibus, etiam ſimoniæ pravitate qualitercumque irretitos, poſſe poſſe per illos quibus inibi conceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis gratiam, juxta caſuum exigentiam impertiri.

Ampliatio juris ſepeliendi.

Tu quoad ſolutionem quartæ ſcias aliter ſtatuiſſe Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13.

§. 6. Eam verò partem literarum ejuſdem Clementis prædeceſſoris, in qua ſepulturam in Eccleſiis fratrum dicti Ordinis, liberam eſſe voluit, ſalva juſtitia Eccleſiarum, à quibus corpora mortuorum aſſumuntur, declarantes, libertatem hujuſmodi, intelligi debere, etiam quoad hoc, ut fratres ipſi nullius ſuper hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent cum Cruce proceſſionaliter ingredi, ac corpora ipſa levare, & ad eorum Eccleſias ſepelienda deferre poſſint, ubi hoc conſuetum foret, vel presbyteri de levatione requiſiti id facere recuſarent, nec cogantur inviti etiam prætextu cujuſvis conſuetudinis, ipſi vel defunctorum conſanguinei, illa ad parochiales Eccleſias, aut alia loca deferre, & cum illis vel ſine, inibi celebrare, vel celebrari facere pro eiſdem defunctis aliqua divina officia, ante vel poſt ſepulturam eorumdem. Juſtitiam autem Eccleſiarum à quibus corpora ipſa ſumuntur, juxta ejuſdem Clementis prædeceſſoris voluntatem, ſalvam eſſe debere decernimus eo caſu, quo dumtaxat apud loca ipſorum fratrum corpora ipſa ſepeliuntur. Si verò non apud eos, ſeu alios etiam Mendicantium Ordinum profeſſores corpora ipſa contingeret ſepelire, ex his quæ ad fratres prædictos apud quos tunc corpora ipſa non ſepelirentur de bonis defunctorum quomodolibet obveniret quovis particulari vel univerſali titulo directè vel per obliquum, nullam canonicam aut parochialem portionem dare teneantur, nec ſimiliter aliqua portio debeatur de his, quæ ad certos determinatos uſus, eiſdem fratribus vel eorum domibus, in genere aut in ſpecie, etiam de bonis eorum, quorum cadavera apud eos contigerit ſepeliri; nec etiam in caſibus in quibus per ejuſdem Clementis, & aliorum prædeceſſorum noſtrorum ſpecialia privilegia, fratres ipſi ab hujuſmodi ſolutione quartæ ſunt exempti, nec aliquo caſu de candelis quæ ad manus fratribus dantur, quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò caſibus, quàm in præmiſſis, in quibus quarta ipſa ſolvenda veniret, conventiones, ſi quæ ſunt inter fratres prædictos, & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum Rectores initæ, laudabiles & honeſtæ, in poſterùm obſerventur.

Exemptio aliquid ſolvendi de legatis piis.

§. 7. Et ſi fortè contingat, per nos vel Sedem Apoſtolicam, de piè legatis, diſpoſitis, & relictis in genere, vel ſpecie, decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel non piæ cauſæ, ex quavis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in poſterùm concedi, & ſolvi aut dari mandari contingeret, fratres prædictos & illorum domos ac eis legata, & relicta aut aliàs in eorum favorem diſpoſita, in conceſſione, & mandatis hujuſmodi decernimus, & volumus non includi, niſi de ipſis fratribus & præſenti decreto, ac voluntate noſtra, non per generales clauſulas, quæ etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Ampliatio exemptionis à decimis.

Tu vide ampliorem in conſt. 11. Pii V. Dum ad uberes. Tom. 2. fol. 204.

§. 8. Indultum verò ejuſdem Clementis prædeceſſoris de decimis non ſolvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas, etiam quas vulgus Papales appellant, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpè neceſſitatibus indicit, & quæcumque alia onera motu & ſcientia prædictis extendimus, decernentes ipſos fratres Minores etiam ſi per quoſcumque exemptos, & mendicantes ſolvi mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & in illorum ſolutione ceſſando, cenſuras & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus non per generales, aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, ſed aliàs ſit derogatum ſpecificè earum de verbo ad verbum inſertum tenore.

Ampliatio exemptionis à juriſdictione Ordinariorum.

Tu adverte, quòd Conc. Trid. ſeſſ. 14. cap. 7. aliud ſtatuit, & Clem. VIII. in conſt. 39. Suſcepti, declaravit, Tom 3. fol. 59.

§. 9. Et ne prætextu conſtitutionis Innocentii Papæ Quarti prædeceſſoris noſtri, quæ incipit (Volentes) locorum diœceſani & alii ordinarii, aut alii quicumque in perſonas & loca fratrum prædictorum contra ejuſdem Clementis prædeceſſoris in fine literarum prædictarum ordinationem ſibi quicumque juriſdictionem & ſuperioritatem vendicare præſumpſerint, diſtrictiùs inhibemus, ne quiſpiam abſque dictæ Sedis ſpeciali commiſſione & auctoritate, in perſonas, domos, & loca dicti Ordinis fratrum Minorum, utpote prorſus exempta, aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſpecialiter vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in perſonas, domos & loca hujuſmodi aliquam præeminentiam, ſuperioritatem, & juriſdictionem quomodolibet exercere præſumant, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei de qua ageretur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernimus quoque ex nunc quaſlibet excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſvis pœnas, & ſententias generales vel ſpeciales continentes, quos & quas promulgari, vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam eorum exemptione, utpote notoria non aliter allegata, nullius roboris vel momenti eſſe, & pro infectis penitus haberi debere.

§. 10. Præ-

Facultas audiendi confeſſiones. Intellige ut in Bulla 22. Leon. X. Dum intra, fol. 581.

§. 10. Prætereà, quia parochialium Eccleſiarum Rectores præfati, erga illos, qui dictis fratribus Ordinis Minorum eorum peccata confitentur, perſæpè ſe reddunt in exhibitione Euchariſtiæ, & Extremæ unctionis difficiles, concedimus ipſis fratribus Ordinis Minorum, ut eiſdem perſonis eis confeſſis, quibus rectores præfati ſine rationabili cauſa denegaverint, ſeu malitioſè diſtulerint Euchariſtiæ ſeu Extremæ onctionis ſacramenta miniſtrare, ſuper quo eorumdem confeſſorum aſſertioni ſtari debeat, illa petentibus poſſint impunè exhibere.

Loca Monialium deſtituta Fratribus applicentur.

§. 11. Et quum aliquando contingat monaſteria Monialium ſanctæ Claræ & Minoriſſarum, ſeu ſancti Damiani nuncupatarum monialibus deſtitui, adeò ut de eorum reformatione ſpes nulla ſuperſit, convenientiúſque ſit quòd illorum ſic deſtitutorum bona ad ipſos fratres deveniant, quorum erant curæ commiſſa, quàm ad alios, illa quæ ſic deſtituta exiſtunt, & deſtitui contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus perpetuis uſibus fratrum domus dicti Ordinis Minorum ejuſdem deſtitutis monaſteriis propinquiores applicamus, ita ut fratres ipſi poſſint de illis, & eorumdem monaſteriorum ſtructuris, & ædificiis pro eorum voluntate diſponere. Proviſo quod illorum Eccleſiæ, & oratoria, ad prophanos uſus non redigantur, ſed in illis quandoque divina celebrentur officia.

Mortui cum habitu Tertiariorum cum licentia Fratrum ſepeliuntur.

§. 12. Inſuper quum nonnulli ad Ordinem prædictum fratrum Minorum ſpecialem gerentes devotionis affectum, ordinent eorum cadavera cum habitu fratrum Minorum, aut Sororum dicti Ordinis de Pœnitentia ſepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipſos eſſe ſepeliendos, etiamſi alibi ſuam elegiſſent ſepulturam, nec poſſe etiam in loco per eos electo cum habitu quomodolibet ſepeliri, aut ad ſepeliendum portari, abſque fratrum domus loci in quos tales deceſſerunt expreſſa licentia & aſſenſu.

Exemptio Parochialium Eccleſ. Ordinis à jurisdictione Ordinariorum. Tu vide quod proximè notavi & Conc. Trid. ſeſſ. 29. cap. 11.

§. 13. Cæterùm ne, ſi ratione parochialium Eccleſiarum apud quas domus eorumdem fratrum conſtructæ fuere aut conſtruerentur in poſterùm, locorum Ordinarii in eoſdem fratres aliquam ſuperioritatem vendicare tentarent, fratrum eorumdem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eiſdem fratribus, ut in ſic conceſſis & quas eis concedi contigerit curatis Eccleſiis, poſſint per Capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amovendum, curam hujuſmodi exercere, qui quamdiu capellanatus hujuſmodi fungetur officio, ac ſi dicti Ordinis Minorum profeſſor exiſtat, dictorum fratrum Minorum libertate & exemptione fruatur. Eccleſiæ verò prædictæ & illarum bona, illa qua domus fratrum dicti Ordinis prærogativa lætentur.

Prælatorum Ordinis facultas diſpenſandi ab irregularitate &c. Tu attende Bullam 115. Clem. VIII. quæcumque.

§. 14. Et ut dicti Ordinis profeſſoribus omninò vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, Generali & provincialibus Miniſtris dicti Ordinis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicariis, diſpenſandi cum dicti Ordinis Minorum profeſſoribus, defectum natalium, ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum his qui ex quavis cauſa (præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares forent, poſtquam Ordinem ipſum profeſſi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujuſmodi non obſtante, irregulares ipſi ad quoſcumque etiam ſacros Ordines promoveri, & in illis etiam altaris miniſterio miniſtrare, & tàm ipſi regulares, quàm defectum natalium patientes prædicti, ad quæcumque adminiſtrationes & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & aſſumi, illáque gerere & exercere, liberè & licitè valeant, motu, ſcientia & auctoritate prædictis concedimus per præſentes.

Ampliatio damnationis hactenus factæ de opinione, quod confeſſi Fratribus, iterum Parochis confiteri debent.

§. 15. Rurſus intelleximus, quòd etſi bonæ memoriæ Joannes Papa Vigeſimus ſecundus prædeceſſor noſter illorum opinionem, qui aſſerebant, quòd confeſſi fratribus prædicti Ordinis, & aliorum Ordinum Mendicantium, ad audiendas confeſſiones juxta juris diſpoſitionem deputatorum pro tempore, tenebantur eadem peccata rectori eorum parochialis Eccleſiæ iterum confiteri, reprobaverit; & deinde præfatus Eugenius prædeceſſor reprobationem hujuſmodi approbaverit, contrà talia aſſerentes tamquam de hæreſi ſuſpectos, per locorum Ordinarios inquiri & procedi mandaverit, ac ſucceſſivè piæ memoriæ Nicolaus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter geſta in præmiſſis ab eiſdem Joanne & Eugenio prædeceſſoribus robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit; nihilominus adhuc nonnulli eorum inhærentes proterviæ, opinionem prædictam, & deſuper factos damnatos & malè ſonantes, ac reprobos articulos, veros eſſe affirmare non verentur, ut talium præſumptuoſa temeritas tantò minùs invaleſcat, quantò plurium erit ſuperiorum correctioni ſubjecta, conceſſam contra tales, per ejuſdem Eugenii prædeceſſoris literas locorum Ordinariis facultatem, ad Inquiſitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus quòd Inquiſitores ipſi quicumque fuerint eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio privilegiorum inter Ordines S. Dominici & Ordinem S. Franciſci. Aliam communicationem habes in Pii V. conſt. 41. Et ſi mendicantium. Tom. 2. fol. 143.

§. 16. Poſtremò quum Prædicatorum ſicut & prædicti Minorum Ordinum profeſſores pro fidei catholicæ dilatatione continuè indefeſsè laborent, fructúſque afferant in Dei Eccleſia ſalutares, & proptereà fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor paríaque merita conjungunt, paria conjungant privilegia & favores, eiſdem Ordinis Minorum fratribus, ut profeſſoribus, ac confeſſis fratribus Prædicatoribus & eiſdem Prædicatorum Ordinis fratribus ut præmiſſis, & aliis conceſſis prædictis fratribus Minoribus privilegiis, indulgentiis, & gratiis, favoribus, & indultis, tàm ſpiritualibus quàm temporalibus à prædictis & aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia ac ſi nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro expreſſis, & noſtræ approbationis munimine ſolidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere, potiri, & gaudere poſſint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia, prorſus & ſine ulla differentia, proinde, ac ſi quæ uni ex Ordinibus prædictis ſunt conceſſa, utrique ſimul nominatim conceſſa fuiſſent, aut concederentur in poſterùm. Et quæ de Magiſtro generali & provincialibus Prioribus dicti Ordinis Prædicatorum, ac Monaſteriis Monialium ſub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & ſecundùm ipſius Ordinis Prædicatorum inſtituta viventium ſunt ſtatuta, in Generali & provincialibus Miniſtris, & vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, & Monaſteriis Monialium dicti Ordinis Sanctæ Claræ, & Minoriſſarum, & Sancti Damiani nuncupatarum, & è contra cenſeantur eſſe ſtatuta.

Inhibitio contra quoſcumque Ordinis perturbatores.

§. 17. Diſtrictiùs inhibentes eiſdem locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac parochialium Eccleſiarum, ac Rectoribus, & aliis quibuſcumque ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis earumdem parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterùm obtinenda, pœnis, eo ipſo per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos Fratrum Prædicatorum & Minorum, & illorum domos, & profeſſores, præter, aut contra prædictarum Clementis & Eugenii prædictorum, & aliorum quorumcumque prædeceſſorum noſtrorum, & præſentium noſtrarum literarum tenorem, inquietare ſeu moleſtare, & eos, aut teſtamentorum ultimarúmque voluntatum executores, & hæredes prædictos, ſeu quoſcumque alios, directè vel indirectè, ad ſolutionem alicujus quartæ parochialis ſeu canonicæ, vel alterius portionis, ſeu oneris, & ad faciendum celebrari aliquod officium in eorum Eccleſiis, vel

alibi, dùm apud ipſos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel poſt eorum ſepulturam eogere, nec confeſſis dictis fratribus Prædicatoribus & Minoribus pro tempore, Eucharistiæ, ſeu Extremæ onctionis Sacramenta, ſine rationabili cauſa denegare, vel illorum exhibitionem malitioſè differre, aut eorum parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel perſuadere, nec etiam ad præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum auxilium, conſilium vel favorem dare, directè vel indirectè quoquomodo præſumant.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§. 18. Et nihilominùs cuilibet in dignitate Eccleſiaſtica conſtituto, & Metropolitanæ, vel alterius cathedralis Eccleſiæ canonicis per univerſum orbem, qui deſuper per dictorum Ordinum Priores, aut Guardianos, & fratres ac illorum, ſeu ad commodum eorum Romanæ Eccleſiæ ſyndicus deſuper requiſitus fuerit, per Apoſtolica ſcripta in ſolidum mandamus, quatenus per ſe vel alium ſeu alios, præmiſſa ubi & quando opus fuerit ſolemniter publicantes, & eiſdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, & illorum domibus ac profeſſoribus, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos pacifica poſſeſſione, vel quaſi privilegiorum & conceſſionum hujuſmodi gaudere. Non permittentes eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos contra illorum tenorem per Ordinarios, & rectores prædictos, aut quoſcumque alios indebitè moleſtari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari. Ac etiam ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu & figura, judicii, ſola facti veritate inſpecta, contra quoſcumque, cujuſcumque qualitatis, vel conditionis exiſtant, aut quacumque Eccleſiaſtica etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, vel mundana forent dignitate & exemptione muniti; in quibuſcumque cauſis per eos movendis, quacumque ratione vel cauſa quæ excogitari poſſit, eis miniſtrent juſtitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe conſtiterit illos irretitos eſſe declarent, ac faciant & mandent interdictos, ſuſpenſos, & excommunicatos publicè nunciari, & ab omnibus arctiùs evitari, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent. Contradictores, auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 19. Non obſtantibus recolendæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi, quibus cavetur ne quis extra ſuam civitatem & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam, à fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede Apoſtolica deputati, extra civitatem & diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipiunt, ſuper cathedram Bonifacii, & Dudum Viennenſis Concilii, ac recolendæ memoriæ Calliſti Papæ Tertii etiam prædeceſſoris noſtri literis, aliiſque Apoſtolicis, ac provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, ſpecialibus vel generalibus, necnon Octonis & Octoboni olim in Regno Angliæ Apoſtolicæ Sedis Legatorum conſtitutionibus, Eccleſiarum quoque, ac locorum quorumlibet ſtatutis & conſuetudinibus, & inter quoſcumque dictorum Ordinum Fratrum Prædicatorum & Minorum profeſſores, ac locorum Ordinarios ſeu rectores prædictos initis & concluſis hactenus obſervatis, pactis & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis. Necnon omnibus illis, quæ Clemens & Eugenius præfati, in prædictis eorum literis voluerunt non obſtare, contrariis quibuſcumque. Quibus omnibus, illa ac ſi de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continerent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa ſpecialiter & expreſſe derogamus. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Rectoribus prælatis, ſeu quibuſvis aliis, communiter vel diviſim a Sede præfata indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extra vel ultra certa loca, ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam, effectus earum, & conceſſa in eis juriſdictionis executio impediri poſſet quomodolibet vel differri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis, mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc, illa & quæcumque alia quæ in futurum per nos vel Sedem Apoſtolicam, quomodolibet concedi, & ſtatui, decerni, vel ordinari contigerit, contra Clementis, Eugenii, aliorúmque prædeceſſorum prædictorum, & præſentium literarum hujuſmodi tenorem, necnon ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita & inania, nulliúſque roboris vel momenti eſſe decernimus.

Tranſumptorum fides.

§. 20. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas Provincias originaliter deſtinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quòd tranſumptis eorum manu notarii publici, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, aut alicujus Epiſcopalis vel Archiepiſcopalis ſigillo munitis, ea prorſus in judicio & extra, ubicumque exhibita vel oſtenſa fuerint fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noſtrorum approbationis, conſtitutionis, ordinationis, ſtatuti, decreti, conceſſionis, indulti, voluntatis, applicationis, inhibitionis, extenſionis, ſolidationis, mandati & derogationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 4. die 31. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quarto, pridie Kal. Septembris, Pont. noſtri Anno quarto.

VII.

Ampliſſimæ gratiæ & privilegia fratrum Prædicatorum Ordinis S. Dominici, quæ propterea Mare Magnum nuncupantur.

Pro eorum moderatione vide ſignanter conſtit. 22. Leon. X. Dùm intrà, Tom. I. fol. 581. & Concil. Trident. confirmatum à Pio IV. in ejus conſtit. 94. In Principis Tom. 2. fol 145. Recordare tamen Pium V. plura indulta eis conceſſiſſe in ſua conſtit. 11. Dùm ad ubera, fol. 204. De toto autem iſto Ordine Prædicatorum, notavi plenè ad conſt. 2. Honor. III. Religioſam, ſuprà fol 64. ad quam nonnulla adjeci.

Edita An. D. 1474.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procœmium.

REgiminis univerſalis Eccleſiæ meritis licèt inſufficientibus diſponente Domino præſidentes, curis perurgemur aſſiduis, ut juxta creditæ nobis deſuper diſpenſationis officium, quieti ſubditorum quorumlibet præſertim ſub Religionis Prædicatorum habitu ſtudio vacantium piæ vitæ, in quorum utique proſperitate reficimur, jugi quantum nobis ex alto conceditur ſolicitudinis ſtudio intendamus, & ut ea quæ pro divini cultus, dictæ religionis

inire-

incremento, animarúmque ſalute à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus providè facti ſunt, ſublatis ambiguitatibus quæ exinde emerſiſſe noſcuntur in ſua integritate perſiſtant, noſtri miniſterii partes interponimus efficaces.

Eug. iv. confirmavit Bullas Greg. xi. & Mart. v. cujus Mart. Bulla eſt ſimplex confirmatoria, & Bulla Greg. xi. eſt ſuprà fol. 265.

§. 1. Dudum ſiquidem à felicis recordationis Eugenio Papa Quarto prædeceſſore noſtro emanaverunt literæ tenoris ſubſequentis. Eugenius Epiſcopus ſervus ſervorum Dei. Ad perpetuam &c.

Omittitur hæc Bulla Eug. iv. & etiam Martini v. & Greg. xi. hic inſertæ. Quoniam Bulla Greg. xi. eſt ſuprà fol. 265. aliæ autem ſunt ſimpliciter ejus confirmatoriæ.

Hic modò Pontif. eas & alias Ordinis gratias comprobat.

§. 2. Nos igitur qui dicti Ordinis fratrum Prædicatorum & perſonarum ejus ſtatum proſperum & tranquillum, propter uberes fructus quos Ordo ipſe multa præfulgens gloria meritorum, & gratia ſanctitatis in agro militantis Eccleſiæ in propagationem fidei orthodoxæ hactenus produxit utiliter, ac producit, & in futurum producturum fore ſpe firma tenemus, palmites ſuos à mari uſque ad mare, & etiam ad barbaras extendendo nationes, intenſis deſideramus affectibus, Gregorii, Martini, & Eugenii, ac aliorum prædeceſſorum noſtrorum qui Ordinem prædictũ fratrum Prædicatorum aliis variis privilegiis, non immeritò decorarunt veſtigiis inhærentes, motu proprio, non ad eorum dicti Ordinis fratrum profeſſorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera voluntate & deliberatione, ac ex certa noſtra ſcientia, prædictas Gregorii, & quaſcumque alias quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum literas, dicto Ordini Fratrum Prædicatorum ac illius domibus & profeſſoribus in genere, ſub quacumque verborum forma conceſſas, quas ac ſi de verbo ad verbum unà cum prædictis literis Eugenii prædeceſſoris præfati præſentibus inſertæ forent haberi volumus pro expreſſis, ac omnia & ſingula in illis contenta auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus. Ac pro potiori cautela, omnia & ſingula per Gregorium, & Martinum, & Eugenium, alioſque prædeceſſores prædictos in eiſdem literis pro & in favorem dicti Ordinis fratrum Prædicatorum quomodolibet ordinata, ſtatuta, decreta, conceſſa, & indulta fieri & obſervari debere, auctoritate, motu, & ſcientia prædictis, de novo ordinamus, ſtatuimus, atque decernimus, ac eidem Ordini Prædicatorum, illiúſque domibus & profeſſoribus concedimus & indulgemus.

Facultatem celebrandi tempore interdicti, & cum altare portatili ampliat.

Tu ad hoc vide limitationem Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 1. poſt canones & cap. 22.

§. 3. Et quia ſicut accepimus, nóſque ipſi experientia didicimus in minoribus conſtituti, circa literas & privilegia hujuſmodi nonnulla dubia poſtmodum ſunt exorta, habita ſuper his conſideratione decenti, motu, auctoritate, & ſcientia prædictis, literas ejuſdem Gregorii prædeceſſoris in ea parte in qua concedit d. Ordinis profeſſoribus, ut liceat eis in locis in quibus degunt habere oratoria, & in eis cum altari portatili, etiam tempore interdicti, janua clauſis, miſſarum ſolemnia, & alia divina officia celebrare, & quòd eorum inſiſtentes obſequiis, cenſuris generaliter promulgatis non ligentur, cùm contingat eos perſæpè requiri, ut etiam extrà oratoria ſuper hujuſmodi altari portatili celebrent divina officia, & ad illa, interdicti tempore, Tertii Ordinis S. Dominici de Pœnitentia nuncupati, fratres & ſorores, ac ſuos & illorum procuratores admittant, extendentes, concedimus eiſdem fratribus, ut non ſolùm in Oratoriis & locis in quibus degunt, ſed etiam in quovis alio loco congruenti, & honeſto, poſſint ſuper altari portatili hujuſmodi miſſas & alia divina officia liberè & licitè celebrare, exceptis Eccleſiis ab Ordinarii juriſdictione non exemptis, quotiens illud eiſdem fratribus per Ordinarios ex cauſa contingeret inhiberi. Et ut liceat eis tempore interdicti fratres & ſorores dicti Ordinis B. Dominici de Pœnitentia nuncupati, necnon ipſorum fratrum Prædicatorum, ac fratrum & ſororum dicti Tertii Ordinis procuratores, & negotia gerentes utriuſque ſexus, admittere ad divina.

Ampliatio facultatis abſolvendi & diſpenſandi Fratres.

Tu vide limitationem diſpoſitionem in conſtit. 1[illegible]. Pii V. Romani. To. 2. [illegible] ultra & de conſtit. 115. Clem. VIII. Quæ[illegible] Tom. 3.

§. 4. Præterea, quia idem Gregorius prædeceſſor in dictis ſuis literis Magiſtro, Prioribus provincialibus & conventualibus, & eorum Vicariis, abſolvendi fratres ejuſdem Ordinis, necnon fratribus dicti Ordinis, quos ipſi Magiſter, Priores provinciales & conventuales habuerint pro tempore in confeſſores, abſolvendi ipſos Magiſtrum, Priores provinciales ac conventuales ab exceſſibus & cenſuris, niſi talia forent propter quæ eſſent ad Sedem Apoſtolicam meritò deſtinandi, ac cum eis deſuper diſpenſandi concedit, & propterea qui ſunt deſtinandi perſæpè revocetur in dubium, ut abſolventium & abſolvendorum, diſpenſantium & diſpenſatorum pro tempore puritati conſcientiæ conſulamus: declaramus, hæreticos relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem prædictam meritò deſtinandos. Reliquis verò omnibus etiam ſimoniæ qualitercumque irretitis, poſſe per illos, quibus inibi conceditur, abſolutionis beneficium & diſpenſationis gratiam juxta caſuum indulgentiam impartiri. Et ut dicti Ordinis profeſſoribus omnis vagandi tollatur occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas Magiſtro & Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis defectum natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quovis alio nefario & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum bis qui ex quavis cauſa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ & mutilationis membrorum, irregulares forent diſpenſandi cum dicti Ordinis Prædicatorum profeſſoribus, poſtquam ipſum Ordinem profeſſi fuerint ut defectu & irregularitate hujuſmodi non obſtantibus, irregulares ipſi, ad quoſcumque etiam ſacros ordines promoveri, & in illis etiam in altaris myſterio miniſtrare, & tàm ipſi irregulares, quam defectum natalium patientes prædicti, ad quæcumque adminiſtrationes, & officia eligi, recipi, & aſſumi, illaque gerere & exercere, liberè & licitè valeant, motu, & ſcientia ac auctoritate prædictis concedimus per præſentes.

Ampliatio facultatis dandi liberam ſepulturam in eorum Eccleſiis.

Tu vide conſt. 22. Leon. X. Dum intra, fol. 581.

§. 5. Eam verò partem literarum ejuſdem Gregorii prædicti, in qua ſepulturam in Eccleſiis fratrum dicti Ordinis liberam eſſe voluit (ſalva juſtitia Eccleſiarum à quibus corpora aſſumuntur) declarantes libertatem hujuſmodi intelligi debere etiam quoad hoc, ut fratres ipſi, nullius ſuper hoc petita licentia, parochias in quibus corpora prædicta forent, cum Cruce proceſſionaliter ingredi & corpora ipſa levare, & ad eorum Eccleſias ſepelienda deferre poſſint, ubi hoc conſuetudo foret, vel presbyteri de levatione requiſiti hoc facere recuſarent. Nec cogantur inviti, etiam prætextu cujuſcumque conſuetudinis, ipſi vel defunctorum conſanguinei, illa ad parochiales Eccleſias, aut alia loca deferre, & cum illis vel ſine, inibi celebrare vel celebrari facere pro eiſdem defunctis aliqua divina officia, ante vel poſt ſepulturam eorumdem. Juſtitiam vero Eccleſiarum à quibus corpora ipſa aſſumuntur juxta Martini prædicti prædeceſſoris voluntatem, ſalvam eſſe debere decernimus, in omnibus aliis caſibus præter eos, in quibus eorumdem Gregorii, Martini, & Eugenii prædeceſſorum noſtrorum ſpecialia privilegia, fratres ipſi ab hujuſmodi ſolutione quartæ ſunt exempti. Nec aliquo caſu, de candelis quæ ad manus fratribus dantur quarta aliqua quomodolibet detrahatur. In reliquis verò caſibus quam in præmiſſis in quibus quarta ipſa ſolvenda veniret, conventiones (ſi quæ ſunt inter fratres prædictos & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum Rectores initæ) laudabiles & honeſtæ in poſterum obſerventur.

Exemptio quoad legata pia.

§. 6. Et ſi forte per nos vel Sedem Apoſtolicam de piis legatis, diſpoſitis & relictis in genere vel

in ſpecie, decima ſeu alia portio, vel quota alteri piæ vel non piæ cauſæ, ex quavis cauſa hactenus conceſſa foret, aut in futurum concedi & ſolvi, aut dari mandari contingeret, fratres prædictos ac illorum domos & eis legata & relicta, aut alias in eorum favorem expoſita in conceſſionibus & mandatis hujuſmodi, decernimus ac volumus non includi, niſi de ipſis fratribus ac præſenti decreto ac voluntate noſtris, non per generales clauſulas quæ etiam ſpecialem mentionem importare viderentur, ſed vera & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Exemptio à Decimis. Alias exemptiones vide in conſt. 11. Pii V. Dum ad uberes. Tom. 2. fol. 204.

§. 7. Indultum verò ejuſdem Gregorii prædeceſſoris de decimis non ſolvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas etiam quas vulgo papales appellant, & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpè neceſſitatibus indicit, & quæcumque alia onera, motu & ſcientia prædictis extendimus, decernentes fratres ipſos Prædicatores, etiam ſi per quoſcumque exemptos etiam mendicantes ſolvi mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis & fortioribus clauſulis, ad illarum ſolutionem non teneri, & illorum ſolutione ceſſando, cenſuras & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus non per generales & alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, non alias ſit derogatum ſpecificè, eorum de verbo ad verbum inſerto tenore.

Ampliatio exemptionis à juriſdictione Ordinariorum. Tu attende Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. & Bullam 39. Clem. VIII. Suſcepti. Tom. 3. fol. 59.

§. 8. Et ne prætextu conſtitutionis Innoc. IV. prædeceſſoris noſtri quæ incipit (Volentes) locorum diœceſani, & alii ordinarii, ac alii quicumque in perſonas, & loca Fratrum Prædicatorum, contra ejuſdem Greg. prædeceſſoris ordinationem, ſibi quamcumque juriſdictionem, ſuperioritatem vendicare præſumant, diſtrictiùs inhibemus, ne quiſpiam abſque dictæ Sedis ſpeciali commiſſione & auctoritate, in perſonas, domos, & loca dicti Ordinis Prædicatorum utpote prorſus exemptas, aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias ſpecialiter, vel generaliter quomodolibet promulgare, aut in perſonas, domos, & loca hujuſmodi aliquam præeminentiam, ſuperioritatem, & juriſdictionem quomodolibet exercere præſumant, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei de qua contra ipſos ageretur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernimus quoque ex nunc qualibet excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti ſententias, & quoſcumque proceſſus, quaſvis pœnas & ſententias generales vel ſpeciales continentes, quos vel quas promulgari vel haberi, & omnia quæ contra fratres, domos, & loca dicti Ordinis quomodolibet fieri contigerit, etiam eorum exemptione utpote notaria non aliter allegata, nullius roboris vel momenti eſſe, & pro infectis haberi debere.

Facultas exhibendi ſacramenta his quibus Parochi exhibere recuſant. Hoc intellige juxta Bullam Leon. x. n. 22. Dum intra. inf. fol. 581.

§. 9. Præterea, quia parochialium Eccleſiarum Rectores præfati, erga illos qui dicti Ordinis Prædicatorum Fratribus eorum peccata confitentur, perſæpè in exhibitione Euchariſtiæ, & extremæ unctionis ſe reddunt difficiles, concedimus ipſis Fratribus Ordinis Prædicatorum, ut perſonis eis confeſſis quibus Rectores præfati ſine rationabili cauſa denegaverint, ſeu malitioſe diſtulerint, Euchariſtiæ & Extremæ unctionis ſacramenta miniſtrare, ſuper quo eorumdem Confeſſorum aſſertioni ſtari debeat, illa petentibus poſſint impunè exhibere.

Bona Monaſteriorum Monialium deſtitutorum, his Fratribus applicantur.

§. 10. Et cùm aliquando contingat monaſteria Monialium S. Auguſtini, ſub cura, habitu, & conſtitutionibus Fratrum Prædicatorum degentium, monialibus deſtitui, adeò ut de eorum reformatione ſpes nulla ſuperſit, convenientiúſque ſit quòd illorum ſic deſtitutorum bona ad ipſos fratres deveniant, quorum erant curæ commiſſa, quàm ad alios, illa quæ ſic deſtituta exiſtunt, & deſtitui contigerit in futurum, cum eorum bonis omnibus in perpetuis uſibus Fratrum dicti Ordinis Prædicatorum, quibus ex forma regiminis ipſius Ordinis competit, applicamus, ita ut fratres ipſi poſſint de illis & eorum Monaſteriorum ſtructuris & ædificiis, pro eorum voluntate diſponere, proviſo quòd illorum Eccleſiæ & Oratoria, ad prophanos uſus non redigantur, ſed in illis quandoque divina celebrentur officia.

Mortui cum habitu Tertiariorum ſepeliri debent hab ta licentia Fratrum.

§. 11. Inſuper cùm nonnulli ad Ordinem prædictum Fratrum Prædicatorum ſpecialem gerentes devotionis affectum ordinent eorum cadavera cum habitu Fratrum dicti Ordinis Prædicatorum aut ſororum dicti Ordinis de Pœnitentia ſepeliri, ne ex illorum corporum delatione ad alia loca, Ordini & fratribus prædictis injuria irrogetur, decernimus tales apud fratres ipſos eſſe ſepeliendos, etiam ſi alibi ſuam elegiſſent ſepulturam, nec poſſe etiam in loco per eos electo, cum habitu prædicto quomodolibet ſepeliri, aut ad ſepeliendum portari, abſque fratrum domus loci in quo tales deceſſerint expreſſa licentia & aſſenſu.

Exemptio Eccleſiarum Parochialium Ordinis à juriſdictione Ordinariorum. Tu attende ſeſſ. 25. c. 11. & Bullam 39. Clem. VIII. Suſcepti. Tom. 3. f. 59.

§. 12. Cæterùm, ne ſi ratione parochialium Eccleſiarum apud quas eorumdē fratrum domus conſtructæ fuêre, aut conſtruentur in poſterùm, locorum ordinarii in eoſdem fratres aliquam ſuperioritatem ſibi vendicare tentarent, fratrum eorumdem quies in aliquo perturbaretur, concedimus eiſdem fratribus, ut in ſic conceſſis, & quas eis concedi contigerit, curatis Eccleſiis, poſſint per capellanum per eos pro eorum nutu ponendum & amovendum, curam hujuſmodi exercere. Qui quamdiu capellanatus hujuſmodi fungetur officio, ac ſi dicti Ordinis Prædicatorum profeſſor exiſteret, dictorum fratrum Prædicatorum libertate & exemptione ubique fruatur. Eccleſiæ verò prædictæ & illarum bona illa qua domus dicti Ordinis prærogativa lætentur.

Ampliatio damnationis hactenus factæ de opinione, quod Confeſſi his Fratribus, iterum Parochis confiteri deberent.

§. 13. Rurſus intelleximus quòd & ſi bon. mem. Joannes XXII. prædeceſſor noſter illorum opinionem, qui aſſerebant, quòd confeſſi fratribus prædicti vel aliorum Ordinum Mendicantium ad audiendas confeſſiones juxta juris diſpoſitionem deputatorum pro tempore, tenebantur eorum peccata rectori eorum parochialis Eccleſiæ iterum confiteri reprobaverit. Et deinde præfatus Eugenius prædeceſſor, reprobationem hujuſmodi approbans, contra talia aſſerentes, tamquam de hæreſi ſuſpectos, per locorum ordinarios inquiri & procedi mandaverit; ac ſucceſſivè piæ memoriæ Nicolaus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter, geſta in præmiſſis, à Joanne & Eugenio prædeceſſoribus, robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverit, nihilominùs adhuc nonnulli eorum adhærentes proterviæ, opinionem prædictam & deſuper factos damnatos, & malè ſonātes ac reprobos articulos, veros eſſe affirmare non verentur. Ut talium præſumptuoſa temeritas tantò minùs invaleſcat, quantò plurium erit ſuperiorum correctione damnata, conceſſam contra tales per ejuſdem Eugenii prædeceſſoris literas, locorum Ordinariis facultatem, ad Inquiſitores hæreticæ pravitatis extendimus, ac volumus, quòd Inquiſitores ipſi quicumque fuerint, eadem qua Ordinarii contra tales auctoritate fungantur.

Communicatio omnium gratiarum & privilegiorum inter Ordines S. Dominici & S. Franciſci.

§. 14. Poſtremò, cùm fratres Ordinis Minorum ſicut & prædicti Prædicatorum Ordinis profeſſores pro fidei Catholicæ dilatatione continuò indefeſſe laborent, fructúſque afferant in Dei Eccleſia ſalutares, & propterea fuerint variis per Sedem prædictam privilegiis decorati, ut quos par labor, pariáque merita conjungunt, paria conjungant privilegia & favores, concedimus eiſdem profeſſoribus Ordinis Prædicatorum, ut conceſſis fratribus Minoribus, & eiſdem Ordinis Minorum fratribus, præmiſſis, & aliis conceſſis prædictis fratribus Prædicatoribus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus, & indultis, tàm ſpiritualibus quàm temporalibus, à prædictis, & aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aut aliis auctoritatem habentibus (quæ omnia ac ſi nominatim exprimerentur, haberi hic volumus pro expreſſis, & noſtræ approbationis munimine ſolidamus, ac decernimus robur perpetuæ firmitatis obtinere) potiri & gaudere poſſint & debeant, perpetuis futuris temporibus, in omnibus & per omnia prorſus & ſine ulla differentia perinde ac ſi quæ uni ex

Ordinibus prædictis ſunt conceſſa, utrique ſimul nominatim conceſſa fuiſſent, aut concederentur in poſterùm. Et quæ de Magiſtro generali ac Prioribus provincialibus & conventualibus, ac eorum vicariis necnon Monaſteriorum monialium S. Auguſtini, ſub eorumdem fratrum Prædicatorum cura, & ſecundùm ipſius Ordinis fratrum Prædicatorum inſtituta viventium ſunt ſtatuta, in Generali & provincialibus Miniſtris, ac Vicariis dicti Ordinis fratrum Minorum, necnon & Monaſteriorum S. Damiani nuncupatorum, cenſeantur eſſe ſtatuta.

Inhibitio contrà quoſcumque eorum perturbatores adverſus dicta privilegia.

§. 15. Diſtrictiùs inhibentes eiſdem locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, & parochialium Eccleſiarum rectoribus, & aliis quibuſcumque ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis earumdem parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterùm obtinenda pœnis, eo ipſo per eos qui contrafecerint incurrendis, ne Ordines prædictos fratrum Prædicatorum, & Minorum, ac illorum domos, & profeſſores, præter aut contra Martini, Greg. & Eug. aut aliorum quorumcumque prædeceſſorum noſtrorum, & præſentium noſtrarum literarum tenorem inquietare ſeu moleſtare, & eos, aut teſtamentorum ultimarum voluntatum executores, & hæredes prædictos, ſeu quoſcumque alios, directè, vel indirectè, ad ſolutionem alicujus quartæ parochialis, ſeu canonicæ, vel alterius portionis ſeu oneris, & faciendum celebrari aliquod officium in eorum Eccleſiis, vel alibi, dum apud ipſos fratres decedentium cadavera tumulantur, ante vel poſt eorum ſepulturam cogere, nec confeſſis dictis fratribus, Prædicatoribus, & Minoribus pro tempore, Euchariſtiæ ſeu Extremæ unctionis Sacramenta ſine rationabili cauſa denegare, vel illorum exhibitionem malitioſè differre, aut eorum Parochianis, ne dictis fratribus confiteantur prohibere, vel perſuadere, nec etiam ad præmiſſa ſeu aliquod præmiſſorum, auxilium, conſilium, vel favorem, directè, vel indirectè quoquo modo dare præſumant.

Deputatio executorum hujus conſtitutionis.

§. 16. Et nihilominùs cuilibet in dignitate Eccleſiaſtica conſtituto, & Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Eccleſiæ canonico per univerſum orbem, qui deſuper per dictorum Ordinum Priores, Guardianos, & fratres, ac illorum ſeu ad commodum eorum Rom. Eccleſiæ ſyndicos, deſuper fuerint requiſiti, per Apoſtolica ſcripta in ſolidum mandamus, quatenus per ſe vel alium ſeu alios præmiſſa, ubi, & quando opus fuerit, ſolemniter publicantes, ac eiſdem fratrum Prædicatorum, & Minorum Ordinibus, ac illorum domibus, & profeſſoribus in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos pacifica poſſeſſione vel quaſi privilegiorum, & conceſſionum hujuſmodi gaudere, non permittentes eos ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenorem per ordinarios, & rectores prædictos, aut quoſcumque alios, indebitè moleſtari, aut eis gravamina, injurias atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, ac etiam ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii ſola facti veritate inſpecta, contra quoſcumque cujuſcumque qualitatis vel conditionis exiſtant, & quacumque Eccleſiaſtica etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, vel Epiſcopali, aut mundana forent dignitate, & exemptione muniti, in quibuſcumque cauſis per eos movendis, quacumque ratione vel cauſa, quæ excogitari poſſit, eis miniſtrent juſtitiæ complementum, exequendo quod per eos fuerit ordinatum, & illos quos cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe conſtiterit, irretitos eſſe declarent, ac faciant, & mandent, interdictos, ſuſpenſos, & excommunicatos publicè nunciari, ac ab omnibus arctiùs evitari, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravare procurent, contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ contrariorum derogatoria.

§. 17. Non obſtantibus conſtitutionibus Bonifacii quibus cavetur ne quis extra ſuam civitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultrà unam dietam à fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede Apoſtolica deputati extra civitates, & diœceſes in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant. Et de duabus dietis in Concilio generali, necnon quæ incipit, Super cathedram Bonifacii. Et dudum Viennen. Concilii, ac Calliſti Papæ III. etiam prædeceſſoris noſtri literis aliiſque Apoſtolicis, ac etiam in provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis ſpecialibus, vel generalibus, necnon Octonis, & Octoboni olim in Regno Angliæ Apoſt. Sedis legatorum conſtitutionibus, Eccleſiarum quoque ac locorum quorumlibet ſtatutis, & conſuetudinibus, & inter quoſcumque dictorum ordinum fratrum Prædicatorum, & Minorum Profeſſores, ac locorum ordinarios ſeu rectores prædictos initis, & concluſis, ac hactenus obſervatis pactis, & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, necnon omnibus illis, quæ Gregorius, Martinus, & Eugenius præfati prædeceſſores, in prædictis eorum literis voluerunt non obſtare contrariis quibuſcumque, quibus omnibus illa ac ſi de verbo ad verbum infererentur, & derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continerent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa, ſpecialiter, & expreſſe derogamus. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Rectoribus præfatis, ſeu quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, à Sede præfata indultum exiſtat, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ultra, vel extra certa loca, ad judicium evocari non poſſit, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia quæ in futurum per Nos, & Sedem Apoſtolicam quomodolibet concedi, ſtatui, decerni vel ordinari contigerit contra Gregorii, Martini, & Eugenii aliorúmque Prædeceſſorum noſtrorum, & præſentium literarum hujuſmodi tenorem, necnon ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, irrita, & inania, ac nullius roboris vel momenti eſſe decernimus.

Exemplorum fides.

§. 18. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas provincias originaliter deſtinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quod tranſumptis earum, manu notarii publici, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſt. aut alicujus Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, ſeu dictorum Ordinum Magiſtri, & generalis miniſtri ſigillo munitis, ea prorſus in judicio & extra, ubicumque exhibita, vel oſtenſa forent, fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1474. Pont. noſtri Anno 4.

Privilegium Curialium tàm laicorum quàm Eccleſiaſticorum, liberè diſponendi etiam ad favorem incapacium, de bonis in Alma Urbe, & infrà decem milliaria, quamvis ex fructibus bonorum Eccleſiaſticorum acquiſitis. VIII.

Hoc privilegium pluries immutatum, extenſumque ſed tandem firmatum fuit à Paulo V. ut infrà in ſua conſt. 18. In eminenti. ubi de ſimilibus Curialium privilegiis plenè notabo; in Tomo 3. fol. 226.

Edita A. D. 1475.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa conſtitutionis.

Etſi univerſis Romanæ Eccleſiæ dominio temporali ſubjectis Civitatibus, pro eorum ſtatu proſpero, & incrementis felicibus, Apoſtolica nos deceat proviſione conſulere, Almæ tamen Urbi noſtræ, ſanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli martyrio conſecratæ (quæ ipſius Petri ſedes ſacerdotii principatus, & Chriſtianæ religionis caput eſt) eo nos convenit ampliori cura proſpicere, quo ipſa ſacerdotalis civitas, cunctis aliis prælata, nobiſque peculiaris filia, & paterna dilectione conjuncta exiſtit.

Privilegium Curialium diſponendi liberè de acquiſitis in Urbe & infrà decem milliaria, dummodò, &c. Tu vid. alias declarationes in Bulla cit. in rub.

§. 1. Cupientes igitur pro inſtauratione dictæ Urbis, quæ cauſantibus ſiniſtris eventibus, in civibus, incolis, & ædificiis, plurimùm diminuta eſt, ut annuente Altiſſimo virorum copia inſtauretur, & quanto citiùs ipſius ſtructuræ, & ædificia refectionem & reparationem pro ejus venuſtate, & decore conſequatur, ſuiſque ſtatui, & neceſſitati, opportunis remediis conſulatur, de venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio, & aſſenſu, hac perpetuò valitura conſtitutione ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſinguli, tàm noſtri Curiales Rom. Curiam ſequentes, quam alii cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, vel quavis alia Eccleſiaſtica aut mundana dignitate præfulgeant, & (ſi regulares fuerint) adminiſtrationem, aut dignitatem obtineant, qui palatia, domos, caſalia, ſive alia ædificia, urbana vel ruſtica, ædificarunt, ædificaverint, aut ædificabunt, ſeu fundari, & ædificari fecerunt, vel fecerint in futurum, aut ædificata, & conſtructa emerunt, aut emerint, ſeu ement, aut illa, vel cenſus annuos, jura & quævis immobilia bona, in dicta Urbe, vel extra, aut propè eam ad milliaria decem, & alio quovis juſto titulo, tàm ex bonis, & pecuniis propriis, quàm ex fructuum, reddituum, & proventuum Eccleſiaſticorum beneficiorum ad eos ſpectantium, proventibus, acquiſiverint hactenùs, vel acquirent in poſterùm, de eiſdem caſalibus, domibus, palatiis, ædificiis, cenſibus, juribus, necnon territoriis, feudis, juriſdictionibus, & bonis aliis quibuſlibet (dummodò ad Eccleſias, monaſteria, & alia pia loca, aliter quàm ex fructibus eorum, ut præfertur de quibus ad effectum præſentium, licere volumus eis pro voto diſponere) non pertineant, in vita ipſorum, & mortis articulo, prout eis videbitur, diſponere, teſtari, codicillari, eaque legare, relinquere, ſeu inter vivos, & cauſa mortis, aut pro remuneratione laboris, vel obſequiorum eis impenſorum, quibuſvis perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint (etiam ſi alias hæredes, legatarii, donatarii, univerſales aut particulares hæredes, ſucceſſores, & perſonæ aliæ, ad quas ex dominorum voluntate pervenerint) illa filiis, nepotibus, conſanguineis, affinibus, familiaribus, vel aliis, etiam ſi incapaces, & inhabiles ſint, & inhabilitate vel incapacitate quacumque notati (dummodò criminis læſæ Majeſtatis rei, aut Eccleſiæ Romanæ prædictæ hoſtes non exiſtant) erogare, donare, legare, relinquere, ac etiam in pios, & alios quoſcumque uſus convertere.

Privilegium proximiorum etiam illegitimorum, in illis ab inteſtato ſuccedendi. Tu vide declarationes in d. Bulla.

§. 2. Etſi ipſas Eccleſiaſticas, aut dignitatem ſeu adminiſtrationem habentes regulares perſonas, de bonis prædictis aliter non diſpoſito, decedere contigerit, palatia, domus, caſalia, & alia ipſorum bona in Urbe prædicta, vel infrà milliaria hujuſmodi conſiſtentia, ad proximiores ſuos, etiam ſi agnati, cognati, & minùs capaces, vel inhabiles fuerint, ut præfertur (ſalva tamen gradus prærogativa, juxta diſpoſitionem juris, ſi aliter de ipſorum decedentium voluntate non conſtet) bona prædicta deveniant, ipſique proximiores, ſive agnati vel cognati, in eis ſuccedere poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia perinde ac ſi deſcendentes filii, nepotes, agnati, & cognati, habiles, capaces, & hæredes ſcripti exiſterent; ac palatia, domus, caſalia, & reliqua bona ipſorum, ex labore, vel induſtria (non autem ex fructibus, redditibus, & proventibus Eccleſiaſticis) acquiſita fuiſſent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ex certa ſcientia concedimus, eiſque facultatem, & poteſtatem teſtandi, codicillandi, legandi, concedendi, donandi, & erogandi, proximioribus verò, necnon agnatis, & cognatis prædictis, incapacibus, & defectum natalium patientibus, in eis, ut præfertur, ſuccedendi, licentiam liberam impartimur.

Prohibitio eos deſuper moleſtandi.

§. 3. Diſtrictiùs inhibentes dilectis filiis Cameræ Apoſtolicæ Clericis, & aliis noſtris, ac Curiæ, & Urbis prædictarum Officialibus, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum Eccleſiaſticorum locorum Prælatis, Capitulis, Conventibus, Prioribus, Præpoſitis, Plebanis, Rectoribus, aliiſque quocumque nomine nuncupentur de bonis per eoſdem, ut præmittitur, relictis, legatis, donatis, ſeu quovis modo in dicta Urbe, vel extra, infrà ſpatium prætaxatum dimiſſis, quovis modo ſe intromittere, aut illa petere, vendicare, ſeu hæredes & ſucceſſores decedentium perſonarum earumdem, illorum occaſione impedire aut moleſtare quoquo modo præſumant, ac decernentes irritum & inane &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 4. die 1. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo quinto, Kal. Januarii, Pont. noſtri Anno quarto.

IX.

Quòd brunus color veſtimentorum præfinitus à Benedicto XII. pro Monachis, & Monialibus S. Benedicti Ordinis Ciſtercienſis, intelligatur de colore nigro, & non griſeo. Et quòd totus Ordo albi tantum & nigri coloris veſtibus utatur.

Alia de hoc ordine dixi ſup. in conſtit. 2. Paſchalis II. fol. 30. Deſiderium.

Edita An. D. 1475.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Etſi cunctis Eccleſiaſtici ſtatus perſonis, & aſſuetæ pietatis officio aſſiſtere teneamur, illis tamen ſub regulari obſervantia Altiſſimo famulantibus præcipuè Ciſtercien. eò magis adeſſe nos convenit, quò ſublatis quibuſvis dubietatibus majori quietudine reddere valeant vota ſua.

Bened. XII. juſſit quòd Ordo habitu bruno vel albo uteretur, ut ſuprà in ejus conſt. 3. Fulgens, fol. 209.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. recor. Benedictus Papa XII. prædeceſſor noſter ad ſtatum Ciſtercien. Ordinis attendens proſperum, per quaſdam ſuas literas inter alia ſtatuit, & ordinavit, quòd omnes Abbates, & Monachi ejuſdem Ordinis, pannis bruni vel albi coloris dumtaxat uterentur, prout in eiſdem literis plenius continetur.

Aliqui Monachi pro colore bruno, utebantur colore griſeo, & alii nigro.

§. 2. Cùm autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Hymberti Abbatis Monaſterii Ciſtercien. Cabilonen. Diœceſis petitio continebat, à nonnullis etiam ipſius Ordinis Abbatibus & Monachis revocetur in dubium, an appellatione bruni coloris niger color veniat, vel griſeus. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, aliqui Abbates & Monachi ac Moniales ipſius Ordinis panno nigro, aliqui verò griſeo utantur, & diverſitas habitus inter ejuſdem Ordinis profeſſores eſſe videtur, pro parte ejuſdem Hymberti Abbatis Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi ac Ordini, Monachis ac Monialibus præfatis, earumque ſtatui ſuper præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideò Pontif. appellatione bruni coloris, nigrum

§. 3. Nos igitur ad quos ſpectat ſuper his adhibere vigilantiæ noſtræ curam, ut omnis dubietatis ſcrupulus de medio tollatur, & habitus ipſorum ſe invicem conforment, quacumque diſparitate ſublata,

colorem venire declarat.

literarum, ac conceſſionis, & ſtatuti hujuſmodi tenores, acſi de verbo ad verbum insererentur præſentibus pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, verba prædicta bruni coloris interpretantes, quòd appellatione illorum niger tantùm color veniat & intelligatur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ex certa ſcientia declaramus.

Nigri igitur aut albi coloris habitum geſtari præcipit.

§. 4. Et inſuper pro potioris cautelæ ſuffragio, volumus, ac eiſdem auctoritate & tenore etiam ſtatuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, omnes Abbates, Monachi, & Moniales ejuſdem Ordinis præſentes & futuri, ad uſum perſonarum ſuarum pannis nigri vel albi coloris ſolùm & dumtaxat utantur.

Alterius habitus uſum prohibet.

§. 5. Mandantes per Apoſtolica ſcripta, & eadem auctoritate committentes dilectis filiis univerſis Patribus Abbatibus ejuſdem Ordinis præſentibus & futuris, quatenus ipſi, & quilibet ipſorum poſtquam præſentes noſtræ literæ ad eorum notitiam pervenerint, declarationem, ſtatutum, & conceſſionem noſtram hujuſmodi obſervent. Et per ſe vel alios etiam à quolibet ipſorum, necnon aliis Abbatibus, & Monachis, ac Monialibus ejuſdem Ordinis perpetuo faciant inviolabiliter obſervari. Non permittentes eoſdem Abbates, Monachos, & Moniales pannos, ad uſum perſonarum ſuarum, alterius quàm nigri vel albi coloris deferre, vel illis quomodolibet uti. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Contraria tollit.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ac Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ idem Benedictus prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi jubet.

§. 7. Cæterùm quia difficile foret præſentes literas ad quemcumque locum in quibus illæ eſſent neceſſariæ transferri, volumus, & auctoritate prædicta decernimus, quòd earum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Archiepiſcopi vel Epiſcopi, aut alterius Prælati vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, prorſus in judicio & extra, fides plenaria adhibeatur, & illis ſtetur, ipſique Patres Abbates ad illarum executionem procedere poſſint & debeant in omnibus & per omnia, ſicuti originalibus literis hujuſmodi adhiberetur, & eis ſtaretur, ac ipſi patres Abbates procedere poſſent, & deberent, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 13. Decemb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1475. Idibus Decembr. Pont. noſtri Anno quinto.

X.

Conſtitutiones pro bono regimine Congregationis Canonicorum Regularium Lateran. cum immunitatum & gratiarum conceſſione.

De ſtatu hujus Congregationis plenè notavi ſuprà in conſt. 2. Paſch. II. fol. 31. Quanto. ibi videas.

Edita A. D. 1476.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ordinis antiquitas & merita enunciantur.

DUm ad univerſos regulares Ordines, & loca jugo ſanctimoniæ dedita, perſonaſque voto religionis adſtrictas, pro injuncto nobis Apoſtolicæ ſervitutis officio, crebris vigiliis & indefeſſis ſtudiis attendimus, ad illum præcipuè Canonicorum Regularium Congregationis Lateranen. Ordinis S. Auguſtini, eo libentius noſtræ mentis oculos convertimus, quo ordo ipſe in naſcentis Eccleſiæ ſancta inſtitutione, ac primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum norma, traditionibúſque fundatus, & ſacris inſtitutis, ac divinis regulis eloquiiſque præmunitus extitit, ab ejúſque primæva fundatione, variis virtutum meritis ſemper reſplenduit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, innumeris Religionem ipſam privilegiis, digniſque honorum titulis non immeritò decorarunt, unde nos eorum ductus exemplo, decet, ut Congregationem ipſam Lateranen. in agro Dominico multiplices & uberes Sanctæ converſationis fructus in dies afferentem, noſtris etiam ſpecialibus gratiarum muneribus muniamus, & iis quæ pro ipſius Ordinis, & Congregationis laude, ac perſonarum vota ſua, ſub ſuavi jugo inibi exolventium pace & quiete proceſſerunt, ne in conventionis ſcrupulum labantur, ſed firma pariter & illibata perſiſtant, noſtri adjiciamus muniminis firmitatem.

§. 1. Dudum ſiquidem felicis recordationis Martinus Papa Quintus prædeceſſor noſter &c.

Mart. V. unit Canonicos Regulares ubique profeſſos in unam Congregationē, ut ſuprà in ſua conſtit. 7. Solicitudinis, fol. 303.

Omittitur reſiduum, quia ipſam Bullam habes ſuprà fol. 303.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter, Sacroſanctam, & venerandam Baſilicam Lateranen. ad primam inſtitutionem, primævumque ejus ſtatum videlicet Canonicorum Regularium, ex certis tunc expreſſis cauſis, poſt deliberationem providam, quam cum Fratribus S. R. E. Cardinalibus habuit diligentem, pro Eccleſia Dei, & Catholicæ fidei, Chriſtianæque Religionis honore, ac SALVATORIS noſtri gloria, publicáque utilitate & ipſius Baſilicæ Lateranen. ſtatu, veneratione, commodo, & honore, reducens ac reponens. Ut ordo Canonicus, qui ſecundùm Deum & B. Auguſtini Regulam ibi noſcebatur inſtitutus, perpetuis futuris temporibus, in dicta Eccleſia vigeret, & inviolabiliter obſervaretur, Ordinem, & Congregationem hujuſmodi in præfata Eccleſia inſtituit, & erexit, ac deputavit: dictámque Lateranen. Baſilicam cum omnibus ſuis ſpiritualibus, & temporalibus bonis, membris, juribus, juriſdictionibus, privilegiis, & exemptionibus in perpetuum eidem Congregationi conceſſit, & commiſit, eorumque curæ, & adminiſtrationi tribuit, & donavit.

Eug. IV. Baſilicam Lateranen. S. Salvatoris in Urbe d. Congregationi reſtituit, ſed hanc Bullam uti hic, & in aliis Bullis citatis in rubric. relatam ponere omiſi.

§. 3. Atque decrevit, & ſtatuit, ut omnes deinceps dictæ Congregationis Conventus, & loca, ab hujuſmodi Sanctæ Baſilicæ Lateranen. titulo, & totius Congregationis capite nomen acciperent, & SALVATORIS Congregatio appellaretur, ac ſingulos dictæ Congregationis Canonicos, ubique Domino ſervientes, hujus Baſilicæ Clericos, & miniſtros, & religioſos, ac de ipſius Capituli gremio in omnibus juribus, & privilegiis cenſeri decrevit.

Nomenque Congregationi Lateranenſis conceſſit.

§. 4. Et ſucceſſivè ſanctæ memoriæ Nicolaus Papa V. ſimiliter prædeceſſor noſter, tàm Martini, quàm Eugenii literas prædictas, necnon omnia, & ſingula in eis contenta, ac quæcumque ſecuta inde approbans, & confirmans, eáque pleno firmitatis robore ſubſiſtere, necnon perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere decernens, per quaſdam etiam ſuas conceſſit & indulſit omnibus & ſingulis Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, locis, & perſonis ubicumque conſiſtentibus, & conſtituendis, præſentibus & futuris, Congregationis Canonicorum hujuſmodi, ut illis omnibus in eorumdem Martini, & Eugenii prædeceſſorum literis contentis, ac aliis exemptionibus, privilegiis, immunitatibus, libertatibus, gratiis, & indultis, boniſque & juribus, ſpiritualibus & temporalibus, conceſſis & concedendis, quibus præfata Eccleſia noſtra Lateranen. & ab ea dependentia utuntur & gaudent, ſeu uti, & gaudere conſueverunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, Eccleſiæ, Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonæ hujuſmodi, in omnibus & per omnia, pariformiter, & abſque ulla differentia, perpetuò uti & gaudere, liberè & licitè poſſint.

Nic. V. idem approbavit, & declaravit, ſed et eadem cauſa hic d. Bullam non poſui.

§. 5. Poſteà vero eodem Nicolao prædeceſſore rebus humanis exempto, cùm Canonici dictæ Congregationis, à præfata Eccleſia per nonnullos cives Romanos fuiſſent electi, piæ memoriæ Calliſtus Papa III. ſimiliter prædeceſſor noſter, etiam per alias ſuas literas ſtatuit, & ordinavit, quòd Canonici Congregationis hujuſmodi, à cura & gubernatione

Calliſt. III. regimen d. Baſilicæ, Canonici ſecularibus reddit, ſed eam Bullam non poſui uti hic relatam.

Eccleſiæ ejuſdem deſiſterent, & illam in poſterum per Canonicos ſæculares regi, & gubernari debere.

Paul II. (ejus Bullam non poſui) d. Baſilicam congregationi reſtituit.

§. 6. Et licèt poſtmodum recolendæ memoriæ Paulus Papa II. etiam prædeceſſor noſter, Canonicos Regulares, ac Congregationem hujuſmodi, ad regimen & gubernationem prædictæ Eccleſiæ reſtituiſſet, nihilominùs eo quoque de medio ſublato, Canonici ejuſdem Congregationis denuò ab eadem Eccleſia fuerunt amoti.

Hic autem Pontifex ſæcularibus Canonicis iterato dedit.

§. 7. Atque ex ordinatione, & mandato noſtris, decretum & ſtatutum fuit, quòd eadem Eccleſia, per dictos Canonicos ſæculares de cætero regeretur, & gubernaretur.

Nomen autem & Titulum Congregationis Lateranen. confirmavit in alia Bulla quam prætermi. Et modo iterum confirmat.

§. 8. Et demùm ne in dubium revocari poſſit, an ex Calliſti, & noſtris literis hujuſmodi, Nomen, & Titulus, ſeu intitulatio Congregationis Lateranen. ſuppreſſa, & ſublata eſſent, ac immunitates, gratiæ, privilegia, indulta, eidem Congregationi Lateranen. tàm per ipſum Eugenium, quàm per alios Romanos Pontifices prædictus conceſſa cenſerentur revocata, per nonnullas etiam alias literas noſtras, omnes & ſingulas tàm Eugenii quoad nomen, & intitulationem Congregationis, quàm omnium, & ſingulorum privilegiorum, & immunitatum, aliorum prædeceſſorum literas approbantes & confirmantes, decrevimus & declaravimus, tàm per prædictas ejuſdem prædeceſſoris Calliſti, quàm noſtras priores literas, & inde ſecuta quæcumque, præfatæ Congregationi Lateranenſi quoad nomen & intitulationem prædictam, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta hujuſmodi, tàm per Eugenium, quàm per alios prædeceſſores prædictos, eidem Congregationi ejuſque Canonicis, & perſonis conceſſa, in nullo præjudicatum, aut derogatum fuiſſe, aut eſſe quoquomodo, & pro potioris cautelæ ſuffragio, literas Eugenii prædicti prædeceſſoris, in priſtinum & eum ſtatum, videlicet quoad nomen & intitulationem Congregationis, necnon immunitates, privilegia, gratias, & indulta illi conceſſa, in quo erant antequam à Calliſto prædeceſſore præfato, & etiam à Nobis literæ hujuſmodi emanaſſent, & quomodolibet exiſtebant, repoſuimus, reſtituimus, & plenariè reintegravimus, prout in ſingulis prædeceſſorum, & noſtris literis prædictis reſpectivè, quarum tenores præſentibus haberi voluimus pro expreſſis, & haberi volumus, prout inferiùs continetur.

Privilegia omnia approbat. De his vide quæ poſt Concil. Trid. ſtatuit Pius V. in conſt. 41. Et ſi mendicantium. Tom. 2. fol. 243.

§. 9. Nos qui Congregationi hujuſmodi, illiúſque Monaſteriis, Eccleſiis, locis, & perſonis propter eorum laudabilem & religioſam vitam, ad multiplices & uberes fructus, quos in vinea Domini (Altiſſimo miniſtrante) dicti afferunt, ſingulari devotione afficimur, ipſos & eorum Monaſteria, Eccleſias, atque loca, etiam majoribus gratiis proſequi volentes, Motu proprio, & non ad eorumdem Canonicorum, vel alicujus pro eis nobis ſuper hæc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & certa ſcientia, ac de noſtræ plenitudine poteſtatis, quæcumque privilegia, gratias, immunitates, libertates, & exemptiones, tàm per prædictos, quàm per alios ſumos Pontifices prædeceſſores noſtros, Romanoſque Imperatores, Reges, Principes, & alios Chriſtifideles, eidem Congregationi ejúſque membris, locis, Eccleſiis, Monaſteriis, & perſonis quomodolibet conceſſa, ac omnia, & ſingula in eis contenta, & quæcumque inde ſecuta, tenore præſentium confirmamus, & approbamus, ac plenum robur, & omnimodam firmitatem, perpetuis futuris temporibus obtinere, & inviolabiliter obſervari debere volumus, atque decernimus.

Exemptionem à quorumcumque juriſdictione & ſubſidii ac exactionum præſtatione concedit.

§. 10. Attendentes autem, quantæ venerationis, & ſanctimoniæ ſemper fuerit Congregatio hujuſmodi in Eccleſia Dei, & quantum plantatio ſacra, norma Religionis Chriſtianæ floruerit, ac propterea decens, quinimò debitum reputantes, ut ſpiritualibus prærogativis gaudere, ac ſub noſtra, & ejuſdem Sedis protectione militare, præcipuíſque honoribus, & gratiis extolli, & decorari debeat, Congregationem ipſam, illiúſque Monaſteria, Eccleſias, & loca quælibet, ac illorum Canonicos, ſeu perſonas præſentes & futuras (vagabundis, & fugitivis exceptis, aut aliter extra Ordinem, ſeu Congregationem ipſam, abſque Superiorum licentia commorantibus, quibus nolumus hæc aliqualiter ſuffragari) à quorumcumque prædictæ Sedis Legatorum, ac ejus Nuntiorum, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum quorumcumque Judicum, ordinariorum aut extraordinariorum juriſdictione, auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, cura, ac charitativi ſubſidii ſubventione, & exactionum quarumcumque præſtatione, necnon Synodalibus, & alterius cujuſcumque Congregationis, ſeu proceſſionum evocationibus, motu, & ſcientia prædictis, penitùs & omninò eximimus, ac totaliter liberamus, eámque in jus, & proprietatem beati Petri, ac Sedis ejuſdem & ſub eorum ſpirituali protectione, atque noſtra ſuſcipimus.

Et etiam à ſynodalibus, & proceſſionum evocationibus. Contrarium ſtatuit Conc. Trid. ſeſſ. 20. cap. 1. & ſeſſ. 25. cap. 12. Sub protectione Sedis Apoſtolicæ recipit.

§. 11. Ita quòd de cætero cum Monaſteriis, membris, Eccleſiis, locis, perſonis, & juribus ſuis quibuſcumque, eidem Sedi immediatè ſubjecta exiſtat, & omninò eſſe cenſeatur. Quódque Legati, aut Nuntii præfati, ſeu locorum Diœceſani, aut alii Ordinarii quicumque, vel aliæ quævis perſonæ, quantacumque ampla præfulgeant dignitate, ſeu præeminentia, in Congregationem, Canonicos, perſonas Monaſteria, Eccleſias, membra, & loca prædicta, utpote prorſus exempta, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, ſeu alias cenſuras, ſive pœnas, ſpecialiter vel generaliter, eorum auctoritate ordinaria promulgare, nec ullam in Monaſteria, Eccleſias, perſonas, & loca hujuſmodi præeminentiam, ſuperioritatem, & juriſdictionem quomodolibet exercere poſſint, etiam ratione contractus, vel delicti, ſeu rei de qua agetur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, & res ipſa conſiſtat. Decernentes ex nunc omnes & ſingulos proceſſus, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas, quas & quicquid, contra Congregationem, ſeu illius Canonicos, Monaſteria, perſonas, Eccleſias, & loca, haberi, & fieri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos & inanes, nulliuſque roboris & momenti eſſe, ac pro nullis & infectis haberi debere, etiam exemptione Congregationis, quam tamquam notoriam, & manifeſtam haberi volumus, non aliter allegata ſeu aliter de ea mentione facta.

Exemptionem à ſuperioritate aliorum concedit. Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 11. ſeſſ. 25. c. 11. & ſeq. & Bullam Clem. VIII. num. 39. Suſcepti, in Tom. 3. fol. 59.

§. 12. Præterea, ne Congregationem ipſam, & illius Canonicos per locorum Ordinarios, quavis occaſione vel cauſa, & præſertim ratione Parochialium Eccleſiarum, ſeu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus cura animarum imminet, moleſtari contingat, & hujuſmodi prætextu in Congregationem, & Canonicos prædictos, aliquam ſuperioritatem ſeu dominium habere prætendant, ipſis quoque concedimus & indulgemus, ut in Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi, poſſit Congregatio ipſa, ſeu illius Canonici prædicti per ſe aut per presbyteros ſæculares vel regulares, ſui aut cujuſlibet alterius Ordinis, aliàs tamen habiles & idoneos, ad ipſorum nutum deputandos & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorum, Eccleſiarum Parochialium hujuſmodi, & liberè & licitè exercere. Quódque ipſi Capellani dum curam hujuſmodi gerent, ea libertate & exemptione fungantur, & ubique fruantur, acſi ex Canonicis Congregationis, & Ordinis extiterint.

Canonici ordinentur per Epiſcopos abſque alia examinatione. Hoc revocatum eſt per Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 12.

§. 13. Et quia ejuſdem Congregationis Canonici, de locis ad loca illius ſæpius transferuntur, propter quod perpetuam in certis & determinatis dictæ Congregationis Monaſteriis, ſeu Eccleſiis, aut locis non habent manſionem, volumus, atque concedimus, ut liceat eidem Congregationi, ſuos Canonicos ad omnes, etiam ſacros ordines promovendos, idoneos tamen, & juxta conſcientiam Prælatorum illius approbatos, quibuſcumque maluerint Catholicis Antiſtitibus, gratiam & communionem Apoſtolicæ

Sedis habentibus præſentate, ipſique Aotiſtites præſentatos à ſuis Prælatis Canonicos, ſive ulla examinatione per eoſdem Antiſtites facienda, vel abſque alia promiſſiooe, aur obligatione promovendorum Canonicorum, ad ordioes quoſcumque etiam ſacros promovere poſſint, ac debeant.

Altare portatili canonici uei poſſinr.

§. 14. Porrò, ut Congregatio ipſa circa celebrationem Miſſarum etiam ſpecialibus privilegiis gaudeat, eidem pariter & illius Canonicis pro rempore concedimus, ot in ipſorum itineratione Altare portatile cum debita teverentia & honore habere, ſuper quo, ramen in locis congruis & honeſtis, Miſſas & alia divina officia, etiam per unam horam ante diem, & uſque ad horam nonam in ipſa irineratione, aur aliàs ad boc cauſa ſubſiſtente celebrare, & Sacramenta Eccleſiaſtica ibidem recipere poſſint.

Temporeque interdicti celebrare valeant. Aliter ſtatutum mihi videtur à Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 12.

§. 15. Et ubi geoerale, ſeu in aliquo ſpeciali loco interdictum ſuerit, in Eccleſiis ſuis, ac in Altare portatili prædictis, & aliis quibuſcomque locis honeſtis, hujuſmodi Miſſas, & alia divina officia celebrare. Ira tamen quòd in locis Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſitis, debeant januis claoſis, & eacommunicatis, expulſis, atque eacluſis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, eadem divina celebrare, dum tamen ipſi Canonici cauſam non dederint interdicto, nec contingat id eiſdem ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ & loca ipſa fuetinr interdicta.

Cum excommunicatis à jure converſari.

§. 16. Er cum excommunicatis dumtaxar à jure, non tamen pro talibus publicatis converſari, dummodò in contemptnm clavium oon fiat.

Sacramenta miniſtrare & mortuos ſepelire.

§. 17. Necnon omnibus, & ſingulis, qui in eorum, & dictæ Coogregatioois eaiſtunt obſequiis, ac in ipſorom morantur locis, cuncta miniſtrare Eccleſiaſtica Sacramenta, & eos cùm decedere contigerit, in Eccleſiis ſuis prædictis, liberè & licitè ſepeliri poſſint ac valeant, plenam liceotiam coocedimos & ſaculratem.

Fxempti ſint à ſolutione omnium præſtationum & decimarum. Ad hoc vide etiam conſt. 41. Pii V. Et ſi mendicantium. Tom. 2. fol. 243.

§. 18. Cæterùm, ut Congregatio ipſa & illius Canonici, majoris immunitatis gratia ſruantur, motu, ſcientia, & teoore ſimilibus, volumus atque decernimus, ut ad præſtationem, procurationum Legatorum dictæ Sedis, & Nunciorom ipſius, ſeo Diœceſanorum locorum, aur exactionum, vel eollectionum, vel ſubſidiorum, vel proviſionum, aut onerum quoromcomqoe, nec etiam ad ſolutionem decimarom quas Papales appellant, & quas Sedes Apoſtolica pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibos perſæpè neceſſitatibus imponir, minimè teneantor, neque obligati ſint, etiamſi per qooſcomque exemptos perſolvi mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis, & ſortioribus clauſulis. Nec eos ab eadem ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi præſentibus de verbo ad verbum & earum toto tenore inſerto, & oon per generales clauſulas, ſpecialiter, & expreſſe derogetur, & de ipſis omnimoda, & individua mentio fiat.

Cauſas cognoſcere & ſimilia facere non teneantur.

§. 19. Præterea ut iidem Canonici eom majori animi ſui quiete, Altiſſimo exolvant vota ſua, providere volentes, ſtatuimus & ordinamus, ut ipſi per literas ejuſdem Sedis, ant Legatorum, ſeu delegatorum ipſins jam ſorſan conceſſas, aut de cætero ſub quacumque verborum forma concedendas, à quoquam ad pecuniam colligendum, ſeu correctinnis, aur viſitationis officinm, Mooaſteriis, vel Eccleſiis, ſive qoiboſcomque perſonis impendendum, vel ad cognitiones eauſarum, citarioues parrium, & denuntiarionem ſenrentiarum interdicti, & excommunicarionis procedendum, aur curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum recipiendum minimè cogi poſſinr, niſi in hujuſmodi literis de hoc indulro, ac Congregatione, & Ordine prædictis, expreſſa ur præſertur fiar mentio.

Sepulturam in Cœmeteriis liberam habeant.

§. 20. Sepulturam quoque in locis, cœmeteriis, & in Eccleſiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam eſſe decernimus, irà quòd devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujuſmodi ſepeliri voluerinr, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarom Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuotur.

Canonicam portionem de libris, ornamentis, domibus, hortis, &c. tradere non teneantur.

§. 21. Staruenres nihilominùs, ut pro rebus, quæ iu ornamentis, libris, fabrica, luminaribus, anniverſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſive aliis ad perpetoum cultum divinum, aur pro victu, & ſubſtentatione dictorum Canonicorum, vel indumenos, necnoo pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ Eccleſiæ, ſeu Monaſteria dictæ Congregationis obligata noſcuntur, vel de domibus, prædiis, hortis, & bonis, aliiſque locis dictæ Congregationis opportunis, quæ Caoonicis, & Congregationi hujuſmodi relinquuntur, nulli reneantur canonicam portionem tradere. Ita tamen quòd in reliquis caſibus, quàm in prædictis, in quibus quarta ipſa ſolvenda forer, ſolvere, vel conventiooes ſi quæ eſſent inter Canonicos præfatos, & locorum Ordinarios, ac Eccleſiarum Rectores, laudabiles & honeſtæ, in poſterùm obſervari debeant. Prohibentes inſuper omnibus & ſingulis cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis vel condirioois, ſeu nobilitatis, & præeminentiæ fuerint, & quacumque Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, ne in præmiſſis à Congregatione, & Canooicis hujuſmodi, vel ultimarum voluntatum executoribus, ſeu decedeotium hæredibus, occaſione præmiſſa aliquid exigere, vel extorquere præſumant. Etſi fortè per eos, vel Sedem prædictam de legatis piè diſpoſitos, & relictis io genere vel in ſpecie decima, vel alia portio ſeu quota alteri, piæ vel noo piæ rei, ex quavis cauſa hactenus, & præſertim Eccleſiæ S. Petronii civitatis Bononienſis conceſſa fuiſſent, aot in futurum cooeedi, ſeu ſolvi, ant dari, mandari contigerir, Congregationem, & Canonicos hujuſmodi, & illorum Eccleſias, Monaſteria, & loca, & eis legara, atque relicta, ant aliàs in eorum favorem expoſita, ipſa in conceſſionibus, & mandaris hujoſmodi includi, ſeu compreheodi non debere decernimus, niſi de Congregatione, Canonicis, & ordine prædictis, ac præſenti decreto, ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Præſcriptio 60. annorum & non alia contra Congregationem detur.

§. 22. Porrò volumos, ac decernimus, quòd contra Congregationem, Eccleſias, Monaſteria, loca, res, bona, & jura ſua prædicta, tàm præſentia, quàm futura, præſcribi non poſſit, niſi ſpatio 60. annorum continuorum, quódqoe oulla alia qoàm ſexagenaria, contra Congregatiooem, Canonicos, ac bona, & jura ſua prædicta currat præſcriptio. Caſſantes, annullantes, abrogaores, & penitùs irritantes omnem aliam præſcriptionem, quàm Congregatio, ipſa tàm ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, locorum, rerum, bonorum, & jurium ſuorum hujoſmodi, quam alias forſitan incurrere cœpiſſent.

Prælatorum Congregationis facultas diſpenſandi ſuper irregularitate, &c. Vid. conſt. 115. Clem. VIII. in Tom. 3. fol. 182.

§. 23. Ut autem Rector, & Viſitatores, ac ſinguli Priores dictæ Congregarionis, & qui loeo eorum in ipſorum abſentia conſtituuntur, præſentes, & futuri, qui none ſunr, & qui pro tempore erunt, amplioribus prærogativis, & indulgentiis gaodeant, eis concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Converſis, & Commiſſis ejuſdem Congregationis diſpenſatione indigentibos, ſive priuſquam intraverint Congregationem, & Ordinem hojuſmodi, ſive poſt, in caſibus quibus exceſſerint, & pro quibus eacommunicationis, vel interdicti, aut ſoſpenſionis ſententias, à jure, vel ab homine, generaliter promolgatas incurretinr; & hujuſmodi ſententiis innodati, aut in locis generali, aut ſpeciali Eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto, divina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordinem ſic ligari, noram irregularitatis ſimiliter incurriſſent, & io omnibus aliis caſibus etiā, & cauſa eujuſcumque ſimooiæ, qualitercumque generaliter, vel ſpecialiter Sedi Apoſtolicæ reſervatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapſorum, ſchiſmaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apoſtolicas falſificantium, quos omninò ad eamdem Sedem remitti volumus) abſolutionis, & diſpenſationis beneficiū, juxta caſuum exigentiam valeant impartiri. Canonici verò, & alii, quos pro tempore Rector generalis, Viſitatores, & Priores

præ-

prædicti, in proprios habuerint confeſſores, eiſdem Rectori, Viſitatoribus, & Prioribus, abſolutionis, & diſpenſationis hujuſmodi beneficium etiam concedere poſſint. Et ut Canonicis dictæ Congregationis omnis vagandi adimatur occaſio, & ne ipſi ad Sedem prædictam veniendi, ſeu recurrendi ſumere valeant occaſionem, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejuſdem Ordinis, cum quibuſvis perſonis defectum natalium ex adulterio incæſtuoſo, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon Rectori, & Viſitatoribus, cùm iis qui ex quavis cauſa (præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent) poſtquàm Congregationem ipſam ingreſſi, & illam expreſsè profeſſi fuerint perpetuo diſpenſandi, ut defectu, & irregularitatibus hujuſmodi non obſtantibus, ad quoſcumque etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in altaris miniſterio miniſtrare, & ad quæcumque officia, adminiſtrationes, ſeu dignitates prædictæ Congregationis, aut illius Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum recipi, & aſſumi, illáque gerere & exercere, liberè, & licitè, & abſque diſpenſatione dictæ Sedis quoties opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus, & indulgemus.

Canonici ad audiendas confeſſiones per Cong. Superiores deputentur. Intellige prævia Ordinariorum approbatione ut infrà in in Pii V. conſt. 133. Roman. Tom. 2. fol. 368.

§. 24. Necnon ut ipſi Canonici, aliàs tamen idonei, per Superiores Congregationis prædictæ, ac locorum ſuorum pro tempore deputandi ad confeſſiones omnium, & ſingulorum utriuſque ſexus, liberè, & licitè, tàm in locis ipſorum Canonicorum, quàm extra audire, ac confitentibus hujuſmodi pro commiſſis pœnitentiam poſſint injungere ſalutarem, & eiſdem confitentibus Euchariſtiæ Sacramentum, in Eccleſiis præfatæ Congregationis, liberè, & licitè ſimiliter miniſtrare poſſint, præterquam in feſto Reſurrectionis Domini noſtri JESU CHRISTI.

Facultas converſandi cum Pyratis &c.

§. 25. Et cùm ſicut accepimus Congregatio ipſa in Inſula Tremitana, in mari Adriatico, in partibus Italiæ, propè Provinciam Apuliæ conſiſtente, & longè à terra diſtante, inſigne habeat Monaſterium, ad quod ſæpiùs maritimi, & navigantes, ut inibi portum recipiant declinant, & nulla in dicta Inſula exiſtat Eccleſia præter ipſius Monaſterii Eccleſiam. Ne declinantes hujuſmodi Eccleſiaſticis careant Sacramentis, Congregationi, & Canonicis prædictis pariter concedimus, ipſis declinantibus, ac ſervitoribus, quos ad ſervitium Monaſterii retinent, poſſint etiam in feſto Reſurrectionis, Euchariſtiæ, & omnia alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare. Necnon cum pyratis, & cæteris excommunicatis humaniter converſari, ac eiſdem in dicto loco vitæ neceſſaria exhibere, cùm difficile admodum foret Canonicis, & perſonis ejuſdem loci, pyratas hujuſmodi evitare, propter eorum ſæpiùs, & dictorum Canonicorum per illas partes tranſitum, cùm facilè admodum invicem ſæpè caſualiter conveniant: & niſi ipſi Canonici cùm dictis pyratis humaniter agerent, ab eis multipliciter offendi poſſent, dummodò dicti Canonici non participent cum dictis pyratis, aut aliis excommunicatis in crimine, propter quod excommunicationis ſententiam incurrerent.

Alienatio bonorum ſtabilium quando ſit permiſſa.

§. 26. Cæterum, ut Congregatio, & Canonici prædicti, uberiori facultate circa utilitatem, & commodum Monaſteriorum, Eccleſiarum, & locorum ſuorum hujuſmodi, ac illorum jurium gaudeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Rectori majori, per præſentes impartimur auctoritatem, concedendi Præpoſitis, Abbatibus, Prioribus, & Capitulis Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & locorum ſuorum hujuſmodi licentiam permutandi, ſeu alienandi, quoties opus fuerit, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monaſteriorum, Eccleſiarum, & locorum pro ipſorum tamen evidenti utilitate.

Facultas eligendi confeſſorem.

§. 27. Demùm ſaluti animarum Canonicorum prædictorum ſalubriter conſulere volentes, eis pariter concedimus, ut liceat ipſis, & cuilibet ipſorum, necnon Converſis, Commiſſis, & Novitiis ſuis præſentibus, & futuris, in articulo mortis quemcumque presbyterum ex Canonicis præfatæ Congregationis, in caſu verò neceſſitatis, alium presbyterum idoneum, vel ſæcularem vel cujuſvis alterius Ordinis Regularem, in ſuum eligere confeſſorem, qui confeſſionibus hujuſmodi diligenter auditis, pro commiſſis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & ſingulis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis caſibus, debitam abſolutionem, & plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem poſſit auctoritate noſtra impendere, & pœnitentiam injungere ſalutarem, ita tamen quòd quilibet ex confitentibus hujuſmodi, poſtquàm Congregationem hujuſmodi fuerit ingreſſus, & antequàm ad articulum mortis deveniat, teneatur ſi Clericus, vel Presbyter fuerit, ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ſi verò Converſus, vel Commiſſus, quinquagies Orationem Dominicam: & totidem Salutationem B. Mariæ Virginis, ſingulis ſeptimanis per unùm annum dumtaxat, pro converſatione ſtatus Romanæ Eccleſiæ, legitimo tamen impedimento ceſſante dicere, & omittentes, alia vice ſupplere teneantur, & ſi interim aliquem poſt inceptam, & non perfectam pœnitentiam hujuſmodi, ab hac luce migrare contigerit, ipſam nihilominùs plenariam remiſſionem conſequatur, dummodò intentionis fuerit illam, ſi ſupervixiſſet perficiendi.

Intellige de approbatis in d. conſt. Pii V. 133. & Clem. VIII. conſt. 115. Et quoad indulgentias attende Bullam Paul. V. num. 21. Romanus. Tom. 3. fol. 229.

Indulgentiarum conceſſio. Tu vid. revocationem & innovationem in d. Paul. V. conſt. 21. Romanus. Tom. 3. fol. 229.

§. 28. Dexterámque noſtræ liberalitatis erga dictam Congregationem liberiùs extendere volentes, & in eo præſertim, ut Canonici prædicti ſuarum animarum ſaluti magis conſulere valeant, Canonicis, Converſis, Commiſſis, & Novitiis prædictis, præſentibus, & futuris, qui in diebus, quibus ſtationes in nonnullis, tàm intra, quàm extra Almam Urbem Eccleſiis conſiſtentibus exiſtunt, quinque altaria Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit devotè viſitaverint, & Pſalmum David, Miſerere, videlicet illum ſcientes, alii verò quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque altaribus hujuſmodi, pro felici ſtatu ſanctæ Matris Eccleſiæ dixerint, eaſdem concedimus indulgentias, perinde ac ſi dicti Canonici, Converſi, Commiſſi, & Novitii perſonaliter Eccleſias Urbis præfatæ viſitaſſent. Ita quòd in defectu altarium, alia pia, & devota loca ad viſitationem hujuſmodi, & alia præmiſſa faciendum eligere poſſint: etiam ſi eos extra Monaſteria, & loca eſſe contigerit.

Facultas recipiendi ad Ordinem, etiam ſimpliciter voventes religionem arctiorem. Tu vide Bul. Pii V. n. 89. Quæcumque in Tom. 2. fol. 309.

§. 29. Repetentes autem animo quot, & quanta ſint merita Religionis, & Congregationis hujuſmodi in Eccleſia Dei, & quantum inter alias polleat religiones, dignum propterea quin etiam debitum judicamus, ut etiam excellentioribus prærogativis, & honoribus gaudere debeat, de illis potiſſimum, quæ ad illius ampliationem, atque augmentum tendunt. Statuimus ergò, ac ſimiliter ordinamus, ut omnes qui votum ſimpliciter ingrediendi aliquam aliam Religionem, etiam arctiorem emiſerint, ad Congregationem, & Ordinem præfatum, illorúmque profeſſionem liberè, & licitè ingredi, inibi recipi, & admitti valeant.

Et commutandi reſtitutiones debitas perſonis incertis.

§. 30. Et quia forſan nonnulli Congregationis, & Ordinis hujuſmodi habitum aſſumentes, diverſis perſonis, quæ ignorari, & non reperiri poſſent, in aliquibus rebus ſeu bonis obnoxii eſſent, eiſdem Rectori, Prioribus, ac eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipſorum ſinguli, in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios uſus, liberè, ac licitè convertere poſſint, prout ſecundùm Deum melius viderint expedire.

Prohibitio tranſeundi ad alios Ordines. Tu vid. eamdem conſt. Pii V. n. 89.

§. 31. Cupientes verò Congregationem eamdem in ſuo ſalubri ſtatu multiplicari, & conſervari, ſtatuimus pariter ac decernimus, quòd de cætero perpetuis, futuris temporibus, nullus ex dictis Canonicis, præſentibus, & futuris, tranſeat de aliquo Congregationis, & Ordinis hujuſmodi Monaſterio

Digitized by Google

ſive loco ad aliqund aliud S. Benedicti, in quo regularis non vigeat obſervantia, ſen S. Auguſtini prædicti, vel alterius cujuſcumque Ordinis, Monaſterii, ſive Monaſtici Inci, vigore cujuſcumque conceſſionis, licentiæ ſeu facultatis, etiam per Apoſtolicas literas, nnn facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de vnluntare, ac ſtatutn hujuſmndi mentionem, quibuſvis perſonis, cujuſcumqne gradus, ſtatus, & conditionis exiſtant. Nec prætextu alicujus officii, etiam Capellanatus cujuſcumque Prælati, cujuſcumque ſtatus, & conditionis fuerint, etiamſi Patriarchali, vel Cardinalatus præfulgeant dignitate, & honore, ſub quacumque expreſſione in genere, vel in ſpecie conceſſas, aut forſan in poſterùm concedendas. Quódque nullus alterius Monaſterii, ſive Inci Prælatus, aut alius quicumque in eo aliquem Canonicorum præſentium, & futurorum eorumdem, in Mnnaſteria recipiat, vel admittat, ſub excommunicationis pœna, quam tàm recepti, quàm recipientes hujuſmodi pro tempore eo ipſo incurrant, ſi admoniti non deſtiterint, & quam ex nunc contra quemlibet tranſgreſſorem proferimus, & à qua à nulln alio, præterquam à Romano Pontifice, niſi in mortis articulo abſnlvi poſſint, abſque Rectnris majoris, & alterius ex duobus Ordinis, & Cnngregationis hujuſmodi Viſitatoribus pro tempnre exiſtentibus licentia ſpeciali. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmiſſa per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignnranter conrigerit attentari.

Communicatio gratiarum conceſſarum Cong. S. Juſtinæ.

§. 32. Cúmque acceperimus, & re ipſa didicerimus, Congregationem S. Juſtinæ de Padua Ordinis S. Benedicti à nonnullis Romanis Pnnrificibus prædeceſſotibus nnſtris, quam pluribus digniſſimis privilegiis, indultis, & gratiis decoratam fuiſſe, & cenſeamus Congregatinnem Lateranenſem meritis, & virtutibus ſuis non minnra promereri, maximè ubi quos par labor conjungit, paria quoque privilegia contingere debent, eidem Congregationi Lateranen. etiam concedimus, ut omnibus privilegiis, indulgentiis, gratiis, favoribus, & indultis tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, ſeu aliàs eidem Congregationi S. Juſtinæ conceſſis, ipſa quoque Congregatio Lateranen. pariformiter potiri, & gaudere poſſit, & valeat abſque ulla prorſus differentia perinde ac ſi ea dictæ Congregationi Lateranen. ſpecialiter, & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & non ſecus ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, quæ ad ipſam Congregationem Lateranenſem extendi, ac illam pati modo comprehendere volumus ac decernimus.

Licentia prædicandi verbum Dei. Intellige juxta conſt. 22. Leon. x. inf. fol. 581.

§. 33. Quódque ipſi Canonici officio prædicandi verbum Dei uti poſſint, quemadmodum Fratribus Prædicatorum, & Minnrum Ordinum, per Nos etiam, & dictos Romanos Pontifices conceſſum fuit.

Dubia in prædictis oriunda in favorem hujus Ordinis interpretanda ſunt.

§. 34. Ut autem mentes dictorum Canonicorum à dubiis, quæ ſuper præſentibus, aut aliis gratiis hujuſmodi, per Nos & prædeceſſores noſtros Imperatores, Reges, Principes, & alios prædictos conceſſis, & in poſterùm concedendis, apud præfatos Canonicos quomodolibet oriti poſſent releventur. Volumus, ut ubi in aliquo redderentur ancipites, ſeu dubii, ſecundùm bonam æquitatem, in favorem ſalutis animarum ſuarum largiſſime intelligantur, & interpretentur, non autem ſecundùm juris rigorem, vel Doctorem opiniones, & ſubtilitates.

Actus contrarii nil derogent.

§. 35. Adjicientes ut ſi qnando contigerit per aliquem ſeu plures actus contra hujuſmodi, vel quæcumque alia decreta, privilegia, indulta, gratias, & immunitates præfatæ Congregationi conceſſa, aut ipſorum aliquid, à quocumque, cujuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, & ſtatus exiſtat, ex negligentia, ſeu ignorantia præſentium, & futurorum, quibus ea conceduntur, aut alia quavis cauſa aliter attentati, vel obſervari, ſcienter, vel ignoranter, nullum tamen per hoc præjudicium decretis, indultis, gratiis, & immunitatibus præfatis generetur, ſed illa ſun vigore, & pleno robore firmata perpetuò permaneant.

Clauſulæ hujus Bullæ præſervativæ.

§. 36. Poſtremò cùm contingat plerumque ex importunitate perentium, & negotiorum multitudine, ac ſuppreſſione veritatis, ſummos Pontifices fatigatos, & circumventns, ea concedere quibus aliàs nullatenùs annuerent; auctoritate præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quòd quæcumque literæ Apoſtolicæ, etiam proprio motu confectæ, aut in futurum conficiendæ, etiam ſi in eis clauſulæ, privilegiis, & indultis dictæ Congregationi conceſſis non obſtantibus, & de quibus expreſſa mentio fieri debeat expreſſe, contineantur quæ obvient, & contrafaciant huic privilegio præſenti, aut quibuſlibet earum particulis, niſi appareat evidentiſſimè, & apertiſſimè, quòd ſummus Pontifex qui pro tempore fuerit, huic indulto, vel alicui ei parti vellet per Apoſtolicas literas derogare, faciendo ſpecialem mentionem de verbo ad verbum, ex certa ſcientia de hujuſmodi privilegio, & ipſa Congregatione, diverſis nominibus eam nominando, per hæc præcisè vocabula: Congregationem, Unitatem de obſervantia, aliàs de Frixonaria, nunc Lateranen. appellatam, cauſáſque legitimas allegaverit, cur his obviare intendat decretis, nullius ſit roboris vel momenti.

Prohibitio contra impedientes.

§. 37. Diſtrictiùs inhibentes eiſdem Ordinariis locorum ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à divinis, ac regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum ſuarum, Rectoribus verò Parochialium Eccleſiarum, & quibuſvis aliis perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis earumdem Parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum bonorum Eccleſiaſticorum quæ obtinent; necnon inhabilitationis ad illa, & alia obtinenda in poſterùm, pœnis, quas ſcientes contrafacientes eo ipſo incurrere volumus. Ne ordinem, & Congregationem Canonicorum Regularium hujuſmodi, ac illius Canonicos, Eccleſias, Monaſteria, & loca prædicta, præter ac contra tenorem, ac formam hujus præſentis noſtri indulti, & aliarum conceſſionum ut præmittitur, Congregationi prædictorum Canonicorum Regularium, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, membris, & locis ſuis prædictis factarum quoquomodo inquietare. Nec eos aut teſtamentorum & ultimarum voluntatum executores, ac teſtantium hæredes, ſeu quoſcumque alios directè, vel indirectè, ad ſolutionem alicujus quartæ Parochialis, ſeu Canonicæ, vel alterius portionis, ſive oneris compellere quoquo pacto, ut præfertur præſumant.

Nemo apud Canonicos invitos celebret.

§. 38. Statuentes quoque, ut nullus invitis Canonicis hujuſmodi, prorſus audeat in eorum Eccleſiis, ſeu Monaſteriis, aliquid officium mortuorum, vel alia celebrari facere, etiam ſi apud eos corpora defunctorum ſepeliri contingat.

Confeſſiones apud Canonicos non impediantur.

§. 39. Mandantes inſuper expreſſe ipſis locorum Ordinariis, ac Rectoribus Parochialium Eccleſiarum, ne eorum Parochianis, quòd Canonicis dictæ Congregationis non confiteantur, aliquo pacto prohibere, ſeu perſuadere præſumant, & nullatenùs denegent miniſtrare hujuſmodi confitentibus eiſdem Canonicis, quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta; dummodò aliqua canonica, & rationabilis cauſa non ſubſiſtat.

Facultas conſervatorum eligendorum.

§. 40. Et nihilominùs univerſis, & ſingulis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutis, & aliis de jure communi habilibus, & idoneis ad cauſas audiendas, per hæc Apoſtolica ſcripta mandamus, cùm aliqui ex eiſdem perſonis pro parte ejuſdem Congregationis Lateranen. ſeu Rectoris generalis, aut aliorum per ſe vel alium, ſeu alios præmiſſa, ubi, & quando opus fuerit publicantes, ac eiſdem Congregationi, & Canonicis, illorúmq; Eccleſiis, Monaſteriis, membris, & locis prædictis, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciãt Congregationem ipſam, illiúſq; Canonicos pacifica poſſeſſione privilegiorum, & conceſſionũ hujuſmodi liberè gaudere; Non permittentes eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos,

contrà

contra illorum tenores per Ordinarios, & Rectores Parochialium Eccleſiarum prædictos, ſeu alios quoſcumque indebitè moleſtare, aut eis gravamen, injurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis præ lictis, in quibuſcumqoe caſibus ſeu cauſis, tàm Eccleſiaſticis, quàm profanis, per eos coram dictis perſonis cujuſvis qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, oobilitatis, præeminentiæ, & ſtatus fuerint, etiam quacumque mundana, vel Eccleſiaſtica, aut Patriarchali præſulgeàt dignitate, ſine expenſis, ſummariè, & de plano, ac ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, auctoritate Apoſtolica miniſtrent juſtitiam, denūtiéntque palàm, & publicè, omnes & ſingulos excommunicatos, quos eis conſtiterit cenſuras, & alias pœnas incurriſſe; ac faciant eos ab omnibus arctiùs evitari, & ubique pro excommunicatis, ſuſpenſis, interdictis nunciari, & legitimis deſuper factis proceſſibus, illos quoties opus fuerit iteratis vicibus aggravent, ſeu aggravari procurent, contradictores quoſlibet per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad præmiſſa ſeu aliquid eorum, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Clauſulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 41. Non obſtantibus conſtitutionibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris ooſtri, quibus cavetur, ne quis extra ſuam Civitatem, & Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, ut in illis, ultrà unam dietam à fine ſuæ Diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede Apoſtolica deputati, extra Civitates, & Diœceſes in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio Generali, necnon quæ incipiunt. Super Cathedram, Bonifacii, & Dudum, Viennen. Concilii, ac Calliſti Papæ III. etiam prædeceſſoris noſtri, & quorumcumque aliorum Pontificum ſimiliter prædeceſſorum noſtrorum literis, forſan his noſtris contrariis, ac etiam provincialibus, & Synodalibus Conciliis, editis ſpecialibus vel generalibus, Eccleſiarúmqoe & locorum quorumlibet ſtatutis, & conſuetudinibus, & ioter quoſcumq; ejuſdem Congregationis Lateranen. Canonicos, & locorum Ordinarios, ſeu Rectores prædictos initis, & concluſis, ac hactenùs obſervatis, pactis & conventionibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæteriſq; contrariis quibuſcumque, quibus omnibos, ac ſi his de verbo ad verbum inſererentur, & derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe cononerent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa ſpecialiter, & expreſsè derogamus. Aut ſi Patriarchis, Epiſcopis, & Rectoribus præfaos, vel qoibuſvis aliis, communiter vel diviſim à Sede præſata indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ultrà, vel extrà loca ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus oon expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de cujus toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc illa, & quæcumque alia, quæ in futurum per Nos, vel Sedem Apoſtolicam qoomodolibet concedi, ſtatui, decerni, vel ordinari contigerit, contra, ut præmittitur, eorumdem prædeceſſorum, & præſentium literarum hujuſmodi tenorem: necnon ſi ſecus ſuper iis à quoque, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irrita, & inania, ac nullius roboris, vel momenti fore, & eſſe decernimus, etiam ſi motu, & ſcientia prædictis, & ſuper ſimilibus ac fortioribus clauſulis emanatæ exiſterent, ſeu in futurum emanare contingeret.

Fides habeatur harum tranſumptis.

§. 42. Et quia difficile foret præſentes literas, ad ſingulas provincias & loca, ubi neceſſe foret deſtinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd tranſumptis earum manu Nntarii publici, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, vel alicujus Archiepiſcopalis, ſeu Epiſcopalis, vel dictæ Congregationis Lateranen. Rectoris generalis ſigillo munitis, ea prorſus in judicio & extra, ubicumque exhibita, & oſtenſa erunt, fides adhibeatur, uc ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ, & oſteoſæ. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Aono Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſexto, 10. Calend. Septemb. Pont. noſtri Anno ſexto.

Dat. P. A. 6. die 23. Aug.

XI.

Declaratio, & mirigario conſt. Honor. III. editæ ſuper Regula Fratrum Ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, circa eſum carnium, & jejunium.

Honorius III. primò hujus Ordinis Regulam approbavit, ut ſup. in ejus conſt. 8. Ut vivendi, fol. 70. Et circa prædicta mitigavit etiam Eugenius IV. ſup. in ſua conſt. 3. Romani, fol. 320. & utrobique plenè notavi, omninò videas.

Edita A. D. 1476.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Dum attenta meditatione &c.

Omittitur narrativa Bullæ Honor. III. quia ipſa eſt in loco cit. in rub.

Honor. III. hanc regulam approbavit.

§. 1. Et ab Eugenio Papa IV. prædeceſſore præfato, quadam temperie hujuſmodi rigorem mitigante, conceditur, ſtatuitur, & ordinatur &c.

Omittitur, quia Bulla ipſa eſt in loco cit. in rub.

Eug. iv. eam mitigavit in Bulla cit. in rubr.

§. 2. Cum, ut etiam accepimus, ab aliquibus revocetur in dubium in illis diebus, quibus eis uſus carnium conceditur, jejunare teneantur: pro eo, quod in eoonceſſione prædicti Eugenii, non ſolùm mitigationem abſtinentiæ, ſed relaxationem jejuoii ab eodem Eugenio prædeceſſore petitum fuiſſe, conſpicitur.

Dubium poſteà ortum eſt circa d. mitigationem Eugenii iv. ſuper jejunio.

§. 3. Et propterea piæ mem. Pius Papa II. prædeceſſor noſter præſatus conceſſit, ut Prior Generalis dicti Ordinis, qui pro tempore foret, ſuper hujuſmodi poſſet jejunio diſpenſare.

Pius II. illud declaravit, ſed ejus Bulla hic non eſt.

§. 4. Nos etiam motu, & ſcientia ſimilibus, literas prædictas Alberti Patriarchæ Hieroſolymitani, & Innoc. IV. Alexandri IV. Nicolai IV. Eugenii, & Pii inoovamus, & confirmamus, & approbamus, & perpetuæ firmitatis eſſe volumus, & mandamus, concedentes quòd tu dilecte fili Generalis, & qui pro tempore erunt tui in dicto officio ſucceſſores, perſonarum, locorum, & temporum qualitate penſata, cum utriúſque ſexus dicti Ordinis profeſſoribus, juxta tuæ conſcientiæ arbitrium, ſuper præmiſſis, tàm jejonio, quàm caroium eſu diſpenſare valeas, atque tres dies, plures vel pauciores, ad jejunium faciendum nominare, & remittere, ut poſſis, liberè indulgemus.

Hic modo Pont. dat facultatem Generali diſpenſandi ſup. jejunio, & eſu carnium.

§. 5. Ac illis ex eis, qui juxta hujuſmodi regularia inſtituta, dicti Ordinis Glorioſiſſimæ Dei Genitricis Mariæ de Monte Carmelo, & ejuſdem Eugenii mitigationem antedictam, noſtrámque declarationem hujuſmodi, ut confeſſor idoneus, quem quilibet eorum utriuſque ſexus, de ſuorum Superiorum conſenſu duxerit eligendum, eorum confeſſione diligenter audita, ſemel in vita, & in mortis articulo plenariam omnium ſuorum peccatorum remiſſionem, & indulgentiam impendere valeat, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium gratioſè concedimus, &c.

Dátque licentiam Fratribus eligendi confeſſorem qui abſolvat. &c. Ad hoc vide conſtit. 115. Clem. viij. Quæcum que in Tom. 5. fol. 182.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Domioicæ 1476. quarto Kal. Decembr. Pont. noſtri Anno ſexto.

Dat. P. A. 6. die 28. Novemb.

XII.

Quòd omnes Magiſtri vel Præceptores quorumcumqoe locorum ſub vocabolo S. Spiritus, ſint totaliter ſubjecti magno Magiſtro, ſeu generali Præceptori Archihoſpitalis S. Spiritus in Saxia de Urbe: & abſque ejus licentia eleemoſynas qoærere non poſſint. Et ad ipſom ſolùm ſpectet collatio locorum Ordinis S. Spiritus.

Inſtitu-

Digitized by Google

Inſtitutionem autem hujus Hoſpitalis, & alia ipſum concernentia vide ſuprà in conſt. 7. Innoc. III. Inter fol. 58.

Edita A. D. 1477.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi oniverſis Xenodochiis, Hoſpitalibus, & piis áliis locis obilibet conſtitutis, in quibus miſericordiæ opera, & alia charitatis officia exercentur, paterna nos deceat pietate proſpicere, & pro ipſorum ſtatu proſpero, utque in hujuſmodi meritoriis actibus continuò exercendis perſiſtere, próque pauperum & miſerabilium perſooarum ſuſceptione, ſubſidin & hoſpitalitate ſervanda, eorúmque mẽbra, bona & jura non modò à cunctis ſiniſtris eventibus præſervare illæſa, verùm potiùs adangere debeamus: erga noſtrum tamen in Saxia Almæ Urbis Hoſpitale, quod nuper à fundamentis ereximus, inſtaoravimus & ſumptuoſo opere ampliavimus, eò magis intendentes, ejúſque indigentiis providere, ut qui in eo infantes expoſiti, languentes & infirmi, alii quoque pauperes & egeni benignè recipi mittere & charitativè tractari valeant, profectò oos convenit, quo noſtris Hoſpitale prædictum pateat aſpectibus, & oniverſorum ad illud confluentium pauperum auxilium atque refugium eſt, & præter Rom. Pontificem Superiorem alium neminem recognoſcere.

Quidam Fratres faciebãt ſe Præceptores generales in locis ab iſto Hoſpitali dependentibus.

§. 1. Cùm itaque ſicut accepimus diſplicenter, oonnulli in ipſius Hoſpitalis Fratres, etiam præceptorias, hoſpitalia, membra & loca pia ab ipſo Hoſpitali in Saxia dependentia, obtinentes, ambitione, & cupiditate cœca inducti, & ſuis terminis non contenti, temeritate propria ſe generales Præceprores dicti Ordinis, præcipuè in partibus Ultramontanis nominare, ac in nonnullis præceptoriis, hoſpitalibus, membris, & locis ab ipſo Hoſpitali in Saxia dependentibus, eorúmque perſonis juriſdictionem ordinariam, ſive per modum ſubmiſſioois, fundationis, unionis, annexionis, incorporationis, vel applicationis, commendæ, vel vicariatus perpetui, eis ut dicitur factarum, ſive aliis exquiſitis mediis poteſtatem & ſuperioritatem habere, ſibique indebitè vendicare videantur.

Alii autem, ipſa loca, & eleemoſynas ſibimet appropriabant.

§. 2. Plerique verò alii à quorum oculis Dei timor abſceſſit, non attendentes fructus, redditus & proventus dicti Hoſpitalis in Saxia, necnon oblationes, eleemoſynas, atque alia charitativa ſubſidia, quæ pia largitione fidelium Chriſti, ipſi Hoſpitali in Saxia legantur, ſeu largiuntur, aut relinquuntur, in oſus & ſuſtentationem expoſitorum, infirmorum & pauperum prædictorum ex cunctis partibus Mundi ad illud confluentium convertantur, Prioratus, præceptorias, membra, hoſpitalia & loca ab ipſo Hoſpitali in Saxia occupare, invadete, tenere & detinere: oblationes quoque, eleemoſyoas & alia pauperom ſubſidia etiam ipſius noſtri Hoſpitalis nomine quæſtuando & mendicando oſurpare, & in ſuos uſus convertere, cum ſuarum periculo animarum & pauperum eorumdem detrimẽto maximo, non formidaot.

Hic ideò Pontifex omnia dicta loca intitulata ſub vocabulo S. Spiritus ab iſto Hoſpitale dependere declarat.

§. 3. Nos quorum intereſt Hoſpitalis expoſitorum infantium, languentium, & pauperum prædictorum indemnitatibus providere, adverſus ambitioſos præſumptores, occupatores, invaſores, detentores, & uſurpatores prædictos, illo volentes uti opportuno remedio, per quod eorum compeſcatur temeritas, & aliàs de cætero perpetrandi ſimilia aditus præclodatur: Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc oblatæ petitioois inſtantiam, ſed de noſtra deliberatione & voluntare, omnia & ſingula alia hoſpitalia, præceptorias, membra & pia loca dicti Ordinis, & ſub vocabulo S. Spiritus intitulata, ab ipſo noſtro Hoſpitali in Saxia dependere, nullique alio Monaſterio, præceptoriæ, Hoſpitali ſive alii pio loco, præterquam dicto Hoſpitali in Saxia, etiam ſi longæva conſuetudo aut ſubmiſſio aliqua repugnarent, pleno jure ſubeſſe, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, & certa noſtra ſcientia decernimus pariter, & declaramus.

Eaque ſolummodo Fratribus Ordinis S. Spiritus, & per Magiſtrum generalem hujus Hoſp. conferri poſſe decernit.

§. 4. Statuentes, ac etiam decernentes quòd ipſius Ordinis hoſpitalia, præceptoriæ, membra, & loca, nulli cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, vel conditionis fuerit, præterquam ipſius noſtri Hoſpitalis Fratribus, & Ordinem ipſum expreſſe profeſſis, eis tamen pro ſolo nutu dicti Præceptoris exiſtentis & pro tempore ad clauſtrum quotiens expedierit revocandis, in titulum vel commendam conferri valeant ſive poſſint.

Nemo alius ſe Mag. generalem appellet, & ſolo hujus Hoſp. Magiſtro generali obediant.

§. 5. Nullúſque ipſius noſtri Hoſpitalis Frater, etiam adminiſtrationem vel officium ſeu beneficium obtinens, ſe generalem Præceptorem, citrà vel ultra Mõtes nominare, néque aliquam juriſdictionem, aut ſuperioritatem in præceptores, hoſpitalarios, Priores, ſeu adminiſtratores alios dicti Ordinis, ſeu ipſorum loca & bona vendicare qooquomodo præſumant. Quinimmò omnes & ſinguli dicti Ordinis præceptores, hoſpitalarii & religioſi, quos eidem Præceptori noſtri Hoſpitalis in Saxia pleno jure ſubeſſe volumus, & tamquam ſuo Superiori obedientiam & reverentiam congruam exhibere, ac ſalva hujus Sedis auctoritate, in omnibus ſicuti unico eorum Præceptori obtemperare teneaotur, & debeant.

Contravenientes excommunicati ſunt.

§. 6. Alioquin ſi in præmiſſis vel eorum aliquo reddiderint ſe rebelles, aut aliquid in contrarium temerè attentare præſumpſerint, & mooiti non reſipuerint, ut tenentur, ſententiam excommunicationis incurrant, atque ſuis præceptoriis & beneficiis quæ obtinuerint, privati exiſtant.

Et etiam quæſtuantes abſque licentia Mag. generalis.

§. 7. Quas quidem cenſuras & pœnas, omnes & ſinguli qui oblationes & alia pia ſubſidia ipſi Hoſpitali noſtro in Saxia, ſive expoſitis languentibus, & egenis in eo pro tempore degentibus quæſtuando, ſive aliàs quovis modo abſque ipſius generalis Præceptoris expreſſa licentia petere, exigere, uſurpare, aut in eis committere fraudem præſumpſeriot, incurrere volumus ipſo facto.

Qui etiam eorum beneficia uti vacantia aliis conferre poſſit.

§. 8. Poſſitque Præceptor, conſtito ſibi de præmiſſis per eos taliter perpetratis, abſque mooitione alia, ipſos & eorum ſingulos delinquentes cenſuras & pœnas prædictas incurriſſe declarare, & ipſorum beneficia tamquam vacantia perſonis idoneis præſentium auctoritate conferre.

Forma eleemoſynas de cætero colligendi.

Tu vide conſtit. 84. Pii iv. Cùm Magiſtrum. Tom. 2. fol. 127.

§. 9. Ut autem oblationes, eleemoſynæ, & ſubventiones prædictæ, ac omnis & ſingula ipſi noſtro Hoſpitali per fideles ipſos legata, aut donationes cauſa mortis, vel inter vivos donata, vel quovis modo relicta, & quæ pro tempore donabuntur, & relinquentur, ad commodum, & profectum Hoſpitalis & pauperum, fideliter & abſque diminutione perveniant, venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis, eorum Vicariis & Officialibus, in virtute ſanctæ obedientiæ, harum ſerie committimus & mandamus, quatenus pro conſervatione oblationum, eleemoſynarum, ſubſidiorum, legatorum, relictorum, & donatorum bonorum ad ipſum Hoſpitale noſtrum ſpectantium tàm in ſuis civitatibus, quàm ſuarum Diœceſibus, locis inſignibus, duos idoneos viros vitæ laudabilis, & converſationis honeſtæ fidei, & facultatibus præditos, ad colligendum & conſervandum ſingulis annis nomine Hoſpitalis noſtri, ejuſdem oblationes & prædicta ordinare, & deputare procurent: qui ea neque quæſtoribus vel aliis quibuſlibet perſonis, niſi ſpecialibus nunciis generalis Præceptoris ejuſdem patentibus literis ipſius munitis ſigillo, tradere & aſſignare teneantur, qui quidem collectores, etiam ſingulis annis de receptis, & adminiſtratis per eos, coram Ordinariis Vicariis, vel Officialibus atque nunciis ſupradictis teneantur reddere rationem, qoam ſub ſigillo Ordinariorum ſeu Officialium prædictorum ſignatam, iidem nuncii Præceptori generali prædicto quantocius deſtinare teneantur.

Obſtantia tollit.

§. 10. Non obſtantibus quibuſcumq; privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quibuſvis perſonis, cujuſcumq; dignitatis, etiam Pontificalis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint per Nos vel Sedem Apoſtolicã, ſub quacumq; forma vel expreſſione verborum, & cum quibuſvis

efficaciſſi-

efficaciſſimis urgentiſſimis & derogatoriis clauſulis, irritantibuſque decretis, etiam motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus hactenus forſan conceſſis, cooſtitutionibus quoque, ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus Eccleſiarum, & Monaſterinrum, vel aliorum locorom quibus conceſſæ ſunt, etiam jurameoto, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, quibus, eorum tenores pro expreſſis habentes, quoad præmiſſa derogari volumus & derogamus expreſsè, ipſis alias in ſuo robore duraturis. Cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 6. die 23. Jan.

Datom Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ, 1477. decimo Kal. Febr. Pont. noſtri anno ſexto.

XIII.

De celebratione Capituli Generalis, & Capitulorum Provincialium Congregationis Eremitarum B. Petri de Piſis, ac electione ejus Prælatorum.

Alia de his Eremitis dicta ſunt ſuprà in conſtit. 12. Eug. IV. Provenit. fol. 329.

Edita An. D. 1477.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SEdes Apoſtolica æqua ſemper in omnibus diſtributrix, ea quæ pro divini cultus augmento, ac devotarum perſonarum, maximè quæ mundatis abjectis illecebris in contemplationis ſuavitate ſub humilitatis ſpiritu devotum ac ſedulum exhibenres Altiſſimo famulatum, commodo & utilitate proceſſerunt, ot ſemotis ambiguitatibus, ac conſcientiæ ſcrupulis firma perſiſtant, libenter cum ab ea petitur proviſioois ſuæ adminiculo roborat, extendit, & declarat, prout ipſarum perſonarum ſtatui ac quieti conſpicit ſalubriter expedire.

Hic Pontif. facultatem eligendi confeſſorem, & alia eorum privilegia approbavit. Tu ad hæc vide quæ mox notabo.

§. 1. Dudum ſiquidem pro parte dilectorum filiorum univerſorum Eremitarum Societatis quondam Fratris Petri de Piſis, nobis expoſito, quòd olim ipſius Societatis Eremitis tàm in communi quàm in particulari pro tempore exiſtentibus, Apoſtolica extiterat auctoritate ſucceſſivè conceſſum, ut confeſſor idoneus ſæcularis, aut ejuſdem Societatis, vel cujoſvis Ordinis regularis, quem quilibet ipſorum pro ſe duceret eligendum, eorum confeſſionibus diligenter auditis, eos ab omnibus & ſingulis exceſſibuv, criminibus, reatibus, & delictis, ac excommunicatioois, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſqoe Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis quavis occaſione vel cauſa, in genere vel in ſpecie latis, etiam ſi talia forent, per quæ Sedes præfata eſſet meritò conſulenda, ſemel in vita, & mortis articulo, in aliis verò caſibus totiens quotiens opus foret abſolvere, & pœnitentiam ſalutarem injungere, ac alia facere poſſet: Nos tunc ipſorum Eremitarum io ea parte ſupplicationibus inclinati, circa dictam electionem confeſſoris hujuſmodi, ac quæcomque, quotcumque, & qualiacumque alia conceſſiones, gratias, indulgentias, facultates, privilegia, & indulta dictæ ſocietatis illiúſque Eremitis in genere vel in particulari, quomodolibet & qualitercumque per prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, ſeo eorum aut alterius ipſorum auctoritate (quorum omnium & ſingulorum tenores haberi volumus pro expreſſis) vel pro Romanis Pontificibus ſe gerentes & habitos, ac alios auctoritatem habentes conceſſa, auctoritate Apoſtolica approbavimos, ac ſcripti noſtri patrocinio communivimos, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qoi forſan ex defectu poteſtatis, ſeu aliàs quovis modo interveniſſent in eiſdem.

Qui confeſſor vota commutare poſſit.
Tu attende conſtit. 115. Clem. VIII. Quæcumq;.

§. 2. Et nihilominùs tunc & pro tempore exiſtentibus dictæ ſocietatis Eremitis, ut confeſſor per eos & quemlibet eorum, ut præfertur, eligendus, vota quæcomq; etiam peregrinationis ultramarinæ, & viſitationis liminum beatorum Petri & Pauli, ac ſancti Jacobi in Compoſtella Apoſtolorum, & alia ſi qoa emiſerunt, auctoritate Apoſtolica prout animarum ſuarum ſaluti videret expedire; in alia pietatis opera commutare valeret.

Priorque generalis cum eorum fratribus poſſit diſpenſare ut &c.
Tu attende d. conſt. Clem. VIII. num. 115. in Tom. 3.

§. 3. Et quoad Geoeralis Prior dictæ Societatis pro tempore exiſtens, cum eiſdem Eremitis, per ſaltum, aut ante ætatem legitimam ſeu extra tempora à jure permiſſa, ad quoſcumqoe etiam ſacros & presbyteratus ordines promotis, ac ex quavis alia cauſa (præterquàm ſuper bigamiæ, & homicidii voluntarii, aut mutilationis membri) irregularitatibus, ut præmiſſis non obſtantibus, ad omnes etiam ſacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, ac per eos etiam, ut præfertur, maleſuſceptis, aut omiſſis ordinibus, ut illos à quocumque mallent Catholico Antiſtite gratiam & communionem prædictæ Sedis habente ſuſcipere, & in altaris miniſterio miniſtrare liberè & licitè poſſent, licentiam dare, omnémqoe inhabilitatis, & infamiæ maculam ſive notam, quomodocumque & qualitercumque per eos & quemlibet eorum contractam abolere.

Et ipſi fratres etiam extra tempora ſacros ordines ſuſcipere valeant. Ad quod vide quod dixi io conſt. Eug. IV cit. in rub.

§. 4. Ipſique Eremitæ de ejuſdem Prioris licentia à quo mallent Catholico Antiſtite gratiam & communionem ejuſdem Sedis habente, ſe etiam ad omnes ſacros ordines facere, & extra tempora à jure ſtatuta promoveri, ipſéque Antiſtes illos eiſdem Eremitis impendere liberè & licitè valeret, prædicta auctoritate indulſimus, prout io noſtris inde confectis literis pleniùs continetur.

Dubitabatur tamen de validitate d. conceſſionis.

§. 5. Cùm autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dictæ Societatis petitio contioebat, à nonnullis aſſeratur literas noſtras prædictas, ac in eis contenta, juribus non ſubſiſtere, vel de ſubreptione notari, eo qood in prioribus conceſſionibus quoad confeſſionum auditionem & impendendam abſolutionem caſus generaliter ſolùm, & nulli ſpecialiter, ut in ipſis noſtris literis habetur, expreſſi fuerunt.

Eug. IV. Capitul. generale quotannis fieri juſſit.

§. 6. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, licèt quòd per felicis recordationis Eugenium Papam Quartum prædeceſſorem noſtrum Societati prædictæ conceſſum extitiſſet, quòd Capitulum Generale eorum annuatim celebrare poſſent.

Nic. verò V. quolibet triennio cogi decrevit.

§. 7. Tamen piæ mem. Nicolaus Papa Quintus etiam prædeceſſor noſter ad ipſius Societatis ſupplicationem, & inſtantiam, inter alia ſtatuit & ordinavit, quòd ipſi, non obſtante conceſſione præfati Eugenii prædeceſſoris, Capitulum Generale de triennio in triennium celebrarent, & eligerent generalem Rectorem, in cujus manibus Prior generalis, Rector, & alii Patres renunciarent, & de corpore Societatis quatuor ſocii eligerentur, qui durante Capitulo in diſcuſſione, & examinatione cauſarum dicti Capituli adhærerent ipſi Generali.

Conſtitutiones Societatis, quædam alia ſtatuebant.

§. 8. Sed quia ea conſtitutionibus dictæ Societatis eligitur primitùs in Capitulo generali ex ipſa Societate, unus & generalis Vicarius Capituli, in cujus manibus generalis Rector & omnes Patres renuociant, ac fratres capitulariter congregati eligont quatuor ſocios, qui in diſcuſſione & examinatione cauſarom dicti Capituli adhæreant ipſi Vicario generali, & poſtquam occurrentia & facta Capituli diligenter examinata & diſcuſſa ſunt per ipſos Vicarium & ſocios electos, eliguntur per eos dictæ Societatis Priores, & exinde per totum Capitulum Rector generalis, & Vicarii ejus.

Societas ergo in prædictis Papæ proviſionem expoſtulat, qui prædicta omnia approbat.

§. 9. Pro parte dictæ Societatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis omnibus & ſingulis ſibi ac ſtatui ſuo opportonè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos igitur ipſorum in hac parte ſupplicationibus inclinati, Eugenii, & Nicolai prædictorum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum ipſi Congregationi & Societati ſub quibuſvis verborum formis conceſſas literas, ac omnia & ſingula io eis contenta, quas & earum tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur pro ſufficienter expreſſis haberi volomus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ea noſtra certa ſcieotia confirmamus & approbamus, ac præſentis ſcriptis patrocinio communimus.

§. 10. No-

Suaſque Bullas validat.

§. 10. Noſtras verò literas prædictas, ac omnia & ſingula in eis contenta valere, & plenam roboris firmitatem obtinere decernimus perinde ac ſi caſus prædicti in dictorum prædeceſſorum ut in noſtris literis ſpecificati extitiſſent, ſupplentes hujuſmodi ac omnes & ſingulos alios defectus ſi qui intervenerint in eiſdem.

Facultatem eligendi confeſſorem iteratio concedit.

Tu attende conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

§. 11. Et nihilominùs pro majori ſerenitate conſcientiæ cujuſlibet Eremitarum præſatæ Societatis, ipſis omnibus & ſingulis præſentibus & futuris, ut idoneus Presbyter ſæcularis, vel ejuſdem Societatis, ſeu cujuſvis Ordinis regularis, quem ipſi aut quilibet eorum duxerint eligendum, eos & quemlibet eorum ab omnibus & ſingulis exceſſibus, delictis, criminibus, & peccatis, ac excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis quavis occaſione vel cauſa generaliter vel ſpecialiter latis, etiam ab omni labe ſimoniæ, ac ſingulis præſatæ Sedi reſervatis, ſemel in vita, & etiam in mortis articulo plenariè, in aliis verò non reſervatis totiens quotiens opportunum fuerit, abſolvere & pœnitentiam ſalutarem eis injungere poſſit & valeat.

Capitulaque provincialia annuatim, & generalia triennio cogi jubet.

§. 12. Et inſuper ut ipſa Congregatio ac Societas ſanctiùs ac quietiùs regatur, & gubernetur, quod provincialia annuatim, generalia verò Capitula de triennio in triennium celebrare.

Quæ in generali Capitulo agenda ſunt præſcribit.

§. 13. Necnon ut generalis Capituli cauſæ, illiſque & Congregationi ſuæ pro tempore occurrentes cautiùs & diligentiùs examinentur & diſcutiantur, ipſi in generali Capitulo congregati primitùs & ante omnia eligere valeant unum ex dicta Congregatione in generalem Vicarium ipſius generalis Capituli, in cujus manibus dictæ Congregationis generalis Rector, & omnes locorum aliorum præſentium & futurorum Rectores, Priores, & Vicarii, eorum ſuperioritatem & officia ſpecialiter & expreſsè ſingulariter renunciare teneantur & debeant, & deinde ſex alios ex ipſa Congregatione & corpore Capituli, qui ſex vel ſanior pars illorum, cum generali Vicario Capituli, omnia ſibi, & præſatæ Congregationi occurrentia, ac Capituli facta diligenter examinare, diſcurere, ordinare, & determinare, ac Rectores, & Priores eligere & creare. Ipſique ſic electi & creati cum toto Capitulo vel majori parte ipſius Generalem totius Congregationis, & triennalem Rectorem, ac ipſius generalis Rectoris duos aut plures, prout videbitur expedire, Vicarios eligere, & deputare, ac alias in præmiſſis & circa ea, prout per eos hactenus obſervatum extitit, ac in dictæ Societatis conſtitutionibus deſuper factis pleniùs continetur abſolvere, ordinare, & facere liberè ac licitè poſſint & valeant, auctoritate prædicta de ſpecialis dono gratiæ concedimus & indulgemus per præſentes.

Contraria tollit.

§. 14. Non obſtantibus Eugenii, Nicolai, ac aliorum Romanorum Pontificum prædictorum literis, ac aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque, quibus (in quantum præſentibus & in eis contentis contrariarentur) expreſsè derogamus, illis tamen aliàs in ſuo robore permanſuris.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 6. die 1. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1477. Kal. Februarii, Pont. noſtri Anno ſexto.

XIV.

Renovatio Confraternitatis piorum virorum in Archihoſpitale S. Spiritus in Saxia de Urbe, cum Indulgentiarum aliarúmque gratiarum elargitione.

Confirmavit hæc Innoc. VIII. die 21. Mar. 1486. & Leo X die 9. Mar. 1514. ſed eorum Bullas uti minùs neceſſarias prætermiſi.

Alia verò de hoc Hoſpitali, ejúſque Inſtitutione ſcripſi ſuprà apud conſtit. 7. Innoc. III. Inter. fol. 58.

Edita An. D. 1478.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

Illius qui pro Dominici ſalvatione gregis in ara Crucis in pretium immolari non erubuit, quique poſt ejus mortem & à mortuis reſurrectionem, præordinatis teſtibus ſæpè apparens, tandem aſcenſurus ad Patrem ſuos nolens diſcipulos relinquere orphanos, Spiritus ſancti paracliti conſolatione viſitavit, & eos hoſpitales adinvicem fore debere, charitatiſque dona, quæ omnes alias virtutes ſuperat, exercere præcepit, vices quamquam immeriti in terris gerentes, quamvis ex debito Paſtoralis officii mens noſtra rerum pro tempore ingruentium occaſione ad multiplices cogitatus ſe diverrat, tamen inceſſanter curis flectimur aſſiduis circa quæcumque pia loca, maximè in honorem ejuſdem ſancti Spiritus conſtructa, Nobis præſertim, ac Romanæ Eccleſiæ peculiaria, utpote ex ejuſdem Eccleſiæ ære olim conſtructa, proventibúſque dotata, & in quibus continuò hoſpitalitatis cura, & miſerationum opera exercentur, ut illa ad ſalubriorem ſtatum, & majorem hoſpitalitatis hujuſmodi obſervantiam, ejuſdémque charitatis, & aliarum univerſarum virtutum, ac miſericordiæ donorum inibi perfectiùs exercitium inducamus, utque ad præmiſſa cunctorum Chriſtifidelium vota concurrant ad pia implenda opera, fideles ipſos per Confraternitatis ſpiritualis tamquã membra ſuo capiti adhærentia nexum quibuſdam ſpiritualibus & allectivis muneribus proſequimur, ut exinde gratiæ divinæ reddantur aptiores. Et ut charitatis & hoſpitalitatis devotio ejuſdem paracliti inſpiratione cordibus ipſorum fidelium imprimenda perampliùs in dies in eis augeatur, & his quæ hactenus per prædeceſſores noſtros Rom. Pont. eiſdem piis locis præmiſſorum reſpectu Apoſtolica munificentia conceſſa fore noſcuntur, ut exinde majoris firmitatis robur ſuſcipiant, ex noſtri Apoſtolatus officio, quotiens opportunitas ſe offert, favorabiliter adjicimus noſtri miniſterii partes.

Innoc. III. fundavit in Urbe Hoſpitale S. Spiritus in Saxia & ipſe ac alii Pont. multas ei gratias conceſſerunt.

§. 1. Attentè igitur conſiderantes, quòd Hoſpitale noſtrum Sancti Spiritus in Saxia Almæ Urbis, quod fel. rec. Innoc. Papa III. prædeceſſor noſter divinitùs, ut piè creditur, inſpiratus, ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, pro animarum, & corporum evitandis periculis, & expoſitorum infantium, ac pauperum miſerabiliúmque & infirmorum ſubſidio, & ſubventione fundavit, cuique, & illius membris, locis, & Eccleſiis, tàm ipſe Innocentius, quàm Honorius etiam III. Alex. IV. Cœleſtinus V. Bonifacius VIII. Clemens V. Joannes XXII. Benedictus XII. Urbanus V. Gregorius XI. Alexander V. Eugenius IV. Nicolaus V. Calliſtus III. Pius II. & Paulus etiam II. Romani Pont. prædeceſſores noſtri, diverſa privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, indulgentias, aliáſque ſpirituales, & temporales gratias ſucceſſivè conceſſerunt, illis dictum Hoſpitale multipliciter decorantes, dudum eorumdem Pontificum, & aliorum Chriſtifidelium largitione adeò abundaſſe, quod hoſpitalitatis onera, & alia charitatis, & pietatis opera, in eo poterant continuò exerceri.

Hic autem Pont. illud à fundamentis reædificavit.

§. 2. Et poſtmodùm (prout notorietas facti, & rerum experientia indicabat omni intuenti) cauſantibus guerrarum turbinibus, & aliis ſiniſtris eventibus ad magnam diminutionem tàm in ſpiritualibus, quàm illius proventibus temporalibus deveniſſe, & oculo perſpicaci intuentes illius ſtructuras, & ædificia modernis temporibus ad pauperum infirmorũ, expoſitorum, & aliarum miſerabilium perſonarum ad illud confluentium receptionem, anguſta, depreſſa, & minùs accommoda fore, ita ut eis exitii potiùs quàm recuperandæ ſanitatis, & ſalutis cauſa exiſterent, & propter eorum vetuſtatem ad caſum tenderent miſerabilémque ruinam, ac pia ejuſdem Redemptoris verba, in quibus ſe in pauperes recipi nos inſtruit, intra pectoris noſtri arcana revolventes, ejuſdem Hoſpitalis ſtructurarum, vetuſtate ſublata

illud

illud à fundamentis de uovo, opere condecenti conſtrui, & ædificari fecimus, ut tàm pro infirmorum, & aliarum miſerabilium indigentium, quàm eis obſequentium perſonarum, & ſervitiorum commodo, longè latéque ampliavimus, clauſtráque & habitationes ac alia cum ſuis officinis ædificia eminentiora, ac utiliora, etiam pro mulieribus, & infantibus expoſitis hujuſmodi ſub clauſura collocandis, & pro nobilibus ac honeſtis perſonis infirmis protendere, & annuente Domino continuo ampliare, & conſervare non ceſſamus, ac pro ipſius Hoſpitalis ſupportandis oneribus, ejuſdem Hnſpitalis proventus auximus, & in dies augere curabimus.

Eug. IV. ibidem immolavit quamdam Confraternitatem proborum virorum.

§. 3. Et quoniam inter eoſdem prædeceſſores noſtros Eugenius præfatus, inter cætera quamdam Confraternitatem proborum virorum à prædeceſſoribus ſuis hactenus inſtitntam, tunc tamen intermiſſam, ſperans eam multis modis eidem Hoſpitali fructum afferre, cum omnibus ei conceſſis privilegiis, favoribus, & indulgentiis per ſuas certi tenoris literas innovavit.

Pont. iſte omnia indulta Hoſpitalis confirmat.

§. 4. Nos prædictorum, & aliorum Rom. Pont. ſingnlarum literarum ipſi Hoſpitali ſub quibuſvis verborum formis conceſſorum tenores ſeries, & effectus, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererẽtur, pro ſufficienter expreſſis haberi volentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex noſtra certa ſcientia, & ſpontanea voluntate, illas, ac omnia, & ſingula in eis contenta privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, gratias, indulgentias, remiſſiones, facultates, conceſſiones, & indulta, ab eiſdem prædeceſſnribus Hoſpitali hujoſmodi, illiúſque Eccleſiis, & membris per eoſdem prædeceſſores conceſſa, præſentibus tamen non contraria, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium confirmamus, & approbamus, præſentiſque ſcripti patrocinio communimus, illáſque & illa perpetuò viribus ſubſiſtere decernimus.

Confraternitatemque de novo erigit.

§. 5. Necnon ad honorem, & decus totius Curiæ cœleſtis, unam novam ſanctámque Confraternitatem in dicto Hoſpitali, pro illius, ac bonorum, & jurium ejuſdem conſervatione, defenſione, protectione perpetua, ac ſub modis, & formis ac concluſionibus infraſcriptis, motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus etiam de fratribus noſtrorum conſenſu unanimi, erigimus, facimus, creamus, & perpetuò ordinamus.

Et ipſe unà cum Cardinalibus eam ingreditur.

§. 6. Et ut dicta ſancta Confraternitas per nos in præſentiarum ſic inſtituta, plenum, & optatum ſortiatur effectum, Nos illam, & ſinguli ex prædictis fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus ex nunc ingredimur, atque manu propria Nos, & ipſorum ſinguli in quodam libro ejuſdem ſanctæ Confraternitatis, hujuſmodi ad effectum, ſingula nomina jam deſcripſimus.

Aliique honeſti viri eam ingredi poſſunt, etiam per Procuratorem ſi ſint abſentes.

§. 7. Ac motu, auctoritate, & ſcientia prædictis, hac irrefragabili conſtitutione perpetuò valitura ſtatuimus, & ordinamus, quòd ſingulorum utriuſque ſexus fidelium, honeſtæ tamen conſervationis, & famæ, hanc Confraternitatem nunc, & pro tempore intrare volentium in Urbe præſentium pro tempore dumtaxat, nomina, & cognomina, ac qualitates in dicto libro, & præfato Hoſpitali dumtaxat, & non alibi deſcribantur, & pro illorum ingreſſu ac deſcriptione, ad ſolutionem alicujus quantitatis pecuniæ aut rerum aliarum, niſi quantum ſua ſponte elargiri voluerint, aut cujuſque devotio dictaverit, minimè teneantur, Chariſſimus autem in Chriſto Filius noſter Federicus modernus, & pro tempore exiſtens Rom. Imperator ſemper Auguſtus, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, & Barones, Dominíque terrarum, ac illorum viventium, & defunctorum uxores, necnon Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Monaſteriorum Abbates, militiarum Eccleſiaſticarum magiſtri, & majores poſt Pontificales in Metropolitanis vel in aliis Cathedralibus, ac principales in Collegiatis Eccleſiis dignitates, necnon Conventuales Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, & generales præceptorias obtinentes, etiam ab eadem Urbe abſentes, ſi id per procuratorem habentem ad hoc ſpeciale mandatum (quod in publicam formam exhibere. & Præceptori dicti Hoſpitalis dimittere teneantur) id petierint, in confratres dictæ confratriæ recipi, & illorum ac illarum nomina, & cognomina ac qualitates, ac ſi præſentes forent, in dicto libro deſcribi, & annotari poſſint in Urbe præfata dumtaxat, ac ſi præſentes forent in illa.

Confeſſoreſque eligere valent.
Hac limitat Clem. VIII. in ſua conſt. 115. Quæcumque. in Tom. 3.

§. 8. Item, quòd ex ſinguli confratribus ſic in eodẽ ſanctæ Confraternitatis libro pro tempore deſcripti ſæcularem vel regularem Presbyterum, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui eligentium confeſſione diligenter audita, eis ſemel vita comite, ab omnibus, & ſingulis criminibus, & peccatis, necnon excomunicationis, & quibuſvis aliis ſententiis, & cenſuris Eccleſiaſticis, etiam occaſione ſimoniæ ſuper ordinibus vel beneficiis aſſequendis ubicumque contractæ, & aliis caſibus ſpecialiter vel generaliter Romano Pontifici, & Sedi Apoſtolicæ quovis modo reſervatis, & propter quæ ipſa Sedes meritò eſſet conſulenda, (præterquam hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedis Apoſtolicæ, & offenſæ perſonalis in S.R. E. Cardinalem, Patriarcham, Archiepiſcopum, & Epiſcopum, ac Presbytericidii & etiam in mortis articulo, plenariã omnium peccatorum ſuorum, etiam exceptorum hujuſmodi, remiſſionem impendere poſſit. Ita quòd ſi tunc non obierint, quotiens in tali articulo conſtituti fuerint, illam reiterare poſſit idem vel alius confeſſor ſic electus. In aliis verò caſibus, totiens quotiens opportunum fuerit, confeſſione audita, eos abſolvere valeat & pœnitentiã eis injungere ſalutarem.

Qui confeſſores abſolvant, &c.
Tu vid. d. Conſt. Clem. VIII.

§. 9. Quodque idem confeſſor ſic electus in Urbe dumtaxat, cum eiſdem confratribus eum in confeſſorem eligentibus cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, & præeminentiæ fuerint, clericali militiæ adſcriptis, etiam religioſis, quæcumque beneficia Eccleſiaſtica etiam obtinentibus, qui præmiſſis ſententiis ligati, Miſſas, & alia divina officia celebrando, aut alias illis ſe immiſcendo, ſeu alias in caſibus in jure expreſſis, vel non expreſſis irregularitatem contraxerint (bigamia, & homicidio voluntario dumtaxat exceptis) ut ad omnes ſuperiores, etiam ſacros ordines promoveri, & in aliis ac per eos ſuſceptis ordinibus hujuſmodi, etiam in altaris miniſterio miniſtrare, ac dignitates, & beneficia Eccleſiaſtica quæcomque recipere, & retinere. Necnon Monaſteriis, & Eccleſiis Cathedralibus etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus præfici, & præeſſe liberè, & licitè poſſint diſpenſare, ac eis de his quæ tunc detinerent dignitatibus, & beneficiis hujuſmodi providere, & quibus minùs Canonicè præeſſent Eccleſiis, & Monaſteriis hujuſmodi eos præficere in foro conſcientia dumtaxat, Apoſtolica valeat auctoritate prædicta.

Confratrum ſepulturam etiam tempore interdicti permittitur.

§. 10. Adjicientes inſuper ſtatuto, & ordinationi prædictis, quòd corpora ſingulorum confratrum prædictorum tàm Eccleſiaſticorum, quàm laicorum utriuſque ſexus in dicto libro deſcriptorum, quos tempore Eccleſiaſtici interdicti quovis modo, etiam à Sede Apoſtolica impoſiti decedere contigerit, dummodò cauſam non dederint interdicto, Eccleſiaſticæ ſepulturæ tradi debeant, abſque tamen funeris pompa, ſicut ſolitum eſt fieri de corporibus clericorum interdictum ſervandi.

Decedentes Hoſpitali ibique ſervientes gaudent gratias Confratrum.

§. 11. Decedentes autem pro tempore in Hoſpitali prædicto, & ejuſdem Hoſpitalis, ac pauperum expoſitorum eorumdem obſequiis pro tempore inſiſtentes utriuſque ſexus, quamdiu perſeveraverint in obſequiis hujuſmodi dumtaxat, eiſdem quibus Confratres in dicto libro deſcripti, quoad omnia in præſentibus contenta, privilegiis, facultatibus, & gratiis potiantur, & gaudeant.

Indulgentia pro ſubvenientibus Hoſpit. Revocavit Pius V. in conſt. 97. in Tom. 3.

§. 12. Porrò ad communicandam latiùs operis tàm pii ſalutem, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexùs aliis Chriſti fidelibus, qui ad dictum Hoſpitale pro illius prædictis oneribus ſupportandis, de eorum bonis, prout eorum dictaverit devotio, fideliter tranſmiſerint, vel in ſuis teſtamentis, & ultimis

Digitized by Google

voluntatibus ad hoc legaverint: Motu, ſcientia, & auctoritate prædictis concedimus, ut in mortis articulo conſtituti, confeſſorem idoneum eligere poſſint, qui eorum confeſſionibus diligenter auditis, omnium peccatorum ſuorum plenariam eis remiſſionem elargiri poſſit. Provideat autem Præceptor dicti Hoſpitalis, nunc & pro tempore exiſtens, quòd eleemoſynæ, & mittentium nomina, & legata, in libro ad hoc deputato deſcribantur, ſub excommunicationis pœna, eo ipſo ſi id malitiosè facere neglexerint incurrenda.

Notarii notificent diſpoſitiones factas ad favorem Hoſpitalis, &c.

§. 13. Diſtrictè præcipientes Notariis qui rogati fuerint de teſtamentis, vel aliis ultimis voluntatibus, in quibus aliquid diſponi contigerit in poſterùm in favorem, & commodum dicti Hoſpitalis, ut ſub excommunicationis pœna, hujuſmodi diſpoſitionem quantocius commodè poterunt, Præceptori dicti Hoſpitalis, ſeu alteri per quem id poſſit ad dicti Præceptoris notitiam pervenire, intimare procurēt.

Ipſi, & confeſſores ſuadeant infirmis ſubventionem Hoſpit.

§. 14. Ipſi quoque Notarii, & Confeſſores eorumdem decedentium, in ſuorum remiſſionem peccatorum, eiſdem teſtantibus, & confitentibus commemorare non omittantur, ut ad tam pia opera quæ in dicto Hoſpitali exercentur, manus porrigant adjutrices, quemadmodum Nos, quoſcumque Chriſti fideles, & præſertim confratres ejuſdem confratriæ, qui pro tempore fuerint, per viſcera miſericordiæ Domini noſtri JESU CHRISTI ad id hortamur.

Impediti viſitare Eccleſiarum ſtationum Urbis Indulgentias conſequantur ſubveniendo Hoſpit.
Revocavit Pius V. ut mox dixi.

§. 15. Et ut fideles ipſi uberioris gratiæ dono ſentiant ſe refectos, harum ſerie decernimus, ut omnes utriuſque ſexus in Urbe commorantes, qui legitima cauſa ætatis, valetudinis, vel ſimilibus impediti, ipſius Urbis ſtationes, vel quaſcumque indulgentias commodè viſitare, vel Pontificalibus, benedictionibus intereſſe pro tempore non poterunt, illam eleemoſynam Hoſpitali præfato conferendo, quam in præfatis nationibus ex propria pietate ſi eas viſitaſſent perſonaliter contuliſſent, omnes Indulgentias præfatas ſtationū Urbis, & Pōtificalium benedictionem, tàm plenarias, quàm ad certum annorum numerum conſtitutas, de Omnipotentis Dei gratia, & dono conſequantur in forma Eccleſiæ conſueta.

Confratres faciant proceſſionem annis ſingulis in feſto Pentecoſtes & indulg. conſequantur.

§. 16. Rurſus ut in principio hujuſmodi confraternitatis, & ſucceſſivè etiam futuris temporibus ad illam major devotio accreſcat fidelium, & de ea memoriale ſit in ævum, omnibus dictæ confratriæ Confratribus præſentibus in Rom. Cur. injungimus, ut in craſtinum ſolemnitatis Pentecoſtes proximè futuræ, & ſucceſſivè anno quolibet eadem die, impedimento ceſſante legitimo, in baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe conveniant, in qua hujuſmodi rei memoria, oſtendatur Sudarium Salvatoris Domini noſtri JESU CHRISTI, eòque oſtenſo, inde portando brachium S. Andreæ Apoſtoli (quod noviſſimè in honorem dicti Apoſtoli, & laudem Confraternitatis prædictæ, techa argentea, & aurea, lapidibus pretioſis ornata, & per Nos eiſdem oblata recludi fecimus) & unum de articulis ſancti Pauli Apoſtoli, & unum de digitis ſanctæ Catherinæ Virginis, & Martyris per Nos noviter apud Hoſpitale ipſum honorificè collocatis, proceſſionaliter ſe transferant ad Eccleſiam dicti Hoſpitalis, in qua in proximè futuræ Pentecoſtes die prædicta, per Nos dante Domino, aut unum ex dictis fratribus noſtris Miſſa ſolemniter celebrabitur, ipſaque die, & deinceps ſingulis annis eadem die in perpetuum, univerſis Chriſti fidelibus verè pœnitentibus, & confeſſis, Eccleſiam ipſius Hoſpitalis viſitantibus, ſuffragabitur plenaria remiſſio omnium peccatorum, quam harum ſerie illis elargimur.

Tuncque eligant confeſſorem, &c.
Intellige ut in Bulla 115. Clem. viii. Tom. 3.

§. 17. Confratréſque ipſi, & eorum ſinguli in Urbe exiſtentes, etiam eodem die ſingulis annis confeſſorem poterunt eligere, qui eorum confeſſionibus diligenter auditis, eos & eorum quemlibet, etiam in caſibus Sedi prædictæ reſervatis, præterquam ſuperiùs exceptis, Apoſtolica auctoritate abſolvat, & eis pœnitentiam injungat ſalutarem.

Funera Confratrum quomodo fienda.

§. 18. Et inſuper ordinamus, quòd duo funebria pallia, alterum nigri coloris, & auro connexum pro Prælatis, & nobilibus, & alterum ex toto etiam nigro pro clericis, & laicis, quæ eidem Hoſpitali obtulimus, ſuprà capſam in qua decedentium Confratrum corpora ad ſepulturam deferentur, ponantur, & in eodem Hoſpitali conſerventur. Item in uniuſcujuſque cadaveris alicujus confratris defuncti expenſis quidem dicti Hoſpitalis aderunt faces xij. & quatuor candelabra argentea condecentia, quæ etiam dicto Hoſpitali obtulimus, & in cujuslibet dictorum confratrum obitu ſeu ſepoltura, xvj. erunt induti camiſiis nigris, & fratres dicti, cum pallio, facibus, & candelabris prædictis dictum cadaver uſque ad ſepulturam aſſociabunt.

Quæ Miſſæ celebrandæ ſint pro Confratribus vivis, & defunctis.

§. 19. Item ſtatuimus, quòd perpetuò qualibet quinta Feria per circulum anni, niſi ſolemne feſtum ſit impedimento, quo adveniente, die præcedenti una cum Miſſa de ſancto Spiritu eſt collecta pro peccatis, & pro omnibus Confratribus tunc viventibus, ut Omnipotens Deus illuminet eorum mentes, atque ſua miſericordia eis cuncta peccata indulgendo aboleat. Et ſimiliter ſecunda Feria, & ſi feſtum impediat, tertia vel alia feria, pro animabus omnium Confratrum defunctorum celebretur alia Miſſa ſolemnis, cum pallio nigro ſuprà arcam in medio Eccleſiæ locandam, & quatuor luminaribus in eiſdem quatuor candelabris argenteis. Volentes quòd quando aliquem Confratrum eorumdem ab humanis decedere contigerit, quamprimùm opportunitas ſe offeret, pro remedio ejus animæ ſpecialiter celebretur una Miſſa, adhibita ſolemnitate prædicta.

Regimen Hoſpitalis ſit præceptoris qui ſemper reſideat & Hoſpitale nulli commendetur.
Scias quòd ſolet commendari Prælato qui perſonaliter reſidet & bene regit.

§. 20. Et quoniam ad manutentionem charitativæ hoſpitalitatis pauperum & infirmorum, aliarúmque miſerabilium perſonarum pro tempore confluentium ad Hoſpitale prædictum, & qui ad illud exponuntur infantium utriuſque ſexus in numero copioſo, conſervationem quoque bonorum, & jurium ejuſdem Hoſpitalis, præſentia providi, & timoratæ conſcientiæ Præceptoris noſcitur eſſe plurimum opportuna, Motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero, perpetuis futuris temporibus, Hoſpitale ipſum ſemper per proprium regatur Præceptorem, qui in illo reſideat, & illius curæ ac regimini pro poſſe diligenter intendens, per ipſum ſolita inibi exerceri faciat cum integritate opera charitatis; & nemini poſſit aut valeat Hoſpitale ipſum commendari, ſeu in adminiſtrationem concedi. Hortantes ſucceſſores noſtros Rom. Pont. qui pro tempore erunt, ut occurrente vacatione Hoſpitalis ejuſdem, de Præceptore idoneo ſtudeant providere, per quem hoſpitalitas hujuſmodi inibi decenter obſervetur, & jura ac bona ejuſdem conſerventur, & augeantur in dies, & à conceſſione illius in commendam aut adminiſtrationem alicui, etiam S. R. E. Cardinali, prorſus abſtineant. Non ignari, quòd ſi secùs egerint, cùm Hoſpitale ipſum eorum curæ ſpecialiter ſit commiſſum, & illius bona ſint pauperum languentium, & expoſitorum infantium, propter hoc adhuc viventes, tàm ipſi ſucceſſores noſtri, quàm qui illud in commendam, vel adminiſtrationem hujuſmodi recipient, & conſentient eidem, Omnipotentis Dei indignationem incurrent, & præter illa quæ promiſſione divina in hoc ſæculo incommoda propterea indubitanter perferent, de hujus noſtri ſtatuti transgreſſione, in extremo tremendo judicio, & diſtricto examine animæ, rationem reddere tenebuntur coram Deo. Quod enim nobis licere non patimur, eiſdem noſtris ſucceſſoribus indicamus. Hæc enim omnia infraſcripta, per viſcera miſericordiæ ejuſdem Redemptoris obſervari injungimus, & obſervantibus ſit pax, & dilectio in Deum. Infringentibus verò ex malitia, adſit eis indignatio uſque ad condignam pœnitentiam.

Clauſula præſervativa.

§. 21. Decernentes, & declarantes noſtræ intentionis eſſe, per quaſcumque ſimilium gratiarum, & indultorum Eccleſiis, & quibuſvis Collegiis, ſeu Confraternitatibus conceſſorum, generales vel ſpeciales ſuſpenſiones, per Nos vel Sedem eamdem hactenus

factas,

factas, ſub quibus forſan præſentes literæ, & in illis contenta includi viderentur de cætero faciendas, præſentes literas, & illarum effectum non ſuſpendi, & in illis comprehendi non poſſe aut debere, ſed omnia in eiſdem literis contenta, ſemper & inconcuſſe, in ſuo robore permanere, ac irritum & inane ſiſecus ſuper his a quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 22. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus ac literis Apoſtolicis, necnon privilegiis, & indultis quibuſvis Hoſpitalibus, ac aliis Eccleſiis, & locis ſive Collegiis, & Confraternitatibus, per Nos, & Sedem eamdem conceſſis hactenus, & in poſterùm concedendis, quæ (illis aliàs in ſuo robore permanſuris) quatenus alicui præmiſſorum contrariarentur, quoad hoc viribus vacuamus, etiam ſi de illis ac eorum totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio foret habenda, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Et ut præſentium literarum, & gratiarum tenor pleniùs omnibus innoteſcat, volumus quòd dictus Præceptor præſentes literas, & illarum tranſumptum authenticum in valvis dicti Hoſpitalis ſingulis annis, dicta ſecunda die ſolemnitatis Pentecoſtes affigi facere, & affixas tenere debeat tota die.

Nulli ergo omninò hominum liceat, &c.

Dat. P. An. 6. die 21. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quadringenteſimo ſeptuageſimo ſeptimo, 12. Kal. Aptil. Pont. noſtri Anno ſexto.

XV.

De obſervantia Ægidianarum, ſive Pontificiæ Marchiæ conſtitutionum, in toto Statu Eccleſiaſtico, lociſque ei immediatè ſubjectis. Et de reformatione Rectorum Civitatum, Provinciarumque d. Status.

Has Ægidianas edidit Ægidius Cardinalis, de quo ſuprà in conſtit. 1. Innoc. VI. Cùm onus. fol. 259. Et iterato tas in d. Statu obſervari juſſit Paul. III. infrà in ejus conſtit. 17. Officii. Sed Carpenſes conſtitutiones dictarum Ægidianarum reformatorias, in Provincia Marchiæ, idem Paul. III. ligari voluit ibidem.

De prædictorum auctoritate Rectorum, & Officialium reformatione, inſpice ſup. conſt. 3. Paol. II. Munera. fol. 3.

Edita An. D. 1477.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

ET ſi de cunctorum Chriſtifidelium proſperis ſucceſſibus, & aſſuetæ pietatis officio cogitare teneamur, de incolarum tamen Provinciarum, civitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum temporali dominio Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectorum, proſpero, & fœlici regimine tanto propenſiorem coram gerere, & ad illorum regimen deputatorum pro tempore Officialium vitam, ritus, & mores ſolertiori cura ordinare debemus, quantò illorum cura, ſpecialiùs nobis immediatè dignoſcitur eſſe commiſſa, nóſque eos, utpotè peculiares dictæ Eccleſiæ filios præ cæteris gerimus in viſceribus charitatis.

Hic Pont. Commiſſarios deſtinavit ad inquirendum de vita & moribus Officialium, & Gubernatorum extra Curiam.

§. 1. Dudum ſiquidem, cùm ad aures noſtras perveniſſet, quòd nonnulli ex Præſidentibus Provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis præfatæ Eccleſiæ immediatè ſubjectis, & in eis Magiſtratus pro Nobis, & eadem Eccleſia gerentes, ac alii Officiales, propriæ ſalutis obliti, variiſque affectibus præpediti, nonnulla committere non expaverant, quæ in opprobrium præfatæ Eccleſiæ, ac ſubditorum noſtrorum damnum pariter, & jacturam, redundare noſcebantur. Nos tunc nonnullos viros probos ex multis electos, Syndicos, & Commiſſarios ad inquirendum de vita, moribus, & regimine Gubernatorum, & aliorum Officialium quorumcumque in Provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, quævis officia exercentium, & quocumque nomine nuncupatorum, ac quavis dignitate, & honore fungentium, & audiendum querelas omnium, & ſingulorum de eis, palàm vel ſecretè conqueri volentium, & nobis quæ invenirent fideliter referendum, ad univerſas Provincias, civitates, terras, caſtra, & loca prædicta, duximus deſtinandos. Et quorum poſtmodùm relatione fideli cognovimus, Legatos, etiam de latere, Gubernatores, Poteſtates, Rectores, & alios Officiales, tunc & pro tempore deputatos, in Provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, in multis à jure communi, & tradita eis norma, forma, & ordine per Provinciales confirmationes, à ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, & Legatis, qui in Provinciis ipſis pro tempore fuerint, circa ſuorum officiorum executionem deviaſſe, & deviare, prout nobis relatum fuerat ante miſſionem Syndicorum eorumdem.

Et modo ipſis Officialibus præcipit obſervantiam conſtitutionum Ægidianarum cum earum declarationibus.

§. 2. Cupientes igitur emendatis præteritis, ne talia perpetrentur in poſterùm, pro poſſe, opportunum adhibere remedium, hac ſalubri in perpetuum valitura conſtitutione, ſtatuimus, & ordinamus, quòd qui nunc ſunt, & pro tempore in Provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, deputati Legati, etiam de Latere, Gubernatores, & eorum Locumtenentes, teneantur, debeant firmiter, & inviolabiliter obſervare, & (quantum in eis eſt) per alios ad quos ſpectat, tenaciter obſervari facere omnes, & ſingulas Provinciales conſtitutiones prædictas à ſummis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris ac Legatis, ut præfertur, editas dudum per bonæ memoriæ Ægidium Epiſcopum Sabinenſem, in eiſdem provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis Apoſtolicæ Sedis Legatum, in unum volumen in ſex libros diſtinctum, & collectas, & redactas, cum additionibus, modificationibus, & correctionibus, quæ deſuper emanarunt à bonæ memoriæ Gabriele, tituli ſancti Clementis, Presbytero Cardinali, & Inclyto Epiſcopo Albanenſi, ac Philippo Epiſcopo Portuenſi, tunc tituli ſanctæ Suſannæ Presbytero Cardinali, & Joanne tituli ſancti Clementis etiam Presbytero Cardinali in Provincia noſtra Marchiæ Anconitanæ, dictæ Sedis ſucceſſivè Legatis, & à nobis noſtriſque ſucceſſoribus Romanis Pontificibus, pro tempore emanabunt, & præſertim ſub quintadecima De prohibitione compoſitionis ſuper homicidio, & ſextadecima immediatè ſequenti De prohibitione caſſationis proceſſuum ſine Theſaurario; ac decimaoctava. Quòd nullus gratis ad inſtantiam alicujus officialis debeat aliquid portare, in primo, necnon ſub quarta De vita, ac honeſtate, ac habitatione Rectoris, ac ſuorum officialium, maximè dum inhibet officialibus, ne ultrà exigentiam victus, victualia emant à ſubditis. Et cum noſtris modificationibus infraſcriptis, ſub undecima De officio, & mercede Notariorum Cameræ Rectoris, & ſigillo; ac tertiadecima De ſolutionibus Notarii Theſaurarii, necnon quintadecima De ſigillis pertinentibus ad banchum, & eorum ſolutionibus, in ſecundo libro dicti voluminis; & ſub undecima De mercede Notariorum per ſcriptores, & ultima Contra homicidas, rubricis, inter dicti Joannis Legati additiones collocatæ fuiſſe noſcuntur.

Bullæque Pii II. & Paul. II. contra homicidas, quas habes ſuprà.

§. 3. Et quæ contrà eoſdem homicidas à ſanctæ memoriæ Pio Secundo, & Paulo etiam Secundo, Romanis Pontificibus, prædeceſſoribus noſtris. Et ab eodem Paulo prædeceſſore, Super prohibitione receptionis munerum, & remiſſione pœnarum. Ac demum à nobis Super prohibitione reiterationis viſitationis Provinciarum, & receptione procurationum, ratione viſitationis hujuſmodi, ac ſportularum pro cauſarum deciſione, emanarunt literas, & conſtitutiones. Et de his omnibus, ut præfertur obſervandis, & obſervari faciendis firmiter, Legati de latere in noſtris, reliqui verò Gubernatores, & eorum Locumtenentes præfati jam deputati, & officia ſua exercentes, infrà menſem poſt publicationem præſentium, & in poſterùm deputandi, antequam officia eorum incipiant exercere, in Romana Curia præſentes, per ſeipſos, abſentes verò, per legitimum procuratorem, ad hoc ſpeciale mandatum ha-

bentem, in Camera Apoſtolica, diebus quibus Camera tenetur, ſedentibus ibidem Camerario, & Prælatia Præſidentibus ac Clericis ejuſdem Cameræ (præter ſolitum, quod propterea non omittatur) ſpecificè, & nominatim in ejuſdem Camerarii, ſeu Vicecamerarii, vel Locumtenentis manibus, præſtare teneantur, & debeant juramentum, ac idoneos fidejuſſores. Et ſi illas tranſgredi comperti fuerint, præter perjurii reatum, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrant, à qua, præterquam in mortis articulo conſtituti, ab alio quàm à Romano Pontifice, proprio ore ſpecialiter errorem ſuum detegendo, nequeant abſolutionis beneficium obtinere.

Pro collatione officiorum percipimus quòd conſtitutionibus eſt taxatum, & deſuper non paciſcantur.

§. 4. Et quia nonnulla ſæpè occurrunt, ſuper quibus per eaſdem conſtitutiones non videtur eſſe ſufficienter proviſum, conſtitutioni collocatæ in eodem primo libro ſub rubrica. De non exercendo officium in terris Eccleſiæ, ubi requiritur confirmatio per Rectorem, niſi fuerit confirmatus; & dictæ conſtitutioni ſecundi libri, ſub rubrica quarta De vita, & honeſtate, ac habitatione rectoris, & ſuorum officialium, dum prohibet familiares Rectorum, & Gubernatorum, familiaritate durante, & ea finita, infrà annum, ad aliquod officium aſſumi; eadem auctoritate adjicimus, quòd Legati, Rectores, & Gubernatores præfati, ab iis qui pro tempore electi, aſſumpti, vel deputati fuerint ad aliqua officia, aut aliis pro eis, etiam ſponte ſolventibus, & offerentibus, directè, vel indirectè, electiones eorum fieri procurando, vel etiam confirmationes malitioſè differendo, ſeu illas confirmando, nil ultra recipiant, aut recipi permittant, quàm per conſtitutiones ſit permiſſum, nullámque ſuper participatione de ipſorum officiorum ſalario, & emolumento, pactionem ineant, aut iniri permittant per quoſcumque præſertim domeſticos familiares ſuos, ſub eadem excommunicationis ſententia, ut præfertur incurrenda.

Circa notarii mercedem, ſervent hanc taxam.

§. 5. Conſtitutioni autem prædictæ primi libri, ſub rubrica De officio, & mercede notariorum Cameræ Rectoris, & ſigilli, eadem auctoritate adjicimus, quòd pro literis ſupplicationum, ſive reſcriptis ſuper ſalvo conductu, moratoria, aut ſecuritate in quocumque civili vel criminali negotio, pro ſingula perſona, quatuor bajochos, & ſi plures fuerint perſonæ, ultra primam pro qualibet perſona, unum bajochum dumtaxat recipiant, dummodò in totum, quæcumque ſint perſonæ, ultra quam decem & octo bajochi non exigantur ab eiſdem, nec fiant malitioſè pro ſingulis ſummæ, ubi pro eodem negotio eis conceduntur induciæ. Pro literis autem repreſaliarum, ſolvatur medietas ejus quod continetur conſtitutione prædicta, & pro literis ac ſigillis cujuſcumque præcepti, non quatuor anconitani (ut in conſtitutione continetur) ſed ſex bajochi exigantur, & tantum pro litera, reſcripto, mandato, præcepto, & ſigillo quod ſuperſedeatur in aliquo proceſſu, & ſimiliter pro litera, & ſigillo mandati quod tollatur proceſſus contra ſingularem perſonam factus, & ſi contra plures eſſent, pro quolibet, ultra primum, unus bajochus exigatur: ita ut quotcumque ſint, ultra quam decem, & octo bajochi, pro omnibus non recipiantur, ſive una, ſive plures literæ fierent pro eiſdem. Et ſi contingat in eadem cauſa plura reſcripta emanare, facta ſolutione pro primo, pro reliquis, & eorum ſingulo, nil ſolvatur.

Et Gubernatores circa Viagia Judicum nihil participent, & ſervent conſt. hic citatam.

§. 6. Et quia circa contenta in conſtitutione ſecundi libri prædicti, ſub rubrica De viagiis judicum, officialium, & majorum commiſſionum, ſalaria (ut accepimus) frequenter exceduntur, inhibemus Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, & Locumtenentibus prædictis, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ut præfertur incurrenda, ne pro cauſis, & negotiis pro quibus viagia concedi contigerit pro tempore, juxta conſtitutiones, mittere præſumant alios quam judices generalis curiæ, ad quos ratione ſuorum officiorum quæ obtinent, pertinet cognitio cauſarum, & negotiorum eorumdem, nec de proventibus, & viagiis hujuſmodi, quicquam ſibi, & ſuis appropriare, directè vel indirectè, quovis quæſito colore præſumant, faciántque conſtitutionem ipſam, & deſuper factam à dicto Joanne Cardinali declarationem, quoad ſalariorum exinde provenientium ſolutionem, firmiter obſervari.

Proceſſus non circumducant.

§. 7. Et ut compoſitiones, & mandata de ſuperſedendo ſuper proceſſibus criminalibus, omni corruptelæ ſuſpicione ceſſante, procedant, dicta auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, illa nullius eſſe debere roboris vel momenti, niſi conſentiente Theſaurario provinciæ pro tempore exiſtente, emanaverint; & forma conſtitutionis ſecundi libri prædicti ſub 47. rubrica De compoſitionibus ſuper maleficiis ſeu proceſſibus, & condemnationibus, ſervata fuerit in eaſdem.

Non impediant pœnas pervenire ad manus Theſaurarii.

§. 8. Nec liceat de cætero Legatis, Gubernatoribus, & Locumtenentibus prædictis, provenientes ex criminibus, & delictis quibuslibet, & pœnas, & mulctas ad alterius quàm ad Theſaurarii manus, etiam ſub colore depoſiti, ad finem illas convertendi in reparationem ædificiorum, vel alium uſum, facere quomodolibet pervenire, ſed etiam ſi exponendi in alios uſus hujuſmodi licentiam, & facultatem haberent, eas per manus Theſaurarii recipi, & exponi facere teneantur, ſub pœna dupli ejus quod aliter deponi vel ſolvi contingeret, per Theſaurarium de ejuſdem contrafacientis ſalario retinenda.

Cauſas in prima inſtantia non avocent, &c.

§. 9. Abſtineant præterea Legati, Gubernatores, & Locumtenentes præfati penitùs à commiſſione, & delegatione quarumcumque cauſarum in prima illarum inſtantia, juxta noſtrarum prædictarum continentiam literarum, & etiam in ſecunda, quotiens audiendum in loco eſſe contigerit ordinarios judices deputatos, niſi in prima inſtantia ſupplicantis perſonæ miſeria ſive debilitas, & adverſarii potentia id expoſcat; & in ſecunda inſtantia ad ipſos contingat appellari, quibus caſibus cauſas ipſas delegent illis dumtaxat judicibus qui eſſent ordinarii eiſdem, nequeantque delegati ipſi tunc delegationis hujuſmodi prætextu, aliquid emolumenti à collitigantibus exigere, vel habere, etiam quantum licitè eis alias per dictas literas noſtras, ſeu alias diceretur conceſſum.

In cauſis à Sede Apoſt. eis commiſſis nihil recipiant.

§. 10. Nec ſimiliter ipſi Legati, Gubernatores, & Locumtenentes aliquid petant pro cognitione, & deciſione cauſarum, quæ eis per Sedem præfatam in quavis inſtantia, cum earum avocatione à judicibus coram quibus ſunt introductæ, vel ſine illa, pro tempore delegantur, ſeu alias ex quavis cauſa remittuntur ad eos.

Juſſio quotannis publicandi hanc Bullam.

§. 11. Et prædictæ tàm noſtræ, quàm prædeceſſorum conſtitutiones, ac omnia in præſentibus literis contenta, eò firmiùs obſerventur, quò ſæpiùs fuerint publicatæ, eadem auctoritate ſtatuimus, quòd Legati, Gubernatores, & Locumtenentes prædicti nunc, & pro tempore exiſtentes, in ſupradicto volumine, prædeceſſorum, & noſtras prædictas, & præſentes literas, inſeri, & deſcribi, convocatiſque officialibus, & curialibus curiarum ſuarum, ac populi multitudine, conſtitutiones ipſas, necnon literas prædictas, annis ſingulis, Kalendis menſis Octobris cujuslibet anni, publicè, & intelligibili voce, de verbo ad verbum legi faciant, & publicari.

Extenſio conſt. Egidianarum ad Urbem & totum Statum Eccleſiaſticum. Alia extenſio indicata eſt in ſub.

§. 12. Ne autem Gubernatores, quos dicta Sedes nonnumquam non in Provinciis, ſed in Urbe, ſpecialibus civitatibus, terris, & locis deputare conſuevit, quocumque nomine deputati, ſeu nuncupati, & eorum Locumtenentes, & Theſaurarii, ac officiales in illis pro tempore deputari, à conſtitutionum, additionum, modificationum, ac prædictarum, & præſentium literarum obſervatione, eo prætextu ſe excuſent, quòd in ipſis delegatis, Gubernatoribus, & Rectoribus Provinciarum, Theſaurariis, judicibus, & officialibus in illis deputatis dumtaxat caveatur, illíque tantum ligentur

Per eaſdem: dicta auctoritate conſtitutiones, additiones, modificationes, & literas prædictas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, ad Urbem, civitates, terras, & loca ſpecialis commiſſionis, & in illis, nunc & pro tempore deputatos, Vicecamerarium, Gubernatores, Theſaurarios, Poteſtates, Judices, & Officiales, quatenus ad eos adaptari poſſint (abſque tamen præjudicio ſtatutorum, & conſuetudinum Urbis, civitatum, terrarum, & locorum ſpecialis commiſſionis hujuſmodi, & illorum communitatibus, & univerſitatibus conceſſorum indultorum quorumlibet, quibus aliàs non derogetur) extendimus: & volumus, ac mandamus illas in eiſdem Urbe, Civitatibus, Terris, & locis ſpecialis commiſſionis, ſicut in Provinciis, firmiter obſervari, ſub cenſuris, & pœnis contentis in eiſdem.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus, indultis, & privilegiis, & literis, quibus (quatenus contentis in præſentibus literis contrarientur) ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 6. die 30. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1477. 3. Kal. Junii, Pont. noſtri Anno 6.

XVI.

Innovatio Collegii Abbreviatorum literarum Apoſtolicarum, cum aſſignatione indultorum, & emolumentorum.

Collegium iſtud primò inſtituit Pius II. deinde immutavit Paul. II. Sed hæc inſtitutio perſiſtit, eamque confirmavit, & indulta ampliavit Leo X. infrà in ejus conſtit. 14. Summi. Eorum autem officium antiquiſſimum eſſe patet ex lectura 3. conſtit. Martini V. In Apoſtolicæ. ſup. fol. 295. ubi habet etiam, quod eorum munus eſſet.

Hanc Bullam comprobavit Jul. II. die 2. Aprilis 1506. ſed eam uti minùs neceſſariam præterii. Et eis nuper Paul. V. aliqua privilegia elargitus eſt, in conſt. 2. Romani Tom. 3.

Edita An. D. 1478.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Divina æterna Dei ſapientia quæ in ſui diſpoſitione non fallitur, non ſolum ſuperiora, ſed etiam inferiora, & humana ea ordinatione, & ratione perfecta & varietate decora diſponit & ordinat, ut ſingula quæque operatione diverſa, mutua tamen charitate & æquitate inter ſe conjuncta eſſe videantur, & nulli ex rebus in ſupernis, terreniſque miniſteriis ordinatis ſuos terminos egredi liceret; Qua conſideratione prædeceſſores noſtri Romani Pontifices (ut veriſimiliter credi poteſt) inducti, ad quæque certa ratione jubente, imprimis Eccleſiam Dei univerſam, cujus caput Romana Eccleſia eſſe dignoſcitur, legibus, conſtitutionibus, moribus, & decretis ſumma diligentia, vigilantia indefeſſa, & ordinatione irreprehenſibili, dirigere, inſtituere, & ſtabilire conati ſunt. Quorum veſtigia quantum à nobis fieri poteſt, unà cum fratribus noſtris imitari ſatagentes, prolapſa reducere, exceſſiva corrigere, defectus ſupplere, errata emendare, & omnia ad probatiſſimum ordinem, & ſemitam rectam perducere omni ſtudio provigilamus, ſperantes in eo à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum affluenter procedit, quod conatus noſtros adjuvare conabitur.

Paulus ij. Inſtitutionem à Pio ij. de 70. Abbreviatoribus factam reſtituta eis pecunia revocavit, & eorum emolumenta in cæteros ejus uſus convertit. Sed eorum Bullas uti minùs neceſſarias præterii.

§. 1. Dudum ſiquidem fœl. record. Paulus Papa Secundus prædeceſſor noſter, tempore ſuæ aſſumptionis ad Apoſtolatus apicem, quamdam ordinationem per recolendæ memoriæ Pium Papam II. etiam prædeceſſorem noſtrum, de Septuaginta Abbreviatoribus literarum Apoſtolicarum certis de cauſis factam & ordinatam, ex aliis cauſis juſtis & honeſtis tunc animum prædicti Pauli prædeceſſoris moventibus, eiſdem Abbreviatoribus de certis pecuniis pro neceſſitate dicti Pii prædeceſſoris, ac ejuſdem Romanæ Eccleſiæ, & proviſione contra Turcas tunc imminente perſolutis, integra prius reſtitutione facta, revocavit, & annullavit, & aſſignata certa portione emolumentorum officii Abbreviatoriæ, ſcilicet Venerabili fratri noſtro Roderico Epiſcopo Portuenſi tunc Sancti Nicolai in Carcere Diacono Cardinali, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, pro quibuſdam familiaribus ſuis, juxta arbitrium dicti Vicecancellarii, necnon viginti ducatos auri de Camera cuilibet ex dilectis filiis Duodecim Abbreviatoribus de Parco Majori, reſiduum verò, quod inde ſuper excreſcebat, in alios uſus convertit.

Hic autem Pontifex, poſt ejus ad Pontificatum electionem eadem emolumenta alio modo diſtribuit.

§. 2. Nos verò qui dicto Paulo prædeceſſore, ſicut Domino placuit, de medio ſublato, fuimus divina favente clementia in Sede Petri collocati, exiſtimantes decere Romanum Pontificem omni tempore, & præcipuè in aſſumptione ſui Apoſtolatus magna liberalitate uti, dictam partem quam prædictus Paulus prædeceſſor in alios uſus convertebat, dicto Vicecancellario, & Locumtenenti ſuo, ac Referendario commiſſionum, necnon eiſdem de Parco majori, ac diverſis tàm Abbreviatoribus, quàm aliis Curialibus, noſtris quoque & Venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium familiaribus, ad arbitrium & diſcretionem dicti Roderici Vicecancellarii diſtribuendam libenter remiſimus, & condonavimus. Quæ quidem donatio additis quinque florenis ſimilibus pro quolibet ex dictis Abbreviatoribus de majori præſidentia, per ſeptem annos continuos integraliter & ſine diminutione effectum ſortita exitit. Quæ quidem omnia ſic per Vicecancellarium diſtributa, & compenſata, rata & grata habuimus, quemadmodum etiam tenore præſentium approbamus, & approbata eſſe volumus.

Sed ob peſtilentiam & bella, diminuta fuerunt emolumenta Abbreviatorum, & ſic juxtà dictam diſtributionem minimè executioni demandata ſunt.

§. 3. Nuper verò propter peſtilentiam, quæ Urbem Romanam & loca circumvicina æſtate proxima vexavit, & propter arma bellica, quæ neceſſariò licet inviti contra hoſtes Eccleſiæ ſuſcipere coacti fuimus, & ob varias temporum difficultates, ceſſantibus & diminutis magna ex parte emolumentis & proventibus officii Abbreviatoriæ hujuſmodi, cum aliis Abbreviatoribus hujuſmodi emolumenta in Cancellaria percipere conſueris, non fuerint à quibuſdam menſibus citra ſtabilia ſalaria perſoluta univerſa, clamores, jurgia ac quamplurimæ querelæ ad nos prolata fuerint.

Hic ideò Pontifex Statum Collegii Abbreviatorum innovat, cum ordinationibus infraſcriptis.

§. 4. Nos igitur conſiderantes quòd ſi aliquis certus Abbreviatorum numerus, ſub juſtis & honeſtis conditionibus, habita etiam perſonarum conſideratione inſtitueretur, per quos negotia Cancellariæ Apoſtolicæ expedirentur, & ordo debitus in expeditione literarum Apoſtolicarum rectiùs obſervaretur, ipſique Abbreviatores honore, præmióque allecti, adhibita excitatione, peritiores in futurum efficerentur, ex quo Apoſtolicæ Sedis & Cancellariæ prædictæ honori atque auctoritati, & partium commoditati magis conſuleretur; ſuper iis cum Roderico Vicecancellario, & aliis fratribus noſtris prædictis communicato conſilio, de præfati Roderici, & fratrum noſtrorum eorumdem conſenſu. Omnes & ſingulas portiones & aſſignationes dictorum emolumentorum, ac aliorum quorumcumque diſpoſitionem, quas tàm dictus Rodericus Vicecancellarius, quàm ejus Locumtenens & Referendarius commiſſionum, & alii omnes tàm de prima Præſidentia quàm de minori Parco, & alii in certis rotulis deſcripti, & deſcribi ſoliti, hactenus perceperunt, ac omnia & ſingula conſtitutiones, ordinationes, diſpoſitiones, conceſſiones, ſtatuta, privilegia & indulta Apoſtolica quæcumque à nobis, ſeu prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſub quibuſcumque verborum formis, & expreſſionibus, cum quibuſcumque etiam fortioribus & inſolitis, ac derogatoriarum derogatoriis clauſulis, etiam ſi de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio habenda foret, ſuper præmiſſis portionibus, & earum aſſignationibus hactenus emanata, & præſentibus literis noſtris, & eorum effectui quo-

modolibet contraria, quæ præſentibus haberi voluimus pro expreſſis, caſſantes, irritantes, ſupprimentes, & penitùs extinguentes, ac pro nullis & infectis haberi volentes, de dictis officiis & emolumentis Abbreviatoriæ, ordinationem facimos infràſcriptam, quam perpetuò futuris temporibus ſtabilem eſſe, & ab omnibus inviolabiliter obſervari volumus & mandamus.

Abbreviatores ſint numero 72. videlicet duodecim Præſidentes de Parco majori, viginti duo de Parco minori, & reliqui examinatores ſint literarum Apoſtolicarum. Quoad primos Abbreviatores aliqua privilegia ſunt conceſſa à Paulo V. ut hic indicavi in rubr.

§. 5. In primis ſuffragante divino ſpiritu & conſcientiæ puritate, prævia auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de expreſſo dictorum Fratrum conſilio & aſſenſu, ac plenitudine poteſtatis, hac irrefragabili conſtitutione ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, in Cancellaria Apoſtolica præter alios ejuſdem Officiales, ſint & eſſe debeant Septoagiuta duo Abbreviatores dumtaxat, inter quos Duodecim Præſidentes de Parco majori; Viginti duo de Parco miooti; reliqoi verò examinantes literas in prima viſione Abbreviatores nuncupentur, & exiſtant, & unum Collegium invicem conſtituant. Præter quos oulli liceat in hujuſmodi Abbreviatoriæ officio, literas Apoſtolicas ſignate, qui Romano Pontifici, & ipſi Roderico, ac Vicecancellario pro tempore exiſtenti dumtaxat & nemini alteri ſubſint.

Officia ipſorum compatibilia ſint cum aliis Curiæ officiis.

§. 6. Et eorumdem Septuaginta duntum Abbreviatorum officia, cum quibuſvis aliis officiis Romanæ Curiæ & Cancellariæ Apoſtolicæ prædictarum incomparabilia nullatenus cenſeantur, ſed poſſiot per unum & cumdem cum quibuſvis etiam pluribus aliis officiis dictæ Curiæ abſque indulto & diſpenſatione qualibet liberè retineri.

Probi viri eligantur in Abbreviatores.

§. 7. Nec admittantur ad illa niſi probi viri, & in ætate decenti cooſtituti, ac in officio Abbreviatoriæ inſtructi, vel ſi qui ſint idonei & apti ad hoc inſtruantur.

Habitum proùt ſcriptores Apoſtolici deferant. Admittantur Abbreviatores, primò ad minorem, poſteà ad majorem Parcum, extraneis excluſis.

§. 8. Habitum honeſtom ad inſtar Scriptorum deferentes, & ſecundùm eorum, & cujuſlibet ipſorum ſufficientiam, occurrente vacatione ad primum examen, & de primo examine, ſive de prima viſione, ad minorem Parcum, & do illo ad Præſidentiam de Parco majori, aliàs juxta ordinationem piæ memoriæ Benedicti Papæ XII. & Calliſti III. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum aſſumantur, & in aſſumptione locorum pro tempore vacantium quibuſvis aliis qui de illo Collegio non forent, cæteris paribus, præferantut.

Emolumenta eis aſſignantur. Addita eſt portio pœnis Abbreviatoribus Parci majoris tantùm, ut in Bulla Pauli V. citata hic in rubr.

§. 9. Et quòd emolumenta dictotum Abbreviatorum ſint una taxa, æqualis taxæ quæ datur pro groſſa dictarum literarum Apoſtolicarum Scriptoribus pro quibuſvis literis, quas per Cancellariam eamdem, aut Cameram, ſeu alias quomodolibet pto tempore expediri contingit, cum ſupplicatione & ſine, etiam pto Conſiſtorialibus Eccleſiarum & Monaſteriorum, aut aliorum quorumcumque beneficiorum, abſque tamen noſtrorum, & dictæ Sedis Notariorum de numero participantium exiſtentium, ac ejuſdem Cancellariæ Seneſcalli pro tempore exiſtentis, ac ipſius Seneſcalliæ proviſionibus, præjudicio, & illas concernentibus literis, ſive ſupplicatione de juſtitia communiter appellatis, ac pet dilectos filios Sectetarios noſtros de emolumentis Cancellariæ prædictæ parricipantes expedire, debitis & conſuetis, dumtaxat exceptis.

Exigendique modum præfinit.

§. 10. Et exigantur in communi per tres ex dictis Abbreviatoribus, quorum unus per Abbreviatores majoris Præſidentiæ ſecundùm ordinem eorum, alii verò duo per reliquos Abbreviatores cum onere tenendi tres libros computorum, ſingulis menſibus, cum ſalariis de Parco majori quinque; pto aliis vetò duobus deputandis trium florenorum ſimilium pro quolibet ipſorum duorum deputentur, & colligantur, & in ipſis libris more ſolito fideliter annotentur, juramento per ipſos præſtito in manibus Vicecancellarii, vel ejus Locumtenentis, de fidelitet exercendo officium ſuum, & de collecta pecunia integrè perſolveoda & teddeoda, dimiſſis pto labore Abbreviatorum groſſis quinque prout hactenus conſuetum fuit, qua ſumma quinque groſſorum contenti eſſe debeant, & nihil ultrà percipere, declarantes, & volentes quòd pecuniæ ipſæ ſic collectæ, in primo menſe apud illum de majori Parco, in aliis verò duobus menſibus apud ipſos duos alios ut ſuprà deputatos à Collegio ſucceſſivè remaneant, & fideliter conſerventur.

Diſtributionem quoque eorumdem emolumentorum decernit.

§. 11. Et in fine cujuſlibet menſis diſtributiones, & emolumenta prædicta per ipſos receptores diligenter & fideliter, deductis ſalariis & aliis oneribus pro tempore, taliter dividantur & aſſignentur. Videlicet ex omnibus pecuniis ut ſuprà collectis, quilibet de Parco majori unam & dimidiam, & ſinguli ex aliis onam tantùm partem habeant, ut putà ſi quilibet ex aliis præterquam de Parco majoti ſex ſinguli; de majori Præſidentia Abbreviatores præfati novem florenos percipiant. Mandantes de menſe in menſem prædictum ordinem & modum in colligendis, ſervandis, & diſtribuendis pecuniis ipſis, fideliter & inviolabiliter cootinuari & obſervari debere.

Eximit à ſolutione eorum familiares ipſius Papæ, & Vicecancellarii, & etiam ſpecialiter Privilegiatos ab iſta ſolutione.

§. 12. Nec prætextu cujuſvis mandati de expediendo hujuſmodi literas gratis, & io officio eorumdem Abbreviatorum quavis conſideratione per nos & Sedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, & ſub quibuſvis cenſuris & pœnis, Eccleſiaſticis ſeu pecuniariis pro tempore conceſſi, ab hujuſmodi taxæ exactione abſtinere, & mandatis hujuſmodi parere teneantur quoquo modo, nec ſub cenſuris prædictis vigore dictorum mandatorum comprehendantut præterquam noſtrorum & dicti Roderici & pro tempore exiſtentis Vicecaocellarii familiarium continuorum commenſalium, ac illorum qui ex privilegiis hactenus obſervatis, vel conſuetudine gratis expedire conſueverunt.

Supplicationes Papæ deferantur omnes per Magiſtros regiſtri ad Vicecancellarium, qui eas diſtribuat Abbreviatoribus.

§. 13. Supplicationes quoque per oos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices in noſtra vel eorum præſentia, ſeu aliàs qoomodolibet ſignatæ, per Magiſtros & Clericos regiſtri earumdem ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & officiorum quæ io eodem regiſtro obtinent privationis pœna eo ipſo incurrenda ad prædictum Rodericum Epiſcopum & pro tempore exiſtentem Vicecancellarium, vel ejus in abſentia dicti Vicecancellarii Locumtenentem deferantur, & per eum ſi hoc facere voluerit, vel per diſtributorem per dictum Vicecancellarium pro tempore ex numero dictorum Septoaginta duorum deputatum, cum ſalario ſex ducatorum ſimilium juxta retum difficultates & materiarum exigentiam, ſub excommunicationis pœna, & dicti ſalarii ſui privatione dictis Septuaginta duobus Abbreviatoribus, & non alii ſervata juſtitia & æqualitate, juxta formam perceptionis emolumentorum, videlicet quando, oni ex aliis duæ Abbreviatori de prima Præſidentia tres tantùm ſupplicationes diſtributæ fuerint, omni fraude & dolo ceſſantibus conſignentur, de ſcriptis priùs, & annotatis dictis diſtributionibus in duobus libellis per ipſum diſtributorem deputatum, quorum unum in domo dicti Vicecancellarii, ubi Cancellaria, pro tempore renetur, ut omnibus patere poſſit, alterum apud ſe tenere & conſervare debeat; declatato tamen quòd ipſe diſtributor pro tempore ſibi ipſi minimè diſttibuere poſſit.

Quibus pro examine dictarum, literarum præmium datur.

§. 14. Et ut Abbreviatores ipſi tàm de Patco minori, quàm de prima viſione, ad hujuſmodi exercitium examinandi literas in prima viſione, dignè & laudabiliter exequcodum, faciliùs alliciantur, quòd de qualibet litera quam in prima viſione examinaverint nnum turonem accipere poſſint & habere debeant pro labore, ita tamen quòd gratioſa, & executoria deſuper literæ quoad hoc pro una Balla reputentur, & unus dumtaxat groſſus duobus ex eis illas ſignautibus eaſolvantur.

Et etiam pro correctione minutæ &c.

§. 15. Item ſtatuimus & ordinamus, quòd nullus dictorum Abbreviatornm, tàm majoris quàm minoris Præſidentiæ, ab aliquo Abbreviatore minotas ſuas per ſe conficiente, niſi minuta ipſa ſit omninò malè compoſita, vel difficilis admodòm correctioois, pro correctione cujuſlibet minutæ, & illius judicatura, ac petitione ultra tres groſſos

recipere

recipere non debeat. Ita tamen quòd expeditio ejus non audeatur quovis modo ſine rationabili cauſa recuſare, & tàm literæ gratioſæ, quàm executoriæ ut ſunt pro unica minuta & expedirione computentur. De proviſionibus verò Conſiſtorixlibus conſuetum duorum ſimilium florenorum, de taxa ipſius Abbreviatoriæ, ut ſuprà ſolvenda, excomputandorum Abbreviatores de prima Præſidentia præſati pro ipſorum minutis & expeditione percipient ſalarium.

Capellam habeant Abbreviatores, ubi ſingulis diebus Cancellariæ, Miſſam audiant.

§. 16. Et quia ſine divina grxtia nihil fœliciter procedere poteſt, ad illam impetrandam, Quòd omnes Abbreviatores de numero Septuaginta duorum hujuſmodi hxbeant unam Capellam, & Altare portatile, ſuper quo in domo Vicecancellarii, in loco ad hoc congruo & honeſto, miſſam omnibus diebus, quibus ipſa Cancellaria tenebitur, cum collecta ſemper pro Romano Pontifice quæ incipit, Deus omnium fidelium Pxſtor & Rector famulum tuum Sixtum, &c. celebrari faciant.

In admiſſione ad officium, ſolvant localia ut hic.

§ 17. Quódque Abbreviatoribus qui cedentibus vel decedenribus aliquibus ex infraſcriptis quos in Abbreviatores literarum prædictarum hac vice una cum Roderico Vicecancellario recipimus, & Collegio prædicto juxtx ordinem deſcriptionis eorum quæ infrà fiet aggregamus, & aliis eorum loca & officia alias quomodolibet dimittentibus, illi qui ad Collegium ipſum loco cedentium vel decedentium, aut xdmittentium admittentur, Quatuor florenos auri de Camerx pro dicta Capella ſeu Capellano, & præter illos pro jocalibus & eorum receptione xd officium ipſum ducatos ſex, quorum duos Vicecxncellarius, & reliquos quatuor ducatos diſtributor & deputati præſati ad pecunias colligendas, ſimiliter quilibet unum recipiat. Et ſimiliter pro conceſſinne ejuſdem officii quam à nobis vel Sede Apoſtolica, vel Vicecancellario, pro officiis quæ ad ejus diſpoſitionem ſpectabant obtinebunt, dum per liberxm reſignationem illa obtinentium, vacabunt, medietatem ejus quod pro ſimili conceſſione officii Scriptotiæ, Scriptores perſolvunt, Romano Pontifici, xut Vicecancellario à quo conceſſiouem ipſam hxbebunt, id eſt florenos ſimiles quinquaginta dumtaxat ſolvere, & non ultrà teneantur.

Officia eorum reſignabilia ſint.

§. 18. Et tàm illi, quàm primitùs admiſſi etiam de eadem mxjori Præſidentia, de eorum emolumentis & officiis, prout Scriptores hujuſmodi de ſuis diſponunt, diſponere, illáque reſignare liberè & licitè poſſint. Nóſque & ſucceſſores noſtri, ac ipſe Rodericus & Vicecxncellarius pro tempore exiſtentes, reſignationes, ſive ceſſiones hujuſmodi admittere, & illis in quorum favorem reſignationes, ſive ceſſiones ipſæ factæ fueriut, de hujuſmodi officiis providere teneantur.

Abbreviatores, indultis omnibus Scriptorum Apoſt. perfruuntur. Hæc indulta Scriptorum vid. infrà in Jul. II. Bulla 15. Sicut.

§. 19. Et inſuper quòd omnes & ſinguli tàm Præſidentiæ quàm de majori Parco, & ordinarii Abbreviatores hujuſmodi, omnibus & ſingulis conſtitutionibus, ſtatutis, ordinationibus, privilegiis, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertxtibus, declarationibus, prærogativis, antelationibus, conceſſionibus, favoribus, & indultis quibuſcumque gaudeant, potiantur, & utxntur, pariformiter & abſque ulla differentia, ſicuti dictarum literarum Scriptores præfati, etiam quoad hoc, ut familiares noſtri & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum perpetuò, & in quibuſcumque literis Apoſtolicis tales etiam magiſtri nominentur, & pro talibus ubilibet babeantur, & literæ Apoſtolicæ, grariam & juſtitiam concernentes pro Duodecim Præſidenribus de Parco majori, juxta eorum privilegia, pro dictis verò de novo creatis Sexaginta Abbreviatoribus gratis etiam in omnibus officiis pro perſonis ipſorum dumtaxat expediantur, ſicut & eo modo quo expediuntur literæ eorumdem Scriptorum, & extendentes ea omnia ad præfxtos Septuaginta duos Abbreviatores, & mandantes, & ſub pœnis & cenſuris in illis contentis, etixm quoad prædictos Septuaginta duos Abbreviatores firmiter obſervari in omnibus & per omnia, ac ſi illa dictis Septuxginta duobus Abbreviatoribus de verbo ad verbum conceſſa forent.

Collegium ſtatuta per ſe condere poſſit.

§. 20. Concedentes inſuper plenam & liberam facultatem, ac de ubetioris dono gratiæ indulgemus, dictorum Septuaginrx duorum Abbreviatorum Collegio, ſtatuta, & ordinationes, ac quæcumque alia ipſius Collegii & Abbreviatorum eorumdem commodum, decus, quierem, & directionem pro tempore concernentia condendi & ordinandi. Decernentes harum ſerie hujuſmodi ipſorum Abbreviatorum, ordinationes & ſtatuta (licita tamen & honeſta) pro tempore facta, plenam roboris firmitatem perpetuis futuris temporibus obtinere, & ab ipſis omnibus firmiter obſervari debere.

Tranſumptis hujus Bullæ & privilegiorum Apoſtolicorum credatur.

§. 21. Et quòd tranſumpta ſive tenor præſentium literarum, & cujuſlibet partis earumdem, & privilegiorum Scriptorum prædictorum, pari modo quo tenor literarum Cancellariæ indigentibux detur & illa ſtetur, in judicio & extra, prout tenori literarum earumdem ſtari conſuevit.

Abbreviatores laici, matrimonium contrahere poſſunt.

§. 22. Liceátque ſingulis Abbreviatoribus prædictis in ſacris ordinibus non conſtitutis pro tempore exiſtentibus matrimonium etixm cum viduis abſque alia diſpenſatione ſeu licentia Sedis prædictæ liberè contrahere.

Literæ Apoſtolicæ per Cameram expediendæ, ab ipſis Abbreviatoribus non ſignatæ, nullæ ſint. Hoc idem decrevit Leo X in ſubr. Circus, & pœnat eorum Solicitatoribus, eiſque tenentibus impoſuit.

§. 23. Porrò, quia txxæ literarum Apoſtolicarum quæ expediuntur per Cameram, præfati Septuaginta duo Abbreviatores notitixm forſan habere non poterunt plenariam; Volumus quòd literæ prædictæ de quibus taxa hujuſmodi ſolvenda eſſet, in ſuaſcriptione infrà plicam Bullæ circa medium, per duos correctores pro tempore deputatos expeditæ viribus careant. Diſtrictius inhibentes tàm Referendariis, Secretariis, Plumbatoribus, Regiſtratoribus, Magiſtris in regiſtro, Scribis, & Notariis etiam Cameræ Apoſtolicæ, quam aliis quibuſcumque Officialibus noſtris, & dictæ Sedix pro tempore exiſtentibus, ſub excommunicxtionis latæ ſententiæ, à qua xbſolvi non poſſint niſi per Romanum Pontificem, & in mortis articulo conſtituti, ſatisfactione præviâ, & emolumentorum ſuorum officiorum privationis, pœnis, ut literas hujuſmodi ſic ut præfertur non ſignatas nullatenùs admittant ſive expediant, ſed illas illicò ad deputatos prædictos ſignandas remittant.

Vices gerens Cancellariæ Vicecancellario deputatur, eique emolumenta hic aſſignantur.

§. 24. Et cùm prædictus Rodericus Epiſcopus & Vicecancellarius qui ejuſdem Eccleſiæ Vicecancellariatus officium multis annis eximia virtute, ſolertiſſima diligentia laudabiliter gubernavit, & Eccleſiam ipſxm pluries etiam propriis facultatibus non parcendo xdjuvit, ac cujus perſonam ob ejus præclara merita in nos & dictam Sedem collatx etiam in hæc temporum difficultate, aliis in rebus, prout nobis & eiſdem venerabilibus fratribus noſtris juſtum eſt, peramplius recompenſare intendxmus, pro nunc, ne tamen ex ordinatione hujuſmodi, in quam ipſe ut præfertur conſenſit, nimium diſpendium patiatur, ejus indemnitati aliqualiter conſulere volentes, & ne pro eo, quia ad eumdem Rodericum Epiſcopum & Vicecancellarium, etiam ex conceſſione noſtra omnium dictæ Cancellariæ officiorum Correctoriæ, & Scriptorum ipſarum literarum, necnon Notariorum ejuſdem Sedis officiis dumtaxat exceptis, libera diſpoſitio pertinere dignoſcatur, contingat in dubium revocxri, an ipſe de hujuſmodi Abbreviatoriæ officiis utpotè noviter, modo prædicto, per nos ordinatis, poſt factam ſibi per nos conceſſionem prædictam deponere debext, providere volentes, de ſimilibus conſilio & aſſenſu fratrum prædictorum, volumus & auctoritate prædicta etiam ſtatuimus & ordinamus, quòd ipſius Roderici Epiſcopi & Vicecancellarii in Cancellaria prædicta Locumtenens, qui expeditioni earumdem literarum vacare, & ipſius Roderici Epiſcopi & Vicecancellxrii plerómque ad hoc vacare impediri, in qua expeditione vices gerit unus ex Referendariis cauſxrum commiſſionum, qui commiſſiones ipſas examinat diligenter, & illarum vim & effectum eidem Roderico Epiſcopo &

Vicecancellario fideliter refert,& de ejus nomine & vice nonnunmqnam ſignat, & ſignatarum per nos commiſſionum, ſeu in præſentia noſtra & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis ſignaturas extendit, nunc & pro tempore exiſtens, alium ea dictis Septuaginta duobusAbbreviatoriæ officiis pro quolibet eorum, obtineant & percipiant una, pro qualibet portione emolumentorum eorumdem æqualem aliis portionibus aliorum, præterquam de prima Præſidentia Abbreviatorum prædictorum, poſſintque ab officio & emolumentorum perceptione hujuſmodi pro ſolo ipſius Roderici Epiſcopi & Vicecancellarii, aut alterius ad hoc ab eo ſpecialiter deputati nutu amoveri, & alii eorum loco ſubrogari toties quoties ſibi videbitur & placebit.

Officia 22. Abbreviatorum ſpectant ad collationem Vicecancellarii.

§. 25. Et quod dilectorum filiorum Magiſtrorum Joannis de Borgia Correctoris, Nicolai de Caſte, Ferrarii de Galbis. Gregorii de Puteu, Nicolai Bregeo, & Alberti Roc, modo ſex de majori Præſidentia, ac de minori Parco ſeptem, ſcilicet Ludovici Podocatei, Laurentii de Muchiis, Joannis Andreæ de Regio, Jacobi de Botafoco, & Stephani de Caciis, Joannis Victor & Franciſci de Arianis de Parma; necnon octo examinantium in prima viſione, ſcilicet, Franciſci de Maximis, Hieronymi Pauli, Jacobi Fiella, Joannis de Rio, Petri Leopardi, Jacobi Caſanova, Joannis Copis, & Franciſci Gaſeti, Abbreviatorum earumdem literarum, Abbreviatoriæ officia & loca, dum per ceſſum vel deceſſum, aut promotionem, privationem, ſeu quamvis aliam dimiſſionem prædictorum, & aliorum quorumcumq; qui officia & loca ipſa pro tempore obtinebunt, ad liberam ipſius Roderici Epiſcopi & pro tempore exiſtentis Vicecancellarii diſpoſitionem pertineant, poſſitque & debeat ipſe Rodericus Epiſcopus & pro tempore exiſtens Vicecancellarius, aut per eum ad hoc ſpecialiter deputatus, illorum reſignationem recipere & admittere, ac per ſuas literas ſuo ſigillo pendente munitas de illis dum pro tempore qualitercumque vacaverint, per ſeipſum ſeu ejus Locumtenentem, ſeu ad hoc ab eo ſpeciale mandatum habentem perſonis idoneis providere, & exigentibus perſonarum meritis & ſufficientia ſuper earumdem perſonarum, quibus ipſe providerit de hujuſmodi officiis,& locis requiſitarum qualitatum defectibus, cùm ſibi placuerit aut deputati. hujuſmodi diſpenſare cum eiſdem perſonis ad ipſa officia & loca obtinenda. Non obſtantibus prædictorum Benedicti & Calliſti literis præfatis ſuper habilitare,& illi quibus de eiſdem officiis & locis ipſe Rodericus Epiſcopus, & pro tempore exiſtens Vicecancellarius, ſeu deputati, duxerit ſuis literis providendum, ad officia & loca ipſa abſque aliqua alia proviſione recipiantur, & admittantur. Ita quod dictæ literæ prædicti Roderici Epiſcopi, ſeu ad hoc ab eis ſpecialiter deputati, vel pro tempore exiſtentis Vicecancellarii, quas abſque aliarum literarum Apoſtolicarum deſuper conficiendarum expeditione, perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus, iis quibus officia ipſa & loca conceſſerit & aſſignaverit, pleniſſimè & per omnia valeant & ſuffragentur, ac ſi ſuper iis officiis, & locis, literæ Apoſtolicæ confectæ & expeditæ fuiſſent. Quódque recepti ad officia & loca ad quæ recepti fuerint, ſuo ordine collocentur. Sicque continuò per ipſum Rodericum Epiſcopum, & pro tempore exiſtentem Vicecancellarium abſque contradictione qualibet obſervetur.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 26. Decernentes de ſimilibus conſilio & aſſenſu fratrum prædictorum, quicquid ſecus ſuper iis ad prædicti Roderici Epiſcopi, & pro tempore exiſtentis Vicecancellarii diſpoſitionem, ut permittitur ſpectantibus officiis,& à nobis aut ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, abſque expreſſo prædicti Roderici Epiſcopi & pro tempore exiſtentis Vicecancellarii conſenſu contigerit attentari, irritum & inane, nulliúſque roboris vel momenti exiſtere.

Reliqua prædicta officia, collationi Pontificia reſervantur.

§. 27. Reliquorum verò quorum nomina & cognomina, &c. & eorum loco per quamcumque vacationem ſeu aliam dimiſſionem ad hujuſmodi officia ſubſtituendorum officiorum & locorum Abbreviatoriæ, & literarum hujuſmodi diſpoſitio ad nos & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem pertineat. Ita ut idem Rodericus Epiſcopus & Vicecancellarius, eo am prætextu per nos ſibi dudum generaliter conceſſæ facultatis prædictæ diſponendi de locis ac officiis Cancellariæ prædictæ, de ipſorum reliquorum Abbreviatoriæ officiorum ad nos, ut præfertur pertinentium dum vacabunt, diſpoſitione ſe nequeat impedire. Non intendentes tamen facultati prædictæ propter hoc, ex eo quòd ipſe Rodericus Epiſcopus & Vicecancellarius ea forſan hactenus uſus non foret, in aliquo derogatum cenſeri, imò licere ſibi cùm voluerit ea quam præſentium tenore ſibi pro potiori cautelæ ſuffragio juxta literarum noſtrarum deſuper continentiam, atque formam, de eorumdem fratrum conſilio & aſſenſu, etiam de novo ad veriorem cautelam concedimus cùm ſibi placuerit liberè uti.

§. 28. Et ut præmiſſa omnia ſaltem metu pœnæ firmiùs & validiùs obſerventur, omnibus & ſingulis quos præſens tangit negotium, etiam ſub pœna excommunicationis, præcipimus & mandamus quatenus præmiſſa omnia & ſingula prout ſuperiùs continentur, ſublata eis quacumque aliter interpretandi facultate & auctoritate inviolabiliter obſervent.

Præceptum præfata omnia obſervandi.

§. 29. Mandantes ipſi Roderico Epiſcopo, & pro tempore exiſtenti Vicecancellario, ut omnia prædicta ſub pœnis arbitrio ſuo ferendis, faciat ab omnibus inviolabiliter obſervari.

Vicecancellariusmet, executor deputatur.

§. 30. Decernentes præſentibus noſtris literis & earum ſingulis clauſulis per quaſcumque alias literas ſeu mandata Apoſtolica nullatenus in aliquo derogatum eſſe cenſeri, niſi literæ & mandata derogatoria hujuſmodi conſiſtorialiter eſſe ſimili fratrum noſtrorum conſenſu fuerint expedita.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 31. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis quæ in dictis literis & privilegiis Scriptoribus conceſſis volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergò, &c.

Clauſulæ derogatoriæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1478. tertio Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

Dat. P. A. 7 die 11. Jan.

XVII.

Damnatio quarumdam propoſitionum à Petro de Oſma, & aliis temerè proditarum, præſertim circa peccatorum confeſſionem, & alia Sanctæ R. E. Sacramenta.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1478.

Licèt ea quæ de noſtro mandato ritè fiunt, plenam obtineant roboris firmitatem, tamen illis interdum noſtri muniminis robur adjicimus, ut eò firmiùs illibata perſiſtant, quò magis noſtro fuerint præſidio communita.

Exordium.

§. 1. Dudum ſiquidem ad audientiam noſtram deducto, quod à modico tunc decurſo tempore citra, in Hiſpaniarum regnis, & præſertim in univerſitate Studii Salamantini, fuerant & adhuc erant, nonnulli iniquitatis filii, qui quaſdam falſas ſanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, ſcandaloſas, & malè ſonantes propoſitiones, præſertim circa peccatorum confeſſionem, & Eccleſiaſtica Sacramenta in ſtudio hujuſmodi, & in frequentiſſimo hominum cœtu, veras eſſe publicè affirmare, & pertinaciſſimè ſuſtentare, ac defendere, apertiſſimas ſacræ ſcripturæ auctoritates eorum erroribus repugnantes, illarum textum, clarum, & apertum ſenſum, falſis eorum interpretationibus impudenter violando refellere, hujuſmodi quoque eorum falſa dogmata manifeſtè hæreticæ pravitatis labem continentia, in aliorum mentes inſerere, & ſimplicium animas illaqueare, & ut illa in plurium notitiam pervenirent, & in perpetuùm de illis memoria haberetur, libros

Petrus de Oſma & plerique alii multa ſcandaloſas propoſitiones defendebant.

compo-

componere, & in publicum, ut illos legendi omnibus eſſet facultas, tradere præſumpſerant eatenus, & præſumebant.

Hic ideò Pont. Archiepiſcopo Toletano commiſit earum plenã examinationem & præfatorum ſeductionem ad illarum confutationem, & quatenus pertinaces eſſent, eos hæreticos declarare juſſit.

§. 2. Nos tunc venerabili fratri noſtro Alphonſo Archiepiſcopo Toletano per alias noſtras literas commiſimus, ut aſſumptis ſecum aliquibus in Theologia Magiſtris, & aliis viris literatis, vocatis iis qui propoſitiones ipſas veras eſſe affirmare nixi erant, & nitebantur in dies, & auditis quæ ipſi pro illarum veritate, & alii Chriſtifideles ad dilucidandum earum falſitatem deducere vellent, an quæ in propoſitionibus hujuſmodi continebantur, falſa, & fidei præfatæ contraria, erronea, & male ſonantia exiſterent, auctoritate noſtra decideret, & declararet. Et declaratione hujuſmodi facta, illos quos in præmiſſis culpabiles eſſe reperiret, ſi juxta Sanctorum Patrum inſtituta, & canonicas ſanctiones, ſe emendare, & depoſitis de cordibus eorum totaliter erroribus prædictis, ad Eccleſiæ unitatem, hæretica labe hujuſmodi abjurata, redire, & juxta declarationem ſuam tales propoſitiones eſſe ſcandaloſas, falſas & hæreticas, ac malè ſonantes fateri, & deſuper confectum librum hujuſmodi retractare, & cum effectu refutare recuſarent, & in illis, eorúmque erroribus pertinaciter inſiſtere vellent, hæreticos, ac cenſuris & pœnis in tales à jure promulgatis irretitos eſſe decerneret, plena ſibi deſuper auctoritate conceſſa, prout in noſtris inde tunc confectis literis pleniùs continetur.

Qui Archiepiſcopus eaſdem propoſitiones, Petro ejuſque ſequacibus vocatis examinavit, & falſas & hæreticas eſſe declaravit.

§. 3. Poſtmodùm verò ſicut accepimus præfatus Archiepiſcopus ad executionem dictarum literarum, earum forma ſervata, rite procedens, dilectos filios Petrum de Prexamo, & Petrum de Ocanno, ac Petrum de Caloca, necnon Didacum de Betono, Martinum quoque Alphonſi de la Torre magiſtros, & Petrum Didaci de Coſtana, & Joannem de Quintanapaglia Licentiatos in Theologia, necnon Tellium de Buendia Toletanum, & Vaſcuno de Pibeja de Talavera in eadem Eccleſia Archidiaconos, Marchiones, & Ejomam de Evenca, & Joannem de Medina decretorum Doctores, ac Garſiam Fernandi de Alcala in eiſdem decretis Licentiatum, & alios quamplures Magiſtros in Theologia, ac Doctores, & Licentiatos in eiſdem decretis, alios quoque quampluri mos doctos & licentiatos literatos viros, ex diverſis regnorum prædictorum locis, pariter & dilectum filium Petrum de Oſma propoſitionum prædictarum auctorem, ejúſque ſequaces coram ſe ad ſuum Oppidum de Alcala Toletanæ diœceſis evocari fecit, & dicto Petro de Oſma ac ſequacibus minimè comparentibus, debito tempore expectatis, matura ſuper omnibus propoſitionibus prædictis deliberatione præhabita, de unanimi conſilio & aſſenſu Magiſtrorum & Doctorum prædictorum, declaravit illas propoſitiones, per quas Petrus de Oſma, & ejus ſequaces prædicti pertinaciter affirmare non verebantur, Confeſſionem peccatorum in ſpecie, ex univerſalis Eccleſiæ realiter ſtatuto, non divino jure competitam fore. Et peccata mortalia quoad culpam & pœnam alterius ſæculi abſque confeſſione, ſola cordis contritione, pravas verò cogitationes ſola diſplicentia deleri; Et quòd confeſſio ſecreta ſit, neceſſariò non exigi. Et non peracta pœnitentia, confitentes abſolvi non debere. Et Romanum Pontificem purgatorii pœnam remittere, & ſuper his quæ univerſalis Eccleſia ſtatuit, diſpenſare non poſſe. Sacramentum quoque pœnitentiæ, quantum ad collationem gratiæ, naturæ, non autem inſtitutionis novi aut veteris teſtamenti exiſtere, & alias quas propter earum enormitatem, (ut illi qui de eis notitiam non habent ex præſentibus non inſtruantur in eis) ſilentio prætereundas ducimus, falſas, ſanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, ſcandaloſas, ac à fidei veritate alienas, ac Sanctorum Patrum decretis, & Apoſtolicis conſtitutionibus contrarias fore, manifeſtam hæreſim continere, dictarum literarum, & per illas ſibi conceſſæ facultatis vigore, declaravit, & pro talibus haberi, & reputari debere decrevit, prout in quibuſdam autenticis ſcripturis deſuper confectis, pleniùs continetur.

Hic Pont. eaſdem in ſuo Conſiſtorio relatis, propoſitionum examinationem, duob. Cardd. delegavit, qui eas erroneas eſſe iidem retulerunt.

§. 4. Et demùm præmiſſis ſicut præfertur geſtis & propoſitis in Conſiſtorio coram nobis, Nos dilectis filiis noſtris, Stephano tit. Sanctæ Mariæ Transtiberim, & Joanni tit. S. Praxedis Presbyteris Cardinalibus commiſimus, ut de præmiſſis geſtis per ipſum Archiepiſcopum diligenter ſe informarent, & quæ invenirent, nobis & aliis fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus referrent, qui tàm zelo fidei, quàm ut noſtris parerent mandatis, onus hujuſmodi prompta voluntate ſuſcipientes, cuncta diligenter rimarunt, & quæ invenerunt, nobis & aliis fratribus noſtris memoratis fideliter retulerunt, propoſitiones præfatas erroneas fore, pluribus auctoritatibus & rationibus, præter illas quas in Archiepiſcopi proceſſibus invenerunt, etiam demonſtrantes, zelo fidei memoratæ.

Ideò idem Pont. Archiepiſcopo declarationem approbat.

§. 5. Nos igitur ad quem ſpectat, errores hujuſmodi extirpare, habita eorumdem S. Mariæ in Tranſtiberim, & S. Praxedis Cardinalium relatione prædicta, ipſius Archiepiſcopi ſolertiam & diligentiam in præmiſſis, plurimùm in Domino commendantes, ex certa noſtra ſcientia, Archiepiſcopi declarationem, & decretum hujuſmodi, & prout illa concernunt, omnia & ſingula in ſcripturis prædictis Archiepiſcopi ſuper præmiſſis confectis contenta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, de eorumdem referentium & aliorum fratrum noſtrorum unanimi conſilio & aſſenſu laudamus, confirmamus & approbamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Ipſeque dictas propoſitiones hæreticas eſſe decernit.

§. 6. Et nihilominùs pro potioris cautelæ ſuffragio, omnes & ſingulas propoſitiones prædictas, falſas, ſanctæ Catholicæ fidei contrarias, erroneas, & ſcandaloſas, & ab Evangelica veritate penitùs alienas, Sanctorum quoque Patrum decretis, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus contrarias fore, ac manifeſtam hæreſim continere, dicta auctoritate declaramus.

Et contra impœnitentes ſicut contra hæreticos ab Archiepiſcopo procedi.

§. 7. Præfato quoque Archiepiſcopo, ſcientia & auctoritate prædictis, committimus & mandamus, ut contra dicti Petri de Oſma ſequaces prædictos, ſi hujuſmodi hæreſim, in quam prolapſi ſunt abjurare, & eumdem Petrum prout errantem ſecuti ſunt, errores ſuos abjurantem, & ſe emendantem ſequi recuſaverint, aut malitioſe diſtulerint, juxta prædictarum aliarum noſtrarum literarum continentiam, tamquam hæreticos procedere non omittat.

Haſque literas & Petri de Oſma abjurationem publicari præcipit.

§. 8. Et ut geſta per eum probè & laudabiliter, zelo fidei de mandato noſtro, & per nos meritò approbata, ad omnium illarum incolarum partium notitiam faciliùs perveniant, qua habita, poſſint ſe ipſos, ita, ne in prædictos prolabantur errores, liberius cuſtodire, præſentes noſtras literas, cum proceſſu per eum habito, ac dicti Petri abjuratione, ſingulis illarum partium Epiſcopis ſignificare non omittat, qui poſt ſignificationem eamdem, Clero & populo ſuarum civitatum & diœceſum ea publicari procurent, & generaliter omnia faciant, quæ pro hujuſmodi hæreſis extirpatione neceſſaria fuerint, ſeu quomodolibet opportuna videbuntur.

Contrariis derogat.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 10. Nulli ergo, & cæt. noſtræ laudationis, confirmationis, approbationis, communitionis, declarationis, commiſſionis & mandati paginam infringere, & cæt. Si quis &c.

Dat. P. An. 8. die 9. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo octavo, quinto idus Auguſti, Pontificatus noſtri anno octavo.

XVIII.

Approbatio antiqui ritus orandi Pſalterium B. MARIÆ Virginis, cum Indulgentiarum pro ſic orantibus elargitione.

Inſtitu-

Inſtituta eſt deſuper ſpecialis Fraternitas, Roſarii nuncupata. Et facultas ejuſmodi Confraternitates, & Roſarii Capellas erigendi tributa eſt Magiſtro & Vicario generali Ord. S. Dominici, à quo hoc Pſalterium antiquitùs inſtitutum fuit, ut infrà in conſt. 86. Pii V. & conſt. 21. Sixt. V. in Tomo 2.

Eiſdem ſic orantibus majores indulgentiæ, Confratribus autem pleniores, à diverſis Pont. conceſſæ ſunt, quæ habentur in præcit. conſtitutionibus & in Leon. X. Conſt. 47. Paſtoris hic infra & in alia conſtit. 40. Clem. VII. Etſi. Et eas omnes Paulus V. poſtremò approbavit ſub die 20. Septemb. 1608. quamvis die 3. Novemb. 1606. aliter de eis ſtatuiſſet.

Edita A. D. 1479.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. EA quæ ex fidelium devotione ad Dei Omnipotentis, & glorioſæ Virginis MARIÆ laudem & gloriam piè ordinata ſunt, ut firma permaneant noſtræ approbationis robore ſolidamus, ac fideles ipſos ad devotionis opera exercenda indulgentiis & remiſſionibus libenter invitamus, ut exinde reddantur divinæ gratiæ aptiores, maximè cùm Catholicorum Principum id expoſcit devotio, & hoc conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Orandi modus qui Pſalterium ſive Rolarium B. Mariæ Virginis appellatur in Ducatu Britanniæ innovatus eſt. §. 1. Sanè pro parte dilecti filii nobilis viri Franciſci Ducis, & dilectæ in CHRISTO filiæ nobilis mulieris Margaritæ, ejus Conthoralis Duciſſæ Britanniæ, nobis fuit nuper propoſitum quod in Ducatu Britanniæ & pluribus aliis locis creſcente fidelium devotione ab aliquo tempore citra, innovatus eſt certus modus ſive ritus orandi pius & devotus, qui etiam antiquis temporibus, à Chriſti fidelibus in diverſis mundi partibus obſervabatur; videlicèt, quòd quilibet volens eo modo orare, dicit qualibet die ad honorem Dei, & Beatiſſimæ Virginis MARIÆ, & contra imminentia mundi pericula, totiens Angelicam Salutationem Ave Maria, quot ſunt Pſalmi in Pſalterio Davidico, videlicet centies & quinquagies, ſingulis decem Salutationibus hujuſmodi orationem Dominicam ſemel proponendo. Et iſte ritus ſive modus orandi, Pſalterium Virginis MARIÆ vulgariter nuncupatur.

Dux & Duciſſa Papæ approbationem petierunt. §. 2. Unde Dux & Duciſſa præfati propter ſingularem & ſinceram quam ad ipſam B. Virginem Mariam gerunt devotionem, cupiunt ritum ſive modum orandi prædictum, ad obſtruendum ora aliquorum detrahentium, per Sedem Apoſtolicam approbari. Quare pro parte Ducis & Duciſſæ & aliorum fidelium plurimorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenus ritum ſive modum orandi hujuſmodi approbare, aliáſque ſuper præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaretur.

Hic Pont. approbat, & Indulg. concedit. §. 3. Nos igitur tàm Ducis & Duciſſæ, quàm aliorum fidelium piam devotionem in CHRISTO habentium commendantes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfatum Pſalterium, ſive modum orandi prædictum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, illúmque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare debere, & licere decernimus & declaramus.

Quibuſcumque non obſtant. §. 4. Et ut omnes & ſinguli Chriſtifideles, ad devotionis opera & prædicto modo orandum eò ferventiùs inducantur, quò exinde animarum ſuarum faciliùs ſalutem conſequi ſperaverint, univerſis & ſingulis Chriſtifidelibus præfato modo orare volentibus, ubilibet exiſtentibus, præſentibus & futuris, pro qualibet vice qua ſicut præmittitur oraverint, pro qualibet quinquagena præfati Pſalterii, quinque annos, & totidem quadragenas indulgentiæ miſericorditer in Domino relaxamus. Præſentibus perpetuis futuris temporibus duraturis.

Fides exemplorum. §. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca in quibus illis opus eſſet &c. Volumus &c. quòd tranſumpto earum manu duorum Notariorum alicujus Eccleſiæ Curiæ ſubſcripto, & ſigillo alicujus Prælati ſeu in dignitate Eccleſiaſtica &c. fides detur in omnibus & per omnia & cæt. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 8. die 9. Maji. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo ſeptuageſimo nono, quarto *aliàs* 7. idus Maji, Pontificatus noſtri Anno octavo.

XIX.

Conceſſio gratiarum & privilegiorum pro Ordinibus S. Dominici & S. Franciſci.

Hæc Bulla aurea nuncupatur à Regularibus iſtis, eò quòd multa contineat privilegia. Ultra quæ, hic idem Pont. alia elargitus eſt eidem Ordini S. Dominici, ut ſup. in conſtit. 7. Regimini. fol. 396. Et alia Ordini Sancti Franciſci ut ſup. in ejus conſtit. 6. Regimini. fol. 392. & utrobique notavi.

Edita An. D. 1479.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Ordinum S. Dominici & S. Franciſci merita multa ſunt. SAcri Prædicatorum, & Minorum Fratrum Ordines, inſtar duorum primorum fluminum à cœleſtium voluptatum, & amœnitatum à Paradiſo egredientium ſacroſanctæ univerſalis Eccleſiæ terram, ne mundanarum cupiditatum, & vitiorum calore areſcat, præclaræ doctrinæ, virtuoſorum operum, ac multiplicium meritorum imbribus irrigantes, magis illam in dies fructuoſam efficiunt. Hi ſunt duo Seraphini qui in ſublimis contemplationis, & Seraphici amoris alis elevati, à terreniſque rebus abſtracti, aſſiduo divinarum laudum clamore, & immenſorum beneficiorum humano generi à ſummo Opifice Deo exhibitorum declaratione, ferventiſſimis prædicationibus populos inſtruendo, & ad cœleſte iter dirigendo inſiſtentes, multiplicata talenta eis credita, Domino Deo mundæ ſegetis animarum ſcilicet Redemptoris Noſtri JESU CHRISTI pretioſi ſanguinis effuſione redemptarum, copioſos in horrea Sanctæ Eccleſiæ manipulos referunt. Hi ſunt duæ tubæ per quas Dominus præcipit ad pabulum ſacri Evangelii univerſum populum aſſiduis prædicationibus advocari, ut in omnem terram exiret ſonus eorum, & redderent ſibi populum acceptabilem, & bonorum operum ſectatorem. Ad prædictorum igitur Prædicatorum & Minorum fratrum Ordines quos pro eorum ampliſſimis meritis, & uberrimis fructibus quos in Dei Eccleſia continuè afferunt, præ cæteris paterna charitate diligimus, noſtræ conſiderationis intuitum dirigentes, illa eis libenter concedimus, quæ in eis optatæ quietis fructum inducant, & ſtatum eorum faciant pacificum & tranquillum.

Hic ideò Pontif. plurima ipſorum Ordinum privilegia approbavit, & alia conceſſit, ut in ejus bulla cit. in rubr. §. 1. Dudum ſiquidem ut Ordinum eorumdem profeſſorum ſtatui & quieti conſuleremus, Motu proprio nonnullas literas diverſorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum dictis Ordinibus conceſſas, & in illis contenta approbavimus, & quoad aliqua declaravimus, ampliavimus, & extendimus, ac nonnulla de novo eis conceſſimus, prout in diverſis noſtris literis deſuper confectis pleniùs continetur.

Sed eorum quieti plenè non conſulitur. §. 2. Cùm autem ſicut poſtmodùm accepimus, per hujuſmodi ampliationes, declarationes, extenſiones, & conceſſiones, adhuc totali eorumdem Ordinum & illorum profeſſorum quieti plenè ut expedit non conſulatur, aſſeratúrque à nonnullis per eaſdem literas, omnes gratias, ſpirituales & temporales, dictis Ordinibus & eorum domibus & fratribus à prædeceſſoribus noſtris conceſſas approbatas non fore.

Confirmat itaque latius eorum gratias tàm ſpirituales quàm temporales. §. 3. Nos attenta meditatione penſantes, quantum utilitatis ad exaltationem Chriſtianæ fidei & Evangelicæ veritatis Ordinum prædictorum profeſſores hactenus attulerunt, & afferre valeant, adjuvante Domino in futurum, ac propterea volentes, ut tenemur, eorum tranquillitati ubetiùs providere; Motu ſimili, non ad ipſorum fratrum & ſororum, aut alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis

Digitized by Google

inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, quaſcumque literas & gratias, ſpirituales & temporales, conceſſiones & indulgentias, ac peccatorum remiſſiones, in genere vel in ſpecie fratribus & ſororibus Prædicatorum & Minorum Ordinum ac domorum eorumdem, necnon viſitantibus illorum Eccleſias, Capellas, & Oratoria conceſſas, quarum tenorem, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur haberi volumus pro expreſſo, præſentium tenore approbamus, & robur firmitatis perpetuæ obtinere decrevimus, próque potiori cautela, Apoſtolica auctoritate de novo juxta literarum deſuper conceſſarum continentiam & tenorem concedimus & largimur.

Indulgentias eorum Eccleſias viſitantibus concedit. Tu ſcias Pium V. revocaſſe indulg. pro quibus porrigendæ ſunt manus adjutrices infra in ejus conſtit. 30. Et ſi dominici.

§. 4. Et ut Eccleſiæ domus & Oratoria Prædicatorum & Minorum Ordinum prædictorum per univerſum orbem conſtructæ & ædificatæ, & quæ conſtrui & ædificari contigerit in futurum, congrua devotione & veneratione à Chriſti fidelibus viſitentur, ac quæ imperfectæ ſunt perficiantur, & ad complementum deducantur, & completæ conſerventur, & manuteneantur, necnon paramentis & aliis ad divinum cultum inibi neceſſariis debite ornentur, ipſique Chriſti fideles ad dictas Eccleſias eo libentiùs confluant, & ad præmiſſa manus promptiùs porrigant adjutrices, quo ex hoc ibidem dono cœleſtis gratiæ conſpexerint ſe refectos; de Omnipotentis Dei miſericordia ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, univerſis & ſingulis Chriſti fidelibus utriuſque ſexus verè pœnitentibus & confeſſis, qui Eccleſias & Oratoria domorum fratrum prædictorum in ſingulis S. Dominici & S. Franciſci, centum annos & totidem quadragenas, & in ſanctorum Petri martyris, Thomæ de Aquino, Vincentii, & ſanctæ Catharinæ de Senis, ac ſanctorum Antonii de Padua, & Ludovici Epiſcopi, Bernardini, & ſanctæ Claræ & beatæ Eliſabeth feſtivitatum diebus, à primis veſperis, & per totam diem ipſarum feſtivitatum quinquaginta annos & totidem quadragenas devotè viſitaverint annuatim, & manus ad præmiſſa aut eorum aliqua porrexerint adjutrices, de injunctis eis pœnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Facultatem eligendi confeſſorem &c. impartitur. Tu attende conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque.

§. 5. Et ut prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum fratres tantò ferventiùs divinis beneplacitis inſiſtant, quantò majoribus ſe viderint ſpiritualibus gratiis fore munitos, omnibus & ſingulis Prædicatorum & Minorum Ordinum profeſſoribus, qui nunc ſunt, & pro tempore perpetuò erunt, ut confeſſor idoneus eorumdem Ordinum, quem quilibet pro ſe de ſui Superioris licentia duxerit eligendum, eorumdem confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eos exceſſibus & peccatis ſemel in vita, in forma confeſſionalis per nos edita, in mortis verò articulo plenariam abſolutionem, & peccatorum hujuſmodi remiſſionem impendere valeant, etiam ſi ante factam eorumdem Ordinum profeſſionem eos decedere contingeret, ſimilibus motu, ſcientia, & auctoritate indulgemus.

Facultatem Prælatis Ordinum conceſſam abſolvendi Fratres &c. reſtringit. Tu vid. declarationem, hìc in fin. ac Bullam 115. Clem. VIII. in Tom. 3.

§. 6. Facultatem verò à Prædeceſſoribus noſtris conceſſam Magiſtro generali & Prioribus provincialibus, & conventualibus, ac eorum Vicariis Prædicatorum, ac Generali & Provincialibus miniſtris, & eorum Vicariis, necnon Cuſtodibus Minorum Ordinum prædictorum, ſuper abſolutione fratrum eorumdem Ordinum ſuorum & diſpenſatione cum eiſdem, in quibuſcumque caſibus (præterquàm illis pro quibus eſſent ad Sedem Apoſtolicam mittendi) & per nos approbatam, cum declaratione caſuum pro quibus mittendi ſunt perſtringentes, volumus quòd Magiſter & Miniſter generales præfati, & eorum Vicarii, & illi quibus ipſi Magiſter & Miniſter generales pro tempore id duxerint, committendum dumtaxat, & non alii facultate prædicta de cætero uti poſſint, illam omnibus aliis penitùs adimentes.

Gratias Ordinum, Sororibus & Tertiariis eorumdem Ordinum communicat.

§. 7. Et ne propter Monaſteria Monialium ſeu ſororum ſub cura & inſtitutis Ordinis prædicti fratrum Prædicatorum, & S. Claræ, ſeu S. Damiani Ordinum ſub ejuſdem fratrum Minorum Ordinis cura degentia; S. Dominici & S. Franciſci de Pœnitentia nuncupatorum Ordinum utriuſque ſexus perſonas contingat eorumdem fratrum quietem turbari, motu, ſcientia & auctoritate prædictis ſtatuimus, quòd hujuſmodi monaſteria, & loca, eorúmque Abbatiſſæ & Prioriſſæ, procuratores, ſyndici, oblati, & utriuſque Tertii Ordinis prædicti de Pœnitentia nuncupatæ perſonæ prædictæ, eiſdem privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, conceſſionibus, facultatibus, & indultis, ſpiritualibus & temporalibus, prædictis fratrum Prædicatorum & Minorum Ordinibus, ac illorum profeſſoribus, domibus, & locis, ac procuratoribus, ſyndicis, oblatis & commiſſis, ſeu aliàs quomodolibet per prædeceſſores noſtros, aut nos hactenus conceſſis, & in poſterùm concedendis, quavis auctoritate, quatenùs earum ſexui & ſtatui non contradicant, liberè & licitè uti poſſint & debeant, in omnibus & per omnia, prorſus & ſine ulla differentia, ac ſi eiſdem Monaſteriis, locis & perſonis, Abbatiſſis, Syndicis, procuratoribus, oblatis & commiſſis, ſororum & monialium earumdem, ac perſonis utriuſque ſexus de Pœnitentia hujuſmodi, nominatim conceſſa forent, & concederentur expreſſe.

Circa eleemoſynarum collectionem, & prædicationes, non moleſtentur ab Ordinariis vel aliis. Tu quoad prædicationes ſerva Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 4.

§. 8. Prætereà, quia ut intelleximus exortis nonnumquam controverſiis inter locorum Ordinarios, eorúmque Vicarios ſeu Officiales curatos, & fratres prædictorum Ordinum, variis occaſionibus, locorum Ordinarii, eorumque Vicarii ſeu Officiales & curati prædicti, ne Chriſti fideles fratribus ipſis pias eleemoſynas erogare præſumant, ſuadere, & etiam ſub cenſuris inhibere, ac erogantes excommunicatos fore prædicare, ſeu prædicari facere, ſeu pronunciare præſumunt. Locorum Ordinariis, eorúmque Vicariis, ſeu Officialibus & curatis prædictis, ac etiam aliis quibuſcumque dicta auctoritate mandamus, ut ab hujuſmodi perſuaſionibus, inhibitionibus & mandatis, de cætero prorſus omninò abſtineant, decernentes inhibitiones ipſas & mandata, nullius exiſtere firmitatis, & illis contravenientes, cenſuris hujuſmodi minimè ligari, ac eoſdem perſuadentes & inhibentes, mandatóque noſtro hujuſmodi obtemperare non curantes (niſi pœnituerint, & perſuaſiones ac inhibitiones & prædicta revocaverint infrà triduum, poſtquàm deſuper requiſiti fuerint) eo ipſo Ordinarios interdicti ingreſſus Eccleſiæ & ſuſpenſionis à regimine & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum; alios verò inferiores ab eis excommunicationis ſententiam incurrere.

Defuncti poſſunt in locis Ordinum ſepeliri cum eorum habitu recepto à Prælatis eorum.

§. 9. Cùm autem nonnulli ad Ordines prædictos Prædicatorum & Minorum ſpecialiter gerentes devotionis affectum, eorum cadavera cum habitu fratrum Prædicatorum vel Minorum, ſeu fratrum vel ſororum de Pœnitentia utriuſque Ordinis prædictorum, ſepeliri mandent, & perſæpè antequam moriantur habitum hujuſmodi eis poſtulant exhiberi, decernimus habitum hujuſmodi per Priorem domus Ordinis Prædicatorum, aut Guardianum domus Ordinis Minorum loci in quo tales decedere continget, vel per Superiorem Prælatum ipſorum Ordinum, domorum, ſeu Prioratus & guardianiæ, vel cui illi duxerint committendum dumtaxat, & non per alium quavis auctoritate vel prælatione fungentem exhiberi debere, qui prædictum habitum recipientibus declarare teneantur, apud eorum Ordinum Eccleſias debere ſepeliri in eorum habitu quorum habitum ſuſcipiant, & illorum ſic indutorum cadavera diſcooperta, nullo pallio vel tegumento ſuper impoſito, cum habitu hujuſmodi ad ſepulturam deferri poſſe. Ordinariorum, etiam ſub cenſuris prohibitione locorum qualibet in contrarium edita non obſtante, quas quoad hoc modificamus.

Fratres habilitati ad beneficia Eccleſiaſtica, non gaudent privilegiis Ordi-

§. 10. Et ne ex habilitatibus ad unum vel plura beneficia Eccleſiaſtica, in titulum vel commendam obtinenda, cum facultate interim donec illa aſſequantur pro capellanis aliorum in beneficiis Eccle-

ſiaſticis

Digitized by Google

nis, ſine illius Prælatorum conſenſu.

ſiaſticis deſervire, & quod etiam poſtquàm beneficia hujuſmodi aſſecuti fuerint in domibus dicti Ordinis reſidere, cameras habere, in illas, ac in generalibus atque ptovincialibus Capitulis fratrum eorumdem Prædicatorum & Minorum Ordinum, vocem activam & paſſivam habere, ac privilegiis, favoribus, & gratiis, & indultis conceſſis ipſorum Ordinum profeſſoribus, gaudere poſſint, præfatis Ordinibus, & illorũ profeſſoribus gtavamen inferatur, eiſdem motu & auctoritate decernimus, hujuſmodi conceſſas, & quas concedi contigerit habilitationis literas, intelligi & interpretari debere, ut fratres ipſi quibus literæ hujuſmodi, conceſſæ ſunt & concedentur in poſterùm, quandocumque per Sedem prædictam poſtquàm aliquod beneficium adepti fuerint pacificè, aut pro capellanis in aliquibus Eccleſiis cœperint deſervire, conceſſionibus prædictis (prout vocem activam & paſſivam, reſidentiam in domibus doctorum Ordinum, ac tetentionem dictarum domorum, camerarum, & alia quæ Ordinum præfatorum ſunt, concernunt) de dictorum Prælatorum conſenſu dumtaxat gaudere poſſint, & non aliàs, nec alio modo. Idem ſtatuentes de promotis ad cathedrales etiam titulares appellatas Eccleſias, & alias Eccleſiaſticas dignitates.

Generales Ordinum coercent etiam Fratres ſervientes inquiſitioni.

§. 11. Cæterùm, ut dictorum Ordinum profeſſores qui Inquiſitores hæreticæ pravitatis pro tempore in diverſis mundi partibus deputantur, tantò diligentiùs eorum Officia ſtudeant exercere, ac ab illicitis & eis prohibitis abſtinere, quantò cognoverint poſſe eorum errores faciliùs corrigi, & puniri, quòd Magiſter Prædicatorum, & Miniſter Minorum Ordinum prædictorum generales præfati, nunc & pro tempore exiſtentes, geſta pto tempote per ipſos Inquiſitores ſuorum Ordinum reſpectivè examinare, & querelas contra illos propoſitas audire, ac ſuper illis (quantum eis juſtum & æquum videbitur) ſtatuere & ordinare; ſi in aliquo eos deliquiſſe invenerint, illos juxta exceſſuum exigentiam, etiam per eorum ab Officio amotionem, ac aliàs corrigere & punire dictóſque Inquiſitores ſecundùm quod æquum & juſtum aut neceſſarium videbitur (non tamen in una eadémque diœceſi) multiplicare liberè & licitè valeant.

Inquiſitores unius ex dictis Ordinibus, contra alios non procedant. Tu vid. conſt. 51. Pii iv. Paſtores.

§. 12. Et Prædicatorum in Minorum, & è contrà Minorum Ordinum prædictorum Inquiſitores, in Prædicatorum Ordinum hujuſmodi profeſſores quoſcumque Officio Inquiſitionis hujuſmodi fungi, illúdque exercere nullatenùs poſſint, abſque Sedis Apoſtolicæ licentia ſpeciali, de præſentibus literis ſpecificam & expreſſam faciente mentionem.

Conceſſio gratiarum aliis Ordinibus Mendicantium conceſſarum plenior conceſſio habetur inf. in conſt. 4. Pii v. Et ſi. in Tom. 2.

§. 13. Poſtremò, quia Prædicatorum & Minorum fratrum prædictorum Ordinum profeſſores pro fidei catholicæ dilatatione, incremento, & defenſione, continuè indeſeſſe laborant, & eorum exemplari vita, prædicationibus verbi Dei, audientia confeſſionum, ſana doctrina, aſſidua ſacrarum literarum inſtructione, & devota divinorum Officiorum celebratione, hæreticorum extirpatione, aliiſque innumeris piis operationibus præ cæteris Ordinum Mendicantium profeſſoribus fructus in Eccleſia Dei ſalutares copioſiùs attulerunt hactenùs, & continuè afferre non ceſſant, atque allaturos in futurum Deo propitio ſpe firma tenemus, & propterea convenit, ut ipſi præ cæteris ampliores ſavores & gratiarum prærogativas à præfata Sede recipiant & reportent, aliorúmque Ordinum Mendicantium indultis & privilegiis apud Sedem præfatam gaudeant, ne illis inferiores eſſe videantur; omnes & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, & indulta, ſpiritualia & temporalia, qualiacumque ſint Eremitarum S. Auguſtini, & Carmelitarum, ac Servorum B. MARIÆ fratrum Ordinibus, & illorum Eccleſiis, Oratoriis, & domibus, Prioribus, fratribus, & ſororibus, converſis & oblatis, ac utriuſque ſexus perſonis de Pœnitentia nuncupatis, à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus prædictis, & à nobis, aut aliis auctoritatem habentibus, quæ omnia acſi nominatim exprimerentur haberi hic volumus pro ſufficienter expreſſis, conjunctim vel diviſim, in genere vel in communi conceſſa, eiſdem & eorum cuilibet, Prædicatorum & Minorum fratrum Ordinibus, domibus, Eccleſiis, Oratoriis, generali Magiſtro, Miniſtro, Prioribus, & Miniſtris provincialibus, conventualibus prioribus, guardianis, ſororibus, oblatis, converſis & utriuſque ſexus Tertii Ordinis, ſeu de Pœnitentia nuncupatis, & aliis eorumdem Ordinum perſonis, de novo concedimus, & in eis locum habere volumus, acſi eiſdem nominatim, directè & expreſſè conceſſa fuiſſent. Mandantes etiam motu & ſcientia & auctoritate prædictis, ut dum privilegiorum, indulgentiarum, prærogativarum, conceſſionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, & indultorum, dictorum fratrum Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, & Servorum S. MARIÆ orginales literæ ſeu tranſumpta authentica, ex illis, pro & in favorem Eccleſiarum, domorum, & fratrum prædictorum Prædicatorum & Minorum Ordinum, adducerentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhibeatur, tàm in judicio quàm extra judicium, & aliis locis, quibus opus fuerit, acſi pro & in favorem dictorum Ordinum, Eccleſiarum, domorum, & fratrum Prædicatorum & Minorum à Sede Apoſtolica emanaſſent, ac eis & cuilibet ipſorum fuiſſent immediatè conceſſæ.

Inhibitio contra perturbatores.

§. 14. Inhibentes diſtrictiùs ipſis locorum Ordinariis ſub interdicti, ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine, & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, ac parochialium Eccleſiarum rectoribus, & aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis earumdem Eccleſiarum parochialium, & omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alia in poſterùm obtinenda pœnis, eo ipſo quo contra fecerint incurrendis, ne perſonis quibuſlibet Eccleſiaſticis vel ſæcularibus, in genere vel in ſpecie, directè vel indirectè, aliquid inhibeant, præcipiant, ordinent, vel ſtatuant, quò minùs Ordines prædicti, illorum domus & profeſſores, prædictis gratiis eis conceſſis liberè uti poſſint.

Derogatio contrariorum.

§. 15. Non obſtantibus quibuſcumque Apoſtolicis ſuſpenſionibus, revocationibus, & reſtrictionibus, ac provincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, necnon Pariſienſis & aliorum locorum generalium Studiorum univerſitatibus & curæ Vicegerentiæ Avinionenſis, & quibuſvis ordinariis Prælatis ac perſonæ conceſſis & concedendis literis, privilegiis, ac per illos deputatis in eis conſervatoribus privilegiorum hujuſmodi facultatibus & juriſdictione, cum quibuſvis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ac fortioribus & inſolitis, quibus omnibus illa etiam ſi de eis, eorúmque totis tenoribus & datis, non per hujuſmodi generales clauſulas etiam ſpecialem mentionem importantes, ſed ſpecifica & individua, ac de verbo ad verbum, ſeu quævis alia mentio habenda eſſet, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa, ſpecificè & nominatim derogamus, & ea nemini in præjudicium præmiſſorum ſuffragari poſſe aut debere, ac irritum & inane quicquid ſecus contigerit attentari decernimus, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis noſtris, præfatis Ordinibus conceſſis, volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 16. Verùm quia difficile forct præſentes literas ad ſingulas provincias originaliter deſtinare, volumus & dicta auctoritate decernimus, quòd tranſumptis earum manu notarii publici, & curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditoris, vel protectoris qui eſt & qui pro tempore erit, alicujus Archiepiſcopalis vel Epiſcopalis, ſeu cujuſcumque in dignitate conſtituti ſigillo munitis, ea prorſus in judicio & extra, ubicumque exhibita vel oſtenſa fuerint, fides adhibeatur indubia, acſi ipſæ

origina-

originales literæ forent exhibitæ vel oſteuſæ. Nulli ergo &c.

D. P. An. 8. die 16. Julii. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1479. ſeptimo Calendas Auguſti, Pontificatus noſtri Anno octsvo.

Sequitur declaratio §. 6. præcedentis Balla.

Extat ſimilis declaratio pro Fratribas Prædicatoribus, data die 28. Martii hoc eodem anno, hic ſedulò prætermiſſa.

Edita An. D. 1481.

SIXTUS PAPA IV. &c.

Cauſa hujus declarationis.

§. 1. EXpoſuiſti nobis, quòd facnltatem sbſolvendi omnes & ſingulas utriuſque ſexus veſtri Ordinis perſonas, ab omnibus præterquàm certis tunc capte'ſis caſibus, & ſuper irregularitatibus diſpenſandi, tibi, & Prioribus Provincislibus, & Conventualibus, & eorum Vicariis pro rempore eaiſtenribus, vel ab eis deputsndis alias conceſſam ad te & Vicarios tuos dumtaaat, & ad eos quibus tu illud committendum dnceres reſtrinximus, prout in ſingulis literis deſuper editis pleniùs eonrinetur, unde ſit ut difficile admodum exiſtat pauperibus frstribus tui Ordinis, præſertim in longinquis partibus agentibus, pro hujuſmodi abſolutione sd te, & tuos Vicarios, longè aliquando remotos accedere, proinde humiliter ſupplicaſti, ut deſuper opportunè frstribus & perſonis præfatis ue ſic vagari cogantur providere dignaremur.

Declaratio §. 6. Bullæ præcedentis circa abſolutiones Fratrum.

§. 2. Nos hujuſmodi ſupplicarionibus inclinari tenore præſentium decernimus & declarsmus, quòd tu & tui ſucceſſores & Priores, Provinciales, ac eorum Vicarii pro tempore exiſtenres, & hi quibus vos committendum hoc duaeritis, esmdem abſolvendi ab ipſis caſibus præfatis perſonas utriuſque ſexus veſtri Ordinis, & ſuper irregularitatibus diſpeuſandi bsbeatis facnltatem, quam per Priores literas hujnſmodi ante reſtrictionē hsbebatis. Priores verò conventuales illam ſolummodò habere cenſeautur quam priùs habebaot ex privilegiis & lireris prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Ponrificum.

Derogatio d. contut.

§. 3. Non obſtautibus literis ſuperiotibus reſtrictionis noſtræ hujuſmodi, cæterisque contrariis quibuſcumque.

Dat. P.A. 10 die 16. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris die decima ſexta Julii 1481. Pontificatus noſtri anno decimo.

XX.

Ampliatio juriſdictionis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarii, & Magiſtrorum Viarum Urbis, circa ædificia ad ejus ornatum conſtruenda, unà cum privilegiis ejuſmodi ædificia conſtruentium, vel ampliantium.

Hoc antiqaiſſimum officiam jam penè deſtitutum reiategravit Mart. V. at ſup. in ejus conſtit. 9. Et ſi, in fol. 305. Cui deinde alii Pontif. magnas juriſdictiones conceſſerunt, ut videre eſt in conſt. 22. Greg. XIII. Qaa pablicè, Tom. 1. fol. 425. abi hac Bulla, quoad contenta in illa, abrogatur. Ibi aliàs tibi indicabo.

SIXTUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1482.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi de cunctarum civitatum temporali dominio Rom. Eccleſiæ ſubjectarum, decore, & venuſtate cogitare nos decear: ad noſtram tamen Almam Urbem Apoſtolorum Perti & Pauli glorioſo martyrii cruore Domino JESU CHRISTO conſecratam, civitatem ſacerdotalem, & regiam, ejuſque decorem, & venuſtatem, tantò accuratiùs aciem noſtræ conſiderationis extendere uos convenit, quanto illa caput eſt orbis, & Altiſſimus in ea ſacerdotii principatum, & Chriſtianæ religionis caput inſtituit, & ſui Vicarii Sedem, ad quam de univerſis mundi partibus Chriſti fideles confluunt in numero copioſo, voluit collocari.

Cauſæ illius contit.

§. 1. Cùm itaque viæ, & ſtratæ publicæ ejuſdem Urbis, in pleriſque locis, cauſautibus porticibus, profellis, & aliis variis ædificiis domorum ſitarum juata illas, adeò arctæ exiſtaut, ut per eas commodè deambulari, & neceſſaria ad victum multitudinis Civium Romanorum, & Curialium, ac aliorum in ipſa Urbe habirantium, & confluentium ad eamdem, præſertim remporibus Indulgentiarum Anni Jubilæi, & aliarum conceſſarum per nos & prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, viſirantium Apoſtolorum præfatorum Baſilicas, & alias ejuſdem Urbis Eccleſias, deferri commode nequeant, & in quibuſdam locis via ſingulariter ſinguli equeſtres ſe obviantes, in eis tranſire poſſint per eaſdem, idque cedat in non modicam ejuſdem Urbis deformitatem, ac Civium, Curialium, & Confluenrium prædictorum incommoditatem. Et propterea nos habita ſuper iis deliberatione matura decrevimus, vias ipſas, præſertim quæ magis freqnentantur, & principaliores eaiſtunt, ampliari, ac porticus & impedimenta prædicta, quibus ſic arctantur, amoveri, & lateribus opporrune pavimentari, jámque opus ipſum cœptum ſit in diverſis locis, & in illius proſecurione non ceſſetur: Ac (ſicut accepimus) propter demolitionem hujuſmodi nonnullæ ea domibus ipſis, quarum porticus, & proſella, ac alia ædificia dirui oportuir, exinde, utpotè neceſſariis manſionibus ſolitis, & officiis carentes, ad inhabitandum minus commodæ, & ferè inutiles factæ ſint, & ea propter illarum domini eorum parietes decenter, ut expediret ad decorem viarum esrumdem reparare, & eapenſas opportunas propterea ſubire non curent, ſublata ſpe habitandi in eis, aut alias utilitsres recipiendi ea eiſdem. Expediátque ad obviandum hujuſmodi incommoditatibus, ex duabus, ant pluribus contiguis domibus, unam commodam conſtruere, aur partem unius ea eiſdem domibus alteri convicinæ domui incorporare, ſicque indemnitati dominorum earumdem obviare, & decori hujuſmodi conſulere; & vicinarum domorum domini ut plurimum ſuper iis non conveniant, & recuſant ſibi invicem complacere, etiam pro juſto & rationabili pretio. Contingat quoque interdum nonnullos tàm Romanos cives, quàm curiales, & alios foreoſes in eadem Urbe domos de novo ædificare, vel antiquas reformare & ampliare velle, & pro illarum decenti conſtructione indigere convicinis domibus, interdū ruinoſis, & depreſſis, domui depreſſæ, vel ruinoſæ, vel domorū dirutarū ſediminibus, plateolis, & ſolo, ſeu alio loco vicinis, & hujuſmodi domorum, & ſediminum, ſeu platearum, & ſoli, aut loci dominos requiſitos ut de illis eiſdem ædificare, & reformare volentibus, venditionis titulo complaceant de domibus, ſediminibus, ſolo, ſeu loco, oblato etiam perſæpè pluſquàm juſto pretio, id facere nullatenus velle, aut longè plus juſto pretio, etiam nonnumquam duplum illius tranſcendendo, petere pro eiidem. Quo fit ut, præſertim curiales & forenſes, qui ad id juvari & allici deberent, maximè à Romanis civibus, ab hujuſmodi eorum laudabili ædificandi, aut ampliandi propoſito retrahantur. Et ſi aliquando dilecti filii Franciſcus de Porcariis, & Bapt. Stsglia, moderni, & qui pro tempore fuerint Magiſtri ædificiorum, & ſtratarum ejuſdem Urbis, pro conſtruendis novis plateis in locis convenientibus, aut antiquis ampliandis, & reformandis, volunt domns aliquas dirui facere, in torum vel in partem, illarum domini ſimiliter oblato eis etiam juſto & rationabili pretio, ne id fiat, pertinaciter ſe opponere, & hujuſmodi novarum platearum ordinationem, & anriquarum dilatationem, ampliationem, omni conatu poſſibili impedire non verentur, quæ omnia publico bono, & decori, ac pulchritudini ejuſdem Urbis, noſtræque circa id, intentioni obviare maniſeſtè cernuntur.

Camerarius & Magiſtri Viarum co-

§. 2. Nos igitur æquum arbitrantes publicam utilitatem in iis præferri privatæ commoditati quo-

gani vicines non habitantes domos, illas vendere aliis vicinis habitantibus volentibus reficere domos eorum dirutas ob decorem Urbis.
Ad hoc vide etiam conſt. Greg xiii. citatam in rub.

rumlibet, & illorum qui tam ſalubri poblico bono indirectè modo præmiſſo ſe opponunt, duritiem, ſuperioris auctoritate, & æqua nrdinatione compti mi; ac volentes propterea ſuperiis omnibus opportunnm adhibere remedium; Motu proprio, non ad alicujua nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiâ, ſed de noſtra mera deliberatione, & ea certa noſtra ſcientia, & de plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ, hac in perpetuum valitura conſtitutione, ſtatuimus & ordinamus, quòd venerabilis frater Guilelmos Epiſcopus Oſtienſis, Camerarius noſter, præſati Franciſcus & Baptiſta, ac ipſorum Epiſcopi, Franciſci & Baptiſtæ in Camerariatus noſtri, & pro tempore exiſtentis Roman. Pont. ac Magiſtratus ædificiorum Urbis officiis reſpectivè ſucceſſores, qni pro tempore erunr perpetuis ſuturis temporibus, ad reqoiſitionem Dominorum domorum, quarum porticus, proſella, ſeu alia ædificia pro viis, ſeu plateis & aliis locis publicis ejuſdem Urbis hactenus diruta fuerint, & dirui contingerer in futurnm quandocumque de mandato Magiſtrurum eorumdem, ſi domini prædicti in domibus ipſis inhabitare ſoliti erant ante demolitionem eandem, & tempore demolitinnis hujuſmodi ſactæ, & cuam ficti contingeret in futurum abſque dolo & fraude inhabitabant, & in poſterùm inhabitabunt; & proptet hujuſmodi demnlitionem jam factam, & quæ fieret, domus ipſæ effectæ ſint, vel efficerentur in poſterùm pro eorundem dominorum ipſarum cōmoda receptione, & inhabitatione incapaces, ſintque juara eas aliquæ domus per earum dominos minimè inhabitari ſolitæ, ſed pro earum annua reſponſione, vel alias locari conſuetæ, ea quarum conjunctione cum domo hujuſmodi ſic incommoda effecta domino domus ſic incommodæ effectæ, adverſus incōmoditatem hujuſmodi ſubveniri valeat, teneantur & debeant compellere illos, ad quos domua ipſas ſic vicinas legitimè eis pertinere conſtabit, etiam ſi ad Eccleſias, & Monaſteria, tàm virorum quàm molierum, Ordinum quorumcumque etiam exemptorum, necnon beneficia Eccleſiaſtica, Hoſpitalia, & loca pia pertinerent, ad vendendum eaſdem domos vicinas, quas inhabitare ſoliti non ſoot, dominis domnrum contiguarum, quas ſic incommodas effectas cognoverint; pro pretio per duos probos, & expertos viros, per utramque partem eligendos determinando, & declarando. Si verò ii duo concordea in eodem aſſignando pretio non eſſent, eo caſu ipſi Camerarius & Magiſtri ædificiorum præſatæ Urbis, habito ipſorum duorum judicio, pretia eadem imponere, & aſſignare habeant.

Et ſi plures eadem domo indigerent, domus utrique æqualiter indigenti vendatur. vel uni magis indigenti.

§. 3. Et ſi forſan contingeret ex demolitione hujuſmodi, dnas domos ſic per earum dnminos inhabitatas, incommodas modo prædicto effici, & inter eas eſſe aliam domnm per illius dominum locari ſolitam, quam quilibet vicinarum domorum prædictarum incommoditati ſubjacentium, & ad receptionem ipſorum non ſufficientium, ſibi vendi, & ſuæ dnmui incorporari poſtularet, debeant Camerarins & Magiſtri præſati illi ex eis ſic perentibus, venditionem hujuſmodi fieri mandare, quem magis indigere modo vendenda cognovetint. Et ſi forſan uterque æqualiter indigeret, partem uni, & partem alteri (ſi commodè vendi poterit) vendi faciant, aut aliter deſuper provideant, prout eis videbitur expedire.

Si plures ſint qui domos habeant dirutas & per eos non habitatas, teneatur dominus domus minùs læſæ domino domus magis læſæ vendere, ut hic.

§. 4. Et ſi in neutra domo vicinarum, quæ ſic inutiles jam effectæ forent ea demolitione prædicta vel efficerentur in futurum, earum domini habitarent, ſed eaa locare ſoliti eſſent, liceat etiam tunc Camerario & Magiſtris præſatis (ſi id petatur per alterum dominorum earumdem) domum, quam majora incommoda paſſam eſſe cognoverint, domino alterius domus magis læſæ, ſi emere voloerit, vendi ſacere modo prædicto, & illo inſtante domino domus magis læſæ, ad id compellere: & ſimiliter dominum domus èaontra minùs læſæ, ad emendum domum magis læſam, aut ſuam domino domus minùs læſæ vendendum compellere, ſeu aliàs, prout eis videbitur, providere quod ambæ domus ipſæ, inutiles & inhabitabiles non remaneant, & ſimiliter prout eis videbitur providere teneantur quoties domus ipſæ ſic vicinæ, & locari ſolitæ, æqualiter læſæ & incommodæ effectæ forent.

Pro platearum & ædificiorum conſtructione, & ampliatione & domini domorum locari ſolitarum cogantur eis vendere Syndico Urbis vel vicinis ædificare volentibus, ut hic.
Vide ibid. §. 2. & 6. d. Bullæ Greg XIII.

§. 5. Et ne ob proterviam, & duritiem dominorum domorum, ſine quarum demolitione plateæ in eadem Urbe neceſſariæ, & utiles, ad illius decorem de novo ordinari, vel jam ordinatæ ampliari commode nequeant, Platearum earumdem ordinatio, & ampliatio, ac Palatiorum & domorum de novo conſtructio, ſeu reformatio retardetur, eiſdem Motu & ſcientia, ac auctoritate & poteſtate ſtatuimus, quòd Camerarius & Magiſtri præfati poſſint & debeant dominos domorum quarumlibet locari (non autem per ipſoſmet inhabitari, ſolitarum) Eccleſiaſticos & ſæculares quacumque dignitate fungentes compellere ad vendendum Conſervatoribus ſeu Syndico ejuſdem Urbis, domus, quas Camerarius, & Magiſtri præfati, neceſſarias & utiles eſſe cognoverint pro hujuſmodi Plateis de novo ordinandis, & antiquis reformandis, & ampliandis, pro juſto, & rationabili pretio, & præmittitur imponendo. Et ſimiliter ad vendendum domos hujuſmodi per eos inhabitari minime ſolitas, ſed locari, quas utiles & neceſſarias eſſe putaverint, pro Palatiis, domibus, ſeu aliis ædificiis, tàm prophanis quam Eccleſiaſticis, in eadem Urbe de novo conſtruendis, ſeu jam conſtructis ampliandis, perſonis habentibus juxta illas domum, ſeu ſolum, aut locum alium, & volentibus ioibi de novo domos, vel Palatia conſtruere, ſeu jam conſtructa ampliare, pro juſto & rationabili pretio, ut præfertur, taxando.

Inter plures ædificare volentes qui præferri debeat.
Vide ibid. §. 12.

§. 6. Et inter duos, ſeu plures ſic ædificare, ſeu ampliare volentes & pro hujuſmodi venditione eis fienda ad effectum præmiſſum inſtantes, illámque eis fieri petentes, ille præferatur, cui domus, platea ſeu locus, de cujus venditione ageretur, magis adjaceret, ſeu qui illo magis indigeret, & ex cujus ædificio plus decori ejuſdem Urbis conſuli ſperaretur. Et ſi in omnibus paritas foret, liceat Camerario, & Magiſtris præfatis venditionem hujuſmodi pro parte uni, & pro parte alteri, fieri mandare, aut eorum alteri prout videbitur.

Quæ ſervari debeant a Camerario & Mag. contra vendere recuſantes.
Tu vid. ibid. in §. 17.

§. 7. Et in ſingulis caſibus prædictis, in quibus volumus quod Camerarius & Magiſtri præſati compellere poſſint aliquos ad vendendum, ſi illi ad quos pertineret, moniti & requiſiti per Camerarium & Magiſtros præfatos, bis cum termino convenienti, eorum arbitrio moderando, vendere recuſaverint, aut malitiosè diſtulerint, præfati Camerarius & Magiſtri debeant vice & nomine illorum ſic requiſitorum & recuſantium vel differentium venditionem hujuſmodi facere, cum promiſſionibus, obligationibus, pœnis, renunciationibus, juramento, pactis, & clauſulis conſuetis, & pretium inde proveniens recipere & penes ædem ſacram, aut fide & facultatibus idoneam perſonam deponere, dominis domus, ſeu alterius loci ſic per eos pro tempore venditi (ſi venditionem ipſam ratam habere, & fidejuſſores de evictione præſtare voluerint, & non alias) conſignandum, habeántque venditiones ipſæ, quas ſic per Camerarium & Magiſtros fieri contingeret, & traditiones locorum & domorum ſic venditorum plenam roboris firmitatem, ac ſi per illos ad quos domus ipſæ tunc pertinebant, fierent, & eoſdem penitùs, & omninò operentur effectus, quos operarentur ſi fierent ab eiſdem.

Ædificare volentes ſervent hic contenta.
Vide ibid. §. 3. & ſeq.

§. 8. Provideant autem Camerarius & Magiſtri præfati, in caſibus prædictis, in quibus ſtatuimus aliquos compelli debere ad vendendum proponentibus nova ædificia cōſtruere, ſeu jam conſtructa ampliare velle, tales ſic proponentes ante omnia ſe obligent ad inchoandum, & perficiendū hujuſmodi nova ædificia, modis & formis, ac infrà tempus, & ſub pœnis, de quibus ipſis Camerario & Magiſtris (perſonarum & ædificiorum qualitate inſpecta) videbitur, & ab illis qui ſic ſe obligaverint, & præmiſſa non adimpleverint, pœnas exigant memoratas,

&

& nihilominùs eos compellant ad obſervandom præmiſſa per eos, vel quas priùs habeant, & etiam propiereà eis venditas domos aliis ædificare volentibus vendendum pro juſto & rationabili pretio, ut præfertur moderando.

Vendere volentes domos, &c. tenentur vendere vicinis, aliàs venditiones ſint nullæ, & pro vicinis factæ cenſeantur. Vide ibid. §. 8. & ſeq.

§. 9. Et quia interdùm contingit, quòd habentes domos, ſive domorom ſedimina, clauſtra, ſeu loca in eadem Urbe, & illa vendere voleotes, variis plerumque modis & occaſionibus illa vendere recuſanr habentibus domos, ſedimina, clauſtra & loca vicinis, illiſque vendere nolunr, noonumquam illa vendunt æmulis eorumdem vicinorum, ſeu perſonis eis parum gratis; quo fit, ut ipſi domorum, clanſtrorum, & ſediminum, ſeu aliorum locorum vicinorum domini illa emere volentes, & habere nequeuntes, retrahuntur perſæpè ab ædificando de novo in eorum ſediminibus, & locis vicinis, ac ampliando domos quas inihi habent, ſicqoe decori ejuſdem Urbis, aut ſaltem ipſorum vicinorum commoditati non parum detrahitur. Voleotes ſuper hoc æqua ordinatione providere; Motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, etiam ſtatuimus & ordinamus, quòd præfati ſic vendere volentes, teneantur & debeant, domos, ſedimina, clauſtra, plateolas, & loca venalia hujuſmodi vendere habentibus domos, ſedimina, clauſtra, & loca alia illis contigua, pro juſto & rationabili pretio, per alios evideoter & non fictè forſitan oblato. Et ſi illa aliis quàm vicinis præfatis venderent, venditiones ipſæ (quoad illos qui emerent, & illorum commodum) nullius ſinr roboris vel momenti, & habeantur pro infectis, & perinde ac ſi per illum ex vicinis, cujus venditio ipſa, præſentis conſtitutionis vigore, fieti debebar, facta foret, debeant Camerarius & Magiſtri præſari, ementem à poſſeſſione domus, ſediminis, clauſtri, plateolæ, ſeu alterius loci ſic empti, abſque ulla tela judicii, vicino inſtante, & pretium rationabile offerente, & dicto emptori (ſi illud recipere & emptioni per eum factæ renuntiare, & ipſum vicinum juxta Cameratii & Magiſtrotum prædictorum ordinatiooem, cautum facere noluerit) per ſolvendum deponente, amovere, & ipſum vicinum in illios poſſeſſionem inducere. Et ſi forſan duo eſſent vicini, quibus domus, clauſtrum, ſedimen, plateola, ſeu alius locus, de cujus venditione ageretur, utilitatem & commoditatem afferre poſſet; ille ex eis præſerri debear in præmiſſis, quem Camerarius & Magiſtri præfati, conſideratis circumſtantiis univerſis, venali domo, ſedimine, clauſtro, ſolo, plateola, ſeu alio loco, magis indigere declaraverint. Et ſi æqualiter indigerent & pro parte uni, & pro parte alteri poſſit exinde commoditas proveoire, otrique proportionabiliter concedatur. Si verò facta illius diviſione, portiones utriuſque ferè inutiles eſſent, non dividarur, ſed Camerarius & Magiſtri, alterum eorumdem vicinorum, quem voluerint, præferri faciant in præmiſſis.

Deputatio executorum.

§. 10. Et ur ea, quæ ſuprà ſtatuta ſunt votivum ſortiantur effectum, in præmiſſis omnibus & ſingulis; Camerario in Eccleſiaſticas, & ei, ac Magiſtris præſatis in alias perſonas facultatem & poteſtatem concedimus, ita quòd idem Camerarius per cenſuram Eccleſiaſticam, & ipſe, ac Magiſtri præfati, per pœnarum, & mulctarum exactionem, ac perſonarum diſtractionem, & alia juris remedia, contradictores quoſlibet & rebelles, compellere valeant ad præmiſſa.

Derogatio contrariorum.

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Municipalibus Statutis Urbis, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia vallatis, exemptionibus, ac indultis, privilegiis, & literis Apoſtolicis, necnon interdicti perſonis Eccleſiaſticis bonorum immobilium alienationibus, & præſtitis per eos deſuper juramentis, à quibus eas abſolvimus, contrariis quibuſcumque; ſeu ſi aliquibus communiter vel diviſim à Sede præfata indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Volumus autem quòd pretia domorum, & aliorum bonorum immobilium ad Eccleſias, Monaſteria, & alia pia loca hujuſmodi pertinentium, quæ vendi contingeret in poſterùm vigore præſentium, penes ædem ſacram, aut fide & facultatibus idoneam perſonam, cum recognitionibus, obligationibus, & cautelis etiam in talibus adhiberi ſolitis deponantur, & in emptionem aliorum bonorum immobilium pro eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, & piis locis omninò convertantur.

Juſſio Bullam deſcribendi in lib. Stat.

§. 12. Quodque Dilecti filii Cameræ ejuſdem Urbis Conſervatores præſentes noſtras literas in Regiſtro Privilegiorum, & aliarum ſcripturarum ejuſdem Urbis in eorumdem archivio conſervati ſolito regiſtrari, & illorum tenores in locis publicis & conſuetis ejuſdem Urbis ſono tubæ præmiſſo vulgati ſermone publicati, ac præſentes valvis Capitolii triduo, juris horis, & alibi, prout Camerario & Magiſtris præſatis viſum ſuerit, affigi faciant, ur omnibus omni tempore faciliùs innoteſcant. Nulli ergo omninò &c.

Dat. P. A. 9. die 30. Junii.

Darum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo, pridie Kal. Julii, Pootificatus oostri Anno nono.

XXI.

Canonizatio S. Bonaventuræ Balneoregienſis, generalis Miniſtri Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci, S. R. E. Cardinalis, & Epiſcopi Albanenſis, ejúſque relatio in numerum SS. Confeſſorum Pontificum Doctorum, cum ſuæ feſtivitatis inſtitutione.

Hunc ſanctum inter egregios Catholicæ Eccleſiæ Doctores annumeravit, ejuſque feſtum, duplici officio die 14. menſis Julii celebrari præcepit Six. V. ut in ejus conſtit. 76. Triumphantis, Tom. 2. fol. 677.

Edita A. D. 1482.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Superna cœleſtis patria, civitas Hieruſalem, cujus participatio ejus in idipſum, ita omnium electorum ſalvatione lætatur, ut quorum præſtantiora ſunt merita, copioſiora etiam ſumant gaudia præmiorum. Quod in exceſſu mentis ſuæ poſitus Iſaias Propheta ſenſiſſe videtur, cum diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus. Exultent igitur omnium Angelorum chori, qui de vacuarum ſedium habitatione ſoliciti, conantur de virtute in virtutem, ad beatas illas manſiones, unde ſuperbi fuerunt, ſpiritus humilitate perducere. Exultent quoque omnes animæ juſtorum qui CHRISTI veſtigia ſunt ſequuti, atque omnes tàm veteris, quàm novi teſtamenti fideles amici Dei, qui contemptis hujus ſæculi vanitatibus, concivium numeroſitate congaudent. Exultet Cœlum laudibus, reſultet terra gaudiis, quorum Sanctorum editio, lætitiam habet plurimorum. Unde enim fidei pietas exigit, ut quod pro ſalute multorum geritur, communibus ubique gaudiis celebretur. Præcipuè verò exultet Pontificum cœtus beatorum, & ſacra Doctorum concio, qui fulgent in cœlo tamquam ſtellæ in perpetuas æternitates, quos inter, Sanctus Bonaventura, tamquam novum Sydus ex hac lacrymarum valle, ad cœleſtem, quæ ſurſum eſt, Hieruſalem, vocante eum Domino, migrare emicuit.

Lætatur Pontifex de canonizatione S. Bonaventuræ.

§. 1. Nos autem, qui diſpoſitione Altiſſimi ad culmen Apoſtolatus evecti, Chriſtiani gregis curam gerimus, quem pro debito Paſtoralis officii, jucundo Sanctorum Collegio conformare, ut debemus, intenſis deſideriis affectamus, Eccleſiæ militanti, pro cujus ædificatione, & incremento, ipſum Bonaventuram in Catalogum Sanctnrum referendum duximus, haud incongruè dicere poſſumus: Exulta hodiè, & lauda habitatio Sion, ideſt Chriſtiana Religio, in qua tamquam in Monte Sion, per ve-

ram fidem habitat verus Deus, quoniam magnus in medio tui Sanctus. Quippè in medio Eccleſiæ aperuit os ejus, & implevit eum Dominus Spiritu ſapientiæ; & intellectus, & ſtolam gloriæ induit eum; & coronavit ad portas Paradiſi, in qua una cum Angelis gloria, & felicitate lætatur.

Lætarique debent univerſi Chriſti-fideles.

§. 2. Lætemur itaque & exultemus, quia cæleſtis illa Curia ex nobis habet, cui ſit cura de nobis, qui ſuis nos protegat meritis, quos informavit exemplis, illuminavit doctrinis, & miraculis confirmavit. Quem Deus dedit cunctis populis in gloriam & honorem, cujus memoria in benedictione eſt.

S. Bonaventura, virtutibus & miraculis claruit.

§. 3. Ea namque de divinis rebus ſcripſit, ut in eo Spiritus Sanctus loquutus videatur. Ita piè, religioſè, & ſanctè vixit, ut ſcriptis vita congrueret, & quod ſcribebat doceret exemplo. In quo morum virtus, & ſignorum claritas ita comperta eſt, ut congruentibus maximis meritis, ac miraculis veræ ſanctitatis teſtimonium à militante Eccleſia debeatur eidem.

S. Franciſci Religionem profeſſus eſt.

§. 4. Nam cùm in flore virente juventutis, humanis abjectis illecebris, divino ſe addixiſſet ſervitio, Religionem B Franciſci, quæ per ardua tendit, ingreſſus, tantum ſedula lectione, & aſſidua oratione perfecit, ut cum ſapiente merito dicere poſſet: Optavi, & datus eſt mihi ſenſus.

Doctrina præfulſit.

§. 5. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem ſenſum, qui lux, via, veritas eſt, & vita, paucorum annorum ſpatio incredibilem eſt ſcientiam conſequutus, nec talentum ſibi à Domino creditum ſudario alligavit, aut terræ infodit, ſed ut ſapientiſſimus diſpenſator in communem utilitatem convertit. In celebri enim Pariſienſi Gymnaſio, cathedram rexit, ubi adſcondita ſcripturarum enucleans, non ſolùm viva voce profuit multis, ſed etiam plurima librorum optimorum, tum in ſacris literis, tùm in majoribus ſcientiis monumenta reliquit, quæ eſſent omni tempore poſtremis profutura.

Humilitate & innocentia emicuit.

§. 6. Magnus doctrina, non minor humilitate, & vitæ meritis, quem Alexander de Ales Doctor clariſſimus, cui ſe in diſciplina ſanctus Bonaventura tradiderat, tantæ innocentiæ, ac columbinæ ſimplicitatis expertus eſt eſſe, ut dicere ſolitus fuerit, ſibi videri, quòd in eo Adam numquam peccaſſet.

Generalis Miniſter Ordinis extitit.

§. 7. Magnus etiam in Ordine Fratrum Minorum, cui unus poſt Beatum Franciſcum plurimum profuit. Ad ejus enim gubernacula vocatus, & generalis Miniſter Domino inſpirante creatus, talem ſe ſuis præbuit ſubditis, ut in illo Dominicum illud verbum videretur impletum: Qui major eſt veſtrum, ſit miniſter veſter.

Ordinique & Fratribus maximo adjumento fuit.

§. 8. Nam ſapientia, & morum integritate major, Prælationis officium cum tanta exercuit caritate, quòd ſpontè humilis, nunc doctrina, nunc monitionibus, nunc exhortatione fraterna, nunc etiam corporali ſervitio ſatagebat, ut bonus Chriſti miles inferioribus miniſtrare. Nec ſolùm quæ ab ipſo B. Franciſco piè & ſanctè fuerant inſtituta diligentiſſimè cuſtodivit, ſed multa etiam adinventa, quæ creſcente fratrum numero neceſſaria videbantur, adjecit. Ordinem quoque ipſum in Provincias, cuſtodiaſque diviſit.

Cardinalis & deinde Epiſcopus Albanen. a Greg. X. creatus fuit.

§. 9. Magnus etiam dignitate in Romana fuit Eccleſia. Increbreſcente enim fama innocentiæ, doctrinæ, ac prudentiæ ejus à fel. rec. Gregorio Papa X. prædeceſſore noſtro ad Cardinalatus eſt vocatus honorem, ut ejus opera in maximis, & difficillimis rebus quæ temporibus illis incidebant, uteretur, in quem Gregorius ipſe ob ingentia viri merita, novo eſt uſus exemplo. Statim enim illi Albanen. commiſit Eccleſiam, quæ non niſi vetuſtioribus Cardinalibus ſolet committi.

Concilio Lugdunenſi præfuit & profuit.

§. 10. Non fefellit expectationem Summi Pontificis ac ſacri Senatus, optimus ac Deo amiciſſimus vir. Sed in Conc. Lugdunen, præſidens, omniáque ad Dei laudem dirigens, ſedatis diſcordiis, difficultatibuſque ſublatis, ipſi Eccleſiæ maximo uſui fuit, & ornamento.

Et uſque ad ultimum vitæ ſpiritum multis virtutibus floruit.

§. 11. Quibus rebus apertè cognoſcitur quòd ſtatuit illi Dominus teſtamentum pacis, & principem fecit eum, ut ſit illi ſacerdotii dignitas in æternum, quem inanis gloria non inflavit, non divitiæ ſiniſtrorſum egerunt, ſed in fide lenitatéque perſeverans, pius in Deum, in pauperes miſericors, juſtus in omnes, ita hoc corruptibile corpus exuit, ut cum Apoſtolo dicere poſſet: Bonum certamen certavi, curſum conſummavi, fidem ſervavi, in reliquo repoſita eſt mihi corona juſtitiæ.

Poſt obitum miraculis claruit.

§. 12. Qui etſi ex ſola perſeverantia poterat Sanctus credi, juxta illud: Eſto fidelis uſque ad mortem, & dabo tibi coronam vitæ, ſubſequuta ſunt tamen poſt vitam multa maximáque miracula, quæ certum ſanctitatis ejus probant judicium, & Nos ad ipſius venerationem inducunt, quòd Deus meritis præcedentibus venerandum oſtendat. Ipſe enim Deus Omnipotens, ut ſuæ virtutis potentiam manifeſtet, & noſtræ ſalutis cauſam pandat, fideles electos ſuos, quos coronat in cœlis, ſæpè etiam honorat in mundo, ad eorum memoriam ſigna faciens, & prodigia, quo hæretica pravitas confundatur, & fides orthodoxa ſervetur.

Imperator ergo & alii apud hunc Pont. pro ipſius canonizatione inſtiterunt.

§. 13. Agimus igitur ipſi Deo quantas poſſumus gratias quòd nos dignos duxerit, per quos hæc Canonizatio celebraretur, quæ licet divinis literarum monumentis extantibus, coruſcantibuſque miraculis, jam pridem potuerit ritè fieri, numquam tamen ante hac, vel à Principibus, vel ab aliis tanta diligentia fuit petita. Noſtro tempore cariſſimi in Chriſto filii noſtri Federicus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, Ludovicus Francorum Chriſtianiſſimus, Ferdinandus Siciliæ, & Matthias Ungariæ Reges illuſtres: dilecti quoque filii nobiles viri Alphonſus Calabriæ, Joannes Mozenico Venetiarum, Joannes Halcam Mediolani, & Joannes Burbon Duces inſignes. Præterea Civitates Florentinorum, Senenſium, Lugdunenſium, Peruſinorum, & quod tale jubar tulit Balneoregium, tanto ſtudio tantâque perſeverantia petierunt à Nobis, ut durum, & impium putaremus eis in re tàm pia reſiſtere, quàm etiam Dei monitu petere videbantur. Acceſſerunt aſſiduè venerabilis fratris noſtri Juliani Epiſcopi Sabinenſis, ipſius Ordinis Protectoris, dilectorum quoque filiorum Franciſci Samſonis generalis Miniſtri, & Petri de Rodulphis Procuratoris dicti Ordinis, ſacræ Theologiæ profeſſoris preces, qui nomine generalis eorum Capituli, id tamquam juſtum & debitum repoſcebant. Legeramus ſtudioſiſſimè Sancti hujus divina ſcripta, quibus poſtquam per ætatem aliquid ſapere licuit, ſemper fuimus delectati. Audiveramus quoque ab antiquioribus præfatæ Religionis fratribus, & gravibus quidem viris, quod & ipſi à majoribus natu acceperant, de ſanctimonia vitæ ejus conſtantem famam eſſe, ſciebamus de multis maximiſque miraculis, nec erat propterea apud Nos dubium, quin in triumphanti Eccleſia triumpharet in cœlo, & venerationem mereretur in terris.

Hic Pont dictæ Religionis S. Franciſci profeſſor fuit, ideò ne potiùs affectione, quam debito ad canonizationem motus videretur, proceſſum tribus Cardinalibus commiſit.

§. 14. Sed memores nos eumdem minorum Ordinem ex voto ingreſſos, in quo divina aſſiſtente gratia in ſacris literis, & religioſis moribus, utcumque profecimus, eadémque Miniſteriatus officia exercuimus, atque inde ad Cardinalatus dignitatem, ita ut per conſimiles gradus ad Pontificatus culmen ſublevatos nos fuiſſe diſponente Domino cognoſcamus, per quos ipſe Bonaventura Sanctus ad triumphantis Eccleſiæ immarceſcibilem gloriam evectus eſt; ne ad id videremur potiùs affectione propria, quàm debita devotione moveri, eam adhibuimus diligentiam, ac gravitatem, quam rei magnitudo poſcebat. Commiſimus enim tribus ex venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ut de veritate miraculorum mandarent inquiri. Cùmque unus ex eis inchoato proceſſu, ut Deo placuit ab hac luce migraſſet, alium in locum defuncti ſubrogavimus Cardinalem, quo etiam decedente alium ſubſtituimus.

Poſteà reiterari juſſit.

§. 15. Nec his contenti, cùm jam proceſſus ipſe penè perfectus eſſet, & hi qui delegati erant fideliſſimè retuliſſent; tamen quia non videbatur in proce-

dendo

dendo tanta quanta requiritur obſervata ſolemnitas illum reiterari juſſimus.

Cardinales ſucceſſivè votum pro canonizatione dederunt.

§. 16. Demùm cum ex uhetioti relatione, & fide dignorum teſtium ſuper hoc receptione compertum fuiſſet multa, & magna à Deo per ipſum Sanctum miracula fieri, quæ in conſpectu multitudinis cernebantur. Nos Spiritui ſancto reſiſtere videremur, qui per os Prophetæ laudare Deum in Sanctis ſuis jubet, in Conſiſtorio noſtro ſecreto hujus rei cauſa habito, eorumdem venetabilium fratrum noſtrnrum S. R. E. Cardinalium vota ſuper hujuſmodi eanonizatinne ſumus ſcrutati. Cumque omnium una eadémque fuiſſet ſententia, videlicet, ut in Sanctorum numero referri deberet.

In Conſiſtorio publico orationes, & jejunia ad hoc indixit.

§. 17. Conſiſtorium publicum deinde habuimus, io quo magna multitudine aſtante, & in triduum orationes, jej[u]niáque indiximus, ut Deus Omnipotens nobis, quòd facto optimum in hac re eſſet, oſtendere dignaretur, nec pateretur Eccleſiam ſuam militantem errare, quæ ſe triumphanti conformare ſtudet.

Prælati ad idem per Pontificem congregati pro canonizatione votarunt.

§. 18. Triduò deinde elapſo omnes, qui in Romana Curia erant, Prælatos juſſimus convenire, qui ad unum interrogati quod faciendum videretur, in eamdem ſententiam convenerunt, beatúmque Bonaventuram canonizandum cenſuerunt.

Hic deinde Pont. canonizationis diem præfinivit, in qua omnibus legitimè peractis illum canonizavit, & SS. Confeſſorum, Pontificum, Doctorum catalogo adſcripſit.

§. 19. Nos ergo Dei nutum, & voluntatem ſequentes, attendentéſque juſtum ac debitum eſſe, ut quos Deus honorat in cœlis, nos venerationis officio laudemus, & glorificemus in terris, cùm ipſe potiùs laudetur & glorificetur in illjs, qui eſt laudabilis & glorioſus in ſæcula; hunc diem canonizationis ipſius Sancti Bonaventuræ in medio Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quo maxima omnia generis ordiniſque multitudo confluxerat, celebrandum ſtatuimus. Ibi reliquis omnibus legitimè peractis, prædictus Ordinis Minorum Procurator in medio ſtans dictum illud B. Joannis Apoſtoli clara voce proponens, videlicet, Tres ſunt, qui teſtimonium dant in cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus ſanctus, probavit etiam, habito ſuper præmiſſis proceſſu, ipſas beatiſſimæ Trinitatis perſonas teſtimonium, quod Beatus Bonaventura in cœlo ſit, præſtitiſſe. Patrem, videlicet, io miraculorum potentia, Filium in doctrinæ ſapientia, & Spiritum ſanctum in vitæ ipſius bonitate. Et propterea non ſolùm nominibus omnium qui hanc ipſam canonizationem fieri ſupplicarunt, ſed etiam ex parte individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ut ipſum Beatum Bonaventuram ſanctom pronunciare dignaremur, inſtanter, inſtantiùs & inſtantiſſimè requiſivit. Confidentes igitur quòd in hac canonizatione non permittat nos Deus errare, qui omnia in ea quomodolibet requiſita etiam ſuperabundanter obſervari fecimus, & obſervavimus, de eorumdem fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium, omniúmque Prælatorum iu Romana Curia exiſtentium unanimi conſenſu, & maturo conſilio, de Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, beatæ memoriæ Bonaventuram Balneoregienſem, ſacræ Theologiæ profeſſorem, ex gremio ſacri Ordinis Minorum, & ex officio Generalatus in Epiſcopum Cardinalem aſſumptum, Sanctum eſſe, ac aliorum Sanctorum Dei catalogo adſcribendum, adjiciendum ac aggregandum fore, ac fideliter firmitérque teneri debere decernimus, ipſúmque Sanctorum Confeſſorum, Pontificum, & Doctorum quos Sancta Dei veneratur Eccleſia, conſortio ſolemniter in præſentiarum adſcribimus, aggregamúſque per præſentes.

Feſtúmque pro 2. Dominica menſis Julii inſtituit.
Ac Sixt. v. agi juſſit die 14. d. menſis.

§. 20. Statuenteaetiam & mandantes venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitanorum, & Cathedralium Eccleſiarum Capitulis, & quorumvis Ordinum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium profeſſoribus, necnon quibuſcumque Eccleſiaſticis perſonis, ut feſtum ipſius Sancti Bonaventuræ ſecunda Dominica menſis Julii, ſingulis annis ſolemniter & devotè celebrent, divinum officium, veluti pro uno Confeſſore, Pontifice, & Doctore, tàm publicè quàm privatim, prout contigerit perſolventes.

Officium duplex Ordini S. Franciſci concedit.

§. 21. Dilectis verò filiis fratribus prædicti Minorum Ordinis, quatenus hujuſmodi officium ſub feſto duplici & octava, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Sanctorum celebrare feſta & octavas conſueverunt, celebrandi concedimus facultatem.

Sepulchrum vel Eccleſiam ſuam viſitantibus Indulg. elargitur.

§. 22. Inſuper eadem auctoritate omnibus verè pœnitentibus & confeſſis, qui in eadem Dominica, Eccleſiam in qua Sanctum ejus corpus requieſcit, devotè viſitaverint, annuatim, ſeptem annos & totidem quadragenas, his verò qui aliis temporibus in ſingulis diebus Dominicis, centum dies; illis autem qui Eccleſias fratrum Minorum ubilibet conſtitutas, tàm ipſa die feſti, quàm in octavo divinis officiis interfuerint, conſimiles indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quæ in ſingulis aliorum ejuſdem Ordinis Sanctorum feſtis, ex indultis Apoſtolicis generaliter promulgatis, Romani Pontifices conceſſerunt, de injunctis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus, & elargimur.

Indulgentias concedit Eccleſiæ SS. Apoſtolorum de Urbe, indultaque Fratribus Minoribus in Univerſitate Pariſienſi concedit quibus ibidem potiuntur Fratres Prædicatores.

§. 23. Conſiderantes præterea, quanta ab hoc ipſo Sancto Bonaventura ratione ſcientiæ, & ſanctitatis vitæ, Epiſcopaliſque & Cardineæ dignitatis, S. R. E. ſuſceperit incrementa, quantamque idem Sanctus cum beato Thoma de Aquino, coætaneo, condiſcipulo, & commagiſtro ſuo, familiaritatem, & ſpiritualem conjunctionem in hac vita ſervaverit, ut quos in hoc ſæculo fraterna junxit caritas, & eadem in cœlo præmia conſequutos credimus, præſens Eccleſia pari veneretur honore, prædictum feſtum inter feſta ſacri Palatii Apoſtolici aſſumentes, annumerantéſque eamdem indulgentiam in feſto prædicto in Eccleſia Sanctorum Apoſtolorum de Urbe, quæ in feſto ipſius Sancti Thomæ de Aquino in Eccleſia Beatæ Mariæ Virginis de Urbe, Minerva vulgariter nuncupata, habetur, concedimus. Paritérque decernimus, fratres Minores, in alma Univerſitate Pariſienſi, eiſdem privilegiis poſſe, ac debere uti & gaudere, ob ipſius S. Bonaventuræ merita, quibus ex Apoſtolicis indultis, fratres Prædicatores qui in eadem Univerſitate, intuitu & gratia ejuſdem S. Thomæ, potiti & gaudere conſueverunt, & gaudent, aut potiri & gaudere quomodolibet poterunt in futurum.

Hortatur omnes ad orandum S. Bonaventuram pro exaltatione S. R. E.

§. 24. Quocirca omnes & ſingulos in dignitate conſtitutos requirimus, & monemus, quatenus univerſis, & clericis, & populis ſuarum Civitatum, Diœceſum, & Parochialium præſentes noſtras literas ſolemniter publicantes, eoſdem hortentur ut Deum ipſum, à quo bona cuncta procedunt, humiliter deprecentur, ut ipſius ſancti Doctoris, & Confeſſoris Bonaventuræ meritis & precibus exoratus, militantem Eccleſiam, Apoſtolicam fidem, & cunctos Chriſtifideles, à Paganorum, & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incurſibus, & à periculis cunctis ſemper protegat, ac defendat, & illam quam nobis mundus dare non poteſt pacem, hoſtium omnium ſublata formidine, firma cum tranquillitate concedat, utque poſt hujus vitæ militiam, depoſitúmque Paſtoralis officii miniſterium, unà cum grege nobis credito, ad ſempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

Tranſumptis fidem dari præcipit.

§. 25. Demùm quia difficile foret, literas Originales præſentes, ad uniuſcujuſque notitiam deferri, volumus ac decernimus quòd earum tranſumpto, ſub ſigillo Generalis Miniſtri Ordinis antedicti, & manibus duorum Notariorum publicorum debitè ſubſcriptis fides adhibeatur indubia in omnibus, & per omnia, & illis ubique ſtetur ac ſi originales literæ hujuſmodi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 26. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, adſcriptionis, aggregationis, ſtatuti, mandati, conceſſionis, relaxationis, largitionis, aſſumptionis, annumerationis, monitionis, ac voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præ-

ſu npſerit, indignationem Omoiporentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 11. die 14. Apr

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Duminicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſecundo, decimo octavo Kal. Maji, Ponr. noſtri Anno undecimo.

XXII.

De electione & munere Magiſtri ſen Præceptoris Archihoſpitalis S. Spitirus in Saxia de Urbe, & de exemprionibus, immunitatibus, ac privilegiis ejuſdem.

De inſtitutione hujus Hoſpitalis, aliiſque illud concernentibus plenè notavi ſup. in conſt. 7. Innoc. III. fol. 58.

Alia hujus Hoſpitalis privilegia vide in ead. conſt. Innoc. III. & infrà in Pii IV. conſt. 84. in Tom. 2. & in Clem. VIII. couſt. 118. Cùm ſicut, in Tom. 3.

Edita An. D. 1483.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Pii de Ruvere Præceptori Hoſpitalis noſtri Sancti Spiritus in Saxia de Urbe, Ordinis S. Auguſtini. Salutem & Apoſtolicam bened.

Forma eligendi Magiſtrum Hoſpitalis. Hodie à Papa eligitur.

Religionis zelus &c.

§. 1. Et inſuper ut Hoſpitale prædictum de bono in melius dirigatur, & auctore Domino felicibus proficiat incrementis, aliorum prædeceſſorum noſtrorum Romanurum Pontificum veſtigiis inhærentes, Motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus, decernimus pariter, & ordinamus, quòd de cætero, perpetuis futuris temporibus, occurrente præceptoriæ Hoſpitalis hujuſmodi vacatione, Fratres Conventus hujuſmodi in unum convenientes, debeant electionem de Præceprore fututo, quibuſvis pactionibus ſemotis, cum conſilio tamen & auctoritate ac præſentia Præceptoris pro tempore exiſtentis dicti Huſpitalis, facere, & ſic electum Rom. Pont. pro tempore exiſtenti Canonicè intranti præſentare, qui illum debeat confirmare.

Protectorisque.

§. 2. Quòdque ſimiliter unum ex venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, quotieſcumque dictum Hoſpirale carere contigerit Protectore, in Protectorem eligere, & illum Romano Pontifici præſentare confirmandum.

Cura Præceptoris circa Hoſpitali expoſitos.

§. 3. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ Præceptori pro tempore exiſtenti dicti Hoſpitalis, ut tàm pueros quàm puellas qui ibidem pro tempote exponuntur, quemadmodum ad bonum & pium Patrem ſpectat, manuteneat tamquam filiox & conſervet. Illóſque & illas ſub optimis diſciplinis inſtituere ſtudeat, ut ſic apud Deum meritum, & apud homines laudem conſequi mereatur.

ExceptioHoſpitalis & ejus membrorum, à ſolutione gabellarum & aliorum onerum.

§. 4. Concedentes inſuper motu, ſcientia & auctoritate ſimilibus tàm Hoſpitalis prædicti, quàm omnium aliorum ejus membrorum & locorom, in obedientia, ſubjectione, correctione & omnimoda diſpoſitione Præceptoris dicti noſtri Hoſpitalis ſancti Spiritus in Saxia de Urbe, ſolùm & dumtaxat exiſtentium, ab eodem dependentiom Præcepturibus, Prioribus ſeu Rectoribus pro tempore exiſtentibus, quòd de relictis & obventionibus eis ratione dictarum præceproriarom, membrorum, & locorum factorum, ad ſolvendum aliquam quartam Epiſcopalem, ſeu Parochialem, neque aliquam gabellam, paſſum ſen impoſitionem, & quodvis aliud ouus, etiam occaſione rerum, bonorum, fructuum & animalium dicti Hoſpitalix noſtri ſancti Spiritus de Urbe, in quibus locis, deinceps perpetuis futuris temporibus non renentur, nec ad id à quoquam inviti compelli, ſeu coarctari poſſint aut valeant.

Exemptioq; à ſuperioritate & juriſdictione omnium Prælatorum & aliorum præterquam Magiſtri generalis.

§. 5. Prætereà, ut præceptores & fratres prædicti quietiùs & liberiùs ſua vota Altiſſimo exolvere, ac præceptoriæ Eccleſiæ Hoſpitalis, & alia loca eorum à dicto Hoſpitali de Urbe, ut ſuprà, dependentia meliùs & ſalubriter gubernari poſſint, quo Sedis ejuſdem fuerint præſidio communita Hoſpitale prædictum illiúſque modernum, & pro tempore exiſtentem Præceptorem, ac Conventum, & fratres, & perſonas, ac familiares omnes, eorúmque quoſlibet, & alias præceptorias, membra, Hoſpitalia & loca ab ipſo Hoſpitali noſtro dependentia, illorúmque ſimiliter Præceptores, fratres, Conventum, & perſonas: necnon caſtra, terras, & oppida, illorúmque vaſſallos & ſubditos bonáque omnia & ſingula, mobilia & immobilia, quæ ad præſens poſſident, & in futurum, largiente Domino, poterunt adipiſci, ſub beati Petri & dictæ Sedis, ac noſtra, protectione, Motu, auctoritate, & ſcientia prædictis, ſuſcipimus, ac ab omni juriſdictione, ſuperioritate, viſitatione, correctione, dominio & poteſtate Ordinariorum, & eorum Vicariorum & Officialium qoorumcumque, etiam quoad curam animarom ipſis & Eccleſiis eis ſubjectis imminentem, perpetuò penitùs & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac prorſus exemptos & liberos, exemptáque & libera fore, ac nobis & dictæ Sedi dumtaxat immediatè quoad omnia ſubjacere: (eorumdem Præceptoris & Conventus Hoſpitalis ſancti Spiritus de Urbe juriſdictione, ſuperioritate, poteſtate & præeminentia ſemper ſalvis decernimus & declaramus, ita quod Ordinarii, Vicarii & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, cuntractus, aut rei de qua agitur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, in eos vel in ea, tamquàm prorſus exemptos & exempta, juriſdictiooem, dominium, & poteſtatem aot ſuperioritatem quomodolibet exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſioois vel interdicti, aliaſve ſententias, cenſuras & pœnas promulgare, neque ipſi Præceptores, fratres, & perſonæ, coram illis aut dictæ Sedis delegatis vel ſubdelegatis, pro tempore directis, de præſentibus literis ſpecialis & expreſſa mentio fiat, ad judicium evocari, aut quovismodo directè vel indirectè inquietari, vel moleſtari poſſint nec debeant quoquomodo. Decernentes omoes & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos & quas contra exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, decretum & declarationem hujuſmodi forſà haberi vel promulgari, necnon quicquid ſecùs ſuper iis à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliúſque roboris vel momenti.

Communicatio omnium immunitatum & privilegiorum Cong. Monachorum Caſſinenſis aliàs S. Juſtinæ. Hæc privilegia indicabo tibi infrà in Jul. II. conſt. 1.

§. 6. Ac pro majori Hoſpiralis & aliarum præceptotiarū ac membrorum & frarrum, aliarúmque perſonarum ſubditorum & vaſſallorum prædictorū favore & quiete, & motu & ſcientia ſimilibus concedentes eiſdem, quod de cætero perpetuis futuris temporibus, omnibus & ſingulis prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, conſervatoriis, privilegiis, gratiis & indultis, præfatæ Congregationi ſanctæ Juſtinæ, illorúmque Monaſteriis, locis, membrix, & perſonis per Sedem prædictam, vel aliàs quomodolibet, in genere vel in ſpecie, conceſſis, aut in poſterùm concedendis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, uti, potiri, & gaudere liberè & licitè, in omnibus, & per omnia poſſint & debeant, perinde ac ſi eis ſpecialiter conceſſa fuiſſent, quæ ad eos & ea omninò extendimus & ampliamus.

Executorum hujus Bullæ deputatio.

§. 7. Et inſuper eiſdem Epiſcopis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, mandamus, quatenus ipſi, vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, faciant dicta auctoritate noſtra, eoſdem Præceptores, Conventus, fratres & perſonas, Præceptorias, Eccleſias, Oratoria, Hoſpitalia atque loca prædicta, ſub obedientia, correctione, poteſtate & auctoritate Præceproris Hoſpitalis ſancti Spiritus de Urbe, ut caput exiſtentis, exemptionis, & liberationis hujuſmodi, pacifica poſſeſſione gaudere, ac præmiſſa omnia & ſingula ubi & quando expedierit ſolemniter publicantes, ac Præceptoribus, Conventibus, fratribos & perſonis, Præceptoriis, Eccleſiis, Oratoriis membiis, Hoſpitalibus atque locis præfatis in eiſdem præmiſſis efficacis deſenſionis præſidio aſſiſteotes. Non permittentes eos, eas, vel ea, ſeu eorum aliquam, vel aliquod, per Ordinarios Vicarios

& Of-

Digitized by Google

& Officiales prædictos, ſeu quoſcumque alios, contra præſentium tenorem, directè vel indirectè, quovia quæſito colore impedire, ſeu qunmodolibet moleſtare. Impedientes contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, cum cenſurarum prædictarum aggravatione, & reaggravatione appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Invocato etiam ad hoc, ſi opus ſuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac noſtra ſuper expreſſione fructuum, reddituum, & proveotuum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ uniuntur, & quibus ac commiſſione deſuper ad partes fienda, necnon recolendæ memoriæ Innocentii Papæ IV, ſimiliter prædeceſſoris noſtri, contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, uecnon de quibuſvis conventualibus, ac aliis per Nos vel Sedem prædictam pro tempore factis generalibus vel ſpecialibus reſervationibus ac ſtatutis & conſuetudinibus ſupradictis, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Ordinariis, Vicariis & Officialibus prædictis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulro hujuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis pactis & conventionibus, necnon privilegiis, indulgentiis & literis Apoſtolicis generalibus & ſpecialibus, ac præſcriptionibus, etiam longiſſimi temporis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſis vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorúmque totis tenoribus habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hoc eis nnlumus aliquatenus ſuffragari.

Exemplarium fides.

§. 9. Cæterùm quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca in quibus expediens foret deferre, Volumus atqoe decernimus, quòd ipſarum literarum, ac omnium & ſiogulorum privilegiorum dictæ Congregationis S. Juſtinæ, ſeu Apoſtolicarum, & quarumcumque altarum literarum deſuper confectarum tranſumptis, manu alicujus publici Notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo Auditoris Cameræ Apnſtolicæ, vel præfati Præceptoris dicti noſtri Hoſpitalis de Urbe muoitis, ea prorſus fides in judicio & extra ac aliàs ubilibet adbibeatur, quæ præſenobus literis & privilegiis ac literis Congregationis prædictæ adhiberetur, ſi eſſent exbibitæ vel oſtenſæ, ac privilegia & literæ Congregationis prædictæ, eiſdem Hoſpitali de Urbe, illius membris, præceproriis, præceptoribus, fratribus, ac aliis perſonia prædictis, conceſſa, & pro eis expedita fuiſſent.

Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 13. die 13. Febr.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1483. Idibus Februarii, Pont. noſtri Anno tertiodecimo.

XXIII.

De auctoritate majoris Pœoitentiarii S. R. Eccleſiæ.

Hæc Bulla comprobata fuit, & quoad pœnas inobedientium extenſa à Paulo III. & Jul. III. ut habetur inf. in ipſius Jul. conſt. 1. Rationi. Pœnitentiariæ verò officium, primò reformavit Pius IV, ut inf. in ejus conſt 53. In ſublimi, fol. 75. & poſtremò novum ejus ſtatum præfinivit Pius V. in ſua conſtit. 83. In omnibus. fol. 300. Tom. 2.

Edita An. D. 1484.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

QUoniam nonnulli iniquitatis filii, elationis & pertinaciæ ſuæ ſpiritu aſſumpto, poteſtatem Majoris Pœnitentiarii noſtri per longiſſima tempora toti Orbi nntam, & à cunctis fidelibus inviolabiliter nbſervatam in dubium revocare, & literis ſub ejus nomine per officium Pœnitentiariæ noſtræ pro tempore expeditis contumaciter ſe opponere, illiſque detrahere præſumunt, decet nos adverſus tales ea adhibere remedia per quæ ipſorum temeritate repreſſa ejuſdem Pœnitentiarii auctoritas, & poteſtas præſerventur illæſæ, illiúſque literæ cum perſonarum illas pro tempore impetrantium quiete, & conſcientiæ tranquillitate, ſemotis quibuſvis obſtaculis, votivum ſortiantur effectum.

Pœnitentiarius Major literas Officii expediebat abſque inſertione facultatum, cum aſſertionibus & ſigillo, ac ſub nomine Epiſcopi licet eſſet Cardinalis, ut hic.

§. 1. Dudum ſiquidem per nos accepto quod licet univerſo penè orbi innoteſceret inter alia officia Romanæ Curiæ fuiſſe dudum officium ſacræ Pœnitenoariæ providè inſtitutum, & in aliquibus ex Majoris Pœnitentiarii illud pro tempote obtentis literis, quæ ab eo ratione dicti officii pro tempore emanabant, ſic contineretur videlicet (Auctoritate D. N. P. cujus Pœnitentiariæ curam gerimus) & in aliis, Auctnritate D. P. & de ejus ſpeciali mandato ſuper hoc vivæ vocis oraculo ſibi facto) in reliquis verò (dicta auctoritate D. P. & ejus ſpeciali, & expreſſo mandato) ac hujuſmodi literis, & aſſertioni ejuſdem Pœnirentiariæ, tàm in jodicio quàm extra abſque eo, quòd facultas deſuper eidem Pœnitentiario per Sedem Apoſtolicam conceſſa in illis infereretur, fides indubia adhiberi conſueviſſet, & ab eodem tempore citra Major Pœnitentiarius pro tempore exiſtens ex ipſius officii ſtylo dum Epiſcopus Cardinalis exiſteret, ſe Epiſcopum ſolùm non autem Cardinalem nominare ſolitus eſſet, prout & reliqui Epiſcopi Cardinales in eorum literis faciebant, & literæ præfatæ cum antiquo per Majores Pœnitentiarios qui pro tempore fuerant adhiberi ſolito ſigillo oblongo in cera rubea, & capſa ceræ albæ impreſſo pendente ſecundùm dicti officii ſtylum antiquum ſigillari, & ſic expeditæ debitæ executioni abſque ulla contradictione & exceptione mandari ac ab omnibus in debita obedientia haberi eſſent ſolitæ.

Quidam tamen his literia fidem non eſſe adhibendam aſſerebant.

§. 2. Quia tamen nonnulli juris interpretes diverſarum partium volentes plus ſapere quam oporteret, affirmare non erubeſcebant, & in dubium reducere, an literis dicti officii cum verbia, & ſigillo prædictis juxta illius ſtylum approbatum, ac ab omnibus indifferenter ſervatum fides eſſet adhibenda, & illis obedire haberent, affirmantes aſſertioni prædictæ Majoris Pœnitentiarii ſuper auctoritate ſui officii & Papæ ſpeciali & expreſſo mandato prædictis non eſſe credendum: & pro eo quia venerabilis frater noſter Julianus Oſtienſia, olim Sabinenſis, Epiſcopus Major Pœnitentiarius noſter poſt promotionem ad Sabinenſem translationem ad Oſtienſem Eccleſias per Nos factas de perſona ſua olim tit. S. Petri ad Vincula Presbyter Cardinalis, ſe non Cardinalem ſed Sabinenſem priùs, & poſt translationem prædictam Oſtienſem Epiſcopum nominabat, literas dicti officii dicto ſigillo ſigillatas modicæ auctoritatis exiſtere, in dicti officii & ejus Pœnitentiarii, immò veriùs Apoſtolicæ auctoritatis contemptum & ſcandalum plurimorum.

Ideò hic Sixt. per alias ejus literas quas hic non habes, illis plenè credendum ſtatuit.

§. 3. Nos tunc providè attendentes quòd Major Pœnitentiarius ordinaria juriſdictione & auctoritate fungeretur, & propterea in ſuis literis ſicut alii ordioarii, ſui officii auctoritates inſerere non teneretur, quódque ſtylua ubilibet præſertim in Rom. Curia literarum Apoſtolicarum & altarum quæ ab ea emanabant in tantum pro lege ſervabatur, ut literæ præter ſtylum expeditæ falſitatis ſuſpicione non carerent, ac volentes hujuſmodi inſolentium temerariis auſibus obviare, & eorum quos literæ prædictæ concernebant, conſcientiarum paci & tranquillitati, dictíque officii honori & immunirati conſulere per alias noſtras literas, Motu proprio & ex certa ſcientia decrevimus, & declaravimua, literis prædictis Pœnitentiariæ, tunc expediris etiam quoad auctoritatem, & mandatum hujuſmodi de quibus in eis fieret mentio; abſque ulla auctoritatis & mandati hujuſmodi in eis inſertione plenam fidem adhiberi debere, & ad id probandum alterius probarionis adminiculum non requiri. Mandantes omnibus & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, ſub excommunicationis, aliiſque cenſuris, & pœnis tunc expreſſis, quatenus literis prædictis Pœnitentiariæ,

ſecundùm dicti officii ſtylum præfatum tunc expeditis, & quas pro tempore in perpetuum expediri contingeret, crederent, & obedirent, ac parerent in omnibus & per omnia, perinde ac ſi in illis Majoris Pœnitentiarii pro tempore exiſtentis facultas, & poteſtas ſibi à Nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, ac ſe de prædicta conceſſa, quoad ea quæ in eiſdem literis Pœnitentiariæ continerentur, ſufficiens inſerta foret, & per literas Apoſtolicas de dicti Majoris Pœnitentiarii auctoritate, & ei facto ſpeciali & expreſſo mandato vivæ vocis oraculo hujuſmodi conſtaret, prout in eiſdem literis noſtris pleniùs continetur.

Sed iterum aſſerebant illi, poteſtatem Pœnitentiarii ad forum conſcientiæ tantum ſe extendere, & ipſum non poſſe alia committere facultates, ſibi ab Apoſt. Sede conceſſas

§. 4. Cùm autem ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia etiam accepimus, prædicti juris interpretes, & alii præſumptores, & duræ cervicis, hujuſmodi literas Pœnitentiariæ dicti Pœnitentiarii noſtri, necnon decreto, declarationi, & mandato noſtris prædictis adhuc obtemperare contumaciter contemnant, ac ore ſacrilego publicè dicere & allegare non vereantur, literas Pœnitentiariæ hujuſmodi ſolùm, & dumtaxat in ſoro conſcientiæ, non autem in ſoro judiciali hujuſmodi admitti debere, Majoriſque Pœnitentiarii hujuſmodi poteſtatém ad ſ[illegible]rum pœnitentiæ, & conſcientiæ dumtaxat ſe extendere, & reſtrictam fore, ipſúmque Majorem Pœnitentiarium licet in caſibus juxta facultatem ſibi à Sede prædicta conceſſam per ſe ipſum diſpenſare, & abſolvere valeat, aliis tamen abſolvendi, & diſpenſandi, aliáſque facultates ſibi conceſſas per literas ſuas committere non poſſe: eis quoque an literæ quæ per præfatum officium Pœnitentiariæ expediuntur, & expeditæ reperiuntur ſecundùm antiquum ſtylum ipſius officii expeditæ fuerint, & expediantur minimè conſtare, & propterea de earum validitate meritò dubitari debere, pluribúſque aliis ac exquiſitis ſuggeſtionibus, & cavillationibus prædicti Majoris Pœnitentiarii poteſtatem impugnare, & nihilominùs ejus literæ hujuſmodi executioni debitæ demandentur, & perſonæ quas concernunt illarum votivum ac debitum effectum conſequi valeant, indebitè, & injuſtè impedire, eiſdémque perſonis contra tenorem literarum prædictarum diverſa alia moleſtias, ac damna inferre non erubeſcant, in animarum ſuarum periculum, ac ipſius Pœnitentiarii, immò verius noſtri, & Sedis prædictæ contemptum, & vilipendium, ac perſonarum earum præjudicium non modicum, & gravamen, pernicioſum quoque exemplum, & ſcandalum plurimorom.

Hic ideò Pont. alii committere poſſe decrevit.

§. 5. Nos tantæ temeritati, & audaciæ, prout noſtro incumbit officio opportunis remediis occurrere, ac Majoris Pœnitentiarii, & officii, perſonarúmque hujuſmodi literas præfatas pro tempore expedientium, honori, indemnitati, & ſecuritati conſulere volentes, Motu ſimili non ad ipſius Juliani Pœnitentiarii, vel alicujus alterius nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & voluntate, & ex certa ſcientia auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, & declaramus, præfatum Julianum, & pro tempore exiſtentem majorem Pœnitentiarium hujuſmodi, non ſolùm per ſe ipſum in caſibus juxta facultates ſibi à prædicta Sede conceſſas diſpenſare, & abſolvere, & abſolutiones, & diſpenſationes Chriſtifidelibus impendendas hujuſmodi in diverſis Mundi partibus per ſuas literas aliis committere liberè & licitè potuiſſe, & poſſe.

Et ejus literas in utroq; foro probare & ſuffragari.

§. 6. Quódque literæ quæcumque per officium Pœnitentiariæ ſub ſolito ſigillo oblongo in cera rubea, & capſa ceræ albæ impreſſæ pendente hactenùs expeditæ, & quæ in poſterùm expediri continget, juxta antiquum ſtylum dicti officii expeditæ intelligantur, nec ad hoc aliud probationis adminiculum requiratur, ipſæque literæ ut præfertur expeditæ, & expediendæ, illæ videlicet quæ forum conſcientiæ in ſoro conſcientiæ tantùm, & quæ forum contentioſum concernunt, aut in quibus quod in contentioſo, aut utroque foro valeat appoſitum fuerit tàm in foro judiciali, & contentioſo, Eccleſiaſtico, & ſæculari, quàm etiam in foro pœnitentiæ omnimodam fidem faciant, & valeant, illiſque ſtari, & indubitanter credi debeat, ac perſonis prædictis qui illas impetrarint, & impetrabunt, in utroque foro hujuſmodi prout eis conceſſum fuerit plenariè ſuffragarentur, & valeant.

Pœnáſque inobedientibus imponit. Quas ampliavit Paul. III. citia ſub.

§. 7. Volentes, ac motu, & ſcientia ſimilibus quòd omnes, & ſingulæ perſonæ cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, nobilitatis, & præeminentiæ fuerint, & quacumque Eccleſiaſtica vel mundana dignitate præfulgeant, quæ contra tenorem præſentium, ac priorum literarum noſtrarum hujuſmodi aliquid facere attentaverint, & præmiſſis omnibus, & ſingulis, in totum vel in partem non paruerint, omnes, & ſingulas cenſuras, & pœnas in dictis Prioribus literis noſtris contentas eo ipſo incurrant.

Executores iſtius conſt. deputat.

§. 8. Et inſuper ut præmiſſa omnia tàm in Prioribus quam præſentibus literis noſtris contenta pleniùs obſerventur, & contumacia, ac inobedientia illa contemnentium faciliùs comprimatur, venerabili fratri moderno, & pro tempore, exiſtenti Almæ Urbis in ſpiritualibus Vicario noſtro, & dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, etiam pro tempore exiſtenti, Motu, ſcientia, & auctoritate ſimilibus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi vel alter eorum, ubi, quando, & quoties ſuper præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum pro parte cujuſlibet perſonæ de cujus intereſſe pro tempore agi contigerit, fuerint requiſiti, ſeu alter eorum fuerit requiſitus, Priores, & præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta ſolemniter publicantes, illáſque, & illa, per ſe vel alium ſeu alios, inviolabiliter obſervari facientes, omnes & ſingulos quos hujuſmodi excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliáſque cenſuras, & pœnas prædictas incurriſſe eis conſtiterit, in Eccleſiis, dum majori inibi populi multitudo ad divina convenerit, & locis aliis publicis de quibus eis videbitur, excommunicatos, & ſententia hujuſmodi irretitos publicè nuncient, & faciant nunciari ab aliis, ac ab omnibus arctiùs evitari, necnon legitimis ſuper iis habendis ſervatis proceſſibus, eos & quemlibet eorum quotiens opus fuerit aggravare, reaggravare, necnon terras, & loca ad quæ eos, & aliquem eorum declinare contigerit, Eccleſiaſtico interdicto ſupponere, illúdque ſtrictiſſimè obſervari facere procurent. Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Contraria tollit.

§. 9. Non obſtantibus felicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, illis præſertim quibus cavetur nequis extra ſuam civitatem, vel Diœceſim niſi in certis caſibus, & in illis ultrà unam dietam à fine ſuæ Diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede deputati prædicta extra civitatem, & Diœceſim in quibus deputati fuerint, contra aliquem procedere; ſeu alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & duabus dietis in Concilio generali editis, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ in dictis Prioribus literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P.A.13. die 9. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, 7. Idus Maji, Pont. noſtri Anno 15.

XXIV.

Conſanguinei, & affines reorum in cauſis criminalibus condemnatorum, in Statu Eccleſiaſtico, ad redimendum eorum bona compellantur. Eiſque non extantibus, vel impotentibus, Communitates ad id cogantur. Et parentes filiorum condemnatorum etiam viventes, teneantur ad integram dotem legitimam Fiſco perſolvendam.

Hoc ultimum de legitima ſtatuit etiam Pius IV. in ejus conſtit. 52. Et ſi cuncta. Tom. 2. fol. 71. Sed in Urbe non perſolvitur ex privilegio Innocen. IX. ut in ejus conſtit. 2. Ad Romanum. Tom. 2. fol. 787.

Edita A. D. 1484.

SIXTUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUra Paſtoralis officii nobis, licet immeritis, ſuperna diſpoſitione commiſſa, ſtudia noſtræ mentis ſolicitare non deſinit rebus ſingulis executionem adhibere juſtitiæ, &, ut latæ in criminoſos pro tempore condemnationes debitum ſortiantur effectum, opem, & operam impendere efficaces.

Cauſa conſt.

§. 1. Fide digna relatione accepimus, quòd nonnulli ſuis exigentibus demeritis, criminaliter in Alma Urbe, aliiſque civitatibus, terris, & locis noſtro ac Romanæ Eccleſiæ temporali dominio ſubjectis pro tempore condemnati, in variis pecuniarum ſummis, ſeu aliàs cum eorumdem condemnatorum confiſcatione bonorum, à locis in quibus ſunt condemnati, ſe abſentant, & ne quiſpiam eorum bona immobilia emat, aut conducat à fiſco, minis, & aliis exquiſitis remediis procurant, uſquequo tractu temporis abolitis ex gratia condemnationibus hujuſmodi, bona ipſa recuperent, fructum interim perſæpè percipientes ex eis, ſicque quamdam ſibi vendicant ſuorum impunitatem delictorum: quæ res aliis incentivum tribuit delinquendi. Quidam verò ex eo prætextu, quòd filii, vel nepotes, & in patris, vel avi poteſtate exiſtant, nec bona aliqua habeant, quæ in patratis per eos exceſſibus (ſi illorum gravitas exigat) confiſcari, aut aliàs per condemnationem ferendarum pro tempore contra eos executionem capi poſſint, ad delinquendum præ cæteris ſunt promptiores.

Conſanguinei compellantur ad redimendum bona condemnatorum

§. 2. Nos igitur attendentes parum eſſe ſententias ferri, niſi debitæ executioni demandentur, ac, ratione caſuum emergentium, licitum eſſe leges tranſgredi, ac volentes ſuper his opportunum adhibere remedium, auctoritate Apoſtolica hac in perpetuum valitura conſtitutione ſancimus, licere exactoribus condemnationum hujuſmodi tàm hactenos latarum, quàm aliarum quas ferri contigerit in futurum in Urbe, civitatibus, terris, & locis prædictis, ſive condemnationum earumdem commodum ad Cameram Apoſtolicam, ſive ad Communitates civitatum, terrarum, & locorum eorumdem, vel perſonas offenſas, in totum vel in partem, ſic perventorum, dum principales condemnatos habere non poterunt, compellere eorum conſanguineos, & affines uſque in quartum gradum juxta Canooicas ſanctiones computandum, ad emendum bona, quæ confiſcata fuerint, & confiſcata oon fuerint, pro currenti valore quantitatum, latarum contra illorum dominos condemnationum earumdem.

Et illis deficientibus cogantur Communitates locorum, ad favorem Cameræ.

§. 3. Et ſi conſanguineos non haberent, vel haberent impotentes, ſuper quorum impotentia executorum eorumdem declarationi ſtetur, ſi confiſcationes, & condemnationes ipſæ ad Cameræ præfatæ commodum ſint ceſſuræ, etiam Communitates, Univerſitates locorum, in quorum territoriis bona conſiſtunt, ad hujuſmodi emptionem faciendam teneantur.

Parentéſque teneantur pro filiis condemnatis legitimam ſolvere etiam in eorum vita. Ad hoc vide quod notavi hic in rub.

§. 4. Et parentes habentes taliter condemnatos in poteſtate ſua, ad ſolvendum pro illis quos habent in poteſtate, ſi ipſorum bona ſint confiſcata, integram legitimam, quam haberent de bonis eorumdem parentum, ſi tunc dece lerent, cogantur, ſi verò in pecuniariis pœnis damnati ſint, ad pœnas ipſas ſolvendum pro currenti quantitate, ad quam tunc aſcendere contigerit valor legitimæ memoratæ, ita quòd ſoluta ſemel legitima modo prædicto, ampliùs de bonis hujuſmodi non ſolvatur.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon indultis, privilegiis, gratiis, & conſtitutionibus, civitatibus, terris, & locis, prædictis conceſſis, ſeu factis, & cum illis initis capitulis, & conventionibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domini 1484. 3. Kalendas Junii.

Dat. P.A. 13. die 30. Maji.

INNOCENTIUS OCTAVUS PONT. CCXVII. ANNO DOMINI MCDLXXXIV.

INnocentius VIII, Genuenſis, Joannes Baptiſta Cibo, anteà dictus, presbyter Card. S. Laurentii in Luciná, creatus 4. Kalen. Coronatus pridie Idus Septemb. Anno Domini 1484. Vixit annos 7, menſes 10. dies 27. Creavit Card. 8. Obiit octavo Kal. Auguſti anno 1492. Corpus ejus in Baſilica S. Petri ſepultum fuit. Vacavit ſedes dies 26.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis Juriſdictio, contra hæreſim ſive ſectam Maleficorum.

L

De his Maleficis, & Sortilegis plenè habetur in cap. 26. q. 1. & ſeqq. & in tit. de Sortileg. Necnon de commercium cum dæmone habentibus, eſt ſup. conſtitut. 13. Joan. XXII. fol. 204. Super.

Huic autem conſt. conſonant aliæ pleniores diſpoſitiones de quibus inf. in conſt. 41. Leonis X. Honeſtis. conſt. 2, Adriani VI. Dudum, & conſt. 17. Sixti V. Cœli.

Edita An. D. 1484.

INNOCENTIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei, Ad futuram rei memoriam;

Exordium.

SUmmis deſiderantes affectibus, prout Paſtoralis ſolicitudinis cura requirit, ut fides Catholica noſtris potiſſimè temporibus ubique augeatur, & floreat, ac omnis hæretica pravitas de finibus fidelium procul pellatur, ea libenter declaramus, ac etiam de novo concedimus per quæ hujuſmodi pium deſiderium noſtrum votivum ſortiatur effectum, cunctiſque propterea per noſtræ operationis miniſterium, quaſi per providi operatoris ſarculum erroribus extirpatis, ejuſdem fidei zelus, & obſervantia in ipſorum corda fidelium fortiùs imprimatur,

Malefici committebant mala his enunciata.

§. 1. Sanè nuper ad noſtrum non ſine ingenti moleſtia pervenit auditum, quòd in nonnullis partibus Alemaniæ ſuperioris, necnon in Maguntinen. Colonien. Treveren. Saltzumburgen. & Bremen provinciis, civitatibus, terris, locis, & Diœceſibus, complures utriuſque ſexus perſonæ, propriæ ſalutis immemores, & à fide Catholica deviantes, cum dæmonibus incubis, & ſuccubis abuti, ac ſuis incantationibus, carminibus, & conjurationibus, aliiſque nefandis ſuperſtitioſis, & ſortilegis exceſſibus, criminibus, & delictis, mulierum partus animalium fœtus, terræ fruges, vinearum uvas, & arborum fructus, necnon homines, mulieres, pecora, pecudes, & alia diverſorum generum animalia, vineas quoque, pomeria, prata, paſcua, blada, frumenta, & alia terræ legumina perire, ſuffocari, & extingui facere, & procurare, ipſóſque homines, mulieres, jumenta, pecora, pecudes, & animalia, diris tàm intrinſecis quàm extrinſecis doloribus, & tormentis afficere, & excruciare, ac eoſdem homines ne gignere & mulieres ne concipere, viróſque ne uxoribus, & mulieres ne viris actus conjugales reddere valeant, impedire: fidem præterea ipſam, quam in ſacri ſuſceptione baptiſmi ſuſceperunt, ore ſacrilego abnegare; aliaque quamplurima nefanda, exceſſus, & crimina inſtigante humani generis inimico, committere, & perpetrare non verentur in animarum ſuarum periculum; divinæ Majeſtatis offenſam, ac perniciosum exemplum ac ſcandalum plurimorum. Quódque licet dilecti filii Henrici Inſtitoris, in prædictis partibus Alemaniæ ſuperioris, in quibus etiam provinciæ, civitates, terræ, Diœceſes, & alia loca hujuſmodi comprehenſa fore

cenſentur;

Digitized by Google

cenſentur, necnon Jacobus Sprenger, per certas partes lineæ Rheni, Ordinis Prædicatorum, & Theologiæ profeſſores, hæreticæ pravitatis Inquiſitores per literas Apoſtolicas deputati fuerunt, prout adhuc exiſtunt; tamen nonnulli clerici, & laici illarum partium, quærentes plura ſapere quàm oporteat, pro eo quod in literis deputationis hujuſmodi provinciæ, civitates, Diœceſes, terræ, & alia loca prædicta, illarúmque perſonæ ac exceſſus hujuſmodi nominatim, & ſpecificè expreſſa non fuerunt, illa ſub eiſdem partibus minimè contineri, & propterea præfatis Inquiſitoribus in Provinciis, civitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis hujuſmodi Inquiſitionis officium exequi non licere, & ad perſonarum earumdem ſuper exceſſibus, & criminibus antedictis, punitionem, incarcerationem, & correctionem admitti non debere, pertinaciter aſſerere non erubeſcant. Propter quod in Provinciis, civitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis, exceſſus & crimina hujuſmodi non ſine animarum earumdem evidenti jactura, & æternæ ſalutis diſpendio remanent impunita.

Hic ideò Pontifex per Inquiſitores contra eos procedi jubet.

§. 2. Nos igitur impedimenta quælibet, per quæ ipſorum Inquiſitorum officii executio, quomodolibet retardari poſſet, de medio ſubmovere, & ne labes hæreticæ pravitatis, aliorúmque exceſſuum hujuſmodi in perniciem aliorum Innocentium ſua venena diffundat, opportunis remediis prout noſtro incumbit officio, providere volentes, fidei zelo ad hoc maximè nos impellente, ne propterea contingat, provincias, civitates, Diœceſes, terras, & loca prædicta ſub eiſdem partibus Alemaniæ ſuperioris debito Inquiſitionis officio carere, eiſdem Inquiſitoribus in illis officium Inquiſitionis hujuſmodi exequi licere, & ad perſonarum earumdem ſuper exceſſibus, & criminibus prædictis correctionem, incarcerationem, & punitionem admitti debeat, perinde in omnibus, & per omnia ac ſi in literis prædictis provinciæ, civitates, Diœceſes, terræ, & loca ac perſonæ, & exceſſus hujuſmodi, nominatim, & ſpecificè expreſſa forent, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus. Próque potiori cautela literas, & deputationem prædictas ad provincias, civitates, Diœceſes, terras, & loca, necnon perſonas, & crimina hujuſmodi extendentes, præfatis Inquiſitoribus, quod ipſi, & alter eorum accerſito ſecum dilecto filio, Joanne Gremper Clerico Conſtant. Diœceſis Magiſtro in artibus eorum moderno, ſeu quovis alio Notario publico, & per ipſos, & quemlibet eorum pro tempore deputando in provinciis, civitatibus, Diœceſibus, terris, & locis prædictis contra quaſcumque perſonas cujuſcumque conditionis, & præeminentiæ fuerint, hujuſmodi Inquiſitionis officium exequi, ipſáſque perſonas, quas in præmiſſis culpabiles reperierint, juxta earum demerita corrigere, incarcerare, punire, & mulctare.

Et verbum Dei prædicari mandat &c.

§. 3. Necnon in ſingulis Provinciarum hujuſmodi Parochialibus Eccleſiis, verbum Dei fideli populo quotiens expedierit, ac eis viſum fuerit, proponere, & prædicare, omniáque alia & ſingula in præmiſſis, & circa ea neceſſaria, & opportuna facere, & ſimiliter exequi liberè, & licitè valeant, plenam, ac liberam, eadem auctoritate de novo concedimus facultatem.

Executorémque hujus conſt. deputat.

§. 4. Et nihilominùs venerabili fratri noſtro Epiſcopo Argentinenſi, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſe per ſe vel alium, ſeu alios præmiſſa, ubi, quando, & quotiens expedire cognoverit, fueritque pro parte Inquiſitorum hujuſmodi ſeu alterius eorum legitimè requiſitus, ſolemniter publicans, non permittat eos per quoſcumque ſuper hoc contra prædictarum, & præſentium literarum tenorem, quavis auctoritate moleſtari ſeu aliàs quomodolibet impediti: moleſtatores, & impedientes, & contradictores quoſlibet, & rebelles cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ, aut conditionis fuerint, & quocumque exemptionis privilegio ſint muniti, per excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac alias etiam formidabiliores, (de quibus ſibi videbitur) ſententias, cenſuras, & pœnas, omni appellatione poſtpoſita, compeſcendo, & etiam legitimis ſuper his per eum ſervandis proceſſibus, ſententias ipſas (quotiens opus fuerit) aggravare, & reaggravare, auctoritate noſtra procuret, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcumque &c.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 1. die 5. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, Nonas Decemb. Pont. ſui Anno primo.

II.

Unio Monaſteriorum Congregationis Monachorum Vallis Umbroſæ, ſub uno Abbate generali, nuncupando Vallis Umbroſæ, & præfinitio nonnullarum ordinationum pro regimine Monachorum d. Congregationis ſub Regula Sancti Benedicti, Juriſdictióque ejuſdem Abbatis.

De horum Monachorum inſtitutione, & aliis eos concernentibus, vid. ſup. in conſt. 1. Urb. II. Cum univerſis. fol. 29.

Edita A. D. 1485.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Alto divinæ providentiæ conſilio ſummi ſacerdotii vices, meritis licet inferioribus, gerentes in terris, ad univerſa Monaſteria, & pia loca pro illorum felici ſtatu confovendo, noſtræ vigilantiæ frequenter dirigimus intuitum, & his quæ pro illarum pace, & unitate conſideratione provida, & matura deliberatione proceſſiſſe comperimus, ut inconcuſſa ſoliditate roborata, libenter, cùm à nobis petitur Apoſtolici muniminis adjicimus firmitatem.

Monaſterium S. Salvi, & aliud Monaſterium S. Michaelis de Paſſignano ſe concordarunt ut ſequitur videlicet.

§. 1. Dudum ſiquidem fel. rec. Calliſto Papa III. prædeceſſori noſtro pro parte tunc Abbatum, & dilectorum filiorum S. Salvi prope Florentiam, & S. Michaëlis de Paſſignano Feſulanæ Diœceſis Ordinis Vallis Umbroſæ Monaſteriorum, Conventuum, expoſito, quod olim ipſi providè conſiderantes, quod in dicto Monaſterio S. Salvi Monachorum numerus adeò excreſcebat, quòd fructus ipſius Monaſterii, & illius habitationis ad ſuſtentandum, & manutenendum dictos Monachos, præſertim certis anni temporibus minimè ſufficiebant, quódque præfatum Monaſterium de Paſſignano in loco ſolitario poſitum erat, & in eo pauci Monachi morabantur, quamvis illius fructus, redditus, & proventus ad ſuſtentationem plurium Monachorum quam ibi eſſent ſufficeret, inter ſe talem inter cætera inierant concordiam, videlicet.

Quòd ipſa Monaſteria unirentur, ſed quilibet Abbas in ſuo jure remaneret.

§. 2. Quod ipſa Monaſteria invicem unirentur, ita tamen quòd unum ab altero non dependeret, & quòd quilibet Abbas remaneret in ſua dignitate & jure.

Reguláque S. Benedicti in eis obſervaretur.

§. 3. Quódque in ſingulis Monaſteriis prædictis obſervaretur Regula S. Benedicti.

Et quædam alia circa regimen dd. Monaſteriorum, munus utriuſque Abbatis.

§. 4. Et quòd Abbas S. Salvi poſſet mittere, & revocare ad nutum ſuos Monachos ad Monaſterium de Paſſignano prædictum, ac Monachi ſic per eum miſſi, pro tempore quo ibi morarentur forent veri Monachi ipſius Monaſterii de Paſſignano in actibus capitularibus, & in omnibus peragendis, ac ſi in ipſo Monaſterio de Paſſignano fuerint tacitè vel expreſsè profeſſi. Et quòd cura dicti Monaſterii de Paſſignano in ſpiritualibus, foret in manibus illius de dictis Monachis, quem elegiſſent dicti duo Abbates. Et quando caſus ſimiliter veniret, quòd aliquis Abbas eorum Monaſteriorum moreretur, tunc illorum Monachi unà cum Abbate remanente, & œconomo Monaſterii vacante hujuſmodi, poſſent liberè procedere ad electionem novi Abbatis, quando tamen eis videretur, & placeret, qua electione legitimè celebrata, ille qui foret electus,

intelligatur & forec verus Abbas abſque alia confirmatione Sedis Apoſtolicæ, vel alicujus Superioris, reſervata tamen taxa conſueta Cameræ Apoſtolicæ perſolvenda. Necnon qnòd dicti Abbates durante eorum obſervantia poſſent recipere omnes Clericoa ſive Laicos de ſæculo ad ipſa Monaſteria fugientes, abſque licentia ipſius Generalis dicti Ordinis.

Calliſt. III. prædictorum informationem Archiepiſcopo Florentino commiſit, & etiam executionem.

§. 5. Præfatus Calliſtus prædeceſſor, dictorum Abbatum in ea parte ſupplicationibus inclinatus, bon. mem. Antonio Archiepiſcopo Florentino ſuis literia dedit in mandatis, ut vocato dicto Generali, in præmiſſis omnibus & ſingulis auctoritate Apoſtolica per ſe ipſum provideret, & exequeretur prout conſcientiæ ſuæ videretur expedire.

Pius II. à prædicto Archiepiſcopo unionem factam fuiſſe accepit, ſed non plenariè executam ſuperveniente obitu Calliſti III.

§. 6. Poſtmodùm verò pro parte dictorum Abbatum, & Conventuum recol. mem. Pio Papæ II. etiam prædeceſſori noſtro expoſito, quòd præfatus Antonius Archiepiſcopus de præmiſſis omnibus, & ſingulis certam notitiam habens, vocato dicto Generali, Monaſteria, prædicta inſimul univerat, annexerat, & incorporaverat, & alia in dictis literis contenta fecerat. Quódque antequam unio, annexio, & incorporatio prædictæ ſuum conſecutæ fuiſſent effectum, idem Calliſtus fuerat vita functus.

Ideóque Abbati B. Mariæ Floren. in eorumdem informationem & executionem & nonnulla etiam ſpecificè demandavit.

§. 7. Prælatus Pius prædeceſſor tunc dictorum Abbatum, & Conventuum ſupplicationibus inclinatus, Abbati Monaſterii B. Mariæ Florentin. ejus proprio nomine non expreſſo, ſuis literis dedit in mandatis, ut de præmiſſis omnibus & ſingulis, ac eorum circumſtantiis univerſis, ſe diligenter informaret, & ſi per informationem hujuſmodi ita eſſe reperiret, Monaſteria prædicta juxta tenorem dictæ concordiæ inſimul uniret, annecteret, incorporaret, ac inter cætera ſtatueret & ordinaret, quòd unum Monaſteriorum prædictorum ab altero non dependeret, nec alterius membrum eſſe cenſeretur, ſed eſſet eorumdem Abbatum, & Conventuum una Congregatio per quam dicta Monaſteria gubernarentur, & quilibet Abbatum tunc exiſtentium Monaſteriorum prædictorom, remaneret perpetuò in ſua dignitate, & jure quamdiu viveret, vel alteri cedendum duceret. Et quod quandocumque aliquem Abbatum Monaſteriorom prædictorum ab hac luce migrare contingeret, ſeu regimini, & adminiſtrationi dicti Monaſterii cederet, aut Monaſterium ſuum aliàs quoquomodo demitteret, liceret tunc Abbati ſuperſtiti, ac œconomo Monaſterii taliter vacantis, necnon Monachis prædictis, ad electionem futuri inibi Abbatis procedere, qua electione ritè & legitimè celebrata, ille qui foret electus intelligeretur, & foret verus Abbas, abſque alia confirmatione Sedis Apoſtolicæ, reſervata tamen taxa prædictæ Cameræ, ut ſuperiùs eſt expreſſum. Et quòd quilibet in Abbatem electus quolibet anno in Capitulo per ipſam Congregationem celebrando teneretur liberè renunciare in manibus ipſius Congregationis vel Præſidentium, ſeu Definitorum ejuſdem, qui poteſtatem haberent hujuſmodi electionem confirmandi vel infirmandi. Quòdque tàm prædicti quàm aliorum quorumcumque Monaſteriorum dicti Ordinis Vallis Umbroſæ ubilibet conſtitutorom Abbates, conventiones prædictas abſque alicujus Superioris licentia recipere, & admittere poſſent. Ipſique vel eorum Vicarii durante obſervantia hujuſmodi omnes tàm Clericos quàm Laicos de ſæculo ſugientes approbationem Regulæ demùm ad profeſſionem, abſque dicti Generalis licentia admittere poſſet, indulgeret.

Paul. II. prædicta omnia executa ſic fuiſſe percepit.

§. 8. Succeſſivè verò fel. record. Paulus Papa II. etiam prædeceſſori noſtro pro parte univerſorum Monaſteriorum dictæ Congregationis Sancti Salvi expoſito, quòd tunc Abbas dicti Monaſterii B. Mariæ ad eorum Pii prædeceſſoris literarum executionem juxta illarum tenorem ritè procederet, quia per diligentem examinationem, præmiſſa reperiſſet eſſe vera, Sancti Salvi, & de Paſſignano Monaſteria prædicta inſimul univerat, annexerat, & incorporaverat, ac omnia alia prædicta ſtatuerat, ordinaverat, & indulſerat.

Et iterato plena iam executionem commiſit.

§. 9. Necnon eidem Paulo prædeceſſori ſubjuncto, quòd dilecti filii Abbates & Conventus ſancti Michaëlis de Forculis Piſtorienſis, & ſancti Michaëlis in Podio, ac ſancti Donati Senenſis dicti Ordinis Monaſteriorum, conventiones prædictas, vigore ſtatuti & ordinationis, ac literarum Pii prædeceſſoris hujuſmodi dicto Pio prædeceſſori adhuc in humanis agente recepiſſent, & admiſiſſent, ac unio, annexio, & incorporatio prædictæ ſolum ad dictum Monaſterium Sancti Salvi effectum ſortitæ fuerant, & cauſæ propter quas unio, annexio, & incorporatio factæ fuerant adhuc durarent, & efficaciſſimæ forent, idem Paulus prædeceſſor certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorum intereſt, de præmiſſis omnibus & ſingulis, & eorum circumſtantiis univerſis auctoritate ſua ſe diligenter informaret, & ſi per diligentem informationem hujuſmodi ita eſſe reperiret, prædicta omnia Monaſteria juxta concordiam prædictam invicem, necnon Congregationi prædictæ eadem auctoritate uniret, appropriaret, incorporaret, & annecteret, necnon omnia & ſingula in dictis Pii prædeceſſoris literis commiſſa & mandata, de novo auctoritate prædicta faceret, ſtatueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur juxta ejuſdem prædeceſſoris literarum continentiam & tenorem.

Sixt. IV. idem fecit.

§. 10. Et demum recol. mem. Sixto Papa Quarto ſimiliter prædeceſſori noſtro pro parte Abbatum & Congregationis prædictorum expoſito, quod pro eo quòd unio, annexio, & incorporatio hujuſmodi adhuc quoad de Podio, Sancti Donati, & Paſſignano Monaſteria prædicta effectum ſortita non fuerant, & pro eo quod idem Sixtus prædeceſſor dicto Paulo etiam prædeceſſore ſicut Domino placuit vita functo, fuerat ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptus, in primordio ſuæ aſſumptionis omnes uniones, annexiones, & incorporationes de quibuſvis Eccleſiis, Monaſteriis, dignitatibus, officiis, & beneficiis & locis Eccleſiaſticis qualitercumque forent invicem, vel aliis Monaſteriis, menſis, dignitatibus, perſonatibus, officiis, beneficiis, & locis, quomodolibet Apoſtolica vel alia quavis auctoritate factas, quæ ſuum ſortitæ non fuerant effectum, revocaverat, & irritaverat, & caſſaverat, & nullius exiſtere firmitatis declaraverat, effectum ſortiri nequiverat in futurum, & cauſæ propter quas unio, annexio, & incorporatio prædictæ factæ fuerunt adhuc durarent, idem Sixtus prædeceſſor etiam certo judici in partibus illis dedit in mandatis, ut vocatis quorom intereſſet, de præmiſſis omnibus & ſingulis, ac circumſtantiis univerſis auctoritate ſua ſe diligenter informaret, & ſi per informationem hujuſmodi reperiret ita eſſe, de Paſſignano, & Podio, ſancti Donati Monaſteria prædicta invicem & Congregationi prædictæ juxta formam dictæ concordiæ perpetuò uniret, admitteret, & incorporaret, necnon omnia, & ſingula in dictis literis contenta, commiſſa & mandata, eadem auctoritate de novo faceret, ſtatueret, ordinaret, indulgeret, & exequeretur, etiam juxta earumdem literarum continentiam atque formam, prout in ſingulis deſuper confectis literis prædeceſſorum hujuſmodi, ad quarum executionem ſervatis illarum formis reſpectivè proceſſum extitit deſuper confectis pleniùs contineretur.

Poſt hæc Abbates Generales, conſtituerunt unam Congregationem cum infrà dicendis Capitulis, & pro eorum confirmatione ſupplicarunt huic Pontifici.

§. 11. Cùm autem ſicut exhibita nobis nuper pro parte Blaſii Generalis dicti Ordinis Vallis Umbroſæ, & ejuſdem B. Mariæ Vallis Umbroſæ, necnon Sancti Salvi propè Florentiam, ac Sancti Michaëlis de Paſſignano, & Sancti Fidelis de Pupio Aretin. & Sancti Caſſiani de Monte Schalar Feſulan. Diœc. & Sancti Pancratii Florentin. & Sancti Michaëlis in Podio, Sancti Donati Senen. necnon Sancti Michaëlis de Forculis Piſtorien. & ſanctæ Praxedis de Urbe, & Sanctæ Mariæ de Monte Plano Piſtorien. Diœc. & aliorum dicti Ordinis Monaſteriorum, Abba-

tum,

tum, & Conventuum, ac Priorum dilectorum filiorum petitio continebat, licet longo tempore Sancti Salvi, & de Paſſignano, & ſucceſſivè præfata alia Monaſteria, & Prioratus ex diverſis conceſſionibus Apoſtolicis à dicto Monaſterio Vallis Umbroſæ, quod eſt caput totius Ordinis ſub vocabulo Congregationis ſancti Salvi aliqualiter ſeparata fuerint, & de per ſe degerint, nuper tamen generales Abbates & Conventus prædicti providè conſiderantes, quòd ſi Vallis Umbroſæ, ac ſancti Salvi, ac de Paſſignano, & alia Monaſteria prædicta in quibus regularis obſervantia viget, earúmque perſonæ, ad unum corpus mutuæ charitatis redigerentur, uberiores fructus in Dei honorem exinde provenire, & Ordo ipſe coadunatis viribus faciliùs ampliari & conſervari poſſent, habito circa præmiſſa diligenti tractatu & matura deliberatione ſalvo ſemper beneplacito Sedis Apoſtolicæ certa capitula formam & directionem præmiſſorum, ac felicem & proſperum ſtatum eorum concernentia fecerunt, & ordinaverunt, nobiſque humiliter ſupplicarunt, ut capitulis prædictis pro illorum ſubſtantia firmiori robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, ac aliis & eorum ſtatui ſuper his opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pontifex ea confirmat.

§. 12. Nos igitur qui unitatem, pacem, & charitatem inter quoſcumque fideles, & præſertim ſub ſuavi religionis jugo Altiſſimo famulantes confovere, ex pia mentis noſtræ conſideratione internis deſideramus affectibus. Quique ſingula capitula hujuſmodi, per venerabilem fratrem noſtrum Oliverium Epiſcopum Sabinenſem S. R. E. Cardinalem, & ipſius Ordinis Protectorem, ac dilectum filium Magiſtrum Antonium de Craſſis, Capellanum & Referendarium noſtrum, ac cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorem, & ambos Juris Utriuſque Doctores eximios, de quorum fide, prudentia, & integritate, ſpecialem in Domino fiduciam obtinemus, diligenter examinari, limitari, corrigi, & emendari, & præſentibus annotari fecimus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati. omnia & ſingula capitula prædicta cum omnibus, & ſingulis in eis contentis partibus, tenoribus, & clauſulis, ac uniones, annexiones, & incorporationes ipſas quatenus opus ſit auctoritate Apoſtolica tenore præſentium & ex certa noſtra ſcientia confirmamus, & approbamus, ac viribus perpetuò ſubſiſtere debere decernimus, & declaramus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus tàm juris quàm facti ſiqui forſan intervenerint in eiſdem.

Et de novo eadem ſtatuit.

§. 13. Et nihilominùs pro potiori præmiſſorum obſervatione, omnia & ſingula capitula, uniones quoque, annexiones, & incorporationes prædicta, auctoritate, ſcientia, & tenore prædictis, etiam juxta tenorem capitulorum ipſorum de novo facimus, ſtatuimus, & ordinamus, illáque inviolabiliter obſervari debere ſimiliter decernimus, & declaramus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 14. Non obſtantibus quibuſcumque revocationibus per Nos, & prædeceſſores noſtros præfatos de unionibus hujuſmodi, quæ ſortitæ non fuerint effectum factis, quas quoad hoc pro infectis haberi volumus, necnon una noſtra per quam volumus quod in unionibus ſemper commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſt, & ſemper in eis, tàm uniendi quàm illius cui uniretur, beneficiorum veri valoris ſecundùm communem extimationem exprimerentur, alioquin unio non valeret, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum etiam juramento confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac Calliſti & aliorum prædeceſſorum literis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tenor dd. Capitulorum hic inſer tur. Monaſterium Vallis Umbroſæ & ejus Abbas ſit caput Congre.

Tenor autem dictorum Capitulorum ſequitur, & eſt talis.

§. 15. IN primis quod dictum Monaſterium Vallis Umbroſæ, & Abbas generalis illius, ſit caput totius Religionis prædictæ. Item, quòd eo primo cedente, vel decedente alter eligatur prout inferiùs adnotabitur. Item, quod omnia Monaſteria, & Monachi totius Congregationis S. Salvi ſubjiciantur Generali tanquam capiti.

Congregatio Vallis Umbroſæ denominetur.

§. 16. Et in futurum vocetur Congregatio Vallis Umbroſæ, & non ſancti Salvi. Gaudeátque ipſa nova Congregatio omnibus privilegiis, exemptionibus, & immunitatibus, quibus ipſa Congregatio ſancti Salvi gaudebat, perinde ac ſi eidem Congregationi Vallis Umbroſæ conceſſæ fuiſſent.

Abbas Generalis ſit perpetuus, & alii amovibiles ut infrà.

§. 17. Item, quòd Abbas Vallis Umbroſæ, & Generalis totius Ordinis pro tempore exiſtens remaneat perpetuus. Cæteri verò Abbates, & Prælati dictæ Congregationis ſint amovibiles, ut inferiùs adnotabitur.

Capitulum generale ſingulis annis celebretur in eoque octo Definitores & Abbas generalis præſideat.

§. 18. Item, quòd omni anno Capitulum generale dictæ Congregationis in loco ad hoc deputando celebretur, in quo eligantur annuatim octo Definitores de numero Abbatum, ſeu Monachorum dictæ Congregationis tantum in ſacerdotio conſtitutorum. In quo Capitulo Abbas generalis, ut caput præſideat.

Qui totum repreſentent Capitulum omnimoda poteſtate.

§. 19. Item, quòd præfatus pater Abbas generalis cum dictis Definitoribus electis, repræſentet totum Capitulum præfatum, & habeat libertatem plenam, & auctoritatē gubernandi, & ordinandi dictam totam Congregationem, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, corrigendique exceſſus, & errores quorumcumque Abbatum, & Monachorum, & Converſorum juxta Canonicas ſanctiones, & inſtituta regularia d. Ordinis, & novæ Congregationis, & alias prout eorum conſcientiæ videbitur expedire.

Quam exerceat Generalis cum majori parte Definitorum.

§. 20. Item, quòd Generalis pro tempore exiſtens, unà cum majori parte Definitorum omnimodam utilitatem, honorem, & ſtatum proſperum dictæ novæ Congregationis concernentia, facere, ſtatuere, & ordinare poſſint, non obſtante contradictione majoris partis.

Alii Abbates & Priores annuatim eligantur in dicto Capitulo.

§. 21. Item, quòd Generalis, & Definitores prædicti annuatim habeant deputare Abbates, & Priores annuales in Capitulo, prout eorum conſcientiæ videbitur, non obſtante forma data eligendi in literis fel. record. Pii Papæ Secundi, per quas ſtatutum fuit, quòd electio fieri deberet in loco Monaſterii vacantis, & per œconomum, & Monachos ejuſdem.

Viſitatoreſque conſtituantur ad executionem ſtatutorum in Capitulo, &c.

§. 22. Item, quòd pater Generalis, & Definitores in fine Capituli eligant duos Viſitatores dictæ Congregationis in ſacerdotio conſtitutos, qui unà cum patre Generali poſtquàm dicti Definitores functi fuerint officio, eamdem auctoritatem habeant omnia ordinata in Capitulo præcedenti exequendi, prout pater Generalis, & Definitores facere poterant. Quorum Viſitatorum officium tantum duret, quouſque ſequens proximum Capitulum congregabitur, & non ultrà.

Generalis & Viſitatores de Prælatis dictæ Congregationis diſponere poſſunt.

§. 23. Item, quòd etiam pater Generalis, & dicti Viſitatores pro tempore exiſtentes, poſſint eorum officio durante, diſponere, & ordinare de Abbatibus, & Prælatis dictæ Congregationis annualibus tantum, illóſque ex legitima cauſa, & aliquali præcedente ſummaria cauſæ cognitione amovere, & eorum loco alios deputare, prout eorum conſcientiæ, Religionis præfatæ quieti, & utilitati videbitur expedire.

Capitulum non diſſolvatur, antequam locus pro ſeq. Capitulo deputetur.

§. 24. Item, quòd Capitulum dictæ Congregationis diſſolvi non poſſit, niſi priùs locus novi, & ſequentis Capituli per patrem Generalem, & Definitores ſit ordinatus, & deputatus, & quòd dictus locus ſic deputatus amoveri non poſſit niſi expreſſo conſilio patris Generalis, & Viſitatorum prædictorum.

Monachi tranſlati ab uno ad aliud Monaſterium de prædictis, illius cenſeantur profeſſi ad quod tranſlati ſunt.

§. 25. Item, quòd Prælati, & Monachi ut ſuprà de uno Monaſterio dictæ Congregationis in quo priùs erant ad aliud tranſlati, & veri profeſſi illius Monaſterii ad quod transferuntur reputentur, habeántque vocem in Capitulo, & omnia alia facere, & exercere poſſint, ac ſi in illo, tacitam vel expreſſam profeſſionem emiſiſſent.

§. 26. Item

Abbates aliquis ſuorum Monaſteriorum privilegiis uti poſſint.

§. 26. Item quòd Prælati dictæ Congregationis omnibus privilegiis, inſigniis, & præeminentiis, dignitatibus, & juriſdictionibus ſuis Monaſteriis, in genere, vel io ſpecie, ſeu aliàs auctoritate Apoſtolica vel quavis alia quomodocumque conceſſis, uti & gaudere poſſint, quibus anteà utebantur, & gaudebant, ſine præjudicio præfatæ Congregationis, & literarum de & ſuper præſentibus noviter expediendarum.

Conventiones Prælatorum Congreg. auctoritate Apoſt. confirmatæ cenſeantur.

§. 27. Item quòd conventiones inter Prælatos qui dictæ Congregationi aggregati ſunt adhuc adimpletæ non ſunt, vel conventiones quæ in futurum fient cum Prælatis perpetuis dicti Ordinis, qui præfatæ Congregationi aggregabuntur, ſeu adhærere voluerint, ejuſdem roboris, & momenti ſint, & eſſe cenſeantur, firmáque & illibata permanere habeant, ac ſi auctoritate Apoſtolica munita forent.

Cardinales & alii Commendatores cum licentia Sedis Apoſt. ad favorem dictæ Cong. cedere poſſint.

§. 28. Quòdque præſens Capitulum intelligatur etiam quoad Commendatarios Monaſteriorum, ſeu beneficiorum dicti Ordinis, Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, ſeu quoſvis alios, ita quòd ipſi tales Commendatarii non obſtantibus reſervationibus Apoſtolicis ſpecialibus, vel generalibus, & aliis in corpore juris clauſulis præſentibus, & futuris, poſſint in favorem dictæ Congregationis cedere, cum auctoritate tamen Sedis Apoſtolicæ.

Ita tamen quod Monaſteria cedenda, ad ſolutionem quindenniorum Cameræ Apoſt. teneantur.

§. 29. Quodque conventiones ſuper præmiſſis faciendæ valeant prout ſuperiùs eſt expreſſum, proviſo tamen quòd à die quo hujuſmodi Monaſteria cederentur, & ipſi Congregationi aggregantur, infra ſex menſes annata, & deinde de quindecim annis in quindecim annos Cameræ Apoſtolicæ per dictam Congregationem perſolvatur.

Regimen Cong. ſit Prælatorum ejuſdem.

§. 30. Item quòd Monaſteria dictæ Congregationis ſolùm per Prælatos ejuſdem Congregationis ut ſuprà electos, & ordinatos, regi & gubernari debeant, qui ſic electi, & inſtituti auctoritate Apoſtolica regant, & gubernent dicta eorum Monaſteria in ſpiritualibus, & temporalibus, abſque alia Sedis Apoſtolicæ proviſione, ſervata tamen in præmiſſis voluntate dicti Pii prædeceſſoris de & ſuper ſolutione annatarum ut ſuprà.

Commendatio aliis Prælatis denegatur abſque auctoritate Sed. Apoſt. & expreſſa derogatione privilegiorum Congregationis.

§. 31. Item, quòd nullus cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtat, etiam ſi Abbatiali, Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut Cardinalatus dignitate præfulgen, quoquomodo dictæ Congregationis Monaſteria, ſive eorum loca, & beneficia in Commendam recipere poſſint, ſeu habere, niſi auctoritate Apoſtolica, & cum derogatione expreſſa privilegiorum, & indultorum dictæ Congregationis, & non ſolùm intelligatur de Monaſteriis, & de beneficiis quæ in præſentiarum dictæ Congregationis ſunt, ſed de eis ejuſdem Ordinis, quæ in futurum illi aggregabuntur.

Proviſio hic datur, caſu quo Monaſterium Vallis Umbroſæ commendaretur.

§. 32. Item, quòd ſi aliquo caſu, quod abſit, contingeret dictum Monaſterium Vallis Umbroſæ commendari, ubi numquam à memoria hominum fuit commendatum, quod tunc ſit licitum Definitoribus ſi tunc erit Capitulum, & ſi non, Viſitatoribus, aut ſi mortui eſſent Capitulo generali dictæ Congregationis eligere unum Vicarium generalem, qui in omnes Abbates Priores, & perſonas eorum, & loca eorumdem habeant illam eamdem facultatem, quam haberet Generalis. Et quòd hæc facultas duret dumtaxat durante Commenda. Cum clauſula quòd ipſi de Congregatione nihil habeant agere cum Commendatario, ſed cum Vicario, modo præmiſſo per eos ordinando, & deputando.

Prælati in ingreſſu Capituli ab omnibus officiis & dignitatibus abſoluti cenſeantur.

§. 33. Item, quòd omnes Prælati annuales tantùm dictæ Congregationis in introitu Capituli, ſint & eſſe intelligantur abſoluti à dignitatibus, & officiis, quæ tunc obtinebant.

De Abbatiis & Prioratibus quoquomodo vacantib. Generalis cum Definitoribus aut Viſitatoribus diſponant.

§. 34. Et nihilominùs eorum Monaſteria vacare non intelligantur etiam ſi Abbates, & Priores in Rom. Curia, vel extrà eam, aut eundo ad eam, vel redeundo decederent. Et quòd ſolùm præfatum Capitulum dictæ Congregationis quantumcumque duret, & de eis diſponere habeat ut ſuprà, videlicet Generalis cum Definitoribus, ſive cum Viſitatoribus, non obſtantibus quibuſcumque reſervationibus, niſi aliter per Sedem Apoſtolicam ex aliqua rationabili cauſa aliter diſponeretur, vel provideretur.

Prælatura vacet ſi quis ad Capitulum non acceſſerit.

§. 35. Item, ſi aliquis Abbas annualis, ſive Prælatus præfatæ Congregationis quacumque legitima cauſa impeditus, ſive aliàs quovis modo in dicto Capitulo intereſſe non poterit, ſive venire neglexerit vel recuſaverit, eo ipſo congregato Capitulo abſolutus a dignitate vel officio ſit, & eſſe cenſeatur.

Abbáſque Generalis cum Viſitatoribus de ea provideat.

§. 36. Ita quòd Abbas generalis unà cum Definitoribus ut ſuprà, de novo Abbate, & Priore loco dicti Abbatis, ſive Prioris abſentis prout eis videbitur expedire, providere poſſint, perinde ac ſi ipſi Abbates, & Priores in dicto Capitulo expreſſe ſuis Monaſteriis, & Prioribus renunciaſſent.

Et de Abbatiis vacantibus inter unum & aliud Capitulum idem Generalis cum Viſitatoribus provideat.

§. 37. Item, ſi contingat aliquis Abbas annualis ſive perpetuus dictæ Congregationis, Abbate generali excepto, inter Capitulum & Capitulum ab humanis decedere, vel aliàs ab adminiſtratione ſui Monaſterii amoveri ut ſuprà, Abbas generalis præfatus unà cum Viſitatoribus ut ſuprà, de novo Abbate providere habeant, poſſint, & debeant, & talis proviſio auctoritate Apoſtolica rata ſit, & firma.

Prælati perpetui cedere poſſint ad favorem Congreg. Et ceſſio hujuſmodi Generalis cum Definitoribus vel Viſitatoribus recipiatur, & cedentibus provideant, providendo de ſolutione annatæ ſingulis quindenniis Cameræ Apoſt. de omnibus Abbatiis & Prælaturis etiam annalibus.

§. 38. Item quòd Prælati perpetui dicti Ordinis, qui jam dictæ Congregationi aggregati ſint, vel in poſterùm aggregari voluerint, & cedere vellent regimini, & adminiſtrationi dictorum Monaſteriorum eorum, in favorem dictæ Congregationis, cedere poſſint in manibus dicti patris Generalis, & Definitorum, ſeu in manibus patris Generalis, & Viſitatorum, qui poteſtatem habeant admittendi ceſſionem, & dictæ Congregationi præfata Monaſteria ſic ceſſa aggregandi auctoritate Apoſtolica juxta privilegia præfatæ Congregationi S. Salvi conceſſa. Et nihilominùs dictus pater Abbas generalis unà cum Definitoribus, ſeu Viſitatoribus pro tempore poteſtatem habeat, eoſdem Prælatos qui ſic cedent, ad vitam ſive ad tempus eiſdem Monaſteriis præficere in Abbates, prout eis videbitur, proviſo quòd à die ceſſionis hujuſmodi infrà annum Cameræ Apoſtolicæ integrè annata præfati Monaſterii ſic ceſſi actualiter, & integrè perſolvatur. Et deinde de quindecim annis, in quindecim annos perpetuò annatam ſolvere teneantur, & ſe obligent juxta literas dicti Pii. Et hoc quod dicitur de annata ſolvenda de quindecim annis in quindecim annos, intelligatur, & cenſeatur ſtatutum etiam in Abbatibus, & Prælatis annualibus, qui ſimiliter annatam ſimili modo de quindecim annis in quindecim annos ſolvere teneantur. Ita quòd omnia, & ſingula decreta, & ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, præcepta, cenſurarum promulgationes, & earum abſolutiones, & quæcumque alia eorum mandata, debeant ab omnibus dictæ Congregationis in virtute ſanctæ obedientiæ obſervari. Quòdque contrafacientes, & rebelles, dictiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis per eos irretitos, & innodatos, ad evitandum periculum evagandi, per ſe aut deputatos per eos, liberè abſolvere poſſint.

Generalis Abbatis in omnes omnimoda ſit juriſdictio.

§. 39. Item quòd præfatus pater Abbas generalis pro tempore exiſtens, quoad illa Monaſteria dicti Ordinis extra dictam Congregationem exiſtentia, ac Abbates, Prioratus, loca, & perſonas eorumdem, in omnibus, & per omnia remaneat in ſua facultate ipſa gubernandi, & ipſum officium Generalatus exercendi in omnibus, & per omnia prout Pius, præfatique Abbates, & Priores extra dictam Congregationem propter præmiſſa, nec aliquod præmiſſorum, cenſeatur eſſe extra obedientiam dicti Generalis, ſed ſub obedientia ipſius Generalis permaneant. Et adveniente ipſius Abbatiæ, & Generalatus vacatione, ejuſdem Ordinis Abbatis novi, & Generalis electio ſpectet, & pertineat juxta antiquam, & laudabilem conſuetudinem, ad Monachos, & Converſos profeſſos, & Conventus B. Mariæ Vallis Umbroſæ pro tempore exiſtentis, & ad Abbates, & Priores ejuſdem Ordinis habentes voces in Capitulo generali tantùm.

Monaſteriiſque Vallis Umbroſæ privilegia firma perſiſtant.

§. 40. Quódque privilegia dicti Monaſterii B. Mariæ Vallis Umbroſæ & Generalis ejuſdem Ordinis, firma in ſuo robore permaneant ut prius.

Generalis cum Definitoribus poſſit unum profeſſum deputare ad ſcribendum acta Capituli, & ei prout publico Notario plenè credatur.

§. 41. Item quòd pater Generalis præfatus cum Definitoribus præfatis ſingulis annis ut ſuprà eligere habeant, & poſſint unum profeſſum idoneum dictæ Congregationis loco Notarii publici, qui omnia acta, & agenda in Capitulo dictæ Congregationis per præfatos Capitulum generale, patrem Generalem, Definitores, & Viſitatores, deſcribere, & in notam redigere poſſit, & valeat, ejúſque ſcripta in judicio, & extra, inter eos dumtaxat, etiam in Romana Curia, & alibi fides adhibeatur, ac ſi per Notarium publicum, & authenticum facta, & acta forent.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 1. die 31. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Domioicæ 1483. Pridiè Kal. Febr. Pont. oostri Anno 1.

III.

Contra annatas ex fructibus beneficiorum Eccleſiaſticorum ſtatis temporibus non ſolventes.

Ampliores diſpoſitiones, ampliationéſque & declarationes extant multorum Pontificum, quas tibi indicabo in conſt. 33. Six. V. Cameræ, ibi videas in Tomo 2.

Edita An. D. 1484.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

APoſtolicæ Cameræ, ex qua non modò S. R. E. ſed etiam magnum totius Chriſtianæ Reipublicæ ſubſidium provenit, jura illæſa ſervare, ut tenemur, modis omnibus cupientes, his, quæ proptereà à prædeceſſoribus noſtris emanarunt, libenter adjicimus muniminis noſtri firmitatem, ac aliàs deſuper providemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pius II. impoſuit pœnas hic expreſſas non ſolventibus annatas, ſed ejus conſtit. hic non habes.

§. 1. Dudum ſiquidem per fœl. rec. Pium Papam II. prædeceſſorem noſtrum, accepto quod numerus debitorum dictæ Cameræ nimis auctus erat, & quod obligati pro annatis beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ auctoritate Apoſtolica aſſecuti fuerant, excommunicationis ſententiam in eos latam (quam non ſolvendo in præfixo eis termino, ipſo facto incurrebant) minimè curare videbantur, & per hoc animabus ſic illaqueatis periculum imminebat, & continua dictæ Cameræ damna ſubſequebantur; Idem prædeceſſor cupiens tàm ſaluti animarum, quàm ipſius Cameræ indemnitatibus ſalubriter providere, providè ordinavit, quòd omnes, qui de cætero pro annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera ſe obligarent, ſi infrà eis præfixos terminos, dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum & proventuum ejus, in partibus exiſtentibus, ſatisfacere deficerent, ipſo facto, lapſo termino, non ſolùm in ſententiam excommunicationis inciderent, ſed etiam beneficiis ſuis, pro quibus ſe in dicta Camera obligaſſent, omninò privati forent: illi verò, qui non pro ſe, ſed pro aliis, ut principales, ſe pro annatis hujuſmodi obligarent, ſi in terminis non ſatisfacerent, ultrà ſententiam excommunicationis hujuſmodi, eſſent ipſo facto omnibus beneficiis Eccleſiaſticis, quæ obtinerent, privati; poſſentque talia beneficia per quoſcumque liberè impetrari, prout in ejuſdem prædeceſſoris literis deſuper confectis pleniùs continetur.

Et quia lites deſuper ortæ erant.

§. 2. Cùm autem, ſicut accepimus, ex ordinatione prædicta, ab aliquibus temporibus citrà, ideò optati fructus non provenerint, quia nonnulli, qui beneficia Eccleſiaſtica per hujuſmodi privationem vacantia, pro tempore poſtmodùm impetrarunt, ſuper illis agendo, & qui excipiendo, privationem hujuſmodi in judicium deduxerunt, coram Palatii cauſarum Apoſtolici Auditoribus, & aliis judicibus Romanæ Curiæ, auditi non fuerunt ab eiſdem Auditoribus, & judicibus, aſſerentibus ordinationem eamdem prædeceſſoris præfati non fuiſſe receptam, & moribus utentium comprobatam, crevitque & creſcit in dies numerus debitorum eorumdem, in animarum non ſolventium quæ debent, periculum, & præfatæ Cameræ ac Chriſtianæ Reipublicæ præfatæ non leve præjudicium.

Pont. iſte approbat conſt. Pii II.

§. 3. Nos igitur volentes ſuper præmiſſis opportunè providere, ejuſdem prædeceſſoris ordinationem, & literas prædictas, ac omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate Apoſtolica, præſentium tenore approbamus, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decernimus, juxta illarum continentiam, & tenorem.

Conceditque terminum ad ſolvendum annatas decurſas.

§. 4. Ac volumus, & eadem auctoritate ſtatuimus, quòd hactenus obligati Cameræ eidem ex cauſis prædictis, qui non ſolverunt ſtatutis eis terminis, ac proptereà excommunicationis ſententiam, & juxta ejuſdem prædeceſſoris literarum continentiam, privationis pœnam prædictam incurrerunt (ſi Curiales infrà unum, Citramontani infrà tres, & Ultramontani infrà novem menſes, à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computandos) dictæ Cameræ de his quæ debeant, ſatisfecerint, ex tunc, eo ipſo, ab excommunicationis ſententia abſoluti, & ad beneficia, quibus proptereà juxta ordinationem prædictam privati exiſtunt, plenariè reſtituti cenſeantur; & ſi non ſolverint in terminis prædictis, privationis pœnam prædictam de novo incurrant eo ipſo.

Non ſolventes annatas pœnas hic contentas incurrunt.

§. 5. Quòd illi, qui in poſterùm ſe obligabunt, excommunicationis & privationis pœnas prædictas, juxta ejuſdem prædeceſſoris ordinationem, omninò incurrant, & impetrantes beneficia per hujuſmodi privationem vacantia, & ſimiliter contra illos ſic privatos, de privatione hujuſmodi excipientes; poſſint, & debeant per quoſcumque Auditores, & Judices audiri; nec eo prætextu, quòd conſtitutio prædicta non fuerit recepta, & Judices quicumque in cauſis cognoſcendis in Romana Curia, & extrà, ſecundùm eamdem ordinationem judicare, ſublata eis, & cuilibet eorum quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate.

Solutio ut probanda.

§. 6. Nec proſint obligatis prædictis quietationes, quas à collectoribus, vel ſubcollectoribus prædictis haberent, quæ publico non probarentur inſtrumento.

Decretum irritans.

§. 7. Decernentes præſentes literas ex die publicationis earum in Cancellaria Apoſtolica, quoſcumque ligare, ac irritum, & inane, quidquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ idem prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 17. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo octuageſimo quarto, 13. Kalend. Martii, Pont. noſtri Anno primo.

Publicatio.

Lecta, & publicata fuit ſuprâſcripta Bulla Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Die Jovis XVII. menſis Februarii, Anno Domini 1485. Pontificatus præfati Domini Innocentii Papæ VIII. Anno primo.

IV.

Juriſdictio Clericorum R. Cam. Apoſt. quaſcumque cauſas intereſſe ipſius Cameræ concernentes, ſummariè &c. cognoſcendi.

Quoad hanc juriſdictionem, aliáque indulta, ac electionem, & numerum eorumdem Clericorum, habes ſuprà conſt. 13. Eugen. IV. fol. 331. Inter, & infrà Leon. X. conſt. 24. Licèt, necnon Pii IV. conſt. 55. Romanus, ubi alias indicabo in Tomo 2. fol. 79.

Edita An. D. 1485.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa conſtitutionis.

§. 1. CUm ſicut accepimus, nonnulli magis rigori, & apicibus juris, quàm æquitati adhærentes, reducere nitantur in dubium, an in cauſis dilectis

filiis

Google

filiis Clericis, & Præſidentibus Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, & præſertim inter Fiſcum noſtrum, & ipſius Cameræ ex una, & privatas perſonas, parte ex altera occaſione pecuniarum, rerum, & bonorum ad dictam Cameram quavis occaſione, vel cauſa, directè vel indirectè ſpectantium, & pertinentium, aut in quibus dictæ Cameræ intereſſe reſultare poſſet, ſolemnitates iudiciales ac juris poſitivi, prout in aliis cauſis, coram aliis judicibus, ordinariis vel delegatis, aut quibuſvis Tribunalibus ſervari ſolita ſint, ſervari debeant, ac ipſarum ſolemnitatum omiſſio, coram dictis Præſidentibus, & Clericis proceſſus, & ſententias habitos, & latas habendos, & ferendas vitiare habeant.

Juriſdictio Clericorum Cam. Apoſt. cauſas ejus, ſummariè, &c.

§. 2. Nos igitur attendentes, quòd Clerici, & Præſidentes Cameræ, in eadem perſonam noſtram repræſentantes, & quæ coram eis agitantur, coram nobis agitari cenſentur, cùm illi pro quibuſvis dubitationibus nos conſulere valeant, ac de conſuetudine illius loci ſolemnitates, & termini hujuſmodi judiciales prætermitti, & ſola facti veritas attendi conſueverint. Igitur ſcrupuloſam ambiguitatem hujuſmodi ſuccidere, & cauſas ſuper rebus, & negociis quibuſcumque in dicta Camera, inter quoſvis, & præſertim præfatum fiſcum, & alios nunc, & pro tempore pendentes, celeriorem finem accipere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, noſtráque deliberatione, & voluntate decernimus, declaramus, & mandamus, in omnibus, & ſingulis cauſis hujuſmodi pro tempore vertentibus, ſummariè, ſine ſtrepitu, & figura judicii ſola facti veritate inſpecta, omniſque juris poſitivi, & judiciali ſolemnitate poſtpoſita per dictos Clericos, & Præſidentes dictæ Cameræ procedi, illáſque terminari, & decidi debere, ſententiáſque per eoſdem latas, & ferendas occaſione omiſſionis ſolemnitatis judicialis, & juris poſitivi, nullatenùs de nullitate impugnari poſſe, vel debere, dummodò pro veritate latæ ſint.

Clauſula ſublata, &c.

§. 3. Sicque per quoſcumque judices coram quibus, cauſas ipſas forſan quovis modo agitari poſtmodùm contigerit, obſervari volumus, & mandamus. Decernentes irritum, & inane, quicquid contra decretum illud fieri contigerit.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac legibus, ſtylo Palatii, cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque cauſarum omnium pendentium ſtatum, nomina, & cognomina, pro ſufficienter expreſſis habentes.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Dat. P. An. 1. die 18. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 15. Kalendas Septemb. Anno 1.

V.

Declaratio, & revocatio conceſſionum juriſpatronatus, & præſentandi ad beneficia Eccleſiaſtica, per Sedem Apoſt. ejúſque Officiales ab annis XXV. citra factarum.

Aliam revocationem omninò ſimilem, prodit Adrian. VI. infrà in ejus conſtit. 3. Sanctiſſimus. Et pleniorem habes in Concil. Trid. ſeſſ. 14. cap. 12. & ſeq. ſeſſ. 24. cap. 18. & ſeſſ. 25. cap. 9. & infrà in Pii IV. conſt. 53. In ſublimi fol. 75. Et ſignanter circa Eccleſias parochiales vide conſt. 53. Pii V. In conferendis. Tomo 2. Ac circa præſentationem Apoſtatarum, attende conſt. 14. Paul. IV. Poſtquàm, infrà in hoc Tomo 1.

Edita An. D. 1485.

INNOCENTIUS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm ab Apoſtolica Sede, ad quam de diverſis mundi partibus negotiorum multitudo confluit, curis continuè plena innumeris, nonnulla interdum ex aliquibus cauſis, aliquando per occupationem, & importunam petentium inſtantiam concedantur, quæ in alieni juris, & præſertim auctoritatis Apoſtolicæ, ac juriſdictionis Epiſcopalis, & aliorum collatorum, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, Hoſpitaliúmque, & piorum locorum præjudicium tendunt, & detrimentum: non debet reprehenſibile videri, ſi Romanus Pontifex, ad cujus providentiam, pro debito Paſtoralis officii, ſpectat ſuper his debitè providere, illa ex aliis rationabilibus, & à jure non deviantibus cauſis maturius, & attentiùs deinde cognitis, quandoque revocat & annullat, ac ad ſtatum redigit rationis, maximè cum rerum, & temporum qualitate penſatis id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Enarratio cauſarum hujus revocationis.

§. 1. Sanè poſtquàm ad ſummi Apoſtolatus apicem fuimus divina favente clementia aſſumpti, fide digna plurimorum relatione intelleximus, quòd nonnulli Rom. Pontifices prædeceſſores noſtri, & dictæ Sedis Legati, ac Nuncii, etiam cum poteſtate Legati de Latere, eorum legatione, vel de ſpeciali facultatis auctoritate, retroactis temporibus, & præſertim XXV. annis citra, diverſis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, & aliis Principibus, Communitatibus, Civitatibus, Univerſitatibus Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, Confraternitatibus, & Collegiis ſæcularium perſonarum, necnon aliis tàm Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus perſonis, diverſorum ſtatus, gradus, & conditionis, aliquibus eorum ſimpliciter, & abſque aliqua cauſa, & aliquibus ſub certis conditionibus, tunc expreſſis (quas perſonæ, & alii ſupradicti adimplere promiſerant, vel quæ per eos adimpleri mandabantur) juſpatronatus, & præſentandi, ſeu nominandi perſonas idoneas ad diverſa Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus ac alias dignitates Conventuales, ac in Cathedralibus, etiam Metropolitanis poſt Pontificales majores & Collegiatis Eccleſiis principales perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, cæteráque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & regularia, ac hoſpitalia, & alia pia loca, ex tunc deinceps vacatura, pro eis, eorúmque hæredibus, & ſucceſſoribus, & aliàs, ſeu aliis modis, & formis per diverſas, eorum literas, in perpetuum vel ad certum tempus reſervaverunt, conceſſerunt, & aſſignarunt. Quorum aliqui conditiones augendi valorem annuum fructuum, redditus, & proventuum beneficiorum prædictorum ad certam ſummam tunc expreſſam, ſeu reparandi, inſtaurandi, & reædificandi Eccleſias, illarúmque ſtructuras, & ædificia ad ruinam tendentia, vel jam funditùs diruta, & deſtructa, ad quas ratione reſervationis, conceſſionis, & aſſignationis prædictarum tenebantur, nullatenus executioni debitæ demandarunt, & aliis conditiones hujuſmodi adeò tenues impoſitæ fuerunt, quòd Monaſteriis, Prioratibus, Præpoſituris, Præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, & officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſque beneficiis, ac hoſpitalibus, & piis locis prædictis, parva potuit exinde utilitas provenire, quinimò, quod deterius eſt, nonnulli ex perſonis ſupradictis, quibus juſpatronatus hujuſmodi, ut præmittitur, conceſſum eſt, Monaſteriorum, Prioratuum, præpoſiturarum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, officiorúmque, canonicatuum, & præbendarum, aliorúmque beneficiorum, ac hoſpitalium, & piorum locorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, ſeu eorum partem, plerúmque uſurpant, & in ſuos damnabiles uſus convertunt, quod ut commodius facere poſſint, ad Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, aliáque beneficia, necnon hoſpitalia, & pia loca hujuſmodi, perſonas minùs idoneas, & de quibus pro eorum libito voluntatis diſponere poſſunt, ſæpenumerò præſentant, & in illis inſtitui procurant, in grave Monaſteriorum, dignitatum, aliorúmque beneficiorum, ac hoſpitalium, & piorum locorum prædictorum præjudicium, & detrimentum, animarúmque ſuarum periculum, pernicioſum quoque exemplum & ſcandalum plurimorum.

Revocatio juriſpatronatus conceſſionum à 25. annis citra factarum quoad beneficia electiva.

§. 2. Nos igitur attendentes, quòd juxta canonicas ſanctiones, jus patronatus præſentandi ad regimina Monaſteriorum, Prioratus, Præpoſituras, & alias Conventuales, necnon Cathedralibus, & Metropolitanis, & Collegiatis Eccleſiis, hujuſmodi dignitates (ad quas perſonæ idoneæ per Conventus, & Capitula illarum, ſeu illorum dum pro tempore vacant elegi conſueverunt) in laicum nullo modo cadere poteſt, niſi ex ſpeciali Sedis prædictæ privilegio, quod non niſi maximis, & urgentibus cauſis alicui per Sedem eamdem concedi conſuevit, quódque etiam conveniens non videtur, quòd jus patronatus ad beneficia Eccleſiaſtica, pro nulla ſeu levi, & facili cauſa acquiratur, & præſertim cum juris alieni præjudicio. Volentes, ne Sedis prædictæ auctoritas, & locorum Ordinariorum, aliorumque collatorum, & collatricum juriſdictio propterea in dies minuantur, ac Monaſteria, dignitates, & alia beneficia, hoſpitalia, & pia loca ſupradicta ex conceſſionibus, & reſervationibus juriſpatronatus hujuſmodi, aliqua detrimenta (prout propterea contingit) patiantur, ſeu Monaſteria, & aliæ dignitates electivæ, ac (in quibus reſervationes, & conceſſiones hujuſmodi, pro nulla ſeu levi cauſa factæ fuerunt) alia beneficia, hoſpitalia, & pia loca prædicta, ſua ſolita gaudeant libertate, debitè, prout noſtro incumbit officio, providere; deliberatione ſuper his cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus præhabita diligenti, etiam expreſſis, & certis aliis nobis notis, legitimis, & id ſuadentibus cauſis, omnes, & ſingulas conceſſiones, reſervationes, & aſſignationes juriſpatronatus, & præſentandi ſeu nominandi perſonas hujuſmodi ad Monaſteria, Prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, præbendas, aliáque beneficia, ac hoſpitalia, & pia loca ſupradicta, per Sedem, ac Legatos, & Nuncios prædictos, à dictis xxv. annis citra, Regibus, Reginis, Ducibus, Marchionibus, & aliis perſonis ſupradictis, necnon Civitatibus, Univerſitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis hujuſmodi, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, & ex quibuſcumque cauſis, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine factis; quoad Monaſteria videlicet, ac Prioratus, Præpoſitatus, & alias dignitates, ac beneficia electiva, etiam ſi quaſcumque conditiones propterea impoſitas adimpleviſſent.

Revocatio quoad beneficia non electiva cum declarationibus & modificationibus hic expreſſis.

§. 3. Quæ verò ad non electiva, ac hoſpitalia, & alia pia loca hujuſmodi factæ fuerunt, ſi fructus, redditus, & proventus beneficiorum non electivorum, ac hoſpitalium, & aliorum piorum locorum prædictorum, ad medietatem veri annui valoris, fructus, redditus, & proventus eorumdem, ſecundùm communem æſtimationem de propriis eorum bonis non auxerunt; vel Eccleſias de novo in illis non ædificarunt, ſeu omninò funditùs dirutas, & deſtructas non reædificarunt, aut loca, ſeu fundos in quibus ædificarentur, non conceſſerunt, etiam ſi conditiones, ad quas alias forſan quàm modis præmiſſis tenebantur executioni demandaſſet, de eorumdem fratrum conſilio auctoritate Apoſtolica, & etiam ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium revocamus, caſſamus, irritamus, & annihilamus, ac pro nullis, caſſis, irritis, & infectis omninò haberi volumus. Ordinariis, & aliis collationibus, ac collatricibus quibuſcumque concedentes, ut ceſſantibus reſervationibus Apoſtolicis, hactenùs ſic pro tempore factis, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus, & præbendas, ac alia beneficia ſupradicta, cùm deinceps pro tempore vacaverint, nulla exſpectata præſentatione, ſive nominatione, conferre, ac hoſpitalia, & alia pia loca committere, Monaſteriis verò hujuſmodi de perſonis idoneis providere, ſeu aliàs de illis diſponere, ac Conventibus, & Capitulis Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſiturarum, Præpoſitatuum, ac aliarum dignitatum, præſertim Conventualium, necnon Eccleſiarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, & Collegiatarum, ut in electione perſonarum idonearum ad illa ex beneficiis ſupradictis, quæ electiva eſſe conſueviſſent, ſimilibus ceſſantibus reſervationibus, procedere liberè poſſint, & debeant, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi conceſſiones, reſervationes, & aſſignationes juriſpatronatus hujuſmodi, nullatenùs emanaſſent, ac diſtrictiùs inhibentes omnibus, & ſingulis ſupradictis, quibus reſervationes, & aſſignationes juriſpatronatus hujuſmodi, ut præmittitur, factæ fuerunt, ne de cætero occurrentibus vacationibus Monaſteriorum, Prioratuum, Præpoſituratum, Præpoſitatuum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, ad præſentationem, ſeu nominationem aliquam procedere, ac Ordinarios, alióſque collatores & collatrices prædictos, quo minùs illa conferant, & eos ad quos electio pertinet, ne eligant, directè, vel indirectè impedire contra præſentium tenorem quoquomodo præſumant.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes etiam ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon literis ſuper reſervationibus, & conceſſionibus hujuſmodi expeditis, etiam ſi in eis contineretur, quòd illæ generalibus revocationibus, quæ fierent, nullatenus includerentur, niſi de perſonarum quas concernunt, & quarum conſideratione emanarunt, nominibus, cognominibus, dignitatibus, officiis, ac cauſis propter quas conceſſæ ſunt, ſeu quævis alia expreſſio individua fieret de eiſdem, idque eis inſinuaretur per diverſas literas, ſub diverſis datis, & earumdem perſonarum in hujuſmodi revocatione expreſſus accedat aſſenſus (quas, & quaſcumque alias clauſulas, quæ ad hujuſmodi effectum, quòd non includerentur in hujuſmodi revocatione in eis directæ forent, illis præſentibus pro inſertis, & ſufficienter expreſſis habentes, nemini volumus nullatenùs ſuffragari, quo minùs reſervationes, & conceſſiones juriſpatronatus, ac literæ deſuper confectæ hujuſmodi, in præſentibus literis, & revocatione includantur, perinde ac ſi omnia requiſita ad eorum revocationem, juxta earum formas, & clauſulas in eiſdem præſentibus literis, & revocationibus ſpecificarentur, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1485. 10. Kal. Septemb., Pont. noſtri Anno primo.

Publicatio.

Lecta in Camera Apoſtolica die Sabbati decima menſis Septemb. & publicata die Martis 13. Septemb. in portis Cameræ Apoſtolicæ Auditorum Rotæ Romanæ Officia vacent per eorum promotionem ad Eccleſias Cathedrales, vel Metropolitanas.

Quòd hæc officia ante hanc diem non vocarent, indicat mihi Bulla 2. Sixt. IV. ſup. fol. 295. Romani. Aliáque de materia Rotæ notabo infrà in conſt. 44. Pii IV. In throno fol. 62. in Tomo 2.

VI.

Edita An. D. 1485.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus conſtitut.

Circumſpecta in omnibus actibus ſuis Apoſtolicæ Sedis providentia de ea libenter intendit per quæ Romanæ Curiæ officia, ut præfertur, in quibus jus dicitur per perſonas, quæ ab omni alio onere liberæ ad illa commodè intendere poſſint, exerceantur, & perſonæ ipſæ dum Cathedralibus vel Metropolitanis Eccleſiis præficiuntur, ab oneribus officiorum hujuſmodi pro Pontificalis reverentia dignitatis, uti conveniens exiſtit, immunes regimini & gubernationi Eccleſiarum ipſarum pro debito paſtoralis officii liberiùs vacare, & onus ad quod aſſumpti fuere meliùs valeant adimplere. Sanè ſi-

cut facti evidentia demonſtrat, ſæpenumerò contingit ut Rom. Pont. pro tempore exiſtentes conſiderantes merita dilectorum filiorum cauſarum Palatii Apoſt. Auditorum pro tempore exiſtentium, poſtquàm aliquamdiu in eorum officiis laudabiliter laborarunt, ut tandem poſt multos labores condigna pro meritis præmia reportent, quo cæteri hujuſmodi exemplo allecti in dies ad ſtudia magis incendantur, aliquos ex eiſdem Auditoribus ad Cathedralium ſive Metropolitanarum Eccleſiarum pro tempore vacantium regimina promoveant, eóſque illis præficiant in paſtores, quódque poſt promotionem & præfectionem prædictas, Auditores præfati ad regimina Cathedralium ſive Metropolitanarum Eccleſiarum hujuſmodi aſſumpti, nihilominùs dicta eorum officia ſub prætextu quòd propterea non vacent exercere non deſinant, quo fit ut Eccleſiæ ipſæ ſuis ob illorum continuam in Romana Curia reſidentiam remaneant pro majori temporis parte quaſi viduatæ paſtoribus, non ſine magno illarum diſpendio ac animarum periculo.

Adjutorum officia vacent ut in rubr.

§. 1. Nos igitur attendentes, minùs conveniens fore quòd aſſumpti ad hujuſmodi regimina debeant circa ſtrepitus judiciorum continuè verſari, ac taliter eſſe illis intentos ut paſtorale officium eis commiſſum nequeant per ſe ipſos adimplere, & propterea more vigilis paſtoris ſalubriter providere volentes, matura ſuper hoc cum fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione præhabita, hujus perpetuæ & irrefragabilis conſtitutionis edicto de fratrum prædictorum conſilio, auctoritate Apoſtolica & ex certa noſtra ſcientia tenore præſentium ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, quotiens per nos ſeu Sedem prædictam aliquem ex dictis Auditoribus nunc & pro tempore exiſtentibus, ad aliquam Cathedralem ſeu Metropolitanam Eccleſiam hujuſmodi promoveri, ſeu jam promotum transferri contigerit, officium auditoriatus hujuſmodi quod ſic promotus vel translatus tunc obtinebit, per proviſionem, præfectionem, ſeu translationem prædictas, vacet ac vacaſſe & vacare cenſeatur eo ipſo.

Decretum irritans.

§. 2. Sicque ab omnibus judicari & reputari debere, poſſéque de illo tamquam ſic vacante per Romanum Pontificem tunc exiſtentem ſtatim, aliàs ut moris eſt, liberè provideri.

Contrariorum derogatio.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti officii juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque & indultis Apoſtolicis eiſdem Auditoribus forſan, etiam motu proprio, & ex ſimili ſcientia, ac ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & talibus quòd illis non niſi ſub certis inibi expreſſis, modo & forma nullatenus poſſit derogari, conceſſis & concedendis in poſterùm, quibus omnibus (illarum tenores præſentibus pro inſertis habentes) quoad hoc ſpecialiter & expreſſè derogamus, ac derogatum eſſe, eáque pro infectis, & non conceſſis haberi volumus, cæteríſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 1. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1485. decimo Kal. Sept. Pont. noſtri Anno primo.

VII.

Juriſdictio & facultates Auditoris cauſarum Curiæ Rev. Cameræ Apoſtolicæ.

Hoc officium ampliores in dies juriſdictiones acquiſivit à Pont. ſucceſſoribus, quorum Bullæ multæ ſunt, ſed hanc uti cæteris quæ haberi potuerunt, antiquiorem, aliam Pauli V. n. 28. Tom. 3. uti poſtremam ac pleniorem ponendas eſſe duxi, aliis tamquam non neceſſariis prætermiſſis, præterquam altera conſt. 33. Pii IV. Ad eximiæ. fol 49. Tom. 2. ut ſtatum hujus officii etiam medii temporis cognoſcere valeat. Et cætera notabo in præcitata Bulla Pauli V. Tom. 3.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Edita An. D. 1485.

Dilecto filio Magiſtro Petro de Vicentia U. J. Doctori, Capellano noſtro, & cauſarum Curia Cameræ Apoſtolica generali Auditori, Sal. & Apoſt. bened.

Proœmium.

APprimæ devotionis affectum, quem cum fidei conſtantia & ſinceritate mentis, ad nos, & Romanam Eccleſiam gerere comprobatis, necnon literarum excellentiam, vitæque decorem, & morum honeſtatem, aliáque probitatis, & plurimarum virtutum tuarum merita, quibus perſonam tuam, ex fidedignorum teſtimoniis juvari percipimus, noſtræ dirigentes conſiderationis intentum, ac propterea indubiam ſpem gerentes, quòd ea quæ tibi committenda duxerimus, ſumma cum providentia & exacta diligentia laudabiliter exequeris, dignum, quin potiùs debitum arbitramur, ut eamdem perſonam tuam condignis favoribus & gratiis proſequamur.

Officium Auditoratus vacavit per obitum Joannis Prioris.

§. 1. Cùm itaque officium generalis Auditoriatus, ſeu audientiæ cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ, quod quondam Joannes Prioris cauſarum dictæ Curiæ generalis Auditor, dum viveret exercebat, per obitum dicti Joannis, qui apud Sedem Apoſtolicam diem clauſit extremum, apud Sedem ipſam vacaverit, & vacet ad præſens.

Et modò hic Pont. illud confert Petro de licentia eju, Capellano, cum ſolitis juriſdictionib. &c.

§. 2. Nos de tuis literarum ſcientia probitate, & ſingulari providentia, aliiſque virtutibus hujuſmodi, quas in te divina propagante clementia, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem, & ſperantes quod tu officium audientiæ cauſarum Curiæ Cameræ prædictum, ſcies, voles, & poteris, probè, fœliciter, & laudabiliter exercere, Motu proprio, non ad tuam, vel alterius, per te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia, officium generalis Audientiæ, ſeu Auditoris cauſarum Curiæ Cameræ hujuſmodi ſic vacans, ut præfertur, cum omnibus honoribus, & oneribus, privilegiis, juribus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium tibi conferimus, concedimus & etiam aſſignamus, ac te noſtrum, & dilecti filii Raphaëlis S. Georgii ad Velum Aureum Diaconi Cardinalis moderni & pro tempore præſentis Camerarii noſtri, ac cauſarum Curiæ hujuſmodi generalem Auditorem, eadem auctoritate facimus, conſtituimus, creamus, & deputamus.

Facultáſque eidem datur per Locumtenentes cauſas criminales Curialium cognoſcendi.

Hæc juriſdictio aucta eſt ut in Bulla Pii IV & Pauli V. cit. in rubr.

§. 3. Tibique per te vel alium, ſeu alios idoneum, ſeu idoneos locumtenentes, & Vices gerentes tuos, quos pro tempore, tôtiens quotiens tibi placuerit, duxeris aſſumendos, ſeu deputandos, de omnibus & ſingulis criminibus, exceſſibus, & delictis in Curia Romana, vel extra eam, per quoſcumque, tàm officiales Sedis Apoſtolicæ, quàm alios Curiales Romanam Curiam ſequentes, cujuſcumque dignitatis, Eccleſiaſticæ vel mundanæ, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis, pepetratis & perpetrandis, tàm pro Fiſci noſtri pro tempore præſentis procuratoris denunciationem, & accuſationem, quàm etiam ex mero officio, inquirendi, & ſuper illis, tàm per inquiſitionem hujuſmodi, quàm accuſationem, ſeu denunciationem, procedendi, repertos culpabiles juxta exceſſuum per eos perpetratorum exigentiam puniendi.

Cauſáſque tàm civiles quàm criminales in Curia motas & cuttidem cognoſcendi. Vide eaſdem Bullas Pii IV. & Pauli V. in rubr. indicatas.

§. 4. Necnon omnes & ſingulas, tàm civiles quàm criminales & mixtas, ſpirituales, Eccleſiaſticas & prophanas, & alias quaſcumque cauſas, in quibus ad membri mutilationem, aut ſanguinis effuſionem, & condemnationem non intenditur, conjunctim vel diviſim, quomodocumque & qualitercumque in eadem Curia motas & movendas, ſeu quomodolibet nunc & in poſterùm inter quaſcumque partes, etiam per viam inquiſitionis ex officio pendentes.

Ac etiam cauſas appellationum in

§. 5. Et quæ ſive per appellationem interjectam à gravaminibus illatis, & inferri comminatis, ac

[Margin: ...terpoſitarum à ſententiis Judicum Urbis, & Status Eccleſiaſtici.]

ſententiis etiam definitivis, latis & promulgatis, etiam per dilectum filium noſtrum S.R.E. Mareſcalcum & in ſua Curia, & alios quoſcumque Judices, ordinarios & delegatos, ſeu arbitros vel arbitratores in Terris Romanæ Eccleſiæ mediatè vel immediatè ſubjectis, etiam quibuſvis in feudum, vel vicariatum conceſſis, aut alias ad Sedem Apoſtolicam etiam per viam reclamationis judicialis, vel extrajudicialis, ſive alias per viam nullitatis delatæ ſunt, vel in poſterùm deferentur, eas videlicet in quibus non ageretur de majori ſumma vigintiquinque ducatorum auri de Camera, aut illius ſummæ verum valorem excedente ſummariè, ſimpliciter & de plano, & ſine ſtrepitu & figura judicii, ſola rei & facti veritate inſpecta, nulliſque terminis ſervatis, etiam qui de ſtylo ſeu ordinatione Palatii Apoſtolici, & alias ſervari ſoliti ſint, alias verò more ſolito audiendi, cognoſcendi, & decidendi, ac fine debito terminandi.

[Margin: Sententias & proceſſus cenſurarum exequendi.]

§. 5. Necnon tuarum, & per tuos Locumtenentes, & aliorum quantumcumque in eadem Curia per quoſcumque Judices delegatos vel ſubdelegatos latarum ſententiarum. Et quorumcumque proceſſuum generalium per Roman. Pontif. tam in die Cœnæ Domini, quàm aliàs, cum cenſurarum & pœnarum Eccleſiaſticarum fulminatione fieri ſolitorum, ac etiam quarumcumque aliarum, tàm per nos quàm per Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, ſive in ſpecie ſive in genere, & alias quomodolibet latarum & ferendarum ſententiarum executionem, quàm etiam ſi delegatis ipſis, aut ſubdelegatis, ſeu aliis quibuſcumque ſpecialiter forſan per nos, vel Sedem prædictam commiſſæ forent, aut committerentur pro tempore accumulativè quoad te tuóſque Locumtenentes, non autem privativè, commiſſas fore decernimus, & declaramus faciendi, illáſque debitæ terminationi, etiam cum invocatione auxilii Brachii ſæcularis ſi opus fuerit, demandandi.

[Margin: Necnon cauſas contractuum initorum in Curia cognoſcendi.]

§. 7. Et prædictos & alios etiam extra Rom. Cur. degentes tuæ tamen juriſdictioni ratione falstii in Romana Curia per quoſcumque debiti, vel expenſarum mutui vel contractus in eadem Curia initi, aut alias quovis modo ſponte ſubmiſſas & ſubmittendas Univerſitates, Collegia, & perſonas cujuſcumque gradus, ſtatus, etiam Pontificalis præeminentiæ, & alias in dicta Curia degentes perſonas, ad inſtantiam quorum intererit, etiam pro expenſis, damnis, & intereſſe, in cauſis quibuſcumque contractibus, quoties expedierit, citandi, monendi, requirendi, ſuſpendendi, ac ſpecialiter interdicendi, excommunicandi, & iteratis vicibus aggravandi, illáſque prout expedient arreſtandi, incarcerandi, & detinendi; pœnas, & mulctas pro delictorum, exceſſuum, & criminum qualitate eis infligendi, & imponendi, ac ipſas, & earum quamlibet, quas à nemine, etiam de partium conſenſu, & ad id ſpecialiter delegato, ad imputandas colluſiones & fraudes, præterquam à te, tuóque Locumtenente abſolvi poſſe decernimus, ab ipſis ſingulis pœnis, & mulctis ſpiritualiter vel temporaliter, abſolvendi & relaxandi.

[Margin: Et alia quæcúmque neceſſaria ſolita & conſueta faciendi.]

§. 8. Et generaliter, omnia & ſingula gerendi, ſtatuendi, diſponendi, præcipiendi, mandandi, & exercendi, quæ ad hujuſmodi Auditoriatus officium; de jure vel conſuetudine, quam præſentibus approbamus, quomodolibet pertinuerint, & quæ Auditores cauſarum dictæ Curiæ, qui pro tempore fuerunt, & ex conceſſa eis à prædicta Sede facultate, facere & gerere, ſtatuere & diſponere, recipere, præcipere, mandare, exercere, ordinare, & exequi quomodolibet potuerunt, ſeu etiam debuerunt, aut ſolvi ſunt faciendi, gerendi, ſtatuendi, diſponendi, recipiendi, mandandi, exercendi, ordinandi, & conſequendi.

[Margin: Plures ad iſtarum cauſarum cognitionem deputandi.]

§. 9. Et unum vel plures, ad præmiſſa omnia, ipſúmque Auditoris cauſarum Curiæ officium exercendi, quoties tibi placuerit, loco ſui ſubſtituendi, & ſubſtitutos revocandi, ac illos, vel alios iterum ſubſtituendi, & deputandi, plenam, & liberam, dicta auctoritate Apoſtolica, concedimus facultatem, & poteſtatem. Habituri proceſſus, & ſententias, quos & quas feceris, ſtatueris, & tuleris in contradictores quoslibet, & rebelles, ratas, & gratas, illáſque facturi, auctore Domino, uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari.

[Margin: Derogatio contrariorum.]

§. 10. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac privilegiis, conceſſionibus, & indultis quibuſvis comunitatibus, & univerſitatibus Terrarum Sedi Apoſtolicæ mediatè vel immediatè ſubjectarum, per nos aut prædeceſſores noſtros Rom. Pont. ſub quibuſvis verborum formis, etiam ſi de illis ſpecialis, ſpecifica & expreſſa mentio habenda foret conceſſis contrariis quibuſcumque.

[Margin: Auditoris juramentum fideliter officium exercendi.]

§. 11. Volumus autem, quòd antequam officium Auditoriatus Curiæ hujuſmodi incipias exercere, de ipſo fideliter exercendo, in manibus prædictis Camerarii noſtri, ſeu ejus Locumtenentis, præſtes in forma ſolita juramentum.

[Margin: Monitio ad ita illud adminiſtrandum.]

§. 12. Tu igitur prædictum Auditoriatus officium prompta devotione ſuſcipias, & ſic illud diligenti ſtudio, cura, moderatione, & integritate exequatis, ut tua opera ad Dei laudem, & gloriam, ac earumdem Eccleſiæ, & Curiæ bonum publicum, atque decus, privatorúmque commoditatem, & exemplum laudabile cedant, teque apud nos, & Sedem præfatam merito peramplius commendent, ut ſperamus.

[Margin: Dat. P An. 2. die 22. Decemb.]

Dat. Romæ &c. Anno &c. 1485. 11. Kal. Januarii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

VIII.

Quòd Conſervatores, & executores literarum Apoſtolicarum ad favorem Congregationis S. Juſtinæ de Obſervantia Monachorum S. Benedicti, omnes ii dati cenſeantur, quibus Sedes Apoſtolica cauſas delegare poteſt.

Iſtorum Conſervatorum facultatem, & juriſdictionem vide ſuprà in Eug. IV. conſtit. 10. Militanti. fol. 327. Ad quam notavi quæ noviſſimè prodierunt de Conſervatoribus.

Alia multa de iſta Congregatione, indicabo infrà in conſt. 1. Jul. II. Super cathedram. fol. 464.

[Margin: Edita An. D. 1486.]

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Congregationi Monachorum S. Juſtinæ Paduan. Salutem, &c.

[Margin: Exordium.]

DEvotionis augmentum vobis Deo propitio provenire confidimus, ſi ſuper his, quæ pro veſtra tranquillitate, & ſubmovendis moleſtiis, & turbationibus opportuna videntur, ut in contemplationis ſuavitate quieſcere valeatis, prout cupiris, nos benignos ac favorabiles habeatis.

[Margin: Cauſa hujus indulti.]

§. 1. Sanè pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd ſi vobis in genere, ac Abbatibus & Prioribus, & Conventibus Monaſteriorum, Prioratuum veſtræ Congregationis ubilibet per orbem conſiſtentium concederetur, quòd omnes, & ſinguli, quibus cauſæ per reſcripta Apoſtolicæ Sedis delegari de jure poſſunt, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis Conſervatorialium nuncupatarum, pro vobis, & Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis dati & deputati ſunt, & pro tempore dabuntur, & deputabuntur, aliqui nominatim Conſervatores contra inferentes vobis & illis, moleſtias, injurias, gravamina, atque damna, & cum poteſtate cognoſcendi de his, quæ judicialem requirunt indaginem, exequi poſſent, & deberent, toties quoties contigerit eos requiri, profectò vobis, & Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus veſtris prædictis in præmiſſis longe pleniùs, & uberiùs conſuleretur, favorémque pleniorem deportaretis ex eis vos Abbates, Priores, & Conventus prædicti, fructum, & utilitatem, nam variis plerúmque reſpectibus, deputatis Conſervatoribus opportuna remedia juxta literarum earumdem continentiam, vos & illi habere non poteſtis.

§. 2. Quare

Supplicatio Congregationis Caſſinenſis pro hoc indulto.

§. 2. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut vobis, Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus prædictis, quæ hujuſmodi literarum conſervatorialium executione ab omnibus, quibus cauſæ per reſcripta Apoſtolica delegari poſſunt, obtinere liberè, & licitè valeatis, perinde ac ſi illæ eis omnibus à principio directæ fuiſſent concedere, aliáſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Indultum quòd Conſervatores & executores literarum Apoſtolicarum ad favorem d. Congregationis ſint omnes quibus cauſæ per reſcripta Sedis Apoſt. de jure delegari poſſint.

§. 3. Nos igitur qui regularem vitam profeſſi libenter omnem inquietudinis materiam ſubtrahimus, veſtrúmque ſtatum proſperum, & tranquillum paterno deſideramus affectu, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, univerſis, & ſingulis, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum de jure delegari poſſunt, mandamus, ut dum & quoties fuerint pro parte veſtra Abbatum, Priorum, & Conventuum prædictorum, aut alicujus eorum legitimè requiſiti, ſuper talium literarum executione, ad illarum executionem perpetuis futuris temporibus procedere poſſint, & debeant, per ſe vel alios, alias juxta earum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi literæ à principio eis directæ fuiſſent, & eis, ut, licet aliàs conſervatores eſſe nequirent, illas exequerentur mandatum nominatim extitiſſet.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus, illi quæ in dictis literis conceſſum extitit non obſtare, cæteríſque contrariis quibuſcumque non obſtan. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 2. die 13. Jun.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, Idibus Junii, Pont. noſtri Anno ſecundo.

IX. Exemptio Monachorum Ordinis Ciſtercienſis à Juriſdictione Ordinariorum, & ſolutione exactionum & ſubſidiorum quorumcumque etiam charitativorum.

Quoad primam partem, videnda eſt conſt. Leon. X. n. 23. Cùm intrà. & Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 11. & ſeqq. & Clem. VIII conſt. 37. Suſcepti, in Tom. 5. Quo verò ad ſecundam partem, habes conſt. 6. Hon. III. ſuprà fol. 69. Cùm Abbates. Greg. IX. conſt. 7. Quia. fol. 76. & Martin. V. conſt. 8. Militanti. fol. 305.

Alia de hoc Ordine plenè notavi ſupra in conſt. 1. Paſchal. II. Deſiderium. fol. 30.

Edita An. D. 1486.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

AD Romani Pontificis ſpectat officium, ſuorum prædeceſſorum inhærendo, illa quæ per ipſos prædeceſſores laudabiliter, ac provida ratione, pro ſtatu, & quiete perſonarum ſub regulari obſervantia aſſiduè ſtudio piæ vitæ vacantium, geſta ſunt, ut majorem obtineant roboris firmitatem, quo ſæpiùs fuerint Apoſtolico præſidio communita, ſui præſidii munimine roborare, ac illa etiam de novo concedere, prout rationabiles cauſæ ſuadent, & id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Multi Pont. huic Ordini exemptionem à juriſdictione Ordinariorum, & ſolutione impoſitionum conceſſerant.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Joannis Ciſtercii Cabilonen. diœceſis, aliorúmque Ciſtercien. Ordinis Monaſteriorum, Abbatum, & Conventuum eorumdem nobis exhibita petitio continebat, quod licèt ipſi, eorúmque ac dicti Ordinis Monaſteria, tàm virorum quàm mulierum, & alia religioſa loca, & membra, ac Monachi Moniales, vaſſalli, ſubditi, & eis ſervientes, bonáque omnia, jam dudum per plures Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub ipſorum Pontificum, & Apoſtolicæ Sedis protectione recepti, & recepta, ac Sedi prædictæ immediatè ſubjecti, & ſubjecta, necnon ab omni juriſdictione ordinaria exempti, & exempta fuerint, eiſque conceſſum extiterit, ut ad præſtationem aliquarum collectarum, ſeu ſubſidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prædictam, ſeu ejus Legatos, aut ipſorum auctoritate, & mandato, ſeu per locorum Ordinarios, vel alios pro tempore impoſitorum non tenerentur, tamen deſiderant pro majori eorum quiete præmiſſis receptioni, ſubjectioni, & aliis prædictis etiam noſtræ approbationis robur adjici, illáque omnia, etiam per nos eis de novo concedi.

Pro cujus exemptionis confirmatione Ordo huic Pontifici ſupplicavit.

§. 2. Quare pro parte Abbatum, & Conventuum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut receptioni, exemptioni, & ſubjectioni prædictis, ac ſingulis deſuper confectis literis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur noſtræ approbationis adjicere; Ac eos necnon Monaſteria, loca, membra, Monachos, moniales, vaſſallos, ſubditos, ſervientes, & bona omnia hujuſmodi de novo, ſub noſtra, & Sedis prædictæ protectione ſuſcipere, ac ab hujuſmodi juriſdictione perpetuò eximere, & totaliter liberare, aliáſque in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea ea confirmat.

§. 3. Nos igitur qui in ſingulorum ſub regulari obſervantia piæ vitæ ſtudio vacantium quiete reficimur, cupientes ut religioſi dicti Ordinis, quos præ cæteris propter uberes fructus, quos in militanti Eccleſia continuè bonis eorum operibus afferunt, in viſceribus gerimus charitatis, eo liberiùs divinis beneplacitis inſiſtere poſſint, quo à Sede prædicta majori liberalitatis privilegio noverint ſe communitos, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, receptionem, exemptionem, ſubjectionem, ac ſingulas deſuper confectas literas, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia tenore præſentium approbamus, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur obtinere decernimus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Et de novo concedit.

§. 4. Et nihilominùs pro potioris cautelæ ſuffragio, Monaſteria, loca, membra, bona omnia prædicta, præſentia, & futura, Abbates, Abbatiſſas, Monachos, Moniales, vaſſallos, ſubditos, & ſervientes præfatos, nunc & pro tempore exiſtentes, auctoritate, & ſcientia præfatis, ſub B. Petri, & Sedis prædictæ, atque noſtra protectione ſuſcipimus, ac ab omni juriſdictione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, dominio, & poteſtate, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorúmque Vicariorum, & officialium quorumcumque. Necnon à ſolutione ſubſidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hujuſmodi pro tempore imponendarum, auctoritate, & ſcientia præfatis perpetuò prorſus eximimus, & totaliter liberamus, ac nobis, & Sedi prædictæ immediatè ſubjicimus. Ita quòd Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarii, Vicarii, Judices, & Officiales prædicti, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in eos, & eorum aliquem, aut Monaſteria, membra, & bona prædicta, tamquam prorſus exemptos, & exempta, juriſdictionem, correctionem, ſuperioritatem, dominium vel poteſtatem exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti, aut quaſvis alias ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas promulgare præſumant, ſeu poſſint aut debeant quoquomodo. Nec ipſi ſic exempti coram illis, aut ipſius Sedis Delegatis vel Subdelegatis, niſi in literis eis pro tempore directis de præſentibus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fiat, ad judicium evocari, aut quovis modo directè vel indirectè moleſtari poſſint. Decernentes omnes & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos & quas per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Ordinarios, Judices, Vicarios, & Officiales prædictos, ſeu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, necnon Monaſteria

& loca hujuſmodi etiam exempta, ut præfertur haberi, vel promulgari, necnon quicquid ſecus ſuper his, ab eis & alio quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irrita & inania, nulliúſque roboris vel momenti.

Contrariis derogat. & ſignanter c. 1. de Privileg. in 6.

§. 5. Non obſtantibus fœl. recordat. Innocentii Papæ Quarti etiam prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Volentes, & aliis conſtitutionibus, & ordinarionibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque & conſuetudinibus Monaſteriorum & Ordinis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ in ſingulis literis prædictis conceſſum eſt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi jubet.

§. 6. Verum, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus expediens foret deferre, volumus & præfata auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis manu publici notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus in judicio & extra, & aliàs ubilibet fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 3. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, tertio Calendas Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

X.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis ſententiæ, contra Hæreticos promulgatæ, à Magiſtratibus ſæcularibus, executioni demandentur, abſque aliqua proceſſuum reviſione.

Conſonat conſtitutio 17. Alex. IV. Ad audientiam, fol. 118. Et proceſſuum reviſionem prohibuit etiam Leo X. infrà in conſtit. 43. Honeſtis.

Edita A. D. 1486.

INNOCENTIUS PAPA VIII.

Venerabili fratri noſtro Epiſcopo Brixien. & dilecto filio Inquiſitori in partibus Lombardiæ.

Cauſæ hujus conſtit.

§. 1. Dilectus filius frater Antonius de Brixa Ordinis Prædicatorum, in partibus Lombardiæ Inquiſitor hæreticæ pravitatis, una cum venerabili fratre Epiſcopo Brixienſi, ſeu ejus Vicario generali, ſicuti nobis nuper fecit exponi, contra nonnullos utriuſque ſexus hæreticos, ut accepimus, quos culpabiles ut hæreticos impœnitentes repertos, pœna debita juris puniendos condemnavit: ac Officiales Civitatis Brixienſis, ut injunctam executionem adimplerent, requiſivit, qui Officiales juſtitiam miniſtrare, & dictas ſententias exequi, (niſi priùs proceſſus per Epiſcopum & Inquiſitorem agitatos non viderent) in non parvum orthodoxæ fidei ſcandalum, recuſarunt.

Sententiæ Inquiſitorum executioni dentur ut in ſub.

§. 2. At cùm hujuſmodi crimen hæreſis ſit merè Eccleſiaſticum, & delicta nullo pacto impunita remanere debeant, tenore præſentium vobis committimus atque mandamus, ut ſi eſt ita, eiſdem Officialibus ſæcularibus civitatis Brixienſis, ſub excommunicationis pœna, & aliis cenſuris Eccleſiaſticis, præcipiatis atque mandetis, ut infrà ſex dies, poſtquam legitimè fuerint requiſiti, ſine aliqua dictorum proceſſuum, per vos agitatorum viſione, ſententias per vos latas contra hujuſmodi hæreticos promptè exequantur, appellatione remota. Quam excommunicationis pœnam ipſo facto volumus, & tenore præſentium declaramus incurriſſe, ſi, quod mandatum fuerit, infrà dictum ſex dierum ſpatium, ceſſante legitimo impedimento, cum effectu non impleverint.

Clauſulæ derogat.

§. 3. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis civitatis Brixienſis, cæteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die trigeſimo Septemb. milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſexto, Pontificatus noſtri Anno tertio.

XI.

Contra aſſerentes in literis Apoſtolicis, ſe eſſe tales, quales non ſunt, pro earumdem literarum expeditione gratis conſequenda.

Hoc idem voluit, & Officialibus id fieri permittentibus pœnas inflixit Leo X. hîc infr. in conſtitut. 27. Inhærendo, ubi notabo.

Edita An. D. 1487.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus conſtitut.

CUm ſicut non ſine diſplicentia accepimus nonnulli conſcientiæ ſuæ prodigi & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apoſtolicas gratis expediant, & officiales debita eorum portione defraudent, in eiſdem literis ſe nonnumquam venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præſidentia, ſeu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum perſonarum quarumcumque, ex quarum qualitatibus & privilegiis, ſine antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expedire ſolent, nepotes & quandoque germanos, interdum verò familiares, continuos commenſales fuiſſe & eſſe affirmare, & ut tales in dictis literis ſe inſcribi facere ac feciſſe non vereantur, cùm revera tales non fuerint, in animarum ſuarum periculum, ac officiorum Rom. Curiæ non modicum præjudicium & gravamen.

Aſſerentes ſe tales &c. excommunicantur.

§. 1. Nos fraudibus & deceptionibus hujuſmodi prout noſtro incumbit officio de remedio opportuno providere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui Cardinalium aut aſſiſtentium ſeu ſcriptorum eorumdem, aut aliarum perſonarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & privilegiis, ſive antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expediri ſolent, nepotes ſeu germanos, aut familiares continuos commenſales in eiſdem literis nominaverint, cùm revera tales non fuerint, excommunicationis ſententia, à qua niſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, mortis articulo excepto, ac ſatisfactione prævia abſolvi non poſſint, auctoritate Apoſtolica per præſentes innodamus.

Literæque pro eis expeditæ nullæ ſint.

§. 2. Et nihilominùs conceſſiones & gratias in eiſdem literis contentas quaſcumque, ipſáſque literas hactenus expeditas & expediendas viribus omninò carere, eiſque & eorum ſingulis in aliquo ſuffragari non potuiſſe, nec in futurum poſſe, motu, auctoritate, & ſcientia ſimilibus decernimus & declaramus. Ac volumus quòd mandatum, decretum, & declaratio noſtra hujuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicetur, & in illius libro deſcribatur, ac perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervetur.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis privilegiis & indultis eiſdem perſonis conceſſis, quæ eis aut eorum alicui quoad præmiſſa volumus nullatenus ſuffragari, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſcript.

Placet, publicetur, & deſcribatur.

Publicatio. An. Pont. 4. die 18. Aug.

Lectum & publicatum fuit ſuprâſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica die Sabbati decimaoctava menſis Auguſti, Anno milleſimo quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno ejus tertio.

XII.

Ampliatio Collegii ſex Secretariorum Apoſtolicorum ad numerum vigintiquatuor. Et præfinitio officii unius Secretarii domeſtici: Cum emolumentorum tam ipſius Secretarii, quàm totius Collegii, privilegiorúmque conceſſione.

Officii

Officii dicti Secretarii domeſtici, reformationem habes infrà in Sixt. V, conſtit. 29. Romani, ubi vide etiam indultorum, aliorúmque conceſſionem. Tom. 2.

Edita An. D. 1487.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

NOn debec reprehenſibile indicari, ſi ſecundùm varietatem temporum, ſtatuta quandoque varientur humana; præſertim cùm urgens neceſſitas, vel evidens utilitas, & aliæ rationabiles cauſæ id expoſcunt: quoniam ipſe Deus ex his quæ in veteri teſtamento ſtatuerat, aliqua mutavit in novo.

Calliſt. III. & Pius II. Secretariorum numerum ad ſex reduxerunt.

§. 1. Dudum ſiquidem nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, non minùs ut viros induſtrios ſibi eligerent, quorum opera in rebus magnis, & arduis Apoſtolicæ Sedis honorem, ſtatum, & commodum, ad orthodoxæ fidei incrementum concernentibus uti poſſent, quam pro negotiorum magnitudine, & celeriori ad præfatam Sedem confluentium expeditione, quamplurimos eorum obſequiis adhibuere Secretarios, quos poſtmodùm fœl. record. Calliſtus III. & Pius II. Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ſive ob tenuitatem emolumentorum dictis Secretariis aſſignatorum, ſive ex aliis cauſis eos ad id moventibus, ad ſex ſucceſſivè reduxerunt.

Hic modo Pontif. ex cauſa hic expreſſa numerum auget ad 24.

§. 2. Nos autem qui ſuperiori anno, dum noſtra Urbs, in qua cum Romana Curia etiam tunc reſidebamus, per nonnullas gentes armigeras hoſtiliter opprimeretur, pro illius ab oppreſſionibus hujuſmodi liberatione, grandia ſubire compulſi fuimus onera expenſarum, ad quæ cùm Romanæ Eccleſiæ facultates non ſufficerent, Mithram Pontificalem, Regnum nuncupatum, & alia quamplurima ejuſdem Eccleſiæ jocalia pretioſa, aurea & argentea, diverſis mercatoribus dictam Curiam ſequentibus, pro diverſis pecuniarum ſummis, ad quantitatem forte centum millium ducatorum auri de Camera aſcendentibus, pignoravimus, quæ cùm commodè ex dictæ Eccleſiæ proventibus jam exhauſtis, redimi non poſſent, nos ſperantes quòd ſi ad officium eorumdem Secretariorum præter & ultrà dictos ſex, decem & octo Prælati, & in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ perſonæ aſſumerentur, & omnes ſimul pro redemptione Mithræ & jocalium prædictorum de eorum facultatibus uſque ad ſummam ſexaginta duorum millium, & quadringentorum florenorum auri de Camera, perſolverent & contribuerent, aſſignarentúrque eis, etiam de novo convenientia emolumenta, ex quibus juxta dignitatis eorum exigentiam: eorum ſtatum tenere poſſent, exinde non ſolùm hujuſmodi urgenti neceſſitati præfatæ Eccleſiæ provideretur, ſed etiam decori, & venuſtati ejuſdem Sedis, Curiæ, & officii, ac faciliori, celeriori, diligentiori, & magis accuratæ expeditioni Brevium & aliarum literarum Apoſtolicarum, quæ per eoſdem Secretarios tàm in Cancellaria, quàm per Cameram ſecretam Pontificis pro tempore expediuntur, & non parvæ commoditati confluentium eorumdem ad præfatam Curiam, & proſequentium negotia in eadem, opportunè conſuleretur. Ac volentes, prout debemus, ſuper præmiſſis opportunum adhibere remedium, habita ſuper primum cum venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, & cum infraſcriptis perſonis longo tractatu, de eorumdem Fratrum unanimi conſilio & aſſenſu, Motu proprio, & ex certa ſcientia; & noſtræ poteſtatis plenitudine, auctoritate Apoſtolica, hac in perpetuùm valitura conſtitutione ſtatuimus, quòd noſtri & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis Secretarii, de cætero perpetuis futuris temporibus, debeant eſſe viginti quatuor dumtaxat, & in Notariatus dictæ Sedis officio, aut in Epiſcopali vel majori Eccleſiaſtica dignitate conſtituti vel aſſumpti, habitum Notariatus officii, aut alterius dignitatis hujuſmodi, in qua conſtituti fuerint, vel conſtitui eos in poſterùm contingent, convenientem geſtent, prout nos infráſcriptos omnes & eorum ſingulos, qui in hujuſmodi Prælatura, aut dicto Notariatus officio adhuc conſtituti non erunt, in ejuſdem Sedis Notarios aſſumimus: volentes ut à quocumque maluerint Prælato, in Romana Curia, habitum & inſignia ejuſdem officii perpetuò geſtanda, recipere poſſint & valeant &c.

Qui conſtituant Collegium, & omnes pariformiter, ejus indultis utantur.

§. 3. Conſtituant quoque pro tempore omnes Secretarii prædicti invicem unicum Collegium, cum communi Arca ſive Burſa, Sigillo, Capella, Capellano, & aliis Collegialibus inſigniis, & conceſſis hactenus Secretariis prædictis Romani Pontificis, & quibus potiri ſoliti ſunt, ſeu potiri debuerant, omnibus emolumentis, honoribus, privilegiis, immunitatibus, gratiis, ſavoribus, & indultis potiantur, & gaudeant, eiſdem modo & forma, quibus illi gaviſi & potiti ſunt hactenus, ſeu gaudere & potiri poterant vel debuerunt ſine ulla prorſus varietate.

Statutáque pro Collegio conficiant.

§. 4. Prætereà in eorum Secretariatus officio (quod cum quibuſcumque aliis Romanæ Curiæ officiis compatibile eſſe volumus) & ipſum quomodolibet concernentibus, ſtatuta quæcumque, ſine alia ſuperioris confirmatione condendi, libera poteſtate fungantur.

Vicecancellarii officiales ſint.

§. 5. Cùm Secretarii ipſi ſemper hactenus fuerint etiam Cancellariæ noſtræ Apoſtolicæ membrum, volumus & ordinamus, ut venerabilem Fratrem noſtrum Rodericum Epiſcopum Portuen. S. R. E. Cardinalem & Vicecancellarium, in Cancellaria eadem in ipſorum caput recognoſcere & reputare debeant, quos ipſe è converſo ut ſui corporis membra reputans, congruenti honorificentia per reliquos ejuſdem Cancellariæ officiales proſequi faciat & procuret, decentem ipſorum dignitati locum pro incumbentium dicto eorum officio negotiorum expeditione, ipſis aſſignans in eadem Cancellaria, prout nos aſſignamus per præſentes.

Papæque veri familiares.

§. 6. Sint quoque Secretarii veri Palatii Apoſtolici Prælati (ſine tamen aliorum ejuſdem Palatii Prælatorum præjudicio) & quoad eorum perſonas dumtaxat, noſtri & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis familiares, domeſtici, continui commenſales, & pro talibus habeantur & reputentur, & in conſtitutionibus, prærogativis, exemptionibus & privilegiis, ac ſcripturis quibuſlibet de eiſdem Prælatis & familiaribus mentionem pro tempore facientibus, quoad eorum perſonas dumtaxat, includantur, & incluſi eſſe intelligantur, & ſint, prout nos per præſentes includimus, & quibuſvis pro tempore eiſdem Prælatis de Palatio & familiaribus conceſſis ſeu concedendis prærogativis, favoribus, privilegiis, exemptionibus & indultis, tamquam eorum pars, ſimiliter quoad eorum perſonas, potiantur & gaudeant.

Locum habeant in Palatio, qui Secretaria vocetur.

§. 7. Habeántque in Palatio noſtro Apoſtolico unam manſionem & locum, in quo ſingulis diebus convenire & morari, ac de dicto eorum officio incumbentibus negotiis, tractare & conſultare, ac aliàs juxta antiquitus ſervatum per prædictos Romanorum Pontificum Secretarios, qui pro tempore fuerunt, ritum, ſtylum & modum diſponere, ut verè & actu, nobis & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, in dicto Palatio Apoſtolico deſervientes Prælati, & familiares commodè poſſint & valeant, vocetúrque locus hujuſmodi, & ſit actu Secretaria Apoſtolica, in qua & nullo alio loco dicti noſtri Palatii, ſaltem publicè, exerceantur vel expediantur quæcumque ad Secretariatus officium quovis modo pertinent.

§. 8. Plum-

Bullas ad eos portent plumbatores &c.

§. 8. Plumbatoréſque præſentes, & qui pro tempore erunt, ſub exeommunicationis pœna, teneantur omnes & ſingulas bullas taxatas per quemcumque ex omnibus Secretatiis prædictis, ſeu quoſcumque alios per dictam Cameram noſtram ſecretam expeditas, cùm primum ſuerint per ipſos plumbatæ, portare ad Secretariam eamdem, & offi ciali per eoſdem Secretarios ad id deputato, & nulli alteri præſentare, ut ſingulariter ſingulæ cum ipſarum taxis & tenoribus deſcribi, notari, ſubſcribi, & more ſolito expediri per aliquem ex ipſis Secretatiis poſſint & valeant.

Literæ Apoſt. gratis pro eis expediantur.

§. 9. Habeant quoque Secretarii prædicti pro perſonis ipſorum, & cujuſlibet ipſorum ex ſpeciali privilegio (quod per præſentes eis in perpetuum concedimus) in expeditionibus quarumvis literarum Apoſtolicarum Gratis ubique. Teneatur Reſcribendarius ad taxandum literas Apoſtolicas pro tempore deputatus, abſque ullo noſtro, ſen cujuſvis alterius mandato, in quibuſvis literis perſonas ipſorum Secretariorum, ſeu cujuſvis eorum concernentibus, apponere Gratis pro perſona Secretarii, ac perſonam unius familiaris pro quolibet ipſorum, Gratis pro Deo.

Abſentes pro præſentibus habeantur.

§. 10. Prætereà volumus, ut iidem Secretarii quotieſcumque erunt à Romana Curia abſentes, pro noſtris aut Sanctæ Romanæ Eccleſiæ negotiis quovis modo peragendis, quoad emolumentorum omnium dicti officii integram perceptionem, habeantur tamquam præſentes: ſi verò privatarum rerum ipſorum cauſa recedentes ab eadem Curia, petierint rantùm ab eorum Collegio licentiam, & diſpoſuerint quòd in ordinariis oneribus officii aliquis alius de Collegio ſerviat pro ipſis: pariter habeanrur, quoad eamdem perceptionem emolumentorum, pro præſentibus ad annum integrum dumtaxat. Et ſi fortè ultrà unum annum diſtulerint ad eamdem Curiam redire, non percipiant emolumenta prædicta, niſi dempta quinta dumtaxat ejus parte, quæ cedat in utilitatem reliquotum, & Collegio actu præſentium in dicta Curia.

De officiis libere diſponant.

§. 11. Pari modo volentes, ut omnes triginta, & quilibet ipſorum, Secretarii prædicti, tàm præſentes in dicta Curia quam abſentes, liberè poſſint de dictis eorum officiis diſponere, nec poſſit aut debeat eorumdem officiorum reſignationis receptio, etiam ſi reſignantes ipſi infirmi & veriſimiliter infrà viginti dierum ſpatium deceſſuri forent & decederent, per Romanum Pontificem quavis ratione denegari vel differri. Nec pro ſignatura ſupplicationis, conceſſionis ejuſdem per reſignationem vacantis, quicquam ultrà ſummam centum florenorum auri de Camera, ab eo cui de illo ſic vacante providebitur, exigi.

Sedis Apoſt. Notarii reputentur.

§. 12. Qui ſi dictæ Sedis Notarius, aut in Epiſcopali, vel majori Eccleſiaſtica dignitate conſtitutus non fuerit, per dicti Secretariatus officii conceſſionem, licèt ſolam, nihilominùs in dictæ Sedis Notarium, cum omnibus & ſingulis prærogativis, honoribus & oneribus conſuetis ejuſdem officii Notariatus Apoſtolicæ Sedis; eo ipſo aſſumptus eſſe cenſeatur & ſit, recipiaturque in Secretarium.

Habitum à Vicecancellario ſuſcipiant.

§. 13. Ac habitus & inſignia dicti Notariatus officii eidem (ſi fuerit præſens in dicta Curia) per ſupràdictum Vicecancellarium, adhibitis ſecum aliis Secretariis prædictis, eodem contextu (priùs tamen debitæ fidelitatis ab ipſo recepto juramento) exhiberi debeant. Et ſive præſens ſive abſens fuerit ab eadem Curia, literæ conficiendæ ſuper ſupplicatione conceſſionis Secretariatus, etiam ſi in ea de officio Notariatus prædicto, & ejus habitu ac inſigniis nulla eſſet habita mentio, nihilominùs expediatur, tàm per Cancellariam Apoſtolicam, quàm per Cameram ſecretam, cum expreſſione conceſſionis dicti Notariatus officii, cum habitu, inſigniis, honoribus & oneribus ejus conſuetis, neque poſſit aut debeat, per noſtrum aut pro tempore exiſtentem Romani Pontificis Datarium, ſeu quemcumque alium pro ſignatura hujuſmodi ſupplicationis, licèt vim conceſſionis duorum hujuſmodi officiorum propter præmiſſa habeorem, aliquid ultrà id quod ſuperiùs expreſſum eſt, omninò exigi; ſed ſicut per conceſſionem officii Secretariatus, venit pariter conceſſio officii Notariatus prædicti, ſic per unicam ſolutionem ſignaturæ ſuprâſcriptam, ſit integrè ſatisfactum quaſi de unica conceſſione. Si tamen Secretarius ſic de novo inſtitutus erit abſens, habitus & inſignia prædicta, venienti poſtmodùm ad Curiam, cùm primum præſentabit ſe dicto Collegio, & recipietur in Secretarium, ſuprâdicta forma ſervata, ſimiliter exhibeantur.

Unus ex d. Collegio vel alius, in Secretarium domeſticum Papæ à Collegio deputetur. Ad hoc vide Bullam Sixt. v. cit. in ſub.

§. 14. Et quia nobis & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici expedit habere præter prædictos Secretarios, unum alium Secretarium domeſticum, in Palatio prædicto aſſiduè reſidentem, cui liceat noſtra & Romanæ Eccleſiæ noſtræ ſecreta, noſtrum & ejuſdem Eccleſiæ, aut orthodoxæ fidei ſtatum concernentia, quandocumque fuerit à nobis juſſus, legitimè expedire, cuique (ne de infràſcriptis, aut quibuſvis aliis prædicti Secretariatus officii emolumentis ſe impedire, aut cum eiſdem Secretariis ullam controverſiam habere poſſit aut debeat) conveniens eſt, ut ex dicti officii Secretariatus emolumentis, pro decenti ejus ſtatus ſubſtentatione, honeſta aliqua portio aſſignetur, eadem auctoritate ordinamus, quòd quoad titulum Secretariorum eorumdem, & prædictarum rerum ſecretarum dumtaxat legitimam expeditionem, poſſit per nos & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem unus ex prædictis, vel alius Secretarius ultrà prædictum numerum deputari, etſi ut præfertur, qualificatus non exiſteret. Qui tamen de officio, & loco prædicto, ac portionibus emolumentorum extrà numerum per eum percipiendis, minimè diſponere poſſit, ſed ab illis pro ſolo nutu noſtro, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis amovibilis exiſtat, quoad reliqua verò, quamdiu officium exercuerit, pari qua alii Secretarii, favoris & honoris prærogativa potiatur.

Emolumenta eis aſſignantur, de minutis.

§. 15. Ut autem Secretarii prædicti, tàm antiqui quam de novo admiſſi, qui pro tunc triginta numero exiſtentes, ſummam ſexaginta duorum millium & quadringentorum florenorum auri de Camera, pro redimendis Mitra & aliis jocalibus prædictis, de eorum propriis pecuniis liberaliter ut præfertur exolverunt, & eorum ſucceſſores Secretariatus officium prædictum pro tempore obtinentes, eo diligentiùs quæ eorum incumbunt officio ſtudeant exercere, quo exinde cognoverint eis convenientia emolumenta provenire; in primis & ante omnia ſuprâdicto Roderico Epiſcopo Vicecancellario harum ſerie mandamus, ut dudum editam per fœl. record. Martinum Papam Quintum prædeceſſorem noſtrum, & in quinterno Cancellariæ regiſtratam regulam ſeu declarationem ſuper emolumentis minutarum per Secretarios, qui tunc erant in Cancellaria prædicta expediendarum recipiendis, tenoris ſubſequentis, videlicet. Ad tollendum diſceptationes, & dubia, quæ ex quadam conceſſione per nos facta dilectis filiis Secretariis noſtris ſuper certis emolumentis per eoſdem de nonnullis minutis percipiendis, in quinterno Cancellariæ de mandato noſtro deſcriptis, quandóque oriuntur, tenore præſentium declaramus, intentionis noſtræ fuiſſe & eſſe, & ſic præcipimus obſervari, quòd dicti Secretarii liberè & ſine aliqua contradictione emolumenta conſueta omnium Minutarum, quæ in dicta conceſſione deſcripta ſunt, videlicèt Tabellionatus officii, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confeſſionalis perpetui, & Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, etiam ſi ſuper hujuſmodi gratiis facultates aliæ ſint conceſſæ, & gratiæ ipſæ formam quinterni excederent, etiam ſi dictarum gratiarum ſupplicationes regiſtratæ, ac per Vicecancellarium,

aut

aut ejus Locumtenentem pro tempore exiſtentem, aliquibus Abbreviatoribus diſtributæ, vel in rotulo aliarum ſupplicationum inſertæ eſſent quovis modo. Prætereà recipiendi Eccleſiaſtica Sacramenta, & Indulgentiarum quarumcumque, Eccleſiis, Monaſteriis, Capellis, & aliis locis piis quomodolibet conceſſarum vel conncedendarum, prout reliquæ ſuperiùs deſcriptæ gratiæ, ad dictos Secretarios ſimiliter declaramus & decernimus pertinere, illaſque de cætero per eos, & non per alios, mandamus & volumus expediri.

Fiat, & ita declaramus. O diligenter examinare, examinatámque per omnes & ſingulos ad quos quomodolibet pertinet, in eorumdem Secretariorum favorem & commodum inviolabiliter faciat obſervari, faciens omnes & ſingulas minutas prædictas Tabellionatus officii, Altarium portatilium, Celebrandi in locis interdictis, & ante diem, Confeſſionalis perpetui, Indulgentiarum in mortis articulo, & in vita, Eccleſiaſticorum Sacramentorum, & quarumcumque indulgentiarum, quibuſvis Eccleſiis, Monaſteriis, Capellis, & aliis piis locis quomodolibet coneeſſarum, & in poſterùm concedendarum, cum inde provenientibus taxis & emolumentis, ad præfatos Secretarios integrè pervenire, & in eadem Cancellaria per ipſos Secretarios, & nnn per qoemcumque alium, ſub quovis forſan prætextu, examinari & ſignari, ac præſentari, ipſi & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario pro tempnre, ſive ejus Locumtenenti, ad expediendum & mittendum ad Bullariam Apoſtolicam, quavis forſan conſuetudine contraria (quam eiſdem Secretariis quo minùs totali & integro effectu ac pacifica pnſſeſſione omnium contentorum in prædicta dicti noſtri præ lecefſoris conſtitutione, gaudere & uti poſſint & valeant, præjudicium aliquod afferre poſſe ſeu debere non intendimus) nequaquam obſtante.

Et de expeditionibus literarum Apoſtol.

§. 16. Necnon etiam oltrà prædicta, quintam taxam pro expeditione literarum Apoſtolicarum qoæ per eamdem Cameram ſecretam pro tempore expediuntur, retrnactis temporibus per ſuprà dictos Secretarios, ſeu ipſorum, vel alicujus eorum nomine, in Bollaria earumdem literarum, ſive etiam alibi exigi ſolitam, & quam nonnumquam prædeceſſores noſtri & nos, in totum vel pro parte, & io ejuſdem Sedis opportunitatibus convertere ſoliti ſuerunt, & fuimus, taxam Secretarii nuncoparam, tàm de hactenus expediris (quæ adhue non ſunt partibus reſtitntæ) quàm de io poſterùm expediendis, eo modo quo hactenos per quemcumque expediri & exigi conſueverunt, ſive debuerunr, pariter per eoſdem Secretarios perpetuò exigendam aſſignamus. Volentes & auctoritate præſata ſtatuentes, nemini omninò licere, per ſe vel alium ſeu alios, procurare vel ordinare, aut ſolicitare, quòd aliqua ex hujuſmodi literis taxaris, & per Cameram eamdem expeditis, partibus tradantur, vel reſtitnantur, aut mittantur, priuſquam ſit eidem Collegio Secretariorum de dicta quinta taxa debitè ſatisfactum. Si quis autem aliter procurare, ordinare, ſolicitare, aut ipſas litetas ſub quovis prætextu aliter actu tradere vel tradi facere, ſeu mandare præſumpſerit, excommunicationis latæ ſententiæ (à qua, niſi priùs & ante omnia ſatisfacto eidem Collegio Secretariorum, de vera & integra ſumma taxæ bullæ ſi procuratæ, ſolicitatæ vel traditæ, vel de ſatisfaciendo, efficaci ordmatione præcedente, per quemcomque Confeſſorem, etiam ſub prætextu cujuſvis indulti, à nobis vel ſucceſſoribus noſtris deſuper emanati ſeu conceſſi, & in mortis articulo, abſolvi non poſſit) necnon privationis omnium & ſingulorum officiorum, per ipſum in Curia noſtra præfata obtentorum pro tempore, atque etiam emolumentorum quorumcumque ei, quovis modo, ratione, vel cauſa, debitorum tunc, & debendorum in futurum, ratione eorumdem officiorum quæ obtinebit, & quæ quomodolibet exercebit, pœnas latæ ſententiæ, reſpectivè (quas eo ipſo & toties quoties contrafecerit) incurrat. Teneatúrque vener. frater noſter Petrus Epiſcopus Cæſenaten. præſens, & qui pro rempore fuerit, generalis Curiæ cauſarom Cam. Apoſtolicæ noſtræ Auditor, ad earumdem pœnarum declarationem & executionem, quandocumque ei de præmiſſis conſtiterit, procedere & procedi facere eum effectu.

Taxáque Brevium Apoſtolicorum.

§. 17. Et prætereà omnia & ſingula emolumenta literarum Apoſtolicarum io forma Brevis, tàm ſub cera, quam ſub plumbo, pro quibuſvis perſonis expeditarum jam, & pro tempore expediendarum, ſuper quibuſvis, etiam Gubernationum, ſeu Rectoriarum, ac Commiſſionum, aut Poteſtariarum, Capitaneatuum, Vicariatuum, Theſaurariatuum, Camerariatuum, & Cancellariarum Provinciarum, Civitatum, Terrarum & Caſtrorum, ac Cuſtodiæ Arcium quarumcumque, nobis & Romanæ Eccleſiæ ſubditarum, & ſubditorum, necnon quarumcumque aliarum adminiſtrationum, ſeu commiſſionum, etiam gabellarum, ſive proventuum ad eamdem Romanam Eccleſiam quomodolibet pertinentium, officiis ſeu conceſſionibus, vel locationibus. Quæ officia ſeu eorum loca & Titulus, in quodam quinterno plumbato, & noſtra manu ſubſcripto, ſingulariter ſingula deſcribi, & conſiderata quantitate emolumentorum ad illos, qui officia ipſa pro tempore exercebunt, veriſimiliter proventurorum, ut illi quoque, qui gratuitò à nobis commodum percipiunt, io tanta Romanæ Eccleſiæ neceſſitate, portionem aliquam contribuant, in perpetuum ad certam moderatam taxari curavimus, ad quem quinteroum relationem in omnibus infrà dicendis haberi volumus, cujus copia in forma tranſumpti ad ſingulos Legatos & Gubernatnres ſeu Rectores prædictos mitti, ut per ipſos diligenter omnibus officialibus prædictis & aliis quos taxæ & alia in eodem quinterno deſignata concernunt, intimari & publicari poſſint; ſic quod eorum nemo poſſit allegare illorum ignorantiam, & infràſcriptum tempus unius menſis, ſive triginta dierum, exinde legitimum initium habere mereatur, volumus atque mandamus, ad eoſdem Secretarios perpetuè ſpectare & pertinere decernimus.

Declaratio circa ſolutionem dictarum taxarum.

§. 18. Statuentes ut tàm conceſſionum quàm reformationum gratiarum ſuper hujuſmodi omnibus & ſingulis officiis, ſeu aliis commiſſionibus, per oos & ſucceſſores noſtros qui pro tempore erunt faciendarum, ad quantumcumque etiam longiſſimi temporis ſpatium, literæ ſemper expediantur & expediri debeanr ſingulis ſex menſibus à primarum literarum expeditione computandis, & pro ſingulis literis hujuſmodi, ſingulis vicibus ſolvi debeat eiſdem Secretariis una taxa, prout eſte reperiretur in prædicto quinterno notata. Similiter etiam omnia & ſingula emolumenta pro quarumvis aliarum ſimilium literarum ſuper quavis alia materia in forma brevis, ſub ceta vel plumbo expediendarum, quæcumque & quotcumque & qualiacumque ſint, nullo penitùs ſub quovis colore, aut prætextu, excepto ſeoreſervato; ſed prout per prædeceſſorem noſtrum, & noſtrum ac alios Secretarios prædictos qui pro tempore fuerint, hactenus exigi & percipi conſueverunt; eorumdem Secretariorum commodis & emolumentis in perpetuum aſſignamus.

Officium Reviſoris Arcium & c. d. Collegio aſſignatur.

§. 19. Et prætereà officium viſitandi omnes & ſingulas arces Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, & faciendi monſtras ſive deſcriptiones omnium & ſingularum gentium Armigeratom ejuſdem, tàm equeſtrium quam pedeſtrium, officium reviſionis gentium Armigerarum, & Arcium nuncupatum cum ſolitis auctoritate, poteſtate, facultate, adminiſtratione, & exercitio, ac integra perceptione emo-

lumen-

lumentorum ad ipſum officium de jure vel conſuetudine quovis modo debitorum & debendorum in poſterum, eorumdem Secretatiorum Collegio, pet unum ex ipſis Secretariis, aut alium idoneum (cui nos & ſucceſſores noſtri pro tempore illud duxerimus committendum, & cui per eoſdem Secretarios conveniens ſalarium, ſummam centum duca torum annuatim noo excedens, ſolvi debeat laudabiliter exerceodum, ſimiliter in perperuùm concedimus & aſſignamus. Decernentes ad finem ut Secretarii ipſi ejus vacuam poſſeſſionem nanciſci valeant, officium ipſum ex nunc vacare, & ad eoſdem Secretarios cum plena ipſius adminiſtratione, ut præfertur pertinere, quavis conceſſione de ipſo per oos cuivis perſonæ facta, etiam poſſeſſione ſubſecuta, non obſtante.

Forma diſtributionis emolumentorum. Tu vid. Bullam Six. cit. in rubr.

§. 20. Modum verò colligendi omnia emolumenta prædicta, eum eſſe permittimus, quem Secretarii ipſi communi voto duxerint ſtatuendum. Collecta autem emolumenta pro tempore inter ipſos Secretarios eo quo ſequitur modo dividi & ſortiri perpetuò debere decernimus, videlicet, incipiendo ex nunc & donec erunt Secretarii prædicti numero triginta, dividantur in æquales partes triginta duas, quarum unam ipſorum ſinguli, duas verò reliquas Secretarius domeſticus Rom. Pontificis ſupràſcriptus, ut nihil omninò ultrà deſuper denotatis emolumentis attingere præſumant, ſingulis menſibus percipiant. Ubi autem contigerit alicujus vel aliquorum ex eis decedentis vel decedentium, locum ſeu loca extingui, & donec totus numerus fuerit reductux ad viginti quatuor, in tot portiones quot numero in ipſorum Collegio Secretarii, & duas plures pariformiter reſpectivè ſortiendas dividantur, idémque perpetuò ſervetur poſtquàm devenerit ad numerum vigintiquatuor, ut ſcilicet emolumentorum ipſorum in partes viginti ſex æquales diviſorum, cedat ſingulis Sectetariis ex Collegio pars una, reliquis verò duabus ſupràdicto domeſtico Rom. Pontificis Secretario, ut à prædictis omnibus abſtineat, aſſignatis.

Declaratio circa expeditiones, tàm factas, quàm fiendas.

§. 21. Et ut hæc noſtra ordinatio emolumentorum præfatis Secretariix ex cauſa & titulo ſuprà denotato aſſignatorum, ſuum debitum & eum quem intendimus, ex nunc ſortiatur effectum, harum ſerie prohibemus, poſt lapſum ttiginta dierum a facienda, ut prædictum eſt, publicatione prædicti Quinterni, quempiam etiam prætextu quarum vis aliarum noſtrarum literarum præcedentis datæ, ad aliquod ex officiis ſuperiùs denotatis recipi vel admitti, niſi novis poſt eamdem publicationem per eorumdem Secretariorum miniſterium deſuper expeditis literis, excommunicationis ſententiæ ſubjicientes eos omnes & ſingulos qui lapſo prædicto termino à publicatione præfata, aliquem omninò in officialem ad quævis ut ſuprà denotata officia exercenda admittendo, ſeu admitti procurando vel mandando, præſumpſerint literis ipſis non parere. Eos verò qui aliquod ex officiis eiſdem jam actu exercent, ſive titulo primæ conceſſionis ſeu reformæ; ſi oondum exercuerunr ipſa officia totis tribus menſibus, mandamus infrà idem tempus triginta dierum venire vel mittere ad impetrandas novas de eiſdem officiis literas, per prædictos Secretarios expediendas. Etſi fortè ipſa officia oltrà tres menſes exrrcuerint, & habent de ipſis exercendis ultrà ſemeſtre conceſſionis literas; decernimus nihilominùs non poſſe hujuſmodi officia, ultrà finem nunc currentis, & jam dimidiati ſemeſtris, niſi literis de novo impetratis, & per eoſdem Secretarios denuò expeditis, exercere. Et ſi tàm qui adhuc infrà tempus trinm menſium ab initio exercitii eorum officiorum ſunt, infra dictos triginta dies proximè ab hujuſmodi publicatione numerandos, quàm de continuandis poſt tempus tunc currentis ſemeſtris, ipſis officiis, quæ jam exercuerunt ultrà tres menſes, habent expeditas literas, non expeditis ante finem ſemeſtris novis per eoſdem Secretarios literis, exercitia officiorum eorumdem continuare præſumpſerint, ſint eo ipſo ab officiis hujuſmodi amoti; & quæcumque exinde eorumdem officiorum prætextu geſſerint, ſint irrita & invalida, ac nullius efficaciæ. Et nihilominùs tàm ipſi, quàm qui ipſos ſcieoter tolerare, & pro officialibus habere exinde præſumpſerint, eo ipſo pari excommunicationis ſententia innodati exiſtant.

Alia declaratio circa renovationem expeditorum.

§. 22. Pari modo volentes ut quicumque officia etiam per Provinciatum, Civitatum, & Terrarum earumdem Legatos ſeu Gubernatores pro tempore exiſtentes conferri & committi, tàm jure ordinario, quàm vigore quarumcumque facultatum ſolita, obtinent ſive expectant, aut obtinebunt ſive expectabunt in futurum; ſi officia ſunt in prædicto quinterno deſcripta, teneantur & debeant ſub ſimilibus pœnis infra eorumdem triginta dierum ſpatium ex nunc & ſucceſſivè in perpetuum, priuſquam officia ipſa incipiant exercere, & poſtquàm incœperint, venire vel mittere ſingulis ſex menſibus ad nos pro confirmatione conceſſionum per eoſdem Legatos vel Gubernatores de hujuſmodi officiis factarum, taxas eaſdem ſingulis vicibus ſoluturi. Et nihilominùs tàm Legati ſeu Gubernatores & Rectores prædicti, eoſdem omnes & ſingulos taxatos officiales, ad ſimplicem ipſorum Secretariorum, ſeu eorum Nuntii requiſitionem, ad ſolutionem hujuſmodi taxæ ſingulis ſex menſibus prædictis faciendam, cum effectu, abſque ulla tela judiciaria compellere, quàm Theſaurarii ſeu Camerarii vel Depoſitarii locorum (in quibus officia ipſa forſan fuerint, aut ex quorum manibus hujuſmodi officiales ſalaria ſeo ſtipendia recipient) etiam ſi fuerint à Communitatibus locorum deputati, quotieſcumque fuerint pro parte eorumdem Secretariorum ſimpliciter tequiſiti, ſub ſimilis excommunicationis pœna teneantur retinere ex hujuſmodi officialium ſalariis per ipſos ſolvendis, & Secretariis eiſdem ſeu eorum Nuntiis ſolvere tantum, quantum intelligent eiſdem Secretariis deberi pro taxa hujuſmodi officiorum in prædicto quinterno deſcripta.

Aſſecuratio §. emolumentorum.

§. 23. Cæterùm, quoniam iidem Secretarii ſuper quantitate proventuum taxa ſupràdictorum officiorum in prædicto quinterno deſcriptorum & taxatorum, & generaliter ſuper prædictis omnibus eorum officiis per nos aſſignatis emolumentis, bona fide crediderunt ſimplici verbo noſtro, & propterea dictam pecuniæ ſummam ad relevandum ſupràdictas neceſſitates noſtras contribuere non tecuſarunt. Nos dignum reputantes, ut ipſorum indemnitati conſulamus, de ſimili Fratrum noſtrorum conſilio & aſſenſu, ac plenitudine poteſtatis, earumdem præſentium tenore decernimus & declaramus, in eventum quòd pro aliquo ex officiis in prædicto quinterno deſcriptis, ſive ex eo quòd officia ipſa non extarent, vel non ſatisfacereot, aut non ſufficerent ad ſolutionem taxæ in toto vel in parte, ſive quia per nos vel noſtros ſucceſſores præfatos concederentur alicui ex venerabilibus fratribus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, vel etiam noſtris, aut eorum conſanguineis, ſeu aliis ita caris, ut taxæ prædictæ ab illis commodè, ſine ſtrepitu non decenti, exigi per eoſdem Secretarios noo poſſeot, ſic quod ex prædictis officiis omnibus jam, ut prædictum eſt, taxatis in quinterno præfato, non exigeretur ſingulis annis ad minus ſumma octo millium ducatorum auri, aut aliàs ex facto noſtro, vel Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis, ex reliquis omnibus emolumentis ipſis Secretariis ex præſentium literarum tenore aſſignatix, in toto vel in parte, aliquid dicto officio ſubtraheretur, vel minueretur, aut officium ipſum revocaretur, ſeu mutato modo & ordine per nos in præſentibus literis dato & inſtituto alteraretur, ita

quòd

quod non haberet in perpetuùm cum omnibus ſupradictis emolumentis in integrum, per modum & ordinem ſuprà expreſſum exerceri, regi, & gubernari; Nos & eumdem ſucceſſorem & Cameram Apoſtolicam bona fide teneri, & obligatam eſſe, ſi erit facta ſimplex emolumentorum diminutin, ad ſolvendum & ſatisfaciendum ipſis de omni ſumma, quam propreteà ipſos ex hujuſmodi cauſis, vel alias quovis modo amiſiſſe, ſeu iu poſterùm amiſſuros eſſe, medio ipſorum juramento (cui in eo caſu ſtari & credi debeat) conſtabir. Si verò erit facta officii revncatio aut alteratio, ut præmirtitur; ad reſtituen. ei ſupradictam integram ſummam ſexaginta duorum millium & quadringentorum ducatorum auri de Camera, per ipſos, ut præmiſſum eſt, ſolutorum & numeratoram, iu quibus nullo modo, & nulla ratione vel cauſa computari poſſint aut debeant, iu toto vel aliqua parte, emolumenta ipſius officii, quæ forte iuterim ipſos percepiſſe appareret, quæ ipſos & eorum quemliber juſto & legitimo ritulo ſibi interim acquirere, & ſua facere, eadem auctoritate & poreſtatis plenitudine, decernimus, & declaramus. Sic enim cum ipſis Secretariis nos in tractatu omnium præmiſſorum conveniſſe, & ſic pacto expreſſo eis pro ſeipſis, & eorum ſucceſſoribus, cum ſimili fratrum noſtrorum conſilin & aſſenſu fuiſſe ſolemniter pollicitos iu fide Pontificis recognoſcimus & atteſtamur.

Executores cujus Bullæ deputat.

§. 24. Volenres propterea, & earumdem præſentium tenore mandantes dilecto filio noſtrn Raphaeli S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario noſtro, & ejus ſucceſſori pro tempore, necnon Præſidentibus & Clericis dictæ Cameræ Apoſtolicæ, & omnibus aliis ad quos quomodolibet ſpectabit pro tempore, ut hujuſmodi per nos factam obligationem recognoſcentes & ſequentes faciant eiſdem Secretariis ſuper præmiſſis & eorum plena & inviolabili in perpetuùm obſervatione, inſtrumentum obligationis bonorum ejuſdem Romanæ Eccleſiæ & Cameræ Apoſtolicæ quodcumque ad omnem ipſorum requiſitionem, & iu eventum prædictum abſque aliqua alterius declarationis ſeu mandari expectatione, debitam & integram faciant ſatisfactionem. Decernentes ex nunc quicquid per Camerarium & alios prædictos ſic actum & geſtum fuerit, perpetuò ratum & firmum eſſe debere. Præmiſſis ac conſtitut. & ordinat. Apoſtol., ac regulis Cancellariæ Apoſtolicæ ſuper reſignationibus officiorum infrà viginti dies ante obitum factis, etiam ſi de eis, eorúmque totis tenoribus, plena & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, aut alias eorum derogationem importantes clauſulas, menrio habenda eſſet, cæteriſque quæ præſentium tenori, in totum vel in parrem obviare, ſeu quo minùs ſuum ſortiri poſſint effectum contradicere aut morari poſſinr, non obſtantibos contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 4. die 31. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1487. pridie Calendas Januarii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

Subſcr. PP.

Ego Innocentius Catholicæ Eccleſiæ Epiſc. manu propria ſubſcripſi.

Locua Signi.

Cardd. ſubſcriptiones.

Ego R. Epiſcopus Portuen. S. R. E. Vicecancellarius, manu propria ſubſcripſi.

Ego Oliverius Epiſcopus Sabinen. S. R. E. Cardinalis Neapolitan. manu propria ſubſcripſi.

Ego Marcus Epiſcopus Præneſtin. Cardinalis S. Marci &c. manu propria ſubſcripſi.

Ego Joannes Epiſcopus Alban. manu propria ſubſcr,

Ego Jnannes Epiſcopus Mediolanen. tituli S. Praxedis . manu propria ſubſcripſi.

Ego Joannes Card. S. Angeli Veronen. manu propria ſubſcripſi.

Egn G. Cardinalis Ulisbonen. tituli S. Mariæ in Tranſtiberim, manu propria ſubſcripſi.

Ego Hier. tituli S. Chryſogoni presbyter Cardinalis Racanaten. manu propria ſubſcripſi.

Ego Dn. tituli S. Clementis presbyter Cardinalis, manu propria ſubſcripſi.

Ego Joannes rituli S. Vitalis Presb. Card. manu propria ſubſcripſi.

Ego Joannes Jacobus Cardinalis Parmen. rituli S. Stephani in Cœlio monte, manu propria ſubſcripſi.

Egn F. S. Euſtachii Card. Senen. manu propria ſubſcripſi.

Ego R. S. Georgii Diaconus Cardinalis D. N. Papæ Camerarius, manu propria ſubſcripſi.

Ego Jo. B. S. Nicnlai in Carcere Diacnnus Cardinalis de Sabellis, manu propria ſubſcripſi.

Ego Jo. S. Mariæ in Aquirn Diaconus Cardinalis de Columna, manu propria ſubſcripſi.

Ego B. S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis, manu propria ſubſcripſi.

XIII.

Juriſdictio & facultares Auditorum Rotæ Romanæ in cauſis per eos cognoſcendis.

Ad hoc habes etiam ſup. Joann. XXII. conſt. 14. Ratio. fol. 205. & Pii IV. conſt. 44. In Throno, ubi pleuè de materia Rota notabo, in Tomo 2. fol. 62.

Edita An. D. 1487.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Finem litibus, quæ in Palario Apoſtolico nunc & pro rempore vertuntur, quantò celeriùs fieri poteſt, impnui, & collitigantes ab intolerabilibus expenſis, quas illas proſequendo perferunr, relevare, quanrum nobis poſſibile eſt cupientes, hac in perpetuùm valitura conſtitutione ſtatuimus & ordinamns.

Declaratio circa præventionem.

§. 1. Quòd ſi diverſis cauſarum Palatii Apoſtolici Auditnribus, diverſas commiſſiones præſentatas, hactenus vel pro tempore reperiri contingat in eadem cauſa, ejuſdem tenoris, vel effectus, licèt ad diverſarum perſonarum inſtantiam; Auditor cui priùs commiſſin præſentata fuit, juriſdictionem in procedendo & judicando retineat, abſque alia deſuper commiſſione, aliorum Coauditorum ad id accedente conſenſu.

Citationum validationem.

§. 2. Et quod Audirores cauſarum prædictarum, conſtito eis quòd citario per eos decreta in cauſis (minùs tamen legitimè executa) ad partis citatæ notitiam pervenerit, ante terminorum obſervationem, ad expeditionem cauſarum earundem, abſque alia commiſſione, perinde ac ſi citatio legitimæ executioni de mandata foret, procedere.

Viduarum & pupillorum cauſas.

§. 3. Et in viduarum & pupillorum, necnon ubi de ſuma vel re valorem quingentorum florenorum auri nnn excedente, ageretur; eo modo quo in beneficialibus cauſis, de Coauditorum ſuorum conſenſu, etiam procedere.

Remiſſorias.

§. 4. Remiſſorias etiam ad partes, in cauſis coram eis nunc & pro tempore pendentibus, in quavis inſtantia, novámve dilationem, ſi petatur, de aliorum Coauditnrum conſilio concedere.

Reiterationem terminorum.

§. 5. Ad reiterationem quoque terminnrum nulliter vel malè obſervatnrum, partes ſeu collitigantes, earumve procuratores admittere.

Regiſtrorum fidem.

§. 6. Et fidem regiſtris, coram aliis judicibus, etiam in partibus factis, quoad jura in eis regiſtrata dumtaxat, de ſimili conſilio, adhibere.

Gravaminis articulos.

§. 7. Super articulo gravaminis, ac negotio principali ſimul, & (ſi petatur, ac Coauditoribus expedire videbitur) refectis expenſis, in eodem principali negotio, omiſſo appellationis articulo, procedere.

Fatalium prorogationem.

§. 8. Et dum eis videbitur expedire, fatalia in cauſis prorogare, vel de novo concedere.

Appellationum inſtantias.

§. 9. Et ſuper appellatione interpoſita à ſententia definitiva, decurſo ultimo momento temporis, ad id de jure præfixi (eadem ramen die ultimi momenri) perinde ac ſi debito tempore interpoſita foret, juſtitiam miniſtrare.

Sententiarum nullitates.

§. 10. Et ſi prima vel ſecunda ſententia repetiatur nulla ex inordinato proceſſu, vel etiam ex omiſſione juramenti ſuper perhorreſcentia, juxta conſtitutio-

nem ſel. rec. Boniſacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Statutum, dummodò illud per partem in quacumque parte judicii poſteà præſtetur, ad confirmationem vel informationem, refectis expenſis, procedere.

Seq. corceſſionem juxta cap. Statutum, de reſcripr. in 6. Clauſ. derog.

§. 11. Necnon juxta conſtitutionem Viennenſis Concilii, quæ incipit, Ad compeſcendas, ſequeſtra decernere, liberè & licitè valeant.

§. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 4. die 13. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octavo, Idibus Januarii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

PP. ſubſcript.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini Milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octavo, indictione ſexta, Pontificatus Domini Innocentii Papæ Octavi, Anno quarto, literæ ſupraſcriptæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Valvis Audientiæ & acie Campi Floræ die 14. Januarii per Fernandum del Purro S. D. N. Papæ Curſorem. Lecta Romæ in Cancellaria Apoſt. die Sabbati 19. Januarii, anno 1488.

Sequitur declaratio circa executionem d. Bullæ.

Deſcribatur in lib. Rotæ.

§. 13. Conſtitutionem noſtram pro litigantium in Palatio Apoſtolico relevamine editam quarto idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno quarto, & in Cancellaria Apoſtolica de mandato noſtro publicatam, quæ incipit, Finem litibus &c. obſervari cupientes, dilectis filiis cauſarum dicti Palatii Auditoribus mandamus, ut illam inter alias ejuſdem Palatii conſtitutiones in libro, in quo illæ deſcriptæ ſunt faciant deſcribi.

Quotannis legatur.

§. 14. Et ſingulis annis dùm aliæ conſtitutiones prædictæ leguntur, prima die qua, decurſis feriis meſſium, & vindemiarum ad jura reddendum ſedere incipient, pari modo, ſicut aliæ leguntur, legi faciant & procurent.

Auditori dicenti aliquid feciſſe de voto Rotæ credatur.

§. 15. Volentes aſſertioni Auditoris cauſarum hujuſmodi aſſerentis ſe aliquod de inibi contentis, de conſilio ſeu conſenſu Coauditorum ſuorum facere, quoad conſilium & conſenſum hujuſmodi ſtari, & alterius probationis adminiculum non requiri.

XIV.

Contra Exules & Bannitos ab Urbe, minas pro habenda pace ab offenſis vel eorum hæredibus, inferentes, eorúmque nuncium ſcienter deſuper afferentes.

Immò ſimilem prohibitionem ſtatuit Six. V. infrà in ejus conſtit. 6. contra omnes ipſis Exulibus & Bannitis favorem vel auxilium præſtantes quoquo modo, in qua Bulla confirmatio hujus conſtit. comprehenditur, ibique totius materiæ Bannitorum per me adnotabitur. Tom. 2. fol. 532.

Edita An. D. 1488.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

LIcèt ea quæ laudabili & provida prædeceſſorum noſtrorum ordinatione, contra viros ſanguineos, &c.

Omittitur hic reſiduum conſtitutionum Pii II. & Pauli II. quia ipſas Bullas habes ſuprà fol. 373. Ad retinendas, & fol. 383. Viros.

Cauſa hujus conſtit.

§. 1. Et inſuper, quia (ſicut etiam facti evidentia demonſtrat) in ſurrexità paucis temporibus citra inter homines facinoroſos, homicidas, bannitos, ſeu diffidatos ab Urbe, pro eorum delictis & ſceleribus, quædam prava, improba, & damnata conſuetudo, quod cupientes reaffidari, & ad Urbem redire (quod, niſi ab hæredibus occiſi aut offenſi pacem habeant, facere non poſſunt) per nuncios, aut literas, vel aliter læſis & offenſam paſſis, acriter minantur, pollicentes ſe pejora facturos, niſi pacem cum eis faciant, monentes etiam ipſos, ne ab eorum domibus diſcedant, brigam eis indicentes, ex quo hæredes ipſi, aliter injuriam paſſi, & interdum eorum conſanguinei & affines, etiam hi qui in longiſſimo gradu ſunt conſtituti, compelluntur aut pacem violentam inire, aut brigam ſuſtinere, propter quæ alii ex hujuſmodi impunitate in dies ad pejora perpetrandum inducuntur.

Banniti minas inferentes pro habenda pace, & alii eas deferentes coerceantur.

§. 2. Hujuſmodi malis, prout tenemur, occurrere volentes, ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd omnes & ſinguli qui modo præmiſſo minati fuerint, & ambaſciatam, aut literas, ſcienter, his quibus minantur, afferre audebunt & præſument; crimen læſæ majeſtatis ſimiliter incurrant, & læſæ majeſtatis ac rebellionis rei cenſeantur, ac veluti tales competentibus judicibus ſeveriſſime puniantur, & tàm illi, quàm Eccleſiaſticæ perſonæ talia perpetrantes, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & excellentiæ exiſtant, omnes & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas, quas Paulus prædeceſſor, contra patrem, filium, fratrem, & propinquum, vel domeſticum, offendentis, vulnerantis, vel mutilantis, occidentes, vel quocumque modo offendentes, promulgavit, eo ipſo irremiſſibiliter incurrant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ Pius, Paulus, & Sixtus prædeceſſores præfati, in ſuis, & nos in aliis noſtris literis prædictis, voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio publicandi hanc conſtit. Nota quod dixi in ſub.

§. 4. Et ne quiſpiam de præmiſſis valeat ignorantiam allegare, mandamus præſentium noſtrarum literarum tenorem, in Curia Capitolii, & aliis locis publicis dictæ Urbis, ſono tubæ præmiſſo, publicari, ac in volumine Statutorum prædictorum, de verbo ad verbum deſcribi, ad certitudinem præſentium, & memoriam futurorum.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam noſtræ approbationis, decreti, ſtatuti, ordinationis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 5. die 13. Sept.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo octuageſimo octavo, Idibus Septembris, Pontificatus noſtri anno quinto.

XV.

Quòd debitores occaſione bonorum ripalium, in Ripis Almæ Urbis venditorum, ad quinquennalem dilationem, vel bonorum ceſſionem non admittantur. Quódque à Judicibus ipſarum Riparum, ad Cameram Apoſt. tantùm appellari liceat.

Sanctio iſta eſt confirmata à Paulo III. infrà in ejus conſtit. 45. Cùm poſtquam, ubi plenè de hac materia notabo, fol. 778.

Edita An. D. 1489.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Motu proprio, & ex noſtra ſcientia &c.

Cauſæ hujus conſtitutionis.

QUoniam intelleximus, quòd nonnulli obligati mercatoribus apud Ripam & Ripettam Almæ Urbis mercaturæ exertitio vacantibus; prætextu & occaſione moratoriarum, ceſſionis bonorum, petitionis, dilationis quinquennalis, ſecuritatum, ſalinariorum, advocationis cauſarum, & novarum commiſſionum, ac appellationum ad alios quàm ad Cameram Apoſtolicam, ſeu Commiſſarium, ut moris eſt interponendarum eorum ſolutionis, quæ dicto exercitio mercaturæ hujuſmodi debentur, ſæpiùs evitare, ſeu retardare utuntur, & quodammodo immortales facere. Quo fit ut mercatores ipſi, tàm qui victualia & mercimonia inibi fa-

ciunt

Google

ciunt per mare, aut ex Civita Vetula per terram ad Urbem pro commoditate & utilitate Curialium Romanæ Curiæ, quam qui in eadem Urbe reſident, & magazenia cum variis mercantiis apud Ripam & Ripettam prædictæ mercaturæ plurimum retrahentur ab exercitio prædicto, non ſine incommodo & detrimento Urbis & Curialium præfatæ Curiæ, quorum intereſt victualium & aliarum mercimoniarum, quæ deferri ſolita ſunt cura & diligentia mercatorum præfatorum, abundantiam habere.

Prohibitio admittendi debitores ripales ad bonorum ceſſionem per quinquennalem dilationem.

§. 1. Ea propter volentes ſuper hoc opportunè providere, Urbis Dohaneriis, & Camerariis præfatæ Ripæ & Ripettæ, præſentibus & futuris, auctoritate Apoſtolica mandamus, quatenùs de cætero debitores ipſos, qui nunc ſunt, & in poſterùm erunt, præfatorum mercatorum tam venientium quàm reſidentium, & tam civium Romanorum quàm forenſium, apud præfatam Ripam & Ripettam pro tempore, hujuſmodi moratoriis, dilationibus, quinquennalibus, ceſſionibus bonorum, advocatione cauſarum, & appellationibus, præterquàm ad Cameram Apoſtolicam, ut ſuprà interponendis, & novis commiſſionibus, ac ſecuritatibus ſalinariorum, exceptis illis quibus ex privilegio competit exercitium dictæ artis ſalinariorum dumtaxat, uti volentes ſi debita ipſa contracta ſint apud Ripam & Ripettam prædictas, & occaſione mercimoniarum & victualium, quæ per mare, ſive per terram, ac Civita Vetula ad illas pro tempore deferunt, ſeu deferri faciunt, ſuper hoc nullatenùs audiatis, nec admittatis, m[illegible] neque ab alio audiri, & admitti permittatis. [illegible]d illis penitùs rejectis, præfatos debitores ad integram ſolutionem eorum quæ ipſos debere cognoveritis, efficaciter remediis opportunis compellatis.

Appellandique ad aliud Tribunal quàm R. Cam. Apoſt.

§. 2. Decernentes per hoc noſtrum Apoſtolicum decretum, quod in moratoriis, dilationibus, quinquennalibus, ceſſionibus bonorum, advocationibus cauſarum, appellationibus, præterquam ad Cameram Apoſtolicam ſeu Commiſſarium, ut moris eſt, interpoſitis, ſeu interponendis, & novis commiſſionibus & ſalinariis, exceptis iis qui ſuprà, & aliis quibuſcumque conceſſionibus per nos forſitan conceſſis, & quas concedi continget, hujuſmodi debita ſemper intelligantur excepta, etiam ſi in eiſdem debitis occaſione mercaturæ prædictæ mentio fieret ſpecifica & expreſſa.

Clauſ. præſervativæ.

§. 3. Nec umquam per eaſdē ſeu quaſcumque alias conceſſiones ſeu reſcripta, aut commiſſiones huic voluntati & decreto noſtro derogatum quoquo modo intelligatur, niſi præſentis decreti tenor de verbo ad verbum, cum nominatione mercatorum, quibus obnoxii erunt, & quantitatibus, in moratoriis, ac aliis conceſſionibus quibuſcumque infereretur.

Juſſio publicandi.

§. 4. Et ut præſens noſtrum decretum perpetuum robur & effectum obtineat, quod ad perpetuam rei memoriam in volumine Statutorum dictæ Ripæ & Ripettæ deſcribi & regiſtrari mandamus.

Dat. P. A. 5. die 12. Julii. Papæ ſubſcriptio.

Dat. R[illegible]mæ apud S. Petrum, idib. Julii, Anno 5.
Placet & Motu proprio mandamus.

XVI.

Approbatio Confraternitatis ſub invocatione S. Joannis Baptiſtæ Decollati, Miſericordiæ nuncupatæ, in Alma Urbe nuper inſtitutæ, ad piè conſolandum morti à Judicibus condemnatos, curandùmque eorum animæ ſalutem, & ſepeliendum corpora eorumdem.

Eidem Confraternitati, multa privilegia plerique Pontiff. elargiti ſunt, quæ referuntur & comprobantur infrà à Pio V. in ejus conſtit. 91. Cùm ſicut, ubi notabo in Tomo 2. fol. 311.

Edita A. D. 1490.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter deſiderabilia cordis noſtri, illud intenſis deſideriis affectamus, ut ſingulorum Chriſtifidelium quorum nobis ex commiſſi deſuper Paſtoralis officii debito cura imminet, generalis animarum ſalus proveniat, unde pia & ſalubria fidelium vota ad hoc tendentia, & aliàs ex quibus divini cultus propagatum augmentum, pii patris affectione proſequimur, ac plenis favoribus confovemus, & ut optatum ſortiantur effectum, opem, & operam efficaces impendimus, ac alios etiam Chriſtifideles ad impendenda propterea opportuna ſuffragia indulgentiis & remiſſionibus invitamus.

Quidam in Urbe reſidentes Confraternitatem laicorum, ad piè confortandum, & ſepeliendum damnatos ad mortem inſtituerunt, & Eccleſiam S. Joannis decollati ædificari curarunt.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Univerſorum Confratrum Confratriæ ſeu Societatis Sancti Joannis Decollati de Urbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm plurimi, qui eorum demeritis id exigentibus, aut aliàs ultimo ſupplicio juſtitia exigente puniebantur, non haberent in eorum ultimo vitæ ſtatu qui ipſis ea quæ ad ſalutem animarum pertinent, ad memoriā reducerent, quam plures perſonæ in eadem Urbe reſidentes cupientes quantum poſſent animarum ſaluti eorum, qui ſic decederent, providere & conſulere, quamdam Societatem, ſeu Confraternitatem ejuſdem Sancti Joannis Decollati nuncupatam, fecerunt & ordinarunt; Et ut haberent ubi piis operibus circa præmiſſa exequendis convenire poſſent, quamdam domum dirutam in dicta Urbe conſiſtentem, & eis à dilectis filiis Confratribus Confraternitatis ſeu Societatis Fabrorum ejuſdem Urbis conceſſam, ſub certis modis, & conditionibus tunc expreſſis acceptarunt, & inibi unam Eccleſiam ſub invocatione ejuſdem S. Joannis aliàs ritè ædificari fecerunt.

Eámque piorum eleemoſynis perficere, Capellanúmque ibi ad audiendas damnatorum confeſſiones, eiſque ſacramenta adminiſtranda habere intendentes, ſupplicant huic Pont. pro opportuna proviſione & Confraternitatis approbatione.

§. 2. Cùm autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, Confratres dictæ Confraternitatis ſeu Societatis Sancti Joannis nulla bona ad ipſam Confraternitatem ſpectantia habeant, niſi prout illius Confratres de eleemoſynis piè erogatis acquiſiverint, intendántque Eccleſiam prædictam ad debitam perfectionem deducere, & illam paramentis, & aliis Eccleſiaſticis ornamentis pro divinis inibi celebrandis officiis neceſſariis ornare & communire, ac unum Capellanum, qui inibi Miſſas & alia divina officia celebret, & ultimo ſupplicio damnatis in eorum ultimo vitæ ſtatu aſſiſtat, eorúmque confeſſiones audiat, & Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtret, tenere, & ad omnia præmiſſa peragenda ipſorum Confratrum Sancti Joannis facultates non ſuppetant, ſed ſint Chriſtifidelium ſuffragia plurimùm opportuna. Pro parte Confratrum Confratriæ S. Joannis hujuſmodi nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut conceſſioni dictæ domus eis ut præmittitur factæ, & in ipſa domo Eccleſiæ ædificationi hujuſmodi, robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, ipſóſque Confratres Confratriæ S. Joannis hujuſmodi, nunc & pro tempore exiſtentes juriſdictioni Auditoris cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalis dumtaxat nunc & pro tempore exiſtentis ſubjicere, aliáſque in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea eam approbat, & ſepulturam damnatorum in d. Eccleſia concedit.

§. 3. Nos igitur ipſos Confratres Confratriæ ſeu Societatis S. Joannis hujuſmodi, & eorum ſingulos, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, conceſſionem dictæ domus eiſdem Confratribus S. Joannis, ut præfertur, factam, & in illa Eccleſiæ hujuſmodi ædificationem, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus & confirmamus, eiſdémque Confratribus, quod dictam Eccleſiam pro divinis officiis & Miſſis inibi celebrari facien. ac etiam ſi hoc elegerint, & ſepeliri inibi voluerint, pro ultimo ſupplicio damnatorum prædictorum ſepulturis tenere, & in ea dictos ultimo ſupplicio damnatos cujuſvis licentia ſuper hoc minimè requiſita ad ſepulturam admittere.

Digitized by Google

Capellanóq; dat facultatem damnatos conſolandi, confeſſiones audiendi, & Sacramenta miniſtrandi.

§. 4. Quòdque unum presbyterum ſæcularem aliàs iduneum in eorumdem Confratrum Capellanum ad eorum nutum amovibilem, qui etiam dictorum damnatorum confeſſiones audiat, & ſi petierint Euchariſtiæ & alia Sacramenta, eis miniſtret, & uſque ad ultimum vitæ ſpiritum eos conſolando, & ut ſpem in Domino ponere habeant exhortando aſſiſtat, habere & tenere.

Statuta condendi ſodalitati authoritatem concedit.

§. 5. Ac quod ipſi Confratres, ſtatuta & ordinationes aliàs rationabilia & honeſta pro conſervatione & directione ipſius Confraternitatis S. Joannis, quæ poſtquàm facta & ordinata, & per majorem partem ipſorum Confratrum approbata fuerint, juxta illorum ordinationem obſervari debeant, facere & ordinare.

Confeſſoremque eligendi, qui confratres in caſibus hic non reſervatis abſolvat, & vota commutet. Ad hoc videnda eſt conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque, in Tom. 3.

§. 6. Necnon univerſis & ſingulis utriuſque ſexus ejuſdem Confraternitatis S. Joannis Confratribus, præſentibus & futuris, ut aliquem idoneum presbyterum, ſæcularem, vel cujuſvis Ordinis religioſum, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite, in caſibus Sedi Apoſtolicæ reſervatis (præterquam offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedem præfatam, falſitatis literarum Apoſtolicarum, ſupplicationum, & commiſſionum, invaſionis, deprædationis vel occupationis, aut devaſtationis terrarum; & maris Romanæ Eccleſiæ mediatè vel immediatè ſubjectarum, offenſæ perſonalis in Epiſcopum vel alium Prælatum, devolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) ſemel dumtaxat in vita, in aliis verò quoties opus fuerit opportunum, confeſſione eorum diligenter audita, pro commiſſis eis debitam abſolutionem impendat, & iis jungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino, liminum Apoſtolorum, & S. Jacobi in Compoſtella, necnon caſtitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quòdque Confeſſor, quem duxerint eligendum, omnium peccatorum, de quibus corde contriti & ore confeſſi fuerint ſemel in vita & in mortis articulo plenam remiſſionem eis in ſinceritate fidei, unitate Sanctæ Rom. Eccleſiæ, ac obedientia & devotione noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium perſiſtentibus, auctoritate Apoſtolica concedere valeat, eadem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium coocedimus pariter & indulgemus. Sic tameo, quòd idem Confeſſor de his de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, illam eiſdem Confratribus per ſe ipſos ſi ſupervixerint, vel per alios, ſi forſan tunc tranſierint faciendam injungat, quam ipſi confratres vel alii facere teneantur, ut præfertur. Et ne, quod abſit, propter hujuſmodi gratiam vel conceſſiones ipſi Confratres reddantur procliviores ad illicita in poſterùm committenda, volumus quod, ſi Confratres prædicti à ſinceritate fidei, unitate Rom. Eccleſiæ prædictæ, ac obedientia, & devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium deſtiterint, aut ex confidentia ejuſdem conceſſionis vel remiſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio & remiſſio ac præſentes literæ hujuſmodi, quoad facultatem eligendi Confeſſorem hujuſmodi, eis nullatenus ſuffragentur.

Privilegium fori A. C. confratribus elargitur.

§. 7. Prætereà ne contingat Confratres prædictos coram diverſis Tribunalibus trahi, eos & ipſorum quemlibet, ac bona ad ipſam Confraternitatem S. Joannis nunc & pro tempore pertinentia, curæ & juriſdictioni, omnimodéque poteſtati quoad ſingulas cauſas, civiles, reales, vel perſonales Curiæ cauſarum Cam. Apoſtolicæ Auditori generali nunc & pro tempore exiſtenti, ita ut coram eo dumtaxat, & non coram alio Judice, ordinario vel delegato dictæ Urbis, pro quibuſcumque cauſis ipſius Confraternitatis (pœnam ſanguinis concernentibus dumtaxat exceptis) conveniri, trahi, evocari ſeu reconveniri poſſint & debeant, eadem auctoritate ſubmittimus & ſubjicimus per præſentes, necnon ſententias & proceſſus, quos & quas in contrarium haberi & promulgari contigerit, nullius roboris vel momenti exiſtere eadem auctoritate decernimus.

Hæreditateſque à condemnatis habere poſſe indulget, ſine præjudicio Fiſci, etiam in vim diſpoſitionis non habentis juris ſolemnitates.

§. 8. Et ſi forſan contigerit aliquos ſic ultimo ſupplicio damnatos, in eorum bonis ſeu aliqua parte eorum Confraternitatem hujuſmodi hæredes inſtituere, vel aliqua eis relinquere velle, quòd ipſi Confratres in bonis in quibus hæredes, ſeu quæ eis per dictos ultimo ſupplicio damnatos relicta fuerint pro tempore (ſine præjudicio Fiſci) ſuccedere, & illa in judicio & extra ubicùmque ab illa tenentibus pro eadem Confraternitate petere & exigere poſſint, etiam ſi forſan in inſtitutionibus ſeu relictis prædictis juris ſolemnitates obſervatæ non fuerint, dummodo de voluntate dictorum ſic inſtituentium vel diſponentium, verbo vel ſcripto, per duos aut tres teſtes, aut aliàs legitimè conſtiterit, eadem auctoritate ſtatuimus & ordinamus.

Indulgentiam d. Eccleſiam viſitantibus, & manus adjutrices porrigentibus concedit. Quoad porrectionem manus adjutricis habes revocationem Pii V. in ejus conſt. 30. Et ſi dominici. in Tom. 2.

§. 9. Et inſuper cupientes ut Eccleſia prædicta S. Joannis ad perfectionem debitam deducatur, paramentiſque & ornamentis Eccleſiaſticis prædictis decoretur & fulciatur, & à Chriſtifidelibus frequentetur, ipſique Chriſtifideles eò devotiùs ad eamdẽ Eccleſiam S. Joannis confluant, quò ex hoc ibidem dono cœleſtis gratiæ uberiùs conſpexerint ſe refectos, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac Beatorũ Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus verè pœnitentibũ & confeſſis, qui prædictam Eccleſiam à primis veſperis uſque ad ſecundas veſperas Feſti Decollationis ejuſdem S. Joannis devotè viſitaverint, & inibi manus adjutrices porrexerint, vigintiquinque annos de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus. Præſentibus etiã quoad hujuſmodi Indulgentiam perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem quòd ſi Eccleſiam prædictam S. Joañis viſitantibus, & inibi manus adjutrices porrigentibus, aut pias eleemoſynas erogantibus, aliqua indulgentia, in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapſum duratura per nos conceſſa fuerit, præſentes literæ quoad indulgentiã hujuſmodi vigintiquinque annorum nullius ſint roboris vel momenti.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Urbis juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 6. die 23. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1490. decimo Calendas Septembris, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XVII.

Contra impedientes quoquo modo executionem citationum, & aliorum mandatorum, cujuſcumque Judicis cauſarum in Romana Curia pendentium, & contra eorum fautores, Notarióſque inſtrumenta hujuſmodi executionum dare recuſantes.

Contra prædictas, habes etiam infrà Leon. X. conſtitut. 30. In ſuprema. Clem. VII. conſtit. 19. Romanus, & Gregor. XIII. conſtit. 19. Ad Romani, in Tomo 2. Et in eoſdem Summi Pont. quotannis, anathematis cenſuras innovant in die Cœna Domini, ut de his bullis dicam infrà in Pauli V. conſtit. 63. Tom. 3.

Edita An. D. 1491.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

OFficii noſtri debitum, quo ſumus univerſis noſtræ curæ creditis, in juſtitia debitores, exigit, & ad hoc potiſſimum nos inducit, ut hujus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ auctoritatem & honorem præſervemus, ac opportunæ proviſionis remedia etiam adhibeamus, per quæ jus ſuum quiſque conſequi valeat, & juſtitiam exquiſitis viis, & à canonibus damnatis modis conculcare ſatagentium malitiis obvietur, tranſgreſſoréſque debitis afficiantur pœnis, ut à ſimilibus abſtinere diſcant; & alii, ſi non virtutis amore, & juſtitiæ zelo inducti, ſaltem

formi-

formidine pœnæ petterriti, talia committere non præſumant.

Citationes & mandata Judicum Rom. Curiæ, multis modis exequi impediuntur.

§. 1. Sanè multorum clamoribus, & fide dignorum relatione (non ſine maxima mentis noſtræ perturbatione) accepimus, quod ſæpiſſimè contingit, & quodammodo in quamdam conſuetudinem, ſeu potiùs abuſum deductum eſt, ut cùm aliqui ad Romanam Curiam (ad quam, utpotè communem omnium patriam, ex omnibus mundi partibus confluere ſoliti ſunt pro juſtitiæ complemento, in cauſis potiſſimè ad forum Eccleſiaſticum pertinennhus, conſequendo) accedunt, & cauſas in eadem Curia, Palatii Apoſtolici cauſarum Auditoribus, ſeu aliis Judicibus, contra eorum adverſarios committi, & citationes ad partes, ut moris eſt, & ſtyli antiquitus in eadem Curia obſervati exiſtit, decerni obtinuerunt, hi contra quos hujuſmodi citatinnes executioni mandari debent, ad judicia ſæcularia & aliàs vetita, Principéſque & Potentatus ſæculares recurſum habentes, tàm perſonis ſic agentihus, quàm notariis publicis, & aliis, etiam quibuſcumque Curſoribus noſtris, hujuſmodi citationes exequi volentibus, per principales ſeu judices, & officiales ſæculares hujuſmodi, ſub formidabilibus pœnis inhiberi & præcipi procurant & faciunt, ne illas exequantur, & ut jam factas executiones revocent, ſeu ſaltem etiam juramento adſtringi, quòd de executionibus hujuſmodi relationes non faciant, aliáſque ne hujuſmodi execurionės fiant, diverſimodè impediunt; & quandóque clerici, quibus in beneficiis Eccleſiaſticis competit, beneficia ipſa ad ſnorum adverſariorum inſtantiam reſignare, & jura jus nullum habentibus dimittere compellantur; Notarii verò, ſeu tabelliones publici, & aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ, plus temporalem quàm æternam pœnam metuentes, de hujuſmodi citationum executionibus, & inbibitionibus ſeu impedimentis circa illas præſtitis, etiam in virtute per eos in ipſorum creatione ad notariatus ſive tabellionatus officium præſtiti juramenti, ab his quorum intereſt requiſiti, metu pœnarum temporalium hujuſmodi, inſtrumenta publica deſuper conficere, & in publicam formam tradere, aut de bis ſe rogatos facere non audent, ex quo juſtitia petit, ſeu ſaltem retardatur, beneficiáque Eccleſiaſtica multotiens abſque titulo canonico detinentur occupata; mandata verò Apoſtolica contemnuntur, & auctoritas Sedis prædictæ vileſcit, libertáſque Eccleſiaſtica coocplcatur.

Hic ideò Pont. infligit pœnas omnibus contra quos cauſæ in Curia commiſſæ ſunt, impedientibus citationes & alia mandata juſtitiam vel gratiam continentia.

§. 2. Nos igitur cupientes, quantum cum Deo poſſumus, buic morbo ne ulteriùs invaleſcat, opportunam medelam adhibere, auctoritate Apoſtolica, bac noſtra perpetua conſtitutione ſtatuimus & ordinamus, quòd omnes & ſingulæ perſonæ, tàm ſæculares quàm regulares, cujúſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ, ſeu ordinis exiſtant, contra quas in eadem Curia cauſæ, quæ in illa tractari conſueverunt ſeu poſſunt, de jure vel conſuetudine commiſſæ ſunt, vel in futurum, tàm per appellationem, ſeu devolutionem ad illam, aut aliàs quomodolibet committerentur, & quæ citationes hujuſmodi in vim commiſſionum Apoſtolicarum, decretas vel decernendas, aut quævis alia mandata, ſeu reſcripta Apoſtolica, juſtitiam vel gratiam continentia, quò minùs juxtà illorum tenorem executinni demandentur, per ſe vel per alium, ſeu alios, directè vel indirectè, quovis quæſito colnre impedire aut impediri facere, ſeu clericis, ut beneficia Eccleſiaſtica renuncient, aut juri in illis ſibi competenti cedat, vel ut à proſecutione cauſarum, & jurium hujuſmodi deſiſtant, mandati facere præſumpſerint, aut pro illis impediendis & renunciandis, ad principes ſeu officiales ſæculares, publicè vel occultè per ſe, vel alium, quovis quæſito colore, recurſum habuerint, cauſam perdant, & omne jus, tàm in petitorio quàm poſſeſſorio, in re vel ad rem de qua agitur, eis competens, eo ipſo amittant, & ad beneficia ſic renunciata obtinendum inhabiles exiſtant.

Aliis verò quos cauſæ non tangunt, & impedientibus, ut ſuprà & illorũ fautoribus, excommunicationis pœnam imponit.

§. 3. Aliæ verò perſonæ Eccleſiaſticæ, ſeu etiam ſæculares, quas cauſa hujuſmodi non tangit, executionem citationum hujuſmodi, aut aliorum quorumcumque mandatorum, ſeu reſcriptorum, & proviſionum Apoſtolicarum, ut præmittitur, impedientes, aut impedientihus hujuſmodi, auxilium, conſilium vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè præſtantes, cujuſcumque conditionis vel præeminentiæ exiſtant, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant, à qua (præterquam in mortis articulo conſtituti, & ſatisfactione prævia) ab alio quàm à Romano Pontifice pro tempore exiſtente, & canonicè intrante, abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Notarióſque inſtrumenta executionum dare recuſantes aliis pœnis innodat.

§. 4. Notarii verò, ſive tabelliones publici prædicti, qui de executionibus citationum & mandatorum, ac proviſionum hujuſmodi ſaciendis, aut quo minùs fiant inhibitionibus, requiſiti fuerint, inſtrumenta publica deſuper ad inſtantiam intereſſe habentium, ſeu intereſſe prætendentium (ſatisfacto tamen de congruo ſalario) conficere recuſaverint, perjurii reatum incurrant, ac executionem officii tabellionatus amittant, fiántque inſames eo ipſo, & eorum inſtrumentis ſive ſcripturis publicis poſtmodùm per eos ſuper rogitibus poſteà factis & conficiendis, donec ab hujuſmodi reatu perjurii abſolutionem, & infamiæ abſterſionem obtinuerint, nulla fides in judicio, vel extra adhibeatur.

Ordinariis publicationem hujus Bullæ præcipit.

§. 5. Et ut hujuſmodi conſtitutio & ſtatutum ad ſingulorum notitiam deducantur, univerſis locorum Ordinariis in virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus & mandamus, quatenus ſtatutum & conſtitutionem noſtram hujuſmodi, per ſe vel alium ſeu alios, in eorum Eccleſiis, vel civitatibus publicent, ſeu publicari ſaciant; ac conſtitutionis hujuſmodi copiam, cathedralium Eccleſiarum valvis, ita quòd veriſimiliter ad ſingulorum notitiam pervenire valeat, affigi ſaciant.

Executorem deputat A. C.

§. 6. Necnon pro tempore exiſtenti curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, ut inſtante Procuratore Fiſci noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, contra omnes & ſingulos etiam qualitercumque prærogativatos, quos prædictas ſententias & pœnas ſibi incurriſſe conſtiterit, eiſdem ſententiis, & pœnis illaqueatos tamdiu publicè nunciet, & faciat ab aliis nunciari, ac ut excommunicatos ab omnibus arctiùs evitari, & nihilominùs legitimis per eum deſuper habendis ſervatis proceſſibus, ſententias, & pœnas præfatas iteratis vicibus, aggravare, auctoritate Apoſtolica procuret, donec ipſi ſic excommunicati, abſolutionis beneficium, ſatisfactione prævia, meruerint obtinere.

Juſſio publicandi hanc Bullam.

§. 7. Volumus autem conſtitutionem, & ſtatutum hujuſmodi, in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in Quinterno Cancellariæ prædictæ, inter alias inibi deſcriptas conſtitutiones adnotari, & deſcribi, ac poſt duos menſes à die publicationis hujuſmodi computandos, omnes abſentes, præſentes verò in eadem Curia, poſt diem publicationis hujuſmodi arctare, ac omnibus petentibus dari, & concedi eo modo, quo aliæ conſtitutiones de curia concedi conſueverunt.

Clauſula derogatoria.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, & excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non ſacientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem: quod quidem indultum decernimus eis, quacumque auctoritate muniti ſint, in hoc aliqualiter ſuffragari non poſſe, quo minùs hujuſmodi ſententiis, & pœnis ſubjaceant. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 8. die 25. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quadringenteſimo nonage-

nonageſimo primo, octavo Kalendas Februarii, Pontificatua noſtri Anno Septimo.

Subſcrip. PP.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Publicatio in Cancellaria.

Lecta & publicata fuit Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ptimo, Die verò ultima menſis Jan. Poutificatus Innocentii Papæ VIII. Anno 7.

XVIII.

Contra non ſolventes in feſto SS. Petri & Pauli Apoſtolorum ceuſus R. Cam. Apoſt. debitos.

Ampliorem diſpoſitionem habes infrà in hoc Tom. 5. in Paul. IV. conſt. 11. Incumbentia. & Greg. XIII. conſt. 65. Ad Romani, ubi notabo, in Tamo 2.

Edita An. D. 1492.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Cauſa conſtitut.

DEcet Romanum Pontificem JESU CHRIST in terris Vicarium, qui militanti Eccleſiæ præeſt, illius jura tueri, & conſervare illæſa. Sanè, ſicut accepimus, nonnulli in civitatibus, terris, caſtellis, forralitiis, & locis aliis temporali dominio præfatæ Eccleſiæ ſubjectis, & in temporalibus Vicarii, Feudatarii, & Gubernatores, ſeu emphyteutæ, perpetuò & ad tempus deputati, conſtitutum cenſum in inveſtitutis & conceſſionibus quas de illo habuerunr, in feſto beatorum Apoſtolnrum Petri & Pauli de menſe Junii ſolvi conſtitutum, præfatæ Eccleſiæ ſolvère non curant, in animarum ſuarum periculum, & ejuſdem Eccleſiæ detrimenrum.

Monet omnes ut ſolvant debitos cenſus R.C. Apoſt. in feſto SS. Petri & Pauli.

§. 1. Nos igitur qui alios in ſua Juſtitia confovemus, nolentes præfatæ Eccleſiæ pro poſſe noſtro jura negligere, Motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera noſtra deliberarione, & certa ſcientia, Apoſtolica auctoritate monemus & tequirimua eos & quemlibet eorum, ut cenſum & canonem quemcumque, quem pro factis eis ſeu enrum auctoribus conceſſionibus, Cameræ Apoſtolicæ ſolvere tenentur annuatim, in illa celeberrima die, qua hujuſmodi cenſus ipſi Cameræ generaliter ſolvi conſueverunt, videlicet in feſto Apoſtolorum præfatorum Cameræ Apoſtolicæ perſolvaut in loco dictæ Cameræ, ubicumque illa pro tempore adeſſe contigerit.

Monètque omnes quibus data eſt dilatio ad ſolvendum, vel commiſſum eſt ut aliis ſolvant, ut dicta die probent cauſas propter quas non ſolvunt.

§. 2. Monemus inſuper & requitimus illos ex eis quibus conceſſum vel mandatum foret, aut pro tempore mandari contingeret, quòd cenſum per eos debitum alicujus dictæ Cameræ creditoribus aut alibi quàm in dicta Camera ſolvant, ſeu ad ſolvendum ulterior dilatio data foret, ut per ſuos legitimos procuratores, & nuncios cum ſufficienti mandato in eadem Camera in feſto prædicto comparere, & ſe fore pro eiſdem eis conceſſis civitatibus, terris, & caſtris, fortalitiis, & locis feudatarios, vicarios, & gubernatores, ſive emphyteutas pro dicta Eccleſia, & ad talis ceſus ſolutionem ea die propterea dictæ Cameræ obligatos fateri, & recognoſcere, ac cauſas quare in ejuſdem cenſus ſolutione ceſſant, ea die allegare & probare debeant coram Prælatis, Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ ſub pœnis in conceſſionibus eis factis hujuſmodi appoſitis, & aliis à jore ſtatutis.

Et non docentes pœnas privationis incurrant.

§. 3. Alioquin eos ceſſantes in cenſus, & canonis hujuſmodi ſolutione, reputari & baberi debere perinde, ac ſi ſuper illius ſolutione nil innovatum extitiſſet, eodem motu, ſcientia & auctoritate decernimus. Ac eiſdem Prælatis & Clericis committimus & mandamus, ut illos qui monitioni hujuſmodi paruiſſe coram eis non docnerint intra unum menſem computandum poſt dictum feſtum, pœnas privationis Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Fortalitiorum, & locorum hujuſmodi juata ſuarum inveſtiturarum, & conceſſionom tenotem incurriſſe declarent, & eos à civitatibus, terris, caſtris, fortalitiis, & locis hujuſmodi pro quibus cenſum non ſolverunt, ſtudeant effectualiter amoveri: Contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſceudo. Invocato eriam ad hoc, ſi opus fuerit, auailio brachii ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contratiis quibuſcumque, ſeu ſi Communitatibus, Univerſitatibus, vel perſonis præfatis, aut quibuſvis aliis communiter vel diviſim à Sede Apoſtolica indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Fides tranſumptorum.

§. 5. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas provincias, & alia loca deſerre, & illas in eis publicare, volumus quòd literæ ipſæ io valvis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe affigantur, & per decem dies cootinuos, dum ibidem ſolemnis Miſſa celebratur, per Canonicos ejuſdem baſilicæ teneantur, quódque illarum affixio & publicatio ſic facta de illis perinde omnes quos concernunt, arctent, ac ſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ monitiouis, requiſitionis, decreti, commiſſionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 8. die 2. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, ſexto Nonas Maji, Pontificatus noſtri Anno octavo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini noſtri JESU CHRISTI milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, Indictione decima, die verò vigeſimatertia menſis Maji, Pontificatus Sanctiſſimi Domini noſtri Innocentii divina providentia Papæ Octavi, Anno octavo, ac vigeſimaquinta ejuſdem menſis, retroſcripta bulla affixa, & publicata fuir in valvis Baſilicæ Apoſtolorum Principis de Urbe, & in valvis audientiæ, dum ibidem Miſſa ſolemnis celebraretur, & maaima gentis multitudo iotrantium, & exeuntium ibi erat, per me Bartholomæum.

B. de Miranda Curſ.

XIX.

S. Leopoldi Auſtriæ Priucipis Canonizatio, & inter ſanctos Confeſſores adſcriptio, cum ſoæ Feſtivitatis inſtitutione pro die 15. menſis Novembris.

Edita An. D. 1485.

INNOCENTIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quod in Pſalmo 44. inquit David de Regina in veſtitu deaurato, plenè hic Pont. exponit, de Eccleſia militanti.

§. 1. SAcroſanctam, Matrem Eccleſiam adſtitiſſe à dextris Dei Reginam, in veſtitu deaurato circumdatam varietate, non ab re per Prophetam traditur. Regina equidem, quæ illi Regi Domino per quem Reges regnant, & Principes juſtitiam faciunt, deſponſata ſit. Unica ejus Columba; Luna perfecta in æternum; Arcturus per gyrum nocturna ſpatia perenni lumine illuſtrans; Lucifer qui neſcit occaſum; Aurora hic in crepuſculo caligantis ſæculi coruſcans; & in diem lucidum in regno Cœlorum ſeſe diffundens; Regina quæ illi ſerviat cui ſervire regnare eſt; illi fidem habeat, illi ſe totam committat. Regina quæ Chriſti fideles ſub umbra alarum ſuarum extremo carcere, ad regna cœlorum perducat, ubere de cœlo pleno lactet atque inebriet, ex multis ærumnis nos eripiens regni cœleſtis cum Chriſto Domino participes efficiat. In veſtitu inquit deaurato. Veſtimentum Eccleſia ſanctam fidelium vitam eſſe profitemur; nam ſicut tota Eccleſia veſtimentum eſt Chriſti, ita fideles quoque ejuſdem Eccleſiæ veſtimentum eſſe arbitrabimor. Veſtimentum ſcilicet, non habens maculam per peccatum, neque rugam per duplicitatem, ſed per juſtitiam in Deum, per ſimplicitatem cordis tenſum veſtimentum innocentiæ, quam homo à Deo plaſmatus accepit, malè à ſerpente perſuaſus perdidit, ad quam recuperandam pœnitentia, & Dei miſericordia induimur. Veſtimentum deauratum, ſplendore ſapientiæ aurea perlucens: Clara enim eſt ſapientia, quæ numquam marceſcit, facilè videtur ab his qui eam diligunt, &

Digitized by Google

inveniturab his qni eam quætunt. Doctrix eſt diſciplinæ Dei, electria operum illius, qua nihil locupletius; quæ opetatur omnia, attifex omnium, quæ apud turbas claritatem, & honorem apud ſeniores præſtat. Veſtimentum deauratum perſectione auri ideſt juſtitiæ, qua nihil humano geneti utilius; Dilectione diſcipliuæ, ex qua cuſtodia legum emanat, legum autem cuſtodia, conſummatio eſt incortuptionis. At verò incorruptio facit nos eſſe Deo proaimos, pet quam beatitudo æternæ vitæ à nobis comparatur. Circumdata Eccleſia dicitur varietate gratiarum, adminiſtrationum & Officiorum, juata vetbum Apoſtoli: Diviſioues gratiarum ſunt, idem autem ſpititus eas cunferens; diviſioues adminiſtratiouum ſuut, idem autem Dominus; & diviſiones operationum ſunt, idem verò Deus, qui operatur omoia in omnibus. Circumdata varierate poteſtatis, Ordinis, ſtatus, & variarum Eccleſiarum decote, quæ veluti adoleſcentulæ, hanc de qua ſetmo eſt Catbolicam Eccleſiam, quaſi matrem obſetvant, nou vetuſtæ per culpam, ſed novellæ per gratiam, uon ſenio ſteriles, ſed ad ſpiritualem congruè fœcunditatem & nova ſemper prole pullulantes. Nam à juſto Abel uude Eccleſiæ exotdia trahimus, in hanc uſque diem quot Sanctos Orbis terrarum babuit, tot quaſi palmites protulit, ex quibus varii in dies ſurgunt ſutculi in bac vinea noſtra Sabaoth, quam licèt immeriti pṛæſtante Domino ſortiti ſumus eacolendam, ſeruntur. Circumdata varietate, quòd alia triumphantis, alia militantis Eccleſiæ ſpecies exiſtat. De triumphanti Domini ſponſione tepromittitur; Ego eto eis, quicquid ab hominibus juſtè deſiderari poteſt; Ero illis honor, gloria, ſalus & vita, virtus & copia, pax & omne bonum. Militans autem Eccleſia fundæ non ineptè aſſimilatur; nam ſicut funda in gyrum verſata, lapides exeunt quibus advetſatii feriuntur, & Goliath proſternitur, ira ea ſancta Eccleſia, dum per varias procellas & rempeſtates fluctuantes hujus ſæculi per tribulationum circuitum totatur, fortes viri prodeunt, quibus quaſi lapidibus iniquorum corda tunduntur, & de hoſte humani generis uequiſſimo à Chriſti tytonibus triumphatur.

Quam ſubdit Deum multorum agmine Sanctorum roboraſſe.

§. 2. Hanc ipſam Eccleſiam Dens Omnipotens, mira quadam diſpoſitjone & poteſtate fundavit, pretioſo unigeniti Filii ſui Domini Noſtri JESU CHRISTI ſanguine dotatam eſſe voluit, multiplici Spiritus ſancti gratia ornavit, Apoſtolorum ſimplicitate & fide roboravit, quos ignaros delegit, ut populos non tàm ſermo illorum, quàm cauſa ad credendum adduceret. Mattyrum tormentis, cruciatibus, conſtantia, & trophæis ſtabilivit repreſſa pauliſper, quinimò confuſa iufidelitatis ſævitia; & inimico homine ſuperſeminante zizania, creſcente, multiplicatáque hæreticorum pravitate; Doctotum cœleſti doctrina illuminavit, & demum Confeſſorum, Virginum, aliorúmque Sanctorum intrepida confeſſione, ſolerti cuta eaemplíſque imitatione digniſſimis, adverſus Satanæ inſidias circumdedit.

Et inter eos Leopoldum Auſtriæ Principem multis virtutibus ornatum, & Marchionem Pium cognomento appellatum ſuſcitaſſe.

§. 3. Intet autem alia ſaluberrima ſanctitaris exempla divina miſericotdia, ſydos quoddam Mundo fulgere dedit, Beatum Lenpoldum Auſtriæ Principem, Pium Marchionem cognomeuto appellatum, innocentiæ, ſapieutiæ, & juſtitiæ veſtimeutis quibus veſtiri Eccleſiam præduaimus, decorum bonitate, manſuetudine atque clementia conſpicuum, ſimplicitate, continentia, & munificentia præclarum, cujus integritas, vitæ ſanctimonia, humilitas, pietas, fides, adeò apud Chriſti fideles invaluerunt, ut una omnium Germanorum voce, pto Sancto hactenus celebratus fuerit; cujus liberalitatem. Chriſtianæque religionis cultum nonnulla Monaſteria, & quidem celeberrima ab eo cum ampliſſimis cenſibus conſtructa, alia etiam magno ſumptu illuſtrata abundè teſtantur. Hic Princeps optimus, Sacerdotes, & viros Religioſos admodùm coluit, ſummóſque Poutifices tanta veneratione proſecutus fuit, ut ab Inuocentio II. Romano Pontifice prædeceſſore noſtro peculiaris S. Petti filius appellatur, & Apoſtolica commendatione atque ea plenaria, quam vulgò dicunt, abſolutione dignus ab eodem Innocentio etiam mortuus judicatus fuerit. Hic vir Dei in ſummis opibus educatus, in magna peccandi licentia conſtitutus, conjugalibus curis implicitus, principatus regimine impeditus; ſedulò tameu pietatis & miſericordiæ munera ſubibat, laſſos roborans, vacillantes confirmans, oppreſſos ſublevans, inopes fovens. Inter curas domus, inter conjugales anaierates, inter affectus pignorum, inter multiplices principatus ſolicitudines, inter ſtudia tot laborum immaculatum ſeſe ab hoc ſæculo cuſtodivit, & temporalia tractando æterna diſpoſuit.

In quadraginta annis Principatum Auſtriæ turbulentiſſimis etiam temporibus in pace rexit.

§. 4. Quadraginta annis principatum Auſtriæ regens, & quod majus eſt illis præcipuè temporibus, quibus proptet Henricotum patris & filii mutuas concertationes, & poſteà propter Henrici Quatti cum Lothario acerrimas contentiones, in Germania bellis, incendiis, & agrurum vaſtationibus tumultuatum eſt, ſumma cum juſtitia, humilitate, & tranquillitate cuncta adminiſtravit, & aliis cæde & ſanguine madentibus, creditam ſibi Auſtriæ Provinciam in diuturna pace continuit, quibus ex meritis æternæ retribuoonis, & pacis præmia à Deo Optimo Maximóque, qui centuplicatò fœnote merita hominum penſat, eſt conſecutus.

Ejúſque vitæ exemplo, amatorum ſæculi excuſationes diſrupit, & illecebrarum contemptum docuit.

§. 5. Prætendant nunc hujus ſæculi amatores, ad peccata eacuſanda, conjugales, familiares, civiles, aut regales ſolii moleſtias, ſæculi illecebras aut tentationes; Leopoldi exemplo divina providentia eos circumſcripſit, excuſationes omnes circumvenit, aditum humanæ tergiverſationis concluſit, & quaſi aranearum telas, commenta humanæ fragilitatis diſrupit. A Deo creati & redempti, Deum debitis honoribus non colimus, &, quod dolentes ex intimis referimus, illum non tantùm negligimus, ſed blaſphemamus ſæpenumerò. Adhibita ſunt præcepta divinæ & humanæ legis, præceptis obtemperare tergiverſamur. Addita ſunt cœleſtis præmia gloriæ, indicta pœnarum diverſa genera, cenſura correctionis inventa, ab illis faciem quaſi rebelles avertimus. Sanctorum varia exempla ante oculos noſtros propoſita, ipſa quoque imitari contumaciter recuſamus, imbecillitatem noſtram, ſæculi ſolicitudines, cùm de ſalute noſtra agitur, cauſamur. Leopoldi nobilis Principis conjugati, ac multorum filiorum, ac ſubditorum cura irretiti, clariſſimo exemplo admonemur, ut omni excuſatione ſemota, per hæc temporalia ita cautè ambulemus, ita ſanctè nos exerceamus, ut æterna non amittamus. Allecti ſpe momentaneæ hujus proſperitatis, perpetuitate gloriæ cœleſtis non fraudemur, ſed mundi moleſtias, illecebras aut dignitates contemnendo, ad cœleſtem patriam totis viribus contendamus.

Multis miraculis celebrit fuit.

§. 6. Hujus Beati Leopoldi ſanctimoniam Deus Omnipotens innumerabilibus miraculis ad ejus invocationem editis comprobavit, miraculis profectò quæ tùm in facti ſubſtantia, tùm in eo quod factum fuit, tùm in modo faciendi & ordine, vim & poteſtatem totius naturæ exceſſerunt. Quis enim non miretur, cùm audiat per Dei æterni miſericordiam, implorato Leopoldi auxilio, paralíticos, arthriticos, febricitantem, podagra laborantem, priſtinæ valetudini illicò reſtitutos? Quis non magnalia Dei in hoc Sancto agnoſcat, cùm videat interceſſionibus ejus claudos rectè ambulaſſe, apoſtematibus mortiferis infectos liberatos, in carceribus conſtitutum, pedicis manicíſque vinctum, per foramen unde hominis impoſſibilis exitus erat, eductum evaſiſſe? In variis vitæ periculis poſitos, illæſos ſervatos eſſe? Quis non tota mente obſtupeſcat, & Deo Optimo Maximóque præconia manifeſta dicat, cum liquido deprehendat, meritis, ac precibus hujus Sancti viri mortuos ſuſcitatos? Mutos loquendi facultatem adeptos? Cæcos illuminatos? Surdis auditum reſtitutum eſſe? Maxima ſunt hæc ſanctitatis & divinæ approbationis ſigna, humanam expectationem ac ſpem excedentia, & tamen clariſſimis documentis comprobata ſunt.

Anno 1136. ad Deum migravit, & ad hæc uſque tempora Populorum devotio percrebuit.

§. 7. Quinimò ab anno Chriſti milleſimo centeſimo trigeſimo ſexto, quo Leopoldus vita functus ex terris ad cœleſtem Hieruſalem tranſivit, in noſtra uſque tempora & præſeotem diem, magis atque magis manifeſtata mita de illo ex mentibus hominum in Auſtria præcipuè, & per omnem Danubii ripam, devotio cœlitus iofunditur. Incredibile dictu quanta cum veneratinne corpus ejus, quod io Monaſterio Beatæ ſemper Virginis & Matris Dei Mariæ ab eo cnnditu, iu loco quod novum Clauſtrnburgum appellatur Pataviensis diœceſeos ſepultum eſt, à Chriſtifidelibus viſitetur, quibus votis celebretur pia ejus memoria. Memoratu difficile eſſet, quot & quantis tabellis & imaginibus illi dicatis exornetur, quanta luminariorum copia perluſtretur. Procumbit ſupplex ante tumulum languentium & rogantium turba, opem Leopoldi implorans, oec expectatione irrita diſcedit.

Rodulphus ideò Auſtriæ Dux per illius canonizationem, Innocentio VI. ſupplicavit.

§. 8. Hujns veneratione, & permultorum populorum ſalute, Rodulphus Auſtriæ Dux impulſus eſt, ut Innocentio Sexto huic Sanctæ Sedi ea tempeſtate præſidenti ſupplicaret, quatenus Leopoldum Sanctorum Catalogn adſcribere dignaretur.

Qui de ejus vita inquiſitionem fieri edixit.

§. 9. Qui re perſpecta quam ſapientiſſimè de vita & miraculis, ac fama ejuſdem Leopoldi ex more inſtitutóque majorum, cum conſilio Sacri Senatus inquiſitionem tunc Archiepiſcopo Pragenſi, & aliis collegis delegavit.

Ejus ſuperveniente obitu, & bellorum turbinibus, uſque ad Pauli II. tempora intermiſſa fuit.

§. 10. Verùm cùm ea de re agi cœptum eſſet, morte Innocentii, ſurgentibúſque bellorum inter Auſtrales & Pannonins diverſis turbinibus, immenſiſque procellis in Eccleſia Dei exortis, uſque ad tempora Pauli Secundi prædeceſſoris noſtri, inquiſitio intermiſſa eſt.

Qui ad Imperatoris Principum, & Prælatorum Germaniæ preces tribus Cardd. eam commiſit.

§. 11. Chariſſimo autem in Chriſto filio Friderico Rnmanorum Imperatori Auguſto, Prælatis, & Principibus Germaniæ apud eumdem Paulum multis precibus, tàm ſancti viri Canonizationem abſolvi petentibus, tribus S. R. E. Cardinalibus, de fratrum ſuorum conſilio demandatum eſt à Pontifice præfato, ut ſolemnem inquiſitionem ea in re adhiberent, & proceſſus conſuetos tùm per ſe, tùm per ſubdelegatos facerent, quod magna ex parte confectum erat, cum evocato ad Dominum Paulo ſanctæ memnriæ, Sixtus Quartus prædeceſſor noſter in hac ſancta Sede divina providentia conſtitutus eſt.

Illo defuncto iidem apud Sixtum IV. pro d. Canonizatione inſteterunt.

§. 12. Iterandas ergo preces, & vehementiùs agendum apud Sixtum Imperator, Prælati ac Principes prædicti duxerunt; ut tàm ſanctum opus Canonizationis cœptæ perficeret.

Is d. Inquiſitionem Cardinali in Germania Legato commiſit, qui eam perfecit, & Papæ attulit.

§. 13. Is ut certiori fide, quæ de miraculis & vita Leopoldi afferebatur perciperet, Venerabili fratri noſtro Marco Epiſcopo Præneſtinenſi, tunc tituli S. Marci presbytero Cardinali, & in Germania Legato, ut præmiſſa percuntaretur injunxit, qui locupletiſſimam de illis omnibus relationem per publica acta, & legitimos proceſſus eidem attulit.

Proceſſibus per tres Cardinales ad hoc aſſumptos examinatis, & primùm Sixto ac deinde in Conſiſtorio relatione habita, Canonizatio concluſa fuit.

§. 14. Dehinc proceſſibus & actis publicis magna cum diligentia per Venerabiles R. Epiſcopum Portuenſem, Marcum prædictum Præneſtinenſem illo tempore Epiſcopum aſſumptum, ac F. S. Euſtachii Diaconum Cardinalem, commiſſarios diſcuſſis, privata primo relatione eidem Sixto facta, poſtmodùm in Sacro Senatu referente prædicto Venerabili fratre R. Epiſcopo Portuenſi dilucidè recxaminata, & ex illorum ſententia Canonizatione concluſa, ſicut Domino placuit.

Sixto defuncto, hic Pont. Leopoldum Sanctum eſſe pronunciat, & Confeſſorum numero adjungit.

§. 15. Sixto vita functo, nobis qui eidem in onere & honore per divinam miſericordiam licèt indigni ſucceſſimus, reſervatum eſt, ut ſupremam manum tàm ſanctæ approbationi apponeremus. Conſilio itaque habito rurſus Venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium publica concione, omnia prout ex ordine geſta erant, Leopoldíque vitam, miracula, & reliqua merita per Advocatum Conſiſtorialem proponi curavimus. Demum vocatis omnibus qui in Romana Curia degunt Prælatis, in frequenti eorum conſeſſu, aſſiſtentibus nobis eiſdem Venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, ſingulorum vota Prælatorum ſcrutati ſumus. Quibus Spiritus ſancti gratia cooperante, manibus, pedibúſque ut ajunt in eam ſententiam devenientibus, quòd Leopoldus meritò Sanctus à nobis canonizandus eſſet, hunc in locum & publicum ſuggeſtum hac ipſa die conſcendere decrevimus, ut opitulante Domino votis, precibúſque fidelium adjuvantibus, ipſum Leopoldum ſanctum definiremus, & pro ſancto venerari debere ab univerſis & ſingulis Chriſtianis mandaremus. Sicque hodie ſermone per nos habito, re divina peracta & reliquis ſolemnitatibus adhibitis, ad hanc ſanctiſſimam Canonizationem procedendum duximus. Cùm autem verbo Sapientiæ Dominus affirmet homini qui eum laudaverit, & dilexerit Deum qui fecit illum, quod in medio populi ſui exaltabitur, in plenitudine ſancta admirabitur, in multitudine electorum habebit laudem, & inter benedictos benedicetur, mirúmque in modum Leopoldus in medio populorum exaltatus ſit plenitudine cœleſtis gratiæ admirabilis refulgeat; reſtat ut noſtra approbatione inter electos & Sanctos Dei laudetur, inter benedictos benedicatur, quæ illi abundè impartiemur, ſi eum inter Sanctos Eccleſiæ adnumerandum, pro Sancto venerandum, atque publicis & ſolemnibus ſupplicationibus, votíſque in Miſſarum celebrationibus aliíſve divinis officiis invocandum, Apoſtolica auctoritate judicaverimus. Ad laudem igitur æterni Dei, individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ad fidei Catholicæ robur & ornamentum; ad religionis, Chriſtianæ cultum augendum, auctoritate D. N. JESU CHRISTI ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, & noſtra, de Venerabilium fratrum noſtrorum conſilio ſtatuimus, definimus, & pronunciamus S. Leopoldum Auſtriæ Marchionem, Sanctorum Catalogo adſcribendum, & publica veneratione pro Sancto obſervandum, ſicut & nos illum in præſentiarum manifeſta voce Sanctorum Catalogo annectimus, ac minorum Confeſſorum numero adjungimus, publicè Sanctum definimus, profitemur & veneramur.

§. 16. Statuentes feſtum ejuſdem, die 17. Kal. Decembris debere celebrari, & ipſo feſto ejus ſepulchrum quod in prædicto Monaſterio exiſtit viſitantibus, & pro manutentione dicti Monaſterii manus porrigentibus adjutrices; ſeptem annos & totidem quadragenas indulgentiæ, in forma Eccleſiæ miſericorditer perpetuis temporibus concedimus. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Ejus Feſtum die 15. Novembris agi decernit, & ſepulchrum viſitantibus Indulg. concedit.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1485. octavo Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 6. Jan.

ALEXANDER SEXTUS PONT. CCXVIII.

ANNO DOMINI MCDXCII.

ANNO 1492.

ALexander ſextus Hiſpanus, Rodericus Borgias Lenzolius Valentinus anteà dictus, Joſredi filius. Epiſcopus Cardinalis Portuenſis, & S. Rufinæ, Collegii Decanus, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius. Creatus 3. Idus Auguſti Anno Domini 1492. Coronatus pridiè Kal. Septembris eodem anno. Vixit annos undecim, & dies octo. Creavit Cardinales 45. Obiit 15. Kal. Septembris, anno ſalutis 1503. corpus ejus in ſacrario Baſilicæ Vaticanæ ſepultum fuit. Vacavit ſedes menſem unum, dies tres.

I. Contra ſibimet jus dicentes, aut Cavalcatam aut hominum miſſionem facientes in Statu Eccleſiaſtico.

Habes in hoc, conſt. 10. Joann. XXII. ſup. fol. 201. & infrà Jul. II. conſt. 6. fol. 471. Cùm homines, & poſtremò ampliſſimam ſanctionem Sixti V. in ſua conſtit. 75. Dum pro, in Tom. 2. fol. 674.

Edita A. D. 1493.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter multiplices curas, quæ uobis ex Apoſtolatus officio incumbere diguoſcuntur, illam libenter amplectimur, per quam proviſionis ope, Civitates, Terræ & loca Romanæ Eccleſiæ, mediatè & immediatè ſubjecta in pacis amœnitate, & quietia tranquillitate valeant conſervari: & nemo ſibi jus dicere, ac juſtitiæ limites tranſgredi inordinata voluntate præſumar, ſed quod ſibi credit alier adverſus alterum ſorte competere, coram judice juſtitiam reddente proſequatur, & ſi qoi tta temeratii fuerint ut ſecus facere præſumant, debitis pœnis afficiantur, ne de eorum nefanda temeritate lætentur, ac aliis ſubditis rranſeant iu exemplum, ne incentivum præbeaut delinquendi.

Cauſæ hujus conſtitut.

§. 1. Sanè eriam antequam ad apicem ſummi Apoſtolatus divina favente clementia aſſumpti fuiſſemus, ab ipſa facti evidentia, & rerum experientia, Nos, qui longo tempore Cardinalatus honore functi novimus, quod in terris eidem Romanæ Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſubjectis, dierum creſcente malitia, ſic aſſueta nequitia malorum mentes hominum pervertit, quod in apertam proſilire violentiam non formidantes, ſæpiùs alter inſurgit in alterum, & aliis quod adverſus alium ſibi forſan competere præſumit, viis pacificis, & juris ordioe prætermiſſis, violenriis, & conatibus obtinere non veretur: ſtatum ejuſdem Romanæ Eccleſiæ ſæpenumerò perturbans, ac ſcandala non parva ſuſcitans, uon ſine animarum periculo, diguitatis, & auctoritatis ejuſdem Romanæ Eccleſiæ præjudicio, & detrimento, pernicioſo quoqoe exemplo, & cum ſcaodalo plurimorum. Nos igitur, qui de incolarum, Provinciarum, Civitatum, Terrarum, Caſtcorum & locorum temporali dominio ejuſdem Romanæ Eccleſiæ ſic ſubjectorum, proſpero, & felici regimine tanto propenſiorem curam gerere debemus, quanto illorum cura ſpecialius dignoſcitur oobis eſſe commiſſa, quiqoe eos (otpnte peculiares ooſtios, & dictæ Eccleſiæ filios in viſceribus gerimus charitatis) cupientes ut Provinciæ, Civitates, Terræ, Caſtra & loca prædicta, turbationibus, & ſcandalis quibuſcumque ſemotis in pace, & concordia couqoieſcant, ac proſperis ſucceſſibus gratulentur, temerariorúmqoe auſus reprimere, & eos tali plectere pœna, ut ceteris ſiot in exemplom, & tandem metus pœna ſit pœna malorum, Motu proprio noo ad alicojus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera, & matura deliberatione, ac ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, univerſis & ſingulis tàm laicis, quàm Eccleſiaſticis cujuſcumque ſtatus, & gradus, ordinis, excellentiæ, dignitatis, & Cardinalatus honore fulgentibus, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, necnoo communitatibus, Univerſitatibus Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romanæ Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſubjectorum, auctoritate Apoſtolica, teoore præſentium diſtrictè præcipiendo mandamus, & inhibemus.

Prohibitio faciendi Cavalcatas & coadunationes, vel invaſiones & occupationes. Ad hoc vide Bullam Sixti v. citat. in rub.

§. 2. Ne aliquis eorum contra alium ſibimet jus dicere, aut guerram, vel exercitum, ſeu alias hujuſmodi coadunationes, & (ut vulgò dici ſolet) cavalcatas (niſi de noſtra, & ſucceſſorom noſtrorum Rom. Pont. cannnicè intrantium, aut Officialium ooſtrorum, & eorumdem ſucceſſorum ad id ſufficientem facultatem habentium ſpeciali licentia) facere, vel movere, ac per hoſtiles incurſus, ſeu violentias, Civitates, Terras, Caſtra, & loca prædicta occupare, invadere, vel etiam retinere, ſeu aliquem domo propria, Civitate, Caſtro, vel loco expellere, capere, tenere, aut ad vindictam, vel ultionem aliquam proſilire, quavis occaſione vel cauſa, præſumant, ſed quilibet jus ſuum via juris coram competenti judice proſequatur.

Pœnæ contravenientium. Alias pœnas vide in d. conſtit. Six. V. in Tom. 2.

§. 3. Quòd ſi aliqui contra inhibitionem, & mandatum hujuſmodi quovis modo, directè vel indirectè de cætero venire præſumpſerint, nos omnes & ſingulos ſic contravenientes (contra quos per prædeceſſores Romanos Pontifices, & Apoſtolicæ Sedis Legatos etiam ſatis eſt debitè proviſum) excommunicationis majoris anathematis ſententiam, à qua non niſi à Nobis, & eiſdem ſucceſſoribus prædictis (præterquam in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa) abſolvi poſſint, incurrere: eóſque omnibus, & ſingulis privilegiis, gratiis, libertatibos, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & perſonalibus, ac Civitatibus, Caſtris, Terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, ac honoribus, officiis, ac etiam feudis, locatiooibus, & conceſſionibus quibuſcumque privatos, & inhabiles ad actus legitimos exercendos, nunciamus, & declaramus. Necnon Civitates, Terras, Caſtra, & loca prædictæ Cameræ Apoſtolicæ ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus confiſcamus, incorporamus, applicàmus, & appropriamus, ac confiſcata, incorporata, applicata, & appropriata eſſe volumus. Sicque contravenientes pro rebellibus ejuſdem Romanæ Eccleſiæ haberi, & cenſeri debere volomus, eorum ſubditos, ac vaſſallos, ac etiam Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum prædictorum Caſtellanos à quncomque fidelitatis juramento, quo ſi ipſi eſſent qonmodolibet adſtricti, penitùs abſolventes. Civitates quoque, Terras, Caſtra, & loca prædicta, ſi ad ejuſdem Romanæ Eccleſiæ obedientiam ſe non reduxerint, & etiam quorumcumqoe eia conſilium, auxiliom, vel favorem quovia modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè præſtantium, etiam qoacumque, Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitare, & excellentia, ut præfertor quos hanc conſtitutiooem declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſubjacentes interdicto, tamdiu firmiter obſervando, donec ibidem fuerint, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutiooibus, & ordinatiouibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcumque: aut ſi aliquibus, coujunctim vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut propterea privari non poſſint per literas Apoſtolicas, oon facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulro hujuſmodi mentionem, & qoibuſlibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque renorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earuo impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus qunrumcumque toris tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis: quæ quoad hoc cuipiam volumus uullatenus ſuffragari. Ut autem præſentes &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1. die 1. April.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1493. Calen. Aprilis, Pont. ooſtri Anno primo.

II.

Inſulæ novi Orbis à Ferdinando Hiſpaniarum Rege, & Eliſabeth Regina repertæ, & reperiendæ, conceduntur eiſdem, propagandæ fidei Chriſtianæ cauſa.

Ad Indorum converſionem, animarúmque profectum, Pius V. Fratribus Mendicantibus, Parochi officium ibi exercere poſſe induiſit, infrà in ejus conſt. 34. Exponi. Vide in Tomo 2. fol. 235.

Edita A. D. 1493.

ALEXANDER EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Chariſſimo in Chriſto filio Ferdinando Regi, & Chariſſimæ in Chriſto filiæ Eliſabeth Reginæ Caſtellæ, Legionis, Aragonum, Siciliæ, & Granatæ, illuſtribus. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.*

Ferdinandus Rex & Eliſabeth Regina Regnum Granatæ à Saracenis recuperarunt.

INter cætera divinæ Majeſtati beneplacita opera, & cordis noſtri deſiderabilia, illud prnfecto potiſſimum exiſtit ut fides Catholica & Chriſtiana religio, noſtris præſertim temporibus exaltetur, ac ubilibet amphetur & dilatetur, animarúmque ſalus procuretur, ac barbaricæ nationes deprimantur, & ad fidem ipſam reducantur. Unde cùm ad hanc ſacram Petri Sedem Divina favente clementia (meritis licèt imparibus) evecti fuerimus, cognoſcentes vos tamquam veros Catholicos Reges & Principes, quales ſemper fuiſſe novimus, & à vobis præclarè geſta toti penè jam Orbi notiſſima demonſtrant, nedum id exoptare, ſed omni conatu, ſtudio & diligentia, nullis laboribus, nullis impenſis, nulliſque parcendo periculis, etiam pro;.ium ſanguinem effundendo efficere, ac omnem animum veſtrum, omnéſque conatus ad hoc jam dudum dedicaſſe, quemadmodum recuperatio regni Granatæ à tyrannide Saracenorum hodiernis tempotihus per vos, cum tanta Divini nominis gloria, facta teſtatur, dignè ducimus non immeritò, & debemus illa vobis etiam ſpontè & favorabilitet concedere, per quæ hujuſmodi ſanctum & laudabile ab immortali Deo cœptum propoſitum in dies ferventiori animo ad ipſius Dei honorem, & imperii Chriſtiani propagationem proſequi valeatis.

Et deinde Chriſtophorum Columbum elegerunt ad inquiren. per Mare alias inſulas incognitas.

§. 1. Sanè accepimus quod vos dudũ animũ propoſueratis aliquas inſulas & terras firmas remotas & incognitas, ac per alios hactenùs non repertas quærere & invenire, ut illarum incolas & habitatores ad colendũ Redẽptorem noſtrum, & fidem Catholicam profitendũ reduceretis, hactenùs in expugnatione & recuperatione ipſius regni Granatæ plurimùm occupati hujuſmodi ſanctum & laudabile propoſitum veſtrum ad optatum finem perducere nequiviſtis, ſed tandem ſicut Domino placuit, regno prædicto recuperato, volentes deſiderium adimplete veſtrum, dilectum filium C-riſtophorum Columbum, virum utique digr . . . rimùm commendandum, ac ranto negoti. aptu . . . cum navigiis & hominibus ad ſimilia inſtructis, non ſine maximis laboribus & periculis ac expenſis deſtinatis, ut Terras firmas & inſulas remotas & incognitas hujuſmodi, per Mare ubi hactenùs navigatum non fuerat, diligenter inquireret.

Et inventæ fuerunt inſulæ novæ.

§. 2. Qui tandem (Divino auxilio facta extrema diligentia in mare Oceano navigantes) certas inſulas remotiſſimas & etiam terras firmas, quæ per alios hactenùs repertæ non fuerant, invenerunt, in quibus quamplurimæ gentes pacificè viventes, & ut aſſeritur nudi incedentes, nec carnibus veſcentes inhabitant, & ut præfati Nuncii veſtri poſſunt opinari, gentes ipſæ in inſulis & terris prædictis habitantes credunt unum Deum Creatorem in Cœlis eſſe, ad fidem Catholicam amplexandum, & bonis moribus imbuendum ſatis apti videntur, ſpéſque habetur quod ſi erudirentur, nomen Salvatoris Domini noſtri JESU CHRISTI in terris & inſulis prædictis fateretur, ac præſatus Chriſtophorus in una ex principalibus inſulis prædictis, jam unam turrim ſatis munitam, in qua certos Chriſtianos, qui ſecum iverant, in cuſtodiam, & ut alias inſulas & terras firmas, remotas & incognitas inquirerent poſuit, conſtrui & ædificari fecit.

In quibus reperta fuerunt pretioſa diverſi generis.

§. 3. In quibus quidem inſulis & terris jam repertis, aurum, aromata, & aliæ quamplurimæ res pretioſæ diverſi generis & diverſæ qualitatis reperiũtur.

Rex & Regina gentes illarum inſularum ad fidem Catholicam inducere ſtudebant.

§. 4. Unde omnibus diligenter, & præſertim fidei Catholicæ exaltatione & dilatatione (prout decet Catholicos Reges & Principes) conſideraris, more progenitorum veſtrorum claræ memoriæ Regum, terras firmas & inſulas prædictas, illarúmque incolas & habitatores vobis divina favente clementia ſubjicere & ad fidem Catholicam reducere propoſuiſtis.

Ad quod hic Pont. eos enixe hortatur.

§. 5. Nos igitur hujuſmodi veſtrum ſanctum & laudabile propoſitum plurimùm in Domino commendantes, ac cupientes, ut illud ad debitum finem perducatur, & ipſum Nomeo Salvatoris noſtri in partibus illis inducatur, hortamur vos quamplurimùm in Domino, & per ſacri Lavacri ſuſceptionem, qua mandatis Apoſtolicis obligati eſtis, & viſcera miſericordiæ Domini noſtri JESU CHRISTI attentè requirimus, ut cùm expeditionem hujuſmodi omninò proſequi, & aſſumere proba mente orthodoxæ Fidei zelo intendatis, populos in hujuſmodi inſulis & terris degentes ad Chriſtianam religionem ſuſcipiendum inducere velitis & debeatis, nec pericula nec labores ullo umquam tempore vos deterreant, firma ſpe fiduciáque conceptis, quòd Deus Omnipotens conatus veſtros feliciter proſequetetur.

Et eis concedit Inſulas & Terras firmas inventas & inveniendas verſus Occidentem & Meridianum, ut inducant ad fidem Catholicam.

§. 6. Et ut tanti negotii provinciam Apoſtolicæ gratiæ largitate donati liberiùs & audaciùs aſſumatis, Moto proprio, non ad veſtram vel alterius pro vobis ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes inſulas & terras firmas, inventas & inveniendas, detectas & detegendas verſus Occidentem & Meridiem, fabricando, & conſtruendo unam lineam à Polo Arctico ſcilicet Septentrione, ad Polum Antarcticum, ſcilicet Meridiem, ſive terræ firmæ, & inſulæ inventæ & inveniendæ ſint verſus Indiam aut verſus aliam quamcumque partem, quæ linea diſtet à qualibet Inſularum, quæ vulgariter nuncupantur de los Azores y cabo vierde, centum leucis verſùs Occidentem & Meridiem, ita quòd omnes inſulæ, & terræ firmæ repertæ & reperiendæ, detectæ & detegendæ à præfata linea verſus Occidentem, & Meridiem per alium Regem aut Principem Chriſtianum non fuerint actualiter poſſeſſæ uſque ad diem Nativitatis Domini Noſtri JESU CHRISTI, proximi præteritum: à quo incipit Annus præſens Milleſimus quadringenteſimus nonageſimus tertius, quando fuerunt per Nuntios & Capitaneos veſtros inventæ aliquæ prædictarum inſularum, auctoritate Omnipotentis Dei Nobis in beato Petro conceſſa, ac Vicariatus JESU CHRISTI, qua fungimur in terris, cum omnibus illarum Dominiis, Civitatibus, Caſtris, Locis, & Villis, juribúſque & juriſdictionibus ac pertinentiis univerſis Vobis, hæredibúſque & ſucceſſoribus veſtris (Caſtellæ & Legionis Regibus) in perpetuùm tenore præſentium donamus, concedimus, & aſſignamus. Voſque & hæredes ac ſucceſſores præfatos illarum dominos cum plena, libera, & omnimoda poteſtate, auctoritate, & juriſdictione, facimus, conſtituimus, & deputamus.

Declarat non tollere jus quæſitum aliis Principibus, qui illas tunc poſſediſſent.

§. 7. Decernentes nihilominùs per hujuſmodi donationem, conceſſionem, & aſſignationem noſtram nulli Chriſtiano Principi, qui actualiter præfatas inſulas & terras firmas poſſederit uſque ad dictum diem Nativitatis Domini Noſtri JESU CHRISTI jus quæſitum ſublatum intelligi poſſe, aut afferri debere. Et inſuper mandamus vobis in virtute ſanctæ obedientiæ (ſicut pollicemini, & non dubitamus pro veſtra maxima devotione & regia magnanimitate vos eſſe facturos) ad terras firmas & inſulas prædictas viros probos & Deum timentes, doctos, peritos, & expertos, ad inſtruendum incolas & habitatores præfatos in fide Catholica, & bonis moribus imbuendum deſtinare debeatis, omnem debitam diligentiam in præmiſſis adhibentes.

Prohibet aliis acceſſum ad illas Inſulas pro mercibus habendis abſq. Regis licentia.

§. 8. Ac quibuſcumque perſonis, cujuſcumque dignitatis, etiam Imperialis & Regalis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam eo ipſo ſi contrafecerint incurrant, diſtrictiùs inhibemus, ne ad inſulas & terras firmas inventas & inveniendas, detectas & detegendas verſus Occidentem & Meridiem, fabricandu & conſtruendo lineam à Polo Arctico ad Polum Antarcticum, ſive terræ firmæ, & inſulæ inventæ & inveniendæ ſint verſus Indiam, aut verſus aliam quamcumque partem, quæ linea diſtet à qualibet inſularum quæ vulgaritet nuncupatur

de los

Digitized by Google

de los Azores y cabo vierde, centum leucis, verſus Occidentem & Meridiem ut præfertur pro mercibus habendis, vel quavis alia de cauſa accedere præſumant abſque veſtra ac hæredum & ſucceſſorum veſtrorum prædictorum licentia ſpeciali.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. In illo à quo imperia & dominationes ac bona cuncta procedunt confidentes, quòd dirigente Domino actus veſtros, ſi hujuſmodi ſanctum, & laudabile propoſitum proſequamini, brevi tempore cum felicitate & gloria totius populi Chriſtiani, veſtri labores & conatus exitum feliciſſimum conſequentur.

Fides tranſumptis detur.

§. 10. Verùm, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca in quibus expediens fuerit deferri, volumus, ac motu & ſcientia ſimilibus decernimus, quòd illarum tranſumptis manu publici Notarii rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſeu Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, ea prorſus fides in judicio & extra, ac aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 11. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ commendationis, hortationis, requiſitionis, donationis, conceſſionis, aſſignationis, conſtitutionis, deputationis, decreti, mandati, inhibitionis & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis, &c.

Dat. P. An. 1. die 4. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, Milleſimo quadringēteſimo nonageſimo tertio, Quarto nonas Maji, Pont. noſtri Anno primo.

III.

Subjectio Congregationis Fratrum Apoſtolorum pauperis vitæ, ſub Regula S. Auguſtini.

Iſta Congregatio quæ etiam S. Barnabæ appellata eſt, unita fuit Congregationi Fratrum S. Ambroſii à Sixto V. ut refertur infrà conſt. 15. Pauli V. in Tom. 3. fol. 221. Paſtoralis, ubi d. unionis confirmatio habetur.

De Congregatione autem Fratrum S. Ambroſii vide ſuprà in conſt. 12. Gregorii XI. Cupientes. fol. 269.

Edita An. D. 1496.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PIæ vitæ ſtudio convenit, ut per noſtræ proviſionis miniſterium, ſacræ Religionis ſplendor ubique eluceſcat, ut ſi quid in ea devium, & ab honeſtate diſſonum inveniatur, procul abjiciatur, palmitéſque novì plantentur, per quorum ſuavitatis odorem, Religio ipſa reſtoreſcat, & in domo Domini parturiat dignos fructus.

Cauſæ hujus conſtit.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Joannis de Scarpa Vicarii Generalis Congregationis ſeu Societatis Fratrum Apoſtolorum pauperis vitæ nuncupatorum, Nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd in aliquibus Civitatibus, & locis aliis Italiæ ſunt nonnullæ domus Virorum laicorum ejuſdem Congregationis, qui mendicantes ſunt, & in communi in eiſdem domibus vivunt, certum & determinatum habitum Religioſorum eis à fel. rec. Innocentio Papa VIII. prædeceſſore noſtro conceſſum deferentes; Qui etiam poſt annum, obedientiam, paupertatem, & caſtitatem, in manibus unius ex dicta Congregatione ſimpliciter vovent, & promittunt, potéſtque unuſquiſque ex dicta Congregatione quandocumque recedere, & alia loca, ſeu lares proprios, habitu prædicto ſuo dimiſſo, pro ſuæ voluntatis libito, ſe transferre. Quo fit ut plures jam multis annis dicta Congregatione nutriti, & educati, ab eadem liberè recedunt, propter quod dicta Congregatio diminuitur, & multis delinquendi occaſio præbetur, & perſonæ dictæ Congregationis in earum mentibus & ſtatu non parùm inquietantur. Quare pro parte tàm Joannis Vicarii, quàm totius Congregationis hujuſmodi nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ad obviandum præmiſſis, ac pro ſalubri manutentione, & conſervatione dictæ Congregationis, opportunè providere de Apoſtolica benignitate dignaremur.

Subjectio hujus Congregationis, ſub Regula & Ordine S. Auguſtini.

§. 2. Nos igitur cupientes Congregationem ipſam ad divini Nominis laudem feliciter conſervari, ipſúmque Joannem Vicarium, & ſingulos in hujuſmodi Congregatione à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ſtatuimus & ordinamus, quòd tota ipſa Congregatio, ac univerſi illius Fratres tàm præſentes quàm futuri, (illis tamen in ſuo primo habitu, & ſub obedientia ſuorum Superiorum, & juxta eorum inſtituta permanentibus,) Ordini S. Auguſtini & illius Regulæ ſubſint, & tàm quoad profeſſionem, quàm cætera ipſius Religionis vota ſubſtantialia emittenda pariformiter veluti ipſius Ordinis S. Auguſtini Religioſi, deinceps ſint adſtricti, (ita tamen quòd præſentes ad hoc inviti arctari non poſſint) ac Congregationem ipſam & illius Fratres hujuſmodi præfatæ Religioni S. Auguſtini, harum ſerie aggregamus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus Ordinis S. Auguſtini, & Congregationis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 4. die 7. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſexto, Septimo Idus Januarii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

IV.

Inventio tituli Crucis D. N. JESU CHRISTI Salvatoris, die ultimæ Dominicæ menſis Januarii 1492. in Eccleſia S. Crucis Hieruſalem nuncupatæ de Urbe. Et conceſſio plenariæ peccatorum indulgentiæ, pro ea die illam viſitantibus.

Edita An. D. 1496.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Univerſis Chriſti fidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Inventio tituli de qua in rubr.

§. 1. ADmirabile Sacramentum vivificæ Crucis, cujus ſignum erit in cœlo, dum Dominus ad judicandum venerit, inter noſtræ mentis arcana revolventes, & pia conſideratione penſantes, quod in ligno ejuſdem ſanctiſſimæ Crucis Dominus noſter JESUS CHRISTUS pro humani generis ſalute mortem ſubire non abnuit, ut nos de morte ad vitam revocaret; dignum, immò potiùs debitum reputamus, Eccleſias & loca ſub ipſius ſanctiſſimæ Crucis nomine dedicata, & præſertim in Urbe conſiſtentia, gratioſis indulgentiarum & remiſſionum muneribus decorare: ut per hoc & tanti Sacramenti jugis memoria in mentibus Chriſti fidelium permaneat, & ipſi Chriſti fideles, ipſius Domini gratia eos præveniente, felicitatis præmia conſequi mereantur æterna. Cùm itaque nuper, videlicet Anno à Nativitate ejuſdem Domini Noſtri JESU CHRISTI milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſecundo, ultima Dominica menſis Januarii, dùm bon. mem. Petrus tit. S. Crucis in Hieruſalem Cardinalis, qui tunc in humanis agebat, eamdem Eccleſiam digno ornatu reparari faceret, in altiori pariete teſtudinis dictæ Eccleſiæ repertus fuerit titulis Hebraicis, Græcis, & Latinis literis conſcriptus, & qui ſupra caput ipſius D. N. JESU CHRISTI, dùm in ligno ejuſdem S. Crucis pendebat, appoſitus extitit, & ipſe Titulus nunc in eadem Eccleſia debita cum veneratione obſervetur, & cuſtodiatur.

Indulgentiæ plenariæ conceſſæ pro eam viſitantibus.

§. 2. Nos in cruce hujuſmodi ſancta, cum Apoſtolo gloriantes, & ſatagentes, alios ad glorificationē ipſius invitare, ut vitalis ligni pretio vitæ æternæ

ſuffragia

Digitized by Google

ſuffragia conſequantur; ac cupientes, ut Eccleſia prædicta (quæ nunc titulis dilecti filii noſtri Bernardini ejuſdem Eccleſiæ Sanctæ Crucis in Hieruſalem presbyteri Cardinalis exiſtit) congruis frequentetur honoribus, & ipſi Chriſtifideles eo libentiùs devotionis cauſa ad eamdem Eccleſiam confluant, quo ex hoc ibidē, dono cœleſtis gratiæ uberiùs conſpexerint ſe refectos, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, verè pœnitentibus, & confeſſis, qui Eccleſiam ipſam in ultima Dominica menſis Januarii cujuslibet anni, à primis Veſperis uſque ad occaſum ſolis ipſius Dominicæ, devotè viſitaverint, annuatim omnium peccatorū ſuorum remiſſionem, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & elargimur, præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris. Volumus autem, quòd ſi alias viſitantibus dictam Eccleſiam, aliqua alia indulgentia in perpetuum, vel ad certum tempus nondum elapſum duratura, eadem die per nos conceſſa fuerit, præſentes literæ nullius ſint roboris vel momenti.

Dat. P An. 4 die 29. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſexto, Quarto Calend. Auguſti, Pont. noſtri Anno quarto.

V.

Privilegium Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, quòd officium Sacrarii Apoſtolici, per unum ex eis exerceatur.

Multa de hoc Ordine notavi ſup. apud Alex. IV. conſt. 6. Licet. fol. 110.

Edita An. D. 1497.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

AD ſacram Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini Religionem, quam in charitatis viſceribus pia veneratione ſemper habuimus & habemus, noſtræ dirigentes conſiderationis intuitum; & attentè proſpicientes, quòd ipſius Religioni palmites, per univerſum Orbem diffuſi, eorum claris moribus & exemplari vita ac ſingulari doctrina in agro militantis Eccleſiæ fructus honoris & honeſtatis continuè afferunt ſalutares: dignum, quin potiùs debitum reputamus ut Religionis ipſius jura & privilegia non ſolùm ſibi conſervemus, verùm etiam innovemus & augeamus, ac noſtræ declarationis miniſterio Religionem eamdem dignis honoribus attollamus.

Officium Sacriſtiæ Capellæ Palatii Apoſtolici, Fratribus Eremitis S. Auguſtini, dudum conferri conſuevit.

§. 1. Sanè licet officium Sacriſtiæ Capellæ Palatii Apoſtolici à tanto tempore citra, de cujus initio, ſive contrario memoria hominum non exiſtit, per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, alicui ex profeſſoribus dicti Ordinis ſemper committi & concedi conſueverit, & dilectus filius Joannes Paulus de Boſſis Abbas Monaſterii S. Sebaſtiani extra muros Urbis Ciſtercien. Ordinis, dictæ Capellæ modernus Sacriſta, antequàm in Abbatem ipſius Monaſterii per fel. rec. Sixtum Papam IV. prædeceſſorem noſtrum præficeretur, dicti Ordinis Eremitarum profeſſor foret; tamen quia dum de perſona ſua eidem Monaſterio tunc certo modo vacanti proviſum fuit, ipſe ad dictum Ciſtercien. Ordinem translatus extitit: ac etiam quia in certo libro ceremoniarum dictæ Capellæ per nonnullos tempore piæ mem. Innocentii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri compilato, ſcriptum invenitur, Officium prædictum alicui Religioni non deberi, ſed cuicumque (dummodò Prælatus Eccleſiaſticus exiſtat) conferri poſſe. Et propterea dilecti filii Marianus de Genezano Prior generalis, cæteríque profeſſores ipſius Ord. Eremitarum formident dictam Religionem jure ſeu privilegio obtinendi, ac regendi & gubernandi dictum officium in poſterùm fruſtrari poſſe.

Hic modo Pontifex hoc indultum eidem Ordini in perpetuùm concedit.

§. 2. Nos, ad quos pertinet tàm Religionis ipſius, cui ſingulari devotione afficimur; quàm fidelium omnium privilegia & jura conſervare & tueri, ne Religiò ipſa ſuper dicto officio in poſterùm moleſtetur, providere cupientes, motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ed de noſtra mera deliberatione, ac certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, quòd deinceps perpetuis futuris temporibus officium Sacriſtiæ prædictum alicui dicti Ordinis Eremitarum profeſſori, quamvis aliter Prælatus Eccleſiaſticus non exiſtat, committi, concedi, & aſſignari debeat.

Clauſulæ hujus conceſſionis præſervativæ.

§. 3. Decernentes quamcumque commiſſionem, conceſſionem & aſſignationem de dicto officio aliter faciendam, & literas deſuper pro tempore confectas, etiam quaſcumque derogatoriarum derogatorias, ac alias & fortiores & efficaciores clauſulas in ſe continentes, etiam ſi in illis de præſentibus de verbo ad verbum, & cum illarum totali inſertione mentio haberetur, & illis expreſſe derogaretur, & quæcumque pro tempore inde ſecuta, nulla, irrita & inania, nulliúſque roboris vel momenti.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus dicti Ordinis Eremitarum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 15. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo, Idibus Octobris, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

VI.

Contra non ſolventes cenſus, canones, & alia jura, vel regalia, Rev. Cameræ Apoſt.

Ampliorem diſpoſitionem habes inf. in Pauli IV. conſtit. 11. fol. 829. Incumbentia, & Greg. XIII. conſtit. 63. Ad Romani, ubi notabo, in Tomo 2. fol. 473.

Edita An. D. 1497.

ALEXANDER EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Univerſis, Vicariis, Feudatariis, Gubernatoribus, cenſuariis, fictuariis, emphyteutis, ſive administratoribus Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & bonorum S. R. E. quacumque dignitate fungentibus, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa conſt.

CUm ex relatione dilecti filii Mariani de Civinis Fiſci noſtri & Cameræ Apoſtolicæ Procuratoris intellexerimus, quàmplures ex vobis in ſolutione jurium, regalium, cenſuum, feudorum, canonum, emphiteuticorum, tallearum, perpetuarúmque reſponſionum per vos eiſdem Eccleſiæ & Cameræ debitorum, quampluribus annis contra juramenta per vos in inveſtituris veſtris præſtita, ac formas & tenores ipſarum inveſtiturarum & conceſſionum, juriſque diſpoſitionum, ſpecialéſque monitiones per alias literas noſtras per nos vobis factas in terminis ſtatutis & conſuetis ceſſaſſe & ceſſare, in grave dictæ Cameræ præjudicium & detrimentum, ſub prætextu etiam aliquando, quòd nonnulli ex vobis prætendunt ſe creditores dictæ Cameræ & compenſationes licet contrà juris diſpoſitionem facere nituntur.

Monet debitores Cameræ Apoſtolicæ in Canones cenſus &c. ſolvant ſub pœnis expreſſis.

§. 1. Nos qui aliena jura tuemur, nolentes jura dictæ Eccleſiæ & Cameræ negligere, omnémque diſceptationis materiam ſubmovere intendentes, ut in terminis ſolutionum debitorum hujuſmodi nullus veſtrum dilationem aut compenſationem, vel excuſationem allegare præſumat, vos & quemlibet veſtrum cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & præeminentiæ exiſtat, tenore præſentium ſub excom̃unicationis, ac omnis juris Vicariatus, Gubernii, & feudorum ſive cenſuum, & emphiteuticorum bonorū, hujuſmodi à dicta Sede ſive Cameræ Apoſt. quomodolibet conceſſorum privationis, pœnis, quas ex nunc prout ex tunc, & ex tunc prout ex nunc in vos & quemlibet veſtrum, niſi monitionibus & mandatis hujuſmodi cum effectu parueritis, ferimus in his ſcriptis, illáſque vos incurrere volumus ipſo facto (aliis pœnis, tàm à jure communi, quàm in literis inveſtiturarum veſtrarum contra vos promulgatis, nihilominùs in ſuo robore

permanſuris) monemus & requirimus, quarenus de omnibus & ſingulis juribus, regalibus, cenſibus, talleis, & ſeudorum, cenſuum, canonum, emphiteuticorúmque & bonorum quorumlibet à dicta Eccleſia obtentorum, per vos & quemlibet veſtrum hactenus dictæ Cameræ debitis, infrà unius menſis ſpatium à die publicationis præſentium computandi, dictæ Cameræ perſolviſſe, de debendis verò in futurum in Vigilia aut die Feſtivitatis Beatorum Petri & Pauli Apoſtolotum ſucceſſivè ſingulis annis, ur moris eſt, aliis ſuis terminis juxta Apoſtolica & dictæ Cameræ iuſtituta eidem Cameræ Depoſitario pro tempore exiſtenri, ubicumque Cameram adeſſe coutigerit, ſatisfeciſſe debeatis, & unuſquiſque prour debiror exiitir, debeat.

Committit Camerario & Præſidentibus Cam. Apoſt. ut non ſolventes in termino declarent incidiſſe in pœnas hic contentas. Hæ condemnationes ſingulis anois ſiunt ut in Bulla Greg. XIII. cit. in rubr.

§. 2. Alioquin advenientibus Feſtivitate & termino ſolutionis hujuſmodi, contra omnes & ſingulos ſolvere ceſſantes ad declararionem incurſus pœnarum & cenſurarum, ac privarionis prædictarum, illarúmque debiram executionem per dilectum filium noſtrum Raphaëlem S. Georgii ad Velum aureum Diaconum Cardinalem Camerarium noſtrum, ſive etiam in dicta Camera Locumtenentem, ac dilectos filios prælidentes Clericos dictæ Cameræ proredatur juſtitia mediante, quibus ex nunc renore præſentium committimus, & mandamus, ut advenientibus Feſtivitatibus & terminis ſolutionum hujuſmodi, vobis & quulibet veſtrum ſolvere ceſſantibus, abſque aliqua alia monitione, requiſitione, ciratione, ſeu dilatione contra vos & quemlibet veſtrum, qui in ſolutione hujuſmodi cenſuum, ſeudorum, tallearum, canonum, & reſponſionum ceſſaverint, ad declarationem incurſus dictarum pœnarum & cenſurarum Eccleſiaſticarum, illarúmque aggravationem, reaggravationem, & interdictum Eccleſiaſticum & brachii ſæcularis invocationem, ac repreſſalias privationéſque juris Vicariatus, Gubernii, feudorum & bonorum prædictorum vobis & cuicumque veſtrum quomodolibet competentis, ac alia juris remedia opportuna, declarationémque devolutionum, Civitatum, Caſtrorum, Terrarum & bonorum hujuſmodi ad dictam Eccleſiam uſque ad debitam executionem inſtante dicto Procuratore procedere debeant.

Præcipit non admitti recompenſationes.

§. 3. Decernentes quoque circa præmiſſa nullam compenſationem etiam non ſolutorum ſtipendiorum, aur aliam præterquam ſolurionis exceptionem admitti, nec ſolvere ceſſanres quavis modo excuſari vel revelari, nec cenſuum, feudorum, tallearum ſeu aliorum jurium Cameræ prædictæ per vos debitorum vel debendorum ſolutionem & exactionem retardari debere.

Formam publicationis apponit.

§. 4. Volumus autem has originales noſtras, literas in valvis Baſilicæ bearorum Apoſtolorum de Urbe, Cancellariæ Apoſtolicæ, Audientiæ cauſarum Palatii Apoſtolici, & Campo Floræ affigi, & in audientia publica literarum contradictarum trina vice diverſis diebus legi, ita ur omnibus ramquam publicum edictum pateant, ac in ipſa Camera hujuſmodi publicationis debitam relationem per duos noſtros, & Romanæ curiæ Curſores fieri decernentes, vos præmiſſorum Cameræ debitores præſentes & futuros, qui citra monres, poſt duos menſes, qui verò ultra montes ſuerint poſt quatuor menſes à die publicationis computandos, vigore earumdem literarum modo præmiſſo publicatarum arctari atque ligari, ac ſi hujuſmodi originales literæ vobis, & veſtrum cuilibet in veſtris propriis perſonis lectæ & præſentatæ fuiſſent, cùm non ſit veriſimile apud vos ſic citatos remanere incognitum quod ram patenter extitit publicatum, niſi forſan dictas originales literas vobis omnibus ſupradictis aut alteri veſtrum præfati Præſidentes & Clerici forſan aliqua conſideratione aut benignitate ducti præſentari mandaverint, quoniam tunc & eo caſu copiæ ipſarum literarum manu unius ex Clericis & Notariis dictæ Cameræ ſubſcriptæ per quemcumque Nuntium, Tabellarium aut Notarium publicum vobis aur alteri veſtrum præſentatæ & dimiſſæ originalibus literis hujuſmodi eidem Nuntio reſtitutis, ejúſque Nuntii relationi fidem plenariam adhiberi volumus, & mandamus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac conſuetudinibus de non ſolvendo uſque ad ſex menſes vel aliud tempus à die feſtivitatis prædicta compurandos; capitulis quoque ſeu pactis per vos vel aliquem veſtrum ad ſtipendia dictæ Eccleſiæ ſive Cameræ conductum cum eadem Camera, ſeu pro tempore exiſtente Romano Pontifice, aur noſtris & Sedis Apoſtolicæ Officialibus pro rempore factis vel faciendis de retinendo ſupradictis per vos ipſi Cameræ præmiſſa occaſione debita pro veſtris ſtipendiis aut alias ab eadem Camera quavis occaſione vobis debiris, privilegiis quoque & indultis vobis aut alicui veſtrum hactenùs etiam per nos aut prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices forſan conceſſis, vel in futurum concedendis, ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatorias fortioribus, efficacioribus & inſolitis, etiam ſi illis caveretur expreſſe quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari, aur Vicariatibus, ſeudis, Guberniis vel adminiſtrationibus prædictis privari non poſſitis, quibus, illorum tenores ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris quoad hoc ſpecialirer & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 6. die 18. Decembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quadringenteſimo nonageſimo ſeptimo, xv. Kal. Januarii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Publicatio.

Anno 1498. & 1499. & ſexto Pontific. D. Alexandri Papæ VI. retroſcripta literæ affixæ & publicatæ fuerunt videlicet in Audientia contradict. 23. & Baſilica S. Petri valvis 24. & 27. Decemb. ac Cancellariæ. Et in acie Campi Floris 13. Januarii per Everardum de Cuvinis S. D. N. Curſ. Ita eſt Petrus Mollayt Curſ. Jo. Regina &c. Item affixæ in portis Audientiæ die xv. Januarii, per me P. Mollayt Curſ. &c. Ita eſt Jo. Regina magiſter Curſ.

VII.

Unio Congregationis Monachorum Ordinis Ciſtercienſis in provincia Thuſciæ, & Monachorum Ordinis in Provincia Lombardiæ, & ex eis inſtitutio unius Congregationis, S. Bernardini in Italia nuncupandæ, cum ſtatutis, & ordinationibus pro ejus regimine.

Hanc unionem, & ordinationes approbavit Jul. II. ut infrà in ejus conſtitutione 26. Ex paternæ. Sed reliqua immutavit Greg. XIII. in ſua conſt. 54. Romanus, & Sixt. V. in ſua conſt. 10. Nuper. vide in Tomo 2.

Ordinis autem Ciſtercienſis inſtitutionem vide ſup. in Paſch. II. conſtit. 1. Deſiderium ſol. 30. ubi omnia de hoc Ordine indicavi. Unum addo, quòd illius gratias, huic Congregationi communicavit Greg. XIV. in ejus conſtit. 16. Romanus. Tomo 2.

Edita An. D. 1497.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

PLantatus in agro Dominico ſacer Ordo Ciſtercien. quotidiè in Eccleſia militanti producens uberes fructus, ad univerſalis Eccleſiæ firmamentum, & Chriſtifidelium animarum ſalutem, non ſolùm nos inducit, ſed & voluntarios facit, ut illa quæ pro ejuſdem Ordinis, necnon inter ipſius Monachos vigent, regularis obſervantiæ incremento & conſervatione & augmento, per unitatis remedium proſutura noſcuntur, Apoſtolica auctoritate ſtatuamus, & ordinemus, & alias in iis noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impendamus.

Expoſuerunt huic Pontif. Prælati Pro-

§. 5. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, Monaſteriorum

vinciæ Thuſciæ & Prælati Provinciæ Lombardiæ Monachorum Ordinis Ciſtercienſ. in Italia; quòd ſi ipſarum Provinciarum unio fieret, & crearetur Congregatio S. Bernard. multum ſuſciperet incrementum.

dicti Ordinis Thuſciæ, & Lombardiæ ſecundùm morem ejuſdem Ordinis regularis obſervantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod ipſi providè conſiderantes, quòd ſi ſingulæ Provinciæ prædictæ invicem æqualiter unirentur, & ex illis una dumtaxat Congregatio S. Bernardi in Italia crearetur, non ſolùm prædictus Ordo, & inter Abbates, Prælatos, & Monachos dicti Ordinis Monaſteriorum, Provinciarum prædictarum, vigens regularis obſervantiæ diſciplina firmitatem, & perpetuitatem, ſed etiam augmentum auctore Domino ſuſciperent, cupiunt dictas Provincias iovicem perpetuò uniri, & ex illis ſic unitis, nnamCongregationemMonaſteriorum, Abbatum, Prælatorum & Monachorum dicti Ordiois regularis obſervantiæ S. Bernardi in Italiam nuncupandam, conſtituti, creati, erigi, ita ut nttiuſqoe dictarum Provinciarum Thuſciæ & Lombardiæ Monaſteria dicti Ordinis, & illorum Monaſteria & Monachi Congregationis S. Bernardi in Italia de cætero perpetuis futnris temporibus nominenrur, nuncupentut, & ſinr.

Dum Mediolani & Prælati dictarum Provinciarum pro d. unione ſupplicarunt.

§. 2. Quare pro parte dilecti filii nobilis viri Ludovici Mariæ Sfortiæ Ducis Mediolani, qui prædeceſſorum ſuorum veſtigiis inhærendo, noo ſolùm Monachos dictiOrdinis, ſed etiam quoſcumque alios Religioſos regularis obſervantiæ, in viſceribus ſuæ charitaris amplectitur, ut eriam in tantis temporum perturbationibus, circa ipſotumReligioſorum incrementa intentis, mulra bona temporalia eis conferre non deſiſtit, necnon Abbatnm, Prælatorum, Conventunm, & Monaſteriotum Thuſciæ, & Lombardiæ, Provinciarum prædictarum, ſeu majoris partis corum, nobis fuit humiliter ſupplicatum, nr ex ſingulis dictis provinciis Thuſciæ, & Lombardiæ, unam Congregatiooem dumtaxar, S. Bernardi in Italia nuncupandam, conſtituere & depurare, ac alia infràſcripta ſtatuere, & ordinare, & alias pro ejuſdem Congregationis Italiæ, & in illa regularis obſervantiæ diſciplinæ manutentione opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic itaque Pontifex eaſdem Provincias inſimul unit.

§. 3. Nos igitur qui Religionis aogmentum, ex commiſſo nobis Paſtoralis officii debito, intentis deſideramus affectibus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati dilectis filiis noſtris Franciſco S. Euſtachii & Aſcanio Mariæ S. Viti in Macello Martyrum S. R. E. Vicecancellario, Diaconis Cardinalibus, Thuſciæ, & Lombardiæ Provinciarum hujuſmodi reſpectivè protectoribus, etiam apud nos ſuper hoc inſtantibus, auctoritate Apoſtolica perpetuò valitura, & hac noſtra irrefragabili conſtitutione, eaſdem Thuſciæ & Lombardiæ Provinciarum Congregationes invicem perpetuò unimus, annectimus, & incorporamus.

Et ex eis unam Congregationem S. Bernardi in Italia nuncupandam inſtituit.

§. 4. Ex illis invicem ſic nnitis, unam Congregationem Abbatum, Prælarorum, & Monachorum Monaſteriorum dicti Ordinis, in Thuſciæ, & Lombardiæ Provinciis exiſtentium, S. Bernardi in Italia creamus, facimus, conſtituimus, & deputamus. Ac eadem auctoritate decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd Monachi unius Monaſterii dictæ Congregationis S. Bernardi Provinciæ Italiæ aliorum Monaſteriorum dictæ Congregationis Provinciæ Italiæ prædicti Monachi eſſe cenſeantur & ſint, ac quòd omnia & ſingula Monaſteria, loca, ſeu membra ejuſdem Ordinis in prædictis Provinciis, de Monachis, & Monialibus dictæ Congregationis reformata, & qoæ in poſterùm reformabuntur, per totam Italiam ſint & eſſe cenſeantur de prædicta Congregatione Italiæ S. Bernardi, ac ejus Præſidenti, & Viſitatoribus, & Definitoribus Capituli io omnihus, & per omnia ſinr ſnbjecta.

Ejúſque reformationes executioni demandari præcipit.

§. 5. Quodqoe acceptationes, ſeu reformationes Mooaſteriorum, & locorum de Monachis & Monialibus dictæ Coogregationis executioni demandari oon poſſit niſi per Præſidentem dictæ Congregationis, & Viſitatores vel Defioitores Capituli, aut per eos quibus ipſi duxerint committendum.

Ad Capitulum ſingulis annis ſe le-

§. 6. Et qnòd Capitulum dictæ Congregationis ſingulis annis in loco, & rempore ſtatutis celebretur, ad quod tantùm accedere debeant Viſitatores, & ſinguli Prælati Monaſteriorum, ſeu locorum cum ſocio cujuſlibet Monaſterii electo à majori parte Conventus cujuſlibet Monaſterii dictæ Congregationis. Et ſi continget cos qui ad commune Capitulnm utrinque ſunt acceſſuri, non eſſe æquales, volnmns ut per electionem ita ſuppleatur à parte deficienti, nt æqualitas in numero electotum obſervetnr, & in primo futuro communi Capitulo hoc dumtaxat. Qnódque electio dicti Socii, qui diſcretus nuncupabitur pertineat tantùm ad Monachos profeſſos ſui Monaſterii poſt biennium, & in eodem Monaſterio per Definitores Capituli, vel per Præſidentem & Viſitatores dictæ Congregationis deputaros. Et quòd nullns Monachus anre bienninm completum poſt ſuam Profeſſionem, aut in publica pœnirentia conſtitutus, aut excommunicatus, poſſit ad præfatam electionem ſocii vel diſcreti admitti. Ac quòd perpernis futuris temporibns celebratio Capituli dictæ Congregarionis tantùm pertineat ad Viſitatores, & Prælatos Monaſteriorum ſeu locorum in ipſo Capitulo abſolutos ac ad diſcretos nt ſuprà electos.

bran. qui accedere debeant. Imo Capitulum quolibet triennio celebrari juſſit Greg. XIII. citat. in rub. ubi vide etiam qui ad illud accedant.

§. 7. Et ad ipſos ſolos ſpectet electio Definitorum, ſeu Rectorum Capitnli dictæ Congregationis, & quòd quælibet perſonæ dictæ Congregarionis, pœnam privationis vocis activæ, & paſſivæ per triennium contiouum, ac etiam excommunicationis latæ ſententiæ pœna ipſo facto incurrant, à qua non poſſint abſolvi præterquam in mortis articulo conſtituti, niſi à Præſidente dictæ Congregationis, vel ab eo cui ipſe commiſerit, quæ in prædictorum Diſcretorum, Definitorum, Prælatotum, Præſidentis, & Viſitatorum electione verbo vel ſcripto alicui directè vel indirectè, per ſe vel alium, votum ſuom, de Prælatis, ſeu Viſitatotibus & Præſidente ac Diſcreto vel Definitoribus eligendis expoſuerir aur expreſſerit. Salvo quod Præſidens Capituli poſſit in loco Definitorii dumtaxat coram aliis Definitoribus, vel ſaltim majori parte eorum, non privarim vel ſecretè, ſed publicè, & manifeſtè, aliqnaa perſonas idoneas nominare, & per modnm tractatus proponere, ac eos ad utilitatem Monaſteriorum & ſalutem animarum hortari, ut magis ſufficientes & idoneos Prælatos eligere debeant.

Definitorum Capituli electio ad quos pertineat, & quomodo. Tu attende conſt. Greg. XIII. cit. in rubr.

§. 8. Quódqoe ſingulis annis tempore Capituli, poſtquàm Prælati ac Viſitatores locum Capituli intraverint, omnes & ſinguli, tàm præſentes quàm abſentes, à ſuis officiis & dignitatibus abſolvantur per Præſidentem. Quibus abſolutis, etiam Præſidens dictæ Congregationis ſe abſolotum nuntiet, & ex tunc incipiant locum ſuæ profeſſionis tenere.

Capitulum incipiat poſtquàm Prælati & Viſitatores & Præſidens intraverint locum Capituli, & abſoluti fuerint.

§. 9. Et demùm in ipſo loco Capituli eligantur novem Definitores per Diſcretos, Prælatos, & Viſitatores prædictos jam abſolutos, vel à majori parte ipſorum eligentinm, & poſteà per eoſdem Electores unus ex eiſdem novem Definitoribus modo ſuprà dicto, eligatur in Præſidentem Capitnli, qui nnà cum Definitoribus, durante Capitulo, habeat anctoritate Apoſtolica omnimodam, & plenariam facultatem, & juriſdictionem, tàm in temporalibus quàm in ſpiritualibus ſuper omnia & ſingula Monaſteria, loca ſeu membra, & ſuper omnes & ſingulas perſonas dictæ Congregationis, ſpecialiter præcipiendi, arctandi, monendi, corrigendi, puniendi, incarcerandi, excommunicandi, ſententiandi, ligandi, atque ſolvendi: ac etiam definitiones dictam Congregationem ſen loca & perſonas ejuſdem concernentes condendi, & illa ſnb pœnis & cenſuris Eccleſiaſticis obſervari mandandi, & faciendi.

Definitores novem in eo eligantur, & ex eis unus Præſidens totius Congreg. Imo eligantur ſeptem ex qualibet provincia ut in d. conſt. Greg. XIII. cit. in rubr.

Qui durante Capitulo omnimodam habeant facultatem ſuper omnia loca & perſonas Congreg.

§. 10. Ac quòd indifferenter omnes prædicti Electores poſſint pariter eligi in Defioitores, Viſitatores, & Prælatos ſeu etiam Officiales.

Electores in officiales eligi poſſint.

§. 11. Et qoòd prædicti novem definitores ut præfertur pro tempore electi, habeant plenariam auctoritatem mutandi Monachos Monaſteriorum ſeu locorom dictæ Congregationis de loco ad locnm, & omnia tractandi & definiendi, quæ ſecundùm

Definitores prædicti quid agere poſſint. Tu vide d. conſt. Greg. XIII. cit. in rubr.

eorum

eorum judicium, utilitatem, & profectum dictæ Congregationis concernere videbuntur. Ac quod ad ipſos ſolos Definitores, vel majorem partem eorum pertineat, & ſpectet electio Prælatorum, Viſitatorum, & Officialium principalium dictæ Congregationis, ſitque eorum electio firma & valida, dummodò à majori parte, id eſt ex novem quinque concorditer conveniant in eligendo ad prædicta officia ſeu dignitates, perſonam in aliquo Monaſterio dictæ Congregationis expreſſe profeſſam poſt bienniun completum à ſua profeſſione, & in ſacerdotio conſtitutam, non excommunicatam, vel in publica pœnitentia poſitam.

Prælaturæ triennio terminantur, & non reconfirmantur, imò reconfirmari poſſe conceſſit Gregor. XII. jam citatus.

§. 12. Ita tamen quòd nullus poſſit ultra triennium continuum in eodem Monaſterio præfici in Prælatum vel confirmari, ſed tranſacto triennio poterit in alio Monaſterio dictæ Congregationis in Prælatum eligi ſeu deputari. Et poſtquam per annum vacaverit à Prælatura prioris Monaſterii, poterit in eodem Monaſterio denuò præfici, & in Prælatum aſſumi. Et hoc idem in electione Confeſſorum Monialium Monaſteriorum dictæ Congregationis obſervetur.

A ſententiis & decretis Definitorum appellatio interdicitur.

§. 13. Quódque prædictorum Definitorum ſententia, atque determinatio, tàm in prædictis, quàm in aliis inviolabiliter obſervetur. Quódque ab eorum ſententia nemini liceat appellare, & ſi appellatum fuerit, talis appellatio nulla & frivola exiſtat, & illi non deferatur. Et quòd quicquid Definitores prædicti de ſolutione aut terminatione quæſtionum, de correctione & mutatione Monachorum, & de modo pœnitentiarum, de aſſignatione & deputatione Lectorum, ac Studium, & inſtitutione aliorum officialium, & quicquid tamen Spiritu ſancto donante ordinaverint, ſeu definiverint, totum Capitulum & omnes aliæ perſonæ dictæ Congregationis univerſaliter & unanimiter. devotè & humiliter abſque ulla reclamatione ſeu murmuratione vel contradictione ſuſcipere teneantur.

Eorum officium x. dierum ſpatio terminatur.

§. 14. Quódque prædictorum Definitorum officium quavis ratione vel cauſa, ſeu quovis modo non poſſit ultra decem dies protrahi vel differri.

Locus futuri Capituli per eos pronuntiatur.

§. 15. Et quòd locus Capituli anni futuri, per eoſdem Definitores ſingulis annis ante reſolutionem Capituli exprimatur, pronuntietur & publicetur.

Ad eóſque ſpectet electio Præſidentis.

§. 16. Ac quòd ſolùm ad ipſos Definitores ſpectet Præſidentis totius Congregationis electio, quæ ſingulis annis, ſeu de anno in annum debeat celebrari.

Præſidentis munus anno finiatur. Hodie triennio duret ex d. conſt. Gregor. XIII.

§. 17. Et quòd non poſſit ſuperioris anni Præſidens finito anno, pro alio anno immediatè ſequenti quomodolibet in Præſidentem dictæ Congregationis, aut Capituli eligi, vel confirmari, ſed finito anno, alius omninò Præſidens in ipſo Capitulo pro immediatè ſequenti anno eligatur. Similiter nec Præſidens Capituli præcedentis poſſit in Præſidentem Capituli immediatè ſequentis eligi.

Præſidentis munia explorantur. Hoc vide etiam in d. conſt. Greg. XIII.

§. 18. Ac quòd quamplurimùm Præſidens dictæ Congregationis per Definitores prædictos vel majorem partem eorum electus fuerit habeat auctoritate Apoſtolica infrà totum annum, uſque ad ſequens Capitulum, omnem illam & prorſus ſimilem auctoritatem & juriſdictionem in omnibus, & per omnia, tam in ſpiritualibus quàm in temporalibus, ſuper omnia & ſingula Monaſteria & loca, & ſuper omnes & ſingulas perſonas dictæ Congregationis, quam habent Definitores Capituli, hoc ſolum excepto, quòd non poſſit Monachos de loco ad locum mutare, nec alia gravia & magnæ importantiæ facere, niſi interveniente conſenſu Viſitatorum prædictorum.

Ejúſque decedentis locum teneant Viſitatores uſque ad Capitulum.

§. 19. Qui Viſitatores ipſo Præſidente infrà annum officii ſui decedente, ejus vices in omnibus & ſuper omnia obtineant.

Ordinationes præcedentes hanc [illegible] gent approbatione Capituli.

§. 20. Quódque omnes & ſingulæ ordinationes, admonitiones & definitiones hactenùs ante prædictam unionem per Definitores, aut Prælatos & Viſitatores utriuſque Congregationis factæ maneant in ipſo ſuo robore, uſque ad immediatè ſequens commune Capitulum, & deinde intelligantur, & ſint nullæ, & pro nullis & caſſis habeantur, niſi per Definitores novæ Congregationis iterum approbentur.

Unio prædicta à nemine impediatur.

§. 21. Diſtrictiùs inhibentes ſub excommunicationis pœna, quam eo ipſo contrafacientes incurrant, & à qua præterquam ab Apoſtolica Sede, niſi in mortis articulo conſtituti, abſolutionis beneficium nequeant obtinere, ne aliquis prædicti Ordinis Monachus, cujuſcumque gradus, dignitatis, præeminentiæ & conditionis fuerit per ſe vel alium, directè vel indirectè, audeat prædictæ unioni ſic factæ ſe opponere, aut aliquam perturbationem, ſciſſuram, vel diſmembrationem domorum, Monaſteriorum, locorum & Monachorum dictæ Congregationis quoquomodo procurare, quærere aut facere.

Confirmatio omnium gratiarum & indultorum hactenus utrique Congreg. conceſſorum.

Aliam & pleniorem conceſſionem vide in Six. V. conſtit. 10. Nuper vide in Tom. 2.

§. 22. Et ne occaſione hujuſmodi unioni, Monaſteria, loca, ſeu Monachi, & aliæ perſonæ dictæ Congregationis, detrimentum aliquod in privilegiis ſuis patiantur, ſed potiùs ampliores favores, & gratias, ac prærogativas à prædicta Sede reportent, eadem auctoritate Apoſtolica (firmis tamen remanentibus omnibus & ſingulis ſupradictis) omnes & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia & indulta, ſpiritualia, & temporalia qualiacumque ſint, quorum tenores ac ſi de verbo ad verbum infererentur, habere volumus pro expreſſis, prædictarum Provinciarum Congregationibus: ac cuilibet earum, tàm circa Monaſteria, quàm circa Prælatos, Monachos, & perſonas earumdem Congregationum, cùm diverſæ & ſeparatæ erant, à nobis vel prædeceſſoribus noſtris, aut aliis auctoritate habentibus, conjunctim vel diviſim vel in genere conceſſis, prædictæ novæ Congregationis S. Bernardi in Italia, de novo ex certa ſcientia concedimus, & ad illa quoad illius Monaſteria, Prælatos, Monachos, & perſonas extendimus, ac ei ſuffragari volumus in omnibus, & per omnia, perinde, ac ſi prædictæ Congregationi S. Bernardi in Italia, quoad Monaſteria, Prælatos, & Monachos & perſonas, ſpecialiter, & expreſſe conceſſa, fuiſſent.

Derogatio contrariorum.

§. 23. Non obſtantibus ordinationibus & conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum Thuſciæ, & Lombardiæ Provinciarum, ac Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis, eiſdem Thuſciæ & Lombardiæ Congregationibus & illarum Monaſteriis, quomodolibet per dictam Sedem conceſſis, quibus quatenùs præmiſſis unioni, ſtatuto, ordinationi, decreto, & aliis in præſentibus literis contentis quomodolibet obſiſtere habeant, ſpecialiter & expreſſe derogamus, ac pro nullis & non conceſſis haberi volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Præſervatio ordinationum Monaſterii S. Ambroſii Mediolan.

§. 5. Per hoc autem, ordinationibus per nos ſeu auctoritate Apoſtolica de conſenſu Aſcanii Mariæ Vicecancellarii, quoad Monaſterium S. Ambroſii Mediolanenſis factis ſeu faciendis, nullum præjudicium volumus generari. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 6. die 23. Decembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Domini 1497. X. Kal. Januarii, Pont. noſtri Anno ſexto.

VIII.

Privilegia ædificantium in via Alexandrina nuper in Urbe directa, à Caſtro S. Angeli ad plateam S. Petri Principis Apoſtolorum.

Hæc privilegia quæ ſint, vide ſup. fol. 399. in conſt. 8. Sixti IV. Et ſi univerſis & ibi notavi.

Edita An. D. 1505.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ETſi univerſis Romanæ Eccleſiæ dominio temporali ſubjectis Civitatibus pro earum ſtatu proſpero, & incrementis felicibus, Apoſtolica nos de-

Hæc Bulla cadebat poſt ſequentem.

ceat proviſione conſulere, Almæ tamen Urbi noſtræ Sanctorum Apoſtolorum Petri, & Pauli Martyrio conſecratæ, quæ ipſius Petri Sedes, ſacerdotii Principatus, & Chriſtianæ religionis caput exiſtit, eo nos convenit ampliori cura proſpicere, quo ipſam Sacerdotalem Civitatem cunctis aliis prælatam, nobis quod peculiarem filiam, quadam præcipua, & ſingulari dilectione, in viſceribus gerimus charitatis.

Iſte Pont. viam directam à Porta Caſtri S. Angeli uſque ad Plateam S. Petri fieri eámque Alexandrinam appellari mandavit.

§. 1. Sanè cum ſuperiori Anno, ea deliberatione & commiſſione noſtra, pro incolarum dictæ Urbis, ac Curialium in ea commorantium, & Peregrinorum ad illam pro tempore, & præſertim hoc Sacro Anno Jubilæo Centeſimo, confluentium commoditate, ipſiuſque Urbis decore, via Recta Alexandrina nuncupata, à Porta Caſtri S. Angeli uſque ad Plateam Sancti Petri, de dicta Urbe fieri cœpta fuiſſet; ac circa illam domos, & ædificia ab utraque parte pro majori dictæ viæ ornamento extolli, & ædificare deſideramus. Nos venerabilibus Fratribus noſtris Petro Archiepiſcopo Reginen. dictæ Urbis Gubernatori, &c.

Et modo privilegia in ea Pontificatibus concedit.

§. 2. Et ut perſonæ liberè in dicta via ædificare valeant, de ſimili conſilio, ac ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ut de domibus in dicta via ædificandis, & emendis, aliàs in omnibus, & per omnia, juxta tenorem literarum Sixti Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, ac etiam noſtrarum, in favorem domos in Urbe ædificantium, & ementium editarum, quarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis, cum omnibus & ſingulis in eis contentis privilegiis, indultis, diſpenſationibus, conceſſionibus, & clauſulis, potiori pro cautela innovamus, & ad domos ædificandas hujuſmodi, ac perſonas illas ædificantes, & ementes extendimus, liberè diſponere poſſint, dictæque domus, & perſonæ ſub eiſdem literis, etiam quoad privilegia, indulta, diſpenſationes, & conceſſiones hujuſmodi, ac omnia & ſingula alia in illis contenta, ſint, & eſſe cenſeantur.

Decretum irritans.

§. 3. Decernentes irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis, à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus quoque Imperialibus, Statutis, & conſuetudinibus dictæ Urbis municipalibus, ac Eccleſiarum, Monaſteriorum, ſive Regularium locorum, quorum fundi, domus, & loca hujuſmodi locari, concedi, permutari, ſive vendi, vel alienari contigerit, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis, quæ nos in noſtris, & præfatus Sixtus prædeceſſor in ſuis literis prædictis, voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 8.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo, Pont. noſtri Anno octavo.

IX.

Quòd pauperes Jeſuati, de cætero Fratres Jeſuati S. Hieronymi nuncupentur, cæteris Religioſis ejuſmodi denominatione interdicta.

De iſto Ordine, vide notanda ad conſtit. 16. Pauli V. Religioſos. in Tomo 3.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita An. D. 1499.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

AD ſacram Petri Sedem divina diſpoſitione vocati, piis fidelium, præſertim ſub Religionis habitu Domino militantium votis, libenter annuimus, & honeſtis ſupplicum votis, favorem benevolum impartimur.

Congregatio iſta antiquitus inſtituta, Eccleſias ſub invocatione S. Hieronymi conſtruxit, & ipſum in eorum protectorem elegit.

§. 1. Sanè exhibita nobis nuper pro parte dilectorum filiorum univerſorum pauperum Societatis Pauperum Jeſuatorum nuncupatorum petitio continebat, quòd licet jam annis centum, & quinquaginta decurſis, vel circa dicta Societas inſtituta, & abinde uſque in præſentem diem, omnes eorum domorum Eccleſiæ, ſeu Oratoria ſub invocatione Sancti Hieronymi conſtructa fuerint, ipſúmque in eorum protectorem elegerint, & ſub eadem Sancti Hieronymi invocatione ſemper vixerint, prout vivunt de præſenti, ipſiúſque Sancti Hieronymi feſtivitatem, devotè & ſolemniter annis ſingulis in eorum Eccleſiis, ſive Oratoriis celebraverint, & pauperes Societatis Pauperum Jeſuatorum nuncupatorum appellati extiterint; Nihilominùs nonnulli clerici, ſive Religioſi viri, qui non ſub invocatione Sancti Hieronymi, ſed eorum Sanctorum, eorum Eccleſias olim conſtrui fecerunt, ad perturbandum, & inquietandum dictam Societatem, eorum ſanctorum invocationes mutare, & ſe eorúmque Eccleſias ſub invocatione ejuſdem Sancti Hieronymi intitulare, & denominare, ac hujuſmodi Sancti Hieronymi feſtivitatem celebrare, & ſub ejuſdem Sancti invocatione quæſtus fieri facere, in præjudicium Societatis dictorum Pauperum non verentur.

Supplicantque Papæ ut de cætero, Fratres Jeſuati S. Hieronymi nuncupentur, & Confratribus Confraternitatum in eorum Eccleſiis inſtitutis eamdem denominationem concedere poſſint.

§. 2. Et ſicut eadem petitio ſubjungebat, cùm nonnulli laici pia devotione deducti, certas Confratrias infrà circuitum domorum dictorum Pauperum de Ordinarii loci, ac ipſorum Pauperum licentia erexerint, & inſtituerint, & in dies de eadem licentia erigere velint, cupiéntque dicti Pauperes quòd ipſi dictis Confratribus, ut tàm per eos hactenus in eorum domorum circuitibus erectas Confratrias, quàm in poſterùm inibi erigendas, dicti Sancti Hieronymi denominandi, & eorumdem S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi, licentiam concedere valeant eis per nos indulgeri; Quódque etiam ipſi de cætero perpetuis futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jeſuatorum, ſed fratres Jeſuati Sancti Hieronymi appellari debeant, ſtatuere, & ordinare, aliáſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui Pontifex petita concedit.

§. 3. Nos cunctarum præſertim Religioſarum perſonarum pacem, & quietem, ſinceris exoptamus affectibus, ipſóſque Pauperes à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnibus & ſingulis Religionis Clericis, & Laicis ſub virtute ſanctæ obedientiæ, & ſi non paruerint, excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam incurrant eo ipſo, ut eorum Sanctorum invocationes, ſub invocatione dicti Sancti Hieronymi mutare, & illud nomen Sancti Hieronymi ipſis Eccleſiis appropriare, & celebritatem feſti ejuſdem S. Hieronymi, quando per eoſdem Pauperes celebrari contigerit, directè vel indirectè, quo minùs populus ad eorum Eccleſias ſive Oratoria confluant, necnon proceſſiones quaſcumque temporis feſtivitatis dicti S. Hieronymi per Dominos, Univerſitates, & Communitates Civitatum, Terrarum, & locorum hactenus ad Eccleſias, ſeu Oratoria dictorum Pauperum fieri ſolitas, & quas in poſterùm perpetuis futuris temporibus fieri contigerit, impediri, ſeu perturbare, necnon ſub invocatione dicti S. Hieronymi in præjudicium dictorum Pauperum, aliquas quæſtas facere quoquomodo præſumant, præcipiendo mandamus. Ipſis quoque pauperibus, ut dictarum Confratriarum Confratribus tàm per eos hactenus, eorumdem Pauperum domorum circuitibus erectas confratrias, quàm in poſterùm ibidem erigendas, confratrias dicti S. Hieronymi denominandi, ipſúmque S. Hieronymum pro eorum vexillo deferendi licentiam concedere poſſint indulgemus. Ac ſtatuimus, & ordinamus, quòd dicti Pauperes de cætero etiam perpetuis

futuris

futuris temporibus non pauperes Societatis Pauperum Jeſuatnrum, ſed tantùm Fratres Jeſuati dicti S. Hieronymi denmminentur, & appellentur.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus conſtiturionibus, & ordinationibus Apoſtulicis, ac Societaris ſtatutis, ac conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumprorum.

§. 5. Et quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula loca in quibus dictorum Pauperum domus conſiſtunt deferre, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis ſigillo alicujus Prælati, & Notarii rugati ſigno & ſubſcriptiune mnniris, esdem prorſus fides in omnibus adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſeutibus originalibus literis, ſi foreut exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 8. die 22. Aug.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incatnationis Dominicæ 1499. 11. Kal. Septembris Pont. noſtri Anno 8.

X.

Inſtitutio officii Summatoris literarum Apoſtolicsrum, in ufficium perpetuum vacabile, cum indultorum & gratiarum conceſſione.

Nobiliorem hujus officii ſtatum, & miniſtros, præfini vit: ac uni ex S. R. E. Cardinalibus conferri juſſit Pius V. ut infrà in ejus conſt. 105. *Pontifice. Tom. 2.*

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita A. D. 1500.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus inſtiturionis officii.

IN eminenti Apoſtolicæ Sedis ſerpcula, Romanus Pontiſex diſpoſitione divina conſtitutus, ad ea libenter intendir, per quæ ad recipiendum literas Apoſtolicas per Cameram pro tempore expediendas, & illarum ſummaria facienda, cáque refetenda, talis perſona deputetur, quæ ad præmiſſa peragenda fidelis, & idonea habeatur, & puſtquàm in iis inſtructa laudabiliter verſata fuerit, nequeat amoveri, cùm ex amotione prædicta, tàm propter imperitiam, quàm parvam cognirionis literarum prædictarum experientiam, eidem expedirioni non parva ſcandala, & peticula poſſent faciliter provenire, cum ejuſdem Sedis iguuminia, ac gravi partium expeditionis hujuſmodi, in Romana Curia, ad quam de diverſis Mundi partibus continuò confluit multitudo, perſequentium diſpendiu, & dettimento.

Inſtitutio officii. Summatoris literarum Apoſtolicarum, vacabilis, ad inſtar aliorum officiorum Rev Cameræ Apoſt.

§. 1. Cùm itaque officium recipiendi, videndi, ſummandi, & reſerendi literas Apuſtolicas, quæ per Cameram Apoſtolicam pto tempore expediuntur, quòd dilectus filius Magiſter Ludovicus de Panſfid. decanus Eccleſiæ Oveten. Scriptor, & familiaris noſter, ex ſœl. rec. Innocentii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri, & deinde dicto prædeceſſore (ut Domino placuit) de medin ſublato, & nobis divina favente clementia ad apicem ſummi Apoſtolatus aſſumptis, ex noſtra conceſſione, fideliter & laudabiliter, per duodecim annos vel circa exercuit, pro faciliori literarum earumdem in dicta Camera directione, & expeditione, admodùm neceſſarium exiſtat, expediátque ut officium prædictum, ad inſtar aliorum dictæ Cameræ officiurum, perpetuum fiat, quo cum majori fide, cura & diligentia valeat exerceri; Nos volentes debitè providere, prædictum Ludovicum, qui etiam continuus commenſalis noſter, & literarum Apoſtolicarum de minnti Parcho Abbreviator, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ Oſtiarius exiſtit, ob grata devotionis & familiaritatis obſequia, quæ nobis, & Apoſtolicæ Sedi hactenus impendit & adhuc ſolicitis ſtudiis impendere non deſiſtit, necnon laudabilia probitatis & virtutum merita, quibus perſonam ſuam, tàm familiari experientia, quàm etiam fidedignorum teſtimoniis, juvari percepimus: ſavore proſequi grstioſo, ipſamque à quibuſvis excommunicationis &c. cenſeotes, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Officium Somatoris literarum per Cameram prædictam expediendarum hujuſmodi, ad inſtar aliorum dictæ Curiæ officiorum perpetuorum auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium erigimus, & inſtituimus, ſtatuentes & ordinantes, quod de dicto officio, tàm hac prima vice, quam quotiens deinceps pro tempore illud vacare contigerit, perſonæ ad illud exercendum idoneæ, per eam quoad vixerit tenendo & exercendo, per nos, & ſucceſſores nuſtros Romanos Puntifices canonice intrantes provideri, ſeu illud concedi, & aſſignari debeat, liceátque dicto Ludovico, & officium ipſum pro tempore obtinenti, de illo, prout Scriptores literarum Apoſtolicarum, de officio Scriptoriæ literarum earumdem diſponere poſſunt, diſponere, ac literas per dictam Cameram expiendas more ſolito recipere, videre, & ſumare, ac nobis & ſucceſſoribus noſtris prædictis, ſeu reſidentibus dictæ expeditioni pro tempore depuraris, ut moris eſt referre, illáſque ad Cameræ & Secretariæ Apoſtolicarum regiſtra dirigere, qui de ſalario ſolito contentari tenentur.

Conceſſio privilegiorum, & emolumentorum.

Tu ad hoc vide Bullam Pii V. cit. in rubr.

§. 2. Ac omnibus privilegiis, gratiis, indultis, exemptionibus, honoribus, prærogativis, & immuniratibus, quibus Scriptores literarum earumdem utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere. Et nihilominùs de hujuſmodi officio ſic à primæva ejus erectione vacan. cum honoribus, oneribus, ſalariis, emolumentis conſuetis, ac aliis præmiſſis, dicto Ludovico motu, ſcientia & auctoritate præmiſſis, providemus, illúdque ſibi quamdiu vitam duxetit in humanis concedimus & aſſignamus. Decernentes eumdem Ludovicum, ad afficium hujuſmodi, ejúſque liberum exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta aliáque præmiſſa, per dictos Præſidentes recipiendum, & admittendum fore, prout nos illum ex nunc recipimus, & admittimus.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§. 1. Quocirca dilecto filio Magiſtro Franciſco Roemulo, Clerico Narden. Protonotario noſtro, pro nobis, & Romana Eccleſia Urbis Gubernatori, & in Camera prædicta pro dilecto filio Raphaële S. Georgii ad velum aureum Diacono Cardinali Camerario noſtro, Locumtenenti, per Apoſtolica ſcripta, motu ſimili mandamus, quatenus præmiſſa omnis & ſingula, ubi, quando, & quoties opus fuerit, publicari faciat, auctoritate noſtra dictum Ludovicum ad effectum hujuſmodi, ejúſque liberum exercitium, ac honores, onera, & emolumenta, aliáque præmiſſa recipi, & admiti, juxta dicti decreti continentiam & tenorem, non permittentes, eum per dilectos filios Secretarios noſtros, ſeu quoſcumque alios, deſuper quovis modo moleſtari. Contradictores &c.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque, aut ſi Secretariis prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 9. die 23. Sept.

Dat. Romæ, apud S. Petrum, Anno &c. 1500. decim Kal. Octobris, Pont. noſtri Anno nono.

XI.

Contra offendentes, per ſe vel alium litigantes in Curia Romana, eorumque Judices, Advocatos, Procuratores, Notarios, teſteſque & alios.

In eoſdem, Romani Pontifices annis ſingulis anathematis ſententiam promulgant, in die & Bulla Cænæ Domini, uti videre eſt infrà in Pauli V. conſt. 63. *Paſtoralis.* §. 12. *& apud eam conſimiles Bullas indicabo in Tomo* 2.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita An. D. 1500.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN eminenti Sedis Apoſtolicæ ſpecula, divina diſponente clementia, licet immeriti, conſtituti, inter multiplices noſtræ ſolicitudinis curas, quibus aſſiduè premimur, illam pro noſtro Paſtorali

officio in primis ſuſcipere debemus, per quaoi noſtræ proviſionis opere, ad Romanam Curiam (ad quam veluti fidelium matrem, & magiſtram, ac Iuſtitiæ fontem pro illa conſequenda, continuè de diverſis Mundi partibus confluit multitudo) pro eorum cauſis tractandis confugientes, illáſque in eadem proſequentes, ſublatis quibuſvis impedimentis, jura ſua proſequi, & illa proſequendo, in eadem Curia liberè, rutè, & quietè perſonaliter valeant permanere, prout perſonarum & temporum condirione inſpecta, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

In Bulla Cœnæ Domini, excommunicantur qui offendunt litigantes in Curia, eorúmque patroni &c. ut in Bullis cit. in rubr.

§. 1. Sanè tam dilectorum filiorum cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoris eorúmqueLocatenentium, & aliorum fidedignorum relatiooe, quàm multorum cauſas ſuas in dicta Curia proſequenrium, graviſſimis querelis, non ſine maxima mentis noſtræ perturbationa ſæpenumero accepimus, quod licet nos, fœl. rec. Innocentio Papa VIII. prædeceſſore noſtro, ſicut Domino placuit, ſublato de medio, ad ſummi Apoſtolatus apicem, divina ſavente clementia, aſſumpti, tàm ejuſdem Innocentii, quàm aliorum Romanorum Ponrificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum, veſtigiis inhærentes, ſingulis annis, in die Cœnæ Domini per literas noſtras, inter cætera, omnes illos, qui per ſe vel alium, ſeu alios, quaſcumqae perſonas, Eccleſiaſticas vel ſæculares ad eamdem Cutiam, ſuper cauſis & negotiis ſuis recurrentes, illaque in eamdem proſequentes, aut procurantes, negotiorum geſtores, Advocatos, vel procuratores ipſarum, aut etiam Auditores, ſeu Judices ſuper dictis, ſeu negotiis deputatos, occaſione cauſarum vel negotiorum hujuſmodi verberarent, mutilarent, vel occiderent, aut bonis ſpoliarent, & qui per ſe, vel alium, ſeu alios, directè vel indirectè, prædicta exequi, vel procurare aut eiſdem conſilium, vel favorem præſtare non verebantur, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, ac ſtatus forent, etiam ſi Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgerent dignitate, publicè excommunicare, & anathematizare conſueverimus, prout alii prædeceſſores præſati, etiam per eorum literas ſingulis annis, dictæ die facere conſueverant, à quibus quidem ſententiis, nullus, per alium quam Romanum Pontificem, niſi dumtaxar in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tunc, niſi ſub certis modo & forma expreſſis, abſolvi poteſt.

Verumtamen offendentes ejuſmodi adhuc reperiuntur.

§. 2. Tamen dierum creſcente malitia, quamplures iniquitatis filii perditionis alumni, excommunicationis, & anathematis hujuſmodi ſententias parvipendenres, horrenda inhumanitate, deteſtandaque ſævitia, mortem ſitientes aliorum, videntes forſan ſe in cauſis per eos vel contra ipſos in dicta Curia pro tempore moris, juſtitiam non fovere, ſuorum ſalutis, ſtatus, & honores immemores, humani generis hoſte procurante, Deique timore poſtpoſito, eorum in dictis cauſis adverſarios, aut illas proeis in eademCutia proſequentes, aut procurantes, Advocatos, vel Procuratores eorum, teſtéſque & cauſarum prædictarum Notarios, multotiens diverſis excogitatis minis afficere, invadere, verberare, mutilare, occidere, ſeu per alios, etiam aſſaſſinos, talia procurare, & exequi (proh dolor!) auſu temerario non erubeſcunr, adcò ut plerumque jus ſuum in ipſa Curia proſequentes metu, & quadam deſperatione deducti, cauſas ſuas deſerere, aut non ſine magno ipſorum præjudicio & detrimento ad concordiam ſeu alias tranſactiones inhoneſtas, pactionéſque illicitas, contra conſuetam dictæ Curiæ libertatem devenire, & ab ipſa Cuira diſcedere cogautur, in Divioæ majeſtatis offenſam, juriſdictionis & auctoritatis Apoſtolicæ læſionem, animarum periculum, pernicioſum quoque exemplum & ſcandalum plurimorum.

Hic Pont. innovat omnes pœnas adverſùs prædictos impoſitas.

§. 3. Nos igitur, qui eamdem Romanam Curiam, veluti ſupremum juſtitiæ Tribunal, & ſaluberrimum oppreſſorum omnium refugium, liberam immunem, & ſecuram omnibus conſervare debemus conſideraotes attentiùs, quod plures pœnarum gravitas, quàm Dei timor arcere ſolet à voluotate peccandi, & proptereà tanto periculo volentes occurrere animarum, ac tàm neſarios præſumptores & facinoroſos homines, Eccleſiaſticæ animadverſionis mucrone ferire, ut metus pœnæ, meta hujuſmodi præſumptionis exiſtat, hujus perpetuæ irreſragabilis conſtitutionis edicto, de venerabilium Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, prædictas excommunicationis, & anathematis, omnéſque & ſingulas alias ſententias, ceoſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, in talis præſumentes, per canonicas ſanctiones, ac alias Apoſtolicas conſtitutiones, quomodolibet latas & promulgatas, auctoritate Apoſtolica approbanres, & innovantes, ad omnes & ſingulos prædictos, qui forſan ſub illis comprehenſi non eſſent, extendentes, & amplianres, ſtatuimus, & ordinamus,

Al'iſque pœnas infligit.

§. 4. Quòd deinceps perpetuis futuris temporibus, omnes & ſingulæ Eccleſiaſticæ, ſæcularéſve perſonæ, cujuſcumque qualitatis, dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & præeminentiæ fuerint, quæ carum in cauſis, tàm beneficialibus, quàm profanis, ac criminalibus, ſive mixtis, in dicta Curia nunc & pro tempore pendentibus (etiam ſuper his, quibus literæ executoriales jam decretæ, ſuum debitum conſecutæ non fuiſſent effectum) adverſarios, vel illas pro eis proſequentes & procurantes, ſive Advocatos, anr Procuratores ipſorum aut Auditores, & alios Judices quoſcumque, teſtes, & Notarios prælaros, minis afficere, invadere, verberare, mutilare, & occidere, ſeu per alios talia procurare, & exequi quomodolibet præſumpſerint (quamquam mutilatio vel mors ex hoc forſan non ſequatur) aut tales ſcienter receptaverint, defenderint, ſeu occultaverint, eiſque conſilium, auxilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè præſtiterint, ſive quæ præmiſſa etiam pro aliis, quomodolibet commiſerint, ultra ſenrentias, cenſuras, & pœnas prædictas (quas etiam ipſi pari modo incurriſſe noſcantur) ſi ex collitigantibus, cauſam ipſam, & omne jus, tàm in petirorio quàm poſſeſſorio, ac in re, vel ad rem, cauſa vel occaſione hujuſmodi, quomodolibet competens, eo ipſo perdant penitùs & amittant. Si verò alii fuerint, ab ipſa Curia & omnibus ejuſdem Romanæ Eccleſiæ terris, perpetui exilii, omni ſpe reſtitutionis adempta; & ſi mutilatio membri, vel mors (quod Deus avertat) ſubſequatur, ultra cauſæ, & juris amiſſionem, ac exilii pœnam hujuſmodi, tàm ipſi, quàm pro eis præmiſſa exequentes, & omnes alii ſupradicti, depoſitionis à dignitate, honore, ordine, officio, & beneficio, ac læſæ Majeſtatis criminis ſenrentias incurrant ipſo facto. Eorúmque officia etiam ejuſdem Romanæ Curiæ, ac beneficia quæcumque ex tunc ipſo jure vacare decernimus, & quæ, ut præmittitur, vacatura, noſtræ & Sedis prædictæ collationi, & diſpoſitioni, de ſimili Fratrum eorumdem conſilio reſervamus, liberè aliis per nos & Sedem prædictam dumtaxat conſerentur, inhibentes ne quis præter Romanum Ponrificem, quacumque ſit ſuper hoc auctoritate munitus, de illis diſponere, vel circa illa per viam permutationis, vel alias innovare quoquomodo præſumat. Decernentes ex tunc irritum, & inane, ſi ſuper his, à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari. Sintque etiam io ſuis bonis omnibus, à cunctis perpetuò diffidati nihilominùs & banniri, ac infames, & inhabiles babeantur. Et poſtquàm probabilibus conſtiterit argumentis, aliquem ſcelus tàm execrabile commiſiſſe, nullatenùs alia excommunicationis & anathematis, amiſſionis, depoſitionis, ſeu diffidationis & banni hujuſmodi, adverſus eum ſententia requirarur. Et ut ipſi nefarii præſomptores, ac facinoroſi homines, à tam execrabili ſcelere faciliùs & frequentiùs reprimantur, omnibus & ſingulis, Eccleſiaſticis ſæcularibúſque perſonis, etiam cujuſcumque dignitaris, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtant, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub

ſimili

ſimili excommnnicationis, & anathematis latæ ſententiæ pœna, à qua nonniſi, ut præfertur abſulvi poſſint) diſtrictiùs injungimus, ut omnes, quos præmiſſa commiſiſſe, procuraſſe, aut mediatores fuiſſe, ſciverint, Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, vel alteri per quem ad ejus notitiam facilè poſſit pervenire, per ſe vel alios, quanto citiùs revelare non omittant, pro revelatione hujuſmodi gratiam, & ſi complices fuerint, veniam conſecuturi.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ præfati prædeceſſores in ſuis, & nos in noſtris literis prædictis, volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio publicandi.

§. 6. Ut autem, præſentes ad communem omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apoſtolica, & Audientia literarum contradictarum (quas ex tunc quoſcumque ligare decernimus,) & deinde ſingulis añis prima die, qua per præſatos Auditores, & Locatenentes audientia tenetur, in loco dictæ Audientiæ publicari, & in dicta Cancellaria inter alias extravagantes, ac etiam inter dictorum Auditorum conſtitutiones deſcribi, ut hi, quos contigerit, quòd ad ipſorum notitiam non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile apud ipſos remanere incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergò &c. noſtræ approbationis, invocationis, extenſionis, ampliationis, ſtatuti, ordinationis, conſtitutionis, reſervationis, inhibitionis, injunctionis, voluntatis, mandati, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis &c.

Dat. P.A. 10. die 13. Apr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1502. Idibus Aprilis, Pont. noſtri Anno decimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Domini 1502. *die* 24. *Aprilis, Pont. Sanctiſſ. D. N. Papæ Alex. VI. Anno* 10.

A. de Gottifredis Cuſtos.

XII.

Conceſſio Gubernii quarumdam Terrarum Status Eccleſiaſtici, Clericis R. Cameræ Apoſt.

De eorum munere, juriſdictione, & privilegiis, habes ſup. in Eug. IV. conſt. 13. *Inter. fol.* 311. *in Calliſto III. conſt.* 1. *Quæ laudabili. fol.* 362. *Sixto IV. conſt.* 1. *Diſpoſitione. fol.* 387. *ac Innocen. VIII. conſt.* 2. *Cùm ſicut. fol.* 435. *Et infrà vide Jul. II. conſt.* 8. *Ex injuncto. & Leon. X. conſtit.* 34. *Licèt, ac Pii IV. conſt.* 55. *Romanus ubi notabo. in Tomo* 2. *fol.* 79.

ALEXANDER EPISCOPUS,

Edita An. D. 1502.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

ET ſi ex Paſtoralis officii nobis licèt imparibus divina diſpoſitioni commiſſi ſolicitudine, de cunctorum Chriſtifidelium ſalubri, & pacifico ſtatu jugiter cogitare teneamur, Caſtra tamen, & loca temporali dominio Romanæ Eccleſiæ ſubjecta, & illorum incolas majori affectione complectimur, & ut tàm pacis tempore ſuo proſpero, & fœlici regimine gubernentur, quàm in occurrentibus guerrarum turbinibus, vigilium Gubernatorum providentia, & ſolicitudine inſimul, faciliùs defendantur, & conſerventur illæſa; prout temporum & locorum qualitate penſata, eorúmque utilitati, & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ ſtatui in Domino conſpicimus expedire, de remedio providemus opportunò.

Caſtra quædam hic ſpecificata ob guerrarum turbines &c. maxima damna patiebantur.

§. 1. Sanè Cæſarum, Porcariæ, Maccimi, Purhani, Colliſcampi, Meſſanani, Ciſternæ, Florenzolæ, Scoppi, Fogliani, Rapicciani, Palatii, Aretii, Cordigliani, Maghani, Buellárii, Mantrellarum, Balvini, Sterpeti, Appollenacii, Poggi, Appecani, Aquæ Palumbi, & Vallis Peracbiæ, ac alia Caſtra, & loca Terrarum ſpecialis commiſſionis Arnulphorum Spoletanæ diœceſis S. R. E. immediatè ſubjecta, ſeu eorum aliqua, quæ ab immemorabili tempore, patrimoniales, & peculiares Apoſtolicæ Sedis, & S. R. E. ſpeciali prærogativa habita fuerunt, & ſunt, prout Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum hactenùs munimenta teſtantur, ac dilecti filii eorum incolæ, & habitatores, ob diſſenſiones, differentias, ſcandala, & guerrarum turbines, quæ ſuperioribus annis, inter dilectos filios Spoletan. & Interamnen. Civitatum noſtrarum Communitates, & alias, etiam occaſione illarum Gubernationis evenerunt, tot hominum cædes, rapinas, prædas, & alia graviſſima diſpendia pertuliſſe noſcantur, ut niſi ſuper his, ne in poſterùm ſimilia eveniant, opportunis remediis occurratur, veriſimiliter formidandum ſit, ne Caſtra, & loco hujuſmodi, vel eorum magna pars, non ſine gravi noſtra, & Cameræ Apoſtolicæ jactura deſtruantur, deſolentur, aut ab eorum habitatoribus deſerantur.

Illáque hic Pont. pro eorum meliori regimine, à ſuperioritate Civitatum Spoletana, & Interamnen. eximit.

§. 2. Nos igitur qui inter vàrias curas, quibus continuò premimur, illa præcipuè ſolicitamur, ut Terræ, & loca eidem R. E. ſubjecta, ſub ſtatu tranquillo, & pacis amœnitate gubernentur, volentes ſuper his, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, ac quæſtionum, ſcandalorum, & guerrarum hujuſmodi fomenta, quantum nobis poſſibile eſt, penitùs extirpare, ac attendentes quòd ſi Caſtra, & loca hujuſmodi regimini, ac gubernationi dilectorum filiorum Clericorum prædictæ Cameræ Præſidentium, quibus omnium Terrarum, & locorum S. R. E. in temporalibus præcipuè cura imminet, ſubjicerentur eorum incolæ, & habitatores prædicti, laudabiles ſe recepiſſe Rectores, cum maximis eorum commodis lætarentur, habita ſuper his cum fratribus noſtris ejuſdem S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, ac de eorum conſilio, omnia, & ſingula Caſtra, & loca prædicta, cum omnibus, & ſingulis eorum, & cujuſlibet ipſorum incolis, & habitatoribus, eorúmque bonis, & rebus, ac diſtrictibus, territoriis, terminis, Villis, Arcibus, Fortilitiis, Caſalibus, Montibus, Vineis, ſilvis, pratis, paſcuis, nemoribus, aquis, aquarum ductibus, fluminibus, & fluminum alveis, torrentibus, piſcationibus, molendinis, terris cultis & incultis, juriſdictionibus, & aliis quibuſvis juribus, & rebus eorumdem, ab omni ſuperioritate, dominio, gubernio, regimine, poteſtate Spoletan. & Interamnen. hujuſmodi, & quarumcumque aliarum Civitatum, earúmque Communitatum, ac aliorum Superiorum, & Gubernatorum quorumlibet necnon ab omni juriſdictione, ſuperioritate, poteſtate, ac onere, inferioritate, recommendatione, & ſubjectione, realibus, & perſonalibus quibuſcumque, perpetuis, ſive temporalibus, in quibus Caſtra, & loca prædicta, & eorum ſingula, Civitatibus, & Communitatibus prædictis, & earum cuilibet, etiam ex quibuſvis cauſis quomodolibet obligentur, & teneantur, auctoritate Apoſtolica, ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium penitùs eximimus, & totaliter liberamus; ac exempta, & liberata eſſe, & Spoletan. & Interamnen. hujuſmodi, aut aliquam aliam Communitatem, & aliquem alium Gubernatorem, in Caſtra, & loca præfata, vel eorum aliquod, eorúmque incolas, & habitatores præſentes, aut futuros, ac diſtrictus, terminos, bona, jura, & res earumdem, aliquam juriſdictionem, ſuperioritatem, gubernationem, arbitrium, aut aliam poteſtatem exercere, ſeu habere nullatenus poſſe, ex ſimili ſcientia decernimus, & declaramus.

Eorúmque Gubernium Clericis R. Cameræ Apoſt. committit.

§. 3. Et nihilominùs omnia, & ſingula Caſtra, loca, incolas, habitatores, diſtrictus, territoria, terminos, loca, & res hujuſmodi, regimini, gubernationi, Clericorum Cameræ hujuſmodi conſilio, & ſcientia ſimilibus ſpecialiter expreſſè, & im-

nediatè ſubjicimus, & ſubjecta eſſe volumus, ſalvis tamen ſemper Ordinariis introitibus prædictæ Cameræ debitis, ex quibus conſueta onera, pro cuſtodia Arcis dicti Caſtri Cæſarum perſolvi volumus. Et inſuper Collegio Clericorum hujuſmodi eodem tenore committimus, & mandamus, quatenus omnia, & ſingula Caſtra, & loca, eorumque habitatores, bona jura, & res prædictas, ſub eorum gubernio, & regimine hujuſmodi recipiant, & habeant, & prudenter regant, atque gubernent, ac benignè pertractent, ſub juſtitiæ libramine debito, faciendo præmiſſa omnia inviolabiliter obſervari, non permittentes ea, vel eorum aliquod per Communitates prædictas, vel quaſcumque alias, cujuſcumque ſtatus, præeminentiæ, dignitatis, auctoritatis, & conditionis exiſtant, aliquatenus infringi, ſeu loca, Caſtra, & incolas, habitatores hujuſmodi contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia opportuna juris, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Quibuſcumque non obſtantibus. §. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis locorum municipalibus, conſuetudinibus, & præſcriptionibus, quibuſvis privilegiis, indultis, immunitatibus, exemptionibus, donationibus, alienationibus, conceſſionibus, diſpoſitionibus, & literis tàm per quoſcumque Romanos Pontifices, quàm per Nos, & Sedem Apoſtolicam, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis irritantibuſque & aliis decretis, ac etiam Motu proprio, & ſimili ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & ex quibuſvis etiam maximis, & urgentiſſimis cauſis, & neceſſitatibus, etiam de ſimili conſilio, eiſdem Communitatibus, Gubernatoribus, & perſonis, ac quibuſvis aliis, communiter vel diviſim hactenus quomodolibet conceſſis, & factis, ac confirmatis, approbatis, & innovatis nominatim, ſpecialiter, & expreſſe, & in poſterùm forſan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis, & innovandis. Quibus etiam pro illorum ſufficienti derogatione, de illis totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, &c. ac de verbo ad verbum infererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quoad præmiſſa dumtaxat harum ſerie eadem ſcientia ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & illa nemini aliquo umquam tempore ſuffragari volumus, & decernimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli &c.

Dat. P. A. 10. die 29. Apr. Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1502. 3. Kal. Maji, Pont. noſtri Anno 10.

PIUS TERTIUS PONT. CCXIX. ANNO DOMINI MDIII.

Anno 1503. Pius III. Senenſis, Franciſcus Piccolominus anteà dictus, Cardinalis primus Diaconus. Creatus 10. Kalend. Coronatus 8. Idus Octobris, Anno 1503. Vixit dies 26. Non creavit Cardinales. Obiit 15. Kalend. Novemb. 1503. ſepultus fuit in Baſilica S. Petri, in Sacello S. Andreæ. Vacavit ſedes dies 14.

JULIUS SECUNDUS PONT. CCXX. ANNO DOMINI MDIII.

Anno 1503. Julius II. de Savona, Julianus de Ruvere anteà dictus, Raphaëlis Ruverei filius, Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & major Pœnitentiarius Creatus Kalend. Novembris, Anno Domini 1503. 6. Kal. Decemb. eodem anno. Sedit annos 9. menſes 3. dies 21. Creavit Cardinales 27. Obiit 9. Kalen. Martii, Anno Domini 1513. Corpus ejus in æde S. Petri ad Vincula ſepultum eſt. Vacavit ſedes dies 17.

Monaſterium Caſſinenſe Ordinis S. Benedicti, Congregationi Monachorum S. Juſtinæ de Obſervantia ejuſdem Ordinis unitur, & d. Congregationem Caſſinenſem aliàs S. Juſtinæ denominari præcipitur, & privilegia omnia communicantur. I.

Pro Monachorum ſtatu, multa edixerunt Innocentius III. in cap. 6. & Honorius III. in cap. 8. de ſtatu Monach. necnon Clemen. V. in Clement. 1. eodem tit. ac Benedict. XII. in ejus conſtit. 5. Summi, fol. 218.

Tempore autem Martin. V. inſtituta eſt reformatio Congregationis S. Juſtinæ, cui conceſſa fuerunt multa privilegia, ut in Eug. IV. conſt. 2. Diſpoſitione. fol. 320. & conſt. 5. Et ſi ſolicitudinis. fol. 322. & pariter in conſt. 8. Innocent. VIII. Devotionis. fol. 834. Hic modo Pontifex dictas Congregationes univit, privilegia communicavit. & Congregationem Caſſinenſem denominavit Et ei nonnulla privilegia tribuit Paul. III. ut infra in conſt. 15. Benignitas. & etiam Pius IV. conſt. 97. Sedis. Tom. 2. fol. 136. ac Pius V. in conſt. 129. Dum ad. Deinde Greg. XIII. contra ambientes, & appellantes edidit conſt. 16. Nihil. in d. Tom. 2. Et poſtremò Paul. 5. alia ſtatuit, in conſtit. 33. Cum ſicut. Tom. 3.

Demùm à S. D. O. Urbano VIII. nonnulla decreta ſunt circa electionem Definitorum, ac auctoritatem Dietæ, ut in conſt. 87. Commiſſi, infrà Tom. 4. Confirmavit etiam Decretum editum, à Sacra Rituum Congregatione ad favorem Abbatum hujus Congregationis ſuper uſu Baldachini, & Miniſtrorum in conſtitut. 101. Exponi. in d. Tomo 4.

JULIUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1503.

Exordium. SUPER cathedram Paſtoralis præeminentiæ diſpoſitione divina, meritis licet inſufficientibus confidentes, pio ac ſancto deſiderio cupimus efficere ut Monaſteria & loca religioſa quæcumque per noſtræ operationis diligentiam, gratia cooperante divina ſalubriter dirigantur, & in eis regularis diſciplinæ norma ſervetur, cultus divinus augeatur, charitas vigeat, humilitas perſeveret, & omnis benè vivendi modus teneatur, ut æternæ vitæ præmio valeant ſtabiliri fœliciter.

Monaſterium Caſſinenſe, quod antea erat commendatum, hic modo Pontifex, ad majorem regularis obſervantiæ profectum. §. 1. Sanè Monaſterio Caſſinenſe, nullo medio ad Rom. Eccleſiam pertinente, Ordinis S. Benedicti nullius diœceſis, quod dilectus filius noſter Joannes S. Mariæ in Dominica Diaconus Cardinalis ex conceſſione, & diſpenſatione Apoſtolica in commendam nuper detinebat commenda hujuſmodi ceſſante, ex eo quod idem Joannes Cardinalis illi hodiè in manibus noſtris ſpontè & liberè ceſſit, nóſque ceſſionem ipſam duximus admittendam, verum & ultimum ſupradicti Monaſterii vacationis modum, præſente pro expreſſo habentes, ad proviſionem ſuper ipſius Monaſterii regimine celerem, & fœlicem, ne Monaſterium ipſum longæ vacationis exponatur incommodis, paternis ſtudiis intendentes, poſt deliberationem, quam deſuper cum fratribus noſtris habeamus dirigentes, demum ad dilectos filios Monachos Congregationis S. Juſtinæ de Padua ſupradicti Ordinis, ſub regulari obſervantia viventes, direximus oculos mentis noſtræ, ſperantes, quòd ſicut Congregatio ipſa per univerſam Italiam per in-

cremen-

crementa temporum, ſuos palmites dilatavit, ſic obique virturum radiis jugiter creſcat, ſi Monaſterium ipſum eidem Congregationi perpetuò uuiretur, annecteretur, incorporaretur, vigerétque in eo regularis obſervantia ſuprà dicti Ordinia Monaſterium tpſum regulari obſervantia hactenùs deſtiturum (cùm tamen caput omnium Monaſteriorum ſuprà dicti Ordinis exiſtat, & in eo corpus ſanctiſſimi Benedicti multa cum veneratione conſervetur) exinde votivæ reformationis ſuſciperet incrementum, & eorumdem Monachorum exemplari vita nobis, tunc in minoribus couſtitutis eorum Protectore exiſtentibus nota, & accepta, in temporalibus & ſpiritualibus ſperatæ proſperitatis ſucceſſibus gratularetur, ſuccederétque in ea divini cultus augmentum, cum incolarum, & habitatorum, ac omnium aoimarum ſalute.

Unit & annectit Congregationi S. Juſtinæ dei obſervantia.

§. 2. Quibus omnibus debita meditatione penſatis, Monaſterium prædictum, ſicut præfertur, vacans cum illi annexis, ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis, eidem Congregationi per Abbatem tempotalem juxta ejuſdem Congregationis laudabiles rirus, & mores, ac regularia inſtituta ejuſdem Ordinis, & eidem Congregationi per Sedem Apoſtolicam conceſſa privilegia, & indulta perpetuis futuris temporibus duratura, ad inſtar aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis eidem Congregationi unitorum, annexorum, & incorporatorum, per Præſidentem Coogregationis hujuſmodi, & Definitores pro tempore exiſtentes deputan. tenendum, regendum, & gubernandum, de eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, Apoſtolica auctoritare renore præſentium perpetuò uniinus, annectimus, & incorporamus, ac volumus, ſtatuimus, & ordinamus illud de cætero dictæ Congregationia eſſe, ac juxta mores & ritus, & inſtituta prædicta perpetuò regi, & gubernari debere, licerêque Præſidenti, & Definitoribus, ac Congregationi præfatæ, per ſe, vel alium, ſeu alios regiminis, & adminiſtratioois, ac bonorum omnium mobilium, & immobilium dicti Monaſterii poſſeſſione, vel quaſi, propria auctoritate liberè apprehendere, ac perpetuò retinere, ac illud, ot præfertur, regere, & gubernare, cujuſvis licentia ſuper hoc minimè requiſita. Ac illos ex Monachis dicti Monaſterii, qui ſub dicta obſervantia vivere nollent, inde amovere, ac ipſius ad alia Monaſteria dicti Ordinis ubi benevolos invenerint receprores, ſeſe transferendi licentiam habeant, qui tamen beneficia Eccleſiaſtica, vel alia, unde vivere poſſint nou habuerint, quoad vixerint, aut donec dictos benevolos invenerint receptores, Monachalem portionem, & ex fructibus dicti Monaſterii accipiant.

Et hanc Congregationem Caſſinenſem aliàs S. Juſtinæ denominari mandat.

§. 3. Necnon Congregationem ipſam, propter nomen & dignitatem Monaſterii hujuſmodi (quod aliorum Monaſteriorum dicti Ordinis caput eſt, ot præfertur) de cætero Caſſinenſem Congregationem aliàs S. Juſtinæ, nuncupari debere.

Privilegia omnia communicat.

§. 4. Omnibus ramen & ſingulis privilegiis, & immunitatibus, & exemptionibus, conceſſionibus & indultis, hactenus Congregationi S. Juſtinæ hujuſmodi conceſſis, in ſuo robore, & firmitate perſiſtentibus, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi hujuſmodi titoli mutatio, ſeu variatio, facta non eſſet, & hujuſmodi privilegia à principio Congregationis Caſſinenſis, aliàs S. Juſtinæ hujuſmodi ſpecialiter & expreſsè conceſſa fuiſſent.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſterii, ac Congregarionis Ordinis prædictorum juramento, confirmarione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſtitutionibus, cæteríſque contrariis quibuſcumque. Nos enim ex nunc irritum decernimus & inane, ſi ſecus ſuper his à quocumque quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Dat. P. An. 1. die 22. Novemb.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertio, decimo Kalend. Septembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Contra Barones, & Communitates Status Eccleſiaſtici, eorum territoria non cuſtodientes à Bannitis, furibus, & aliis delinquentibus.

Hæc Bulla confirmatur & extenditur infrà à Leone X. in conſt. 28. Romani, Pio IV. in conſt. 27. In eminenti, fol. 41. Tom. 2. Pio V. in conſt. 19. Ex ſuperna, Greg. XIII. conſtit. 65. Tanta, & Six. V. in conſtitut. Hoc noſtri, ubi plenè notabo in Tomo 2.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1504.

Dilectis filiis Baronibus, Domicellis, Communitatibus & Univerſitatibus Terrarum & caſtrorum eorumdem, necnon aliis civitatibus & Univerſitatibus Oppidorum, & Terrarum S. R. E. mediatè, vel immediatè ſubjectis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Plerique Pont. quorum conſt. hic non habes ediderunt Bullas contra Barones & communitates non cuſtodientes eorum territoria.

QUia nihil eſt, quod magis expediat noſtræ Almæ Urbi, & Curiæ, ac cæterorum ſubditorum S. R. E. quieti & regimini, quàm quòd euntes, & redeuntes ad eamdem, ac cæteras terras ejuſdem S. R. E. ſecurè & liberè, ſine incurſione, offenſione, & invaſione latronum, furum, ac ſicariorum, & aliorum malè viventium ſtare, ire, & redire poſſint, & valeant, ac proptereà, tàm de jure communi, quàm ex ſpecialibus ordinationibus fœl. rec. Pauli II. & Sixti IV. noſtri ſecundùm carnem patrui, ac Innocentii VIII. & Alexandri VI. prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum ſtatutum fuerit, ut omnes Barones, & Domicelli, & Univerſitates caſtrorum eorumdem, ac civitates, & cætera terræ, & oppida Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediatè & immediatè ſubjecti, & ſubjectæ, eorum Terras, & Oppida, Villas, & Territoria quæcumque à dictis latronibus, ſicariis, furibus, & aliis delinquentibus cuſtodirent, & ſecura, ac libera facerent, alias ad emendationem omnium damnorum & rerum ſubtractarum tenerentur, & obligarentur.

Et hic Pont. iterum Territoria libera cuſtodiri mandat à Juribus ſicarus.

§. 1. Idcircò prædeceſſorum noſtrorum veſtigia inſequentes, pro pace, & quiete dictæ Urbis, & omnium Terrarum prædictarum, omniúmque incolarum, & venientium ad eaſdem ſecuritate, vobis omnibus, & veſtrum cuilibet tenore præſentium expreſſe mandamus, ut veſtras Terras, Communitates, Univerſitates, Villas, & Caſtra, ac Territoria omnia à præfatis viris facinoroſis, latronibus, furibus, ſicariis, & aliis delinquentibus à die intimationis præſentium earumdem, ſecura & libera teneatis, reſervetis, & cuſtodiatis, quòd ſi ſecus feceritis, tàm pœnas juris, quàm alias pœnas & cenſuras à prædeceſſoribus noſtris prædictis ſuper his promulgatis ipſo facto, vos & quemlibet veſtrum incurrere decernimus & declaramus.

Non cuſtodientes ad damni illati ſatisfactionem teneri jubet.

§. 2. Mandantes inſuper venerabili fratri Raphaëli Epiſcopo Albanen. Camerario noſtro, ac dilectis filiis Clericis, & Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, necnon Almæ Urbis Senatori, & aliis Officialibus, Legatis, & Gubernatoribus Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum ejuſdem S. R. E. quatenus ad denunciationem & quærelam eorum, qui invaſi, ſpoliati, aut aliquod aliud damnum ab hujuſmodi latronibus, furibus, & ſicariis paſſi fuerint, pro ſatisfactione eorum ad declarationem dictarum pœnarum, & emendationem dictorum damnorum, juxta formam & tenorem conſtitutionum prædictarum, & præſertim conſtitutionis, & ordinationis præfati Alexandri VI. prædeceſſoris noſtri via executiva procedant, & procedere debeant, alioquin ubi requiſiti fuerint, & illa exequi neglexerint, tàm ipſos, quàm vos & veſtrum quemliber ad emendationem dictorum damnorum teneri volumus, decernimus, & declaramus, non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P. An. 1. die 8. Nov.

Dat. Romæ apud S. Petrum, die octava Novemb. 1504. Pontificatus noſtri Anno primo.

Damnatio

III.

Damnatio Simoniacæ electionis Summi Pontificis Romani, cum pœnarum impoſitinne in electum, eligentéſque & eorum complices.

Cæteros caſus Simoniæ vide in extravag. Urbani V. fol. 262. & Pauli II. de Simon. fol. 380. & ſup. in Eugen. IV. conſtit. 7. Cùm deteſtabile, fol. 324. & infrà Pii V. Cùm primum. & conſtit. 104. Durum. Tom. 2. Ac Trid. Concilii ſeſſ. 21. cap. 2. & ſeſſ. 24. cap. 14. & 18. Et Six. V. infrà conſtit. 91. Sanctum. in d. Tomo 2.

Et contra ambientes Papatum, habes infrà Pauli IV. conſtit. 16. Cùm ſecundum. in hoc Tomo 1.

De electione Summi Romani Pontificis edidit Conſtitutionem Greg. XV. quam habes infrà Tom. 3. num. 13. incipient. Æterni Patris, cujus etiam juſſu editum fuit ceremoniale continens uſus dictæ electionis, quod approbavit idem Greg. XV. ut in ejus Conſtit. 19. Decet. d. Tom. 3. & utramque conſtitutionem dicti Greg. XV. confirmationis robore munivit S. D. N. Urban. VIII. Conſt. 45. Ad Romani infrà Tom. 4.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1505. & 1513.

Simonia damnabilis.

CUm tàm divino, quàm humano jure, in ſpiritualibus præcipuè, deteſtabiliter ſit Simoniæ labes prohibita, & longè magis in electione Ro n. Pontif. Vicarii JESU CHRISTI D. N. abominabilis ſit, & univerſali Eccleſiæ pernicioſa.

Quæ propterea inficit electionem Papæ.

§. 1. Nos igitur regimini ejuſdem univerſalis Eccleſiæ meritis imparibus annuente Domino præſidemus, cupientes, quantum cum Deo poſſumus in præmiſſis præ tantæ rei neceſſitate ac periculi magnitudine ut tenemur in poſterùm ſalubriter providere, de Fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio & unanimi conſenſu hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate, & de poteſtatis noſtræ plenitudine, ſtatuimus, decernimus, & definimus, quòd ſi, quod Deus pro ſua clementia, & * ineffabili bonitate avertat, contigerit, poſtquàm nos, vel ſucceſſores noſtros ſucceſſivè, ipſe Deus ab hujuſmodi univerſalis Eccleſiæ regimine abſolverit; humani generis inimico procurante, & ambitione vel cupiditate ad hoc inclinante, ſeu impellente, electionem Romani Pontificis, ab eo, quem eligi contigerit, vel ab aliquo, ſeu aliquibus de cœtu Cardinalium quomodolibet votum dantibus per ſimoniacam hæreſim in dando, promittendo, vel recipiendo pecunias, bona cujuſque generis, caſtra, officia, vel beneficia, ſeu promiſſiones, & obligationes commiſſam, per ſe vel alium, ſeu alios quomodocumque & qualitercumque, etiam in duarum partium, vel omnium Cardinalium unanimi concordia, quomodolibet, etiam per viam aſſumptionis unanimiter, nemine diſcrepante, etiam ſine ſcrutinio factæ, celebrari vel fieri non ſolùm hujuſmodi electio, vel aſſumptio eo ipſo nulla exiſtat, & nullam eidem ſic electo vel aſſumpto, adminiſtrandi in ſpiritualibus, & temporalibus facultatem tribuat, ſed etiam contradictum ſic electum, vel aſſumptum, de ſimoniaca labe, à quocumque Cardinali, qui eidem electioni interfuerit, opponi, & excipi poſſit, ſicut de vera & indubitata hæreſi, ita quòd à nullo pro Romano Pontifice habeatur, quinimò ipſe ſic electus à priori ſuo Cardinalatus, & alio quocumque honore, Eccleſiis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Patriarchalibus, monaſteriis, dignitatibus, & aliis quibuſcumque beneficiis, & penſionibus, quæ tunc obtinebat in titulum, vel in commendam, aut aliàs quomodocumque, eo ipſo, abſque alia declaratione, privatus exiſtat: & idem electus, non Apoſtolicus, ſed apoſtaticus, & tamquam * ſimoniacus, & hæreſiarcha, & ad prædicta omnia, & ſingula perpetuò inhabilis habeatur, & ſit.

* in omnes.

* Simon Magus.

Quæ nec per adorationem confirmari valeat.

§. 2. Nec hujuſmodi ſimoniaca electio per ſubſequentem ipſius inthronizationem, ſeu temporis curſum, aut etiam omnium Cardinalium adorationem, ſeu obedientiam, ullo umquam tempore convaleſcat.

Cardinalium facultas diſcedendi ab ejus obedientia.

§. 3. Liceátque omnibus, & ſingulis Cardinalibus, etiam illis, qui huic ſimoniacæ electioni, ſeu aſſumptioni conſenſerant, etiam poſt inthronizationem, adorationem, ſeu obedientiam, ac etiam univerſo Clero, Populo Romano, necnon ſubditis, & ſancti Angeli de Urbe, ac quarumvis aliarum Romanæ Eccleſiæ arcium Præfectis, Caſtellanis, Capitaneis, & aliis officialibus quocumque homagio, ſeu juramento, vel cautione præſtitis, non obſtantibus, à talis electi, etiam inthronizati, obedientia, & devotione, impunè, & quandocumque diſcedere (ipſis, fidei Romanæ Eccleſiæ, & obedientiæ futuri Romani Pontificis canonicè intrantis, nihilominùs adſtrictis permanentibus) & eum, ut magum, ethnicum, publicanum, & hæreſiarcham evitare.

Qui nec regimen, Eccleſiæ ſe immiſcere poſſit.

§. 4. Ad cujus quoque confuſionem, poſſint Cardinales, qui præfatæ electioni ſe opponere voluerint, ſi præſumpſerit ſe regimini univerſalis Eccleſiæ prætextu talis electionis ingerere, auxilium brachii ſæcularis contra eum implorare. Nec tales ab ejus obedientia diſcendentes, tamquam tunicæ Domini ſciſſures, aliquarum propter dictum diſceſſum pœnarum, ſeu cenſurarum ultioni ſubjaceant.

Simoniacè eligentium pœnæ.

§. 5. Cardinales verò, qui eum ſic ſimoniacè elegerint, à ſuis ordinibus, & etiam Cardinalatus titulis, & honore, ac quibuſcumque Patriarchalibus, Archiepiſcopalibus, Epiſcopalibus, & aliis prælaturis, ac dignitatibus, & beneficiis, quæ in titulum, vel commendam tunc obtinebant, vel in quibus, ſeu ad quæ jus tunc habebant, abſque alia declaratione, privati exiſtant, niſi ab illo penitùs, & cum effectu diſceſſerint, & reliquis Cardinalibus, qui hujuſmodi ſimoniæ non conſenſerint, infrà terminum octo dierum, poſtquàm fuerint ab eis requiſiti, perſonaliter ſi fieri poterit, aliàs per edictum publicum, ſe abſque fictione, vel fraude univerint, & conjunxerint. Et tunc ſi præfatis aliis Cardinalibus ſe univerint, & conjunxerint, in priſtinum ſtatum, & ad priſtinos honores, & dignitates, etiam Cardinalatus, ac Eccleſias, & beneficia, quibus præerant, & quæ obtinebant, reintegrati, rehabilitati, ac reſtituti, & repoſiti, ab hujuſmodi ſimoniæ labe & cenſuris, ac pœnis Eccleſiaſticis quibuſcumque, abſolvi eo ipſo exiſtant.

Complicum quoque pœnæ.

§. 6. Mediatores verò, proxenetæ, trapezitæ, tàm clerici, quàm laici, cujuſcumque dignitatis, qualitatis, & ordinis fuerint, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, ſive Epiſcopali, vel alia ſæculari, mundana ſive Eccleſiaſtica dignitate præditi, etiam quorumcumque Regum & Principum Oratores, vel Nuntii, hujus ſimoniacæ electionis participes, ſint omnibus ſuis Eccleſiis, beneficiis, prælaturis, & feudis, ac aliis quibuſcumque honoribus, & bonis, eo ipſo privati, & ad ſimilia inhabiles, ac etiam activè, & paſſivè inteſtabiles, & eorum bona ipſo facto, ad inſtar reorum criminum læſæ majeſtatis Fiſco Apoſtolicæ Sedis applicentur, & devolvantur, ſi prædicti delinquentes Eccleſiaſtici fuerint, vel aliàs Romanæ Eccleſiæ ſubditi. Bona verò, & feudataliter delinquentium, non ſubditorum ſæcularium, in partibus exiſtentia, Fiſco ſæcularis principis in cujus territorio bona ſita fuerint ipſo facto ſimiliter applicentur. Ita tamen quòd ſi infrà tres menſes, à die quo notum fuerit, illos ſimoniam commiſiſſe, vel participaſſe, Principes dicta bona fiſco ſuo actualiter non applicaverint, ex tunc illa Fiſco Eccleſiæ Romanæ applicata cenſeantur, & ſint eo ipſo abſque aliqua ſimiliter declaratione.

Obligationum omnium ſimoniacarum annullatio.

§. 7. Promiſſiones quoque, & obligationes, ſive ſponſiones propterea quandocumque, etiam ante tempus dictæ electionis, etiam extra perſonas Cardinalium, per quoſcumque alios quomodocumque

facta

factæ, cum quavis inexcogitabili ſolemnitate, & forma, etiam juratæ, conditionales, ſive eventuales, & in forma excommiſſarum, ex quacumque cauſa, etiam depoſiti, mutui, cambii, confeſſionis de receptis, donationis, attendamenti, vel venditionis, permutationis, vel alterius cujuſcumque contractus, etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ factæ, ſint nullæ, & invalidæ, & ad agendum inefficaces, nullúſque illarum vigore cogi, vel conſtringi poſſit, in judicio vel extrà. Liceátque omnibus, ab illis impunè, abſque aliquo metu, ſive perjurii nota, recedere.

Cardinales non complices Simoniæ, alium Pont. eligere, & Concilium convocare poſſint.

§. 8. Ex inſuper liceat Cardinalibus, qui electioni prædictæ ſimoniacæ interſuerunt, & à præfato ſic electo diſceſſerint, adhibitis ſecum aliis Cardinalibus, qui hujuſmodi ſimoniacæ electioni conſenſerunt, & poſteà eiſdem Cardinalibus in dicta ſimonia non complicibus ſe univerint, ſi ſe cum eiſdem unire voluerint, alioqnin ſine eis, ad alterius nihilominùs Pontificis electionem, non expectata alia ſententia declaratoria ſimoniacæ electionis hujuſmodi, eadem tamen præſente noſtra conſtitutione ſemper in ſuo robore permanente, liberè, aliàs tamen canonicè, devenire, & Concilium etiam generale indicere, & convocare in loco idoneo, prout eis videbitur expedire.

Clauſulæ derogatoriæ. Alex. III. Bulla eſt in c. 6. De elect.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & præcipuè fæl. rec. Alexandri Papæ III. quæ incipit: *Licet de vitanda diſcordia*, & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, etiam in Conciliis generalibus editis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Cardinalium contravenientium excommunicatio.

§. 10. Inhibentes poſtremò omnibus, & ſingulis S. R. E. Cardinalibus, qui pro tempore erunt, & eorum ſacro Collegio, ne Apoſtolica Sede vacante, prædictis contravenire, vel contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum ſtatuere, diſponere, & ordinare, vel aliquo modo facere, ſeu attentare præſumant, quocumque exquiſito colore vel cauſa, ſub excommunicationis læſæ ſententiæ pœna, quam ipſo facto incurrant, & à qua non, niſi per Romanum Pontificem canonicè electum, abſolvi poſſint, niſi in mortis articulo.

Decretum irritans.

§. 11. Decernentes ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his, vel aliquo præmiſſorum, à quoquam, ſcienter vel ignoranter, etiam per nos, contigerit attentari.

Juſſio publicandi hanc Bullam. De qua publ. vid. mox infrà.

§. 12. Ut autem præſentis conſtitutionis, decreti, ſtatuti, ordinationis, ac inhibitionis noſtræ hujuſmodi tenor, ad omnium notitiam deducatur, volumus præſentes literas noſtras in valvis baſilicæ Principis Apoſtolorum, necnon Cancellariæ, ac acie Campi Floræ affigi, nec aliam earumdem literarum publicationis ſolemnitatem requiri, aut expectari debere, ſed hujuſmodi affixionem pro ſolemni publicatione, & perpetuo robore ſufficere.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum conſtitutionis, ordinationis, ſtatuti, decreti, definitionis, applicationis, approbationis, & inhibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

D. P. An. 2. die 14. Jan.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinto, 19. Kalen. Februarii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Sequitur d. Bullæ confirmatio in Concilio Lateranenſi.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1513.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Papæ electio quam maximè advertenda.

SI ſummus rerum Opifex, Terrarum, Cœlique ſator, ſua ineffabili providentia Roman. Pontificem in Cathedra præeminentiæ paſtoralis Chriſtiano generi præeſſe voluit, ut ſanctam Rom. univerſalem Eccleſiam ſinceris corde, opere gubernaret, fideliúmque omnium profectibus, ſolicitis ſtudiis intenderet, decens, & ſalutare reputamus, ut in electione præfati Pontificis in quem ut puritatis, & candoris ſpeculum fideles ipſi intuentur, omnis labes, omníſque illius ſuſpicio abſit, taléſque ad tanti faſtigii gradum aſſumantur, qui ritè, & rectè, & canonicè ingreſſi, modo, & ordine convenientibus, naviculæ Petri gubernacula ſubſtineant, taléſque exiſtant in tanto dignitatis culmine conſtituti, qui bonis, & rectis ſolatio, malis autem formidini ſint, & eorum exemplo, cæteri fideles ad benè operandum inſtruantur, & ad viam ſalutis dirigantur, & ea, quæ propterea per nos ſtatuta, & ordinata fuerunt, pro rei magnitudine & gravitate per ſacrum generale Concilium approbentur & innoventur, & innovata communiantur, ut & firmius perdurent, & tenacius obſerventur, & adverſus diaboli multiplices inſidias defendantur, quo fuerint dicta auctoritate ſæpius circumfulcta.

Super quæ edita eſt præcedens Bulla.

§. 1. Dudum ſiquidem à nobis magnis, & urgentibus cauſis, magnáque & matura diſcuſſione, & deliberatione cum doctiſſimis, & graviſſimis viris etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus præcedentibus, & præhabitis, emanarunt literæ tenoris ſubſequentis, &c. *Bulla hæc eſt quæ præcedit.*

Quæ publicata ſolemniter fuit.

§. 2. Quæ literæ deinde pro ipſarum ſubſiſtentia firmiori, & notorietate, dum Bononiæ cum noſtra Curia eſſemus, de menſe Octobris, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo in Conſiſtorio noſtro ſecreto etiam Venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Card. & aliquibus Prælatis noſtris domeſticis, lectæ, & publicatæ & approbatæ, & demum in quinterno Cancellariæ deſcriptæ, & annotatæ, & in audientia contradictarum, ac aliis locis publicis dictæ Civitatis, & poſtremò Romæ in locis deſignatis ſolemniter publicatæ extiterunt, & earum exemplaria ad omnes ferè Chriſtianos Principes tranſmiſſa.

Et modò ad abundantiorem cautelam ab eod. Pont. ſacro approbante.

§. 3. Nos inſuper attendentes quanti ponderis, quantique exitii Chriſti Vicariorum in terris adulterinæ electiones eſſent, quantúmque detrimenti Chriſtianæ Religioni afferre poſſent, præſertim his difficillimis temporibus, quibus diverſimodè vexatur Chriſtiana Religio univerſa, volentes Sathanæ dolis, & inſidiis, humanæ præſumptioni, & ambitioni, quantum nobis permittitur, obviare, ut literæ prædictæ eò magis obſerventur, quò clariùs conſtiterit eas matura, & ſalubri deliberatione dicti ſacri Concilii approbatas, innovatas, quæ ſtatutæ & ordinatæ fuerunt, licet ad ſui ſubſiſtentiam, & validitatem alia approbatione non indigerent, ſed ad abundantiorem cautelam, & ad tollendam omnem doli, ac malitiæ cauſam, malè cogitantibus, & tàm ſaluberrimæ conſtitutioni contravenire ſatagentibus, ut eò tenaciùs obſerventur, & difficiliùs tollantur, quo tantorum Patrum fuerint approbatione munitæ, literas prædictas, cum omnibus & ſingulis, ſtatutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pœnis, inhibitionibus, aliíſque omnibus & ſingulis clauſulis in eis contentis, ſacro hoc Lateran. Concilio approbante, auctoritate, & poteſtatis plenitudine præfatis approbamus, & innovamus, eáſque inviolabiliter, & irrefragabiliter obſervari & cuſtodiri mandamus, robúrque perpetuæ firmitatis obtinere, ac Cardinales, Mediatores, Oratores, Nuntios, alios in dictis literis contentos ad ipſarum literarum, & omnium & ſingulorum in eis expreſſorum obſervationem, ſub cenſuris & pœnis, & aliis in eis contentis, juxta earumdem literarum tenorem, & formam teneri, & obligatos fore decernimus, & declaramus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Datum

Dat. P. A. 10. die 16. Febr. * 1514.

Datum Romæ in Baſilica Lateranenſi, in ſacra ſeſſione, Anno Domini 1513. * quartodecimo Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno decimo.

IV.

Innovatio conſtitutionum Bonif. VIII. Alex. V. Pii II. & Innoc. VIII. contra proviſos, ingerentes ſe in adminiſtrationibus beneficiorum, literis Apoſt. non expeditis. Et contrà non ſolventes annatas Cameræ Apoſtolicæ.

Quoad ſecundam partem rubricæ, vide infrà Sixt. V. conſtit. 33. Cameræ, ubi alias Bullas materiæ indicabo in Tomo 2.

Edita An. D. 1505.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis providentia circumſpecta, ad ea libenter intendit, per quæ animarum periculis, Eccleſiarum & Monaſteriorum diſpendiis obvietur, Cameræque Apoſtolicæ, cui diverſa impenſarum onera, pro Eccleſiæ Romanæ ſtatu conſervando, quotidiè incumbunt, indemnitati debitè provideatur.

Bonif. VIII. in extravag. 1. delection. juſſit proviſos in Curia non ſe ingerant literis non expeditis.

§. 1. Dudum ſiquidem ad audientiam fæl. rec. Bonifacii VIII. & Alexandri V. Romanorum Pontificum, prædeceſſorum noſtrorum deducto, quòd nonnulli ad Patriarchales, Metropolitanas, & Cathedrales Eccleſias, Monaſteria, & Prioratus, tàm regulares quàm ſæculares promoti, ſeu quibus per eoſdem prædeceſſores, ſeu Sedem Apoſtolicam, de dictis Eccleſiis, monaſteriis, ſive prioratibus, hactenus quomodolibet proviſum fuerat; in expeditione literarum Apoſtolicarum ſuper proviſionibus hujuſmodi negligentes exiſtebant; quidam verò ex prædictis, quod deterius erat, abſque hujuſmodi literis, in ſuæ ſalutis interitum, ad Eccleſias, monaſteria, & prioratus hujuſmodi, præter & contra ſtylum, & morem Romanæ Curiæ, laudabiliter obſervatos, ac etiam Apoſtolicas prohibitiones, accedere præſumpſerant, ac Eccleſiarum, monaſteriorum, vel prioratuum hujuſmodi, regimini, gubernationi, & adminiſtrationi ſe etiam ingerebant & immiſcebant, ac ingerere & immiſcere damnabiliter præſumebant; iidem prædeceſſores cupientes hujuſmodi damnis inſtantibus & futuris remedium adhibere opportunum, videlicet idem Bonifacius prædeceſſor noſter unam perpetuò valituram conſtitutionem, quæ incipit, injunctæ, per quam inter alia ſanxit, ut Epiſcopi &c.

Alex. V. (cujus conſt. hic non habet) pœnas prædictas impoſuit ſi infrà annum literas non expedirent.

§. 2. Alexander verò prædeceſſor memoratus, ipſius Bonifacii prædeceſſoris inhærendo veſtigiis, ac de conſilio tunc venerabilium fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium auctoritate Apoſtolica, & ex ejus certa ſcientia, aliam, quæ incipit. Ex injuncto, edidit conſtitutionem, per quam etiam inter alia ſtatuit & decrevit, quòd omnes, & ſinguli Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Electi, Adminiſtratores, Commendatarii, Abbates, & Priores hujuſmodi, quibus per eum auctoritate Apoſtolica hactenus de aliqua Patriarchali, Metropolitana, vel Epiſcopali, Eccleſiis vel Monaſteriis, ſeu de prioratibus conventualibus, etiam in adminiſtrationem, vel commendam, proviſum extitiſſet, & eorum literas uſque ad totalem expeditionem, & receptionem earumdem literarum incluſivè, expediri non feciſſent, ſub pœna privationis Eccleſiarum, monaſteriorum, & prioratuum hujuſmodi, & omnis juris ex proviſionibus prædictis quomodolibet acquiſiti (quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipſo, & quod Eccleſias & monaſteria, ac prioratus negligentium præmiſſa ad effectum perducere, ex ea die; prout ex tunc præfata auctoritate vacare, & Apoſtolicæ Sedis diſpoſitioni ſpecialiter reſervata fore, decrevit, & declaravit) tenerentur, & deberent literas hujuſmodi, ſuper proviſionibus ipſis per ſe vel alios, uſque ad præfatam earum totalem expeditionem, ac receptionem, ut præmittitur incluſivè, expediri feciſſe, infrà annum à data proviſionis factæ, continuè computandum. Illi verò quibus provideri contingeret quomodolibet in futurum, de Eccleſiis, monaſteriis, aut prioratibus hujuſmodi, ſeu aliquo eorumdem, ſub pœna ſimili, quam ut præfertur; incurrent, etiam infrà annum à die proviſionis faciendæ continuò computandum, ſimiliter tenerentur & deberent literas ipſas etiam uſque ad prædictam totalem expeditionem, & receptionem incluſivè, expediri feciſſe. Et interim ſub eadem pœna per ſe vel alios, abſque literis proviſionis in forma, de regimine, gubernatione, ſeu adminiſtratione, vel quaſi, Eccleſiarum, Monaſteriorum, prioratuúmque prædictorum, vel alicujus eorum, ſeu bonorum eorumdem, in ſpiritualibus, vel temporalibus, nullatenùs ſe ingerere, vel aliter ſe immiſcere, aut ſuper his, vel eorum aliquo, ſeu dependentibus vel connexis, juriſdictionem aliquam quomodolibet exercere præſumerent, cæteriſque pœnis contra prædictos, à jure, vel ab homine, etiam ratione negligentiæ muneris conſecrationis, vel benedictionis non ſuſcepti, ſtatutis, inflictis, & aliis in ſuo robore permanſuris, irritum, & inane, cenſens ex ea die, ſi ſecus vel aliter ſuper his, à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, in poſterùm contingeret attentari quomodolibet.

Pius II. (cujus conſtit. hic non habet) pœnas inflixit non ſolventibus Annatas.

§. 3. Succeſſivè verò recolendæ memoriæ Pius Papa Secundus etiam prædeceſſor noſter, cupiens, tàm ſaluti animarum, quàm ipſius Cameræ Apoſtolicæ indemnitatibus ſalubriter providere, ac exiſtimans eos, quos in dicta Camera deinceps pro annata beneficiorum per eos auctoritate Apoſtolica aſſecutorum, obligari contingeret, infrà terminos eis conſtituros, omninò Cameræ prædictæ ſatisfacturos, ſi ultrà ſententiam excommunicationis, quam non ſatisfaciendo in termino ſibi præfixo, ipſo facto incurrent, aliqua per eum illis pœna fortior infligeretur, præmiſſis, ac certis aliis rationabilibus cauſis animum ſuum moventibus, per quamdam conſtitutionem ſuam, quæ incipit, Romani Pontificis, perpetuò providit, & eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuit, & ordinavit ac decrevit & declaravit, quòd omnes & ſingulæ obligationes, quæ ex illa die, ſuper annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur; quòd obligati pro ſe, ſi infrà eis præfixos terminos, Cameræ Collectoribus in partibus pro tempore exiſtentibus, ſatisfacere defeciſſent, tàm ipſo facto, lapſo eodem termino, ſententiam excommunicationis incurrerent, quàm beneficiis ſuis, pro quibus in dicta Camera ſe obligaſſent, omninò eſſent & cenſerentur privati, illi verò, qui non pro ſe, ſed pro aliis, ut principales, & privatæ perſonæ, ſuper hujuſmodi annatis ſe obligarent, ultrà incidentiam excommunicationis ſententiæ prædictæ, ſi in termino conſtituto dictæ Cameræ vel Collectoribus non ſolviſſent, ipſo facto ſuis omnibus quæ obtinerent beneficiis, ſimiliter intelligerentur eſſe privati, atque talium beneficia poſſent in eventum prædictum per quoſcumque liberè & licitè impetrari.

Innoc. VIII. aliam contra eoſdem edidit conſt. n. 3 quæ eſt ſup. fol. 424.

§. 4. De hinc fœl. rec. Innocentius Papa Octavus ſimiliter prædeceſſor noſter per quamdam ſuam conſtitutionem, quæ incipit, Cameræ Apoſtolicæ &c.

Hic modo Pontif. confirmat conſt. dictorum Pontificum quoad futura. Et moderatur quoad præſentia & præſcripta.

§. 5. Nos igitur cupientes ne proviſiones, conceſſiones, & gratiæ Apoſtolicæ Sedis, & præcipuè quæ à nobis emanarunt & pro tempore emanabunt, diu maneant in ſuſpenſo, ſed perfectè ad actum, juxta Apoſtolicas conſtitutiones deducantur, & ne Eccleſiarum, Monaſteriorum & prædictarum dignitatum Eccleſiaſticarum Prælati, ſeu Commendatarii, & Adminiſtratores, abſque titulo & literis Apoſtolicis, in animarum ſuarum periculum, regimini & adminiſtrationi eorumdem ſe ingerere, aut aliàs illis immiſcere præſumant; ac ne Cameræ Apoſtolicæ redditus minuatur, ſed damnis ejuſdem obvietur, in præmiſſis omnibus providere, prædictorum prædeceſſorum noſtrorum inhærendo veſtigiis,

Motu

Motu proprio, & ex certa ſcientia, conſtitutiones præfatas, earum quamlibet innovantes, præſenti conſtitutione perpetuò valitura declaramus, decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd conſtitutiones Bonifacii, Alexandri, Pii, & Innocentii prædeceſſorum noſtrorum hujuſmodi, etiam quoad pœnas & cenſuras, etiam privationis in eis expreſſas, quoad futura, in omnibus, & per omnia, juxta illarum tenores, qui omnes inviolabiliter perpetuis futuris temporibus obſerventur, quo verò ad præſentia, & præterita, conſtitutiones, & ordinationes eaſdem moderamur ſub hac forma, videlicet, quòd quoad Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Electos, Adminiſtratores, Commendatarios, Abbates, Priores, & alios quoſcumque, quibus auctoritate Apoſtolica de Patriarchali, Metropolitana, vel Cathedrali Eccleſiis aut monaſteriis, ſeu prioratibus conventualibus, etiam in adminiſtrationem, vel commendam, hactenùs proviſum extitit, & ſuper his literas uſque ad totalem expeditionem, & receptionem earumdem expediri, infrà terminum in conſtitutione Alexandri prædeceſſoris hujuſmodi præfixum, non fecerunt, vel etiam ſine literis confirmationis, proviſionis, vel commendæ, conſecrationis, & benedictionis, Eccleſiarum, monaſteriorum, vel prioratuum adminiſtrationem acceperunt, & illi incumbunt, vel etiam quoad illos, qui pro annatis quorumcumque beneficiorum, in dicta Camera Apoſtolica, ſe pro ſeipſis, vel aliis, infra certum tempus, pro ſolutione obligaverunt, & ſtatutis terminis non ſolverunt, ac propterea ſententias, & pœnas in præmiſſis conſtitutionibus, & obligationibus contentas incurrerunt; ſi citra montes, infrà quatuor; ſi ultra montes, infrà octo menſes, à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica, computandos, literas hujuſmodi totaliter expedierint, & ad ſe receperint, & de his quæ debent, Cameræ prædictæ ſatisfecerint: ex tunc (dum tamen per proviſiones, collationes, ſeu alias quaſlibet diſpoſitiones de Eccleſiis, monaſteriis, prioratibus, dignitatibus, & beneficiis prædictis, à prædicta Sede Apoſtolica, vel alias à quocumque, vel quomodocumque factas, non ſit alteri, ante datam hujuſmodi conſtitutionis noſtræ, jus quæſitum) eo ipſo ab excommunicationis ſententia, & aliis pœnis, quibus per prædictas conſtitutiones, vel obligationes reſpectivè obligati eſſent, abſoluti, & ad beneficia quibus propterea privati eſſent, plenariè reſtituti, auctoritate noſtra cenſeantur, perinde ac ſi præmiſſa omnia, & ſingula in ipſis conſtitutionibus contenta obſervaſſent, & pœnas præfatas non incurriſſent.

Non ſolventibus annatas temporibus debitis pœnam privationis apponit.

§. 6. Quod ſi prædictas literas non expediverint, & illis conſtitutionibus non paruerint, vel in terminis ipſis non ſolverint, pœnas prædictas, etiam privationis, eo ipſo incurriſſe ſe noverint, quos etiam tenore præſentis conſtitutionis, expreſſe pœnis, & cenſuris eiſdem innodamus, & privatos declaramus. Et inſuper eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuimus, & ordinamus, quòd illi, quos annatis hujuſmodi, dictæ Cameræ teneri conſtiterit, etiam ſi alias illas ſolvere nullatenùs promiſiſſent, ſeu ad illarum ſolutionem non aliter ſe ſpecialiter obligaſſent, ſi literas hactenùs deſuper Apoſtolicas aliqua machinatione vel fraude adhibitis, ſolutione annatæ, vel obligatione in eadem Camera minimè facta, recepiſſent (dùm tamen beneficia ipſa fuiſſent, ſeu fuerint quomodolibet realiter aſſecuti) ad ſolutionem annatæ, & jurium prædictorum, efficaciter teneantur. Et niſi infrà quatuor menſes, ſi citramontani: & octo menſes ſi ultramontani fuerint, à die publicationis præſentium in Cancellaria Apoſtolica computandos, de annata debita ſatisfecerint dictæ Cam. Apoſt. vel ejus collectoribus, de qua ſolutione appareat per inſtrumentum publicum, lapſo dicto termino, beneficiis, pro quibus de annata ſolvenda tenentur, omninò ſint, & intelligantur eo ipſo privati.

Decretum irritans.

§. 7. Et ſic in omnibus, & ſingulis præmiſſis, etiam per quoſcumque judices etiam S. R. E Cardinales, & Palatii Apoſtolici Auditores, & alios, in Romana Curia, vel extra eam, in cauſis, in quavis inſtantia, etiam per appellationem, vel alio quovis modo, quomodocumque, & qualitercumque pendentibus, judicari debere, ac irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari, perpetuò decernimus, & declaramus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus omnibus, quæ iidem prædeceſſores in præfatis ſuis conſtitutionibus voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Ut autem hæc innovatio, ſtatutum, voluntas, decretum, & ordinatio, ac declaratio noſtra, ad omnium, & ſingulorum notitiam deducantur, nullúſque poſſit deinceps aliquam excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, utque perpetuò firma, & illibata permaneant, auctoritate, & tenore prædictis volumus, & mandamus, ut in valvis noſtræ Cancellariæ tribus vicibus, diverſiſque diebus, dùm ipſa Cancellaria tenebitur, & donec durabit, per aliquem ex Curſoribus noſtris affigantur, & teneantur, exindéque in libris Cancellariæ Apoſtolicæ, ubi ſimilia deſcribi, & regiſtrari conſueverunt, per officiales Cameræ prædictæ ad quos pertinet, ad perpetuam rei memoriam deſcribantur, & regiſtrentur. Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis autem &c.

Dat. P An. 2. die 28. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinto, 5. Kal. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

V.

Privilegium Congregationis Monachorum B. MARIÆ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti, deputandi judices Conſervatores bonorum, & perſonarum ipſius Congregationis, eorúmque Conſervatorum ampla juriſdictio.

Qualitates ejuſmodi Conſervatorum explicat Leo X. in ſua conſtitut. 22. Dum intrà, fol. 581. & eorumdem auctoritatem tradit Pius V. in conſt. 11. Dùm ad ubera, in Tomo 2. fol. 204. & poſtremò declaravit Clemens VIII. in Tom. 3. in ejus conſt. 3. Sanctiſſimus, fol. 3. Qua ob communicationem privilegiorum inter Regulares poſſunt huic Congregationi, & aliis deſervire, ſtante præſertim præſervatione Concil. Trid. ſeſſ. 24. cap. 3.

Alia de hac Congregatione, indicavi ſuprà in conſtitutione 1. Clement. VI. Solicitudinis, fol. 254.

Ad favorem Abbatum hujus Congregationis ſuper uſu Baldachini, Aſſiſtentium, & aliorum Miniſtrorum emanavit Decretum à Sacra Congregatione Rituum, quod approbavit S. D. N. Urb. VIII. in conſt. 97. Exponi, inf. Tom. 4. fol. 568.

Edita An. D. 1505.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus fratribus, Patriarchæ Aquileien. Neapolitan. Mediolanen. Florentin. Senen. Archiepiſcopis, Bononſen. ac Eugubinen. Epiſcopis. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

Militanti Eccleſiæ licèt immeriti, diſponente Domino, Præſidentes, circa curam Eccleſiarum, & Monaſteriorum omnium ſolertia reddimur indefeſſa ſoliciti, ut juxta debitum paſtoralis officii eorum occurramus diſpendiis, & profectibus, divina cooperante clementia ſalubriter intendamus.

Cauſa hujus indulti.

§. 1. Sanè, dilectorum filiorum, Abbatis Generalis, & Conventus Monaſterii ſanctæ MARIÆ in Ancona, Ordinis, S. Benedicti, Pientinæ diœceſis, & Viſitatorum Congregationis Montis Oliveti nuncupati, & aliorum Abbatum, Priorum, & conventuum,

Monaſtetiorom, & prioratuum præſati Ordinis, & Congregationis ejuſdem conquæſtionem percipimus, quòd nonnolli Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Clerici, ac Eccleſiaſticæ perſonæ, tàm religioſæ, quàm ſæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, Laici, Communia civitarum, univerſale oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, ac ſingulares perſonæ civitatum, & diœceſum, ac aliarum partium diverſarum, occuparunt, & occupari fecerunt caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, poſſeſſiones, jura, juriſdictiones, necnon cenſus, fructus, redditus, & provenius, dicti & aliorum monaſteriorum, religioſorum locorum, ſeu membrorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum Monaſteriis, Prioratibus, & locis dicti Ordinis illius Congregationi acquiſitorum, ſeu aliàs annexorum, ac illis ſubjectorum, & ab illis dependentium: ac nonnulla alia booa mobilia, & immobilia, ſpiritualia, & temporalia, ad Abbates, Priores, Conventus, & Congregationem prædictos: necnon commiſſos, vel oblatos, & oblatas, vel commiſſas, Congregatiooi, & membris præſatis, ſeu ſua bona dantes, ſpectantia, & ea detinent indebitè occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium, vel favorem; nonoulli etiam civitatum, & diœceſum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eiſdem Abbatibus, prioribus, conventibus, congregationi, commiſſis, ſeu oblatis ſuper prædictis caſtris, villis, locis aliis, terris, domibus, poſſeſſionibus, juribus, juriſdictionibus, fructibus, cenſibus, redditibus, & proventibus eorumdem, & quibuſcumque aliis bonis mobilibus, & immobilibus, ſpiritualibus, & temporalibus, ac aliis rebus ad monaſteria, prioratus, loca, membra, & beneficia, ac Abbates, conventus, congregationem, commiſſos, ſeu oblatos, commiſſas, vel oblatas hujoſmodi ſpectantibus, multipliciter moleſtias, & injurias inferunt ac jactutas. Quare Generalis, Viſitatores, & alii Abbates, priores, & conventus, ac congregatio præſati nobis humiliter ſupplicarunt, ut cùm eis valdè difficile reddatur, pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam Sedem habere recurſum, providere ipſis ſuper boc paterna diligentia curaremus.

Facultas, & juriſdictio Conſervatorum Ordinis.

§. 2. Nos igitur adverſus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, injuriatores hujuſmodi, illo volentes eiſdem Abbatibus, Prioribus, Conventibus, & Congregationi remedio ſubvenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committeodi ſimilia præcludatur, fraternitati veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs vos, vel ſex, aut quinque, ſeu quatuor, aut tres, vel duo, aut unus veſtrum, per vos, vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extrà loca in quibus deputari eſtis, Conſervatores, & judices, præſatis Abbatibus, Prioribus, Conventibus, & Congregationi, commiſſis ſeu oblatis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittaris, eoſdem ſuper his, & quibuſlibet aliis bonis ac juribus præſentibus, & futuris, ad Abbates, & conventus Congregarionem, commiſſos, vel commiſſas, ſeu oblatos, vel oblatas, Monaſteria, Prioratus, membra, & loca, præſentia, & futura dictæ Congregarionis ſpectantia, ab eiſdem, vel quibuſvis aliis, indebitè moleſtari, vel eis gravamina, ſeu damna, vel injurias irrogari facturi, dictis Abbatibus, Prioribus, Conventibus, & Congregationi, commiſſis ſive oblatis, cùm ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo fueritis reqoiſiti de prædictis, & aliis perſonis quibuſlibet, ſoper reſtitutione hujuſmodi caſtrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, juriſdictionum, jurium, & bonorum mobilium, & immobilium, reddituum quoque, proventuum, ac aliorum quorumcumqoe booorum, præſentium, & futurorum, necnon de quibuſlibet moleſtiis, & injoriis atque damnis præſentibus, & futuris, io illis videlicet, quæ judicialiter requirunt indaginem, ſummariè, & de plaoo, ſine ſtrepitu, & figura judicii; in illis verò prout qualitas eorum exegerit, juſtitiæ complementum. Occupatores ſeu detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, necnon contradictores quoſlibet, & rebelles, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque vel quoneſcumque expedierit, auctoritate noſtra, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcolaris.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus tàm felicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri, in quibus cavetur ne quis extra ſuam civitatem, & diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultrà unam dietam, à fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices, & Conſervatores à Sede deputati prædicta, extrà civitatem, & diœceſim in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultrà onam dieram à fine ſuæ diœceſis trahere præſumant, dummodò ultrà tres dietas aliqnis vigore præſentium non trahatur, aut quod de aliis quàm manifeſtis injuriis, & moleſtiis, atque damnis, & aliis quæ judicialiter requirunt indaginem pœnis in eis, ſi ſecus egerint, & in id procurantes adjectis, Conſervatores ſe intromittant, quam Papienſis de feriis cognoſcendis primis, & ſecundis cauſis in terris, locis inibi expreſſis, ac aliis quibuſcumque inſtitutionibus à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, tàm de judicibus delegatis, & Conſervatoribus, quàm perſonis ultrà certum numerum ad judicium non vocandis, aot aliis, editis, quæ veſtræ poſſent in hac parte juriſdictioni, aut poteſtati, ejúſqoe libero exercitio quomodolibet obviare, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, religioſorum, civitatum, terrarum, & aliorum locorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, aot quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis Ordioibus, monaſteriis, prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, & perſonatibus, ac adminiſtrationibus, & officiis, cæteriſque beneficiis Eccleſiaſticis, Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, & in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac aliis perſonis quibuſlibet, etiam cum quibuſvis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortioribus, & efficacioribus conceſſis, quibus etiam ſi de eis ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, oon autem per clauſulas generales id importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, & in eis caveretur expreſſe qood in illis non niſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis, aut nullatenùs derogari poſſit, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamos; ſeu ſi aliquibus communiter vel diviſim, à Sede præfata iodultum exiſtat, quòd excommunicari, ſuſpendi, vel ioterdici, ſeu extrà, vel ultrà certa loca ad judicium evocari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, ac eorum perſonis, & Ordinibus, ac nominibus propriis mentionem, & qualibet alia, dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam veſtræ juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in veſtris literis mentio ſpecialis.

Indultum eligendi Conſervatores.

§. 4. Cæterùm volumos, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd omnes, & ſinguli alii Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, & alii locorum Ordinarii, præſeotes, & futuri, eorúmque pro tempore Vicarii in ſpiritualibus generales, necnon quæcomque aliæ perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ac eorum ſinguli, quando, & quotiens pro parte Abbatum, Priorum, Conventuum, Congregationis, commiſſorum, ſeu oblatorum, vel commiſſarum, & oblatarum prædictorum, vel eorum alicujus ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo requiſiti fuerint, ad præſentium literarum executionem procedere poſ-

ſint,

ſint, & debeant in omnibus, & per omnia, petinde ac ſi præſentes literæ, etiam eis, cum clauſula quatenùs ipſi omnes, vel duo, aut unus eorum ſpecialiter directæ fuiſſent.

Amplistio facultatis Conſervatorum.

§. 5. Et ſi per ſummariam informationem ſuper his per vos, aut eos habenda, vobis aut eis conſtiterit, quòd ad loca in quibus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, injuriatotes hujuſmodi ac alios ad quos præſentes litetæ pervenerint pto tempore morari contigerit, pro monitionibus, & citationibus, de eis facientibus, tutus non pateat sceeſſus. Nos vobis, & aliis Patriarchis, Atchiepiſcopis, Epiſcopis, Ordioariis, & perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, prædictas citationes, & monitiones quaſlibet pet edicta publica locis affigenda publicis, & psrtibus illis vicinis de quibus ſit veriſimilis conjectura quòd ad notitiam citatorum, & monitorum hujuſmodi petvenire valeant, faciendi, plenam, & libetam earumdem, tenore præſentium concedimus ſacoltatem. Ac volumus & prædicta anctoritate decernimus, quòd monitiones, & citationes hujuſmodi, periode arctent ipſos monitos, & citstos, ac ſi eis, & ſpecialiter, & perſonaliter inſinuatæ, & intimstæ legirimè extitiſſent, quòd quilibet veſtrum, ac Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Otdinariorum, Vicariorum, & perſnnarum in dignitate ptæfata conſtitutarum prædictorum proſequi valest articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nulln fuerit impedimento csnonico præpeditus, & à data præſentium, ſit vobis, & ipſis & unicuique veſtrum, & eorum in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis cœptis, & non cœptis, præſentibus, & futuris, perpetusta poteſtas, & juriſdictio attributa, ut eo vigote, eáque firmitste vos, & ipſi poſſitis, & quilibet veſtrum, & eorum, poſſit in præmiſſis omnibus cœptis, & non cœptis, præſentibus, & futuris, & pro prædictis ptocedere, ac ſi prædicta omnia, & ſingula, cotsm vobis ſeu ipſis cœpta fuiſſent, & juriſdictio eorum, & veſtra, ac cujuſtibet veſtrum in præmiſſis omnibus, & ſingulis, per citationem vel modum alium, perpetuata legitimè eatitiſſet.

Fides danda tranſumptis.

§. 6. Er quia nihilominùs difficile foret præſentes literas hujuſmodi ad ſingula quæque loca in quibus de eis forſan mentio ſacienda ſuetit, deſerre, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd earum tranſumptis, manu alicujus notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, in judicio, & extrà, ac ubilibet plena fides adhibeatur, & eis ſtent in omoibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſæ originales literæ exhiberentut, & oſtenderentur, conſtitutione Apoſtolica ſuper Conſervatoribus, & alia qualibet in contratium edita, non obſtant. præſentibua perpetuis ſuturis temporibus valituris.

Dat. P. An. 2. die 15. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum. Anno Incarnationis Dominicæ 1505. 8. Kal. Nov. Pont. noſtri Anno 2.

VI. Contra homicidas, & alios capitalitet bannitos; ant ſibi jus dicentes, aut cavalcatam facientes &c. corúmque recepiatores, & ſautores.

Quoad prædictos baanitos attende conſt. 6. Six. V. Hoc noſtri. Tom. 2. fol. 535. Quo verò ad jus dicentes, & cavalcatas facientes, vide aliam ejuſdem Six. conſt. 75. Dùm pro, in Tomo 2. fol. 674.

Edita An. D. 1505.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

CUm homines ſe invicem quantum poſſunt ratione, & auailio fovere debeant, ideò DEO, & hominibus abominabiles eſſe viros ſanguinum avidos Propheta teſtatur; nec immeritò, cum horrenda ſævitia, non ſolùm corporum, ſed etiam animarum eorum quos interimunt, ſi non ſint armis ſpiritualibus, divina præveniente gtatia præmuniti, procurare noſcantut, pro quibus Dominus noſter JESUS CHRISTUS mortem ſubiit temporalem. Ad reprimendum igitur talium conatus neſarios, plurimùm cooferre arbitraotes, eos qui hujuſmodi deteſtabile ſtelus patrare non eapaveſcunt juſtitia cupientes punire, & latas pro tempore contra eos condemnationes debitæ esecutioni demandari, ea quæ pro talium condemnationum faciliori eaecutione, & ſicariorum hujuſmodi perſecutione, à prædeceſſoribus noſtris providè emaoarunt, ut eo fitmiùs obſerventur, quo ſuetint ſæpiùs Apoſtolica auctoritate munits, libenter apptobantes, muninine roboramus, ac alia pro Urbis noſtræ, & aliarum civitatum, terrarum, & provinciarum nobis ſubjectarum, necnon civium, & incolarum eorumdem commodo, pace, & tranquillitate deſuper ſtatuimus, prout in Domino cooſpicimus ſalubriter eapedire.

Pius II. contra homicidas edidit Bullam quæ eſt ſuprà fol. 373.

§. 1. Dudum ſiquidem per ſel. record. Pium Papam Secundum prædeceſſorem noſtum, accepto quòd à certis annis tunc elapſis citrà io terris, locis, & tenimentis Romanæ Eccleſiæ, mediatè, vel immediatè ſubjectis, quàm plura etism ex levibus cauſis commiſſa eſſe reperiebantur homicidia &c.

Sia. IV. cujus Bullam hic non habes, eam confirmavit.

§. 2. Et deinde piæ memoriæ Siatus Paps IV. etiam ptædeceſſor noſter, accepto per eum quod in ipſius Pii ptædeceſſoris literis contenta à cettis annis tunc elapſis citrà non fuetant obſervata &c. prout in ſingulis literis prædictis pleniùs continetur.

Hic Ponr. illas innovat.

§. 3. Cùm autem tempore aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem ptopter guetras quibus non ſolùm civitates, rerræ, & loca temporali dominio eidem Romanæ Ecrleſiæ ſubjecta, ſed etiam tota Italia decem ſerè annis, magno cum omnium in eis habitsntium incommodo vexata fuerunt, in eiſdem civitatibus, terris, & locis, præſertim in Urbe noſtra inteſtina, ac diuturna odis, & diſcotdias, civiléſque diſſenſiones vigere, ac furta, latrocinis, homicidia paſſim perpetrati cognoverimus, mente revolventes præſstum Sixtum prædeceſſotem, & avunculum noſtrum, qui nos ad Cardinslatus honorem evexit, ad decotem, & venuſtarem Urbis prædictæ, & illius temporum reſtaurationem, ac perſonarum ejuſdem Urbis, ac aliarum civitatum, & locotum eidem Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum commoda sciem ſuæ conſiderationis eatendiſſe, illius exemplo ptomoti animum ad ſedandum diſcordias, & odia, tàm in dicta Urbe, quàm aliis civitatibus, terris, & locis dictæ Eccleſiæ ſubjectis, ad firmandam perpetusm pacem, & quietem, non ſine maaimis animi, & corpotis moleſtiis, & curis, pto ſubditotum noſtrotum commodis applicavimus, idque opportunis juris temediis omni ſtudio efficere cupimus. Habita igitur ſuper iis cum frstribus noſtris S.R.E. Cardinalibus deliberstione matura, & de illorum conſilio, literas Pii, & Siati prædeceſſorum prædictorum, & prout illas concernunt, omnia, & ſingula in dictis literis contenta anctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus, & innovamus, & tobur fitmitatis perpetuæ obtinere debere decernimus.

Extenditque ad quoſcumque alios capitaliter condemnatos.

§. 4. Ac illas ad bannitos, exititios, & rebelles, aut alios pro quocumque alio crimine capitali, à quibuſvis Officialibus, tàm in dicts Urbe, quàm extrà eam, & in terris eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubjectis jus dicentibus pro tempore condemnatos, ac brigoſos nuncupstos, pacem juxtà ordinationes dictæ Utbis, Apoſtolica auctoritate approbatis facete recuſantes, necnon jus ſibimet contra alios dicentes, aut cavalcatas ſine Romsni Pontificis, aut Officialium ſuorum ſpeciali licentia facientes, vel moventes, præſata auctoritate, de eotumdem fratrum conſilio extendimus.

Receptationem eorumdem & favorem prohibet.

§. 5. Ac univerſis, & ſingulis, tàm laicis quàm Eccleſiaſticis cujuſcumque ſtatus, gtadus, ordinis, eacellentiæ, dignitatis, Ducibus quoque, Comitibus, Baronibus, Domicellis, necnon communitatibus, civitatum, terrarum, caſtrorum, & aliorum quorumcumque locorum, nobis, & eidem Romaoæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubjectorum, diſtrictè præcipiendo mandamus, & inhibemus, ne aliquis eorum ho-

micidas, bannitos, exititios, & rebelles, aut pro alio capitali ctimine condemnatos, aut brigoſos pacem facere recuſantes, ſeu jus ſibi contra alium dicentes, aut cavalcatas facientes, vel moventes, in eorum civitatibus, caſtris, ſeu locis aliis quibuſcumque recipere, & retinere, ſeu auxilium, conſilium, vel favorem, directe, vel indirectè, publicè, vel occultè, per ſe vel alium præſtare, aut in eurum domibus, ſeu caſtris, vel locis recipere, & receptate præſumat.

Contravenientibus pœnas infligit. De his vide omnino Bullas cit. in rub.

§. 6. Et ſi aliquis contra inhibitionem, & mandatum hujuſmodi quovis modo ditectè, vel indirectè de cætero venire præſumpſerit, nos omnes, & ſingulos ſic contravenientes, contra quos per Pium, & Sixtum præfatos, ac alios prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Apoſtolicæ Sedis Legatos, etiam ſatis eſt debitè proviſum, excommunicationis majoris, & anathematis ſententiam, à qua non niſi à nobis, vel eiſdem ſucceſſoribus, præterquàm in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolvi poſſint, incurrere, eóſque omnibus, & ſingulis privilegiis, gratiis, libertatibus, indultis, exemptionibus, immunitatibus, realibus, & perſonalibus, ac civitatibus, caſtris, terris, locis, & dominiis eorum, dignitatibus, & honoribus, juribus, Officiis, ac etiam feudis, & conceſſionibus quibuſcumque quæ à nobis, & Romana, ac quibuſcumque aliis Eccleſiis obtinere noſcuntur, ſub quacumque verborum forma, & tenore, ac cum quibuſvis fortiſſimis, & inſolitis clauſulis, immunitatibus, exemptionibus, & privilegiis, etiam præſervativis ab incurſu pœnæ privationis ipſo jure (quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, præſentibus pro expreſſis haberi volumus) eo ipſo privatos, & inhabiles ac indignos ad illa & quælibet alia in poſterùm obtinenda, & quoſcumque actus legitimos exercendos fore nuntiamus, & illa per nos, & ſucceſſores noſtros abſque aliqua declaratione ſuper incurſu pœnæ privationis hujuſmodi, aut citatione eorum qui privationis pœoam incurrerint facienda, aliis perſonis in feudum ſeu vicariatum, aut aliàs, ac ſi per lapſum temporis conceſſionis, aut finitam lineam, ad dictam Cameram revertiſſent, liberè concedere, ac aliàs de illis diſponere poſſe decernimus, & declaramus, necnon civitates, terras, caſtra, & loca prædicta Cameræ Apoſtolicæ confiſcamus, incorporamus, applicamus, & appropriamus; ac confiſcata, incorporata, applicata, & appropriata eſſe, ſicque contravenientes pro rebellibus ejuſdem Romanæ Eccleſiæ haberi, & cenſeri debere volumus, eorum ſubditos, & vaſſallos, & arcium, civitatum, terrarum, caſtrorum, & locorum prædictorom caſtellanos, à quocumque fidelitatis juramento, quo ipſi eſſent quomodolibet adſtricti, penitùs abſolventes. Civitates quoque, terras, caſtra, & loca prædicta, ſi ad ejuſdem Romanæ Eccleſiæ obedientiam ſe non reduxerint, ſeu in præmiſſis quomodolibet deliquerint, & etiam quorumcumque eis conſilium, auxilium, vel favorem quovis modo directè, vel indirectè, publicè, vel occultè præſtantium, etiam quacumque, Eccleſiaſtica, vel mundana, etiam ſi Regali præfulgeant dignitate, & excellentia, ut præfertur, & ad quæ eos declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſubjicimus interdicto, tamdiu firmiter obſervando, donec ibidē fuerint, etiam per triduum poſt inde diſceſſum.

Revelationem præcipit.

§. 7. Illos quoque qui aliquem ſcivetint culpabilem in prædictis, & nobis vel ſucceſſoribus noſtris infrà trium dierum ſpatium oon retulerint, vel alicui per quem ad nos verbum fideliter præferatur, ſimiles pœnas incurrere volumus.

Contrariis derogat.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibos, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque, aot ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit ſede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſcumque aliis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus, vel ſpecialibus, ſuper recipiendis bannitis, & homicidis, ac brigoſis, & aliis prædictis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, de quibus quorúmque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quoad hoc cuiquam volumus nullatenùs ſuffragari.

Publicationem committit. Hæc publ. non habe ur led ſufficit publ. conſt. cit. in rub.

§. 9. Ut aotem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, illas in valvis Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & Sancti Joaonis Lateranen. de Urbe affigi, ut ii quos literæ ipſæ concernunt, quòd ad ipſos non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile, quòd apud ipſos remaneat incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3 die 27. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinto, 5. Kal. Decemb. Pontificatus noſtri Anno tertio.

VII.

Prohibitio appellandi in cauſis crimioalibus provinciæ Marchiæ, in Statu Eccleſiaſtico, non facto depoſito pœnæ pecuniariæ, in qua rei condemnati ſunt.

Hac prohibitio approbata eſt ac extenſa ad totum Statum Eccleſiaſticum per Pium IV. ut infrà in Tomo 2. in ejus conſt. 52. Et ſi cuncta, fol. 71. ubi notabo declarationes.

Edita An. D. 1506.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Nicolao Provinciæ noſtræ Marchiæ Anconitanæ Theſaurario. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa prohib.

ACcepimus Fiſco Cameræ Apoſtolicæ, iſtius noſtræ provinciæ, damnum non leve inferri, delictáque impunita remanere, ex prætextu appellationum, quæ in maleficiorum cauſis, tùm ante condemnationem, tùm poſt interponuntur; propter quas, cùm aut ad Urbem, aut alio cauſæ ipſæ transferuntur, indeciſæ, & minùs pro ipſo Fiſco defenſæ remanent.

Prohibitio appellandi abſque depoſito.

§. 1. Quamobrem volentes damno, & impunitati prædictis occurrere, tibi committimus, & mandamus ut nollam in aliqua cauſa alicujus maleficii, aut fractæ pacis, induciarum, vel treguæ, etiam ſi de nova cauſa, aut de habendo recurſum diceret, appellationem admittas, aut admitti ſinas per aliquem judicem, vel Officialem, niſi prius effectuale depoſitum penès te fecerint, de pœna, in qua appellans condemnatus fuerit, aut veniret condemnandus, prout in conſtitutionibus provincialibus, & aliis prædeceſſorum noſtrorum, & noſtris literis, ad quas relationē haberi volumus, pleniùs continetur.

Prohibitio appellationes admittendi.

§. 2. Inhibentes etiam præſentibus Gubernatoribus, Vicelegatis, Locumtenentibus, & aliis quibuſcumque Officialibus ipſius provinciæ, quocumque nomine nuncupatis, ut appellationem aliquam in dictis cauſis admittere nullo modo audeant, vel præſumant, niſi per te eis priùs conſtiterit de effectuali depoſito, ut præmittitur facto. Decernen. ex nunc irritum, & inane, ſi ſecus à quocumque aliquid præſumptum fuerit attentari. Contrariis non obſtantibus qoibuſcumqoe.

Dat. P. An. 3. die 16. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo piſcatoris, die 16. Junii, milleſimo quingenteſimo ſexto, Pont. noſtri Anno 3.

VIII.

Juriſdictio, & auctoritas Clericorum R. Cam. Apoſt. præſidentium aliquot ex ſe ipſis annis ſingulis tranſmittendi ad loca Status Eccleſiaſtici viſitanda, Officialéſque & alios quoſcumque delinquentes coërcendos.

Alia de iſtis Clericis indicavi ſuprà in Alex. VI. conſt. 12. Et ſi ex. fol. 461.

Edita An. D. 1526.

PAULUS PAPA &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX injuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ gregem Dominicum, præſertim Civitatum, & locorum temporali dominio S. R. E. mediatè, vel immediatè ſubjectorum, divina diſponente clementia nobis commiſſum, intra juſtitiæ tramites, cum pace, & juſtitia gubernare, regere, & ab oppreſſionibus liberare poſſimus.

Officiales Status Eccleſiaſtici, & alii variis modis delinquebant quæ incognita, & ſubſequenter impunita remanebant.

§. 1. Sanè fuit fide dignorum teſtimonio relatum, quòd nonnulli Provinciarum, civitatum, & locorum prædictorum Gubernatores, Locatenentes, Vicelegati, Theſaurarii, Dohanerii, Gabellarii, Caſtellani, armorum ductores, Camerarii, Exactores, Priores, Antiani, Conſules, Conſiliarii, Vicarii, & Eccleſiarum, & piorum locorum Prælati, Rectores, & Procuratores damnorum datorum, & alii, cujuſcumque nominis clericalis, vel ſæcularis auctoritatis, vel juriſdictionis officiales, executores, & aliæ privatæ perſonæ, qui miniſterio juſtitiæ, & negotiis publicis præpoſiti ſunt, non modò illa ut debent, non ſervant, & ſervari curant, & faciunt, ſed quandoque in populorum prædictorum, & Fiſci noſtri Apoſtolici damnum non modicum, & animarum ſuarum periculum, & detrimentum, vel perſonarum acceptione, vel ſimoniæ, odii ſeu amoris labe, & aliis mundanis illecebris corrupti, ſtatuta, & bonas conſuetudines non ſervando, corrumpunt, tyrannidem exercent, & juſtitiæ miniſtros impediunt, juſtitiam lædunt, populorum, communitatum, & privatarum perſonarum facultates exhauriunt, & Fiſci introitus auferunt, & in rem ſuam vertunt, vel aliter malè pertractant, ex quibus peccandi licentia creſcit, & uſurarii, & monetarii multiplicantur, & aliqui Abbates, Priores, Miniſtri, ſeu quicumque alii monaſteriorum, & Conventuum Rectores, præpoſiti, & Gubernatores quocumque alio nomine nuncupati, & ipſi, & etiam alii Clerici ſæculares, Eccleſiarum Prælati, Rectores, & beneficia obtinentes, ſuis religioſis extra monaſterium morandi facultatem de facto concedunt, & aliunde ad ſe venientes religioſos trànſeuntes contra fœl. rec. Martini V. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & noſtras conſtitutiones recipiunt, & beneficia etiam ſæcularia, & quibus cura imminet animarum habere, & tenere etiam ſine diſpenſatione Apoſtolica conſentiunt, & permittunt, & bona Eccleſiaſtica tàm conjunctis, & amicis, quàm aliis variis fictis titulis, non juſtis pretiis alienaverunt, & alienare non deſiſtunt, & quidam alii iniquitatis filii, procurante humani generis inimico, Sedis Apoſtolicæ, vel alterius auctoritatem habentes, indulgentiarum facultatem habere, vel dictæ Sedis Nuncios, ſeu Commiſſarios eſſe, licèt falſo, aſſerentes, & fingentes, ac Chriſti fidelibus ſuadentes, pecunias, & alia munera quæſtuando extorquere, & falſi crimen committere non verentur, & quod magis abominabile eſt, à caſibus Sedi Apoſt. reſervatis: & votorum etiam perpetuorum, & viſitationis Sepulchri Dominici, S. Jacobi in Compoſtella, S. Spiritus in Saxia, & liminum Principum Apoſtolorum de Urbe, abſolvere, & hujuſmodi, ac graviora peccata præter omnium eorum auctoritatem remittere, & ſuper illis diſpenſare, animáſque illaqueare præſumunt.

Hic ideò Pont. Clericis R. Cameræ committit, ut ex ſeipſis aliquot ad inquirendum & procedendum ſuper prædictis, quolibet anno tranſmittant.

§. 2. Nos igitur, qui inter varias curas, quibus continuò premimur, illa præcipuè ſolicitamur, ut Terræ, & loca prædicta S. R. E. ſubjecta, ſub ſtatu tranquillo, & pacis amœnitate gubernentur, & Eccleſiarum, & locorum piorum bona non diſſipentur, & Chriſti fidelium ibidem conſiſtentium animæ, falſis ſuggeſtionibus non perdantur, volentes ſuper iis, ut nobis incumbit, de opportuno remedio providere, & malorum prædictorum fomenta de medio tollere, & penitùs extirpare, & quia hujuſmodi crimina, inconvenientia, & delinquentium calliditate, ſeu aliquorum potentia, ut prædictum eſt, ad nos vel ad dictam Cameram Apoſtolicam non deferuntur, & impunita, utpote ignota, relinquuntur, quódque occurrere non poſſumus præmiſſis; niſi aliquis nobis, & S. R. E. fidus, & probatus, & cui ſtatus prædicti cura incumbat, aſſumatur; Ac attendentes quòd dilecti filii Clerici Cam. Apoſt. præſidentes, quibus omnium locorum, & terrarum S. R. E. in temporalibus præcipuè cura imminet, & qui ſubditorum prædictorum, & aliorum ad ſe recurrentium querelas audiunt, & illis remedia tribuunt opportuna, provida deliberatione ſtatuentes, & ordinantes decernimus, ac perpetua inviolabili lege ordinamus, & ſancimus, quòd dicti Clerici Præſidentes, anno quolibet, aliquos ex iis deputent, qui ad loca prædicta ſe conferant, & ſuper præmiſſis omnibus, & ſingulis diligenter inquirant, & inveſtigent, & prædictorum omnium crimina, & defectus audiant, & omni meliori modo reperiant, & repertos ſolemni adnotatione deſcribant, & Communitatibus, & particularibus perſonis ablata reſtitui faciant, aut referant, & in prædicta Camera proponant, ubi juxta conſtitutiones fœl. rec. Six. IV. prædeceſſoris noſtri vota reddantur, & cauſæ hujuſmodi, ſtylo, & more Camerali, juſtitia mediante, decidantur, & terminentur, & reperti culpabiles, debitis pœnis plectantur, moleſtentur, & puniantur.

Quibus deputatis amplas facultates quoſcumque culpabiles puniendi concedit.

§. 3. Volumus inſuper quòd Clerici, quos, ut præmittitur, ad loca prædicta deſtinari contigerit, ad effectum omnia inveniendi, & reperiendi, quaſcumque perſonas publicas, & privatas, cujuſcumque gradus, præeminentiæ, conditionis, & dignitatis, mundanæ, vel Eccleſiaſticæ cenſeantur, etiam communitates, corpora, collegia, tàm ſuper facto proprio quàm ſuper teſtimonio ferendo, ſeu pro libris, ſcripturis, & documentis ad cauſas prædictas facientibus, ſeu illas pro arbitrio dicti Clerici concernentibus, edendis, & exhibendis, cogere, compellere, & ſi opus eſt, mulctare, punire, & ſub pœnis pecuniariis, & cenſuris Eccleſiaſticis, & ſi eis videbitur per tormenta, carceres, & alios legitimos modos, veritatem eruere poſſint, taliter quòd opera tenebrarum malignantium, calumniis, & diabolicis verſutiis non tegantur, ſed benè cognita funditùs eradicentur.

Eiſque Legatos & cæteros omnes obedire præcipit.

§. 4. Mandantes Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Locatenentibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Gentium armorum Capitaneis, Theſaurariis, Baronibus, Vicariis, domicellis, mareſcallis, bariſellis, armorum ductoribus, judicibus, communitatibus, & omnibus aliis publicis, & privatis perſonis quomodocumque nuncupatis, & ſingulis antedictis, & ipſorum cuilibet, in virtute ſanctæ obedientiæ, ut eiſdem Clerico præſidenti, vel Clericis præſidentibus, deputato, deputatis, vel deputandis aſſiſtant, & omnem obedientiam exhibeant, ejúſque mandata inviolabiliter obſervent, & ab aliis prout juſſerint, ſeu juſſerit obſervari faciant, eique vel eis, de opportunis favoribus, auxiliis, & præſidiis aſſiſtant, & provideant.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & locorum municipalibus, conſuetudinibus, & præſcriptionibus, ac quibuſvis privilegiis, indultis, & immunitatibus, exemptionibus, conceſſionibus, diſpoſitionibus, & literis, tàm per quoſcumque Rom. Pontifices, vel Sedem Apoſtolicam, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis, irritantibúſque decretis, etiam ex motu proprio, & ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & ex quibuſvis etiam maximis, & urgentiſſimis cauſis, & neceſſitatibus, communiter, vel diviſim hactenùs conceſſis, factis, confirmatis, approbatis, & innovatis, nominatim ſpecialiter, & expreſſe, & in poſterùm forſan concedendis, faciendis, confirmandis, approbandis & innovandis, quibus etſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecifica, & expreſſa, ac individua mentio habenda foret, præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, quoad præmiſſa dumtaxat harum ſerie eiſdem motu, &

ſcientia, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & illa nemini aliquo umquam tẽpore ſuffragari volumus, & decernimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum hujus Bullæ. §. 6. Volumus autem quòd tranſumpto in Camera Apoſtolica facto adhibeatur plena fides, quemadmodum propriis originalibus.

Dat. P. A. 3. die 22. Julii. Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima ſecunda Julii, milleſimo quingenteſimo ſexto, Pontificatus noſtri Anno tertio.

IX. Contra Clericos, & Miniſtros R. Cam. Apoſt. quomodolibet in contractibus rerum Cameralium participantes.

Hac prohibitio confirmatur, & extenditur ad intervenientes in Camera, dum de illis pro eos attinentibus tractatur, à Paulo III. infrà in hoc Tomo I. in ejus conſt. 18. Aliàs. fol. 732. Et approbatur à Pio IV. infrà Tom. 2. in ejus conſt. 55. Romanus. fol. 79. Sed an hæ prohibitiones ligent Card. Camerarium, vide infrà in alia Jul. III. Bulla 3. Licèt, ubi notabo, in hoc Tomo I. fol. 787.

Edita An. D. 1506.

JULIUS EPISCOPUS,

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus prohibitionis. PErcepimus à fide dignis, ac pluries informati fuimus, quòd in appaltu aluminum Sanctæ Cruciatæ, vel conceſſionum Dohanarum, Theſaurariæ, ac Salariæ, & aliarum rerum, quæ per nos, ſeu Ordine noſtro, per Præſiden. & Clericos Cameræ noſtræ Apoſtolicæ conceduntur, ad nos, & Fiſcum noſtrum ſpectan. nonnulli ſe intromittunt, immiſcent, & forſitan pro eorumdem intereſſe participant, in maximum præjudicium noſtrum, & rerum Fiſcalium, viam veritatis non agnoſcentes in eorumdem evidens periculum animarum.

Prohibitio participandi, in contractibus rerum Cameralium. §. 1. Quare nos ſuper præmiſſis providere volentes, & indemnitati noſtræ conſulere, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de plenitudine poteſtatis, per præſentes præcipimus, & mandamus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, necnon privationis omnium, & quorumcumque officiorum, & dignitatum, ac emolumentorum, ex eadem participatione, vel aliàs quomodolibet provenientium, & Fiſco noſtro applican. ne aliqua perſona dictorum Clericorum, & Præſidentium, & ſeu Theſaurarii Fiſcalis pro tempore exiſten. & aliarum perſonarum, quæ negotia noſtra gerunt vel miniſtrant, cujuſcumque gradus, vel dignitatis, etiam ſi Cardinalatus exiſtat, audeat, vel præſumat, quovis colore vel cauſa, ſe intromittere, aut ad partem facere, ut vulgariter dicitur, vel participare quoquomodo, aut auxilium, conſilium, vel favorem præſtare, quòd in ejus, ſeu eorumdem utilitatem, vel commodum quovis modo ea eiſdem evenire poſſit alicui, vel in aliquibus perſonis, dum appaltus Dohanæ, Theſaurariæ, Salariæ, vel aliquæ aliæ res, quæ ad Cameram noſtram ſpectarent, vel pertinerent, locata fuiſſent, vel conducta ad vitam, vel ad tempus, vel aliàs quovis modo datæ vel conceſſæ.

Pœnæ ſcientium & non revelantium. §. 2. Mandantes propterea, ſub eiſdem pœnis, omnibus, & quibuſcumque perſonis, tàm Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus, cujuſcumque conditionis exiſtant, quæ de præmiſſis notitiam habuerint, vel ad nos, vel Gubernatorem noſtrum pro tempore ſervientem, per ſe, vel alium, ſignificent, & manifeſtent, contrariis quibuſcumque non obſtantibus.

Subſcript. PP. Placet, & ita Motu proprio mandamus.

X. Approbatio, & inſtitutio Ordinis Fratrum Minimorum S. Franciſci de Paula, qui aliàs Eremitæ nuncupabantur. Et confirmatio unius regulæ à B. Franciſco pro dictis Fratribus, & aliæ pro Sororibus; & alterius pro Tertiariis editæ; cum plurimarum gratiarum, & privilegiorum elargitione, quæ propterea mare magnum appellatur.

Primævam iſtorum Fratrum inſtitutionem, & alia quæ hunc Ord. concernunt, notavi ſuprà in conſt. 5. Six. IV. Sedes. fol. 390.

Iſte Franciſcus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. infrà in hoc Tomo I. in conſt. 38. Excelſus. fol. 602.

Edita An. D. 1506.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium. DUdum ad ſacrum Ordinem Minimorum, olim per fœl. record. Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Rom. Pont. prædeceſſores noſtros ſalubriter approbatum, ac variis privilegiis cum regulæ approbatione multipliciter decoratum, noſtræ conſiderationis aciem dirigimus. Dùm etiam intrà noſtræ mentis abſcondita revolvimus fructus uberes quos dextera Domini opitulante, & Apoſtolica Sede benedicente, Dilectus filius Franciſcus de Paula prædicti Ordinis pater ac inſtitutor; & quoad vixerit Generalis corrector exemplo B. Fran. ardentiſſimus noſtri Redemptoris imitator, in agro militantis Eccleſiæ producere non deſinit; ac etiam ſalutifera exempla atque imitanda Chriſti fideles ex ejuſdem Franciſci de Paula, & aliorum fratrum dicti Ordinis arctiſſima vita, quam ipſi ad obſequendum Altiſſimo ſub Evangelico jugo, ac humili habitu, & humilitatis ſpiritu, ſpreto ſæculo, ac pompis ejus, voluntariè aſſumpſerunt in perpetua Chriſti ſervitute laudes divinas, die noctúque ſumma cum devotione Domino perſolventes quotidie inducuntur. Dignum, imò debitum reputamus, ut ordo ipſe apud eamdem Sedem gratiam liberalitatis inveniat, & gratiæ, & privilegia illi quomodolibet conceſſa, per ipſius Sedis approbationem remaneant illæſa.

§. 1. Dudum ſiquidem præfato Sixto prædeceſſori noſtro, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes in loco cit. in sub.

Six. IV. Ordinem approbavit & gratias conceſſit, ut in sub. Innoc. VIII. (cujus Bull. non eſt hic) approbavit. §. 2. Et ſucceſſivè præfatus Innocentius etiam prædeceſſor, per alias ſuas literas, in quibus literæ prædicti Sixti prædeceſſoris, de verbo ad verbum inſertæ fuerunt, eaſdem Sixti prædeceſſoris hujuſmodi literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta recenſens, laudationem, confirmationem, approbationem, communionem, ſuppletionem, decretum, exemptionem, ſuſceptionem, voluntatem, conceſſionem, & indulta hujuſmodi, ac prout illa concernebant, omnia, & ſingula in eis contenta, & narrata auctoritate Apoſt. & ſcientia prædictis, confirmavit, approbavit, ſuique ſcripti patrocinio cum ſimili defectuum ſuppletione, cõmunivit, & voluit, & dicta auctoritate decrevit, quòd earumdem literarum ſuarum tranſumptis, manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alterius Prælati munitis, prorſus, in judicio, & extra fides plena adhiberetur, & illis ſtaretur in omnibus, & per omnia, ſicut ipſis originalibus literis adhiberetur, & ſtaretur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Decrevitque irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit, communiter, vel diviſim, attentari.

Alex. VI. regulam B. Franc. in XIII. capitulis diſtincta approbavit in ejus Bull. quam conſulto prætermiſi, uti ſuperfluam. §. 3. Poſtmodùm verò pro parte Franc. de Paula, & Eremitarum prædictorum, eidem Alex. prædeceſſori etiã expoſito, quòd ipſe Franc. de Paula habens ad id ab eodem Pyrrho Archiepiſcopo ſpecialem, per illius literas facultatem, per eoſdem Sixtum, & Iñoc. prædeceſſores ſucceſſivè confirmatam, & ad quæcumque loca quæ eidem Cõgregationi donari contingeret, ampliatam, illarũ vigore pro ſalubri directione Eremitarum Societatis hujuſmodi, nonnulla divini cultus augmentationem, & animarum ſalutem, vitæque Eremiticæ hujuſmodi perſeverantiã, ac eorũ votivæ proſperitatis ſucceſſus concernentia, ſacris canonibus non contraria, ſub regula Ordinis fratrũ Minimorum, pauperum Eremitarum dicti Franciſci de Paula, in tredecim capitulis contenta ſtatuerat, & ordinaverat, quæ voluerat, & mandaverat per ejuſdẽ Societatis Eremitas, & fratres perpetuis futuris temporibus obſervari. Idem Alexander prædeceſſor

per

per aliquas ſuas, ſtaruta, & ordinationes hujuſmodi, ac omnia, & ſingula in dictis capitulis contenta, quæ tunc diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum iu dictis ſuis literis inſeri fecit, cum ſuppletione defectuum approbavit, & confirmavit.

Ordiniſque gratias confirmavir alia ejus Bulla quam etiam prætermiſi.

§. 4. Præterea idem Alexander prædeceſſor per alias ſuas in forma brevis literas, omnia, & ſingula privilegia, indulgentias, immunirates, exemptiones, gratias, & iudulta quæcumque Franciſco de Paula, & Eremitis hujuſmodi, ac eorum Ordini, domibus eriam ante erectionem hujuſmodi Ordinis, dum adhuc Eremitæ nuncupabantur, per eoſdem Sixtum, & Innocentium, ſuos, & ipſum Alexandrum nuſtros prædeceſſores quomodocumque cunceſſa, quæ omnia & ſingula pro expreſſis haberi voluit, auctoritate Apoſtolica præſara approbavit, & perpetuæ robur firmitatis eadem obtinere decrevit.

Mendicantium Ordinum privilegia Six. IV. & Innoc. viij. ac Alex. vi. ad iſtum Ordinem ampliarunt.

§. 5. Er quia Sixtus, & Innocentius prædeceſſores præfati, ſingula privilegia, exempriones, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Auguſtiui, ac Carmelitarum, necnon aliis Mendicantium Ordinibus, & eorum cuilibet, ac illorum profeſſoribus, & domibus, ac eorum Eccleſias viſitantibus quomodocumque cunceſſa, ad Ordinem Minimorum hujuſmodi extenderant; idem Alexander prædeceſſor pariter eorum extenſionem confirmavit. Et ſi qua indulta, privilegia, & gratiæ poſt datam extenſionis hujuſmodi à dictis prædeceſſoribus, vel ab ipſo Alexandro eiſdem Ordinibus Mendicantium, aut alicui eorum conceſſa eſſent; illa etiam ad eoſdem Eremitas, & frarres, & ad illorum Ordinem, ac domos exteudit & ampliavir, ac ipſis ſuffragari volnit, in omuibus & per omnia, ac ſi pro eiſdem Eremitis, & illorum Ordine hujuſmodi emanaſſent.

Et d. regulam pro fratribus à B. Franc. reformatam, & aliam pro Tertiariis ab eo editam approbavit.

§. 6. Et deinde pro parte Franciſci de Paula, & Eremitarum ſeu fratrum prædictorum, eidem Alexandro prædeceſſori ſimiliter expoſito, quòd ipſe Franciſcus de Paula tredecim capitula ſtatutorum & ordinationum prædictorum in decem capitula reduxerat, & eorum aliqua pro ſalubri directione fratrum Miuimorum Ordinis hujuſmodi olim ſocietatis dictorum Eremitarum mutaverat; aliqua eriam addiderat, quæ volueras & mandaverar per eoſdem frarres deinceps perpetuis futuris temporibus, prioribus omiſſis pro ſalubri eornm regula teneri & obſervari. Quòdque ipſe Franciſcus de Paula, regulam, ſeu modum vivendi ſui tertii Ordinis, pro utriuſque ſexus perſonis, ſub eadem regula, ſeu modo vivendi, quæ ſeptem dumtaxat clauderetur capitulis pœnitentiam agere volentibus, per eumdem Alexandrum prædeceſſorem benedici, approbati, & confirmari cupiebat. Idem Alexander prædeceſſor, Pyrrhi Archiepiſcopi, ac Sixti & Innocentii prædeceſſorum prædictorum, ac ſuas literas prædictas, necnon omnia & ſingula in eis contenra; alia quoque privilegia, cooceſſiones, immunitates, exemptiones, & indulra quæcumque eiſdem fratribus Mioimis, ac eorum Ordini, & domibus à Sede prædicta, vel ejus Legatis, ſeu aliàs quomodocumque ſacta & conceſſa, necnon reductionem, mutarionem, & alterationem dictorum decem capitulorum, ſeu regulam ipſorum fratrum Minimorum, necnon Regulam ſeu modum vivendi tertii Ordinis pro ùtrinſque ſexus perſonis, & in utriuſque regulæ capirulia conrenta quæcumque, quæ omuia diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum inſeri fecit, cum ſuppletione defectuum approbavit & confirmavit.

Societatémque iſtorum Eremitarum in Ordinem fratrum Minimorum inſtituit, & grarias jam conceſſas confirmavit.

§. 7. Et pro potiuri cautela ſocietatem quondam Eremitarum hujuſmodi in Ordinem fratrum Minimorum, dicti Franciſci de Paula, priore caſſata & omiſſa ſub hujuſmodi nova regula erexit, & ſingulas literas prædictas, ac in eis contenta quæcumque, necnou privilegia & indulgentias, tàm generales quàm ſpeciales, conceſſiones, immuuitates, exemptiooes, & indulra quæcumque eiſdem fratribus, ac eorum Ordini & domibus à Sede prædicta, vel ejus Legatis, ſeu alias quomodocumque ſacta & conceſſa, quæ omnia & ſingula, ac ſi in dictia ſuis literis inſerta forent, haberi voluit pro expreſſis, innovavit, & de oovo conceſſit. Ac omnia, quæ circa ſtaruta & ordinariones hujuſmodi confirmata, & per eumdem Franciſcum de Paula reducta, mutata & alrerara fuerant, de novo reduxit, mutavit & alteravit.

Dictámque ſecundam regulam à fratribus Minimis ſervari juſſit.

§. 8. Regulámque Minimorum fratrum hujuſmodi ſic innovatam, & regulam, ſeu modum vivendi tertiariorum Ordinis ejuſdem, laudavit, benedixit, approbavir, & confirmavit. Ac voluit regulam ipſam ſic innovaram, ſeu contenta in dictis decem capitulis, juxta eõrum tenurem perpetuis futuris temporibus, & per Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres qui tunc erant, & pro tempore eſſent, eo modo pro eorum regularibus ioſtitutis cuſtodiri.

Tertiariorum quoque regulam ſuſcipi poſſe decrevit.

§. 9. Regulam quoque ſen modum vivendi Tertiariorum hujuſmodi per quaſcumque perſonas utriuſque ſexus ſuſcipi poſſe ac prupria in Chriſto regula, & modo vivondi ſalutari, & commodo amplecti & obſervari.

B. Franciſcum dicti Ordinis gen. Correctorem declaravit.

§. 10. Ipſúmque Franciſcum de Paula non tàm religioſiſſimi Ordinis Minimorum hujuſmodi primarium patrem, ac inſtitutorem, quàm etiam priſcorum beatorum Patrum fideliſſimum imitatorem, ſuarúmque laudabilium inſtitutionum diligentem inuovatorem, in perſonarum Ordinis Minimorum hujuſmodi præcipuum patrem, ac ſuperiorem, & quamdiu viveret, generalem Correctorem irrefragabiliter inſtituit, ac inſtitutum laudavit & confirmavit.

Indulgentiáſque Ordini conceſſit. Tu vide novam diſpoſitionem Pauli v. in ſua conſt. 21. Romanus. in Tom. 3. fol. 229.

§. 11. Ac etiam conceſſit, & indulſit, quòd omnes & ſinguli Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres præſentes & futuri, qui ſingulis quadrageſimæ, & aliis cujuſlibet anni ſtarionum temporibus, aliquam ipſorum Eccleſiam, vel aliam, in qua eos pro tempore cum obedientiæ meriro ſore contingeret, viſitareut, & inibi aute illius altare majus, quinquies orationem dominicam, & totiens ſalutationem Angelicam devorè recitarent, omnes ac ſingulas indulgentias conſequerentur, & conſequi poſſent, quas temporibus hujuſmodi conſequuntur viſitantes Eccleſias ſtarionum Urbis, & alias extra illius muros pro ſtationibus deputatas. Quáſque fratres ipſi conſequerentur, & conſeqni poſſent, ſi Eccleſias ſtatiunum hujuſmodi temporibus perſonaliter viſitarent.

Bona omnia piè elargita retinendi facultatem dedit.

§. 12. Inſtituit etiam atque ordinavit ob ſanctæ viræ quadrageſimalis obſervantiam, quòd ſi quis devotionis gratia, vel pietaris intuitu, perpetuas, aut temporales eleemoſynas Eccleſiæ, pauperúmque fratrum Minimorũ hujuſmodi neceſſitatibus ſublevandis piè legare vellent, liceret ipſis fratribus Minimis, à promiſſæ paupertatis perfectione, puritatéque non recedendo, perpetuas & temporales eleemoſynas hujuſmodi: utenſilia quoque ac oblatiooes quaſcumque, cujuſcumqne etiam ſpeciei exiſterent, ſeu exiſtere poſſent, quarum tamen dominium, jus, & proprietarem, idem Alexander prædeceſſor penès ſe, ac Eccleſiam Romanam tunc penitùs retinuit, nudo dumtaxar illarum uſu fratribus Minimis hujuſmodi relicto, per ſuos ac præfatæ Sedis, & ejuſdem Ordinis Minimorum procurarores (ad hoc provida cura, paternáque benevolentia deputádos) ſuo, & dictæ Romanæ Eccleſiæ nomine ad ſe recipere. Ipſique procuratores eleemoſynas hujuſmodi fratribus ipſis Minimis per ſe vel per alios, juxta piam largientium devotionem, & intentionem, ſuámque conſtitutionem hujuſmodi fideliter diſtribuere, ſeu diſtribui facere deberent. Laudavit etiam, & approbavit, quòd ubi perpetuæ, vel temporales eleemoſynæ hujuſmodi fratribus ipſis Minimis legarentur, tunc civitaris, villæ, caſtri, oppidi, ſeu vici, ubi fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi loca paſſim habere contingeret, Rectores, Scabini, Præſides, Cunſules, Electi, Jurati, aut Domini de conſilio, vel alii officiarii

quovis nomine nuncupati, in primis unum vel plures Recollectores eleemoſynarum hujuſmodi quos fratribus ipſis Minimis, juxta piam largientium intentionem haberent, diſtribui per miniſterium oblatorum dicti Ordinis Minimorum, vel amicorum ſpiritualium, per fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi pro tempore conventualiter electorum, qui (dùm opus foret) deponi & innovari poſſent deputare. Ac de locis & domibus, quæ Ordinis Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis & fratribus per quoſcumque Chriſti fideles ubilibet concederentur, pro fratribus Minimis unum inſtrumentum publicum, vel plura confici facere, ac eleemoſynarum hujuſmodi ſpecialem curam & ſollicitudinem habere deberent. Quódque fratres ipſi Minimi ſuper eleemoſynis hujuſmodi nullatenùs cum aliquo in judicio vel extra illud contendere, ſed potiùs, ut veri pacis filii, & amatores, Rectoribus, Præſidibus, Scabinis, Juratis, & Conſulibus, cæteriſque officiariis prælatis illarum curam relinquere, ac ſine aliqua contentione in Domino (qui non derelinquit ſperantes in ſe) fiducialiter reponere, ac oſtiatim mendicare haberent. Poſſent tamen fratres ipſi præfatos dominos de conſilio & policiæ Gubernatores, cæteróſque officiarios ad eleemoſynas hujuſmodi colligendas, deputatos, ſeu deputandos benignè monere, ut eis legatas eleemoſynas hujuſmodi pro animarum ſuarum exoneratione, animarumque dictorum legantium ſalute, juxta piam legantium hujuſmodi deliberationem, & intentionem, ſibi fideliter impenderent. Quódque eleemoſynæ hujuſmodi ſcripto redigi, & fratribus ipſis Minimis capitulariter declarari. Ac ſcripto taliter redactæ, ſeu redigendæ infra cujuſlibet conventus Ordinis Minimorum hujuſmodi, quamlibet conventualem arcam quatuor clavaturis claudendam reponi. Ac per Ordinis Minimorum hujuſmodi oblatorum vel amicorum ſpiritualium miniſterium in Ordinis hujuſmodi Eccleſiarum, & fratrum uſus converti. Et poſtquàm fratribus ipſis Minimis de ſibi requiſitis veſtimentis, ac vitæ neceſſariis, cæteriſque præinſertis rationabiliter proviſum foret: ſi adhuc ex perpetuis, vel temporalibus eleemoſynis hujuſmodi aliqua ſupereſſent, illa charitativè per Rectores, Scabinos, Conſules, Electos, cæteróſque officiarios præfatos, de capituli localis ſcientia & conſenſu in pias cauſas erogari deberent. Et ipſis fratribus Minimis, ac eorum Eccleſiis, ut præfertur competenter proviſo, perpetuas aut temporales eleemoſynas hujuſmodi ullatenùs procurare, vel jam procuratas augere, eis minimè liceret. Si tamen illæ fratribus ipſis Minimis ultrò largirentur, illarum cenſus per Rectores, Scabinos, juratos, & electos, cæteroſque officiarios præfatos, in pias cauſas ſimiliter diſtribui deberentur. Ipſique fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi in qualibet ipſorum Eccleſia, tàm conſtructa quàm conſtruenda, cippum ſeu truncum ad quotidianas devotorum eleemoſynas commodè reponendas utique habere poſſent.

Hic Pont. per aliam ejus Bullam (quam hic non habes) facultatem condendi ſtatuta pro gubernio Ordinis conceſſit.

§. 13. Et deinde pro parte præfati Franciſci de Paula nobis expoſito, quòd licet olim per præfatum Alexandrum prædeceſſorem fratrum Ordinis Minimorũ hujuſmodi pro regula approbata, & per eum, ac Sedem prædictam confirmata fuiſſet; tamen pro ſalubriori dictæ regulæ conſervatione, ac ut illa meliùs, & faciliùs ab ejus profeſſoribus tunc, & pro tempore in dicto Ordine degẽtibus, obſervari poſſit, cupiebat idem Frãciſcus de Paula nonnullas ordinationes, & ſtatuta ſalubria facere quæ fratres dictum Ordinem Minimorum profeſſi ſervare, & ſecundùm quæ contra illa venientes, ſeu facientes, licet alias peccatum ſecundùm præcepta Eccleſiæ committere non viderentur pœna corporali, ſeu temporali in eiſdem ſtatutis contenta per eorum ſuperiores puniri valeret. Quódque licèt aliàs per Sixtum, & Innocentium, ac Alexandrum prædeceſſores præfatos eiſdem fratribus Minimis, quod omnibus & ſingulis privilegiis, gratiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, & exemptionibus, quibus quatuor Mendicantium Ordines, ac illorũ perſonæ utebantur & gaudebant, ſeu uti & gaudere poterant in futurum uti & gaudere valerent conceſſum, ac indultum fuiſſet; nihilominùs tamen quòd dicti fratres Minimi privilegia & indulta hujuſmodi originaliter non habebant, ac de illis fidem facere non poterant, & etiam quia illa per nos adhuc confirmata non fuerant, aliqui partim ſcrupuloſa conſcientia, & partim invidia moti, fratres Minimos hujuſmodi eiſdem privilegiis & gratiis gaudere non debere aſſerebant, quo fiebat ut ipſi fratres Minimi eiſdem privilegiis & indultis uti poſſe non ſuperabant, niſi eis per nos deſuper opportunè provideretur. Nos per reliquas noſtras literas eidem Franciſco de Paula, quaſcumque ordinationes, & ſtatuta, ſalubria & honeſta, ſacris canonibus non contraria in perpetuùm valitura, quæ dicti fratres Minimi ſervare, ac ſecundùm quæ vivere tenerentur, & contrà illa venientes, ſeu facientes licèt aliàs peccatum, juxta præcepta hujuſmodi committere non viderentur, pœna corporali ſeu temporali in eiſdem ſtatutis contenta, per eorum ſuperiores mulctati poſſent, condendi, & faciendi, plenam, & liberam præfata Apoſtolica auctoritate licentiam indulſimus, & facultatem.

Privilegia quatuor Ordinum Mendicantium communicavit.

Hoc idem fecit Pius V in conſtit. 99 Apoſtolicæ. in Tom. 2. fol. 240.

§. 14. Ac omnia, & ſingula privilegia, gratias, conceſſiones, immunitates, libertates, exemptiones, ac indulta prædicta, quibus præfati quatuor Mendicantium Ordines, & illorum perſonæ in genere utebantur, potiebantur, & gaudebant, ſeu uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus hujuſmodi conceſſimus, ac ut illis ordo Minimorum, & illius perſonæ, & fratres hujuſmodi uterentur, potirentur, gauderent, ac uti, potiri, & gaudere, liberè ac licitè valerent approbavimus, & noſtri ſcripti patrociniis communivimus. Dictiſque fratribus Minimis, ut de dictis privilegiis, & indultis fidem facere poſſent, quòd ſumpta ex Camera Apoſtolica ſuper ſingulis privilegiis, conceſſionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus & indultis hujuſmodi, præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus, per quoſcumque Romanos Pontifices, & Sedem præfatam conceſſis, ac in poſterùm concedendis habere, & illa, & literas Apoſtolicas eas, & ea quomodolibet concernentia, necnon literas noſtras hujuſmodi, per ipſius Cameræ Auditorem, & quoſcumque Judices ordinarios ritè tranſumptari, & authenticari facere, liberè ac licitè valerent, & poſtquam tranſumptata, & authenticata forent, illis ac noſtris & aliis literis hujuſmodi ſuper dictis privilegiis, conceſſionibus, gratiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, & indultis, ad inſtantiam quatuor Ordinum Mendicantium, & perſonarum, ac fratrum eorumdem, aut aliquorum ex eis jam rite factis, & tranſumptatis, ea prorſus fides adhiberetur, ubicumque forent exhibita vel oſtenſa, ac ſi noſtræ etiam aliæ literæ hujuſmodi tunc exhiberentur. Ac privilegia, conceſſiones, gratiæ, immunitates, libertates, exemptiones, & indulta præfata, Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus hujuſmodi conceſſa, & in eis Ordo Minimorum ac illius fratres, & perſonæ hujuſmodi ſpecialiter, & nominatim expreſſæ fuiſſent, ac pro eis principaliter remanaſſent.

Eáque ad portantes habitum, & famulos ac eligentes ſepulturam in domibus Ord. extendit.

§. 15. Quódque de cætero famuli domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi, necnon cæteri ejuſdem Ordinis habitum portantes, & in articulo mortis, in dictis domibus ſepulturam eligentes, omnibúſque & ſingulis privilegiis Ordini Minimorum hujuſmodi, quomodolibet conceſſis, gaudere, liberè ac licitè valerent indulſimus.

Ætatem an. 22. ad presb. ſufficere voluit.

Imò Concil. Trid. requirit an. 25. ſeſſ. 23. cap. 12.

§. 16. Ac quòd fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi in vigeſimo ſecundo ſuæ ætatis anno, tunc, & pro tempore cõſtituti, ad presbyteratus ordinem, aliàs tamen ritè, ſe promoveri facere liberè poſſent.

Moleſtantes hos fratres excommunicavit.

§. 17. Necnon omnes & ſingulæ perſonæ cujuſcomque ſtatus, nobilitatis, & cõditionis forent, quæ in cauſis eorumdem fratrum Minimorum ſe immiſcerent, aut in ipſos fratres Minimos manus injicerent

violen-

violentas, vel aliàs eos moleſtarent aut inquietarent, vel eorum bons auferrent, excommunicanonis ſententiam eo ipſo incurrerent, prout aliis fratribus Mendicantibus erat conceſſum.

Privilegia Ordinis omnibus ejus locis communicavit.

§. 18. Ac omnia & ſingula privilegia, indulta, gratiæ, facultates, ac indulgentiæ, uni aut pluribus domibus dicti Ordinis Minimorum, in genere, per eumdem Sixtum prædeceſſorem conceſſa & in poſterùm concedenda, omnibus & ſingulis aliis domibus, & fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi eſſent, & intelligerentur eſſe conceſſa.

Prælatos Ordinis ornamenta Eccleſiaſtica benedicere poſſe ſtatuit.

§. 19. Quódque Generalis, necnon provinciales, & eorum Vicarii ejuſdem Ordinis Minimorum corporalia, & alia ornamenta Eccleſiaſtica ſuorum locorum, ac domorum, præter calices & patenas, benedicere valerent conceſſimus, ſtatuimus, & ordinamus.

Nova loca conſtruendi licentiam dedit.
Tu obſerva Bullam 99. Clem. VIII. Quoniam. in Tom. 3. fol. 162.

§. 20. Et ſucceſſivè pro parte præfati Franciſci de Paula nobis etiam expoſito, quòd licet olim Sixtus & Innocentius prædeceſſores præfati Franciſco de Paula, & aliis perſonis, ac fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi per eorum literas ſpecialem facultatem conceſſiſſent recipiendi Eccleſias, oratoria, & loca, cujuſvis etiam ſuperioris licentia minimè requiſita, pro perpetuis uſu & habitatione fratrum dicti Ordinis Minimorum, & conceſſionis hujuſmodi vigore à triennio citra, nonnulli Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres in diœceſi Iſpalenſi degentes à dilecto filio nobili viro moderno Duce, & dilecta in Chriſto filia nobili muliere moderna Duciſſa de Medinacœli, aliiſque devotis perſonis in dicta diœceſi Iſpalenſi degentibus, certum locum eis oblatum recepiſſent, & inibi unam domum cum Eccleſia, & aliis officinis neceſſariis, ſub invocatione ſanctæ MARIÆ de Victoria, portus beatæ Mariæ, Ducis ac Duciſſæ, & aliarum devotarum perſonarum hujuſmodi eleemoſynis adjuti, conſtrui, & ædificari feciſſent, ac domum ipſam per biennium pacificè inhabitaſſent, die noctúque Altiſſimo ſerviendo inibi. Quia tamen tunc ab anno circa fratres ipſi in eadem domo habitantes, & Domino taliter ſervientes, per venerabilem fratrem noſtrum modernum Archiepiſcopum Iſpalenſem, & ejus officialem impedimenta plurima habuerant, ita quòd ipſe officialis quibuſcumque Chriſtifidelibus, ſub pœna excommunicationis, ne Eccleſiam, & domum ultimò dictas pro audiendis eorumdem fratrum miſſis & prædicationibus, devotionis gratia confluerent, per ſuas certi tenoris literas valvis dictæ Eccleſiæ affixas prohibuerat. Dictiſque fratribus impedimenta, & incommoda plurima intulerat, ita etiam quòd præfatus Archiepiſcopus prædictam Eccleſiam S. Mariæ de Victoria, benedicere & conſecrare noluerat, neque per alium benedici, ſeu conſecrari permiſerat. Nos Franciſco de Paula, & aliis fratribus ordinis Minimorum hujuſmodi, omnia & ſingula oratoria, Eccleſias, domos, & loca eiſdem Franciſco de Paula, & fratribus in poſterùm concedenda recipere, & illa, ac prædictam de Victoria, & alias domus ſeu Eccleſias, loca, & oratoria quæcumque, eatenus ubilibet recepta, pro eorum perpetuis uſu, & habitatione vigore conceſſionis Sixti, & Innocentii prædeceſſorum prædictorum retinere, conſtruere, & ædificare, ſeu conſtrui facere, abſque alia deſuper facienda nova conceſſione Apoſtolica. Et quòd deinceps Ordinis Minimorum hujuſmodi Conſervatores, quotiens opus foret eidem Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentibus, ne dictus Archiepiſcopus, ſeu ejus officialis, aut alii quicumque cujuſcumque etiam nobilitatis, aut dignitatis exiſterent, Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres, neque in dicta diœceſi Iſpalenſi, neque aliqui in aliquo damnificare, moleſtare, perturbare nec inquietare ullatenus auderent, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibere poſſent.

Eccleſias Ordinis quiſque Epiſcopus conſecrare poſſit, recuſante Ordinario.

§. 21. Quódque Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres, tunc & pro tempore exiſtentes, prædictam Eccleſiam Sanctæ Mariæ de Victoria, & generaliter omnes & ſingulas alias ejuſdem Ordinis Minimorum Eccleſias & oratoria quæcumque recepta & recipienda, nondum conſecratas, ſeu conſecrata, facta priùs requiſitione ab Epiſcopis locorum, eiſdémque recuſantibus vel negligentibus, per quemlibet alium catholicum Epiſcopum gratiam, & communionem dictæ Sedis habentem, conſecrari facere.

Eáſque Prælati Ordinis benedicere, & pollutas reconciliare poſſunt.

§. 22. Ac quòd ipſius Ordinis Minimorum Generalis, & Vigiles, ac Provinciales, eorúmque vicegerentes, omnes & ſingulas ejuſdem Ordinis Minimorum Eccleſias, cœmeteria, capitula, & oratoria, tàm in dicta diœceſi Iſpalenſi, quàm ubicumque receptas ſeu recepta, & recipiendas ſeu recipienda, ſolemni benedictione benedicere. Ac etiam illas ſeu illa, & earum quamlibet ſanguinis, ſive ſeminis effuſione, ſive alias quomodocumque pollutas, ſive polluta, quotiens opus foret, aqua tamen priùs per aliquem catholicum Antiſtitem, ut moris eſt, benedicta reconciliare.

Fratres etiam alterius Ordinis jam recepti in iſto permaneant.

§. 23. Ac quòd alterius cujuſvis Ordinis fratres quicumque in dicto Ordine Minimorum, etiam priùs non petita aut non eo quo decet modo, petita licentia jam recepti abſque alia proviſione Apoſtolica perpetuo in ipſo Ordine Minimorum, ſtare, & permanere.

Confeſſorémque eligunt qui eos abſolvat.
Attende conſt. 115. Clem. VIII. in Tom. 1.

§. 24. Ac idoneum confeſſorem, qui eos à quacumque excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, Apoſtolica auctoritate abſolvere, ſecúmque ſuper irregularitate eadem de cauſa contracta diſpenſare ſibi eligere poſſent.

Privilegia Ordinis tutricibus & fundatricibus communicantur.
Tu obſerva Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 11.

§. 25. Quódque ſingulæ Ordinis Minimorum hujuſmodi tutrices, prout ipſius Ordinis fundatrices, & cum eorum utriuſque ſexus liberis procreatis, & procreandis, omnibus ac ſingulis ejuſdem Ordinis Minimorum privilegiis, gratiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, indultis, conceſſionibus, & indulgentiis, uti, potiri, & gaudere, liberè ac licitè valerent, licentiam, & facultatem conceſſimus pariter & indulſimus.

Statuta & correctorium Ordinis obſervanda.

§. 26. Poſtmodùm verò pro parte ejuſdem Franciſci de Paula ſimiliter nobis expoſito, quòd ipſe poſtquàm præfatus Alexander prædeceſſor, Sixti, & Innocentii prædeceſſorum veſtigiis inhærendo, ſibi ut nonnulla ſui Ordinis Minimorum ſtatuta componere, ac illa in melius emendare poſſent, licentiam conceſſerat, unà cum aliquibus ejuſdem Ordinis Minimorum patribus, ſtatuta ipſa compoſuerat, ac illa in melius emendaverat. Illáque Correctorium fratrum Minimorum perpetuò nuncupari, & per eoſdem fratres Minimos, perpetuis futuris temporibus obſervari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari deſiderabat. Nos per alias noſtras Correctorium ipſum quod tunc diligenter, inſpici, & de verbo ad verbum inſeri fecimus, approbavimus, & confirmavimus, ac noſtri ſcripti patrocinio communivimus. Illudque per omnes Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres, præſentes, ac futuros, pro ſuo ſalubri correctorio, perpetuis futuris temporibus teneri, & obſervari, ipſúmque perpetuò Correctorium fratrum Ordinis Minimorum dicti Franciſci de Paula nuncupari ac intitulari debere, decrevimus & mandavimus.

Tres regulas B. Franciſci, primam pro Fratribus. Secundam pro ſororibus, & Tertiam pro Tertiariis editas, obſervari juſſit, iſte Pontifex in alia ejus Bulla quam non poſui uti hic benè relata.

§. 27. Succeſſivè autem pro parte præfati Franciſci de Paula etiam nobis expoſito, quòd licet alias ipſe dictum Ordinem Minimorum inſtituiſſet, ac decem ſecundùm quæ fratres ejuſdem Ordinis; ſeptem verò, ſecundùm quæ utriuſque ſexus fideles, Tertiarii nuncupati, vivere deberent capitula, regulam, & modum vivendi concernentia edidiſſet; aliáque per præfatum Alexandrum prædeceſſorem de venerabilium fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium conſilio, de quorum numero tunc eramus licet abſentes, confirmari obtinuiſſet. Quia tamen per illa Ordini Minimorum hujuſmodi, & illius perſonarum directioni, non ſatis videbatur eſſe conſultum, idem Franciſcus de Paula cum nonnullis ejuſdem Ordinis fratribus, capitulis prædictis dili-

genter examinatis, ex novis, & emergentibus cauſis, nonnulla mutanda ſeu moderanda, & emendanda fore proſpiciens, ea in melius moderaverat, mutaverat, emendaverat, & reformaverat. Ac Sororum ejuſdem Ordinis regulam, adinſtar regulæ fratrum Minimorum hujuſmodi, in decem capitulis redactam, de novo ediderat, & inſtituerat. Quibus ſic redactis, ampliatis, & quæ ſuperflua erant reſecatis, ac aliis de novo editis, ipſe Franciſcus de Paula tres Regulas, & capitula hujuſmodi voluerat & mandaverat per ſingulas dicti Ordinis Minimorum perſonas, præſentes, & futuras, proot eis reſpectivè adaptabantur, pro ſuis ſalutaribus regulis perpetuis futuris temporibus teneri & obſervari, ac earumdem Primam fratrum Ordinis Minimorum velut anteà; Secundam verò Sororum etiam dicti Ordinis Minimorum; Tertiam autem utriuſq; ſexûs fidelium, ſimiliter Ordinis Mioimorum hujuſmodi regulas irrefragabiliter appellari, ac per nos benedici, approbari, & confirmari cupiebat. Nos per reliquas noſtras, regulas ac ſtatuta, & ordinationes, necnon capitula hujuſmodi ſic mutata, moderata, ampliata, & reformata, quæ tunc diligenter inſpici, ac de verbo ad verbum inſeri fecimus, cum defectuum ſuppletione approhavimus, & confirmavimus. Ac pro potiori cautela, ea omnia quæ per Franciſcom de Paula ſtatuta, & ordinata ac emendata fuerant, de novo eiſdem modo & forma, ſtatuimus, & ordinamus, ac volumus juxta eorum ſeriem, & cootinentiam, ab ipſorum profeſſorihus, qui tunc erant, & pro tempore eſſent, perpetuis futuris temporibus, pro eorum regularibus inſtitutis prout ipſis reſpectivè adaptabantur, inviolabiliter obſervari. Dictatúmque trium regularum, Primam fratrum Ordinis Minimorum, velut anteà; Secundam verò Sororum etiam ejuſdem Ordinis Minimorum, Tertiâ autem utriuſque ſeaua fidelium ſimiliter Ordinis Minimorum hujuſmodi regulas, ipſúmque Ordinem. Minimorum Ordinem perpetuò irrefragabiliter nuncupari.

Et quia B. Franciſcus & Fratres moleſtabantur ſuper quadam domo Ordinis.

§. 28. Et deinde pro parte Franciſci de Paula, & aliorum fratrum Ordinis Minimorum hujuſmodi nobis etiam expoſiro, quod licèt olim præfatus Siatus prædeceſſor eis conceſſiſſet, quòd in quocumque loco, & diœceſi, Eccleſias, & oratoria recipere poſſint, ac conceſſionis hujuſmodi vigore quandam domum d. Ordinis Minimorum per dilectum filium modernum Dominum de Rambures infrà limites Eccleſiæ S. Ulfrani de Abbatisvilla Ambianenſis diœceſis fundaram, & conſtructam, ac eiſdem Franciſco de Paula, & fratribus, pro eorum perpetuis uſu, & habitatione conceſſam recepiſſent, inibique per triennium, & ultià viaiſſent die noctúque Domino famulantes, ac in humilitatis ſpiritu vota ſua perſolventes; quia tamen dilecti filii, Decanus, & Capitulum dictæ Eccleſiæ ſancti Ulfrani prætextu quarumdam literarum piæ memoriæ Urbani Papæ Quinti etiam prædeceſſuris noſtri eis cooceſſarum inhibuerat, ne aliqui regulares vel ſæculares infra fines parochiæ dictæ Eccleſiæ ſancti Ulfrani poſſent Eccleſiam vel oratorium de novo conſtruere ſine eorum couſenſu, & diœceſani Epiſcopi licentia ſpeciali (ſalvis tamen privilegiis Pontificum Romanorum) Franciſcum de Paula, & Fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi quo minùs præfatam domum de Abbatisvilla pacificè poſſidere valerent, diverſimodè moleſtare præſumebant, ipſique oecnon tunc Rector parochialis Eccleſiæ S. Ægidii etiam de Abbatisvilla dictæ Ambianenſis diœceſis, corpora defunctorum, qoi apud Eccleſiam domus Abbatisvillæ hujuſmodi ſuam elegerant ſepulturam, ad eorum Eccleſias deferre, & in eis ſepelire nou verebantur, in animarum ſuarum periculum, ac privilegiorum Ordini Minimorum ac illius perſonis, & fratribus hujuſmodi conceſſorum non modicum præjudicium & gravamen.

Hic Pont. in quadam ejus Bulla (quam non poſui) Epiſcopum Pariſienſem deputavit, ad ſubmovendum hujuſmodi omneſque alias moleſtias.

§. 29. Nos venerabili fratri noſtro moderno Epiſcopo Pariſienſi, per aliquas noſtras io forma breves literas mandavimus, quarenùs Franciſco de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi, quòd omnia & ſingula oratoria, Eccleſias, domos, & loca eis io poſterum concedenda recipere, ac dictam de Abbatiſvilla, & alias domos, ſeu Eccleſias, & orarotia, eatenus per eos recepta pro eorum perpetuis uſo, & habitatione, vigore conceſſionis Sixti, & Inuocentii prædeceſſorum prædictorum retinere, abſque alia oova deſuper facienda conceſſione Apoſtolica poſſeot, & valerent. Ac quòd ipſe Epiſcopus Pariſienſis dicti Ordinis Minimorum Conſervator eſſet, &, quoties opus foret, Ordini Minimorum, ac illius perſonis & fratribus hujuſmodi, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſteret, & non permitteret quòd Decanus, & Capitulum, aut eorum Officialis, aut Rector Eccleſiæ ſancti Ægidii hujuſmodi, ant alii quicumque, cujuſcumque etiam nobilitatis exiſterent, fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi tàm in dicta diœceſi Ambianenſi quàm alibi, in aliquo damnificare, moleſtare, perturbare, aut inquierare ullatenùs auderent. Quinimò corpora quorumcumque defunctorum, qui in Eccleſia domus de Abbatiſvilla hujuſmodi in eorum vita ſepeliri elegeraut, cum relictis, fratribus domus de Abbariſvilla hujuſmodi factis, integraliter reſtituerent, nec ipſi neque alii prædictos, & quoſcumque alios fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi, de cætero ſuper ſepulturis, & corporibus illorum, qui in dictæ domus de Abbatiſvilla, & aliis ejuſdem Ordinis Minimorum Eccleſiis elegerant pro tempore ſepeliri, impedire præſumerent ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna inhibereot. Ac Eccleſias Sancti Ulfrani, & ſancti Ægidii hujuſmodi, necnon alias (ad quas corpora defunctorum, qui in dictæ domus de Abbatiſvilla, & aliis Ordinis Miuimorum hujuſmodi Eccleſiis juata ordinationem ipſorum deſunctorum ſepeliri deberent deferreotur) Eccleſiaſtico ſupponeret interdicto. Nec corpora ipſa eiſdem fratribus Minimis io dicta de Abbariſvilla & aliis cæterarum domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi Eccleſiis reſtituerent præfata Apoſtolica auctotirate decerneret, ac deſuper ſtatueret, & ordinaret, prout in ſingulis literis prædictis pleniùs continerur.

B. Franciſcus deinde huic Papæ expoſuit controverſias contrà Ordinem motas ſuper ſolutione decimarum & quartam funeralium.

§. 30. Cùm autem, ſicut exhibita nobis nuper pro parte dicti Franciſci de Paula petitio continebat à certo tempore citrà, quædam domus ſuorum ſecundi Ordinis Minimorum hujuſmodi in Regno Hiſpaniæ, cum Eccleſia, campanili, campana, dormitorio, hortis, bortaliciis & aliis neceſſariis officinis conſtructa, & ædificata, ac per illius Sorores jam per triennium, vel circa inibi, juata regulam per præfatum Franciſcum de Paula pro eis inſtitutam, aut ſaltem juatà regulæ hujuſmodi principaliora, ſanctæ ac laudabiliter viventes inhabitata fuit. Et licet juara privilegia, exemptiones, immunitates, & indulta quæcumque ſingulis Mendicanoùm Ordinibus, & illotum profeſſoribus ac domibus, & eorum Eccleſiis, per quoſcumque Romanus Pontifices prædeceſſores, ac Sedem hujuſmodi quomodocumque conceſſa, ſit unicuique liberum, in Eccleſiis dictorum Ordinum ſuam eligere ſepulruram. Ac fratres Mendicanrium Ordinum hujuſmodi, de funeralibus quartam funeralem rectoribus parochialium Eccleſiarum, in quarum parochiis ſepulturarum hujuſmodi eligentes degebant; & de fructibus bonorum immobilium quæ joxta dicta privilegia poſſidere, & tenere poſſunt, decimas, aut oblariones aliquas, etiam ea oovalibus ſolvere minimè teneantur, ipſorúmque quatuor Mendicanoùm privilegia ad Ordinem Minimorum hujuſmodi, ac illius profeſſores & domos, ac eorum Eccleſias, per præfatos prædeceſſores & Sedem prædictam, extenſa & ampliata fuerint, & proptereà fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi dictis privilegiis gaudere, & à quartæ funeralis & decimatum prædictarum ſolutione immunes eſſe debeant. Et tamen nonnullæ Eccleſiaſticæ perſonæ, præſertim in partibus Gallicanis, contra privilegia hujuſmodi venire non formidantes, Franciſcn de Paula, & aliis fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi, ſuper his

plurimas

plorimas moleſtias, impedimenta, & incommoda inferre aliquando etiam armata manu, per ſe, vel per alias perſonas, herbarum & fructuum in hortis domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi excreſcentium decimas violenter capere, atque exigere. Nonnumquam verò dum corpora defunctorum ad Eccleſias domorum Ordinis Minimorum hujuſmodi inhumanda cum intorciis, & aliis luminaribus deferuntur, intorcia, & luminaria hujuſmodi, etiam in dictis Eccleſiis, ac earum cœmeteriis violenter, etiam auferre corpora ipſa ſic inhumanda, etiam ante ipſorum inhumationem inibi ſine luminaribus relinquere, ac ſuper funeralibus, & decimis, necnon oblationibus fratribus Ordinis Minimorum hujuſmodi factis, plurima incommoda inferre præſumunt.

Et ſupplicavit pro opportuna proviſione.

§. 31. Pro parte præfati Franciſci de Paula nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi quòd dicti Ordinis Minimorum fratres pro tempore exiſtentes, de hortis, ac virgultis & aliis bonis Ordinis Minimorum hujuſmodi, domibus & illarum Eccleſiis pro tempore relictis, ac ſuper luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas aut oblationes aliquas, & ex novalibus, vel quartam ex funeralibus ſolvere minime teneantur, nec ad id à quoquam quomodolibet valeant coarctari, concedere, & indulgere. Ac omnibus, & ſingulis tàm Pyrrhi Archiepiſcopi, quàm Goffredi Epiſcopi ſancti Marci, & Sixti, ac Innocentii, necnon Alexandri prædeceſſorum prædictorum, ac noſtris ſuis prædictis, necnon privilegiis, indulgentiis, exemptionibus, libertatibus, indultis, facultatibus, immunitatibus, favoribus & gratiis quibuſcumque in eis conceſſis, ſub quovis nomine, ac titulo, Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis & domibus quomodolibet conceſſis, robur Apoſtolicæ approbationis adjicere, illáque omnia & ſingula, ac etiam nonnulla alia de novo ad Ordinem Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonas & fratres, ac eorum Eccleſias & domos conſtructas, & conſtruendas ſub Minimorum nomine, necnon & ad dictam jam conſtructam, & ad omnes alias Eccleſias, & domos fratrum Ordinis Minimorum ubilibet conſtruendas, & ædificandas, extendere & ampliare, ac alias Ordini Minimorum hujuſmodi in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideò Pontif. omnia Ordinis privilegia confirmat.

§. 32. Nos igitur qui regularem obſervantiam in locis religioſis vigere, & augeri, ac religioſarum perſonarum, præſertim ſub humili habitu in humilitatis ſpiritu Deo ſervientium commodum, & tranquillitatem intenſis deſideramus affectibus, eumdem Franciſcum de Paula à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quomodolibet innodatos exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Pyrrhi Archiepiſcopi, & Goffredi Epiſcopi ſancti Marci, & Sixti, & Innocentii, necnon Alexandri prædeceſſorum prædictorum, ac noſtras præfatas literas, necnon omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate Apoſtolica præfata, tenore præſentium approbamus, innovamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Illáque omnia, & ſingula Franciſco de Paula, & aliis Ordinis Minimorum hujuſmodi fratribus, & perſonis, ac illorum Eccleſiis, domibus, & locis conſtructis, & conſtruendis ſub Minimorum nomine, & auctoritate, & tenore præmiſſis, de novo concedimus, & indulgemus.

Facultatem recipiendi quoſcumque alios religioſos concedit. Tu obſerva Bullam 89. Pii V. Quæcumque. in Tom. 2. fol. 309.

§. 33. Ac pro potiori cautela, omnia, & ſingula in dictis literis quomodolibet contenta, & quoad hoc, ut Franciſcus de Paula, & alii Ordinis Minimorum hujuſmodi fratres pro tempore exiſtentes, tàm quatuor Mendicantium quàm aliorum quorumcumque, quantumcumque, & privilegiatorum Ordinum, quaſcumque religioſas perſonas ad ſe venientes, & habitum per eos geſtum ſolitum ſumere volentes, primitùs verbo, vel ſcripto à ſuis immediatis ſuperioribus, per ſe vel per interpoſitam perſonam petita licentia, quamvis non obtenta, ad Minimorum Ordinem & habitum hujuſmodi recipere.

Confeſſioneſque audiendi. Tu attende Bullam 115. Clem. VIII. Quæ um ii. Tom. 3. fol. 181.

§. 34. Necnon confeſſiones quarumcumque perſonarum, tàm religioſarum, quàm Eccleſiaſticarum, & ſæcularium, ubilibet audire, & illis auditis perſonas ipſas, & earum quamlibet, juxta formam & tenorem privilegii per præfatum Sixtum prædeceſſorem Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis, & fratribus dudum conceſſi, & confirmati, abſolvere ac Pœnitētiam ſalutarem illis injungere valeant.

Exemptionem à decimis, & quarta funeralium elargitur. Tu circa quartam habes Conc. Trid. ſeſſ. ult. c. 13.

§. 35. Necnon Ordinis Minimorum hujuſmodi, Eccleſiæ, & oratoria, domus & loca, tàm recepta quàm recipienda, tamquam Sedis & Eccleſiæ Romanæ hujuſmodi ſpecialia oratoria, Eccleſiæ, domus, & loca cum omnibus juribus & pertinentiis ſuis prorſus ab omni decimarum, & oblationum perſolutione, ſeu juriſdictione perpetuò libera ſint, & eſſe cenſeantur. Ac ſub beati Petri, & dictæ Sedis, & noſtra protectione immediatè ſubjaceant. Ipſiúſq; Ordinis Minimorum fratres pro tempore exiſtentes, de hortis, ac virgultis, & aliis quibuſcumque bonis Ordinis Minimorum domibus, & illarum Eccleſiis hujuſmodi pro tempore relictis, & legatis, ac ſuper luminaribus & aliis rebus divino cultui pro tempore dedicatis, decimas, aut oblationes aliquas etiam ex novalibus, vel quartam ex funeralibus ſolvere minime teneātur, necnon ad id à quoquam cujuſcumq; nobilitatis aut dignitatis exiſtat, valeant quomodolibet coarctari.

Privilegia data Ordini ſub nomine Eremitarum, conceſſa eis Minimis declarat.

§. 36. Quódque Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis & domibus per Sixtum, & Innocentium prædeceſſores prædictos, ſub Eremitarum nomine dudum conceſſa privilegia, ſub novo nomine mutatis in eis nominibus eremitæ, ac eremitarum, in Minimi, & Minimorum ac eremitorii, & eremitoriorum, in domorum Ordinis, Minimorum hujuſmodi nomina, cæteríſque ſingulis ad hunc effectum de neceſſitate mutandis, innovata, & mutata ſint, & eſſe cenſeantur.

Omnes gratias quatuor Ordinum Mendicantium huic Ordini conceſſas eſſe decernit.

§. 37. Necnon ſuper omnibus ac ſingulis maris magni & aliis quibuſcumque bullis quatuor Mendicantium Ordinibus, & eorum quilibet quomodocumq; conceſſis, unum vel plura tranſumpta conjunctim aut diviſim facere queant periude ac, ſi illa, mutatis in eis nominibus quorumcumque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum, & ipſorum Mendicantium in noſtrum, & fratrum Ordinis Minimorum hujuſmodi nomina, cæteríſque ſingulis ad hunc effectum de neceſſitate mutandis, conceſſa forent. Ac quòd tranſumptum, ſeu tranſumpta hujuſmodi taliter facta, & manu alicujus notarii publici ſubſcripta, ac ſigillo alicujus prælati Eccleſiaſtici ſigillata, Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius perſonis, & fratribus pro tempore exiſtentibus, adeò ubique locorum ſuffragentur, ac ſi ſingulæ prædictæ bullæ præfatis quatuor Mendicantium Ordinibus per quoſcumque prædeceſſores prædictos quomodolibet conceſſæ, quas hic pro expreſſis, & inſertis habere volumus, fratribus ipſis Minimis, & eorum Ordini præfato, etiam ſub Minimorum nomine ſpecialiter & expreſſa indultæ fuiſſent, ac pro eis principaliter emanaſſent.

Ordinem ſuper ejus conventibus moleſtari prohibet.

§. 38. Quódque Sanctæ Trinitatis, tunc ad Eccleſiam S. Stephani Giemmi, & aliam Sancti Rocchi, tunc etiam ad Monaſterium Sancti Saturnini Tholoſani, Ordinis ſancti Auguſtini pleno jure ſpectantes Eccleſias, ac illarum domos, necnon reliquam Sancti Blaſii, per dilectam in Chriſto filiam nobilem mulierem modernam Dominam de Borbon, ac venerabilem fratrem noſtrum modernum Epiſcopum Gratianopolitanum, etiam tunc dicti Monaſterii Abbatem. Necnon omnia, & ſingula alia oratoria, Eccleſias, reliquas domos, loca, conventus, & bona in Galliæ, Calabriæ, Siciliæ, Hiſpaniæ, Bohemiæ, & aliis Regnis; ac Italiæ, Picardiæ, Aquitaniæ, Patrimonii, Paulenſis, & Paternæ, aliiſque Provinciis, Civitatibus, & locis quibuſcumque Ordini Minimorum, ac illius perſonis, & fratribus, & præfatis quomodocumque conceſſa, & per Franciſcum de Paula, & alios fratres Ordinis Minimorum hujuſmodi vigore privilegii Sixti prædeceſſoris prædicti

recepta,

recepta, & per eos eatenus poſſeſſa, abſque alia nova conceſſione Apoſtolica perpetuò pacificè poſſidere valeant, ac ſuper illis, aut aliquo eorum, à quoquam moleſtari nequeant.

Confluentibus Sacramenta miniſtrari indulget.

§. 39. Et quòd fratres ipſi Minimi, in eorum Eccleſiis conſtructis & conſtruendis, Curialibus, mercatoribus, peregrinis, ac tranſeuntibus, & aliis quibuſvis perſonis, Euchariſtiæ Sacramentum, quoties opus fuerit, miniſtrare ac miniſtrari facere.

Apoſtatis omnes proviſiones tollit.

§. 40. Necnon ejuſdem Ordinis Minimorum apoſtatas, & gyrovagos quoſcumque ubilibet repertos, & quibuſcumque literis, ac proviſionibus Apoſtolicis, etiam quaſcumque derogatoriarum derogatorias clauſulas in ſe continentibus munitos, quas eis nullatenùs ſuffragari poſſe decernimus, invocato etiam ad id, quatenus opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, capere, incarcerare, ac punire, ſeu capi, incarcerari, & puniri facere, liberè ac licitè valeant.

Indulgentias elargitur.
Tu ſerva Bullam 21. Pauli V. Romanus. in Tom. 3. fol. 229.

§. 41. Et præfati Ordinis Minimorum, Fratres, Sorores & Oblati, necnon utriuſque ſexus Chriſti fideles Tertii Ordinis Minimorum hujuſmodi, ac ejuſdem Ordinis Conſervatores, per fratres Minimos hujuſmodi pro tempore capitulariter electi, ac tutores & tutrices, fundatores & fundatrices, procuratores & procuratrices, ac eorum utriuſque ſexus liberi, procreati, & procreandi, ſemel in vita, & ita in morte ſibi. Ac quæcumque perſonæ in dicto Ordine Minimorum de cætero recipiendæ, in eorum ingreſſu plenariam omnium peccatorum ſuorum veniam & indulgentiam conſequi. Ac quinquies orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam recitando, omnes ac ſingulas indulgentias quas diebus indulgentiarum omnium Eccleſiarum dictæ Urbis, & extra illius muros pro ſtationibus deputatarum, conſequuntur, Eccleſias Urbis, & extra muros hujuſmodi viſitantes, plenè ac integrè conſequantur, & conſequi poſſint, ac ſi indulgentiarum hujuſmodi diebus Eccleſias Urbis, & extra muros hujuſmodi, & earum quamlibet perſonaliter viſitarent.

Sororibus etiam & aliis prænominatis, privilegia Ordini communicat.

§. 42. Ac tàm prædicta jam conſtructa, quàm aliæ quæcumque Sororum ſecundi Ordinis Minimorum hujuſmodi, de cætero ubicumque conſtruendæ, & ædificandæ domus ac Eccleſiæ, omnéſque prænominatæ perſonæ ad eumdem ordinem Minimorum quomodolibet ſpectantes, omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, indultis, exemptionibus, favoribus, & gratiis Ordini Minimorum hujuſmodi, ac illius fratribus, & domibus per præfatorum prædeceſſorum, ac noſtras literas hujuſmodi quomodolibet conceſſis, uti, potiri, & gaudere liberè poſſint, & valeant, ac ſi illa omnia & ſingula eis expreſſe conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica, ac tenore præmiſſis de novo indulgemus, extendimus, & ampliamus.

Contrariis derogat.

§. 43. Non obſtantibus ſanctæ mem. Innocentii quarti contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & Bonifacii Octavi, quæ incipit, Cùm ex eo; ac Clementis Quinti quæ incipit, Religioſi; & Alexandri Quarti, quæ incipit, Ut Abbates; ac etiam quæ incipit, Viam ambitioſæ cupiditatis, Martini V. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, ſtatutis quoque & conſuetudinibus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædeceſſores in ſuis, ac nos in noſtris literis prædictis volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis hujus Bullæ credi jubet.

§. 44. Cæterùm, quia difficile foret præſentes literas ad quæcumque loca, ubi illæ neceſſariæ fuerint deferre, volumus & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd earumdem præſentium tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicujus Prælati Eccleſiaſtici munitis, prorſus in judicio & extra fides plenaria adhibeatur, ac illis ſtetur in omnibus & per omnia, ſicut ipſis originalibus literis adhiberetur, & ſtaretur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. milleſimo quingenteſimo ſexto, quinto Kalend. Aug. Pontificatus noſtri Anno 3.

Dat. P. An. 3. die 28. Julii.

Sequitur alia conceſſio eorumdem, & aliorum privilegiorum.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1506.

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Franciſco de Paula Generali, & Provincialibus Correctoribus, ac univerſis Fratribus Ordinis Minimorum Sal. & Apoſt. bened.

Exordium.

Virtute conſpicuos ſacri Ordinis veſtri profeſſores, qui contemplationi cœleſtium ferventer invigilant, & piæ vitæ ſtudio ſine intermiſſione deſudant, decet per Apoſtolicæ circumſpectionis auxilium ſic providè dirigi, & ſolicitè confoveri: ut alicujus prætextu calumniæ nullum internæ pacis excidium, nullúmque Religioſi ſtatus præſerant detrimentum, ſed in his robur & vigorem habeant, per quæ circa cultum divini numinis devotis, & quietis mentibus invaleſcant.

Correctoris generalis authoritas quæ ſit, & à quibus ipſe amoveri poſſit.

§. 1. Hinc eſt, quod cum ſicut nobis exponere curaſtis, Tu fili generalis, Corrector, & prædeceſſores tui juxta ejuſdem Ordinis conſuetudinem obſervatam hactenus & à Sede Apoſtolica toleratam, ſtatim poſtquàm electi ſecundùm prædicti conſtitutiones Ordinis extitiſtis, fratrum ipſius curam geſſeritis, Correctoris officium plenè, ac libere in omnibus exercentes, iidémque fratres vobis devotè, & humiliter obedierint, & intenderint reverenter, & in eadem Regula ſit expreſſum, ut generalis Corrector, qui pro tempore fuerit, à Correctoriatus officio amoveri valeat, à Vigilibus, Provincialibus, & aliis fratribus in generali Capitulo congregatis. Nos volentes ambiguitatis ſcrupulum in hac parte de veſtris cordibus amputare, ac Ordinem ipſum præfatæ Sedi immediatè ſubjectum, à Sede approbatum, eadem honeſtate floridum, præclarum ſcientia, & virtute fœcundum: privilegio Apoſtolicæ gratiæ attollere ſingulari, veſtris ſupplicationibus inclinati devotioni veſtræ, ut ſucceſſores tui (fili generalis Corrector) qui erunt pro tempore ſtatim poſtquàm electi ſecundùm Regulam, & conſtitutiones fuerint ſupradictas, eo ipſo veri ejuſdem Ordinis generales Correctores effecti curam animarum fratrum ipſius Ordinis plenè habeant, liberéque gerant, ipſóſque fratres auctoritate propria ligare, ac abſolvere, necnon in eodem Ordine agere valeant, quæ ipſi præfati, & Definitores ad hoc electi, juxta prædictas conſtitutiones eidem Ordini, & fratribus ſecundùm Deum videbitur expedire, aliáſque poſſint officium generalis Correctoris licitè in omnibus exercere, iidémque fratres tibi Corrector, & ſucceſſoribus ipſis devotè, ac humiliter obediant, & intendant. Ac præfati ſucceſſores, & tu generalis Corrector, à provincialibus Correctoribus, & Vigilibus, ſecundùm Regulam, & conſtitutiones ipſius Ordinis abſolvi, & amoveri poſſitis, auctoritate Apoſtolica indulgemus. Ratum habentes, & firmum quicquid ſuper præmiſſis per te, generalis Corrector, dictóſque prædeceſſores fratres, & diſcretos factum, & obſervatum eſt hactenùs conceſſa tibi exequendi officium generalis Correctoris quoad præmiſſa omnia libera facultate.

Electoribus in remotis partibus degen. non currit tempus à jure ſtatutum.

§. 2. In electionibus quoque generalis, & provincialium Correctorum ipſius Ordinis fratribus, qui debent electionem hujuſmodi celebrare, cum eos frequenter de remotis partibus oporteat convenire, tempus ſuper hoc à jure ſtatutum non currat, nec ipſi in parte juris hujuſmodi regulis coarctentur.

Prælati ſtatim poſt electionem adminiſtrationem habent.
Hanc editionem deſignat Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 6.

§. 3. Vigiles verò, Provinciales, & Correctores locales, aut delegati Viſitatores, ſeu Vicesgerentes, qui ſecundùm ſtatuta ejuſdem Ordinis per electionem, vel aliàs inſtituuntur, poſt ipſam inſtitutionem ſeu proviſionem de ipſis factam, curam animarum fratrum ſibi ſubditorum ipſius Ordinis habeant, ipſóſque ligare, ac ſolvere poſſint, juxtà ipſius Ordinis inſtituta.

§. 4. Fra-

Lectores in Theologia quando liberè legere poſſint.

Hos approbari ab Ordinariis juſſit Pius V. in conſt. 133. Romani. in Tom. 2.

§. 4. Fratres autem de Ordine veſtro, quoa ſecundùm conſtitutiooes ipſius Ordinis Conventibus veſtris deputandos duxeritis in Lectores, ſine cujuſquam alterius licentia, liberè in dumibus prædictis Ordinis legere, ac docere valeant in Theologica fucultate. Illis locis exceptis in quibus viget Studium generale, ac etiam quilibet in facultate ipſa docturus, ut Magiſter ſolemniter incipere conſuevit.

Sacri Ordines à quocumque Antiſtite ſuſcipiantur.

Hoc revocavit Conc. Trid. ſeſſ. 7. c. 11. & ſeſſ. 23. c. 12.

§. 5. Et quia ejuſdem Ordinis fratres de locis ad loca ipſius Ordinis ſæpiùs tranſmittuntur, propter quod ſtabilem, & perpetuam in certis, & determinatis ejuſdem Ordinis domibus non faciunt manſionem, quia etiam bonos, & idoneos, & approbatos à vobis fratres, faciris ad ordines promoveri, liceat vobis ordinandos fratres ejuſdem Ordinis quibuſcumque malueritis Catholicis Pontificibus, communionem & gratiam Sedis Apoſtolicæ habentibus, præſentare. Ipſiſque Pontificibus præſentatos fratres ſine qualibet examinatione per eoſdem Pontifices facienda & abſque omni promiſſione, vel obligaoone ipſorum ordinandorum fratrum ad ordines promovere.

Utique loca habere poſſunt, & ſacramenta miniſtrare.

§. 6. In locis quoque in qoibus degitis, liceat vobis habere Oratoria, in quibus cum Altari portatili poſſitis Miſſarum ſolemnia, & alia divina officia celebrare, ac etiam Eccleſiaſtica recipere Sacramenta.

Morari poſſunt in terris interdictis.

§. 7. Et quia vos extremam patientes pro CHRISTI nomine paupertatem, exhortationis piæ ſtudio bonos ad potiora dirigitis, & errantes in rectitudinis ſemitam laudabiliter tevocatis, concedimus, ut in excommunicatorum terris liberè commorari, ac aliàs, & etiam quando per ipſos tranſire vos contigerit neceſſaria vitæ depoſcere, ac accipere valeatis, niſi id vobis fuerit interdictum.

Facultas Prælatorum Ordinis abſolvendi Fratres, & cum eis diſpenſandi ſuper irregularitate &c.

Tu in hoc attende conſt. 13. Clemen. VIII. Quæcumque. in Tom. 4.

§. 8. Geoeralis quoque, & ſinguli Vigiles, ac Provinciales, & Correctores, & eorum Vicarii, in provinciis, & vigilantiis ſibi commiſſis, prædictis fratribus conſtitotis ibidem necnon, & fratribus aliis ejuſdem Ordinis, interdùm ad eos declinantibus, undecumque abſolutione, & diſpenſatione indigentibus, ſive priuſquàm iotraverit Ordinem, ſive poſt, in caſibus exceſſerit, pro quibus, excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis incurruot ſententias, à jure vel à judice generaliter promulgatas; & hujuſmodi ſententiis innodati, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto divina officia celebrantes, vel ſuſcipientes ordines ſic ligati notam irregularitatis incurrunt, abſolutionis & diſpenſationis beneficium valeant impartiri, niſi adeò gravis, & enormis exceſſus fuerit, quòd ſint ad eamdem Sedem meritò deſtinandi. Fratres etiam veſtri, qoos pro tempore vos Generalis, Vigiles, & Provinciales Correctores, necnon & Vices veſtras gerentes, in proprios habueritis confeſſores, abſolutionis, & diſpenſationis beneficium vobis, cùm expedierit, valeant impartiri, juxta formam conceſſionis ſuper abſolutione, ac diſpenſatione fratrum ejuſdem Ordinis ſuperiùs vobis facta. An hæc volentibus veſtro aggregari conſortio qui ſuſpenſioois, aut interdicti, vel excommuoicationis ſeotentiis, à jure vel à judice promulgatis generaliter ſunt ligati, abſolutionis beneficium (obſervata forma canonica) impartiri, ipſóſque in fratres recipere, ac eos qui poſt aſſumptum habitum, vel profeſſionem emiſſam recognoverint ſe talibus io ſæculo fuiſſe ſenteotiis innodatos, ſecundùm formam ipſam vos Generalis, Vigiles, & Provinciales, & Correctores, ac Vices veſtras gerentes, valeatis abſolvere, & cum irregularibus diſpenſare, ſi forſan talibus innodati ſententiis, vel in locis interdicto ſuppoſitis divina præſumpſerint officia celebrare, vel ordines recipere. Ita tamen quòd ſi alicui ex hujuſmodi eiſdem ſententiis propter debitum ſint adſtricti, ſatisfaciant ut tenentur. Volumus autem nihilominùs quod hujuſmodi volentes veſtro aggregari conſortio, niſi mox poſtquàm fuerint abſoluti, Ordinem veſtrum intraverint, etiam ſi ſuper hoc eis induciæ à Prælatis Ordinis ejuſdem concedantur, eo ipſo in priſtinas ſententias, à quibus eos taliter abſolvi contigerit, relabantur, cæterùm, veſtra diſcretio caute provideat, ut Apoſtolicæ Sedis Legatorum ipſius, & Ordinariorum locorum io abſolutionibus hujuſmodi ſcandalum evitetur.

Exemptio à cura Monialium & aliis hic enarratis.

Tu vide in quo ad aliqua, Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 9. Porrò quieti veſtræ providere volentes, quòd per literas Apoſtolicæ Sedis, aut Legatorum, ſeu Subdelegatorum ipſius conveniri à quoquam minimè valeatis, & quod ad pecuniam colligendam cogi non poſſitis inviti per literas ipſius Sedis de cætero impetrandas; quódque nullus veſtrum correctionis, ſeu viſitationis, vel inquiſitionis officium Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſeu quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denunciationes ſententiarum, interdicti, vel excommunicationum procedere, aut recipere curam Monialium, ſeu Religioſarum quarumlibet perſonarum, illis dumtaxat exceptis, quæ in veſtris Regula, vel conſtitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apoſtolicæ Sedis exceptæ, teneantur, per literas Apoſtolicas imperratas vel impetrandas in poſterùm, niſi hujuſmodi Apoſtolicæ literæ de hoc indulto, & Ordine veſtro expreſſam fecerint mentionem, auctoritate Apoſtolica vobis indulgemus. Concedimus etiam, ut ad viſitanda aliqua Monaſteria Monialium cujuſcumque Ordinis, illis exceptis quæ (ſicut præmittitur) in veſtris Regula, vel conſtitutionibus continentur, aut quæ fuerint de mandato Apoſtolicæ Sedis excepta, vel audiendas confeſſiones eorum compelli ullatenùs non poſſint, aut ad recipiendum commiſſiones cauſarum, ſeu ſententiarum executiones, vel alia contingentia cauſas ipſas per literas præfatæ Sedis, in quibus non fuerit de indulgentia hujuſmodi mentio ſpecialis ſive per Legatos, vel delegatos ipſius. Nullus inſuper Archiepiſcopus, vel Epiſcopus, nec alius Prælatus Eccleſiaſticus, vel eorum Vicarii, vel Officiales ad portandum, ſeu deferendum literas, vel exequendum, aut denuntiandum ſententias contra Principes ſæculares, Communitates, Populos, ſeu quoſque benefactores veſtros nulluſque delegatus, vel ordinarius judex ad faciendum citationes, vel commiſſiones recipiendas, ſive quòd ſitis in cauſis aliquibus aſſeſſores, ſeu ad alia, lites, vel controverſias contingentia io cauſis quæ coram ipſis tractaotur, quemquam veſtrum compellere valeant, ſine prædictæ Sedis mandato, & licentia ſpeciali, expreſſam facieote de hac indulgentia mentionem, nec quiſquam veſtrum parere, vel intendere teneatur ſuper iis monitionibus, mandatis, aut juſſionibus eorumdem, aut facere, vel implere, quod in hac parte duxerit injungendum.

Fratres Ordinis non poſſunt, abſque ſpeciali mandato Papæ, aliis deſervientes ad Ordinem revocari poſſunt.

Concordat. Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 4.

§. 10. Cæterùm Generalis, ac Provinciales Correctores, ac ipſorum Vicarii, illos ex fratribus, de quibus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ, vel Legatorum, ipſis Archiepiſcopis, & Epiſcopis ac aliis quibuſcumque proviſum extitit, vel in poſterùm contigerit provideri cortigere, ac etiam oon obſtante conditione aliqua, poſſint ad ſuum Ordinem revocare, nec per literas ejuſdem Sedis, ſeu Legatorum ipſios, jam obtentas vel de cætero obtinendas, aliquos de fratribus ipſius Ordinis præſatis Archiepiſcopis & Epiſcopis aut aliis teneantur in ſocios deputare, niſi dictæ literæ Apoſtolicæ obtinendæ de indulto hujuſmodi, & Ordine ipſo expreſſam fecerint mentionem, & alias id honeſtati Ordinis, & illorum ſaluti viderint expedire. Nullus autem legatus, niſi de Latere noſtro, miſſus auctoritate literarum Sedis Apoſtolicæ ſpecialem de hoc indulto, & Ordine noſtro facientium mentionem, nullúſque Prælatus, etiam Cardinalis Romanæ Eccleſiæ, nec aliqua perſona, Religioſa vel ſæcularis, de fratribus ejuſdem Ordinis, ad ſua ſeu Eccleſiæ negotia procuranda, vel ſecum manendom aliquos aſſumere valeat, niſi quos Generalis, vel Provincialis Corrector ipſorum, tamquàm idoneos, & diſcretos, ſibi duxerint aſſignandos, quos etiam ſubjacere volumus Ordinis diſciplinæ.

Generalis Correctoris

§. 11. Illos verò ipſius Ordinis fratres, qoi ad præ-

[...]ctoritas in fratres inquiſitioni, aut verbi Crucis prædicationi deputatos.

prædicandum crucem, vel inquirendum contra pravitatem hæreticam, ſeu ad alia hujuſmodi negotia ſint, vel fuerint ubicumque à Sede Apoſtolica deputati, tu fili Generalis Corrector, tuique ſucceſſores removere, ſeu revocare penitùs transferre, ipſiſque quod ſuper ſedeant injungere, alioſque ſubſtituere (cùm expedire videbitur) licitè, ac liberè valeatis, & in eos, ſi contravenerint cenſuram Eccleſiaſticam exercere, ac quilibet Corrector, Provincialia, vel ejus Vicarius ejuſdem Ordinis, id ipſum in ſua Provincia, circa fratres ipſiua Ordinis, quibus ab eadem Sede ſimilia contigerit in illa committi, facere poſſit, non obſtantibus aliquibus literia, vel indulgentiis Apoſtolicis, impetratis vel etiam in poſterùm impetrandis, quæ de hoc non fecerint mentionem.

Et in diſcedentes ab Ordine poſt emiſſam profeſſionem. Contra iſtos vide Concil. Trid. ſeſſ. 14. c. 11. & ſeſſ. 25. c. 19.

§. 12. Inhibemus quoque, ne quis poſt profeſſionem io Ordine veſtro factam ſine Generalis, vel ſui provincialis licentia diſcedat ab ipſo. Diſcedentem verò, abſque cautione literarum alterius ipſorum, prætextu privilegii alicujus Apoſtolicæ Sedis, nullus audeat retinere; quòd ſi fortè retinere præſumpſerit, vobis Generalis, & Provinciales Correctores dumtaxat, & veſtris, ſeu provinciarum Vicatiis licitum ſit in ipſos diſcedentes fratres excommunicationis ſententiam promulgare, Detinentes verò eoſdem ſecum, vel in Monaſteriis, aut Eccleſiis ſuis, niſi eos rejecerint, poſtquàm eis denuntiatum fuerit, excommunicationis ſententiæ volumus ſubjacere, non obſtante quòd excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam de indulto hujuſmodi mentionem. Si verò aliqui de fratribus veſtri Ordinis poſt obtentam licentiam à Sede prædicta, aut à nobis Religionem aliam tranſeundi, infrà duos vel tres menſes ſe ad illam Religionem ſuæ ſaluti congruam non contulerit, & ipſius non ſuſceperit habitum regularem; licitum ſit vobis Generalis, ac Provinciales Correctores, & Vice veſtra gerentibus contrà ipſos, tamquàm alios Ordinis veſtri apoſtatas procedere, ſecundùm quod honeſtati ipſius Ordinia videritis expedire. Illud idem intelligi volumus de illis, qui poſt ſuſceptionem habitus alterius Religionis infrà tempus probationis (nulla profeſſione facta) indè præſumpſerint reſilire, aot etiam ſi poſt profeſſionem hujuſmodi, ad religionem laxiorem ſeu mitiorem Ordinem tranſmiſerit, vel, quod abſit, ad ſæculum revertantur, volumus vos contrà ipſos tigorem veſtri Ordinis exercere.

Et etiam in Apoſtatas.

§. 13. Apoſtatas quoque veſtri Ordinis excommunicare, capere, ligare, incarcerare, & alias ſubdere diſciplinæ tigori poſſitis per vos ac etiam alios, io quocumque habitu eoa contigerit inveniri, invocato ad hoc, ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Expulſi ab Ordine, prædicare, confeſſiones audire, aut docere non poſſunt.

§. 14. Inhibemus etiam, ne fratres quos ab Ordine veſtro pro ſuis culpis per Generalem, ſeu Provinciales, Correctores, aut Vigiles expelli contigerit, vel qui egreſſi fuerint proprio ſuo motu, prædicare, confeſſiones audire, ſeu docere præſumant, niſi ad alium Ordinem, in quo licitè hujuſmodi officia exercentur, tranſierint de veſtra, vel dictorum Correctotum licentia ſpeciali. Quod ſi fortè ipſi contra hujuſmodi inhibitiooem ooſtram aliquod ſuper præmiſſis temerè attentare præſumpſerint, Provinciales, Correctores, & Vigiles, ac eorum Vicarii in illos, quos infrà fines ſuarum Provinciarum, juxtà conſuetudinem Ordinis veſtri, diſtrictos invenerit talia præſumentes (monitione præmiſſa) auctoritate noſtra excommunicationis ſententiam valeant promulgare.

Et ad alium Ordinem ut hic tranſire poſſint. Intellige ad arctiorem ut in Conc. Trid. mox cit.

§. 15. Ejectos autem de Ordine veſtro, vel egreſſos qui receptione in eodem Ordine ſuis culpis exigentibus reddiderunt ſe indignos, & alioa fratres ejuſdem Ordinis ex rationali cauſa, ad quoſcomque Ordines approbatos, præterquàm ad B. Auguſtini templariorum, Hoſpitaliorum, & aliorom Religioſorum arma portantium, ad vitandam occaſionem evagandi, Generalis, vel Provinciales Correctores cum ſuis teſtimonialibus literis auctoritate noſtra licentiandi, liberam habeant facultatem. Nos enim diſtrictius inhibemus, ne tales ad alium Ordinem aliter tranſire, vel aliqui eos recipere, ſeu retinere præſumant abſque licentia ſpeciali Sedis Apoſtolicæ, faciente de hoc plenariam mentionem.

Prohibet quibuſcumque Religioſis habitum conſimilem.

§. 16. Inhibemus etiam, ut nulli ſive ſit in Religionis Ordine, ſive extra Ordinem conſtitutus, habitum veſtrum, vel ita conſimilem, quòd propterea frater Minimus credi poſſit, delerre liceat, abſque mandato Sedis Apoſtolicæ ſpeciali. Et ut dicta inhibitio majorem conſequatur effectum, ſtatuimus ut ii qui habitum veſtrum, vel ſibi prædicto modo conſimilem deſerre præſumpſerint, ad deponendum ipſum per Diœceſanos locorum, cùm à vobis requiſiti fuerint mooitione præmiſſa, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita compellantur.

Exemptio ſolutione decimarum. De hac vid etiam in præinfer. conſtitut.

§. 17. Cæterùm, cùm humilitas veſtra ſibi de latitodine orbis terræ nihil, præter domos, & hortos cum virgultis ad ſimplicem tantummodò fratrum uſum præmiorum obtentu cœleſtium duxerit reſervandum; nos piè volentes, quòd illorum fructus integrè veſtræ paupertatis uſibus applicentur, ut de dictis hortis, & virgultis veſtris nulli decimam tencamini exhibere, vobis auctoritate præſentium indulgemus, diſtrictiùs inhibentes ne quia à vobis de præmiſſis aliqoid exigere, vel extorquere præſumat.

Ingredientes Ordinem bona incertorum domorum poſſint portare.

§. 18. Quia verò nonnulli veſtræ Religionis habitum aſſumentes diverſis perſonis, quæ ſciri, & inveniri non poſſunt, aliqua bona interdum reſtituere tenentur, vobis Provincialibua Vigilibus, ac Vicariis prædictis concedimus, ut ſinguli veſtrum in locis ſibi commiſſis, bona ipſa in pios uſus convertere valeant prout ſecundùm Deum videbitur expedire.

Sepultura in locis Ordinis eſt omnibus libera

§. 19. Sepulturam quoque in locis cœmeteriis, & Eccleſiis veſtris concedimus, & eam liberam eſſe cenſemus, ut eorum devotioni, & extremæ voluntati, qui ſe illic ſepeliri deliberaverint (niſi excommunicati, vel ioterdicti, aut etiam publicè uſurarii fuerint) nullos obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum à quibus mortuorum corpora aſſumuntur.

Celebrari nec mortui ſepeliri poſſunt invitis fratribus in eorum locis

§. 20. Diſtrictiùs inhibentes, ut nulli Religioſi vel ſæculares vobia invitis aliquorum corpora defunctorum in veſtris cœmeteriis ſepelire, aut in Eccleſiis veſtris Miſſarum ſolemnia, vel pro animabua eorum qui ad loca veſtra tumulandi feruntur, ibidem exequias celebrare, ſioe veſtro aſſenſu, aut voluntate, præſumant.

Tempore interdicti quomodo fratres celebrare valeant. Tu obſerv: Concil Trid ſeſſ. 25. c. 12.

§. 31. Et cùm generale interdictum fuerit, in Eccleſiis, & Oratotiis veſtris, & aliis quibuſcumque, vel eùm ad loca perveoeritia Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, clauſis januis (interdictis, & excommunicatia excluſis) non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, liceat vobia celebrare divina, & Eccleſiaſtica recipere Sacramenta, dummodò cauſam non dederitis interdicto, nec contiogat vobis ſpecialiter interdici, neque Eccleſiæ, vel Oratoria ipſa fueriut ſpecialiter interdicta. His verò qui veſtris morantur obſequiis, cuncta liberè miniſtrare poteritis Eccleſiaſtica Sacramenta, & ipſos cùm deceſſerint in veſtris Oratoriis ſepelire. Si quando autem in terris in quibus reſidetis, vel eorum perſunia excommuoicationis ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri veſtris ſervitiis deputati, negotiorúmqoe veſtrorum procuratores, & operarii, qui in veſtris locis eorum operibus perſonaliter continuè inſtiterint, hujuſmodi ſententiis obnoxii minimè habeantur, ibique poſſiut audire divina, juxta formam quæ locis ipſia, eo caſu à Sede Apoſtolica eſt conceſſa, niſi eidem cauſam dederint, vel excommunicari ſpecialiter, ſeo interdici contingat eoſdem.

Fratres confiteantur Prælatis Ordinis.

§. 22. Inhibemus ioſuper univerſis fratribus veſtri Ordinis, ne aliquia eorum (niſi neceſſitatis urgente articulo) aliis quàm Prælatis ſuis peccata ſua confiteri præſumat, ut aliis ejuſdem Ordinis ſacerdotibus ſecundùm Regulam, & ipſios Ordinis inſtituta.

§. 23. Univerſis autem Eccleſiarum Prælatis, & aliis

inhibe-

Prælati Eccleſiaſtici non moleſtent fratres ſuper hic expreſſis.
Tu quoad proceſſiones attende Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 13. & quoad nova loca, obſerva Bullam Clem. viii. num. 99. in Tom. 3.

inhibemus, confeſſiones veſtras vobis invitis audire, vel compellere vos ad ſynodos, ſeu convocationes ſuas accedere, vel cum eis, extra Civitates, vel intrà, proceſſionaliter exire, aut ſuis conſtitutionibus ſubjacere, vel capitula, ſcrutinia, & inquiſitiones in locis veſtris, vel alibi de vobis facere, aut fidelitatem juramento firmatam, annualem obedientiam, à Provincialibus, Vigilibus, & Correctoribus localibus veſtris exigere, aut de ipſorum inſtitutione, vel deſtitutione, ſive de ſtatutis veſtri Ordinis, ſe aliquatenus intromittere, ſeu prohibere ne ad Civitates, vel villas ubi religioſè, ac honeſtè commorari poſſitis, à populis evocati audeatis accedere; ibique pro veſtris uſibus conſtruere ædificia, Eccleſias, ſeu Oratoria, aut in accedentes fratres, ſeu confluentes hujuſmodi, vel acceptatores ipſorum excommunicationis ſententias ferre præſumant.

Exemptio à ſolutione canonicæ portionis de Ordine rejectis.

§. 24. Concedimus quoque vobis, ut de iis quæ in ornamentis, vel pro eis aut libris, fabrica, luminaribus, anniverſario, ſeptimo, vigeſimo, trigeſimo, ſive aliis, ad perpetuum cultum divinum, ſeu pro pitaneiis, aut victu ad ſuſtentationem veſtram, vel indumentis, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus veſtri Ordinis obligatæ noſcuntur, vel de domibus prædictis, & hortis aliiſque locis vobis, ſecundùm inſtituta veſtri Ordinis opportunis, aut de iis quæ pro hujuſmodi domibus, prædiis, hortis, & locis emendis vobis legantur (dummodò prænia non convertantur in uſus alios) ſed in illis dumtaxat, pro quibus relinquuntur, aut alios etiam qui in hac conceſſione, vel indulgentia continentur, nulli canonicam portionem aliquam teneamini exhibere. Et ne quis à vobis ultimarum executoribus voluntatum, ſeu decedentium hæredibus, de præmiſſis, aut de iis, quæ vobis in ultimis voluntatibus abſolutè legantur, vel alia pro veſtris neceſſitatibus conferuntur, aliquid exigere vel extorquere præſumant, diſtrictiùs inhibemus.

Fratres poſſint loca Ordinis dimittere &c.

§. 25. Ad hæc, liceat fratribus veſtri Ordinis, cùm de prioribus locis ſuis ad alia loca ſe transferunt, tàm ædificia, ſeu omnem ædificiorum materiam locorum quæ dimittunt, (dedicatis Eccleſiis dumtaxat exceptis) libros, calices, & paramenta ſecum ad alia loca transferre. Ac ædificia ipſa cum ſolo, & aliis ad eadem loca pertinentibus, præter Eccleſias, per perſonas, ad hoc à Sede Apoſtolica deputatas vendere, ipſorúmque pretium in aliorum locorum ad quæ dicti fratres ſe transferunt, ædificationem, ſeu aliàs in eorum utilitatem convertere, ſecundùm quod meliùs videbitur expedire, cùm ipſa priora, & alia loca fratrum ad nos, & Apoſtolicam Sedem ſpecialiter, & immediatè pertinere noſcantur. Et ne aliqui Archiepiſcopi, vel Epiſcopi, aut alii Eccleſiarum Prælati, ſeu quævis alia perſona Eccleſiaſtica, vel ſæcularis, prædicta loca, ſeu bona occupare, accipere, vel uſurpare, aut quoquomodo ſibi vendicare præſumant, abſque dictæ Sedis licentia ſpeciali, diſtrictiùs inhibemus.

Exemptio ab omni præſtatione & onere.

§. 26. Indulgemus vobis, ut ad præſentationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipſius, ſeu Diœceſanorum locorum, aut erectionum, vel collectarum, ſeu ſubſidiorum, vel proviſionum quarumcumque minimè teneamini, nec ad ea ſolvenda per literas dictæ Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum ejuſdem, ſeu Rectorum, terrarum Eccleſiæ Romanæ impetratas, ſeu in poſterùm impetrandas cujuſcumque tenoris fuerit in perpetuùm compelli poſſitis, niſi dictæ Sedis literæ impetrandæ plenam, & expreſſam de hujuſmodi indulto, & dicto Ordine fecerint mentionem.

Prælatorum Ordinis facultas abſolvendi fratres & cum eis diſpenſandi.
Hic habes etiam in præinſ. conſt. ubi notavi.

§. 27. Prætereà cùm fœlicis recor. Gregorius XI. prædeceſſor in dictis ſuis literis Generali, Vigilibus, & Provincialibus, necnon Correctoribus localibus, & eorum Vicariis abſolvendi fratres ejuſdem Ordinis, ac etiam fratribus dicti Ordinis quo ipſi hujuſmodi ſuperiores habuerint pro tempore in confeſſores abſolvendi ipſos ſuperiores ab exceſſibus, & cenſuris, niſi talia forent, propter quæ eſſent ad Sedem Apoſtolicam meritò deſtinandi, ac cum eis ſemper diſpenſandi, concedit, & proptereà qui ſunt deſtinandi perſæpè revocetur in dubium ut abſolventium, & abſolvendorum, diſpenſantium, & diſpenſatorum pro parte puritati conſcientiæ conſulamus; Declaramus hæreticos, relapſos, ſchiſmaticos, & qui literas Apoſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles prohibita detuliſſent, dumtaxat eſſe ad Sedem prædictam meritò deſtinandos, reliquis verò omnibus etiam ſimoniæ qualitercumque irretitis poſſe per illos quibus inibi conceditur, abſolutionis beneficium, & diſpenſationis, juxta caſuum indigentiam impartiri. Et ut in dicti Ordinis profeſſoribus omnis vagandi tollatur occaſio, & ab Apoſtolica Sede recurrendi ſubtrahatur pro poſſe neceſſitas, omnibus ſuperioribus, & eorum Vicariis defectum Natalium ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quovis alio nephario, & illicito coitu proveniente; necnon cum his, qui ex quavis cauſa præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum, irregulares forent, diſpenſandi cum dicti Ordinis Minimorum profeſſoribus, poſtquàm ipſum Ordinem profeſſi fuerint, ut defectu & irregularitate, irregulares ipſi ad quoſcumque etiam ſacros ordines promoveri, & in illis etiam altaris myſterio miniſtrare, & tàm ipſi irregulares, quàm defectum Natalium patientes, ad quaſcumque adminiſtrationes, & officia elegi recipi, & aſſumi, illáque gerere, & exercere liberè, & licitè valeant, motu, ſcientia, & auctoritate prædictis, concedimus per præſentes.

Exemptio à decimis.
Tu vide in d. præinſ. conſt.

§. 28. Indultum verò prædeceſſoris de decimis non ſolvendis, ad quæcumque bona dictorum fratrum, & quaſcumque decimas (etiam quas vulgus Papales appellant) & Apoſtolica Sedes pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpè neceſſitatibus inducit, & quæcumque alia onera, motu, & ſcientia prædictis extendimus; Decernentes fratres ipſos Minimos, etiam per quoſcumque exemptos etiam Mendicantes ſolvi mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis, & fortioribus clauſulis ad illarum ſolutionem ceſſando, cenſuras, & pœnas aliquas non incurrere, niſi præſentibus nobis per generales aut alias clauſulas ſpecialem mentionem importantes, non aliàs, ſit derogatum, ſpecificè eorum de verbo ad verbum inſerto tenore.

Exemptio à juriſdictione Ordinariorum.
Hoc habes in d. præinſ. conſt. ubi notavi.

§. 29. Cæterùm, cùm fœlicis record. Innocentius Papa IV. prædeceſſor noſter, olim duxerit ſtatuendum, ut exempti quantacumque gaudeant libertate, nihilominùs tamen ratione delicti, ſeu contractus, aut rei de qua contra ipſos agitur, ritè poſſint coram locorum Ordinariis conveniri, & illi quoad hoc ſuam in ipſos juriſdictionem, (prout jus exigit) exercere, nos vobis (ut occaſione conſtitutionis hujuſmodi nullum libertatibus, & immunitatibus, vobis, & Ordini veſtro per privilegia, & indulgentias ab Apoſtolica Sede conceſſas, aut in poſterùm concedendis præjudicium generetur) auctoritate præſentium indulgemus. Decernentes vos ſeu perſonas veſtri Ordinis in prædictis caſibus Ordinariis ipſis minimè ſubjacere. Decernimus ergò irritum quicquid contra tenorem conceſſionum, & inhibitionum hujuſmodi, per quoſcumque fuerit attentatum, & interdicti, ſuſpenſionis, & excommunicationis ſententias, ſi quis contra conceſſiones, conſtitutiones, & inhibitiones eaſdem in vos, vel veſtrum aliquos, aut loca veſtra, ſeu benefactores veſtros vel executores, aut hæredes prædictos in poſterùm promulgari contigerit, penitùs non tenere.

Facultas Prælatorum Ordinis coercendi fratres juxta ejus ordinationes appellatione remota.

§. 30. Et quia Bonifacius VII. prædeceſſor noſter olim ad augmentum continuum Religionum, & Ordinum quos Romana ſuſcepit & approbavit Eccleſia, paternis ſtudiis intendit, & conſiderat attentiùs, quòd non intermiſſa ſedulitas diſciplinæ, Religiones, & Ordines ſuprà dictos, ſtatúſque regulares ſalubriter dirigit, & conſervat, quòdque in eam perire,

vel remitti contingeret, Ordo quilibet collabi neceſſariò cogeretur, penſando etiam quòd ſi regularium perſonarum correctio rimas juris, & apices ſequeretur, hujuſmodi rigor lenteſceret, ac multiplicata laxatione torperet. Nos auctoritate Apoſtolica, vobis indulgemus ut ad correctiones, & punitiones fratrum veſtri Ordinis delinquentium infligendas, Vigiles, & Provinciales, necnon Correctores locales, & eorum Vicegerentes, ad quos eadem ſpectare noſcuntur (rimulis, & apicibus ipſis poſtpoſitis) liberè procedere valeant ſecundùm conſuetudines approbatas, & generalia, facta, & etiam facienda ipſius Ordinis inſtituta. Nec volumus eiſdem licere fratribus, ab eiſdem correctionibus, & punitionibus aliquatenùs appellare, provida in hoc deliberatione, ac maturitate debita obſervatis.

Exemptio à gabellis & impoſitionibus.

§. 31. Quódque fratres, & ſorores, ac gubernatores præfati, ratione domorum, locorum, ac Monaſteriorum prædictorum, aut quorumcumque aliorum bonorum, aut poſſeſſionum, quæ in præſentiarum habent, & juſtis modis præſtante Domino babebunt in futurum, ſeu alia quavis occaſione, decimam vel aliam petitionem, aut annuos redditus, ſeu cenſum, vel procurationem aliquam, vel aliam ſubventionem Legatis, vel Nunciis dictæ Sedis, aut Ordinariis locorum, vel telonia, & alias exactiones, quibuſvis Regibus, ſeu aliis perſonis, Eccleſiaſticis, ſeu ſæcularibus, dare, & ſolvere minimè teneantur, nec ad illud compelli poſſint, vel ſuper hoc aliàs à quoquam quomodolibet conveniri per literas Sedis prædictæ, aut Legatorum, vel Delegatorum, ſeu Nunciorum ipſius, aut Diœceſanorum locorum, vel Rectorum terrarum Eccleſiæ Romanæ, aut quorumcumque aliorum, etiam ſi in ejuſdem Sedis literis contineatur exempta, ſeu Monaſteria ſe extendant, & aliqua eis cujuſcumque tenoris, exiſtat, ipſius Sedis indulgentia non obſiſtat, niſi forſan dictæ literæ Apoſtolicæ de dicto Ordine, & præſentibus, de verbo ad verbum, ac etiam Monaſteriis, locis, & domibus, ipſorúmque Rectoribus, ac Gubernatoribus, & perſonis prædictis, plenam, & expreſſam, ac etiam ſpecialiter, & nominaliter fecerint mentionem.

Derogatio contrariorum.

§. 32. Fœlicis rec. Innocentii Papæ IV. prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus Apoſtolicis, legibus Imperialibus, ſtatutis, & conſuetudinibus, per quæ præmiſſæ poſſent quomodolibet infringi, vel impediri, & aliis in contrarium editis non obſtantibus quibuſcumque, Nos enim quaſlibet excommunicationum, ſuſpenſionum, & interdicti ſententias & quoſcumque proceſſus, quaſvis pœnas ſententias continentes, quas, & quos contra Generalem, fratres, & ſorores, domos, Monaſteria, perſonas, & alia ſupradicta; contra tenorem, & formam præſentium, & exemptionis hujuſmodi promulgari, & haberi contigerit, irritas decernimus penitùs, & inanes. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 28. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, 5. Kal. Auguſti 1506. Pontificatus noſtri Anno tertio.

XI.

Facultas duorum ex Prælatis Congregationis Monachorum B. Mariæ Montis Oliveti Ordinis S. Benedicti, circa alienationem ejus bonorum in evidentem utilitatem.

Hæc facultas poſteà data eſt Viſitatoribus d. Congregationis à Leone X. inf. in conſt. 18. Ex debito. Inſtitutionem verò, & ſtatum hujus Congregationis notavi ſuprà in conſt. 1. Clem. VI. Solicitudinis, fol. 254.

Edita An. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS, &c.

Dilectis filiis Abbati Generali, & Viſitatoribus Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem, & Apoſtol. benedictionem.

Exordium.

Ex injuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio ad ea libenter intendimus, per quæ Monaſteriorum, & aliorum Religioſorum locorum quorumlibet utilitas valeat procurari.

Paul. II. edit Bullam de qua ſupr in hoc Tom 1.

§. 1. Dudum ſiquidem à fœlicis recor. Paulo Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis.

Omittitur inſertio Bullæ, quia ea eſt in loco mox cit.

Cauſa hujus conceſſionis.

§. 2. Et deinde nobis nuper exhibita pro parte dilectorum filiorum Capituli Generalis Congregationis Monachorum B. Mariæ de Monte Oliveto Ordinis S. Benedicti petitio continebat, quod ſæpè contingit, quòd Monaſteriis, Prioribus, & aliis Religioſis locis dictæ Congregationis, necnon membris ab illis dependentibus expediret, aliqua ex eorum immobilibus bonis, quæ eis parum utilia ſeu minùs commoda exiſtunt, vendere, & pretium inde proveniens, in alia immobilia bona utiliora, & commodiora convertere, ſeu pro aliis poſſeſſionibus, aut immobilibus bonis utilioribus, & commodioribus permutare, aut in feudum, vel emphiteuſim, ſive livellum, & affictum perpetuum, vel ad tempus ſub canone condecenti locare, & concedere, ex quo profecto Monaſteriorum, & Prioratuum, ac locorum, necnon membrorum prædictorum conditio, cum eorum evidenti utilitate melior efficeretur.

Petitio Capituli.

§. 3. Quare pro parte eorumdem Capituli nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut vobis ſingulis Abbatibus, & aliis Prælatis, & Prioribus, ac Conventibus Monaſteriorum, Locorum, Prioratuum, & Membrorum prædictorum pro tempore exiſtentibus, quæcumque poſſeſſiones, & alia bona immobilia minùs utilia, minúſque commodo hujuſmodi vendendi, alienandi, permutandi, aut in feudum, ſeu emphiteuſim, vel livellum, & affictum perpetuò, vel ad tempus locandi, & concedendi quoties expedierit, licentiam largiamini, committere, & mandare, aliáſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Facultas duorum ex Prælatis Congregationis circa alienationem bonorum ſtabilium.

§. 4. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus vos, vel major pars, aut ad minùs duo veſtrum, bonis, de quorum venditione, permutatione, locatione, in feudum, ſeu in emphiteuſim, vel livellum pro tempore agetur hujuſmodi, priùs coram vobis, ſpecificatis de omnibus, & ſingulis, quæ ſuper obtinenda licentia hujuſmodi per eoſdem Abbates, Prælatos, Priores & Conventus vobis pro tempore exponi contigerit, & eorum circumſtantiis univerſis, auctoritate noſtra vos conjunctim ſervata forma literarum Pauli prædeceſſoris hujuſmodi procedendo diligenter informetis, & ſi per informationem eamdem ea vobis ſic pro tempore expoſita vera eſſe, ac venditiones, alienationes, permutationes, locationes, & conceſſiones prædictas, ſi fiant in evidentem Monaſteriorum, Prioratuum, membrorum, & locorum prædictorum, quorum illa fuerint, utilitatem cedere repereritis, eiſdem Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conventibus id petentibus, quoties expediens fuerit, poſſeſſiones, & bona quæcumque hujuſmodi pro pretiis competentibus vendendi, & alienandi, ſeu illa pro aliis poſſeſſionibus, & bonis immobilibus, utilioribus, & commodioribus permutandi, aut quibuſvis perſonis, etiam ſæcularibus in eamdem emphiteuſim, vel livellum, & effictum perpetuò, vel ad tempus, pro condecenti annuo canone, ſeu cenſu, locandi, & concedendi dicta auctoritate licentiam largiamini, facultatem concedimus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis, conſuetudinibus Monaſteriorum, Prioratuum, locorum, membrorum, Congregationis, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Quódque uni de perſonis in

dignitate

rste Eccleſiaſtica conſtitutis, quibus literæ Apoſtolicæ dirigi conſueverunt non iiris, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Pretium ubi deponendum.

§. 6. Proviſo quòd ſi poſſeſſiones, & alia bona hujuſmndi vendi conrigerir, ur præfertur, pretium ſeu pretia ex illis proveniens, ſeu provenienria, penès ædem ſacrsm, etiam dictæ Congrègationis, sut fide, & ſæcularibus idoneam perſonam, cum obligstionibus & recognitionibus, ac cautelis in talibus apponi ſolitis reponantur, & in emprionem aliorum immobilium bonorum eiſdem Monsſteriis, Prioratibus, locis, & membris, quorum ersnr bona vendita hujuſmodi commodiorum, & magis utilium, & non in aliam cauſam omninò couvertantur.

D. P. A. 4. die 4. Junii.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeprimo, Pridie Nonas Junii, Pontificatus noſtri Anno qusrto.

XII.

Ordinationis pro bono regimine Congregationis Monschorum B. Msriæ Montis Oliveti, Ordinis S. Benedicti; ejúſque gratiæ, & immunitates.

Alias gratias hujus Congregationis vide in Pii V. in Tomo 2. Et ſi mendicantium. Cætera autem notavi ſuprà ad conſtit. 1. Clem. VI. Solicitudinis. fol. 254.

Edita A. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

ET ſi ad univerſos Regulares Ordinis in militsnti Eccleſia inſtitutos, ut Inea jugi ſanctimoniæ dedirs, perſonáſque, voro religionis adſtrictas, pro injunctæ nobis Apoſtolicæ ſervituris officio, crebris vigiliis, & indefeſſis ſtudiis intendere nos decear; sd dilectns tamen filins Abbstes, & Monachos Ordinis S. Benedicti, Congregarionis Beatæ Msriæ Moutis Oliveti, eo diligentiùs sciem noſtræ confidersrionis convertere nos convenir, quo ipſis ſub ejuſdem besti Benedicti Regularibus inſtiruris, ac patrocinio Beatæ Mariæ Virginis, qua mediante ejus intercestionibus ad Dominum indefeſſis sd ſalutem præbeatur sccesſus, & ad inſtar Salvaroris Domini noſtri JESU CHRISTI, qui in Monte Oliveri, Monte utique Ssncto, Apoſtolis ſalutis documenrs præbuir, per eorum ſanctimoniæ vitam, & ſolicitudinem in eodem Monte Oliveri Pientinæ Diœceſis, ubi primùm ipſa Cnngregatio ſuæ viræ ſolirariæ exordium ſumpſir, vigiliis, & orationibus aſſiduis inrenri, ac cogentes carnem ab illecebris abſtractam ſpiritui obedire, eorum exemplis cæteris sd ſalutaria præbeanr documenta, & ills eis fsvore benevolo concedere, per quæ poſſint in eorum ſancto ac pio propoſiro, Altiſſimo in ejus beneplacitis gratum reddere fsmulstum.

Confirmatio gratiarum Congregat.

§. 1. Ssnè cùm ſicut accepimus, slias plures immunitstes, exemptiones, sc diverſa privilegia, favores, & induits, ſpiritualia, sc temporalia per diverſos Romanos Pontifices prædeceſſnres noſtros præſstæ Congregstioni, illiuſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa ſuerint. Nos cupienres ut dilectus filius modernus, ac pro tempore exiſtens Abbas Generalis dictæ Congregationis ac Munachi præſati, eo quietiùs poſſint Domino in ejus benè placitis famulari, eò quo cognoverint hujuſmodi privilegia, & immunitares, pro illorum ſubſiſtenria firmiori, etiam noſtræ spprobationis robore communiri, ac etism Abbatis, & Monschorum, & Congregarionis hujuſmodi commoditatibus, & augmenro, ſtatuíque proſpero, & fœlici, quantum cum Deo poſſumus ſalubriter conſulere, in ipſóſque Generalem Abbatem, & Monachos, & Congregationis hujuſmodi ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, inrerdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſeutenriis, cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occaſione vel csuſa latis, ſi quibus quomodolibet innodsti exiſtunr, ad effectum præſentium dumtaxst conſequendum, harum ſerie sbſolutos ſore cenſentes. Ac omnis, & ſingula privilegis, grstias, favores, immunirares, exemptinnes, indulta quæcumque tàm ſpiritualia quàm remporalia, eidem Congregationi, ac illius Monsſteriis, locis, perſonis, ſub quibuſcumque renoribus conceſſa, illorúmque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur eiſdem præſenribus pro expreſſis habentes, mutu proprio, non ad Abbstis, & Monachorum prædictorum, vel slicujus alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ peririonis inſtsntism, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certs ſcienria, privilegia, grsriss, fsvores, immunitates, exempriones, & indulta hujuſmodi, auctoritate Apoſtolica renore præſenrium approbsmus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, eáque, omnis, & ſingula inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Interpretatio de dictis gratiis fiat ad favorem d. Congregat.

§. 2. Ac volumus quicquid dubii in dictis privilegiis ſeu aliquo eorum pro psrte emerſerit, id, dara verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretarinne, in ſavorem dictæ Congregatinnis, & locorum psrticularium ejuſdẽ interprerari debere.

Privilegiorum inter loca Congregationis.

§. 3. Er cujuſvis psrticularis Munaſterii dictæ Congregatinnis privilegia, ipſi totæ Congregationi, & aliis particulsribus Monsſteriis eſſe communia, & sd ills es exrendi, & extendimus per præſenres, quando ipſa privilegia aliis Monaſteriis, & locis dictæ Congregationis adsprari poſſinr.

Congregatio ſit una omnium Monachorum.

§. 4. Et inſuper etism ultra prædicts privilegia eidem Congregsrioni ut præfertur conceſſs, hsc perperua arque irreſrsgsbili conſtiturione, motu, & ſcienria ſimilibus, ſsncimus, quòd omnes, & ſinguli dictæ Congregationis Monachi Ordinem ipſum profeſſi, præſeures, & fururi, quamvis in diverſis Monaſteriis ſive locis pro tempore msneanr, unum ramen corpus, & una Congregarin exiſtanr. Ipſáque Congregstin, ab Apoſtolica Sede meritò spprobsta ab univerſis Chriſtifidelibus in reverenria, & devotione habesrur.

Capitulum generale valeat edere conſtitutiones, & ſtatuta, & ab omnibus obſervanda.

§. 5. Et dictæ Congregarionis Cspitulum genersle, ſive in es vocem pro rempore habentes, pro fœlici dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtsruts, conſtirutiones, ordinationes, sc omnia, & ſinguls, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Congregsrionis, ac ejus Regularis diſciplinæ, ſtatum, obſervanriam, indemnitatem, & circs divini officii directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius regulæ, in ſubſtanria vel effectu, vsriationem, vel declarationem quoquomodo, concernere poterunr, auctotirate prædicta, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarsndi; ac ea quæ ſic inſtiruta, ordinata, interpretsra, vel declsrsta fuerint in toto vel in parte, prout rerum vel remporum qualitas exegerir, tollendi, altersndi, & in melius commutandi, plenam, & libersm in omnibus habeant ſaculrstem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarstiunibus, & currectionibus, ſinguli de Congregatione hujuſmodi, cujuſcumque digniraris, ſtarus, grsdus, ſeu condirionis exiſtanr, efficaciter psrere omninò reneantur. Ità tamen quòd ad peccatum, niſi contra fiat ex conremptu, sliquem non obligent.

Prælatus quo modo Monaſterium reformate poſſit.

§. 5. Er quotiens Prælstus aliquis Monaſterium cui præfuerinr reformsre, & sd ipſius Congregationis obſervantism reducere decreverir, reformationem ipſam, juxta inſtiruta, decreta & ordinationes Congregationis ejuſdem, prout convenientius poterit exequarur. Er ejus scts, conventiones, & mndi, en ipſo quòd de conſenſu dictæ Congregstionis, ſeu ad id deputatorum in formam publicsm redacta fuerinr, Apoſtolico ſint robore communitæ.

Prælati obediant Abbati, & alii obediant Prælatis.

§. 7. Univerſi verò ejuſdem Congregationis Prælati, ſub præſati Generslis Abbstis, & alii Monachi, ac Converſi & Commiſſi, ſub Prælatorum in quorum Monaſteriis, sut locis ipſi Monachi, Con-

verſi, & Commiſſi morantur obedientiis vivant, & eas illis humiliter præſtent.

Appellatio à Prælatis Capitulo & Abbate denegatur.

§. 8. Et nulli Prælatorum vel Monachorum prædictorum ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis, Capituli, ſive Abbatis generalis, aut aliorum Prælatorum ipſius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, niſi de ſpeciali indulto ſummi Pontificis liceat appellare, appellationéſque deſuper pto tempore interpoſitæ & inde ſecutæ irritæ habeantur.

Judicia juxtà conſtitutiones fiant.

§. 9. Et cùm contra aliquem Prælatorum vel Monachorum dictæ Congregationis civiliter vel criminaliter agi contigerit, ſecundùm conſuetudines, & ſtatuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis, procedi debeat.

Translatio ad aliam Religionem de licentia Papæ tantùm permittitur.

§. 10. Et ipſius Congregationia Prælati, ſuos Monachos, qui licentiam à Sede præfata habere dixerint, ſe ad aliud quodcumque Monaſterium ſive locum transferendi, obtentu literarum Apoſtolicarum transferti non ſinant, niſi in ipſis literis ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa de Congregatione, & noſtra ordinatione hujuſmodi mentio fiat, eiſque ſufficienter derogetur, ac tunc ſi infrà tres menſes id non compleverunt, contra eos tamquam contra apoſtatas agi poſſit, niſi in ipſis literis Apoſtolicis expreſſum fuerit tempus, infrà quod ſe debeant ad hujuſmodi Monaſteria ſive loca tranſtuliſſe, eóque caſu non ptius contra eos agi liceat quàm dicta tempota ſint elapſa.

Apoſtatarum receptio vetatur.

§. 11. Ac Congregationis hujuſmodi Prælati, quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, niſi in illis præſentibus ſpecialiter & expreſsè derogetur, ad recipiendum Monachos, qui aliàs ab eorum ptopriis Monaſteriis abſque ſuorum Superiorum licentia, cõtumaciter receſſerunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Tranſeuntes ad loca Conventualium, pro Conventualibus habeantur.

§. 12. Illi verò ex eiſdem Monachis, quos de Prioribus in quibus profeſſi fuerint Monaſteriis, ſive locis, ad alia dictæ Congregationis Monaſteria ſive loca, juxta dicti Capituli ordinationem transferri contigerit, aut aliàs pro Conventualibus, quomodolibet ex tunc ab ipſis Prioribus, Monaſteriis atque locis, realiter abſoluti extiterint, aliorũ Monaſteriorum locorúmque quamdiu ibi ſteterint, Monachi & ſuppoſiti reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac ſi in illis profeſſionem ſuam emiſiſſent.

Indulta proſini ſi Congregationis ordinationibus non obſiſtunt.

§. 13. Ac omnia Monaſteria, & loca prædicta, & eorum Prælati, atque perſonæ, quibuſcumque eis à dicta Sede, vel aliàs qualitercumque conceſſis, ac de jure, ſeu conſuetudine debitis, juribus, præeminentiis, ac dignitatibua, inconcuſsè gaudeant, & urantur, dummodò illa præmiſſis & aliis dictæ Congregationis inſtitutis, & ordinationibus non obſiſtant.

Monaſteria non ſunt ad invicem ſubjecta, ſed Congregationi tantùm.

§. 14. Nec propterea ex Monaſteriis ipſia unum alteri cenſeatur eſſe ſubjectum; ſed eis in ſua priſtina libertate manentibus ea viciſſitudinis adminiculo copulata, ſub fœlici dictæ Congregatioois regimine, ſibi uniformi regularis obſervantiæ greſſu invicem ſuffragentur.

Monaſteria Congregationis ab ejus Prælatis regantur, ad electionem Capituli vel Abbatis.

§. 15. Monaſteria autem, & Prioratus, quæ nunc ſunt, & pro tempore erunt, etiam unita præfatæ Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejuſdem Congregationis regantur, & gubernentur. Et quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam ſi quævis ſpeciales vel generales, de illorum proviſionibus, ſeu diſpoſitionibus per dictam Sedem reſervationes factæ fuerint, Generale Capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin Abbas generalis, cùm per ipſam Congregationem ad id deputatis, illoa & ejuſdem Congregationis Monachis præſentibus & futuris, etiam defectum natalium, ex quibuſvis perſonis patientis, quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium Monaſteriorum, & Prioratuũ hujuſmodi, aliàs ſecundùm conſuetudines, ordinationes, & ſtatuta prædicta, eligere ſeu nominare.

Et ad eorum nutum electi amoveantur.

§. 16. Et ad eorum nutum, & beneplacitum, taliter electos ſeu nominatos à regimine, & adminiſtratinne dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantur, abſolvere, & amovere.

Electique ſtatim adminiſtrentur.

§. 17. Præfatique ſic electi ſeu nominati abſque alicujus dictæ Sedis vel alterius proviſionis, vel diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc quòd eis munus benedictionis impendatur, ipſi Monaſteriis, & Prioratibus, ad quæ ſic electi vel nominati fuerint præeſſe, ar illa in ſpiritualibus, & temporalibus regere, & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere; & inſignia deferre, ac ſi munus hujuſmodi ſuſcepiſſent.

Ipſis abſentibus, alteri adminiſtratio detur, à Capitulo vel Abbate & deputatis.

§. 18. Et ſi contingat Prælatos dictæ Congregationis à Monaſteriis & Prioratibus ad quæ ut præmittitur electi, ſeu nominati fuerint, aliqua legitima cauſa abeſſe, atque pro dictorum Congregationis, & Monachorum, ac illorum præſentium & futurorum Monaſteriorum ac Prioratuum conſervatione, & ſtatu proſpero & fœlici, quod abſente Prælato, ne Monaſterium ſibi commiſſum ex ejus abſentia, damna ſuſtineat, aliua qui Monaſterium, ſeu Prioratum ipſum regar, & gubernet durante abſentia hujuſmodi deputatur, utile videatur & expediat, quòd quotiens id conngerit Capitulum, ſeu Generalis Abbatis cum deputatis hujuſmodi, alias juxta eorum conſuetudines, & ſtatuta, curam, regimen & adminiſtrationem ipſioa Monaſterii, ſeu Prioratus, Prælati ſui præſentia carentis in ſpiritualibus, & temporalibus dicta abſentia durante alteri committere liberè & licitè poſſint.

Collatio Monaſteriorum & Prioratuum ad quos ſpectet.

§. 19. Et quòd aliquod ex dictis Monaſteriis vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, per quaſcumque literas Apoſtolicas etiam motu ſimili, & cum reſervationibus, ac quibuſcumque derogatoriis per quas effectus præſentium quomodolibet impediri vel differri poſſit clauſulis conceſſas hactenus, & in poſterùm concedendas pet aliquem de dicta Congregatione vel extra eam cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis ſeu conditionis ſit, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis dignitate præfulgeat in titulum aut commendam, ſive adminiſtrationem, vel aliàs obtineri. Seu & ſuper aliquibus eorum fructibus, redditibus & proventibus, aliqua penſio reſervari, concedi, vel aſſignari, vel jus ſibi deſuper acquiri, vel aliquis contra præſentium tenorem quovia quæſito colore, quempiam de dicta Congregatione, ſuper aliquo ex Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis, ratione tituli, ſive commendæ, vel adminiſtrationis, aut perſonis hujuſmodi, vel aliàs impedire, ſeu moleſtare valeat. Quodque deinceps nulla ex beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura vel ſine cura, ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem Abbatum vel Priorum, ac Conventuum, Monaſteriorum, & aliorum dictæ Congregationis, communiter vel diviſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipſa, & ubicumque, præterquàm apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata non fuerint, ſub gratiis, expectativis, aut proviſionibus, ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis facultatibua, ſeu indultis de conſerendis beneficiis Eccleſiaſticia vacantibus, vel vacaturia, quibuſvis perſonis cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in anteà concedendis quomodolibet cadant ſeu comprehendantur. Sed ipſorum beneficiorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, & diſpoſitio illorum occurrente vacatione, præmiſſis non obſtantibus ad Abbates, Priores, ac Conventus præſatos, liberè, & abſque aliquo etiam præfatæ Sedis præventionis impedimento, pertineant & ſpectent, ac de beneficiia ipſis nullus alius quàm Abbates ſeu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum & indultorum ſibi à Sede vel Legatis præſatia quali-

tercumque

tercumque, & ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatotiis, etiam motu ſimili conceſſotum, & concedendorum vigore vel prætextu, diſponere valeant quoquomodo. Ac omnes & ſingulæ gratiæ expectativæ, & acceptationes, proviſiones, diſpoſitiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujuſmodi, facultatéſque, & indulta ſuper collationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum vacantium ſeu vacaturorum quibuſvis, etiam ut præfertur qualificatis perſonis, & cum prædictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſúsque deſuper pro tempore haberi, etiam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliáſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas, in ſe continentes, quoad beneficia ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, aut aliam diſpoſitionem Abbatum, & Priorum, ac Conventuum prædictorum reſpectivè ſpectantia, hujuſmodi, ac totum id & quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorſus careant firmitate.

Impedientes eos, qui Congregatione ingredi voluerint, excommunicantur.

§. 20. Nec quiſpiam perſonas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibeatur, ex ſæculo fugientes, ad dictam Congregationem venire affectantes verberibus aut moleſtiis quibuſlibet impedire vel perhibere, aut à Monaſteriis vel locis Congregationis ejuſdem, præſentibus vel futuris divertere, aut ſuper hoc illis, vel eas recipientibus injuriam vel moleſtiam aliquam irrogare præſumant, contrafacientes verò, præſentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & poſtquàm ad eorum notitiam devenerint, à præmiſſis injuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, à qua præterquàm in mortis articulo conſtituti, niſi à Sede præfata abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Aſſumentes Prælatum vel Monachum Congregationis, ad eorum ſervitia vel officia, extra congregationem excommunicantur.

§. 21. Ac nullæ Eccleſiaſticæ vel ſæculares perſonæ quacumque auctoritate vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatis vel Monachis Congregationis prædictæ obſequiorum vel ſervitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum prætextu, etiam ſi abſque licentia ſuorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis cauſa etiam arctioris vitæ, Ordinis, vel obſervantiæ à dicta Congregatione educere, vel ſpontè veniētes recipere & penès ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi Prælato vel Monacho, & Congregatione nominatim expreſſa mentio non fiat abſque conſenſu Capituli, ſeu Abbatis generalis, vel majoris partis Viſitatorum dictæ Congregationis pro tempore exiſtentium. Quòd ſi recipientes, infrà tres dies, poſtquàm eis præſentes innotuerint, Prælatum, ſeu Monachum extra ipſam Congregationem exiſtentem hujuſmodi, eidem Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter non abjecerint, excommunicationis ſententia innodati exiſtant eo ipſo à qua niſi in mortis articulo, aut à Sede prædicta abſolvi non poſſint.

Prælati Congregationis revocent extra eam vagantes.

§. 22. Generalis autem, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati, poſſint omnes, & ſingulos ejuſdem Congregationis Monachos, ab illa vagos, & fugitivos, aut ſuis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui habita licentia, conditionem eis impoſitam non ut impleverint, aut lapſo licentiæ termino ad propria Monaſteria non redierint, vel alia loca, Monaſteria abſque ſpeciali Apoſtolico privilegio præſentibus derogandi, aut ſine Superiorum ſuorum licentia ſe tranſtulerint, vel aliquarum perſonarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fulgentium, ſervitiis, in Romana Curia, vel extra eam ſe addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, ad ſolitam, & debitam obedientiam compellere.

Exemptio ab Ordinariorum & aliorum juriſdictione. Tu vid. Concil. Trid. ſeſſ. 25. 11. & 14. & Leon. X. conſt. 22. Dum intra, & Clem. viij. conſt. 39. ſuſcepti. vid. in Tom. 3.

§. 23. Et ut dictæ Congregationis Monachi divinis beneplacitis, quietiùs, & liberiùs inſiſtant, eamdem Congregationem, ac illius Generalem Abbatem, ac Viſitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Converſos, Novitios, & Capellanos, etiam habentes curam animarum, necnon perſonas familiares, & ſervitores ipſorum, nunc, & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterùm eidem Congregationi quandocumque uniri, vel incorporari, ſeu ſubjici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniáque & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum, præſentium, & futurorum, Eccleſias, Capellas, etiam ſi in ipſis curam animarum, immineat, Oratoria, manualia, membra, Caſtra, Fortalicia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, & hortos, ſilvas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, jura, juriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſentia ſunt, & in futurum erunt dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates, hic haberi volumus pro ſufficienter expreſſis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis Officialium Romæ Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcumque Judicum, Ordinariorum quavis auctoritate, & poteſtate fulgentium, dictorum auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam Congregationem, vel ejus ſingulares perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab eis, aut qui ſubditi eorum cum eiſdem Monachis converſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentum, necnon in Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei de qua agitur ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodolibet, directè, vel indirectè, proferre, ſeu promulgare non poſſint prorſus eximimus, & totaliter liberamus. Eáque omnia, & eorum quodlibet in jus, & proprietatem Beati Petri, & Sedis ejuſdem, & ſub eorum, & noſtra protectione ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum unius unciæ auri per eamdem Congregationem in feſto Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, annis ſingulis Cameræ Apoſtolicæ perſolvendum in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis aſſignamus. Quòd ſi Legati, Subdelegati, aut Ordinarii ſeu aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem, & libertatem noſtram hujuſmodi quicquam attentare quoquomodo præſumpſerint, ac requiſiti vigore præſentium per ipſius Congregationis Prælatos, vel Monachos, infrà dies à die requiſitionis hujuſmodi non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto noverint ſe ſubjectos, & nihilominùs quod aliter actum fuerit eo ipſo ſit irritum, & inane, nulliuſque roboris vel momenti.

Ad judicia Concilia, Proceſſiones, &c vocari nequeunt. Tu vide Concil. Trid. 25. c. 13.

§. 24. Volumus inſuper quòd dictæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apoſtolicas ſuper adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas acceptare, & illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra jus, Civitatem, & Diœceſim trahi, & ad quævis Concilia, generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationis, quovis nomine cenſeantur, Eccleſiaſticarum, vel laicarum perſonarum, cujuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquàm ad ipſius Congregationis Capitulum

generale celebrandum, aut alias juxta eorum ordinationes ire vel mittere, aut proceſſionibus publicis, vel funeralibus intereſſe inviti minimè teneantur. Seu quòd in eorum locis Miſſæ, vel alia divina officia celebrantur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ, civiles ſeu criminales, proceſſiones convocentur, aut Synodus, Conventus, ſeu quævis Congregationes, tàm Eccleſiaſticarum quàm laicarum perſonarum fiant. Sive quòd hujuſmodi Congregationis loca, ad uſum hoſpitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem Eccleſiaſticarum, & laicarum perſonarum deputentur, aſtringi ſeu cogi nullo modo poſſint. Teſtimonia verò Prælatorum, Monachorum, Converſorum, Commiſſorum, & Novitiorum dictæ Congregationis in cauſis ipſorum civilibus, & criminalibus, in judicio, & extrà, legitima ſeu juridica ſint.

Exemptio à gabellis Principum.

§. 25. Nulli quoque Reges, Principes, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Univerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & Diœceſum diverſorum, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Eccleſiis, Manualibus, Grangiis, Caſtris, Poſſeſſionibus, & bonis, necnon Prælatis, & Monachis ipſius Congregationis Gabellas, Talia, Dana, Collectas, etiam pro Pontium refectionibus, aut Viarum reparationibus, aliáve onera, ſeu gravamina inferre, indicere & imponere, aut indicta, & impoſita exigere, ſub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, qua niſi præſentium habita notitia prorſus deſtiterint ipſo facto incurrant, non audeant, vel præſumant.

Decimiſque Ordinariorum &c. Tu vid. Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 13.

§. 26. Nec aliquod ex dictæ Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis ad dandum, ſeu ſolvendum aliquam canonicam portionem, ſive decimas, aut quid aliud quod eorum loco ſolvi conſueverit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Univerſitatibus, Communitatibus, fabricis & aliis quibuſcumque perſonis, de jure, vel privilegiis, quibuſcumque, vel ex quacumque cauſa hactenùs ab eis forſan debita ſeu quæ deberi prætenderentur quomodolibet in futurum, etiam de relictis, legatis, & donatis, tàm in ultimis voluntatibus, quam etiam inter vivos, ſeu aliàs quacumque occaſione conceſſis, & concedendis quomodolibet teneantur. Ipſáque Monaſteria, Prioratus, loca, manualia, grangiæ, poſſeſſiones, & bona, ac Prælati, Monachi, & perſonæ Congregationis ejuſdem ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, charitativo ſubſidio, aut alio quocumque reali, & perſonali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine cenſeantur, per Nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore indictis. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione viſitationis, aut ſubjectionibus, quocumque jure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, & Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſvis perſonis hactenus debitis, quæ nos eidem Congregationi de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, gratioſè remittimus, & in futurum debendis, illorumque ſolutione, & præſtatione ſint, eſſéque debeant libera penitùs, & exempta atque immunia. Ita quòd ad illorum præſtationem, & ſolutionem per quoſcumque, & quarumvis Apoſtolicarum literarum vigore cogi, aut aliàs deſuper inquietari nequeant. Nullúsque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus ubilibet conſtitutis quæ in præſenti, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, vel bonorum dictæ Congregationis, quæ illius Prælati, Monachi vel perſonæ colunt ſeu coli faciunt & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium, primitias, decimas, quarteſias, aut quocumque nomine nuncupata, alia jura exigere, vel extorquere præſumant. Nec ipſi illa cuiquam ſolvere ſint adſtricti.

Monaſteria legata, & alia acquirunt.

§. 27. Et quòd præfatæ Congregationis Monaſteria, & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa, per medias perſonas Monachorum, aut aliis, qualitercumque ad ea delegata bona, mobilia, & immobilia, in quibuſcumque Civitatibus, & locis, quovis titulo acquirere, ipſi Monachi, & perſonæ illa pro ſe eorúmque Monaſteriis petere, & exigere poſſint, undecumque vel qualitercumque eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi ſi in ſæculo remanſiſſent; jus haberent.

Præſcriptio 60. annorum tàm modo Congregat. obſtat.

§. 28. Et contrà præfatæ Congregationis Monaſteria, loca, perſonas, & bona, tàm in præteritis, quàm in futuris, aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum.

Indultum celebrandi tempore interdict. Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 29. Cupientes inſuper quòd dictæ Congregationis perſonæ, ſublatis obſtaculis quibuſcumque, ſedulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu, & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus, & ordinamus. Quod ſi contingat, Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monaſteria ſive loca dictæ Congregationis conſiſtant, Eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ipſius Congregationis Prælati, Monachi, Converſi, Commiſſi, Novitii, & Capellani, necnon laici, intra ſepta ipſorum Monaſteriorum, ſeu locorum pro tempore habitantes, à præfatæ Congregationis Monachis ad id deputatis, januis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſas, & alia divina officia audire, & Eccleſiaſtica Sacramenta ſuſcipere, ipſique Monachi ſic deputati illa celebrare, & adminiſtrare.

Indultum Ordines ſuſcipiendi à quolibet Antiſtite, abſque examine. Hoc revocavit Conc. Trid. ut habetur in ſeſſ. 7. c. 11. & ſeſſ. 23. c. 13.

§. 30. Et quòd ejuſdem Congregationis Monachi præſentes, & futuri, omnes, etiam ad ſacros ordines, ad quos per eorum Superiores præſentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antiſtite, gratiam & communionem Apoſtolicæ Sedis habente recipere, & hujuſmodi Antiſtitem in ipſius Congregationis Monaſteriis, locis dumtaxat advocare, ipſéque Antiſtites Monachos dictæ Congregationis à ſuis Superioribus ad id ſibi pro tempore præſentatos, Apoſtolica auctoritate abſque aliqua licentia, & contradictione Diœceſani, & abſque eo quòd aliquod alias illi propterea præjudicium generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtatutis tamen à jure temporibus ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere.

Facultas Prælatorum Congregationis, diſpenſandi cum Monachis, & Congregationem intrare volentibus. Tu vid. conſt. 115. Clem. viij. Quæcumque. in Tom. 3.

§. 31. Necnon quòd Generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, in omnibus caſibus in quibus de jure communi, Prælatis, & Monachis dictæ Congregationis auctoritas, ſive licentia, ſeu diſpenſatio Ordinariorum, ſi ab eis exempti non eſſent, foret neceſſaria, cum eis auctoritate prædicta diſpenſare, eiſque licentiam, & auctoritatem concedere indulgemus, ac concedimus. Ac perſonas volentes eidem Congregationi ſociari, etiam ſi Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi voviſſent, tali voto non obſtante ad approbationem, profeſſionémque recipere, & eos dicta auctoritate à dicto voto abſolvere, & cum ipſis, dummodò in tali Religione, vel Ordine, quem voviſſent profeſſionem non emiſerint, & ante profeſſionem emiſſam ab ipſa Congregatione non recedant. Super omnibus votis, Religionis voto dumtaxat excepto, diſpenſare, ac omnibus quocumque excommunicationis vinculo innodatis Congregationem ipſam Altiſſimo famulaturis ingredi volentibus injunctis eis juxta eorum facultates reſtitutione, & pœnitentia ſalutari tamquam uni ex Monachis Congregationis hujuſmodi abſolutionis beneficium impendere, eóſque etiam ad approbationem recipere. Ita tamen quòd ſi inde ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, in eamdem ipſo facto inciderint.

§. 32. Et

Facultas audiendi confeſſiones, abſolvendi &c. Ad hoc vide Bullam Clem. viii. mox citatam in Tom. 5.

§. 32. Et cùm ſæpè contingat quòd ob ſingularem devotionem quam nonnullæ perſonæ ad Monachos hujuſmodi Congregationis habent, ad eoſdem Monachos pro earum ſalute animarum recurrant, ejuſdem Congregationis Prælatis ſive Monachis à ſuis Superioribus ad audiendum hujuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis, quòd perſonas ipſas accedentes audirent, ac perſonæ ipſæ eis abſque alia ſuorum Superiorum licentia confiteri. Necnon dictis Prælatis ſive Monachis confeſſiones hujuſmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia, & ſatisfactione præmiſſis, quotiens opus fuerit, ab omnibus, & ſingulis peccatis, Sedi Apoſtolicæ non reſervatis, & à quibuſcumque ſuſpenſionum, excommunicationum, & interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurriſſe quomodolibet conſtiterit, abſolvere, & vota per eos pro tempore emiſſa in omnibus, & ſingulis caſibus locorum Ordinariis etiam per ſynodales, ſeu provinciales conſtitutiones reſervatis in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eis voventibus diſpenſare, exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibus ſuper quibus eſſet Sedes præfata meritò conſulenda. Ipſiſque confitentibus, ac aliis omnibus qui ad præfatos Monachos ob hujuſmodi devotionem recurrent, Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare liberè poſſunt.

Participatio cum excommunicatis quando ligat Monachos.

§. 33. Necnon Prælatis, Monachis, & perſonis Congregationis hujuſmodi quocumque nomine cenſeantur, ne propter participationem etiam in divinis, cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis, a jure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicationis ſeu cenſuræ aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denuntiati.

Facultas Prælatorum diſpenſandi à divino officio recitando.

§. 34. Ac quod illi ex præfatis Monachis, qui adeò Monaſteriorum ſuorum officiis occupati, ut in choro intereſſe, ac officium divinum vix ſine labore, & tædio dicere, ac ipſa eis ratione officiorum hujuſmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum officium hujuſmodi dicendum, adeò vel non docti, vel minus experti pro tempore exiſtunt (dummodò in ſacris non ſint ordinibus conſtituti,) licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſolvendum totum integrum officium divinum minimè teneantur, ſed eorum Prælati, habita ſuppoſitorum ſuorum conſideratione, ultrà officium Beatæ Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant, juxta diſpoſitionem eis creditam, ſi eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura conceditur communibus in locis Cong. Intellige juxtà Bul. 22. Leon. 5. Dudum intrà.

§. 35. Præterea omnibus Chriſti fidelibus excommunicatis, & interdictis, vel publicis uſurariis, ut in locis, vel Monaſteriis Congregationis hujuſmodi, præſentibus, & futuris eligere ſuam poſſint ſepulturam, ſalvo tamen jure illarum Eccleſiarum, à quibus ipſorum decedentium corpora aſſumentur.

Simonia beneficialis quando non incurratur à Prælatis.

§. 36. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, vel Præfatis, aut aliis per Congregationem hujuſmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporationibus ac reformationibus, ſeu receptionibus, Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, pro ipſa Congregatione faciendis, cum Prælatis, & perſonis, Monaſteria, ſeu beneficia hujuſmodi per eos obtenta, in Congregationis hujuſmodi, ſeu alicujus particularis Monaſterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita à, & quando Apoſtolica confirmatione carerent, expreſſe prohibita cenſerentur, inire, ac Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia quæcumque quæ hactenùs conventionibus, & pactis hujuſmodi intervenientibus acquiſitorum, retinere, ipſáque conventiones & pacta obſervare, abſque eo quòd aliquam ſimoniæ labem incurrant, liberè, & licitè valeant.

Præſentatio privilegiorum Congregationis à quibuſcumque derogatoribus.

§. 37. Et ſi quandoque per aliquem aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod, à quocumque conditionis, dignitatis, gradus, ſeu ſtatus fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis cauſa ſcienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſervari contingat, nullum tàmen propterea, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujuſmodi præjudicium generetur, ſed ea omnia, & ſingula in ſuis robore, & firmitate permaneant. Ac quòd deinceps per quaſcumque revocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas ſub quibuſcumque verborum formis, & tenoribus, aut clauſulis derogatoriis, etiam ſi illa motu, & ſcientia ſimilibus emanaverint, nulla ex prædictis conceſſis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & conceſſionibus, quomodolibet, revocari, caſſari, vel annullari, cenſeantur, ſeu ipſis, vel ipſorum, ſeu quibuſvis in eis contentis particulis, aut clauſulis, derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis literis, ſeu caſſationibus hujuſmodi illa, vel illi ex literis, quæ revocari, aut caſſari, vel annullari videtur, aut cui vel quibus derogari appareret, eorúmque totus tenor de verbo ad verbum integrè inſeratur, & de omnibus, & ſingulis Congregationis, hujuſmodi Monaſteriis nominatim, & ſpecificatim mentio fiat, ac in eiſdem revocatoriis, caſſatoriis, vel aliis literis manifeſtè appareat, quòd Romanus Pontifex, privilegiis, indultis, & literis de quibus tunc actum fuerit, voluerit ſpecialiter derogare, vel illa revocare, aut caſſare, ſeu annullare, ac tunc demum urgens, ſufficiens, & rationabilis, propter quam derogatio, revocatio, caſſatio, vel annullatio ipſa meritò fieri debeat, cauſa exprimatur, alias derogationes, revocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes quaſcumque, ſi quas aliter quàm ut præfertur, à quoquam etiam Romano Pontifice fieri contigerit: ac quæcumque ex inde ſubſecuta nullius ſint roboris vel momenti, ipſis conceſſis literis, privilegiis, indultis, gratiis, & exemptionibus, & libertatibus, in ſuo priſtino, plenario, atque integro robore duraturis. Et quòd per quaſcumque revocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & approbationum de quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſive locis Eccleſiaſticis per nos ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis verborum formis, vel expreſſionibus de cætero forſan faciendis, nullum dictæ Congregationi, ſuper unionibus, incorporationibus, approbationibus, & innovationibus, quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, per nos, & Sedem prædictam, eidem Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, præjudicium inferatur. Sed illæ omnes etiam poſt revocationes, caſſationes, & annullationes prædictas, in ſuo robore inconcuſſe perſiſtant, in omnibus, & per omnia ac ſi quoad eas, vel ipſarum ſingulas, aliqua revocatio, annullatio, vel caſſatio, nullatenus emanaſſent: niſi dum, & quando ipſæ ſuper unionibus, conceſſionibus, approbationibus, ſeu donationibus, confectæ literæ in revocationum, & annullationum literis, & conſtitutionibus, & ordinationibus hujuſmodi de verbo ad verbum inſererentur ac in eis ſpecialis expreſſa, & individua, de ipſis Monaſteriis, & locis, ac Congregatione mentio fieret. Necnon irritum, & inane totum, quicquid in contrarium quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Indulgentiæ pro perſonis Cong. Tu

§. 38. Necnon Generali, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Monachis, Converſis, Commiſſis, & Novitiis,

vid. in mutatione Paul. v. in ejus Bulla 16. Romanus. in Tom. 3.

tiis, præſentibus, & futuris, Cnngregationis hujuſmodi, ut eorum devotio ampliùs propagetur, & eorum animarum ſaluti uberiùs conſulatur, ut confeſſores idonei quos de ſuorum voluntate Snperiorum, aut ipſi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum ſuorum de quibus corde contriti, & quæ ore confeſſi fuerint, plenam ſemel tantùm in mortis articulo remiſſionem eis in ſinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Poorificum, canonicè intrantium perſiſtentibus, auctoritate præſata concedere valeant. Sic tamen quòd ipſi confeſſores de his de quibus ſuerit alteri ſatisſactio impendenda, illam Congregationis hujuſmodi perſonis, prout ad illas pervenerir, per ſe, vel alios fiendam injungant, quam illi facere prout poterunt omninò teneantur. Quòdque ſinguli ex iiſdem perſonis clerici quamprimùm conceſſionis abſolutione hujuſmodi gaudere voluerint, ſeptem Pſalmos Pœnitentiales cnm Letaniis, & Orationibus conſuetia, Cooverſi verò, & Commiſſi, aut qui præſatos Pſalmos dicere commodè non potuerint, quinquageſies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam ſingulis hebdomadis recitare. Idque legitimo ceſſante impedimento, per annum integrum, etiam ſi totidem plus minùs, ut ex alia quavis cauſa eos diaiſſe, aut dicere oportere contigeret, proſequi, & complere teneatur, occurrente verò impedimento prædicto, & poſteà ceſſante quamprimùm potuerint commode impoſitionem hujuſmodi reficiant, & adimpleant. Necnon quòd diebus quibus nonnullæ Urbis Eccleſiæ pro ſtationibus conſequendis à Chriſti fidelibus viſirari ſolent, quinque Altaria Eccleſiæ Monaſterii, ſeu alterius loci Congregationis hujuſmodi ubi ſingulos ex eis morari contigerit, aut paueiora ſi tot ibi non fnerint devotè viſitando, ſemélque Pſalmum incipientem Miſerere mei Deus &c. apud quodlibet Altare pro fœlici ſtatu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dicendo, eaſdem indnlgentias, & peccatorom remiſſiones conſequantur, quas conſeqnerentnr ſi ipſas Urbia Eccleſias tunc perſonaliter viſitarent. Si verò aliquis ea perſonis Congregationis hujuſmodi, pro ipſius Congregationis negotiis, aut aliis legirimis cauſis extra propria Monaſteria moram traxerint, ubicumque commodiùa poterint, totidem Altaria in quacumque Eccleſia cum dicti Pſalmi apud quodlibet ex ipſis Altaribus recitatione ut præmittitur viſitaverint, & ſi Converſi ſive Commiſſi forſan dictum Pſalmum dicere neſcientes ſuerint, ter Orarionem Dominicam, & totiens Salutationem Angelicam, apud quodlibet Altare hujuſmodi recitando, eamdem etiam indulgentiam conſequantur.

Miſſæ ab itinerantib. ante diem celebrari poſſit. Tu vid. Conc. Trid. ſeſſ. 22. c. cùm canones.

§. 39. Quòdque hujuſmodi Congregationis Sacerdotes in itinere conſtitnti, aut alia cauſa ſubſiſtente ante diem uſque ad nonam incluſivè Miſſam celebrare valeant, motu, ſcientia, & auctoritate præmiſſis, de ſpeciali dono gratiæ concedimus pariter, & indulgemus.

Facultas habendi Conſervatores. De hac re vid. latiùs hìc ſup. in conſt 5. Militantis fol. 469.

§. 40. Volumus etiam qoòd univerſæ, & ſingulæ perſonæ quibus caſuæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſent, dùm aut quoriens pro parte Generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Monachorum Congregatioois hujuſmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè reqniſiti, ad executionem quarumcumqne literarum dictæ Sedis conſervatoriam nuncupatarum præfatæ Congregationi, vel ejus Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, Conventibus, contrà illis inſerentes moleſtias, injurias, gravamina, atque damna conceſſarum hactenùs, & in poſterùm concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per ſe vel alios: Alias juxta earumdem conſervatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, per omnia, ac perindè ſi ipſæ conſervatoriæ literæ eis à principio directæ, eiſque ut quamvis alias conſervatores eſſe non poſſent illas exeqnerentur, expreſſè mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultate fuiſſent.

§. 41. Non obſtantibus natalium deſectu ac Picemnen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii IV. contra eaemptos editæ, quæ incipit Volentes, & Martini Quinti, nec non Boniſacii Octavi, Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum. Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationi unitorum, & illorum, ac prædicti, & qoorum ipſa unita Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis qnoque indultis, & literis Apoſtolicia, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutia, & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis Communitatibus, Univerſitaribus, Collegiis, Eccleſiia, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & perſonis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, & quibuſvis derogatoriarum derogatoris, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritanribúſque decretis conceſſis, hactenùs concedendis, quibus omnibus etiam ſi pro eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, eapreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio babenda ſoret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter eapreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu, & ſcientia ſpecialiter, & eapreſſè derogamus, necnon omnibus illis quæ præſati prædeceſſores in ſingulis per eos Congregationi hujuſmodi conceſſis literis volnerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Derogatio contrariorum.

§. 42. Cæterùm, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæcumque opportuna loca deferri, motu, & ſcientia prædictis, volumus, & præſata Apoſtolica auctoritate decernimus, qnòd tranſumptis ſuper præſentibus conficiendis manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigilli alicujos Curiæ Eccleſiaſticæ impreſſione munitis, ea prorſus fides adhibeatur indubia quæ ipſis originalibus literis adhiberetur ubicumque eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Fides danda tranſumptis hujus Bullæ

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apnd S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo qoingenteſimo ſeptimo, Pridiè Nonas Junii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

D. P. An. 4. die 4. Jun.

XIII.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum à Pontificibus, Imperatoribus, & aliis conceſſorum Congregationi Monachorum Vallis Umbroſæ Ordinis S. Benedicti: Et communicatio quarumcumqoe gratiarum, & indultorum quoquomodo Congregationi Caſſinen. Monachorum ejuſdem Ordinis conceſſorum, & concedendorum.

Iſtam Congregationem approbavit Urban. II. ſuprà in ejus conſtitut. I. Cùm univerſis, fol. 29. Ubi alia de hac Congregatione notavi.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1507.

Exordium.

Militantis Eccleſiæ regimini diſponēte Domino præſidentes, ex commiſſo nobis Paſtorali officio inducimur, ut his, quæ pro Religioſorum quorumlibet in humilitatis ſpiritu Domino piè ſamulantium fœlici ſucceſſu à Sede Apoſtolica conceſſa ſunt, noſtræ approbationis munimine ſavorabiliter roboremus, ut eo firmiùs ſubſiſtant, quo Sedis ejuſdem auctoritate ſæpiùs ſuerint circumfulta, ac etiam alia de novo ex Sedis ejuſdem benignitate concedamus, prout eiſdem Religioſis, & alias in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Urb. II. & alii Pontifices diverſa Privilegia Congregationi Vallis Umbroſæ conceſſerunt

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Blaſii Abbatis Monaſterii B. Mariæ Vallis Umbroſæ Feſulan. Diœceſis, & Definitorum Ordinis, & Congregationis ejuſdem Vallis Umbroſæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod aliàs fœl. rec. Urbanus II. Ur-

Urbanus III. Paſqualis II. Innocentius II. Innocentius III. Innocentius VIII. Cœleſtinus II. Cœleſtinus III. Gregnrius VIII. Bonifacius VIII. & quàm plures alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri Monaſteriis Ordinis Religionis, ſeu Congregatinnis prædictorum, illoriimque membris, ac Monachis, & perſonis eorumd m, multa, diverſa privilegia, indulta, & immunitates conceſſerunt, prout in literis ipſorum prædeceſſorum pleniùs dicitur contineri.

Abbas generalis, & Definitores modo ſupplicant pro eorum confirmatione, & etiam pro communicatione omnium gratiarum Congregationis Caſſinenſis.

§. 2. Quare pro parte Blaſii Abbatis, qui ut aſſeritur etiam Generalis Ordinis & Congregatinnis prædictorum extitit, ac Definitorum prædictnrum aſſerentium quòd Monaſterinrum Religionis, ſeu Congregationis hujuſmodi Abbates,& Monachi juxta eandem Regulam,& nbſervantiam Regularem dilectorum filiorum Monachnrum Congregationis S. Juſtinæ aliàs Caſſinen. Ordinis S. Benedicti reguntur, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut pro eorum ſubſiſtentia firmiori robur noſtræ approhationis adjicere, ac illa innovare, eiſdémque modo, & forma, quibus conceſſa ſunt de novo concedere, necnon infraſcriptorum tenorem, & quaſcumque alias piæ memoriæ Eugenii Quarti, & Alexandri Sexti, ac quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum literas eidem Congregationi S. Juſtinæ, alias Caſſinen. conceſſas, & in illis contenta, ac alia privilegia, immunitates, & indulta quæcumque eidem Congregarioni S. Juſtinæ, ſeu Caſſinen. & illius Monaſteriis, Monachis, & perſonis, per Sedem eandem quomodolibet conceſſa, ad Ordinem, & Cnngregationem Vallis Umbroſæ hujuſmodi, ac ad illius Monaſteria, & loca, & perſonas, & bona extendere, aliáſque in præmiſſis npportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modò Pontifex approbat omnia privilegia Congr. Vallis Umbroſæ à Prædeceſſoribus, Imperatoribúſque Regibus & Prælatis, ac aliis conceſſa & iterato eadem concedit.

§. 3. Nos igitur qui Ordinem, & Congregationem Vallis Umbroſæ hujuſmodi, propter uberes fructus, quos in militanti Eccleſia in divinis contemplandis, & aſſiduis orationibus, ac precibus ad Deum producere noſcuntur, in viſceribus charitatis, & dilectionis noſtræ complectimur, Blaſium Abbatem, & Definitores, necnon ordinem, & Congregationem Vallis Umbroſæ hujuſmodi, ac ejuſdem Ordinis ſeu Congregationis ſingulares perſonas, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, pœnis, à jure, vel homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt ad effectum dumtaxat præſentium conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſeotes, nec non privilegiorum, libertatum, immunitatum, & indultorum, tàm per dictos prædeceſſores, quàm Imperatores, Reges, & alios Principes ſæculares, ac Prælatos quoſcumque eiſdem Ordinibus, & Congregationibus, ac illorum Monaſteriis, lócis, bonis, & perſonis conceſſorum tenores, qui præſentibus non ſunt inſerti, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, privilegia, indulta, immunitates, & libertates Ordinis, ſeu Congregationis Vallis Umbroſæ per prædeceſſores, ac quatenùs ſint licita, & honeſta, per Imperatores, Reges, & Principes, & Prælatos prædictos conceſſa, ac prout concernunt, omnia, & ſingula in literis Pontificum, Imperatorum, Regum, & Principum ſæcularium, & Prælatorum prædictorum deſuper confectis contenta, innovamus, approbamus, & confirmamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan in privilegiis per Imperatores, Reges, & Principes ſæculares, & Prælatos prædictos conceſſis intervenerint, illáque omnia eiſdem modo, & forma quibus conceſſa ſunt, de novo concedimus.

Gratiáſque omnes Cong. Caſſinen. conceſſas & concedendas eidem Congregationi Vallis Umbroſæ communicat.

§. 4. Necnon literas Eugenii, & Alexandri infrà ſcriptas, ac quaſvis alias ipſorum ac quorumcumque aliorum prædeceſſorum noſtrorum literas hujuſmodi, & in illis contenta, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, & indulta quæcumque, & qualiacumque ſint, Congregationi S. Juſtinæ, & illius Monachis prædictis, tàm per dictos, quàm quoſcumque alios Romanos Pontifices quomodolibet in genere conceſſas, & conceſſa, ac in poſterùm concedendas, & concedenda ad Ordinem, & Congregationem Vallis Umbroſæ, ac illius Monaſteria, & Monialium, loca, ac perſonas, & bona prædicta eadem auctoritate extendimus, ac ſtatuimus, & ordinamus, quòd Ordo, & Congregario Vallis Umbroſæ hujuſmodi illis abſque ulla penitùs differentia, uti, potiri, & gaudere, eáque omnia, & ſingula inter ipſos communia eſſe, & eis ſuffragari debere in omnibus & per omnia, perinde ac ſi illa eiſdem Ordini, & Congregationi Vallis Umbroſæ communiter à principio conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur.

Tu vid. hujuſmodi gratias in Bullis d. Congreg. Caſſinen. citatas ſuprà in 1. conſtit. hujus Pontif. fol. 465.

§. 5. Non obſtan. præmiſſis, ac conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Congregationum, & Ordinum prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboraris ſtatutis, & conſuetudinibus, ac privilegiis, & indultis, Ordinibus ac Congregatinnibus prædictis forſan ſub quibuſcumque tenoribus conceſſis, quibus tenores hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie, ſpecialiter, & expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Contrariis derogat.

§. 6. Et inſuper quia difficile foret præſentes literas ad ſingula ubi opus fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis, manu publici Notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicujus prælati, ſeu alterius perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides ubilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi originaliter eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Tranſumptis credi jubet.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Idibus Julii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

Dat. P. An. 4. die 15. Julii.

XIV.

Contra occultantes, vel retinentes ſcripturas, ad Rev. Cameram ſpectantes.

Contra eoſdem alias ejuſmodi ſanctiones promulgarunt alii Pont. dantes auctoritatem Commiſſario d. Cameræ, eos coercendi, vel inf. in Sixti V. conſt. 44. Ad excelſum. ubi indicabo in Tomo 2.

JULIUS PAPA II.

Ad futuram rei memoriam.

Edita A. D. 1507.

CUm ſicut accepimus, in noſtra Camera Apoſtolica ſæpè contingat, ut libri, codices, & ſcripturæ ipſius Cameræ, diverſa, res, & negotia concernentes, per Miniſtros, & Officiales ipſius Cameræ, & alios recipiantur, & per eos videantur, & examinentur, qui, & quæ ad ipſam Cameram, & loca in ea deputata non reportentur, ex incuria, ſive negligentia, vel alia quavis cauſa, ita ut libri, & ſcripturæ hujuſmodi, aliter reperiri non poſſint, in grave damnum, & præjudicium ipſius Cameræ.

Cauſæ iſtius conſtitutionis.

§. 1. Superiis igitur providere intendentes, dilectis filiis dictæ Cameræ Præſidentibus, & Clericis, ac Notariis, & Officialibus, ac Miniſtris, omnibúſque aliis, & ſingulis cujuſcumque gradus, & dignitatis fuerint, ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ, à quali niſi à nobis & ſucceſſore noſtro præterquàm in mortis articulo conſtituti abſolvi non poſſint, præſentibus præcipimus, & mandamus, quatenùs omnes, & ſingulos libros, codices, regiſtra, baſtardellos, & alias quaſcumque ſcripturas, & documenta, tàm publica, quàm privata, ad ipſam Cameram quomodocumque ſpectantia, à dicta Camera, vel aliunde quomodolibet habita, & extracta debeant infrà octo dies proximè ſequentes, in dictam Cameram reportaſſe, ac in eadem reſtituiſſe, dediſſe, & aſſignaſſe, coram Notario, & duobus, ſive uno ex dictis Clericis ipſius Cameræ, & illa ſic reportata, & aſſignata, deſcribi, & annotari in dictis libris Cameræ feciſſe.

Excommunicatio detinentium libros & ſcripturas R. Cam. Apoſt.

§. 2

Si in futurum eas amove: tium & non reportantium.

§. 2. Necnon ex nunc in anteà, nullus ex prædictis aut alius quicumque, ullos libros, ſive ſcripturas, quæ in dicta Camera reſervari debent, apud ſe ollatenùs habere, & retinere, ultra terminum decem dierum, poſtquàm dicta Camera illa receperit, abſque ſpeciali mãodato, & licentia dictorum Præſidentium, & Clericorum, audeant, vel præſumant, de qoa qoidem licentia, ſive mandato ſpeciali, particularis notatio in libris Cameræ fieri debeat. Alioquin elapſo dicto termino non parentes, ſive contrafacientes, faciant, ſe majoris excommunicationis ſententiam incurriſſe, quos, ut tales ex nunc, prout ex tunc, auctnritate Apoſtolica per præſentes declaramus. Contrariis non obſtantibus quibuſcunque.

Papæ ſubſcriptio.

Placet. & ita Motu proprio mandamus.

Dat. P. A. 4. die 28. Aug. XV.

Dat. Romæ apud S. Petrum. xv. Kal. Sept. Anno 4.

Inſtitutio Collegii Sctiptorum Archivii Romanæ Cutiæ Notariorum, in Cauſis Commiſſariis in Urbe, apud Judices proprios Notarios non habentes. Et conceſſio facultatis creandi alios Notarios, ac legitimandi Baſtardos.

Quoad facultatem legitimandi, extenſa eſt hæc Bulla à Paulo III. inf. in ejus conſtit. 14. Romani. Et quoad alia eſt confirmata, & amplia à Pio V. inf. in ſua conſt. 87. Pridem. De Archivio autem in toto Statu Eccleſiaſtica attende inf. conſt. 93. Six. V. Solicitudo. Tom. 2.

Archiviom Sacri Collegii S. R. E Cardinalium in Vaticano Palatio inſtituit S. D. N. Urbanus VIII. Conſtit. 53. Admonet, inf. tom. 4.

Edita A. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

Sicut prudens paterfamilias ad laudabilem diſpenſationem glorioſúmque regimen familiæ ſuæ domus, rectitudinémque vivendi, operoſis virtutum ſtudiis intendi, ac cuncta quæ prnfutura ſunt attentæ conſiderationis indagine perſcrutatur, & ſani maturitate conſilii circumſpicit diligenter, normam præbens illi ſemper, & ordinem cum honeſtate, juſtitia, & ſincera ratione vivendi, ut excluſis, vitiis, erroribúsque undique evulſis in ea ſplendidæ virtutes plantentur, & inſerantur quæ aſſiduum fructum afferant honoris, laudis, & famæ, ita Romanus Pontifex qui dominici gregis ſuperna ſibi præordinatione commiſſi curam agere ſtudet, ad quæ certa ratione jubente actus dirigens, in primis Eccleſiam Dei univerſam cujus caput Romana Eccleſia eſſe dignoſcitur, legibus, conſtirutionibus, moribus, & decretis ſumma diligentia, vigilantia indefeſſa, & ordinatione irrepreheuſibili, ac ſtabili, dirigere, inſtitoere, & ſtabilire conatur, ut prolapſa revocantur, exceſſiva cotrigantur, defectus ſuppleantur, errata emendentur, & deinde quæque aliæ Eccleſiæ præſertim in beati Apoſtolorum Principis, cujos ſucceſſor eſt, hoooren dicatæ, inſtaurentur, & decorentur, ac expulſa infidelium nefandorum Turcatum rabie, eorúmqoe temeritate repreſſa, fides orthodoxa vigeat, propagetur, omniáque, eo concedente à quo omne damnum perfectum affluit, ad probatiſſimum ordinem, & ſemitam rectam perducantur.

Cauſæ hujus Conſtitutionis.

§. 1. Sanè non ſine maxima animi diſplicentia ex diverſorum fidelium querelis, ac judicium, & aliorum officialium relatiooi pluties accepimus, quòd io Romana Urbe, ad quam velut ad communem periclitantium portum Chriſtianus Orbis confluit, propter Notariorum, & aliorum ſcripturas coficientium diverſitatem, ſive dolum, aut ignorantiam, & incoriam, vel eorum à Romana Curia receſſus quàm plurimæ falſitates & fraudes committuntur, res aliter ſcriptæ quàm actæ reperiontur, Protocolla, & originalia deperduntur, ultimæ voluntates non exequuntur, damna, & incommoda fidelibus irrogantur, aliáque ſcelera, inimico humanæ naturæ inſtigante, perpetrantur, ac ſuper fraudibus, falſitatibus inſtrumentorum, & aliarum ſcripturarum hujuſmodi, aut eorum ſuſpicione, lites, & controverſiæ, in judiciis, & tribunalibus Curiarum dictæ Urbis aſſiduè vertuntur, in divinæ Majeſtatis, & Apoſtolicæ Sedis offenſam, Eccleſiarum, pupillorum & viduarum ſpoliationem, fideliumque prædictorum, ac totius reipublicæ detrimentum, & jacturam.

Inſtitutio Collegii Scriptorum Archivii Rom. Curiæ.

§. 2. Nos igitur ejuſdem paſtoris, licèt immeriti, divina diſpoſitione effecti, cupieotes hujuſmodi fraodibus, damnis & erroribus obviare, Eccleſiarum opportunitatibus conſulere, & infidelium prædictorum immanitati reſiſtere, coriſiderantes quòd ſi aliquis Officialium certus numerus, ſub certis & hooeſtis conditionibus, habita perſooarum conſideratiooe, inſtitueretur, per quos inſtrumenta, & ſcripturæ prælatæ conficerentor ſeu alias expedirentur, & illa ſic expedita publicè in Archivio, & monimentis autenticis redigerentur, ordo debitus in illorum confectione rectiùs obſervaretur, ſcandalis, fraudibus, & ſcelcribus hujuſmodi obviaretur, & ſecuritati contrahentium, teſtantium, & aliàs diſponentium, ac litigantiom ſalubriter conſuleretur, ipſique officiales honore & præmio allecti, adhibita exercitatione periti efficerentur, & quæ ad eorum officium ſpectarent, diligenter exercerent, ſoper his cum fratribus ooſtris S. R. E. Cardinalibus communicato conſilio, matura deliberatione, ac eorum aſſenſu, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Collegium centum & unius virorum, qui Scriptores Archivii præfatæ Romæ Curiæ nuncupentur, perpetuò creamus, erigimus, & inſtituimus, qui exercitium & officium eis commiſſum per ſe ipſos exercere debeant, oon autem per ſubſtitutos, cùm illorum ſit electa perſona, ut deſiderio noſtro, & eorum officio ſatisfiat.

Qui confeſſionalia concedenda ſcribant.

Hodiè confeſſionalia non dantur.

§. 3. Et in primis omnia confeſſionalia quæ à nobis, vel à ſocceſſoribus noſtris Rom. Pontificibus pro tempore exiſtentibus, aut de noſtro, vel illorum mandato de cætero qoiboſcumque perſonis, cujuſcumque gradus, ſtatus, ordinis, præeminentiæ fuerint, per ſolam ſignaturam concedentur, propria eorum manu ſcribant.

Notarii publici ſint.

§. 4. Ac eo ipſo quòd ad hujuſmodi officia aſſumpti fuerint, abſque alia creatione notarii legitimi exiſtant, & pro talibus habeantur, qui de omnibus contractibus, & ultimis voluntatibus per quoſcumque & inter quoſcumque, & ſuper quibuſvis ſpiritualibus, beneficialibus, aut profanis rebus deinceps faciendis rogari, & ſuper eis inſtrumenta conficere poſſint, eorúmque rogitis, pleoa & indubia fides adhibeator, perindè ac ſi legitimè, & ut moris eſt ootarii creati forent, præſtito priùs juramento conſueto io manu Defeoſoris, vel unius ex Correctoribus, de eo fideliter exerceodo.

Archivum habeant & locum in palatio & regiſtrant notas inſtrumentorum ad eos deferendorum à notariis Curiæ.

Quod hic dicitur de delatione non ſervatur.

§. 5. Habeantque Archiviom publicum & locum deceotem in Palatio Apoſtolico. Et in eorum libris authenticis omnes notas acceptationum, compoſitionum, tranſactionum, teſtamentorum, codicillorum, arrendamentorum, locationum, permutationum, venditiooum, compromiſſorum, arbitramentorum, donationum, proceſſuum, & aliorum contractuum, & inſtrumentorum, aliarúmque ſcripturarum, tàm inter vivos, quàm in ultima voluntate, quæ tàm per quoſcunque alios notarios & tabelliones in præfata Romana Curia inter Curiales & Romanos tantùm, etiam per notarios Romanos de contractibus Curialium rogatos. His expreſsè dumtaxat exceptis, quæ inter cives Romanos originarios & Romaois parentibus ortos, non autem ex privilegio aſcitos, & quæ in Curiis Urbis, & eorom Tribunalibus, vel Auditorio noſtro, & Cameræ ooſtræ per ipſorum notarios perpetuos, qui etiam officiales Sedis Apoſtolicæ exiſtunt, in pertinentibus & ſpectantibus ad eorum officium, vel eorum ſubſtitutos, per eorum tamen principales notarios, & Auditores approbatos, quoad cauſas, & judicialia acta, & ab ipſis dependentibus tantùm, vel aliàs per ordioarios notarios

pro-

notarios proptios in rebus, & negoriis, & materiis, in quibus ratione ſui officii, vel aliàs rogari ſoliti ſunt & conſueveruot, non autem in diverſis & inſolitis, ac teſtamentis, donationibus, & ultimis voluntatibus quibuſcumque, de quibus ſi in poſterùm rogati fuetint, teneantur portare notas ut cæteri notarii non officiales perperui, quibus officiales ſupradictos in præmiſſis omnibus, ad tollendum cauſas quetelarum, æquales fore cenſemus, ſcribere debeant, & ad verbum regiſtrare, & notas ipſas originales ſic regiſtratas a tergo per Correctores infraſcriptos parti reſtituere.

Alii quam matriculati a Collegio in Urbe instrumenta rogare non poſſunt. Et matriculati notas ad illud deferant.

Hoc revocat Leo X. in conſtit. 33. Paſtoralis quoad Notariorum Collegii Florentinorum.

§. 6. Teneanturque omnes alii notarii legitimè creati, & pro legitimis habiri, qui in Urbe, & Curia exiſtanr, cujuſcumque conditionis fuerint, qui officium tabellionatus exercere intendunt, quibus licere volumos de quibutvis inſtrumentis poſſe rogari, dummodò antea per dictos Correctores examinari, & in Archivio velut in matricula deſcripti, & pro legalibus, & autheuticis approbati fuerint. Alias niſi examinati, deſcripti, & approbati extiterint, ut præfertur, de aliquibus contractibus in Urbe, vel ejus ſuburbiis ad decem milliaria circa Urbem, aut Curiam præfatis rogari nequeanr, & ſi rogati fuerinr, ut falſarios puniri volumus, & eorum notis nullam fidem in judiciis, aut extra adhiberi. Infra octo dies notas teſtamentorum, & aliorum inſtrumeotorum omnium de quibus rogati fuerint a die rogitus numerandos manu eorum ſubſcriptas cum vero protocollo concordantes, cum teſtibus, & loco, ad hujuſmodi regiſtrum, ſeu archivium deferre, aut deferri curare, ut quocumque tempore veritas conſtare poſſit, & cum oportuerit de illa doceri, niſi partes contrahentes, vel alias diſponentes contractus, teſtamenta, aut inſtrumenta alia publicari noluerint, ſed ſecreta teneri, quo caſu fieri debeat per dictos Correctores liber ſecretus, in quo tales notæ regiſtrentur per aliquos ex dictis Scriptoribus per eoſdem Correctores eligendos magis idoneos, fideles, & approbatos, dictúſque liber remaneat penès unum ex dictis Correctoribus totius Collegii judicio approbatum, vel ſi magis parti videbitur, deferatur ad Archivium nota vel inſtrumentum clauſum, & ſignatum per dictos Scriptores inviolabiliter conſervandum, uſque ad tempus quo illorum publicatio fieri debebit.

Protocolla notariorum defunctorum tam Romanorum non habentium filios notarios aſſignentur in Archivio.

Hoc revocat Leo X. in conſtit. 1. Dùm ſingulorem.

§. 7. In quo etiam Archivio protocolla notariorum ſine filiis paternum exercitium exercentibus, vel exercere volentibus, defunctorum in futurum, tàm contractuum, & ultimarum voluntarum, quàm actorum judicialium, teſtium, & ſententiarum in Urbe, tàm Romanorum quàm Curialium officialium deponi, & aſſignari debeanr pro conſervatione juriom, & indemnitate partium, & ne pereat memoria geſtorum, poſſitque veritas quandocumque reperiri, de quorum protocollorum, & imbreviaturarum lucris, & emolumentis inde provenientibus medietas hæredibus fideliter aſſignari debeat infrà menſem per receptorem dicti officii, qui pro tempore erit, ſi certum habent hæredem tales defuncti. Exceptis tamen protocollis, & imbreviaturis cauſarum vel proceſſuum, aut contractuum officialium notariorum, quæ unà cum officiis vendi conſueverunt, & vendita fuerunt quæ in emptores liberè tranſeunt, ut priùs, & quoad ipſos nil novatum intelligatur, ne officiorum conditio deterior fiat per præmiſſa.

Regiſtra & proceſſus cauſarum in Curia finitarum, ad Archivium portentur.

§. 8. Similiter cùm in dicta Urbe totius orbis cauſæ agitentur, expeditarumque deciſarum cauſarum, unà cum proceſſibus de illis habitis, & juribus originalibus productis memoriam fideliter conſervari, cùm de illarum perditione continuæ querelæ oriantur, & partibus irreparabilia damna quandoque inferantur, teneantur & debeant omnes notarii Palatii Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatoris, Vicarii, Commiſſariorum, ac Cameræ Apoſtolicæ, omnia & ſingula regiſtra in quacumque forma cauſarum, quæ coram eorum Dominis & Auditoribus verſæ & agitatæ fueruot, deciſarum & finitarum per ſententiam definitivam, & tranſitum in rem judicatam quomodolibet, ſuper quibus cauſæ reſtitutionis non pendant, vel declarationis, & in quibus per biennium poſt rem judicatam, vel datas executoriales literas nil factum reperiatur in judicio, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, à qua non poſſint niſi à oobis, prævia ſatisfactione, vel ſucceſſoribus noſtris abſolvi, & privationis officii; in dicto Archivio Romanæ Curiæ fideliter conſervanda & cuſtodienda deponere, & aſſignare præfatis Correctoribus, & aliis deputatis officialibus. De qoibus quidem juribus & regiſtris per dictos Scriptores fidele inventarium fieri, & teneri debeat, & ad mandatum dominorum Auditorum, vel aliorum Judicum, ad quos ſpectat, ex officio, vel ad partium habentium intereſſe inſtantiam, abſque aliqua ſolutione à partibus exigenda, liberè & abſque mora in judicio vel extra reſtituere.

§. 9. Ex quibus quidem Scriptoribus prædictis, decem magiſtros, Correctores nuncupatos, inſtituimus, de quorum numero, ratione juriſdictionis ordinariæ Romanæ Curiæ, ſint & eſſe intelligantur Auditor cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis, (qui etiam dicti officii Defenſor exiſtat poſt Camerarium & Vicecancellarium noſtros, quos principales Defenſores & Protectores dicti officii eſſe volumus) pro tempore exiſtentes, ſi dictum officium exercere voluerint, & unus ex dilectis filiis dictæ Cameræ Clericis. Reliqui verò octo Prælati aut in dignitate eccleſiaſtica conſtituti, & graduati in aliquo jurium eccleſiaſtici exiſtant, ad quorum officium ſpectet Scriptores ipſos ad hujuſmodi onus aſſumendos examinare, & negligentes corrigere, ac proceſſus omnes gratiarum expectativarum, quæ non ſunt in forma pauperum, vel in forma dignum, quantum executio de neceſſitate in partibus committitur, atque proceſſus quoſcumque aliarum proviſionum, vigore literarum Apoſtolicarum, etiam Pœnitentiariæ noſtræ faciendo, fulminent, & decernant. Expreſſe mandantes dilectis filiis Abbreviatoribus & Scriptoribus Apoſtolicis, ut in confectione literarum Apoſtolicarum ipſis proceſſibus unùs ex eis ad minùs Judex adhibeatur, & quatenùs in bulla non fuerit nomen alicujus ex eis expreſſum, ex tunc in anteà intelligatur appoſitum, poſſitque & debeat dictos proceſſus, perinde ac ſi expreſſe adhibitus eſſet, fulminare & decernere, qui non niſi in loco officii, vel coram aliquo ex dictis Scriptoribus proceſſum decernere poſſit. Nec liceat cuipiam alteri in dicta Curia proceſſus decernere, quin per aliquem ex dictis Scriptoribus ſubſcribatur, & publicetur, cum ſigno & ſubſcriptione propria, ac appenſione ſigilli officii. Illis proceſſibus dumtaxat exceptis, quorum literæ, gratiam ſeu juſtitiam concernentes, diriguntur alicui ex dilectis filiis cauſarum Palatii noſtri, & Cameræ præfatæ Auditoribus, ſeu eorum Locatenentibus, aut aliis ordinariis vel delegatis Judicibus non inferioribus Epiſcopis in Romana Curia reſidentibus, quibus etiam licere volumus proceſſus decernere, dummodò quoad ipſos Epiſcopos & Prælatos proceſſus hujuſmodi per unum ex dictis Scriptoribus ſubſcribatur. Necnon copias, ſive notas inſtrumentorum, ac ſumpta ex ipſo Archivio extrahenda, auſcultare & approbare cum ſubſcriptione manus propriæ, juxta morem habens verbis, videlicet, Sumptum ex regiſtro Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, & auſcultatum per me N. illius magiſtrum Correctorem, & concordat. Quæ notæ & ſumpta extendi nihilominùs debeant per proprios notarios ſi ſuperfuerint, vel dictæ Cameræ Auditorem Romanæ Curiæ Judicem ordinarium, vel etiam per unum ex dictis notariis, ſive Scriptoribus Archivii, cum approbatione Correctoris, prout partibus videbitur. Ipſiſque inſtrumentis,

Correctores decem inſtituantur ex præfatis Scriptoribus, qui alios admittendos examinent &c.

vel ſomptis ſtetur, & eis fides indubia adhibeatur in judicio & extrà, quoad contenta in eis, perindè in omnibus & per omnia, ac ſi per oota-rios originarios inde rogatos data fuiſſent.

Collegium creat notarios.

§. 10. Poſſitque Collegium ipſum per eorum Correctores & Clericos deputandos per eum, creare notarios undecumque venientes, cujuſcumque oationis, & creatos per alios, exceptis officialibus perpetuis, volentes tabellionatus officium in Urbe & diſtrictu ejus exercere, examinare, & repertos inſufficientes ab exercitio dicti officii, perpetuò vel ad tempus, ſuſpendere vel privare, & idoneos approbare, & in matricula & Archivio deſcribere, ita quòd per eos non approbati, neque deſcripti Officiom Tabellionatus hujuſmodi exercere, in Urbe vel ejus diſtrictu minimè poſſint, & ſi temerè ſe immiſcuerint, eorum rogitis & inſtrumentis nulla fides adhibeatur, ut ſuprà dictum eſt, & pœnis ſubſcriptis ſubjaceant.

Legitimat Baſtardos in dominio Papæ.

§. 11. Valeat etiam dictum Collegium legitimare Manſeres & Baſtardos, in Urbe & toto dominio Romanæ Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſobjecto, ac ubicumque nos ac ſucceſſores prædictos reſidere contigerit, cum clauſula coonſueta, Sine præjudicio &c.

Ad hoc vide declar. hic ſeq. Interpretes teſtium, &c. ſint.

§. 12. Adhibeantúrque interpretes teſtium, proceſſuum, inſtrumentorum, & ſcripturarum, in omnibus cauſis & negotiis quæ in Romana Curia geruntur, in quibus interpretes aſſumuntur ad electionem partium, & ex prædictis convenientem mercedem arbitrio Auditoris ſive Judicis cauſæ moderandam accipiant. Ita tamen quòd inter dictos Scriptores ſint aliqui, qui idioma, de quo fieri debet interpretatio, intelligant, & explanare, & interpretari valeant intelligibiliter.

Notariiſque omnium judicum non habentium proprios notarios exceptis Cardd. Hanc exceptionem tollit Pius V. cit. in rubr. in Tom. 2.

§. 13. Sintqoe dicti Scriptores notarii omnium judicum Commiſſariorum io Urbe, exceptis judicibus Romaoæ Curiæ, ordinariis vel delegatis, qui habent notarios proprios, Officiales perpetuos, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, quoad cauſas coram eis vertentes & commiſſas, in quibus notarios eorom deputare valeant, dummodò ſint autentici, & legitimè creati, qui etiam Cardinales quoad omnia eorum perſonas concernentia, intelligantur excepti ab obſervatione præmiſſorum, necnon Auditores ſacri Palatii noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ, & eorum Locateneo. in eorum perſonas tantùm concernentibus. Faciántque & conſtituaot ipſi Scriptores inter ſe Collegium cum communi Arca, ſeu burſa, ac omnia emolumenta, ratione dicti officii quomodolibet provenientia, ponant in commoni, & io fine menſis cujuſlibet, ſeu alterius temporis per eos ordinandi, hujuſmodi emolomenta ioter ſe communiter dividant, exceptis decem magiſtris Correctoribus, quorum onusquiſqoe portionem unam cum dimidia accipiant, tàm de emolumentis maſſæ, quàm de his provenientibus, quæ ex admiſſione & receptione novorum Scriptorum inter Scriptores receptioni intereſſentes dividuntor.

Statuta condere pro ſe poſſit.

§. 14. Conſtitutionéſque & ſtatuta inter ſe juſta & honeſta condere valeant, etiam cum pœnarum adjectione, dùm tamen in gravamen Curiæ non tendant, vel Curialium jacturam & detrimentum.

Familiaritatis Papæ privilegio fruatur.

§. 15. Sintque ipſi & ſucceſſores eorum noſtri, & ſocceſſorum noſtrorum prædictorum veri familiares continui commenſales Palatini, & in quibuſcumque ſcripturis, literis Apoſtolicis, ac actibos tales ſe ſcribere & nominare, ac ab aliis ſcribi & nominari poſſint & debeant, nec propterea poſſint de ſubreptione notari, vel argui tales literæ, nec quoad eas regula de menrieotibus. Si familiares, locum habeat. Et pro eorum perſonis dumtaxat, quaſcumque literas Apoſtolicas, gratiam ſeu juſtitiam concernentes, in omoibus officiis, etiam ſolicitatorum earumdem literarum gratis expediant, gaudeántqoe omnibus & ſingulis antelationum prærogativis, privilegiis, favoribus, exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, conceſſionibus, facultatibus, & indultis, quibus literarum Apoſtolicarum Abbreviatores, & Scriptores, oecnon noſtri & ſucceſſorum noſtrorum eorumdem familiares cootinui commenſales pro tempore deſcripti, etiam in quorumcumque beneficiorum, quæ vigore gratiarum expectativarum eis conceſſarum pro tempore ſpectant aſſecutione, utuotur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, non ſolùm ad eorum inſtar, ſed pariformiter & abſque olla differeotia. Sioe tamen Abbreviatorum, & Scriptorum, ac familiarium deſcriptorum, ac Auditorum cauſarum Palatii, & Clericorum, ac Referendatiorum præjudicio. Mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, quam niſi paruerint, eò ipſo incurrant, Reſcribendario, & aliis literatum Apoſtolicarum Scriptoribus, Abbreviatoribus, Solicitatoribus prædictis, plumbi, & regiſtri magiſtris, ac Secretariis noſtris, nunc & pro tempore exiſteotibus, ac quibuſcomque aliis ad quos pertinet, & in poſterùm pertinebit, quatenùs literas Apoſtolicas perſonas dictorum Scriptorum Archivii dumtaxat concernentes hujuſmodi, in omnibus eorum Officiis gratis expediant, ponendo videlicet, Gratis pro Scriptore Archivii Romanæ Curiæ.

Officia eorum reſignabilia ſint.

§. 16. Volentes, & eadem auctoritate ſtatuentes, quòd liceat dictis Scriptorum de eorum Officiis & emolumentis, ad ioſtar aliorum Scriprorum diſponere, illáque reſignare, & illi quibus eadem Officia conceſſa fuerint, pro conceſſione hujuſmodi Officii quam à nobis & ſoceeſſoribus præfatis obtinebunt, dum hujuſmodi Officia per reſignationem vacabunt, oobis & ſucceſſoribus eiſdem quinquaginta ducatos aori de Camera perſolvere teneantur, quódque ad hujuſmodi Officia per ſolam ſupplicationem deſuper, per nos & ſucceſſores prædictos, ac de noſtro & ſucceſſorum prædictorum mandato ſignatam, abſque aliarum literarum Apoſtolicarum deſuper expeditione, ſi illas expedire noluerint, admittantur.

Decretum irritans.

§. 17. Decernentes ex tunc, tàm confeſſionalia quàm omnes contractus, & inſtrumenta hujuſmodi, quæ ſuper quibuſcumque negotiis & rebus, per quaſcumque perſonas, cujuſcomqoe dignitatis & conditionis fuerint, aliter quàm, ut præfertur: acta, geſtave fuerint, nullius roboris vel momenti exiſtere, nullámque eis fidem adhiberi, & falſitatis vitio ſubjacere, nec contrahentes ipſos ad eorum obſervantiam ligare, aut alicui jus tribuere, ſicque per quoſcumque Judices, tàm Eccleſiaſticos qoàm ſæculares, etiam Auditores, & Sanctæ Eccleſiæ Cardinales præfatos, ac quoſcumque alios judicari, interpretari, & decidi debere, ſublata eis, & cuilibet eorom quavis alia judicandi, interpretandi, & decidendi facolrate, ac irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, etiam per nos, quavis aoctoritate, ſcienter vel ignoraoter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Noo obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P.An. 5 die 1. Decemb.

Datum Romæ apud Saoctom Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo qoingenteſimo ſeptimo, Calen. Decemb. Pontificatus noſtri Anno quinto.

Papæ ſubſcr.

Ego Julius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus manu propria ſubſcripſi.

Cardinalium ſubſcriptiones.

Ego Oliverius Epiſcopus Oſtien. manu proptia ſubſcr.

Ego Georgios Epiſcopus Portuen. Card. Portugalli mano propria ſubſcripſi.

Ego Raphaël Epiſc. Sabinen. Card. Sancti Georgii Camerarius.

Ego

Ego Jo. Antonius Epiſcopus Præneſtin. manu propria me ſubſcripſi.
Ego G. Epiſc. Albanen. manu propria.
Ego Dominicus tituli S. Marci presb. Card. manu propria ſubſcr.
Ego Jacobus tit. S. Clementis presbyter Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego Petrus tit. S. Cyriaci in Thermis Card. Reginus, manu propria ſubſcripſi.
Ego F. tit. SS. Nerei & Archilei presbyter Card. Cuſentin. manu propria ſubſcripſi.
Ego Antonius tit. S. Stephani in Cœlio monte presb. Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego Franciſcus tit. S. Suſannæ presbyter Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego Nicolaus tit. S. Priſcæ presbyter Card. de Fliſco, manu propria ſubſcripſi.
Ego Melchior tit. S. Nicolai inter imagines presbyter Card. Briaien. manu propria.
Ego F. tit. S. Adriani presb. Card. de Claromonte, manu propria.
Ego G. tit. S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellarius, manu propria.
Ego M. tit. S. Mariæ in Tranſtiberim presbyter Card. manu propria ſubſcripſi.
Ego R. tit. S. Anaſtaſiæ presbyter Card. Nanneten. manu propria.
Ego F. tit. S. Cæciliæ presbyter Card. Papien. manu propria.
Ego Gabriel tit. S. Praxedis presbyter Card. manu propria ſubſcr.
Ego F. tit. S. Sabinæ presb. Card. manu propria.
Ego Jo S. Mariæ in Aquiro Diaconus Card. de Columna, manu propria ſubſcripſi.
Ego Jo. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de Medicis, manu propria ſubſcripſi.
Ego F. S. Theodori Diaconus Card. de Sancto Severino, ſubſcr.
Ego Julius S. Angeli Diaconus Card. de Cæſarinis, manu propria ſubſcripſi.
Ego A. S. Euſtachii Diaconus Card. de Farneſio, manu propria ſubſcripſi.
Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. Cornelius, manu propria ſubſcripſi.
Ego S. Sanctæ Mariæ Novæ Diaconus Card. de Gonzaga, manu propria ſubſcripſi.

Sequitur declaratio prædictæ Conſtitutionis.

Edita An. D. 1507.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apoſtolatus Officium licèt immeriti, gerentes in terris, ad ea libenter proſpicimus, per quæ Chriſtifideles inter ſe securè verſari, ac fideliter contrahere poſſint, & ad ea peragendum operoſis ſtudiis intendimus, ut ſublatis vitiis, & erroribus eliminatis, juſti mores in Eccleſia ſponſa noſtra inſtituantur, qui vetæ & ſempiternæ laudis fructum afferant, &c.

Declaratio quòd Judices Commiſſarii in Urbe, aliis notariis uti non poſſint.

§. 1. Ac volumus quòd Judices Commiſſarii prædicti ad ſcribendum in cauſis & litibus eis auctoritate Apoſtolica commiſſis & committendis quibuſcumque, & coram eis vertentibus, Scriptoribus ipſis notariis actuariis deinceps utantur, nec alios ad ſcribendum in illis coram ſe admittere poſſint, ſcripturæque, acta, proceſſus, & inſtrumenta in cauſis hujuſmodi coram eis facienda, ſi per alios quàm Scriptores prædictos ſubſcripta erunt, nullius ſint roboris vel momenti, nulláque penitùs fides his adhibeatur. Quódque tàm ipſi Commiſſarii, quàm dilecti filii ſacri Palatii cauſarum Auditores Capellani noſtri cæterique ipſius Curiæ Judices, alios interpretes præter ipſos Scriptores ad interpretandum teſtes vel ſcripturas coram ſe adhibere nequeant.

Hoc latiùs eſt in conſt. 87. Pii V. cit. in rubr. Tom. 2. fol. 306.

Et quod nemo alius poſſit in Curia notarios creare, aut baſtardos legitimare.

§. 2. Ac quòd nulli omninò hominum liceat vigore quorumcumque privilegiorum eis auctoritate Apoſtolica vel aliàs quomodolibet conceſſorum & concedendorum in dicta Curia, & infrà unam dietam legalem, ab Urbe ſeu loco ubi ipſum Romanum Pontificem cum ſua Curia pro tempore reſidere contigerit, tabelliones & notarios creare, ac nothos & illegitimè conceptos natalibus reſtituere, aut creari vel reſtitui committere, ac proceſſus prædictos fulminare, decernentes, irritum & inane quicquid in contrarium contigerit attentari per quoſcumque, &c.

Hoc latiùs explicat Paul. III. cit. in rub.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus prædictarum vel præſentium literarum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda foret in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ quo adhoc cuiquam volumus nullatenùs ſuffragari.

Forma & effectus publ. hujus Bullæ.

§. 4. Ut autem præſentes, & aliæ noſtræ literæ præfatæ ad omnium notitiam deducantur, ac per omnes inviolabiliter obſervari debeant, volumus & mandamus illas in Cancellaria Apoſtolica, ac audientia literarum contradictarum noſtrarum legi & publicari, ac in Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & Cancellariæ præfatæ, necnon Audientiæ cauſarum noſtri ſacri Palatii valvis ſive portis & in acie Campi Floræ de Urbe affigi, ut hi quos literæ ipſæ concernunt ſeu concernere poterunt quomodolibet in futurum, quòd ad ipſorum notitiam non pervenerint, vel illas ignoraverint, quominùs eos arctent, perinde ac ſi eis perſonaliter intimatæ forent, nullam poſſint excuſationem prætendere, vel ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, quod tàm patenter fuit publicatum. Nos enim irritum decernimus, & inane quicquid contra præmiſſa, vel aliquod eorum à quoquam quavis auctoritate, directè vel indirectè contigerit attentari. Nulli ergo &c.

Dat. Id. A. 5. die 13. Decembr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Idibus Decembris, Pontificatus noſtri anno quinto.

XVI.

De portionibus fructuum ea beneficiis Militiæ de Calatrava Ciſtercienſis Ordinis communi theſauro debitis, certis dumtaxat caſibus expendendis.

De hac Militia notabo hic infrà ad conſtit. 1. Adrian. VI. Dùm intrà. fol. 623.

Edita An. D. 1508.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Romani Pontificis, in quo divina diſpoſitione plenitudo conſiſtit, providentia circumſpecta, ſtatum perſonarum religioſarum quarumlibet, præſertim ſub regularibus militiis pro fidei catholicæ defenſione continuè inſudantium diligenter attendens, ad ea libenter intendit, per quæ earumdem militiarum, & perſonarum paci, quieti, & tranquillitati valeat provideri, & iis quæ propterea providè, ſtatuta & ordinata fuiſſe dicuntur, ut firma perpetuò, & illibata perſiſtant, cùm ab eo petitur, Apoſtolici adjicit muniminis firmitatem, aliáſque deſuper ordinat & diſponit, prout Catholicorum Principum expoſcit devotio, idque perſonarum, & temporum qualitate penſata, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

§. 1. Sanè pro parte chariſſimi in Chriſto filii noſtri Ferdinandi Aragonum & Siciliæ Regis Illuſtris, qui militiæ de Calatrava Ciſtercienſis Ordinis, Toletanæ diœceſis, per Sedem Apoſtolicam perpetuus adminiſtrator deputatus exiſtit, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd aliàs dilectus filius Guterrius de Padilla major nuncupatus, ac dicti Ferdinandi Regis Adminiſtratoris, etiam in ſpiritualibus Vicarius generalis, & nonnulli alii Præceptores, Priores, & fratres dictæ Militiæ, ad hoc in unum congregati, providè attendentes quòd ipſa Militia, & illius perſonæ in ſuis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, & aliis gratiis, tàm per Sedem Apoſtolicam, quàm per diverſos Caſtellæ, & Legionis Reges eis conceſſis, magna quotidiè à circumvicinis Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis Eccleſiarum Prælatis, Communitatibus civitatum, Univerſitatibus, oppidorum Dominis temporalibus, & perſonis aliis, Eccleſiaſticis & ſæcularibus, ſuſtinebant damna, injurias & jacturas, ac dicta Militia pro præmiſſorum & aliorum ſuorum jurium defenſione, adverſus injuriatores hujuſmodi, nullos habebat ſpeciales proventus, ac maturè conſiderantes, quòd ſi ex menſæ Magiſtralis & officiorum, ac Præceptoriarum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ pro tempore vacantium fructibus, redditibus, & proventibus, aliqua portio ad effectum hujuſmodi deputaretur, poſſent Militia, ejuſque perſonæ, privilegia & alia jura hujuſmodi, ab injuriis & damnis, protegi atque defendi.

Certam portionem de fructibus beneficiorum pro theſauro dari juſſit.

§. 2. Volenteſque præmiſſis opportunè providere, ſtatuerunt & ordinarunt, quòd ex tunc de cætero, perpetuis futuris temporibus, quarta menſæ Magiſtralis, tertia verò Majoris nuncupatæ, ac aliarum Præceptoriarum, necnon officiorum, Prioratuum, & aliorum beneficiorum dictæ Militiæ, in prædictis, ac Aragoniæ & Valentiæ Regnis conſiſtentium, quoties illa, & ipſius Militiæ magiſtratum, ſimul vel ſucceſſivè, per ceſſum vel deceſſum, ſeu quamvis aliam dimiſſionem, illa obtinentium, præterquàm ex cauſa permutationis, pro tempore vacare contingeret, fructuum, reddit, tuum, & proventuum cujuſque primi anni partes, in prædictos, & alios licitos & honeſtos uſus, tunc expreſſos, & non aliàs, convertendæ, eidem Militiæ, ſive ejus theſauro deberentur, & illius propriæ eſſent, & eſſe cenſerentur.

Collectoreſque à Capitulo generali eligi debere decrevit.

§. 3. Ac per duos dictæ Militiæ Præceptores, ſeu Priores vel fratres, fide, & facultatibus idoneos, in Capitulo generali dictæ Militiæ ad id eligendos, percipi & colligi, & ſub eorum cuſtodia conſervari, & de illis, ſub certo modo & forma tunc expreſſis ratio reddi deberet, ac illis, vel eorum altero decedentibus, alius ſeu alii idonei eorum loco, per Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem dictæ Militiæ pro tempore exiſtentem, vel ejus Vicarium generalem, in capitulo particulari ad id congregando, donec per dilectos filios generale Capitulum dictæ Militiæ, aliter proviſum & ordinatum fuit, ſubſtitui & ſubrogari poſſent.

Et in quos uſus converti debeat, præfinivit.

§. 4. Ipſáque bona penès dictos Cuſtodes pro tempore exiſtentia per eoſdem cuſtodes in alios, quàm prædictos, uſus, cujuſvis etiam magiſtri, & aliorum Superiorum dictæ Militiæ pro tempore exiſtentium, mandati & correctionis prætextu, aut vi vel metu, etiam qui in conſtantem cadere poſſet, vel alia quacumque occaſione, exponi, etiam in dictæ Militiæ magis utiles uſus, (niſi bona theſauri hujuſmodi ſummam quinque millium & quingentorum ducatorum auri excederent) converti, aut Magiſtro vel ſuperioribus ſuis præfatis aſſignari non poſſent.

Et aliter facientes puniri voluit.

§. 5. Ac bona prædicta ab eiſdem cuſtodibus aliter petere vel extorquere præſumentes, aut ad id auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, cujuſcumque ſtatus, & præeminentiæ forent, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrant, à qua niſi plena & integra ſolutione & reſtitutione prævia, abſolvi non poſſint.

Quidque agendum ſit, pluribus eodem anno vacationibus ejuſdem beneficii occurrentibus, declaravit.

§. 6. Ac Magiſtratus, Præceptoriarum, Prioratuum, officiorum, vel aliorum Beneficiorum prædictorum pluribus vacationibus eodem anno occurrentibus, quoad partium fructuum hujuſmodi ſolutionem, vel appropriationem, pro una dumtaxat vacatione cenſeri, & annus à prima vacatione eorumdem computari debeat.

Aucto theſauro ad certam ſummam, in quo exponenda ſit, decrevit.

Ad hoc vide declarationem Clem. VII. in conſt. 11. Romanus. fol. 659.

§. 7. Cùm verò dictus theſaurus ſummam quinque millium quingentorum ducatorum auri hujuſmodi excederet, totum id quod ultra dictam ſummam ibidem eſſet, in emptionem poſſeſſionum, & aliorum bonorum immobilium, aut liberationem aliorum bonorum dictæ Militiæ, quæ aliàs pignorata, vel hypothecata fuiſſent, exponi; ipſa bona ſic empta, aut alias liberata, & recuperata menſæ magiſtrali ſeu Præceptoriis, Prioratibus, officiis, & aliis beneficiis dictæ Militiæ pro tertia & quarta partibus reſpectivè ad diſpoſitionem Capituli Generalis hujuſmodi applicari deberet.

Ferdinandus Rex d. Militiæ adminiſtrator. prædicta ſtatuta approbavit.

§. 8. Ipſéque Ferdinandus Rex, & Adminiſtrator, ſtatutum & ordinationem hujuſmodi approbavit & confirmavit, prout in inſtrumentis publicis deſuper confectis dicitur pleniùs contineri.

Qui eadem approbari, & alia hic enunciata, concedi, ſupplicat huic Pontifici.

§. 9. Quare pro parte dicti Ferdinandi Regis & Adminiſtratoris, aſſerentis curam animarum parochianorum Eccleſiarum infrà limites patrimonii præfatæ Militiæ conſiſtentium, hactenùs per preſbyteros ſæculares ad nutum pro tempore exiſtentis Magiſtri, ſeu perpetui Adminiſtratoris, ſeu Præceptorum ejuſdem Militiæ, in ſingulis Eccleſiis domorum, ſeu locorum, Præceptoriarum reſpectivè amovibiles exercere, ipſóſque preſbyteros ad curam hujuſmodi ſuſcipiendam & exercendam per Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem, vel Præceptores præfatos, locorum ordinariis præſentari, & dictos Ordinarios, dictæ curæ exercitium ſic præſentatis preſbyteris committere conſueviſſe, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſtatuto, ordinationi, approbationi, & confirmationi prædictis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui illa omnia approbat atque concedit.

§. 10. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ſtatutum, ordinationem, approbationem, & confirmationem prædicta, ac prout illa concernunt, omnia & ſingula in dictis inſtrumentis contenta, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, approbamus & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere debere, & inviolabiliter obſervari decernimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem. Ac pro potiori cautela, ea omnia & ſingula, de novo etiam, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, eo ipſo incurrenda hujuſmodi, necnon, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, non niſi fratres preſbyteri dictæ Militiæ in Capellanos ad exercitium curæ animarum parochianorum prædictorum deputari poſſint ipſique fratres preſbyteri pro tempore deputati curam animarum dictorum parochianorum exercendi, & ab eis confeſſiones audiendi, & illis Euchariſtiæ Sacramentum, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrandi, & nuptias benedicendi, prout hactenùs prænominati preſbyteri ſæculares facere conſueverunt, & alia omnia & ſingula, quæ ad Rectores parochialium Eccleſiarum, de jure vel conſuetudine ſpectant, & quæ ipſi facere poſſent, faciendi abſque aliqua præſentatione, ſeu dictorum Ordinariorum deputatione, licentia vel conſenſu, plenam & liberam facultatem habeat, auctoritate præfata tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus.

Digitized by Google

Privilegia Ordinis Ciſtercienſis communicat.

§. 11. Ac omnia & ſingula privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, ſpiritualia & temporalia, dicto Ciſtercienſi Ordini, illiuſque perſonis & locis, in genere hactenùs per Sedem prædictam conceſſa, approbata, & confirmata, ac etiam iteratis vicibus innovata, quæ in uſu ſint, ad eamdem Militiam, illiuſque Magiſtrum, Priores, Præceptores, perſonas Eccleſiaſticas, & loca, ſamiliares, & vaſſallos, præſentes & futuros, extendimus, & ampliamus, eáque illis expreſſe concedimus.

Contrariis quæ omnibus derogat.

§. 12. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis quoque & conſuetudinibus, ſtabilimentis, uſibus, & naturis, Militiæ & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon quibuſvis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, Militiæ & Ordini prædictis, ſub quibuſvis verborum ſormis conceſſis, confirmatis, & pluries innovatis, quibus etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione, de eis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda ſoret, tenoris hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis fidem dari decernit.

§. 13. Cæterùm quia difficile ſoret, Regi, Adminiſtratori, ac Prioribus, Præceptoribus, fratribus & aliis perſonis prædictis, ſingulas literas Apoſtolicas, ſuper privilegiis, & aliis gratiis dicto Ordini conceſſis, & per nos, ad eos, ut præfertur, extenſis, ut illis uti poſſint, apud ſe habere, & ad loca ubi expediens ſoret, deferri facere, volumus, & præſata Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd ipſarum literarum ſingularium tranſumptis, publici notarii ſubſcriptione, & alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu Archiepiſcopi, vel Epiſcopi ſigilli impreſſione munitis, ea ubique fides adhibeatur indubia, quæ eiſdem literis originalibus adhiberetur, ubi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 1. April.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octavo, Calen. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XVII.

Quòd totalis obedientia Ordinis Cartuſien. perpetuò ſit ſub Priore Majoris domus Cartuſiæ, & Definitorum Capituli generalis.

De hujus Ordinis confirmatione, & aliis ipſum concernentibus inſpice notata ſuprà apud Alex. III. conſtit. 7. Cùm vos, fol. 45.

Edit. A. D. 1508.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

DUm ad fructus uberes, quos Cartuſien. Ordo, in agro militantis Eccleſiæ plantatus, velut arbor bona, produxit hactenùs, & producit, conſiderationis noſtræ oculos extendimus, & attendimus quòd dicti Ordinis profeſſores, mortui mundo, ſed CHRISTO, qui eſt vera vita, viventes, pro univerſali ſalute fidelium inceſſanter ad Dominum preces effundunt, dignum & congruum exiſtimamus, illa providè concedere, per quæ illius profeſſores, omni diſſenſionis & inobedientiæ fomite ſemoto, ſinceris valeant Domino mentibus inſervire.

Univerſus Ordo ſubeſt obedientiæ Prioris Majoris domus Cartuſiæ, & Definitorum Capituli generalis, & ſi aliter fieret, ad laxiorem vivendi modum Ordo declinaret.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Franciſci Prioris Majoris domus Cartuſiæ Gratianopolitanæ diœceſis, ac Definitorum Capituli generalis dicti Ordinis nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd licèt omnes domus dicti Ordinis, citrà & ultrà montes, ac ubilibet exiſtentes, illarúmque fratres, ſub una obedientia, videlicet Prioris prædictæ domus Cartuſiæ, & Definitorum dicti Capituli generalis pro tempore exiſtentium, exiſtant; & quos una Religio, & profeſſionis vinculum alligavit, nulla æmulatio, nulla præſidendi ambitio, aut quævis alia cauſa ab invicem dividere debeat, ſed charitatis vinculum in unitate pacis eos conſervare, tamen quia humani generis inimico, qui propter invidiam inter primos parentes ſuperbiæ ſomitem, & æmulationem ſeminavit, procurante & inſtigante, contingere poſſet quòd aliqui fratres dicti Ordinis tentarent, aliis obedientiis ſubjici, & ab eorum vero ſuperiore, & capite diſcedere, ex quo eorum deſiderium ſi effectum ſortiretur, non ſolùm eorum, ſed aliorum fratrum dicti Ordinis animarum periculum immineret, & eveniret, ac etiam ipſa Religio in dies ſciſſuram pateretur, & ſucceſſu temporis, ipſa Religio, quæ inter cæteras aſperioris ſeu ſtrictioris obſervantiæ exiſtit, paulatim ad laxiorem vivendi modum declinaret, in ipſius religionis vilipendium & depreſſionem.

Supplicatur ergo Pontifici ut deſuper providere dignetur.

§. 2. Quare pro parte Franciſci Prioris, & Definitorum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut omnes & ſingulas perſonas dicti Ordinis, cujuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, vel præeminentiæ in ipſo Ordine, nunc & pro tempore exiſtentes, metu cenſurarum à præmiſſis coërcere, & cùm ex diverſis aliis Ordinibus, etiam Mendicantibus, quampluves ad ipſum Ordinem Cartuſien. utpotè ſtrictioris obſervantiæ, & Religionis tranſeant, quòd ipſi ſic tranſeuntes parem cum ipſis fratribus dicti Ordinis Cartuſien. ſtatum, & fructum habere poſſint, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea id pœnis adjectis prohibet.

§. 3. Nos igitur, qui Ordinem prædictum, & illius perſonas, non ceſſantes in humilitatis ſpiritu, & contemplatione ſublimium Domino famulari, in viſceribus gerimus charitatis, Franciſcum Priorem, & Definitores præfatos, ac eorum quemlibet à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, quòd omnes & ſingulæ perſonæ dicti Cartuſien. Ordinis cujuſcumque gradus, ſtatus, & conditionis, vel præeminentiæ ſint; vel fuerint nunc in ipſo Ordine, & pro tempore exiſtentes, quæ per ſe, vel alium ſeu alios directè, vel indirectè, publicè vel occultè procuraverint aliquam diviſionem in ipſo Cartuſien. Ordine, ſeu exemptionem aliquarum domorum dicti Cartuſien. Ordinis, & ipſius Ordinis, fratrum à communi obedientia Prioris & Capituli generalis prædictorum, eo ipſo omnibus obedientiis, & Officiis in ipſo Cartuſien. Ordine perpetuò privati, & ad ſimilia, obedientias, & Officia perpetuò inhabiles exiſtant, ac omnibus & ſingulis privilegiis, libertatibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, eidem Cartuſien. Ordini, & illius perſonis, in genere vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, & concedendis, ſine ſpe rehabilitationis ad illa, perpetuò careant, literæque Apoſtolicæ deſuper impetrandæ, gratiam ſive juſtitiam concernentes, nullius ſint penitùs roboris vel momenti, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium perpetuò ſtatuimus & ordinamus. Decernentes ex nunc irritum & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Et prædictis Priori & Capitulo generali, dat facultatem diſpenſandi, cum Fratribus Ordinis, etiam ex aliis Ordinibus ad eum tranſlatis.

§. 4. Ac eiſdem Priori & Capitulo generali, dùm pro tempore celebrabitur, ſeu illius Definitoribus pro tempore exiſtentibus, quòd ipſo Capitulo generali durante, cum quibuſvis perſonis, & fratribus dicti Ordinis Cartuſien. etiam ſi ex aliis Ordinibus, etiam mendicantibus ad ipſum Ordinem Cartuſien. tranſiverint, ſi aliàs ad hoc habiles fuerint, uſque ad quaſcumque dicti Ordinis Cartuſien. obedientias, etiam curam animarum fratrum dicti Ordinis Cartuſien. habentes (ſi aliud canonicum non obſtat) aſſumi, & illas exercere, ac locum, & vocem, activam & paſſivam, tàm in dicto Capitulo generali, quàm omnibus aliis tractatibus, & negotiis in ipſo Ordine expediendis, cum aliis fratribus ejuſdem Cartuſien. Ordinis habere poſſint & valeant diſpenſandi, eadem auctoritate licentiam & facultatem concedimus per præſentes.

Derogat Clem. V. de Regularibus & cæteris contrariis.

§. 5. Non obſtantibus fel. rec. Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri, ſuper hoc in Concilio Viennen. edita, quæ incipit. Ut profeſſores, & aliis Apoſtolicis conſtitutionibus, necnon Cartuſien. & aliorum Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac illis ſub quibuſcumque tenoribus conceſſis, privilegiis, indulgentiis, indultis, ac literis Apoſtolicis, quibus quatenus in aliquo præmiſſis obſtent, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 16. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo octavo, XVI. Calen. Julii, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XVIII.

Quòd Ordo Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, gratiis & privilegiis aliorum Ordinum Mendicantium perfruatur.

Quæ ſint eorum privilegia videre eſt tàm in Mare magno illis conceſſo, quàm conſt. 11. Pii V. Dùm ad uberes, ubi notabo, in Tomo 2. fol. 204.

Alia de hoc Ordine notavi ſuprà in conſt. 6. Alex. IV. Licèt, fol. 110. Et non poſui Bullam Maris magni, quia eadem ferè ibi continentur, quæ ſunt in Mare magno Prædicatorum & Minorum.

Edita An. D. 1508.

JULIUS PAPA II.

Dilecto filio Fratri Ægidio Ordinis Erem. S. Auguſtini Priori Generali.

Exordium.

Etſi ad benemerendum cum de univerſa religione, tùm præcipuè de Auguſtiniana, cui tu præes; propenſi magnopere ſumus, libellus tamen, quem de Eccleſiæ incremento edidiſti, fecit nos ad res, vel tuas, vel tui Ordinis longe propenſiores.

Licentia nova loca pro Ordine acquirendi non obſtante cap. 1. de exceſſ. Prælat. in 6. Hodie tamen requiritur licentia Ordinarii ex Concil. Trid. ſeſſ. ult. cap. 3. & conſt. 99. Clem. VIII. Quoniam. in Tom. 3.

§. 1. Cùm igitur ſuperiore anno per noſtras literas quædam religioni tuæ conceſſerimus, inter quæ id erat, ut loca oblata, tu fratréſque tui, tàm qui ſunt, quàm qui erunt, capere pro religione poſſitis; nunc per has noſtras, ea quæ conceſſimus, clarius declaranda duximus. Eamdémque locorum ſuſcipiendorum facultatem, ad alia quæcumque loca, domos, Eccleſias, etiam parochiales, ac cujuſcumque ſint Ordinis, aut conditionis, ſuſcipiendas extendimus. Damúſque proprio tàm motu quàm ſcientia, atque de plenitudine poteſtatis, ut hæc omnia capere poſſitis, facta vobis poteſtate, tam per literas quas ſupra memoravimus, quàm per harum conceſſionem, declarationémque literarum. Licere igitur vobis perpetuò decernimus, hæc omnia poſſe capere, abſque alia Sedis Apoſt. conceſſione: Non obſtante piæ mem. Bonifacii VIII. Conſtitutione prohibente nova loca ædificari.

Privilegia quæ in Mare magno, & alibi ſunt, confirmantur, & datur gratia aliorum Mendicantium.

§. 2. Confirmavimus etiam privilegia religionis veſtræ per eaſdem literas, quod plane, tàm de iis omnibus intelligimus, quæ veſtrum Mare magnum continet, quàm de aliis omnibus Apoſtolicis conceſſionibus, quarum apud vos, aut Apoſtolicæ literæ, aut autentica exempla ſervantur. Confirmamus & privilegiorum communionem, quam fel. rec. Sixtus prædeceſſor noſter fecit, inter vos, Mendicantéſque alios. Decernimúſque ac volumus, quicquid uſque in hunc diem Ordini Minorum, aut Prædicatorum, aut Carmelitarum, aut Servorum conceſſum ab Apoſtolica Sede eſt, & quicquid in futurum concedetur, vobis conceſſum eſſe, fratréſque tuos eiſdem conceſſionibus perpetuò uti poſſe, perinde ac ſi vobis nominatim conceſſa eſſent.

Facultas benedicendi veſtes & vaſa ſacra.

§. 3. Dedimus propterea tibi poteſtatem ſacrandi, benedicendique corporalia, veſtes, & ea quæ ſacris uſibus neceſſaria ſunt. Quo quidem munere, tàm te, quàm qui pro tempore erunt, aut Generalis, aut Vicarius fungi poſſe decernimus.

Prohibitio exeundi ab ordine.

§. 4. Ut verò exeuntium ab Ordine tuo motibus occurramus, confirmamus in primis fel. rec. Martini prædeceſſoris noſtri decretum, ut nemo è tuo Ordine ad aliquem aliorum Ordinum occaſione arctioris regulæ tranſire poſſit. Volumúſque ut quiſquis in tua religione profeſſus ſive ad ſacros ordines promotus in ea fuerit, quam rem profeſſionis loco & eſſe & haberi ſtatuimus, habitum dicti Ordinis relinquere aut mutare non poſſit, niſi miſſionem, literáſque à Generali Ordine obtinuerit. Quod tam de iis qui hactenus exierint intelligi volumus, quam de his qui in poſterum exituri ſunt, etiam ſi Apoſtolicas literas obtinuerint.

Prohibitio deſuper litigandi.

§. 5. Ne verò protervis relinquatur litigandi, oppugnandive locus, ſi quis eorum exeuntium cauſam in Romana Curia, ſuper ea re committi hactenùs obtinuerit, aut in poſterùm obtinebit, ubi ad inhibendum, aut alia hujuſmodi agendum itum fuerit, motu, ſcientia, & poteſtate prædictis, lites hujuſmodi ad nos advocamus, atque omninò extinguimus. Statuentes æque valere hoc decretum noſtrum, ac ſi judicum nomina, atque alia omnia, quæ ſuprà commemorata ſunt hic ſatis expreſſa eſſent, etiam ſi ſacri Palatii Apoſtolici Auditores exiſterent. Volumúſque, ut quicquid ſuper hac re fiat, aut factum ſit, etiam ſi cauſam, aut nos, aut Apoſtolica commiſerit Sedes pro infecto omninò haberi. Irritum prætereà eſſe, atque inane, quicquid ſuper his, Apoſtolica ſive alia quavis auctoritate ſecus contigerit, aut agi, aut attentari. Fratres verò qui ita exierint, quocumque induti habitu ſint, mandamus ut capi cures, ad religionémque veſtram redire, quacumque ratione compellas.

Fides tranſumptorum.

§. 6. Denique fidem adhiberi mandamus, non modò noſtris his literis, verùm etiam & earum exemplis, modò Prælati aut notarii alicujus ſigno obſignatæ fuerint.

Dat. P. A. 5. die 17. Junii.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die decima ſeptima Junii, milleſimo quingenteſimo octavo, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XIX.

Contra pugnantes in duello, aut illud permittentes in Statu Eccleſiaſtico.

Hæc Bulla extenſa etiam ad Duellorum ſpectatores, & pœnæ contra eos ampliatæ fuerunt à Leone X. inf. in conſtit. 31. Quam Deo. fol. 596. Et fuit etiam extra Statum Eccleſiaſticum extenſa, ac ad alios quoſcumque complices & fautores à Pio IV. inf. in ejus conſt. 21. Ea quæ, ubi alia notabo in Tomo II. fol. 33.

Edita An. D. 1509.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

Regis pacifici qui regnat in cœlis, licèt in ſufficientibus meritis vices gerentes in terris, cunctorum fidelium ſtatui, prout ex ſuſceptæ ſervitutis tenemur officio indefeſſa ſolertia intenden-

tes,

tes, ac animarum periculis obviare cupientes, ad ea per quæ ubique, præſertim in terris Rom. Eccleſiæ ſponſæ noſtræ ſubjectis inter fideles eoſdem, cædes, rixæ, & contentiones ceſſent, ſcandalorum tollantur fomenta, pax, & concordia vigeant, proſperiſque eorum ſucceſſibus conſulatur, opportunæ proviſionis operam impendimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Cauſæ iſtius prohibitionis.

§. 1. Sanè non ſine maxima animi noſtri perturbatione accepimus, quòd nonnulli fidelium prædictorum, inimico humani generis inſtigante, & aliquibus cauſis occurrentibus, & plerúmque minimis & inhoneſtis, ac levibus verbis ad contumelias, contentiones & diffidationes devenientes, ut alter alterius ſanguine ſatietur, ad temporales Principes & dominos maximè civitatum, terrarum, & locorum Sedi Apoſtolicæ ſubjectorum confugiunt, ut eis locum tutum, ſive campum ad duellum, ſeu pugnandum aſſignent. Et quamvis Principes, & domini præfati, duellum ſive pugnam eis diſſuadere, & prohibere deberent, tamen plerumque locum, aut campum tutum hujuſmodi aſſignant, malevolúmque altercantium propoſitum ad executionem augent, magiſque uni quàm alteri favent, ex quo hominum mortes repentinæ, & niſi divina gratia præveniantur, animarum perditiones, mutilationes, & vulnera, inter aſtantéſque pugnantium amicos, odia & altercationes, & ex uno inconvenienti plura oriuntur in ipſorum fidelium animarum, & corporum periculũ, generiſque humani præfati jacturam, pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Prohibitio duellorum in ſtatu Eccleſiaſtico.

§. 2. Nos igitur qui fidelium prædictorum, tranquillitatem & pacem ſinceris deſideriis exoptamus, ſaluberrimis Chriſtianæ Religionis documentis & exemplis Deum tentandum non eſſe præmoniti, Salvatoriſque Domini noſtri JESU CHRISTI, qui Petro Apoſtolorum Principi, ut gladium mitteret in vaginam mandavit, præceptis edocti, attendentes hominem homini, inter quem cognationem quamdam natura conſtituit, inſidiari nefas, & gladiatoria munera, & purgationes hujuſmodi vulgares à religionis noſtræ pietate damnari, cruentáque ſpectacula à ſacris canonibus, & imperialibus legibus inhibita & improbata, ſicque pugnantes infamia notari, & diverſis pœnis puniri, & cum omni tempore, potiſſimùm tamen in ocio civili, & domeſtica quiete publica deteſtanda eſſe, Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, hac in perpetuum valitura conſtitutione, duellorum, & gladiatorum hujuſmodi uſum damnamus & improbamus, & in terris Rom. Eccleſiæ mediatè vel immediatè ſubjectis, per quoſcumque quavis auctoritate, & poteſtate, ac nobilitate fulgentibus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna è quacumque cauſa, etiam à legibus permiſſa, fieri omninò prohibemus. Dictóſque pugiles taliter pugnantes, ubique impunè capi poſſe, & puniri, pro homicidio, vel vulnere, juxta juris communis diſpoſitionem, nulla eis conſuetudine ſuffragante, ſtatuimus. Corporáque in duello in terris Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſubjectis facto morientium in ſacro ſepeliri prohibentes.

Prohibitio illa permittenda.

§. 3. Sub ſimili excommunicationis pœna & interdicti Eccleſiaſtici omnibus & ſingulis utriuſque ſexus, Ducibus, Comitibus, Marchionibus, Domicellis, Baronibus, & aliis temporalibus Dominis, Vicariis, Communitatibus, & Univerſitatibus civitatum, terrarum, & locorum præfatæ Romanæ Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſubjectorum mandantes, ne de cætero perpetuis futuris temporibus, aliquibus cujuſcumque dignitatis & nobilitatis fuerint, & ex quacumque cauſa, etiam à legibus non improbata, locum ſeu campum liberum ad duellum, ſeu aliàs ad pugnandum tutum, aut quomodolibet aſſignent, concedant, ſeu tradant, aut aſſignari, concedi, ſeu tradi faciant vel permittant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & quatuor millium ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœna pro qualibet vice incurrenda. Etſi hujuſmodi conſtitutionis violatores, ultrà dictam primam vicem fuerint, ultrà dictas pœnas, feudo ſeu vicariatu, quem à dicta Romana Eccleſia obtinuerint, privatos fore Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium præcipimus, mandamus, atque decernimus, non obſtantibus quibuſcumque ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis, indultis, & conceſſionibus quavis auctoritate editis, & quibuſvis conceſſis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Hæc Bulla ligar poſt publ. Quam non inveni, ſed ſufficeret publicatio aliarum Bullarum cit. in rub.

§. 4. Volumus autem quòd præſentes literæ noſtræ, poſtquàm in valvis Baſilicæ Principis Apoſtolorum, & in Campo Floræ in Urbe affixæ fuerint, omnes & ſingulos cives Romanos. & alios in Urbe commorantes, affixis quindecim diebus, alios verò Duces, Comites, Marchiones, Domicellos, Barones, & alios temporales Dominos, Vicarios, Communitates, & Univerſitates præfatas civitatum, terrarum, & locorum Sedi præfatæ, mediatè vel immediatè ſubditorum, decurſo menſe arctent, contrafacientes pœnas præfatas incurrant, in omnibus & per omnia, perindè ac ſi eis omnibus & ſingulis contrafacientibus, perſonaliter & particulariter intimatæ fuiſſent. Nulli ergo, &c.

D. P. An. 6. die 24. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo nono, vi. Kalend. Martii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XX.

Prohibitio occupandi bona naufragantia in locis Maris Sanctæ R. E.

Confirmatur infrà à Paulo III. in ejus conſt. 42 fol. 774. Accepimus, ubi etiam habetur amplior in his naufragiis diſpoſitio. Vide quæ ibi notabo de hac materia.

Edita A. D. 1509.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex pacis, & juſtitiæ præcipuus Conſervator, & auctor, ac pietatis amator, quem in Chriſti fidelium præjudicium, temerè attentari intelligit, ne graviorem tendant in noxam, opportunis & variis remediis providet, ac perverſorum temeritatem compeſcit, bonorum verò operum ſectatores ſpiritualibus præmiis remunerat, prout id in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Cauſæ motivæ.

§. 1. Sanè plurimorum Nautarum lamentabili querela didicimus, quòd ipſi Maris periculo ſe, & eorum Merces exponant, ut Curiæ Romanæ, & illius Curialium commodis, ex mercibus per eos ad eamdem Curiam mari advectis, provideatur. Quia tamen quandoque eorum naves, vegetibus vini, & aliis mercibus, rebus, & victualiis onuſtæ, contrariis ventis impulſæ, & tempeſtatibus actæ, miſerabiliter naufragium patiantur, ac fluctibus maris violenter ejectæ, integræ quandoque ad littus perveniant, aut terram alicujus Domini etiam temporalis attingunt, nonnumquam etiam aliquarum mercium, & rerum jactum faciunt, alleviandæ navis gratia, ne naufragium patiantur animo illa recuperandi, non pro derelictis habentes, & cum ab incolis & habitatoribus, ac Gubernatoribus civitatum, terrarum, & locorum, juxta quorum littora naves ipſæ naufragium hujuſmodi patiuntur, vel bona jactata pervenient, ſperent eorum calamitati, auxilia meritoria præſtari, ac in rem tàm luctuoſa, ac pietate, & miſeramine digna, opem ferri, propriis oculis cernunt, & in calamitatum ſuarum conſolatione, ſe ipſos mercibus, ac vegetibus, quæ beneficio Dei, è maris periculo ad littus ſalvæ pervenerunt, damnabili, & execranda cupiditate ſpoliari, & privari, ipſique ſpoliantes, & rapientes, & locorum Domini, illa ad eos ex antiqua conſuetudine ſpectare, eáque licitè retinere

poſſe affirmare præſumunt, quo fit, ut nautæ ipſi ab hujuſmodi mercium ad Urbem noſtram vectione retrahi cogantur, non abſque Curiæ Romanæ, & Urbis jactura, niſi deſuper opportunè provideatur.

Conſuetudo occupandi bona naufragata ad littora maris locorum S.R.E. improbatur. Tu vide mox infrà declarationem.

§. 2. Nos conſiderantes, tàm civili, quàm canonica lege licere unicuique naufragium ſuum impunè colligere, ac jacta in mari alleviandi oneris cauſa recuperare, illaque deripientes furtum committere, & graviter delinquere, ac Chriſtianos naufragium patientes, rebus ſuis ſpoliantes, diverſis pœnis puniri, & propterea conſuetudinem prædictam tamquàm contra regulam fidei, qua unus alteri auxilio eſſe tenetur, meritò corruptelam appellari, neminique ſuffragari debere, cujuſcumque temporis curſu munitam. Volentéſque ſicut noſtro incumbit paſtorali officio, omni mari terráque ad Almam Urbem noſtram venientium, ſecuritati, & tranquillitati providere, periculiſque hujuſmodi obviare, ac venientium ad Almam Urbem ex omnibus mundi partibus, tamquàm ad matrem, de neceſſariis cum opulentia providen. necnon animarum eorumdem Chriſtifidelium ſaluti conſulere. Motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa noſtra ſcientia; conſuetudinem capiendi, & retinendi bona per naufragium, vel jactum leviandæ navis gratia, aut alia neceſſitate urgente factum, ad littora maris civitatum, terrarum, & locorum Rom. Eccleſiæ, mediatè & immediatè ſubjectorum pervenientia, tamquàm corruptelam allegari non poſſe, illámque nulli, in judicio vel extrà illud ſuffragari debere, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decernimus & declaramus.

Pœnæ in contravenientes imponuntur.

§. 3. Et ultrà pœnas, tàm à lege quàm à Canone in tales ſpoliantes bonis ſuis Chriſtianos naufragium patientes, & raptores in littore maris civitatum, terrarum & locorum Romanæ Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſubjectorum hujuſmodi hactenùs inflictas, quas pro potiori cautela innovamus & confirmamus, talium ſpoliantium cujuſcumque auctoritatis & dignitatis fuerint: bona & jura quæcumque, auctoritate & tenore præmiſſis, confiſcamus & publicamus, illáque Cameræ Apoſtolicæ confiſcata & publicata, & locorum Dominos, & Vicarios id fieri permittentes, excommunicatos eo ipſo fore decernimus, & etiam declaramus, dictóſque raptores in fragranti crimine repertos, ut latrones & graſſatores puniri poſſe, alias ut fures, præterquàm ſi nautis in manifeſto naufragii & ſubmerſionis periculo conſtitutis, eorum opem & auxilium implorantibus & expoſcentibus, non abſque vitæ diſcrimine, in perſonarum & rerum conſervatione auxilio fuerint, vel alias ab imminentis & præſentanei naufragii periculis ipſorum labore & animo liberaverint & ſalvos reddiderint, aut bona jam deperdita recuperaverint, iis enim caſibus, eos ſtatuto conſuetudine iuvari, illáque allegari poſſe, ac illis ſtari debere decernimus.

Indulgentiæ pro dantibus auxilium.

§. 4. Et ut fideles ad præmiſſa alliciantur, ac ab eis naufragium hujuſmodi patientibus promptiora ſubſidia præbeantur, omnibus & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus, qui auxilium, conſilium & ſavorem, naufragium patientibus, in recuperatione & conſervatione bonorum ſuorum præſtiterint, decem annos & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus.

Executores deputantur.

§. 5. Et nihilominùs Camerario, Clericis & Præſidentibus, & Auditori Cameræ prædictæ, earumdem tenore præſentium committimus & mandamus, quatenùs vel duo aut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios præmiſſa, ut quotiens & quando opus fuerit publicantes, faciant auctoritate noſtra, illa à quibuſvis perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, inviolabiliter obſervari, ac pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam ſcripturas neceſſarias deſuper expediant. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam, & alia juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Obſtantia tolluntur.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 6 die 24. Feb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nono, vj. Calend. Martii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXI.

Renovatio privilegii Monialium, & Fratrum Minorum Ordinis S Franciſci, de novis Monaſteriis circa eorum domos infrà ſpatium CCC. cannarum non ædificandas.

Hoc privilegium conceſſit Clem. IV. ut ſup. in ejus conſt. 7. Ad conſequendam, fol. 141. ubi videos quæ notavi. Et itidem videas, quæ tibi de toto Ordine Franciſcano indicavi, ſup. in conſt. 5. Honor. III. Solet, fol. 66. Sed huic privilegio reſpectu Societatis JESU, quoad omnes Regulare derogatum puto, ex conſt. 39. Gregor. XIII. Salvatoris, in Tomo 2. fol. 435.

JULIUS PAPA II.

Edita A. D. 1509.

Dilecto filio Vicario generali Ultramontano Ordinis Fratrum Minorum Regularis Obſervantia.

Clem. IV. Privilegium de quo in rubr. conceſſit Ordini S. Franciſci.

EXponi nuper nobis feciſti, quod inter alia privilegia à Summis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris Ordini Fratrum Minorum conceſſa, ac per fel. record. Sixtum IV. etiam prædeceſſorem noſtrum, ac per nos reſpectivè confirmata, ac de novo conceſſa à fel. recordat. Clemente Papa Quarto, prædicto Ordini, ejus pauperrimo ſtato conſiderato, ut idem Ordo in eadem arctiſſima paupertate, ac profeſſionis ſuæ puritate, & integritate, ad Dei ſervitium, & ejus Eccleſiæ fructum tranquillè conſervetur, conceſſum fuit, ut propè domos fratrum prædicti Ordinis, certi utriuſque maximè fœminei ſexus Religioſi in eodem privilegio contenti, infrà ſpatium trecentarum cannarum, domos ſeu Monaſteria ædificare minimè poſſint, ſub certis cenſuris & pœnis in eodem privilegio contentis.

Quod fuit communicatum Ordini S. Dominici.

§. 1. Quod quidem privilegium fratribus Ordinis Prædicatorum etiam conceſſum fuit, ut omnis privilegia omnibus aliis Mendicantium Ordinibus, prædicto maximè Prædicatorum Ordini conceſſa, Ordini fratrum Minorum fuiſſent communia, & hujuſmodi Minorum, Ordinis fratres illis uterentur, potirentur & gauderent, acſi eis ſpecialiter & expreſſè conceſſa fuiſſent.

Clem. IV. illud reduxit, contra d. Ordinem S. Dominici ad cann. 140.

§. 2. Præterea Clemens Quartus prædeceſſor prænominatus, ob nonnullas cauſas animum ſuum moventes, privilegium prædictum, quod prædicti Ordinis Prædicatorum fratribus conceſſerat, ad ſpatium centum quadraginta cannarum reduxit, prout in omnium Summorum Pontificum præfatorum literis deſuper confectis pleniùs continetur.

Unde fuit dubitatum ſi reductio eſſet, etiam contra Ordinem S. Franciſci.

§. 3. Sed quia à nonnullis hæſitatur, an ex eo quod prædictorum fratrum Prædicatorum privilegia præfatis fratribus Minoribus communicata ſunt, privilegium præfatum trecentarum cannarum prædictarum, eiſdem fratribus Minoribus ſpecialiter conceſſum, ad prædictas centum quadraginta cannas ſine alia ſpeciali coarctatione ſeu reductione, eſſe coarctatum vel reductum. Quare pro parte tua nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideò Pont. idem privilegium

§. 4. Nos igitur ſacræ Religionis fratrum Minorum prædictorum honeſtatem, paupertatem ac

puritatem

Ordini S. Franciſci iterato concedit.

puritatem conſiderantes, meritò inducimur; ut eam ſpecialibus favoribus & gratiis proſequamur, ruis in hac parte ſupplicationibus inclinari, prædictam coarctationem, ſeu reductionem contra prædictum fratrum prædicatorum privilegium factum, præfatis fratribus Minoribus nocere non debere, nec præfatam privilegiorum communicationem in damnum, ſed in favorem prædictorum fratrum Minorum eſſe conceſſam. Et ideò confirmationem & novam conceſſionem per prædictum Sixtum Quartum, & per nos reſpectivè factam, in ſuo robore permanere debere, auctoritate Apoſtolica declaramus, ac potiori pro cautela idem privilegium, & inde ſecuta quæcumque, prædictis Fratribus Minoribus confirmamus, & approbamus. Et quatenùs opus ſit prædictarum recentarum canonarum privilegium, tenore præſentium, auctoritate præfata eiſdem fratribus Minoribus de novo concedimus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis, ac quibuſcumque literis Apoſtolicis in contrarium conceſſis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 6. die 21. Maji.

Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſimaprima Maji, milleſimo quingenteſimo nono, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXII.

Extenſio conſtitutionis à Pio II. editæ, contra appellantes à Romano Pontifice, ad futurum Concilium, eorúmque complices & fautores.

Hujuſmodi appellationis prohibitio à Gregorio XIII. redacta poſteà fuit in Bulla Cœnæ Domini, ut videre eſt in ejus conſtitut. 81. Conſueverunt, Tom. 2. fol. 496. & Paulo V. conſtit. 63. Paſtoralis, in Tom. 3. fol. 282.

Edita A. D. 1509.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUſpecti regiminis nos cura ſolicitat, ut eorum malitiis & audaciæ, quorum ſceleris cæcitas, & damnandæ ambitionis improbitas, animas occupantes (diſcordiarum fautore, ac ſchiſmatum inventore & alumno, humani generis inimico procurante) eos in illam temeritatem impellunt, ut quæ ſibi à jure interdicta, & à Sanctis Patribus, etiam in Congregatione fidelium, pro hujus ſanctæ Sedis dignitate, & Eccleſiæ unitate ſervandis, ad ſchiſmatis occaſionem tollendam (quo in Dei Eccleſia pernicioſior morbus inveniri vix poteſt) Spiritu Sancto cooperante, non minùs provide & ſalubriter, quàm neceſſariè, decreta & ſtatuta eſſe noverint, damnata audacia, & exquiſitis artibus & fraudibus attentare temerè conentur, & eis contravenire contendant, nunc novorum editione jurium, nunc antiquorum innovatione & declaratione, nunc verò extenſione, & novarum pœnarum adjectione, prout ſalubriter expedire conſpicimus, ſolicitis ſtudiis obviare curemus.

Pius II. prohibuit appellari ad futurum Concilium. ut in ejus Bulla 8. ſup. fol. 370.

§. 1. Sanè licèt olim fel. rec. Pius Papa II. prædeceſſor noſter de fratrum ſuorum S. R. E. Cardinalium, cunctorumque Prælatorum, ac divini & humani juris interpretum, Curiam Romanam ſequentium, in dieta ſeu congregatione Mantuana exiſtentium approbatione, matura priùs & gravi præmiſſa diſcuſſione, & de eorumdem congregatorum unanimi conſilio & aſſenſu, ac ex certa ſcientia provocationes ad futurum Concilium, efficaciſſimis & palpabilibus rationibus, tamquam erroneas & deteſtabiles damnaverit, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & interdicti pœnis præceperit, ne qua perſona cujuſvis dignitatis, ſive etiam univerſitas, aut Collegium, quovis quæſito colore, ab ordinationibus, ſententiis, ſeu mandatis quibuſcumque ſuis ac ſucceſſorum ſuorum appellationem hujuſmodi interponere auderet, & contrafacientes, unà cum fautoribus ſuis, & conſilium, auxiliumve præſtantibus, (ſive hi tabelliones eſſent, ſive teſtes, ſive advocati, ſive alii quicumque) non ſolùm pœnis & cenſuris prædictis, ſed etiam iis quæ læſæ majeſtatis, & hæreticæ pravitatis reis imponuntur, obnoxios eſſe ſtatuerit.

Veneti tamen moniti ab iſto Pontif. ut loca Sedis Apoſt. occupata dimitterent, ad futurum Concilium provocarunt.

§. 2. Leonardus tàm Lauredanus Dux, Rogati, ac generale Conſilium, & Commune Venetiarum, omnéſque & ſinguli patritii & Cives Communis ejuſdem, unà cum Proviſoribus, Poteſtatibus, Commiſſariis, & reliquis officialibus ſuis (quorum auctoritate, induſtria, conſilio, opere aut favore, civitates, oppida, caſtra, & arces ad nos & Sanctam Romanam Eccleſiam legitimè pertinentes, occupatæ fuerant aut detinebantur) de fratrum noſtrorum conſilio, à nobis requiſiti & moniti ut intra certum terminum, ſub pœnis tunc expreſſis, nos, & ſanctam Apoſtolicam Sedem plenè, & omni ex parte, in conceſſa ſibi auctoritate & libertate, cum obedientia recognoſcerent & reintegrarent, ac Ravennam, Cerviam, Ariminum, Faventiam, Sarſinam Civitates, cum oppidis, caſtris, terris, & diſtrictu ipſarum, cúmque Cæſenaten. Forlivien. ac Imolen. territoriis, caſtris, oppidis, terris, & locis quæ occupabant, iuregrè & expeditè, nobis & dictæ Romanæ Eccleſiæ, cujus juris eſſe noſcebantur, relaxarent, atque inde recederent, nec impedirent quo minùs illorum cives & habitatores, ad piæ matris ſuæ Rom. Eccleſiæ obedientiam reverterentur, omnes eorum fautores ab auxilii in talibus præſtatione deterrendo, ita quòd requiſitioni, monitioni, & mandato noſtro hujuſmodi non parentes, majoris excommunicationis ſententia, de ſimili conſilio, eo ipſo innodati cenſerentur, à qua, præterquàm in mortis articulo conſtituti, per alium quam per Romanum Pontificem, etiam prætextu cujuſcumque facultatis, cuicumque pro tempore conceſſæ, abſolvi non poſſent (quam quidem excommunicationis ſententiam in hujuſmodi non paritionis eventum, iteratis etiam vicibus aggravavimus) paternis monitis, & ſalutaribus juſſis obſequi, prout debebant, indebitè recuſantes, ceu qui juri proprio diffidunt, & ſuperioris mandata contumaciter obaudiunt, ut quæ minus juſte uſurparunt, indebitè, etiam cum animarum ſuarum detrimento, retineant, ad prohibitum atque damnatum remedium confugientes, à requiſitione, monitione, & mandato, ac ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis, nulla conſtitutionis Pii prædeceſſoris, hoc expreſſe vetantis habita ratione, ad futurum Concilium, temerè, ut accepimus, provocarunt.

Bentivoli etiam Bononiæ occupatores, itidem appellarunt.

§. 3. Prout etiam perditionis filii, quondam Joannes Bentivolus, & ejus nati, cùm eos à tyrannica oppreſſione dilectæ civitatis noſtræ Bononiæ expellere decreviſſemus, damnabiliter feciſſe dicuntur, videlicet ad futurum Concilium prædictum appellaſſe & provocaſſe.

Et nonnulli prætendunt non contravenire, ſi actuali appellationi & ſcilicet pluræ ſe non immiſcent.

§. 4. Nos igitur quàm deteſtanda ſit perverſitas attendentes, qui propriis innixi commodis, & nefariis cupiditatibus mancipati, ſalubria decreta Patrum & ſuperiorum juſſa ſpernentes, inconſutilem Chriſti tunicam ſcindere, ac etiam ſciſſionis cauſam habere contendunt, & Eccleſiæ unitatem dividere, prædictæ ſanctæ Sedis Apoſtolicæ principatum tollere, & contra tot Sanctorum Patrum, & ſacrorum Conciliorum decreta, temerè & damnabiliter, magna audacia venire non erubeſcunt, & contrafacere non verentur, aſſerentes inter cætera, conſulentes, perſuadentes, determinantes, ſeu determinationi hujuſmodi intereſſentes, ſola conſilii præſtatione ſeu perſuaſione, deliberatione, aut determinatione, quòd aliquibus caſibus à Romano Pontifice, ſeu ejus ſententia, vel decreto, ad futurum Concilium generale appellari poſſit, dicta Pii prædeceſſoris conſtitutione non ligari,

niſi in ipſa actuali appellatione, & illius interpoſitione, vel ſcripturæ compoſitione ſe immiſcuerint, de cætero tali aſſertione ſe excuſare, ac tale quid in poſterùm præſumere impunè valeant, opportunam tàm immani & periculoſo morbo medelam adhibere volentes.

Hic ideò Pont. hanc dubitationem ſubmovet Pii II. Bullam extendit, & ejus defectus omnes ſupplet.

§. 5. Hac generali & in perpetuum valitura conſtitutione, ex certa noſtra ſcientia, & poteſtatis plenitudine, de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium conſilio promulgata, ſancimus, conſtitutionem Pii prædeceſſoris præfatam, tàm citra quàm ultra montes, & in ultramontanis partibus, quoad omnes, tàm eccleſiaſticas quàm ſæculares perſonas, etiam Regali dignitate, ac Cardinalatus honore fulgentes, capitula, univerſitates, communitates & collegia, congregationes & ſynodos, ac parlamenta, valuiſſe, valere & perpetuò valituram declaramus, cum ſuppletione ſolemnitatis cujuslibet, etiam publicationis omiſſæ (cujus in illa edenda vel publicanda defectus prætendi poſſet, quæ juxta illam fieri requirebatur) eámque ex prætetito, nunc & in poſterùm inviolabiliter obſervari mandamus, ipſius violatores, cujuſcumque dignitatis exiſtant, pœnis & cenſuris in eadem expreſſis, quocumque tempore ſubjacere ſtatuentes, contraria conſuetudine, ſeu potiùs corruptela non obſtante.

Alias addit pœnas.

§. 6. Decernentes & declarantes ultra pœnas impoſitas (quas ipſo facto dictos violatores & contravenientes incurrere volumus) ipſos & eorum quemlibet, pro veris & indubitatis ſchiſmaticis, & inconſútilis tunicæ Domini noſtri JESU CHRISTI violatoribus & diſſipatoribus, ac de Catholica fide malè ſentientibus, habendos & reputandos, pœníſque canonicis & legalibus contra tales impoſitis, ſubjacere, & cum Dathan & Abiron partem & damnationem habere, ipſáſque etiam pœnas & earum quamlibet omnes illos incurrere volumus, cujuſcumque conditionis exiſtant, & gradus prærogativa fulgeant, qui in Senatu, conſiliis, parlamentis, congregationibus etiam ſynodalibus & provincialibus, vel aliàs quomodolibet, tacitè vel expreſſè, voce vel ſcripto, per ſe vel alium (cujuſcumque timoris vel reverentiæ velamine, vel prætenſa excuſatione, & ſuperioris mandato non obſtantibus) decreverint, conſuluerint ſeu deliberaverint, vel aliorum dicta approbaverint, conſilium aut vocem dederint, ut ad futurum univerſale Concilium, à nobis vel ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, contra prædictam conſtitutionem appellare liceat, poſſit vel debeat, dictas pœnas ad ipſos & eorum quemlibet contravenientem in præmiſſis, tenore præſentium extendentes, & locum habere declarantes, omni ambiguitate ceſſante.

Venetorum & aliorum appellationes nullas eſſe declarat.

§. 7. Et nihilominùs provocationes & appellationes, tàm per Leonardum Ducem, Rogatos, Conſilium & commune Venetiarum factas hujuſmodi, quàm per quoſcumque alios prædictos pro tempore faciendas, & inde ſecuta quæcumque (utpote contra Pii prædictam ac præſentem conſtitutionem attentatas) nullas, prout ſunt, & invalidas; nulliúſque roboris vel momenti fuiſſe, & pro tempore fore, auctoritate, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, ſtatuimus, decernimus & declaramus, ac pro potiori cautela, caſſamus & annullamus.

Loca ad quæ contravenientes declinant interdicto ſupponit.

§. 8. Et ultrà ſupradictas pœnas (quas contra conſtitutionis hujuſmodi violatores in ſuo robore permanere decernimus) loca quæcumque, ad quæ violatores ipſos declinare, & in quibus ſcienter ſtare permitti contigerit, eccleſiaſtico ſupponimus interdicto, decernentes illud, quamdiù ipſi violatores inibi ſcienter ſteterint, ut præfertur, & per triduum poſt eorum inde diſceſſum, firmiter obſervari. Ac præſentes literas in quinterno Cancellariæ etiam deſcribi mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ ſanctionis, declarationis, mandati, ſtatuti, decreti, voluntatis, extenſionis, caſſationis, annullationis, & ſuppoſitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 6 die 1. Julii.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo nono, Calendis Julii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXIII.

Facultates & privilegia Commiſſariorum Fabricæ Sancti Petri Principis Apoſtolorum de Urbe.

Moderationem eorum attende in conſtitutionibus hic in Apoſtillis indicatis, & omninò in conſt. 5. Clem. VII. Admonet. ubi notabo, hìc infrà fol. 643.

Edita An. D 1510.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Univerſis Chriſtifidelibus præſentes literas inſpecturis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Petrus Apoſtolorum Princeps eſt.

Liquet omnibus Chriſtianæ fidei cultoribus, beatum Petrum ab ipſo Salvatore noſtro Domino JESU CHRISTO Apoſtolorum principem fuiſſe conſtitutum, eique ligandi atque ſolvendi animas cœleſti privilegio traditam eſſe poteſtatem, cùm ei dicitur, Tu es Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, & tibi dabo claves regni Cœlorum, & quodcumque ligaveris ſuper terram, erit ligatum & in cœlis, & quodcumque ſolveris ſuper terram, erit ſolutum & in cœlis.

Hic ideò Pont. ejus ſucceſſor volens S. Petr Baſilicam in Urbe, magnificentius reædificare.

§. 1. Unde nos qui licet imparibus meritis ejuſdem cœlorum clavigeri ſucceſſores ſumus, & ejus loco in ſancta Dei Eccleſia reſidemus, conſiderantes quod diffuſis per orbem terrarum Eccleſiis, ex injuncto nobis à Deo Apoſtolatus officio providere teneamur, ut Eccleſiæ ipſæ quæ domus Dei ſunt in ſuis ſtructuris & ædificiis non ſolùm conſerventur, ſed etiam, ſi opus fuerit, reparentur, circa tamen Baſilicam de Urbe ipſius Petri principis Apoſtolorum, majorem curam & diligentiam adhibere nos convenit, ut ſicut ipſe Beatus Petrus ab ipſo Salvatore noſtro Princeps Apoſtolorum eſt conſtitutus, ita etiam ipſius Baſilica quæ non parva reparatione indiget inter cæteras Urbis & Orbis Eccleſias, congruentibus ac etiam neceſſariis ædificiis reædificetur, conſtruatur & amplietur, ac reædificata, conſtructa & ampliata conſervetur.

Pro ſubventione Fabricæ, his qui infrà annum operam, vel pecuniam darent vel promitterent, conceſſit facultatem.

§. 2. Et cùm nuper ex præmiſſis & certis aliis rationabilibus cauſis, juxta noſtri cordis deſiderium ad dictæ Baſilicæ reſtaurationem manus operarias appoſuiſſemus, cognoſcentes fabricam hujuſmodi abſque piis & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perduci non poſſe, per quaſdam primò univerſis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, qui infrà annum à die publicationis earumdem computandum, in capſa ad ſi in dicta Baſilica collocanda per ſeipſos mitterent, vel per alios mitti & poni facerent, tantum quantum eorum pia devotio eis dictaret in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipſum convertendis, vel circa opus ſe perſonaliter exercerent, ſeu bonæ memoriæ Henrico Archiepiſcopo Tarentino generali Theſaurario noſtro, ſe ad piè erogandum aliquid ad opus ipſum juxta eorum piam devotionem efficaciter obligarent.

Confeſſorem eligendi, qui certis tunc expreſſis caſibus eos abſolveret.

§. 3. Ut idoneum poſſent eligere confeſſorem, qui eos à certis tunc expreſſis caſibus abſolvere, & ſuper certis etiam tunc expreſſis in foro conſcientiæ duntaxat diſpenſare poſſet, conceſſimus facultatem.

§. 4.

Polteà, ut, hujus conceſſionis, etiam Ultramontani participes eſſent, d. annum ad ejus beneplacitum prorogavit, & Commiſſarium in illis partibus deputavit, ad colligendas dictas eleemoſynas.

§. 4. Et deinde providè attendentes, difficile fore prædictas infrà annum à die illarum publicationis ad notitiam Chriſtifidelium ultrà montes conſiſtentium, pervenite poſſe, ipſas per alias noſtras literas, ad noſtrum beneplacitum prorogavimus, & cunctorum Chriſtifidelium ſalutem, præcipuè illorum qui in vigintiquinque provinciis, in quibus Vic. generalibus Ordinis fratrum Minimorum de obſervantia nuncupatorum citra montes exiſtit, juxta motem dicti Ordinis numerandis, & ſub quibus etiam tuta Italia, Sicilia ultra Pharum, Corſica, Creta, Cyprus, Rhodus, uſque ad Hieroſolymam, Dalmatia, Croatia, Boſnia, Ungaria, Auſtria, Bohemia, & Polonia, ac Inſulæ maris mediterranei continentur, degunt, affectantes, ac conſiderantes, quòd licet Chriſtifideles hujuſmodi in dictis provinciis & inſulis habitantes, devotè cuperent dictarum indulgentiarum pro dicta Fabrica conceſſarum participes fieri, tamen quoniam ob locorum diſtantiam perſonaliter ad dictam Fabricam ſe conferendi, aut per alium pias eleemoſynas, pro hujuſmodi Fabrica in dictam capſam tranſmittendi omnimodam commoditatem non habeant, paternæ animarum ſuarum ſaluti, & dictæ Fabricæ opportunæ ſubventioni conſulere cupientes, exemplo ipſius Salvatoris noſtri, qui ad diverſas mundi partes, ad prædicandum Sanctum Evangelium, ut animas Patri lucriſaceret, ſuos Apoſtolos miſit, quantum ex alto conceditur, Univerſis ejuſdem Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis & præeminentiæ exiſterent, etiam Eccleſiaſticis religioſis, ac aliis ſæcularibus, per univerſas provincias & inſulas prædictas conſtitutis, verè pœnitentibus & confeſſis, qui infra annum, & deinde ad beneplacitum noſtrum, à publicatione priorum literarum noſtrarum prædictarum in dictis provinciis & inſulis facienda computandum, Eccleſias in dictis provinciis & inſulis, quas quondam Hieronymus de Torniello, Ordinis fratrum Minorum de obſervantia nuncupatorum, profeſſor tunc in humanis agens, & qui dicti Ordinis Vic. generalis citramontanus tunc exiſtebat, & cui propter vitæ integritatem curam indulgentiarum prædictarum in dictis provinciis & inſulis ſingulariter commiſimus, & quem ad hæc, ac infraſcripta & alia tunc expreſſa peragenda, in dictis provinciis & inſulis, noſtrum & Apoſt. Sedis Nuncium & Commiſſarium ad dictum annum & beneplacitum fecimus, conſtituimus, & deputavimus, nominaret juxta ejuſdem Nuncii & Commiſſarii, ſeu deputandi & deputandorum, aut ſubdelegandorum ab eo, providam ordinationem ſuper hoc faciendam devotè viſitarent, & in capſis ad hoc in ſubſidium dictæ fabricæ, per Nuncium, ſeu Commiſſarium, aut deputandum vel ſubdelegandum prædictos, deputandis, juxta Nuncii & Commiſſarii, ac deputandorum vel ſubdelegandorum prædictorum, ordinationem & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter ponerent, peccatorum remiſſiones, & alia ſpiritualia dona ad animarum ſuarum ſalutem conſequendam conceſſimus & indulſimus, prout in ſingulis literis prædictis, quarum tenores, ac facultates in præmiſſis eidem Hierunymo, etiam in forma brevis conceſſas, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis plenius continetur.

Quo Commiſſario vita functo.

§. 5. Cùm autem dictus Hieronymus vita functus, & deputati ab eo in præmiſſis fidelem & ſolicitam diligentiam & curam adhibuerint, & plenè eidem Fabricæ dictæ Baſilicæ proviſum non exiſtit, ex piis fidelium ſubventionibus pro præmiſſis piè erogatis ſatisfactum non ſit, neque ſatisfieri poſſit, propter ipſius Fabricæ quodammodo intolerabilem impenſam propterea neceſſariam, ſed ſint eorumdem & aliorum Chriſtifidelium pia ſuffragia plurimùm opportuna.

Hic idem Pont. alium Commiſſarium deputat cum eiſdem facultatibus.

§. 6. Nos cupientes prout nobis, & inter cætera noſtra deſiderabilia cordi eſt prædictæ Baſilicæ fabricam ad debitam perfectionem deduci, & de fidelitate, diligentia & ſolicitudine in præmiſſis dilecti filii Franciſci Zeni de Mediolanu, d. Ordinis fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum profeſſoris, & provinciarum citramontan. dicti Ord. ſecundùm illius Ordinem Vicarii generalis, propter cujus bonitatem & experientiam rerum in Domino plurimùm confidentes, ipſum in dictis provinciis & inſulis indulgentiarum hujuſmodi noſtrum & Apoſtolicæ Sedis Nuncium & Commiſſarium cum omnibus & ſingulis facultatibus & auctoritatibus, & etiam inhibendi quibuſvis quæſtuariis, aliàs eidem Hieronymo quoad præmiſſa, etiam per literas noſtras in forma brevis, etiam ultrà in præſentibus contentas facultates auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus, ipſáſque & omnes & ſingulas facultates eidem Hieronymo, & ab eo ſubdelegatis Commiſſariis in præmiſſis quomodolibet conceſſas, præfatu Franciſco Zeno Vicario generali, ejúſque ſubdelegandis Commiſſariis concedimus.

Eleemoſynáſque elargientibus, plenariam peccatorum remiſſionem concedit.

§. 7. Et nihilominùs univerſis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, tàm ſæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum & inſularum prædictarum, qui juxta ejuſdem Franciſci Zeni Commiſſarii & Nuncii aut deputati, ſeu ſubdelegati, aut deputandorum ſeu ſubdelegandorum, ad eorumdem providam ordinationem ſuper hoc faciendam in capſis ad hoc in ſubſidium d. Fabricæ per nuncium & Commiſſarium, ſeu deputandum vel deputandos, aut ſubdelegandum vel ſubdelegandos ab eis deputandis, juxta Nuncii & Commiſſarii, ac deputandorum & ſubdelegandorum prædictorum ordinationem & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter poſuerint, pleniſſimam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem conſequantur.

Tu ſcias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ ſunt manus adjutrices, fuiſſe revocatas à Pio V. in ejus conſt. 30. Et ſi dominici. in Tom. 2.

Licentiámq; eligendi confeſſorem qui abſolvat &c. eiſdem impartitur.

§. 8. Et qui cùm præfatis Commiſſario, ſeu delegandis & ſubdelegandis prædictis convenerint, ut idoneum poſſint eligere confeſſorem, presbyter ſæcularem vel cujuſvis Ordinis, etiam mendicantium regularem, qui eorum confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eligentem delictis & exceſſibus, ac peccatis quibuſlibet, quantumcumque gravibus & enormibus etiam Sedi Apoſt. reſervatis caſibus, ac cenſuris Eccleſiaſticis, etiam ab homine ad alicujus inſtantiam latis, de conſenſu partium, etiam ratione interdicti incurſis, & quarum abſolutio dictæ Sedi eſſet reſervata (præterquàm machinationis in perſonam Summi Pontificis, occiſionis Epiſcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falſificationis Bullarum, & literarum Apoſtolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac ſententiarum & cenſurarum occaſione Aluminum Tulphæ noſtræ, ac de partibus infidelium, ad fideles contra prohibitionem noſtram delatorum) incurſarum ſemel in vita, & in non reſervatis caſibus, totiens quotiens id petierint, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remiſſionem impendere, ac pœnitentiam ſalutarem injungere, & Euchariſtiæ Sacramentum, præterquàm in die Paſchatis, & in mortis articulo aliis anni temporibus miniſtrare, necnon per eos emiſſa vota quæcumque (ultramarino, ingreſſu religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cum ſimoniæ in ordinibus vel beneficiis commiſſæ labe pollutis, ad ipſum opus contribuentibus, ſuper irregularitate ſi quam cenſuris hujuſmodi ligati, Miſſas & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebrando, aut aliàs divinis ſe immiſcendo, ſeu aliàs quomodolibet, etiam beneficia Eccleſiaſtica præmiſſorum occaſione vel aliàs indebitè occupando, præterquàm ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ, contraxerint diſpenſare, eóſque abſolvere, omnémque inhabilitatis

Revocationem vide in conſt. 61. Pii IV. de commiſſo, & Clem. VIII. conſtit. 125. Quæcumq; in Tom. 3.

& in-

& inſamiæ maculam ſive notam ex his provenientem abolere. Et ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, ac ſi acquiſita beneficia Eccleſiaſtica, qoæ ex tunc eis de novo collocata cenſeantur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omiſſionis hotarum canonicarum & divinorum officiotum, facta aliqua compoſitione cum eis concedere.

Facultatem dat eidem Commiſſario componendi ſuper malè ablatis incertis, vel prave quæſitis.

§. 9. Necnon ſuper malè ablatis incertis, vel per uſurariam pravitatem quæſitis, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorſiſſet, & quæ ipſe requiſitus uſuras reſtituere paratus oon eſſet.

Debitis Eccleſiæ cui Romana ſuccedet Eccleſia.

§. 10. Vel alicui privatæ Eccleſiæ deberentur, in quibus tamen Rom. Eccleſia de jure communi ſuccedere poſſet.

Reſtituendis ei, cujus perſona ignorator, vel dubia eſt.

§. 11. Ut etiam bonis quæ ad alicujus manus perveniſſent, & illa habentes quibus reſtitui deberent ignoraverint, vel dubitaverint, quamquam malè ablata per eos non exiſtant, ſeu illa ad eos pervenerint.

Legatis, locis, vel perſonis incertis.

§. 12. Et ſimiliter de his quæ pauperibus & aliis piis locis, in genere, & abſque ulla ſpeciali determinatione, & propriis nominibus perſonarum non expreſſis, relicta forent, tàm pro præterito quàm pro futuro temporibus, componere, ita ut ſoluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commiſſario ſeu deputando vel ſubdelegando ab eo dumtaxat, in capſis ipſis ponenda, à reliquorum ſic relictorum & malè ablatorum, ac per uſurariam pravitatem extortorum, ſeu quæ ad eos aliàs pervenerint, & cui ea reſtituere debeant, dubitant, vel ignorant, ut præfertur, reſtitutione abſoluti exiſtant, & ultrà reſtituere minimè teneantur, eis concedere.

Inexactis ante publicationem Bullæ, etiam Ordinariis donatis, &c.

§. 13. Ac illa, qoæ ante publicationem dictarum noſtrarum indolgentiarum inexacta, etiam ſi illa Ordinariis, pro ipſis tamen incertis qooquo modo, relicta, donata, & quæ eis quovis modo obvenerint, necnon quæ ab ipſis Ordinariis, vel eorum nomine poſt ipſam publicationem exacta, & eis quoquo modo ſoluta, ac etiam quæ ante ipſam publicationem pto ipſis incertis, aut incertis perſonis & locis, non debeantur, ſed poſt publicatiooem prædictam deberi cœperunt, etiam ſi ea Ordinariis, ot præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquàm eis indebita per ipſum Commiſſarium, & delegandos ac ſubdelegandos ab ipſo, nomine dictæ Fabricæ liberè exigi ac experi, & aſſequi poſſe, & debere, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis ac pœnis pecuniariis, aliiſque juris remediis opportunis; invocatn etiam ad hoc ſi opus foerit, auxilio brachii ſæcularis.

Facultatem eidem Commiſſario concedit diſpenſandi in multis caſibus. Sed recordare quod hujuſmodi facultates revocatæ ſunt, ut proximè adnotavi.

§. 14. Ac quoſcumque qui ante ætatem legitimam ad ſacros etiam presbyteratus ordines, abſque aliqua diſpenſarione ſe promoveri ſecerunt, & in ſuſceptis ordioibus, etiam miniſtrarunt, ac qui ex qoavis licita aut illicita cognatione proveniente affinitate & conſanguinitate, aut cognatione, carnali vel ſpiritoali, inter levatum & levantem, excepto ſimplici aut multiplici gradu, ac qooſcumque, qui publicè honeſtatis juſtitiæ impedimento, ſeu aliàs quomodolibet impediti, matrimonium, ſcienter vel ignoranter, in quarto vel tertio, ac per copulam ſornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxiſſent, & carnali copula conſumaſſent, ſi impedimeotum hujuſmodi in judicium deductum non fuerit, vel ſcandalum generare non poſſit, ab exceſſu hujuſmodi, ac excommunicatinnis ſententia, quam propterea incurriſſent, injuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, quæ ad ſabricam hujuſmodi dirigatur, & quòd de cætero talia non committant, oec committentibus præſtent auxilium, conſilium, vel favorem, & alia quæ de jure fuerit injungenda abſolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo ſic contracto ſimiliter remanere, liberè & licitè valeant, prolem ſuſceptam ex hujuſmodi matrimonio ſi qua ſit, & ſuſcipiendam, legitimam decernendo, in ſoro conſcientiæ dumtaxat, quoad alios, quàm qunad illos, qui in tertio vel quarto conſaoguinitatis gradu exiſtente, matrimonium contraxerunt, ut præfertur, quos in utroque foro abſolvi, & matrimonium de novo etiam publicè contrahere poſſe volumus; & com eiſdem promotis ſuper irregularitate, quam etiam in dictis ordioibus miniſtrare poſſiot, diſpenſare.

Compellendique cum occupatoribus bonorum Eccleſiaſticorum aut beneficiorum.

§. 15. Ac cum qoibuſcumque qui bona Eccleſiarum, monaſteriorum, & Eccleſiaſticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus ad illorum reſtitutionem compelli non poſſent, etiam ſi per eos probari poſſet.

Relictis pro male ablatis, vel piis locis aut perſonis incertis, vel ignoratis, vel bonis reſtituendis ei cui receptio non competit.

§. 16. Et bona omnia, ac quæcumque legata & aliàs qunmodolibet, etiam hæreditatis titulo pro malè ablatia reſtitutione relicta hactenùs, & quæ relinqui & largiri contigerit in futurum, durante deputatione Nuncii & Commiſſarii per præſentes facta, in quibuſcumque teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibua per qunſcumque, & ubicumque factis, & quæ durante hujuſmodi deputatione fient quibuſcumque incertis Eccleſiis, & piis locis aut perſonis ſimiliter incertis vel abſentibus, taliter quòd propter ipſorum abſentiam merita ab eis notitia haberi non poſſet. Ac etiam quæ reſtitutioni ſubjacerent, ſed in eis vel ad eas perſonas quibus illæ fieri deberent, receptio non competeret.

Relictis pro redemptione captivorum vel propterea debitis.

§. 17. Necnon qoæcumque in teſtamentis, donationibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, pro Redemptione captivorum, etiam ſi B. Mariæ de Mercede, & S. Trinitatis Redemptionis captivorum Ordinibus, & Sanctæ Eulaliæ Barchinon. relicta fuerint, ac hæreditates & bona decedentium ab inteſtato clericorum & laicorum, etiam indulto Apoſtolico, aut aliàs ad Redemptionem prædictam captivorum dedicata pertinere deberent, facultate Nuncii & Commiſſarii conceſſa hujuſmodi durante.

Rebus exponendis in conviviis, ac publicis ſpectaculis, tempore feſtivitatum.

§. 18. Necnon omnes & ſingulas pecunias, & res alias quæ in praodiis & conviviis, ac publicis ſpectaculis, in aliquibus celebritatibus, ex voto, & ſtatutn, ſeu conſuetodine in quibuſvis locis exponi conſueverint, & facultate Nuncii, & Commiſſarii hujuſmodi durante expnni deberent, ad Fabricam hujuſmodi applicamus, & ſub reſtitutione bonorum Eccleſiarum, monaſterinrum & beneficiorum hujuſmodi, competenti recepta portione vel quantitate pro eis in Fabricam hujuſmodi convertenda, ipſos ſic ea tenentes ab ulterinri eorum reſtitutione liberè abſolvere, & quòd illa retinere liberè poſſint in poſterùm eis etiam concedere.

Declarandi etiam dubietates circa præmiſſa exorientes.

§. 19. Ipſéque Nuncius & Commiſſarius, & quibus vices ſuas, in genere vel in ſpecie, duxerit committendum, poſſint dubietates quaſcumque, tàm ſuper qualitate perſonarum, quibus facultas eligendi confeſſorem concedi poſſit, etiam ſi comprehendantur communia Civitatum, Univerſitates, Oppidotum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum ſingulares perſonæ abſolutione à præmiſſis, vel aliquo præmiſſotum, ac diſpenſatione ſuper eis, vel aliquo eorum indigerent, quàm cætera alia dubia decidere, & ſummam peeuniariam pro conſequenda indulgentia hujuſmodi & aliis præmiſſis limitare & taxate.

Dandi facultatem eligendi confeſſorem, & ſuſpendendi piorum locorum indulgentias.

§. 20. Ac ſacultatem eligendi confeſſorem hujuſmodi concedere, ac quaſcumque indulgeotias, tàm à nobis, quàm à prædeceſſoribus noſtris, & à Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus etiam noſtro S. Spiritus in Saxia de Urbe, Otdiois S. Auguſtini, & aliis piis locis, Univerſitatibus, Con-

frater-

Tu recordare quod hæc revocata fuerunt, ut ſuperiùs tibi indicavi.

fraternitatibus cujuſcumque qualitaris & ad quemcumque,uſum, etiam laicorum & clericorum inſtitutis, & ſingularibus perſonis, etiam plenarias io vita, ac quaſcumque facultates quibuſvis perſonis, cujuſcumque dignitatis,etiam Cardinalatus honore aut Legationis fungentibus ſuper prætoiſſis,vel aliquo præmiſſorum hactenùs conceſſas, præterquàm ratione ſuſtentationum pauperum,& miſerabilium perſonarum in Pariſien. & S. Jacobi de Galitia, ac Portugalliæ Regnis hoſpitalibus degentium, quas quoad illorum uſum in provinciis, in quibus dicta hoſpitalia reſpectivè ſita ſunt,ſecundùm Cancellariæ noſtræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare volumus, ac expeditionis contra Turcas & Hæreticos conceſſis, etiam quaſcumque clauſulas præſervarivas adverſus revocationes & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, quando & quotiens, & ad quod tempus Nuncio & Commiſſario præſato, vel deputandis, vel ſubdelegandis ab eo videbitur opportunum ſuſpendere; quas omnes & ſingulas nos præſentibus ad dictum beneplacitum noſtrum ſuſpendimus, & ſuſpenſas fore decernimus & declaramus. Prohibentes omninò quæſtas quaſcumque illarum occaſionefieri ſolitas.

Inhibitio contra quoſcumque d. Commiſſarii perturbatores. & alii quæſtionibus licentiam dantes.
Ad hoc vide quæ ſuprà proximè tibi dixi.

§. 21. Ac mandantes univerſis & ſingulis locorum ordinariis Abbatibus, & aliis cujuſcumque dignitaris, ſtatus, gradus, ordinis, & condioonis, vel præeminentiæ exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipſo facto incurrendis, ne publicationem & prædicationem dictarum noſtrarum indulgentiarum, & ſuſpenſiones aliarum hujuſmodi io eorumEccleſiis, civitatibus, diœceſibus, ubi & quoties opus fuerit faciendam impedire, & aliquid prætextu publicationis petere, & eriam à ſponte offerentibus recipere & exigere, aut in præmiſſis vel circa ea fraudem aut dolum committere,neque procurantes hujuſmodi indulgentiarum participes fieri, & ſua pia ſuffragia erogareab hujuſmodi eorum propoſito,in toto vel in parte, directè vel indirectè, tacitè vel expreſſe retardare,aut per ſe vel eorum vicarios vel officiales licentiam faciendi quæſtas,aliquibus quæſtoribus alicujus Ordinis, vel Religionis, aut fraternitarum, vel hoſpitalium, aut quomodolibet deputatis, verbo vel in ſcriptis concedere. Quinimò quæſtores, omnes & ſingulos quos in eorum juriſdictione repererint,cum eorum rebus & bonis quæ dictæ Fabricæ applicata eſſe decernimus, & ad Cameram Apoſtolicam fideliter deferri mandamus, retinere valeant,nec modo aliquo audeant aut præſumant, per ſe vel alium, diſpenſatos, aur illos cum quibus præſentium vigore ab ipſo Commiſſario, vel delegandis aut ſubdelegandis prædictis contingerit diſpeoſari,moleſtare,vel impedire,aut pœnas aliquas pro caſu in quo, nt præſertur, diſpenſatum fuerit ex ſtatuto, vel ex conſuetudine exigere. Quæſtoribus verò ſuprà nominatis ſub ſimilibus pœnis inhibemus, ne quæſtas modo aliquo facere præſumant, nevè bona ipſorum, per præfatum Commiſſarium, aut delegatos vel ſubdelegatos, etiam vigore aliarum literarum noſtrarum eorum exigentibus demeritis arreſtata, applicata & à prædicta Fabrica vendira,ſibi modu aliquo veodicare, vel ab emptoribus vel detentotibus, aut Commiſſario delegatis vel ſubdelegatis prædictis repetere. Ac ſub ſimilibus ſeutentia & pœna mandamus quibuſcumque prædicatoribus verbi Dei,quorumcumque Ordinum,etiam mendicanrium, nt requiſiti à præfato Commiſſario, vel delegandis vel ſubdelegandis ab eo præſatos Chriſtifideles ad contribuendũ dictæ Fabricæ exhortentur, & à præmiſſis Commiſſatio, vel delegandis, aut ſubdelegandis præfatis admoniti, à prædicationibus, diebus quibus dictæ indulgentiæ & ſuſpenſiones ab ipſis, vel die ipſorum commiſſione publicantur abſtineant.

Facultas d. Commiſſarii alios ſub-delegandi &c.
Repeto advertenda eſſe, quæ ſuperiùs tibi indicavi.

§. 22. Liceátque nihilominùs Commiſſario, & delegandis ant ſubdelegandis prædictis, præmiſſa omnia & ſingula, etiam omoibus & ſingulis prædictis ſub eiſdem pœnis, totiens quotiens eis, vel eorum alicui viſum fuerit opportunum mandare & injungere, necnon juramenta quæcumque à quibuſvis laicis utriuſque ſexus, de ſtando in aliqua ſocietate, fraternitate, vel numero perſonarum, & de ſolvendo ratam aliquam, in perpetuum vel ad tempus occaſione fraternitatis, ſocietatis, & numeri ratione dictarum indulgentiarum, privilegiorum, & quæſtarum quomodolibet præſtita relaxare, & eoſdem ab illis abſolvere. Contradictores quoslibet & rebelles, etiam per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris opportuna remedia, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, compeſcere & compellere, & proceſſiones publicè ad effectum præmiſſum fieri, & populum pro hujuſmodi operibus peragendis ad ſonum campanæ convocari facere, & a cenſuris & pœnis prædictis ſatisfactione prævia abſolvere, & illas remittere, ac ſuſpenſiones hujuſmodi indulgentiarum relaxare. Quòdque etiam tranſumptis & confeſſionalibus in dictis provinciis, inſulis & finibus, quibuſvis perſonis per præfatum Nuncium & Commiſſarium, vel deputandos aut ſubdelegandos ab eo ſubſcriptis, & ſuo ſigillo dumtaxat munitis fides adhibeatur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, licentiam & facultatem concedimus, atque vulumus & mandamus.

Declaratio, quòd prædictæ Indulgentiæ ſuffragentur animabus in purgatorio exiſtentibus.
Recordare iterum quòd ut ſuperiùs dixi ſunt revocata.

§. 23. Et ut animarum ſaluseo votiùs procuretur, quò magis aliorum egent ſuffragiis, & quò minus ſibi ipſis proficere valeant, auctoritate præfata, de theſauro & Matris Eccleſiæ animabus in purgatorio exiſtentibus, quæ per charitatem ab hac luce Chriſto unitæ deceſſerunt, & quæ dum viverent ſibi, ut hujuſmodi indulgeotia ſuffragaretur meruerunt, paterno compatientes affectu, quantum cumDeo poſſumus ſuccurrere cupientes, de divina miſericordia, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, volumus & concedimus, ut ſi qui parentes, amici, aut cæteri Chriſtifideles pietate commoti, pro ipſis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum eiſdem ſecundùm divinam juſtitiam debitarum retentis, durante commiſſione Nuncii & Commiſſarii ad onus Fabricæ hujuſmodi aliquam eleemoſynam juxta Nundi & Commiſſarii, ac deputandi & ſubdelegandi ab eo quibus vices ſuas commiſerint ordinationem, erogaverint, ipſa pleniſſima indulgentia, per modum ſuffragii animabus ipſis in purgarorio exiſtentibus, pro quibus dictam eleemoſynam piè erogaverint, ut præfertur, pro pœnarum relaxatione ſuffragetur. Ac omnes & ſingulos Chriſtifideles utriuſque ſexus, tàm Eccleſiaſtici quàm regulares & ſæculares de ſimilis poteſtatis plenitudine & liberalitate, qui manus adjutrices ad opus Fabricæ hujuſmodi porrexerint, ac omnes & ſingulos eorumdem parentes defunctos benefactores, qui cum charitate deceſſerunt, in omnibus precibus, ſuffragiis, eleemoſynis, jejuniis, orationibus, miſſis, horis canonicis, diſciplinis, peregrinationibus & cæteris omnibus ſpiritualibus bonis quæ fiunt & fieri poterunt in tota univerſali ſacroſancta Eccleſia militanre, & omnibus membris ejuſdem, participes io perpetuum fiant.

Derogatio contrariorum.

§. 24. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, &c. Verùm quia difficile foret, &c. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam, &c. Si quis autem hoc attentare &c.

Dat. P. An. 7. die 11. Jan.

Dat. Romæ die undecima Jannarii, Pontificatus Noſtri Auno ſeptimo.

XXIV.

Homicidæ & aliorum rei criminum, quorum pœna in Provincia Marchiæ eſſet capitalis vel ſanguinis, noo audiantur, niſi priùs in carceribus conſtituti. Et homicidæ attingentes annum xx. pro majoribus xxv. habeantur.

Hac Bulla in prima ejus parte, extenſa eſt ad omnes cauſas, in quibus venit inſligenda pœna corporis afflictiva, & tam ad condemnatos quam ad condemnandos in toto Statu Eccleſiaſtico, ut infrà in Pii IV. conſt. 52. Et ſi cuncta, in Tom. 2. fol. 71. ac Pii V. conſtit. 40. Licèt aliàs. Quo verò ad ſecundam partem, fuit ampliata ad attingentes annum xv. ut in d. conſt. Pii IV. qua loquitur contrà condemnatos in contumaciam. Et à Sixto V. pariter fuit extenſa ad fautores bannitorum in ſua conſt. 6. Hoc noſtri, ubi plenè dicam in Tomo 2.

Edita An. D. 1510.

JULIUS EPISCOPUS, *&c.*

Venerabili Fratri Antonio Flores Archiepiſcopo Avinion. Provinciæ noſtræ Marchiæ Gubernatori. Venerabilis frater, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus conſtit.

Fide digna relatione nuper percepimus, multa homicidia ab octo præcipuè annis citrà, in iſta noſtra Provincia Marchiæ Anconitanæ perpetrata ex eo præſertim, quod ipſi tàm atrocis criminis rei, per procuratores defendi ſolent, & plerumque ſubdolis cavillationibus abſolvi, quòd etiam tàm à nobis, quàm ab anteceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, per commentitias & minùs veras narrationes, ac etiam ſub prætextu obtentæ pacis, literas in forma Brevis per Cancellariam, & abſolutionem ſententiarum, ac proceſſuum deſuper habitorum impetraverunt. Quo exemplo plerique ad hujuſmodi homicidia perpetranda prócliviores redduntur, adeò ut non tantùm in privatos, & inimicos homines, ſed in fratres, & alios propinquos, Prætores, & Officiales populorum, & (quod non minùs grave eſt) à ſacerdotibus manus impias non abſtinent.

Delati in Provincia Marchiæ de crimine cujus pœna ſit capitalis vel ſanguinis, non audiantur extra carceres.

§. 1. Nos igitur, qui eamdem noſtram & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ peculiarem Provinciam paterna charitate proſequimur, ejúſque quietem, & incrementum deſiderantes; attendentes quòd ea facilitate veniæ, frequentiùs hujuſmodi homicidia committuntur, ſalutaréque remedium his rebus adhibere volentes. Hac firma, ſtabili, incommutabili, perpetuóque duratura conſtitutione ſancimus, & decernimus, ut nullus in cauſa criminali, ea qua capitalis, vel ſanguinis, vel alia quævis gravior arbitrio judicis pœna inſligenda eſſet, maximè in cauſa homicidii, per procuratorem, excuſatorem, defenſorem, vel ut quemlibet de populo, quovis pacto admittatur; nec pater pro filio, nec Abbas pro Monacho, nec Prælatus aut dominus pro ſubdito, vel contra, audiatur, niſi reus ſe ipſum priùs in carcere conſtituerit.

Et ex cauſa auditi ſemper ad carceres revocari poſſint.

§. 2. Et ſi fortè Judex aliqua ratione inductus, ad excuſandum rei hujuſmodi abſentiam vel innocentiam, vel aliam ob cauſam, aliquem ex prædictis duxerit admittendum, poſſit in quocumque judicii ſtatu, & inſtantia cauſæ, etiam ad concluſionem deductæ, ac etiam ſi poſt ſententiam reus ſupplicavit, & in carcere conſtitutus innocentiam ſuam pateſacere vellet (niſi fortè extaret Statutum in loco, quòd contumax habeatur pro confeſſo, quo caſu non audiatur niſi ex liquidiſſimis probationibus conſtet Judici, prætenſum reum non commiſiſſe maleficium, ſuper quo habitus fuit pro confeſſo, in fictæ confeſſionis ſtatutariæ) hujuſmodi criminis reum, aut conventum, coram ſe ad comparendum perſonaliter vocare, & tamquàm veritatis conſcium in carceribus audire, quòd ſi fortè venire diſtulerit, proceſſus, & ſententia pro ipſo reo lata & inde ſecuta quæcumque, etiam Fiſco, vel parte non agente (nullius ſint roboris aut momenti, prorſúſque pro infectis habeantur, quinimò reus pœnis juris, & conſtitutionum dictæ Provinciæ, quemadmodum ante proceſſum & ſententiam hujuſmodi erat, ſit obnoxius; quacumque ipſius Provinciæ conſuetudine, quæ corruptela dici rectiùs poteſt, non obſtan. quod ipſum volumus extendi ad cauſas criminales prædictas, tàm in Curia Maceraten. quàm in aliis locorum Provinciæ tribunalibus, in quacumque inſtantia, etiam per appellationem pendentes.

Gratiati de homicidio debere coram Præſide comparere & gratias juſtificare.

Ad hoc vide conſt. 17. Pii IV. Nuper. in Tomo 2. fol. 42.

§. 3. Dictæ præterea conſtitutioni, & ſanctioni adjicimus, quòd ſi quis, à nobis, vel Sede Apoſtolica, vel à Legato de latere pro tempore dictæ Provinciæ, vel Camerario noſtro, homicidii veniam, & remiſſionem, ſententiarum & proceſſuum deſuper habitorum abolitionem, cancellationem, caſſationem, in integrum reſtitutionem, ſeu in primum ſtatum repoſitionem impetraverit, etiamſi in literis ſuper hujuſmodi abſolutione confectis, certæ ſcientiæ, & proprii motus, aut quævis aliæ inſolitæ clauſulæ fuerint; teneantur & debeant literas ipſas, Legato ſeu Gubernatori, ſeu Locumtenen. ſeu Rectori vel cuicumque ipſius Provinciæ Præſidi exhibere; illiſque exhibitis, de earum veritate, vel ſubreptione docere; ipſéque in carceribus, vel in alio loco pro carceribus aſſignan. vel ſuperioris arbitrio datis fidejuſſoribus, vocatis vocandis audiri, de veritate precum docere legitimè, ac narrata in Brevibus, & literis ad gratiam obtinendam, & Principem leniendum, & faciliùs inducen. verificare & ſuper ſubreptione, vel obreptione impetratæ gratiæ, in judicio ſtare. Quibus non obſervatis, vel in probatione deficientibus, veniam, remiſſionem ſententiarum, & proceſſum deſuper habitorum abolitionem, & cancellationem, & caſſationem, reſtitutionem in integrum, ſeu in priſtinum repoſitionem, pro nullis, nulliuſque ſtabilimenti habendas eſſe, reóſque ipſos juris, dictarúmque conſtitutionum pœnis adſtrictos remanere volumus, & mandamus, dictis obtentis gratiis, & Brevibus non obſtan. Et non ſolùm remiſſiones deinceps facien. ſed etiam literas Apoſtolicas, in forma Brevis, aut aliàs jam obtentas, quæ nondum effectum cancellationis, & caſſationis ſortitæ fuerint, ſub eadem forma & præſenti conſtitutione noſtra pariter comprehendi.

Homicida attingens annum 22. habetur pro majore.

Tu amplia ut in rub.

§. 4. Statuimus inſuper quòd nec ætas minor annis 25. homicidas ipſos excuſet, & homicida ſic delinquens, qui 22. annum ſuæ ætatis attigerit, habeatur, & reputetur pro majori in omnibus præmiſſis delictis. Nec propterea pœnis juris & conſtitutionum, vel ſtatutorum eximantur vel liberentur, nec apud Judicem minoris ætatis hujuſmodi conſideratio alicujus ſit momenti. Decernentes irritum, & inane quicquid contra præmiſſa, ſeu eorum aliquod attentabitur, vel quicquid, etiam à de latere Legato, ſeu quovis alio dictæ Provinciæ Rectore, in derogationem, modificationem, vel quamlibet aliam diſpenſationem omnium & ſingulorum præmiſſorum, in poſterùm contigerit attentari, ſine noſtra expreſſa licentia, quæ in ſcriptis oſtendi poſſit. Nec literas Apoſtolicas à nobis vel Sede Apoſtolica prædicatas pro tempore conceden. contra præmiſſa aut eorum aliquod, cuiquam ſuffragari volumus, niſi per trinas literas interpellare emanatas, huic noſtræ conſtitutioni in ſpecie, de verbo ad verbum, & ſpecialiter fuerit derogatum, illáſque contra mentem noſtram, & dictæ Sedis fore conceſſas, ex nunc, prout ex tunc declaramus.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, & ſtatutis, etiam comprehenſis in volumine Conſtitutionum, bon. mem. Ægidii Cardinalis Sabinen. dictæ Provinciæ Legati. De procuratoribus etiam in criminali cauſa admitten. vel non à dicta Sede confirmatis, de quorum tenore, ſpecifica, & individua, ſpecialis, ac de verbo ad verbum mentio habenda eſſet, cæteriſque in contrarium facien. non obſtantibus quibuſcumque.

Juſſio publicandi hanc Bullam.

§. 6. Poſtremò, ut hujuſmodi noſtræ conſtitutionis, decreti, & voluntatis nulla deinceps allegare poſſit

igno-

ignorantia, volumus has noſtras literas per totam ipſam provinciam publicari, eáſque inter alias ipſius Provinciæ Conſtitutiones, locorúmque ſtatuta conſcribi, & in earum Conſtitutionum volumine redigi, prout tibi ut ab ipſis publicari, conſcribi, redigique facias, committimus, & mandamus; aliis legibus Apoſtolicis, & dictæ Provinciæ Conſtitutionibus, & ſanctionibus contra homicidas, eorúmque receptatores, & defenſores editis, quibus nihil intendimus derogare, in ſuo robore permanſuris.

Dat. P. An. 8. die 29. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo Piſcatoris, die vigeſimanona Decembris, milleſimo quingenteſimo decimo, Pont. Noſtri Anno octavo.

XXV.

Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in iſta conſtitutione, quæ bulla in Cœna Domini nuncupatur.

Ad hæc vide aliorum Pontificum hac eadem die Cœnæ Domini editas Bullas, quas indicabo in conſtit. 65. Pauli V. & attende etiam notas ibi ponendas, huic quoque conſtit. non incongruas. Vide in Tomo 2.

JULIUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1511.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Cauſa ob quam ſingulis annis Romani Pontifices publicè hæreticos excommunicant.

Conſueverunt Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ad retinendam puritatem religionis Chriſtianæ, & ipſius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Chriſtum videlicet, ejuſque Vicarium principaliter conſiſtit, & ſanctam fidelium ſocietatem ab offenſione ſervandum, arma juſtitiæ per Miniſterium Apoſtolatus in præſenti celebritate exercere.

Excommunicatio omnium hæreticorum, ipſorumque fautorum.

§. 1. Nos igitur vetuſtum & ſolemnem hunc morem ſequentes, excommunicamus & anathematizamus ex parte Omnipotentis DEI, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, auctoritate quoque Beatorum Petri, & Pauli, ac noſtra, omnes hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldiſtas, Speroniſtas, Paſſagenos, Vicleffiſtas, ſeu Uſſitas, Fraticellos, de Opinione nuncupatos, & quoſcumque alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur; ac omnes fautores, receptatores, & defenſores eorumdem.

Piratarúmq; maritimorum.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, Latrunculos marinos, & alios, qui Mare noſtrum, à Monte Argentario uſque ad Terracinam diſcurrere, & navigantes in illo deprædari, mutilare, interficere, ac rebus eorum ſpoliare hactenùs præſumpſerunt, & præſumunt, ac omnes receptatores eorumdem, ac eis auxilium dantes, conſilium, vel favorem.

Pedagia nova imponentium, vel prohibita exigen.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in Terris ſuis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

Falſificantium literas Apoſtolicas.

§. 4. Item excommunicamus & anathematizamus omnes falſarios Bullarum, ſeu literarum Apoſtolicarum, & ſupplicationum, gratiam vel juſtitiam continentium, per ſummum Pontificem vel Vicecancellarium, ſeu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarii S. R. E. de mandato ejuſdem ſummi Pontificis ſignatarum; aut ſub nomine ejuſdem ſummi Pontificis, ſeu Vicecancellarii, vel gerentium vices prædictorum ſignan. ſupplicationes eaſdem.

Arma & alia deferentium ad Chriſtiani nominis inimicos.

§. 5. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, lignamina, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Chriſti nominis inimicis, quibus Chriſtianos impugnant.

Victualiorum delationem ad Urbem impedientium.

§. 6. Item excommunicamus & anathematizamus omnes impedientes, ſeu invadentes victualia, ſeu alia ad uſum Rom. curiæ neceſſaria adducentes, vel ne ad Romanam Curiam ipſa adducantur, vel deferantur impediunt, ſeu perturbant, & qui talia faciunt, vel defendunt cujuſcumque Ordinis, præeminentiæ, conditionis & ſtatus, etiamſi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate.

Juriſdictionem in Curia uſurpantium, & degentes in ea offendentium.

§. 7. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui juriſdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habent, in eadem Curia morantes, eos terminare propria capiunt, ſpoliant, detinent, aut ex propoſito deliberato verberato, mutilare, vel interficere præſumunt, & qui talia fieri faciunt, ſeu mandant.

Prælatos carcerantium & offendentium eorumque mandatores.

§. 8. Item excommunicamus & anathematizamus omnes temerè mutilantes, vulnerantes, interficientes, capientes, carcerãtes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, eorúmque mandatores.

Recurrentes ad Romanam Curiam aut in ea litigantes offendentium.

§. 9. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per ſe vel alium, ſeu alios, quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas vel ſæculares, ad Romanã Curiam ſuper eorum cauſis & negotiis recurrentes, illa in eadem Curia proſequentes, aut procurant, negotiorúmque geſtores, Advocatos, vel procuratores ipſorum, vel etiam Auditores, ſeu Judices, ſuper dictis cauſis, ſeu negotiis deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum hujuſmodi verberant, mutilant, vel occidunt, ſeu bonis ſpoliant.

Impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

§. 10. Ac illos, qui ne literis & mandatis Apoſtolicæ Sedis, & Legatorum, ac Nunciorum, & Judicum delegatorum ejuſdem, gratiam vel juſtitiam concernentes, decretiſque ſuper illis, & re judicata, proceſſionibus & executorialibus, non habito priùs eorum beneplacito, & aſſenſu, ne pareatur; nevè Tabelliones & Notarii literarum & proceſſuum, executiones, inſtrumenta, vel acta conficere, aut confecta parti cujus intereſt tradere, ſub graviſſimis pœnis prohibere, ſtatuere, ſeu mandare. Quivè in animarum earumdem periculum, ſe a noſtra & Romani Pontificis pro tempore obedientia pertinaciter ſubtrahere, ſeu quomodolibet recedere præſumunt. Quivè juriſdictionem, ſeu fructus ad Eccleſiaſticas perſonas pertinentes uſurpant, vel arripiunt, vel qui per ſe vel alium, ſeu alios directè vel indirectè prædicta exequi, vel procurare, aut in eiſdem conſilium auxilium vel favorem præſtare non verentur, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, fuerint, etiam ſi Pontificali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgeant dignitate.

Romipetas & Peregrinos impedientium.

§. 11. Item excommunicamus & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, & interficientes, ſeu capientes & detinentes, ſeu deprædantes, romipetas, & peregrinos ad Urbem, cauſa devotionis, ſeu peregrinationis recedentes ab ipſa, vel in his dantes auxilium, conſilium, vel favorem.

Civitates S. R. E. aliâve loca invadentium.

§. 12. Item excommunicamus & anathematizamus omnes illos, qui per ſe vel per alium, ſeu alios, directè vel indirectè, ſub quocumque titulo vel colore occupant, detinent, vel hoſtiliter deſtruunt, ſeu invadunt, aut occupare, detinere, vel deſtruere, aut invadere hoſtiliter præſumunt, in totum, vel in partem, Almam Urbem, regna Siciliæ, vel Trinacriæ, Inſulas Sardiniæ, & Corſicæ, terras, citra Pharum, Patrimonium B. Petri in Thuſcia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Venaſinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Maſſæ Trebatiæ, Ramandiolæ, Campaniæ & Maritimæ Provincias, illorúmque terras, & loca, & Terras ſpecialis commiſſionis Arnulphorum, Bononien. Ferrarienſis. Beneventan. Peruſii, Avenionen. Civitatis Caſtelli, Tudertii, & alias Civitates, Terras & Loca, vel jura, ad ipſam Romanam Eccleſiam ſpectantes & pertinentes, & adhærentes, ac fautores & defenſores eorum ſeu in his dantes eiſdem auxilium, conſilium, vel favorem.

Derogatio quorumcumque privilegiorum aut aliorum obſtantium.

§. 13. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, & indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, eis, vel eorum alicui, vel ali-

quibus, cujuſcuſcumque ordinis, ſtatus, gradus, vel conditionis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint, etiamſi, ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, ſeu quavis alia Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede, ſub quavis forma vel tenore conceſſis, quod excommunicari, vel anathematizari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitate eorum mentionem; necnon conſuetudinibus, & obſervantiis, ſcriptis, & aliis contrariis quibuſcumque, per quæ contra noſtros proceſſus hujuſmodi, ac ſententias, quominùs includantur in eis ſe juvare valeant & tueri, & quæ, quoad hoc penitùs tollimus, & omninò revocamus. Et à quibus quidem ſententiis, nullus per alium, quàm per Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus abſolvi poſſit: nec etiam tunc, niſi de ſtando S. R. E. mandatis, ſatisfactione, vel ſufficienti cautione præſtitis, etiam prætextu confeſſionalium, ſeu quorumvis facultatum, verbo, literis, aut quavis alia ſcriptura, etiam in qua, quòd ſola ſignatura ſufficeret conceſſæ, & quævis derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, & inſolitæ apparerent, quibuſvis perſonis cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus fuerint, etiam ſi, ut præmittitur, Pontificali, Regali, Reginali, aut quavis alia præfulgeant dignitate, religioſis, & ſæcularibus utriuſque ſexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium & Militiarum, Hoſpitalibus, Confratribus, & Univerſitatibus conceſſarum à nobis, vel à prædicta Sede, & quas concedi quomodolibet contigerit in futurum; illos autem qui contra tenorem præſentibus talibus vel alicui eorum ſeu aliquibus abſolutionis beneficium impendunt, de facto excommunicationis & anathematizationis ſententia innodamus, eiſque prædicationis, lectionis, adminiſtrationis ſacramentorum, & audiendi confeſſiones, officia, interdicimus, prædicantes, & declarantes apertè, tranſgreſſoribus & contemptoribus prædictis nos gravius contra eos ſpiritualiter & temporaliter prout expedire cognoverimus proceſſuros. Et nihilominùs quicquid egerint abſolvendo, aliàs nullius ſint roboris vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 14. Ut autem hujuſmodi noſtri proceſſus, ad communem omnium notitiam deducantur, chartas ſeu membranas proceſſus continentes eoſdem, in valvis Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & Joannis Lateranenſis de Urbe, affigi, ſeu appendi faciemus, qui proceſſus ipſos ſuo quaſi ſonoro præconio, & patulo judicio publicabunt; ut hi quos proceſſus hujuſmodi contingunt, quòd ad ipſos non pervenerint, aut ipſos ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere, ſeu ignorantiam accuſare, cùm non ſit veriſimile, quoad ipſos remanere incognitum, quod tàm patenter omnibus publicatur.

Et in cæteris aliis locis.

§. 15. Verùm ut præſentes literæ, ac omnia & ſingula in eis contenta, eò magis fiant notoria, quo in pleriſque Civitatibus & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & locorum Ordinariis ubilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ præcipiendo mandamus, quatenùs per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas poſtquàm eas receperint, ſeu earum habuerint notitiam, ſaltem ſemel in anno, aut pluries, prout expedire viderint, in Eccleſiis ſuis, dum major in eis populi multitudo ad divina convenerint, ſolemniter publicent, & ad Chriſtifidelium mentes deducant, & declarent.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1511. Calen. Martii, Pont. Noſtri Anno octavo.

XXVI.

Reintegratio Congregationis Monachorum S. Bernardi in Italia Ordinis Ciſtercienſis, ab Alex. VI. inſtitutæ, in Provinciis Hetruriæ, & Lombardiæ, Regularis obſervantiæ. Ordinationéſque circa electionem ac munus Prælatorum ejuſdem Congregationis.

Quoad ejuſmodi ordinationes, alias habes ſanctiones Greg. XIII. & Six. V. indicatas ſuprà in conſt. 7. Alex. VI. Plantatas, ubi plenè in Tomo 2. notavi, fol. 458.

Edita An. D. 1511.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium

EX paternæ charitatis officio, ad ea libenter intendimus, per quæ Congregationum & perſonarum præſertim Religioſarum, paci & concordiæ conſuli poſſit, & ea quæ ſuper his, pro concordia & pace eorum provide facta fuiſſe dicuntur, ne in recidivæ contentionis ſcrupulum relabantur, ſed firma & illibata perſiſtant, cùm à nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus.

Refertur tenor conſtit. Alex. VI. cit. in rubr. qua Congregationes Tuſchiæ & Lombardiæ univerat.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Abbatum, Prælatorum, & Conventuum, & Monaſteriorum Ciſtercienſis Ordinis, Congregationis Lombardiæ, Regularis obſervantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat; Quod orta dudum inter ipſos ex una, & Abbates, Prælatos & conventus Monaſteriorum dictæ Congregationis Tuſchiæ, etiam dictæ Regularis obſervantiæ, ſuper eo, quod poſtquam fœl. rec. Alexander Papa VI. Prædeceſſor noſter, quaſdam ſuas literas earumdem Tuſchiæ & Lombardiæ Provinciarum &c.

Omittitur reſiduum relationis Bullæ Alex. VI. quia ipſam habes fol. 458.

Et quòd idem Alex. d. unionem revocavit, & demùm eadem unio revocata fuit ut in capitulis ſubſeqq.

§. 2. Idem prædeceſſor ad ſupplicationem piæ mem. Pii Papæ III. etiam prædeceſſoris noſtri, tunc in minoribus conſtituti, & S. Euſtachii Diaconi Cardinalis, & Congregationis S. Bernardi in Italia, ac bonæ mem. Jo. Baptiſtæ tt. SS. Joannis & Pauli Presbyterorum Cardinalium, totius Ordinis ejuſmodi Protectorum, nonnullis Monachis Congregationis Tuſchiæ procurantibus per alias ſuas literas priores literas prædictas, Tuſchiæ & Lombardiæ Provinciarum & Congregationum unionem, ac ex illis ſic invicem unitis, Congregationem Monaſteriorum & Conventuum dicti Ordinis in Tuſchiæ & Lombardiæ Provinciis exiſtentium S. Bernardi in Italia hujuſmodi creationem, necnon omnia & ſingula decreta, ſtatuta, & ordinationem in illis contenta revocaverat, & caſſaverat, & annullaverat, ac viribus evacuaverat, ipſámque Congregationem S. Bernardi in Italia diſſolverat, & quamlibet earumdem Congregationum, quoad Monaſteria, loca, Monachos, & perſonas, privilegia, & indulta quæcumque, etiam quoad Monaſteriorum & locorum quorumlibet uniones eis reſpectivè factas in priſtinum & eum ſtatum in quo ante unionem hujuſmodi quomodolibet exiſtebant, reſtituerat & repoſuerat, ac plenariè redintegraverat, in Romana Curia orta fuiſſet materia quæſtionis, & coràm certo cauſarum Palatii Apoſtolici Auditore, forſan aliquandiu pependiſſet, præfati Abbates & Prælati ſuadentibus venerabilibus fratribus Raphaële, Epiſcopo Portuen. Camerario, & totius Ordinis, ac dilecto filio Franciſco Baſilicæ xij. Apoſtolorum Presbytero Cardinali noſtris, Congregationis Sancti Bernardi in Italia hujuſmodi Protectoribus, pacem & concordiam inter eoſdem Abbates, Prælatos & Conventus vigere cupientes, ad infraſcriptam devenerunt concordiam, videlicet.

Quod Bulla Alex. VI. ſuper d. unione ſit reſtituta.

§. 3. Quòd cauſa ipſa à dicto Auditore advocaretur, & lis hujuſmodi penitùs extingueretur, ac literæ revocationis, creationis dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia annullarentur, ac priores literæ creationis Congregationis S. Bernardi hujuſmodi in priſtinum & eum ſtatum in quo ante illarum revocationem erant reſtituerentur, cum infraſcriptis tamen conditionibus, & declarationibus, videlicet.

Quòd Capitulum alternatis vicibus in Provinciis Tuſchiæ & Lombardiæ celebretur, ut hic.

§. 4. Quod dictum Capitulum alternatis vicibus in dictis Provinciis celebrari debeat, videlicet uno anno in uno Monaſterio unius Provinciæ videlicet Tuſchiæ, alio verò anno in alio Monaſterio videlicet Lombardiæ, celebrari deberet. Et Præſidentes Capituli, illius Provinciæ in qua celebraretur Capitulum eſſe non poſſet, & duo ſcrutatores & ſeptem Definitores ex unaquaque Provincia, per Prælatos & Viſitatores jam abſolutos, & Diſcretos uniuſcujuſque dictarum Provinciarum ſeparatim eligi, ipſique quatuordecim Definitores ſic electi totam Congregationem S. Bernardi Italiæ hujuſmodi repræſentarent, & geſta ac terminata per duas partes omnium Definitorum firma & valida eſſent, ac ſi per omnes facta & geſta fuiſſent.

Quòd electio Prælatorum fiat juxtà formam hic traditam.

Ad hoc vide etiam Greg. XIII. conſt. 54. Romanus Tom. 2.

§. 5. Electiones verò Prælatorum & Viſitatorum uniuſcujuſque Provinciæ, quæ per duas partes ex tribus omnium Definitorum illius Provinciæ, cujus Prælatus electus fuerit, validæ exiſtant. Ac quòd Diſcreti illi dumtaxat qui ſacerdotes eſſent per ſortem eligere poſſent, præterquàm in proximo futuro Capitulo, in quo unaquæque Provincia in electione Diſcretorum hujuſmodi, ſive per electionem, ſive per ſortem, ſuas ordinationes quoadmodum illos eligendi, dumtaxat ſervare, & ad futurum Capitulum hujuſmodi habentes vocem in Capitulo tamquàm Prælati hac vice dumtaxat accedere poſſint.

Quòd præſidens Capituli alternatim ex dd. Provinciis eligatur.

Latiùs vide in d. conſt. Greg. XIII.

§. 6. Quòdque unus præſidens Capituli, & anni alternatis vicibus ex dictis Provinciis, videlicet uno anno de una, & alio de alia Provincia hujuſmodi eligi, per duas ſaltem partes omnium quatuordecim Definitorum hujuſmodi.

Quid Viſitatorum electio eorúmque munus.

Hoc vide in Greg. conſtit. præcit. §. 3. & ſequ.

§. 7. Dum verò Viſitatores ex unaquaque Provincia eligi, qui Monaſteria Monachorum Congregationis viſitare deberent, hoc modo videlicet. Viſitator Provinciæ Tuſchiæ dignitate vel profeſſione major, cum juniori Provinciæ Lombardiæ illius, & major Viſitator Provinciæ Lombardiæ, cum juniore Viſitatore Provinciæ Tuſchiæ illius Monaſteria viſitare.

Monialium viſitatio ſpectat ad eorum Provinciæ Viſitatores

Hic diſponit etiam Greg. XIII. ibidem §. 22. Sed poſteà curam Monialium huic Congregationi abſtulit in alia ejus conſtit quam præter niſi, uti hoc ſolum continentem.

§. 8. Monialium verò Monaſteria per Viſitatores Congregationis Provinciæ cujus illa fuerint, viſitare, & tàm illa quàm Monachorum Monaſteria, quæ de præſenti reguntur, per quamlibet Congregationem prædictarum, etiam ſi literæ Apoſtolicæ ſuper illis adhuc obtentæ non fuerint, perpetuò per Monachos expreſſè dictum Ordinem profeſſos, & Moniales profeſſas, illius Congregationis cujus illa exiſterent regebantur, & gubernabantur, in futurum ſimiliter regi deberent.

Quòd Priores hic enunciati in Capitulo vocem habeant.

Vide d. conſt. Greg. XIII. in Tom. 2.

§. 9. Et quia nonnulli S. R. E. Cardinales ac alii Clerici ſæculares Monaſteria etiam aliorum Ordinum in commendam obtinentes, Monachos dictarum Congregationum in eorum Monaſteriis, ut ibidem perpetuò remaneant, & divina officia celebrent, certam partem fructuum ſuorum Monaſteriorum, pro eorum ſubſtentatione aſſignanda introduxerant, & cum eiſdem Monachis certas conventiones fecerant, & ſuper aliquorum præmiſſorum confirmatione literæ à Sede præfata adhuc obtentæ non fuerunt, quòd tàm Priores prædicti in eorum Monaſteriis, juxta conventiones hujuſmodi exiſtentes, etiam ſi dictæ literæ confirmationum obtentæ non ſint, quàm Ciſtelli & Boniſolatii Monaſteriorum membra dicto Monaſterio Septimi exiſtentium Priores, licèt non ſint Prælati, ad Capitulum unà cum illorum Diſcreto accedere, ac in electionibus vocem, unà cum aliis Prælatis & Diſcretis aliorum Monaſteriorum habere deberent, ac ſi ipſi Priores Prælati eſſent.

Quòd profeſſi de una ad aliam Provinciam non transfeant.

Approbat idem Greg. XIII.

§. 10. Quódque Monachus in una dictarum Provinciarum profeſſus, ad aliam dicti Ordinis Provinciam tranſmitti non poſſet, niſi forſan ob ejus demerita, vel ob gratiam, & ad inſtantiam petentis.

Quòd Monaſteria reformanda regantur per Monachos ſuæ Provinciæ.

§. 11. Monaſteria quæ in poſterùm reformari contingeret, ac illius Provinciæ cujus dicti Septimi & Clarævallis Monaſteria reſpectivè exiſtunt, ſecundùm quod illorum alteri magis propinqua eſſent, & ſuper illius Congregationis Provinciæ Monachos regi & gubernari deberent.

Hoc idem cenſuit ipſe Greg. XIII. jàm citatus in c. 28.

Quæ ſit auctoritas Præſidentis, circa erectiones & privationes Monachorum &c.

Ad hoc vide d. conſt Greg. XIII.

§. 12. Et ſi contingeret per hunc Præſidentem ad quem una cum Viſitatoribus Prælatorum, & aliorum Officialium principalium electio, & Monachorum deputatio, ac illorum Monaſteriorum receptio & acceptatio, an Prælatorum & Viſitatorum privatio pertinet, quod infrà annum aliqua electio ſeu deputatio, aut receptio vel privatio fieri deberet, quod Præſidens & Viſitatores tunc in Provincia Tuſchiæ, præmiſſa, ſeu aliquid præmiſſorum ſine tunc Abbatis Septimi interventu, etiam ſi ex Viſitatoribus prædictis non exiſtat, & ſi tunc Præſidens unus ex Viſitatoribus, hujuſmodi eſſet, abſque Abbatis Monaſterii S. Bartholomæi Ferrarien. dicti Ordinis interventu, id facere & expedire non poſſet. Et econtrà Præſidens pro tempore unà cum Viſitatoribus prædictis, omnia & ſingula quæ infrà annum in Provincia Lombardiæ fieri deberent, per ipſum tunc Præſidentem, & etiam unà cum Viſitatoribus prædictis, & abſque dicti Abbatis Monaſterii Clarævallis tunc exiſtentis, etiam quòd ex dictis Viſitatoribus non eſſet, & ſi forſan Præſidens ſeu aliter ex Viſitatoribus hujuſmodi eſſet, ſine Abbatis Monaſterii S. Ambroſii Mediolanenſis ejuſdem Ordinis aſſenſu, ſeu interventu fieri non poſſent, ex tunc ſaltem duæ ex tribus eorumdem partes, præmiſſa expedire deberent. Et quod tunc in locum alterius ſive ſubrogatus ex eadem Congregatione in cujus locum eligeretur, eſſe deberet. Si verò præſidentis electio vel privatio, aut deſuper literarum Apoſtolicarum totam Congregationem concernens impetratio infrà annum fieri deberet, illa per tunc Viſitatores, unà cum Septimi & Clarævallis hujuſmodi Abbatibus expediri poſſent & deberent. Ac Procuratores ſeu Proviſores in dicta Curia Romana nomine dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ad Capitulum perſonaliter accedere, & in illo vocem habere, ac ſi Prælati eſſent, ſi id per Definitores eſſet ordinatum.

Quòd privilegia etiam uni Congregationi conceſſa, alteri fiant communia.

Approbat Greg. XIII. jam citatus.

§. 13. Quódque privilegia quæ poſt hujuſmodi Congregationum ſeparationem earum alteri ſub particulari expreſſione per Sedem Apoſtolicam conceſſa forent, utrique etiam Congregationi redintegrata ſuffragari deberent, in omnibus & per omnia, ac ſi eidem Congregationi redintegratæ, ſi à principio conceſſa fuiſſent, illis omnibus gaudere deberent.

Quòd literæ contrà præmiſſa obtentæ nullæ ſint, unà cum cenſuris jam in unione inflictis, contra exprimentes votum ſuum in electione, &c.

§. 14. Quòdque literæ Apoſtolicæ tàm diſſolutionis dictarum Congregationum, quàm alias per quamlibet ex dictis Congregationibus contra præmiſſa, ſeu præmiſſorum aliquod, aut alias in præjudicium dictæ Congregationis S. Bernardi in Italia hactenùs impetratæ, quàm etiam literæ prioris unionis (quo tamen ad dictas cenſuras contra exprimentes votum ſuum in Præſidentium, Definitorum & aliorum Prælatorum electione dumtaxat inflictas illis alias in reliquis ſalvis præmiſſis modificationibus in ſuo robore permanſuris) eſſent nullæ, irritæ, & caſſæ, & nullius roboris vel momenti, & haberentur prorſus pro infectis. Et ſi aliqua in futurum de novo emergerent inter partes & Congregationes prædictas, ſemper æqualitas ſervaretur, & de ſimilibus ad ſimilia prout in aliis Capitulis ſupradictis, procederetur.

Congregationes prædictæ ſupplicantur pro dictorum Capitulorum unionis confirmatione.

§. 15. Quare pro parte Abbatum, Prælatorum & Conventuum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut præmiſſa omnibus per eos ad prædictorum Prælatorum perſuaſionem, factis & geſtis, pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicæ confirmationis adjicere, ac alias ſuper his opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Ideò hic Pontifex ea confirmat.

§. 16. Nos igitur qui inter perſonas quaslibet Eccleſiaſticas, præſertim ſub Regulari obſervantia degentes, pacem & tranquillitatem vigere ſinceris exoptamus affectibus, Abbates, Prælatos & Conventus prædictos, ac eorum ſingulos, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, ſententiis &

pœnis à jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quo nodolibec innodati exiſtunt, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ac cauſam hujuſmodi ad nos harum ſerie advocantes, & litem ipſam penitùs extinguentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, concordiam prædictam, ac prout illam concernunt, omnia ſupradicta, prætérquàm introductionem & aſſignationem fructuum pro menſa eorumdem Monachorum, quatenùs alias auctoritate Apoſtolica approbata non fuerint, & inde ſecuta quæcumque, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus & confirmamus, ac omnes & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem ſupplemus, ac illis perpetuæ firmitatis robur adjicimus, illáque inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Contrariis derogat.

§. 27. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis ac ſtatutis, & conſuetudinibus; Monaſterii, Ordinis, ac Congregationis prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An.S. die 24. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1511. Nono Cal. Apr. Pont. noſtri Anno octavo.

XXVII. Indictio Sacri Oecumenici Concilii Lateranenſis Quinti, pro die 19 menſis Aprilis Anni 1512. Et damnatio Conciliabuli Piſani.

Concilium iſtud Lateranenſe (quod ad diem 3. Maii prorogatum fuit ab iſtomet Pontifice) abſolvit, & confirmavit Leo X ut infrà ejus conſt 17. Conſtituti. Damnationem verò ſpecialem d. Conciliabuli Piſani, edidit hic Pont. infra in conſt. 31. Cùm inchoatum, ubi ſingula in hac Bulla contenta iterato approbavit.

Edita A. D. 1511.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

SAcroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Martyrum ſanguine conſecratæ, magiſtræ Fidei, veritatis alumnæ, omnium errorum expertis, unicæ & immaculatæ, divina inſtitutione, Sanctorum auctoritatibus, Conciliorum Canonúmque omnium teſtimonio, Eccleſiarum cunctarum Primatum tenentis, fidelium Matris, regimini ſuperna diſpoſitione præſidentes, circa Religionis Chriſtianæ puritatem, ipſiúſque unitatem, pacem, & tranquillitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput CHRISTUM videlicet, cujus vices in terris gerimus, principaliter tendit, diviſionem ovilis noſtri ex alto commiſſi, in illóque ſchiſma, per quod Eccleſia ſcindi & ſcandalizari, gréxque dominicus nobis creditos turbari quoquo modo poſſit, quantum cum Deo poſſumus, prohibentes, ac damna & ſcandala, quæ exinde evenire poſſent, enervantes, ac palmites futuros infructuoſos ſuccidere, & quoſcumque aliter quam per oſtium ad ovile ingredi cupientes, ac à via Domini, poſtquàm illam ſemel cognoverant, retrocedentes, ad ſemitam veritatis reducere, vulpeculáſque ex vinea ejuſdem Domini, per Miniſterium ſummi Apoſtolatus etiam expellere deſiderantes, de opportunæ proviſionis remedio providemus, aliáque ordinamus & mandamus, prout conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Hic Pont. Bononiam proficiſcitur pro recuperandis nonnullis terris S. R. E. ſed quidam Cardinales ab eo diſcedunt, & Florentiam primo, ac deinde Papiam ſe conferunt.

§. 1. Sanè non ſine gravi animi noſtri moleſtia percepimus, quòd quidam S. R. E. Cardinales, qui nobiſcum dum verſus civitatem noſtram Bononien. pro recuperatione nonnullárum terrarum S. R. E. etiam cum noſtra Curia perſonaliter accederemus, pro recuperandis terris hujuſmodi, venire ſimulaverant, ex noſtra licentia ab Urbe recedentes, Florentiam diverterunt, ibique ſe continuerunt, etiam poſtquàm nos eos per dilectum filium noſtrum Franciſcum tituli S. Clementis presbyterum Cardinalem tunc in minoribus conſtitutum, Epiſcopum Concordien. Datarium noſtrum, ac per literas noſtras ad nos tunc Bononiæ exiſtentes vocari feceramus, licèt ſe venturos obtuliſſent, nihilominùs ſatore zizaniæ ſeminante, per quem morum ſubverſio in Clero & Populo frequenter obrepit, tamquam membra inſana, ſine cauſa legitima à ſuo capite recedentes, armis, ſatellitibúſque ſtipati, imo in ſeipſis armis aſſumptis, & pro ſacerdotalibus veſtibus thoracem induti, & gladiis armati, Papiam ſe contulerunt.

Et ſine ipſo Pontifice Concilium generale prætextibus hic expreſſis convocarunt.

§. 2. Quo cùm perveniſſent, ſtimulo conſcientiæ, ut credimus, agitati, per internuncios, pérque Regiorum Oratorum interceſſiones, reditum ad nos poſtularunt, & pro deſertionis venia ſupplicarunt, quam benignè obtulimus. Sed ipſi qui nobis ex officio tamquam Conſiliores aſſiſtere, neque ſine licentia à nobis, & noſtra Curia, veluti corporis membra abeſſe debuiſſent, auſi tamen ſunt, os in cælum, ac ſpiritum blaſphemiæ, & cum Lucifero Sedem ad Aquilonem ponere, altitudinem nubium tranſcendere, ut ſe ſimiles Altiſſimo conſtituant, Pontificalem auctoritatem noſtram ſibi ipſis adſcribere ſatagentes, convenientes ut locuſtæ acephali, aggreſſi ſunt ſine Romani Pontificis auctoritate Oecumenicum generale, atque univerſale Concilium convocare, locum Concilii, & tempus indicere, & valvis Eccleſiarum, ac aliis publicis locis per publica inſtrumenta etiam falſa, indictionem hujuſmodi affigere & publicare, eiſdémque inſtrumentis falſis, publicè atque impudenter uti, quoſdam S. R. E. Cardinales ſui propoſiti ſocios, in eorum prætenſo edicto falſo declarando, qui tamen & publicis & privatis ſcripturis, eorum propriis manibus ſcriptis, ſe illis in hujuſmodi propoſito, neque verbo, neque ſcripto unquam junxiſſe, ſeu quomodolibet conſenſiſſe proteſtati ſunt, nóſque ac venerabiles fratres noſtros ejuſdem S.R.E. Cardinales, ac alios tunc expreſſos vocare & requirere, ut per nos vel alios ad hujuſmodi eorum Concilium accedere vellemus non formidarunt, aſſerentes decennium poſt ultimum univerſale Concilium, etiam contra conſtitutionem Concilii Conſtantien. quæ incipit, Frequens, jam dudum effluxiſſe, & nos illud convocare neglexiſſe, maximè cùm juraviſſemus, & voluiſſemus illud poſt biennium à creatione noſtra tenere, tempúſque pro homine interpellare, neque credendum fore noſtra auctoritate & voluntate Concilium futurum, & cùm de gravibus criminibus notoriis durantibus, univerſalem Eccleſiam ſcandalizantibus, in capite agendum foret, ad Summum Pontif. Concilii Congregationem non attinere, ſed ſecundo loco ad Cardinales, qui Pontifici in negligentia non adhæſerunt, convocationem Concilii ſpectare. Ac ut hujuſmodi eorum convocationem & conventiculum honeſtare viderentur, eiſque auctoritatem adjicere, hoc idem ferè per omnia per quoſdam aſſertos procuratores clariſſimorum in Chriſto filiorum noſtrorum Maximiliani Romanorum Imperatoris electi, & Ludovici Francorum Regis Chriſtianiſſimi Principum, ſub eiſdem datis, modo & forma, & ſimilibus ſchedulis, præter tamen voluntatem, & mentem dictorum Principum, ut rationabiliter credi debet, fieri & publicari procuraverunt, & ordinaverunt.

Verùm hi prætextus falſi oſtenduntur.

§. 3. Sed hæc ut falſa, ficta, commentitiáque ſunt, & non ex zelo charitatis, & religionis, ſed odii fomite & inimicitiæ procedentia, ita omnibus Principibus, necnon Chriſtifidelibus cupimus nota fieri, quis enim tanti erroris particeps eſt, qui nos de negligentia erga convocationem Concilii redarguere poſſit; cùm nihil nobis per ultimos undecim annos, quibus Cardinalatus officio functi ſumus, magis cordi fuerit, quàm celebrari videre generale Concilium, & Eccleſiæ Romanæ Statum in melius reformari. Quid enim fœl. record. Alexandro Sexto Romano Pontifici prædeceſſori noſtro, magis nos odioſos fecit, niſi ſtudium, & cura generalis Concilii celebrandi? Quid nos terra, maríque

jactavit,

jactavit, cùm nobis idem Alexander prædeceſſor eſſet infenſus? Quid toties Alpes tranſcendere, tranſalpinas Gallias peragrare per æſtus, nives, & glacies compulit, niſi quod nitebamur, ut à Romano Pontifice Concilium indiceretur, convocaretur & celebraretur? Nota recenſemus, & Principibus Chriſtianis apertiſſima, imò illis ipſis, qui nos, & Fratrum noſtrorum Collegium criminantur, dudum plenéque comperta. Quare ſi ante actæ vitæ ratio, apud prudentes, de præſenti & futuro vitæ rationem facit, nulla ſubeſt ratio, cur dicti Cardinales, qui à nobis receſſerunt, deſperent nos facturos, quod tam longo tempore, tam ardenter, & non ſine vitæ diſcrimine, fieri deſideravimus & ſtuduimus. Aperiant oculos cordis, & odii obſtacula reſecent, & cogitent, qua voce, quibus oculis, qua facie promiſerimus, ut dicunt in noſtra ad Pontificatum aſſumptione, juraverimus & voverimus, generale celebrare Concilium, quoniam noſtræ promiſſioni interfuerunt. Certe palpabunt nos non ſola voce, non ſimulate, ſed in cordis ſimplici veritate id egiſſe, quod prædicant; Quod ſi ea quæ diximus attendere nolunt, examinent & inſpiciant omne ſtudium in Pontificatu noſtro circa præmiſſa. Nonne omnes Principes Chriſtianos, qui ad obedientiam ex more præſtandam miſerunt Oratores, admonuimus de celebrando generali Concilio, déque expeditione in perfidos Turcas conſiliariter decernenda, aſſumenda, & proſequenda? Nonne primò Pontificatus noſtri toto biennio, Chriſtianos potentatus pacare ſtuduimus, ut conciliatis animis, Concilium iniretur? Quid ultrà facere debuimus, aut potuimus, ad reſtituendum Eccleſiæ pacem, quod omiſerimus, Novit ipſe Cardinalis, qui edicti ſeu indictionis hujuſmodi, & contentorum in ca, ſe aurigam profitetur, & * clavi moderatorem prædicat, quidnam à nobis habuerit in mandatis, cùm ad Romanorum Imperatorem electum, per univerſam Germaniam, illum noſtrum & Sanctæ Sedis Apoſtolicæ Legatum miſimus. Communicet illa fratribus ſuis, qui cum illo ſentire videntur, proferat monita in ſcriptis illi tradita, certo certius, & luce meridiana clarius erit, hanc indictionis deſperationem de celebrando à nobis Concilio, nedum levem & inanem, ſed falſam, irrationabilem, impoſſibilémque fuiſſe. Nulla noſtra culpa, neque S. R. E. Cardinalium dilata eſt generalis Concilii indictio, convocatio, & celebratio. Diſtulit hæc infœlicitas temporum, quæ ſub eodem Alexandro prædeceſſore noſtro vexare cœpit Italiam, & adhuc vexare non ceſſat, & inſtans neceſſitas recuperandi terras & jura ejuſdem Romanæ Eccleſiæ. Nam propoſitum noſtrum ſemper ad Concilii celebrationem promptiſſimum, atque intentiſſimum fuit. Quare ſpiritum diffidentiæ deponant, & ita hujuſmodi calumniæ auctores, reverſi ad cor, murdere deſinant paſtorem & patrem animarum ſuarum. Deſinant etiam calumniari fratres ſuos, ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinales.

* Clavium.

§. 4. Quòd ſi tàm ardenter illis cordi eſt, ſe caput, & auctores generalis Concilii conſtituere, quid ad hanc rem facto opus ſit, prius diſcant. Revolvant Sanctorum Patrum, & Romanorum vitas Pontificum, & antiquum morem indicendi, & convocandi & celebrandi Concilium, traditiones & leges ſuper his editas à Patribus inſpiciant, videbunt hujuſmodi Concilia à ſolis Rom. Pontificibus eſſe indicta, & aliter indicta rata non fuiſſe.

Indictio generalium Conciliorum ad Romanum tantummodo Pont. verè ſpectat.

§. 5. Quod verò attinet ad conſtitutionem Concilii Conſtantien. quæ incipit. Frequens hujuſmodi, ea octuaginta annos ſervata non fuit, & ſi ſervata fuit, teſte piæ mem. Eugenio Papa IV. etiam prædeceſſore noſtro, ac ſacrorum Canonum ſanctionibus, ex cauſis prædictis eam licuit nobis tranſgredi, & quod fortius eſt, ſtante legitimo impedimento de quo ſuprà, eam locum non habere, certo certius eſt.

Conſtitutio Concilii Conſtantienſis, non obligavit, ſtantibus Papæ legitimis impedimentis.

§. 6. Votum autem, & juramentum, quod ex prædictis cauſis de jure nobis tranſgredi licuiſſet, tranſgreſſi non ſumus, quandoquidem legitimo impedimento detenti, non potuimus obſervare, & quia votum & juramentum quantum ad hanc materiam attinet, in foro conſcientiæ verſantur, de æquitate canonica purgatio moræ ſemper admittitur.

Et nec votum nec juramentum.

§. 7. Deſinant nobis & fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus negligentiam impingere, quæ, ut præmittitur, nulla fuit, & ſi qua fuiſſet, ipſis cum Alexandro prædeceſſore præfato & nobiſcum manentibus, multò magis imputari poſſet.

Negligentiáque hujus Papæ, non jure prætenditur.

§. 8. Quòd autem docentes juxta Prophetas linguas ſuas loqui mendacium, & contra divinum præceptum adverſus Principem populi ſui maledicentes, confingunt in nos crimina, & ea quidem, ut aſſerunt, durantia, graviſſima, notoria, ſcandalizantiáque univerſalem Eccleſiam, dicúntque propterea, negligentibus aliis S. R. E. Cardinalibus, ad eos devolutam Concilii congregandi facultatem, non miramur, quoniam teſte Hieronymo, ſchiſmatici, cùm dubitant cauſas damnari, in contumelias proſiliunt.

Maledicta perperam in eum proferuntur.

§. 9. Dicant prædicti, nomine tantùm Cardinales, Dathan, & Abiran, Acaciumque & Dioſcorum repræſentantes, tenebrarum filii, numquid Summo Pontifici ſpectet & pertineat congregare Concilium, etiam ſi de ſua cauſa agatur? Legant ultra antiquos, geſta Conſtantien. Concilii, in quibus ſe potiſſimum fundant, ut ex eis, tamquam Judæi ex propriis Codicibus confundantur, reperient Joannem XXIII. de cujus potiſſimum cauſa agebatur, Concilium Conſtantienſe hujuſmodi indixiſſe.

Ad ipſum etenim ſpectat convocare generale Concilium quamvis de ejus cauſa agatur.

§. 10. Cum ergo Concilium prædictum congregare parati ſimus, ſatis conſtat doloſas eorum linguas locutas fuiſſe mendacium. Sed ſi hæc omnia ceſſarent, ſtantibus impedimentis prædictis, in qua negligentia dici poſſunt eſſe fratres S. R. E. Cardinales hujuſmodi, non requiſiti ad Concilium congregandum, ita ut ad pauciſſimos Roman. Pontificum culpa, ambitionéque infenſos, ſchiſmaticos, ac extra domum Dei poſitos, potuerit poteſtas univerſalis Eccleſiæ devolvi, imò potiùs ab eis uſurpari.

Ad ſupradictóſque Cardinales nullo pacto hæc poteſtas delata fuit.

§. 11. Adjicimus ergo nunc hujuſmodi poteſtatis abuſum oſtendere trium menſium, & quatuordecim dierum ab eis tempus, in ſuo, ut volunt, edicto ſeu convocatione aſſignatum, & ad œcumenicum Concilium congregandum, hoc tàm brevi temporis ſpatio poterit nationibus Chriſtianis à Mediolano remotiſſimis, legitimè innotuiſſe? Poterunt-ne ſi innotuiſſet in termino, diœceſanas, & metropolitanas Synodos convocare, celebrare, & perficere? Poterunt-ne qui venturi decernerentur ad tantum iter neceſſaria conquiſiviſſe? Poterunt Principes, accedere volentes, populis ſibi ſubditis, & ſtatus ſui ſecuritati benè conſuluiſſe? Poterunt quos mittere decreverint Procuratores, aut Oratores, plenè informatos mittere? Vix curſor expeditus, trium menſium, & ſemiſpatio ire, & redire poſſet, ſine ſarcinis. Unde, & quo, ipſi graves viros, & multa ſecum impedimenta trahentes, ſine quibus venire non poſſunt, putant, imò decernunt, accedere poſſe, & oportere? Quare ſi nihil aliud indictionem Concilii, quam attentarunt in tempore præfixo, accedendi impoſſibilitas ipſa penitùs enervat.

Nec terminus ab eis aſſignatus accedendi ad Concilium, competens dijudicari poteſt.

§. 12. Sed ſi poſſibile fuerit, & aliqua ratione decretum, hoc ipſum Concilii tempus, loci ratio indictionem ipſam nullam facit, locus Concilii commodus eſſe debet & tutus. Quis ignorat, quod dolenter dicimus, Urbem Piſas, prope quatuordecim annos continuos obſeſſam duriſſimè fuiſſe, & ad eam deſolationem bello redactam, ut rariſſimæ domus integris parietibus in illa conſiſtant, & ferè nullæ ſint, quæ contignationibus, & ſolariis muniantur? Habitarent-ne ibi S. R. E. Card. Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Principes ſæculares, vel oratores eorum, Communitatum item nuncii? Habitarent ne Doctores celeberrimi, tam divini juris quam humani, ruinoſas domos, civitatémque penitùs deſolatam, pro celebrando

Nec civitas Piſana, locus commodus Concilii generalis cogendi eſſe dignoſcitur.

œcumenico Concilio? Numquam talibus in locis ſcriptum eſt Concilium generale fuiſſe celebratum. Revolvantur omnes Conciliorum œcumenicorum hiſtoriæ, apparebit patribus noſtris, ſanctis ſanè & prudenribns viris pro celebrando Concilio, ante omnia cordi fuiſſe. Eligere civitatem amplam, ædificiis accommodatam, ſalubris aëris, fertilis ſoli, convehendis commeatibus facilem, quæ omoia ſi Piſis adeſſe quiſpiam affirmaverit, ruinæ civitatis, ædificiorum rudera, villarum & vinearum everſiones redarguent ſic dicentem.

Neque tutus.

§. 13. Hæc tamen ſi Piſis eſſent integra, ut non ſunt, neque affirmari poſſunt ſine impudentia, quomodo eſt ad Piſas tutus acceſſus, vel in ea manſio, cùm omnis Tuſchia arma nunc tractet, & nos pro paſtorali, quod gerimus officio, nil magis premat, quàm Florentinos & Senenſes, inter quos fremit bellum, ne ſe armis invicem impetant, continere? Fidem de re hac facere poſſunt plerique Chriſtiani Principes, à nobis ſæpiùs, & inſtantiùs requiſiti, ſuam per literas, & nuncios, auctoritatem, & gratiam interponere, ut ſi inter ſe hi populi pacem habere noluerint, pet iuducias ſaltem ab armis abſtiueant.

Et ſic indictio prædicti Concilii à Cardinalib. ante dictis præſumpta eſt & nulla.

§. 14. Igitur cùm ex præmiſſis, & aliis etiam notiſſimis cauſis, acceſſus ad Piſas, vel ibi manſio ſecura babenda veriſimiliter credi non poſſit, cum civitas ipſa deſolatione, habitationibus pro Concilio non ſit ſulta, cùm ager vaſtitate ſit deſolatus; cùm tempus in edicto, ſeu indictione præfiſum ſufficere non poſſit, & terminos aſſignatus ab illis tempori pro generali Concilio celebrando dari ſolito oon reſpondeat, cùm inſuper indicentes nulla ſint auctoritate ſuffulti, & ſi quam habere poſſent, illa ut decuit, & fieri oportuit, imò debuit, non ſint uſi, cùm edictum ipſum, ſeu convocatio de falſitate ſe convincat.

Hoc itaque Pontifex prædictam Concilii Piſani indictionem damnat & reprobat. Quinimò iterum damnavit infrà in conſtit. 31. Cùm inchoatam.

§. 15. Nos conſiderantes, quanta cum difficultate, & temporis diuturnitate, prædeceſſores noſtri præfati, in eorum Conciliis celebratis, priſcas hæreſes, & ſchiſmata, etiam aliquando Imperiali majeſtate adjuvante ſuſtulerunt, quódque illa in totum exringuere nequiverunt, cùm eorum aliqua, (quod dolentes referimus) uſque ad hodiernum diem in ſua pertinacia perdurent, quàmque calamitoſa fuerint Prælatis, & omnibus Chriſtifidelibus ſchiſmatum tempora, ſupradicta omnia tamquàm pernicioſiſſima ſchiſmatum, atque errorum ſeminaria, qoæ aliquandiu conniventibus oculis toleravimus, expectantes eorum ad cor reverſionem, ob Chriſti charitatem, zelúmque domus ſuæ, diſſimulare ulteriùs non valemus, timentes nobis improperari illud Hieremiæ *; Nou aſcendiſtis ex adverſo, neque oppoſuiſtis vos murum, pro domo Iſraël, Verentes etiam ne figmenta, erroréſque prædicti, Chriſtifidelium minùs eruduorum mentes aliquo infidelitatis laqueo involvant, apud quos ſæpè, ut inquit Origines in Cantica, pulchriora videntur mendaciorum ſophiſmata, quàm documenta veritatis. Et ne error cui non reſiſtitur, approbari videatur, & veritas, Deique cauſa, & jura defenſa opprimantur, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris ejuſdem ſanctæ R. E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium conſilio, & unanimi conſenſu, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, prædictas indictionem, convocationem, & publicarionem aſſertas, ſchiſmaticæ conventiculæ, ſynagogæ Saranæ, & Eccleſiæ malignantium per Dathan, & Abiran auctores ſchiſmatum, eorúmque ſocios, & alias ſupradictas, procuratorio nomine dictorum chariſſimorum filiorum noſtrorum Maximiliani Imperatoris Romanorum electi, & Ludovici Francorum Regis Chriſtianiſſimi, Illuſtrium Principum, factas, indictas, & publicatas, omniáque & ſingula io eis, & qualibet earum contenta & inde ſecuta quæcumqoe, quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſeutibas inſererentur, pro ſufficienter expreſſis & inſertis haberi volumus, tamquàm à oon habentibus facultatem, & ex minùs legitimis cauſis, ac incongruis terminis, & loco, nulla, irrita & inania, non legitimè, ſciendum, & ſcandalizandum univerſalis Eccleſiæ unitatem facta, ne cancroſus morbus invaleſcat, reprobamus, revocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, revocatáque irrita, caſſa, reprobata, & annullata baberi volumus, ac prout ſunt, nullius roboris vel momenti fuiſſe, & eſſe decernimus & declaramus.

* Ezech.

Conciliabulique prædicti vel alterius auctores complices & fautores pœnis alligat.

§. 16. Diſtrictiùs ſub excommunicationis, anathematis, & maledictionis æternæ, ac dignitatum & beneficiorum Eccleſiaſticnrum quorumcnmque, ſæcularium vel regularium, feudorum, indultorum, privilegiorum, conceſſionum, facnltatum, & gratiarum privatorum ipſo facto, infamiæ, & aliis in univerſalem Eccleſiam ſcandalizantes, & ſchiſma in ea, diſcordiámque ſuſcitantes, eíſque conſilium, auxilium, vel favorem præſtantes, tàm à jure, quàm alias promulgatis, & indictis pœnis inhibemus. Necnon eiſdem Cardinalibus, qui à nobis receſſerunt, ut præfertur, ac omnibus, & ſingulis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, Ordinis, qualitatis, conditionis, præeminentiæ, auctoritatis, & nobilitatis exiſtentibus, & quacumque Eccleſiaſtica, etiam Cardinalatus, Patriarchali, Primatiali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, ſeu ſæculari, Regali, Reginali, ac etiam Imperiali, ac aliis dignitatibus, & præeminentiis fulgentibus, & quos ab omni vinculo juramenti, conventionis, obligationis, & promiſſionis per eos forſan factarnm, propterea abſolvimus & liberamus, ac abſolntos, & liberatos ſore nnnciamus, ne indictionibus, publicationibus, & convocationibus prædictis, omnibúſque aliis, & ſingulis, vel eorum aliquo, per reprobos, aut alios præfatos, vel eorum aliquem, ut præfertur, factis, directè vel indirectè, tacitè vel expreſſe, ſeu quovis quæſito colore adhæreant, accedant, interſint, obediant, aſſiſtant, conſilium, auxilium, vel favorem præſtent, aut quomodolibet intendant, ut peſſima facta * ſuis erroribus confuſa, tamquàm nebula diſſolvantur, etiam inbibemus.

* Secta.

Loca etiam in quibus Conciliabula fieri, vel eorum auctores, &c. declamare contigerit, Eccleſiaſtico ſupponit interdicto.

§. 17. Omniáque & ſingula civitates, terras, & loca quæcumque ad quæ perverſa Concilia, ſeu potiùs Conciliabula, ſchiſmaticas conventiculas, ſynagogas, ac Eccleſias malignantium hujuſmodi indicentes, & eis adhærentes, obedientiam, conſilium, auxilium vel favorem aliquem ut præfertur, præſtantes, & eorum quemlibet declinare contigerit, & in quibus Concilia, ſeu Conciliabula, aut Eccleſias malignantium hujuſmodi, celebrari vel coadunari, & congregari contigerit, Eccleſiaſtico ſubjicimus interdicto.

Sacrúmque & œcumenicum Concilium Lateranenſe Romæ celebrandum, & pro die 19. Aprilis 1512. inchoandum indicit.

§. 18. Et nihilominùs bonam intentionem noſtram exequi volentes, ut antiquæ hæreſes, quæ in diverſis Chriſtianorum partibus nondum extinctæ ſunt, & peſſimum noviter pullulans ſchiſma extinguantur, reformationíque morum, tàm Eccleſiaſticorum, quàm ſæcularium perſonarum, quæ de jure vel conſuetudine, reformationi vel determinatiooi Concilii ſubjiciuntur, bellorúmque imminentium ſeditioni conſulatur, unicuique quod ſuum eſt reddatur, juſtitia & pax ſe invicem oſculentur, Chriſtique fideles in pace, & unitate, in Dei nomine, non ex paſſionnm privatarum fomite, quæ, ut ex geſtis diverſorum Conciliorum apparet peſſimos effectus parere conſuevit, congregati ad faciendum expeditionem contra infideles jam Regnum Siciliæ infeſtantes, meliora ac nobiliora loca Chriſtianorum occupantes, præſertim Hieruſalem matrem noſtram antiqua Chriſtianorum negligentia deperditam, faciliùs, & promptiùs intendant. Iu nomine ſanctæ, & individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, auctoritate Omnipntentis Dei, ac Beatorum Petri, & Paoli Apnſtolorum ejus, qua in terris fungimur, de ſimili eorúmque fratrum conſilio, & aſſenſu, œcumenicum univerſale & generale Concilium, in Alma Urbe noſtra communi omnium patria, loco aptiſſimo, & tutiſſimo, apud Lateranum, nbi plurima Concilia per antiquos patres noſtros habita fuerunt, & Altiſſi-

mus

mus Petri Sedem collocari voluit, literatorúmqne, & peritorum numetus copioſus habetur, poſt feſtum Reſurrectionis Domini noſtri JESU CHRISTI proximè futurum, inchoandum Anno Domini 1512. die Lunæ 19. menſis Aprilis, qnæ erir feria ſecunda poſt octavam ejuſdem Reſurrectionis celebrandum, & ut ſequitur, auctore Domino finiendum, nunciamus, convocamus, ſtatuimus, indicimus, & ordinamus, licet nos non lateat, hanc novem menſium præfiaionem, pro ſacro Concilio generali celebrando, ea tot longinquis mundi partibus venturis, fortaſſis non ſufficere, & de brevitate notari poſſe ad tantam rem peragendam, præſertim cùm à Sanctis Patribus Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aſſignato tempori ad ſimilia generalia Concilia congreganda non reſpondeat, qui numquam minùs quàm annum ad boc inchoandum aſſignaſſe reperiuntur. Sed quia ad Chriſtianiſſimum Regem prædictum, & quoſdam alios Principes de inchoando generali Concilio in tempore præſentibus inſerto, literas dedimus, & inſuper ne volentibus nos, & venerabiles fratres noſtros ejuſdem S. R. E. Cardinales calumniari, anſam daremus, ſi longius tempus ſtatuiſſemus, viſum eſt nobis hunc terminum aſſignare.

Prælatos omnes & alios monet, & ad d. Concilium convocat.

§. 19. Inſuper præfatis, & aliis venerabilibus fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, Monaſteriorum Abbatibus, & Prælatis, præſertim ſub vinculo juramenti ad viſitandum certis temporibus limina Apoſtolorum Petri, & Pauli, etiam tempore ſuæ promotionis adſtrictis, & obligatis, non obſtantibus quibuſvis conceſſionibus, privilegiis, & indultis, eis, eorúmque Eccleſiis, monaſteriis, & beneficiis, per dictos prædeceſſores noſtros, aut nos conceſſis, confirmatis, & innovatis, quæ pro expreſſis habentes, ex certa ſcientia, & plenitudine præmiſſis, caſſamus, irritamus, & annullamus, omnibúſque aliis Eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, etiam Regibus, & Principibus, cæteriſque perſonis, quæ de jure, vel conſuetudine in Congregationibus generalium Conciliorum ſolent intervenire, ceſſante legitimo impedimento, de quo legitimè docere teneantur, per ſe, vel alios idoneos Nuncios, procuratores, vel oratores, legitima mandata habentes, ſub excommunicationis, aliiſque de jure, vel conſuetudine, aut aliàs, non accedentibus ad generale Concilium indictum pœnis, mandamus, ut ad ipſum Concilium Lateranen. accedere, & uſque ad dicti Concilii concluſionem, & diſſolutionem, per nos vel auctoritate noſtra fiendam, in dicta Urbe morari debeant.

Imperatorem, Reges & alios Principes hortatur, ad favendum venientibus ad d. Concilium.

§. 20. Necnon chariſſimos in CHRISTO noſtros, & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ filios, Maximilianum Romanorum Imperatorem electum prædictum, cæteróſque Chriſtianorum Illuſtr. Reges, Duces, Marchiones, Comites, & alios nobiles, in virtute ſanctæ obedientiæ rogamus, hortamur, & monemus, ut opem, & adhibeant efficaces, quod omnes, & ſingulæ, tàm Eccleſiaſticæ quàm ſæculares perſonæ, in eorum Regnis, Ducatibus, & Dominiis conſiſten. quæ in generalibus Conciliis, de jure, vel conſuetudine intereſſe conſueverunt, ad Concilium Lateranen. hujuſmodi ceſſante impedimento prædicto accedant, poſtpoſitis odiis, conciliatis animis in Spiritu ſancto, non autem paſſionibus repleti, verúmque domum Dei facientes, & his, quæ ad Dei laudem, Eccleſiæ exaltationem, unitatem, & reformationem, ſchiſmatum verò, & hæreſum totalem extirpationem, fideliúmque prædictorum pacem, & ſalutem concernunt, charitate muniti intendant.

Securitatem omnibus venientibus, eorumque familiaribus concedit.

§. 21. Et ne ad tantum laudabile, & neceſſarium opus accedere debentes, aliquibus de cauſis ſeu figmentis, ac acceſſu ad dictum Concilium Lateranen. quomodolibet retrahantur, omnibus, & ſingulis, in Congregationibus Conciliorum generalium adeſſe ſolitis, & ad dictum Concilium Lateranenſe venientibus, eorúmque ſervitoribus, & familiaribus, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, vel nobilitatis exiſtentibus, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, pro ſe, & bonis eorum quibuſcumque per civitates, terras, & loca terreſtria, & maritima dictæ Romanæ Eccleſiæ ſubjecta, ad Concilium Lateranenſe ad Urbem hujuſmodi veniendi, & in ea morandi, & liberè conſiſtendi, & ab ea quotiens videbitur recedendi, etiam poſt quatuor menſes poſt dicti Concilii Lateranenſis concluſionem, & diſſolutionem, liberum, tutum, & ſecurum ſalvum conductum, ac plenam, & omnimodam ſecuritatem de conſilio, & poteſtate præmiſſis damus, & concedimus, alióſque ſalvos conductus, & ſecuritates habere cupientibus, dare pollicemur, eóſque benignè, & charitativè tractabimus, & ſuſcipiemus.

Officialibus ſuis omnibus obſervantiam d. ſecuritatis præcipit.

§. 22. Mandantes ſub indignationis noſtræ, & aliis arbitrio noſtro infligendis pœnis, omnibus, & ſingulis gentibus noſtris armigeris, equeſtribus, & pedeſtribus, ac arcium noſtrarum Caſtellanis, civitatum, terrarúmque & locorum dictæ Eccleſiæ ſubjectorum Legatis, Gubernatoribus, Rectoribus, Locatenentibus, Poteſtatibus, officialibus, & vaſſallis, ut non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, legibus Imperialibus, ſtatutis quoque & * conſuetudinibus municipalibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, aut quavis firmitate alia roboratis, quæ ſalvo conductui, & ſecuritati præmiſſis in aliquo derogare, ſeu illos quomodolibet impedire poſſent, etiam ſi talia forent, de quibus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per generales clauſulas id importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, illarum omnium tenores, præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum infererentur pro expreſſis habentes, venientes ad Concilium Lateranenſe hujuſmodi, liberè, tutè, & ſecurè tranſire, morari, & recedere permittant, & permitti faciant, ne tantum támque laudabile, & neceſſarium Concilium Lateranenſe diſtrahatur, & ut ad illud venientes, tutè & in pacis tranquillitate vivere, dicere, & expedire valeant, quæ Omnipotentia Dei honorem concernunt, totiúſque Eccleſiæ ſanctæ Statum,

* Conſtitutionibus.

Decretum irritans contrariorum huic bullæ apponit.

§. 23. Decernentes nihilominùs irritum, & inane, quicquid contra indictionem Concilii Lateranen. per nos indicti hujuſmodi, ſeu ad impedimentum, præjudicium, aut dilationem ejuſdem, per ſchiſmaticam conventiculam, & Eccleſiam malignantium prædictas, ſeu quemvis alium, quavis auctoritate, quovis ingenio, aut quæſito colore ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Et hanc bullam publicari mandat in Urbe.

§. 24. Inſuper ut præmiſſa omnia, & ſingula, ad omnium ad quos ſpectat, notitiam, & cognitionem deveniant, omniúmque quæ in præſentibus literis continentur, certa & indubitata notitia habeatur, nullúſque præmiſſorum ignorantiam juſtè prætendere poſſit, nec ſe legitimè excuſare, cùm etiam ad intimandum aliquibus perſonaliter in præſentibus literis comprehenſis, tutus non pateat acceſſus, literas prædictas, volumus, & decernimus præſentes literas noſtras, per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, vel Notarios publicos, in Baſilica Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Lateranenſi, hora divinorum, dum ibi multitudo populi ad divina audiendum convenire, & congregari conſuevit, publicè ac alta, & intelligibili voce, legi, & publicari, & dictarum Eccleſiarum portis ſive valvis, & in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis ſpatium dimitti debere, ut ad ſingulorum notitiam, publicámque notionem devenire poſſint.

Tranſumptis ejus credi jubet.

§. 25. Tranſumptíſque illarum, manu publicorum notariorum factis vel ſubſcriptis, ſigillóque alicujus Prælati monitis, fidem indubiam adhiberi.

Effectum d. publicationis declarat.

§. 26. Omnéſque & ſingulos in illis comprehenſos, & ad quos pertinet perinde arctari, & conſtringi, ac teneri, & obſervari ad obſervantiam omnium, & ſingulorum in eis contentorum, cujuſcumque gradus, & dignitatis exiſtant, Eccleſiaſticæ vel mundanæ, poſt lapſum unius integri menſis à data præſentium numerandi, in omnibus & per omnia, & perindè ac ſi perſonaliter, & in propria perſona inti-

maræ fuiſſent, & eis perſonaliter præſentatæ, præſentium teno.e decernimus, ſtatuimus, & declaramus. Nulli ergo omninò hominom liceat hanc paginam, &c. Si quis, &c.

Dat.P.An. 8. die 18. Junii. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ oillesimo quingenteſimo undecimo xv. Kal. Auguſti, Pontificatus Noſtri Anoo octavo.

Papæ ſubſcriptio. Ego Julius Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus ſubſcripſi.

Dominus mihi adjntor, non timebo quod faciat mihi homo.

Cardinalium ſubſcriptiones. Ego Raphaël Epiſc. Oſtien. Card. Sancti Gregorii Camerarius ſubſcripſi.
Ego Dominicus Epiſcopus Portuen. Card. S. Marci ſubſcripſi.
Ego Jacobus Epiſcopus Albanen. Card. Arbooen. ſubſcripſi.

Cardinales Presbyteri.

Ego Nicolans Card. rit. S. Priſcæ ſubſcripſi.
Ego F. Card. de Claromonte, manu propria.
Ego Marcus tituli ſanctæ Mariæ Tranſtyberim Card. Senogallien.
Ego Robertus tituli S. Aoaſtaſiæ presbyter Card. Nanneten.
Ego Leonardus tit. S. Suſannæ presbytet Card, ſubſctipſi.
Ego Chriſtophorus tit. S. Praxedis Presbyter Card. ſubſcripſi.
Ego Sixtus tituli S. Petri ad Vincula presbyter Card. Vicecancellar. ſubſcripſi.
Ego Chriſtopborus Eboracen. tit. S. Petri & Mar. presbyter Card. ſubſctipſi.
Ego Antonius tit. S. Vitalis presbyter Card. ſubſcripſi.
Ego Petrus rit. S. Euſebii presbyter Card. ſubſctipſi.
Ego Achilles tituli Sancti Sixti presbyter Cardinalis Bononien. ſubſcripſi.
Ego F. tit. S. Clementis presbyter Card. ſubſcripſi.

Diaconi Cardinales.

Ego Jo. S. Mariæ in Dominica Diaconus Card. de Medicis, manu propria ſubſcripſi.
Ego Alexander S. Euſtachii Diaconus Card. de Farneſio, manu propria ſubſcripſi.
Ego Ludovicus S. Mariæ in Coſmedin. Diac. Card. de Aragonia manu propria ſubſcripſi.
* Coraelien. Ego M. S. Mariæ in Porticu Diaconus Card. * Cornelius, manu propria ſubſcripſi.
Ego B. S. Adriani Diac. Card. ſubſcripſi.
Ego Alphonſus ſancti Theodoti Diaconus Cardinalis Petrucius ſubſcripſi.

Anno à Nativitate Domini 1511. *indictione decimaqnarta, die verò Veneris* 25. *menſis Julii, Pontificatus Sanctiſſ. D. N. Julii divina providentia Papæ II. anno* 8. *retroſcripta litera Apoſtolica convocationis Concilii generalis, pnblicata, & affixa fuernnt in valvis S. Jacobi Hiſpanornm de Urbe, dum celebrabantur divina, ubi magna multitndo convenerat, tàm Curialinm, quàm Officialium, & Romanorum, propter feſtum ſolemne, quod in eadem Eccleſia celebrabatur. Eadem die in veſperis dùm celebrabantur divina, publicata, & affixa fnernnt in valvis Principis Apoſtolorum de Urbe, die verò ſeqnenti Sabbati, retroſcriptam Bnllam in Baſilica Principis Apoſtolornm de Urbe, hora Miſſæ, dum celebrabantur divina, & multitudo copioſa aſſiſteret, Ego Petrus Mengivar. præfat. D. N. Papæ Curſor, alta & intelligibili voce coram omni populo dictam Bullam de verbo ad verbum legi, lectámque ad valvam dictæ Baſilicæ affiximus, & per ſpatium unius horæ affixam dimiſimns, durante Cancellaria. Eadem die, in Eccleſia S. Joannis in Lateran. hora veſperarum, dùm celebrabantur divina, Ego Petrns Mengivar. S. D. N. Papæ Curſor, dictam Bullam, alta & intelligibili voce legi, lectámqne ad valvas dictæ Eccleſiæ affiximus, & pnblicavimus, & per ſpatium unius horæ, affixam dimiſimus. Eadem die retroſcriptam Bullam publicavimus, & affixum dimiſimus, per ſpatium duarnm horarum, in acie Campi Floræ, ut moris eſt, per nos Honuphrium Baleſtarium, Petrum Mengivar. & Joannem Bernardi, præfati D. N. Papæ Curſores, & ita fidem facimus, & manibus propriis ſcripſimus, & ſubſcripſimus.*

Ita eſt Honuphrins Baleſtarii Curſor.
Ita eſt Petrus Mengivar. Curſor.
Ita eſt Joannes Bernardi Curſor.

Declaratio juriſdictionum Vicarii Papæ, Gubernatoris, Auditoris Cameræ, Senatoris, aliorúmque judicium Curiæ Capitolii, ac Mareſcalli Urbis. XXVIII.

Quoad jnriſdictionem Vicarii ampliorem conceſſionem, vide infrà in Pauli III. conſt. 36. *Licèt, ubi notabo. Gubernatoris autem vide in conſt.* 8. *Leon. X. Et ſi pro, ubi plenè dicam in hoc Tomo* 1. *Auditoris Cameræ vide in conſt.* 20. *Pauli V. Eximiæ, cum ibi adnotatis. Mareſcalli autem vide in Greg. XIII. conſt.* 26. *Dùm rectè; vide in Tomo* 2.

Senatnris verò, & aliorum Judicum Capirolii juriſdictiones, plenè & dilucidè in novis Urbis Sratutis digeſtæ ſunt, poſt Bullam Pii IV. conſtit. 34. Dilectos, ubi videas in Tomo 2. fol. 52.

JULIUS EPISCOPUS, Edita A. D 1512.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. DEcet Romanum Pontificem, ex debito ſui paſtoralis officii proſpicere, ut obiqne, præſertim in hac Alma Urbe (ad quam pro juſtitia totus Orbis confluit) ne propter varios diverſorum judicum, & tribunalium concurſus, ad varias, & diverſas procedendi formas præſertim paupeses litigantes, in eorum bona jure lædantur; ſed ut cuilibet jus ſuum explicitè, quantum poſſibile ſit, reddatur, & juriſdictiones jus reddentium ita diſtinctæ ſint, ut nulla confuſio, & perplexitas oriri poſſit.

Cauſa hujus conſtitut. §. 1. Sanè (prout ex multorum querela, ac nuper à dilectis filiis nobilibus viris Ludovico de Matheis, & Mariano de Caſtellanis, ac Lutio de Lutiis Conſervatoribus Romanorum civium & Cam. præfatæ Urbis, necnon Ludovico de Cencis, Prinre Capitum Regionum, & Paulo de Planca, noſtri Conſiſtorii & ipſorum Conſervatorum Advocato) accepimus, adcò à certis temporibus citrà, diverſa judicum tribunalia in Urbe inſurrexiſſe, adeò eriam ipſos judices, tàm ordinarins quàm delegatos, inter ſe concurrere, & in procedendo variom modom obſervare, ot ſæpè litigantes ipſi confuſione quadam perterriti, cauſas ipſas deſerere cogantur, aut illas inchoare non audeant, ſæpè etiam adeò celeri judicio expediri, ut præcipitari quodammodo videantur, in magnum ipſorum litiganriom præjudicium, ac juſtitiæ & officii noſtri detrimentum.

Declaratio fori civium & incolarum. §. 2. Nos igitur in præmiſſis providere volenres, ac cupientes ne litigantes ipſi, tàm in confuſione tribonalium hujuſmodi, quàm etiam in expenſis, & eorum bono jure graventur, quódqoe etiam quilibet forum ſuum intelligat, & ſeqoatur, inhærentes etiam veſtigiis fœl. rec. Sixti Papæ IV. patrui, & prædeceſſoris noſtri, qui, ut etiam accepimus quaſdam deſuper conſtituit ordinationes, in volumine Statutorum dictæ Urbis deſcriptas, Motu proprio, non ad ipſorum Conſervarorum, vel alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtanriam, ſed de noſtra mera deliberatione, ſtatuimos, & ordinamus, qoòd omnes incolæ Romæ habitantes (dummodò non ſint campſores, & onrabiles mercatores, Romanam curiam ſeqoentes, Oratores Principum & aliarum Communiratum, familiares Cardinalium, continni tamen commenſales, vel officiales Romanæ Curiæ, dummodò Romani non exiſtant, aut curiales Romanam curiam ſequentes, & in illius uſu exiſtentes) qui omnes in eorum ſoro, oecnon cives omnes ſæculares

conve-

conveniantur in curia Capitolii, aut coram aliis officialibus ſæcularibus Urbis, prout ad eorum officium ſpectat, & non aliter.

Clericorumque Romanorum.

§. 3. Quódque omnes clerici Romani, conveniantur coram Vicario noſtro in ſpiritualibus in Urbe, aut aliis clericis & officialibus Eccleſiaſticis Urbis, ad quos ſpectat.

Laicorum etiam delinquentium & curialium.

§. 4. Ac quòd de omnibus exceſſibus factis in Urbe, ratione territorii, laici puniantur per officiales laicos Urbis, clerici verò Romani per Vicarium præfatum. Item quòd laici qui ſequuntur curiam, tàm mares quàm fœminæ; & non alii, conveniantur in curia Mareſcalli, dummodò non ſint perſonæ prædictæ videlicet campſores, & notabiles mercatores Romanam curiam ſequentes, Oratores Principum & Communitatum, familiares Cardinalium laici, vel officiales Romanæ curiæ etiam curiales, qui indifferenter conveniantur dumtaxat coram Auditore Cameræ, tamquàm judice exemptorum in civilibus, in criminalibus verò, quoad laicos eamdem curiam ſequentes, inter ipſum Auditorem, & Mareſcallum, & Gubernatorem, ſit locus præventioni, dummodò non agatur de capitali, vel mutilatione membri, quo caſu Auditor non ſe intromittat, juxta alias noſtras literas deſuper expeditas.

Appellatur à Mareſcallo ad A. C.

§. 5. Volumus etiam quòd ab eodem Mareſcallo appelletur ad præfatum Auditorem Cameræ, & quod judex deputandus per ipſum Mareſcallum, non poſſit ſtare in officio ultra duos annos, & in fine cujuslibet anni debeat ſyndicari per Syndicum per nos deputandum, & repertus culpabilis, puniri, in reliquis ſerventur literæ noſtræ deſuper editæ.

Gubernatoris Urbis jurisdictio.

§. 6. Inſuper volumus, & mandamus, quòd Vicecamerarius ſive Gubernator in Urbe, nullum tribunal cognitionum cauſarum privatarum teneat, neque per ſe, neque per alium, ſeu ad eum venientem, ad ſuum judicem remittat, & ſit ſuperintendens, ut quilibet in præmiſſis officiis, ſuos terminos obſervet, & contrafacientem puniat, aut nobis referat, & debeat carceres omnium præmiſſorum viſitare, una cum aliis, ad id per nos per alias noſtras literas deputatis, & de officialium omnium (maximè Notarium maleficiorum) tranſgreſſionibus cognoſcere. In concernentibus autem ſtatum, aut pacem, & quietem civitatis, & Romanæ curiæ, quantum videat neceſſe eſſe, officialem ad quem ſpectat, juvare, & omnia pro poſſe ad pacem reducere, necnon cauſas querelarum contra Barones, ac capitales, videlicet, mortis naturalis, & brigarum, unà cum Paceriis, juxta formam Statutorum Urbis, & treguarum, ſeu ſecuritatum, aut pacis ruptarum, etiam per ſeipſum. Item mercedem ſalariorum, quas cauſas mercedum ſine trienuali, & ſcriptura, ſummariè, manu regia, cognoſcere poſſit & terminare, juxta formam dictorum Statutorum, vel juris communis, ubi Statuta deficerent, & in quibus omnibus, locus ſit præventioni inter ipſum & Senatorem, & ſi concurrant, Senator præferatur. Notarii verò Gubernatoris ſoli per ſe ipſos, & non per ſubſtitutos, officium exerceant ſine Tribunali, prout alias Ludovicus Sabinus, & Marius Ceretanus, tempore ejuſdem Sixti prædeceſſoris exercere ſolebant, qui etiam regiſtra aliqua non faciant, ipſéque Gubernator unum tantum Conteſtabilem ſeu Capitaneum retineat cùm 25. ſatellitibus, & ſine dicto Conteſtabili, executiones ipſius Gubernator vigore obligationum in forma Cameræ Apoſtolicæ, non poſſit aliquem excommunicatum publicare, nec cenſuris Eccleſiaſticis in aliquo caſu uti, prout antiqui Gubernatores non ſunt uſi, & cenſuræ per eum ſuper hoc latæ, ſunt ipſo jure nullæ. Similiter volumus, quòd Baricellus ſit merus executor, & nullum judicare valeat; quódque executiones in capitalibus per eum fiendæ, fiant in Capitolio, prout ab antiquo conſuetum fuit, niſi aliter pro temporis & maleficii qualitate & gravitate viſum fuerit expedire. Poſſit tamen repertes infragranti crimine punire juxta formam Brevis facultatis ſuæ.

Officiales Urbis ſient ſindicatui. Hoc non ſervatur.

§. 7. Item volumus, quòd omnes officiales, quicumque ſint etiam Gubernatoris & Audituris Cameræ prædictorum, & reliqui alii, & etiam ipſe Baricellus, in fine cujuſlibet anni, Syndicari debeant per aliquos, per nos deputandos, juxta formam earumdem literarum noſtrarum, ipſéque Gubernator teneatur pro ſe & ejus officialibus, & in principio ejus officii, debeat ſuper boc cavere. Similiter Auditor Cameræ præfatæ, in fine cujuſlibet anni, teneatur reddere rationem coram eiſdem deputandis, de geſtis per ſe, & ejus locum tenentem.

Appellatio in Curia cap. ad quem detur. Tu vide Stat. cit. in rubr.

§. 8. Volumus etiam, ut litibus finis citiùs imponatur, quòd tam à judicibus Capitolinis, quàm etiam quibuſcumque aliis, in cauſis quæ aliàs eſſent de foro Capitolino, appelletur ad Capitaneum Urbis, vel alium per nos deputandum, dummodò quoad cauſas dicti fori, in Capitolio tribunal teneat, quod etiam in cauſis in curia Gubernatoris ejuſdem pendentibus, & quæ pendere contigerit, habere locum decernimus, à quo judice appellationis appellari non poſſit, niſi prout & quantum Statuta hujuſmodi in cauſis curiæ Capitolii permittunt.

Executorum merces declaratur. Hodiè ſervantur taxæ, quæ ſunt in conſt. 45. Pauli V. in Tomo 3.

§. 9. Poſtremò mandamus in omnibus curiis Ordinariis Urbis, & in omnibus ſolutionibus Notariorum, executorum, etiam pro executionibus fiendis per ipſum Baricellum, ac pro mercedibus quorumcumque aliorum officialium, ſervari tabulam marmoream in Capitolio affixam, & ubi in aliquibus illa deficeret, mandamus ſervari Statuta Urbis. Volumus etiam quòd pro quibuſvis ſigillationibus, præſertim mandati de relaxando incarceratos, & aliis quibuſvis apodiſſis, nil ſolvatur, niſi prout in dicta tabula continetur, ſeu in dicta curia Capitolii ſervari conſuevit, ita tamen, quòd pro relaxatione innocentium, nil penitùs ſolvatur per ipſum captivum, ſed per eum ad cujus inſtantiam forſan captus fuit, maximè in capturis pro ſuſpecto & fugitivo, quo caſu novas reformationes dictæ Urbis ſervari volumus.

Alia Tribunalia Judic. Ordinariorum prohibetur.

§. 10. Decernentes, in Urbe præfata, nulla alia Ordinariorum Judicum tribunalia teneri poſſe, nec juriſdictiones cauſarum exerceri, niſi in locis prædictis. Quódque ſententiæ tàm definitivæ quàm interlocutoriæ, necnon decreta, executiones, mandata, proceſſus, cenſuræ, & quicquid ſecus contra præmiſſa fieret, nullius fore roboris vel momenti.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 11. Præſentibúſque derogari non poſſe, nec derogatum cenſeri, etiam per nos, aut ſucceſſores noſtros, niſi de nominibus, & cognominibus litigantium, judicum, & intereſſe habentium, ac ipſarum præſentium de verbo ad verbum, totalis & ſpecialis mentio fiat.

Pœnæ contravenientium.

§. 12. Mandantes Gubernatori, Senatori, Auditori Cameræ, Mareſcallo, Baricello, eorúmque judicibus & executoribus præfatis, necnon quibuſvis aliis perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac centum ducatorum pœnis toties quoties contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſorum fecerint, incurrendis, & in eorum ſindicatibus exigendis, ne contra ordinationes, & voluntatem noſtram hujuſmodi contravenire, aut aliquid attentare audeant.

Derogatio contrariorum.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis privilegiis, etiam fori, ac exemptionibus, indultis, & facultatibus, quibuſvis perſonis, etiam Vicecamerario, ſeu Gubernatori præfatis, aut Collegiis, vel Confraternitatibus, etiam quavis cauſa, & motu proprio, & ex certa ſcientia, ac cum quibuſvis clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis fortiſſimis, etiam quibus derogari non poſſet, niſi ſub certis modo, & forma, per nos, & Sedem Apoſtolicam, conceſſis, & concedendis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

Dat. P. An. 9. die 28. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo duodecimo, quinto Calen. Aprilis, Pontificatus Noſtri Anno nono.

Reinte-

XXIX.

Reintegratio Incliti Populi Romani, ad joriſdictionem quam in Conſervatores in Urbe ex ipſius populi Caſtris, præſertim ſuper Conſulibus Artium & Annona, hacteoùs exercuerunt, oecnon & ad ſuperiotitatem io civitate Tyburtina.

Hac jariſdictia adbac illæſa remanſit, & confirmata fuit à Greg. XIII. ia novis Statatis ejus Urbis mandato editis libet, cap. 15. Quo verò ad Aanonam frumentariam Urbis, vide quid Six. V. ſancivit ia ejus conſt. 78. Abundantes, ia Tomo 2. Quo verò ad ſuperioritatem in civitate Tyburtina, eam ia uſu aon eſſe proſpicimut. Ampliores autem gratias Inclita Populo Romaao elargitus eſt Leo X. in ejus conſt. 2. Dùm ſingularem abi nocabo hic infrà.

Edita An. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SI noſtatum civitatum, & aliorum locorum quorumlibet juriſdictiones ac jura libenter illæſa ſervamus, eò magis Romani Populi juriſdictiones, ac jura prædicta, non ſolùm ſetvare, ſed augere debemus, quo peculiaris ac Populus noſter electus exiſtic, cujuſque officia nobis, ac Sedi Apoſtolicæ, ſincera, ac devota fide, continuè exhibeutùr.

Cauſæ hujus reintegrationis.

§. 1. Expoſueruot ſiquidem nobis nuper dilecti filii, nobiles viri, Ludovicus de Matthæis, Marianus de Caſtellanis, Lucius de Lucis, Romanorum civium, & Cameræ Urbis Conſervatores, ac Ludovicus de Centiis Capitum Reginnum Prior; necnoo Paulus de Planca noſtri Cooſiſtorii, & præfatorum Conſetvatorum Advocatus, quod licet à tanto tempore, cujus initii memotia in contrarium non exiſtit, inter aliquas paucas civitaces, & oppida, civitas Tyburtina magna cum fide, ſub eotum juriſdictione, ac dominio remanſerit, habeántque cives dictæ Urbis oonnulla Capitula cum populo Tyburtino, ſuperioritatem, ac gubetnium, ſeu juriſdictionem in eos concernentia, quæ licèt hactenùs obſervata fuerit, tamen quia bonæ memoriæ Pettus tituli S. Cyriaci in Thermis presbytee Cardinalis Regious, qui ob partialitates ipſius civitatis Tyburtinæ componendas, ſe inttomiſetat, & deinde paulatim ingrediendo ſe illorum ptotectorem aſſerendo, juriſdictionem dictorum civium Romanorum viſus eſt occupare, in non modicam ipſorum Romanorum civium, honoris ac dignitatis detractionem. Licèt etiam præfati Conſervatotes in Urbe prædicta habeant quaſdam juriſdictiones, ac facultates eorum officium concernentes, maximè citca Annonam, & Conſulatus Artium, necnon gabellas, & alia diverſa, prout in eorum conſuetudinibus, ac Statutis per Romanos Pontifices, præſertim ſœl. rec. Paulum Secundum, & in novis Reformationibus per piæ mem. Alexandrum Sextum prædeceſſores noſtros confirmatis continetur. Nihilominùs quia ſæpè per diverſa mandata, præſertim dilectorum filiorum Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, in adminiſtratione officii eorum impediuntur, etiam citrà ipſorum Conſetvatorum dignitatem & honorem, & non ſine publicæ utilitatis detrimento. Ea propter Conſervatores Prior, & Paulus præfati, nobis humiliter ſupplicarunt, ut ſuper præmiſſis ne de cætero impediri valeanc, eis de remedio opportuno providere dignaremut.

Reintegratio ſuperioritatis civitatis Tyburtinæ. Hæc hodiè non ſervatur.

§. 2. Nos igitut qui Romanos cives prædictos, etiam dum in minoribus eramus, ſemper toto corde diléximus, conſiderantes etiam Summi Pontificis proptium fore, jus atque honorem ſuum cuilibec illæſum ſervare, dictorum Statutorum, Capitulorum, ac conſuetudinum, tenores & formas, præſentibus pro expreſſis babentes, eiſdem Cooſervatoribus, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac ipſi Populo Romano juriſdictionem, ſuperioritatem, & præeminentiam, qnas juxta eorum conſuetndines, ſtatuta, ſeu conventiones, & pacta prædicta, habete noſcuntur in dicta civitate Tyburtina, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, reſtituimus, & reintegramus, ipſóſque cives Tyburtinos eiſdem civibus Romanis, ut priùs, ſubjici, & ſubjectos fore.

Juriſdictioniſque in Urbe & caſtris Populi Romani.

§. 3. Quódque in dicta Urbe ipſi Conſetvatores, curam, juriſdictionem & facultatem, quas juxta eorum Statuta, ptæſertim novarum reformationum, ac conſuetudinem prædictorum, habere noſcuntur, exercete & exequi liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, volumus & declaramus. Decernentes ut Conſervatores præfati in dicta civitate Tyburtina, per aliquos Protectores, etiam ſi eſſent S. R. E. Cardinales, ac in dicta Urbe, & extra eam in eorum oppidis, & caſtris, in eorum juriſdictione & officio, per cujuſvis mandata, præſertim prædictorum Clericorum Cameræ Apoſtolicæ, impediri non poſſe, nec debere, ac mandata hujuſmodi etiam ſub excommunicationis, & aliis Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, ac quibuſvis pœnis, irrita & inania, nulliúſque roboris vel momenti fore, niſi ubi dicta mandata manu noſtra propriâ, aut Camerarii noſtri, pro tempore ſubſcribi contingat.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac privilegiis, facultatibus, & indultis, etiam cum quibuſvis clauſulis derogatoriis fortiſſimis & inſolitis, quibuſvis perſonis conceſſis & concedendis, cæteriſque contrariis oon obſtantibus quibuſque. Nulli etgo, &c.

Dat. P. An. 9. die 28. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Aono Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo duodecimo, quinto Calen. Aprilis, Pontif. Noſtri Anno nono.

XXX.

Gratiæ, immunitates, & privilegia Canonicorum Regularium Congregationis S. Salvatoris Ordinis S. Auguſtini.

Alia de hac religione notavi ſup. in conſt. 2. Greg. XII. fol. 186. Excitat, ibi videas.

Edita An. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Hic Pontifex dum erat Cardinalis, Protector fuit hujus Congregationis.

INter cæteros in militanti Eccleſia velnti Regina in veſtita deaurato circumdata varietate plantatos Ordines, ad dilectos filios Congregationem Sancti Salvatoris, Ordinis Sancti Auguſtini, Canonicorum Regularium, qui ſub ſuavi jugo Religionis, & regularium inſtitutionum obſervatione ſedulum ipſi Salvatori noſtro Domino JESU CHRISTO in humilitatis ſpiritu præbent famulatum, dirigentes noſtræ conſiderationis intuitum, & attendentes quòd nos, dum Cardinalatus honore fungebamur, Eccleſiam Sancti Petri ad vincula in Urbe, cum illi annexa Eccleſia Sanctæ Agnetis extra muros dictæ Urbis, de licentia Sedis Apoſtolicæ, eidem Congregationi (cujus protectionem aliquamdiu geſſimus, & illius profectum ſalubrem quantum potuimus procuravimus) conceſſimus, & multa pro ejuſdem Eccleſia Sancti Petri, & ædificiorum ejus repatatione, & reædificatione, ac pro commoditate Prioris, & Canonicorum inibi pro tempore divinis beneplacitis inſiſtentium, etiam poſtquàm ad Summi Apoſtolatus apicem fuimus divina favente clementia aſſumpti expoſuimus, dignum eſtimamus illa Congregationi & Canonicis præfatis, ipſiúſque Congregationis Monaſteriis, locis, & perſonis concedere, per quæ poſſint ipſo Salvatore eis ſemper exiſtente, gratum in ejus beneplacitis exhibere famulatum.

Nunc ordinationes & privilegia d. Congregationis confirmat.

§. 1. Sanè cùm ſicut accepimus aliàs plura immunitates, & diverſa privilegia, gratiæ, favores, & indulta, ſpiritualia & temporalia per diverſos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, prælatæ Congregationi, illiúſque Monaſteriis, locis, perſonis, bonis, & rebus conceſſa fuerint, Nos cupientes, ut dilectus filius modernus, & pro tempore exiſtens Prior generalis dictæ Congregationis, & Canonici præfati, & eorum curæ commiſſi, eò potiùs poſſinc domino in ejus beneplacitis famulati, quo cogno-

verint hujuſmodi privilegia, & Immunitates pro illorum ſubſiſtentia firmiori, etiam noſtræ approbationis robote commuoiri, ac etiam Prioris generalis, & Canonicorum, ac Congregationis hujuſmodi commoditatibus, & augmento, ſtatuique proſpero, & fœlici, quantum cum Deo poſſumus, adjuvante ſalubrirer conſulere, ipſóſque generalem Priorem, & Canonicos, & Congregationis hujuſmodi ſingulares perſonas à quibuſvis excommunicarionis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes. Ac omnia & ſingula Monaſteria, tàm dictæ Congregatinni, quàm beneficia Monaſteriis dictæ Congregationis unita, annexa, incotporata, & poſſeſſa, ac quæcumque alia & ſingula privilegia, grarias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta, tàm ſpiritualia, quàm temporalia, eidem Congregationi, ac illius Monaſteriis, locis, & perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & per quoſcumque Romanos Pontifices, Imperatores, Reges, Principes, & quoſcumque alios Chriſtifideles conceſſa, illorúmque omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, eiſdem præſentibus pro expreſſis habentes, Motu proprio, non ad Prioris generalis, & Cannnicorum prædictorum, vel alicujus alrerius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtanriam, ſed de noſtra mera liberalirate, & deliberatione, certáque ſcientia, ac de Apoſtnlicæ poteſtaris plenitudine, literas omnes, ordinariones, conſtitutiones, & conſuetudines, quibus ipſa Congregatio regitur, & gubernatur, ac omnia & ſingula alia privilegia, grarias, favores, immunitates, exemptiones, & indulta hujuſmodi, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obrinete, atque omnia & ſingula inviolabiliter obſervari decernimus.

Eorúmque dubia, ad favorem d. Congregationis interpretari jubet.

§. 2. Volumúſque quicquid dubii in dictis privilegiis, ſeu aliquo eorum pro tempore emerſerit, id data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis, & locorum particularium ejuſdem interpretari debere, & ubi ipſi in aliquibus redderentur dubii, ſeu ancipites, ſecundùm bonam æquitatem, ad favorem ſaluris animarum ſuarum, illa etiam largiſſimè intelligantur, & interpretentur, non autem ſecundùm juris rigorem, aut Doctorum opiniones vel ſubrilitates.

Cujuſcumque Monaſterii indulta, ad alia Monaſteria extendit.

§. 3. Et cujuſvis particularis monaſterii ſeu loci, tàm uniti quàm uniendi, præſentis & futuri, dictæ Congregationis privilegia, conceſſiones, remiſſiones peccatorum, & indulgentiæ quocumque nomine nuncupatæ, immnnitates, & gratiæ, conceſſa & concedenda, tàm per Romanos Pontifices, quàm alios quoſcumque Reges, Duces, Barones, Principes, Dominia, & Communitates, in omnibus & per omnia ipſi toti Congregationi, & aliis ejus particularibus monaſteriis eſſe communia, & ad illa extendi, & extendimus per præſentes.

Et ejuſdem Obſervantia Regularis unitatem ubique ſervari præcipit.

§. 4. Inſuper etiam ultrà prædicta privilegia eidem Congregationi, ut præfertur conceſſa, hac perpetua, & irrefragabili conſtitutione, motu & ſcientia ſimilibus ſancimus, quòd omnes & ſinguli dictæ Congregationis Canonici, Ordinem ipſum profeſſi, præſentes & futuri, quamvis in diverſis monaſteriis, ſive locis pro tempore maneaot, unum tamen corpus, & una Congregatio exiſtant, ac ſub una, eadémque lege, atqne obſervantiæ Regularis unitate, motúmque conformitate, eiſdem conſtitutionibus, privilegiis, ordinarionibus, conſuetudinibus, & ſtaturis vivant, ipſáque Congregatio ab Apoſtolica Sede oltrà centum annos inſtitura, & meritò totiens approbata, ab univerſis Chriſti fidelibus in reverentia & devotione habeatur.

Canonicos veros eos eſſe declarat.

§. 5. Decernentes, ut omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus, ac privilegiis & gratiis, pro veris Canonicis Regularibus Ordinis & Congregationis prædictorum habeantur & reputentur; prour hactenùs fuerunt, auctoritate Apoſtolica, & ex certa ſcientia, tenore præſentium, habemus & declaramus: mandamúſque quorumcumque locorum Diœceſanis, ut eos pro talibus in dictis ſingulis publicis, & aliis actibus cenſeri faciant, ac etiam reputari. Nos enim eos, ut exiſtentes veros, & iodubitatos Canonicos Regulares Ordinis prælibati, quibus à dicta Sede Apoſtolica ſcapulare, quod inſigne clauſtralium eſt, geſtandum ſuper Rocheto in præfatæ Congregationis primordiis, ex ſpeciali munere & devotione donatum extitit, omnibus & ſingulis præeminentiis, etiam in publicis actibus ac privilegiis, & gratiis, quibus quicumque alii Canonici potiuotur & gaudent, potiri & gaudere cenſemus.

Quod Caliſt. III. etiam effecit in conſtit. 2. Sacræ. ſup. fol. 363.

Privilegia & immunitates aliorum Ordinum, huic Congregationi elargitur.

§. 6. Adjicientes præterea, quòd de cætero non ſolùm prædictis præeminentiis, privilegiis, & gratiis decorentur, quibus gaudent, in ſpecie vel in genere, univerſi alii Canonici, verùm etiam omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, favoribus, indulris, & grariis ſpiritualibus & temporalibus, per nos vel per quoſcumque prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, vel aliàs quomodolibet, ſeu Sedem præfatam, tàm præfaro Ordini Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini, ac Congregationi de Friſonaria aliàs Lateranenſi, Ordinibúſque Eremitarum, Minorum, Prædicatorum, Carmelitarum, & Servorum beatæ MARIÆ, & aliis etiam earumdem Congregationum, & Ordinum, membris & illorum perſonis, monaſteriis, & locis io genere conceſſis, & pro tempore concedendis, quàm etiam Congregarioni Monachorum Sanctæ Juſtinæ, ſeu S. Benedicti Caſſinen. & ejus monaſteriis, locis, membris, & perſonis hactenùs conceſſis, ac illorum Ordinibus, & Congregationibus, quibos per eamdem Sedem conceſſum extitit dictæ Congregationis privilegiis poſſe gaudere, in omnibus & per omnia, abſque ulla prorſus differentia, perindè ac ſi ea ipſi Congregationi Canonicorum Regularium ſancti Salvatoris ſpecialiter & nominatim conceſſa fuiſſent, quorum tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, & non ſecus ac ſi præſentibus de verbo ad verbum inſerta forent, & quæ ad ipſam Congregationem ſancti Salvatoris, & ejus Moniales, ſive Sorores, ac perſonas oblatas, & commiſſas utriuſque ſexus, quæ ſub illius Congregationis cura ſunt, in illis videlicet, quæ ipſis coaprati poſſunt, extendi, ac illa eam pari modo cnm prædictis comprehendere volumus, arque decernimus, cùm ipſam Congregationem ſancti Salvatoris cenſeamns, meritis & virtutibus ſuis non minora promereri, quàm ſupraſcriptas Congregationes, & Ordines, quos enim par labor conjungit, paria quoque privilegia conjungere debent. Cujus etiam Congregationis ſancti Salvatoris Monaſteria omnia, & loca prædicta, & eorum Prælari atque perſonæ, quibuſcumque eis, ac aliis Congregarionibus, & Ordinibus à Sede prædicta, vel aliàs qualitercumque conceſſis, ac de jure ſeu conſuetudine debitis juribus, præemioentiis, ac dignitatibus inconcuſſe gaudeant & utantur; dummodò illa præmiſſis, ac aliis dictæ Congregationis ſancti Salvatoris inſtitutis, & conſtitutionibus non obſiſtant.

Capitula generali dat facultatem ſtatuta pro regimine Congregationis præfiniendi & commutandi.

Nunc puto approbanda eſſe ab Ordinariis, ex conſt. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

§. 7. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſive in eo vocem pro tempore habentes, pro fœlici ſucceſſu ipſius Congregationis ſancti Salvatoris, ſtatuta, conſtitutiones, & ordinationes, ac omnia, & ſingula, quæ in ſpiritualibus & tempotalibus ipſius Congregationis, & ejus regularis diſciplinæ ſtatum, obſervantiam, indemnitatem, & circa divini officii celebrationem, directionem, & ordinationem, (abſque tamen ipſius Regulæ in ſubſtantia, vel in effectu variatione) interpretationem, vel declationem quoquomodo concernere potuerint, auctoritate prædicta inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi; ac ea, quæ ſic inſtituta, ordi-

nata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto, vel in parte, prout rerum, vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, modificandi, innovandi, corrigendi, emendandi, ſuſpendendi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Ita tamen quòd nullæ ordinationes in uno Capitulo generali decretæ, ullam vim & locum habere poſſint conſtitutionis, niſi duæ ſaltem ex tribus partibus hujuſmodi vocem in ipſo Capitulo habentium concurrerint, & hoc ordine fuerint per duo alia immediata Capitula generalia ſequentia comprobatæ, quæ ſic ut comprobatæ fuerint cenſeantur mox Apoſtolico robore communitæ. Quibus conſtitutionibus, decretis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus ſinguli de Congregatione hujuſmodi, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, ſeu conditionis exiſtant, efficaciter parere omninò teneantur.

Contravenientemque ex contemptu tantùm ad peccatum obligare declarat.

§. 8. Nolumus tamen, quòd ad peccatum, niſi contrafiat ex contemptu, aliquem obligent.

Quiſque Prælatus reformationi juxta Ordinis inſtituta incumbat.

§. 9. Et quotiens Prælatus aliquis, Monaſterium cui præfuerit reformare, & ad ipſius Congregationis obſervantiam reducere decreverit, reformationem ipſam juxta inſtituta, decreta, ordinationes, & conſtitutiones hujuſmodi, prout convenientius poterit exequatur.

Capituli generalis correctioni & obedientiæ omnes ſubſint.

§. 10. Capitulum autem generale nominamus, quod in dicta Congregatione ſingulis annis celebratur, in quo omnes electiones Prioris generalis, & Viſitatorum, ac Abbatum, Priorum, Præpoſitorum, & aliorum quorumcumque Officialium Monaſteriorum, & locorum dictæ Congregationis: necnon omnia alia ſtatuta, & ordinata, ut præmittitur, juxta ritus, & conſtitutiones præfatas, eo ipſo quibus de conſenſu ipſius Capituli, ſeu ejus Definitorum in formam publicam redacta fuerint, ejuſdem Apoſtolici muniminis declaramus robore communiri. Hujuſmodi ergo Congregationis, & Capituli generalis diſpoſitioni, ordinationi, correctioni, reformationi & obedientiæ, univerſa Monaſteria, Prioratus, Domus, Conventus, loca, necnon res, & bona cum ſuis membris, juribus, & pertinentiis quibuſcumque, quæ videlicet juſtis modis hactenùs eis oblata, traditáque fuere, & dante Domino applicari poterunt quomodolibet in futurum, ac eorum perſonæ tàm Clerici, quàm Converſi, & Commiſſi in dictis Monaſteriis, Prioratibus, & Conventibus, ac locis, ſive membris degentes pro tempore, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, aut conditionis fuerint; in omnibus ſubjecta perſeverent.

Priori generali omnes Prælati, & eis cæteri obediant.

§. 11. Univerſi verò Prælati ejuſdem Congregationis ſub Prioris generalis, & alii Canonici, Converſi, & Commiſſi ſub Prælatorum, in quorum Monaſteriis, aut aliis locis deputantur, ſeu morantur, obedientiis vivant, & eas illis humiliter præſtent.

Ad Sedemque Apoſt. abſque ejus licentia non appellent.

§. 12. Et nulli Prælatorum, vel Canonicorum prædictorum ab inſtitutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, ſeu Prioris generalis, aut aliorum Prælatorum ipſius Congregationis, ad quemcumque etiam ad nos, & Sedem prædictam, niſi de ſpeciali ſummi Pontificis licentia, appellare liceat; appellationéſque deſuper pro tempore interpoſitæ, & inde ſecuta irrita habeantur.

Sed contra eos juxta formam conſtitutionum procedatur.

§. 13. Sed cùm contra aliquem Prælatum, vel Canonicum dictæ Congregationis, civiliter aut criminaliter agi contigerit, ſecundùm conſtitutiones, & ſtatuta prædicta, juris communis apicibus, dilationibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis, procedatur.

Canonici aliis Prælatis extra Congregationem non ſerviant, nec ad alios Ordines abſque licentia tranſire valeant.

§. 14. Ac nullæ Eccleſiaſticæ perſonæ, vel ſæculares, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, etiamſi Patriarchali, vel Cardinalatus honore præfulgeant, aliquem ex Prælatis, vel Canonicis Congregationis prædictæ obſequiorum, vel ſervitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum, ſeu prætextu cujuſvis officii, etiam Capellanatus, ad eas divertere, vel alia quavis cauſa, etiam arctioris vitæ, Ordinis vel obſervantiæ, à dicta Congregatione educere, vel ſpontè venientes recipere, & penès ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, abſque literis dimiſſoriis dictæ Congregationis, ſeu Prioris generalis, & Viſitatorum ejuſdem. Quòd ſi recipientes præfati intra tres dies poſtquàm eis præſentes innotuerint, Prælatum, ſeu Canonicum extra ipſam Congregationem exiſtentem hujuſmodi, eidem Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter non abjecerint, excommunicationis ſententia unà cum ipſis receptis innodati exiſtant eo ipſo, à qua niſi in mortis articulo, aut à Sede prædicta, abſolvi non poſſint.

Prælati Congreg. fugitivos recipere non cogantur.

§. 15. Neque Congregationis hujuſmodi Prælati quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, niſi illis præſentibus ſpecialiter & expreſsè derogetur, ad recipiendum Canonicos, qui aliàs ab eorum propriis Monaſteriis, ſive locis abſque ſuorum Superiorum licentia contumaciter receſſerint, à quoquam queant quomodolibet coarctari.

Habitum nemo abſque licentia quovis prætextu dimittat, & commiſſio cauſæ, etiam in Curia Romana nihil obſtet.

§. 16. Ut verò exeuntium ab eadem Congregatione moribus occurramus, decernimus ut nemo ex ipſa ad aliquem aliorum Ordinum occaſione etiam arctioris Regulæ (ut præmiſſum eſt) tranſire, neve ad aliquam dignitatem, ſeu adminiſtrationem extra ipſam ſuam Congregationem aſſumi poſſit: volumúſque ut quiſquis in ipſa Congregatione ſive profeſſus, ſive ad ſacros ordines promotus (quam rem profeſſionis loco & eſſe, & haberi ſtatuimus) habitum dictæ Congregationis relinquere, aut mutare nulla auctoritate poſſit, niſi miſſionem, literáſque à generali Capitulo aut Prioris generalis, & Viſitatorum obtinuerit; quod tàm de his, qui hactenùs exierint intelligi volumus, quàm de his qui in poſterùm exituri ſunt, etiamſi literas Apoſtolicas obtinuerint. Ne verò protervis relinquatur litigandi, repugnandive locus, ſi quis eorum exeuntium cauſam in Romana Curia ſuper ea re committi hactenùs obtinuerit, vel in poſterùm obtinebit, ubi ad inhibendum, aut alia hujuſmodi agendum itum fuerit, motu, ſcientia, poteſtatéque prædictis lites hujuſmodi ad nos advocamus atque omninò extinguimus; ſtatuentes æquè valere hoc decretum noſtrum, ac ſi Judicum nomina, atque alia omnia, quæ ſupra memorata ſunt, hic ſatis expreſſa eſſent, etiamſi ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores exiſterent. Volumúſque ut quicquid ſuper hac re fiet, aut factum ſit, etiam ſi cauſam aut nos, aut prædicta commiſerit Sedes, pro infectis, omninò haberi, irritum præterea eſſe, atque inane quicquid ſuper his Apoſtolica, ſive alia quavis auctoritate ſecus contigerit agi aut attentari.

Priores contra inobedientes & extra clauſtra vagantes, procedere non deſiſtant.

§. 17. Generalis igitur Prior, & alii Abbates, & Priores dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati, poſſint omnes & ſingulos dictæ Congregationis hujuſmodi Canonicos ab illa vagos, & fugitivos, aut ſuis Superioribus inobedientes, & rebelles, & qui non habita licentia ſe alio tranſtulerint, vel aliquarum perſonarum quacumque dignitate etiam Cardinalatus honore fulgentium ſervitiis in Romana Curia, vel extra eam ſe adjecerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut Capellanatus obtinuerint, vel quocumque habitu induti fuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, ad ſolitam, & debitam obedientiam compellere.

Venientes ad dictam Congregationem non impediantur.

§. 18. Nec quiſquam perſonas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, ex ſæculo fugientes, & ad dictam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuſlibet impedire, aut prohibere, vel à Monaſteriis, & locis Congregationis ejuſdem præſentibus, vel futuris divertere, aut ſuper hoc illis, vel eos recipientibus injuriam, vel moleſtiam irrogare præſumant, contrafacientes verò præſentium notitiam habentes, vel qui ea ignoraverint, & poſtquàm ad eorum notitiam pervenerint à præmiſſis injuriis, & violentiis non

deſtiterint,

deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, à qua, præterquàm in mortis articulo conſtituti, niſi à Sede præfata abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Ingredi eam poſſint & qui arctiorem Religionem ingredi voverint.

Vide correctionem Pii V. in conſt. 89. Quæcumque. Tom. 2.

§. 19. Statuimus ſimiliter, & ordinamus, ut omnes, qui Religionem, locum, vel Ordinem alium quemcumque etiam arctiorem ingredi voviſſent, tali voto non obſtante, ad Congregationem, & ordinem prædictos, illorúmque profeſſionem liberè & licitè ingredi, & inibi recipi, & admitti valeant, ſupérque omnibus aliis votis (præfato Religionis dumtaxat excepto) cum illis, & eum omnibus aliis ipſam Congregationem Altiſſimo famulaturis ingredi volentibus etiam diſpenſari poſſit, ac à quocumque excommunicationis vinculo, injuncta eis juxta eorum facultates reſtitutione, & pœnitentia ſalutari, tamquàm uni ex Canonicis Congregationis hujuſmodi, abſolutionis beneficium impendi, ita tamen, quòd ſi ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, in eamdem excommunicationem ipſo facto reincidant.

Illicitèque bona incerta non perſonarum habentes, Prioribus Congregationis aſſignare valeant.

§. 20. Et quia forſan nonnulli Congregationis, & Ordinis hujuſmodi habitum aſſumentes, diverſis perſonis, quæ ignorati, & non reperiti poſſent, in aliquibus rebus, ſeu bonis obnoxii eſſent, eiſdem Priori generali, Prioribus, & eorum Vices gerentibus concedimus, ut ipſorum ſinguli in locis ſibi commiſſis bona ipſa in pios uſus liberè & licitè convertere poſſint, prout ſecundùm Deum melius viderint expedire.

Choro intereſſe aliqui excuſantur, & alii à recitatione totius divini officii.

§. 21. Volumúſque quòd qui ex præfatis Canonicis adeò Monaſteriorum ſuorum officiis occupati, ut in choro intereſſe, & officium divinum vix ſine labore, & tædio dicere, ac ipſa eis ratione officiorum hujuſmodi incumbentia charitatis opera implere nequeant, & qui ad divinum hujuſmodi officium dicendum adeò vel non docti, vel minùs experti pro tempore exiſtunt, dummodò in ſacris non ſint ordinibus conſtituti, licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſolvendum totum divinum officium integrum minimè teneantur, ſed eorum Prælati habita ſuorum ſuppoſitorum conſideratione, ultrà officium B. Mariæ Virginis, ad quod obligati remaneant, ita diſpenſationem eis creditam, ſi eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum injungant, quod cum animi alacritate valeant adimplere.

Sacris initiari poſſint à quocumque Antiſtite, & abſque examinatione.

Hoc eſt correctum à Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 11.

§. 22. Præterea decernimus, quòd ejuſdem Congregationis præſentes, & futuri, poſſint omnes etiam ſacros ordines, ad quos per eorum Superiores præſentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antiſtite, gratiam, & comunionem Apoſtolicæ Sedis habente recipere, & hujuſmodi Antiſtitem in ipſius Congregationis Monaſteriis, & locis dumtaxat advocare, ipſéque Antiſtes Canonicos dictæ Congregationis à ſuis ſuperioribus ſibi pro tempore præſentatos, Apoſtolica auctoritate, abſque alia licentia, & contradictione Diœceſani, & abſque quòd alias illi proptereà præjudicium generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtatutis tamen à jure temporibus abſque ulla promiſſione, aut obligatione ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia pontificalia exercere.

Definitores Capituli generalis, & reſpectivè Generalis, & Viſitatores, cum perſonis Congreg. in nullis diſpenſare poſſunt.

Ad hæc vide conſt. Six. v. 71. C... & aliam conſt. Clem. VIII. n. 115. Quæcumque. Tom. 3.

§. 23. Et ut Canonicis prædictis omnis vagandi adimatur occaſio, Definitoribus Capituli generalis dumtaxat ejuſdem Congregationis, cum quibuſvis perſonis defectum Natalium ex adulterio inceſtuoſo, & quovis alio genere neſario, & illicito coitu provenientem patientibus: necnon Generali, & Viſitatoribus cum iis qui ex quavis cauſa, præterquàm homicidii voluntarii, bigamiæ, mutilationis membrorum irregulares forent, poſtquàm Congregationem ipſum ingreſſi, & illam expreſsè profeſſi fuerint, perpetuò diſpenſandi, ut defectu, & irregularitatibus hujuſmodi non obſtantibus, ad quoſcumque etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis etiam in Altaris miniſterio miniſtrare, & ad quæcumque officia, adminiſtrationes, ſeu dignitates prædictæ Congregationis aut illius Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum recipi, & aſſumi, illáque gerere & exercere liberè, & licitè, & abſque diſpenſatione dictæ Sedis, quotiens opus fuerit valeant, licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus, & etiam indulgemus. Similiter, quòd præfatus Prior generalis, & alii Abbates, Priores, & Prælati dictæ Congregationis pro tempore exiſtentes, valeant in omnibus caſibus in quibus de jure communi Prælatis, & Canonicis dictæ Congregationis auctoritas, ſive licentia ſeu diſpenſatio Ordinariorum (ſi ab eis exempti non eſſent) foret neceſſaria, cum eis auctoritate præfata diſpenſare, eiſque diſpenſandi licentiam, & auctoritatem concedere.

Generalis corporalia &c. benedicit.

§. 24. Et prætereà ipſi Priori generali pro tempore exiſtenti, poteſtatem facimus ſacrandi, benedicendíque corporalia, veſtes, & ea, quæ ſacris uſibus neceſſaria ſunt.

Sacerdotes ante diem &c. celebrant.

Vide Conc. Trid. ſeſſ. 22. cap. quantæ.

§. 25. Impartimur quoque, ut hujuſmodi Congregationis ſacerdotes in itinere conſtituti, aut alia cauſa ſubſiſtente ante diem, & uſque ad Novam incluſivè Miſſam celebrare queant.

Altarique portatili uti valeant.

Tu vide d. c. quantæ.

§. 26. Et Altare portatile, in ipſorum itineratione cum debita reverentia, & honore habere, & ſuper eo, in locis tamen congruis & honeſtis, Miſſas, & alia divina officia celebrare, ac Sacramenta Eccleſiaſtica ibidem recipere.

Celebrare etiam poſſint tempore interdicti &c.

Tu attende Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 27. Et ubi generale, ſeu in aliquo ſpeciali loco interdictum fuerit in Eccleſiis ſuis, ac in Altari portatili prædictis, & aliis quibuſcumque locis honeſtis hujuſmodi Miſſas, & alia divina officia celebrare. Quòd ſi contingat Civitates, Terras, vel loca in quibus Monaſteria, ſeu loca dictæ Congregationis conſiſtunt, Eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ut Congregationis Prælati, Canonici, Converſi, & Commiſſi, Novitii, & Capellani, Moniales, ſive Sorores, & oblatæ, ſeu commiſſæ perſonæ utriuſque ſexus, quarum curam in ſpiritualibus gerunt, necnon laici intrà ſepta Monaſteriorum ipſorum, ſeu locorum pro tempore habitantes, & Procuratores, & Syndici, & negotia gerentes Monaſteriorum, à præfatæ Congregationis Canonicis ad id deputatis, januis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſas & alia divina officia audire, ac Eccleſiaſtica Sacramenta ſuſcipere, ipſique Canonici illa celebrare, & miniſtrare, ac eos cùm decedere contigerit, in Eccleſiis ſuis præfatis liberè, & licitè ſepelire poſſint & valeant, plenam licentiam concedimus, & facultatem. Necnon Prælatis, Canonicis, & perſonis Congregationis hujuſmodi, quocumque nomine cenſeantur, elargimur, ne propter participationem etiam in divinis cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis à jure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excomunicationis, vel cenſurarum aut peccati maculam incurrant, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denuntiati.

Prælati Congreg. poſſunt cum perſonis illius circa irregularitatem, &c. diſpenſare & abſolvere.

Tu vide novam diſpoſitionem Clemen. VIII. in ejus conſt. 115. Quæcumque. in Tomo 3.

§. 28. Priorique generali, & Viſitatoribus, ac ſingulis Prælatis dictæ Congregationis, & qui loco eorum conſtituuntur, præſentes, & futuri, qui nunc ſunt & pro tempore erunt concedimus, ut cum Canonicis, Novitiis, Converſis, & commiſſis ejuſdem Congregationis diſpenſatione indigentibus, ſive priuſquàm intraverint Congregationem & Ordinem hujuſmodi, ſive poſt, ac Monialibus, ſive Sororibus, & oblatis, ſeu commiſſis perſonis utriuſque ſexus, quarum curam, ut præmittitur, gerunt, in caſibus quibus exceſſerint, & pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut ſuſpenſionis ſententias, à jure, vel ab homine generaliter promulgatas incurrerint, & hujuſmodi ſententiis innodati, aut in locis generali, vel ſpeciali Eccleſiaſtico ſuppoſitis interdicto divina officia celebrantes vel ſuſcipientes ordinem, ſic ligati notam irregularitatis ſimiliter incurriſſent, & in omnibus aliis caſibus, etiam ex cauſa cujuſcumque ſimoniæ, qualitercumque generaliter vel ſpecialiter, Sedi prædictæ reſervatis (exceptis dumtaxat hæreticorum, relapſorum, ſchiſmaticorum, deferentium prohibita ad infideles, & literas Apoſtolicas falſificantium, quos omninò ad eamdem Sedem remitti volumus) abſolutionis, & diſpenſationis beneficium juxta caſuum exigentiam valeant impartiri, Canonici verò & alii, quos pro tempore

Ptiot generalis, Viſitatores, & Prælati prædicti in proptios habuerint confeſſores, eiſdem Ptioti generali, Viſitatoribus, & Prælatis, abſolutionis, & diſpenſationis bujuſmodi beneficium eoam concedere poſſint.

Confitentéſque abſolvunt à caſibus omnibus hic non exceptis.

Tu vide d. conſt. Clem. viii. Tom. 3.

§. 29. Et cùm ſæpè contiogat, quòd ob ſingularem devotionem, quam nonnullæ perſonæ ad Canonicos dictæ Congregationis gerunt ad eoſdem pro earum ſalute animarum recurrant, ejuſdem Congregationis Prælatis, ſeu Canonicis à ſuis Superioribus ad audiendum hujuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis, quòd perſonas ipſas accedentes audire, & perſonæ ipſæ eis abſque alia eorum Superiorum licentia confiteri, necnon dictis Prælatis, ſeu Canonicis confeſſiones hujuſmodi audientibus, dictos confitentes pœnitentia & ſatisfactione prævis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & ſingulis peccatis Sedi prædictæ non reſervatis, & à quibuſcumque ſuſpenſionum, excommunicationum, & interdicti ſententiis, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas à jure, vel ab homine latas incurriſſe, quomodolibet conſtiterit, abſolvere, & vota per eos pro tempore emiſſa in omnibus & ſingulis caſibus locorum Ordinariis etiam per ſynodales, ſeo provinciales conſtitutiones reſervatis, in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eiſdem voventibus diſpenſare (exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibus, ſuper quibus eſſet Sedes præfata meritò conſulenda) & ipſis confitentibus ac aliis omnibus, qui ad præfatos Canonicos ob hujuſmodi devotionem recurrerint, Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare liberè poſſint. Mandantes expreſsè Ordinariis, ac Rectoribus parochialium Eccleſiarum, ne eorum Parochianis, quòd Canonicis dictæ Congregationis, non confiteantur, aliquo pacto prohibere, ſeu perſuadere præſumant, & nullatenùs denegent, miniſtrare hujuſmodi confitentibus eiſdem Canonicis quæcumque Eccleſiaſtica Sacramenta; dummodò aliquod canonicum, & rationabilis cauſa non ſubſiſtat.

Confeſſores bis eligunt, & abſolutionem ab omnibus caſibus obtinent.

Tu attende d. conſt. Clem. viii. in Tom. 3.

§. 30. Cupientes etiam animarum Canonicorum prædictorum ſaluti ſalubriter conſulere, eis pariter concedimus, ut liceat ipſis, & cuilibet ipſorum, necnon Converſis, Commiſſis, & Novitiis ſuis, ac Monialibus, ſive Sororibus, & oblatis, ſeu Commiſſis perſonis prædictis utriuſque ſexus præſentibus, & futuris, ſemel in vita, & mortis articulo, quemcumque presbyterum ex Canonicis prælatæ congregationis, in caſu verò neceſſitatis alium presbyterum idoneum, tàm ſæcularem quàm cujuſvis alterius Ordinis Regularem in ſuum eligere confeſſorem, qui confeſſionibus hujuſmodi diligenter auditis, pro commiſſis per eos criminibus, delictis, & peccatis, in omnibus, & ſingulis etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis caſibus, debitam abſolutionem, & plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem poſſint auctoritate noſtra impendere, & pœnitentiam injungere ſalutarem. Ita tamen quòd quilibet ex confitentibus hujuſmodi, poſtquàm congregationem ipſam fuerit ingreſſus, & antequàm ad articulum mortis deveniat, teneatur (ſi clericus, vel presbyter fuerit) ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ſi verò converſus, vel commiſſus fuerit, vel alia perſona ex prædictis utriuſque ſexus, quæ ipſos Pſalmos Pœnitentiales legere neſciret, quinquagies Orationem Dominicam, & totidem Salutationes Beatæ Virginis, ſingulis ſeptimanis per unum annum dumtaxat, pro conſervatione Status Romanæ Eccleſiæ (legitimo tamen ceſſante impedimento) dicere, & omittentes alia vice ſupplere teneantur, ac poſſint dicendo quinquaginta vicibus dictos Septem Pſalmos Pœnitentiales, communiter, vel diviſim hujuſmodi debitum in integrum ſatisfacere: & ſi interim aliquem poſt inceptam, & non perfectam pœnitentiam hujuſmodi ab hac luce migrare contingat, ipſe nihilominùs plenariam remiſſionem conſequatur; dummodò intentionis fuerit illam, ſi ſupervixiſſet, perficiendi.

Indulgentias hic enunciatas conſequuntur.

§. 31. Concedimus prætereà Canonicis, Converſis, Commiſſis, & Novitiis, ac Monialibus, ſive ſororibus, & oblatis, ſeu commiſſis perſonis utriuſque ſexus prædictis, præſentibus, & futuris, qui in diebus in quibus ſtationes in nonnullis, tàm intrà quàm extra Almam Urbem Eccleſiis conſiſtentibus exiſtunt, quinque Altaria Eccleſiarum Monaſteriorum, ſeu locorum ſuorum, in quibus tunc eos moram trahere contigerit, devotè viſitaverint, & Pſalmum David Miſerere mei, videlicet illum ſcientes; alii verò quinquies Orationem Dominicam, & totidem Salutationem Angelicam, coram quinque Altaribus hujuſmodi, pro felici ſtatu Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dixerint, eaſdem concedimus indulgentias, perindè ac ſi dicti Canonici, Converſi, Commiſſi, Novitii, Moniales, & perſonæ perſonaliter Eccleſias Urbis præfatæ, & extra, viſitaſſent, & in defectu Altarium, alia pia, & devota loca ad viſitationem hujuſmodi, & alia præmiſſa faciendum eligere poſſint, etiamſi eos extra Monaſteria, & loca hujuſmodi eſſe contigerit.

Ta vide a[…] vam diſpo[…] tionem Pa[…] v. in ejus conſt. 21. Romanus. Tom. 3. fol. 129.

§. 32. Volumus inſuper, quòd dictæ Congregationis Prælati, vel Canonici literas Sedis prædictæ, aut ipſius Legatorum, ſeu delegatorum ſuper adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione, ſeu correctione exercenda, aut pro colligendis pecuniis, aut pro denuntiatione ſententiarum, interdicti, & excommunicationis, aut pro recipienda cura Monialium ſeu Religioſorum quorumcumque, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos tempore impetratas, & directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra ſuas civitatem, & Diœceſim trahi ad quævis concilia provincialia, & ſynodalia, aut Congregationes (quovis nomine cenſeantur) Eccleſiaſticarum, vel laicarum perſonarum, cujuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquàm ad ipſius Congregationis Capitulum generale celebrandum, aut alias juxta eorum ordinationes ire, vel mittere, aut proceſſionibus publicis, aut funeralibus intereſſe inviti minimè teneantur. Sed neque ipſis invitis, in eorum locis, & Monaſteriis, per aliquos Epiſcopos, vel eorum Ordinarios, aut alias quaſcumque perſonas, ſub excommunicationis pœna, quam ipſo facto contrafacientes incurrant, Miſſæ, & alia divina officia, neque mortuorum officium, etiamſi apud eos corpora defunctorum ſepeliri contingat quoquomodo celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ civiles, vel criminales, proceſſiones convocentur, aut ſynodus, conventus, ſeu quævis Congregationes tàm Eccleſiaſticarum, quàm laicarum perſonarum fiant, imò quòd neque ipſi Epiſcopi, ſeu Ordinarii, & alii quicumque ad hujuſmodi loca accedere, ſeu in ipſis immorari, ipſis Canonicis, vel præmittitur, invitis ullo modo præſumant. Inhibentes multò magis, quòd ut hujuſmodi Congregationis loca, ad uſum, hoſpitium, habitationem, detentionem, & incarcerationem Eccleſiaſticarum, & laicarum perſonarum deputentur, adſtringi, ſeu cogi aliquo modo poſſint. Teſtimonia verò Prælatorum, Canonicorum, converſorum, commiſſorum, & novitiorum dictæ Congregationis, in cauſis ipſorum civilibus, & criminalibus, in judicio, & extra legitima, ſeu juridica ſint.

Legatorum Sedis Apo[…] mandata, præter Con[…] gregationis conſtitutio[…]nes exequi non coguntur. Ad ha[…] vide corre[…]ctionem Conc. Tri[…] ſeſſ. 25. c. 1[…] 12. & 13.

§. 33. Prætereà, ne Congregationem ipſam, & illius Canonicos, per locorum Ordinarios quavis occaſione, vel cauſa, & præſertim ratione Eccleſiarum Parochialium, ſeu aliorum locorum dictæ Congregationis pro tempore, quibus animarum cura imminet, moleſtari contingat, & hujuſmodi prætextu in Congregationem, & Canonicos prædictos aliquam ſuperioritatem, ſeu dominium habere prætendant, ipſis quoque concedimus, & indulgemus, ut in Parochialibus Eccleſiis hujuſmodi, poſſit Congregatio ipſa, ſeu ipſius Canonici, per ſe aut per presbyteros ſæculares, aut Regulares, ſui aut cujuſlibet alterius Ordinis (aliàs tamen habiles, & idoneos) ad ipſorum nutum deputandos, & amovibiles, animarum curam prædictorum Parochianorũ, Eccleſiarum Parochialium hujuſmodi, liberè, & licitè exercere: quódq; ipſi Capellani, dùm curam hujuſmodi gerent, ea libertate, atque exemptione fruãtur, & ubique fruãtur, ac

Exemptio Congr. à ſu[…]perioritate Ordinariorum & in lo[…]cis ubi eſt cura anima[…]rum.

Tu attend[…] diſpoſitio[…]nem Conc. Trid. ſeſſ[…] cap. 11.

ſi ex Canonicis Congregationis, & Ordinis prædictorum exiſterent.

Mortuos in Eccleſiis eorum iſti Canonici ſepelire valeat.

§. 34. Sepulturam quoque in locis Cæmeteriis, & Eccleſiis dictæ Congregationis concedimus, & eam liberam eſſe decernimus, ita quòd devotioni, & extremæ voluntati eorum, qui in locis hujuſmodi ſepeliri voluerunt, nullus obſiſtat, ſalva tamen juſtitia illarum Eccleſiarum, à quibus mortuorum corpora ſnmuntur.

Exemptio à juriſdictione & ſuperioritate Epiſcoporum, Inquiſitorum & aliorum omnium. Quoad Epiſcopos vid. diſpoſitionem Conc. Trid. ſeſſ. 25. c.11. & ſeqq. & Leonis X. conſt. 12. Dum intra. & conſt. 39. Clem VIII. Suſcepti. vid. in Tom. 3. fol. 59.

Quo verò ad Inquiſitores hoc indultum revocavit Pius IV. in conſt. 67. Romanus. Tom. 2. fol. 103.

§. 35. Et ut dictæ Congregationis Canonici divina beneplacitis quietiùs, & liberiùs inſiſtant eoſdem Congregationem, & illius generalem Priorem, Viſitatores, & alios Prælatos, ac Canonicos, converſoa, commiſſos, novirioa, moniales, ſive ſorores, & oblatas, ſeu commiſſas perſonas prædictas utriuſque ſexus, ac Capellanos etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & ſervitores ipſorum, nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Congregationis Monaſteria, Prioratus, & loca, etiam quæ in poſterùm eidem Congregationi quandocumque uniri, & incotporari, ſeu ſubjici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, ac omnia, & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium, & futurorum Eccleſias, Capellas (etiam ſi ipſis cura immineat animarum) oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortus, ſylvas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, jura, juriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt, dictæ Congregationis, & quæ omnia, & ſingula per eorum vocabula confines, valores, qualitates, & quantitates hic haberi volumus, pro ſufficienter expreſſis, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, quorumcumque Officialium Romanæ Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, adminiſtratorum, electorum, & aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, etiam Inquiſitorum hæreticæ pravitatis, quavis auctoritate, & poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, correctione, & inquiſitinne, ita quòd in dictam congregationem, vel ejus ſingulares perſonas ſeu benefactores, occaſione beneficiorum ejuſdem collatorum ab eis, aut quia ſubditi eorum cum eiſdem Canonicia converſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentum, necnon Monaſteria, Prioratus, loca, & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus, ſen contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque incarur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione, quomodolibet, directè, vel indirectè proferre, aur promulgare non poſſint, prorſus eximimns, & totaliter liberamus. Eáque & eorum quodlibet, in jus, & proprietarem B. Petri, ac Sedis ejuſdem, & ſub eorum ſpeciali protectione, atque noſtra ſuſcipimus, ita quòd de cætero dicta Congregatio cum Monaſteriis, membris, & Eccleſiis, locis, perſonis, & juribus ſuis ſupraſcriptis, & aliis quibuſcumque, eidem Sedi immediatè ſubjecta exiſtant, & eſſe cenſeantur.

Pœnæ contra d. exemptionem impedientes.

§. 36. Quòd ſi Legati, Subdelegati, aut Ordinarii, ſeu aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem noſtras prædictas, quicqnam attentare quomodocumque præſumpſerint, ac requiſiti vigore præſentiũ per ipſius Congregationis Prælatos, vel Cannnicos, infrà tres dies à die requiſitionis hujuſmodi non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto nnverint ſe ſubjectos, & nihilominùs, quòd aliter actum fuerit en ipſo ſit irritum, & inane, nnlliúſque roboris, vel momenti. Decernentes ex nunc, omnes, & ſingulos proceſſus, ac excommunicationis, ſeu ſuſpenſionis, & interdicti ſententias, cenſuras, & pœnas, quas, & quicquid contra Congregationem, ſeo illius Canonicos, perſonas, Monaſteria, Eccleſias, & loca hujuſmodi haberi, & fieri contigerit, ſeu etiam promulgari, irritos, & inanes, nulliúſque roboris vel momenti eſſe, ac pro nullis, & infectia haberi debere, etiam exemptione Congregationis hujuſmodi, quam tamquàm notoriam, & manifeſtam haberi volumus, non aliter allegata, ſeu aliter de ea mentione facta.

Et contra Principes, & alios quoſcumque datia imponentes aut impoſita exigentes.

§. 37. Nulli quoque Reges, Principes, Dnces, Marchiones, Barones, Milites, Nobilea, Laici, Communitares, Univerſitares, Magiſtratus, Rectores, & Officiales Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & Diœceſum quarumcumque, Monaſteriis, Prioratibus, Locis, Capellis, Eccleſiis, Manualibus, Grangiis, Caſtris, poſſeſſionibus, & bonis, necnon Prælatis, & Canonicis, Monialibus, ſive Sorotibus, ac perſonia ipſius Congregationia, gabellas, talias, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliáve onera, ſeu gravamina inſerre, indicere, vel imponere, aut indicta & impoſita exigere, ſub excommunicationis, & maledictionis æternæ pœnis, quas Principes, Duces, Marchiones, Barones, Milires, Laici, Communirates, Univerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales prædicti (niſi præſentium habita notitia prorſus deſtiterint) ipſo facto incurranr, audeant vel præſumant.

Exemptio d. Cong. à ſolutione decimarum etiam ſolvi ſolitorum.

§. 38. Nec aliquid ex dictæ Congregationis, & earum Monialium, ſive Sororum, ac Monaſteriis, Prioratibus, Grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum ſeu ſolvendum aliquam Canonicam portionem, ſive decimas, aut quicquam aliud, quod eorum loco ſolvi conſueverit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Univerſitaribus, Communitatibus, & fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de jure, vel de conſuetudine, aur ſtatutis, vel privilegiis quibuſcumque ex quacumque cauſa hactenùs ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prætendereretur qunmodolibet in futurum, eriam de relictis, donatis, & legatis tàm in ultimis voluntatibus, quàm etiam inter vivos, ſeu aliàs quacumque occaſione conceſſis, & concedendis, etiam ſi fortè per nos, vel Sedem prædictam delegatis piè diſpoſitis, & relictis in genere, vel in ſpecie, decima, vel alia portio, ſeu quota alteri piæ, vel non piæ rei, ex quavis cauſa hactenùs, & præſertim Eccleſiæ S. Petronii Civitatis noſtræ Bononienſis conceſſa fuiſſent, aut in futurum concedi, ſeu ſolvi, aut dari, mandari contigerit, quomodolibet teneantur, decernenres Congregationem, & Canonicos hujuſmodi, ac Moniales, ſive Sorores, & prædictas perſonas oblatas utriuſque ſexus, & illorum Eccleſias, Monaſteria, & loca, & eis legata, atque relicta, aut aliàs in eorum favorem diſpoſita, in conceſſionibus, & mandatis hujuſmodi includi ſeu comprehendi nõ debere.

Pœnæ contra deſuper Congregationem moleſtantes.

§. 39. Diſtrictiùs inhibentes Ordinariis locurum ſub interdicti Eccleſiæ ingreſſus, & ſuſpenſionis à divinis, ac regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiarum ſuarum, Rectoribus verò Parochialium Eccleſiarum, & quibuſvis aliis perſonis ſub excommunicationis latæ ſenrentiæ, & privationis earumdem Parochialium Eccleſiarum, ac omnium aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad illa, & alis in poſterùm obrinenda pœnis, quas ſcieutet contrafacientes ipſo facto incurrant, ne Ordinem, & Congregationem Sancti Salvatoris Canonicorum Regularium hujuſmodi, ac illius Canonicos, Eccleſias, Monaſteria, & loca prædicta, ac Moniales, ſive Sorores, & oblatas perſonas prædictas utriuſque ſexus, præter, & contra tenorem ac formam hujus præſentis noſtri indulti, & aliarum conceſſionum, nt præmittitur, Congregationi Sancti Salvatoris prædictorum Canonicorum Regularium, ſeu Eccleſiis, Monaſteriis, & membris, ac locis ſuis, Monialibus, ſive Sororibus, & oblaris perſonis prædictis factarum, quoquomodo inquietare, nec eos aut teſtamentorum, & ultimarum voluntatum executores, aut teſtantium hæredes, ſeu quoſcumque alios, directè, vel indirectè ad ſolutionem alicujus quartæ Parochialis, ſeu Canonicæ, vel alterius portionis ſive oneris, compellere quoquomodo, ut præfertur, præſumant. Sed ipſa Monaſteria, Priora-

tus, loca, Manualia, grangiæ, poſſeſſiones, & bona, ac Prælati, Canonici, Moniales, ſive Sorores, & oblatæ perſonæ Congregationis ejuſdem Sancti Salvatoris, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, charitativo ſubſidio, aut alio quocumque reali, ac perſonali, vel mixto onere, vel gravamine, quovis nomine cenſeatur, per nos etiam & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore indictis, necnon omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus, ratione ſubjectionis, aut viſitationis, quocumque jure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſcumque perſonis hactenùs debitis, quæ nos eiſdem Congregationi, & Canonicis, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine gratioſè remittimus, & in futurum debendis, illorúmque ſolutione, & præſtatinue ſint, eſſeque debeant libera penitus & exempta, atque immunia; ita quod ad illorum præſtationem, vel ſolutionem, per quoſcumque, & quarumvis etiam Apoſtolicarum literarum vigore, cogi aut deſuper inquietari nequeant.

Exemptio à procurationibus Legatorum & Nunciorum Sedis Apoſtolicæ & decimarum Papalium.

§. 40. Similiter, ut ad præſtationem procurationum Legatorum, ſeu Nunciorum dictæ Sedis, ſeu ad ſolutionem etiam decimarum, quas Papales appellant, & quas Sedes prædicta pro Chriſtianæ fidei defenſione, aut aliis imminentibus perſæpè neceſſitatibus imponit, minimè teneantur, dictóſque Canonicos, Moniales, ſive Sorores, & oblatas perſonas ad hoc minimè obligatos declaramus, etiá ſi per quoſcumque exemptos perſolvi mandarentur, cum quibuſvis derogatoriis, & fortioribus clauſulis, nec eos ab eorum ſolutione ceſſando, cenſuras, & pœnas incurrere, niſi præſentibus de verbo ad verbum, & earũ toto tenore inſerto, & nõ per generales clauſulas ſpecialiter & expreſsè derogetor, & de ipſis omnimoda, & individua mentio fiat. Nullúſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus ubiliber cõſtitutis, quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum dictæ Congregationis Sancti Salvatoris, ac Monialium, ſive Sororum, & oblararum perſonarum hujuſmodi utriuſque ſexus, quæ illius Prælati, Canonici, Moniales, ſive Sorores, & dictæ perſonæ oblatæ colunt, ſeu coli faciunt, & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcatioonibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quarteſia, aut quocumque nomine nuncupata alia jura, exigere, vel extorquere præſumat, nec ipſi illa cuiquam ſolvere ſint adſtricti.

Privilegium quæcumque Monaſteria & bona acquiſita pacifice poſſidendi, & alia de novo acquirendi. Quoad nova Monaſteria conſtruenda vide ſanctionem Clem. VIII. in conſt. ſua 99. Quoniam. in Tom. 3.

§. 41. Præterea quaſcumque poſſeſſiones, bona, jora, & juriſdictiones, ad ipſa Monaſteria, loca, Eccleſias, Capellas, Oratoria, & Hoſpitalia, tàm præſentia, & futura ipſius Congregationis, & ejus Monialium, ſive Sororum, ſeu oblatarum perſonarum, in quibuſcumque Mundi partibus conſtituta, & pertinentia, quarum nomina & cognomina hic haberi volumus pro expreſſis, qoæ in præſentiarum Canonici, Moniales, ſive Sorores, & oblatæ perſonæ utriuſque ſexus hujuſmodi Congregationis, juſtè, & canonicè poſſident, & in futurum, Pontificum conceſſione, largitione Regum, vel Principum, oblatione fidelium, vel aliis juſtis modis præſtante Domino poterunt adipiſci, ipſis Monaſteriis, capellis, & Oratoriis, Hoſpitalibus, præſentibus & futuris firma, rata, & illibata ſervari volumos, decernentes, ut nulli ommioò hominum liceat Præfata Monaſteria, ſive loca, ut præfertur, exempta, res, & booa mobilia, & immobilia, poſſeſſiones, domos, moleudina, aquas, piſcarias, jura, juriſdictiones temerè perturbare, aut illa, ſeu illorum aliquod auferre, vel ablata retinere, occupare, ſeu quibuslibet vexationibus fatigare, quòd ſi aliqua, Eccleſiaſtica ſæculariſve perſona cujuſcumque gradus vel conditionis exiſtat, etiam ſi Pontificali dignitate præfulgeat, contra hoc noſtræ exemptionis, liberationis, decreti, conceſſionis, defenſionis, conſervationis, & libertatis indultum venire, dicta bona, jora, joriſdictiones, exemptiones, & indulta, vel aliquid eorum violando, occupando, turbando, vel diminuendo, ſeu indebitè fatigare præſumpſerit, nec facta ei ootitia de jujuſmodi noſtro ioduldo, infrà tres dies ſe correxerit, aut idoneam cautionem de ſatisfaciendo præſtiterit, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrat, à qua, niſi dicta ſatisfactione præſtita, præterquàm in articulo mortis, & tunc de ſatisfaciendo per ſe, ſi ſupervixerit, aut per ſoos, vel ſucceſſores idoneos præſtita cautione, nequeat abſolutionis beneficium obtinere. Volumus autem, quòd præfatæ Congregationis, & ejus Monialium, ſive Sotorum, ac oblatarum perſonatum utriuſque ſexus Monaſteria, & loca, hæreditates, legata, & fidei commiſſa per medias perſonas canonicorum, Monialium, ſive Sororum, & oblatarum perſonarum hujuſmodi, aut alias qualitercumque ad ea delata bona, mobilia, & iṁobilia, in quibuſcumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere, ipſique Canonici, Moniales, ſive Sorores, & perſooæ illæ pro ſe, & eorum Monaſteriis petere, & exigere poſſiot, undecumque vel qualitercumqoe eis debeantur, & quæ petendi, & exigendi (ſi in ſæculo remanſiſſent) jus habereot.

Præſcriptio 60. annorum tantùm currit contra Congregationem iſtam.

§. 42. Er contrà præfatæ Congregationis, ac illius Monialium, ſive Sororum Monaſteria, loca, perſonas, & bona tàm in præteritis quàm in futuris, aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum.

Facultas Congreg. alienandi bona.

§. 43. Utque circa utilitatem, & commodum Monaſteriorum Eccleſiarum, & locorum ſuorum hujuſmodi, ac illorum jurium magis intendere valeant, Capitulo generali Congregationis prædictæ, ac illius pro tempore Priori generali cum Viſitatoribus, per præſentes impartimur auctoritatem concedendi Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, & Capitulis Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum ſuorum ac præfatarum Monialium ſive Sororum, quarum curam gerunt, licentiam permutandi, ſeu alienandi, quoties opus fuerit, vel in emphiteuſim, vel libellum, & affictum, perpetuò vel ad tempus, quibuſvis perſoñis etiam ſæcularibus, pro concedenti annuo canone, ſeu cenſu, quæcumque bona immobilia Congregationis prædictæ, ac illius Monaſteriorum, Eccleſiarum, & locorum, ſeu prædictarum Monialium, ſive Sororum, pro ipſorum tamen evidenti utilitate.

Facultas alia loca ſuſcipiendi. Tu intellige juxtà Bullam 99. Clem. VIII. Quoniam. in Tom. 3.

§. 44. Concedimus inſuper motu, ſcientia, & poteſtate prædictis, ut omnia, & quæcumque loca, Eccleſias etiam Parochiales, & cujuſcumque Ordinis ſint, aut conditionis, Congregationis, & canonicis prædictis per quoſcumque oblata apprehendere, & capere poſſint harum noſtrarum vigore, & abſque alia Sedis prædictæ conceſſione.

Facultas paciſcendi in locorum ſuſceptione.

§. 45. Necnon Priori generali, Viſitatoribus, & aliis Abbatibus, Prioribus, & Prælatis præfatis, aut aliis per Congregatiooem hujuſmodi ad id pro tempore deputatis, in unionibus, annexionibus, incorporatiooibus, & reformationibus, ſeu receptionibus, Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum pro ipſa Congregatione faciendis cum Prælatis, & perſonis Monaſteria, ſeu beneficia hujuſmodi per eos obteota, in Congregationis hujuſmodi, ſeu alicujus illius particularis Monaſterii commodum dimittere volentibus, conventiones, & pacta (quæ illicita, & quando Apoſtolica confirmatiooe carerent expreſsè prohibita cenſerentur) inire, ac Monaſteria, Prioratus & alia beneficia quæcumque quæ hactenùs conditionibus, & pactis hujuſmodi intervenientibus acquiſierint retinere, ipſáque conventiones, & pacta obſervare abſque eo, quòd aliquam propterea ſimoniæ labem incurrant, liberè, & licitè valeant.

Monaſteria Congreg. per ſuos Prælatos regantur.

§. 46. Monaſteria autem, & Prioratus, quæ nunc ſunt, & pro tempore erunt, etiam onita præfatæ Congregationi, per Prælatos dumtaxat ejuſdem congregationis regaotur, & gubernentur, & quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiamſi ſpeciales, vel generales de illorum proviſionibus, ſeu diſpoſitionibus per dictam Sedẽ teſetvationes factæ fuerint, generale Capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin generalis Prior, & Viſitatores, illos ex ejuſdem Congregationis Canonicis præſentibus & futuris, etiã defectom Natalium ex quibuſvis perſonis patientes quos ad id idoneos fore crediderint, in Prælatos tunc vacantium

cantium Monaſteriorum, & Prioratuum hujuſmodi, aliàs ſecundum conſuetudines, conſtimtiones, ordioationes, & ſtatota prædictæ Congregationis eligere ſeu nominare, & ad eorum nutum, & beneplacitum taliter electos ſeu nominatos, à regimine, & adminiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum quibus tunc præfuerint, & quæ tunc propterea vacare cenſeantor, abſolvere, & amovere, præfatique ſic electi, & oominari, abſque alicujus dictæ Sedis, vel alterius proviſionis, ſeu diſpenſationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis benedictionis munus impendatur, ipſis Monaſteriis, & Prioratibus, ad quæ ſic electi, vel nominati fuerint, præeſſe, & illa in ſpiritoalibus, & temporalibus regere, & gubernare, & omnes actus ibidem esercere, & inſignia deferre, ac ſi munus hujuſmodi ſuſcepiſſent. Et ſi continget, ut uous ſic electus nnminatus aliqua legitima cauſa abeſſet à Monaſterio, & Prioratu, cui fuerit deputatus, ordiuamus, qoòd alteri, ejus durante abſentia, commiſſa hujuſmodi adminiſtratione in ſpiritualibus, & temporalibus, juſta eorum conſtitutiones & ſtatuta, præfato ipſi abſenti, ſi fuerit opportunum, præſatæ congregationis aliud Monaſterium in ſpiritualibus & temporalibus, auctoritate etiam Apoſtolica regendum, & gubernandum, dictum capitulum, ſeu pro tempore Prior generalis cum Viſitatoribus committere poſſit, & valeat. Nec propterea ex Monaſteriis ipſis unum alteri cenſeatur eſſe ſubjectum, ſed eis in priſtina ſua libertate manentibus, ea oeceſſitudinis adminiculo copulata, ſub felici dictæ congregationis regimine, ſibi uniformi Regularis obſervantiæ greſſu invicem ſuffragentur. Nihil igitur es dictis Monaſteriis, vel Prioratibus, aut aliis dictæ Congregationis locis, pe quaſcumque literas Apoſtolieas, etiam motu ſimili, & cum reſervationibus, ac quibuſcumque derogatoriis, per quas effectus præſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit claoſulis, conceſſas hactenùs & in poſterùm concedendas, per aliquem de dicta Congregatione vel extra eam, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, ſeu conditionis, etiamſi Cardinalatus honore, aut Pontificali; vel alia quavis dignitate præſulgeat, io titulum, ſeu commendam, aut adminiſtrarionem, vel aliàs obtineti, ſeu ſi ſuper alicujus illorũ fructibus, redditibus, & proventibus aliqua penſio reſervari, concedi, vel aſſignari, ſeu jus ſibi deſuper acqoiri, vel aliquis contra præſentium tenorem quovis quæſito colore, etiam prætextu quorumcumque conventorum ſeu pactorum, tamquam ſimoniacorum, quempiam de dicta Congregatione ſuper aliquo ex Monaſteriis, Prioratibus, & locis prædictis ratione tituli, ſive commendæ, vel adminiſtrationis, aut penſionis hujuſmodi, vel aliàs impetere, ſeu moleſtare valeat. Nulláque deinceps ex beneficiis Eccleſiaſticis, eum eura vel ſine cura, ad collationẽ vel proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monaſteriorum, & aliorum locorum dictæ Congregationis communiter, vel diviſim pro tempore pertinentibus, etiam qualitercumque beneficia ipſa, & ubicumque, præterquàm apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata noo fuerint, ſub gratiis, & espectativis, ut proviſionibus ſeu aliis diſpoſirionibus dictæ Sedis, facultatibus, ſeu indultis de cooſerendis beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſvis perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, dignitatis, ordinis, vel conditionis foerint, aut quavis etiam dignitate Pontificali præſulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſia, & in anteà concedendis quomodolibet cadant, ſeu comprehendantur, ſed ipſorum beneficiorum collatio, proviſio, præſentatio, ſeu electio, & diſpoſitio illorum occurrente vacatione præmiſſis non obſtantibus, ad Abbates, & Priores, & Conventus præfatos, liberè, & abſque aliquo etiam præfatæ Sedis præventionis impedimento pertineant, & ſpectent, a beneficiis ipſis nullus alius quàm Abbates, ſeu Priores, & Conventus prædicti, quarumcumque facultatom, & indoltorum ſibi à Sede vel Legatis præfatis qualitercumque & ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarũ derogatoriis, etiam motu ſimili conceſſorum, & concedendorum vigore, vel prætextu diſponere valeat quoquomodo, ac omnes, & ſingulæ gratiæ, expectativè, & acceptationes, proviſiones, diſpoſitiones, collationes, & literæ Sedis prædictæ, & illius Legatorum hujuſmodi, facultatéſque & indulta ſuper cnllationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum vacantium, ſeu vacaturorum quibuſvis, etiam ut præfertur, qualificatis perſonis, & cum prædictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſúſque deſuper pro tempore habiti, etiam escommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliáſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras, & pœnas in ſe continentes, quoad beneficia, ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, aut aliam diſpoſitionem Abbarum, & Priotum, ac Conventuum prædictorum reſpectivè ſpectantia hujuſmodi, ac totum id quicquid in contrarium à quoquam quavis auctoritate, ſcienrer, vel ignnranter attentari contigerit, omni prorſus eareant firmitate. Sed neque per quaſcumque revocationes, caſſationes, ſeu annullationes quaromcumque unionum, anneſionum, incorporationum, & appropriationum de quibuſvis Mnnaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſive locis Eccleſiaſticis, per oos ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis verborum formis, vel expreſſionibus de cætero forſan faciendis, oullum dictæ Congregationi ſuper unionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innovarionibus quorumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficinrum Eccleſiaſticorum, per nos & Sedem prædictam Congregationi, vel in ejus favorem faciendis præjudicium inferatur; ſed illæ omnes eriam poſt revocariones, caſſationes, & annullationes prædictas, io ſuo robore inconcuſſæ perſiſtant in omnibus, & per omnia, ac ſi quoad eas, & ipſarum ſingulas aliqua revocatio, aonullario, & caſſario nullatenus emanaſſent, niſi dum, & qoando ipſæ ſuper unionibus, conceſſionibus, & appropriationibus, ſeu donationibus confectæ literæ, in revocationum, caſſationum, & annullationum literis, conſtitutionibus, & ordinationibus hujuſmodi de verbo ad verbum inſererentur, ac in eis ſpecialis, espreſſa, & individua de ipſis Monaſteriis, & locis, ac Congregatione mentio fierer, oecnon irritum, & inane totum, & quicquid in contratium quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ hujus Bullæ & conceſſionis præſervativæ.

§. 47. Necnon quòd deinceps per quaſcumque revocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas, quibuſcumque verborum formis aut tenoribus, vel clauſulis derogatoriis, etiam ſi illæ, motu, & ſcientia ſimilibus emanaverint, nulla ex prædictis conceſſis, & quæ eidem Congregationi pro tempore concedentur, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & conceſſionibus quomodolibet revocari, caſſari, vel annullari, ſeu ipſis, vel ipſorum, ſeu quibuſvis in eis contentis particulis, & clauſulis derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis literis, ſeu caſſarionibus hujuſmodi, illa vel illæ es literis quæ revocari, aut caſſari, ſeu annullari viderentur, aut cui vel qoibus derogari appareret, eorúmque totus tenor de verbo ad verbum integre insereréetur, & de omnibus, & ſingulis Cõgregationis hojuſmodi Monaſteriis nominatim ſpecifica mentio fiat, ac in eiſdem revocatoriis, caſſatoriis, vel aliis literis, maoifeſtè, & expreſſè appareat, quòd Romanus Põtifex privilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actũ fuerit, voluerit ſpecialiter derogare, vel illa revocare, aut caſſare, ſeu annullare, & tunc demùm urgens, ſufficiens, & rationabilis, per quàm derogatio, revocatio, caſſatio, vel añullatio ipſa merito fieri debeat, cauſa exprimator, alias derogationes, revocatioes, caſſationes, irritationes, & annullationes, & quæcũque eainde ſubſecuta nullius ſint roboris, vel mo-

menti, ipſis conceſſis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in ſuo priſtino, plenario, atque integro robore duraturis.

Decretum irritans.

§. 48. Et ſi quando per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod à quocumque cujuſcumque conditionis, dignitatis, gradus, aut ſtatus fuerit, ex negligentia, vel ignorantia præſentium, quibus hæc conceduntur, aut alia quavis cauſa, ſcienter, vel ignoranter attentari, vel pro tempore obſervari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujuſmodi præjudicium generetur: ſed ea omnia, & ſingula, in ſuis robore, & firmitate permaneant.

Publicatio hujus Bullæ mandatur una cum ejus obſervantia.

§. 49. Præterea ſtatuimus, & decernimus, quòd univerſæ, & ſingulæ perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutæ, & alias de jure communi habiles, & idoneæ ad cauſas audiendas, cùm aliquæ ex eiſdem perſonis pro parte ejuſdem Congregationis Sancti Salvatoris, ſeu Prioris generalis, aut aliorum ex Congregatione hujuſmodi, ad quos ſpectabit, fuerint requiſitæ, per ſe, vel alium, ſeu alios, præmiſſa, ubi & quando opus fuerit, publicare, ac eidem Congregationi, & Canonicis, illorúmque Eccleſiis, & Monaſteriis, membris, locíſque prædictis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtant ac faciant Congregationem ipſam, illiúſque Canonicos, Moniales, ſive Sorores, & perſonas, ac eorum Monaſteria, loca, & bona quæcumque, pacifica poſſeſſione, vel quaſi privilegiorum, & conceſſionum hujuſmodi liberè gaudere, & non permittant eos, ſeu teſtamentorum executores, & hæredes prædictos, contra illorum tenores, per Ordinarios, & Rectores Parochialium Eccleſiarum prædictos, ſeu alios quoſcumque indebitè moleſtari, aut eis gravamina, injurias, atque damna inferri, ſeu quomodolibet irrogari, quinimò dictæ Congregationi, ac illius Canonicis prædictis in quibuſcumque caſibus, ſeu cauſis, tàm Eccleſiaſticis quàm profanis per eos coràm dictis perſonis contra quaſcumque alias perſonas cujuſcumque qualitatis, conditionis, gradus, ordinis, dignitatis, nobilitatis, præeminentiæ, & ſtatus fuerint, etiam quacumque mundana, vel Eccleſiaſtica, aut Patriarchali præfulgeant dignitate, ſeu exemptione moneudis ſummariè, & de plano, ac ſine ſtrepitu, ac figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, auctoritate Apoſtolica miniſtrent juſtitiæ complementum, denuntiéntque palàm, & publicè, omnes & ſingulos excommunicatos, quos eis conſtiterit cenſuras, & alias pœnas incurriſſe, ac faciant eos ab omnibus arctiùs evitari, & ubique pro excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis nuntiari, & legitimis deſuper factis proceſſibus, illos quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravent, ſeu aggravari procurent, contradictores quoſlibet per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad præmiſſa, ſeu aliquod eorum, ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, ſuper quibus omnibus eis facultatem concedimus per præſentes. Volumus autem, quòd univerſæ, & ſingulæ perſonæ, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſent, dùm, & quotiens pro parte Prioris generalis, & aliorum Abbatum, Priorum, & Conventuum, ac Canonicorum, aut Monialium, ſeu Sororum, ac perſonarum Congregationis hujuſmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè requiſiti, ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conſervatoriarum nuncupatarum, ac præmiſſarum præfatæ Congregationi, vel ejus Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus, aut Monialibus, ſeu Sororibus, & perſonis contra illis inferentes moleſtias, injurias, gravamina atque damna, conceſſarum hactenùs, & in poſterùm concedendarum perpetuis futuris temporibus, procedant per ſe, vel alios, aliàs juxta earumdem conſervatoriarum literarum continentiam atque formam, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ipſe non ſervatoriæ literæ à principio directæ, eiſque utquamvis aliàs conſervatores eſſe non poſſent, illas exequerentur, expreſsè mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſet.

Derogatio quorumcumque contrariorum.

§. 50. Non obſtantibus Natalium defectu, ac Lugdunen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii Quarti circa exemptos editæ, quæ incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octavi, Romanorum Pontificum prædeſſorum noſtrorum, quibus cavetur, ne quis extra ſuam Civitatem, & Diœceſim, niſi certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dietam à fine ſuæ Diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede prædicta deputati, extra Civitatem, & Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Conſilio generali, necnon quæ incipiunt, Super cathedra, ejuſdem Bonifacii Papæ, & Dudum Viennenſis Concilii, ac piæ memoriæ Calliſti Papæ etiam prædeceſſoris noſtri, & aliis literis, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam quorumcumque aliorum Pontificum ſimiliter prædeceſſorum noſtrorum, vel etiam in provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, necnon ſpecialibus, & vel generalibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam dictæ Congregationi unitorum, & illorum, ac prædictorum, & quorum ipſa unita Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum, & inter quoſcumque ejuſdem Congregationis Sancti Salvatoris Canonicos, ac locorum Ordinarios, ſeu Rectores prædictos initis, & concluſis, ac hactenùs obſervatis pactis, & conventionibus etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, & indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis Communitatibus, Univerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & perſonis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque decretis, conceſſis hactenùs, & in poſterùm concedendis, aut ſi Patriarchis, Epiſcopis, & Rectoribus præfatis, vel quibuſvis aliis, conjunctim, vel diviſim à Sede præfata indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut ultrà, vel extrà certa loca ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem: & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia generali, vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, quibus omnibus etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores etiam ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat eiſdem motu, & ſcientia, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædeceſſores in ſingulis per eos Congregationi hujuſmodi conceſſis literis voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides danda tranſumptis hujus Bullæ.

§. 51. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingulas provincias, & loca opportuna, ubi neceſſe foret, deſtinare, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd tranſumptis earum manu Notarii publici ſubſcriptis, & alicujus Archiepiſcopalis, vel Epiſcopalis ſeu alterius Curiæ ſigillo munitis, ea prorſus in judicio, & extra ubicumque exhibita, vel oſtenſa erunt, fides adhibeatur, ac ſi ipſæ originales literæ forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

D. P. An. 9. die 2. April.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo duo-

decimo,

decimo, quarto Nonas Apcilis, Pontificatus noſtri Anno nono.

XXXI.

Damnatio Conciliabuli Piſani, cum omnibus in eo ſecutis.

Ejuſdem damnatio eſt etiam ſuprà in conſt. 27. Sacroſancta. §. 15. fol. 512.

Edita An. D. 1512.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sacro approbante Concilio.

Approbatio contentorum in aliis Bullis, quarum una eſt indicata hic in rubr. aliæ autem uti minùs neceſſariæ ſunt prætermiſſæ.

CUm inchoatam hujus ſacri Lateranenſis Concilii celebrationem, ad Dei laudem, univerſalis Eccleſiæ pacem, fidelium unionem, ſchiſmatis, & hæreſum everſionem, morum reformationem, ac contra perfidos fidei hoſtes, expeditionem Altiſſimi dextra aſſiſtente proſequi intendamus, ut omnium ſchiſmaticorum, & pacis hoſtium latrantium canum ora obtundantur, univerſi Chriſti fideles valeant à tàm peſtifero, & venenoſo contagio ſe immaculatos ſervare; in hac præſenti ſecunda ſeſſione inSpiritu ſancto legitimè congregata, indictionis, convocationis, & publicationis, ſchiſmaticæ conventiculæ, & aſſerti conciliabuli Piſani, ad ſcindendum, & ſcandalizandum Eccleſiæ præfatæ unionem emanatarum, citationum, monitionum, decretorum, abſolutionum, ſententiarum, actorum, legatorum, creationum, obedientiarum, ſubtractionum, aſſertarum cenſurarum, appoſitionum, ipſiúſque conciliabuli translationis, ad Mediolanen. vel Vercellen. Civitates, aut alia loca quæcumque, omniúmque, & ſingulorum in dicto Conciliabulo geſtorum, & concluſorum reprobationes, damnationes, revocationes, caſſationes, irritationes, & annullationes per nos habita cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, & de eorumdem fratrum conſilio, & unanimi conſenſu, ac ex certa ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, per diverſas noſtras literas reſpectivè præſertim ſub dat. die 15. Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri Anno octavo, ac 3. Non. Decembris, & Idibus Aprilis ejuſdem Pontificatus Anno nono, editas, factas, & emanatas, literáſque ipſas cum decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, hortationibus, interdictorum Eccleſiaſticorum appoſitionibus, & aliis ſententiis, cenſuris, & pœnis, tàm à canonicis ſanctionibus, quàm à nobis, maximè in literis indictionis hujus ſacri univerſalis Concilii, ac omnibus, & ſingulis aliis clauſulis, in dictis literis contentis, quarum tenores, ac ſide verbo ad verbum præſentibus inſererentur, pro expreſſis haberi volumus, licet ut firma & valida, nulla alia confirmatione, aut approbatione egerent, ad abundantiorem cautelam, & veritatis manifeſtationem, hoc ſacro approbante Concilio confirmamus, approbamus, & innovamus, illáque inviolabiliter obſervari volumus, ſtatuimus, & ordinamus, ſupplentes omnes, & ſingulos defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Damnatio Conciliabuli Piſani.

§. 1. Necnon Conciliabulum præfatum, illiúſque translationem, ac omnia, & ſingula per ipſum Conciliabulum, illiùque aſſiſtentes, adhærentes, fautores, & conſentientes, directè, vel indirectè quomodocumque, qualitercumque à die indictionis ipſius Conciliaboli uſque in præſentem diem, acta, facta, & geſta, & prolata, ac in poſterùm gerenda, agenda, facienda, & proferenda, etiam ſi talia ſint, vel fuerint, de quibus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac individua mentio habenda foret, illorum tenores, & qualitates etiam pro expreſſis habentes, ut alia adulterina, & à veritate deviantia concilia, & in eis geſta, à jure ſacriſque Canonibus damnata, & reprobata fuerunt, damnamus, & reprobamus, ac prout ſunt, nulla, irrita, & inania, nulliúſque roboris, vel momenti fuiſſe, & eſſe nuntiamus, & quatenùs opus ſit caſſamus, irritamus, & annullamus, ac pro caſſis, irritis, & annullatis haberi volumus.

Validatio Lateranenſis Concilii indicti ut ſuprà fol. 510.

§. 2. Et nihilominùs hoc ſacrum Concilium œcumenicum, juſtè, rationabiliter ac ex veris & legitimis cauſis, ritéque & rectè indictum celebrari incœptum, omniáque & ſingula, quæ in eo facta, & geſta ſunt, & de cætero ſient, & gerentur, juſta, rationabilia, firma, & valida fore, ac idem robur, eamdémque vim, poteſtatem, auctoritatem, & firmitatem habere, & obtinere, quæ alia Concilia generalia, præſertim Lateranenſia à ſacris Canonibus aprobata, habent, & obtinent, hoc eodem ſacro Concilio approbante, decernimus, & declaramus.

Prorogatio ejus tertiæ ſeſſionis pro die 4. Nov. 1512.

§. 3. Inſupérque temporum diſpoſitione, æſtivíſque caloribus inſtantibus, ut commoditati, & valetudini Prælatorum conſulatur, Ultramontaníque & tranſmare exiſtentes, qui hactenùs ad hoc ſacrum Concilium venire non potuerunt, expectentur, propterque alias juſtas, & rationabiles cauſas præfato ſacro Concilio notas, & ab eo approbatas, tertiam ſeſſionem continuationis celebrationis Concilii præfati, tertio nonas Novembris proximè futuri faciendam, hoc præfato ſacro Concilio † runc exiſten. a Romana Curia recedendi, & pro eorum voluntate ubi eis placuerit morandi, dummodò dicta 3. Nonas Novembris, in præfato Concilio Lateranenſe ceſſante legitimo impedimento de quo clarè conſtet, ſub pœnarum in literis indictionis ipſius Concilii, & Canonicis ſanctionibus contrà non accedentes ad Concilia indictarum incurſu præſentes exiſtant, licentiam, & facultatem, præfato ſacro Concilio etiam approbante, concedimus, & indulgemus. Nulli ergo &c. Si quis &c.

† nunc

Dat. Romæ, in publica ſeſſione, in Lateranenſi ſacro ſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1512. 16. Kal. Junii, Pontificatus noſtri Anno nono.

Dat. P. An. 9 die 17. Maji

LEO DECIMUS PONT. CCXXI. ANNO DOMINI MDXIII.

ANNO 1513.

LEO X. Florentinus, Joannes Medices antea dictus, Laurentii filius, Diaconus Cardinalis S. Mariæ in Dominica, Creatus Idibus Martii 1513. Coronatus 4. Id. Aprilis eodem anno. Vixit annos 8. menſes 8. & dies 21. Creavit Cardinales 24. Obiit anno 1521. Kal. Decemb. Sepultus fuit in Baſilica Principis Apoſtolorum, poſteà translatus fuit in Eccleſiam S. Mariæ ſuprà Minervam. Vacavit ſedes dies 40.

I.

Reintegratio Incliti Populi Rom. ad ſua privilegia, gratias, & officia.

Hæc omnia Paul. III. die 27. Septembris 1537. confirmavit, ſed ejus conſt. uti ſimpliciter confirmatoriam omiſi. Aliam verò conceſſionem gratiarum dedit Paul IV. die 18 Novembris 1555. quam minùs neceſſariam exiſtimavi. Et Innocent. IX. in ſua conſt. 2. Ad Romanum. Tom. 2. fol. 787. Quo verò ad privilegium fori Romanorum, vide conſt. 34. Pii IV. Dilectos. ubi notabo, fol. 52. in Tom. 2.

Edita An. D. 1513.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

DUM ſingularem fidei conſtantiam, & eximiæ devotionis affectum, quos Dilecti filii Populus Romanus erga nos, & Romanam ab ejus exordio geſſiſſe ſemper, & gerere comprobantur Eccleſiam, vigili meditatione penſamus, dignum, quin potiùs debitum arbitramur, ut Eccleſia ipſa ſic ſuæ in eos gratiæ dona diffundat, ut à quibus præcipuè in matrem, & dominam, divina fuit diſpoſitione recepta, per mutuæ benevolentiæ miniſterium, uberioráque in

dies

dies largitionis munera in peculiares, ac dilectiſſimos filios, magis adoptaſſe noſcatur.

Popul. Rom. multas gratias obtinuit plerisque omnibus quibus tamen non utebatur.

§. 1. Sanè felicis memoriæ Eugenius Quartus, Nicolaus Quintus, Calliſtus Tertius, Pius Secundus, Paulus etiam Secundus, Sixtus etiam Quartus, Innocentius Octavus, Alexander Sextus, & Julius ſimiliter Secundus, & nonnulli alii Rom. Pontifices prædeceſſores noſtri, diverſa eidem Populo privilegia, indulta, & gratias conceſſerunt, quæ ſicut Dilecti filii Nobiles viri Magiſter Joannes Hieronymus de Benzonibus, decretorum Doctor, de majori præſidentia Abbreviator, & Stephanus de Carbonibus, ac Marius Particappa, Conſervatores, & Franciſcus Cincius Prior Capitum Regionum Urbis, necnon Magiſtri Paulus de Planci, Baptiſta Paulinus, Julius de Alberteſchis, Aulæ noſtræ Conſiſtorialis Advocati, & Marius Salamonius, utriuſque Juris Doctores, & Franciſcus de Lenis, & Marcus Antonius de Alteriis, & Bernardinus de Militibus, ac Jacobus de Frangipanibus, & Hieronymus Pichus, ac Bartholomæus de Valle, Romani Cives, eorumdem, Conſervatorum Conſiliarii, ſuper id per ipſos Conſervatores electi, ac Petrus de Smeriliis Fiſci noſtri Romani procurator, nobis ipſius Populi nomine expoſuerunt, ob paſſim unicuique petenti conceſſas illorum derogationes, & eorumdem Populi negligentiam, vel alias partim numquàm in obſervantiam deducta, uſuive recepta, partim per diſſuetudinem abrogata propemodùm ſunt.

Quas omnes hic Pont. innovat & confirmat.

§. 2. Nos igitur populum præfatos non minoris charitatis affectu, quàm prædeceſſores præfati proſecuti ſunt, proſequi volentes, ac omnium, & ſingulorum privilegiorum, indultorum, & gratiarum prædictarum, & ſingularum ſuper illis confectarum literarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, non ad ipſorum conſervatorum, Prioris, & conſiliariorum, aut aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, privilegia, gratias, indulta, & literas prædicta, etiam quæ in cauſis ad forum capitulinum ſpectantibus, commiſſiones quaſlibet, præterquàm quæ Romani Pontificis ſint Manu propria ſubſcriptæ prorſus excludunt, & Tribunalia, ac cauſarum tàm civilium quàm criminalium, in eadem Urbe, cognitiones diſtinguunt, necnon Statuta, & conſuetudines dictæ Urbis, reformationes illorum, etiam juramenti validitatem in certis ibi expreſſis caſibus reſtringentia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & innovamus, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & etiam ſi hactenùs ex præmiſſis, vel quibuſvis aliis cauſis obſervata non fuerint, ex nunc de cætero perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere, decernimus, potiorique pro cautela ea omnia, & ſingula, prout per dictos prædeceſſores conceſſa fuerunt, eidem Populo gratioſè concedimus.

Officiáque multa eidem Populo reſtituit & donat.

De his officiis vide plenè in novis ſtatutis Urbis lib. 3.

§. 3. Et ut eidem Populo in eorum privata commoda de alicujus ſubventionis auxilio conſulatur, Protonotariatus Curiæ Capitolii (quod Hoſpitali noſtro Sancti Spiritus in Saxia de Urbe,) Et Notariatus (quod Secretariorum noſtrorum, & Mareſcallatus) Extimatoriatus Stateræ; Mandatariatus; Et Tranſtiberorum Ripæ, & Ripettæ officia (quæ Præſidentium Annonæ earumdem Ripæ & Ripettæ, dilectorum filiorum Collegiis, dicta olim fuere auctoritate perpetuò unita, annexa, & incorporata) ab Hoſpitali, & quibus pro iis certam tunc expreſſam recompenſam, per alias noſtras literas conceſſimus, quibus non intendimus præjudicare nec ſolita emolumenta auferre, niſi pro ea ſumma pro qua recompenſa data fuerit Collegiis prædictis, reſpectivè ſegregantes, & ſeparantes ea. Ac pecuniarum Cameræ, (ſine tamen ipſius exercitio, & emolumentis ex ipſo exercitio provenientibus, quæ capita Solidorum appellant) & Gabellæ Vini Forenſis de eadem Urbe Depoſitariatuum, cum conſuetis. Ac præfatæ Ripæ, Ripettæ, Pecudúmque & Mercium, ac Annonæ graſciæ nuncupatæ, necnon Salis ad groſſum, & ad minutum Dohaneriatuum, cum centum viginti pro quolibet Dohaneriatu, & omnium eorumdem Dohanetiatuum Notariatuum, cum Quadraginta octo Florenorum auri pro quolibet Notariatu Salariis, per conductores ipſarum Dohanarum, ex earum proventibus, ſingulis annis in quatuor terminis, Dohanetiis, & Notariis pro tempore exiſtentibus integrè perſolvendis, ita tamen quòd emptoribus & conductoribus dictarum Dohanarum, & Gabellarum propterea nullum præjudicium, circà adminiſtrationem officii inferatur, ſed ſolùm deferre poſſint extorſiones indebitas & inſolitas, quæ fierent Cameræ Apoſtolicæ, & ſine præjudicio in illis emptionis aut pignoris, vel ſimplicis ab aliquo ex prædeceſſoribus noſtris conceſſionis titulis jus habentium, quamdiu tituli ipſi duraverint dumtaxat. Ita quòd liceat ipſis Conſervatoribus, & Populo reſtitutis pretiis pro quibus empta, aut pecuniis pro quibus pignori obligata ſint, illa ſimul vel ſucceſſive redimere, extraordinariatus majoris, Notariatus etiam majoris & Scriptoriæ & Mareſcallatus Cameræ, & Gabellariatus majoris Urbis prædictarum, Et Salinarum, Portarum & Pontium, ſive Palatii dictorum Conſervatorum Mareſcallatus, & ejuſdem Palatii Notariatus, ac Camerariatus Ripæ & Ripettæ. Ac alia quæcumque Urbis officia, olim per Cives Romanos exerceri ſolita, Portáſque, & Pontes dictæ Urbis, cum omnibus eorum ſolitis honoribus, oneribus, ſalariis, & emolumentis dictis Populo donamus, & elargimur. Statuentes, & ordinantes quòd ex nunc de cætero in perpetuùm, tàm Portæ, & Pontes hujuſmodi, quàm Conſervatoriatus, Capitum regionum Mareſcallatum de tracta nuncupatorum, Paceriatus, Magiſtratuum Stratarum, & Juſtitiariorum, Syndicorum, Senatoris, & officialium, Urbis, Reformatorum Studii, & Paceriorum, ac Syndicorum, Aſſeſſoriatuum, & Notariatuum eorumdem, ac quæcumque alia præfatæ Urbis Officia per Cives hujuſmodi, ut præfertur, exerceri ſolita, diviſis etiam in plures, ad Populum, portiones illorum vel aliquorum ex eis, fructibus, redditibus, & proventibus, juxta providam dictorum Conſervatorum, & Prioris, ac eorum Conſiliariorum ordinationem deſuper faciendam; in pixidem congeri, & deinde ſtatutis per Conſervatores, & Priorem, & Conſiliarios præfatos ad id temporibus ſortem, noſtra, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis præſentia trahenda, noſtróque arbitrio reſtringenda, & amplianda, inter Cives tantummodò diſpenſentur. Et quòd Protonotariatus Curiæ Capitolii, Notariatus, & Mareſcallatus Ripæ & Stateræ, ac Cameræ, & Gabellæ Studii hujuſmodi Depoſitariatuum, & Gabellariatus, & Extraordinariatus prædictorum, & Judicatus appellationum, de eadem Urbe Officia, & Comitatis Tyburis, & Malleani, ac Velletri, & Coræ, Civitatum videlicet, & Oppidorum dictorum Populi Romani, temporali Dominio immediatè ſubjectorum Poteſtariæ à taxis, quas pro expeditione Brevium præfati Secretarii, ab eis hactenùs exigebant, necnon eædem Civitates, & Oppida, ac Terræ ad præſens præfatis Populo immediatè ſubjecta, ſi & quamdiu in ſubjectione hujuſmodi fideliter manſerint, ab omni onere quo pro Stationibus militum Romanæ Eccleſiæ gravabantur, libera ſint atque immunia. Id verò quòd ex Depoſitariatu hujuſmodi Collegio dilectorum filiorum, Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ annuatim debetur, is ſolvat qui dicta ſolidorum capita perceperit.

Beneficiáque Eccleſiaſtica Urbis, Romanis tantùm conferri jubet.

§. 4. Et quòd Sancti Georgii intra, & Sancti Sebaſtiani extra dictæ Urbis muros Sancti Benedicti, & Ciſtercienſis Ordinum, & alia Monaſteria, ac Prioratus, Canonicatus, & præbendas, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteráque

beneficia

beneficia Eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, io dicta Urbe & illius diſtrictu exiſtentia (venerabilium fratrum noſtrorum præfatæ Eccleſiæ Cardinalium, titulis, & denominationibus, ac Baſilicæ beatorum Petri, & Pauli, & Lateranenſis, & Beatæ Mariæ Majoris, de eadem Urbe Eccleſiarum, Archipresbyteratus Sancti Laurentii, & Sancti Anaſtaſii, extra, & Sancti Sabæ intra eoſdem muros, eorumdem Ordinum dictis Cardinalibus commendari ſolitis, Monaſteriis, dumtaxat excepris) non niſi Romanis civibus conferri ſeu commendari, aut aliàs de eis, in alios quoquomodo, præterquàm ſi beneficia prædicta, ex reſignatione alienigenæ vacarent, quæ etiam alienigenis conferri valeant, etiam per nos, & Sedem Apoſtolicam diſponi nullo modo poſſit, collationeſque, proviſiones, commeodæ, & aliæ quævis diſpoſitiones de illis, etiam per nos, & Sedem eamdem etiam cum expreſſa præſentium derogatione, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, pro tempore factæ nullius ſint roboris, vel momenti, nullumque alicui, etiam coloratum tribuant titulum poſſidendi.

Redditus gabellæ vini Forenſis Studio Urbis aſſignat.

§. 5. Propterea quòd ex redditibus Gabellæ Vini Forenſis hujuſmodi, poſtquàm Lectorum Studii ſalaria ſoluta ſint, liceat præfatis conſervatoribus in eorum, & capitum regionum Magiſtratuum ornatum, & decus dumtaxat, quo indigere noſcuntur, & non eorumdem conſervatorum, & capitum regionum proprios uſus, juxta ordinationem per conſervatores, & capita regionum, ac conſiliarios præfatos deſuper faciendam, tantùm annuatim exponere, ad quantum medietas eorum Proviſionum ſeu Salariorum ordinariorum reſpectivè aſcendit, & non ultrà.

Notarios Romanos eximit à contentis in Bulla 15. Jul. II. ſupr. fol. 492.

§. 6. Et quòd Notarii in Matricula Notariorum Romanorum pro tempore deſcripti, ab obſervatione eorum quæ in literis Apoſtolicis erectionis Collegii dictorum Scriptorum Archivii Romanæ curiæ continentium, quoad cives Romanos quoſcumque inter ſe contrahentes ſint exempti.

Gabellam vini Populo donat.

§. 7. Donamus quoque eiſdem conſervatoribus, & Populo in perpetuum, Gabellam omnem Vini Forenſis hujuſmodi, cum onere ſolvendi temporibus conſuetis, ex proventibus dictæ Gabellæ, ſalaria dictis Lectoribus pro tempore debita, ac facultate reſiduum proventuum eorumdem in dictum ornatum, & Murorum, Portarum, Aquæductuum, & Pontium, aliáſque dictæ Urbis neceſſitates pro tempore ingruentes, de conſenſu conſilii Romani, & non in alios uſus, convertendum.

Conſervatores Urbis à d. gabella eximit.

§. 8. Et inſuper eoſdem Populum, omnéſque, & ſingulos dictæ Urbis incolas, & habitatores, ac alios in eadem Urbe, ad quam Chriſtifidelium, de univerſis Mundi partibus, frequens eſt in dies concurſus pro tempore reſidentes, à Vini Romani, & Farinæ, præterquàm quæ à Piſtoribus, ſeu in eorum uſum conficitur, omni tamen fraude ceſſante, & præfatos, ac pro tempore exiſtentes dictæ Urbis conſervatores, à Vini, etiam Corſi, ſive Græci, quo pro eorum & familiæ ſuæ victu utuntur, uſque ad vigintiquinque vegetes anno quolibet Gabellæ ſolutione, eximimus, & liberamus.

Pretiúmque Salis minuit.

§. 9. Et pretium Salis, qui ad minutum venditur, etiam pro pecudibus in eadem Urbe ad rationem octo Bolonenorum monetæ novæ cum dimidio unius Boloneni ſimilis pro menſura quam Scorzum appellant, reducimus & moderamur.

Civitatem Veliternam & Terram Coræ Populo reſtituit. In ſcias Veliternam & Tiburtinam de qua ſuprà hoſtie non habere.

§. 10. Porrò civitatem Velletri, & Oppidum Coræ prædictæ cum eorum territoriis, omnibus, mero & mixto imperio, aliiſque omnibus juribus, & juriſdictionibus, prout olim ſub dictorum Romani Populi Dominio fuere, eorumdem Populi ditioni, & poteſtati de conſenſu quorum intereſt, liberè reſtituimus, & plenariè reintegramus. Mandantes dilectis filiis civitatis & Oppidi prædictorum Univerſitatibus, ut de cætero conſervatoribus, & Populo præfatis uti veris & legitimis eorum immediatis Dominis in temporalibus obediant & pareant, ac intendant. Volumus demum quòd præſentes literæ & in eis contenta à Kal. Martii proximi præteriti citrà, plenum ſortitæ ſint & eſſe cenſeantur effectum. Decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo, per quoſcumque etiam nos & Sedem præfatam, ex quavis cauſa ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executores hujus Bullæ deputat.

§. 11. Quocircà venerabilem fratrem Raphaëlem Epiſcopum Oſtienſem, & Dilectos filios noſtros, Franciſcum Sanctorum Joannis & Pauli, & Antonium Sancti Vitalis, & Petrum Sancti Euſebii tit. Presbyteros, ac Aloyſium Sanctæ Mariæ in Coſmedin Diaconum, Cardinales, & eorum quemlibet, pro præmiſſorum omnium obſervantia, eiſdem Conſervatoribus, Priori, & Populo, in Conſervatores, & defenſores ſpeciales, conſtituimus, & deputamus, injungentes eiſdem Cardinalibus, quatenùs ipſi vel eorum aliquis per ſe vel alium ſeu alios, Conſervatoribus, Priori & Populo præfatis, quotiens ab eis vel eorum aliquo fuerint requiſiti in præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant ipſos Conſervatores Priorem, & Populum, auctoritate noſtra, omnibus, & ſingulis ſupradictis pacificè frui, & gaudere, eáque omnia, & ſingula inviolabiliter obſervari, non permittentes eos, ſeu eorum aliquem per quoſcumque deſuper etiam dicta auctoritate fungentes, quomodolibet moleſtari, contradictores quoſvis per cenſuram Eccleſiaſticam & alia juris opportuna remedia appellatione remota compeſcendo, invocato etiam ad id, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obſtantibus quibuſvis in Collegiorum prædictorum erectione, & dotatione editis, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſlibet de aliquo, ſeu aliquibus ex prædictis officiis, quibuſvis perſonis, etiam motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ex quibuſvis urgentiſſimis & neceſſariis cauſis, per nos, & Sedem præfatam factis hactenùs, & in poſterùm fiendis, quas quotiens factæ fuerint, totiens ex nunc prout ex tunc & è contra revocamus, caſſamus, annullamus, & omnibus illis quæ prædeceſſores præfati in ſingulis per eos eiſdem Populo conceſſis literis, voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Noſtræ tamen intentionis exiſtit, quòd Dohaneriatuum, & illorum Notariatuum ſalaria, currere incipiant à die quo contractus ſuper ipſarum Dohanarum conductione, inter illorum conductores, & Cameram Apoſtolicam tempore dicti Julii prædeceſſoris initi, reſpectivè finierint, & non ante.

Nulli ergo omnimò hominum. &c. Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertio decimo, quartodecimo Calen. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno primo. D. P. An. 1. die 19. Mart.

Reductio & unio Congregationis Eremi Camaldulenſis, & Congregationis S. Michaëlis de Murano Monachorum Ordinis S. Benedicti, in unam Congregationem. Ac plurimæ ordinationes pro electione & munere Prælatorum, & regimine totius Congregationis, cum indultorum & gratiarum conceſſione. II.

Alia eſt deinde inſtituta Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ut infrà in conſtit. 22. Clem. VII. Veſtrum, fol. 675. ubi de ea notabo. De hac autem ſcripſi ſuprà in conſt. 1. Alexan. II. Nulli. fol. 26.

LEO EPISCOPUS, Edita A.D. 1513.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

ETſi à ſummo rerum omnium Conditore, cujus inſcrutabili providentia cuncta reguntur, diſpen-

ſatores

ſatores in domo Domini, meritis licet inſufficientibus, juxta miniſterii Paſtoralis officium quibuſlibet perſonis regularem vitam profeſſis teneamur aſſiſtere, illorum tamen profectibus animarum, propenſioribus nos licet auxiliis intendere, & eorum quieti, ut in ſancta vacatione, abſque impedimenti alicujus diſpendio permanere, ac vota ſua Altiſſimo exolvere valeant, nilque ipſos ab oratione, & contemplatione retrahat, aut eorum piam intentionem intercipiat, nihilque virtuoſis operibus turbationis cujuſvis præbeat quomodolibet incentivi paterna charitate proſpicere, ac remediis congruentibus providere, qui diffluentis, & fallacis ſæculi peſſundaris delitiis, vitæ integritate præpollent, & laudabilibus actibus continuò inhærentes, ſpem ſuam in altiſſimis, ubi bona ſunt gaudia, collocarunt, ac ea, quæ per prædeceſſores noſtros, & canonicè etiam alios ſæculares Principes in favorem perſonatum ſub Regulari obſervantia Altiſſimo famulantium conceſſa, & pro ſalubri Monaſteriorum, & locorum, ac Congregationum directione ſtatuta, & ordinata fuiſſe dicuntur, libenter eùm à nobis petitur, Apoſtolico munimine roboramus, ac alias noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Romani Pontific. ac Principes indulta Ordini conceſſerunt.

§. 1. Sanè accepimus quamplura privilegia, & indulta, tàm per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, quàm Imperatores, & Reges Romanorum, ac alios ſæculares Principes, Eremo, & ſancti Michaëlis de Murano, & aliis Camaldulenſis Ordinis Monaſteriis, & locis, ac Congregationi de Murano conceſſa fuerunt.

In Capitulo generali Florentiæ acto, unio facta eſt Congreg. Eremi, & S. Michaelis de Murano, & plura ſtatuta edita, tàm pro Regularem, quàm pro Conventualem vitam ducere volentibus. Et loca Ordinis ad 17. redacta fuerunt.

§. 2. Ac quòd nuper Dilecti filii Petrus Delfini Prior Prioratus Eremi dicti Ordinis Aretinæ Diœceſis, ac ejuſdem Ordinis generalis, & ejuſdem Eremi Eremitæ, ac moderni Abbates Monaſteriorum, & Priores Prioratuum, ac aliæ perſonæ dicti Ordinis, in Capitulo generali, in Civitate Florentina, de mandato noſtro congregato, velut zelatores Divini cultus, pro proſpero, & fœlici regimine dicti Ordinis in ſpiritualibus, & temporalibus, nonnulla ſtatuta, & ordinationes, erectionem novæ Congregationis Eremi, & ſancti Michaëlis de Murano nuncupatæ, ac inſtitutionem decem & ſeptem locorum principalium Monaſteriorum, & Prioratuum, & illis aliorum unionem, ac omnium reſormationem, & ad obſervantiam reductionem, ac Generalis temporalis electionem, ac normam, & modum Eremitarum, ac aliorum, tam ſub regulari Obſervantia, quàm vita Conventuali vitam ducere volentium, concernentia, ſalvo Sedis Apoſtolicæ beneplacito, ediderunt laudabilia, & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria. Quorum tenorem, illis maturius & diligentius examinatis, ac reſecatis quibuſdam ſuperfluis, ac in meliorem formam redactis, de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus.

Hic pontifex modò prædicta omnia confirmat.

§. 3. Nos cupientes privilegia per prædeceſſores noſtros, ac reges, & Imperatores præſatos, ut præfertur, conceſſa, Ac ſtatuta & ordinationes, ac Congregationis Eremi inſtitutionem, & ex ea, ac Congregatione de Murano, unius novæ Congregationis erectionem, quæ Eremi, & ſancti Michaelis Congregatio nuncupetur, ac Monaſteriorum & Prioratuum, ac aliorum beneficiorum, aliis decem & ſeptem principalioribus locis unionem, annexionem, & incorporationem, eo firmiùs perſiſtere, quo Sedis prædictæ protectione, & auctoritate communita fuerint, ac prout expedire arbitramur, ſalubriter providere volentes. Nos igitur, qui dudum, inter alia, voluimus, quòd ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, & idem obſervari voluimus in confirmationibus unionum jam factarum, quique Religioſarum perſonarum geſta, eu potiori favore proſequimur, quo ſperamus, quòd exinde ſacræ Religionis vigor accreſcat, eáque plurimùm in Domino commendantes, ipſorúmque Generalis & Eremitarum, ac Abbatum, Priorum, & Capituli ſtatum proſperum & tranquillum paterno zelantes affectu, eos, & eorum quemlibet, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes. Ac fructuum, redditunm, & proventuum, Monaſteriorum, & Prioratuum, quorum verus annuus valor non exprimitur, verum annuum valorem præſentibus pro expreſſo habentes. Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac poteſtatis plenitudine, privilegia, & indulta, præſatis Eremo, & Congregationi de Murano, ac aliis dicti Ordinis Monaſteriis, & locis, tàm per Pontifices præſatos, & quatenùs ſint honeſta, & ſacris canonibus non contraria, quàm per Imperatores, ac Reges, & Principes præſatos conceſſa. Necnon ſtatuta, & ordinationes in dicto Capitulo Generali edita, & ut præfertur reformata, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, eáque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere decernimus. Supplemúſque omnes & ſingulos defectus, tàm juris quàm facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Dubia in privilegiis exortenda, ad eorum favorem interpretantur.

§. 4. Et pro portiori cautela volumus, ut quicquid dubii in dictis, & in hoc etiam noſtro privilegio, ſeu in aliquo eorum, pro tempore emerſerit id, data verborum ambiguitate, & Juriſperitorum interpretatione, in favorem dictæ Congregationis de novo erectæ, & locorum particularium ejuſdem, interpretari debeat: & cujuſvis particularis Monaſterii dictæ Congregationis, etiam de novo erectæ.

Privilegia omnibus Monaſteriis, etiam Monialium, ſint communia.

§. 5. Privilegia, & omnia etiam quæ in toto hoc privilegio continentur, univerſæ huic Congregationi de novo erectæ, & omnibus, & ſingulis particularibus ejuſdem Congregationis de novo erectæ Monaſteriis, ac omnibus dicti Ordinis Monialibus, & Monialium locis, ſint communia, & ad illa extendantur.

Monachi omnes unum corpus & unam conſtituunt Congregat. nuncupandam Eremi, & S. Michaëlis.

§. 6. Et inſuper, etiam ultra privilegia eidem Eremo, & ſancti Michaëlis, ut præfertur, de novo erectæ Congregationi conceſſa, hac perpetua, atque irrefragabili Conſtitutione, motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus ſancimus. Quòd omnes, & ſinguli dictæ Congregationis Monachi Ordinem ipſum profeſſi, præſentes, & futuri, quamvis in diverſis Monaſteriis, ſive locis pro tempore maneant, unum tamen corpus, & una Congregatio, Eremi, & ſancti Michaëlis nuncupata exiſtant. Ipſáque Congregatio, ab Apoſtolica Sede meritò approbata, ab univerſis Chriſtifidelibus in reverentia, & devotione habeant.

Capitulum generale ſtatuta pro regimine Ordinis condere & corrigere poteſt.

§. 7. Et dictæ Congregationis Capitulum generale, ſive in eo voces pro tempore habentes, pro felici dictæ Congregationis ſucceſſu, ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia & ſingula, quæ in ſpiritualibus, & temporalibus ipſius Congregationis & ejus Regularis diſciplinæ, ſtatum, obſervantiam, indemnitatem & circa divini officii directionem, & ordinationem, abſque tamen ipſius Regulæ, in ſubſtantia, vel effectu, variatione, interpretationem, vel declarationem quoquomodo concernere poterunt, auctoritate prædicta, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, & declarandi, ac ea quæ ſic inſtituta, ordinata, interpretata, vel declarata fuerint, in toto vel in parte, prout rerum vel temporum qualitas exegerit, tollendi, alterandi, & in melius commutandi, plenam & liberam in omnibus habeant facultatem. Quibus inſtitutis, ordinationibus, declarationibus, & correctionibus,

ſinguli

ſinguli de Congregatione de oovo erecta hujuſmodi, cujuſcumque dignitaris, ſtatus, gradus, ſeu conditionia exiſtant, efficaciter parere omninò teneantur. Ita tamen quòd ad peccatum, oiſi contrafiat ex contemptu, aliquem oon obligent.

Et juxtà Capituli ſtatuta, ſunt reformanda Monaſteria.

§. 8. Et quotiens Prælatus aliquis, Monaſterium cui præſuerit, reſormare, & ad ipſius de novo erectæ Congregationis obſervantiam reducere decrevetit, reformationem ipſam, juata inſtiruta, decreta, & ordinationes Congregationis ejuſdem, prout convenientius poterit, exequatur. Et ejus acta, conveotiones, & modi, eo ipſo quòd de conſenſu dictæ Congregationis, ſeu ad id deputatorum io formam publicam redacta ſuerint, Apoſtolico ſint robore communita.

Prælati, Generali obediant, & Monachi Prælatis.

§. 9. Univerſi verò ejuſdem Congregationis de novo erectæ Prælati, ſub præſati Generalis Ordinia, & alii Monachi, ac Converſi, & Commiſſi, ſub Prælatorum, in quorum Monaſteriis, aut aliis locis ipſi Monachi, Converſi, & Commiſſi morantur obedientiis, vivant, & eas illis humiliter præſtent.

Appellatio ab eis etiam ad Sedem Apoſtolicam abſque licentia prohibetur.

§. 10. Et nulli Prælatotum, vel Monachorum prædictotum, ab inſtirutis, ordinationibus, correctionibus, & mandatis Capituli, ſive Generalis Ordinis, aut aliorum Prælatorum Congregationis hujuſmodi, ad quemcumque, etiam ad nos, & Sedem prædictam de ſpeciali indulto ſummi Pontificis liceat appellare: appellationéſque deſupet pro tempore interpoſitæ, & inde ſecuta, ittita habeantur.

Proceſſus tàm civiles, quàm criminales, ſecundùm uſus & ſtatuta formentur.

§. 11. Et cùm contra aliquem Prælatum, vel Monachum de oovo erectæ Congregationis hujuſmodi, civiliter, aut eriminaliter agi contigerit, ſecondùm conſuetudines, & ſtatuta ptædicta, (juris communis apicibus, dilatiooibus, terminis, & litium anfractibus omiſſis) procedi debeat.

Tranſitus de loco ad locum quando de licentia Sedis Apoſt. eſt permittendus.

§. 12. Et ipſius de oovo erectæ Congregatioois Prælati, ſuos Monachos, qoi licentiam à Sede præfata habere dixerint, ſe ad aliud quodcumque Monaſterium, ſive locum transferendi, obtentu literarum Apoſtolicarum, transferti non ſinant, niſi in ipſis literis ſpecialis, ſpecificata, & expreſſa de Congregatione, & noſtra ordinatione hujuſmodi meutio fiat, eique ſufficieoter derogetur. Ac tunc ſi infrà tres menſes id uon compleverint, contra eos, tamquàm contra Apoſtatas agi poſſit. Niſi io ipſis literis Apoſtolicis expreſſum fuerit tempus, iofrà quod ſe debeat, ad hujuſmodi Monaſteria, ſive loca tranſtuliſſe, eóque caſu, non priùs contra eos agi liceat, quàm dicta tempora ſint elapſa.

Fugitivi non recipiuntur à Prælatis invitis.

§. 13. Ac Congregationia hujuſmodi Prælati, quarumcumque literarum Apoſtolicarum prætextu, miſi in illis præſentibus ſpecialiter & expreſsè derogetur ad recipieodos Monachos, qui aliàs ab eorum propriis Monaſteriis, abſque ſoorum Superinrum licenria contumaciter receſſerunt, à quoquam nequeant quomodolibet coarctari.

Tranſlati juxta ordinationem Capituli ad alia loca Ordinis eorum locorum profeſſi cenſeantur.

§. 14. Illi verò ex eiſdem Monachis, quos de Priotatibus, in quibus profeſſi fuernnt, aut Monaſteriis, ſive locis, ad alia dictæ Congregationis Monaſteria, ſive loca juxta dicti Capituli ordinationem, transferri contigerit, aut aliàs pto Conventualibus qoomodolibet, ex tunc ab ipſia Prioribus, Mooaſteriis, atque locia realiter abſoluti eatiterint, aliotum Monaſteriorum, locorumque quamdiu ibi ſteterint, Monachi, & ſuppoſiti reputentur, & pro Conventualibus inibi habeantur, ac ſi in illis profeſſionem ſuam emiſiſſent.

Loca & perſonæ omnibus præeminentiis gaudeant ſi d. Congreg. inſtitutis non obſtant.

§. 15. Ac omnia Monaſteria, & loca prædicta, & enrum Prælati, atqoe petſonæ, quibuſcumque cis à dicta Sede, vel aliàs qualitercumque conceſſis, ac de jure, ſeu conſuerudine debitis, juribus, præeminenriis, ac dignitatibus inconcuſsè gaudeant, & utantur, dummodò illa, præmiſſis & aliis dictæ congregationis inſtitutis, & ordinationibus non obſiſtant.

Loca non unum alteri ſubject. eſſe cenſeantur, ſed ad invicem ſuffragentur.

§. 16. Nec propterea ex Monaſteriis ipſis unum alteri cenſeatur eſſe ſubjectum, ſed eis in ſua priſtina libertate manentibus, ea viciſſitudiois adminiculo copulata, ſub felici dictæ de novo erectæ Congregationis regimine, ſibi uniformi Regularis obſervantiæ greſſu, invicem ſuffrageurur.

Monaſteria conferantur Prælatis Ordinis, à Capitulo generali, vel ab ipſo Generali & majori parte Viſitatorum.

§. 17. Monaſteria autem, & Prioratus, quæ nunc Sancti Michaëlis ſunt, & pro tempore erunt etiam unita Eremi & S. Michaëlis Congregationi de novo erectæ hujuſmodi, per Prælatoa dumtaxat ejuſdem Congregationis regantur, & gubernentur, & quotiens illa ubicumque etiam apud Sedem prædictam, & qualitercumque vacare contigerit, etiam ſi quævis ſpeciales, vel generales de illorum proviſionibus, ſeu diſpoſitionibus, per dictam Sedem reſervationes factæ fuerint, Generale Capitulum, ſi tunc celebretur, alioquin dicti Ordinis Generalia pro tempore exiſtens, unà cum majori parte Viſitatorum, cùm per ipſam de oovo erectam Congregatiouem Monachis præſentibus, & futuris, etiam defectum Natalium ea quibuſvis perſonis patieutes, quos ad id idoneos fore crediderint in Prælatos, tuoc vacantium Monaſteriorum, & Prioratuum hujuſmodi, aliàs ſecundum conſuetudines, ordinationes, & ſtatuta prædicta, eligere, ſeu nominare, & ad eorum beoeplacitum taliter electos, ſeu nominatos à regimine, & admioiſtratione dictorum Monaſteriorum, & Prioratuum, quibus tunc præſuerunt, & quæ tunc propterea vacare ceoſeantur, abſolvere, & amovere.

Prælatique ſic electi abſque alia Sedis Apoſtolicæ diſpenſatione Monaſteriis præſint, & tàm in ſpiritualibus quam temporalibus ea gubernent.

§. 18. Præſati ſic electi, ſeo nominati, abſque alicujus dictæ Sedis, vel alterius proviſionis, vel diſpeoſationis adminiculo, etiam præter hoc, quòd eis munus benedictionis impendatur, ipſis Monaſteriis & Prioratibus, atque ſic electi, vel nominati fuerint, præeſſe, ac illa in ſpiritualibus, ac temporalibus regere & gubernare, ac omnes actus ibidem exercere, & inſignia deferre, ac ſi munus hujuſmodi ſuſcepiſſent.

Et loco abſentium Prælatorum, alii ſubſtituuntur, à Capitulo, vel Gen. ut ſup.

§. 19. Et ſi contingat Prælatos dictæ de novo erectæ Congregationis, à Monaſteriis, & Priorantibus, atque ut præmitritur electi, ſeu nominati fuerint, aliqua legitima cauſa abeſſe, idque pro dictorum Congregationis & Monachorum, ac illorum præſentium & foturorum Monaſteriorum, ac Priotatuum, conſervatione, & ſtatu proſpero & felici, quod abſente Prælato, ne Monaſterium ſibi commiſſum, ex ejus abſentia damna ſubſtineat, alius qui Monaſterium, ſeu Prioratum ipſum tegat, & gubernet, durante abſentia hujuſmodi deputetur, utile videatur & eapediat, qood quotiens id contigerit, Capitulum, ſeu Generalis cum depotatis hujuſmodi, aliàs juata eorum conſuetudines, & ſtatuta, curam, regimen, & adminiſtrationem ipſius Monaſterii, ſeu Prioratus, Prælati ſui præſentia carentis, in ſpiritualibus, & temporalibus, dicta abſentia dutante, alteri committere liberè & licitè poſſint.

Loca & Monaſteria Congreg. in commendam titulum, aut penſionaliter dari non poſſunt.

§. 20. Et quòd aliquod ex dictis Monaſteriis, vel Priotatibus, aut aliis dictæ de novo erectæ Congregationis locis, per quaſcumque literas Apoſtolicas etiam motu ſimili, & cum reſervationibus ac quibuſcumque derogatoriis, per quas effectus præſentium quomodolibet impediri, vel differri poſſit, clauſulis, conceſſas hactenùs, & in poſterum concedendas per aliquem ex dictæ de novo erectæ Congregationis, vel extra eam, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, ſeu conditionis ſit, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Pontificali, vel alia quavis auctoritate præfulgeat, in titulum aut commendam, ſeu adminiſtrationem, vel aliàs obtineri, ſeu ſuper alicujus illorum fructibus, reddititibus, & proventibus aliqua penſio reſervari, concedi, & aſſignari, vel jus ſibi deſuper acquiri, vel aliquis, contra præſentium tenorem, quovis

quæſito colore, quempiam de dicta de novo erecta Congregatione, ſuper aliquo, ex dictis Monaſteriis, Prioratibus, & locis, ratione tituli, ſeu commendæ, vel adminiſtrationis, ac penſionis hujuſmodi, impetere, ſeu moleſtare valeat.

Beneficiorum omnium collatio libere ad Prælatos Ordinis pertinet.

§. 21. Quòdque deinceps nulla ex beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura vel ſine cura, ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem Abbatum, vel Priorum, ac Conventuum, Monaſteriorum, & aliorum locorum dictæ de novo erectæ Congregationis, communiter vel diviſim pro tempore pertinentibus etiam qualitercumque beneficia ipſa, & ubicumque, præterquàm apud Sedem prædictam vacare contigerit, dummodò diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata non fuerint, ſub gratiis, expectativis, aut proviſionibus, ſeu aliis diſpoſitionibus dictæ Sedis, facultatibus, ſeu indultis, de conferendis beneficiis Eccleſiaſticis vacantibus, vel vacaturis, quibuſvis perſonis, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, & quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant, ab eadem Sede quomodolibet conceſſis, & in anteà concedendis, quomodolibet cadant, ſeu comprehendantur; ſed ipſorum beneficiorum collatio, proviſio, præſentatio, electio, & diſpoſitio, illorum occurrente vacatione, præmiſſis non obſtantibus, ad Abbates, & Priores, ac Conventus præfatos, liberè, & abſque aliquo præfatæ Sedis præventionis impedimento, pertineant, & ſpectent. Ac de beneficiis ipſis, nullus aliùs quàm Abbates, ſeu Priores, & Conventus prædicti, quorumcumque facultatum, & indultorum ſibi à Sede, vel Legatis præfatis, qualitercumque, & ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam motu ſimili conceſſorum, & concedendorum vigore, vel prætextu diſponere valeat quoquo modo. Ac omnes & ſingulæ gratiæ expectativæ, & acceptationes, proviſiones, diſpoſitiones, collationes, & literæ Sedis, ac illius Legatorum hujuſmodi facultateſque, & indulta ſuper collationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, vacantium ſeu vacaturorum, quibuſvis etiam ut præfertur qualificatis perſonis, & cum prædictis clauſulis pro tempore conceſſa, proceſſuſque deſuper habiti pro tempore etiam excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliaſque Eccleſiaſticas ſententias, cenſuras & pœnas in ſe continentes, quod beneficia ad collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, aut aliam diſpoſitionem Abbatum & Priorum, ac Conventuum prædictorum reſpectivè ſpectantia hujuſmodi, ac totum id, & quicquid in contrarium à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit, omni prorſus careant firmitate.

Impedientes eos qui Ordinem ingredi volunt, ſunt excommunicati.

§. 22. Nec quiſquam perſonas, quæ de jure communi Religionem ingredi non prohibentur, è ſæculo fugientes, & ad dictam de novo erectam Congregationem venire affectantes, verberibus, aut violentiis quibuſlibet impedire, vel prohibere, aut à Monaſteriis, vel locis Congregationis ejuſdem præſentibus, vel futuris divertere, vel ſuper hoc illis, vel eas recipientibus, injuriam, vel moleſtiam aliquam irrogare præſumat. Contrafacientes verò præſentium notitiam habentes, vel qui eas ignoraverint, & poſtquàm ad eorum notitiam devenerint, à præmiſſis injuriis, & violentiis non deſtiterint, excommunicationis ſententiam ipſo facto incurrant, à qua, præterquàm in mortis articulo conſtituti, niſi à Sede præfata, abſolutionis beneficium nequeant obtinere.

Monachi à Congreg. nullo prætextu divertantur &c.

§. 23. Ac nullæ Eccleſiaſticæ vel ſæculares perſonæ, quacumque auctoritate, vel dignitate præditæ, aliquem ex Prælatis, vel Monachis Congregationis prædictæ, obſequiorum, vel ſervitiorum propriorum, vel Monaſteriorum ſuorum prætextu, etiam ſi abſque licentia ſuorum Superiorum ad eas divertere, vel alia quavis cauſa, etiam arctioris vitæ, Ordinis vel obſervantiæ, à dicta de novo erecta Congregatione educere, vel ſponte venientes recipere, & penès ſe retinere audeant, etiam auctoritate literarum Apoſtolicarum, in quibus de hujuſmodi Prælato, vel Monacho, & Congregatione nominatim expreſſa mentio non fiat, abſque conſenſu Capituli, ſeu Generalis, vel majoris partis Viſitatorum de novo erectæ Congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentium, quod ſi recipientes præfati infrà tres dies, poſtquam eis præſentes innotuerint, Prælatum ſeu Monachum, extra ipſam de novo erectam Congregationem exiſtentem hujuſmodi, eidem de novo erectæ Congregationi non reſtituerint cum effectu, vel à ſe realiter non abjecerint, excommunicationis ſententia innodati exiſtant eo ipſo, à qua, niſi in mortis articulo, aut à Sede prædicta abſolvi non poſſint.

Ad hoc vide infra Greg. XIII. Bullar. 99. ea eſt ubi hoc privilegium confirmatur.

§. 24. Generalis autem Ordinis, ac Abbates, & Priores de novo erectæ Congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis deputati, poſſint omnes & ſingulos ejuſdem de novo erectæ Congregationis Monachos ab illa vagos, & fugitivos, aut ſuis Superioribus non obedientes, & rebelles, & qui, habita licentia, conditionem eis impoſitam non impleverint, aut lapſo licentiæ termino, ad proprium Monaſterium non redierint, vel alia loca ſeu Monaſteria, abſque ſpeciali Apoſtolico privilegio præſentibus deroganti, aut Superiorum ſuorum licentia ſe tranſtulerint, vel aliquarum perſonarum, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore fungentium ſervitiis in Romana Curia, vel extra eam, ſe addixerint, vel ab eis literas familiaritatis, aut capellanatus obtinuerint, capere, & in carceribus detinere, aut per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris remedia, appellatione remota, etiam invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, ad ſolitam & debitam reverentiam compellere.

Vagantes extra clauſtra à Generali & Prælatis Ordinis coercentur, quibuſcumque non obſtantibus.

§. 25. Et ut dictæ de novo erectæ Congregationis Monachi, divinis beneplacitis quietius & liberiùs inſiſtant, eoſdem dicti Ordinis Generalem, ac de novo erectam congregationem, & illius Abbates, & Viſitatores, & alios Prælatos, ac Monachos, Converſos, Commiſſos, Novitios, perſonas & Capellanos, etiam curam habentes animarum, necnon familiares, & ſervitores eorum, nunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius de novo erectæ Congregationis, Monaſteria, Prioratus, & loca etiam quæ in poſterùm eidem de novo erectæ Congregationi quandocumque, uniri vel incorporari, ſeu ſubjici, vel aliàs quomodolibet aggregari contigerit, omniaque & ſingula dictorum Monaſteriorum, Prioratuum, & locorum præſentium & futurorum, Eccleſias, Capellas, etiam ſi ipſis cura immineat animarum, oratoria, manualia, membra, caſtra, fortalitia, ædificia, villas, grangias, vineas, oliveta, hortos, ſylvas, nemora, prata, paſcua, piſcationes, molendina, aquas, aquarum decurſus, jura, juriſdictiones, prædia, poſſeſſiones, & bona quæcumque, quæ in præſenti ſunt, & in futurum erunt dictæ de novo erectæ Congregationis, & quæ omnia & ſingula, per eorum vocabula, fines, valores, qualitates, & quantitates hic habere volumus pro ſufficienter expreſſis, à quorumcumque Legatorum, etiam de latere, & Subdelegatorum, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac Vicariorum, Rectorum, & quorumvis officialium Romanæ Eccleſiæ, necnon Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, Adminiſtratorum, & aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, quavis auctoritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quod in dictam de novo erectam Congregationem, vel ejus ſingulares perſonas, ſeu benefactores, occaſione beneficiorum eiſdem collatorum ab

Exemptio Ordinis ab Ordinariorum & aliorum ſuperioritate, juriſdictione & viſitatione

Tu ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 25 c. 11. & ſeq. de Regul. & Bullam 39. Clem. VIII. Suſcepti. Tom. 3. fol. 59.

eis,

Digitized by Google

eis, aut quia ſubditi eorum, cum eiſdem Monachis converſentur, ſeu ab ipſis recipiant abſolutionis, & Euchariſtiæ Sacramentum. Necnon in Monaſteria, Prioratos, locs & perſonas in eis degentes, ratione delicti, exceſſus ſeu contractus, aut rei de qua agitur, ubicumque ineatur contractus, committatur delictum, aut res ipſa conſiſtat, excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione, quomodolibet directè vel indirectè, proferre ſeu promulgare non poſſint, prorſus eximimus, & totaliter liberamus. Eáque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem B. Petri. & Sedis ejuſdem, & ſob eorum, & noſtra protectione, ſuſcipimus, ac nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ annuum cenſum unius unciæ auri, per eamdem de novo erectam Congregationem in feſto Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum, annis ſingulis, Cameræ Apoſtolicæ perſolvendum, in ſignum perceptæ perpetuæ libertatis, & exemptionis aſſignamus. Quòd ſi legati, ſubdelegati, ordinarii, ſeu aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem & liberationem veſtras hujuſmodi, quicquam attentare quoquo modo præſumpſerint, ac requiſiti, vigore præſentium, per ipſius de novo erectæ Congregationis Prælatos vel Monachos, infrà tres dies, à die requiſitionis hujuſmodi, non deſtiterint, excommunicationis ſententiæ ipſo facto noverint ſe ſubjectos. Et nihilominùs quod aliter actum fuerit, eo ipſo ſit irritum & inane, nulliúſque roboris vel momenti.

Prælati & Monachi non cogantur interesse Conciliis, funeralibus, proceſſionibus &c.

Tu vide Concil. Trid. ſeſſ. 25. c. 12. & ſeq.

§. 26. Volumus inſuper, quòd dictæ de novo erectæ Congregationis Prælati, vel Monachi, literas Apoſtolicas ſuper adminiſtranda juſtitia, executione facienda, viſitatione exercenda, aut alio quovis negotio peragendo, ad eos pro tempore impetratas, vel directas, acceptare, & in illis contenta exequi, & juramentum de calumnia, vel veritate dicenda, ſubire, aut teſtimonium perhibere, ſeu extra ſuas civitatem, & diœceſim trahi, & ad quævis Concilia Generalia, Provincialia, vel Synodalia, aut Congregationes, quovis nomine cenſeantur, eccleſiaſticarum vel laicarum perſonarum, cujuſcumque dignitatis, aut ſtatus exiſtant, etiam Apoſtolica auctoritate indicta, præterquàm ad ipſius de novo erectæ Congregationis Capitulum celebrandum, aut aliàs, juxta eorum ordinationes, ire, vel mittere, aut proceſſionibus publicis, vel funeralibus intereſſe inviti, minimè teneantur. Seu quòd in eorum locis, Miſſæ, vel alia divina officia celebrentur, ordines conferantur, vel agitentur cauſæ civiles, vel criminales, proceſſiones convocentur, aut Synodus, Conventus, ſeu quævis Congregationes, tàm eccleſiaſticarum quàm laicarum perſonarum fiant, ſive quòd hujuſmodi de novo erectæ Congregationis loca, ad uſum hoſpitum, habitationem, detentionem, & incarcerationem, eccleſiaſticarum laicarum perſonarum deputentur, adſtringi ſeu compelli nullo modo poſſint.

Teſtimonia Patrum in eorum cauſis legitima ſunt.

§. 27. Teſtimonia verò Prælatorum, Monachorum, Converſorum, Commiſſorum, & Novitiorum dictæ Congregationis, in cauſis ipſorum civilibus & criminalibus, in judicio & extrà, legitima ſeu juridica ſint.

Exemptio ab impoſitionibus ſecularium.

§. 28. Nulli quoque Reges, Principes, Barones, Milites, Nobiles, Laici, Communitates, Univerſitates, Magiſtratus, Rectores, & Officiales civitatum, terrarum, caſtrorum, & diœceſum diverſorum, Monaſteriis, Prioratibus, locis, capellis, Eccleſiis, manualibus, grangiis, caſtris, poſſeſſionibus & bonis, necnon Prælatis & Monachis ipſius Congregationis, gabellas, talleas, datia, collectas, etiam pro pontium refectionibus, aut viarum reparationibus, aliáſve onera, ſeu gravamina inferre, indicere, & imponere, aut indicta & impoſita exigere, ſub excommunicationis, ac maledictionis æternæ pœnis, quas, niſi præſentium habita notitia, prorſus deſtiterint, ipſo facto incurrant, audeant, vel præſumant.

Exemptio à decimis, & quacumque præſtatione danda Prælatis, &c.

Tu quoad quartam funeralium habes Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 14.

§. 29. Nec aliquod ex dictæ novo erectæ Congregationis Monaſteriis, Prioratibus, grangiis, membris, manualibus, & locis prædictis, ad dandum ſeu ſolvendum aliquam canonicam portionem, ſive decimam, aut quid aliud, quòd e rum locis ſolvi conſueverit, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Capitulis, Parochianis, Collegiis, Univerſitatibus, Communitatibus, fabricis, & aliis quibuſcumque perſonis, de jure, vel conſuetudine, aut ſtatutis, vel privilegiis quibuſcumque, aut ex quacúmque cauſa hactenùs ab eis forſan debita, ſeu quæ deberi prætendentur quomodolibet in futurum.

Exemptio à relictis & legatis Ordini.

§. 30. Etiam de relictis, legatis & donatis, tàm in ultimis voluntatibus, quàm etiam inter vivos, ſeu aliàs quacumque occaſione, conceſſis & concedendis, quomodolibet teneantur.

Exemptio ab impoſitionibus Sedis Apoſtolicæ.

§. 31. Ipſáque Monaſteria, Prioratus, loca, manualia, grangiæ, poſſeſſiones & bona, ac Prælati, Monachi, & perſonæ de novo erectæ Congregationis ejuſdem, ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, caritativo ſubſidio; aut quocumque reali aut perſonali, vel mixto, onere, vel gravamine, quovis nomine cenſeantur, per nos aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, indictis.

Cenſibus &c. occaſione viſitationis.

§. 32. Necnon ab omnibus cenſibus, redditibus & ſolutionibus, ratione viſitationis aut ſubjectionis, quocumque jure, quibuſcumque Ordinariis, Capitulis, Collegiis, Congregationibus, Univerſitatibus, aut aliis quibuſvis perſonis, hactenùs debitis, quæ nos eidem Congregationi, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, gratioſe remittimus, & in futurum debendis, illorúmque ſolutione, præſtationéque ſint, eſſeque debeant libera penitus & exempta, atque immunia, ita quod ad illorum præſtationem, vel ſolutionem per quoſcumque, & quarumvis etiam literarum Apoſtolicarum, vigore cogi, aut aliàs deſuper inquietari nequeant.

Exemptio omnium poſſeſſiorum quas colit ipſa congregatio.

§. 33. Nullúſque ab eiſdem de quibuſcumque poſſeſſionibus ubilibet conſtitutis, quæ in præſenti ſunt, vel in futurum erunt, Monaſteriorum, Prioratuum, & bonorum de novo erectæ Congregationis hujuſmodi, quæ illius Prælati, Monachi, vel perſonæ colunt, ſeu coli faciunt, & in futurum colent, ſeu coli facient, ex hortis, virgultis, piſcationibus, vel de nutrimentis animalium primitias, decimas, quarteſia, aut quocumque nomine nuncupata, alia jura exigere vel extorquere præſumat, nec ipſi illa cuiquam ſolvere ſint adſtricti.

Monachi ſuccedunt in hæreditatibus pro eorum Monaſteriis.

§. 34. Et quòd de novo erectæ Congregationis hujuſmodi Monaſteria & loca, hæreditates, legata, & fideicommiſſa per medias perſonas, Monachorum, aut alias qualitercumque ad ea delata, bona mobilia & immobilia, in quibuſcumque civitatibus & locis, quovis titulo acquirere.

Ipſique Monachi & perſonæ, illis pro ſe, eorúmque Monaſteriis; petere & exigere poſſint, undecumque vel qualitercumque eis debeant, & quæ petendi & exigendi, ſi in ſæculo remanſiſſent, jus haberent.

Præſcriptio 60. annorum tantùm datur contra Ordinem.

§. 35. Et contra de novo erectæ Congregationis hujuſmodi Monaſteria, loca, perſonas, & bona, tàm in præteritis quàm futuris aliqua non currat præſcriptio, niſi poſt lapſum ſexaginta annorum.

Interdicti tempore Patres celebrare poſſint januis clauſis.

§. 36. Cupientes inſuper, ut de novo erectæ Congregationis hujuſmodi perſonæ, ſublatis obſtaculis quibuſcumque, ſe lulum, & devotum Domino exhibeant famulatum, motu & ſcientia ſimilibus, ſtatuimus & ordinamus, quòd ſi contingat Civitates, Terras, vel loca, in quibus Monaſteria, ſive loca de novo erectæ Congregationis hu-

juſmodi conſiſtaot, eccleſiaſtico ſupponi interdicto, ipſius de novo erectæ Congregaoonis Prælati, Monachi, Converſi, Commiſſi, Novirii, & Capellani, necnon Laici intra ſepra ipſorum Monaſteriorum, ſeu locorum, pro tempore habitantes, à præſaræ de novo erectæ Congregationis Monachis ad id deputatis, januis clauſis, interdictis excluſis, & ſubmiſſa voce, Miſſaa, & alia divina officia audire, & eccleſiaſtica ſacramenta ſuſcipere, ipſique Monachi ſic deputati, ibi celebrare & miniſtrare.

Sacros Ordines Monachi recipiunt à quocumque Antiſtite, abſque alio examine ad ſolam præſentationem Prælatorum Ordinis.

Hoc revocavit Conc. Trid. ſeſſ. 13. c. 12.

§. 37. Et quòd ejuſdem de novo erectæ Congregationis Monachi, præſenres & futuri, omnes etiam ſacros ordiues, ad quos per eorum ſuperiores præſentati fuerint, à quocumque maluerint Catholico Antitiſte, gratiam, communionem dictæ Sedis habente, recipere, & hujuſmodi Antiſtem, in hujuſmodi Congregationis Monaſteriis & locis dumtaxar adnotare, ipſe Antiſtes, Monachos dictæ de novo erectæ Congregarionis, à ſuis Superioribus ſibi pro tempore præſenratos, Apoſtolica auctoritate, abſque aliqua licentia & contradictione Diœceſani, & abſque eo quòd aliquod aliàs illi propter eà præjudicium generetur, nulla examinatione præmiſſa, ſtarutis tamen à jure temporibus ordinare, Miſſas inibi celebrare, Eccleſias, Altaria, & vaſa conſecrare, veſtes benedicere, & alia Pontificalia exercere.

Generalis & Prælati auctoritas diſpenſandi cum ſuis Monachis.

§. 38. Necnon, quòd Generalis Ordinis, & Abbates, Priores, & Prælari de novo erectæ Congregationis hujuſmodi pro tempore exiſtentes, in omnibus caſibus, in quibus de jure communi, Prælatis & Monachis dictæ de novo erectæ Congregationis auctoritas, ſive licentia, ſeu diſpenſario Ordinariorom, ſi ab eis exempti non eſſent, foret neceſſaria, cum eis auctoritare prædicta diſpenſare, ejúſque licentiam & auctoritatem concedere.

Religioſos omnes ad Ordinem admittendi &c.

Tu vide ampliationem in Bulla 99. Gregor xiij. Ea eſt. Tom. 2 fol. 519 & Bullam 115. Clem. viij. Quæcumq; in Tom. 3. fol. 182.

§. 39. Ac perſonas volentes eidem de novo erectæ Congregationi ſociari, etiam ſi Religionem locorum, vel Ordinem alium quemcumque arctiorem ingredi voviſſent, tali voto non obſtante, ad probationem, profeſſionémque recipere, & eos, dicta auctoritare, ab ipſo voto abſolvere, & cum ipſis, dummodò in tali religione vel Ordine, quem voviſſent, profeſſionem non emiſerint, & ante profeſſiooem emiſſam, ab ipſa de novo erecta Congregatione non recedant ſuper omnibus votis (Religioois voto dumraxat excepto) diſpenſare, ac omnibus quocumque excommuuicationis vinculo innodatis, de novo erectam Congregationem hujuſmodi Altiſſimo famulaturis ingredi volentibus, injunctis eis, juxra eorum facultates, reſtitutione, & pœnitenria ſalutari, ramqoàm uui ex Monachis de novo erectæ Congregationis hujuſmodi, abſolutionis beneficium impendere, eóſque etiam ad probationem recipere, ita tamen quòd ſi inde ante profeſſionis emiſſionem diſceſſerint, io eamdem ipſo ſacto reincidant.

Monachi confeſſiones omnium audire, & abſolvere, votaque commutare poſſunt.

Tu vide moderationem in d. Bulla Clem. viij. mox citata.

§. 40. Et cùm ſæpe contingar, quòd ob ſingularem devotionem, quòd nonnullæ perſonæ ad Monachos hujuſmodi de novo erectæ Congregationis, ad eoſdem Monachos, pro earum ſalute animarum recutranr, ejuſdem de novo erectæ Congregationis Prælatis, ſive Monachis, à ſuis ſuperioribus ad audiendum hujuſmodi perſonarum confeſſiones deputatis, quòd perſonas ipſas accedentes, audire, ac perſonæ ipſæ, eis abſqoe alia ſuperiorum ſuorũ licentia confiteri. Necnon dictis Prælatis, ſive Monachis confeſſiones hujuſmodi audientibus, dictos confitentes, pœnitentia & ſatisfactione præviis, quotiens opus fuerit, ab omnibus & ſingulis peccatis dictæ Sedi non reſervatis, & à quiboſcumque ſuſpenſionum excommunicationũ & interdicti ſententiis, aliiſque eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, quas à jore, vel ab homine latis incurriſſe quomodolibet conſtiterir, abſolvere. Et vota per eos, pro tempore emiſſa, in omnibus & ſingulis caſibus, locorum ordinatiis, etiam per Synodales, ſeu Provinciales conſtitutioues reſervatis, in alia pietatis opera commutare, & deſuper cum eiſdem vnventibus diſpenſare, exceptis tamen cenſuris, pœnis, votis, & caſibos, ſuper qoibus eſſet Sedes præſata meritò conſulenda. Ipſisqne confitentibus, ac aliis omnibus, qui ad præfatos Monachos, ob hujuſmodi devotionem recurrent, Euchariſtiæ Sacrameotum mioiſtrare liberè poſſiut.

Patres non ſunt excommunicati, niſi ſpecialiter denuncientur.

§. 41. Necnon Prælatis, Monachis, & perſonis Congregationis hujuſmodi, quocumque nomine cenſeantur, ne propter participationem, etiam in divinis, cum excommunicatis, ſuſpenſis, & interdictis, à jure vel ſtatutis Ordinariorum, aliquam excommunicarionis cenſuræ, aut peccati maculam incurranr, niſi ipſi excommunicati eſſent ſpecialiter denuociati.

Diſpenſatio cum Monachis ſuper recitatione officii quando ſit à Prælatis danda.

§. 42. Ac quòd illi ex præfatis Mooachis, qui adeò Monaſteriorum ſuorum officiis occupari, ut in Choro intereſſe, ac divinum officium vix ſine labore & tædio dicere, ac ipſa eis, ratione officiorum hujuſmodi, incumbentia caritatis opera implere nequeaur, & qui ad diviuum officium hujuſmodi dicendum adeò, vel non docti, vel minùs experti pro rempore exiſtunt, dummodò in ſacris non ſint ordinibus conſtituti, licet profeſſionem emiſerint, tamen ad perſolvendum rotum integrum officium divinum minimè teneaotur, ſed eorum Prælati habita ſuppoſirorum ſuorum conſideratione, (ultrà officium Beatæ MARIÆ Virginis, ad quod obligati remaneant,) juxtà diſpenſatiooem eis traditam, ſi eorum animabus expedire videbitur, aliquid dicendum iojungant, quod cum animi alacritate valeat adimpleri.

Sepultura in Monaſteriis omnibus non excommunicatis aut publicis uſurariis datur.

§. 43. Præterea omnibus Chriſti fidelibus, exceptis excommunicatis, aut interdictis, vel publicis uſurariis, ur in locis & Monaſteriis de novo erectæ Congregarionis hujuſmodi, præſentibus & futuris, ſuam poſſiut eligere ſepulturam, ſalvo tamen jure illarum Eccleſiarum, à qoibus ipſorum decedentium corpora aſſumuntur.

Intellige juxta Bullam Leon. x. 12. Dũm intra.

Quæ pacta in commodum Monaſterii iniri & ſervari poſſint, abſque ſimoniæ labe.

§. 44. Necnon Georali Ordinis & Abbatibus, Prioribus vel Prælatis, aut aliis per Congregationem de novo erectam hujuſmodi, ad id pro tempore deputatis, in unionibus, aonexionibus, incorporationibus, ac reformationibus, ſeu receptionibus Monaſteriorum, Prioratuum, vel aliorum beneficiorum eccleſiaſticorum, pro ipſa de novo erecta Congtegatione faciendis, cum Prælatis & perſonis, Mooaſteria ſeu beneficia hujuſmodi per eos obrenta, in Congregationis hujuſmodi, ſeu alicujus illius particularis Monaſterii commodum dimitrere volentibus, conventiones, & pacta, quæ illicita, & quando Apoſtolica confirmatione carerent, expreſsè prohibita cenſerentur, inire, ac Monaſteria, Prioratus & alia beneficia quæcumque conventionibus & pactis hujuſmodi intervenientibus acquiſiverunr, retinere, ipſáque conventiones & pacta obſervare, abſque eo quod aliquam ſimooiæ labem incurrant, liberè & licitè valeant.

Prædictis conceſſionibus à nemine præjudicari poteſt.

§. 45. Et qoandocumqoe per aliquem, aut plures actus contra ea, aut ipſorum aliquod, à quocumque, cujuſcumque dignitatis, conditionis, gradus, ſeu ſtatua fuerit, ex negligentia vel ignorantia præſenoum, quibus hæc concedontur, aut alia quavis cauſa, ſcienter vel ignoranter attentati, vel pro tempore obſervari contingat, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujuſmodi, præjudicium generetur; ſed ea omuia & ſingula, in ſuis robore & firmitate permaneant.

Revocatæq; nullatenus cenſeantur per quaſcumque

§. 46. Ac quòd deinceps per quaſcumque revocatorias, ſeu alias Apoſtolicas conceſſiones, vel literas, ſub quibuſcumque verborum formia, & tenoribus, aut clauſulis derogatotiis etiam ſi illæ

Sedis Apoſt. diſpoſitiones niſi ſpecialiter facta mentione.

motu & ſcientia ſimilibus emanaverint, nulla ex prædictis conceſſis, & quæ eidem de novo erectæ Congregationi, pro tempore concedentur exemptionibus, immunitatibus, gratiis, indultis, privilegiis, & conceſſionibus, quomodolibet, revocati, caſſari, & annullati cenſeantur, ſeu ipſis vel ipſorum, ſeu quibuſvis in eis contentis particulis aut clauſulis derogari valeat, niſi in derogatoriis, vel aliis literis, ſeu caſſationibus hujuſmodi, illa, vel illæ ex literis, quæ revocari, aut caſſari, vel annullati viderentur, aut cui, vel quibus derogari appareret, eorúmque totus tenor de verbo ad verbum integrè insereretur. & de omnibus & ſingulis Congregationis hujuſmodi Monaſteriis nominatim, & ſpecifica mentio fiat. Ac in eiſdem revocatoriis, caſſatoriis, vel aliis literis, manifeſtè & expreſsè appareat, quòd Romanus Pontifex, hujuſmodi privilegiis, indultis, & literis, de quibus tunc actum fuerit, voluerit ſpecialiter derogare, vel illa revocare, caſſare, ſeu annullare. Ac demum urgens, ſufficiens, & rationabilis propter quam derogatio, revocatio, caſſatio, & annullatio ipſa mentio fieri debeat, cauſa exprimatur, alias derogationes, revocationes, caſſationes, irritationes. & annullationes quæcumque, ſi quas aliter quàm ut præfertur. à quocumque etiam Romano Pontifice fieri contigerit, ac quæcumque exinde ſecuta, nullius ſint roboris vel momenti, ipſis conceſſis literis, privilegiis, indultis, gratiis, exemptionibus, & libertatibus in ſuo priſtino, plenario, & integro robore duraturis. Et quòd per quaſcumque revocationes, caſſationes, ſeu annullationes quarumcumque unionum, annexionum, incorporationum, & appropriationum de quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus, Eccleſiis, ſive locis eccleſiaſticis, per nos aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, aut eorum aliquem, in genere vel in ſpecie, ſub quibuſvis verborum formis vel expreſſionibus, de cætero forſan faciendis, nullum dictæ de novo erectæ Congregationi, ſuper unionibus, incorporationibus, appropriationibus, & innovationibus quorumcumque Monaſteriorum, Eccleſiarum, Prioratuum, aut aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac per infraſcriptas conſtitutiones factarum unionum confirmationibus, per nos & Sedem prædictam, eidem de novo erectæ Congregationi, vel in ejus favorem faciendis, præjudicium inferatur. Sed illæ omnes, etiam poſt revocationes, caſſationes & annullationes prædictas, in ſuo robore inconcuſſæ perſiſtant in omnibus & per omnia, ac ſi quoad eas, & ipſarum ſingulas, aliqua revocatio, annullatio, vel caſſatio nullatenùs emanaſſent. Niſi dum & quando ipſæ ſuper unionibus, & illarum confirmationibus, ſeu donationibus confectæ literæ, in revocationum, caſſationum, & annullationum literis, conſtitutionibus, & ordinationibus hujuſmodi, de verbo ad verbum insererentur, ac in eis ſpecialis, expreſſa & individua, de ipſis Monaſteriis & locis, ac Congregatione mentio fieret, necnon irritum & inane totum, & quicquid in contrarium quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Indulgentia in mortis articulo Patribus danda à Confeſſoribus.

Hoc revocatum eſſe patet ex Bulla 115. Clem. VIII. Quæcumque; & Bulla 21. Pauli V. Romanus. in Tom. 3.

§. 47. Necnon Generali & Abbatibus, Prioribus, Monachis, Converſis, Commiſſis, & Novitiis, præſentibus & futuris, Congregationis de novo erectæ hujuſmodi, ut eorum devotio peramplius propagetur, & eorum animarum ſaluti uberius conſulatur, ut confeſſores idonei quos de ſuorum voluntate Superiorum aut ipſi Superiores pro libito elegerint, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, plenam ſemel tantùm in mortis articulo remiſſionem eis, in ſinceritate fidei, unitate Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, canonicè intrantium perſiſtentibus, auctoritate præfata concedere valeant. Sic tamen, quòd ipſi confeſſores, de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, illam Congregationis hujuſmodi perſonis, prout ad illas pertinuerit, per ſe vel alium faciendam injungant, quam illi facere, prout potuerunt omninò teneantur. Quodque ſinguli ex eiſdem perſonis clericis, quamprimùm conceſſione abſolutionis hujuſmodi gaudere voluerint, ſeptem Pſalmos pœnitentiales, cum Litaniis, & orationibus conſuetis; Converſi verò & Commiſſi, aut qui præfatos Pſalmos dicere commodè non potuerint, quinquageſies orationem Dominicam, & totiens ſalutationem Angelicam, ſingulis hebdomadis, recitare, idque legitimo ceſſante impedimento, per annum integrum, etiam ſi totidem plus minusve, ex alia quavis cauſa eos dixiſſe, & dicere opottere contingeret, proſequi & complere teneantur. Occurrente verò impedimento prædicto, & poſteà ceſſante, quamprimùm poterunt commodè impoſitionem hujuſmodi reficiant & adimpleant.

Aliæ indulgentiæ pro perſonis Ordinis.

Tu vide immutationem in d. Bulla Pauli V. mox citata.

§. 48. Necnon, quod diebus quibus nonnullæ Urbis Eccleſiæ pro ſtationibus conſequendis à Chriſti fidelibus viſitari ſolent, quinque altaria Eccleſiæ Monaſterii, ſeu alterius loci Congregationis hujuſmodi, ubi ſingulos ex eis moram trahere contigerit, aut pauciora, ſi tot ibi non fuerint, devotè viſitando, ſemelque pſalmum, incipientem Miſerere mei Deus, apud quodlibet altare pro felici ſtatu ejuſdem Sanctæ Romanæ Eccleſiæ dicendo, eaſdem indulgentias & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur, ſi ipſas Urbis Eccleſias tunc perſonaliter viſitarent. Si verò aliquis ex perſonis Congregationis de novo erectæ hujuſmodi, pro ipſius Congregationis negotiis, aut aliis legitimis cauſis, extrà propria Monaſteria moram traxerint, ubicumque commodiùs poterunt totidem altaria in quacumque Eccleſia dictos Pſalmos apud quodlibet ex dictis altaribus, recitare, ut præmittitur, viſitaverint; & ſi Converſi ſive Commiſſi forſan dictum Pſalmum dicere neſcientes fuerint, ter orationem Dominicam, & totidem ſalutationem Angelicam apud quodlibet altare hujuſmodi recitando, eamdem etiam indulgentiam conſequantur.

Sacerdotes itinerantes ante diem celebrare poſſunt.

Tu vide Concil. Trid. ſeſſ. 22. cap. de celeb. miſſ.

§. 49. Quòdque hujuſmodi de novo erectæ Congregationis ſacerdotes in itinere conſtituti, aut alia cauſa ſubſiſtente, ante diem, & uſque ad nonam incluſivè miſſam celebrare.

Eremitarum peregrinatio quando ſit permiſſa.

§. 50. Quódque duo ex Eremitis præfatis, ſingulo triennio, terram & alia loca ſancta, ac ſanctum Jacobum in Compoſtella, ac Beatorum Petri & Pauli limina, de conſenſu Capituli Eremi, abſque alia dictæ Sedis licentia viſitare.

Familiares etiam tempore interdicti divinis intereſſe, & Sacramenta ſuſcipere poſſunt.

Tu vide quæ notavi ſupra in Apoſtolica. incipien. Interdicti.

§. 51. Ac ſinguli familiares Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum locorum Congregationis de novo erectæ hujuſmodi, etiam laici in illius Eccleſiis peccata ſua confiteri, & Euchariſtiæ Sacramentum, cujuſvis licentia minimè requiſita, recipere, & tempore interdicti, ordinaria auctoritate appoſiti, clauſis januis, ac excommunicatis, & interdictis excluſis, divina officia audire liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore præmiſſis, de ſpecialis dono gratiæ concedimus pariter & indulgemus.

Conſervatores qui eligi poſſint ab Ordine, & quæ ſit eorum juriſdictio.

De Conſer. vide in fin. conſt. 22. & Pii V. conſt. 41. quia inter Regulares extat communicatio privilegiorum.

§. 52. Volumus autem, quòd univerſæ & ſingulæ perſonæ, quibus cauſæ auctoritate literarum Apoſtolicarum delegari poſſint, dum & quotiens pro parte Generalis, & Abbatum, Priorum, & Conventuum ac Monachorum Congregationis de novo erectæ hujuſmodi, vel alicujus eorum fuerint legitimè requiſiti ad executionem quarumcumque literarum dictæ Sedis conſervatoriarum nuncupatarum ſancti Michaelis, de novo erectæ Congregationi hujuſmodi, vel ejus Monaſteriis, Prioratibus, membris, Abbatibus, Prioribus, & Conventibus contra illis inferentes moleſtias, injurias, gravamina, atque damna, conceſſarum hactenùs, & in poſterùm concedendarum, perpetuis futuris temporibus procedant, per ſe vel alios, alias juxta earumdem conſervatoriarum literarum continentiam, atque formam, in omnibus & per omnia, perinde ac ſi conſervatoriæ literæ eis à principio directè, eiſque ut quamvis aliàs conſervatores eſſe non poſſent, illas

exequerentur expreſsè mandatum, & ſuper hoc conceſſa facultas fuiſſet.

Deputatio executorum hujus Bullæ & contentorum in ea.

§. 53. Quocircà dilectis filiis ſanctæ Mariæ Florentinæ, & ſancti Georgii Majoris Venetiarum, ac ſancti Juliani de Arimino Monaſteriorum, Abbatibus, necnon ſubdecano Eccleſiæ Florentinæ, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi, vel tres, aut duo, vel unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, ubi, & quando expedierit, ac quotieſcumque pro parte Generalis, Viſitatorum, Abbatum, Eremitarum, Priorum, & aliarum perſonarum Congregationis de novo erectæ hujuſmodi fuerint ſuper hoc requiſiti, ſolemniter publicantes, ipſiſque Generali, Viſitatoribus, Abbatibus, Eremitis, Prioribus, & perſonis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eos, præſentibus literis, & in eis contentis privilegiis pacificè gaudere, non permittentes eos ſuper illis, ſeu aliàs contra præſentium literarum tenorem, per quoſcumque quomodolibet indebitè impediri, ſeu etiam moleſtari, contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Derogatio contrariorum.

§. 54. Non obſtantibus priori voluntate noſtra prædicta, & natalium defectu, & Lugdunen. Concilii, & piæ memoriæ Innocentii Quarti, contrà exemptos edita, quæ incipit, Volentes, & Martini Quinti, necnon Bonifacii Octavi Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Regularium locorum, etiam ſancti Michaelis, & de novo erectæ Congregationi hujuſmodi unitorum, & illorum, ac prædicti, & quorum ipſa unita Monaſteria, Prioratus, & loca extiterint Ordinum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis Communitatibus, Univerſitatibus, Collegiis, Eccleſiis, Monaſteriis, Ordinibus, & aliis locis, Capitulis, Conventibus, & perſonis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, & cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque fortioribus, efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque decretis conceſſis hactenùs, & in poſterum concedendis, quibus omnibus, etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda foret, eorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, eiſdem motu & ſcientia, ac poteſtate ſpecialiter & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, &c. Aut ſi aliqui ſuper proviſionibus ſibi faciendis de Prioratibus, & unitis, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in illis partibus, ſpeciales vel generales dictæ Sedis, vel Legatorum ejus literas impetrarint, etiam ſi per eas ad inhibitionem, reſervationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas ac proceſſus habitos per eaſdem, & inde ſecuta quæcumque, ad Monaſteria, Prioratus, & alia beneficia unita hujuſmodi, volumus non extendi. Sed nullum per hoc eis, quoad executionem Prioratuum, vel beneficiorum aliorum, præjudicium generari, & quibuſlibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus, quotumcumque tenorum exiſtunt, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus, de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Beneficiorum unitorum cura & ſervitium non prætermittatur.

§. 55. Volumus autem, quòd Prioratus & alia beneficia unita hujuſmodi, debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, ſi qua illis immineat, nullatenùs negligatur; & in Monaſteriis unitis hujuſmodi divinus cultus, & ſolitus Monachorum & miniſtrorum numerus, nullatenùs minuatur; ſed illorum & dilectorum filiorum illorum Conventuum, ſi Conventus habeant, & Prioratum, ac beneficiorum unitorum prædictorum congruè ſupportentur onera conſueta. Et inſuper ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Tenor verò ſtatutorum, & ordinationum prædictorum talis eſt.

Tenor ſtatutorum d. Capituli generalis. Congregatio Eremi Camaldulenſis ſit una, & vocetur Congregatio ſacri Eremi.

§. 56. IN primis tàm Apoſtolica auctoritate nobis in hac parte commiſſa, quàm totius Capituli noſtri poteſtate ordinamus, ſtatuimus & deliberamus, quòd Camaldulenſis Eremi ſit una Congregatio, quæ loca omnia, tàm Eremitarum, quàm Obſervantium, & Conventualium, ad ipſam pertinentium complectatur, vocetúrque Congregatio Sacræ Eremi Camaldulenſis.

Ex ea, & ex alia Congregatione S. Michaelis, una ſit erecta Congregatio nuncupata Sacri Eremi Camaldulenſis, & S. Michaelis de Murano. & d. Congregationis loca 17. principaliora deſignantur.

§. 57. Deinde ex hac Congregatione, & alia ejuſdem Ordinis Sancti Michaelis de Murano fiat unum corpus, & una nova erigatur Congregatio, in qua, univerſa noſtræ Religionis loca Eremitarum, Obſervantium, Conventualium, & Monialium comprehendantur, quæ Sacræ Eremi Camaldulenſis, & Sancti Michaelis de Murano, Congregatio nuncupetur. In ea verò particularius infraſcripta principaliora loca cum inferioribus ſibi annectendis, & uniendis, hoc ordine contineri intelligantur.

Sacræ Eremi cum ſuis annexis.

§. 58. Sacra Camaldulenſis Eremus Aretinenſis diœceſis dicti Ordinis, cum ſuis annexis, cui perpetuò unimus hoſpitale ſancti Fridiani de Piſis, dictum ſancti Martini, cujus quinquaginta, ac Prioratum ſancti Sabini de Chio, propè Caſtellionem Aretinenſem, cujus etiam quinquaginta; nec non Monaſterium ſancti Andreæ de puteo, cujus viginti, ac Prioratum Scandaloni Florentinenſis diœceſis, cujus quatuordecim; Et Monaſterium Inſulæ cum ſuis annexis Imolenſis, ſeu alterius diœceſis, cujus centum; ac Monaſterium de Typhi, in val de Capreſe cujus quinquaginta; ac Prioratum de Cortona, cujus vigintiquinque; & Prioratum Angnæ Feſulanenſis diœceſis, cujus decem; ac Prioratum Prataleæ Feſulanenſis diœceſis, cujus ſex; ac Prioratum de Planetudo, cujus ſeptuaginta, ac Prioratum de Valiala, cujus duodecim.

S. Michaelis de Murano cum ſuis annexis.

§. 59. Monaſteriorum ſancti Michaëlis de Murano, Torcellanenſis diœceſis, cum ſuis annexis, cui unimus Prioratum ſancti Martini de Opitergio, ſivè de Uderzo, cujus centum; & Monaſterium ſanctæ Mariæ de Lemo in Iſtria, cujus vigintiquinque; ac Prioratum Camaldulini de Verona, cujus ſeptuaginta.

S. Mathiæ de Murano cum ſuis annexis.

§. 60. Prioratum ſancti Matthiæ de Murano apud Venetias cum ſuis annexis, cui unimus Prioratum ſancti Viti de Vincentia qui nunc in Congregatione eſt, ſi ita Patribus Congregationis in futuro Capitulo videbitur; ac Prioratum montis Crucum in agro Patavino, cujus octuaginta; & Prioratum ſanctæ Mariæ de Orbigi Paduanenſis diœceſis, cujus vigintiquinque; ac Prioratum ſancti Benedicti de Philetto, Tarviſiuenſis ſeu Cenetenſis diœceſis, cujus vigintiquinque.

S. Mariæ de Carceribus.

§. 61. Ac Monaſterium ſanctæ Mariæ de Carceribus, cum ſuis manualibus & annexis.

S. Apollinaris.

§. 62. Et Monaſterium ſancti Apollinaris de Claſſe, cum ſuis manualibus & annexis.

§. 63. Ac

Digitized by Google

S. Salvatoris de Forolivio cum ſuis annexis.

§. 63. Ac Prioratum ſancti Salvatoris de Forolivio, cum ſuis annexis; cui unimus Prioratum ſanctæ Mariæ de Scardavilla, cujus quinquaginta, & Prioratum S. Petri de Cæſena, cujus ſeptuaginta; ac Prioratum Montis Calvarii, unà cum Prioratu ſanctæ Mariæ de Fontana, ambo de Caſtracato uniti, quorum viginti; & Prioratum de Prodano in agro Cæſenati, cujus viginti.

S. Jo. Bapt. de Faventia cum ſuis annexis.

§. 64. Et Prioratum Sancti Joannis Baptiſtæ de Faventia, cum ſuis annexis, cui unimus Prioratum Sancti Joannis Baptiſtæ de Bagnacaballo, cujus centum; & Prioratum S. Joannis Evangeliſtæ de Ricco, cujus quindecim; ac Prioratum ſancti Damiani de Bononia, cujus ſexaginta.

S. Romualdi de Val de Caſtro cum ſuis annexis.

§. 65. Ac Monaſterium ſancti Romualdi de val de Caſtro, cum ſuis manualibus & annexis, cui unimus Prioratum de Podiocuppo, cujus quadraginta; & Prioratum ſancti Georgii, cujus duodecim, ac Prioratum de le Parallele, cujus decem, ac Eremum dictam la Quadrigaria, cujus quatuor.

S. Mariæ Angelorum Florentiæ cum ſuis annexis.

§. 66. Et Prioratum ſanctæ Mariæ de Angelis Florentiæ, cum omnibus ſuis annexis, cui unimus Prioratum ſanctæ Agathæ de Waldechiano in monte ſancti Sabini, unà cum Prioratu ſancti Chriſtophori, & ſanctæ Luciæ propè montem ſancti Sabini illi unito, quorum triginta; & Prioratum de Muchio Vulleranenſis diœceſis, cujus quadraginta; & Prioratum ſancti Viriani Aretinenſis diœceſis, cujus ſexaginta.

S. Benedicti extra muros Floren. cum ſuis annexis.

§. 67. Et Prioratum ſancti Benedicti extra muros Florentiæ, cum ſuis annexis, cui unimus Monaſterium ſanctæ Jucundæ Lucanenſis diœceſis, cujus octuaginta; & Monaſterium de Cintogia dictæ diœceſis, cujus quinquaginta; & Prioratum Urticaiæ Feſulanenſis diœceſis, cujus triginta; & Prioratum ſancti Cipriani Vulteranenſis diœceſis, cujus viginti quinque; ac Monaſterium de Caſtigneto Piſanenſis diœceſis, cujus tredecim; & Monaſterium de monte Muro, Florentinenſis vel Feſulanenſis diœceſis, cujus vigintiquinque; ac Monaſterium de Tiriano, Aretinenſis vel Sarſinatenſis diœceſis, cujus octuaginta.

S. Mariæ de monte Cornaro.

§. 68. Ac Monaſterium ſancti Felicis in Platea Florentinenſis, cum ſuis annexis, cui unimus Monaſterium montis Cornarii propè Balneum ſanctæ Mariæ, cujus octuaginta.

S. Muſtiolæ ſive de la Roſa.

§. 69. Et Monaſterium de la Roſa Senenſis diœceſis, cum ſuis annexis, cui unimus Eremum dictam Alvivo, unà cum ſibi annexo Prioratu de Lareo, & aliis ſibi annexis Senenſis diœceſis, cujus centum quinquaginta.

S. Michaëlis de Aretio.

§. 70. Ac Monaſterium ſancti Michaëlis de Aretio, cum ſuis annexis, eujus unimus Monaſterium ſancti Clementis Aretii, cujus octuaginta; ac Prioratum ſancti Laurentii propè Aretium, cujus viginti quinque.

S. Maria de Balneo.

§. 71. Ac Monaſterium ſanctæ Mariæ de Balneo cum omnibus ſuis manualibus & annexis, cui unimus Prioratum ſancti Sylveſtri, qui etiam unus de manualibus ejus exiſtit, cujus quadraginta.

S. Severi de Peruſia.

§. 72. Et Monaſterium ſancti Severi de Peruſia, cum Prioratu ſanctæ Trinitatis illi annexo, & eorum annexis, quibus unimus Prioratum ſancti Antonii de Tuderto, cujus vigintiquinque; ac Prioratum ſancti Angeli dictum el Maſſaccio, cujus centum.

S. Hippolyti de Faventia.

§. 73. Et Monaſterium ſancti Hippolyti de Faventia, cum ſuis annexis, & manualibus, cui unimus Eccleſiam ſancti Andreæ, & Sancti Laurentii ejuſdem Monaſterii manuales, cujus octuaginta; ac Prioratum dictum de Ferracciano Forolivienſis diœceſis, cujus centum; ac Prioratum ſanctæ Mariæ Camaldulini propè Forumlivium, cujus triginta; ac locum ſancti Mauri de Solarolo Faventinenſis diœceſis, cujus quinquaginta.

Abbatia de monte Chriſti.

§. 74. Et Monaſterium de monte Chriſto in Inſula propè Sardiniam, cum ſuis annexis, cui unimus Monaſterium ſanctæ Trinitatis in Sardinia, Eccleſiam ſancti Petri in Scano, ſancti Nicolai de Trulla, ſanctæ Mariæ, & ſanctæ Eugeniæ in Samnar, ſancti Michaëlis & Laurentii in Vauaci, ſanctæ Mariæ, & Joannis in Altaſar, ſanctæ Mariæ in Contra, ſancti Joannis, & Simonis in Salvener, ſancti Pauli in Controli, ſancti Petri in Olim Eremitorum, in Elba inſula, locus in Capolinari, & omnia alia noſtri Ordinis loca, quæ in Corſica, Sardinia, Plumbino, & aliis circumjacentibus terris reperirentur, quorum inſimul fructus, redditus, & proventus quinquaginta ducatorum auri de Camera, ſecundùm communem extimationem valorem annuum non excedunt.

Quorum locorum annexio & incorporatio factæ cenſeantur, dùm ea vacant.

§. 75. Quæ omnia ſupradicta loca ſi quovis modo vacant, alioquin per ceſſum vel deceſſum, aut aliam quamvis dimiſſionem Abbatum, Priorum, & aliorum quorumvis ea obtinentium unita, annexa, & incorporata perpetuò ſint & eſſe cenſeantur, & in nova hac Eremi Congregatione noſtra, ordine quo ſupradictum eſt eſſe intelliganrur.

Et in eis monaſtica diſciplina obſervantia ſervetur.

§. 76. Et hæc quidem principaliora decem & ſeptem loca, tamquàm magis idonea, in quibus juxta monaſticam diſciplinam regularis vita conſtitui & obſervari valeat, eligimus, inſtituimus, & deputamus, quibus alia minora loca, ut particulariter ſuprà expreſſum eſt, ea ratione annextimus, ut cum Monachis ſimul pluribus alimenta ſuppeditare abundè valeant, pro ſocialem vitam atque cœnobiticam inſtitutionem perfectiùs cuſtodiatur Obſervantiæ rigor.

Monialium pauperum ſubventioni, Eremus ſolvat infraſcriptas annuas portiones, videlicet Flor. 30. Monialibus S. Benedicti de Aretio.

§. 77. Quoniam verò, & de Monialium dicti noſtri Ordinis locis quibus omnia hujuſmodi de novo erectæ Congregationis privilegia communia eſſe debent, ratio habenda eſt, cùm nonnulla ex eis intolerabili, ut accepimus, paupertate premantur; ſtatuimus & definimus, ut Sacra Eremus, cùm primum Prioratum Planetuli, juxta præmiſſam diſpoſitionem poſſederit, annuam triginta florenorum penſionem, Monialibus Monaſterii ſancti Benedicti de Aretio perſolvat.

Flor. 20. Monialib. de Prato veteri.

§. 78. Cum Prioratum Cortonæ, viginti florenorum Monialibus Monaſterii ſancti Joannis Evangeliſtæ de Prato veteri.

Flor. 30. Monialibus de Boldrone.

§. 79. Cum verò Prioratus Angelorum de Florentia, Prioratum ſancti Viriani acquiſiverit, annuam ſimiliter triginta florenorum penſionem Monialibus noſtri Ordinis de Boldrona perſolvat.

Flor. 25. Monialibus S. Trinitatis de Faventia.

§. 80. Quando iterum Monaſterium ſancti Hippolyti de Faventia, locum ſancti Mauri de Solarolo poſſederit, penſionem annuam vigintiquinque florenorum Monialibus Monaſterii ſanctæ Trinitatis de Faventia perſolvat.

Penſionéſque iſtæ perpetuæ ſint.

§. 81. Quas quidem penſiones perpetuis futuris temporibus de anno in annum præfatis Monialibus perſolvi, & nulla ratione, neque à Capitulis noſtri Ordinis, neque à præſenti, aut futuris Generalibus, aut aliis quibuſlibet impediri poſſe ſtatuimus.

Beneficia prædicta nemini ad vitam conferantur.

§. 82. Item ſtatuimus, & ordinamus nullum de cætero noſtri Ordinis beneficium, neque ex principalioribus, neque ex unitis ſuprà nominatis, aut uniendis, poſſe cuiquam, vel in ipſo Ordine noſtro, vel extra exiſtenti, ad vitam conferri, neque à moderno, neque à ſucceſſoribus ſuis Generalibus, neque ab Eremitis, neque ab Abbatibus, & Prioribus Ordinis noſtri, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, his qui beneficium aliquod conferre voluerint. Et ut quòd nemo, qui Camaldulenſis Ordinis ſit, beneficium aliquod, ſive dignitatem ad vitam ſuſcipere valeat. Sed in ſuperiùs prænominatis locis principalioribus, per ceſſum vel deceſſum eorum, qui loca ipſa nunc tenent: Annuales, Priores, vel Abbates, aut Rectores inſtituantur, vitáque regularis & Obſervantia cuſtodiatur: Minora verò in vacationis quandocumque eventum, majoribus ordine ſuprà expreſſo, unita ſint, ut præfertur, hoc declarato, ut in illis pari ratione nemo poſſit, niſi annualem adminiſtrationem habere.

Onera in ois impleantur.

§. 83. Hac tamen lege, quòd loca quæcumque ſic applicari contigerit, debitis ſibi non fraudentur obſequiis, ſed per Prælatos Monaſteriorum vel locorum, quibus applicata fuerint, & annexa onera conſueta & officia impleantur.

Prælati de fructibus annexorum rationem reddunt ut hic.

§. 84. Obligentúrque Prælati antedicti, qui perpetui ſunt, de fructibus hujuſmodi annexorum, Viſitatoribus, per Obſervantes & Eremitas, deputatis reddere rationem. De quibus quidem fructibus, ac proventibus, illud diſponi debeat, quòd per Definitores Capituli Obſervantium fuerit ordinatum. Ex nunc, Sedis Apoſtolicæ beneplacito præmiſſo, decernentes, ut quicquid ſuper collatione beneficiorum, & locorum Ordinis noſtri, aliter à quocumque fuerit attentatum, ſive ſcienter, ſive per ignorantiam nullius roboris vel momenti eſſe cenſeatur.

Prælati loca quæ tenent, Congregationi reſignent, ut ei adjungantur.

§. 85. Item ſtatuimus & ordinamus, quòd Prælati Ordinis noſtri perpetui, ſive in hac Congregatione, ſive extra ipſam fuerint; titulo regiminis, & adminiſtrationi locorum quæ tenent, ad hoc ut dictæ Congregationi uniantur, & effectualiter aggregentur, in manibus Generalis, & Capituli Eremitarum cedere valeant, & hi poteſtatem habeant admittendi ceſſionem, ac loca ipſa Congregationi, effectu ipſo, adjungendi.

Cedentes loca in eorum Abbates & Priores præfici poſſint ad vitam, cæteri verò nequaquam.

§. 86. Et nihilominùs Generalis ipſe, & Eremitarum Capitulum, qui ſic viventes cedere voluerint, in eorumdem locorum Abbates, aut Priores, ſecundùm loci qualitatem, per annum præficere poſſint, qui quidem annus toto tempore vitæ ejus, qui ſic præfectus fuerit, durare intelligatur. Quod & in aliis pariter obſervari decernimus, qui beneficia aliqua, vel loca Ordinis noſtri, qui nunc in commenda ſunt, in titulum habere procuraverint, ſcilicet, titulo atque adminiſtrationi locorum, quæ ſic habuerint in favorem Congregationis in prædictorum manibus cedentes, per eoſdem, in Priores, aut Abbates eorumdem locorum per annum præfici poſſint, qui annus donec vita illi ſuperetit, non finiatur. Nullum autem alium noſtri Ordinis quoquo modo ad aliquod beneficium aut dignitatem ad vitam, aut ad annum tota vita duraturum præfici poſſe volumus.

Loca quæ ſunt extra Congregationem cum primum vacant, Congregationi aggregentur.

§. 87. Item ſtatuimus & ordinamus, ut Monaſteria & beneficia, ac loca, omnia & ſingula noſtri Ordinis Camaldulenſis, quæ modo extra hanc Congregationem, ſive in Ordine ſint, ſive extra Ordinem, per quoſcumque, cujuſcumque dignitatis fuerint in titulum vel commendam obtenta, cum primùm per ceſſum vel deceſſum illa obtinentium vacaverint, aut illorum commendæ ceſſaverint, ad Ordinem noſtrum effectualiter revertantur, & Congregationi de novo erectæ hujuſmodi pleno jure, & cum effectu aggregentur.

Generalis Ordinis, d. Congregationis caput ſit.

§. 88. Locorum autem omnium, qui nunc in noſtro Ordine ſunt, aut in futurum erunt, ſive in hac Congregatione in præſentiarum ſunt, ſive illi in poſterùm aggregabuntur, ſive etiam extra Congregationem ſint, totius ſcilicet Camaldulenſis Religionis caput, Generalis cenſeatur, de anno in annum prout inferiùs dicetur eligendus.

Prior Eremi teneat primum locum poſt Gener.

§. 89. Eremi autem Prior propter loci illius dignitatem, poſt Generalem, ſuprà omnes alios Ordinis Abbates, & Priores, ſemper locum habeat.

Generalis eligatur de Conventualibus, viſitet totum Ordinem, & habeat collectas.

§. 90. Modus autem nominandi, ac eligendi Ordinis noſtri Generalem talis ſit. Ut eligatur & deputetur ſolùm de numero Obſervantium ſeu Cænobitarum, ſive Eremitarum, & non Conventualium, fiátque ejus electio de anno in annum in Capitulo Obſervantium, ſecundùm eumdem modum, & formam, quæ ſervari conſuevit in electione Vicarii dictæ Congregationis ſancti Michaëlis de Murano. Ipſéque Generalis ſic electus poſſit, ubi opus fuerit Ordinem univerſum viſitare, & annuas collectas habere debeat à locis, quæ illas exſolvere teneantur, & conſerventur.

Officium ejus durat ſicut Abbatum.

§. 91. Sacræ autem Eremi Prior, per ceſſum vel deceſſum Venerabilis Religioſi Petri Delfini, in præſentiarum Prioris & Generalis, nominetur & eligatur dumtaxat de numero Obſervantium Cænobitarum, aut Eremitarum, ſitque non perpetuus, aut ad vitam, ſed temporalis, & ejus electio fiat ſecundùm modum, & formam qua eliguntur, aut eligentur cæteri omnes Abbates, & Priores locorum, quæ nunc in dicta Congregatione de Murano ſunt, aut in futurum erunt.

Prior Eremi in Eremo ſemper commorari debet.

§. 92. Ipſéque Sacræ Eremi Prior, pro tempore ſui officii in Eremo commoretur, vitámque totaliter ducat Eremiticam, non ſecus ac cæteri omnes Eremitæ, quos non minus exemplo, quàm doctrina inſtruere debet. Hoc enim in regula beati Benedicti, Prioris officium eſſe legimus.

Petro nunc Eremi Priore ac Generali Ordinis decedente, vicarius S. Michaelis vices Gener. supplet, & Prior Eremi, ſtatim ab ejus Capit. eligatur, duraturus uſque ad Cap. Obſervantium, qui ſingulis annis eligatur.

§. 93. Quoniam verò in obitu, aut ceſſione ejuſdem Petri Delphini, moderni Prioris Eremi, & Ordinis Generalis, non ſtatim coadunari Capitulum poterit, ordinamus & definimus, ut eo cedente vel decedente, uſque ad immediatè poſt futurum Capitulum ille qui pro tempore Congregationis ſancti Michaëlis Vicarius eſſe reperiretur, ſuppleat vices Generalis. Prior autem Eremi, pro illa dumtaxat vice, à Capitulo Eremi ſtatim eligatur, duraturus uſque ad proximum futurum Capitulum Obſervantium, in quo poſteà de anno in annum eligetur, ut præfertur.

Generalis futurus, duos eligat Vicarios.

§. 94. Item ordinamus & definimus, ut qui poſt ceſſum aut deceſſum moderni Generalis, pro tempore Generalis eligetur, debeat ſibi eligere & deputare Vicarios pro meliori totius Ordinis regimine & gubernatione.

Unum ſuper Conventuales de anno in annum, & de numero Conventualium Prælatorum.

§. 95. Unum quidem ſuper omnes Conventuales univerſalem Vicarium, qui ſuper Obſervantes Cœnobitas, & Eremitas, & ſuper Moniales nullum jus habere poſſit: Eligatúrque de anno in annum ab ipſo Ordinis Generali, cum conſenſu Eremitarum, & cum conſilio aliquorum Ordinis noſtri Prælatorum, de numero ſolùm Conventualium Prælatorum. Qui & uſque ad triennium confirmari, & infrà annum revocari ad nutum Generalis, & Capituli Eremitarum poſſit. Cui ſecundùm quod eiſdem Generali & Capitulo Eremitarum viſum fuerit, de competenti ſalario provideatur, ut munus ſuum implere commodè valeat.

Alterum ſuper obſervantes Cœnobitas Eremitas & Moniales, de numero Prælatorum Obſervantium.

§. 96. Pro regimine autem Obſervantium Cœnobitarum, & Eremitarum, ac Monialium, unum aut plures Vicarios, univerſales aut particulares, quando & quotiens opportunum cenſebit, ipſe ſolus Generalis eligere, & confirmare, ac revocare poſſit. Neminem tamen, niſi de numero Prælatorum obſervantium noſtri Ordinis poſſit in Vicarium ſuprà Obſervantes, aut Moniales eligere.

Capitula duo celebrentur.

§. 97. Pro meliori autem hujus Congregationis, & totius Ordinis regimine, confirmatione, & augmento, volumus in Religione noſtra duo Capitula celebrari.

Unum in quo conveniant Obſervantes Cœnobitæ, & Eremitæ, & Generalis Prior Eremi, & Obſervantium locorum Abbates & Priores eligantur &c. de anno in annum.

§. 98. Unum quidem de anno in annum, in quo ſolùm conveniant obſervantes Cœnobitæ, & Eremitæ, ita ut Prior Eremi ſicuti alii obſervantium Prælati, cum uno ſocio ad eum accedat. In quo per novem definitores, quorum major pars de numero Prælatorum ſit, eo modo deputandi, & eligendi, quo in Capitulis Congregationis Caſinenſis, aliàs ſanctæ Juſtinæ eliguntur. Prior Eremi, & cæteri omnes Obſervantium locorum Abbates, & Priores, & totius Ordinis Generalis eligantur, & cætera omnia tractentur, & definiantur, quæ ad regimen, tàm ſpirituale quàm temporale obſervantium, tàm Cœnobitarum, quàm Eremitarum, atque Monialium pertinere videbitur.

Alterum ſit Capitulum generale celebrandum, quando & ubi Generali & Eremi Capitulo videbitur in quo tractentur neceſſaria pro totius Ordinis reformatione & unitate.

§. 99. Alterum verò Capitulum, quamdiu in noſtro Ordine Conventuales eſſe contigerit, Generales totius Religionis fieri volumus, quando, quotiens, & ubi Generali Ordinis, & Capitulo Eremitarum viſum fuerit, in quo conveniant omnes qui in Generalibus noſtri Ordinis Capitulis vocem habere conſueverũt. Et per ſex definitores, quorum duo ſint Eremitæ, ſive Sacerdotes, ſive non, à Capitulo Eremi eligendi, duo de numero Obſervantium, & duo de numero Conventualium, ab omnibus vocem in eodem Ca-

pitulo habenribus deputandi. Unà cum Præſidente, qui ſemper ſit Ordinis Generalis, aut loco ejus Eremi Prior. Ea tractentur & definiantur, quæ ad totius Ordinis reformariooem, inerementum, atque utilitatem opportuna exiſtimabuntur.

Definitores Capituli eligunt unum Ordinis profeſſum, pro Notario Capituli.

§. 100. Illud quoque Sedis Apnſtolicæ confirmatione obtenta definimus, ut quotiens noſtri Ordinis qualecumque Capitulum celebrabitur, poſſint ejuſdem Capituli Definitores eligere unum noſtri Ordinis profeſſum idoneum & fidelem, loco notarii, qui ejuſdem Capituli acta ſcribere, ac in debitas, & opportunas formas redigere valeat, cujus quidem ſcriptis, tàm in Romana Curia, quàm alibi, in judicio, & extrà, plena fides adhibeatur, ac ſi per publicum & authenticum notarium ſcripta & ſtipulata eſſent.

Monachi Obſervantes & Eremitæ ad Conventuales tranſire prohibentur.

§. 101. Item ſtatnimus & ordinamus, ut nullus de numero Obſervantium Monachorum Converſorum, aut Eremitarum, poſſit ad vitam Conventualem tranſire, ſub inobedientiæ pœna, qua ligentur, non ſolùm tranſeuntes, ſed etiam recipientes, qui etiam beneficiorum ſuorum privationis pœnam incurrant.

Conventuales ad obſervantes tranſire poſſunt, & recipi debent.

§. 102. Conventuales verò ad arctiorem vitam obſervantiæ tranſire poſſe volumus. Quinimò eorum ſingulos pro animarum ſuarum ſalute, Religioniſque noſtræ reformatione hortamur, atque admonemus hoc facere. Volenteſque ut Conventualibus ſic ad meliorem converſationem tranſire volentibus, locus in Obſervantia denegari ſub eadem pœna non poſſit, niſi poſt tertiam probationem, ut in B. Benedicti Regula ſcriptum eſt. Sed per obſervantium Monaſteria, ſecundùm beneplacitum Viſitatorum & definitorum Obſervantium deputentur.

Venientes ad Ordinem recipiantur ab obſervantibus tantùm.

§. 103. Item, ut Obſervantium potiùs quàm Conventualium, in noſtro Ordine numerus augeatur, & omnes ad noſtram Religionem accedere volentes, in loco Obſervantiæ habitum Religionis ſuſcipiant, & profeſſionem emittant; innovamus antiquam noſtri Ordinis conſtitutionem, ut nullus Conventualium Prælatorum, qui perpetui ſunt, poſſit alicui habitum noſtræ Religionis exhibere, & contrafaciens pœnam privationis beneficiorum ſuorum eo ipſo incurrat.

Obſervantes in victu, veſtitu, celebratione officiorum &c. eamdem formam omnes obſervent.

§. 104. Item definimus, & mandamus, ut omnes tàm Prælati, quàm Monachi de Obſervantia (exceptis Eremitis, quorum vita arctior, & locus auſterior eſt) debeant in victu, veſtitu, tonſura, Divini officii, & Miſſarum celebratione, & aliis omnibus moribus, & cæremoniis tàm extra, quàm intra Monaſterium; eumdem modum, & normam, ſine ulla penitùs diverſitate, habere & obſervare.

Licentiæ ſtandi extra Ordinem revocantur.

§. 105. Item omnes & ſingulas licentias noſtri Ordinis, Monachis aut Converſis conceſſas, extrà elauſtrum, & extra Ordinem commorandi revocamus. Et eiſdem, cum licentia, aut ſine, extra Ordinem commorantibus, ſub pœna graviſſimæ culpæ mandamus, ut infrà terminum trium menſium à præcepto ſibi facto, debeant ſe coram Generali, aut Vicario, aut Viſitatoribus præſentate, qui eiſdē de congrua māſione in Ordine noſtro providere debeant. Teneantúrque perpetui Prælati, Monachos, ſeu Converſos hujuſmodi, ad eos per Generalem Vicarium, aut Viſitatores directos, benignè recipere, & humaniter tractare, niſi legitimam habuerint excuſationem.

Familiaritas Prælati, vel Cardinalis quomodo impetranda.

§. 106. Item in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, ut nullus omninò noſtri Ordinis, ſine omnium definitorum Capituli, & Sedis Apoſtolicæ licentia, literas familiaritatis alicujus Cardinalis ſeu Prælati impetrare poſſit. Ac literis deſuper per eos hactenus impetratis ſub pœna privationis beneficiorum ſuorum, & inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda renunciare habeant. Neque extra loca Religionis, ſeu in aliarū Religionum aut ſæcularium locis permanere præſumant, neque poſſint beneficia, Eccleſias, aut loca alia ad regimen, aut ad affictum, aut alio modo ſine eadem licentia, & ſub eadem pœna ſuſcipere. Neque etiam poſſint ſuper his Generalis, aur Capitulum Eremi, neque alius quoquomodo diſpenſare.

Beneficia obtinentes & nō reſidentes eis privantur, & Ordini aggregantur.

§. 107. Item definimus & ſtatnimus, ut omnes noſtri Ordinis beneficia obtinentes, in dicto beneficio, aut per ſe, aut per alium qui noſtri Ordinis ſit, reſideat, & debito modo, Deo altiſſimo deſerviat, aut deſervire faciat. Et quicumque ſine expreſſa omnium Definitorum licentia, hanc inſtitutionem non ſervaverit, beneficio ſuo de facto privatus intelligatur. Et loco cui, ſecundùm ſuperiorem diſpoſitionem, uniri debet, pro unito, & annexo habeatur.

Curata beneficia habentes lampadem ante Corpus Chriſti teneant, & coram animarum amoveant, ut hic infrà, annos quinque.

§. 108. Item definimus, & mandamus ſub eadem pœna, ut ſingula dicti Ordinis beneficia, quibus curæ imminet animarum, quorum ſingulorum fructus & proventus ad ſummam viginti quinque florenorum auri aſcendant, obtinentes continue die noctúque ante ſacratiſſimum CHRISTI Corpus, accenſam lampadem tenere debeant. Statuimus inſuper, ac definimus, ut tàm Eremitæ, quàm Cœnobitæ, qui tunc in obſervantia ſunt, aut in futurum erunt, infrà terminum quinque proximè futurorum annorum, debeant omnem curam animarum, à locis eorum, tàm principalioribus quàm annexis, amovere, aut illis omninò cedendo, aut illas per ſæculares presbyteros exercendo. Quo termino tranſacto, illos, quibus hoc onus incumbit, ſi ordinationem hanc non impleverint, graviſſimam inobedientiæ culpam incurriſſe cenſeantur, ac locum à quo cura animarum amota non fuerit, debere, & poſſe ſecundùm Generalis, & Capituli Eremi diſpoſitionem, ab eo cui unitum erat ſeparari, & alii uniri volumus. Ac ſub dictæ Sedis beneplacito volumus, ut plebs, & populi, quorum curam, loca noſtri Ordinis habere conſueverant, ſecundùm diſpoſitionem eorumdem locorum Prælatorum, contentæ ſint à ſæcularibus presbyteris curari ac gubernari.

Pro Ordinis auxilio quinque prudentes viri in locis obſervantiæ per decem annos teneatur, quibus indulgentiæ duplicentur.

Tu vide quoad indulgentias, revocationem S. D. N. Pauli V. in ſua conſt. 21. Romanus. Tom. 3. fol. 219.

§. 109. Item, quoniam multi noſtri Ordinis probatiſſimi viri, proximè præteritis annis vita functi ſunt, noſtérque propterea Ordo, aliquo indigere auxilio videatur, ſub Sedis Apoſtolicæ beneplacito volumus, ut per decem años proximè futuros, poſſint quolibet anno, quinque alterius cujuſcumque Religionis, etiam Mendicantium, atque Cartuſienſium, quos Capituli noſtri Definitores elegerint, habitū noſtræ Religionis, in quibuſcumq; obſervantiæ locis recipere. His verò ſic ad noſtrum Ordinē accedentibus, & Camaldulenſium Religionem profitentibus, cupimus de Apoſtolicæ benignitatis largitate, merita laborum Religionis duplicaris plenariam omnium peccatorum indulgentiā concedi, illas inſuper eaſdem indulgentias, eadem benignitate conſequi optamus, quas ſi ſancta Hieruſalem loca, beatorum Apoſtolorum in Urbe limina, & ſancti Jacobi in Galitia Eccleſiam viſitando conſequerentur.

Loca Ordinis quæ tranſcendant ſummam ſexcentorum florenorum debent præceptores conducere & tenere.

§. 110. Item ſtatuimus, & definimus, ut ſingula noſtri Ordinis loca, ubi Cœnobitica obſervantia cuſtoditur, cujus fructus ſummam ſexcentorum florenorū tranſcendant, debeant præceptores conducere ac tenere, qui juniores Monachos linguas, & doctrinas, maximè ſanctarum ſcripturarū diſciplinam doceant, ſi ea loca ſtudentibus apta & idonea à Definitoribus judicabuntur. Quæ autem non id fecerint, ſecundùm eorumdem Definitorum arbitrium, illis qui fecerint, aliquid perſolvere teneantur, & graviſſimè inſuper ab eiſdem puniantur.

Ingreſſus ad loca Ordinis prohibetur.

§. 111. Item ſtatuimus & ordinamus, quòd nullæ mulieres, Monaſteria tàm virorum quàm monialium dicti Ordinis, ſub pœna excommunicationis ingredi poſſint, ſine expreſſa Generalis dicti Ordinis licentia.

Latior prohibitio eſt hodie, ut in Gregorio xiij. conſtit. 28. Ubi gratiæ. Tom. 2. fol. 422.

§. 112. Item ſtatuimus & definimus, quòd à præſenti añno incipiendo ſemel ad minus in año, omnia noſtri Ordinis Monialium Monaſteria, per Viſitatores obſervantium viſitentur. A nullo verò alio,

oiſi

Viſitatores obſervantium viſitent omnia loca.

niſi a Generali poſſint viſitari ſine omnium Definitorum licentia. Teneantur verò obſervantium Definitores & Viſitatores eadem Monaſteria regere & gubernare & inter cætora nullam monialem in eis permittere, ut proprii quicquam habeat.

Eremiticæ vitæ rigor à toto Capitulo Eremi tantùm immutari poteſt.

§. 113. Ut Eremiticæ vitæ rigor, per Cœnobitarum ſocietatem non imminuatur, ſtatuimus & definimus, ut Ordinis Generalis, aut Prior Eremi non poſſit, neque propria, neque alicujus Capituli auctoritate, antiquas Eremi conſtitutiones, ſecundùm conſuetudines quæ in præſentiarum obſervantur moderatas relaxare, aut per laxiorem vivendi modum immutare, ſine totius Capituli Eremi conſenſu, & qui tàm laudabilem vitam nullo modo immutare attentaverint, Dei, & ſancti Patris noſtri Romualdi indignationem timeant.

Capitulum Eremi quæ perſonæ faciant.

§. 114. Capitulum autem Eremi, & in præſentiarum, & futuris temporibus eſſe, & intelligi volumus, ipſe Eremi Prior, & omnes, qui poſt profeſſionem ſuam, in Ordine noſtro, per ſea continuos menſes, in ipſa Eremo vitam duxerint Ereminicam, & à reliquis Eremitis, digni eorum conſortio fuerint judicati, ſive fuerint in ſacerdotio conſtituti, ſive non.

Officiales omnes in Eremo & ejus locis ſingulis annis pro die S. Romualdi eligantur, à Priore & Capitulo.

§. 115. Item definimus & ſtatuimus, poſt obitum, vel ceſſionem Moderni Prioris Generalis, omnes, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus miniſtri, officiales, camerarii, diſpenſatores, in Eremo, Fonte bono, aliiſque locis Eremo annexis, atque ſubjectis, ſingulis annis, pro die ſancti Romualdi, de novo eligantur, aut confirmentur, per Eremi Priorem, non tamen ſine expreſſo conſenſu Capituli ipſius Eremi, electiones autem quæcumque, quæ ſine hujuſmodi conſenſu fierent, nullæ eſſe intelligantur, & cum graviſſimo onere conſcientiæ illius, qui ſine tali conſenſu eligere attentaverit. Vivente autem, & non cedente præfato Petro, qui nunc Eremi Prior, & Generalis eſt, volumus, prædicti omnes, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus Miniſtri, & Officiales in Eremo, Fonte bono Camal. Florent. aliiſque locis quibuſcumque Eremo annexis & ſubjectis, eligantur ab ipſo Petro Priori & Generali, cum conſilio tamen Eremitarum, aliter autem nequaquam.

Qui non ſunt bonæ converſationis e locis Eremi removeantur, ut hic.

§. 116. Item ordinamus & definimus, ut eos, qui aut in præſentiarum, aut in futurum non bonæ converſationis, & famæ in Fonte bono Camalduli Florentin. aliiſque omnibus locis Eremo annexis & ſubjectis, à duabus partibus ex tribus Capituli ipſius Eremi exiſtimabuntur, & tales eſſe declarabuntur, ſtatim ab illis locis removeantur prout in dies per Eremitas nominabuntur. Ad quod ſi opus fuerit liceat etiam brachii ſæcularis auxilium implorare.

Capitulum Eremi, quid poſſit.

§. 117. Item ſtatuimus & definimus, ut poſt obitum, aut ceſſionem moderni Prioris Eremi, & Generalis Capitulum dicti Eremi, in temporali & ſpirituali regimine Eremi, Fontis boni & aliorum locorum Eremo annexorum, & ſubjectorum, eamdem auctoritatem habeant, quam noſtri Ordinis Capitulorum quorumcumque Definitores habent, aut habituri ſunt. Et quicquid per Eremi Capitulum, in Eremo, & locis prædictis, circa modum vivendi, induendi, fabricandi, divinum officium ordinandi, & circa morum, & cæremoniarum obſervationes terminatum fuerit, majorem etiam roborem habeat, quàm ſi fuiſſet per Definitores cujuſcumque Capituli conſtitutum.

Barbam Eremitæ deferre poſſint.

§. 118. Item volumus, ut ſicut clauſis Eremitis, ita apertis etiam, tàm Monachis quàm converſis, & Sacerdotibus, ſi ita Capitulo Eremi viſum fuerit, liceat barbam deferre, ita tamen ut Sacerdotes eas, circa os tondere teneantur.

Pecuniam verò habere prohibentur, dum ſunt in Eremo.

§. 119. Item decernimus ac ſtatuimus, ut poſt obitum vel ceſſionem hujus, qui nunc Eremi Prior, & Generalis eſt, nemo in Eremo, neque Prior, neque Major, neque Sacriſta, neque alius Eremita, Monachus, aut Converſus, dum effectualiter in Eremo commoratur, poſſit ſub aliquo colore habere, ſeu retinere, mutuò dare, aut recipere, aliquam pecuniæ etiam minimam quantitatem. Niſi fortè Camerarii Fontis boni coadjutor, ſocius aut miniſter ſit. Sed tàm eleemoſynæ, quæ pro dicendis Miſſis Eremo offeruntur quam ſingula alia Prioratus Eremi temporalia bona, per Fontis boni Camerarium, ejúſque coadjutorem, & miniſtros tractentur, atque adminiſtrentur. Et hæc quidem conſtitutio, tamdiu variari non poſſit, quamdiu omnibus Capituli Eremi vocibus aliter viſum fuerit.

Adminiſtratores bonorum temporalium Eremi qui ſint.

§. 120. Item definimus ac ſtatuimus, ut per Eremi Priorem, unà cum Eremitis, & in præſentiarum, & in futuris temporibus, ſuper adminiſtrationem bonorum temporalium Eremi, duo noſtri Ordinis deputentur, unus Camerarius, qui in Fonte bono commoretur, alius autem ipſius Camerarii coadjutor, qui ex his etiam eſſe poſſit, qui in Eremo commorantur. Qui ſexies in anno, ſemel ſcilicet quibuſlibet duobus menſibus, exactam ſuarum adminiſtrationum rationem reddere teneatur illis, ſive ſæculares, ſive religioſi, aut unus aut plures ſint, quos prior Eremi, & Eremitæ ad hoc elegerint. Miniſtros verò, & unum & plures, & laicos, & religioſos, habere iſti poſſint, neminem tamen ſine Capituli Eremi conſenſu.

Qui adminiſtrarunt bona Eremi cogantur ad reddendam rationem.

§. 121. Item ſtatuimus & ſancimus, quòd per Eremitas deputentur, aut ab eadem Sede deputari impetrentur, unus, aut plures, qui rationes eorum, qui bona Eremi adminiſtraverunt, videant, & pleniſſima Sedis Apoſtolicæ auctoritate, cum brachii ſæcularis auxilii imploratione, poteſtatem habeat cogēdi eos ad reddendā rationem adminiſtrationū ſuarum, & ad reſtituendum quicquid per eos reſtituendum fore judicaverint. Poſſintque etiam eadē auctoritate, omnes, qui bona Eremi minùs legitimè poſſident, ad ea reſtituendum cogere. Ac cum eis de fructibus eorumdem bonorum, & de ſumma pro illis expoſita, prout juris fuerit componere.

Eremus claudatur, & inde pauperibus & peregrinis eleemoſynæ dentur.

§. 122. Item antiquiorem conſtitutionem confirmantes, ordinamus, ut quàm citius fieri poterit, Eremus circumquaque eo modo, quo Eremitis opportunum videbitur, claudatur, unum ſolum aditū & ingreſſum, aut duos ad ſummum dimittendo. Ubi abundanter pauperibus, & peregrinis eleemoſinæ elargiantur.

Manſio pro hoſpitibus ſeo ſim à cellulis Eremitarum conſtruatur.

§. 123. Item pro majori fratrum Eremitarum quiete volumus, & definimus, ut Prior Eremi, qui poſt obitum, aut ceſſionem ejus qui in præſentiarū Prior eſt, in Eremo habitaverit, pro hoſpitibus, qui ad Eremum acceſſerint, manſionem, ſeu cellulam conſtruere faciat, ſic à cellulis Eremitarum diviſam, ut Eremitæ quantum minus fieri poſſit, ab hoſpitibus moleſtentur. Quæ tamen loco & forma, qua Capitulo Eremitarum viſum fuerit, conſtruatur.

Nemo admittatur in choro cellulis, vel alibi ſine licentia Prioris.

§. 124. Item ordinamus & definimus, ut quicumque aut devotionis gratia, aut alia quacumque de cauſa ad Eremum acceſſerint, ſive ſæculares viri, ſive Religioſi fuerint, neque in choro, neque in cellulis, neque alibi, niſi in prima Eccleſiæ parte, & in loco hoſpitibus deputato, ſine Prioris licentia non admittantur.

Eremitæ etiam extra Eremum abſtinentias ſervare debent, ſi redire velint.

§. 125. Item ſtatuimus & ordinamus, ut Eremitæ Monachi, ac Converſi, ipſéque Eremi Prior, quotiens legitima cauſa, intentione redeundi, de Eremo exierint, teneantur etiam tempore quo extra Eremū permanſerint, in jejuniis & abſtinentiis, eamdem formam ſervare, quæ in Eremo cuſtoditur, exceptis nonnumquàm recreationis, aut non bonæ valetudinis, aut itineris defatigatione, aut alterius laboris cauſis, in quibus extra Eremum commorantes, cum Prioris licentia, non teneantur hoc cuſtodire.

Clauſuram non exeant &c. neque

§. 126. Item volumus, quòd Eremitæ, clauſurā Eremi exire non valeāt diebus & horis quibus ſervatur

ſilentium

Digitized by Google

Soli ab Eremo recedant niſi ut hic.

ſilentium, ſine Prioris licentia. Nec liceat alicui Eremitarum, aut Monachorum, vel Converſorum. ultrà ſex, aut ſeptem milliaria, procul ab Eremo decedere. Aut extra Eremum, vel etiam Fontis boni hoſpitium permanere, ſine eadem licentia. Item volumus & definimus, ut nullus omninò Monachus, vel Converſus, qui in Eremo commoretur, poſſit ultrà hoſpitium Fontis boni, aut æquivalentem diſtantiam, ab Eremo ſolus recedere. Sed pro quacumque etiam adminiſtratione & neceſſitate, ultrà eam diſtantiam, bini ire debeant, neque poſſit ſuper hoc, ullo jure, niſi per omnes Capituli voces diſpenſari.

Eremita non accipietur, abſque Capitulo.

§. 127. Item ordinamus, & definimus, ut quotiens aliquis, ſeu laicus, ſeu religioſus, aut noſtri, aut alterius Ordinis fieri Eremita, ſive per ſe, ſive per nuncium, aut literas petierit, neque Eremi Prior, neque aliquis Eremitarum, ſub magna propriæ conſcientiæ aggravatione, audeat ſuo conſenſu illi determinatè reſpondere, ſed ad Capitulum Eremi omnia referantur hujuſmodi. Sine cujus Capituli licentia, ſub eadem pœna, nemo ad Eremiticam vitam admittatur, aut ab ea expellatur.

Neque de Eremo ad alium locum invitus trahatur abſque d. Capitulo.

§. 128. Item ordinamus, ut nullus Monachus, aut Converſus, ex Eremitarum numero poſſit, neque à Generali Ordinis, neque à Priore Eremi, neque à quibuſcumque noſtri Ordinis Capituli Definitoribus, aut Viſitatoribus, invitus de Eremo extrahi, aut inde amoveri, aut ad aliquem ejuſdem Ordinis locum transferri, niſi cum conſilio pariter, & aſſenſu Capituli ipſius Eremi, ſed inviolabiliter obſervetur Martini Papæ V. privilegium, hoc idem ſtatuens.

Mendicantes ad Eremiticam vitam accedentes, in Eremo tantum officia & Prælaturas habeant.

§. 129. Item volumus, ut fratres ex Mendicantibus Ordinibus, ad vitam Eremiticam in noſtro Ordine tranſeuntes, non obſtante juris contraria diſpoſitione, poſſint vocem in Capitulo, officia, & prælaturas in Eremo habere, non autem alibi, in noſtro Ordine, hoc eis permittatur.

Eremita non cogatur Sacros Ordines Prælaturæ aut viſitationis munus recipere.

§. 130. Item ordinamus, quòd nullus, neque clauſus, neque apertus Eremita, per aliquem noſtri Ordinis Prælatum aut Capitulum poſſit ad ſacros aliquos ordines, aut Prælaturas, in Eremo, vel alibi, aut viſitationis munus ſuſcipiendum, adſtringi. Nullóque conſcientiæ onere prægravetur Eremita, qui ad hujuſmodi vocatus, accedere, aut aſſentire recuſaverit.

Eremita qui & quando poſſit recludere.

§. 131. Item volumus, quod Monachus, aut Converſus Eremita, qui trigeſimumquintum ſuæ ætatis annum perfecit, & per unum ad minus annum, poſt profeſſionem noſtri Ordinis, in Eremo permanſerit, poſſit de licentia Capituli ipſius Eremi dumtaxat, ſine alicujus alterius licentia, in cellula ſua ſe claudere, & ibi recluſorum more vivere.

Et quod ſit immunis oneris adminiſtrationis &c.

§. 132. Ut autem recluſi Eremitæ attentiùs ſolo Deo vacare poſſint, volumus ut recluſi Eremitæ omnes, liberi & immunes ſint ab omni onere conſcientiæ, circa regimen, & adminiſtrationem rerum, tam ſpiritualium, quàm temporalium ipſius Eremi, & locorum Eremo annexorum, & ſubjectorum. Et ſi eiſdem ſic expedire ſibi videbitur, poſſint etiam, ſine conſcientiæ ſcrupulo, voci ſuæ, quam in Capitulo habere poſſet, aut in aliquibus, aut in omnibus renunciare.

Miſſa celebranda & audienda à recluſis.

§. 133. Item, totius hujus Capituli auctoritate, clauſis ſive Monachis, ſive Converſis Eremitis, non valentibus Miſſam celebrare, concedimus, ut poſſint plures ſimul in cellulis nihilominùs ſeparatis habitare, & ab aliquo ſimiliter clauſo cum illis habitante Miſſas audire, aut ſi etiam multum diſtantes habitaverint, aut alium clauſum, aut ad Eccleſiam ad audiendas Miſſas accedere, & ſtatim cum ſilentio ad cellam ſuam redire, quod ſi alterius clauſi hujuſmodi commoditas defuerit, volumus, ut ex apertorum numero aliquis ad recluſum, qui celebrare non poteſt, accedere, quotidiè teneatur, & in cellula ejuſdem Miſſam celebrare, & Sacratiſſimum CHRISTI Corpus, eidem recluſo, quotiens voluerit miniſtrare.

In quibus recluſi diſpenſentur.

§. 134. Item volumus, ut clauſi Eremitæ, prout quiſque magis ſibi congruere exiſtimabit, cum Capituli Eremitarum licentia, poſſint aliquid eorum, ad quæ pro recluſione tenentur, ſive circa Pſalmodiam, ſive circa pedum nuditatem, & alia hujuſmodi, in aliquod aliud, aut æquivalens, aut majus permutare.

Arctiorémque vitam eligere poſſint.

§. 135. Inſuper, ne fervor ſpiritus, qui in aliquibus divina gratia eſſe ſolet, aliquorum tepiditate extinguatur, volumus, ut recluſus quiſque poſſit vitæ obſervantiam arctiorem, atque auſteriorem, in quibus ſibi viſum fuerit cuſtodire, licentia a Priore quæſita, licet non obtenta: relaxare autem, abſque neceſſitate, & expreſſa Superioris licentia non poſſit.

Et etiam alii Eremitæ qui poſt profeſſionem per annos quatuor in Eremo vixerunt.

§. 136. Quòd & de cæteris omnibus apertis Monachis & Converſis, intelligi volumus, qui quatuor annos poſt profeſſionem noſtri Ordinis, in Eremo vixerint.

Peculium monientium extra clauſtra applicatur Eremo.

§. 137. Item, antiquam conſtitutionem confirmantes, & de novo ſtatuentes, ordinamus, quòd non obſtante aliqua contrarii juris diſpoſitione, peculium Monachorum & Converſorum noſtri Ordinis, qui extrà clauſtrum, atque extra Ordinem ipſum obierint, Sacratiſſimæ Eremo applicetur, & ejus eſſe cenſeatur.

Ordinationes antiquiores reformentur.

§. 138. Inſuper quoniam tàm totius Ordinis noſtri, quàm Eremitarum conſtitutiones antiquiores, multa continere exiſtimantur, quæ propter temporum mutationem, ſecundùm præſentem vivendi conſuetudinem, minùs obſervari poſſe videntur, plurimáque in eis, aut confuſa, aut minùs cohærentia, invicémque contraria ſunt; Propterea virtute ſanctæ obedientiæ præcipimus, ut illi quibus per Capitulum Eremi, hoc onus injunctum fuerit, debeat infrà triennium, & totius Ordinis, & ipſius Eremi conſtitutiones, prout Spiritus ſancti gratia illis conceſſerit, corrigere, emendare, reformare, ſuperflua aut inutilia reſecando, inordinata ad ordinem redigendo, contraria moderando, & omnia in meliorem formam, & ordinem ſub certis titulis in brevitate redigendo. Quæ habeant, ad Generale noſtri Ordinis proximè futurum Capitulum appræſentari, à quo cum fuerint confirmata, ab omnibus noſtri Ordinis inviolabiliter obſervari, ac approbari debeant.

Statuta Ordinis perpetuò obſerventur, & illis non derogetur, niſi ut hic.

§. 139. Item, ſtatuimus ac definimus, quòd omnia hujus Capituli decreta, ac ſtatuta, inviolabiliter ab omnibus noſtri Ordinis, in virtute ſanctæ obedientiæ cuſtodiantur. Neque poſſint infringi aut immutari, aut his aliquid contrarium determinari, niſi per diſpoſitionem trium Generalium ſe continuè ſubſequentium Capitulorum, quæ conformiter contrarium determinaverint, aliter firma, & illibata permaneant.

Determinationis Cap. Eremi. circa regimen Eremi & ejus locorum immutari non poſſint.

§. 140. Quicquid autem per Capitulum Eremi, circa ea quæ ad Eremum, & loca illi annexa, atque ſubjecta pertinere videntur, in futurum determinatum, ac definitum fuerit, nullo modo poſſit immutari aut infringi, vel directè vel indirectè impediri, ſub magna propriæ conſcientiæ aggravatione, neque eas valeat Ordinis Generalis, aut Eremi Prior, neque alii noſtri Ordinis Definitores, ſine Capituli totius Eremi conſenſu derogare.

In locis Obſervantiæ fiat oratio pro Sede Apoſtol. & Papa.

§. 141. Poſtremò ſtatuimus ac definimus, ut in omnibus principalioribus hujus Congregationis locis, in quibus viget, aut in poſterùm vigebit obſervantia, teneantur omnes fratres orare pro Summi Pontificis, & Sedis Apoſtolicæ felicitate, & diebus ferialibus eos Pſalmos & Orationes dicere, quæ antiquiſſima inſtitutione, in Eremo dicuntur, eo modo, quo ibi dici conſueverunt.

Hortatio ad orandum ubique pro Papa, & Ordinis Protectore.

§. 142. Omnes propterea noſtris Ordinis viros & mulieres hortamur, & admonemus, ut ſpecialiter pro Leone Decimo Pont. Max. Magnificóque fratre ejus Juliano noſtri Ordinis Protectoribus, & benefactoribus præcipuis, continuas ad Deum preces fundere non omittant.

Fides danda tranſumptis hujus Bullæ.

§. 143. Cæterùm quia difficile foret præſentes literas ad ſingula, & quæcumq; opportuna loca deferri, motu

& ſcientia

& ſcienria prædictis volumus, & Apoſtolica Auctoritate præfata decernimus, quòd tranſumptis ſuper prædictis conficiendis, aut impreſſis aut manu ſcriptis, & manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigilli alicujos perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ impreſſione munitis, ea prorſus fides adhibeatur indubia, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ubicumque eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c.

D.P. An. 1. die 2. Julii.

Datum Rnmæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quiogenteſimo tertiodecimo, quarto nonas Julii, Pontificatus noſtri Anno primo.

III. Rotæ Rnmanæ Anditorum privilegium, quòd literæ Apoſtolicæ à quibuſcumque Romanæ Curiæ officialibus gratis pro eis expediantur.

De materia bujus Rotæ, plenè notabo infrà in Pii IV. conſtit. 44. fol 62. in Tumo. 2.

Edita A. D. 1513.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SEdis Apoſtolicæ providentia gratiarum juxta ſingulnrum conditinnes, & merita diſtributrix, illos prout æqunm eſt, olrerioris favoris gratia, & amplioris retributionis præmio libenter proſequitur, quos potioribus meritis novit adjuvari, quinque grata devotionis obſequia ſibi ſtudioſius impendere dignoſcuntur.

Cauſa hujus conſtitut.

§. 1. Attendentes igitur operoſæ ſolicitudinis ſtudia, & aſſiduos labores, quos dilecti filii Collegium, & Capellani noſtri cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, eorúmque Locatenentes, pro noſtru & dictæ Sedis honore, ac juſtitia perſonis ad Sedem ipſam ex omnibus mundi partibus confluentibus miniſtrandi in cauſis coram eis pro tempore vertentibus, jugiter perferunt, & nulla exinde ſtipendia pro incumbentibus illis juxta eorum ſtatus decentiam, oneribus faciliùs perferendis percipiunt, ac propterea dignum cenſentes eis gratioſos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendere.

Indultum expediendi literas Apoſtolicas gratis pro Auditoribus Rotæ.

§. 2. Motu proprio non ad ipſorum Auditorum, aut Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus ſinguli cauſarum Palatii hujuſmodi Auditores, eorúmque Locatenentes nunc, & pro tempore exiſtentes, quaſcumque literas Apoſtolicas, tàm gratiam quàm juſtitiam, ſeo mixtim concernentes, quas quilibet ipſorum Auditurum, & Locatenentium pro tempore duxerint expediendas, etiam ſi gratiæ hujuſmodi tales fuerint, quæ etiam pro illis, qui juxta Rotulum noſtrum, & pro tempore exiſtentium Romanorum Pontificum familiarium, continuorum commeoſalium, de noſlro, aut illorum mandato pro tempore ordinatum, gratis expedire conſueverunt, mandatum ſpeciale, à nobis vel ſucceſſoribus Romanis Pontificibus præfatis, ad effectum illas gratis expediendi neceſſarium foret, gratis ubique in ſingulis dilectorum filiorum Scriptorum, Abbreviatorum etiam de Majori præſidentia, Secretariorum, Solicitarorum, plumbique & regiſtri Scriptorum ac regiſtratorum correctoris, & Procuratorum, Contradictarum, aliorúmque Cancellariæ Apoſtolicæ, ac Romanæ Curiæ officialium quorumcumque, ſive alicujus taxæ, aut emolumentorum etiam regalium ſolutione expedire poſſint & debeant.

Præceptum quod omnes officiales gratis expediant.

§. 3. Et nihilominùs eiſdem ſcriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Magiſtris, Collectoribus, Brevium Scripturibus, Regiſtratoribus, & aliis Cancellariæ & Curiæ officialibus hujuſmodi, præſentibus & futuris, ac aliis ad quos pertinet in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis ſententiæ pœna, quam ſi contra fecerint, eo ipſo incurrere volumus, diſtrictè præcipimus, & mandamus, quatenùs literas prædictas pro ſingulis ex Auditoribus & Locatenentibus prædictis, quibuſvis exceptione & dilatione, ac compoſitione ceſſantibus, liberè expediant, & expediri faciant & permittant.

Deputatio executorum.

§. 4. Quocircà Venerabilibus fratribus noſtris Aſculan. & Sigum. Epiſcopis, ac dilecto filio in Alma Urbe & ejus diſtrictu in ſpiritualibus Vicario generali, per Apoſtolica ſcripta Motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios præfatis Auditoribus & Locatenentibus, nunc & pro tempore exiſtentibus, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, ſtatutum, ordinationem, præceptum, & mandatum prædicta, firmiter obſervari, ipſóſque Auditores, & Locatenentes, nunc & pro tempore exiſtentes, illis pacificè gaudere. Contradictores per cenſuram eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Derogatio contrariorum quorumcumque.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Collegiorum hujuſmodi officiorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon privilegiis, & indultis Apoſtolicis, illis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, conceſſis, innovatis, & confirmatis, quibus tenores illorum, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur pro ſufficienter expreſſis habentes, illis in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſſè derogamus, necnon quibuſcumque prohibitionibus, & inhibitionibus etiam vivæ vocis oraculo ſingulis officialibus prædictis, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros præfatos, quomodolibet pro tempore factis, contrariis quibuſcumque, aut ſi Scriptoribus, Abbreviatoribus, Secretariis, Solicitatoribus, Collectoribus, Regiſtratoribus, Magiſtris, & aliis officialibus prædictis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 1. die 15. Septemb.

Datum Rnmæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, decimoſeptimo Calen. Octobris, Pontificatus noſtri Anoo primo.

IV. De munere auctoritate, & privilegiis, Rectoris & Reformatorum Lectorúmque & ſcholarium, Studii generalis Almæ Urbis & officio Bidelli.

De bujus ſtudii inſtitutione rotóque ejus ſtatu, vide ſup. in Bonif. VIII. conſt. 9. In ſuprema, fol. 180. ubi plenè notavi. Et de hujuſmodi generalium Studiorum privilegiis habetur etiam ultrà ibi notata, in Conc. Trid. ſeſſ. 5. cap. 1. & inf. Pii IV. conſt. 88. In ſacruſancta, & ſeq. fol. 136. in Tomu 2.

Edita An. D 1513.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa conſtitutionis.

DUm ſuaviſſimos atque uberes fructus, quos viri literarum ſcientia præditi in agro Domini in dies producunt, animo contemplamur, dúmque quàm utilis & neceſſarios, pro ſpiritualium temporaliúmque rerum in hac plena tenebris & caligine vita regimine & directione ſalobris ſit ipſarum literarum uſos, ſedula meditatione perpendimus, inter ſolicitudines varias, quibus pro injunctæ nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio proſperè & feliciter exequendo, undique angimur, illam libenter amplectimur, per quam in ſingulis Orbis partibus literarum ſtudio vacare cupientibus illarum capeſſendarũ occaſio & commoditas miniſtretur: ſed ut hoc in Urbe noſtra votivos ſortiatur effectus, eo propenſior cura nos urget, qoo Urbis ipſa Vicarii CHRISTI in terris

Regia,

Regia, antéque ejus oculos ſemper poſita, tamquam Apoſtolicæ Sedis validiſſimum firmamentum ſuprà cæteras Orbis Urbes principarum obtinere dignoſcitur: dignúmque eſt, ut ſicuti ejus excellentiſſima eſt conditio, ſic etiam ipſius incolæ & babitatores in omni virtutum genere, & præcipuè libetalium artium diſciplina, quæ ipſarum eſt nutrix & alumna virtutum, alios antecellat.

[margin: …nſ. viii. …ibitur ſtu- …m Urbis …hic & in …Sr. …lic Pont. …probat.]

§. 1. Dudum ſiquidem ſœlicis recordationis, &c.

Omittitur relatio Bullæ, quia ejus continentia eſt ſuprà in conſt. 9. Boniſ. VIII. In ſupremæ fol. 160.

§. 2. Nos igitur irreparabilem lapſi nequidquam remporis hujuſmodi jacturam ægrèferentes; cupientéſque ſicut providum decet patremfamilias fururis temporibus conſulere, hujuſmodi ſupplicationibus inclinari, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium dictas prædeceſſoris literas approbamus & innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus. Decernentes omnia & ſingula in eiſdem literis contenta, præſertim quod de ſcholarium exemptione, immunitare, & aliis illis conceſſionibus, prærogativis, & gratiis in eis traditur, debere inviolabiliter obſervari.

[margin: …ctorum …um, …umque …gat.]

§. 3. Et ut nihilominùs hac irreſragibili, & perpetuis futuris temporibus valitura conſtituta conſtitutione, ſtatuimus, & decernimus & ordinamus, ut ex nunc de cætero præter alios, qui neceſſarii fuerint in qualibet ſacultate Lectores, unus ſaltem in Jure Canonico, & unus in Jure Civili Doctores, & unus in Philoſophia, ſeu Medicina magiſtri, eminentis literaturæ viri undecumque ad legendum in ſcholis publicis dictæ Urbis ſolitis temporibus & diebus, juſtis & honeſtis ſalatiis, arbitrio pro tempore exiſtentium Rectoris, & Reformatorum dicti Studii, juxta ipſorum Doctorum & Magiſtrorum qualitates, de Romani Pontificis licentia, moderandis & aſſignandis, per eoſdem Rectorem & Reformatores, communi opportuna in hoc per eos adhibenda diligentia, annuatim conducentur.

[margin: …vocatio- …onus …terdicit.]

§. 4. Et nullus dictorum duorum Doctorum ſic conducendorum, interim advocationis, aut præterquam domi ſi voluerit, conſulendo, quòd jus aliud Curiæ, vel Urbis prædictarum officium valeat exercere.

[margin: …torum …us in- …g.]

§. 5. Sed tàm ipſi quàm cæteri omnes ad legendum io hujuſmodi ſcholis, pro tempore conducti, ſulitis remporibus, & diebus, horíſque ad id eis per Rectorem & Reformatores præfatos ſtatutis, legitimo impedimento ceſſante, commiſſum ſibi legendi munus obire, & poſt ſiuitas lectiones per aliquod conveniens ſparium, circulos in eiſdem ſcholis tenere debeant. Et ſi quis ex eis non legitimè impeditus à legendo ceſſaverit, quntiens id ſecerit, totiens dupli ejus quòd pro qualibet lectione conſtituto ei ſalario, ipſum attingere diſcetnetur: & quòd pro una, Bidellis ſive nuntiis dicti Studii id legitimè denunciantibus, & tribus reliquis quartis partibus ſabricæ ſcholarum earumdem ex nunc applicamus, pœna mulctentur, & ei tradenda bulletta ſeu mandato, deſalcandi & denunciandi, ac curam d. Fabticæ habenti, juxta applicationem prædictam perſolvendi.

[margin: …rvan- & cu- lectori …forma- …is com-]

§. 6. Et quoniam inutilis hæc proviſio de facili reddi poſſet, niſi ſint qui ejus transgreſſores adnotent, & ſcholas ipſas ſollicitè viſitent & frequenter, quòd Rector eum duobus ſaltem dictorum Reformatorum, ſemel in menſe, & in pluries ubi cognoverint expedire, diebus atque horis variis & incertis, ad ipſas ſchulas ſe perſonaliter conſerant, & eas, earúmque lectores, dùm legunt, dùm tenent circulos, viſitent, & ſi qua correctione aut reformatione digna viderint, illa corrigant & reforment, & unus ex eiſdem reſormatoribus ſeorſum, bis ſaltem in hebdomada, viſirationis hujuſmodi officium ſubeat per ſeipſum; & tranſgreſſiones aut alia corrigenda vel reformanda cum Rectore conferat & collegiis, ut eorum opera ſic adhibita (ſuper quo eorum & ipſorum cujuſlibet conſcientias oneramus) ſtudium votivis proficiat incernentis.

[margin: Bidelli officium præſinit.]

§. 7. Bidelli verò, ſeu Nuntii præſati, aut eorum aliter rotuli collationatam copiam habeant penes ſe ſe, in quo ſcripta ſint nomina omnium Lectorum, & qua quiſque hora ſit lecturus, & juxta illius ordinem tenorem ſcholas circumeant. Feſta Palatii conſueta in ſcholis ante Cathedram, Doctoribus & ſcholaribus nuntient, & ſi quem ex dictis lectoribus, ſuo loco abeſſe repererint, adhibito teſte, illum adnotent, & in fine cujuſque hebdomadæ, notario dicti Rectoris, qui rem ad ipſorum Rectoris, & Reformatorum notitiam fideliter deducat, in ſcriptis tradant. Et ſi dicti Bidelli in præmiſſis negligentes fuerint, pro tempore exiſtentem ipſius Studii Rectorem pro prima ejuſdem Rectoris arbitrio, pro ſecunda verò vicibus ſalarii & emolumentorum omnium unius ſemeſtris, in dictam Fabricam convertendorum amiſſionis pœna mulctentur. Quòd ſi tertio in ſimilem inciderint negligentiam, officio Bidellatus hujuſmodi perpetuò privati, & ad illud ulteriùs obtinendum inhabiles ſint, illúdque vacare cenſeatur eo ipſo &c.

[margin: Privilegium, fori & exemptionis ſcholarum ſervari jubet.]

§. 8 Inſuper inhibemus ſub excummunicationis latæ ſententiæ, & dupli ejus in quo læſio committretur ſi extimationem recipiat, pati damnum vel injuriam patienti, ex nunc applicati, pœna, quotiens contraventum fuerit, ipſo facto incurrenda. Dilectis filiis modernis, & qui pro tempore fuerint dictæ Urbis Gubernatori, Senatori, Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, cæteriſque Curiæ & Urbis prædictarum, ordinariis & extraordinariis judicibus, ne ſuper cauſis contra dictos ſcholares, ſeu eorum aliquem pro tempore motis, & Dohanarum ac aliarum gabellarum quarumcumque, etiam ratione portarum & pontium dictæ Urbis exactoribus, ne in rebus & bonis ad dictos ſcholares, pro eorum ſtudio hujuſmodi inſiſtentium uſu pertinentibus, contra exemptionem & immunitatem prædictas, in ipſorum ſcholarium, ſeu alicujus eorum præjudicium, directè vel indirectè, quovis quæſito colore, quicquam facere vel attentare præſumant.

[margin: Curam iſtorum Rectori & Reformatoribus delegat.]

§. 9. Quocircà Apoſtolica ſcripta mandamus præfato Dominico Epiſcopo moderno, & qui pro tempore fuerit, dicti Studii Urbis Rectori, & prædictis modernis, ac pro tempore exiſtentibus Reformatoribus, ut præmiſſa omnia & ſingula quantum ad eos attinet obſervent, & quoad alios cujuſcumque ſtatus, gradus & conditionis fuerint, faciat ipſe Rector de dictorum Reformatorum conſilio auctoritate noſtra firmiter obſervari: tranſgreſſores, contumaces, & inobedientes quoſcumque per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris de quibus ſibi videbitur, opportuna remedia, appellatione quavis omninò remota, compeſcendo.

[margin: Cardinales Studii defenſores deputat. Latiùs vide in Six. V. conſtit. 74. in Tomo 2.]

§. 10. Venerabili verò fratri noſtro Raphaeli Epiſcopo Oſtienſi moderno, & qui pro tempore fuerit Collegii Venerabilium fratrum noſtrorum dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Decano, ac pro tempore exiſtentibus, primo ex presbyterorum, ac primo ex diaconorum Cardinalium hujuſmodi ordinibus, quatenùs Rectori & Reformatoribus, Doctoribus & ſcholaribus præfatis, quando & quotiens parte ipſorum, vel alicujus eorum fuerint requiſiti, in præmiſſis efficacis aſſiſtant præſidio defenſionis, faciántque eos, & eorum quemque reſpectivè, auctoritate, facultate, exemptione, immunitate, & cæteris ſuprà dictis pacifica uti, fcui, & gaudere, non permittentes ipſos per quoſcumque deſuper indebitè moleſtari, perturbari, aut inquietari.

[margin: Executoribus obedientiam Rectoris præcipit.]

§. 11. Baricello quoque, Conneſtabilibus, Mareſcallis, & cæteris Curiæ & Urbis prædictarum executoribus quiboſcumque, præſentibus & futuris, præfati Rectoris mandata contra quoſcum-

que, tàm perſonaliter quàm realiter exequenda, præmiſſorum occaſione, & auctoritate præſentium, de dictorum Reformatorum, vel ſaltem duorum ex eis conſilio pro tempore decreta, ſolicitè & fideliter exequantur.

Contrariis derogat.

ſ. 12. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictæ Urbis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon omnibus illis quæ dictus prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare, contrariis quibuſcumque; aut ſi aliquibus communiter vel diviſim à dicta Sede ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Audire leges pro intelligentia canonum omnibus permittit.

ſ. 13. Cæterùm, quia ob Curiæ noſtræ in Urbe continuam reſidentiam frequens in eadem Urbe eſt Eccleſiaſticarum perſonarum concurſus, & modernis temporibus, pro clariori Canonum intelligentia legum cognitio non ab re eſſe dignoſcitur, quibuſvis Archidiaconis, Decanis, Plebanis, Præpoſitis, Cantoribus, & aliis Clericis ſæcularibus, etiam perſonatus habentibus, ac presbyteris, quibus leges audire ſub excommunicationis ſententia, & aliis pœnis, à jure eſt prohibitum, in ſtudio Urbis hujuſmodi dumtaxat, pro clariori dictorum Canonum intellectu, Leges, ſine alicujus cenſuræ ſive pœnæ incurſu audiendi (ſanctæ commemorationis Honorii Papæ III. ſimiliter prædeceſſoris noſtri, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus) auctoritate & tenore præmiſſis, plenam & liberam licentiam elargimur. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 5. Novemb.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, Non. Novembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

V.

Aſſerentes, animam eſſe mortalem & unicam in cunctis hominibus uti hæretici plectendi ſunt. Et catholica veritas, circa dogmata Philoſophorum, Fidei adverſantia, à philoſophiæ profeſſoribus explicanda eſt.

Edita An. D. 1513.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

APoſtolici regiminis ſolicitudo nos aſſiduè pulſat, ut medendis animarum languoribus, quarum nos ex alto Omnipotens Auctor curam habere voluit, iis potiſſimum qui inſtantius fideles nunc urgere cernuntur, ſalutifero olei & vini medicamine ad inſtar Samaritani in Evangelio ſolicitam operam impendamus, ne nobis illud Hieremiæ objiciatur. Numquid reſina non eſt in Galaad, aut medicus non eſt ibi?

Cauſa constitutionis.

ſ. 1. Cùm itaque diebus noſtris, quod dolenter ferimus, zizaniæ ſeminator, antiquus humani generis hoſtis, nonnullos perniciſiſſimos errores à fidelibus ſemper exploſos in agro Domini ſuperſeminare, & augere ſit auſus, de natura præſertim animæ rationalis, quòd videlicet mortalis ſit, aut unica in cunctis hominibus, & nonnulli temerè philoſophantes, ſecundùm ſaltem philoſophiam, verùm id eſſe aſſeverent, contra hujuſmodi peſtem opportuna remedia adhibere cupientes.

Aſſerentes animam eſſe mortalem &c. ſicut hæretici puniri debent.

ſ. 2. Hoc ſacro approbante Concilio damnamus & reprobamus omnes aſſerentes, animam intellectivam mortalem eſſe, aut unicam in cunctis hominibus, & hæc in dubium vertentes, cùm illa, non ſolùm verè per ſe, & eſſentialiter humani corporis forma exiſtat, ſicut in canone fœl. rec. Clementis Papæ V. prædeceſſoris noſtri in generali Viennen. Concilio edito continetur, verum & immortalis, & pro corporum quibus infunditur multitudine ſingulariter multiplicabilis, & multiplicata, & multiplicanda ſit. Quod manifeſtè conſtat ex Evangelio, cùm Dominus ait: Animam autem occidere non poſſunt, & alibi: Qui odit animam ſuam in hoc mundo, in vitam æternam cuſtodit eam. Et cùm æterna præmia, & æterna ſupplicia pro merito vitæ judicandis repromittit, aliàs incarnatio, & alia CHRISTI myſteria nobis minimè profuiſſent, nec reſurrectio expectanda foret, ac ſancti & juſti miſerabiliores eſſent juxta Apoſtolum cunctis hominibus. Cúmque verum verò minimè contradicat, omnem aſſertionem veritati illuminatæ fidei contrariam, omninò falſam eſſe definimus, & aliter dogmatizare non liceat, diſtrictiùs inhibemus: omnéſque hujuſmodi erroris aſſertionibus inhærentes, veluti damnatiſſimas hæreſes ſeminantes, per omnia ut deteſtabiles & abominabiles hæreticos & infideles, Catholicam fidem labefactantes, vitandos & puniendos fore decernimus.

Philoſophiæ Profeſſores, Catholicam veritatem hujus annuli diſcipulis explicent.

ſ. 3. Inſuper omnibus & ſingulis Philoſophis in univerſitatibus Studiorum generalium, & alibi publice legentibus, diſtrictè præcipiendo mandamus, ut cum Philoſophorum principia, aut concluſiones, in quibus à recta fide deviare noſcuntur, auditoribus ſuis legerint ſeu explanaverint, quale hoc eſt de animæ mortalitate, aut unitate, & mundi æternitate, ac alia hujuſmodi, teneantur eiſdem veritatem religionis Chriſtianæ omni conatu manifeſtam facere, & perſuadendo pro poſſe docere, ac omni ſtudio hujuſmodi philoſophorum argumenta, cùm omnia ſolubilia exiſtant, pro viribus excludere atque reſolvere.

In ſacris conſtituti Theologiæ, vel ſacris canonibus ſtudeant.

§. 4. Et cùm non ſufficiat aliquando tribulorum radices præſcindere, niſi & ne iterum pullulent, funditus evellere, ac eorum ſemina, originaléſque cauſas, unde facilè oriuntur, removere, cùm præcipuè humanæ philoſophiæ ſtudia diuturniora, quàm Deus ſecundùm verbum Apoſtoli evacavit, & ſtultam fecit, abſque divinæ ſapientiæ condimento, & quæ ſine revelatæ veritatis lumine in errorem quandóque magis inducunt, quàm in veritatis elucidationem, ad tollendam omnem in præmiſſis errandi occaſionem, hac ſalutari conſtitutione ordinamus & ſtatuimus, ne quiſquam de cætero in ſacris ordinibus conſtitutus, ſæcularis vel regularis, aut aliàs ad illos à jure arctatos in Studiis generalibus, vel alibi publicè audiendo philoſophiæ aut poëſis ſtudiis ultrà quinquennium poſt grammaticam & dilecticam, ſine aliquo ſtudio Theologiæ aut juris Pontificii incumbat. Verùm dicto exacto quinquennio, ſi illis ſtudiis inſudare voluerit, liberum ſit ei, dùm tamen ſimul aut ſeorſum, aut Theologiæ, aut ſacris canonibus operam navaverit, ut in his ſanctis & utilibus profeſſionibus ſacerdotes Domini inveniant, unde infectas philoſophiæ & poëſis radices purgare & ſanare valeant.

In Studiis generalibus hæc publicentur.

ſ. 5. Et hos canones per Ordinarios locorum, ubi generalia ſtudia vigent, & rectores univerſitatis eorumdem Studiorum ſingulis annis in principio ſtudii, in virtute ſanctæ obedientiæ publicari mandamus. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 1 die 19. Decembris.

Datum Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, 14. Calen. Januarii, Pontificatus noſtri Anno primo.

VI.

Quòd Fratres Ordinis Minorum de Obſervantia habere poſſint domos amplas, & magnifica ornamenta Eccleſiaſtica.

De hoc Ordine vide notata infrà in conſt. 23.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Generali, & Provincialibus Vicariis, Guardianis, & Fratribus Ordinis Fratrum Minorum de Obſervantia.

Exordium.

MErentur veſtræ devotionis ſinceritas, & Religionis honeſtas, ut ea vobis gratioſè concedamus,

quæ veſtrarum conſcientiatum ſerenitatem, & quietem reſpicere dignoſcuntur.

Cauſa hujus conſtitut.

§. 1. Cùm itaque ſicur nobis nuper exponi feciſtis, licet ſœlicis recordationis Nicolaus III. Clemens Papa V. ac alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, pro conſolidarione ambiguarum mentium, & timoratarum conſcientiarum Fratrum Ordinis veſtri ſerenitate, domos, & loca, & alia bona veſtra, tàm mobilia, quàm immobilia, in jus, & proprietatem Romanæ Eccleſiæ ſuſceperint, nihilominùs nonnulli veſtrûm adhuc hæſitant eum eis domos amplas, & ſpatioſas, quæ in præſentiarum in veſtro Ordine, & ſamiliatam per Fratres, ſpeciali ad hoc facultate, ſive auctoritate ſuffultos, quam per ſæculares ad hoe pia devotione ductos, conſtruuntut & ædificantur, ut potiùs palatia magiſtratuum reputari poſſe videantur, quàm habitationes pauperum, innabitare, & eolere. Et ſimili modo paramentis, & vaſis Eccleſiaſticis, qoæ in numero, & præcio Evangelicæ paupettati, quam profeſſi eſtis detogare videntur, & aliis, quibus tàm Ordo, quam Fratres utuntur communiter vel diviſim, uti, & in veſtis Conveotibus illa retinete liceat. Ac propterea nonnulli Conventus relinquere, & ad loca eremitoria ſe transferre, & ſugere moliantur, in Divini eultus detrimentum, & ſcandalum plurimorum, ac Ordinis, & familiæ petturbationem. Et cùm interdum ob magnificentias plurimorum Principum, & aliorum dominorum, qui non ſecundùm quod veſtræ congruit paupettati, ſed ſecundùm quod eorum eongruit excellentiæ, volunt, & veſtras domos conſtruere, & pro divino cultn capſas, & planetas Dalmaticas, & alia paramenta & calices, ac alia vaſa ad miniſterium Sacramenti altaris, pro ſummi Dei bonore, & glotia piè erogare, & elargiri, talia reſpuere non poſſitis, necnon poſſibilem reſiſtentiam de non accipiendo ſaciatis, & non ſinant iſti tales donaates ràm acceptata alienari, nec demoliri jam conſtructa permittant.

Petitio Fratrum Minorum de obſervantia.

§. 2. Nobis humiliter ſupplicari feciſtis, ut pro pace conſcientiarum veſtrarum, & ut ſine ſtimulo gratum Altiſſimo ſamulatum exhibere, & in veſtro laudabili officiandi ritu continuare poſſitis, ſtatui veſtro ſuper his opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Declaratio quòd liceat ipſis Fratribus uti amplis domibus magnificiſque ornamentis eccleſiaſticis.

§. 3. Nos igitur attendentes, quòd domorum, & aliarum rerum, tam pro divino cultu, quàm pro communi uſu veſtro vobis conceſſarum, ſolùm ad uſum, & non fructum, nee poſſeſſionem cedunt, nec ea ſine ſpeciali Sedis Apoſtolicæ mandato alienare poſſitis, ac ad eamdem Sedem illa omnia, quæde novo, ut noſtri prædeceſſores ſecerunt, in proprietatem dictæ Sedis reeipimus pertinent, & quod ex domorum amplitudine, aut paramenrorum multiplicitate, nihil magis veſtris commoditatibus corporaibus adjiciatis veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & decernimus, vos illorum tantùm eſſe Cuſtodes, & non poſſeſſores, & propterea abſque veſtræ profeſſionis macula, aut violatione, cùm deceat juxta celebritatem ſolemnitatum & ſolemnioribus officiis, decentioribus paramentis diù nam honorare majeſtatem, & ipſius cultum munificare, & aliis quibus tàm Ordo quàm Fratres utuntut, communiter, vel diviſim, uti, & potiri liberè, & licitè poſſe, prout etiam ſœlicis recordationis Julius Papa II. prædeceſſor noſter Fratribus ejuſdem Ordinis, & familiæ Regni Angliæ ad inſtantiam chariſſimæ in Chriſto filiæ noſtræ modernæ Reginæ Angliæ illuſtris conceſſiſſe dicitur. Et ſic perpetuis ſuturis temporibus in Ordine, & familia veſtris ab omnibus illius Fratribus teneri, & obſervari debere volumus, & mandamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius Ordinis ſtatutis, etiam juramento, ſive profeſſione firmatis, & aliis in contrarium facientibus quibuſcumque.

D. P. An. 1. die 2. Jan.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo piſcatoris, die ſecunda Januarii, milleſimo quingenteſimo decimoquarto, Pontificatus noſtri Anno primo.

VII.

Reformatio generalis Prælatorum Eccleſiaſticorum, eorúmque Officialium ac Familiarum, & aliorum.

Multa habet capita iſta conſtitutio, ita quòd hic ſtare non poſſunt adnotationes, & ideò apud apoſtillas circumpoſitas indicavi.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1514.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacroſancto approbante Concilio.

Exordium.

SUpernæ diſpoſitionis arbitrio, qoo cœleſtia pariter & terrena ineffabili pruvidentia diſpnnuntur, in ſublimi beati Petri ſolio CHRISTI Unigeniti Dei Filii gerentem vices in terris Rom. Pontificem, decet in primis pro cura & ſalute Dominici gregis ſibi divinitùs commiſſi providi exercere Paſtoris officium.

Cauſa hujus reformationis.

§. 1. Quare, pro dicti paſtoralis officii ſoliritudine cum Eccleſiaſticam diſciplinam, ac per omnes ferè Chriſti fidelium gradus, benè rectéque vivendi tegulam tempotum difficultate, ac hominum malitia, licentiáque, & impunitate in deterius ita labi, difluere, aberraréque longiùs à recta via animadvertimus, ut niſi provida corrigatur emendatione, in varios errores ſecuritate peccandi quotidiè magis incidere, moxque obortis publicè ſcandalis prorumpere ſit verendum.

Præfinitio reformationis.

§. 2. Cupientes igitur quatenùs nobis ex alto permittitur, ea jam nimium invaleſcentia mala corrigere, ac pleraque in priſtinam ſacrorum canonum obſervantiam reducere, ac in melius juxta ſanctorum Patrum inſtituta, dante Domino, reformare, eáque omnia ſacro approbante Lateranen. Concilio, à ſœl. rec. Julio Papa Secundo prædeceſſore noſtro inter alia propterea incæpto, & per nos continuato ſalubriter moderari, ut ab his ſumamus exordium quæ pro nunc magis expedire videntur, & quæſæpè per ſingulas ætates neglecta magnam Chriſtianæ Religioni attulere perniciem, & in Eccleſia Dei maxima ſcandala pepererunt, à promotionibus ſcilicet ad Eccleſiaſticas dignitates conſtituimus exordiri.

De qualitatibus promovendi ad Epiſcopatum, &c.
De hic Alex. III. in c. 1. & ſeqq. de ætate &c.

§. 3. Cùm piæ mem. Alexander Papa III. prædeceſſor noſter etiam in Lateranen. Concilio decreverit, ut ætas, morum gravitas, ac literarum ſcientia in perſonis promovendis in Epiſcopos, & Abbates diligentet inquirantur, nihilque magis Dei Eccleſiæ officiat, quàm cùm immeriti aſſumuntur Prælati ad regimen Eccleſiarum, propterea in promptionibus Prælatorum, quarum à Rom. Pont. magna ratio haberi debet, eo præſertim quod de promotis per eos Eccleſias, ſeu Monaſteria in extremo judicio rarionem Deo teddituri ſunt. Statuimus & ordinamus, ut deinceps perpetuis futuris temporibus, Patriarchalibus, Metropolitanis, ac Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis pro tempore vacantibus de perſonis juxta præſati Alexandri conſtitutionem, ætate matura, gravitate morum, literarúmque ſcientia præditis, non ad alicujus inſtantiam per commendam, & adminiſtrationem, ſeu conſervationem aut alio quovis modo ptovideatur, niſi ratione utilitatis Eccleſiarum prudentiæ, nobilitatis, probitatis, experientiæ, atque curialitatis antiquæ cum competenti literatura, & in Sede Apoſtolica meritorum, aliter viſum fuetit faciendum. Idémque in electis, & poſtularis, quorum electiones, & poſtulationes per Sedem Apoſtolicam admitti coofueverunt, volumus obſervari.

Ætate ejuſdem.

§. 4. Et ſi de minoribus ætate xxx. annorum, Eccleſiis aut Monaſteriis hujuſmodi contigerit provideri, non diſpenſetur eum eiſdem, ut Eccleſiis citra XXVII. ætatis annum, Monaſteriis verò citta XXII. præeſſe valeant.

iminèque proceſſu, relatione ſenda in nſiſtorio. hæc at- de etiam iſt. 16. eg. XIV. ius, ubi tabo.

§. 5. Qninimò ut accuratiùs, diligentiúſque idoneæ perſonæ promoveantur, Statuimus ut Cardinalis, cui electionis, poſtulationis, xut proviſionis Eccleſiæ, ſeu Monaſterii relatio committetur, antequàm in ſacro Conſiſtorio nt moris eſt referat commiſſionem examinis, ac relationis bojuſmodi ſibi datam, uni cujuslibet ordinis antiquiori Cardinali in ipſo Conſiſtorio per ſe ipſum, vel, ſi ea die qua ſibi commiſſionis onus injunctum fuerit, Conſiſtotium non fuerit, per Secretarium, ſuum, ant alium quemlibet ex ſuis dnmeſticis familiaribus, notam illam facere debeat, qui tres priores aliis quamprimùm ſui ordinis Card. eam ſignificare teneantur, negotiúmque electionis, adminiſtrationis, pòſtulationiſve, aut promotionis, ſummariè, & de plano per ſeipſum dictns relator exxminet, & ſi qni contradixetint, his vocatis, idoneos, graves, & fide dignos teſtes, & ſi expediens, opuſve fuerit, alios ex officio aſſumere, proceſſúſque, & jura ejuſmodi relationis, unà cum dictis teſtium, die facienda relationis ſecum ad Conſiſtorium deferre debeat, neque ullo modo referat, ſi præſens in Curia promovendus majorem Card. partem anteà nou adiverit, ut qnæ à referente collega ſint Cardinxles xudituri, oculata fide, quantum ad perſonam promovendi attinet, cogooſcete poſſint.

omoti vi- ent Cardi- les.

§. 6. Promotus verò eoſdem Cardinales qui præſentes in Curia fuerint, ex antiquo more, conſuetudinéque laudabili quamprimùm viſitare teneatur, quem quidem morem, lxudabilémque conſuetndinem innovamus, ac inviolabiliter obſervari mandamus.

piſcopus & bbas etiam notariis iminibus, ibebant efenſiones.

§. 7. Et quoniam Epiſcopalem dignitatem tueri illæſam, & ne improborum impugnationibus, ant accuſantium calumniis paſſim pateát, muoiri par eſt, Statuimus, nt nullus Epiſcopus, aut Abbas, qoovis inſtante ac requirente, niſi ſibi copia, & facultas legitimæ defenſionis permittatur, etiam ſi crimina fuerint notoria, diligenterque partibus auditis cauſa plenariè probata fuerit, privari valeat.

rælatus in- tus non anſferatur.

§. 8. Neqne aliqnis Prælatus invitus, niſi aliis juſtis efficacioribuſque rationibus, & cauſis, transferatur, juxta formam, ac decretum Concilii Conſtantienſis.

eformaris commen- tione Mo- ſteriorum c.

§. 9. Et quoniam ex commendis Monaſteriorum, ut magiſtra rerum experientix ſæpiùs docuit, Monaſteria ipſa, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus graviter læduntur, quippe quorum ædificia, partim commendatariorum negligentia, partim avaritia, vel incuria collabantur, & in dies divinus cultus in his magis diminuitor, paſſimque obloquendi materia perſonis præſertim ſæculxribus præbetur, non abſque dignitatis Apoſtolicæ Sedis diminutione, à qua commendæ hujuſmodi proficiſcnntur, ut eorum indemnitati ſalubriùs conſulxtur; Volumus, ac ſancimus, ut cum illa per obirum Abbxtum, qui illis præerant, vxcaverint, nullo pacto cuiquam poſſint commendari (niſi pro conſervatione auctoritatis Apoſtolicæ Sedis, & ad occurrendum malitiis illam impugnantium, pro temporum qualitate aliter nobis de Fratrum noſtrorum conſilio viſum fuerit expedire) ſed de perſona idonea juxta præſcriptam conſtitutionem eis ita provideatur, ut illis idonei Abbates, prout decet, præfuturi ſint.

nera eo- mdem cir- eleemo- nas &c. Cardinibus.

§. 10. Ea verò Monaſteria quæ commendata fuerint, cùm per eorum ceſſum vel deceſſum, quibus erant commendata, commendæ hujuſmodi ceſſaverint, * Cardinalibus dumtaxat, ac perſonis qualificatis, & benemeritis commendari poſſint, ita tamen quòd eotum Monaſteriorum commendatarii, qoibus ea de cætero commendata fueriat, cujuſvis digoitatis, honoris, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Cardioalatus honore, & dignitate fungantur, ſi menſam habuerint ſepxratam, ac ſeorſum à menſa Conventuali, quartam ſuæ menſæ partem pro inſtauratione fabricæ, ſeu pro ornamentis, veſtibus, ac paramentis emendis, farcieudiſque aut pauperum alimonia, aut ſuſtentatione, ut major exiget, ac ſuadebit neceſſitas. Si verò menſx fuetit communis, tertiam omnium fructuum dicti Monxſtetii ſibi commendati partem pro ſupràdictis oneribus ſupportandis, & ſubſtentatione Monachorum, omnibus aliis deductis oneribus, impartiri teneantur. Ac literæ, quæ ſuper Monaſteriorum hujuſmodi commendis expedientur, cum clauſula hoc ipſum ſpecificè exprimente debeant expediri, alioquin ſi aliter expediantur, nullius ſint roboris, vel momenti.

§. 11. Et quoniam Eccleſiis hujuſmodi abſque aliqua fructuum diminutioue provideri decet, ut tàm dignitati Præſidentium, quàm Eccleſiarum & ædificiorum neceſſitati conſulatur, Decernimus pariter, ac ſtatuimus, nt ſuper earumdem Eccleſiarum fructibus penſiones minimè reſerventur, niſi ex reſignationis cauſa, aut etixm xlia quæ in ſecreto noſtro Conſiſtorio juſta, probabilis, & honeſta habita fuerit. Reformati de penſior bus reſerv dum.

§. 12. Statuimus quoque, ut de cætero parochiales Eccleſiæ, xc dignitates majores & principales, xliiqne beneficia Eccleſixſtica, quorum fructns, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auti de Camera ſecundùm communem extimationem valorem annuum non conſtituunt vel attingunt, necnon hoſpitalia, leproſariæ, Xenodochix cujuſcumque valoris, quæ ad pauperum uſum, & xlimoniam inſtituta ſunt, S. R. E. Cardinxlibus, non commendentur, aut alio quovis titulo conferantur, niſi per obitum familiarium * noſtrotum vacaverint, quæ illis commendari poſſint, ut illa ad illarum perſonarum ſibi gratxrum, & idoncarum commodum infrà ſex menſes dimittere teneantur, quibus etiam, quoad beneficia ad quæ haberent regreſſum, præjudicare non intendimus. Beneficiiſq Cardd. no commend dis. * ſuorum.

§. 13. Ordinamus etiam ne Eccleſiarum, ac quorumque Monaſteriorum, & militiarum membra à ſno capite, quod eſt abſurdum, abſque legitima, & rationabili cauſa disjungantur, aut ſepareotur. Reformat. beneficus parandis.

§. 14. Uniones perpetuæ, præterquàm in caſibus à jure permiſſis, vel ſine ratiooabili cauſa, nequaquam fiant. Uniendiſq.

§. 15. Diſpenſationes antem ad plnta incompaſſibilia ultrò duo oiſi qualificatis juxta formam juris communis non concedantur niſi ex mxgna & urgenti cauſa. Et petſonis cujuſcumque dignitatis pxtochiales Eccleſias, & earum perpetuas vicarias, ac dignitates majores, & principales, etiam per viam unionis, vel commendæ ad vitam ultrà quatuor obtinentibus, ex nunc terminum doorum annorum præhgimus, ut interim, quxtuor tantùm ex eis retentis, reliquas dimittere teneantur, & beneficia dimitteuda hujuſmodi reſignari valeant in manibus Otdinariorum, ad effectum nt de illis provideatur perſonis per eus nominandis, quacumque reſervatione etiam genetali, etiam ex qualitatibus reſignantium perſonarum reſultante non obſtante, quo elapſo termino niſi dimiſerint, omnia vacare cenſeantur, ac poſſint liberè ut vacantia impetrari, txléſque prætereà retinentes pœnas extravagantis. Execrabilis, recolendæ memoriæ Joannis Papæ XXII. etiam prædeceſſoris noſtri incurrant. Item ſtatuimus, ut ſpeciales reſervationes quornmcumqne beneficiorum ad cujuſvis inſtantiam minimè coucedantur. Reformatio de benef- ciorum plu- ralitate & re ſervatione. Joan. XXII. Extravag. de Præben.

§. 16. Et cùm Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales cæteros omnes in ipſa Eccleſia poſt ſummum Pontificem honore ac dignitate præcedant, conveniens ac debitum eſt, ut vitæ mundítia, ac virtutum ſplendore cunctis præfulgeant. Quapropter non modo hortamur eos ac monemns, verùm etiam ſtatuimus, & ordinamus ut de cætero quilibet Cardinxliom pro tempore exiſtens, juxta doctrinam Apoſtoli, itx ſobriè, caſtè, ac piè vivat, ut non ſolùm à malo, ſed ab omni etiam ſpecie mali abſtinens, coram bominibus luceat, Deúmqoe in primis operibus honorificet. Sint omnes vigiles, ac divinis officus, Miſſarúmque celebrationibus iotenti, Reformati Cardinali circa vita & mores. Vide etia Concil. Tr ſeſſ. 24. c & ſeſſ. 25.

babéant-

habeántque Capellas ſuas in loco honeſto prout facere conſueverunt. Sitque eorum domus, familia, menſa, ſuppellèxque non faſtu, aut pompa, neque ſuperfluis rebus, neque aliquo modo reprehenſibilis, ne peccandi, excedendique modum licentiis inde naſcatur, ſed ut æquum eſt, modeſtiæ & frugalitatis ſpeculum dici mereantur. Illis itaque ſint contenti, quæ ſacerdotalem præſeferant modeſtiam. Ac Prælatos & quoſcumque alios inſignes viros ad Romanam Curiam venientes, benignè, honorificéque, tàm publicè quàm privatim, tractent, & apud nos & ſucceſſores noſtros gratioſè, liberalitéque eorum negotia commendata ſuſcipiant.

Nempè quod cum Epiſcopis honorificè ſe gerant.

§. 17. Præterea, miniſterium indecorum Epiſcoporum, Prælatorúmque in domibus non habeant, ne cæteris præeſſe inſtituti, & ſacro caractere inſigniti, in vilia deſcendant miniſteria, paſſimque Paſtoralis officii contemptum inducant. Eos itaque quos vel nunc habent, vel in poſterùm ſunt habituri, honorificè, ut fratres, ac juxta eorum ſtatus condecentiam tractent.

Omnium negotia piè promoveant abſque partialitate.

§. 18. Cúmque Romano Pontifici communi omnium Chriſtifidelium patri aſſiſtant, perſonarum acceptatores, vel advocatos eos fieri, valdè inconveniens eſt, propterea ſtatuimus ne partialitatem ſuſcipiant aliquam, neque Principum, aut Communitatum, vel quorumcumque aliorum contra quemquam, niſi quantum juſtitia & æquitas poſtulat, eorúmque dignitas, & conditio requirit, promotores aut defenſores fiant, ſed à privata omni paſſione ſejuncti, ſedandis & componendis inter quoſcumque litibus, omni diligentia vacent, incumbántque Principum, & quorumcumque aliorum ac præſertim pauperum, & Religioſorum juſta negotia pio promoveant affectu, oppreſſos & injuſtè gravatos juxta vires ſuas, & officii debitum adjuvent.

Titulorum loca & eorum perſonas viſitent, & adjuvent, & eorum vitam diligenter explorent.
Hoc jubet & Six. V. in ſua Bulla 55. Tom. 2.)

§. 19. Tituli ſui loca, ſi præſentes in Curia fuerint perſonaliter; ſi verò abſentes, per Vicarium idoneum ſemel ſaltem ſingulis annis viſitent, clericos & populos Eccleſiarum titulo ſuo ſubjectarum cum diligentia inquirant, vigiléntque circa cultum Divinum & bona dictarum Eccleſiarum, moréſque in primis & vitam clericorum & parochianorum ſolerter explorent, eóſque omnes & ſingulos ad rectè, honeſtéque vivendum paterno moneant affectu. Pro augmento autem Divini cultus, & ſalute animæ ſuæ, quilibet Cardinalis, vel in vita donet, vel in mortis articulo relinquat ſuo titulo, quantum ſit ſatis ad presbyterum unum commodè ibi ſuſtentandum, vel ſi Eccleſia indigeat reparatione, vel alia ſubventione, tantùm illi relinquat, vel donet, quantum conſcientiæ ſuæ videbitur.

Conſanguineis ſubveniant moderate.

§. 20. Et cùm minimè deceat, affines, & conſanguineos præſertim benemeritos, & ope indigentes negligere, ſed illis providere juſtum & laudabile ſit, non propterea tamen vel beneficiorum multitudine, ut Eccleſiaſticis redditibus ita eos impleri convenire arbitramur, ut cæteri damnum ex hujuſmodi largitionis intemperantia patiantur, & inde ſcandalum naſcatur. Statuimus itaque ut Eccleſiarum bona temerè non effundant, ſed ea in piis & ſanctis operibus exponant, quorum cauſa magni, & optimi redditus per ſanctos Patres ſtatuti, & ordinati fuerunt.

In commendis Vicarios, & alios neceſſarios Religioſos, teneant.

§. 21. Volumus etiam, ut Eccleſiis eiſdem Cardinalibus commendatis, etiamſi Cathedrales, Abbatialéſve, aut Prioratus, vel quæcumque alia beneficia Eccleſiaſtica fuerint, abſque omni prorſus excuſatione procurent, ac omni conatu ſuo provideant debitè inſerviri; Cathedralibus dignos & idoneos Vicarios, ſeu Suffraganeos prout conſuetudo fuerit, cum digna & competenti mercede apponentes, reliquis autem ſibi commendatis Eccleſiis aut Monaſteriis de juſto Clericorum, vel Capellanorum, ſeu Religioſorum, aut Monachorum Deo ſufficiente, & laudabiliter ſervientium numero providentes.

Bona Eccleſiarum conſervent & reſtaurent.

§. 22. Ædificia quoque, poſſeſſiones, & jura quæcumque in ſtatu convenienti conſervent, & diruta inſtaurent, ſicut ad bonorum Prælatorum, & Commendatariorum officium ſpectat.

De Familiarium numero, & qualitatibus impenſis &c. optimè curent.

§. 23. Statuimus etiam, ut dicti Cardinales circa numerum Familiarium, equorumque ſuis impenſis alendorum, magna utantur circumſpectione, ac diligenti providentia, ne majorem numerum quàm ſua facultas conditione, ac dignitas patiatur habentes, luxus ac prodigalitatis vitio notari poſſint, néve rurſus avari, ſordidique habeantur, ſi in magnis, & amplis redditibus, pauciſſimis victum præbeant, cùm domus Card. patens hoſpitium, portúſve ac refugium proborum, & doctorum maxime virorum & pauperum nobilium, honeſtarúmque perſonarum eſſe debeat. Sint igitur circa modum, & numerum tenendi prudentes, ac de Familiarium qualitate in primis curioſi, ne ex alienis vitiis turpem ſibi contrahant infamiæ notam, vulgóque obloquendi, calumniandique juſtas præbeant occaſiones. Et cùm maximè providendum ſit ut non ſolùm coram Deo cui primùm placere debemus, ſed etiam coram hominibus opera noſtra probentur, ut cæteris exemplo ad imitandum poſſimus eſſe, ordinamus, ut quilibet Card. ſe domus ac familiæ ſuæ optimum rectorem, præfectúmque oſtendat eſſe, tàm circa ea quæ extrinſeca omnibus apparent, quàm quæ intùs latent abſcondita.

Reformatio de Familiarium ſervientiúmq; habitu, & aliis qualitatibus.

§. 24. Habeat itaque eorum quiſque Sacerdotes, & Levitas honeſtis veſtimentis indutos, attentéque provideat ne quis in familia ſua quoquomodo beneficiatus & in ſacris ordinibus conſtitutus, veſtes portet verſicolores, nec eo habitu utatur qui ordini Eccleſiaſtico parum conveniat. Quare in presbyteratus ordine conſtituti, veſtes colorum quæ clericis à jure non prohibeantur deferre debeant, uſque ad talos ſaltem dimiſſas, & habentes dignitates in Cathedralibus, & Canonici etiam dictarum Cathedralium, ac primam dignitatem in Collegiatis habentes, & Cardinalium Capellani Miſſas celebrantes, caputium deferre in publico teneantur, Scutiferis verò paulò ſuprà talos concedantur, Paraſrenarii quia in aſſiduo ſunt motu, miniſterióque funguntur laborioſiore, brevioribus, ac magis expeditis veſtibus uti poſſint, etiamſi fuerint clerici, dummodò in presbyteratus ordine non ſint conſtituti. Ita tamen ut ab honeſtate non diſcedant, ſed ita vivant ut mores Eccleſiaſticis ſuis ordinibus non diſcrepent. Reliqui verò clerici temperatè, ac modeſtè omnia faciant, & tàm ipſi clerici beneficiati, quàm in ſacris ordinibus conſtituti, comam neque barbam non nutriant, neque mulas, aut equos cum phaleris, ornamentiſque ex velluto, aut ſerico factis habeant, ſed ejuſmodi rebus ex panno tantùm, aut corio ſimpliciter utantur. Si quis autem familiarium prædictorum contrafecerit, aut poſt tres menſes legitima monitione præcedente, à præſentium publicatione hujuſmodi veſtes prohibitas geſtaverit, in excommunicationem incurrat. Si verò infrà tres alios menſes non ſe correxerit, à perceptione fructuum ex beneficiis quæ obtinet, ſuſpenſus intelligatur. Quòd ſi per alios ſex menſes in hujuſmodi pertinacia obſtinatus permanſerit, legitima ſimiliter monitione præcedente, beneficiis omnibus, quæcumque habet, privatus ſit, & eſſe cenſeatur, eaque ſic vacantia, à Sede Apoſtolica liberè impetrari valeant.

Familiariúmque Papæ.

§. 25. Quæ omnia & ſingula in noſtris, & cujuſcumque Rom. Pont. pro tempore exiſtentis Familiaribus, & ſimiliter in omnibus aliis clericis beneficiatis, vel in ſacris ordinibus conſtitutis, ac etiam Curialibus locum habere volumus. Hoc uno tantùm excepto, quòd dicti noſtri, & Rom. Pont. Familiares, rubri coloris veſtimenta geſtare poſſint, pro decentia, & conſuetudine dignitatis Pontificalis.

Cardinales de conſervanda & propaganda fide præcipuè curare debent.

§. 26. Et quoniam ad Cardinales maximè ſpectat, operum optimorum cura, pro viribus laborabunt ſcireque quæ Regiones hæreſibus, erroribúſque, ac

de præcipuè figurare debent.

ſuperſtitionibus contra veram & orthodoxam fidem infectæ ſint, & ubi Divinorum mandatorum Eccleſiaſtica deficiat diſciplina, quique Reges, ac Principes ſeu Populi bellis infeſteotnt, vel infeſtari timeant. Hæc & hujuſmodi ſcire, ac nobis, & Rom. Pont. pro tempore exiſtenti referre operam dabunt, ut opportuna & ſalutaria talibus malis ac peſtibus remedia, vigilanti ſtudio excogitari valeant.

Legatíque & Gubernatores Provinciarum deputati, perſonaliter gubernent.

§. 27. Et cùm frequenti ac propè quotidiana experientia notum ſit, Provinciis, ac Civitatibus propter ſuorum Legatorum de latere abſentiam multa ſæpiùs contingere mala, variáque non ſine Apoſtolicæ Sedis præjudicio, ſcandala oriri: Statuimus & ordinamus, ut nullis Cardinalibus Provincias ac Civitates Legationis titulo obtinen. eas per Locumtenentes, aut officiales quoſcumque adminiſtrare liceat, ſed perſonaliter ipſi pro majori parte temporia adeſſe, atque eas omni vigilantia tegere & gubernare teneantur. Et qui nunc titulum Legatioois obtinent, aut pro tempore obtinebunt, ſi in Italia intrà tres menſes, ſi extrà Italiam quinque à die præſentis publicationis ad ſuas Provincias ire, ac majorem temporis partem ibi reſidere teneantur, niſi de noſtro & ſucceſſorum noſtrorum mandato pro aliquibus gravioribus negotiis in Romana Curia retineantur, vel ad alia loca, prout neceſſitas poſtulat, mittantur, & tunc in dictis Provinciis ac Civitatibus Vicelegatos, Auditores, & Locumtenentes, cæteroſque conſuetos officiales cum debitis proviſionibus, ac ſalariis habeant. Qui præmiſſa omnia & ſingula non ſervaverit, emolumentis quibuscumque Legationis careat. Quæ quidem propter hoc antiquitus ordinata, & inſtituta fuerunt, ut opportuna Legatorum præſentia populis eſſet ſalutaris, non ipſi laborum & curarum penitùs expertes, lucro tantùm, ſuæque Legationis titulo inhiarent.

Reſideant alii in Curia Rom. & Papæ inſerviant.

§. 28. Et cùm Card. officium in primis verſetur in frequenti Rom. Pont. aſſiſtentia, & Sedis Apoſtolicæ negotiis, propterea ſtatuimus, ut omnes Card. in Rom. Curia reſideant, & qui ſunt abſentes, ſi in Italia, intra ſex menſes, ſi extrà Italiam, infrà annum, à die publicationis præſentis conſtitutionis revertantur. Alioquin fructus beneficiorum, & omnium officiorum ſuorum emolumenta amittant, omnibuſque privilegiis generaliter & ſpecialiter Card. conceſſis, quamdiu abſuerint, omninò careant; exceptis tamen illis, quos ratione officii ab Apoſtolica Sede injuncti, vel de Romani Pontificis mandato, aut licentia, vel juſto metu, aut quavis alia legitima cauſa impediente, vel ægrotationis, abeſſe contingat, privilegiis, indultis, & immunitatibus eiſdem Cardinalibus conceſſis, & in bulla noſtra ſub data coronationis noſtræ contentis, & expreſſis in ſuo robore nihilominùs permanentibus.

Reformatio de impenſis funeralium Card.

§. 29. Statuimus inſuper, ut expenſæ funebres Card. computatis omnibus 150. florenorum ſummam excedere non debeant, niſi executorum providentia juſtis allegatis cauſis, ac rationibus, plus expendendum eſſe duxerit. Exequiæ, & caſtrum doloris, prima, & nona die fiant; infrà octavam verò, Miſſæ de more celebrentur.

Votis non revelandis.

§. 30. Pro reverentia autem Sedis Apoſtolicæ, utilitatéque & honore communi poſſunt. Et ipſorum Cardinalium, ut ſcandalorum quæ naſci poſſent, occaſio tollatur, majorque in ſacro Senatu libertas votorum fiat, liceátque, ut par eſt, Cardinali cuique ſecundùm Deum, & conſcientiam ſuam, liberè & impunè quodcumque ſentiat dicere. Statuimus, ne quis Cardinalium vota in Conſiſtorio data, & quæcumque ibi geſta, aut dicta, quæ in odium, aut præjudicium, aut ſcandalum alicujus redundare poſſint, ſcripto, aut verbo, vel quovis alio modo revelet, ſub pœna perjurii, & inobedientiæ.

Silentióque à Papa indicto, obſervando.

§. 31. Et quotieſcumque à nobis, & Romano Pontifice pro tempore exiſtente, ſpecialiter & expreſſè ultrà præmiſſa indictum fuerit ſuper aliqua re ſilentium, ſi quis contrafecerit, ultrà pœnas, excommunicationem latæ ſententiæ incurrat, à qua non poſſit abſolvi niſi à nobis, vel præfato Pontifice Romano, & cum expreſſione cauſæ, præterquàm in mortis articulo.

Reformatio de Magiſtris in eruditione Scholarium.

§. 32. Et cùm omnis ætas ab adoleſcentia prona ſit ad malum, & à teneris aſſueſieri ad bonum, magni ſit operis, & effectus; Statuimus & ordinamus, ut Magiſtri Scholarium, & Præceptores, pueros ſuos, ſive adoleſcentes, nedum in Grammatica, & Rhetorica, ac cæteris hujuſmodi audire, & inſtruere debeant, verùm etiam docere teneantur ea quæ ad Religionem pertinent, ut ſunt præcepta divina, articuli fidei, ſacri Hymni, & Pſalmi, ac Sanctorum vitæ, diebúſque feſtivis nihil aliud eos docere poſſint, quàm in rebus ad Religionem, & bonos mores pertinentibus, eóſque in illis inſtruere, hortari, & cogere in quantum poſſunt teneantur, ut nedum ad Miſſas, ſed etiam ad Veſperas, divináque officia audienda, ad Eccleſias accedant, & ſimiliter ad prædicationes & ſermones audiendos impellant, nihilque contra bonos mores, aut quod ad impietatem inducat, eis legere poſſint.

Blaſphemantibuſque Deum, & Mariam Virginem, & alios Sanctos.

§. 33. Ad abolendam verò execrabilem blaſphemiam, quæ in maximum divini Nominis, & ſanctorum contemptum ſuprà modum invaluit; Statuimus & ordinamus, ut quicumque Deo, palàm ſeu publicè maledixerit, contumelioſiſque atque obſcœnis verbis Dominum Noſtrum JESUM CHRISTUM, vel glorioſam Virginem MARIAM ejus genitricem, expreſſè blaſphemaverit, ſi munus publicum, juriſdictionémve geſſerit, perdat emolumenta trium menſium pro prima & ſecunda vice dicti officii; ſi tertio deliquerit, illo eo ipſo privatus exiſtat, ſi clericus vel ſacerdos fuerit, eo ipſo quòd de delicto hujuſmodi fuerit convictus, etiam beneficiorum quæcumque habuerit, fructibus applicandis ut infrà, unius anni mulctetur, & hoc ſit pro prima vice, qua blaſphemus ita deliquerit. Pro ſecunda verò ſi ita deliquerit, & convictus, ſi autem plura, quòd Ordinarius maluerit, id amittere cogatur. Quòd ſi tertiò ejus ſceleris arguatur & convincatur, dignitatibus ac beneficiis omnibus quæcumque habuerit, eo ipſo privatus exiſtat, ad eáque ulterius retinenda inhabilis reddatur, eáque liberè impetrari, & conferri poſſint. Laicus verò blaſphemans, ſi nobilis fuerit, pœna xxv. ducatorum mulctetur, & pro ſecunda vice, L. fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe applicandorum, & aliis ut in deducitur. Pro tertia verò, nobilitatem perdat. Si verò ignobilis ac plebejus fuerit, in carcerem detrudatur, quòd ſi ultrà duas vices publicè blaſphemans deprehenſus fuerit, mithra infami per integram diem ante fores Eccleſiæ principalis mithratus ſtare cogatur; ſi verò pluries in hoc ipſum peccatum lapſus fuerit, ad perpetuos carceres, vel ad triremes damnetur, ad judicia deputati arbitrium. In foro autem conſcientiæ. nemo blaſphemiæ reus abſque graviſſima pœnitentia, ſeveri confeſſoris arbitrio injuncta poſſit abſolvi. Qui verò reliquos Sanctos blaſphemaverit, arbitrio judicis, rationem perſonarum habituri, mitius aliquanto puniri volumus. Statuimus etiam, ut ſæculares judices, qui contra tales blaſphemiæ conjunctos, non animadverterint, eóſque juſtis pœnis minimè affecerint, quantum in eis fuerit, quaſi eidem ſceleri obnoxii, eiſdem quoque pœnis ſubjiciantur. Qui verò in illis inquirendis, puniendiſque diligentes, & ſeveri fuerint, pro qualibet vice decem annorum indulgentiam conſequantur, & tertiam partem mulctæ pecuniariæ habeant. Quicumque verò blaſphemantem audierint, eum verbis acriter objurgare teneantur, ſi circa periculum ſuum id fieri poſſe continget, eumdémque deferre vel notificare apud judicem Eccleſiaſticum, ſeu ſæcularem intra triduum debeant. Quòd ſi plures

Ad hæc habes etiam Pii V. conſt. §. Cùm primum, ubi notabo. in Tom. 1.

dictum

dictum blaſphemantem ſimul andiverint, ſinguli eum accuſare teneantur, niſi fortè omnes convenerint, ut unus pro cunctis tali fungatur officio. Quos omnes in virtute ſanctæ obedientiæ hortamur, & monemus in Domino, ut pro Divi nominis reverentia & honore, in ſuis dominiis ac terris præmiſſa omnia ſervari, & eaactiſſimè exequi mandent, ac faciant, ubertimam ab ipſo Deo tàm boni ac pii operis mercedem habituri, ſimilémque annorum decem indulgentiam, ac Apoſtolica Sede conſecuturi, cum tertia parte mulctæ qua dictus blaſphemus plectetur, quotiens tale ſcelus puniendum curaverint, quam quidem indulgentiam, & reliquam tertiam mulctæ partem, accuſatori blaſphemi nomen deferenti, ſimiliter concedi, & aſſignari volumus, aliis pœnis contra hujuſmodi blaſphemos per ſacros canones expreſſis, nihilominùs in ſuo robore manentibus.

Clericorum incontinentium pœna.

§. 34. Ut clerici præſertim caſtè, continentérque, juxta canonum præcepta vivant, ſtatuimus, ut contrafacientes acriter ſecundùm canones puniantur.

Sodomitorum pœnæ. Ad hoc vide etiam d. conſt. Pii v. in Tom. 2.

§. 35. Si quis verò, tàm laicus quàm clericus, de crimine propter quod venit ira Dei in filios diffidentiæ, convictus fuerit, pœnis per ſacros canones, aut in jus civile reſpectivè impoſitis puniatur.

Concubinariorum pœnæ.

Vide ibid.

§. 36. Concubinarii autem, ſive laici ſive clerici fuerint, eorumdem canonum pœnis mulctentur, neque Superiorum tolerantia, ſeu prava conſuetudo, quæ potiùs corruptela dicenda eſt, à multitudine peccantium, aliáve quælibet excuſatio, eis aliquo modo ſuffragetur, ſed juxta juris cenſuram ſeverè puniantur. Ad bonum verò, & quietum regimen Civitatum, ac locorum omnium Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum, conſtitutiones bonæ memoriæ Ægidii Epiſcopi Sabinen. olim editas, innovamus, eaſque inviolabiliter ſervari præcipimus, & mandamus.

Simoniacorum pœnæ.

Tu vide d. conſt. Pii v. ubi notavi.

§. 37. Et ut neſatiæ ſimoniæ labes ac peſtis non ſolùm à Romana Curia, ſed ex omni etiam Chriſtiana ditione in perpetuum ejiciatur, conſtitutiones per anteceſſores noſtros, etiam in ſacris Conciliis contra hujuſmodi ſimoniacos editas innovamus, eáſque inviolabiliter ſervari præcipimus, ac pœnas in eis contentas pro expreſſis & inſertis haberi, & delinquentes etiam auctoritate noſtra affici volumus.

Officium recitare omittentium pœnæ.

Hanc ratam declaravit infrà Pius v. in conſt. 135. Ex proximo, in Tom. 2.

§. 38. Statuimus quoque & ordinamus, ut quilibet habens beneficium, cum cura vel ſine cura, ſi poſt ſex menſes ab obtento beneficio, divinum officium non dixerit legitimo impedimento ceſſante, beneficiorum ſuorum fructus ſuos non faciat pro rata omiſſionis recitationis officii & temporis; ſed eos tamquàm injuſtè perceptos in fabrica hujuſmodi beneficiorum, vel pauperum eleemoſynas erogare teneatur. Si verò ultra dictum tempus in ſimili negligentia contumaciter permanſerit, legitima monitione præcedente, beneficio ipſo privetur, cùm propter officium detur beneficium. Intelligatur autem officium omittere, quoad hoc ut beneficio privari poſſit, qui per quindecim dies illud bis ſaltem non dixerit, Deo tamen ultrà præmiſſa de dicta omiſſione redditurus rationem. Quæ pœna inhabentibus plura beneficia reiterabilis toties ſit, quoties contrafacere convincantur.

Principum ſæcularium & ipſorum officialium in fructibus beneficiorum ſe ingerentium pœnæ.

Ad hæc vide Bullam in Cœna Domini quam habes infrà in Pauli v. conſt. 41. in d. Tom. 2.

§. 39. Et cum fructuum Eccleſiarum Cathedralium, & Metropolitan. Monaſteriorúmque, & aliorum quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum plenaria diſpoſitio, & adminiſtratio, ad nos, & Rom. Pont. pro tempore exiſten. & illos etiam qui ejuſmodi Eccleſias, Monaſteria, & beneficia jure & canonicè obtinent, ſolùm pertineant, ſæcularéſque Principes omni etiam divino jure id prohibente, dictis Eccleſiis, Monaſteriis, ac beneficiis intromittere ſe nullatenus debeant. Statuimus & ordinamus, ut fructus, redditus, & proventus Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac beneficiorum per ſæculares ullos Principes, etſi Imperatores, Reges, Reginævè, ſeu Reipublicæ, vel Potentatus fuerint, aut per eorum officiales, ſeu judices etiam Eccleſiaſticos vel quaſcumque alias perſonas publicas vel privatas, de eorumdem Imperatoris, Regum, Reginarum, ac Principum, Rerúmque publicarum, vel Potentatuum mandato ſequeſtrari, occuparivè aut modo aliquo detineri, ipſique hujuſmodi Eccleſias, Monaſteria, ac Beneficia obtinen. ſub. prætextu fabricæ, inſtaurationiſque, ſine Rom. Pontificis pro tempore exiſtentis expreſſa licentia, aut eleemoſynarum, ſeu quovis alio colore, aut fuco, impediri non debeant, quominùs de illis ut anteà liberè, ac ſine impedimento diſponere valeant. Et ſi ſequeſtrati fuerint, occupativè, aut detenti, integre, liberéque, ac ſine exceptione vel mora, Prælatis ad quos de jure, legitiméque ſpectant, reſtituantur, de quibus, ſi diſſipati nuſquam reperiri poſſint, eorum juſta æſtimatione facta, dictis Prælatis ſatisfieri volumus per eos qui dictas ſequeſtrationes, applicationes, diſſipationéſque quæ fecerint, aut fieri mandaverint, ſub pœna excommunicationis, aut interdicti Eccleſiaſtici talium Principum terris, & dominio, eo ipſo incurrendis. Et ut eorum, ac ejuſdem ſubjectorum bona ubicumque reperta, ſi moniti parere noluerint, capi, & retineri poſſint. Ipſi verò contrafacientes, tam ſupradictis pœnis, quàm privationis feudorum, & privilegiorum, quæ à nobis, & Romana vel aliis Eccleſiis nunc & pro tempore obtinuerint, & aliis contra violatores, & oppreſſores libertatis Eccleſiaſticæ, etiam per extravagantes, & alias conſtitutiones, etiam incognitas, & forſan in uſu non exiſtentes, impoſitis quarum omnium tenores pro expreſſis & inſertis habentes innovamus, ac perpetuum firmitatis robur habere decernimus, & declaramus, ac ſecundùm eas per quoſcumque judices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales ſublata, & adempta eis aliter judicandi declarandique poteſtate, ſententiari, judicari, & interpretari debere volumus, atque mandamus.

Contra violantes libertatem Eccleſiaſticam innovat cap. Fœlicis de pœn. in 6. & Clem. ſ. eod. tit.

Vide d. Bullam in Cœna Domini.

§. 40. Et cum à jure, tàm divino quàm humano, laicis poteſtas nulla in Eccleſiaſticas perſonas attributa ſit, innovamus omnes, & ſingulas conſtitutiones fœl. rec. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri quæ incipit Felicis, & Clementis V. quæ incipit, Si quis ſuadente; necnon quaſcumque alias Apoſtolicas ſanctiones in favorem libertatis Eccleſiaſticæ, & contra ejus violatores quomodolibet editas, & pœnis etiam contra talia præſumentes, in bulla quæ legitur in Cœna Domini, contentis, in ſuo robore permanſuris. Et cùm in Lateranen pariter ac Conciliis generalibus, ſub excommunicationis pœna, prohibitum fuerit, ne Reges, Principes, Duces, Comites, Barones, Reipublicæ, & alii Potentatus quicumque, Regnis, Provinciis, Civitatibus, ac Terris quoquomodo præſiden. collectas, decimas, & alia hujuſmodi onera, Clericis, Prælatis, & aliis quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis imponant, exigántque, nevè à ſponte etiam dantibus & conſentientibus etiam recipiant, atque in præmiſſis auxilium, favorem, conſiliúmve palam vel occultè præſtantes, in excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incidant, & ipſæ quoque Reſpublicæ ac Communitates, & Univerſitates circa hoc quomodolibet delinquentes, Eccleſiaſtico eo ipſo ſubjiciantur interdicto, Prælati etiam præmiſſis abſque Rom. Pont. expreſſa licentia ultrò conſentien. excommunicationis, & depoſitionis pœnam ipſo facto incurrant. Statuimus, & ordinamus ut de cætero talia præſumentes, etiamſi, ut præfertur, qualificati fuerint, ultrà ſupradictas pœnas quas contravenien. eo ipſo incurrere volumus, innovamus, quòd ad omnes actus legitimos, inhabiles, inteſtabiles habeantur.

Reformatio de maleficis, & incantatoribus.

De quibus vide infrà in conſt. 43. Honeſtis.

§. 41. Et cùm ſecundùm leges civiles, & ſacrorum canonum cenſuras, ſortilegia per invocationem dæmonum, incantationes, ac divinationes, ſuperſtitionéſque prohibitæ ſint; Statuimus, decernimus, & ordinamus, ut clerici, qui in præmiſſis culpabiles inventi fuerint, arbitrio Superiorum infamia notentur, ſi verò non deſtiterint, deponantur, atque in Monaſterium ad tempus arbitrio Superioris præfinien-

dum detrudantur, beneficiiſque & officiis Eccleſiaſticis priventur. Laici verò utriuſque ſexus, excommunicationis, & aliis pœnis juris, tàm civilis quam canonici ſubjaceant.

§. 42. Et ut omnes ficti Chriſtiani, ac de fide malè ſentientes, cujuſcumque generis, aut narionis fuerint, necnon hæretici, ſeu aliqua hæreſis labe polluti, vel Judaizantes, à Chriſtifidelium cœtu penitùs eliminentur, & à quocumque loco & præſertim à Romana Curia expellantur, ac debita animadverſione puniantur; Statuimus ut contra eos diligenti inquiſitione ubique & in dicta Curia maximè, procedatur per Judices per nos deputandos, & ejus criminis reos, & legitimè convictos, debitis pœnis puniri; relapſos verò, abſque ulla ſpe veniæ, aut remiſſionis affici volumus.

§. 43. Et cùm conſtitutiones, & ordinationes noſtræ hujuſmodi quas pro nunc ordinamus, vitam, mores, Eccleſiaſticámque diſciplinam concernant, tàm officiales noſtros, quàm alios, tàm in Romana Curia, quàm extra ubique locorum commorantes, imitari convenit, illis ligari eóſque ad eorum obſervationem inviolabiliter teneri volumus, atque decernimus.

§. 44. Et ne conſtitutiones ipſæ aliis cenſuris, ac pœnis in contrafaciend. per antiqua jura, & conſtitutiones impoſitis derogare in aliquo videantur, cùm ad augmentum editæ, atque excogitatæ fuerint, etiam declaramus, per earum diſpoſitiones, ordinationéſque, nihil prorſus juri communi, vel decretis aliorum Romanorum Pontificum ullatenùs derogatum eſſe. Quinimò ſi qua in eis propter perverſam temporum, aut locorum vel hominum corruptelam, vel abuſum, aut quamcumque aliam cauſam minimè probandam, vigorem ſuum amiſerint, ea ex nunc innovamus, confirmamus, & inviolabiliter obſervari mandamus.

§. 45. Quas noſtras conſultiſſimas conſtitutiones poſt duos menſes ab earum publicatione, ligare debere, etiam decernimus, & declaramus; diſtrictiùs inhibentes ne quis eas gloſſare, vel ſuper eis commentaria, interpretationéſve facere, abſque ſpeciali noſtra vel Sedis Apoſtolicæ licentia, præſumat. Si quis autem auſu temerario contravenerit, excommunicationis latæ ſententiæ pœnam eo ipſo incurrat.

Nulli ergo omninò hominum. &c. Si quis &c.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo tertiodecimo, tertio Nonas Maij, Pont. noſtri Anno ſecundo.

Juriſdictio & facultates Gubernatoris Almæ Urbis, ejúſque diſtrictus, ac Vicecameratii.

In cauſis criminalibus hæc juriſdictio illaſa permanet, cum declarationibus quæ ſumuntur à conſt. 44. Pauli III. Ad onus, & à conſt. 58. Pii IV. Cum ab ipſo in Tomo 2. fol. 85. & Pauli V. conſtit. 44. §. 3. & 7. Tomo 3.

In civilibus autem eſt declarata & limitata, quoad Romanos & incolas (quibuſdem tamen caſibus exceptis) ut in novo Statut. lib. 1. cap. 41. Et quoad cauſas ſpirituales & Eccleſiaſticas juriſdictio data eſt Vicario Papæ, à Paulo III. ut infrà in ejus conſtit. 36. Licèt. Et quoad cauſas Curialium & Clericorum forenſium, juriſdictio eſt A. Cameræ, ut infrà in 71. conſt. §. 4. Pauli V. in Tomo 2. Et quoad lites incolarum Burgi S. Petri, juriſdictio eſt illius Curiæ, ut infrà conſt. 4. Julii III. Ad fidei. Eſt tamen aucta Gubernatoris juriſdictio quoad cauſas appellationum in cauſis Hoſpitalis Mendicorum Urbis, ut infrà in bulla 57. Sixt. V. Quamvis. Tom. 2. Et quoad cauſas recurſus à Conſulibus Artium, ut in ejuſdem Sixt. conſt. 75. In ſublimi, ubi videre poteris reformationem hujus Curiæ quæ (me tunc Gubernatoris Locumtenente eam promovente) edita fuit. Et recordare quòd quicquid Urbis Gubernator dicere aut facere aſſerit de mandato Papæ, plenè ſibi creditur, ex bulla Pii V. Infrà num. 107. Cùm Apoſtolica. Tom. 2.

Indulta autem conceſſa diverſis Urbis Tribunalibus, & Judicibus cognoſcendi cauſas criminales ſuper delictis quarumcumque perſonarum privativè quoad alios, non quoad Gubernatorem Urbis pro tempore exiſtentem, ſed cumulativa conceſſa eſſe, intelligi voluit S. D. N. Urban. VIII. conſt. 93. Docet, inf. Tom. 4.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Magiſtro Amadæo Berruto Notario noſtro, pro nobis, & Romana Curia, ſive Eccleſia, in Alma Urbe noſtro Gubernatori, Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Edita A. D. 1514.

Proœmium. ETſi pro cunctarum Civitatum temporali dominio Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectarum proſpero ac fœlici regimine, quantum nobis ex alto conceditur, curam ſolertem, & vigilem gerere debemus, de noſtræ tamen Almæ Urbis Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum cruore Domino noſtro JESU CHRISTO conſecratæ, ac incolarum ejus, & Cameræ Apoſtolicæ officiorum diligenti adminiſtratione, tantò accuratius cogitare nos convenit, quantò Urbs ipſa caput eſt Orbis, & in ea altiſſimus Sacerdos principalem ac præcipuam Sedem, ad quam de diverſis Mundi partibus Chriſtifideles confluunt in numero copioſo, voluit collocari, & quæ in eadem Camera peraguntur, inter graviora dictæ Eccleſiæ negotia ſolita ſunt reputari, eáque expedit ſolerti cura, & diligentia pertractari.

Deputatio Gubernatoris cum infrà ſcriptis facultatibus. §. 1. Cupientes igitur, ut Urbs ipſa, ac illius cives, & incolæ peculiares noſtri, & præfatæ Eccleſiæ filii, providi Gubernatoris potiantur regimine, & quæ ad Cameratiatus officium in Camera præfata pertinent, ei per Camerarii noſtri Locumtenentem, ſeu Vicecamerarium ibidem exerceri ſolita ſunt, ea quæ expedit ſolerti cura expediantur, ac de te, qui Prælatus noſter domeſticus exiſtis, & in quo tamdiù tàm doctrinam ſingularem, quàm fidei conſtantiam, magnanimitatem, circumſpectionem, ac vitæ integritatem, atque alias virtutes, auctore Domino, cumulatas eſſe cognoſcimus, ſumentes in Domino fiduciam ſpecialem quòd omnia, etiam ardua, & difficilia, quæ ad honorem, & fœlicem, ac proſperum ſtatum noſtrum, ac Eccleſiæ, & Sedis prædictæ pertinere cognoveris, divina favente clementia, laudabiliter exequeris: Motu proprio, non ad tuam, vel alterius pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, ex certa ſcientia, te in Urbe ipſa, ejúſque diſtrictu, & pertinentiis, generalem Gubernatorem, ac in Camera Apoſtolica Vicecamerarium, ac Camerarii præfatæ Cameræ Locumtenentem, cum cura, arbitrio, poteſtate, honoribus, oneribus, pertinentiis, & emolumentis conſuetis ad noſtrum, & dictæ Sedis beneplacitum, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus, quaſcumque alias commiſſiones de dictis Vicecamerariatus, & Gubernatoriatus officiis alias factas harum ſerie penitùs revocantes.

Cauſas civiles & criminales cognoſcendi. §. 2. Ac tibi omnes, & ſingulas cauſas commiſſas, ac negotia, per nos, noſtráſque in forma brevis literas, ſive alias commiſſiones quomodolibet in genere vel in ſpecie Gubernatori prædeceſſori tuo commiſſas, juxta illarum literarum commiſſionem, & tenorem proſequi. Et in omnibus aliis, & ſingulis cauſis, etiam per nos, & venerabilem fratrem noſtrum Raphaëlem Epiſcopum Oſtien. Camerarium noſtrum tamquam Vicecamerario commiſſis pro tempore, & committendis Auditoribus, & Locatenentibus tuis, ac aliis de quibus tibi videbitur, vices tuas, etiam uſque ad ſententiam definitivam incluſivè, & cum poteſtate exequendi, quotiens tibi placuerit, committendi. Ac tàm per te

ipſum

Digitized by Google

ipſum quàm per tuos Auditores, ſeu Locatenentes, exercentes vices tuas in eiſdem, & tàm civilibus, quàm in criminalibus, & tàm ſpiritualibus, quàm temporalibus cauſis; & aliis quibuſcumque negotiis, tàm contra cives Romanos, quàm forenſes Eccleſiaſticos, & laicos, & incolas, necnon Religioſos cujuſcumque Ordinis, ſtatus, gradus, conditionis, ſeu dignitatis exiſtant, activè, & paſſivè concernentibus, & tàm in Palatio Apoſtolico, & in Burgo S. Petri, ac in Caſtro noſtro S. Angeli, necnon in Capitolio, quàm alibi.

Summaria, &c. procedendi.

§. 3. Et ad reprimendum litium anfractus, necnon partium litigantium expenſas, indemnitatibus & diſpendiis parcendum, in cauſis, & negotiis hujuſmodi procedendi, etiam nullo penitùs juris ordine, ſeu dictæ Cameræ, & Curiæ Romanæ ſtylo, vel conſuetudine ſervatis, ſed ſola facti veritate inſpecta, de bono, & æquo, & pro contingentia rerum, & qualitate facti, quandocumque tibi viſum fuerit, etiam de facto, manu regia, ac velo levato, etiam ſecundùm voluntatem, & beneplacitum, & diſpoſitionem tuam procedendi, & judicandi, & juſdicendi,

Excommunicandi & brachium ſæculare exercendi.

§. 4. Necnon occaſione coram te litigantium excommunicationes ſeu alias cenſuras, & pœnas contra eos promulgandi, & relaxandi; & brachium etiam ſæculare exercendi etiam contra Romanos, & alios ſupradictos quacumque auctoritate, & dignitate fungentes; & generaliter omnia alia & ſingula faciendi, dicendi, gerendi, procurandi, quæ in præmiſſis, & quæ ad officium ipſum de jure, vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet pertinere dignoſcuntur, & quæ nos ipſimet in omnibus & ſingulis præmiſſis facere poſſumus; & omnia alia, & ſingula quæ Vicecamerarii, & Gubernatores qui pro tempore fuerunt, facere, mandare, ordinare, corrigere, exequi ſoliti ſunt, faciendi, mandandi, ordinandi, diſponendi.

Quoad primum attende Bullam Vic. & A. C. cit. in rubr.

Delinquentes puniendi, privativè quoad alios qui pœnis ab eo indictis, vel datu præventione.

§. 5. Et contra quaſcumque prædictas perſonas etiam nulla præcedente infamia, nullóque proceſſu inquirendi, eáſque corrigendi, caſtigandi, & etiam uſque ad ultimum ſupplicium incluſivè puniendi; ita quòd quamprimùm citationem contra aliquem Civem Romanum vel alium quemcumque ex prædictis quomodolibet delinquentem ad ejus domum factam, quoſcumque alios Judices præveniſſe cenſearis, ita quòd alii nullatenùs contra eumdem ut ſupra citatum quomodolibet procedere poſſint: nec etiam per eos ſuper pœnis contra deferentes arma, & alios delinquentes per te indictis, vel comminatis poſt illarum incurſum poſſit intromitti, ſed abſolutio, vel condemnatio aut remiſſio dumtaxat ad te pertineant.

Domique citandi.

§. 6. Necnon delinquentes quoſcumque citandi, & citari faciendi etiam pro prima vice, ad domum ſolitæ habitationis eorum, quæ perinde valeat, ac ſi fuiſſent perſonaliter apprehenſi,

Pœnas augendi & mittendi.

§. 7. Ipſóſque delinquentes, vel rebelles aut inobedientes pecuniarum, ac privationis officiorum, & aliis de quibus tibi videbitur, & placuerit pœnis condemnandi, mulctandi, & pœnas ipſas tàm à jure communi, quàm ex Statuto, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet impoſitas, & tàm corporis afflictivas uſque ad ultimum ſupplicium incluſivè quàm pecuniarias pro modo culpæ qualitateque delicti, cauſæ, loci, & perſonæ augendi, & minuendi.

Statutis derogandi.

§. 8. Statutis Urbis totiens quotiens tibi videbitur, & placebit derogandi.

Edicta proponendi.

§. 9. Edictáque, ac decreta, proclamata, ſeu bannimenta, & ſtatuta quoties tibi placuerit, & ſub quibuſcumque pœnis, ac contra quoſcumque faciendi, & quæcumque alia per quoſcumque etiam per nos edita, & edenda, interpretandi, mutandi, & alterandi pro bono pacis, & utilitate ſubditorum, & correctione delictorum, ac inductione bonorum morum plenam, liberam, & omnimodam auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus facultatem.

Nullitates in hac Curia non attendendæ.

§. 10. Statuentes, proceſſus tuos, vel Auditorum, ſeu Locatenentium tuorum in cauſis præmiſſis vel ſententiis ferendis, ob juris ordinem, telamque judiciariam, dictæque Cameræ, & Romanæ Curiæ ſtylum conſuetudinem, illis non ſervatis, per viam nullitatis, vel aliàs quomodolibet impugnari, ſeu revocari non poſſe.

Appellatio quando danda. Tu vide Sixti V. cit. in rubr.

§. 11. Nec à proceſſibus, & ſententiis hujuſmodi cauſis in cauſis civilibus uſque ad ſummam decem ducatorum auri, & in cauſis criminalibus, & mercedem nullatenùs per aliquem appellari, vel reclamari poſſe.

Cauſæ non avocandæ.

§. 12. Nec cauſæ à te, vel Locatenentibus, ſeu Auditoribus tuis avocari poſſit, niſi motu proprio noſtro, & te priùs accerſito & audito.

Officiales omnes ei pareant.

§. 13. Mandantes præfato Camerario noſtro, necnon dilectis filiis Prælatis, Præſidentibus, & Clericis Cameræ prædictæ, Urbis Senatori, & Conſervatoribus, & aliis ad quos ſpectat, & pertinet, ac ſpectare, & pertinere poterit quomodolibet in futurum, ut te ad dictum officium ejúſque liberum, ut præmittitur, exercitium, necnon honores, onera, & emolumenta hujuſmodi recipiant, & admittant, ac in omnibus quæ ad officium ipſum pertinent, tibi veluti perſonæ noſtræ propriæ efficaciter pareant, obediant, & intendant.

Sindicatui ſtare non tenetur.

§. 14. Volentes pariter, & ſtatuentes, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine decernentes, quòd in iis quæ per te, vel alium, ſeu alios per te deputandos, & ſubdelegandos tuo nomine in officio hujuſmodi gerentur ab aliquo, cujuſcumque conditionis ſeu auctoritatis exiſtat, ullo umquam tempore, ullave occaſione, vel cauſa moleſtari, aut quomodolibet inquietari valeas, nec tu, aut ipſi de præmiſſis ullo umquam tempore rationem reddere, aut ſindicatui ſtare tenearis.

Irregularitatem non incurrit.

§. 15. Et quòd officium hujuſmodi per te vel alios exercendo, & per quaſcumque captionem, detentionem, ſeu torturam quorumcumque Clericorum, vel privilegiatorum, contra quos etiam nulla præceſſerit infamia, ſed ſola indicia, nullas cenſuras vel pœnas per comminationem, commiſſionem, vel impoſitionem pœnæ corporalis, mutilationis membrorum, aut capitalis, ubi etiam ſanguinis effuſio fuerit facienda, vel fieri contigerit, aut ſi fortuitu, vel alia quavis cauſa occurreret, vel in tortura ſeu punitione per te vel de mandato tuo facienda, aliqua membra mutilari, aut aliquem ab hac luce migrare, ſeu ſanguinis effuſionem fieri, ullam propterea irregularitatis, vel infamiæ maculam, ſive notam tu, & tui prædicti incurrant, nec incurrere valeant, ſed perinde ſit, ac ſi talia comminatus non fuiſſes, vel impoſuiſſes, aut talibus non interfuiſſes, ac tui Auditores, & mandatarii non interfuiſſent.

Decretum irritans. 1

§. 16. Ac ſic per quoſcumque reputari, tractari, & judicari debere, decernentes ex nunc irritum, & inane quicquid ſecus ſuper præmiſſis, omnibus & ſingulis à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Omnes executores ejus mandata exequantur.

§. 17. Volumus etiam certis bonis reſpectibus moti, & ita ſub excommunicationis pœna latæ ſententiæ mandamus, quòd Bariſellus, & cæteri executores in cauſis criminalibus, in quibus veniet mors inferenda, vel corporis pœna ſeu ſanguinis imponenda, teneantur mandata tuorum Locatenentium, ſeu Auditorum qui in dictis cauſis ſententiam tulerint, de tuo tamen mandato, ac commiſſione facta, indilatè exequi juxta illorum tenorem, quamvis per te ipſum manu propria non fuerint ſubſcripta.

Hæc Bulla capit præſentia & futura.

§. 18. Mandantes ulteriùs omnia & ſingula præmiſſa in omnibus, & ſingulis cauſis & negotiis, tàm pendentibus præteritis, præſentibus, quàm futuris locum ſibi vendicare, & effectum ſuum ſortiri.

Contraria non obſtant.

§. 19. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtantis prædictis juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmi-

tare

tate alia roborartis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, etiam in forma brevis per fœl. rec. Julium Papam II. prædeceſſorem noſtrum, Populo Romano conceſſis, & per nos confirmatis, innovatis, & etiam de nnvo conceſſis, quibus etiam ſi ad illorum derogationem, de eis eorúmque totis tenoribus ſpecialis: ſpecifica, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas idem importantes mentio, ſeu quæ vis alia expreſſio habenda foret, illorum omnium tenores præſentibus pro expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, quoad præmiſſa motu & ſcientia ſimilibus ſpecialiter, & expreſſa derngamus, eaque quoad præmiſſa nemini volumus ſuffragari, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

§. 20. Tu igitur officium ipſum ſic ſolicitè, fideliter, & prudenter ſtudeas exercere, ut tua poſſit apud nos fidelitas, & prudentia nnn immeritò commendari, & ad majora tibi committenda promptiùs invitemur.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimo-ſecundo.

Declarationes quorumdam dubiorum, ſuper prima, & ſecunda Regulá Sororum ſeu Monialium S. Claræ. Et licentia duplici officio celebrandi feſta B. Agnetis & undecim millium Virginum.

Primam Regulam traditam à B. Franciſco, confirmavit Innoc. IV. ut ſup. in ejus conſtit. 12. Solet, fol. 66. Et ſecundam Regulam, vel potiùs primam mitigatam edidit Urban. IV. ſup. in ejus conſt. 7. Beata fol. 123. & utrobique videas quæ notavi. Et alias declarationes d. Regulæ habes ſup. in conſt. 2. Eug. IV. fol. 156. & etiam inf. in conſt. 203. Pii IV. Sedis. 127. in Tomo 2. fol. 41.

LEO PAPA X.

Dilectis in Chriſto filiabus univerſis Abbatiſſis, & Monialibus ac Conventibus Monaſteriorum quorumcumque Ordinum S. Claræ ſub perpetua clauſura, ac regimine Fratrum Minorum de Obſervantia Altiſſimo famulantibus. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

CUm (ſicut nobis nuper exponi feciſtis) in Regula S. Claræ, ſub qua, & ſuavi Religionis jugo, à cura Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum, gratum Domino redditis famulatum, & Divinis beneplacitis inſiſtitis, nonnulla contineantur quæ mentibus veſtris dubia exiſtunt, & declaratione Apoſtolica indigere noſcuntur: nobis propterea humiliter ſupplicari feciſtis, ut circa hujuſmodi Regulæ Obſervantiam, ſine aliqua hæſitatione, ac mentium & conſcientiarum veſtrarum perturbatione, & ſcrupulo, inſiſtere poſſitis, quæ ambigua ſunt per noſtræ declarationis miniſterium vobis plana, & aperta reddere, de benignitate Apoſtolicá dignaremur.

§. 1. Et ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, circa obſervantiam divini officii ex prima Regula B. Claræ contineatur, quòd Sorores literatæ faciant divinum officium ſecundùm cnnſuetudinem Fratrum Minorum, legendo ſine cantu, & quæ literas neſciunt dicant Pater noſter, & pro Defunctis dicant etiam in Veſperis ſeptem Pater noſter, & Requiem æternam. Pro Matutino xii. Et Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, & ex ſecunda Regula Ordinis S. Claræ hujuſmodi per fœl. rec. Urbanum Papam V. prædeceſſorem noſtrum cùm prima ſatis obſcura videretur declarata, contineatur, quòd de Divino officio, tàm in die quàm in nocte Domino perſolvendo, taliter obſervetur, videlicet; quòd hæ quæ legere, & canere noverint ſecundùm conſuetudinem Ordinis fratrum Minorum Divinum officium debeant celebrare, illiteratæ verò dicant Pater noſter, & pro Defunctis dicant vij. Pater noſter, & Requiem æternam, pro Matutino xij. Pater noſter, pro tempore Sorores literatæ faciunt officium Mortuorum. Et quia etiam ex declaratione per Urbanum prædeceſſorem hujuſmodi facta, ut præfertur mentibus, veſtris adhuc plenè ſatisfactum non eſt, cùm tàm ex prima quàm ſecunda Regula hujuſmodi Sorores literatæ teneantur dicere officium Mortuorum, tamen circa officium Mortuorum hujuſmodi certam declarationem, aut Veſperas, aut vigilia Mortuorum dicere in Choro ſemper, & quotidiè debeatis cùm Fratres Minores officium mortuorum hujuſmodi, niſi temporibus ordinario Romano & eorum conſtitutionibus ſtatutis non perſolvant, non habetis propter quod in magna conſcientiarum fluctuatione, & mentium veſtrarum perturbatione exiſtitis.

Secunda dubitatio ſuper neceſſitate quæ excuſet à Choro.

§. 2. Et inſuper cùm difficile ſemper ſit eſſe in Choro in omihus horis, & numquam deficere, aliquando alia negligentia, & aliquando vos aliquam hnram vobis eligatis per vos ipſas, aut cum ſocia hnras hujuſmodi perſolvere, cùmque multum difficile ſit conſcientiis timoratis interpretari, quæ ſit illa neceſſitas, quæ excuſet à Choro, propterea utrum Monialis ſana ſub pœna peccati horas in Choro ſemper perſolvere teneatur, poſito, quòd in Choro dicatur officium ordinariè, ut conſuetum eſt, à competenti numero Monialium, juxta copiam inibi reſidentinm, & quod propterea, quibus in Choro non intereſt, non omittit per ſeipſam, aut cum ſocia omnium officium perſolvere, paratis declarari.

Tertia dubitatio circa indulgentias.

§. 3. Præterea, cùm aſſeratur piæ memoriæ Innocentium Papam VIII. ſeu alium Romanum Pontificem prædeceſſorem noſtrum, ad tollendos diſcurſus Fratrum Ordinis hujuſmodi, quòd Fratres ipſi dicendo quinque Pater noſter, cum Ave Maria coram Sacramento Altaris, infirmi in grabatis ſuis pro fœlici ſtatu Sanctæ Matris Eccefiæ, dicendo, ut ſuprà, habeant eamdemmet indulgentiam, quæ eſt ſecunda die Auguſti in Sancta Maria de Angelis, ſive de Portiuncula apud Aſſiſium, prout illo die à devotis populis lucrantur. Item, quòd dicendo alia quinque Pater noſter, & Ave Maria, cum Gloria Patri in fine cujuſlibet Pater noſter, & ipſi Fratres ſtationes Urbis, ſubjungendo unum Pater noſter, & Ave Maria pro intentione Domini concedentis. Et inſuper piæ memoriæ Pius Secundus, etiam prædeceſſor noſter, eiſdem Fratribus Ultramontanis, ut ſeptem Pſalmos Pœnitentiales dicendo cum Litaniis, indulgentias ſtationum Urbis haberent, & conſequerentur indulſerit, & ipſis Fratribus toties quoties Coronam Domini JESU CHRISTI, & Virginis MARIÆ dicerent, plenariam haberent indulgentiam, conceſſum fuiſſe aſſeratur.

Hic Pont. ea explicat.

§. 4. Quare, nt præmiſſa vobis ex officio Paſtoralis officii noſtri, pro quiete conſcientiarum veſtrarum, ne contra conſcientiam agendo, ad gehennam ædificare videamini, plena, & aperta facere, atque declarare, & ſuper officio hujuſmodi perſolvendo, quomndo vos habere debeatis, ac in facultatibus, quoad participationem gratiarum Fratribus Minoribus hujuſmodi, ſub quorum cura, & regimine viviris conceſſarum, qualiter participetis, & in facultate abſolutionis peccatorum veſtrorum, quæ forma ſervanda ſit, more pii Patris, & ex benignitate Apoſtolica, qua vos tamquam peculiares in Chriſto filias proſecuti ſumus, & proſequimur, aperire, & diſcernere dignaremur. Nos itaque præmiſſis, & infraſcriptis ſupplicationibus paterna benevolentia annuentes, ac ſuper præmiſſis, omnibus vobis taliter per noſtræ declarationis oraculum providere, & ſic plana facere volentes, & ei, cui jugiter inſervitis cum conſcientiarum, mentium veſtrarum

quiete

quiete,& pace, gratum, & acceptum reddere valeatis famulatum; circa præmiſſa omnia, priùs habita matura deliberatione, omnibúſque diligenter præmeditatis, & conſideratis, auctoritate Apoſtolica ex noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium duximus declarandum, & concedendum, ut ſequitur.

Explicatio primæ dubitationis.

§. 5. Primò videlicet quoad officium Defunctorum, declaramus, vos dumtaxat teneri ſicut Fratres Ord. Minorum, quorum ritui in Divinorum perſolutione veſtra vobis præcipit Regula conformari, quod ſatis declaraſſe videtur Urbanus prædeceſſor noſter, ubi dicit Sorores illiteratas non teneri ad dicendum Pater noſter pro mortuis, niſi eo tempore, quo in Choro Choriſtæ officium faciunt mortuorum, & verbum illud teneantur, dicimus referri ad obligationem vigiliarum, & veſperorum prout in Breviario adnotatur, & non ad Pater noſter, quæ illiteratis Sororibus pro tali ſuffragio per Regulam indicuntur.

Explicatio ſecundæ dubitationis. Tu circa indulg. attende Bullam 16. s. D. M. Pauli V. Romanus. Tom. 3.

§. 6. Quod verò ad obligationem perſolvendi officium in Choro, decernimus etiam ſanas non teneri ſemper officium Divinum in Choro perſolvere, humana conſiderata fragilitate, & ſexus fœminei debilitate, quia difficulter conſcientia timorata ſciret diſcernere neceſſitatem excuſantem: conſideratis diverſis, ac variis occupationibus, & impedimentis, quæ ſuperveniunt continuè in adminiſtratione rei familiaris Monaſteriorum veſtrorum, attento, quod die noctúque bene, & ſolemniter, ac ſine intermiſſione collegialiter in Choris veſtris officium Divinum perſolvitur, & juxta formam per Regulam vobis traditam, cum reverentia decantatur, exonerantes tamen conſcientiam veſtram, diſcretioni Abbatiſſarum pro tempore exiſtentium committimus, ut quando, & quomodo, ſive cum quibus ſit hæc remiſſio, ſive exemptio toleranda, ſolerter invigilent, & diligenter advertant, & prudenter concedant, ne ſub colore pietatis, ex nimia indulgentia permittant in aliqua Sororum, ſeu Monialium habitum generari Divinæ offenſionis. Quantum verò attinet ad participationem in gratiis Fratribus Minoribus, ſub quorum regimine vivitis conceſſis, ſimili declarationem decernimus, tantò magis vobis eſſe conceſſas, quantò minor occaſio datur diſcurrendi; quo fit, ut indulgentia S. Mariæ de Angelis, ſive Portiunculæ in Aſſiſio, ſecundi diei Auguſti, & de quinque Pater noſter, cum Gloria Patri, coram Sacramento Altaris recitandis, & de Pſalmis Pœnitentialibus pro ſtationibus Urbis, quæ Fratribus dicuntur eſſe conceſſæ, ad vos extendimus, & vobis, prout eis ſuffragari volumus, & quatenus opus ſit, de novo pro veſtra, & eorumdem Fratrum conſolatione concedimus. Inſuper verò quoniam facultatem abſolutionis concernit, concedimus vobis, ut in omnibus ſolemnitatibus Domini Sabaoth, Virginis Mariæ, Omnium Sanctorum Patris veſtri Sancti Franciſci, ac Matris veſtræ Sanctæ Claræ, Confeſſores veſtri poſſint in abſolutionibus veſtrarum confeſſionum, eis de peccatis veſtris factarum, vos plenariè abſolvere, & pœnitentiam ſalutarem injungere. Et quoties ſacram ſumitis Communionem, ea die plenariam indulgentiam conſequi.

Licentia duplici ritu celebrandi feſta B. Agnetis & undecim millium Virginum.

§. 7. Prætereà, quia accepimus, Abbatiſſas, & Moniales Pariſienſ. & Albianenſ. Monaſteriorum Sanctæ Claræ hujuſmodi, ad beatam Agnetem, & glorioſiſſimas undecim mille Virgines ſingularem gerere devotionis affectum, eis nunc, & pro tempore exiſtentibus, & quibuſvis aliis Abbatiſſis, & Conventibus Monaſteriorum dicti Ordinis Sanctæ Claræ hunc ritum obſervare volentibus, quodammodò in anteà beatæ Agnetis, & undecim millium Virginum hujuſmodi feſta perpetuis futuris temporibus ſub ritu duplici majoris celebrare, liberè, & licitè poſſint, & valeant concedimus, paritérque indulgemus.

Cauſæ prædictarum declarationum.

§. 8. Præmiſſas autem declarationes, atteſtationes, decreta, conceſſiones, & indulta vobis, & veſtrum ſingulis perpetuò facimus, ut omni ſemota ambiguitate, & puriori conſcientia ſub ſuavi Religionis jugo, cui eſtis perpetuò addictæ, preces ad Dominum liberiori mente fundere, & perpetua pace, & ſpirituali conſolatione gaudere poſſitis, ſperantes eo acceptiores preces veſtras apud eum, cui proprium eſt miſereri ſemper, & parcere, futuras, quo omni ſoluto fluctuationis obſtaculo, intentius illas perſolvere, & pro nobis, & Sancta Romana univerſali Eccleſia, ſedulius, & ferventius orare poteritis, prout vos quas in viſceribus charitatis habemus, & tamquàm peculiares, ac dilectiſſimas in Chriſto filias paterna benevolentia, & cura amplectimur, facturas non dubitamus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Monaſteriorum, & Ordinis prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque. Cæterùm, quia difficile eſſet præſentes literas in ſingulis locis, & Monaſteriis veſtris, & alibi; ubi opus eſt, oſtendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate concedimus, quod tranſumptis ipſarum manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati munitis, ubique plena fides adhibeatur veluti adhiberetur propriis originalibus, ſi in medium oſtenſæ eſſent, vel exhibitæ.

Dat. P. A. 3. die 29. Mart.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 29. Maji 1515. Pontif. noſtri Anno tertio.

X.

Juriſdictio Ordinariorum Eccleſiaſticorum cognoſcendi quaſcumque cauſas ad forum Eccleſiaſticum ſpectantes in prima inſtantia, in omnes perſonas etiam exemptas, ſi judices eis dati, ſunt negligentes. Et innovatio conſtitutionum editarum contra impedientes libertatem Eccleſiaſticam.

Quoad primam partem hujus bullæ, habes Concil. Trident. ſeſſ. 7. c. 14. ſeſſ. 14. c. 4. & ſeq. ac ſeſſ. 24. c. 20. & etiam bullam Cœnæ Domini quotannis ſolitam innovari. ut infrà in Pauli V. conſt 63. Paſtoralis. ubi notabo in Tomo 3.

Quod verò ad ſecundam partem, vide ſuprà conſt. 10. Innocen. III. Ad noſtram. fol. 60. Honor. III. conſt. 1. Has leges. fol. 63. Bonif. IX. conſt. 4. Juſtis. fol. 275. Urban. VI. conſt. 3. Quia. fol. 271. Mart. V. conſtit. 10. Ad reprimendas. fol. 300. necnon & Concil. Trident. ſeſſ. 25. c. 20. ac proximè citatam bullam Cœnæ Domini.

De privilegiis Exemptorum quoad animarum curam, ſacramentorum adminiſtrationem, ſanctimonialium Monaſteria, & Verbi Dei prædicationem, edidit Conſt. Greg. XV. ut infrà tom. 3. ſub num. 18. inſcrutabili, ſuper qua nonnulla poſteà exorta ſunt dubia, quæ ibi habes ſubſequentia cum ſuis declarationibus.

Edita An. D. 1515.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium.

REgimini univerſalis Eccleſiæ diſponente Domino præſidentes, juxta Paſtoralis officii debitum, libenter intendimus utilitatibus ſubditorum, ad conſervandam libertatem Eccleſiaſticam, & removenda ſcandala, ponendam concordiam, & nutriendam quietem inter Eccleſiarum Prælatos, & eorum ſubditos, eo propenſiùs Apoſtolicæ ſollicitudinis ſtudium adhibemus, quo diſſenſionem talium fore diſpendioſam experimento comprobatur; necnon indulta pariter, & privilegia eiſdem ſubditis in ipſorum Prælatorum diſpendium, tàm per prædeceſſores noſtros, quàm Sedem Apoſtolicam conceſſa, ita libenter moderamur, ne exinde ſcandala procedant, neve ex eis ulli detur materia malignandi, & perſonæ Eccleſiaſticæ à bono obedientiæ, necnon divini perſeverantia ſervitii nullatenùs retrahantur.

Cauſa conſtitutionis.

§. 1. Sanè nuper ad noſtrum relatio fide digna perduxit auditum, quòd Canonici Patriarchalium, Metropolitanarum, & Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum, & alii clerici ſæculares plura præſumunt, quæ ipſis infamiam non parvam pariunt,

riunt, & aliis inferunt læſionem, prætextu exemptionis, & libertatis à dicta Sede obtentæ, Ordinariorum correctiones & ordinariones ſubterfugiunt, ac eorum forum, ſive judicium declinant; nonnulli etiam impunitatem ſuorum exceſſuum per privilegium exemptionis obtinere ſperantes, exceſſus ipſos committere non verentur, quos niſi per exemptionem qua gaudent crederent ſe defendi, nullatenùs fuiſſent commiſſuri. Hinc itaque accidit, ut propter eorum audaciam, qui prætextu privilegii exemptionis, impunitatem exceſſuum obtinere confidentes, nonnulla multoties committant enormia, per quæ plurimùm diffamatur Eccleſia, & ſcandala gravia generantur, potiſſimè autem cùm talia per eos, ad quorum eorum ſpectat correctio, incorrecta remaneant, ſeu illi ad quos ſpectat illa punire, negligunt.

Judices exemptorum diligenter incumbant.

§. 2. Nos volentes ne eo prætextu delicta remaneant impunita, morbo hujuſmodi neceſſariam adhibere medelam, ſacro approbante Concilio ſtatuimus, ut de cætero illi, quibus exemptorum correctio & punitio à dicta Sede demandata eſt, circa illam vigilanter intendant, & diligenter officii ſibi commiſſi debitum exequantur; & quamprimùm eis exemptos ipſos deliquiſſe legitimè conſtiterit, ita eoſdem exemptos delinquentes puniant, quòd iidem exempti metu pœnæ à ſuis arceantur inſolentiis, & alii eorum exemplo perterriti, proſilire ad ſimilia meritò perhorreſcant.

Alioquin Ordinarii in eis procedent.

§. 3. Et ſi circà hoc negligentes fuerint, Diœceſani, & alii locorum Ordinarii, eoſdem, quibus exemptorum correctio hujuſmodi competit, perſonaliter, ſi illorum copia, & notitia haberi poterit alioquin, vel ſi nullus in partibus exemptorum ipſorum certus judex fuerit, eos quorum ſua in præmiſſis intereſſe putaverint, per edictum publicum, Cathedralium, ſeu aliarum Eccleſiarum locorum, in quibus exemptorum judices hujuſmodi reſidere, ſeu nullis eorumdem exemptorum judicibus exiſtentibus, ipſos exemptos deliquiſſe contigerit, valvis affigendum, moneant, ut ipſi, tales exemptos delinquentes, & criminoſos puniant, & caſtigent infrà competentem terminum, monentium ipſorum arbitrio moderandum. Et ſi ipſi moniti in hoc negligentes fuerint, & id adimplere neglexerint, ſeu recuſaverint, tunc ut in eo in quo deliquerint puniantur, cognitione hujuſmodi ea vice ſint privati, & ſe non intromittant ullatenùs de eiſdem; ſed Diœceſani, & alii locorum Ordinarii hujuſmodi, contra tales exemptos delinquentes, & criminoſos, auctoritate noſtra, ad inquiſitionem, vel per accoſationem, ſine aliquibus tormentis, procedere, & teſtes per ſeipſos examinare poſſint; ac proceſſum ipſum, quem ratione ſolemnitatis juris, præterquàm ratione citationis omiſſæ, dummodò delictum aliàs ritè probatum fuerit, nullum allegari vel dici poſſe prohibemus, ſed per eos habitum, clauſum, & eorum ſigillo munitum, ad Sedis Apoſtolicæ examen, ipſorum exemptorum delinquentium expenſis, etiam in ipſo proceſſu factis, ad quarum ſolutionem Ordinarii ipſi poſſint eoſdem inquiſitos & accuſatos compellere, per proprium, vel alium nuntium quantò citiùs deſtinare procurent apud eamdem Sedem per Romanum Pontificem, vel alium, cui duxerit committendum, diligenter examinandum, & ita culpabiles repertos quod ad condemnationem, vel propter ſufficientia indicia, propter quæ ad torturam pro veritate exquirenda procedi valeat, ad ipſos Diœceſanos, ſeu Ordinarios per eos auctoritate noſtra in cauſa inquiſitionis, ſeu accuſationis, ulterius legitimè procedendum, & cauſam ipſam, prout juſtum fuerit terminandam remittendum.

Protonotarii Apoſtolici & alii Sedis Apoſt. Officiales actu ſervientes exempti ſunt juriſdictione Ordinariorum.

§. 4. Notarii autem dictæ Sedis, quorum officium in ipſis primitivæ Eccleſiæ initiis, à fœl. rec. Clement. Papa I. ad ſanctorum geſta perquirenda atque conſcribenda noſcitur inſtitutum, ad Protonotariatos officium aſſumpti, habitum & rochettum deferentes, & alii noſtri, & dictæ Sedis Officiales actu ſua officia exercentes, tàm in civilibus, quàm in criminalibus, ab omni Ordinariorum juriſdictione ſint exempti. Alii verò Notarii habitum Protonotariatus non deferentes, niſi illum infrà trimeſtre, poſt præſentium publicationem aſſumpſerint, & ipſi ac alii in poſterùm aſſumendi, habitum, & rochettum hujuſmodi continuè non geſtantes, atque alii noſtri, & dictæ Sedis Officiales officia ſua actu non exercentes, in criminalibus, quàm in civilibus, ratione cauſæ ſummam xxv. ducatorum auri de Camera non excedentis dumtaxat, eorumdem Diœceſanorum, & Ordinariorum juriſdictioni ſubjaceant. In civilibus verò cauſis ſummam hujuſmodi excedentibus, plena gaudeant exemptione, & à dictorum Diœceſanorum, & Ordinariorum juriſdictione penitùs ſint exempti.

Hoc innovavit Six. v. in conſt. 22. Romanus vide in Tom. 2.

Familiares Cardinalium ſunt etiam exempti, ſi actu ſerviunt. Intellige juxta d. Concilium.

§. 5. Dignum quoque & etiam congruum arbitrantes, quòd ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium familiaribus illi dumtaxat privilegio exemptionis gaudeant, qui actu domeſtici, & continui ſunt commenſales, vel ab eiſdem Cardinalibus ad ipſorum exequenda negotia miſſa, vel qui recreationis cauſa ad tempus à Romana Curia abſentes fuerint, cæteri verò etiam familiaritatis literas habentibus, quòminùs coërtioni Diœceſanorum & Ordinariorum eorumdem ſubjaceant, familiaritatis hujuſmodi privilegium nullatenus ſuffragetur.

Diœceſani ſemel in anno viſitent Monaſteria Monialium. Hoc renovavit Greg. XIII. in conſtit. 28. Ubi gratiæ. Tom. 2.

§. 6. Et cum eiſdem Diœceſanis, & ut Monaſteria Monialium Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecta, in eorum Diœceſibus conſiſtentia, ſemel in anno viſitare poſſint, per Conſtitutionem in Concilio Viennen. editam, quæ incipit: Attendentes, plena fuerit data facultas, illam innovamus, ac exemptionibus, & privilegiis quibuſcumque non obſtantibus, diſtrictè ſervari præcipimus & mandamus. Per præmiſſa quoque eiſdem Diœceſanis, & Ordinariis, caſibus quibus in exemptos à jure juriſdictio conceſſa eſt, nullatenùs præjudicium generetur.

Exemptiones irrationabiles damnantur.

§. 7. Exemptiones autem de cætero abſque rationabili cauſa, & quorum intereſt minimè citatis, pro tempore conceſſas, nullius roboris vel momenti eſſe decernimus.

Cauſæ in prima inſtantia coram Ordinariis cognoſcantur. Conſonat. d. Concil. Trid. ſeſſ. 24. c. 20.

§. 8. Et cùm Eccleſiaſticus ordo confundatur, ſi ſua unicuique juriſdictio non ſervetur, Ordinariorum juriſdictioni, (quantum cum DEO poſſumus) favere, ac litibus finem celerius imponi, & litigantium immoderatis ſumptibus, & expenſi parci ſatagentes, Statuimus, & ordinamus, quòd ſingulæ cauſæ, tàm ſpirituales, quàm civiles & mixtæ, ac forum Eccleſiaſticum quomodolibet concernentes, & beneficiales (dummodò beneficia ipſa generaliter reſervata non fuerint, & ipſorum ſingulorum beneficiorum fructus, redditus, & proventus, xxv. ducatorum auri de Camera, ſecundùm communem æſtimationem valorem annuum non excedant) in prima inſtantia extra Romanam Curiam, & in partibus coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoſci, & terminari; ita quòd nulli ante definitivam ſententiam liceat appellare, nec appellatio ſi fuerit emiſſa ullatenùs admitti, niſi ab interlocutoria, quæ vim habeat definitivæ, vel à gravamine minimè concernente negotium principale, quod per appellationem à definitiva ſententia reparari non poſſit, niſi alter collitigantium adverſarii ſui potentiam meritò perhorteſcens, ſeu alia probabili, & honeſta cauſa aliter quàm per proprium juramentum ſaltem ſemiplenè probata, coram Ordinario non auderet litigare. Eo enim caſu, cauſæ piæ, etiam appellationum, in dicta Curia, etiam in prima inſtantia, committi & cognoſci & terminari poſſint. Alioquin appellationes, & illarum, etiam aliarum cauſarum hujuſmodi commiſſiones in poſterùm, & quidquid inde ſecutum fuerit, nullius ſint roboris vel momenti.

Judices non doctores, judicent cum voto aſſeſſoris.

§. 9. Judices autem, & Conſervatores à Sede Apoſtolica deputati, ſi in altero jurium graduati non fuerint, Aſſeſſorem partibus non ſuſpectum, ab ipſis partibus, vel earum altera requiſiti, aſſumere, & ſecundùm ejus relationem judicare teneantur.

Impedientes juriſdictionem Ec-

§. 10. Et quia ſæpiùs & multiplici relatione percepimus, quamplurimas Eccleſias, & illis præſi-

clefiaſticam pœnis ſubjiciuntur. Vide etiam in Bulla Cœnæ Domini cit. in rub.

denres Epiſcopos, tàm citrà quàm ultra montes, vexari in eorum juriſdictionibus, juribus & dominiis, ac turbari a domicellis, Principibus, & nobilibus eorumdem, qui ſub colore juriſpatronatus, quod in beneficiis Eccleſiaſticis habere confingunt, nullo privilegio Apoſtolico ſuffulti, ſine Ordinariorum collationibus, & literis, & abſque aliquo ſaltem colorato titulo, beneficia non ſolùm clericis ſed etiam laicis conferre, ſacerdotes & clericos delinquentes ad eorum libitum punire, decimas omnium rerum, ad quarum ſolutionem de jure tenentur, ac Cathedralium, & alia quæ legis Diœceſanæ, & juriſdictionis ſunt, & ad ipſos Epiſcopos dumtaxat pertinent, temere auferre, fraudare, uſurpare, ſeu ut præmiſſa fiant mandare, ac ipſa & fructus quoſcumque ne à Civitatibus, Terris, & locis eorum extrahantur prohibere, feuda, poſſeſſiones & prædia occupare, & indebite detinere, ſeu ad feuda & bona ipſarum Eccleſiarum eis concedendum, ac beneficia Eccleſiaſtica perſonis per eos nominatis conferendum, minis, & terroribus, ac aliis viis indirectis inducere, & compellere, & alia quamplurima damna, jacturas, injurias, Eccleſiis, & earum Prælatis, ac clericis præfatis inferri, non modo permittere, ſed etiam expreſſe mandare præſumant.

Innovatio quarumcumque conſtitutionum editarum contra impedientes libertatem Eccleſiaſticam.

Quod vide etiam in Conc. Trid. ſeſſ. 25. cap. 20. & in bulla Cœnæ Domini cit. in rub.

§. 11. Attendentes igitur quod laicis in clericos & perſonas Eccleſiaſticas, ac bona Eccleſiaſtica, non eſt attributa facultas, atque æquum & juſtum eſſe, ut in eos jura inſurgant, qui illa offendere præſumunt. Necnon conſiderantes quantum ex his tàm noſtro & Apoſtolicæ Sedis honori, quàm perſonarum Eccleſiaſticarum quieto & proſpero ſtatui non ſine damnanda pernicie derogetur. Ac cupientes, eos quos ad obſervantiam jurium, virtutum præmia non inducunt, tàm adjectarum exaggeratione pœnarum, quam adjiciendarum de novo formidine, à temerariis uſibus refrœnare, omnes & ſingulas conſtitutiones, quæ ſuper Decimarum ſolutione, & contra violatores, & raptores Eccleſiarum, & incendiarios, agrorum depopulatores, & tàm S. R. E. Cardinales quam venerabiles fratres noſtros Epiſcopos, & alias perſonas Eccleſiaſticas, ſæculares & Regulares, capientes, & detinentes, & eorum juriſdictionem & jura quomodolibet indebitè occupantes, aut eos in eorum juriſdictionis exercitio perturbantes, ſeu moleſtantes, eos quoque ad conferendum beneficia Eccleſiaſtica perſonis per eos nominatis, aut alias de illis pro eorum libito voluntatis diſponendum, & feuda ac bona Eccleſiaſtica in emphyteuſim concedendum, aut alias vendendum, temerè compellentes, necnon ſtatuta contra libertatem Eccleſiaſticam facientes, & ad præmiſſa auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, hactenùs emanarunt, innovamus. Et cum ea nedum juri contraria, ſed etiam Eccleſiaſticæ libertati opprobrioſa ſint quamplurimum & adverſa, ut de officio nobis credito dignam DEO poſſimus reddere rationem, affectibus & monitis paternis, Imperatorem, Reges, Principes, Duces, Marchiones, Comites, Barones, & quoſcumque alios alterius cujuſcumque nobilitatis, præeminentiæ, potentiæ, ſeu poteſtatis, excellentiæ, vel dignitatis exiſtentes, attente hortamur in Domino, eiſdem in virtute ſanctæ obedientiæ mandantes, ut ipſi conſtitutiones prædictas obſervent, & faciant à ſuis etiam ſubjectis inviolabiliter obſervari, quacumque conſuetudine contraria non obſtante, ſi divinam offenſam, & Sedis Apoſtolicæ debitam vitare voluerint ultionem. Ac collationes de dictis beneficiis ſic factas, nullas & irritas nihilominùs eſſe decernimus, ac illis utentes, reddantur inhabiles ad alia beneficia Eccleſiaſtica obtinenda, donec cum eis ſuper hoc per Sedem prædictam fuerit diſpenſatum.

Concilium provinciale quolibet triennio celebratur.

§. 12. Maturè quoque conſiderantes, quod poſt CHRISTI ad cœlos Aſcenſionem, Apoſtoli per ſingulas urbes & Diœceſes, Epiſcopos diſtribuerunt, ſicut Sancta Rom. Eccleſia per Orbem conſtituit eoſdem Epiſcopos, in partem ſolicitudinis vocando, onera gradatim diſtribuendo per Patriarchas, Primates, Archiepiſcopos, Epiſcopos, ac ſacris etiam canonibus fuerit definitum, per eos pro morum correctione, & controverſiarum deciſione, & determinatione, ac mandatorum Domini obſervatione, fieri debere Concilium provinciale, ac Synodum Epiſcopalem, ut depravata corrigerentur, & illa facere negligentes, canonicis pœnis ſubjacerent. Cum conveniat nos circa ea quæ rempublicam Chriſtianam concernunt, eſſe intentos, deſiderantes canones ipſos firmiter obſervari, eiſdem Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis diſtrictè injungimus, ut de officio eis commiſſo dignam DEO poſſint reddere rationem, canones, Concilia & Synodos hujuſmodi fieri mandantes, quocumque privilegio non obſtante, inviolabiliter obſervent, præterquàm quoad Concilium provinciale, quod de cætero ſingulis trienniis fieri mandamus, ad illáque etiam exemptos accedere debere decernimus, privilegio, ac conſuetudine quacumque contraria non obſtante. Circa hoc autem negligentes, pœnas in eiſdē canonibus contentas ſe noverint incurſuros.

Innovatio conſtit. Concilii Viennen. in Clemen. V. de Elect.

§. 13. Et conſtitutione in Concilio Viennen. edita, quæ incipit, In pleriſque, ut Pont. dignitatis honor ſervaretur, ſtatutum fuerit, ne Eccleſiis Cathedralibus bonis temporalibus (ſine quibus ſpiritualia diu eſſe non poſſunt) privatis, ac clero, & populo Chriſtiano carentibus, de aliquibus perſonis præſertim Religioſis provideretur, conſtitutionem ipſam innovamus, illámque inviolabiliter obſervari debere volumus, atque mandamus, niſi aliqua juſta cauſa in Conſiſtorio noſtro ſecreto approbanda, aliter duxerimus faciendum.

Decretum irritans.

§. 14. Nos enim quicquid contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum contigerit attentari, irritum decernimus, & inane, contraria quacumque conſtitutione, vel privilegio non obſtantibus.

Nulli ergo &c. Si quis autem.

Dat. P. A. 3. die 4. Maji.

Dat. Romæ in publica Seſſione in Lateranen. Sacroſancta baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoquinto, quarto nonas Maji, Pont. noſtri Anno 3.

XI.

Montes Pietatis, Chriſtiana charitate inſtituti, pecunias licitè mutuant, aliquo pro impenſis, & indemnitate, & quidem moderate recepto.

Horum Montium adminiſtrationis ratio, Ordinariis locorum reddenda eſt, ex diſpoſitione Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 9. Et de ejuſmodi Monte in Urbe inſtituto, vide in conſt. 94. Greg. XIII. Inter, ubi notabo, in Tom. 2. fol. 514.

Edita An. D. 1515.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium.

INter multiplices noſtræ ſolicitudinis curas, illam in primis ſuſcipere pro noſtro Paſtorali officio debemus, ut quæ ſalubria, & laudabilia, ac Catholicæ fidei conſona, & bonis moribus conformia, noſtro tempore non ſolùm enucleentur, verùm etiam ad poſteros propagentur, & quæ materiam ſcandali præbere poſſent, penitùs ſuccidantur, & radicitus extirpentur, nec pullulare uſquam ſinantur ea in agro Dominico, & vinea Domini Sabaoth dumtaxat conſeri permittendo, quibus fidelium mentes paſci ſpiritualiter poſſint, eradicatis zizaniis, & oleaſtri ſterilitate ſucciſa.

Montes iſtos illicitos nonnulli dicebant ex rationibus hic aſſignatis.

§. 1. Sanè cum olim inter nonnullos dilectos filios ſacræ Theologiæ Magiſtros, ac Juris Utriuſque Doctores, controverſiam quamdam non ſine populorum ſcandalo & murmuratione exortam, & nuper his diebus innovatam eſſe compererimus, circa pauperum relevationem in mutuis eis publica auctoritate faciendis, qui Montes Pietatis vulgo appellantur, quique in multis Italiæ Civitatibus, ad ſubveniendum per hujuſmodi mutuum pauperum inopiæ, ne uſurarum voragine deglutiantur, à Civitatum

agiſtratibus, ac aliis Chriſtifidelibus ſunt inſtituti, que à ſanctis viris divini verbi præconibus, & lau-ıti, & perſuaſi, ac à nonnullis, etiam ſummis ɔntificibus prædeceſſoribus noſtris probari, & con-mati ſint, ne præfati Montes à Chriſtiano dogma-diſſonantes, vel non, utraque parte diverſimodè utiente, atque prædicante. Nonnullis enim Ma-ſtris, & doctoribus dicentibus, eos Montes non ſe licitos, in quibus aliquid ultra ſortem pro li-era, decurſo certo tempore, per miniſtros hujus lontis, ab ipſius pauperibus quibus mutuum datur, tigitur, & propterea ab uſurarum crimine injuſti-ave, ſeu ab aliqua certi ſpecie mali mundos non vadere: cùm Dominus noſter, Luca Evangeliſta at-:ſtante, aperto nos præcepto obſtrinxerit, ne ex ato mutuo quicquam ultrà ſortem ſperare debea-ıus. Ea enim propria eſt uſurarum interpretatio, uando videlicet ex uſu rei, quæ non germinat, ullo labore, nullo ſumptu, nullove periculo lu-rum fœtúſque conquiri ſtuderur. Addebant etiam dem Magiſtri & Doctores, in iis Montibus neque ommutativæ neque diſtributivæ juſtitiæ fieri ſatis, ùm tamen juſtitiæ terminos contractus hujuſmodi xcedere non debeant, ſi debeant approbari. Idque rætereà probare nitebantur, quia impenſæ pro ujuſmodi Montium conſervatione, à pluribus, ut junt, debitæ à ſolis pauperibus quibus mutuum latur, extorqueantur, pluráque interdum ultra ıeceſſarias & moderatas impenſas, non abſque ſpe-ie mali, ac incentivo delinquendi, quibuſdam aliis ıerſonis, ut inferre videntur, exhibeantur.

§. 2. Aliis verò pluribus Magiſtris & Doctoribus :ontra aſſerentibus, & in multis Italiæ Gymnaſiis, erbo & ſcripto conclamantibus, pro tanto bono, amquàm Reipublicæ pernéceſſario, modo ratione nutui nihil petatur neque ſperetur, pro indemnita-e tamen eorumdem Montium, impenſarum videli-et Miniſtrorum eorumdem ac rerum omnium ad llorum neceſſariam conſervationem pertinentium, ıbſque Montium hujuſmodi lucro, idque modera-:um & neceſſarium ab iis qui ex hujuſmodi mutuò :ommodum ſuſcipiunt, licitè ultra ſortem exigi, & :api poſſit, nonnihil licere, cùm regula juris habeat. Quod qui commodum ſentit, onus quoque ſentire debeat, præſertim, ſi Apoſtolica accedat auctoritas.

§. 3. Quam quidem ſententiam à fel. record. Paulo Secundo, Sixto Quarto, Innocentio Octavo, Alexandro Sexto, & Julio Secundo Romanis Ponti-icibus prædeceſſoribus noſtris probatam, à Sanctis quoque à Deo devotis & in magna, ob ſanctitatis opinionem exiſtimatione habitis, Evangelicæ veri-atis prædicatoribus prædicatam eſſe oſtendunt.

§. 4. Nos ſuper hoc (prout nobis eſt ex alto conceſſum) opportunè providere volentes, alterius quidem partis juſtitiæ zelum, ne vorago aperiretur uſurarum, alterius pietatis & veritatis amorem, ut pauperibus ſubveniretur, utriuſque verò partis ſtu-lium commendantes, cùm hæc ad pacem, & tran-quillitatem totius Reipublicæ Chriſtianæ ſpectare videantur, ſacro approbante Concilio, declaramus, & definimus, Montes pietatis antedictos per Reſpu-blicas inſtitutos, & auctoritate Sedis Apoſtolicæ ha-tenùs probatos & confirmatos, in quibus pro eo-um impenſis & indemnitate, aliquid moderatum d ſolas Miniſtrorum impenſas, & aliarum rerum d illorum conſervationem, ut præfertur, pertinen-ium, pro eorum indemnitate dumtaxat, ultra ſor-em, abſque lucro eorumdem Montium, recipitur, ieque ſpeciem mali præferre, nec peccandi incen-ivum præſtare, neque ullo pacto improbari, quin-mò meritorium eſſe, ac laudari & probari de-ere tale mutuum, & minimè uſurarium putari, icereque illorum pietatem, & miſericordiam po-ulis prædicare, etiam cum indulgentiis à ſancta ede Apoſtolica eam ob cauſam conceſſis. Ac dein-eps alios etiam ſimiles Montes, cum Apoſtolicæ edis approbatione erigi poſſe. Multò tamen per-fectius, multóque ſanctius fore ſi omninò tales Montes gratuiti conſtituerentur, hoc eſt, ſi illos erigentes aliquos cenſus aſſignarent, quibus ſi non omni, ſaltem vel media ex parte, hujuſmodi Mon-tium Miniſtrorum ſolvantur impenſæ, ut ad levio-rem æris ſolvendi portionem medio hoc, paupe-res gravari contingat; ad quos cum hujuſmodi cen-ſus aſſignatione, pro impenſarum ſupportatione erigendos, Chriſtifideles majoribus indulgentiis invitandos eſſe decernimus.

Contra prædicantes vel diſputantes excommunicationis pœnam incurrant.

§. 5. Omnes autem Religioſos, & Eccleſiaſticas ac ſæculares perſonas, qui contra præſentis decla-rationis & ſanctionis formam, de cætero prædica-re, ſeu diſputare, verbo vel ſcriptis auſi fuerint, ex-communicationis latæ ſententiæ pœnam, privilegio quocumque non obſtante, incurrere volumus.

Deroga contrariis

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutio-nibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis au-tem, &c.

Dat. P. A. die 4. Maj

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1515. quarto Nonas Maji, Pont. noſtri Anno 3.

XII.

Prohibitio imprimendi libros, abſque examine & approbatione Vicarii Papæ, & Magiſtri Sacri Palatii Apoſtolici in Urbe; Et Epiſcoporum, hæreticæque pravitatis inquiſitorum in aliis locis.

Qui autem ſint libri, imprimi & legi prohibiti, videre eſt infrà Pii IV. conſt. 77. Dominici, cum ibi notatis, in Tomo 2. fol. 1161

Ne degentes in ſtatu Eccleſiaſtico, mediatè, vel immediatè Sedi Apoſtolicæ ſubjecto, libros ab eis ubicumque compoſitos ac de quacumque materia tractantes, aliò deferant, aut imprimendos tranſmittant, abſque Cardinalis Vicarii, & Magiſtri Sacri Palatii in Urbe & extra eam abſque Ordinarii, & inquiſitoris loci licentia prohibuit S. D. N. Urban. VIII. Conſt. 50. Sanctiſſimus, infrà Tom. 4. licentias quoque legendi & habendi libros quomodolibet prohibitos quibuſvis perſonis, & à quibuſcumque, etiam Romanis Pontificibus conceſſas revocavit Greg. XV. Conſt. 40. Apoſtolatus, infrà Tom. 3.

LEO EPISCOPUS,

Edita Ann. D 1515.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium

INter ſolicitudines noſtris humeris incumbentes, perpeti cura revolvimus, ut errantes, in viam veritatis reducere, ipſóſque lucriſacere DEO (ſua nobis cooperante gratia) valeamus, hoc eſt quod profectò deſideranter exquirimus, ad id noſtræ mentis ſedulo deſtinamus affectum, ac circa illud ſtudioſa diligentia vigilamus.

Cauſæ hujus conſtitutionis.

§. 1. Sanè licet literarum peritia per librorum lectionem poſſit faciliter obtineri, ac ars imprimendi libros, temporibus potiſſimum noſtris, divino favente numine, inventa ſeu aucta & perpolita, plurima mortalibus attulerit commoda, cum parva impenſa, copia librorum maxima habeatur, quibus ingenia ad literarum ſtudia percommodè exerceri, & viri eruditi in omni linguarum genere, præſertim autem Catholici, quibus Sanctam Romanam Eccleſiam abundare affectamus, facilè evadere poſſunt, qui etiam infideles ſciant, & valeant ſacris inſtitutis inſtruere, fideliúmque collegio, per doctrinam Chriſtianæ fidei ſalubriter aggregare. Quia tamen multorum querela noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ pulſavit auditum, quod nonnulli hujus artis imprimendi Magiſtri, in diverſis Mundi partibus libros, tàm Græcæ, Hebraicæ, Arabicæ, & Chaldeæ linguarum in Latinum tranſlatos, quam alios, Latino, ac vulgari ſermone editos, errores etiam

in fide

in fide, ac pernicioſa dogmata etiam Religioni Chriſtianæ contraria, ac contra famam perſonarum, etiam dignitate fulgentium continentes imprimere, ac publicè vendere præſumunt, ex quorum lectura non ſolùm legentes non ædificantur, ſed in maximos potiùs, tam in fide quàm in vita, & moribus prolabuntur errores, unde varia ſæpè ſcandala (prout experientia rerum magiſtra docuit) exorta fuerunt, & majora indies exoriri formidantur.

Libri non imprimantur niſi prævia Superiorum licentia & examine.

§. 2. Nos itaque ne id quod ad DEI gloriam, & fidei augmentum, ac bonarum artium propagationem, ſalubriter eſt inventum, in contrarium convertatur, ac Chriſti fidelium ſaluti detrimentum pariat, ſuper librorum impreſſione curam noſtram habendam fore duximus, ne de cætero cum bonis ſeminibus ſpinæ coaleſcant, vel medicinis venena intermiſceantur. Volentes igitur de opportuno ſuper his remedio providere, hoc ſacro approbante Concilio, ut negotium impreſſionis librorum hujuſmodi, eo proſperetur fœlicius, quo deinceps indago ſolertior diligentius, & cautius adhibetur. Statuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, nullus librum aliquem, ſeu aliam quamcumque ſcripturam, tàm in Urbe noſtra, quàm aliis quibuſvis Civitatibus, & Diœceſibus, imprimere ſeu imprimi facere præſumat, niſi priùs in Urbe per Vicarium noſtrum, & Sacri Palatii Magiſtrum, in aliis verò Civitatibus, & Diœceſibus, per Epiſcopum, vel alium habentem peritiam ſcientiæ libri, ſeu ſcripturæ hujuſmodi imprimendæ ab eodem Epiſcopo ad id deputandum, ac Inquiſitorem hæreticæ pravitatis Civitatis ſive Diœceſis, in quibus librorum impreſſio hujuſmodi fieret, diligenter examinentur, & per eorum manus propriæ ſubſcriptionem, ſub excommunicationis ſententia, gratis, & ſine dilatione imponendam, approbentur.

Contravenientium pœnæ.

§. 3. Qui autem ſecus præſumpſerit, ultra librorum impreſſorum amiſſionem, & illorum publicam combuſtionem, ac centum ducatorum fabricæ baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ſine ſpe remiſſionis, ſolutionem, ac anni continuj exercitii impreſſionis ſuſpenſionem, excommunicationis ſententia innodatus exiſtat, ac demum ingraveſcente contumacia, taliter per Epiſcopum ſuum, vel Vicarium noſtrum reſpectivè, per omnia juris remedia caſtigetur, quòd alii ejus exemplo ſimilia minimè attentare præſumant.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 3. die 4. Maji.

Datum Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quintodecimo, 4. Nonas Maji, Pontificatus noſtri Anno tertio.

XIII.

Contra occupantes, vel invadentes Terras, & loca S.R.E. eorúmque complices, & fautores.

Ampliarem diſpoſitionem habes infrà in Pauli IV. conſt. 11. Tom. 2. Incumbentia. Et etiam in Bulla Cœna Domini, de qua daba adnotationes infrà in Pauli V. conſt. 63. §.20. Paſtoralis. Tom. 3.

Edita An. D. 1515.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

INter graves ſollicitudines, & curas quibus pro Paſtoralis officii & Apoſtolicæ ſervitutis debito continuè premimur, una eſt peculiaris, qua ſemper angimur, ut defenſioni, & cuſtodiæ Civitatum, & Terrarum, & locorum nobis, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum aſſiduè invigilemus, ac ne perverſorum temerariis auſibus, à quibuſvis gentium armorum ductoribus, qui ſine juſtitiæ miniſterio, ſed hoſtili manu, & propria temeritate procedunt, occupentur, & diſſipentur, omnibus remediis, & juris auxilio opportunè prohibere, quòd tanto periculoſius negligitur, quantò exinde turbatio, & confuſio Civitatum, & Terrarum Eccleſiaſtici Status de facili cauſaretur, & Pōtificalis auctoritas minueretur.

§. 1. Cùm itaque opem, & operam efficaces adhibere debeamus, ut omnes Chriſti fideles, præſertim in terris, & locis nobis, & dictæ Sedi mediatè, vel immediatè ſubjectis exiſtentes, ſublatis quibuſcumque armorum ſtrepitibus, & impedimentis quietè, & pacificè vivere valeant, omnibus juris remediis (ubi etiam perverſorum audacia exigit, vibrato Apoſtolicæ poteſtatis mucrone) per cenſuras Eccleſiaſticas providere volentes. Sane cum mente revolvimus quot, & quantos labores fel. recor. Julius Papa II. prædeceſſor noſter pro recuperatione Civitatum, Terrarum, & locorum ad Romanam Eccleſiam canonico titulo pertinentium, quæ à diverſis Ducibus, Principibus, & potentatibus longo tempore occupata, & detenta fuerant, paſſus ſit, præſertim cùm adductus fuerit conſilium capere de adeundis per ſe ipſum, viſitandis, & reformandis aliquibus Romanæ Eccleſiæ Civitatibus, & illarum Statu, aſſumptis etiā aliquibus copiis, ut contumaces cōpeſcere poſſet, iter matura deliberatione cum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ipſis eum comitaotibus, arripere, illáque felici, & proſpero ſucceſſu, dextera Domini ſibi etiam aſſiſtente, recuperaverit & dictæ Romanæ Eccleſiæ reintegraverit.

Julius II. multa loca bona Sedis Apoſt. recuperavit.

Pont. iſte Parmam & Placentiam recuperavit.

§. 2. Nos etiam poſt noſtram ad ſummi Apoſtolatus apicem, divina favente clementia, aſſumptionem, Parmam, & Placentiam Civitates, quibus Apoſtolica Sedes, ea tunc vacante, ſpoliata fuerat, ſumma diligentia reſtitui curavimus. Et omnia quæque per eumdem Julium prædeceſſorem recuperara, pro noſtro, & dictæ Sedis honore, non minori diligentia, ac opportunis juris remediis conſervare intendimus, quam idem Julius prædeceſſor, cùm in humanis ageret, recuperare ſtuduerit, animo etiam ſemper geſſimus, Reges, & Principes, ac Potentatus, quos tempore aſſumptionis noſtræ hujuſmodi inter ſe bello diſſidentes audivimus, non armis, ſed concordia, eorum differentias, & lites, Domino concedente terminari, & inter fideles quoſtibet, controverſias ſuper quacumque etiam maximas importante re, via juris, & non armis decidi, & terminari, ipſáque arma Regum, & Principum, ac potentatuum prædictorum unanimi conſenſu contra immaniſſimos CHRISTI nominis hoſtes, ad fidei exaltationem converti, ſummo ſtudio concupivimus.

Et modo pro conſervatione bonorum dictæ Sedis innovat omnes conſt. editas contra detinentes loca ad Rom. Eccleſiam ſpectan. & eorum fautores.

§. 3. Et cùm à quampluribus prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, conſtitutiones, diverſas cenſuras, & pœnas in ſe continentes, contra occupantes Civitates, & Terras, & loca hujuſmodi, aut illa hoſtiliter invadentes emanaverint, & ſingulis annis cenſuræ hujuſmodi contra talia præſumentes in die Cœnæ Domini innoventur; ea propter ne Terrarum, aut locorum, ac jurium, ſeu bonorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ curam negligere videamur, necnon ad tollendam ſuper præmiſſis ignorantiæ, aut cujuſlibet alterius generis excuſationem, omnes, & ſingulas conſtitutiones, & literas Apoſtolicas, ac proceſſus, qui ſingulis annis publicè promulgantur in die Cœnæ Domini, ex more Romanorum Pontificum, ac alias quaſcumque conſtitutiones, ſeu canonicas ſanctiones quomodolibet editas, excommunicationis, ac alias ſententias, cenſuras, & pœnas contra Civitates, & Terras, loca, & jura ad dictam Romanam Eccleſiam pertinentia occupantes, aut illa hoſtiliter invadentes, vel ad id per ſe, vel alium, ſeu alios, auxilium, conſilium, vel favorem, directè, vel indirectè, aut aliàs quovis quæſito colore, præſtare præſumentes, cujuſcumque ordinis, præeminentiæ, & conditionis, & ſtatus, etiam ſi Cardinalatus, aut Patriarchali, Regali, Reginali, aut alia quavis Eccleſiaſtica, vel mundana, præfulgeant dignitate, continentes, approbamus, & innovamus, illáſque inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Pœnas multas imponit.

§. 4. Ac omnes, & ſingulos Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites, Barones, ac Communitatum, Univerſitatum, tàm in Italia, quàm extra Italiam exiſtentium ſingulas perſonas, Civitates, Terras, & loca, præſertim Parmam, & Placentiam, ad dictam Romanam Eccleſiam mediatè, vel immediatè pertinentia, ſeu in quarum, vel quorum aut cujuſlibet

earum, vel eorum poſſeſſione quomodolibet eadem Sancta Romana Eccleſia, per ſe, vel alium extiterit, hoſtiliter invadentes, aut aliàs cum gentibus armorum, aut ſtipendiariis equeſtribus, vel pedeſtribus, aut ſine, etiam advocationem populorum, ſeu factionum, aut privatarum perſonarum, aut aliàs qualitercumque, & quomodocumque, & quovis quæſito colore, aut ingenio, abſque noſtra ſpeciali licentia occupantes, necnon ſtipendiarios, equeſtres aut pedeſtres, quomodolibet contra præſentes literas noſtras, & in eis contenta militantes, aut auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, ex parte Omnipotentis DEI, Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, ac noſtra, & de poteſtatis plenitudine, excommunicamus, anathematizamus, ac maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus, ac omnium Eccleſiaſticarum cenſurarum laqueis ligatos, & irretitos eſſe, vigore præſentium decernimus, ac reos criminis læſæ Majeſtatis, & à Sede Apoſtolica, & à S. Romana Eccleſia, ac omnibus dictæ Romanæ Eccleſiæ devotis, cum eorum bonis perpetuò diffidatos, infames, & inhabiles ad omnes, Eccleſiaſticas, vel mundanas dignitates, omnéſque actus legitimos, & Eccleſiaſtica ſepultura indignos eſſe, auctoritate, & poteſtate prædictis etiam decernimus.

Civitates, & loca in quib. ille permanſerit interdicto ſubjicit.

§. 5. Et generaliter Civitates, Terras, Oppida, & loca quæcumque ad quæ aliquem eorumdem excommunicatorum declinare contigerit, quamdiu ibidem permanſerit, etiam triduò poſt receſſum ejuſdem, Eccleſiaſtico interdicto ſubjicimus, necnon excommunicatos, anathematizatos, & maledictos, titulis, dignitatibus, & honoribus, in quibus conſtituti exiſtunt, & tàm ipſos, quàm Communitates, Caſtra, Oppida, & loca prædicta, omnibus privilegiis, indultis, etiam Studii generalis, conceſſionibus, & gratiis, dignitatibus, honoribus, quibus utuntur, & gaudent, ſeu muniti ſunt, necnon bonis omnibus, quæ in feudum, vel in emphiteuſim, ſeu aliàs à præfata Romana, vel aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Eccleſiaſticis, aut aliàs quomodolibet, etiam ab Imperatore, Regibus, ſeu aliis Principibus, ac ſæcularibus poteſtatibus obtinent, penitùs privamus, dictáque bona feudalia, vel emphyteutica, ut præfertur, obtenta, ad dominos ſuos reverti debere, ita ut de illis liberè diſponere poſſint, decernimus.

Fautoribus quoque pœnas imponit.

§. 6. Et ſi aliqui excommunicationis, anathematizatis, & maledictis prædictis, clerici, ſæculares, vel Prælati, etiam in Archiepiſcopali, Epiſcopali, vel alia dignitate, etiam Cardinalatus honore, & beneficiati fuerint, illos dignitate, ac titulo Cardinalatus, necnon prælaturis, adminiſtrationibus; regimineque, ac omnibus, & ſingulis beneficiis, dignitatibus, perſonatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſque beneficiis Eccleſiaſticis, ac ordinibus, etiam ſacerdotalibus, ad quos promoti forent, ſine ulla ſpe reſtitutionis, & abſque alia citatione, ſeu declaratione, privamus, & ex nunc privatos eſſe per præſentes decernimus.

Abſolutionem Romano Pontifici reſervavit.

§. 7. Abſolvi autem à prædictis cenſuris, ſententiis, ac pœnis nullus ex ſupradictis per alium quàm per Romanum Pontificem, niſi dumtaxat in mortis articulo conſtitutus poſſit, nec etiam tunc, niſi quantum fieri poteſt, ſatisfactione prævia, & de ſtando Sanctæ Matris Eccleſiæ mandatis, & ſimilia ulteriùs non committendo, ligitima cautione præſtita, aliter autem abſolvere, aut indignos ſepultura Eccleſiaſtica, ut præfertur, ſepelire præſumentes, ſupradictis omnibus, & ſingulis pœnis eo ipſo ſubjicimus. Quodque de beneficiis prædictis poſſit, & debeat per Sedem prædictam dumtaxat, ſeu ab illa ſpecialem facultatem habentes, abſque alia declaratione incurſus pœnæ hujuſmodi, liberè illicò provideri, auctoritate prædicta, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine.

Prohibitio recipiendi milites in Terris S. E. abſque licentia Pap.

§. 8. Ac omnibus, & ſingulis Civitatum, & Terrarum nobis, & Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubjectarum perſonis, ſub eiſdem pœnis quas eo ipſo ſi contrafecerint, abſque alia declaratione incurrant, & à quibus, ut præfertur, nonniſi à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, præterquàm in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolvi poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ, diſtrictè præcipiendo mandamus; ne aliquas gentes armigeras, præterquàm ad noſtra; & dictæ Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtipendia militantes, quovis quæſito colore in Civitatibus, Terris, Caſtris, Oppidis, & locis noſtris ſubjectis, ſine noſtra ſpeciali licentia admittere, retinere, illiſque victoalia, aut aliquod ſubſidium quoquomodo præſtare præſumant, eóſque etiam ſi Cardinalatus honore, vel Archiepiſcopali, Epiſcopali, aut quavis alia Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, ſi contrafecerint, ipſo facto eiſdem pœnis ſubjacere, Civitates quoque, Terras, Caſtra, Oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes hujuſmodi declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, tamdiu firmiter obſervando, donec compuncti corde, hujuſmodi interdicti relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, ac ibidem permanſerint, & per triduum poſt eorum diſceſſum, auctoritate Apoſtolica, ſcientia, & poteſtate prædictis, decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſcumque privilegiis, & indultis, ſive indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus, à prædicta Sede, ſub quavis forma, vel tenore, quibuſvis ex ſupradictis, etiam Cardinalibus conceſſis, quòd excommunicari, vel anathematizari non poſſint, conſuetudinibus quoque, obſervantiis, ſcriptis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 10. Et quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus expediens fuerit, illas deferri, volumus, & dicta auctoritate, decernimus, quod illarum tranſumptis, manu alicujus Notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, ſeu alterius perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſigillatis, ea prorſus fides indubia in judicio, & extra, ac aliàs ubilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Juſſio publicandi.

§. 11. Inſuper ut præmiſſa, omnia, & ſingula, ad omnium ad quos ſpectat, notitiam & cognitionem deveniant, omniúmque in præſentibus literis contentorum certa, & indubitata notitia habeatur, nullíſque præmiſſorum ignorantiam juſtè prætendere poſſit, nec ſe legitimè excuſare valeat, volumus, & decernimus, præſentes literas noſtras per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, vel Notarios publicos, in Baſilica Principis Apoſtolorum, & Eccleſia Lateranenſi, hora divinorum, publicè, alta, & intelligibili voce legi, & publicari, & dictarum Eccleſiarum portis, ſive valvis, ac in acie Campi Floræ, & Cancellariæ Apoſtolicæ affigi, & ibidem per aliquod temporis ſpatium dimitti debere.

Effectus publicationis.

§. 12. Quæ ſic publicatæ, & affixæ, tunc à die publicationis prædictæ imediatè ligent, & effectum ſortiantur, & eos quos concernunt ita arctent, perindè ac ſi perſonaliter eiſdem intimatæ eſſent.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. die 25. Maj

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimoquingenteſimo decimoquinto, 8. Kalen. Junii, Pontificatus noſtri Anno tertio.

Publicatio

Anno à Nativitate Domini 1515. indictione 3. die verò 26. menſis Maji, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Leonis divina providentia Papæ X. anno 3. retroſcripta litera Apoſtolica ut ad omnium notitiam citiùs devenirent, alta & intelligibili voce de verbo ad verbum lecta fuerunt in valvis baſilicæ Principis Apoſtolorum, ac Eccleſiæ S. Joannis Lateran. dum ibidem divina celebrarentur, & multitudo populi adeſſet. Necnon earumdem Eccleſiarum, & Cancellariæ Apoſtolicæ valvis ſeu portis, ac acie Campi Floræ affixa & publicata, ac cõgruo temporis ſpatio dimiſſa fuerunt per

nos

nas Hubertum Jacabi, & Joannem Valtrini præfati Sanctiſſ. D.N. Papæ Curſores.

Ita eſt Joannes Valtrini qui ſuprà Curſor.
Ita eſt Hubertus Jacobi qui ſuprà Curſor.

XIV.

Ampliatio Indultorum, & gratiarum Collegii Abbreviatorum literarum Apoſtolicarum.

Inſtitutionem d. Collegii cum privilegiis vide ſup. in Sıx. IV. conſtit. 16. Divina. fol. 413. ubi notavi. Et alia indulta habes infrà in Pauli V. conſt. 2. Romani. Tom. 3.

Munus autem Abbreviatorum explicavit Mart. V. in conſt, 3. In Apoſtolicæ. ſup. fol. 298.

Edita An D. 1515.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

SUmmi bonorum omnium largitoris Dei, qui laborum participes, præmiorum etiam cenſuit eſſe conſortes verbo atque exemplo inſtructus verus ejus Vicarius Romanus Pontifex, & in ſubſtinendis pro univerſæ reipublicæ Chriſtianæ, cujus cura ſibi imminet generalis gubernatione, laboribus continuè aſſiſtentes, ac in requiſitis ad hoc officiis indefeſſis viribus laborantes, privilegiis ſpecialis prærogativæ proſequi, & diſtributione gratiarum deber quibuſvis cæteris anteferri.

Approbatio omnium gratiarum, etiam à prædeceſſoribus Pont. Collegio Abbreviatorum conceſſarum. Quas vide in locis in rubr. citatis.

§. 1. Cùm itaque dilecti filii literarum Apoſtolicarum Abbreviatores, ſint nobis, & Apoſtolicæ Sedi in literis ejuſdem dictandis atque formandis, nedum utiles ſed etiam neceſſarii, nos ipſos, & eorum quemlibet ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequentes, ac à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, motu proprio non ad eorumdem Abbreviatorum, vel alicujus alterius pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia ac poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, tenore præſentium omnes, & ſingulas tàm à felicis recordationis Sixto IV. Innocentio Octavo, Alexandro Sexto, & Julio Secundo, ac aliis Rom. Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quàm à nobis, & dicta Sede, & ipſorum Abbreviatorum, ſeu officii eorumdem favorem, utilitatem, vel commodum, principaliter, vel acceſſoriè, aut alias quomodolibet emanatas literas, illarum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, approbamus, & confirmamus, ſupplentes omnes, & ſingulos, tàm juris, quàm facti defectus, etiam ſubſtantiales, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem, ac ab omnibus inviolabiliter obſervari, & ſecundùm eas ubique judicari debere decernimus atque mandamus.

Annullatio omnium literarum Apoſtolicarum per Abbreviatores deputatos non ſubſcriptarum.
Hæc idem fuit Six. IV. in rub. citatus.

§. 2. Et nihilominùs potiori pro cautela, omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta de novo, ac ejuſdem Sixti prædeceſſoris veſtigiis inhærentes, & ut falſitatibus magis aditus præcludatur, omnes, & ſingulas literas minoris, aut etiam abſque ſignatura majoris Juſtitiæ, & illis ex quibus ipſis Abbreviatoribus nihil, & dilectis filiis Secretariis noſtris, aut Cancellariæ Apoſtolicæ Seneſcallo alias Cuſtodi, integra, ſicut dilectis filiis literarum earumdem Scriptoribus, Secunda taxa debetur dumtaxat, & nullis aliis exceptis, literas Apoſtolicas per Abbreviatores ad id deputatos non ſubſcriptas vitibus omninò carere, & de nihilo ſuffragari, nulliúſque roboris, vel momenti, tàm ipſas quàm in eis ac ſupplicationibus, & ſignaturis deſuper factis quomodolibet contentas gratias, ac ſignaturas ipſas penitùs, & omninò exiſtere.

Pœnarum inflictio eas ſollicitantibus eiſque utentibus.

§. 3. Ac omnes, & ſinguli quicumque ſint illas ſolicitantes, ac illis quomodolibet utentes, omnes, & ſingulas ſententias, cenſuras, & pœnas in Apoſtolicarum literarum falſarios quomodolibet promulgatas incurrere eo ipſo decernimus, ſtatuimus, & ordinamus. Ac omnes, & ſingulos modernos, & pro tempore, tàm de majori Præſidentia, quàm de minori Parco, & prima viſione.

Abbreviatores omnes nobiles, Comitéſque Palatini fiunt. Et etiam Sedis Apoſt. notarii ſi clerici ſint.

§. 4. Abbreviatores hujuſmodi, clericos veros noſtros, & dictæ Sedis (ſine præjudicio tamen de numero participantium notariorum) notarios, & tàm clericos quàm laicos Abbreviatores eoſdem Nobiles, ac ſacri Palatii Apoſtolici, & aulæ noſtræ Lateranen. Comites, & Milites creamus, facimus, conſtituimus, deputamus, ac gratioſè recipimus, nobilitamúſque, & nobilitatis titulo, inſigniis, & armis decoramus, ac aliorum nobilium, ac noſtrorum, & Palatii, ac Aulæ, necnon dictæ Sedis Comitum, Militum, & notariorum, numero, & conſortio hujuſmodi quoad vixerint, etiam poſtquàm Abbreviatores eſſe deſierint.

Familiaréſque & continui commenſales cenſentur.

§. 5. Necnon dictæ Sedis, ac noſtros, & ſucceſſorum noſtrorum Roman. Pontificum antiquos ab eodem momento quoad Apoſtolatus apicem, divina favente clementia aſſumpti fuimus, & ſucceſſores noſtri hujuſmodi aſſumentur, familiares continuos commenſales eſſentialiter, ac omni fictione ſemota verè, & indubitanter eſſe.

Eorumque indultis potiuntur & gaudent.

§. 6. Ac omnibus, & ſingulis exemptionibus, exceptionibus, privilegiis, prærogativis, antelationibus, favoribus, facultatibus, indultis, & gratiis, quibus alii de nobili etiam militari, ac Comitum, & Illuſtrium genere ex utroque parente eſſentialiter procreati, ac noſtri, & ſucceſſorum noſtrorum, ac Palatii, & Aulæ, ac Sedis hujuſmodi Milites, & Comites, ac notarii, necnon etiam verè, & eſſentialiter, noſtri, ſucceſſorum eorumdem familiares continui commenſales antiqui, & qui omni privilegio, fictione, lege, & gratia ceſſantibus, nedum poſt, ſed etiam ante aſſumptionem noſtram, & ſucceſſorum noſtrorum hujuſmodi actu nobis, & ſucceſſoribus noſtris hujuſmodi, non tantùm in Romanæ Curiæ, ſeu Eccleſiæ officiis, ſed in propriis etiam immediatè noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum hujuſmodi rebus privatis, & domeſticis actu ſervierunt, & ſervierint, ac in domibus habitationum noſtrarum, & ſucceſſorum eorumdem perſonaliter habitarunt, & habitaverint, & propterea ad effectum, ut quibuſcumque cæteris præferantur per nos, & ſucceſſores noſtros hujuſmodi, in certis noſtris, & ſucceſſorum noſtrorum hujuſmodi literis, in primæva eorum confectione characteribus, & ſignis, ac per ſingulorum eorumdem nomina, & cognomina, ac alias deſignationes ſpeciales actualiter deſcripti fuerint, & quicumq; alii etiam amplioribus privilegiis, prærogativis, exemption., gratiis, & antelation. fungentes, de jure, conſuetudine, privilegio, vel alias tàm quoad aſſecutionem beneficiorum Eccleſiaſticorum, vel gratiis expectativis, earúmque collationum mutationibus, extenſionibus, ac revalidationibus eis pro tempore conceſſis comprehenſorum, quàm quoad quæcumque alia etiam longè majora, & quæ niſi in individuo exprimantur non venirent, quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipſos quoque Abbreviatores, & etiam ſingulos, etiam ante literarum deſcriptionem hujuſmodi confectionem pariformiter, & abſque ulla penitùs differentia, in omnibus, & per omnia, ac quibuſvis fictione, & diverſitate ſemotis, æquè principaliter verè, & eſſentialiter, uti, potiri, & gaudere.

Quinimò præferendi ſunt ut hic.

§. 7. Ac omnibus, & ſingulis perſonis, etiam ſi veri familiares noſtri continui commenſales, ac cujuſcumque generis gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, ac quibuſcumque, tàm Eccleſiaſticis quàm mundanis dignitatibus & excellentiis præfulgeant, ac prærogativis, deſcriptionibus, exceptionibus, gratiis, & antelationibus quantumcumque efficaciſſimis & inſolitis, ac ex quibuſvis etiam juſtiſſimis & quæ neceſſariò exprimendæ eſſent, cauſis funguntur, illis qui nobis & ſucceſſoribus noſtris hujuſmodi, ut præfertur etiam Cardinalatus, ac vacationis beneficiorum hujuſmodi

temporibus ſervierunt & ſervierint, ac omninò tales in dictis habitationibus habitarunt & habitaverint, ac in dictis deſcriptorum literis deſcripti, ut præfertur fuerint dumtaxat, & oullis aliis etiam eis omninò adæquatis, parificatis, ac etiam longè magis privilegiatis, & prærogarivatis, & dignis, ac individuam & certis modis, quos necnon omnia alia ad effectum præſentium etiam præciſe, & de neceſſitate exprimenda, præſentibus pro ſufficientiſſimè expreſſis habemus, qualificatam expreſſiooem requireotibus, acceptis anteferri poſſe atque debere, ac in dictis deſcriptionum literis quotiens eas confici contigerir inter ſic ſervientes inhabitantes deſcriptos & exceptuatos hujuſmodi, videlicet poſt eorum primum & ante ultimum deſcribi & adnotari debere declaramus, decernimus & mandamus. Ac potiori pro cautela nos eoſdem Abbreviatores, & eorum ſingulos in ipſis deſcriptionum literis inter primum & anre oltimum prædictos in præciſè omnimodæ, & totalis paritaris ac fraternizationis ſignum harum ſerie, etiam quoad ſucceſſores noſtros hujuſmodi, eorúmque gratias quaſcumque perpetuò deſcribimus & adnotamus; necnon deſcriptionem & adnotationem per præſentes hujuſmodi eaſdem vim, efficaciam, atque eſſentiam quas deſcriptio & adnotatio ſervientium inhabitantium deſcriptorum & exceptuatorum prædictorum in dictis literis deſcriptionum pro tempore factæ habent & habere poterunt quomodnlibet, in omnibus, & per omnia abſque ulla penitùs differentia, diverſitate, ſeu fictione habere, & ejuſdem naturæ atque eſſentiæ eſſe, ipſóſque Abbreviatores ubicumque eiſdem modis ac formis & clauſulis, in omnibus & per omoia quibus ſervientes & inhabitantes, ac deſcriptos & exceptuatos eſſe & ceoſeri debere perpetuò declaramus.

§. 8. Quódqoe Abbreviatores ipſi, & eorum quilibet gratias expectativas ad tres collationes per eos obilibet, etiam extra eorum narinnem eligendas, & totidem beneficia, ac etiam ad præſtimonia, præſtimoniales portiones, vel ſimplicia beneficia, cujuſcumque annni valoris illorum fructus, redditus, & proventus exiſtant, etiam ſi beneficia ipſa parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetnæ Vicariæ, ac Canonicarus & præbendæ, dignitates, perſonatus, adminiſtrariones, vel officia etiam curata & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitan. vel Collegiatis Eccleſiis ſeu dignius quàm ut præfertur, qualificata fuerint. Dummodò inter illa ultra duo corata, ſeu alias invicem incompatibilia, ac dignitates majores & principales non exiſtant, quotiens illa per nos & ſucceſſores prædictos concedi contigerit, eo ipſo abſque alia ſignarura deſuper obtinenda, habere, ac literas Apoſtolicas deſoper expedire, ſeu expediri facere poſſint, ac proceſſus deſupet fulminari, & haberi poſſint, ac proceſſus pro tempore habiti hujoſmodi ſub quacumque data decernantur de prima expeditione verè & non fictè decreti eſſe cenſeantur. Ipſi Abbreviatores, & eorum ſinguli, tàm gratiarum expectativarum quàm illarum mutationum, collationum, extenſionum. & revalidationum, eis per nos & ſucceſſores præfatos pro tempore conceſſarum vigore onum ea beneficiis hujuſmodi, etiam ot præfertur qualificatum, etiam ſi illud in menſibus ordinariis Collatoribus, vel aliis, per conſtitutiones noſtras, aut ſucceſſnrum eorumdem, ſeu literas alternativas, privilegia, vel indulta quæcumque, aut alias quovis modo, etiam com declaratione & decreto, quòd vim ſtatuti & pacti perpetui, & contractus ſtipulati habeant, aliúſque eòam derogatoriarum derogatoriis, quantumcumque fortiſſimis & efficaciſſimis clauſulis, irritantibúſque decretis, à nobis, ſucceſſoribúſque prædictis pro tempore conceſſis, vacare contigerit, ipſúmque beneficium ex qoavis caoſa etiam de neceſſirate exprimenda, & alias qualitercumque, præterquàm ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aot majoritaris vel principalitatis, ſeu noſtræ, vel alicujus Sanctæ Romanæ Eccleſiæ hujuſmodi Cardinalis viventis, & in dicta Curia præſentis, & cujus conſenſos de neceſſitate ante omnia requirendus foret, familiaritatis, continuæ commenſalitatis generalitet reſervatum, aut ex generali reſervatione affectum. Dummodò illius fructus, redditus, & proventus quadringentorom ducatorum auri de Camera ſecundùm communem extimationem valnrem annuum non excedant, fueriot; necnon illud, ac reliqua duo beneficia hujuſmodi, per ſe vel procuratorem ſuum, etiam in genere acceptare, & de illis ſibi provideri, ac alias diligentias ad id qoomodolibet requiſitas & opportunas, etiam per ſe vel alios facere; & inſtrumenta in ſpecie ea generalibus notis acceptatiooum & proviſionum, ac aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere & obtinere; ac notarii deſuper ſic in genere rogati inſtrumenta in ſpecie ex ſuis notis geoeralibus deſuper receptis ad inſtantiam Abbreviatorum eorumdem extrahere, & publicare reſpectivè liberè & licitè poſſint & valeant, ſtatuimus & ordinamus.

§. 9. Ac ipſos Abbreviatores & eorom ſingulos qunad vixerint, eorúmque familiares, Vicarios & Officiales, necnon clericos, ſubditos quoſvis, ac beneficia & bona quæcumque ad eos, in totum vel in partem, aut aliàs quomodolibet ſpectantia, ac io omnibus & ſingulis, & in quibus, necnon prout dictos Scriptores exemimus & liberavimos, ac Scriptores ipſi exempti & liberi quomodolibet exiſtuot eximimus & liberamus, ac exemptos, & liberos, necnon nobis & ſucceſſoribus noſtris hujuſmodi immediatè ſubjectos eſſe declaramos. Ac quibuſvis perſonis, etiam ſi ordinaria delegata vel mixta, ac Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Imperiali, Regali, Reginali, & alia quavis, Eccleſiaſtica vel mundana auctoritate, dignitate, & excellentia præfulgeant & fongantur, ſub excommunicarionis latæ ſententiæ, & privationis omnium & ſingulorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura & ſine cura, ſæcularium & quorumvis Ordinum regularium, ac Regnorum, dominiorum, terrarum, & bonorum quæ à Romana & quibuſvis aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Eccleſiaſticis, aut piis, in titulum vel commendam, ſeu feudum, vicariatum, vel alias quomodolibet obtinent, & in poſterùm obtinebont pœnis, quas contra facientes, eiſqoe ad hæc auxilium, conſilium, vel favnrem quomodolibet præſtantes incurrere; ipſáque beneficia aliis liberè poſſe conferri, & bona concedi volomos eo ipſo, oe ipſos Abbreviatores, & alios, quorum favorem præſentes qoomodolibet concernunt, vel eorum aliquem modo aliquo moleſtare, inquietare, aut perturbare, nec aliquid intentare contra earumdem præſentium tenorem præſumánt, aut aliquis eorum præſumat diſtrictiùs inhibemus.

Exemptio à quorumcumque juriſdictione & ſuperioritate conceditur. Hoc limitavit Conc. Trid. ſeſſ. 24. cap. 11.

§. 10. Quódque omnes & ſinguli Abbreviatores præſati ſimiliter quoad vixerint, in otroque vel altero juriom, ac in artibus, Medicina, Theologiáque promovere, ac ootarios hujuſmodi ioveſtire, ac illegitimos, & ex quovis illicito coitu, tàm ſimpliciter quàm mixtim procreatos viventibus ſeu defunctis eorum parentibus, ad priſtina naturæ jura penitùs & omninò reſtituere quaſcumque perſonas in literis per nos deſuper ſub Dat. videlicet Cal. Maji, Pontificatus noſtri Anno ſecundo dictis Scriptoribus conceſſis comprehenſas; ipſiſque promovendis juramenta per eos de non recipiendis gradibus extra Univerſitates in quibus ſtuduerunt præſtitá relaxare, eóſque ad juramentorum eorumdem obſervantiam noo teneri decernere, necnoo eis, ut omnibus & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exceptionibus, antelationibus, commoditatibus, favoribus, libertatibus, & gratiis, quibus ſi in dictis Univerſitatibus juxta eorum ſtatuta & conſuetudines, gradus hujuſmodi ſuſcepiſſent, uti, frui, & gaudere poſſiot & debeant, concedere.

Doctores, notarióſque creandi, & baſtardos legitimandi auctoritas datur.

Quoad Doctores creandos habes revocationem in Pii V. conſtit. 60. Quamvis. Et quoad notarios vide revocationem in Regul. Cancellariæ. Et quoad baſtardos habes revocationem in Pii IV. conſt. 45. Quamvis. Tutil.

ſ. 11. Ac

Familiaris Abbreviatorum arma geſtare poteſt.

§. 11. Ac unus ex familiaribus ſingulorum eorumdem Abbreviatorum enſem per Urbem ad patroni ſui libitum deferre liberè, & licitè valeat.

Indultis Scriptorum Apoſtolicorum, etiam quoad expeditiones literarum Apoſtolicarum, & beneficiorum aſſecutione gaudent. Hæc vid. ſup. in Jul. II. conſtit. 15. Sicut. fol. 494.

§. 12. Omniáque & ſingula in eis, ac exemptionis, liberationis, & ſubjectionis prædictarum, necnon quibuſvis aliis literis Apoſtolicis Scriptorum eorumdem, eo quod Scriptores exiſtunt, honorem, exemptionem, præeminentiam, prærogativam, commodum, favorem, vel utilitatem, quomodolibet concernentibus, à nobis & quibuſvis aliis Roman. Pontificibus prædeceſſoribus & ſucceſſoribus noſtris, ac Sede hujuſmodi pro tempore emanatis contenta, illarum omnium & ſingularum totos tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis babentes, eiſdem Abbreviatoribus, & eorum ſingulis, juxta omnium & ſingularum literarum earumdem continentiam, & tenorem, ac ut abſque aliqua alia Signarnra deſuper obtinenda. Omnes & ſinguli Abbreviatores hujuſmodi nulla ſignatura, aut compoſitione, ſeu quavis re alia deſuper requiſita, ſed pro eorum libito liberè, ſuper omnibus & ſingulis hic contentis ſimul vel ſeorſum, etiam ſuper eorum quolibet, necnon tot & tales, quot & quales, & prout Scriptores ipſi eo, quòd Scriptores exiſtunt, poſſunt, & in futurum poterunt quomodolibet expedire, ac pro eis confici facere literas Apoſtolicas, cum omnibus & ſingulis clauſulis, & aliis in eis contentis de verbo ad verbum Scriptoris in Abbreviatoris, ac nomine & cognomine dictorum, & qualitatibus perſonarum, quæ mutanda fuerint dumtaxat mutatis, expedire & confici facere, liberè & licitè poſſint & valeant concedimus. Ac omnibus & ſingulis ad quos literarum Apoſtolicarum expeditio quomodolibet ſpectat & ſpectare poterit, ut illas quotiens deſuper per aliquem ex ipſis Abbreviatoribus requiſiti fuerint, abſque mora aut excuſatione aliqua totaliter expedire debeant, & expediant ſub dictis pœnis mandamus. Necnon ut etiam omnibus & ſingulis privilegiis, immunitatibus, prærogativis, exemptionibus, exceptionibus, indultis, favoribus, & gratiis quovis modo nuncupentur, quibus dicti Scriptores eo quod Scriptores exiſtunt quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, ipſos Abbreviatores, & eorum ſingulos pariformiter æquè principaliter, & abſque ulla penitùs differentia, diverſitate, aut fictione uti, potiri, & gaudere (ſine tamen eorumdem Scriptorum præjudicio) quoad illos de minori, quoad alios verò de majori Parco, Abbreviatores non minùs eis, quàm dictis Scriptoribus per præſentes, & alias quaſcumque literas noſtras quoad anrelationum prærogativas conceſſum fuiſſe, aut concedere noluiſſe, vel concedere, ſed privilegia & anrelationum prærogativas per Roman. Pontifices prædeceſſores noſtros, tàm Abbreviatoribus de majori Parco quàm Scriptoribus hujuſmodi, eorúmque Collegiis hactenùs conceſſis eis hinc inde ſalva fore, illáſque per eaſdem ſingulas literas noſtras, eiſque minimè derogatum fuiſſe, aut eſſe decernimus & declaramus. Ac ubicumque Scriptores ipſos quomodolibet excipi contigerit, etiam dictos Abbreviatores exceptuatos eſſe. Necnon eorumdem Abbreviatorum, quibus qui præmiſſis quoad aſſecutionem beneficiorum Eccleſiaſticorum in propriis perſonis gaudere non poterunt, ſeu noluerint ſinguli ad ſingulas, ſeu unum ad duas, vel omnes tres collationes prædictas Eccleſiam vel dictorum, quem vel quos maluerit loco ſui nominare, & ſic nominatos pro tempore, omnibus & ſingulis antelationum prærogativis & gratiis, quibus in aſſecutione beneficiorum hujuſmodi ſi Abbreviatores actu eſſent gaudere poſſent, gaudere in omnibus & per omnia perinde ac ſi Abbreviatores etiam Scriptores & nominati hujuſmodi Abbreviatores literarum Apoſtolicarum hujuſmodi eſſentialiter, & verè omni fictione remota eſſent liberè, & licitè valere atque debere.

Clauſulæ præſervativa.

§. 13. Necnon præmiſſa omnia, & ſingula vim præciſæ obligationis, & ſtipulati contractus hinc inde obligatorii, & omninò irrevocabilis, inter nos, & ſucceſſores noſtros, & Sedem hujuſmodi, ac Abbreviatores ipſos initi, & facti, ad cujus obſervantiam, nos, ſucceſſoréſque noſtros hujuſmodi obligatos reſtamur ſemper habere. Ac ſub nullis revocationibus, caſſationibus, annullationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, aut limitationibus ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis quantumcumque efficaciſſimis, & inſolitis, à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, & Sede hujuſmodi pro tempore quomodolibet emanatis, niſi de eorumdem Abbreviatorum conſenſu, & conſiſtorialiter editæ fuerint, & in eis nomina, & cognomina, gradus, & qualitates, ac beneficia, & officia, omnium, & ſingulorum tunc exiſtentium Abbreviatorum actualiter, & individualiter, & nominatim ſint ſcripta comprehendi, nec diſſuetudine, ſeu inobſervantia quavis, vel aliter aboleri, tolli, minui, aut abrogari, ſeu eis in aliquo derogari poſſe neque debere, & quotiens ea revocari, & annullari, aut eis in aliquo etiam quantumcumque minimo derogari contingat, totiens ea in priſtinum, & eum in quo de præſenti exiſtunt, & ante revocationem, & derogationem hujuſmodi exiſtebant ſtatum plenariè, & abſque ullis diminutione, aut defectu, repoſita, reſtituta, atque reintegrata, prout nos harum ſerie reponimus, reſtituimus, & plenariè reintegramus eſſe. Ac præmiſſa omnia, & ſingula ex nunc nulla probatione more urentium, vel alias introducta, ſeu publicatione, & promulgatione, aut re aliqua alia deſuper requiſita, aut expectata plenum effectum ſortita eſſe.

Clauſula ſublata &c.

§. 14. Ac omnes, & ſingulos quos concernunt ad ſuorum obſervantiam omninò obligare, & non aliter quàm ſecundùm præſentibus contenta, omnia, & ſingula per quoſcumque etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac Sacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, & alios, tàm ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes Judices, & perſonas ſub excommunicationis ſententia per contravenientes eo ipſo incurrenda, ullo unquam tempore cognoſci, judicari, & decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, cognoſcendi, decidendi, & interpretandi facultate. Necnon irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper præmiſſis, ſeu eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate etiam per nos, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, ac ſtatuimus, & ordinamus.

Executorum deputatio, & auctoritas.

§. 15. Et nihilominùs univerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Abbatibus, eorúmque Vicariis, & officialibus, & aliis quibuſvis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Canonicis Cathedralium etiam Metropolitan. Eccleſiarum ubilibet exiſtentibus præſentium tenore mandamus, quatenùs ipſi, & eorum quilibet per ſe vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extra loca in quibus deputati fuerint, eiſdem Abbreviatoribus quoad vixerint, & per eos nominatis, necnon eorum familiaribus, Vicariis, officialibus, ac clericis ſubditis hujuſmodi, & eorum ſingulis in præmiſſis quotiens, per eos ſeu pro eorum parte fuerint quomodolibet requiſiti efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes non permittant eos contra præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, inquietari, aut perturbari. Ac quibus eis videbitur, etiam ſub cenſuris, & pœnis quibuſvis inhibeant, & citandos citent, ac cauſas ſuper contentis præſidentibus pro tempore occurrentes cum ſuis annexis, connexis, dependentiis, incidentiis, & emergen. audiant, decidant & ſine debito terminent, & exequantur, facientes quod decreverint firmiter obſervari. Contradictores quoslibet quos etiam, ſi dignitate, & excellentia præmiſſis præfulgeant, ac fungantur, excommunicationis ſententiam eo ipſo incurriſſe decernimus, etiam per declarationem incurſus hujuſmodi, & aliarum ſententiarum, & pœnarum, ac alia juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc quotiens, & quando eis videbitur auxilio brachii ſæcularis. Et nihilominùs legitimis ſuper eis habendis ſervatis

proceſſibus contra illos, quos cenſuras, & pœnas hujuſmodi incurriſſe eis coostiterit, eas toticos quotiens opus fuerit, ireratis vicibus aggravare procurent. Cæterùm, ſi per ſummariam ſuper iis per eos habendam informationem eis conſtiterit, quòd ad loca in quibus contradictores, moleſtatores, perturbatores, ſeu inquietatores hujuſmodi exiſtunt pro monitionibus de ipſis faciendis tutus noo pateat acceſſus, vel eorum copia commodè haberi non poſſit, Nos eis cirationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis publicis affigenda, & in partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis conjectura, quòd ad eorumdem citatorum, & monitorum ootitiam pervenire valeat faciendi plenam, & liberam concedimus faculratem. Ac volumus, & decernimus, quòd citationes, & monitiones hujuſmodi perinde ipſos monitos, & ciratos arctent, ac ſi eis perſooalirer inſinuaræ, & iotimatæ fuiſſent.

Tranſumptorum fides.

§. 16. Et quia difficile foret præſentes, & illarum vigore conficiendas literas ad ſingulas loca, in quibus de eis fides forſao facienda foret deferre, etiam volumus, & decernimus, quòd ipſarum tranſumptis manu alicujus notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in judicio & alibi ubicumque opus fuerir, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem origiualibus lireris ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 17. Noo obſtantibus de certo Notariorum numero etiam ſi ad eum deventum noo ſit, cui per hoc aliàs non intendimus derogare, ac quibuſvis Cancellariæ Apoſtolicæ Regulis, etiam circa privilegia, prærogativas, & antelationes ediris, & etiam per ſucceſſores noſtros hujuſmodi edendis, necnoo piæ memoriæ Bonifacii Papæ Octavi illa præſertim qua cavetur ne quis extra ſuam civitatem, & diœc. niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultra unam dictam à fine ſuæ diœc. ad jodicium evocetur, ſeu ne Judices à Sede deputati prædicta, extra civiratem, & diœc. in quibus deputati fuerint contra quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumanr, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac Innocentii Quarti Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum contra exemptos, quæ incipit, Volentes, & quibuſvis aliis Apoſtolicis, oecnoo tàm in Provincialibus quàm Synodalibus Conciliis ediris generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus ac legibus Imperialibus, & municipalibus, ſtatutíſque & conſuetudinibus, quarumcumqoe civitatum, & locorum, ac Eccleſiarum etiam Cathedralium, & Metropolitan. ac Monaſteriorum, Hoſpitalium, Miliriarum, & aliorum locorum Eccleſiaſticorum, & piorum, eorúmque Ordinum quorumcumque, etiam juramento, coofirmarione Apoſtolica, vel quavis firmirate alia roboratis, necnoo privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, ac quibuſcumque prærogativis, antelationibus, facultatibus aut deſcriptionibus, & gratiis à Sede prædicta in quorumcumque commodum, ac motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, & quibuſvis aliis etiam totiens quotiens reſtirutoriis, reintegratoriis, declaratoriis, derogatoriarum derogatoriis, fortioribus, efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis, ac cum plena facultate illas latiſſimè exteodendi clauſulis, irritantibúſque decretis, ac per viam legis, ordinationis, ac ſtaruri perpetui, ac pacti, & ſtipulati, etiam ut præfertur, contractus, aliíſque etiam longè efficacioribus viis, modis, ac verborum formis, & clauſulis qoomodolibet, & ex quibuſvis etiam fidei Catholicæ, ad magis, & quantumcumqoe piis, urgentiſſimis, & efficaciſſimis cauſis emanatis, & in futurum emaoandis quomodolibet, quibus etiam ſi io illis cavearur expreſsè, quod illis nollatenùs etiam conſiſtorialiter, vel aliàs in aliquo derogari poſſit, ac pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque toris renoribus, necnon certis nominibus, cognominibus, & aliis individua, ac de verbo ad verbum, & litera ad literam, oullis ſignis aut characteribus, vel aliis omiſſis mentio, & expreſſio habenda, aut exquiſita, & ſpecialis forma ſervanda, & inſertio facienda foret renores, ac omnia quæ exprimenda eſſent hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter, ac de verbo ad verbum, & eiſdem modis, quibus exprimenda, & inſerenda foreur expreſſis, & ioſertis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & quæ ex ea parte qua ipſis Abbreviatoribus, præſentibus, & fururis, aut alicui eorum in præmiſſis, vel aliquo ex eis præjudicent aut præjudicarent, ſeu aliquando in futurum quoquo modo præjudicare poſſent, vel videantur, omninò revocamus, caſſamus, & anoullamus, ac viribus vacuamus, nullíúſque roboris vel momenti eſſe, ac quotiens aliquid præmiſſis in aliquo objiciens, aut contrarium pro tempore emanare, apparere, aut reperiri contigerit, totiens abſque Signatura alia deſuper obtinenda ſub præſentium, vel alterius qua eiſdem Abbreviatoribus placuerit dara, literas Apoſtolicas, in quibus eiſdem contrariis, & obſtantibus latiſſimè derogetur, & quicquid præmiſſis in nullo obſtent faciendum fuerit etiam per omnes, & ſingulos ad quos id quomodolibet ſpectat, & ſpectare poterit, fiat ad ſimplicem eorumdem Abbreviatorum, & eorum cujuslibet inſtantiam, & libitum coofici, ac totaliter expediri poſſe atque debere declaramus, ac omnibus illis, quæ in ſingulis Scriptorom prædictorum favorem, vel commodum concernentibus pro rempore literis expreſſum eſt, & pro tempore fuerit, noo obſtare contrariis quibuſcumque. Aut ſi omnibus, & ſiogulis prædictis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim, à prædicta ſit Sede indultum, vel in poſterùm indulgeri contingar, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca ad judicium trahi, ſeu contrà eos modo aliquo procedi non poſſit per literas Apoſtolicas non facientes pleoam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apuſtolicis quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus præſentium impediri valear qoomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum ſit io ooſtris literis mentio ſpecialis.

Declaratio prædictarum gratiarum.

§. 18. Volumus aurem quòd vigore unius gratiæ expectativæ, illiuſque mutationis, collationis, revalidationis, & extenſionis ultrà unum beneficium reſervarum obtinere non poſſit. Quódqoe nominandi per Scriptores vel Abbreviatores hujuſmodi in aſſecutione beneficiorum eiſdem Abbreviatoribus poſtponantur.

Alia gratia.

§. 19. Er quòd qoilibet ex Abbreviatoribos prædictis enſem, & alia arma per Nobiles, & Milites deferri ſolita, etiam per Urbem liberè deferre, & tres per eum eligendas perſonas Nobilitatis, & Militari titulo decorare, ac Nobiles, & Milites auratos creare, & facere, eíſque inſignia, & arma in ſimilibus dari ſolita dare atque concedere, ac eos oumero, & conſortio aliorum Nobilium, & Militum auratorum favorabiliter aggregare, omniáque alia, & ſingula in ſimilibus fieri ſolita, & opportuoa facere, liberè, & licitè poſſit, & valeat, &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. die 16. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quintodecimo, decimoſeptimo Kal. Auguſti, Pont. noſtri Anno tertio.

XV.

Hoſpitalis B. Mariæ de Populo, & S. Jacobi in Auguſta de Urbe erectio in Archihoſpitale pauperum infirmorum Incurabilium, cum privilegiorum elargirione.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 31. Maji 1548. poſtquàm annuum redditum eidem Hoſpitali tribuiſſet die 21. Januarii 1539. Et approbavit pariter Pius IV. die 3. Julii 1562. ſed eorum conſtitutiones tamquàm minùs neceſſarias conſultò prætermiſi.

Eidem Archihoſpitali, pro ipſius cauſarum cognitione, ſpecialem judicem, cum amplis facultatibus, & juriſdictionibus elegit Pius IV. infrà in ejus conſt. 2. Ad charitatis, in Tomo 2. fol. 2.

Edita A. D. 1515. & 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

SAlvatoris noſtri Domini JESU CHRISTI, qui nos ad pietatis cultum, & charitatis zelum in pauperes, cæteráſque miſerabiles perſonas miſericorditer exercendum, quotidianis per totum ejus in hac vita progreſſum exemplis hortatus eſt, vices licèt immeriti gerentes in terris, inter curas multiplices, quibus pro negotiorum aſſiduè occurrentium cumulo, & varietate diſtrahimur, illam libenter amplectimur, per quam pauperum & aliarum miſerabilium perſonarum, quas non ſolùm rerum fatigat egeſtas, verùm etiam incurabilium morborum calamitas devorat, & humanis oculis reddit moleſtos, neceſſitatibus conſulatur, & piis fidelium inſtitutis, quæ huic noſtro deſiderio inhærere conſpicimus, ut firma perpetuò & inconcuſſa permaneant, noſtræ approbationis adjicimus firmitatem, utque votivos ſortiantur effectus, opem & operam quantum nobis ex alto conceditur impendimus efficaces, ipſóſque, & cæteros Chriſti fideles, ſanctiſſimum opus rerum intermittatur penuria, ad conferendum ſua illi charitativa ſuffragia, indulgentiis & remiſſionibus invitamus, aliáſque deſuper providemus, prout & temporum qualitatibus benè penſatis cognoſcimus in Domino ſalubriter expedire.

Confratres Hoſpitalis B. Mariæ de Populo & S. Jacobi de Auguſta in Urbe, ſtatuerunt in eo de cætero recipi debere infirmos incurabiles, & ipſum Hoſpitale denominari, Hoſpitali Incurabilium infirmorum.

§. 1. Accepimus ſiquidem, quod nuper dilecti filii antiqui & moderni confratres confraternitatis Hoſpitalis Beatæ MARIÆ de Populo, & S. Jacobi de Auguſta de Urbe, piè attendentes, ab aliquot citra annis, pauperes infirmos variis morborum incurabilium generibus infectos, de diverſis mundi partibus in Urbem communem fidelium omnium patriam eo in numero confluiſſe, ut tùm hominum multitudine, tùm morborum viſui, & odoratui moleſtorum faſtidio, loca illis in ipſius Urbis hoſpitalibus, non ſine difficultate paterent, quo fiebat ut dicti pauperes morbo incurabili laborantes, per Urbem victum quærentes tota die, etiam parvis curribus, & vehiculis diſcurrere, ſeq. & alios eis objectos tædio & impedimento afficere, pluréſque ex eis nullo adjuti in eorum vita regimine, in graviores morbos incidere, & omnium Chriſtifidelium auxilio deſtituti, præmaturam mortem ſubire cogerentur, ac cupientes deſuper de aliquo opportuno remedio provideri, ſtatuerunt & ordinaverunt, quòd ex nunc de cætero in perpetuum dictum Hoſpitale infirmorum Incurabilium denominaretur, & in eo omnes & ſinguli utriuſque ſexus infirmi, quovis etiam Gallico nuncupato (præterquàm Epidimiæ & lepræ) morbo infecti, ad illud pro tempore confugientes, vel aliàs ducti, reciperentur, alerentur, & curarentur, & illis extantibus, niſi ipſius Hoſpitalis facultates, ad id evidenter ſuppeterent, alii infirmi curabiles ibi recipi non poſſent, cùm pro talibus multa, & locupleta eſſent in Urbe Hoſpitalia. Et ne ex hujuſmodi nova, & neceſſaria dictorum incurabilium infirmorum receptione, aliquod dicto Hoſpitali circa celebrationem anniverſariorum pro animabus defunctorum ad quam dicta ſocietas tunc tenebatur, & pro tempore obligaretur; & aliorum piorum operum per eoſdem antiquos confratres exerceri ſolitorum præjudicium inferretur, quod duorum proborum virorum de communi conſenſu dictorum antiquorum, & modernorum confratrum, & in eventum diſcordiæ tertii ad hoc eligendorum arbitrio, omnia & ſingula bona ſtabilia quæ dictum Hoſpitale tunc poſſidebat æſtimarentur, & totum illud quod ex illis proveniebat annuatim, & quod ſi terræ ad ipſum Hoſpitale pertinentes prout aliæ illis contiguæ locatæ fuiſſent, proveniſſet, colligeretur in unam certam ſummam, quæ tàm ex prædictis, quàm aliis quibuſvis per dictum Hoſpitale acquirendis bonis annis ſingulis deduceretur, ex qua dicta pro tempore anniverſaria in primis celebrarentur; & quod indè ſupereſſet, in maritagium pauperum honeſtarum puellarum in feſto Sancti Jacobi approbandarum converteretur, & quòd omnia donanda, relinquenda, & leganda, tàm inter vivos quàm ex cauſa mortis dicto Hoſpitali vel ſocietati pro anniverſariis hujuſmodi dumtaxat celebrandis, dictæ ſummæ accreſcerent, & ad illam, ſeu illius maſſam pertinerent.

Ejuſque regimen ſit quatuor Cuſtodum & duodecim Conſiliariorum.

§. 2. Necnon quòd regimini & gubernio dicti Hoſpitalis Cuſtodes quatuor præeſſent annuatim deputandi, quorum duo eſſent Romani, & duo forenſes; adderentúrque duodecim Conſiliarii, de quorum gremio dicti Cuſtodes eligerentur, quorum quidem Conſiliariorum ſex eſſent Romani, & ſex forenſes. Et quòd dicti quatuor Cuſtodes & duodecim Conſiliarii poteſtatem haberent, omnia faciendi quæ tota ſocietas facere poſſet, dummodò de alienatione loci dicti Hoſpitalis, & illius bonorum immobilium, præſentium & futurorum, abſque ipſius ſocietatis conſenſu quovis quæſito colore ſe nullatenùs intromitterent.

Et duo eligantur Syndici ad videnda computa & alia ad officium Syndicatus ſpectantia.

§. 3. Præterea duo Syndici eligerentur unus Romanus, & alius forenſis, qui computa, & rationes dicti Hoſpitalis viderent, & alia facerent quæ ad ſyndicatus officium, juxta dicti Hoſpitalis antiqua ſtatuta ſpectabant.

Notarii etiam duo ad conſcribenda quæ ad Hoſpitale ſpectant.

§. 4. Et ſimiliter duo Notarii practici in cauſis forenſibus pertractandis, unus Romanus, & alter forenſis, qui ea quæ dicti Hoſpitalis utilitatem concernebant, fideliter ſcriberent, & adnotarent, & alia facerent, quæ ad notariatus officium juxta eadem ſtatuta pertinebant.

Viſitatoréſq; quatuor ad perquirẽdos & recipiendos infirmos Incurabiles, in d. Hoſpitali. & alios ad alia Urbis Hoſpitalia tranſmittendos.

§. 5. Ac demum quatuor probi viri Viſitatores dictorum infirmorum Incurabilium nuncupandi deputarentur, duo Romani & duo forenſes, qui unà cum dictis duobus Syndicis à nobis, ſuper hoc facultatem, & auctoritatem habituri, omnes & ſingulos pauperes infirmos quocumque morbo laborantes, vagos per Urbem, atque diſperſos diligenter perquirerent, & curabiles ad Hoſpitalia, in quibus infirmi curabiles recipi conſueverint, incurabiles verò etiam renitentes ad dictum Hoſpitale S. Jacobi duci, eóſque in illis reſpectivè recipi, & in dicto Hoſpitali S. Jacobi receptis, juxta Hoſpitalis facultates, & receptorum qualitatem, neceſſaria miniſtrari facerent, prout in quodam publico inſtrumento deſuper confecto dicitur pleniùs contineri.

Hic autem Pont. ad promovendum hoc pium Hoſpitalis opus.

§. 6. Nos igitur pium & laudabile dictorum confratrum propoſitum hujuſmodi plurimùm in Domino commendantes, & ut ex eo optati fructus proveniant, intimo deſiderantes affectu, conſiderantéſque ad hoſpitalitatem hujuſmodi tanto hominum numero, tot morborum generibus laboranti congruè exhibendam, magna eſſe opus impenſa, & propterea volentes eidem Hoſpitali de Apoſtolicæ Sedis peculio partem conferre, & alios ad piæ memoriæ aliquid ejus intuitu conferendum, à quo cuncta quæ poſſident acceperunt, ſpiritualibus donis invitare.

Statuta prædicta approbat, & d. Hoſpitale erigit in Archihoſpitale & caput omnium hoſpitalium ſimilium.

§. 7. Motu proprio non ad dictorum confratrum, vel aliorum quorumvis pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcientia, ſtatuta, & ordinationes hujuſmodi, rata habentes & grata, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium Hoſpitale prædictum in Archihoſpitale, capútque omnium Hoſpitalium pauperum infirmorum incurabilium ubilibet conſtitutorum, & conſtituendorum, erigimus, & inſtituimus, illíque omnia & ſingula conſtructa, & conſtruenda incurabilium infirmorũ hujuſmodi Hoſpi-

Digitized by Google

alia immediatè ſubjicimus, & facimus ab eo dependentia membra, ſine tamen eorum præjudicio.

ſ. 8. Ac Syndicis & Viſitatoribus præfatis, qui pro tempore fuerint, quoſcumque pauperes infirmos utriuſque ſexus per Urbem vagantes, ſi curabili, ad ſub imagine Salvatoris, vel ſancti Spiritus in Saxia, aliáve in quibus tales recipi ſolent: ſi verò incurabili morbo laborent, ad ſancti Jacobi Hoſpitalia hujuſmodi etiam renitentes, atque invitos conduci, eóſque in dictis Hoſpitalibus recipi, & in dicto Archihoſpitali receptis, juxta illius facultates neceſſaria miniſtrari faciendi, & alia omnia, & ſingula ad id quomodolibet opportuna, gerendi & exequendi, etiam, per alium vel alios, plenam & liberam concedimus facultatem.

ſ. 9. Et dictum Archihoſpitale, in omnibus, & ſingulis ſuis bonis, præſentibus, & futuris, & rebus ad ejus manutentionem, & incrementum, ac pauperum in eo pro tempore degentium, victum & ſuſtentationem, neceſſariis, & opportunis, ab omnibus datiis, & gabellis, nunc & pro tempore impoſitis, prorſus eximimus & liberamus.

ſ. 10. Et eidem Archihoſpitali, quòd ipſum & ab eo dependentia membra, quibus id per illius Cuſtodes, & Conſiliarios pro tempore exiſtentes, ſpecialiter concedetur dumtaxat, illorum Eccleſiæ ſeu Capellæ, infirmi confratres, miniſtri, ſervitores, familiares, res, & bona quæcumque, ab omnibus & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, gratiis, favoribus, & indultis, ſpiritualibus, & temporalibus, in genere & in ſpecie, ſub imagine Salvatoris, & ſancti Spiritus prædictis, ac ſancti Jacobi in Compoſtella Hoſpitalibus, eorúmque confraternitatum confratribus, infirmis, miniſtris, ſervitoribus, familiaribus, rebus & bonis, Apoſtolica, aut quavis alia auctoritate conceſſis, & pro tempore concedendis, non ſolùm ad inſtar, ſed æquè principaliter, & abſque ulla penitùs differentia, perinde ac ſi eis à principio ſigillatim conceſſa fuiſſent, utantur, potiantur, & gaudeant, indulgemus.

ſ. 11. Et inſuper quòd Clerici, etiam in ſacris ordinibus conſtituti, Abbates, Epiſcopi, Patriarchæ, & aliarum Eccleſiarum Prælati, etiam S.R.E. Cardinales, poſſint de bonis per eos, etiam per Eccleſias, Monaſteria, & beneficia Eccleſiaſtica acquiſitis tàm inter vivos, quàm ex cauſa mortis, & in eorum ultimis voluntatibus, quantumcumque eis placuerit, dicto Archihoſpitali donare, & legare, vel etiam illud in omnibus eorum bonis hujuſmodi, ſeu eorum parte univerſalem hæredem inſtituere.

ſ. 12. Et quòd quilibet Chriſtifidelis utriuſque ſexus in Urbe pro tempore reſidens, qui in ejus teſtamento, vel alia ultima voluntate de bonis ſuis aliquid, non tamen infrà quinque ducatorum auri valorem eidem Archihoſpitali donaverit, ſeu legaverit, plenariam omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contritus, atque ore confeſſus fuerit, indulgentiam & remiſſionem conſequatur.

ſ. 13. Teneantúrque Notarii & ſcribæ, de donationibus vel legatis dicti Archihoſpitalis pro tempore faciendis, ac teſtamentis, codicillis, vel aliis ultimis voluntatibus, Archihoſpitalis, & illius pauperum hujuſmodi utilitatem quomodolibet concernentibus, pro tempore rogatis, infrà menſem poſt diem rogitus, ſi diſpoſitio fuerit inter vivos, & ſi ex cauſa mortis poſt diem obitus donantis, legantis, vel teſtantis, aut aliàs ut præmittitur diſponentis, immediatè ſequentem, legata, donata, aut alias diſpoſitiones hujuſmodi, alicui ex ejuſdem Archihoſpitalis Cuſtodibus, & Conſiliariis pro tempore exiſtentibus fideliter nunciare. Alioquin dicto menſe elapſo, excommunicationis latæ ſententiæ, à qua nonniſi de Cuſtodum & Conſiliariorum hujuſmodi pro tempore exiſtentium conſenſu, præterquàm in mortis articulo conſtituti, abſolvi nequeant, & ab officio ac exercitio notariatus ſuſpenſionis pœnam incurrant eo ipſo, qui ſi ſuſpenſione hujuſmodi durante, in dicto exercitio quomodolibet ſe ingeſſerint, falſum committant, actus tamen de quibus inter ſuſpenſionem eamdem ignorantes rogabuntur, detrimentum aliquod propterea non ſubſtineant.

Confratribus dat facultatem eligendi confeſſorem, qui eos abſolvat &c. In hoc attende conſtitut. Clem. viij. 115. Quæcumque. Tom. 3.

ſ. 14. Liceátque ſingulis dicti Archihoſpitalis confratribus, præſentibus & futuris, aliquem preſbyterum ſæcularem, vel cujuſvis Ordinis regularem, in ſuum eligere confeſſorem, qui illa eis comite eorum confeſſionibus diligenter auditis, ab omnibus & ſingulis eorum peccatis, exceſſibus, criminibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam ſi talia fuerint propter quæ Sedes Apoſtolica ſit meritò conſulenda, videlicet Apoſtolicæ Sedi reſervatis (offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedis prædictæ, falſitatis literarum, ſupplicationum & commiſſionum Apoſtolicarum, invaſionis, deprædationis, vel occupationis, aut devaſtationis, terrarum & maris eidem Romanæ Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſubjectorum, offenſæ perſonalis in Epiſcopum vel alium Prælatum, prohibitionis devolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, dumtaxat exceptis) ſemel in vita, in aliis verò caſibus quoties fuerit opportunum, pro commiſſis debitam eis abſolutionem impendat, & injungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (ultra marino, liminum Apoſtolorum Petri, & Pauli de Urbe, ac ejuſdem S. Jacobi in Compoſtella, & Sanctæ MARIÆ de Loreto, Religioniſque & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, idémque vel alius Confeſſor omnium peccatorum, de quibus corde contriti, atque ore confeſſi fuerint, ſemel in vita, & in mortis articulo, quotiens illi occurriſſe videbitur, etiam ſi mors tunc non ſequatur.

Indulgentiámque eiſdem concedit, ſi decem ducatos Archihoſpitali donaverint. Hanc indulgent. revocavit Pius v. mox citatus in Tom. 2.

ſ. 15. Illis autem ex ejuſdem Archihoſpitalis confratribus pro tempore exiſtentibus, qui dicto Archihoſpitali decem ducatos auri, vel eorum valorem in pecunia, vel aliis rebus, propter hoc ſpecialiter donaverint, ſemel ſingulis annis plenariam remiſſionem, ipſis in ſinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & reverentia noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonice intrantium perſiſtentibus, eadem Apoſtolica auctoritate concedere poſſit.

Et alias indulgentias hic enunciatas. Eas revocavit idem Pius v.

ſ. 16. Et quòd iidem confratres, qui quadrageſimalibus, & aliis totius anni temporibus, quibus nonnullæ in dicta Urbe & extra illius muros conſiſtentes Eccleſiæ, pro ſtationibus conſequendis viſitari ſolent, Eccleſiam dicti Archihoſpitalis devotè viſitaverint, & manus in dicti Archihoſpitalis ſubſidium quantumvis modicè porrexerint adjutrices, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi dictas ſtationarias Eccleſias perſonaliter viſitarent, auctoritate Apoſtolica, & tenore præmiſſis ſtatuimus, & ordinamus.

Indulgentias ſtatis diebus Hoſpitale viſitantibus, & Eleemoſynas ſubminiſtrantibus. Has etiam revocavit idem Pius v. in d. Tom. 2.

ſ. 17. Præterea ac Archihoſpitale, & illius Eccleſia congruis frequentetur honoribus, & infirmi in eodem Archihoſpitali pro tempore recepti, charitativis fidelium viſitatione & conſolatione recreentur, fideléſque ipſi ad hoc eo libentiùs ſe conferant, & erga dictum Archihoſpitale, & illius pauperes infirmos, largiùs ſuæ liberalitatis dona diffundant, quo exinde pro tēporalibus bonis quæ erogaverint, æternæ vitæ præmia ſe noverint adipiſci, De Omnipotentis Dei miſericordia, ac eorumdem Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, qui Archihoſpitale, ſeu illius Eccleſiam prædictam, diebus Sabbati tertiæ partis injunctarum eis pœnitentiarum, & qui in ejuſdem ſancti Jacobi, & Conceptionis Glorioſiſſimæ DEI genitricis MARIÆ Feſtivitatibus, & earum qualibet, à primis Veſperis uſque ad occaſum Solis ſingularum feſtivitatum earumdem annuatim devotè viſitaverint, & pro dictorum Archihoſpitalia, & illius pauperum ſubſidio, alimonia & ſubſtentatione, prout ſua cuique

conſcien-

conſcientia dictaverit manus porrexerit adjutrices, quotiens id fecerint, totiens plenariam omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti atque ore confeſſi fuerint, indulgentiam & remiſſionem in Domino elargimur.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 18. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac fundatione dicti Archihoſpitalis, etiam ſi laicorum ſit, ac aliis ſtatutis, & conſuetudinibus Archihoſpitalis, & confraternitatis ejuſdem, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Declaratio quoad facultatem confeſſoris ſupradicti.

§. 19. Volumus autem, quòd confeſſor quem quilibet dictorum confratrum duxerit eligendum, de his de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, eam ſibi per ſe ſi ſupervixerit, vel alios ſi fortè de hac vita tranſierit faciendam injungat, quam ipſe vel illi facere omninò teneantur.

Alia declaratio.

§. 20. Et ne, quòd abſit, propter hujuſmodi facultatem eligendi confeſſorem reddatur quiſque proclivior ad illicita in poſterùm committenda, quòd illi ex eiſdem confratribus, qui à ſinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & devotione noſtra, vel ſucceſſorum prædictorum deſtiterint, aut ex confidentia conceſſionis, vel remiſſionis hujuſmodi aliqua forſan commiſerint, de conceſſis & remiſſis prædictis, quoad illa præſentes literæ nullatenùs ſuffragentur. Nulli ergo omninò hominum &c.

Dat. P. A. 3. die 19. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoquinto, xiv. Kal. Auguſti Pontificatus noſtri anno tertio.

Subſequitur alia privilegiorum conceſſio.

Edita A. D. 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

EX ſupernæ diſpoſitionis arbitrio, univerſalis Eccleſiæ regimini, gregique Dominico præſidentes, inter varias, curaſque multiplices & ſolicitudines quæ ex miniſterio paſtoralis officii nobis incumbunt, illam totis affectibus, & deſideriis libenter amplectimur, per quam CHRISTI pauperibus, & egenis, miſerabilibúſque perſonis, in quibus Redemptor noſter Summi Patris unigenitus JESUS CHRISTUS ſe præſentare dignatus eſt; inopiæ, & indigentiæ ſubvenitur, & ut ſingula pia loca, præſertim Hoſpitale ſancti Jacobi in Auguſta de Urbe, nuper per nos in Archihoſpitale erectum, & inſtitutum, à quibuſvis injuriis, moleſtiis, & violentiis, ac perverſorum conatibus conſerventur, & juxta cordis noſtri affectionem feliciter gubernentur, partes noſtras quantum ex alto permittitur impendimus efficaces.

Summaria narratio contentorum in præinſerta conſtitutione.

§. 1. Dudùm ſiquidem ex certis pernéceſſariis cauſis, Motu proprio & ex certa ſcientia, Hoſpitali ſancti Jacobi in Auguſta de Urbe, in Archihoſpitale, & caput omnium Hoſpitalium pauperum infirmorum Incurabilium ubilibet conſtructorum & conſtruendorum, ereximus, & inſtituimus, & illi omnia, & ſingula inſtituta Incurabilium infirmorum hujuſmodi hoſpitalia, immediatè ſine tamen illorum præjudicio ſubjicimus, & eidem Archihoſpitali, & illius membris, eorúmque confratribus, tunc, & pro tempore exiſtentibus, & in ipſis degentibus perſonis, eorúmque ſingulis, nonnullas indulgentias, & peccatorum remiſſiones elargiti ſumus, prout in noſtris inde confectis literis plenius continetur.

Hoſpitalis Confratres apud Pontificem conqueſti ſunt, de moleſtiis eis, eorúmque ſervitoribus &c. illatis, in eorum perſonis, & Hoſpit. bonis.

§. 2. Cùm autem eorumdem confratrum Archihoſpitalis hujuſmodi conqueſtione perceperimus, quòd nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ, tàm religioſi, quàm ſæculares, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, Milites, & Laici, Communia Civitatum, Univerſitatum, Oppidorum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum, & aliæ ſingulares perſonæ nonnullarum Civitatum, diœceſum, & partium diverſarum, occuparunt, & occupari fecerunt, caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, & poſſeſſiones, jura, juriſdictiones, necnon fructus, redditus, & proventus beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumvis Ordinum regularium, ad Archihoſpitale, & membra hujuſmodi, illorumque ſervitores, & alios ſæculares, & quorumvis etiam Mendicantium Ordinum regulares perſonas, & in illis pro tempore degentes ſpectantia, & pertinentia, ut ea detinent occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium, & favorem; nonnulli etiam civitatum, & diœceſum, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eiſdem Archihoſpitali membris, ſervitoribus, & aliis perſonis hujuſmodi, ſuper prædictis caſtris, villis, & locis, aliiſque terris, domibus, poſſeſſionibus, juribus, juriſdictionibus, fructibus, redditibus, cenſibus, & proventibus eorumdem, ac bonis mobilibus, & immobilibus, ſpiritualibus, & temporalibus, aliiſque rebus ad Archihoſpitale, membra, ſervitores, & alias perſonas in Archihoſpitale & membris degentes hujuſmodi, pro tempore ſpectantibus, multiplices moleſtias, & injurias inferunt, & jacturas.

Supplicarúntque pro opportuna deſuper proviſione.

§. 3. Quare confratres prædicti nobis ſupplicarunt, ut cum eiſdem ac dictorum membrorum, præſentium, & futurorum Confratribus, Syndicis, Cuſtodibus, ſervitoribus, & perſonis valde reddatur difficile pro ſingulis querelis ad Sedem Apoſtolicam habere recurſum, providere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideò Pont. eos omnes; à juriſdictione, correctione & viſitatione quorumcumque Prælatorum eximit, & Sedi Apoſt. immediatè ſubjicit.

§. 4. Nos igitur adverſus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, illo volentes eiſdem Archihoſpitali, membris, & perſonis in eis degentibus, ac ſervitoribus remedio ſubvenire, per quod ipſorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus ſimilia committendi præcludatur, Confratres, Syndicos, Cuſtodes, Servitores, ac perſonas hujuſmodi, & eorum ſingulos, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie, abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Archihoſpitale, membra, & in eis degentes perſonas, durante ſervitio, & actu in Archihoſpitali, & membris prædictis deſervientes hujuſmodi, præſentes, & futuros, ac eorum ſingulos, ipſorúmque, & cujuſlibet ipſorum beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi Canonicatus, & præbendæ, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel Officia in cathedralibus etiam Metropolitanis, aut Collegiatis, & dignitates ipſæ in cathedralibus etiam Metropolitanis poſt Pontificales majores, aut Collegiatis Eccleſiis hujuſmodi principales fuerint, per eoſdem ſervitores, & perſonas, in titulum, vel commendam, aut aliàs, nunc, & pro tempore obtenta, ac res, & bona quæcumque mobilia, & immobilia, præſentia, & futura, ab omni jure quarumcumque parochialium Eccleſiarum, infrà quarum limites exiſtunt, ſeu quarum parochiani pro tempore extiterint juriſdictione, dominio, poteſtate, viſitatione, & correctione Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Ordinariorum, eorumque Officialium, Vicariorum, Commiſſariorum, & aliorum quorumcumque etiam Apoſtolicorũ Judicum, & Delegatorum, tàm Eccleſiaſticorum, quàm ſæcularium, etiam ſi mixtim Ordinarii, & delegati, & alias qualitercũque qualificati fuerint eximimus, & totaliter liberamus, & ſub B. Petri patrocinio, ac noſtra, & Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcipimus, ac nobis, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti immediatè ſubjicimus. Ita quòd Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Ordinarii, Officiales, Vicarii, Commiſſarii, Rectores, & Judices prædicti, præſentes, & futuri, nullam juriſdictionem, ſuperioritatem, auctoritatem, dominium, poteſtatem, viſitationem, aut correctionem in Archihoſpitale,

membra, & perſonas, ac hujuſmodi ſervitio durante, ſervitores, eorumque beneficia, res, & bona hujuſmodi, præſentia, & futura, utpote prorſus, exemptas, & exempta, etiam ratione, cujuſcumque delicti, aut contractus, ſeu rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, exercere, ſeu excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, ſeu alias ſententias, cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas promulgare nequeant.

Confratribuſque bona Hoſpitalis & membrorum in evidentem utilitatem permutandi, &c. facultatem concedit.

§. 5. Ac confratribus Archihoſpitalis, & membrorum hujuſmodi, eorumdem Archihoſpitalis & membrorum, bona mobilia & immobilia, etiam loca Comperarum ſancti Georgii Januen. nuncupata, præſentia & futura, pro quibuſcumque aliis, mobilibus & immobilibus, quorumcumque valorum exiſtant, cum quibuſcumque perſonis, tàm Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, cujuſcumque qualitatis vel præeminentiæ exiſtentibus, ac Eccleſiis etiam Cathedralibus, Metropolitan. Parochialibus, Hoſpitalibus, vel aliis quibuſvis piis locis permutare; ſeu bona Archihoſpitalis & membrorum hujuſmodi, cum prædictis & quibuſvis aliis perſonis, etiam Eccleſiaſticis vel ſæcularibus, ac Eccleſiis & locis prædictis, cum quibus Archihoſpitalis & membrorum hujuſmodi conditionem efficere potuerint meliorem, in emphyteuſim perpetuam, & ſub annuo canone, ſive cenſu, ſeu ad tempus, vel alias, totiens quotiens opus fuerit concedendi, & eorum pretia, in fabricas & ſuſtentationem pauperum Archihoſpitalis, & membrorum hujuſmodi convertendi, liberam licentiam & facultatem concedimus.

Executores hujus Bullæ, & defenſores horum Privilegiorum deputat.

§. 6. Quocirca Venerabilibus fratribus noſtris, univerſis & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Cathedralium & Metropolitan. Eccleſiarum Canonicis, necnon eorumdem Archipresbyterorum, Epiſcoporum, officialibus, ſeu Vicariis in ſpiritualibus generalibus, ubilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi 3 vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, etiam ſi ſint extra loca in quibus deputati fuerint, Conſervatores, & Judices, Archihoſpitali, membris, ac in illis degentibus perſonis, & hujuſmodi durante ſervitio ſervitoribus, & eorum cuilibet, ac Confratribus, Syndicis, & Cuſtodibus præfatis, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, ipſoſque & eorum ſingulos, etiam contra quoſcumque bonorum ſuorum, ſpiritualium & temporalium, ac Archihoſpitale & membra, ac in illis degentes, & ſervitores hujuſmodi, illorumque beneficia prædicta, per eos, nunc & pro tempore obtenta, tàm ratione perſonarum ſuarum, quàm alias legitime ſpectantium & pertinentium occupatores & detentores, ac ſuper eis injurias inferentes, & jacturas, perpetuò defendentes, faciant, auctoritate noſtra, Archihoſpitale, membra, & perſonas, ac hujuſmodi durante ſervitio ſervitores, exemptione & liberatione, & Confratres, Syndicos, & Cuſtodes, licentia & facultate hujuſmodi, ac aliis præmiſſis, pacificè frui & gaudere. Non permittentes, eos vel eorum aliquem, per Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Ordinarios, illorùmque Officiales, Vicarios, Rectores, Commiſſarios, ac etiam Judices Eccleſiaſticos & ſæculares, ac alios ſupradictos, etiam ut præfertur qualificatos, per Communia Civitatum, Univerſitatum, Oppidorum, & aliorum locorum, & quaſcumque alias perſonas hujuſmodi, indebitè moleſtari, vel eis ſuper eiſdem bonis, gravamina ſeu damna, aut injurias irrogari; facturi ipſi Archihoſpitali, membris ac perſonis & ſervitoribus, cùm ab eis vel procuratoribus ſuis, aut eorum altero fuerint requiſiti, de prædictis & aliis perſonis quibuſlibet ſuper reſtitutione hujuſmodi caſtrorum, villarum, terrarum, & aliorum locorum, juriſdictionum, jurium, & bonorum, mobilium & immobilium, reddituum & proventuum, & aliorum quorumcumque bonorum, necnon de quibuſvis moleſtiis, injuriis & damnis, præſentibus & futuris, in illis videlicet, qui judicialem requirunt indaginem, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii; in aliis verò prout qualitas negotiorum exegerit juſtitiæ complementum, occupatores ſeu detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque & quotieſcumque expediet, auctoritate noſtra per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis; & nihilominùs legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, contra illos, quos cenſuras & pœnas hujuſmodi per eos pro tempore latas incurriſſe conſtiterit, illas totiens quotiens opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent.

Contrariis omnibus derogat.

§. 7. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. qua cavetur, ne quis extra ſuam civitatem & diœc. ad judicium evocetur, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis non ultra unam dietam à fine ſuæ diœceſ. ſeu ne Judices & Conſervatores à Sede deputati prædicta, extra civitatem & diœceſim à quibus deputati fuerint, contra quoſcumque procedere, aut alii vel aliis vices ſuas committere, aut aliquos ultra unam dietam a fine diœceſ. eorumdem trahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita; dummodò non ultra quatuor dietas aliquis à fine ſuæ diœc. vigore præſentium non trahatur, ſeu quod de aliis, quam de manifeſtis injuriis & violentiis, & aliis quæ judicialem requirunt indaginem pœnis, in eos ſi quas egerint, & in id procurantes adjectis Conſervatores ſe nullatenùs intromittant; & Innocentii Quarti contra exemptos, Volentes; ac Pauli Secundi Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum Ambitioſæ cupiditatis, incipientibus, quàm aliis quibuſcumque, à prædictis & quibuſvis aliis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, tàm à Judicibus delegatis & Conſervatoribus, quàm perſonis ultra certum numerum ad judicium non vocandis, & aliis editis conſtitutionibus & ordinationibus, quæ eorumdem Conſervatorum per præſentes deputatorum poſſent in hac parte juriſdictioni aut poteſtati, ejúſque libero exercitio quomodolibet obviare; quódque dicti Vicarii, ſeu Officiales ac Canonici prædicti per præſentes deputati, non ſint de perſonis, quæ in Conſervatores deputari non poſſint; privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam cum ſimilibus Conſervatorum deputationibus, ac aliis conſervatoriis, quibuſvis perſonis Eccleſiaſticis, menſis, Hoſpitalibus, ſeu aliis piis locis, ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & aliis quantumcumque fortiſſimis & inſolitis clauſulis per nos & prædeceſſores ac ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, & Sedem eamdem hactenùs conceſſis, & in poſterùm concedendis; quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forſan ad hæc ſervanda foret, & illis nullatenùs, aut non niſi de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine derogari poſſit, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, & aliis Ordinariis, eorúmque Officialibus, & Vicariis, Canonicis, & occupatoribus, detentoribus, & injuriatoribus, præfatis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extrà vel ultrà certa loca ad judicium evocari non poſſint, per literas

Cap. volentes eſt in tit. de privileg. in Princip.

Iſta conſt. eſt ſuprà fol. 384.

Apoſto-

Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi, & eorum perſonis, locis, & Ordinibus, militiis, & nominibus propriis mentionem, & qualiber alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, dictorum Archiepiſcoporum, & aliorum Conſervatorum per præſeotes deputatorum juriſdictionis expeditio in bac parte valeat quomodoliber impediri, & de qua cujuſque toto tenore de verbo ad verbum babenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Facultates Conſervatorum ampliat.

§. 8. Cæterùm volumus, ac auctoritate & tenore prædictis decernimus, quòd quilibet Conſervarorum per præſentes deputatorum proſeqni valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento canonico præpeditus, quodqne à dat. præſentium ſit eiſdem Conſervatoribus per præſentes deputatis, & eorum cuilibet, in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis cæptis & non cæptis præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia & ſingula coram eis cæpta fuiſſent, & juriſdictio eorum, & cujuſlibet eorum, in prædictis omnibus & eorum ſingulis, per citationem vel modū alium perpetuata legitimè extitiſſet, conſtitutione prædicta ſupet Cōſervatoribus, & alia quomodolibet in genere edita non obſtante.

Tranſumptis credi jubet.

§. 9. Et qoia difficile foret præſeotes literas ad ſingula loca, in quibns expediens foret, deferre, etiam volnmus, & idem auctoritate & tenore decernimus, quòd ipſarū tranſumptis, mann alicnjus notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, vel perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, aut Curiæ eccleſiaſticæ munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adbibeatur, quæ adhiberetur eiſdē præſentibus, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli, &c.

Dat. P. A. 4. die 18. Junii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Aono incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 14. Cal. Julii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVI.

Contra offendentes aliqnem ex S. R. E. Cardinalibus, vel ejus domum invadentes, eriam tempore Conclavis, aut bona ejuſdem diripientes, eorumque complices & fautores.

Recordare quod contra offendentes Cardinalem babes etiam ſanctionem Pii V. in ejus conſt. 93. ubi hanc extendit etiam ad ſcientes, & nō revelantes, T. 2. f. 314.

Edita An. D. 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Exordium.

TEmerariorum qnorumdam qui S. R. E. præcipuas Catholicæ Eccleſiæ columoas ea qua convenit reverentia obſervare contemnunt, & in eornm res & bona, manus violentas auſu ſacrilego injicere non verentur, effrænata libido nos admonet, & inducit, ut ad eorum audaciam, antequàm longiùs prorepat, comprimendam, ea qnæ à prædeceſſoribus noſtris in dictornm Card. dignitatis conſervationem provida ſunt conſideratione ſtatuta, pro illorum obſervantia firmiori noſtræ innovationis monimine roboremus, extendamus, & ampliemus, prout temporum qnalitas exigit, & tàm eminenti in Eccleſia Dei dignitati cōſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Cauſa conſtitutionis.

§. 1. Sanè ab aliquibus citra tempotibus damnabilis quidam in Urbe inolevit abuſus, & licentia delinquendi, quo dum Apoſtolica Sede vacaote per Card. in Conclavi exiſtentes de futuri Romani Pont. electione tractatur, ſi qoa de uno ex eiſdem Card. quòd in Pontificem ſit electus vox prodest etiam non vera, illins domum vulgus armis aggreditnr, & ſuper ea diripieoda cum ipſius Card. conclave, nondum egreſſi familiaribus eam cuſtodientibus vi contendit, & ſi etiam effractis foribus, aut pariere effoſſo aditus pateat in prædam omninm bonorum quæ ibi extant, hoſtiliter corruit, niſi armatorum præſidlo defendatur; nonnullique quandoqoe reperinntur ita temerarii & audaces, ut aliis etiam temporibus prætextn tixarum domos Cardinalium hoſtiliter, & cum armis aggredi non verentur, in eáqne morantes, offendere, vulnerare, ex quibus Cardinalatus honori, quibus ſacroſancta militans Eccleſia tamquam purpureo tota decoratur amictu, non parum detrabitur, & eorum generatur contemptus, & homicidiorum, & aliorum ſcandalorum occaſio exhibetur.

Innovatio conſtit. Hon. III. & Boniſ. VIII in cap. felicis de pen. in 6. ſuprà.

§. 2. Nos igitur hujuſmodi temerarios conatus debita voleotes animadverſione reprimere, ſacro approbante Concilio felic. record. Hooorii III. & Boniſaeii VIII. Romanorum Pōtificum prædeceſſorum noſtrorum cōtra aliquem dictæ Eccleſiæ Cardio. hoſtiliter inſequeotes, & illis præſentia, conſilio, aut favore aſſiſtentes, eoſve ſcienter receptantes, aut defendentes, & eorum domus, & ædes, ut ſuprà, invadentes, & eorum poſteros, & bona, editas Conſtitutiones, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, innovamus. Decernentes eas ubique debere perpetuis futuris tēporibus inviolabiliter obſervari.

Extenſio ad invadentes domos Card.

§. 3. Et nihilominùs conſtitutiones eaſdem cum omnibus, & ſingulis in eis contentis cenſoris, & pœnis, ad omnes, & ſingulas perſonas cujuſcumqne ſtatus, conditionis, & excellentiæ exiſtentes, qui alicujus dictorum Card. domum, tàm tempore dicti conclavis, etiam ſi in Roman. tunc Pontificem ſit electus, quàm alias quandocumque, & ea quacumque cauſa armata manu invadentes, & in ea violenter, hoſtiliter aliquid diripientes, aut quempiam ex inibi exiſtentibus vulnerantes, & eorum ſocios, & qui id fieri mandaverint, vel factnm ejus nomine ratum habnerint, ac ipſis invaſoribus conſilium in præmiſſis, vel favorem præſtiterint, & defenderint, extendimus, & ampliamus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtanribus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergo omninò hominnm liceat hanc paginam noſtræ innovationis, decreti, extenſionis, & ampliarionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac bearorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 4. die 16. Mart.

Dat. Romæ in publica ſeſſione, io Lateraneo. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ 1516. 17. Calen. Aprilis, Pontificatus noſtri Aono quarto.

XVII.

Confirmatio ſacri, & Oecumenici Concilii Lateran. Quinti, & indictio expeditionis contra infideles.

Concilium iſtud ex urgentiſſimis cauſis indixit Jul. II. ut ſup. in ejus conſt. 27. Sacroſancta. fol. 510.

Edita An. D. 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Vigilantia hujus Pont. ad multa egregia. & ſalubria.

COnſtituti juxta verbum Prophetæ meritis licet imparibus, ſnper gentes, & regna, officii noſtri debitum decenter exequimnr, cum univerſi ſtatus eccleſiaſtici, ac univerſalis Eccleſiæ, eorúmque negotiorum reformationem per nos ntiliter factā innovamus, & pro illius inviolabili obſervatione opportuna remedia adbibere, & Eccleſiis Cathedralibus, ac etiam Metropolitan. ne diutiùs ſois paſtoribus careant, providere cogitamus, ac ad illa curis aſſiduis vigilamus, & operibus inteodimus indefeſſis, per quæ Dominicum gregem curæ noſtræ comiſſum in conſpectu Divinæ Majeſtaris acceptum, & obſeqnentem reddere valeamus: Torcas verò, & infideles alios, tàm in Orientalibus, quàm io Meridionalibus partibns conſiſten. qui veri luminis, veræqoe ſalutis inter pertinaciſſima mentium caligine contemnentes, vivificæ Cruci in qua Salvator noſter mortem ultrò ſuſcipere voluit, ut mortem noſtram moriendo deſtrueret, ac vitam ſacratiſſimæ vitæ ſuæ ineffabili myſterio repararet, inſidiantes, & hoſtes Deo odibiles, ac Chriſtianæ religionis perſecutores acerrimos ſeſe reddont reprimere, ac infeſtiſſimis, crebriſqne eorum inſultibus, quibus in Chriſtiannm ſanguinem crudeliter debacchantur, non ſolùm ſpiritualibus, verùm etiam temporalibus mniti præſidiis poſſumus, auctore, & fautore Domino contraire.

Julius II. convocavit Conc. Lateran. & durante Concilio deceſſit.

§.1. Sanè cum fel. record. Julius Papa II. prædeceſſor noſter Sacrum generale Lateran. Concilium de Venerabilium fratrum ſuorum S.R.E. Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, conſilio, & aſſenſu, laudabiliter, legitimè, & ex rationabilibus cauſis Spiritu ſancto cooperante convocaſſet, & in eo quinque Seſſiones tenuiſſet, ac ſextam Seſſionem indixiſſet.

Pont. iſte tunc creatus fuit & Concilium proſequi mandavit.

§.2. Nos quibus etiam in minoribus conſtitutis inſitum cordi deſiderium ſemper fuerat generale Concilium, utpotè agri Dominici culturam præcipuâ celebrari videndi dicto Julio prædeceſſore humanis rebus exempto, divina favente clementia ad ſumi Apoſtolatus apicem aſſumpti, honeſto, utiliq; deſiderio noſtro debitum ex injuncto nobis curæ Paſtoralis officio acceſſiſſe conſpicientes, rem hanc ardentiori voto, & tota animi alacritate ſuſcepimus, ac in dicta Seſſione illius prorogationem ex tunc expreſſis, & aliis cauſis noſtrum, & dictorum fratrum animum moventibus, de eorumdem fratrum conſilio & aſſenſu ad certum tunc expreſſum tempus per nos facta, approbante eodem ſacro Lateranen. Concilio approbavimus, & Concilium ipſum uſque ad perfectionem cauſarum propter quas indictum extiterat, & præſertim inter Principes, & Potentatus Chriſtianos bellis atrocibus pacatis, hoſtilibuſque armis depoſitis, univerſalis, & firma pax componi valeret, pro qua tamquàm pro ſaluberrimo bono, intactum nihil relinquendo, conatus omnes noſtros adhibere intendebamus proſequi, & fine debito terminare velle, noſtriq; incommutabilis animi, & intentionis, fore, & eſſe declaravimus, ut his quæ ad Dei laudem, Eccleſiæq; præfatæ exaltationem, & Chriſti fidelium concordiam pertinent abſolutis, ſancta, & pernéceſſaria expeditio contra Catholicæ fidei hoſtes fieri feliciterque de illis Altiſſimo favente triumphari poſſet.

Et venientibus ad Concil. ſalvum conductum conceſſit.

§.3. Et ut ad tàm perutile Concilium accedere debentes ab acceſſu hujuſmodi nullatenùs retraherentur, nullamque omninò cauſam prætendere poſſent, omnibus, & ſingulis ad celebrationem Concilii per Julium prædeceſſorem convocatis, & ad dictum Concilium Lateranen. venientibus, ipſorúmque venientium ſervitoribus ad Concilium Lateran. ad Urbem hujuſmodi veniendi, & in ea libere commorandi ſalvum conductum dicto ſacro Lateran. approbante Concilio, dedimus, & conceſſimus, ac Reges, & Principes hortari fuimus, ut pro Sedis Apoſtolicæ reverentia venientes hujuſmodi non moleſtarent, ſed eos liberè venire permitterent.

Conc. fuit principaliter congregatum ex tribus cauſis videlicet. Pro concordia Princip. Chriſtianorum, de qua hic infrà habes. Pro reformatione Curiæ, de qua habes ſuprà. Pro abrogatione pragmaticæ de qua habes etiam ſuprà.

§.4. Ac ſeptimam Seſſionem indiximus, in qua cùm nihil magis affectaremus, quàm ut cauſæ utiles, & neceſſariæ propter quas dictum Concilium Lateranen. indictum fuerat, ut deſiderii noſtri erat, ad finem debitum perducerentur, tres Card. aliorumq; Prælatorum, qui cauſas hujuſmodi, & alias Conciliares materias audirent, & diſcuterent, auditaque & diſcuſſa in eodem Concilio referrent, particulares deputationes fecimus atque mandavimus, quarum quidem deputationum una pacis univerſalis componendæ inter Reges ac Principes Chriſtianos, quæ una ex principalioribus congreg. Concilii præfati cauſa fuerat, & ſchiſmatis extirpationis. Altera generalis reformationis etiam Curiæ, reliqua vero diſcuſſionis, & abrogationis pragmaticæ ſanctionis, & rerum orthodoxam fidem concernentium, peculiarem curam haberent, & cùm unaquæque deputatio, quamplura utilia, & neceſſaria diligenter examinaverint, & accuratè nobis retulerint, ac per eos diſcuſſa, & examinata in aliis quinque Seſſionibus ſucceſſivè per nos tentis ſacro approbante Concilio per nos favente Domino, abſoluta, & terminata fuerint, proculdubio cognoſcimus Deum ipſum bonorum datorem, piis noſtris, & non niſi ad commune bonum tendentibus deſideriis pro ſua immenſa pietate, & miſericordia plurimum ſuiſſe, ac nobis, ut quæ mente noſtra geſſimus, & circa quæ plurimum laboravimus, videlicet ut Concilium ipſum cauſis propter quas indictum fuerat juxta votum terminatis feliciter claudi, & abſolvi poſſet, conceſſiſſe.

§.5. Cariſſimus namque in Chriſto filius noſter Maximilianus in Imperatorē electus Julii prædeceſſoris præfati, noſtro verò tempore cla. mem. Ludovicus Francorum, & cæteri Reges, & principes Chriſtiani ſummo cum omnium gaudio Lateran. Concilio in ſpiritu ſancto legitimè congregato adhæſerunt.

Imperator & Reges Concilio conſenſerunt.

Conciliabulumque Piſanum damnatum fuit ut ſupra.

§.6. Ac Piſanum Conciliabulum per quoſdam nullam poteſtatem habentes indictum, & per eumdem Julium prædeceſſorem damnatum, juxta ipſius Julii prædeceſſoris ſententiam pro damnato habuerunt, & ſchiſma ex eis pullulare cœptum (quod ſemper dum viguit quamplurimas calamitates, Prælatis & aliis Chriſti fidelibus ex diverſis ſchiſmatum temporibus, & aliis generalibus Conciliis hactenùs celebratis attuliſſe conſtat) extinctum, ac univerſalis Eccleſiæ pax, & unio ſecuta extitit.

Concilium Lateranenſe abſolutum fuit.

§.7. Necnon tàm eccleſiaſticarum quàm ſæcularium, & aliarum perſonarum mores quantùm expedire viſum fuit, reformati, & nonnullæ cauſæ orthodoxam fidem concernentes terminatæ, ac nonnullæ aliæ materiæ dictis tribus deputationibus Cardinalium, & Prælatorum diligenter examinatæ, & diſcuſſæ, in dicto Concilio ſolertó cura expeditæ, & terminatæ fuerunt, nobiſque per Cardinales & Prælatos deputationum hujuſmodi plures relatum fuit, nulla negotia eis diſcurienda, examinandaq; remanſiſſe, & à pluribus menſibus citra nulla prorſus de novo à quoquam ad eos prolata fuiſſe, Epiſcopoſque in partem ſolicitudinis ad curam gregis Dominici nobiſcum perferendam vocatos, ac alios Prælatos in dicta Urbe præter ſacrorum Conciliorum conſuetudinem, cum eorum, & Eccleſiarum ſuorum incommodo, ac damno diutius permanſiſſe.

Pax & concordia inter principes Chriſtianos concluſa fuit.

§ 8. Itaque ex præmiſſis omnibus, quæ per nos, & dictas deputationes in ipſo Concilio expediri deſiderabantur, ſola Regum, & Principum pax & animorum concordia reſtare videbatur, pro qua qualis mens noſtra ſemper fuerit, quantumvè omni ſtudio noſtro circa illam componendā laboraverimus, cunctis literas à nobis emanatas legentibus apertiſſimè conſtare poteſt, novitque Deus ipſe, qui ſumma eſt omnium rerum lux, & veritas, quot precibus, quamvè aſſiduis orationibus ab eo petere, & implorare numquā deſtiterimus, ut Chriſtianum gregem, cujus cuſtodiam nobis, licet immeritis, commiſit, mutuo charitatis fervore accenſum, ad firmam ac perpetuā pacem ineundam, pro ſua clementia inducere dignaretur, & nihilominùs tàm Nunciis noſtris quos apud Maximilianum Imperatorem electum, ac eoſdem Reges, & Principes habemus, quàm literis eos multis, & efficaciſſimis rationibus, præſertim ſi religioni Chriſtianæ, & catholicæ fidei, in grave periculum ac diſcrimen propter tyranni Turcarum potentiam nuper dilatatam, & auctam deductæ, ut par eſt, conſulere, & providere vellent, in Domino cujus cauſa præcipue agitur, hortati ſuimus, ac ex eorumdem Nunciorum, Regúmque & Principum ipſorum literis percepimus, exhortationes noſtras tantæ apud eoſdem Reges, & Principes auctoritatis, & efficaciæ fuiſſe, illorumque corda, & animos adeò flexiſſe, & commoviſſe, ut ferè inter omnes pax tamdiu à nobis pro Reipublicæ Chriſtianæ univerſali bono deſiderata, omnino concluſa fuerit, & ſi quid ſupereſt propediem componendum) ipſo Deo ſavente) ſperetur: quod mente, animóque noſtro ſubinde nobis revolventibus exultat cor noſtrum in Domino noſtro JESU CHRISTO, ipſiſque ſuper hoc gratias agimus, omnium gratiarum largitori, quod ipſos ad optatam nobis concordiam induxerit, ac per omnes Chriſti fideles ea ſigna lætitiæ, quæ in ſimilibus fieri conſueverunt, & gratias Deo agendas, ipſumque Deum, ut pax concluſa perduret, rogandum eſſe cenſemus.

Hic. Pont. modò d Concil. Lateran. confirmat.

§.9. Solùm itaque ſupereſt, ut ſancta ac pernéceſſaria cōtra infidelium rabiem chriſtianum ſanguinem ſitientium, expeditio capiatur, necnon omnia, & ſingula quæ in XI. Seſſionibus, partim per nos, partim per Julium prædeceſſorem hujuſmodi hactenùs tentis, geſta & facta potiori pro cautela approbētur, & innoventur, ac inviolabiliter obſervari man-

dentur. Habita igitur ſuper bis cum fratribus noſtris, & aliis prælatis maturs deliberatione, ſacro approbante Concilio, omnis, & ſiugula in dictis XI. Seſſionibus geſta, & ſacta, ac literas deſuper editas, eum omnibus in eis eontenris clauſulis (exceptis quibuſdam quæ certis perſonis pro oniverſalis Eccleſiæ pace, & unione duximus concedenda, necnon eaecutorum in illis deputatione) Apoſtolica auctoritate approbamus & innovamus, illaque perpetuis ſuturis tempotibus inviolabiliter obſervari debere, decernimos atque mandamus.

Executores illius deputat.

§. 10. Et illorum executores ad illa, & in eis contenta obſervari ſaciendum, in Romana Curia Gubernatorem Almæ Urbis noſtræ, & Vicarium noſtrum pro tempore esiſtentes, ac Cameræ Apoſtolicæ Generalem Auditorem, qui perſonas ſibi reſpectivè ſubjectas, ad id cogere, & compellere valeant, estra verò eam, omner & ſingulos locorum Ordinarios deputamus. Inhibemus ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus, ne in præſenti Concilio geſta, & facta ſine noſtra, & dictæ Sedis licentia ſpeciali, gloſſare, aut interpretari præſumant.

Expeditionem contra Turcas indicat.

§. 11. Ac fidei urgenie nos selo dictam contra infideles expeditionem, per nos, & dictum Julium prædeceſſorem dictis eauſis Concilisribus espeditis, toties in dictis Seſſionibus, propoſitam, & promiſſam, & cum Orarotib. Regum, & Principum apud nos eaiſten. pluries communicaram, & diſcuſſam, piæ mem. Nieolaum Papam V. etiá prædeceſſorem noſtrum, qui poſt Conſtantinopolitan. Urbis calamiroſum excidium ad vindicandas CHRISTI injurias, & infidelium furorem reprimendum generalem contra eos expeditionem indiait, & quem ſoletti ſtudio rec. me. Calliſtus III. ac Pius II. Rom. Pont. etiam prædeceſſores noſtri imitati fuerunt, imitantes ad triennium proaimè ſuturum, cum faculiate per nos, una com eiſdem fratribus ooſtris decimas fiuctuum ex Eccleſiis, & Monaſteriis, ac aliis beneficiis in univerſo Orbe conſiſtentibus imponen. & eaigen. ac omnia, & ſingula slia, quæ ad hujuſmodi eapeditionem neceſſaria ſuni, & quæ in ſimilibus expeditionibus fieri conſueverunt faciendi, ſacto approbante Concilio, ſumendã, faciendam, & proſequendã decernimus, & ut fœlicem ſortiatur effectũ, pias, humiler ac devotas ad Omnipotentem Deum preces jugiter fundimus, idemque omnibus utriuſque ſeaus Chriſti fidelibus faciendum mandamus.

Hortatur Principes ad obſervantiã pacis & defenſionem fidei.

§. 12. Eoſdem Msaimilianum in Imperatorem electum, ac Reger, Principes, & Potentatus chriſtianos, quorum virtutem Deus eacitare nos jubet, hortantes, ac per viſcers miſericordiæ Dei noſtri JESU CHRISTI obſecrantes, perque tremédum ejus judicium obteſtanies, ut ipſi memotes ſe de ipſs Eccleſia CHRISTI ſanguine redempta, & per eos etiam propriæ vitæ non parcendo, tuenda, & conſervanda rationem reddituros eſſe, omnibus invieem poſthabitis odiis, mutuiſque diſſenſionibus ac ſimultatibus oblivioni perpetuæ demandatis, ad defenſionem Chriſtianæ fidei ſicut proprio, & neceſſatio eorum iocumbit officio, fortiter, & potenter exurgant: & in tantæ neceſſitatis arriculo, prout eorum fuerint facultaies, prompta auailia præbere ſtudeant: eoſdem nihilominus paterno effectu monentes, ac requirentes, ut pro Sumi Dei, & Apoſtolieæ Sedis reverentia, pacem per eos initam, ſaltem dicta eapeditione durante, inviolabiliter obſervare procurent, ne tantum bonum, quod deatera Domini aſſiſtente ſecuturum ſperamus, & optamus, aliqua interveniente diſcordia, & diſſenſione, valeat impediri.

Prælatos qui Conc. Interfuerunt, dimittit.

§. 13. Et ne Prælati ac alii ad præſens Concilium, quod ferè quinquennium duravit, laboribus, & expenſis ulterius fatigentur, & ut eorum Eccleſias viſitare, & conſolari poſſint, ac aliis certis rationabilibus, & juſtis cauſis præſens Concilium abſolvimus, & cum benedictione Domini dimittimus, omnibuſque & ſingulis in eo eaiſten ad propria remeandi, ſacro eodem approbante Concilio licentiam concedimus, & ut ad propria aliqoibus ſpiritualibus muneribus refecti cumulatiori ga[illegible]o temeare poſſint, illis, eorumque familiaribus, plenariá omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, & indulgentiam ſemel in vita, & in mortis articulo elargimur.

Sanctio pœnalis.

§. 14. Nulli ergo omoinò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innovationis, conſtitutionis, mandati, deputationis, inhibitionis, decreti, monitionis, requiſitionis, abſolutionis, dimiſſionis, conceſſionis, & elargitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

D. P. An. 4. die 16. Mart.

Dat. Rom. in publica ſeſſione, in Lateran. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarn. Dominicæ 1516. 17. Kal. April. Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVIII.

Facultas Viſitatorum Congregationis Monachorum Beatæ Mariæ Moutis Olivett, Ordinis S. Benedicti circa locationes, & alienationes bonorum immobilium d. Congregationis, in evidentem ejus utilitatem.

Hac facultas hactenùs erat duorum Prælatorum Congregationis, ut ſup. in Jul. II. conſt. 11 Ex injuncto f. 484. Inſtitutionem verò, & ſtatum ipſius Congregationis indicavi ſup. in conſt. 1. Clem. VI. Solicitudinis.

Edita An. D. 1516.

LEO EPISCOPUS, &c.

Dilectis filiis Abbati Generali, & Viſitatoribus Congregationis Monachorum Beatæ Mariæ de Monte Oliveto, Ordinis Sancti Benedicti, Salutem & Apoſt. benedictionem.

Exordium

EX debito Paſtoralis Officii ad ea providere nos coovenit, ut Monaſteriorum, & aliorum Regularium locorum utilitati & commoditati valeat provideri.

Jul. II. Bulla fol. 484.

§. 1. Dudum ſiquidem fœlicis recordationis Julio Papæ II. prædeceſſori noſtro &c.

Omittitur inſertio hujus Bullæ, quæ eſt ſuprà fol. 484.

Petitio Congregat.

§. 2. Cùm autem ſicut eahibita nobis nuper pro parte veſtra petitio continebat, dictæ Congregationis Viſitatores, à multo tempore citra eſſe conſueverint ſex Prælati, quorum conſilio, & cóſenſu Generalis ejuſdem dictæ Cõgregationis Abbas pro tempore esiſtens, Congregationem ipſá gubernat, & qui bini, ſaltem bis in anno ad viſitandum omnia, & ſingula Monaſteris dictæ Cógregationis mitti ſolent, & ſæpè contingat, ſive propter multitudinem Monaſteriorum viſitandorum, ſive ptopter aliqoorum ea eiſdem Viſitatoribus adverſã valetudinem, aut alios ſiniſtros eventus, quod duo ſimul dictorũ Viſitatorum omnia Monaſteria hujuſmodi incedendo viſitare non poſſunt, ſed multoties ſinguli ad viſitandum mittantur, ordinaverintque præteres, quod quando unus ſolus Viſitator mittitur, ipſe ſic pro tempore miſſus, unum ſacerdotem de gremio veſtro, ſibi io ſocium sſſumere poſſit, qui dicta viſitatione duráte, omni Viſitatoris auctoritate ſungatur, & cum grave admodùm, & diſpendioſum Monaſteris, Prioratibus, & locis viſitandis foret, ſi ob unius Viſitatoris defectum, Abbates, ſeu Priores, aut alii, obtinendi licentiam vendendi, ſeu alias alienandi juxta formam ſingularum literarum prædictarum cõmoditate carerent, pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut Monaſteriorum, Prioratuum, & aliorum Congregationis hujuſmodi locorum utilitati conſulere, aliaſque in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Conceſſio Pontificis. de facultate unius Viſitatoris circa alienationem bonorum Cong.

§. 3. Nos igitur vos, & ſingulares perſonas ex vobis à quibuſvis escõmunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet iñodati exiſtitis, ad effectũ præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati vobis, ut etiã unus ex dictis Viſitatoribus, qui ſolus fuerit ad viſitandum pro tẽpore miſſus, una cum ſocio ſacerdote, qui tamẽ Præfatus ex dicta Congregatione exiſtat, per eum in Conviſitatorem pro tempore

electo, in omnib[illegible] ſingulis venditionibus, & aliis alienationibus, pet Abbates, Prælatos, Priores, & Conventus hujuſmodi, juxta dictarum literarum continentiam faciendis, conſenſum præſtare, & licentiam vendendi, & alias alienandi, ur præfertut, dictis Abbatibus, Prælatis, Prioribua,& Conventibus reſpectivè ſervata alias ſingularom litetarum earumdem ſorma, concedere, liberè, & licitè valeant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ indulgemus.

Validatio alienationum ab eo fien.

§. 4. Decernentes, & declarantes totum id, quod per Viſitatorem cum ſocio, ſic per eum pro tempore electn, circa venditiooes, & alias alienationes hujuſmodi actum, & geſtum fuerit, valere, plenamque roboris fitmitatem obtinere, ac Abbatibus, Prælatis, Prioribus, & Conveotibus præfatis, & cum eia contrahentibus ſuffragari debete, in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi electus per Nos, & Generale Capitolum ipſius Congregationis deputatus, & miſſus Viſitator ſoret.

Derogatio contrariorũ.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ae conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, uecnon Congregationis Monaſteriorum, Prioratoum, & altotum locotnm prædictorum juramento, confirmatione Apoſtnlica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, & omnibus illis, quæ dictus Julius prædeceſſor io ſuis literia prædictis voloit non obſtate, cæteriſque conttatiis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 4. die 29. Aug.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno incarnationis Dominicæ millesimo quingenteſimo decimoſexto, IV. Cal. Septemb. Pootiſicatus noſtri Anno quarto.

XIX.

Confirmatio, & extenſio juriſdictionis S. R. E. Camerarii, & Magiſtrorum Viarum Almæ Urbia, & declaratio citca appellationes ab eorum ſententiis ioterponendas.

Ampliorem habet hic Magiſtratus auctoritatem ex Pontt. ſucceſſorum conceſſione, ut videre eſt inf. in Greg. XIII. conſt. 12. Quæ publica ubi plenè notabo, & exindè hac abrogatur, in his quæ ibidem contenta reſpiciunt. Vide in Tomo 2.

Edita A. D. 1516 & 1519.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INter curas moltiplices, quæ pto paſtorali officio laudabiliter exequendo nobis incumbunt, illam libenter amplectimur, per quam Romanæ Urbis, in qua Apoſtolorum princeps, ſibi & ſuis in CHRISTI Vicariatu ſucceſſoribus Sedem ſtatuit, & ad quam de oniverſis Orbis provinciis, frequens aſſiduuſque hominum eſt acceſſus, conditio, non minus in urbanotum ruſticorumque prædiorum amplitudine, & eacellentia, quàm virorum inſignium numero, & ornatu, noſtræ proviſionis opere præclarior in dies, atque illuſtrior fiat, & qui in ea pro tempore degerint, aut Romanæ Pontificis Curiã ſequentur, certiore in ſuorũ diſpoſitione bonorum libertate fruantur, & quæ propterea à nonnollis ex prædeceſſoribus noſtris provida conſidoratione emanarunt, ut eo firmius illibata permaneant, quo fuerint crebrius Apoſtolico citcomfulta præſidio, noſtræ approbationis munimine roboramus, extendimuſque & ampliamus, prout temporum, ratiooe habita, noſtro & ejuſdem Urbis, ac Curiæ decori cognoſcimus eapedire.

Six. IV. edidit conſt. hic indicatam.

§. 1. Dudùm ſiquidem fœl. rec. Sixtus Papa Quartus prædeceſſor noſter cupiens dictæ Urbis decori, & venoſtati, in ſtructuris, & ædificiis &c.

Omittitur inſertio hujus Bullæ, quia totam habes ſuprà.

Jul. II. d. conſt. approbavit.

§. 2. Et ſucceſſivè piæ mem. Julius Papa II. etiam prædeceſſor noſter, motu, & ſtientia ſimilibus dictas prioresliteras cum inhibitionis, ac ſingulis aliis in eis contentis clauſulis approbavit, & confitmavit, ac perpetuo firmitatis robur obtinere, & obſervari debere decrevit, voluit, & mandavit.

Hic modò Pontif. innovat & confirmat conſt. Six. & Jul.

§. 3. Nos igitur conſiderantes, quantom decotis, & dignitatis Urbi, & Curiæ ſuptadictis, & in ædificiorum, & prædiorum ampliatiooe, & ſalubrioris aeris amœnitate, & hominum, in omni virtutum & dignitatum genere illuſtriom, copia, & cultu, à tempore quo dictæ literæ emanarunt, acceſſit, & quod pro conſervatione, & in melius progreſſu Curiæ, & Urbis prædictarum ſtatus, neceſſaria eſt perpetua & inviolabilis dictarum uſus & obſervantia literarom, eatumqoe in aliquibus, quæ ipſarum, etiam in ſoburbiis, & aliis locis dictæ Urbis ut præmittitur circumvicinis effectum paſſim impedire noſcuntur, extenſio & ampliatio, cupienteſque in præmiſſis pro virili noſtra oppoitunum adhibere remedium, motu ſimili, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de ooſtra mera, & matura deliberatione, ac certa ſcientia auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, omnes, & ſingulas literas prædictas cum omoibus in eis contentis clauſulis, approbamus, & innovamus, & præſentis ſcripti patrotinio communimus. Decernentes eas in ſingulis ipſarum partibus, etiam in qoibus forte hactenos in oſum receptæ non ſint, debere ab omnibus perpetois ſuturis temporibus inviolabilitet obſetvari.

Confirmat conſt. Alex. VI. quam ut non neceſſariam omit.

§. 4. Et nihilominus dictorum prædeceſſorum inhærendo veſtigiis, cupientes ipſorum civium, & Curialium, & aliorum ædificare volentium commoditatibus providete, ut quanto citius Urbs ipſa, ac prædia, noſtris præſertim temporibus, ædificiis, ac prædiis inſtaurerur: conſiderantes, quod in eadem Urbe & ejus diſtrictu, ſunt multæ domus, & loca ſob proprietate, tam diverſarom Baſilicarum, & Eccleſiarum, quã Hoſpitalium, & aliorum quorumcumq; piorum locorum, in caſum in quem domini, quibus in cenſum aot emphyteuſim, ſeu alias qoomodolibet locata, aut domus conceſſæ ſunt, in illis ædificare vellent, vel cum aliis ad hunc effectum tantum, prout melios potuerint, concordare, juxta ſeriem & tenorem literarõm fœl. tecord. Alexaodri Papæ Sexti etiam prædeceſſoris noſtri, ſuper via Alexandrina emanatarum, quas cum omnibus, illarum inhibitionibus, decreris, clauſulis, & mandaris, approbamus, & innovamus, ac ad quæcumq; Urbis & prædiorum loca ad hunc effectum extendimus, & ampliamus.

Necnon juriſdictionem Mag. extendit etiam ad bona locorum piorum.

Earumdẽ tamen Baſilicarum Eccleſiarum, & aliorum quorumcumqoe etiam piorum locorom, non ſolum iodemnitati, ſed utilitati providere volentes, prout per præſentes providemus: & ut dicti domini, vel alii ad ædificandum facilius, & libentius inducantur, volumus, & decernimus, quod ſi cenſos, vel reſponſio, & penſio annua erit io emphyteuſim perpetuã alicujus familiæ, qood tali caſu liceat illis de familia tantomdem cenſum, ſive ſimilem reſponſionem in aliam domum, ſive domos, vel poſſeſſionem, aut quæcomq; alia bona ſtabilia ad dictum cenſum, vel reſponſionem convenientia, transferre, etiam permotare, aucta tamen decima parte. Quod etiã volumos & decernimus de domibus, & locis, tam intra quam extra ipſam Urbem inſra milliaria prædicta hujuſmodi conſiſtentibus, & cæteris bonis dictarom Baſilicarum, Eccleſiarum, & aliorum etiam piorum locorum, diverſis inqoilinis pro annua reſponſione, vel aliter, etiam ad plures aunos quibuſvis locatariis locari, ſeu ad plures vitas, aut cum facultate denominandi unam vel plures perſonas, concedere ſolitis, ſeu conceſſis, aut in ſutorum concedendis, quo poſſint in illis ædificare, ſeu illa quoquo modo ampliare volentes, dare, & conſignare dictia dominis, & proprietariis alias domos, ſeu poſſeſſiones, vel quæcumq; alia bona ſtabilia rantumdem, diverſis inquilinis pro annoa penſione, com aogmento tamen decimæ, ſeu majoris partis, arbitrio Camerarii, & Magiſtrotum ſtratarum hujuſmodi, quod honeſtum viſum fuerit, ac alias, ſeu illarum, & illorum pretia cum dicto aogmento, juxta formam, & tenorem dictarom literarum Alexandri, & pecunias indè provenientes in alias poſſeſſiones & bona, vel neceſſitates ipſarum Eccleſiarum, proor in dictis literis latius continetur, convertere. Quod ſi quis id efficere recuſabit, poſſint Camerarius & Magiſtri præfati juxta facultates in dictis literis Sixti & Alex. conceſſas

cogere

cogere quæcumque capitula, conventus, hoſpitalia, & alia quævis etiam pia loca ad faciendum dictam permurationem cum augmento dictæ decimæ partis.

Præventionem permittit inter ædificare volentes.
An hoc vide Gregor XIII. conſt. citatum in rubr.

§. 5. Etſi inter duos, aut plures ædificare volentes, lis, aut controverſia oriri contingat, volumus, & decernimus, quòd præventio habeat locum, quòd qui primus negotium incœperit, & dictos dominos proprietarios primus interpellaverit, ille ſit potior, nec ab aliquo poſteà moleſtari, vel quoquo modo impediri poſſit, & valeat, quinimò ex tunc ſit illi jus quæſitum. Et tamen ad tollendum ſcandala ſeu controverſias, quæ exinde oriri contingeret, ne quis poſteà dolosè & fraudulenter ob protervtam aliquorum, & invidiam, ſeu ipſorum commodum plerumque fieri poſſet, etiam ſi plus offerret, & aliis, ut præmittitur, eſſet impedimentum, volumus & decernimus, quod permutatio hujuſmodi cũ augmento decimæ partis, & ultrà, prout arbitratum fuerit ut præfertur, cenſeatur, & ſit in evidentem utilitatem. Et ne ob hujuſmodi interpellationem domini & proprietarii prædicti, aliqua damna, ſeu incommoda patiantur, quòd liceat ipſis eaſdẽ ſuas domos, loca & bona retinere, donec ſit illis cum effectu aſſignata dicta recompenſa cum augmento hujuſmodi.

Habitare non relevat, poſt requiſitionem volentium ædificare.

§. 6. Et quoniam, ſicut accepimus, nonnulli ad habitandum domos, quibus illarum vicinos, pro ornatu, & ampliatione prædictis indigere conſpiciunt, de novo ſe conferunt, vel illas inſtaurari, aut refici faciunt, ut quod eis directo non licet, hac ſaltem via obliqua dictæ Urbis decori & utilitati obvient, illa augere deſiderantes ad domos ipſas longè plus juſto pretio emendum neceſſitate compellant, auctoritate & tenore præmiſſis declaramus, omnes, & ſingulos, qui poſtquàm pro parte dictorum Magiſtrorum ſuper domibus eorum per eos tunc non habitatis pro commoditate in illis, & apud illas ædificare volentium, ut præfertur, vendendis requiſiti fuerint, domos vendendas hujuſmodi de novo habitare, aut inſtaurari, vel refici, non tamen à fundamentis facere incœperint, ad illas vendendum juxta dictarum Sixti prædeceſſoris poſteriorum literarum tenorem, perindè ac ſi ad eas de novo habitandum ſe non contuliſſent, illaſve inſtaurari, aut refici facere non incœpiſſent, per Camerarium & Magiſtros præfatos cogi, & compelli poſſe atque debere, tàm in præteritis quàm in futuris.

Extendit Bullam Six. IV. etiam extra Urbem.
Ad hoc vide d. Conſt. Greg. XIII. in Tom. 2.

§. 7. Ac volumus ea omnia quæ per Sixtum prædeceſſorem præfatum ſuper venditionibus & diviſionibus domorum, arearum, ſive platearum intrà Urbem conſiſtentium in favorem perſonarum de novo ædificare, aut conſtructa ædificia & prædia ampliare volentium ab invitis dominis, ſeu etiam eorum nomine faciendis, providè ſunt diſpoſita, etiam extra Urbem in locis ultra prædicta milliaria non diſtantibus, in quibus ab aliquot citra annis multa & ſpecioſa viridaria, vineæ, & alia non minùs pulchra, quàm uſui humano utilia & neceſſaria, receſſus, & ædificia ſurgere incœperunt, vicem ſibi vendicare, & effectum ſortiri debere, ubi & quotiens eiſdem Camerario, & Magiſtris videbitur utilitati vel ornatui publico expedire.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis facultatum, & licentiarum teſtandi, & aliàs diſponendi inter vivos, vel in ultima voluntate, de bonis & rebus, per Eccleſias, & alia eccleſiaſtica, & pia loca, illorumve fructus, redditos, & proventus, pro tempore acquiſitos, perſonis eccleſiaſticis, ſecularibus & regularibus, per Sedem Apoſtolicam quomodolibet conceſſarum, revocationibus, reductionibus, modificationibus, ſuſpenſionibus, & aliis contrariis conſtitutionibus, etiam per viam perpetuæ conſtitutionis, ex quibuſvis etiam in fidei, ac Terræ ſanctæ contra infideles; & fabricæ dictæ Baſilicæ ſubſidium, aut aliis quantumlibet, maximis & urgentiſſimis, ac neceſſariis cauſis, etiam motu & ſcientia, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, & de dictorum Cardinalium concilio, etiam conſiſtorialiter habito, & cum aliis &c. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 4. die 2. Novemb.

Datum Romæ, apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, IV. Nonas Novemb. Pontificatus noſtri Año 4.

Sequitur extenſio dictæ Bullæ.

Edita An. D. 1519.

LEO EPISCOPUS &c.

Motu proprio, &c.

Hæ literæ ſunt quæ hic ſupra habentur.

§. 1. CUM ſicut accepimus non obſtan. quòd juxta formam literarum ſuper liberation. domorum & aliorum quorumcumque locorum, rerum, bonorum, etiam ſub proprietate alicujus Eccleſiæ, aut piorum locorum exiſtentium, ſoluta ſeu aucta decima parte à nobis emanatarum; tàm per Camerarium noſtrum & Magiſtros ſtratarum, quàm etiam alios per nos deputatos, ſuper liberatione cenſuum, canonum, ſive reſponſionum ſuper eiſdem domibus, locis & bonis conſiſtentium pronunciari ſeu declarari contingat, tamen patroni domorum, aut proprietarii dictarum Eccleſiarum & piorum locorum, à dictis pronunciis, & ſententiis appellare, & appellationes hujuſmodi cauſas in infinitum protrahere non verentur, contra mentem noſtram.

Appellatio non datur, à ſententiis Magiſt. Viarum.
Imò ſervatur dari appellationem ad Clericum Præſidentem Viarum.

§. 2. Nos igitur attendentes, quòd propter præmiſſa cives & curiales, & alii, conſtructionibus, & ampliationibus ædificiorum, quæ non ſolùm ad commodum privatum ſed etiam publicum & maximum ornamentum Almæ Urbis noſtræ cedunt, penitùs retrahuntur, ac ſuper his opportunè providere volentes, motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuo ſtatuimus, & ordinamus, quòd prætendentes ſe ex hujuſmodi ſententiis indebitè gravari, non debeant ſub pœna mille ducatorum auri Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ipſo facto ſine aliqua declaratione applicandorum, & damnorum ac intereſſe per partem ob inobſervantiam literarum prædictarum quovis modo ſupportandorum, ab ipſis ſententiis, & ordinationibus appellare, querelare, ſeu aliquo modo conqueri. Sed poſſint ad Cam. Apoſt. habere recurſum, & querelam ſuper præmiſſo augmento & Præſid. dictæ Cameræ de eo cognoſcere. Et partes feciſſe debeant, quòd cognoſcatur & terminetur infrà quindecim dies à die latæ ſententiæ hujuſmodi, quæ in ipſa Camera infrà tres dies porrigi debeat, quibus elapſis, ſi non fuerit aliquid determinatum, ſententiam, de qua porrecta fuerat querela, etiam pro dicto augmento decimæ partis, prout declaratum fuerit, executioni debitæ, omni exceptione remota, demandent. Si verò fuerit in aliquo reformata, reformationi hujuſmodi, omni appellatione remota, ſtari, & exequi debeat, omni ſublata appellatione vel exceptione.

Extenſio d. Bullæ ad vineas & viridaria.

§. 3. Et quia etiam intelleximus in dubium revocari, an literæ noſtræ prædictæ ad vineas & viridaria ſe extendant; ea propter ad omne dubium tollendum literas prædictas, etiam ad vineas, viridaria, & alia prædicta, tàm in Urbe, quàm extrà, & in locis in dictis literis comprebenſis exiſtentia extendi debere decernimus & declaramus; Decernentes irritum & inane, quicquid contra præmiſſa, ſcienter vel ignoranter attentatum fuerit, aut in futurum attentari contigerit.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes eidem Camerario, & Cameræ Apoſt. ac Legatis, reſpectivè, ut omnia in dictis literis, ac præſentibus contenta, omninò & affectualiter obſervari faciant.

Clauſulæ derogatoria.

§. 5. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatii, cæteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 6. Volumus autem, quòd literarum Apoſtolicarum prædictarum, ac præſentium tranſumptis manu unius Clerici & notarii Cameræ ſubſcriptis, quemadmodum prædictis ubique fides adhibeatur.

Dat. P. A. 6. die 20. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum die decima Januarii, milleſimo quingenteſimo decimo nono, Pont. noſtri Anno ſexto.

Damoatio pragmaticæ ſanctionis io Regno Franciæ editæ, in detrimentum Sedis Apoſtolicæ; Et concordia cum Ludovico Rege, circa proviſiones beneficiorum eccleſiaſticorum.

Hujus pragmatica abrogationem, in iſto Lateran. Concilio diſcuti juſſit Jul. II. die 10. Decembris 1515. quam veluti hic plenè relatam, miſſam facere duxi.

Edita A. D. 1516.

LEO EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Procemium.

PAſtor æternus gregem ſuum, uſqoe ad conſummationem ſæculi numquam deſerturus, ita Apoſtolo teſte, obedientiá dilexit, ut pro expiando primi parentis inobedientiæ peccato ſa ipſum humiliaverit, factua obediens uſque ad mortem, migraturus verò ex mundo ad Patrem in ſoliditate petræ, Petrum ejuſque ſucceſſores Vicarios ſuos inſtituit, quibus ex libri Regum teſtimonio ita obedire neceſſe eſt, ut qui non obedierit morte moriatur, & ut alibi legitur, in Eccleſia eſſe non poteſt qui Romani Pontificis Cathedram deſerit, quoniam Auguſtino, Gregorioque auctoribus, ſola obedientia eſt mater, cuſtoſque omnium virtutum, ſola fidei meritum poſſidens, ſine qua quiſque infidelis convincitur, etiam ſi fidelis eſſe videatur. Itaque nos eodem Petro docente ſoliciti eſſe debemus, ut quæ à Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris, præſertim in ſacris Conciliis pro obedientiæ hujuſmodi auctoritatis, libertatiſq; Eccleſiaſticæ, & Sedis Apoſtolicæ deſeoſtone matutè, & ex legitimis cauſis inchoata ſunt, noſtris ſtudio, cura, & diligentia debitè abſolvantur, & ad optatum finem perducantur, ſimplicium quoque animæ quarum etiam rationem Deo reddituri ſumus, à dolis, & laqueis tenebratom principis liberentur.

Julius II. indixit Concilium Lateranenſe ut ſup.

§. 1. Sanè fel. record. Julius Papa Secundus prædeceſſor noſter poſt indictum ex legitimis tunc expreſſis cauſis de venerabilium fratrum ſuotum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinaliom, de quorum oumero tunc eramus conſilio & aſſenſu factum Lateranenſe Concilium providè conſiderans cum eodem ſacro Lateranen. Concilio Bituricen. Regni Franciæ corruptelam, quam illi pragmaticam ſanctionem vocant, cum maximo animarum periculo, & ſcandalo, ac dignitatis Sedis Apoſtolicæ detrimento, & vilipendio retroactis temporibus viguiſſe, & adhuc vigere, ejuſdem pragmaticæ ſanctionis negotium, eodem approbante Concilio diſcutiendum, certis tuoc nominatim deputatis Cardinalibus, & Prælatis certæ congregationis commiſit.

Monuitque & citavit Gallos, ſuper revocatione pragmaticæ, ut hic in rub.

§. 2. Et quamquam ſanctio præfata ex moltis nollitati notoriæ ſubjaceret, ſchiſmáque manifeſtum foveret, & contineret, & propterea citatione aliqua minimè præcedente per ſe irrita, nulla, & invalida declarari potuiſſet, ex abundanti tamen cautela idem Julius prædeceſſor Gallicos Prælatos, Capitula Eccleſiarum, & Mooaſteriorum, parlamenta, & laicos illis faventes, & dicta ſanctione utentes, omneſque & ſingulos alios in præmiſſis ſua communiter vel diviſim intereſſe putantes, per edictum publicum, cùm ad partes illas tutus tunc non pateret acceſſus, in Mediolan. Aſten. & Papien. Eccleſiarum valvis affigendum monuit, & citavit, infrà tunc expreſſum terminum coram eo, & dicto Concilio comparerent, cauſaſque dicerent, quare ſanctio præfata, illiúſque corruptela, & abuſio in concernentibus auctoritatem Romanæ Eccleſiæ, & ſacrorum canonum, ac Eccleſiaſticæ libertatis violationem nulla & invalida declarari non deberet.

Hic Pontifex (Julio interim defuncto) monitionis terminum prorogavit.

§. 3. Cum dicto Julio prædeceſſore in humanis agente diverſis impedimẽtis cauſantibus citatio exequi, & reproduci, ac negotiõ abrogationis hujuſmodi plenè diſcuti, ut intentio ipſius Julii prædeceſſoris fuerat, non potuiſſet, ſed eodem Jolio prædeceſſore rebus humanis exẽpto, citatio ipſa legitimè executa, & per Procuratorem fiſcalem ſacri Coocilii promotorem reproducta, ipſorúmque citatorum nõ comparentium contumacia accuſata, & ad ulteriora procedi peritum fuiſſet, nos divina favente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti, omnibus ritè penſatis, petitioni prædictæ ex certis cauſis nullum tunc reſpoonſum dedimus, ac deinde cùm per dictos mooitos, & citatos diverſa impedimeota allegareotur, quare in termino eis, ut præfertur, præfixo comparere non potuiſſent, ut omois juſtæ excuſationis, & querelæ occaſio eis auſerretur, terminum citationis, & monitionis hujuſmodi præfixum eodem ſacro approbante Concilio ad alium tunc expreſſum terminum jam diù effluxum in diverſis Seſſionibus pluties propagavimus.

Quo elapſo ad abrogationem d. Pragmaticæ devenire cenſuit.

§. 4. Cùm autem mooiti & citari prædicti ſoblatis jam omoibus impedimentis, effluxiſque omoibus terminis coram nobis, & dicto Coocilio non comparuerint, nec comparere curaverint ad allegandum cauſá quare ſanctio prædicta nulla declarati noo debeat, ita ut excuſationi ultrà locus non ſit, poſſintque meritò cootumaces reputari, prout eos exigente juſtitia reputamus. Nos maturè attendentes pragmaticam ſanctionem, vel potiùs ut dictum eſt corruptelá ſchiſmatis tempore à nõ habentibus poteſtatem editam, reliquæ Chriſtianæ Reipublicæ Eccleſiæque ſanctæ Dei, nullatenùs conſormem, & à cla. mem. Ludovico XI. Francorum Rege Chriſtianiſſimo revocatam, caſſatam, atque abolitam, auctoritatem, libertatem, ac dignitatem dictæ Sedis violare, ac diminuere, facultatémqoe Rom. Pont. pro tempore exiſteotis, de S. Romanæ Eccleſiæ Catd. pro univerſali Eccleſia aſſiduè laborantium, virorúmque Doctorum, perſonis quibus abundat Curia, & quorum Conſiliis Sedis Apoſtolicæ, & Rom. Pont. atque univerſalis Eccleſiæ auctoritas, & poteſtas cooſervantur, negotiáque diriguntur, & io proſpero ſtatu conſoventur, Eccleſiis & Monaſteriis, eiſdémque perſoois de reliquis beneficiis eccleſiaſticis juxta eorum ſtatus exigentiam providendi penitùs auferre. Prælatis verò eccleſiaſticis illarum partium, cauſam præbere, ut ipſi nervum eccleſiaſticæ diſciplinæ obedieotiæ ſanctum frangant, & violent, ac cootra nos, & Sedem prædictam eorum matrem, cornua erigant, & eis ad præmiſſa audendum viam aperire, ipſámque notoriæ nullitati ſubjacere, nullóque niſi alicujus temporis, ſeu potiùs tolerantiæ cujuſdam adminiculo fulciri, etſi Rom. Pont. prædeceſſores noſtri præfati, prout ipſi ſuo tempore ſummoperè optare demonſtrarunt, corruptelam, & abuſionem hujuſmodi, vel malignitate temporum, vel aliàs illi providere, & in totom occurrere oon valentes, ſuis temporibus toleraſſe viſi fuerunt, conſiderãtes tameo ab ipſius Bituricen. ſanctionis editione, vix annos ſeptuaginta fluxiſſe, nullúmque infra hoc temporis ſpatium præter hoc Lateranen. Concilium, legitimè fuiſſe celebratum, quo cum diſponente Domino conſtituti ſimus, ab ejuſdem improbæ ſanctionis extirpatione, totali añullatione, ſine noſtra, & tantorum Patrũ io præſenti Concilio congregatorum nota, ac ooſtræ & dictorum illa utentium animarum periculo abſtinere, ſeu deſiſtere nõ poſſe, Auguſtino teſte, judicamus atq; ceoſemus.

Leo I. revocavit acta contra fidem in 2. Epheſina Synodo.

§. 5. Et ſicut piæ memoriæ Leo Papa I. Prædeceſſor noſter, cujus in hoc libenter quoad poſſumos veſtigia imitamur, ea quæ in ſecunda Epheſina Synodn temerè contra juſtitiam & Catholicam fidem geſta fuerunt, poſtmodùm in Chalcedonen. Concilio mandavit, ac fecit, pro dictæ fidei firmitate revocari, ita & nos à tàm nefariæ ſanctioois, & contentorom in ea revocatione, retrahi aut deſiſtere ſalva conſcientia, ac noſtro, & ipſius Eccleſiæ honore oon poſſe, aut debere cenſemus.

Ideò hic Pont. jure revocat d. pragmaticam quamvis confirmatam in Conciliabulo Baſileen. quia Papa eſt ſupra Concilium ut hic probatur.

§. 6. Nec illud nos movete debet, quòd ſanctio ipſa & in ea contenta, in Baſileen. Concilio edita & ipſo Conſilio inſtante à Bituricen. congregatione recepta & acceptata fuerunt, cùm ea omnia poſt tranſlationem ejuſdem Baſileenſ. Concilii per rec. mem. Eugenium Papam IV. etiam prædeceſſorem noſtrum factam, à Baſileen. Conciliabulo, ſeu potiùs conventicula, quæ præſertim poſt hujuſmodi tranſlationem, Concilium ampliùs appellari non merebatur, facta extiterint, ac propterea nullum robur habere potuerint, cùm etiam ſolum Rom. Pont. pro tempore

exiſteo.

exiſten. tamquàm auctoritatem ſuper omnia concilia habentem, Conciliorum indicendorum, transferendorum, ac diſſolvendorum, plenum jus & poteſtatem habere, ne dum ex ſacræ ſcripturæ teſtimonio, dictis Sanctorum Patrum, ac aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, ſacrorúmque canonum decretis, ſed propria etiam eorumdem Cõciliorum confeſſione manifeſtè conſtet, quorum aliqua referre placuit, reliqua verò utpotè notoria ſilentio præterire. In Alexandrina enim Synodo Athanaſio ibidem exiſtente, Felici Romano Pont. ab eadem Synodo ſcriptum fuiſſe legimus Nicænam Synodum ſtatuiſſe non debere abſque Rom. Pont. auctoritate Concilia celebrari. Neque nos latet etiam eumdem Leonem Pontif. Epheſinam ſecundam Synodum ad Chalcedonen. tranſtuliſſe. Martinum etiam Papam V. præſidentibus ſuis in Concilio Senen. poteſtatem transferendi Concilium nulla conſenſus ipſius Concilii mentione habita dediſſe. Epheſinam quoque primã Synodum Cæleſtino ac Chalcedonen. eidem Leoni Sextam, Agathoni Septimam, Hadriano Octavam, Nicolao Octavam etiam Conſtantinopolit. Synodum Hadriano Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris maximam reverentiam exhibuiſſe, eorúdemque Pont. inſtitutionibus & mandatis in ſacris Conciliis per eos editis & factis reverenter & humiliter obtemperaſſe. Unde Damaſus Papa & cæteri Epiſcopi Romæ congregati ſcribentes da Cõcilio Ariminen. Epiſcopis in Illyrico conſtitutis præjudicium aliquod per numerum Epiſcoporum Arimini congregatorum fieri non potuiſſe teſtantur, quandoquidem conſtet Rom. Pont. cujus ante omnia dicebat ſpectari decretum, talibus non præbuiſſe conſenſum, eumdémque Leonem Pontificem univerſis Siciliæ Epiſcopis ſcribentem idem voluiſſe apparet, conſueveruntque antiquorum Conciliorum Patres pro eorum quæ in ſuis Conciliis geſta fuerunt corroboratione, à Rom. Pont. ſubſcriptionem, approbationemq; humiliter petere, & obtinere, prout ex Nicæna & Epheſina ac Chalcedonen. hujuſmodi, & Sexta Conſtantinopolitana, & Septima eadem Nicæna, ac Romana ſub Symmacho Synodis habitis earúmque geſtis, necnon in Aimari libro de Synodis manifeſtè colligitur, quod etiam noviſſimè Conſtantien. Patres feciſſe conſtat. Quam laudabilem conſuetudinem ſi Bituricen. & Baſileen. ſecuti fuiſſent, hujuſmodi moleſtia proculdubio careremus.

Eámque nul... eſſe de... & damnat.

§. 7. Cupientes quoque hujuſmodi negotium ad debitum finem perduci, ac tàm vigore citationum hactenùs à nobis & præfato Julio prædeceſſore ex abundanti emanatarum quàm aliorum præmiſſorum, quæ ita notoria ſunt, ut nulla valeant excuſatione aut tergiverſatione celari, etiam ex noſtro Paſtorali officio procedentes, omnéſque, & ſingulos tàm juris quàm facti defectus ſi quis forſan in præmiſſis intervenerint, ſupplentes, ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine (eodem ſacro approbante Concilio) tenore præſentium præfatam pragmaticam ſanctionem ſeu corruptelam, ejúſque approbationem quomodolibet emanatam, omniáque & ſingula decreta, capitula, ſtatuta, conſtitutiones ſive ordinationes in eadem quomodolibet contentas, ſeu etiam inſertas, ac ab aliis priùs editas, necnon conſuetudines, ſtylum, uſum ſive potiùs abuſum ex ea in hanc uſque diem quomodolibet emanatos, ſeu obſervatos, nullius roboris, vel momenti fuiſſe, & eſſe decernimus, & declaramus. Necnon ad abundantiorem cautelam eamdem Bituricen. ſanctionem ſive corruptelam, ejúſque approbationem tacitam, vel expreſſam, ut præfertur, & in ea contenta omnia, & ſingula etiam inſerta quæcumque revocamus, caſſamus, abrogamus, irritamus, annullamus, ac damnamus, & pro infectis, revocatis, caſſatis, abrogatis, irritatis, annullatis, & damnatis haberi volumus, decernimus, & declaramus.

Bonif. viij in Extravag. 1. de Major. & Obedien. ac Clem. V. in Extravag. 2.

§. 8. Et cùm de neceſſitate ſalutis exiſtat omnes Chriſti fideles Romano Pontifici ſubeſſe prout divinæ Scripturæ, & Sanctorum Patrum teſtimonio edocemur, ac conſtitutione fel. mem. Bonifacii Papæ Octavi ſimiliter prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Unam ſanctam, declaratur, pro eorumdem fidelium animarum ſalute, ac Rom. Pontif. & hujus ſanctæ Sedis ſuprema auctoritate, & Eccleſiæ ſponſæ ſuæ unitate & poteſtate Conſtitutionem ipſam ſacro præſenti Concilio approbante innovamus, & approbamus, ſine tamen præjudicio declarationis ſanctæ mem. Clementis Papæ V. quæ incipit, Meruit.

de Privileg. confirmat & innovat.

Uſum d. pragmaticæ hic idem Pont. omnibus prohibet.

§. 9. Inhibentes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis, & cenſuris infrà dicendis, omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus tàm laicis quàm clericis, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium Regularibus, & aliis quibuſcumque perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, & conditionis exiſtant, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & quibuſvis aliis, eccleſiaſtica vel mundana, vel quavis alia dignitate fulgentibus, omnibúſque aliis, & ſingulis Prælatis, Clericis, Capitulis, & Conventibus ſæcularibus, & Ordinum prædictorum Regularibus etiam Monaſteriorum Abbatibus, Prioribus, Ducibus, Comitibus, Principibus, Baronibus, Parlamentis, Officialibus etiam Regiis, Judicibus, Advocatis, Notariis, Tabellionibus eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, & quibuſvis aliis perſonis eccleſiaſticis, regularibus, & ſæcularibus ut præfertur, quacumque dignitate fulgentibus in præfato Regno Franciæ, Delphinatu, & ubicumque prædicta pragmatica, directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſsè, vigeret quomodolibet exiſtentibus, vel pro tempore futuris, ne de cætero præfata pragmatica ſanctione, ſeu potiùs corruptela, quomodolibet vel quavis cauſa, tacitè, vel expreſsè, directè vel indirectè, aut quovis alio quæſito colore vel ingenio in quibuſcumque actibus judicialibus, vel extrajudicialibus uti, ſeu etiam eam allegare, vel ſecundùm eam judicare, aut quoſvis actus judiciales, vel extrajudiciales ſecundùm dictæ pragmaticæ tenorem, vel capitula in ea contenta per ſe vel alium ſeu alios nullatenùs facere præſumant, aut per alios fieri permittant, ſeu mandent, nec præfatam pragmaticam ſanctionem, aut in ea contenta capitula, ſeu decreta ulteriùs in domibus ſuis, aut aliis locis publicis, vel privatis teneant, quinimmò illam ex quibuſvis Archiviis etiam Regiis, ſeu Capitularibus, & locis prædictis infrà ſex menſes à data præſentium computandos deleant, ſeu deleri faciant, ſub majoris excommunicationis latæ ſententiæ, necnon quoad Eccleſiaſticas, & Regulares perſonas prædictas omniũ etiam patriarchalium, Metropolitan. & aliarum Cathedral. Eccleſiarum, Monaſteriorum quoque, & Prioratuum etiam Conventualium, & quorumcumque dignitatum aut beneficiorum Eccleſiaſticorum ſæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa in poſterùm obtinenda, quo verò ad ſæculares præfatæ excommunicationis, necnon amiſſionis quorumcumque feudorum tàm à Romana quàm alia Eccleſia ex quavis cauſa obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa in poſterum obtinenda, inhabilitatiſque ad omnes, & ſingulos actus legitimos quomodolibet faciendos, infamiſque ac criminis læſæ Majeſtatis in jure expreſſis pœnis eo ipſo, & abſque ulteriori declaratione per omnes, & ſingulos ſupradictos, ſi, quod abſit, contrafecerint, incurrendis, à quibus vigore cujuſcumque facultatis, aut clauſularum etiam in confeſſionalibus quibuſvis perſonis ſub quibuſvis verborum formis conceſſis contentarum, niſi à Rom. Pont. canonicè intrante, vel alio ab eo ad id in ſpecie facultatem habente, præterquàm in mortis articulo conſtituti, abſolvi nequeant.

Contrariis derogat.

§. 10. Non obſtantibus præmiſſis, necnon conſtitutionibus, & ordinationibus, decretis, ac ſtatutis Apoſtolica, ſeu quacumque alia etiam conciliari auctoritate quomodolibet, etiam ex certa ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine editis, & emanatis, & ſæpiùs innovatis, repetitis, confirmatis, & approbatis, quibus, illorum omnium, & ſingulorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur ad effectum præmiſſorum pro ſufficienter expreſſis, & in-

ſertis habentes, illas aliàs in ſuo robore permanſuris, ſcientia, poreſtate, & tenore præmiſſis, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Communitatibus, Univerſitatibus, & perſonis ſingulis ſuprà nominatis, etiam Cardinalibus, Patriarchis. Archiepiſcopis, Epiſcopis, Marchionibus, & Ducibus præfatis, vel quibuſvis aliis communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod Interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut propterea privari, & inhabiles reddi non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſcumque privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectum earumdem impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorumque tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Dat. Romæ in publica ſeſſione, in Lateranen. Sacroſancta baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 14. Cal. Jan. Pontificatus noſtri Anno quarto.

Sequitur hic, prædicta Concordia de qua ſup. in rub.

Edita A. D. 1516.

LEO EPISCOPUS,

Servus Serv. Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Unitas S. R. Eccleſiæ præſervari debet.

PRimitiva illa Eccleſia in angulari petra à Salvatore noſtro JESU CHRISTO fundata, Apoſtolorum præconiis elata, Martyrúmque ſanguine conſecrata, & aucta, ubi primùm juvante Domino, per Orbem terrarum lacertos movere cœpit, providè attendens quantum oneris humeris impoſitum haberet, quot oves paſcere, quot cuſtodire, ad quot etiam remotiſſima loca oculos intendere oporteret, divino quodam conſilio parochias inſtituit, diœceſes diſtinxit, Epiſcopos creavit, & Metropolitanos perfecit, ut tamquàm membra capiti obſequentia, cuncta ſecundùm ejus voluntatem ſalubriter in Domino gubernarent, & tamquàm rivuli à perenni Fonte, Romana videlicet Eccleſia, derivantes ne angulum quidem Dominici agri irrigatum dimitterent. Unde ſicut alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri ſuo tempore omni ſtudio curarunt, ut dicta Eccleſia uniretur, & in ſancta unione ſine ruga, & macula conſervaretur, & omnes vepres ab eadem Eccleſia abolerentur, cui proprium eſt divina opitulante gratia virtutes colere, & vitia radicitùs extirpare, ita, & nos tempore noſtro, & præſenti durante Concilio ea facere, & curare debemus, quæ unioni, & conſervationi ejuſdem Eccleſiæ conducere videntur. Ea propter omnes ſpinas quæ unioni hujuſmodi obſiſtunt, & ſegetem Domini pullulare non ſinunt, tollere prorſus, & extirpare, ac virtutes in ea Domini inſerere ſatagimus.

Cujus gratia concordia cum Regibus Franciæ tractata fuit, pro abrogatione pragmaticæ ibi vigentis.

§. 1. Sanè inter arcana mentis noſtræ revolventes quot tractatus inter piæ memoriæ Pium II. Sixtum IV. Innocentium VIII. Alexandrum VI. & Julium II. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & claræ memoriæ Reges Franciæ Chriſtianiſſimos ſuper abrogatione certæ conſtitutionis in dicto Regno Franciæ vigentis, quæ pragmatica vocatur, habiti fuerunt.

Ludovic. IX. illam abrogavit, tempore Pii II. ſed non fuit obſervata.

§. 2. Et licet Pius II. præfatus, Nunciis ad claræ memoriæ Ludovicū IX. Franciæ Regem deſtinatis, tantis eiſdem perſuaſerit rationibus, ut Rex ipſe pragmaticam ſanctionem hujuſmodi, tamquàm in ſeditione, & ſchiſmatis tempore natam, ſuis patentibus literis abrogaverit. Tamen hujuſmodi abrogatio, nec etiam literæ Apoſtolicæ præfati Sixti ſuper concordata cum Oratoribus præfati Regis Ludovici ad præfatum Sixtum prædeceſſorem deſtinatis habita expeditæ, per Prælatos, & perſonas Eccleſiaſticas dicti Regni receptæ fuerunt, nec ipſi Prælati, & perſonæ Eccleſiaſt. illis parere, nec monitis Innocentii & Julii prædictorum aures præbere, ſed eidem pragmaticæ conſtitutioni inhærere voluerunt.

Jul. ideò II. Conc. Lateran. indixit, ibique de hujus pragmaticæ abrogatione agi juſſit, ut ſuprà.

§. 3. Unde præfatus Julius prædeceſſor in præſenti Concilio Lateranenſi univerſalem Eccleſiam repræſentante per eum legitimè indicto, abrogationis pragmaticæ ſanctionis hujuſmodi negotium, & illius diſcuſſionem venerabilium fratrum ſuorum Cardinalium, de quorum numero tunc eramus, & aliorum Prælatorum Congregationibus, relationémque diſcuſſorum ſibi, & eidem Concilio faciendam commiſit, Gallicóſque Prælatos, Capitula Eccleſiarum, Monaſteriorum Conventus, ac Parlamenta, & laicos illis faventes, cujuſcumque dignitatis, etiam ſi Regalis exiſterent, ſanctione prædicta utentes, ſeu illam approbantes, omnéſque & ſingulos alios ſua communiter vel diviſim intereſſe putantes, per edictum publicum, cùm ad partes illas tutus non pateret acceſſus, in certis Eccleſiis tunc expreſſis affigendum moneri, & citari infrà certum competentem terminum præfigendum ad comparendum coràm eo in Concilio præfato, cauſáſque dicendum quare ſanctio præfata in concernentibus auctoritatem, dignitatem, & unitatem Eccleſiæ Rom. & Apoſt. Sedis, ſacrorúmq; canonum, & Eccleſiaſt. libertatis violationem, nulla & invalida declarari, decerni, & abrogari non deberet.

Eo defuncto hic Pont. ad ulteriora proceſſit, ut in conſtit. præced.

§. 4. Et cùm ſuper iis, in forma juris in præfato Concilio Lateranenſi procederetur, dictúſque Julius prædeceſſor, (ſicut Domino placuit) rebus exemptus fuiſſet humanis exemptus, nóſque divina favente clementia ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti fuiſſemus, & contra Prælatos, Capitula, Conventus, & perſonas hujuſmodi ad nonnullos actus proceſſiſſemus.

Sed Franciſcus Rex perſonaliter cum hoc Pont. hæc tractavit.

§. 5. Tandem conſiderantes pacem eſſe vinculum caritatis, & ſpiritualem virtutem qua ſalvamur, dicente Domino, Qui biberit aquam, quam ego dabo ei bibere, non ſitiet in æternum: & quòd in pace conſiſtat ſalus univerſorum, Caſſiodoro teſtante, omni quippe Regno deſiderabilis debet eſſe tranquillitas, in qua, & populi proficiunt, & utilitas gentium cuſtoditur, matura deliberatione cognovimus, non per Nuncios, aut Legatos noſtros, ſed in præſtatione obedientiæ filialis, qua cariſſimus in Chriſto filius noſter Franciſcus Francorum Rex Chriſtianiſſimus perſonaliter nobis præſtitit, hæc cum Majeſtate ſua coram diſcutere, eúmque paternis hortari monitis, ut ad laudem Dei, & ſui honorem prompto animo libens, ac volens dictæ pragmaticæ ſanctioni abrenunciare, & ſecundùm canones, & conſtitutiones S.R.E. quemadmodum cæteri Chriſtiani vivere, mandatis Apoſtolicis, & proviſionibus, quæ à Sede Apoſtolica pro tempore emanarent, parere, & obedire vellet.

Conſtitutiones hic enunciatæ, inter eos initæ fuerunt ſuper.

§. 6. Et cùm ex electionibus, quæ in Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monaſteriis dicti Regni multis annis citra fiebant grandia animarum pericula provenirent, cùm pleræque per abuſum ſæcularis poteſtatis, nonnullæ verò præcedentibus illicitis & ſimoniacis pactionibus, aliæ particulari amore, & ſanguinis affectione, & non ſine perjurii reatu fierent, cùm electores ipſi, etiam ſi ante electionem per eos faciendam magis idoneum, & non eum quem promiſſione, aut datione alicujus rei temporalis, ſeu prece vel precibus per ſe vel alium interpoſitis electionem procurare didiciſſent, eligere ſponte jurarent, juramentum hujuſmodi non ſervarent, ſed contra proprium hujuſmodi juramentum, in animæ ſuæ præjudicium, venirent, ut nobis notoriè conſtat ex crebris abſolutionibus & rehabilitationibus à nobis, & prædeceſſoribus noſtris petitis, & obtentis, idem Franciſcus Rex noſtris paternis monitis tamquàm verus obedientiæ filius parere volens, tàm pro bono obedientiæ in qua magnum meritum verè conſiſtit, quàm pro communi, & publica Regni ſui utilitate, in locum dictæ pragmaticæ ſanctionis, ac ſingulorum capitulorum in ea contentorum Conſtitutiones infraſcriptas invicem tractatas, & cum fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus diligenter examinatas, & de eorum conſilio cum præfato Rege concordatas per dilectum filium Rogerium Barnæ Reg. Advocatum, Oratorem ſuum, ad hoc ab eodem Franciſco Rege ad nos deſtinatum, habentem ad hoc ſpeciale & ſufficiens mandatum acceptavit; De eorumdem fratrum conſilio, & unanimi conſenſu, ex certa noſtra ſcientia & poteſtatis plenitudine ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero

perpetuis

perpetuis futuris temporibus loco dictæ pragmaticæ, conſtitntionis, ac omnium, & ſingulorum capitulorum in ea contentorum, in dicto Regno, Delphinatu, & Comitatu Dien. ac Valentinen. infraſcriptæ ubſerventur conſtitntiones videlicet.

Electionibus ad Cathedrales & Metropolitanas Eccleſias.

§ 7. Quòd Cathedralibus, & Metropolitanis Eccleſiis in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis nunc & pro tempore etiamſi per ceſſionem in manibus noſtris, & ſucceſſorum noſtrornm Romanorum Pontificum canonicè intrantium ſponte factam vacantibus, illarum Capitula, & Canonici ad electionem ſeu poſtulationem inibi futuri Prælati procedere non poſſint, ſed illarum occnrrente hujuſmodi vacatione, Rex Francię pro tempore exiſtens unum grsvem Magiſtrum, ſeu Licentiatum io Theologia, aut in utroque, ſeu in altero jurium Doctorem, aut licentiatum in univerſitste famoſa, & cum rigore examinis; & in vigeſimo ſeptimo ſuæ ætatis anno ad minus conſtitutum, & alias idonoum, infrà ſex menſes à die vscationis Eccleſiarum earumdem computandos, nobis, & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus, ſeu Sedi prædictæ nominare, & de perſona per Regem hujuſmodi nominata, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prædictam provideri: & ſi contingeret præfatum Regem perſonsm taliter non qualiticaram ad dictas Eccleſias ſic vacanres oominare, per nos, & ſucceſſores, ſeu Sedē hujuſmodi de perſona ſic nominata eiſdem Eccleſiis minimè provideri debeat, ſed teneatur idem Rex infrà tres slios menſes à die recuſationis perſonæ nominatæ non qualificatæ, ſolicitatori nominationem non qualificatam proſequenti conſiſtorialiter factæ intimandæ, computandos, alium ſupradicto modo qualificatum nominare, alioquin ut diſpendioſæ Eccleſiarum hujuſmodi vacationi celeriter conſulatur, Eccleſiæ tunc ſic vacanti per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem hujuſmodi de perſona, ut præfertur, qualificsta.

Et ad Eccleſias vacanres per obitum apud Sedem Apoſt.

§. 8. Necnon Eccleſiis per obitum apud Sedem prædictam vacantihus, ſemper, nulla dicti Regis præcedente nominatione, liberè provideri poſſit, decernentes electiones contra præmiſſa attentatas, ac proviſiones per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem hujuſmodi factas, nullas & invalidas exiſtere.

Electionibuſque conſanguineorum Regis aut ſublimium perſonarum aut Mendicantium reformatorum.

§. 9. Conſanguineis ramen præfati Regis, ac perſonis ſublimibus ex cauſa rationabili & legitima, in nominatione & Apoſtolicis literis exprimends, necnon Religioſis mendicantibus reformatis, eminentis ſcientiæ, & excellentis doctrinæ, qui juxta ſui Ordinis regularia inſtituta ad gradus hujuſmodi aſſumi non poſſint, ſub prohibitione præmiſſa minimè comprehenſis, ſed de eorum perſonis dictis Eccleſiis pro tempote vacantibus, ad dicti Regis nominationem, per nos, & ſucceſſores noſtros, ſen Sedem hujuſmodi liberè provideri poſſit.

Monaſteriiſque & beneficiis electivis.

§. 10. Monaſteriis verò, & Prioratibus Conventualibus & verè electivis, videlicet in quorum electionibus forms Capituli, Quspropter, ſervsti, & confirmationes electionū hujuſmodi ſolemniter peti conſneverunt, in Regno, Delphinstu, & Comitatn hujuſmodi nunc & pro rempore etiam per ſimilem ceſſionem vacantibus, illorum Conventus sd electionem, ſen poſtulationem Abbatis, ſeu prioris procedere non poſſint, ſed idem Rex illorum occurrente hujuſmodi vacatione, Religioſum ejuſdem Ordinis in ætare viginti trium annorum ad minus conſtitutum infrà ſimile rempus ſex menſium à die vscationis Monaſteriorum, & Prioratuum hujuſmodi computandorum, nobis, & ſucceſſoribus noſtris, aut Sedi hujuſmodi nominsre, & de perſona per Regem hujuſmodi Monaſterio vacanti nominata, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem hujuſmodi provideri, Prioratus verò perſonæ sd illum per eumdem Regem nominstæ conferri debeat. Si verò idem Rex presbyterum ſænlarem, vel Religioſum alterius Ordinis, aut minorem viginti trium snnorum, vel alias inhabilem, nobis aut ſucceſſoribus noſtris infrà dictum ſemeſtre, ſen Sedi hujuſmodi nominaret, tslis nominatus recnſari, & nullstenus ſibi provideri debest, ſed Rex ipſe infrà trimeſtre à die recuſationis ſupradicto modo intimandæ computandos, alium modo ſupradicto qualificatū Monaſterio, ſeu Prioratui tunc vacanti nominare, & de perſona ad Monaſterium nominata illi provideri, ad Prioratum verò nominato, Prioratus ipſe per nos, & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prædictam conferri debeat. Alioquin dictis novem menſibus effluxis, nulla ſeu de perſona minus idonea, & modo præmiſſo non qualificata facta nominatione, ac etiam vacantibus apud Sedem prædictam, ſemper, etiam nulla dicti Regis expectata nominatione, per nos & ſucceſſores noſtros, ſeu Sedem prædictam Monaſteriis provideri; Prioratus verò perſonis, ut præfertur, qualificatis dumtaxat conferri liberè poſſint. Electiones autem, & illarum confirmationes, necnon proviſiones, per nos & ſucceſſores noſtros, & Sedem prædictsm contra præmiſſa pro tempore factas, nullas, irritas, & inanes eſſe decernimus. Per præmiſſa tamen non intendimus in aliquo præjudicare Capitulis Eccleſiarum, & Conventibus Monaſteriorum, & Prioratuum, hujuſmodi privilegia à Sede Apoſtolica proprium eligendi Prælstum obtinentibus, quominus ad electionem Epiſcoporum, ac Abbatum, & Priorum juxta privilegia in eis conceſſa libere procedere poſſint, juxta formam in eorum privilegiis contentam, & ſi in eorum privilegiis forma aliqua expreſſa non fuerit, tunc formsm Concilii generalis, Quapropter, ſervsre teneantur, dummodò de privilegiis ſibi conceſſis hujuſmodi per literas Apoſtolicas, ſeu alias authenticas ſcripturas docuerint, omni alis ſpecie probationis eis in hoc adempts.

De expectativis & reſervationibus.

§. 11. Volumus quoq; & ordinamus, quòd in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis de cætero non dentur sliquæ gratiæ expectativæ, ac ſpeciales vel generales reſervatinnes ad vacatura beneficia, per nos, & Sedem prædictam non fiant, & ſi de facto per importunirstem, aut alias à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, & Sede prædicta emanaverint, illas irritas, & inanes eſſe decernimus. In Cathedralibus tamen, Metropolitanis, & Collegiatis Eccleſiis, in quarum ſtstutis cavetetur expreſſè, quòd nullus ibidem dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officinm obtinere poſſit, niſi in illis actu canonicus exiſtat, canonicos (ad effectum dumtaxat inibi obtinendi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium hujuſmodi, & non conſequendum primam præbendā vacaturam) cresre poſſe intendimus.

Collationibuſque fiendis per Ordinarios.

§. 12. Statuimus inſuper, quòd Ordinarins collator in unaquaq; Cathedrali, ac etiam Metropolitan. Eccleſia, canooicatum, & præbendam theologalem inibi exiſtentem conferre teneatut uni Magiſtro ſeu Licentiaro, aut Baccalaureo formato in Theologia, qui per decenninm in univerſitate Studii generslis privilegista ſtuduerit, ac onus reſidentiæ, lecturæ, & prædicationis actu ſubire voluerit, quique bis, aut ſemel ad minus pet ſingulas hebdomsdas, impedimento ceſſante legitimo, legere debear, & quoties ipſum in hujuſmodi lectura deficere contigerit, ad arbitrinm Capituli per ſubtractionem diſtriburionum totius hebdomadæ puniri poſſit, & ſi reſidentiam deſeruerit, de illis alteri provideri debeat, & ut liberius ſtudio vacare poſſit, etiam ſi abſens fuerit à divinis, habeatur pro præſente, ita ut nihil perdat. Præfatique Ordinatii collatores, ſeu patroni Eccleſiaſtici quicnmque fueriot, ultrà dictam præbendam theologalem, quam, ut præfertur, qualificato conferte tenentur, tertiam partem omninm dignitatū, perſonatnum, adminiſtrstionum, & officiorum, cæterornmque beneficiorum Eccleſiaſticorum ad eorum collationem, proviſionem, nominationem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem qnomodolibet ſpectantium, viris literatis, graduatis, & per univerſitates nominatis hoc modo videlicet primo menſe poſt præſentium acceptationem, & earumdem publicationem præfati Ordinarii collatores dignitates, perſonatns, adminiſtrationes, & officia ad eorum collationem, proviſionem, nominationem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, ut præfertur, ſpectantia, graduatis hujuſmodi, qni literas ſuorum graduum cum tempore ſtudii debitè inſinuaverint, conferre teneantur. Beneficia verò quæ io duobus ſequentibus menſibus

vacare

vacare contigerit, illa juxta juris communis diſpoſitionem perſonis idoneis liberè conſerre, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare poſſint. Beneficia autem quæ in qoarto menſe vacare contigerit, viris graduatis per univerſitatem nominatis qui gradus, & nominationis literas cum tempore ſtudii debitè inſinuaverint, conſerre, ſeu præſentare teneantur. Beneficia verò quæ quinto menſe, & ſeato vacare contigerit, ſimili modo perſonis idoneis liberè conſetre, ſeu perſonas ad illa præſentare poſſint. Beneficia autem quæ ſeptimo menſe vacare contigerit, graduaris qui ſimili modo literas gradus cum tempore ſtudii debitè ioſinuaverint, conſerre teneantur. Beneficia verò quæ octavo, & nono menſibus vacare cōtigerit, pari modo perſonis idooeis conſerte, ſeu perſonas idoneas ad illa præſentare teneantur. Beneficia autem quæ menſe decimo vacare contigeiir, graduatis nominatis, qui gradus, & nominarionis liretas cum tempore ſtudii debitè inſinuaverint, per eoſdem Ordinarios conferri, ſen ipſi ad illa præſentari debeant. Bencficia autem quæ undecimo & duodecimo menſibus vacare contigerit, per eoſdem Ordinarios perſoois idoneis juxta juris communis diſpoſitionem conferri, ſeu ipſi ab illa præſentari debeant. Si quia verò cujuſcumque ſtatus etiam ſi Cardinalatos, Patriarchalis, Archiepiſcopalis, aut Ponrificalis, vel alrerios cujuſlibet dignitatis contra prædictum ordioem, & qualificationes ſuperius ordinatas, de dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrarionibus, vel officiis ſeu quibuſvis aliis beneficiis eccleſiaſticis hujuſmodi aliter quam modo præmiſſo diſpoſuerit, diſpoſitiones ipſæ ſint ipſo jure nollæ, collationesque & proviſiones, ac diſpoſitiones illorum ad immediatum ſuperiorem devolvantut, qui eiſdem perſonis modo præmiſſo qualificatis providere teneantut, & ſi conrravenetit, ad alium ſuperiorem devolvatur proviſio, & præſeotatio hujuſmodi gradatim, donec ad Sedem Apoſtolicam fiat devolutio. Præterea volumus, quod collatores Ordinarii, & patroni eccleſiaſtici præſati, qui dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, ac beneficia in meoſibus graduatis & nominatis, aſſignatis vacantia, illis graduatis ſimplicibus, aut nominatis illa conferre, aut ad illa eos dumtaaat præſentare teneantur, qui per tempus cōpetens in oniverſitate famoſa ſtuduerint, tempus autem competens deceonium in Magiſtris ſeu Licentiatis, aut Baccalaureis in Theologia, Septennium verò in Doctoribus, ſeu Licentiatis in jure Canonico, Civili, aut Medicina, Quioquennium autem in Magiſtris, ſeu liceotiatis in artibus cum rigore eaaminis à Logicalibus incluſivè, aut in altiori facultate, Sexennium autem in Baccalaureis ſimplicibus in Theologia, Quinqoeooium verò in Baccalaureis Juris Canoniei, aut Civilis, in quibus Baccalaoreis juris Canonici, aut Civilis, ſi ex utroque parente nobiles fuerint, triennium eſſe decernimus, præſarique graduati, & nominari Collatoribus ordinariis, ſive patronis Eccleſiaſticis. ſemel ante vacationem beneficii de literis gradus, ſeu nominationis, & de præſato tempore ſtudii per literas patentes univerſitatis in qua ſtuduerint, maou ſcribæ, & ſigillo univerſitatis ſignatas fidem facere teneantur. Cùm verò probatio nobilitatis fieri deberet ad effectum ut nobiles ipſi gaudere poſſint beneficio minoris temporis ſtudii, tunc nobilitas ipſa per quatuor teſtes deponentes in judicio coram judice ordinario loci in quo eſt natus ille de eojus nobilitate ex utroq; parente conſtare debet, etiam io partis abſentia probari poſſit, teneanturque præſati graduati, tam ſimplices, quam nominati, patronis eccleſiaſticis, aut Collatoribus ordinatiis, quibus gradus, aut nominatiónis literas hojuſmodi inſinuare deberent, literas ſuorum gradus, & nominationis, certificationis temporis ſtudii, & atteſtationis nobilitatis duplicatas dare, ac in ſingulis annis tempore Quadrageſimæ per ſe vel procuratorem ſuum Collatoribus, oominatoribus, ſeu patronis eccleſiaſticis aut eorum vicariis, eorum nomina, & cognomina inſinuare, & eo anno quo præſatam inſinuationem facere omiſerint, beneficium in vim grados, aut oominatioois hojuſmodi petere non poſſinr, & ſi Collatoribus ordinariis, aut patronis Eccleſiaſticis in menſibus deputatis, graduatis ſimplicibus, aut graduatis nominatis non eſſet graduatus, aut nominatus, qui diligentias præſatas fecerit, collatio, ſeu præſentatio per Collatorem, ſeu patronum eccleſiaſticum etiam eiſdem menſibus facta alteri quam graduato, vel nominato oon propter hoc irrita cenſeatur, ſi tamen graduatus ſimplex, aut nominatus beneficium poſt inſinuationem gradus aut nominationis in menſibus eis aſſignatis vacans petierit, & inter ſuam inſinoationem, & præfatam requiſitionem oon ſupervenerit Quadrageſima in qoa nomen & cognomen inſinuare debuerit, ad beneficium ſic vacans eum capacem, ipſumque illud conſeqoi poſſe debere decernimus. Statuimus quoque, & ordinamus quod Collatores ordinarii, & patrooi Eccleſiaſtici præfati inter graduatos qui literas gradus cum tempore ſtudii, & atteſtatione nobilitatis debitè inſinuaverint, quoad beneficia in menſibus eis deputatis vacantia, gratificare poſſint illum ea eis qoem voluerint, quo verò ad beneficia in menſibus graduatis, nominatis, deputatis antiquiori nominato conſerre, ſeu antiquiorem nominatum qui literas nominationis, tempore ſtudii, & atteſtationis oobilitate debitè inſinuaverit, præſentare, ſeu nominare teneantur, concurrentibus autem nominationibus ejuſdem anni, Doctores Licentiatis, Licentiatos Baccalaureis (demptis Baccalaureis formaris in Theologia, quos favore ſtudii Theologici Licentiaris in jure Canonico, Civili, aut Medicina præſerendos eſſe decernimus) Baccalaureos juris Canonici, aut Civilis Magiſtris ioartibus præſerri volumus. Concurrentibus autem pluribus Doctoribus in diverſis facultatibus, doctorem Theologum doctori in jure, Doctorem in jure Canonico, doctori in jure Civili, doctorem in Civili, doctori in Medicina præſerendos eſſe decernimos, & idem in jure Licentiatis, & Baccalaureis ſervari debere volumus, & ſi in eiſdem facultate, & gradu concurrerent, ad datam nominationis ſeu gradus recurrendum eſſe volumus, & ſi in omnibus bis concurrerent, tunc Collator ordinarius inter eoſdem concurrentes gratificare poſſit. Volumus autem quod oominati literas nominationis ab univerſitatibus in quibus ſtuduerint obtinentes in nominationum literis beneficia per eos poſſeſſa, & eorum verum valorem exprimere reneantur, alioquio literæ nominationis hujuſmodi eo ipſo nullæ ſint, & eſſe cenſeantur. Si quis verò ex dictis qualificatis, graduatis ſimplicibus, aut nominatis tempore vacationis beneficii in meoſibus eis deputatis vacantis duas obtineat præbendas, in Cathedralibus etiam Metropolitan. aut Collegiatis, ſeu dignitatem, vel præbendam, vel aliud beneficium ſeu alia beneficia, quorum inſimul, vel cujus fructus, redditus & proventus tempore reſidentiæ, & horis divinis intereſſendo ad ſummam ducentorum flotenorum auri de Camera aſcenderent, beneficium in vim gradus ſeo nominationis hujuſmodi tunc petere ſeu conſeqoi non poſſit. Et inſuper quod tam graduati ſimplices qoam nominati, beneficia in menſibus eis aſſignatis vacantia petere, & conſeqoi poſſint ſecundum propriæ perſonæ concedentiam, & conformitatem, videlicet ſæculares ſæcularia, & religioſi regularia beneficia eccleſiaſtica, ità quod ſæcularis nomioatus beneficia regularia io menſibus deputatis vacantia prætextu cujuſvis diſpenſationis Apoſtolicæ, & econtra religioſus beneficia ſæcularia petere, aut conſeqoi minimè poſſit. Quodqoe beneficia ſimpliciter, vel ea cauſa permutationis io menſibus graduatis ſimplicibus, & nominatis aſſignatis vacantia eis non ſint affecta, nec debita, ſed ex cauſa permutationis cum permutantibus dumtaxat, ſimpliciter verò vacantia beneficia hujuſmodi perſonis idoneis per ipſos Ordinarios liberè conſerri poſſiot.

Digitized by Google

De Collatione Eccleſiarum Parochialium.

§. 13. Statuimus quoque, quòd Parochiales eccleſiæ in Civitatibus, aut Villis muratis exiſten. nonniſi perſonis modo præmiſſo qualificatis, aut ſaltem qui per tres annos in Theologia, vel altero jurium ſtuduerint, ſeu Magiſtris in artibus qui in aliqua univerſitate privilegiata ſtudentes magiſterii gradum adepti fuerint, conferantur. Monemus autem præfati Regni univerſitates ſub pœna privationis omnium, & ſingulorum privilegiorum à nobis, & Sede Apoſtolica obtentorum, ne collatoribus ſeu patroni eccleſiaſtici habeant aliquos nominare, niſi eos qui ſecundùm præfata tempora ſtuduerint, & ſecundùm dictarum univerſitatum ſtatuta ad gradus, & non per ſaltum provecti fuerint. Quod ſi ſecus fecerint, ultrà nullitatis pœnam quam in præfatarum nominationum literis declaramus, univerſitates ipſas nominandi privilegium ad tempus ſecundùm culpæ qualitatem ſuſpédimus. Si quis autem graduatorum aut nominatorum in menſibus deputatis à Collatoribus ordinariis, aut perſonis eccleſiaſticis beneficium vacans in vim gradus, aut nominationis petierit, & Collatorem ordinarium in vim præfati gradus aut nominationis in proceſſu poſuerit, & aliter moleſtaverit, illum ultrà expenſarum, damnorum, & intereſſe condemnationem à fructibus ſui gradus, & nominationis privandum eſſe decernimus, eodémque vinculo Collatores ordinarios, & patronos eccleſiaſticos quibus graduati, & nominati debitè ut ſuprà qualificati ſuos gradus, & nominationis literas inſinuaverint, adſtringimus, ut beneficia ad eorum collationem, vel præſentationem ſpectãtia in menſibus graduatorum ſimplicium, & nominatorum vacantia, ſtantibus præfatis graduatis, aut nominatis debitè qualificatis illa proſequẽtibus, aliis quàm graduatis, aut nominatis conferãt, ſub pœna ſuſpenſionis poteſtatis conferendi beneficia in octo mẽſibus illo anno ad collationem eorum ac præſentationem liberam ſpectãtibus.

De literis Papæ in forma mandati. Forma d. mandati mox infrà ponitur.

§. 14. Statuimus quoque, & ordinamus, quòd quilibet Rom. Pont. ſemel dumtaxat tempore ſui Pontificatus literas in forma mandati juxta formam inferiùs adnotatam, & non ultrà dare poſſit, hoc modo videlicet, unum Collatorem habentem collationem decem beneficiorũ in uno, habentem autem collationem quinquaginta beneficiorum, & ultra, in duobus beneficiis dumtaxat gravare poſſit, ita tamen quòd in eadem Eccleſia Cathedrali, vel Collegiata Collatorem unum pro tempore in duabus præbendis non gravet. Et ut obvietur litibus quæ occaſione literarum mandatorum hujuſmodi oriri poſſent, mandata hujuſmodi ſub forma quæ eſt inferiùs adnotata dari volumus, quam ad perpetuam rei memoriam in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius quinterno regiſtrari mandamus. Declarantes, proſequentes hujuſmodi mandata quoad beneficia ſub illis comprehenſa ordinariis collatoribus, & graduatis, ſimplicibus, & nominatis præferẽdos eſſe. Nóſque & ſucceſſores noſtros jure præventionis, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, cæteráque beneficia eccleſiaſtica, & ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæcumque, & quomodocumque qualificata, tàm in menſibus graduatis, ſimplicibus, & nominatis, quàm ordinariis Collatoribus præfatis aſſignatis vacantia, ac etiam ſub dictis mandatis comprehenſa liberè conferre.

De vero valore exprimendo. Ad hoc vide declarationem hic in fine hujus ultimæ conſt.

§. 15. Statuimus inſuper quòd in proviſionibus quas perſonis quibuſvis de beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis per nos, & ſucceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, etiam motu proprio, etiam promotis ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitan. ac Monaſteria, or obtenta per eos beneficia retinere poſſint fieri contigerit, illorum verus annus per florenos, aut ducatorum auri de Cam. aut libras Turonen. ſeu alterius monetæ valor ſecundùm communem extimationem exprimi debeat, alioquin gratiæ ipſæ ſint ipſo jure nullæ.

De cauſis in partibus Franciæ cognoſcendis, & earum appellationibus.

§. 16. Statuimus quoque, & ordinamus, quòd in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis omnes, & ſingulæ cauſæ exceptis majoribus in jure expreſſè denominatis, apud illos Judices in partibus, qui de jure, aut conſuetudine præſcripta, vel privilegio, illarum cognitionem habent, & terminari, & finiri debeant. Et ne ſub umbra appellationum quæ nimium, & nonnumquam frivolæ interponi conſueverunt, atque etiam in eadem inſtantia ad prorogationem litium ſæpe multiplicari injuſtis vexationibus materia præbeatur. Volumus quòd ſi quis offenſus coràm ſuo judice juſtitiæ complementum habere non poſſit, ad immediatum ſuperiorem, etiam ad nos, & ſucceſſores noſtros, vel Sedem prædictam omiſſo medio, nec à gravamine in quacũque inſtantia ante definitivam ſententiam quomodolibet appelletur, niſi forſitàn tale gravamen extiterit, quod in definitiva reparari nequiret, & eo caſu non niſi ad immediatum ſuperiorem liceat appellari. Si quis verò immediatè ſubjectus Sedi Apoſtolicæ ad eamdem Sedem duxerit appellandum, cauſa committatur in partibus per reſcriptum uſque ad finem litis, videlicet uſque ad tertiam ſententiam conformem incluſivè, ſi ab illis appellari contigerit, niſi propter defectum denegatæ juſtitiæ, aut juſtum metum, & tunc committi debeat in partibus convicinis, & cum cauſarum expreſſione, quæ etiam de illis etiam legitimè alias quam per juramentum coram judicibus à Sede Apoſtolica deputandis conſtare debeat. Proceſſos autem contrà præmiſſa attentatos nullos, & irritos eſſe volumus, ac reſcripta contrà præmiſſa impetrantes, in expenſis, damnis, & intereſſe condemnari debere decernimus, atque declaramus. Sanctæ verò Romanæ Eccleſiæ Cardinales qui pro univerſali Eccleſia continuè laborant, necnon dictæ Sedis Officiales officia ſua actu exercentes, ſub præſenti decreto non intendimus comprehendi.

Earumdémque inſtantiis.

§. 17. Statuimus etiam, & ordinamus, quòd Judices cauſas quæ in partibus terminari debent, coram eis pro tempore pendentes ſub pœna excommunicationis, & privationis beneficiorum per eos obtentorum eo ipſo incurrenda, infrà biennium terminare debeant, pars verò diffugiens, & expeditionem ipſius cauſæ malitioſè impediens graviſſimè per eoſdem Judices mulctetur, etiam uſque ad privationem juris in hujuſmodi proceſſu prætenſi, ſi eis viſum fuerit, ſuper quo eorũ conſcientias oneramus, ab interlocutoriis autem ſecundo, à definitivis verò tertio dumtaxat provocare licere decernimus.

Appellationibus.

§. 18. Volumúſque ſecundam ſententiam interlocutoriam conformem, & tertiam definitivam etiam conformem omni mora ceſſante executioni debitæ demandari debere, quacumque appellatione interpoſita non obſtante.

Trienniali pacifico poſſeſſore.

§. 19. Statuimus quoque, quòd quicumque dummodò non ſit violentus, ſed habens coloratum titulum, pacificè, & ſine lite prælaturam, dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium ſeu quodcũque beneficium eccleſiaſticum triennio proximo hactenùs poſſidet, vel pro tempore poſſidebit, in petitorio vel poſſeſſorio à quoquam etiam ratione juris noviter reperti moleſtari nequeat, præterquàm prætextu hoſtilitatis, aut alterius legitimi impedimenti, de quo proteſtari, & illud juxta Concilium Viennen. intimari debeat, lis autem hoc caſu quoad futuras controverſias intelligatur, ſi ad executionem citationis, juríſque ſui in judicio exhibitionẽ, ac terminorum omnium obſervationem proceſſum fuerit.

Beneficia ſine titulo poſſidentibus.

§. 20. Monemus etiam Ordinarios, ut diligenter inquirant, ne quis ſine titulo beneficium poſſideat, & ſi quem beneficium ſine titulo poſſidere repererint, declarent illi jus non competere, cujuſvis temporis detentione non obſtante, de ipſóque beneficio poſſit illi (dummodò non ſit intruſus, vel violentus, aut aliàs indignus) vel alteri idoneo provideri.

Concubinariorum pœnis. Tu vid. Concil. Trid. ſeſſ. 24. c 5 & ſeſſ. 25. cap. 14.

§. 21. Et inſuper ſtatuimus, quòd quicumque clericus cujuſcũque conditionis, ſtatus, religionis, dignitatis, etiam ſi Pontificalis, vel alterius præeminentiæ fuerit, qui poſt habitam præſentium notitiam, quam habere præſumatur poſt duos menſes poſt earumdem præſentium publicationem in Eccleſiis Cathedralibus factam, quam ipſi Diœceſani omninò facere teneantur, poſtquàm præſentes ad eorum notitiam

pervenerint,

perveneriot, publicus concubinarius à perceptione fructuum omuium beneficiotum ſuorum trium menſium ſpatio ſit ipſo facto ſuſpēſus, quos ſuus ſuperior in fabricam, vel aliam evidentem Eccleſiarum urilitatem, ex quibus ii fructus percipiuntur, convertat, necnon hujuſmodi publicum concubinatium, ut primum talem eſſe noverit, mox ſuus ſuperior monere teneatur, ut infrà breviſſimum termioum concubinam dimittat, & ſi illam non dimiſerit, vel dimiſſam ſeu aliam publice reſumpſerir, jubemus, ut ipſum in omnibus ſuis beneficiis omninò privet. Et nibilominùs ii publici concubinarii uſque quo cum eis per ſuos ſuperiores poſt ipſarum anncubinarum dimiſſionem manifeſtamque vitæ emendationem fuerit diſpenſatum, ad ſuſceptionem quorumcumque honorum, dignitatum, beneficiorum, officiorumve ſint inhabiles, qui ſi poſt diſpenſarionem recidno vomitu ad bujuſmodi publicū concubinatum tedierint, ſine ſpe alicujus diſpēſationis ad prædicta prorſus inhabiles exiſtant, quódque ſi bi ad quos talium correctio pertinet, eos, ut prædictum eſt, puoire neglexerint, eorum ſuperiores tàm in ipſos de neglectu, quàm in illos pro concubinatu modis omnibus digna punitione animadvertant. In Conciliis etiam provincialibus, & ſyoodalibus adverſus tales punire negligentes vel de boc crimine diffamatos, etiam per ſuſpenſinnem à collatione beneficiorum, vel alia condigna pœna ſeveriter procedatur, & ſi ii quorum deſtitutio ad nos, & Sedem prædictam ſpectat, per Concilia provincialia, aut ſuos ſuperiores propter concubinarum publicum reperiantur privatione digni, ſtarim cum proceſſu inquiſitionis ad nos deferantur, eadem diligenria, & ioquiſirio in quibuſcumque generalibus Capitulis, etiam Provincialibus quoad eos ſervetur, pœnis aliis contra prædictos, & alins non publicos concubinarios à jure ſtaturis in ſno robore permanſuris.

Concubinarii publici qui ſint.

§. 22. Publici antem intelligendi ſunt non ſolùm ii, quorum concubinatus per ſententiam, aut confeſſionem in jure factam, ſeu per rei evidentiam, quæ nulla poſſit tergiverſatione celari, notorius eſt, ſed etiam qui mulierem de incontinentia ſuſpectam, & diffamatam tenent, & per ſuum ſuperiorem admoniti ipſam cum effectu non dimittunt.

Concubinarii non permittendi.

§. 23. Quia verò in quibuſdam regionibus nonnulli juriſdictionem eccleſiaſticam habētes pecuniarios quæſtus à concubinariis percipere non erubeſcunt, patientes eos in tali fœditate ſordeſcere, ſub pœna maledictionis æternæ præcipimus, ne deinceps ſub pacto, compoſitione, aut ſpe alterius quæſtus, talia qnoviſmodo tolerent, aut diſſimulent, alioquin ultrà præmiſſam negligentiæ pœnam duplum ejus quod propterea acceperint, reſtituere, & ad pios uſus omninò convertere teneantur, & compellantur. Ipſas autem concubinas, aut ſuſpectis Prælati omnibus modis curent à ſuis ſubditis, per auxilium, & brachii ſæcularis invocationem (ſi opus fuerit) penitùs arcere, qui etiam filios ex tali concubinatu procreatos apud patres ſuos cohabitare non permittant. Jubemus inſuper quòd in prædictis ſynodis, & capitulis præmiſſa publicentur, & ut quilibet ſuos ſubditos ad ipſarum concubinarum dimiſſionem moneat, diligenter. Injungimus præterea omnibus ſæcularibus viris, etiam ſi Regali præfulgeant dignirate, ne ullum qualecumque ioferant impedimentum, quocumque quæſito colore Prælatis, qui ratione officii ſui adverſus ſubditos ſuos pro hujuſmodi concubinatu, & aliis caſibus ſibi à jure permiſſis procedunt. Et cùm omne fornicationis crimen lege divina prohibitum ſit, & ſub pœna peccati mortalis neceſſarium evitandum, monemus omnes laicos, tàm uxoratos, quàm ſolutos, ut ſimiliter à concubinatu abſtineant: oimis enim reprehenſibilis eſt qui uxorem habet, & ad aliam uxotem, ſeu mulierem accedit, qui verò ſolutus eſt, ſi continere nolit, juxta Apoſtoli conſilium uxorem ducat: pro hujuſmodi autem divini obſervantia præcepti, bi ad quos pertinet tàm ſalutaribus monitis, quàm aliis canonicis remediis omni ſtudio laboreot.

§. 24. Statuimus inſuper, quòd ad evitandum ſcandala, & multa pericula, ſubveniendúmque conſcientiis timoratis, quòd nemo deinceps à commonicatione alicujus in Sacramentotum adminiſtratione, vel receptione, aut aliis quibuſcumque divinis, vel etiam prætextu cujuſcumque ſententiæ, aut cenſuræ eccleſiaſticæ, ſeu ſuſpenſionis, aut prohibitionis ab homine, vel à jure generali promulgatæ, teneantur abſtinere, vel aliquem vitare, vel interdictum eccleſiaſticum obſervare, niſi ſententia, prohibitio, ſuſpenſio, vel cenſura hujuſmodi fuerit, vel contra perſonam, Collegium, Univerſitatem eccleſiaſticam, aut locum certum, aut certam à judice publicata, & denunciata ſpecialiter, & expreſsè, aut ſi notoriè in excommunicarionis ſententiam conſtiterit incidiſſe, quòd nulla poſſit tergiverſatione celari, aut aliquo juris ſuffragio excuſari, cum à communione illius abſtinere volumus, juxta canonicas ſanctiones. Per hoc tamen hujuſmodi excommunicatos, ſuſpenſos, interdictos, ſeu prohibitos non intendimus in aliquo relevare, nec eis quomodolibet ſuffragari.

Interdicti[illegible] que Eccleſiaſticis.

§. 25. Et quoniam ex indiſcreta interdictorum promulgatione multa conſueverunt ſcandala evenire, ſtaruimus quòd nulla Civitas, Oppidum, Caſtrum, Villa, aut locus eccleſiaſtico ſupponi poſſit interdicto, niſi ex cauſa, ſive culpa ipſorum locorum, aut domini, ſeu rectoris, vel officialium, propter culpam aurem, ſeu cauſam alterius cujuſcumque privatæ perſonæ hujuſmodi loca interdici nequaquam poſſiot, auctoritate quacumque ordinaria delegata, niſi talis perſona priùs fuerir excommunicata, ac denunciata, ſeu in Eccleſia publicata, aut domini, ſeu rectotes, vel officiales ipſorum locorum auctoritate judicis requiſiri, hujuſmodi perſonam excommunicatam infrà biduum inde cum effectu non ejecerint, aut ad ſatisfaciendum compuletint, qua etiam poſt bidbum ejecta recedente, vel ſatisfaciente, mox ad divina reſumi poſſint, quod etiam in pendentibus locum habere decernimus.

Reſignationibus beneficiorum. De hac materia gravem habemus SanctionemGregor. xiij. in ejus conſtit. 85. Humano. in Tom. 2. fol. 501.

§. 26. Necnon conſtitutionem de eorumdem fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio editam, quam cum irritanti decreto ſtatuimus, & decrevimus, & ordinavimus, quòd ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus deceſſione regiminis, & admioiſtrationis Eccleſiatum, & Monaſteriorum, facta per eos, qui Eccleſiis, & Monaſteriis ipſis præerunt, ſeu illa in adminiſtrationem, ſeu commendam, aut ut aliis unita, aut aliàs obtinebant, ſeu reſignatione aliorum quorumcumque beneficiorum eccleſiaſticorum, ſeu ceſſiooe juris in eis, vel ad ea quomodolibet competentis, aut privationis, vel depoſitionis, aut cenſurarum fulminatione, etiam literis Apoſtolicis, à nobis & Sede Apoſtolica etiam motu proprio pro tempore emanatis, quæ in manibus Romani Pontificis factæ dicerentur contentis, etiam ſi ſuper illis narratis fundaretur intentio, conſtare, & apparere deberet per publica inſtrumenta, vel documenta autentica. Alioquin tàm in judicio, quàm extra illud, narrativæ, & aſſertioni hujuſmodi in præjudicium tertii minimè ſtari, nec ex illis alicui præjudicium afferri debere, niſi de hujuſmodi narrativa, & aſſertione etiam in literis Apoſtolicis facta altero ex præmiſſis modis doceretur, innovamus, illámque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari mandamus.

Stabilimentum d. concordiæ cum ipſomet Rege, qui Bononiæ perſonaliter huic Pont. obedientiam præſtitit.

§. 27. Et quia ad ſupradictam concordiam cum præfato Rege ob illius ſincetam devotionem erga nos, & Sedem prædictam oſtenſam, cùm ad præſtandam nobis reverentiam, & filialem obedientiam, ad Civitatem noſtram Bononiæ perſonaliter acceſſit, conſentimus, illámque inviolabiliter obſervari deſideramus, illam veri contractus, & obligationis inter nos, & Sedem Apoſtolicam prædictam ex una, & præfatum Regem, & Regnum ſuum ex altera partibus, legitimè initi, vim, & robur obtinere.

Cui derogari non poſſe decernit.

§. 28. Ac illi, & præſentibus in aliqua ſui parte per quaſcumque literas, & gratias per nos, & ſucceſſores noſtros deſuper concedēdas derogari, clauſulámque cum earumdem derogatione præſentium

latiſſimè

latiſſimè extendenda, ac qnòd eædem præſentes literæ, & earum tenor pro expreſſis habeantur in quibuſvis ſupplicationibus pro tempore ſignatis appoſitam, nihil penitùs operari, & illius vigore in literis Apoſtolicis ſuper ipſis ſupplicationibus conficiendis quicquam per quod præſentibus, aut alicui particulæ de contentis in eis derogaretur, ſeu derogari videretur, narrari non poſſit, & ſic per quoſcumque judices, etiam Commiſſarios, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & præfatæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in quibuſvis cauſis ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo pro tempore motis judicari, definiri, & ſententiari debere, ſublata eis aliter ſententiandi, & definiendi omnimoda facultate, & auctoritate, necnon irritum, & inane quicquid ſecus ſuper iis, vel eorum aliquo à quoquam quavis auctoritate etiam per nos, & ſucceſſores noſtros præfatos, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari decernimus.

Pactum quòd Rex infra certum tempus hanc concordiam in ſuo Regno acceptari faciat.

§. 29. Volumus autem quòd ſi præfatus Rex præſentes literas, ac omnia, ſingula in eis contenta, quæ in prima futura Seſſione præſentis Concilii Lateranenſis approbari, & confirmari facere promiſimus, infrà ſex menſes à die approbationis, & confirmationis computandos non approbaverit, & ratificaverit, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & omnibus aliis locis, & dominiis dicti Regni per omnes Prælatos, & alias etiam Eccleſiaſticas perſonas, ac Curias Parlamentorum legi, publicari, jurari & regiſtrari, ad inſtar aliarum Conſtitutionum Regiarum, & de acceptatione, lectione, publicatione, juramento, & regiſtratione prædictis infra prædictum tempus per omnium, & ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut authenticas ſcripturas nobis non tranſmiſerit, aut Nuntio noſtro apud ipſum Regem exiſtenti, per eum ad nos deſtinandas non conſignaverit, & deinde ſingulis annis etiam legi, prout aliæ ipſius Francorum Regis Conſtitutiones, & ordinationes, quæ in viridi ſunt obſervantia, obſervari debent, inviolabiliter obſervari cum effectu non fecerit, præſentes literæ, & inde ſecuta quæcumque ſint caſſa, & nulla, nulliúſque roboris vel momenti.

Declaratio d. concordiæ.

§. 30. Et cùm omnium quæ in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aguntur, notitiam non habeamus, conſuetudines, ſtatuta, ſeu uſus, libertati eccleſiaſticæ, & auctoritati Sedis Apoſtolicæ quomodolibet præjudicantia, ſi qua in Regno, Delphinatu, & Comitatu prædictis aliàs quam in præmiſſis exiſtant, non intendimus nobis, & eidem Sedi in aliquo præjudicare, ſeu illa tacitè vel expreſſè quomodolibet approbare.

Obſervantiam concordiæ per Regem executioni demandanda.

§. 31. Et nihilominùs præfato Franciſco, & pro tempore exiſtenti Francorum Regi virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, quatenùs per ſe, vel alium in dignitate eccleſiaſtica conſtitutos præſentes literas, ac omnia & ſingula in eis contenta, quando & quoties opus fuerit, publicari, & ea inviolabiliter obſervari faciant. Contradictores cujuſcumque dignitatis & præeminentiæ fuerint per cenſuras eccleſiaſticas, & pecuniarias pœnas, aliáque juris & facti quævis opportuna remedia appellatione qualibet omninò poſtpoſita compeſcendo.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 32. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Forma verò ſupradicti mandati Apoſtolici ſequitur, & eſt talis.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Epiſcopo N. & dilectis filiis Capitulo ſingulíſque Canonicis Eccleſiæ N. Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Forma mandati Apoſt de quo ſup.

§. 33.

Vitæ ac morum honeſtas, aliáque laudabilia probitatis & virtutum merita, ſuper quibus dilectus filius N. apud nos fide digno commendatur teſtimonio, nos inducunt, ut ſibi reddamur ad gratiam liberales. Hinc eſt quòd nos cupientes ut eidem N juxta illius quæ olim per fœl. recor. Gregorium Papam IX. prædeceſſorem noſtrum ad tunc Epiſcopum Noviomen. directè extitit quæ incipit Mandatum, & aliarum duarum illarum immediatè ſequentium decretalium formas de Canonicatu & præben. aut dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio veſtræ vel alterius Eccleſiæ, aut alio beneficio, cum cura, vel ſine cura, etiam ſi Parochialis Eccleſia, vel ejus perpetua Capella, ſive perpetua Capellania ad veſtram collationem, nominationem, ſeu præſentationem, & aliam quamcumque diſpoſitionem provideri poſſit; Ac volentes præfato N. meritorum ſuorum intuitu gratiam facere ſpecialem, ipſumque N. à quibuſvis excommunicationis ſuſpenſiones, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, necnon omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica cum cura & ſine cura quæ præfatus N. etiam ex quibuſvis Apoſtolicis diſpenſationibus obtinet, & expectat, ac in quibus, & ad quæ jus ſibi quomodolibet competit, quæcumque, quotcumque, & qualicumque ſint, eorumque fructuum, rediruum, & proventuum veros annuos valores, ac hujuſmodi diſpenſationum tenores præſentibus pro eo nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs, ſi vobis pro alio non ſcripſerimus qui ſimile mandatum, aut ſimilem gratiam proſequatur, Canonicatum, & præben. aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, veſtræ vel alterius Eccleſiæ, aut aliud beneficium Eccleſiaſticum cum cura vel ſine cura, etiamſi Parochialis Eccleſia, vel ejus perpetua Vicaria, aut Capella, vel perpetua Capellania fuerit, ad veſtram collationem, proviſionem, præſentationem, nominationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem pertinens, etiamſi dignitati, perſonatui, adminiſtrationi, vel officio hujuſmodi cura immineat animarum, dummodò talis dignitas electiva non exiſtat, cum ereationem Canonicum veſtræ vel alterius Eccleſiæ, etiamſi iu ea ſtatuto, & privilegio expreſſe caveatur, quòd nulli de dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio provideri poſſit; niſi cum effectu illius Eccleſiæ Canonicus exiſtat, Canonicatum hujuſmodi Eccleſiæ, cum plenitudine juris Canonici, & non obſtante de certo Canonicorum numero ad effectum hujuſmodi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium dumtaxat obtinendum, & non aliàs auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium conſerimus, & de illo etiam providemus, ſi quem, quam, vel quod poſt menſem, poſtquam præſentatæ fuerint, extra Rom. Curiam vacare contigerit, cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus & pertinentiis ſuis eidem N, conferatis, & de illo, aut illa provideatis, ſeu ipſum ad illum, illam, vel illud præſentis, aut nominetis, ipſúmque N. in Canonicum, & in fratrem veſtræ vel alterius Eccleſiæ ad effectum tantùm obtinendi dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem vel officium hujuſmodi recipiatis, ſtallum ſibi in Choro & locum in Capitulo, cum plenitudine juris Canonici aſſignetis; inducentes eumdem N. vel procuratorem ſuum ejus nomine, in corporalem poſſeſſionem Canonicatus & præben. aut dignitatis, perſonatus, adminiſtrationis, vel officii, ſeu beneficii hujuſmodi, juriúmque, & pertinentium univerſorum prædictorum, defendentéſque inductum, ac facientes N vel pro eo procuratorem prædictam ad præbendas, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem vel officium,

ſeu beneficium hujuſmodi, quodcumque foerit, ut moris eſt admitti, ſibique de illis, vel eorum fructibus, redditibus, proventibus, juribus, & obventionibus univerſis integrè reſponderi. Nonobſtante de certo Canonicorum numero, ut præfertur, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ veſtræ vel alterius Eccleſiæ juramento confirmatione Apoſtolica; vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatotis, & conſuetudinibus contrariis quibuſcumque. Aut ſi vobis ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd ad receptionem vel proviſionem alicujus minimè teneamini, quódque de Canonicatibus, & præbendis, ſeu dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus vel officiis veſtræ vel alterius Ecclesiæ, aut aliis beneficiis Eccleſiaſticis quibuſcumqoe ad veſtram collationem, proviſionem, præſentationem, oominationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, communiter vel diviſim pertinen. nulli valeat provideri per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indolgen. generali vel ſpeciali, cujuſcumqoe tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam vel totaliter non inſertam, effectos hujuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cujoſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Seu ſi dictus N. præſens non fuerit ad præſtandum de obſervandis ſtatutis, & conſuetudinibos veſtræ, vel alterius Eccleſiæ ſolitum juramentum, dummodò in abſentia tua per procuratorem idoneum, & cùm Eccleſiam acceſſerit, corporaliter præſtet. Data, &c.

Forma alterius mandati Apoſt. de quo ſup.

§. 34. Dilectis filiis. N. & N. ac N. Officialibos. Salutem & Apoſtolicam benedictionem. Hodiè cupientes ut dilecto filio N. Clerico N. Diœceſis juxtà illius quæ olim per fœl. recor. Gregorium Papam IX. prædeceſſorem noſtum ad tunc Epiſcopum Noviomen. directa extirit, quæ incipit, Mandatum, & aliarum duarum illam immediatè ſequentium decretalium formas, de Canonicatu & præbendis, aut dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio Eccleſiæ N. aut alio beneficio Eccleſiaſtico cum cura vel ſine cura, provideri poſſet, motu proprio venerabili fratri noſtro Epiſcopo N. & dilectis filiis Capitulo, ſingnliſque Canonicis Eccleſiæ N. per alias noſtras literas mandavimus, qoatenùs ſi eis communiter vel diviſim pro alio non ſcripſiſſemus, qui ſimile mandatom, aot ſimilem grariam proſequeretur, eidem N Canonicatum & præbendas, aot dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem, vel officium, aot beneficium Ecelesiæ N. aut aliud beneficium Eccleſiaſticum, ad eorum collationem, proviſionem præſentationem, nominationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitinnem communiter vel diviſim pertinens, ſi quem, quam, vel quod, poſt menſem poſt præſentationem earumdem literarum vacare contingeret, cum plenitudine juris Canonici, omnibus juribus, & pertinentiis ſuis, prout ad eos communiter vel diviſim pertineret, conferrent, & aſſignarent, aut eum ad illa præſentarent, oominarent, ſeu de illis providerent, proot in eiſdem literis pleniùs continetur. Quocircà diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs vos, vel duo, aut unus veſtrum per vos, vel alium, ſeu alios, ſi Epiſcopus, Capitulum, & Canonici prædicti Canonicatum, & præben. aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem vel officium, aut beneficium hujuſmodi eidem N. conferre, & aſſignare, ac de illis etiam providere recuſaverint, ſeu diſtulerint, aut negligentes fuerint Canonicatum, præbendas, aut dignitatem, perſonatum, adminiſtrationem vel officium hujuſmodi cum plenitudine juris Canonici, ac omnibus juribus, & pertinentiis ſupradictis, eidem N. conferre, & aſſignare, necnon eondem N. ad illa ut moris eſt admittere, & in Canonicatum recipere, & in fratrem, ſtallo ſibi in Choro, & loco in Capitulo aſſignatis, omniáque & ſingula alia io dictis literis contenta, aliàs juxta earumdem continentiam ac formam io omnibus, & per omnia facere, & exequi curetis Contradictores prout juſtitia ſuadebit ad hoc compeſcendo. Non obſtan. omnibos quæ in dictis literis voluimus non obſtare. Datum &c. Pro regularibus autem ſimilis forma illis conveniens detur &c.

Nulli ergò nmnino hominom, &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, XV. Calen. Septembr. Pont. Noſtri Anno quarto. Dat P. A. die 18. Au

Sequitur ejuſdem Pontificis alia d. concordiæ confirmatia, Sacro Lateranenſi Concilio approbante.

LEO EPISCOPUS, &c.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Edita A. 1516.

Cauſæ huj Conſtitu nis

Divina diſponente clementia, per quam Reges regnant, & Principes imperant, in eminenti Apoſtolatus ſpecula, & ſuper gentes & regna, meritis licèt imparibus conſtituti, animo revolveotes, quòd & ſi ea quæ pro ſalubri, & quieto regimine regnorum, & ad apicem & joſtitiam populorum, perpetua eorumdem Regnorum ſtabilitate, Regibus præſertim de fide Catholica, & de Republica Chriſtiana, & Apoſtolica Sede benemeritis, laudabili, & provida noſtra ordinatione cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus conceſſa, ac ad effectum hujuſmodi geſta, ſtatuta, ordinata, & decreta, factáve ſunt, plenam roboris obtineat firmitatem, illis nihilominùs interdùm ſacro approbante Concilio noſtræ innovationis, & approbarionis robur adjicimus, ut eò firmius illibata perdurent, quò ſæpiùs erunt noſtra auctoritate, ac etiam generalis Concilii præſidio communicata; efficacémque operam circà eorumdem conſervationem libenter adhibemus, ut Reges & ipſorum Regnorum perſonæ, conceſſiooibus, privilegiis, ſtatutis, & ordinationibus hujuſmodi in Domino plenè gaudentes, pacis, & in tranqoillitatis, ac amœnitatis dulcedine conquieſcant, & in eorum ſolita erga eamdem Sedem devotione ferventiùs perſeverent.

Concordia inita fuit cum Rege Franciæ, ut in Bulla præinſerta.

§. 1. Nuper ſiquidem ut Eccleſia ſponſa noſtra in ſancta unione conſervator, & per Chriſti fideles ſacris canonibus à Romani Ponrificibus, & ſacris generalibus Conciliis dumtaxat editis uteretur, quaſdam Conſtitutiones, quas cætero loco pragmaticæ ſanctionis, & contentorum in ea in Regno Franciæ pro bono pacis, & coocordiæ, ac illius commoni, & publica utilitate cum chariſſimo in CHRISTO filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo, dum Bononiæ cum noſtra Curia eſſemus, tractatas, & cum eiſdem fratribus noſtris diligenter examinatas, & de eorum conſilio cum præfato Rege concordatas, & per ipſios Regis legitimum procuratorem acceptatas, de eorumdem fratrum conſilio, & unanimi conſenſu ſtatuimus, & ordinamus, prout in noſtris literis deſuper confectis pleniùs continetur, quarum tenor ſequitur, & eſt talis.

Bulla ipſa eſt quæ præcedit, ideo non inſeritur.

Et nunc illa per Pontificem cum approbatione Concilii, iterato approbatur, quatenùs Rex pro parte ſua eadem obſervet.

§. 2. Nos igitur ut literæ ipſæ qoæ ob id præcipoè editæ fuerunt ut in corpore myſtico, ſanctæ videlicet Eccleſiæ, perpetua charitas, & pax inviolata perdurent, & ſi qua membra diſſentiant, ex commode ſuo reinſerantur corpori. eòque magis obſerventur, qno clariùs conſtiterit ipſas literas ea matura & ſalubri deliberatione à nobis dicto ſacro Lateranenſi approbante Concilio approbatas, & innovatas, qua ſtatutæ, & ordinatæ fuerunt: licet ad earumdem literarum ſubſiſtentiam, & validitatem, alia approbatione oon indigerent, ad abundantiorem tamen cautelam, ut eo tenaciùs obſerventur, & difficiliùs tollantur, quo tantorum Patrum fuerint majore approbatione munitæ, literas prædictas cum omnibus, & ſingulis ſtatutis, ordinationibus, decretis, definitionibus, pactis, cooventionibus, promiſſione, voluntate, ac pœnis, inhibitione, aliíſqne omnibus & ſingulis clauſulis in eis contentis, illa præſerrim qna voluimus qoòd ſi præfatus Francorum Rex ſupradictas literas, ac omnia, & ſiogula in

eis contenta intrà ſex menſes à data præſentium computandos non approbaret, & ratificaret, & ea perpetuis futuris temporibus in Regno ſuo, & aliis locis, & Dominiis dicti Regni per omoes Prælatos, & alias Eccleſiaſticas perſonas, ac Curias Parlamentorum acceptari, legi, publicari, jurari, & regiſtrari ad inſtar aliarum conſtitutionum regiarum, & de acceptatione, lectinne, publicatione, juramento, & regiſtratione prædictis intrà prædictum tempus per omnium & ſingulorum ſupradictorum patentes literas, aut authenticas ſcripturas, nnbis non tranſmitteret, aut Nuntio noſtro apnd ipſum Regem exiſtenti per eum ad nos deſtinandum non conſignaret, & deinde ſingulis annis etiam legi, prout aliæ ipſius F. Regis Conſtitutiones, & ordinationes, quæ in viridi ſuut obſervantia, obſervari debent, inviolabiliter obſervari cum effectu oon fecerit, literæ ipſæ & inde ſecuta quemcumque eſſent caſſa, & nulla, nulliúſque roboris, vel momenti, ſacro Lateranen. Concilio approbante, Apoſtolica auctoritate, & poteſtatis plenitudine apptobamus & innovamus, eáſque inviolabiliter, & irrefragabiliter obſervari, & cuſtodiri mandamus, robúrque perpetuæ firmitatis in eventum dictarum approbationis, & ratificationis, & non aliter, nec alio modo obtinere, omnéſque in dictis literis comprehenſos, ad ipſarum literarum ac omnium & ſingulorum in eis expreſſorum obſervationem, ſub cenſuris & pœnis, ac aliis io eis contentis juxta earumdem literarum tenorem & formam teneri, & obligatos eſſe decernimus, & declaramus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtnlicis ac omnibus illis quæ in dictis literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Dat. Romæ in publica ſeſſione in Lateranen. ſacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, 14. Calen. Januarii, Pontificatus noſtri anno quarto.

Sequitur d. conſtitutionis declaratio.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1517.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex, eui tot tantáque in ſpiritnalibus & temporalibus providenda incumbunt, rerum & temporum qualitate peſata, nonnulla prout ad cunctorum clericorum beneficia eccleſiaſtica, à Sede Apoſt. pro tempnre impetrantium commoda & utilitates, ac litibus & fraudibus obviandum oportere couſpicit, ſalubriter ordinat & diſponit.

In concordatis Franciæ, habetur, quòd verus valor beneficiorum exprimeretur ut hic ſuprà.

§. 1. Nuper liquidem inter conſtitutiones ad laudem DEI & Chriſti fidelium pacem & quietem, de fratrum noſtrorum conſilio, cum chariſſimo in Chriſto filio noſtro Franciſco Fraucorum Rege Chriſtianiſſimo matura deliberatione concordatas, ſtatuimns quòd in proviſinnibus per quas perſonis quibnſvis Regni Franciæ ac Delphinatus, & Comitatus Dien. & Valentin. de beneficiis vacantibus, ſeu certo modo vacaturis pet oos & ſucceſſores noſtros & Sedem prædictam, etiam promotis ad Eccleſias Cathedrales, & Metropolitanas & Monaſteria (ut obtenta per eos beneficia retinere poſſent) fieri contingeret, illorum verus annuus per florenos aut dncatos auri de Camera, aut libras Turoo. ſeu alterius monetæ valor ſecundùm communem æſtimationem exprimi deberet, alioquin gratiæ ipſæ eſſent ipſo jure nullæ.

Et cauſis autem hic expreſſis.

§. 2. Cùm autem, ſicut accepimus, ſæpè contingeret perſonas Regni & Delphinatus ac Comitatus hujuſmodi, vacatione beneficintum in locis remotis Regni ac Delphinatus, & Comitatus eorumdem, per obitum prn tempore vacantia intellecta, eorum veri valoris notitiam haberi non poſſe, & veri valoris hujuſmodi notitia noo habita, ad illa à Rom. Pont. impetrandum, celerem Nuntium ad Sedem prædictam deſtinare, & ſignaturam ſupplicationis ſuper illorum impetratione, cum facultate verum annuum valorem beneficiorum hujuſmodi in literatum ſuper hujuſmodi ſupplicationibus expeditione augendi obtioere ad effectum poſſeſſionem beneficiorum hujuſmodi aſſequendi, literas ſuper hujuſmodi impetrationibus, cùm minùs vera valoris beneficiorum eorumdem expreſſione expedite, & abſque eorum culpa, diligentia & expenſis pro impetratione hujuſmodi obtinenda factis, & gratia eis à nobis conceſſa, & illius effectu fruſtrati, ac per poſteriores (qui nulla habita diligentia cum expreſſione veri valoris eadem beneficia a Sede prædicta impetrarunt) excludi, ac deſuper propterea moleſtari.

Conceditur facultas illum valorem exprimendi infrà annum à die datæ literarum.

§. 3. Nos qui ſubditorum noſtrorum commoda libenter procuramus, ac eos à litibus & expenſis, quantum cum Domino poſſumus relevamus, motu proprio ac ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſtatuimus & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus impetrantes beneficia Eccleſiaſtica in Regno, Delphinatu & Comitatu prædictis per obitum dumtaxat vacantia, ſi verum annuum valorem beneficiorum in literis Apoſtolicis, quæ ſuper dictis beneficiis expeditæ non fuerunt, non expreſſerint, infrà annum a die datæ literarum earumdem computandum, valorem ipſum malè expreſſum corrigi, per officiales, ad quos expeditio literarum hujuſmodi pertinet, & correctiones literarum earumdem fieri conſueverunt petere; ipſique officiales ipſarum literarum expeditioni præſidentes, ad eorumdem impetrantium ſimplicem petitionem, valorem ipſorum ad verum annuum valorem, juxta petentium voluntatem in eiſdem literis reducere, & corrigere, ipſique impetrantes pro augmento valoris expreſſi dumtaxat, annatam Cameræ Apoſtolicæ ſolvere debeant & teneantur.

Impetrationes aliter factæ invalidantur.

§. 4. Decernentes quaſcumque impetrationes poſteriores de dictis beneficiis ratione non expreſſionis veri valoris hujuſmodi, infrà dictum annum factas, nullius roboris vel momenti eſſe, & pro infectis haberi debere. Nulli &c.

Dat. P. A 4. die 1. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1517. Cal. Octobris, Pont. noſtri Anno quarto.

XXI.

De Prædicatorum verbi DEI munere, examine, & approbatione.

Approbatio & examen hujuſmodi, regulariter ſpectat ad Ordinarios locorum, ita diſponentes Concil. Trid. ſeſſ. 5. cap. 2. & ſeſſ. 24. c. 4. ac ita etiam jubente Clem. VIII. in ſua conſt. 115. Quæcumque, Tom. 3. Quo verò ad eorum officium habet Concil. Trid. ſeſſ. 5. c. 2. ſeſſ. 24. c. 4 & ſeſſ. 25. in cap. de Purgatorio.

Qnoad prædicationem verbi DEI vide quæ ſtatuit Greg. XV. in ſua conſt. 18. Inſcrutabili infrà, in Tom. 3.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1516.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Prædicationis munus valde neceſſarium & utile eſt.

SUper quæ Majeſtatis præſidio, pet cujus ineffabilem providentiam cœleſtia ſimul & terrena diriguntur, ſuper gregem Dominicum nobis commiſſum, ſpeculatoris officium (quantum imbecillitati noſtræ conceditur) exercentes, totáque mente nobiſcum ipſi revolentes inter alia complura & magna ad nos pertinere, ut munus prædicationis, qnod in Eccleſia DEI præcipuum, ac perneceſſarium, magníque fructus atque utilitatis, dummodò recte & ex ſincera charitate erga Deum & proximum præceptiſque & exemplis ſanctorum Patrum, qui hæc profitentes cum fidei fundatione & propagatione plurimum Eccleſiæ contulerunt, exerceatur; quippe quòd Redemptor noſter primus fecit, & docuit, & ejus præcepto & imitatione duodenus ille Apoſtolorum numerus, quaſi totiden cœli, DEI veri gloriam enarrantes per Orbem terrarum, univerſum genus humanum, quod ſub peccati jugo vetuſta ſervitute continebatur, ſenſim ab eorum tenebris educentes, & ad perpetuæ

ſalutis lucem excitantes, verbum ipſum in omnem terram, & in fines orbis terræ, tàm ipſum priùs, tùm ipſi prius, tùm deinde ſui ſucceſſores longè latéque propagaverunt, altiſſiméque ſundarunt, ut qui nunc rantùm ſubeunt onus, meminiſſe debeant, creberriméque ſecum revolvere, præter auctnris ipſius, ac fundatoris JESU CHriſti pientiſſimi Redemptoris, Petri etiam cæterorúmque Apoſtolorum & Domini Diſcipulorum ſe vices, quoad hoc officiũ, ſubire, ac ſuſtinere.

§. 1. Sanè fide dignorum relarione percepimus, quòd noñulli Prædicarores noſtris remporibus (quod dolenter reſerimus) non attendenres, ſe eorum, quos diximus, & inſuper Sanctorum Eccleſiæ Doctorum, aliorumque ſacram Theologiam profitentium, qui aſſiſtendo jugirer Chriſtianis, ac ſe ſalſis prophetis rectam fidem ſubvertere annitentibus opponentes, Eccleſiam militantem illæſam priùs, per ſe talem eam eſſe manifeſtarunt, officium exercere, & non niſi urilia concurrenti eorum ſermonibus populo ad vitiorum extirpationem, virtutum laudem, animarum denique ſalutem fidelium, meditanda & perficienda debere aſſumere, multa tameu & varia contra inſtituriones & exempla, quæ diximus quandoque etiam ſcandaloſa populis prædicare, quod mentem certè noſtram mirum in modum commovit, dùm nobiſcum ipſi mente voluimus, quòd illi officii immemores ſui, in ſuis ſermonibus non ad utilitatem audientium, ſed ad ſuam potiùs oſtentationem laborantes, vanis quorumdam auribus blandiuntur, qui ad hoc jam deveniſſe apparent, ut vetificetur dictum Apoſtoli ad Timotheum ita ſcribentis: Erir enim rempus cum ſanam doctriuam non ſubſtinebunr, ſed ad ſua deſideria coacervabunt ſibi magiſtros prurienres autibus, & à veritare quidem auditum avertent, ad ſabulas autem convertentur, quorum ſalſas & inanes mentes, prædicantes ipſi præſati, non modò in rectam verámque viam reducere minimè ſtudent, ſed illas majoribus etiam erroribus implicant, dùm ſine ulla canonum atteſtatione, vel reverentia, imò contra ipſas canonicas ſanctiones ſacræ Scripturæ ſenſum multifarium pervertentes, temeréque ac perperam plerumque interprerantes, contra veritatem prædicare, terroréſque ac minas, multáque mala propediem affurura, jámque ingruentia, nulla prorſua legirima ratione muniti, ſed duo duntaxat ſenſui obſequentes comminantur, repræſentant, adeſſeque aſſeverant; plerumque etiam vana quædam & inania, & alia hujuſmodi populis ingerere, & (quod enormius eſt) ab æternitatis lumine, & ſancti Spiritus admonitione, aut infuſione, illa ſe habere aſſerere audent. Cúmque ii ſub confictorum miraculorum mendaciis, varios errores ſraudéſque diſſeminent, denique populos, quos in Evangelica doctrina ſedulò inſtruere, & iu vera fide retinere & conſervare deberent, ſermones ſuos a Senſu & præceptis univerſalis Ecelefiæ retrahentes, à ſacriſque conſtitutionibus, quas maximè ſequi deberent, deviantes, auditores ſuos amovent, ac longè faciunt à ſalute. Per hæc namque & alia hujuſmodi ſimpliciores homines, ut ad deceptionem procliviores, à via ſaluris & obedientia Rom. Eccleſiæ deviantes, in errores varios perfacilè inducuntur.

§. 2. Propterea Gregorius hujus muneris petitiſſimus, & ſervore charitatis incenſus, prædicatores vehementer hortatur & monet, ut dicturi ad populum, prudenres caurique accedanr, ne dicendi impetu rapti, verhorum erroribus quaſi jaculis audientium corda conſiganr, & cùm ſapientes forraſſe videri deſiderant, decepti ſperatæ virtutis compagem inſipienter diſcindant. Sæpè namque verhorum effectus amittitur, cum loquacitate importuna, vel in cauta audentium corda levigantur. Et ſanè in nullo alio rudem ii plebem majori damno ſcandaloque afficiunt, quàm cùm vel tacenda prædicant, vel ſalſa & inutilia docendo, eam in errorem inducunt. Quæ quoniam huic ſacræ religioni divinitùs inſtitutæ, ut nova & aliena, omninò contraria eſſe noſcuntur, gravi certè accuratóque ſunt examine digna, ne ſcandalum populo Chriſtiano, & ſuorum auctorum, ac aliorum animabus interitum pariant.

§. 3. Nos igitur ſanctæ Dei Eccleſiæ (cui Diſponente Domino præſidemus, quæ quidem unum eſt, & Deum unum prædicat, colit, ac unam fidem firmiter & ſincerè confitetur, juxta illud Prophetæ vaticinium: Qui habitare facit unius moris in domo) uniſormitatem, quantum cum Deo poſſumus, poſthabitam reducere, & retentam conſervare, quique populo verbum Dei prædicant, tales eſſe cupientes, ut eorum prædicatione, Eccleſia nullum ſcandalum patiatur, & ſi qui corrigibiles ſunr, ab hia, quæ proximis noſtriſque temporibus præſumpſerunt, cùm nonnullos eorum, præter illa quæ diximus, in prædicationibus non viam ampliùs Domini in virtute docenres, non Evangelium, ur deberent, explanantes, ſed conficta miracula, & nova ac ſalſa vaticinia aliaque levia & ab anilibus ſabulis parum diſtantia, magnúmque ſcandalum patientia, nulla devotionis & auctoritatis, ejuſque improbantis, ac repellentis hæc, habita ratione, vaſtis clamoribua imprimere, ac ſuadere ubique conantes, & ne Pontificiali quidem dignitate ſulgentibus, & aliis Eccleſiæ Prælatis parcentes, quibus potiùs honorem, ac reverenriam exhibere deberent, ſed in eorum perſonas, ac ſtatum audacirer, ac remerè invehi conſueviſſe, & alia hujuſmodi commiſiſſe conſtat, in futurum abſtineant, ur tàm periculoſum contagioſumque malum, ac morriſera peſtis radicitùs evellarur, & areſactum ita penitùs delearur, ut nec memoria ejus remaneat, ſacro approbante Concilio ſtatuimus & ordinamus, ut nullus tàm elericus ſæcularis, quàm cujuſcumque etiam Mendicantium Ordinis regularis, aut quivis alius ad quem ſacultas prædicandi, tàm de jure quàm de conſuetudine, vel privilegio, aut alias pertinet, ad hujuſmodi officium exercendum admittatur, niſi priùs per Superiorem ſuum reſpectivè diligenter examinatus, (in qua re conſcientiam ipſius Superioris oneramus) ac morum honeſtate, doctrina, probitate, prudentia, & vitæ exemplatitate ad illud aptus & idoneus reperiatur, & hic, quocumque poſteà prædicaturus acceſſerit, de hujuſmodi examine & idoneitate ſua per literas authenticas, ſeu alias ſui examinatoris, approbatoriſque Epiſcopis & aliis locorum Ordinariis fidem legitimè ſaciat.

Et hic Pont. jubet Prædicatores debere priùs examinari & approbari. Hoc intellige ut dixi in rub.

§. 4. Mandantes omnibus qui hoc onus ſubſtinent, quique in futurum ſubſtinebunt, ut Evangelicam veritatem & ſanctam Scripturam juxta declarationem, interpretationem, & ampliationem Doctorum, quos Eccleſia vel uſus diuturnus approbavit, legendóſque hactenùs recepit, & in poſterum recipiet, prædicent & explanent, nec quidquam ejus proprio ſenſui contrarium aut diſſonum adjiciant, ſed illis ſemper inſiſtant, quæ ab ipſis ſacræ Scripturæ verbis, & præſatorum Doctorum interpretationibus, ritè & ſanè intellectis, non diſcordant.

Admiſſóſque Evangelium juxta ſenſum DD. approbatorum prædicari teneri. Ad hoc vide notata in rub.

§. 5. Tempus quoqoe præfixum futurorum malorum, vel antichriſti adventum, aut certum diem judici prædicere, vel aſſerere nequaquam præſumant; cùm veritas dicat: Non eſſe veſtum noſſe tempora, vel momenta, quæ Parer poſuit in ſua poteſtate, ipſoſque qui hactenùs ſimilia aſſerere auſi ſint, mentitos, ac eorum cauſa reliquorum etiam rectè prædicantium auctoritati non modicum detractum fuiſſe conſtet; inhibentes omnibus & ſingulis elericis ſæcularibus vel regularibus præſatis, cæteriſque cujuſcumque ſtarus, gradus, & Ordinis exiſtant, qui hoc onus aſſument, ne de cætero in ſermonibus ſuis publicis, alia quæque futura ex literis ſacris conſtanter prædicere, nec illa à Spiritu ſancto vel divina revelatione ſe habuiſſe affirmare, & alienas inanes divinationes aſſeverando, aut alio quocumque modo tractanda aſſumant, ſed ex divinæ vocis præcepto Evangelium omni creaturæ cum vitiorum deteſtatione, & virtutum commendatione & enodeent & declarent, & pacem ac dilectionem mutuam à Redemptore noſtro tantoperè commendatam, ubique foventes, non ſcindant veſtem inconſutilem CHRISTI, ſed ab Epiſcoporum & Prælatorum, ac aliorum Superiorum, eorúmque ſtatus ſcandaloſa

Futura prædicere, &c. non debent.

detra-

detractione, quos coram vulgo & laicis non modo incautè, ſed etiam intemperanter reprehendunt & mordent, & ab eis malè geſtorum expreſſia quandoque nominibus aperta & manifeſta redargutione, abſtioeant.

Conſt. Clem. v. de privilegiis obſervent.

§. 6. Denique conſtitutionem fœlicis record. Clementis Papæ V. quæ incipit, Religioſi, quam tenore præſcntium innovamus & approbamus, ioviolabiliter ab eis obſervari debere decernimus, ut hac ratione ad utilitatem populi prædicantes, & cum Domino lucrifacientes, talentum quod ab illo acceperant, ſuperlucrari, & ejuſdem gratism & gloriam conſequi mereantur.

Inſpirationes divinæ antequam prædicantur, Sedi Apoſt. aut loci Ordinario examini reſerventur.

§. 7. Cæterùm, ſi quibuſdam eorum, Dominus ſutura quædam in Dei Eccleſia, inſpiratione quapiam revelaverit, ut per Amos Prophetam ipſe promitit, & Paulus Apoſtolus Prædicatorum princeps, Spiritum, inquit, nolite extinguere, prophetias nolite ſpernere, hos aliorum ſabuloſorum, & mendacium gregi connumerari, vel aliter impediri minimò volumus. Extinguitur namque ipſius gratia Spiritus, Ambroſio teſte, ſi incipientibus loqui ſervor contradictione ſopitur, & tunc Spiritui ſancto injuria certè fieri dicitur. Et quoniam res magni momenti eſt, eo quòd non de ſacili credendum ſit omni ſpiritui, ſed ſint probandi ſpiritus, teſte Apoſtolo, an ex Deo proveniant, volumus, ut lege ordinaria tales aſſertæ inſpirationes, antequàm publicentur, aut populo prædicentur, ex nunc Apoſtolicæ Sedis examini reſervatæ intelligantur. Quòd ſi ſine moræ periculo id fieri non valeret, aut urgens neceſſitas aliud ſuaderet, tunc eodem ordioe ſervato, Ordinario loci notificentur, ut ille adhibitis ſecum tribus, aut quatuor doctis & gravibus viris, hujuſmodi negotio cum eis diligenter examinato, quando id eapedire videbunt, (ſuper quo eorum conſcientias oneramus) licentiam concedere poſſint.

Contravenientium pœnæ.

§. 8. Si qui autem contra præmiſſorum aliquod committere quidquam auſi fuerint, ultrà pœnas contra tales à jure ſtatutas, excommunicationis etism ſententiam, à qua non niſi à Romano Pontifice, præterquàm in mortis articulo conſtituti, abſolvi poſſint, eos incurrere volumus. Et ut eorum exemplo alii attentare ſimilia minimè audeant, eis prædicationis etiam officium interdictum eſſe perpetuò decernimus.

Contrariorum die 19. Dec.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac privilegiis & indultis, & literis Apoſtolicis, Ordinibus, & perſonis præfxtis etiam in Mari Magno comprehenſis, ac etiam à nobis forſan approbatis, innovatis, vel etiam de novo conceſſis, quæ quoad hoc, nolumus eis in aliquo ſuffragari. Nulli ergo, &c.

Dat. Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingenteſimo decimoſexto, 14. Calen. Jaouarii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XXII.

Moderatio & declaratio Indultorum, quibuſcumque Mendicantium & aliorum Religioſorum Ordinibus, & eorum Tertiariis conceſſorum.

Aliam moderationem quoad omnes Regulares edidit Pius IV. in conſtit. 94. In principis, Tom 2. fol. 145. ubi omnia Religioſorum privilegia reduxit ad terminos Concil. Trident. & illi contraria revocavit. Quod & ipſum Concilium ſtatuit in ſeſſ. 25. cap. 22.

Quo verò ad Tertiarios, vide primævam eis Regulam à B. Franciſco traditam, & à Nicol. IV. approbatam in eis conſtit. 2. Supra ſol. 159. ubi notavi.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1516.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam. Sacro approbante Concilio.

Cauſæ hujus conſtitutionis.

DUM intrà mentis arcana revolvimus, & diligenti conſideratione penſamus operoſa ſolicitudinis ſtudia, continuóſque labores, pro divini nominis gloria exaltatione Catholicæ fidei, Eccleſiæ unitate ſervanda, & inſtitutione ac ſalute fidelium animarum per Coëpiſcopos, eorúmque Superiores, in diverſis partibus ad regimen ſuarum Eccleſiarum à Sede Apoſtolica conſtitutus, necnon per Fratres diverſorum Ordinum præſertim Mendicantium indeſeſſè & indeſinenter impenſos, tanta ex eorum in vinea Domini fructuoſis operibus, & opportunè ac laudabiliter geſtis, cordi numero provenit ſatisfactio, ut his quæ ad pacem & quietem inter eos conſervandam conducere cognoſcimus, omni ſtudio intendamus.

Epiſcopalis dignitas eſt cæteris eminentior, & Mendicantium opera fructuoſa nimis ſunt.

§. 1. Novimus enim Epiſcopos ipſos in partem ſolicitudinis noſtræ aſſumptos fuiſſe, quorum honor, & ſublimatas, teſtante Ambroſio, nullis poreſt comparationibus adæquari. Religioſos etiam in agro Dominico, pro Chriſtianæ Religionis defenſione & ampliatione complura feciſſe, ac uberes fructus protuliſſe, & in dies ſingulos proferre, ita ut eorumdem Epiſcoporum, ac Religioſorum bonis operibus, orthodoxam fidem incrementa ſumpſiſſe, & per Orbem terrarum undique dilatatam fuiſſe, fidelium nullus ignoret. Et ſicut ipſi ſæpenumerò vigilantiſſima & ſolerti cura, ſchiſmata in Dei Eccleſia extinguere, & Eccleſiæ unitatem reddere, & ut eidem Eccleſiæ pacis tranquillitas daretur, innumeros labores ſubiri noo dubitarunt, ita quoque par eſt, eos inter ſe noſtris proviſionibus pacis vinculo, ac fraterna charitate, & unitate conjungi, ut eorum concordi doctrina & mutuis operibus uberiores in Eccleſia Dei fructus proveniant.

Hic itaque Pont. pro concordia inter Epiſcopos & Mendicantes, moderatur privilegia Mendicantium in infrà dicendis.

§. 2. Sanè cupientes, ut jura ſpiritualia quæ ad DEI laudem, & Chriſtifidelium animarum ſalutem pertinent, & quorum in exercitium præfatis Epiſcopis & eorum Superioribus in ſuis Diœceſibus (cùm ipſi in partem ſolicitudinis, ut præfertur, aſſumpti, ac diœceſes diſtinctæ, & cuilibet eorumdem Epiſcoporum aſſignatæ fuerunt) commiſſum extitit ut per ipſos Epiſcopos exerceantur, & jus illa liberè exercendi, quantum fieri poteſt, eis illæſum præſervetur. Et ſi aliqua dictis Fratribus Mendicantibus in eorundem Epiſcoporum læſionem per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedem Apoſtolicam conceſſa fuerint, conceſſiones hujuſmodi eiſdem Religioſis factas in ſubſequentibus duximus moderandas, ut ipſi Fratres potiùs ab eiſdem Epiſcopis omni cum charitate foveantur, quàm aliquo modo moleſtentur & inquietentur. Una enim eſt Regularium, Sæcularium, Prælatorum, & ſubditorum exemptorum & non exemptorum univerſalis Eccleſia, extra quam nullus omninò ſalvatur, eorúmque omnium unus Dominus, una fides. Et propterea decet eos, qui ejuſdem ſunt corporis, unius etiam eſſe voluntatis, & ſicut Fratres nexu invicem charitatis adſtricti ſunt, ſic non convenit alterum in alterius injuriam ſeu jacturam proſilire, dicente Salvatore, Hoc eſt præceptum meum, ut diligatis invicem, ſicut dilexi vos.

Epiſcopi eos viſitent, & corrigant, in concernentibus Parochianorum curam & Sacramentorum adminiſtrationem.

§. 3. Ad conſervandam igitur inter Epiſcopos, & eorum Superiores, ac Prælatos & Fratres hujuſmodi mutuam charitatem, & benevolentiam, divini quoque cultus augmentum, pacémque & tranquillitatem univerſalis Eccleſiæ ſtatus, quod ita demum fieri poſſe cognoſcimus, ſi unicuique quantum fieri poteſt, ſua juriſdictio conſervetur. Sacro approbante Concilio ſtatuimus & ordinamus, quòd Epiſcopi, & eorum Superiores & alii Prælati præſati, parochiales Eccleſias ad eoſdem Fratres ratione locorum ſuorum legitimè ſpectantes, quoad ea, quæ ad Parochianorum curam, & Sacramentorum conſervationem, adminiſtrationémque pertinent, (ſine tamen viſitatorum inſolito gravamine, vel impenſa) viſitare & illarum curam gerentes, & circa illam delinquentes, ſi Religioſi fuerint, juxta ipſius Ordinis regularia intra ſepta Regularis loci, Sæculares verò presbyteros, & Fratres hujuſmodi beneficia obtinentes, liberè tamquàm ſuæ juriſdictioni ſubjectos punire.

Quiſque in eorum Eccleſiis celebrare poſſit.

§. 4. Ac tàm Prælati, quàm presbyteri ſæculares qui vinculo excommunicationis ligati non fuerint, Miſſas in Eccleſiis domorum eorundem, devotionis cauſa, celebrare volentes celebrare poſſint, ipſique Fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debeãt.

Proceſſio... ne co...

§. 5. Ac ab eiſdem Prælatis ad proceſſiones ſolemnes pro tempore faciendas requiſiti, (dummodò eorum loca ſuburbana ultra unum milliare à Civitatibus reſpectivè non ſint remota) accedere.

...idem habe... in Conc. ...d. ſeſſ. 25. ...13. ...nfeſſores Ordinariis ...ſentur. ...idem ...ra d. Con... ...um ſtatuit ...us V. in ...ſtit. 133. ...m. 2.

§. 6. Necnon Superiores eorumdem Fratrum, Fratres, quos ad audiendas confeſſiones ſubditorum eorumdem Prælatorum tempore elegerint, eiſdem Prælatis perſonaliter exhibere, ac præſentare (ſi eos ſibi exhiberi, & præſentari petierint) alioquin eorum Vicariis (dummodò ad Prælatos ultrà duas dietas accedere non cogantur) omnino teneantur. Poſſintque illi per eoſdem Epiſcopos, & Prælatos ſuper ſufficienti literatura, & aliqua ſaltem hujuſmodi Sacramenti peritia dumtaxat examinari. Talisque præſentatis admiſſis, vel etiam indebite recuſatis confitentes, conſtitutioni, quæ incipit, Omnis utriuſquè ſexus, quoad confeſſionem dumtaxat, ſatisfeciſſe cenſeatur.

...acramenta ...miſtrare ...ſſint.

§. 7. Ipſique Fratres etiam foreuſium confeſſiones audire valeant, laicos tamen & clericos ſæculares à ſententiis ab homine latis nullatenùs abſolvere poſſint. Euchariſtiæ verò, & Extremæ unctionis, aliaque Eccleſiaſtica Sacramenta, illis quorum etiam infirmorum, ac decedentium confeſſiones audierint, dicentibus proprium ſacerdotem illa ſibi dare denegaſſe, dare nequeant, niſi denegatio ſine legitima cauſa facta; vicinorum teſtimonio probata, aut requiſitio coram Notario publico facta doceretur. Eorumdem vero Fratrum obſequio inſiſtentibus, Sacramenta hujuſmodi nullatenùs miniſtrare valeant; niſi illorum durante obſequio.

...acta inita ...ter Epiſco... ...s & Men... ...icantes ſer... ...ntur.

§. 8. Pacta autem & conventiones inter eoſdem Fratres, & Prælatos, atque Curatores pro tempore inita valeant, niſi per ſubſecutum Capitulum proximum generale vel provinciale, refutata ac per eos refutatio hujuſmodi intimata debito tempore fuerit.

...endicantes ...ando mor... ...os levare ...ſſint.

§. 9. Parochias autem cum Cruce ad levanda funera eorum, qui apud Eccleſias domorum & locorum eorumdem ſuam elegerint ſepulturam, intrare non poſſint, niſi prius præmonito, & requiſito, ac non recuſante Parochiano presbytero, & tunc ſine ejus, ac Ordinarii præjudicio, niſi eiſdem Fratribus ſuper hoc antiqua conſuetudo, quæ ſit in viridi obſervantia, & cum pacifica poſſeſſione, ſuffragetur.

...olentes ſe... ...liri cum ...ntra habi... ..., ſepultu... ...m eligere ...ſſunt. ...rdines ab ...piſcopo re... ...ipiant.

§. 10. Volentes quoque ſepeliri in habitu eorumdem Fratrum, in clauſtro non degentes, ſed in propriis domibus habitantes, in eorum ultima voluntate ſepulturam ſibi eligere poſſint.

§. 11. Quodque Fratres ipſi ad ordines promovendi, per Ordinarios de grammatica, & ſufficientia examinati, & dummodo competenter reſpondeant, per eoſdem Ordinarios liberè admitti, ac nullatenus in eorum Eccleſiis, ſeu domibus, aut aliis eorum locis, ab alio, quàm à Diœceſano Epiſcopo, vel ejus Vicario, ſuper hoc cum debita reverentia requiſito, & abſque rationabili cauſa contradicente, vel eo à Diœceſi abſente, ad dictos Ordines promoveri debeant.

Et Eccleſiarum conſecrationes.

§. 12. Nec ab alieno Epiſcopo conſecrationem Eccleſiæ, vel Altaris, aut Cœmeterii benedictionem petere, ſeu in Eccleſiis per eos pro tempore ædificandis, primum lapidem per alienum Epiſcopum poni facere poſſint, niſi ubi Ordinarius bis, aut ter cum debitis reverentia, & inſtantia requiſitus, ſine legitima cauſa id recuſaverit.

...ponſos non ...enedicant.

§. 13. Et abſque Curatorum conſenſu, ſponſum & ſponſam benedicere nequeant.

...ampanam ...ie Sabbati ...ancti poſt ...athedra... ...em pulſent.

§. 14. Et ut debitus honor Matrici Eccleſiæ reddatur, tàm ipſi Fratres, quàm alii clerici ſæculares, etiam ſuper hoc Apoſtolicæ Sedis privilegio muniti, die Sabbati Majoris hebdomadæ, antequàm campanam Cathedralis, vel Matricis Eccleſiæ pulſaverit, campanam in Eccleſiis ſuis pulſare minimè poſſint; contrafacientes pœnam centum ducatorum incurrãt.

...enſuras Or... ...inariorum ...ervent & ...ublicent.

§. 15. Cenſuras autem per eoſdem Ordinarios latas, & promulgatas, ac in Matrici Eccleſia Civitatum, necnon in Collegiatis, & Parochialibus Eccleſiis Caſtrorum, & Oppidorum reſpectivè ſolemniter publicatas, quando ſuper hoc ab eiſdem Ordinariis requiſiti fuerint, in Eccleſiis domorum ſuarum publicare, ac ſervare.

Decimarum ſolutionem ſuadeant.

§. 16. Et ut animarum utriuſque ſexus Chriſtifidelium ſaluti uberius conſulatur, illos quorum confeſſiones pro tempore audierint, cujuſcumque ſtatus, & conditionis fuerint, ad ſolvendum decimas, ſive aliam bonorum, ſeu fructuum quotam, in locis in quibus decimæ ipſæ, aut ſimiles ſolvi conſueverunt, etiam ſub onere conſcientiarum ſuarum monere, & hortari, ipſiſque etiam illos ſolvere recuſantibus abſolutionem denegare, & ſuper hoc requiſiti, id populo etiam publicè prædicare, & perſuadere teneantur.

Conſervatores habeant.

§. 17. Conſervatores autem eiſdem Fratribus pro tempore à Sede Apoſtolica deputandi, doctrina & probitate præſtantes, & in Eccleſiaſtica dignitate conſtituti eſſe debeant, & coram eis per eoſdem Fratres, quibus dati fuerint, ultra duas dietas à loco ſuæ ſolitæ habitationis nullus trahi poſſit, privilegiis ſuper hoc aliàs eis conceſſis, nullatenùs ſuffragantibus.

Excommunicati ad Religionem non recipiantur.

§. 18. Excommunicati quoque Ordinum Mendicantium profiteri volentes, ubi de intereſſe tertii ageretur, abſolvi non poſſint, niſi prævia ſatisfactione. Procuratores quoque & negotiorum geſtores, ac operarii, eorumdem Fratrum ſervitiis inſiſtentes, ſententiis excommunicationis promulgatis illaqueati ſint, & eſſe cenſeantur, ſi illis cauſam dederint, aut dantibus, conſilium, auxilium, vel favorem præſtiterint.

Tertiarii in propriis domibus degentes ut laici reputentur.

§. 19. Fratres autem, & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizocharæ, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati, in propriis domibus habitantes, ſepulturam ubi voluerint eligere valeant. Sed die Paſchatis tantùm Euchariſtiam, necnon Extremam unctionem, cæteráque eccleſiaſtica Sacramenta (Pœnitentiæ ſacramento dumtaxat excepto) à proprio ſacerdote recipere, & ad onera, quæ laicis incumbunt, perferenda teneantur, ac in foro ſæculari coram judicibus ſæcularibus conveniri poſſint. Et ne cenſura vileſcat eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis, ad divina audienda in Eccleſiis ſuorum Ordinum, tempore interdicti nullatenùs admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel cauſam ipſam nutriant, ſeu foveant, aut dantibus, auxilium, conſilium vel favorem quoquomodo præſtiterint.

Secus ſi clauſtraliter vivant, &c. Hoc declaratur hic infrà.

§. 20. Collegialiter autem viventes, ſeu cum Clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducentes privilegiis, quibus Fratres Ordinis cujus Tertiæ Regulæ habitum geſtant, gaudere debeant. Omnia etiam & ſingula ſupradicta ad reliquos Religioſos Ordinum quorumcumque extendi, & per eos etiam ſervari debere volumus, atque decernimus. Salvis tamen in reliquis deſuper non expreſſis, tàm Epiſcoporum, quàm Fratrum & aliorum Religioſorum prædictorum juribus, quibus per præmiſſa in aliquo præjudicare, ſeu quicquam innovare non intendimus.

Derogatio contrariorum.

§. 21. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis; privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis contra præmiſſa, ſeu aliquod præmiſſarum, eiſdem Ordinibus conceſſis, etiam in Mari Magno contentis; quibus (etiam ſi ad illorum derogationem, de eis eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda aut aliqua exquiſita forma ſervanda eſſet, illorumque tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes) ſpecialiter & expreſsè derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque Decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Ordinarii, & Mendicantes benignè ſe tractent.

§. 22. Eoſdem inſuper Fratres in virtute ſanctæ obedientiæ monemus, ut eoſdem Epiſcopos loco ſanctorum Apoſtolorum ſubrogatos, pro debita, & noſtra ac Apoſtolicæ Sedis reverentia, congruo honore,

& con-

Google

que Epiſcopos hortamur, ac per viſcera miſericordiæ DEI noſtri requirimus, ut Fratres ipſos affectu benevolo proſequentes, charitative tractent, ac benignè foveant, ſeque illis minime difficiles, aut duros, vel moroſos, ſed potiùs faciles, mites, propitios, piiſque munificentia liberales exhibeant, ac in omnibus prædictis, tanquàm in agro Dominico cooperatores, eorúmque laboris participes, propria benignitate recipiant, eorumque jura omni cum charitate cuſtodiant, atque defendant; ut tàm Epiſcopi, quàm Fratres præfati, (quorum opere veluti lucernæ ardentes ſuprà montem poſitæ, omnibus Chriſtifidelibus lumen præbere debent) ad DEI laudem, fidei catholicæ exaltationem, populorumque ſalutem, de virtute in virtutem proficiant, ac exinde à largiſſimo bonorum omnium retributore Domino, perennis vitæ præmium conſequi mereantur.

Sanctio pœnalis.

§. 23. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum ſtatuti, ordinationis, voluntatis, derogationis, decreti, monitionis, exhortationis, & requiſitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 4. die 19. Decemb.

Data Romæ in publica Seſſione, in Lateranen. Sacroſancta Baſilica ſolemniter celebrata, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo ſextodecimo, XIV. Calen. Januarii, Pont. noſtri Anno quarto.

Sequitur declaratio d. Bullæ quoad Tertiarios.

Edita A. D. 1518.

LEO PAPA X.

Ad futuram rei memoriam.

Relatio dictæ bullæ.

NUper in ſacro Lateranenſi Concilio in reformatione privilegiorum Religioſis conceſſorum, inter alia ſtatuimus, quòd Fratres & Sorores Tertii Ordinis, necnon Mantellati, Corrigiati, Pizochaiæ, Cordellati, & alii quocumque nomine nuncupati in propriis domibus habitantes, ſepulturam ubi voluerint, eligere valeant, ſed die Paſchatis tantùm Euchariſtiæ ac extremam unctionem, cæteráque Eccleſiaſtica ſacramenta (pœnitentiæ ſacramento dumtaxat excepto) à proprio Sacerdote recipere, & ad onera quæ laicis incumbunt perferenda teneantur. Et ne cenſura viléſcat Eccleſiaſtica, & minoris auctoritatis interdicti ſententia reputetur, iidem dicti Tertii Ordinis ad divina audienda nullatenùs admittantur, ſi cauſam dederint interdicto, vel ipſam cauſam nutriant, aut foveant, aut dantibus, auxilium, conſilium, vel favorem quoquo modo præſtiterint. Collegialiter verò viventes, ſeu cum clauſtralibus habitantes, ac mulieres virginalem, ſeu cælibem, aut caſtam vidualem, expreſſo voto, & ſub dicto habitu vitam ducantes, privilegiis quibus Fratres Ordinis cujus Tertiæ regulæ habitum geſtant, gaudere debeant, prout in conſtitutione dicti Lateranenſis Concilii, eodem approbante Concilio deſuper edita pleniùs continetur.

Cauſa hujus declarationis.

§. 1. Cùm autem ſicut accepimus à quibuſdam nimium curioſis vertatur in dubium, an votum prædictum de voto ſolemni religionis intelligatur, cùm illud tria ſubſtantialia comprehendat, obedientiam ſcilicet, paupertatem, & caſtitatem, & circa dictas mulieres virginalem, ſeu caſtam vidualem vitam ducentes, de virginitate, & caſtitate tantummodò mentio fiat.

Declaratio.

§. 2. Nos ad tollendum omne dubium, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, harum ſerie decernimus & declaramus, quòd in præmiſſis, de voto ſolemni Religionis minimè intelligi debeat, ita ut mulieres virginalem, aut cælibem vitam ſimpliciter viventes, etiam in conſanguineorum, & affinium ſuorum, aut propriis domibus, vel ſeorſum habitantes, privilegiis & immunitatibus prædictis, in omnibus & per omnia, frui & gaudere debeant.

... Conſtitutione noſtra voluimus non obſtare; cæteriſque contrariis quibuſcumque. & 151

Derogatio contrariorum.

Datum Romæ, ſub annulo Piſcatoris, die prima Martii 1518. Pontificatus noſtri Anno quinto.

Dat. P. A. die 1. Mar.

XXIII

De electione Prælatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci de Obſervantia, eorúmque a Fratribus Conventualibus ſejunctione.

Ultrà his diſpoſita, deinde conceſſa fuit ab iſtomet Pontifice præcedentia eiſdem de Obſervantia in actibus publicis, & utriſque permiſſa Generalis electio infrà in conſtitut. 26. Licet; cum ibi not.

De electione iſta Prælatorum hujus Ordinis Fratrum de Obſervantia, vide etiam infrà in Pii V. conſt. 128. Paſtoralis & Greg. XIII. conſt. 23. Conſuevit Tom. 2. De facultate eligendi in Syndicos perſonas extra Ordinem, inſpice Bullam 1. Pauli IV. Ex clementi Tom. 2. De horum Syndicorum privilegiis, vide in conſtit. 19. Clem VII. Dum conſideramus. De appellatione eis ad ſæcularia Tribunalia interdicta, extat alia conſtit. ejuſdem Greg. num. 27. Quoniam. Et de licentia officii de Sacramento celebrandi feria quinta extat conſt. Pii V. nu. 51. Exponi. Ac de retentione locorum Ordinis attende conſt. 40. Sixt. V. Cum ſicut. Et de non aſportandis libris ex Bibliothecis eorum, vide ejuſdem Sixt. conſt. 67. Cùm ſicut Tom. 2. Prout quoad Provinciales in partibus Indiarum, ſervanda eſt conſtit. 67. Clem. VIII. Hisquæ. Et quoad eleemoſynas in eiſdem partibus petendas, obſerva conſtit. 26. ejuſdem Clem. Expoſitum Tom. 3. Et de auctoritate Generalis in Fratres Strictioris Obſervantiæ, necnon, & Commiſſarii Generalis ſimul facultate in eoſdem, Paulus V. edidit conſt. 31. Poſtulat. Præterea de aliis Ordinibus S. Franciſci, dixi ſuprà ad conſtitut. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1517.

Commendatio Ordinis Sancti Franciſci.

ITe & vos in vineam meam, ait homo ille pater familias qui plantaverat vineam, mundi Salvator atque Redemptor Dominus noſter JESUS CHRISTUS; qui ſi curam gerat de omnibus, cunctáque dirigat, quæ ipſe fecit: attamen inter cæteras plantationes, quas per ipſum pater cæleſtis in ſolo plantavit militantis Eccleſiæ, vineam quandam tàm ardenti proſecutus eſt amore, ut ſuam velut propriam ubivis illam appellet: hanc ſiquidem vineam ſic aſſiduis ſolertibus, ac fidelibus excoluit agricolis, ut alios primo mane, alios hora tertia, ſexta, nona, decima verò & undecima quaſi inceſſanter cultores tranſmiſerit. Hæc eſt ſacra illa Minorum Fratrum religio, quæ virentibus cœremoniarum foliis, per viros Apoſtolicos, tamquàm per palmites extenſos, à mare uſque ad mare, & à flumine uſque ad terminos Orbis terrarum, vino ſapientiæ & ſcientiæ irrigavit montes, & implevit terram. Hæc eſt Religio ſancta & immaculata, in qua per ſpeculum ſine macula Redemptoris contemplarat præſentia, vitæ CHRISTI & Apoſtolorum inſpicitur forma, per quam primorum Eccleſiæ fundatorum ante oculos Chriſtianæ plebis reducitur norma; quæ demum nihil niſi divinum angelicum omni perfectione refertum, CHRISTOque nil niſi conforme, ut non immeritò ſua dicatur repræſentat. Ad hanc vineam excolendam primo mane Oriente jam Sole, miſit ipſe Paterfamilias Angelum illum aſcendentem ab ortu Solis, habentem ſignum DEI vivi, beatum Franciſcum, qui comitantibus miræ ſanctitatis viris, prima vitis hujus ducere fundamenta; iis ſucceſſerunt viri re-

ligioſi, qui duce beato Bonaventura muros hujus vineæ jam utrinque ruinam minantes, hora tertia Trinitatis ſanctæ virtute & adjutorio reparaverunt. Poſt hos veluti hora ſexta prodierunt ſpiritu ferventes Fratres nonnulli, qui à ſacro Viennenſi Concilio tamquàm à Deo miſſi & confortati, enervatam penè diſciplinæ cenſuram, ad ſua principia revocaverunt. Hora verò nona moriente Domino, ſurgentibus in dies malis & ſcandalosis hujus vineæ agricolis, ſuſcitavit Dominus ſpiritum adoleſcentis, paucorum videlicet Fratrum, qui ſignifero nominis JESU beato Bernardino doctore & præſide, ſacri Concilii Conſtantien. freti præſidiis, languentem imò penè mortuum per Orbem univerſum, Ordinem vivificarunt. Noviſſimè verò diebus iſtis, quaſi hora ultima apparuerunt viri alii, qui zelantes pro domo Iſraël ſucciderunt lucos, & demoliti ſunt delubra, ac ubi abundabat peccatum, adjuvanto Domino curaverunt per introductam reformationis normam, ut ſuperabundaret & gratia. Sed veluti inter parabolicos & Evangelicos illos viticolas, quia noviſſimi æquabantur prioribus, murmur ſurrexit non parvum, ſic acclamantibus Regibus, Principibus, Communitatibus, & Populis, graves lites & jurgia, ac diſſenſiones, occaſione ſuperioritatum & præfectionis graduum inter aliquos hujus Religionis profeſſores per totum mundum, magis ac magis augeri dietim accepimus.

Diſcordia orta inter Fratres de Obſervantia & Conventuales d. Ordinis.

§. 1. Quare nos cujus animus ab ætate tenera, ardenti devotione efferbuit ad hujus Ordinis profeſſores, & Ordinem ipſum totum, nunc verò ex communi cura procurationis & paſtoralis regiminis, quàm immeriti ſuſtinemus, ad componendas hujuſmodi agricolarum lites, & ſedandas murmurationes, illius Evangelici procuratoris more, tantò provocamur ardentiùs, quantò frequentiùs intenta mente recolimus fructus uberes, quos ex eorum exemplari vita, & ſalubri doctrina univerſali Eccleſiæ continuè cernimus provenire.

Pro cujus terminatione Principes inſtiterunt apud Pont.

§. 2. Nec minùs continuis Principum Chriſtianorum præſertim chariſſimorum in CHRISTO filiorum noſtrorum Maximiliani in Imperatorem electi, & Franciſci Chriſtianiſſimi Francorum ac Caroli Catholici Hiſpaniarum, Henrici Octavi Angliæ, ac Emanuelis Portugalliæ & Algarbiorum, & Ludovici Ungariæ & Bohemiæ, ac Sigiſmondi Poloniæ, necnon Criſtierni Daciæ Regum Illuſtrium, ac nonnullorum Principum aliorum, Ducum, Comitum, Populorum, & Communitatum, piis provocamur ſupplicationibus & precibus, quibus pro pacandis hujuſmodi diviſionibus in Ordine Divi Franciſci exortis, non ceſſant uſque hodie apud nos poſtulare.

Qui ſic providendum cenſuit, videlicet quod

§. 3. Deputatis igitur à nobis in ſecreto noſtro Conſiſtorio, aliquibus ex Venerabilibus Fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, cauſas & ſeminaria hujuſmodi jurgiorum & diviſionum diligenter perquirere, ac de remediis opportunis pro ſedandis præfatis litibus pertractare commiſimus & injunximus; qui longo maturæ diſcuſſionis examine, diligentiſſime ac fideliſſimè juſſa complentes, relatione per ipſos nobis facta, necnon penſatis per nos acutius, quæ per ipſos pro hujuſmodi concordia tractata & examinata fuerunt, habita etiam ſuper iis in dicto Conſiſtorio noſtra cum eiſdem, ac reliquis ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi conſilio, præfato Ordini modo infraſcripto judicamus providendum.

Miniſter generalis unus eligatur totius Ordinis, cujuſque officium ſex annis duret. Scias hoc non ſervari cùm quiſque

§. 4. Quia in primis compertum habemus Prælatorum diverſitatem, quorumdam perpetuitatem, cæterorum verò Fratrum vitam non reformatam, hujuſmodi litibus & diviſionibus plurimum cauſæ præbuiſſe, ea propter volumus & ordinamus, prout in dicta Regula beati Franciſci continetur, unum Miniſtrum generalem totius Ordinis de cætero, omnibus & ſingulis Fratribus ejuſdem Ordinis, cum plenaria poteſtate, quæ ex regula ſibi competit præfici, cui omnes & ſinguli prædicti Fratres, in omnibus quæ non ſunt contra Deum, animam ſuam, & Regulam, firmiter teneantur obedire; qui quidem Miniſter generalis, per ſex annos ad plus Generalatus fungetur officio; infrà quem terminum, ſi aliquo tempore appareret univerſitati Miniſtrorum Provincialium & Cuſtodum, prædictum Miniſtrum generalem non eſſe ſufficientem ad ſervitium & communem utilitatem Fratrum, teneantur prædicti Fratres, quibus electio dicti Miniſtri generalis data eſt, in nomine Domini alium ſibi eligere, quibuſcumque ſex annis, quibus (ut præfertur) expletis, ipſo facto ſit abſolutus à Generalatus officio, & pro tali ab omnibus habeatur.

Ordo ſuum eligat Gen. ut dixi in ſubr.

§. 5. Electio verò ſucceſſoris fieri debeat à ſolis Miniſtris Provincialibus & Cuſtodibus reformatis, tàm Ciſmontanis, quàm Ultramontanis, in Capitulo generali dicti Ordinis, in feſto Pentecoſtes, in loco quem Miniſter generalis cum Capitulo generali proximo præcedenti duxerint aſſignandum. Ad quod Capitulum omnes Miniſtri & Cuſtodes ſive vocales, tàm Ciſmontani, quàm Ultramontani accedere teneantur. Et ne caput ſuis membris difforme appareat, Volumus & etiam ordinamus, quòd nullus Frater poſſit eligi in Miniſtrum generalem, niſi vitam ducat reformatam, & pro reformatore à Communitate reformatorum habeatur. In præfata verò electione Miniſtri generalis nullus penitùs vocem habeat niſi reformatus, & pro reformato à Congregatione reformatorum habeatur; quòd ſi in futuro quicquam in contrarium attentatum fuerit, irritum penitùs & inane habeatur.

Et eligatur de Fratribus Obſervantiæ & per eos. Quod ſtrictiùs jubet Pius V. intelligens de omnium Gen.

§. 6. Quo verò ad electionem futuri Miniſtri generalis, in proximo feſto Pentecoſtes, in Conventu de Ara Cœli de Urbe, juxta aliam noſtram ordinationem, in literis in forma Brevis contentam celebrandam ſtatuimus, omnes Miniſtros & Cuſtodes reformatos ac Vicarios & Diſcretos Fratrum de Obſervantia ſeu familia, dictam electionem debere celebrare. Et ut præfata electio Miniſtri generalis, quæ ſecundùm prædictam regulam à Miniſtris Provincialibus & Cuſtodibus fieri deberet, & liberè ſecundùm intentionem ejuſdem Regulæ, & abſque quovis ſcrupulo celebretur, declaramus omnes Provinciales, Vicarios Fratrum de Familia ſeu Obſervantia, veros Miniſtros eſſe, ipſóſque ad effectum electionis hujuſmodi in Miniſtros ordinamus & inſtituimus. Diſcretos etiam ipſorum ſimiliter declaramus eſſe Cuſtodes quo verò ad alios Fratres reformatos, volumus quòd in Provinciis, in quibus Miniſtri pro nunc non ſunt reformati, nec pro reformatis habiti, ſub quibus ſunt aliqui Conventus reformati, duo Fratres electi à præfatis Conventibus reformatis, ſecundùm aliarum literarum noſtrarum tenorem ſub forma Brevis, voces Miniſtrorum non reformatorum, quantum ad præfatas Provincias pro hac vice dumtaxat ſuppleant Fratribus verò de Congregatione Fratris Amadei de Clarenis, de ſancto Evangelio, ſeu Capucio, pro ſingulis Provinciis, in quibus habent Conventus ultrà ſuorum Vicariorum voces duas, pro hac ſolùm vice concedimus. Quam quidem electionem à præfatis Fratribus de hujuſmodi generali Miniſtro faciendam, canonicam ſecundùm Minorum Fratrum Regulam & formam à beato Franciſco in Regula traditam eſſe diffinimus & etiam declaramus.

Ac per vota miniſtrorum Provincialium & cuſtodum, hoc vota ſecreta eſſe debent, ut jubet Pius V. cit. in rubr.

§. 7. Et ut in ordine ipſo, quantùm cum DEO fieri poteſt, pax conſervetur, & charitas, perampliùs inter Ciſmontanos & Ultramontanos Fratres ejuſdem Ordinis nutriatur, ordinamus, quòd ſi Miniſter generalis, ut præfertur, per ſex annos de Ciſmontanis fratribus electus fuerit, ſequenti-

Alternativè fiat electio, ſemel de Ultramontanis, ſemel de Ciſmontanis.

bus

bus ſea annis de Ultramontanis fratribus eligi debeat; quem modum alternatis vicibus in perpetuum volumus ab ipſis fratribus obſervari. Verùm quia conſpicimus ipſum Ordinem per univerſam Chriſtianitatem mirum in modum dilatatum eſſe, ne ob hujuſmodi amplitudinem debito paſtoralis regiminis careat beneficio, Decernimus, quòd ſi Miniſter generalia de Ciſmontanis electus fuerit, inſtituat in partibus Ultramontanis unum generalem Commiſſarium ab eiſdem Ultramontanis fratribus eligendum, cui Miniſter generalia ſuper præfatos Fratres Ultramontanos vices ſuas committat, prout Capitulo generali expedire videbitur. Ita tamen quòd Commiſſarius præfato Miniſtro generali omnimode ſubjiciatur, ut cæteri dicti Ordinia Prælati ſubjiciuntur, ac illi per omnia ſecundùm Regulam obedire teneatur.

Qui Miniſter gen. quolibet triennio Commiſſarium deputet de Ultramontanis, ſi ipſe ſit Ciſmontanus & è contra.

Tu quoad electionem Commiſſarii vide Stum v. cit. in rub.

§. 8. Dùm verò Miniſter generalis fuerit ea Ultramontanis fratribus electus, tunc pariter Commiſſarium generalem Ciſmontanum inſtituere debeat pari modo quo de Ultramontano Commiſſario ſuperiùs dictum & ſtatutum eſt. Qui quidem generalis Commiſſarius per triennium ſolum generalis Commiſſionis fungetur officio; quo triennio elapſo, novus Commiſſarius per Miniſtrum generalem in Capitulo generali, ut ſuprà eligendus, ſecundùm quod Ultramontanis de Commiſſario fuerit providendum inſtitui debeat. Miniſter verò generalis in partibus in quibus ſuis ſex annis fuerit, & ad alias partes ſe conferre voluerit, pro eo tempore quo abſens fuerit, Commiſſarium loco ſui, de conſilio & aſſenſu Definitorum Capituli generalis hujuſmodi dumtaxat relinquere poſſit. Et in partibus quibus dictis ſex annis non erit Commiſſarius generalis, tenebitur Miniſter generalis primo triennio dictorum ſex annorum celebrare unum Capitulum generale, ad quod convenient vocales illarum partium à quibus aſſumptus fuerit; & ſimiliter aliud Capitulum in partibus a quibus aſſumptus non fuerit, per ſe vel ſuum Commiſſarium, ad quod omnes vocales dictarum partium accedere teneantur, celebrare habebit; aut ſuper hoc fiat, quod generalis Miniſter cum Capitulo generali judicaverit faciendum.

Vicarii autem de Obſervantia veri Miniſtri conſeantur.

§. 9. Porrò quantum ad Miniſtros provinciales in Provinciis in quibus Miniſtri pro nunc non ſunt reformati, ſeu pro verè reformatis non habentur, declaramus, ordinamus, & decernimus, Vicarios fratrum de Obſervantia, ſeu familia illarum Provinciarum reſpectivè, ea nunc & in perpetuum, veros & indubitatos earumdem provinciarum eſſe Miniſtros, illóſque de cætero nomine Miniſtrorum debere appellari; quibus omnes & ſingulos fratres, necnon domos & loca eorumdem in dictis Provinciis, ut præfertur, conſiſtentes plenariè ſubmittimus, ac Generali & aliis Provincialibus Miniſtris, auctoritatem & poteſtatem anteà generali, & aliis provincialibus Vicariis de familia nuncupatis, attributam & conceſſam perpetuò concedimus, ac conceſſam & attributam eſſe decernimus. Mandantes præfatis fratribus etiam Regulam B. Franciſci purè & ſimpliciter obſervantibus, ut dictis Miniſtris ſic per nos declaratis & ordinatis, ut veris illarum Provinciarum Miniſtris ſecundùm Regulam per omnia obediant.

Miniſtrorumque Provincialium officium triennio expleatur.

§. 10. Denique ne ea Miniſtrorum Provincialium perpetuitate, Ordinem ipſum in ruinam iterum collabi contingat, Volumus & ordinamus præfatos provinciales Miniſtros ultrà triennium in ſuis non poſſe continuari officiis; quo triennio elapſo, pro abſolutis ab officio à cunctis fratribus habeantur.

Ipſique & Cuſtodes à Capit. Provinciali deponi poſſint.

§. 11. Poterunt tamen infrà dictum triennium à ſuis Capitulis provincialibus, ut ſecundùm Regulam & conſuetudinem celebrabuntur, ſi minùs utiles inventi fuerint, ab officiis provincialibus abſolvi; & idem judicium de Cuſtodibus per omnia habeatur.

Et de obſervantia ſint.

§. 12. Nullus verò in Miniſtrum provincialem aut Cuſtodem eligi, aut in ipſorum electione vocem habere poterit, niſi vitam ducat reformatam, & in Communitate Reformatorum illius provinciæ cui præficiendus eſt, pro tali habeatur; quicquid autem in contrarium attentatum fuerit, ipſo facto irritum ſit & inane.

§. 13. Præterea, quia de reformatis, ac purè & ſimpliciter regulam Beati Franciſci hujuſmodi obſervantibus ſæpè ſæpiùs, in præcedentibus & ſequentibus mentio habetur, Volumus & declaramus ſub nomine Reformatorum, ac purè & ſimpliciter regulam Beati Franciſci hujuſmodi obſervantium, comprehendi omnes & ſingulos infraſcriptos, videlicet Obſervantes, tàm de Familia quàm Reformatos ſub Miniſtris, ac fratris Amadei, de Coletanis, Clarenis, de ſancto Evangelio, ſeu de caputio, ac Diſcalciatos nuncupatos, aut alios, ſimiléſque quocumque alio nomine nuncupatos, & Regulam ipſam Beati Franciſci, purè & ſimpliciter obſervantes; & ea quibus omnibus ſupradictis, unum corpus inſimul facientes eoſdem ad invicem perpetuò unimus, ita quod de cætero omiſſa diverſitate nominum prædictorum, fratres Minores Sancti Franciſci Regularis obſervantiæ, vel ſimul vel disjunctivè, nuncupentur & nuncupari poſſint & debeant. Omnéſque & ſingulos, ut præfertur, unitos generali Miniſtro prædicto, ac provincialibus Miniſtris & Cuſtodibus, in quorum provinciis & cuſtodiis reſpectivè morantur, in omnibus & per omnia ſecundùm Regulam ſubjici debere. Conventuales verò ſecundùm privilegia viventes, quomodo eiſdem Miniſtris generalibus & provincialibus, ſubjici & obedire debeant, per alias noſtras deſuper edendas literas declarabimus.

§. 14. Cæterum, ut diſſenſionum, ſcandalorum, & partialitatum fomes penitùs ab ipſo Ordine tollatur, præcipimus firmiter & mandamus ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ ipſo facto incurrenda, à qua nullus, præterquàm in mortis articulo, niſi à nobis, aut à Sede Apoſtolica poſſit abſolvi, ne aliquis frater Ordinis Sancti Franciſci appellet alium fratrem ejuſdem Ordinis malitioſe, irriſoriè, ſeu improperioſe, Privilegiatum Coletanum, Bulliſtam, Amadeitam, Clarenum, de Evangelio, ſeu de Capucio, Pigotum, aut alio quovis nomine etiam de novo reperto, ſeu forte in futurum occaſione priorum diviſionum ipſius Ordinis, vel hujus noſtræ ſanctæ inſtitutionis & unionis Spiritus ſancti gratia compoſitæ, à quocumque imponendo, ſeu alio quovis irriſorio injurioſo, ſeu improperioſo nomine, aut quod pro improperioſo à patientibus habetur. Necnon omnibus tam clericis, ne Fratres hujuſmodi, aut eorum fautores præfatis nominibus, irriſoriè ſeu malitioſè appellent, ſed omnes fratres ipſius Ordinis, Fratres Minores, ut præfertur, ſeu Sancti Franciſci, à ſe ipſis & omnibus aliis nominentur.

§. 15. Item ſtatuimus, quòd de cetero nullus Frater reformatus, poſſit per quemcumque Prælatum Ordinis, etiam Miniſtrum generalem mitti ad morandum ad aliquem Conventum non reformatum, aut pro reformato non habitum; excepto quòd ſi Capitulis provincialibus videretur nimis malum aliquem fratrem licentiare ad nondum Reformatos, quàm ipſum cum Reformatis retinere, tali cauſa poſſint Prælati mittere fratrem ſeu fratres Reformatos ad nondum Reformatos. Inhibentes ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, omnibus & ſingulis Conventualium ſecundùm privilegia viventium Prælatis, ac fratribus ne aliquem ea præfatis Reformatis, niſi modo prædicto recipere audeant. Similiter & dictis Reformatis fratribus ſub eadem pœna ne ab obedientia ſuorum Miniſtrorum ullatenùs quàm modo prædicto recedant. Et ne ex novarum ſectarum in dicto Ordine forſan introductione facienda Ordinem iterum in rixas devenire oporteat, Volumus & in virtute

ſanctæ

ſanctæ obedientiæ firmiter præcipimus & mandamus, quòd de cætero nullæ novæ ſectæ vel reformationes in dicto Ordine introducantur, aut fiant, abſque Miniſtri generalis, aut Provincialium Miniſtrorum Reformatorum in ſuis provinciis reſpectivè expreſſo aſſenſu. Ita tamen quòd dictæ reformationes ipſi Miniſtro generali & provincialibus reformatis per omnia, juxta regulam ſubjiciantur, ut ſuprà expreſſum eſt de aliis Reformatis.

Novæ reformationes non inducantur. Sed tempore Clemen. VIII ſtrictior reformatio inducta eſt, ut infrà in ejus conſt. 35. in ſuprema in Tom. 3.

§. 16. Quapropter omnes domos, loca, & eremitoria, quæ fratres de Obſervaotia, ſeu de Familia, ſeu alii reformati ſub Miniſtris quocumque nomine appellati fuerint, hactenùs tenuerunt & poſſederunt, ipſi Miniſtro generali ac provincialibus Miniſtris reformatis, & per nos ſic inſtitutis & declaratis in ſuis provinciis reſpectivè perpetuo ſubjicimus & incorporamus. Volentes loca ipſa per ipſos Miniſtros, ac eorum ſucceſſores Reformatos perpetuò, teneri & poſſideri, regi & gubernari. Quaſcumque lites deſuper exortas coram quibuſcumque Judicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & dicti Ordinis Protectore, aut ſacri Palatii noſtri, Auditoribus ſive Commiſſariis Apoſtolicis, tàm in Romana Curia, quàm extra eandem, & tàm inter ſubditos, in quibuſcumque ſtatu vel inſtantia, tàm ſuper poſſeſſorio quàm petitorio, ſeu etiam ſpolio, ſi quomodolibet prætendi poſſit deſuper penden. etiamſi hujuſmodi loca de obedientia & de Capitulis fratrum Conventualium dicti Ordinis priùs fuiſſent, ad nos advocamus, penitùs & extinguimus, ſilentium perpetuum partibus imponen. Sententias quoque & proceſſus per quoſcumque judices in eis habitos, & latos, ac inde ſecuta quæcumque, etiam ſi lites ipſæ, ratione locorum fratrum, & bonorum hinc inde receptorum, aut cujuſcumque alterius rei, occaſione vel cauſa motæ fuiſſent, caſſamus & annullamus.

Conventuales eos deſuper non moleſtent.

§. 17. Et nihilominùs dictis fratribus Conventualibus, necnon quibuſvis Judicibus, ac aliis quibuſcumque, ne quicquam contra hujuſmodi noſtram declarationem, inſtitutionem, innovationem, unionem, & incorporationem, in judicio vel extra, attentare, procurare, judicare, vel pronunciare, etiam ſi eis per nos commiſſum exiſtat, ſeu in futurum committatur, præſumant ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ac privationis beneficiorum quæ obtinent, ac etiam inhabilitationis ad alia in poſterùm obtinenda eo ipſo incurrenda, inhibemus, præcipimus, & mandamus.

Præſervatores hujus Reformationis in Capit. generali eligantur.

§. 18. Demùm ut ſecundùm exigentiam locorum, perſonarum, & morum cuncta quæ conducere videbuntur pro manutenentia reformationis, per totam Chriſtianitatem in dicto Ordine jam divina gratia introductæ, juſtè, providè, & diſcretè valeant, ſtatui & ordinari volumus Capitulum generaliſſimum proximè celebrandum teneri deputari ex probationibus, doctoribus, ac magis expertis Fratribus, nonnullos ex diverſis Regionibus aſſumptos, qui omnia & ſingula quæ pro manutenentia reformationis, & vera Regulæ obſervantia, ac hujus noſtræ conſtitutionis debita executione, accommoda judicaverint, in unum recolligant, approbanda per totum Capitulum, vel majorem partem ejuſdem, ac tandem per nos Apoſtolicæ confirmationis patrocinio munienda.

Executorum deputatio.

§. 19. Et nihilominùs moderno & pro tempore exiſtenti Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnon univerſis Archiepiſcopis & Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcumque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi & eorum ſinguli præſentes noſtras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte dicti Generalis, ac Provincialium Miniſtrorum Reformatorum, ſeu alicujus eorum ſuper hoc requiſiti fuerint ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſten. faciant eos, omnibus & ſingulis prædictis pacificè frui & gaudere non permitten. eos deſuper per quoſcumque, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris remedia, invocato ad hoc etiam ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Contrariorum derogatio.

§. 20. Non obſtantibus quibuſcumque literis Apoſtolicis, & indultis, etiam ſacri Concilii Conſtantien. dictæ Religionis fratribus, familiis, congregationibus, denominationibus, aut alicui eorum ſive illarum auctoribus & inſtitutoribus, Conventualibus, ſive Reformatis, aut de Familia Fratribus ſub quibuſvis verborum formis, ſolemnitatibus, & clauſulis, fortioribus & inſolitis, conceſſis ſeu forſan in futurum concedendis, etiam ſi tales forent, quòd de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum mentio eſſet habenda; quibus, quoad præmiſſa, expreſſè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque; Cæterùm, quia difficile foret has noſtras præſentes literas ad quælibet loca ubi opus fuerit deferre.

Tranſumptis fides.

§. 21. Volumus & auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd tranſumptis earumdem manu notarii publici ſignatis, & alicujus Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munitis, ea prorſus fides, in judicio & extrà adhibeatur, quæ adhiberetur ſi præſentes originales literæ, exhibitæ vel oſtenſæ forent. Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis autem hoc attentare &c.

D. P. An. 5. die 29. Maii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, quarto Calend. Junii, Pontificatus noſtri Anno quinto.

XXIV.

Juriſdictio Camerarii & Clericorum R. Cameræ Apoſt. in cauſis & contractibus Cameralibus, & guberniis locorum eis commiſſorum. Necnon & confirmatio ordinationum per eoſdem Clericos, pro fœliciori Cameræ regimine editarum.

Quoad juriſdictionem Camerarii plenè notabo infrà in Clem. VIII. conſtit. 65. In conferendis, Tom. 3. De Clericorum autem juriſdictione dixi ſup. in conſt. 11. Alexand VI. Et ſi ex fol. 463. Alias autem Cameræ ordinationes attende ſup in Eug. IV. conſt. 13. Inter, fol. 330.

LEO PAPA X.

Motu proprio, &c.

Edita A. D. 1517.

Eug. IV. & Innoc. VIII. declararunt Camerarium & Clericos, magnam juriſdictionem habere, ut ſup. in ipſius Eugen. IV. conſt. 13. cit. in rubrica, & Innoc. VIII. conſt. 4. Cùm ſicut, fol. 435.

Licet fœl. rec. Eugenius Quartus & Innocentius Octavus Rom. Pont. prædeceſſores noſtri provida diſpoſitione declaraverint, totius Chriſtiani Orbis, & Eccleſiarum, & Monaſteriorum, & omnium civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediatè vel immediatè ſubjectorum, perſonas quaſlibet, ex quocumque loco etiam exempto oriundas, ad Cameram Apoſtolicam, pro eorum cauſis, & negotiis peragendis recurrentes, ſummariæ juſtitiæ implementum reportare debere, ac Camerarium noſtrum, & dilectos filios Clericos Præſidentes, in eaſdem perſonas ſuperioritatem & omnimodam juriſdictionem paſſim habere.

Sed tamen aliqui excitarunt dubium hic relatum.

§. 1. Nihilominùs nonnulli rigoroſis juris apicibus innixi, frequenter in dubium revocare innituntur, an Camerarius, & Clerici præfati, in privatorum cauſis, & negotiis hujuſmodi juriſdictionem exercere potuerint, ſive poſſint, prout habere & exercere conſueverunt in fiſcalibus, Eccleſiarum, & Monaſteriorum quorumcumque.

Hic modo Pontif. d. dubium ſubmovet & decernit eorum juriſdictionem eſſe, quaſcumque cauſas ſummariè &c. cognoſcendi.

§. 2. Nos, de cætero ſuper præmiſſis, & infraſcriptis dubitari contingat, opportunè providere volentes, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, decernimus & declaramus, Camerarium, Præſidentes & Clericos præfatos, omnimodam ſuperioritatem & juriſdictionem, in quaſcumque perſonas,

tàm

& decidendi. Tu omnino in hoc attende conſt. 65. Clem. VIII. In conferendis. Tom. 3.

tàm publicas quàm privatas, quamcumque Eccleſiarum & Monaſteriorum, priorum locorum, & fiſcarium, ac Almæ Urbis, aliarúmque civitatum, terrarum, & locorum S. R. E. mediatè vel immediatè ſubjectorum, ipſarumque perſonarum negotia ſemper habuiſſe, & nunc in futurum habere; cum ampla & irrefragabili poteſtate & auctoritate, omnes earum cauſas & querelas, ſummariè, ſimpliciter & de plano, ſola facti veritate inſpecta, audiendi, cognoſcendi, & fine debito terminandi; necnon jus inter quoſcumque civitatum, terrarum & locorum hujuſmodi dicendi, ac illis præcipiendi ac mandandi, prout hactenùs, facere conſueverunt, perinde ac ſi cauſæ ipſæ, coràm nobis ſeu Rom. Pontificibus pro tempore exiſtentibus agitarentur. Præmiſſáque omnia & ſingula eiſdem Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus & Clericis, aliàs conceſſa, quatenus opus ſit, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ex certa noſtra ſcientia, & animi deliberatione, motu ſimili innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Officialibus contravenientibus pœnas infligit.

§. 3. Diſtrictiùs inhibentes quibuſcumque Judicibus, & S. R. E. Cardinalibus, coram quibus cauſas hujuſmodi agitari contigerit, ne contrà declarationem, & determinationem hujuſmodi judicare præſumant, adempta eis aliter judicandi & interpretandi facultate.

Clericis prædictis gubernium quarumdam Terrarum Sedis Apoſt. approbat, & iterato committit.

§. 4. Et cùm gubernium terrarum Arnulphorum & Tulphæ, Civitæ Vetulæ, Maſſæ, Aquaſpartæ, & Sancti Gemini, & aliorum caſtrorum, & terrarum Spoletan. Tudertin. & Narnien. diœceſis, eiſdem Clericis ſpecialiter ſit commiſſum, & terræ, caſtra, & loca hujuſmodi à juriſdictione Spoletan. Tudertin. & Narnien. civitatum & comitatum ſint penitùs ſeparata, illa quatenùs opus ſit, etiam de novo ſeparamus, & illarum gubernium eiſdem Clericis confirmamus.

Emolumenta dicti gubernii, indicat, & concedit.

§. 5. Ac eiſdem concedimus, quòd in caſtris, terris, ac locis prædictis juriſdictionem, per ſe vel alium, ſeu alios, exercere. Ac ſubſidia per homines caſtrorum, terrarum, ac locorum hujuſmodi Cameræ Apoſtolicæ ſolvi ſolita, per eas exigere; ac illa & alia emolumenta in dictis locis per eos haberi ſolita recipere, & cuſtodiam Arcium dictæ Tulphæ, & Oppidi Cæſarum, cum eorum ſubditis, pagis, ſalariis & emolumentis habere, ac inter ſe dividere licitè poſſint & valeant: Et quod equi in dictis locis ponendi ad ſtallones, per eoſdem Clericos habito reſpectu ad alia loca eidem Romanæ Eccleſiæ ſubjecta, poni debeant. Necnon tritellorum tractas, & alia eorum conſueta emolumenta etiam concedimus.

Juriſdictione ſuper omnibus Dohaneriis, Appaltatoribus &c. eidem tribuit.

§. 6. Quódque curam & gubernium, ac auctoritatem, tàm in Urbe quàm extra eam, tàm circa datia quàm gabellas, dohanas, & appaltus, eorúmque officiales, dohanerios, conductores, & appaltatores, etiam circà Dohanam Ripæ, mercium, graſciæ, ſalis, aluminum, Patrimonii, & Zeccham, Carceres, ſtratas, tàm Urbis quàm cæterarum civitatum & locorum, nobis de eidem Eccleſiæ ſubjectorum, quàm etiam circa ſingulos Theſaurarios & Depoſitarios in dictis locis conſiſtentes, quàm hactenus habere conſueverunt, habere & exercere. Ac ſeptingenta cantaria aluminum pro reſiduo milleducentorum cantariorum ſimilium, quæ per appaltatorem pro decimis, vel aliàs fabricari debent, ſingulis annis fabricare, & fabricari facere, ac illa liberè exigere, vendere, & pretium inde proveniens, inter ſe dividere, liberè & licitè valeant, concedimus.

Facultatem ſingulis annis Terras, Arces, & officia Sedis Apoſt. viſitandi &c. confirmat.

§. 7. Cum facultate viſitandi quolibet anno, terras Eccleſiæ illarúmque arces & officia, necnon reformandi, corrigendi, & emendandi, ea quæ reformatione indigerent juxtà alias, tàm per recol. mem. Urbanum, Martinum, Innocentium, Julium, & alios Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, quàm per Camerarios, qui pro tempore fuerunt conceſſa; quas conceſſiones & in eis contenta quæcumque, tenore præſentium, confirmamus & approbamus. Non obſtantibus &c.

Solam Bullæ ſignaturam ſufficere decernit.

§. 8. Volentes quòd deſuper literæ in forma gratioſa ad perpetuam rei memoriam expediri poſſint, etiam ſub plumbo, vel per breve. Et etiam quòd ſola ſignatura ſufficiat, & quòd tàm in judicio quàm extrà illud plenam fidem faciat.

Dat. P. A. 5. die 12. Junii.

Dat. Romæ, die duodecima Junii milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, Pont. noſtri anno quinto.

Sequitur alia conſtitutio confirmatoria præcedentis; & aliarum hic relativè inſertarum. Ordinationúmque à Clericis Cameræ pro ejus gubernio fœliciori editarum.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1518.

Proœmium

SIcut prudens paterfamilias cuncta quæ in ejus domo ſunt, ad illius honorem & gloriam, provida moderatione diſponit & ordinat; ita & nos, qui meritis licèt imparibus ab ipſo ſupremo paterfamilias, & illius domus diſpenſatores effecti ſumus, ejus curam ſtudioſa ſolicitudine ſic convenit attendere, ut in illa, præſertim quoad ea, quæ Romanæ Curiæ, illiúſque officialium, potiſſimè Cameræ Apoſtolicæ, cui pro ſtatus Romanæ Eccleſiæ conſervatione, diverſa onera incumbunt, ſalubrem ſtatuum regimen, & profectum conſpiciunt, rectus ordo ſervetur, ac officia ipſa diligenter, accuratè & decenter exerceantur, & ad eamdem Curiam pro negotiis tractandis pro tempore accedentes, votiva expeditione lætentur; necnon ex quæ propterea providè facta & ordinata comperimus, ut executioni demandentur, & firmiùs perpetuò illibata obſerventur, noſtræ approbationis munimine roborare & de novo ſtatuere & ordinare debemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Eug. IV. quædam Cam. Apoſt. ordinationis à Clericis firmatas approbavit, ut ſuprà in ejus conſt. 13. Inter. fol. 330. Clerici deinde alia ſtatuta pro fœliciori Cameræ ſtatu hic infra inſerta ediderunt.

§. 1. Sanè cùm accepimus nuper, poſtquàm fœl. recordat. Eugenius Papa Quartus prædeceſſor noſter, attendens ad præfatam Cameram, Eccleſiarum & Monaſteriorum omnium, necnon etiam Urbium, civitatum, terrarum, caſtrorum, oppidorum, villarum, & locorum dictæ Romanæ Eccleſiæ, immediatè vel mediatè ſubjectorum ſpiritualia & temporalia negotia peragenda devenire, nonnulla ſtatuta, ordinationes, & capitula, per tunc Præſidentes dictæ Cameræ edita per ſuas literas; ex certa ſcientia confirmaverat, dilecti filii moderni Præſidentes ejuſdem Cameræ, circa illius ac officialium ejuſdem ſtatum fœliciter conſervandum, & proſperè dirigendum intentè, cupientes quantum cum DEO poſſunt, quæ in dicta Camera gerunt, juſtè & laudabiliter ad Omnipotentis DEI laudem & ſtatus Romanæ Eccleſiæ conſervationem, ac omnium quorum intererit quomodolibet ſublevamen fieri, matura ſuper hoc inter eos deliberatione præhabita, ſtatutis & ordinationibus prædictis; ac mandatis, tàm per piæ mem. Innocentium Papam Octavum, & Julium Secundum etiam prædeceſſores noſtros, quàm per nos in forma motus proprii conceſſis, inhærendo, nonnullas conſtitutiones & ordinationes inter cætera, ea quæ tàm per Clericos quàm alios officiales ipſius Cameræ pro tempore exiſtentes, fieri & exerceri debeant, concernentes & diſponentes, ac alias rationabiles & honeſtas unanimiter fecerunt, & dederunt, prout in literis Eugenii, ac mandatis Innocentii prædeceſſorum, & noſtris, necnon conſtitutionibus & ordinationibus hujuſmodi, quorum omnium tenores, de verbo ad verbum præſentibus inſeri fecimus, pleniùs continetur.

Hic modò Pontif. illa omnia approbat unà cum Bullis hic infrà mox relativè inſerendis, & omnia privilegia Camerarii &c.

§. 2. Nos cupientes, ut literæ, mandata, conſtitutiones, & ordinationes ipſæ, inconcuſſæ perſiſtant, & Clerici & alii officiales præfati, eorum officia, cum decentia, & tranquillitate exercere valeant; Motu proprio non ad ipſorum Clericorum, vel aliorum pro eis ſuper hoc oblatæ petitionis in-

ſtantiam,

ſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, literas, mandata, conſtitutiones & ordinationes prædicta, & in eis contenta quæcumque, necnon omnia & ſingula privilegia, facultates, gratias, conceſſiones, & indulta, Camerario & Clericis ipſius Cameræ pro tempore exiſtentibus, ac eorum Collegio aliàs per fœl. record. Bonifacium, Urbanum, Martinum, Calliſtum, Sixtum Quartum, & per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam, ac etiam per nos, quomodolibet conceſſa & confirmata; quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus & confirmamus; ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, illiſque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, ſupplentes omnes & ſingulos defectus, juris & facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Iteratóque ſtatuit.

§. 3. Et nihilominùs pro potiori cautela, omnia & ſingula per ipſos modernos Clericos, ſtatuta & ordinata, ac eiſdem Camerario, Clericis, & eorum Collegio conceſſa, & indulta, ut præfertur, auctoritate & tenore prædictis, de novo ſtatuimus, ordinamus, concedimus & indulgemus, ac illa perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari volumus & mandamus. Non obſtantibus &c. Tenores verò literarum & Mandatorum Innocentii & Julii prædeceſſorum, & noſtrorum, necnon conſtitutionum & ordinationum prædictarum ſequuntur & ſunt tales, videlicet;

Innocentii viij. &

§. 4. Innocentius Papa Octavus &c. Cùm ſicut

Omittitur, quia ipſa Bulla eſt ſup. fol. 570.

Julii ij. ac

§. 5. Julius Papa Secundus &c.

Omittitur Bulla, quia habes eam ſup. fol 484. Ex injuncto.

Leonis x. Bullæ inſerantur.

§. 6. Leo Papa Decimus. Licet fœlicis &c.

Ipſæ Bullæ ſunt quæ præcedunt.

Ultra quas Pontificias conſtitutiones, Clerici alia concederunt ſtatuta, quæ confirmat hic Pont.

§. 7. Et quia ſcriptum eſt, propter temporum varietatem, novas etiam licet edere ſanctiones, dilecti filii moderni ejuſdem Cameræ Clerici, cupientes, quantum cum DEO poſſunt, quæ in Camera ipſa geruntur, juſtè, integrè, & laudabiliter fieri, CHRISTI Salvatoris noſtri, qui eſt ſapientia Patris, & ſol juſtitiæ, Numine invocato, ut quæ inferius conſtituerentur, ad ejus laudem & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſtatum, & omnium quorum quomodolibet intererit juſtum ſublevamen proſpiciant, infraſcriptas conſtitutiones in ipſa Camera perpetuò valituras unanimiter ediderunt. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 5. die 3. Jan.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimooctavo, tertio non. Januarii, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Sequitur tenor Statutorum à Clericis Cameræ editorum, de quibus ſuprà.

CAP. I.

De Miſſa in Camera audienda.

QUoniam ſcriptum eſt, Primùm quærite Regnum DEI, & omnia benè adjicientur vobis, cunctis diebus Cameralibus, Clerici, & omnes Camerales, niſi juſto impedimento detineantur, in ſolita eorum Capella Miſſam devotè audiant; & Capellanus in Miſſa currenti ſemper de Spiritu ſancto unam orationem addat, ut ejus gratia Clericorum mentes ad juſtitiam rectè adminiſtrandam illuminentur.

CAP. II.

Acceſſu exindè ad Tribunal Cameræ.

Poſt cujus quidem Miſſæ finem, duobus primis, ſimul ſucceſſivè, cæteris ſervando ordine eodem modo procedentibus, ad eorum Tribunal publicæ audientiæ cum gravitate aſcendant.

CAP. III.

Audientia & habitu.

Ubi propoſita per recurrentes ad eos, benignè audiant, notentque in eorum libro diligenter; & diebus quibus fuerint ſacra Conſiſtoria, tàm in Miſſa, quàm ſuprà in eorum publica & ſecreta audientia, cappis Pontificalibus induantur, præter quàm tempore vacationum. Et quando Conſiſtorium non fuerit, ſatis ſit eorum honeſtis palliis uti. In audientia autem ſecreta, ea honeſtas, & ea gravitas ſervetur, quæ loco & perſonis conveniat, ut qui adminiſtrandæ juſtitiæ; ac regimini præpoſiti ſunt, aliis præeſſe meritò cenſeantur.

CAP. IV.

Expeditione negotiorum intus Cameram.

Intus verò, cùm Clerici ad utilitatem Cameræ Apoſtolicæ ſint inſtituti, ante omnia Bullæ ex quibus jura Papæ, Cameræ, & Collegii ſolvenda ſunt, unà cum Clericis ipſius Collegii expediantur. Deinde illis recedentibus, aliæ Bullæ & negotia ipſius Cameræ proponantur; & cum ipſius Cameræ utilitate, abſque tamen juris tertii præjudicio determinentur; & ibi omnia hujuſmodi collegialiter tractentur, neque extrà, Bullæ per alium, quàm menſarium liberentur. Alia verò ad ipſam Cameram pertinentia in ejus præſertim præjudicium, per aliquem ex Clericis expediri non poſſint, niſi ad executionem manifeſtæ ejus utilitatis, in contrarium geſta, viribus non ſubſiſtant.

CAP. V.

Ordine in propoſitionibus Cauſarum.

Et cùm dicitur, ubi non eſt ordo, confuſio omnia ſubruit, ideò negotia, tàm Cameræ quàm privatarum perſonarum per illum proponantur, cui illorum jura demandata fuerint; & inter proponendum nemo proponentem interrumpat, ſed omnes ſilentio utantur, ut propoſitio benè intelligatur; & quia cameralis conſenſus ex Collegio perſonarum literatarum deducitur, quilibet tàm in proponendo cauſas pendentes in Camera, aut materias camerales, quàm reſpondendo & argumentando, latinè loquatur, ut à conſortio mechanicorum clariſſimus iſte locus differre videatur. Et ne cauſarum & negotiorum cognitio confundatur, cùm alicui ex Clericis alicujus cauſæ examen commiſſum fuerit, nullus ex aliis in ea ſe intromittat, niſi talis primò deputatus impeditus fuerit: & tunc nova ipſius Cameræ cum commiſſione, & in impediti locum alicujus ſubrogatione.

CAP. VI.

Summarie proceſſu. Hoc idem ſtatuit Innocen. viij in conſt. ſuperiùs citata.

Et quoniam Camera Apoſtolica in determinationibus cauſarum manu regia uti poteſt, dummodò juſtitiam faciat, in omnibus cauſis in Camera cognoſcen. ſummariè ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta procedatur, & abſque regiſtrorum confectione, ſi qualitas cauſæ id non exigat. Cùm autem regiſtrum fieri neceſſe fuerit, ad obviandum querelis, quæ hactenùs factæ fuerunt, conficiatur eo modo, quo per conſtitutionem fœl. record. Joannis Papæ Vigeſimiſecundi, quæ ſingulis annis dum Rota aperitur, legi & publicari conſuevit; tàm in numero verſuum, & dictionum, quàm literatura, & curtis, ordinatum eſt; à pauperibus autem nihil contrà eorum poſſibilitatem exigatur.

CAP. VII.

Propinarum taxa. Hoc de pauperibus ſervatur taxa de qua infrà in Pii iv. conſt. 85. ... ab ipſo. Tom. 2.

Et quia ex juſtitiæ adminiſtratione à Deo juſto Judice, qui juſtis copioſam mercedem præparat in Cœlis præmia expectanda ſunt, in cauſis pauperum nullæ propinæ accipiantur, nec in cauſis divitum niſi ſint commiſſariæ; in quibus cùm regiſtra, & dicta teſtium non poſſunt ſine magno labore videri, æquum eſt, ut tunc propina moderata, id eſt in exculentis & poculentis dumtaxat conſiſtens accipi poſſit, ut omnis infamiæ & avaritiæ nota penitùs evitetur.

CAP. VIII.

Participationibus affectuum prohibitis. Tu vide conſt. Pauli iii. infrà conſtit. 38. Alias.

Cúmque Præfecti Fiſci Apoſtolici, non ſolùm ab omni fraude, labe & ex lucro illicito abſtinere, ſed etiam omni ſuſpicione carere debeant, ut ex eis Camera nullam prorſus, jacturam ſeu damnum patiatur; nullus Clericus ſeu Notarius ſub duorum millium ducatorum eidem Cameræ applicandorum pœna eo ipſo incurrenda, contrahat aliquam ſocietatem, publicam vel occultam in conducta alicujus gabellæ, Dohanæ ſeu Theſaurariæ ad Cameram Apoſtolicam pertinentis; qui verò de

hoc

hoc convictus fuerit, ultrà dictam pœnam, biennio privetur emolumentis Clericatus, & notariatus; quæ pro tribus illorum partibus accreſcant aliis Clericis & notariis, reliqua vero illorum quarta, revelanti detur.

CAP. IX.

Forma in eis obſervanda. Tu vide Bullam Pii IV. n. 58. Cùm ab ipſo. fol. 85. Tom. 2.

Et quia Clerici omni ſtudio & induſtria tenentur, cum juſtitia tamen & honeſtate, intendere & conſulere quantum poſſunt, commodo & utilitati Cameræ, in ſubhaſtatione & locatione cujuſcumque dohanæ, gabellæ, ſive Theſaurariæ ad ipſam Cameram pertinentis, fiant publica proclamata, ſive publica ſignificatio in locis debitis, ita ut intelligatur, ubi & quando talis ſubhaſtatio fieri debeat, & Cameræ utilitati benè ſit, & omni parte conſultum; & inter cætera, inſtabilibus ſubhaſtationibus, & locationibus, dicti Clerici diligenter & accuratè provideant, quòd illi quibus fient tales locationes bonum bancum, fide & facultatibus ſufficientem eidem Cameræ præſtent, ita ut Camera per conductorem promiſſa facilè aſſequi poſſit.

CAP. X.

Computorum viſione & examinatione. Ad hæc vide eamdem Bullam Pii IV.

Et quia perſæpè contingit, quòd Theſaurarii, Dohanerii, & alii tractantes proventus & res Cameræ Apoſtolicæ, computa & rationum eorum adminiſtrationis reddere defugiunt, tales Theſaurarii, Dohanerii, & alii rerum Cameræ Miniſtri ad talem effectum debitis temporibus ad reddendum rationem præmiſſam adſtringantur; quorum computis in Camera ex ſe illa per eos, quibus per præfatam Cameram commiſſa fuerint, diligenter & fideliter examinentur, vocato quando opus eſt Computiſta præfatæ Cameræ; qui ad talem Clericum Commiſſarium quotiens opus fuerit, ſub pœna amiſſionis ſalarii ſex menſium venire teneatur, & officium ſuum diligenter impendere. Poſt verò ipſorum computorum opportunum examen, idem Commiſſarius, in Camera cæteris Collegis ſuis, illa fideliter & diligenter referat, ut ſine aliquo affectu, Cameræ utilitati, cum juſtitia tamen, conſuli poſſit.

CAP. XI.

Theſaurarii juramento de ſolvendis ſalariis in pecunia numerata. Tu vide quoad Theſaurarii officium, Bullam 100. Sixt. V. In conferendis. in d. Tom. 2. fol. 731.

Et quoniam Theſaurarii Cameræ Apoſtolicæ, ut ſæpè querelæ audiuntur, Caſtellanis Arcium, & aliis officialibus terrarum S. R. E. aut serò ſatisfaciunt, aut illis eorum ſtipendia & ſalaria, non in pecunia numerata ſolvunt, ſed in pannis & aliis rebus, quas pro majori pretio quàm valeant, eis computant, propter quod ipſi Caſtellani, & officiales, non levi damno afficiuntur, & dicta Camera, etiam ex hoc jacturam gravem patitur, cùm prædicti officiales ex diminutione eorum ſtipendiorum & ſalariorum, opportunè deſervire non poſſint; propterea moneantur Theſaurarii, etiam ſub juramento in principio ſuorum officiorum, quòd eiſdem Caſtellanis & officialibus in pecunia numerata, & non in aliqua alia rerum ſpecie ſatisfaciant.

CAP. XII.

Theſaurarii monere in erogendis Caſtellanis Arcium.

Quia verò Caſtellani Arcium S.R.E. numerum ſtipendiorum eis deſignatum, aliquando non retinent, & pro eorum ſatisfactione, Camera graviſſimas ſubiit impenſas, ad evitandum periculum occupationes alicujus Arcis, ex defectu ſtipendiatorum, & neceſſariarum munitionum, Camera ipſa Apoſtolica moneat Theſaurarios, qui ipſis Caſtellanis ſtipendia perſolvunt, & ultrà viſitationem, quam facit Viſitator à S. D. N. pro tempore deputatus, ipſi ſæpè, & ſi fieri poteſt, omni menſe curent, intelligere, an Caſtellani pagas ordinatas retineant, & ſi in hoc deficere reperti fuerint, eis de eorum ſtipendio non ſatisfaciant, alias ſibi Theſaurarii in tantumdem à Camera mulctentur.

CAP. XIII.

Officialium Terrarum Ecclesiæ ſubditi ignavia & malignitate corrigendis. Ad hoc vide etiam ſuprà conſtit. hic in principio inſertam.

Item, quia dicitur quòd impunitas maleficiorum, incentivum præbet delinquendi, ſi habeatur notitia, quòd aliquis officialis Terrarum Eccleſiæ ignavia ſua, vel malignitate, delicta relinquat impunita, unde & mala exempla & ſcandala, inter ſubditos Eccleſiæ cum jactura etiam Cameræ frequenter oriuntur, tali officiali, ſi poſt monitionem ſe non correxerit, de ſalario debito non ſatisfaciat; & ultrà hoc alia pecuniaria arbitrio Cameræ puniatur.

CAP. XIV.

Eiſdemque de injuſtitiis & extorſionibus puniendis.

Item, quia ſubditi Eccleſiæ, tamquàm filii liberæ, & non filii ancillæ, cum caritate & pietate tractandi ſunt in eorum gravaminibus, ſacros Pedes S.N.D. non facilè adire valent, neque aliud quàm Cameræ Apoſtolicæ refugium habent, quod nonnumquam à pleriſque velut diaboli membris non Eccleſiæ filiis malignitate quadam impediri videmus, ſi de aliquo Rectore etiam Locumtenente alicujus Reverendiſſ. Legati, aut alio officiali Provinciarum, ſive Terrarum Rom. Eccleſiæ, mala fama, de injuſtitia, extorſionibus, aut malo regimine, ad Cameram Apoſtolicam allata fuerit, & ex monitionibus ipſius Cameræ incorrigibilem ſe demonſtraverit, & talis Legatus de ſuo Locumtenente opportunè non providerit, ſignificetur ſaltim per duos Clericos S. D. N. & habita venia à ſua Sanctitate juſto Cameræ arbitrio provideatur, & Eccleſiæ Populi, ſe lupis lacerandos non relinqui, ſed ſibi tamquàm filiis opportunum patrocinium præſtari cognoſcant; & ultrà hoc, hujuſmodi improbo officiali inter alia ſalarium adimatur.

CAP. XV.

Conſultatione in arduis cum Papa, aut Camerario.

Item, quia ſcriptum eſt, omnia cum conſilio, & non pœnitebit, Clerici, aut aliqua eorum pars, ſaltim ſemel in menſe, S. D. N. aut Reverendiſſ. Camerarium adeant, & cum Sanctitate & Dominatione Reverendiſſima, de rebus arduis occurrentibus conſulent; & deinde talem conſultationem, & reſponſiones, ſive deliberationes in Camera referant.

CAP. XVI.

Juſtitiæ ſincera adminiſtratione.

Et quia officium adminiſtrandæ juſtitiæ ſatis grave eſt, & periculoſum, ſuperfluum non videtur ſæpè illud replicare, ut omnes Clerici moniti ſint, & animo frequenter revolvant, quod in omnibus cauſis, quas in Camera Apoſtolica verti continget, tàm pro ipſa Camera, quàm pro privatis perſonis, juſtitiam ſincerè adminiſtrare convenit, ſemper Deum præ oculis habendo, atque illam horrendam ſententiam aſſiduè memoriæ repetendo, quod duriſſimum judicium his qui præſunt retribuetur.

CAP. XVII.

Decani officio juxta Bullam Eug. IV. de qua ſup.

Deveniendum eſt præterea ad ea quæ ad ſingulos Clericos ad ſe pertinent, inter quos R. D. Decanus ipſius Cameræ illa agat diligenter, quæ ex ordinatione fel. record. Eugenii IV. ei incumbunt, prout in literis Apoſtolicis ejuſdem Eugenii ſuprà expreſſis continetur, quæ literæ ſemper & inconcuſsè ſerventur.

CAP. XVIII.

Clerici menſaris munere, quoad Bullas expediendas & annatas exigendas.

Item res camerales, eò diligentiùs pertractentur, quò curæ unius quolibet menſe commiſſæ fuerint, conſtituatur ſingulo menſe unus Menſarius; qui niſi juſto impedimento fuerit impeditus ſingulis diebus non feriatis, ad Cameram accedat, & ibi videat, & indicet, omnes bullas partibus reſtituendas; & illas, pro quibus fuerit ſolvenda annata, nulli permittat conſignari, niſi annata ipſa, debito & conſueto loco ſoluta, de ejus ſolutione, cedulas depoſitariorum videat; & ſi aliqua juſta cauſa fuerit, quare tunc annata ipſa ſolvenda debeat in eo caſu, de opportuna cautione provideat, ut res abſque Cameræ detrimento pertranſeat, partibus nihilominùs juſtitiam miniſtrando. Et quoniam ad evitandas ſolutiones annatarum, plurimi intruſiones allegant, & eas probare nituntur per teſtes cùm in hoc grave Cameræ intereſſe verſetur, ne fraude & dolo tales intruſiones contingat probari, conſultū opportunitati Cameræ videretur, ſi tale examen coram menſario Clerico fieret, & propterea ipſe menſarius tale onus omnino ſubeat. Item, quia bullæ ex quibus annatæ, & jocalia ſolvi debent, aliquando ſive ex negligentia, ſive per errorem, omnes non tranſmittuntur ad Cameram, ut tali inconvenienti occurratur, menſarius omnibus diebus Cancellariæ, vadat ad Plumbum, ad providendum, quòd omnes bullæ, tàm pro debita annata, quàm pro jocalibus mittantur ad Ca-

meram, illis in dictn plumbo per eum in uno libro adnotatia, & qui non iverit, aut non miſerir unum ea collegis, careat proviſione ſex duratorum, qui ad eumdem effectum, omni menſe ordinari ſint, ar etiam partiripatione jocalion illius menſis. Et quia plurimum quàm onios tantùm judicio, omnia meliùs determinantur, præfatos menſariua proponat in Camera tunc proxima omnes bullaa, in quibua aliquod dubium fuerit, ut Cametæ & partibus pro juſtitia ſatisfaciat.

CAP. XIX.

Examine promovendorum ad ſacros Ordines. In hoc, ipſi Clerici Cam. non ampliùs ſe intromittunt.

Irem, cùm inter alias curas, quæ Cameræ Apoſtolicæ demandantur, illa præcipua, gravior & onerofior exiſtat, per quam examen ad ſacros ordines promovendotum, eidem Cameræ committirut; Nam cùm ea bonis membris, bonum corpus Eccleſiæ ronficiatur, niſi Sarerdotes, qunrum officium eſt, de lege divina recte reſpondere, moribus & doctrina idonei, a prique fuerinr, presbyterahs Ordo in ludibrium effiritur laicis. qui à Sacerdotibus doctrinam & bonos mores videre deſiderant, ignorantiam & vitæ imprnbitatem manifeſtè ronſpiciunt, atteodant diligenter & accuratè dicti Clerici eaaminatnres, ne Deo optimo rales admittant Miniſtros, quorum victimæ proptet ruditatem inſufficientis ſcientiæ, ac vitæ inhoneſtarem, majeſtati divinæ abominabiles fiant, & examinatorum ſimul damnationes cauſentur; eaqoiratur itaque ſuffiriens tirulus beneficialis, competens doctrina, & præſentia, & loquela promovendi, bonorum morom compoſitio; illud præterea & conſtanti memoria cum timore & tremore proſpicianr, ne pro tali examine pecuniam, aut munus aliquod accipiant, cùm in ſacris canonibus nihil tantoperè prohibeatur, quantùm ſacrorum Ordinum collatio ſimoniaca. Notarii quoque ipſios Cameræ pro ſcriptura collationis ordinum prædictorum nihil accipiant, niſi quautum de jure licet. Væ autem illis Antiſtitibus, qoi ex ipſotum ordinum collattone, loculos implent, ut ſibi ædificent in gehennam! Cura autem eaaminandi non alterius ſit, quàm Clerici, qui locum ſuum non poſſit, niſi rollega ſuſtinere; & ſi quando arciderit, quòd in ſupplicatione promovendi inſerrum ſit, quòd ipſe promnvendus examinetur in Cameta Apoſtolica per Clericum, ſive Notarium ejuſdem, nullus Notariorum audeat illum examinare, cùm ralis clauſula per Norarium inadvettentet admiſſa fuerit, & nnmquàm ſolita ſit poni, niſi rùm examinandus literarum ignarus, cenſuram Cameræ Clerici vult effugere.

CAP. XX.

Clericorum humanitate erga Curiales.

Item, quia omni Collegin tunc benè ſurredunt omnia, cùm caput, & membra cariratis offirio devincta ſunt, propterea Cleriri omni ſtudio Advocatos, Procoratores, Notarios, & alias perſnnas Cameræ deſervientea, benignè & charitativè proſequantur, & tracteot, eorúmque hnneſtis urilitatibus, & honoribus quantum poſſunr, faveant & aſſiſtanr.

CAP. XXI.

Advocati pauperum munere.

Advocatus verò paoperom ad caoſas miſerabilium perſonarum in Camera Apoſtol. tractandas diligenter advertat, illáſque quantum licet ſine reſpectu tueatur, & curet, ne rontra juſtitiam non vexentur

CAP. XXII.

Advocati & Procuratoris fiſcalis munere.

Advocatus & Procurator Fiſralis, tàm in Camera Apoſtolira, quàm eatra, intereſſe ipſius Cameræ ſtudioſè curent; & rùm in ea vel alibi de prædictn intereſſe ſermonem haberi audierint, illud quantùm juſtitia expoſtulaverit, ſine aliquo reſpectu rueantur, eriam ſi ſoper hoc extra Cameram, aliqua cauſa, ſive judicium civile vel rriminale intentatum fuerit; & quando fiet aliqua declararo, incurſus pœnarum eidem Cameræ appliratarum, vel abſolurio ab eiſdem, de omnibus per ipſoa Advocatum & Proruratorem detur Cameræ Apoſtolicæ opportuna noritia, ut poſſit in omnibus providere. Et quia eorumdem Advocati, & Procuratoria jodirium, in omnibus & per omuia, & præſertim in cauſis fiſcalibus, urile eſt, à Camera non diſcedant, niſi cauſis fiſcalibus terminaris, quæ poſt examen bullarum, ante omues alias cauſas terminentur.

CAP. XXIII.

Notariorum Cameræ reformatione ſuper.

Notarii autem Cameræ Apoſtolicæ, in quorum fide, & diligentia, magna rura rerum Cameralium repoſita eſt, infrà notata, ſervare teneantut.

CAP. XXIV.

Regiſtratione ſcripturarum intereſſe Cameræ concernentium.

Et primò in libris ipſius Cametæ ad id depotatis regiſtrent extensè & ad longum, omues & ſingulos conrractus, inter eam & quamcumque perſonam, Collegium vel Univerſitatem ioitos, & quaſcumque ſcripturas ad ipſam Cameram pertinenres, infrà ſex dies ad diem ſtipulationis, ſive reviſionis illorum per Clerirum, cui id commiſſum fuerit, computandos, qui contractus & ſrripturæ per Notarios ipſius Cam. & non pet alios regiſtrentor, ſub pœna ducentorum ducatorum auri pro qualibet vice, qua rranſgreſſus aliquis eorum fuerit, pro medietate eidem Cameræ, & pro alia medietate Collegio Clericorum applicandorum, etiam ſi pars cum qua contractua fuerit inirus, Notario rogaro non ſatisfecerit, pro cujus tamen mercede conſequenda, Clerici præſtent eidem Notario omnem ſavotem, ut ipſam mercedem cum effectu conſequantur.

CAP. XXV.

Bullarumque.

Item, quia Bullæ Apoſtolicæ fideliter tractandæ & regiſtrandæ ſunt, neqoe ante illarum regiſtrationem, alirui extra Collegium ipſorum Notariorum credendæ, omnes bullæ in præſata Camera regiſtrandæ, per ipſos Notarios Cameræ, & non per aliquem alium regiſtrentur, ipſæque ballæ, ut præmittitur, regiſtraræ, & ſumpta quæ ea eis fieri cootinget, per unum ex Clericis, cum eodem regiſtro fideliter, ar de verbo ad verbum auſrultentut, & ſi quid in regiſtro omiſſum, ſuperfluum, vel mendoſum reperiatur, corrigatur manu ejuſdem Clerici, taliſque cotrectio per ipſum Clerirom nomine ſoo appoſito approbetur, prout fit in aliis regiſtris Curiæ.

CAP. XXVI.

Regiſtrationum mercede.

Et quia omnis labor optat præmium, prædictáqoe regiſtrario admodòm neceſſaria eſt, & in patrium utilirarem redundar, quia viſum ſæpè fuit, quando accidit ex regiſtris Cameræ aliquod ſumptum extrahi, repertos fuiſſe in eiſdem regiſtris plurimos defectus, & errores, etiam ſubſtautiales, prædictus Clericus auſcultator à patre unum julium reripiat pro qunliber pari bullarum, graroſa ſcilicet & executoriali ſimul, aut pro una bulla quando ſimplex fuerir, & ſimiliter pro uno ſumpto. Notarius verò pro labore ſuæ regiſtrationia, tantum rapiat, & non ultrà, quantùm in regiſtro Cancellariæ, ſive præfatæ Cameræ, antiquitùs capiebatur, in qoo ipſi notarii modeſtiam ſervenr, ne partes de ipſis juſte conquerantur, & ſimilis auſrultario fiat de inſtrumentis, capitulis, patentibus, & aliis in eiſdem libris Cameræ regiſtrandis.

CAP. XXVII.

Bullarum abſque ſolutione annatarum expeditione, ac teſtium examine.

Item, ot ſemper poſſit videri rauſa, propter quam bullæ abſque annatæ ſolutione pattibus allegantibua intruſionem rraduntur, Notarii ejuſdem Cameræ ronfiriant, & in eadem Camera conſervent unum librum, in quo in præſentia Notarii deſcribanr omnes arteſtariones teſtiom examinatnrum, in præſentia menſarii per ipſum Notatium Cameræ ſoper intruſionibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum quorumcumque beneficiorum, cum interrogatoriis pet Ptocuratorem fiſcalem compoſitis, & in Cam. Apoſtolica regiſtratis, aliàs teſtibua ſuper ſimilibus alio modo examinatis, oolla præſtetur fides, & bullæ non tradantur, etiam ſub obligarinne, niſi intruſin plenè per reſtes, ut præfertur examinatos, probetur, & Notariua habeat pro examine unius cujoslibet teſtis, ut præmittitut, examinati, carlenos duos antiquos, & rantumdem capiant pro examine in ſimilibus rauſis, præterquàm in commiſſariis, io quibus ſervetur ſtylus Rom Coriæ.

CAP. XXVIII.

Librorum Cameræ cuſtodia.

Item, quia libri qui ſunr in Archivio Cam. Apoſtolicæ, ſunt magni ponderis, tàm qooad intereſſe

Sedis

Sedis Apoſtolicæ, & ipſius Cameræ, quam etiam partium, & propterea fideliter & diligenter ſunt cuſtodiendi, ne aliquis extraneus aliquot ex dictis libris ſubripiat, aut aliquod folium ex eis laceret, vel aliquo modo viciet, Notarii non admittant intra cancellum ejuſdem Archivii aliquem extraneum, ſed faciant extrà exſpectare illos, qui eorum operam exquirunt, neque etiam permittant, quòd aliquis ex familiaribus ipſorum Notariorum intret, ſive maneat intrà dictum cancellum, niſi quando aliquis ex ipſis Notariis ibidem præſens fuerit, & tunc etiam ipſe Notarius benè circumſpiciet, ne dictus familiaris aliquid mali faciat in dictis libris, atque etiam quando libri prædicti, aut à Domino Theſaurario, aut ab aliquo ex Dominis Clericis extrà dictum cancellum extrahuntur, tunc ipſi notarii conficiant unum alium librum, in quo deſcribatur extractio uniuſcumque libri Cameralis, cum ſubſcriptione receptionis illius, qui librum ipſum extraverit, ut ſciatur, apud quem talis liber poſſit reperiri, & circa hoc, ſervetur mandatum per fel. rec. Julium Papam II. ſuper hoc editum, cujus tenor ſequitur, & eſt talis.

Jul. II. mandati obſervatio.

§. 8. Cùm ſicut accepimus in noſtra Camera &c.

Omittitur quia ipſa Bulla eſt ſuprà fol. 491.

Notarii menſarii officio circa expeditionem Bullarum.

§. 9. Item, ad evitanda monopolia & quaſcumque extorſiones, ipſi Notarii nullo modo poſſint vendere, ſive arrendare inter ſe aliquod membrum emolumentorum, eorum officii Notariatus, ſed labores & proventus omnes inter eos ſint communes, & quælibet cura præterquàm regiſtrandi bullas, quæ ſemper debet eſſe communis omnium, ſolùm ad menſem. & non ultrà, per unum ipſorum Notariorum, & utilitas inter omnes æqualiter dividi debeat, & ut partes commodiùs expediantur, Notarius menſarius bullarum & obligationum, non in domo ſuæ habitationis, ſed in Camera Apoſt. ea quæ circa illas occurrunt, agere & expedire teneatur, ubi etiam Clericus menſarius pro expediendis iis, quæ circa ad id eum pertinent, adeſſe debet, ità ut bullæ recipiantur, & retineantur ſolùm per Notarium ad id deputatum; & non per alium, qui Notarius ſic deputatus non recipiat aliquas bullas ab officialibus regiſtri bullarum Cancellariæ, niſi per manus ſolius ſcriptoris ejuſdem regiſtri, & non famulorum ipſius, vel quorumvis aliorum, bullas verò per Cameram expeditas, ſolùm recipiat per manus Summiſtæ, vel ejuſdem Summiſtæ officium exercentis.

Et circa reſignationum & ceſſionum regiſtrationem.

§. 10. Item, ut reſignationes, & ceſſiones beneficiorum, quæ in manibus Notariorum fiunt, omni dolo & fraude careant, & nemo proptereà decipiatur, prout quotidiè clamores audiuntur, de cætero Notarii prædicti, in adnotandis ipſis reſignationibus, & ceſſionibus in libris Cameræ, infraſcriptam ordinationem ſervare debeant, cujus tenor talis eſt, ut ſequitur.

Camerarii decretum, quo ad evitandas fraudes notariorum in ejuſmodi regiſtrationibus.

§. 11. Raphaël Epiſcopus Oſtien. Cardinalis S. Georgii S. D. N. Papæ Camerarius. Cum fide dignorum relatione intellexerimus, conſuevisse dilectos filios Notarios Cam. Apoſt. per quamdam corruptelam, negligentiam ſive abuſum, & malitiam, reſignationes beneficiorum, quæ in Curia Romana & Camera Apoſtolica conſueverunt, & in ordinariis libris, & authenticis ejuſdem Cameræ, Notarii & Scribæ, ne fraus aliqua fieri, ſive excogitari poſſit, & ad hoc, ut ſemper de veritate doceri poſſit, quando opus eſſet, non in dictis libris ut rationabile ſtatutum erat, ampliùs ſcribi, pro majori parte, ſed à tergis ſupplicationum, quarum prætextu dictæ reſignationes admitti debent, ſimpliciter, notare & ſcribere manu propria, & deinde partibus reſtituere, nulla retenta copia, vel nota, abſque eo quòd in protocollis, vel libris Cam. Apoſtol. ſcriptæ ſint, vel ſi ſcribantur, id ex intervallo plurimum menſium fit, & id non aliter, quàm parte inſtante, ex quo fit, ut veritas reperiri non poſſit in libris, dùm de illarum admiſſione quæritur, & tractatur, & ſic in poteſtate partis in fraudem & deceptionem noſtram, & impetrantium, ad eorum propoſitum illas edi, vel eas celare, prout eis magis expedire videtur, in maximum ſcandalum Curialium, & aliorum impetrantium, & peſſimum exemplum.

Providet circa reſignationes conſectas.

§. 12. Nos igitur ad quos ex noſtro Camerariatus officio pertinet, & ſpectat in primis, quantum poſſumus providere, de mandato S. D. N. Papæ vivæ vocis oraculo ſuper hoc nobis facto, & auctoritate noſtri Camerariatus officii, præcipimus, & mandamus, quatenùs dictas reſignationes, beneficiorum jam factas & admiſſas, uſque in præſentem diem, ſic notatas in margine ſupplicationum dumtaxat, etiamſi partibus reſtitutæ forent, infrà terminum octo dierum proximè futurorum in libris authenticis Cameræ Apoſtolicæ, ubi ſcribi & notari ſolent, ſcripſiſſe & poſuiſſe debeant, omni mora & excuſatione ceſſantibus.

Et circa futuras.

§. 13. Reſignationes verò, quas fieri continget in futurum, & in poſterùm admittendas & faciendas, ſub ſimili privationis pœna, & excommunicationis, quam quilibet contrafaciens eo facto incurret, infrà tres dies à die reſignationis factæ & notatæ, ſive ſtipulatæ, in dictis libris Cam. Apoſt. in forma authentica, & legali, admittere, & ſolemniter apponere teneantur, & debeant, omni poſſus excuſatione ceſſante; nec priùs liceat eis, in margine ſupplicationis ſcribere & notare, niſi in libris authenticis notatæ fuerint.

Reſignationes aliter factas irritas.

§. 14. Decernentes ex nunc reſignationes aliter factas nullius momenti exiſtere, nec alicui ſuffragari, beneficiaque taliter reſignata, non per reſignationem, ſed per obitum vacare.

Clericis, ut Notarios contravenientes coërceant injungit.

§. 15. Mandantes RR. Patribus Dominis Præſidentibus & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, ut omnia & ſingula ſupradicta inviolabiliter obſervari mandent, & faciant, ac ad declarationem & executionem dictarum pœnarum ipſo facto incurſarum effectualiter procedere debeant: & teneantur, ut quos à malo, DEI timor non revocat, temporalis coërceat diſciplina ſub pœnis in dicto mandato contentis in omnibus & per omnia obſervent, ac ceſſiones & reſignationes eaſdem, continuatim in libro reſignationum deſcribant, nullo ſpacio inter illam, & præcedentem, niſi fortè unius lineæ dimiſſo, ut tollatur occaſio aliquid in medio ſcribendi.

Statutorum Cameræ tenor ſequitur, ſuper Expeditionum cujuſcumque Clerici regiſtratione.

§. 16. Item, ut omni tempore de geſtis per Clericos Cameræ ratio reddi valeat, quilibet Notarius, habeat unum librum, in quo regiſtret omnes litteras Camerales quæ per manus ſuas expediuntur, poſtquàm à Clerico viſæ fuerint, & curetur unuſquiſque illas eleganter componere.

Mandatiſque Procuratoriis regiſtrandis in cauſis intereſſe Cameræ concernentibus.

§. 17. Item, quia ſæpè contingit, mandata procuratoria in Camera, ſuper negociis Fiſcum & intereſſe Cameræ concernentibus exhiberi, ac illa ex incuria, vel dolo alicujus deperdi, & ſine illorum oſtenſione, acta inter Cameram, & exhibentes, pro nullis reputentur, ſtatuerunt, ut omnia inſtrumenta & mandata procuratoria hujuſmodi, cum recognitionibus illorum, in libris ejuſdem Cameræ per ipſos Notarios omninò regiſtrentur, ut de illorum tenore per libros eoſdem perpetuò doceri poſſit, quorum regiſtrationi fides adhiberi debeat, ſine alia originalium exhibitione, cùm per Clericum ſint videnda, & conferenda cum originalibus.

Clericis abſentibus, vel ad Cameram per menſem non accedentibus.

§. 18. Item, ſicut ſcriptum eſt, qui non laborat non manducat, & in Camera Apoſtolica continui & intolerabiles labores exiſtunt, ne qui incommodum non ſentiunt, commoditates capiant, & lucra conſtituerunt, quòd Clericus Cameræ in Curia præſens, & legitimo impedimento non impeditus, ad Cameram per unum menſem non accedens, careat participatione jocalium, & utilitate menſariatus, ſi verò extra Curiam degerit abſque Collegarum licentia, ſive habuerit aliquod publicum officium, ſive commiſſionem, cum ſalario & lucro, de proventi-

tibos Clericatus non participet, & idem obſervetur quoad Notarios ejuſdem Cameræ.

Clericorum & Notariorum admiſſione.

§. 19. Circa verò admiſſiooes Clericorum & Notariorum, tàm in ſolutione admiſſionis, & jocalium, qoàm in perceptione fructuum, & emolumentorom ſervetur id qoud obſervatum fuit.

Cauſarum Clericorum defenſione.

§. 20. At quia omoes leges, & Propbetas in ſola radiee charitatis pendere & ſolidari Veritas affirmat, conſtitoerunt præfati Clerici, ut in quibuſcumque occaſionibus alicujus Collegæ eorum, ſive alterius perſonæ Cameralis, Cullegium ipſom Clericorum debeat patrocioiom, & defenſionem caoſæ ejuſdem aſſomere, & omni via & modu illam tutari & defendere.

Infirmorumque uiſitatione.

§. 21. Atque etiam in infirmitate, Clericos, & alias perſonas Camerales viſitare, & ſi upus fuerit, ſuis neceſſitatibus ſubvenire.

Morientium quoque funeralibus.

§. 22. In morte etiam providere, ut ſumptibus defuncti ſi farultates reliquerit, ſin autem communi omnium Cameralium impenſa, funus decenter efficiatur, & ipſi Camerales omnes, illud collegialiter comiteotor, in octava depoſitionis io loco ſepulturæ cureot exeqoia, ipſis ibidem aſſiſtentibus, & ipſorum impenſa celebrari, ut in eo pietatis opere DEO optimo placeatur. & cuicomque ipſorum, qui io hoe opecam præſtiterit, ut in ejus morte id ipſum à ſuperſtitibus rependatur.

Prædictorum omnium obſervantia.

§. 23. Quæ omnia & ſingula ſupradicta, & ordinata io Præſentium conſtitotionom volomine, RR. DD. Cam. Apoſt. Clerici unaoimiter ſtatuerunt, & conſtituerunt, se per quaſcomque Camerales perſonas, & slios ad quos ſpectat integrè ſervari mandaveruot.

Et ſingulis annis in prima Camera publica lectione.

§. 24. Et ut de prædictis jugis memoria, omoibus quorum intereſt maneat, inſtituerunt omoes & ſingulas conſtitutiooes prædictas, ſingulis annis in prima audientia menſis Octobris, per uoum ex Notariis ipſius Cameræ, ad mandatum D. Decani in tribunali publicæ audientiæ ipſorum Dominorum Clericorum, alta & intelligibili voce perlegi, ut quilibet eorum ad juſtitiam miniſtrandam ferventior reddatur, ad laudem & gloriam Omnipotentis DEI qui pro juſtitiæ adminiſtratione magna præmia redditurus eſt. Amen.

XXV.

Qoòd audientes Miſſam in Eccleſiis Fratrum Mendicantium in Dominicis & Feſtis diebus, ſatisfaciunt præcepto Eccleſiæ de miſſa audienda.

LEO PAPA. X.

Edita A. D. 1517.

Univerſis & ſingulis præſentes litteras inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus conſtitut.

INtelleximus quoſdam in dubium revocare, & perindè timoratis conſcientiis ſcrupulum injicere, ſi Chriſti fideles, qoi Dominicis & Feſtis diebus extrà Eccleſias ſuas parochiales, Miſſas audiunt in Eccleſiis Fratrom Ordinum Mendicantium; Eccleſiæ præcepto de Miſſa audiends ſatisfaciant.

Declaratio de qua dubitat.

§. 1. Nos enim ambiguitstem hujuſmodi penitùs tollere vulentes, ut cum ſinceriori conſcientia fideles quique DEO creatori ſoo ſerviant, auctoritate Apoſtolica præſentiom notum facimus, omnes Chriſti fideles utrioſque ſexus, (qui non contemptu proprio Sacerdote Parochiali) io Eccleſiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis & Feſtis diebus Miſſas audiunt, ſatisfacere præcepto Eccleſiæ de Miſſa aodienda, nec iu aliquam labem mortalis peccati pœnamvè incurrere.

Contrariorum derogatio.

§. 2. In contrariom facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 3. Et qoia difficile foret præſentes litteras noſtras originaliter ad loca omnia, (ubi opor foret) deferri, volumus & deceroimus, ut earum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicojus Prælati io dignitate Eccleſiaſtica conſtituti munitis, ea fides, (ubi opus fuerit) detur quæ originalibus ipſis daretur, ſi exhibitæ forent vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decima tertia Novembris milleſimu quingenteſimo decimo ſeptimo, Pontificatus noſtri Anno quinto.

Dat. P. A. 5. die 13. Novem.

XXVI.

Fratres Minores Ordinis S. Franciſci de Obſervantia, in Proceſſionibus, & actibus publicis, Fratribus Conventualibus præcedunt, digniorique loco crucem deferunt.

De ſeparatione Fratrum, de Obſervantia à Conventualibus & cæteris tangen. Fratres de obſervantia, vide ſuprà in conſt. 23. Ite. Ubi notavi.

LEO PAPA. X.

Edita A. D. 1517.

Univerſis & ſingulis præſentes litteras inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Fratres de Obſervantia digniorem locum habent, quàm Conventuales in proceſſionibus & aliis actibus publicis, ex Bulla hujus Pont. ſub die 29. Jun. hujus anni, quam ... ha ... relatam permiſit.

LIcet alias poſtqoàm ſtatuerimus, & ordinaveramus, quod de cætero perpetuis temporibus fratres B. Franciſci, puritate ejus regulæ, & ſub regulari obſervantia viventes, ac Reformati, Miniſtrum, Fratres verò dicti Ordinis Conventuales nuncupati, Magiſtrum generales habere deberent ne inter Reformatos & Conventuales fratres hujoſmodi ſuper præcedeotia; diſſenſio & contentio oriri poſſet, voloerimus & ſtatuerimus, quòd in proceſſiooibus, & aliis actibus publicis, fratres Conventuales, fratribus regularis Obſervantiæ Miniſtrum habentibus, locum digniorem relinquere tenerentur.

Et in eo permiſſa fuit utrique Ordini ſui Generalis electio.

§. 1. Quódque fratres ipſi Conventuales, ſemper eorum Crucem & vexillum per eos deferri ſolitum, deferre liberè & licitè valereot.

Poſſunt tamen Conventuales ſolitam Crucem deferre.

§. 2. Quia tamen ut ex oonnullorum relatiooe accepimus, fratres ipſi Conventuales prætendunt Crucem ipſorum Conventualium deferre in loco digniori.

Quia eam voluit deferre in loco digniori.

§. 3. Nos autem, qui præmiſſa omuia ſtatuimus, ut omnis diſſenſio & cootentio, inter eoſdem fratres de Obſervantia, & Conveotuales tolleretur, mentiſque noſtræ fuerit, prout etiam id expreſſimus, quòd in omnibus actibus, fratres de Obſervantia heberent locum magis dignum, quàm ipſi Cooventuales, & propiereà mentis ooſtræ incommutabilis fuerit, prout exiſtit, qoòd ipſi fratres de Obſervantia Crucem ſuam in loco digniori deferant. Ad hujuſmodi tamen ambiguitatis dobium de mentibus omniom tollendum, motu proprio, & certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis pleoitudioe declaramus, mentis noſtræ fuiſſe qoòd tàm Conventuales, quàm de Obſervantia, & reformati fratres prædicti io quibuſeumque proceſſionibus, & aliis actibus, in qoibus Crux deferenda foret, Crucem ſuam deferre poſſint; ità tamen quòd Crux ipſorum fratrum de Obſervantis, & Reformatorum loco digniori deferatur.

Pontifex ideò contraria ſervari mandat.

Eoſdemque fratres de Obſervantia veros S. Franciſci Fratres declarat.

§. 4. Quódque ipſi fratres de Obſervantia & Reformati, veri & indubitati fratres Ordinis B. Franciſci, & ejus regulæ obſervatores ſemper fuerint, ac divioa favente gratia ſint futuri, ſine aliqua interruptione, ſeu diviſione à tempore editæ regulæ per B. Franciſcum, uſque ad præſens, ac ſub ipſius B. Franciſci regola militaveriot, & etiam ad præſens militent, ſicque in omnibus teneri & obſervari; ac dici debere decernimus ac mandamus.

Perturbantibus pœnas imponit.

§. 5. Mandautes nihilominùs omnibus & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac Eccleſiarum Capitulis, ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à divinis, inferioribus verò Prælatis ac Parochialium Rectoribus, necnon Mendicaotium, & aliorum Ordinum profeſſoribus, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis ipſo facto incurrendis, à quibus oiſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, præterquàm in mortis articulo, abſolvi nequeant, quatenùs declarationem & decretum hojuſmodi inter Conventuales, ac de Obſervantia & Reformatos fratres hujuſmodi, inviolabiliter obſervent, obſervarique faciant, necnoo

ue eoſdem

ne eoſdem fratres Conventuales de Obſervantis & Reformatos hujuſmodi ſuper his moleſtent, aut perturbent, ſeu per quoſcumque cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis exiſtentes, ſeu etiam inter ſe quomodolibet moleſtari, perturbari, vel inquietari permittant.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus dictorum Ordinum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, necnon privilegiis, indultis, ac literis Apoſtolicis illis forſan conceſſis, confirmatis & innovatis, quibus illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi jubet.

§. 7. Volumus autem quòd præſentium tranſumptis manu publici notarii ſubſcriptis, & ſigillo Miniſtri generalis pro tempore exiſtentis dicti Ordinis Minorum aut alterius Prælati in dignitate eccleſiaſtica conſtituti munitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus literis, ſi illæ forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. An. 5. die 6. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die ſexta Decembris milleſimo quingenteſimo decimo ſeptimo, Pontificatus noſtri anno quinto.

XXVII.

Contra mentientes perſonas, in literis Apoſtolicis, ut earum expeditionem gratis aſſequantur; Officialéſque eorum complices.

Hoc ferè voluit etiam Innoc. VIII. contra prædictas mentientes, ut ſuprà in ejus conſt. 22. Cum ſicut, fol. 440.

Similem verò ſanctionem, contrà ſimoniacè ſe pro aliis ſupponentes, pro obtinendis beneficiis eccleſiaſticis, vide infrà in Pauli IV. conſtit. 22. Inter, ubi notabo. fol. 818.

Edita An. D. 1518.

LEO EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Cauſa conſtitutionis.

INhærendo veſtigiis prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, ſicut non abſque gravi diſplicentia accepimus, nonnulli animæ ſuæ prodigi, & avaritiæ morbo laborantes, ut literas Apoſtolicas gratis expediant, & Romanæ Curiæ officiales; debita eorum portione defraudent, in eiſdem literis nonnumquam venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E. Vicecancellarii, & aliorum Cardinalium, aut dilectorum filiorum Abbreviatorum de majori præſidentia, ſeu literarum prædictarum Scriptorum, necnon aliarum perſonarum quarumcumque ex quarum qualitatibus & privilegiis, ſive antiqua conſuetudine, literas ipſas gratis expedire ſolent, nepotes & quandoque germanos, interdùm verò familiares continuos commenſales, fuiſſe & eſſe affirmare, & ut tales in dictis literis ſe inſcribi facere, & feciſſe non vereantur, cùm re vera tales non fuerint, in animarum ſuarum periculum, & officiorum ejuſdem Romanæ Curiæ non modicum præjudicium & gravamen.

Mentientes ſe in literis Apoſt. coërcentur.

§. 1. Nos igitur fraudibus & deceptionibus hujuſmodi, prout noſtro incumbit officio, de remedio opportuno providere volentes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis fuerint, & quocumque nomine nuncupentur, qui ſe vicecancellarii, aut aliorum Cardinalium, vel Abbreviatorum, ſeu ſcriptorum eorumdem, aut aliarum perſonarum quarumcumque, ex qualitatibus & privilegiis, ſive ex antiqua conſuetudine hujuſmodi literas ipſas, in toto vel in parte gratis expedire ſolent, nepotes, fratres, aut familiares, continuos commenſales, in eiſdem literis, etiam motu proprio conceſſis, nominaverint, ſi re vera tales nepotes, aut fratres, vel familiares continui commenſales non fuerint.

§. 2. Necnon officiales præmiſſa fieri procurantes, ſeu permittentes, excommunicationis ſententiam, à qua nonniſi per Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, (articulo mortis excepto, ac debita ſatisfactione prævia) abſolvi poſſint, auctoritate Apoſt. per præſentes innodamus, eóſque excommunicationis ſententiam hujuſmodi in dictum eventum, ex nunc, prout ex tunc, & è contra incurriſſe declaramus, & pro talibus publicè judicari mandamus. Ac ipſos officiales procurantes, ſeu permittentes hujuſmodi à ſuorum officialium perceptione emolumentorum per annum continuum, ultrà alias pœnas quas propterea incurrent, omninò ſuſpendimus.

§. 3. Et nihilominùs, conceſſiones & gratias in eiſdem literis contentas quaſcumque, ipſáſque literas hactenùs, tàm per Cameram, quàm Cancellariam expeditas, & expediendas viribus omninò carere, eiſque quos concernunt, & eorum ſingulis in aliquo ſuffragari non potuiſſe, neque in futurum poſſe, ſed omninò ſubreptitias, invalidas, & nullas fuiſſe, eſſe, & fore.

§. 4. Sicque per quoſcumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac ſacri Palatii Apoſtolici Auditores, in quacumque inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter interpretandi, & judicandi facultate, interpretari & judicari debere, ac irritum & inane, quicquid ſecus ſuper iis, quavis auctoritate, etiam per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, qui pro tempore fuerint, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, motu & ſcientia ſimilibus, decernimus & declaramus.

§. 5. Ac volumus, quòd mandatum, decretum & declaratio noſtra hujuſmodi in Cancellaria Apoſtolica publicentur, & in illius libro deſcribantur, ac perpetuis futuris temporibus obſerventur.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſcumque privilegiis, & indultis, eiſdem Vicecancellario & aliis Cardinalibus, ac quibuſvis perſonis, ſub quibuſvis verborum formis & clauſulis etiam derogatoriis, conceſſis & in poſterùm concedendis, quæ eis, aut eorum alicui, quoad præmiſſa nullatenùs volumus ſuffragari, cæteriſq; contrariis quibuſcumque.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Lectum & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimoſeptimo, die vero vigeſima menſis Februarii, Pontificatus S. D. N. Leonis Papæ Decimi, Anno quinto.

Contra Barones & Communitates non cuſtodientes eorum territoria, a Bannitis, Furibus, &c.

Confirmatur & extenditur hæc diſpoſitio, à Pio IV. inf. in ejus conſt. 17. In eminenti, ubi loquar de hac materia, in Tomo 2. fol. 42.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ROmani Pont. providentia circumſpecta prædeceſſorum ſacrorum geſta, quæ præcipuè provenientium ad Almam Urbem totius Orbis caput, & recedentium ab ea, ſecuritate & commodo facta ſunt, penſatis opportunis occaſionibus, innovat atque extendit, prout conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

§. 1. Dodùm ſiquidem à fel. record. Julio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ in forma brevis tenoris ſubſequentis.

Omittitur tenor iſtius conſtit. quia habes ſuprà.

§. 2. Nos itaque cupientes literas prædictas provenientium ad Almam Urbem, & ab ea recedentium tutela, & commodo inviolabiliter obſervari, Moto

Digitized by Google

proprio, & ex certa noſtra ſcientia, literas prædictas auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus, illáſque perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere decernimus.

In proban. hujuſmodi furti, & valore bonorum ſtatur declarationi Clericorum Cameræ Apoſt. præcedente juramento damnum paſſi.

§. 3. Et inſuper cùm hujuſmodi furta, delicta, & derobationes fiant in ſylvis, nemoribus, lateribus, & in locis occultis, & ſecretis, non adhibitis, nec præſentibus teſtibus, adeò quòd ſine maxima difficultate per ipſos ſpoliatos, & derobatos, furta, & valor rerum ſubtractarum & ablatarum probari non poſſint, ſtatuimus & ordinamus, quòd quoad probationem bonorum ſubtractorum, & eorum valorem, ſtetur declarationi præfatorum Præſidentium & Clericorum ipſius Cameræ Apoſtolicæ, qui diligenter conſiderata qualitate perſonarum ſpoliatarum, & derobatarum, expoſita quantitate furtorum, & aliis circumſtantiis & conjecturis recepto juramento ipſarum perſonarum derobatarum, ſeu mercatorum quorum bona ablata exiſtebant, ſuper quibus præfatorum Præſidentium, & Clericorum conſcientiam oneramus, furtum, & ejus valorem declarare debeant.

Damnum paſſi contrà Dominos & Communitates locorum agere poſſint.

§. 4. Et quòd ſi derobatio, ſeu furtum in confinibus diverſorum territoriorum, diverſarum Communitatum, ſeu dominorum, vel juxta hujuſmodi confines, derobatus contra dominum territoriorum prædictorum, in Communitatem, quam & quem elegerit ad recuperationem rerum ſibi ablatarum, agere poſſit, & valeat ab actione, quam ipſe derobatus intentaverit, diſcedere, ſi ei placuerit, & contra alium agere licitè poſſit (cùm domini confinium prædictorum illos non cuſtodiendo in præmiſſis culpa non careant) reſervato tamen ſolventi jure agendi contra conterminos.

Viæ ut ſint ſecuræ latibula hinc indè amoveantur.

§. 5. Et ut quantum fieri poteſt, omnis occaſio craſſandi & derobandi ſublata eſſe videatur, eiſdem motu & ſcientia, ac tenore, præcipimus & mandamus ſub duorum millium ducatorum Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœnis ſimilibus, omnibus & ſingulis antedictis, ne fures, latrones, & craſſatores, in ſylvis & ſepibus latibula faciens, ne ibi ſe abſcondere poſſent, ut propè vias publicas utrimque ad medium milliare, arbores & ſepes & quæcumque latibula, incidere, ſeu incidi, ac amovere, ſeu amoveri, & extirpari facere infrà duos menſes, à die publicationis præſentium computandos, & ſic inciſas conſervare, & manutenere omninò teneantur, & debeant.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque per Clericos dictæ Cameræ, ac quoſcumque alios Judices & Commiſſarios, etiam S. R. E. Cardinales, & ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores judicari, ac definiri, & exequi facere, ſublata eis & eorum cuilibet, aliter judicandi & interpretandi facultate, decernimus, ſummariè, & abſque judicii tela.

Executores.

§. 7. Mandantes propterea eiſdem Raphaëli Epiſcopo, & Camerario, ac Præſidentibus & Clericis pro tempore exiſtentibus, ut præmiſſa omnia & ſingula, ab omnibus inviolabiliter obſervari faciant, & contrafacientes ad illorum obſervationem per ſupradictas pœnas, juxta ſtylum ipſius Cameræ compellant.

Fides tranſumptorum.

§. 8. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis manu unius Clerici, & unius notarii ejuſdem Cameræ ſubſcriptis, eadem prorſus fides indubia adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 1. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarn. Dominicæ 1518. Cal. Septemb. Pont. noſtri anno ſexto.

XXIX.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas, eorum arbitrio puniendi, & Curiæ ſæculari tradendi, teſtes falſidicos in cauſis fidei.

Edita A. D. 1518.

LEO PAPA X.

Dilecto filio Hadriano titulis SS. Joannis & Pauli Presbytero Cardinali.

Cauſa conſtitutionis.

INtelleximus quòd in Hiſpania, cæteriſque Regnis & Dominiis Cariſſimæ in CHRISTO filiæ noſtræ Joannæ Reginæ, & Chariſſimi in CHRISTO filii noſtri Caroli Regis Hiſpaniæ Catholicorum ditioni ſubjectis, in quibus tu hæreticæ pravitatis Inquiſitor Generalis per Sedem Apoſtolicam deputatus exiſtis, multi perditi ingenii homines, in teſtimoniis quæ perhibent ſuper dictæ pravitatis veritate inquirenda falſitatem, quandoque prece, precio, odio, vel amore, & quandoque metu committere, aut ſe eamdem falſitatem commiſiſſe publicè, licèt falſo fateri non verentur, ſicque hujuſmodi diabolicæ artis miniſterio, plerumque vel damnantur inſontes, vel divinæ Majeſtatis DEI, & orthodoxæ fidei, ſub Chriſtiano nomine deriſores veniam conſequuntur. Ad quæ facinora perpetranda ipſi falſi teſtes, tàm propria improbitate & inconſtantia, quàm audacia & impunita temeritate eorum, qui illos ad talia committenda minis cogunt, aut pecunia alliciunt, impelluntur.

Inquiſitorum facultas coercendi eorum arbitrio & Curiæ ſæculari tradend. teſtes falſidicos in cauſis fidei.

§. 1. Nos igitur ſceleſtum hoc hominum genus, qui in divinam, humanámque ſimul naturam conſpirant, & in nefandi criminis cauſa, vel injuſtæ abſolutionis, vel iniquæ condemnationis actores exiſtunt, acriori longè ſupplicio, quàm cæteri falſidici teſtes plecti ſoleant dignum cenſentes, circumſpectioni tuæ, & univerſis & ſingulis aliis, per te & pro tempore exiſtentem generalem dictæ pravitatis, in Regnis & dominiis prædictis Inquiſitorem, ad ipſum inquiſitionis officium pro tempore deputatis, contrà omnes & ſingulas perſonas cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis, & conditionis exiſtant, quas tibi aut aliis Iuquiſitioonibus prædictis in crimine hæreſis ſcienter depoſuiſſe, aut alium ad falſum deponendum, aut verum tacendum induxiſſe, vel quempiam ob perhibitum veritatis teſtimonium, vel propter falſum non atteſtatum occidiſſe, aut membro aliquo mutilaſſe, aut bonis ſuis omnibus, vel majori parte illorum ſpoliaſſe vel ſpoliari feciſſe, ſeu atrociſſima injuria affeciſſe legitimè conſtiterit, tuo, aut à te deputando, ſeu deputandis & ſubdelegandis arbitrio procedendi, & eos pœnis, de quibus tibi vel illis videbitur condemnandi, ſuper quo tuam & illorum, quibus negotia hujuſmodi commiſeris conſcientiam oneramus, abſque alicujus pœnæ ſeu cenſuræ Eccleſiaſticæ, metu aut irregularitatis nota tradendi, vel relaxandi, etiam curiæ ſæculari, plenam & liberam concedimus facultatem.

Contrariorum derogatio.

§. 2. Nnn obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. An. 6. die 16. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die decimaquarta Decembris, milleſimo quingenteſimo decimo octavo, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXX.

Contra quoſcumque etiam prætextu indulti Urbani VI. quoquo modo impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

Ejuſmodi ſanctionem edidit etiam Martinus V. in conſt. 2. Quod ſup. fol. 294. Et eas omnes approbavit & innovavit Clem. VII. inf. in ejus conſt. 39. Romanus. Ampliorémque diſpoſitionem habemus in Bulla Cœna Domini, et inf. in conſt. 63. Pauli V. Paſtoralis. §. 13. ubi videas quæ notabs, in Tomo 3.

Edita An. D. 1519.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN ſupremo Apoſtolicæ Sedis ſolio, meritis licet imparibus conſtituti ad ea libenter intendimus, per quæ debitus honor, & reverentia dictæ Sedi, à ſubditis & inferioribus, præſertim Pontificali dignitate præditis impendantur; & ſiquid perversè, aut minùs rectè per eoſdem inferiores, factum aut geſtum reperiatur, quod in dictæ Sedis depreſſionem, ac malum exemplum, & ſcandalum plurimorum cedat, id per noſtræ providentiæ miniſterium revoce-

tur,

Digitized by Google

tur, & ad debitam normam reducatur, ut membra a capite, cui obedientiam debitam, & devotam præſtare tenentur, diſcordare videantur.

Boniſac. IX. (cujus conſt. hic non habetur) literas Apoſtolicas ubique liberè exequi inſtit. prævia revocatione indulti Urbani VI. quibuſdam Prælatis conceſſi, quod eas priùs ipſi viderent, & exequi mandarent.

§. 1. Sanè licet fel. rec. Bonifacius Papa Nonus prædeceſſor noſter (ad quem fide dignorum relatione pervenerat, quòd certi Prælati, quibus piæ memor. Urbanus Papa VI. etiam prædeceſſor noſter conceſſerat, ut in eorum Civitatibus & diœc. executio literarum Apoſtolicarum fieri non poſſet, niſi literæ ipſæ, Prælatis ipſis, aut eorum officialibus priùs exhibitæ, & per eos approbatæ forent, & eorumdem Prælatorum officiales in conſuetudinem deduxerant; aliqui verò prætextu ſtatutorum provinciálium ſeu ſynodalium, etiam ſervabant, quòd nullus literas Apoſtolicas hujuſmodi exequi auderet, niſi poſtquàm Prælati ſeu officiales ipſi, per ſuas literas quas vidimus, nuncupabant, mandarent, & concederent ut Judices in ipſis literis Apoſtolicis deputati, illa exequi poſſent; providè attendens, quòd propter tales literas, Vidimus, ſeu Placet, nuncupatas, impetrantes Apoſtolici ſæpè literarum Apoſtolicarum conſequi nequiverant) conceſſionem Urbani hujuſmodi, ac ſtatuta quæcumque ſuper his facta revocavit, caſſavit, & annullavit; ac decrevit, quòd Judices & executores quicumque in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, etiam ſine licentia vel conſenſu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorumdem literas Apoſtolicas exequi poſſent & deberent.

Locus reſtitutus.

Iſte Pont. ex cauſa hic expreſſa d. conſtit. Boniſ. IX. innovat, & obſervari mandat.

§. 2. Tamen nuper in publica Signatura coràm nobis nonnullæ ſupplicationes propoſitæ fuerunt continentes, quòd in Toletana, & Carthaginen. Eccleſiis, ſub colore falſitatibus obviandi editæ fuerant conſtitutiones ſynodales, quibus caveri dicebatur, ut Tabelliones & Notarii, etiam à partibus requiſiti, literas Apoſtolicas nullatenùs recipere poſſent, niſi illæ priùs per Archiepiſcopum Toletan. & Epiſcopum Carthaginen. pro tempore exiſtentes aut eorum officiales examinatæ forent, à nobiſque earumdem conſtitutionum confirmatio peteretur. Nos petitionem hujuſmodi uti ratione carentem, cùm Romani Pontificis geſta per inferiores ſibi & ſubditos, ſine ejus ſpeciali licentia examinari non debeant, indecens, & abſurdum, quinimò temerarium eſſe cenſentes, quòd aliquis quavis occaſione literas Apoſtolicas ſine Romani Pontificis ſpeciali commiſſione examinare velle præſumat: propereà ſupplicationes ipſas prout meritò rejiciendæ erant, rejecimus, & coràm nobis lacerari fecimus. Ac conſtitutiones edentium temeritatem tali caſtigatione reprimere, ac ſuper his tale remedium adhibere volentes, ut aliis in poſterùm committendi ſimilia aditus præcludatur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas Bonifacii prædeceſſoris hujuſmodi, tenore præſentium, approbamus & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illáſque inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Quaſcumque contrarias conſtitutiones ubicumque editas irritat.

§. 3. Necnon quaſcumque conſtitutiones ſynodales, tàm in dictis Toletan. & Carthaginen. quam quibuſvis aliis Eccleſiis per univerſum Orbem conſtitutis ſuper his factas, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtate prædictis, caſſamus & annullamus; ac ſtatuimus & ordinamus, quòd Judices & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones ſuper his requiſiti, literas ipſas Apoſtolicas ſine alicujus perſonæ cujuſcumque, Eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia vel conſenſu exequi poſſint & debeant.

Prælatis & cæteris liberam executionem literarum Apoſtolicarum præcipit.

§. 4. Et inſuper univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis Prælatis, & perſonis Eccleſiaſticis, necnon dilectis filiis Communitatibus civitatum & univerſitatibus caſtrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, ſub interdicti, ſingularibus verò perſonis eorum, etiam ſæcularibus, ſub excommunicationis & anathematis pœnis, quas eo ipſo ſi contrafecerint, abſque alia declaratione incurrant, & à quibus, non niſi à nobis vel ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus canonicè intrantibus, præterquàm in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione præmiſſa, abſolvi, & interdicti hujuſmodi relaxationem obtinere poſſint, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, ne Judices & executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios & Tabelliones ſuper his requiſitos, quo minùs literas Apoſtolicas hujuſmodi exequi poſſint, quoquo modo impedire præſumant; ac eos qui executionem literarum hujuſmodi impedientibus, auxilium, conſilium, vel favorem quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè præſtare præſumpſerint, etiam ſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, & quavis aliis, Eccleſiaſtica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præfulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis ſententiæ, à qua non niſi, ut præfertur abſolvi poſſint, ſubjacere: ac civitates, terras, caſtra, oppida, & loca prædicta, & ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contigerit, Eccleſiaſtico ſuppoſita interdicto, tamdiù firmiter obſervando, donec compuncti corde hujuſmodi interdicto relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, ac ibidem permanſerint, & per triduum poſt eorum indè diſceſſum, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine ſimilibus decernimus. Ac ſub dictis pœnis etiam mandamus illis, in quorum libris conſtitutiones ſynodales, & provinciales hujuſmodi deſcriptæ reperiuntur, ità deleri & caſſari faciant, ut ampliùs legi non poſſint.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis quæ idem Bonifacius prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis perſonis præfatis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem; & quibuſlibet aliis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non inſertis effectus eorum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum ſit in noſtris literis ſpecialis mentio habenda, quæ quoad hoc cuiquam nolumus aliquatenùs ſuffragari.

§. 6. Ut autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, illas in Cancellaria Apoſtolica, & valvis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe noſtra affigi, ut ii quos hujuſmodi literæ concernunt, quòd ad ipſos non pervenerint, aut illas ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere vel ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum. Verùm, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca in quibus expediens fuerit, illas deferre, volumus & dicta auctoritate decernimus, quod illarum tranſumpto, manu publici Notarii indè rogati ſubſcripto, & ſigillo alicujus Prælati, ſeu alterius perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitæ, ea prorſus fides indubia in judicio & extrà, aut alias ubilibet adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi illæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergò, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Annò Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo decimonono, Calen. Martii, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Lecta, & publicata fuit hæc Conſtitutio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ

1519. die verò 28. menſis Junii, Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris & D. N. D. Leonis, divina providentia PP. X. Anno ſeptimo.

Melchior de Campania Cuſtos.

Et in Urbe. *Anno Domini 1519. Indict. 7. Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris & D. N. D. Leonis, divina providentia Papa X. Anno 7. diebus 18. 19. & 20. menſis Junii in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, & 22. 25. & 28. ejuſdem menſis Junii ſucceſſivè, etiam in Cancellaria Apoſt. valvis ſeu portis, diebus Cancellaria, iſta litera Apoſtolica affixa & publicata fuerunt, per nos Henricum Bonſmardi Sanctiſſ. D. N. Papa Curſorem, & per me Girardum Dubier præfati Sanctiſſ. D. N. Papa & Romana Curia Curſorem.*

XXXI. Contra pugnantes in Duello, aut illud permittentes, vel ſpectantes, in Statu Eccleſiaſtico.

Hæc Bulla extenſa eſt etiam extrà Statum Eccleſiaſticum, & ad omnes complices & auxiliatores, ut inf. in Pii IV. conſt. 21. Ea quæ; ubi notabo plenè, fol. 33. Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Edita An. D. 1519.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium. QUàm DEO & hominibus abominabiles viri pugnantes in duello exiſtant, & omnium in ore variatur, & divina humanáque jura deteſtantur, nec immeritò cùm ſolùm corporum, ſed etiam animarum eorum, pro quibus Salvator noſter JESUS CHISTUS DEI filius mortem ſubiit temporalem, gr ve detrimentum afferre noſcantur. Ad reprimendum igitur talium nefarios auſus, plurimum conferre cenſentes, eos qui hujuſmodi ſcelus deteſtabile quidem, & canonica civilíque lege prohibitum patrare non expaveſcunt, graviter fore puniendos, ac ea quæ ad compeſcendum ſimiles vetitos conatus à Rom. Pont. prædeceſſoribus noſtris ſtatuta fuerunt, ut eo firmiùs obſerventur, quo ſæpiùs fuerint auctoritate Apoſtolica communita, approbamus, & novo munimine roboramus, & ſi qua ad perterrendum animos audaces meliora ſint, iis adjicimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedite.

Julius II. edidit conſt. hic indicatam. §. 1. Dudùm ſiquidem à fel. rec. Julio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis videlicet.

Omittitur tenor illius conſt. quia habes ſuprà fol. 498.

Hic Pont. eam confirmat. §. 2. Cùm autem, ſicut accepimus, in eiſdem literis contenta, ab aliquo tempore citrà non fuerint obſervata, & ex eo quàm plurimi Barones, domini temporales, & alii, præſertim eidem Romanæ Eccleſiæ ſubditi adeò procliviores ad pugnandum in duello redditi ſint, ut paſſim quotidie ſingularia ejuſmodi certamina ubique committi videantur, ac domini temporales præfati armorúmque duces eos ad id invitare, quin potiùs irritare non formident, & cùm in eorum territoriis & juriſdictionibus tutum pancratium, ſive aream præparent, & talia cruenta ſpectacula exhibeant, & illis comitivam præſtent. Nos igitur non minùs deteſtabilem in duello pugnantium, quàm Ducum, Comitum, Marchionum, Baronum, Domicellorum, & armorum Capitaneorum, aliorúmque dominorum temporalium eis ad id, auxilium, conſilium, & favorem præſtantium nequitiam, ac improbam eorum conſcientiam reprobantes, qui ad ea viſenda conveniunt, corporum & animarum ſaluti Chriſtifidelium opportunis remediis indefeſſo ſtudio proſpicere volentes, literas Julii prædeceſſoris præfati, motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac animi deliberatione, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamus, confirmamus, & innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Duellantibus pœnas auget. §. 3. Adjicientes, & eadem auctoritate Apoſtolica ſtatuentes, quòd pugnantes ipſi non ſolùm pœnis prædictis ſubjaceant, ſed eorum memoria perpetuò damnata ſit, ac bona proſcripta ſint, & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ confiſcata eo ipſo.

Permittentibus pœnas imponit. §. 4. Duces, Barones, Comites, Marchiones, & domini temporales, Vicarii, feudatarii, armorum Capitanei, Communitates quoque Civitatum, Terrarum, & locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè vel immediatè ſubjectorum, campum ad pugnandum præſtantes, non ſolùm pœnas prædictas incurrant, ſed ab omni jure quod in locis & territoriis ſuis obtinent, ipſo facto cadant, illudque ad Cameram præfatam devolvatur, & devolutum eſſe cenſeatur, abſque alia declaratione deſuper facienda.

Spectatoribus pœnas infligit. §. 5. Qui verò ad talia cruenta ſpectacula videnda convenerint, ſi nobiles, Quingentorum, ſi mediocris fortunæ, Centum, ſi verò ignobilis, Viginti quinque ducatorum, necnon excommunicationis & perpetuæ maledictionis pœnam incurrant, ac locua ipſe eccleſiaſtico ſubjaceat interdicto.

Jul. II. Bullam innovat. §. 6. Et inſuper omnia & ſingula, tàm per Julium prædeceſſorem ſtatuta, & ut præfertur, per nos confirmata, & illis adjecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Executores deputat. §. 7. Quocircà venerabili fratri Raphaëli Epiſcopo Oſtienſi Camerario noſtro, ac dilectis filiis Præſidentibus, & Clericis dictæ Cameræ pro tempore exiſtentibus, motu ſimili mandamus, quatenùs præſentes literas ſolemniter, prout ſibi videbitur, publicari, ipſáque ac omnia, & ſingula in eis contenta inviolabiliter obſervari faciant, contrafacientes verò prædictas cenſuras & pœnas, damnabiliter incurriſſe declarent, ac ſummariè, & eorum Camerali more exequantur, & irremiſſibiliter exigant, convocato ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, ſuper quibus amplam eiſdem concedimus facultatem & poteſtatem.

Contrariis derogat. §. 8. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergò, &c.

Dat. P. A. 7. die 23 Julii. Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo decimo nono, decimo Calend. Auguſti, Pont. noſtri Anno Septimo.

Publicatio. *Anno Domini 1519. Indict. 7. die verò 19. menſis Auguſti, Pont. Sanctiſſ. in Chriſto patris, & D. N. D. Leonis, divina providentia Papæ X. Anno 7. iſta litera Apoſtolica affixa, & publicata fuerunt in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, ac Cancellaria Apoſtolica valvis ſeu portis per me Franciſcum Curſorem, necnon in acie Campi Floræ, ut moris eſt, per me Henricum Bonſmardi Sanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem. Pro M. Quarto de Urbino Curſore.*

XXXII. Communicatio omnium privilegiorum Mendicantium, tàm conceſſorum, quàm concedendorum, inter ſingulos eorumdem Ordines, eorúmque loca, Eccleſias, Fratres, Moniales, Tertiarios, Converſos, & Oblatos.

LEO PAPA X.

Edita An. D. 1519.

Univerſis, & ſingulis Chriſtifidelibus præſentes literas inſpecturis, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus conſtitut. DUdùm per nos accepto, quòd Rom. Pont. prædeceſſores noſtri, aliqui ad Minorum, alii verò ad Eremitarum S. Auguſtini, alii ad B. MARIÆ de Monte Carmelo, reliqui ad Prædicatorum Ordinum Fratres, & domos, juxta ipſorum vota, devotionis affectum gerentes, illorum ſingulis nonnullas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegia, indulta, ac dona, tàm ſpiritualia quàm temporalia, per diverſas ipſorum literas, reſpectivè conceſſerunt.

§. 1.

Communicatio privilegiorum inter Ordines Mendicantium.

§. 1. Nos ad ſingulos Ordines prædictos, ſingulaſque ipſorum Ordinum, domos, ubi religioſè vivitur, indifferenter, abſque accepiione perſonatum, devotionis affectum æqua lance gerentes, omnes, & ſingulas gratias, conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, facultates, privilegis, indulta, tàm ſpiritualia quàm temporalia, qualiacumque illa eſſent, quæ Prædicatorum, Minorum Eremitarum Sancti Auguſtini, Carmelitarum, Servorum Beatæ Mariæ, ac Minorum Fratrum, in domibus, & illorum Eccleſiis, Oratoriis, ac Eccleſias ipſas, & Oratoria pro tempore viſitantibus, cujuſcumque ſtatus, aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus, necnon domibus, & Præſidentibus, non ſolùm Generalibus, & Provincialibus, Fratribuſque, & Sororibus, necnon Monialibus, & Converſis, oblatis, ac utriuſque ſexus perſonis, de pœnitentia, ſeu tertii habitus nuncupatis, à dictis prædeceſſoribus, aut à nobis ipſiſque ſucceſſoribus, aut aliàs auctoritatem habentibus conjunctim vel diviſim in genere vel in ſpecie conceſſa fuerunt; aut in poſterùm concedentur, illa, & omnia ſingula, ac nominantes exprimerentur, pro ſufficienter expreſſis tunc habentes, ſingulis Ordinibus prædictis, illorúmque ſingulis Eccleſiis, Oratoriis, & Eccleſias, ac Oratoria viſitantibus cujuſcumque ſtatus; aut ſexus exiſterent, ſeu pro eorum manutentione, & ornatu contribuentibus; necnon domibus, & Conventualibus Fratribus, & etiam Sororibus, vel Monialibus, Converſis quoque & oblatis, ac utriuſque ſexus perſonis de pœnitentia nuncupatis, & aliis ſingulorum Ordinum prædictorum, motu proprio, & ex mera noſtra ſcientia, & liberalitate, de Apoſtolicæ auctoritatis plenitudine communicavimus. Illáque omnia, & ſingula inter dictorum Ordinum perſonas pariformiter; communis fuiſſe, & eſſe volumus, prout in ſingulis litteris prædictis pleniùs continetur.

Dubium excitatum, ſuper indulgentiis quoad ſæculares.

§. 2. Et deindè, ſicut accepimus; nonnolli Fratres dictorum Ordinum, volentes ſapere pluſquàm oportet, atque ad ipſorum nutum verba ipſa interpretantes, diverſi tàm ſæcularibus quàm etiam aliis perſonis, publicè & privatæ ſuggeſſerint, quòd ipſi ſæculares viſitando unam dictorum Ordinum domum; omnes & ſingulas indulgentias & remiſſiones peccatorum, tàm per dictos Prædeceſſores noſtros, quàm per Nos domui beatæ Mariæ de Populo de Urbe conceſſas, conſequi poterunt, perindè ac ſi dictam domum S. Mariæ de Populo viſitarent, quod præter ipſorum Prædeceſſorum & noſtram mentem fuiſſe & eſſe dignoſcitur.

Declaratio dubii contra ſæculares.

§. 3. Attendentes igitur, quòd Indulgentia intuitu Religionis conceſſa, ad ſæculares extendi non debet, volentes mentem dictorum Prædeceſſorum, & noſtram declarare, & omnem ambiguitatem & occaſionem tollere, motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, volumus & auctoritate Apoſtolica declaramus, quòd univerſi & ſinguli dictorum Ordinum Fratres; & Moniales, Tertiiſque Ordinis utriuſque ſexus, & familiares dumtaxat, omnibus & ſingulis indulgentiis & gratiis, per eoſdem Prædeceſſores, & nos, domui B. Mariæ de Populo de Urbe, ut præfertur, conceſſis & concedendis, utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere poſſint, quomodolibet in futurum, perindè ac ſi ipſi dictam domum B. Mariæ de Populo, his diebus & feſtivitatibus quibus indulgentiæ hujuſmodi conceſſæ fore dignoſcuntur, perſonaliter viſitarent, quódque vigore prædictarum litterarum, ſæculares gratiis & indulgentiis hujuſmodi, uti, & gaudere non poſſunt.

Juſſio aliter non ſuadendi.

§. 4. Inhibentes nihilominùs in virtute Sanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo per contra facientes incurrenda, omnibus & ſingulis Fratribus cujuſcumque Ordinis exiſtentibus, & quibuſlibet aliis perſonis, ne deinceps, ne indulgentias & gratias hujuſmodi S. Mariæ de Populo de Urbe, ad ſæculares extendi prædicent, aut publicè vel privatè nuntient.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, aut quibuſvis aliis litteris Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis dictis Ordinibus conceſſis, quæ quoad præmiſſa revocamus, caſſamus & annullamus, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 6. Volumus autem, & auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd præſentibus tranſumptis, manu Notarii publici ſignatis, & alicujus Prælati, aut perſonæ in Eccleſiaſtica dignitate conſtitutæ ſigillo munitis, ea fides prorſus in judicio & extra adhibeatur, quæ adhiberetur ſi præſentes literæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 7. die 10. Decembris.

Dat. Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die 10. Decembris 1519. Pontificatus noſtri anno 7.

XXXIII.

Juriſdictio & alia privilegia Conſulis & Conſiliariorum Univerſitatis Mercatorum Florentinorum in Alma Urbe.

LEO EPISCOPUS, &c.

Edita a. D. 1519.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

PAſtoralis officii debitum, nobis deſuper commiſſum, nos admonet & inducit, ut ſingularum perſonarum, præſertim Romanam Curiam ſequentium, votis, per quæ ſtatui proſperiori & utiliori perſonarum earumdem conſuli valeat, libenter annuamus, & ad id ejuſdem officii partes favorabiliter impendamus.

Ad petitionem univerſitatis Mercatorum Florentinorum.

§. 1. Dudùm ſiquidem pro parte Capitaneorum partis Guelfæ, & Conſulum Communitatis Civitatis Florentiæ, qui dilectorum filiorum Mercatorum ſuorum Florentinorum, & aliorum dictæ Civitatis ſubditorum in Urbe & Romana Curia commorantium, utilitati conſulere volentes, quædam Capitula & conſtitutiones inter eos ſervanda, & inter alia cum poteſtate eligendi inter eos unum Conſulem, cum duobus Conſiliariis, & uno Cancellario ſeu notario publico; prout in diverſis Mundi partibus Mercatores dictæ Civitatis habebant, qui de eorum rebus, cauſis, litibus, & quæſtionibus civilibus, inter eos tantum cognoſcerent, vulgari ſermone ſtatuerant, & ordinaverant.

Poſt iſte per alias ſuas litteras quas hic non habet confirmavit ſtatuta Nationis Florentinæ in Urbe.

§. 2. Nos per alias noſtras litteras, in quibus dicta Capitula quæ per in lingua Latina peritum, in latinum interpretari, & per deputatum ad hoc examinari diligenter & prædictis litteris inſeri feceramus, & ſtatuta & ordinationes hujuſmodi auctoritate Apoſtolica approbavimus & confirmavimus, ſupplentes omnes & ſingulos tàm juris quàm facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Et modo ipſorum confirmat.

§. 3. Et nihilominùs potiori pro cautela, quòd tunc & pro tempore exiſtens Conſul, cum dictis Conſiliariis etiam tunc & pro tempore exiſtentibus, de omnibus cauſis, litibus, quæſtionibus & controverſiis civilibus, inter eos tantùm, jus dicere, procedere, ſententiare, decidere, & exequi (exceptis illis, in quibus eſſent inſtrumenta in forma Cameræ Apoſtolicæ, & certis perſonis tunc expreſſis, qui Mercatores non eſſent, quoad quos nihil penitùs innovatum cenſetur) & juxta dictorum Capitulorum tenores, emolumenta ac pœnas & alia exigere ac omnia in eiſdem litteris contenta ſine quibus eorum juriſdictio eſſet nulla, exercere, quódque ſi pro executione ſententiarum pro tempore latarum, & aliis, contingeret executionem contra aliquem ſeu aliquos fieri carceribus, Mareſcallis, Bariſello, & aliis cujuſcumque Curiæ Miniſtris, tàm Urbis quàm locorum circumvicinorum, aſſignata eis condecenti mercede, liberè & licitè uti valerent, nullique alii judices ſpirituales vel temporales dictæ

Urbis, de illis ſe ad eorum inſtantiam incarceratis, ſe intromittere, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, poſſent.

...orarium ip... us nationis ...cerit non te... ri portare a... & Instrument... ad Archiv... um.

§. 4. Et cùm dictorum Mercatorum plurimùm intereat, ut eorum negotia ſecreta tractarentur, & eorum eunditio, propter dictæ mercaturæ caſus contingentes, nun omnibos publicaretur, ut pro tempore Conſoles & Cancellarius ſeu Notarius dicti ufficii, acta, obligationes protocolla, & alia in dicto officio & extrà facienda & exercenda, & per ipſum roganda, & omnia alia, quæ ad dicti Notariatus officium ſpectant penès ſe & dictum pro tempore exiſtente officii hujuſmodi Notarium retinere poſſet, nec dicta acta, contractus, & alia inter dictos Mercatores facta, & facienda, obligationes in fidem, alibi, vel ad Archivium ferre ſeu portare tenerentur, decrevimus, prout in eiſdem literis plenius continetur.

...nunc ad ſaſ... ...itam Con... ...ia d. natione...

§. 5. Cùm autem (ſicut exhibita nobis nuper pro parte dilecti filii Bernardi dè Binis moderni Conſulis petitio continebat) nonnulli Florentini Mercatores, Bancarii aut Fundatarii nonnullas pecuniarum ſummas ad dictum Conſulatum ſpectantes, quas de eodem conſulatu habuerunt, latitent, illáſque detineant indebitè occupatas, quare pro parte ejuſdem Bernardi, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi ac Conſulatui hujuſmodi in hoc providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

...n reſtituen... ...perſonas ...ejuſdem ...tionis ex... ...municat.

§. 6. Nos igitur cupientes pecuniarum ſummas hujuſmodi præfatio Conſulatui reſtitui, ipſúmque Bernardum qui, ut aſſerit, dilecti filii magiſtri Baptiſtæ etiam de Binis, Notarii noſtri, & pro dilecto filio noſtro Julio tt. S. Laurentii in Damaſo, presbytero, Card. S. R. E. Vicecancellario, in Cancellaria Apoſtolica Locumtenentis genitor exiſtit, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnes & ſingulos Florentinos, Mercatores, Bancarios aut Fundatarios, qui hactenùs quicquam de pecuniis ad dictum Conſulatum pertinentibus, in manibus habuerint, & de illis minimè ſatisfecerint, aut rationem competentem non reddiderint, & ea detinent, ſeu de eiſdem ſatisfacere, & competentem rationem reddere negligunt ſeu recuſant, excommunicationis ſententia (à qua, donec ſatisfecerint ſeu competentem rationem reddiderint, non niſi à Rom. Pont. pro tempore exiſtente, præterquàm in mortis articulo conſtituti, abſolutionis beneficium nequeant obtinere) auctoritate Apoſtolica, harum ſeriè innodamus, ac innodatos & excommunicationis ſententiam hujuſmodi incurriſſe decernimus & declaramus.

...omines d. na... ...pro cri... ...exa... ...jubet.

§. 7. Et nihilominùs Bernardum & pro tempore exiſtentem, Conſulem, necnon Conſiliarios præfatos, dictámque nationem Florentinam, peramplius honore, & ſpecialis gratiæ favore proſequi volentes, ſtatuimus & ordinamus, quòd nullus dictæ nationis, in dicta Curia pro quocumque crimine aut delicto captus & carceribus mancipatus, nonniſi præſente prædicto Conſule, ac uno ex Conſiliariis præfatis, aut aliquo ab eis pro tempore tranſmiſſo examinari valeat. Quódque etiam nullus cujuſvis nationis in domo ſeu ſocietate dicti Conſolis, occaſione vel cauſa debiti, ſive ratione cujuſvis criminis vel dicti (non tamen læſæ Majeſtatis) capi poſſit.

...onſuli & Conſiliariis armorum delatio... ...m permittit.

§. 8. Et inſuper eiſdem Bernardo ac pro tempore exiſtenti Conſuli & Conſiliariis, ut pro deffenſione perſonarum ſuarum, ipſi & eorum quilibet, cum duobus eorum ſervitoribus & famulis, ac ſervitores, famuli, & perſonæ Conſolatus hujuſmodi, ac eorum quilibet, diu noctúque, abſque alterius Gubernatorum Almæ Urbis noſtræ, aut Bariſelli ſeu Rom. Pont. pro tempore exiſtentis licentia arma defenſiva & offenſiva deferre.

Conceditque ... poſſe indulget.

§. 9. Ac ipſi Conſules & Conſularii, pro fugiendis capenſis, quas pauperes incarceratus ſubire eſt neceſſe, propè locum dicti Conſulatus, carceres publicos, in quibus eorum ſubditi, pro debito & criminibus quibuſvis eis notis, mancipari valeant, conſtruere & habere liberè & licitè valeant, dicta auctoritate Apoſtolica tenore præſentium licentiam & facultatem concedimus.

Executores hujus Bullæ deputat.

§. 10. Quocircà venerabilibus Fratribus noſtris Caſertano, & Salutiarum Epiſcopis, ac dilecto filio Præpoſito Eccleſiæ Florentinæ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi vel duo aut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi, quando, & quoties opus fuerit, ac pro parte modernorum ac pro tempore exeuntium Conſulis ac Conſiliariorum prædictorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, faciant auctoritate noſtra præſentes litteras, & in eis contenta quæcumque per quemcumque inviolabiliter obſervari, contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus, etiam municipalibus dictæ Urbis, privilegiis quoque & indultis Apoſtolicis, Gubernatori & Bariſello præfatis, & dilectis filiis Populo Romano, necnon quibuſvis aliis perſonis, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, nobilitatis, præeminentiæ exiſtentibus, ſub quibuſvis formis & tenoribus conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per generales clauſulas idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut alia quævis exquiſita forma ſervanda eſſet, illorum tenores, pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per litteras Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingenteſimo decimo nono, quarto Idus Septembris, Pontif. noſtri Anno ſeptimo. Dat. ... die 10. Sept.

XXXIV.

Quòd Canonici Regulares S. Auguſtini, in Epiſcopos promoti, utantur habitu, quo utuntur alii clerici ſæculares in Epiſcopos creati.

Canonicorum Regularium duæ extant Congregationes, unè Lateranenſis nuncupata de qua plenè notavi ſuprà in conſt. 2. Paſchal. II. Quanto. fol. 53. Altera autem nuncupata S. Salvatoris de qua itidem notavi ſuprà in Greg. XII. conſt. 2. Excitat. fol. 286.

LEO PAPA X.

Venerabili fratri Zacharia Epiſcopo Sebaſtenſi Prelato noſtro domeſtico.

Edita A. D. 1519.

Dubium.

DUdùm cùm ad Eccleſiam Sebaſtenſem, à nobis de venerabilium fratrum noſtrorum S. R. E.

Cardinalium

Cardinalium conſilio promotus eſſes in paſtorem, dubitatum fuit à nonnullis, an tu qui Ordinem Canonicorum Regularium S. Auguſtini expreſſè profeſſus eras, in habitu & coloribus Prælatorum ſæcularium, de jure vel conſuetudine permiſſis, incedere poſſes, prout incedebas, & cùm quæſtio hujuſmodi ad nos perlata fuiſſet.

Commiſſio diſcuſſionis dicti dubii.

§. 2. Nos cauſam ipſam maturè terminare deſiderantes, venerabili fratri noſtro Nicolao Epiſcopo Albanen. tunc tt. S. Priſcæ presbytero Cardinali de Fliſco nuncupato, vivæ vocis oraculo commiſimus, ut ſuper his ſe diligenter informaret, & demum nobis referret. Cùm autem præfatus Nicolaus Epiſcopus nobis retulerit, de antiqua conſuetudine in pluribus locis, etiam in Romana Curia ubi Pontifex reſidet receptum fuiſſe ut Canonici Regulares hujuſmodi in Epiſcopos promoti, tàm in Capella noſtra, quàm extrà, utantur habitibus & coloribus, quibus utuntur alii clerici ſæculares in Epiſcopos promoti.

Declaratio ejuſdem dubii.

§. 3. Nos præterea juxta relationem nobis factam, ut præfertur, fraternitati tuæ vivæ vocis oraculo conceſſimus, ut habitus & colores, quos dicti clerici ſæculares in Epiſcopos promoti, tam in Capella noſtra, quàm extrà geſtant, geſtare poſſes, & ita etiam tenore præſentium auctoritate Apoſtolica de novo concedimus.

Clauſulæ derogatoriæ. Dat. P. A. 7. die 1. Septemb.

§. 4. In contrarium non obſtantibus quibuſcumq; Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo piſcatoris, die prima Septembris, milleſimo quingenteſimo decimonono, Pont. noſtri Anno Septimo.

XXXV.

De his quæ ſervari debent, circà impetrationem beneficiorum Conſiſtorialium.

Nonnulla huic ſanctioni addidit Clem. VII. infrà in conſt. 8. Cum dudùm fol. 653. Et vide etiam conſt. 6. Greg. XIV. onus, fol. 762. Tom. 2.

LEO EPISCOPUS, &c.

Motu proprio &c.

Edita A. D. 1520.

Sixt. iv. & Jul. II. quorum conſt. hic non habet, ſtatuerunt quæ mox referuntur.

CUm Sixtus Quartus, & Julius Secundus, & nonnulli alii prædeceſſores noſtri providendo ne illis de quorũ perſonis Eccleſiis Cathedralibus, & Metropolitanis, ac Monaſteriis Conſiſtorialibus providetur, ſeu ipſa Monaſteria commendantur, prorogatio Conſiſtorii præjudicium ſive occaſio litigandi infereretur, conſtituerint & ordinaverint, ut ſupplicatione deſuper ſignarentur & datarentur, ad quarum datas cædulæ conſiſtoriales retrotraherentur, aliàs nullius eſſent roboris vel momenti. Necnon ut Camera Apoſtolica, & ſacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium cum periculo promoventium animarum, eorum viribus & annatis non defraudarentur, ſimiliter conſtituerint & ordinaverint, ut literæ proviſionis, ſive commendæ Eccleſiarum Cathedralium, Metropolitanarũ & Monaſteriorum conſiſtorialium ſine literis diſpenſationum, retentionum, Monaſteriorum & aliorum beneficiorum, & ſæcularium & regularium, ac penſionum quarumcumque, non expedirentur.

Hic modò Pont. eadem approbat & extendit.

§. 1. Veſtigiis prædeceſſorum inhærendo, ac majoribus fraudibus occurrere cupientes, cùm intellexerimus ſupplicationes diſpenſationum hujuſmodi retentionum Monaſteriorũ & beneficiorum ac penſionum prædictarum ad partem ſignari, & de illis in cedulis Conſiſtorialibus nullam mentionem fieri ad effectum ut literæ Eccleſiarum Monaſteriorum prædictorum contrà ordinationes prædictas liberè ad eorum libitum expediri facere valeant. Idcircò motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de noſtræ Poteſtatis plenitudine prædicta mandata, & ordinationes extendimus, ac de novo decernimus, declaramus, ſtatuimus, & ordinamus, ut per quaſcumque ſupplicationes, etiam motu proprio ſub quibuſvis datis in poſterùm ſignandas diſpenſationum retentionum quorumcumq; Monaſteriorum, & beneficiorum regularium & ſæcularium, ac quarumcumque penſionum, & ſimilium beneficiorum vacantium, & penſionum tranſlatarum per hujuſmodi promotiones, & commendas conſiſtoriales nullius ſint roboris, nec in aliquo eiſdem perſonis proviſis ſuffragentur, ſed Monaſteria, & beneficia prædicta per hujuſmodi promotiones impetrari poſſint, ac penſiones caſſatæ & extinctæ intelligantur, niſi in cedulis prædictis ſuper illis diſpenſetur, & beneficiis ſic vacantibus proviſum ſit, ac ſupplicationes prædictæ retrotrahantur, eis nequaquam ſuffragentur.

Servarique mandat.

§. 2. Mandantes propterea dilecto filio noſtro Julio tt. S. Laurentii in Damaſo presbytero Cardinali ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, ejuſdem Cameræ Apoſtolicæ Regenti, & dilectis filiis de majori præſidentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus ad quos expeditio dictarum literarum ſpectat, præſentibus & pro tempore exiſtentibus, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, ut præſens noſtrum decretum, & mandatum prædictorum noſtrorum prædeceſſorum inviolabiliter obſervent & obſervari faciant & mandent.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 3. Ac ſimili modo volumus, mandamus, & decernimus, ordinationi & decreto noſtris hujuſmodi per quaſcumque clauſulas etiam derogatorias in ſupplicationibus, & cedulis prædictis appoſitas, niſi per ſpeciale mandatum noſtrum, ut decet, ſignatum derogari non poſſe.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & aliis contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus.

Publicatio An. 7. die 3. Januarii.

Lectum & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica. Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo, die 3. menſis Jan.

XXXV.

Contra homicidas, Bannitos, &c. Communitates & Dominos eos non capientes, aut auxiliantes, faventes, & receptantes in Statu Eccleſiaſtico.

Confirmatur & ampliatur hæc conſt. à pluribus Pont. ut plenè notabo infra in Sixti V. conſt. 6. Hoc noſtri, ubi etiam hujus bullæ approbatio continetur, Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Servus Serv. Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1520.

Exordium.

OMnes quidem Chriſtifideles, præſertim verò noſtros, & S.R.E. devotos & peculiares filios, quietè ac pacificè & ſine aliqua offenſione vivere ſummis deſideriis affectantes, ad id operarias manus licenter apponimus, & illa quæ pro eorum felici, proſpero, ac pacifico ſtatu per Rom. Pontifices prædeceſſores noſtros facta fuiſſe per comperimus, non ſolùm Apoſtolico munimine roboramus, verùm etiam pro illorum obſervantia novas & ſeveriores pœnas adjicimus, ut ſi non virtutis amore, ſaltem formidine pœnæ mandata Apoſt. arctiùs ſerventur.

Jul. II. edidit conſt. hic indicatam.

§. 1. Dudùm ſiquidem à fel. rec. Julio Papa II. prædeceſſore noſtro emanarunt literæ tenoris ſubſequentis videlicet.

Omittitur tenor iſtius conſt. quia habes ſuprà.

Hic modò Pont. ex cauſis hic expreſſis eam confirmat.

§. 2. Cùm autem ſicut fide digna relatione accepimus, & ea ipſa cognovimus, nequiſſimi ſicarii eo ad perpetranda homicidia, & mala omnia committenda procliviores reddantur, quo in opprobrium juſtitiæ, & animi noſtri indignationem, non ſolùm in civitatibus, terris, caſtris, & locis S.R.E. ſubjectis & non ſubjectis Almæ Urbis noſtræ convicinis, ſed etiam in Urbe ipſa intrà ædes & palatia retinentur, & recipiuntur, aut favore Ducum, Marchionum, Comitum, Baronum, Domicellorum, Dominorum temporalium, armorũ capitaneorum, ductorúmq; & aliorum Magnatum auxilio confoventur, judicũ quoque & officialium animadverſio in eos ſæpè & ſæpiùs omiſſa fuerit. Nos candidiſſimi ſolis juſtitiæ, qui arcum ſuum tetendit, & niſi convertantur gladiũ vibrabit, cujus vices in terris gerimus, exemplo ducti, non æque minorẽ criminoſorũ prædictorum audaciam, quàm præfatorum eos recipientium temeritatem eſſe intuentes, qui in ſupremæ ac pontificiæ Majeſtatis læſionem inniti videntur dùm venerandæ legum poteſtati tales recipiendo eripiunt Volentes igitur benè viventium paci, & tranquillitati proſpicere, audaces quoque & ſceleratas manus

deſinquentium ; promptóſque animos à criminibus reprimere, recipientium, receptorúmque nequitiam exterminare, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac animi matura deliberatione, literas Julii prædeceſſoris hujuſmodi, ae omnia & ſingula in eis contenta, harum ſerie, auctoritate Apoſtolica approbamns, & innovamus, ac præſentis ſcripti patrocinio communimus.

Imò pœnas dictæ conſtit. contra eos non capientes extendit, & alias imponit.

§. 3. Adjicientes, & auctoritate præfata, de noſtræ poteſtatis plenitudine ſtatuentes, quòd ſi Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, armorum Capitanei, Ductores, Magnates, Principes, communitatéſque & Officiales civitatum, Terrarum, & locorum S.R.E. mediatè vel immediatè ſubjectorum, homicidas, bannitos, exitirios, rebelles, aut pro quncumque crimine capitali pœna damnatos, necnon brigoſos, pacem facere recuſantes, creguarum ſive induciarum violatores, ſeu fractores, jus ſibimet contrà alium dicentes cavalcatas aut armatas, vel ultra numerum decem hominum adunatas propria auctoritate facientes, vel moventes, ad eorum civitates, terras, caſtra, territoria, & dominia declinantes, non ſolùm receperint, receptaverint, vel auxilium, conſilium, opē, & favorem eis tacitè, vel occultè, directè vel indirectè præſtiterint, aut contrà mandata & inhibitiones in ejuſdem Julii prædeceſſoris literis contenta devenerint, ſed etiam ſi eoſdem manu forti non acceperint apprehenderíntque, & captos ad mandatum noſtrum, ſeu Rom. Pont. canonicè intrantis, pro tempore exiſtentis, aut noſtrorum, ſeu ſuorum Officialium exhibuerint, tradiderintque, non ſolùm omnes & ſingulas ſententias, cenſuras, ac etiam privationis pœnas in eiſdē literis expreſſas, verū etiā læſæ Majeſtatis, & verum ac nulla juris aut hominis fictione confectum crimen eo ipſo incurrant, & in eos ſic contrafacientes, modo & forma quibus in veros criminis læſæ Majeſtatis reos, à jure procedi debere ſtatutum eſt, procedatur, & tàm ad prædictas, quàm hujuſmodi læſæ Majeſtatis criminis à jure inflictas pœnas executivè deveniatur. Et inſuper omnia & ſingula per Juliū prædeceſſor. & ut præfertur per nos iñovata, ac de novo ſtatuta, & illis adjecta, perpetuæ firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter obſervari debere decernimus, ſublata cuilibet aliter interpretādi, & judicādi facultate & poteſtate.

Executores illius conſt. deputat.

§. 4. Quocircà venerabili fratri Raphaëli Epiſcopo Oſtienſi Camerario noſtro, & dilectis filiis Præſidenti, & clericis cameræ Apoſtolicæ pro tempore exiſtentibus, motu ſimili mandamus, quatenùs præſentes literas ſolemniter, prout ſibi videbitur, etiam in Provinciis noſtris, per Legatos earum, & alios Rectores, & Gubernatores civitatum, terrarum, & locorum S.R.E. mediatè & immediatè ſubjectorum publicari, ac omnia & ſingula in eis contenta inviolabiliter obſervari faciant, & mandent, contrafacientes quoſcumque, cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ ſint, ſententias, cenſuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurriſſe declarent, & in libris cameræ reſpectivè ad perpetuam damnatorum memoriam, per ipſius Cameræ Notarios reſpectivè declarationem hujuſmodi per eos faciendam, conſcribi, & annotari mandent & faciant, ac ſummariè eorum more Camerali exequantur, capitaléſque prædictas ſententias à Miniſtris juſtitiæ abſque alicujus incurſu irregularitatis exequi procurent, reales autem irremiſſibiliter exigant, invocato ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis, ſuper quibus omnibus amplam eiſdem concedimus facultatem & poteſtatem.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 7. die 23. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo, decimo Cal. Februarii, Pont. noſtri Anno ſeptimo.

XXXVII.

Approbatio Archiconfraternitatis Caritatis nuper in Urbe inſtitutæ, ad pauperum mendicare erubeſcentium, carceratorumque ſubventionem, ac mortuorum ſepulturam.

Opus ſepeliendi pauperes defunctos, ſpecialiter poſteà aſſumpſit Archiconfraternitas Mortis, ut in conſt. 22. Pii IV. Divina, Tom. 2. fol. 34. Et opus ſubveniendi egenis mendicare erubeſcentibus pariformiter aſſumpſit Archiconfraternitas SS. Apoſtolarum, ut in conſt. 90. Pii IV. In Apoſtolicæ, fol. 139. Ac ſubventionem carceratorum curat Archiconfraternitas Pietatis, ut in conſt. 56. Greg. XIII. Pii patris, T. 2. f. 461. At iſta Caritatis Archiconfraternitas dicta pia opera non dimiſit, enixius tamen Carceratorum ſubventioni ſtudet, pauperibúſque eleemoſynas profuſius elargitur.

Eidem Archiconfraternitati, Pius IV. ſubſidium ſive proventus Cuſtodiæ Carcerum Urbis conceſſit, & Pius V. ac Greg. XIII. ipſam cuſtodiam ei commiſit, ſed eorum Bullas hæc tantum continentes conſultò prætermiſi. Necnon iſte Pont. regimen Monaſterii Convertitarum eidem dedit, ut in conſtit. 39. Salvator. Indulgentias autem reformavit Paul. V. in conſt. quam adhuc habere non potui, eam tamen firmatam vidi ſub die 15. Febr. 1607.

Privilegia Notarii hujus Archiconfraternitatis approbavit, & declaravit, ac alia ordinavit circa tranſmiſſiones Commiſſariorum in Cauſis extra Urbem, ac regiſtrationem compoſitionum, liberationum, ac gratiarum ad Sacra Conſulta conceſſarum Greg. XV. in conſt. 37. Exigit. *T. 3. f.* 489.

LEO EPISCOPUS.

Edita An. D. 1520.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlius qui caritas eſt (& cujus Apoſtolus Paulus ſe, etiam ſi linguis hominum loqueretur, & Angelorum, noviſſétque myſteria omnia, ac prophetiam, & omnem ſcientiam, omnémque fidem, ita ut montes transferre poſſet, non tamen caritatem haberet, nil eſſe, & caritatem reliquis virtutibus majorem, ac legis plenitudinem eſſe firmavit) vices, licèt immeriti, gerentes in terris, ut ubilibet, & præſertim in Alma Urbe, quæ univerſo Orbi exemplar, & virtutum ſpeculum eſſe debet, caritatis opera exerceantur frugiferè opem, & operam impendimus efficaces.

Julius Cardinalis inſtituit in Urbe Confraternitatem Caritatis, ad pia opera exercenda de quibus in rub.

§. 1. Sanè (ſicut nobis nuper innotuit) dilectus filius noſter Julius S. Laurentii in Damaſo presbyter Cardinalis S. R. E. Vicecancellarius, piè conſiderans, quòd pauperes mendicare erubeſcentes, longè majores, quàm pauperes mendicantes, ſuſtinent neceſſitates. Quódque cum Curia Romana, maximo forenſium, & ignotorum numero, frequenteſur, magna pars incarceratorum in Urbe, nedum amicis, qui pro eis ſolicitent, verùm etiam notis ſæpè carent. Et quòd cadavera pauperum defunctorum quotidiè per bajulos in plateis ac locis publicis ejuſdem Urbis paſſim ad colligendum, pro eorum vectura, & ſepultura, eleemoſynas, ponebantur, & ſine Cruce, ac ſine lumine, & cum magno dedecore, & Chriſti fidelium horrore ad ſepulturam vehebantur. Cupiénſque præmiſſis, & aliis reipublicæ Chriſtianæ, præſertim in dicta Curia neceſſitatibus, & caritatis operibus providere, & quòd proviſio hujuſmodi perpetuò duraret atque vigeret, nonnullos Curiales, ac dictæ Curiæ Officiales, quorum aliqui circa mendicare erubeſcentes, alii verò circa incarceratos hujuſmodi, operam aliquamdiu præſtiterant, & præſtare deſiderabant, ad ſe fecit vocari, & offerens ei ex tunc, pro operibus hujuſmodi ſummam duorum millium ducatorum auri, & omne auxilium, operam, & favorem, eos hortatus eſt, ut inter ſe, & alios, dictis operibus aſſiſtere volentes, Societatem ſub titulo ſanctiſſimæ Caritatis inirent, ac dictis, ac aliis, per alias ejuſdem Urbis Societates, aſſumptis caritatis operibus, intenderent.

Officiales d. Confraternitatis ea cœperunt exercere.

§.2. Quo quidem auctore, dicti Curiales, & Officiales intenſo gaudio perfuſi, jam per annum vel circa, panes ſingulis Dominicis diebus, & alia alimenta dictis pauperibus erubeſcentibus erogare, necnon dictos Carceres per perſonas per eos ad id deputatas viſitare, & ut juſtitia (præſertim pauperibus, & qui pro eis ſolicitent non habentibus) celeriter miniſtretur procurare, & pro pauperibus incarceratis, capturas, ac alias expenſas ſolvere, & cadavera pauperum defunctorum decenter cooperta, & Cruce, ac luminaribus præcedentibus, ſaltem uno presbytero, ac aliquibus aliis aſſociantibus, ad ſepulturam deferri facere, propriis dicti Julii Cardinalis, & Vicecancellarii, ac eorum expenſis coraruni, & curant, & Confraternitatem ſanctiſſimæ Caritatis, in qua jam octuaginta, & ultra Confratres, quorum aliqui Epiſcopi, & alii Prælati, aliqui Officiales dictæ Curiæ, & aliqui Curiales exiſtunt, instituerunt, ac in Eccleſiæ S. Andreæ regioni Arenulæ ſe ſæpè pro Caritatis operibus exercendis congregant.

Hic modo Pontif. d. Confraternitatem approbat, & in Archiconfraternitatem erigit.

§.3. Nos igitur gratias Deo agentes, quòd noſtro tempore, ac dicto Julio Cardinali, qui noſter, ſecundùm carnem, frater patruelis exiſtit, auctore tàm ſaluberrima, támque perneceſſaria Caritatis opera, in dicta Curia cœperint exerceri cupientésque quod perpetuò frequententur, ac illi dicti Confratres animo hilariori inſiſtant, motu proprio, non ad Julii Cardinalis, & aliorum Confratrum prædictorum, vel alicujus alterius pro eis ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa noſtra ſcientia, Institutionem hujuſmodi, & quæcumque ſtatuta, ac ordinationes per Confratres Confraternitatis hujuſmodi edita, approbamus, & confirmamus, ſupplemúſque omnes, & ſingulos tam juris, quàm facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem. Ipſámque Confraternitatem in Archiconfraternitatem, capútque omnium Confraternitatum Caritatis ubilibet inſtitutarum, & inſtituendarum, perpetuò erigimus & inſtituimus, ac ei omnes, & ſingulas ubique inſtitutas, & inſtituendas Confraternitates Caritatis immediatè ſubjicimus, & facimus membra ad ea dependentia, ſine tamen earum præjudicio.

Facultatem concedendi ſtatuta opportuna ei concedit.

§.4. Quódque Confratres Archiconfraternitatis hujuſmodi quæcumque ſtatuta, & ordinationes, pro ejuſdem Archiconfraternitatis felici regimine, ad piorum operum hujuſmodi exercitium, & aliis quoties, & prout eis videbitur, etiam cum quarumcúmque pœnarum in contravenientes appoſitione, condere, reformare, & mutare, ipſáſque pœnas executioni demandare.

Indulgentias Confratribus & benefactoribus elargitur.
Tu vide revocationem, & innovationem Pauli V. cit. in rub.

§.5. Necnon Archiconfraternitas, & Confratres, communiter, ac diviſim, illorúmque Eccleſiæ Capellani, Miniſtri, Officiales, Familiares, res, & bona quæcumque ac eorum Eccleſias hujuſmodi viſitantes, ſeu de bonis ſuis pro dictis operibus, in teſtamento, vel aliàs contribuentes, legantes, ſeu relinquentes, aut Confraternitatem ipſam hæredem, particularem, vel univerſalem inſtituentes, omnibus, & ſingulis, ac illis eiſdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſervatoriis, indultis, favoribus, literis, & gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, à Sede Apoſtolica, in favorem, ſub Imagine Salvatoria ad Sanctaſanctorum, & S. Spiritus in Saxia, ac B. Mariæ de Populo, & S. Jacobi in Auguſta, necnon Sanctorum Joannis Baptiſtæ, & Coſmæ ac Damiani de Urbe, & S. Jacobi in Compoſtella, Hoſpitalium, & Confraternitatum, & Confratrum, ac illorum Eccleſiarum, Capellanorum, Miniſtrorum, Officialium, Familiarium, rerum, bonorum quorumcumque, ac illorum Eccleſias viſitantium vel illis de bonis ſuis largientium, aut illa in totum, vel in partem hæredes inſtituentium, communiter vel diviſim, in genere, vel in ſpecie quomodolibet emanatis, & emanandis. Quæ omnia, & ſingula, necnon quarumcumque literarum Apoſtolicarum deſuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, & quorumcumque in eis contentorum, tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habemus, etiam ſi illa non ſint in uſu, ac revocari contingat, uti, potiri & gaudere, ac literas Apoſtolicas ſuper eiſdem privilegiis, & exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſervatoriis, indultis, favoribus, & gratiis, etiam illorum individuam expreſſionem, & mentionem faciendo, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus, ad libitum Confratrum Archiconfraternitatem hujuſmodi, ſimul, vel ſeparatim expediri facere in omnibus, & per omnia, ac ſi illa non ſolum per clauſulas generales hujuſmodi, ſed per illarum omnium tenorum de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem, eiſdem Archiconfraternitati, illiúſque Confratribus, & Eccleſiis, rebus, bonis, Miniſtris, Officialibus, Capellanis, Familiaribus, ac eorum Eccleſias hujuſmodi viſitantibus, ac de bonis ſuis pro dictis operibus, aut aliàs contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, ſeu ipſam Archiconfraternitatem hæredem particularem, vel univerſalem inſtituentibus, ſigillatim conceſſimus prout præſentium tenore concedimus, liberè, & licitè valeant. Et quòd quicomque dictæ Archiconfraternitatis, & quibus etiam illius Officiales pro tempore exiſtentes id conceſſerint, aliarum ab ea dependentium Confraternitatum Confratres utriuſque ſexus, nunc, & pro tempore exiſtentes, ubicumque exiſtant, eiſdem indulgentiis, etiam plenariis, & gratiis, quibus ejuſdem Archiſocietatis Confratres in Urbe commorantes, gaudere poſſunt, etiam ſi tunc confeſſi non fuerint (dummodò propoſitum confitendi habeant) gaudere poſſint, fiantque participes jejuniorum, ac divinorum Officiorum, ac aliorum quorumcumque ſpiritualium bonorum, ubicumque in toto Orbe pro tempore factorum. Et quicumque ex eis pœnitens, & contritus, nomen JESU in mortis articulo nominaverit, plenariam omnium peccatorum ſuorum, etiam de quibus, niſi morte præveniretur, confiteretur, conſequatur.

Bona quæcumque etiam feudalia &c. relinqui poſſunt.

§.6. Et quæcumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Eccleſiaſtica eidem Archiconfraternitati, tàm inter vos, quàm mortis cauſa, ſeu teſtamento, ſeu codicillo, dari, concedi, & relinqui, libere poſſint, ita tamen, quòd ipſa Archiconfraternitas ad eadem onera, ad quæ donator, ſeu teſtator hujuſmodi, occaſione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipſe donator, ſeu teſtator, etiam impoſuerit, omninò teneatur. Et ſi ad certum numerum generationum, aut nominationum, eadem bona conceſſa fuerant, ipſa Archiconfraternitas, non perpetuò, ſed per viginti annos pro qualibet generatione, ſeu nominatione hujuſmodi, bona eadem tenere poſſet, & finitis ipſis annis, bona prædicta, ad eorum directos dominos devolvantur, & abſque eorum conſenſu, teneri non valeant, perpetuò ſtatuimus, & ordinamus.

Obſervantia hujus Bullæ omnibus præcipitur.

§.7. Et nihilominùs, univerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, & aliis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Canonicis, Metropolitanis, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ac dictorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus generalibus, & Officialibus ubilibet conſtitutis per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi, vel plures, aut unus eorum, per ſe vel alium, auctoritate noſtra faciant præſentes literas, & in eis contenta quæcumque optatum effectum ſortiri, ac omnibus, quos concernunt, inviolabiliter obſervari. Non permittentes quemquam contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, etiam per quaſcumque arbitrio ſuo imponendas, applicandas, & exequendas cenſuras, & pœnas, ac alia juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§.8. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri de una, qua cavetur ne quis extra ſuam Diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis, ultrà unam dietam à fine ſuæ Diœceſis,

ad judicium evocetur, ſeu ne judices à Sede prædicta deputati, extrà Civitatem, vel Diœceſim, in quibus deputati fuerint, contrà quoſcumque procedere, aut alii, vel alia vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, à dicta Sede, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & de dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & conſenſu etiam conſiſtorialiter habitis, ac per viam contractus, & obligationis juramento vallatis, necnon perpetui ſtatuti, & ordinationis, & cum quibuſvis etiam exceptivis, præſervativis, mentis atteſtativis, irritativis, annullativis, reſtitutoriis, innovatoriis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, & quantumcumque urgentiſſimis cauſis, ac neceſſariò exprimendis, quomodolibet emanatis, & emanandis, quibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, & individua; ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut exquiſita forma ſervanda foret, illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas, ad id ſervandos, pro individuo ſervatis habentes, harum ſerie, in eo quod præſentibus quomodolibet obſtent, ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Clauſulæ præſervativæ. §. 9. Nos enim præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ſub bullis etiam in favorem Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ac illius Fabricæ, & Cruciatæ ſanctæ quomodolibet emanatis, & emanandis revocationibus, ſuſpenſionibus, annullationibus, limitationibus, modificationibus, vel derogationibus comprehendi, illiſque etiam illorum toto tenore inſerto, etiam in aliquo derogari nullatenùs poſſe; & quotiens opus fuerit, totiens in priſtinum, & ſub quacumque data, de qua Officialibus Archiconfraternitatis hujuſmodi pro tempore placuerit, reſtituta eſſe, & cenſeri, ac literas Apoſtolicas deſuper expediri poſſe decernimus, & quia difficile foret præſentes literas ad quæcumque loca, ubi opus eſſet, deferre.

Fides exemplorum. §. 10. Volumus, & Apoſtolica etiam auctoritate decernimus, quòd earumdem præſentium tranſumptis, alicujus Notarii manu ſubſcriptis, & Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ ſigillo munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, ubique quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 7. die 28. Jan. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo, quinto Kal. Februarii, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

XXXVIII. Canonizatio S. Franciſci de Paula, Ordinis Fratrum Minimorum Inſtitutoris. Ejuſque adſcriptio Catalogo SS. Confeſſorum, & inſtitutio ſuæ feſtivitatis pro die 2. menſis Aprilis, una cum octava.

Hoc feſtum innovavit duplicique officio, ubique celebrari juſſit Six. V. in ſua conſt. 8. In cæli. Tom. 2.

De inſtitutione autem, & toto ejus Ordine, dixi ſuprà ad conſt. 5. Sixt. IV. Sedes.

Edita An. D. 1519. & 1521.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deus Eccleſiam ſuam precioſiſſimis lapidibus conſtruxit. EXcelſus Dominus militantem Eccleſiam precioſorum lapidum vivorum ipſi ſummo angulari lapidi CHRISTO JESU unitorum, ornatiſſima varietate decoratam, ſtructura mirabili fundare diſpoſuit.

Cujus primi fundatores fuerunt Patriarchæ. §. 1. Hinc proceſſere beati Patriarchæ, qui fide præclari, Sanctorum etiam Angelorum ſuſceptores effecti, facie ad faciem videre Deum meruerunt, hos ſequuti ſunt ſancti Prophetæ, quibus oſtendit Deus ſecreta ſua, ut ventura quaſi præſentia Spiritu ſancto illuminati agnoſcere, atque enunciare potuerint.

Apoſtoli deinde. §. 2. Poſtquàm autem venit plenitudo temporis, & nos in aſſumpta ſibi humanitate oriens ex alto, viſitare, noſtræque ſalutis myſteria (juxta quod prædixerant Prophetæ) adimplere dignatus eſt, conſtituti fuere Beati Apoſtoli divinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per Orbem univerſum genus humanum, quod ſub diabolicæ poteſtatis jugo tenebatur, ad ſalutem excitantes, Dei verbum in omnibus terræ finibus prædicarunt.

Martyres. §. 3. Hos ſubſequuti ſunt Martyres ſplendidi, qui fidei loricam induti, & inconcuſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti ſtolas ſuas in ſanguine innocentis agni lavantes, candidato exercitu Chriſtum Jeſum imitati, ſupernæ civitatis Hieruſalem, hoc eſt triumphantis Eccleſiæ, cùm glorioſa victoria palmas manibus geſtantes, ſe dicto vivo lapidi Chriſto adjunxerunt, ſempiternam ſui memoriam, & exemplum venerabile, militanti Eccleſiæ relinquentes.

Doctores poſtea. §. 4. Progreſſi ſunt, & Doctores lucidi, qui ſuis doctrinis, & exemplis, Catholicam & orthodoxam fidem defenſantes, falſiſque prophetis ac iniquis doctoribus fidem ipſam ſubvertere ſatagentibus ſe opponentes, dictam Eccleſiam militantem multipliciter illuſtrarunt, quibus eadem Eccleſia conjuncta progreditur quaſi Aurora conſurgens, pulchra ut luna, electa ut ſol, terribilis ut caſtrorum acies ordinata.

Confeſſores etiam. §. 5. Sequuntur poſteà ſancti Confeſſores, qui virtutum gemmis coruſcantes, Domino rationem de talentis creditis depoſcentis (utpotè fideles, & boni ſervi) multiplicatum de ſuis laboribus fructum attulerunt, & in arcem cœleſtem depoſuerunt, omniáque mundi blandimenta (ut venenum aſpidum) fugientes, latibula in terris fecerunt, à terris abditi, rudi victu, & ſcaturientis aquæ levi potu, carnem macerantes, tegmine hircino amicti, junceo, vel ſtamineo cubili feſſa membra ſomno foventes, nudis pedibus Dominum quæſierunt, æternámque patriam invenerunt.

Virgineſque & Viduæ. §. 6. Adſunt, & Virgines nitidæ, mundo corpore, ſincero corde, ſanctáque mente, cum oleo in lampadibus ſuis ſponſo (qui eſt præ filiis hominum ſpecioſus) obviam venientes, devotæ tandem continenteſque viduæ, & aliæ quamplurimæ ſexus utriúſque perſonæ, piis, ac ſanctis operibus ſemper intentæ, cum plenis etiam manipulis eidem cœleſti ſponſo ſe repræſentant, cum Angelis gloriam in Altiſſimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes. Hæc omnia unus atque idem ſpiritus admirando plurimum operatur myſterio ſicut Altiſſimus ab initio vineam ſuam talibus piis cultoribus (juxta ſanctam promiſſionem ſuam) viſitavit, firmavit, & auxit, ſic ſemper ad illam ſuæ protectionis auxilium multipliciter impertitur.

S. Franciſcus Religionem fundavit. §. 7. Noviſſimè verò diebus noſtris cœleſtis ille Agricola, vineam ſuam, more ſolito, viſitans, virum fortem ad hujuſmodi vineæ culturam adduxit, glorioſum ſcilicet Confeſſorem B. Franciſcum de Paula ſuperno cœtui meritò ſociandum, imò veriùs ſociatum, qui inter cæteros Chriſti athletas ſuis meritis, & exemplis ipſam ſanctam Eccleſiam (divina cooperante gratia) multipliciter decoravit, præſentis temporis caligines ſuæ lampadis fulgore mirabiliter illuſtravit, ipſe enim adverſus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, ac in odorem ſuavitatis Altiſſimi currens, copioſam utriuſque ſexus fidelium multitudinem ſalubriter poſt ſe traxit, ac (velut effuſam ſuper faciem terræ religioſam profeſſionis ſuæ generationem) dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebris ſui memoria (tamquã rutilum ſydus) in Eccleſiæ firmamento ſervaret.

Origo S. Franciſci de Paula. §. 8. De cujus quidem origine, vita, moribus, & fama, necnon mirabilibus (qui in præmiũ ſanctitatis

ejus

ejus Deus mundo multipliciter oſtendere dignatus eſt, ne de tam celebri viro etiam poſteritas ipſa remaneat ignara, pauca ex multis duximus recenſenda. Conſtat ſiquidem in Regno Neapolitano inter Brutios, & Lucanos, Paulæ oppidum ſitum eſſe, quod itinere unius diei à Cuſentia illius provinciæ Metropoli diſtat. Inde originem traxit Jacobus Martolilia. Illi proximum eſt Caſtrum Foſcaudi, ubi nata eſt Vienna, quondam ambo in fide Chriſti baptizati, & confirmati, ac (ut veri Catholici) educati, qui invicem ſecundùm ritum ſanctæ Romanæ Eccleſiæ matrimonium contrahentes, & (ut fideles decet conjuges mutuam caritatem, vitæque honeſtatem ſervantes, diu cohabitarunt, ex hoc matrimonio beatus Franciſcus de Paula procreatur.

A puerilibus annis religionem dilexit.

§. 9. Qui ſacri baptiſmatis fonte lavatus, & chriſmatis Sacramento confirmatus, ab eiſdémque parentibus ſub Dei timore, & amore educatus, inſigne ſpecimen ſanctitatis futuræ præſeferens, ſolitudinem & religionē diligere, ac orationibus, & jejuniis aſſiduè vacare cæpit, quæ cùm ejus parentes animadvertiſſent, ipſum annum circiter decimum tertium agentem, juxta votum per eos emiſſum domui S. Franciſci civitatis S. Marci obtulerunt. In qua puer in ſortem Domini electus anno per eum exacto, nulláque profeſſione emiſſa, vocatis parentibus eos ut ſe ad Eccleſiam S. Franciſci de Aſſiſio, & S. Mariæ de Angelis devotionis cauſa ducere vellent, enixè rogavit, qui pio ejus deſiderio annuentes, ſeſe itineris comites præbuerunt, quibus Eccleſiis devotè viſitatis, in patriam reverſus idem beatus, S. Spiritu inſpirante, ad Eccleſiam conſtruendam animum addixit, ipſéque primus fundamenta effodere cæpit, quo inter vicinos divulgato undique ad opus juvandum concurritur, alii operi incumbebant, nonnulli calcem, lapides, cementa & alia idgenus futuro ædificio neceſſaria, deportabant, fertur etiam tunc fratrem quendam S. Franciſci habitu indutum ex improviſo B. Franciſcum de Paula increpaſſe, quòd tam auguſtam ædem facere incæpiſſet, eamdémque demoliri ſibi mandaſſe, ac aliam majorem deſignaſſe, beatóque Franciſco de Paula aſſerenti ſibi vires ad tam ingens opus perficiendum non ſufficere, divinitùs reſpondiſſe Deum Omnipotentem ei nullo pacto defuturum, è veſtigióque diruptis muris evanuiſſe, onde non immeritò plerique illum B. Franciſcum fuiſſe exiſtimarunt. Poſtridiè verò nobilis quidam Conſentinus ſupervenit, qui eidem beato pro ædificanda Eccleſia, magnum auri, atque argenti pondus obtulit, unde juxta ſitus deſignationem Eccleſiam notabili forma, non parvo ſumptu conſtruere cæpit.

Semper orabat, aut laborabat.

§. 10. Nunquam à laboribus ceſſabat, niſi cùm orationi diviniſque rebus intendebat, qui, & ſi vigiliis, continuiſque jejuniis maximis eſſet attritus, lapides tamen, calcem, & ligna, aliáque ad fabricam neceſſaria, propriis etiam humeris deferre non deſinebat.

Affabilis erat.

§. 11. Erat adeò in loquendo humanus, atque affabilis, ut nullus unquam ad eum acceſſerit, qui melliſluis ejus verbis delectatus, & incredibili quadam ſermonis dulcedine captus, & quaſi divino ſpiritu repletus ab eo non receſſerit.

Ordinem ſuum appellavit Minimorum.

§. 12. Humilitatem ejus etiam inſtituti per eum Ordinis cognomentum oſtendit, quòd ut is omnium minimus eſſe volebat, ita Minimorum cenſuit, & inſtituit, ejuſdem etiam Ordinis inſtitutor, & generalis correctur exiſtens omnium ſe infimum (quoad poterat) exhibebat, & ad omnia etiam ſervilia opera (ut, & cæteris humilitatis præberet exemplum) deſcendere non dedignabatur, quippe diſcipulis ſuis diſcumbentibus miniſtrabat, ſæpéque Eccleſiam & altaria verrebat, & mundabat, se paramenta & alia ad divinum cultum neceſſaria componebat, aliorúmque fratrum etiam novitiorum indumenta propriis manibus abluebat, & cùm juvenis adhoc eſſet, Calabriámque incoleret, numquam, niſi nudis pedibus, etiam per glacies, nives, montes, & acuta ſaxa, vepres, ſpináſque incedebat, nullámque ex eo etiam graviſſimo ſæpè pondere preſſus læſionem in pedibus patiebatur.

Super ignem, ſpinas, &c. ambulabat.

§. 13. Ipſum ſæpiùs ignem nudis pedibus conculcaſſe, ac ignitos candentéſque lapides manibus portaſſe, liquidò conſtat; admirabilis erat vitæ ejus auſteritas, quæ proptereà admirabilior cenſenda eſt, quia in pueritia, adoleſcentia, juventute, ſenecta, & decrepita ejus ætate inter labores, vigilias, jejunia, abſtinentias, innumeráſque corporis macerationes eumdem penè vivendi modum ſervavit.

Claruit miraculis.

§. 14. Horum, & plurimorum aliorum Sanctorum operum ratione habita adeò S. Spiritus gratia hominem complexa eſt, ut piis ejus meritis, & precibus in Chriſti nomine dæmones à corporibus humanis ſæpiùs ejecti, pluréſque infirmi diverſis morborum generibus oppreſſi, & jam à medicis deſtituti, ac morti propinqui, priſtinæ ſanitati reſtituti fuerint. Idémque beatus aliis compluribus, qui memoria, & ſenſibus capti, ſeu intelligentia debilitati erant, ſanitatem præſtiterit, ac multis claudis inceſſum, ſurdis auditum, mutis loquelam, cæciſque lumen reſtituerit, & leproſos mundaverit, nonnullóſque mortuos, vel pro mortuis habitos ad vitam, priſtinámque lucem reduxerit.

Spiritus prophetæ habuit.

§. 15. Quorum quidem miraculorum fama cùm jam per totum fere Orbem vagaretur, & ad aures felicis recordationis Pauli Secundi prædeceſſoris noſtri perveniſſet. Cubicularium quendam ſuum ad bonæ memoriæ Pyrrhum Archiepiſcopum Conſentinenſem miſit, mandavitque ut ipſe ſuper miraculis hujuſmodi ſe diligenter informaret, ac deinde ipſum de veritate certiorem efficeret, qui quidem Archiepiſcopus Pontificis mandato parere deſiderans, ac neminē habens qui talia meliùs quàm ipſemet Cubicularius explorare fideliúſque referre poſſet, idem ſuaſit, ut eis cum ſocio quem ei adjunxit, ad dictum Beatum virum ſe conferret, ac de illius vita, miraculis, & fama hujuſmodi plenam informationē caperet.

Cubiculario Papæ præſente, ignem manibus accepit.

§. 16. Cubicularius Archiepiſcopi fretus conſilio, hominem adiit, & cum inter ſalutandum dicti Beati viri manum oſculari vellet, ille omninò renuit, eumque rogavit, ut ſibi potiùs manum deoſculandam porrigeret. Aſſerens id multò juſtius, & convenientius fore, eò quòd ipſe Cubicularius triginta tres annos jam presbyter eſſet, quòd Cubicularius memoriam repetens, ubi id verum eſſe cognovit, miratus eſt hominis ſpiritum, & cum eo ad colloquium in cameram conceſſit, ubi cùm primus ſermo de tàm ardua, difficilique vita fuiſſet, ut eam nulli niſi robuſto, ac valido, tolerabilem fore Cubicularius aſſeveraret, Beatus Pater audito illius verbo igni appropinquans ardentéſque prunas abſque læſione manibus arripiens, dixit, qui perfecto corde Domino ſerviunt, omnia creata illis obtemperant, exterritus ille eo miraculo veniam petiit, cúmque ejus pedes humiliter oſculari vellet, ipſeque vir Beatus id recuſaſſet, ejus tunc veſtem manu apprehenſam devotè oſculans & ab eo recedens, ad Pontificem rediit, eique miracula, quæ viderat, enarravit.

Apoſtema incurabile Jacobi de Tarſia ſanavit.

§. 17. Olim etiam vir nobilis Jacobus de Tarſia Baro terræ Bellimontis Conſentinen. Diœceſis cum graviſſimo, & penè inſanabili apoſtemate longo tempore in crure laboraſſet inſignéſque Medici, & Chirurgi in eo nihil proficerent, quin ulcus illud quotidiè ingraveſceret, omnibúſque remediis adhibitis jam in deſperationem ſalutis res adducta eſſet, tandem dictus Jacobus fama ſanctitatis, & miraculorum Beati viri, qui tunc Paulæ degebat adductus, ad eum non ſine magno labore, acceſſit, illíque plagam detexit, & ſe devotiſſimè commendavit. Primùm ſiquidem ipſi Beato, & omnibus, qui adſtabant ulcus grave, & miſerabile, ac penè inſanabile viſum eſt. Illum tamen Beatus admonuit, ut in Deo firmam fidem, & certam ſpem haberet, quia ſanitatis gratiam conſequeretur. Ac ſtatim unum ex ſuis fratribus miſit, qui aliqua folia herbæ, quæ ungula caballina dicitur, & inibi naſcitur, colligeret, & cum ipſis foliis certos pulveres, quos in cella ſua ipſe Beatus retinebat, ſibi afferret. Dùm frater ille mandata exequitur, Beatus vir ad propinquam Crucifixi imaginem converſus oravit, ut Baroni in ſuæ divinitatis gratia

confide ti, miſericordiam ſuam aperiret, nec multò poſt, fol is ac pulveribus hujuſmodi ſibi, ut juſſerat, appartatis, facto ſigno Crucis aliquantulum de dictis pulveribus ulceri impoſuit, illúdque tribus ex foliis dictis conperuit, & omnia circumligavit, in Domino ſpem reponens quod ſanitatem recuperaret. Illi ergo benedicens, juſſit, ut illicò ſuam repeteret domum ad quartumdecimum fermè lapidem inde diſtantem, qui cum aliquandiu equitaſſet, ad uxorem ſuam Joannam quæ illum ſemper in eo itinere comitata fuerat, converſus mihi videtur inquit, quòd ſim ſanus, quia acerbum dolorem, & peſſimum fœtorem ampliùs non ſentio, & cum jam certũ monticulum ſuperaſſet, Jacobus avidè cupiens intelligere an poſſet ambulare, ex equo deſcendens, propriis pedibus ambulare cœpit, & calce terram percutiens, nec aliquid doloris ſentiens, ſe liberum, & ſanum intellexit. Deo igitur, & B. Franciſco de Paula gratiaa agens conjuges, voti compotes ad propria rediere.

PeralIticum, & leproſum curavit.

§. 18. Iiſdem fermè diebus, in Civitate Conſentin. fuit quidam Marcellus de Cardilla, pedibus, & manibus contractus, ac totus leproſus, adeò, ut jam vocem quaſi omnem amiſiſſet, ejúſque loquela vix audiretur, qui cùm per conſanguioeos ſuos ad Paulæ Monaſterium adductus, & Beato viro præſentatus fuiſſet, ille miſericordia motus, parum ſecreto oravit, mox verò rediens, eum manu ſublevavit, & ab omni membrorum contractu, & lepra incolumem reddidit. Guidonem quoque Lipantum nobilem Conſentinum graviſſima infectum lepra in domu Paterni, quam vir Beatus tunc ædificabat, ad ſe venientem, ſanitati reſtituit.

Mutum à nativitate liberavit.

§. 19. Cùm idem Beatus vir fabricam domus juxta Paulæ oppidum incæpiſſet, adductus eſt ei quidam à navitare mutus, quem cùm parentes ejus juxta Eccleſiam pnſuiſſent, dixit eis vir Beatus, ut alte ſecum ter JESUM acclamarent, & ita aperiretur illi ſenſus, Beato viro iochoante dictíſque parentibus proſequentibus, mutus ſimiliter alta voce dixit JESUS, & deinde liber atque integer uſque ad ejus obitum in loquela permanſit.

Puellæ cæcæ viſum reddidit.

§. 20. Rurſus Julia Antonii Catalani in dicto oppido Paulæ habitantis filia, ab ortu cæca, & nihil prorſus videns, cùm à parentibus ad Beatum virum, qui forte tunc in horto domus erat adducta fuiſſet, idem Beatus vir, herbam quamdam evulſit, eámque ſigno Crucis facto ſuper ipſius puellæ oculos appoſuit, quæ ſtatim videre cæpit, ac ſenſu viſus tamdiu quamdiu poſteà vixit, fruita eſt.

Obrutos illæſos reperit.

§. 21. In fabrica dictæ domus Paterni, cùm duo laborantes terram effodicudo obruti fuiſſent, ita ut jam pro mortuis haberentur, ad ſuccurrendum invocatus vir Beatus à duabus partibus terras effodi fecit, quo facto dicti laborantes vivi, & illæſi ſua (ut creditur) gratia ſunt reperti.

Fabas ſine igne coxit.

§. 22. Dùm quidam Antonius Architectus ad dictæ domus Paterni fabricam acceſſiſſet, & Beatus vir ut pro cibo illi miniſtrando nonnullæ fabæ coquerentur, cuidam fratri juniori inibi exiſtenti mandaſſet, frater illi ollam cum dictis fabis, & aqua frigidis in coquina cineribus ſuperpoſuit, oblitúſque ignem, quo coquina carebat, aliunde afferre diſceſſit, ſed cum vir Beatus dictas fabas jam coctas, eſſe credens, una cum hoſpite in coquina, nullúſque ibi ignis adeſſet, dictus Antonius ſubriſit de dicti Beati præcepto, & ejus ferculo, quòd nondum coqui cœpiſſet, cui vir Beatus ferculum ipſum paratum eſſe reſpondit, tetigitque manu ollam, quæ illicò fervere viſa eſt, ſtatimque fabæ coctæ fuere, ita ut idem Antonius ipſe prandium ſumere potuerit, qua de re dictus Antonius, & nonnulli alii tunc præſentes, maxima ſunt admiratione affecti.

Lampadam abſque igne accendit.

§. 23. Item etiam Beatus vir die quadam more ſolito, Miſſam audire cupiens, Eccleſiam ingreſſus eſt, cúmque tunc Eccleſiæ lampas accenſa non eſſet, & aliqui ex his, qui ibi Miſſæ audiendæ cauſa aderant, ignem foras quæſitum iviſſent, illúmque jam afferrent, vir Beatus chordam lampadis accepit, ut eam deduceret, illa verò in medio deſcenſu abſque aliquo igne miraculosè accenſa effulſit, ex quo circumſtantes, candelas pro Miſſa tunc celebranda, neceſſarias, devotiſſimè accenderunt.

Filium viduæ mortuum fere ſanavit.

§. 24. Cùm in terra Montiſalti dicti Conſen. diœceſis, quidá Franciſcus ipſius terræ incola, febre adeo vexaretur, ut de ejus ſalute nullam Medici ſpem promitterent, laboraret in extremis, ac omnibus Eccleſiæ Sacramentis devotè ſuſceptis, & candela benedicta, more ſolito, accenſa, in ejúſque manibus poſita à circumſtantibus jam pro mortuo haberetur. Tunc Joanna mater ejus ad B. Franciſcum de Paula ſpecialem gerens devotionis affectum, illum lachrimans deprecata eſt, ut filium ſuum ſanare, ac vitæ reſtituere dignaretur. Ut illius ope tribus ſuis, ex dicto ejus filio, nepotibus providere poſſet. Prætereà ſi voti compos fieret, & ſtatim hujus ſæculi vanitatibus omninò renunciaturam, & in habitu Tertiæ Regulæ ejuſdem Beati Deo perpetuò famulaturam devotè vovit, quo voto emiſſo, ſtatim ejus filius quaſi à morte reſurgens, circumſtantes aſpicere, ſéque meliùs habere incœpit, nec multis poſteà diebus, priſtinæ fuit ſaluti reſtitutus, & per triginta ferè annos idem ſupervixit.

Oculi albuginem abſtulit.

§. 25. Cùm in dicto oppido Paterni idem Beatus vir moram traheret, quidam oculi albuginem patiens ad eum acceſſit, humilitérque rogavit, ut ſibi opem afferret, cujus precibus motus vir Beatus bombycem ſacro latice aſperſam ſuper virginem calcem quæ fortè pro Eccleſiæ fabrica ibi aderat, convolvit, & ea oculum macula hujuſmodi infectum abſterſit, ſignóque Crucis deſuper facto, ab omni albugine, & macula ſtatim liberavit.

Mortuum in ſepulchrum mittendum, incolumem reddidit.

§. 26. Cùm quidam dicti oppidi venatores, hyemis tempore, in montibus nivibus repletis, hominem nullum viventis ſignum præſeferentem inveniſſent, illum ſepeliendum ad locum detulerunt, ubi tunc Beatus vir morabatur, qui in illum reſpiciens per caritatem ait, vivit homo iſte, & ad eum converſus, Surge, inquit, & ambula, ad cujus verba homo in ſepulchrum mittendus illicò ſurrexit, ac pedetentim ambulare cœpit, moxque hoſpitii domum ingreſſus, ac cibo, & potu refectus, priſtinæque valetudini reſtitutus, ad propria ſalvus, & incolumis remeavit.

In fornace ignis intravit, & exinde incolumis exivit.

§. 27. Prætereà in dicto oppido Paulæ, dùm ſui Ordinis domus ædificaretur, & calx in fornace coqueretur, accidit, quòd vel propter nimium ignem, vel aliam cauſam fornax ipſa ruinam minaretur, tunc illius magiſtri, nullum penitùs remedium adhibere ſcientes, ad Beatum virum pro auxilio recurrerunt, qui illis per caritatem inquit, ad collationem, ſeu prandium eatis, mihique curam fornacis relinquetis, quibus diſcedentibus, ipſe ſtatim ſigno Crucis facto, intrépide dictam fornacem ardentem intravit, ac illam ſolus reparavit, idémque abſque læſione aliqua incolumis exivit.

Julium ab evidenti mortis periculo liberavit.

§. 28. Julius Barthuchius etiam de Paula juvenum multitudine adjutus, poſt Beati viri obitum, è Cuſentiæ caſtro Paulam verſus eximiæ magnitudinis bombardam tranſportari curans, additis etiam ad laborem viginti bovum jugis, apud quemdam declivem locum non longe à Paula diſtantem, Lamachiam, nuncupatum, funem maximum cujuſdam navis onerariæ, quo bombarda ipſa alligara erat cuidã arbori (ut paulatim laberetur) involvit, quam nec Julius ipſe neque tot ſocii, propter impetum velocem, quæ ex magnæ molis lapſu ferebatur, retinere valerent, ibi dum idem Julius ultrà quam ejus vires ferebant, nititur, juxta arborem cui circumligatus erat funis proſtratus cecidit, pedéſque ſuos intra funis orbes involvit. Unde cum nullo pacto (niſi munere divino (quin ejus crura frangerentur, evadere poſſet, arborem amplectens ſumma cum devotione clamavit. O beate Franciſce de Paula opem fer mihi miſero, his dictis, currus cui bombarda ipſa impoſita erat, in loco præcipiti ſtatim reſtitit, apparuitque eidem Julio quidam frater Ordinis beati Franciſci de Paula, qui tunc funem ipſum manibus retinuit. Idem verò Julius tanto periculo ereptus, omnéſque qui illic, quaſi ad ſpectaculum convenerant, Omnipotenti

Deo beatóque Franciſeo de Paula, immenſas illicò grarias egerunt, ıpſéque ante alios omnes nudis pedibus ad ejuſdem Beati viri Monaſterium profectus, imaginem ſuam ceream fune pedibus implicito pro devotione in taoti miraculi memoriam obtulit.

Ardentes titiones manibus propriis ad proximi ſalutem accepit.

§. 29. Cùm à quodam fratre Antonio Ordinis Minorum profeſſore viro doctiſſimo integerrimæque vitæ, idem Beatus vir etiam in publicis prædicationibus carperetur, quòd videlicet ram imprudens eſſet, ut ſimplex laicus, & literarum penirùs ignarus, quibuſdam herbis ægrotis ſalutem promitteret, accidit ut idem frater Antonius ab aliis dicti Ordinis Minorum fratribus ad eumdem Beatum virum miſſus fuerit, quatenùs eum de præmiſſis redargueret, qui cùm ad eum veniſſet, & magnis illum contumeliis affeciſſet, increpaſſetque ejus ignaviam, & craſſitudinem; vir Dei conſtantiſſimus, patientiſſimúſque tot cooviriis, & injuriis nullatenùs fractus, ac nec commotus quidem fuit, ſed foco appropinquans ardentes titiones nudis manibus accepit, eóſque ſtrictè compreſſit, ac manifeſtè oſtendit, in Dei virture omnia fieri poſſe. At ille prudentiſſimè proſpiciens hominis ſimplicitatem, & fidem, omniaque ab eo divina gratia, & ardentiſſimo fidei ſpiritu fieri, ejus pedibus advolurus illos arctè complectens, oſcularique ſatagens, veniam ab ipſo humillimè poſtulavit: Neque inde ſurrexit donec ab eodem beato Patre benediceretur, quod factum eſt, ut qui anteà iu illum publicè, maledicta plurima congeſſerat, proprium confeſſus errorem, Beati viri ſanctitatem dignis veriſque poſteà laudibus meritò efferret.

Juſſu Six IV. ad Regem Franciæ acceſſit, qui benignè eum recepit, & Eccleſiam ædificavit.

§. 30. Quæ omnia mirabilem quamdam, & rarè auditam viri ſanctitatem arguerent, eorúmque celebris fama jam ad claræ memoriæ Ludovicum Undecimum, hujus nominis, Francorũ Regem Chriſtianiſſimum, perlata eſſet: Rex viri Beati ſanctitate motus, ac ipſum coram videre cupiens, à piæ memoriæ Sixto Papa Quarto enã prædeceſſore noſtro impetravit, ut eidem Beato viro in virtute ſanctæ obedientiæ mandaret, ut ex Calabria io Franciam ſe conferret, dictumque Ludovicum Regem viſitaret, quibus juſſis Dei famulus obediens, in Franciam ivit, ubi eum præfatus Rex ſingulari devotione ſuſcipiens, ſeque ab eo benedici poſtulans, illi tãquàm viro Dei magnum honorem, & reverentiam exhibuit. Cognita deinde viri ſanctitate, ei ejuſque fratribus ſedem propè Civitatem Turonenſem, & Regium Palatium aſſignavit, amplámque & magnificam domum cum Eccleſia, quæ in hanc uſque diem extat, pro ipſius beati Franciſci de Paula, ſuorumque fratrum uſu, & habitatione conſtrui fecit.

Regulas tres B. Franciſcus inſtituit.

§. 31. Tantæ inſuper continentiæ fuit idem Beatus vir, ut non carne ſed ſolo ſpiritu compactus eſſe videretur. Priùs enim quàm ab hac luce diſcederet, ad Omnipotentis Dei laudem, & gloriam, ſuæque Religionis propagationem, divina (ut piè creditur) inſpiratione inſtructus, Tres Regulas, Fratrum ſcilicet, ac Sororum, & utriuſque ſexus fidelium, Tertiariorum nuncupatorũ inſtituit, & ut humilitatis amator erat, illámque à ſuis etiam coli deſiderabat, fratres ſui Ordinis Minimos, & Sorores Minimas vocari debere ordinavit, injunxitque illis, ut decem mandata divina, & Eccleſiæ præcepta ſaluraria vigilanter obſervantes Romano Pontifici pro tempore exiſtenti fideliter obedirent, ac ſob obedientiæ, caſtitatis, & paupertatis, quadrageſimaliſque vitæ ſacris votis, perſeveranter vivere profiterentur, nonnullis ad Regularum fratrum, ac Sororum hujuſmodi circa perſonarum ipſarum directionem, & ioformatinnem, quàm divini cultus augmentum, debitam obſervationem, & inſtitutionem, opportunis adjectis capitulis.

Romanique Pontt. plurima illi privilegia conceſſerunt.

§. 32. Ipſas verò Fratrum, ac Sororum cum decem, dictorum autem utriuſque ſexus Tertiariorum Regulas cum ſeptem capitulis per eum piè inſtitutas, Reverendiſſimæ memoriæ Julius Papa Secundus, ſimiliter prædeceſſor noſter, eodem Beato viro tunc in humanis agente matura præhabitã deliberatione, tamquàm religioni conſonas, poſtquam idem Sixtus prædeceſſor noſter, ac ſanctæ commemorationis Innocentius Octavus, & Alex. Sextus, Romani Pontifices etiam prædeceſſores noſtri, eidem Beato viro, ejuſque Ordioi, ac ejus perſonis, & domibus quàm plura privilegia conceſſerant per ſuas primo, & deinde nos, per alias noſtras literas approbavimus, & confirmavimus, diverſiſque privilegiis, gratiis, & indultis, Ordinem ipſum multipliciter communivimua prout in ipſorum prædeceſſorum, & noſtris idem confectis literis pleniùs continetur.

In proviſo ſuæ mortis die ſacris ſuſceptis obdormivit in Domino in die Veneris ſancta.

§. 33. Cúmque vitæ ſuæ finem jam proximum (divina inſpiratione) proſpiceret, idem Beatus vir pridiè quam decederet, qui fuit dies Cœnæ Domini, pluribus ex fratribus ſuis, qui ex variis Provinciis, & Regnis tunc ad eum venerant, adſtantibus in Miſſa Conventuali, & poſt Pœnitẽtiæ Sacramentum ſuſceptum, cum profundiſſima humilitate uberrimáque lacrymarum effuſione, pectus ſuum percutiendo ſacroſanctum Euchariſtiæ viaticum, è manibus unius ex ſui Ordinis presbyteris magna cum devotione ſuſcepit. Poſteà Domino noſtro JESU CHRISTO, Beatæque MARIÆ Virgini, & Sanctis omnibus, devotè peractis gratiarum actionibus, Miſſaque hujuſmodi celebrata, ad cellam ſuam propriis pedibus (licet pro ſenectute debilis, & infirmus) baculo, quem more ſolito geſtabat, innixus rediit. Poſtero autem die cùm idem Beatus fideliſque Dei ſervus tempus inſtare videret, quo ſibi ex hac lachrymarum valle migrandum erat, dictos fratres ſuos ad ſe convocari juſſit, eoſque ad fraternã pacem, mutuamque charitatem dulciſſimis verbis, ac ſalutaribus monitis charitativè exhortatus eſt, illiſq; benedictione more ſolito impertita, cùm jam nonageſimum primum, vel circa annum feliciter impleviſſet, Anno à partu Virgineo milleſimo quingenteſimo ſeptimo, Aprilis vero die ſecunda quæ tunc fuit Paraſceves, Veneris Sancta nuncupata, circam horam, qua pro nobis Chriſtus paſſus eſt, ſigno ſanctæ Crucis devotè ſignatus, omnibuſque Sacramentis Eccleſiaſticis debitè communitus, perlecta coram eo Dominica Paſſione, junctis devote manibus, erectiſque in cœlum oculis, Sanctæ Crucis Triumphum piè amplectens, reverenterque oſculans, ac ſæpiùs, In manus tuas Domine commendo ſpiritum meum, aliáſque pias orationes devotiſſimè repetens, dimiſſa hujus carnis ſarcina, quaſi vivens abſque aliquo doloris, aut mortis notabili ſigno migravit ad Chriſtum.

Miracula poſt ejus obitum Deus edidit.

§. 34. Cúmque tunc per undecim dies ejuſdem Beati corpus inſepultum remanſerit, illucque maxima virorum, & mulierum ac Religioſarum perſonarum multitudo acceſſerit, ut Sanctum virum quẽ viventem ſumma fuerant veneratione proſequuti etiã defunctum viderent, & illius apud Deum ſuffragia mererentur, mirum omnibus fuit, quòd ejus caro per tot dies incorrupta permanſerit, nec ullum prorſus fœtorem emiſerit, quin potiùs odor quidam ſuaviter fragans, ab ea manaverit. Poſt ipſius etiam obitum, multi ejus ſuffragia devotè implorantibus, Omnipotens Deus quamplures gratias elargiri, magnáque miracula palàm operari dignatus eſt.

Rex Franciæ ac alii inſtiterunt pro canonizatione.

§. 35. Propter quod cariſſimi in Chriſto, filius noſter Franciſcus hujus nominis primus Francorum Rex Chriſtianiſſimus, cariſſimaque in Chriſto filia, Claudia Regina ejus conſors (quæ alias coram dicti Ordinis tunc Generali, ac aliis nobilibus perſonis emiſſo voto, quòd ſi gratiam pro maſculo aſſequeretur in beati Patris honorem Franciſci nomen ei imponeret, fulgentiſſimum puerum in lucem edidit, illique juxta dictum ejus votum Franciſci nomen imponi fecit) necnon dilecta etiam in Chriſto filia nobis mulier Aloyſia de Sabaudia Andegavenſis, & Angoliſmenſis Duciſſa, Cenomanenſiſque Comitiſſa, ejuſdem Franciſci Regis genitrix, nobis per venerabilem fratrem noſtrum Dionyſium Epiſcopum Maclovienſem generalem, ac dilectos filios Jacobum Lucam decanum Eccleſiæ Aurelianenſis, & nobilem virum Antonum Raphi, aliàs de Potom Do-

minum temporalem loci de Podio calvario Agenenſis Diœceſis, pro nonnullis particularibus ipſius Chriſtianiſſimi Regis negotiis, Nuncius, & Oratores ad nos deſtinatos humiliter ſupplicari fecerunt, ut præmiſſis diligenter inquiſitis, & exploratis, ad ejuſdem viri Canonizationem procedere dignaremur.

Hic ergo Pont. annuens Canonizationi petitæ examen, & proceſſum fieri mandavit.

§. 36. Quorum quidem precibus, licèt libenter annuere vellemus ſummoperéque gauderemus hujuſmodi Canonizationem noſtris temporibus divino quodam miſterio contigiſſe, ac nobis æquum videretur, ut idem beatus Franciſcus de Paula, quem jam Deus in cœleſti gloria Sanctorum Choro dignum feciſſe pluribus ac manifeſtis indiciis, & miraculis oſtenderat, in terris etiam ſibi debito Sanctorum honore non defraudaretur. Ac ſuper eo maximè nobis inſtaret venerabilis frater noſter Bernardinus Epiſcopus Sabinenſis Cardinalis Sanctæ Crucis nuncupatus in dicti Ordinis Protectorem ab eodem Beato viro nondum tunc ab humanis egreſſo, aſſumptus, cumulatiſſimæque præces nobis, ac venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, prædicti Ordinis tunc zelanſum, totius Minimorum Ordinis nomine, ſuper hoc ſæpiùs porrectæ fuiſſent, non ſtatim rem tanti ponderis, ac momenti faciendam: ſed juxta veterem, ac laudabilem conſuetudinem cunctanter aſtutéque conſiderandam duximus. Poſt complures igitur commiſſiones aulæ Palatii noſtri Advocato Conſiſtoriali, & Auditoribus cauſarum eiſdem Palatii ſuper hoc debitè factas: tandem tribus etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ex tribus illorum Ordinibus, videlicet, venerabili fratri Nicolao Epiſcopo Albanenſi de Fiſco, & dilectis filiis noſtris Dominico tituli Sancti Bartholomæi in Inſula presbytero de Jacobatiis, ac Joanni Sanctorum Coſmæ, & Damiani (noſtro ſecundùm carnem nepoti) Diacono de Salviatis, reſpectivè nuncupatis Cardinalibus, de fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu commiſimus, ut ipſi, viſis, & examinatis proceſſibus editis ſuper ejuſdem Beati viri vita, moribus, fama, & miraculis, ante, & poſt ipſum obitum ejus interceſſionibus à Deo factis, aliiſque cunctis ad Sanctorum Canonizationem hujuſmodi neceſſariis, ſe ſuper omnibus ac ſingulis diligenter informarent, & per eos comperta in noſtro ſecreto Conſiſtorio, ut moris eſt, fideliter referrent. Cùmque ipſi Cardinales, viſis ac diligenter examinatis diverſis proceſſibus, in partibus Calabriæ, & Franciæ, de Sedis Apoſtolicæ commiſſione habitis, & ad Curiam noſtram tranſmiſſis, teſtiúmque fide dignorum depoſitionibus, pro tantæ rei dignitate debitè ponderatis, de ſuprà dictis miraculis, ac vitæ ſanctimonia, & aliis à jure requiſitis, fidelem nobis relationem in pluribus etiam ſecretis Conſiſtoriis, jam feciſſent, noſque ipſorum & omnium aliorum Cardinalium vota pro facienda dicta Canonizatione, convenientia, & conformia inveniſſemus.

Ejuſque relatio facta fuit in publico Conſiſtorio.

§. 37. Et pro ulteriori executione, dilectus filius Angelus de Ceſis utriuſque juris Doctor, & dilectæ aulæ noſtræ Conſiſtorialis Advocatus, in publico Conſiſtorio omnia de ipſius Beati viri vita, moribus, & fama, miraculis, copioſè recenſuiſſet, nobiſque humiliter ſupplicaſſet, ut ad ejuſdem Beati Canonizationem matura deliberatione præhabita, procedere dignaremur. Nos de relatis corá nobis, imprimis humiliter Deo gratias agentes rogavimus omnes in eodem publico Conſiſtorio tunc aſtantes, ut ſuis orationibus, & jejuniis Eccleſiam Dei juvarent, ac ne eam Altiſſimus modo aliquo in hujuſmodi Canonizationis officio errare permitteret, inſtáter orarent.

Poſtquàm Para preces ad Deum emitti præcepit, & deinde vota pro canonizatione recipit.

§. 38. Demùm poſt aliquot dies, convocatis de novo in aula noſtra Conſiſtoriali, in Palatio Apoſtolico univerſis, & ſingulis, qui tunc aderant in noſtra Romana Curia, Eccleſiarum Prælatis, Patriarchis, videlicet, Archiepiſcopis, ac Epiſcopis, in præſentia eorumdem fratrum noſtrorum præfatæ S. R. E. Cardinalium eoſdem proceſſus ſuper ipſius Beati vita, moribus, fama, & miraculis editia per eumdem Angelum breviter ſummariéque repeti fecimus, quæ cum ex ſerie per Cardinales, ac alios quibus id munus per nos injunctum fuerat, enarrata, & expoſita fuiſſent, omneſque aſtantes Prælati, quid ſibi ſuper hujuſmodi negotio videretur, interrogati, unanimi conſenſu nullo penitùs diſcrepante, reſpondiſſent ſibi videri, quòd idem Beatus vir inter Sanctos meritò adſcriberetur, & connumeraretur.

Et modo B. Franciſcum SS. Catalog adſcribit.

§. 39. Nos iterum humiles Omnipotenti Deo gratias agentes, quod ad Beatum ſervum ſuum debitis honoribus proſequendum, corda noſtra illuminare dignatus eſſet, ipſius Canonizationis diem Dominicam in Albis nuncupatam, qua in Eccleſia cantatur, Quaſi modo geniti infantes, quæ tunc occurrebat prima die Maii Anni Dom. 1519. in qua etiam tunc beatorum Apoſtolorum Philippi, & Jacobi feſtum contingebat, deputavimus, ac in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, amplum ſuggeſtum ligneum de more parari, & exornari juſſimus, ſuper quo quidem hodie aſtante populo, ac univerſo Clero de vita, miraculis, & fama ejuſdem B. Franciſci de Paula, humili devotionéque pleno ſermone per nos, ut moris eſt, habito, deindéque Litania, & Hymno, Veni Creator Spiritus, per omnia devotè decantatis. Necnon à Procuratoribus cauſæ ipſius Canonizationis, & a Chriſtianiſſimi Francorum Regis Oratoribus hujuſmodi, ejuſdémque Ordinis Minimorum tunc Vicegenerali Correctori à nobis magna cum inſtantia petitis pronunciari, adſcribi inter Sanctos eumdem B. Franciſcum de Paula, cùm jam omnia conſummata eſſent, omnéſque conſuetas Eccleſiæ cæremonias ſuper ea re ritè ſervaviſſemus, Deum præ oculis habentes, ad Canonizationem ejuſdem Beati ſub his verbis procedendum duximus, & proceſſimus. Ad honorem Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ad exaltationem fidei Catholicæ, Chriſtianæque Religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum conſolationem, & incrementum, auctoritate Domini noſtri Jeſu Chriſti, beatorúmque Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ac noſtra, de fratrum noſtrorum ſpeciali conſilio & aſſenſu, decernimus, & definimus bonæ memoriæ Franciſcum de Paula ejuſdem Ordinis Minimorum inſtitutorem, in cœleſti Hieruſalem inter beatorum Choros jam receptum, æternæque gloriæ condonatum fuiſſe, ac Sanctorum Confeſſorum Catalogo adſcribendum fore, ipſumque hujuſmodi Catalogo in præſentiarum adſcribimus, & eum tamquam Sanctum publicè privatimque colendum eſſe decernimus, atque mandamus.

Feſtumque die 2. April. celebrari jubet.

§. 40. Statuentes ejus feſtum die ſecunda menſis Aprilis ab univerſali Eccleſia annuatim celebrandum fore, & ab eo ſuffragia à Chriſtifidelibus implorari, & expectari poſſe, omneſque ac ſingulos honores illi meritò præſtandos, & exhibendos eſſe, qui cæteris etiam Sanctis Confeſſoribus in hujuſmodi Catalogo deſcriptis, convenire noſcuntur.

Orationes proprias de Sancto decrevit.

§. 41. Quibus debitè peractis, inchoatoque per nos, ac decantato, & ad finem uſque à Cantoribus proſequuto Hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam fine, Cardinali Diacono in cantu dicente, Ora pro nobis B. Franciſce de Paula, à Choroque reſponſo, Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti, nos illicò propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus, dicentes.

Oratio prima.

§. 42. Servitutis noſtræ tibi Domine jura ſolventes, quæſumus, ut Beati Franciſci de Paula Confeſſoris tui patrocinio ſuffragante, in nobis tua dona multiplices, & ab omnibus tuearis adverſis. Per Chriſtum Dominum noſtrum. Deinde verò à dicto Choro reſponſo, Amen, ſolemnem illis Miſſam nos ipſi celebravimus de dicta tunc currente Dominica in Albis, collectas ſingulas ſub una concluſione terminantes, additis etiam prædicta cæteriſque ſpecialibus ejuſdem S. Franciſci de Paula collectis immediatè ſequentibus, pro ſecreta videlicet.

Secreta.

§. 43. Hoſtias Domine tuorum ſuſcipe populorum, quas tibi in B. Franciſci de Paula feſtivitate dicamus, ut nobis cõferant tuæ propitiationis auxilium: Cum ſua concluſione, videlicet per Dominum, &c.

Deinde

Deinde verò poſt communionem ſubjunximus dicentes.

Poſt communionem.

§. 44. Cœleſti Domine Sacramento conſolati, te ſupplices deprecamur, ut intercedente B. Franciſco de Paula, ab omni nos, mentis & corporis labe cuſtodias, & per ipſum tuæ ſentiamus indulgentiæ largitatem; cum ſimili concluſione, & ita Miſſam ipſam ad finem uſque cum ſolitis ceremoniis juxta Ordinarium Apoſtolicum, illic debite terminavimus indulgentiámque plenariam omnibus officio hujuſmodi tunc aſſiſtentibus devotè conceſſimus, ac etiam in loco ſepulturæ ejuſdem S. Franciſci de Paula, in depoſitionis ſuæ die, videlicet ſecunda Aprilis hujuſmodi perpetuò duraturam quadraginta annorum totidémque quadragenarum indulgentiam annuatim condonavimus, ad laudem & gloriam Omnipotentis Dei, qui in ſanctis ſuis mirabilis, & glorioſus vivit, & regnat benedictus in ſæcula ſæculorum.

Tranſumptorum fidei.

§. 45. Cæterùm, quia difficile foret præſentes originales literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus quòd earumdem tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, ſub ſigillo venerabilis fratris noſtri Paridis moderni, & pro tempore exiſtentis Epiſcopi Piſaurienſis, ac cæremoniarum Magiſtri, vel alicujus Prælati Eccleſiaſtici, fides adhibeatur indubia, in omnibus, ac per omnia, & illis ubique ſtetur, ac ſi originales literæ hujuſmodi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 46. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtrorum proceſſus, voluntatis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 7. die 1. Maji.

Datum Romæ apud S. Petrum, 1519. primo Maji, Pontificatus noſtri Anno 7.

Declaratio circa Feſti celebrationem.

LEO PAPA X.

Edita A. D. 1521. Inſtitutio feſtivitatis cum octava.

Licet per alias noſtras literas, S. Franciſci de Paula Ordinis fratrum Minimorum inſtitutoris feſtum ab univerſali Eccleſia die ſecunda Aprilis annuatim celebrandum fore ſtatuerimus, quia tamen de cætero ejuſdem S. Franciſci de Paula, feſtum hujuſmodi, etiam cum octava celebrari volumus, idcircò univerſis, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & aliis quibuſcumque Prælatis Eccleſiaſticis, quatenus ipſi, & eorum ſinguli Sancti Franciſci de Paula feſtum hujuſmodi cum officio proprio, cum illud de Sedis Apoſtolicæ mandato ordinarum fuerit, aliàs cum officio unius Confeſſoris non Pontificis, cum propria Oratione, in ejus Canonizatione à nobis edita, die ſecunda Aprilis hujuſmodi. Niſi tunc occurrat major hebdomada vel octava Paſchæ, & tunc ſecunda feria poſt octavam Paſchæ hujuſmodi in ſuis ſolemniter, in dictorum verò Fratrum Minimorum Eccleſiis ſingulis ſub ritu feſti duplicis, & cum octava, annuatim celebrent ſeu celebrari faciant, & mandent, expreſſè Apoſtolica auctoritate committimus, & mandamus per præſentes.

Dat. P. A. 9. die 25. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum. ſub annulo Piſcatoris, die 25. Martii 1521. Pont. noſtri Anno nono.

XXXIX.

Inſtitutio Monaſterii in Urbe pro mulieribus ab inhoneſta vita ad honeſtam ſe convertentibus, ſub invocatione S. Mariæ Magdalenæ, ac Regula S. Auguſtini, & ſub regimine Archiconfraternitatis Charitatis, Cum indultorum conceſſione, ac ſpoliorum impudicarum mulierum applicatione.

Confirmavit hanc inſtitutionem, & ſpoliorum applicationem declaravit Clem. VII. in conſt. 14. Cùm ex, inf. fol. 665. ubi omninò videas.

Cauſarum hujus Monaſterii ſpecialem Judicem deputavit Pius IV. infrà in conſt. 50. Cum ſicut, Tom. 2. fol. 69. & Archiconfraternitatis Caritatis inſtitutionem vide hic ſup. in conſtit. 37. Illius, ubi dixi.

Edita An. D. 1520.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium.

SALVATOR Noſter JESUS CHRISTUS DEI Filius qui aſſumpta humanitate non venerat, eo teſtante, niſi ad oves quæ perierant, non ab re in Evangelio Lucæ parabolam de ove quæ perierat, & poſteà inventa eſt phariſæis, & publicanis murmurantibus quòd peccatores recipiebat, & cum illis manducabat, recitare voluit, ut oſtenderet eodem Evangeliſta teſte majus gaudium eſſe in cœlo ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quam ſuper nonaginta novem juſti pœnitentia non indigentibus. Et in tantùm Pœnitentiæ Sacramentum commendaverat, ut beato Petro Apoſtolorum Principi, cujus licet immeriti vices gerimus in terris, interroganti quotiens peccati remiſſionem exhibiturus eſſet peccatoribus, reſponderit, non ſepties, ſed ſeptuagies ſepties, ut eo numero finito infinitè quotiens quis ad cor reverſus, & Dominum recognoſcet pœnitentiam facturus eſſet, ei pœnitentiam injungendam, & peccatorum remiſſionem concedendam fore deſignaret.

Mulieres incontinentes & meretrices erant in Urbe, ideo pro earum converſione hic Pont. quoddam Monaſterium erigere voluit ut in rubr.

§. 1. Nos itáque attendentes quòd, ſicut fide digna relatione plurium notabilium perſonarum accepimus, quamplures incontinentes, & turpi quæſtui deditæ mulieres in Alma Urbe noſtra degentes, ſi aliquem Religioſum locum ſeu Monaſterium, ubi à turpi & inhoneſta vita recedentes inibi reciperentur haberent, à lapſu peccati, & carnis ſeſe quamplures retraherent, & tamquam oves quæ perierant coram Domino in odorem holocauſti per pœnitentiam offerri poſſent, & caſtè deinceps vivendo Deo gratum exhiberent famulatum, more pii patris, & paſtoris providi curam de ovibus pereuntibus habentes, & animarum periculis ſuccurrere, ac pereunti ne pereat manum porrigere, & præſertim fœminei ſexus, & incontinentibus mulieribus vitam ſordidam, libidinibúſque & fœtoribus plenam ducentibus in Alma Urbe noſtra exiſtentibus, quarum, proh dolor! in dies temporum malignitate copia, ut accepimus, augetur, ſi Domino inſpirante à lapſu carnis, & mundi illecebris, prurientibúſque voluptatibus reſipiſcere voluerint, ubi Domino famulari, & recipi, ac inſtar Mariæ Magdalenæ peccatricis & Ægyptiacæ pœnitentiam agere poſſint, ut tandem Domino concedente æternæ vitæ præmium conſequi, & CHRISTO ſponſo cum lampadibus accenſis obviam ire valeant; pro noſtro Paſtoralis officii debito, quo nec ſanctior, nec Deo acceptior exhiberi poſſet, opportunè providere volentes, & providè conſiderantes, quòd ſi aliquod Monaſterium earumdem mulierum lubricè in hoc ſæculo viventium, & à peccato recedere volentium, pro eiſdem mulieribus in præfata Alma Urbe noſtra, & in aliquo congruo & condecenti loco pro receptione ipſarum ut Deo famulari, & pœnitentiam agere poſſint, ſub invocatione ejuſdem beatæ Mariæ Magdalenæ erigeretur, & ipſæ recipiendæ mulieres, Moniales forent, ac ſub Regula beati Auguſtini, & perpetua clauſura, ac ſub cura, regimine, & directione Fratrum Minorum beati Franciſci de Paula in domo ſeu Conventu Sanctiſſimæ Trinitatis de Urbe in Monte Pincio degentium perpetuò permanerent, & bona quæcumque nunc & pro tempore dicto erigendo Monaſterio per utriuſque ſexus Chriſtifideles ſeu aliàs elargita, ſeu elargienda, ac ſpectantia, & pertinentia per Rectores Societatis, ſeu Confraternitatis ſanctiſſimæ Caritatis nuper in præfata Alma Urbe noſtra à dilecto filio noſtro Julio tituli Sancti Laurentii in Damaſo presbytero Cardinali S.R.E. Vicecancellario, noſtro ſecundùm carnem patruele auctore ſaluberrimè inſtitutæ conſervarentur, regerentur, & gubernarentur, ipſæque Moniales tria vota ſolemnia emittere, ac habitum nigri coloris ſubtus ad oſtendendam prioris vitæ ſordem, & deſuper chlamydem ſeu ſcapulare album ad deſignandum vitæ candorem, quo ſeſe ex hujuſmodi vitæ mutatione ho-

neſtarunt deferre, & ſingulis horis, diurnis pariter & nocturnis horas divinas inibi decantare tenerentur, & in eodem Monaſterio una Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa quæ non perpetuò ſed ad tempus inibi præſideret, præficeretur, ex hoc profectò decori præfatæ Almæ Urbis noſtræ, ac animarum ſaluti earumdem mulierum Curialium nuncupatarum, & aliàs inhoneſtè, & extra matrimonii clauſtra degentium non parùm conſuleretur, & quàm plures ad dimittendam tàm ſordidam, & libidinibus plenam vitam, ſeque à peccato retrahendum, Dominóq; perpetuò famulandum excitarentur, magnúſque in dies dante Domino animarum profectus, & ſalus eacreſcerent, idque Deo, & hominibus gratiſſimum foret.

Et nunc erigit.

§. 2. Quare præmiſſis bene conſideratis, habita deſuper matura deliberatione, ac relatione ſuper iis à pluribus magnæ auctoritatis, & vitæ laudabilis viris, relatione quoque dilecti filii nobilis viri Alberti de Sabaudia Comitis Carpen. in partibus Gallicanis in certis Civitatibus & locis a pauco tempore citra nonnulla Monaſteria ſimilium mulierum olim incontinentium conſtructa fuiſſe, & ibi uberes fructus dante Domino in dies eacreſcere, Motu proprio, & ea noſtra certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine Eccleſiam ſive Capellam Sanctæ Luciæ de Urbe Regionis Columnæ propè Monaſterium Monialium S. Sylveſtri etiam de Urbe, quam dilectus filius Joannes Baptiſta Beccarus natus dilecti filii Aloyſii de Sueſſa dictæ Eccleſiæ Rector obtinet, ipſo Joanne Baptiſta in hoc expreſſè conſentiente & omne jus ſibi in dicta Eccleſia ſive Capella quomodolibet competens in manibus noſtris ſponte, & liberè remittente, in Monaſterium Monialium mulierum hujuſmodi à lapſu carnis & vitæ ſordidæ recedentium, & pœnitentiam agere volentium, cujuſcumque ſtatus, gradus, nobilitatis, conditionis, præeminentiæ, & nationis fuerint, pro illarum perpetuis uſu, & habitatione, unà cùm humili campanili, campana, refectorio, dormitorio, hortis, hortalitiis, & officinis neceſſariis ſub dicta invocatione beatæ Mariæ Magdalenæ auctoritate Apoſtolica tenore præſentium erigendum duximus, & erigimus.

Abbatiſſam præficit.

§. 3. Decernentes inibi unam Abbatiſſam ſeu Prioriſſam quæ non perpetuò, ſed ad certum tempus inibi præſit, præficiendam eſſe.

Mulierum recipiendarum qualitates, habitum & regulam declarat.

§. 4. Ac mulieres hujuſmodi à peccato recedere, & pœnitentiam ducere volentes cujuſcumque gradus, ſtatus, conditionis, & nationis fuerint, ut præfertur, vocatis tamen Rectoribus dictæ Societatis qui de earum qualitatibus plenè informari valeant, recipi debere, quæ tria vota ſolemnia in manibus dictæ Abbatiſſæ ſeu Prioriſſæ pro tempore exiſtentis emittere, ac Regulam beati Auguſtini earum ſtatui congruam & condecentem profiteri, ac habitum nigrum ſubtus, & deſuper chlamydem ſeu ſcapulare album ad deſignandum vitæ mutationem, ut præmittitur, geſtare, ac ſub perpetua, & ſtrictiſſima clauſura, quam nullus cujuſcumque ſtatus, auctoritatis, & præeminentiæ etiam Cardinalatus præfulgens honore ſub maledictionis, & damnationis æternæ interminatione, ac excommunicationis latæ ſententiæ pœna, cujus abſolutionem nobis, & ſucceſſoribus noſtris canonicè intrantibus tantummodò reſervamus, violare præſumat. Ac ſub cura, regimine, & directione eorumdem Fratrum Minimorum dicti Conventus, ſeu domus Sanctiſſimæ Trinitatis pro tempore exiſtentium ſubeſſe.

Monaſterii regimen Archiconfraternitati Caritatis committit.

§. 5. Redditus verò, proventus & bona quæcumque dicto Monaſterio quomodocumq; pro tempore erogata ſeu eroganda, & aliàs legitimè ſpectantia, & pertinentia per eoſdem Rectores dictæ ſocietatis ſeu Confraternitatis Caritatis regi, diſtribui, & gubernari debere. Ac ſingulas Moniales prædictas pro tempore in dicto Monaſterio exiſtentes, introductas & introducendas à colloquio quarumcumq; perſonarum ſæcularium vel religioſarum, etiam affinium, & parentum quomodocumque verbo vel in ſcriptis penitùs abſtinere debere. Statuentes quòd ſi quiſpiam eiſdem Monialibus aliqua dicere vel deferre voluerit, ipſæ Moniales nullo pacto aures præbere, vel aliquid recipere audeant vel præſumant, ſed Abbatiſſa, ſeu Prioriſſa hujuſmodi duabus antiquioribus, & gravioribus ejuſdem Monaſterii Monialibus aſſociata, verba ipſa per craticulam ferream præſentibus tamen, ſi videbitur, ad minus duobus Rectoribus dictæ Societatis ſeu Confraternitatis Caritatis audire, & ſic allata recipere poſſit, & valeat. Et nihilominùs dicta auctoritate decernimus, quatuor claves, & ſeras totidem portis introitus ipſius Monaſterii eſſe ipſáſque claves penès quatuor Rectores Societatis, ſeu Confraternitatis hujuſmodi permanere debere. Ita quòd porta ipſius Monaſterii aperiri non poſſit, nec debeat, niſi ſaltem, & ad minus duo ex Rectoribus hujuſmodi præſentes exiſtant.

Moniales B. Mariæ Magdalenæ vocari jubet.

§. 6. Et inſuper eaſdem Moniales, & earum ſingulas B. Mariæ Magdalenæ de pœnitentia Moniales perpetuò nuncupari debere pari auctoritate volumus, & decernimus. Verùm cùm ſperandum ſit ut dante Domino plures à ſordida vita ad bonam & exemplarem vitam tranſeant, & propterea non parva onera & expenſæ inibi in dies neceſſariò ſupportari, & ſufferri oportere conſpiciamus.

Spolia meretricum Urbis applicat.

Ad quod vide Bullam Clem. VII. cit. in rubr.

§. 7. Nos pro ſupportatione onerum hujuſmodi omnia & ſingula bona, ac ſpolia Curialium meretricum ex illicito quæſtu, & extra matrimonii clauſtra, & pudorem viventium in Urbe noſtra pro tempore ab inteſtato, & abſque condendi, ſeu faciendi teſtamenti facultate decedentium, quæcumque & qualiacumque fuerint, eidem Monaſterio illorúmque Conventui & Monialibus pro tempore exiſtentibus, motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus dicta auctoritate perpetuò applicamus, ac incorporamus, ac applicata, & incorporata ex tunc prout ex nunc, & è contra dicto caſu adveniente fore, & eſſe eadem auctoritate decernimus. Ac ipſis Curialibus & inhoneſtis mulieribus, quæ ad minùs quartam vel quintam partem bonorum ſuorum quorumcumque mobilium vel immobilium eidem Monaſterio, & illius Conventui, & Monialibus pro ſupportatione eorumdem onerum, ſeu aliàs piè relinquere, legare, vel donare voluerint, faciendi, & condendi teſtamenti, & de reliquis bonis earum tàm mobilibus quàm immobilibus, cujuſcumque qualitatis, quantitatis, & valoris, liberè, & licitè ex tunc prout ex nunc, & è contra diſponendi licentiam, & facultatem dicta auctoritate motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine prædictis, damus, & concedimus. Volumus tamen quòd Rectores dictæ Societatis, ſeu Confraternitatis Caritatis pro dicto Monaſterio, & illius Conventu agentes, eorumdem bonorum ſic pro tempore legatorum, donatorum, ſeu relictorum, & aliorum bonorum earumdem Curialium meretricum ab inteſtato, ſeu ſine facultate teſtandi decedentium, & propterea ad dictum Monaſterium utpotè incorporatorum pertinentium, quandocumque caſus contigerit, poſſeſſionem realem, & actualem auctoritate propria capere, retinere & aliàs de illis, nomine, & ad opus dicti Monaſterii, & illius Conventus diſponere poſſint, & valeant. Ita tamen quòd de illis duo inventaria, coram authenticis, & probis viris per Notarium publicum incontinenti, & quantò citiùs poterunt, facere teneantur, quorum unum Abbatiſſæ, ſeu Prioriſſæ pro tempore exiſtenti, alterum verò dictæ Societati, ſeu Confraternitati conſignare debeant.

Confeſſori Monialium amplam abſolvendi facultatem concedit.

Tu vide moderationem in conſt. 115. Clem. VIII. Quæcumque. fol. 182. Tom. 3.

§. 8. Et inſuper Correctori pro tempore exiſtenti dictæ domus Fratrum Minimorum, ſub quorum cura, regimine & directione ipſæ Moniales pro tempore exiſtentes in ſpiritualibus ſubeſſe habent, eiſdem Monialibus nunc & pro tempore exiſtentibus Regulam, & normam religiosè vivendi, ac ſtatuta tàm circa horarum, & divinorum officiorum recitationem, quam alia ipſarum directionem concernentia condendi, & in unum volumen redigendi, eiſque aſſignandi, per nos tamen priùs, ſeu quos duxerimus ad id deputandos

antequam aſſignentur revidenda & maturè conſideraoda, ac per nos Apoſtolica auctoritate confirmanda, & dum caſus exegerit de novo condendi, addenda, minuendi, caſſandi, & immutandi. Ac de Confeſſoribus idoneis, dictis Rectoribus ejuſdem Societatis ſeu Confraternitatis Caritatis gratis & acceptis eiſdem Monialibus pro tempore exiſtentibus providendi, eaſdemque Moniales, & earum ſingulas pro tempore exiſtentes à quibuſcumque earum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque gravibus & enormibus, etiam Apoſtolicæ Sedi reſervatis, de quibus corde contritæ, & ore confeſſæ fuerint, Apoſtolica auctoritate totiens quotiens opus fuerit, abſolvendi, & in earum confeſſionibus eas audiendi, & pœnitentiam ſalutarem injungendi licentiam, & facultatem, dicta auctoritate concedimus.

Monaſterium bona & perſonas ſub B. Petri protectione recipit.

§.9. Ac ipſum Monaſterium ſic erectum, illiúſque Abbatiſſam, & Moniales, ac illarum res, & bona quæcumque pro tempore exiſtentia, ſub noſtra, & Sedis Apoſtolicæ, ac beati Petri protectione, & inviolabili conſervatione ſuſcipimus, & præſentis ſcripti patrocinio eſſe volumus.

Indulgentias eis & benefactoribus elargitur. Tu vide moderationem in d. Bulla Clem. VIII. & in alia Pii V. num. 30. Eiſ. Tom. 2. fol. 228.

§.10. Necnon eidem Abbatiſſæ ſeu Prioriſſæ, ac Monialibus, nunc & pro tempore exiſtentibus ejuſdem Monaſterii, ſingulisque Chriſtifidelibus utriuſque ſexus ubicumque exiſtant operi caritatis, & manus adjutrices pro ſuſtentatione Monaſterii, Conventus, & Monialium hujuſmodi porrigentibus, omnes & ſingulas & eaſmet Indulgentias, facultates, & peccatorum remiſſiones concedimus, ac eaſdem Abbatiſſam, & Moniales pro tempore exiſtentes Orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam tantummodò recitantes, eoſdem verò Chriſtifideles manus adjutrices porrigentes, ut præfertur, lucrari poſſe volumus, quas eidem Societati, ſeu Confraternitati Caritatis, & aliis perſonis inibi expreſſis, videlicet quòd ipſi utriuſque ſexus Chriſtifideles Eccleſias hujuſmodi Societatis, ſeu Confraternitatis viſitantes, ſeu de bonis ſuis pro oneribus caritatis exercendis in teſtamento, vel aliàs contribuentes, legantes, ſeu relinquentes, aut Confraternitatem Societatis hujuſmodi, hæredem partialem ſeu univerſalem inſtituentes, omnibus & ſingulis, ac illis eiſdemmet privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſervatoriis, indultis, favoribus, literis & gratiis, ſpiritualibus, & temporalibus à Sede Apoſtolica in favorem ſub imagine Salvatoris ad ſancta ſanctorum, & S. Spiritûs in Saxia, ac beatæ MARIÆ de Populo, & S. Jacobi in Auguſta, necnon Sanctorum Joannis Baptiſtæ, & Coſmæ & Damiani de Urbe, & S. Jacobi in Compoſtella, Hoſpitalium, & Confraternitatum, ac Confratrum, ac illorum Eccleſiarum, Capellanorum, Miniſtrorum, Officialium, Familiarium, rerum, & bonorum quorumcumque, ac illorum Eccleſias viſitantium, vel illis de bonis ſuis largientium, aut in totum vel in partem hæredem inſtituentium, communiter vel diviſim, in genere vel in ſpecie, quomodolibet emanatis, & emanandis, quæ omnia & ſingula, necnon quarumcumque literarum Apoſtolicarum deſuper quomodolibet confectarum, & conficiendarum, ac quorumcumque in eis contentorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, etiam ſi illa non ſint in uſu, aut revocari contingat, uti, potiri, & gaudere, ac literas Apoſtolicas ſuper eiſdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, conſervatoriis, indultis, favoribus & gratiis, etiam illorum individuam expreſſionem, & mentionem faciendo; mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, ac diebus ad libitum confratrum Confraternitatis hujuſmodi, ſimul vel ſeparatim expediri facere, in omnibus & per omnia, ac ſi illa non ſolùm per clauſulas generales hujuſmodi, ſed per illorum omnium tenorem de verbo ad verbum, expreſſionem & inſertionem eiſdem Confraternitati, illiuſque confratribus, Eccleſiis, rebus, bonis, miniſtris, officialibus, capellanis, & familiaribus, ac eorum Eccleſias hujuſmodi viſitantibus, ac de bonis ſuis pro dictis operibus exercendis, aut aliàs contribuentibus, legantibus, aut relinquentibus, ſeu ipſas Confraternitates, hæredes partiales vel univerſales inſtituentibus, ſigillatim conceſſiſſemus, prout per quaſdam alias noſtras literas, quarum tenorem præſentibus pro ſufficienter expreſſo & inſerto haberi volumus, pleniùs continetur, conceſſimus, quas quidem indulgentias, privilegia, & alia omnia præmiſſa in eaſdem Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, ac Moniales pro tempore exiſtentes hujuſmodi, ac dictos utriuſque ſexus Chriſtifideles Eccleſiam dicti Monaſterii viſitantes, & manus, ut præmittitur, adjutrices porrigentes, plenariè, dicta auctoritate transferimus.

Executores hujus conſt. deputat.

§.11. Quòcirca dilectis filiis Gubernatori ac Auditori Cameræ, & Vicario Almæ Urbis noſtræ, nunc & pro tempore exiſtentibus, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe vel alium, ſeu alios, Abbatiſſæ, & Prioriſſæ, ac Monialibus dicti Monaſterii, necnon Rectoribus dictæ Confraternitatis, ſeu Societatis Caritatis, in præmiſſis omnibus & eorum ſingulis aſſiſtentes, faciant eaſdem Abbatiſſam ſeu Prioriſſam, ac Moniales dicti Monaſterii, necnon Rectores, ſeu deputatos Societatis, ſeu Confraternitatis Caritatis hujuſmodi, nunc & pro tempore exiſtentes, præmiſſis omnibus & ſingulis plenariè, pacificè, & quietè, frui & gaudere, non permittentes eas, & eos, ac earum & ipſorum ſingulos deſuper per quoſvis quacumque auctoritate, facultate, & poteſtate fungentes, quoquo modo moleſtari, ſeu aliàs inquietari. Contradictores quoslibet, & rebelles, ac inobedientes, & præmiſſis quovis modo, in toto vel in parte contravenientes per cenſuras Eccleſiaſticas, & pecuniarias eorum arbitrio infligendas, & quas iteratis vicibus aggravari poſſint, & alia opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato, ſeu etiam per eos vel eorum aliquem exhibito ſuper hoc auxilio brachii ſæcularis.

Notitiam habentes ſpoliorum Meretricum revelare tenentur. Hoc declarat Clem. VIII. cit. in rubr.

§.12. Nihilominùs, ut omni fraude & dolo ceſſantibus bona Curialium meretricum ſic decedentium ut præmittitur, incorporata, ſeu aliàs dicto Monaſterio relicta revelentur, & propalentur, Rectoribus parochialium, & aliarum Eccleſiarum in Urbe conſiſtentibus, & quamprimum de præmiſſis notitiam habuerint, Rectoribus, ſeu deputatis dictæ Confraternitatis, ſeu Societatis infrà certum breyem, & peremptorium terminum eis deſuper etiam ſub pœnis & cenſuris prædictis præfigendum, notificare, & revelare habeant, præcipiant, & injungant, & alis mandent & faciant, ac exequantur, quæ in præmiſſis commodo, decori, honeſtati, ac animarum quieti, & ſaluti expedire viderint.

Derogatio contrariorum.

§.13. Non obſtantibus quibuſvis conceſſionibus, & donationibus, & aliis contrariis diſpoſitionibus ſuper hujuſmodi ſpoliis, & bonis in favorem quarumvis perſonarum etiam familiarium & Parafrenariorum noſtrorum cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis pro tempore factis, & faciendis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Civibus Roman. quovis modo, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis conceſſis, confirmatis, & innovatis quibuſvis omnibus etiam ſi ad illorum ſufficientem derogationem, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales id importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut alia exquiſita forma ſervanda foret, tenores hujuſmodi pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illas aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & derogatum eſſe volumus per præſentes, cæteriſque contrariis quibuſcomque.

Fides exemplorum.

§. 14. Cæterùm, qoia difficile foret præſentes ubicumqne opus fuerit oſtendere, vel exhibere, volumus, & eadem auctoritate decernimos, quòd earum tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alieujos eorumdem Gubernatoris, Auditoris, ſeu Vicarii munitis, plena ubique in judicio, & extra fides adhibeatur, prout adhiberetur, & adhiberi deberet præſentibus ſi eſſeot in medium exhibitæ, vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. A. 8. die 19. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnatioois Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo, 14. Kalen. Junii, Pontificatus ooſtri Aono octavo.

XL.

Damnatio errorum Martini Lutheri, & ſequacium, cum monitioue, & requiſitione, ut ab eis recedant.

Martinus (licèt plerique converſi ſint) obduratus permanſit, ideoque damnatus, & excommunicatus fuit, cum omnibus ſuis adhærentibus, & fautoribus, ut in ſeq. conſt.

Edita An. D. 1520.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exclamatio Pontificis adverſus Lutherum.

EXurge, Domine, & judica cauſam tuam, memor eſto improperiorum tuorum, eorum quæ ab inſipientibus fiunt tota die: inclina aurem tuam ad preces noſtras, quoniam ſurrexerunt vulpes, quærentes demoliri vineam, cujus tu torcular calcaſti ſolos, & aſcenſurus ad Patrem, ejus curam, regimen, & adminiſtrationem, Petro tamquam capiti, & tuo Vicario, ejúſque ſucceſſoribus inſtar triumphantis Eccleſiæ commiſiſti. Extermioare nititur eam aper de ſylva, & ſingularis ferus depaſcitur eam. Exurge, Petre, & pro paſtorali cura præfata tibi (ut præfertur) divinitus demandata, intende in cauſam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, matris omnium Eccleſiarum, ac fidei magiſtræ: qoam tu, jubente DEO, tuo ſanguine conſecraſti, contra quam, ſicut tu præmonere dignatus es, inſurgunt magiſtri mendaces, introducentes ſectas perditionis, ſibi celerem interitum ſoperducentes: quorum lingua ignis eſt, inquietum malom, plena veneno mortifero: qui zelum amarum habentes, & contentiooes in cordibus ſuis, gloriantur, & mendaces ſunt adverſus veritatem. Exurge tu quoque, quæſumus, Paule, qoi eam tua doctrina, ac pari martyrio illumioaſti atque illuſtraſti. Jam enim ſurgit novus Porphyrius, quia ſicut ille olim ſanctos Apoſtolos injoſtè momordit, ita hic ſanctos Pontifices prædeceſſores noſtros contra tuam doctrinam eos oon obſecrando, ſed increpando, mordere, lacerare, ac ubi cauſæ ſuæ diffidit, ad convicia accedere non veretur, more hæreticorum, quorum (ut inquit Hieronymus) ultimum præſidiom eſt, ot cùm conſpiciant cauſas ſuas damnatum iri, incipiant virus ſerpentis lingua diffundere: & cùm ſe victos conſpiciant, ad contumelias proſilire. Nam licèt hæreſes eſſe ad exercitatiooem fidelium tu dixeris oportere, eas tamen, ne incrementum accipiant, neve vulpeculæ coaleſcant, in ipſo ortu, te intercedente, & adjuvante, extingui neceſſe eſt. Exurgat denique omnis Sanctorum, ac reliqua univerſalis Eccleſia, cujus vera ſacrarum literarum interpretatione poſthabita, quidam, quorum mentem pater mendacii excæcavit, ex veteri hæreticorum inſtituto, apod ſemetipſos ſapieotes, ſcripturas eaſdem aliter quàm Spiritus ſanctus flagitet, proprio dumtaxat ſenſu, ambitionis, auræque popularis caoſa, teſte Apoſtolo, interpretantur, imò verò torquent, & adulterant: ita ut juxta Hieronymum, jam non ſit Evangelium CHRISTI, ſed hominis, aut quod pejus eſt, diaboli. Exurgat, inquam, præfata Eccleſia ſancta DEI, & ooà cum beatiſſimis Apoſtolis præfatis, apud DEUM Omnipotentem intercedat, ut purgatis ovium ſuarom erroribus, eliminatíſque à fidelium finibus hæreſibus univerſis, Eccleſiæ ſuæ ſanctæ pacem, & unitatem cooſervare dignetur.

Martinus Lutherus, & ſequaces multas Hæreſes induxerunt.

§. 1. Dudum ſiqoidem, quod præ animi anguſtia, & mœrore exprimere vix poſſumus, fide dignorum relatu, ac fama publica referente, ad noſtrum pervenit auditum, imò verò, proh dolor! oculis noſtris vidimus, ac legimus, multos, & varios errores, quoſdam videlicet jam per Coocilia ac prædeceſſorum noſtrum conſtitutiones damnatos, hæreſim etiam Græcorum, & Bohemicam expreſſè continentes: alios verò reſpectivè, vel hæreticos, vel falſos, vel ſcandaloſos, vel piarum aurium offenſivos, vel ſimplicium mentium ſeductivos, à falſis fidei cultoribus, qui per ſuperbam curioſitatem mundi gloriam cupientes, contra Apoſtoli doctrioam plos ſapere voluot, quàm oporteat: quorum garrolitas (ut inquit Hieronymus) ſine ſcripturarum auctoritate non haberet fidem, niſi viderentur perverſam doctrinam etiam divinis teſtimoniis, malè tamen interpretatis, roborare. A quorom oculis DEI timor receſſit, humani generis hoſte ſuggerente, noviter ſuſcitatos, & nuper apud quoſdam leviores in inclyta natione Germanica ſeminatos. Quod eò magis dolemus ibi eveoiſſe, qoòd eamdem nationem, & nos, & prædeceſſores noſtri, in viſceribus ſemper geſſerimus caritatis. Nam poſt translatum ex Græcis a Romana Eccleſia in eoſdem Germanos imperium, iidem prædeceſſores noſtri, & nos, ejoſdem Eccleſiæ advocatos, defenſoréſque ex eis ſemper accepimus, quos quidem Germanos, catholicæ veritatis verè germanos, conſtat hæreſum acerrimos oppugnatores ſemper fuiſſe, cujus rei teſtes ſunt laudabiles illæ conſtitutiones Germanorum Imperatorum pro libertate Eccleſiæ, próque expellendis, exterminandiſque ex omni Germania hæreticis, ſub graviſſimis pœnis etiam amiſſionis terrarom, & dominiorum, cootra receptatores, vel non expellentes olim editæ, & à noſtris prædeceſſoribus confirmatæ: quæ ſi hodiè ſervarentur, & nos, & ipſi utique hac moleſtia careremus. Teſtis eſt in Concilio Conſtantien. Huſſitarum, ac Wiclefſiſtarum, necnoo Hieronymi Pragen. damnata, ac punita perfidia. Teſtis eſt totiens contra Bohemos Germanorum ſanguis effuſus. Teſtis denique eſt prædictorum errorum ſeu multorum ex eis per Colonien. & Lovanien. univerſitates, utpotè agri Dominici piiſſimas, religioſiſſimáſque cultrices non minùs docta quàm vera ac ſancta confotatio, reprobatio, & damnatio. Multa quoqoe allegare poſſemos, quæ, ne hiſtoriam texere videamur, prætermittenda cenſuimus. Pro paſtoralis igitur officii, divina gratia nobis injuncti cura quam gerimus prædictorum errorum viros peſtiferum ulteriùs tolerare ſeu diſſimulare, ſine Chriſtianæ religionis nota, atque orthodoxæ fidei injuria nullo modo poſſumus. Eorum autem errorum aliquos præſentibus duximus inſerendos, quorum tenor ſequitur, & eſt talis.

§. 2. Tenor articulorum Hæreſis Lutheri.

1. Hæretica ſententia eſt, ſed uſitata, Sacramenta oovæ legis joſtificantem gratiam illis dare, qui non ponunt obicem.
2. In puero poſt baptiſmum oegare remanens peccatum, eſt Paulum, & Chriſtum ſimol conculcare.
3. Fomes peccati, etiam ſi nullum adſit actuale peccatum, moratur exeuntem à corpore animam ab ingreſſu cœli.
4. Imperfecta caritas morituri, fert ſecum neceſſariò magnum timorem, qui ſe ſolo ſatis eſt facere pœnam purgatorii, & impedit introitum regni.
5. Tres eſſe partes Pœnitentiæ, contritinoem, confeſſionem, & ſatisfactionem, non eſt fundatum in ſacra ſcriptura, nec in antiquis ſanctis Chriſtianis doctoribus.
6. Contritio quæ paratur per diſcuſſionem, collationem, & deteſtationem peccatorum, qua quis recogitat annos ſuos in amaritudine animæ ſuæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amiſſionem æternæ beatitudinis, ac æternæ damnationis acquiſitionem, hæc contritio facit hypocritam, immò magis peccatorem.

7. Ve-

7. Veriſſimum eſt proverbium, & omnium doctrina de contritionibus hucuſque data præſtantius, de cætero non facere, ſumma pœnitentia: optima pœnitentia, nova vita.

8. Nullo modu præſumas confiteri peccata venialia, ſed omnia mortalia, quia impoſſibile eſt, ut omnia mortalia cognoſcas. Unde in primitiva Eccleſia ſolùm manifeſta mortalia confitebantur.

9. Dùm volumus omnia purè confiteri, nihil aliud facimus, quàm quòd miſericordiæ DEI nihil volumus relinquere ignuſcendum.

10. Peccata non ſunt ulli remiſſa, niſi remittente ſacerdote, credat ſibi remitti: imò peccatum maneret, niſi remiſſum crederet, non enim ſufficit remiſſio peccati, & gratiæ donatio, ſed oportet etiam credere eſſe remiſſum.

11. Nullo modo confidas abſolvi propter tuam contritionem, ſed propter verbum CHRISTI. Quodcumque ſolveris, &c. Hic inquam, confide, ſi ſacerdotis obtinueris abſolutionem, & crede fortiter te abſolutum, & abſolutum verè eris, quicquid ſit de contritione.

12. Si per impoſſibile confeſſus non eſſet contritus, aut ſacerdos non seriò, ſed loco abſolveret, ſi tamen credat ſe abſolutum, veriſſimè eſt abſolutus.

13. In Sacramento Pœnitentiæ, ac remiſſione culpæ, non plus facit Papa, aut Epiſcopus, quàm infimus ſacerdos: imò ubi non eſt ſacerdos, æquè tantùm quilibet Chriſtianus, etiam ſi mulier aut puer eſſet.

14. Nullus debet ſacerdoti reſpondere, ſe eſſe contritum, nec ſacerdos requirere.

15. Magnus eſt error eorum qui ad ſacramenta Euchariſtiæ accedunt, huic innixi, quòd ſint confeſſi, quòd non ſint ſibi conſcii alicujus peccati mortalis, quòd præmiſerint orationes ſuas, & præparatoria, omnes illi ad judicium ſibi manducant, & bibunt: ſed ſi credant, & confidant ſe gratiam ibi conſecuturos, hæc ſola fides facit eos puros, & dignos.

16. Conſultum videtur, quòd Eccleſia in communi concilio ſtatueret laicos ſub utraque ſpecie communicandos, nec Bohemi communicantes ſub utraque ſpecie, ſunt hæretici, ſed ſchiſmatici.

17. Theſauri Eccleſiæ unde P[illegible]dat Indulgentias, non ſunt merita CHRISTI [illegible] Sanctorum.

18. Indulgentiæ ſunt piæ fraudes fidelium & remiſſiones bonorum operum: & ſunt de numero eorum quæ licent, & non de numero eorum quæ expediunt.

19. Indulgentiæ his qui veraciter eas conſequuntur; non valent ad remiſſionem pœnæ pro peccatis actualibus debitæ apud divinam juſtitiam.

20. Seducuntur credentes indulgentias eſſe ſalutares, & ad fructum ſpiritus utiles.

21. Indulgentiæ neceſſariæ ſunt ſolùm publicis criminibus, & propriè conceduntur duris ſolummodò & impatientibus.

22. Sex generibus hominum indulgentiæ, nec ſunt neceſſariæ, nec utiles: videlicet mortuis ſeu morituris, infirmis, legitimè impeditis his qui non commiſerunt crimina, his qui crimina commiſerunt, ſed non publica, his qui meliora operàtur.

23. Excommunicationes ſunt tantùm externæ pœnæ, nec privant hominem communibus ſpiritualibus Eccleſiæ orationibus.

24. Docendi ſunt Chriſtiani plus diligere excommunicationem, quàm timere.

25. Romanus Pontifex Petri ſucceſſor, non eſt CHRISTI Vicarius ſuper omnes totius mundi Eccleſias ab ipſo CHRISTO in B. Petro inſtitutus.

26. Verbum CHRISTI ad Petrum, Quódcumque ſolveris ſuper terram, &c. extenditur dumtaxat ad ligata ab ipſo Petro.

27. Certum eſt in manu Eccleſiæ, aut Papæ prorſus non eſſe ſtatuere articulos fidei, imò nec leges morum, ſeu bonorum operum.

28. Si Papa cum magna parte Eccleſiæ ſic vel ſic ſentiret, nec etiam erraret: adhuc non eſt peccatum aut hæreſis contrarium ſentire, præſentium in re non neceſſaria ad ſalutem, donec fuerit per Concilium univerſale alterum reprobatum, alterum approbatum.

29. Via nobis facta eſt enarrandi auctoritatem Conciliorum, & liberè contradicendi eorum geſtis, & judicandi eorum decreta, & confidenter confitendi, quicquid verum videtur, ſive probatum fuerit, ſive reprobatum à quocumque Concilio.

30. Aliqui articuli Joannis Huſz condemnati in Concilio Conſtantien. ſunt Chriſtianiſſimi, veriſſimi, & Evangelici, quos nec univerſalis Eccleſia poſſet damnare.

31. In omni opere bono juſtus peccat.

32. Opus bonum optimè factum, eſt veniale peccatum.

33. Hæreticos comburi, eſt contra voluntatem ſpiritus.

34. Præliari adverſus Turcas, eſt repugnáre DEO viſitanti iniquitates noſtras per illos.

35. Nemo eſt certus, ſe non ſemper peccare mortaliter propter occultiſſimum ſuperbiæ vitium.

36. Liberum arbitrium poſt peccatum, eſt res de ſolo titulo, & dum facit quod in ſe eſt, peccat mortaliter.

37. Purgatorium non poteſt probari ex ſacra ſcriptura, quæ ſit in canone.

38. Animæ in Purgatorio non ſunt ſecuræ de eorum ſalute, ſaltem omnes: nec probatum eſt ullis aut rationibus, aut ſcripturis, ipſas eſſe nec extra ſtatum merendi, aut agendæ caritatis.

39. Animæ in Purgatorio peccant ſine intermiſſione, quamdiu quærunt requiem, & horrent pœnas.

40. Animæ ex Purgatorio liberatæ ſuffragiis viventium minùs beantur quam ſi per ſe ſatisfeciſſent.

41. Prælati Eccleſiaſtici, & Principes ſæculares non malefacerent, ſi omnes ſaccos mendicitatis delerent.

§. 3. Qui quidem errores, reſpectivè, quàm ſint peſtiferi, quàm pernicioſi, quàm ſcandaloſi, quàm piarum, & ſimplicium mentium ſeductivi, quàm denique ſint contra omnem caritatem, ac S.R.E. matris omnium fidelium, & magiſtræ fidei, reverentiam atque nervum eccleſiaſticæ diſciplinæ, obedientiam ſcilicet quæ fons eſt, & origo omnium virtutum, ſine qua facilè unuſquiſque infidelis eſſe convincitur, nemo ſanæ mentis ignorat. Nos igitur in præmiſſis, utpotè graviſſimis, propenſiùs (ut decet) procedere, necnon hujuſmodi peſti, morboque canceroſo, ne in agro Dominico tamquam vepris nociva ulteriùs ſerpat, viam præcludere cupientes, habita ſuper prædictis erroribus, & eorum ſingulis diligenti trutinatione, diſcuſſione, ac diſtricto examine, maturáque deliberatione, omnibúſque ritè penſatis, ac ſæpiùs ventilatis cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac regularium Ordinum Prioribus ſeu Miniſtris generalibus, pluribúſque aliis ſacræ Theologiæ, necnon utriuſque juris profeſſoribus ſive magiſtris, & quidem peritiſſimis: reperimus eoſdem errores, reſpectivè (ut præfertur) aut articulos non eſſe catholicos nec tamquam tales eſſe dogmatizandos, ſed contra Eccleſiæ catholicæ doctinam ſive traditionem, atque ab ea veram divinarum ſcripturarum receptam interpretationem, cujus auctoritati ita acquieſcendum cenſuit Auguſtinus, ut dixerit ſe Evangelio non fuiſſe crediturum, niſi Eccleſiæ catholicæ interveniſſet auctoritas. Nam ex eiſdem erroribus, vel eorum aliquo vel aliquibus, palàm ſequitur, eamdem Eccleſiam, quæ Spiritu ſancto regitur, errare, & ſemper erraſſe. Quod eſt utique contra illud, quòd CHRISTUS diſcipulis ſuis in Aſcenſione ſua (ut in ſancto Evangelio Matthæi legitur) promiſit dicens: Ego vobiſcum ſum uſque ad conſummationem ſæculi. Necnon contra ſanctorum Patrum determinationes, Conciliorum quoque, & Summorum Pontificum expreſſas ordinationes, ſeu canones, quibus non obtemperaſſe, omnium hæreſum, & ſchiſmatum teſte Cypriano, fomes & cauſa ſemper fuit.

Qui errores improbi ſunt.

Pont. eos damnat tamquam hæreticos, & falſos.

§. 4. De eorumdem itaque venerabilium fratrum noſtrorum conſilio, & aſſenſu, ac omnium, & ſingulorum prædictorum, matura deliberatione prædicta auctoritate Omnipotentis DEI, & beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & noſtra, præfatos omnes, & ſingulos articulos ſeu errores, tamquam (ut præmittitur) reſpectivè hæreticos, aut ſcandaloſos, aut falſos, aut piarum aurium offenſivos, vel ſimplicium mentium ſeductivos, & veritati catholicæ obviantes, damnamus, reprobamus, atque omninò rejicimus, ac pro damnatis, reprobatis, & rejectis ab omnibus utriuſque ſexus Chriſti fidelibus haberi debere, harum ſerie decernimus, & declaramus. Inhibentes in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub majoris excommunicationis latæ ſententiæ, necnon quoad Eccleſiaſticas, & regulares perſonas, Epiſcopalium omnium, etiam Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum, Monaſteriorum quoque, & Prioratuum etiam conventualium, & quarumcumque dignitatum, aut beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſæcularium, aut quorumvis Ordinum regularium, privationis, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda: quo verò ad Conventus, Capitula, ſeu domos, aut pia loca ſæcularium, vel regularium, etiam Mendicantium, necnon univerſitatis etiam ſtudiorum generalium, quorumcumque privilegiorum indultorum à Sede Apoſtolica, vel ejus Legatis, aut aliàs quomodolibet habitorum, vel obtentorum, cujuſcumque tenoris exiſtant: necnon nominis, & poteſtatis ſtudium generale tenendi, legendi, ac interpretandi quaſvis ſcientias, & facultates, & inhabilitatis ad illa & alia in poſterum obtinenda: Prædicationis quoque officii, ac amiſſionis ſtudii generalis, & omnium privilegiorum ejuſdem: quo verò ad ſæculares ejuſdem excommunicationis, necnon amiſſionis cujuſcumque emphyteuſis, ſeu quorumcumque feudorum, tàm à Romana Eccleſia, quàm aliàs quomodolibet obtentorum, ac etiam inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda: necnon quoad omnes, & ſingulos ſuperiùs nominatos, inhibitionis eccleſiaſticæ ſepulturæ, inhabilitatiſque ad omnes, & ſingulos actus legitimos, infamiæ, ac diffidationis, & criminis læſæ majeſtatis, & hæreticorum & fautorum eorumdem in jure expreſſis pœnis, eo ipſo, & abſque ulteriori declaratione per omnes, & ſingulos ſupradictos, ſi (quod abſit) contrafecerint, incurrendis, à quibus vigore cujuſcumque facultatis, & clauſularum eis in confeſſionalibus quibuſvis perſonis, ſub quibuſvis verborum formis contentarum, niſi a Rom. Pont. vel alio ab eo ad id in ſpecie facultatem habente, præterquam in mortis articulo conſtituti, abſolvi nequeant. Omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus tàm laicis, quàm clericis, ſæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus, & aliis quibuſcumque perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſtant, & quacumque Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeant dignitate, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, Patriarchis, Primaribus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium, Collegiatarum, ac inferiorum Eccleſiarum Prælatis, Clericis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum etiã Mendicantium regularibus, Abbatibus, Prioribus, vel Miniſtris generalibus, vel particularibus, fratribus ſeu religioſis, exemptis, & non exemptis: Studiorum quoque univerſitatibus ſæcularibus, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium regularibus, necnon Regibus, Imperatori, Electoribus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, Capitaneis, Conductoribus, Domicellis, omnibúſque officialibus, Judicibus, Notariis Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, Communitatibus, Univerſitatibus, Potentatibus, Civitatibus, Caſtris, Terris, & locis, ſeu eorum, vel earum civibus, habitatoribus & incolis, ac quibuſvis aliis perſonis Eccleſiaſticis, vel regularibus (ut præfertur) per univerſum orbem, ubicumque, præſertim in Alemania exiſtentibus, vel pro tempore futuris, ne præfatos errores, aut eorum aliquos, perverſámque doctrinam hujuſmodi aſſerere, affirmare, defendere, prædicare, aut illi quomodolibet, publicè vel occultè, quovis quæſito ingenio vel colore, tacitè, vel expreſsè favere præſumant.

Scripturæ Lutheri in quibus dicti ejus Articuli continentur damnat, illaſque per eos aliquem teneri prohibet, quinimmò comburi mandat.

§. 5. Inſuper, quia errores præfati, & plures alii continentur in libellis ſeu ſcriptis Martini Luther, dictos libellos, & omnia dicti Martini ſcripta ſeu prædicationes, in latino, vel quocumque alio idiomate reperiantur, in quibus dicti errores, ſeu eorum aliquis continentur, ſimiliter damnamus, reprobamus, atque omninò rejicimus, & pro omninò damnatis, reprobatis, ac rejectis, (ut præfertur) haberi volumus, mandantes in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis prædictis eo ipſo incurrendis, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus ſuperius nominatis, ne hujuſmodi ſcripta, libellos, prædicationes, ſeu ſchedulas, vel in eis contenta capitula, errores, aut articulos ſupradictos continentia, legere, aſſerere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, ſive defendere, per ſe vel alium, ſeu alios, directè, vel indirectè, tacitè, vel expreſſè, publicè vel occultè, aut in domibus ſuis, ſive aliis publicis, vel privatis locis tenere quoquo modo præſumant: quinimò illa ſtatim poſt harum publicationem ubicumque fuerint, per Ordinarios, & alios ſupradictos diligenter quæſita, publicè, & ſolemniter in præſentia cleri, & populi, ſub omnibus, & ſingulis ſupradictis pœnis, comburant.

Pont. citari fecit Lutherum, & deinde eumdem hortatus fuit ut ab erroribus deſiſteret.

§. 6. Quòd verò ad ipſum Martinum attinet (bone DEUS) quid prætermiſimus, quid non fecimus, quid paternæ caritatis omiſimus, ut eum ab hujuſmodi erroribus revocaremus? Poſtquam enim ipſum citavimus, mitiùs cum eo procedere volentes, illum invitavimus, atque tàm per diverſos tractatus cum Legato noſtro habitos, quàm per literas noſtras, hortati fuimus, ut à prædictis erroribus diſcederet, aut oblato etiam ſalvo conductu, & pecunia ad iter neceſſaria, ſine metu ſeu timore aliquo, quem perfecta caritas foras mittere debuit, veniret, ac SALVATORIS noſtri, Apoſtolique Pauli exemplo, non occultò, ſed palàm, & in facie loqueretur. Quod ſi feciſſet, pro certo (ut arbitramur) ad cor reverſus, errores ſuos cognoviſſet: nec in Romana Curia, quam tantopere vanis malevolorum rumoribus pluſquam oportuit tribuendo vituperat, tot reperiſſet errata, docuiſſemuſque eum luce clarius, ſanctos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, quos præter omnem modeſtiam injurioſè lacerat, in ſuis canonibus ſeu conſtitutionibus, quas mordere nititur, numquam erraſſe: quia juxta Prophetam, nec in Galaad reſina, nec medicus deeſt.

Ille verò ad futurum Concilium provocavit. Pii II. conſt. habes ſuprà fol. 369.

§. 7. Sed obaudivit ſemper, & prædicta citatione, omnibus, & ſingulis ſupradictis ſpretis venire contempſit, ac uſque in præſentem diem contumax, atque animo indurato cenſuras ultra annum ſuſtinuit; & quod deterius eſt, addens mala malis, de citatione hujuſmodi notitiam habens, in vocem temerariæ appellationis prorupit ad futurum Concilium, contra conſtitutionem Pii Secundi, ac Julii Secundi prædeceſſorum noſtrorum, qua cavetur, taliter appellantes hæreticorum pœna plectendos, (Fruſtra etiam Concilii auxilium imploravit, qui illi ſe non credere palàm profitetur) ita ut contra ipſum, tamquam de fide notorie ſuſpectum, imò verè hæreticum, abſque ulteriori citatione vel mora ad condemnationem, & damnationem ejus, tamquam hæretici, ac ad omnium & ſingularum ſupraſcriptarum pœnarum & cenſurarum ſeveritatem procedere poſſemus.

Et nihilominus Pont. iterum Martinum eique adhærentes ad converſionem hortatur.

§. 8. Nihilominùs de eorumdem fratrum noſtrorum conſilio, Omnipotentis DEI imitantes clementiam, qui non vult mortem peccatoris, ſed magis ut convertatur, & vivat: omnium injuriarum hactenùs, nobis & Apoſtolicæ Sedi illatarum obliti, omni qua poſſumus pietate uti decrevimus, & quantum in nobis eſt, agere, ut propoſita manſuetudinis

via,

ad cor revertatur, & à prædictis recedat erroribus, ut ipſum tamquàm filium illum prodigum ad gremium Eccleſiæ revertentem, benignè recipiamus. Ipſum igitur Martinum, & quoſcumque ei adhærentes, ejuſque receptatores & fautores, per viſcera miſericordiæ DEI noſtri, & per aſperſionem ſanguinis Domini noſtri JESU CHRISTI, quo & per quem humani generis redemptio, & ſanctæ matris Eccleſiæ ædificatio facta eſt, ex toto corde hortamur & obſecramus, ut ipſius Eccleſiæ pacem, unitatem & veritatem, pro qua ipſe Salvator tàm inſtanter oravit ad Patrem, turbare deſiſtant, & à prædictis tàm pernicioſis erroribus prorſus abſtineant; inventuri apud nos, ſi effectualiter paruerint, & paruiſſe per legitima documenta nos certificaverint, paternæ charitatis affectum, & apertum manſuetudinis & clementiæ fontem.

Luthero inhibet prædicationis officium.

§. 9. Inhibentes nihilominùs eidem Martino ex nunc, ut interim ab omni prædicatione, ſeu prædicationis Officio omninò deſiſtat.

Luthero & ei adhærentibus terminum præfigit ad deſiſtendum ab eorum erroribus.

Tu ſcias quod in hoc termino Lutherus & multi ſequaces impœnitentes fuerunt, non multi autem converſi ſunt habes infra conſt. ſeq.

§. 10. Alioquin in ipſum Martinum, ſi fortè juſtitiæ & virtutis amor à peccato non retrahat, indulgentiæque ſpes ad pœnitentiam non reducat, pœnarum terror coërceat diſciplinæ, eumdem Martinum, ejúſque adhærentes, complices, fautores, & receptatores, tenore præſentium requirimus & monemus, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub prædictis omnibus & ſingulis pœnis, eo ipſo incurrendis, diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs infrà ſexaginta dies, quorum viginti pro primo, viginti pro ſecundo, & reliquos viginti dies pro tertio & peremptorio termino aſſignamus, ab affixione præſentium in locis infràſcriptis, immediatè ſequentes numerandos, ipſe Martinus, complices, fautores, adhærentes, & receptatores prædicti, à præfatis erroribus, eorúmque prædicatione, ac publicatione & aſſertione, defenſione quoque, & librorum ſeu ſcripturarum editione ſuper eiſdem ſive eorum aliquo omninò deſiſtant, libróſque ac ſcripturas, omnes & ſingulas, præfatos errores ſeu eorum aliquos quomodolibet continentes, comburant, vel comburi faciant. Ipſe etiam Martinus errores & aſſertiones hujuſmodi omninò revocet, ac de revocatione hujuſmodi per publica documenta in forma juris valida, in manibus duorum Prælatorum conſignata, ad nos infrà alios ſimiles ſexaginta dies tranſmittenda, vel per ipſummet (ſi ad nos venire voluerit, quod magis placeret) cùm præfato pleniſſimo ſalvo conductu, quem ex nunc concedimus, deferenda, nos certiores efficiat, ut de ejus vera obedientia nullus dubitationis ſcrupulus valeat remanere.

Et inobedientes pœnis huc contentis innodat.

§. 11. Aliàs ſi (quod abſit) Martinus præfatus, complices, fautores, adhærentes, & receptatores prædicti, ſecùs egerint, ſeu præmiſſa omnia, & ſingula infrà terminum prædictum cum effectu non adimpleverint, Apoſtoli imitantes doctrinam, qui hæreticum hominem, poſt primam, & ſecundam correptionem, vitandum docuit, ex nunc prout ex tunc, & è converſo, eumdem Martinum, complices, adhærentes, fautores, & receptatores præfatos, & eorum quemlibet, tamquàm aridos palmites in Chriſto non manentes, ſed doctrinam contrariam catholicæ fidei inimicam, ſive ſcandaloſam, ſeu damnatam, in modicam offenſam divinæ majeſtatis, ac univerſalis Eccleſiæ & fidei catholicæ detrimentum & ſcandalum dogmatizantes, claves quoque Eccleſiæ vilipendentes, notorios & pertinaces hæreticos, eadem auctoritate, fuiſſe & eſſe declarantes, eoſdem ut tales, harum ſerie condemnamus, & eos pro talibus haberi ab omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus ſupràdictis, volumus & mandamus. Eóſque omnes, & ſingulos omnibus ſupràdictis, & aliis contrà tales à jure inflictis pœnis, præſentium tenore ſubjicimus, eiſdem irretitos fuiſſe, & eſſe decernimus & declaramus.

Opera Lutheri omnia damnat, & prohibet illa imprimi, teneri &c.

§. 12. Inhibemus prætereà ſub omnibus & ſingulis præmiſſis pœnis, eo ipſo incurrendis, omnibus & ſingulis Chriſtifidelibus ſuperiùs nominatis, ne ſcripta, etiam præfatos errores non continentia, ab eodem Martino quomodolibet condita vel edita, aut condenda vel edenda, ſeu eorum aliqua tamquàm ab homine orthodoxæ fidei inimico, atque ideò vehementer ſuſpecta, & ut ejus memoria omninò deleatur de Chriſtifidelium conſortio legere, aſſerere, prædicare, laudare, imprimere, publicare, ſive defendere, per ſe vel alium, ſeu alios directè vel indirectè, tacitè vel expreſsè, publicè vel occultè, ſeu in domibus ſuis, ſive aliis locis, publicis vel privatis, tenere quoquo modo præſumant: quinimò illa comburant, ut præfertur.

Monet omnes fideles ut evitent ſupradictos hæreticos.

§. 13. Monemus inſuper omnes, & ſingulos Chriſtifideles ſupràdictos, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ pœna, ut hæreticos prædictos declaratos & condemnatos, mandatis noſtris non obtemperantes, poſt lapſum termini ſupràdicti evitent, & quantum in eis eſt, evitari faciant, nec cum eiſdem vel eorum aliquo, commercium, aut aliquam converſationem, ſeu communionem habeant, nec eis neceſſaria miniſtrent.

Lutherum, ejúſque ſequaces capi mandat ſub pœnis de quibus hic.

§. 14. Ad majorem prætereà dicti Martini, ſuorúmque complicum, fautorum, & adhærentium, ac receptatorum prædictorum, ſic poſt lapſum termini prædicti declaratorum hæreticorum & condemnatorum confuſionem, univerſis, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, metropolitanarum, & aliarum cathedralium, collegiatarum, ac inferiorum Eccleſiarum Prælatis, capitulis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium (præſertim ejus congregationis, cujus dictus Martinus eſt profeſſus, & in qua degere vel morari dicitur) regularibus exemptis, & non exemptis, necnon univerſis & ſingulis principibus, quacumque Eccleſiaſtica vel mundana fulgentibus dignitate Regibus, Imperatoris Electoribus, ducibus, marchionibus, comitibus, baronibus, capitaneis, conductoribus, domicellis, communitatibus, univerſitatibus, potentatibus, civitatibus, terris, caſtris, & locis, ſeu eorum habitatoribus, civibus & incolis, omnibúſque aliis & ſingulis ſupràdictis, per univerſum Orbem, præſertim in eadem Alemania conſtitutis mandamus, quatenùs ſub prædictis omnibus & ſingulis pœnis, ipſi vel eorum quilibet, præfatum Martinum, complices, adhærentes, receptantes & fautores perſonaliter capiant, & captos ad noſtram inſtantiam retineant, & ad nos mittant; reportaturi pro tàm bono opere, à nobis & Sede Apoſtolica remunerationem, præmiúmque condignum, vel ſaltem eos, & eorum quemlibet, de metropolitanis, cathedralibus, collegiatis, & aliis Eccleſiis, domibus, monaſteriis, conventibus, civitatibus, dominis, univerſitatibus, communitatibus, caſtris, terris, ac locis reſpectivè tàm clerici & regulares, quàm laici, omnes & ſinguli ſupràdicti omninò expellant.

Loca ad quæ declinaverit Lutherus, & ejus ſequaces interdicto ſubjiciuntur.

§. 15. Civitates verò, dominia, terras, caſtra, villas, comitatus, fortalitia, oppida, & loca quæcumque ubilibet conſiſtentia, eorum & eorum reſpectivè metropolitanas, cathedrales, collegiatas, & alias Eccleſias, monaſteria, prioratus, domus, conventus, & loca, religioſa vel pia, cujuſcumque ordinis, ut præfertur, ad quæ præfatum Martinum, vel aliquem ex prædictis, declinare contigerit, quamdiu ibi permanſerint, & triduo poſt receſſum, Eccleſiaſtico ſubjicimus interdicto.

Præcipit præfatis, ut Lutherum, & ei adhærentes publicari faciant.

§. 16. Et ut præmiſſa omnibus innoteſcat, mandamus inſuper univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Patriarchalium, Metropolitanarum, & aliarum cathedralium, ac collegiatarum Eccleſiarum prælatis, capitulis, aliiſque perſonis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum ſupràdictorum regularibus, fratribus religioſis, Monachis, exemptis & non exemptis ſupràdictis, ubilibet præſertim in Alemania conſtitutis, quatenùs ipſi vel eorum quilibet ſub ſimilibus cenſuris & pœnis, eo ipſo incurrendis, Martinum, omnéſque & ſingulos ſupràdictos, qui elapſo termino hujuſmodi manda-

tis ſeu monitis noſtris non paruerint, in eorum Eccleſiis, Dominicis, & aliis feſtivis diebus, dùm inibi major populi multitudo ad divina convenerit, declaratos hæreticos, & condemnatos publicè nuntient, faciántque, & mandent ab aliis nuntiari, & ab omnibus actiùs evitari.

Et conſt. iſtam publicationem mandat, & excommunicari publicationem impedientes.

§. 17. Necnon omnibus Chriſtifidelibus, ut eos evitent, pari modo ſub prædictis cenſuris & pœnis. Et præſentes literas vel earum tranſumptum ſub forma infráſcripta factum, in eorum Eccleſiis, monaſteriis, domibus, conventibus, & aliis locis, legi, publicari, atque affigi faciant. Excommunicamus quoque & anathematizamus omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint qui, quo minus præſentes literæ, vel earum tranſumpta, copiæ ſeu exemplaria, in ſuis terris & dominiis, legi, affigi, & publicari poſſint, fecerint, vel quoquo modo procuraverint per ſe vel alium, ſeu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expreſsè.

Tranſumptis credi jubet.

§. 18. Poſtremò quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferri, in quibus neceſſarium foret, volumus & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd earum tranſumptis manu publici notarii confectis & ſubſcriptis, vel in Alma Urbe impreſſis, & ſigillo alicujus Eccleſiaſtici Prælati munitis, ubique ſtetur, & plena fides adhibeatur, prout originalibus literis ſtaretur & adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Juſſio publicandi hanc Bullam. Quam publ. non inveni, ſed hic Pont. de ea teſtatur in ſeq. Bulla.

§. 19. Et ne præfatus Martinus, omnéſque alii ſuprà dicti, quos præſentes literæ quomodolibet concernunt, ignorantiam earumdem literarum, & in eis contentorum omnium & ſingulorum prætendere valeant, literas ipſas in Baſilicæ principis Apoſtolorum, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon cathedralium Eccleſiarum Brandenburgen. Miſnen. & Meſpergeo. valvis affigi & publicari volumus. Decementes, quòd earumdem literarum publicatio ſic facta, ſuprà dictum Martinum, omnéſque alios & ſingulos prænominatos, quos literæ hujuſmodi quomodolibet concernunt, perindè arctent, ac ſi literæ ipſæ die affixionis & publicationis hujuſmodi, eis perſonaliter lectæ, & intimatæ forent, cùm non ſit veriſimile, quòd ea quæ tàm patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 20. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſeu ſi ſuprà dictis omnibus & ſingulis, vel eorum alicui, aut quibuſvis aliis à Sede Apoſtolica prædicta, vel ab ea poteſtatem habentibus, ſub quavis forma, etiam confeſſionali, & cum quibuſvis etiam fortiſſimis clauſulis, aut ex quavis cauſa, ſeu grandi conſideratione, indultum vel conceſſum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, de indulto hujuſmodi mentionem, ejuſdem indulti tenores, cauſas, & formas, perindè ac ſi de verbo ad verbum insererentur, ita ut omninò tollatur, præſentibus pro expreſſis habentes.

Sanctio pœnalis.

§. 21. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ damnationis, reprobationis, rejectionis, decreti, declarationis, inhibitionis, voluntatis, mandati, hortationis, obſecrationis, requiſitionis, monitionis, aſſignationis, conceſſionis, condemnationis, ſubjectionis, excommunicationis, & anathematizationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. ſ. die 16. Junii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo, XVII. Kalen. Julii Pontificatus noſtri Anno octavo.

Damnatio & excommunicatio Martini Lutheri hæretici, & ejus ſequacium.

Errorum ejuſdem Martini damnationem, habes in conſt. præcedente.

Edita A. D. 1521.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

DEcet Romanorum Pontificem, ex tradita ſibi divinitùs poteſtate, pœnarum ſpiritualium, & temporalium, pro meritorum diverſitate, diſpenſatorem conſtitutum, ad reprimendum nefarios conatus perverſorum, quos noxiæ voluntatis adeò depravata captivat intentio, ut DEI timore poſtpoſito, canonicis ſanctionibus, mandatíſque Apoſtolicis neglectis, atque contemptis, nova & falſa dogmata excogitare, ac in Eccleſia DEI nefarium ſchiſma inducere, aut ſchiſmaticis ipſis inconſutilem Redemptoris noſtri tunicam, orthodoxæque fidei unitatem ſcindere ſatagentibus, favorem præbere, aſſiſtere, adhæreréque non verentur; ne Petri navicula, ſine Gubernatore, & remige navigare videatur, contrà tales, eorúmque ſequaces, acriùs inſurgere, & exaggeratione pœnarum, & aliàs opportuno remedio ita providere, ne iidem contemptores in reprobum ſenſum dati, illiſque adhærentes, falſis commentis, ac ſubdolis eorum malitiis ſimplicem turbam decipiant, ac in eumdem errorem & ruinam ſecum trahant, ac veluti morbo contagioſo contaminent, & ad majorem ipſorum damnatorum confuſionem, omnibus Chriſtifidelibus publicè oſtendere, ac palàm declarare, quam formidabilium cenſurarum, & pœnarum illi rei exiſtant, ad hoc, ut ipſi ſic declarati & publicati, confuſi tandem & compuncti, ad cor ſuum redire, & ab eorumdem excommunicatorum, & anathematizatorum prohibita converſatione, & participatione, ac etiam obedientia, ſe penitùs ſubtrahant, ut divinam ultionem evadant, illorúmque damnationis participes minimè ſint.

Hic Pont. edidit contrà Lutherum conſt. præcedentem.

§. 1. Sanè aliàs, cùm quidam falſi fidei cultores, mundi gloriam quærentes, &c.

Omittitur reſiduum hujus narrativæ, quoniam tota Bulla eſt quæ immediatè præcedit.

Poſt cujus publicationem multi illius ſequaces ad fidem Catholicam converſi ſunt, Lutherus autem pecora commiſit, & ſequaces multos habuit.

§. 2. Cùm autem, ſicut accepimus, licèt poſt literarum affixionem & publicationem poſt elapſum termini, ſeu terminorum hujuſmodi in literis per nos præfixi hujuſmodi, ſeu præfixorum (quos quidem terminos elapſos fuiſſe & eſſe omnibus Chriſtifidelibus & per præſentes ſignificamus, & fidem facimus) nonnulli ex eis, qui ejuſdem Martini errores ſecuti fuerunt, ipſarum literarum ac monitionum, & mandatorum noſtrorum notitiam habentes, ſpiritu ſanioris conſilii ad cor reverſi, errores ſuos confitentes, & hæreſim in manibus noſtris abjurantes, & ad veram fidem catholicam ſe convertentes, abſolutionis beneficium, juxta facultatem eiſdem Nunciis deſuper conceſſam obtinuerint, & in nonnullis civitatibus, & locis dictæ Alemaniæ, libri & ſcripturæ dicti Martini juxta mandata noſtra, publicè cremati fuerint, tamen ipſe Martinus (quod non ſine gravi animi moleſtia, & mentis noſtræ perturbatione referimus) in reprobum ſenſum datus, non ſolùm errores ſuos infrà præmiſſum terminum revocare, & de revocatione hujuſmodi nos certiores facere, ſeu ad nos venire contempſit; verùm tamquàm petra ſcandali pejora prioribus contrà nos & hanc ſanctam Sedem, & fidem Catholicam ſcribere & prædicare, & alios ad hoc inducere non eſt veritus, propter quod, ſicut ipſe jam hæreticus eſt declaratus, ita & alii etiam non parvæ auctoritatis & dignitatis, propriæ ſuæ ſalutis immemores, ipſius Martini peſtiferam hæreticorum ſectam publicè & notorie ſequentes, eique palàm & publicè auxilium, conſilium, & favorem ſubminiſtrantes, ipſúmque Martinum in ſuis inobedientia & contumacia con-

ſoven-

inventes, & alii publicationem dictarum literarum impedientes, pœnas in dictis noſtris literis contentas damnabiliter incurrerunt, & hæretici meritò ſunt habendi, atque ab omnibus Chriſtifidelibus evitandi, dicente Apoſtolo, Hæreticum hominem, poſt unam, & ſecundam correctionem de vita, ſciens quia ſubverſus eſt, qui ejuſmodi eſt, & delinquit, cùm ſit proprio judicio condemnatus.

Martinum ideò & ejus ſequaces anathematis & aliis pœnis incurriſſe decernit.

§. 3. Ut igitur cum Martino & aliis hæreticis excommunicatis, & anathematizatis, & maledictis meritò copulentur, & ſicut in delinquendo dicti Martini pertinaciam ſequuntur, ita pœnarum & nominis participes fiant, ſecumque Lutherani vocem, & debitas portent pœnas, cùm præmiſſa adeò manifeſta, & notoria ſunt effecta, & permanentes, ita ut nulla probatione aut monitione vel citatione indigeant, prout ſic fore decernimus & declaramus, Martinum & alios, qui eumdem Martinum in ſuo pravo & damnato propoſito obſtinatum ſequuntur, ac etiam eos, qui eum etiam præſidio militari defendunt, cuſtodiunt, & propriis facultatibus vel alias quomodolibet ſuſtentare non verentur, ac auxilium, conſilium, vel favorem, quovis modo præſtare & ſubminiſtrare præſumpſerunt, & præſumunt, quorum omnium nomina, & cognomina, & qualitates, etſi quavis celſa vel grandi præfulgeant dignitate, præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac ſi nominatim exprimerentur, ac in illorum publicatione vigore præſentium facienda nominatim exprimi poſſent, decernimus; excommunicationis, & etiam anathematis, necnon maledictionis æternæ, & interdicti, ac in eos, & eorum deſcendentes dignitatum, honorum, & bonorum, privationis, & inhabilitationis ad illa, necnon bonorum confiſcationis, & criminis læſæ Majeſtatis & alias ſententias, cenſuras, & pœnas etiam in hæreticos à canonibus inflictas in dictis literis contentas damnabiliter incidiſſe.

Interdictum Eccleſiaſticum apponit.

§. 4. Civitates quoque, terras, caſtra, oppida, & loca, in quibus tunc pro tempore fuerint, & ad quæ eos declinare contigerit, ac quæ in illis ſunt, ac alias etiam cathedrales & metropolitan. monaſteria, & alia religioſa & pia loca, etiam exempta, & non exempta, quocumque Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita, eſſe, ita ut illo durante, illis, prætextu cujuſvis indulti Apoſtolici, præterquàm in caſibus à jure permiſſis, & in illis, non aliàs quàm januis clauſis, ac excommunicatis, & interdictis excluſis, nequeant Miſſæ, & alia divina Officia celebrari, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium declaramus, illoſque pro excommunicatis, & anathematizatis, maledictis, interdictis, privatis, & inhabilibus, ubicumque locorum denunciari, & publicari, ac ab omnibus Chriſtifidelibus arctiùs evitari præcipimus & mandamus.

Illoſque à Prælatis, excommunicatos publicari mandat.

§. 5. Et ut in omnibus tantùm in DEI Eccleſiæ ſuæ vilipendium Martini & ſequacium & aliorum inobedientium obſtinatæ temeritatis audacia innoteſcat, ne morbida pecus gregem inficiat, parſque ſincera ad infectionem trahatur, univerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, patriarchalium, metropolitan. cathedralium, & collegiatarum Eccleſiarum prælatis, capitulis, & perſonis Eccleſiaſticis, & quorumvis Ordinum etiam Mendicantium religioſis exemptis, & non exemptis ubilibet conſtitutis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœnis, mandamus, quatenus ipſi & quilibet eorum, ſi poſtquàm vigore præſentium requiſiti fuerint, infrà tres dies, quorum unum pro primo, & alium pro ſecundo, & reliquum pro tertio, & peremptorio termino, ac canonica monitione præmiſſa aſſignamus, eoſdem Martinum, & alios excommunicatos, anathematizatos, maledictos & hæreticos declaratos, aggravatos, interdictos, privatos, & inhabiles, & in præſentium executione nominatos in eorum Eccleſiis, Dominicis, & aliis feſtivis diebus (dum major inibi populi multitudo convenerit ad divina) cum Crucis vexillo, pulſatis campanis, & accenſis candelis, ac demùm extinctis, & in terram projectis, & conculcatis, cum trina lapidum projectione, aliiſque cæremoniis in ſimilibus obſervari ſolitis, publicè nuncient, & faciant, & mandent ab aliis nunciari, & ab omnibus Chriſtifidelibus arctius evitari. Ad majorem inſuper præfati Martini, aliorùmque hæreticorum ſupradictorum adhærentium & ſequacium, & fautorum confuſionem, in virtute ſanctæ obedientiæ, mandamus omnibus & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis Epiſcopis, & aliarum Eccleſiarum Prælatis, ut ſicut ipſi, ad ſedandum ſchiſmata, auctore Hieronymo, conſtituti fuerunt, ita nunc, urgente neceſſitate, prout eorum incumbit Officio, conſtituant ſe murum pro populo Chriſtiano, non tacendo tamquàm canes multi non valentes latrare, ſed inceſſanter clamando, & exaltando vocem & prædicando, & prædicari faciendo verbum DEI, ac veritatem fidei Catholicæ, contra damnatos articulos, & hæreticos ſupradictos.

Et contra Martini hæreſes ardenter prædicari jubet.

§. 6. Necnon omnibus, & ſingulis parochialium Eccleſiarum Rectoribus, ac religioſis quorumcumque Ordinum, etiam Mendicantium, exemptis & non exemptis, ut præmittitur, ſimiliter in virtute ſanctæ obedientiæ mandamus, ut ſicut ipſi nubes à Domino conſtituti ſunt, ita ſpiritualem imbrem in populo DEI ſeminare, & contra ſuprà dictos articulos, ut præfertur, damnatos, ſicut etiam eorum incumbit Officio, publicè publicare non vereantur. Scriptum eſt enim, quòd perfecta charitas foras mittit timorem. Vos igitur, & veſtrum ſinguli onus tàm meritorii negotii devota mente ſuſcipientes, vos in illius executione ſic ſolicitos, ac verbo, & opere ſtudioſos, atque diligentes exhibeatis, quòd ex veſtris laboribus, divina nobis favente gratia, ſperati fructus adveniant, ac per ſolicitudinem noſtram, quæ cauſas pias gerentibus pro retributione debetur, palmam gloriæ, non ſolùm conſequi mereamini, verùm etiam apud nos & Sedem prædictam non immeritò valeatis, de exacta diligentia veſtra uberiùs commendari.

Formam publicationis præſcribit.

§. 7. Verùm, quia difficile foret præſentes declarationis, & publicationis literas ad præſentiam, & perſonam propriam Martini, & aliorum declaratorum, & excommunicatorum hujuſmodi perſonaliter deducere, propter eis faventium potentiam, volumus, ut affixio, & publicatio præſentium literarum in valvis duarum cathedralium ſeu metropolitan. aut unius cathedralis, & alterius metropolitanæ in dicta Alemania conſiſtentium Eccleſiarum, per unum ex Nunciis noſtris ibidem exiſtentibus facta, ita eos liget & arctet, Martinúmque & alios declarantes, damnatos hujuſmodi, demonſtret in omnibus, & per omnia, ac ſi eis, & eorum cuilibet perſonaliter intimatæ, & præſentatæ fuiſſent.

Tranſumptis credi declarat.

§. 8. Et quia etiam difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca deferre, in quibus earum publicatio neceſſaria foret, volumus, & præfata auctoritate decernimus, quòd earum tranſumptis, ſigillo alicujus Prælati Eccleſiaſtici, ſeu ex Nunciis noſtris prædictis munitis, & manu alicujus publici Notarii ſubſcriptis ubique ſtetur, prout præſentibus originalibus literis ſtaretur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in prioribus literis noſtris prædictis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ conſtitutionis, declarationis, præcepti, mandati, aſſignationis, voluntatis, & decreti, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 8. die 3. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo primo, tertio Nonas Januar. Pont. noſtri Anno. octavo.

XLII.

Inſtitutio Tertiæ Regulæ, pro Fratribus & Sororibus Tertii Otdinis S. Franciſci Aſſiſienſis, de Pœnitentia nuncupatis, ſub tribus votis eſſentialibus in communi viventibus.

Tertiam Regulam hujuſmodi B. Franciſcus conſtituerat pro ſæcularibus, ut videre eſt ſuprà in conſtit. 2. Nicol. IV. Suprà montem. fol. 159. Sed cum aliqui religiosè viventes, illi regulæ ſe addixiſſent, ideò hic Pont. eam illis accommodavit, ut hic legitur. Quos tamen Pius V. ſubjecit Prælatis Ordinis Fratrum de Obſervantia in conſt. 63. Ea eſt. fol. 276. Et hanc ſubjectionem declaravit Six. V. in conſt. 28. Romani. in Tomo 2. Ac de electione Prælatorum hujus Tertii Ordinis, habemus conſtit. 33. Clem. VIII. Decet. fol. 155. Tom. 3. Qui in alia ſua conſt. 51. illius privilegia confirmavit. Et tandem Provinciam Dalmaticæ, & Juſtinopolitan. Vicario generali ſubjecit in conſt. 91. Pro noſtri.

Alia autem quæ totum Ordinem S. Franciſci reſpiciunt, indicavi vobis ſuprà in conſt. 5. Honor. III. Solet. fol. 66.

Edita A. D. 1521.

LEO PAPA X.

Dilectis filiis Fratribus, & Sororibus Tertii Ordinis B. Franciſci, ſub tribus votis eſſentialibus in Congreg. viventibus.

Exordium.

INter cætera noſtru regimini credita, ea nos petiſſimè ſolicitos reddunt, per quæ frenatis mundi carniſque concupiſcentiis, Innocentiæ, primæque pacis cœlitus tranquillus ſtatus ad ſuam primævam reduci cognoſcitur originem.

Nic. IV. regulam Tertii Ordinis à B. Franciſco editam confirmavit in ſua conſt. cit. in rub.

§. 1. Dudùm ſiquidem hujus gratia Nicolaus Papa IV. prædeceſſor noſter, Tertiam Regulam B. Franciſci, quam de Pœnitentia appellavit, per quam almus Confeſſor, homines utriuſque ſexus fideles, Spiritu DEI plenus ſalutare contendebat, confirmavit, & approbavit.

Cui Ordini non ſolùm ſæculares ſe addixerunt, ſed etiam regulares.

§. 2. Verùm quia temporis decurſu ſpirante illo Spiritu ſancto, non ſolùm viri conjugati, mundique hujus incolæ, pro quibus à B. Franciſco præfata Tertia Regula edita fuerat, verùm etiam innumerarum Virginum Chori, tribus eſſentialibus, & à quibuſdam etiam clauſulæ, noſtra auctoritate aſſumptæ, votis conſtructiſque monaſteriis quamplurimis, non ſine militantis Eccleſiæ fructu multiplici, & ædificatione præfati Tertii Ordinis jugo, ſua colla ſubdiderunt.

Hic ideò Pont. illam regulam pro iſtis regularibus accommodat.

§. 3. Et quoniam in dicta Tertia Regula, quædam maritatis accommoda, cælibi verò, virgineóque ſtatui ſub hujuſmodi Tertia Regula Domino famulantibus nullatenùs decentia innectuntur, ob quod caſtorum animorum nitidi affectus & juxta Domini voluntatem, pretioſum à vili ſeparantes, eamdem Tertiam Regulam in modum qui ſequitur diſtinctam, de novo confirmamus, & approbamus, ac vobis, & ſucceſſoribus veſtris, ſervandam tranſmittimus, cujus tenot ſequitur, & eſt talis.

De Novitiorum, ſeu Novitiarum ingreſſu. Cap. I.

De Novitiorum receptione.

Ad hoc attendenda eſt conſtit. 71. Six. V. Cùm de, & ibi not. Tom. 2.

FRatres, ſeu Sorores ad hunc Tertium Ordinem recipiendi, debent eſſe fideles, Catholici, de hæreſi non ſuſpecti, in obedientia Rom. Eccleſiæ firmi, matrimonio non ligati, debitis expediti, corpore ſani, animo prompti, nulla vulgari infamia maculati, cum proximis reconciliati. Et de iis omnibus antequàm recipiantur, ab eo qui recipiendi habet facultatem, ſunt diligenter examinandi.

De his, quæ habent promittere Fratres, & Sorores in Profeſſione hujus Tertiæ Regulæ. Cap. II.

Habitu Fratrum, & Sororum, & forma profeſſionis.

FRatres, & Sorores, poſtquàm per unum integrum annum habitum probationis detulerint (qui de vili panno, arbitrio Viſitatotis eſſe debet) ſi converſatio laudabilis fuerit apud Cnnventum in quo quis vel quæ habitum probationis portaverit, de conſilii dicti Conventus, ad profeſſionem dicti Ordinis recipiatur. In qua profeſſione promittat ſervare mandata DEI, ac ſatisfacturum de tranſgreſſionibus, quas facere poſſet in futurum contra hanc Tertiam Regulam, ubi à Prælatis requiſitus fuerit, vivendo in obedientia, ſine proprio, & in caſtitate.

De Jejunio. Cap. III.

Jejunio.

FRatres, & Sorores, perpetuis temporibus, feria ſecunda, quarta, ſexta, & Sabbato (excepto Dominicæ Nativitatis feſto) carnes non comedant. Et à feſto omnium Sanctorum uſque ad Reſurrectionem Domini, omni feria quarta, & ſexta jejunare teneantur. Ac ſimiliter qualibet ſexta feria totius anni. Item à feſto B. Martini, uſque ad Nativitatem Domini jejunent quotidiè, injuncta Quadrageſima univerſalis Eccleſiæ, uſque ad Reſurrectionem Domini, quam tamen à Quinquageſima incipere debent. Diebus verò, quibus non jejunatur, bis tantùm die dumtaxat comedant. Excepto quod à feſto Paſchæ uſque ad menſem Octobris, laborantes pœnoſo, ſeu gravi labore, ter in die refici poterunt, jejuniorum ſemper diebus exceptis. Poterunt autem itinerantes, infirmi, debiles, tempore neceſſitatis jejunium ſolvere.

De divino officio, & oratione. Cap. IV.

Silentio, confeſſione, & communione.

FRatres, & Sorores in Eccleſia ſervent ſilentium, præſertim quando Miſſa celebratur, vel ſermo DEI proponitur. In aliis verò locis ſervent quod per ſuos Superiores circa ſilentium illis fuerit ordinatum. Debent etiam quolibet die in ſero, intra ſe, & Deum, cogitare quid fecerint, dixerint, vel cogitaverint. Quolibet autem die (ſi potuerint commodè) debeant audire Miſſam. Et procurare debent, quòd habeant virum religioſum, qui illis verbum DEI certis diebus proponat, & eos ad pœnitentiam, & virtutes inducat. Illi autem, vel ille, qui, vel quæ horas canonicas ſciunt per ſe dicere debent horas canonicas ſecundùm uſum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ perſolvere. Qui verò horas canonicas neſciunt dicere, dicant duodecim Pater noſter pro matutino, & pro qualibet aliarum horarum ſeptem, addito Gloria Patri, in fine cujuſlibet Pater noſter, addito etiam Credo, & Miſerere mei Deus in principio Primæ, & Completorii. Et quia præmiſſa neſcitur, ter Pater noſter, pro pœnitentia dicere debeat. Quotiens autem prandium, vel cibum ſumunt, gratias DEO reddere debent. De Confeſſione verò Sacramentali, & ſacra communione ſumenda, ſervabunt ordinationem Nicolai Papæ Quarti, quòd ter in anno confiteantur, atque communicent, vel etiam Statuta à ſuis Superioribus ſuper hoc ordinata.

De Prælatorum, & Officiorum ordinatione. Cap. V.

Officiorum ordinatione, & ſubjectione Ordini Fratrum Minorum.

Tu intellige de Obſervantia ex conſt. 51. Clem. VIII. Ratio. Tom. 3. fol. 74.

QUælibet domus, ſi Monaſterium virorum fuerit, habebit Superiorem iſtius fraternitaris qui Miniſter localis appellabitur. Si verò mulierum, Mater dicetur. Et eligentur per ſuos Conventus, vel inſtituentur per ſuos Provinciales Superiores, ſeu Viſitatorem Generalem. Ita tamen, quòd nullus ſit perpetuus, ſed certi temporis. Qui miniſtri, & Matres obedient per omnia, quæ ad præſentem Regulam ſpectant, Provincialibus Miniſtris Ordinis Minorum B. Franciſci, & Viſitatoribus deputatis ab ipſis Miniſtris, quamdiu in dictis Officiis fuerint. Quo verò ad alia Officia intra domum, ſervabunt ſtatuta ſua.

De modo interius, exteriuſque converſandi. Cap. VI.

Qualitate veſtium, & converſatione.

CUm Fratres, & Sorores hujus fraternitatis dicantur de Pœnitentia, oportet eos ab omni curioſitate, tàm in veſtibus, quàm in aliis quibuſcumque abſtinere. Et juxta Apoſtolicum Principis B. PETRI ſalubre conſilium, depoſitis certis vanis hujus ſæculi ornamentis, nullũ ornamentum corporale portare

quo

by Google

debent, niſi ſolùm humile, & neceſſarium tegumentum corporis ſui. Debent etiam ab acceſſu Curiarum Principum, Dominorum, ſeu Dominarum, ubi mollia hujus mundi (Domino teſtante) habentur, omninò cavere. Nec ullo umquam tempore choreis, ludis, jocis, & aliis hiſtrionum vanitatibus intereſſe. Debent quoque eſſe parci in verbis, & locutionibus, quæ raro ſine peccato multiplicantur. Et ſuper omnia ab omni mendacio, & juramento quocumque juxta mandatum Domini, niſi pro pace, fide, calumnia, & teſtimonio perhibendo cavere deben. Et omni die in ſero, inter cætera, debent examinare ſe, ſi vel mendacium, vel juramentum aliquod fecerint, & pro quolibet, ter Pater noſter dicere debent.

De viſitatione, & cura infirmorum. Cap. VII.

Infirmis.

SI quis Frater, vel Soror hujus fraternitatis in infirmitate ceciderit, Miniſter domus, vel Mater, ſemel quotidiè per ſe, vel per aliam perſonam viſitare teneatur. Et de bonis communibus, omnia neceſſaria diligenter faciat illi miniſtrari. Teneatur quoque infirmum vel infirmam monere ad pœnitentiam acceptandam, verámque converſionem ad Deum faciendam, mortis propinquitatem & judicii divini diſtrictionem, ſimúlque divinam miſericordiam proponendo.

De viſitatione, quam Prælati debent facere circà Fratres, & Sorores. Cap. VIII.

Viſitatorum officio.

MIniſter Provincialis Fratrum Minorum, vel Viſitator ejuſdem Ordinis, cui ipſe commiſerit, viſitabit quolibet anno, ſemel tantùm in qualibet domo, cum præſentia ſeniorum. Et facta viſitatione, non debet intrare officinas, nec alia interiora Sororum. Ipſe autem Viſitator numquàm ſolus maneat, & ſeparatus cum aliqua Sorore. Debent autem Miniſtri, & Matres, dicere Viſitatori defectus, qui correctione indigent. Similiter, & alii Fratres, & Sorores. Et ſi aliqui fuerint incorrigibiles judicio diſcretorum, vel diſcretarum domus, tamquàm morbida pecora ejiciantur de Congregatione.

De Officiis mortuorum. Cap. IX.

Defunctorum exequiis.

POſtquàm aliquis Frater, vel Soror ab hac luce migraverit, curabit Miniſter, ſeu Mater, quòd ejus exequiæ ſolemniter celebrentur. Quibus exequiis omnes Fratres, vel Sorores alicujus domus, ubi ipſum mori contigerit, perſonaliter intereſſe debent, nec reddere, donec corpus traditum ſit ſepulturæ. Et pro anima cujuſlibet defuncti, vel defunctæ, infrà octo dies, quilibet Sacerdos unam Miſſam, ſcientes autem pſalterium, quinquaginta pſal. neſcientes verò pſalt. quinquaginta Pater noſter, & in fine cujuſlibet, Requiem æternam dicere teneantur. In fine autem cujuslibet anni, ſeu infrà quemlibet annum, quilibet Sacerdos tres Miſſas pro defunctis, ſcientes pſalterium, unum pſalterium; neſcientes verò pſalterium, centum Pater noſter, cum Requiem æternam, in fine cujuſlibet dicere debeant. Et circà iſta officia pro defunctis, & alia officia divina, in præſenti ſerie annexa, cura imponitur Miniſtris, & Matribus, ut fideliter perſolvantur.

De obligatione contentorum in Regula. Cap. X.

Obligatione ad tria vota & clauſura.

OMnia, & ſingula in præſenti Regula contenta, ſunt conſilia ad faciliùs ſalvandas animas viatorum. Et nulla ſunt obligatoria ad peccatum mortale vel veniale, niſi humano vel divino jure aliquis aliàs eſſet obligatus. Obligantur tamen Fratres, & Sorores facere pœnitentias ſibi à Superioribus impoſitas, quando ſuper hoc requiruntur. Obligantur etiam ad tria Vota eſſentialia, paupertatem, nihil habendo in ſpeciali, caſtitatem, quia poſt votum non poſſunt matrimonium contrahere, nec ſine tranſgreſſione, vitiis carnis ſe immiſcere: & obedientiam, quantum ad illa, ſine quibus non poteſt commodè iſta fraternitas manuteneri. Teneantur etiam ad clauſuram ſervandam illæ quæ ipſam expreſsè ſervare voverint. Quòd omnibus, & ſingulis Conventibus concedimus, dummodò hoſpitalitas, & charitas, quam exercere ſolent apud infirmos, nullum cum honeſtate patiatur detrimentum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima Januarii, milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, Pont. noſtri anno octavo.

Dat. P. A. 8. die 20. Jan.

XLIII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitatis juriſdictio, per adjunctionem alterius Judicis, non intelligatur diminuta, in proceden. contra Maleficos, fortilegos, à fide apoſtatantes, &c. Et Officiales ſæculares, abſque proceſſus reviſione, eorum ſententias exequantur.

Quoad ſecundam partem idem ſtatuit Innoc. VIII. ſuprà in ſua conſtit. 10. Dilectus, fol. 440. ubi notavi.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1521.

Univerſis, & ſingulis locorum ordinariis, ac hæreticæ pravitatis inquiſitoribus in dominio Venetorum conſiſtentibus, Salut. & Apoſt. benedictionem.

Hic Pont. ex cauſis hic expreſſis, dedit Nuncium ſuum in adjunctum Inquiſitoribus.

HOneſtis petentium votis libenter annuimus, eáque favoribus proſequimur opportunis. Aliàs ad petitionem dilectorum filiorum nobilium virorum Ducis, & Domini Venetorum, cum in Brixienſi & Bergomenſi civitatibus, & diœceſibus, quod iam hominum genus pernicioſiſſimum ac damnatiſſimum labe hæretica, per quam ſuſcepto renunciabatur baptiſmatis ſacramento, Dominum abnegabant, & ſatanæ, cujus conſilio ſeducebantur, corpora, & animas conferebant, & ut illi rem gratam facerent, in necandis infantibus paſſim ſtudebant, & alia maleficia & ſortilegia exercere non verebantur, quod ita factum eſſe videbatur, ut ad eorum errorem extirpandum opportuna adhiberentur remedia. Volentes etiam ejuſdem generis nonnullos indicibili pœna obſtinatè vitam potiùs perfide amittere, quàm errorem ſuum cognoſcere maluiſſe, & propterea de rigoroſo nimium (ut dicebatur) veſtri ordinariorum contra tales proceſſus dubitantes, Venerabilem fratrem Epiſcopum Polenſem, noſtrum & Apoſtolicæ Sedis apud eoſdem Ducem & Dominum Nuncium vobis ad jungendum duximus, cum facultate per ſe vel alium, ſeu alios, proceſſus per vos habitos, ſeu factos, examinandi, & revidendi: & ſi vos Inquiſitores proceſſus prædictos, ritè, & rectè, ac juxta formam juris habitos feciſſetis, contrà tales hominum damnatorum genus unà vobiſcum, procedendi & inquirendi, necnon procuratores, & advocatos, ſcribas, cæteróſque ad Inquiſitionis præfatæ exercitium neceſſarios, & opportunos, Officiales, & miniſtros cum competentibus ſalariis deputandi, & homines prædictos (quòd redire ad Eccleſiæ unitatem vellent) clementer ſuſcipiendi, eiſque pœnitentiam ſalutarem injungendi, & eos abſolvendi, etiam in utroque foro, & incorrigibiles condemnandi, & brachio ſæculari tradendi, cæteráque quæ vos, de jure vel conſuetudine facere poſſetis, & deberetis, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, prout in literis deſuper confectis continetur.

Illi nonnullos condemnarunt & Curiæ ſæculari prætoris Brixiæ tradiderunt, cui Veneti inhibuerunt, & proceſſus revidere voluerunt.

§. 1. Cùm igitur commiſſionis hujuſmodi vigore præfatos Nuncius, venerabilem Fratrem Epiſcopum Juſtinopolitanum in partibus illis commorantem, ad præmiſſa unà vobiſcum pertractanda, & exequenda ſubdelegaverint, voſque & ipſe ſubdelegatus in valle Communica Brixienſis diœceſis, ubi maximè hujuſmodi damnati generis homines vigent, & pullulant, proceſſeritis, ac nonnullos culpabiles repertos, & curiæ ſæculari tradendos, necnon jam condemnatos habueritis, videtur, quòd per Venetorum Collegium Prætori Brixienſi mandatum fuerit, ne ſententias hujuſmodi exequeretur, & vobis & eidem ſubdelegato, ne ad executionem illam pro-

redendis inhiberet, prout inhibitum fuit: ac expenſas & ſalaria pro hujuſmodi inquiſitionis negotio neceſſaria ſubmoveret, & detraheret: necnon proceſſus contra culpabiles prædictos habitos & factos eis tranſmitteret, ſeu tranſmitti faceret: & quod deterius eſt, ſubdelegatum prædictum ad coram eis in civitate Venetiarum comparendum cogeret, & compelleret, prout coactus & compulſus fuit.

Hic ergò Pont. Inquiſitorum jurisdictionem liberam eſſe decernit, non obſtante datione adjuncti.

§. 2. Et quia propter dictas literas, in quibus dictus Nuncius adjunctus fuit, ab aliquibus hæſitatur, an propter hoc facultas veſtra diminuta exiſtat, ita quòd prout ante datas hujuſmodi literas potuiſſetis, procedere non poſſitis, indecenſque & contra juris & ſacrorum canonum diſpoſitionem, ac Eccleſiaſticam libertatem exiſtat, laicos de perſonis & cauſis Eccleſiaſticis ſe intromittere, nolléque injunctam à vobis executionem adimplere niſi proceſſibus, ac ſententiis per eos viſis, & examinatis, ac ſi ipſi in clericos, cauſáſque Eccleſiaſticas ſuperioritatem & juriſdictionem haberent, cùm tamen in clericos, cauſáſque hujuſmodi laicis nulla facultas attributa ſit, quos obſequendi & exequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi, propter quod inter Chriſtifideles non modicum ſurgit ſcandalum. Nos igitur, ne quod ad ſalutem animarum, & dictarum cauſarum faciliorem expeditionem introductum eſt, in damnum & perniciem convertatur, & propterea ob diuturnitate temporis infœlices animæ hujuſmodi peccatis magis graventur, & ad omne circa hoc dubium tollendum, vos prout ante datas dictas literas, de jure & conſuetudine ſeu privilegio procedere poteratis, necnon etiam contra maleficos, & ſortilegos, ac à fide apoſtatantes, prout criminis poſtulaverit qualitas, procedere poſſe, & debere auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, decernimus, & declaramus.

Omnéſque monet ac mandat, ut ſententias Inquiſitorum exequantur abſque viſione proceſſuum.

§. 3. Vobis committentes, & mandantes, ut eoſdem Venetos, & illorum Ducem, ac Officiales ſuos, ne ipſi ulteriùs in hujuſmodi cauſis ſe intromittant, ſed quod injunctas ſibi executiones & forte injungendas, poſtquàm requiſiti fuerint, ſine aliqua proceſſuum, per dictos Eccleſiaſticos judices factorum, viſione vel examinatione promptè exequantur, moneatis, & hortemini. Et ſi hoc facere neglexerint vel recuſaverint, vos eos per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compellatis.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Præmiſſis ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis ſtatutiſque & conſuetudinibus, civitatum & diœceſum prædictarum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P.A. 8. die 15. Feb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die decimoquinto Februarii, milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, Pont. noſtri Anno Octavo.

XLIV.

Quòd Fratres Milites, & aliæ perſonæ, Militiæ de Alcantara, ejuſque Eccleſiæ, perfruantur omnibus indultis, privilegiis & indulgentiis conceſſis, & concedendis, Ordini Ciſterciensi S. Benedicti.

Conſonat quoad alios hujus Ordinis milites de Calatrava conſt. 16. Jul. II. ſup. fol. 374. Romani. Et vide notanda inf. in Tom. 2. in conſt. 30. Greg. XIII. Romani.

Edita A. D. 1521.

LEO EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

In Apoſtolicæ dignitatis ſpecula, licèt immeriti diſponente domino conſtituti, ſub regularibus inſtitutis ſtudio piæ vitæ vacantibus, ſimulque pro fidei Catholicæ defenſione militantibus perſonis, Apoſtolici favoris præſidium libenter impendimus, ac in his quæ ſolidationem ſtatus, & profectum, ac tranquillitatem earumdem reſpiciunt, nos eis gratioſos, & favorabiles exhibemus prout etiam Catholicorum Regum vota expoſcunt, & id conſpicimus in domino ſalubriter expedire.

Honor. III. exemptionem à decimis conceſſit ordinis Ciſtercien. in ſua conſt. 6. fol. 69.

§. 1. Dudum ſiquidem poſtquàm fœl. rec. Honorius Tertius, ut nullus ab Abbate Monaſterii Ciſterc. Cabilonen. diœc. ejúſque Coabbatibus, & Prioribus, ac Abbatiſſis, & aliis perſonis Ciſtercien. Ordinis, de terris ſuis ante generale Concilium acquiſitis, etiam de illis quas aliis conceſſerant excolendas, & ad eos redierant, ſi eas manibus propriis, aut ſumptibus colerent decimas exigere aut extorquere præſumerent, inter alia per quaſdam ejus literas inhibuerat.

Mart. V. ampliavit, in ejus conſt. Militanti fol. 405.

§. 2. Et Martinus V. Rom. Pont. prædeceſſor noſter, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus, Decanis, Archidiaconis, Præpoſitis, & aliis Eccleſiarum Prælatis ad quos ſuæ ſuper hoc confectæ literæ pervenirent, expreſsè mandaverat, ut Ciſtercienſ. ac alios Abbates, Priores, & Abbatiſſas, ac omnia & ſingula monaſteria, necnon ſingulas perſonas dicti Ordinis, tunc præſentia & futura ubicumque pro tempore exiſtentia, à præſtatione decimarum, tàm de poſſeſſionibus habitis ante & poſt Concilium antedictum, quàm extunc de cætero habendis, & tàm de novalibus, ſive ante ſive poſt hujuſmodi Concilium acquiſitis, & acquirendis, quæ propriis ſumptibus colebant, & colerent, quàm alias quomodocumque, & qualitercumque excolerentur, necnon de hortis, virgultis, & piſcationibus ſuis, ac de ſuorum animalium nutrimentis ſinguli ipſorum omninò ſervarentur immunes.

Sixtus IV. (cujus conſt. hic non habes) ſimiliter ampliavit.

§. 3. Piæque mem. Sixtus Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter literas, tàm Honorii, quàm Martini prædeceſſorum hujuſmodi, ratas, & gratas habens, illas cum omnibus in eis contentis clauſulis, per alias ſuas literas confirmavit, & approbavit, ac juxta omnimodas earum continentias, & formas in ſui roboris firmitate perpetuò ſubſiſtere decrevit. Et nihilominùs Ciſtercien. ac omnes & ſingulos alios Abbates, Priores, & Abbatiſſas, necnon omnia & ſingula monaſteria, tunc præſentia & futura ubilibet exiſtentia, ſingularéſque perſonas Ordinis hujuſmodi à præſtatione decimarum, tàm de poſſeſſionibus habitis, ante & poſt Concilium prædictum, quàm ex tunc de cætero habendis, & tam de novalibus, ſive ante, ſive poſt Concilium hujuſmodi, acquiſitis & acquirendis, quæ propriis ſumptibus excolebant, & excolerent, quàm alias quomodocumque & qualitercumque excolerentur, & etiam de illis poſſeſſionibus, de quibus aliquis eatenùs decimas perceperat, necnon de hortis, virgultis, piſcationibus ſuis, & de nutrimentis ipſorum animalium, auctoritate prædicta penitùs exemit, & exempta fore perpetuò decrevit.

Innoc. VIII. (& cujus conſt. non habes) Monaſteria & alia loca iſtius Ordinis, ſub Apoſtolicæ Sedis protectione reſervavit, & à juriſdictione Ordinariorum, ac ſolutione collectarum & ſubſidiorum exemit.

§. 4. Et deinde recol. mem. Innocentio Papæ VIII. ſimiliter prædeceſſori noſtro pro parte nunc Ciſtercienſ. & aliorum Monaſteriorum Ordinis hujuſmodi Abbatum, ac dilectorum filiorum conventuum eorumdem expoſito, quòd licèt ipſi, eorùmque ac dicti Ordinis Monaſteria, tàm virorum quàm mulierum, & alia religioſa loca, & membra, ac Monachi, Moniales, vaſſalli, ſubditi, & eis ſervientes, bonaque omnia jamdudum per plures Rom. Pont. noſtros, tunc ipſius Innocentii prædeceſſoris, ſub ipſorum Pontificum, & Apoſtolicæ Sedis protectione recepti, & recepta; ac eidem Sedi immediatè ſubjecti & ſubjecta, necnon ab omni juriſdictione ordinaria, exempti, & exempta forent, eiſque conceſſum eſſet, ut ad præſtationem aliquarum collectarum, ſeu ſubſidiorum, aut procurationum, & aliarum exactionum per Sedem prædictam, ſeu ejus Legatus, aut ipſorum auctoritate, & mandato, ſemper locorum ordinarios, vel alios pro tempore impoſitorum non tenerentur, tamen ipſi deſiderabant, pro majori eorum quiete, receptioni, ſubjectioni, & aliis præmiſſis robur ſuæ approbationis adjici, illáq; omnia per eumdem Innocentium prædeceſſorem de novo concedi. Idem Innocentius prædeceſſor Abbatum, & Conventuum prædictorũ in ea parte ſupplicationibus incli-

natus

natus, receptionem, ſubjectionem, & exemptionem prædictas, ac ſingulas deſuper confectas literas, cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia per ſuas literas approbavit, ac perpetuæ, & inviolabilis firmitatis robur obtinere decrevit. Et nihilominùs pro potiori cautela, monaſteria, loca, membra, & bona omnia hujuſmodi, tunc præſentia, & futura, Abbates, Abbatiſſas, Monachos, Moniales, Vaſſallos, ſubditos, & ſervientes præfatos, tunc & pro tempore exiſtentes, auctoritate, & ſcientia ſimilibus ſub Beati Petri, & ſua protectione ſuſcepit, & ab omni juriſdictione, ſuperioritate, correctione, viſitatione, dominio, & poteſtate Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & aliorum Judicum ordinariorum, eorúmque Vicariorum, & Officialium quorumcumque, necnon à ſolutione ſubſidiorum etiam charitativorum, procurationum, collectarum, & aliarum exactionum hujuſmodi pro tempore imponendorum perpetuò prorſus exemit, & totaliter liberavit, ac eiſdem Innocentio prædeceſſori, & Sedi immediatè ſubjecit, ita quòd Archiepiſcopi, Epiſcopi, Judices, Ordinarii, Vicarii, & Officiales præfati, etiam ratione delicti, aut contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committeretur delictum, iniretur contractus, aut res ipſa conſiſteret, nullam in eos, aut eorum aliquem, ſeu monaſteria, loca, membra, & bona prædicta, tanquàm prorſus exemptos, & exempta juriſdictionem, correctionem, ſuperioritatem, dominium, vel poteſtatem exercere, aut excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ſeu quaſvis alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas promulgare præſumerent, aut poſſent, vel deberent quoquo modo, nec ipſi ſi exempti coram illis, aut ejuſdem Sedis delegatis vel ſubdelegatis, niſi in literis eis pro tempore directis de Innocentii prædeceſſoris literis, hujuſmodi ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio fieret, ad judicium evocari, aut quovis modo, directè vel indirectè, moleſtari poſſent, vel deberent. Decernens omnes, & ſingulos proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas, quos, & quas per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Judices, Ordinarios, Vicarios, & Officiales prædictos, ſeu eorum aliquem contra Abbates, & alios exemptos, monaſteria, & loca hujuſmodi etiam exempta, ut præfertur, haberi, & promulgari, necnon quicquid ſecus ſuper his, ab eis vel alio quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contingeret, irrita, & inania, nulliuſque roboris vel momenti, prout in ſingulis literis prædictis pleniùs continetur.

Et quoniam Carolus Imper. Adminiſtrator Militiæ de Alcantara Ordinis Ciſtercienſis expon. Pont. quod licet Milites ipſi vivant ſub regula Ciſtercien. tamen revocatur in dubium an ipſi privilegiis Ordinis Ciſter. gaudere debeant, cum in illis ſpecialiter nominati non fuerint.

§. 5. Cùm autem ſicut chariſſimus in CHRISTO filius noſter Carolus Romanorum Rex, in Imperatorem electus Illuſtris, qui etiam Caſtellæ, & Legionis Rex, ac Militiæ de Alcantara dicti Ordinis perpetuus Adminiſtrator per Sedem prædictam deputatus exiſtit, tàm ſuo, quàm dilectorum filiorum univerſorū Priorum, Præceptorum, Commendatorum, nuncupatorum, Militum, fratrum, & aliarum perſonarum dictæ Militiæ nominibus nobis nuper exponi fecit, licèt Magiſter pro tempore exiſtens, ac omnes, & ſinguli Priores, Præceptores, Milites, & fratres Militiæ hujuſmodi ejuſdem Ordinis profeſſores exiſtant, & ſub eadem regula militent, & vivant; nihilominùs quia in literis Honorii, Martini, Sixti, & Innocentii prædeceſſorum hujuſmodi de dicta Militia, & illius perſonis, monaſteriis, domibus, præceptoris aliàs commendariis nuncupatis & locis ſpecialis mentio facta non extitit, à nonnullis aſſeratur, Magiſtrum ſeu Adminiſtratorem pro tempore exiſtentem, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & perſonas, necnon monaſteria, domus, & loca Militiæ hujuſmodi, inhibitione, mãdato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, & decretis prædictis ac aliis privilegiis, necnon indulgentiis, etiam ſpiritualibus, ac peccatorum remiſſionibus eiſdem Ordini, & illius Abbatibus, Monachis, & perſonis, necnon virorum, & mulierum monaſteriis, prioratibus, & locis, per Sedem prædictam conceſſis, uti, potiri, & gaudere non poſſe; præfatus Carolus Rex, & Adminiſtrator, dictis nominibus, nobis humiliter ſupplicari fecit, ut Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis perſonis pro tempore exiſten. Militiæ hujuſmodi, cujus etiam claræ memoriæ Ferdinandus Aragonum, & Siciliæ Rex, ad cujus ſupplicationem nonnulla deſuper conceſſeramus, dum viveret perpetuus Adminiſtrator, per Sedem eamdem deputatus exiſtebat, eorumque vaſſallis, & ſervitoribus, ac monaſteriis, domibus, & aliis locis quod hujuſmodi inhibitione, mandato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, & decretis, ac aliis privilegiis, immunitatibus, conceſſionibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis, & peccatorum remiſſionibus Ordini, ac illius Abbatibus, Prioribus, Monachis, & perſonis, necnon Monaſteriis, prioratibus, & locis prædictis, ac eorum Eccleſiis conceſſis gaudere poſſint perpetuò concedere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modò Pontif. declarat eos dictis indultis gaudere.

§. 6. Nos igitur qui religioſarum perſonarum quarumlibet præſertim ſub regularibus militiis pro defenſione Chriſtianæ fidei inſudantium fœlici ſucceſſivi, indemnitati, & quieti quantum cum DEO poſſumus libenter conſulimus, Priores, Præceptores, Milites, fratres, & perſonas præfatos, ac eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolven. & abſolutos fore cenſen. hujuſmodi ſupplicationibus inclinati eiſdem Magiſtro, ſeu Adminiſtratori pro tempore exiſtenti Prioribus, Præceptoribus, Militibus, fratribus, & aliis perſonis dictæ Militiæ, illorumque vaſſallis, & ſervitoribus, etiam pro tempore exiſtentibus, ac ejuſdem Militiæ virorum, & mulierum monaſteriis, domibus, & locis aliis, ac in diſtrictu eorum, & dominio ipſius Militiæ conſiſtentibus Eccleſiis, præſentibus, & futuris, ut de cætero perpetuis futuris temporibus inhibitione, mandato, ſuſceptione, exemptione, liberatione, ſubjectione, & decretis, ac literis prædictis, & aliis in eiſdem literis contentis, necnon omnibus, & ſingulis privilegiis, conceſſionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, ac indulgentiis etiam ſpiritualibus, & temporalibus, ac peccatorum remiſſionibus dicto Ordini, illiúſque Abbatibus, Prioribus, Monachis, & perſonis, necnon virorum, & mulierum monaſteriis, prioratibus, & locis, ac illorum Eccleſiis per Sedem prædictam, & aliàs quomodolibet in genere conceſſis hactenùs, & in poſterum ſimiliter in genere condendis, perinde ac ſi eidem Militiæ, ac illius Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, Præceptoribus, Militibus, Prioribus, fratribus, & aliis perſonis, ac eorum vaſſallis, & ſervitoribus, necnon monaſteriis, domibus, & locis eorúmque ac in ipſius Militiæ diſtrictu, ſeu dominio conſiſtentibus Eccleſiis hujuſmodi ſpecialiter indulta, & conceſſa fuiſſent, uti, potiri, gaudere, liberè, & licitè valeant.

Et etiam indulgentiis. Adverte quòd revocatæ ſunt manus adjutrices à Pio V. in conſtit. 30. Et ſi dominici. in Tom. 2. fol. 228.

§. 7. Necnon omnibus utriuſque ſexus Chriſtifidelibus qui Monaſteriorum ejuſdem Militiæ, præſentium, & futurorum, ac in ipſius diſtrictu, & dominio pro tempore conſiſtentibus, Eccleſias devotè viſitaverint, ac pro manutentione Monaſteriorum, & Eccleſiarum hujuſmodi, manus adjutrices porrexerint, & alia in literis indulgentiarum Ciſtercien. Ordini conceſſis, & concedendis hujuſmodi contenta, juxta tenorem illarum adimpleverint, ut illas indulgentias, & peccatorum remiſſiones quas conſequuntur viſitantes Eccleſias Monaſteriorum, & aliorum locorum Ciſtercien. Ordinis hujuſmodi pro quibus indulgentiæ, & peccatorū remiſſiones prædictæ conceſſæ reperiuntur, & concedentur, ut præfertur, conſequatur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, de ſpeciali gratia concedimus, & pariter indulgemus. Decernentes irritum, & inane, quicquid ſuper

præmiſſis, aut eorum aliquo contrà Magiſtrum, ſeu Adminiſtrarorem, Priores, Præceprores, Milites, fratres, perſonas, vaſſallos, ſervitores, ac monaſteria, domos, & loca, necnon privilegia, conceſſiones, & indulta prædicta, & in eis, vel eorum aliquo contenta à quoquam quavis auctoritate fungen. ſeu functuru, ſcienter vel ignutanter contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinis, & Militiæ prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ſtabilimentis, uſibus, & naturis, ac quibuſvis aliis privilegiis, ac indultis Apoſtolicis Ordinem Ciſtercien. hujuſmodi ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis efficaciſſimis, inſolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, clauſulis irritantibus, quàm etiam decretis aliis etiam iteratis vicibus, conceſſis, & confirmatis, quibus quatenùs obſtent, etiam ſi de eis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis, quæ dicti Honorius, Martinus, Sixtus, & Innocentius prædeceſſores, in præfatis eorum literis voluerunt non obſtare, ac quacumque conſuetudine introducta, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 9. Cæterùm quia difficile foret præſentes ad ſingula loca ubi neceſſe fuerit deferre, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut curæ Eccleſiaſticæ muniris eadem prorſus fides ubique, in judicio, & extra adhibeatur, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibita vel oſtenſa. Nulli ergo, &c. Si quis autem, &c.

Dat. P. An. 9. die 14. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, decimo Kal. Julii, Pontificatus noſtri Anno nono.

XLV.

Henricus Octavus Rex Angliæ, titulo Defenſoris Chriſtianæ Fidei donatur, quòd contra Martinum Lutherum, ejúſque & aliorum hæreſes, ſcripſit; Et ipſos hæreticos, eorumque ſequaces, perſequi profitetur.

Iſte Henricus deviavit poſteà à Fide Catholica, & etiam Eliſabeth Regina Angliæ, ut de illo videre eſt inf. in conſt. 7. Pauli III. Ejus qui ſuprà fol... Et de iſta babes in Pii V. conſtit. 101. Regnans, Tom. 2.

LEO EPISCOPUS, &c.

Edita A. D. 1521.

Chariſſimo in Chriſto filio Henrico Angliæ Regi Illuſtri, Fidei defenſori, ſalutem, &c.

Proemium.

EX ſupernæ diſpoſitionis arbitrio, licèt imparibus meritis, univerſalis Eccleſiæ regimine præſidentes, ad hoc cordis noſtri longè latéque diffundimus cogitatus, ut fides Catholica, ſine qua nemo proficit ad ſalutem, continuum ſuſcipiat incrementum, & ut ea quæ pro cohibendis conaribus illam deprimere, aut pravis mendacibúſque commentis pervertere, & denegare molientium, ſana Chriſtifidelium præſertim dignitate regali fulgentium doctrina ſunt diſpoſita, continuis proficiant incrementis, partes noſtri miniſterii, & operam impendimus efficaces. Et ſicut alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri Catholicos Principes, prout rerum, & temporum qualitas exigebat: ſpecialibus favoribus proſequi conſueverunt, illos præſertim, qui procelloſis temporibus, & rabida ſchiſmaticorum, & hæreticorum fervente perfidia, non ſolùm in fidei ſerenitate, & devotione illibata ſacroſanctæ Rom. Eccleſiæ immobiles perſtiterunt, verùm etiam tamquàm ipſius Eccleſiæ legitimi filii, ac fortiſſimi athletæ ſchiſmaticorum, & hæreticorum inſanis furoribus ſpiritualiter, & temporaliter ſe oppoſuerunt: ita etiam nos Majeſtatem tuam, propter excelſa, & immortalia ejus erga nos, & hanc ſanctam Sedem, in qua permiſſione divina ſedemus, opera, & geſta, condignis ac immortalibus præconiis, & laudibus efferre deſideramus, & ea ſibi concedere, propter quæ invigilare debeat à grege dominico lupos arcere, & putrida membra, quæ myſticum CHRISTI corpus inficiunt, ferro, & materiali gladio abſcindere, & nutantium corda fidelium in fidei ſoliditate confirmare.

Henricus librum ſcripſit contra Lutherum, & huic Pontif. miſit ejus approbatione petens.

§. 1. Sanè cum nuper dilectus filius Joannes Clerk. Majeſtatis tuæ apud nos Orator in Conſiſtorio noſtro coràm venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, & compluribus aliis Romanæ Curiæ Prælatis, librum, quem Majeſtas tua charitate, quæ omnia ſedulò, & nihil perperam agit, fideique Catholicæ zelo accenſa, ac devotionis erga nos, & hanc Sanctam Sedem fervore inflammata, contra errores diverſorum hæreticorum ſæpiùs ab hac ſancta Sede damnatos, nupérque per Martinum Lutherum ſuſcitatos, & innovatos, tamquàm nobile, ac ſalutare quoddam antidotum compoſuit, nobis examinandum: & deinde auctoritate noſtra approbandum obtuliſſet, ac luculenta oratione ſua expoſuiſſet Majeſtatem tuam, paratam ac diſpoſitam eſſe, ut quemadmodum veris rationibus, & irrefragabilibus ſacræ ſcripturæ, ac ſanctorum Patrum auctoritatibus notorios errores ejuſdem Martini confutaverat: ita etiam omnes eos ſequi, ac defenſare præſumentes, totius regni ſui viribus, & armis perſequatur, nóſque ejus libri admirabilem quamdam, & cœleſtis gratiæ rore conſperſam doctrinam, diligenter, accuratéque introſpexiſſemus, Omnipotenti DEO, à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum eſt, immenſas gratias egimus, qui optimam, & ad omne bonum inclinatam mentem tuam inſpirare, eíque tantam gratiam ſupernè infundere dignatus fuit, ut ea ſcriberes, quibus ſanctam ejus Fidem, contra novum errorum damnatorum hujuſmodi ſuſcitatorem defenderes, ac reliquos Reges, & Principes Chriſtianos tuo exemplo invitares: ut ipſi etiam orthodoxæ fidei, & Evangelicæ veritati in periculum, & diſcrimen adductæ omni ope ſua adeſſe, opportunéque favere vellent.

Qui illum approbat.

§. 2. Æquum autem eſſe cenſentes, eos qui pro fidei CHRISTI hujuſmodi defenſione pios labores ſuſceperunt, omni laude, & honore afficere, volentes non ſolùm ea, quæ Majeſtas tua contrà eumdem Lutherum abſolutiſſima doctrina, nec minori eloquentia ſcripſit, condignis laudibus extollere, ac magnificare, auctoritatéque noſtra approbare, & confirmare.

Titulúmque defenſoris fidei illi donat.

§. 3. Sed etiam Majeſtatem ipſam tuam tali honore ac titulo decorare, ut noſtris, ac perpetuis futuris temporibus Chriſtifideles omnes intelligant, quam gratum, acceptúmque nobis fuerit Majeſtatis tuæ munus, hoc præſertim tempore nobis oblatum. Nos qui Petri, quem CHRISTUS in cœlum aſcenſurus Vicarium ſuum in terris reliquit, & curam gregis ſui commiſit, veri ſucceſſores ſumus, & in hac ſancta Sede, à qua omnes dignitates, ac tituli emanant, ſedemus: habita ſuper his cum eiſdem fratribus noſtris, matura deliberatione, de eorum unanimi conſilio, & aſſenſu Majeſtati tuæ titulum hunc, videlicet Fidei defenſorem donata decrevimus: prout te tali titulo per præſentes inſignimus, mandantes omnibus Chriſtifidelibus, ut Majeſtatem tuam hoc titulo nominent: & cùm ad eam ſcribent, poſt dictionem Regi, adjungant Fidei defenſori. Et profectò hujus tituli excellentia, & dignitate, ac ſingularibus meritis tuis diligenter perpenſis, & conſideratis, nullum neque dignius, neque Majeſtatis tuæ convenientius nomen excogitare potuiſſemus.

Quod quotiens audies, aut leges, totiens propriæ virtutis, optimique meriti tui recordaberis, nec hujuſmodi titulo intumeſces, vel in ſuperbiam elevaberis, ſed ſolita tua prudentia humilior, & in fide CHRISTI, ac devotione hujus ſanctæ Sedis, à qua exaltatus fueris, fortior, & conſtantior evades, ac in Domino bonorum omnium largitore lætaberis, perpetuum hoc, & immortale gloriæ tuæ monumentum poſteris tuis relinquere: illiſque viam oſtendere, ut ſi tali titulo, ipſi quoque inſigniti optabunt, talia etiam opera efficere, præclaraque Majeſtatis tuæ veſtigia ſequi ſtudeant.

Et eidem atque corrigi, & deſcendentibus benedicit.

§. 4. Quam, prout de nobis, & dicta Sede optimè merita eſt, unà cum uxore, & filiis, ac omnibus, qui à te, & ab illis naſcentur, noſtra benedictione, in nomine illius, à quo illam concedendi poteſtas nobis data eſt, larga, & liberali manu benedicente, Altiſſimum illum, qui dixit, Per me Reges regnant, & Principes imperant, & in cujus manu corda ſunt Regum, rogamus, & obſecramus, ut eam in ſuo ſancto propoſito confirmet, ejuſque devotionem multiplicet, ac præclaris pro ſancta fide geſtis ita illuſtret, ac toti Orbi terrarum conſpicuam reddat, & judicium quod de ipſa fecimus, eam tàm inſigni titulo decorantes, à nemine falſum, aut vanum judicati poſſit: demùm mortalis hujus vitæ finito curriculo, ſempiternæ illius gloriæ conſortem, atque participem reddat.

Sanctionem pœnalem addit contra inobedientes.

§. 5. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ inſignitionis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 9. die 11. Oct.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimoprimo, v. idus Octob. Pont. noſtri Anno nono.

XLVI.

Indulgentiæ Conſraternitatis Roſarii Beatæ Mariæ Virginis.

Approbationem hujus antiqui ritus orandi, habes ſup. in conſt. 18. Sixti IV. Ea quæ, fol. 312. Approbationem verò Confraternitatum Roſarii attende ſup. in conſt. 40. Clementis VII. fol. 695. Cætera autem inſpice in conſt. 86. Pii V. infrà & conſt. 21. Sixti V. lib. 2. in Tom. 2.

LEO EPISCOPUS,

Edita A. D. 1520.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

PAſtoris æterni, qui ut humanum genus redimeret in ara Crucis immolari non abnuit, vices licèt immeriti gerentes in terris, id ſuper reliqua cordis noſtri vota potiſſimùm optamus, ut cunctos fideles quos pretioſiſſimi ſanguinis ſui aſperſione, Deo Patri reconciliari curavit, quorumcumque regimen, & gubernationem Nobis commiſit, ad ſalubria pietatis opera, & præcipuè ipſius paſtoris, ejúſque beatiſſimæ ac ſemper Virginis intemeratæ Genitricis apud ipſum pro nobis advocatæ, cultum, & devotionis affectum, quibus in immarceſcibiles in cœlis theſauros recondere, & cœleſtis patriæ cives effici pôſſint frequenter invitemus, & his quæ proptereà providè conceſſa fuiſſe percepimus, ut firma perpetuò, illibata perſiſtant, & cùm à Nobis præſertim per ſæculares Principes, & alias perſonas Nobis, & Apoſtolicæ Sedi gratas, & devotas, humiliter petitur, noſtræ approbationis, & innovationis libenter adjicimus firmitatem, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Confraternitas Roſarii antiquitus à S. Dominico inſtituta, mox renovata eſt in Civitate Colonienſi.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum, Prioris, & Fratrum domus Prædicatorum Colonienſium, nuper exhibita petitio continebat, quod olim prout in hiſtoriis legitur, à Sancto Dominico quædam Confraternitas utriuſque ſexus fidelium, de Roſario ejuſdem Beatæ MARIÆ Virgine nuncupata, ad honorem Angelicæ ſalutationis inſtituta, & in diverſis mundi partibus prædicata fuit ſequentibus ſignis. Sed cum ipſa Confraternitas decurſu temporis fere ſic neglecta fuiſſet, & in oblivionem tranſiiſſet, ac anno 1475. Civitas, & diœceſis Colonienſis gravibus bellis premeretur, eadem Confraternitas ad laudem, & honorem præfatæ Virginis, ut Civitas, & diœceſis prædicta, meritis, & interceſſionibus ejuſdem Virginis ab eis bellis liberaretur, in Eccleſia dictæ domus innovata, & de novo inſtituta fuit, cum certo modo orandi, videlicet, quòd Confratres, & Sorores ejuſdem Confraternitatis, tribus diebus cujuſlibet hebdomadæ, ad honorem Dei, & præfatæ Virginis, ac contrà imminentia mundi pericula legerent, conjunctim vel diviſim, toties Angelicam ſalutationem quot ſunt Pſalmi in pſalterio Davidico, ſingulis decem ſalutationibus hujuſmodi, orationem Dominicam ſemel præponendo, & modum orandi hujuſmodi Pſalterium ſive Roſarium ejuſdem Beatæ Virginis vulgariter appellatum.

Cardinalis Legatus de latere in Germania eam ratificavit.

§. 2. Quam quidem Confraternitatem in dicta Eccleſia de novo inſtitutam, poſtmodùm bonæ mem. Alexander Epiſcopus Forolivienſis, tunc Apoſtolicæ Sedis cum poteſtate Legati de latere per totam Germaniam Nuncius, ſingulari devotione permotus, & ſe in eamdem Confraternitatem recipi atque conſcribi volens, & petens, ad preces claræ mem. Federici Tertii Romani Imperatoris, auctoritate Apoſtolica approbavit, confirmavit, & ratificavit.

Confratribúſque indulgentiam conceſſit.

§. 3. Ac omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus fidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, in ſingulis quinque ipſius beatiſſimæ MARIÆ Virginis præcipuis feſtivitatibus, ſcilicet Annunciationis, Viſitationis, Aſſumptionis, Nativitatis, Purificationis centum. Et quoties per ſe, vel per alium dictum Roſarium legerent, vel legi facerent, ſeu Sabbatis, & feſtivis diebus decantationi Salve Regina quod poſt Completorium in dicta Eccleſia ejuſdem beatiſſimæ Virginis, ubi dicta Confraternitas inſtituta extitit, & quod ipſe Nuncius anteà conſecraverat, cantabatur intereſſent, 40. dies indulgentiarum conceſſit.

Sixtus IV. cujus conſt. hic non habes, ea extendit ad omnia alia loca.

§. 4. Et poſt verò fel. record. Sixtus Papa Quartus prædeceſſor noſter, accepto per eum quòd Confraternitas hujuſmodi in dicta eccleſia de novo inſtituta fuerat, voluit, & ordinavit, quòd omnes, & ſinguli Confratres utriuſque ſexus Confraternitatem prædictam ſervantes, tàm in dicta Civitate Colonienſi, quàm & alibi ubicumque locorum, tunc & pro tempore exiſtentes, verè pœnitentes, & confeſſi, qui Orationem Dominicam, & ſalutationem Angelicam prædictam, modo præmiſſo dicerent in ſingulis Nativitatis, Annunciationis, Aſſumptionis ejuſdem B. Virginis MARIÆ feſtivitatibus, indulgentiam ſeptem annorum, & totidem quadragenarum conſequerentur.

Orandíque modum prædictum approbavit, & indulgentias ſic orantibus conceſſit in ejus conſt. cit. in ſub.

§. 5. Et deinde ſupplicationibus tunc Ducis, & Duciſſæ Britanniæ inclinatus, præfatum Pſalterium, ſeu modum orandi eadem auctoritate approbavit, illúmque tolerandum fore, ac cunctis fidelibus eo modo orare licere decrevit, & declaravit, ac ut omnes, & ſinguli Chriſti fideles ad devotionis opera, ad dictum modum orandi frequentiùs inducerentur, univerſis, & ſingulis Chriſti fidelibus modo prædicto orare volentibus, ubilibet, ac tunc, & pro tempore exiſtentibus, pro qualibet vice qua ſicut præmittitur orarent, pro qualibet quinquagena præfati Pſalterii, quinque annos, & totidem quadragenas de injunctis pœnitentiis in Domino relaxavit, prout in ipſius Sixti prædeceſſoris literis inſuper confectis, quas perpetuò durare voluit, pleniùs continetur.

§. 6. Et ſucceſſivè piæ mem. Innocentius Papa Octavus etiam prædeceſſor noſter, cum anno Domini 1487. aliàs 1484. xiij. die menſis Octobris, quidã Bartholomæus de Comatiis de Bononia, tunc

dicti Ordinis generalis Magiſter ejuſdem Ordinis Provincialibus Capitulum generale in alma Urbe celebraret, Bartholomæi Generali, vivæ vocis oraculo, omnibus qui tunc erant, & in futurum eſſent de dicta Confraternitate, & per hebdomadam dicerent Pſalterium B. MARIÆ Virginis hujuſmodi, plenariam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem, ſemel in vita, & ſemel in mortis articulo, ac etiam receptis per literas ad beneficia dicti Ordinis, non autem quæſtu ſed devotionis cauſa, conceſſit, de qua conceſſione per literas teſtimoniales ipſius Bartholomæi ſui ſecreti ſigili, ſeu ſignati uſualis impreſſione munitas conſtat.

Alter Card. in Germania Legatus Papæ, & alii Ordinarii alias etiam indulg. dederunt.

§. 7. Et inſuper fœl. mem. Raymundus tit. S. Mariæ Novæ, presbyter Cardinalis, tunc per Germaniam dictæ Sedis Legatus, eiſdem Confratribus, & Consororibus, pro quolibet Roſario centum dies indulgentiarum perpetuò, & ſimiliter plures, ac diverſis locorum Ordinarii ſinguli indulgentiam 40. dierum conceſſerunt, prout etiam in Raymundi Cardinalis Legati, necnon Alexandri Epiſcopi, & Nuncii, & Ordinariorum hujuſmodi ſingulis deſuper confectis literis dicitur pleniùs contineri.

Hic modò Pontif. de prædictorum confirmatione requiſitus.

§. 8. Cùm autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, dilectus filius nobilis vir Joannes Dux, & dilectæ nobis in Chriſto filiæ nobiles mulieres Maria ipſius Joannis Ducis conſors Duciſſa Juliacen. & Monrenſ. ac Sibilla Marchioniſſa Brandenburgenſis dictæ Mariæ Duciſſæ genitrix, necnon dilectus etiam filius Magiſter Joannes Ingenolzel, Præpoſitus Eccleſiæ ſancti Victoris Colonienſis Diœceſis, literarum Apoſtolicarum majoris præſidentiæ Abbreviator, necnon Notarius ſcriptor, & familiaris, continuus Commenſalis noſter, ob ſingularem, & ſinceram quam ad ipſam intemeratam Virginem gerunt devotionem, ac dicti Prior, & Confratres cupiant, omnia, & ſingula præmiſſa etiam per nos approbari, confirmari, & invocari. Quare pro parte, tàm Joannis Ducis, & Mariæ Duciſſæ, ac Sibillæ Marchioniſſæ, necnon Joannis Præpoſitis, quàm Prioris, & Fratrum Prædicatorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut præmiſſa omnia, & ſingula pro illorum ſubſtantia firmiori approbare, confirmare, & invocare, aliiſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Omnia confirmat.

§. 9. Nos igitur piis votis eis in hac parte paternæ annuentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, Confraternitatem, ac ritum ſive modum orandi hujuſmodi, necnon omnes, & ſingulas indulgentias, tàm per Sixtum, & Innocentium prædeceſſores, quàm Legatum, Nuncium, & Ordinarios prædictos, ut præfertur conceſſas, & deſuper confectas literas, ac omnia & ſingula in eis contenta approbamus, confirmamus, & innovamus, ipſáſque indulgentias de novo perpetuò concedimus.

Indulgentias augent.

§. 10. Et ut annos Dux, & Maria Duciſſa, & Sibilla Marchioniſſa, ac Joannes Præpoſitus, necnon Prior, & Fratres præfati, necnon omnes, & ſinguli alii Chriſtifideles ea devotionis opera, & per dictum modum ſive ritum orandi eò frequentiùs inducantur, quò exinde faciliùs animarum ſuarum ſalutem conſequi ſperaverint, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, Joanni Duci, Mariæ, Duciſſæ, Sibillæ Marchioniſſæ, Joanni Præpoſito, Priori, ac Fratribus Prædicatoribus, & eorum ſingulis, ac univerſis, aliiſque utriuſque ſexus Chriſtifidelibus dictæ Confraternitatis Confratribus, & Conſororibus, ubilibet exiſtentibus, tàm præſentibus, quàm futuris, verè pœnitentibus, & confeſſis, ſeu confitendi, præpoſitum habentibus, qui ter in hebdomada dictum Roſarium devotè oraverint, ut piè fertur pro qualibet vice alios decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus.

Confeſſorum presbyterum Ordinis S. Dominici

§. 11. Ac quod omnes prædicti eorum, ſinguli in Paſcha Reſurrectionis, & feſtivitatis prædictis, ac tribus diebus ſingulis feſtivitatum earumdem præcedentibus, cujuſcumque Presbytero domus Ordinis Prædicatorum Fratrum profeſſorum per eorum ſingulos pro tempore eligendos peccata ſua confiteri valeant, ipſéque Presbyter eorum confeſſionibus diligenter auditis, ipſos, & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis excommunicationibus, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, & promulgatis, necnon ſacrilegiis, inceſtibus, adulteriis, pœnitentiarum injunctarum & divinorum officiorum, & jejuniorum omiſſionibus, aliiſque eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, delictis, quantumcumque gravibus, & enormibus in ſingulis etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis caſibus (contentis in bulla ſingulis annis die Cœnæ Domini legi conſuecta, dumtaxat exceptis) abſolvere, & eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungere, ac juramenta quæcumque ſine alicujus præjudicio relaxare: & vota quæcumque (ultra marina, viſitationis liminum beatorum Petri, & Pauli præfatorum, ac ſancti Jacobi in Compoſtella, necnon religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare liberè poſſit, Ordinarii, & Archidiaconi loci, ac Rectorum parochialium, & cujuſvis alterius licentia deſuper minimè requiſita.

Confratres confitentes audire, & abſolvere poſſe concedit. Hoc intellige & limita juxta Bul. Clem. viij. n. 115. Quæcumque infrà, Tom. 3.

Ingredientes confraternitatem, nihil ſolvere tenentur.

§. 12. Quòdque pro receptione, & conſcriptione aliquorum Confratrum ſive Conſororum in dicta Confraternitate, nihil omninò temporale exigi debeat, ſed ſpontè oblata dumtaxat recipi poſſint, perpetuò ſtatuimus, & ordinamus.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 13. Præſentibus, quas illarúmque effectuum, & in eis contenta ſub cujuſvis ſimilium, vel diſſimilium Indulgentiarum facultatem conceſſionum, & gratiarum revocationibus, ſuſpenſionibus, vel modificationibus, etiam pro Anno Jubilæi, & in favorem fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ſeu expeditionis contrà infideles, vel aliàs, quacumque de cauſa, per Nos, & Sedem prædictam, nunc, & pro tempore factis, nullatenùs comprehendi, ſed illis non obſtantibus dictis Chriſtifidelibus omnes ſuffragari, ipſóſque illis gaudere, ſeu uti debere decernimus, perpetuis futuris temporibus duraturis.

§. 14. Non obſtantibus præmiſſis, & conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 15. Cæterùm, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæcumque loca in quibus expediens foret deferri, volumus, & auctoritate prædicta etiam decernimus, quòd earumdem præſentium literarum tranſumptis, manu unius, vel plurium Notariorum publicorum ſubſcriptione, & ſigillo alicujus prælati, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, plena, ac tanta fides adhibeatur, adhiberi poſſit, & debeat, in omnibus, & per omnia, ſicut ipſius originalibus ſi eſſent in medium exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 16. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ confirmationis, conceſſionis, & inhibitionis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Clauſulæ derogatoriæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo, pridie Nonas Octobris, Pont. noſtri Anno octavo.

Dat. P. A. 8. die 6. Oct.

HADRIANUS SEXTUS PONT. CCXXII.

ANNO DOMINI MDXXI.

ANNO 1521.

HAdrianus Sextus, Florentinus, Belga, Urbe Trajecto natus, Epiſcopus Dertuſenn. Presbyter Cardinalis tituli S. Joannis,

& Pau-

Digitized by Google

& Pauli. Creatus quinto Idus Januarii, Coronatus 4. Kal. Septemb. anno 1521. Vixit annos duos, menſes octo, & dies tres. Creavit Cardinalem 1. Obiit 8. Kal. Octob. Anno Domini 1523. Sepultus fuit in Baſilica S. Petri, poſteà translatus fuit in Ædes S. Mariæ Germanorum. Vacavit Sedes menſes duos, dies quatuor.

I. Adminiſtratio Militiarum Sancti Jacobi de Spatha, de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hiſpaniarum inſtitutarum, Ordinum Sancti Auguſtini, & Ciſtercienſis, Coronæ Regiæ perpetuò conceditur, cum omnibus juribus, quæ earum magni Magiſtri habere conſueverunt.

De Militia S. Jacobi, habes etiam ſup. in conſt. 5. Alex. III. Benedictus. fol. 41. & infrà in conſt. 32. Clem. VII. Ex Apoſtolicæ. necnon & conſt. 30. Greg. XIII. Romani. in Tomo 2. De Militia autem Calatravæ habes ſup. conſt. 16. Jul. II. Romani. fol. 495. & inf. conſt. 12, Clem. VII. Romanus. & in alia conſt. 18. Apoſtolicæ. necnon Gregor. XIII. conſt. 32. Ex Apoſtolica. & in alia conſtit. 30. jam citata. De Militia autem Alcantaræ, habes ſimiliter ſup. conſt. 44. Leon X. In Apoſtolica. fol. 617. & infrà in præcit. Bullis Gregor. XIII. Tomo 2.

An. D. 1522.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Militum S. Jacobi de Spatha, de Calatrava, & Alcantara. & Caroli V. Imperatoris operà nonnulla regna occupata à Mauris nuper recuperata fuerunt.

DUm intra noſtræ mentis arcana, debita moderatione penſamus, S. Jacobi de Spatha, ac de Calatrava, & de Alcantara, in Regnis Hiſpaniarum erectas propterea militias inſtitutas fuiſſe, ut contra orthodoxæ fidei hoſtes, & inimicos, arma quædam, & valida præſidia eſſent, earúmque milites in infidelium expugnatione, ab Regnorum ab ipſis infidelibus occupatorum recuperatione jugiter vacarent, ſtrenuáque ipſorum virtute, & opera, proximis annis, non ſolùm quamplurimas Civitates & loca: ſed etiam aliquot Principatus, dominia, & Regna, quæ infideles Mauri occupaverant, & per multos annos detinuerant, non ſine proprii ſanguinis effuſione, cum magna CHRISTI nominis gloria recuperata, & ad fidem CHRISTI reducta fuiſſe conſideramus. Inſuper & animo revolvimus, quæ chariſſimus in CHRISTO filius noſter Carolus, Caſtellæ, & Legionis Rex Catholicus, in Imperatorem electus, claræ memoriæ Ferdinandi avi, & Eliſabeth Reginæ aviæ, Caſtellæ, & Legionis hujuſmodi, ac aliorum progenitorum ſuorum veſtigia ſecutus, pro univerſa Eccleſia (cujus ut nos ad Summi Apoſtolatus apicem aſſumptione paſtor, ita ipſe ad ſacri Imperii faſtigium electione advocatus exiſtit) non ſolùm Inſulæ Servarum, quam ipſi Mauri detinebant expugnatione, ſed etiam adverſus Martinum Lutherum per Sedem Apoſtolicam hæreticum declaratum executione, fecit, & in dies ipſum ſub diſciplina noſtra à teneris educatum, ob ejus devotionem ac fidem ergà nos & hanc ſanctam, in qua permiſſione divina ſedemus, ac univerſam rempublicam Chriſtianam, divina favente gratia facturum fore ſperamus; dignum meritò cenſemus, & congruum, ut militiæ prædictæ, Coronæ Regni Caſtellæ, & Legionis perpetuò applicentur, non minùs ut Caroli ipſius in Imperatorem electi ſtudia, & conatus, ad profligandos, & ſubjugandos infideles barbaros concedente Domino creſcant, & augeantur, quàm ut ipſarum militiarum fœlix & proſperum regimen ſemper in melius procedant, & illorum militum diſciplina ſolertior evadat, ipſúmque Carolum in Imperatorem electum, ejúſque poſteritatem ſigno ſpecialis benevolentiæ proſequamur, & quadam perpetuitatis memoria decoremus.

Sta itaque facinora à Ferdinando Rege & aliis progenitoribus gloriosè acta fuerunt.

§. 1. Sanè cùm Ferdinandus Rex, & Eliſabeth Regina præfati, in humanis agentes, ſuorum, & ipſi progenitorum veſtigia ſecuti, quamplurima egregia facinora & geſta fecerint, nec ſolùm Hiſpaniam à Saracenis, & Mauris, qui Regnum Granatæ, ac plura alia dominia occupaverant, non ſine multis laboribus, & impenſis, ac magna chriſtiani ſanguinis effuſione purgaverint, ac quamplurimos infideles à falſis idolorum tenebris, ad veram orthodoxæ fidei lucem reduxerint, ſed pluribus etiam caſibus, Oceanum mare penetraverint, & ad diverſas ac maximas, & anteà mortalibus ignotas inſulas, ſalutiferæ Crucis vexillum detulerint, & in ipſis inſulis plurimas metropolitanas, & cathedrales, ac alias Eccleſias ad CHRISTI nominis gloriam & exaltationem erigi, ſeque ob talia merita Catholici nomine, ab hac ſancta Sede inſigniri obtinuerint.

Et ad ejuſmodi peragenda operanda militiæ inſtitutæ fuerunt.

§. 2. Cúmque in dictis Caſtellæ, & legionis Regnis, S. Jacobi de Spatha ac Calatrava, & Alcantara, S. Auguſtini & Ciſtercienſis Ordinum Militiarum Magiſtratus, ad ejuſdem fidei exaltationem, & infidelium barbarorum maximè circumvicinarum partium depreſſionem, & expugnationem inſtituti fuerint, ut præfertur.

Et quandoque eadem Militiæ eiſdem Regib. aut eorum primogenitis per Sedem Apoſtolicam in adminiſtrationem data fuerunt.

Et multis de cauſis eiſdem perpetuo ſic dari expedit.

§. 3. Et quandoque illi per Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, Regibus Caſtellanæ, & Legionis hujuſmodi, ſeu eorum primogenitis, aut propinquioribus infantibus nuncupatis reſpectivè, in adminiſtrationem dum expediens fore viſum fuerit concedi conſueverint, illorúmque ad præſens idem Catholicus Rex in Imperatorem electus perpetuus adminiſtrator per Sedem prædictam deputatus exiſtat, ipſarúmque militiarum Magiſtrorum electiones, ad præceptoriam militiarum hujuſmodi præceptores ſeu milites ſpectare noſcantur, ac inter eos occurrente dictorum Magiſtrorum vacatione, ſuper electionibus pro tempore faciendis, poſſent quandoque diſſenſiones oriri, plurimúmque Regis Caſtellæ, & Legionis pro tempore exiſtentis interſit, ut ipſe Magiſtratuum hujuſmodi curam & adminiſtrationem habeat, cùm Magiſtratus ipſi quamplurimas Civitates, & Arces, partim an ipſis Regibus Caſtellæ, & Legionis donatas, partim per ipſos Magiſtros ab infidelium manibus proprii ſanguinis effuſione comparatas, & acquiſitas poſſideant, & ſi illorum Magiſtri aliquando ſe Regni opponerent, ex illorum inſtitutione quæ ad eorumdem Regnorum pacem & quietem, ac infidelium expugnationem emanavit, gravia ſcandala, & pericula in Regnis ipſis, prout proximis annis cùm in minoribus conſtituti, & dictorum Regnorum regimini & adminiſtrationi præpoſiti eſſemus, propter aſpirationes ad ipſos Magiſtratus oculis noſtris vidimus, ſuccedere poſſent, ſi autem Magiſtratus ipſi Coronæ Regiæ Regis Caſtellæ, & Legionis hujuſmodi pro tempore exiſtentis perpetuò unirentur, annecterentur, & incorporarentur, ita tamen quòd ex illorum hujuſmodi unione tituli ſingulorum Magiſtratuum hujuſmodi ad infraſcriptum effectum extincti non cenſeantur, illi per Regem ipſum longè meliùs regi & gubernari poſſent, curarétque Rex ipſe, ut illarum militiarum milites idonei. & in arte militari adeò periti, & experti eſſent, ut de illis meritò ſperari poſſet, quòd non ſolùm dicta regna ab infidelibus defenderent, ſed ipſum Regem ad expeditionem contra Turcas, & alios infideles, maritima claſſe, ac terreſtri exercitu ſuſcipiendam & proſequendam, ultrò ſolicitarent, & invitarent, ſcandaliſque & diſſenſionibus inter ipſos præceptores, ſeu milites electores, ac aliis periculis quæ exoriri poſſent obviaretur; ipſéque Carolus Rex in Imperatorem electus ad ſanctum pacis & unitatis Regum & Principum opus, quod pro totius Chriſtianæ reipublicæ neceſſaria defenſione, ac contra hoſtes Turcas fœlici expeditione perficere, concludere deſideramus, pro ſua religione & devotione in hanc

ſanctam

ſanctam Sedem nos plurimum juvare, ac rempublicam chriſtianam à tàm gravi periculo in quo conſtituta eſt, divina ſavenre gratia liberare poſſent, ac omnia pro fidei catholicæ exaltatione, ac infidelium barbarorum depreſſione, libentiùs & conſtantiùs facere non ceſſaret, ſimilitérque ejus ſucceſſores facere parari eſſent, militéſque dictarum militiarum, ſub Regis hujuſmodi diſcipliua magiſtrali, & experti, & ad conferendum manus contrà Turcas, & infideles hujuſmodi, multò promptiores, & alacriores redderenrur.

Et ideò d. adunio inſtrationem militiarum prædictarum d. Coronæ Regiæ perpetuò unir.

§. 4. Nos præmiſſa diligentia conſiderantes, penſantes, ac animo revolvenres, qualia, & nuanta ejuſdem Caroli Regis in Imperatorem electi majores, priſcis, ac etiam noſtris temporibus, pro expurgarione infidelium & barbararum nationum perfecerint, quodque Regna, & Terras, ac inſulas ipſorum infidelium manibus eripuerint, & ad Chriſtianam religionem reduci curaverint, & quæ ipſe Carolus Rex in Imperatorem electus, tàm ferventi animo hac tempeſtate noſtra pro Chriſtianæ fidei religione, & hujus ſanctæ Sedis dignitate tuenda, adverſus Martinum Lutherum praſatum, & ejus fautores ac alios qui contrà nos, & dictam Sedem ſuperbiæ cornua erexerunt, ac in dictæ inſulæ, Servarum expugnatione, quam divino aſſiſtente auxilio, ſibi ſubdidit, dignè & laudabiliter effecerit, ac ſperantes quòd quanto majoribus beneficiis & gratiis Majeſtas ſua à Sede Apoſtolica ſe præmunitam & affectam cognoverit, tantò magis eidem Eccleſiæ cujus advocatus, ut præfertur, exiſtit, exuberantes ſavores qnoties opus fuerit exhibebit, ac brevi tempore pro ſua ipſius ſingulari devotione ac virtute, Regiáque magnanimitate & imperiali celſitudine, ad honorem DEI & nominis Chriſtiani propagationem adverſus nephandiſſimos Turcas Chriſtiani nominis perpetuos hoſtes, & contrà ſpurciſſimam illam gentem, quæ Chriſtianum ſanguinem avidè ſitit, & noſtris cervicibus imminet, juſtiſſimum bellum ſuſcipiet, ac tot provincias & Regna ab ipſis Turcis & aliis infidelibus occupata recuperabit, & nomen Salvatoris Domini noſtri JESU CHRISTI, longè latéque propagabit, habita ſuper iis cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, ac de eorum conſilio & aſſenſu, Magiſtratus prædictos, quorum omnium qualitates, necnon verum & ultimum vacatinnis modum, illorúmque ac Coronæ Regiæ Caſtellæ, & Legionis hujuſmodi regnorum veros annuos valores, præſentibus pro expreſſis haberi volenres, eidem Coronæ Regiæ, etiam ſi Corona ipſa aliquo tempore ad mulierem ſpectaret, cum omnibus præeminentiis, juriſdictionibus, facultatibus, redditibus, juribus, obvenrionibus, & pertineotiis ſuis univerſis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium perpetuò unimus, annectimus, & corporamus, ita quòd jus adminiſtrandi ipſos Magiſtratus, ſive in virum, ſive in mulierem, cùm corona tranſeat, & omnia quæ ipſi Magiſtri, qui pro tempore ſuerint, facere & exercere, & commendas ipſas, & præceptorias, ac alia beneficia militiarum hujuſmodi, perſonis idoneis conſerre liberè poſſit, in omnibus & per omnia, perindè ac ſi unio hujuſmodi quoad præmiſſa dumtaxat, minimè facta fuiſſet ipſorumque Magiſtratuum poſſeſſionem propria auctoritate liberè continuare, ſeu illam de novo. Sibi & Regi Caſtellæ & Legionis pro tempore exiſtenti, etiam propria auctoritate liberè apprehendere, & perpetuò retinere, illorúmque fructus, redditus, & proventus, in ſuos, ac Magiſtratuum hujuſmodi uſus, ad quos deputati ſunt, & utilitatem convertere diœceſanorum locorum, & quorumvis aliorum licentia, ſeu conſenſu minimè requiſitis. Ita tamen quòd ipſe Catholicus Rex in Imperatorem electus, ejuſque ſucceſſores Caſtellæ & Legionis Reges pro tempore exiſtentes, ea quæ ſpiritualia concernunt, per perſonas dictarum militiarum religioſas per ipſos Reges pro tempore exiſtentes ad id deputandas, ad eorum nutum amovibiles, probè, & laudabiliter exerceri facere debeant, & teneantur. Quibus ſic pro tempore denutatis perſonis gerendi, faciendi, mandandi, ordinandi, exercendi, exequendi, & diſponendi, omnia & ſingula quæ dictarum militiarum Magiſtri pro tempore exiſtentes, de jure vel conſuetudine, aut aliàs quomodolibet, facere, gerere, exercere, mandare, diſponere, exequi poterant & conſueverant, auctoritate & tenore præmiſſis, plenam, liberam, & omnimodam facultatem concedimus, & ne in præjudicium dictæ unionis, per milites, ſeu fratres dictorum Ordinum, aliquid de facto teneatur, per viam electionis, vel poſtulatinnis, ſeu aliàs decedente Rege, vel Regina, qui dictos Ordines adminiſtravit, auferimus ab eis, omne jus ac poteſtatem eligendi, poſtulandi, vel de novo adminiſtrare, perpetuo providendi, & ſub pœna excommunicationis, ac privarionis commendarum & præceptoriarum, ac aliorum beneficiorum quæ obtinent, inhabilitatiſque ad ipſa in poſterùm obtinenda, omnibus & ſingulis prohibemus, ne eligant, poſtulent, vel de eligendo aut poſtulando tractent, quas pœnas volumus eos ipſo facto incurrere, abſolutionem nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus ſpecialiter reſervantes.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus, noſtra, qua voluimus quòd in unionibus exprimi deberet valor etiam beneficii cui unio fieret, & ſemper commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſt, ac aliis conſtitutionibus, & ordinarionibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus, ac ſtabilimentis, uſibus, & naturis dictarum militiarum, juramento, & confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſtolicis, dictis militiis, earúmque præceptoribus, militibus, & conventibus per dictam Sedem forſan conceſſis, illis præſertim quibus caveri dicitur, quòd Magiſtrum de Alcantara, de Calatrava per perſonas regulares S. Auguſtini, & Ciſtercienſis Ordinis hujuſmodi, expreſsè profeſſas, & non uxoratas, ac aliàs certo modo qualificatas dumtaxat, obtineri poſſint, quibus etiam ſi ad eorum derogationem, de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes, menrio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, illorum tenores hujuſmodi, præſentibus pro expreſſis, & inſertis haben. illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliqui ſuper proviſionibus faciendis hujuſmodi Magiſtratibus, ac dignitatibus, ſpeciales, vel aliis beneficiis eccleſiaſticis in partibus generales, dictæ Sedis, vel ejus Legatorum literas impetrariut, etiam ſi per eas ad inbibitionem, reſervationem, & decretum, vel aliàs quomodolibet ſit proceſſum, quas quidem literas, & proceſſus habitas per eaſdem, & indè ſecuta quæcumque ad Magiſtratus hujuſmodi volumus non extendi, ſed nullum per hoc eis quoad aſſecutionem Magiſtratuum, aut beneficiorum aliorum præjudicium generari, & quibuſcumque privilegiis, indulgentiis, vel ſpecialibus, literis Apoſtolicis generalibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quos præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit, in noſtris literis mentio ſpecialis, proviſióque dicti Magiſtratus debitis propterea non ſraudentur obſequiis, ſed eorum congruè ſupportentur onera conſueta. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane, ſi ſecùs ſuper iis à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Prohibitio alienandi bona immobilia aut mobilia pretioſa dd.

§. 6. Volumus autem quòd ipſe Rex pro tempore exiſtens, ab alienatione quorumcumque bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium, dictorum Magiſtratuum penitùs abſtineat.

§. 7. Quódque antequàm dictos Magiſtratus, vel

eorum

eorum aliquem adminiſtrare poſſit, ſucceden. in regno hujuſmodi, vobis, ſeu ſucceſſoribus veſtris canonicè intrantibus, jura omnia ſolvere teneantur, quæ Magiſtris pro tempore ſolvere conſueverunt, quibus ſolutis, ex tunc confirmatio, & licentiæ conceſſæ ſint, & eſſe cenſeantur, adminiſtrationemque libere exercere, poſſit.

Declaratio quod ceſſit earibus conceſſio, & gratia hujuſmodi irrita ſit.

§. 8. Et ille ex iis, qui ullo umquam tempore, quod abſit, à noſtra, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis canonicè intrantis, & Romanæ Ecleſiæ obedientia, & devotione ſe ſubtraxerit, vel contrà eam bellum ſuſceperit, in ejus damnum, & detrimentum honoris, aut rerum, per ſe vel alium, ſeu alios, directè, vel indirectè machinatus fuerit, hujuſmodi gratia privatus exiſtat, præſenteſque litteræ nullius ſint roboris, vel momenti, ipſaque unio eo ipſo diſſoluta ſit: Ipſique Magiſtratus per diſſolutionem hujuſmodi vacare cenſeantur, & de illis per Sedem prædictam liberè diſponi poſſit.

Nulli ergò, &c.

Dat. P. A. 1. die 4. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo ſecundo, IV. Nonas Maji, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Contrà Chriſtianam fidem ſuſceptam abnegantes, Sacramentis abutentes, ſortilegiiſque & maleficiis aliorum lædentes, ab Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, graviter puniendos.

Adverſus Maleficos, & Sortilegos, vide quæ dixi ſup. ad conſt. 1. Innoc. VIII. Summis. fol. 429.

Contra Maleficos, & ſortilegos cum Diabolo pactum facientes, à fideque apoſtatando alios lædentes ſanctione edidit Greg. XV. conſt. 46. Omnipotentis inf. tom. 3.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Inquiſitori Comenſi, dilecte fili. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita A. D. 1522.

Inquiſitores Cremonæ procedebant contra maleficos & obedientiam diabolo præſtantes.

§. 1. Dudùm, uti nobis exponi feciſti, per fel. recor. Julium Papam II. prædeceſſorum noſtrorum; non ſine magna tunc animi ſui diſplicentia accepto, quòd per quemdam Georgium de Caſali. Ordinis Fratrum Prædicatorum Profeſſorem; & in Civitate Cremonenſi hæreticæ pravitatis Inquiſitorem deputatum in nonnullis Lombardiæ partibus, & præſertim in locis, in quibus dictus Georgius Inquiſitor deputatus erat, repertæ fuerunt quamplures utriuſque ſexus perſonæ, propriæ ſalutis immemores, & à fide Catholica deviantes certam ſectam facientes; fidem, quam in ſacri ſuſceptione baptiſmi ſuſceperant, abnegantes ſanctam Crucem pedibus conculcantes, & obprobria ſuper eam perpetrantes, Eccleſiaſticis, & præſertim Eucharistiæ Sacramentis abutentes diabolum in ſuum dominum, & patronum aſſumentes, eique obedientiam, & reverentiam exhibentes, & ſuis incantationibus carminibus, ſortilegiis, aliiſque nefandis ſuperſtitionibus jumenta, & fructus terræ multipliciter lædentes, aliaque quamplurima nefanda, exceſſus, & crimina eodem diabolo inſtigante committentes, & perpetrantes, in animarum ſuarum periculum, divinæ Majeſtatis offenſam, pernicioſumque exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Aliqui ſe illis opponebant.

§. 2. Contrà quas cùm dictus Georgius tunc, ut aſſerebat, in dictis locis ſuæ Inquiſitioni deputatis, prout ipſius Georgii incumbebat officio, ipſe Georgius proceſſiſſet, nonnulli autem tàm clerici quàm laici illarum partium, quærentes plures ſapere quàm oporter præmiſſa delicta ad ejuſdem Georgii Inquiſitionis officium non pertinere temerè aſſerentes præſumentes in populo errores, & ſcandala ſeminaverunt, ſicque eumdem Georgium in populo odioſum reddere, & dicti Georgi officium impedire conati fuerunt; prout etiam tunc impediebant, ita quòd propter præmiſſa, perſonæ prædictæ delicta hujuſmodi perpetrantes, remanebant impunitæ, & aliæ eorum exemplo ad ſimilia perpetranda quotidiè inducebantur, in non modicum fidei obbrobrium, animarum periculum; & ſcandalum plurimorum.

Juſſus ergò ii, Inquiſitorem procedere contrà eos juſſit.

§. 3. Dictus prædeceſſor volens (ne inquiſitionis officiis exerutio quomodolibet retardaretur, & labes hæreticæ pravitatis longè venena diffunderet; providere dicto Georgio per quaſdam ſuas in forma brevis literas commiſit. & mandavit quatenùs in locis ejuſdem Georgii Inquiſitioni deputatis de exceſſibus hujuſmodi cognoſcere, & contrà quaſcumque perſonas, cujuſcumque conditionis. & præeminentiæ forent, inquiſitionis officium exercere, & eaſque, ipſaſque perſonas, quas in præmiſſis culpabiles reperiret, unà cum locorum Ordinariorum Vicariis, quatenùs voluiſſent intereſſe, juxtà dictarum perſonarum demerita corrigere, & punire deberet, ſecundùm modum contrà alios hæreticos a jure ex ſacris canonibus ſtatutum contradictores quoſcumque per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia juris opportuna remedia compeſcendo. Eos verò qui in præmiſſis, conſilium, auxilium, vel favorem præſtarent, præfatus prædeceſſor noſter, eiſdem indulgentiis uti & gaudere decrevit, quibus Cruceſignati contrà alios hæreticos, ex indulto Apoſtolico eis conceſſo, tunc gaudebant, & utebantur, prout in dictis literis in plenius contineri dicitur.

Hic modò Pont. de cauſa & delata ab Inquiſitori Comenſi.

§. 4. Et ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, non ſolùm delicta, & crimina hujuſmodi contra fidem Catholicam, & Chriſtianam religionem ſub juriſdictione Inquiſitionis Cremonenſis committuntur, & perpetrantur, ſed omnibus aliis locis, & diœceſibus ſub juriſdictione aliorum Inquiſitorum dicti Ordinis Congregationis Lombardiæ, in dies perpetrantur, & committuntur. Et cùm eadem ſint delicta, eadem profectò proviſione, & caſtigatione eis eſt earumdem literarum tenore providendum. Quare tu, ſicut aſſeris, in Civitate Comenſi ubi dictæ pravitatis Inquiſitor exiſtis, tàm tuo, quàm omnium aliorum dictorum Ordinis, & Congregationis hæreticæ pravitatis Inquiſitorum ubilibet conſiſtentium, & deputatorum, nominibus feciſti nobis humiliter ſupplicari, ut literas prædictas ad vos extendere. & ampliare, aliáſque deſuper opportunè dignaremur providere.

Hoc idem omnibus Inquiſitoribus manda

§. 5. Nos igitur hujuſmodi ſupplicationi inclinati, literas prædictas, cum omnibus in eis contentis clauſulis, in omnibus & per omnia prout in eiſdem literis continetur, ad te, & alios Ordinis, & Congregationis hujuſmodi Inquiſitores, tàm in præſentiarum deputatos, quàm in futurum perpetuis futuris temporibus deputandos, ac ſi tibi, & cuilibet Inquiſitorum prædictorum dirigentur, & directè fuiſſent, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium extendimus. Ipſaſque literas tibi & illis, ut præmittitur, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus illis, quæ idem Julius prædeceſſor voluit non obſtare, ceteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptio credi jubet.

§. 7. Et quia difficile foret præſentes literas, ad ſingula loca, in quibus de eis fides forſàn fuerit facienda deferre: volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumptis, manu cujuſcumque Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ monitis, in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 1. die 20. Jul.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris die 20. Julii. 1522. Pont. noſtri Anno primo.

III.

Declaratio, & revocatio conceſſionum Juriſpatronatus. & præſentandi ad beneficia Eccleſiaſtica, à Sede Apoſt. & ejus Officialibus ab anno primo Pontificatus Innocentii Papæ Octavi citrà factarum.

De hac materia notavi ſuprà in ejuſdem argumenti conſtit. 5. Innoc. VIII. fol. 435. Cum ab Apoſtolica.

Caeſa hujus conſtit.

SAnctiſſimus D. N. D. Hadrianus Papa VI. Accepto per Sanctitatem ſuam quòd nonnulli Romani Pontifices ejus prædeceſſores diverſis perſonis Collegiis laicorum jurpatronatus, ac facultates, & indulta præſentandi, ſeu nominandi, perſonas idoneas ad Eccleſias etiam Metropolitanas, Monaſteria, & beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia ac regularia, ac hoſpitalia, & alia pia loca ex tunc deinceps vacatura etiam interdùm pro eorum hæredibus, & ſucceſſoribus aliàs ſub variis modis, & formis per diverſas eorum literas in perpetuam, vel ad certum tempus reſervarunt, & conceſſerunt, conſiderans quòd per hujuſmodi facultates, & indulta Romanus Pontifex ſæpiùs impeditur quò minus perſonas qualificatas utiles, & neceſſarias ad Eccleſias, & Monaſteria promovere, ac de beneficiis Eccleſiaſticis ſimilibus perſonis providere, hoſpitalia quoque & pia loca hujuſmodi perſonis etiam utilibus, & Monaſteriis, committere, & aliàs de illis diſponere liberè poſſit.

Revocatio conceſſionis juris patronatus & præſentandi quoad beneficia electiva.

§. 1. Ideò ut per Sanctitatem ſuam, & Sedem Apoſtolicam liberiùs de perſonis benemeritis dictæ Cathedralibus Eccleſiis, & Monaſteriis provideatur, & de illis ac aliis dignitatibus, beneficiis, hoſpitalibus & piis locis hujuſmodi diſponatur, opportunè providere volens, fœlicis recordationis Innocentii Papæ Octavi ſuæ Sanctitatis prædeceſſores inhærendo veſtigiis, omnes, & ſingulas reſervationes, & conceſſiones jurispatronatus, ac facultates, & indulta præſentandi ſeu nominandi perſonas hujuſmodi, ad Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, præpoſituras, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, canonicatus & præbendas, aliáque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura ſæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, qualitercumque qualificata, ac hoſpitalia, & alia pia loca, per prædeceſſores, & Sedem Apoſtolicam, aut ejus Legatos, Nuncios, executores, & ſub executores ab anno primo Pontificatus ejuſdem Innocentii prædeceſſoris citrà quibuſvis Regibus, Reginis, Ducibus, & Marchionibus, ac aliis Principibus, & perſonis, necnon Communitatibus, Univerſitatibus, Confraternitatibus, & Collegiis ſæcularium perſonarum, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis, exiſtentibus, etiam ex motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de poteſtatis Apoſtolicæ plenitudine, aut etiam conſiſtorialiter, & aliàs tàm ſimpliciter, quàm ſub quibuſvis conditionibus, & promiſſionibus, & aliàs quomodocumque & qualitercumque, & ex quibuſvis cauſis, præterquàm ratione exceptionis locorum in quibus Eccleſiæ, Monaſteria, & beneficia prædicta conſiſtunt ex infidelium manibus, & poteſtate, facta, & conceſſa quorum omnium formas, & tenores eadem ſua Sanctitas haberi voluit pro expreſſis quoad Metropolitan, ac alias Cathedrales Eccleſias, & Monaſteria necnon Prioratus, & propoſituras, ac alias dignitates Conventuales, & alia electiva, etiamſi ii quibus reſervationes: & conceſſiones facultates, & indulta hujuſmodi facta, & conceſſa fuerunt quaſcumque conditiones eis propterea quomodolibet impoſitas, & promiſſiones per eos propterea factas adimpleverint.

Et quoad non electiva, cum declarationibus hic poſitis.

§. 2. Quo verò ad alia beneficia, ac hoſpitalia, & pia loca hujuſmodi ſi illi quibus reformationes, & conceſſiones ac facultates, & indulta hujuſmodi facta, & conceſſa fuerunt, ut præfertur, illorum occaſione fructus proximè dictorum beneficiorum hoſpitalium, & priorum locorum ad medietatem unius anni valoris fructuum eorumdem ſecundùm communem extimationem de propriis eorum bonis non auxerunt, vel eorum Eccleſias, aut hoſpitalia, & pia loca hujuſmodi de novo fundamentaliter non ædificarunt, ſeu funditùs non reædificarunt, ſeu fundos in quibus ædificarent ædificia in præſentiarum ſubſecuto non conceſſerunt, ac quorum augmentis ædificationis, reædificationis, & conceſſionis reſpectivæ probationem eos, qui tali jurepatronatus ſeu præſentandi, & nominandi directè, vel indirectè uti voluerint eadem ſua Sanctitas teneri decrevit, etiamſi conditionem ad quas alias quam modis præmiſſis tenebantur executioni demandatæ fuiſſent, & in literis reformationum, & primò dictarum conceſſionum ſeu facultatum, & indultorum hujuſmodi cautum ſit quòd dictum jus ſimpliciter, vel ſub certis conditionibus modis, & formis ex fundatione, vel dotatione pertineat, aut pertinere cenſeatur, vel perindè habeatur ac ſi ex fundatione, vel dotatione prædicta pertineret, & quòd reſervationes, primò dictas conceſſiones, facultates, & indulta hujuſmodi revocari non poſſint, & clauſulæ etiam derogatoriarum derogatoriæ fortiores efficaciores, & inſolitæ in dictis literis pro illarum præſervationa de ſuper adjectæ ſint; illarum formas, & tenores pro expreſſis habendo, revocavit, caſſavit, & annullavit, ac Eccleſias, Monaſteria, Prioratus, præpoſituras, dignitates, & beneficia hujuſmodi ad eorum primævam naturam, præmiſſis nonobſtantibus reduxit. Decernens irritum &c.

Papæ ſubſcriptio.

Placet publicetur, & deſcribatur. A.

Publ. P. A. 1. die 9. Decemb.

Lecta, & publicata fuit ſupradicta regula Romæ in Camellaria Apoſtolica. Anno Incarnationis Domini 1522. die verò nona menſis Decemb. Pont. præfati Sanctiſſ. D. N. Papæ. Anno 1.

IV.

Hortatur Fridericum Saxoniæ Ducem ut Martinum Lutherum hæreſiarcham dimittat, ejúſque relictis erroribus Catholicam fidem ſequatur.

Errores autem ipſius Martini, ipſorumque & ipſius damnationes habes ſuprà in Leonis X. conſt. 40. Exurge. & conſtit. ſeq. fol. 609. & ſeq.

HADRIANUS EPISCOPUS,

Dilecte fili, Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Edita A. D. 022.

Leo X monuit Ducem Saxoniæ, ut Martinum dimitteret.

SAtis, & plus quàm ſatis ſuſtinuimus, dilecte in CHRISTO ſortè Dei pietas tuam animam dignetur inviſere, ac dare Pœnitentiam ad cognoſcendum veritatem, ut reſipiſceres à diaboli laqueis, à quo captivus detineris. Novimus te paterna monitum à fœl. rec. prædeceſſore noſtro, ut à te ſeparantes perniciem illam Chriſtianæ religionis Martinum Lutherum, & cùm jam toti Orbi manifeſtæ eſſent ſceleſtiſſimæ machinationis illius, ſperavimus, & te ad cor penitùs reverſurum,

Ille verò magis reprobus factus eſt.

Ideò Pont. iſte multis rationibus hortatur ut reſipiſcat.

§. 1. Sed quoniam expectavimus uvas, & ecce quia fruſtrà conflavit conflator, malitiæ enim tuæ non ſunt conſumptæ, coëgit nos miſeratio tui, coëgit paternus amor, quo te & ſubditos Saxones in Domino ſemper fuimus proſequuti, ſalubris, & paternis monitis adhuc convenire, ut vel tandem reſipiſcatis, antequàm planè in vos conveniat, quod mox ſubdit Propheta: Argentum reprobum vocate vos, quia Dominus projecit eos.

Saxones commendantur fideles, propterea Greg. V. natione Saxonia, creavit Ducem Saxoniæ electorem Rom. Imp.

§. 2. Et quid dicemus vobis, quàm quòd Galatis ſuis Paulus: O inſenſati, quis vos faſcinavit veritati non obedire? Currebatis benè. Interrogate patres veſtros, ac dicent vobis: majores veſtros, & annunciabunt vobis. Quod ab ea ætate, quo uno eodemque tempore vixere Hadrianus Rom. Pont. & Carolus ille Magnus Imperator, Saxoniæ fidei plantatores, ad noſtra uſque, & chariſſimi in Chriſto filii Caroli tempora, & alii, & proavi veſtri, atque adeò Saxones omnes, ſemper habiti eſtis veluti pacis amatores, fidei propugnatores, & per omnia obedientiæ pacifici filii, taléſque, ut non immeritò Gregorius V. natione Saxo, olim Roman. Pontifex, Saxoniæ Ducem in Rom. Imperatoris conſtituerit electorem. Quomodò ergò tàm citò mutatus eſt color optimus? Cur tàm facile transferimini ab eo, qui vos vocavit in gratiam Chriſti, in aliud Evangelium, quod non eſt aliud, niſi ſunt quidam, qui vos conturbant, & volunt convertere Evangelium Chriſti? Quis vineam Domini Sabaoth

tàm

Digitized by Google

tam pulchrè plantatam eſt demolitus? Certè exterminavit eam aper de ſylva, & ſingularis ferus depaſtus eſt eam. Sed væ illud à vobis, à domeſticis, & amicis, à cruciatu præcordiorum. Obſecramus te fili dilecte in CHRISTO, leva oculos tuos in directum, & vide ubi ſis proſtratus.

Lutherus quæ mala inducat.

§. 3. Conſidera quantam Eccleſiæ Chriſti, tot malis undique circumvallatæ ac penè oppreſſæ, pro opera qua illi ſubvenire debueras, cladem inſuper intuliſti. Oppugnatur foris ab infeſtiſſimo illo ac potentiſſimo Chriſtiani nominis hoſte. Diſſident intus principes Reipubl. Chriſtianæ, & in mutuam armati perniciem, cruentiſſimis inter ſe odiis confligantur, & in fraterna viſcera ferrum ſtringunt, ut via ethnici inter ſe crudelius. An hæc ita tibi viſa ſunt non ſatis gravia, niſi contritionem induceres ſuper contritionem, nutriens ac fovens ſerpentem illum in ſinu tuo, qui veneno linguæ ſuæ Eccleſiam, & terras infecit adeò, ut nunc pervenerit gladius etiam uſque ad animam? Quantò autem pluris eſt anima, quàm corpus, tanto gravius eſt prædictis omnibus horrendum illud, & plus quàm tartareum venenum, quo hæreſum ac ſchiſmatum contagione tot myriades animarum interierunt, intereuntque. Ita tibi debemus omnes, quod nunc paſſim ab unitate Matris Eccleſiæ recedatur. Quod avertatur vulgus indoctum, ac his mille præſtigiis ac faſcinationibus retrahatur à fide, quam ſuxit ab ubere materno: Quod baſilicæ ſint ſine plebibus, plebs ſine ſacerdotibus, ſacerdotes ſine debita reverentia, & ſine Chriſto denique Chriſtiani: Quòd Sacramenta fidei, non ſacra cenſeantur: Quod ſanctuarium Chriſti, ſanctum eſſe negetur: Quod dies feſti feſtivis fruſtrentur ſolemniis: Quod moriantur homines in peccatis ſuis, rapiantur animæ ad tribunal terrificum, nec pœnitentia reconciliati, nec ſacra communione muniti: Quod pulcherrimus ille tabernaculi ordo confuſus ſit, & pro Chriſtiana pace ac tranquillitate ad rebellionem, ad rapinas, ad cædes, ad incendia, cum magno ac manifeſto Chriſtianæ Reipublicæ diſcrimine, veluti claſſico paſſim excitari. Pro quibus egregiis tuis in Eccleſiam Chriſti meritis, quo te præmio, imo quo non ſupplicio dignum cenſebimus? At dices forte, Serpens me decepit. Dignam certè recepiſti mercedem, qui illum nutriviſti in ſinu tuo. Sed itane ſtultus es ac ſine corde, ut in eis maximè rebus in quibus errare, damnari eſt: uni homuncioni cooperto peccatis, quam tot ſanctiſſ. ab initio Patribus, qui in lege Dei meditati ſunt die ac nocte, & quàm tot univerſalibus Conciliis, adverſus quæ impudens os illud velut ſepulchrum patens, ſe aperire non erubeſcit, ſanctæ denique & Catholicæ Eccleſiæ, cujus ritum, conſuetudinem, & decreta, à temporibus Apoſtolorum ad nos uſque inviolabiliter obſervata, unus iſte ſacrilega temeritate damnare præſumit, plus credere potueris? O cæcam dementiam, ac pluſquam judaicam cæcitatem! At fortaſſis hoc tibi impoſuit, quod veterator ille Martinus, & ejus ſequaces, de capitulis ſcripturarum viſi ſunt ſua conformare. Et quis tandem hæreticorum ita non fecit? An nonnè ſunt veteris ſerpentis aſtutiæ, qui hac veluti eſca obducto hamo, miſeris animabus mille technis, & verſutiis ſemper eſt inſidiatus, quique, quo angularem infringeret veræ fidei lapidem, ac Chriſtianam ſcinderet unitatem, in ſcripturarum agrum, ſuum ſeminare ſemen, & perverſam ſcripturarum intelligentiam, jampridem eſt aggreſſus? Cum itaque maximè ſemper pars Eccleſiarum, imperita turba ſit, & vix unus reperiatur aut alter, qui ſpiritualibus oculis de ſcripturarum intelligentia dignè valeat judicare: ſiquidem librum ſignatum legimus, quem ſolus Leo de tribu Juda dignatus eſt aperire, ac ſolvere, ſignacula ejus: quæ tandem eſt iſta diabolica excæcatio, uni carnali homuncioni, ſemper eructanti crapulam, & potum, quam reliquo Orbi univerſo, quam tot ſpiritualibus patribus, quorum voluntas ſemper fuit in lege Domini, qui vitæ ſanctimonia, oſtenſione ſpiritus, ac virtute, glorioſo denique martyrio ſuâ doctrinam comprobaverunt in ſcripturarum intelligentia plus te fidei habere potuiſſe? O cæcitatem novam, & inauditam! Unus Apoſtata tibi potius perſuadere, feſelliſſe priores univerſos, errare poſteros, & in ſolum ſe, & quos decepit perveniſſe Regnum Dei, perveniſſe totam miſerationum Dei divitias, ac gratiam univerſitatis? Et quid non dicimus cum Propheta: Heu, heu, heu, Domine, ergo ne decepiſti populum tuum? Quin potius, cur non deviatis (ſecundum Apoſtolicum præceptum) quæſtionibus ac pugnis verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blaſphemiæ, ſuſpiciones malæ, conflictationes hominum mente corruptorum, & ſubvertunt corda audientium, ex operibus ſuis, juxta Dominicam deſignationem, ſtuduiſtis cognoſcere filium profanum iſtum, qui ad vos venit primum in veſtimentis ovium, lupus intrinſecus rapaciſſimus? Siquidem non ex foliis, non ex floribus, ſed ex fructibus arbor cognoſcenda erat.

Lutheri furor & immanis audacia.

§. 4. An non manifeſti ſunt nequiſſimi fructus ejus? Siquidem ſacrilegus hic adverſus Deum imagines ſacras, atque adeò ipſam Crucem Chriſti, ſceleratis manibus confringere, & pollutis conculcare pedibus non formidat, contra ſacerdotes Dei furore impio temerariè debacchans, non deſinit laicos, ad lavandas ſibi in eorum ſanguine manus, ſedulò concitare: Eccleſiam Chriſti parricidalibus armis oppugnans, hoc agit aſſiduo, ut ſuffocentur homines in peccatis ſuis: hoc unum elaborat, ne divina miſericordia ſuis ſacramentis, quæ peccatorum remedia efficacia eſſe voluit, vulneratos in Eccleſia ſua curet. Ita enim ea aut ſubſtulit univerſa, aut hæreſeos ſuæ peſtifero infecit veneno, ut toxicum magis requirat, quam animarum medicinas.

Lutheri improba mandata.

§. 5. Præcipit ſuis, ne indignanti Deo quis ſatisfaciat, ne jejuniis, orationibus, lamentationibus, peccata redimat, ne hoſtia illa placens Deo, corpus & ſanguinis Domini noſtri JESU CHRISTI à ſacerdotibus offeratur quotidiè pro peccatis noſtris. Vota docet non reddere Domino Deo ſuo. Et cùm ipſe ſit apoſtata ac profeſſionis ſuæ deſertor, ut plurimos ſui faciat ſimiles, ſancta illa Deo vaſa polluere non veretur, conſecrataſque Chriſto virgines, & vitam monaſticam profeſſas, extrahere à monaſteriis ſuis, & mundo, imò diabolo, quem ſemel abjuraverunt, reddere. Quod in veteri lege in umbraticis ſacerdotibus Dominus non tulit, quod ethnici idolorum ſuorum flaminibus omnes ſunt abominati, Chriſti ſacerdotes etiam viliſſimis copulat meretricibus. Sanctos Patres illos, quorum vita & doctrina illuſtravit univerſum mundum, non ſolum debito honore non proſequitur, ſed multo quam Cain ſceleſtius deſpicit, deridet, contemnit, inſectatur.

Lutherus Conciliis detrahit, & licentioſam vitam inducere tentat.

§. 6. Sacroſanctis omnibus univerſalibus Conciliis impudenti ore palam contradicit, ac ſacrilega lingua detrahit, libertatis ſpecie, licentioſam quandam nullis conſtrictam legibus ac ferè ferinam, inducere conatur legem. Unde & exlex homo, contemptor ac violator legum omnium, in tantum erupit mentis veſaniam, ut ſanctiſſimorum Patrum decreta, & Eccleſiaſticos canones igne publico concremare non formidarit. Et breviter Chriſtianam veritatem omnem rerum ordinem, pulcherrimam denique Eccleſiæ faciem, à Chriſto, ab Apoſtolis, Apoſtolicisque viris ac ſanctiſſimis Patribus ab initio conſtitutam, unus hic poſt tot centenos annos diſcindere, invertere, ac deformare molitur.

Locus reſtitutus.

Lutherus aſſerebat ſe eſſe alterum Danielem.

§. 7. Quòd ſi nondum ſatis etiam internoſcis de Chriſtiano magiſterio, an de Antichriſti ſpiritu iſtu proficiſcantur, ſi ita faſcinavit te præſtigiator ille ut credere poſſis unum hunc perfidiſſimum apoſtatam, veluti alterum Heliſæum habere duplicem ſpiritum Heliæ, aut alterum eſſe, quem ſe jactitat, Danielem, in quo ſit ſpiritus amplior & intelligentia ſcripturarum major quàm in omnibus olim ſanctiſſimis illis doctiſſimiſque viris, quàm in ſacroſancta Eccleſia Catholica, quid eſt te uno cæcius? Aut ſi jam ex fructibus arborem cognoſcens, in errore perſiſtis tamen, quid te miſerius.

Lutheri ſermo iniquiſſimus.

§. 8. Sed eſto, transfiguratus ſit coram te ſatanas ille in angelum lucis, & quæ manifeſta ſunt opera carnis ac diabolica, ſpiritus eſſe & Chriſti opera, venenata ſua facundia perſuadere potuerit, numquid non ubique vel hoc ipſo prodidit, cujuſnam ſpiritus ſit, quòd omnis ejus ſermo amarus eſt, virulentus, arrogans, ac maledicentiſſimus nuſquam non ſcatens conviciis, blaſphemiis, ac ſcommatibus pluſquam venenatis, adverſus omne Chriſtianæ pietatis, modeſtiæ, manſuetudinis ac benignitatis officium? Numquid ita docuit Paulus, cujus ſe jactitat ſpiritum habere, cùm nulla ejus extet epiſtola, quæ non pacem & unitatem, ac alias id genus virtutes redoleat? An non Romanos ſuos hortatur in Domino, ut in charitate fraternitatis ſe diligant, invicem ſectentur quæ ſunt pacis, & quæ ædificationis cuſtodiant? Corinthiis an non teſtatur, ſe docere in Eccleſiis, Deum, non diſſenſionis, ſed pacis Deum eſſe? Et breviter, numquid non ubique clamat, ubique docet Evangelica illa tuba, ut dignè ambulemus in omni humilitate ac manſuetudine, cum patientia ſupportantes invicem in charitate, ſoliciti ſervare unitatem ſpiritus in vinculo pacis, utque deponamus omnem iram, indignationem, malitiam, blaſphemiam, turpem ſermonem? Quo igitur pacto maledicentiam, amaritudinem, iram, indignationem, blaſphemiam, inflationem, jactationem, quæ ita huic peculiaria ſunt, ut illa Paulo, ac illius diſcipulis univerſis, qui mitis eſt ac humilis corde: non Paulini, non Chriſtiani, ſed diabolici ſpiritus eſſe certiſſima judicia, vel cœco non clariſſimè appareat?

Lutherus ex ſermone cognoſci potuit valde perfidus.

§. 9. Ex verbis illius, quomodo non intellexiſti, Chriſtum in corde ſuo, an verò Antichriſtum haberet, ſecundum quod ipſa veritas in Evangelio ait: Progenies viperarum; quomodo poteſtis bona loqui, cùm ſitis mali? De abundantia enim cordis, os loquitur. Et cùm ſcriptum ſit, quòd maledici regnum Dei non poſſidebunt: Item cum in Evangelio dicat Dominus: Quicumque dixerit fratri ſuo racha, reus erit Concilio: Qui autem dixerit, fatue, reus erit gehennæ incendio.

Lutherus ſacerdotes ac Romanum Pont. in ſermonibus ſuis lacerabat & inſectabatur.

§. 10. Illumnè eſſe Antichriſti Apoſtolum, cuiquam obſcurum eſſe poterit? Qui non modò ſacerdotes Dei, ſed & principē ſacerdotum Petri ſucceſſorem, JESU CHRISTI in terris Vicarium, tàm nefandis infamibusque nominibus, tàm inauditis contumeliis, conviciis, ac blaſphemiis, nuſquam non lacerat, diſcerpit, & inſectatur, ut ea commemorare pudica refugiat lingua, & audire horreant aures caſtæ. Qui Apoſtolicam cathedram, in qua præſedit caput Apoſtolorum Petrus, cui præfuerunt tot ſancti Pontifices, quam Eccleſiam principalem, unde ſit exorta unitas ſacerdotalis, ſanctus ille, & glorioſus Martyr Cyprianus non dubitat aſſerere, impio ac peſtilenti ore cathedram peſtilentiæ, Antechriſtianam, diabolicam, & ſi quæ potuit excogitare nefandiora, toties appellare non ceſſat. Qui ſcholas Chriſtianas, quæ tam multos doctiſſimos ſanctiſſimosque viros, tam egregias in Eccleſia Dei columnas nobis protulerunt, impudica lingua ſua, lupanaria, Sodomas & Gomorrhas ubique vocare non verecundatur. Qui non ſatis habet, Omnipotentis Dei ſacerdotes probris omnibus, conviciis, contumeliis, ac blaſphemiis horrendis, & inauditis, numquam non publicè ac privatim inſectari, quibuſvis canibus viliores facere, niſi etiam laicos concitet ad lavandas ſibi manus in ſanguine ipſorum. Cùm tamen quanto honore haberi velit ſacerdotes ſuos, maximè autem Principem ſacerdotum, idem ipſe Dominus in Deuteronomio teſtatus eſt, dicens: Si difficile & ambiguum apud te judicium eſſe proſpexeris inter ſanguinem & ſanguinem, cauſam & cauſam, lepram & non leprā, & judicium intra portas tuas videris verba variari, ſurge, & aſcende ad locum, quem elegerit Dominus Deus tuus, venieſque ad ſacerdotes Levitici generis, & ad judicem qui fuerit illo tempore, quæreſque ab eis, qui indicabunt tibi judicii veritatem, & facies quæcumque dixerint, qui præſunt loco quem elegerit Dominus, & docuerint te juxta legem ejus, ſequeriſque ſententiā eorum, nec declinabis ad dexteram neque ad ſiniſtram. Qui autem ſuperbierit, nolens obedire ſacerdotis imperio, qui eo tempore miniſtrat Domino Deo tuo, ex decreto judicis morietur homo ille, & auferes malū de Iſrael: cunctuſque populus audiens timebit, ut nullus deinceps intumeſcat ſuperbia. Et Samuël eùm ſperneretur à filiis Iſraël, an non dicit Dominus: Non enim te ſpreverunt, ſed me, ne regnē ſuper eos, manifeſtè oſtendens, inviſibilē ſe contemni, cùm viſibilem quis ſpernit ſacerdotem? Quare & Moſes murmurāti adverſus ſe populo reſpōdit: Non adverſus me murmuraſtis, ſed adverſus Dominū Deum veſtrum. Quod ſi Leviticos illos ſacerdotes tāta honoris prærogativa præcellere voluerit Dominus, qui exemplari tātum ac umbræ deſerviebant cœleſtium, in umbratico illo tabernaculo ſacrificiorum officia conſumantes: quo tandem honoris loco eos haberi voluit, quibus tradidit claves regni cœlorum? tantamque tribuit poteſtatem, ut quæ ligarent ſuper terram, ligarentur & in cœlis: & quæ ſolverent ſuper terram, ſoluta eſſent & in cœlis: utque quorum ipſi dimitterent peccata, dimiſſa forent; quorum retinerēt, forent & retenta? Qui non ſanguinem hircorum aut vitulorum, ſed hoſtiam vivam, ſanctam, immaculatam, corporis, & ſanguinē Domini noſtri JESU CHRISTI offerunt quotidiè pro peccatis noſtris, conficiunt verbo ſuo, ac manibus tractant, & breviter ſacramenta omnia, quibus hominibus vita ſaluſque tribuitur animarum, ſuis perficiunt orationibus. Quanto, inquā, honore hos præcellere voluerit Dominus, quis tādem dubitavit, quod nec ipſe tacuit in Evangelio, cū dicit ad eos; Qui vos audit, me audit, & qui vos ſpernit, me ſpernit: qui autem me ſpernit, ſpernit & eum qui miſit me? Et quid conſequitur? Quod in eumdem Chriſtum blaſphemus eſſet, & maledicus, qui ſacerdoti Chriſti blaſphemat aut maledicit. An non hoc primum mandatum in retributione, Honora patrem & Matrem, ut ſis longævus ſuper terram? Qui autem maledicit patri aut matri morte moriatur. Numquid ad carnales tantum parentes illud eſt referendum? Et num minus ad eos qui nos in Chriſto regeneraverunt, per quos Chriſtiani ſumus, qui nobis peccata dimittunt, qui cœleſtibus nos paſcunt ſacramentis? Quid ſi peccatores ſunt, & mali ſacerdotes? Quid ſi parentes? Numquid propterea eos, quos Dominus miſit ante faciem ſuam, & ad quos dicebat: Quicumque non receperit vos, neque audierit ſermones veſtros, exeuntes foras de domo aut de civitate, excutite pulverem de pedibus veſtris; Amen dico vobis, tolerabilius erit terræ Sodomorum, & Gomorrhæorum in die judicii, quā illi civitati. An non præcipit ita Apoſtolus, Obedite præpoſitis veſtris, & ſubjacete eis? Quod ſi malis, & peccatoribus non ſit obediendum, quibus tandem? Quoniam ſi dixerimus, peccatum non habemus, ipſi nos ſeducimus, & veritas in nobis non eſt. Ovis es, noli diſcutere paſtorem: noli te judicem Dei conſtituere & Chriſti. An non ita præcipit Dominus in Evangelio, dicens: Super cathedram Moyſi ſederunt ſcribæ & phariſæi, omnia quæcumque dixerint vobis, ſervate & facite, ſi quæ autem fecerint mala, facere nolite, manifeſtè ſignificans, habere eos dignitatem, tametſi vitæ eſſent perditæ. Numquid idem Dominus, cum poſtea tempore paſſionis alapam accepiſſet à ſervo ſacerdotis, dicenti ſibi: Sic reſpondens pontifici? adverſus pontificem quidquam dixit contumelioſè? quin magis innocentiam ſuā aſſerens & oſtendens, Si malè, inquit, locutus ſum, exproba de malo: ſin benè, quid me cædis? An non & Paulus, cum cæderetur in Concilio juſſu Ananiæ, diceretq; ad eum; Percutiet te Deus, paries dealbate. Et tu ſedens judicas me ſecundum legem, jubes me percuti: Audiens ab adſtantibus, Sic inſimulas ſacerdotem Dei, maledicendo ipſum? tamen inane nomen, & umbram quandam ſacerdotis cogitans, expavit; Neſciebam, inquit, fratres, quia Princeps eſt ſacerdotum. Scriptum

eſt,

Digitized by Google

eſt enim: Principi populi tui non maledices. Quo magis miramur, quòd ex iſtis diabolici ſpiritus operibus, veluti fructibus nequiſſimis, arborem peſſimam nondùm cognoviſtis. Et quis tandem eſt ita hebes animo, ut non videat quo nunc prorumpant furioſiſſimi conatus iſtius, cùm ut quiſque eſt facinoroſiſſimus, deſperatiſſimus aut perditiſſimus latro aut homicida, ſub iſtius vexillis ac ſignis, conveniunt? Eccleſiam jam Chriſti parricidalibus ac ſacrilegis manibus, non clàm, ſed palàm oppugnantes, conſecrata Deo loca, templa & monaſteria exurunt, & profanant. Chriſto dicatas virgines, ſacerdotes Chriſti, & monachos crudeliſſimè perſequuntur, Eccleſiarum bona diripiunt, & breviter, rapinis, latrociniis, cædibus ac incendiis confundunt univerſa, excæcante nimirùm eos juſto DEI judicio, & in inſaniam tam manifeſtam eorúmque permittente, ut neminem jam latere poſſint ſceleſtiſſimæ machinationis iſtius. Atque, hi qui peſtifera contagione ipſius infectos ſeſe tandem cognoverunt, ſchiſmatico errore depoſito, ac hæretico furore deſerto, unitatis & veritatis domicilium fidei ſanctæ repetunt, inter quos, dilecte nobis in CHRISTO JESU, cùm à te non ex poſtremis reverſurum ad ſalutarem matris ſinum ſpectaviſſemus, quem reverentem libenter & obviis ex epiſſemus, manibus, bona ſpe tandem noſtra fruſtrati videmus ſupra petram induraviſſe te faciem tuam, videmus perniciem illam animatum Lutherum ſub tuo patrocinio latitantem, ſuper adhuc virus longè latéque ſpargere. Sed quoniam adhuc potens eſt Dominus Deus etiam de lapidibus iſtis ſuſcitare filios Abrahæ, antequàm egrediatur ut ignis indignatio ejus, & ſuccendatur, nec ſit qui extinguat, ideò te fili dilecte in Chriſto obſecramus per viſcera noſtri Redemptoris Domini noſtri JESU CHRISTI, per Chriſtianam unitatem, per patriæ charitatem, per tuam denique ipſius tuorúmque ſalutem, miſerere Eccleſiæ Chriſti & tot jam malorum procellis undique exagitatæ ac pœnæ oppreſſæ tua maximè culpa, aliquando feropem, miſerere patriæ noſtræ, quæ ſincerè olim fidei, eximiæ religionis, ſanctæ ſub jugo Domini ac religioſæ obedientiæ inſigni præcellent gloria, perniciem iſtam religionis Chriſtianæ, ac fidei ac pietatis publicum hoſtem Martinum, in ſuis ſe peperiſſe ac foviſſe viſceribus, nunc erubeſcit. Miſerere denique tui ipſius, tuorúmque miſerè ſeductorum Saxonum, quos niſi reſipiſcatis, & quidem citò, manet præſens & certa ultio Divina, quam neque in hoc ſæculo effugietis, neque in futuro. Hæc dicit Dominus Deus; Audi populе ſtulte, audi princeps qui non habes cor, qui habetis oculos, & non videtis, Me ergo non timebitis, & à facie mea non dolebitis? numquid non audiſtis, quæ fecerim in diebus antiquis? Legite ſcripturas, in quibus putatis vos vitam æternam habere, & invenietis, quàm gravis ſemper fuerit, & quàm terribilis Divina vindicta in illos qui in populo Dei ſchiſmata concitaverint. Nunquid non legiſtis horribilem Divinam ultionem adverſùs Dathan & Abiron, quòd de multitudinem adverſùs Moſen concitaviſſent, quos hiſcens ſub pedibus terra, & aperiens os ſuum, deglutivit, & omnia quæ ad eos pertinuerunt, ita ut deſcenderent viventes infernum? Et adverſus Core, quem eandem ob cauſam cum ducentis, & quinquaginta viris cœleſtis flamma devoravit. Quòd ſi ob duriùs imperium fortaſſis, aut quorumdam paſtorum ſeu ignaviam, ſeu malitiam, ſchiſmata excitanda putatis, numquid non ex libro Regum audiſtis adeò indignatum fuiſſe Dominum adverſus decem tribus filiorum Iſraël, & in omne ſemen eorum, ut dimoverit eos, & tradiderit in direptionem donec projiceret eos à facie ſua; Ob quam tandem culpam, niſi quòd ob duriùs imperium Salomonis, & imprudentiùs arrogantiſque reſponſum Rohoam regis Hieruſalem, ſciſſæ fuerunt à tribu Juda & Benjamin? Quàm præſens ſemper fuerit Dominus vindex ſacerdotibus ſuis, an non Saul ab regno abjectus honore, & Ozias rex Juda percuſſus lepra, proptereà quòd quæ ſacerdotum erant, contrà ſacerdotes Domini ſunt auſi uſurpare, ſufficienti vobis potuerunt eſſe argumento? Et breviter. An non omnes teſtantur hiſtoriæ, univerſos ultrice Domini manu infœlici periiſſe caſu, qui in Chriſtos Domini ſacrilegas manus injicere non formidaverunt? Contrà autem, fœlicia omnia & longam illi, contigiſſe vitam, qui Chriſtum in ſacerdotibus ſuis venerati ſunt? Moneant ergò vos exempla aliorum, & cogitate quid vobis ſit expectandum, qui venerabilem Dei chorum, in manus tentatis tradere profanas. Proinde quòd Dominus per Moſen præcipit univerſo populo Iſraël, ut ſepararentur à tabernaculis, Core, Dathan, & Abiron, nec tangerent quidquàm quod ad eos pertineret, ne involverentur in peccatis eorum, & hoc & vobis, præcipuè autem tibi dilecte fili, ejuſdem Domini noſtri auctoritate præcimus, & obſecramus in CHRISTO JESU, ut ſeparamini à Martino Luthero auferatis à vobis petram illam ſcandali, neque tangatis quod illius eſt, ne & vos divina ultio involvat ſubitò in peccatis illius. Expurgate quamprimùm fermentum illud, quod reliquam fidei veſtræ maſſam corrupit, ut ſitis nova conſperſio, nováque creatura.

§. 11. Non dedigneris fili dilecte Paulum imitari, quem ſicut viciſti in Eccleſiæ Dei perſecutione, tàm gravem animarum perniciem ſub tuo nutriens patrocinio, ita reverſus ad cor, effice ut omnes intelligant tuam converſionem, utque qui per te ſunt ſcandalizati, in te rurſus glorificent Deum, Maximè autem hoc præſta quàmprimum, ut impurum os illud obſtruatur, ut compeſcatur blaſphema lingua, quæ contra Deum ac ſanctos ejus loqui non ceſſat, & virus ſuum undique ſpargit. Et ut propheticis vos verbis admoneamus, ſtate ſuper vias, & videte ac interrogate de ſemitis antiquis, quæ ſit via bona, & ambulate in ea, & invenietis refrigerium animabus veſtris. State, inquam, & doctrinis variis & peregrinis nolite abduci. Interrogate de ſemitis antiquis; quæ ſit via bona, per quam ambulaverunt patres veſtri, quam demonſtraverunt tot myriades martyrum, docuerúntque tot millia confeſſorum, & ambulate in ea. — Hortatur Ducem Saxoniæ ut deſiſtat ab Eccleſiæ perſecutione, & Divum Paulum imitetur.

§. 12. Quòd ſi à vobis impetraverimus, ſicut, & ſincerè ſperamus, erit quod gaudeamus cum Angelis de peccatore pœnitentiam agente & perditam ac rurſus inventam ovem humeris noſtris ad ovile Domini gaudentes reportabimus, paternáque pietate quantum in nobis fuerit ſtolam vobis priſtinam reſtituemus. — Præmia converſionis proponit.

§. 13. Quòd ſi dixeritis, Non ambulamus, paternè ſalubitérque vos monenti reſpondebitis Non audiemus. Ideò audite gentes, dicit Dominus, & cognoſcite congregationes, quanta ego faciam eis: Ecce ego adducam mala ſuper populum iſtum, fructum cogitationum ejus, quia verba mea non audierunt, & legem meam projecerunt. Sed & hoc tibi denuntiamus in virtute Omnipotentis Dei, & Domini noſtri JESU CHRISTI, cujus in terris Vicarius ſumus, nec te in præſenti ſæculo hoc laturum impunè, & in futuro æterni te ignis expectare incendium. Vivunt unà Pontifex Adrianus & religioſiſſimus Imperator Carolus, meus chariſſimus in Chriſto filius, & alumnus: Cujus tu edictum verè Chriſtianum adverſus Lutheranam perfidiam, & quòd talem debeant Imperatorem, non ſine gravi offenſa ac vilipenſione Cæſareæ Majeſtatis violare non timuiſti. Non committemus, ut quos olim cum Magno Carolo Adrianus Pontifex, & Imperator Carolus ſub ſchiſmatico ac hæretico tyranno, hæreſum ac ſchiſmatum ſinamus interire contagione. Quare revertimini ad cor, & reſipiſcite tui tuíque miſerè ſeducti Saxones, niſi utrumque gladium, Apoſtolicum ſimul & Cæſareum, velitis experiri. Scripta Romæ 1522. — Pœnas impœnitentiæ denuntiat.

Canonizatio S. Bennonis Epiſcopi Miſnenſis, ejúſque in SS. Confeſſorum numerum relatio, cum ejus Feſtivitatis pro die 16. Maji inſtitutione, & indulgentiarum pro ea die ad illius ſepulchrum quotannis accedentibus elargitione. — Ex. P. R. c.

Hac eadem die iſte Pontifex eorundem SS. Confeſſorum Cathalogo B. Antoninum Archiepiſcopum Florentinum aſcripſit, ſed ſuæ Canonizationis literæ, illius ſupervenienti obitu, à Clemente VII. ſucceſſore expeditæ fuerunt, ut in ſua conſt. 1. fol. 633. Rationi.

HADRIANUS EPISCOPUS.

Edita A. D. 1523.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deus Eccleſiam ſuam multorum Sanctorum agmine illuſtravit, atque munivit.

§. 1. EXcelſus Dominus militantem Eccleſiam pretioſorum lapidum vivorum, ipſo ſummo angulari lapidi CHRISTO JESU omnium ornatiſſima varietate decoratam, ſtructure mirabili fundare diſpoſuit, huic proceſſerunt beati Patriarchæ, qui fide præclari ſanctorum Angelorum ſuſceptores effecti, facie ad faciem DEUM videre meruerunt. Hos ſecuti ſunt ſancti Prophetæ, quibus oſtendit Deus ſecreta ſua, ut ventura quaſi præſentia Spiritu ſancto illuminante agnoſcere, atque enunciare potuerint. Poſtquàm autem venit plenitudo temporis, & oriens ex alto, in aſſumpta ſibi humanitate nos viſitare, noſtræque ſalutis myſteria ſicut prædixerant Prophetæ adimplere dignatus eſt, conſtituti fuerunt beati Apoſtoli divinæ legis promulgatores, & prædicatores, qui per orbem univerſum genus humanum, quod ſub diabolicæ poteſtatis jugo tenebatur, ad ſalutem excitantes, Dei verbum in omnibus Terræ finibus prædicarunt. Hos ſecuti ſunt Martyres, ſplendidi qui fidei loricam induti, & inconcuſſæ ſtabilitatis baltheo ſuccincti, ac ſtolas ſuas in ſanguine innocentis agni lavantes, & candidato exercitatu CHRISTUM JESUM imitati, cum glorioſa victoria palmas manibus geſtantes, ſe dicto vivo lapidi CHRISTO adjunxerunt, ſempiternam ſui memoriam, & exemplum venerabile militanti Eccleſiæ relinquentes. Progreſſi ſunt Doctores lucidi, qui ſuis doctrinis & exemplis, catholicam & orthodoxam fidem ipſam ſubvertere ſatagentibus ſe opponentes, dictam militantem Eccleſiam multipliciter illuſtrarunt; quibus eadem Eccleſia comitata progreditur quaſi aurora conſurgens, pulchra ut luna, electa ut ſol, terribilis ut caſtrorum acies ordinata. Sequuntur poſteà Sancti Confeſſores, qui virtutum gemmis coruſcantes, Domino rationem de talentis creditis repoſcenti, utpote fideles, & boni ſervi multiplicatum de ſuis laboribus fructum attulerunt, & in aream cœleſtem repoſuerunt omniáque mundi blandimenta ut venenum aſpidum fugientes, latibula in terris petierunt antris abditi, rudi victu ſcaturientis aquæ leni potu carnem macerantes, tegmine hircino amicti junceo, vel ſtramineo feſſa membra ſomno foventes, nudis pedibus Dominum quæſierunt, æternámque patriam invenerunt. Adiunt & Virgines nitidæ, mundo corpore, ſincero corde, ſanctáque mente, cum oleo in lampadibus ſuis, ſponſo qui eſt præ filiis hominum ſpecioſus, obviam venientes. Devotè tandem, continentéſque Viduæ & aliæ quamplurimæ ſexus utriuſque perſonæ, piis & ſanctis operibus ſemper intentæ cum plenis manipulis eidem cœleſti ſponſo ſe repræſentaverunt, cum Angelis gloriam in Altiſſimis Deo, & in terra pacem hominibus bonæ voluntatis mirificè depromentes.

At mox in ea ſuſcitavit S. Bennonem, qui ſuis meritis eam decoravit.

§. 2. Hæc omnia unus & idem Spiritus admirando plurimùm operatur myſterio, & ſicut Altiſſimus ab initio vineam ſuam, talibus piis cultoribus juxta ſanctam promiſſionem ſuam viſitavit, firmavit & auxit, ſic ſemper ad illam ſuæ protectionis auxilium multipliciter impartitur, & eamdem vineam more ſolito viſitans, virum fortem ad hujuſmodi vineæ cultoram adduxit, glorioſum ſcilicet Confeſſorem beatum Pennonem, ſuperno cœtui merito ſociandum, imò verius ſociatum, qui inter cæteros Chriſti athletas ſuis meritis & exemplis ipſam Sanctam Eccleſiam divina cooperante gratia multipliciter decoravit, præſentiſque temporis caliginem ſuæ lampadis fulgore mirabiliter illuſtravit. Ipſe enim adverſus mundum, carnem, & dæmonem fortiter dimicavit, & odorem Altiſſimi currens copioſam utriuſque ſexus Chriſtifidelium multitudinem ſalubriter poſt ſe traxit, ac velut effuſam ſuper faciem terræ religioſam profeſſionis ſuæ generationem dereliquit, ut ad illuminationem gentium celebri memoria tamquàm rutilum ſidus in Eccleſiæ firmamento ſervaretur.

Miraculis etenim ac virtutibus multis in vita clarus, Quorum aliqua hic inducamus.

§. 3. De cujus quidem origine, vita moribus, & fama, necnon mirabilibus, quæ in præmium ſanctitatis ejus, Deus mundo multipliciter oſtendere dignatus eſt, ne de jam celebri viro etiam poſteritas maneat ignara, pauca ex multis duximus recenſenda: Siquidem Fridericus Bultenburgenſis vir nobili loco natus, pater fuit beati Bennonis, quem ex Bezela ejus pia uxore ſuſceperat. Cúmque in Beato Bennone ab ineunte ætate bona indoles elucceret, ne illa æqualium ſtudiis, malis moribus, ac depravatis opinionibus (ut illa ætas aſſolet) corrumperetur, magnoperè ſibi providendum exiſtimavit, & eum ut primùm ex infantia exceſſit divo Bernardo Epiſcopo Hildeſemenſi commendavit, & tradidit. Qui cùm negocium ſibi commiſſum attenderet, ut puer ad virtutem rectè informaretur, illum primùm ad amorem Dei optimi maximíque induxit, deinde verò cùm vir prudens intelligeret, utile eſſe ſi literæ cum virtute conjungerentur, beatum Bennonem a Bigario, bono ſanè viro & docto inſtruendum curavit, ſub quo magnos ille progreſſus fecit, quamobrem ineunte jam adoleſcentia, cùm ad benè beatèque vivendum ſatis inſtructus eſſet, monaſticam vitæ rationem ſuſcepit, Monachus itaque cùm eſſet rejectis voluptatibus, omnem vitæ curſum in virtute confecit, quòd cùm Fratres cum quibus vivebat probaſſent, tantúmque in eo virtutis eſſe cognoviſſent, quantum Eccleſiaſticis honoribus erat mandandum, defuncto eorum Abbate cunctis ferè ſuffragiis Abbatiam illi detulerunt, ſed quia res in contentionem incideret, cùm eſſent ſed non ita multi, qui Sigiberto religioſo viro ſuffragabantur, beatus Benno ut erat ab omni ambitione alienus honorem recuſavit, & pro Sigiberto ſummo ſtudio egit, rogavítque ne ſe ab ea vivendi ratione, qua in tranquillitate eſſet diſtraherent, ſed quò ille vehementiùs rogabat, eò magis Monachorum ſtudia incendebantur. Urgentes igitur & inſtantes, beatum Bennonem vel invitum ad dignitatem rapiunt, quam ipſe tertio poſt menſe depoſuit, ſeque ad priſtinam vitam, & benè quidem inſtitutam retulit, cœpitque eum claræ memoriæ Henricus Tertius Imperator diligere primùm, qui cùm videret ſanctiſſimum hominem ad rempublicam benè gerendam natum eſſe, tantum virum in cœnobii angulis ætatem conſummare paſſus non eſt. Sed cùm a fel. record. Leone Papa IX. prædeceſſore noſtro aſſenſum obtinuiſſet, illum magnoperè repugnantem è Monaſterio eduxit, ac Præpoſituræ Eccleſiæ Boſſarien. Hildeſemen. diœceſis præficit. In ea verò cum uſque ad ingraveſcentem ætatem, integrè, caſtéque converſaretur, Canonici Eccleſiæ Miſoii fama ejus inducti, venerandum ſenem qui tunc quinquaginta ſex annos natus erat, Eccleſiæ ſuæ præeſſe voluerunt. In qua cùm omnia præclarè tùm hoc præclariſſimè egit, quòd Vandalos de religione Chriſtiana malè ſentientes, ea pernicioſo errore eripuit, eóque traduxerit, ut unà cum Catholica Eccleſia pari ſtudio fidem Chriſtianam tuerentur. Quod factum & memorabile eſt, & planè divinum. Illis námque temporibus piæ mem. Gregorius Papa VII. etiam prædeceſſor noſter, & ſimilis memoriæ Henricus Quartus Imperator, magnas inter ſe inimicitias gerebant, & ita quidem ut alter alterum de eo in quo locatus erat dignitatis gradu dejectum ſtuderet, qua de cauſa uterque ſuos in Concilium vocabat. Paruerunt Imperatori non ſolùm Principes, ſed etiam univerſi, & Germani, & Galliarum Epiſcopi, ſolus beatus Benno decreti Imperatoris auditor non fuit, quippe qui præclarum fore exiſtimabat, ſi Eccleſiæ dignitatem quoad ejus fieri poſſet tueretur. Atque ut ſuæ erga Eccleſiam de-

votionis

votionis documentum daret, Imperatorem. Marchionémque Miſnen. hoſtes religionis judicatos excommunicavit, quin etiam Marchioni ingreſſum templi Miſnen. probibuit, ſeq; ad Concilium Pontificis contulit. Ad hanc magnitudinem animi quid addi poteſt; Sed antequam profectionem ſuſciperet beatus Benno, in Albim magnum, & celebre flumen perfluens, Eccleſiæ ſuæ Miſn. claves projecit, ut iis qui ſe Imperatoris cauſæ adjunxiſſet, eámque ob rem excommunicati eſſent, ingreſſus Eccleſiæ non pateret, ex quo facilè concipi poteſt, quantas illa inimicitias pro Eccleſia Catholica ſuſceperit quantóque ſe obtulerit periculo. Nam cùm Imperator ſe ſuóſque injuria affectos exiſtimaret, ac ſuas & communes injurias proſeqni intenderet, Beatum Bennonem à Concilio reverſum, ut ſuum expleret animum in vincula conjecit, Sed Deus Omnipotens, qui bonos ſceleratè oppreſſos erigit, divinum hominem reſpexit, fuit igitur beatus Benno non ita multò poſt, & liberatus, & in priſtinum ſtatum reſtitutus. Cùm autem eo tempore claves Eccleſiæ Miſnen. de quibus præfati ſumus deſiderarentur, in dicto Albi flumine capitur piſcis, in cujus viſceribus claves amiſſæ reperiuntur, magnum ſanè, & haud obſcurum divinitatis ſpecimen. Nunc verò de iis quibus Eccleſiam ſuam exornavit ſanctiſſimus homo. Et primò quidem cùm videret egregium cantum rebus ſacris magno ornamento eſſe, optimam quidem ille cavendi rationem inſtituit. quæ hodiè in templo Miſnen. magno cum decore viget, Eccleſiam præterea bonis multis, atque facultatibus locupletiorem fecit. quid quod in eo loco in quem ſecedere ſolebat, ſi quando à cæteris curis ad contemplationem DEI Optimi maximi ſe convertere vellet Eccleſiam collegiatam extruxit, inſtituitque. Sed quid pluribus de propenſo beati Bennonis in rem Eccleſiaſticam ſtudio? Albim flumen prædictum ſiccis pedibus tranſivit, cúmque aliquando (ita ut facere ſolebat) agricolas inviſeret, viderétque homines de labore feſſos vehementer ſitire commiſeratione adductus aquam in vinum convertit: Idémque beatus Benno alio quodam tempore, cùm in valle proxima Civitati Miſnen. concionem ad populum haberet, animadvertit multos ut fit tempore æſtivo ſiti penè exanimes, ut illis ſubveniret terram percuſſit, è qua ſubitò uberrimus, & perennis fons emanavit qui adhuc hodiernis diebus fons ſacer appellatur. Campana verò ab ipſo divo Bennone conſecrata, omnem vim cœli ab agris finitimis avertit, tùm ager ille per quem iter facere ſolebat vir divinus, omnes qui in ea vicinia ſunt agros ubertate facilè ſuperat. Eſt præterea pagus quidem Neumberch nuncupatus, à Miſna longè diſtans, aliquando tamen divinitùs accidit, ut uno eodémque tempore beatus Benno, & illic rem ſacram faceret, & Miſnæ rebus ſacris intereſſe videretur. Marchio quidam Miſnen. ad rem avidior, cùm per ſummum ſcelus in poſſeſſionem bonorum Eccleſiæ Miſnen irruiſſet, beatus Benno, hominem rectè facturum affirmavit, ſi ea quæ ipſi Eccleſiæ Miſnenſi eripuiſſet, reſtitueret, ſin minùs Deum aliquando pro tanta improbitate pœnas ab eo expetiturum. Quibus verbis homo furens concitatus, ſanctiſſimum virum alapa percuſſit; tunc beatus Benno divo ſpiritu afflatus, hanc tantam injuriam inquit, hoc eodem tempora ſequentis anni, Deus Omnipotens ulciſcetur. Quem Marchio ille protervus atque ſuperbus irriſit, ac paulò poſt beatus Benno ægrotare cœpit, & brevi futurum ſperans, ut ex hac vita ad ſuperos, quorum conſuetudo dulcis eſt atque æterna migraret paulò antequàm moreretur Canonicos ſuos adhortatus eſt, ut eam charitatem quam nos docuit CHRISTUS, ſtudioſè complecterentur, deinde Euchariſtiam cibum illum divinum magna cum pietate ſuſcepit, & cùm orationes ad Deum optimum maximúmque habuiſſet, è vita exceſſit id quidem quadrageſimo Pontificatus ſui anno poſt CHRISTUM autem natum milleſimo centeſimo ſexto. Hactenùs de iis, quæ in vita non humano conſilio, ſed divinitùs geſſit divinus homo.

Et poſt mortem miraculis etiam emicuit.

§. 4. Ad ea verò quæ poſt mortem illius, ſumma cum admiratione acciderunt, nonnulla recitanda cenſuimus, ac primùm, Marchio de quo paulò ante facti ſumus, cùm tempus illud eveniſſet quo Sanctus vir ipſum Marchionem pœnas daturum prædixerat, in hanc vocem prorupit, Benno ſuperiori tempore neſcio quod periculum nobis hodierno die eventurum minabatur, mortuus eſt ille, non igitur eſt quod nobis timeamus. Vix ille hæc verba finierat ſubitò conſternitur, & auxilium eorum qui aderant implorans, miſerandum in modum, ac magno cum dolore, & gemitu moritur. Hinc facilè concipi poteſt, divinam poteſtatem divino homini communicatam eſſe. Accedit huc alterum exemplum priori haud diſſimile. Willelmus alius Marchio a tedictam Miſnen. Eccleſiam injurioſè tractabat, cúmque Præpoſitus ejuſdem Eccleſiæ hominem magnis precibus à malo inſtituto abducere vellet, ipſe non ſolùm rectè monentibus parere noluit, ſed etiam multò magis quàm antea ipſam Eccleſiam vexavit, tùm dictus Præpoſitus cùm aliunde auxilium petere non poſſet, ad divum Bennonem confugit ab eóque precatus eſt ut Eccleſiam ſervaret, quo factum eſt ut beatus Benno Marchionem per quietem admonuerit, ne quid gravius adverſus Eccleſiam moliretur, quod cum ille ut inane ſomnium contemneret, quarto deinceps vehementer objurgatus, alterum oculum amiſit, periculo graviori propoſito, niſi ab improbo inſtituto deſiſteret. Willelmus Marchio partim metu, partim pœnitentia ductus Eccleſiæ reſtituit omnia, illiúſque facultates quantum potuit auxit, quin etiam divum Bennonem, & plurimi fecit, & maximè coluit. Illud verò prætereundum non eſt, duos eſſe Pagos, in quorum altero Marchionem dùm fugeret ſe addidit, in altero verò Vandalos à ſumma impietate ad fidem Chriſtianam convertit, in quibus veſtigia pedum ejus adhuc integra cernuntur, tùm tugurium illud in quo apud Vandalos fuit, etſi nulla ſtabiliori ſtructura firmetur, tectúmque habeat ſtramineum vetuſtate confectum, illud tamen nec unquam vitium fecit, nec igni eſt conſumptum, cùm tamen ſæpenumerò vicinæ ædes incendio flagrarunt. Habitus quoque Epiſcopalis quo corpus ſuum terræ commendatum extitit, unà cum mitra Epiſcopali ultrà ducentos annos ſub terra latens, & abſque aliqua alteratione ex ſepulchro effoſſus, hodiè integra cernitur, & oſtenditur. Poſſent hic quamplurima alia miracula afferri. Multos enim divini Bennonis meritis è mortuis excitatos conſtat; multos variis morbis curatos, denique qui votum fecerit neminem illius beneficium non ſenſiſſe.

Carolus ergo V. Imperator & alii Principes pro B. Bennonis canonizatione hunc Pontificem ſupplicarunt.

§. 5. Propter quæ chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanorum, & Hiſpaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus & dilecti filii noſtri Albertus S. Petri ad Vincula presbyter, & Matthæus S. Angeli diaconus S. Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac venerabiles fratres noſtri Richardus Treveren. & Hermanus Colonien. Archiepiſcopi per eorum patentes literas, necnon dilecti filii nobiles viri Ferdinandus Archidux Auſtriæ, ac Georgius, & Henricus fratres Germani Duces Saxoniæ, Lantgravii Thuringiæ, & Marchiones Miſnæ, per venerabilem fratrem noſtrum Joannem Epiſcopum Miſnen. Nuncium & oratorem ad Nos ab eis deſtinatum, & dilectum filium Willelmum de Enckenvort electum Durtuſen. Datarium, & Prælatum noſtrum domeſticum, eorum apud Nos & Sedem Apoſtolicam etiam oratorem, & negociorum geſtorem humiliter ſupplicari fecerunt, ut præmiſſis diligenter inquiſitis & exploratis, ad beati Viri canonizationem procedere dignaremur.

Qui poſt inquiſitionem & proceſſum deſuper ab Alexandro VI. Julio II. & Leone X. habitos, remature di-

§. 6. Quorum quidem precibus licet libenter annuere vellemus, ſummoperéque gauderemus hujuſmodi canonizationem noſtris temporibus divino quodam myſterio contigiſſe, ac nobis juſtum videretur, ut idem beatus Benno, quem jam Deus in cœleſtis gloria Sanctorum chorum dignum feciſſe plu-

simis & manifeſtis judiciis, & miraculis oſtenderat, in terris etiam ſibi debito Sanctorum honore non defraudaretur, non ſtatim rem tanti ponderis ac momenti faciendam, ſed juxta veterem, & laudabilem conſuetudinem cunctanter maturéque conſiderandum duximus. Poſt triplicem igitur inquiſitionem ex recolendæ memoriæ Alexandri Sexti primo, & deinde Julii Secundi, & ſucceſſivè Leonis Decimi prædeceſſorum etiam noſtrorum commiſſionibus ſuper hoc debitè factam, tandem idem Leo Decimus tribus etiam Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ex tribus illorum ordinibus, videlicet Venerabilibus fratribus noſtris Bernardo Oſtien. ſanctæ Crucis Hieruſalem, & Antonio Albanen. Epiſcopis tunc tit. S. Vitalis presbytero, ac Joanni SS. Coſmæ, & Damiani Diacono Cardinalium de fratrum ſuorum, de quorum numero licet abſentes tunc eramus, conſilio, & aſſenſu commiſit, ut ipſis viſis, & examinatis proceſſibus editis ſuper ejuſdem beati Viri vita moribus, fama, & miraculis, ante, & poſt ipſius deceſſum, ejus interceſſionibus à Deo factis, aliiſque cunctis ad Sanctorum canonizationem hujuſmodi neceſſariis, ſe ſuper omnibus, & ſingulis diligenter informarent, & per eos comperta in ſuo ſecreto Conſiſtorio, ut moris erat, infideliter referrent. Cúmque ipſi Cardinales viſis, & examinatis diverſis proceſſibus in partibus Germaniæ de Sedis prædictæ commiſſione habitis, & ad Curiam noſtram tranſmiſſis, teſtiúmque fide dignorum depoſitionibus, pro tanta rei dignitate debitè ponderatis, de ſupradictis miraculis ac vitæ ſanctimonia, & aliis à jure requiſitis fidelem nobis relationem in pluribus etiam ſecretis Conſiſtoriis feciſſent, Nóſque ipſorum, & omnium Cardinalium vota pro celebranda d. canonizatione convenientia, & conformia inveniſſemus, & pro celebriori executione, dilectus filius Joannis Baptiſta de Senis utriuſque juris Doctor, & aulæ noſtræ Conſiſtorialis Advocatus in publico Conſiſtorio, omnia de ipſius beati Viri vita, moribus, fama, & miraculis copioſè perecenſuiſſet, Nobiſque humiliter ſupplicaſſet, ut ad ejuſdem beati Viri canonizationem, matura deliberatione præhabita procedere dignaremur, Nos de relatis eorùm Nobis, inprimis maximas Omnipotenti Deo gratias agentes, rogavimus omnes in eodem publico Conſiſtorio tunc aſtantes, ut ſuis orationibus, & jejuniis Eccleſiam Dei juvarent, ac ne eam Altiſſimus modo aliquo in hujuſmodi canonizationis officio errare permitteret inſtanter orarent, demùm poſt aliquot die convocatis denuò in aula noſtra Conſiſtoriali in Palatio Apoſtolico, univerſis, & ſingulis, qui tunc aderant in Romana noſtra Curia Eccleſiaſticis Prælatis, Patriarchis videlicet, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, in præſentia eorumdem fratrum dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, eoſdem proceſſus ſuper ejuſdem Beati vita, moribus, fama, & miraculis editos, per eumdem Joannem Baptiſtam breviter ſommariéque repeti fecimus, quæ cùm ex ſerie per Cardinales, ac alios quibus id munus per Nos injunctum fuerat, enarrata, & expoſita fuiſſent, omnéſque aſtantes Prælati, quid ſibi ſuper hujuſmodi canonizationis negotio videretur interrogati, unanimi conſenſu nullo penitùs diſcrepante reſpondiſſent, ſibi videri, quòd idem beatus Vir inter Sanctos meritò adſcriberetur, & connumeraretur. Nos iterùm humiles ipſi Omnipotenti Deo, quòd ad beatum ſervum ſuum debitis honoribus proſequendum corda noſtra illuminare dignatus eſſet gratias agentes, ad ipſius canonizationem diem Dominicam primam poſt Pentecoſtem, quæ tunc occurrebat ultima die menſis Maii Anno Domini 1523. deputavimus, ac in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, amplum ſuggeſtum ligneum de more parari, & exornari juſſimus ſuper quo quidem, aſtante univerſo Clero, & populo, de vita miraculis, & fama ejuſdem Beati Bennonis humili, devotionéque pleno (ut moris eſt) ſermone habito, deindéque Litania, & Hymno, Veni creator Spiritus, per omnia devotè decantatis, necnon à Procuratoribus cauſæ ipſius canonizationis, & ab ejuſdem Caroli in Imperatorem electi apud Sedem prædictam conſtituto Oratore, à Nobis magna cum inſtantia petito pronunciari, adſcribi inter Sanctos eumdem beatum Bennonem, cùm jam omnia conſummata eſſent, omnéſque Eccleſiæ ceremonias conſuetas ſuper ea re ritè ſervaviſſemus, Deum præ oculis habentes, ad canonizationem ejuſdem Beati ſub his verbis procedendum duximus, & proceſſimus.

Ipſúmque catalogo SS. Confeſſorum adſcripſit. Feſtum ejus die 16. Junii agi jubet.

§. 7. Ad laudem, & honorem ſanctæ, & individuæ Trinitatis, & exaltationis Fidei Catholicæ, & Chriſtianæ religionis augmentum, auctoritate Domini noſtri JESU-CHRISTI; ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, & noſtra, de Fratrum noſtrorum conſilio decernimus, & definimus, bonæ memoriæ Bennonem olim Epiſcopum Miſnenſem Sanctum eſſe, & in Sanctorum Cathalogo adſcribendum, ipſúmque in eodem Sanctorum Confeſſorum cathalogo deſcribimus. Statuentes, ut ab univerſali Eccleſia quolibet anno Feſtum ipſius, & officium, ſicut pro uno Confeſſore Pontifice, ſextadecima die menſis Junii, hæc eſt die depoſitionis ſuæ, devotè & ſolemniter celebretur.

Indulgentiáſque ea die annis ſingulis ad ejus ſepulchrum accedentibus, elargitur Miſſam deinde celebrat cum Oratione & collecta S. Bennonis & aſtantibus Indulgentiam impartitur.

§. 8. Et inſuper eadem auctoritate omnibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui annis ſingulis ad ſepulchrum ejuſdem ſancti Bennonis eadem die accederint, ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer relaxamus.

§. 9. Quibus debitè peractis, inchoatóque per Nos, ac decantato uſque ad finem à Cantoribus noſtris Hymno, Te Deum laudamus, in illius etiam finem, Cardinali diacono in cantu dicente: Ora pro nobis beate Benno, à Choróque reſponſo, Ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti. Nos illicò propriam Orationem de eodem Sancto alta voce decantavimus dicentes. Deus, qui nos beati Bennonis Pontificis confeſſione glorioſa circundas, & protegis; da nobis, & ejus imitatione proficere, & interceſſione gaudere. Per Dominum noſtrum JESUM-CHRISTUM filium tuum, qui tecum vivit, & regnat in unitate Spiritus ſancti Deus per omnia ſæcula ſæculorum. Deindè verò à dicto Choro reſponſum, Amen. Solemnem illic Miſſam, Nos ipſi celebravimus de dicta tunc occurrente Dominica prima poſt Pentecoſten. Collectas ſingulas ſub una concluſione terminantes, additis etiam prædicta cæteriſque ſpecialibus ejuſdem ſancti Bennonis collectis immediatè ſequentibus. Pro ſecreta videlicet. Sanctus tuus quæſumus Domine, Benno Confeſſor, & Pontifex, nos ubique lætificet, ut dum ejus recolimus merita glorioſa, apud te ſemper patrocinia ſentiamus, cum ſua concluſione videlicet, per Chriſtum, &c. Deindè verò poſt communionem ſubjunximus, dicentes: Quæſumus Domine, ſalutaribus repleti myſteriis, ut ſancti tui Bennonis Confeſſoris, & Pontificis, cujus ſolemnia celebramus, etiam interceſſione adjuvemur, cum ſimili concluſione. Et ita Miſſam ad finem uſque cum ſolitis ceremoniis juxta ordinarium Apoſtolicum illic debitè terminavimus, Indulgentiámque plenariam omnibus officio hujuſmodi tunc aſtantibus devotè elargiti ſumus.

Has literas deſuper edit.

§. 10. Præſentes literas in præmiſſorum teſtimonium concedentes. Ad laudem, & gloriam Omnipotentis Dei, qui in Sanctis ſuis mirabilis eſt, ac glorioſus vivit, & regnat benedictus in ſæcula ſæculorum.

Earúmque tranſumptis credi jubet.

§. 11. Cæterùm, quia difficile foret eaſdem præſentes literas ad omnium notitiam deferri, volumus, & decernimus, quod earumdem tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, ſigillo alicujus Prælati Eccleſiaſtici munitis, fides adhibeatur indubia, in omnibus, & per omnia, & illis ubique ſtetur, acſi originales literæ hujuſmodi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnalem ap-

§. 12. Nulli ergo omninò hominum, liceat hanc paginam noſtrorum decreti, definitionis, deſcriptionis, ſtatuti, relaxationis, conceſſionis, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire.

Si quis

Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 1. die 31. Maji.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoteitio, pridie Kal. Junii, Pontificatus noſtri Anno primo.

CLEMENS SEPTIMUS PONT. CCXXIII.

ANNO DOMINI MDXXIII.

Anno 1523.

CLemens Septimus, Florentinus, de familia Medicea, Archiepiſcopus Flotentinus, presbyter Cardinalis tituli Sancti Lautentii in Damaſo, Viceccancellarius, Julius anteà vocatus, Creatus 13. Kalendas Decembris 1523. Coronatus eodem menſe. Vixit annos decem, menſes totidem, ac dies ſeptem. Creavir Cardinales 32. Obiir ſeptimo Kalen. Octobr. 1534. Sepultus fuir in Baſilica S. Petti. Vacavit Sedes dies 17.

I.

Canonizatio S. Autonini Archiepiſcnpi Florentinl, Profeſſoris Ordinis Fratrum Prædicatorum S. Dominici, cum inſtirutione ſuæ feſtivitaris pro die 2. menſis Maji, ex conſtitutione Hadriani VI.

CLEMENS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1523.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

RAtioni congruit, & convenir æquitati ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licet ejus ſuperveniente obitu literæ Apoſtolicæ ſuper illis confectæ non fuerint, ſuum debitum conſequantur effectum.

Angelos Deus pro ſalute hominum deſtinavit.

§. 1. Dudùm ſiquidem fœl. record. Hadrianus Papa Sextus prædeceſſor noſter piè præmeditans ſingulos, præſertim aqua regenerationis renatos populos Propheta docente miſericordias Domini in æternum cantare docere, magnáque profectò, & mirabilia eſſe opera miſericordiæ, quibus Salvator noſter JESUS CHRISTUS in ſalutem generis humani miſerationis hujus largiſſimè ſeſe effundere dignatus fuerat, quæ ſi ab initio creati hominis recenſenda forent, nullæ humanæ linguæ ad id ſufficere poterant, quia inenarrabile illud erat, quod cùm Deus ipſe hominem creaſſet ad imaginem, & ſimilitudinem ſuam, illi ut ſœlicitatis æternæ participes fieri, & in cœleſti patria illa conſortiis Angelorum adſcribi poſſet benignè conceſſerat, ſi datæ ſibi divinitùs legis non contempſiſſet imperium, neque tamen ipſum legis hujuſmodi tranſgreſſorem factum paſſa erat divina clemantia penitùs interire, quinimò congruentes exhibere medicinas dignata extiterat, quibus à lege Domini aberrans in certam ſalutis ſemitam perduceretur, Angelos deſtinando qui ei divinam pateſacerent voluntatem, ipſúmque juſta ſuaderent, & ad implendum divina mandata opportunè adjuvarent.

Patriarchas poſteà miſit.

§. 2. Mittendo etiam Patriarchas gratiæ ſuæ ſpiritu repletos, qui exemplo ſuo totum humanum genus inſtruerent ad ſalutem.

Prophetas etiam.

§. 3. Necnon Prophetas, qui Spiritu ſancto illuminati omnibus non præſentia ſolùm beneficia commemorarent, ſed futura etiam prædicerent.

Filium deinde proprium.

§. 4. Illud verò erat maximum, & cui nullum aliud miſerationis opus comparari poterat, quòd ipſe Dei Filius in perſona ſua, naturam noſtræ mortalitatis aſſumere, ac ea myſteria, quæ de paſſione, & morte ſua per ſanctorum Prophetarum ora prædicata, & annunciata fuerant adimplere, ac per paſſionem, & mortem ſuam hujuſmodi, nos à perpetua morte liberare dignatus fuerat.

Leo igitur agnoſcens ipſius Dei nomen glorificari, dum ejus Sancti venerantur in terris.

§. 5. Cùmque prædeceſſor ipſe tot gratiis, & beneficiis invitatus, ac provocatus, nihil ſtudioſius curare, ac efficere quàm ejus voluntati, ac mandatis parere, atque obedire deberet, ipſiſque in illis qui ſibi propter vitæ integritatem, ac ſanctimoniam dilecti fuerant, & per quos diverſa, & magna miracula oſtendebat, ſanctiſſimum nomen ſuum glorificari, ipſóſque Catalogo Sanctorum adſcribi, & ab univerſali Eccleſia claris honorum, ac laudum præconiis honorari mandaret, ſicut etiam ipſa ſancta Mater CHRISTI Salvatoris noſtri hujuſmodi ſponſa prædeceſſorem ipſum docebat, ut fidelium animas ſuperna ac cœleſti beatitudine fruentes, debita reverentia proſequeretur, quos dùm humanis adhuc agerent, ipſi Deo acceptos, poſt autem ab hoc ſæculo migrationem in Beatorum numero collocatos, & aggregatos eſſe intelligebat, dùm fidelibus aliquo calamitatis genere oppreſſis, ac eorum ſuffragia implorantibus, divina Omnipotentia in eorumdem cœleſtis beatitudinis teſtimonium, miraculosè ſubvenire dignabatur, ſuperna quoque patria illa Jeruſalem ita omnium electorum ſalutatione lætabatur, ut quorum præſtantiora erant merita pro illorum uberioribus præmiis, copioſiora etiam gaudia percipiebat, quòd in exceſſu mentis ſuæ poſitus Iſaias Propheta ſenſiſſe videbatur, cùm diceret: Exulta, & lauda habitatio Sion, quia magnus in medio tui Sanctus.

Ideò Sanctũ Antoninum Catalogo SS. adſcribere cogitavit, ſicut apud eum pro Cannonizatione uſitatum fuerat.

§. 6. Prædeceſſor igitur ipſe dicendum putavit: Exultant omnes Angelorum Chori, qui de evacuatarum ſedium repletione ſoliciti, humiles corde, ac bonis, & ſanctis operibus præcellentes, per virtutum gradus, in beatas illas manſiones unde ſuperbi corruerant Spiritus, perducere gaudent. Exultent quoque animæ juſtorum, qui Chriſti veſtigia ſequuti, vitæ hujus ſtipendiis emeriti, ac mundi illecebris omnibus ſuperatis cœleſti regno tandem perfrui meruerunt, & etiam tunc numeroſiore cœleſtium civium populo lætarentur. Exultet univerſum cœlum laudibus, exultet terra gaudiis cùm ſanctorum editio lætitiam habeat plurimarum. Siquidem fidei zelus exigebat, ac juſtitiæ pietas poſtulabat, ut quod pro ſalute plurimorum gerebatur, communibus ubique gaudiis, & plauſibus celebraretur. Præcipuè verò prædeceſſor ipſe etiam putavit exultare debere pontificum beatorum cœtum, & ſacram illam Doctorum concionem, inter quos ſanctus Antoninus poſtquàm ex hac lacrymarum valle ad cœleſtem illam, quæ ſurſum eſt Jeruſalem (vocante ipſum Domino) migraverat, tamquam novum ſydus glorioſè micabat, & fulgebat. Cúmque ejuſdem Antonini Archiepiſcopi Florentini ex Civitate Florentiæ oriundi Ordinis Prædicatorum vitæ excellentia, caſti mores, fructuoſa prædicatio, ac ſanctiſſimorum operum perpetua coruſcatio toti ferè Orbi nota eſſet, & ab omnibus prædicaretur. Nos tunc in minoribus conſtituti, & tituli Sancti Laurentii in Damaſo tunc Sanctæ Mariæ in Dominica Diaconus, qui ea conceſſione Apoſtolica Eccleſiæ Florentinæ præeſſe dignoſcebamur, & dilectus filius noſter tunc ipſius prædeceſſoris, Thomas tt. Sancti Sixti tunc Ordinis Prædicatorum generalis Magiſter, presbyteri Cardinales, ac tunc Priores libertatis, & vexillifer juſtitiæ populi Florentini, nec non Archidiaconus, & dilecti filii, Capitulum Eccleſiæ Florentinæ, conſiderantes ipſius Antonini Archiepiſcopi vitæ ſanctimoniam, quotve, & quibus miralia tàm in vita, quàm poſt mortem claruerat, & in dies clarebat, deſiderantéſque ipſum juxta morem, & ritum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Canonizationis dignitate præfulgere, ac Sanctorum numero, & Catalogo aggregari, piæ memoriæ Leoni Papæ X. ſecundùm carnem fratri patrueli, etiam prædeceſſori noſtro in dicta Eccleſia Florentina tunc exiſtenti, Miſſa pontificali, & aliis peractis ſolemniis humiliter ſupplicarunt, ut glorioſæ memoriæ dicti Antonini Archiepiſcopi Canonizationi intendere dignaretur.

Ideò proceſſum deſuper fieri commiſit.

§. 7. Idem Leo prædeceſſor eorum pio deſiderio annuere volens, dilectis filiis Magiſtris Jacobo Symonetæ, & Guillermo Caſſadoro, noſtris tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Capellanis, & Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus commiſerat, ut ipſi, & quilibet eorum de ſanctitate vitæ, cæteriſque

virtutibus, & miraculis ejuſdem Antonii Archiepiſcopi ſe diligenter informarent, & habita ſuper his informatione matura ipſi Leoni prædeceſſori in Conſiſtorio ſuo ſecreto fideliter referrent, ut de fratrum ſuorum conſilio, ad Omnipotentis Dei laudem efficere poſſet, quæ ſanctorum Patrum dogmata, & ſanctorum Canonum inſtitutiones, necnon juſtitia, & Chriſtiana charitas poſtularet, atque requireret. Cúmque Auditores præfati ad inquiſitionem præmiſſorum procedentes, articulis, & interrogatoriis datis, ac citatione legitima præcedente, ſexaginta duos teſtes coràm eis productos recepiſſent, eóſque prævio juramento examinaſſent, idem Leo prædeceſſor ex dicta Civitate Florentiæ ad Almam Urbem, & Romanam Curiam redire propoſuiſſet, dilectos filios Joannem Mariam Abbatem Monaſterii Vallis Umbroſæ Feſulan. Diœceſis, & Antonium Sacramorum Canonicum dictæ Eccleſiæ Florentinæ, ac Leonardum de Guaſconibus tunc Vicarium Epiſcopi Feſulani in ſpiritualibus generalem, dictorum Auditorum loco in cauſa Canonizationis hujuſmodi ſubrogaverat, eiſque commiſerat & mandaverat, ut ipſi, vel duo, aut unus eorum ad ulteriorem præmiſſorum inquiſitionem procederent, ac teſtes reciperent, eorúmque atteſtationes, ac depoſitiones, & omnia alia acta in ſcriptis fideliter redacta, ſub eorum ſigillo clauſa, ad ipſum Leonem prædeceſſorem remitterent.

Et Commiſſarii proceſſum abſolverunt, & Leoni tranſmiſerunt.

§. 8. Ipſique ſubrogati in cauſa inquiſitionis hujuſmodi ad ulteriora procedentes, quadraginta octo teſtibus coràm eis productis, juratis, & examinatis, ac proceſſu deſuper formato, & abſoluto, illum ſub eorum ſigillis clauſum, ad eumdem Leonem prædeceſſorem remiſerant, & ſucceſſivè nonnullis aliis teſtibus tàm per præfatum Vicarium, quàm nonnullos alios Notarios ad procuratoris fidelis, Civitatis Floren. inſtantiam examinatis, & eorum atteſtationibus etiam ſub ſigillo clauſis, ad eoſdem Auditores remiſſis, & de eorum mandato per Notarium cauſæ in regiſtro inſertis, præfatus Jacobus præſente eodem Guillermo die nona menſis Decembris, Anni milleſimi quingenteſimi ſextidecimi, omnia & ſingula in hujuſmodi Canonizationis cauſa, tàm coràm eis, quàm dictis ſubrogatis, & Notariis acta deducta, producta, & probata, plenè, fideliter, & diligenter eidem Leoni prædeceſſori, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, in Conſiſtorio ſuo ſecreto retulerat.

Leo prædictus eoſdem proceſſus tribus Cardinalibus iterum examinandos dedit.

§. 9. Qua relatione facta idem Leo prædeceſſor eam volens adhibere diligentiam, & gravitatem, quam rei magnitudo poſtulabat, proceſſus in ipſius Canonizationis negotio factos venerabili fratri noſtro tunc ſuo, Bernardino Oſtien. tunc Sabin. Epiſcopo, & tunc in humanis agentibus bo. mem. Leonardo tt. S. Petri ad Vincula presbytero, & Bernardo S. Mariæ in Porticu Diacono Cardinalibus, per eos denuò diligenter examinandos in dicto Conſiſtorio ſecreto, vivæ vocis oraculo commiſerat. Cúmque idem Leo prædeceſſor præfatum Bernardum Cardinalem ad chariſſimum in Chriſto filium noſtrum tunc ſuum Franciſcum Francorum Regem Chriſtianiſſimum Legatum à latere ſuo deſtinaſſet, in ejus locum dilectum filium noſtrum tunc ſuum Innocentium S. Mariæ in Dominica Diaconum Cardinalem ſubrogaverat.

Et ſucceſſivè eorum veritas, in conſiſtoriis Papæ relata fuit.

§. 10. Ipſique Bernardinus, ac Leonardus, & Innocentius Cardinales in cauſa Canonizationis hujuſmodi ritè procedentes, ac dicto proceſſu unà cum Auditoribus, & Abbate præfatis, necnon dilecto filio Melchiore Baldaſtino Juris utriúſque Doctore noſtræ tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Aulæ Conſiſtorialis Advocato, iteratis vicibus diligenter examinato, & cauſa hujuſmodi maturè diſcuſſa, primò per Bernardinum Epiſcopum die tertiadecima Junii Anni milleſimi quingenteſimi deciminoni, in uno multis, & magnis in vita, deinde in alio Conſiſtorio ſecretis per Leonardum Cardinalem præfatum poſt mortem ipſius Antonini Archiepiſcopi miraculis fideliter relatis, eodem Innocentio Cardinale præſente, & relationem per ipſos factam comprobante. Et ſi ex eorumdem Cardinalium relationibus de vitæ ſanctimonia, & humilitate, aliíſque virtutibus, & miraculis ejuſdem Antonini Archiepiſcopi pleniſſimè conſtaret, quàm plurimis tamen fide dignis teſtibus ſe offerentibus, ac ſuper eiſdem miraculis deponere volentibus.

Idem tamen Leo, alios teſtes deſuper recipi & examinari juſſit.

§. 11. Idem Leo prædeceſſor die vigeſimaquinta menſis Januarii Anni milleſimi quingenteſimi vigeſimi eiſdem Jacobo, & Guillermo Auditoribus, etiam commiſerat, & mandaverat, ut per ſe, vel alium, ſeu alios tàm in dicta Urbe quàm extrà eam, & ad partes ad aliorum teſtium receptionem, & illorum examinationem procederent, & deindè in dicto Conſiſtorio ſecreto referrent, ipſique Jacobus, & Guillermus Auditores dilectos filios venerabilium fratrum noſtrorum tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Archiepiſcopi Senen. & Piſtorien. ac ejuſdem Feſulan. Epiſcopatum Vicarios in ſpiritualibus generales, ac præfatum Antonium Sacramorum Canonicum juxta tenorem commiſſionis eis factæ ſubdelegaverant, eiſque, & eorum cuilibet mandaverant, ut ſuper miraculis in vita, & poſt mortem per ipſum Antoninum Archiepiſcopum factis teſtes reciperent, & prævio juramento diligenter examinarent, eorúmque dicta, & atteſtationes in ſcriptis redigerent, & cuncta ſub eorum ſigillis clauſa ad eos remitterent. Cujus commiſſionis vigore dilectus filius Ludovicus de Adimaris præfati Epiſcopi Feſulan. Vicarius in ſpiritualibus generalis, in cauſa Canonizationis hujuſmodi ritè procedens, ſuper eiſdem miraculis, centum quinquaginta & uno teſtibus coràm eo adhibito fideli procuratore hujuſmodi deductis, juratis, & fideliter examinatis, eorúmque dictis in ſcriptis redactis, proceſſum per eum abſolutum, & ſuo ſigillo clauſum ad eoſdem Jacobum, & Guillermum Auditores, per proprium Nuncium remiſerat.

Viſóque proceſſu, Auditores Rotæ, illum de novo in Conſiſtorio retulerunt, & Leo aliis Prælatis reviſionem ultimi proceſſus commiſit, ejus relatione habita bis S. Antonium Canonizandum eſſe cenſuit de voto Cardinalium.

§. 12. Ipſóque proceſſu per eoſdem Auditores, recepto, & aperto, ac diligenter examinato, & facta per eos ſuper illum in ſecreto Conſiſtorio fideli relatione, idem Leo prædeceſſor ipſius ultimi proceſſus examen commiſerat eiſdem Bernardino Epiſcopo, & Innocentio Cardinali, ac dilecto filio noſtro tunc ipſius Leonis prædeceſſoris Achilli tt. Sanctæ Mariæ Tranſtiberim presbytero Cardinali, quem ipſe Leo prædeceſſor loco ejuſdem Leonardi Cardinalis vita functi in hujuſmodi cauſa ſubrogaverat, ipſique omnibus proceſſibus per eoſdem Bernardinum, & Achillem, ac Innocentium Cardinales de novo diligenter examinatis, facta per eos plena, & fideli relatione, ac ſcrutatis eorumdem Cardinalium votis, in eamdem ſententiam convenerunt, & Antoninum Archiepiſcopum ipſum canonizandum cenſuerunt. Deinde alio tempore videlicet die quartadecima menſis Decembris Anni milleſimi quingenteſimi vigeſimi, ſcrutatis votis omnium, & ſingulorum Cardinalium, qui numero triginta ſeptem tunc in ſecreto Conſiſtorio aderant, una & eadem omnium ſententia fuerat, ipſum videlicet Antoninum Archiepiſcopum canonizandum fore.

Et publicum Conſiſtorium pro abſolvenda Canonizatione indixit.

§. 13. Quibus peractis idem Leo prædeceſſor in Vigilia Pentecoſtes Anni milleſimi quingenteſimi vigeſimi primi, publicum Conſiſtorium pro ſexta Feria poſt feſtum ipſius Pentecoſtes indixerat, & teneri mandaverat, in quo idem Melchior publicam Orationem de vita, ſanctitate, moribus, ac virtutibus ipſius Antonini Archiepiſcopi necnon miraculis, in vita & poſt mortem factis, & in proceſſibus hujuſmodi contentis atque probatis, ut ea in ſecretis Conſiſtoriis relata Prælatis curiæ, ac Curialibus omnibus innoteſcerent, habiturus erat.

Sed morte præventus fuit.

§. 14. Sed cùm ante dictam ſextam Feriam febre correptus fuiſſet, Conſiſtorium illud præfata ſexta Feria teneri non potuerat, Deinde impedimentis, ac poſtremo obitu ejuſdem Leonis prædeceſſoris ſupervenientibus, in canonizationis hujuſmodi negotio ulteriùs proceſſum non fuerat.

Adrian. VI. ad Pontificatum aſſumptus.

§. 15. Idem Adrianus prædeceſſor poſt ipſius Leonis prædeceſſoris obitum, divina favente clementia,

mentia, ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptus fuerat, cùm ad dictam Urbem Domino, concedente perveniſſet, & à nobis tunc in minoribus conſtitutis, ut præfertur, ac Thoma Sancti Sixti præfato, ut venerabile fratre noſtro, tunc ipſius Adriani prædeceſſoris, Nicolao Epiſcopo Cardinali de Fiſco dicti Ordinis Prædicatorum Protectore, ac eiſdem prioribus libertatis, & vexillifero juſtitiæ populi Florentini requiſitus fuiſſet, ut ad ulteriorem ejuſdem Canonizationis expeditionem procedere dignaretur. Etſi omninò ipſe Adrianus prædeceſſor, id facere intenderet, peſte tamen in dicta Urbe tunc ultrà modum ſæviente, idipſum aliquantulum differre coactus fuerat.

...ac, peſte in Urbe ſæviente, Canonizationis abſolutionem diſtulit.

Ea poſteà ceſſante S. Antoninum canonizandum eſſe ſtatuit.

§. 16. Poſtmodùm verò cùm peſtis ipſa per DEI miſericordiam ceſſaſſet, ipſe Adrianus prædeceſſor Chriſtiani gregis, univerſalem curam gerens, pro debito Paſtoralis officii, militantem Eccleſiam cœleſti ac triumphanti ſponſo illius conformare, & pro ejus ædificationis implemento omnibus diligenter examinatis ac maturè diſcuſſis, ipſum beatum Antoninum in Cathalogo Sanctorum referendum eſſe duxit.

Et ponet ex multis ejus miraculis nonnulla, quæ hic inſeruntur.

§. 17. De cujus quidem Antonini Archiepiſcopi origine vita, moribus, & fama ac iſſis in præſentiarum miraculis præ multitudine illorum, quæ libello quodam impreſſo ex ipſo Canonizationis proceſſu per ejuſæ procuratorem fideliter excepta, & per ipſum fideliter reviſa, atque collata continentur, aliqua ex multis ipſe Adrianus prædeceſſor duxit recenſenda.

Virginitatem infans vovit, & conſervavit.

§. 18. Antoninus igitur ipſe beatus in Civitate Florent. quæ inter cunctas Italiæ Civitates cum multis aliis virtutibus, & dotibus urbes inſignes & præclaras facientibus, tùm maximè pietate, ac religione ſemper floruerat, e Nicolao, & Thomaſia ſub timore Domini, piè, & caſtè viventibus, tamquàm ex bona arbore bonum fructum faciente ortus, & ab eis benè, & pudicè educatus cùm primum per ætatem Deum ſibi cognoſcere licuerat, eligens ei ſoli ſervire, ac mundi pompis omnibus renuntiare velle, ſeſe ipſi Deo in totum dicaverat, ac in oratorio horti Sancti Michaelis dictæ Civitatis ante imaginem Crucifixi, humiles ac devotas preces porrexerat, & virginitatem, quam illi voverat, uſque ad ultimum vitæ ſpiritum illius dono, & gratia conſervare poſſet. Imitaturus enim CHRISTUM ipſum quem de Virgine natum, virginitatem perpetuò conſervaſſe conſtat, & ſecreta DEI contemplaturus, nullum gratius domum petere, atque impetrare potuiſſet. Virginitatem námque ſervanti ea tum dabatur propiùs arcana, & cœleſtia contemplari, ac divinarum rerum veritatem cognoſcere, quantum ea virtus ſecretior erat, & à terrenis ſordibus, omníque corporis contagione, & fœditate longiùs abeſt. Deus qui ſcrutator eſt cordium, ſinceram pueri mentem porúmque animum introſpiciens, humilem ac ſanctam ejus orationem exaudiverat, eúmque inter illos commendandum elegerat, quos in Apocalipſi prævideret Joannem ſequentes Agnum quocumque iret, cantantes canticum novum ante thronum DEI, quod ſoli modulantur, qui cum mulieribus non ſunt coinquinati, & labem carnis, atque immunditiam omnem execrati, amiciuntur ſtolis albis, & corona immortalis gloriæ decorantur.

Jejuniiſque & ſtudia frequentavit.

§. 19. Puer igitur ipſe à Deo electus, crebris jejuniis continua ad Deum præ meditatione, frequentibus circa orationem, & ſtudia vigiliis, etiam illum modicum ætatis calorem extinguebat.

Religionem S. Dominici anno ſuæ ætatis 14. ingredi petiit.

§. 20. Cùmque tertiumdecimum attigiſſet annum, ut humanis illecebris poſthabitis, atque contemptis, ſoli Deo, ejúſque mandatis ſervire, ac penitùs vacare poſſet, Religionem ſancti Dominici, quæ per ardua tendit, ingredi ſtatuerat, & die quadam devotionis fervore accenſus ad domum ejuſdem ſancti Dominici de Feſolis, dicti Ordinis peregens, à Priore dictæ domus habitum per fratres dicti Ordinis geſtari ſolitum ſibi exhiberi magna cum humilitate petierat. Prior ipſe quem pueri tenerior ætas, & religionis auſteritas ad habitum illum ipſi negandum, ejus verò fervor ac devotio ad exhibendum inducebat, ſecum ipſe cogitans quonam modo præmaturum pueri deſiderium differre poſſet, eum interrogaverat, quibus ſtudiis vacaret, qui cum reſpondiſſet, ſe decretorum lectioni operam dare, tunc Prior modum inveniſſe ratus, quo interponerentur anni donec maturior illi ætas accederet, dixerat non ſolere canoniſtis habitum dicti Ordinis exhiberi, niſi toto decretorum libro memoriæ commendato.

Sed repulſus ad domum paternam rediit, & anni ſpatio, integrum decretorum librum memoriæ mandavit.

§. 21. Quibus verbis fide adhibita, innocens, ſimplexque ut columba puer à Priore diſcedens, & domum paternam repetens, decretorum lectioni totis viribus incumbere, ac vacare cœperat, adeóque ſedula lectione, ac aſſidua oratione profecerat, ut cum ſapiente meritò dicere poſſet; Optavi, & datus eſt mihi ſenſus. Illuminatus enim ab eo qui illuminat omnem ſenſum, & qui lux, via, & veritas eſt, ejuſdem anni ſpatio decretum integrum memoriæ mandaverat, quòd propter ſui magnitudinem tàm brevi temporis ſpatio à quoquam vix legi poſſet.

Poſteà habitum Religionis ſuſcepit.

§. 22. Quo peracto, lætus, & alacer, quaſi ad victoriæ ſuæ palmam accipiendam properans, Feſulas redierat, ac priori aſſerens ſe integrum decretorum librum mandaſſe memoriæ, dictum habitum, qui librum hujuſmodi memoriæ mandaſſent dari ſolitum magna inſtantia poſtulaverat. Prior ſecum conſiderans quàm eſſent mirabilia opera Dei, accitis patribus ipſius domus, factóque memoriæ periculo, illis rei miraculo ſtupentibus, ac inter ſe dicentibus, Quis putas puer iſte erit, de illorum unanimi conſenſu, eidem Antonino ipſum genibus flexis humiliter petenti, cum benedictione Domini exhibuerat.

In quo multum profecit, & reformavit.

§. 23. In quo per quadragintaquatuor annos tanta humilitate, ac vitæ ſanctimonia perſeveraverat; talentum ſibi à Domino creditum, non ſudario alligans, aut terræ infodiens, ſed ut providus diſpenſator in communem utilitatem convertens, ut qui ejus innocentiam & puritatem noverant, dicere ſoliti fuerant, ſibi videri quòd in eo Adam non peccaſſet, adeóque ipſius Religionis ſervator fuerat, ut omnium fratrum oculos in ſe tanquam lucidiſſimum exemplar, ac rectiſſimam normam converteret; ipſique fratres eum tunc ætate juvenem aliorum regimini præpoſuerant, invitúmque coëgerant, ut domorum dicti Ordinis Italiæ gubernacula ſuſciperet, ac officium generalis Vicariatus Congregationis Tuſciæ regularis obſervantiæ exerceret. In quo ita ſe laudabiliter geſſerat, ac tantam animi, & corporis humilitatem oſtenderat, non ſolùm doctrina, paterníſque monitionibus (ut officium illud prælationis exigebat) ſubditos regens, atque inſtruens, ſed corporali etiam ſervitio, & proprio ſervili miniſterio utens, ut verus CHRISTI miles, ejúſque ſanctorum operum imitator ab omnibus judicaretur, & in eo Dominicum iſtud verbum videretur impletum. Qui major eſt veſtrum ſit ipſe miniſter veſter. Nonnullas dicti Ordinis domos in quibus regularis obſervantia relaxata fuerat, viſitando eas ad veram, & ſanctam regularem obſervantiam reduxerat.

Orationibus vigiliis, jejuniiſque & prædicationibus incumbebat.

§. 24. Et ut ſe omnibus exemplar præberet, ultrà continuos animi, & corporis labores, ac præter aſſiduas in orationibus, ſtudiiſque vigilias, à carnium eſu quaſi ſemper abſtinuerat. Cilicium nunquàm dimiſerat, ac ferreo ſuper nudam carnem cingulo cinctus, nudam terram ſeu ligneas tabulas pro lecto habuerat, donec ad ſenectutis annos pervenerat, tunc enim ſtrato ex paleis uti cœperat, jejuniis, aliiſque corporis macerationibus ſuprà tenues corpuſculi vires continuè pœnitentiam agens, horas ferè omnes diei ac noctis, ad arcana Dei contemplanda, ac verbum ejus evangelizandum, & ea ſcribendum, quæ ad communem utilitatem, Chriſtianam Religionem pertinent ſedulò, ac jugiter impendebat, nec ſolùm viva prædicando tunc viventibus, ſed & poſteris plurima librorum optimorum, tùm in ſa-

cris

ctis literis tùm in naturalibus, tùm maximè in moralibus ſcientiis monumenta utiliſſima relinquendo, prodeſſe ſtuducrat.

Eugen. ideò IV. Archiepiſcopum Florentinum eum quamvis reluctantem creavit.

§. 25. Quarum tàm gradium, atque adeò inſignium virtutum fama permotus piæ memoriæ Eugenius Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter, Eccleſiæ Floren. tunc Paſtore carenti de perſona ejus præter omnem ſpem provideret, ipſúmque illi præfecerat in Archiepiſcopum, & Paſtorem. Quòd cùm ſibi nuncietum fuiſſet, haudquaquam hujuſmodi nuncio lætatus fuera, ſed ut omni humilitate plenus tale onus humeris ſuis impar judicaverat, ac ſtatim cogitare cœperat, quo pacto poſſet illo abſolvi ac liberari. Suis igitur, & amicorum literis eidem Pontifici ſupplicate non deſiderat, ut ſe in minoribus inter confretres ſuos relinquere, ac dictæ Eccleſiæ de perſona alterius, qui tantæ digniteti magis idoneus eſſet futurus providere dignaretur. Cogitaverit autem Sardiniam petere, ac ibi tantiſper diliteſcere, donec alius eidem Eccleſiæ præficeretur, ſed ut dici conſuevit, Homo cogitat, & proponit, Deus autem diſponit. Nam quantò magis reluctabatur, ne Archiepiſcopalis dignitatis onua ſibi imponeretur, tantò magis operabatur Deus, ne alius quàm ipſe Archiepiſcopus crearetur. Siquidem ipſi Eccleſiæ, & Civitati Floren. pariter conſulere volens, tùm ipſum Eugenium Papam, tùm etiam Coſmus Medices, qui tunc temporis in ipſe Civitate ingenio, opibus, & auctoritate cæteris præſtabat, ac inter egregias animi dotes, atque virtutes Religionem inprimis colebet, inſpiraverat, ut hominem partim precum blanditiis, partim cenſurarum timore compellerent ad conſentiendum proviſioni de ſe factæ, qui cùm illam Dei voluntatem eſſe agnoſceret, ne illi contumaciùs velle reſiſtere videretur, obedientiæ jugo collum ſubmiſeret, ac Pontificis mandatis, & Coſmi præcibus (uti par erat) paruerat, & obtemperaverat, ac non ſolùm ipſi Eccleſiæ, ſed etiam univerſæ Civiteti Floren. illiúſque populo, & gregi ſibi commiſſo ita utiliter præfuerat, ut inde omnes intelligerent ipſum divino potiùs quàm humeno conſilio ipſi Eccleſiæ pro illius populi ſalute in Archiepiſcopum præfectum fuiſſe.

Opera pietatis ſucceſſi e adſe exercuit in Archiepiſcopatu.

§. 26. Nam ſecum ipſe reputans ad hujuſmodi dignitates vocatos non luſui, ac deliciis deditos eſſe oportere, ſed omnibus, & præſertim ſubditis, frugalitatis, ac virtutis exemplar eſſe debere, nihil prorſus de illo tenui, ac ſimplici victu quo per quadragintaquatuor annos in Religione uſus fuerat immutaverat, ipſámque paupertatem, quam velusi ſponſam chariſſimam ſemper dilexerat conſtantiſſimè retinuerat, etiam ſemper aliquid de neceſſariis uſibus ſuis detrahens, ut largior ergà pauperes, ac liberalior eſſe poſſet. Octo familiaribus inter quos unus erat Religioſus tuitus, qui pro Archiepiſcopatus negocia vix ſufficere poterant, charitatis, & miſericordiæ operibus ſemper intentus. Nam ut hoſpitale quod pauperum verecundorum dicitur, in dicta civitate, in eóque confraternitas pro illius regimine inſtitueretur, præfato Coſmo viro pientiſſimo plurimùm adjuvante auctor fuerat; ſolent enim ipſius confraternitatis confretres egeſtate oppreſſis, ſeu mendicare erubeſcentibus uberes, copioſáſque eleemoſynas elargiti. Et ut ipſe beatus Antoninus omnia miſericordiæ opera præſtaret, infirmos, ac etiam peſte laborantes viſitabat, illiſque non ſolùm de ſpiritualibus, ſed etiam de temporalibus cibis & medicinis opportunis providebat, illíſque interdùm ſibi paratos cibos, cùm aliter prandere non poſſet, inaudita charitate largiebatur, nudos etiam propria quandoque tunica cùm jam omnia erogaſſet veſtiebat. Cúmque omnes menſæ ſuæ Archiepiſcopalis fructus, redditus, atque proventus in pauperum alimoniam, virginum dotes, atque Hoſpitalium ſuſtentationem, alióſque pios uſus erogaſſet, ac pro temporum anguſtiis aſſet pauperum copia, & nihil aliud ſupereſſet unde pauperibus ipſis, & indigentibus ſubveniri poſſet, à præfato Eugenio, & recolendæ memoriæ Nicolao Quinto, ac Caſtillo Tertio, & Pio Secundo Roman. Pontificibus ſimiliter prædeceſſoribus noſtris, quibus ob vitæ ſanctitatem charus erat, non parvas pecuniarum ſummas in hujuſmodi pios uſus convertendas recipiebat, eáſque pauperibus ipſis diſtribuebat. Denique nullum charitatis & miſericordiæ genus ergà carceratos, viduas, & pupillos omittebat, memor ſcilicet verbi Pauli Apoſtoli dicentis. Et ſi habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil ſum. In adminiſtranda juſtitia, nullus judicum eo tempore illi comparari potuerat, ita ut præfatus Nicolaus prædeceſſor appellationes quas à ſuis ſententiis ad Sedem Apoſtolicam deferri contingeret nulli alteri committi, ſed ad eum ipſum examinandas remitti mandabat, ratus hominem ab omni odio, amicitia, prece, precio, aliíſque omnibus, quæ judicantium animos in ſententiis dictandis perturbare, ac pervertere ſolent penitùs alienum eſſe. Cauſas omnes ad eum delatas concordia componere, aut celeri ſententia definire ſtudebat. Cujus judicio ferè omnes propterea acquieſcebant, quia id ab ore ſanctiſſimi viri, Deo ſic inſpirante procedere exiſtimarent. In corrigendis vitiis, emendiſque delictis ingenti utebatur ſeveritate, ita tamen, ut in eo miſericordia, cùm juſtitia conjuncta eſſe videretur. Fidei, & Eccleſiaſticæ libertatis defenſorem ſe præbebat acerrimum, nec ullius minas formidabat. Cúmque olim cives quidam Florentini inſolentiores illi voluntatibus ipſorum ſe opponenti minati fuiſſent, ita reſponderat, ut oſtenderet nihil ſibi ex bonis terreſtribus adimi poſſe, quo valdè triſtaretur, & ſe Eccleſia ſua ſpoliatum libenter ad Religionem & fratres ſuos rediturum fore, qui læti ac libentes eum variis curarum oneribus levatum exciperent. Clerum reformaverat, ac populum correxerat, pravóſque civitatis mores emendaverat, ludos omnes prohibitos, atque damnatos ſuſtulerat, ſuperfluos mulierum ornatus reſtrinxerat, ac ferè omnium cordibus devotionem ſpiritualem infixerat, quandóque fræno, quandóque verò calcaribus pro animarum, & temporum qualitate utens, ut ſemotis ſeditionibus ſub Dei timore, & charitatis zelo viverent, & in ſancta Religione perſiſterent.

Tandem annum agens 70. in Domino obdormivit.

§. 27. Quibus animi virtutibus in dicto Ordine quadragintaquatuor, in Archiepiſcopatu verò tredecim annos continuè, abſque non ſolùm culpa, ſed etiam culpæ ſuſpicione uſus, cùm annum ſeptuageſimum egeret, quod ſæpiùs prædixerat, ſuſceptis de more ſumma cum devotione Eccleſiæ Sacramentis, bonis omnibus (ſi qua tunc illi remanſerant) inter pauperes CHRISTI diſtributis, cum lacrymis imagine Crucifixi amplexa, ac ſæpiùs iis repetitis verbis. Servire Deo regnare eſt, ac ſancta & immaculata Virginitas, quibus te laudibus efferam neſcio; hilari, atque læto animo coram ſuis charis religioſis fratribus, adſtantibus, & flentibus, ſexto nonas Maji anni milleſimi quadringenteſimi quinquageſimi noni, ita immaculatam animam reddideret Creatori, ut cum Apoſtolo dicere poſſet. Bonum certamen certavi, curſum conſummavi, fidem ſervavi, in reliquo repoſita eſt mihi corona juſtitiæ.

Et miraculis poſtea claruit.

§. 28. Poſtridiè præfatus Pius prædeceſſor, cùm viri ſanctitatem jampridem cognitam haberet Florentiam ingreſſus, omnibus Chriſtifidelibus ejus corpus antequàm ſepulchro conderetur viſitantibus, indulgentiam ſeptem annorum, & totidem quadragenarum conceſſeret. Ex quo tanta non ſolùm ipſius Civitatis, ſed etiam circumvicinorum locorum multitudo confluxerat, ut ejus corpus per octo dies ſepulchro tradi non potuiſſet, omnibus id videre, atque oſculari volentibus, multiſque infirmis ejus interceſſione ſanitatem à DEO implorantibus, eámque miraculoſè conſecutis; qui licèt ex ſanctis operibus ſuis beatus & ſanctus ab omnibus ejus vitam intuentibus, aut famam integerrimam audientibus certiſſimè crederetur, eam

tamen

tamen opinionem auxerat, manifeſta & oculata viſio Dominica cuidam Tuccio Monacho Moneſterii Ciſtelli Florentini Ciſtercienſis Ordinis in Civitate ipſa Floren. & Conſtantio de Fabriano, tàm ſanctitate vitæ claro, quàm ſcientia, & doctrina in dicto Prædicatorum Ordine profeſſori, in Civitate Æſculana obleta. Quorum uterque eadem noctis hore, qua dictus beatus Antoninus ad Dominum trenſivit, ejus animam ab Angelis in cœlum viſibiliter portari viderant. Eamdemque opinionem, fidemque poſteà confirmabant, magne & innumera miraculorum multitudo, quæ Omnipotens Deus ipſius B. Antonini inter cœleſtes beatorum choros recepti meritis, tàm dum in hac miſere luce vixerat, quàm vite functus poſt mortem ipſam mundo manifeſtaverat. Siquidem ejus invocato nomine dæmoniaci à malis ſpiritibus liberati, diverſorum morborum generibus oppreſſi, & à medicis omninò deſtituti, ec mortui, & pro mortuis utique habiti revixerant, ac priſtinæ ſanitati reſtituti, ac leproſi mundati fuerant. Prætereà cleudi inceſſum, ſurdi auditum, muti loquelam, contracti motum liberum, cæci lumen recuperaverant; ejuſque ſanctitatis non modicæ ipſi Adriano prædeceſſori, & toti populo teſtimonium perhibere poterant verba, quibus vivente adhuc ipſo beato Antiſtite Antonino idem Nicolaus prædeceſſor in Canonizatione ſancti Bernardini de Senis per eum facte uſus fuerat; aſſerendo non minus ad DEI laudem Antoninum vivum, quàm Bernardinum mortuum inter ſanctos referendum putare.

Idem Adrianus VI. de prædicta Deo gratias egit, & triduum orationis & jejunia indixit.

§. 29. Quibus & aliis multis, quæ per eumdem Adrienum prædeceſſorem receniſeri poterant, jure, ac merito prædeceſſor ipſe Adrianus ad ipſius Beati Antonini venerationem inducebatur. Egitque Omnipotenti DEO quantas potuit gratias, quod prædeceſſorem Adrianum ipſum dignum reddiderat, per quem Canonizatio ipſe celebraretur. Cumque præter magna & multiplicià hujus beati Antonini merita, & mirebilia ſigna per divinam potentiam ad ejus interceſſionem mortalibus oſtenſa, quæ in libellum, ut præfertur, à diligenti, & fideli Procuratore cauſa ee proceſſu, & teſtium dictis, redacta & impreſſa, adeò multa eſſent, & probatiſſima, & vere, ut per ſe Adrianum prædeceſſorem hujuſmodi ed Canonizationem eamdem faciendam facilè perſuadere poſſent, ſciretque ipſe Adrianus prædeceſſor, nihil numquam ferè ab omnibus Regibus, & Principibus Chriſtianis, etiam à claræ memoriæ Maximiliano in Imperatorem electo tunc in humanis agente, majore inſtantia à præfato Leone, & ab eodem Adriano prædeceſſoribus poſtulatum, ac propè flagitatum fuiſſe, durum, & quodammodo impium ipſe Adrianus prædeceſſor arbitratus fueret, nos tam pio ac devoto deſiderio ſuo diutiùs fruſtrari. Ne igitur ipſe Adrianus prædeceſſor tam præfatis Principibus piè ſupplicentibus, ac Spiritui ſancto reſiſtere videretur, qui per os Prophetæ laudare DEUM in ſanctis ſuis jubet, Conſiſtorium publicum habuerat, in quo cum pro ulteriori executione, præfatus Melchior Advocatus omnia de ipſius beati viri vita, moribus, & miraculis copioſè percenſuiſſet, ipſique Adriano prædeceſſori nomine eorumdem Regum, Ducum, Principum, ac plurimorum Prælatorum, Epiſcoporum, Capitulorum, ac Religionum humiliter ſupplicaſſet, ut ad ejuſdem canonizationem, matura deliberatione præhabita, procedere dignaretur. Idem Adrianus prædeceſſor de relatis coram eo in primis humiliter Deo gratias agens, magna multitudine aſtente, in triduum orationes, jejuniaque indixit, ut Deus Omnipotens ipſi Adriano prædeceſſori quod factu optimum in hac re foret oſtendere dignaretur, nec pateretur militantem Eccleſiam ſuam errare, qui ſe triumphanti conformare conſueverat.

Poſtea convocatis in Conſiſtoria

§. 30. Triduo deinde elapſo, omnes qui in Romana Curia erant Prælatos juſſit in ſuo ſecreto Conſiſtorio convenire, qui proceſſibus ſuper ipſius beati Antonini vita, moribus, fama, & miraculis editis per ipſum Melchiorem Advocatum breviter repetitis, ad unum interrogati, quid ſuper hujuſmodi negotio faciendum cenſerent, in eamdem ſententiam convenerunt, beatum videlicet Antoninum canonizandum eſſe.

Præ atis, & proceſſibus repetitis, fuit dictum quod Canonizandus eſt S. Antoninus.

§. 31. Ipſe ergo Adrianus prædeceſſor, Dei nutum & voluntatem ſequens, attendenſque juſtum, ac debitum eſſe, ut quos Deus honorat in Cœlis, venerationis officio laudarentur & glorificarentur in terris, cum ipſe potius laudetur & glorificetur in illis, qui eſt laudabilis, & glorioſus in ſecula. Diem illum Canonizationis ipſius beati Antonini in medio Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, quo maxima omnis generis, ordiniſque multitudo confluxerat celebrandæ ſtatuerat, ibi aſtante populo, & univerſo Clero, de vita & fama, & miraculis ejuſdem Antonini, humili, devotioneque pleno ſermone per eumdem Adrianum prædeceſſorem, ut moris eſt habito. Deinde Letania, & Hymno, Veni creator Spiritus, devotè cantatis, ac reliquis omnibus legitimè peractis, prædictus Ordinis Prædicatorum in cauſa procurator in medio ſtans, dictumque illud beati Joannis Apoſtoli, clara voce proponens, videlicet, Tres ſunt qui teſtimonium dant in Cœlo, Pater, Verbum, & Spiritus ſanctus, probaverat ipſas beatæ Trinitatis perſonas teſtimonium perhibere, quod beatus Antoninus in Cœlis eſſet. Patrem videlicet in miraculorum potentia, Filium in doctrinæ ſapientia, & Spiritum ſanctum in vitæ ipſius bonitate. Et propterea non ſolùm nominibus omnium, qui antedictam canonizationem fieri ſupplicaverant, ſed etiam ex parte ipſius ſanctæ ac ſummæ individuæ Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, quatenus ipſe Adrianus prædeceſſor eumdem B. Antoninum ſanctum pronunciare dignaretur, poſtulaverat. Ea propter Adrianus prædeceſſor hujuſmodi, conſiderans quod in eadem Canonizatione non permiſſurus eſſet Deus ipſum errare, qui omnia in ea quomodolibet requiſita obſervata fuiſſe cognoveret, & obſervari fecerat, prout obſervaverat ſub data videlicet pridie Calend. Junii, Pontificatus ſui Anno primo de eorumdem Fratrum ſuorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, omniumque Prælatorum in Romana Curia exiſtentium unanimi conſenſu, & maturo conſilio, de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſus, beatæ memoriæ Antoninum Florentinum ſacræ Theologiæ profeſſorem ex gremio ſacri Ordinis Prædicatorum, & ee officio Vicariatus generalis Congregationis Tuſciæ regularis obſervantiæ hujuſmodi, in Archiepiſcopum Floren. aſſumptum, ſanctum eſſe, & aliorum ſanctorum Dei Catalogo adſcribendum, & aggregandum fore, ac fideliter firmiterque teneri debere decrevit, ipſumque ſanctorum confeſſorum, & doctorum, quos ſancta Dei venerabatur Eccleſia, conſortio ſolemniter adſcripſit, aggregavitque, ac eum tamquam ſanctum, publicè, privatimque colendum eſſe declaravit, ac voluit.

Adrianus ita cæteris aliis ritè & rectè peractis, S. Antonin. Canonizavit, & SS. Confeſſorum numero adjunxit.

§. 32. Statuitque & mandavit univerſis venerabilibus Fratribus noſtris tunc ſuis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis dictorum, ac Patriarchalium, Metropolitanarum & Cathedralium Eccleſiarum, Capitulis, & quorumvis Ordinum, tam Mendicantium, quam non mendicantium profeſſoribus, necnon quibuſcumque Eccleſiaſticis perſonis, ut feſtum ipſius ſancti Antonini, ſecunda die menſis Maii, qua die nexu carnis ſoluta ejus anima precioſe Cœlos aſcenderat, ſingulis annis ſolemniter & devotè celebrarent, divinum officium veluti pro uno Confeſſore Pontifice & Doctore tam publicè, quam privatim, prout contingeret perſolvendum. Dilectis verò filiis fratribus dicti Ordinis Prædicatorum hujuſmodi officium ſub duplici feſto, & majori, cum

Feſtumque ipſius die ſecunda Maii celebrari juſſit.

octavis, eo modo quo aliorum dicti Ordinis Prædicatorum Sanctorum celebrare feſta, tam in die, quam in octavis conſueverant, etiam in vacantiis feriarum hebdomadalium in provincia juxta conſuetudinem Ordinis præfati celebrandi conceſſit facultatem.

Decantato poſteà hymno. Te Deum laudamus, &c. Orationē propriam de ipſo S. Antonino recitavit. & Miſſam tunc currentem de Dominica Trinitatis celebravit.

§. 33. Quibus debitè peractis, inchoatoque per eumdem Adrianum prædeceſſorem, & decantato, ac ad finem uſque à cantoribus proſecuto hymno, Te Deum laudamus, In illius etiam fine Cardinali Diacono io cantu dicente, Ora pro nobis, Beate Antonine, à choroque reſponſo, ut digni efficiamur promiſſionibus Chriſti. Ipſe Adrianus predeceſſor illico propriam orationem de eodem ſancto altâ voce decantavit, quæ talis eſt, videlicet. Gregem tuum quæſumus Paſtor æterne cuſtodi, & quos beati præſidis Antonini à te virginitatis, & pietatis ſpeciali prærogativa dotati, doctrina ſalutis illuſtras, ejuſdem etiam ſemper tuere præſidiis. Per Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM &c. Deinde vero à dicto Choro reſponſo, Amen. Solemnem illic Miſſam idem Adrianus prædeceſſor, celebravit de dicta tunc currente Dominica Trinitatis, collectas ſingulas ſub una concluſione terminans, additis etiam prædicta, cæteriſque ſpecialibus ejuſdem S. Antonini collectis immediatè ſequentibus.

Secreta.

§. 34. Munera quæ in ſalutiferæ paſſionis Filii tui memoriam ſacrificantes offerimus, quæſumus ut beato Antonino confeſſore tuo, atque Pontifice aſſiſtente nobis ad ſalutem provenire concedas. Per eumdem Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM &c. Deinde vero poſt communionem ſubjunxit, dicens.

Oratio poſt communionem.

§. 35. Quæſumus Domine Deus noſter, ut cœleſti, & admirabili ſacramento ſalutis noſtræ refecti, beati Antiſtitis Antonini confeſſoris tui auxiliis ſemper adjuti, & abſtrahamur à noxiis, & ad ſalutaria dirigamur. Per Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum Filium tuum, qui tecum &c. cum ſimili concluſione: Et ita Miſſam ipſam ad finem uſque, cum ſolitis cæremoniis, juxta ordinarium Apoſtolicum illic debitè terminavit.

Indulgentiam illic aſſiſtentibus, & futuræ S. Antonini translationi intervenientibus conceſſit.

§. 36. Indulgentiamque plenariam omnibus officio hujuſmodi tunc aſſiſtentibus devotè conceſſit. Quam etiam plenariam indulgentiam ſimiliter, omnibus & ſingulis fidelibus, in die qua contingeret Translatio fieri ſacri corporis ejuſdem beatiſſimi Antonini, de loco ubi humiliter tunc jacebat in terra in Eccleſia S. Marci Floren. Ordinis Prædicatorum, ad eminentiorem, & honorabiliorem locum per Fratres dictæ Eccleſiæ, in eadem ſancti Marci Eccleſia, ad honorem & laudem DEI, & ipſius ſancti convenientibus, & manus adjutrices porrigentibus, tam pro ſe ipſis viventibus, quam pro defunctis & abſentibus, ſeu infirmis, aut corporaliter accedere impeditis, mittentibus pro ea conſequenda ad dictam Eccleſiam eleemoſynam à primis veſperis translationis ipſius, & deinde per totam octavam ejuſdem pro una vice tantummodo duraturam; volens ut ad effectum prædictæ indulgentiæ conſequendæ, tam Prior domus ipſius Eccleſiæ ſancti Marci, quam alii duodecim Fratres per eumdem ibidem confeſſorem deputandi, poſſent abſolvere omnes confitentes ab omnibus caſibus & cenſuris, à quibus de jure Epiſcopi & diœceſani poterant, & vota ſimiliter commutare. Ac etiam in loco ſepulturæ ejuſdem ſancti Antonini, in depoſitionis ſuæ die videlicet ſecunda Maii hujuſmodi perpetuo duraturam, quadraginta annorum, & totidem quadragenarum indulgentiarum annuatim condonavit.

Adrianus tamen obiit, literis non expeditis. quas hic modo Pōtifex expediri mandat.

§. 37. Ne autem de canonizatione, decreto, adſcriptione, aggregatione, declaratione, voluntate, ſtatuto, mandato, conceſſionibus, & condonationa prædictis pro eo quod ſuper illis ipſius Adriani prædeceſſoris literæ, ejus superveniente obitu, confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, volumus & præfata Apoſtolica auctoritate decernimus, quod Canonizatio, quam tam Communitatis dictæ civitatis Florentinæ quam noſtris, qui eiſdem Eccleſiæ Florentinæ præeramus impenſis, ſummo deſiderio, ac diligentia fieri procuravimus, ac decretum, adſcriptio, aggregatio, declaratio, voluntas, ſtatutum, mandatum, conceſſiones, & condonatio prædictæ, perinde à dicta die pridie Calend. Junii ſuum debitum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius Adriani prædeceſſoris literæ ſub ejuſdem diei data confectæ fuiſſent, prout ſuperiùs enarratur. Quodque præſentes literæ ad probandum plenè canonizationem, decretum, adſcriptionem, aggregationem, declarationem, voluntatem, ſtatutum, mandatum, conceſſiones, & condonationem Adriani prædeceſſoris hujuſmodi ubique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Eaſque ſolemniter publicari jubet.

§. 38. Nos enim omnes & ſingulos in dignitate conſtitutos, in virtute ſanctæ obedientiæ, requirimus & monemus, quatenus univerſis Clericis, & Populis ſuarum Civitatum & diœceſis & parochialium, præſentes noſtras literas ſolemniter publicantes, eoſdem hortentur, ut DEUS ipſe, à quo bona cuncta procedunt, ipſius ſancti Doctoris & confeſſoris Antonini meritis & precibus exoratus, militantem Eccleſiam, Apoſtolicam fidem, & cunctos Chriſti fideles, à Paganorum & aliorum infidelium, & hæreticorum tueatur incurſibus, & à periculis ſemper protegat atque defendat, ac illam quam nobis mundus dare non poteſt pacem, hoſtium omnium ſublata formidine, firma cum tranquillitate concedat. Utque poſt hujus vitæ militiam, depoſitumque Paſtoralis officii miniſterium una cum grege nobis credito, ad ſempiterna tandem gaudia pervenire mereamur.

Earum tranſumptis credi præcipit.

§. 39. Demum, quia difficile foret, præſentes originales literas ad cujuſcumque notitiam deferri, volumus ac decernimus, quod earum tranſumptis manu publici Notarii inde rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ Eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ munitis, ea prorſus ubilibet fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 40. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, conſtitutionis, requiſitionis, & monitionis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Datum Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimotertio, 6. Calend. Decemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P.An.1. die 26. Nov.

II.

Gratiæ, immunitates, & privilegia Abbatis Conventus, & Fratrum Sancti Antonini Viennen. Ordinis Sancti Auguſtini, ex conſtitutione Leonis X.

Hæc omnia approbavit Paul. III. die 18. Julii 1536, Sed ejus Bullam uti ſimpliciter confirmatoriam ſedulo prætermiſi.

Privilegia autem hujus Ordinis vide ſuprà in Conſtitut. 5. Bonifac. VIII. In diſpoſitione fol. 174. in hoc Tomo. Et infrà in Pii IV. Conſtitut. 100. Ex debito. fol. 265. Tomo 2.

Edita A. D. 1523.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servoram Dei. Ad perpetaam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit & convenit honeſtati, ut ea quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunr, licet ejus ſuperveniente obitu, literæ Apoſtolicæ deſuper confectæ non fuerint, ſuum ſortianrur effectum.

Leo X. & ante eum.

§. 1. Dudùm ſiquidem ſol. record. Leoni Papæ X. prædeceſſori noſtro pro parte dilecti filii Theodori Abbatis Monaſterii S. Antonii de S. Antonio ad Romanam Eccleſiam nullo medio pertinen. Ordinis S. Auguſtini, Viennenſis diœceſis expoſito, quòd licet aliàs præfatum Monaſterium, in quo corpus ejuſdem glorioſi S. Antonii requieſcebat, & ad quod multi Chriſti fideles Altiſſimo, & eidem S. Antonio vota ſua redditurí in dies conveniebant, per olim Francorum Regem, necnon Præceptoriæ, domus, & alia loca Religionis ipſius S. Antonii à primæva eorum inſtitutione, aliorum Chriſti fidelium eleemoſynis fundata extitiſſent, & quaſi nulla alia bona immobilia haberent, fructúſque, redditus, & proventus dnmorum Religionis hujuſmodi, ſeu illarum Præceptoriarum etiam generalium, in quæſtis, quæ per Religioſos ipſius Religionis, ſeu ab eis deputatos nuncios aut quæſtores pro tempore per diverſa loca fiebant, & eleemoſynis, quæ indies à Chriſti fidelibus erogabantur, conſiſten. incerti eaiſterent, ac potiſſimè in ipſo Monaſterio ſancti Antonii, & aliis Præceptoriis, domibus & locis prædictis, ſeu illorum Hoſpitalibus, ex bonis & quæſtis, ac eleemoſynis hujuſmodi jugis & indefeſſa hoſpitalitas obſervaretur, pauperes horrendo morbo S. Antonii nuncupato, laborantes, & languentes, & aliæ miſerabiles perſonæ undique confluentes, alerentur, veſtirentur, & gubernarentur, ac peregrini reciperentur, & quàm plura caritatis opera ejuſdem ſancti Antonii contemplatione exercerentur.

Calliſtus II.

§. 2. Et etiam aliàs piæ mem. Calliſtus Secundus, qui ſingulari devotione ductus ad Monaſterium ipſum ſe perſonaliter conferens, illius Eccleſiam conſecraverat.

Urbanus IV. Gregorius X. Benedict. XI. Nicol. IV. & Mart. V. Calliſt. III. Pius II. Sixt. IV. Alex. VI. & Jul. II & alii Pontif. plurima privilegia & præſertim quæſtuandi pro manutentione hoſpitalium conceſſerunt.

Tu quoad quæſtas obſerva Conſt. 73. Greg. XIII. Romani.

§. 3. Ac Urbanus Quartus, Gregorius Decimus, Benedictus Undecimus, Nicolaus Quartus, Martinus V. qui ea Concilio Conſtantienſi Romam rediens ipſum Monaſterium viſitaverat. Calliſtus III. Pius II. Sixtus IV. Aleaander VI. & Julius etiam II. ae alii Romani Pontifices etiam prædeceſſores noſtri, tunc ſui, ad plenum informati, & animo revolventes Religionem ipſam hoſpitalitate continua onuſtam, & eidem Religioni in hoſpitalitate hujuſmodi ſervanda, & utriuſque ſexus illius perſonis manutenen. ingentia onera incumbere, quæ Abbas Monaſterii S. Antonii, & Præceptores Religionis hujuſmodi abſque quæſtis, & eleemoſynis prædictis, ſubire & manutenere non poterant, ſed loca religionis & hoſpitalitatem hujuſmodi deſerere, & ab innumeris, quæ in ipſis locis celebrari & exerceri conſueverant divinorum celebrationibus, & pietatis operibus ceſſare, victúmque vagando, & mendicando miſerabiliter quærere cogerentur, Monaſterio, & Religioni ſancti Antonii hujuſmodi, ac ejuſdem Monaſterii pro tempore eaiſtenti Abbati, & dilectis filiis Conventui, ac Præceptoribus & aliis ipſius Religionis perſonis, domibus, & locis quamplura & diverſa privilegia, præeminentias, facultates, indulgentias, conceſſiones etiam quæſtuandi, & quæſtas fieri, ac percipi mandandi, necnon gratias & indulta conceſſiſſent.

Sixtus IV. decrevit beneficia Ordinis S. Antonii, ejus tantum regulam profeſſis con-

§. 4. Et Sixtus ac nonnulli alii ex prædeceſſoribus hujuſmodi, quòd Præceptoriæ, & alia beneficia dictæ Religionis quibuſvis aliis, quàm dictum Ordinem expreſsè profeſſis, ac de Regis Francorum pro tempore eaiſtentis, expreſſo conſenſu non commendarentur, ſtatuiſſent ac prohibuiſſent.

ferri poſſe, ſed eam non poſſe, uti hic ſufficienter relatam.

Nonnulli ex dd. Pontif. gratias dicti Ordinis præſervarunt, etiamſi aliorum privilegia ſuſpenderint.

§. 5. Nonnullique ipſorum prædeceſſorum, interdùm indulgentias, & privilegia aliis Ordinibus etiam exemptis, conceſſas & conceſſa, conſideratione vel cauſa aliqua, etiam intuitu cruciatæ contrà infideles, aut ſpoliorum & damnorum pro fide catholica illatorum, ſeu Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & aliarum Eccleſiarum, aut piorum locorum fabricarum ſuſpendendo, Religionem S. Antonii hujuſmodi illæſam præſervaviſſent.

Exemptamque à ſolutione impoſitionum eſſe voluerunt.

§. 6. Eámque à quibuſvis impoſitionibus, Apoſtolica vel ordinaria, aut alia auctoritate quacumque ratione impoſitis, necnon decimis, oneribus, & aliis gravaminibus & ſolutionibus exemiſſent.

Legata etiam piis locis S. Antonii relicta, dictæ Religionis eſſe declararunt.

§. 7. Ac quòd oblationes, & alia pia relicta, vota, & bona, quæ in Capellis, Oratoriis, Hoſpitalibus Eccleſiaſticis beneficiis, & aliis piis locis, ſub ipſius ſancti Antonii invocatione pro tempore offerrentur, & piè largirentur, ut Religionis ejuſdem S. Antonii eſſent & eſſe cenſerentur, declaraviſſent.

Privilegiiſque dicti Ordinis derogari prohibuerunt.

§. 8. Necnon privilegiis, Ordini & Religioni, per eoſdem prædeceſſores, & Sedem Apoſtolicam conceſſis, etiam prætextu clauſulæ in ſupplicationibus apponi ſolitæ, videlicet, cum derogatione privilegiorum & indultorum Religioni ſancti Antonii conceſſorum in literis latiſſimè extendenda minimè derogari poſſe forſan voluiſſent.

Leo X. ſupradicta approbavit &c.

§. 9. Et idem Leo prædeceſſor voluiſſet, privilegiáque ipſa approbaviſſet, prout in diverſis prædeceſſorum prædictorum deſuper confectis literis pleniùs contineri dicebatur, & ut à nonnullis aſſerebatur, alias antequam ſupplicationes, Religionem hujuſmodi concernentes eiſdem prædeceſſoribus porrigerentur, per Protectores ipſius Ordinis tunc eaiſtentes, an Ordini & illius privilegiis hujuſmodi contrariarentur, inſpici, & ſi contrariæ eſſent, lacerari conſueviſſent.

Sed præfata privilegia de facto non ſervabantur, & Ordo S. Antonii multa damna patiebatur.

§. 10. Nihilominùs cauſantibus ſiniſtris eventibus, aut hominum malitia, & pullulante cupiditate, vel aliàs à certis annis tunc citrà, Religionis hujuſmodi ſic exemptæ tot annis illæſa privilegia, immunitates, indulgentiæ, & indulta, prætexto Cruciatarum, ac fabricarum dictæ Baſilicæ, & aliarum Eccleſiarum fore annuatim, ſuſpenſa, moderata, & modificata, ac Abbas, Conventus, & perſonæ Religionis hujuſmodi, nedum ratione bonorum illius immobilium, ſed etiam mobilium & quæſtarum, eleemoſynarum per illius religioſos, aut ab eadem deputatos fieri ſolitarum, & decimarum, & impoſitionum, ſolutionum, ſub diverſis cenſuris & pœnis compulſi, & quod deterius erat, privilegia hujuſmodi, in genere, & in ſpecie, importunitate vel præoccupatione revocata, ac nonnulla bona immobilia & quæſtæ, ac beneficia ad ipſam Religionem ſpectantia ab illis Præceptoriis & Hoſpitalibus diſmembrata, ac aliis beneficiis, abſque Abbatis præfati conſenſu, applicata & unita, ac forſan in alia beneficia erecta fuerant, ipſáque bona immobilia, quæſtæ, & beneficia etiam abſque aliqua recognitione ipſius Abbatis tamquam applicata & unita, ac erecta, & præſcripta à diverſis Communitatibus ſeu perſonis, Eccleſiaſticis & ſæcularibus detinebantur, & nonnullarum Eccleſiarum Capitula, necnon locorum Communitates, & earumdem Communitatum particulares, ac aliæ ſæculares, & regulares perſonæ, quæ pias eleemoſynas & oblationes ad honorem ejuſdem ſancti Antonii Religioni hujuſmodi elargiri, & facere conſueverant, illas tunc facere minimè curabant, ac contra privilegia & indulta prædicta per longiſſima tempora inviolabiliter obſervata, nonnulli locorum Ordinarii, Cathedraliumque & Collegiatarum Canonici, necnon Parochialium

Eccleſiarum Rectores, ſuarum conſcientarum prodigi, medietatem, aut aliquam partem quæſtarum, eleemoſynarum prædictarum exigere, & literas licentiæ quæſtas hujuſmodi faciendi, Religioni ſeu eorum Nunciis præfatis denegare non expavebant; nonnullique diverſorum aliorum Ordinum, Eccleſiarum, & Hoſpitalium quæſtores, prætextu quorumdam privilegiorum illis forsàn tunc noviter conceſſorum, quæſtas nolis & campanellis ſonantibus faciebant, ac ſub ficto nomine, quòd eidem Sancto Antonio offerebant, ſurripientes nolas ſeu campanas, porcis & aliis animalibus appendebant, & quod dolenter referendum erat, Communitates & aliæ perſonæ hujuſmodi, certa Oratoria, Capellas, beneficia ac forſan Hoſpitalia ſub dicti S. Antonii nomine fieri, & in illis ejuſdem S. Antonii figuram & imaginem depingi facien. Oratoria, & Hoſpitalia, ac beneficia ipſa, ſub invocatione ejuſdem Sancti, Apoſtolica ſeu Ordinaria auctoritate erigi procurabant, & illorum prætextu, eleemoſynas, & alia pia relicta, quæ Religioni hujuſmodi pro languidorum, & pauperum, in illis Hoſpitalibus degentium, necnon religioſorum, die noctúque in Monaſterio, domibus, Præceptoriis, ac aliis locis dictæ Religionis Altiſſimo famulantium ſubſtentatione relinquebantur, de facto percipiebant, detinebant, occupabant, ac in damnabiles eorum uſus convertebant, eiſdémque Abbati & Conventui, ac Religioni ſubjici recuſabant, in animarum ſuarum periculum.

Et fere ad nihilum reducebatur.

§. 11. Propter quæ Religio hujuſmodi extenus gravem paſſa erat, & indies patiebatur jacturam, ac in maximam lapſa erat, & dietim labebatur ruinam, & hoſpitalitas in Hoſpitalibus Religionis hujuſmodi, prout conſueverat, non obſervabatur, divinus cultus, ac Religionis hujuſmodi facultates diminuebantur, religioſique & aliæ ipſius Religionis perſonæ, maximis neceſſitatibus circumveniebantur, & Religio hujuſmodi ad nihilum reducebatur.

Abbas igitur dicti Ordinis, prædictorum privilegiorum, & gratiarum innovationem & confirmationem à prædicto Leone X. petierunt.

§. 12. Undè pro parte dicti Theodori Abbatis, qui paulò ante apud Sedem Apoſtolicam conſtitutus aſſeverat, ſe etiam ad id aſſiduis querelis Præceptorum & Religioſorum dictæ Religionis, ac in illius Hoſpitalibus degentium, utriuſque ſexus languidorum, & aliarum miſerabilium perſonarum excitatum, cui Leoni prædeceſſori fuit humiliter ſupplicatum, ut privilegia, præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, indulgentias, conceſſiones, & indulta prædicta, approbare & innovare, aliàs ſuper eis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui Leo ea innovavit & approbavit.

§. 13. Idem Leo prædeceſſor, qui ad ſacrum Apoſtolatus miniſterium, divina diſponente clementia evocatus, Monaſteriorum, & aliorum piorum locorum, omnium ſuæ curæ commiſſorum neceſſitates, paterna conſideratione penſabat, & ut illis ac perſonis in eis ſub ſuavi Religionis jugo Altiſſimo famulantibus, & ad ea hoſpitalitatis cauſa divertentibus, opportuna in ſuis neceſſitatibus ſubſidia correſponderent, ac eorum conſervatio, quies & augmentum provenirent, opem & operam, quantum ſibi ex alto concedebatur, favorabiliter adhibebat, & illa quæ propterea per prædeceſſores ſuos Romanos Pontifices, provida deliberatione conceſſa comperiebat, ut firmiùs & illibata ſervarentur, libenter approbabat, ac de novo concedebat, aliaſque proviſiones congruas deſuper adjiciebat, prout etiam Catholicorum Principum expoſcebat devotio, & id conſpiciebat in Domino ſalubriter expedire; quique Religionem hujuſmodi S. Antonii, in viſceribus gerebat caritatis, & illam non dum conſervari, ſed in melius dirigi ſuis potiſſimè temporibus ſinceris deſiderabat affectibus, præfatum Theodorum Abbatem, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtebat, ad effectum infraſcriptorum duntaxat conſequendum, abſolutus, & abſolutum fore cenſeretur, hujuſmodi ſupplicationibus inclinari, conſiderationes etiam cariſſimorum in Chriſto filiorum noſtrorum, tunc ſuorum, Caroli in Imperatorem electi Romanum, & Hiſpaniarum Catholici, necnon, qui dicti Monaſterii fundator, & protector exiſtebat, Franciſci Francorum Chriſtianiſſimi Regum eidem Leoni prædeceſſori deſuper, per eorum literas humiliter ſupplicantium, ſub datis videlicet 4. Non. Octob. Pontif. ſui anno nono, omnia & ſingula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, indulgentias, conceſſiones, gratias, indulta, Monaſterio, Religioni, Abbatiæ, Conventui, & perſonis prædictis, per præfatos & quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, conceſſa, & ſingulas ipſorum prædeceſſorum, & ſuas deſuper confectas literas, & in eis contenta quæcumque, auctoritate Apoſtolica approbavit & innovavit, ac ea omnia & ſingula, prout per prædictos prædeceſſores conceſſa fuerunt, de novo, ita quòd Abbas, & Conventus, necnon Præceptores, & perſonæ præfatæ, privilegiis, quibus tempore Sixti, & Innocentii, ac Alexandri & aliorum prædeceſſorum præfatorum uti poterant, & utebantur, etiam in Urbe, & Curia Romana, liberè & licitè uti poſſent, conceſſit, illáque robur perpetuæ firmitatis obtinere, & inviolabiliter obſervari debere.

Eiſque nonniſi certa hic data forma obſervata, derogari poſſe decrevit.

§. 14. Necnon de cætero perpetuis futuris temporibus, ſingulas prædeceſſorum hujuſmodi, ac ſupra, & infrà ſcriptas conficiendas literas, necnon privilegia, immunitates, indulgentias, prærogativas, facultates, exemptiones, conceſſiones, gratias, indulta & alia in eiſdem literis contenta, ſub literis per eumdem Leonem prædeceſſorem, aliàs venerabili Fratri noſtro, tunc ſuo moderno Epiſcopo Meldenſi ſuper ſuſpenſione & modificatione indulgentiarum ac privilegiorum dictæ Religionis ſancti Antonii, ſub datum videlicet duodecimo Calendas Septembris, dicti Pontificatus anno ſeptimo ultimò conceſſis, & aliis quibuſcumque etiam quæ per Leonem, & alios prædeceſſores hujuſmodi, etiam contemplatione Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe prædicta, à quarta feria cinerum fieri conſueverant, revocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, generalibus vel ſpecialibus, etiam ſi in ſpecie, de Religione Sancti Antonii hujuſmodi ſpecialis nominata, & expreſſa mentio fieret, etiamſi ſubſidium ſanctæ Cruciatæ, contra infideles, aut dictæ Baſilicæ, necnon aliarum etiam Patriarchalium, Cathedralium, vel aliarum Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac aliorum quorumcumque piorum locorum, ac occaſione damnorum, etiam per infideles illatorum, & bonorum oblatorum, aut in recompenſam laborum Romano Pontifici, & Sedi Apoſtolicæ, etiam contrà dictos infideles impenſorum, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſvis clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, & aliàs qualitercumque efficaciſſimis & inſolitis catenùs factis, & in poſterùm faciendis, minimè comprehendi poſſe neque debere, ſed ab aliis ſemper excepta, ac quoties hujuſmodi ſuſpenſiones, revocationes, & modificationes emanarent, toties, quoties in priſtinum, & eum, in quo antequàm illæ emanaſſent, erant ſtatum, reſtitutæ, repoſitæ, & plenariè reintegratæ eſſent; & ſi illa per Leonem predeceſſorem, aut ejus ſucceſſores Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, importunitate, aut etiam motu ſimili, vel aliàs revocari, ſuſpendi, aut modificari contingeret, revocationes, ſuſpenſiones, & modificationes hujuſmodi, niſi illa de conſilio

Venerabilium Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, tunc & pro tempore exiſtentium, conſiſtorialiter habito, & cum trina intimatione per literas Apoſtolicas ſub plumbo, ita ut ſemper & qualibet vice trimeſtre intercederet, eiſdem Carolo electo, & Franciſco Regi, ac aliis Romanorum Imperatoribus, ſive in Imperatores electis, ac Francorum Regibus, & eorum ſucceſſoribus pro tempore exiſtentibus facienda, ac eorum per diverſas literas ipſorum propriis manibus ſubſcriptas, & parvis eorumdem ſigillis munitas, & non aliàs, aliter, nec alio modo, expreſſo accedente conſenſu fierent, ſuffragari; nec privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis dicto Ordini conceſſis prætextu quarumcumque ſpecialium clauſularum, præſertim illius in ſupplicationibus per Leonem prædeceſſorem, & ejus ſucceſſores Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes hujuſmodi, aut de eorum mandato eatenùs ſignatis, & pro tempore ſignandis, videlicet cum derogatione privilegiorum, indultorum, & literarum Apoſtolicarum latiſſimè extendendarum in ſupplicationibus apponi ſolitæ, etiam ſi in ſupplicationibus ipſis de Sixti & aliorum, etiam ipſius Leonis, prædeceſſorum privilegiis, & Religione hujuſmodi mentio fieret, non operari; necnon prædicto Sixti privilegio derogatum non cenſeri, neque vigore dictæ clauſulæ in eiſdem ſupplicationibus apponi ſolitæ, debuiſſe neque poſſe in literis Apoſtolicis, tàm per Cancellariam, quàm Cameram Apoſtolicam, expeditis & expediendis, ad dictum privilegium Sixti prædeceſſoris extendi, niſi in dictis ſupplicationibus fieret ſpecialis & ſpecifica mentio dicti privilegii, necnon Regis ad cujus inſtantiam conceſſum fuiſſet, literàſque Apoſtolicas deſuper etiam per Cameram Apoſtolicam expeditas, ſeu in futurum expediendas illis pro quibus vigore dictarum ſupplicationum, & illorum ſumptorum expeditæ fuiſſent, ſeu in futurum expeditentur, non ſuffragari poſſe, neque debere, illáſque ipſius Leonis prædeceſſoris, & ejus ſucceſſorum hujuſmodi intentionis defectu carere, & pro caſſis, irritis, & non legitimè expeditis haberentur, & ad dictam Cameram ſeu Cancellariam corrigendæ remitterentur, ipſáſque ſuper ſuprà, & infraſcriptas conficiendas literas, vim contractus, & indiſſolubilis obligationis inter eumdem Leonem prædeceſſorem & Sedem prædictam, ac Franciſcum Regem, & ejus ſucceſſores, necnon Theodorum, & pro tempore exiſtentem Abbatem præfatos obtinere. Et ſic per quoſcumque Judices Eccleſiaſticos & ſæculares etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, in eadem Curia vel extrà eam, in quibuſvis cauſis & inſtantiis ſententiari, decidi, judicari, & interpretari debere, ſublata eis & eorum cuilibet aliter judicandi & interpretandi facultate, ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decrevit & declaravit.

Et quæſtuandi facultatem iteratò conceſſit.

Tu in hoc vide & obſerva Conſtitut. 73. Greg. VIII. Romani, cum ibi notatis.

§. 15. Et nihilominùs, ut neceſſitatibus dictæ Religionis commodiùs provideretur, quòd deinceps perpetuis futuris temporibus liceret religioſis dictæ Religionis & aliis perſonis ab eis, ut priùs, deputatis, quæſtas, vota, eleemoſynas, pia relicta & alia etiam Confraternitatum pia ſuffragia, quæ in dicti Sancti Antonii honorem fierent, in quibuſcumque Regnis, Ducatibus, Communitatibus, & aliis etiam Imperatoris dominiis, ac diœceſibus, etiam in Urbe & Curia prædictis, Ordinariorum locorum, & quorumcumque aliorum licentia petita; licèt non obtenta, facere; ac Ordinarii locorum, & aliæ perſonæ, ad quos pertinere dignoſceretur, literas, ſeu mandata licentiæ quæſtuandi hujuſmodi nullis, niſi à præfato Theodoro, & pro tempore exiſtente Abbate dicti Monaſterii & generali Capitulo ejuſdem Religionis Sancti Antonii per eorum literas patentes ſpecialiter deputatis, concederent, ac illa ipſis deputatis abſque ea, quàm contrà dicta privilegia, & indulta exigere ſolebant, pecuniarum exactione ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac aliis cenſuris & pœnis in dictis privilegiis deſuper conceſſis, contentis concedere tenerentur, nec ultrà unum florenum pro dictis literis & mandatis, juxta privilegia prædicta percipere poſſent; & ſi quid ultrà percepiſſent ad reſtitutionem ejus Religioſis, & deputatis præfatis faciendam, ſub anathematis pœna tenerentur.

Exemptionémque à decimis & aliis impoſitionibus, elargitur.

Ad hoc habes etiam Bullam Boniſac. VIII. cit. in rub.

§. 16. Quódque Abbas Monaſterii, & Præceptores, & aliæ religioſæ perſonæ Religionis hujuſmodi, etiam in Urbe & Curia, hujuſmodi occaſione quæſtarum, votorum, eleemoſynarum, relictorum, confraternitatum, & aliorum piorum ſuffragiorum, & quorumcumque bonorum mobilium, & immobilium, ad ſolutionem alicujus decimæ ſubſidii, aut alterius impoſitionis talliarum, gabellarum, jucundorum adventuum, etiam Imperatorum, Regum, Legatorum etiam de latere, ſeu Nunciorum Sedis prædictæ, etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, & aliorum quorumcumque Prælatorum Eccleſiaſticorum, quavis etiam Apoſtolica, vel alia quavis auctoritate, impoſitis ſeu imponendis minimè tenerentur, nec ac id compelli, aut propterea interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aggravari, reaggravari, & beneficiis ſuis privari poſſent.

Supplicationes gratiam vel juſtitiam concernentes, circà negocia & cauſas Ordinis S. Antonii non niſi certa hic dicta forma expediri poſſe decrevit.

§. 17. Quódque de cætero, etiam perpetuis futuris temporibus, ſupplicationem, tàm gratiam, quàm juſtitiam, & alia negocia dictæ Religionis concernentia, aut impetrationes beneficiorum, ſeu Præceptoriarum dicti Ordinis, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi conſiſtentium continentes, per ipſum Leonem prædeceſſorem, & pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem, ſeu de eorum mandato non ſignarentur, aut per Referendarios pro tempore exiſtentes non referendarentur, ſed nunc ei pro tempore exiſtenti dictæ Religionis Protectori mandarentur, & ipſe Protector ſupplicationes hujuſmodi ſi dictæ Religioni præjudicare non cognoſceret, manu ſua ſignaret, & Leoni prædeceſſori, vel pro tempore exiſtenti Romano Pontifici aut Cardinali, ſeu alteri curam Signaturæ habenti ſignandas remitteret, & quæcumque gratiæ eidem Religioni præjudicantes, abſque manu dicti Protectoris de cætero concedendæ, ſubreptionis, & obreptionis vitio ſubjacerent, nulliúſque roboris vel momenti exiſterent.

Beneficia dicti Ordinis ejus tantùm religioſis conferri voluit.

§. 18. Ac quòd Religionis hujuſmodi conſiſtentes Præceptoriæ, & alia beneficia, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi nullis niſi dictum Ordinem expreſsè profeſſis, ac de expreſſo conſenſu Regis Francorum, ac Abbatis pro tempore exiſtentium prædictorum, per Leonem prædeceſſorem, aut ſucceſſores ſuos hujuſmodi, necnon Sedis prædictæ Legatos etiam de Latere, & Nuncios Legatorum de latere, poteſtate fungentes, etiam ad tempus commendari, aut in adminiſtrationem dari poſſent, & ſi Commendas de illis per Leonem prædeceſſorem, aut ſucceſſores ſuos Legatos & Nuncios hujuſmodi fieri contingeret, commendæ hujuſmodi defectu intentionis Leonis prædeceſſoris & ſucceſſorum eorùmdem carerent, literæque deſuper pro tempore confectæ nullæ, irritæ, & invalidæ exiſterent.

Capellas & Oratoria, ac pia loca omnia ſub invocatione S. Antonii conſtructa & conſtruenda, Abbati S. Antonii ſubjicit.

§. 19. Ac quòd Hoſpitalia, Capellæ, Oratoria, beneficia, & alia pia loca, etiam in Urbe & Curia hujuſmodi, ſeu aliis quibuſcumque terris, dominiis, & locis, ſub dicti S. Antonii invocatione fundata, conſtructa, ædificata, & erecta, & quæ in poſterùm perpetuis futuris temporibus fundari, conſtrui, ædificari, & erigi contingeret, cum eorum applicationibus, appropriationibus, unionibus, annexio-

nibus, & incorporationibus, factis, & deinceps faciendis, ad Abbatem, & Religionem hujuſmodi ſpectarent & pertinerent, illiſque ſubjicerentur, & ſubjecta exiſterent, & à dicto Monaſterio dependerent, illáque per ejuſdem Religionis Canonicos & Religioſos, non autem per alios, Eccleſiaſticos & ſæculares, etiam oppidorum, locorum & villarum, & communitatum perſonas, niſi de Abbatis & Conventus prædictorum expreſſo conſenſu, regi & gubernari deberent; & in ſignum recognitionis, ſuperioritatum hujuſmodi de aliquo annuo rationabili canone, ſeu cenſu per eoſdem Abbatem & Conventum, ac Definitores generalis Capituli hujuſmodi imponendo, & eis ſingulis annis perſolvendo reſpondere deberent & tenerentur; ac in eventum rebellionis, aut non ſubjectionis, ac remiſſionis ſingulares Communitatum, & aliæ perſonæ hujuſmodi, majoris excommunicationis ſententia per Leonem prædeceſſorem, & ejus ſucceſſores præfatos innodatæ, earúmque Eccleſiæ interdictæ eſſent, & eſſe cenſerentur; nec ab hujuſmodi majori excommunicatione per Leonem prædeceſſorem, aut ſucceſſores prædictos abſolvi, aut interdicta ipſa relaxari poſſent, niſi ad id, Abbatis & Conventus prædictis expreſſis per eorum patentes literas accedere aſſenſus; liceretque Theodoro & pro tempore exiſtenti Abbati & Conventui, necnon Præceptoribus hujuſmodi, beneficia, Oratoria, Hoſpitalia, & alia loca, ſub nomine ejuſdem S. Antonii pro tempore, etiam in Urbe & Curia prædictis, fundata & dotata, quæ eidem Theodoro & pro tempore exiſtenti dicti Monaſterii Abbati & Conventui, ac Præceptoribus hujuſmodi obedire, ſeu ſubjici, aut annuam reſponſionem ſolvere recuſare contingeret, ſolo æquare, aut demoliri, & imagines à parietibus delere, ſeu per eaſdem Communitates, & alias perſonas, Eccleſiaſticas & ſæculares, ſolo æquari & demoliri, ac imagines hujuſmodi deleri, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, interdicti, ac aliis cenſuris & pœnis, etiam cum invocatione auxilii brachii ſæcularis, facere.

Eleemoſynas nolis ſonantibus colligere, & nolas animalibus appendere poſſe d. Ordini tantummodò permiſit. Ad hoc vide revocationē & declarationē Greg. VIII. in ejus conſtitut. 73. Romani, cum ibi not.

§. 20. Quódque etiam deinceps perpetuis futuris temporibus, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, nullis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis forent, niſi dictæ Religionis Religioſis, aut ab eis deputatis procuratoribus, ſeu nunciis, ſub eadem excommunicationis latæ ſententiæ, & viginti quinque ducatorum auri de Camera, Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pœnis, liceret hujuſmodi facere, ac vota, legata, eleemoſynas, oblationes, & alia pia ſuffragia qualitercumque donata, ſeu donanda petere, quærere, exigere, colligere aut recipere nolis, ſeu campanis ſonantibus, aut per ſonum nolarum, ſeu campanellarum hujuſmodi, nec campanellas ſeu nolas, porcis & aliis animalibus quomodocumque nuncuparentur, appendere, ſeu appendi facere, auctoritate Apoſtolica prædicta ſtatuit & ordinavit.

Uniones & ſuppreſſiones beneficiorum d. Ordinis prohibet & annullat.

§. 21. Et inſuper quaſcumque uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, erectiones, & inſtitutiones factas, ac ex tunc, prout eodem die, & è contrà, perpetuis futuris temporibus faciendas, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, abſque Abbatis & Conventus, ac Capituli generalis, ſeu Definitorum prædictorum expreſſo conſenſu, de Præceptoriis beneficiis, Hoſpitalibus, Oratoriis, Confraternitatibus, quæſtis, & aliis bonis, ad dictam Religionem Sancti Antonii quomodolibet ſpectantibus & pertinentibus, aut quocumque titulo ſpectarent, & pertinerent, Apoſtolica auctoritate prædicta, revocavit, caſſavit, irritavit, & annullavit, ac Præceptorias, Hoſpitalia, Oratoria, Beneficia, Confraternitates, quæſtas, & vota prædicta, in priſtinum & eum, in quo antequam hujuſmodi uniones, annexiones, incorporationes, ſuſpenſiones, applicationes, erectiones, & inſtitutiones fierent, erant ſtatum, reſtituit, repoſuit, & plenariè redintegravit; necnon uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes, approbationes, erectiones, & inſtitutiones prædictas, nullas, irritas, caſſas & inanes, illarúmque prætextu, quæſtas, & alia bona, mobilia & immobilia hujuſmodi præſcripta non eſſe, neque præſcribi poſſe, neque debuiſſe, locum cuicumque præſcriptioni contrà eamdem Religionem, & illius bona, non eſſe, neque in futurum fore; licerétque deinceps Theodoro, & pro tempore exiſtenti Abbati, & Conventui, ac Præceptoribus præfatis, bona prædicta, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi recuperare, ac illorum corporalem poſſeſſionem apprehendere, & apprehenſam continuare; dictáſque uniones, annexiones, incorporationes, ſuppreſſiones, applicationes & approbationes, ac Oratoriorum, & Capellarum, Imaginum, & Hoſpitalium ſub invocatione dicti Sancti Antonii erectiones, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, abſque Abbatis & Conventus, ac Capituli prædictorum conſenſu, per Leonem prædeceſſorem, & ejus ſucceſſores præfatos, ſeu eorum & dictæ Sedis Legatos, aut locorum Ordinarios hujuſmodi, fieri non poſſe, neque debere; & ſi quæ fierent, illas conceſſas, irritas & inanes exiſtere, etiam decrevit.

Ordinémque S. Antonii ſuper prædictis moleſtari interdixit.

§. 22. Diſtrictiùs inhibens, omnibus & ſingulis Commiſſariis, etiam Fabricæ dictæ Baſilicæ, ac quibuſvis aliis Nunciis Apoſtolicis, & aliis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtentibus, & quacumque auctoritate, etiam Apoſtolica vel mundana, etiam contra exemptos, & eorum privilegia tunc fungentibus & functuris, necnon quibuſvis ſæcularibus, & quorumcumque Ordinum, etiam mendicantium, etiam de Obſervantia nuncupatorum regularibus perſonis, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi, tunc & pro tempore exiſtentibus, ne Abbatem & Conventum Monaſterii, ac Præceptores, & perſonas Religionis hujuſmodi, directè vel indirectè, quovis quæſito colore, vel ingenio, ſub dicta excommunicationis latæ ſententiæ, & aliis etiam pecuniariis cenſuris & pœnis, arbitrio pro tempore exiſten. dicti Monaſterii Abbatis, moderandis, & Cameræ Apoſtolicæ ac Religioni prædictis applican. ratione cujuſvis decimæ, aut impoſitionis, in dictis quæſtis, & bonis, etiam prætextu quarumcumque ſuſpenſionum moleſtarent, turbarent, inquietarent, ſeu moleſtari, turbari, inquietari facerent, aut permitterent; necnon omnibus locorum Ordinariis, & eorum officialis, & aliis quibuſvis ubilibet, etiam in Urbe, & Curia hujuſmodi conſtitutis perſonis, quacumque etiam Apoſtolica auctoritate fungentibus, ne literas quæſtuandi cum campanellis, quorumvis Ordinum perſonis de cætero concederent, ac decernens ex tunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 23. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Monaſterii & Ordinis prædicti, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, per prædictos & quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos, ac etiam ipſum Leonem prædeceſſorem, & Sedem eamdem, etiam conſiſtorialiter, etiam per viam legis & ſtatuti perpetui, ac ſtipulati contractus, etiā juramento vallati, etiam in favorem Cruciatæ, & Baſilicæ prædictarum; & fidei Catholicæ, ac motu ſimili, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac cum quibuſvis efficaciſſimis & inſolitis, etiam irritativis & caſſativis, revocativis, præſervativis, mentis atteſtativis, ac derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibuſque & aliis decretis in contrarium quomodolibet

etiam

etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſervanda foret, & in eis caveretur expreſsè, quod illis nullatenus derogari poſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, & forma in illis tradita obſervata, inſerti fuiſſent, eidem Leoni prædeceſſori pro ſufficienter expreſſis habenti illis alias in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogavit, contrariis quibuſcumque, aut ſi locorum ordinariis vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, à dicta Sede eſſet indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſent, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Suarumque literarum tranſumptis idem Leo X. credi juſſit.

§. 24. Cæterùm, quia difficile erat ſuper ſuprà, & infraſcriptis conficiendis literis hujuſmodi, ad ſingula quæque loca, in quibus de illis fides facienda eſſet, deferri, voluit idem Leo prædeceſſor, & Apoſtolica auctoritate prædicta decrevit, earum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, vel Curiæ eccleſiaſticæ munitis, eamdem prorſus fidem, in judicio & extra adhiberi debere, quæ eiſdem originalibus literis adhiberetur, ſi præſentialiter eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sed quia dictæ literæ ejus ſuperveniente obitu expeditæ non fuerunt; ideò hic Pont. Clemens 7. à die datæ eorum validas eſſe decernit.

§. 25. Ne autem de abſolutione, approbatione, innovatione, conceſſione; decretis, declaratione, ſtatuto, ordinatione, revocatione, caſſatione, annullatione, reſtitutione, reintegratione, inhibitione, derogatione, & voluntate Leonis prædeceſſoris hujuſmodi, pro eo quod ſuper illis ipſius Leonis prædeceſſoris, ejus ſuperveniente obitu, literæ non confectæ fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, ipſeque Theodorus, & pro tempore exiſtens dicti Monaſterii Abbas, illorum fruſtrentur effectu, volumus & dicta Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd abſolutio, approbatio, innovatio, conceſſio, decreta, declaratio, ordinatio, revocatio, caſſatio, irritatio, annullatio, reſtitutio, repoſitio, reintegratio, inhibitio, derogatio, & voluntas Leonis prædeceſſoris hujuſmodi, perinde à dicta die quarto Nonas Octobris, ſuum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius Leonis prædeceſſoris literæ, ſub ejuſdem diei datia confectæ fuiſſent, prout ſuperius enarratur.

Et hanc Bullam prædicta omnia ſufficienter probare decernit.

§. 26. Quòdque præſentes literæ ad proban. plenè abſolutionem, approbationem, innovationem, conceſſionem; decreta, declarationem, ſtatutum, ordinationem, revocationem, caſſationem, irritationem, annullationem, reſtitutionem, repoſitionem, reintegrationem, inhibitionem, derogationem, & voluntatem Leonis prædeceſſoris hujuſmodi ubique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Executores prædictorum omnium deputat.

§. 27. Quocircà univerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac perſonis in dignitate Eccleſiaſtica ubilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi vel plures, aut eorum unus; per ſe vel alium, ſeu alios, omnes & ſingulas prædictas, & præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Theodori & pro tempore exiſtentis Abbatis, & Conventus, ac Præceptorum præfatorum deſuper requiſiti fuerint, publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant auctoritate noſtra, literas ipſas, ac privilegia, præeminentias, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, facultates, conceſſiones, gratias, & indulta, ac alia in eis contenta hujuſmodi, firmiter obſervari, ipſoſque Abbatem & Conventum, ac Præceptores, quæſtores, & alios quos literæ ipſæ concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes illos, aut eorum aliquem deſuper modo aliquo indebitè moleſtari, aut impediri, aut inquietari, contradictores, moleſtatores, impeditores quoslibet & rebelles, per cenſuras eccleſiaſticas, & pœnas, ac alia in eis remediis, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, cenſuras & pœnas prædictas quoties opus fuerit, aggravando & reaggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, non obſtantibus omnibus ſupradictis. Nulli ergo &c. Si quis &c.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo tertio, ſexto Calend. Decembris, Pont. noſtri anno primo.

Dat. P. A. 1. die 26. Nov.

III.

Inſtitutio Collegii 60. virorum, ad curandam perfectionem Fabricæ Baſilicæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Urbe, cum facultate deputandi Judicem, ad cognitionem cauſarum intereſſe d. Fabricæ concernentium.

Hujus Collegii præſidens & moderator, eſt Cardinalis pro tempore Archipresbyter S. Petri, ex conſt. 102. Six. V. Cùm ex. ubi hæc juriſdictia iteratò conceditur. in Tomo 2.

Ante hanc bullam, Julius II. ſup. in ſua conſt. 23. Liquet. fol. 505. & Leo X. amplas facultates Fabricæ Collegio dederunt in exigendis legatis piis & incertis; & deinde etiam iſte Clem. inf. in conſt. 9. Dudum. Necnon Paul. III. Qui illas Jul. II. & Leon. X. refert inf. in conſt. 31. Dùm ad univerſas. ac Jul. III. in conſt. 15. Accepimus. & Pius V. in conſt. 96. Decet. & conſt. 97. Exigit. Scias etiam pro hac Fabrica duas ſententias conformes conſtituere rem judicatam, ut inf. in conſt. 95. Pii V. Et ſi omnium. Vide in Tomo 2.

CLEMENS EPISCOPUS.

Edita An. D. 1523.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

ADmonet nos ſuſcepti cura regiminis, & auctoritas Pontificalis inducit, ut ad ea potiſſimùm intendamus, per quæ glorioſi Principes terræ Petrus & Paulus, qui primi Evangelium CHRISTI in Alma Urbe prædicarunt, in eaque, poſtquàm Chriſtianam Religionem fundarunt & erexerunt, ac univerſum Orbem ſacræ doctrinæ ſplendore, & miraculorum fama repleverunt, ſancti martyrii coronam ſub eodem perſecutore; ac eadem die, eodemque loco ſuſceperunt, eò majori veneratione à Chriſtifidelibus colantur, quò majoribus meritis inter alios Apoſtolos excelluerunt. Quorum licet Salvator noſter peculiarem curam ſemper habuerit, quippe qui, ut alia innumera omittantur, Petrum in fluctibus ambulantem, ne mergeretur, dextera ſua erexit, Paulum verò tertio naufragantem, de profundo pelagi liberavit, ipſum tamen Petrum, cui claves Regni Cœlorum dedit plenitudinem poteſtatis habere, aliorumque Apoſtolorum Principem eſſe voluit. Et propterea non convenit, Eccleſiam ſeu Baſilicam ſub ejus nomine dedicatam, apud quam Palatium Apoſtolicum exiſtit, & in qua ſuper ipſius B. Petri Altari, Romani Pontifices quolibet anno miſſas Pontificales ſolemniter celebrare conſueverunt, neceſſaria inſtauratione, ac reparatione carere, & ab illis qui devotionis cauſa, ad eorumdem Apoſtolorum limina viſitanda confluunt, quaſi deſertam atque relictam conſpici.

SS. Petrus & Paulus Apoſt. Romæ fidem Catholicam firmarunt.

§. 1. Sanè conſiderantes quòd in ipſa Urbe Roma, in qua Omnipotens primatum Eccleſiæ ſuæ ſanctæ, ſtatuit atque firmavit, claræ memoriæ Conſtan-

Conſtantinus Imperator eorum Eccleſias

Roma ſi-dem ædificavit.

tinus, qui Monarchiam tenebat imperii, poſtquàm à B. Silveſtro per ſancti baptiſmi ſacramentum, veritatem fidei, & ſpem ſaluris æternæ ſuſcipete meruit, in proprio Lateranenſi Palatio, eccleſiam in honorem Salvatoris Mundi erexit, eorumdemque Apoſtolorum Baſilicam pari propè forma & magnirudine à ſundamentis ædificavit, ac propois humeris duodecim cophinos terræ ex earum fundamentis exportavit, ac eas ipſas, eodem die ab ipſo besto Sylveſtro conſecrati obtinuit, aliaque multa mente revolventes, ad officium noſtrum pertinere arbitramur, ut poſtquàm fœl. record. Julius Papa II. prædeceſſor noſter exiſtimans, quemadmodùm ipſe Petrus Apoſtolorum Princeps habetur, ita ejus Baſilicam ædificii pulchritudine & magnificentia, intet alias principatum obtinere debere, ipſam propterеà demoliendam mandavit, ut longè ampliore, ac magis admirabili ædificio reficererur, ac inſtauraretur.

Hic modò Pontifex ut Eccleſia S. Petri Apoſtolorum Principis ſit cæteris præſtantior, erigit iſtud Collegium, ad illius Fabricæ perfectionem curandam.

§. 2. Nos qui ejuſdem B. Petri ſucceſſores ſumus, ipſumque peculiari devotione proſequi tenemur, quod ipſe Julius prædeceſſor morte præventus, ſucceſſiveque Leo X. Adrianus VI. Romani Pontifices etiam prædeceſſores noſtri, variis cauſantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu, ac totis viribus noſtris aggrediemur Attendentes autem hoc ſacrum, & ſublime B. Petri templum non noſtri, neque cujuſque eſſe proprium, ſed omnium Chriſtianarum nationum commune, quando à Domino DEO DEIque Filio ipſi Petro ſuper omnes gentes poteſtas eſt data, ipſeque & ſucceſſores ejus Romani Pontifices pro ſalute omnium mediatores apud Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM eſſe debent, cogitavimus propterea Collegium unum LX. virorum Curialium quarumcumque nationum inſtituere, & ordinare, qui dictæ Baſilicæ, favente Deo, reficiendæ diligentem curam habere debeant. Et cùm ſingularum nationum in noſtra Romana Curia degentium, Curiales digniores ex eis numerum LX. non excedentes ad hoc de mandato noſtro elegerint, Nos ut exinde optaius ſubſequatur effectus, & ſabrica ipſius Baſilicæ, cujus abſolutionem ſincero cordis affectu deſideramus, proſperiores complectatur ſucceſſus, ac ſuffragia pro eadem ſabrica, piâ Chriſtifidelium devotione eroganda, fideliter exigantur, & conſerventur, necnon proventus illi in fabricam ipſam, & non aliam cauſam debitè convertantur, opportunè providere volentes, ac quoſcumque Præfectos officiales ad opus dictæ fabricæ, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus & conditionis fuerint, etiamſi Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore præfulgeant, per dictos prædeceſſores, & nos, ac Sedem Apoſtolicam hactenus deputatos, ac omnes commiſſiones, & facultates eis deſuper ſub quacumque verborum forma factas & conceſſas revocantes, ipſoſque Præfectos, & officiales ab hujuſmodi præfectione, & aliis officiis, & commiſſionibus aliàs eiſdem ſpecialiter, vel generaliter factis abſolventes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, unum Collegium ſabricæ Baſilicæ beati Petri nuncupandum, omnium Oratorum Chriſtianorum Regum, & Principum, Rerumque publicarum, ac ex ſingulis nationibus hujuſmodi, ut præfertur, electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel ſe diutiùs abſentantium, alii earumdem nationum ſimiliter eligi poſſint, ſic tamen quòd dictum numerum LX. non excedant, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium erigimus, & inſtituimus.

Illudque ſibi ſoli ſubjicit. Immo Sixt. V. cat. in ſub. illud ſubjicit Archipreſbytero S. Petri.

§. 3. Ac Collegium hujuſmodi, & pro tempore exiſtentes ſingulares perſonas ejuſdem, ab omni ſuperioritate, dominio, poteſtate, juriſdictione, & auctoritate quarumvis perſonarum, quacumque dignitate, & excellentia, etiam ſi Cardinalatus honore, & Legationis de latere officio, ac quavis facultate pro rempore fungentium, etiam ratione Archipreſbyteratus dictæ Baſilicæ, quoad omnia & ſingula, quæ fabricam hujuſmodi concernunt, auctoritate & tenore prædictis eximimus & totaliter liberamus, ac ſub noſtra & Sedis prædictæ ſuſcipimus protectione, nobiſque & eidem Sedi, ita ut nullum alium quam nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices in ſuperiores recognoſcere debeant, nullique alii in eos aliquam ſuperioritatem, dominium, poteſtatem, juriſdictionem, aut auctoritatem, quoquomodo exercere valeant, immediatè ſubjicimus.

Collegio facultatem deputandi Judicem cauſarum d. Fabricæ, aliosque Officiales, concedit. Immo Six. V. eamdem d. Archipreſbytero conceſſit.

§. 4. Ipſiſque Collegio omnimodam adminiſtrationem, curam, & directionem, ac omne regimen dictæ fabricæ plenariè committimus, ac eiſdem Collegio, ut de eorum gremio Officiales ad tempus per eos ſtatuendum, tàm ad ſpecialem curam ipſius fabricæ, ac quæcumque alia inferiora illam concernentia, quàm etiam (dummodò ex dignioribus, doctioribus, & Clericis eligantur) ad juſtitiam miniſtrandum, qui juxta facultatem eis per eoſdem Collegium tribuendam, contra debitores dictæ ſabricæ, prout juſtitia exegerit, procedere poſſint, eligere, & ipſis Officialibus electis ſalaria decentia conſtituere, ac omnia & ſingula, quæ cætera Collegia quæcumque tàm in dicta Urbe & Curia Romana quàm alibi, de jure vel conſuetudine ſtatuere, ordinare, & diſponere poſſunt, & debent, tàm proſperum regimen, & debitum ordinem ipſius Collegii, quàm multas committentium fraudes in diſpenſatione proventuum fabricæ hujuſmodi, & aliàs fabricam ipſam concernentia, quæ poſtquàm per eos ſtatuta, ordinata, & diſpoſita fuerint, eo ipſo dicta auctoritate Apoſtolica approbata & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, prout illa ex nunc, prout ex tunc, & è contrà approbamus, & confirmamus, ſtatuere, ordinare, & diſponere liberè & licitè valeant, plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & poteſtatem, auctoritate Apoſtolica & tenore ſupradictis concedimus.

Qui Officiales juramentum præſtare debent rectè adminiſtrandi.

§. 5. Et inſuper, ut omnia per ipſos Collegium gerenda, omni odio, amore, & ſiniſtra machinatione poſtpoſitis, ſecundùm Deum, & rectam conſcientiam dirigantur, eiſdem auctoritate & tenore ſtatuimus & ordinamus, quòd omnes & ſinguli de dicto Collegio, ac per eos pro tempore eligendi Officiales, ſub atteſtatione damnationis æternæ, quòd ipſi in hujuſmodi fabricæ adminiſtratione, cura, & directione, ac regimine, & Officialium electione ſecundùm Deum abſque dolo, fraude, odio, vel rancore, prout cuilibet eorum conſcientia dictaverit, procedent, & votum dabunt, ac officium exercebunt, juramentum, quod per præfatos Collegium aut ab eis deputandos, quotiens qualitas negotii id exegerit, & Officialibus deputandis pro tempore expedire viſum fuerit, repeti poſſit, præſtare teneantur.

Eleemoſynaſque & oblationes omnes in opus Fabricæ exponant.

§. 6. Ac quod omnia & ſingula, pecunias, res, & bona, debita, & debenda, etiam piæ oblationes tàm in dicta Urbe quàm extrà eam, operi dictæ fabricæ erogandæ, penes Collegium ſeu Officiales eligendos prædictos, aut Depoſitarium per Collegium deputandum permanere, & per eus claves arcarum & truncorum, ubi pecuniæ & eleemoſynæ in ipſa Urbe reponantur, cuſtodiri, ipſæque pecuniæ omnes per eoſdem Collegium & Officiales ad hoc ab eis deputandos ſeu eligendos, ad opus dictæ fabricæ & non ad alium uſum omninò diſtribui, exponi & converti debeant, etiam ſi nos & ſucceſſores noſtri Romani Pontifices aliter diſponeremus & ordinaremus, etiam per quæcumque mandata tam in ſcriptis quam etiam vivæ vocis oraculo, ſub quibuſvis pœnis & cenſuris facienda, quibus Oratores Regum, Principum, necnon Rerum

publica-

publicarum in dicta Curia reſidentes, pro eiſdem Collegio firmiret reſiſtere, & in hujuſmodi eventum præfati Collegium pecunias, res, & bona omnia prædicta, nomine omnium Oratorum deponere, nec dicti Oratores aut Colleginm ratione reſiſtentiæ hujuſmodi aliquas cenſuras ſive pœnas incurrere, neque Collegium præfati ad aliud quàm ad deponendnm, ut præfertur, adſtringi poſſint, ipſique Oratores eo caſu pecunias, res & bona hujuſmodi ad aliud opus quàm dictæ fabricæ exponere nequeant, & qui contrarium fecerint, ad reſtitutionem de proprio, damni eidem fabricæ eorum culpa vel facto illati, teneantur.

Cum debitoribus Fabricæ tranſigere poſſint. Vide bullas cit. in rubr.

§. 7. Quòdque omnia & ſingula per inferiores officiales prædictos pro tempore acta & geſta cum ſubſcriptione Officialium deputandorum, & ſigillo Collegii prædictornm munita valeant, plenamque roboris firmitatem obtineant, ac in judicio & extra fidem faciant, acſi per Camerarium noſtrum & Præſidentes Apoſtolicæ Cameræ geſta & facta. Et ſimiliter dilationes, pacta, tranſactiones, relaxationes ſeu remiſſiones per Collegium præfatos pro quiete mentis debitorum ipſius fabricæ faciendæ, illas, vim & auctoritatem habeant, quas haberent, ſi nobiſcum, & cum ſucceſſoribus noſtris præfatis, ac Camerario & Præſidentibus Cameræ hujuſmodi confecta & celebrata forent, nec in aliquo alio per Camerarium & Præſidentes præfatos, ſeu quoſcumque alios Officiales moleſtari, aut inquietari poſſint.

Collectoresque deputarent ad exigenda legata. Vide ibidem.

§. 8. Ac quòd Collectores pro exigendis hæreditatibus, legatis, & aliis bonis ex donationibus cauſa mortis, ſeu irrevocabiliter inter vivos dictæ fabricæ factis ſeu faciendis, ac piis eleemoſynis tàm in Curia & Baſilica prædictis, quàm extra eamdem Curiam, & in quibuſcumque Civitatibus, Diœceſibus & locis erogandis deputari, eligi, & tranſmitti non poſſint per alios quàm per Collegium, præfatos, ac per ipſos, Collegium pro tempore deputati, & electi, ut ſine impedimento aliquo & cum mentis quiete officium eis commiſſum exercere valeant; eorumque familiares clerici dumtaxat ad opus fabricæ hujuſmodi deſervientes, durante eorum officio, & illius exercitio dumtaxat, ab omni ſuperioritate & juriſdictione quorumcumque Ordinariorum eccleſiaſticorum liberi & exempti, ac ſub noſtra & dictæ Sedis protectione conſtituti ſint, & eſſe cenſeantur. Quodque Communitas, Civitas, vel Univerſitas loci in qua ſeu quo Collector deputatus fuerit, adjungere debeant unum civem laicum bonæ famæ, & facultatibus idoneum, qui ſimul cum Collectore exactionibus interveniat, & computum teneat, ac de actis fidem Collegio, præfatis faciat, ac gratiis ſpiritualibus, & temporalibus, quibus gaudebit Collector, gaudeat.

Et pecunias inde redigendas in opus Fabricæ exponant.

§ 9. Quodque omnia, & ſingula bona, ſeu hæreditates, & legata dictæ fabricæ, donationes ex cauſa mortis ſeu inter vivos ſeu aliàs quomodolibet relicta, & facta, ultimo emptori & plus offerenti, ſive dicta bona in mobilibus ſive immobilibus rebus, ſeu nominibus debitorum conſiſtant, publicè ſubhaſtari & vendi debeant, ac ex redditibus & bonis prædictis pecuniæ proventuræ penès Collegium, ſeu Depoſitarium per Collegium deputandum, ad effectum ut opus dictæ Baſilicæ continuari & finiri poſſit, deponi debeant.

Judicis cauſar. Fabricæ facultas ſummarie &c. & etiam Sede vacante, cauſas Fabricæ cognoſcendi.

§. 10. Et ne ipſi Collegium, & ab eis pro tempore eligendi Officiales pro exigendis oblationibus, bonis & rebus dictæ Fabricæ, tàm ratione contractuum, quàm quarumcumque diſpoſitionum inter vivos & ultimarum voluntatum pro tempore debitis, in diverſis tribunalibus litigare cogantur; & per varias cavillationes, & ſubterfugia ſolutiones differantur, ſicque proſecutio fabricæ hujuſmodi impediatur vel retardetur, quod Collegium, præfati ordinariam juriſdictionem exercere, & de quibuſvis cauſis quorumcumque dictæ fabricæ debitorum, etiam quarumcumque maximarum ſummarum, & ex quavis cauſa contractorum cum peritorum conſilio cognoſcere, & judicare, ac ad inſtantiam œconomi, ſeu procuratoris ipſius fabricæ per Collegium, præfatos deputandi, contrà quoſcumque dictæ fabricæ ex quibuſvis cauſis debitores, cujuſcumque dignitatis, gradus, vel conditionis fuerint, præſentes videlicet in dicta Curia manu regia, conſtito de debitis per inſtrumenta quæcumque, ſeu per teſtes idoneos parte citata examinandos, clarè & concludenter debitum probantes, aut alias legitimas probationes, etiam ſi debitum mediatè ex quovis titulo, etiam ceſſionis, liberè & ſine fraude, nec ad commodum aliquod cedentis factæ, ſeu applicationis ad ipſam fabricam pertineat, ſolemnitate à jure naturali introducta, vel ſi expedierit, unica citatione dumtaxat perſonaliter, vel ad domum eorum ſolitæ habitationis, ſi videbitur, facienda præcedente, abſque alia tela judiciaria, etiam ſingulis diebus, & tempore quarumcumque feriarum, non tamen ad DEI honorem pro tempore indictarum, etiam nobis & ſucceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus à Romana Curia abſentibus, ac etiam Sede vacante, uſque ad effectualem executionem; necnon contra Capitula, Collegia, Communitates, & Univerſitates, ac perſonas, res, & bona ad dictam fabricam ſpectantia habentes, & detinentes etiam vigore monitorii pœnalis per ipſos, Collegium, ſub cenſuris & pœnis eidem fabricæ, ſi res & bona hujuſmodi non reſtituerint, applicandis, decernendi, ac contra contumaces unica vel pluribus citationibus, ſi videbitur, præcedentibus, etiam per affixionem in valvis ſeu jannis ipſius Baſilicæ Principis Apoſtolorum, etiam per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia procedere; & mandatum executivum, loco ſententiæ ferendæ, ſeu literarum decernere, necnon ſingulos prædictos, etiam per edicta publica in locis publicis circumvicinis affigenda, quæ ipſos perindè arctent, ac ſi eis perſonaliter intimata forent, conſtito, ſummariè & extrajudicialiter, de non tuto ad eos acceſſu, more Auditorum cauſarum Palatii Apoſtolici, abſque alia ſpeciali, noſtra vel ſucceſſorum noſtrorum commiſſione, citare & monere.

Cenſuras pœnasque infligendi.

§. 11. Et tàm præſentes quàm abſentes debitores, etiam ſi abſentes perſonaliter vel aliàs comparuerint, niſi ſolverint, ſeu de ſolutione legitimè docuerint, necnon ſingulares perſonas Capitulorum, Collegiorum, Communitatum, & Univerſitatum detinentium res & bona fabricæ hujuſmodi, abſque alia juris ſolemnitate, excommunicationis ſententia innodare, à divinis ſuſpendere, ac excommunicatos & ſuſpenſos declarare, ac excommunicationis & alias cenſuras, & pœnas prædictas quotiens opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare, ac contrà eos auxilium brachii ſæcularis invocare, & interdictum generale vel ſpeciale, tàm in Eccleſiis, quàm civitatibus & locis, in quibus debitores & detinentes præfati moram traxerint, & ad quæ eos declinare contigerit, apponere, illudque ſuſpendere, tollere, ſeu revocare, ac quæcumque alia remedia per præſidentes Cameræ Apoſtolicæ exerceri ſolita, donec de debito ipſi fabricæ fuerit integrè ſatisfactum, exercere liberè & licitè valeant.

À ſententia d. Judicis appellatio datur ſolummodò ad Collegium met. Tu ſcias ſemel etiam tantùm appellari poſſe, ut ſtatuit Pius V. in conſt. 95.

§. 12. Et ſi contingat dictos debitores animo differendi ſolutiones, prout veriſimiliter præſumi poteſt, antè vel poſtquàm ad ſolvendum totum illud in quo reperti erunt veri debitores, condemnati fuerint, per varia ſubterfugia & remedia confirmare gravamina eis allata ſeu inferenda, etiam nullitatis & telæ juditiariæ non ſervatæ, & propterea cauſas appellationis, ſeu appellationum, ac nullitatis & nullitatum, aliquibus judicibus, in dicta

Curia, vel extrà eam committi procuraverint, quòd omnes & ſingulæ cauſæ dictam fabricam concernentes, tàm negotii principalis in præjudicium juriſdictionis conceſſæ Collegio hujuſmodi, quàm appellationis & nullitatis, ſeu appellationum & nullitatum per ipſos Collegium, ſeu Officiales deputandos decidi debeant, nec cuiquam judici committi, neque commiſſiones per quemcumque à nobis, & Sede Apoſtolica ad commiſſiones juſtitiæ ſignandas deputatum, etiamſi dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis fuerit, nec per ejuſdem Sacræ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium, aut illius Locumtenentem pro tempore exiſtentes, niſi per nos & ſucceſſores præfatos manu noſtra, vocatis dictis Officialibus priùs, ſignari poſſint, ac de nullitate proceſſus non poſſit in dubium deduci, neque cognoſci, ſed perindè rejectis nullitatibus, etiam cenſurarum, ac ſi de nullitate declaratum fuiſſet, propter periculum animarum, etiamſi ex actis de illis conſtaret, de novo in negotio principali procedi poſſit, niſi de juſtitia negotii principalis ex actis conſtiterit, ſeu aliàs infra breve tempus apparere poſſit.

Judicis prædicti mandata à quocumque exequi debent, & nullatenus impediri poſſunt.

§. 13. Et quòd decreta & mandata de ſolvendo per Officiales Collegii hujuſmodi, exigente juſtitia, contra debitores præfatos facta per quoſcumque Officiales ipſius Urbis, etiam Bariſellum, & Mareſcallos exequi debeant. Nec talia mandata & executiones per quoſcumque Officiales, etiam præfatos Cardinales, etiam Sede vacante, etiam collegialiter, quovis quæſito colore, aut etiam per Camerarium noſtrum, & Præſidentes Cameræ hujuſmodi, ſeu etiam per literas ſalvi conductus, ac dilationes datas ad perſolvendum, etiam cum idonea cautione, impediri, ſeu retardari valeant, omneſque literæ ſalviconductus, & dilationes per Camerarium, & dictæ Cameræ Præſidentes præfatos, ſeu per Collegium Sacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, etiam dicta Sede vacante, vel Romano Pontifice à Romana Curia abſente, concedendæ, nullius roboris vel momenti exiſtant, ac illis non obſtantibus, mandata & decreta hujuſmodi per Officiales, quibus illa fuerint præſentata, exequi debeant.

Diſpoſitiones ad favorem Fabricæ non impediantur neque occultentur.

§. 14. Ac quòd omnes, qui executiones, ſeu perceptiones pecuniarum & bonorum quorumcumque, tàm mobilium quàm immobilium, ex quavis cauſa & diſpoſitione ultimæ voluntatis, ſeu inter vivos ad dictam fabricam ſpectantium impediverint, & eadem bona vel inſtrumenta, ſeu teſtamenta, codicillos, ultimas voluntates, donationes, tàm ex cauſa mortis, quàm inter vivos, occultaverint, ſeu quominus ad notitiam Collegii & Collectorum, tàm in dictis Urbe, & Curia, quàm extra ea deputandorum pervenire valeant, impediverint, eo ipſo excommunicationis ſententiam incurrant, & tàm per Collegium & illius Officiales pro tempore deputatos, quàm etiam per eoſdem Collectores in partibus, & locis, ubi deputati fuerint, pro excommunicatis, declarari & publicari poſſint, nec per alios, quàm dictos Officiales, ſeu Collectores, etiam in vim quarumcumque literarum & facultatum, etiam Cruciatæ quibuſvis Principibus concedendæ, niſi priùs ſatisfecerint, vel ſi in mortis articulo conſtituti fuerint, præſtita cautione de ſatisfaciendo per ſe, ſi convaluerint, aliàs hæredibus, & executoribus ſatisfactionem injungendo abſolvi, hujuſmodique abſolutionem Officiales & Collectores ipſi parentibus talium impedientium & occultantium, qui de jure pro impedimentis & occultationibus per eos præſtitis & factis obligati fuerint, impendere poſſint.

Notarii eas notificent Fabricæ.

§. 15. Quòdque Notarii, Rectores parochialium Eccleſiarum, ſeu Vicarii, vel quicumque alii, de donationibus prædictis rogati, ſeu de illis notitiam habentes, illas infrà menſem, Collegio, ſeu Collectoribus, & ſi Collectores præſentes non fuerint, in Curia Epiſcopali loci intimare teneantur, & debeant.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 16. Decernentes & declarantes pro potiori præmiſſorum robore, quòd ſi adversùs illa, vel eorum aliqua, quævis literæ Apoſtolicæ, tàm quaſcumque declarationes, conceſſiones, & clauſulas generales vel ſpeciales etiam derogatoriarum derogatorias, fortiores, efficaciores & inſolitas, ac irritantia decreta, necnon mandata etiam pœnalia, ſub quacumque forma & verborum expreſſione in ſe continentes, etiam præſentibus expreſsè derogantes, etiam Motu proprio, & ſcientia ſimilibus, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, à nobis, ſeu Succeſſoribus noſtris præfatis, aut noſtra vel eorumdem Succeſſorum noſtrorum auctoritate, ſeu aliis quibuſvis modis emanaverint, aut aliquo unquàm tempore apparuerint, per quæ effectus earumdem præſentium retardari vel impediri, aut illis quomodolibet derogari, vel præjudicium aliquod in aliqua ſui parte quovis modo afferri poſſet, quòd illa cum omnibus & ſingulis inde ſecutis executionibus, & proceſſibus, pro infectis habeantur, nulliuſque roboris vel momenti exiſtant, ipſæque præſentes literæ vim validi & efficacis pacti & contractus, inter nos & Collegium præfatos initi, etiam juramento vallati, ad effectum, ut non liceat nobis, nec Succeſſoribus noſtris prædictis præmiſſa revocare, habere cenſeantur. Et ſic in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque & inane, quicquid ſecùs ſuper præmiſſis, vel eorum aliquo per quoſcumque, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Deputatio executorum hujus Bullæ.

§. 17. Quocircà univerſis & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Patriarchalium & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus & Vicariis in ſpiritualibus & temporalibus ubilibet conſtitutis, motu ſimili per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Collegii, & ab eis pro tempore deputandorum Officialium, & Collectorum prædictorum, ſeu alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi, ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis firmiter obſervari, non permittentes Collegium, & ab eis pro tempore deputatos Officiales & Collectores præfatos, deſuper per quoſcumque, quavis auctoritate fungentes, quomodolibet moleſtari, impediri, ſeu perturbari, contradictores, moleſtatores quoſcumque & rebelles, per eaſdem cenſuras & pœnas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras & pœnas ipſas, quoties opus fuerit, aggravando, necnon loca, in quibus eos morari, & ad quæ declinare contigerit, Eccleſiaſtico interdicto ſubjiciendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis Eccleſiis, Monaſteriis, Civitatibus & Locis, ac Capitulis, Collegiis, Communitatibus, Univerſitatibus, Judicibus & perſonis cujuſcumque dignitatis & conditionis exiſtentibus, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoria-

rum

rum derogatoriis, aliiſque fortioribus & inſolitis clauſulis conceſſis, approbatis & innovatis, quibus omnibus etiamſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica & individua mentio fieri deberet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, præſentibus, pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, quoad præmiſſa ſpecialiter & expreſſè derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe, & adversùs præſentes nemini ſuffragari poſſe decernimus, ac quorumvis tribunalium conſuetudinis contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim à dicta ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Tranſumptorum fides.

§. 19. Cæterùm, quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda foret, loca deferre, etiam volumus, & eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumptis, manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, vel Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, in judicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorſùs fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergò omninò, &c.

Dat. P. A. 1. 12. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo tertio, pridie idus Decembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

IV.

Juriſdictio Judicis Curiæ Ripettæ Almæ Urbis, cognoſcendi cauſas Civiles, occaſione mercium per Ripettam vehendarum, & nonnullas cauſas criminales.

Alias iſtius Judicis juriſdictiones, vide infrà in Pauli III. conſtit. 6. Cum nobis, & in aliis conſtitutionibus, quas ibi indicabo.

Reformationem autem hujus Curiæ edidit Paulus V. ut in ſua conſtit. 71. Univerſi, titulo 8. ubi notabo, in Tomo 3.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Juriſdictio antiqua Conſulum Artis Barcarolorum.

NUper fœlic. record. Adrianus Papa VI. Prædeceſſor noſter, ad ſupplicationem dilectorum filiorum, & univerſitatis Nautarum, ſive Barcarolorum Tyberonis & Anienis ſeu Tyberonis Ripettæ Almæ Urbis nonnulla ſtatuta, & in Camera Apoſtolica diſcuſſa & conceſſa, Apoſtolica auctoritate approbaverat, quibus inter alia cavebatur expreſſè, quòd præfati Conſules deputati, pro tempore in aliquibus controverſiis, & cauſis ſuper quibuſdam rebus, & bonis per fluvium Tyberis & Anienis devectis, in certis pecuniarum ſummis haberet juriſdictionem cognoſcendi & terminandi, ſola facti veritate inſpecta, etiam manu Regia.

Quam hic Præfert ex cauſis hic expreſſis.

§. 1. Cùm autem, ſicut accepimus, multas quæſtiones & controverſias quotidiè in facto oriri, non ſolùm inter ipſos Barcarolos, ſed etiam inter Cives Romanos, alioſque mercatores ſe exercentes in dicto flumine ventilandas, quæ in apicibus juris involutæ, deberent decidi & cognoſci conſilio juriſperitorum, & propterea præfatos Conſules penitùs ignaros indigere ſummoperè viro juris peritia inſignito.

Transfert in Judicem deputandum à Præſide Riparum.

§. 2. Nos, qui ipſius Urbis præcipuam curam gerere tenemur, proſpero ſtatui, ac fœlici regimini, ac tàm Romanorum Civium & Curialium, ac forenſium Mercatorum in fluminibus ſe exercitantium, & ad ipſam Urbem victualia multa, & alias merces deferentium, ac deferri facientium, quam præfatorum Conſulum & Univerſitatis Barcarolorum commodo, & utilitati providere volentes, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnia & quælibet ſtatuta, privilegia, ac facultates per Adrianum prædeceſſorem præfatum Conſulibus, & Univerſitati Barcarolorum quomodolibet conceſſa approbamus, confirmamus & ampliamus. Eiſdem etiam omnibus ac ſingulis privilegiis, facultatibus, Nautis & Mercatoribus Ripæ Urbis, conceſſis ac concedendis, in rebus & bonis per dicta flumina conducendis pariter, in omnibus & per omnia, uti, potiri & gaudere, liberè ac licitè poſſint & valeant, auctoritate prædicta indulgemus. Volumus autem, quòd per Præſidem Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ſeu ejus Decanum pro tempore exiſtentem, deputetur aliquis Juriſperitus, qui in eorum tribunali juſtitiam cuique adminiſtrare poſſit & valeat.

Qui cauſas civiles tpal. omnes, criminales autem hic expreſſas privativè quoad alios cognoſcit.

§. 3. Et eidem, ſicut præmittitur, deputato qualcunque cauſas, controverſias, quæſtiones, ſeu contentiones ac differentias, ſuper, & pro quibuſvis rebus, & bonis, ac mercibus per dicta flumina ad Urbem devectis, & quomodocumque ad eam devehen. concernen. tangen. ac quibuſvis pecuniarum ſummis propterea debitarum, ac exigendarum, necnon criminales, & præſertim à rixis, ac blaſphemiis in Deum, & ejus Matrem Virginem, ac Sanctos, etiam per dictos Barcarolos, & hujuſmodi Mercatores inibi exercentes, prolatis provenientes, in quibus tamen pœna pecuniaria, & non ſanguinis, venit imponenda, cum omnibus & ſingulis ſuis emergentibus, incidentibus, dependentibus, annexis & connexis, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta, etiam manu Regia audiendi, cognoſcendi, decidendi, fineque debito terminandi, ac dictos criminoſos, & blaſphematores, & cultus divini contemptores, qui pœna pecuniaria, pro tertia parte Cam. Apoſt. pro alia tertia dictæ Univerſitati, & reliqua tertia parti exequenti applicandi, mulctandi venient, & debitè puniendi, ac omnia & ſingula in præmiſſis, & circà ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, plenam & liberam auctoritatem, & licentiam, auctoritate Apoſtolica concedimus & impartimur. Eidemque deputato, & pro tempore deputando, ejuſque juriſdictioni, omneſque & ſingulas cauſas cum præfatis incidentibus & annexis, illarumque actores, & reos ſubjicimus & ſubmittimus, ita & taliter, ut ne quis eorum quolibet alio tribunali ſimili occaſione præmiſſarum rerum, & allegata juriſdictione hujuſmodi fori non niſi nulliter procedi poſſe. Item, quæcunque, quæ per ipſum, ut præmittitur, deputatum aliàs ritè ordinari, ſtatui, pronunciari & decerni contigerit, valida & efficacia fore, & firmiter obſervari. Sicque per quoſcunque Judices &c. Sublata &c. judicari debere, irritum quoque &c. decernimus.

Executorum deputatio.

§. 4. Mandantes dilectis filiis Præſidentibus, & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, ac eiſdem Conſulibus, & Univerſitati Barcarolorum, ac eorum Judici, ut dicitur deputando, ad nutum eorundem Clericorum amovibili in præmiſſis pacificè gaudere faciant, nec eos deſuper quomodolibet impediri, perturbari, vel moleſtari permittant, ac quaſcunque literas neceſſarias deſuper, quatenùs opus fuerit, tradant & concedant.

Contrariorum derogatio.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Urbis Ripæ & Ripettæ prædictæ, juramento &c. roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, reformationibus & decretis, necnon quibuſvis privilegiis, indultis & conceſſionibus, illis aut aliis quomodolibet in contrarium forſan conceſſis & confirmatis, quibus derogamus, ac eis adversùs præmiſſa, nullatenùs ſuffragari poſſe volumus, etiamſi talia forent, quæ de verbo ad verbum inſeri deberent, quorum tenores & compendia pro expreſſis habemus, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

PP. Subſcrip.

Fiat ut petitur I.

Et mo-

Et motu proprio, & ad beneplacitum Cameræ.
Fiat. I.

Dat. P. A. 1. die 13 Janu.

Datum Romæ apud S. Petrum, Idibus Januarii, anno primo.

V.

Privilegia pro abundantia rei frumentariæ, & agricultura in diſtrictu Almæ Urbis.

Horum privilegiorum aliqua revocarunt, nonnulla declararunt, & quædam etiam pro temporum conditione conceſſerunt Pius V. infrà in conſtitut. 19. Cupientes. Tom. 2. fol. 211. & Clemens VIII. in conſtit. 49. Frumenti, & in alia conſtitut. 72. Inter multiplices, Tom. 3.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus ſervorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

AD ſacram Beati Petri Sedem, meritis licèt imparibus, Divina diſpoſitione vocati, continua meditatione urgemur, ut juxtà commiſſi nobis paſtoralis officii debitum, circà ea, per quæ Almæ Urbis noſtræ, in qua Sedis ipſa dignoſcitur collocata, proſperitati, illiuſque incolarum, & ad eam confluentium perſonarum commodo, & neceſſitati opportunè conſuli poſſit, ſollicitis ſtudiis intendamus, ac incolarum & perſonarum earundem diſpendiis, congruentibus remediis occurramus, prout temporum qualitate maturè penſata conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Sixtus IV. cujus conſtit. hic non habes, licentiam omnibus conceſſit, arandi & colendi tertiam partem tenutarum & agrorum, territorii urbis & Patrimonii, &c. ad quoſcunque, etiam loca ipſa ſpectantium, habita licentia ab aliquo ex Judicibus deputatis, &c.

Hoc autem declaratur hic infra, & revocavit Clem. VIII. cit. in rub.

§. 1. Sanè, licèt dudum fœlicis recordationis Sixtus Papa IV. prædeceſſor noſter, attendens, quòd à pluribus tunc retroactis annis omnis regio dictæ Almæ Urbis finitima frequenter habuerat ſteriles frumenti & bladorum proventus, cum gravi populorum in ea degentium jactura & afflictione, & conſiderans, id præter & ultrà cœli naturalem curſum & diſpoſitionem, potiſſimè etiam provenire ex raritate culturæ agrorum, qui propter aliquam fortè majorem utilitatem indè provenientem eorum domini potiùs ſervabantur inculti, ut eſſent in paſcua animalibus brutis, quàm colerentur, aut coli ſinerentur in alimentum & ſuſtentationem hominum, per ſuas literas ſtatuerat & ordinaverat, quòd ex tunc deinceps perpetuis futuris temporibus liceret, omnibus agros arare, & colere volentibus in prædictæ Urbis noſtræ territorio, & Patrimonii B. Petri in Tuſcia, ac Campaniæ maritimæ, rumpere & arare, ac colere aliàs debitis & conſuetis temporibus, tertiam partem uniuſcujuſque tenimenti, ſeu tenutæ, quam eligendam duceret, tàm ad quævis Monaſteria, Capitula, ſeu alias Eccleſias, & pia Loca, quàm ad quaſvis privatas & particulares perſonas, cujuſvis ſtatus vel conditionis ſpectantes & pertinentes, petita tamen, licèt non obtenta, eorum, ad quos ſpectaret, licentia, dummodò judicium tunc deſuper deputatorum, ſeu alicujus eorum auctoritas interveniret. Et mandaverit propterea omnibus & ſingulis tenimentorum, ſeu tenutarum hujuſmodi dominis, tàm Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, cujuſvis ſtatus vel conditionis exiſterent, & quavis dignitate præfulgerent, ut abſque ulla prorſus reſiſtentia ſinerent omnes & ſingulos colere volentes, tenutas ipſas pro eorum arbitrio & voluntate, juxtà ſtatuti hujuſmodi tenorem & formam, rumpere & arare, nullum omninò eis, aut alicui eorum, vel ipſorum famulis, & miniſtris, per ſe, aut alios, impedimentum, aut moleſtiam inferentes.

Differentias præmiſſorum occaſione oriundas, præcipit per Judices deputatos cognoſci.

Hoc ceſſat ſtante dicta revocatione.

§. 2. Volueritque tam ſuper tempore rumpendi, quàm ſuper electione tertiæ partis, hujuſmodi tenutarum, quæ arari deberet, ac reſponſione pro arata, & culta parte dominis facienda, & ſuper aliis quibuſcunque differentiis & controverſiis, ſi fortè aliquas differentias, ſeu controverſias ſuper iis, quovis modo oriri contingeret inter eos, qui arare & colere vellent, & quorum tenutæ ararentur, præcipuè ſuper damnis & intereſſe, ſi quæ forſan illo primo anno prætendere poſſent prædicti domini tenutarum, ſeu eorum Conductores ſe ex inſperato eorum cultu pati, utraque pars præfatorum Judicum, aut duorum ex eis judicio & determinationi, ſtare & acquieſcere tenerentur, neque poſſent aut deberent ſe mutuò ſuper hujuſmodi, aut quibuſvis aliis differentiis ex hujuſmodi tenore quovis modo provenientibus coram quibuſvis aliis Judicibus convenire, aut Judices ipſi quacunque etiam poteſtate & auctoritate fungerentur, eos audire, vel ſe de ipſis controverſiis impediri, & ſi ſecùs forſan actum foret, id totum irritum & inane, ac nullius roboris vel momenti eſſe decrevit.

Julius II. cujus conſtit. hic non habes, innovavit dictam conſt. Sixti IV.

§. 3. Et deindè piæ memoriæ Julius Papa II. etiam Prædeceſſor noſter, literas prædictas per quaſdam innovaverit, & quamvis ex proviſione ſua hujuſmodi plurimi agriculturæ ſe dediſſent, & in territorio dictæ Urbis, & aliis locis circumvicinis magna frumenti, & aliorum bladorum quantitas colligeretur, & ex illa dictæ Urbis neceſſitatibus abundanter ſubveniri poſſet.

Baronibuſque & aliis mandavit, ne interdicerent eorum ſubditis delatione frumentorum ad Urbem, neque illos inducerent ad vendendum eis, ut cariùs ipſos revenderent.

§. 4. Quia tamen Barones & Domicelli dictæ Urbis, domini temporales oppidorum circumvicinorum eorum ſubditis, ne frumentum, & alia blada ad dictam Urbem deferre præſumerent, interdicebant, & ab eiſdem ſubditis, qui non ſine magnis ſudoribus illud recolligerent, vili pretio habere, illudque eis, cùm frumentum aliis cariùs vendidiſſent, perſolvere nolebant, ab agriculturæ hujuſmodi laudabili, & perneceſſario exercitio, in animarum ſuarum periculum, & incolarum Urbis, & Curialium hujuſmodi non modicum præjudicium, & gravamen deſiſtere compellebantur, idem Julius Prædeceſſor Motu proprio, & ex certa ſcientia, per alias ſuas literas omnes & ſingulos Barones & Domicellos Romanos, ac quaſcunque alias perſonas, tàm Eccleſiaſticas, quàm ſæculares, oppida terras, & villas infrà quinquaginta milliaria à dicta Urbe poſſidentes, ab eorum ſubditis, frumenta & blada, præterquàm pro uſu & neceſſitate victus domus eorum emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicere & prohibere, aut illa ad alia loca, quàm ad eandem Urbem abſque ſpeciali ſua, ſeu Cameræ Apoſtolicæ ſibi nota licentia deferre præſumentes, ac in præmiſſis auxilium, conſilium, vel favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæſito colore præſtantes, cujuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, Ordinis, vel conditionis, etiamſi Cardinalatus honore fulgentes forent, requiſiverit, & monuerit, eiſque diſtrictè præcipiendo mandaverit, quatenùs infrà quindecim dierum ſpatium, poſtquàm poſteriorum literarum prædictarum notitiam haberent, videlicèt Communitates & Univerſitates, ac Barones, & alii in præmiſſis auxilium & favorem præſtantes, ab emptionibus & prohibitionibus, ac interdictionibus hujuſmodi, ex tunc deinceps penitùs, & omninò deſiſterent, alioquin lapſis dictis quindecim diebus, Barones, ac Communitatum & Univerſitatum ſingulares perſonas, & alios, auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, ex tunc, prout ex ea die, & è contrà, excommunicationis ſententiam, à qua ab alio, quàm Romano Pontifice, & facta de eo ſpeciali & expreſſa mentione, præterquàm in mortis articulo conſtituti, & prævia ſatisfactione, abſolvi nequirent, innodaverit. Archiepiſcopos verò, Epiſcopos, & alios Prælatos ſuſpenderit à Divinis, & nihilominùs, ſi aliqui ex prædictis Baronibus, & alii, civitates, oppida, & terras, in feudum ſeu vicariatum, aut aliàs quovis titulo obtinentes, ipſis aliis ex tunc ſequentibus quindecim diebus à præmiſſis non deſiſterent, dominio dictorum feudorum omninò & penitùs pri-

vaverit,

vaverit, Fiſcóque Apoſtolicæ Cameræ applicaverit, & eorum Civitates, terras, oppida, & villas Eccleſiaſtico ſubjecerat interdicto ipſo facto, quod niſi prævia ſatisfactiooe relaxari per alium quàm per ipſum Julium prædeceſſorem interdixit, & probibuit. Si verò ultrà ſemeſtre dictos ultimos quiodecim dies immediatè ſequentes iu eorum pravo propoſito, & doritia obſtinate perſeverando mandatis ſuia hujuſmodi noo parerent, ſed parere contemnerent, ex tunc ipſo jure omnibus & ſingulis civiatibus, oppidis, terris, villis, feudis & juribus, quæ à Romana, & aliis Eccleſiis, aut aliàs obiioebant, vel recognoſcebant, eadem auctoritate privaverit, & ad illa & alia obrinenda perpetuò inhabilitaverit, privatóſque & inhabiles eſſe, ac Civitates, oppida, terras, villas, & jura hujuſmodi Cameræ Apoſtolicæ pleuo jore incorporata decreverit, & declaraverit, prout iu eiſdem literis pleniùs continetur.

Hic modò Pontifex dictas Sixt. IV. & Jul. II. Bullas confirmat & extendit.

Sed illæ, ut jam dixi ſunt revocatæ.

§. 5. Et in ipſa Urbe in præſentiarum propter multiplicationem, & augmentum illius incolarum, ſeu habitatorum, major copia frumenti, quàm anteà notoriè ſit neceſſaria, uihilominùs exercitium artis agriculturæ, & colendorum agrorum hujuſmodi iu regione dictæ Urbi finitima, & illiua territorio prædictis ultrà medietatem ab eo, quod ante viginti anuos exiſtebat, diminutum fuerit, & cultus exercendæ agricultoræ hujuſmodi, etiam docente eaperientia rerum magiſtra, propter multitudinem vaccarum rubearum in eodem territorio exiſtentium, in dies prætermittatur, & ars ipſa quodammodò pereat, quo fit ut iu dicta Urbe frumenti penuria invaleſcat. Nos conſiderantes, terram præfatæ Urbi finitimam, qua illius domini ad paſeua multorum animalium utuutur, ſub iſto cœlo fæcundam exiſtere, & convenientius fore, ut terra ipſa vomere & aratro ſcindarur & arerur, ac potiùs ſemen ex ea ad uſum hominum, quàm fœnum, quod ſua ſponte ad uſum animalium produxit, recolligatur, & quod ex cultu agriculturæ bujuſmodi homines ad laborem nati in exercitio boneſto ſe poterunt exercere, & aër ſalubrior reddetur, & non ſolùm dictæ Urbi, & illius incolis, & curialibus, ae cæteris hominibus in terris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectis de frumento neceſſario provideri, verùm etiam illud per mare ad alias nationes grano indigentes deferri poterit. Ae propterea volenies artem agriculturæ, & colendorum agrorum bujuſmodi in priſtinum ſtatum reſtiiuere, ac rei frumentariæ in dicta Urbe opulentiæ providere, & futuræ illius penuriæ obviare, Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc nobis oblatæ petitionia inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, literas Siari & Julii prædeceſſorum hujuſmodi, ae in eis contenta quæcumque, ita ut tertia pars omnium tenutarum, & poſſeſſionum, & caſalium, tàm in territorio, & Patrimonio, ac Campania maritima prædictas, quàm citrà Urbem infrà vigioti milliaria conſiſtentium, tàm ad Eccleſias, monaſteria, & hoſpitalia quæcumque, ac Cameram Apoſtolicam, quàm Barones, Domicellos, & Cives Romanos, ac forenſes cujoſcumque dignitaris, & conditionis, etiam ſi Prælati, Commendatarii, vel etiam S. R. E. Cardinales fuerint, aut eorum dominii quacumque alia dignitate, tàm Eccleſiaſtica quàm mundana & temporali ſulgeant, quomodolibet pertiuentium, abſque ulla exceptione vel prohibitione ſiogulis annis pro frumeotis fereudis, & recolligendis, ſeindi, atari, & coli poſſit, & debeat, à die publicationis præſentium liceat unicuique tenutas, poſſeſſiones & caſalia prædicta ad tenutas & poſſeſſiones ipſas pro ſuturo anno rumpendum, & coleodum ingredi, fie tamen, quòd ſi domini earumdem tenutarum & poſſeſſionum illas pro dicta tertia parte colere, vel per alios coli facere voluerint, dummodò frumenta in illis recolligenda ad dictam Urbem deferantur, non liceat aliia iu eorum caſalibus aliquid innovare, aut illorum poſſeſſiones, ſed eiſdem dominia tenutas. & poſſeſſiones ipſas colere nolentibus, liceat aliia civibus, vel mercatoribus Urbis, habitatoribua, vel quibuſvis aliis perſonis tertiam partem tenutarum, & poſſeſſionum hujuſmodi in quolibet caſali, pro eorum arbitrio, & ubi eis meliùs videbitur, abſque aliqua prohibitione, & impedimento, ſub pœna quingentorum ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandorum pro qualibet vice, per prohibentes vel impedientes eo ipſo incurrenda, rumpi, arari, & eoli facere, ita ut eultores ipſi cum dictis poſſeſſionibus paſcuare pro paſcendis bobus laborantibus neceſſarium habeant, & laborantes illo indigentes, eaſdem poſſeſſiones pro paſeularibua reſervatas quolibet anno à principio menſis Auguſti cuſtodiri, & culturas eligendas, in principio menſis Januarii, vel poſt, prout eiſdem commodius & opportunius videbitur, rumpi & arari facere poſſiut, uec pro intratura pro rubro terræ aliquid, vel tantùm pro quolibet rubro rerræ laboratæ in pecunia, ſed ſolùm, & dumtaxar de tenutia, poſſeſſionibus, & caſalibus infrà octo millaria, ab ipſa Urbe conſiſtentibus, quintam partem frumenti, vel bladorum recollectorum in dicto territorio fideliter, & more boni coloni, in frumento bono & reciplenri, ac mercantili, arbitrio Cooſulum artis ſolvere teneantur. Et pro tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus in eodem territorio ab octo milliatibus ultrà diſtantibus ab Urbe, uſque ad quindecim vel ſexdecim milliaria, ſimiliter de ſeptima parte frumenti recollecti pro quolibet rubio, modo & forma præmiſſis, reſpondere debeant, ſic tamen quòd ſub tenutis & poſſeſſionibus prædictis, non comprehendantur, nec comprebenſa cenſeantur, quo ad reſponſionem ſeptimæ partis fructuum, tenutæ & poſſeſſiones in Latio, & Campania Maritima conſiſteutes, pro quibus propter faciliorem earum culturam, & multitudinem laboratorum de quinta parte fructuum reſpondetur, & in quibus conſuetudo hactenùs ſervari ſolita ſervetur, & ſi coutingat illas per aliquos præſentium vigore laborari, reſponderi debeat modo præmiſſo, ac pro tenutis, & poſſeſſionibus, ultrà dicta XVI. milliaria, citrà, & ubicumque conſiſtentibus (dummodò non ſint loca vicina fluminum Tyberis, in quibus conſuetudo loci, quoad reſponſiones ſervetur) cultores illorum dominis eorum decimain partem frumenti, & bladorum, quæ in illia ſic cultivatis & laboratis excreverint, reſpondere teneantur, exceptis dominis illarum eas colere volentibua, qui aliis præferantur, dummodò blada ipſa etiam illa, de quibus daretur tracta, ad Urbem prædictam deferantur, ac per flumen & fauces Oſtiæ extrahantur, auctoritate Apoſtolica tenote præſentium innovamus, ac vim, & vigorem perpetuò babere, viribuſque ſubſiſtere & obſervari debere, decernimus.

§. 6. Et nihilominùs pro potiori eautela præmiſſa omnia de novo modo ſupradicto, ac quòd cultores præfari cum animalibus, bobua, & equabus neceſſariis ab omni repreſſalici receptione, & retentione, tàm in Urbe, quàm extrà, liberi & exempti exiſtaot, nec occaſione alicujus debiti vel obligationis etiam in forma dictæ Cameræ, & Ripæ & Ripettæ moleſtari, capi, pignorari, nec eorum animalia vel frumenta tolli, pignorari, ſeu auferri poſſint. Et quotieſcumque precium frumenri in præfata Urbe non excedet decem & octo julios, pro quolibet rubro ad menſuram majorem, Pala batuta nuncupatam, drbeat dari cuilibet mercatori tracta quinquaginta rubrorum pro quolibet aratro, cum ſolutione tractæ duorum juliorum pro rubro, & non ultrà, de quibus unus julius cum dimidio dictæ Cameræ, medius verò julius pro quolibet rubro Militibus S. Petri cedat, quæ quidem tracta dari de-

Agricultores eximit à repreſaliis & moleſtationibus pro debitis, & tractas concedit.

De primo vide Pium V. & de ſecundo Clem. VIII. cit. in rubr.

bear pro una, tempore recollectionis frumentorum, & pro alia medietatibus in feſto Nativitatis Domini Noſtri JESU CHRISTI, & interim tractæ dari non debeant aliis, donec ipſi eorum frumenta vendiderint, vel navigio ad alia loca deferri fecerint. Poſſint tamen dari tractæ per ad id deputatos pro majori ſumma, quando eſſet major abundantia, eorum arbitrio, ita quòd in Urbe ipſa propterea penuria non proveniat, juxta voluntatem noſtram, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum pro tempore exiſtentium, & diſcretionem executorum infraſcriptorum.

Locationibus ad longum tempus renunciari poteſt.

§. 7. Ac quòd liceat habentibus locationes caſalium, etiam ad longum tempus ab Eccleſiis & monaſteriis Urbis vel hoſpitalibus hujuſmodi renunciare in perpetuum dictis locationibus, quas in hujuſmodi eventum caſſamus, irritamus, & annullamus, ad effectum præmiſſum, nec teneantur ad ſolutionem alicujus ſummæ ultrà tempus quo tenutas, poſſeſſiones, & caſalia hujuſmodi tenuerunt, & illorum fructus perceperunt. Nec liceat alicui habere armentum vaccarum rubearum in dicto Urbis territorio infrà decem milliaria, excedens centum & viginti quinque vaccas ad plus.

Romanique & incolæ forenſibus præferuntur.

§. 8. Quódque in tenutis, poſſeſſionibus, & caſalibus Civium Romanorum laicorum illas colere, & agriculturam exercere volentium, non poſſint alii forenſes laborare, ſed ſolùm & dumtaxat alii cives Romani, de quibus domini illorum contentantur, & alii habitantes in dicta Urbe artem prædictam exercere volentes, dummodò tenutæ, & poſſeſſiones ipſæ pro dicta terria parte cultiventur, & laborentur, auctoritate, & tenore prædictis ſtatuimus, & ordinamus.

Hæc ceſſant ſtante d. revocatione.

Inhibitio contra moleſtantes eos.

§. 9. Diſtrictiùs inhibentes omnibus & ſingulis tenutarum, ſeu poſſeſſionum, & caſalium prædictorum dominis, tàm Eccleſiaſticia quàm ſæcularibus, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentibus, quavis dignitate præfulgentibus, ne tenutas & poſſeſſiones ipſas colere volentibus, ſeu eorum miniſtris & famulis præfatis, per ſe vel alium, directè vel indirectè impedimentum vel moleſtiam aliquam inferre quoquo modo præſumerent, ſed eos abſque ulla prorſus reſiſtentia, tenutas, & poſſeſſiones prædictas pro eorum arbitrio, & voluntate, juxta prædictarum, & præſentium literarum tenorem, rumpere & arare permitterent.

Prohibitiones Jul. II. contrà Dominos & Barones emeutes frumenta ſubditis ultrà uſum familiæ, aut blada ad Urbem deferri interdicentes illorúmque fautores innovat.

§. 10. Et nihilominùs præfatos Barones, & domicellos Romanos, ac quaſcumque alias perſonas, tàm Eccleſiaſticas quàm ſæculares, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentes, etiam Cardinalatus honore fulgentes, oppida, terras, & villas in dicto territorio poſſidentes, requirimus & monemus, eiſque diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs ab eorum ſubditis frumenta & blada, præterquàm pro uſu & neceſſitate victus & domus eorum, ut præfertur, emere, & ad dictam Urbem deferri, interdicere, & prohibere, aut illa ad alia loca, quàm ad eamdem Urbem abſque ſpeciali noſtra ſeu Cameræ prædictæ nobis nota licentia deferre, aut in præmiſſis, auxilium, vel conſilium, aut favorem, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis quæſito colore præſtare ulteriùs præſumant. Alioquin ſi contrafecerint, ex nunc prout ex tunc, & è contrà ipſos, omnes & ſingulos excommunicationis, ſuſpenſionis, interdicti, privationis, inhabilitatis, applicationis, & incorporationis, ac alias cenſuras, & pœnas in poſterioribus literis Julii prædeceſſoris hujuſmodi contentis poſt terminos in eiſdem poſterioribus literis contentos, incurriſſe declaramus, ac quicquid ſecus attentari contigerit, irritum & inane decernimus.

Ad hoc vide Bullas cit. in rubr.

Executores iſtius conſt.

§. 11. Quocircà venerabili fratri Antonio Epiſcopo Præneſtinenſi, & dilecto filio noſtro Andreæ tituli ſanctæ Priſcæ presbytero Cardinali, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi ac venerabilis frater noſter Bernardus Epiſcopus Cervifinus modernus, & pro tempore exiſtens in dicta Urbe Gubernator, necnon dilecti filii Magiſter Philippus de Senis Notarius noſter, dictæ Cameræ Clericus, & Jacobus de Freiapanibus, ac Julius Petri de Matthæis Romanis, & Jacobus de Rucellariis Florentinus civis, & illis deficientibus per eumdem Gubernatorem eorum loco ſubrogandi, ſeu tres, aut plures ex eis, per ſe vel alium prædictas & præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum colere volentium deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, ſingulas literas, & in eis contenta hujuſmodi, juxtà illarum tenorem, quacumque recuſatione, vel præterquàm ad nos interpoſita reclamatione non obſtante, firmiter obſervari, non permittentes eoſdem colere volentes, deſuper dominos præfatos, ſeu quoſcumque alios quomodolibet moleſtari, impediri, vel perturbari. Necnon communitates, univerſitates, Barones, & alias perſonas præfatas, auxilium, conſilium, favorem præſtantes, quoties opus fuerit excommunicatos, & à divinis ſuſpenſos publicent, & ab aliis etiam nominatim, nunciari & publicari, & ab omnibus Chriſtifidelibus, donec meruerint abſolutionis beneficium obtinere, arctiùs evitari. Et demum etiam civitatibus, oppidis, terris, feudis, & juribus prædictis privatos, & illa eidem Cameræ incorporata fore, etiam omiſſis ſolemnitatibus poſitivi juris, inſtante etiam Fiſci noſtri Procuratore, declarent, & ad declarationem hujuſmodi, etiam brachio militari, & gentium armorum, ad noſtra & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ ſtipendia militantium exequantur. Contradictores, moleſtatores, impedientes, perturbatores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias, eorum arbitrio imponendas, & realiter exigendas, ac alia opportuna juris remedia compeſcendo.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 12. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac literis inſtitutionis Militum prædictorum, necnon Urbis terrarum, oppidorum, & villarum prædictorum, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, conſuetudinibus, reformationibus, & decretis, privilegiis quoque, & indultis Apoſtolicis, Communitatibus, Univerſitatibus, Baronibus, ac aliis præfatis à dicta Sede forſan conceſſis, quæ eis quoad præmiſſa nolumus ſuffragari, necnon pactis & conditionibus in dictis locationibus forſan appoſitis, ac omnibus illis, quæ dicti prædeceſſores in præfatis literis voluerunt non obſtare, contrariis quibuſcumque. Aut ſi Communitatibus, Univerſitatibus, Baronibus, & aliis præfatis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Forma publicandi iſtam conſt.

§. 13. Cæterùm, ne quemquam de præmiſſis hæſitare, aut ignorantiam allegare forſan in poſterum contingat, volumus pariter & decernimus, quòd præſentium literarum tenor per omnia loca publica dictæ Urbis ſolemniter publicari, ac præconizari debeat, & ſic publicatus & præconizatus, à die qua publicatus fuerit, perindè arctet omnes quos concernit, ac ſi ſingulis eorum perſonaliter intimatus fuiſſet. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. 10. Februar.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo tertio, 10. Calendas Martii, Pontificatus noſtri Anno primo.

Juriſ-

Digitized by Google

VI. Juriſdictio & facultates Conſervatorum Ordin. Fratrum Minorum S. Franciſci de Paula, io ejus litibus, cauſis, & controverſiis.

Hic Franciſcus in Sanctorum numerum relatus fuit à Leone X. prædeceſſore, ut ſuprà in ejus conſt. 38. Excelſus,

De hoc Ordine plenè notavi ſup. in conſt. 5. Six. IV. Sedes. ſol. 390.

Revocavit quaſcomque electiones de Judicibus Conſervatoribus ſactas, & noviter de eis, eorúmque electionibus ,diſpoſuit Greg. XV. in conſt. 9. Sanctiſſimus, iotrà Tom. 3.

Edita An. D. 1524.

CLEMENS PAPA VII.

Univerſis & ſingulis Venerabilibus Fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ac Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, necnon eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus, ſeu Vicariis in ſpiritualibus generalibus, ubilibet conſtitutis.

Ordo expoſuit Papæ multa gravamina quæ patiebatur, circa quartam canonicam, decimas, & funeralia, & apoſtatas, ſeu extra clauſtra vagantes.

CONquæſtionum dilectorum filiotom Generalis, & Provincialium, ac aliorum Correctorum, & oniverſorom Frattum Ord. Minimorum S, Froocifci de Paula percepimus, quòd oonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, aliique Eccleſiarum Prælati, & Rectores, eorúmque Vicarii & Officiales, ac Clerici, & aliæ Eccleſiaſticæ perſonæ, tàm Religioſæ quàm ſæculares, necnon laici, Communia civitatom & diœceſum, ac aliarum diverſarum partium, qui Nomen Domini vacnum recipere non formidant, à prædictis Correctoribus, & Fratribus quartam canonicam, ſeu alias portiones ex rebus, & boois, eis ratiooe funeralium, & Chriſtifidelium piorum legatorum ad certos & determinatos uſus, præſertim ad fabricam Eccleſiarum, domorum, & locorum ſuorum, ſeu in eleemoſynam, aut aliàs ſibi piè relictis, vel erogatis, ac decimas fructuum ex poſſeſſionibus, & petiis terrarum ad eos legitimè ſpectaotibus & pertinentibus provenientium, contrà privilegia, & indulta Apoſtolica, eis & Ordini, ac domibus prædictis conceſſa, exigunt, & indies exigere conantur, ac relicta & erogata bujuſmodi indebitè occupata detinent, ſeu ea detinentibus, aut decimas, & portiones bujuſmodi exigentibus, præſtant auxilium, conſilium, vel ſavorem, & aliàs ipſis ſoper his, ac aliis libertatibus, privilegiis, & indultis, domibus & Ordini prædictis, illorúmque perſonis, tàm à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quàm aliàs ritè à Regibus, & aliis Principibus ſæcularibus conceſſis. Necnon bonis, rebus, & aliis juribus ad dictas domos, illarúmque Sacriſtias ſpectantibus, multiplices moleſtias, injurias, & jacturas inferunt, eóſque eoram diverſis tàm Eccleſiaſtiris, quàm ſæcolaribus judicibus ad judicium trahunt. Nonnulli etiam dictum Ordinem profeſſi poſt emiſſam ab eis Regularem profeſſionem, apoſtatantes ad aliorum Ordinum loca ſe transferunt, & ſæpiùs per ſecularium habitationes, ſecundùm vana ſui cordis deſideria vagando, inſolenterque & ſcandalosè vivendo, ſe ab obedientia, & ſubjectione ſuorum Prælatorum, etiam prætextu indultorum, ſeu licentiarum à Sede Apoſtolica ſurreptitie impetratarum, ſubtrahunt in contemptum Religionis, & aoimarum ſuarum periculum, & ſcandalum plurimorum.

Tu de quarta funeralium habes Concil. Trident. ſeſſ. ult. cap. 13.

Et ſupplicant pro opportuna proviſione.

§. 1. Quare Generalis, & provinciales, ac alii correctores, & fratres prædicti, nobis humiliter ſupplicare fecerunt, ut cum eis valde reddatur difficile pro ſingulis quereſis ad Sedem prædictam habere recurſum, providere ipſis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Hic ideò Pont. Judices Conſervatores Ordinis cum amplis facultatibus deputat.

§. 2. Nos igitur, qui pro debito paſtoralis officii, Religioſarum perſonarum quarumlibet diſpendiis occurrimus, & profectibus libenter intendimus, adverſus exactores, occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores, ac ſubtraheotes ſe ab obedientia hujuſmodi, illis volentes eiſdem Correctoribus, & Fratribus ſubveoire, per quod illorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur. Diſcretioni veſtræ, per hæc ſcripta mandamus, quatenùs vos, vel duo, aut unus veſtrum, per vos, vel aliom, ſeu alios, etiamſi ſint extrà loca, in quibus deputati eſtis Conſervatores, & Judices, prædictis Generali, Provincialibus & aliis Correctoribus & Fratribus efficaris defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eoſdem ſuper libertatibus, privilegiis, indultis, rebus, & bonis prædictis ab eiſdem, & quibuſlibet aliis indebitè moleſtari, vel eis gravamina, vel damna, ſeu injurias irrogari, aut coram quibuſeumqoe judicibus, ordinariis vel delegatis, etiam Apoſtolicis, qoavis occaſione, vel cauſa, etiam criminali, eoſdem fratres trahi, facturi Generali, Provincialibus, & aliis Correctoribus, ac fratribus prædictis, cùm ab eis, vel procuratoribus ſuis, aut eorum aliquo fueritis requiſiti, de prædictis & aliis perſonis quibuslibet, ſuper reſtitutione bonorum, ac rerum & jurium prædictorum, necnon libertatum, privilegiorum, & indultorum prædictorum & aliorum eis pro tempore conceſſorum, obſervatione, necnon profeſſorum, & ſe ab obedientia ſubtrahentium hujuſmodi ad regularia loca dicti Ordinis revocatione, & reductione, de quibuſlibet moleſtiis, injuriis, atque damnis, præſentibus & futuris, in illis videlicet, quæ judicialem requirunt indaginem, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, in aliis verò prout qualitas eorum exegerit, juſtitiæ complementum miniſtrare. Inhibendo etiam quibuſcumque judicibus prædictis, tàm in principio, quàm in medio, vel in fine cauſæ, ne in cauſis dictorum Fratrum, etiam criminalibus eiſdem inviris ſe quomodolibet intromittant, ac occupatores, ſeu detentores, exactores, præſumptores, moleſtatores, ac injuriatores hujuſmodi, necnon inobedientes, & rebelles, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis extiterint, quandocumque, & quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra per ceoſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Et nihilominùs legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, illos, quos cenſuras & pœnas per vos pro tempore latas incurriſſe conſtiterit, eas incurriſſe declarare, (& quoties opus ſuerit etiam iteratis vicibus) aggravare curetis. Cæterùm, ſi per ſummariam informationem ſuper his per vos habendam, etiam vobis cooſtiterit, quòd ad loca, in qoibus occupatores, detentores, exactores, præſcriptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, ac alios, quos præſentes litteræ concernunt, pro tempore morari contigerit, pro monitionibus ipſis, & citationibus de eis faciendis, tutus non pateat acceſſus, Nos vobis citationes, & monitiones quaslibet per edicta publica locis affigenda publicis, & partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis coojectura, quod ad notitiam citandorum, & monendorum bujuſmodi pervenire valeat, plenam & liberam concedimus, tenore præſentium ſacultatem, ac volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd monitiones ſic factæ, perindè eosdem citatos & monitos arctent, ac ſi eis perſonaliter intimatæ extitiſſent.

Ad hoc vide Conc. Trid. ſeſſ. 7. cap. 14. & Bullam Clem. VIII. 39. Suſcepti. in Tomo 3.

Contrariis omnibus derogat.

§. 3. Non obſtantibus tàm fœl. record. Boniſarii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri de una, &

Concilii generalis de duabus dietis, dummodò non ultra tres dietas aliquis auctoritate præſentium non trahatur, quàm aliis quibuſcumque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, tàm de judicibus delegatis, & conſervatoribus, quàm perſonis ultra certum numerum ad judicium non vncantibus, necnon qoibuſvis privilegiis & indultis Apoſtolicis, quibuſvis perſonis, ſæcularibus vel regularibus, Militiis, Communitatibus, Univerſitatibus, Capitulis, Caſtris, Villis, Terris, & locis prædictis, ac quibuſvis Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, aot aliis Eccleſiis, Capitolis, Conventibus, Monaſteriis, Hoſpitalibus, & aliis piis locis, etiam motu proptio, & ex certa ſcientia, etiam de non trahendis eorum ſubditis vel perſonis ipſarum Eccleſiarum, Civitatum, Univerſitatum, Caſtrorum, Villarum, & locorum reſpectivè extrà eas, aut coram illis judicibus, & perſonis, quàm eis etiam vigore quarumcumque literarum Apoſtolicarum, aut aliàs quibuſvis modis, & qualitercumque & ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam plena, expreſſa, ſpecialis, ſpecifica, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio babenda foret, tenores hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamos. Quodque vos filii Canonici, Officiales, & Vicarii de perſonis quæ deputari poſſint Conſervatores non ſitis, ſeu ſi aliquibus, communiter vel diviſim à prædicta ſit Sede indultum, quòd excommunicari, ſuſpendi, vel interdici non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto, & earum perſonis, locis, & ordinibus, & nominibus propriis mentionem, cæteriſque contrariis qoibuſcumque.

Ampliat Conſervatorum facultates.

§. 4. Cæterùm volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimos, quòd quilibet veſtrum proſequi valeat articulum etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico impeditus.

Ampliátque magis.

§. 5. Quódque à datis præſentium ſit vobis, & unicuique veſtrum in præmiſſis omnibus, & eorum ſingulis, cæptis & non cæptis, præſentibus & futuris, perpetua poteſtas, & juriſdictio attributa, ut eo vigore, eaque firmitate poſſitis in præmiſſis omnibus, cæptis & non cæptis, præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi prædicta omnia & ſingula coram vobis cæpta fuiſſent, & juriſdictio veſtra, & cuilibet veſtrum in prædictis, omnibus & ſingulis per citationem, & modum alium perpetuò legitimum extitiſſet, conſtitutione prædicta ſuper Conſervatoribus, & alia qualibet in contrarium edita, non obſtantibus.

Tranſumptis credi jubet.

§. 6. Volumus etiam. & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ muniris, in judicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adbibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, perpetuis futuris temporibus valituris.

Dat. P. A. 1. die 19. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die decimonono Martii, milleſimo quingenteſimo vigeſimoquarto, Pontificatus noſtri Anno primo.

VII.

Facultas Fratrum Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum quærendi eleemoſynas pro opere dictæ Redemptionis, non obſtante quacumque prohibitione contrà quæſtores.

Hujus Ordinis inſtitutionum, & alia, vide ſuprà apud Conſtitut. 1. Innoc. III. Operante. fol. 52. Et alia Conſtitut. 9. fol. 60.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabilibus in Chriſto fratribus, Archiepiſcopis, dilectiſque filiis ac filiabus noſtris Abbatiſſis, Prioribus, Prioriſſis, Exemptis, Decanis, Presbyteris, ac aliis Eccleſiarum Rectoribus, ac Capellanis, Curatis & non Curatis (ad quos præſentes literæ pervenerint) Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

GRatum Deo credimus impendere famulatum, cùm Chriſti fideles, ad ea opera miſericordiæ nunc exhortamur, per quæ ſalus mundi, animæ utilia procurantur.

Cauſa hujus indulti.

§. 1. Cùm itaque Miniſtri ac Fratres Ordinis Sanctæ Trinitatis Redemptionis Captivorum fratrum noſtrorum Chriſtianorum totis viribus elaborent, tranſeundo ad partes ultramarinas, pro afflictis, ac captivis Chriſtianis redimendis, in manibus inimicorum fidei Chriſtianæ captivis, ac detentis. Et cùm dicti fratres pro dictis captivis redimendis, corpora ſua, mortis periculo ſubjacere non verentur, videnteſque dictos Captivos duris ac diverſis tormentis aſſuetos ac cruciatos. Et cùm pro dictis pauperibus Captivis redimendis, qui à Paganis captivantur, (Altiſſimo permittente) ipſiſque ab hojuſmodi captivitate liberandis, Domino coadjuvante, auxilio, totis viribos, attendentes, quòd ad ea exercenda, (propter diverſarum onera expenſarum) eiſque propriæ non ſuppetant facultates, ac ad id opus tàm pium, ac laudabile peragendum, eleemoſynæ fidelium ſint quamplurimum opportunæ.

Ordinarii faveant Fratribus Ordinis in quærendis eleemoſynis.

§. 2. Hinc eſt, quòd vobis omnibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, mandamus ac præcipimus, firmiter injungentes, quatenus, cùm Fratres dicti Ordinis Sanctæ Trinitatis, ac Redemptionis Captivorum prædictorum, ſeu Procuratores, aut eorum Nuncii, ad vos acceſſerint, cùm fueritis requiſiti, veſtras bonas, fortiſſimas, ac gratiolas pro petendis eleemoſynis ad ſuſtentationem prædictorum literas diœceſanas, eiſdem liberaliter concedatis.

Abbates & cæteri benignè recipiant & adjuvent.

§. 3. Et vos Abbates, Priores, Exempti, ac non Exempti, ſimiliter Presbyteri, Curati ac non Curati, ac omnes alii, prædictos Fratres, Procuratores, vel eorum Nuncios in Eccleſiis veſtris benignè, gratiosè, ac favorabiliter, & honeſtè recipiatis, ac eiſdem ob reverentiam Sedis Apoſtolicæ tranſeundo Eccleſiam miniſtretis, ac ſine triſtitia. Vóſque Decani, Presbyteri, Curati, & non Curati, ac Eccleſiarum Rectores, dictos Fratres, Procuratores, aut eorum Nuncios prædicare verbum DEI, quia ſic eis indultum eſt per ſanctam Sedem Apoſtolicam ipſóſque permittentes in prædictis Eccleſiis, populo (prout à latore præſentium, Fratribus, vel eorom Nunciis fueritis requiſiti) diligenter, oſtiatim, ac nominatim convocando de domo in domum, omnes Parochianos veſtros utriuſque ſexus, ætatem habentes, in Eccleſiis veſtris in unum congregari faciatis ad idem, locum, ac horam, quas lator præſentium vobis aſſignaverit, illúdque ſpontanea ſpectatione pacifica, intrà miſſarum ſolemnia. Caveatis etiam, ne ad divina officia accedere præſumatis, quouſque verbum DEI, ac neceſſitates dicti Ordinis fuerint diligenter declaratæ.

Ipſi enim Fratres non ſunt quæſtores, ſed religioſi quærentes eleemoſynas ad opus redemptionis.

§. 4. Non obſtante aliqua inhibitione facta per prædeceſſores noſtros in Capitulo de Quæſtoribus, in Concilio Lugdunenſi ſive in aliis Capitulis. Quia iſti non ſunt Quæſtores, ſed ſunt viri Religioſi, & approbati.

§. 5. Item

Idcòque ab aliis religioſis impediri non debent.

§. 5. Item diſtrictè vobis præcipimus ac mandamus, quòd nullum verbum eahottationis, ſeu prædicationis per aliquem Religioſum, ſeu per aliquos Religioſos, Mendicantes vel non Mendicantes, Quæſtores vel non Quæſtores, ad populum eaponere permittatis illa die qua ad voa acceſſerint Fratres prædicti, Procuratores vel eorum Nuncii.

Etiam tempore interdicti.

Tu vide Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 12.

§. 6. Volumus inſuper ac præcipimos, quòd cùm dicti Fratres, Procuratores, vel eotum Nuncii, ad aliquas Eccleſias advenerint interdictas, in eorum jucundo adventu Eccleſiæ aperiantur, ac campanæ pulſentur, ac qnòd ibidem, campanis pulſatis, & januis apertis, divina officia celebrentur, ac corpora mortoorum, ibidem Eccleſiaſticæ tradantur ſepolturæ, niſi excommonicati oominatim ſueriot, aut eorum publici uſorarii.

Nec ab aliquo moleſtiam pati.

§. 7. Inhibemus inſuper, ac ſub pœna canonica, ne quis dictis Fratribus, Procuratoribus, vel eorum Nunciis, mandatum noſtrum Apoſtolicum ſecum deſerentibus, in aliquo iojuriare præſnmant, in aliquibus Civitaribus, Caſtris, Villis, ſeo Eccleſiis, io quibus ſractio, ſeu injuriario ſacta ſuerit, vel mandatum impeditum, ſeu eriam petturbatum, aut dictorum Fratrum, Procutarorum, vel Nunciornm ipſorum, booa detenta, ſuerint deſtiruta, Eccleſiaſtio ſupponeotes Ioretdicto, nulla ibidem celebreutur divina officia, præter Baptiſmum parvulorum, ac pœnitentiam morientium, quouſque Fratribus, Procuratoribus, vel Nunciis ſupradictis, de illatis iojuriis ſuerit plenariè ſatisſactum.

Perturbatores eorum coercetantur.

§. 8. Quicumque autem mandatorum noſtrornm exriterint contemptores, rebelles, ac inobedientes, ſeu perturbatorea io aliquo, eoſdem denuncietis, campaois polſatis, candelis eatinctis, exeommunicatos, auctoritate noſtra Apoſtolica, ac anathematizatos, ac nuoquam à prædicta deounciatione ceſſantes, donec de eornm abſolurione à Sede Apoſtolica impetrata, vobis appareat competenter. Plebes vobis ſubditas, piis eahortarionibna, ac ſalutaribus monitis indncentes, ut de bonis à DEO ſuper terram collatis, ad ſuſtentatiooem præmiſſorom pias elargiaotur eleemoſynas, ac grata ſubſidia caritatis miniſtretis, ut illa penoria valeat conſummare vos, ab incipientibus pariter verbo, ac exemplo: ut per hæc, & alia bona, quæ vos, ac ipſi Dominn inſpiciente, ſeceritis, ad æterua mereamini felicitaris gaudia pervenire.

Benefactores Indulgentias hàc enunciatas conſequuntur.

Tu ſcias Pium V. revocaſſe omnes Indulgentias pro quibus porrigendæ ſunt manus adjutrices in Conſtitut. 39. Et ſi dominici. Vide igitur ſi has comprehendit.

§. 9. Nos enim de Omnipoteotis Dei miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, omnibus bencſactoribus dicti Ordinis Sanctæ Ttinitatis ac Redemptionis captivorum prædictorum, verè pœnitentibus & cnnſeſſis, vel infrà annum confiteti volentibus, poſt declaratiooem noſtrarom indnlgentiarum, ſi verè pœnitentes, ac confeſſi ſuerint, pro noſtris indulgeutiis acquirendis in ſeſtivitatibus Domini Noſtri JESU CHRISTI, videlicet, Nativitatis, Circumciſionis, Apparirionis, Reſurrectionis, Aſceoſionis, Pentecoſtes, ac Sanctæ Trinitatis, Encbariſtiæ, ac in quatuor ſeſtivitatibus S. MARIÆ Virginis per ſingulos dies dictarum ſeſtivitatum. ſeprem annos, & toridem quadragenas, eiſdem beneſactoribua, de injunctis ſibi pœnirentiis, duximus indulgendos, & per omnes octavas dictarum ſeſtivitatum tres annos, ac tres qnadragenas. Item ac per totam Quadrageſimam, ſingulis diebus, oonm annum, ac quadraginta dies. Si qois verò Clericus, vel laicus dictis Fratribus ſecundum quantitatem ſubltantiæ ſuæ, ac qualitatem criminis de bonis ſuis dederit, vel ttanſmiſerit ad ſobſtentationem præmiſſorum, pro prædictis indulgentiis acquirendis, ac ſi in capire ejuſdem anni, verè pœnitens, ac confeſſus moriatur, volumus, ac de gratia ſpeciali concedimns, qnòd ab omoibus peccaris ſnis in Domino permaneat abſnlutus.

Redemptionem impediens eacommunicatur.

§. 10. Siqois verò Clericus, & laicus hoc impedierit dicto, verbo, vel opere, Diabolo inſtigaote, quod oon credimus, ſciat ſe excommunicatum eſſe, ac anathematizatum, ac beneficium ſuæ abſolutioois, nullatenùs obtinebit, quouſqoe de damnis dicti Ordinis Sanctæ Trioitatis, & cootemptu Romanæ Eccleſiæ, ſatisſecerit competenter.

Adjuvans præmium conſequatur.

§. 11. Sacerdotibus verò, Clericis, ac viris religioſis, tàm viris, quàm mulieribus, dictum negotium diligenter tractantibus, ac de bonis ſuis miſericorditer erogantibus, qoicquid in divinis officiis ac horis canonicis dicere omiſerint per negligentiam, aut per deſectum librorum, ſeu per infitmitatem corporis, miſericorditer io Domino remittimus.

Indulgentiæ Ordinis confirmantur. S. D. N. Paul. V. eas mutavit in Conſtitut. 16. Romanus.

§. 12. Ac omnes indulgentias à Romaois Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, dicto Ordini Sanctæ Trioitatis, ac Redemptionis cooceſſas, ex certa ſcieotia confirmamus, ac præſeutis ſcripti patrocinio communimus.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergo omninò homioum liceat, hanc paginam ooſtræ ordinationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si qnis antem hoc attentare præſumpſerit, indignatiooem omuipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 1. die 17. Apr.

Datnm Peruſii, decimoquiuto Calend. Maji, Pooàficatus noſtri Anno primo.

VIII.

Coofirmstio & esteoſio conſtitutionum à Prædeceſſoribus Pontificibns editarum circa ea, qnæ obſervanda ſunt, quoad impetrationes beneficiorum Eccleſiaſticorum Cooſiſtorialium.

Habes in hoc Leonis X. Conſtitut. 35. Cùm Sixtus, ſuprà. Ubi notavi.

Edita A. D. 1524.

CLEMENS EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Sixtus IV. Julius II. & alii conſtitutiones ediderunt, quoad impetrationes de quibus in rubr.

CUm dudum fœl. record. Sixtus Papa IV. & Julius II. ac nonoulli prædeceſſores noſtri, providendo, ne illis de quorum perſonis Eccleſiis Cathedralibus & Metropolitanis, ac Mooaſteriis Conſiſtorialibus providetur, ſeu ipſa Monaſteria commendantur, prorogatio Conſiſtorii præjudicium ſive occaſioncm litigandi inſerret, conſtituerint & ordinaverint, qoòd ſupplicationes deſuper ſignarentur, & datarentur, ad quarum datas cedulæ Conſiſtoriales retrotraherentur, aliàs nullius eſſeot roboris vel momeoti: oecnon ut Camera Apoſtolica, & ſacrum dilectorum filiorum Cardinalium Collegium com periculo promotorum animarum in corum juribus, & annatis oon deſraudarentur, ſimilitet conſtituerior, & ordinaverint, quòd literæ provifionia, ſen commendæ Eccleſiatum Cathedralium & Mettopolitanarum, ac Monaſteriotum Cooſiſtorialium, ſine literis diſpenſationom retentionum Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticornm, ſæcularium & regulariom, ac penſionum quarumque oon expedirentur.

Leo etiam X. & Adrian. VI. Ego tamen poſui ſolummodò Bullam Leon. prætermiſſis aliis uti ſimilibus.

§. 1. Ac deinde piæ mem. Leo Papa X. & Adrianus VI. etiam prædeceſſores ooſtri intellecto per eos, qoòd ſupplicationes diſpenſationum hujuſmodi retentionum Mooaſteriorum & beneficiorum, ac penſionum prædictarum ad partem ſignabantur, & de illis in cedulis Conſiſtorialibus oulla mentio fiebat, ad effectum, ut literæ Eccleſiarum, & Monaſteriorum prædictorum contra ordinariooes prædictas liberè ad perſooarum proviſarum libitum expediri poſſeot, Motu proprio, & ex certa ſcientia, mandata & ordinationes prædictas extendentes, de novo ſtatuerint, decreverior, & ordinaveriot, quaſcumque ſopplicationes & motu ſimili, ſnb quibuſvis datis in poſterum ſignandas diſpenſationum retentionum quorumcumque

Monaſteriorum & beneficiorum, regularium, & ſæcularium, ac quarumcumque penſionum, & ſimilium beneficiorum vacantium, & penſionum, per hujuſmodi proviſiones & commendas Conſiſtoriales nullius eſſe roboris vel momenti, nec in aliquo eiſdem perſonis proviſis ſuffragari, ſed Monaſteria & beneficia prædicta per hujuſmodi proviſiones impetrari poſſe, ac penſiones caſſatas & extinctas intelligi debere, niſi in cedulis prædictis ſuper illis diſpenſarentur, & de beneficiis ſic vacantibus proviſum eſſet, ac ſupplicationes prædictas ſub quibuſvis datis deſuper ſignatas, niſi ad hoc quòd ad illatum datas cedulæ prædictæ retrotraherentur, eis neqnaquam ſuffragari poſſint.

Hic Pontif. eas approbat & extendit.

§. 2. Nos prædeceſſorum prædictorum veſtigiis inhærentes, ac fraudibus occurrere cupientes, conſtitutiones, mandata, ordinationes, ſtatuta, & decreta prædeceſſorum hujuſmodi innovamus, illáque juxta eorum continentiam & tenorem obſervari debere decrevimus, ac ad commendas beneficiorum quorumcumque per ſupplicationes etiam ſub data cedula &c. Conſiſtorialium ad partem ſignatas, & ſignandas extendimus & innovamus.

Et ab omnibus Officialibus ſervari præcipit.

§. 3. Mandantes dilecto filio noſtro Pompeo Baſilicæ XII. Apoſtolorum de Urbe presbytero Cardinali, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, & ejuſdem Cancellariæ Regenti, necnon dilectis filiis de majori præſidentia Abbreviatoribus, & aliis Officialibus, ad quos expeditio dictarum literarum etiam per Cameram pertinet, præſentibus, & pro tempore exiſtentibus, ut mandata, ordinationes, ſtatuta, & decreta prædeceſſorum prædictorum, ac noſtrum hujuſmodi inviolabiliter obſervent & obſervati faciant & mandent. Necnon ordinantes Datario noſtro, & agentibus pro eo, quòd ſupplicationes diſpenſationum, retentionum, & capacitatis beneficiorum quorumcumque promotis, & translatis, ac commendatariis Eccleſiarum Cathedralium & Metropolitanarum, ac Monaſteriorum Conſiſtorialium extrà cedulas Conſiſtoriales, & extrà ſupplicationes commendæ hujuſmodi Monaſteriorum ad partem ſignatas non darent, nec tranſire permittant.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 4. Volumus autem, quòd hujuſmodi mandato, & conſtitutioni per nullas clauſulas in ſupplicationibus ſive cedulis oppoſitas, etiam cum illius derogatione, & ſub quibuſvis atteſtationibus præſervativis, niſi per mandatum ſpeciale manu noſtra ſignatum, tantum derogari poſſit.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, & aliis contrariis non obſtantibus quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. I.

Publ. P. A. 1. die 19. Apr.

Lectum & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimoquarto, die verò decimanona menſis Aprilis, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris & D. N. D. Clementis divina providentia Papæ Septimi Anno primo.

IX.

Facultas Collegii deputatorum Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Urbe, componendi pro ſubventione dictæ Fabricæ ſuper legatis, loco pio, vel perſonæ incertæ aut ignotæ & pro malè ablatis, maléve ablatorum reſtitutione relictis, ac bonis Eccleſiarum & beneficiorum occupatis, &c.

Iſtud Collegium erexit hic Pontif. in Conſtitut. 3. Admonet. ſuprà. fol. 643. Et quoad diſpoſita in hac Bulla, ac cætera de Fabrica, ibi plenè tibi indicavi.

Edita A. D. 1525.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

DUdùm admonente nos cura regiminis, & auctoritate Pontificali inducente, ut ad ea potiſſimum intenderemus, per quæ glorioſi Principes terræ, Petrus videlicet & Paulus Apoſtoli, qui primum Evangelium DEI in Alma Urbe prædicarunt, in eáque, poſtquàm Chriſtianam religionem ibidem plantaverant, ac univerſum Orbem ſacræ doctrinæ ſplendore, & plurimis miraculis repleverant, glorioſi martyrii coronam ſub eodem perſecutore, ac eadem die ſuſceperunt, eo majori veneratione à Chriſti fidelibus colerentur, quo majoribus meritis, inter alios Apoſtolos excelluerunt.

Julius II. juſſit Baſilicam S. Petri deſtrui, & magnificentius reædificari, ut in ejus Conſt. 23. ſuprà.

§. 1. Quia tamen Salvator noſter JESUS CHRISTUS Petrum aliorum Apoſtolorum Principem, & eum ejúſque ſucceſſores plenitudinem habere voluit, mente revolvimus ad noſtrum officium pertinere, ut poſtquam fœl. record. Julius Papa Secundus prædeceſſor noſter exiſtimans quemadmodùm ipſe Petrus Apoſtolorum Princeps haberetur, ita etiam Baſilicam ſub ejus invocatione in dicta Urbe dedicatam, ædificii pulchritudine & magnificentia inter alias principatum obtinere debere, ipſam propterea demoliendam duxerat, ut eam ædificio longè ampliori & magis admirabili reficeret, & inſtauraret.

At ipſe & ſucceſſores Pontif. hoc opus perficere non valuerunt.

§. 2. Quòd ipſe Julius morte præventus, ſucceſſivè Leo X. & Adrianus VI. Romani Pontifices, etiam prædeceſſores noſtri, variis cauſantibus impedimentis, perficere non potuerunt, id omni conatu ac totis viribus aggrederemur, dignum quin potiùs debitum duximus, quòd illius Fabrica etiam communi favore & diligentia proſequenda eſſet.

Et ideò hic Pontif. ad curandam perfectionem dictæ Fabricæ Collegium Deputatorum inſtituit, ut in Conſt. 3. ſuprà.

§. 3. Et ut Fabrica ipſa proſperiores ſucceſſus amplecteretur, ac pia Chriſti fidelium ſuffragia pro eadem Fabrica eroganda fideliter exigerentur, conſervarentur, & in Fabricam ipſam & non alium uſum converterentur, providere volentes, revocatis per nos primitùs quibuſcumque Officialibus præfectis ad opus dictæ Fabricæ, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, & conditionis forent, etiam ſi Pontificali dignitate, aut Cardinalatus honore præfulgerent, per dictos prædeceſſores, & nos, ac Sedem Apoſtolicam eatenùs deputatis, ac omnibus commiſſionibus & facultatibus eis conceſſis & factis, eiſque ab hujuſmodi præfectione, & aliis officiis ac commiſſionibus abſolutis, unum Collegium fabricæ beati Petri de Urbe nuncupandum omnium Oratorum Chriſtianorum Regum & Principum, Rerúmque publicarum ac ſingularum nationum, in noſtra Romana Curia degentium, Curialium digniorum ex eis numerum ſexaginta non excedentium, ad hoc de mandato noſtro tunc electorum, loco quorum pro tempore decedentium, vel ſe diutiùs abſentantium, alii earumdem nationum ſimiliter eligi poſſent, ſic tamen quòd dictum numerum ſexaginta non excederent, auctoritate Apoſtolica Motu proprio ereximus & conſtituimus, ipſique Collegio adminiſtrationem, curam, & directionem ac omne regimen dictæ Fabricæ plenariè commiſimus, prout in noſtris indè confectis literis pleniùs continetur.

Et modò pro ſubventione ejuſdem Fabricæ, dat. Collegio auctoritatem componendi ſuper.

§. 4. Cognoſcentes autem, ad tanti operis abſolutionem, facultates Cameræ Apoſtolicæ quàm pluribus debitis, & aliis oneribus gravatæ, non ſufficere, & opus ipſum tàm ſublime & excelſum, ad finem optatum, abſque piis & largis Chriſti fidelium erogationibus, & aliis ſubſidiis, perduci non poſſe, ac conſiderantes, indulgentias, & alias gratias tàm ſpirituales quàm temporales, per præfatos prædeceſſores in favorem dictæ Fabricæ conceſſas jamdudum expiraſſe, Motu ſimili & ex certa ſcientia

ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, præfatis Collegio & ab eis ad infraſcripta, in genere vel io ſpecie deputandis, aut ſubdelegandis, ut ad biennium à publicatione præſentium literarum in valvis dictæ Baſilicæ tribus diebus continuis faciendas computandum, & deinde ad noſtrum & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum, cum quibuſcumque utriuſque ſexus Chriſtifidelibus, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordiois, conditioois, & præeminentiæ exiſtaut, tàm Eccleſiaſticis, etiam Religioſis, quàm ſæcularibus per totum Orbem conſtitutis.

Malè ablatis incertis.

§. 5. Super quibuſcomqoe malè ablatis, incertis, vel per uſurariam pravitatem quæſitis, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorſiſſet, & quæ ipſe tequiſitus uſuras reſtituere paratus oon eſſet.

Debitis Eccleſiæ cui Romana ſuccederet Eccleſia.

§. 6. Vel alicui privatæ Eccleſiæ deberentur, in quibus tamen Romana Eccleſia de jure communi ſuccedere poſſet.

Reſtituendis perſonæ incertæ.

§. 7. Ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus perveniſſent, & illa habentes, quibus reſtitui debereot, ignoraverint, vel dubitaverint, quamquàm mala ablata per eos non exiſtant, ſeu aliàs illa ad eos pervenerint.

Legatis piis incertis.

§. 8. Et ſimiliter de eis, quæ Deo, ejus Sanctis, & eorum intuim pauperibus & aliis piis locis in genere, & abſque ulla ſpeciali determinatione, & propriis nominibus perſonarum non expreſſis, purè in diem vel ſub conditione, etiam per viam ſubſtitutionis, vel tranſlationis, aut aliàs quomodolibet relicta fuerunt, ac bieonio & beneplacito hujuſmodi durantibus relinquentur, tàm pro præterito, quàm futuro temporibus, etiam ante illorum purificationem vel diei adventum aut ceſſionem componere, ita ut ſoluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica eiſdem Collegio ſeu deputandis vel ſobdelegandis ab eis dumtaxat, à reliquorum ſic relictorum, malè ablatorum, ac per oſurariam pravitatem extortorum ſeu ad eos aliàs pervenerint, & cui ea reſtituere debeant dubitanter ignorant, ut præfertur, reſtitutione abſoluti exiſtant, & ultrà reſtituere minimè teneantur, eis concedere.

In exactis etiam Ordinario donatis vel relictis pro incertis, & cær.

§. 9. Ac illa quæ tempore publicatioois literarum Indulgentiarum Julii, & Leonis ac Adriani prædeceſſorum, hujuſmodi inexacta remaoſerunt, etiam ſi illa Ordinatiis pro ipſis tamen incertis qoomodolibet relicta, donata, & quæ eis quovismodo obvenerint. Necnon quæ ab ipſis Ordinariis vel eorum nomine, poſt ipſam publicationem exacta, & eis quoqoomodo ſoluta, ac etiam quæ ante ipſam publicationem pro ipſis certis aut incertis perſonis, & locis non debebantur, ſed poſt publicationem prædictam poſteà deberi cœperunt, etiam ſi ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obveota, tamquàm eis indebita per ipſos Collegium, & depotandos, ſeu ſubdelegandos ab ipſis oomine dictæ Fabricæ liberè exigi ac repeti, & aſſequi poſſe, & debere decernimus, etiam ceoſuris Eccleſiaſticis ac pecuniariis pœnis, aliiſqoe juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Bonis Eccleſiarum & beneficiorum reſtituendis, &c.

§. 10. Ac cùm quibuſcumque qui bona Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumlibet habereot, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum reſtitutionem compelli oon poſſent, etiam ſi per eos probari poſſet.

Relictis pro malè ablatis.

§. 11. Quæ bona omnia ac quæcumque legata, & aliàs quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro malè ablatorum reſtitutione relicta hactenùs, & quæ relinqui ac largiri contigerit in futurum bieunio, & beneplacito hujuſmodi durantibus, in quibuſcumque teſtamentis, donatiouibus cauſa mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus per quoſcumque, & ubicumque factis.

Legatis piis locis, & perſonis incertis vel abſentibus & ignoratis.

§. 12. Et quæ durante bienoio, & beneplacito hujuſmodi ſicut quibuſcumque iocertis Eccleſiis, & piis locis aut perſonis ſimiliter incertis vel abſentibus, taliter quòd propter ipſorum abſentiam meritò ab eis ootitia haberi non poſſet.

Reſtituendis ei, cui receptio non competit.

§. 13. Ac etiam qoæ reſtitutioni ſubjacerent, ſed in eis vel ad ea perſonis, qoibus illa fieri deberet, receptio non competeret.

Exponendis in prandiis, conviviis, & ſpectaculis, in diebus feſtivitatum.

§. 14. Necnoo omnes, & ſingulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis ac conviviis, & publicis ſpectaculis, in aliquibus celebritatibus ex voto, ſtatuto ſeu conſuetudine in aliquibus locis exponi conſueverunt, & biennio ac beneplacito hujuſmodi durantibus exponi debent.

Declaratio quòd prædicta procedant, etiam ſi ſuper his, & aliis lis ubique pendeat.

§. 15. Etiam ſi ſuper illis, & aliis quibuſcumque rebus, & bonis ad dictam Fabricam quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus, ioter ipſam Fabricam, & quoſvis alios coràm olim præfectis, & Officialibus ejuſdem Fabricæ, aut dilectis filiis ſupradictæ Cameræ Clericis, ſeu Curiæ cauſarum Cameræ ejuſdem generali Auditore, vel quibuſcumque aliis Judicibus, & Commiſſariis quavis auctoritate ſungentibus, etiam ſi Cardinalatus honore præſulgeant in Romana Curia vel extrà eam lis etiam in ſecunda vel ulteriori inſtantia indeciſa pendeat, ad ipſam Fabricam applicamos.

Commiſſio omnium cauſarum Fabricam concernentium Judici d. Fabricæ, juxta continentiâ bullæ hanc præcedentis.

§. 16. Ac omnes, & ſingulas cauſas eamdem Fabricam concernentes, in quavis inſtantia, ut præmittitur, pendentes, earum omnium ſtatum, & merita præſentibus pro expreſſis habentes, à dictis Judicibus, & Commiſſariis harum ſerie avocamus, illáſque in eo ſtatu in quo reperiuntur, præfatis Collegio juxta facultates eis in dictis prioribus literis noſtris per nos conceſſas, ulteriùs ad audiendas, cognoſcendas, decidendas, & fine debito terminandas committimus.

Authoritas dicti Collegii componendi, cum occupantibus bona Eccleſiarum, & beneficiorû.

§. 17. Super reſtitutione bonorum Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorom hujoſmodi, competenti recepta portione, vel quantitate pro eis in Fabricam hujuſmodi coovertenda ſimiliter componere, & ipſos ſic ea teneutes ab ulteriori eorum reſtitutione liberè abſolvere, & quòd illa retinere liberè, & licitè poſſint in poſterùm eis concedere.

Electionemque confeſſorum dandi eleemoſynam Fabricæ præſtantibus.

Ad hoc vide omninò quæ notabo infrà ad bullam Pauli III. n. 31. Dùm ad univerſos.

§. 18. Ac eiſdem Chriſtifidelibus, qui cum præfatis Collegio ſeu deputandis vel ſubdelegandis ab eis de aliqua eleemoſyna pro dicta Fabrica convenerint, ut idoneum poſſint eligere confeſſorem, ſæcularem vel cujuſvis Ordinis etiam Mendicantium Regularem, qui eorum confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eligentem delictis, & exceſſibus, ac peccatis quibuslibet, quantomque gravibus, & enormibus, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis caſibus ac cenſuris Eccleſiaſticis, etiam ab homine ad alicujus inſtantiam latis, de conſenſu partium, etiam ratione interdicti incurſis, & quorum abſolutio dictæ Sedi eſſet reſervata (Præterquàm machinationis in perſonam Summi Pontificis, occiſionis Epiſcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuom violeotarum in illos, & alios Prælatos, falſificationis bullarum, & literarum Apoſtolicarum, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac ſententiarum, & cenſurarum occaſione Aluminum Tulphæ noſtræ, ac de partibus infidelium ad fideles contra prohibitionem noſtram delatorum iocurſarum) ſemel in vita, & in mortis articulo, & io non reſervatis caſibus, toties qooties id petierint eos abſolvere, ac ei in mortis articulo plenariam omnium peccatorum indulgentiam, & remiſſionem impendere, ac pœnitentiam ſalutarem injungere. Necnon emiſſa per eos vota quæcomque, ultramarioo, ingreſſus Religioois, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis, in utilitatem dictæ Fabricæ, ſi confitentis ad id acceſſerint facultates, ſin autem, in alia pietatis opera commutare. Ac joramenta quæcumq; ſine alicujus præjudicio relaxare, ac ſimoniæ io ordinibus vel beneficiis Eccleſiaſticis

commiſſæ labe pollutos, ad ipſum opus contribuentes, ſimilitet abſolvere, & cum eis ſuper irregularitate, ſi quam cenſuris hujuſmodi ligati, Miſſas, & alia divina officia, non tamen in contemptum clavium celebrando, aut aliàs in divinis ſe immiſceendo ſeu alias quomodolibet etiam beneficia Eccleſiaſtica præmiſſorum occaſione vel aliàs debitæ occupando, præterquam ratione homicidii voluntarii, & bigamiæ contraacrint, & ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, ac ſic quæſita beneficia Eccleſiaſtica, quæ ea tunc eis de novo collata cenſeantur, retinere; liberè, & licitè valeant diſpenſare, omnémque inhabilitatis, & infamiæ maculam, ſive notam ea eis provenientem abolere, ac eis fructus per eos indebitè perceptos, etiam ratione omiſſinnis horarum canonicarum, & divinorum officiorum remittere poſſit, liceátque eiſdem Chriſtifidelibus Euchariſtiam, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta ab eodem confeſſore, vel alio ſacerdote cujuſvis Ordinis, etiam Mendicantium Regulari per ens eligendo quocumque tempore, præterquàm in Paſchate Reſurrectionis, & ſine alicujus præjudicio recipere, ac ipſorum decedentium corpora, etiam tempore interdicti auctoritate ordinaria appoſiti, Eccleſiaſticæ tradi poſſint ſepulturæ ſine pompa, ac quæcumque Eccleſiam, vel Capellam per eos eligendam devotè viſitando tot & ſimiles indulgentias, ac peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur, ſi ſingulis diebus Quadrageſimalibus ſingulas dictæ Urbis, & extrà eam, Eccleſias, quæ à Chriſtifidelibus propter ſtationes Urbis viſitari ſolent, perſonaliter viſitaſſent. Ac ut ciſdem Quadrageſimalibus, & aliis temporibus prohibitis, ovis, butyro, caſeo, & aliis lacticiniis, carnibus verò de utriuſque Medici conſilio uti, frui, & veſci liberè, & abſque conſcientiæ ſcrupulo poſſint, & valeant, ipſique Collegium, & quibus vices ſuas in genere vel in ſpecie duxerint committendas, poſſint ſummam pecuniariam pro præmiſſis declarare, taxare, & limitare. Ac facultatem eligendi confeſſorem hujuſmodi per eorum patentes literas eorum ſigillo ſigillatas, etiam abſque inſertione præſentium literarum concedere. Necnon Nobilibus, & presbyteris, ac graduatis, indulgere, ut habeant altare portatile, ſuper quo cum debitis reverentia, & honore in locis ad hoc congruentibus, & honeſtis etiam non ſacris, & Eccleſiaſtico interdicto ordinaria auctoritate interpoſitis, dummodò cauſam non dederint hujuſmodi interdicto, etiam antequàm illuceſcat dies, circa tamen diurnam lucem, in ſua, & ſuorum familiarium domeſticorum præſentia Miſſas, & alia divina officia per ſeipſos, qui preſbyteri ſunt, aut pro tempore erunt, celebrare, ſeu per alios ſacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujuſmodi divinis intereſſe liberè poſſint, auctoritate Apoſtolica præfata tenore præſentium licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio adverſus contravenientes.

§. 19. Mandantes univerſis, & ſingulis locorum Ordinariis, Abbatibus, & aliis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & præeminentiæ exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac quingentorum ducatorum auri Fabricæ prædictæ applicandorum pœnis, ipſo facto incurrendis, ne publicationem & prædicationem earumdem præſentium in eorum Civitatibus, & Diœceſibus, ubi & quando ac quoties opus fuerit, faciendam impedire, neve aliquid prætextu publicationis petere, aut etiam à ſponte offerentibus recipere, aut in præmiſſis, & circa ea aliquam fraudem vel dolum committere. Nec illos quos abſolvi, & cum quibus diſpenſari vigore præſentium ab ipſis Collegio vel deputandis aut ſubdelegandis ab eis contigerit quovis modo moleſtare vel impedire, aut pœnas aliquas pro caſu in quo, ut præfertur, diſpenſatum fuerit, ex ſtatuto vel conſuetudine, ſeu aliàs exigere per ſe vel alium, ſeu alios quovis modo audeant vel præſumant. Ac decernentes confeſſionalibus per præfatos Collegium, & deputandos vel ſubdelegandos ab eis, pro tempore conceſſis, & eorum ſigillo duntaxat munitis, plenariam fidem adhiberi debere.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 20. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſvis aliis applicationibus, & conceſſionibus dictorum legatorum, & incertorum ablatorum, ac privilegiis, & indultis Apoſtolicis quibuſcumque Ordinibus, Eccleſiis, Hoſpitalibus & aliis piis locis, ac miſerabilibus perſonis, in genere, vel in ſpecie ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam motu proprio, & ſcientia ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſimilibus forſan factis, & conceſſis, aut in poſterùm fiendis, & concedendis, necnon dictarum, & ſimilium facultatum, & gratiarum ſuſpenſione, per nos in præſenti anno Jubilæi ad ſimiliter noſtrum, & dictæ Sedis beneplacitum de fratrum noſtrorum conſilio facta, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales id importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè de ſimili noſtra ſcientia, & poteſtatis plenitudine derogamus, ac cuiquam nolumus ullatenùs ſuffragari, cæteriſque contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus vel eorum Ordinibus ab eadem Sede indultum exiſtat, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Verùm quia difficile foret præſentes, &c. Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingenteſimo vigeſimoquinto, Calend. Junii, Pont. noſtri Anno ſecundo.

D. P. An. 2. die 1. Junii.

X.

Approbatio, & extenſio conſtitutionum Pii II. Pauli II. Sixti IV. Julii II. & Leonis X. contra Homicidas, bannitos, fumentéſque vindictam de propinquis offendentis, necnon brigoſos, &c. Ac Barones, & Communitates eorum Territoria à prædictis non cuſtodientes in Statu Eccleſiaſtico.

Ultra has bullas, alias tibi indicabo infrà in Sixti Quinti conſt. 6. Hoc noſtri. ubi etiam hujus conſtitutionis confirmatio habetur, in Tomo 2.

CLEMENS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1524.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN Sancta B. Petri Sede divina diſponente clementia, meritis licèt imparibus, conſtituti, conſiderantes, quòd licèt Deus, qui ex præcipui amoris ſui dulcedine hominem ad imaginem ſuam creavit, in lege Veteri populo illi rudi, & infirmo mandaverit proximum diligi, inimicum verò in odium haberi permiſerit: tamen ſecundùm Evangelicam doctrinam, que lege veteri excellentior atque perfectior eſt, præcipit etiam inimicum diligi, & tranſgreſſorem hujus legis ultionem expectare debere innuit, cùm dixit: Qui gladio ferit, gladio peribit. Ut igitur lex ab omnibus ſervetur, nec gladiorum impunitas à quoquam ſperari poſſit, & qui virtutis amore nolunt, ſaltem formidine pœnæ à vetitis abſtineant, ad officium noſtrum ſpectare duximus, illa quæ pro pace, & quiete Civitatum, & Terrarum, temporali dominio nobis, & S. R. E. mediatè vel immediatè ſubjectarum, ac civium, & incolarum in eis degentium, à prædeceſſoribus noſtris Romanis Pontificibus ſtatuta, & ordinata fuiſſe comperimus, ut eò majorem obtineant firmitatem, quo ſæpiùs fuerint Apoſtolico præſidio communita,

noſtri præſidii munimine corroborare, ac etiam de novo ſtatuere & ampliare, prout rationabiles cauſæ perſuadent, & in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pius II. edidit Bullam hic citatam.

§. 1. Dudùm ſiquidem, poſtquàm per fœlic. record. Pium Papam II. &c.

Omittitur reſiduum narrativæ, quia ipſam Bullam habes ſuprà folio 373. Ad retinendas.

Paulus II. aliam edidit Bullam hic indicatam.

§. 2. Et deindè, cùm in Alma Urbe, &c. Piæ memor. Paulus Papa, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quoniam ipſam Bullam habes ſuprà, folio 382. Viros.

Sixtus IV. approbavit Bullam Pii II.

§. 3. Ac ſucceſſivè recolendæ memoriæ Sixtus Papa IV. ſimiliter Prædeceſſor noſter, accepto per eum, quòd contenta in literis Pii Prædeceſſoris hujuſmodi, à certis annis tunc elapſis citrà non fuerant obſervata, & ex illorum non obſervantia ſubditi præfatæ Eccleſiæ procliviores fuerant ad homicidia committenda, ac ferè paſſim quotidiè homicidia perpetrabantur, & homicidæ præfati ideò ad illa committenda promptiores exiſtebant, quia ſperabant latere, & ſuorum exceſſuum remiſſionem conſequi facilè poſſe, ac deteſtabilem & horrendam talium Sicariorum nequitiam, ad aliorum cautelam juris remediis proſequi ſtudio cupiens indeſeſſo, habita ſuper iis cum fratribus ſuis præfatæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, de illorum conſilio, per ſuas literas, decretáque Pii Prædeceſſoris hujuſmodi, ac prout illa concernebant omnia, & ſingula in dictis literis Pii Prædeceſſoris præfati contenta approbaverat, & robur perpetuæ firmitatis obtinere debere decreverat, ac voluerat, & de eorumdem fratrum conſilio ſtatuerat & ordinaverat, quòd condemnati catenùs, & quos in poſterùm condemnari contingeret ubilibet, in Civitatibus, Terris, & locis prædictis pro homicidio, ſive ut principales, ſivè ut auxilium, conſilium, vel favorem præſtantes, ſuarum condemnationum irremiſſionem, aut contrà illas ſalvumconductum, & licentiam ſecurè in loco patrati criminis, vel infrà quinquaginta milliaria, ut præfertur, propinquos nullatenus obtinere poſſent ab alio, quàm à Romano Pontifice, qui pro tempore eſſet, & alicujus alterius, etiam Legati de Latere, remiſſio nemini ſuffragaretur. Et ſi forſan contingeret, eumdem Romanum Pontificem ad remiſſiones, ſive ſalvumconductum hujuſmodi procedere, talis remiſſio per præoccupationem proceſſiſſe cenſeretur, & nemini prodeſſe poſſet, niſi in illa verus literarum Sixti Prædeceſſoris hujuſmodi tenor de verbo ad verbum, non autem per clauſulas idem importantes inſertus foret, ac ſpecificata & determinata cauſa exprimeretur, quæ eumdem Romanum Pontificem induceret, ad derogandum eiſdem literis Sixti Prædeceſſoris, quæ, cum tàm matura deliberatione ab eodem prædeceſſore emanarunt.

Julius II. edidit aliam conſtitut. hic citatam.

§. 4. Et demùm ſanctæ memoriæ Julius Papa II. etiam prædeceſſor noſter, &c.

Omittitur narrativa hujus Bullæ, quia eam habes ſuprà, folio 477. Cùm homines.

Leo X. alteram hic indicatam.

§. 5. Cùm ſimilis memoriæ Leo Papa X. etiam Prædeceſſor noſter, &c.

Omittitur itidem hujus Bullæ narrativa, ſiquidem eam habes ſuprà, fol. 599. Omnes.

Hic modò Pontif. confirmat prædictas Bullas Pii II. Pauli II. Sixti IV. Julii II. & Leonis X.

§. 6. Cùm autem, ſicuti facti notorietas atteſtatur, plures Urbis, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, locorum, & tenimentorum, ac Regni & partium prædictorum contrà literas prædeceſſorum hujuſmodi, elata cervice devenire, & ſe adversùs juſtitiæ clypeum, & tutelam rebelles conſtituere præſumant, ac cenſuras & pœnas prædictas in eiſdem literis contentas, ſenſu reprobo parvipendere non vereantur, in animarum ſuarum perniciem, Divinæ Majeſtatis offenſam, & reipublicæ læſionem. Nos, quorum eſt, ſceleratorum inſolentiis, quibus adversùs Deum & proximum, ac prædictæ Sedis auctoritatem veluti Catholicæ profeſſionis inimici ſæviunt, ſalubriter reprimendis, ne ipſorum invaleſcat præſumptio, & perverſitas extollatur intendere, ſed criminoſorum temeritatem (ultrice juſtitia) cohibere, ne literæ prædictæ, quæ provida deliberatione ab ipſis prædeceſſoribus emanarunt, contemptibiles reddantur, ſed exceſſuum perpetratores, debita animadverſione puniantur, opportunis remediis providere volentes, Motu proprio, non ad aliquorum nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ſingulas Pii, Pauli, Sixti, Julii, & Leonis prædeceſſorum literas hujuſmodi, cum ſtatuti, ordinationis, extenſionis, additionis, inhibitionis, decreti, declarationis, confiſcationis, incorporationis, applicationis, voluntatis, & mandati, ac omnibus & ſingulis aliis, in ejus reſpectivè contentis clauſulis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & innovamus, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & per ſingulos, quos literæ ipſæ concernunt, ſub excommunicationis, anathematis, maledictionis, infamiæ, ſuſpenſionis, diffidationis, criminis læſæ Majeſtatis, ſeditionis, rebellionis, confiſcationis, depoſitionis, privationis, inhabilitatis, & interdicti, ac aliis cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & temporalibus in eiſdem literis contentis, quas contravenientes eo ipſo incurrant, perpetuò inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Et declarat homicidas non ſolùm à loco delicti per 50. milliaria, ut conſtituerat Pius II. ſed à quibuſcunque terris & locis S.R.E. exules eſſe debere.

§. 7. Illáſque etiam ad hoc, ut homicidæ, Sicarii, exititii, criminoſi, rebelles, aliíque infames, propter homicidia, aut alia nefanda per eos perpetrata, exceſſus, crimina, & delicta, in Civitatibus, Terris, Caſtris, vel locis eorum, ſeu in quibus tunc morabantur Banniti, & condemnati, etiam habita pace ab hæredibus, filiis, ſeu conſanguineis occiſorum, aut partium læſarum, non ſolùm à locis circumvicinis, uſque ad quinquaginta milliaria, ſed etiam ab omnibus & ſingulis Civitatibus, Terris, Caſtris & locis etiam Regni, & partium prædictorum, nobis, & dictæ Romanæ Eccleſiæ quomodolibet mediatè vel immediatè ſubjectis, Banniti, & exules ſint, & eſſe cenſeantur, nec in illis, ſeu eorum aliquo, etiam prætextu cujuſvis licentiæ, ſalviconductus, remiſſionis, reductionis, revocationis, vel alterius gratiæ per eos deſuper quomodolibet pro tempore obtentæ, moram trahere poſſint, & ſi in eis reſederint, vel recepti fuerint, capi, detineri, & incarcerari, ac juxtà criminum & exceſſuum per eos perpetratorum qualitatem, & literarum Pii Prædeceſſoris hujuſmodi tenorem ſub pœnis in eiſdem literis contentis per Officiales Civitatis, Terræ, Caſtri, vel loci, in qua, vel in quo deprehenſi fuerint, debitis pœnis plecti, ſeu indè educi, & ad forum, ſeu Officiales, ac quos criminum & exceſſuum eorumdem punitio de jure vel conſuetudine pertinet, remitti debeant, extendimus, & ampliamus. Et nihilominùs præmiſſa omnia & ſingula, prout per Pium, Paulum, Sixtum, Julium, & Leonem Prædeceſſores præfatos, ſtatuta, & ordinata, inhibita, decreta, & declarata fuerunt, ita ut Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini temporales, Vicarii, Feudatarii, Capitanei, Magnates, Principes, Communitates, Cives, Officiales, & perſonæ, ac alii, ad quos prædictæ, & præſentes literæ concernunt, ac ipſorum ſinguli, literas, & in eis contenta hujuſmodi non obſervantes, & illis quomodolibet, directè vel indirectè contravenientes, ac eis adhærentes, eorúmque fautores, & complices, ſingulas cenſuras & pœnas prædictas, eo ipſo abſque alia declaratione incurrant, & incurriſſe cenſeantur de novo.

Receptantibus Bannitos imponit pœnas hic expreſſas.

§. 8. Quódque Duces, Barones, Marchiones, Comites, Domini in temporalibus, Vicarii, & Feudatarii Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, & locorum etiam Regni, & partium prædictorum nobis, & eidem Eccleſiæ immediatè ſubjectorum, aliquos noſtros, & dictæ Eccleſiæ hoſtes, & inimicos, aut ſubditos, exules, bannitos, & facinoroſos cujuſcumque ſtatus, vel conditionis fuerint, publicè vel occultè, ullo unquàm tem-

pore

pore recipere & acceptare nullatenùs præſumant. Et ſi aliquos ad eorum dominia & territoria confugere contigerit, illos ex eorum dominiis vel territoriis hujuſmodi expellere, ſeu ad ſimplicem juſſionem vel requiſitionem noſtram, vel ſucceſſorum noſtrorum, quò voluerimus, ſeu Succeſſores ipſi voluerint, tutè conduci facere. Ac quòd præmiſſa à ſuis ſubditis inviolabiliter obſerventur, omni excuſatione ceſſante, cum effectu curare, ſub ſimilibus privationis, & rabellionis, ac criminis læſæ Majeſtatis pœnis, ſi contrà fecerint, eo ipſo incurrendis.

Communitates & alii ſub pœnis, de quibus hic, tenentur capere homicidas, complices & fautores.

Quod confirmavit Pius 4. infrà in conſtitut. 27. In eminenti, & Pius V. conſtit. 10. Ex ſupernæ, & Sixtus V. hic in rubr. cit. Tom. 2.

§. 9. Necnon, ut homicidæ, fautores & complices præfati faciliùs capi & puniri poſſint, quòd Communitates Civitatum, & Univerſitates Terrarum, Caſtrorum, & locorum, in quibus, ſeu quorum territorio, diſtrictu & ditione, dicta homicidia perpetrabuntur, ſub interdicti Eccleſiaſtici, & duorum millium per Communitates, ac mille ducatorum per Univerſitates, necnon Civitatum Terrarum, & locorum eorundem domicilii, Barones, Vicarii, aut alii in temporalibus domini, ſub majoris excommunicationis latæ ſententiæ, & quinque millium ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ irremiſſibiliter applicandorum eo ipſo, abſque alia declaratione incurrendis pœnis, eoſdem homicidas, complices & fautores ſtatim capere, ac omnem exactiſſimam diligentiam, de qua per publica documenta fidem etiam facere teneantur, capi facere. Et ſi eos capere nequiverint, ſtatim commiſſum homicidium Univerſitatibus, ſeu incolis, & habitatoribus Oppidorum circumvicinorum, ad quæ declinabunt, aut declinare poterunt, notificari, Communitates verò & Domini in temporalibus prædicti, ad quorum ditionem tales declinabunt, cùm primum id ad eorum notitiam devenerit, eos apprehendere ſeu apprehendi. Quod ſi non potuerint, ſimiliter id Univerſitatibus, ſeu incolis & habitatoribus vicinorum Oppidorum & locorum, ad quæ declinabunt, aut veriſimiliter declinare poterunt, inſinuare, & captos ad eorum Judices ordinarios traducere, & tradere ſub ſimilibus pœnis teneantur, & debeant, ſtatuimus, ordinamus, inhibemus, & declaramus.

Facultates quibuſcunque conceſſas abſolvendi homicidas revocat.

§. 10. Et ne facilitas veniæ incentivum præbeat delinquendi, quibuſvis dictæ Sedis Legatis, etiam de Latere, ac Nunciis, & Provinciarum Rectoribus, necnon noſtris, & dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicariis, in temporalibus pro tempore exiſtentibus, & præfatis Communitatibus, omnem ſuper abſolutionibus homicidiorum hujuſmodi per nos, & Prædeceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem eamdem ſub quavis forma, & verborum expreſſione conceſſam, approbatam, & innovatam, auctoritatem, & facultatem, revocamus, caſſamus, irritamus & annullamus. Et, ſi quando ſimiles abſolutiones per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem præfatam concedi contigerit, illas per Judices & Officiales, ad quos pertinet, niſi trinæ literæ Apoſtolicæ, ſub intervallo unius menſis, pro ſingulis literis hujuſmodi cum expreſſa derogatione præſentium, deſuper emanaverint, nullatenùs admitti vel obſervari volumus.

Executores iſtius conſt. deputat.

§. 11. Quocircà dilectis filiis Franciſco, tituli S. Mariæ in Tranſtiberim Presbytero Cardinali noſtro, & pro tempore exiſtenti Camerario, Cameræ Apoſtolicæ Clericis & Præſidentibus, ac univerſis, & ſingulis Legatis Provinciarum noſtrarum, & aliis Rectoribus, & Gubernatoribus, ac Officialibus Civitatum, Terrarum, & partium prædictarum, nobis & dictæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubjectarum, Motu ſimili mandamus, quatenùs præſentes literas ſolemniter, in ſingulis Provinciis, Civitatibus, Terris & locis prædictis publicari, necnon omnia & ſingula in eis contenta inviolabiliter obſervari faciant & mandent. Contrafacientes quoſvis cujuſvis ſtatus, gradus, ordinis, vel præeminentiæ ſini ſententias, cenſuras, & pœnas antedictas damnabiliter incurriſſe declarent, & declarationem hujuſmodi per eos faciendam, in libris maleficiorum conſcribi & adnotari mandent & faciant. Necnon capitales prædictas ſententias à Miniſtris Juſtitiæ abſque alicujus incurſu irregularitatis exequi procurent. Reales autem irremiſſibiliter exigant, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Necnon pro exactione pœnarum pecuniarium hujuſmodi contrà Communitates, & Univerſitates, ac eorundem inobedientium in temporalibus dominorum Vaſſallos, propter eorum hujuſmodi inobedientiam, repræſalias concedant, nec realiter, & cum effectu exequi faciant.

§. 12. Attentiùs hortantes & requirentes in Domino Barones & Domicellos, ac in temporalibus dominos dicti Regni, necnon illius Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & locorum Gubernatores, & Officiales pro tempore exiſtentes, ut præfatos homicidas, fautores, & complices capiant, & capi procurent, captóſque ad Præſidea noſtrarum Provinciarum, unde ipſi homicidæ, fautores, & complices originem traxerint conduci, & eis realiter conſignari, ſimiliter cum effectu faciant.

Domicelli, & Barones remittant homicidas, & eorum complices ad Officiales Sedis Apoſtolicæ.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dicti Prædeceſſores in præfatis eorum literis voluerunt non obſtare contrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Clauſulæ derogatoriæ.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimo quarto, Pridie Idus Junii, Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. A. 1. die 12. Junii.

XI.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium (qui deinde Theatini nuncupari ſunt) cum elargitione omnium gratiarum & privilegiorum Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen.

Alia privilegia his idem Pontifex poſteà conceſſit infrà in conſtitut. 38. Dudùm. aliáque dedit Pius V. in ſua conſtit. 31. Ad immarreſcibilem. in Tomo 3.

Andream Avellinum hujus Congregationis Clericum inter Beatorum numerum retulit S. D. N. Urbanus VIII. in ejus Conſtitutione 42. In Sede, infrà Tomo 4.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1524.

Venerabili Fratri Joanni Petro, Epiſcopo Theatino, & dilecto filio Gajetano Presbytero Vicentino, ac eorum ſociis, & ſucceſſoribus.

Quidam magis quietè Deo ſervire volentes, ſub habitu Clericali, in communi, & de communi vivere cœperunt, & vota ſubſtantialia emittere volentes, aſſenſum Papæ petierunt.

EXponi nobis nuper feciſtis, quòd vos, & nonnulli alii ejuſdem propoſiti, ſocii veſtri, Divina, ut creditur, inſpiratione ducti, cupientes rum majori animi quiete, Deo ſervire, & illi magis pio deſiderio adhærere poſſe, tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, paupertatis ſcilicet, caſtitatis, & obedientiæ vota emittere, & ſub ſolito, ac communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi viventes, ac Deo humiliter & devotè, quantùm ipſe dederit ſervientes, ſub noſtra & Apoſtolicæ Sedis humili, & immediata ſubjectione, & ſpeciali protectione, Clericalem vitam ducere decreviſtis, ſupplicarique nobis feciſtis, ut de noſtræ atque hujus S. Sedis Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, ſolitáque clementia, in præmiſſis benignè annuentes, ea eis, quæ ad hujus vitæ propoſitum conducere, aut quomodolibet expedire videntur, vobis ſociis, Succeſſoribúſque veſtris providere dignaremur.

Digitized by Google

Qui eis illum impartitur, eoſdemque ſub Sedis Apoſtolicæ protectione recipit.

§. 1. Nos, qui omnium Chriſtifidelium piis & honeſtis deſideriis libenter annuimus, veſtrum in hac parte laudabile deſiderium, plurimùm in Domino commendantes, veſtriſque hujuſmodi ſupplicationibus inclinari, vobis, & cuilibet veſtrum, ut quandocumque viſum fuerit, poſſitis tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Caſtitatis & Obedientiæ vota publicè emittere, & in manibus cujuſcunque Presbyteri ſæcularis, vel cujuſvis Ordinis Regularis, ſolemniter profiteri, ac ſub ſolito & communi habitu Clericali, ſubque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi, ac de communi viventes, in locis Religioſis, aut ſæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipſa fuerint, conceſſum fuerit, ſeu expedire videbitur, ſub noſtra, & ſanctæ hujus Sedis Apoſtolicæ immediata ſubjectione, & ſpeciali protectione in unum habitare.

Præpoſitúmque eligendi.

§. 2. Atque ex vobis, inter vos ſingulis annis Superiorem eligere, Præpoſitum nuncupandum, qui uſque ad triennium, & non ultrà confirmari poſſit.

Alios ad religionem recipiendi.

§. 3. Alióſque quoſcunque ſæculares Clericos, quavis dignitate fulgentes, ſeu Laicos, qui, Deo inſpirante, ad hujuſmodi vitæ propoſitum, & communem vivendi modum, ſeſe conferre voluerint, recipere, & poſt annuam probationem, ad talem trium votorum profeſſionem, in manibus Superioris, ſeu Præpoſiti emittendam, ad hujuſmodi communem vivendi modum admittere.

Conſtitutionéſque opportunas edendi facultatem concedit.

§. 4. Necnon ſtatuta quæcunque, ordinationes & conſtitutiones, de omnibus & ſingulis, quæ ad hujuſmodi vitæ propoſitum conducere, moréſque & inſtitutum honeſtè & devotè clericaliter vivendi concernere videbuntur, de Miſſis præcipuè, & aliis Divinis officiis, ſeu horis Canonicis, prout vobis meliùs videbitur celebrandis & recitandis, licita tamen, & honeſta, rationabilia, & bonis moribus, & ſacris Canonibus non contraria. facere, edere, & pro tempore ſacta, vel edita, corrigere, reformare, & in parte, vel in totum immutare, ac de novo alia, prout vobis expedire videbitur, inſtituere, & ordinare, ac juxtà illa vivere, quæ, poſtquàm à vobis condita, edita, reformata, inſtituta, aut immutata & ordinata, ac nobis, ſeu Succeſſoribus noſtris exhibita fuerint, Apoſtolica auctoritate approbata & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur.

Privilegia & gratias Congregationis Canonicorum Lateranenſium elargitur.

§. 5. Et ut omnibus & ſingulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, conceſſionibus, & gratiis, ſpiritualibus & temporalibus, quibus potiuntur & gaudent, aut in futurum potientur, & gaudebunt, Canonici Regulares Lateranenſis Congregationis, perſonæ, & loca eorum, vos, perſonæ, & loca veſtra, uti, potiri, & gaudere poſſitis. Quorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ita ut literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus, & gratiis, eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis, mutatis duntaxat nominibus, cognominibus & invocationibus, & diebus, ad libitum veſtrum expediri poſſint, perindè, ac ſi illa omnia & ſingula, non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorum de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem, fuiſſent vobis per has noſtras literas, ſub hac ipſa die, expreſsè & ſpecialiter conceſſa, tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia, & ex Apoſtolicæ plenitudine poteſtatis, vobis, ac ſociis, & Succeſſoribus veſtris, in perpetuum concedimus pariter, & indulgemus, & ad præmiſſa omnia & ſingula, quibuſcunque impedimentis, & contradictionibus amotis, liberam, plenámque auctoritatem & facultatem elargimur.

Tu ſcias conceſſa etiam fuiſſe privilegia omnium Ordinum, & ſignanter Societatis Jeſu, in Bulla citata in rub.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus nomine, dignitate & officio Epiſcopali, quæ Joanni Petro ſuprà dicto, per alias noſtras literas reſervavimus, Apoſtoliciſque, aut aliis generalibus, aut ſpecialibus conſtitutionibus, ordinationibus, etiam juramento, aut alia quavis firmitate roboratis, etiam ſi quæ ſpecialiter ſeu de verbo ad verbum exprimenda eſſent, quæ pro expreſſis haberi, & quibus quoad effectum præſentium duntaxat, ſpecialiter & expreſsè derogamus, aliiſque contrariis non obſtantibus quibuſcunque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 24. Junii 1514. Pontificatus noſtri anno primo.

D. P. An. 1. die 24. Junii.

XII.

Declaratio circà expenſas fieri permiſſas Militiæ de Calatrava, Ordinis Ciſtercienſis, de communi Theſauro dictæ Militiæ.

De hac Militia atque Theſauro, vide ſuprà in Conſt, 16. Julii II. fol. 395. Romani, & alia attende in Conſtit. 1. Adriani VI. Dum intrà. fol. 742.

CLEMENS EPISCOPUS.

Edita A. D. 1525.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex ex injuncto ſibi deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio, ad ea libenter intendit, per quæ ſinguli Chriſtifideles, ſub Regularibus præſertim Militiis, pro Fidei Catholicæ defenſione inſtitutis militantes, expenſas neceſſarias, & alia onera eis pro tempore incumbentia, abſque aliquo conſcientiæ ſcrupulo ſubire valeant, eorúmque & Catholicorum Regum deſuper ſibi ſupplicantium votis libenter annuit, prout id conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Julius II. edidit conſtitutionem, de qua hic.

§. 1. Sanè chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus, Romanorum Rex Illuſtris, in Imperatorem electus, qui etiam Caſtellæ, Legionis, Aragonum, & utriuſque Siciliæ Rex, per Sedem Apoſtolicam deputatus Militiæ de Calatrava, Ciſtercienſis Ordinis, perpetuus Adminiſtrator exiſtit, ſuo & dilectorum filiorum univerſorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum & Militum dictæ Militiæ hujuſmodi per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera, Præceptorem domûs de Meſtanca Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ Diœceſis, Nuntium ſuum ſuper hoc ad nos deſtinatum, nuper nobis exponi fecit, quòd, poſtquàm olim pro parte claræ memoriæ Ferdinandi Aragonum, & Siciliæ prædictorum tunc Regis, ac ejuſdem Militiæ perpetui Adminiſtratoris per Sedem eandem etiam deputati, fœlicis recordationis Julio Papæ II. prædeceſſori noſtro expoſitum fuerat, &c.

Omittitur reſiduum narrativæ, quia ipſa Bulla Julii eſt ſuprà, Romani.

Poſteà ex Theſauro ſuo, hæc Militia de Calatrava, in caſus hic relatos exponere non conſuevit, ſed pro conſcientiæ ſecuritate, hujus Pontificis permiſſio petitur.

§. 2. Dicta Militia ex tunc Theſaurum ipſum, juxtà formam ſtatutorum, ordinationum, & literarum prædictarum habere. Et licèt exindè omnes & ſingulas expenſas pro neceſſitatibus, negotiis, rebus, honore, & utilitate ejuſdem Militiæ, ac illius Monaſteriorum, & locorum, illorúmque onerum eis pro tempore incumbentium neceſſarias ſupportare, & facere conſueverint, prout facere potuiſſe credunt; tamen ipſi, vel eorum aliqui, qui timoratæ & ſcrupuloſæ conſcientiæ exiſtunt, pro eorum conſcientiarum tutiori cautela, illas, quas hactenùs facere conſueverunt, & alias ſimiles, vel diſſimiles neceſſarias expenſas, ſive ſint pro defenſione & protectione prædictis, ſive etiam pro Monaſteriis, & aliis locis dictæ Militiæ, eorúmque fabricis, aut etiam pro expeditione quarumcunque literarum, etiam Apoſtolicarum, in favorem Militiæ & Monaſteriorum, locorum ac perſonarum prædictorum expediendarum, ac ſatisfactione, ſeu remuneratione illorum, qui pro earum expeditione, ac aliis eorum & ſingulorum rebus, negotiis, utilitate, vel honore, auxilium, conſilium, vel favorem præſtiterint, & aliorum onerum eis pro tempore incumbentium ſupportatione, & ex

Theſauro prædicto, juxtà providam ordinationem, deliberationem, & conſilium Caroli Regis in Imperatorem electi, & pro tempote dictæ Militiæ Adminiſtratoris, ſeu Magiſtri, & Capituli Generalis, vel Seniorum, Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum dictæ Militiæ Adminiſtratoris, liberè facere cuperent. Quare pro parte Caroli Regis in Imperatorem electi, ſeu Adminiſtratoris, ac Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum modernorum prædictorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs eis in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremor.

Hic ideò Pontifex de Theſauro expenſis, de quibus hic, certo modo fieri indulget.

§. 3. Nos igitur eorum laudabili deſiderio in præmiſſis annuentes, ac Priores, Præceptores, Fratres, & Milites modernos prædictos, eorúmque ſingulos, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpènſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, Carolo Regi in Imperatorem electo, & Adminiſtratori, ac pro tempore exiſtenti Magiſtro, ſeu Adminiſtratori, necnon Majori, & aliis Præceptoribus, Prioribus, Fratribus & Militibus modernis, & pro tempore exiſtentibus Militiæ hujuſmodi, quòd ipſi de cetero perpetuis futuris temporibus omnes, & ſingulas expenſas, tàm pro Militia, quàm Monaſteriis, & aliis locis, eorúmque fabricis, rebus, & perſonis prædictis, quàm etiam pro expeditione quarumcunque literarum, etiam Apoſtolicarum, pro eis, & aliorum ſingulis, ac aliorum onerum eis incumbentium, necnon ſatisfactione, remuneratione, & recompenſatione illorum, qui in illis, & aliis eorum negotiis, rebus, commodo, utilitate, favore, honore, vel oneribus ſuis, aliquid fecerint, aut ad id faciendum conſilium, conſenſum, & favorem præſtiterint, ex Theſauro prædicto, de conſilio Capituli Generalis, vel ſaltem Definitorum, aut Seniorum illius, facere liberè & licitè valeant, indulgemus, ac ipſæ expenſæ ſic pro tempore factæ, quando videlicèt per Carolum Regem in Imperatorem electum modernum, ac pro tempore exiſtentem, Adminiſtratorem, vel Magiſtrum, de Definitorum, & Seniorum in ejus Curia pro tempore reſidentium, quando verò per Definitores, & Seniores, aut Capitulum prædictos etiam modernos, & pro tempore exiſtentes, de Caroli Regis in Imperatorem electi Adminiſtratoris moderni, & Magiſtri pro tempore etiam exiſtentium prædictorum ejuſdem Militiæ factæ fuerint, benè factæ ſint, & eſſe cenſeantur, ac pro bene factis habeantur, & reputentur, ſtatuimus & ordinamus, ac literas prædeceſſoris hujuſmodi etiam ad præmiſſa extendimus, & ampliamus.

Quibuſcunque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, & Apoſtolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus, & ordinationibus, ac Militiæ & Ordinis, eorúmque Monaſteriorum, & locorum prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus omnibus, quæ idem Prædeceſſor noſter in dictis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque. Nulli ergò, &c.

D. P. An. 2. die 13. Jan.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1525. Idibus Januarii, Pontificatus noſtri anno ſecundo.

XIII.

Privilegia, indulta, & exemptiones Auditorum Rotæ Romanæ.

Confirmationem & extenſionem habes infrà in conſtit. 12. Pauli III. Romani. Moderationes verò vide in Pii V. conſt. 73. Sacroſanctum, & in aliis Bullis citatis hic in Apoſtillis. Et de aliis Rotam concernentibus, indicabo plenè in Pii IV. conſt. 44. In throno.

CLEMENS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1525.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CONvenit æquitati Romani Pontificis, digna pro meritis præmis compenſantis, illis potiores gratias & favores impartiri efficaciter, qui non ſolùm pro ipſo Romano Pontifice, ſed etiam pro univerſali Eccleſia, ac Sedis Apoſtolicæ honore, & perſonis ad illam confluentibus juſtitia miniſtranda, graviora ſolicitudinis ſtudia, prompta voluntate jugiter perferre, & facti evidentia deſignante, majora eidem Sedi devotionis obſequia ſtudioſios impendere dignoſcuntur, ut exindè eorum devotio augeatur, & fides illorum cunctis pleniùs innoteſcat, ac alii eorum exemplo ad ſimilia propenſiùs excitentur.

Cauſæ hujus Conſtitut.

§. 1. Hinc eſt, quòd nos debita conſideratione penſantes continuos labores, quos dilecti filii cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & eorum Locatenentes, nunc & pro tempore exiſtentes circà cauſas ipſas audiendas, & fine debito decidendas ad publicam utilitatem, & ejuſdem Romani Pontificis honorem permaximum in dies noſcuntur abſtinere, ac propterea volentes eos, qui etiam noſtri, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis Capellani exiſtunt, condignis favoribus, & prærogativis, prout debitum reputamus, proſequi.

Privilegium circà pluralitatem beneficiorum.

Hoc revocatum eſt in Bullis cit. in rubr.

§. 2. Motu proprio, non ad ipſorum Auditorum & Locatenentium, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, cum eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac eorum ſingulis, ut quæcunque quatuor curata, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, aut uno, vel duobus, ſeu tribus ex eis, ſeu abſque illis unum cum cura vel ſine cura, cujuſvis etiam Cluniacenſis vel Ciſterclenſis Ordinis regulare, necnon quæcunque alia tria ſimilia vel diſſimilia ſub ſingulis tribus tectis quarumcunque Cathedralium, etiam Metropolitanarum, vel Collegiatarum, aut aliarum Eccleſiarum conſiſtentis, alias ſe invicem, & cum dictis incompatibilibus beneficiis compatientia beneficia Eccleſiaſtica, etiàſi alterum beneficiorum ſub eiſdem tectis conſiſtentium cum cura, aut quomodolibet eorum Canonicatus, & præbenda, & tam illa, quàm incompatibilia ſæcularia, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis, & dignitates ipſæ in Cathedralibus etiam Metropolitanis poſt Pontificales majores, ſeu Collegiatis Eccleſiis hujuſmodi principalis, aut tria ex eis Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, ſeu talia mixtim, Regulare verò beneficia hujuſmodi Prioratus, Præpoſituræ, Præpoſitatus, dignitates, dignitas etiam Conventualis, perſonatus, adminiſtratio vel officium fuerint, & ad Prioratum, Præpoſituram, præpoſitatum, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes vel officia hujuſmodi conſueverint, qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, ſi eiſdem Auditoribus & Locatenentibus aliàs Canonicè conferantur, aut ipſi eligantur, præſententur, vel aliàs aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eis, recipere, & inſimul ſæcularia in titulum ac regulare, in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, videlicèt ſi duo Canonicatus & duæ præbendæ, ac totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum à die habitæ, pacificè per eos utriuſque illorum poſſeſſionis computandò duntaxat. Si verò alia fuerint, ac incompatibila ſæcularia, necnò regulare beneficia hujuſmodi quoad vixerint retinere, illáque ſimul vel ſucceſſivè, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, quoties

eis pla-

eis placuerit dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimiſſi vel dimiſſorum aliud, vel alia ſimile vel diſſimile, aut ſimilia vel diſſimilia beneficium ſeu beneficia, Eccleſiaſticum vel Eccleſiaſtica, quatuor duntaxat curata, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, aut cum uno vel duobus, ſeu tribus ex eis, vel abſque illis unum cum cura vel ſine cura, cujuſvis etiam Cluniacenſis, vel Ciſtercienſis Ordinis regulare, necnon quæcunque tria alia ſimilia vel diſſimilia, ſub ſingulis tribus tectis quarumcunque trium Eccleſiarum conſiſtentia, alia, ut præfertur, compatientia ſimiliter recipere, & inſimul ſæcularia in titulum, regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, videlicèt ſi duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum, ut præfertur, computandum: Si verò alia fuerint, ac incompatibilia, necnon regulare beneficia hujuſmodi, dummodo inter ipſa quatuor incompatibilia ſæcularia plures, quàm tres Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ, & ſub ſingulis tribus tectis conſiſtentia, poſt dictum annum duo Canonicatus, & duæ præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, ac regulare beneficia hujuſmodi officium clauſtrale non exiſtant, quoad vixerint, ut præfertur, retinere necnon debitis & conſuetis ipſius regularis beneficiis ſupportatis oneribus de reſiduis illius fructibus, redditibus & proventibus, ſicuti illud in titulum pro tempore obtinentes de illis diſponere & ordinare potuerunt, ſeu etiam debuerunt (alienatione tamen quorumcunque bonorum immobilium, & pretioſorum mobilium dicti regularis beneficii eis penitùs interdicta) diſponere & ordinare liberè & licitè valeant. Ac quòd ipſi Auditores & Loca tenentes, ac eorum ſinguli, naturales in omnibus Regnis, Dominiis & Provinciis exiſtant, ac in ipſis & eorum ſingulis quæcunque, quotcunque, & qualiacunque cum cura, & ſine cura beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia & regularia, etiam, ut præfertur, qualificata aliàs eis Canonicè conferenda, perindè ac ſi ibidem oriundi, & nati fuiſſent, etiam recipere & retinere liberè & licitè poſſint, ac de illis, aut qualitate locorum in eorum literis mentionem facere minimè teneantur, quodque ratione quorumcunque beneficiorum Eccleſiaſticorum curatorum, ſeu ex ſtatuto, fundatione, aut aliàs ſacros etiā Presbyteratus Ordines requirentium per eoſdem Auditores & Loca tenentes, ac eorum ſingulos pro tempore obtentorum, uſque ad ſeptennium à fine anni à jure conceſſi computandum, ad aliquem ex ſacris Ordinibus hujuſmodi promoveri minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti coarctari poſſint, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus.

Facultas abſolvendi ſicut Ordinarii.

§. 3. Et inſuper præfatis Auditoribus, & Loca tenentibus, & eorum cuilibet, ut omnes & ſingulas utriuſque Sexus perſonas quarumcunque Parochialium, ac dignitatum, vel aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum curam animarum habentium per eos pro tempore obtentorum, per ſeipſos, vel alios ab eis deputandos, earundem perſonarum confeſſionibus diligenter auditis, in omnibus & ſingulis caſibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel conſuetudine abſolvere poſſint, quoties ad eos confeſſionis cauſa confugerint, abſolvere, eiſque pœnitentiam ſalutarem injungere.

Teſtandique etiam de bonis acquiſitis ex beneficiis.

Revocationem vide in Pio V. cit. in rubr. cum aliis ibi not.

§. 4. Necnon de omnibus & ſingulis bonis mobilibus & immobilibus ubilibet conſiſtentibus, cujuſcunque quantitatis & qualitatis, etiamſi in pecunia fuerint, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiſcopos vel Epiſcopos, etiam ratione ſuarum, quibus nunc præeſſe dignoſcuntur, aut aliarum Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ad quas eas transferri contigerit Eccleſiarum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſæcularium & regularium, obtentorum, & obtinendorum quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquiſitis & acquirendis, tàm in vita, quàm etiam ultima voluntate eorum inter conſanguineos, & alias quaſcunque perſonas, ac loca, necnon pro expenſis funerum, ac remuneratione eorum, qui ſibi viventibus ſervierint, diſponere, erogare, teſtari, codicillari, ac illas aliàs in pios, & quoſcunque alios, tamen licitos uſus, prout eis videbitur expedire, convertere, liberè & licite valeant.

Transferendi, & etiam reſignandi beneficia, &c.

Hoc revocavit Pius V. ibidem in Tom. 3.

§. 5. Ac prædicta, necnon omnia & ſingula alia beneficia Eccleſiaſtica cum cura, ſæcularia, & quotumvis Ordinum regularia per ipſos Auditores, & Loca tenentes, ac eorum ſingulos in titulum, & commendam, ac invicem, ſeu aliis ad eorum vitam unita, pro tempore obtenta, necnon in quibus, & ad quæ jus eiſdem Auditoribus, & Loca tenentibus competit, & competere poterit in futurum, ac de quibus eis proviſum etiam illorum poſſeſſione non habita, ſeu provideri mandatum, vel conceſſum fuerit, ſimpliciter, aut pro alio vel aliis ſimili, vel diſſimili, aut ſimilibus, vel diſſimilibus beneficio ſeu beneficiis Eccleſiaſtico Eccleſiaſticis, cum quibuſvis perſonis cum eis permutare volentibus, ac cauſa permutationis hujuſmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, ſeu ſimoniaca pravitas interveniat, in quorumcunque ordinatorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanorum, aut aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ſeu aliarum perſonatum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum ad id per eos eligendorum vel eligendarum manibus extra Romanam Curiam, præfatæ Sedis, vel cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minimè requiſita, reſignandi, & commendis, necnon juri & conceſſionibus etiam literis Apoſtolicis non confectis cedendi, ac diſſolutioni unionum hujuſmodi conſentiendi, ipſiſque Ordinariis, Canonicis & perſonis in dignitate conſtitutis, reſignationes & ceſſiones hujuſmodi ab eiſdem Auditoribus & Locatenentibus, ſimpliciter vel ex eadem cauſa etiam permutantibus perſonis ex dicta cauſa duntaxat extrà eandem Curiam auctoritate prædicta recipiendi & admittendi, ac uniones, annexiones & incorporationes prædictas diſſolvendi: Necnon ea, quæ ſimpliciter reſignaverint, & quorum commendis, aut juri & conceſſionibus ceſſerint, ſeu unionem diſſolutioni conſenſerint perſonæ, ſeu perſonis idoneæ, vel idoneis ad id per ipſos Auditores, & Locatenentes nominandæ, ſeu nominandis, & quæcunque, quotcunque, & qualiacunque beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus & exſpectantibus, quibus, & non aliis, etiamſi antè reſignationes ſeu ceſſiones hujuſmodi per eos nominatæ fuerint, conferri poſſint, & quæ ex eadem cauſa cum eis permutantibus. Quæ vero ipſæ compermutantes perſonæ reſignaverint beneficia hujuſmodi, etiamſi, ut præfertur, qualificata, & cum permutantium hujuſmodi ſimilem facultatem non habentium beneficia hujuſmodi diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata, ſeu affecta fuerint, eiſdem Auditoribus & Locatenentibus conferendi, & de illis etiam providendi, ac omnia & ſingula alia in præmiſſis, & circà ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, ac exequendi plenam & liberam, auctoritate & tenore prædictis motu ſimili facultatem concedimus.

Privilegium circà reſidentiam.

Revocationem vide in Conſtit. 91. Pii IV. in ſuprema, cum ibi notatis.

§. 6. Ac eiſdem Auditoribus & Locatenentibus, & eorum ſingulis, etiam in dicta Curia, aut aliquo beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum, & ſine cura per eos pro tempore obtentorum reſidendo, in aliis beneficiis Eccleſiaſticis ſimiliter per eos in quibuſvis Eccleſiis, ſive locis pro tempore obtentis reſidere minimè teneantur, nec ad id inviti compelli poſſint. Et nihilominùs omnes & ſingulos fructus, redditus & proventus beneficiorum prædictorum etiam, ut præfertur, qualificatorum cum ea integritate (quotidianis diſtributionibus duntaxat exceptis) liberè percipere valeant, cum qua illos perciperent, ſi in eiſdem beneficiis perſonaliter reſiderent, dictiſque beneficiis per Capellanos ſeu Vicarios idoneos ad eorum nutum amovibiles in Divinis deſervire, & animarum curam illis imminentem exercere, ac quæcunque Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrari facere,

quoties opus fuerit, Diœceſani loci, & cujuſvis, alterius licentia ſuper hoc minimè requiſita, liberè & licitè valeant, uec ad reſidendum io illis per quempiam cogi poſſint.

Facultas recitandi Horas Canonicas, Horis poſtpoſitis.

§. 7. Eiſque, & eorum cuilibet, ut quoad vixerint, quoties eis placuerit, per ſe ipſos, aut cum uno, vel duobus ſociis etiam familiaribus ſuis per eos pro tempore eligendis Horas Canonicas diurnas pariter, & nocturuas, ac alia Divina Officia ſecundùm uſum, & morem Romanæ Eccleſiæ, etiam anticipatis, vel poſtpoſitis Horis dicere, & recitare liberè & licitè valeaut. Nec ipſi, aut eligendi ſocii hujuſmodi ad alium uſum ſuper boc obſervandum teneantur, nec ad id à quoquam, etiam ratione beneficiornm Eccleſiaſticorum per eos pro tempore obtentorom, inviti poſſint coarctari.

Facultas eligendi Confeſſores, qui in caſibus reſervatis (exceptis hic expreſſis) abſolvere poſſint. Quod declaratur hic in fine. Et intellige, ut in Clem. VIII. conſtir. 115. Quæcunque. Tom. 3.

§. 8. Quódque ipſi, & eorum ſinguli aliquem Presbyterum ſæculatem, vel cujuſvis Ordinis regularem in eorum poſſint, & quilibet eorum poſſit eligere confeſſorem, qui vita eis comite in caſibus dictæ Sedi reſervatis (præterquàm offenſæ Eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpiranonis in perſonam, vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedem Apoſtolicam, falſitatis literarom Apoſtolicarum, ſupplicationum, & commiſſionum, invaſionis, deprædationis, occupationis, devaſtationis rerrarum, & maris, dict e Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubjectorum, offenſæ perſonalis iu Epiſcopum, vel alium Prælatum, prohibitionis, devolutionis cauſarum ad Romanam Curiam, delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ſemel ſingulis annis, & quoties de eorum morte timendum extiterit, in aliis verò, quoties fuerit opportunum, confeſſione eorum diligenter audita, pro commiſſis eis debitam abſolutionem impendat & injungat pœnitentiam ſalutarem, necnon vota quæcunque (ultramarino, liminum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compoſtella, ac Caſtitatis & Religionis votis duntaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat, quòdque Confeſſor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, etiam ſemel ſingulis annis, & quoties de eorum morte timendum fuerit, ut præfertur, plenariam remiſſionem à pœna, & culpa eis in ſinceritate fidei, unitate Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & devotione noſtra, & Succeſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium perſiſtentibus, dicta auctoritate Apoſtolica concedere poſſit, ſic tamen, quòd idem Confeſſor de eis, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, eis per eos, ſi ſupervixerint, vel alios, ſi forſan tunc tranſierint, faciendam injungat, quam ipſi, vel illi facere teneantur.

Privilegium celebrandi antè diem, & in locis interdictis. Hoc inferiùs declaratur.

§. 9. Liceátque eis habere altare portatile, cum debitis revereotia, & honore, ſuper quo in locis ad hoc coogruentibus & honeſtis, ſine Juris alieni præjudicio, & cùm qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, & antequàm eluceſcat dies, circà tamen diurnam lucem. Et ſi forſan ad loca, interdicto Eccleſiaſtico, tàm ordinaria, quàm Apoſtolica auctoritatibus, ſuppoſita, per ipſos declinare contigerit, in illis, clauſis jaouis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, excommunicatis, & interdictis excluſis, in eorum & familiarium ſuorum domeſticorum, ac ſex aliarum perſonarum utriuſque Sexùs per eos, & eorum quemlibet eligendarum præſentia, dummodò ipſi, vel illi cauſam nou dederint interdicto, nec id eis contigerit, quòd ſpecialiter interdici poſſint, per ſe ipſos, qui Presbyteri fuerint, aut proprium, vel alium Sacerdotem idoneum ſæcularem, vel regularem, Miſſas, & alia Divina officia celebrari, ſeu celebrari facere, & Eccleſiaſtica Sacramenta recipere, ac eorum tempore interdicti hujuſmodi decedentium corpora Eccleſiaſticæ tradi poſſint ſepulturæ, etiam cum aliqua funerali pompa.

Facultas conſequendi Stationes Urbis, propriam Capellam viſitando.

§. 10. Et inſuper duas Eccleſias, ſeu duo vel tria altaria in locis, ubi ipſos Auditores & Locatenentes, ac eorum quemlibet pro tempore morari contigerit, per eos, & eorum quemlibet pro tempore eligendas, ſeu eligenda, ſingulis diebus Quadrageſimalibus, & aliis anni temporibus, & dùm in Curia reſederint, eorum propriam Capellam, diebus tamen audientiæ, viſitando, ſingulas indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur, ſi ipſi eiſdem remporibus, & diebus Baſilicas, & Eccleſias Starionum Urbis, & extrà eam ad id deputatas perſonaliter viſitarent.

Facultas circà eſum carnium.

§. 11. Eiſque & eorum cuilibet, ac eorum familiaribus prædictis, vel diebus & temporibus, quibus eſus carnium, ovorum, caſei, butyri, & aliorum lacticiniorum eſt prohibitus, eiſdem ovis, caſeo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de utriuſque Medici conſilio carnibus abſque conſcientiæ ſcrupulo uti & veſci.

Privilegium circà exſpectativas. Tu vide diſpoſitionem Pii V. in ejus conſtit. 73. Sacroſanctum. Tom. 2.

§. 12. Ipſique Auditores, & Locatenentes, nunc & pro tempore exiſtentes, ac eorom ſinguli, literas gratiarum exſpectativarum, quoties eas generaliter concedi contigerit, abſque aliqua ſignatura deſuper expedienda in prima earum expeditione ad tres collationes per eorum quemlibet eligendas, & tria beneficia, cujoſcunque taxæ, ſeu annui valoris illorum fructus, redditus, & proventus fuerit, etiamſi unus ex dictis beneficiis, aliàs ſub eorumdem Auditorum, eorúmve Locatenentium gratiis exſpectativis, eorúmve collationum, mutationibus, revalidationibus, & extenſionibus pro tempore comprehenſis, eidem diſpoſitioni Apoſtolicæ ex quavis cauſa, præterquàm ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aut familiaritatis continuæ commenſalitatis noſtræ, & tunc viventis Romani Pontificis, aut cujus tempore vacationis ad id conſenſus requireodus foret alicujus dictæ Eccleſiæ Cardinalis generaliter reſervatum, vel ex generali Apoſtolica reſervatione, ac aliàs quomodolibet affectum fuerit expedire, & ipſum beneficium ſic generaliter reſervatum ſeu affectum acceptare, conſequi, & obtinere, necnon beneficia ſub hujuſmodi gratiis exſpectativis, & illarum collationum mutationibus, revalidationibus, & extenſionibus comprehenſa, etiam in eorum à dicta Curia abſentia per Procuratorem tàm iu dicta Curia, quàm extrà eam, etiam in genere acceptare, & de illis etiam provideri facere, ac alias diligentias requiſitas per ſe vel alios facere, ac inſtrumenta, in ſpecie ex ſuis notis, generalibus acceptationum, & aliarum diligentiarum prædictarum extrahi facere, & obtinere, ac Notarii ſic in genere rogati, inſtrumenta in ſpecie ex ſuis notis generalibus deſuper facta ad inſtantiam Auditorum & Locatenentium prædictorum, ad quos id concernet extrahere duntaxat, & publicare poſſint reſpectivè, & debeant.

Indultum circà formam publicandi proviſiones beneficiorum. Tu habes revocationem in Gregorii XIII. conſtit. 75. Humano. Tom. 2.

§. 13. Et ad ſatisfaciendum regulæ, ſive conſtitutioni de publicaodis acceptationibus, & proviſionibus, ac illis intimandis poſſeſſoribus, ſeu eis ad judicium evocandis pro tempore editæ, etiam ratione prædictarum exſpectativarum, aut aliarum gratiarum & reſervationum quarumcunque minimè teneantur. Ac eorum fratres & nepotes, tàm deſcendentes quàm Collaterales, ac amicos ſeu benevolos & familiares ipſorum in toto, vel in parte, aut ſimpliciter, vel quoad unam, vel plures, ſeu ſingulas gratiarum exſpectativarum eis pro tempore conceſſarum, & illarum mutationum, revalidationum, & extenſionum collationis proſequendis antelationibus, prærogativis, privilegiis & indultis eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus in aſſecutione beneficiorum, vigore gratiarum hujuſmodi acceptandorum, pro tempore conceſſis, loco ſui nominare, & quòd ſic nominatis prærogativis Auditoribus & Locatenentibus conceſſis, & concedendis hujuſmodi in aſſecutionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum ſub collationibus, ad quos nominati fuerint, comprehenſorum, quæ vigore literarum deſuper conficiendarum duxerint acceptanda, uti, potiri, & gaudere, ac in omnibus & ſingulis, quibus ipſi Audirores,

& Lo-

& Locatenentes immediatè præferantur (dilectis filiis literarum Apoſtolicarum de Majori præſidentia Abbreviatoribus, & earundem literarum Scriptoribus duntaxat exceptis) immediatè præferri, & anteferri valeant, ac ſi ejuſdem Palatii Auditores verè & non ficte, aut aggregati per privilegium exiſterent, ita tamen, quòd Auditores ipſi ſuas gratias exſpectativas, ac illarum extenſiones, & collationum mutationes, ſeu revalidationes prosequentes præfatis, nominatis etiam qualitercunque qualificatis omninò præferantur, & præferri debeant.

Indultum pro Bullis gratis pro eis expediendis.

§. 14. Quódque ſinguli Auditores, & Locatenentes præfati quaſcunque proviſionum, commendarum, diſpenſationum, unionum ad vitam, præfectionum, reſervationum fructuum, penſionum, & aliorum quorumcunque, ac facultatum, mandatorum, gratiarum, & indultorum, ac alias literas, gratiam vel juſtitiam, ſeu miſtim concernentes à Sede prædicta, etiam ratione quarumcunque dignitatum etiam Epiſcopalium, Archiepiſcopalium, & Monaſteriorum, aliorúmque beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcunque pro tempore, per eos à nobis & Succeſſoribus noſtris, Romanis Pontificibus pro tempore exiſtentibus, à Sede prædicta qualitercunque impetrandas, ac ſibi etiam motu ſimili & ex certa ſcientia concedendas, & de perſonis eorum conſiſtorialiter faciendas in dilectorum filiorum Abbreviatorum, Scriptorum Bullarum, ac regiſtri, necnon qui etiam de noſtris Apoſtolicis gratiis exſpectativis taxam recipiunt, Sollicitatorum literarum Apoſtolicarum, necnon Secretariorum & Procuratorum Audientiæ noſtræ literarum contradictarum, ab aliis quibuſvis dictæ Curiæ officiis gratis cum ſubſcriptione videlicèt (gratis pro Auditore, ſeu Locumtenente Rotæ) per Reſcribendarium literarum earundem faciendis expedire poſſint, ſint, debeant dicta auctoritate Apoſtolica earundem tenore præſentium, motu ſimili pariter indulgemus. Mandantes nunc & pro tempore exiſtentibus literarum prædictarum Reſcribendario, & aliis Scriptoribus & Abbreviatoribus; Sollicitatoribus, Secretariis, dictæ Audientiæ Procuratoribus, & quibuſvis aliis dictæ Romanæ Curiæ Officialibus expeditioni literarum hujuſmodi pro tempore Præſidentibus, & Miniſtris, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, privationis, & ſuſpenſionis ſuorum officiorum, & perceptionis emolumentorum eorundem pœnis, per eos, ad quos pertinuerit, & qui eas gratis ſubſcribere, vel concedere noluerint eo ipſo incurrendis abſque alio noſtro, ſucceſſorum noſtrorum, & Sedis prædictæ ulteriori mandato, eas gratis ſubſcribant, & per omnia uſque ad plumbum, & alia neceſſaria incluſivè omni contradictione & dilatione ceſſante expediant.

Indultum exemptionis ab Ordinariis.

§. 15. Propterea Auditores & Locatenentes prædictos nunc, & pro tempore exiſtentes, ac eorum quemlibet, ipſorúmque beneficia & officia Eccleſiaſtica, ac bona quæcunque, quæ obtinent & poſſident, & in futurum obtinebunt & poſſidebunt, ſub Beati Petri, & Sedis prædictæ, ac noſtra protectione, auctoritate Apoſtolica, & tenore ſuprà dictis, pari motu ſuſcipimus, & ab omni juriſdictione, correctione, viſitatione, dominio, ſuperioritate & poteſtate quorumcunque Legatorum, etiam de Latere, ac Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum, illorúmque Vicariorum, Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam à dicta Sede deputatorum nunc, & pro tempore exiſtentium.

Privilegium exemptionis à decimis, gabellis, &c. Moderationem vide infrà in Pauli V. conſt. 9. In maximis cum ibi not. in Tomo 3.

§. 16. Ipſóſque ac eorum res, & bona propria, tàm in Urbe, quàm extrà eam, à ſolutione & exactione quarumcunque decimarum, etiam Apoſtolica auctoritate prædicta, pro tempore impoſitarũ, pedagiorum, gabellarum, bullettarũ, & quorumcunque aliorum onerum, tàm ordinariorum, quàm extraordinariorum ubicunque locorum exiſtentium liberamus, liberóſque, immunes, & exemptos omninò facimus, conſtituimus, & deputamus, & declaramus. Ita, quòd Legati, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, Ordinarii, Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices prædicti, etiam ratione delicti, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in eos, aut eorum aliquem, ſeu aliorum beneficia, officia, & bona hujuſmodi, juriſdictionem, correctionem, viſitationem, dominium, ſuperioritatem, & poteſtatem exercere, aut excommunicationis, aliáſve ſententias, cenſuras, & pœnas proferre. Nec exactores decimarum, gabellarum, pedagiorum, & onerum hujuſmodi eos ad aliquam ſolutionem cogere, compellere, & coarctare, aut quicunque alii cujuſcunque dignitatis, ſtatus, conditionis, & præeminentiæ Eccleſiaſticæ, vel mundanæ exiſtant, eos ſuper præmiſſis, aut illorum uſu, etiam prætextu cujuſcunque criminis, vel delicti facti, vel perpetrati ex eorum officio, vel ad inſtantiam quorumcunque directè, vel indirectè, quovis quæſito colore, vel ingenio moleſtare, aut aliàs quomodolibet impedire quoquomodo præſumant.

Clauſulæ præſervativæ hujus conſt.

§. 17. Decernentes, & declarantes præſentibus literis, necnon præmiſſis & aliis privilegiis, & indultis quibuſcunque eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus pro tempore conceſſis, ex quavis etiam neceſſariò exprimenda cauſa, vel occaſione per nos, & Sedem eandem in genere, vel in ſpecie, etiam per Conſtitutiones Apoſtolicas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ, regulas etiam conſiſtorialiter pro tempore editas, aut quaſcunque alias literas Apoſtolicas, etiam quòd tenores, & formæ illorum habeantur pro expreſſis, ſeu alias clauſulas & decreta quæcunque in ſe continentes, etiam quibuſvis dictæ Curiæ Officialibus etiam præfatis Scriptoribus pro tempore conceſſas, ſeu etiam vigore implicitæ derogationis latiſſimè extendere in ſupplicationibus deſuper pro tempore ſignatis, appoſitæ derogari, ſeu illa revocari, caſſari, ſuſpendi, aut in aliquo alterari, ſeu revocata, ſuſpenſa, vel alterata cenſeri. Aut ipſos Auditores & Locatenentes ſub eiſdem clauſulis comprehenſos, vel eos illarum prætextu, niſi, in eiſdem deſuper pro tempore ſignatis ſupplicationibus illorum omnium nomina propria, & cognomina ſpecificè expreſſa fuerint, exprimi non poſſe, ſed ſemper eoſdem Auditores, & Locatenentes, ac in eis conceſſa privilegia, indulta, & literas hujuſmodi ab illis exceptos, & excepta, ac privilegia, indulta, & literis ea conceſſa prædicta valida, & efficacia exiſtere, & ipſis Auditoribus, & Locatenentibus ſuffragari, & quidquid in contrarium pro tempore factum fuerit, pro non facto haberi debere, necnon ex tunc de novo eo ipſo conceſſa & innovata, ac in priſtinum ſtatum reſtituta, repoſita, & plenariè reintegrata eſſe, & cenſeri.

Decretum irritans.

§. 18. Sicque in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcunque Judices & Commiſſarios, etiam Sacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Palatii hujuſmodi cauſarum Auditores, in qualibet cauſa & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, judicari & definiri debere, irritum quoque, & inane, ſi ſecùs ſuper iis à quoquam quavis auctoritate, etiam per Nos, & Sedem prædictam, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit.

Executores iſtius Conſt.

§. 19. Quocircà Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac in eadem Urbe, & ejus diſtrictu, noſtro in ſpiritualibus Vicario generali, pro tempore exiſtentibus, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Auditorum & Locatenentium, ſeu alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes faciant

auctoritate noſtra eaſdem præſentes, & in eis contenta hujuſmodi firmiter obſervari, ipſóſque Auditores, & Locatenentes nunc, & pro tempore exiſtentes illis pacificè gaudere, necnon fructus prædictos eis juxtà dicti indulti de illis percipiendis in abſentia, hujuſmodi tenorem integrè miniſtrari, non permittentes eos per locorum Ordinarios, & dilectos filios, Eccleſiarum prædictarum Capitula, ſeu quoſcumque alios, ad reſidendum in eiſdem Eccleſiis ſive locis compelli, aut aliàs ſuper præmiſſis contrà præſentium tenorem quomodolibet indebitè moleſtari, contradictores, moleſtatores quoſlibet & rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 20. Non obſtantibus, ſi dicti Auditores, & Locatenentes in eiſdem Eccleſiis, ſive locis primam non fecerint reſidentiam perſonalem. Ac ſuper Idiomate quoad Parochialem Eccleſiam, & de non concedendo alicui gratiam exſpectativam extrà nationem ſuam, ac non acceptando vigore cujuſvis gratiæ exſpectativæ aliquod beneficium generaliter reſervatum ſeu affectum, necnon de inſinuandis, & publicandis acceptationibus beneficiorum vigore gratiarum exſpectativarum acceptorum, & aliis diligentiis faciendis pro tempore editis, dictæ Cancellariæ regulis, ac fœlic. record. Bonifacii VIII. contrà exemptos edita, quæ incipit: Volentes, ac etiam, per quam conceſſiones de fructibus in abſentia percipiendis ſine præfinitione temporis fieri prohibentur, necnon, quæ incipiunt, Sicut bonus paſtor, & quibus diſponitur, Quòd nullus vigore facultatum per Sedem prædictam pro tempore conceſſarum, aliqua beneficia Eccleſiaſtica reſignare poſſit, niſi illorum poſſeſſionem pacificam per quatuor menſes habuerit, & nihilominùs beneficia ipſa in odium reſignantium vacare cenſeantur eo ipſo, Sixti IV. & Innocentii VIII. ac per qoas tertia pars omnium bonorum, de quibus per quoſcunque Prælatos, vigore quarumcunque facultatum, eis per Sedem prædictam conceſſarum, teſtari, ſeu aliàs diſponi contigerit, Cameræ prædictæ Apoſtolicæ pro illius neceſſitatibus applicata dicitur, Alexandri, Sixti, & aliorum quorumcunque Romanorum Pontificum Prædeceſſorum noſtrorum, ac Lateranenſis, etiam noviſſimè celebrati, & generalis Conciliorum, & quibuſvis aliis Apoſtolicis, necnon Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus Conſtitutionibus & Ordinationibus, ac quibuſvis per nos de noſtrorum, & dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, familiarium, continuorum commenſalium, & aliis beneficiis Eccleſiaſticis per nos, & Sedem eandem factis, & pro tempore faciendis ſpecialibus vel generalibus reſervationibus, affectionibus, necnon legibus Imperialibus, & municipalibus, ac Regnorum, Provinciarum, Eccleſiarum, Monaſteriorum, & locorum, in quibus incompatibilia, & alia ſæcularia, ac regularia beneficia hujuſmodi forſan fuerint, ſeu à quibus ipſa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum, quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Regnis, Provinciis, Eccleſiis, Monaſteriis, & locis, ac etiam Cluniacenſibus & Ciſtercienſibus Ordinibus, necnon quibuſvis perſonis cujuſcunque dignitatis, ſtatus, gradus, & conditionis exiſtentibus, etiam dictæ Curiæ Officialibus, & eorum Collegiis, etiam literarum earumdem Scriptoribus præfatis, ſub quibuſcunque tenoribus & formis, etiam per modum ſtatuti perpetui, etiam motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine ſimilibus, etiam ex quibuſvis, & quantumcunque maximis & urgentiſſimis, etiam neceſſariò exprimendis cauſis, ac cum quibuſvis anteletionibus, ſuſpenſionibus, reſtitutionibus, declaration. atteſtation. modification. & aliis efficaciſſimis & inſolitis, etiam derogatoriarum derogatoriis, etiam generalibus expreſsè derogantibus, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & quòd hujuſmodi privilegia, indulta, & literæ cum conceſſionibus, declarationibus & decretis, ac aliis in eis contentis clauſulis, ſub quibuſcunque derogationibus, revocationibus, ſuſpenſionibus, vel alterationibus per quaſcunque alias ſimiles, vel diſſimiles literas, gratias, privilegia, facultates, conceſſiones, antelationes & indulta, etiam motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine prædictis pro tempore factis, etiam in quibus de illis ſpecialis mentio fieret, nullatenùs includantur, nec eis quomodolibet derogatum, ſeu illa revocata, ſuſpenſa, vel alterata cenſeantur, ſed ſemper ab illis omnibus excepta exiſtant, etſi illis demùm quovis modo derogaretur, aut derogatum eſſe videretur, quoties eis derogatum foret, toties illa cum omnibus in eis contentis clauſulis de novo conceſſa, & in priſtinum ſtatum reſtituta fore & eſſe, ac in vim ſtipulati contractus inter Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, & Sedem hujuſmodi, necnon Scriptores & alios Officiales pro tempore exiſtentes, ac perſonas præfatas habuiſſe, & etiam in futurum habere debeant. Sicque per quoſcunque Judices & Commiſſarios, executores & delegatos, tàm in dicta Curia, quàm extrà eam pro tempore deputatos judicari debeat, ſublata aliter judicandi & interpretandi facultate, aliiſque etiam efficacioribus decretis, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, & aliorum Dominorum temporalium contemplatione, & aliàs quomodolibet, etiam iteratis vicibus, per quoſcunque Romanos Pontifices, prædeceſſores noſtros, ac etiam per nos, & Sedem præfatam conceſſis, & approbatis, ac innovatis, etiam quòd Regnorum & Provinciarum, niſi per oriundos, & naturales acceptari vel obtineri, ac Cluniacenſis, Ciſtercienſis, & aliorum Ordinum beneficia hujuſmodi, niſi ejuſdem S. R. E. Cardinalibus, aut ipſos Ordines reſpectivè expreſsè profeſſis, ac de conſenſu Abbatum pro tempore exiſtentium, & dilectorum filiorum Conventuum, Monaſteriorum Cluniacenſium & Ciſtercienſium, Matiſconenſium, & Cabillonenſium Diœceſium, aut aliorum Superiorum aliorum Ordinum prædictorum commendari non poſſint, & aliàs de illis etiam per Sedem prædictam pro tempore factæ Commendæ, ſeu de illis in hujuſmodi Commendam obtinendis diſpenſationes conceſſæ nullæ ſint, diſponentibus. Quibus omnibus, & eorum ſingulis, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, individua & expreſſa mentio habenda, aut alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac formas & datas illorum, necnon decreta in eis appoſita, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, tanquàm de eis plene informati, quoad præmiſſa motu ſimili ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, contrariis quibuſcunque, aut ſi eiſdem locorum Ordinariis à dicta ſit Sede conceſſum, vel in poſterùm concedi contingat, quòd Canonicos, Rectores, & perſonas Eccleſiaſticas ſuarum Civitatum, & Diœceſium, etiam in dignitatibus, perſonatibus, adminiſtratione, vel officiis conſtitutas, per ſubtractionem proventuum beneficiorum ſuorum Eccleſiaſticorum, aut aliàs compellere valeant ad reſidendum perſonaliter in eiſdem, ſeu ſi Ordinariis, & Capitulis, vel quibuſvis aliter, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, vel in poſterùm indulgeri contingat, quòd Canonicis, Rectoribus, & perſonis ſuarum Civitatum, & Diœceſium, etiam in dignitatibus, perſonatibus, adminiſtratione, & officiis conſtitutis, & in illis non reſidentibus, aut qui in eis primam non fecerint reſidentiam perſonalē conſuetam, fructus, redditus, & proventus ſuorum beneficiorum Eccleſiaſticorum in abſentia ſua miniſtrare minimè

teneantur,

minimè reneantur, & ad id compelli non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus, non expreſſa vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Declaratio circa indultum reſidentiæ &c. ut ſup.

§. 21. Volumus autem quòd incompatibilia, ac ſub ſingulis tectis conſiſtentia, & alia ſæcularia necnon regularia beneficia hujuſmodi debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, quibus illa immineat, nullatenus negligatur, ſed in eis, quorum fructus in abſentia hujuſmodi eiſdem Auditores & Locatenentes percipere contigerit, per bonos, & ſufficientes Vicarios, quibus de eorumdem beneficiorum proventibus, neceſſaria congruè miniſtrentur, diligenter exerceatur, & deſerviatur inibi laudabiliter in divinis, ac regularis antedicta, & ſub ſingulis tectis conſiſtentium beneficiorum hujuſmodi conſueta onera congruè ſupportentur. Ac quod ipſi Auditores & Locatenentes infrà dictum annum alterum ex duobus Canonicatibus, & duabus præbendis, aut totidem dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis ſub eiſdem tectis conſiſtentibus hujuſmodi quos maluerint, pro alio cum retentis, Canonicatu, & præbenda, ſeu dignitate, perſonatu, adminiſtratione, vel officio compatibili beneficio permutare, alioquin illos ex duabus præbendis, ac totidem dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus vel officiis ſub eiſdem tectis conſiſtentibus hujuſmodi, quos primò aſſecuti fuerint, & quos ex tunc dicto anno elapſo vacare decernimus, dimittere omninò teneantur.

Declaratio quoad peccata commiſſa ob confidentiam remiſſionis obtinendæ à confeſſoribus eligendis.

§. 22. Et ne, quod abſit, dicti Auditores & Locatenentes propter hujuſmodi gratiam vel conceſſionem eligendi Confeſſorem reddantur procliviores ad illicita in poſterum committenda, etiam volumus, quòd ſi à ſinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & devotione noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium deſtiterint, aut ex confidentia ejuſdem remiſſionis vel conceſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio & remiſſio, & quoad illas præſentes literæ eia nullatenùs ſuffragentur.

Declaratio indulti celebrandi ante diem.

§. 23. Ac quòd indulto celebrandi ſeu celebrari faciendi ante diem parcè utantur, quia cùm in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter JESUS CHRISTUS Dei Filius, qui candor eſt lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce.

Declaratio circa diſpoſitionem bonorum Eccleſiarum.

§. 24. Necnon ut in eorumdem Eccleſiaſticorum diſpoſitione bonorum juxta qualitatem reſidui erga Eccleſias, à quibus eadem perceperint, ſe liberales exhibeant, prout conſcientia eorum dictaverit, & animæ eorum ſaluti viderint expedire.

Et intereſſentiæ divinis officiis.

§. 25. Ac quòd dum divinis officiis in aliquibus Eccleſiis contigerit eos intereſſe, illum morem, qui in eiſdem Eccleſiis obſervabitur, circa hujuſmodi horas canonicas dicendas ſtudeant obſervare.

Declaratio circà reſignationes beneficiorum &c.

§. 26. Quòdque ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum per eos ſimpliciter reſignandorum, ſeu quorum commendis, aut juri vel conceſſioni ceſſerint, aut unionum diſſolutioni conſenſerint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor ducatorum auri de Camera, ſecundùm communem extimationem valorem annuum non excedant conferentes, & illi quibus conferentur, & ſi ex dicta cauſa reſignationes hujuſmodi fiant, ac ſuorum & eis ex eadem cauſa collatorum beneficiorum hujuſmodi fructus, redditus, & proventus inæquales, & majoris valoris, etiam ſi ipſa inæqualitas vigintiquatuor florenos ſimiles ſecundùm extimationem prædictam non tranſcendat ſimiliter conferentes prædicti, & illi, quibus beneficia majoris valoris hujuſmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus perſonarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujuſmodi Præſidentes dictæ Cameræ Apoſtolicæ aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos infra unum ſi citrà, & tres menſes ſi ultrà montes collationes ipſæ factæ fuerint, juxta Sixti, & Innocentii prædeceſſorum prædictorum ſuper hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ipſo.

Nulli ergo, &c. Si quis &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1525. Nonis Aug. Pont. noſtri Anno 2. — Dat. P. A. 2. die 5. Aug.

XIV.

Confirmatio Inſtitutionis Monaſterii B. Mariæ Magdalenæ, pro impudicis mulieribus, ad honeſtam vitam ſe convertentibus in Urbe, cum declaratione circa ſpolia impudicarum mulierum ei applicata.

De inſtitutione, ac ejuſdem Monaſterii Judicis juriſdictione, & aliis, vide in Leon. X. conſt. 39. ſup. fol. 607. Salvator. Et an ab his ſpoliis ſint exempta legata ab impudicis mulieribus facta Monaſterio S. Bernardi, vide in conſt. 60. Sixti V. Sacroſancta. Tom. 2.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1525.

Exordium.

CUm ex corpore, & anima conſtet homo, & nobilitate ſubjecti actionis nobilitas menſuretur, CHRISTUS quóque Salvator noſter teſtatus fuerit, gaudium eſſe in cœlo majus ſuper uno peccatore pœnitentiam agente, quàm ſuper nonaginta novem juſtis qui non indigent pœnitentia, manifeſtè apparet Monaſterium Monialium B. Mariæ Magdalenæ, in quo mulieres carnis libidini & licentioſæ vitæ anteà aſſuetæ charitativè recipiuntur, ac in viam Domini diriguntur, earúmque, & illas ſequentium animabus æterna ſalus paratur, tantò pauperum hoſpitalia, in quibus Chriſti pauperes hoſpitantur, infirmi curantur, eſurientes cibantur, nudi cooperiuntur, & alia vitæ ſubſidia miniſtrantur, necnon etiam aliarum ſanctimonialium loca excellere, quantò anima corpus, & perpetua tranſitoria ac cœleſtia terrena, & ſpiritualia corporalia, quantóque millenarius numerus denarium numerum antecellunt.

Pont. iſte, dùm Cardinalis erat, fundavit Monaſterium Convertitarum ut in rub.

§. 1. Unde nos, qui in minoribus conſtituti, & Cardinalatus honore fulgentes, Deo, à quo cuncta bona procedunt, auctore, Monaſterium ipſum fundavimus, circà illius conſervationem, augmentum, & propagationem eò diligentiùs vigilamus, quò opera noſtra ſumpſit exordium, & majori nunc divina favente clementia, fungimur poteſtate, uberrimámque inde acceptabilem meſſem Deo in dies conſpicimus provenire.

Leo X. confirmavit & inſtituit, ut in ejus bulla cit. in rub.

§. 2. Dudùm ſiquidem fœl. rec. Leo Papa X. prædeceſſor noſter per eum accepto, quod, &c.

Omittitur inſertio hujus bullæ, ſiquidem ea habetur in loco cit. in rubr.

Hujus Pont. approbatio.

§. 3. Et deindè dicto prædeceſſore, ſicut Domino placuit de medio ſublato, nos divina favente clementia ad ſummum Apoſtolatus apicem aſſumpti, &c. ut literarum prædictarum votivus ſuccedat effectus, providere volentes, Motu proprio, non ad alicujus ſuper hoc nobis oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium literas prædictas, ac omnia & ſingula in eis contenta ab earumdem literarum data, & in illorum favorem inde ſecuta quæcumque approbamus, & innovamus, & valere, plenámque roboris firmitatem obtinere, ac omnibus, & ſingulis quorum intereſt ſuffragari debere, &c.

Gubernatoris & Confeſſoris munus.

§. 4. Et quòd Gubernatores dicti Monaſterii ſaltem quolibet menſe ad Monaſterium ipſum accedere, & ea illius Abbatiſſa ſeu Prioriſſa, & Capellano, aliiſque perſonis ad hæc opportunis inveſtigare occurrentia, & facere ſicut bonos decet paſtores, ac ſolicitè vigilare, ne Monialis aliqua dicti Monaſterii de bis quæ eateriùs, nec aliqua perſona non Monialis dicti Monaſterii quicquam niſi de eapreſſo conſenſu, & licentia dictorum Gubernatorum ſcire poſſit, ordinare, necnon quæcumque ſtatuta & ordinationes licita & honeſta, Monaſterium, & Eccleſiam hujuſmodi, illorúmque Abbatiſſam, ſeu Prioriſſam, Moniales, Capellanos, Confeſſores, & perſonas, ac bona quæcumque quomodolibet concernentia, quoties voluerint concedere, alterare, & mutare, quaſcumque pœnas de quibus eis placuerit in contravenientes apponere.

Alienandi facultas.

§. 5. Et quæcumque ſtabilia bona, cujuſcumque valoris exiſtant, ad Monaſterium, & Eccleſiam prædicta quomodolibet tunc, & pro tempore pertinentia, pro evidenti utilitate, aut neceſſitate Monaſterii hujuſmodi vendere, & permutare, ac in emphyteuſim perpetuam, vel ad tempus locare, & quocumque alio titulo alienare, dictæ Sedis vel cujuſvis alterius licentia deſuper minimè requiſita.

Eligendique Protectorem. Hodie Card. unus eligitur.

§. 6. Et loco decedentis ex venerabilibus fratribus noſtris Theatino, & Caſertano Epiſcopis, quibus curam dicti Monaſterii in ſpiritualibus commiſimus, alium, ac decedente etiam reliquo, etiam alium, & ſic duos Prælatos, ſi fieri poſſit, ità provectæ ætatis, ſicuti ipſi Theatin. & Caſertan. Epiſcopi, & illis in eaemplari vita, modeſtia, ſana doſtrina, diligenti prudentia, & efficacia ſermonis, ac aliis virtutibus, quibus ipſi Epiſcopi à Deo decorati eaiſtunt, ſimiles, diligenti diſcuſſione maturâque deliberatione eligere, & tunc Romano Pontifici præſentare, & ſi ipſe Romanus Pontifex ipſos præſentatos, vel eorum aliquem recuſaverit, alium vel alios ſimiliter eligere, & præſentare, & ſic ſucceſſivè quoties aliquis ex Prælatis hujuſmodi defecerit, & tàm Prælati quàm Deputati, & Gubernatores prædicti, omnia & ſingula in præmiſſis, & circà ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna facere, & eaequi.

Gratiæ & indulgentiæ pro Monialibus & benefactoribus. Tu vide bullam 30. Pii V. Eiſ. in Tomo 2. fol. & bullam 115. Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol.

§. 7. Quódque Monaſterium, & illius Eccleſia, Abbatiſſa ſeu Prioriſſa, Moniales, Capellani, Confeſſores, perſonæ, res, & bona quæcumque ac ipſam Eccleſiam viſitantes, & eidem Monaſterio benefacientes, omnibus & ſingulis privilegiis, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis peccatorum remiſſionibus, indultis, exemptionibus, prærogativis, facultatibus, & gratiis, quibus alia quæcumque Monaſteria quorumcumque Monialium Ordinum & quorumcumque etiam Mendicantium, & huhuſmodi Societatis Charitatis illiuſque Confratres, Eccleſia, perſonæ, res, bona quæcumque ac Eccleſiam Societatis hujuſmodi viſitantes, & eidem Societati benefacientes quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, non solùm ad inſtar, ſed æquè principaliter uti, potiri & gaudere.

Spolia meretricum applicantur Monaſterio. Quod habes etiam in bulla Leon. X. cit. in rubr.

§. 8. Quòdque tàm Corteſanæ nuncupatæ, quàm quæ palàm in proſtibulis quæſtum faciunt, & aliàs ex quocumque turpi quæſtu viventes, & quomodolibet etiam in domibus propriis vel alibi ad inſtantiam certarum perſonarum ſæcularium, vel Eccleſiaſticarum detentæ vitam impudicam agentes mulieres, quæ quartam vel quintam partem bonorum ſuorum eidem Monaſterio reliquerint vel donaverint, aut perpetuò conceſſerint, teſtamentum condere, & de reliquis earum bonis prout eis placuerit diſponere liberè & licitè valeant, earúmque teſtamenta, ad diſpoſitionem hujuſmodi plenum conſequantur, & conſequi debeant, quoad omnia effectum. Quæ verò eis quartam vel quintam partem hujuſmodi eidem Monaſterio verè, & cum effectu non reliquerint, teſtamenti factiones, (præterquàm quoad earum prolem de legitimo matrimonio habitam) careant, & ſive teſtamentum, ſive donationem cauſa mortis, vel inter vivos, aut aliam diſpoſitionem fecerint ſive non (niſi diſpoſitio hujuſmodi in favorem ſuæ prolis de legitimo matrimonio procreatæ facta fuerit) earum bona mobilia, ac alia ædificia per eas aut ex earum bonis pro tempore conſtructa immobilia, ſe moventia, necnon actiones, & jura quæcumque, etiam extra Urbem ubilibet exiſtentia, etiam ſi ipſæ mulieres recreationis ſeu viſitandi conſanguineos, vel affines, aut vitandi malum aërem ſive aliàs quacumque cauſa eatra dictam Urbem, niſi animo ampliùs non redeundi ad eam, receſſerint, & ibi deceſſerint, etiam ſi bona emphyteutica, & feudalia, etiam Eccleſiaſtica, perpetuò vel ad tempus exiſtant, eidem Monaſterio perpetuò applicata & appropriata, ac ejuſdem Monaſterii exiſtere, ipſúmque Monaſterium ad eadem opera, ad quæ ipſæ mulieres occaſione bonorum feudalium vel emphyteuticorum hujuſmodi tenebantur, omninò teneri, & ſi ad certum numerum generationum aut nominationum eadem bona emphyteutica conceſſa fuerant, Monaſterium ipſum non perpetuò, ſed per viginti annos pro qualibet generatione ſeu nominatione hujuſmodi bona eadem abſque conſenſu illorum domini directi tenere poſſe, ſi verò emphyteuſis perpetuæ fuerint, illa Monaſterium ipſum in perpetuum tenore valere.

Detinentes earum bona conſignare debet.

§. 9. Et contingente obitum alicujus prædictarum mulierum omnes & ſingulos cujuſcumque ſtatus, conditionis, ac dignitatis Eccleſiaſticæ vel mundanæ eaiſtentes infra decem dies à die obitus hujuſmodi computandos, bona mobilia, & immobilia, ac debita, & nomina debitorum, necnon jura, inſtrumenta, ac ſcripturas publica vel privata hæreditatis hujuſmodi habentes illa tradere, & ſcientes revelare Camerario & uni ea Gubernatoribus dicti Monaſterii teneri, & ſtatim poſt obitum hujuſmodi de tunc repertis, facta verò traditione hujuſmodi, etiam de traditis bonis hujuſmodi duo inventaria per Gubernatores Monaſterii hujuſmodi fideliter confici, & unum illorum penès ipſum Camerarium, reliquum vero penès deputatos Societatis hujuſmodi conſervare.

Earum bona quando deponi debeant.

§. 10. Et ſi infrà menſem aliquis prætendens in hæreditate hujuſmodi jus habere comparuerit, ipſa bona hæreditaria, donec controverſia hujuſmodi terminetur, apud aliquam ædem ſacram, aut virum idoneum conſignanda, poſtmodùm prout juſtum, & determinatum fuerit, deponi debere. Et deficientes in traditione aut revelatione hujuſmodi, necnon quicumque, qui impedimentum aliquod indirectè quovis quæſitu colore præſtiterit, ſeu per quem ſteterit, quominùs depoſitum hujuſmodi integrè, & liberè amotis omni dolo, & fraude fiat, omnis juris ſibi ad ipſa bona quomodolibet competentis privatum ipſo facto abſque aliqua declaratione exiſtere.

Filii earum ex bonis applicatis Monaſterio ali, & erudiri debent.

§. 11. Necnon Gubernatores Monaſterii hujuſmodi pro tempore eaiſtentes ex bonis applicatis hujuſmodi filios, & filias, ſi qui fuerint curialium & mulierum hujuſmodi, ali, & moribus imbui, & maſculos aliqua arte quâ honeſtè vivere poſſint, erudire facere, fœminas verò nuptui tradere, vel in aliquo monaſterio Monialium collocare, curámque filiorum, & filiarum hujuſmodi piè, ac diligenter ſuſcipere & gerere, in quantum vires hæreditatis & annorum matrum ſuarũ ſuppetant, & nõ ultrà debere.

Curati hæc publicent.

§. 12. Et quicumque Curatus cujuſcumque parochialis Eccleſiæ dictæ Urbis, quoties deſuper fuerit requiſitus, præmiſſa in ejus Eccleſia, dum major imbi populi multitudo ad divina convenerit, publicare.

Notarii diſpoſitiones mulierum impudicarum revelare Monaſterio tenentur.

§. 13. Et quemcumque Notarium, ac tabellionem præmiſſa, poſtquàm de illis notitiam habuerit, curialibus, & mulieribus hujuſmodi, ad quarum teſtamenta ſeu donationes, aut diſpoſitiones rogatus fuerit, antequàm notam deſuper ſcribere incipiat, notificare, & ſive ipſæ mulieres quartam vel quintam partem hujuſmodi reliquerint, aut conceſſerint, ſive

non, de illarum teſtamentis ſeu donationibus, vel diſpoſitionibus quibuſcumque ſaltem Camerario, & uni ex Gubernatoribus dicti Monaſterii, plenam ac diſtinctam notitiam dare, & facere infrà decem dies à die rogitus hujuſmodi computandos omninò teneri, ac efficaciter obligatum eſſe, & Notarium quemcumque in danda notitia hujuſmodi deficientem, pœnam mille ducatorum eidem monaſterio eo ipſo applicandorum, & ſi illam ſolvere recuſaverit, ſeu deſuper cum Gubernatoribus Monaſterii hujuſmodi non concordaverit, & in recuſatione, aut non concordia hujuſmodi, per octo dies perſeveraverit, pœnam falſi, & perpetuæ inhabilitatis ad Notariatus, & quæcumque alia officia in poſterùm exercenda incurrere ipſo facto, nec ſibi pœna hujuſmodi, niſi dumtaxat per confratres dictæ Societatis Charitatis, aut majorem partem illorum ex eis, qui in congregatione ordinaria per eos fieri ſolita tunc affuerint, aliquatenus remitti, aut relaxari poſſe.

Dubia ſuper præmiſſis emergenda per deputatos. Monaſterio decidi & eorum deciſiones tanquàm leges obſervari jubetur.

§. 14. Denique, quodcumque-dubium, quod circa præmiſſa, vel eorum aliquod quodcumque quomodolibet emerſerit, per deputatos, & Gubernatores ſocietatis Charitatis, ac Monaſterii hujuſmodi, vel eorum majorem partem declarari, decidi, ac determinari, liberè & licitè poſſe, ac declarationi hujuſmodi tamquàm generali legi à Romano Pontifice editæ ubique in omnibus ſtari debere, nec illi quemquam ullatenùs contravenire poſſe.

Contractus quoſcumque faciendi per deputatos approbantur.

§. 15. Ac venditiones, permutationes, locationes, & alienationes faciendas prædictæ, ac inde ſecutura quæcumque, quæ ex tunc prout poſtquàm factæ fuerint, & è contrà, approbamus, & confirmamus, ſupplemúſque omnes & ſingulos, tàm juris quàm facti defectus in eiſdem, ac prædictis literis forſan intervenientes, perpetuæque firmitatis robur obtinere, ac inviolabiliter obſervari debere.

Fides exemplorum.

§. 16. Necnon præſentium literarum tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem ubique adhiberi poſſe, ac debere, quæ adhiberi poſſet atque deberet eiſdem præſentibus literis, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Juſſio publicandi.

§. 17. Ac præſentes literas poſtquàm in acie Campi Floræ, ac valvis Cancellariæ Apoſtolicæ ac ſcalis Palatii Capitolii more ſolito affixæ, & publicatæ fuerint, etiam Notarios prædictos, ac alios quoſcumque, quos quomodolibet concernunt, ad obſervationem omnium & ſingulorum præmiſſorum arctare, in omnibus & per omnia, perindè ac ſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Decretum irritans.

§. 18. Et ſic per quoſcumque, tam ordinaria quàm delegata, ac mixta auctoritate fungentes judices & perſonas ubique judicari, cognoſci, ac decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, cognoſcendi, ac decidendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari, decernimus.

Executores ... ibus conſt.

§. 19. Et nihilominùs dilectis filiis Gubernatori, & Vicario dictæ Urbis, ac generali Auditori cauſarum Cameræ Apoſtolicæ nunc, & pro tempore exiſtentibus, necnon univerſis ac ſingulis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenus eorum quilibet per ſe vel alium, ſeu alios, auctoritate noſtra faciat præſentes literas, ac in eis contenta quæcumque plenum effectum ſortiri, ac ab omnibus inviolabiliter obſervari, nec permittat quemquam contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari, contradictores quoſlibet ac rebelles, etiam per quaſcumque, de quibus eis placuerit, cenſuras, & pœnas, ac alia juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo. Nos enim Gubernatori, Vicario, & Auditori prædictis, ac eorum cuilibet in præmiſſis, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine confectione regiſtri, & ſine quavis tela judiciaria, ſed de manu regia ad requiſitionem cujuſvis ex deputatis, & Gubernatoribus prædictis, juſtitiam unica ſententia, etiam per viam mandati executivi adminiſtrandi, & quod decreverint, executioni debitæ demandandi, perinde ac ſi eſſent tres conformes ſententiæ, plenam, & liberam licentiam, & facultatem concedimus, ſublata cuilibet appellandi, ac de nullitate dicendi deſuper, qualibet facultate.

Clauſula derogatoria.

§. 20. Non obſtantibus noſtris de unionibus, & unionum confirmationibus, ac de valore beneficiorum in illorum diſpoſitionibus exprimendo, necnon bon. mem. Bonifacii Papæ Octavi ſimiliter prædeceſſoris noſtri, & noviſſimi Lateranenſis Concilii, ac aliis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus, ac fundationibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis prædictis, & aliis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, necnon Collegio Cardinalium hujuſmodi, ac Populo Romano, & illius Civibus, ac in Urbe, & in ejus diſtrictu ædificantibus, & aliis quibuſcumque perſonis, Collegiis, Eccleſiis, etiam conſiſtorialiter, ac per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui, ac initi, & ſtipulati contractus, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſvis irritativis, annullativis, caſſativis, revocativis, modificativis, præſervativis, exceptivis, reſtitutivis, declarativis, mentis atteſtativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut exquiſita forma ſervanda foret, & in eis caveatur expreſſè, quòd illis nullatenus derogari poſſit, tenores hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas ad id ſervandos pro individuo ſervatis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergò &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo vigeſimoquinto, Idibus Auguſti, Pont. noſtri Anno ſecundo. D. P. An. 2. 13. Auguſti.

XV.

Quòd Fratres Minores de Obſervantia Ordinis S. Franciſci poſſint componere cum hæredibus teſtatorum, ſuper legatis Ordini relictis.

Alia de hoc Ordine vide ſuprà in conſtitut. 23. Leon. X. fol. 583.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1525.

Dilectis filiis Miniſtris Provincialibus Ordinis Fratrum Minorum Regularis Obſervàntiæ.

Cauſa conſt.

NUper pro parte veſtra nobis expoſitum fuit, quod forſan hactenùs contigit, & in futurum etiam contingere poſſet, quòd aliqui Chriſti fideles devotionem ad veſtrum Ordinem, fratres, & loca ipſius Ordinis gerentes, in eorum teſtamentis, inſtitutiones ſeu legata fecerunt, aut facient, quorum ex veſtræ Religionis regula, & profeſſionis puritate, quam ſervatis, capaces non eſtis. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut cum hæredes inſtituti ſive executores per hujuſmodi teſtatores deputati in conſcientia ſe gravatos ſentiant ad pias defunctorum voluntates exequendas, deſuper opportunè, vobis, ac ipſis hæredibus, & executoribus conſulere, & providere, de Apoſtolica benignitate dignaremur.

Conceſſio facultatis componendi circa legata teſtatorum.

§. 1. Nos cupientes pias ipſorum defunctorum intentiones, & voluntates, quantum fieri poteſt, executioni mandari, & attendentes quòd in hujuſmodi legatis, & inſtitutionibus, mens illorum fuerit, & ſit, veſtram relevare penuriam, ac proinde veſtrorum ſuffragiorum ſpiritualium participes fieri, pro exoneratione quoque conſcientiarum dictorum hæredum, & executorum, hujuſmodi veſtris ſupplicationibus inclinati, tenore præſentium, auctoritate Apoſtolica, decernimus, declaramus, diſponimus, ac firmiter ſtatuimus, & ordinamus, ac vobis concedimus, quòd vos ſinguli Miniſtri provinciales in provinciis veſtris, vel Guardiani, cum aliquibus diſcretis fratribus domorum, vel locorum, quibus hujuſmodi legata, & inſtitutiones factæ fuerunt, vel in poſterùm fient, quorum non eſtis (ut præfertur) capaces, mediantibus Procuratoribus, & Syndicis eorumdem locorum, cum dictis hæredibus, & executoribus, ſuper præmiſſis inſtitutionibus, & legatis componere poſſitis, & valeatis, prout vobis ſecundùm æquitatem, & bonam conſcientiam viſum fuerit, ad certam ſummam, & quantitatem pecuniarum, aut rerum prædictos hæredes, & executores, ſemel tantùm ſolvendam, & tradendam fratribus, & locis prædictis ad ipſorum relevandas neceſſitates, ſeu ipſa loca fabricanda, facta deſuper ipſis hæredibus, & executoribus, plena, & libera, ac perpetua abſolutione, & quietatione, quæ Apoſtolica auctoritate ſit approbata, & roborata. Ita quòd deinceps prætextu talium teſtamentorum, inſtitutionum, & largitorum amplius moleſtari non poſſint, in judicio, vel extra.

Contrariorum derogatio.

§. 2. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 3. Volumus autem quòd præſentium tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, aut perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, tàm in judicio, quàm extra adhibeatur, quæ præſentibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

D. P. A. 3. 23. Novemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die vigeſimatertia Novemb. milleſimoquingenteſimo vigeſimoquinto, Pontificatus noſtri Anno tertio.

XVI.

Quòd in Statu Eccleſiaſtico, cauſæ ceſſionis, & diſcuſſionis bonorum, aut dilationis quinquennális, ſive beneficii, cap. Pervenit. & cap. Odoardus, ſpatio trium menſium terminentur.

Quoad cauſas diſcuſſionum, inſtantiam immutavit Pius IV. infrà in ſua Conſtitut. 59. Cùm nuper. fol. 90. in Tomo 2. Et quoad has cauſas vertentes in Curia Capitolii, obſerva ſtat. lib. 1. cap. 161.

Hæc autem beneficia, vel dilationes, denegavit in cauſis mercedum, alimentorum, pupillorum, & locorum piorum hic Paul. III. infrà in Conſtit. 36. Licet. Et debitoribus pretii rerum ripalium in alia ejus Conſt. 45. Cùm poſtquam. Ac debitoribus ex cauſa panis abſtulit Six. V. in Conſt. 36. Cœleſtis, Tom. 1. In cauſis autem obligationum in forma Cameræ ſolus A. C. concedere valet, ut in Conſt. 28. Pauli V. Eximiæ, Tom. 3.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1529. & 1530.

Cauſa hujus Conſtitut.

CUm ex multorum relatione non ſine animi noſtri diſplicentia acceperimus, quòd nonnulli DEI timore poſtpoſito, & ſuarum animarum, ac honoris proprii immemores, poſt magnum æs alienum contractum, etſi bona ſufficientia pro ſatisfaciendis creditoribus habeant, tamen ad eos illudendos, ac laboribus, & expenſis defatigandos alii beneficium alternativum, ceſſionis videlicet bonorum, aut dilationis quinquennalis, alii diſcuſſionem bonorum, aut hæreditatis, etiam à Sede Apoſtolica impetrant, quibus impetratis ad expeditionem earumdem minimè incumbunt, & dictis gratiis ſe tutos cognoſcentes, & difficile reputantes, quòd vel creditores conveniant in eligendo, vel bonorum, & hæreditatis diſcuſſio fiat, pauperes creditores eorum credito, vel deluduntur, vel adeò protrahuntur, ut ipſi fame pereant, vel ut ſæpiùs evenire ſolet, moriantur, & hæredes eorum, non ita de materia informati à credito eorum penitùs excludantur.

Inſtantia trium menſium præfinitur.

§. 1. Nos talibus inconvenientiis obviare volentes, Motu proprio, & ex noſtra certa ſcientia, tenore præſentium decernimus, & declaramus, quòd quicumque beneficium alternativæ prædictum, aut diſcuſſionum bonorum, ſeu hæreditatis hactenùs impetrarunt à die publicationis præſentium, & qui in futurum impetrabunt, à die eorum impetrationis computandis, niſi infrà tres menſes uſque ad ſententiam excluſivè cauſam expediverint, ſeu expediri fecerint, dictis gratiis, ſeu beneficiis ipſo jure privati exiſtant, & judices eorum, quibus tales cauſas ventilare continget, ſive Ordinarii, ſive delegati, etiam ſi ſint cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, aut Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ad totalem executionem contrà ipſos debitores, ad inſtantiam cujuſlibet creditoris procedere poſſint, & debeant, perinde ac ſi talia beneficia ipſis talibus debitoribus minimè conceſſa fuiſſent, partibus aliàs juſtitiam miniſtrando.

Quam Judex ad menſem, prorogare poteſt.

§. 2. Et nihilominùs ſi ex aliqua rationabili cauſa judicibus prædictis viſum fuerit, dictum terminum trium menſium prorogari debere, dictum terminum ſibi benè viſum, non tamen ultra alium menſem, & non ampliùs, prorogandi licentiam per præſentes concedimus pariter, & facultatem.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, juribus etiam municipalibus, cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque.

PP. ſubſcr.

Placet D. N. Papæ, & ita Motu proprio mandat.
A. Portuenſis.

Publ. Pontif. A. 7. die 20. Decembris.

Die vigeſima Decembris milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono, intimata, affixa, & publicata fuit Romæ in locis conſuetis per me Joann. Jervitr S. D. N. Papæ Curſ.

Ità eſt Joann. Valtrini Magiſter Curſ.

Sequitur extenſio dictæ Conſtitut. ad cauſas cap. Pervenit. de fidejuſſ. & cap. Odoardus, de ſolution.

CLEMENS PAPA VII.

Edita An. D. 1530.

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus extenſionis.

CUm nuper ad amputandum cavillationes eorum, qui ad fraudandum creditores, & diutiùs prorogandum debita, alternativas, & diſcuſſiones bonorum à Sede Apoſtolica impetraverint, ut exindè ea longiſſimo tempore durante nullatenùs ſolvere teneantur, nos per motum proprium manu venerabilis Fratris noſtri Antonii de Monte Epiſcopi Portuenſis mandaverimus, ut ii qui talia impetraverant, ex tunc, qui verò talia in futurum impetrarent à die impetrationis hujuſmodi infrà tres menſes cauſam expedire tenerentur, cum poteſtate dictis judicibus attributa, trimeſtre prædictum ſi eis videretur ad unum menſem prorogandi, quibus elapſis, & cauſa minimè finita, ex tunc judex coràm quo cauſa penderet, ad executionem contrà debitores, perindè, ac ſi tales conceſſiones minimè impetraſſent, procedere debeant, aliáque faciant, prout in dicto motu proprio, cujus tenorem haberi volumus pro inſerto, pleniùs continetur.

Extenſio dictæ Conſtit.

§. 1. Verùm, quia quòd una via prohibuimus, alia cavilloſi debitores præfati conſequùtur, alii capitulum Odoardus, alii beneficium capituli, Pervenit, à

prædicta

prædicta Sede Apoſtolica impetrantes, quæ beneficia nullatenùs expedire curant, in maximum pauperum creditorum damnum, animæſuæ periculum, ac ſcandalum plurimorum. Talibus igitur inconvenientiis providere volentes, dictúmque mandatum, etiam ad prædicta beneficia ampliantes, & extendentes, decernimus, & mandamus, quòd quicumque aliquod dictorum beneficiorum, ſcilicet Capitulum Odoardus, capitulum pervenit, ànnbis, ſeu Sede Apoſtolica hactenùs impetraverint, aut in poſterùm impetrabunt, ex tunc, aut à die impetrationis reſpectivè infrà tres menſes, cum poteſtate prorogandi ad alium menſem, juxtà, & ſecundùm formam dicti prioris mandati cauſam ipſam omninò expediri facere teneantur. Quibus elapſis, & cauſa minimè expedita judex ad executionem contra debitores, & bona eorum procedere teneatur, conceſſionibus obſtantibus ac aliis quæ in dicto mandato voluimus non obſtare, minimè obſtantibus.

PP. ſuber. Placet, & ita Motu proprio mandamus I.

Publ. Pontif. An. 7. die 22. Junii.

Anno milleſimo quingenteſimo trigeſimo, indictione tertia, die verò vigeſima ſecunda Junii, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris Clementis, divina providentia Papæ VII. Anno ſeptimo, retroſcriptæ literæ publicatæ fuerunt, & affixæ in acie Campi Floræ, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, Capitolii, Reverendiſſ. PP. DD. Gubernatoris, Auditoris Cameræ, ac Vicarii Urbis, dimiſſis copiis affixis per me Petrum Traſtolli Curſorem.

Vivianus de Bella villa Magiſter Curſorum.

XVII.

Ordinationes obſervandæ per Notarios Reverendiſſimos Cameræ Apoſtolicæ circa adnotationem, & extenſionem conſenſuum, de ceſſionibus jurium, & reſignationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum. Necnon circà literas Apoſtolicas deſuper expediendas, ac mandata per Judices, eorum conſenſuum vigore concedenda.

Edita An. D. 1526. 1530. & 1534.

Julius II. mandavit Notariis Cameræ Apoſt. ut reſignationes uſque tunc factas, adnotare ut in autenticis libris ipſius Cam. infrà octo dies & reſignationes fiendas adnotarent inf. tres dies à die præſtiti conſenſus.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Clemens divina providentia Papa VII. providè attendens, infraſcriptas conſtitutiones fœl. record. Julii II. & Leonis X. Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſuorum fore rationabiles, ac canonicas, & juſtas, per quas primo Julius accepto per eum, quòd tunc Cameræ Apoſtolicæ Notarii per quandam corruptelam ſeu abuſionem reſignationes beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant, ac in ordinariis autenticis libris adnotari, & ſcribi conſueverant, ne fraus aliqua fieri aut excogitari, ſed quando opus eſſet, ſemper de veritate doceri poſſet, ut plurimùm in dictis libris prout conſuetum erat non ſcribebant, ſed a tergo ſupplicationum adnotabant, & poſteà ſupplicationes ipſas cum adnotatione reſignationum hujuſmodi à tergo earum partibus reſtituebant, nulla retenta copia ſeu nota, abſque eo quod in protocollis vel libris ejuſdem Cameræ ſcriptæ forent, taléſque reſignationes per intervallum plurium menſium parte inſtante abſconditæ, & ſecretæ exiſtebant, quo fiebat, ut cùm in dictis libris, dùm de reſignationum admiſſionibus hujuſmodi tractaretur, veritas reperiri non poſſet, eratque in poteſtate partium in fraudem & deceptionem impetrantium, ad eorum propoſitum reſignationibus ſic à tergo adnotatis uti vel eas celare, ut eis magis expedire videretur, hujuſmodi fraudibus occurrere volens, eiſdem Notariis, & eorum cuilibet ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna mandaverat, ut reſignationes dictorum beneficiorum tunc factas & admiſſas, in margine, ſeu a tergo ſupplicationum,
1 aut aliàs aliter, quàm in dictis libris adnotatas, etiam ſi partibus reſtitutæ eſſent, infrà terminum octo dierum ex tunc proximè futurorum in libris autenticis ejuſdem Cameræ ſcripſiſſe deberent, reſignationes verò, quas ex tunc in poſterum admitti, & fieri contingeret, ſub ſimili pœna infra tres dies computandos à die præſtiti conſenſus ſuper ſupplicationibus ſingulis adnotari deberent, nec ex tunc de cætero liceret eis in margine ſupplicationum dictas reſignationes ſcribere vel adnotare, niſi priùs in literis autenticis adnotatæ fuiſſent, ac ex tunc reſignationes aliter factæ nullius momenti fore, nec alicui ſuffragari debere, beneficiáque aliter reſignata, quamvis reſignantes tunc mortui eſſent, non per reſignationem, ſed per obitum vacare decreverat.

Leo X. confirmavit dictam Conſt. Jul. II. addens, diem datæ ſupplicationis per eoſdem Notarios in illis adnotationibus poni debere.

§. 1. Et deinde Leo prædeceſſor præfatus, etiam per eum accepto, quòd præfati dictæ Cameræ, ac etiam Cancellariæ Apoſtolicæ Notarii, plura loca ſeu folia in libris talium reſignationum in albo dimittebant, ut poſtmodùm diem, qua reſignationes à tergo ſupplicationum adnotatæ fuerant, ſcribere poſſent, & per hoc occaſio præbebatur, ut alia fraus committeretur, quoniam litigantes vel eorum procuratores, qui conſenſum reſignationis ſeu conceſſionis poſt ſignaturam ſupplicationis, vigore cujus facienda erat reſignatio vel ceſſio, præſtare debebant conſenſum, nec eos hujuſmodi ceſſione præſtandum ad eorum benè placitum, & juxta eventum litis in fraudem collitigantium præſtare, aut in dictis libris adnotari facere differebant, cùm conſenſus ſuper hujuſmodi reſignationibus retrotraherentur ad diem datæ ſupplicationis, ceſſiones ipſæ factæ cenſerentur, quo fiebat, ut lites ipſæ fierent immortales, ac collitigantes & alii impetrantes ſupplantarentur, cùm eſſet in poteſtate illorum, in quorum favorem hujuſmodi reſignationes ſeu ceſſiones fiebant, ſententias latas retractari, & annullari facere, detegendo ſupplicationes & ceſſiones, ac reſignationes præcedentes illarum vigore factas, præmiſſas, omnéſque alias fraudes, quantum potuit, extirpare volens, ac reſignationes, & ceſſiones ſic doloſè eatenùs factas, & ex tunc in anteà faciendas irritans, ac irritas, & inanes decernens, mandatum Julii prædeceſſoris hujuſmodi Motu proprio approbaverat, & nihilominus dictis Notariis ſub dicta latæ ſententiæ pœna mandaverat, quòd ex tunc de cætero omnes reſignationes, & ceſſiones, quas per eos admitti, ſeu coràm eis fieri contingeret, infrà tres dies à die præfati conſenſus computandos, ſuper ſupplicatione ceſſionis ſeu reſignationis ſignata in libris Præfatis autenticè, & legaliter adnotare, ac ſolemniter apponere tenerentur, omni prorſus exceptione ceſſante, ita quòd ex tunc de cætero nulli ex eis liceret, in margine vel à tergo ſupplicationis ſive procurationum dictas reſignationes aut ceſſiones, ſcribere vel adnotare, niſi priùs in dictis libris authenticis adnotatæ forent. Et in adnotationibus hujuſmodi fiendis, voluerat diem datæ ſupplicationis, cujus vigore talis reſignatio vel ceſſio facienda erat, poni & adnotari, & tempus trium dierum prædictorum præfixum à die præſtiti conſenſus computari debere, ac ex tunc reſignationes, & ceſſiones aliter factas, nullius roboris vel momenti fore, nec alicui ſuffragari debere, beneficiáque aliter reſignata, non per reſignationem, ſed per obitum, ut præfertur, vacare, ſicque judicari debere, ac irritum, ſi ſecus contingeret fieri decreverat.

Et poſteà declaravit ut hic.

§. 2. Itémque Leo prædeceſſor, cùm poſtmodùm accepiſſet, quòd nonnulli dictorum mandatorū contemptores nixi fuerant, & nitebantur per vias varias illorum diſpoſitionem cavillari, illa de conſenſibus dumtaxat à tergo ſupplicationum ſeu mandatorum procurationum, non autem in aliis locis deſcriptis, vel mente retentis, & geſtis intelligi debere, aliis verò aliter, & aliter interpretantibus, volens ſuum, & Julii prædeceſſoris mandatum hujuſmodi ſemotis quibuſvis cavillationibus effectū ſortiri, Motu ſimili declaraverat illam ex tunc in anteà intelligi debere de omnibus, & ſingulis conſenſibus, in quacumque ceſſione & reſignatione, ac unionum diſſolutione, ac alia actione pro expeditione literarum Apoſtolicarum neceſſariis, ſive à tergo ſupplicationum & man-

datorum

datorum procurationum ſive alibi ſcriptis, aut etiam aliter vigore ſupplicationum pro tempore ſignatarum quomodolibet, etiam tacitè præſtitis vel mente retentis, qui in libris prædictis infrà tempora prædicta reſpectivè iu poſterum non adnotarentur, ac voluerat, & decreverat verbum, Hodie, quòd in literis reſignationum, & conceſſionum, ac diſſolurionum unionum ac alias, in quibus conſenſus requiritur apponi ſolitum, nullum effectum de cætero operari, nec attendi debere, ubi non eſſet ſervata ſolemnitas prædicta adnotandi conſenſum infrà triduum, modo, & forma prædictis, ac quòd conſenſus in dictis libris, ultra tres dies adnotari ante illos, de quibus ageretur, facerent ſufficientem probationem, de, & ſuper eo quòd dicti conſenſus, de quibus ageretur, poſt tres dies prædictos in dictis libris pro tempore poſiri fuiſſent, & eſſent, nec ad id alterius probationis adminiculum requireretur, niſi contrarium ex adverſo probaretur. Et ſic per Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, ac dictæ Cameræ Præſidentes, & Clericos, ac alios quoſcumque Judices etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales judicari debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper iis contingeret attentari.

Pontiſ. iſte, dictas Conſtitut. Jul. II. & Leon X. innovat & approbat & illas declarat.

§. 3. Conſtitutiones, & mandatum Julii, & Leonis, prædeceſſorum hujuſmodi, ad quorum probationem illorum narrativam prædictam, in judicio, & extrà illud ſufficere voluit, per præſentem ſuam conſtitutionem approbavit, & innovavit, ac perpetuò inconcuſſe, & inviolabiliter pro lege obſervari, & ſecundùm illa de cætero judicari mandavit, ſalvo quòd, ne quis in futurum de brevitate termini ad adnotandum dictos conſenſus in dictis conſtitutionibus, & mandatis Julii & Leonis prædeceſſorum appoſiti, conqueri poſſit, voluit quòd in materiis Franciæ pro abſentibus à Romana Curia ad conſulendum commoditati ſollicitatorum, qui nonnumquam in illarum expeditione coguntur partibus reſcribere, & reſponſum ab eis expectare, habeant Notarii ad adnotandos conſenſus de cætero præſtandos tres menſes, in aliis verò quindecim dies à die præſtationis eorumdem conſenſuum computandos, conſenſus autem hactenùs præſtitos in materiis Franciæ pro abſentibus intrà duos menſes, aliis verò infrà decem dies poſt publicationem præſentis conſtitutionis noſtræ præmiſſæ adnotare teneantur, ipſique Notarii, qui præſentem conſtitutionem in aliquo obſervare contempſerint, ultrà dictam excommunicationis ſententiam pro prima vice ſuſpenſionis à perceptione emolumentorum officiorum ſuorum ad tres menſes per Datarium pro tempore exiſtentem irremiſſibiliter exigendorum & fabricæ Baſilicæ S. Petri de Urbe applicandorum, & ſi ſecundariò deliquerint, ipſorum officiorum privationis pœnas incurrant eo ipſo.

Publicari jubet.

§. 4. Inſuper mandavit eamdem conſtitutionem in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in illius quinterno ad perpetuam rei memoriam deſcribi, & eodem quinterno cuicumque petenti dari, ut in aliis conſtitutionibus extravagantibus in ipſo quinterno deſcriptis ſolitum eſt obſervari.

Decretum irritans.

§. 5. Decernens irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

PP. ſubſcr.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Publ. Pontiſ. An. 3. die 30. Januarii.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Conſtitutio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1516. Die verò trigeſima menſis Januarii, Pontificatus præfati Sanctiſſ. Domini Noſtri Papæ Anno tertio.

Edita An. D. 1530.

Sequitur alia Conſtitutio præcedenti connexa.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus Noſter Dominus Clemens, divina providentia Papa VII. Qui dudum poſtquam fœlic. recordationis Julius Papa II. ejus prædeceſſor, accepto per eum quòd tunc Cameræ Apoſtolicæ Notarii per quamdam corruptelam ſeu abuſionem reſignationis beneficiorum, quæ in Romana Curia in dicta Camera fiebant.

Omittitur ſequens tenor quia habes in præced. Conſt.

Hic idem Pontiſ. deinde ex cauſis hic expreſſis, præcipit.

§. 1. Et cui poſtmodum innotuit, quòd dicti Notarii conſenſus prædictos, juxta prædeceſſorum, & Sanctitatis ſuæ conſtitutiones, & mandata hujuſmodi adnotare prætermittentes, ſeu ex aliqua cauſa nequeuntes, inſtrumenta reſignationum, & ceſſionum, de quibus rogati fuerunt, tamquàm coràm eis, & teſtibus factarum, partibus indifferenter dant, quorum vigore illis exhibitis literæ Apoſtolicæ ſuper reſignationibus ſeu ceſſionibus ipſis illas admitti, mandando, aut etiam admittendo, abſque eo quòd Notarii prædicti manum à tergo ipſarum literarum apponant, tàm per Cancellariam, quàm Cameram Apoſtolicam juxta illarum ſtylum expediuntur, ac quòd nonnulli Judices dictæ Curiæ tranſumpta ſupplicationum, proviſionum, beneficiorum, & aliarum gratiarum per Sanctitatem ſuam, & in ejus præſentia ſignatarum, & regiſtratarum, ac etiam earumdem ſupplicationum prætextu, literas, & mandata de adipiſcenda poſſeſſione beneficiorum in illis expreſſorum, antequàm literæ Apoſtolicæ deſuper expeditæ fuerint, expediant, & concedant; ex quo plura inconvenientia ſubſequuntur, & diverſæ querelæ ad aures Sanctitatis ſuæ proferuntur.

Notariis, ne dent inſtrumenta reſignationum &c.

§. 2. Volens etiam hujuſmodi abuſibus, & inconvenientibus, congruis remediis obviare, tàm Concellariæ & Cameræ prædictarum, quàm aliis quibuſcumque Notariis publicis, ſub pœnis ſupradictis mandavit, ne de cætero inſtrumenta reſignationum, ſeu ceſſionum beneficiorum in dicta Curia, etiam ſine ſupplicatione pro tempore factarum ſeu præſtitorum in illis conſenſuum traderent.

Præſidentibus Cancel. & Cameræ, ne vigore illorum inſtrumentorum literas Apoſtol. expediant.

§. 3. Necnon tàm per Cancellariam, quàm per Cameram prædictas expediendarum, præſidentibus, ne prætextu dictorum inſtrumentorum literas Apoſtolicas ſuper reſignationibus, & ceſſionibus prædictis, cum mandato eas admittendi, conſtito quòd illæ coram Notario, & teſtibus in dicta Curia factæ fuerunt, vel etiam cum earum admiſſione, dicendo quòd de illis per publica documenta extitit legitimè facta fides, expedire.

Et Judicibus, ne dent mandata capiendi poſſeſſionem beneficiorum.

§. 4. Necnon quibuſvis Judicibus dictæ Curiæ quavis ordinaria, vel delegata auctoritate fungentibus, & quocumque nomine nuncupatis, ſub eiſdem pœnis, ne tranſumpta ſupplicationum Apoſtolicarum, & literas ſeu mandata illarum vigore poſſeſſionem beneficiorum Eccleſiaſticorum apprehendendi, dare, & concedere quomodolibet præſumant, decernens irritum &c.

PP. ſubſcr.

Placet, publicetur, & deſcribatur in Cancellaria I.

Publ. Pontiſ. An. 7. die 22. Sept.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo, die vigeſima-ſecunda menſis Septembris, Pontificatus Sanctiſſ. Domini Noſtri Clementis divina providentia Papæ VII. Anno ſeptimo.

Edita An. D. 1534.

Sequitur alia declaratio præced. Conſtitutionis.

Summa Conſtitut. præinſ.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus Noſter Dominus Clemens, divina providentia Papa VII. Conſtitutionem ſuam de conſenſibus in Cancellaria, vel Camera Apoſtolica ex tunc de cætero præſtandis quoad materias Franciæ infrà tres menſes, in aliis verò infrà quindecim dies à die

extenſio-

extenſionis eorumdem conſenſuum computandos in libris ſolitis, & autęnticis adnotandos, ad obviandum fraudibus, quæ in retardatione annotationis conſenſuum hujuſmodi committebantur, nuper editam declarando.

Declaratio temporis præfixi Notariis adnotandi conſenſus.

§. 1. Voluit quòd dicta tempora non à die extenſionis conſenſuum in dictis libris, cùm ipſa conſtitutio ſic nihil operaretur, nec per eam dictis fraudibus in aliquo obviaretur, ſed à die præſtationis eorumdem conſenſuum intelligi debeant. Et quoniam nonnunquam præſtantur conſenſus ſuper ſupplicationibus nondum ad regiſtrum miſſis, ſeu adhuc penès Datarium ſuum exiſtentibus, & Notarii non poſſunt tales conſenſus in dictis libris adnotare, niſi videant hujuſmodi ſupplicationes regiſtratas, ſeu expeditas, & ſæpè labuntur dicta tempora, antequàm ipſæ ſupplicationes ad regiſtrum mittantur ſeu expediantur, voluit, & declaravit, quòd tunc, & eo caſu dicta tempora à die, quo Datarius hujuſmodi ſupplicationes, ad regiſtrum vel Summiſtam miſerit, computari debeant. Diem autem miſſionis hujuſmodi de cætero adnotabit Datarius pro tempore in calce ſupplicationum conſenſuum aliquem requirentium per hæc verba, videlicet. Miſſa die tali. N. Datarius, quæ verba voluit ad plenam probationem miſſionis prædictæ ſufficere.

Declaratio quòd Notarii notent etiam datam miſſionis, & datam ſupplicationis.

§. 2. Prætereà voluit, quòd Notarii de talibus conſenſibus rogati, in adnotatione illarum in dictis libris facienda, teneantur de die miſſionis hujuſmodi, ſicut de data ſupplicationum, expreſſam mentionem facere, ut die præſtationis conſenſuum, & die miſſionis ſupplicationum hujuſmodi ſimul junctis ex illorum inſpectione evidenter appareant ipſi conſenſus infrà tempora prædicta in dictis libris adnotati, & Notarii requiſiti de cætero ad ponendum aliquos conſenſus in libris prædictis, ſi ex inſpectione dierum præſtationis conſenſuum, ac miſſionis ſupplicationum viderint dicta tempora ad adnotandum conſenſus, ut præfertur, præfixa eſſe lapſa, conſenſus tales in dictis libris adnotare nullatenùs præſumant ſub pœnis in dicta priori conſtitutione contentis. Et nihilominùs adnotatio de illis ſic extrà tempora prædicta pro tempore facta, ipſique conſenſus ſic adnotati viribus omninò careant, nulliúſque ſint roboris, vel momenti. Narrativa quoque per verbum, Hodie, vel Nuper, in literis Apoſtolicis ſuper materiis, ad quarum expeditiones conſenſus aliquis requiritur, pro tempore expeditis poſita, contrà præmiſſa minimè attendi debeat, nec aliquem effectum operetur.

Declaratio conſenſuum non adnotatorum propter impedimenta diſceſſus ipſius Pontif. ab Urbe.

§. 3. Inſuper intelligens Sanctitas ſua, in profectione ſua verſus Maſſiliam, & durante Sanctitatis ſuæ ab Urbe abſentia, ac per aliquos dies, antè, & poſtquàm plures conſenſus fuiſſe præſtitos, qui propter varia impedimenta infrà dicta tempora juxtà dictam conſtitutionem in libris prædictis adnotari non potuerunt, ad conſulendum indemnitati partium, dat & concedit Notariis Cancellariæ, & Cameræ prædictis, licentiam, & facultatem, quòd omnes conſenſus à die receſſus Sanctitatis ſuæ ab Urbe verſus Maſſiliam uſque ad ejus in Urbe fœlicem reditum, videlicet à die nona Septembris uſque ad diem decimam Decembris 1533. ac per quindecim dies antè receſſum, & alios quindecim dies poſt reditum hujuſmodi præſtiti in libris prædictis pro abſentibus infrà tres menſes, & pro præſentis infrà quindecim dies à die publicationis præſentibus conſtitutionis computandos adnotare poſſint, & valeant. Necnon conſenſus hujuſmodi ſic adnotandos, ac etiam de mandato Sanctitatis ſuæ, vel Datarii ſui jam adnotatos, in omnibus valere, & validos eſſe, perindè ac ſi infrà tempora dictæ prioris conſtitutionis in eiſdem libris adnotati fuiſſent.

Decretum irritans.

§. 4. Decernens ſic per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, in quibuſvis cauſis, motis, & movendis, & etiam per appellationem adhuc pendentibus, interpretari, ac judicari debere. Ac irritum &c. ſi ſecus fiat. Conſtitutione prædicta cum pœnis in ea indictis aliàs in ſuo robore permanentibus.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, publicetur, & deſcribatur.

Pub. P. A. 11 die 14. Apr.

Lecta, & publicata fuit die Martis 14. Aprilis 1534. Pont. S. D. N. Anno undecimo.

XVIII.

De diſpenſatione Fratrum Militiæ de Calatrava Ordinis Ciſtercienſis, circà ordinationes, quibus cavetur, quòd ipſi non nudi, & cincti dormiant, & tàm diurnis, quàm nocturnis horis, divina officia recitent.

De hac Militia, aliàs poſui conſt. indicatas ſuprà in conſt. 1. Adrian. VI. Dum intrà. fol. 623.

Edita A. D. 1526.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Apoſtolicæ Sedis conſueta clementia, lapſis ad eam poſt exceſſum cum humilitate recurrentibus perſonis, ſub ſuavi præſertim ſacræ Religionis Militiæ de Calatrava Ciſtercienſis Ordinis, pro fidei Catholicæ exaltatione inſtitutæ, militantibus, libenter ſe propitiam, & benignam exhibere, & dum id humiliter petierint, ſuæ pietatis gremium aperire, illóſque gratioſo favore proſequi conſuevit, quos ad id aliàs propria virtutum merita multipliciter commendant.

Fratres, & Milites de Calatrava ex ordinationibus Militiæ nudi, & cincti dormire, & ne dum de die, ſed etiam de nocte officia divina recitare tenentur.

§. 1. Sanè chariſſimus in Chriſto filius noſter Carolus Romanorum Rex Illuſtris, in Imperatorem electus, qui etiam Caſtellæ, Legionis, Aragonum, & utriuſque Siciliæ Rex, ac dictæ Militiæ per Sedem Apoſtolicam deputatus perpetuus Adminiſtrator exiſtit, ſuo, & dictorum filiorum, Capituli, & univerſorum Definitorum nuncupatorum, ac aliorum Priorum, Præceptorum, Fratrum, & Militum ejuſdem Militiæ nominibus, per dilectum filium Ramirum Nuñez de Aguilera, Præceptorem domus de Meſtanca, Militiæ, & Ordinis prædictorum, Toletanæ diœceſis, Nuncium ſuum ſuper hoc ad nos deſtinatum, nobis nuper exponi fecit, quòd licet in modo vivendi inſtitutionibus regularibus, ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Militiæ, ac eis traditis, etiam forſan juramento, confirmatione Apoſtolica, aut alia firmitate roboratis, inter alia caveri dicatur expreſsè, quòd Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & perſonæ Militiæ hujuſmodi pro tempore exiſtentes, veſtiti, & cincti dormire, ac nonnulla Pſalteria, Pſalmos, Orationes, & alia officia divina annuatim & dietim, ac nocturnis temporibus, & horis diverſis, dicere, & recitare, & alia tunc expreſſa facere teneantur, & illa negligentes excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aut alias ſententias, cenſuras, & pœnas incurrant.

Sed dictæ conſtitutiones, obſervatæ non fuerunt.

§. 2. Tamen à multis annis citrà, illa in eadem Militia, quoad dormiendum veſtitos, & cinctos, ac quoad debitum modum dicendi officium negligenter fecerunt, ac multi illa, non in totum, vel modo, aut temporibus debitis dixerunt, & recitarunt, ac nudi, & ſine cingulo dormierunt, & in omnibus aliis obſervandis negligentes fuerunt.

Carolus Rex Adminiſtrator d. Militiæ de ejuſmodi illorum culpis abſolutionem petit.

§. 3. Quare pro parte ejuſdem Caroli Regis, in Imperatorem electi, & Adminiſtratoris aſſerentis, nonnullos ex eiſdem Prioribus, Præceptoribus, Militibus, & Fratribus, ac perſonis, ob ſecuritatem eorum & aliorum ſuorum confratrum, & perſonarum conſcientiarum, à præmiſſis negligentiis, & culpis abſolvi deſiderare, eiſdem nominibus nobis fuit humiliter ſupplicatum, quatenùs eis in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Et hic Pont. petitam abſolutionem concedit.

§. 4. Nos igitur attendentes, quòd præfatæ Sedis exuberans clementia cum humilitate petentibus ſuæ pietatis gremium aperire non denegat, quique hodie, & alias per diverſas noſtras literas, Horas, & Officium, ac Pſalmos hujuſmodi, in alias oratio-

nes, & verſus tunc expreſſos, eiſdem Prionbus, Præceptoribus, Militibus, Frattibus, & perſonis commutavimus, & circà modum vivendi, ac quòd nudi, & ſine cingulo dormireot, & aliqua alia tunc expreſſa, eis conceſſimus, & indulſimus, prout in ejuſdem literis pleniùs continerur, Capitulum, Definirores, & alios Ptiores, Præceptores, Fratres, Milites, & perſonas prædictas, ac eorum ſingulos, à quibuſvis aliis excommunicaoonis, ſuſpenſionis; & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtant, ad effectum præſentium, dumtaxat conſequendum, harum ſetie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus mclinati, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, onnes, & ſingulos Priores, Præceptores, Fratres, Milites, & perſonas Militiæ hujuſmodi, à negligentiis, & culpis prædictis abſolvimus, ae illis, ut aliquam eleemoſynam, ad arbitrium dilecti filii Prioris Conventus Militiæ hujuſmodi, ſeu ejus Vicesgerentis, pro pœnitentia ſalutari, quàm pro præmiſſis facere deberent, omninò erogare procurent, mandamus.

Priorique d. Militiæ in quolibet Capitulo ſimilem abſolutionem dandi facultatem tribuit.

§. 5. Ac quòd deinceps perpetuis futuris temporibus, quoties Capitulum generale dictæ Militiæ celebrabitur, in prīncipio ipſius Capituli pro tempore exiſteus Prior conventus Militiæ hujuſmodi, ſeu ejus Vicemgerens, omnes, & ſingulos Priores, Præceptores, Milites, Fratres, & perſonas dictæ Militiæ in eodem Capitulo pro tempore intereſſentes, à quibuſvis ſimilibus culpis, traoſgreſſionibus, omiſſionibus, vel negligentiis, ac quibuſvis excommunicationis, ſuſpentionis, & interdicti, ac reliquis eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa in eos laos, inflictis, & promulgatis, aliiſque eorum peccatis, delictis, criminibus, & exceſſibus quibuſcumque, quantumcumque gravibus, & enormibus, dummodò talia non fuerint, propter quæ dicta Sedes forer meritò conſulenda, abſolvere, ac eis, pro præmiſſis pœnitentiam ſalutare n injungere, ac com eis, & eorum ſingulis ſuper irregularitate, per eos quovis modo, & qualitercumque contracta, & conrrahenda, diſpenſare, liberè, & licitè valeat, ſtatuimus, & ordinamus, plenámque & liberam ad id eidem pro tempore exiſtenti Priori, & ejus Vicemgerenti, licentiam, & facultatem concedimus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, & Apoſtolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis edios, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac aliis Militiæ, & Ordinis prædictorum etiam ſimiliret roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiiſque, indultis, & literis Apoſtolicis illis conceſſis, confirmatis, approbatis, & etiam pluries innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 3. 16. Martii.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1526. 17. Calendas Aprilis, Pontificatûs noſtri Anoo tettio.

XIX.

Quòd Syndici, & Procuratores Fratrum Minorum Ordinis S. Franciſci de Obſervantia, & Monialium S. Claræ, cum eorum conjugibus, atque filiis, domibus, & Monaſteriis eorum ſervienres, gaudeant omnibus gratiis, & favoribus, ac privilegio fori, quibus ipſi Fratres potiuotur, & gaudent.

Horum Syndicorum auctoritatem explicat Paul. IV. infrà in ejus Conſtitut, 1. Ex clementi, ubi videas in Tomo 2.

Elita An. D. 1526.

CLEMENS PAPA VII.

Dilecti filii, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Caoſa conſtitutionis.

DUM conſideramus aſſiduos labores, & vigilias, quos dilecti Filij Syndici, & Procuratores domorum, & Monaſteriorum Fratrum Minorum S. Franciſci regularis Obſervantiæ, & Monialium Sanctæ Claræ, Conceptionis, & Annunciationis, Ordinum, & Sororum tertiæ regolæ S. Franciſci, ſuſtinere non ceſſanr, meritò nos obligant, ut animarum ſuarum ſaluti conſulamus, ipſóſque à quibuſvis moleſtiis, & injuriis, ſibi pro tempore illatis, quantum cum Deo poſſumus, relevemus.

Syndicos & Procuratores Fratrum Minorum de Obſervantia potiuntur cum eorum filiis, & uxoribus, privilegiis ipſorum Fratrum.

§. 1. Idcircò uni Syndico, & Proturatori hujuſmodi cum illius uxore, & liberis, præſenti & futuro ſingulæ domoi, & Monaſterio prædictis, pro tempore ſervienribos, quòd de cætero perpetuis fututis temporibus, ipſi, & eorum quilibet, omnibus, & ſingulis Indulgentiis & peccatorum remiſſionibus, favoribus, & gratiis, quibus Fratres Ordinis Obſervantiæ prædictorum, utuntur, potiuntur, & gaudent, ſeu uó, potiri, & gaudere poſſint, & valeant.

Er ſignanter privilegio fori.

§. 2. Et inſuper in quibuſvis cauſis, & rebus, ipſos, Syndicum, & Procuratorem concerneoobus, civilibus, criminalibus, & mixtis, nonniſi coram Judicibus conſervatoribus domorum illarum, quarum ipſe Syndicus, & Procurator fuerit, de juſtitia reſpondere teneatur, auctoritate Apoſtolica concedimus, & indulgemus.

Inhibitio qua prohibetur cæteris aliis Judicibus quàm Ordinis Conſervatoribus, cognitio hujuſmodi cauſarum.

§. 3. Inhibendo ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, univerſis, & ſingulis Judicibus, Commiſſariis, eccleſiaſticis & ſæcularibus, quacumque auctoritate fungentibus, oe de cauſis, contrà dictos ſyndicos, & procurarores, motis, & movendis, directè vel indirectè, quovis quæſito colore, ſeu prætextu, ſe intromittere quomodolibet de cætero audeant vel præſumant. Decernentes quoſcumque proceſſus, contrà dictos Syndicos & Procuratores, per alios quàm dictos conſervatores, in cauſis dumtaxat contrà eos motis, & movendis habendos, & ſententias ferendas, nullos, & invalidos, oulliúſque roboris vel momenri fuiſſe, & eſſe, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac coostitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon Ordinum prædictorum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contratiis quiboſcumque.

Fides tranſumptorum hujus Bullæ.

§. 5. Volumus autem, qoòd præſentium tranſumptis, manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Epiſcopi, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, tam in judicio, quàm extrà illod adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi præſentes originales literæ eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 3. 16. Aprilis.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 16. Aprilis, milleſimo quingenteſimo vigeſimo ſexto, Pontificatûs noſtri Anno tertio.

XX.

Procuratori Rever. Cameræ Apoſt. aſſignatur vigeſima portio omnium pœnarum, quæ ex cauſis criminalibus, aut ab eis procedentibus, ad eamdem Cameram, ipſo, vel ejus ſubſtitutis procuraotibus perveniunt.

De munere procuratoris Fiſcalis, cæteriſque cauſas Fiſcales concernentibus, vide ſuprà in conſtitut. 4. Innoc. VIII. Cum ſicut, fol. 434. & infrà in conſt. 24. Pauli III. Cum ſicut, & conſtit. 55. Pii IV. Romanus, fol. 79. & alia conſtitut. 58. Cum ab ipſo, fol. 85. ac in aliis Bullis ibidem citatis in Apoſtillis. Et circà modum percipiendi d. vigeſimam, habes infrà Bullam 5. Clementis VIII. Inter cæteras Tom. 2. fol. 3. Et hinc vides, quòd conſtitutio iſta quamvis ſit perſonalis, eſt effecta perpetua ſicut alia cæterorum officialium.

Edita An. D. 1526.

CLEMENS EPISCOPUS, &c.

Dilecto filio, &c.

Cauſa conceſſionis.

QUoniam nulli debet officium ſuum eſſe damnoſum, nec labor, fides & induſtria alicui damno eſſe: Idcirco nos, qui de fide, diligentia, labore, & ſolertia dilecti Filii Benedicti de Valentibus, noſtri & Cameræ Apoſtolicæ Procuratoris Fiſcalis, circa hujuſmodi Procuratoris officium, & quæ officium ipſum concernunt, & alia, quæ quotidie eidem peragenda committimus, tam plurimorum fide digna relatione, quam ex facti evidentia & experientia, plenam & veram notitiam habemus, ut valeat in prædictis, & aliis ejus virtutibus perſeverare, & de bono in melius procedere, & officium Procuratoris hujuſmodi, juxta ipſius condecentiam, & dignitatem gerere, & exercere.

Aſſignatio pœnarum de qua in rubr.

§. 1. Motu proprio, & ex noſtra certa ſcientia per præſentes ſtatuimus, decernimus, ordinamus, & volumus, atque mandamus, quod de omnibus, & ſingulis pecuniariis pœnis, ex cauſis criminalibus, & provenientibus ab eis, quas cum effectu, Benedicto Procuratore prædicto, vel ab eo deputatis, & deputandis ſubſtitutis procurantibus, ad Cameram noſtram prædictam pervenire contigerit, & quæ hactenus a die ſuæ electionis pervenerint, idem Benedictus Procurator ad rationem quinque pro centenario, realiter, & cum effectu conſequi debeat, & conſequatur.

Juſſio earum portionem perſolvendi.

§. 2. Mandantes dilectis filiis A. tituli S. Cyriaci in Thermis Presbytero Cardinali, Sacræ Romanæ Eccleſiæ Camerario, ac Præſidentibus & Clericis Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ut prædictam pœnarum partem, eidem Benedicto Procuratori prædicto, abſque exceptione, vel mora, realiter & cum effectu perſolvat, ac per illos, ad quos ſpectat, perſolvi faciat, & procuret. In contrarium facientibus non obſtantibus quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio. Sola ſignatura ſufficit.

Fiat, ut petitur. I.

Et quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat, & quod literæ in forma brevis, vel aliter, prout eidem Benedicto procuratori videbitur, & placebit, expediri poſſint & valeant.

Fiat. I.

Dat. P. An 4. 17. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, quinto Kalend. Decembris, anno quarto.

XXI.

Approbatio Congregationis Fratrum Eremitarum, nunc Capuccinorum, Ordinis Minorum Conventualium S. Franciſci, cum habitus præfinitione, gratiarumque & privilegiorum conceſſione.

Iſti Eremitæ nomen Capuccinorum poſtea ſortiti ſunt, ut videre eſt in Conſtitutione 11. Pauli III. Exponi. ſup. fol. 720. ubi ipſe nonnulla pro eorum regimine ordinavit, iiſque tranſitum ad Fratres Minimos S. Franciſci de Paula, & e contra, prohibuit Pius V. in Conſtit. 45. Sedis. Tom. 2. fol. 257. Et eiſdem Capuccinis ad Fratres de obſervantia, & e converſa, tranſitum interdixit Sixtus V. in ſua Conſtit. 10. Pro ea. fol. 557. Eorumque habitum, ſeu conſimilem cæteris prohibuit poſt alias Gregorius XIV. in Conſtitut. 11. Beati. fol. 770. Ac ad audiendas ſæcularium confeſſiones, aliquos ex Capuccinis in Capitulo generali deputari decrevit Clemens VIII. in Conſt. 82. Alias felic. Tom. 3. fol. 143. Et de toto Ordine Franciſcano plene notavi ſupra in Conſtit. 5. Honor. 3. Solet, fol. 66.

Adeo, quod iſtis Fratribus, ut in publicis proceſſionibus ubique locorum propriam Crucem deferre poſſint, conceſſit Paulus V. in Conſtitut. 107. Paſtoralis, Tom. 3. fol. 404. Ac ſuper prohibitione deferendi per alios regulares eorum habitum, vel conſimilem, innovavit Conſtitut. enunciatas in præced. rubr. Gregorii XV. in Conſtit. 15. Ex injuncto, Tom. 3. fol. 449. Qui eiſdem indulſit, ut poſſint recitare Officium de communi Confeſſoris non Pontificis ſub ritu ſemiduplici in die Feſto S. Conradi Tertii Ordinis S. Franciſci Profeſſoris, in Conſtit. 47. Domini noſtri. Quod vero iſti Fratres vere ſint Minores Ordinis S. Franciſci, & ex illius vera linea deſcendant, declaravit S. D. N. Urbanus VIII. in Conſtit. 68. Salvatoris. Et poſtea eiſdem prohibuit tranſitum ad latiorem Ordinem ſine Sedis Apoſtolicæ licentia, ad Carthuſienſem vero, ſine Miniſtri Generalis licentia, ut in Conſtit. 91. Injuncti, in dicto Tom. 4.

Edita An. D. 1528.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Ludovico, & Raphaeli de Foro Sempronienſi, Ordinis Fratrum Minorum Profeſſoribus, Salutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Exordium.

REligionis zelus, vitæ ac morum honeſtas, aliaque laudabilia probitatis, ac virtutum merita, ſuper quibus apud nos fide digno commendamini teſtimonio, nos inducunt, ut votis veſtris, præſertim quæ animarum ſalutem, & religionis propagationem reſpiciunt, quantum cum Deo poſſumus favorabiliter annuamus.

Quidam de Fratribus Conventualibus, de licentia Provincialis Marchiæ, Eremiticam vitam ſub regula S. Franciſci ducere cœperunt, & licentiam adeundi Sedem Apoſtolicam habuerunt.

§. 1. Sane pro parte veſtra nuper exhibita petitio continebat, quod vos olim fervore ſerviendi Altiſſimo ducti, Ordinem Fratrum Minorum de Obſervantia nuncupatorum ingreſſi, in ea profeſſionem emiſſi, per certum tempus permanſiſtis, & deinde de licentia veſtri tunc Superioris, juxta formam literarum Apoſtolicarum, ſuper unione & concordia inter prædictos, & Conventuales nuncupatos Fratres dicti Ordinis edita confectarum, ad ipſorum Fratrum Conventualium conſortium vos tranſtuliſtis, & a tunc Magiſtro Provinciali Provinciæ Marchiæ dictorum Fratrum Conventualium benigne recepti, ac aliorum Fratrum Conventualium ejuſdem Provinciæ numero, & conſortio aggregati fuiſtis, & deinde vobis deſiderantibus pro animarum veſtrarum ſalute, ac Dei gloria, Eremiticam vitam ducere, & quantum humana patitur fragilitas, regulam B. Franciſci obſervare, dictus Magiſter Provincialis licentiam ad Romanam Curiam accedendi, & a nobis, ac Sede Apoſtolica, quæcumque ad animarum veſtrarum ſalutem, ac DEI gloriam opportuna vobis viderentur, petendi & impetrandi conceſſit.

Ac a Cardinale Ordinis protectore, idem certis additis conditionibus impetrarunt.

§. 2. Ac etiam dilectus filius noſter Andreas tituli S. Priſcæ Presbyter Cardinalis, dicti Ordinis Protector, vobis, ut ſimilem impetrationem facere, ita tamen, quod unus ex conſortio veſtro omnium veſtro nomine, Magiſtro Provinciali, ſeu Capitulo Provinciæ dictorum Fratrum Conventualium, in qua habitaretis, ſingulis annis ſe præſentare in ſignum ſubjectionis teneretur, & ipſe Magiſter (ſi ſibi videretur) ſemel in anno, & non ultra vos viſitare, & ſi invenerit, vos regulam prædictam non obſervare, ad eam plenius obſervandam, vos admonere, ac debitis modis compellere poſſet, præter hæc autem, nec vos de loco ad locum transferre, nec aliquid aliud vobis injungere, aut a vobis exigere valeret, ſed potius vos tueri, & defendere teneretur, ut in pace poſſetis Altiſſimo in Divinis famulari, prout in literis patentibus eorumdem Cardinalis Protectoris, & Magiſtri Provincialis deſuper confectis plenius dicitur contineri.

Iidem poſtea Fratres a Papa dictam licentiam opportunamque proviſionem poſtularunt.

§. 3. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut vobis vitam Eremiticam hujuſmodi ducendi facultatem concedere, aliaſque in præmiſſis opportune providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modo Pontifex dictam licentiam impertitur.

§. 4. Nos igitur, qui ſalutem cupimus animarum, veſtrum quemlibet a quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, a jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet

dulibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium duntaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, ac literas prædictas, & in eis contenta quæcumque, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, vobis, ut ſecundùm regulam prædictam, vitam Eremiticam ducere.

Habitum cum capuccio concedit. Alioſque recipere.

§. 5. Et habitum cum capuccio quadrato geſtare.

§. 6. Necnon omnes, tàm Clericos ſæculares & Preſbyteros, quàm Laicos ad veſtrum conſortium recipere.

Barbam deferre. Eremitoriaque habere indulget.

§. 7. Ac tàm illi quàm vos barbam deferre.

§. 8. Et ad Eremitoria, ſeu loca quæcumque cum conſenſu Dominorum eorumdem locorum vos conferre, & in eis habitare, vitamque auſteram, & Eremiticam inibi agere, & in quibuſcumque locis mendicare.

Privilegia & gratias Fratrum Minorum & Monachorum ſeu Eremitarum Camaldul. elargitur.

§. 9. Necnon omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, & gratiis Ordini Fratrum Minorum hujuſmodi, ac Eremo Camaldulenſi B. Romualdi, illiuſque Eremitis, in genere vel in ſpecie hactenus conceſſis, & in poſterum concedendis, & quibus ipſi quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt in futurum, vos quoque æquè principaliter, ſicut ipſi, uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeatis, plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus.

Executoreſque deputat.

§. 10. Et nihilominùs univerſis & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Abbatibus, aliiſque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Canonicis Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ipſorumque Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, & Abbatum Vicariis in ſpiritualibus generalibus, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus eorum quilibet, per ſe, vel alios, ſeu alii, vobis, & veſtrum cuilibet, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtat, & faciat, vos, & veſtrum quemlibet, præmiſſis omnibus & ſingulis pacificè frui, & gaudere, nec permittat veſtrum quemlibet, contra tenorem præſentium modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, etiam per quaſcumque, de quibus ſibi placuerit, cenſuras & pœnas, & alia in eis remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Obſtantia tollit.

§. 11. Non obſtantibus felic. record. Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri, etiam de una, & Conſilio generali de duabus dietis edita, ac aliis Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon dicti Ordinis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis per quoſcumque Romanos Pontifices, Prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem prædictam, etiam per vim generalis legis, ac ſtatuti perpetui, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſvis irritativis, annullativis, caſſativis, revocativis, præſervativis, exceptivis, reſtitutivis, declarativis, mentis atteſtativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, & conſiſtorialiter, quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut certa exquiſita forma ſervanda foret, & in eis caveatur expreſſe, quod illis nullatenus derogari poſſit, illorum etiam tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos & formas, ad id ſervandas, pro individuo ſervatis, habentes, hac vice duntaxat, illis alias in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergò, &c.

Datum Viterbii, Anno Incarnationis Dominicæ 1528. quinto Nonas Julii, Pontificatus noſtri Annô quinto.

D. P. A. 5. 3. Julii.

XXII.

Communitatis Civitatis Brixienſis de exacta Lutheranæ Hæreſis extirpatione protinus adhibita diligentia laudatur. Amplaque juriſdictio Epiſcopo, & Inquiſitoribus datur, contra perfidum ejuſmodi Hæreticorum, eorumque complicum genus, procedendi.

Edita A. D. 1528.

CLEMENS PAPA VII.

Venerabili Fratri Paulo Zana, Epiſcopo Brixienſi, & dilecto filio Inquiſitori hæreticæ pravitatis in Civitate Brixienſi, & eorum alteri, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Commendat hic Pontifex Communitatem Brixiæ de exacta diligentia pro depulſione, & extirpatione Lutheranæ hæreſis adhibita.

§. 1. Placuit intelligere, quod non ſolum Fraternitas tua, ſeu ejus dilecti filii Communitas iſtius Civitatis Brixienſis, nolentes negligentia aut deſidia eorum, amittere illud optimum nomen eis à parentibus, & anteceſſoribus ſuis relictum, omni diligentia curarint, ne Hæreſes his temporibus de novo pullulare poſſint, ſed omnia remedia adhibuerint, ut, ſi quæ ſint in ipſa Civitate, extirpentur; & propterea, cum ad ipſorum Communitatis notitiam perveniſſet, nonnullos in ipſa Civitate, ſuæ famæ & honoris prodigos, ita nefarios DEI, ſanctæque Matris Eccleſiæ rebelles exiſtere, ut non erubeſcerent Lutheranam doctrinam publicè declarare, & quæ palam non auderent, ſeorſum ſecreto docerent, pleroſque inducentes à recta ſemita declinare, ne ob id fortè contra eos ira DEI magis provocaretur, in publico eorum conſilio ſtatuerunt, tres ejuſdem Civitatis cives eligi debere, quorum cura, diligentia, & vigilantia Lutheranæ diabolicæ hæreſes à Civitate ipſa, ejuſque territorio prorſus extirparentur, & earum auctores, & ſeminatores condigna pœna plecterentur, cum poteſtate etiam comparendi per procuratorem coram Sede Apoſtolica, & quibuſcumque aliis Judicibus Eccleſiaſticis & ſæcularibus, & pro præmiſſorum executione exponendi ex publico, quaſcumque pecunias neceſſarias, quod, ut meritò ex hoc illi laudati, & plurimum commendari debent, ita etiam vos, prout veſtro incumbit officio, circà Hæreſes hujuſmodi, in civitate & diœceſi Brixienſi idem facere, prout ſperamus, & deſideramus, omni diligentia curabitis.

Inquiſitoribus jubet hoc idem præſtare, & curare debere.

§. 2. Cupientes igitur errores, & perverſa dogmata in Civitate & diœceſi tuis hujuſmodi penitus extirpari, & illorum ſectatores debita correctione reprimi, ac debitis pœnis puniri, vobis, & alteri veſtrum, etiam cùm à præfatis electis requiſiti fueritis, vel alter veſtrum requiſitus fuerit, omnes & ſingulas cauſas hujuſmodi hæreſim ſapientes etiam criminales, ea tam dicta Lutherana, quàm alia, & erronea, ac perverſa doctrina in civitate & diœceſi prædictis exortas, & quas, etiam contrà quendam Joannem Baptiſtam Palavicinum, Ordinis Fratrum Carmelitarum, qui verbum DEI in proxima Quadrageſima in Eccleſia Brixienſi prædicando publicè, nonnulla erronea, & à fide Catholica deviantia, prædicavit, adeò quòd pias hominum aures plurimùm ſcandalizavit, ſi in civitate ſeu diœceſi prædictis extiterit, movere ſeu exoriri contigerit, cum omnibus & ſingulis illi annexis, dependentibus, & emergentibus ab eis, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii, prout in ſimilibus procedi conſuevit, audiatis.

Et procedant appellatione remota, perinde ac ſi 3. ſententiæ conformes latæ fuiſſent.

§. 3. Nos enim vobis, ut auditis, hinc inde propoſitis, etiam uſque ad definitivam ſententiam incluſive, ſublato quovis diffugii obſtaculo, & prout ſacri Canones volunt, etiam appellatione qualibet remora, decidendi, & fine debito terminandi, ac ſententias deſuper per vos, & alterum veſtrum latas, & quibuſvis appellationibus etiam ad nos, & Sedem

prædi-

prædictam, interpoſitis penitùs rejectis, perindè ac ſi tres ſententiæ conformes in noſtræ Rotæ Auditorio latæ eſſent, debitæ eaecutioni demandandi.

Coganeque teſtes recuſantes dicere veritatem.

§. 4. Teſtes antem, qui fuerint oominati, ſi ſe gratia, odio, vul timore ſubtraaerint, per ceoſuras Eccleſiaſticas appellatione ceſſante compellendi, veritatis teſtimonium perhibere.

Citant quoſcumque.

§. 5. Ac monitioues, & citationes quaſlibet, conſtito de oon tuto acceſſu, ſeu quòd pro monitionibus & citationibus hujuſmodi faciendis ipſorum mooendorum, & citandorum præſentia commodè baberi nequiret, & per edicta publica locis publicis affigeoda, quæ perindè ipſos arctent, ac ſi eis perſonaliter iutimatæ fuiſſent, faciendi.

Inquirant contrà quoſcumque Lutheranæ hæreſis reos, eorumque complices, cujuſcumque ſint conditionis & præeminentiæ.

§. 6. Ac contrà quoſqoe, cujuſque ſtatos, gradus, ordinis, religionis, vel conditionis, ſeu præeminentiæ fuerint, & quacumque Eccleſiaſtica, ſeu muodaoa diguitate præfulgeaot, vel eaemprione, ipſius Martini, & aliorum errooeorum dogmatum ſectatores, ſequaces, faotores, defenſoréſqoe, ac illis auxilium, conſilium, vel favorem, directè vel iodirectè, publicè vel occultè præſtantes, inqoirendi, & procedendi, ac hujuſmodi labe, & aliis hæreſibus iofectos, capiendi, & carceribos mancipandi, ac juarà Canonicas Sanctiones, & Sanctorum Patrum inſtituta, prout qualitas eaceſſuum eaegerir, vel conſcientiæ veſtræ eapedire viſum fuerir, puniendi, & pœnis debitis plectendi.

Impœnitentes multis pœnis coërceant.

§. 7. Ei ad cor redire oolentes, & dictæ Eccleſiæ communionem, velut putrida membra ſeparatos, & diviſos, ac damnationi æternæ cum Satana, & Angelis ejus addictos, ac perpetuò infames, ac inteſtabiles eſſe; necnon bona eorum qoælibet, mobilia & immobilia cuicumque fidelium, liberè & licitè invadere, occupare, & ſibi acquirere licere; perſonas eorum caprivare, & in perpetuam ſervitutem adducere, corpora eorum, poſtquàm defuncta fuerint, ſepultura Eccleſiaſtica carere debere decernendi, deounciandi, & declarandi.

Redeuntes autem ad fidem, & hæreſim abjurantes (non tamen relapſos) ſervatis hic expreſſis abſolvant, & ſuper irregularitate incurſa diſpenſent.

§. 8. Et qui ad veritatis lumen redire, & hujuſmodi Hæreſes abjurare voluerint, poſtquàm errosem ſuum depoſuerint, idque humiliter petierint, ſi aliàs relapſi noo fueriot, recepta ab eis priùs abjuratione Hæreſis, & errorum hujuſmodi legitimè & publicè facienda, præſtandoqoe per eos juramento, quòd talia deincups non committent, nec talia, vel alia his ſimilia committentibus, ſeu adhærentibus conſilium, auailium, vel favorem, per ſe vel alium, ſeo alios præſtabunt, ab omnibus & ſingulis excommunicationis & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, etiam in literis felicis recordat. Leonis Papæ X. Prædeceſſoris noſtri, contra dictum Martioum editis, & cootentis, quas præmiſſorum occaſione quomodolibet incurriſſent, ac ab hujuſmodi delictis, exceſſibus, & criminibus, necnoo alia in forma Eccleſiæ conſueta abſolvendi, & ſuper irregularitate propterea quomodolibet contracta diſpenſandi, omnémqoe inbabilitatis & infamiæ maculam ſive notam penitùs abolendi, eóſque rehabilitandi, & ad noſtrum, & ejuſdem Sedis gremium, necnon gratiam & benedictionem reſtituendi & reponendi.

Cæteraque alia neceſſaria ad hujus hæreſis extirpationem faciant & exequantur. Et ad præmiſſa alios idoneos viros, ſi opportunum fuerit, deputent.

§. 9. Omoiáque & ſingula alia, quæ ad hujuſmodi peſtem reprimendam, & radicitùs extirpandam neceſſaria, ſed qoomodolibet opportuna faciendi, gerendi, ordinandi, coërcandi, & eaequendi, ac auailiom brachii ſæcularis, ſi opus fuerit, invocandi.

§. 10. Et ad præmiſſa omnia & ſingula, ſi & quando eapedire vobis, & alturi veſtrum viſum fuerit, viros aptos & idoneos, cum ſimili, vel limitata poteſtate ſublegandi, & deputandi, ipſoſqoe, quoties opportunum vobis, & alteri veſtrum videbitur, revocandi, ac loco ipſorum alios ſimiliter depotandi, auctoritate Apoſtolica plenam, & liberam poteſtatem, auctoritatum, facultatemque concedimus per præſentes.

Non obſtantibus quibuſcumque.

§. 11. Non obſtantibus conſtitutionibos, & ordinationibus Apoſtolicis, oecnon omoibus illis, quæ idum Leo, Prædeceſſor noſter, in ſuis literis voluit ooo obſtare, & quæ pro eapreſſis haberi volumus, cæteriſquu contrariis quibuſcunque, etiamſi io eis eſſent clauſulæ aliquæ derogatoriæ derogatoriarum, & da quibus oporterur fieri ſpecialis, & individua menrio, & de vurbo ad verbum, quas pro expreſſis baberi volumus, & eis derogarum eſſe cenſemus, & intendimus.

D. P. An. 5. 13. Julii.

Datum Viterbii, ſub annulo Piſcatoris, die decima tertia Julii, milleſimo qoingenteſimo vigeſimo octavo, Pontificatus noſtri anno quinto.

XXIII.

Exemptio Monachorum Eremitarum S. Romualdi, Montis Coronæ, Ordinis Camaldulenſis, ſub Regula S. Beoedicti, & auctoritas eorum Majoris.

De Ordine Monachorum quem Eremitarum Congregationis Camaldulenſis plenè notavi ſuprà in Conſtitutione 1. Alexandri II. Nulli, folio 26. A ca tamen ſejuncta eſt hæc Congregatio Eremitarum S. Romualdi, ut latiùs infrà in Conſtitutione 1. Pauli III. Rationi, fol. 697. ubi habes ipſius privilegia, & etiam in Conſtit. 35. Sixti V. Ea eſt, T. 2. fol. 580.

Romualdus, qoi Ordinem Camaldulenſum inſtituir, ioter Sanctos relatus eſt, & ejus feſtum celebratur die 7. Februarii, ut habetur infrà in Conſtir. 32. Clementis VIII. Pia, Tom. 3. fol. 51.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1528.

Dilectis Filiis Majori, & univerſis Eremitis S. Romualdi, Ordinis Camaldulenſis, præſentibus & futuris.

Eremitarum S. Romualdi commendatio.

VEſtrum Ordinem in agro Dominieo ſpecioſum ad ſalurem animarum in dies utiliter fructificantem, peivilegiis, & gratiarum donis libenrer ornamus, ut quietiùs, & decentiùs valeatis Altiſſimo famulari.

Major iſtius Congregationis utitur privilegiis Abbatum S. Benedicti, præterquàm in his exceptis.

§. 1. Itaque Majori veſteo, ut quibus Abbates generales univerſorum Ordinum, ſub Regula S. Benedicti militantium, privilegiis, immunitatibus, & gratiis uti poſſunt, vel conſueveruot, uri io perpetuum (citrà tamen facultarem orendi mitra, & baculo, ac aliis Ponrificalibus, & benedictionem populo ſolemniter impendendi) poſſitis & valeatis, privilegiáque ipſa illis conceſſa, quorum tenores hic habemus pro ſufficienter expreſſis, vobis conceſſa eſſe cenſeantur.

Congregatio eximitur à ſolutione pedagiorum, &c.

§. 2. Quodque, quemadmodum alii Ordines ab Eccleſia approbati, ita etiam vos, & veſter Ordo io perpetuùm à quibuſvis gabellis, datiis, taliis, collectis, exactionibus, dativis, decimis, & quibuſvis impoſitionibus, ex quavis cauſa & conſideratione, etiam auctoritatu Apoſtolica, impoſitis & imponeodis, exempti cenſeamini, ſalemque pro uſu veſtro neceſſarium, ex quovis loco Sedi Apoſtolicæ immediatè ſubjecto, ad veſtra Eremitoria transferre, liberè & licitè poſſitis, auctoritate Apoſtolica, teoore præſentium, concedimus, & indulgemos.

Prælati omnes hanc conſtitutionem executioni mandent.

§. 3. Quocircà univerſis & ſingulis Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac quorumvis Ordinum Abbatibus per hæc ſcripta mandamus, ut per ſe, vel alium, ſeu alios vobis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittant vos contrà præſentium tenorem à quovis indebitè moleſtari, contradictores per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Contraria non obſtent.

§. 4. Non obſtatibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinarionibus Apoſtolicis, dictorúmque Ordinũ ſtatutis, & privilegiis, qoibus illorũ tenores pro ſufficienter eapreſſis babentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſsè ad effectũ

præſentium darogamus, conrrariis quibuſcunque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & eapreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi menrionem.

Tranſumptis fides detur.

§. 5. Volumus autem quòd præſentium tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcripis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea protsùs fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent eahibitæ, vel oſtenſæ.

D. P. An. 5. 27. Julii.

Datum Vitetbii, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima ſeptima Julii, milleſimo quingenteſimo vigeſimo octavo, Pontificatus noſtri anno quinto.

XXIV.

Curſores Papæ, & Mandatarii aliarum Coriarum Urbis, in quibus cauſis citare, intimare, &c. valsant.

Confirmationem & declarationem vide infrà in Julii III. Conſtit. 14. Cùm ea, fol. 805. ubi alia notabo.

Edita An. D. 1528.

CLEMENS PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam.

Alexander VI. ſtatuit, Curſores tantùm citare poſſe, &c. in cauſis ordinariis coram Judicibus Palatii Apoſtolici, & in cauſis omnium Judicum commiſſariorum.

ACcepimus oupet, quòd licèr dudùm, cùm à certo tempore præſentationes commiſſionum cauſarum, io Romana Curia pro tempore vertentium, manu Rnmani Pontificis, aut de illius mandato ſignatarum, quæ ea ſtylo, & cnnſuetudine dictæ Curiæ etenùs inviolabiliter obſervatis, quæ pro lege habentur, Auditoribus cauſarum Palatii Apoſtolici, aliiſque Judicibus, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, Epiſcopis, & Prælatis, quibus dirigebantur, ſolùm per Curſores Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, præſentati, & citationes in cauſis ipſis fieri conſueverant, ac citationes ipſæ per alios, quàm ſuos, & Sedis Apoſtolicæ Curſores fierent, in grave præjudicium nedùm ipſorum Curſorum, ſed etiam litigantium in Romana Curia, abuſúmque & perverſionem antiquorum ſtyli, & conſuetudinum dictæ Curiæ; fœlicis recordationis Alexander Papa VI. Prædeceſſor noſter, volens fraudibus, quæ in ſimilibus quandoque fiebant, ac indemnitati ipſorum Curſorum & litigantium, obſervationíque ſtyli, & conſuetudinum ipſius Curiæ providere, Motu proprio, & ea certa ſcienna, auctoritate Apoſtolica decrevit, omnes & ſingulas commiſſiones, manu ſua, aur de mandato ſuo pro tempore ſignatas, ac omnes & ſingulas citationes, coram quibuſvis dicti Palatii Apoſtolici Auditoribus, Judicibus, Cnmmiſſariis, vel Ordinariis, in cauſis eis commiſſis, ac etiam Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, pro tempore pendentes, ae etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcunque literarum in dicta Romana Curia, quas per alios, quàm per ipſos Curſores ex tunc de cætero præſentari, ſeu fieri contingeret, & proceſſus illarum vigore habendos, nullius exiſtere roboris, vel momenti, mandans inter alia dictæ Curiæ, & cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori pro tempore exiſtenti, ut, ſi in præſentandis commiſſionibus, citationibus, executorialibua, intimationibus, affixionibus, & publicationibus, aliter fieri reperiret, citationes, publicationes, intimationes & affixiones, vel alia ad officium Curſorum prædictorum ſpectantia, præſentari, ſeu fieri reperiret, eacommanicationis, ac pecuniarias, arbitrio ipſius Auditoris declarandas pœnas incurriſſe declararet, & ad eaactiones pœnarum pecuniariarum, & declarationem cenſurarum contrà inobedientes procederet, ac pro talibus publicè denunciari mandaret, & facerer.

Jul. II. confirmavit Bullam Alexandri VI. inhibendo Judicibus Mandatariiſque &c.

§. 1. Ac ſucceſſivè piæ memoriæ Julius Papa Secundus, ſimiliter Prædeceſſor noſter, intelligens, quod cauſæ, propter quas decretum & mandatum prædicta ab eodem Prædeceſſore emanaverant, adhuc tunc ſubſiſtebant, & ſimiles abuſus & fraudes, ac etiam citationes per alios, quàm per ipſos Curſores in diverſis cauſis fiebant, ſtylum, & conſuetudinem antiquos Curiæ hujuſmodi pervertendo, Motu ſimili, non ad ipſorum Curſorum, vel alicujus alterius pro eis inſtantiam, ſed de ſua mera liberalitate, & ea certa ſcientia, decretum & mandatum hujuſmodi, auctoritate Apoſtolica innovaverit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere decreverit, & mandaverit, ac diſtrictiùs inhibuerit omnibus & ſingulis cauſarum dicti Palatii Auditoribus, aliiſque Judicibus, & Commiſſariis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, ac Senatori, Gubernatori, & Vicario generali Almæ Urbis, & Curiæ de Sabellis Judicibus, eorúmque Auditoribus, Collateralibus, ſeu Locatenentibus, & Capitaneis omnibus ordinariis, ne in cauſis eis commiſſis, & in quibus eis commiſſiones fierent, citationes commiſſionum, præſentationes eaecotorialium, & alias intimationes, ac affixiones, & publicationes per alios, quàm per ipſos Curſores, quovis quæſito colore fieri facerent, ſive permitterent, aut præſentatas, & factas reciperent, & admitterent, ac omnibus & ſingulis Nunciis, & quibuſvis aliis perſonis, quovis alio nomine nuncupatis, ne commiſſionum præſentationes, citationes, publicationes, intimationes, & affixiones hujuſmodi, vel alia ad officium Curſorum prædictorum ſpectantia præſentare, ſeu facere, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo incurrenda, quoquo modo præſumerent.

Declaravitque & ampliavit, ut hic.

§. 2. Ac decrevit & declaravit, omnes & ſingulas commiſſiones, per eum, ſeu de ejus mandato ſignatas, ac etiam omnes & ſingulas citationes coram quibuſvis Auditoribus, Judicibus, Commiſſariis, etiam Cardinalibus, vel ordinariis, in cauſis eis commiſſis pro tempore pendentibus, ac etiam intimationes, publicationes, & affixiones quarumcunque literarum in dicta Curia, quas per alios, quàm per ipſos Curſores de cætero præſentari, ſeu fieri contigerit, aut proceſſus illarum vigore habendos, & indè ſecuta quæcunque, ac quidquid in contrarium, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contingeret, nullius roboris vel momenti, ipſo jure, etiam abſque eo, quod aliter ejus diſpoſitionem receptam eſſe conſtaret, exiſteret, & per Commiſſarios, etiam Sacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinales præfatos, judicandum, ſententiandúmque fore, ſublata eis aliter quavis judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate. Necnon mandaverit præfato Auditori, ac pro tempore exiſtenti Almæ Urbis Gubernatori, ut eiſdem Curſoribus ſuper his efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, facerent mandatum, inhibitionem & decretum hujuſmodi inviolabiliter obſervari, contradictores & inobedientes, cenſuris, & pœnis, etiam pecuniariis, compeſcendo, prout in literis eorumdem Alexandri & Julii, Prædeceſſorum noſtrorum, deſuper confectis, pleniùs continetur.

Hic modò Pontifex prædictas conſtitutiones approbat, cum clauſula, quatenùs in uſu. Quam ſucceſſivè abſtulit, non inferiùs.

§. 3. Nihilominùs nonnulli, à quorum oculis DEI timor abſceſſit, & quæ non ſua ſunt, quærentes, in diverſis cauſis citationes, commiſſionum præſentationes, publicationes, intimationes, & affixiones, ac ſubhaſtationes, & alia ad officium dilectorum filiorum Curſorum noſtrorum, tàm ex inſtitutione eorum officii, quàm juxtà antiquos ſtylum & conſuetudinem Romanæ Curiæ ſpectantia, contrà decretum & mandatum Alexandri VI. ac inhibitionem & declarationem Julii II. ac etiam contrà alia in prædictis literis contenta facere præſumunt in ipſorum grave præjudicium & officiorum ſuorum læſionem, ac illorum exercitii uſurpationem non modicá excommunicationis latæ ſententiæ pœnam, juxtà inhibitionem Julii Prædeceſſoris,

ceſſoris hujuſmodi damnabiliter incurrendo. Quare nos bujuſmodi errores ſubmovere, ac ipſorum Curſorum iodemoitati, prout convenit, providere volentea, auctoritaıe Apoſtolica, tenore præſenrium, decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declatationem Julii prædeceſſorum, ac eorum literas hujuſmodi, necoon in eis cnntenta quæcumque, ea certa noſtra ſcientia (quatenua tamen ſint in uſu) approbamus, & innovamus, ac illa, & eia prorſus ſimilia de novo decernimus, mandamua, inhibemua, & declaramus, eaque perpetua roboria firmitate ſubſiſtere.

Inhibetque officialibus ne Curſores deſuper impediant.

§. 4. Et per Auditores, Commiſſatios, etiam Cardioales, Vicarium, Gubernatorem, Senatorem, & alioa Judices, ac eorum Collaterales, Loeatenentes, Capitaneos præfatoa, necnon omnes, & ſinguloa Nuncios, & quaſvia alias perſonas, quocumque nomine nuncupatas, prout ſingulos eorum concernit ſub dictæ excommunicationis latæ ſententiæ, & quingentorum ducatnrum fabricæ Baſilicæ Principia Apoſtolorum de Urbe irremiſſibiliter applicandorum pœnis, per nuncios, & alioa præmiſſa ad officium Curſorum ejus, & non aliis quibuſcumque nunciſa ſpectantia eaercentes, eo ipſo abſque alia declaratione incurrendis, firmiter obſervari debere, juata tamen contirnentiam dictarum literarum Alexandri, & Julii prædeceſſorum noſtrorum, in quatum poſſeſſione dicti Curſores (ut etiam accepimus) exiſtunt.

Deputatio Auditoris Cameræ in executorem.

§. 5. Necnon Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditotem pro tempnre exiſteotem, coutra eos ad nedum publicationem incurſua pœnarum hujuſmodi, ac illarum exactionem, ſed etiam tamquam ſalſarioa, vigore præſentium, abſque alia commiſſione ſibi deſuper facienda, procedere poſſe.

Decretum irritans.

§. 6. Et ſic in præmiſſia omnibus, & ſingulia per quoſcumque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, ſublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, & quicquid ſecus a quoquam, quavia auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, conſtitutionibus, & ordinationibua Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. An. 5. 16. Octobr.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub Annulo Piſcatoria, die decimaſexta Octobris milleſimo quingenteſimo vigeſimooctavo, Pontificatus Noſtri Anno quinto.

Sequitur declaratio Conſtitutionis præcedentis.

Edita An. D. 1529.

CLEMENS PAPA VII.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CUm de viribua literarum noſtrarum præinſertarum, pro eo quod illæ nobis tunc plene non informatia, eiſdem Curſoribus concedebantur (Quatenus eſſent in uſu, aut in dictarum literarum Alexandri, & Julii prædeceſſorum poſſeſſiooe) ab aliquibua in futurum dubitari poſſet.

Clauſulam prædictam quatenus in uſu, aufert. Prædictaque ſimpliciter confirmat.

§. 1. Nos igitur, ad quos ſpectat litium anfractua, & controverſias ſuccidere, dubiaque tollere, de poſſeſſione dictorum Curſorum in præmiſſia uſu, & conſuetudine roborata, ea fide, & relatione perſonarum fide dignarum plene informati, ac de ipſorum Curſorum jure in præmiſſia omnibus, & ſingulis veram notitiam babentes, motu ſimili, & ea certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poreſtaris plenitudine, decernimus, & declaramus, literas noſtras præfataa, cum omnibus, & ſingulis decretis, declarationibus, inhibitionibus, mandatis, conceſſionibua, & aliis in eis contentis clauſulis, perindè valete, & perpetuæ firmitatis robur obtinere, & Collegio dictorum Curſorum ſuffragari debere, in omnibua, & per omnia, perinde ac ſi dicta verba (Quatenus in uſu, aut literarum Alexandri, & Julii poſſeſſione ipſi Curſores eſſent) non appoſita vel expreſſa fuiſſent, & ita intentionis noſtræ, & voluntatis incommutabilia, fuiſſe, & eſſe atteſtamur. Et nihilominus pro potiori cautela decretum, & mandatum Alexandri, ac inhibitionem, & declarationem Julii prædeceſſorum noſtrorum, ac eorum literaa bujuſmodi, necnon in eia contenta quæcumque, Apoſtolica auctoritate, & ex noſtra certa ſcientia approbamua, & innovamua, ac alia, & eis prorſus ſimilia de novo concedimus, decernimua, mandamus, inhibemua, & declaramus atque perpetua roboris firmitate ſubſiſtere.

Omnes monet ad obſervantiam hujus conſtitutionis.

§. 2. Et Auditorea, Commiſſarios, etiam Cardinales, Vicarium, Gubernatorem, Camerarium, & Cameræ Apoſtolicæ Clericos pro tempore exiſtentes, Senatorem, & alioa Judices, & eorum Collaterales, Locatenentes, & Capitaneos præfatoa, etiam Turris nonæ, Ripæ, & Ripetiæ, necnon omues, & ſingulos Nuncioa, & quaſvia alias perſonas, quocumque nomine nuncupentur, prout ſingulos eorum concernit, ſub excommunicationia, ſuſpenſionia, & interdicti latæ ſententiæ, & quingentorum ducatorum fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe irremiſſibilitet applicandorum pœnia, per Nuncios, Mandatarios, & alios præmiſſa ad officium Curſorum eis, & non aliis quibuſcumque Nunciia, ſpectantia, & exercentia, eo ipſo abſque alia declaratione incurrendia, firmiter obſervari debere. Mandantes tam dictis Nunciia, Mandatariis, & Officialibua officia ſua in quibuſcumque Curia, & coram quibuſcumque perſonia, nullis exceptis, ac in literarum Apoſtolicarum facienda eaecutione, ſine affiaione, aut citationibus, directe, vel indirecte, quovia quæſito colore, vel iogenio ſe intromittant, & intromittere tentent, vel procurent.

Geſta in contrarium damnat.

§. 3. Decernentes commiſſionis præſentationem, ac citationia eaecutionem, intimationem, publicationem, & affiaionem, per alios quam dictæ Curiæ Curſorea pro tempore faciendaa, ac proceſſus illarum vigore habendoa, & faciendos, ac nullam fidem, in judicio, & extra illud eis adhibendam fuiſſe, nec adhiberi debere, ſed fuiſſe, & eſſe nullas, & invalidas, nulliuſque roboris, vel momenti, ac pro nullis, & invalidis, ac infectis, & viribus omnino vacuis haberi.

Auditorem Cameræ executorem deputat.

§. 4. Mandantes inſuper, & committentes Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ, nunc, & pro tempore exiſtenri generali Auditori, quatenus Collegio dictorum Curſorum in præmiſſis, per ſe, & ejus Locumtenentem efficacis defenſionis præſidio aſſiſtat, eaque omnia, & ſingula ſub prædictia aliis cenſuria, & pœnia obſervari faciat, & contra rebelles, ac inobedientes quoſcumque debitæ executioni, etiam ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ſola facti veritate inſpecta quacumque appellatione remota, debitæ executioni demandet, & demandari faciat, & exequatur.

Clauſulas præſervativas apponit.

§. 5. Decernentes, quod confirmatio, approbatio, innovatio, decretum, inhibitio, & gratia noſtra hujuſmodi ea quacumque cauſa etiam urgentiſſima, & de neceſſitate exprimenda, de ſubreptionia, aut obreptionia vitio, ſeu intentionis defectu, notari ſeu impugnari minime poſſint, & debeant, & in præmiſſis omnibus, & ſingulis ſic per quoſcumque Judices, etiam præfatos, in quacumque inſtantia pronunciari &c. Sublata eis &c. ac irritum &c. decernentes, & declarantes.

Clauſulas derogatorias addit.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, indultia, & literis Apoſtolicis eiſdem Mandatariis, etiam per nos, & Sedem prædictam, ſub quacumque verborum forma, & expreſſione, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, & cum quibuſcumque clauſulia, etiã urgentiſſimis, & de neceſſitate eaprimendis, pro tempore conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus, illarum tenores pro eapreſſis habentes, latiſſime derogamus, & derogatum fuiſſe, & eſſe decernimus, & declaramus, cæteriſque contrariis quibuſcumque,

ſub clauſulis opportunis, & conſuetis ad ipſorum libitum.

Fiat Motu proprio, I.

Cauſarum exceptio.

§. 7. Et cum abſolutione a cenſuris ad effectum, &c. ac decreto, & declaratione prædictis, perinde, ac ſi dicta verba in noſtris literis non fuiſſent expreſſa, latiſſime extendentes, & de nobis, ſi opus fuerit, decretis, inhibitione, mandatis, approbatione, innovatione, conceſſione, ac aliis clauſulis ſupradictis, quæ pro repetitis habeantur, & de deputatione judicis deputati, &c. ut ſupra. Et quod præmiſſa de ſubreptionis vitio, aut intentionis defectu, notari ſeu impugnari non poſſint, latiſſime extendentes. Et cum derogatione ſtatutorum, privilegiorum, & indultorum, ut ſupra, latiſſime extendentes. Et quod præmiſſorum omnium, & ſingulorum, & circa præmiſſa neceſſariorum, ſola ſignatura ſufficiat, & ubique in judicio, & extra illud fidem faciat, Regula contraria non obſtante, ſeu etiam major, & verior ſpecificatio, ac expreſſio fieri poſſit in literis, quæ per Breve noſtrum ad ipſorum libitum expediri debeant. Et remanente eorumdem Mandatariorum, quoad cauſas ordinarias exercitio, quoad ſolitas citationes per eos fieri ſolitas ac in ſuis ſolitis Tribunalibus, & quoad eas quibus non proceditur per commiſſionem primam ſeu depeodentem.

Fiat I.

Dat. P. An. 6. 4. Octobr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Quarto nonas Octobris, Anno ſexto.

Publicatio.

Die vigeſimaſeptima menſis Octobris, milleſimo quingenteſimo vigeſimo nono, præſentes literæ affixæ, & præſentatæ fuere in valvis ſeu portis Audientiæ Palatii Apoſtolici R. P. D. Almæ Urbis Gubernatoris, Auditoris Cameræ Apoſtolicæ, Vicarii Papæ, Audientiæ Capitolinæ valvis Cancellariæ Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ, per me Joannem Servier S. D. N. Papæ Curſorem.

Petrus Cruſſeti pro Magiſtro Curſ.

XXV.

De Syndicatu Judicum, & Officialium Status Eccleſiaſtici.

Alia quæ hujuſmodi Officiales reſpiciunt, vide ſupra in Paul. II. Conſt. 3. Munera. fol. 382. Et infra Pii V. Conſtitut. 140. Et ſi Romani. Tom. 2. fol. 373.

Edita An. D. 1528.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

ONus paſtoralis officii nobis ſupernæ Majeſtatis providentia, meritis licet imparibus, commiſſi, nos inducit, ac etiam voluntarios excitat, ut non ſolum circa ſpiritualia, ſed etiam temporalia Romanæ Eccleſiæ, ac illi ſubjecta, provincias, civitates, terras, & loca, ſolicita ac vigilanti cura intendamus, & ut civitates, terræ, & loca ipſa, proſpere, & feliciter regantur, illorumque populi ab indebitis oppreſſionibus ſublevati in ſemitis juſtitiæ dirigantur, remediis opportunis provideamus, ac his quæ propterea a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris provide geſta ſunt, ut firmius obſerventur, noſtræ approbationis robur impartimur, & alias deſuper diſponamus, prout ad felicem ejuſdem Eccleſiæ ſtatum, & eorumdem populorum indemnitatem, & utilitatem conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Julius II. ex cauſis hic expreſſis.

§. 1. Dudum ſiquidem per fel. record. Julium Papam II. prædeceſſorem noſtrum, tam ex diverſis querelis, ac clamoribus populorum, Communitatum, Univerſitatum, ac ſingularum perſonarum, civitatum, terrarum, & locorum ſibi, & dictæ Romanæ Eccleſiæ immediate ſubjectorum, quam aliorum fide dignis relationibus intellecto, quod nonnulli Gubernatores, & Locatenentes, eis regendis, & gubernandis per ipſum prædeceſſorem, ac Apoſtolicæ Sedis Legatos de latere deputati, precibus, pretio, odio, aut amore ducti, eo prætextu confiſi, quod adminiſtrationum ſuorum officiorum rationem alicui reddere non erant ſoliti, diverſa, & varia eis gravamina, & damna etiam intolerabilia inferre, juſtitiam non adminiſtrare unicuique, ut tenebantur, atrociorum quandoque delictorum impunitatem pro particulari lucro præſtare, executiones indebitas facere, carceratorumque innocentium relaxationes prorogare, pœnas pecuniarias fiſco ſuo debitas ſibi appropriare, & in proprios uſus convertere, ſtatutorumque rationabilium, & conſtitutionum provincialium, & Cameralium, literarumque Apoſtolicarum formam, & tenorem non ſervare, ac propriis commoditatibus intenti, ſubditorum quieti, ac paci, & juſtitiæ adminiſtrationi modicum ſtudere conſueviſſe, in eorum animarum periculum, dictorumque ſubditorum gravamen, & præjudicium, pernicioſum exemplum, & ſcandalum plurimorum.

Decrevit omnes officiales, finito officio, coram Pontifice ſyndicatui ſe ſubjacere, & pro eis, & eorum Auditoribus, deputatis & familiæ rationem reddere debere.

§. 2. Dictus prædeceſſor motu proprio, & ex certa ejus deliberatione, ſua in perpetuum valitura conſtitutione ſtatuit & ordinavit, ut omnes & ſinguli Gubernatores, ac eorum, ſeu Legatorum præfatorum Locatenentes, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut quavis alia, Eccleſiaſtica ſeu ſæculari dignitate fungentes, qui nunc, & pro tempore, perpetuis futuris temporibus, provincias, civitates, terras, & loca, quæcumque & qualiacumque eſſent, nulla penitus exceptione habita, præfatæ Romanæ Eccleſiæ immediate ſubjecta, ex deputatione ipſius prædeceſſoris, vel Legatorum, aut Gubernatorum hujuſmodi pro eo, & Romana Eccleſia præfata, regebant, gubernabant, & adminiſtrabant, ſeu regerent, gubernarent, & adminiſtrarent quavis grandi, & latiſſima poteſtate, arbitrio, & auctoritate muniti, etiamſi eorum literis caveretur expreſſe, quod ad aliquam redditionem rationis adminiſtrationum ſuarum non tenerentur, nec cogi poſſent, poſt finem cujuſlibet officii, & adminiſtrationis eorum infra menſem conſpectui ipſius prædeceſſoris, aut Romani Pontificis ſucceſſoris ſui pro tempore exiſtentis, ſeu ſi ab ipſis Legatis deputati, & pro tempore finiti eorum officii, Legati præfati in locis ipſarum legationum præſentes forent, coram ipſis Legatis ſe perſonaliter præſentare, ac geſtorum adminiſtratorum, & omiſſorum, tam per eos, quam eorum Auditores, & alios officiales, deputatos, & familiam, rationem reddere, querelisque & accuſationibus contra eos propoſitis, coram eo, vel ſucceſſoribus ſuis, vel per eos, aut ab eis deputandis, ſeu Legatis prædictis reſpective, de geſtis, ſeu omiſſis in eorum officiis reſpondere, ibique per dies duodecim continuos, poſtquam per ipſum Julium prædeceſſorem, vel ſucceſſores præfatos, ſeu dictos Legatos, etiam reſpective examen redditionis rationis hujuſmodi inceptum, ſeu commiſſum fuerit, permanere, nec etiam poſt inde, ſine ſua, aut ſucceſſorum prædictorum, vel ab eodem prædeceſſore & ſucceſſoribus hujuſmodi deputatorum, aut Legatorum præfatorum ſimiliter reſpective expreſſa licentia recedere.

Officialibuſque in ſyndicatu condemnatis appellare prohibuit, quod declaratur mox infra.

§. 3. Necnon de eo, in quo prædeceſſorem, & ſucceſſores ſuos, aut ab eodem prædeceſſore, vel eis deputatos, ſeu Legatus hujuſmodi condemnati forent, ſtatim omni dilatione, protelatione, & malitia, ac excuſatione, appellationibuſque quibuſcumque ceſſantibus, ſatisfacere, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac perditionis emolumentorum eis ratione dictorum officiorum debitorum, & inhabilitatis ad quæcumque alia officia in poſterum exercenda, pœnis tenerentur.

Illoſque antequam incipiant exercere officia juſſit jurare, & cavere debere de ſervando præmiſſa. De quo vide etiam mox infra.

§. 4. Et nihilominus ſuis & ſucceſſorum prædictorum Secretariis, ut literas Apoſtolicas ſub plumbo, aut in forma Brevis, Cancellariis vero & aliis ab ipſis Legatis deputatis, tunc & pro tempore exiſtentibus, ne literas patentes officiorum, Gubernatorum, ſeu Locatenentium reſpective traderent, ipſique Gubernatores, Locatenentes officia hujuſmodi

exercere

eaercere auderent, niſi prius iu Camera Apoſtolica, ant ſi ab ipſis Legatis deputarentur, in eorum Cancellaria de præmiſſa omnia & ſingula ubſervando juraſſent, & idoneam cautionem dediſſent.

Salariorumque Officialibus debitorum in fine officii, mandavit retinere tertiam partem, uſque ad finem ſyndicatus. Hoc non ſervatur.

§. 5. Necnon omnibus, & ſingulis Theſaurariis, Camerariis, Communitatibus, & Univerſitatibus, & aliis ad quos ſpectabat, & ſpectaret, provinciarum, civitatum, terrarum & locorum dictæ Eccleſiæ immediate ſubjectorum, tunc, & pro tempore exiſtentibus, ne eiſdem Gubernatoribus, ſeu Locatenentibus de tertia parte eorum ſalarii, ſeu proviſionis in fine officii eia debita reſponderant, ſed illam retinerent, donec eis, quod abſoluti forent, legitime conſtaret, ſub eadem eacommunicationis pœna mandavit.

Proclams etiam tempore ſyndicatus fieri præcepit, ut gravati querelas proponere poſſent.

§. 6. Ac voluit, quod Magiſtratus digniores, quocumque nomine nuncuparentur, civitatum, terrarum, & locorum prædictorum ſtatim functo officio Gubernatorum, ſeu Locatenentium hujuſmodi, per publicum proclama omnibus & ſingulis, querelas ſen accuſationes, contra Gubernatores, aut Locatenentes eapooere volentibus, ut ad ipſum prædeceſſorem vel ad ipſos Legatos, ſi Gubernatores, ſeu Locatenentes ab eis deputati forent, ipſique Legati in locis ſuarum legationum præſentes eſſent, infra menſem prædictum cum eorum probationibus & juribus accederent, recepturi infra duodecim dies juſtitiæ complementum, per publicum proclama notum facerent, deputandi vero ab eodem Julio & ſucceſſoribus præfatis de eorum deputationibus, ac juſtitiæ adminiſtratione, omnes, & ſingulas querelas, & accuſationes exponere volentes, per affixionem cedularum in valvis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in Campo Floræ certiores redderent.

Syndicatoribus facultatem ſummarie, &c. procedendi conceſſit.

§. 7. Atque in examinatione redditionis rationis, & adminiſtrationis hujuſmodi, & aliis præmiſſis faciendis, ne partes ad Romanam Curiam, vel Legatos ipſos pro eaponendis querelis, aut accuſationibus accedantes nimium gravarentur, ſummarie, ſimpliciter, & de plano, ac extrajudicialiter, abſque aliquibus ſumptibus, ſola facti veritate inſpecta, etiam ſine ſcripturæ alicujus confectione procederetur, prout in literis ipſius prædeceſſoris deſuper confectis plenius continetur.

Multi tamen ceſſabant querelas proponere, ut evitarent expenſas ad Urbem veniendi &c.

§. 8. Cum autem, ſicut non ſine animi noſtri diſplicentia, ad noſtrum perveniret auditum, licet cauſæ propter quas literæ prædictæ ab eodem prædeceſſore emanarunt, adhuc ſubſiſtant, tamen formidandum eſt, ne oppreſſi pro tempore propter impenſas, quas pro querelis, aut accuſationibus contra Gubernatores, & Locatenentes, eorumque Auditores, & alios Officiales præfatos exponendis, ad nos, aut ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices ſeu Legatos prædictos, juxta ordinationem Julii prædeceſſoris hujuſmodi veniendo ſubire cogerentur, potius a querelarum, ſeu accuſationum hujuſmodi eapoſitione abſtinere habeant, quam eapenſas hujuſmodi facere velint, ſicque effectus literarum earumdem impediri debeat.

Ideo Pontif. iſte Conſtit. dicti Julii II. confirmat, & modificat his modis, videlicet.

§. 9. Nos cupientes, prout ex debito ipſius paſtoralis officii tenemur, felici, & tranquillo regimini, & ſucceſſu, ac indemnitati populorum prædictorum, quos in viſceribus gerimus charitatis, paterno affectu providere, ac eos a laboribus, & expenſis, quantum poſſumus relevare, habita ſuper his eum venerabilibus Fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, matura deliberatione, & de eorum unanimi conſilio, & aſſenſu, ſtatutum, & ordinationem, ac mandatum, & deſuper confectas literas Julii prædeceſſoris hujuſmodi, necnon omnia, & ſingula in eiſdem literis contenta, ſub modificatione infraſcripta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & innovamus, & perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, ac plenum effectum ſortiri, & firmiter perpetuo, tam per Gubernatores, & Locatenentes, ac Auditores, Judices, & alios Officiales, quam per præfatos, & alios quos literæ ipſæ concernunt, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & perditionis emolumentorum, ac inhabilitatis pœnis prædictis reſpective obſervari debere decernimus.

Officiales ſyndicentur, in locis officii coram Commiſſario a Pontif. deputando. Hoc non ſervatur, ſed ſucceſſor in officio, eſt loco Commiſſarii.

§. 10. Et nihilominus præmiſſis per dictum Julium prædeceſſorem, ut præfertur, ſtatuts, & ordinata de novo ſic, quod tam Gubernatores, ac eorum, ſeu dictorum Legatorum, Locatenentes, aut Vicelegati, aliique Præſidentes provinciarum, civitatum, terrarum, & locorum, nobis & dictæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum prædictorum, præſentes, & futuri, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, aut quavis alia Eccleſiaſtica, vel ſæculari dignitate, ut præfertur, fungentes, & quavis facultate muniti, quam ab eiſdem Legatis & Gubernatoribus, ſeu eorum Locatenentibus, aut Vicelegatis, & Præſidentibus in provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis pro tempore deputati Locatenentes, ipſorumque Auditores, Judices, & alii quicumque Officiales pro tempore exiſtentes, ſi annales fuerint, functo cujuſlibet officii, & adminiſtrationis eorum anno, & ſi ultra annum eorum officia, in aliqua provincia, Civitate, vel terra duraverint, in fine cujuſlibet anni, ſi vero breviori tempore eorum officia durent, in fine eorum officii, in civitatibus, terris, & locis, in quibus officia exercuerint, coram perſonis dignioribus, civitatum, terrarum, & locorum eorumdem videlicet coram uno Commiſſario, per nos aut ſucceſſores noſtros præfatos ea dicta Romana Curia, moderatis ipſorum officialium, ac provinciarum, vel civitatum, ſeu terrarum, vel ſi nobis, aut ſucceſſoribus prædictis videbitur, pro parte Cameræ prædictarum expenſis mittendo, adjunctis ſecum Epiſcopo loci, vel eo abſente ejus Vicario in ſpiritualibus generali, & Procuratore Fiſcali ipſius loci, vel civitatis per præſidentes dictæ Cameræ pro tempore deputato, & capite officii, ſeu magiſtratus ipſius civitatis, vel terræ, videlicet Confalonerio, vel Præpoſito, qui pro tempore fuerit, aut uno Doctore per ipſas digniores perſonas, ultra Commiſſarium, ac Epiſcopum, vel Vicarium, & Procuratorem Fiſcalem præfatos eligendo, geſtorum, & adminiſtratorum per eos alias, juxta tenorem literarum Julii prædeceſſoris hujuſmodi, rationem reddere, & querelis ac accuſationibus contra eos propoſitis, de geſtis, ſeu omiſſis in eorum officiis, ſublato quovis diffugio, reſpondere teneantur.

Et coram Epiſcopo. Procuratore Fiſcali.

Prioreque Magiſtratus.

Syndicatores ſummarie procedant &c.

§. 11. Ac Commiſſarius mittendus, Epiſcopus, vel Vicarius, & Procurator Fiſcalis, Confalonerius, ſeu Præpoſitus & Doctor eligendus præfati rationem adminiſtrationis hujuſmodi, cum omni ſummarietate, integritate, & ſeveritate, audiant & procedant, ac querelas & probationes contra Gubernatores, Vicelegatos, & Præſidentes præfatos, præpoſitas, & factas recipiant, proceſſuſque deſuper forment, & clauſos, ad nos vel ſucceſſores noſtros prædictos, ut nos vel dicti ſucceſſores, de ipſorum Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præſidentium, juxta ipſorum demerita, amotione, vel ad ulterius tempus confirmatione mature deliberare poſſimus, fideliter mittant, Ipſorum vero Gubernatorum, Vicelegatorum, & Præſidentium Locatenentes, ac Auditores, & alios Officiales præfatos, condemnando vel abſolvendo judicare, & ad reſtitutionem, omnibus ſubterfugiis, cavillationibus, & exceptionibus ſemotis, niſi propter caſuum gravitatem eis concordent, alias concorditer, vel Commiſſario præfato, id nobis, vel eiſdem ſucceſſoribus referendum eſſe videretur, quo caſu contra eos, ſervato tenore literarum Julii prædeceſſoris hujuſmodi procedendum ſit, cogere debeant.

Condemnati ad Papam poſſint habere recurſum infra menſem expediendum.

§. 12 Et ſi ab eorum deciſionibus, & ſententiis aliqui eorum ſe gravatos prætendant, ad nos vel a nobis deputatos, per viam recurſus provocare, & appellare poſſint, ſic tamen, quod niſi infra menſem immediate ſequentem, revocationem, vel correctionem eorum, quæ contra eos decisa, vel determinata

Digitized by Google

fuerint, non reportaverint, ex tunc abſque aliqua facienda intimatiune, deciſiunes, & ſententiæ ipſæ firmæ remaneant, & eaecutioni demandentur, perinde ac ſi ab eis reclamatum vel appellatum non fuiſſet.

Et culpabiles non retineantur in officio.

§. 13. Et ſi Legatorum, Gubernatorum, Vicelegatorum & Præſidentium præfaturum Locatenentes, Auditores, & alii Officiales prædicti culpabiles reperti fuerint, in eurum officiis perſeverare non permittant, ſed Legatus illius Provinciæ pro tempote exiſtens de nuvis Locatenentibus, Auditoribus, Judicibus, & Officialibus debite provideat, & niſi infra menſem providerit, tunc per Nos, aut Succeſſores antedictos Locatenentibus, Auditoribus, & Officialibua, cum convenienri ſalariu eis per ipſum Legatum præſtando, provideri debeat.

Cautiones præſtandæ per officiales ſcribantur in libris R. Cameræ Apoſtolicæ.

Hoc non ſervator.

§. 14. Ac quod cautiones idoneæ per deputandos ab ipſis Legatis, ac eorum Officiales de præmiſſis obſervandis dandæ, ad dictam Cameram Apuſtolicam in libro particulari pro bujuſmodi cautionibus annotandis ordinato, in quo cautiones per Gubernatores, & Vicelegarus prædictus præſtandæ, annutandæ erunt, annutari debeant, ipſorumque Legatorum Secretarii, ſeu Notarii deputandi a legatis ipſis literas parentes officiorum ſuorum, niſi prius eis per fidem manu Nutarii ipſius Cameræ factam conſtiterit, quud cautiones prædictæ annotatæ fuerint, conſignare non debeant, auctoritate & tenore prædictis perpetuo ſtatuimus, & ordinamus.

Exemplorum fides.

§. 15. Decernentes præſentium tranſumptis, etiam impreſſis, manu tamen Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ, aut perſunæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem in judicio, & extra ubilibet adhibendam fore, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi fuٍrent exhibitæ vel uſtenſæ.

Vidi pluries diſputari, an ligaret hæc Conſtitutio, cum non appareret fuiſſe publicatam. Ideo poſuit ejus publicationem.

§. 16. Declarantes præſentes noſtras literas a data præſentium locum habere, & ſervari debere, etiam quuad Officiales ſupradictos quuad ſyndicatum præmiſſum in fine officiorum ſuorum, etiam quud in principio eorum officii cautiunes non dederiut, & tempore publicationis præſentium in uſficiurum ſuurum exercitio, & poſſeſſione exiſtant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 17. Non obſtantibus conſtitutiunibua, & urdinatiunibus Apuſtolicis, ac legibus municipalibus, & aliis Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & lucorum prædictiurum, etiam juramento, confirmatione Apoſtulica roboratis ſtatutis, & cunſuetudinibus, ac omnibus illis, quæ præfatus prædeceſſur in dictis literia voluit non obſtare, quæ omnia præſentibus pro expreſſis, & repertis haberi volumus, cæteriſque cuntrariis quibuſcumque.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. P. An. 6. die 1. Dec.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Duminicæ milleſimo quingenteſimu vigeſimu octavo, Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri Annu ſexto.

Publicatio.

Anno a Nativitate Domini 1528. Indictione prima, die vero 8. menſis Decembris, P ntif. Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Clementis divina providentia Papæ VII. Anno ejus ſexto, præſentes retroſcriptæ literæ publicatæ fuere in valvis ſeu portis Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe. Audientia Palatii Apoſtolici, Cancellaria Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ, per me Joannem Serrurier prælibati S. D. N Papæ Curſorem.

Vianus de Bellavilla Magiſter Curſorum.

XXVI.

Declaratio, quod electio ſucceſſoris hujus Papæ, Bononiam, Viennam vel alibi profecturi, fiat in ipſa Urbe, ſi ante ad eam reditum, ipſe deceſſerit. Et innovatio Conſtitutionum Alex. III. Greg. X. & Clem. V. circa electiunem Papæ.

Quoad electionem Pontificis, vide infra Conſtitut. 63. Pii IV. In eligendis, ubi notabo, in Tomo 2. fol. Et conſtitutionem Alexandri III. hic cit. habes in Cap. 2. de Elect. & Gregorii X. habes in Cap 3. eod. tit. in 6. Et Clementis V. habes in Clem. 2. eod. tit. ſupra fol.

CLEMENS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1529.

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Carolus V. Imperator, pacem Italiæ afferens, Pontificem requirit, ut ſecum Bononiæ conveniat.

CUm chariſſimus in Chriſto filius noſter, Carolus Romanorum, & Hiſpaniarum Rex Catholicus in Imperatorem electus, intellexiſſet, Turcarum tyrannum potentiſſimu exercitu ad denuo Regnum Ungariæ invadendum & occupandum venire, cognoſcenſque propterea, nun ſolum Regnum, ſed etiam totam Rempublicam Chriſtianam in maximo verſari diſcrimine, & deſiderans Ferdinando Regi Ungariæ Fratri ſuo dulciſſimu ipſique Reipublicæ Chriſtianæ opem ferre, prout ad ejus ufficium, cum Advucatus Eccleſiæ exiſtat, pertinere cognoſcebat, umnibus ſuis regnis dimiſſis, quam primum ad Italiam venit, afferens pacem illam, quam JESUS CHRISTUS, in cœlum aſcendens, ſuis reliquit diſcipulis, Regibus, & Principibus Chriſtianis, ac Italiæ Potentatibus, ſine qua eidem Turcarum tyranno reſiſti non poſſe cognoſcebat, & pro hujuſmodi univerſali pace facilius componenda nuper nobis ſuis literis ſignificavit, plurimum expedire, ut in Civitate noſtra Bononiæ quam celerius fieri poſſet, inſimul cunveniremus, ut totam Italiam tandem a tot calamitatibus liberaremus, illique pacem daremus, ut illa placata, illius Potentatus ac Barones unitis animis & viribus non ſolum dicto Turcarum tyrannu reſiſtere, ſed ipſe cum toto ejus exercitu profligari puſſit.

Ipſe propterea Bononiam proficiſcitur.

§. 1. Nos ejus pium & honeſtum deſiderium plurimum in Domino commendantes, etſi ex gravi infirmitate, qua tot menſibus detenti fuimus, cunvaluerimus, tamen priſtinas corporis vires adhuc nun recuperavimus, occaſionem tamen rei bene gerendæ, & tam neceſſarii buni umittere nulentes, cugnoſcentes ad ufficium nuſtrum pertinere pro ſalute gregis dominici nobis commiſſi, periculo vitæ nos exponere, & ad Civitatem ipſam Bununiæ, omni celeritate & mura ceſſante, nus cunferre, in Alma tamen Urbe nuſtra cauſarum, & literarum Apoſtulicarum Audientiam relinquentes, ac relinquere declarantes, ad effectum, ut ſi ante reditum noſtrum ad Urbem ipſam nos ab hac luce migrare contingeret, in ipſa Urbe, in qua Audientiam memuratam relinquimus, & non in Civitate Bunoniæ ſeu in alio loco, in quo, tempore obitus noſtri, com noſtra Curia reſideremus, electio Romani Puntificis fieri debeat, niſi ipſa Urbs tunc interdicta, vel cuntra Eccleſiam Romanam in manifeſta rebellione perſiſteret, ſeu de impreſſiune dubitaretur, ſicut alias ex cauſis tunc expreſſis, proximis annis circa electiunem Pontificis in eventum obitus noſtri, ita & nunc etiam providere deſideramus, & intendimus.

In Urbe cauſarum Audientiam &c. relinquit, ibique futuri Papæ electionem fieri jubet.

§. 2. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus matura deliberatione, & diligenti examine, & de eorumdem conſilio, & unanimi conſenſu, cauſarum, & literarum Apoſtolicarum Audientiam in ipſa Urbe puſt noſtrum ab ea diſceſſum remanere, ad effectum, ut ſi ante reditum noſtrum ad ipſam Urbem, nos ab hac luce migrare cuntingeret, ibi, & non alibi ubi nos mori contingat, electionem Romani Puntificis celebrari debere, niſi Urbs ipſa tunc interdicto ſubjaceret, vel eſſet aperte rebellis, aut inibi de impreſſione dubitaretur, ut præfertur. Super quo, majoris partis Cardinalium tunc ibidem exiſtentium decisioni ſtari, & tunc in Civitate Caſtellana, ſeu Urbevetana, ſeu Peruſina, ſervato ſcripturæ

hujuſ-

hujuſmodi urdine, fieri debete, dummodò illæ eccleſiaſtico interdicto ſubjectæ ſeu tebelles non fuerint, ut præſertur.

Conſtitutiones Alex. III. Greg. X & Clem. V. renovat.

§. 3. Ac per ſœl. record. Alexandrum III. Licet de evitanda, & Giegorium X. in Lugdunen. Ubi periculum, & ne Romani, incipientes, per Clementem V. Romanns Pontifices prædeceſſores noſtros in Viennen. Conciliis circà electionem eamdem hactenùs editas conſtitutiones, & alias extravagantes in omnibus in eis contentis ſervari, & in ſuo robore permanere debere volumus, atque decernimus.

Electionem aliter factam irritat.

§. 4. Nos enim electionem alibi contrà præſentium tenorem per eoſdem Cardinales factam, nullam & irritam fore, ipſóſque Cardinales ad aliam benedictionem Romani Pontificis, ſervata eorumdem præſentium literarum forma, procedere debere, & per eos contra præmiſſa nullatenùs diſpenſari poſſe, etiam decernimus.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis &c.

D. P. An. 6 die 6. Octob.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo vigeſimo oono, Pridie Nonas Octobris, Pontificatùs noſtri Anno ſexto.

Sequitar innovatia dicta Conſtitationis.

Edita A. D. 1533.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus innovationis.

Licèt variæ conſtituriones, pro evitanda diſcordia in electione Romani Pontificis, etiam circà locum celebrandæ ipſius electionis, à noſtris prædeceſſoribus ſalubriter ſint editæ, tamen ficut accepimus, ſi nos ab Alma Urbe aliquandiu abſentaremur, & antè reditum noſtrum ad ipſam Urbem nos per divinam voluntarem decedere contingeret, à nonnullis aſſeritur, quod per conſtituriones hactenùs editas circà locum celebrandæ electionis hujuſmodi non ſit pro conditione hujus temporis ex omni parte ſatis proviſum.

Relatio præced. conſt.

§. 1. Et id dudum cum verſus Bononiam, &c. Reſiduum prætermitto, quia tota ipſa bulla præcedit.

Enunciatio alterius Innovationis.

§. 2. Et deinde cum nos iterum pro ſimili neceſſitate ad dictam Civitatem Bononiæ conferre, & inibi cum præfato Carolo Imperarore ex Germania redeunte, ad ſimilem effectum convenire neceſſe fuiſſet, nos de ſimili eorumdem fratrum conſilio literas prædictas per alias noſtras literas innovavimus, prout in eiſdem literis pleniùs continetur.

Cauſa alis hujus innovationis.

§. 3. Cùm autem nos de proximo pro nonnullis noſtris, & S. R. E., ac orthodoxæ, & Catholicæ fidei, totiúſque Reipublicæ Chriſtianæ arduis negotiis, & ex urgentiſſimis cauſis ad Civitatem Viennam vel alium locum magis opportunum, minoris vel majoris ab Urbe diſtantiæ, prout nobis convenire videbitur, non ſine gravi noſtræ, ac totius Curiæ noſtræ incommodo nos conferre, ac inibi cum chariſſimo in Chriſto filio noſtro Franciſco Francorum Rege Chriſtianiſſimo convenire, & ad certom tempus à dicta Urbe oos abeſſe neceſſe eſſet.

Innovatio præced. conſtit.

§. 4. Nos propterea circà electiooem Romani Pontificis in evenrum deceſſus noſtri, Domino ita volente, ante reditum noſtrum ad eamdem Urbem pari modo ut debemus, providere volentes, habita etiam ſuper hoc cum ipſis fratribus matura deliberatione, & de ſimili eorumdem conſilio, & aſſenſu, priores literas noſtras prædictas auctoritate Apoſtolica tenore præſentium innovamus, ac plenum firmitatis robur obtinere, illáſque necnon omnia, & ſingula in eis contenta, in eventum ipſius deceſſus noſtri ante reditum noſtrum ad eamdem Urbem circà electionem futuri Romani Pontificis in omnibus & per omnia inviolabiliter obſervari debere, ac per dictos Cardinales contra præmiſſa nullatenùs diſpenſari poſſe, oecoon totum id & quidquid ab eiſdem Cardinalibus quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Nulli ergo omninò hominum, &c. Si quis &c.

D. P. A. 10. die 3. Sept.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo tertio, tertio Nonas Septembris, Pont. noſtri Anno decimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta Innovatio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, die Martis nona Septembris, Anno, & Pontificatus quibus ſuprà.

XXVII.

Inquiſitorum hæreticæ pravitaris facultas procedendi adverſus quoſcumque etiam Regulares cujuſcumque Ordinis in cauſis hæreſis. Indulgentiáſque concedendi Confratribus Societatis Cruceſignatorum, pro ſervitio Sanctæ Inquiſitionis.

Quoad primam partem hujus Bullæ, attende conſt. 51. Pii IV. Paſtoris, in Tom. 2. fol. 70. cum ampliatione Pauli V. in conſt. 26. Romanus. Tom. 3. fol. 238. Et quoad ſecundam, vide conſt. 110. Pii V. Sacroſancta, cum ibi indicandis. Tom. 2. fol. 337.

Edita A. D. 1530.

CLEMENS EPISCOPUS &c.

Dilecto filio Paulo Butigella, totius Ordinis Fratrum Prædicatorum Vicario generali, in Ferrarien. & Mutinen. Civitatibus & Diœceſibus hæreticæ pravitatis Inquiſitori.

Martini Lutheri hæreſis quantocitiùs eſt extinguenda.

Cum, ſicut ex relatione pro parte tua nobis facta, cum gravi noſtræ mentis moleſtia, innotuit, in diverſis Italiæ partibus adeò peſtifera hæreſis Lutheri, non tantùm apud ſæculares perſonas, ſed etiam eccleſiaſticas, & regulares, tàm mendicantes quam non mendicantes, invaluerit, ot aliquando nooonulli ex eis ſuis ſermonibus, & verbis, & (quod deterius eſt) publicis prædicationibus tali labe pleróſque inficiant, & Chriſtifideles, ſub obedientia Sanctæ Romanæ Eccleſiæ viventes, & præcepta ejuſdem Eccleſiæ ſervantes, non leviter ſcandalizent, in hæreſum augmentũ, puſillorum ſcandalum, atque Catholicæ fidei noo mediocre detrimentum.

Ne ſerpat nimium ut hæreſis Arii.

§. 1. Nos attendentes, Arium unam modicam ſcintillam fuiſſe in Alexandria, ſed quoniam non mox oppreſſus eſt, grande per totum Orbem incendium exſuſcitaſſe, ac cupientes huic veneno, hæreſique nefariæ, & labi peſtiferæ, quam ſupremis extingui affectibus anhelamus, omni ſalubri, quo poſſumus, remedio occurrere, & ne hujuſmodi morbus excreſcat ulteriùs, ſed operante Domino paſſim evellatur, ſalubriter providere.

Inquiſitores ergo procedaut contrà omnes etiam Regulares, cujuſcumque Ordinis.

§. 2. Tibi necnon omnibus, & ſingulis aliis dictæ hæreticæ pravitatis Inquiſitoribus, ex Ordine Fratrum Prædicatorum, maximè Congregationis utriuſque Lombardiæ per univerſam Italiam conſtitutis, & deputatis, ac conſtituendis & deputandis, eorúmque Vicariis, in virtute ſanctæ obedientiæ, & in remiſſionem peccatorum veſtrorum diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs omnibus, & ſingulis etiam Carmelitarum, & aliorum Ordinum Mendicantium Religioſis, vel non Mendicantibus de hujuſmodi peſte diffamatis, aut aliter ſuſpectis, præcipuéque tales errores in ſuis ſermonibus, verbis, ſeu prædicationibus diſſeminantibus, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, ſuper hujuſmodi ac qualibet alia hæreſi, ſilentium imponatis. Et poſtquàm per vos ſive Vicarios veſtros, aut veſtrum vel eorumdem Vicariorum aliquos, ſive aliquem, Præſidentes Monaſteriorum, Conventuum & aliorum locorum, ubi hæreſes hujuſmodi vel errores ſeminati forent, aut inibi propinquiorum, præmoniti fuerint, niſi tales infrà menſem à die admonitionis computaodum debita proviſione, remedia cum effectu adhibuerint, ac digna pœnitentia caſtigaverint, de quibus admonenti fidem facere teneantur; & ſi præſidentes ipſi talia prædicarent, admonitionem Præſi-

denti

deuti viciuioris Conventus vel loci reſpectivè facere ſufficiat, contrà hujuſmodi exemptos uſque ad ſententiam definitivam, ad quam ferendam (ſi fuerit condemnatoria) cum conſenſu Ordinarii procedatis. Contra Carmelitas tamen confeſtim, poſitis etiam ad capturam, dum prædicant populo, vel publicè diſputant erroneas concluſiones, adversùs non exemptos verò de tali labe diffamatos aut ſuſpectos, veluti contrà alios hæreticos (prout jura diſponunt) liberè inquiratis atque procedatis. Decernimus inſuper, ut veſtros Vicarios ſive Commiſſarios inſtituere valeatis, viros veſtra ſententia providos, aptos, & idoneos, dummodò ætatis trigeſimum annum attigerint. Vobis etiam ac Vicariis præfatis extrajudicialiter Lutheranos occultos, & non inquiſitos per Ordinarium ſive alios Judices, ac alios quoſcumque hæreticos, fautores, credentes, defenſores, & receptatores, necnon, & à ſancta fide apoſtatas, eóſque qui contra inhibitionem Sedis Apoſtolicæ, tenuerunt vel legerunt libros Martini Lutheri vel aliorum, aut eidem ſive eiſdem quomodolibet adhæſerunt (ſi ad cor reverſi pœnitentes id humiliter petierint) poſtquàm hæreſim, qua polluti, & infecti erant, abjuraverint, mediante juramento promiſerint de cætero ab hujuſmodi hæreſi penitùs abſtinere, abſolvendi, illiſque pro præmiſſis pœnitentiam injungendi ſalutarem, eóſque ad gremium Sanctæ Matris Eccleſiæ reſtituendi & reducendi. Et cum Clericis ſæcularibus ac perſonis religioſis cujuſvis ordinis, ſtatus, & conditionis, ſuper quavis irregularitate, quam tam ex hæreſi, quàm ex apoſtaſia à fide, ſeu etiam ex eo, quòd cenſuris & pœnis eccleſiaſticis, tam à jure quàm ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, & promulgatis, quomodolibet incurrerint, aut ligati ſeu innodati divina celebrando, contraxerint, ac etiam ſuper irregularitatibus, quas Clerici Cruceſignati ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure vel ab homine etiam quavis occaſione vel cauſa latis, ligati ſeu irretiti, ac etiam ex eo, quòd in locis eccleſiaſtico interdicto ſuppoſitis Miſſas, & alia divina officia (non tamen in contemptum clavium) celebraverint, incurrerint, diſpenſandi.

Cruceſignatis indulgentias concedant &c. Quoad abſolutiones vide conſtit. 115. Clem. VIII. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

§. 3. Et quia Inquiſitores præfati in civitatibus ſeu aliis locis Societates ſeu Confraternitates ad extirpandum hæreſes & capiendum hæreticos (juxta conceſſionem à Romanis Pontificibus eis factam) inſtituunt, & in eis Confratres recipiunt, qui in eorum receptione votum in eorumdem Inquiſitorum ſeu Vicariorum manibus emittunt, ac voto ſe adſtringunt, dum pro parte ipſorum Inquiſitorum & Vicariorum ad capiendos ipſos hæreticos requiſiti fuerint, auxilium, conſilium, & favorem præſtare, ut eis tempore cujuſvis localis interdicti divinis intereſſe, & eis decedentibus eorum corpora eccleſiaſticæ ſepulturæ (ſine tamen funerali pompa) tradi poſſunt, dummodò cauſam non dederint hujuſmodi interdicto, nec eis id contigerit ſpecialiter interdici, ipſiſque Cruceſignatis per ipſos Inquiſitores ſeu Vicarios, dum in eorum manibus votum hæreticos ipſos perſequendi emiſerint, ut ſemel ex tunc, & in mortis articulo, à reſervatis, & in Bulla Cœnæ Domini contentis caſibus, de quibus corde contriti, & ore confeſſi fuerint, aut propoſitum confitendi debito tempore per Eccleſiam ſtatuto habuerint, abſolvi, ac indulgentia plenaria, & omnium peccatorum remiſſio hujuſmodi concedi, eiſque ut ſingulis diebus anni, quinque altaria eccleſiæ (ſi tot ibi fuerint) aut unum loci in quo eos eſſe contigerit, Pſalmum unum genibus flexis recitando, vel quinquies Orationem Dominicam, & toties Salutationem Angelicam in quolibet altari, indulgentias ſtationum Urbis conſequi valeant, etiam concedendi, & elargiendi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium licentiam & facultatem concedimus. Et nihilominus conceſſionem per Romanos Pontifices forſan vivæ vocis oraculo, ſeu alias eiſdem Inquiſitoribus, & Vicariis fratrum, ſeu licentiam conceſſam hujuſmodi approbamus, & confirmamus, ac omnia, & ſingula alia privilegia, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, quibuſcumque Inquiſitoribus aliis hæreticæ pravitatis quorumvis Ordinum & Congregationum, & Officio Inquiſitionis hujuſmodi in quibuſcumque Regnis, & Provinciis, ſive locis ac Terris, hactenùs deputatis conceſſa, & in poſterùm concedenda vobis communicamus, atque jam vobis aliàs conceſſa approbamus, confirmamus, & innovamus, univerſoſque & ſingulos juris & facti defectus (ſiqui forſan in illorum conceſſione intervenerint) ſupplemus.

Epiſcopi & alii in prædictis faveant.

§. 4. Mandantes omnibus & ſingulis venerabilibus fratribus Archiepiſcopis, & Epiſcopis, necnon dilectis filiis eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis, in ſpiritualibus generalibus, quatenus præſentes literas & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte veſtra, ſeu Vicariorum veſtrorum prædictorum, aut alicujus veſtrum, ſive illorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac vobis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes: faciant præſentes literas & in eis contenta hujuſmodi, firmiter obſervari, voſque illis pacificè gaudere. Non permittentes vos deſuper, per quoſcumque quovis modo, indebitè moleſtari, contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuras, & pœnas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus & Ordinationibus Apoſtolicis, ac dictorum Ordinum, etiam juramento, & confirmatione Apoſtolica roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon privilegio, quod incipit, Sacer Ordo, per fel. rec. Sixtum Papam Quartum prædeceſſorem noſtrum Ordini Carmelitarum conceſſo, fortaſſiſque poſt aliis communicato, & quibuſcumque aliis privilegiis, & indultis Apoſtolicis illis ac quibuſcumque aliis, etiam Mendicantium Ordinibus, etiam ſub quibuſcumque verborum formis, ac cum quibuſcumque clauſulis, & decretis, conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus (tenores illorum ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes) hac vice ſpecialiter, & expreſsè derogamus, necnon quibuſcumque exceptionibus, oppoſitionibus, & appellationibus, forſan deſuper faciendis & interponendis, quæ adversùs præmiſſa nullatenus ſuffragari poſſe volumus, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Fides tranſumptorum.

§. 6. Decernentes præſentium tranſumptis, manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem in judicio & extra adhibendam fore, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. An. 7. die 15. Jan.

Datum Bononiæ ſub annulo Piſcatoris, die 15. Januarii, milleſimo quingenteſimo trigeſimo, Pontificatûs noſtri Anno ſeptimo.

XXVIII.

Coronatio Caroli V. Imperatoris, in Civitate Bononiæ, Provinciæ Lombardiæ.

Ante ejuſmodi Coronationem hic idem Pontifex electionem de eodem Carolo in Regem Romanorum & Imperatorem per Electores Imperii factam approbaverat, unà cum Coronatione, ab Archiepiſcopo Colonien. cum corona argentea in Aquiſgrano peracta, ut legitur in alia ipſius Bulla data die 16. Februarii, hoc eodem anno.

CLEMENS EPISCOPUS

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Carolus V. de mandato hujus Papæ, ante Miſſarum ſolemnia, ſolitis cum cæremoniis, ab V. Wilhelmo Cardinali inunctus fuit.

CUm proximo Februarii menſe, celebri Cathedræ Petri die, cui diſpari quidem merito, pari tamen poteſtate ſucceſſimus, dilectus filius noſter Wilhelmus tt. SS. Joannis & Pauli presbyter Cardinalis in Capella Palatii Civitatis noſtræ Bononienſis, quod in præſentiarum habitamus, Miſſarum ſacra noſtro juſſu eſſet peracturus, & priuſquam ad ipſam Capellam accederemus, cariſſimum in Chriſto filium noſtrum Carolum V, Imperatorem ſemper Auguſtum noſtra ex auctoritate inunxiſſet, reliquaſque ceremonias vetuſto more circa id fieri ſolitas peregiſſet,

Pontifex deinde Capellam ingreſſus, infra Miſſarum ſolemnia, inſignia Regia, & Imperatoria ei tradidit, & corona ferrea coronavit.

§. 1. Nos qui poſtea iis cæremoniis, & unctione peractis, Capellam ingreſſi fuimus, infra ipſarum Miſſarum ſolemnia, Regia, Imperatoriaque inſignia eidem Carolo tradidimus, ejuſque caput corona ferrea decoravimus.

Succeſſive altera die feſto S. Matthiæ Apoſt. idem Pontifex prævius ſolitis cæremoniis, eadem inſignia ipſi Carolo contulit, & corona aurea eumdem coronavit.

§. 2. Ab hinc deinde triduum, in ipſo ſcilicet die Matthiæ Apoſtoli faſto, qui primus dies natalis ipſi Carolo illuxit, eum aurea corona inſignire volentes, ex Palatio perpenſile tabulatum ob hoc ipſum inſtructum ad Eccleſiam Sancti Petronii acceſſiſſemus, pontificiam Miſſam celebraturi, & cum ipſe Carolus Imperator iis omnibus perfunctus eſſet, quæ ad ejuſmodi cæremonias exiguntur. Primò videlicet ante aram ad hunc uſum ſuper tabulato erectam, in Canonicum Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe per nonnullos ejuſdem Baſilicæ Canonicos, Bononiæ tunc temporis degentes, & ibidem præſentes receptus, deinde Oratione una ad hanc celebritatem accommodata, in Eccleſiæ hujuſmodi foribus per Præneſtinum, rurſus altera intra ipſos fores, per Sabinen. Epiſcopos ſuper caput Caroli alta voce prolatis, Idem Imperator ad quandam Capellam divertit, ubi cultu, & ornatu Diaconorum indutus, & inde ad Sedem pro eo paratam accedens, ibidemque ab Epiſcopo Oſtienſi inunctus, ad conſpectum noſtrum venit. Nos vero Miſſam proſequentes, Evangelio Latino, Græcaque lingua nondum enunciato, eadem quæ nudius tertius, Regia, Imperialiaque inſignia Imperatori contulimus, annulum inprimis ejus digito annullari imponentes, deinde Enſem adverſus fidei hoſtes vibrandum, ad ejus femur accingi fecimus, deinde vero aurea corona ejus caput coronavimus, ac poſtmodum ſceptrum peculiare Regibus inſigne, ac globum totius Mundi imaginem repræſentans, in ejus manus tradidimus, & ad pacis oſculum, quo Chriſtus naſcens, prædicans, moriens, reſurgens, ac regnans Eccleſiam ſuam docuit, admiſimus. Quibus rite peractis, ille in ſolium Imperiale dextero lateri noſtro pene contiguum ſeſe recepit. Sacrificio deinde abſoluto, & omnibus, quæ veteri ex inſtituto in hujuſmodi coronatione fieri ſolent, peractis, ad Palatium unde profecti eramus, equo inſidentes regreſſi ſumus.

Quæ omnia rite, & legitime geſta eſſe Bononiæ, perinde ac ſi Romæ, & Modoctiæ, ac Mediolani reſpective acta eſſent, declarat.

§. 3. Et ne animis curioſis ambigi poſſet, an corona ferrea, quæ olim Modicen. vel in Eccleſia Mediolanenſi, & aurea, quæ per Romanum Pontificem Romæ in dicta Petri Baſilica exhiberi fuit ſolita, jam utraque Bononiæ ad ſupplices Imperatoria preces, & ex cauſis legitimis id ſuadentibus per nos exhibita, tantumdem virium, & ſtabilitatis obtineat, ac ſi ambæ ſtatutis in locis more veteri traditæ, ſuſceptæque fuiſſent, ut hic ſcrupulus ex animis evellatur, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus, & ad poſteritatem tranſmitti volumus, omnia præmiſſa hoc tenore, hocque in loco geſta, perinde firma, valida, & inconcuſſa eſſe, & ſuum robur, & ſtabilimentum obtinere, ac ſi illa ferrea coronatio, vel Modoctiæ, vel Mediolani, hæc aurea vero Romæ in dicta Baſilica, ſervatis omnibus cæremoniis ſervari ſolitis, celebrata factaque fuiſſent.

Ea ita non aliter judicari poſſe decernit.

§. 4. Sicque per quoſcumque Judices, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, interpretandum, judicandum, ac ſententias promulgandas, adempta eis aliter interpretandi, judicandi, & ſententiam promulgandi facultate; auctoritate, & tenore prædictis decernimus.

Defectuſque omnes ſupplet.

§. 5. Supplentes ex certa ſcientia, ac Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulos defectus tam juris quam facti, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Ac ſuper retentione Imperii, & Regni Neapolitani, quoad ipſe Carolus V. vixerit diſpenſat.

§. 6. Nos etiam cum eodem Carolo, cum quo alias fel. rec. Leo Papa X. ſecundum carnem frater patruelis, & prædeceſſor noſter, ut Regnum Neapolitanum una cum Imperio retinere poſſet, per ſuas literas diſpenſavit, pro potiori cautela, ut Regnum ipſum Neapolitanum una cum Imperio, quoad vixerit, retinere libere, & licite valeat, quibuſvis conſtitutionibus, ac literis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus Apoſtolicis, ac legibus imperialibus, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, auctoritate, & tenore præmiſſis, de ſpeciali dono gratiæ diſpenſamus.

Subditiſque obedientiam illi præſtari jubet.

§. 7. Quocirca omnibus Chriſtifidelibus, vaſſallis, & ſubditis præfati Imperii, cujuſcumque conditionis exiſtant, etiamſi Regali, aut Pontificali dignitate præfulgeant, in virtute ſanctæ obedientiæ, & pro quanto gratiam noſtram caram habent, diſtricte præcipiendo mandamus, quatenus præfato Carolo Imperatori, ut tenentur, efficaciter pareant, & intendant.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 8. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, voluntatis, decreti, diſpenſationis, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 7. die 1. Mart.

Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1530. Calen. Martii Pont. noſtri Anno ſeptimo.

XXIX.

Inſtitutio Rotæ, ad cauſas & lites cognoſcendas, & decidendas, in Civitate Peruſii, Provinciæ Hetruriæ, in Statu Eccleſiaſtico.

Studium generale ibidem inſtituit Clem. V. ut ſuprà in ejus conſt. 2. Super ſpecula. fol. 187.

Edita An. D. 1530.

CLEMENS PAPA VII.

Dilectis filiis Prioribus, & Communitati Civitatis noſtræ Peruſiæ, &c.

Civitatis Peruſii preces, pro inſtitutione Rotæ.

EXponi nobis nuper feciſtis, per dilectum filium Guglielmum Pontanum U. J. D. Oratorem veſtrum, quòd ſi officia Præturæ, ſuorumque Collateralium, necnon officium Judicis Appellationum, Bariſelli Populi nuncupatum, iſtius noſtræ Civitatis, cum eorum Juriſdictionibus, ac ſalariis, & emolumentis in nova officia quatuor Rotæ nuncupata, aſſenſu, & auctoritate noſtra in Civitate erigenda, & conſtituenda transferrentur, ſeu commutarentur, in non mediocre ejuſdem Civitatis, ac Territorii commodum, facilioremque juſtitiæ, abſque labis alicujus ſuſpicione, adminiſtrationem cederet, prout in pluribus aliis Civitatibus, in quibus hujuſmodi Rotæ Auditoria inſtituta fuerunt, idem contigiſſe experientia docuit.

Pontificis conceſſio & Rotæ inſtitutio.

§. 1. Nos igitur, qui Civitatem ipſam paterna caritate proſequimur, cupientes, ut in ſolida fide, & conſtantia, erga nos, & Sedem Apoſtolicam, vos perſeveretis, & juſtitia iſtic miniſtretur, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, officia Præturæ, ſuorumque Collateralium, Officialium ac Judicatus Appellationum, ſeu Bariſellatus, cum eorum juriſdictionibus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium extinguimus, & annullamus, eaque cum eorū cujuſque ipſorū juriſdictionibus, & ſalariis, ac emolumentis ſolitis, & conſuetis in dictum Auditorium

Rotæ ibidem conſtituendæ, & non in alios uſus convertendæ, auctoritate prædicta transferimus, & commutamus, ſalvis, & reſervatis Secretariorum taxis, & aliis retentionibus hactenus fieri ſolitis.

Facultatis elargitio deſuper conſtitutiones farmandi.

§. 2. Dantes vobis facultatem, & auctoritatem, circa ipſius novi officii inſtitutionem, capitula quot, & quæ decentia, opportuna, ac utilia videbuntur, cum præſentia tamen, & conſenſu præſentis, & pro tempore exiſtentis venerabilis Patris Vicelegati, formandi, & componendi.

Juſſin obſervantiæ earum.

§. 3. Mandantes eidem Vicelegato, & aliis Officialibus, quovis nomine nuncupatis, ut ea, quæ in præmiſſis fuerint per vos, ut præfertur, ſtatuta & ordinata, inviolabiliter obſervent, & faciant ab aliis obſervari.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Præturæ, & Capitaneatus conſtitutione, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus dictæ Civitatis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, cæteriſque contrariis, non obſtantibus quibuſcumque.

Dat. P An. 7. die 28. Mart.

Datum Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 28. Martii, 1530. Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

XXX.

Filii presbyterorum, ex fornicatione nati, beneficia Eccleſiaſtica per eorum partes obtenta, minime obtinere poſſint.

Ampliorem diſpoſitionem in hoc habes in Concil Tridentin. ſeſſ. 21. cap. 15, Et de materia illegitimorum notabo infra ad conſt. 217. Pii V. Quæ ordini. Tom. 2. fol. 346.

Edita An. D. 1530.

CLEMENS PAPA VII.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa hujus prohibitionis.

AD Canonum conditorem non eſt dubium pertinere, cum ſtatuta a ſe, vel prædeceſſoribus ſuis, ad animarum Chriſtifidelium ſalutem edita, propter eorum abuſum, qui ſucceſſu temporum malitia hominum ſuccreſcente magis in dies dignoſcitur obeſſe, quam prodeſſe animadvertit, ne ulterius obeſſe valeat providere. Sane poſtquam fel. rec. Alexander Papa III. prædeceſſor noſter filios præſertim Sacerdotum in Eccleſiis paternis ſuccedere prohibuerat, eaſque nihilominus, media intercedente perſona, filios ipſos habere diſpoſuerat, cum paſſim Sacerdotes, ut Eccleſiis ſuis eorum filii potirentur ſatagentes, in Alexandri prædeceſſoris hujuſmodi diſpoſitione confiſi Eccleſias ſuas, quas ad eorum pervenire filios conſtituebant, in favorem perſonarum, quæ Eccleſias ipſas, etiam illarum poſſeſſione non habita, in ipſorum reſignantium filios, ex fornicatione genitos, illico mox reſignare. Ipſique filii Eccleſias ipſas, diſpenſatione ſuper defectu natalium, quem ex dictis Sacerdotibus reſignantibus geniti, patiebantur, etiam patris nomine expreſſo, obtenta conſequi hactenus conſueverint, profecto pernicioſum ſemper, & abominabile, ac in gravem divinæ Majeſtatis offenſam tendere, videlicet, quod ipſi presbyteri eorum crimen, quod erat occultum, non ſine turpitudine, ob inordinatum ſpuriorum filiorum amorem detegere non erubeſcerent.

Prohibitio de qua in rubr.

§. 1. Judicavimus propterea, quod ubi tempus, quod omnia palam facit, & præſentium ratio quid in futurum cavendum ſit, admonet, merito admonemur, & ad tollendum hujuſmodi abuſum neceſſarium arbitrati ſumus, ejuſdem Alexandri prædeceſſoris canonem corrigere potius, quam talia cum tanto hominum ſcandalo tolerare. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus matura deliberatione, de eorum conſilio, & unanimi conſenſu, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero filii presbyterorum ex fornicatione nati Eccleſias Cathedrales, etiam Metropolitanas, ac Monaſteria, quibus eorum patres præfuerunt, ſeu illa, & illas dignitates, etiam majores, & principales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia, etiam curata, & electiva, & alia quæcumque beneficia Eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæ presbyteri, & clerici, ac religioſi eorum patres in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem, ad tempus ſeu in perpetuum aliquando obtinuerunt, nullo umquam tempore quoquomodo obtinere poſſint, nec cum eis ſuper hoc diſpenſare intendimus. Et ſi quas diſpenſationes per nos concedi contigerit, tamquam per præoccupationem, & contra mentem noſtram conceſſas, eis nullatenus ſuffragari, taleſque diſpenſationes noſtris volumus exulare temporibus, & quod nobis licere non patimur, noſtris ſucceſſoribus indicamus.

Derogatio contrariorum.

§. 2. Non obſtantibus præfati Alexandri prædeceſſoris, & aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 3. Volumus autem, quod præſentium tranſumptis, manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 7. die 3. Junii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo, tertio Nonas Junii, Pontif. noſtri Anno ſeptimo.

XXXI.

Approbatio gratiarum, & privilegiorum Ordinis Fratrum ac Monialium B. Mariæ de Monte Carmelo, & conceſſio quorumcumque aliorum indultorum, omnibus aliis Ordinibus conceſſorum, & concedendorum. Et indulgentiarum elargitio pro Confratribus utriuſque ſexus Confraternitatum Inſtitutarum in loco d. Ordinis.

De hoc Ordine plene dixi ſupra ad conſt. 8. Honor. III. fol. 69. ibi videas. Confraternitatum autem ejuſmodi indulgentias reformavit poſtreme Paulus V. in ſua conſt. mox edenda, jam firmata, ſub die 30. Octobris 1606. vide in Tomo 3.

Edita An. D. 1530.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EX elementi Sedis Apoſtolicæ proviſione, necnon perſonarum Deo devotarum ſub religionis jugo, & regulari caſtimonia, Domino militantium, pia devotione provenire dignoſcitur, ut Rom. Pont. quandoque per prædeceſſores ſuos Rom. Pont. pro perſonarum earumdem, ac illarum locorum felici ſucceſſu, & quiete, ac Chriſtifidelium piis operibus vacantium animarum ſalute conceſſa, approbet, & innovet, ac innovata communiat, & alia de novo concedat, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Exponitur Papæ quod Joan. XXII. & Alex. V. indulgentias conceſſerunt, intrantibus Confraternitates inſtitutas in locis Ordinis.

Has conſtit. prætermiſi, quia continent elargitionem indulgentiarum, quæ reformata fuit, ut hic dixi in rubr.

§. 1. Sane pro parte dilectorum filiorum Nicolai Audet Generalis, ac Provinciarum, & Priorum domorum Ordinis B. Mariæ Virginis de Monte Carmelo, necnon Confratrum utriuſque ſexus Confraternitatum in Eccleſiis domorum ejuſdem Ordinis inſtitutarum, nobis nuper exhibita petitio continebat, quod alias fel. rec. Joannes XXII. & Alexander V. Rom. Pont. prædeceſſores noſtri, univerſis, & ſingulis Chriſtifidelibus, qui Confraternitatem de Monte Carmelo ingredi, ſeu Confratrum Confraternitatum hujuſmodi numero adſcribi, ipſiuſque Ordinis ſtatuta obſervare, ac habitum dicti Ordinis deferre, ſeque Fratres, & Sorores dicti Ordinis appellare, ita quod ſi mulier virgo caſtitatem, vidua vero continentiam, conjugata tamen matrimonii jura prout ſancta Eccleſia præcipit, tempore earum ingreſſus

invio-

inviolabiliter ſervare velle promitterent, & obſervarent, tertiam partem ſuorum peccatorum in Domino relaxarunt, ac ipſa glorioſiſſima Dei Genitrix, ſemper Virgo Maria, ipſorum Confratrum ſeu Religioſorum, ac Sororum animas poſt eorum tranſitum, ſuis interceſſionibus continuis, piis ſuffragiis, & ſpeciali protectione adjuvabit. Quódque Confratres ipſi gratiarum earumdem prædeceſſorum participes fieri volentes, horas Canonicas, juxtà formam ab Alberto Patriarcha dicto Ordini conceſſam, & ordinatam recitare. Ignari verò literarum, diebus, quibus ſancta Eccleſia jejunare præcipit, jejunare, necnon quarta Feria, & Sabbato toto tempore vitæ eorum, præterquàm die qua aliquam ex Feriis prædictis Nativitatem Domini Noſtri JESU CHRISTI occurrere contigerit, à carnibus abſtinere deberent.

Quódque alii etiam Pont. Fratribus & Sororibus d. Ordinis plura privilegia dederunt.

§. 2. Ac etiam nonnulli alii Rom. Pontif. etiam prædeceſſores noſtri, quàm plura, & diverſa privilegia, immunitates, exemptiones, præſertim quartam funeralium presbyteris ſæcularibus non ſolvendi, ac indulta, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, ac gratias dicto Ordini, illiúſque Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriuſque ſexûs perſonis, ac Monaſteriis Monialium, & domibus Sororum, eorúmque Eccleſiis, & locis quibuſcumque etiam per modum extenſionis, ſeu communicationis, ac alias conceſſerunt, prout in diverſis eorumdem prædeceſſorum literis deſuper confectis dicitur pleniùs contineri.

Supplicavit Ordo pro confirmatione dictorum privilegiorum.

§. 3. Quare pro parte Generalis, Provincialium, Priorum, utriúſque ſexûs Confratrum prædictorum, aſſerentium, refrigeſcente in dies fidelium devotione, domus Fratrum, & Sororum, & Monaſteria hujuſmodi non modica reparatione indigere, & propterea fideles ipſos ad temporalia bona pro hujuſmodi reparatione concedenda, ſpiritualibus bonis & gratiis invitare oportere, ac ad id inducere neceſſe fore, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut privilegia, indulta, immunitates, exemptiones, & gratias, ac alia prædicta approbare, & innovare, & inviolabiliter obſervari mandare, illáque pro potiori cautela denuò concedere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideò Pont. illa innovat, & obſervari mandat. Tu vide notata ſuprà in rub. & infrà in Apoſtillis.

§. 4. Nos igitur dicti Ordinis, quem præ cæteris in viſceribus gerimus charitatis, proſperum, & tranquillum ſtatum, ac animarum ſalutem paterno zelantes affectu, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, Joannis, & Alexandri, ac aliorum prædeceſſorum literas, ac per eoſdem prædeceſſores, omnia, & ſingula privilegia, immunitates, exemptiones: etiam non ſolvendi quartam funeralium presbyteris ſæcularibus (quoad Fratres domorum in poſſeſſione, quartam ipſam non ſolvendi exiſtentes dumtaxat) ac indulta, indulgentias, citrà plenarias peccatorum remiſſiones, & gratias, Ordini, & illius Fratribus, Monialibus, Sororibus, & utriuſque ſexûs Confratribus, & perſonis, domibus, Monaſteriis, Eccleſiis, & locis quibuſcumque, etiam per modum extenſionis, ſeu communicationis, & aliàs quomodolibet, etiam per nos, & Sedem Apoſtolicam conceſſa, quorum omnium tenores præſentes pro ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & innovamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari debere.

Privilegiáque cujuſcumque alterius Ordinis ei tribuit.

§. 5. Ipſoſque Fratres, Moniales, Sorores, Perſonas, Monaſteria, domos, & Eccleſias, & alia loca hujuſmodi, omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, indultis, indulgentiis (citrà tamen plenarias) peccatorum remiſſionibus, & gratiis quibuſvis Congregationibus dicti, & aliorum Ordinum, etiam Mendicantium, Fratribus, & perſonis, ac Confraternitatibus ſuæ profeſſioni non contrariis, aliiſque Ordinibus quibuſcumque, etiam non Mendicantium, quomodolibet conceſſis, & concedendis in genere, uti, frui, & gaudere poſſe, atque debere in omnibus, & per omnia, periode ac ſi eis conceſſa fuiſſent, decernimus.

Et de novo concedit.

§. 6. Necnon potiori pro cautela ea omnia etiam de novo concedimus.

Fratres eximit à juriſdictione Inquiſitorum. Hoc revocavit Pius IV. in conſt. 51. ibi not.

§. 7. Ipſiúſque Ordinis Fratres ab Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis penitùs eximimus, & ſub noſtra, ac dictæ Sedis protectione ſuſcipimus, ac eiſdem Inquiſitoribus ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & officiorum ſuorum privationis pœnis diſtrictè inhibemus, ne de dictis Fratribus etiam ratione criminis hæreſis quoquo modo ſe intromittere præſumant. Decernentes irritum, & inane, quicquid per eos, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Confratribus autem dat facultatem eligendi Confeſſores qui eos abſolvant, &c. Hoc intellige juxtà conſt. 115. Clem. 8. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

§. 8. Omnibúſque & ſingulis utriuſque ſexûs Confratribus, & cuilibet eorum, aliquem presbyterum idoneum ſæcularem, vel cujuſvis Ordinis etiam Mendicantium, & de Obſervantia regularem, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite, eos & eorum quemlibet à quibuſvis etiam majoris excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliíſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa pro tempore latis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiamſi illorum abſolutio Sedi prædictæ ſpecialiter, vel generaliter (præterquàm per literas in Cœna Domini legi ſolitas) reſervata foret, ac quorumcumque votorum, & juramentorum, necnon Eccleſiæ præceptorum tranſgreſſionibus, perjuriorum, ſimoniæ, & homicidii mentalis, vel cauſalis reatibus, manuum violentarum in quaſvis perſonas eccleſiaſticas, non tamen Epiſcopos, vel eorum Superiores de præterito injectionibus, jejuniorum, horarum canonicarum, divinorum officiorum, ac pœnitentiarum injunctarum, in toto, vel in parte omiſſionibus, omnibúſque aliis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam talibus, propter quæ Sedes prædicta meritò conſulenda foret, in caſibus dictæ Sedi qualitercumque reſervatis (exceptis contentis in dictis literis Cœnæ Domini) ſemel in vita, & in mortis articulo, de aliis verò dictæ Sedi non reſervatis caſibus, toties quoties opportunum fuerit, eorum confeſſionibus diligenter auditis abſolvere, illiſque pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungere, Vota verò viſitationis quæcumque ultramarina (Liminum beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum de Urbe, ac Sancti Jacobi in Compoſtella, necnon religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare, & juramenta quæcumque ſine tertii præjudicio relaxare, ac omnium eorum peccatorum ſemel in vita, & in mortis articulo, ut præfertur, etiam ſi tunc non ſubſequatur, plenariam remiſſionem, & abſolutionem, auctoritate Apoſtolica impendere poſſit.

Utendique altari portatili, in quo celebretur etiam tempore interdicti. Circà obſervantiam interdicti, attende Conc. Trid. ſeſſ. 25. c. 12.

§. 9. Liceátque omnibus, & ſingulis utriuſque ſexûs confratribus prædictis, & cuilibet eorum, habere altare portatile cum debitis reverentia, & honore, ſuper quo, in locis ad hoc congruentibus, & honeſtis, etiam non ſacris, & quavis etiam Apoſtolica auctoritate interdictis, ſeu tempore ceſſationis à divinis, dummodò cauſam non dederint hujuſmodi interdicto, ſeu ceſſationi, & per eos non ſtet, quominùs pareatur Apoſtolico interdicto, etiam antequam illuceſcat dies, circà tamen diurnam lucem, ſeu circà meridiem, cùm qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, in eorum præſentia clauſis januis, excommunicatis, & interdictis excluſis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce miſſas, & alia divina officia per ſacerdotes ſæculares, vel regulares hujuſmodi celebrare, ac quocumque tempore Euchariſtiam, & alia ſacramenta Eccleſiaſtica à quocumque maluerint, presbytero idoneo, & ubicumque ſine rectoris parochialis Eccleſiæ præjudicio, recipere, & adminiſtrare, liberè, & licitè valeant. Et ſi contingat eos, vel eorum aliquem tempore interdicti hujuſmodi ab humanis

deceder, corpora eorum Eccleſiaſticæ cum aliqua honeſta tamen funerali pompa tradi poſſint ſepulturæ.

Stationes etiam Eccleſiarum Urbis.

§. 10. Quòdque ſingulis quadrageſimalibus, & aliis eujuslibet anni temporibus, & diebus Stationum Baſilicarum, & Eccleſiarum Almæ Urbis Romæ, extrà illius muroa, unam vel duas Eccleſias, aut unum, duo, vel plura altaria in partibus illis, ubi eos, ſeu eorum aliquem reſidere, ſeu quo declinare contigerit, quas, vel quæ ipſi, vel quilibet eorum duxerint eligendas, vel eligenda devotè viſitando, tot, & ſingulas, ac ſimiles indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur, ſi ſingulis diebus eaſdem ſingulas dictæ Urbis, & extrà eam Eccleſias pro ſtationibus hujuſmodi deputatas perſonaliter viſitarent.

Indulgentias concedit omnibus eleemoſynas dantibus pro reparatione Monaſteriorum &c. Revocationem vide in conſt. 30. Pii V. Tom. 2. fol. 218.

§. 11. Inſuper etiam omnibus utriuſque ſexûs Chriſtifidelibus, qui pro monaſteriorum, & domorum reparatione, ac fratrum hujuſmodi ſuſtentatione manus porrexerint adjutrices, ut ſupradictas indulgentias conſequi poſſint, & conſequantur. Omnibus verò, & ſingulis aliis Chriſtifidelibus utriuſque ſexûs, qui dictum Ordinem, illiuſque domos & monaſteria, fratres, ſorores, moniales hujuſmodi ſuis eleemoſynis, & ſubſidiis pro tempore juverint, & manutenuerint, ut ipſi, & quilibet eorum omnium precum, ſuffragiorum, eleemoſynarum, jejuniorum, orationum, miſſarum, horarum canonicarum, diſciplinarum, peregrinationum, & cæterorum ſpiritualium bonorum, quæ pro tempore in univerſali ſacroſancta Eccleſia militante fiunt, in perpetuum participes fiant, & omnibus ejus meritis gaudeant, ac omnibus aliis, qui gratiis eorumdem confratrum gaudere voluerint, aliquam eleemoſynam, ſive charitatem, prout eis ac præſidentibus confraternitatum hujuſmodi viſum fuerit, dando, & largiendo, gratiarum hujuſmodi participes fiant indulgemus.

Contrariis derogat.

§. 12. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dicti Ordinis ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate roboratis, necnon privilegiis, & indultis, & literis Apoſtolicis per quoſcumque Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, & cum quibuſvis irritativis, annullativis, caſſativis, revocativis, modificativis, præſervativis, exceptivis, reſtitutivis, declarativis, mentis atteſtativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet etiam pluries conceſſis, & confirmatis, & innovatis, quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut exquiſita forma ſervanda forent, & in eis caveatur expreſsè, quòd illis nullatenus derogari poſſit, illorumque omnium, necnon quarumcumque etiam in forma brevis literarum occaſione præmiſſorum quomodolibet confectarum, & quorumcumque in eis contentorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis, necnon modos, & formas ad id ſervandos pro individuo ſervatis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie ſpecialiter & expreſsè derogamus, necnon omnibus illis, quæ præfati prædeceſſores in eorum literis voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Exemplis credi jubet.

§. 13. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis manu alicujus publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, in judicio, & extrà adhibeatur, quæ præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Nulli ergò omninò hominum, &c. ſi quis &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1530. Pridie Idus Auguſti, Pontificatus noſtri Anno ſeptimo.

Dat. P. An. 7. 12. Auguſti.

XXXII.

Facultas Militum, & Fratrum Militiæ S. Jacobi de Spatha, teſtandi, ac de eorum bonis diſponendi.

Hanc facultatem revocavit Pius V. in ejus conſt 73. Sacroſanctum; ſed Greg. XIII. eam reintegravit infrà in ejus conſt. fol. 30. Romani. Tom. 2. Et de hac Militia, & ejus privilegiis notavi ad conſt. 1. Adriani VI. Dum intrà. vide ſuprà fol. 623.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

EX Apoſtolicæ benignitatis officio, cunctorum fidelium, præſertim ſub Religionis habitu militantium, circà diſpoſitionem bonorum, quæ viventes poſſident, honeſtis deſideriis, quantum cum Domino poſſumus, libenter annuimus.

Præceptores & Fratres Militiæ S. Jacobi de Spatha de eorum bonis certo modo diſponere poſſunt.

§. 1. Sanè chariſſimus in Chriſto filius Carolus Romanorum Imperator ſemper Auguſtus, qui etiam Caſtellæ, & Legionis, ac Aragoniæ Rex, & Militiæ S. Jacobi de Spatha ſub Regula S. Auguſtini Canonicorum Regularium perpetuus Adminiſtrator, in ſpiritualibus, & temporalibus per Sedem Apoſtolicam deputatus exiſtit, ſuo ac dictorum filiorum de Veles Conchenſis Diœceſis, & S. Marci Legionis Prioratuum, Priorum, necnon Fratrum ejuſdem Militiæ nomine, nobis nuper expoſuit, quòd licèt illius ſtatuta, & ſtabilimenta dictæ militiæ, ac illi conceſſa privilegia, & indulta Apoſtolica, Præceptores, & Fratres Milites ejuſdem Militiæ, de bonis ſibi à Deo collatis, ac propria cujuslibet ipſorum induſtria, tàm ex Præceptoriis, quàm ex Parochialibus Eccleſiis, Capellaniis, & aliis beneficiis ipſius Militiæ acquiſitis, certis modo & forma in illis expreſſis, de licentia Magiſtri ejuſdem Militiæ ſive ſuorum Superiorum, teſtari, & de illis diſponere poſſint.

Fratres non Conventuales clerici dubitantes id eis non licere, à Carolo V. Imperatore d. Militiæ Adminiſtratore licentiam obtinuerunt eamdem auctoritatem de eorum bonis diſponendi à Sede Apoſtolica impetrandi.

§. 2. Tamen cùm Fratres Clerici non Conventuales, ſeu pro Conventualibus non deſervientes dictæ Militiæ, forſan in ipſis ſtatutis, ſtabilimentis, ac privilegiis, & indultis expreſsè non nominentur, ipſi Fratres clerici non Conventuales, ſeu pro Conventuales non deſervientes, dubitantes ſe eiſdem ſtatutis, & ſtabilimentis, ac privilegiis, & indultis gaudere poſſe, in Capitulo generali præfatæ Militiæ in Oppido Valliſoleti Palentini Diœceſis noviſſimè celebrato, eidem Carolo Imperatori, & Adminiſtratori tunc in Imperatorem electo humiliter ſupplicarunt, ut liceret à Sede Apoſtolica licentiam, & facultatem, de bonis ſibi à Deo collatis, & ſua induſtria acquiſitis teſtandi, impetrari, & præfatus Carolus Imperator Adminiſtrator habita deſuper cum Prioribus dictæ Militiæ, & aliis ejuſdem Conſiliariis matura deliberatione, eiſdem Fratribus clericis non Conventualibus, ſeu pro Conventualibus non deſervientibus, ſub conditionibus ac modo, & forma infraſcriptis à dicta Sede Apoſtolica facultatem teſtandi, hujuſmodi petendi, & obtinendi facultatem conceſſit.

Ideò d. Carolus pro eis d. auctoritatem ab iſto Pont. petiit.

§. 3. Quare dictus Carolus Imperator ſuo ac Priorum, & Fratrum Militiæ hujuſmodi nominibus prædictoria nobis humiliter ſupplicavit, ut eiſdem Fratribus clericis non Conventualibus, ſeu pro Conventualibus non deſervientibus, de bonis ſuis, ut præfertur, teſtandi licentiam concedere, ac alias in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic modò Pont. auctoritatem concedit Prioribus Prioratuum de Veles, & St. Marci, dandi licentiam prædictis clericis, teſtandi, & ei-

§. 5. Nos igitur Priores, & Fratres clericos non Conventuales, ſeu pro Conventualibus non deſervientes, præfatos, ac eorum ſingulos quibuſvis excommunicationis, &c. hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, de Veles, & Sancti Marci Prioratuum prædictorum Prioribus nunc, & pro tempore exiſtentibus, & cuilibet eorum, ut de conſilio alicujus ex antianis Monaſterii, in quo dicti Fratres clerici non conventua-

lſe,

ſponendi de bonis ſuis, juxtà formam hic præſcriptam.

les, ſeu pro Conventualibus non deſervientes profeſſionem emiſerint, eiſdem Fratribus clericis non Cnnventualibus, ſeu pro Conventualibus non deſervientibus, licentiam, & facultatem, de quibuſcumque bonis per eos tàm ratione Prioratuum aliorúmque beneficiorum quotumcumque, paritèrque ſrcularium, aut aliorum quàm dictæ Militiæ Ordinum, quam alias undecumque ſua induſtria licitè acquiſitis teſtandi, & de illis diſponendi, ſic tamen quòd quilibet ex eiſdem Fratribus non Conventualibus, ſeu pro Conventualibus non deſervientibus, univerſorum bonorum, jurium, actionum, & pertinentiarum ſuorum ſingulis annis altari de Veles, & Sancti Marci Prioribus pro tempore exiſtentibus invenrarium dare teneantur. Necnon quòd licentia hujuſmodi teſtandi per eoſdem Priores concedenda, per triennium, & non ultrà duret; quo elapſo ipſi Fratres clerici non Conventuales; ſeu pro Conventualibus non deſervientes licentiam hujuſmodi de novo repetere ſingulis trienniis teneantur. Et ſi ex negligentia, ſeu malitia Fratres ipſi clerici non Conventuales, ſeu pro Conventualibus non deſervientes, inventarium bonorum ſuorum, ut præfertur, dictis Prioribus dare neglexerint aur recuſaverint, liceutia hujuſmodi per eos obtenta ac inde ſecuta nullius ſint roboris vel momenti, neque in aliquo ſuffragentur; quódque dictis Fratribus clericis non Conventualibus, ſeu pro Conventualibus non deſervientibus obtenta licentia hujuſmodi in omnibus, & per omnia ſuccedere debeat, prout hactenùs ſuccedere conſuevit. Er quòd ipſi Fratres clerici non conventuales, ſeu pro Conventualibus non deſervientes, (licentia hujuſmodi per eos obtenta) in ſuis teſtamentis, codicillis, ſeu ultimis voluntatibus à quibuſvis diſpoſitionibus per eos de bonis ſuis pro tempore factis, & conditis, ac faciendis, & condendis, quintam partem omnium, & ſingulorum bonorum, jurium, & actionum ſuarum (deductis debitis, & oneribus) Conventui Monaſterii in quo profeſſionem fecerint: reliquas verò partes bonorum hujuſmodi, quibuſvis perſonis ſibi gratis, & acceptis, non tamen filiis ſeu nepotibus ex damnato coitu procreatis, neque adulteris, ſive inhoneſtis, ant quarum converſatio à jure ſit eis prohibita, mulieribus, relinquere poſſint, & valeant, concedendi, & elargiendi, plenam, & liberam auctoritatem Apoſtolico tenore præſentium, cùm ad hoc præfati Caroli Imperatoris, & Adminiſtratoris expreſſus accedar aſſenſus, auctoritatem, & facultatem concedimus.

Limitatio d. facultatis.

§. 5. Decernentes, præfatos Priotes, Fratribus pro Conventualibus, tàm de Veles, & Sancti Marci hujuſmodi, quàm Sancti Jacobi de Spatha Hiſpalenſis, & B. MARIÆ de Tudia, ac de Villar de Donas, & Sancti Mouii de Vega, ac aliorum Conventuum dictæ Militiæ, ſive præſentibus, & reſidentibus, ſive abſentibus, licentiam hujuſmodi concedere nullo modo poſſe, & ſic per quoſcumque Judices, &c.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac dictæ Militiæ juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, ſtabilimentis, uſibus, & naturis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. An. 9. die 15. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1532. 18. Calendas Januarii, Pontificatus noſtri Anno Nono.

XXXIII.

Annatæ de Beneficiis, vel penſionibus Eccleſiaſticis annuum valorem 24 ducatorum non excedentibus, non debentur R. Cametæ Apoſtolicæ.

De materia Annatarum, & Quindenniorum plenè notabo infrà in Sixti V. conſt. 33. Cameræ, ubi etiam hæc bulla declaratur in Tomo 2.

Edita An. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPUS,

Motu proprio &c.

Cauſa hujus conſtit.

CUm ſicut nobis innotuit, licèt ratione fructuum beneficiorum Eccleſiaſticorum valorem annuum viginti quatuor ducatorum auri de camera communi æſtimatione non excedentium, annatæ Cameræ Apoſtolicæ non debeantur, nec ſolvi aut exigi conſueverint, & minùs ratione penſionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum auri ſimilium non excedentium, annatæ aliquæ retroactis temporibus exactæ aut ſolutæ fuerunt, nihilominùs a certo tempore citrà, Præſidentes dictæ Cameræ, & alii Officiales Romanæ Curiæ ad quos exactio annatarum pertinet, ſuh prætextu, quòd in proviſionibus, & aliis diſpoſitionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſuper quorum fructibus, &c. valorem vigintiquatuor ducatorum excedentibus aliquæ penſiones annuæ cujuſcumque etiam minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum reſervatæ exiſtunt, illorum medietas deduci, ac defalcari conſueverit, annatas ex penſionibus quantitatem octo ducatorum excedentibus, & vigintiquatuor non excedentibus aut attingentibus, de facto exegerint, & exigunt.

Declaratio de qua in rubr.

§. 1. Nos qui unicuique in juſtitia debitores ſumus, ſuper iis congruis remediis providere volentes, ac ratione penſionum, quarum quantitas vigintiquatuor ducatorum auri de Camera non excedit, nullas annatas Cameræ aut Officialibus prædictis deberi declarantes, ex certa noſtra ſcientia, & deliberatione ſtatuimus, quòd de cætero ex quibuſvis penſionibus, quantitatem vigintiquatunt ducatorum hujuſmodi uon excedentibus, nulla annata quovis prætextu exigatur, nec per illos, quibus penſiones ipſæ reſignatæ fuerint, ſolvatur, neque ſolvi debeat, ſic tamen, quòd in penſionibus, & aliis diſpoſitionibus beneficiorum, ſuper quorum fructibus ſimiles penſinnes annuæ minoris quantitatis vigintiquatuor ducatorum, & quantitatem vigintiquatuor ducatorum ſimilium non excedentes reſignatæ fuerint, ex talibus penſionibus nihil deduci debeat.

Pœnæ contravenientium.

§. 2. Diſtrictiùs inhibentes Cameræ Præſidentibus, ac aliis Officialibus prædictis ſub excommunicationis, & à perceptione emolumentorum officiorum ſuorum ad noſtram, & Apoſtolicæ Sedis beneplacitum ſuſpenſionis in eorum ſingulos latæ ſententiæ pœnis, ne de cætero ratione hujuſmodi penſionum quantitatem vigintiquatuor ducatorum non excedentium, aliquas annatas quovis prætextu exigere, ſeu quominùs literæ reſignationis illarum expedientur, impedire, vel differre quoquomodo præſumant; alioquin literas ipſas tàm per Cancellariam, quàm per Cameram Apoſtolicam per eos ad quos literarum expeditio pertinet, abſque manuum illorum appoſitione liberè expediri poſſe decernimus, ac ad id eis liberam facultatem concedimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio pub.

§. 4. Volumus autem, quòd præſens mandatum ad hoc quòd ad plenam, & indubitatam notitiam deveniat, in cancellaria Apoſtolica more ſolito publicetur, & in quinterno Cancellariæ ad perpetuam rei memoriam deſcribi debeat.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & ita Motu proprio mandamus I.

Dat. P. An 9. die 30. Jan.

Lectum, & publicatum fuit ſupraſcriptum mandatum Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſecundo, die verò Martis trigeſima menſis Januarii Pontificatus DD. Clementis divina providentia Papæ VII. Anno nono.

XXXIV.

De Officio Vicecancellariatus Papæ, cum annexione curæ, & tt. SS. Laurentii, & Damaſi de Urbe.

Hoc Officium antiquiſſimum eſt, ut liquet ex lectura Bulla 3. Mart. V. In Apoſtolicæ, ſuprà fol. 295. & ei ſunt annexa multa officia ut ibidem. Alia autem de materia Cancellariæ, ultrà ea quæ ſunt in d. Bulla Mart. V. habes infrà in conſt. 54. Pii IV. Univerſi, fol. 77. ac Pii V. conſt. 84. In earum, fol. 301. Et alia conſt. 90. fol. 310. Romani, in Tomo 2.

Edita An. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ET ſi ad ſingula Romanæ Eccleſiæ officia, & adminiſtrationes pro illorum, & ejuſdem Eccleſiæ, ac Romanæ Curiæ, illiuſque Curialium, & Officialium fœlici, tranquillo, & proſpero ſucceſſu ac decore, intendere ex commiſſo nobis Paſtorali officio teneamur, ad Vicecancellariatus tamen officium oculum noſtrum, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis dexterum noſtræ circumſpectionis intuitum propenſiori cura, & ſtudio nos providere debere convenire arbitramur, ut illius regimini miniſter idoneus, per cujus ſolertiam, fœlicibus dante Domino proficiat incrementis, deputetur, & pro tempore deputatus Eccleſiæ titulo, & honore condigno decoretur, ipſúmque officium cum decentia, & tranquillitate, ac Curialium, & Officialium eorumdem commoditate, & utilitate exerceatur, & quæ illius perturbationem quoquomodo adducere poſſent, de medio ſubmoveantur.

Collatio Vicecancellariatus de qua in rubr.

§. 1. Sanè Eccleſia S. Laurentii in Damaſo de Urbe, quæ tituli presbyteri Cardinalis exiſtit, & cui præſidebat, ac officio Vicecancellariatus prædicto quod obtinebat, bonæ memoriæ Pompejus tt. S. Laurentii in Damaſo presbyter Cardinalis ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius dum viveret, per obitum ejuſdem Pompei Cardinalis, & Vicecancellarii, qui extra Romanam Curiam debitum naturæ perſolvit, vacantibus. Nos conſiderantes ipſius officii dignitatem, excellentiam, & auctoritatem, & quòd illud à memoria hominum citra per Vicecancellarium temporalem erectum, & gubernatum non extitit, ſed ſemper Vicecancellarium perpetuum habuit, ac quòd pro tanti officii regimine, & exercitio, & ne incommoda, quæ ex rerum à ſuo ſolito, & deſtinato curſu mutatione evenire ſolent, proveniant, decens, & plurimùm commodum fore dignoſcitur, ut dicta Eccleſia S. Laurentii cum illius palatio ſeu domo, & membris in ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium pro tempore aſſumptum pro ejus proprio titulo ſeu propria denominatione concedatur, & aſſignetur, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris, dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, deliberatione matura, cùm maximè expediat nobis talem in Vicecancellarium noſtrum, & Apoſtolicæ Sedis aſſumere, de quo confidere quàm maximè poſſimus, & nullum alium Cardinalem de quo magis confidere poſſimus quàm dilectum filium Hippolytum S. Praxedis Diaconum, Cardinalem de Medicis nuncupatum, ſecundùm carnem nepotem noſtrum habeamus, ac ſpem in Domino geramus, quòd idem Hyppolytus Cardinalis, cujus perſonam ingenii claritate, ſingulari providentia, eximia probitate, aliiſque multiplicum virtutum donis, ac gratiarum muneribus illarum largitor decoravit Altiſſimus, gratia ſibi aſſiſtente divina, per ejus circumſpectionem, induſtriam, & ſtudium fructuoſum, ac innatam benignitatem, tàm Eccleſiam S. Laurentii, quàm officium hujuſmodi ſumma cum providentia, & fidelitate, ac exacta diligentia ſalubriter regere, & fideliter gubernare ſtudebit, de ipſorum fratrum conſilio, ad honorem, & gloriam dictæ Romanæ Eccleſiæ, necnon Eccleſiæ S. Laurentii, & officii hujuſmodi proſperum regimen, & ſalubrem directionem, Eccleſiam S. Laurentii cum illius palatio, domibus, membris, juriſdictionibus, collationibus, ac aliis diſpoſitionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, ac juribus, & pertinentiis ſuis univerſis, necnon Vicecancellariatus officium hujuſmodi, ſive ut præmittitur, ſive aliàs quovis modo, quem præſentibus haberi volumus pro expreſſo, aut ex alterius cujuſcumque perſona vacaret, ſimiliter cum omnibus, & ſingulis ipſius officii honoribus, oneribus, privilegiis, facultatibus, prærogativis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, juribus, obventionibus, & emolumentis debitis, & conſuetis, eidem Hippolyto Cardinali auctoritate Apoſtolica tenore præſentium concedimus, & aſſignamus, ipſúmque Hippolytum Cardinalem eidem Eccleſiæ Sancti Laurentii, in Diaconum Cardinalem præficimus, ac in dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarium aſſumimus, creamus, conſtituimus, & deputamus. Sibique curam, regimen, & adminiſtrationem Eccleſiæ S. Laurentii in ſpiritualibus, & temporalibus, necnon officii hujuſmodi, cujus ratione ab ipſo Hippolyto Cardinali fidelitatis debitæ ſolitum recipiemus juramentum, & quòd etiam per regentem, & alios miniſtros prout alii, præfatæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarii, qui pro tempore fuerunt, facere conſueverunt, etiam facere, & exercere poſſe volumus, liberum exercitium plenariè committimus; ac eiſdem auctoritate, ac tenore ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus Eccleſia ipſa S. Laurentii dictæ Romanæ Eccleſiæ Epiſcopo aut presbytero ſeu Diacono Cardinali, cui officium ipſum vacans concedi contigerit, pro Eccleſiæ, tituli, ſeu pro ejus denominatione eo ipſo abſque alio juris vel hominis miniſterio dicta auctoritate conceſſa, & aſſignata, & ipſe eidem Eccleſiæ S. Laurentii præfectus ſit, & eſſe cenſeatur; ita quòd liceat eidem Hippolyto, & pro tempore ad dictum Vicecancellariatus officium aſſumpto per ſe vel alium ſeu alios Eccleſiæ Sancti Laurentii, ac Palatii, ſeu domus membrorum, juriſdictionum, jurium, & pertinentiarum prædictarum, corporalem poſſeſſionem propria auctoritate liberè apprehendere, & retinere, illámque regere, & gubernare, & alia facere, & exercere quæ presbyteri ſeu Diaconi Cardinales, qui illi pro tempore præfuerunt, facere potuerunt, & debuerunt.

Cum omnibus privilegiis & facultatibus conſuetis.

§. 2. Ipſique Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, indultis, conceſſionibus, & gratiis, nobis, dum in minoribus conſtituti illud obtineremus, & cuicumque alteri dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario, ratione officii Vicecancellariatus hujuſmodi aut noſtræ vel illius perſonæ intuitu, & aliàs quomodolibet, tàm in genere, quàm in ſpecie conceſſis, quorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter ac de verbo ad verbum inſertis habemus, & quicumque alius ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius utebatur, potiebatur, & gaudebat, ac uti, potiri, & gaudere poterat, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeat, indulgemus.

Hortatio ad fidelem officii adminiſtrationem.

§. 3. Quocircà eidem Hippolyto Cardinali per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs impoſitum ſibi onus regiminis, & adminiſtrationis Eccleſiæ Sancti Laurentii, ac officii Vicecancellariatus, hujuſmodi prompta devotione ſuſcipiens, curam, regimen, & adminiſtrationem Eccleſiæ S. Laurentii, ac officium hujuſmodi juxtà datam ſibi à Domino providentiam, ſic exercere ſtudeat ſolicitè, fideliter, & prudenter, quòd Eccleſia & officium prædicta gubernatori provido, & fructuoſo adminiſtratori gaudeant ſe commiſſa, & optati fructus quos ſperamus, ſuccedant, ipſéque Hippolytus Cardinalis præter æternæ retributionis, præmium, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam exinde ulteriùs conſequi mereatur.

§. 4. Nec-

Capitulum S. Laurentii.

§. 4. Necnon dilectis filiis Capitulo, & Clericis Eccleſiæ Sancti Laurentii, ut eidem Hippolyto Cardinali, & Vicecancellario in omnibus, & per omnia pareant, & obediant, alioquin ſententiam ſive pœnam, quam ritè tulerit in rebelles, habebimus, & faciemus auctore Domino uſque ad ſatisfactionem condignam inviolabiliter obſervari.

Officialesque Cancellariæ ei pareant.

§. 5. Ac omnibus, & ſingulis ipſius Cancellariæ Officialibus, & aliis ad quos pertinet, ut ipſum Cardinalem Hippolytum ad dictum Vicecancellariatus officium recipiant, & admittant, eique tamquam vero dictæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellario in omnibus ad officium ipſum ſpectantibus ſimiliter pareant: & obediant, ac de juribus, obventionibus, & emolumentis conſuetis integrè teſpondeant. Non obſtantibus conſtitutionibus, &c.

Nulli ergò &c. Si quis, &c.

D. P. An. 2. die 5. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimoſecundo, die 5. Julii, Pontificatus noſtri Anno nono.

XXXV.

Approbatio Congregationis Fratrum Minorum S. Franciſci Strictioris Obſervantiæ nuper inſtitutæ, & ordinationes pro eorum bono regimine.

Alias ordinationes dedit Greg. XIII. in conſt. 55. Cum illius. Et jam Pius V. de domibus à Fratribus de Obſervantia eis aſſignandis ſanctionem ediderat in conſt. 81. Injunctum in Tomo 2. fol. 298. Deinde Clem. VIII. eoſdem veros Regulæ B. Franciſci non autem novæ regula profeſſores eſſe declaravit in ſua conſt. 92. Ex injuncto, fol. 255. Et contra occupantes bona Monaſteriorum eis concedendorum, pœnas inflixit in alia ejus conſt. 100. Decet. Tom. 3. fol. 163. Et tandem Magiſtri generalis, & aliorum Prælatorum de Obſervantia auctoritatem ſuper eis, eorumque appellationibus Paulus V. declaravit in alia conſt. 31. Poſtulat ubi notabo. Prout eiſdem tradidit formam recipiendi Novitios prædictus Clem. VIII. in conſt. 106. Sanctiſſimus in Tomo 3. fol. 174. Et declaravit etiam quando eis liceat habere organa, paramenta, & vaſa pretioſa, in alia conſt. 84. Sanctiſſimus, fol. 148. in d. Tomo 3.

De totius autem Ordinis S Franciſci materia, plenè notavi ſup. in conſt. 5. Hon. III. Solet. fol. 66.

Edita An. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proemium.

Leo X. multos Fratres univit ſub denominatione.

IN ſuprema militantis Eccleſiæ ſpecula, licèt immeriti diſponente Domino conſtituti, inter multiplices nobis ex debito Paſtoralis officii incumbentes curas, illa potiſſimum premimur, ut qui ſub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis ſpiritu devotum, & ſedulum Altiſſimo impendere ſatagunt famulatum, non ſolùm ad id ſublatis impedimentis intendant, verùm etiam id eo ardentiùs efficiant, quo majores ſibi viderint exhiberi commoditates. Et ex hoc fit, ut quæ anteà ex rationabilibus cauſis à prædeceſſoribus noſtris ordinata videbantur, ea interdùm reformemus, & in melius ordinemus, prout juxta temporum, & perſonarum qualitatem, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Regularis Obſervantiæ, ut ſuprà in ejus conſt. 32. Ite. fol. 511.

§. 1. Sanè poſtquam fœl. rec. Leo Papa X. prædeceſſor noſter, ex certis tunc expreſſis cauſis, voluerat, & declaraverat, ſub nomine Reformatorum, ac purè, & ſimpliciter Regulam B. Franciſci obſervantium comprehendi omnes, & ſingulos obſervantes, tàm de familia, quàm reformatos ſub Miniſtris, ac fratris Amadei de Colletaniis, Clarenis, de S. Evangelio, ſeu de Capucio, ac Diſcalceatos nuncupatos aut alios ſimiles, quocumque alio nomine nuncuparentur, & Regulam B. Franciſci hujuſmodi purè & ſimpliciter obſervarent, ex quibus omnibus unum corpus inſimul efficiens, eoſdem ad invicem perpetuò univerat, ita quòd deinceps, omiſſa diverſitate nominum prædictorum, Fratres Minores Sancti Franciſci Regularis Obſervantiæ ſimul, vel disjunctivè nuncuparentur, & nuncupari poſſent, & deberent. Omneſque, ut præfertur, unitos Generali, & Provincialibus Miniſtris, & Cuſtodibus dicti Ordinis, in quorum Provinciis, & Cuſtodiis, reſpectivè morabantur, in omnibus, & per omnia ſecundùm Regulam eamdem, ſubjici deberent.

Poſteà nonnulli ſtrictiùs Regulam S. Franciſci obſervare cœperunt in maximum animarum profectum.

§. 2. Cùm nonnulli ipſius Ordinis profeſſores, ſicut ut fideli relatione percepimus, Spiritu ſancto inflammati, ut beati Franciſci alumni, & veri filii affectent Regulam ipſam beati Franciſci purè, & plenè, juxta illius literam, & declarationes bonæ mem. Nicolai III. ac Clementis V. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum firmiter obſervare; Nos, qui in ſinceris eorum conſcientiis delectamur, quique ab ineunte ætate, ad hujus Ordinis profeſſores, & Ordinem ipſum ſingularem geſſimus devotionis affectum, nunc autem ex communi cura Paſtoralis regiminis, quam immeriti ſuſtinemus, ad ipſos faciendos dulciùs, & gratioſis favoribus attentè proſequendos tantò provocamur ardentiùs quantò intenta mente frequentiùs cogitamus fructus uberes, quos ex Regulæ præfatæ arctiori Obſervantia ipſi Religioni, & toti univerſitati Eccleſiæ ſperamus proventuros. Attendentes etiam, quod in his, quæ animæ ſalutem reſpiciunt, ad vitandos gravantes remorſus, pars ſecurior eſt tenenda. Igitur tàm pia, & ferventi Fratrum prædictorum intentione commoti, ad peragendum diligentiùs quod ab eiſdem deſideratur, ſtudia noſtra duximus convertenda.

Hic ideò Pont. loca eis commoda aſſignari mandat. Imo Pius V. duo in ſingulis Provinciis aſſignari juſſit in conſt. 81. fol. 302. Tom. 2. Et intellige ſi ſint idonea juxtà Bul. 55. Greg. XIII.

§. 3. Habita igitur ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus, ac aliis de ipſo Ordine ad plenum informatis, matura deliberatione, de eorumdem Cardinalium unanimi conſilio, his noſtris in perpetuum valituris, ſtatuimus, & ordinamus, ac in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictiùs præcipiendo mandamus. Quod prædictis Fratribus, dictam ſtrictiorem Obſervantiam deſiderantibus, per præfatos Generalem, & Provinciales Miniſtros, ceteroſque dicti Ordinis Prælatos, & quemlibet ipſorum, cui, vel quibus hæ noſtræ, vel earum tranſumpta præſentatæ, vel præſentata fuerint, aſſignentur loca, quantum fieri poterit, contigua, quatuor, vel quinque, juxtà numerum Fratrum eorumdem. Et ſi in futurum plures Fratres voluerint ſe vitæ præcedentium conformare, & ab eis acceptati fuerint, nullus eos impedire poſſit. Sed Magiſter Provinciæ, cum Definitoribus in Provinciali Capitulo teneantur alia loca, quantum poſſibile fuerit, contigua prædictis, eis aſſignare, & prioribus addere. Quæ quidem loca Fratres prædicti expropriare poſſint ſuperfluis, & pretioſis, & ea in utilia, & neceſſaria commutare mediante Syndico à Nicolao Tertio prædeceſſore ordinato.

Miniſter Generalis & alii hanc ſtrictiorem obſervantiam impedire prohibentur.

§. 4. Et Generalis ac Provincialis Miniſtri, & eorum Commiſſarii, non poſſint impedire prædictos à dicta ſtrictiori Obſervantia ipſius Regulæ, juxtà prædictas declarationes Nicolai, & Clementis. Nec à ſuo bono modo vivendi, quem inter ſe, pro dicta arctiori Obſervantia, ordinaverint. Nec etiam impediant, quin vilioribus, & repetiatis induantur. Et quin nudis pedibus ambulent. Sed, qui non poterint, portent calopodia, ut cæteris conformentur.

Forma habitus ſit conſimilis.

§. 5. Forma autem habitus, & Capucii ſit in cæteris dictæ Obſervantiæ Fratribus conformis.

Recipiendi quomodo ac receptandi. Tu vid. conſt. 31. Pauli V. in Tomo 3.

§. 6. Volumus etiam, quòd Fratres recipiendi, ſeu veſtiendi per Fratres in dicta ſtrictiori Obſervantia viventes, examinentur juxta Regulam, per Miniſtrum Provincialem, & ab ipſo, cum conſilio ipſorum acceptentur. Nec poſſint quicumque dicti Ordinis Prælati, ſine præfatorum Fratrum conſenſu, ad loca prædicta mittere alios Fratres. Nec prædictos ab ipſis locis amovere, niſi ipſi petierint. In

Provincialibus verò Capitulis removeantur per Miniſtros Provinciales, & Definitores à locis prædictis, illi Fratres, quos Cuſtos, ut infrà, eligendus, cum conſenſu majoris partis Vocalium dictorum locorum, duxerit amovendos.

Cuſtodem habeant iſti Reformati in ſingulis Provinciis.

§. 7. Inſuper ſtatuimus, quòd prædicti Fratres, in dicta ſtrictiori Obſervantia vivere volentes, habeant in ſingulis Provinciis, ubi fuerint, Cuſtodem unum ex ipſis, quem ſibi ipſi petierint, à Miniſtro Provinciali, vel ab eo, qui præeſt Capitulo, ſimul cum Definitoribus confirmandum, & aſſignandum.

Poteſtas ejus deſignatur.

§. 8. Qui habeat abſolutam poteſtatem plenariè in hoc tantùm, ut Fratres prædictos viſitet, moneat, corrigat, ac manuteneat in dicta ſtrictiori Obſervantia Regulæ, ordinationum, & gratiarum eis à nobis, & ſucceſſoribus noſtris, pro tempore exiſtentibus Romanis Pontificibus, & prædictis Miniſtris Generalibus conceſſarum, & concedendarum in futurum, & in dicto ſuo bono vivendi. Nec propter hoc impediatur Miniſter Provincialis, quin viſitare poſſit eoſdem, & corrigere delinquentes. Qui etiam Cuſtos ire poſſit ad Capitulum Generale, cum Miniſtro Provinciæ, ad intimandum neceſſitates, & opportunitates dictorum Fratrum.

Vocales in Capitulis qui.

§. 9. Ordinamus etiam, quòd Cuſtos, Guardiani, & Diſcreti prædictorum locorum vadant ad Capitula Provincialia, in quibus habeant vocem activam, & paſſivam ſicut cæteri Vocales.

In Cap. quæ peragenda.

§. 10. In quibus Capitulis Cuſtos prædictus præſentet Miniſtro Provinciali, & Definitoribus Fratres idoneos ad officium Guardianatus. Ex quibus tantum fiant Guardiani ſupradictorum locorum. Poſſit etiam idem Cuſtos infrà annum, cum conſenſu majoris partis Conventus ſinguli removere Guardianum ab ejus officio, & alium ſubſtituere, quem Miniſter Provincialis confirmet.

Cuſtodis officium trienniо expletur &c.

§. 11. Cuſtos verò à Fratribus prædictis eligi, uſque ad triennium. Quo Cuſtode infrà annum decedente, Guardiani dictorum locorum alium, quem ſibi viderint expedire, petant Miniſtro, vel ejus Commiſſario confirmari, & aſſignari, quem Miniſter ipſe, ſive ejus Commiſſarius benignè confirmet, & aſſignet. Poſſit quoque dictus Cuſtos, ſi Fratribus eiſdem expediens viſum fuerit, eſſe Guardianus unius dictorum locorum.

Obſervantiam hujus bullæ præcipit Papa.

§. 12. Si igitur Miniſtri Provinciales, vel eorum Commiſſarii his prædictis contravenerint, ſive alicui eorum immediatè Fratres prædictorum locorum ſubjiciantur Miniſtro Generali. Et, ſi, quod abſit, Miniſter Generalis prædictus eos impedire tentaverit, vel eis in præmiſſis, aut in aliquo præmiſſorum favere neglexerit, volumus præfatis Fratribus, ad Apoſtolicam Sedem, & ad totius Ordinis Protectorem liberum patere recurſum, à quo ſi quis eos impedire præſumpſerit, ſententiæ excommunicationis, quam ex nunc prout ex tunc ferimus in his ſcriptis, illicò ſubjacere Auctoritate Apoſtolica tenore præſentium ſtatuimus, & promulgamus.

Executores deputat.

§. 13. Quocircà moderno, & pro tempore exiſtenti Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, necnon univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Eccleſiarum Prælatis, ac quibuſcumque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi, & eorum ſinguli, præſentes noſtras literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Fratrum ſupradictæ ſtrictioris obſervantiæ, ſeu alicujus eorum, ſuper hoc requiſiti fuerint, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant eoſdem omnibus, & ſingulis prædictis pacificè frui, & gaudere. Non permittentes eos deſuper per quoſcumque, quavis auctoritate fungentes, quomodolibet indebitè moleſtari, vel quovis quæſito colore, vel ingenio, directè, vel indirectè perturbari, aut aliter quomodolibet inquietari. Contradictores quoſlibet per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulas derogatorias apponit.

§. 14. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ipſius Leonis Decimi, & quorumcumque aliorum prædeceſſorum noſtrorum literis, etiam Bulla aurea, Mari magno, vel aliis quibuſcumque dictique Ordinis ſtatutis, privilegiis, & indultis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam in forma brevis, etiam anno præſenti, vel ſub quibuſcumque verborum formis ſolemnitatibus, clauſulis etiam inſolitis, & quantumcumque fortiſſimis dicto Ordini, vel quibuſcumque Prælatis ejuſdem conceſſis, vel concedendis in futurum, etiam ſi tales forent, quod pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, mentio habenda foret, quibus omnibus, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum præſentibus inſererentur, pro plenè & ſufficienter expreſſis habentes, hac vice duntaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credi jubet.

§. 15. Cæterùm, quia difficile foret præſentes literas ad quælibet loca, ubi opus fuerit, deferri, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd tranſumptis earumdem manu Notarii publici ſignatis, ac alicujus Prælati Eccleſiaſtici ſigillo munitis, ea prorſus fides, in judicio, & extrà adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi præſentes originales literæ exhiberentur, & oſtenderentur.

Nulli ergo omninò hominum &c. Si quis &c.

Dat. P. A. 9. die 16. Nov.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimoſecundo, ſextodecimo Kal. Decemb. Pont. noſtri Anno nono.

XXXVI.

Extenſio ad Fratres Jeſuatos S. Hieronymi, omnium gratiarum, & indultorum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini.

Quinimo iſta Congregatio gaudet privilegiis omnium Ordinum Mendicantium, ut in bulla 50. Pii V. Romanus. ubi notabo in Tomo x. fol. 26x.

Edita An. D. 1532.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Congregationis S. Hieronymi Jeſuatorum nuncupatis. Salutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Exordium.

SAcræ Religionis ſinceritas, in qua ſub voluntariæ paupertatis habitu militantes, in humilitatis ſpiritu, devotum, & ſedulum impenditis Domino famulatum, necnon piæ vitæ, ſub qua degitis, obſervantia promerentur, petitiones veſtras, quantum cum Deo poſſumus, grato admittentes, affectu, vòs condignis privilegiis decoremus, & gratiis.

Congregatio ſupplicat pro conceſſione gratiarum Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini, cujus regulam profitetur.

§. 1. Sanè pro parte veſtra nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd poſtquam fœl. rec. Julius Papa II. prædeceſſor noſter ex certis tunc expreſſis cauſis Fratres tàm tunc exiſtentes Congregationis Sancti Hieronymi Jeſuatorum nuncupatorum, quàm illam pro tempore ingredientes, profeſſionem, per Religioſos Ordinis Sancti Auguſtini emitti ſolitam expreſsè emittere, & in eorum habitu, & ſtatu, in quibus tunc exiſtebant, remanere ac ſub eorum regularibus inſtitutis vivere tenerentur, ſtatuerat, & ordinaverat, vos profeſſionem per Religioſos Sancti Auguſtini hujuſmodi emitti ſolitam, expreſsè emittere conſuevistis. Quare pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut vobis proptereà, omnibus, & ſingulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Fratrum Eremitarum ejuſdem Sancti Auguſtini conceſſis, uti, potiri, & gau-

dere poſſitis, & debeatis, concedere, ac aliàs vobis in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic autem Pontifex gratias, immunitates & indulta omnia Ordinis Fratrum Eremitarum S. Auguſtini eidem Congregationi communicat

§. 2. Nos igitur, ut divinis obſequiis eò attentiùs inſiſtatis, quo ampliori Apoſtolicæ Sedis ubertate noveritis vos ſoveri, vos, & veſtrum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati eſtis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis quod omnibus, & ſingulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis, & indultis, Ordini Eremitarum Sancti Auguſtini hujuſmodi, ac illius profeſſoribus, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus in genere, etiam communicativè per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, aut pro talibus habitos, ac Sedem præſatam hactenùs quomodolibet conceſſis, ac in poſterùm concedendis, & quibus profeſſores hujuſmodi tàm in vita, quàm in mortis articulo, etiam circà peccatorum remiſſionem, & injunctarum pœnitentiarum relaxationem, aut aliàs quomodolibet utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia, ac ſi hic nominatim exprimerentur, pro expreſſis haberi volumus perpetuis futuris temporibus, utamini, potiamini, & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis, concedimus; ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta Ordini Fratrum Eremitarum ac illius profeſſoribus hujuſmodi, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus in genere, quàm etiam communicativè conceſſa, ut præfertur, ad vos, & Fratres veſtros extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum in omnibus, & per omnia, abſque ulla prorſus differentia ſortiri debere; necnon privilegiorum, indulgentiarum, prærogativarum, exemptionum, immunitatum, gratiarum, & indultorum eidem Ordini Eremitarum, ac illius profeſſoribus, ut præfertur, conceſſorum, originalibus literis, aut tranſumptis authenticis pro parte veſtra, ac in favorem veſtrum adducendis, vel exhibendis, indubiam, & eamdem fidem, quæ eis, ſi in favorem veſtrum à Sede Apoſtolica emanaſſent, & vobis fuiſſent immediatè conceſſa, adhiberetur, in judicio, & extra adhiberi debere decernimus, ſtatuimus, & declaramus.

Contrariis derogat.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac veſtris, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo, &c.

D. P. A. 10. die 31. Jan.

Datum Bononiæ, Anno Incarnationis Dominicæ 1533. Prid. Calen. Februarii, Pont. noſtri Anno decimo.

XXXVII.

Approbatio Congregationis Clericorum Regularium S. Pauli Decollati, in communi viventium, triáque vota ſubſtantialia emittentium, in Diœceſi Mediolanen. & ſub Ordinarii obedientia degentium.

Iſtam Congregationem firmavit Paulus III. & ſub Sedis Apoſt. protectione recepit, & circà ejus ſtatum multa ordinavit, ut in ejus conſt. 5. Dudum ſuprà & Julius III. Conſervatores cum amplis facultatibus dedit in ejus conſt. 10. Ad hoc.

Iſtis Clericis tranſitum ad alios Ordines certo modo prohibuit Greg. XIII. inf. in ejus conſt. 48. In ſpecula, ubi hanc Congregationem S. Pauli Decollati appellat. Et ad proceſſiones invitos non accedere decrevit idem Gregor. ut habetur in conſt. 5. Sixti V. Rationi. Qui Six. modum recipiendi Novitios eiſdem præſcripſit in conſt. 77. Exigit. in Tomo 2.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1533.

Dilectis filiis Bartholomæo Ferrario, & Ant. Maria Zaccharia presbyteris Mediolanen. & Cremonen.

Exordium.

VOta per quæ vos in humilitatis ſpiritu perennis vitæ præmii digniores effici, veſtræque & aliorum animarum ſaluti conſulere poſſitis, libenter ad exauditionis gratiam admittimus, eáque favoribus proſequimur opportunis.

Quidam probi viri quietiùs religiosè vivere volentes, ſupplicarunt Papæ, pro licentia emittendi tria vota ſubſtantialia & inſimul permanendi.

§. 1. Exponi ſiquidem nobis feciſtis, quòd vos cum tribus aliis veſtræ voluntatis ſociis, ut liberiùs divinis beneplacitis inſiſtere, & quæ Dei ſunt perquirere poſſitis, cupitis profeſſionem trium votorum ſubſtantialium Religionis in manibus venerabilis fratris Archiepiſcopi Mediolanenſis, ſeu ejus in ſpiritualibus Vicarii generalis emittere, & inſimul in aliquo loco Civitatis, ſeu Diœceſis Mediolanen. per vos eligendo morari, & permanere. Quare nobis feciſtis humiliter ſupplicari, ut piæ veſtræ intentioni hujuſmodi paternè annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Tu vide quod dixi in rubr.

§. 2. Nos hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, & veſtrum ſingulis, ut profeſſionem ipſam in ejuſmodi Archiepiſcopi, ſeu Vicarii, qui verò de cætero ad vos converti voluerint in alterius veſtrum, ſeu Præpoſiti veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentis manibus, profeſſionem trium votorum eorumdem emittere, & inſimul, ſub obedientia tamen Ordinarii, loco per vos eligendo, cohabitare, ac in communi vivere.

Qui petitam licentiam eis concedit, dummodò vivant in communi, & ſub obedientia Ordinarii

§. 3. Necnon pro veſtro, & rerum veſtrarum ſalubri ſtatuto, & directione, quæcumque ſtatuta, & ordinationes rationabilia, & honeſta, ac ſacris canonibus non contraria condere, & facere, illáque, ut vobis pro temporum qualitate expedire, videbitur mutare, & in totum tollere, aliáque illorum loco de novo facere liberè, & licitè valeatis.

Imò vivunt ſub protectione Sedis Ap. ut notavi in rub.

Et etiam condendi ſtatuta pro eorum ſalubri ſtatu.

§. 4. Apoſtolicis ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, cæteriſque contrariis nequaquam obſtantibus, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium de ſpecialis dono gratiæ concedimus, & indulgemus eiſdem præſentibus perpetuis futuris temporibus valituris.

Quibuſcumque non obſtantibus.

Dat. Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 18. Februarii, 1533. Pont. noſtri Anno decimo.

Da. P. A. 10. die 18. Febr.

XXXVIII.

Gratiæ, & privilegia Congregationis Clericorum Regularium, qui Theatini nuncupantur.

De inſtitutione hujus Congregationis, aliiſque ejus privilegiis, vide ſup. in conſt. 11. Exponi. fol. 483. ubi notavi.

CLEMENS PAPA VII.

Edita A. D. 1533.

Venerabili fratri Petro Epiſcopo Theatino, ac dilectis filiis Presbytero Vicentio, & eorum Sociis, & ſucceſſoribus, Clericis Regularibus nuncupatis.

Hic Pont. confirmavit iſtam Congregationem ſup. fol. 658.

DUdum pro parte veſtra nobis expoſito, &c. Reſiduum eſt ſup. fol. 658. ubi notavi.

Et cùm eadem Congr. ſtudiis, prædicationibus, & confeſſionibus vacare jam decreviſſet.

§. 1. Et deinde nobis etiam pro parte veſtra expoſito, quòd vos ſub trium votorum ſubſtantialium emiſſione, vitam clericalem piè ducere, ac prædicationi verbi Dei, audientiæ confeſſionum, & ſacræ theologiæ, ac ſacrorum Canonum ſtudiis, ad veſtrarum, & aliorum Chriſtifidelium animarum profectum, vacare, decreveratis.

Hic Pont. facultatem eorum Præpoſito ſuper his diſpenſandi, &c. dedit, in conſt. quam hic non habet.

§. 2. Nos veſtris etiam tunc ſupplicationibus inclinati, vobis, ut Superiores veſtri, Præpoſiti nuncupati, pro tempore exiſtentes, cum clericis, & ſociis ſuis, qui in ſupradictis pietatis operibus, aut ſtudio literarum ſacrarum occuparentur, ſeu infirmitate, aut infirmorum curatione, & miniſterio pro tempore præpedirētur, ſuper recitatione divinorum officiorum, ad hoc, ut ipſi occupati, vel impediti, certum Pſalmorum per ipſos Superiores eis aſſignandorum numerum non minùs ſeptem, aut ſex, cum diviſione, ac Orationem Dominicam ſepties, Symbolum Apoſtolorum bis, graviter autem ægrotantes, Orationem Dominicam ſemel, & Salutationem Angelicam ſepties in die, recitando, ſeptem horis canonicis, & toti divino officio, ſatisfeciſſe cenſerentur, & cum quibuſvis clericis, & ſociis veſtris in præveniendo, vel poſtponendo, uniendo, vel decidendo in communi, vel ſpeciali horas canonicas, ac in breviandis, & protelandis, lectionibus.

Ac ſuper jejuniis.

§. 3. Necnon ſuper jejuniis de præcepto, etiam Quadrageſimalibus, & cum conceſſione veſpertini jentaculi, collationis nuncupati, & comeſtionis, etiam panis in eis licitè, & abſque prævaricatione, faciendæ diſpenſare poſſint per alias.

Et abſolutione in confeſſionibus danda à cenſuris.

§. 4. Et poſtremò, ut vos, inter vos, mutuas, ſeu etiam alii ſacerdotes ſæculares, vel regulares, à vobis de ſuperiorum veſtrorum, aut Sedis Apoſtolicæ licentia ad hoc pro tempore eligendi veſtras, ac vos eorum confeſſiones audientes ab abſolutionibus hac forma, uti poſſetis & illi poſſent, videlicet poſt Miſereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus noſter JESUS CHRISTUS te abſolvat, & ego auctoritate ipſius, & beatorum Apoſt. Petri, & Pauli, mihi conceſſa abſolvo te ab omni vinculo excommunicationis majoris, vel minoris, ſuſpenſionis, & interdicti, & diſpenſo tecum in omni irregularitate, quam quomodocumque incurriſti, & reſtituo te ſanctis Sacramentis Eccleſiæ, unionique & participationi fidelium. In nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Amen. Iterùm eadem auctoritate, &c. per alias------- noſtras in forma brevis literas, ad hoc, ut dicta forma in abſolutionibus, non ſolùm cum ſacerdotibus, ſed etiam cum aliis clericis, & laicis veſtræ Congregationis pro tempore exiſtentibus, vobis pro tempore confitentibus, uti poſſetis, extendimus, & ampliavimus, auctoritate Apoſtolica in perpetuum conceſſimus, & indulſimus, prout in illis pleniùs continetur.

Et modò prædicta confirmat. & ab omni ſuperioritate eximit.

§. 5. Cùm autem, ſicut nobis nuper exponi feciſtis, pro præmiſſorum omnium ſubſiſtentia firmiori, ea omnia per nos innovari, & nonnulla alia pro felici hujuſmodi veſtri propoſiti directione, ſtatui, & ordinari cupiatis, & propterea nobis humiliter ſupplicari feceritis, ut vobis ſuper eis, opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur. Nos qui fidelium omnium, & præſertim ſub paupertate, obedientia & caſtitate Altiſſimo famulantium votis, quantum cum Deo poſſumus, libenter annuimus, veſtrum inſtitutum plurimùm in Domino commendantes, & approbantes, veſtris in hac parte ſupplicationibus inclinati, præmiſſa omnia, ac alia quæcumque per nos vobis hactenus conceſſa, innovamus, veſtriſque piis votis, & deſideriis, quæ circa infraſcripta omnia, & ſingula habere nobis exponi feciſtis, ut ſub noſtra, & hujus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ ſpeciali protectione, & humili ſubjectione, ab omni alio Superiore penitùs liberi, & exempti ſoli Romano Pontifici, canonicè intranti, & Superiori veſtro canonicè electo pro tempore exiſtentibus ſubditi, degere debeatis.

Intrantes hanc religionem implent votum intrandi religionem.

§. 6. Ac qui ad veſtrum communem vivendi modum ſe contulerint, & ad votorum profeſſionem hujuſmodi, modo, & forma præmiſſis, admiſſi fuerint, voto Religionis in genere emiſſo, ſatisfeciſſe cenſeantur, perpetuò concedimus.

Superiores Ordinis ad triennium confirmari poſſint.

§. 7. Quòdque ſinguli Superiores veſtri, pro tempore electi, finito triennio, quo confirmati fuerint, in alio loco in ſuperiores eligi, & ad aliud triennium ex tunc immediatè ſequens confirmari.

Habitus, & cœremoniarum ritus deſignatur.

§. 8. Ac tàm ipſi, quàm eorum ſocii pro tempore exiſtentes, ac vos ipſi veſtimenta, cum manicis ſuper pallium exertis deferre. Ac tàm circa veſtimenta, quàm circa cæremonias in officiis Eccleſiaſticis, & reliquo vitæ cultu, & victu ſervandas, cum moribus, & laudabilibus conſuetudinibus bonorum Clericorum Civitatis, vel loci, in qua, ſeu quo vos, & eos pro tempore degere, vel morari contigerit, convenire.

Officialium munus refertur.

§. 9. Ac ſub ſingulis Præpoſitis Archipresbyterum, qui in ſpiritualibus, & Archidiaconum, qui in temporalibus præſint, & veſtrum curam habeant, ac Plebanum, qui curam animarum vobis imminentem exerceat, eligere valeatis.

Menſæ benedicendæ modus datur.

§. 10. Et omni tempore, in benedictione menſæ Pſalmum Laudate Dominum omnes gentes, recitare, nec ad alium Pſalmum recitandum quoquomodo teneamini.

Vocales in Capitulo deſignantur.

§. 11. Quòdque in Capitulis veſtris, illi tantùm, qui ad id capitulariter admiſſi fuerint, vocem habeant, & alii, ut præfertur, non admiſſi, in eo minimè intervenire aut vocem habere poſſint, etiam perpetuò ſtatuimus, & ordinamus.

Privilegia & gratiæ omnium Ordinum conceduntur.

Tu ſcias fuiſſe etiam data privilegia Societati Jeſu à Pio V inf. in conſt. 21. Ad immarceſſibilem. Tom. 2. fol. 229.

§. 12. Ac inſuper vobis, quòd omnibus & ſingulis privilegiis, indulgentiis, prærogativis, exemptionibus, immunitatibus, gratiis & indultis, quorumvis, etiam Ciſtercienſium, & Cluniacenſium, Monachis, & aliorum, tàm Mendicantium, quàm non Mendicantium Ordinum Fratribus, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicativè, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & pro talibus habitos, ac Sedem Apoſtolicam hactenus quomodolibet conceſſis, & in poſterum concedendis, & quibus illi, tam in vita, quàm in mortis articulo, etiam circa peccatorum remiſſiones, & injunctarum pœnitentiarum relaxationes, aut aliàs quomodolibet, uti, potiri, & gaudere poſſunt, aut poterunt quomodolibet in futurum, quæ omnia ac ſi hic de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, perpetuis futuris temporibus utamini, potiamini & gaudeatis, ac uti, potiri, & gaudere, necnon illorum omnium participes eſſe poſſitis, & debeatis, indulgemus. Ac privilegia, indulgentias, prærogativas, exemptiones, immunitates, gratias, & indulta, Monachis, & Fratribus prædictis, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus, in ſpecie, vel in genere, etiam communicativè conceſſa, ut præfertur, ad vos extendimus, & ampliamus, ac in vobis locum habere, & ſuum plenarium effectum ſortiri debere, decernimus, & declàramus.

Contrariis derogatur.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac veſtris, & dictorum Ordinum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptis credatur.

§. 14. Et inſuper præſentium literarum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, plenam ubique tàm in judicio, quàm extrà, & eamdem prorſus fidem haberi, quæ originalibus literis præſtaretur, ſi exhiberentur.

Dat. P. A. 10. die 7. Mart.

Dat. in Civitate noſtra Bononiæ, ſub annulo Piſcatoris, die 7. Martii 1533. Pont. noſtri Anno decimo.

XXXIX.

Contra impedientes quocumque modo, executionem literarum Apoſtolicarum, eorúmque complices & fautores.

Declarationem vide infrà in Tomo 2. in Greg. XIII. conſt. 19. Ad Romani, ubi circa id, Tridentini Concilii caput 20. ſeſſ. 24. interpretatur.

Contra prædictos habes etiam ſup. conſt. Mart. V. num. 2. Quod, fol. 594. & conſtit. 17. Innocent. VIII. Officii, fol. 448. & conſt. 30. Leon. X. In ſupremo, fol. 594. & quotannis Romani Pont. in die

Cœnæ

Cœnæ Domini anathematis ſententiam promulgant, ut videre eſt infrà in Pauli V. conſtit. 63. Paſtocalis. §. 14. cum ibi indicandis. Tom. 3.

Edita An. D. 1533.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex, qui ſolet pro debito Paſtoralis officii alios in ſua juſtitia confovere, non debet ſuam, & Apoſtolicæ Sedis juſtitiam negligere, quare nos ad ea debemus ſolicitè intendere, per quæ noſtra, & ejuſdem Sedis auctoritas conſervetur, & quæ propterea à Rom. Pontiſ. prædeceſſoribus noſtris providè pcoceſſiſſe comperimus, ut perpetuò firma & illibara pecſiſtant, libenter Apoſtolico munimine roboramus, ac aliàs noſtræ proviſionis remedium adjicimus, pront in Domino conſpicimus ſalubritet expedire.

Urban. VI. (cujus conſt. iſtam hic non habes) conceſſit quibuſdam prælatis, ut literæ Apoſt. ſine eorum approbatione exequi non poſſint, in eorum locis.

§. 1. Sanè licèt olim bonæ memoriæ Urbanus Papa Sextus in ſua obedientia nuncupatus, conceſſerit certis Prælatis, ut in eorum civitatibus, & diœceſibus executio literarum Apoſtolicarum fieri non poſſit, niſi literæ ipſæ eiſdem Prælatis, aut eorum officialibus priùs exhibitæ, & per eos approbatæ forent; Et eorumdem Prælatorum officiales id in conſuetudinem deduxiſſent: Aliqui verò prætextu ſtatutorum provincialium, ſeu ſynodalium etiam ſervaſſent, quòd nullus literas Apoſtolicas hujuſmodi exequi audecet, niſi poſtquàm Prælati, ſeu officiales ipſi, per ſuas literas, quas Vidimus, ſeu Placet, nuncupabant, mandarent, & concederent, ut Judices in ipſis literis Apoſtolicis deputati illa eaequi poſſent.

Bonif. IX. (cujus conſt. iſtam hic non habes) revocavit conceſſiones Urb. VI.

§. 2. Tamen fœl. recor. Bonifacius Papa Nonus, etiam in ſua obedientia nuncupatus, providè attendens, quòd propter tales literas Vidimus, ſeu Placet nuncupatas, impetrantes Apoſtolici, ſæpè literarum Apoſtolicarum effectum conſequi nequiverant, conceſſionem Urbani hujuſmodi, ac ſtatuta quæcumque ſuper his facta revocavit, caſſavit, & annullavit, ac decrevit, quòd Judices & executores quicumque in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, etiam ſine licentia vel conſeuſu quorumcumque Prælatorum, vel Superiorum, aut officialium eorumdem, literas Apoſtolicas exequi poſſent, & deberent.

Martinus V. conceſſionem ejuſdem Urban. revocavit, & literas Apoſtol. liberè exequi mandavit, ut ſuprà in ejus conſt. 2. fol. 294.

§. 3. Et ſucceſſivè fœl. record. Martinus Papa Quintus pcædeceſſor noſter in Concilio Conſtantien. conſidecans, quòd in exordiis peſtiferi, & antiquati ſchiſmaris, tunc per Dei gratiam extincti, ad tollendum ſcandala, quæ propter executionem diverſarum litecarum, quæ ab his, qui pro Romanis Pontificibus in diverſis obedientiis ſe gerebant, in nonnullis partibus oriebantur, ſupradictus Urbanus in ſua obedientia quibuſdam Prælatis ſupradictam conceſſionem fecerat, & quòd poſteà ipſi Pcælati, ſeu officiales in conſuetudinem tcaaerant, aliqui verò prætextu dictorum ſtatutocum ptincipalium ſeu ſynodalium, ſervabant & ſervari faciebant, quòd litecas Apoſtolicas nullus eaequi deberet, niſi poſtquàm Prælati, ſeu officiales ipſi pecſuas literas, quas Vidimus, ſeu Placet, uc præſertuc, nuncupabant, mandarent, & conederent, quòd poſſint eaequi per Judices in eis deputatos, propter quod executio litecarum Apoſtolicarum plùs debito plerùmque retardata fuerat, & ſæpè ipſæ literæ Apoſtolicæ executione caruetant totaliter, in gravem injuriam Sedis Apoſtolicæ, & enorme impetrantium præjudicium, & gravamen, cenſénſque rationi congruum, ut quod dicti ſchiſmatis calamitas introdna etat, pacis tempote auferretuc, conceſſionem prædictam, & quæcumque ſtatuta circà præmiſſa quomodolibet facta, auctoritate Apoſtolica, dicto ſacro concilio approbante, revocavit, caſſavit, & annullavit, ac voluit, & dectevit, quòd Judices, & executores quicumque in literis Apoſtolicis deputati, & deputandi, & alii quicumque, necnon Notarii, & tabelliones ſuper his requiſiò, & requirendi, abſque hujuſmodi literis Vidimus, ſeu Placet nuncupatis, ac etiam licenoa, vel aſſenſu quorumcumque Prælarorum, Patriarchali, aut alia quavis dignitate inſignirorum, & locorum Ordinariorum, aut officialium eorumdem liberè hujuſmodi lireras Apoſtolicas exequi deberent, atque poſſent, ac eadem auctorirate decrevit, omnes & ſingulas ſententias, quas prædicti Prælati, aur eorum officiales contrà hujuſmodi Judices, vel executores, ſeu [illegible]petrantes, propier executiones hujuſmodi per e[illegible]iendas inſlixerant, & promulgaverant, irritas & inanes, ac nullius eaiſtere roboris vel momenò. Necnon quemcumque, qui contrà præmiſſa aliquid attentare præſumeret, ab exerciòo juriſdictionis eccleſiaſticæ per tres menſes ſuſpenſum fore.

Leo X reprobavit ordinationes contrarium continentes & Bonifacii IX. bullam approbavit in ejus conſtit. 40. fol. 594. §. 2.

§. 4. Ac noviſſimè piæ memoriæ Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter, cùm aliàs in publica ſignatura coram eo nonnullæ ſupplicationes propoſitæ fuiſſent, continentes, quòd in Toletan. & Carthaginen. Eccleſiis ſub colore falſitatibus obviandi, conditæ fueranr conſtirutiones ſynodales, quibus caveri dicebatur, ur tabelliones, & notarii, eoam à pattibus requiſiti, literas Apoſtolicas nullatenùs tecipere poſſent, niſi illæ priùs per Archiepiſcopum Toleran. & Epiſcopum Carthaginenſ. pro tempore eaiſtenres, aur eorum officiales examinatæ forent, & ab eodem Leone prædeceſſore earumdem conſtimrionum confirmatio peteretur, petitionem hujuſmodi, ut ratione carentem (cùm Romani Pontificis geſta per infetiores, & ſibi ſubditos ſine ejus ſpeciali licenoa examinari non deberent) indecens, & abſurdum, quinimò temecarium fore cenſens, quòd aliquis, quavis occaſione, literas Apoſtolicas ſine Romaoi Pontificis ſpeciali commiſſione eaaminare vello præſumeret ac ſupplicaòones ipſas, prout meritò rejiciendæ erant, cejecit, & coram eo lacerari fecit. Ac ſuper his tale remedium adhibere volens, ut aliis in poſterùm committendi ſimilia aditus præcluderetut, motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine literas dicti Bonifacii approbavir, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, illáſque inviolabiliter obſervari decrevit.

Et ſynodales conſt. impedientes executionem literarum Apoſt. annullavit, & illas abſque licentia exequi mandavit.

§. 5. Necnon quaſcumque conſtitutiones ſynodales, tàm in dictis Toletan. & Carrhaginenſ. quàm quibuſvis aliis Eccleſiis per univerſum Orbem conſtitutis, ſuper his factas, motu, ſcientia, auctoritate, & pnteſtate prædictis, caſſavit, & annullavit, ac ſtatuit, & ordinavit, quòd Judices, & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputaò, ac notarii & tabelliones ſuper his requiſiti ipſas literas Apoſtolicas ſine alicujus perſonæ, cujuſcumque eccleſiaſticæ, vel mundanæ dignitaris eſſet, licentia, vel conſenſu, eaequi poſſiot, & deberent.

Impedientibúſque illarum executionem pœnas his deſcriptas impoſuit.

§. 6. Et inſuper univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, & aliis prælatis, & perſonis eccleſiaſticis, necnon Communitatibus Civitatum, & Univerſitatibus, caſtrorum, oppidorum, terrarum, & locotum, ſub interdicti ſingularibúſque perſonis eorum, etiam ſæcularibus, ſub excommunicationis, & anathematis pœnis, quas eo ipſo ſi contrafeciſſent, abſque alia declaratione incurrecent, & à quibus non niſi ab eodem Leone prædeceſſore, vel ſucceſſoribus ſuis canonicè inttantibus, præterquàm in mortis articulo conſtitutæ, & debita ſatisfactione præmiſſa abſolvi, & interdicti hujuſmodi celaxationem obtinere poſſent, in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè ptæcipiendo mandavir, ne Judices, & executores literarum Apoſtolicarum, ac ootarios & tabelliones ſuper his tequiſitos, quominùs literas Apoſtolicas hujuſmodi exequi poſſent, quoquo modo impedire præſumerẽt, ac eos, qui eaecutionem literarum hujuſmodi impedirent, ſeu impedientibus,

auailium

Digitized by Google

auxilium vel favorem, quovis modo, directè vel indirectè, publicè vel occultè, præſtare præſumerent, etiamſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, vel quavis alia Eccleſiaſtica vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, aut Ducali, vel alia præſulgeant dignitate, eidem excommunicationis, & anathematis ſententiæ, à qua non niſi, ut præfertur, abſolvi poſſent, ſubjacere, ac civitates, terras, caſtra, oppida, & loca prædicta, ad quæ inobedientes, & contrafacientes declinare, & in quibus moram trahere contingeret, Eccleſiaſtico ſuppoſuit interdicto, tamdiù firmiter obſervando, donec compuncti corde interdicti hujuſmodi relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint obtinere, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine ſimilibus decrevit.

Et contrarias conſtitutiones Synodales caſſari & deleri juſſit.

§. 7. Necnon ſub dictis pœnis etiam mandavit illis, in quorum libris Conſtitutiones Synodales, & Provinciales hujuſmodi deſcriptæ reperirentur, ut eas deleri & caſſari facerent, ut ampliùs legi non poſſent, prout in ſingulis dictorum prædeceſſorum deſuper confectis literis pleniùs continetur.

Pontifex iſte confirmat prædictas litteras Bonifacii IX. Martini V. & Leonis X

§. 8. Cùm autem nobis ſummè cordi ſit, conatibus iſtorum, qui executionem literarum & mandatorum Apoſtolicorum ſic impediunt, omnibus, quibus cum Deo poſſumus, modis, viis, & mediis obviare, quamvis enim de præſenti ſint alia turbulentiſſima, & deploranda tempora, in nonnullis partibus damnatiſſimæ hæreſes pullulent, tamen his temerariis præſumptionibus duximus neceſſariò obviandum. Nos igitur, qui ſumus, licet immeriti, Divinâ Providentiâ unicus ſponſus Eccleſiæ ſponſæ noſtræ, & non debemus noſtram, & ipſius ſponſæ noſtræ juſtitiam negligere, qui alios in ſua juſtitia confovemus, inducti eiſdem rationibus, quibus præfatus Martinus prædeceſſor cum Sacro Concilio prædicto, motus fuit motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de noſtra matura deliberatione, & de ſimili poteſtatis plenitudine, ſingulas Bonifacii, Martini, & Leonis prædeceſſorum literas hujuſmodi, ac omnia & ſingula in eis contenta, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus & innovamus, plenámque roboris firmitatem obtinere, ac perpetuò, inconcuſsè, & inviolabiliter obſervari debere decernimus.

Et quaſcunque ordinationes de videndis literis Apoſtolicis antè earum executionem damnat & caſſari mandat.

§. 9. Necnon quaſcunque Conſtitutiones Provinciales & Synodales de non exequendo literas Apoſtolicas ſine placito Ordinariorum locorum, & niſi ipſæ literæ ſint priùs per eoſdem Ordinarios, ſeu eorum Officiales, aut Sigilliferos, vel Commiſſarios, viſæ & admiſſæ in ſuprà dictis, & quibuſvis aliis Eccleſiis, ac Civitatibus, Diœceſibus, & Provinciis per totum Orbem terrarum conſtitutis, ut prætertur, editas & factas, ac quomodolibet, etiam ſub dicto colore obviandi falſitatibus, & fraudibus innovatas, motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine prædictis, caſſamus, & annullamus, ac ex quibuſcunque libris, ubi deſcriptæ reperiuntur, penitùs caſſari & deleri ſub dictis pœnis mandamus.

Liberámque executionem permitti jubet.

§. 10. Necnon de novo ſtatuimus & ordinamus, quòd Judices & executores in literis Apoſtolicis pro tempore deputati, ac Notarii & Tabelliones, ſuper his requiſiti, ipſas literas Apoſtolicas, liberè, & ſine alicujus perſonæ, cujuſcunque Eccleſiaſticæ vel mundanæ dignitatis fuerit, licentia, vel conſenſu exequi poſſint, & debeant. Et nihilominùs univerſis Patriarchis, Archiepiſcopis, Primatibus, Epiſcopis, locorum Ordinariis, eorum Officialibus, Sigilliferis, & Commiſſariis, ac aliis perſonis, tàm Eccleſiaſticis, quàm ſecularibus, quavis auctoritate fulgentibus, necnon Communitatibus civitatum, & Univerſitatibus caſtrorum, oppidorum, terrarum, & locorum, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis & anathematis pœna in eorum ſingulos, quam ſi contrafecerint, eo ipſo, etiam abſque alia declaratione deſuper facienda, incurrant, à qua non niſi per nos, ac ſucceſſores Canonicè intrantes, etiam prætextu quorumcunque privilegiorum Apoſtolicorum eis, etiam per nos quomodolibet conceſſorum, aut innovatorum, quæ eis quoad hoc nullatenùs ſuffragari volumus, præterquàm in mortis articulo conſtituti, & debita ſatisfactione prævia, abſolvi poſſint, diſtrictè præcipiendo mandamus, ne Judices & executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios & Tabelliones ſuper his pro tempore requiſitos, quo minùs literas Apoſtolicas hujuſmodi liberè, & abſque eorum placito, licentia, & conſenſu exequantur, quovis modo impedire præſumant.

Contravenientibus pœnam imponit.

§. 11. Nos enim omnes illos, qui executionem literarum ipſarum Apoſtolicarum impediverint, ſeu impedientibus auxilium, conſilium, vel favorem, directè vel indirectè, publicè vel occultè, aut quovis quæſito colore præſtare præſumpſerint, etiamſi Patriarchali, Archiepiſcopali, Primatiali, Epiſcopali, & quavis alia, Eccleſiaſtica, vel mundana, etiam Imperiali, Regali, Reginali, Ducali, vel alia dignitate præfulgeant, per alias noſtras literas in die Cœnæ Domini publicè lectas, excommunicavimus, & anathematizavimus, prout etiam tenore præſentium eos eidem excommunicationis, & anathematis ſententiæ, à qua non niſi, ut præfertur, abſolvi poſſint, ſubjacere, ac Civitates, terras, caſtra, oppida, & loca, in quibus dicti inobedientes, & contrafacientes manſerint, & ad quæ eos declinare contigerit, Eccleſiaſtico ſuppoſita eſſe interdicto, tamdiù firmiter obſervando, donec ad cor reverſi, interdicti hujuſmodi relaxationem, debita ſatisfactione præmiſſa, meruerint à nobis, aut dictis ſucceſſoribus noſtris obtinere. Necnon omnes & ſingulas ſententias, cenſuras & pœnas, quas dicti Ordinarii, aut eorum Officiales contrà hujuſmodi Judices & executores literarum Apoſtolicarum, aut illas impetrantes, ſeu Notarios & Tabelliones propter executiones per eos factas, vel faciendas inflixerunt, & promulgarunt, aut in futurum quomodolibet infligent, aut promulgabunt, irritas & inanes, ac nullius roboris vel momenti exiſtere, eiſdem motu, ſcientia, auctoritate, & poteſtatis plenitudine decernimus, & declaramus.

Executorem hujus Bullæ deputat, & facultates concedit.

§. 11. Quocircà dilecto filio, Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, auctoritate & tenore prædictis, motu ſimili committimus, & mandamus, ut ſi, & quando, ac quoties de cætero ad ejus notitiam per delationem partis, cujus intereſt, vel Fiſci noſtri, ſeu famam publicam, aut alias quovis modo deducatur, dictos Ordinarios, ſeu eorum Officiales, Sigilliferos, & Commiſſarios, aut quoſvis alios, ſeu eorum aliquem dictis Conſtitutionibus, ut præfertur, caſſatis & annullatis, adhuc pertinaciter uti, & illas ex eorum libris non deleviſſe, ſeu ipſos Judices & executores literarum Apoſtolicarum, ac Notarios & Tabelliones ſuper his requiſitos, quominùs eaſdem literas Apoſtolicas, liberè, & abſque eorum placito, viſione, vel admiſſione exequantur, quoquo modo impediant, ſeu impedientibus præmiſſo, aut alio quovis modo auxilium, conſilium vel favorem præſtent, habitis & receptis priùs per eum deſuper aliquibus probationibus ad inſtantiam partis, vel Fiſci, vel etiam ex mero officio, etiam ſummariè, & extrajudicialiter, quantum ſibi ſufficere videbitur, eoſdem Ordinarios, eorúmque Officiales, & Sigilliferos, & Commiſſarios, ac quoſvis alios in præmiſſis culpabiles, & eorum ſingulos, etiam nominatim, & in ſpecie, ad inſtantiam partis, vel Fiſci prædictorum, vel etiam ex ſuo mero officio, prout ſibi videbitur magis expedire, vigore præſentium peremptoriè moneat, & requirat, ac moneri & requiri faciat, etiam per edictum publicum in locis affigendum publicis, & partibus illis vicinis, de quibus ſit veriſimilis conjectura, quod

ad ipſo-

ad ipſorum monitorum notitiam pervenire valeat, ad comparendum legitimè coràm eo infrà terminum arbitrio ſuo eis præfigendum, per ſe, vel Procuratores idoneos, & ſi ſibi videbitur, quoad Officiales, & Sigilliferos, ac Commiſſarios, & alios inferiores, etiam perſonaliter, & non per Procuratorem, ſub privationis omnium & ſingulorum beneficiorum & Officiorum Eccleſiaſticorum per eos obtentorum, & ad illa & quævis alia obtinenda, & eorum officia, & alios quoſcunque actus legitimos exercendum inhabilitatis pœnis eo ipſo, ſi non paruerint, incurrendis, ſe de præmiſſis legitimè excuſandum, & quoad Officiales & Sigilliferos, ac Commiſſarios, aliter, quàm quòd juſſu dominorum ſuorum id fecerint, cùm hoc caſu teneantur nobis, tanquàm majori poteſtati, obedire, non autem eorum dominis, tanquàm minori poteſtati, nobis ſubjectæ, quo quidem termino elapſo, & dictis monitis modo præmiſſo non comparentibus, vel etiam comparentibus, ſed ſe non ſufficienter, vel minùs legitimè excuſantibus, eos omnes & ſingulos, etiam nominatim, & in ſpecie, quacunque appellatione, vel exceptione remota, pro excommunicatis & anathematizatis, ac Civitates, caſtra, oppida, & loca, in quibus manſerint, & ad quæ eos declinare contigerit, ſimiliter nominatim, & in ſpecie pro interdictis ubique locorum, publicari & denuntiari faciat, ipſóſque Officiales, Sigilliferos, & Commiſſarios, ac alios inferiores, dictam privationis pœnam damnabiliter incidiſſe, & eorum beneficia, & officia, tanquàm per privationem hujuſmodi, tàm de jure, quam de facto verè vacantia, à nobis & dicta Sede duntaxat liberè impetrari poſſe, ac eos ad illa, & quævis alia beneficia, & officia Eccleſiaſtica obtinenda, ac eorum officia, & quoſcunque alios actus legitimos exercendum penitùs inhabiles perpetuò fore, auctoritate noſtra declaret, literáſque deſuper neceſſarias, & opportunas ſuo ſub ſigillo, quibuſvis petentibus, det & concedat.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ Bonifacius, Martinus, ac Leo prædeceſſores præfati in dictis ſuis literis voluerunt non obſtare, contrariis quibuſcunque, aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut eorum loca Eccleſiaſtico interdicto ſupponi non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Quod quidem indultum decernimus, eis quacunque auctoritate muniti ſint, contra præmiſſa in aliquo ſuffragari non poſſe, quominùs ipſi hujuſmodi ſententiis & pœnis ſubjaceant, & dicta loca Eccleſiaſtico interdicto ſuppoſita exiſtant.

Juſſio publicandi hanc Bullam.

§. 14. Ut autem præſentes literæ ad omnium notitiam deducantur, volumus & mandamus, eas in Cancellaria Apoſtolica publicari, & in quinterno ejuſdem Cancellariæ deſcribi, & præfatum Auditorem lapſis duobus menſibus poſt publicationem hujuſmodi, ad illarum executionem modo præmiſſo procedere poſſe decernimus, & declaramus.

Sanctio pœnalis.

§. 15. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innovationis, caſſationis, annullationis, ſtatuti, ordinationis, declarationis, voluntatis, mandatorum, & decretorum, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P.A. 11. 29. Decemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo tertio, quarto Kalend. Januarii, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit anno Pontificatus, quibus ſuprà die 9. menſis Januarii.

XL.

Approbatio Confraternitatum Roſarii B. MARIÆ Virginis, & declaratio circà ejus recitationem, Indulgentiarúmque extenſio pro Confratribus.

Hoc diploma ſpecialiter approbatum fuit à Paulo III. die 2. Novembris 1535. & à Julio III. 24. Auguſti 1551. quarum literas de more prætermiſi. Alii autem Pontifices alia ſtatuerunt pro augmento Roſarii, ejuſque Confraternitatum, quas tibi indicavi ſuprà in Sixti IV. Conſtitutione 18. Ea, quæ fol. 418.

CLEMENS PAPA VII.

Motu proprio, &c.

Edita An. D. 1534.

Exordium.

ETſi temporalium cura nos ſollicitè angat, tantò accuratiùs aciem conſiderationis extendere nos decet, quantò Divina humanis, & perpetua temporalibus digniora cognoſcimus.

Narrat augmentum devotionis Roſarii.

§. 1. Conſiderantes igitur, quàm Religioni noſtræ ſalubre, ac fructuoſum fuerit Roſarii inſtitutum, quantáque exindè provenerint, & quotidiè proveniant bona, quamobrem tùm Clerici, tùm Laici, tàm maſculi quàm fœminæ ad tantum devotionis fervorem devenerint, quòd Deus & ipſa Virgo, ad cujus honorem fuit originaliter inſtitutum, eoſdem non ſolùm gratiis decorare, verùm etiam miraculis & ſignis quamplurimus illuſtrare non dedignatur.

Subdit Sixtum IV. & Leonem X. ejus Confraternitates approbaſſe, & indulgentiis locupletaſſe.

§. 2. Idcircò, cùm ad notitiam noſtram devenerit, quòd dicti Roſarii Confratres, & Sorores, à fœlic. record. Sixto IV. & Leone X. Prædeceſſoribus noſtris, nedùm confirmationem, & augmentum, ſed & indulgentias quamplures, & privilegia non immeritò obtinere meruerint, prout per Apoſtolicas literas, in forma brevis, expeditas, nobis manifeſtiſſimè conſtat.

Et ea omnia confirmat.

§. 3. Nos igitur eorum veſtigio inhærendo, motu ſimili, ac eodem devotionis affectu divinitùs excitati, dictæ Confraternitatis indulgentias, & privilegia omnia per prædeceſſores præfatos, eidem Societati quomodolibet conceſſas, & conceſſa, approbamus, confirmamus, & roboramus, firmum ac robur perpetuum habere volumus & intendimus.

Declarat, ſatis eſſe Roſarium in hebdomadæ curſu recitari.

§. 4. Sed quoniam Sixtus in literis prædictis, quas hic pro expreſſis haberi volumus, inſtituendo confirmavit, quòd dicti Roſarii Confratres & Sorores, ad conſequendas, adipiſcendas, & indulgentias prædictas integraliter obtinendas, & pro earum totali aſſecutione tenerentur & obligarentur ſemel in die, ad honorem Virginis integrum Pſalterium B. Virginis perfeciſſe, propter quod nonnulli multitudine, ac negotiorum varietate impediti, hoc ſibi difficillimum fore putantes, ab hujuſmodi ſæpiùs retrahebantur, & in amore, ac eorum devotione tepeſcebant, ad aperiendum igitur cœlorum ſemitas, & ut ferventiùs inducantur, quo exinde faciliùs animarum ſuarum ſalutem conſequi ſperaverint, volumus & ordinamus, quòd ſpatium unius diei, ad ſpatium integræ hebdomadæ amplietur & dilatetur, & quòd in una die, & una vice fortaſsè tenebantur, pro die dies, pro vice vices aſſignamus, nihilominùs illud idem conſequantur, ac ſi ritus antiquus integraliter ſervaretur.

Approbat indulgentias Stationum Urbis, Confratribus elargitas à Leone X.

§. 5. Et quia Leo X. ordinando inſtituit, ac benignè conceſſit, quòd quilibet ex dictis Fratribus, ubicunque exiſtentibus, viſitando quinque altaria cujuſcunque Eccleſiæ, vel unum, aut duo quinquies, ſi quinque defuerint, eaſdem indulgentias integraliter conſequeretur, ac ſi omnes Almæ Urbis ſtationes peregrinando circumiret, hoc idem auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac pro firmis, & approbatis eſſe, & haberi volumus & decernimus.

Auget & addit indulgentias dictis Confratribus.

§. 6. Et quia nos decet religiones, & ſanctorum Patrum inſtituta potiſſimùm ampliare, ſuprà dictis etiam addendo volumus, quòd, cùm præfatus Sixtus IV. omnibus præſentibus, & futuris ſuprà no-

minatum

minatum Roſarium iu tres partes illud dividendo, id eſt, in tres quinquagenas ſiugulis diebus, pro qualibet quinquagena quinque annos, & totidem quadragenas miſericorditer relaxaverit, ex Apoſtolica benignitate, nt prædicti Confratres ad hujuſmodi devotionis opera ferventiùs inducantur, præter hujuſmodi indulgeutias, omnibus Coufratribus, & Conſorotibus prædictum Pſalterium, modo ſuprà expoſito, & per nos conceſſo, recitautibus, annos duos veræ indulgentiæ concedimus.

Contrariis derogat.

§. 7. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, Synodalibus, cæteriſque in contrarium facientibus, non ob ſtantibus quibuſcunque. Et ita motu proprio, ac ex certa animi deliberatione volumus, & mandamus.

PP. ſubſcr.

Fiat, ut petitur.

Papæ alia ſubſcriptio poſt clauſulas.

§. 8. Et cum abſolutione à cenſuris ad effectum prædictorum, & cum derogatione privilegiorum & indultorum quorumcunque. Et quòd literæ expediri poſſint in forma brevis, vel ſub plumbo, prout dictis Coufratribus videbitur opportunum.

Fiat. I.

Dat. P. An. 11. 8. Maji.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, octavo Idus Maji, Anno 11.

XLI.

Anuullatio quarumcumque diſpoſitiouum, de beneficiis Eccleſiaſticis, Sedi Apoſtolicæ reſervatis, obtentarum, contrà formam concordatorum inter Sedem Apoſtolicam, & Nationem Germanicam, à Principibus & Prælatis quibuſcunque.

Iſta Concordata firmavit Nicolaus V. ut ſuprà in ejus Conſt. 1. Ad ſacram, fol. 357. ubi alia indicavi in Tom. 1.

Edita An. D. 1534.

CLEMENS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ADmonet nos incumbentis nobis paſtoralis officii cura, ut non ſolùm nobis, ſed etiam cunctorum Chriſtifidelium, & præſertim Eccleſiaſticarum perſonarum profectibus diligenter inrenti, illorum occurramus diſpendiis, & quæ in cujuſque ipſorum præjudicium, ſive noxam, quavis etiam auctotitate prodiiſſe comperimus, ſalubriter reformemus.

Prælati & Principes uſurpabant diſpoſitiones beneficiorum contrà formam Concordatorum.

§. 1. Sanè dudùm ad noſtram pervenit notitiam, qualiter nonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ac Eccleſiarum Prælati, nonnulli etiam Principes, & Domini temporales inclytæ Nationis Germanicæ, poſt miſerabilem Urbis direptionem, collatioues & diſpoſitiones beneficiorum, Eccleſiaſticorum, uobis & Sedi Apoſtolicæ, etiam virtute Concordatorum iuter Sedem & Nationem præſatas reſervatorum, temerè uſurpare præſumpſerunt, ac collationes & diſpoſitiones noſtras, & dictæ Sedis de illis factas admittere contempſerunt, nedùm in noſtrum, & ipſius Sedis vilipendium, ſed etiam in jurium noſtrorum, & ejuſdem Sedis, ac illorum, quibus de ipſis beneficiis providimus, aut in quorum favorem aliàs diſpoſuimus, ſeu provideri & diſponi mandavimus, grave præjudicium. Et quamvis contrà præſumptores, & contemptores hujuſmodi in Bulla, quæ quot annis in die Cœnæ Domini de more lecta fuit; declaravimus, & proteſtati fuerimus, quod in præmiſſis, & aliis quibuſcunque juribus dictæ Sedi, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ undecunque & quomodocunqne quæſitis, ſeu quærendis, per quoſcunque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos vel expreſſos, à nobis, vel ab eadem Sede quomodolibet factos, vel faciendos, aut quemcunque temporis fluxum, vel patientiam, vel toleranriam noſtram, nobis, aut eidem Sedi nullatenùs præjudicari debere, aut quomodolibet poſſe, tamen, ſicur nou ſine animi noſtri mœrore intelleximus, nunnulli ex Archiepiſcopis, Epiſcopis, Prælatis, Principibus, & Dominis prædictis, adhuc à præmiſſis deſiſtere non curarunt, nec de præſenti curant, quin imò, qnod deterius eſt, ne proviſiones Apoſtolicæ admittantur, per ſua mandata etiam pœnalia prohibere non verentur, in animarum ſuarum grave periculum, & aliorum Prælatorum, ac Principum Catholicorum dictæ Nationis perniciosum exemplum & ſcandalum plurimorum.

Hic ideò Pontifex collationes beneficiorum factas contrà formam dictorum Concordatorum irritat, & proviſos malæ fidei poſſeſſores & ad reſtitutionem fructuum teneri decernit.

§. 2. Nos igitur, qui à dictis concordatis, quæ olim Romanæ Eccleſiæ, & dictæ Natiouis hominibus, pro ipſius Eccleſiæ unione, ac pace & tranquillitate inter Eccleſiam & Nationes prædictas, perpetuò ſolidandis, & conſervandis, laudata, concluſa, & accepta fuerunt, nullatenùs recedere intendimus, ue dicti præſumptores & contemptores, aut per eos iu dictis beneficiis intruſi, ex hujuſmodi temeraria præſumptione gloriari valeant, neve ipſi intruſi ex adulterinis eorum titulis aliquem fructum reportent, nec illis, quibus de beneficiis prædictis, per nos, aut dictam Sedem, ſeu ejus auctoritate proviſum extitit, & in futurum providebitur, per alicujus temporis fluxum, ſeu aliquam patientiam, vel tolerantiam præjudicium fiat, aut factum cenſeatur, ex Paſtoralis officii debito providere volentes, ac concordatis prædictis firmiter inhærentes, motu proprio, & ex noſtra matura deliberatione, ac certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica, de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium declaramus, prætenſas collationes, & alias diſpoſitiones, de quibuſcunque beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura, nobis & dictæ Sedi, ut præfertur, reſervatis, per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, ac ſæculares Principes, & Dominos quoſcunque dictæ Nationis, ſeu ad eorum præſentationem, vel nominationem, etiam per Ordinarios ipſorum beneficiorum Collatores, à tempore dictæ direptionis citrà, contrà tenorem, & formam dictorum Concordatorum quomodolibet factas, & in poſterùm faciendas, perſonis, quibus, aut in quarum favorem factæ ſunt, aut in poſterùm fient, niſi ſint per nos, aut noſtra, vel dictæ Sedis auctoritate approbatæ, nullum titulum, vel colorem ipſa beneficia poſſidendi tribuiſſe, aut iu fururum tribuere, ſed & illæ pro malæ fidei poſſeſſoribus, & merè intruſis ab omnibus haberi, & cenſeri, ac fructus per eos, ex beneficiis hujuſmodi perceptos & percipiendos, nullo unquàm tempore ſuos facere, ſed ad illorum reſtitutionem in utroque foro efficaciter obligatos eſſe, & ad illorum reſtitutiunem, ad eorum, quorum intereſt, ſeu etiam fiſci noſtri inſtantiam, omnibus viis juris, & remediis compelli poſſe, & debere, & eos nullo unquàm tempore beneficio regularum, de annali & triennali pacifico poſſeſſore gaudere potuiſſe, aut poſſe.

Proviſis autem à Sede Apoſtolica juxta tenorem Concordatorum, intrà quæcunque reſervat, etiam agendi quandocunque contrà intruſos.

§. 3. Illis verò, quibus eadem beneficia per nos aut auctoritate noſtra, vel dictæ Sedis tenore & forma Concordatorum hujuſmodi ſervatis cullata, ſeu commendata ſunt, aut in futurum conferentur, vel commendabuntur, necnon Eccleſiis & locis Eccleſiaſticis, ac Collegiis, quibus perpetuò, vel ad tempus eadem auctoritate unita ſunt, aut in poſterùm unientur, ac omnibus illis, qui in executione literarum Apoſtolicarum eis conceſſarum, per conſtitutiones, ſeu mandata Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, Principum, vel Dominorum prædictorum, hactenùs, quomodolibet impediti fuerunt, aut in poſterùm impedientur, dictas regulas, & quemcunque temporis fluxum ſeu patientiam, vel tolerantiam minimè obſtare debere, quominùs contrà dictos intruſos & intrudendos quocunque tempore judicialiter experiri valeant.

Decretum irritans.

§. 4. Decernentes, ſic per quoſcunque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, Sacræ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, ſententiari, interpretari,

& judicari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis, aliter ſententiandi, interpretandi, & judicandi, facultate & poreſtate, ac irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his, ab eis, vel quibuſvis aliis quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenùs, aut in poſterùm contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus regulis, & aliis præmiſſis, aliiſque conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Ut autem præmiſſa ad omnium notitiam deducantur, volumus, & mandamus, præſentes in Cancellaria Apoſtolica, more ſolito, publicari, & in quinterno ejuſdem Cancellariæ deſcribi.

Tranſumptorum fides.

§. 6. Prætereà, quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula loca, in quibus de eis forſitan fides facienda foret, deferre, eadem Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumptis, manu alicujus Notarii publici indè rogati ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ Eccleſiaſticæ in dignitate conſtitutæ munitis, ea prorsùs in judicio, & extrà, & aliàs ubilibet fides indubitata adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ declarationis, decreti & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac Beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

D. P. A. 11. 1. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, Kalend. Julii, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apoſtolica die 13. Julii 1534.

Creatio Papæ.

PAULUS III. PONT. CCXXIV,

ANNO DOMINI MDXXXIV.

PAULUS Tertius, Farneſius, Romanus, Alexander anteà dictus, Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & ſacri Collegii Decanus, creatus 7. Idus Octobris, coronatus 3. Nonas Novembris, anno 1534. Vixit annos 15. dies 29. Creavit Cardinales 71. Obiit 4. Idus Novembris, Anno Domini 1549. In Baſilica S. Petri conditus fuit. Vacavit Sedes menſes 2. dies 29.

I.

Separatio Congregationis Eremitarum S. Romualdi Montis Coronæ, Ordinis Camaldulenſis, à Congregatione ſacræ Eremi Camaldulenſis, & S. Michaëlis de Murano, ſub Regula S. Benedicti; cum plurimarum gratiarum conceſſione, & cujuſcunque alterius Ordinis privilegiorum communicatione, ex indulto Clementis VII.

De hac congregatione habes etiam ſuprà in Conſtitutione 23. Clementis VII. Veſtrum, fol. 575. ubi notavi.

Edita A. D. 1534.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit, & convenit honeſtati, ut ea, quæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licèt ejus ſuperveniente obitu literæ Apoſtolicæ confectæ non fuerint ſuper illis, ſuum conſequantur effectum.

Leo X. conceſſit Paulo Veneto, & quibuſdam aliis Eremitis S. Romualdi Camaldulenſis, ut alia loca Eremitoria ubique erigere poſſent.

§. 1. Dudùm felicis recordationis Clementi Papæ VII. Prædeceſſori noſtro pro parte Dilectorum filiorum Majoris, Viſitatorum, Priorum, & Fratrum Societatis Eremitarum Sancti Romualdi Camaldulenſis Ordinis expoſito. Quòd olim poſtquàm piæ memoriæ Leo Papa decimus etiam Prædeceſſor noſter quondam, Paulo Veneto, & quibuſdam aliis, in literis tunc expreſſis, Eremitis ſacri Eremi dicti Ordinis Aretinenſis Diœceſis expreſsè profeſſis ardore majoris Obſervantiæ, & perfectioris vitæ Eremiticæ ferventibus inter alia, quòd in quibuſvis locis etiam extrà Italiam, & loca ultràmarina, Monaſteria, Eremitoria, & Religioſa loca erigere, & poſtquàm erecta forent, omnibus & ſingulis indultis, & privilegiis quomodolibet à Sede Apoſtolica Eremitis ſacri Eremi hujuſmodi, ac Congregationi ejuſdem Eremi, & ſancti Michaelis de Murano conceſſis, gaudere, & habitum ejuſdem Religionis aliis exhibere poſſent, per ſuas in forma Brevis literas licentiam conceſſerat.

Ipſe Paulus cum uno ſocio ad locum Cryptarum acceſſit, & ad eos gens multa confluit, & multa loca eiſdem data fuerunt.

§. 2. Et ipſe Paulus cum uno Socio Eremita, vigore conceſſionis hujuſmodi ad id electo ad locum Cryptarum nuncupatum Caſtri Maſſarii Exin. Diœceſ. qui tunc membrum Eremitarum ſacri Eremi prædicti erat, acceſſerat, & ad eoſdem Paulum, & Socium, diverſæ multarum partium tàm Eccleſiaſticæ & Religioſæ, quàm ſæculares perſonæ in dies ad eoſdem venientes, cum eodem Paulo, & ſocio ſe conjunxerant; & præfatis Paulo & ſocio, & ſucceſſivè receptis perſonis nonnulla loca Eremitica partim ferè dirupta, & partim ædificari cœpta, quæ poſtmodùm ipſi reſtauraverant, & quaſi de novo ædificaverant, tàm à Sede Apoſtolica, quàm à diverſis Chriſtifidelibus Eccleſiaſticis & ſæcularibus perſonis donata & conceſſa fuerant.

Idem Paulus ad Vicarium generalem Sacri Eremi Camalduli redit, eique omnia hæc ſignificavit. Et ab eodem, ſibi loca quinque aſſignata fuerunt & inſtituta fuit Societas Eremitarum S. Romualdi per ejus Prælatos ſeparatim regenda.

§. 3. Videnſque ipſe Paulus, ſe tot perſonis, ac locis quotidie multiplicari, ad olim Congregationis Sacri Eremi, & S. Michaelis de Murano Vicarium Generalem, tunc verò Generalem nuncupatum, & Viſitatores acceſſerat, eiſdémque ſeriem facti explicaverat, velléque tàm ipſe, quàm cæteri ſocii Eremitæ hujuſmodi ſub eorum obedientia, & viſitatione vivere declaraverat. Olim Vicarius tunc Generalis prædictus habens, ut aſſerebat, à Congregatione hujuſmodi omnimodam auctoritatem, ſinceritatem animi dicti Pauli cognoſcens, præfata Eremitoria videlicet quinque Cryptarum Maſſarii, S. Hieronymi de Paſcilupo, Cryptæ S. Benedicti in Monte Conaro, S. Leonardi de Volabrio, ac S. Mariæ de Spiritu ſancto, Eſinenſis, Engubinenſis, Anconitanenſis, Firmanenſis, & Larinenſis Diœceſis à Sede prædicta, aliiſque Chriſtifidelibus præfatis, eiſdem Paulo, & ſociis, ut præfertur, conceſſa, & Eremitas in illis tunc commorantes, in eorum Congregationem receperat, ipſóſque Paulum & ſocios receptos Eremitas, eorúmque Eremitoria, & Religioſa loca hujuſmodi in Societatem Eremitarum S. Romualdi per Majorem, & olim Correctores, tunc autem Viſitatores, Capitulum, & Eremitoriorum hujuſmodi ſingulorum Priores, perpetuis futuris temporibus regendam & gubernandam erexerat. Et eiſdem Paulo & Eremitis præfatæ Societatis, condendi, & celebrandi generalia Capitula ejuſdem Societatis; Et in eis Priores, Rectores, & alios Miniſtros eligendi, & pro ejuſdem Societatis conſervatione, & augmento, Miſſas, & alia Divina Officia in eorum Capitulis celebrandi, Capitula generalia ejuſdem Societatis, & pro ejuſdem obſervantia quæcunque ſtatuta, ordinationes, & conſtitutiones edendi, & pro tempore edita, corrigendi, reformandi, & mutandi, quæ ſi contrà ſubſtantialia Regulæ Sanctæ Benedicti non eſſent à prædicto tunc Vicario, & Viſitatoribus, aut præfatæ Congregationis Capituli derogari aut innovari ſine dictorum Eremitarum conſenſu non poſſent, ac alia loca quæcunque, &

perſonas quaſcumque in eadem Societate receptandi, necnon, quod ejuſdem Societati Superior ex tunc Major nuncupandus, per ejuſdem Congregationis Capituli de anno in annum eligendus, loca & perſonas, de triennio in triennium, & frequentiùs, ſi ſibi videretur, viſitare deberet, licentiam conceſſerat, & omnia & ſingula privilegia, gratias, & immunitates Eremitis conceſſas, & quomodolibec concedendas, tàm ſacri Eremi Camaldulenſis, quàm totius præfatæ Congregationis eidem Societati Eremitarum S. Romualdi, loca & perſonas communia eſſe, dummodò receptio, & admiſſio hujuſmodi, per Capitula generalia Congregationis ſacri Eremi, & S. Michaelis de Murano prædictis approbaretur, voluerat. Et præfati Eremitæ vigore conceſſionis hujuſmodi in eorum Capitulis congregari, nonnullas Conſtitutiones, & ſtatuta ſuper tribus ſubſtantialibus, & forſan aliis emittendis, votis, & Regularibus Inſtitutis Regulæ S. Benedicti, & Divinis Officiis celebrandis, ac aliis felicem dictæ Societaris, tàm in ſpiritualibus, quàm in temporalibus gubernationem & directionem, ac honeſtè & religiosè vivendi modum concernentia ordinaverant. Ac poſtmodùm Præſidens, & Definitores Capituli generalis Congregationis ſacri Eremi, & S. Michaelis prædicti per eorum ſpeciales literas, dicta quinque Eremitoria, & Societatem hujuſmodi ab eorum Congregatione penitùs ſeparaverant, & diſſolutam & ſeparatam eſſe declaraverant, nullúmque ſibi eligendi Superiorem, necnon Eremitoria, ac illorum perſonas hujuſmodi viſitandi facultatem reſervaverant; quódque præſati Eremitæ ad eorum Superioris hujuſmodi electionem, prout eis viſum foret procedere poſſent, ac in iis, quæ Eremitoria, & illorum perſonas prædicta concernebant, quicquid eidem Societati viſum foret, a Sede Apoſtolica petere poſſent, voluerant.

Clemens VII. prædicta confirmavit.

§. 4. Præfatus Clemens prædeceſſor prædicta omnia, & diſſolutionem hujuſmodi approbaverat & confirmaverat, eiſque unum dictæ Societaris Majorem, & Correctores, nunc autem Viſitatores nuncupatos, locorum Priores, & alios Officiales, prout eis expedire videretur, per ſeipſos annis ſingulis eligendi, qui eo ipſo, quo electi forent, confirmati eſſe ceuſerentur, indulſerat.

Et etiam conſtitutiones pro dictæ Societatis regimine ordinatas approbavit.

§. 5. Et ſucceſſivè, cùm ipſi pro dictæ Societatis commodiori gubernatione aliquas ex prædictis Conſtitutionibus, Ordinationibus, & Capitulis eis diligentiùs & maturiùs examinatis caſſaſſent, & aliquas denuò ordinaſſent, & amotis quibuſdam ſuperfluis in meliorem formam reformaſſent, idem Clemens Prædeceſſor illas etiam approbaverat, & confirmaverat, prout in diverſis inſtrumentis & ſcripturis Vicarii Generalis, ac Viſitatorum Præſidentis, & definitorum prædictorum, ac ipſorum Leonis & Clementis prædeceſſotum diverſis literis dicebatur pleniùs contineri.

Societatémque ipſam inſtituit nuncupandam Eremitarum S. Romualdi.

§. 6. Ac pro parte eorumdem Majoris, Viſitatoris, Priorum, Fratrum, & Eremitarum, eidem Clementi Prædeceſſori humiliter ſupplicato, ut ex prædictis, & aliis eis conceſſis, & concedendis locis, unam tantùm Societatem Eremitarum Sancti Romualdi, erigere & inſtituere, præmiſſis, & aliis infrà ſcriptis pro illorum ſubſiſtentia firmiori rubur Apoſtolicæ firmitatis adjicere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaretur. Præfatus Clemens, prædeceſſor, qui ad ea, per quæ ſtatus Religioſarum perſonarum florere, ipſæque perſonæ acceptiùs Divinis beneplacitis ſe coaptare poſſent, ſolertiæ ſuæ curas libenter dirigebat: volens Majorem, Viſitatores, Priores, Officiales, ac Eremitas Societatis hujuſmodi amplioris Apoſtolici favoris præſidio complecti; ac eos, & eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, ac pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus, quomodolibet innodati exiſtebant, ad effectum infrà ſcriptorum dumtaxat conſequendum abſolvens, & abſolutos fore cenſens, hujuſmodi ſupplicationibus inclinatus, ſub dato videlicet tertio Nonas Septembr. Pontificatus ſui anno ſexto, auctoritate Apoſtolica, ex prædictis ac quibuſcumque aliis eis, tunc & pro tempore dictæ Societati ubique terrarum conceſſis, & concedendis, ac per eos recipiendis & retinendis, Eremitoriis, & Religioſis locis, unam tantùm omnium, ac ſingulorum Fratrum in eiſdem Eremitoriis, & religioſis Locis pro tempore degentium, Societatem Eremitarum S. Romualdi nuncupandam, per Majorem Superiorem nuncupatum, Viſitatores, Capitulum, Priores, ac alios Officiales, juxtà ipſius Societatis ſtatuta, & Ordinationes, regendam, ac gubernandam.

Regendam quoque juſſit ab uno Superiore, nuncupando Majore.

§. 7. Ita quòd omnes & ſinguli dictæ Societatis Fratres, præſentes & futuri, quamvis in diverſis locis, etiam extrà Italiam, & loca ultràmarina pro tempore manerent, unum tamen corpus, & unica Societas Eremitarum S. Romualdi Camaldulenſis Ordinis, perpetuis futuris temporibus exiſterent, ac facerent.

Facultates hic expreſſas conceſſit.

§. 8. Cum facultate celebrandi Generalia, Provincialia, ac alia Capitula ejuſdem Societatis, & in eis Superiorem, Majorem, Priores, Rectores, & alios Miniſtros eligendi, & pro ejuſdem Societatis conſervatione & augmento, Miſſas, & alia Divina Officia in eorum Capitulis celebrandi, aliáque omnia & ſingula, quæ ad ſimiles Societates pertinebant, & pro tempore pertinerent, faciendi, erexit, ac inſtituit.

Indulta omnia & ſtatuta confirmavit.

§. 9. Necnon ſeparationem, diſſolutionem, conceſſionem, & indulta, ac facultates eis quomodolibet conceſſa, ac Conſtitutiones & ſtatuta per Capitulum dictæ erectæ Societatis edita, ut præfertur, reformata, ac omnia & ſingula privilegia, indulta, & gratias per Sedem eandem dictæ Societati, vel per alium facultatem habentem, etiam vivæ vocis oraculo, vel aliàs quomodolibet conceſſa, & conceſſas, auctoritate prædicta approbavit, confirmavit, ſtabilivit, ac robur Apoſtolicæ confirmationis habere decrevit: ſupplens omnes & ſingulos defectus, tàm juris quàm facti, ſi qui forſan intervenerant in eiſdem.

Aliáque edendi, & barbam deferendi facultatem conceſſit.

§. 10. Et pro potiori cautela Majoris, Viſitatorum, Priorum, & Officialium, & aliorum Fratrum præfatæ Societaris illas, & illa quinque Eremitoria prædicta, eidem Majori, Viſitatoribus, Prioribus, & Fratribus eorum erectæ Societatis pro tempore exiſtentibus, de novo perpetuo conceſſit & aſſignavit, quódque omnes & ſinguli dictæ Societatis erectæ Eremitæ, Ordinem prædictum in ipſa Societate profeſſi, tunc præſentes, & futuri in Capitulo generali pro tempore celebrando, in eo vocem habentes, pro felici dictæ Societatis ſtatu, & ſucceſſu alia ſtatuta, conſtitutiones, ordinationes, ac omnia & ſingula, quæ in ſpiritualibus & temporalibus ipſius Societatis, ac ejus regularis diſciplinæ ſtatum, obſervantiam, indemnitatem, & circà Divini Officii, & Miſſarum directionem, & ordinationem, ac cæremonias abſque ipſius regulæ, in ſubſtantia, vel in effectu variatione, interpretatione, vel declaratione quoquo modo concernere poſſent, inſtituendi, ordinandi, interpretandi, declarandi, & alia de novo faciendi; & ſic inſtituta, ordinata, interpretata, declarata, & de novo facta, in toto, vel in parte, prout rerum & temporum qualitas exigeret, tollendi & alterandi, ac in melius commutandi, necnon pro honeſtate, & qualitate vitæ Eremiticæ hujuſmodi barbam deferendi, plenam & liberam eis conceſſit facultatem.

§. 11. Ac

A ſuperioritate Ordinariorum, Inquiſitorum, & aliorum exemit.

Quoad Inquiſitores hæc indulta revocavit Pius IV. in ejus Bulla 51. Tomo 2. fol. 70.

Et quoad Ordinarios vide moderationem in Conſt. 59. Clem. VIII. Suſcepti, Tom. 3. fol. 59. & Concil. Trid. ſeſſ. 25. cap. 11. & 14.

§. 11. Ac hujuſmodi Societatem, omnéſque & ſingulos Superiores, Eremitas, Oblatos, Novitios, Familiares, Servitores, & perſonas dictæ Societatis, tunc & pro tempore exiſtentes, ac ipſius Monaſteria, Eremitoria religioſa, & loca alia quæcumque, ac mobilia & immobilia bona, tunc præſentia & futura, ad præfatam Societatem quomodolibet pro tempore pertinentia, & in poſterum eidem de novo erectæ Societati, quandocumque, ſeu quomodolibet, uniri vel incorporari, ſeu ſubjici, in perpetuum vel ad tempus contingeret, à quorumcumque Legatorum etiam de latere, necnon Nunciorum dictæ Sedis, ac quorumvis Officialium Romanæ Curiæ, & Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Electorum, & Inquiſitorum hæreticæ pravitatis, quacumque, etiam Apoſtolica auctoritate, aliorum quorumcumque Judicum ordinariorum, & non ordinariorum, quavis auctoritate & poteſtate fungentium, ditione, auctoritate, ſuperioritate, poteſtate, dominio, viſitatione, reformatione, & correctione, ita quòd contra dictam de novo erectam Societatem, vel ejus ſingulares perſonas, necnon Monaſteria, Eremitoria, & loca, & perſonas, ac familiares cum eis degentes ratione delicti, exceſſus, ſeu contractus, aut rei, de qua ageretur, ubicumque iniretur contractus, committeretur delictum, aut res ipſa conſiſteret, excommunicationis, ſuſpenſionis, aut interdicti, aut alias quaſvis ſententias, niſi de ſpeciali Sedis prædictæ commiſſione quomodolibet, directè vel indirectè, proferre ſeu promulgare non poſſent.

A decimarum, gabellarum, &c. ſolutione liberavit.

§. 12. Necnon ab omnibus & ſingulis decimis, collectis, exactionibus, gabellis, talliis, dativis, datiis, tractis, ſubſidiis charitativis, impoſitionibus ordinariis & extraordinariis, Collegiis, Parochianis, Univerſitatibus, Monaſteriis, Fabricis, & aliis quibuſvis perſonis, quacumque auctoritate, & ex quavis cauſa, & conſideratione, etiam pro expeditione contrà infideles, aut Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, aut aliis imminentibus neceſſitatibus Sedis prædictæ, auctoritate ejuſdem Sedis, vel quavis alia impoſitis, & imponendis, ſub quacumque verborum vi, & forma, etiam ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna, exempti, & exempta cenſerentur, niſi de indulto, & Societate hujuſmodi, ſpecialis & expreſſa mentio in literis Apoſtolicis fieret; & tunc non veram decimam, ſed mediam auri unciam Cameræ Apoſtolicæ ſolvendo pro omnibus eorum locis, ac Eremitoriis, bonis, & perſonis liberationem conſequerentur, prorſus exemit, & totaliter liberavit, eáque omnia, & eorum quodlibet, in jus & proprietatem beati Petri, & Sedis prædictæ, ac ſub eorum & dictæ Sedis protectione ſuſcepit. Et ſi Legati, & Subdelegati, Ordinarii, aut aliæ perſonæ prædictæ, contra exemptionem, & liberationem hujuſmodi quicquam attentare quoquo modo præſumerent, ac literarum deſuper conficiendarum vigore requiſiti, per ipſius de novo erectæ Societatis Prælatos, Eremitas vel Procuratores eorum, infrà tres dies, à die requiſitionis hujuſmodi computandos, non deſiſterent, excommunicationis ſententiæ ipſo facto noſcerent ſe ſubjectos; & ſi forte aliter factum foret eo ipſo eſſet irritum & inane, nulliuſque roboris vel momenti.

Religioſos Ordinis ad minores Ordines promovendi, & ad ſacros promoveri faciendi per quemlibet Antiſtitem & extrà tempora, facultatem tribuit, &c. Primum declarat Conc.

§. 13. Prætereà ipſis, ut Religioſos eorum Ordinis ad primam tonſuram, & quatuor minores Ordines promovendi ad ſacros verò etiamſi tempus à Canonibus ſtatutum non attingerent, per quemlibet Catholicum Epiſcopum in eorum locis, & alibi, ubicumque eis commodum foret, abſque licentia diœceſani, etiam extra tempora, diebus tamen Dominicis, vel Feſtivis, eos promoveri faciendi, ac illos eis liberè conferendi, eumdemque Epiſcopum pro conſecrationibus Altarium, ſeu Eccleſiarum, ac pro Oleo ſancto & quolibet Eccleſiaſtico Sacramento adeundi, & de licentia eorum Capituli Generalis ſeu Provincialis, Jeruſalem & alia loca ſancta viſitandi, & inibi habitandi, ac loca & eleemoſynas etiam ab infidelibus recipiendi, licentiam & facultatem conceſſit.

Trid. ſeſſ. 23. cap. 11. Secundum revocavit Conc. Trid. ubi ſup. cap. 12. & ſeqq.

Ingreſſum ad Eremitoria mulieribus prohibet.

Strictiorem prohibitionem edidit Greg. XIII. in Conſt. 28. Tom. 2.

§. 14. Et inſuper pro conſervatione puritatis eorum ſolitudinis, ne mulieres ad eorum Eremitoria, etiam ſancti Hieronymi de Paſcilupo Eugubinæ diœceſis, tunc præſentia & futura, intra videlicet per eos præfixos, ſeu præfigendos terminos, præter illos tantùm dies, quos ipſi ſtatuerent, dummodo non ultra tres dies in quolibet anno, accedere quomodolibet ſub excommunicationis pœna, auderent, vel præſumerent, cellularum tamen ipſorum ingreſſu, ſemper prohibito remanente, inhibuit.

Stabilia alienandi ad evidentem utilitatem Ordinis licentiam impertitus fuit.

§. 15. Demùm pro commoditate & utilitate Eremitoriorum, & locorum hujuſmodi, tunc præſentium & futurorum, de licentia eorum Capituli Generalis, ſeu Provincialis, eis & cuilibet eorum, ac pro tempore exiſtentibus, quæcumque immobilia ad eos, eorumque Eccleſias, Eremitoria, Altaria & loca hujuſmodi pro tempore ſpectantia, & pertinentia, in emphytheuſim perpetuum, vel per tempus, ſub aliquo annuo canone, ſive cenſu quibuſvis perſonis, in evidentem Eccleſiarum, Monaſteriorum, & regularium locorum hujuſmodi utilitatem concedere, illáque pro aliis immobilibus utilioribus, permutare ſeu vendere & alienare, & pretium inde proveniens in aliis immobilibus bonis eorum Eccleſiis, Eremitoriis, & regularibus locis utilioribus, ac aliàs, juxtà tenorem literarum recolendæ memoriæ Pauli Papæ Secundi ſimiliter prædeceſſoris noſtri, de rebus Eccleſiaſticis non alienandis editarum, ita quòd Priores, qui pro tempore eſſent locorum hujuſmodi Judices, ad hoc, ut immobilia bona hujuſmodi in emphyteuſim, vel cenſum, aut alias danda & permutanda, ſeu vendenda & alienanda coram eiſdem Judicibus ſpectarentur, eligere poſſent, convèrtere, & cæteris Eremitoriis eorum Societatis, prout eis commodius viſum foret, pro ejuſdem Societatis conſervatione applicare valerent, & quæcumque bona, etiam feudalia, ac emphyteutica, etiam Eccleſiaſtica eidem Societati, tàm inter vivos, quàm cauſa mortis, ſeu teſtamento, vel codicillo, dari, concedi, & relinqui liberè poſſent.

Onera ad quæ pro dict. bonis Eremitæ tenerentur, 30. annorum ſpatio finiri decrevit.

§. 16. Ita quòd ipſa Socieras ad eadem onera, ad quæ donator ſeu teſtator hujuſmodi, occaſione bonorum eorumdem tenebatur, & quæcumque alia, quæ ipſe donator ſeu teſtator etiam imponeret, omninò tenerentur, etiam ſi ad certum numerum generationum, aut nominationum eadem bona conceſſa eſſent, ipſa Societas, non perpetuò, ſed per triginta annos pro qualibet generatione, ſeu nominatione, hujuſmodi bona eadem tenere poſſent: & finitis ipſis annis, bona prædicta ad eorum directos Dominos devolverentur, & abſque eorum conſenſu tenere non valerent, ſtatuit & ordinavit.

Curam animarum cæterorum locorum Societatis permutari poſſe declaravit.

§. 17. Ulterius ipſis, de licentia Capituli Generalis ſeu Provincialis dictæ Societatis, curam animarum Monaſterii S. Salvatoris de Monte acuto, & Parochialium S. Michaëlis Archangeli, ac Prioratus S. Salvatoris de Fano, Peruſin. Tudertin. & Fanen. diœceſ. Eccleſiarum eidem Societati perpetuò canonicè unitarum abdicare, & de conſenſu illorum Parochianorum in loco dictis Parochianis accommodo alias Eccleſias, quibus cura Parochianorum præfatorum applicaretur, conſtrui facere, ſeu alteri Parochiali, quæ Parochianis hujuſmodi accommoda foret, etiam de conſenſu illius Rectoris qui pro hujuſmodi cura exercenda, quod inter eos conventum eſſet, ſolverent, ac illas juriſdictioni Ordinarii loci ſubjicere.

Novíque Eremitoria ædificare.

§. 18. Ac loca quæcumque, etiam per Eccleſiaſticas, & Religioſas perſonas eis concedenda recipere, & eorum uſui applicare. Necnon loca, ſive Eremi-

> Quoad hoc licentia Ordinarii requiritur ex Bulla 90. Clem. VIII. Tom. 3. fol. 154.

toria pro tempore recepta perficere, & alia de novo cum Eccleſiis, Oratoriis, humili campanili, cellulis, & officinis neceſſariis conſtruere, ſeu conſtrui, & jam conſtructa pro convenientiori eorum manſione demolienda jubere, & ea ad aliorum locorum conſtructorum, ſive de novo conſtruendorum uſum convertere.

> Religioſos quorumcumque Ordinum etiam Mendicantium ad Societatem, tamquam ad arctiorem vitam recipi poſſe decrevit.

> Hoc ſpecificè decernit Six. V. infrà in Conſt. 35. Tom. 2.

§. 19. Ac pro dicti Ordinis propagatione, omnes & ſingulos Religioſos quorumcumque, etiam Mendicantium Ordinum, & Congregationum ac Monaſteriorum ad Eremitoria præfata, tamquàm ad arctiorem vitam, convolare, & ſub Societate, & eorum habitu Altiſſimo famulari eligentes, Superiorum ſuorum licentia petita, licet non obtenta, abſque aliqua contradictione, vel obſtaculo recipere; ipſique ſic recepti, & in eadem Societate, ſive Ordine profeſſi, ad omnia officia, & dignitates Societatis eorumdem Eremitarum promoveri & aſſumi, liberè & licitè valerent, indulſit.

> Indulta, gratias & privilegia quorumcumque aliorum Ordinum, huic Societati conceſſit.

§. 20. Poſtremò Majori, ac omnibus & ſingulis Viſitatoribus, Provincialibus, Prioribus, & aliis Officialibus, ac Fratribus, ſive Eremitis præfatis, ut ipſi, & omnes, & ſinguli, ac commiſſi, oblati, novitii, ſervitores, familiares, benefactores, & aliæ perſonæ, ac etiam Oratoria, Eccleſiæ, Monaſteria, Eremitoria, & loca, & quæcumque bona, & cætera alia ejuſdem Societ. pro tempore pertinentia, omnibus & ſingulis indulgentiis, peccatorum remiſſionibus, gratiis, conceſſionibus, facultatibus, immunitatibus, exemptionibus, privilegiis, præeminentiis, prærogativis, libertatibus, favoribus, licentiis, & indultis Apoſtolicis vel aliter qualiacumque eſſent, quibus omnes, & ſinguli Ordines, Congregationes, Societates & Monaſteria, ſub approbatis regulis degentes, ſeu militantes, ac degentia, ſeu militantia, eorúmque Superiores, Generales, Provinciales, & particulares Monachi, ſeu Religioſi, Commiſſi, Oblati, Novitii, familiares, ſervitores, benefactores, & aliæ perſonæ, eorúmque Eccleſiæ, Oratoria, & alia quæcumque bona, quæ omnia, ac ſi nominatim exprimerentur, dictus Clemens prædeceſſor haberi voluit pro ſufficienter expreſſis, conjunctim vel diviſim, eis & cuilibet ipſorum, in genere vel in ſpecie, etiam vivæ vocis oraculo, vel aliàs quomodolibet conceſſis, ſeu concedendis, tàm in ſpiritualibus quàm temporalibus, & tàm in communi quàm particulari, ſeu aliàs quomodolibet utebantur, potiebantur, & gaudebant, ſeu uti, potiri, & gaudere poſſent, quomodolibet in futurum abſque ulla differentia, tàm in communi, quàm in particulari, vel aliàs quomodolibet uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè poſſent, & valerent in perpetuum, ac etiam de novo conceſſit pariter, & indulſit, & in eis locum habere voluit, ac ſi eiſdem omnia, & ſingula præmiſſa, directè & expreſſe conceſſa fuiſſent, exceptis, quæ eſſent contrà eorum conſtitutiones approbatas, ac ordinationes capitulares factas, & pro tempore faciendas. Ac, ut dum privilegiorum, conceſſionum, exemptionum, immunitatum, facultatum, gratiarum, & indultorum eorum, & cujuſlibet dictorum Ordinum, Congregationum, Societatum, & Monaſteriorum originales literæ, ſeu tranſumpta autentica ex illis, prout in favorem dictæ Societatis, ejúſque Superiorum, Eremitarum, Commiſſorum, Oblatorum, Novitiorum, familiarium, ſervitorum, benefactorum, & perſonarum, ac Eccleſiarum, Monaſteriorum, Eremitoriorum, locorum, bonorum, & aliorum cæterorum ejuſdem Societatis oſtenderentur, vel exhiberentur, eadem fides indubia adhiberetur, tàm in judicio quàm extra, & aliis locis, quibus opus foret, ac ſi pro, & in favorem earum Societatis, Eccleſiarum, Eremitoriorum, & Monaſteriorum, Fratrum, & perſonarum, ac bonorum prædictorum, ac prædictarum à Sede prædicta emanaſſent, ac eis, & cuilibet ipſorum fuiſſent immediatè conceſſæ, mandavit.

> Tranſumptiſque credi voluit.

§. 21. Necnon quòd literarum deſuper conficiendarum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati Eccleſiaſtici munitis, ubique ſtaretur, prout originalibus literis ſtaretur, & plena fides in judicio & extrà adhiberetur, quæ eiſdem deſuper conficiendis literis daretur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

> Clauſulas dictæ Bullæ præſervativas appoſuit.

§. 22. Quòdque literæ ipſæ deſuper conficiendæ, cùm confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque, ſub quibuſvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & ſuſpenſionibus quarumcumque literarum, gratiarum, & diſpoſitionum per ipſum Clementem prædeceſſorem, & Sedem prædictam, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ſeu ad Imperatoris, Regum, & Ducum, inſtantiam conceſſis & concedendis, nullatenùs comprehenderentur, ſed ſemper ab illis excepta eſſent, & eſſe cenſerentur. Et quoties revocata, modificata, limitata, ſuſpenſa, aut alterata forent, toties in eo ſtatu, in quo ante revocationem, modificationem, limitationem, & ſuſpenſionem hujuſmodi erant repoſitæ, reſtitutæ, & reintegratæ, ac ſi opus foret, de novo conceſſæ eſſent, & eſſe cenſerentur, & quotieſcumque per aliquem, aut plures actus contrà ea, aut ipſorum aliqua, à quoquam cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus & conditionis foret, ex negligentia, vel ignorantia illorum quibus ea concedebantur, aut aliquavis cauſa, ſcienter vel ignoranter attentari, vel attentata obſervari contingeret, nullum tamen propterea exemptionibus, immunitatibus, libertatibus, gratiis, indultis, & privilegiis hujuſmodi præjudicium generaretur, ſed ea omnia & ſingula in ſuo robore, & firmitate permanerent, eaſdem literas, abſque aliorum inſtrumentorum, literarum prædictarum productione, & oſtenſione ad probandum plenè omnia, & ſingula ſuperiùs enarrata, & ſpecificata, in judicio, & extrà ubique ſufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri.

> Dubia in dictæ Societatis favorem explicari juſſit, ſublata aliter judicandi facultate.

§. 23. Et ſi fortè contingeret aliquod dubium in dictis per ipſum Clementem prædeceſſorem confirmatis; aut literis ſuis ſuper præmiſſis conficiendis hujuſmodi, aut aliquo eorum pro tempore emergi, data verborum ambiguitate, & Juriſperitorum interpretatione dictæ Societatis de novo erectæ, ac illius locorum particularium, & perſonarum favorem interpretari debere. Sicque per quoſcumque Judices, ordinarios, & extraordinarios, ac delegatos, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales ſententiari, judicari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet, quacumque alia judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, irritum quoque, & inane, quicquid ſecus fieri, ſive attentari contingeret, decrevit.

> Executores dictæ Bullæ deputavit.

§. 24. Ac voluit & conceſſit, univerſis & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, Abbatibus, ac aliis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, ac quarumcumque Metropolitanarum & Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, necnon præfatorum Patriarcharum, ac Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in ſpiritualibus Vicariis & Officialibus generalibus dari in mandatis, quatenus ipſi, vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, literas deſuper conficiendas hujuſmodi, cum confectæ forent, ac in eis contenta quæcumque ſolemniter publicantes, ipſiſque Eremitis, ſeu Fratribus, ac perſonis prædictis præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtere, ac facere eoſdem Eremitas, ac alias perſonas, omnibus præmiſſis pacificè frui, & gaudere, non permittentes ipſos, ſeu ipſas ſuper iis per quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendi, & legitimis ſuper iis habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas iteratis vicibus aggravandi, invocato etiam ad id, ſi opus foret, auxilio brachii ſæcularis.

> Contrariis quibuſcum-

§. 25. Non obſtantibus præmiſſis, ac Clementis, per quam, inter alia voluerat, quòd petẽtes beneficia

Eccle-

que ampliſſimè derogavit.

Eccleſiaſtica aliis uniri, tenerentur exprimere verum annuum valorem, ſecundùm communem æſtimationem, tàm beneficii uniendi, quàm illius, cui unio fieri peteretur, alioquin unio non valeret, & ſemper in unionibus commiſſio fieret ad partes, vocatis quorum intereſſet, necnon Pauli prædeceſſorum prædictorum, ac ſimilis memoriæ Innocentii Quarti contrà exemptos edita, quæ incipit, Volentes, necnon quibus cavetur, quòd nullus extrà ſuam civitatem vel diœceſim, niſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultrà unam dietam à fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices à Sede prædicta deputati extra civitatem vel diœceſim, in quibus deputati forent, contrà quoſcumque procedere, aut alii, vel aliis vices ſuas committere præſumerent, Bonifacii VIII. Roman. Pontif. etiam prædeceſſorum noſtrorum, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò non ultrà tres dietas aliquis dictarum literarum deſuper conficiendarum auctoritate non traheretur, & quibuſvis aliis Apoſtolicis, necnon Provincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus & ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac prædictarum Eccleſiarum, Monaſteriorum, etiam S. Antonii de S. Antonio, Ordinis S. Auguſtini Viennen. diœceſ. & Religioſorum locorum, ac Ordinum quorumcumque etiam Camaldulen. hujuſmodi, ac aliorum etiam Mendicantium, & non Mendicantium, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam illis in quibus cavebatur, ut mulieres ad dictum Eremitorium S. Hieronymi de Paſcilupo, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna numquàm accederent, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, & indultis, ac literis Apoſt. Camald. aliiſque Ordinibus Mendicantium, & non mendicantium, & militiarum Eccleſiis, Monaſteriis, & S. Antonii hujuſmodi, necnon Univerſitatibus, Congregationibus, Societatibus, Communitatibus, Collegiis, & cæteris aliis perſonis, & locis, per eumdem Clementem prædeceſſorem, & Sedem prædictam, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis, illis præſertim, quibus inter alia caveri dicebatur expreſsè, quòd nulli Fratres, ſeu Monachi, de dictis etiam Mendicantium Ordinibus ad alium Ordinem etiam ſtrictiorem tranſeuntes, per Superiores, Priores, & alios Fratres Ordinum, aut Societatum, ad quos, ſi tranſierint, etiam de licentia eorumdem Superiorum, petita, & obtenta, recipi & admitti poſſent, aliàs recipientes & recepti, excommunicationis ſententiam incurrent, ipſique ſic, vel alio modo recepti, ad aliquod officium, ſeu Prælaturam ejuſdem Ordinis, in quo recipiebantur, eligi non poſſent, abſque Apoſtolicæ Sedis ſpeciali, & expreſſa licentia, per ipſius Sedis patentes literas concedenda, facientes plenam ac certam & determinatam, de ſtatuto, & ordinatione hujuſmodi, expreſſam, & individuam mentionem. Quibus omnibus, etiam ſi pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, vel aliqua alia exquiſita forma ſervanda foret, dictus Clem. prædeceſſor eorum, omnes tenores & formas illarum conceſſionum, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, pro expreſſis habens, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, auctoritate prædicta, ſpecialiter & expreſsè derogavit, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Et quoniam dicta Bulla Clem. VII. ob ipſius obitum expedita non fuit, hic Pontifex eam validat à die datæ.

§. 16. Ne autem de abſolutione, erectione, inſtitutione, approbatione, confirmatione, ſuppletione, conceſſione, aſſignatione, exemptione, liberatione, ſuſceptione, inhibitione, ſtatuto, ordinatione, indulto, voluntate, mandato, decreto, & derogatione prædictis, pro eo quòd ſuper illis dicti Clementis prædeceſſoris ejus ſuperveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, ipſique Major, Viſitatores, Priores, Officiales, & Fratres illorum fruſtrentur effectum, volumus, & ſimiliter Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd abſolutio, erectio, inſtitutio, approbatio, confirmatio, ſuppletio, conceſſio, aſſignatio, exemptio, liberatio, ſuſceptio, inhibitio, ſtatutum, ordinatio, indultum, voluntas, mandatum, decretum, & derogatio Clementis prædeceſſoris hujuſmodi, perinde à dicta die tertio Nonas Septemb. ſuum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius Clementis prædeceſſoris literæ ſub ejuſdem diei datum confectæ fuiſſent, prout ſuperiùs enarratur, quódque præſentes literæ ad probandum plenè abſolutionem, erectionem, inſtitutionem, approbationem, confirmationem, ſuppletionem, conceſſionem, aſſignationem, exemptionem, liberationem, ſuſceptionem, inhibitionem, ſtatutum, ordinationem, indultum, voluntatem, mandatum, decretum, & derogationem Clementis prædeceſſoris hujuſmodi, ubique ſufficiant, nec ad id probationis alterius adminiculum requiratur.

Deputáque executores hujus Conſtitutionis.

§. 17. Quocircà univerſis ac ſingulis venerabilibus Fratribus noſtris, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & dilectis filiis Abbatibus, ac aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Eccleſiarum Canonicis, ac eorumdem Patriarchatum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus, ac Officialibus generalibus per Apoſtolica ſcripta, mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel per alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Majoris, Viſitatorum, Priorum, Officialium, & Fratrum prædictorum, ſeu alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi firmiter obſervari, ac ſingulos, quos eædem præſentes literæ concernunt, illis pacificè gaudere; non permittentes eos deſuper per quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, aut inquietari. Contradictores quoſlibet, & rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam, & alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper iis habendis, ſervatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando. Invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, juxtà voluntatem & conceſſionem Clementis prædeceſſoris hujuſmodi. Non obſtantibus omnibus ſupradictis, aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim, à dicta ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. 3. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, tertio Non. Novemb. Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Quòd omnes gratiæ & exemptiones, conceſſæ & concedendæ per Sedem Apoſtolicam, locis & perſonis Ordinis Sanctiſſ. Trinitatis Redemptionis Captivorum, in Provincia Caſtellæ, & Legionis, ac Bethicæ, conceſſæ cenſeantur locis & perſonis ejuſdem Ord. in Regno Portugalliæ.

Multa de hoc Ordine notata ſunt apud Conſtit. 1. Innoc. III. Operante, ſuprà fol. 52.

Edita An. D. 1534.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

INter curas multiplices, quæ nobis ex Apoſtolatus officio incumbere dignoſcuntur, illam libenter ample-

ampleɖtimur, per quam ſtatus perſonarum quarumlibet, præſertim religioſorum (quorum precibus aſſiduis, & ſanctis operationibus propitiatur Altiſſimus) non ſolùm ubique floreat, ſed etiam, auctore Domino, felicibus proficiat incrementis.

Cauſa hujus communicationis indultorum.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum moderni Provincialis, & aliorum Miniſtrorum ac Conventuum, & Monaſteriorum Ordinis S. Trinitatis Redemptionis Captivorum, Regni & ſecundùm morem ipſius Ordinis Provinciæ Portugalliæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd licet ipſa privilegia, exemptiones, conceſſiones, & indulta, Monaſteriis ejuſdem Ordinis Provinciæ Caſtellæ & Legionis ac Bethicæ, ſecundùm morem hujuſmodi, ac eorumdem Provinciæ Caſtellæ & Legionis, ac Bethicæ, illiúſque Monaſteriorum Provinciali, & Miniſtris, ac Conventibus, & forſan in genere toti Ordini prædicto per Sedem Apoſtolicam conceſſa, ad Monaſteria Ordinis Regni & Provinciæ Portugalliæ hujuſmodi, illorum Provincialem, & alios Miniſtros, ac Conventus præfatos ſe extendere credant, tamen à nonnullis de hujuſmodi extenſione hæſitatur, maximè cum in toto Regno & Provincia Portugalliæ prædictis, duo dumtaxat exigui valoris conventualia monaſteria, necnon in quibus ſolùm dicti Ordinis Fratres reſident, duo Eremitoria, ſive Oratoria exiſtunt, ac iidem Provincialis & alii Miniſtri, necnon Conventus ipſius Regni de privilegiis hujuſmodi, quibus ſe tueantur ob eorum paupertatem, & Prælatorum Ordinis, qui hactenùs fuerunt incuriam, realiter docere nequeant, quo fit, ut Provincialis & alii Miniſtri, necnon Conventus præfati, ac perſonæ Ordinis Regni Portugalliæ, illorúmque Monaſteriorum hujuſmodi, tam in perſonis, quàm in rebus à locorum Ordinariis, & aliis Judicibus, Eccleſiaſticis ac ſæcularibus paſſim indebitè moleſtentur, ac in ſuis juribus opprimantur; & frequenter præfati Judices ob privilegiorum hujuſmodi carentiam, eiſdem Provinciali, & aliis Miniſtris, Conventibus, & perſonis, etiam pro quacumque leviſſima re diverſas injurias, & diverſa opprobria inferendi occaſionem aſſumant, quæ dicti Provincialis & alii Miniſtri, ac Conventus, ſi hujuſmodi privilegia penès ſe haberent, ſibi inferri non permitterent, unde religio ab illarum partium fidelibus parvipenditur, & illarum ſolita devotio frigeſcit, ac Monaſteria ipſa religioſis deſtituuntur, & divinus cultus in eis, necnon eleemoſynæ, & piæ largitiones ab eiſdem fidelibus erogari ſolitæ (ex quibus ipſi Provincialis, & alii Miniſtri, ac perſonæ Ordinis, & Regni Portugalliæ prædictorum, vitæ ſubſidium recipiunt) in dies diminuuntur. Quare pro parte moderni Provincialis, & aliorum Miniſtrorum, ac Conventuum Regni & Provinciæ Portugalliæ prædictorum, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eis, eorúmque Monaſteriis, & in illis degentibus perſonis, ut hujuſmodi privilegiis gaudere poſſint, concedere, ac aliàs eorum incolumitati, in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Communicatio indultorum.

§. 2. Nos igitur, qui Ordinem prædictum in viſceribus gerimus charitatis, & illius perſonarum proſperum ſtatum paterno zelamus affectu, modernum Provincialem, & alios Miniſtros, necnon Conventus Monaſteriorum, Regni & Provinciæ Portugalliæ hujuſmodi, ac eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula privilegia, exemptiones, conceſſiones, & indulta, Provinciali & aliis Miniſtris, & Superioribus, necnon Conventibus, ac ſingulis Religioſis perſonis dicti Ordinis præfatæ Provinciæ Caſtellæ, & Legionis ac Bethicæ ſeu illorum Monaſteriis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac per nos & Sedem prædictam, quocumque modo, ac ſub quibuſcumque modis, tenoribus & formis, ac verborum expreſſionibus generaliter conceſſa, & pluries confirmata, quorum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, ac in poſterùm concedenda & confirmanda, Provinciali, & aliis Miniſtris, necnon Conventibus, ac ſingulis religioſis perſonis Ordinis, Regni & Provinciæ Portugalliæ hujuſmodi, nunc & pro tempore exiſtentibus, ac eorum monaſteriis præſentibus & futuris, ita ut ipſi hujuſmodi privilegiis, exemptionibus, conceſſionibus, & indultis prædictis, ubicumque, in judicio & extra, utantur, potiantur & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere poſſint, pariformiter, & æque principaliter, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium concedimus, illáque eiſdem Provinciali, & aliis Miniſtris, ac Conventibus, necnon ſingulis religioſis perſonis Ordinis & Regni, ac Provinciæ Portugalliæ, illorúmque Monaſteriis, hujuſmodi in utroque foro ſuffragari, ac etiam quoad eos, etiam ſub ſententiis, cenſuris & pœnis, ac cum clauſulis, necnon decretis in literis Apoſtolicis deſuper confectis contentis, juxtà illorum tenorem obſervari, in omnibus & per omnia, ac ſi illa eidem Provinciali & aliis Miniſtris, necnon Conventibus & ſingularibus religioſis perſonis Ordinis, Regni & Provinciæ Portugalliæ, illorúmque Monaſteriis, hujuſmodi, primò & principaliter conceſſa fuiſſent, ſi eis tali modo concederentur.

Sublata aliter judicandi facultas.

§. 3. Sicque per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, necnon quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus quibuſvis Apoſtolicis, ac in provincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon dicti Ordinis, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac quibuſvis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis Eccleſiis, ac illarum Præſulibus & Capitulis, necnon locorum Ordinariis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis & ſæcularibus cujuſcumque, etiam Archiepiſcopalis dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ exiſtentibus, etiam Cardinalatus honore fulgentibus: ac aliis Ordinibus, Congregationibus & Conventibus, ac Monaſteriis quomodolibet, ac ſub quibuſcumque tenoribus & formis, necnon cum quibuſvis clauſulis & decretis, etiam iteratis vicibus conceſſit, approbatis, & innovatis, ac concedendis, approbandis, & innovandis: quibus omnibus (etiamſi de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hæc ſervanda foret,) tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, ac forma in illis tradita, obſervata, infererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogamus; ac omnibus illis, quæ in literis Apoſtolicis, privilegiorum, exemptionum, & indultorum, Provinciali, & aliis Miniſtris, Conventibus, & religioſis perſonis, ac Monaſteriis, Ordinis, & Provinciæ Caſtellæ, & Legionis, ac Bethicæ conceſſorum, hujuſmodi conceſſum fuit, non obſtare volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides exemplorum.

§. 5. Decernentes, quòd ſingulis, tàm præſentium, quàm privilegiorum provinciæ Caſtellæ & Legionis, ac Bethicæ hujuſmodi conceſſarum literarum tranſumptis, pro Provinciali & aliis Miniſ-

tris,

tris, ac Conventibus, & religioſis perſonis, necnon Monaſteriis Ordinis, & Provinciæ Portugalliæ hujuſmodi, ac eorum ſingulis conficiendis, & confirmandis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo &c. Si quis autem &c.

Dat. P. An. 1. 13. Novemb.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimoquarto, Id. Novembris, Pontificatus noſtri Anno primo.

III.

Qui verè ſint, & familiares & continui commenſales Summi Romani Pontificis.

Declarationem hujus conſtitutionis vide infrà in Conſtitut. 21. Jul. III. Sanctiſſimus, fol. 811. ubi notabo.

Edita An. D. 1534. & 1543. Cauſa declarationis.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Paulus divina providentia Papa III. Providè conſiderans, retroactis temporibus pluries dubitatum fuiſſe an Referendarii & alii Officiales ex Palatio Apoſtolico panem habentes, Secretarii Apoſtolici literarum Apoſtolicarum Scriptores, Cubicularii, Milites ſancti Petri, cæteríque Officiales Sanctitati ſuæ, ſeu Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, in eodem Palatio deſervientes, aut cuſtodiam facientes, fuerint & ſint Sanctitatis ſuæ, & Romanorum pro tempore Pontificum veri & indubitati, & non per privilegium familiares & continui commenſales.

Declaratio, qui ſint veri familiares Papæ.

§. 1. Eadem Sanctitas ſua hujuſmodi ambiguitatem in futurum tollere volens, ex certa ſcientia declaravit, Referendarios, & alios Officiales ex dicto Palatio panem habentes, Protonotarios, Subdiaconos, Auditores Rotæ, Acolitos, Scutiferos, Secretarios, literarum Apoſtolicarum Scriptores, Cubicularios, ac Milites ſancti Petri, reliquóſque Officiales eidem Sanctitati ſuæ, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, in Palatio deſervientes, aut cuſtodiam facientes, licèt in eodem non habitaverint, nec habitent, nec forſan habitabunt, nec in tinello comederint, nec comedant, nec in futurùm forſan comedent, in poſterùm veros & indubitatos Sanctitatis ſuæ, & Romanorum pro tempore Pontificum, & non per privilegium, nec ficte familiares & continuos commenſales cenſeri, reputari & eſſe, ita ut regulis tàm editis quàm edendis, de veris familiaribus, & continuis commenſalibus ſuæ Sanctitatis, & Romanorum pro tempore Pontificum loquentibus, in poſterùm potiantur, & gaudeant, ac eis quoque quoad omnia ſubjiciantur, etiam ad hoc, ut Sanctitas ſua, & alii Pontifices occurrentibus vacationibus beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos obtentorum & obtinendorum, qualitercumque qualificatorum per obitum eorumdem in Romana Curia vel extrà, ad collationem, proviſionem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem quorumcumque collatorum, & collatricum, communiter vel diviſim pertinentium providere, & de illis diſponere, liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, ac ſi Referendarii, Secretarii, Scriptores, & alii Officiales hujuſmodi, ac deſervientes ſupradicti in Palatio habitaſſent, & in tinello verè & realiter comediſſent.

Clauſula ſublata &c.

§. 2. Et ità per quoſcumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & ſacri Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, de cætero judicari & interpretari debere ſtatuit, ſublata eis aliter interpretandi & judicandi poteſtate. Decernens irritum & inane &c.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Conſtitutionibus, ordinationibus, & regulis Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis, tàm ordinariis collatoribus, quàm quibuſcumque aliis perſonis cujuſcumque dignitatis, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtentibus conceſſis & concedendis, cum quibuſvis clauſulis derogatoriarum præſervativis, reſtitutivis, irritativis, annullativis, & aliis decretis, quorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum insererentur, pro expreſſis haberi voluit, cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque.

Papæ ſubſc.

Placet, publicetur & deſcribatur. A.

Publ. Pontif. An. 1. die 22. Decembris.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta conſtitutio, ſive declaratio in Cancellaria Apoſtolica, Anno incarnationis Dominica milleſimo quingenteſimo trigeſimo quarto, die Martis vigeſimaſecunda menſis Decembris, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto patris, & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ Tertii, Anno primo.

Sequitur declaratio dictæ Conſtitutionis.

Edita An. D. 1543.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus Noſter Dominus Paulus, divina providentia Papa Tertius, cui dudùm poſtquàm unam conſtitutionem ſuam, &c. *Ut hic ſuprà.*

Primum dubium ortum ſuper verbis præcedentis conſt.

§. 1. Innotuit, qualiter inter cæteros in eadem conſtitutione nominatos, Referendarii, & Auditores, Referendariatus & Auditoriatus, ac nonnulli aliorum officiorum, quæ obtinebant ratione, ut ſinguli de ipſorum Collegiis, necnon ex Scriptoribus unus tamquàm Referendarius officium actu exercens, & alius tamquàm Decanus antiquitatis, & forſan in aliis Collegiis, unus vel duo, aut forſan plures, & non ſinguli ipſorum Collegiorum ratione, panem ex Palatio Apoſtolico habeant, tamen cuſtodiam non faciunt, à nonnullis aſſerebatur, conſtitutionem prædictam in habentibus panem in Palatio, & cuſtodiam facientibus conjunctim locum habere, & effectum ſibi vendicare, & non aliàs, nec alio modo procedere.

Declaratio primi dubii.

§. 2. Ambiguitatis dubium ſubmovere volens, primo vivæ vocis oraculo declaravit, & decrevit, conſtitutionem ipſam, etiam in die publicationis illius intelligi, locùmque vendicare & procedere poſſe & debere, ſive dicti Officiales vel quicumque alii conjunctim & diviſim, panem ex Palatio haberent, & in eodem cuſtodiam facerent, etiam ſi iidem officiales & alii per quorum obitum beneficia, ut præfertur, vacaverint, panem non habuiſſent, nec in ipſo Palatio cuſtodiam feciſſent, ac beneficia per eoſdem officiales, & alios, ut præfertur, obtenta, per obitum etiam eorumdem officialium in dicta Curia, vel extrà eam vacarent, & ad collationem, proviſionem, præſentationem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, etiam S. R. E. Cardinalium, & quorumcumque aliorum collatorum, & collatricum, communiter vel diviſim ſpectarent.

Secundum dubium ortum ob non publicationem dictæ declarationis.

§. 3. Poſteà accepit, quod pro eo quòd de poſteriori declaratione hujuſmodi aliàs non apparebat, adhuc aliquibus in dubium revocaretur, quòd contingere poſſet, eos, quibus de beneficiis hujuſmodi per obitum dictorum officialium, ac aliorum ſic, ut præfertur, vacantibus, per ſuam Sanctitatem proviſum, ſeu provideri conceſſum extitit, aut in futurum provideri conceſſum extitit, vel quòd provideretur, concedi contigerit, deſuper in futurum poſſe moleſtari.

Declaratio ſecundi Dubii.

§. 4. Motu proprio &c. per aliam ſuam conſtitutionem, quam & literas deſuper expeditas, etiam quòd in eadem Cancellaria lecta & publicata non eſſet, arctare voluit, ſub datum decimonono Calendas Septembris, ejuſdem Pontificatus ſui anno ſecundo, inter alia fidem fecit, ac in verbo Romani Pontificis atteſtatus fuit, ſemper ſuæ incommutabilis mentis fuiſſe, & tunc eſſe, quòd etiam poſterior declaratio hujuſmodi, etiam quòd aliter in dicta Cancellaria lecta & publicata non foret, ab illius data valeret & ligaret, ac omnibus & ſingulis, quibus de ſingulis, aut pluribus beneficiis prædictis, ut præfertur, proviſum

ſeu provideri conceſſum extitit, aut in futurum provideri, ſeu quòd provideatur, conceſſum fuerit, ſuffragaretur, etiam in omnibus & per omnia, ac ſi dicta die vigeſimaſecunda Martii in dictis Cancellaria lecta & publicata fuiſſent, cùm de ſic judicando, & aliis clauſulis etiam irritantibus decretis in literis deſuper confectis latiùs continetur.

Tertium Dubium.

§. 5. Cùm Sanctitati ſuæ etiam noviſſimè innotuerit, ab aliquibus etiam pluſquàm conveniat ſpeie volentibus, prætendi, conſtitutionem & declarationem prædictas forſan ad de numero participantes, & alios non participantes, præſertim Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſuorum, ac etiam Pontificatus ſui tempore, etiam per S. R. E. Cardinales, etiam de latere, & alios Legatos, ſive Nuncios Apoſtolicos, etiam facultatem Legatorum de latere habentes, quorum numerus nimis jam excreviſſe aſſeritur, pro tempore creatos Notarios Apoſtolicos ſupernumerarios nuncupatos, & omnes alios officiales in dicta conſtitutione nominatos & expreſſos, qui in eodem Palatio forſan non habitant, nec in poſterùm habitabunt, aut in tinello nunc non comedunt, neque forſan in poſterùm comedent, minúſque Sanctitati ſuæ deſerviunt, neque Romano Pontifici pro tempore exiſtenti in futurum deſervient, aut cuſtodiam non faciunt, aut non facient, non extendi, neque eoſdem comprehendere, neque in illis procedere, aut locum ſibi vendicare.

Declaratio tertii dubii.

§. 6. Ad hujuſmodi etiam ulterioris ambiguitatis dubium reſecandum, conſtitutionem, regulámque, necnon declarationem prædictas, etiam cum omnibus & ſingulis decretis, & aliis clauſulis quibuſcumque in illis reſpectivè contentis & expreſſis, pro inſertis & expreſſis habens, decrevit & declaravit, fidémque indubiam facit, & atteſtatur mentis & intentionis ſuæ ſemper fuiſſe & eſſe, tàm à die editionis & publicationis ſingularum conſtitutionum, ſive regulæ ac declarationis prædictarum, quàm etiam cujuſlibet ipſarum, tàm de numero participantium, quàm non participantium Notariis prædictis, ac etiam omnibus & ſingulis aliis officialibus in dicta conſtitutione ſive Regula, & declaratione, ut præfertur, nominatis intelligi, locúmque ſibi vendicaſſe, & proceſſiſſe, ac vendicare, & procedere debere; etiam quòd quicumque, participantes & non participantes, Notarii, aliique omnes, & ſinguli officiales prædicti, in dicta conſtitutione, ſive Regula & declaratione quomodolibet nominati, & expreſſi, panem ex Palatio non haberent, non habuerint, & non habeant, & cuſtodiam in eo non fecerint, & non faciant, aut aliter ſuæ Sanctitati, & Romano Pontifici pro tempore exiſtenti in Palatio Apoſtolico, vel extrà, aliquo modo non ſervierint, neque ſerviant, vel aliàs quomodolibet in Palatio Apoſtolico non habitaverint, & non habitent, & cuſtodiam in eo non fecerint, & non faciant, & nihilominùs ſingulas conſtitutiones & declarationes prædictas, & ipſarum quamlibet, etiam cum omnibus, & ſingulis clauſulis & decretis in illis contentis, illas pro expreſſis, & inſertis habens, ad quoſcumque non participantes Notarios per eoſdem Romanos Pontifices, & per Sanctitatem ſuam creatos tantum reſtrinxit, & reduxit, ac reſtringit & reducit; illáſque minimè ad non participantes, & ſupernumerarios Notarios ab eiſdem Cardinalibus de Latere, & aliis Legatis, & Nunciis Apoſtolicis, etiam facultatem & auctoritatem Legati de latere habentibus creatos, in eadem regula, ſive conſtitutione, & declaratione nullatenùs contineri, nec comprehendi poſſe, nec valere, aut debere, ac ſi ſpecialiter & individuè expreſſa fuiſſent, perpetuis futuris temporibus valere, & obſervari debere.

Decretum irritans.

§. 7. Et ita per quoſcumque Judices, etiam Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, & alios quoſcumque Judices, etiam in quibuſcumque cauſis, etiam pendentibus, & in quibuſcumque inter omnes & ſingulos judicari, ſententiari & definiri debere ſtatuit, voluit, decrevit, & ordinavit, ſublata &c.

Juſſio publicandi.

§. 8. Præſentemque, prout moris eſt, in dicta Cancellaria legi & publicari, & inter alias regulas Cancellariæ, ut moris eſt, deſcribi & adnotari mandavit.

Papæ ſubſc.

Placet, & publicetur, & deſcribatur. A.

Publ. An. Pontif. 9. 18. Maji.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta regula ſive conſtitutio Bononiæ in Cancellaria Apoſtolica, anno incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, die Veneris decimaoctava Maji.

IV.

De Rotæ inſtitutione in Civitate Bononiæ provinciæ Lombardiæ, & Status Eccleſiaſtici, cauſiſque cognoſcendis, & terminandis in ea.

Studium quoque generale antiquitùs ibidem inſtitutum fuit, ut refertur in Conſt. 3. Innoc. VI. Quaſi, ſuprà fol. 260. Ubi notavi.

Edita An. D. 1535.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

EX injuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio, quo unicuique in adminiſtranda juſtitia hujuſcemodi perſonis quibuſlibet, præſertim nobis & Apoſtolicæ Sedi immediatè ſubjectis, conſulitur, noſtræ vigilantiæ partes propenſiùs impartimur.

Hic Pontif. in Civitate Bononiæ Rotam erigi induſit, Auditorúmque eligendorum qualitates & juriſdictiones præfinivit.

§. 1. Exponi nobis fecerunt dilecti filii, Vexillifer juſtitiæ, & Quadraginta Reformatores ſtatus libertatis Eccleſiaſticæ Civitatis noſtræ Bononienſis, quòd licèt in primordio noſtræ ad Summum Apoſtolatus apicem aſſumptionis, dictorum Vexilliferi, ac Reformatorum ſupplicationibus inclinati, quòd in dicta Civitate, Rota perpetuis temporibus duratura, & ſingulo quinquennio renovanda fieret, & erigeretur, & pro ea facienda, ac erigenda quinque Doctores excellentes, & uſu, ac peritia judicandi præſtantes, aliunde, quàm ex ipſa Civitate, aut ejus Comitatu, ſive diſtrictu oriundi, & qui in eadem Civitate ſaltim per integri anni intervallum non habitaſſent, qui omnes cauſas civiles dumtaxat, certam ſummam excedentes, in prima, ſecunda, & ulteriori inſtantiis, cognoſcere, & terminare habeant, cum modis & oneribus, capitulis, & proviſionibus neceſſariis & opportunis, ac per partita inter eoſdem Vexilliferum, & Reformatores, legitimè, more ſolito, in præſentia, & de conſenſu pro tempore exiſtentis noſtri in dicta Civitate Legati, ſeu ejus Vicelegati, obtinenda, ſtatuendis, & declarandis eligerentur. Et ex eiſdem quinque Doctoribus ſingulis annis poteſtas ejuſdem Civitatis deputaretur. Ipſique omnes poſt duos annos immediatè ſubſecuturos ſyndicatui de eis faciendo, ſubjacere deberent. Et dùm Rotæ hujuſmodi præſiderent, nullum aliud officium, nec juriſdictionem aliquam in dicta Civitate habere, aut obtinere poſſent, ſtatuerimus, & ordinaverimus, prout in capitulis de mandato noſtro ſignatis, pleniùs continetur.

Nunc Civitas ſupplicat pro indulto, ne ex dicta Rota cauſæ avocari poſſint.

§. 2. Nihilominùs, quia contingere poſſet, cauſas in eadem Rota pendentes, vigore commiſſionum, ad importunam partium inſtantiam, per nos ſeu de mandato noſtro pro tempore ſignatarum, ab illa avocari, ac aliis judicibus, tàm in partibus, quàm in Romana Curia committi, ac cives, & incolæ, Civitatis, & Comitatus, ad diſtrictus prædictorum, erectione Rotæ hujuſmodi fruſtrari, & circà perſecutionem cauſarum, & litium ſuarum diverſis expenſis, & laboribus fatigari, in eorum grave diſpendium, nobis humiliter ſupplicari fecerunt, ut in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignarentur.

Et ipſe Pontifex hoc indultum concedit.

§. 3. Nos igitur, qui noſtrorum, & dictæ Sedis ſubditorum diſpendiis, quantum cum DEO poſſumus, libenter occurrimus, dictorum Vexilliferi, & Reformatorum ſupplicationibus inclinati, quòd de cetero omnes, & ſingulæ cauſæ civiles, inter cives & incolas pro tempore exortæ ſummam prædictam non excedentes, in quacumque inſtantia, in eadem Rota, & non alibi cognoſci & terminari debeant; quódque ab illa quovis modo, niſi per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, & in vim commiſſionis, per nos, ſeu eoſdem ſucceſſores noſtros, noſtra vel eorum propria

manu,

mnnu, & per hoc verbum, Placet, ſignatæ, niſi de ntriuſque partis couſenſu, avocari non poſſint. Nec poteſtas, aur Audirores præſari, inhibitionibus, ſeu mandatis ejus, vigore commiſſionum aliter, quàm, ut præfertur, ſignatarum ſactis, etiam quaſcumque ſententias, cenſuras, & pœnas etiam pecuniarias in ſe continentibus, parere teneantur, nec ob non paritionem hujuſmodi aliquibus ſenteutiis, cenſuris, & pœnis prædictis inuodati, aut illas incurrere quovis modo poſſint, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, & ex certa ſcientia, ſtatuimus & ordinamus.

Decretum irritans apponit.

§. 4. Decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtautibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. t. 11. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 11. Julii, milleſimo quingenteſimo trigeſimo qninro, Pontificatus noſtri anno 1.

V.

Comprobatio Congregationis Clericorom Regulatium S. Pauli decollati, eum præfinitione quarundam Ordinationum, & conceſſione Privilegiorum.

Iſtam Congregationem primò approbavit Clem. VIII. ſuprà ejus Conſt. 37. Vota, fol. 695. Ubi plenè de ea notavi.

Edita A. D. 1535. & 1543.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilectis filiis Antonio Mariæ de Zachariis, & Bartholomæo de Ferrariis Presbyteris Cremonenſi, & Mediolanenſi, ſalutem & Apoſtolicam Benedictionem.

Refertur conſtitutio Clem. VII. de qua in rubrica.

DUdùm ſœlicis recordationis Clementi Papæ VII. Prædeceſſori noſtro, pro parte veſtra expoſito, quòd vos cum tribus aliis veſtræ voluntatis ſociis, ut liberiùs Divinis beneplacitis inſiſtere, & quæ DEI erãt, perquirere poſſetis, cupiebatis profeſſionẽ trium votorũ ſubſtantialium Religionis in manibus tunc Archiepiſcopi Mediolanenſis, ſeu ejus tũc Vicarii in ſpiritualibus genera is emittere, & inſimul in aliquo loco Civitatis, ſeu Diœceſis Mediolaneuſis, per vos eligendo morari, ac remanere; Idem Prædeceſſor veſtris in ea parte ſupplicationibus inclinarus, vobis & veſtrum ſingulis, ut profeſſionem ipſam in ejuſdem Archiepiſcopi ſeu Vicarii, qui verò ad vos de cætero converti vellenr, in alterius veſtrum, ſeu Præpoſiti veſtræ Congregationis pro rempore exiſtentis manibus profeſſionem rrium votorum eorumdem emittere, ac inſimul, ſub obedienria tamen Ordinarii loci, in ipſo loco per vos eligendo cohabitare, & in communi vivere, necuon pro veſtro, & rerum veſtrarum ſalubri ſtatu, ac directione, quæcumque ſtaruta & ordinationes, rarionabilia & honeſta, ac ſacris Canonibus non contraria, condere & facere, illáque, ut vobis pro remporum qualitate expedire videretur mutare, & in rotum tollere, aliáque illorum loco de novo ſacere, liberè & licitè valeretis, conceſſir, & indulſit, prout in ejuſdem Prædeceſſoris literis deſuper in forma brevis confectis, quas perpetuis ſuturis rempotibus valere voluit, pleniùs continetur.

Pii viri, qui iſtam Congregationem inſtituerunt, Papæ ſupplicarunt pro his relatis.

§. 1. Cùm autem, ſicut nobis nnper exponi feciſtis, vos & nonnulli alii ejuſdem voluntatis ſocii veſtri, qui profeſſionem aliquam nondum emiſiſtis, Divina, ut credirur, inſpiratione ducti, cupientes cum majori animi quiete DEO ſervire, & illi magis adhærere poſſe, tria ſubſtantialia religioſæ vitæ, paupertatis ſcilicet, & caſtitatis, & obedientiæ vota emittere, & ſub ſolito & communi habitu Clericali in unum habitantes, & in communi, ac de communi viventes, necnon DEO humiliter & devotè, quantum ipſe dederir, ſervientes, ſub noſtra & Apoſtolicæ Sedis humili & immediata ſubjectione, & ſpeciali protectione Clericalem vitam ducere, ac prædicarioni Verbi DEI, audientiæ confeſſionum, & adminiſtrarioni Sacramentorum, ſacræque Theologiæ, & ſacrorum Canonum ſtudiis ad veſtrarum, & aliorum Chriſtifidelium animarum profectum vacare decreveritis, nobis humiliter ſupplicari feciſtis, ut vobis in præmiſſis benignè annuere, ac opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui eis licentiam emittendi tria vota ſubſtantialia concedit.

§. 2. Nos igirur, qui omnium Chriſtifidelium piis & honeſtis deſideriis libeuter annuimns, veſtrum in hac parte laudabile deſiderium plurimùm in Domino commendantes, veſtriſque hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis & cuilibet veſtrum, ut quandocumque vobis viſum fuerit, poſſitis tria ſubſtanrialia religioſæ vitæ, ut petitis, Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ vota, publicè emittere, in manibus cujuſcumque Presbyteri ſæcularis, vel cujuſvis Ordinis Regularis ſolemniter profiteri.

Habitúmque Clericalem deferendi, & in communi & de communi vivendi ſub protectione Sedis Apoſtolicæ ad quinquennium.

§. 3. Ac ſub ſolito & communi habitu Clericali, ſubque nomine & nuncupatione Clericorum Regularium, in communi, ac de communi viventes, in locis Religioſis aut ſæcularibus, prout vobis ab illis, quorum loca ipſa fuerinr, conceſſum fuerir, ſeu expedire videbitur, ſub noſtra & hujus S. Sedis Apoſtolicæ immediata ſubjectione, & ſpeciali protectione ad quinquennium dunitaxat in unum habitare.

Hoc fuit perpetuatum, ut infrà proximè.

Præpoſitum ad triennium eligendi.

§. 4. Atque ex vobis, & inter vos ſingulis annis Superiorem, Præpoſitum nuncupandum, qui uſque ad triennium, & non ultrà, confirmari poſſit, eligere.

Alióſque ad Religionem recipiendi. Tu vide conſtit. 71. Sixti V. Cùm de.

§. 5. Ac alios quoſcumque ſæculares Clericos quavis dignitate ſulgentes, Epiſcopo tamen inferiores, ac etiam Laicos, qui, Deo aſpirante, ad hujuſmodi vitæ frugem, & communem vivendi modum ſeſe conferre voluerint, recipere, & poſt annuam probarionem ad talem rrium votorum profeſſionem in manibus ipſius Superioris emittendam, & ad hujuſmodi communem vivendi modum admittere.

Officia Divina recitandi.

§. 6. Ac Horas Canonicas diurnas, pariter & nocturnas, necnon Miſſas, & alia divina Officia, ſimul & diviſim ſecundùm uſum & morem Romanæ Eccleſiæ, etiam juxtà Breviarium noviter compilatum, ita tamen, quòd cùm publicè ea recitaveritis, vos invicem conformetis in Eccleſia, dicere & recitare.

Sacramenta adminiſtrandi.

§. 7. Necnon quibuſcumque fidelibus verè pœnitentibus & confeſſis, ad veſtram Eccleſiam pro tempore accedentibus, quocumque anni tempore, præterquàm in feſto Paſchatis Reſurrectionis Dominicæ, Euchariſtiam, & alia Eccleſiaſtica Sacramenta miniſtrare, libere & licitè valeatis, & ad alium uſum ſuper hujuſmodi Horis, Miſſis & Officiis dicendis, obſervandum minimè teneamini, nec ad id à quoquam inviti compelli valeatis.

Præpoſitóque dat auctoritatem diſpenſandi cum infirmis & eos curantibus, circà recitationem Divini Officii.

§. 8. Necnon ut dictos Superior veſter pro tempore exiſteus, Clerici & Socii veſtri, qui infirmitate gravati, aut circà infirmorum in domibus veſtris morantium curationem adeò impediti fuerint, ut congruum eis tempus ad Divinorum Officiorum recitationem non ſuperſit, ut infirmitate, aut circà infirmos occupatione hujuſmodi durante certum Pſalmorum per ipſum Superiorem eis aſſignãdorum numerum, non minùs ſeptem aut ſex, cum diviſione, & Orationem Dominicam ſepties, ac Symbolum Apoſtolorum bis, graviter autem ægrotantibus Orationem Dominicam ſemel, & Salutationem Angelicam ſepties in die recitando, 7. Horis Canonicis, & toti Divino Officio ſatisfeciſſe cenſeantur, & cum quibuſvis Clericis & Sociis veſtris ſuper præventione, vel poſtpoſitione temporis recitationis Horarum Canonicar. aliqua ſubſiſtente cauſa legitima diſpenſare.

Et etiam circà jejunia.

§. 9. Quòdque tempore Jejunii, etiam de præcepto, etiam tempore Quadrageſimæ, cum his, qui indiguerint, quorum conſcientiæ acquieſcant, ut collationem etiam cum pane facere poſſint, & valeant, auctoritate noſtra diſpenſare.

Formámque hic relatam in abſolvendis confitentibus omnibus de Congregatione concedit.

§. 10. Ac quòd vos inter vos mutuas, ſeu etiam alii Sacerdotes, ſæculares vel regulares à vobis, de Superiorum veſtrorum licentia ad hoc pro tempore eligendi, veſtras ac vos, dùm illi confeſſores veſtri fuerint, eorum confeſſiones audientes, in abſolutionibus, congrua tamen ſatisfactione præmiſſa, facien-

dis

dis ſic inter vos faciendis hac forma uti poſſitis, & illi poſſint, videlicèt, poſt miſereatur, &c. & Indulgentiam, &c. Dominus Jeſus Chriſtus te abſolvat, & ego auctoritate ipſius, & Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli mihi commiſſa, abſolvo te ab omni vinculo excommunicationis, majoris vel minoris, ſuſpenſionis & interdicti, præterquàm Apoſtolica auctoritate, latæ vel lati, necnon ab omni irregularitate, præterquàm occaſione homicidii, aut ex cauſa à beneficiis Eccleſiaſticis quocumque modo dependente, & reſtituo te SS. Sacramentis Eccleſiæ, unionique & participationi Fidelium, In nomine Patris, & Filii. & Spiritus ſancti, Amen. Iterum auctoritate Apoſtolica, &c.

Templum quoque ſub invocatione S. Pauli conſtruendi.

§. 11. Vobiſque inſuper, qui ſpeciali devotionis affectu ducti ergà Doctorem Gentium Paulum, Eccleſiam, ſub ejus nomine, etiam Apoſtolica auctoritate inſignitam habere cupitis, ut primum templum, quod conſtrui feceritis, quod tamen ſine alicujus præjudicio vos facere volumus, ſub ipſius Pauli nomine, ac invocatione habere liceat, & denominare, ac ab aliis denominari & appellari mandamus.

Privilegia Congregationis Canonicorum Regularium Lateranen. elargitur. Hæc vide ſuprà in Conſt. 2. Paſchaſii II. Quanto. fol. 31.

§. 12. Necnon, ut omnibus & ſingulis privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, indulgentiis, facultatibus, libertatibus, auctoritatibus, indultis, favoribus, conceſſionibus, & gratiis ſpiritualibus & temporalibus, quibus potiuntur & gaudent, ac in futurum potientur & gaudebunt Canonici Regulares Congregationis Lateranenſis, ac perſonæ, & loca eorum, quorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis haberi volumus, ita ut literæ Apoſtolicæ ſuper eiſdem privilegiis, exemptionibus, immunitatibus, conceſſionibus & gratiis eiſdem conceſſis, vel pro tempore concedendis, mutatis dumtaxat nominibus, cognominibus, invocationibus, & diebus ad libitum veſtrum expediri poſſint, perindè ac ſi omnia illa & ſingula, non ſolùm per clauſulas generales, ſed per eorum tenorem de verbo ad verbum, expreſſionem & inſertionem fuiſſent, vos perſonæ, & loca veſtra, uti, potiri, & gaudere poſſitis, vobis per has noſtras literas, tenore præſentium, ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, concedimus pariter & indulgemus.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis & Apoſtolicis, ac in Provincialibus & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus & ordinationibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, etiam ſi quæ ſpecialiter, ſeu de verbo ad verbum exprimenda eſſent, quæ pro expreſſis haberi, & quibus quoad effectum præſentium dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An. 1. 25. Julii.

Datum Romæ apud S. Marcum, anno 1535. octavo Kalend. Auguſti, Pontificatus noſtri anno 1.

Sequitur perpetuatio dictarum gratiarum.

Edita A. D. 1543.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

PAſtoralis officii cura nobis, meritis licèt imparibus, ex Alto commiſſa nos excitat, & inducit, ut circà ſtatum Fidelium quorumlibet, præſertim ſub Regulari Obſervantia trium votorum ſubſtantialium Religionis degentium, proſperè dirigendum, operoſis ſtudiis jugiter intendentes, eoſdem fideles, ut vota ſua Altiſſimo quietiùs perſolvere poſſint, benignis favoribus & gratiis confoveamus, aliáſque deſuper diſponamus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Refertur conſtitutio præinſerta.

§. 1. Dudùm ſiquidem nobis pro parte dilecti filii Bartholomæi de Ferrariis, & tunc in humanis agentis quondam Antonii Mariæ de Zacchariis, Mediolanenſis & Cremonenſis Presbyterorum expoſito, &c.

Omittitur reſiduũ narrativæ Bullæ, quia ipſa eſt quæ præcedit.

Perpetuatio prædictarum gratiarum de quibus in præinſerta.

§. 2. Nos igitur, qui Deo devotorum votis, quantum cum Deo poſſumus, libenter annuimus, Bartholomæum & ejus ſocios præfatos, & eorum ſingulos, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes & abſolutos fore cenſentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati Bartholomæo, & ejus ſociis præfatis, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus ſub ſolito & communi habitu Clericali, ſubque nomine, & nuncupatione Clericorum Regularium in communi & de communi viventes, ſub noſtra & ejuſdem Sedis humili, & devota ſubjectione, ac ſpeciali protectione in unum habitare, ac omnia & ſingula alia in eiſdem literis noſtris contenta facere & exequi valeant, eadem auctoritate Apoſtolica tenore præſentium de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ in dictis literis noſtris voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 10. die 1. Dec.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, Kalend. Decembris, Pontificatus noſtri anno decimo.

VI.

Juriſdictio Camerarii & Judicis Curiæ Ripæ Almæ Urbis, quoad cauſas Ripales.

Judicis autem alterius Ripæ juriſdictionem habes ſuprà in Tomo 1. Conſtitut. 4. Clementis VII. Nuper. Prout illius reformationem inſpice in Conſtitut. 71. Pauli V. Univerſi, §. 9. Tomo 3. Indulta autem Mercatorum iſtarum Riparum habes hic infrà in Conſtitutione 43. Cùm poſtquàm.

Edita A. D. 1535.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Motu proprio, &c.

Clem. VII. Motus proprius, de quo in rubr.

CUm nobis conſtet per felic. recordat. Clementem VII. Prædeceſſorem noſtrum, præinſertum Motum proprium fuiſſe conceſſum, & ad utilitatem Romanæ Urbis & Sedis Apoſtolicæ redundare videatur.

Confirmatur.

§. 1. Nos, ea quæ per Prædeceſſores noſtros facta, ritè & ratione congrua cognoſcimus, & proptereà approbare & confirmare omni ſtudio & conatu debere arbitramur, ac proptereà dictum præinſertum Motum proprium, & omnia eo contenta, tàm conjunctim quàm diviſim confirmamus, & quatenùs opus ſit, de novo concedimus.

Adduntur illi clauſulæ præſervativæ.

§. 2. Addentes prætereà, quòd dicto Motu proprio præinſerto, per nos aliquo modo derogatum eſſe non cenſeatur, niſi de verbo ad verbum in ſupplicationibus, ſeu Motu proprio, aut per alias ſignaturas noſtras, & etiam per dilectos filios Præſidentes, & Clericos Cameræ noſtræ Apoſtolicæ mentio de dicto Motu proprio facta non fuerit.

Juriſdictio in cauſis criminalibus ampliatur.

§. 3. Et quòd dicti Officiales Almæ Urbis quacumque auctoritate fungentes, in cauſis criminalibus in dicta Ripa & ejus diſtrictu, in cauſis Ripalibus vel in Ripis quocumque modo provenientibus, etiam cum effuſione ſanguinis, intromittere poſſint nec valeant, ſed executio dictarum cauſarum & cognitio ad Dominum Camerarium Ripæ ſpectet & pertineat.

Camerarius ſolus carceratos ſuos excarcerat.

§. 4. Ac etiam per Viſitatores Carcerum aliquem pro debito Ripali incarceratum in quacumque Curia Romana Urbis relaxari non poſſit, niſi de conſenſu & voluntate Camerarii Ripæ & interventu Notarii dictæ Ripæ.

Suique executores tantum ejus mandata exequuntur. Correxit Pius IV. in conſt. 58. §. 2. Tomo 2. fol. 85.

§. 5. Necnon executores Rom. Urbis & Bariſellus non poſſint aliquas executiones pro debito Ripali in ipſa & ejus diſtrictu facere, & ſi forſan factæ fuerint, nullæ & invalidæ ſint & exiſtant. Ac dictis executoribus poſſint per dictum Camerarium Ripæ de facto relaxari abſque aliqua ſolutione executionis ac carceris.

§. 6. Man-

Juſſio obſervandi hanc Bullam.

§. 6. Mandantes propterea dilectis filiis Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori Urbis, Vicario, Bariſello & aliis quibuſcumque Rom. Urbis Officialibus, quatenùs ſub excommunicationis & mille ducatorum auri pœnis contenta in præſenti Motu proprio obſervent, ac ab aliis obſervari faciant & permittant.

Nullis obſtantibus.

§. 7. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtilo palatii, cæteriſque in contrarium facientibus quibuſcumque.

D. P. An. 1.

Pontificatus noſtri Anno primo.

Subſcrip. PP.

Placet & ita mandamus. A.

Clericorum ſubſcriptio.

Viſa Philippus Cameræ Apoſtolicæ Decanus.
Viſa Jo. Cardus Cameræ Apoſtolicæ Clericus.

VII.

Damnatio & excommunicatio Henrici VIII. Regis Angliæ, ejùſque fautorum & complicum, cum aliarum pænarum adjectione.

Iſte Henricus, contra Martinum Lutherum, & alios hæreticos ante ſcripſerat, & propterea titulo Defenſoris Chriſtianæ fidei à Leone X. donatus fuerat, ut ſup. in ejus conſt. 45. Ex ſaperna. fol. 457. Eliſabeth quoque Regina Angliæ damnata fuit à Pio V. ut infrà in ejus conſt. 101. Regnans.

Edita A. D. 1535. & 1538.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Ejus, qui immobilis permaneus ſua providentia ordine mirabili dat cuncta moveri, diſponeute clementia, vices, licèt immeriti gerentes in terris, & in Sede juſtitiæ conſtituti, juxta Prophetæ quoque Hieremiæ vaticinium dicentis: Ecce te conſtitui ſuper gentes, & regna, ut evellas, & deſtruas, ædifices, plantes, præcipuum ſuper omnes Reges univerſæ terræ, cunctoſq; populos obtinentes principatum, ac illum qui pius, & miſericors eſt, & vindictam ei, qui illam prævenit, paratam temperat, nec quos impœnitentes videt ſevera ultione caſtigat, quin prius comminetur, in aſſiduè autem peccantes, & in peccatis perſeverantes, cùm exceſſus miſericordiæ fines prætereunt, ut ſaltem metu pœnæ ad cor reverti cogantur, juſtitiæ vires exercer, imitantes, ex incumbenti nobis Apoſtolicæ ſolicitudinis ſtudio perurgemur, ut cunctarum perſonarum noſtræ curæ cælitùs commiſſarum ſalubri ſtatui ſolertiùs intendamus, ac erroribus, & ſcandslis, quæ hoſtis antiqui verſutiâ imminere conſpicimus, propenſiùs obviemus, exceſſusque, & enormia, ac ſcandaloſa crimina congrua ſeveritate coerceamus, & juxtà Apoſtolum inobedientiam ovium promptiùs ulciſcendo, illorum perpetratores, debita correctione ſi compeſcamus, quod eos Dei iram provocaſſe pœniteat, & ex hoc aliis exemplum cautelæ ſalutaris accedat.

Henricus, poſtquàm à Leone X. titulo Defenſoris Fidei donatus fuit, ex cauſa hic expreſſa à Catholica fide deviavit & multa enormia commiſit.

§. 1. Sanè cùm ſuperioribus diebus nobis relatum fuiſſet, quòd Henricus Angliæ Rex, licèt tempore Pontificatus fœl. recor. Leonis Papæ X. prædeceſſoris noſtri diverſorum hæreticorum errores ſæpè ab Apoſtolica Sede, & ſacris Conciliis præteritis temporibus damnatos, & noviſſimè noſtra ætate per perditionis alumnum Martinum Lutherum ſuſcitatos, & innovatos, zelo Catholicæ fidei, & erga dictam Sedem devotionis fervore inductus, non minùs doctè, quàm piè per quemdam librum per eum deſuper compoſitum, & eidem Leoni Prædeceſſori, ut eum examinaret, & approbaret, oblatum confutaſſet, ob quod ab eodem Leone prædeceſſore ultrà dicti libri cum magna ipſius Henrici Regis laude & commendatione, approbationem, titulum Defenſoris Fidei reportaverit, à recta fide & Apoſtolico tramite devians, ac propriæ ſalutis, famæ, & honoris immemor, poſtquàm chariſſima in Chriſto filia noſtra, Catherina Angliæ Regina Illuſtri ſua progenie conjuge, cum qua publicè in facie Eccleſiæ matrimonium contraxerat, & per plures annos continuaverat, ac ex qua, dicto conſtante matrimonio prolem pluries ſuſceperat, nulla legitima ſubſiſtente cauſa, & contrà Eccleſiæ prohibitionem dimiſſa, cum quadam Anna Bonena, muliere Anglica, dicta Catherina adhuc vivente, de facto matrimonium contraxerat, ad deteriora proſiliens, quaſdam leges, ſeu generales conſtitutiones edere non erubuit, per quas ſubditos ſuos ad quoſdam hæreticos, & ſchiſmaticos articulos tenendos, inter quos & hoc erat, quòd Romanus Pontifex Caput Eccleſiæ, & Chriſti Vicarius non erat, & quòd ipſe in Anglica Eccleſia ſupremum caput exiſtebat, ſub gravibus etiam mortis pœnis cogebat. Ex his non contentus, diabolo ſacrilegii crimen ſuadente, quamplures Prælatos, etiam Epiſcopos, aliáſque perſonas Eccleſiaſticas, etiam Regulares, necnon ſæculares, ſibi ut hæretico, & ſchiſmatico adhærere, ac articulos prædictos ſanctorum Patrum decretis, & ſacrorum Conciliorum ſtatutis, imò etiam ipſi Evangelicæ veritati contrarios, tamquam tales alios damnatos approbare, & ſequi nolentes, & intrepidè recuſantes capi, & carceribus mancipari. Hiſque ſimiliter non contentus, mala malis accumulando, bonæ mem. Jo. tit. S. Vitalis presbyter Cardinalis Roffen. quem ob fidei conſtantiam & vitæ ſanctimoniam ad Cardinalatus dignitatem promoveramus, cum dictis hæreſibus, & erroribus conſentire noller, horrenda immanitate, & deteſtanda ſævitia, publicè miſerabili ſupplicio tradi, & decollari mandaverat, & fecerat, excommunicationis & anathematis, aliáſque graviſſimas ſententias, cenſuras, & pœnas in literis, ac conſtitutionibus recolendæ mem. Bonifacii VIII. Honorii III. Roman. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum deſuper editis contentas, & alias in tales à jure latas damnabiliter incurrendo, ac Regno Angliæ, & dominiis; quæ tenebat, necnon regalis faſtigii celſitudine, ac præfati tituli prærogativa, & honore ſe indignum reddendo.

Clemens VII. (ejus conſtit. hic non habes) tandem illum excommunicavit, qui in cenſuris inordeſcendo deterior evaſit.

§. 2. Nos licèt ex eo, quòd prout non ignorabamus, idem Henricus Rex in certis cenſuris Eccleſiaſticis, quibus à piæ memoriæ Clemente Papa VII. etiam prædeceſſore noſtro, poſtquam humaniſſimis literis, & paternis exhortationibus, multiſque Nunciis, & mediis, primò, & poſtremò, etiam judicialiter, ut præfatam Annam à ſe dimitteret, & ad prædictæ Catherinæ ſuæ veræ conjugis conſortium rediret, fruſtrà monitus fuerat, innodatus extiterat, Pharaonis duritiam imitando, per longum tempus in clavium contemptum inſorduerat, & inſordeſcebat, quòd ad cor rediret, vix ſperare poſſe videremus, ob paternam tamen charitatem, qua in minoribus conſtituti, donec in obedientia, & reverentia Sedis prædictæ permanſit, eum proſecuti fueramus, utque clariùs videre poſſemus, an clamor qui ad nos delatus fuerat (quem certè etiam ipſius Henrici Regis reſpectu falſum eſſe deſiderabamus) verus eſſet, ſtatuimus ab ulteriori contrà ipſum Henricum Regem proceſſu ad tempus abſtinendo, hujus rei veritatem diligentius indagare.

Ideò Pont. iſte contra Regem, complices, & fautores decrevit procedere, ut hic.

§. 3. Cùm autem debitis diligentiis deſuper factis, clamorem ad nos, ut præfertur, delatum, verum eſſe, ſimúlque, quod dolenter referimus, dictum Henricum Regem ita in profundum malorũ deſcendiſſe, ut de ejus reſipiſcentia nulla penitùs videatur ſpes haberi poſſe, repererimus. Nos attendentes veteri lege crimen adulterii notatum, lapidari mandatum, ac auctores ſchiſmatis hiatu terræ abſorptos, eorúmque ſequaces cœleſti igne conſũptos, Elimámque Magum viis Domini reſiſtentem per Apoſtolum æterna ſeveritate damnatum fuiſſe, volentéſque ne in diſtricto examine ipſius Henrici Regis & ſubditorum ſuorum, quos ſecum in perditionẽ trahere videmus, animatum ratio à nobis expoſcatur, quantum nobis ex alto conceditur, providere, contrà Henricum Regem, ejúſque complices, fautores, adhærentes, & ſequaces, & in præmiſſis quomodolibet culpabiles, contra quos ex eo quòd exceſſus, & delicta prædicta adeò manifeſta ſunt, & notoria, ut nulla poſſint tergiverſatione celari, abſq; ulteriori mora ad executio-

nem procedere poſſemus, benigniùs agendo, decrevimus infraſcripto modo procedere.

Regem itaque hortatur, ut ab hujuſmodi erroribus deſiſtat.

§. 4. Habita itaque ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S.R.E. Cardinalibus deliberatione matura, & de illorum conſilio, & aſſenſu præfatum Henricum Regem, ejúſque complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, ac quoſcumque alios in præmiſſis, ſeu eorum aliquo quoquomodo culpabiles, tàm Laicos, quàm Clericos, etiam regulares, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ, & excellentiæ exiſtant (quorum nomina, & cognomina, perindè ac ſi præſentibus inſererentur, pro ſufficienter expreſſis haberi volumus) per viſcera miſericordiæ DEI noſtri hortamur, & requirimus in Domino, quatenùs Henricus Rex à prædictis erroribus prorſus abſtineat, & conſtitutiones, ſeu leges prædictas, ſicut de facto eas fecit, revocet, caſſet, & annullet, & coactione ſubditorum ſuorum ad eas ſervandas, necnon carceratione, captura, & punitione illorum, qui ipſis conſtitutionibus, ſeu legibus adhærere, aut eas ſervare noluerint, & ab aliis erroribus prædictis penitùs, & omninò abſtineat, & ſi quos præmiſſorum occaſione captivos habeat, relaxet.

Complices verò, & fautores monet, ut abſtineant Regi deſuper favere vel adhærere.

§. 5. Complices verò, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces dicti Henrici Regis in præmiſſis, & circa ea ipſi Henrico Regi ſuper his de cætero non adſiſtant, nec adhæreant, vel faveant, nec ei conſilium, auxilium, vel favorem deſuper præſtent.

Inobedientéſque majoris excommunicationis ſententia innodat.

§. 6. Aliàs ſi Henricus Rex, ac fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, hortationibus, & requiſitionibus hujuſmodi non annuerint cum effectu, Henricum Regem, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, ac alios culpabiles prædictos, auctoritate Apoſtolica, ac ex certa noſtra ſcientia, & de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium, in virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub majoris excommunicationis latæ ſententiæ, à qua etiam prætextu cujuſcumque privilegii, vel facultatis, etiam in forma confeſſionalis, cum quibuſcumque efficaciſſimis clauſulis à nobis, & Sede prædicta quomodolibet conceſſis, & etiam iteratis vicibus innovatis, ab alio quàm à Romano Pontifice, præterquàm in mortis articulo conſtituti, (ita tamen, quòd ſi aliquem abſolvi contingat, qui poſtmodùm convaluerit, niſi poſt convaleſcentiam, monitioni, & mandatis noſtris hujuſmodi paruerit cum effectu, in eamdem excommunicationis ſententiam reincidat) abſolvi non poſſint.

Rebellionis quoque & amiſſionis Regni pœnam imponit, Regémque & complices monet, ut infrà certum terminum compareant, alioquin in pœnas hic expreſſas incidiſſe declarat.

§. 7. Necnon rebellionis, & quoad Henricum Regem, etiam perditionis Regni, & dominiorum prædictorum, & tàm quoad eum, quàm quoad alios monitos ſupradictos ſupra, & infraſcriptis pœnis, quas ſi dictis monitioni, & mandatis, ut præfertur non paruerint, eos, & eorum ſingulos, ipſo facto reſpectivè incurrere volumus, per præſentes monemus; eiſque & eorum cuilibet diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs Henricus Rex per ſe, vel procuratorem legitimum, & ſufficienti mandato ſuffultum, infrà nonaginta, complices verò, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, ac alii in præmiſſis quomodolibet culpabiles ſupradicti, ſæculares & Eccleſiaſtici etiam regulares, perſonaliter, infra ſexaginta dies compareant coràm nobis, ad ſe ſuper præmiſſis legitimè excuſandum, & defendendum, aliàs videndum, & audiendum contrà eos, & eorum ſingulos etiam nominatim, quos ſic monemus, quatenus expediat, ad omnes, & ſingulos actus, etiam ſententiam definitivam, declaratoriam, condemnatoriam, & privatoriam, ac mandatum executivum procedi. Quòd ſi Henricus Rex, & alii moniti prædicti intra dictos terminos eis, ut præfertur, reſpectivè præfixos, non comparuerint, & prædictam excommunicationis ſententiam per tres dies, poſt lapſum dictorum terminorum, animo, quod abſit, ſuſtinuerint indurato, cenſuras ipſas aggravamus, & ſucceſſivè reaggravamus, Henricumque Regem privationis Regni, & dominiorum prædictorum, & tàm eum, quàm alios monitos prædictos & eorum ſingulos, omnes & ſingulas alias pœnas prædictas incurriſſe, ab omnibuſque Chriſtifidelibus cum eorum bonis perpetuò diffidatos eſſe. Et ſi interim ab humanis decedat, Eccleſiaſtica debere carere ſepultura, auctoritate & poteſtatis plenitudine prædictis decernimus, & declaramus, eóſque anathematis, maledictionis, & damnationis æternæ mucrone percutimus.

Et quaſcumque Civitates, eccleſias, & alia loca, ad quæ ipſi declinaverint, interdicto Eccleſiaſtico ſupponit.

§. 8. Necnon quæ præfatus Henricus Rex quomodolibet, & ex quavis cauſa tenet, habet, aut poſſidet, quàmdiu Henricus Rex, & alii moniti prædicti, & eorum ſinguli in aliis per dictum Henricum Regem non tentis, habitis, aut poſſeſſis permanſerint, & triduo poſt eorum inde receſſum, & alia quæcumque ad quæ Henricum Regem, & alios monitos prædictos poſt lapſum dictorum terminorum declinare contigerit, Dominia, Civitates, Terras, Caſtras, Villas, Oppida, Metropolitanáſque, & alias Cathedrales, cæteráſque inferiores Eccleſias, necnon Monaſteria, Prioratus, Domos, Conventus, & loca religioſa, vel pia cujuſcumque, etiam S.Benedicti, Cluniacen. Ciſtercien. Præmonſtraten. ac Prædicatorum, Minorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, & aliorum Ordinum, ac Congregationum, & Militiarum quarumcumque in ipſis Dominiis, Civitatibus, Terris, Caſtris, Villis, Oppidis, & locis exiſtentia, Eccleſiaſtico ſupponimus interdicto; ita ut illo durante in illis, etiam prætextu cujuſcumque Apoſtolici indulti Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, Domibus, Conventibus, locis, Ordinibus, aut perſonis, etiam quacumque dignitate fulgentibus, conceſſi, præterquàm in caſibus à jure permiſſis, ac etiam in illis alias quàm clauſis januis, & excommunicatis & interdictis excluſis, nequeant Miſſæ, aut alia divina officia celebrari.

Filióſque eorumdem dignitatibus, gratiis, & privilegiis ac dominiis, & bonis omnibus privatos, & ad alia de cætero obtinenda inhabiles eſſe declarat.

§. 9. Et Henrici Regis, complicúmque, fautorum, adhærentium, conſultorum, ſequacium, & culpabilium prædictorum filii, pœnarum, ut hic in hoc caſu par eſt, participes ſint, omnes & ſingulos ejuſdem Henrici Regis ex dicta Anna, ac ſingulorum aliorum prædictorum filios natos, & naſcituros, alióſque deſcendentes, uſque in eum gradum, ad quem jura pœnas in caſibus hujuſmodi extendunt (nemine excepto, nulláque minoris ætatis, aut ſexus, vel ignorantiæ, vel alterius cujuſvis cauſæ habita ratione) dignitatibus, & honoribus, in quibu quomodolibet conſtituti exiſtunt, ſeu quibus gaudent, utuntur, potiuntur, aut muniti ſunt, necnon privilegiis, conceſſionibus, gratiis, indulgentiis, immunitatibus, remiſſionibus, libertatibus, & indultis, ac dominiis, Civitatibus, Caſtris, Terris, Villis, Oppidis, & locis, etiam commendatis, vel in Gubernium conceſſis, & quæ in feudum, emphyteuſim, vel aliàs à Romanis, vel aliis Eccleſiis, Monaſteriis, & locis Eccleſiaſticis, ac ſæcularibus Principibus, Dominiis, Potentatibus, etiam Regibus, & Imperatoribus, aut aliis privatis, vel publicis perſonis quomodolibet habent, tenent, aut poſſident, cæteriſque omnibus bonis, mobilibus & immobilibus, juribus, & actionibus, eis quomodolibet competentibus privatos, dictáque bona feudalia, vel emphyteutica, & alia quæcumque ab aliis quomodolibet obtenta, ad directos dominos, ita ut de illis liberè diſponere poſſint, reſpectivè devoluta, & eos qui Eccleſiaſtici fuerint, etiamſi Religioſi exiſtant, Eccleſiis etiam Cathedralibus, & Metropolitanis, necnon Monaſteriis & Prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibus, perſonatibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, aliiſque beneficiis Eccleſiaſticis per eos quomodolibet obtentis, privatos, & ad illa, ac alia, in poſterùm obtinenda inhabiles eſſe, ſimiliter decernimus, & declaramus; eóſque ſic reſpectivè privatos ad illa, & alia quæcumque ſimilia, ac dignitates, honores, adminiſtrationes, & officia, jura, ac feuda in poſterùm obtinenda, auctoritate & ſcientia, ac plenitudine ſimilibus inhabilitamus.

§. 10. Ip-

Subditóſque à juramento fidelitatis & ſubjectione liberat. Et eiſdem mandat ut ſub obedientia omninò recedant.

§. 10. Ipſiúsque Henrici Regis, ac regni omniúmque aliorum dominiorum, Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Villarum, Fortaliciorum, Arcium, Oppidorum, & locorum ſuorum, etiam de facto obtentorum Magiſtratus, Judices, Caſtellanos, Cuſtodes, & Officiales quoſcumque, necnon Communitates, Univerſitates, Collegia, Feudatarios, Vaſſallos, ſubditos, cives, incolas, & habitatores etiam forenſes, dicto Regi de facto obedientes, tàm ſæculares, quàm ſi qui rationis alicujus temporalitatis ipſum Henricum Regem in ſuperiorem recognoſcant etiam Eccleſiaſticos, à præfato Rege, ſeu ejus complicibus, ſautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus ſupradictis deputatis à juramento fidelitatis, jure vaſſallitico, & omni erga Regem, & alios prædictos ſubjectione abſolvimus, ac penitùs liberamus. Eis nihilominùs ſub excommunicationis pœna mandantes, ut ab ejuſdem Henrici Regis, ſuorúmque Officialium, Judicum, & Magiſtratuum quorumque obedientia penitùs, & omninò recedant, nec illos in ſuperiores recognoſcant, neque illorum mandatis obtemperent.

Henrico & complicibus alias pœnas hic expreſſas imponit.

§. 11. Et ut alii eorum eaemplo perterriti, diſcant ab hujuſmodi exceſſibus abſtinere, eiſdem auctoritate, ſcientia, & plenitudine, volumus, ac decernimus, quòd Henricus Rea, & complices, fautores, adhærentes, conſultores, ſequaces, & alii in præmiſſis culpabiles, poſtquàm alias pœnas prædictas, ut præfertur, reſpectivè incurrerint, necnon præfati deſcendentes, ex tunc infames exiſtant, & ad teſtimonium non admittantur, teſtamenta, & codicillos, aut alias diſpoſitiones, etiam inter vivos concedere, & facere non poſſint, & alicujus ſucceſſionem ea teſtamento, vel ab inteſtato, necnon ad juriſdictionem, ſeu judicandi poteſtatem, & ad Notariatus Officium, omnéſque actus legitimos quoſcumque (ita ut eorum proceſſus, ſive inſtrumenta atque alii actus quicumque, nullius ſint roboris, vel momenti) inhabiles exiſtant, & nulli ipſis, ſed ipſi aliis ſuper quocumque debito, & negotio, tàm civili, quàm criminali, de jure reſpondere teneantur.

Chriſti fidelibus ſub pœnis hic expreſſis imponit.

§. 12. Et nihilominùs omnes, & ſingulos Chriſtifideles ſub excommunicationis, & aliis infrà ſcriptis pœnis, monemus, ut monitos, eacommunicatos, aggravatos, interdictos, privatos, maledictos & damnatos prædictos evitent, & quantum in eis eſt, ab aliis evitari faciant, nec cum eiſdem, ſeu præfati Regis Civitatum, Dominiorum, Terrarum, Caſtrorum, Comitatuum, Villarum, Fortaliciorum, Oppidorum, & locorum prædictorum civibus, incolis, vel habitatoribus, aut ſubditis, & vaſſallis, emendo, vendendo, permutando, aut quamcumque mercaturam, ſeu negotium eſercendo, commercium, ſeu aliquam converſationem, ſeu communionem habeant, aut vinum, granum, ſal, ſeu alia victualia, arma, pannos, merces, vel quaſvis alias mercantias, vel res per mare in eorum navibus, triremibus, aut aliis navigiis, ſive per terram cum mulis, vel aliis animalibus deferre, aut conducere, ſeu deferri, aut conduci facere, vel delata per illos recipere, publicè, vel occultè, aut talia facientibus auſilium, conſilium, vel favorem, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè, quovis quæſito colore, per ſe, vel alium, ſeu alios quoquomodo præſtare præſumant. Quod ſi fecerint, ultrà excommunicationis prædictæ, etiam nullitatis contractuom, quos inirent, necnon perditionis mercium, victualium, & bonorum omnium delatorum, quæ capientium fiant, pœnas ſimiliter eo ipſo incurrant.

Prælatis quoque, & cæteris perſonis eccleſiaſticis, mandat ſub pœnis hic contentis, quatenus de Regno Angliæ diſcedant, ut hic.

§. 13. Cæterum, quia convenire non videtur, ut cum his qui Eccleſiam contemnunt, dùm præſertim ex eorum pertinacia ſpes corrigibilitatis non habetur, hi qui divinis obſequiis vacant converſentur, quod etiàm illos tutè facere non poſſe dubitandum eſt, omnium & ſingularum Metropolitan. & aliarum Cathedralium, cæterarúmque inferiorum Eccleſiarum, & Monaſteriorum, domorum, & locorum Religioſorum, & piorum quorumcumque, etiam S. Auguſtini, S. Benedicti, Cluniacen. Ciſtercien. Præmonſtraten. ac Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum, aliorumque quorumcumque Ordinum & Militiarum, etiam Hoſpitalis Hieroſolymitani, Prælatis, Abbatibus, Prioribus, Præceptotibus, Præpoſitis, Miniſtris, Cuſtodibus, Guardianis, Conventibus, Monachis, & Canonicis, necnon Parochialium Eccleſiarum Rectoribus, aliiſque quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis in regnu & dominiis prædictis commorantibus, ſub escomunicationis, ac privationis adminiſtrationum, & regiminum Monaſteriorum, dignitatum, perſonatuum, adminiſtrationum, ac Officiorum, Canonicatuumque, & præbendarum, Parochialium Eccleſiarum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumq; quomodolibet qualificatorum, per eos quomodolibet obtentorum, pœnis mandamus, quatenùs infrà quinque dies poſt omnes & ſingulos terminos prædictos elapſos, de ipſis regno, & dominiis dimiſſis tamen aliquibus presbyteris in Eccleſiis, quarum curam habuerint, pro adminiſtrando baptiſmate parvulis, & in pœnitentia decedentibus, ac aliis Sacramentis Eccleſiaſticis, quæ tempore interdicti miniſtrari permittuntur, eaeant, & diſcedant, neque ad regnum, & dominia prædicta revértantur, donec moniti, & excommunicari, aggravati, reaggravati, privati, maledicti, & damnati prædicti monitionibus, & mandatis noſtris hujuſmodi obtemperaverint & meruerint à cenſuris hujuſmodi abſolutionis beneficium obtinere, ſeu interdictum in regno, & dominiis prædictis fuerit ſublatum.

Ducéſque & alios monet ſub pœnis ſupradictis, ut Henricum & ejus complices de Regno expellere &c. procurent.

§. 14. Prætereà ſi præmiſſis non obſtantibus Henricus Rex, complices, ſautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædicti in eorum pertinacia perſeveraverint, nec conſcientiæ ſtimulus eos ad cor teduaerit, in eorum forte potentia, & armis confidentes, omnes & ſingulos Duces, Marchiones, Comites, & alios quoſcumque tàm ſæculares, quam Eccleſiaſticos, etiam forenſes, de facto dicto Henrico Regi obedientes, ſub ejuſdem eacommunicationis, ac perditionis bonorum ſuorum (quæ, ut infrà dicitur, ſimiliter capientium fiant) pœnis, requirimus, & monemus, quatenùs omni mora, & eacuſatione poſtpoſita, eos, & eorum ſingulos, ac ipſorum milites, & ſtipendiarios, tàm equeſtres, quàm pedeſtres, alióſque quoſcumque qui eis cum armis faverint, de regno & dominiis prædictis, etiam vi armorum, ſi opus fuerit, eſpellant, ac quod Henricus Rex, & ejus complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces mandatis noſtris non obtemperantes prædicti de Civitatibus, Terris, Caſtris, Villis, Oppidis, Fortalitiis, aut aliis locis regni, & dominii prædictorum, ſe non intromittant, procurent; eis ſub omnibus & ſingulis pœnis prædictis inhibentes, ne in favorem Henrici, ejúſque complicum, ſautorum, adhærentium, conſultorum, & ſequacium, aliorúmque monitorum prædictorum mandatis noſtris non obtemperantium, arma cujuſlibet generis offenſiva, vel deffenſiva, machinas quoque bellicas, ſeu tormenta (artellarias nuncupata) ſumant, aut teneant, ſeu illis utantur, aut armatos aliquos, præter conſuetam familiam parent, aut ab Henrico Rege complicibus, ſautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, vel aliis in regis ipſius favorem paratos, quomodolibet quavis occaſione vel cauſa, per ſe vel alium ſeu alios publicè vel occultè, directè vel indirectè teneant, vel receptent, aut dicto Henrico Regi, ſeu illius complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus prædictis, conſilium, aoxilium, vel quomodolibet ex quavis cauſa, vel quovis quæſito colore ſive ingenio, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expreſsè, per ſe vel alium ſeu alios præmiſſis, vel aliquo præmiſſorum præſtent, ſeu præſtari faciant quoquomodo.

Principum Chriſtianorum confœderationes, & obligationes contractas

§. 15. Prætereà ad dictum Henricum Regem facilius ad ſanitatem, & præfatæ Sedis obedientiam reducendum, omnes & ſingulos Chriſtianos Principes, quacunque etiam Imperiali & Regali

Digitized by Google

eum Henrico nullas & invalidas declarat.

dignitate fulgentes, per viſcera miſericordiæ Dei noſtri (cujus cauſa agitur) hortamur & in Domino requirimus, eis nihilominùs, qui Imperatore & Rege inferiores fuerint, quos propter excellentiam dignitatis à cenſuris excipimus, ſub excommunicationis pœna mandantes ne Henrico Regi ejúſque complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, vel eorum alicui per ſe vel alium ſeu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, tacitè vel expreſsè, etiam ſub prætextu confœderationum aut obligationum quarumcumque etiam juramento, aut quavis alia firmitate roboratarum, & ſæpiùs geminatarum, à quibus quidem obligationibus, & juramentis omnibus, nos eos & eorum ſingulos eiſdem auctoritate & ſcientia, ac plenitudine per præſentes abſolvimus, ipſáſque confœderationes & obligationes tàm factas, quàm in poſterùm faciendas, quas tamen (in quantum Henricus Rex & complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædicti circa præmiſſa, vel eorum aliquod ſe directè vel indirectè juvare poſſent) ſub eadem pœna fieri prohibemus, nullius roboris vel momenti, nulláſque, irritas, caſſas, inanes, ac pro infectis habendas fore decernimus & declaramus, conſilium, auxilium vel favorem quomodolibet præſtent, quinimò ſi qui illis, aut eorum alicui ad præſens quomodolibet aſſiſtant, ab ipſis omninò, & cum effectu recedant. Quod ſi non fecerint poſtquàm præſentes publicatæ & executioni demandatæ fuerint, & dicti termini lapſi fuerint, omnes & ſingulas Civitates, Terras, Oppida, Caſtra, Villas, & alia loca eis ſubjecta, ſimili Eccleſiaſtico interdicto ſupponimus, volentes ipſum interdictum, donec ipſi Principes à conſilio, auxilio, & favore Henrico Regi & complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus prædictis præſtando, deſtiterint, perdurare.

Principibus & aliis mandat, ut contra Henricum & complices arma capiant.

§. 16. Inſuper tàm Principes prædictos, quàm quoſcumque alios, etiam ad ſtipendia quorumcumque Chriſtifidelium militantes, & alias quaſcumque perſonas, tàm per mare, quàm per terras, armigeros habentes, ſimiliter hortamur, & requirimus, & nihilominùs eis in virtute ſanctæ obedientiæ mandantes, quatenùs contra Henricum Regem, complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces prædictos, dùm in erroribus prædictis, ac adverſus Sedem prædictam rebellione permanſerint, armis inſurgant, eóſque & eorum ſingulos perſequantur, ac ad unitatem Eccleſiæ, & obedientiam dictæ Sedis redire cogant, & compellant; & tàm eos, quàm ipſorum ſubditos, & vaſſallos, ac Civitatum, Terrarum, Caſtrorum, Oppidorum, Villarum, & locorum ſuorum incolas, & habitatores, aliáſque omnes & ſingulas perſonas ſupràdictis mandatis noſtris, ut præfertur, non obtemperantes, & quæ præfatum Henricum Regem poſtquàm cenſuras, & pœnas prædictas incurrerit, in dominum quomodolibet, etiam de facto cognoverint, vel ei quovis modo optemperare præſumſerint, aut qui eum, ac complices, fautores, adhærentes, conſultores, ſequaces, ac alios non obtemperantes prædictos, ex regno & dominiis prædictis, ut præfertur, expellere noluerint, ubicumque eos invenerint, eorúmque bona, mobilia & immobilia, mercantias, pecunias, navigia, credita, res, & animalia, etiam extrà territorium dicti Henrici Regis ubilibet conſiſtentia, capiant.

Infideles, & inobedientes capientium ſervos, & eorumdem bona occupantium fieri decernit.

§. 17. Nos enim eis bona, mercantias, pecunias, navigia, res, & animalia prædicta ſic capta, in proprios eorum uſus convertendi, eiſdem auctoritate, ſcientia, & poteſtatis plenitudine, plenariam licentiam, facultatem, & auctoritatem concedimus, illa omnia ad eoſdem capientes plenariè pertinere, & ſpectare, & perſonas ex regno, & dominiis prædictis originem trahentes, ſeu in illis domicilium habentes, aut quomodolibet habitantes, mandatis noſtris prædictis non obtemperantes, ubicumque eos capi contigerit, capientium ſervos fieri decernentes, præſenteſque literas quoad hoc ad omnes alios cujuſcumque dignitatis, gradus, ſtatus, ordinis vel conditionis fuerint, qui ipſi Henrico Regi, vel ejus complicibus, fautoribus, adhærentibus, conſultoribus, & ſequacibus, aut aliis monitionibus, & mandatis noſtris hujuſmodi quoad commercium non obtemperantibus, vel eorum alicui victualia, arma, vel pecunias ſubminiſtrare, aut cum eis commercium habere, ſeu auxilium, conſilium, vel favorem, per ſe vel alium, ſeu alios, publicè vel occultè, directè vel indirectè, quovis modo contrà tenorem præſentium præſtare præſumpſerint extendentes.

Prælatis & aliis mandat ſub pœnis de quibus hic, ut in eorum Eccleſiis Henricum, & complices qui ſupradictas pœnas & cenſuras incurrerint, excommunicatos publicè enuncient, & evitari faciant.

§. 18. Et ut præmiſſa faciliùs iis quos concernunt innoteſcant, univerſis, & ſingulis Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, & Patriarchalium Metropolitan. & aliarum Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum Prælatis, Capitulis, aliíſque perſonis Eccleſiaſticis ſæcularibus, ac quorumvis Ordinum Regularibus, necnon omnibus, & ſingulis, etiam Mendicantium Ordinum profeſſoribus, exemptis, & non exemptis, ubilibet, conſtitutis, per eaſdem præſentes ſub excommunicationis, & privationis Eccleſiarum, Monaſteriorum, ac aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, graduum quoque & Officiorum, necnon privilegiorum & indultorum quorumcumque etiam à Sede prædicta quomodolibet emanatorum pœnis ipſo facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, quatenùs ipſi, ac eorum ſinguli, ſi, & poſtquàm vigore præſentium deſuper requiſiti fuerint, infrà tres dies immediatè ſequentes præfatum Henricum Regem, omnéſque alios, & ſingulos, qui ſupradictas cenſuras, & pœnas incurrerint, in eorum Eccleſiis Dominicis, & aliis feſtivis diebus, dùm major inibi populi multitudo ad divina convenerit, cum Crucis vexillo, pulſatis campanis, & accenſis, ac demùm extinctis, & in terram projectis, & conculcatis candelis, & aliis in ſimilibus ſervari ſolitis cæremoniis ſervatis, excommunicatos publicè nuncient, & ab aliis nunciari, ac ab omnibus arctiùs evitari faciant, & mandent, necnon ſub ſupràdictis cenſuris, & pœnis, præſentes literas, vel earum tranſumptum, ſub forma infràſcripta confectum, infrà terminum trium dierum, poſtquàm, ut præfertur, requiſiti fuerint, in Eccleſiis, Monaſteriis, Conventibus & aliis eorum locis, publicari, & affigi faciant.

Publicationem iſtius conſt. impedientibus eaſdem pœnas imponit.

§. 19. Volentes, omnes, & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, dignitatis, aut excellentiæ fuerint, qui quò minùs præſentes literæ, vel earum tranſumpta, copiæ, ſeu exemplaria, in ſuis civitatibus, terris, caſtris, oppidis, villis, & locis legi, & affigi, ac publicari poſſint, per ſe, vel alium, ſeu alios publicè, vel occultè, directè vel indirectè impediverint, eaſdem cenſuras, & pœnas ipſo facto incurrere. Et cùm fraus, & dolos nemini debeant patrocinari, ne quiſquam ex his, qui alicui regimini, & adminiſtrationi deputati ſunt infrà tempus ſui regiminis, ſeu adminiſtrationis, prædictas ſententias, cenſuras, & pœnas ſuſtineat, quaſi poſt dictum tempus ſententiis, cenſuris & pœnis prædictis ampliùs ligatus non exiſtat, quemcumque qui dùm in regimine, & adminiſtratione exiſtens, monitioni, & mandato noſtris, quoad præmiſſa, vel aliquid eorum obtemperare noluerit, etiam depoſito regimine, & adminiſtratione hujuſmodi, niſi paruerit, eiſdem cenſuris, & pœnis ſubjacere decernimus.

Publicari mandat hanc conſt. in locis hic expreſſis. Seu hac formalimmutat eſt, ut hic in fine.

§. 20. Et ne Henricus Rex, ejúſque complices, & fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, alíique quos præmiſſa concernunt, ignorantiam earumdem præſentium literarum, & in eis contentorum prætendere valeant, literas ipſas (in quibus omnes, & ſingulos, tàm juris, quàm facti, etiam ſolemnitatum, & proceſſuum, citationúmque omiſſarum defectus, etiamſi tales ſint, de quibus ſpecialis, & expreſſa mentio facienda eſſet, propter notorietatem facti, auctoritate, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ſupplemus) in Baſilicæ Principis Apoſtolorũ, & Cancellariæ Apoſtolicæ de Urbe, & in partibus in Collegiatæ Beatæ Mariæ Burgen. Tornac. & Parochialis

de

de Dunkerke Oppidorum Morinenſis Diœceſis, Eccleſiarum valvis affigi, & publicari mandamus, decernentes quòd earumdem literarum publicatio ſic facta, Henricum Regem, ejúſque complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, omnéſque alios, & ſingulos, quos literæ ipſæ quomodolibet concernunt, perindè eos arctent, ac ſi literæ ipſæ eis perſonaliter lectæ, & intimatæ fuiſſent, cùm non ſit veriſimile, quòd ea, quæ tàm patenter fiunt, debeant apud eos incognita remanere.

Tranſumptis credi jubet.

§. 21. Cæterùm, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, ad quæ neceſſarium eſſet deferri, volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd earum tranſumptis manu publici Notarii confectis, vel in Alma Urbe impreſſis, ac ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ubique eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Sanctionem pœnalem apponit.

§. 22. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ monitionis, aggravationis, reaggravationis, declarationis, percuſſionis, ſuppoſitionis, inhabilitationis, abſolutionis, liberationis, requiſitionis, inhibitionis, hortationis, exceptionis, prohibitionis, conceſſionis, extenſionis, ſuppletionis, mandatorum, voluntatis, & decretorum, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 1. die 30. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dom. 1535. 3. Kal. Septemb. Pont. noſtri Anno primo.

Sequitur ſuſpenſio executionis dictæ Bullæ, & tandem ejus revocatio & executio.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1538.

Exordium.

CUm Redemptor noſter ideò illum qui ipſum negaverat, Petrum videlicet, univerſæ Eccleſiæ præficere voluerit, ut in ſua culpa diſceret aliis eſſe miſerendum, non immeritò Romanus Pontifex, qui ipſius Petri in dignitate ſucceſſor exiſtit, debet etiam in Officio exercendæ miſericordiæ ipſius eſſe ſucceſſor. Sed cùm in eum dirigitur miſericordia, qui ex hoc ſit inſolentior, & obſtinatior, alióſque ſecum trahit in perditionem, debet ipſe Romanus Pontifex poſtpoſita in eum miſericordia, omnem ſeveritatem adhibere, qua membrum illud putridum ita à corpore ſeparetur, ut reliqua membra abſque metu contagionis ſalva remaneant, præſertim cum pluribus curis adhibitis, & multo tempore in hoc conſumpto morbum quotidiè magis invaleſcere, ipſa experientia comprobat.

Refertur conſt. præcedens.

§. 1. Aliàs eum nobis relatum fuiſſet, quòd Henricus Angliæ Rex, præter ea quæ matrimonium de facto, & contrà prohibitionem Eccleſiæ temerariè contractum, concernebant, quaſdam leges, ſeu generales conſtitutiones ſubditos ſuos ad hæreſim, & ſchiſmatrahentes ediderat, & bonæ memoriæ Joann. t.t. Sancti Vitalis presbyterum Cardinalem Roffen. publicè damnari, & capite puniri, ac alios quamplures Prælatos, necnon alias perſonas Eccleſiaſticas hæreſi, & ſchiſmati hujuſmodi adhærere nolentes carceribus mancipari fecerat; Nos licet illi qui talia nobis retulerant tales eſſent, ut nullo modo de veritate ſuorum dictorum ambigendum eſſet, cupientes tamen reſpectu ipſius Henrici Regis, quem antequàm in has inſanias incideret, peculiari quadam charitate proſequebamur; prædicta falſa reperiri, de eis informationem ulteriorem habere procuravimus, & invenientes clamorem ad nos delatum verum eſſe, ne noſtro Officio deeſſemus, contrà eum procedere decrevimus, juxta formam quarumdam literarum noſtrarum, quarum tenor ſequitur. Et eſt talis &c.

Omittitur inſertio, quia Bulla ipſa eſt quæ præcedit.

Superſeſſoria per annos tres.

§. 2. Dùm autem poſteà ad dictarum literarum executionem deveniendum eſſe ſtatuimus, cùm nobis per nonnullos Principes, & alias inſignes perſonas perſuaderetur, ut ab executione hujuſmodi per aliquantum tempus ſuperſederemus, ſpe nobis data, quòd interim ipſe Henricus Rex ad cor rediret, & reſipiſceret, Nos qui, ut hominum natura fert, facilè credebamus, quòd deſiderabamus, dictam exequutionem ſuſpendimus, ſperantes, (ut ſpes nobis data erat) ex ipſa ſuſpenſione, correctionem, & reſipiſcentiam, non autem pertinaciam, & obſtinationem, ac majorem delirationem, ut rei effectus edocuit, proventuram.

Henrici magis improba & ſæva protervia.

§. 3. Cùm itaque reſipiſcentia, & correctio hujuſmodi quam tribus ferè annis expectavimus, non ſolùm poſteà ſequuta non ſit, ſed ipſe Henricus Rex quotidiè magis ſe in ſua feritate, ac temeritate confirmans, in nova etiam ſcelera proruperit; quippe cùm non contentus vivorum Prælatorum, & Sacerdotum crudeliſſima trucidatione, etiam in mortuos, & eos quidem quos in Sanctorum numerum relatos, univerſalis Eccleſia pluribus ſæculis venerata eſt, feritatem exercere non expavit. Divi enim Thomæ Cantuarien. Archiepiſcopi, cujus oſſa, quæ in dicto Regno Angliæ potiſſimum ob innumera ab Omnipotenti Deo illic perpetrata miracula, ſumma cum veneratione in arca aurea in Civitate Cantuarien. ſervabantur, poſtquàm ipſum Divum Thomam, ad majorem religionis contemptum, in judicium vocari, & tamquàm contumacem damnari, ac proditorem declarari fecerat exhumari, & comburi, ac cineres in ventum ſpargi juſſit, omnem planè cunctarum gentium crudelitatem ſuperans, cùm nec in bello quidem hoſtes victores ſævire in mortuorum cadavera ſoliti ſint, ad hæc, omnia ex diverſorum Regum, etiam Anglorum, & aliorum Principum liberalitate donaria, ipſi arcæ appenſa, quæ multa, & maximi pretii erant ſibi uſurpavit, nec putans ex hoc ſatis injuriæ religioni intuliſſe, Monaſterium Divo illi Auguſtino, à quo Chriſtianam fidem Angli acceperunt, in dicta Civitate dicatum, omnibus theſauris, qui etiam multi, & magni erant, ſpoliavit, & ſicut ſe in belluam tranſmutavit, ita etiam belluas quaſi ſocias ſuas honorare voluit, feras videlicet in dicto Monaſterio, expolſis Monachis, intromittendo, genus, quidem ſceleris, non modò Chriſtifidelibus, ſed etiam Turcis inauditum, & abominandum.

Hunc S. Thomam canonizavit Alex. III. ut ſup. in conſt. 4 Redolet. fol. 41.

Juſſio publicandi hanc Bullam revocatione præinſerta d. ſuſpenſionis.

§. 4. Cùm itaque morbus iſte à nullo quantumvis peritiſſimo medico alia cura ſanari poſſit, quàm putridi membri abſciſſione, nec valeret, cura hujuſmodi, abſque eo, quòd nos apud Deum cauſam hanc noſtram efficiamus, ulteriùs, retardari, ad dictarum literarum (quas ad hoc, ut Henricus Rex, ejúſque complices, fautores, adhærentes, conſultores, & ſequaces, etiam ſuper exceſſibus per eum noviſſimè, ut præfertur, perpetratis, intrà terminum eis, quoad alia, per alias noſtras literas prædictas reſpectivè præfixas, ſe excuſare, alias pœnas ipſis literis contentas incurrant, extendimus, & ampliamus) publicationem, & deinde, Deo duce, ad executionem procedere omninò ſtatuimus. Et quia à fide dignis accepimus, quòd ſi ipſarum, & præſentium literarum publicatio Diepe Rothomagen. vel Boloniæ Ambianen. Diœc. Oppidis in Franciæ, aut Civitate Sancti Andreæ, ſeu in Oppido Caliſtren. Sancti Andreæ Diœc. in Scotiæ regnis, vel in Thuamen. & Artiferten Civitatibus, vel Diœc. dominii Iberniæ fiat, non ſolùm tàm facile, ut ſi in locis in dictis literis expreſſis fieret, ſed faciliùs ipſarum literarum tenor, ad Henrici, & aliorum, quos concernunt, præſertim Anglorum notitiam deveniret. Nos volentes in hoc opportunè providere, motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine prædictis decernimus, quòd publicatio literarum ſuperiùs inſertarum, quarum inſertioni ſuperiùs factæ, ac ipſis originalibus quoad validitatem publicationis, ſeu executionis præſentium, fidem adhiberi volumus, in duobus ex locis præſen-

tibus literis expreſſis, aliàs juxta ſuprà inſertarum, & præſentium literarum tenorem facta, etiam ſi in locis extra Romanam Curiam in dictis præinſertis literis ſpecificatis, hujuſmodi publicatio non fiat, perinde Henricum Regem, & alios, quos concernunt præſertim, Anglos afficiat, ac ſi Henrico Regi, & aliis prædictis, præſertim Anglis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Fides tranſumptorum.

§. 5. Quòdque præſentium tranſumptis, juxta modum præinſertis literis expreſſum factis, tàm in judicio, quàm extrà, eadem fides adhibeatur, quæ originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Derogatio contrariorum.

§. 6. Non obſtantibus Conſtitutionibus, & Ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ in dictis literis voluimus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sanctio pœnalis.

§. 7. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtri decreti, & voluntatis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 5. die 17. Dec.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dom. milleſimo quingenteſimo trigeſimooctavo, decimoſexto Kal. Januar. Pont. noſtri Anno quinto.

VIII.

Approbatio, & publicatio abſolutionis Clem. VII. de Hæreticis, & Infidelibus Regni Portugalliæ, & Algarb. ad fidem converſis. Et confirmatio indultorum eis conceſſorum, & extenſio eorumdem.

Ad hæc videri poterit alia Bulla Julii III. infrà n. 6. Illius.

Edita An. D. 1535.

PAULUS EPISCOPUS,
Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Illius vices in terris gerentes qui non vult mortem tranſgreſſorum, ſed potiùs converſionem, tranſgreſſoribus hujuſmodi januam pietatis, & miſericordiæ libenter aperimus.

Clem. VII. (cujus conſt. hic non habes) accepit hæreſes in partibus Portugalliæ, & Algarbiorum eſtare, & ideò contrà eos Inquiſitorem deputavit.

§. 1. Dudùm ſiquidem, poſtquàm per fœl. record. Clementem Papam VII. prædeceſſorem noſtrum, accepto quòd in pleriſque partibus Regni Portugalliæ, & dominiis chariſſimi in Chriſto filii noſtri Joannis Portugalliæ, & Algarbiorum Regis illuſtris, nonnullis ex Hæbraica perfidia ad Chriſti fidem converſi, Chriſtiani novi nuncupati, ad ritum Judæorum, à quo diſceſſerant, redire, & alii qui Hebraicam ſectam numquam profeſſi erant, ſed Chriſtianis parentibus procreati, ritum eumdem obſervare, & alii Lutheranam, & alias depravatas hæreſes, & errores ſequi, ac ſortilegia hæreſim manifeſte ſapientia, inſtigante humani generis inimico, committere non verebantur, in graviſſimam Dei offenſam, & orthodoxæ fidei ſcandalum, dictus prædeceſſor dilectum filium Didacum de Silva Ordinis Fratrum Minimorum Sancti Franciſci de Paula profeſſorem, in ſuum, & Apoſtolicæ Sedis Commiſſarium, ac ſuper præmiſſis Inquiſitorem in Regno, & dominiis prædictis, cum plena facultate contra de hujuſmodi criminibus reos, aut ſuſpectos inquirendi, eóſque carcerandi, puniendi, & corrigendi, per quaſdam conſtituerat, & deputaverat.

Poſteà ejus facultatem ad beneplacitum ſuſpendit.

§. 2. Et deinde ex certis rationabilibus cauſis, prædictas, & quaſcumque alias literas ſuas, ac per illas eatenùs eidem Dicaco, & quibuſvis aliis etiam locorum Ordinariis ſuper præmiſſis conceſſas facultates, & commiſſiones per alias ad ſuum beneplacitum ſuſpenderat, ac venerabili Fratri Marco Epiſcopo Senogalien. noſtro, tunc ſuo, & dictæ Sedis apud dictum Regem Nuncio inter alia in mandatis dederat, ut Didaco, & Ordinariis prædictis, ac aliis Inquiſitoribus in partibus illis exiſtentibus, poſteriores literas prædictas intimaret, & ſuſpenſionem hujuſmodi inviolabiliter obſervari faceret.

Poſteà per alias ejus literas (quas non habes)

§. 3. Ac poſtmodum per eumdem prædeceſſorem, etiam accepto, quòd nonnulli ex ſuſpectis de criminibus prædictis à quadraginta annis vel circa, ex Judaiſmo, & Mahometica, & aliis ſectis quibus tunc obcœcati erant, ad fidem Chriſti, & illius ſacrum baptiſma ſuſcipiendum coacti fuerant, alii verò licèt ſponte ſua converſi, ſeu de parentibus Chriſtianis procreati fuiſſent, tamen ob prædictorum indiſcreta commercia, vel aliàs diabolica inſtigatióne perſuaſi, etiam in prædictis, & alias diverſas hæreſes, & errores eodem inſtigante inimico lapſi fuerant, aliáque quàm plurima crimina commiſerant, & in dies committebant, idem prædeceſſor, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, per alias ſuas ſub plumbo literas, omnes, & ſingulos utriuſque ſexus, tàm noviter converſos, quàm alios quoſcumque de præmiſſis culpabiles, aut ſuſpectos ex dictis regnis, & dominiis oriundos, ac in eis degentes forenſes, & alienigenas undecumque veniſſent, qui tempore publicationis ipſarum poſteriorum literarum per eumdem Marcum Epiſcopum, & Nuncium, vel ad eos deputandos, in ſingulis Civitatibus, & Diæceſibus regnorum, & dominiorum hujuſmodi faciendæ, in illis domicilium, vel habitationem habuiſſent, ac etiam illorum filios, nepotes, & deſcendentes, tàm tunc præſentes, quàm abſentes, ſeu qui ab eiſdem regnis, & dominiis aliàs receſſiſſent, etiam ſi exules, & banniti forent, qui eidem Marco Epiſcopo, & Nuncio, vel alicui alteri ex ſacerdotibus, & confeſſoribus per ipſum Marcum Epiſcopum, & Nuncium ad id deputandis, præſentes videlicet in regnis, & dominiis prædictis infrà tres à die ejuſdem publicationis, abſentes verò ab eis infrà quatuor, ſeu plures aut pauciores, qui arbitrio dicti Marci Epiſcopi, & Nuncii viderentur eſſe neceſſarii, à die earumdem poſteriorum literarum per eos habendæ notitiæ computandos menſes, prædicta, & alia quæcumque, quotcumque, & qualiacumq; ſua crimina, exceſſus, delicta, & peccata confeſſi forẽt, ac quorum nomina, & cognomina in aliquo libro, vel memoriali per eoſdem confeſſores deſcripta forent, etiam ſi illi Eccleſiaſtici ſæculares, aut quorumvis Ordinum regulares, Militiarum milites, ac in quibuſvis gradibus, dignitatibus, & ordinibus conſtituti, & tàm illi quàm alii laici, & utriuſque ſexus perſonæ cujuſvis ſtatus, & ordinis exiſterent, etiam ſi illi eatenùs, & in futurum dictis menſibus durantibus in regnis, & dominiis prædictis, vel extra illi tamquàm hæretici ſententialiter condemnati, & ut tales ipſi, & illorum bona publicata aut pro talibus accuſati, inquiſiti, publicè, vel occultè, diffamati, & ut tales habiti reconciliati, & contra eos ſententiæ deſuper latæ, & executæ, vel illi propterea carcerati extitiſſent, ab omnibus, & ſingulis per eos eatenùs perpetratis, etiam hæreſes, & ab eadem fine apoſtaſias, blaſphemias, & alios quoſcumque, etiam maximos errores ſapientibus, etiam quantumcumque gravibus, & qualificatis peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, etiam ſub generali expreſſione de jure, vel aliàs non venientibus, & ſpecialem notam requirentibus, necnon excommunicationum, ſuſpenſionum, interdictorum, & aliis Eccleſiaſticis, & temporalibus, corporalibus, etiam capitalibus ſententiis, cenſuris, & pœnis à jure, vel ab homine, etiam à præfatis, & qui pro tempore forent, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis hujuſmodi præmiſſorum, & alia occaſione, vel cauſa latis, & promulgatis, etiam ſi in illis ab eiſdem quadraginta, & ulterioribus annis inſorduiſſent, ac illorum abſolutio eidem prædeceſſori, & pro tempore exiſtenti Romano Pontifici, & eidem Sedi, etiam juxta illarum quæ in die Cœnæ Domini legi conſueverant, & aliarum literarum, & proceſſuum Apoſtolicorum tenorem, & aliàs quomodolibet reſervata exiſteret, quorum omniũ qualitates, quantitates, & circumſtantias, etiam haberi voluit pro expreſſis, à pravitatis videlicet hæreticæ hujuſmodi in utroque foro civili, criminali, & contentioſo, conſcientiæ, & animæ penitùs, & plenariè, à reliquis verò criminibus pravitatem hujuſmodi non ſapientibus in foro conſcientiæ dumtaxat, ex tunc prout ex ea die, & è contrà prævia quoad forum conſcientiæ, cordis contritione, & oris confeſſione, aucto-

converſentes ſe ad fidem infrà terminum hic expreſſum abſolvit, & pœnas condonavit & remiſit.

tirate

ritate Apoſtolica abſolvit, ac eoſdem carceratos, vel alias detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis, quibus occaſione criminum hæreſis, & apoſtaſiæ, ac blaſphemiæ hujuſmodi detenti, & condemnati exiſtebant, relaxavit, & liberavit, ac relaxari, & liberari mandavit. Et tàm illis quàm aliis alia occaſione, vel cauſa detentis, vel exulibus, donec ab eis à quibus detinebantur relaxarentur, & ab eis ad quos id ſpectaret, ſalvus conductus, & aliæ neceſſariæ ſecuritates eis concederentur, dicti menſes currere non inciperent, dummodò ipſi à die notitiæ poſteriorum literarum, in aliquam hæreſim cecidiſſe, vel in veteri errore perſtitiſſe non convincerentur, conceſſit.

Illóſque & eorum ſucceſſores ad dignitates habilitavit, & indultis Chriſtiano uti poſſe decrevit.

§. 4. Necnon, cùm eis tàm præſentibus, quàm abſentibus, ac etiam cum clericis, & aliis ſæcularibus, & quorumvis Ordinum Regularibus, Eccleſiaſticis perſonis, etiam quæcumque, quorumcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, etiam ſi ſæcularia Canonicatus, & præbendas, dignitates etiam majores poſt Pontificales, & principales, ac Conventuales, perſonatus, adminiſtrationes, & officia etiam curata, & electiva in Cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis Eccleſiis, regularia verò beneficia hujuſmodi Monaſteria, etiam dignitates Conventuales, præceptoriæ etiam curatæ, & electivæ, & aliàs cujuſcumque qualitatis eſſent obtinentibus, etiamſi Archiepiſcopali, Epiſcopali, Abbatiali, Magiſtrali, & alia quacumque dignitate præfulgerent, ſuper irregularitate per eos præmiſſorum hæreſis, & apoſtaſiæ, & blaſphemiæ criminum occaſione, vel cauſa, ac etiam quia ſic ligati Miſſas, & alia divina Officia forſan non tamen in contemptum clavium, celebraſſent, aut aliàs illis ſe immiſcuiſſent contracta, & cum iis qui promoti non erant, ut ad omnes, etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, tàm illi, quàm qui tunc, etiam poſt dicta crimina perpetrata, & abſolutionem hujuſmodi promoti erant, etiam in alteris miniſterio miniſtrare, ac beneficia Eccleſiaſtica, etiam, ut præmittitur, & aliàs qualitercumque qualificata, eis canonicè conferenda recipere, illáque & alia per eos tunc obtenta retinere, ac etiam tàm ipſi Eccleſiaſtici, & regulares, ac milites, quàm laici, ac mulieres, eorúmque filii, nepotes, & deſcendentes, ad gradus, honores, ordines, Officia, & alia aſſumi, illáque ſuſcipere, & exercere, ac illis, & aliis ſimilibus, & diſſimilibus jam ſuſceptis uti, necnon veſtes ſericeas, & panni cujuſcumque, etiam rubei coloris, ac aurum, argentum, gemmas, & alia jocalia, necnon enſem, & arma eorum ſtatui concedentia deferre, ſuper equos, & mulas equitare, ac aliis omnibus, & ſingulis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & conceſſionibus, quibus alii Chriſtifideles eorúmque filii, & nepotes, ac ab eis deſcendentes utebantur, potiebantur, & gaudebant, ac uti, potiri, & gaudere poterant quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valerent in omnibus, per omnia, perindè ac ſi ipſi, eorúmq; avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Chriſtiani fuiſſent, & numquàm à fide deviaſſent, diſpenſavit, eiſque pariter indulſit. Necnon omnem inhabilitatis, & infamiæ maculam ſive notam circa eos præmiſſorum occaſione, tàm ex propriis, quàm illorum parentum, conſanguineorum, & affinium culpis, & ſententiis, eorúmque executionibus, & alias quomodolibet inſurgentes, ab eis penitùs, & omninò abolevit.

Confiſcationes bonorum Fiſco non incorporatorum, & ſententias contrà eos latas delevit.

§. 5. Ac confiſcationes bonorum ſi quæ eateaùs factæ fuerant, quorum tamen poſſeſſio pro eodem Fiſco apprehenſa non fuerat, necnon proceſſus contrà eos formatos, ſententiáſque latas, ac dictis menſibus durantibus formatas, & ferendas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & geſta, ordinaria, & extraordinaria, in judicio, & extrà contrà eos eatenùs facta, ac ex tunc prout ex ea die, & è contrà, eiſdem menſibus durantibus facienda, quorum omnium tenores, ſtatus, & merita ſimiliter haberi voluit pro expreſſis, caſſavit, irritavit, abolevit, & annullavit, ac caſſata, irrita, deleta, & annullata fore decrevit, ipſáque bona ſic confiſcata, & confiſcanda, eis à quibus ablata fuerant ſi eidem Fiſco incorporata non eſſent, remiſit, donavit, & reſtituit, illoſque, & illa in priſtinum, & eum in quo ante præmiſſa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, ſtatum reſtituit, repoſuit, & plenariè integravit.

Habentes ſidem à Confeſſoribus vel in eorum libros annotatos, ſecuros eſſe declaravit.

§. 6. Necnon ſtatuit & ordinavit, quòd omnes, & ſinguli confeſſores prædicti quibuſvis eis durantibus menſibus ſupràdictis, confeſſis etiam de dictis criminalibus, non culpabilibus neque ſuſpectis in dicto libro deſcribendis, ſi id petiiſſent, pro illorum ſuper præmiſſis tutiori cautela aliquam cedulam, vel ſcripturam authenticam manu propria ſubſcriptam, vel ipſius Nuncii ſigillo munitam, in teſtimonium præmiſſorum gratis, & abſque alia exactione concedere poſſent, & deberent, qua perpetuis futuris temporibus per eos exhibita vel oſtenſa illam habentes, vel etiam abſque illa in dicto libro deſcripti, & annotati, tuti & ſecuri permanerent, & de prædictis criminibus hæreſim, apoſtaſiam, & blaſphemiam ſapientibus, per ipſos culpabiles, vel ſuſpectos perpetratis uſque ad diem Datæ ejuſdem cedulæ, vel teſtimonii, ſeu in eodem libro annotationis, & deſcriptionis nullatenùs inquiri poſſent; ac quòd præmiſſorum occaſione ipſis deſcribendis, vel ſuas cedulas prædictas habituris, & illorum filiis, & deſcendentibus in ullo præjudicari, nec præjudicium afferri, nec reconciliati cenſeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, ſeu aliquorum ex eis veniam petiiſſent, vel ab eis abſoluti fuiſſent; nec etiam ſi forſan in aliquem prædictorum errorem in poſterùm reincidiſſent, vel aliàs quomodolibet deprehenſi extitiſſent, relapſi viderentur; neque aliquod indicium, etiam minimum contra eos oriri, allegari, vel deduci poſſe in judicio vel extrà, indulgentia, remiſſio, & alia in damnum, injuriam, vel aliud incommodum illorum retorqueri nequirent.

Condemnatos de hæreſi publicè illam abjurare debere decrevit.

§. 7. Quódque ſi aliqui jam eſſent condemnati de criminibus hæreſis hujuſmodi, vel eorum crimina jam eſſent in judicio omnibus notoriè probata, ipſi ſecundùm Eccleſiaſtica ſtatuta errores ſuos abjurare, illiſque publicè renuntiare deberent. Quibus abjuratis, & renunciatis idem Nuncius ejus arbitrio pœnitentias eis injungendas, vel injunctas, non tamen in alias publicas ſed ſecretas pœnitentias commutare, ac reconciliatis, quibus aliqua publica pœnitentia per quoſcumque Judices, & Inquiſitores fuiſſet injuncta, etiam illam veluti ipſi Inquiſitores etiam commutare potuiſſent, vel conſuevisſent in alia pietatis opera commutare, & cum illis diſpenſare valeret. Ac quòd ſi ex ſupràdictis condemnatis, vel inquiſitis accuſatis, aut reconciliatis, ſeu relapſis fuiſſent aliqui qui ſe contrà juſtitiam gravatos eſſe aſſererent, ac propterea cuperent ut iterum eorum cauſæ audirentur, liceret eis ad dictum Nuncium recurrere; & perſonaliter coràm eo comparare, & ſe ipſos in eo ſtatu in quo tunc eſſe reperirentur, de integro defendere; ſic tamen quòd ſi iterum in defenſione ſua ipſos ſuccumbere contingeret, tunc tamquàm ob cauſam delictorum hujuſmodi relapſi legitima pœna punirentur, cæteri verò ſecretam pœnitentiam ſuſciperent, quæ loco legitimæ, & canonicæ pœnæ quam pati debuiſſent, ipſius Nuncii arbitrio ipſis imponeretur. Et nihilominùs ii qui relapſi non eſſent, dictis literis, & illarum effectu gauderent.

Condemnatis ſententiibus ſe gravatos, ad Nuncium recurſum conceſſit.

§. 8. Ac quòd dicti condemnati, aut inquiſiti accuſati, vel reconciliati ſi iterum in hæreſis crimen relabi eos contigerit, pro relapſi puniri poſſent, habita tamen diligenti deliberatione, quòd ſi ex ipſis aliqui eſſent, qui ſe violenter ad fidei ſacramentum ſuſcipiendum pertractos eſſe docerent, illis non ita imputentur culpæ, ut in poſterùm relapſorum pœna tenerentur.

Relapſos debitis pœnis puniri juſſit.

§. 9. Quòdque ii qui publicè de crimine hæreſis diffamati, non tamen convicti, ſeu accuſati eſſent, quorum perfidia ex publica voce, & fama ad aures ipſius Nuncii perveniret, proprio juramento, &

duobus vel tribus teſtibns compurgatoribus fide dignis per eumdem diffa natum eligendis ſeipſos ſecretè, & extrajudicialiter coràm Nuncio, vel ab eo deputandis prædictis, ſeu eorum aliquo purgare, ſeu ctimina hujuſmodi de quibus diffamati eſſent, ſua ſponte, & cum juramento ſecretè, ac etiam extrajudicialiter coràm eorum Nuncio, ſeu deputato aliquo in præſentia duorum teſtium, vel proprii ſacerdotis loco eorum abjurare poſſent.

Diffamatos contra Nuncio abjurare ſeu ſe purgare poſſe mandavit.

§. 10. Qui omnes accuſati, inquiſiti, condemnati, reconciliati, & publicè diffamati, modo, & forma præmiſſis, cæteri verò præmiſſa tantùm confeſſione, abſque aliqua publica, pœnitentia eis injungenda, plenariam, & totalem veniam, & alia ſupradicta conſequi, & obtinere, ipſeque Nuncius, & omnia & ſingula ſupradicta, & quæcumque alia quæ alii Inquiſitores, Comiſſarii quicumque per quaſcumque prædicti prædeceſſoris, & dictæ Sedis literas, ac etiam de jure, vel conſuetudine facere, gerere, & exercere poſſent, facere, gerere, & exercere liberè, & licitè valeant. Ac quòd ſi aliqui ex prædictis omnibus, tàm noviter converſis, quàm aliis, præſentibus, & abſentibus reperirentur, qui hujuſmodi gratiam modis præmiſſis durantibus dictis menſibus ſuſcipere nollent, lapſis eiſdem menſibus, gratiis per dictas poſteriores literas conceſſis, nullo modo gaudere poſſent. Qui tamen ad ſui excuſationem aliquid afferre vellent, benignè, & ſecundùm Chriſtianam manſuetudinem audirentur, & eorum jura, & defenſiones ad eumdem prædeceſſorem per dictum Nuncium ſub ſuo ſigillo clauſa mitterentur.

Contrà noviter Converſos, & eorum filios, & deſcendentes, quorum excuſationes ad ipſum Pont. tranſmiſſæ erant, ſuperſederi præcipit.

§. 11. Quòdque contrà noviter converſos, ac filios, & deſcendentes eorum, confeſſos, vel non confeſſos, quorum tamen excuſationes per Nuncium, aut deputatos præfatos, ſive eorum aliquem receptæ, & ad dictum prædeceſſorem tranſmiſſæ eſſent, in negotio inquiſitionis, vel viſitationis ordinariæ vel extraordinariæ ſuper criminibus prædictis juxta formam literarum prædictarum uſque ad annum à die ipſarum publicationis, etiam ſuperſederetur, quia interim dictus prædeceſſor, tàm ſuper eodem negotio, quàm etiam circa illorum futuram vitam opportunè providere intendebat.

Inhibuitque omnibus Prælatis ne de cætero moleſtarent eos qui gratias ſuper delictis eorum obtinuerant.

§. 12. Diſtrictiùs inhibens omnibus, & ſingulis etiam Judicibus, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, ac Prælatis, Inquiſitoribus, Ordinariis, ſeu Delegatis quacumque auctoritate, poteſtate, & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiſcopali, Primatiali, & Patriarchali, ac ſtatu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, ac tali qualitate de qua expreſſa mentio fieri deberet pollentibus, à præſato prædeceſſore, ſeu Sede prædicta, etiam ad inſtantiam ejuſdem Regis deputatis, ſub excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiis, ac beneficiorum, & officiorum per eos obtentorum privationis pœnis, ne aliquos de præmiſſis hæreſis, apoſtaſia, blaſphemia culpabiles, aut ſuſpectos, qui gratiis prædictis juxta poſteriorum ſub plumbo literarum tenorem gaudere deberent, ſi quos ſub aliqua cuſtodia vel carceribus tenerent, aut in exilium miſiſſent, ampliùs detinerent, aut contrà eos ad ulteriora procederent, imò captos relaxarent, & exules ad patriam ſecurè redire permitterent, & in eorum ſtatu in quo erant ante accuſationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujuſmodi exiſtebant, reponerent; accuſatoribus verò, denunciatoribus, teſtibus, Inquiſitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibuſvis ſub ſimilibus cenſuris, & pœnis, ne contrà ſupràdictos, etiam non culpabiles nec ſuſpectos præmiſſorum occaſione ſe intromittere, neque aliquos ad teſtificandum, vel accuſandum, ſeu denunciandum inducere, vel aliàs illos ſuper præmiſſis, vel illorum occaſione moleſtare quoquomodo præſumerent.

Et contravenientibus pœnas hic expreſſas impoſuit.

§. 13. Ac decernens, omnes, & ſingulos in præmiſſis obedientes, vel contraventuros eaſdem ſententias, cenſuras, & pœnas eo ipſo incurrere, & beneficia per eos tunc obtenta eo ipſo vacare, & ab ipſo prædeceſſore, ac quibuſvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri poſſe, ipſaſque impetrationes, & collationes, ac alias diſpoſitiones, aliàs legitimè factas valere, plenámque roboris firmitatem obtinere; ac eaſdem poſteriores literas de ſubreptionis vitio, ſeu intentionis defectu notari, vel impugnari non poſſe, nec ſub quibuſvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & ſuſpenſionibus quarumcumque ſimilium vel diſſimiliũ literarum, ac etiam per eumdem prædeceſſorem, & Sedem præfatam factis, & faciendis nullatenùs comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe, & quoties revocatæ, vel limitatæ eſſent, toties in priſtinum, & eum in quo tunc exiſtebant ſtatum reſtitutas, & reintegratas exiſtere. Necnon illarum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem Nuncii munitis eamdẽ prorſus, tàm in judicio quàm extrà illud fidẽ adhiberi debere, quæ ipſis poſterioribus literis adhiberetur, ſi forẽt exhibitæ vel oſtenſæ.

§. 14. Sicque in præmiſſis omnibus per præfatos, & quoſcumque alios Inquiſitores, & Judices etiam S. R. E. Cardinales in quacumque inſtantia, ſive in judicio coràm eis etiam nunc, & in futurum penden. judicari, ſententiari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, ſententiandi, & definiendi facultate. Ac irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, etiam per ipſum prædeceſſorem, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Decretúmque irritans.

§. 15. Mandans præfato Nuncio, ut, per ſe vel alium, ſeu alios poſteriores literas hujuſmodi, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando, ac quoties opus eſſet ſolemniter publicans, ac in præmiſſis efficaciter aſſiſtens, faceret eaſdem poſteriores literas, & in eis contenta quæcumque, ubi, & quando, ac quoties opus eſſet firmiter obſervari, ac ſingulos quos prædictæ poſteriores literæ concernebant, illis pacificè gaudere. Nec permitteret eos deſuper per Inquiſitores, & Judices præfatos, ſeu quoſcumque alios quomodolibet impediri, moleſtari, vel perturbari, ac contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, & alia opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita compeſceret; invocato etiam ad hoc ſi opus fuiſſet auxilio brachii ſæcularis.

Executorémque ejus conſtit. Nuncium deputavit.

§. 16. Joannem verò Regem præfatum rogans, & hortans in Domino, ut pro ſua in hanc ſanctam Sedem, devotione, & obſervantia, ipſi Marco Nuncio ſuis auctoritate, & favore aſſiſtens, non permitteret ipſum Marcum Nuncium circà præmiſſorum executionem, aut illos qui ſub eiſdem poſterioribus literis comprehendebantur, quo minùs juxta ipſarum literarum tenorem gaudere poſſent, quomodolibet turbari, aut impediri. Non obſtantibus præmiſſis, ac piæ memoriæ Boniſacii Papæ VIII. & aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum ſuorum, ac aliis Apoſtolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam ab eiſdem prædeceſſoribus, etiam pluries emanatis, legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, Officii Inquiſitionis, & Eccleſiarum, ac regnorum, & dominiorum prædictorum, illorúmque Civitatum, & locorum etiam municipalibus ſtatutis, & conſuetudinibus; privilegiis quoque, indultis, etiam in corpore juris clauſis, ac etiam in forma brevis literis, etiam per dictos prædeceſſores, & Sedem hujuſmodi, etiam Inquiſitoribus prædictis, etiam ad inſtantiam ejuſdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum, & Reginarum, aut etiam Motu proprio, & de Sanct. Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, etiam Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac cum quibuſvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis, clauſulis, irritantibúſque, & aliis decretis conceſſis, & innovatis, etiamſi in eis caveretur expreſsè, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis derogari poſſet; quibus omnibus, etiam ſi pro illorum

Joannémque Portugalliæ, & Algarborum Regem rogavit, ut eidem Nuncio aſſiſteret quibuſcumque non obſtant.

ſufficienti

ſufficienti derogatione de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores, ac ſi de verbo ad verbum, ac forma in illis tradita obſervata inſerti eſſent, pro ſufficienter expreſſis habens, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, Motu ſimili ſpecialiter, & expreſsè derogavit, contrariis quibuſcumque, ſeu ſi Inquiſitoribus, & Judicibus prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim ab eadem eſſet Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſent per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Poſtea per alias literas (quas hic non habes) conſtitutionem ſuam publicari prohibuit.

§.17. Et deinde poſteriores literas prædictas non alia ratione, niſi ut præfato Regi qui multa ad Chriſti gloriam pertinentia ſuper hujuſmodi abſolutionis conceſſione eidem prædeceſſori per ſpecialem ejus Oratorem ſignificare velle præmoverat, ſatisfaceret, edi, & per dictum Marcum Epiſcopum, & Nuncium publicari per alias in forma brevis literas prohibuit. Ac poſtmodùm tàm dilecto filio Henrico de Meneſes ejuſdem Regis Nuncio ad ipſum prædeceſſorem ob hanc cauſam ſpecialiter deſtinato, quam venerabili Fratri Martino Archiepiſcopo Funchalen. ſuo apud eumdem prædeceſſorem Oratore auditis, ac omnibus, & ſingulis quæ per eos adverſus prædictæ abſolutionis conceſſionem acta, & in ſcriptis data fuerant, maturè conſideratis, ſufficientique ad omnia ex urbanitate dato reſponſo, & qui ad ea per eumdem Regem replicaretur, per quatuor menſes, & plus eo expectato, per alias in forma brevis literas ſtatuit, declaravit, & voluit, quòd literæ abſolutionis hujuſmodi, in omnibus, & per omnia eam vim, & auctoritatem haberent, ac ſi in Regno prædicto juxta illarum tenorem publicatæ fuiſſent. Addens quòd ſi per eumdem Regem, ac per ejus Miniſtros, aut populum effectum foret, ut prædicti novi Chriſtiani ſecurè non poſſent ea adimplere, quæ dictus prædeceſſor in prædictis abſolutionis literis adimplenda eſſe mandaverat, ut prædictam abſolutionem conſequi valerent, ipſi nihilominùs, in eis quæ ad poteſtatem ipſius prædeceſſoris temporalem pertinebant, quoad forum contentioſum abſoluti, & liberi eſſe cenſerentur, ac nullo modo ratione prædictorum delictorum ex tunc per viam inquiſitionis, ſeu viſitationis, ordinariè vel extraordinariè moleſtari, vel inquietari valerent.

Et deindè illam publicari, & exequi mandavit.

§. 18. Mandans eidem Marco Epiſcopo, & Nuncio quem ad id ſpecialiter executorem conſtituerat, quòd ejus, & dictæ Sedis nomine illius declarationem, & voluntatem hujuſmodi ſub eiſdem comminationibus, & cenſuris exequi faceret, quæ in prædictis veniæ literis ſub plumbo datis continebantur. Non obſtantibus dictis, tàm ſub plumbo quàm in forma brevis emanatis literis, quibus illorum omnium tenores pro ſufficienter expreſſis habens, ſe Clemens prædeceſſor derogavit, cæteríſque contrariis quibuſcumque.

Hic autem Pont. ex cauſis hic expreſſis ſuperſederi mandavit in executione dicta conſtitutionis Clem. VIII.

§. 19. Poſtmodùm autem cùm dicti Martinus Archiepiſcopus, & Henricus etiam apud nos oratores nobis expoſuiſſent, quòd licèt præfatus Rex reſponſiones ſuas ad cauſas prædictas miſiſſet, putarétque per eas conſtare ad abſolutionem prædictam ſub forma præfata, etiam cauſis quæ dictum prædeceſſorem ad id induxerant non obſtantibus, procedi non debuiſſe, tamen quia præfatus prædeceſſor, cui cum infirmitate gravaretur, ipſi Martinus Archiepiſcopus, & Henricus Oratores, ipſius reſponſiones, quæ tempore dictæ infirmitatis ad eorum manus pervenerant, tradere non potuerant, neſciens reſponſiones prædictas delatas eſſe, ac putans ipſum Regem, ex eo forſan quòd cauſæ prædictæ ad eum miſſæ ita validæ viderentur, ut congruè ad eas reſponderi non poſſet, ipſas reſponſiones tamquàm non urgentes miſſas non eſſe, præmiſſa in ultimo datis literis contenta ſtatuerat, & ordinaverat. Quódque nos reſponſiones ipſas debitè attendere, & conſiderare, ac maturè in hoc negotio, ex quo dictorum regnorū quies non parùm pendebat, providere vellemus, apud nos nomine ipſius Regis inſtetiſſent, nos reſpōſiones prædictas per ipſos Oratores nobis traditas nonnullis viris, doctrina, integritate gravitate, experientia decoratis examinādas tradidimus, ea intentione, ut habita illorum relatione, in hoc negotio, prout ad noſtrum ſpectabat officium, provideremus; præfato Marco Epiſcopo, & Nuncio ne etiam vigore prædictarum, & quarumcumque aliarum literarum à præfato prædeceſſore emanatarum: ac univerſis, & ſingulis de hæreſi, & à fide apoſtaſia culpabilibus, ſeu ſuſpectis, ne modo aliquo literas abſolutionis publicare, aut ſi publicatæ forent eis uti, Inquiſitoribus autem prædictis, ne vigore literarum per ipſum prædeceſſorem ſuper eorum deputatione, ut præfertur conceſſarum, Ordinariis verò ne facultatis eis, de jure vel conſuetudine conceſſæ vigore aliquem ex dictis de hæreſi, & apoſtaſia culpabilibus, & ſuſpectis occaſione criminum per eos commiſſorum modo aliquo moleſtare, auderent, vel præſumerent, donec aliud per nos deſuper ordinatum foret. Per quaſdam interim inhibentes, voluimus quoque, ut ſi qui ob crimina hujuſmodi carceribus mancipati invenirentur, niſi relapſi forent, data idonea cautione ad ipſos carceres quoties per eos ad quos ſpectabat deſuper requiſiti forent intrando, & ſi eorum bona in manibus fiſci deveniſſent, aut ad ejus inſtantiam ſequeſtrata eſſent, abſque alia cautione ex præfatis carceribus relaxarentur.

Sed tandem per ejus literas, quas hic non habes, ſuperſeſſor revocavit, & ad illius conſt. executionem procedi mandavit.

§. 20. Et demùm cùm prædicti viri, diſcuſſis, & maturè conſideratis per eos rationibus hujuſmodi, & aliis quæ conſideranda erant, literis abſolutionis per dictum prædeceſſorem, ut præfertur, conceſſas executioni debitæ demandandas eſſe nobis retuliſſent, nos præfato Marco Epiſcopo, & Nuncio per alias noſtras, etiam in forma brevis literas dedimus in mandatis, quatenùs ad executionem dictarum abſolutionis litterarum, juxtà illarum tenorem in omnibus, & per omnia perindè ac ſi earum executionem per dictas literas non ſuſpendiſſemus, & ut ſuprâdictum eſt, non inhibuiſſemus, procederet, prout in eiſdem literis, quarum omnium tenores hic pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, pleniùs continetur.

Modo autem eandem conſt. confirmat. & innovat.

§. 21. Cùm autem, ſicut accepimus, literæ abſolutionis hujuſmodi, ſi illa forma quoad nonnulla in ipſis literis contenta ſervetur, de facili abſque ſcandalo executioni demandari non poſſent, præſertim cùm pro nonnullis ſedem Apoſtolicam concernentibus cauſis dictum Marcum Epiſcopum, & Nuncium qui ſuper præmiſſis executor, ut præfertur deputatus fuit, brevi ad nos vocare intendamus, nos ex præmiſſis, & aliis cauſis animum noſtrum moventibus literas ipſas ſuum prout convenit, ad obviandum periculis, effectum ſortiri volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, & Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine volumus, & decernimus, quòd literæ veniæ prædictæ, quæ ut accepimus, jam diu Ordinariis regni, & dominii prædictorum, vel eorum Officialibus pro majori parte intimatæ fuerunt, quoad abſolutionem, & omnia alia in eis contenta eam vim auctoritatem habeant perindè ac ſi in regno, & dominiis prædictis juxta ipſarum literarum formam, in omnibus, & per omnia publicatæ, & novi Chriſtiani ab eiſque deſcendentes, omnéſque alii ab Hebræis originem quomodolibet trahentes in præfatis literis comprehenſi de hæreſi, & aliis prædictis criminibus culpabiles, & ſuſpecti, in regnis, & dominiis præfatis, vel extrà illa tamquàm hæretici inquiſiti accuſati, publicè vel occultè diffamati, etiam ſi eorum crimina in judicio notoriè probata fuiſſent, & tamquàm hæretici ſententialiter condemnati, & ut tales ipſi habiti, convicti, reconciliati, & eorum bona publicata, & contra eos ſententiæ deſuper latæ, & executæ, & pœnæ publicè injunctæ, vel illi proptereà carcerati confeſſiones, abjurationes, renunciationes, purgationes, pœnitentias injunctas, &

juxta dictarum literarum formam injungendas, omniáque alia in dictis literis contenta adimpleviſſent, & per eos realiter adimpleta, & cum effectu completa fuiſſent. Decernentes quòd in foro temporali, civili, & criminali, etiam contentioſo, de omnibus, & ſingulis criminibus per dictas literas veniæ, eis ut præmittitur, remiſſis, etiam hactenùs quomodolibet per eos, qui tempore Datæ dictarum literarum ſub plumbo in regno, & dominiis prædictis morabuntur, & alios ab Hebræis deſcendentes in dictis literis veniæ comprehenſos perpetratis, plenariè abſoluti, & liberati ſint, & intelligantur, prout nos etiam eos Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus plenariè abſolvimus, & liberamus.

Illámque ampliat ut hic.

§. 22. Volentes quòd quoad forum fori ad aliquam confeſſionem, abjurationem, renuntiationem, purgationem, pœnitentiam, aliorúmque in dictis literis contentorum executionem, paritionem, & diligentiam non teneantur, tàm quoad hæreſis, apoſtaſiæ, blaſphemiæ, & alia prædicta crimina, quàm in foro conſcientiæ, dumtaxat quoad ea, & omnia alia prædicta crimina, quàm in foro conſcientiæ, dumtaxat quoad ea, & omnia alia delicta, & exceſſus pravitatem hujuſmodi non ſapientia, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, dummodò eorum errata, exceſſus alicui per eos eligendo confeſſori ſacramentaliter corde contriti, & ore cōfeſſi fuerint, abſque aliqua publica pœnitentia eis injungenda, in omnibus, & per omnia ſuffragari volumus. Decernentes quòd ob confeſſionem, & contritionem prædictas, quomodolibet omiſſas nullo pacto temporaliter, & in foro contentioſo, & civili, quominùs plenarium præmiſſorum effectum liberè conſequentur, impediti, moleſtati, ſeu perturbari poſſint, ac per eos eligendis confeſſoribus ipſos, & eorum ſingulos à præmiſſis abſolvendi plenariam, & generaliſſimam poteſtatem, & facultatem concedimus, & impartimur. Nec non eoſdem carceratos, vel aliàs detentos, & exules etiam à carceribus, exiliis, & bannis quibus occaſione criminum hæreſis, & apoſtaſiæ, ac blaſphemiæ hujuſmodi detenti, & condemnati exiſtunt, relaxamus, & liberamus, ac relaxari, & liberari mandamus.

Indultis quoque, & exemptionibus quibus Chriſtiani utuntur, gaudere poſſe declarat.

§. 23. Ac omnibus, & ſingulis aliis privilegiis, exemptionibus, favoribus, gratiis, immunitatibus, libertatibus, & conceſſionibus in dictis literis veniæ contentis, & quibus alii Chriſtifideles, eorúmque filii, & nepotes, ac ab eis deſcendentes utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant, in omnibus, & per omnia perindè ac ſi ipſi, eorúmque avi, proavi, parentes, & alii genitores veri Chriſtiani fuiſſent, & nunquam à fide Catholica deviaſſent, de ſpecialis dono gratiæ pleniſſimè diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus; omnémque inhabilitatis, & infamiæ maculam ſive notam circa eos præmiſſorum occaſionem tàm ex propriis, quàm illorum parentum, conſanguineorum, & affinium culpis, & ſententiis, earúmque executionibus, & aliis quomodolibet inſurgentes, ab eis penitùs, & omninò abolemus. Ac confiſcationes bonorum ſi quæ hactenùs etiam poſt dictas literas veniæ in dictis Regnis, & dominiis factæ fuerint, quorum tamen poſſeſſio pro Fiſco antè datam literarum veniæ ſub plumbo per eumdem Clementem prædeceſſorem noſtrum conceſſarum apprehenſa non fuerit. Necnon proceſſus contra illos, & illorum ſingulos formatos, ſententiáſque latas, necnon informationes, & alia quæcumque acta, & geſta, ordinaria, & extraordinaria, in judicio, & extra contra eos hactenùs ſimiliter etiam poſt dictas literas facta, quorum omnium tenores, ſtatus, & merita etiam præſentibus haberi volumus pro lattiſſimè expreſſis caſſamus, irritamus, delemus, & annullamus, ac caſſata, irrita, deleta, & annullata fore decernimus, ipſáque bona ſic confiſcata eis à quibus ablata fuerint, & eis mortuis eorum hæredibus, & ſucceſſoribus, & eidem Fiſco, ut præmittitur, incorporata non ſint, pleniſſimè remittimus, donamus, reſtituimus, eóſque, & illa in priſtinum, & eum in quo ante præmiſſa, & tempore quo baptizati fuerant, erant, ſtatum reſtituimus, reponimus, & plenariè reintegramus.

Proceſſus, & ſententias contrà eos latas annullat, & in priſtinum ſtatum reponit.

§. 24. Et inſuper auctoritate, & tenore ſupradictis ſtatuimus, & ordinamus, volumus, & mandamus, quòd prædicti liberi, & plenariè abſoluti, tuti, & ſecuri remaneant, & de hæreſim, & apoſtatiam, ac blaſphemiam ſapientibus, ac aliis criminibus, & exceſſibus ſupradictis per ipſos uſque ad diem Datæ præſentium, quomodolibet perpetratis, nullatenùs inquiri, accuſari, vel moleſtari poſſint, ac quòd præmiſſorum occaſione ipſis, vel illorum filiis, & deſcendentibus in nullo præjudicari, vel præjudicium afferri, nec reconciliari, cenſeri, etiam ex eo quod dictorum delictorum, ſeu aliquorum ex eis veniam petierint, vel ab eis abſoluti fuerint, nec etiam ſi forſan in aliquem prædictorum errorum in poſterùm reinciderint, vel aliàs quomodolibet deprehenſi extiterint, relapſi videantur, neque aliquod ex præteritis indicium, etiam minimum contrà eos oriri, allegari, vel deduci poſſe, in judicio vel extrà, indulgentia, remiſſio, & alia in damnum, injuriam, vel alium incommodum illorum retorqueri nequeant.

Contravenientibus pœnas hic deſcriptas imponit.

§. 25. Diſtrictiùs inhibentes omnibus, & ſingulis etiam Judicibus, Eccleſiaſticis, vel ſæcularibus, ac Prælatis, inquiſitoribus, Ordinariis, ſeu Delegatis quacumque auctoritate, poteſtate & dignitate, etiam Pontificali, Archiepiſcopali, Primatiali, & Patriarchali, ac ſtatu, gradu, conditione, & præeminentia, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & tali qualitate de qua expreſſa mentio fieri deberet pollentibus, etiam à nobis ſeu Sede prædicta, etiam ad inſtantiam ejuſdem Regis deputatis, & pro tempore deputandis ſub excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti ſententiis, & beneficiorum, ac officiorum per eos obtentorum privationis pœnis eo ipſo niſi paruerint incurrendis, ne aliquos de hæreſi, apoſtaſia, aut blaſphemia, & aliis præmiſſis culpabiles, aut ſuſpectos, qui gratiis prædictis juxtà præſentium tenorem gaudere debent, ſi quòd ſub aliqua cuſtodia, vel carceribus teneant, aut in exilia emiſerint, ampliùs detineant, aut contrà eos ad ulteriora procedant, imò captos relaxent, & exules ad patriam redire permittant, & in eorum ſtatu in quo fuerunt, & ante accuſationes, condemnationes, carcerationes, exilia, & bannimenta hujuſmodi exiſtebant, reponant, accuſatoribus verò, denuntiatoribus, teſtibus, Inquiſitoribus, Judicibus, promotoribus, & aliis quibuſvis ſub ſimilibus cenſuris, & pœnis, ne cōtrà ſupradictos delictorum hæreſim, à fide apoſtaſiam, ac blaſphemiam ſapientiam hactenùs commiſſorum occaſione ſe intromittere nec aliquos ad teſtificandum, vel accuſandum, ſeu denunciandum inducere, vel alias illos ſuper præmiſſis, vel illorum occaſione moleſtare quoquomodo præſumant. Ac decernentes, omnes, & ſingulos in præmiſſis inobedientes, vel contravenientes eaſdem ſententias, cenſuras, & pœnas eo ipſo incurrere, & beneficia per eos vacare, & à nobis, & quibuſvis illorum ordinariis collatoribus impetrari, & conferri poſſe; ipſáſque impetrationes, & collationes, ac alias diſpoſitiones aliàs legitimè factas valere, plenámque roboris firmitatem obtinere, ac eaſdem præſentes literas de ſubreptionis, vel obreptionis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu notari, vel impugnari non poſſe, nec ſub quibuſvis revocationibus, modificationibus, limitationibus, & ſuſpenſionibus quarumcumque ſimilium, vel diſſimilium literarum, ac etiam per nos, & Sedem eamdem factis, & faciendis nullatenùs comprehenſas, ſed ab illis ſemper exceptas eſſe, & quoties revocatæ, vel limitatæ fuerint, toties in priſtinum, & eum in quo ad præſens exiſtunt ſtatum reſtitutas, & reintegratas exiſtere. Necnon illarum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, eamdem prorſus, tàm in judicio quàm extrà illud fidem adhiberi debere, quæ ipſis præſentibus adhiberetur ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ. Sicque in præmiſſis omnibus per præfatos,

& quoſ-

& quoſcumque alios Inquiſitores, & Judices, etiam S. R. E. Cardinales in quacumque inſtantia ſive judicio coram eis etiam nunc,& in futurum pendente, judicari, ſententiari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, ſententiandi,& definiendi facultate, & irritum, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter,vel ignoranter contigerit attentari.

Executores hujus conſtit. deputatio.

§. 26. Quocircà venerabilibus fratribus noſtris Tranen. & Ulixbonen. Archiepiſcopis,ac Epiſcopo Ferrarien. per hæc ſcripta mandamus,quatenùs ipſi vel duo aut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios eaſdem præſentes pro majori prædictorum notitia, & in eis contenta quæcumque ubi & quando, ac quoties opus fuerit,etiam in Romana Curia,ac ejus locis ſolitis,& conſuetis publicantes, & in præmiſſis efficaciter aſſiſtentes, faciant præſentes, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando, ac quoties opus fuerit firmiter obſervari,ac ſingulos quos ipſæ præſentes concernunt illis pacificè gaudere. Necnon quibuſcumque habentibus intereſſe inſtrumentum intimationis hujuſmodi cum inſertione earumdem præſentium omnium contradictione,& excuſatione ceſſante tradant, & concedant,ſeu tradi,& concedi faciant. Non permittentes eos deſuper per Inquiſitores, & judices præfatos, ſeu quoſcumque alios quomodolibet impediri, moleſtari, vel perturbari. Contradictores quoslibet,& rebelles per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas,& alia juris opportuna remedia,appellatione poſtpoſita compeſcendo,invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis. Ne autem ſuper anno in quo futuræ vitæ dictorum novorum Chriſtianorum modus juxta voluntatem dicti Clementis prædeceſſoris dari debet,aliqua dubitatio oriatur,volumus,& dicta auctoritate decernimus ipſum annum à die Datæ præſentium incipere.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 27. Non obſtantibus præmiſſis, ac etiam fœl. rec. Bonifacii VIII. & aliorum Rom. Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, & aliis Apoſtolicis, necnon in generalibus, ac provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus,& ordinationibus etiam ab eiſdem vel à nobis etiam pluries emanatis,legibus Imperialibus, necnon etiam juramento, confirmatione Apoſtolica,vel quavis firmitate alia roboratis,officii inquiſitionis,& Eccleſiarum,ac regnorum, & dominiorum prædictorum,illorúmque dignitatum, & locorum, etiam municipalibus ſtatutis, & conſuetudinibus, ſententiis,privilegiis quoque indultis,etiam in corpore juris clauſis, ac etiam in forma brevis literis, etiam per nos, & prædeceſſores noſtros, & Sedem hujuſmodi,etiam Inquiſitoribus prædictis,etiam ad inſtantiam ejuſdem Joannis, & aliorum quorumcumque Regum,& Reginarum,aut etiam Motu proprio,& de S. Roman. Eccleſiæ Cardinalium conſilio, etiam Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque,& aliis decretis conceſſis,approbatis,& innovatis,etiam ſi in eis caveatur expreſsè, quòd illis nullatenùs,aut nonniſi ſub certis inibi expreſſis modis, & formis derogari poſſit, quibus omnibus (etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis illorúmque totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,& individua,non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret,tenores hujuſmodi,ac ſi de verbo ad verbum ac forma in illis tradita obſervata inſerti forent, pro ſufficienter expreſſis habentes,illis aliàs in ſuo robore permanſuris,hac vice dumtaxat harum ſerie, motu,ſcientia, & poteſtatis plenitudine prædictis ſpecialiter, & expreſsè derogamus) contrariis quibuſcumque. Seu ſi inquiſitionibus, & Judicibus prædictis vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Declaratio.

§. 28. Volumus autem quòd carcerati, vel ſub cautionibus relaxati, qui de hæreſi,aut à fide apoſtaſia,ſeu blaſphemia hæreſim ſapiente condemnati, aut convicti fuerint, aut deſuper confeſſionem fecerunt,abjurationem ſuper hoc coram aliquo juriſdictionem habente per eos eligendo publicè facere omninò teneantur. Et abjuratione hujuſmodi facta, etiam abſque publica pœnitentia per eos facienda, juxta formam prædictarum ſub plumbo confectarum literarum omninò relaxentur.

Dat. P. An. 1. die 12. Oct.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die duodecima Octubris, milleſimo quingenteſimo trigeſimoquinto, Pont. Noſtri Anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1535. Inductione Octava die verò ſecunda menſis Novemb. Pont. Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. D. N. divina providentia Pauli Papæ III. Anno primo, retroſcriptæ literæ in forma brevis in præſenti quinterno deſcr[illegible], affixæ & publicatæ fuerunt in acie Campi Floræ, [illegible] Cancellariæ Apoſt licæ,ac in valvis Principis A[illegible]lorum de Urbe,& in aliis locis publicis,& ſolitis, ac conſuetis Romanæ Curiæ,ut moris eſt,per me Simonem de Bellavilla Sanctiſſ. Dom. Noſtri prælibati Papæ Curſorem.

Aymo Gilloon Mag. Curſ.

IX.

Cauſæ Civiles, intereſſe Fiſci Rever. Cameræ Apoſtolicæ concernentes, in eadem Camera cognoſcantur, in omnibus inſtantiis.

Ampliatur hæc diſpoſitio à Pio IV. infrà in conſtit. 35. Cùm ſicut, ubi notabo Tomo 2. fol. 53.

Edita A. D. 1535.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus conſtitut.

NOn ſine animi moleſtia accepimus cauſas feudales, & alias quæ inter Fiſcum, & privatum vertuntur, per diverſa Tribunalia Almæ Urbis, vigore commiſſionum ſpecialium, aut aliàs, non ſine magno Cameræ Apoſtolicæ, & illius auctoritatis, & juriſdictionis præjudicio, paſſim audiri, & terminari, & quia cauſæ hujuſmodi de ſui natura in Camera Apoſtolica, & non alibi tractari, & definiri debent,volentes in præmiſſis opportunè providere, nonnullorum Rom. Pont. prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærendo.

Advocatio cauſarum intereſſe civile Fiſci tangentium ab omnibus Judicibus earúmque commiſſio in Camera.

§. 1. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium, omnes, & ſingulas cauſas feudales, & alias quaſcumque quæ inter Fiſcum, & privatum in prima, vel ulteriori inſtantia, in Auditorio Rotæ, & coram Almæ Urbis Gubernatore, & Auditore Cameræ, & Senatore, ac aliis Tribunalibus dictæ Urbis,& aliquibus ex Clericis,ſeu Præſidentibus particulariter, & inſtructæ pendent, quomodocumque & qualitercumque petitorio, vel poſſeſſorio,mero, vel mixto introductæ ſint, ad nos advocantes, illas unà cum quibuſvis earum inciden. depen. emergen. annexis, & connexis, tàm conjunctim, quàm diviſim penden. dilecto filio Camerario, & Præſidentibus, ac Clericis Cameræ Apoſtolicæ per eos more Camerali, & juxta formam conceſſionum, indultorum & privilegiorum ipſius Cameræ in plena Camera audien. cognoſcen. deciden. finéque debito terminan. committimus, & mandamus.

Cameræ facultas procedendi in eis ſummodò à Papa met extra eam non commiſſis.

§. 2. Dantes eis plenam,& liberam facultatem,& auctoritatem prædictis, & aliis quibuſvis inhiben. fuerit, in Rom. Curia, & extra eam,etiam ſub cenſuris,& pœnis, & quoad cauſas ſimiles in futurum extra Cameram committendas propria, & eorum auctoritate ſine alio noſtro mandato,vel ſignatura, inhiben.& in cauſis hujuſmodi, non obſta. quibuſvis ſignaturis, & inhibition. hactenùs factis,& in poſterùm facien. niſi commiſſiones in futurum præſentandæ, manu noſtra cum præſentium de verbo ad verbum inſertione, & illarum derogatione ſignatæ fuerint,

pro-

proceden. citan. declaran. aggravan. reaggravan. interdictúmque proven. auxiliúmque brachii ſæcularis invocan. cæteráque alia facien. dicen. geren. & exequen. quæ in præmiſſis, ac circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna fuerint.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, & conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, clauſulis, ſtatutis, & conſuetudinibus, ac reformation. etiam jutamento &c. roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, quibus (illorum tenores, cauſas, & effectus pro expreſſis & inſertis baben. & exprimi ac de verbo ad verbum inſeri poſſe, decernen.) laoſſimè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis, & conſuetis.

Solà ſufficit ſignatura.

§. 4. Volentes præſentium ſolam ſignaturam ſufficere, & ubique tàm in judicio quàm extra fidem facere abſque alia literarum expeditione ſeu quòd literæ in forma brevis ad perpetuam rei memoriam, cum majori, vera, & ampliori ſpecificatione omnium, & ſingulorum præmiſſorum, & circa ea neceſſatiorum lariſſimè exten. adeò quòd contraria quæcumque penitùs, & omninò tollantur, & non obſtent. De mandaro D. N. Papæ audiant præfao Reverendiſſimi DD. Cardinalis Camerarius, Præſidentes. & Clerici Cameræ, citent, inhibeant, etiam ſub cenſuris procedant, ut petitur, & juſtitiam faciant.

Papæ ſubſcriptio.

Placet Motu proprio. A.

X.

Anathematizatio hæreticorum, & aliorum contravenientium contentis in hac conſtitutione, quæ bulla in Cœna Domini appellatur.

Alias de hac materia Bullas, cum opportunis notis, indicabo in conſtit. 63. Paſtoralis. Pauli V. Tom. 3.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1536.

Excommunicantur, & anathematizantur juxtà antiquum morem Romanorum Pont.

CONſueverunt Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, ad retinendam puritatem religionis Chtiſtianæ, & ipſius unitatem, quæ in conjunctione membrorum ad unum caput, Chriſtum videlicet, ejúſque Vicarium principaliter conſiſtit, & ſanctorum fidelium ſocietatem ab offenſione ſervandam, arma juſtitiæ per miniſterium Apoſtolatus, in præſenti celebritate exercere. Nos igitur vetuſtum, & ſolemnem hunc morem ſequentes,

Hæretici eorúmque fautores, & libros legentes, &c.

§. 1. Excommunicamus, & anathematizamus ex parte DEI Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, auctoritate quoque Beatorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac noſtra, omnes hæreticos, Gazaros, Patarenos, Pauperes de Lugduno, Arnaldiſtas, Speroniſtas, Paſſageros, Wicleviſtas, ſeu Huſſitas, Fraticellos, de opinione nuncupatos, necnon per fel. rec. Leonem PP. X. prædeceſſorem noſtrum ſuperioribus annis damnatam, impiam, & abominabilem Maroni Lutheri hæreſim ſequentes, ipſique Martino quominùs puniri poſſit quomodolibet faventes, & quoslibet alios hæreticos quocumque nomine cenſeantur, ac omnes fautores, & receptatores, libróſque ipſius Martini, aut quorumvis aliorum ejuſdem ſectæ ſine auctoritate noſtra, & Sedis Apoſtolicæ, quomodolibet legentes, aut in ſuis domibus tenentes, imprimentes, aut quomodolibet defendentes, ex quavis cauſa publicè vel occultè, quovis ingenio, vel colore. Et generaliter quoslibet defenſores eorumdem.

Piratæ & eorum fautores.

§. 2. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes piratas, curſarios, latruoculos mariomos, & illos præcipuè, qui mare noſtrum à Monte Argentario uſque ad Terracinam diſcurrere, & navigantes in illo deprædari, mutilare, interficere, ac rebus, & bonis ſuis ſpoliare præſumpſerunt hactenùs, & præſumunt, ac omnes receptatores eorumdem, & eis auxilium dantes, conſilium, vel favorem.

Pedagia nova imponentes, vel prohibita exigentes.

§. 3. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes qui in terris ſuis nova pedagia imponunt, vel prohibita exigunt.

Falſificantes literas Apoſtolicas.

§. 4. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falſarios Bullarum ſeu literarum Apoſtolicarum, & ſupplicaoonum gratiam vel juſtitiam concernentium, per Romanum Pont. Vicecancellarium, ſeu gerentes vices eorum, aut officium Vicecancellarii S. R. E. de mandato ejuſdem Rom. Pontificis ſignatarum, aut ſub nomine ejuſdem Rom. Pontificis, ſeu Vicecancellarii, aut gerentem vicem prædictorum ſignantes ſupplicationes eaſdem, extendentes cap. ad falſariorum, cum omnibus pœnis in eo contentis ad falſificantes, ſeu mutantes ſupplicationes per nos, ſeu de mandato noſtro ſignatas, & datatas, ſine noſtra, aut Datarii noſtri licentia.

Iſtud cap. eſt 7. in tit. de crim. fal.

Arma & alia inimicis Chriſtiani nominis deferentes.

§. 5. Item excommunicamus, anathematizamus omnes illos, qui equos, arma, ferrum, filum ferreum, ſtannum, calybem, omniáque alia metallorum genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, & alia prohibita deferunt Saracenis, Turcis, & aliis Chriſtiani nominis inimicis, quibus Chriſtianos impugnant, non obſtantibus quibuſvis privilegiis, & conceſſionibus quibuſcumque Principibus, & dominis, ſeu privatis perſonis, per nos & Sedem prædictam hactenùs forſan conceſſis, quæ illis nolumus in aliquo ſuffragari.

Impedientes eos qui victualia, ſeu alia neceſſaria Romam deferunt, vel eis faventes.

§. 6. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeu invadentes victualia, ſeu alia ad uſum Rom. Curiæ adducantur, vel deferantur impediunt ſeu perturbant, vel qui talia faciunt, vel defendunt, cujuſcumque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiamſi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis Eccleſiaſtica vel mundana præfulgeanr dignitate.

Vexantes ſine juriſdictione eos qui in Curia commorantur.

§. 7. Item excommunicamus, & anathemarizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, necnon omnes illos, qui juriſdictionem ordinariam vel delegatam aliquam non habentes in eadem Curia morantes, temeritate propria rapiunt, ſpoliant, & detineot, aut propoſito deliberato verberare, mutilare, vel interficere præſumunt, & qui talia fieri faciunt, ſeu mandant.

Carcerantes Epiſcopos, &c.

§. 8. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes temerè mutilantes, verberantes, vulnerantes, interficientes, capientes, incarcerantes, & detinentes, Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, eorúmque mandatores.

Lædentes eos qui ad Romanam Curiam recurrunt, vel negotia in ea proſequuntur.

§. 9. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe vel alium ſeu alias quaſcumque perſonas, Eccleſiaſticas vel ſæculares ad Rom. Curiam ſuper eorum cauſis, & negotiis recurrentes, illáque in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negotiorúmque geſtores Advocatos, Procuratores ipſorum, vel etiam Auditores, ſeu Judices ſuper dictis cauſis, ſeu negotiis deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum hujuſmodi verberant, mutilant, vel occidunt, ſeu bonis ſpoliant.

Impedientes executionem literarum Apoſtolicarum.

§. 10. Ac illos, qui ne aliquas literas Apoſtolicas etiam in forma brevis, tàm gratiam quàm juſtitiam concernentes, etiam citationes, monitoria, & executoriales, quæ à Sede Apoſtolica emanarunt, & pro tempore emanabunt, ſine eorum beneplacito, & examine, executioni demandent, inhibeot, ac Notarios, executores, & ſubexecutores literarum monitorialium, & citationum ac executorialium hujuſmodi excipiunt, incarcerant, & detinent, vel capi, incarcerari, & detineri faciunt. Necnon qui ne literis, & mandatis Sedis prædictæ, & Legatorum, ac Nunciorum, & Judicum delegatorum eiſdem, ſimiliter gratiam vel juſtiriam concernentibus, decteóſque ſuper illis, & rebus judicaos, proceſſibus, & executorialibus, nonniſi habito primum eorum beneplacito, & aſſenſu pareatur per eorum literas executoriales, vel alias nuncupatas, & certo pretio ſoluto. Neve tabelliones, & Notarii, ſuper hujuſmodi literarum, & proceſſuum executione, inſtrumenta, vel acta conficere, aut facta parti cujus intereſt tradere debeant; quive ſub quibuſvis pœnis

quibuſ-

quibuſcumque perſonis, in genere vel in ſpecie ne pro quibuſvis eorum negotiis proſequendis, ſeu gratiis impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant, ſeu gratias ipſas à Sede Apoſtolica impetrent, aut impetratis utantur, directè vel indirectè etiam ſub graviſſimis pœnis prohibere, ſtatuere, ſeu mandare, quive in animarum earumdem periculum, ſeu à noſtro, & Rom. Pontifice pro tempore exiſtentis obedientia pertinaciter ſubtrahere, ſeu quomodolibet recedere præſumant.

Laici Judices perſonas Eccleſiaſticas trahentes.

§. 11. Quive ex eorum officio, vel ad inſtantiam quorumcumque perſonas Eccleſiaſticas, Capitula, Conventus, & Collegia Eccleſiarum quarumcumque coràm ſe ac eorum Tribunal audientiam, Cancellariam, Conſilium, vel Parlamentum præter juris communis diſpoſitionem trahunt, ac trahi faciunt, vel procurant, directè vel indirectè quovis quæſito colore.

Statuentes aliquid contra libertatem Eccleſiaſticam.

§. 12. Necnon qui ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, ſeu quævis alia decreta, in genere vel in ſpecie, ex quavis cauſa, & quovis quæſito colore, etiam ſub prætextu literarum Apoſtolicarum in uſu non receptarum, ſeu revocatarum hactenùs, fecerunt, ordinarunt, ſeu publicatunt, aut facient, ordinabunt, vel publicabunt in futurum per quas, & quæ, libertas Eccleſiaſtica tollitur, ſeu in aliquo læditur vel deprimitur, aut alias quoviſmodo reſtringitur, ſeu noſtris, & dictæ Sedis juribus quomodolibet, tacitè vel expreſſè præjudicarut.

Uſurpantes bona, & jurisdictiones Eccleſiarum, &c.

§. 13. Qnive juriſdictiones, ſeu fructus, redditus, proventus ad Eccleſiaſticas perſonas ratione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum per eas obtentorum pertinentes uſurpant, vel ſubripiunt, ſeu quavis occaſione, vel cauſa ſine Rom. Pont. expreſſa licentia ſequeſtrant, aut collectas, decimas, talias, præſtantias, & alia onera, Clericis, Prælatis, & aliis perſonis Eccleſiaſticis, ac eorum, & Eccleſiarum, Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum bonis, illorum fructibus, redditibus, & proventibus, hujuſmodi abſque ſimili Rom. Pont. ſpeciali, & expreſſa licentia imponunt, & diverſis etiam exquiſitis modis exigunt, aut à ſponte etiam dantibus & conſentientibus recipiunt. Necnon qui per ſe vel alium, ſeu alios directè vel indirectè prædicta facere, exequi vel procurare, aut in eiſdem, auxilium, conſilium, vel favorem, aut votum, ſuffragium, palàm vel occultè, præſtare non verentur, cujuſcumque ſint præeminentiæ, dignitatis, ordinis, conditionis, aut ſtatus, etiamſi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, ſeu Principes, Duces, Comites, Barones, Reſpublicæ, & alii Potentatus quicumque etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo Præſidentes fuerint, aut quavis etiam Pontificali dignitate præfulgeant; innovamúſque decreta ſuper his, tàm per ſacros canones, & Concilia generalia, quàm etiam in Lateranenſi Concilio noviſſimè celebrato edita, etiam cum interdicti Eccleſiaſtici, ac aliis cenſuris, & pœnis in eis contentis.

Avocantes cauſas à Judicibus Eccleſiarum expeditiones quoquomodo impedientes.

§. 14. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos Cancellarios, Vicecancellarios, & Conſiliarios ordinarios, extraordinarios quorumcumque Regum, & Principum, ac Præſidentes Cancellariatum, & Conſiliorum, ac Parlamentorum, necnon Procuratores generales eorumdem, vel aliorum Principum ſæcularium, etiamſi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, necnon Archiepiſcopos, Epiſcopos, Abbates, Commendatarios, eorúmque Vicarios, & Officiales, qui per ſe vel per alium ſeu alios, quarumcumque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & literarum Apoſtolicarum, necnon decimarum, ac beneficiales, ac alias ſpirituales, & ſpiritualibus annexas cauſas ab auditoribus, & Commiſſariis noſtris (ut eorum verbis utamur) avocant, ac executiones monitoriorum, citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, executorialium, & aliarum literarum Apoſtolicarum, tàm gratiam, quàm juſtitiam concernentium à nobis, necnon Camerario, & Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, ac Auditoribus, & Commiſſariis Apoſtolicis in eiſdem cauſis pro tempore emanatarum, illarúmque curſum, & audientiam, ac perſonas, Capitula, Conventus, & Collegia cauſas ipſas proſequi volentes, auctoritate laicali impediunt, & ſe de illarum cognitione tamquàm judices intromittere, ac partes actrices, quæ illam committi fecerunt, & faciunt ad revocandum, ſeu revocari faciendum, citationes, vel inhibitiones, aut alias literas in eis decretas, & ad faciendum eos, contra quos tales inhibitiones emanaverunt, & cenſuris, & pœnis in illis contentis abſolvi, ordinant, vel compellunt, vel aliàs executionem literarum Apoſtolicarum, vel executorialium, etiam ſub prætextu violentiæ prohibendæ impediunt, declarantes nihilominùs, ac proteſtantes prout tenore præſentium declaramus, ac expreſſè proteſtamur, abſolutionem hodie, vel aliàs etiam ſolemniter per nos faciendam præfatos ſupranominatos, & qualificatos, ac Cancellarios, Vicecancellarios, Procuratores, ac alios excommunicatos prædictos, niſi priùs ſtatuta, ordinationes, conſtitutiones, pragmaticas, & decreta hujuſmodi publicè revocaverint, & ex archiviis, ſeu capitularibus locis, aut libris in quibus adnotata reperiuntur, deleri, & caſſari, ac nos de revocatione, & caſſatione hujuſmodi certiores fecerint, & aliàs à præmiſſis, cum vero propoſito ulteriùs ſimilia non committendi deſiterint comprehendere, nec illis aliter ſuffragaturam fore, ac in præmiſſis omnibus, & ſingulis, ac aliis quibuſcumque juribus Sedis Apoſtolicæ, ac S. R. E. undecumque, & quomodolibet quæſitis, ſeu quærendis per quoſcumque actus contrarios, aut quomodolibet præjudicantes, tacitos, vel expreſſos, à nobis, vel à Sede Apoſtolica quomodolibet factos, aut faciendos, aut quemcumque temporis, vel tolerantiam, fluxum, ſeu patientiam noſtram, ullatenùs præjudicari debere, aut quomodolibet poſſe.

Offendentes peregrinos ad Urbem euntes commorantes & recedentes.

§. 15. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes mutilantes, vulnerantes, aut interficientes, ſeu capientes, & detinentes, ſeu deprædantes Romipetas, & peregrinos ad Urbem cauſa devotionis, ſeu peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel recedentes ab ipſa, & in his dantes auxilium, conſilium, vel favorem.

Occupantes bona Sedis Apoſtolicæ.

§. 16. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel alium, ſeu alios, directè, vel indirectè, ſub quocumque titulo vel colore, occupant, detinent, vel hoſtiliter deſtruunt, ſeu invadunt, aut occupare, detinere, vel deſtruere, aut invadere hoſtiliter præſumunt, in totum, vel in partem, Almam Urbem, Regna Siciliæ, ſeu Trinacriæ, Inſulas Sardiniæ, & Corſicæ, terras citra Pharum, patrimonium beati Petri in Tuſcia, Ducatum Spoletanum, Comitatum Veneayſinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Maſſæ, Trebatiæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimæ provincias, illarumque terras, & loca, ac terras ſpecialis commiſſionis Arnulphorum, Civitatéſque noſtras Bononiam, Ferrariam, Regium, Mutinam, Faventiam, Imolam, Forlivium, Ravennam, Cerviam, Ceſenam, Ariminum, Beneventum, Peruſiam, Avenionem, Civitatem Caſtelli, Tudertum, Camerinum, & alias Civitates, terras, & loca, vel jura ad ipſam Romanam Eccleſiam ſpectantia, & pertinentia, & adhærentes, ac fautores, & defenſores eorum, ſeu in his dantes auxilium, conſilium vel favorem.

Diripientes ſacra Eccleſiarum Urbis.

§. 17. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Sanctarum Reliquiarum & ornamentorum eccleſiaſticorum quorumcumque, calicum, crucum, candelabrorum, thuribulorum, vaſorum argenteorum, & aureorum, veſtium ſacrarum ad divinum cultum, & uſum deputatarum, ea Baſilicis, & Eccleſiis, tàm Urbis quàm extrà illius mænia conſiſtentibus, & aliarum quarumcumque rerum in ipſa Urbe tempore illius direptionis uſque in præſentem diem nequiter ablatarum, ablatores,

& illo-

& illorum occupatores, ac quoſcumque alios ad quorum manus res ipſæ quocumque titulo, & ex quavis cauſa ſcienter pervenerint, & exiſtant, cujuſcumque fuerint ordinis, vel præeminentiæ, conditionis, ac ſtatus, etiam ſi Pontificali, Regali, Reginali, aut alia quavis eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, niſi reſtituerint res ablatas hujuſmodi eorum veris dominis ſi quorum notitiam habuerint, vel cum ipſis dominis deſuper amicabiliter concordaverint, ſeu ſi eoſdem dominos ignoraverint, niſi res ipſas ad manus perſonarum ad hoc per nos deputatarum conſignaverint realiter, & cum effectu.

Contrariorum derogatio.

ſ. 18. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, & indulgentiis, ac literis Apoſtolicis, generalibus, vel ſpecialibus, eis vel eorum alicui, vel aliquibus cujuſcumque ordinis, ſtatus, vel conditionis, dignitatis, vel præeminentiæ fuerint etiam ſi (ut præmittitur) Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, ſeu quavis alia eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeant dignitate, à prædicta Sede, ſub quavis forma, vel tenore conceſſis, quòd excommunicari, vel anathematizari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi, ac Ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon conſuetudinibus, & obſervantiis, ſcriptis, & non ſcriptis, & aliis contrariis quibuſcumque, per quæ contrà noſtros proceſſus hujuſmodi, ac ſententias, quo minùs concludantur in eis ſeſe jurare valeant, vel tueri, & quæ quoad hoc penitùs tollimus, & omninò revocamus.

Abſolutionis reſervatio, quæ non juvet non deſiſtentes à præmiſſis.

ſ. 19. Et à quibus quidem ſententiis nullus per alium quàm per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus abſolvi poſſit. Nec etiam nunc, niſi de ſtando Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mandati ſatisfactioni, & ſufficienti cautione præſtitis, etiam prætextu confeſſionalium, ſeu quarumvis facultatum verbo, literis, aut quavis alia ſcriptura, etiam in qua, quòd ſola ſignatura ſufficeret, conceſſum, & quævis derogatoriarum derogatoriæ, fortiores, & efficaciores, ac inſolitæ clauſulæ apparerent, quibuſvis perſonis, cujuſcumque præeminentiæ, dignitatis, conditionis, aut ſtatus fuerint, etiam ſi, ut præmittitur, Pontificali, Imperiali, Regali, Reginali, vel quavis alia præfulgeant dignitate, religioſis, & ſæcularibus utriuſque ſexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, Ordinibus, etiam Mendicantium, & militiarum hoſpitalibus, confratribus, univerſitatibus conceſſarum à nobis, vel à prædicta Sede, & quos concedi contingeret quomodolibet in futurum.

Pœnæ contravenientium in abſolvendo.

ſ. 20. Illos autem, qui contrà tenorem præſentium talibus, vel eorum alicui, ſeu aliquibus abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint excommunicationis, & anathematis ſententia innodamus, eiſque præſentationis, electionis, adminiſtrationis ſacramentorum, & audiendi confeſſiones, officia interdicimus, prædicentes, & declarantes apertè tranſgreſſoribus, & contemptoribus prædictis nos gravius contrà eos ſpiritualiter, & temporaliter prout expedire cognoverimus, proceſſuros. Et nihilominùs quicquid egerint abſolvendi, vel aliàs nullius ſint roboris, vel momenti.

Forma & effectus publicationis in Urbe.

§. 21. Ut autem hujuſmodi noſtri proceſſus ad communem omnium notitiam deducantur, cartas, ſeu membranas proceſſus, continentes eoſdem in valvis Baſilicarum Principis Apoſtolorum, & ſancti Joannis Lateranen. de urbe, affigi, ſeu appendi faciemus, quæ proceſſus ipſos quaſi ſonoro præconio, & patulo judicio publicabunt, ut ii, quos proceſſus hujuſmodi contingunt quoad ipſos non pervenerint, aut ipſos ignoraverint, nullam poſſint excuſationem prætendere, ſeu ignorantiam allegare, cùm non ſit veriſimile quoad ipſos remanere incognitum, quod tàm patenter omnibus publicatur.

Juſſio hanc eamdem Bullam in aliis locis publicandi.

ſ. 22. Verùm, ut præſentes literæ, ac omnia, & ſingula in eis contenta eò fiant notiora, quò in pleriſque civitatibus, & locis fuerint publicata, Venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Primatibus, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac locorum Ordinariis ubilibet conſtitutis, per hæc ſcripta committimus, & in virtute ſanctæ obedientiæ diſtrictè præcipiendo mandamus, quatenùs per ſe vel alium, ſeu alios, præſentes literas poſtquàm eas receperint, ſeu earum habuerint notitiam ſaltem ſemel in anno, aut pluries prout expedire viderint in Eccleſiis ſuis dùm major in eis populi multitudo ad divina convenerint, ſolemniter publicent, ad chriſtifidelium mentes deducant, nuncient, & declarent.

Tranſumptorum fides.

ſ. 23. Decernentes earumdem præſentium tranſumptis etiam impreſſis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Judicis Ordinarii Romanæ Curiæ munitis, eamdem prorſus fidem, in judicio & extra ubilibet adhibendam fore, quæ ipſis præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Sanctio pœnalis.

ſ. 24. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ excommunicationis, extenſionis, revocationis, innodationis, interdicti, innovationis, proteſtationis, declarationis, commiſſionis, mandati, voluntatis, & decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 2. die 13. Apr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſexto, Idibus Aprilis, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Publicatio in Urbe.

Anno à Nativitate Domini milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſexto, Indictione octava, die verò decima tertia menſis Aprilis, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & D.N.D. Pauli Divinâ Providentiâ Papæ III. Anno ſecundo, retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerunt in S. Joannis Lateranenſis, ac Principis Apoſtolorum de Urbe, Baſilicarum valvis ſeu portis, dimiſſis ibidem per aliquod temporis intervallum affixis, per nos Thomam Roger. & Franciſcum de Grnſa prælibati Sanctiſſ. D. N. Papæ Curſores,

Petrus Cornuti Magiſter Curſorum,

XI.

Approbatio ſecunda Congregationis Capuccinorum Ordinis Fratrum Minorum Conventualium S. Franciſci, cum declarationibus circa munus eorum Vicarii generalis, & aliorum officialium.

Hi Fratres Capuccini, hactenùs Eremitæ nuncupantur, eorùmque Congregatio à Clem. VII approbata fuit, ut habes ſuprà in ejus conſtit. 25. Religionis, ubi plenè dixi.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1536.

EXponi nobis nuper fecerunt dilecti filii Vicarius modernus, & Fratres Ordinis Minorum Capuccinorum nuncupatorum, quod poſtquàm fœl. record. Clementi Papæ Septimo prædeceſſori noſtro pro parte nonnullorum tunc expreſſorum fratrum Ordinis Minorum expoſitum fuerat, &c.

Clemens vij. Congregationem Capuccinorum approbavit: ut in ejus conſtit. de qua in rub.

Omittitur reſiduum, quia Bullam habes in loco cit. in rub.

Hic modò Pontif. eiſdem petentibus, d. conſt. Clem. vii. infraſcriptis confirmat.

ſ. 1. Cùm autem ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, literarum prædictarum vigore, nonnulli Clerici ſæculares, & regulares, ac laici ab ipſis Fratribus, ut præfertur, nominatis vel uno ex eis, ac ab aliis de ipſorum commiſſione receptis Congregationem Fratrum Ordinis Minimorum Capuccinorum nuncupatorum conſtituerint, ipſique fratres cupiant literas prædictas quoad infraſcripta confirmari, & extendi, & propterea nobis humiliter

ſupplicari fecerint, ut hujuſmodi eorum votis annuere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Eiſque in omnibus ſuffragari decernit.

§. 2. Nos attendentes uberes fructus quos Ordo ipſe Minorum in agro militantis Eccleſiæ hactenùs produxit, & in poſterùm producturum ſpe firma ſperamus, ac dignum cenſentes, ut circa ea, quæ ipſius Ordinis incrementum concernunt, benignos favores impendamus, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, literas Clementis prædeceſſoris hujuſmodi, quarum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, auctoritate Apoſtolica ex certa noſtra ſcientia, per præſentes approbantes, & confirmantes, illas dilecto filio moderno & pro tempore exiſtenti Vicario generali Congregationis Capuccinorum hujuſmodi, ac ipſius Congregationis Fratribus, perindè ac ſi illæ eiſdem Congregationi, & Fratribus directæ fuiſſent, quoad omnia, & ſingula in ipſis literis contenta ſuffragari debere decernimus.

Vicario earumdem Capitulum generale quolibet triennio congregandi facultatem concedit.

§. 3. Et nihilominùs auctoritate, & ſcientia ſimilibus per eaſdem præſentes, ſtatuimus, & ordinamus, quòd deinceps Vicarius generalis ipſorum Fratrum Cappuccinorum, circa finem triennii, ex quoad Officium Vicariatus hujuſmodi electus fuerit, vel etiam priùs aut poſteriùs juxta præfatæ regulæ tenorem, ac ipſorum Fratrum laudabiles conſtitutiones, Vicarios, Diſcretos, & Cuſtodes vocem Congregationis habentes quarumlibet Provinciarum, & Cuſtodiarum ſibi ſubjectarum, in locum per ipſum Vicarium generalem deputandum, ad Capitulum convocare poſſit, quorum ſi qui legitimo impedimento detenti ipſi Capitulo intereſſe non potuerint, per nuncios ab eis deputatos, vel ſuppletis votis eorum, juxta ipſorum conſuetudinem præſentia ſuppleatur.

In quo Vicarius ex Capuccinis eligitur, & electus Magiſtro gen. Conventualium præſentatur.

§. 4. Qui ſic congregati, omnia, & ſingula, quæ alii Fratres dicti Ordinis in eorum generali Capitulo, de jure vel conſuetudine, & ex privilegiis poſſint, faciendi, ordinandi, & diſponendi, & potiſſimè eligendi unum Religioſum ejuſdem Ordinis, & Congregationis in eorum ſimilem Vicarium generalem facultatem habeant, & ipſius Vicarii electionem ſi à majori parte eligentium celebretur, quàm primùm commodè fieri poterit, Generali Magiſtro dictorum Fratrum Conventualium nuncupatorum, ſicut hactenus ſervatum fuit, donec aliud deſuper ordinatum à Sede Apoſtolica præſentent, ſeu præſentari faciant.

A quo confirmetur, & regimen Congregationis Capuccinorum tribuatur.

§. 5. Ipſéque Generalis Magiſter intrà triduum à præſentatione ſibi facta ipſum electum Vicarium confirmare teneatur, concedendo ei, & committendo plenariè vices ſuas, tribuendo videlicet liberam poteſtatem, & auctoritatem, ac omnimodam facultatem ſuam, ſuper omnes & ſingulos fratres ejuſdem Ordinis Capuccinos nuncupatos, etiam ſi alio quovis nomine nuncupentur, tàm in capitibus, quàm in membris, publicè ac privatim viſitandi Congregationes in Provinciis, & Cuſtodiis omnibus eis ſubjectis, ſive pro electione Vicariorum, Diſcretorum, Cuſtodum, & Guardianorum, ſive pro aliis utilibus negotiis, faciendi, ſeu fieri faciendi nova loca, Conventus, ſeu Eremitoria recipiendi, Fratres ſubditos corrigendi, & puniendi, excommunicandi, & abſolvendi, & incarcerandi, & à carceribus liberandi, contradictores ac rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris, ac dicti Ordinis remedia, etiam per invocationem brachii ſæcularis, vel Eccleſiaſtici, ſi opus fuerit, compeſcendi, ac generaliter, ſpecialitérque omnia & ſingula circà fratres conventus, domos, loca, & Eremitoria hujuſmodi faciendi, exercendi, & diſponendi, ordinandi, adminiſtrandi, ac ſtatuendi, quæ Generalis Magiſter dicti Ordinis circa Fratres, Conventus, domos, loca, & Eremitoria Fratrum Conventualium nuncupatorum facere poſſet, ſi perſonaliter adeſſet, vel intereſſet, ac eaſdem auctoritatem, poteſtatem, gratiam, & facultates per ipſum Magiſtrum generalem eidem Vicario generali conceſſas, vel earum partem, aliis fratribus quos ad hæc judicaverit idoneos committendi, & concedendi, necnon per ipſos prædicti Vicarii Commiſſarios committi, & concedi faciendi, & triduo elapſo, & electo non confirmato, idem electus pro confirmato Sedis Apoſtolicæ auctoritate cum plenaria poteſtate hujuſmodi, uſque ad ſucceſſoris electionem habeatur, & infra hoc tempus Officio ſuo, ſine ſcitu omnium Vicariorum, & Diſcretorum Provincialium, aut majoris partis eorumdem renunciare nequeat. Poſſit tamen convocare omnes Vicarios, & Diſcretos ſibi ſubjectos intra tempus Officii ſui in loco per ipſum deputando, quoties ſibi opus viſum fuerit.

Eóque Vicario deficiente, Vicarius agat de convocando Capitulo quod alterius electione, & interim primus Definitor exerceat officium Vicariatus.

§. 6. Si verò generalis Vicarius infrà Officii ſui tempus ex hac luce migraverit, ſeu alias ab Officio amotus fuerit, Vicarius in cujus Provincia mori, vel amoveri contigerit, nunciet quàm citiùs poterit omnibus Definitoribus Capituli generalis immediatè præcedentis, & omnibus Vicariis provincialibus ac de conſilio, atque conſenſu duorum Vicariorum proximorum, determinet locum, & tempus, niſi fuiſſent per generale Capitulum, vel per prædictum Vicarium ante obitum ipſius, ac amotionem deputata, & convocet qui fuerint evocandi pro ſucceſſoris Vicarii electione celebranda, quo vacationis tempore, auctoritate Sedis prædictæ exerceat Officium Vicariatus hujuſmodi primus Definitorum prædictorum, vel ipſo deficiente, ſecundus, & ſic de aliis ſucceſſivè, cum plenaria poteſtate præmiſſa.

Et hoc idem ſervetur deficientibus Vicariis provincialibus.

§. 7. Et hoc idem cenſeatur de Vicariis Provincialibus cum eis mori vel amoveri contigerit, ac Provincias regi, & gubernari, per primum ac alios Definitores ſucceſſive Capituli provincialis immediatè præcedentis, prout ſuprà de Vicario generali ſtatutum extitit, ſalva ſemper & reſervata prædicti Vicarii generalis, ut præmittitur poteſtate.

Magiſter generalis Ordinis tantummodo Capuccinos viſitare & corrigere poſſit.

§. 8. Generalis verò tàm Magiſter prædictus, quàm Miniſter Ordinis Minorum hujuſmodi, aut quiſquam Miniſtrorum ſeu Magiſtrorum Provincialium, ſeu aliorum Fratrum dicti Ordinis, tàm conventualium quàm de familia, ſive de Obſervantia nuncupatorum, donec aliter per Sedem Apoſtolicam ordinatum fuerit, prædicto Vicario generali, ſeu cæteris Vicariis, vel culpam fratri ejuſdem Congregationis de Capuccinis nuncupatæ, moleſtiam ſeu impedimentum aliquod inferre non audeat, nec præſumat, ſub pœna excommunicationis latæ ſententiæ, privationis Officii, omniúmque actuum legitimorum, niſi quòd præfatus Magiſter generalis, donec aliter per dictam Sedem ordinatum fuerit, per ſe duntaxat perſonaliter, viſitare, & corrigere poſſit, & valeat, prædictum Vicarium generalem, ſeu Fratres domum, locum, & Eremitorium eorumdem Fratrum Capuccinorum nuncupatorum, piè, benignè, & charitativè ad meliorem frugem, provocando. Etſi quemquam, quod abſit, repererit criminoſum, ipſum Vicarium, de conſilio & aſſenſu majoris partis Vicariorum præmiſſorum, cæteros verò de conſilio, & aſſenſu majoris & ſanioris partis Fratrum, domus, Eremitorii, loci, vel Conventus Viſitatorum in eodem loco, & non extrà, corrigere valeat & punire, pœnitentiare, ac emendare, ſecundùm quod delicti qualitas exegerit faciendum. De regimine verò ac cura prædictorum Fratrum Capuccinorum nuncupatorum ſe aliter non intromittat.

Habitus Capuccinorum cæteris aliis prohibetur. Imò prohibitus conſimilis ut infrà in conſt. 11. Greg. XIV. Beati. Tom. 3.

§. 9. Diſtrictiùs inhibentes quibuſcumque perſonis cujuſcumque conditionis exiſtant, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna eo ipſo incurrenda, ne habitum per eos deferri ſolitum, niſi ſub præfati Vicarii generalis pro tempore exiſtentis obedientia, & cura permaneant, geſtare quoquomodo præſumant.

Declaratio circà obedientiam Miniſtris & Vicariis præſtandam.

§. 10. Inſuper veſtigiis piæ memoriæ Pii Papæ Secundi etiam prædeceſſoris noſtri in hac parte inhærendo, qui aliàs ex certis cauſis auctoritate Apoſtolica ex certa ſcientia, in favorem Familiæ de

Obſervantia interpretarus eſt, ac declsravit, quòd cùm Apoſtolica Sedes Generalem rotius Ordinis Minorum, Miniſtrum generalem, & provinciales Vicarios Miniſtrorum loco, certis, piis, ac ſanctis teſpectibus eſſe voluiſſet ac decreviſſet. Vicarii ipſi qui illis præeſſent, & quibus ipſi ex debito eorum profeſſionis obediebant, veri, & indubitsri ipſorum Miniſtri, cum tales B. Franciſcus dicti Ordinis inſtitutor eos eſſe intellexiſſet, quoad uſque præfats Sedes, in cujus arbirrio conſiſtebat, aliud alio reſpectu ordinare ſtatuiſſet, eſſent, perpetuò ſorent, differentes à prædictis Miniſtris ſolo nomine, eóſque qui dictis Vicariis obedirent, ſecundùm dictæ Sedis determinationem eorum regulæ, & præcipuè in ea parte ubi erst (Præcipio firmirer fratribus univerſis, ut obediant ſuis Miuiſtris) plenè, & integrè ſatisſacere, auctoritare ac ſcientia prædictis, declaramus, &.decernimus, quòd donec alirer ſuper præmiſſis per præfatam Sedem ordinatum ſuerit, frarres Capuccini prædictorum Vicariis, prout de Vicariis familiæ per dictum Pium prædeceſſorem, nt præfertur, ſtsrutum ſuerat, obediendo, plenè ac integrè præfatæ regulæ ſatisſaciant.

Executorum hujus conſt. deputatio.

§. 11. Qnocircà univerſis, & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, necnon dilectis filiis Abbaribus, Prioribus, ac alıis perſonis, in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta msndamus, quatenùs ipſi vel duo, aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas, sc in eis contenta quæcumqne, ubi, & quando opus ſuerit, ac quories pro psrte Vicariorum, & fratrum Capuccinorum prædictorum, ſive alicujus eorum ſuerint deſuper requiſiti, ſolemniter publicanres, eiſque in præmiſſis efficacis deſenſionis præſidio aſſiſteutes, faciant auctoritate noſtra, præſentes literas, sc in eis contents hujuſmodi firmiter obſervsre, ac ſingulos, quos præſentes concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos deſuper, per quoſcumque, conrrà præſentium tenotem quomodolibet moleſtari, inquietari, ſeu perturbari, contradictores quoslibet, ac rebelles per cenſuram Eccleſiaſticam, ac alia opportuna juris remedis, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ae cenſuras, & pœnas ipſas iteratis vicibus aggrsvando, invocato etiam ad hoc, ſi opus ſuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 12. Non obſtautibus præmiſſis, ac tecolendæ memoriæ Boniſacii Papæ Octavi ſimiliter prædeceſſoris noſtri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, ac aliis Apoſtolicis conſtirurionibus, uecnon quibuſvis privilegiis ac indulris Apoſtolicis, ſnb quibuſvis tenoribns ac ſormis, cum quibuſvis clauſulis, & decretis, quæ advetſus præmiſſa nullatenùs ſuffragari volumus, cætetiſque contrariis quibuſcumque. Aur ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari uon poſſint pet literas Apoſtolicas non ſacientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Fides tranſumptorum.

§. 13. Volnmus autem, quòd præſentiom tranſnmptis manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeu Canonici alicujus Cathedralis Eccleſiæ muniris, eadem fides, in judicio, & extra adhibetur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 2. die 25. Aug.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenreſimo trigeſimo ſexto, octavo Kalend. Septembris, Pontificatus noſtri anno 2.

XII.

Confirmatio, & nova conceſſio privilegiornm, & gratiarum, Auditotnm Rotæ Romsnæ.

Ad hæc vide notata ſuprà ad conſtitu. 13. Clem. VII. Convenit, in Tomo 1.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A.D. 1537.

Exordium.

Romani Pontificis conſueta benignitas, ea quæ per prædeceſſores ſuos, præſertim perſonsrum, ſibi & Apoſtolicæ Sedi continuos labores impendentium, commodum, ac ntiliratem concernenria conceſſa ſnnt, ut firma perpetuò & illibata perſiſtant, libenter approbat, prout in Domino ſalubriter conſpicir expedire.

Pontifices multas gratias Auditoribus elargiti ſunt.

§. 1. Dudùm ſiquidem fœl. recordat. Julius Secundus, Leo Decimus, & Clemens Septimus Romsni Pontifices prædeceſſores noſtri, dilectis filiis cauſsrum Palatii Apoſlolici Auditotibus, ac enrum Locumteneutibus, tunc, & pro tempore exiſtentibus, & eorum Collegio diverſa privilegia, conceſſiones, exemptiones, antelationes, prærogativas, ſacnltates, gratias, & indulta tunc expreſſa gratioſè conceſſerunt, & approbarunt.

Quas hic Pontif. confirmat.

§. 2. Nos dignum quin potiùs debitum cenſentes dictos Auditores, & Locarenentes, qui pro publica utilitare quotidiè, & inceſſanrer invigilant, & in juſtitia perſonis ad Sedem ipſam ex omnibus mundi psrtibns conſlnenribus miniſtranda, immenſos labores ſuſtinent, prout eorumdem laborum remuneratione illorum exigentibus meriris, & ut commodiùs ſe alere, ac ſuſtentare valeant, non minoribus gratiis ac prærogativis, quàm à dictis prædeceſſoribus noſtris reportarunt, eos proſequi volumus, Motu proprio, non ad ipſorum Audirorum, ſeu Locatenenrium, vel aliorum pro eis nobis ſnper hoc oblatæ petirionis inſtanriam, ſed de noſtra mera liberalitate, ac ex certa noſtra ſcientia, omnia & ſingula privilegia, exemptiones, antelationes, prærogarivas, conceſſiones, grarias, ſacultstes, literas ac indulta hujuſmodi, per dictos, & alios noſtros prædeceſſotes eiſdem Audiroribus, & Locatenenribus, ac eorum ſingulis, in genere vel in ſpecie conceſſa quæcumque, quorumcumque, & qualiacumqne ſint, ac cujuſcumque tenoris, & continentiæ exiſtant, quorum omnium ſormas, & renores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, cnm omnibus, & ſingulis derogstionibus, decretis, & clsuſulis in eis contentis, in omnibus, & per omnia, auctoritste Apoſtolica, tenore præſentium confirmamns, & innovamus, illâque ſibi & eorum cuilibet, & prout dicti ac alii prædeceſſores conceſſerunt, de novo pro potiori cautela concedimus & indulgemus.

Privileg. Referendariis Apoſt. cis conce. & conced. da, eiſd. Aud. communicat. Quæ privilegia Referendar. habeat infrà conſt. Debita, notabo.

§. 3. Ac privilegia & gratias dilectis filiis Referendariis uoſtris, ſen eorum Collegio conceſſa, ac in poſterùm concedenda, illa pro ſufficienter expreſſis habentes, cum eiſdem Audiroribus, & Locatenentibus, ac eornm Collegio, auctorirate, & tenore præmiſſis commnnicamus, ſeu illa de novo eis concedimus, ac præſenres literas, & in eis conteuta quæcnmque ſub cujuſvis ſuſpenſionibus, derogationibus, sc revocationibus in contrsrium ſactis, & ſaciendis minimè comprehendi, neque illis derogari poſſe, uiſi eotumdem Auditorum, ac Locatenentium ad id expreſſus acceſſerit aſſenſus, ac irritum & inane, quicqnid ſecus ſuper iis à quoquam qusvis auctoritate, ſcienter vel iguoranter contigerit attentari decernimus.

Execu. deputat.

§. 4. Quocircà pro rempore exiſtenribus Sanctæ Romsnæ Eccleſiæ Camerario, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, ac in Urbe in ſpititualibus Vicario, per præſentes motn ſimili msndamus, qustenùs ipſi vel duo, sut unus eorum per ſe vel alium ſeu alios præſentes lireras, ac in eis contenta quæcumque, ubi, & quando opus fuerit, & quoties pro parte dictorum Auditorum Locatenentium, ſeu alicujus eorum deſuper ſuerirt requiſiri ſolemniter publicsnres, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, ſaciant auctoritate noſtta, eos & eotum quemlibet confirmstione, innovatione, conceſſione, indulto, communicatione, & decreto, ac sliis præmiſſis pacificè

frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper per quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari, contradictores quoslibet, & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alia juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, editis ac edendis, etiam perpetuis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, gratiis, ac conceſſionibus per quoſcumque Rumanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos & Sedem eamdem ſub quibuſcumque, tenoribus & formia, ac cum quibuſvis clauſulis & decretis, etiam iteratis vicibus quibuſcumque, quocumque nomine nuncupentur, & dignitate ſeu majoritate præfulgeant, in genere vel in ſpecie, & ſeu eorum Collegiis conceſſis, approbatis & innovatis; ac in poſterum con edendis, approbandis, & innovandis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illia, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa mentio habenda, aut exquiſita forma ſervanda foret, ac in eis caveatur expreſsè, quòd illis nullatenùs derogari poſſit, illorumque omnium tenores pro ſufficienter expreſſis, ac inſertis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, harum ſerie, motu ac ſcientia ſimilibus derogamus, necnon omnibus illis quæ in literis eiſdem Auditoria, & Locatenentibus, ſeu eorum Collegio conceſſa voluerunt dicti prædeceſſores non obſtare, quæ pro repetitis babeantur, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Exemplis fidem tribuit.

§. 6. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula loca, in quibus de eiſdem fides forſan facienda eſſet deferri volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorſua fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 3. die 15. Aug.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die decimaſeptima Auguſti, milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificii noſtri Anno tertio.

Sequitur conceſſio exemptionis à gabella vini.

Edita A. D. 1536.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa conceſſionis.

ATtendentes continuos labores, quos dilecti filii cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & eorum Locatenentes, pro adminiſtranda juſtitia perſonis ad Sedem Apoſtolicam ex omnibus mundi partibus confluentibus, ac in cauſis coram eis pro tempore vertentibus jugiter perferunt, ac propterea dignum reputamus, ut illis gratioſos favores, & opportuna commoditatis auxilia impendamus.

Exemptio Aud. à gabella vini.

§. 1. Volentes igitur eos ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra eiſdem Auditoribus, & Locatenentibus quos ſicut accepimus fœl. recordationis Clemens Papa Septimus prædeceſſor noſter inter alia privilegia illis conceſſa à ſolutione & exactione quarumcumque gabellarum, & oncrum liberavit ac exemit, ut privilegii hujuſmodi plenarium conſequantur effectum, quòd ipſi, & eorum quilibet, ad noſtrum & Apoſtolicæ Sedis beneplacitum, ſingulis annis pro eorum uſu, & victu quindecim vegetes cujuſcumque qualitatis vini quandocumque illis placuerit, abſque alicujus dohanæ ſeu gabellæ, ac aliorum onerum ſolutione, ex Ripa, ſeu aliunde percipere ac habere, liberè & licitè valeant, auctoritate Apoſtoſtolica, tenore præſentium, de ſpeciali gratia indulgemus, ac licentiam, & facultatem concedimus.

Inhibitio contra officiales qui eos deſuper moleſtarent.

§. 2. Mandantes nihilominùs modernis, ac pro tempore exiſtentibus Camerario noſtro, ac domus noſtræ Magiſtro, ac Clericis Cameræ Apoſtolicæ, & dobaneriis, omnibúſque & ſingulis dohanæ noſtræ Officialibus, ac aliis ad quos quomodolibet ſpectat, io virtute ſanctæ obedientiæ, ac ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna; quàm ſi contrafecerint illos eo ipſo incurrere volumus, quatenùs de cætero in perpetuùm, ſingulis Auditoribus ac Locatenentibus prædictis quolibet anno quindecim vegetes vini hujuſmodi, abſque aliqua gabellæ ſeu dohanæ, ac oncrum ſolutione, & gratis quandocumque ab eiſdem Auditoribus, ſeu eorum aliquo requiſiti fuerint, tradant ac tradi faciant, nec ab eis aliquid præmiſſorum occaſione exigant, ſeu exigere præſumant, ac illis & eorum cuilibet quoties opportunum fuerit mandata ad id neceſſaria expediant, ac expediri faciant, omni mora & exceptione ceſſantibus, ac per eos ad quos ſpectat, ſub pœnis etiam pecuniariis eorum arbitrio imponendis obſervari faciant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac locationibus, etiam Apoſtolica auctoritate factis ac faciendis, ſtatutis, & conſuetudinibus, etiam juramento, &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Camerario; Magiſtro, Dobaneriis, & Officialibus, & dohanæ hujuſmodi, ac quibuſvis aliis locis, ac perſonis cujuſcumque conditionis, gradus, &c. exiſtentibus, etiam motu ſimili, ac alias ſub quibuſvis tenoribus & formis &c. concedendis, quibus latiſſimè extenden. motu ſimili derogamus cæteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 4. Volumus autem quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & ubique tàm in judicio quàm extrà, fidem faciat, regula contraria non obſtante.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, & ita motu proprio mandamus. A.

XIII.

Uxores non poſſint ab eorum maritis cautiones de non offendendo petere, aut alia de cauſa cum eis in Urbe litigare, niſi priùs in Monaſterio, aut alio honeſto loco ponantur.

Pœnas autem mulieribus, ex loco ſibi aſſignato aufugientibus, inhoneſtéque viventibus impoſuit Six. V. et infrà in ejus conſt. 40. Ad compeſcendam. Tom. 2.

Edita A. D. 1536.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus conſtit.

CUm ſicut accepimus, diverſæ mulieres conjugatæ Almæ Urbis ſeu in ea commorantes, tàm Romanæ, quàm forenſes forſan affectantes vitam ad earum libitum inhoneſtam ducere, ubi ſe ab earum maritis ſuper earum inhoneſta vita, aut pravis moribus argûi vident, eos à quibua ſe amari ſciunt, maritis ſuis in fidejuſſores quod ipſæ eos non oſtendent, nec offendi facient, pro diverſis pecuniarum ſummis etiam exceſſivis judicialiter, aut aliàs ſimilem cautionem ab eiſdem maritis ſuis exigant; & illis eam quandoque præſtare nequeuntibus illos carceribus mancipari, & quandoque ad triremes delegari procurent, & faciant, vel ſi earum mariti prædicti cautionem hujuſmodi eis præſtent, illius clypeo fretæ, vitam ad earum libitum inhoneſtam ducant, in divinæ majeſtatis offenſam, ac ſcandalum plurimorum.

Sanctio de qua in rub.

§. 1. Nos volentes ex debito noſtri Officii paſtoralis præmiſſis occurrere, Motu ſimili modernis, & pro tempore exiſtentibus Almæ Urbis prædictæ Gubernatori, ac Senatori, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, ac quibuſvis aliis Romanæ Curiæ Officialibus ſeu Judicibua vel Mareſcallis, quacumque auctoritate etiam ſæculari fungentibus diſtrictiùs inhibemus, ne de cætero ad cujuſvis mulieris conjugatæ inſtantiam ejus virum ad fidejubendum, & ſibi ſub aliqua quantumvis modica pecuniarum ſumma de eam non offendendo, nec offendi faciendo, cavendum cogere, aut monere, ſeu ipſam mulierem conjugatam ad quovis modo cum viro ſuo quavis occaſiooe litigan-

dum admittere præſumant, niſi ipſa mulier in loco honeſto, aut apud mulierem honeſtam, bonæ conditionis, & famæ, aut in domo ſanctæ Marthæ de Urbe, in qua quælibet mulieres conjugatæ, ſeu ob earum malam vitam & violatum thorum offendi timentes recipiuntur, & donec cum earum maritis concilientur, charitativè tractantur, & ſuſtentantur, cum effectu habitaverit & vixerit. Nos enim ex nunc omnes, & ſingulas cautiones, & fidejuſſiones per maritos uxoribus ſuis alibi quam in loco honeſto & apud mulierem honeſtam, ſeu in dicta domo S. Marthæ habitantibus hactenùs præſtitas, unica tamen præcedente monitione, & in poſterùm præſtandas, nullas, irritas, & inanes, nulliuſque roboris vel momenti fore, & illarum etiam ſi juramento vallatæ ſint, executionem fieri non poſſe, ac dictos maritos, ſi qui in exilium relegati, vel ad triremes tranſmiſſi propter præmiſſa fuerint, dictos triremes exire, & ad Urbem liberè redire poſſe, ac irritum &c. decernimus.

Vicarius Papæ executor deputatur.

§. 2. Mandantes venerabili fratri Philippo Epiſcopo Salutiarum, moderno ac pro tempore exiſtenti noſtro in eadem Urbe, ejuſque diſtrictu, in ſpiritualibus Vicario generali, quatenùs inhibitionem, & decretum noſtros hujuſmodi perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari faciat cum effectu, contradictores quoslibet, & rebelles, ac ſi in præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris, & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtylo Palatii, & curiarum Gubernatoris, Senatus, & Auditoris Cameræ hujuſmodi, necnon earumdem curiarum, etiam juramento, &c. roboratis ſtatutis, ac conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis in contrarium quomodolibet conceſſis.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 4. Et præſentium, etiam abſque eo quòd regiſtrentur, aut illius data apponatur, ſolam ſignaturam ſufficere, & ubique fidem facere, in judicio, & extrà, regula contraria non obſtantibus, decernentibus.

Placet, & ita mandamus. A.

[P]apæ ſubſc.

XIV.

Declaratio, & ampliatio facultatum Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ, in legitimandis baſtardis.

Hoc indultum confirmavit Pius V. in ſua conſtitut. 87. Pridem, in hoc Tomo 2. fol 306. & iſtud Collegium erexit Jul II. in ſua conſt. 15. Sicut ſuprà fol. 492. ubi notavi in hoc Tomo 1.

Edita A. D. 1537.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis providentia circumſpecta nonnumquàm per ejus prædeceſſores geſta, cùm ſuper illis dubia oriuntur, ne aliqui propterea litibus indebitis fatigentur, dilucidat, & declarat, prout convenit, & rei qualitate inſpecta conſpicit in domino ſalubriter expedire.

Julius ij. erexit iſtud Collegium & conceſſit facultatem legitimandi baſtardos.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Collegii Scriptorum Archivii Romanæ Curiæ nobis nuper exhibitæ petitio continebat, quòd licèt dudùm fœl. rec. Julius Papa II. prædeceſſor noſter in inſtitutione Collegii prædicti per eum erecti, inter alia eidem Collegio, ſeu illius Correctoribus, & Officialibus quoſcumque Baſtardos, Manſeres, & Nothos, ſine tamen præjudicio venientium ab inteſtato, legitimandi facultatem conceſſerit, ac Collegium, ſeu Correctores, & Scriptores præfati facultatis hujuſmodi vigore certas formas ſuper hujuſmodi legitimationibus faciendis ordinaverint.

Et multi fuerunt legitimati.

§. 2. Et tàm tempore ipſius Julii, quàm etiam piæ memoriæ Leonis Decimi, Adriani Sexti, & Clementis Septimi Romanorum Pontificum, etiam prædeceſſorum noſtrorum, ac noſtri Pontificatuum temporibus facultatem hujuſmodi continuantes, quamplures Baſtardos, Manſeres, & Nothos ex quocumque coitu procreatos, etiam ſtantibus legitimis, abſque tamen præjudicio venientium ab inteſtato, juxta dictas formas diverſimodè legitimaverint, ac in poſſeſſione, ſeu quaſi legitimandi hujuſmodi pacificè, & dictæ formæ per ipſos obſervatæ hactenùs fuerint, ac legitimatione per eos hactenùs factæ impugnatæ non extiterint, neque de illarum validitate ab aliquibus hactenùs hæſitatum fuerit.

Dubium de qua hic excitatum fuit.

§. 3. Nihilominùs in præſentiarum à nonnullis de viribus legitimationum per ipſum Collegium de illegitimo conſenſu patrum legitimorum, ſtantibus filiis legitimis, & naturalibus, juxta formam per ipſos traditam factarum hæſitatur, & aſſeritur, facultatem Collegii hujuſmodi ad caſum in quem pater illegitimi filios legitimos ac naturales haberet, ſe non extendere, cùm hoc ipſa facultate ſpecialiter expreſſum non reperiatur, ac ſolùm Baſtardos, Manſeres, & Nothos, cum illa clauſula, ſine præjudicio venientium ab inteſtato, comprehenſos eſſe. Quare pro parte præfatorum Collegii nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper iis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideò Pont. illud remanet.

§. 4 Nos igitur hujuſmodi ambiguitatis dubium ſubmovere, ac tàm per ipſos Collegium dictæ facultatis vigore, in poſterùm legitimandorum, quàm etiam ipſorum Collegii, quorum interpretatione formæ prædictæ traditæ fuerunt, & juxtà illas illegitimationes hujuſmodi proceſſerunt, indemnitati providere, ac diſpendiis, necnon diverſis litibus, & forſan ſcandalis, quæ exinde oriri, ac ſubſequi poſſent, obviare, necnon Status, tàm Urbis quàm Romanæ Eccleſiæ, in qua legitimationes ipſæ conceduntur, quieti conſulere, necnon formatum, & legitimationum hujuſmodi tenores præſentibus pro expreſſis habere volentes, ipſaſque legitimationum formas, ut præfertur, traditas approbantes, confirmantes, ac innovantes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfatos Collegium facultatis prædictæ vigore, quoſcumque illegitimos, ex quocumque illicito, ac damnato coitu procreatos, etiam ſi eorum genitores filios legitimos, & naturales haberent, abſque tamen præjudicio venientium ab inteſtato, legitimare poſſe, & legitimationes per eos in poſterùm faciendas, etiam ſtantibus legitimis, validas, & efficaces fore ſuoſque effectus ſortiri, ac firmiter obſervari debere, & illis quibus fieri contigerit, ſuffragari, ac eos qui legitimati pro tempore fuerint, juxta hujuſmodi legitimationes ſuccedere poſſe.

Et ita judicari debere decernit.

§. 5. Sicque in præmiſſis omnibus, ac ſingulis per quoſcumque etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi ac interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, ac definiri debere, necnon quicquid ſecus ſuper iis, à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium declaramus, & decernimus, ac pro potiori cautela facultatem prædictam ad hoc extendimus, & ampliamus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 6. Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, ac ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ præfatus Julius prædeceſſor in literis erectionis Collegii hujuſmodi voluit non obſtare, & quæ præſentibus pro repetitis haberi volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo-ſeptimo, pridiè Kal. Nov. Pont. noſtri Anno quarto.

XV.

Privilegium centenariæ præſcriptionis, & aliæ gratiæ, Congregationis Baſſinenſis, aliàs S. Juſtinæ Monachorum, Ordinis S. Benedicti.

Cætera-

Cætera quæ hanc tangunt Congregationem, vide ſuprà in Jul. II. conſt. 1. Super cathedram, fol. 464. ubi plenè notavi.

Edita A. D. 1537.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

BEnignitas Sedis Apoſtolicæ conſueta, ea quæ per Romanos Pontifices pro Religionis conſervatione, & augmento, ac Monaſteriorum, & aliorum piorum locorum, necnon perſonarum devotarum in eis ſub regularis diſciplinæ obſervantia Domino militantium, proſpero, ac tranquillo ſtatu, & ſalubri directione providè conceſſa, ac etiam approbata, & innovata competit, ut eo firmiùs illibata perſiſtant quo frequentiori ſuo fuerint præſidio pro tempore ſtabilita, libenter approbat, innovat, eiſque uberioris Apoſtolici muniminis robur adjicit, ac de novo concedit, & aliàs pro eorum obſervatione providet, prout in Domino conſpicit ſalubriter expedire.

Plerique Pontifices Congregation Caſſinenſi multas gratias elargiti ſunt.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Moderuorum Præſidentis, & Definitorum Capituli Congregationis Caſſinen. aliàs S. Juſtinæ de Padua Monachorum Ordinis S. Benedicti Regularis Obſervantiæ, necnon ipſius Congregationis, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd dudum pro divini cultus augmento, & Religionis propagatione, ac Regularis obſervantiæ conſervatione, Congregationi prædictæ, ac illius Præſidentibus, Definitoribus, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Rectoribus, Monachis, Converſis, Novitiis, eorúmque Capellanis, familiaribus, ac ſervitoribus, necnon Monaſteriis, Prioratibus, ac locis etiam unitis, Eccleſiis, Capellis, Oratoriis, membris, ac bonis pro tempore exiſtentibus, quàmplura, & diverſa privilegia, immunitates, exemptiones, tàm ab Ordinariorum juriſdictione, quàm etiam ab omni impoſitione, exactione, collecta, decima, ſubſidio, & alio quocumque gravamine, quocumque nomine, cenſerentur, per Romanos Pontifices pro tempore exiſtentes, etiam pro tempore imponenda, necnon à quocumque onere, occaſione Legatorum, ſubdelegatorum, Nunciorum Apoſtolicorum, Ordinariorum, Diœceſanorum, ſeu alterius cujuſcumque, etiam Apoſtolica auctoritate imponen. ac charitativi, & alterius cujuſcumque ſubſidii, impoſitionis, collectæ, vel alterius cujuſcumque exactionis, ac oneris, perſonalis, & realis, vel mixti, annatarúmque etiam ratione Monaſteriorum, & aliorum beneficiorum, etiam unitorum ſolutione, ac ab omnibus cenſibus, redditibus, & ſolutionibus ratione viſitationis, vel ſubjectionis quorumcumque jure debendi quibuſcumque Oratoriis, ac perſonis libertates, prærogativæ, favores, Conſervatoriæ, declarationes, facultates, gratiæ, indulta ſpiritualia, & temporalia, tàm per fœlicis recordationis Urbanum Secundum, Eugenium Quartum, Alexandrum Quintum, Martinum etiam Quintum, Nicolaum ſimiliter Quintum, Calliſtum Tertium, Pium Secundum, Innocentium Octavum, Alexandrum Sextum, Julium Secundum, Leonem Decimum, ac alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, necnon Imperatores, & Romanos Reges, ac alios ſæculares Principes, etiam circà celebrationem Capituli, & electionem Prælatorum, ac conſervationem ejuſdem Congregationis, ac illius perſonarum ſalubrem directionem conceſſa, ac per nonnullos ex ipſis prædeceſſoribus, ac demùm per ſimilis memoriæ Clementem Papam Septimum etiam prædeceſſorem noſtrum, approbata, & innovata extiterunt.

Urb. II. conceſſit Abbati facultatem alia Monaſteria ædificandi & Pontificalia (quibuſdam exceptis) exercend.

§. 2. Et inter alia Urbanus, tunc & pro tempore exiſtenti Abbati, ac dilectis filiis Conventui Monaſterii Sanctiſſimæ Trinitatis Caſſinen. Ordinis, & Congregationis eorumdem, ut tunc pro tempore exiſtens Abbas per terras ſui Monaſterii, habitas, & habendas, Eccleſias conſtruere, & cum Cruce ſignare, ac alia Pontificalia, & ſpiritualia, ſacrorum Ordinum collatione Baſilicarum, & altarium, ac chariſmatis conſecratione, dumtaxat exceptis, exercere poſſet.

Pia legata Congregationis ab omni ſolutione eximit.

§. 3. Necnon ut de iis, quæ à Catholicis Chriſtianis eidem Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis, tàm inter vivos, quàm in ultima voluntate, ubicumque donata, vel legata forent, nulli Epiſcoporum Diœceſanorum licitum eſſet quartam, vel tertiam partem in ipſis, legatis, ſeu donatis, tàm in ſtabilibus, quàm in mobilibus, etiam prætextu cujuſcumque conſuetudinis exigere, conceſſit.

Perturbatores excommunicari decernit.

§. 4. Et ſi proceſſu temporis per quoſcumque contrà prædictorum, ac aliorum privilegiorum per ipſum Urbanum dicto Monaſterio Sanctiſſimæ Trinitatis conceſſorum tenorem, per aliquos attentatum foret, illud, & tunc viribus vacuatum, ac præſcriptionem longi temporis non currere decrevit, ac quicumque dictum Monaſterium Sanctiſſimæ Trinitatis in ſuis juribus, poſſeſſionibus, & libertatibus læderent, aut etiam perturbarent, liceret dicto Abbati, & ſuis ſucceſſoribus, illos cujuſcumque præeminentiæ, ſive ſtatus forent, auctoritate Apoſtolica canonica monitione præmiſſa, excommunicare, ac excommunicatos fore denunciare, à qua excommunicatione abſolvi non poſſent niſi dignè ſatisfacerent, etiam quocumque privilegio illis, quo excommunicari vel interdici non poſſint forſan conceſſo non obſtante, niſi de indulto hujuſcemodi, plenam ac expreſſam facerent mentionem indulſit.

Eugen. IV. Abbati S. Pauli extrà muros Urbis conceſſit, poſſe cum mitra celebrare & minores Ordines Monachis conferre.

§. 5 Necnon Eugenius Abbati pro tempore exiſtenti Monaſterii ſancti Pauli extrà muros Urbis eorumdem, Ordinis, & Congregationis, ut cum Mithra, & annullo, Sandaliis, Tunica Dalmatica Miſſarum ſolemnia celebrare, & aſtanti Clero, & Populo benedicere. Ac idem Abbas, ac dilecti filii Conventus ipſius Monaſterii ſancti Pauli Conſecrationis Altarium, & Ordinationes Monachorum, qui ad ſacros Ordines forent promovendi à quocumque mallent Catholico Antiſtite, Apoſtolica auctoritate freti ſuſcipere, quas ſine difficultate, ac pravitate exhiberi præcepit. Ipſéque Abbas dummodò presbyter eſſet Minores Ordines hujuſmodi Monachis ſuis ea Apoſtolica Indulgentia cùm neceſſe foret exhibere poſſet, necnon eidem Abbati, etiam indumenta quæ ad uſum altaris, & in eodem Monaſterio forent neceſſaria benedicendi facultatem conceſſit.

Centenariáque præſcriptione gaudere juſſit.

§. 6. Ac ſtatuit & ſancivit, ut ſicut contrà Romanam Eccleſiam nonniſi centenariam, ſecundùm conſtitutiones canonicas, & legitimas ſanctiones currebat præſcriptio, ita præfato Monaſterio S. Pauli minoris temporis præſcriptio non obſiſteret,

Alexander VI. privilegia prædicta decrevit in dubiis, interpretan. eſſe ad favorem Congreg.

§. 7. Et demùm Alexander prædeceſſores præfati Motu proprio, voluit, & declaravit, quicquid dubii in hujuſmodi privilegiis, ſeu aliquo eorum pro tempore emergeret, data verborum ambiguitate, & varia peritorum interpretatione in favorem dictæ Congregationis ac locorum particularium ejus interpretari.

Indultáque cujuſcumque Monaſterii, cæteris eſſe communia.

§. 8. Necnon cujuſvis particularis Monaſterii ipſius Congregationis privilegia, toti Congregationi prædictæ, & illius particularibus Monaſteriis communia eſſe, & ad illa extenſa, ac extendi debere decrevit, prout etiam extendit.

Congregatio ſupplicat Pontifici pro dictorum indultorum confirmatione.

§. 9. Cùm autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, Præſidens, & Definitores, ac Congregatio præfati cupiant ſingula privilegia, & indulta prædicta, ut uberiorem obtineant roboris firmitatem, etiam noſtri muniminis præſidio fulciri, pro parte eorumdem Præſidentis, & Definitorum, ac Congregationis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut privilegiis, & indultis prædictis robur noſtræ approbationis adjicere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ideò Pontif. illa approbat.

§ 10. Nos igitur attendentes uberes fructus quos dictæ Congregationis Monachi, qui tamquàm mortui mundo, ſoli CHRISTO qui eſt vita viventes pro univerſali Eccleſia ad Deum preces in

militanti Eccleſia in dies producunt, ac præſidentem, & Definitores necnon Congregationem præfatos, & eorum ſingulos, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, omnia & ſingula privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, prærogativas, ſavores, conſervatorias, declarationes, facultates, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta, ſpiritualia, & tēporalia, Congregationi, & illius Præſidentibus, Viſitatoribus, Abbatibus, Prioribus, Monachis, Noviriis, Converſis, Perſonis, Capellanis, familiaribus, ſervitoribus, & locis etiam unitis, necnon Eccleſiis, Capellis; membris, & bonis, pro tempore exiſtentibus, in genere, & in ſpecie, tàm per prædictos, & quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & Sedem prædictam, quàm per Imperatores, Reges & Principes, etiam particularibus Monaſteriis, etiam ampliativè vel extenſivè, aut aliàs ſub quacumque forma, & verborum expreſſione, communiter vel diviſim, conceſſa, & approbata, ac cum omnibus, & ſingulis decretis, & clauſulis in eis contentis deſuper confectas literas, & in eis contenta, & inde ſecuta quæcumque, quorum omnium tenores, formas, datas, & effectus, ac decreta in illis appoſita, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo insererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, & confirmamus, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & firmiter obſervari, necnon Congregationi hujuſmodi, & illius perſonis ſuffragari debere decernimus. Supplentes, omnes & ſingulos, tàm juris quàm facti defectus, ſi qui forſan in Imperatorum, Regum, & Principum, conceſſionibus hujuſmodi intervenerint.

Iteratòque concedit.

§. 11. Et nihilominùs pro potiori cautela, ea, omnia, & ſingula, prout per dictos prædeceſſores, ac Imperatores, Reges & Principes, etiam ut præfertur conceſſa fuerunt, de novo, in omnibus, & per omnia, ita quod Congregatio, ac Præſidentes, Definitores, Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachi, & alii ſupràdicti, ac Monaſteria, & loca prædicta, omnibus illis, tàm in genere quàm in ſpecie conceſſis, uti, potiri, & gaudere poſſint & debeant, & ab impoſitionibus, decimis, collectis, ſubſidiis, & oneribus, ac omnibus aliis, & ſingulis ſupràdictis, etiam ratione Apoſtolicæ Sedis Legatorum, etiam de latere, etiam dicta auctoritate Apoſtolica pro tempore imponendis liberi, immunes, & exempti exiſtant, nec ad illorum ſolutionem, ſeu contributionem cogi, aut deſuper moleſtari, vel inquietari poſſint ſeu debeant, auctoritate, & tenore prædictis, de novo concedimus, & indulgemus, ac ſtatuimus, & ordinamus.

Inhibitio in omnes perturbatores.

§. 12. Diſtrictiùs inhibentes quibuſvis perſonis cujuſcumque Eccleſiaſticæ, etiam Pontificalis, vel ſæcularis dignitatis, præeminentiæ, vel auctoritatis exiſtentibus, ne Congregationem, ac illius Præſidentes, Definitores, Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios præfatos ſuper hujuſmodi privilegiis, & indultis, aut illorum uſu, poſſeſſione, ſeu quaſi per ſe vel alium ſeu alios, directè vel indirectè, quovis quæſito colore vel ingenio, impedire, moleſtare, vel perturbare quoquomodo præſumant, ac eis præcipiendo mandantes, ut Congregationem, Præſidentes, Definitores, Viſitatores, Abbates, Priores, Rectores, Monachos, & alios prædictos, illis omnibus pacificè, & quietè, frui, uti, potiri, & gaudere permittant.

Clauſulæ hujus conceſſionis præſervativæ.

§. 14. Necnon decernentes eiſdem privilegiis, indultis, ac præſentibus literis, & in eis contentis clauſulis quibuſcumque, etiam per quaſcumque literas Apoſtolicas, etiam quaſvis, generales vel ſpeciales, etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & inſolitas clauſulas, ac irritantia decreta, ſub quacumque verborum conceptione in ſe continentis nullatenùs derogari poſſe, nec derogatum cenſeri, niſi de illarum, ac præſentium literarum totis tenoribus de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, ac ſpecifica, ſpecialis, & expreſſa mentio facta fuerit, ac hujuſmodi derogationes per tres diſtinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus ſimiliter diſtinctis vicibus pro tempore exiſtentibus Præſidenti, Definitoribus, & Viſitatoribus præfatis legitimè intimatæ, & inſinuatæ fuerint, ac ipſorum Præſidentis, Definitorum, & Viſitatorum, ad id expreſſus accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragari. Et ſic in præmiſſis omnibus per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, etiam Cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecus, ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Clauſulæ contrariorum derogatoriæ.

§. 14. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ per ſingulos prædeceſſores prædictos in ſingulis literis prædictis conceſſum fuit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 6. die 5. Novembr.

Dat. Romæ apud S. Petrum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Non. Novembris, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVI.

Juriſdictio, & facultates Vincentii Cardinalis Neapolitani nuncupati, in Alma Urbe Legati de latere deputati, ob diſceſſum Pontificis, verſus civitatem Placentiæ.

Hujusmodi legationum Bullas, quarum magnus eſt numerus, ſupervacuas arbitratus ſum, & ideò hanc ſolummodò, & alteram de antiquioribus, nempe Innoc. VI. conſtitut. 1. Cùm onus. ſup. fol. 259. Et aliam de recentioribus Clem. VIII. Licèt, n. 53. Tom. 3. fol. 76. Ut conceſſionem juriſdictionum, tempore variari dignoſcatur.

Edita A. D. 1539.

PAULUS EPISCOPUS, *Servus Servorum Dei. Dilecto filio Vincentio tituli ſanctæ Mariæ Tranſtiberim Presbytero Cardinali Neapolitano nuncupato, in Urbe, ejusque territorio, & diſtrictu noſtro, & Apoſt. Sedis Legato, Sal. & Apoſt. bened.*

Pontifex decrevit Placentiæ ſe conferre.

LIcèt poteſtatis plenitudo deſuper nobis commiſſa ſit, & univerſi gregis dominici divina diſponente clementia, curam habeamus, finem tamen humanæ poſſibilitatis excedere non valentes, conſiderantéſque quòd circa ſingula per noſmetipſos Apoſtolicæ ſervitutis debitum abſolvere non poſſumus, nonnumquàm aliquos, & præcipuè Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales in ſollicitudinis partem aſſumimus, ut ipſis vices noſtras ſupplentibus, miniſterium nobis deſuper commiſſum favente pietate ſuperna, faciliùs & ſalubriùs exequamur. Et quamvis ad cunctorum Chriſtifidelium provincias, civitates, & loca, paternum ſtudium, & diligentiam adhibeamus, ad Almam Urbem tamen noſtram aciem noſtræ conſiderationis paternis affectibus dirigentes, illam cives, incolas, & habitatores ejuſdem, tamquàm peculiares filios, & devotos, diligentiori cura intuemur, & ſuper eorum fœlici regimine pacifico, & tranquillo, deſiderantes ſpecialiter providere ut præſerventur à noxiis, & optatis perfruantur incrementis. Cùm itaque nos, pro nonnullis arduis, & urgentibus negotiis orthodoxæ fidei, ac publicum Reipublicæ Chriſtianæ commodum concernentibus ab ipſa Urbe ad aliquod

tempus diſcedere, & ad civitatem noſtram Placentiam Provinciæ Mediolan. nos conferre, & dimiſſis in eadem Urbe Palatii noſtri, & Curiæ Cameræ Apoſtolicæ Cauſarum audientiis, necnon Gubernatore, ſeu Vicecamerario, ac Vicario, ſeu ejus Locumtenente, & Senatore, ac aliis ejuſdem Urbis Officialibus, Cancellariam noſtram ſub plumbo, Capella, & nonnullis ejuſdem Cancellariæ, & Cur. Rom. Officialibus nobiſcum ducere intendamus.

Ideò pro Urbis & Curiæ Rom. regimine, Legatum de latere deputat facultatibus hic expreſſis.

§. 1. Nos volentes interim, bono & fœlici Urbis, & Rom. Cur. prædictarum regimini providere, & potiſſimùm ad te, quem etiam in magnis, & arduis ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ negotiis verſatum, eximia probitate, & fidelitate, rerúmque gerendarum experientia & præcipua prudentia, ac integritate comprobatum habemus, mentem noſtram convertentes, ac ſperantes, quòd ea quæ ibi duxerimus committenda, gratia tibi aſſiſtente divina, circumſpectè, prudenter, juſtè, & fideliter exequeris: Te in Urbe prædicta, ejúſque territorio, & diſtrictu, ac terris, & locis illi adjacentibus, noſtrum, & dictæ Sedis Legatum de latere, in ſpiritualibus & temporalibus Vicarium generalem, de venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Card. conſilio, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, uſque ad beneplacitum, vel ad eamdem Urbem reditum noſtrum dumtaxat, creamus, conſtituimus, & etiam deputamus.

Facultas cognoſcendi cauſas, & quaſcumque etiam exemptos puniendi.

§. 2. Dantes tibi harum ſerie pariter & concedentes plenam, liberam, & omnimodam poteſtatem & facultatem, ac auctoritatem, Urbem, & loca prædicta cum eorum territoriis, diſtrictibus, & pertinentiis, necnon perſonas, cives, habitatores, etiam Curiales, & ipſam Romanam Curiam ſequentes, ſeu ad eamdem undecumque venientes, dùm in ea fuerint, ſeu in ea degentes, & incolas ejuſdem, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, dignitatis, etiam Pontificalis fuerint, ac ejuſdem Romanæ Cur. officiales exiſtent, etiam ſi ſe exemptos à quocumque Legationis officio prætenderent, noſtro & dictæ Romanæ Eccleſiæ nomine gubernandi, regandi & adminiſtrandi prout cœleſtis gratiæ infuſio, & tua prudentia perſuadebunt, reformandi, & corrigendi, occupata recuperandi, necnon illa, & alia deformata, in priſtinum & debitum ſtatum reducendi, & juriſdictionem omnimodam exercendi, civiles, & criminales, Eccleſiaſticas, & ſpirituales, & ſuper quibuſcumque monaſteriis, prioribus, præpoſituris, canonicatibus, & præbendis, dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, cæteríſque beneficiis eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumcumque Ordinum regularibus, & profanas ad forum Eccleſiaſticum quocumque jure ſpectantes, ac mixtas quaſcumque, tàm in dominio noſtro, quàm extra, per appellationes extrajudiciales, vel generales querelas, etiam non obſtante quòd ad ipſam Rom. Curiam legitimè devolutæ, aut in illa de juris neceſſitate tractandæ, ſeu finiendæ non exiſtant, illarúmque, & etiam aliorum quorumcumque, & quibuſcumque Judicibus eccleſiaſticis, & ſæcularibus, quacumque auctoritate, dignitate, ſeu præeminentia fulcitis ad nos & Romanam Curiam, ac Sedem hujuſmodi, & pro quibuſcumque gravaminibus, vel definitivis ſententiis pro tempore interpoſitis, primarum, & ſecundarum, ac ulteriorum appellationum cauſas, unà cum negotio principali, conjunctim vel diviſim, vel aliàs, prout tibi viſum fuerit, ac omnibus, & ſingulis earum incidentibus, emergentibus, etiam ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, aliàs juxta caſuum, prout tibi videbitur, etiam cum poteſtate citandi in eadem Curia Rom. etiam extrà eam, per edictum publicum, conſtito ſummariè de non tuto acceſſu, ac inhiben. quibus, & quotiens fuerit inhibendum, audiendas, cognoſcendas, decidendas, & fine debito terminandas committendi.

Facultas committen. cauſas in Curia & extra.

§. 3. Et pari modo inter Auditores dicti Palatii noſtri, ſeu eorum Locatenen. diſtribui (ut moris eſt) facien. & per Signaturam nomine noſtro videlicet, ſi illæ judicibus in Romana Curia per hæc verba, videlicet, Placet Domino noſtro Papæ. Si verò extrà eam, præterquàm ubi nos fuerimus, dirigendæ, per Conceſſum in præſentia Domini noſtri Papæ, ſignan. Ac omnia & ſingula per ſignaturam juſtitiæ concedi, & committi ſolita concedere, & etiam eiſdem Auditoribus, & Locatenen. ſeu aliis quibuſcumque Prælatis, vel judicibus, tàm in Rom. Curia, quàm extrà eam committendi, ſeu per te, vel alium ſeu alios audiendi, cognoſcendi, etiam ſummariè, ſimpliciter de plano, ſine ſtrepitu, ut præfertur, etiam reiteratione terminorum ex ſtylo Curiæ, ſeu natura obſervari conſuetorum, ac etiam illorum omiſſione, illáſque decidendi, & terminandi, cauſáſque ipſas quando tibi placuerit, ab illis, quibus commiſſæ fuerint, tàm in dicta Curia, quàm extra evocandi, & aliis etiam committendi. Et quaſcumque ſententias, per te, ſeu etiam alios judices quoſcumque latas, tàm in Romana Curia, quàm extra eam, etiam ſi in rem tranſiverint judicatam executioni debitæ demandandi, cum decreto literarum executorialium, ſeu mandati executivi, etiam cum invocatione brachii ſæcularis, nullitates proceſſuum, actorum, geſtorum, & ſententiarum, & tollendi, & finiendi, ac reſtitutionem in integrum adverſus rem judicatam, etiam ſi tres ſententiæ conformes latæ fuerint etiam gratiosè concedendi, dictarum cauſarum cognitionem, terminationem & executionem, ac curſum inſtantiarum, vel etiam fatalium ſuſpendendi, ac reſtitutionem ad illa etiam concedendi.

Derogandiq; omnibus privilegiis & conſtit. per ſignaturam juſtitiæ derogari ſolitis.

§. 4. Necnon conſtitutionibus fœl. rec. Bonifacii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri de una, & Concilii generalis de duabus, non tribus dietis, & aliis per Signaturam juſtitiæ derogari ſolitis, & etiam quibuſvis privilegiis, & indultis, tàm Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, quàm aliis ordinariis judicibus dictæ Urbis, etiam per nos conceſſis, & approbatis, etiam quòd illi, niſi per ſignaturam manu noſtra, & motu proprio conceſſis derogari non poſſit, diſponentibus, & hactenus obſervatis, ſpecialiter & expreſsè derogandi.

Referendariósque ſignaturæ Juſtitiæ duos vel unum deputandi.

§. 5. Necnon ſi neceſſarium fore conſpexeris, unum vel duos Signaturæ dumtaxat Referendarios, quos malueris, & ad hoc utiles & idoneos eſſe cognoveris, qui commiſſiones juſtitiæ hujuſmodi referendariare, & in ſignatura per te facienda tibi aſſiſtere, ac illi intereſſe licitè valeant, durante legatione tua tantùm, deputandi, & alia quæ S. R. E. Cardinales, qui hactenùs ſignaturam juſtitiæ habuerunt, & dictæ Urbis Legati facere, & exercere potuerunt, & debuerunt, faciendi, & exercendi.

Facultas circa beneficiorum collationes.

§. 6. Omniáque, & ſingula beneficia eccleſiaſtica cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, etiam ſi dignitates, etiam majores, & principales fuerint, & ad illa conſueverint, qui per electionem, aut alium modum aſſumi intra limites tuæ legationis conſiſtentia (baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ac Lateranenſis, & B. MARIÆ Majoris Eccleſiarum Canonicatibus, præbendis, & illis, quæ ad collationem alicujus ex venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus præfatis, reſpectu Epiſcopatuum, titulorum ſuorum presbyteralium, aut diaconalium, vel aliàs quocumque modo pertinent dumtaxat exceptis.) Ac quorumcumque familiarium tuorum continuorum commenſalium, nùnc & pro tempore exiſtentium, etiam ſi ipſa familiaritate receſſiſſent, & in quibuſcumque provinciis, ſeu locis conſiſtant beneficia eccleſiaſtica, etiamſi diſpoſitioni Apoſtoli ſpecialiter, vel aliàs ex quavis cauſa etiam de neceſſitate exprimenda, præterquàm familiaritatis noſtræ, aut quoad ea quæ ad diſpoſitionem tuam, ratione eccleſiarum, vel beneficiorum tuorum non pertinent, alicujus Cardinalis viventis generaliter, te-

ſervata, ſeu ex quavis generali reſervatione affecta fuerint, cùm illa per ceſſis vel deceſſus, aut aliàs, quavis dimiſſione illa nunc & pro tempore obtinentium, etiam ſi, ut præfertur, reſervata fuerint, dummodò etiam illorum commendis ceſſantibus, vel unionibus temporalibus diſſolutis, vel aliàs quocumque modo vacare contigerit, quibuſvis perſonis, de quibus tibi videbitur, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia Eccleſiaſtica obtinen. & expectan. Necnon & ſi extrà limites tuæ legationis beneficia aliqua, ut ſuprà, qualificata, in civitatibus, diœceſibus, & locis, per duas dictas dictæ Urbi propinquis vacaverint, etiamſi, ut præfertur, reſervata fuerint, dummodò alicujus ipſorum beneficiorum reſervatorum præterquàm ex familiaritate noſtra, in dictis Civitatibus, & diœceſibus vacan. hujuſmodi fructus, redditus, & proventus, ſummam ſeu valorem annuum ſecundùm communem æſtimationem viginti quatuor florenorum auri de Camera non excedunt, perſonis idoneis per te eligendis conferendi, & de illis etiam providendi, ſeu illa aliis beneficiis Eccleſiaſticis ad vitam uniendi, annectendi, & incorporandi, veróſque ultimarum vocationum modos; etiam ſi ex illis quævis generales reſervationes, etiam in corpore juris clauſæ, reſultent, pro expreſſis habendi. Ac etiam in ipſa Urbe quamdiù ab ea abſentes fuerimus, in quoſcumque Curiales, & ipſam curiam ſequentes, ſeu Cortiſanos, & officiales quoſcumque ipſius Curiæ noſtræ & ipſorum officiorum præſidentes, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis fuerint, dummodò Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales non exiſtant, omnimodam juriſdictionem exercendi, eoſque pro exceſſibus puniendi, & prout demeruerint, ſeu deliquerint, à ſuorum officiorum exercitio ſuſpendendi, & prout juſtitia ſuaſerit, eos eiſdem officiis ſuis privandi, & deſtituendi.

Facultas jus dicendi contra Officiales Rom. Curiæ ac Curiales, Barones, Communitates &c.

§. 7. Necnon etiam inter Barones, & Milites, Dominos temporales, & nobiles, ac perſonas alias ſæculares, & eccleſiaſticas, necnon Communitates, & Univerſitates, ac populos, & omnes alios ſæculares, diſcordes, & differentes, Urbis terrarum, locorum, & diſtrictus prædictorum pacem, & concordiam facien. & inter eos treguas indicendi ipſóſque ad eas, & ipſarum obſervantiam quibuſcumque pœnis, diſtrictionibus, ſententiis, & cenſuris, prout tibi videbitur, compellen. concordes in unitatis, & charitatis vinculo, confovendi, & confirmandi: rebelles, & delinquentes, ac ejuſdem Romanæ Eccleſiæ hoſtes cenſuris, & pœnis, tàm eccleſiaſticis, quàm aliis, etiam pecuniariis, & corporis afflictivis, arcendi, & corrigendi, & ad noſtram, & dictæ Romanæ Eccleſiæ veritatem reducendi.

Diſpenſandíque ad plura beneficia & circà ætatis & natalium defectus.

§. 8. Necnon cum tuis, & quinque Prælatorum ſe aſſerentium familiaribus, & continuis commenſalibus, & decem, quos tu elegeris perſonis aliis ad duo, & ſi nobiles, vel graduati fuerint ad tria, ſeu cum diſpenſatione, ad duo ad tertium curata, dummodò inter alia non fuerint niſi duæ parochiales Eccleſiæ, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, etiam majores, & principales perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, etiam curata & electiva, in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel collegiatis Eccleſiis, parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ fuerint, & ad duo alia, etiam ſimilia ſimplicia, non tamen duos canonicatus, & præbenda, ſub uno & eodem tecto unius, & ejuſdem Eccleſiæ conſiſtentia, ſi eis, & cuilibet eorum aliàs canonicè conferantur, aut eligantur, præſententur, vel aliàs aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eis ſimul ad vitam, cum poteſtate permutandi, & commendæ cedendi, totiens quotiens in titulum, & commendam reſpectivè obtinenda. Necnon ſuper ætate in decimo ſeptimo diſpenſandi, ſuper ætatis, & natalium defectibus, ad unum, & in vigeſimo ad duo, necnon ſuper defectum patientibus ad quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia eccleſiaſtica, etiam ſi canonicatus, & præbendæ in cathedralibus, etiam Metropolitanis, vel Collegiatis Eccleſiis, & aliàs, ut præfertur, qualificata fuerint, & ad canonicatus, & præbendas cathedralium in undecimo, & aliarum collegiatarum in octavo ſuarum ætatum annis, & de non promovendo ad ſeptennium; dummodò infrà primum triennium dicti ſeptennii ad Subdiaconatus ordinem ſe faciat promoveri, vel aliud breve tempus prout tibi videbitur. Ac etiam de promovendo ad ſacerdotium in vigeſimo tertio cum ſæcularibus clericis, cum regularibus verò in vigeſimo ſecundo anno. Et de ſuſcipiendo clericatum, minores, & ſacros etiam presbyteratus ordines in Romana Curia à quocumque antiſtite, & etiam extrà eam, etiam extrà tempora à jure ſtatuta, in tribus tamen feſtivis diebus, diſpenſandi.

Facultas derogandi regulis Cancellariæ, & juris Patronatus.

§. 9. Necnon quibuſcumque Cancellariæ regulis, proceſſus, acta, & merita cauſarum, ac etiam præmiſſa omnia & ſingula concernentibus, dummodò alteri non tollatur jus quæſitum. Ac etiam juriſpatronatus laicorum quoad beneficia familiarium tuorum, & alia in limitibus tuæ legationis vacantia, vel ex tunc vacatura, quæ de illo ex conſuetudine vel privilegio fuerint, in totum alioquin pro medietate patronorum eorumdem derogandi.

Abſolvendíque à cenſuris.

§. 10. Et quaſcumque perſonas, quibus literas tuas vigore præſentium conceſſeris, à quibuſcumque excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet tunc, etiam ob non paritionem rei judicatæ, aut aliàs in caſibus in regula deſuper editæ expreſſis, innodati erunt, etiam ſi per annum, & ultrà in illis inſorduerint, ad effectum gratiarum ſuarum dumtaxat conſequendum abſolvendi, eorúmque omnia, & ſingula beneficia eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, & ſæcularia, & Ordinum quorumcumque regularia, quæ in titulum vel commendam, etiam ex quibuſvis conceſſionibus, ac diſpenſationibus Apoſtolicis tunc obtinebunt, & expectabunt, ac in quibus, & ad quæ jus tibi quomodolibet competet, quæcumque, quotcumque, & qualiacumque fuerint, eorúmque fructuum, redditruum, & proventuum veros annuos valores, ac hujuſmodi conceſſionum, & diſpenſationum tenores pro expreſſis habendi.

Commiſſiones in forma ſi in evidentem ſuper alien bonorum Eccl. concedendi.

§. 11. Necnon quaſcumque conceſſiones, ſi in evidentem utilitatem, ſuper alienationibus, & attendationibus, perpetuis ſeu temporalibus, etiam emphyteuticis, quorumcumque bonorum ſtabilium ad Eccleſias, Monaſteria, dignitates, beneficia, ac loca alia eccleſiaſtica, intra limites tuæ legationis conſiſtentia, cujuſcumque valoris exiſtant: in aliis verò locis quantumcumque remotis, uſque ad valorem centum florenorum auri de Camera dumtaxat ſpectantia, cum inſertione tamen literarum fœl. rec. Pauli Papæ II. prædeceſſoris noſtri, quæ incipit, Cum, in omnibus judiciis, communiter vel diviſim concedendi.

Contradictores etiam coercendi.

§. 12. Inſuper contradictores & rebelles quoſlibet per amotiones, privationes, depoſitiones, relegationes, & proſcriptiones, perpetuas vel temporales, etiam ſententialiter, prout ad ipſam Romanam Curiam pertinuerint, ſublato appellationis obſtaculo, compeſcendi.

Omniáque faciendi quæ Pon. met. facere poſſet.

§. 13. Omniáque alia & ſingula, ad honorem, & ſtatum noſtri, & ipſius Rom. Eccleſiæ, & populorum commoditatem faciendi, gerendi, mandandi, ordinandi, diſponendi, & exequendi, quæ neceſſaria quomodolibet, & opportuna fore cognoveris, & quæ noſmetipſi facere poſſemus.

Conceſſio quarumcumque aliarum facultatum aliis Legatis conceſſarum

§. 14. Et nihilominùs ſingulari integritate, fidei conſtantia, juſtitiæ & rectitudinis zelo, clara providentia, ac longa, conſummatáque Urbis, & Curiæ prædictarum notitia in te evidentiſſimè comprobatis, necnon maturitate conſilii per te arduis, & periculoſis, noſtris ac dictæ Sedis negotiis, fideli experientia teſtimonium perhibente præſtiti-

ſti, di-

ſti, diligenter perſpectis, dignum cenſentes, ut te non minoribus prærogativis, quàm prædeceſſores noſtri Romani Pontifices, alios qui pro tempore fuerunt in Urbe Legatos proſecuti ſunt, proſeqoamur ultrà ſupradictas omnes & ſingulas alias facultates, quæ pro quibuſvis aliis dictæ Rom. Eccleſiæ Cardioalibus à tempore piæ me. Alexandri Papæ VI. etiam prædeceſſoris noſtri in ipſa Urbe deputatis Legatis per quaſcumque literas, tàm ſub plumbo, quàm in forma brevi, ſub quacumqne fnrma & expreſſione verborum conceſſæ comperiantur, qnarum omnium tenores, ac de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, inſerri forent præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, eidem circumſpectioni tuæ, harum ſerie concedimus, tibique nt illis omnibus & per omnia perindè ac ſi illæ tibi ſpecialiter & expreſſæ conceſſæ forent, uti, potiri, & gaudere, liberè & licitè valeas, indulgemus.

Approbatio gerendorum à legato.

§. 15. Decernentes commiſſionibus mann tua, & vigore præſentium, de mandato noſtro, ac in præſentia noſtra ſignandis, ac derogationibus eis concedendis, in judicio & extrà, perindè ac ſi propria noſtra manu ſignatæ fuiſſent, ſtari, & indubitaram fidem adhiberi, oecnon omnia & ſingula alia eorundem præſentium vigore, per te, ſeu de mandato tuo alias ritè pro tempore geſta, & conceſſa, ac quæcumque quæ indè ſequentur, valida & efficacia exiſtere & ſuos effectus ſortiri debere.

Decretum irritans.

§. 16. Sicque per quoſcumque judices quavis auctoritate fungentes, ſublata eis quavis aliter judicandi, & interpretandi, facultate & auctoritate, judicari & interpretari, ac definiri debere, ac irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his ſcienter vel ignotanter contigerit attentari.

Executorum deputatio.

§. 17. Mandantes inſuper Gubernatori, Vicario ejuſdem Urbis, Auditori Cameræ, & Senatori, ac aliis officialibus quibuſcumque in ipſa Urbe præſentibus, necnon omnibus, & ſingulis Baronibus, Domicellis, ſtipendiariis, nobilibus, civibus, incolis, & habitatoribus; ac perſonis aliis Urbis, Curiæ, diſtrictorum, & locorum prædictorum, etiam forenſibus ibidem pro tempore degentibus, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis fuerint, in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub pœnis per te infligendis, ut tibi in omnibus pareant efficaciter, & obediant, omni dilatione, vel exceptione ceſſante. Nos enim per te pro tempore ſacta, conceſſa, & acta, ac geſta quæcumque necnon proceſſus, ſententias, & pœnas, quas per te vigore præſentium fulminari contigerit, rata habebimus, & faciemus, auctore Domino, uſque ad ſatisſactionem condignam inviolabiliter obſervari.

Derogatio contrariorum.

§. 18. Non obſtantibus privilegiis, indulgentiis, tàm Apoſtolicis, quàm aliis, generalibus vel ſpecialibus, ſub quacumque forma, & expreſſione verborum, cuicumque, cujuſcumqne ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut Ordinum, etiam Ciſtercien. Cluniacen. Præmonſtraten. Grandimonten. Cartuſien. Vallis Umbroſæ, Camaldulen. Humiliatorum, S. Benedicti, & Augnſtini, Hoſpitalium Hieroſolymitan. S. Joannis, & S. Mariæ Teutonicorum, Calatraven., S. Spiritus in Saxia, & S. Antonii, ſeu quorumcumqne aliorum Ordinum exiſtant, conceſſis, confirmatis, & innovatis, ac prædicti Bonifacii prædeceſſoris de una, & in Concilio generali de duabus dietis edita, ac Lateranen. Pictavien. & generalis Conciliorum, necnon de valore exprimendo, & de conceſſione facienda in unionibus, & illarum confirmationis, ac de inſordeſcentibus in cenſuris per tempus inibi expreſſum, & aliàs ac de non expediendis literis executorialibus, & ſequeſtris, niſi ſub plumbo, & aliis conſtitutionibus, & ordinarionibus Apoſtolicis, necnon Eccleſiarum, io quibns ſæcularia, & monaſteriorum, & aliorum regularium locorum, in qnibus regularia beneficia hujuſmodi forſan fuerint, ſen à quibus illa dependere cootigerit, & Ordinum quorum extiterint, juramento, confirmatione Apoſtolica, quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, & aliis quibuſcumque præmiſſis obviantibus, quæ omnia & ſingula in literis per te ſuper eiſdem præmiſſis concedendis latiſſimè exprimi poſſe volumus. Præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibuſvis aliis privilegiis, literis, & exemptionibus eis ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, per nos & Sedem eamdem conceſſis, & concedendis in poſterum, quorumcumque tenorum exiſtant per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat qnomodolibet, vel differri, & de qnibus, quorumque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis quæ quoad hoc cuiquam nolumus ſuffragari.

Legatus in ſuis conceſſionibus non teneatur inſerere hanc conſtitut.

§. 19. Volumus autem, quòd in conceſſionibus, gratiis & literis per te vigore præſentium faciendis, præſentes literæ nullatenus ioſerantur, ſed abſque illarum inſertione perindè plenum ſortiantur effectum, ac ſi ipſæ præſentes de verbo ad verbum inſererentur.

Hortatur legatum, ut ejus munus diligenter exequatur.

§. 20. Tu igitur dilecte fili, munus hujuſmodi devota mente ſuſcipiens, te in illius executione ſolicitum, ac verbo, ſermone, & opere ſtudioſum, & diligentem exhibeas, quo ex tuis laboribus, divina favente gratia, optati fructus ſuccedant, qnos ſperamus. Tuque per ſolicitudinem tuam, præter æternæ retributionis præmium, meritò apud nos & Sedem prædictam commendati poſſis.

Dat. P. A. 4. die 22. Mart.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo octavo, undecimo Kalen. Aprilis, Pont. noſtri Anno quarto.

XVII.

Conſtitutiones Ægidianæ, in toto Statu Eccleſiaſtico, in locis ei immediatè ſubjectis, Carpenſes verò in Provincia Marchiæ obſerventur.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1538. & 1544.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Proœmium.

OFficii noſtri debitum, quo ſumus univerſis noſtræ curæ, præſertim etiam in temporalibus creditis, in juſtitia debitores, exigit, & ad hoc potiſſimùm nos inducit, ut in his, per quæ juſtitia unicuique debitè miniſtretur, & illam exquiſitis viis conculcare ſatagentium malitiis obvietur, ejuſdem officii partes propenſiùs impertiamur, ac ea quæ propterea providè ordinata, ac etiam Apoſtolico præſidio fulcita, & extenſa comperimus, ut ſemota omni ambiguitate, firmiora perſiſtant, de novo approbemus, ac aliàs pro eorum obſervatione provideamus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Egidius Cardinalis Legatus ab Innoc. vj deputatus fuit, ut ſuprà in ejus conſt. Cùm novus.

§. 1. Sanè, ſicut nobis innotuit, dudum poſtquam bon. mem. Ægidius, tit. Clementis presbyter Cardinalis, tunc in humanis agens, & fœl. rec. Innocentii Papæ VI. prædeceſſoris no .ri, ac Sedis Apoſtolicæ in Patrimonio B. Petri Tuſcia, & Ducatu Spoletano, ac Marchiæ Anconitanæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimis Provinciis, necnon civitatibus, terris, caſtris, & locis, S. R. E. immediatè ſubjectis & infrà limites tunc expreſſos conſtitutis, Legatus, necnon in ſpiritualibus & temporalibus Vicarius generalis, ſufficienti ad id per litteras dictæ Sedis facultate ſuffultus, pro tranquillo, & proſpero ſtatu provinciarum, civitatum, caſtrorum, & locorum prædictorum, plures laudabiles, honeſtas, & ſalubres conſtitutiones, & ordinationes provinciales ediderat.

Easque ad Urbem & alia loca extendit.

§. 2. Piæ mem. Sixtus Papa Quartus etiam prædeceſſor noſter, tàm illas, quàm alias ab aliis diverſis

Sixt. IV. conſtitutiones ab Egidio firmatas, obſervari juſſit, ut in conſt. 15. ſuprà.

Romanis Pootificibus, ac Legatis editas, & per dictum Ægidium Cardinalem in unum volumen in ſex libros diſtinctum, collectas, & redactas per eos, qui tunc erant, & pro tempore eſſent in provinciis, civitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis deputati Legati, etiam de latere, Gubernatores, & eorum Locatenentes, firmiter & inviolabiliter obſervari debere, ſtatuit & ordinavit, prout in ipſius Sixti prædeceſſoris literis.

Eaſque ad Urbem & alia loca extendit.

§. 3. Quas etiam ad Urbem, civitates, terras, & loca ſpecialis commiſſionis, & in illis, tunc & pro tempore deputatos Vicecamerarium, Gobernatores, Theſaurarios, Poteſtates, Judices, & Officiales extendit, ac ſub cenſuris in eis contentis in ejuſdem Urbe, ac ſpecialis commiſſionis civitatibus, terris, & locis, ſicut in provinciis firmiter obſervari mandavit, pleniùs continetur.

Hic modò Pontifex earumdem obſervantiam præcipit.

§. 4. Cùm autem, ſicut accepimus, à nonnullis de viribus literarum prædictarum, & in eis contentorum hæſitetur, ſub eo prætextu, quòd forſan non appareat cooſtitutiones prædictas, in Urbe, & provinciis, ac civitatibus, terris, caſtris, & locis prædictis, etiam ſpecialis commiſſionis, aut aliquibus ex ipſis uſu receptas fuiſſe: Nos conſiderantes ex hoc neceſſariò non inferri, quòd conſtitutiones, additiones, modificationes, & correctiones prædictæ ſuum vigorem amiſerint, attendendáſque, quòd fœl. mem. Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter in Lateranenſi Concilio ooviſſimè celebrato, Ægidianas conſtitutiooes prædictas, quæ fundameotum totius ferè voluimus exiſtunt prædicti, approbavit, & confirmavit, quodque conſtitutiones prædictæ, ut nobis à peritis, quibus hanc curam demandavimus, relatum eſt, & juridicæ, & populis utiles, & proficuæ ſunt, & propterea volentes omninò effectum conſequi, & plenum robur obtinere, literas prædictas, quarum tenores præſentibus haberi volumus pro expreſſis, cum extenſione prædicta, & omnibus & ſingulis decretis, & clauſulis in eis contentis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, & ex certa ſcientia approbamus, & cooſirmamus, eáſque tam in Urbe, quàm provinciis, civitatibus, terris, & locis prædictis, etiam ſpecialis commiſſionis, per omnes cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ac conditionis extiterint: perpetuis futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere.

Clauſula ſublata &c.

§. 5. Sicque per quoſcumque etiam Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, & quoſcumque alios, etiam auctoritate Apoſtolica deputatos Judices, etiam in pendentibus cauſis pronunciari, ſententiari, ac definiri debere, ſublata eis aliter judicandi, ſententiandi & definiendi auctoritate & facultate, irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis occaſione, vel cauſa, & auctoritate contigerit attentari, decernimus.

Juſſio publicandi.

§. 6. Volumus quoque præſentes literas in valvis baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac in acie Campi Floræ per aliquem ex Curſoribus noſtris affigi, & copiam collationatam dimitti, ut illæ ad cunctorum notitiam faciliùs valeant pervenire, ne aliquis de illis ignorantiam prætendere poſſit, nec quomodolibet allegare, cùm non ſit veriſimile apud aliquos remanere incognitum, quòd tàm patenter fuerit publicatum.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ Sixtus, & Leo prædeceſſores prædicti voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 4 die 30. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo trigeſimo octavo, tertio Kalendas Auguſti, Pontificatùs noſtri Anno quarto.

Sequitur Bulla quoad Conſtitutiones Carpenſes.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1544.

Exordium.

EX debito paſtoralis officii, meritis licèt imparibus, noſtris humeris impoſiti, ad ea etiam nos convenit noſtræ vigilantiæ curas adhibere, per quæ univerſi populi, noſtræ potiſſimùm ſollicitudini, etiam in temporalibus crediti, ſalubriter & proſperè dirigantur, & per quæ confuſionibus extirpatis, jus æqua lance miniſtretur, & propterea nonnumquàm his, quæ ad hoc providè geſta comperimus, ut firma, & illibata perſiſtant, noſtræ confirmationis munimen libenter adjicimus, prout temporum & provinciarum qualitatibus conſpicimus in Domino ſalubriter expedire.

Ægidius edidit conſtitutiones ut in præinſerta Bulla dicitur & hic.

§. 1. Cùm itaque, ſicut accepimus, nuper cùm conſtitutiones bo. me. Ægidium tunc tituli S. Clementis olim presbyterum Cardinalem, tunc in humanis agentem, & in certis civitatibus, & provinciis S. R. E. ſubditis Apoſtolicæ Sedis de latere Legatum, & Vicarium generalem, ſalubrem directionem civitatum, & provinciarum earumdem concernentes; necnon reliquæ leges, ſanctiones, ac ordinationes per diverſos alios ipſarum provinciarum pro Romana Eccleſia prædicta. Vicarios ac Gubernatores editæ, & per eumdem Ægidium Cardinalem ſuis adjunctæ, & in ſex libros redactæ, & partitæ, ob diverſarum aliatum ſanctionum & decretorum per varios Gubernatores Apoſtolicos, ac etiam per literas nonnullorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, pro rerum & temporum qualitatibus, præſertim ad uſum provinciæ noſtræ Marchiæ Anconitanæ, poſtmodùm editorum, & prædictis Ægidianis adjunctorum, ſeu alligatorum dubia, repugnantias, abſurditates, & confuſinnes, in judiciis, ac negotiis inter dilectos filios dictæ provinciæ homines in varios ſenſus interpretarentur, ac minùs clarè intelligerentur, ex quo homines provinciæ hujuſmodi multiplicum litium involucris, diſpendiis, ac incommodis afficiebantur, & involvebantur.

Cardinalis de Carpo illis addidit, pro utilitate Provinciæ Marchiæ.

§. 2. Dilectus filius noſter Rodulphus tituli S. Clementis, tunc ſanctæ Priſcæ presbyter Cardinalis de Carpo nuncupatus, cupiens provinciæ, & hominum prædictorum ſublevamini providere, & litibus, ac differentiis pro poſſe iter præcludere, de mandato noſtro etiam tunc dictæ provinciæ agentibus id ſæpiùs à nobis efflagitantibus, ſingularum etiam additarum conſtitutionum, ac extravagantium prædictarum repurgationis, ac reparationis cognitione nonnullis curiæ generalis ejuſdem provinciæ peritis demandata illas repurgare, corrigere, & elucidiores, ac faciliores reddere, in libróſque ſex ordinatim redigere, & collocare, nonnullis ſuis opportunè interpoſitis decretis optimè curaverint.

Hic Pont. has conſtitutiones ſic ſuppletas approbat & in d. provincia ſervari præcipit.

§. 3. Nos laudabilem dicti Rodulphi Cardinalis operam in Domino plurimùm commendantes, cupientéſque prout noſtro incumbit paſtorali officio providere, quòd conſtitutiones ſic reformatæ, ac in faciliorem ſenſum redactæ, tamquàm utiles & neceſſariæ omninò adimpleantur, & in viridem tranſeant obſervantiam, eaſdem Ægidianas conſtitutiones, per præfatum Rodulphum Cardinalem, ſive ejus agentes, & ad id deputatos, purgatas, emendatas, elucidatas, mutatas, alteratas, additas, & in dictos ſex libros redactas, ſuíſque locis ac ordinibus collocatas, omniáque & ſingula alia in ipſis ſex libris contenta, quæ præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, ac indè ſecuta quæcumque tenore præſentium perpetuò confirmamus, & approbamus, ac rata, & grata habemus, præſentiſque ſcripti patrocinio conſolidamus. Illáque omnia & ſingula in quibuſvis cauſis etiam ſpecialis commiſſionis vigore commiſ-

ſis,

ſis, ac tribunalibus & judiciis per quoſcumque judices, ac perſonas cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, excellentiæ, & præeminentiæ exiſtentibus, perpetuis ſuturis temporibus in eadem provincia obſervari debere ac qnicqnid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctotitate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane fore decernimus, ſupplentes omnes, ac ſingulis juris & facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ provinciæ ſtatutis, & conſuetudinibus, reformationibus, & capitulis etiam, ut præfertur, roboratis, cæteriſque contrariis qnibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 5. Volumus autem, quòd præſentium tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati, aur perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, in judicio & extrà, quæ præſentibus adhiberetur, ſi eſſent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. P.A. 10. die 10. Septembris.

Datum Petuſiæ ſub annulo Piſcatoris, die decima Septembris, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quarto, Pontificatus noſtri anno decimo.

XVIII.

Confirmatio Conſtitutionis Jul. II. contra officiales Rever. Cameræ Apoſtolicæ quomodolibet in contractibus Cameralibus participantes, & ejus extenſio ad omnes intervenientes in Camera, quando de illis agitur, pro eorum attinentibus.

Hæc eadem probibuit Pius IV. inf. in ejus conſtit. 55. Romanus, Tomo 2. fol. 79. Sed an Cardinalis Camerarius his probibitionibus ligetur, vide inf. in Jul. III. conſtit. 3. Licèt.

Edita An. D. 1541.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Julius ij. prohibuit officiales Cameræ participare in contractibus Cameralibus ſuprà in ejus conſt. 9. Perceptimus.

ALiàs fœl. rec. Julius Papa II. prædeceſſor noſter, conſiderans æquum non eſſe, ut quis in rebus propriis judex eſſet, cùm intereſſe, quod in rebus ipſis habet, ei quod iniquum eſt, juſtum quandoque videri faciat, & illius judicium rectum eſſe non ſinat, Motu proprio ſtatuit ac ordinavit, quòd Præſidentes, & Clerici Cameræ Apoſtolicæ, ac quæcumque aliæ perſonæ, in dicta Camera, & loco camerali intervenientes, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, ac majori dignitate ſulgerent: Dohanas, Theſaurarias, Salarias, ac alios introitus, & res ad dictam Cameram ſpectantes, per ſe vel alium, in totum, vel pro parte conducere, aut cum illorum conductoribus ſocietatem ſuper eis inire, ant conductorihus ipſis quomodolibet participare poſſent. Dictiſque Præſidentibus, Clericis, ac perſonis, ſub excommunicarionis latæ ſententiæ, ac privationis quorumcumque officiorum per eos obtentorum pœnis, ipſo facto incurrendis, inhibuit, ne contrà præmiſſa quomodolibet venire præſumerent, prout in literis deſuper in forma Motus proprii confectis, etiam manu dicti Julii prædeceſſoris ſiguatis, pleniùs continetur.

Hic modò Pontif. confirmat.

§. 1. Cùm autem ea quæ innovantur, magis conſiderari, & obſervari ſoleant, præmiſſa innovanda duximus. Dictarum itaque literarum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, ac præſentes ad docendum de literis, & tenore prædictis, plenè ſufficere, & ubique fidem, in judicio & extrà, abſque alia illarum oſtenſione, vel documento facere, & per omnia, ac ſi illæ exhiberentur, & oſtenderentur, decernentes, Motu ſimili literas Julii prædeceſſoris hujuſmodi, cum inhibitionis, pœnarum adjectionibus, ac aliis in eis contentis clauſulis, approbamus & confirmamus. Et nihilominùs, ea quæ idem Julius prædeceſſor per dictas literas, ſtatuit & ordinavit, ſub ſupradictis pœnis de novo ſtatuimus ac ordinamus.

Et extendit ut inquit rubrica.

§. 2. Et ut pleniùs in præmiſſis provideatur, eaſdem literas ad hoc ut Clerici, Præſidentes; & perſonæ prædictæ, quarum conſanguinei, vel affines, dictas Dohanas, Theſaurarias, Salarias, ac introitus, conduxerint, ſeu condncere velint, in eiſdem Camera, & loco Camerali, (dùm de locationibus ipſis, & materiis illas concernentibus, & diſcutitur & tractatnr) intervenire non poſſint, extendimus & ampliamus per præſentes. Volentes præſentes, ſupradictos Præſidentes, Clericos, ac perſonas afficere, & contravenientes præfaras pœnas incurrere, etiam ſi de ſupradictis literis Julii prædeceſſoris nullo modo conſtet.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Apoſtolicis, necnon omnibus illis, quæ idem prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

PP. ſubſcr.

Placet, & ita innovamus, & inhibemus. A.

XIX.

Juriſdictio & facultates Archipresbyteri, & Judicis cauſarum Capituli, Canonicorum, & aliarum perſonarum Eccleſiæ B. Mariæ Majoris de Urbe, & habitatnrum in illius Franco.

Approbavit & declaravit Pius IV. ut infrà in conſtit. 15. Cùm ſicut accepimus, Tom. 2. fol. 25.

Edita A.D. 1538.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Juriſdictio cognoſcen. cauſas Capituli ſumma. Ad hoc vide bullam Pii V. cit. in rubr.

CUm ſicut accepimus ad parcendum ſumptibus ac expenſis colliligantium, & ne dilecti filii Canonici & Capitulum, ac perpetui Capellani Venerabilis Eccleſiæ S. MARIÆ Majoris de Urbe, pro rebus ac negotiis dictæ Eccleſiæ coràm diverſis Judicibus litigare, ac conveniri contingat, & lites quaſcumqne præſentes ac futuras, tàm contrà ipſos, quàm per eoſdem motas & movendas, per alias noſtras literas, quas & illarum tenores pro expreſſis habere volumus, bon. mem. D. Paulo de Cæſis dùm viveret S. R. E. Cardinali prædictæ Baſilicæ Archipresbytero commiſerimus, & propterea, ut creditur, dilectum filium noſtrum, ſecundùm carnem nepotem R. D. Alexandrum Cardinalem Farneſium vulgariter nuncupatum tamquàm dictæ Eccleſ. modernum Archipresbyterum in cauſis hujuſmodi etiam Judicem exiſtere, ad omne dubium tollendum, ac dictæ Eccleſ. & aliis conſulendum, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Sedis Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes & ſingulas cauſas inter dictos Canonicos & Capitulum ac Capellanos reſpectivè, ſeu quemlibet eorum ex una, & quaſcumque alias perſonas, coràm quibuſcumque Judicibus Ordinariis, ac extraordinariis, Commiſſariis, & executorib. S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus, & Locatenentibus, ſuper quibuſcumqne rebus bonis, ac pecuniarum ſummis verten. & penden. partibus ex altera, ad nos penitùs advocantes, illámqne & illas quatenùs etiam opus ſit denuò inchoatas & inchoandas, ac quaſcnmqne alias cauſas civiles & criminales ac mixtas, per prædictos Canonicos ac Capitulnm & Capellanos, ſeu eorum quemlibet, contra quaſcumque perſonas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, & Capitum ac Univerſitatem reſpectivè, motas & movendas, & activè & paſſivè, ſuper quibuſcumque pecunarium ſummis, cenſibus, cannibus, reſponſionibus, rebus & bonis, ad quamcumque ſummam pecuniarum numerum & quantitatem ac valorem aſcenden. rebúſque aliis in actis cauſæ & cauſarum hujuſmodi lariùs dedntis & deducen. & illorum occaſione, cum omnibus & ſingulis ſuis inciden. dependen. & emergen. annexis & connexis eidem R. D. Alex. moderno Archipresbytero, tàm conjunctim quàm diviſim, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, ac quatenùs

opus ſit, executivè & manu regia, abſque retminorum ſubſtantialium & alicujus tuæ judiciariæ obſervatione, ſine cnnfectione regiſtri, ſive extractus, quacumque appellatione poſtpoſita, audiendi, cognnſcendi, decidendi, finéque debito terminandi, renote præſentium de novo conſtituimus ac mandamus.

Citandique in Curia & extrà, inhibendi &c.

§. 1. Cum poteſtate dictas partes reſpectivè, & omnes alios quos opus fuerit, & ſua communiter vel diviſim intereſſe, etiam in executione citationis nominan. in Rom. Cur. ac extrà eam, etiam per edictum publicum, conſtito ſummatiè & extrajudicialiter de non tuto acceſſu citandi; ac eiſdem omnibus & ſingulis, etiam Judicibus ſupraſcriptis, ac quibus & quoties opus fuerit etiam ſub cenſuris eccleſiaſticis, & pecuniariis pœnis ſuo arbitrio moderandis, & applicandis, etiam per ſimile edictum inhibendi; & in eventum non paritionis, pœnas ac cenſuras prædictas damnabiliter incurriſſe declarandi, aggravandi & reaggravandi, & brachii ſæcularis auxilium invocandi, locove ſententiæ ſeu ſententiarum proferendarum, mandatum ſeu mandata executiva, in forma ſolita & conſuera decernendi; illúdque vel illa, & quicquid per te judicatum fuerit exequendi, expensáſque taxandi, ac moderandi, omniáque alia & ſingula faciendi, gerendi, & exercendi, in præmiſſis neceſſaria, ſeu quomodoliber opportuna.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 2. Non obſtantibus præmiſſis, conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatii, regula Cancellariæ Apoſt. prohiben. mandata aliter quam ſub plumbo expedire poſſe, facultatibus, & juriſdictionibus ſupradictis, ſub quavis verborum forma, etiam clauſulis urgentiſſimis per nos forſan conceſſis & innovatis, quas ſeu illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum ſpecialis hic mentio facta foret, pro expreſſis haberi volumus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Statum & merita cauſæ, & cauſarum hujuſmodi, & nomina ac cognomina & qualitates partium & perſonarum prædictarum, necnon dictorum Collegii, Capituli & Univerſitatis, præmiſſorúmque omnium & aliorum de neceſſitate exprimendorum tenores, pro plenè ac ſufficienter expreſſis habentes.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 3. Et quòd præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Et quòd præſentis noſtri Motus proprii, ſola ſignatura ſufficiat, & ubique in judicio & extrà illud fidem faciat regula in contrarium edita non obſtan. & literæ expediantur ſub plumbo.

Fiat. A.

Dat. P. A. 6. die 23. Novembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, nono Kalen. Decembris, anno quinto.

Cauſæ ab Archipresbytero non avocentur.

§. 4. Beatiſſime Pater. Quoniam ſuper præmiſſis commiſſionibus cauſarum in Urbe numquàm literas ſub plumbo expediri ſolitum fuit, ſed ſolam ſignaturam ſemper ſufficere compertum extitit, neque etiam tempore prædicti R. Card. de Cæſis, ſuper dicta commiſſione ſibi facta, fuere aliàs dictæ literæ expeditæ, necnon ad obvian. fraudibus & malitiis collitigantium, qui in cauſis hujuſmodi nullum jus habent, ut illas immortales faciat, ad partes, variis ſumptibus & expenſis defatigent, confictis quibuſdam falſis cauſis, & imaginariis ſuſpicionibus, hujuſmodi cauſas, à Reverendiſſimo Moderno Archipresbytero fortè avocare curarent, idcircò ad preces præfatorum Canonicorum, ac Capituli & Capellanorum placeat eidem R. Moderno Archipresbytero, committere & mandare, ut in omnibus cauſis ſupradictis, juxta tenorem præinſertæ in omnibus firmæ remanentis, perindè ac ſi abſque illorum verborum inſertione, videlicet (& quòd literæ ſub plumbo expediantur) ſignata foret procedere, illáſque expedire, & terminare, poſſit & valeat: Necnon concedere, ut præmiſſarum cauſarum avocatione: à prædicto Reverendiſſimo Moderno Archipresbytero, ſeu aliquo ex ejus ſucceſſoribus (ſi illas forſan fieri contigerit) ſint nullius roboris & momenti, niſi de præmiſſis omnibus, & ſingulis in præinſerta contentis; eorúmque toto tenore, de verbo ad verbum, & non per clauſulas generales, nec etiam derogatorias, & derogatoriarum derogatorias, ſpecialis, & individua mentio facta, ac manu S. V. per Fiat, & Motu proprio, ſpecialiter ſignata fuerit, & ipſo R. D. Archipresbytero, & prædictis Canonicis ſpecialiter citatis. Præmiſſis, cæteriſque in contrarium facientibus non obſtantibus.

Fiat. A.

Iſque procedat etiam in obligationibus Cameralibus.

§. 5. Pater Clementiſſime. Cùm ex tenore primo loco præinſertæ dignoſci videatur, etiam cauſæ inſtrumentales, ſeu quæ ex obligationibus etiam in forma Cameræ exoriri poſſunt, in eadem præinſerta incluſæ, ſeu comprehenſæ cenſeantur, attamen ut omnis penitùs dubietas tollatur, & ne etiam cauſarum hujuſmodi, præſertim cenſualium, aut aliàs ſupradictæ Eccleſiæ intereſſe tangentium, propter ſupervenientiam quandocumque feriarum, expeditio retardetur, ſupplicant humiliter oratores prædicti, quatenùs prædicto R. Moderno Archipresbytero, ſive ejus ſubdelegato, committere, & mandare, ut in cauſis hujuſmodi, reſpectivè, juxta formam primæ præinſertæ, ac etiam ſecundum facultatem in ſimilibus A. C. conceſſas, ſingulis diebus etiam feriatis præterquam in honorem Dei, perinde procedere, illáſque terminare, & decidere, prout ac ſi de eiſdem, in eadem primò præinſerta, ſpecialis mentio facta foret, poſſit, & valeat.

Feriæ non obſtan. in cauſis appell.

§. 6. Et ſi alicui alteri Judicio per eamdem S. V. in ſecunda inſtantia contra oratores, cauſa alicujus prætenſæ appellationis commiſſæ foret, & ſuper rebus & bonis addictam Eccleſiam ſpectanr, tunc etiam, ut ſupradictis feriis non obſtantibus, ad expeditionem cauſæ, & cauſarum hujuſmodi, procedi poſſit, quemadmodum ante indictionem dictarum feriarum, procedi potuiſſet.

Indictio ſe extendit etiam ad habitantes in Franco.

§. 7. Et ne cauſarum locorum dependentium à dicta Baſilica expeditio retardetur, ad Eccleſias etiam SS. Potentianæ, & Eufemiæ, ſupradicto Archipresbyteratui unitas, & acceſſorias. Necnon ad omnes habitatores exiſtentes in Franco ſupradictæ Eccleſiæ, qui ex cauſa hujuſmodi & ob eorum paupertatem certis exemptionibus perfruuntur, ut ab expenſis & litium anfractibus ſubleventur, tamquam illius membra dependentia, porrigatur, & extendatur, concedere, & largiri dignetur.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, aliàs in omnibus firmis remanentibus, prædictiſque obligationibus juratis, & in forma Cameræ celebratis, feriis indictis & etiam indicendis, & cæteris aliis in contrarium facien. quibuſcumque. Et quòd ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis literæ ſub plumbo expediri poſſint. Statum & merita cauſarum, & omnium ac ſingulorum præmiſſorum, nomina & cognomina Judicium & collitigantium, obligationum formas, cauſas, bona, reſignationes, confirmationes dictorum bonorum, omniúmque aliorum hic de neceſſitate exprimen. tenores pro ſufficienter expreſſis haben.

Papæ ſubſcriptio.

De mandato D. N. Papæ idem R. D. Cardinalis, & alii Judices procedant, ut petitur feriis non obſtantibus.

Placet. A.

Juriſdictio ſe extendit etiam contra quoſcumque religioſos, & privilegiatos.

§. 9. Beatiſſime Pater. Quamvis credatur, quòd R. D. Guido Aſcanius qui nunc ſupradictæ Baſilicæ Archipresbyter exiſtit in vim præinſertæ, quoad omnia & ſingula, etiam judicia executiva, prout poterat prædictus R. Cardinalis Farneſius, procedere, facere, & exequi poſſit, tamen ut omnis hæſitatio, & dubietas tollatur, & ut ne magis ſuo, quam R. Cardinalis Farneſii tempore, tàm canonici, & Capitulum, quam omnes alii & ſinguli oratores prædicti, per diverſa Tribunalia diſtrahantur, Sanctitati veſtræ humiliter ſupplicant oratores prædicti, quatenus, eidem R. D. Guidoni Aſcanio Mo-

derno

derno Archipreſbytero committere, & mandare dignetur, ut in omnibus, & ſingulis ſupradictis, & omnibus & per omnia, perindè ac ſi eædem præinſertæ ſibi directæ, ac per Dominationem ſuam Reverendiſſimam impetratæ fuiſſent, partibus juſtitiam miniſtrando procedat, contra quoſcumque quomodolibet privilegiatos & exemptos, etiam Religioſos, ac etiam tàm ratione Beneficiorum, & cenſuum, quàm penſionum, & reſponſionum vini ad Oratores reſpectivè quomodolibet ſpectan. & pertinen. ac alia quacumque occaſione, vel cauſa, etiam ſi de eorum totis tenoribus hic habenda foret mentio ſpecialis.

Pœnitentiarii per Archipresbyterum in d. Baſilica deputantur.

§. 10. Cum poteſtate citandi, & inhibendi, necnon à cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis quatenùs oportuerit, abſolvendi, Pœnitentiarios etiam ad audiendum confeſſiones, ſufficientes & idoneos, ac timoratæ conſcientiæ, ſupradictæ Baſilicæ deputandi, alios etiam ſi in illa de præſenti exiſterent, prout ſibi videbitur amovendi, & expellendi, omniáque alia & ſingula faciendi, exercendi, & exequendi in præmiſſis neceſſaria, & opportuna.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 11. Non obſtantibus præmiſſis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtilo Palatii, privilegiis, & exemptionibus, cum quibuſcumque clauſulis, etiam fortiſſimis, & derogatoriarum derogatoriis, etiam in vim Motus proprii, ſeu aliàs quomodolibet conceſſis, cæteriſque aliis quibuſcumque. Et quod ſuper præmiſſis omnibus & ſingulis, literæ ſub plumbo, ut ſuprà expediri poſſint.

Papæ ſubſcriptio.

De Mandato D.N. Papæ, audiat Idem R.D. Cardinalis, citet, abſolvat, deputet, & procedat, ut petitur.

Placet. A.

XX.

Approbatio Confraternitatis ſub invocatione Sanctiſſimi Corporis Chriſti, pro decentiori ejus veneratione in Urbe inſtitutæ, Indulgentiarúmque elargitio, tàm pro ea, quàm pro aliis Confraternitatibus ubique locorum inſtitutis, & inſtituendis.

Quoad Indulgentias videnda eſt nova diſpoſitio Pauli V. mox edenda, firmata die 3. Novembris 1606. Et circà aggregationes Confraternitatum attende conſtitut. 115. Clement. VIII. Quacumque. Tom. 3. fol. 182.

Feſtivitatem autem Sanctiſſimi Corporis Chriſti inſtituit Urb. IV. in conſt. 1. Tranſiturus. ſup. fol. 121. ubi notavi.

Edita An. D. 1539.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Chriſtus in ultima Cœna, Sacramentum Euchariſtiæ inſtituit, ut ipſius fideles ſuæ eximiæ charitatis memoriam recolerent.

Dominus noſter Jeſus Chriſtus tranſiturus de hoc mundo ad Patrem, in ultima Cœna, qua Paſcha cum diſcipulis ſuis manducavit, admirabile Sacramentum pretioſiſſimi Corporis, & Sanguinis ſui inſtituit, per quod univerſi Chriſticolæ memoriam ſuæ Charitatis eximiæ, quam in ſua paſſione, hora ejus appropinquante oſtendit, recolerent. Undè nos illius vices licet immeriti gerentes in terris, debitum cenſemus, ut quæ in hujus Sacroſancti Sacramenti honorem, & venerationem ex pia Chriſtifidelium devotione dignè ordinata comperimus, ut perpetuis futuris temporibus permaneant, prompta devotione, prout decet Apoſtolico Præſidio ſolidemus, & ut ad id fidelium eorumdem vota faciliùs concurrant, fideles ipſos ſpiritualibus muneribus proſequamur, & eorum pia ſuffragia donis cœleſtibus confoveamus, ut exindè divinæ gratiæ aptiores reddantur, & Sacramentum ipſum in die peregrinationis extremæ ſibi fore viaticum ſalutare, mereantur.

Quidam Cives Romani, & Curiales in Ecc. B. M. ſuper Minervam, Corporis Chriſti ſocietatem erexerunt, pro decentiori ejus cultu, & veneratione curanda.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum univerſorum Confratrum Confraternitatis ſub invocatione Sacratiſſimi Corporis Chriſti in Eccleſia domus Beatæ Mariæ ſuper Minervam de Urbe, Ordinis Fratrum Prædicatorum inſtitutæ, nobis nuper exhibita petitio continebat. Quod nuper nonnulli Cives Rom. & curiales Chriſtifideles, piè conſiderantes, Sacratiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum prædictum, in parochialibus Eccleſ. dictæ Urbis minùs honorificè, & in locis abjectis ſine ulla veneratione conſervari, & cùm per ipſam Urbem pro communione infirmorum deferendum erat, ab uno tantùm Capellano, ſine ullis decore, & reverentia ſolitum deferri, & ſingulari devotione ducti, cupientes præmiſſis, & ut eidem Sacramento honor, cultus, & veneratio debitæ exhiberentur, quantum in eis erat providere, unam Societatem, ſeu Confraternitatem utriuſque ſexus ſub invocatione ejuſdem Sacratiſſimi Corporis Chriſti in dicta Eccleſia de Minerva, ordinarunt, & inſtituerunt.

Cujus Confratres curare debeant, ut ubique Sanctiſſimum hoc Sacramentum honorificè cuſtodiatur.

§. 2. Ac pro ejus ſalubri directione, & incremento, inter alia, quòd Confratres Confraternitatis hujuſmodi pro tempore exiſtentes, ſeu ab eis per ſingulas regiones Urbis prædictæ deputati, aut deputandi, diligenter, ac omni cura, & ſtudio facerent, & procurarent ut Sacramentum hujuſmodi tàm in dicta Minerva, quàm ſingulis aliis parochialibus Eccleſiis Urbis hujuſmodi, ea qua decet veneratione in loco honorifico & honeſto, lampadibus accenſis, die noctúque conſervaretur, & cuſtodiretur.

Et impenſas ad hoc neceſſarias provideant.

§. 3. Et ſi earumdem Eccleſ. redditus ad id non ſufficerent, ipſi Confratres illis de neceſſariis ad hujuſmodi opus, necnon ad emendum unum pallium pro ſingulis Eccleſiis prædictis, cum quo Sacramentum ipſum, quotieſcumque illud pro communione infirmorum extra Eccleſiam deferendum eſſet, deferri deberet, provideretur.

Et à Parochis illud ad infirmos decenter deferri & Facibus accenſis aſſociari ſtudeant.

§. 4. Ac quòd Rector cujuſlibet ex Eccleſiis prædictis, ſeu illius locumtenens, quotieſcumque eſſet neceſſarium Sacramentum hujuſmodi alicui infirmo miniſtrari, & ad illius domum deferri, campanam ſuæ Eccleſiæ certis ictibus pulſari facere teneretur, ad hoc, ut Confratres vicini parochiæ illius Eccleſiæ, ſe moneri & convocari ad aſſociandum Sacramentum ipſum cognoſcerent, & per ſe ipſos aſſociare ſi legitimo impedimento detenti non forent, alioquin per unum de ſuis dignioribus familiaribus, Sacramentum prædictum, ad domum dicti infirmi, facibus accenſis aſſociari, & comitari facere tenerentur.

In dictáque Eccleſia de Minerva, qualibet tertia Dominica cujuſlibet menſis, ſolemnem Miſſam celebrari faciant.

§. 5. Ac quòd utriuſque ſexus perſonæ Confraternitatis hujuſmodi Confratres pro tempore exiſtentes tertia quaque die Dominica cujuſlibet menſis totius anni in dicta Eccleſia de Minerva congregari, & inibi unam Miſſam in cantu, vel alias celebrari facere, ac in elevatione præfati Sacramenti faces accenſas habere deberent.

Die poſt feſtum Corporis Chriſti, proceſſionaliter & honorificè circà d. Eccleſiam procedant.

§. 6. Necnon prima die Veneris ſtatim poſt Feſtum Corporis Chriſti immediatè ſequenti, ſolemnem proceſſionem extra & circum præfatam Eccleſiam de Minerva, Sacramentum prædictum honorificè facibus accenſis deferendo, annuatim facere.

Confeſſores infirmos viſitent, & ad ipſum ſacramentum ſuſcipiendum hortentur.

§. 7. Et ſi aliquem ex Confratribus Confraternitatis hujuſmodi ægrotare contingeret, Rector, aut electus nominatus Eccleſiæ cujus dictus infirmus parochianus exiſteret, unà cum alio Confratre ejuſdem Confraternitatis per Rectorem, ſeu electum nominatum hujuſmodi pro tempore eligendo, dictum infirmum viſitare, & ad confitendum peccata ſua, ipſúmque Sacramentum ſuſcipiendum piè adhortari, & commonere.

Singuliſque hebdomadis quinquies Orationem Dominicam & Angelicam in commemorationem d. Sacramenti recitent.

§. 8. Necnon ſingulis hebdomadis totius anni, ipſi utriuſque ſexus Confratres quinquies orationem Dominicam, & toties ſalutationem Angelicam in commemorationem dicti Sacramenti, devotè recitare, & commemorare tenerentur.

Mulieres non valentes, il-

§. 9. Ac mulieribus Confratribus dictæ Confraternitatis, quibus indecens eſſet per dictam Urbem vagari, ad aſſociandum dictum Sacramentum, ut quotiens ſignum Campanæ audirent, flexis genibus orationem Dominicam, & ſalutationem An-

lud aſſociare, quinquies flexiſque genibus ut ſuprà orantes, Indulgentias Confratrum conſequi poſſ: à Pont. petierunt.

gelicam hujuſmodi quinquies, ut præfertur recitando, omnes & ſingulas gratias, & indulgentias Confratribus Confraternitatis hujuſmodi pro tempore conceſſas conſequerentur, per nos concedi procurare ſtatuerunt, & ordinarunt, prout in inſtrumentis, ſeu aliis documentis deſuper confectis pleniùs contineri dicitur.

Alexandrum Card. Cæſarinum Protectorem elegerunt.

§. 10. Ac dilectum filium noſtrum Alexandrum S. Mariæ in via lata Diaconum Cardinalem de Cæſarinis nuncupatum, in protectorem dictæ Confraternitatis elegerunt.

Confirmationémque dictarum ordinationum poſtularunt.

§. 11. Quare pro parte eorumdem Confratrum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut inſtitutioni Confraternitatis, ac ſtatutis, & ordinationibus hujuſmodi pro illorum ſubſiſtentia firmiori, robur Apoſtolicum confirmationis adjicere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ergò Pont. Deo gratias agens de præmiſſis, omnia prædicta approbat.

§. 12. Nos igitur tantum Sacramentum omni laude, & veneratione dignum, à cunctis fidelibus, ut per hoc deſideratam ſalutem conſequi valeant, honorari, laudari, magnificari, ſinceris deſideriis exoptantes, ac Omnipotenti Deo, quòd tàm ſaluberrima tamque neceſſaria, & utilia opera noſtro tempore exerceri inceperint, gratias agentes, & ut illa perpetuò frequententur, ac Chriſtifideles præfati eis frequentiùs inſiſtant, quo nos ergà eos amplioribus, & ſpecialioribus gratiis liberaliores, ſeque per hoc majori cœleſtis gratiæ devotione refici poſſe cognoverint, quantum cum Deo poſſumus providere volentes; hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, inſtitutionem Confraternitatis hujuſmodi, necnon prædicta, ac omnia, & ſingula alia per eoſdem Confratres circà præmiſſa ſtatuta, & ordinata, ac prout illa concernunt, omnia, & ſingula in inſtrumentis, ſeu documentis deſuper confectis prædictis contenta, & inde ſequuta quæcumque ex certa noſtra ſcientia auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus, ac omnes, & ſingulos juris, & facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem ſupplemus; illiſque perpetuæ firmitatis robur adjicimus, & ea per ipſarum parochialium Eccleſiarum Rectores, ſeu eorum loca tenentes, pro tempore exiſtentes, & alios ad quos ſpectat, firmiter obſervari debere decernimus. Et nihilominùs pro potiori cautela, præmiſſa, omnia & ſingula alia per eoſdem Confratres, ut præfertur ſtatuta, & ordinata, de novo, auctoritate, & tenore prædictis perpetuò ſtatuimus, & ordinamus.

Indulgentias & gratias aliorum piorum locorum, iſtis Confratribus elargitur.
Tu vide quoad Indulgentias quod notavi in rubr.

§. 13. Ac Confratribus Confraternitatis hujuſmodi nunc, & pro tempore exiſtentibus, ac eorum ſingulis, quòd omnibus, & ſingulis privilegiis, indultis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis etiam plenariis, & peccatorum remiſſionibus, & aliis gratiis ſpiritualibus, & temporalibus Confratribus Imaginis Salvatoris ad Sancta Sanctorum, necnon Charitatis, & Archiepiſcopalis S. Jacobi in Auguſta, ac Sancti Joannis Baptiſtæ, necnon Sanctorum Coſmæ, & Damiani nationis Florentinæ, ac hoſpitalis noſtri S. Spiritus in Saxia, ordinis S. Auguſtini, & Campi Sancti, Confraternitatum ejuſdem Urbis, pro tempore exiſtentibus illorúmque, ac Beatæ Mariæ de Populo, etiam de Urbe Eccleſ. ac Chriſtifidelibus illas viſitantibus, per quoſcumque Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, & ſucceſſores conceſſis, & concedendis; & quibus illi utuntur, potiuntur & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum: quorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, ex nunc, & in perpetuum utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere, liberè, & licitè valeant in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi illa eis ſpecialiter, & expreſsè conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur, concedimus, & indulgemus. Ipſáque privilegia, indulta, exemptiones, libertates, immunitates, indulgentias, etiam plenarias, ac peccatorum remiſſiones, & alias gratias ad Confratres Confraternitatis Sanctiſſimi Corporis Chriſti hujuſmodi, ac illius capellanos, miniſtros, & perſonas pro tempore exiſtentes eiſdem auctoritate, & tenore extendimus, & eis communicamus.

Indulgentiam Confratrum in eorum ingreſſus, & ter in vita concedit.
Tu vide ibid.

§. 14. Necnon Chriſtifidelibus præfatis qui dictam Confraternitatem Sacratiſſimi Corporis Chriſti ingredientur, die illorum ingreſſus hujuſmodi, plenariam ad inſtar Jubilæi, ac eorum peccatis priùs confeſſis, & Sacramento hujuſmodi per eos devotè recepto, ter in vita, ſimiliter plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam concedimus.

Et in aſſociatione Sacramenti, & interventum divinorum officiorum, & viſitatione Eccl. B. Mariæ ſuper Minervam.

§. 15. Ipſis Confratribus, qui præfatum Sacramentum eiſdem infirmis miniſtrandum aſſociaverint, ſeu impediti aſſociari, ut præfertur fecerint, ac eiſdem proceſſionibus, & divinis officiis, quæ per eoſdem Confratres, ut præfertur, celebrari facere contigerit, interfuerint, quoties id fecerint centum, qui verò dictam Eccleſiam de Minerva diebus Veneris, cujuſlibet hebdomadæ totius anni devote viſitaverint, decem annorum & totidem quadragenarum injunctarum eis pœnitentiarum indulgentias, & remiſſiones quotiens id fecerint, miſericorditer in Domino concedimus, & elargimur.

Ac mulieribus non valentibus Sacramentum aſſociare, ſed orantibus, ut hic.
Tu vide ibid.

§. 16. Necnon mulieribus ejuſdem Confraternitatis, quibus propter honeſtatem non licet per Urbem ipſam paſſim vagari, quotiens ſignum Campanæ hujuſmodi audierint, ſemel orationem Dominicam, & totidem ſalutionem Angelicam, flexis genibus devotè recitaverint, ut omnes, & ſingulas indulgentias, conceſſiones, & gratias aliis Confratribus intereſſentibus conceſſas, conſequantur, & conſequi valeant.

Facultas Confratrum eligendi Confeſſorem, qui eos abſolvat &c.
Hoc declaravit Clem. VIII. in conſt. 115. Quæcumque. fol. 182. Tom. 3.

§. 17. Ac eiſdem utriuſque ſexus Confratribus, & eorum ſingulis, ut quemcumque presbyterum, ſæcularem vel cujuſvis Ordinis regularem, etiam in mortis articulo, etiamſi mors tunc non ſubſequatur, in ſuum poſſint eligere confeſſorem; qui eorum confeſſionibus diligenter auditis; eos & eorum ſingulos ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, per eos & eorum ſingulos pro tempore perpetratis, etiam Sedi Apoſtolicæ, & eorum Ordinariis reſervatis præterquàm à contentis in literis in die Cœnæ Domini legi ſolitis, ter in vita abſolvere, & eis pœnitentiam ſalutarem injungere.

Statuta que pro regimine d. Confraternitatis ordinandi.

§. 18. Necnon ejuſdem Confraternitatis adminiſtratoribus, & Confratribus pro tempore exiſtentibus, pro illius ſtatu ſalubriori dirigendo, ut quæcumque licita, & honeſta ſtatuta, & ordinationes felix regimen, & proſperum ſtatum, ac gubernationem illorum, & aliarum quarumcumque rerum, ſpiritualium & temporalium, eos quomodolibet concernentia condere, & facere, eáque quotiens videbitur mutare, & alterare, limitare, corrigere, declarare, modificare, & in melius reformare, quæ poſtquam edita, mutata, alterata, limitata, correcta, declarata, modificata, & in melius reformata fuerint, eo ipſo per Sedem eamdem confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, auctoritate & tenore ſuprà dictis indulgemus, & plenam, ac liberam deſuper facultatem concedimus.

Aliaſque Confraternitates ſub eadem invocatione Corporis Chriſti ubique inſtituendas, eiſdem ind. gaudere decernit.
Hoc intellige, & abſque nova aggregatione, & conceſſione. Quia ita declaravit, S.

§. 19. Et nihilominùs, ut Chriſtifidelium devotio ad tàm ſalubre Sacramentum ferventius invaleſcat, ac Chriſtifideles ad illius venerationem, & ſimilia charitatis opera exercenda, peramplius excitentur, quòd omnes, & ſingulæ aliæ Confraternitates ſub eadem invocatione Sanctiſſimi Corporis Chriſti ubilibet inſtitutæ, & inſtituendæ, eiſdem privilegiis, conceſſionibus, indulgentiis, facultatibus, gratiis, & indultis Confraternitati in Eccleſia de Minerva inſtitutæ hujuſmodi per nos conceſſis, & concedendis utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri, & gaudere poſſint, & debeant, præfata auctoritate etiam præſentium tenore ſtatuimus, & ordinamus.

§. 20. Decer-

Digitized by Google

ta Congregatio Card. ſup. Indulgentiis die 17. Februarii 1608.

Clauſulas hujus Conſtitutionis præſervativas apponit.

§. 20. Decernentes præſentes literas, & in eis contentas indulgentias, & peccatorum remiſſiones, ſub quibuſvis revocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus ſimilium vel diſſimilium indulgentiarum, & literarum etiam per nos, & ſucceſſores noſtros, ac Cancellariæ Apoſtolicæ regulis pro tempore editis, etiam in favorem fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de eadem Urbe, & Cruciatæ Sanctæ, nullatenùs comprehenſas, ſed ab illis omninò exceptas eſſe, & cenſeri. Et ſic per quoſcumque Judices quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, ac quicquid ſecùs attentari contigerit, irritum, & inane. Nec non præſentium tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eamdem prorſus fidem, in judicio & extrà adhibendam fore, quæ eiſdem præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Executores qued. conſtitutionis deputat.

§. 21. Quocircà venerab. fratribus noſtris univerſis, Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitan. & aliarum Cathedralium Eccleſ. Canonicis, ac eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus, & officialibus generalibus ubilibet conſtitutis, per Apoſtol. ſcripta mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte Confratrum Confraternitatis Sacratiſſimi Corporis Chriſti in Eccleſia de Minerva inſtitutæ hujuſmodi pro tempore exiſtentium, deſuper fuerint requiſiti ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi firmiter obſervari, ipſóſque Confratres illis pacificè gaudere. Non permittentes eos deſuper per quoſcumque contrà præſentium tenorem quomodolibet moleſtari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo. Ac quoſcumque ſua intereſſe putantes, etiam per edictum publicum locis publicis affigendum, conſtito ſummariè de non tuto ad eos acceſſu, citando, ac illis, necnon aliis, quibus, & quotiens opus fuerit, inhibendo, cenſuráſque, & pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulas contrariorum derogatorias addit.

§. 22. Non obſtantibus fel. rec. Bonifacii Papæ VIII. prædeceſſoris noſtri qua cavetur ne quis extrà ſuam civitatem, vel diœceſim ad judicium evocetur, ſeu ne Judices à Sede prædicta deputati extra civitatem, vel diœceſim, in quibus deputati fuerint, contrà quoſcumque procedere, aut aliis vices ſuas committere præſumant, ac de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium ad judicium non trahatur, & quibuſvis aliis Apoſtolicis, ac in provincialibus, & ſynodalibus edita, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon privilegiis, & Apoſtolicis ſuprà dictis, & quibuſvis aliis Eccleſiis, confraternitatibus, & perſonis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, nec non irritantibus, & aliis decretis conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma illis tradita, obſervata infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergò, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum Anno Incarnationis Dominicæ 1539. pridiè Cal. Decembris, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

Dat. Pontif. An. 6. die 30. Novembris.

XXI.

Approbatio Societatis, tàm Eccleſiaſticarum, quàm ſæcularium perſonarum nuper inſtitutæ ad erigendum Hoſpitalia pro ſubventione pauperum Orphanorum, & mulierum Convertitarum.

Hæc ſocietas translata eſt in Congregationem Clericorum Regularium S. Majoli, aliàs de Somaſcha, cum nonnullarum gratiarum elargitione, & profitetur regulam S. Auguſtini, ut videre eſt infrà in Pii V. conſt. 78. Injunctum, cui Gregorius XIII. alia privilegia dedit quæ leguntur in conſt. 4. Six. V. Æquum, in Tomo 2. & quædam alia Clem. VIII. in ejus Conſt. 32. Decet. Tom. 3. fol. 33.

PAULUS PAPA III.

Edita An. D. 1540.

Ad perpetuam rei memoriam.

Hiero. Mianus aliàs Emilianus Venetus, ejúſque ſocii diverſa hoſpitalia pro pauperibus, orphanis & mulieribus convertitis erexerunt, & pro eorum ſalubriori profectu, petunt à Papa licentiam conſtituendi unum Superiorem, poſtulantque aliqua privilegia.

EX injuncto nobis deſuper meritis licèt imparibus Apoſtolicæ ſervitutis officio, votis, per quæ, hoſpitalium, & aliorum piorum locorum utilitas, & ſalubris directio procuratur, libenter annuimus, ad illos quoque dexteram noſtræ liberalitatis extendimus, quos ad id propria virtutum merita multipliciter recommendant.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum univerſorum pauperum Orphanorum S. Mariæ Magdalenæ in ſuburbio Sancti Leonardi Bergomen. & Mediolanen. Comen. Januen. Papien. Brixien. & Veronen. Civitatum, ac Diœceſum Hoſpitalium Recollectorum nuncupatorùm, ac tàm Eccleſiaſticarum, quàm ſæcularium perſonarum in eis deſervientium, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm aliàs quondam Hieronymus Miani Civis Venetiarum, plures pauperes Orphanos propter bellorum in Italia urgentium triſtes eventus, & famem urgentem, paſſim derelictos vagari videret, idem Hieronymus devotionis fervore, & pietate motus, prædictum Hoſpitale S. Mariæ Magdalenæ inchoavit, & deindè hoſpitale prædictum, tàm propter civium in Civitate Bergomen. degentium ferventem charitatem, quàm providam directionem, & ſalubre regimen prædicti Hieronymi, in tantum auctore Domino crevit, ut idem Hieronymus ad alia hoſpitalia in aliis Italiæ partibus inſtituenda animum applicarit. Ità quòd tàm in Mediolanen. quàm Comen. & aliis Civitatibus, ac diœceſibus prædictis, ſimilia, & in quibuſdam ex eis mulierum convertitarum Hoſpitalia, dicto Hieronymo, & nonnullis aliis mediantibus erecta fuerunt. Unde hoſpitalia ipſa de bono in melius perducuntur, in dies eorum numerus augetur, & augeri ſperatur, & ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, ſi in eiſdem hoſpitalibus, quæ per dictos Clericos, & Laicos inſimul gubernari conſueverunt, unus ſuperior, vel caput, qui inibi pro tempore ſervientes congregari facere, & de loco ad locum mutare valeret, exiſteret, hoſpitaliáque ipſa aliquibus prærogativis decorarentur, profectò ſalubri ipſius hoſpitalis, & illi deſervientium prædictorũ directioni, & quieti, plurimùm conſuleretur, ac in illis degentes pauperes hujuſmodi, & melius gubernarentur, & pertractarentur, dictæque perſonæ in eo confoverentur, & ad ſolita ſervitia invitarentur. Quare pro ipſorum pauperum, & deſervientium perſonarum parte nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Hic ergò Pontifex d. licentiam concedit.

§. 2. Nos igitur qui charitatis opera ubique exerceri, ſinceris deſideramus affectibus, quemlibet ex pauperibus perſonis prædictos, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel

ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſiquibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes, hujuſmodi ſupplicatiunibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium eiſdem hoſpitalibus, quòd pauperes, & perſonæ in eis pro tempore degentes, & deſervientes, unam ex perſonis inibi deſervientibus hujuſmodi, Eccleſiaſticam vel ſæcularem, inter eos ſuperiorem, vel caput quæ ipſos congregari facere, ac de loco ad locum mutare, & quæcumque ſtatuta, & ordinationes licita & honeſta ac ſacris Canonibus non contraria condere, ipſáque ſtatuta, quoties ei videbitur mutare, ac de novo ſtatuere poſſit, eligere.

Sacerdotéſq; eorum divina officia eiſdem pauperibus recitare poſſe decernit.

§. 3. Necnon Sacerdotes eiſdem pauperibus pro tempore deſervientes, horas Canonicas, diurnas pariter & nocturnas, Miſſas, & alia divina officia, ſecundùm ritum, & morem, & uſum S. R. E. etiam noviſſimè editum dicere, & recitare.

Et omnium in eorum locis degentium confeſſiones audire, & eos abſolvere uti locorum ordinarios poſſe indulget.

§. 4. Ipſóſque pauperes, ac omnes, & ſingulos in dictis hoſpitalibus deſervientes dumtaxat, eorum confeſſionibus diligenter auditis, ab eorum omnibus, & ſingulis peccatis, caſibus, criminibus, exceſſibus, & delictis, à quibus locorum Ordinarii abſolvere conſueverunt, abſolvere, ac pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungere liberè, & licitè valeant perpetuò concedimus, & indulgemus.

Defenſores, & hujus conſtitutionis executores deputat.

§. 5. Quocircà Venerabilibus Fratribus noſtris Caſertan. Feliten. & Viſonen. Epiſcopis per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum per ſe, vel per alium, ſeu alios, auctoritate noſtra faciant præſentes literas, & in eis contenta quæcomque, plenum effectum ſortiti, ac inviolabiliter obſervari, illiſque pauperes Sacerdotes prædictos, ac omnes, & ſingulos alios quos quomodolibet concernunt pacificè frui, ac gaudere, juxta præſentium continentiam, & tenorem. Non permittentes quemquam contra illorum tenorem modo aliquo moleſtari, impediri, aut inquietari. Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione .poſtpoſita compeſcendo.

Contraria tollit.

§. 6. Non obſtantibus Apoſtolicis, ac in provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus, ac ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, ac literis Apoſtolicis, etiam in forma Brevis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & nos, ac Sedem prædictam, etiam per viam generalis legis, & ſtatuti perpetui, & initi, ac ſtipulari contractus, ac motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam cum quibuſvis irritativis, annullativis, caſſativis, revocativis, præſervativis, exceptivis, reſtitutis, declarativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque fortioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibus, & aliis decretis, etiam quibuſvis locorum Ordinariis ſub quibuſvis verborum formis extenſionibus conceſſis, confirmatis, & innovatis quibus (illorum omnium tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes) illis aliàs in ſuo robore manſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem; & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali vel ſpeciali, cujuſcumque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, effectus hujuſmodi gratiæ impediri valeat quomodolibet vel differri, & de qua cujuſque toto tenore habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis. Nos enim ex nunc irritum decernimus, & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Nulli ergò, &c.

Dat. P. An. 6. die 5. Junii.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1540. Non. Jun. Pontificatus noſtri anno ſexto.

XXII.

Inſtitutio Studii generalis, in Civitate Maceraten. Provinciæ Piceni, & Status Eccleſiaſtici, cum aliorum Studiorum generalium, gratiis, & privilegiis.

Quoad Lectores, & Scholares ejuſmodi Studiorum, vide etiam Concil. Trident. ſeſſ. 5. cap. 1. & conſt. 88. Pii IV. In Sacroſanctæ, fol. 136. Tom. 2. & conſt. ſeq. Et in hac Civitate Sixtus V. inſtituit Rotam in conſt. 94. Romanus, in d. Tomo 2. fol. 694.

Edita An. D. 1540.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Proœmium.

IN eminenti dignitatis Apoſtolicæ ſpecula, ſuperni diſpoſitione conſilii licèt immeriti conſtituti, ad cunctas fidelium regiones noſtræ vigilantiæ potiſſimè etiam in temporalibus creditas, earúmque profectus, & commoda, tamquàm Paſtores univerſalis gregis Dominici noſtræ conſiderationis aciem, quantum nobis conceditur extendentes, fideles ipſos ad quærendum literarum ſtudia, per quæ militantis Eccleſiæ Reſpublica geritur, ac divini nominis, & fidei catholicæ cultus protenditur, omníſque proſperitatis humana conditio augetur, noſtræ ſolicitudinis ope, Apoſtoliciſque favoribus propenſiùs excitamus.

Cauſa hujus inſtitutionis.

§. 1. Sanè pro parte dilectorum filiorum Communitatis Civitatis noſtræ Maceraten. nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm dicta Civitas in qua Curia generalis Marchiæ noſtræ Anconitanæ reſidet, & victualium omnium copia habetur, propter varias ipſius Civitatis conditiones, & commoditates, generali Studio non modicum apta cenſeatur, ac Reipublicæ expedire credatur, ut in ipſa Civitate emanet fons ſcientiarum irriguus, de cujus plenitudine, univerſi literalibus documentis imbui cupientes, haurire poſſint, ſi in eadem Civitate, una univerſitas Studii generalis, cujuſcumque facultatis & ſcientiæ erigeretur, & inſtitueretur, profectò Maceraten. prædictæ, & aliarum Civitatum, ac locorum circumvicinorum incolis, & habitatoribus in ſcientia proficere volentibus magna commoditas ſtudendi pararetur. Ac ex eorumdem ſtudentium poſtmodùm doctrina, & ſcientia, in Civitatum, Terrarum, & locorum regimine, ac ipſius fidei Catholicæ propagatione, quamplurimi fructus provenirent. Quare pro parte præfatorum Communitatis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſuper iis, ad hoc, ut in ipſa Civitate literarum ſtudium, incrementum ſuſcipiat, opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Inſtitutio ſtudii generalis in Civitate Maceraten.

§. 2. Nos igitur attenden. quòd ex literarum ſtudio, tàm publica, quàm privata, ſpiritualia, & temporalia commoda mundo proveniunt, Communitatem præfatam, ac eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & Interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, in eadem Civitate Maceraten. perpetuis futuris temporibus generale Studium cujuſcumque facultatis, & ſcientiæ licitæ, cum Cathedris facultatum earumdem, ac poteſtate & facultate doctorandi, ſeu magiſtrandi, necnon Rectoriæ, & aliis pro illius proſpero, & felici regimine neceſſariis facultatibus, & officiis, ità ut inibi generale Studium in qualibet licita facultate perpetuò habeatur & vigeat, auctoritate Apoſtolica tenore præſentiũ erigimus, & inſtituimus. Ac eidem Studio,

& illius univerſitati, necnon Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis pro tempore exiſtentibus, ac illis, quos inibi ad quoſcumque gradus promoveri contigerit, ut omnibus, & ſingulis privilegiis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, præeminentiis, antelationibus, prærogativis, honoribus, favoribus, gratiis, conceſſionibus, & indultis, tàm à Jure communi, quàm ex conceſſionibus Apoſtolicis, & Imperialibus, vel aliàs quomodolibet, in genere & in ſpecie, Bononien. Paduan. ac quibuſcumque aliorum quorumcumque Studiorum generalium univerſitatibus, illatúmque Rectoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in eis pro tempore promotis, quomodolibet conceſſis, & concedendis, & quibus illi utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterint quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere plenè, liberè, & licitè poſſint, & debeant, etiam in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi illa eidem univerſitati ipſius erecti Studii, & illius Rectori, Doctoribus, Scholaribus, & perſonis, ac in illa pro tempore promotis, ſpecialiter, & nominatim conceſſa forent, auctoritate, & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Rectoris, & Officialium facultas, ſtatuta pro ejus regimine concedendi.

§. 3. Necnon eidem univerſitati, ac illius Rectori, & Doctoribus pro tempore exiſtentibus, quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita & honeſta, ac Sacris Canonibus non contraria condendi, & prout qualitas temporum exegerit, reformandi, & immutandi, ac alia de novo edendi, quæ poſtquàm condita, reformata, immutata, & de novo edita fuerint, eo ipſo auctoritate Apoſtolica approbata, & confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, plenam, & liberam facultatem concedimus.

Privilegium Scholarium Civium, Concluſiones ſubſtinentium.

§. 4. Decernentes Cives dictæ Civitatis, qui inibi ſtuduerint, & eorum Concluſiones inter Advocatos, & Procuratores ipſius Curiæ ſubſtinuerint, & aliàs idonei, & ſufficientes reperti fuerint, eo ipſo in Collegio ipſorum Advocatorum & Procuratorum receptos & admiſſos eſſe, & cenſeri, ac pro talibus haberi, eiſdemque privilegiis, & indultis Advocatorum, & Procuratorum gaudere, & potiri, & recipi, & admitti debere.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus conſuetudinibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Collegii Advocatorum, & Procuratorum hujuſmodi juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon privilegiis, & Indultis Apoſtolicis, eidem Collegio conceſſis, approbatis, & innovatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque: Nulli ergò, &c.

D. P. An. 6. die 1. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo, Calend. Junii, Pontificatus noſtri anno ſexto.

XXIII.

Privilegia, & gratiæ Prælatorum Referendariorum utriuſque Signaturæ Romani Pontificis.

Eorum numerum, & qualitates præfinivit Sixt. V. inf. in ejus conſt. 41. Quemadmodum, ubi nonnulla etiam privilegia iterato conceſſit.

Edita An. D. 1540.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa iſtius conſt.

Debita conſideratione penſantes quantum venerabiles fratres Epiſcopi, ac dilecti filii in minoribus conſtituti, utriuſque Signaturæ, Supplicationum videlicet, & Commiſſionum per nos, ſeu in præſentia noſtra ſignandarum, infraſcripti Referendarii noſtri, qui præ cæteris officialibus, & miniſtris noſtris propinquiùs nobis aſſiſtunt, circà ipſas ſupplicationes, & commiſſiones, pro noſtro, & Apoſtolicæ Sedis honore, ac univerſalis Eccleſiæ utilitate, & aliàs gratis, prompta voluntate, indefeſsè laborant, dignum, quin potiùs debitum reputamus, ut illos ſpecialis benevolentiæ favoribus amplectamur, ac præclaris dignitatum titulis decoremus, & aliàs nos eis (prout convenit) gratioſos exhibeamus.

Referendarios creat Sedis Apoſtol. Notarios, & Comites Palatinos, ac veræ Nobilitatis titulo decorat, &c. Hoc idem conceſſit Six. V. in rubr. citatus.

§. 1. Hinc eſt, quòd nos fel. record. Leonis X. & Clementis VII. Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, eoſdem infraſcriptos Referendarios noſtros, qui Prælati, ac etiam familiares continui commenſales noſtri exiſtunt, condigni favoris gratia, & excellentiæ dignitate ſublimare, ac opportunis favoribus munire volentes, ipſóſque Referendarios, ac eorum ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa, latis, ſi quibus vel quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, Motu proprio, non ad ipſorum Referendariorum, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, & ex certa ſcientia, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, præfatos Referendarios, & eorum ſingulos, qui præſules non ſunt, ac alios infraſcriptos, & eorum ſingulos in noſtros, & dictæ Sedis Notarios gratioſè recipimus, eóſque, & alios qui præſules exiſtunt, ac eorum ſingulos in Sacri Palatii, & Aulæ Lateranenſis Comites, necnon qui nobiles non ſunt, nobiles facimus, conſtituimus, ordinamus, & deputamus, ac nobilitamus, necnon nobilitatis titulo, & favore decoramus, ac aliorum noſtrorum, & Sedis prædictæ Notariorum, necnon Palatii, & Aulæ hujuſmodi Comitum, ac ex Magno Baronum, & nobilium genere procreatorum numero, & conſortio favorabiliter aggregamus, eoſque deinceps nobiles eſſe, & pro nobilibus reputari, nominari, teneri, cenſeri, & judicari. Ac de cætero in quibuſvis conceſſionibus, & literis, tàm gratiam quàm juſtitiam concernentibus, à nobis, ſeu Sede prædicta impetratis, ſeu impetrandis, vel eis à nobis, aut aliis quibuſcumque conceſſis, & concedendis, ac inſtrumentis, ſeu aliis ſcriptis etiam authenticis, & privatis, nobiles nominari, & pro talibus haberi poſſe, & debere volumus. Eiſque quòd omnibus, & ſingulis privilegiis, præeminentiis, indultis, immunitatibus, libertatibus, exemptionibus, facultatibus, honoribus, antelationibus, prærogativis, etiam in aſſecutione quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, etiam vigore gratiarum expectativarum, & illarum mutationum, extenſionum, & revalidationum, collationum, & quarumcumque aliarum gratiarum, & indultorum, quibus cæteri noſtri, & dictæ Sedis Notarii de numero participantium exiſtentes, & abſque illorum præjudicio, ac Palatii, & Aulæ prædictorum Comites, necnon veri & indubitati nobiles, & ex nobilium genere ex utroque parente procreati, tàm de jure, quàm conſuetudine, ſeu aliàs quomodocumque utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in judicio, & extrà, ac ubicumque locorum uti, potiri, & gaudere debeant in omnibus & per omnia, perindè, ac ſi Referendarii, & alii infraſcripti, de dicto magno Baronum, & nobilium genere ex utroque parente, verè & non fictè procreati, & geniti forent, concedimus. Ac eorum ſingulis, ſublatis quibuſvis obſtaculis, & impedimentis, veros nobiles eſſe, & de nobili ex dicto genere ex utroque parente procreatos, cenſeri debere decernimus, & declaramus.

Inſignia ſua eis donat. Sixt. v. etiam donavit ut ibid.

§. 2. Et in ſignum honoris, & nobilitatis hujuſmodi, eis & eorum cuilibet, pro inſigniis, & armis, quibus ipſi, & ab eis deſcendentes, & aſcendentes uti poſſint in decorem, partem inſigniorum noſtrorum, ſi eis uti voluerint, etiam cum vel abſque armis ſuis, ſi illa habuerint, vel illi uſi fuerint, aut ſine ipſis, prout duxerint ordinandum, ſeu eligendum, aſſignamus, & perpetuò decoramus.

Notarios creat di facultatem dat. Hoc revocat Pius V. dum confirmat privilegia Archivii in conſtit. 87. Paridem Tom. 2. fol. 306.

§. 3. Et eis illos, quos moribus, ſcientia, ætate, aliiſque requiſitis qualitatibus ad officium Tabellionatus exercendum idoneos eſſe repererint, ad inſtar aliorum dicti Palatii Comitum, ubique locorum, extrà tamen muros Urbis, ſeu locum in quo Romanam Curiam reſidere contigerit, Notarios, Tabelliones publicos, ac Judices ordinarios (recepto priùs ab eis, juxta formam præſentibus, adnotatam, ſolito juramento) creandi, deputandi, & conſtituendi, ac de Notariatus, & Tabellionatus, ac Judicatus officii hujuſmodi per pennam & calamare (ut moris eſt) inveſtiendi.

Baſtardoſque legitimandi. Hoc pariter revocatum puto à Pio V. ibid.

§. 4. Necnon quoſcumque ſpurios, naturales, baſtardos, manſeres, nothos, & inceſtuoſos, copulativè, vel disjunctivè ex quocumque illicito, etiam ſacrilego, vel damnato coitu, pro tempore procreatos, ſeu genitos, viventibus, ſeu mortuis eorum parentibus, legitimandi, & habilitandi, & ad hæreditates, & bona, prout Collegium Archivii dictæ Romanæ Curiæ, vel ejus Officiales juxta facultatem eis per piæ mem. Julium Papam II. etiam prædeceſſorem noſtrum conceſſam, vel aliàs ipſi Comites Palatini de jure vel conſuetudine legitimare & habilitare reſpectivè poſſunt legitimandi, & habilitandi, & ad officia ſæcularia, publica, & privata, ac honores, & bona quæcumque reſtituendi, & reintegrandi.

Doctorandi etiam in utroque jure &c. Abrogavit Pius V. infrà in conſt. 60. Quamvis. Tom. 2. fol. 273.

§. 5. Necnon quoſcumque idoneos (adjunctis in hoc ſibi aſſiſtentibus duobus, aut tribus Magiſtris, ſeu Doctoribus, aut Licentiatis in facultate in qua promovendi erunt, quos ad hoc duxerint eligendos eorum votis juratis) in utroque, vel alterum Jurium, & Theologia, ac Artibus ad Bacchalariatus, & Licentiaturæ, ac Doctoratus, & Magiſterii gradus reſpectivè ubique locorum promovendis, eiſque ſic promotis legendi, diſputandi, interpretandi, ac alios actus ad perſonas hujuſmodi gradibus conſtitutas, quomodolibet pertinentes faciendi, & ipſorum graduum ſolita inſignia, & auctoritatem conferendi. Ac ſic promoti, quòd omnibus & ſingulis privilegiis, immunitatibus, nobilitatibus, conceſſionibus, honoribus, libertatibus, præeminentiis, & prærogativis, quibus alii in Bonon. Pariſien. Lovanien. Tholoſan. ac quibuſvis aliis Univerſitatibus in quibus Studium generale viget, promoti, etiam in aſſecutione beneficiorum eccleſiaſticorum utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere quomodolibet poterunt in futurum, non ſolùm ad ipſorum inſtar, ſed pariformiter, & abſque ulla differentia, perindè ac ſi verè, & non fictè, in aliqua ex eiſdem Univerſitatibus, rigore examinis præcedente, ac aliis ſolemnitatibus ſervari ſolitis obſervatis, & aliàs juxta formam ſtatutorum, ac conſuetudinum ipſarum Univerſitatum, ac privilegiorum illis conceſſorum, promoti fuiſſent, uti, potiri, & gaudere valeant concedendi, plenam & liberam facultatem concedimus.

Mitra, Annulo, & Baculo paſtorali utendi, & ſolemnem Benedictionem dandi facultatem eiſdem Referendariis concedit. Conceſſit etiam Six. V. cit. ſup. Tom. 2.

§. 6. Præterea eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, Monaſteria, quorum Abbates pro tempore exiſtentes mithra, & aliis Pontificalibus inſigniis, ex privilegio Apoſtolico, vel aliàs uti conſueverunt, in commendam pro tempore obtinentibus, in ipſis Monaſteriis perindè ac ſi illis ut Abbates præeſſent, Mithra, Annulo, & Baculo paſtorali, ac aliis Pontificalibus inſigniis hujuſmodi uti. Necnon ſolemnem Benedictionem poſt Miſſarum, Veſperorum, Matutinorum, & aliorum divinorum officiorum ſolemnia, ſuper populum tunc intereſſentem (dummodò inibi aliquis Antiſtes, ſeu dictæ Sedis Legatus præſens non ſit, vel ſi præſens fuerit, ad id ejus accedat aſſenſus) elargiri liberè, & licitè valeant.

Referendarii & eorum duo familiares, Apoſt. & alias expeditiones gratis obtinent.

§. 7. Illique ac alii omnes & ſinguli Referendarii, ac alii prædicti, ut duos familiares in rotulo familiarium noſtrorum numeratos habeant; & tàm ipſi Referendarii, quàm duo adnotandi familiares, quoad expeditionem quarumcumque literarum Apoſtolicarum tàm gratiam, quàm juſtitiam concernentium, necnon inſtrumentorum & aliorum quorumcumque gratis ubique in omnibus officiis; tam Cancellariæ, etiam Solicitatorum literarum Apoſtolicarum Cameræ Apoſtolicæ, quàm in Auditorio Rotæ, & in quibuſvis aliis, ordinariorum & extraordinariorum Judicum tribunalibus, abſque alio ſpeciali mandato deſuper expediendo, omni contradictione & dilatione ceſſantibus, expediant, prout alii familiares continui commenſales noſtri in dicto rotul deſcripti; & prout cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores expediunt.

Vini gabella Riparum Urbis non ſolvunt.

§. 8. Ipſique Referendarii, & eorum ſinguli pro eorum uſu ex Ripa, & Ripetibus noſtræ Urbis ſex vegetes vini communis ſingulis annis gratis ad inſtar Clericorum Cameræ Apoſtolicæ liberè extrahere poſſint, indulgemus.

Exemptiſque ſunt ipſi & eorum familiares, ac beneficia à juriſdictione Ordinariorum, &c.

§. 9. Et nihilominùs Referendarios, & alios prædictos, ac eorum ſingulos, ac illorum omnia, & ſingula beneficia, & officia eccleſiaſtica, quæ obtinent, ac in futurum canonicè obtinebunt, & in illis pro tempore deſervientes, ac Capellanos, familiares, & ſervitores ſuos tàm præſentes, quàm futuros, & ſua ac illorum bona, quoad vixerint, ab omni juriſdictione, correctione, viſitatione, dominio, ſuperioritate, & poteſtate Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & Ordinariorum locorum quorumcumque, illorúmque Vicariorum, & Officialium, Locatenentium, & Judicum, etiam à dicta Sede delegatorum, aut ſubdelegatorum quomodolibet nunc, & pro tempore exiſtentium. Eóſque in rebus, & bonis illorum propriis dumtaxat, cum eis contrahentes, à ſolutione, & exactione quarumcumque pedagii, gabellæ, collectarum, decimarum, & cujuſvis alterius oneris, tàm ordinarii quàm extraordinarii, ubicumque locorum, & ex quacumque cauſa, etiam per ſynodales conſtitutiones impoſiti, vel imponendi, eximimus, & totaliter liberamus, ac ſub B. Petri & Sedis prædictæ, atque noſtra protectione ſuſcipimus, nobiſque & dictæ Sedi mediatè ſubjicimus, ac liberos, immunes, exemptos, ſubſceptos, & ſubjectos omnes conſtituimus, & declaramus, & decernimus, ità quòd Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, Ordinarii locorum, eorúmque Vicarii, Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam à Sede prædicta deputati præfati, & alii quicumque, etiam ratione delicti contractus, vel rei de qua ageretur, ubicumque committatur delictum, ineatur contractus, aut res ipſa conſiſtat, nullam in eis, aut aliquem eorum, ac beneficia hujuſmodi, & in illis deſervientes, Capellanoſque familiares, & ſervitores ſuos, præſentes & futuros, ac bona prædicta, juriſdictionem, correctionem, viſitationem, dominium, ſuperioritatem, & poteſtatem exercere, aut alias injurias, & damna irrogare, ac excommunicationis, aliáſque ſententias, cenſuras, & pœnas proferre. Nec exactores gabellarum, pedagiorum, decimarum, & onerum hujuſmodi, ad aliquam ſolutionem eos coarctare, aut alii quicumque, cujuſcumque, eccleſiaſticæ vel mundanæ dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, & praeminentiæ exiſtant, illos ſuper præmiſſis, & illorum uſu, à poſſeſſione, ſeu quaſi etiam ex quocumque crimine, vel delicto, præterquàm in noſtram & Romanæ Eccleſiæ offenſam perpetrato, directè vel indirectè, quovis quæſito colore, vel ingenio moleſtare, aut aliàs quomodolibet impedire quoquomodo præſumant, aut debeant, ſeu etiam valeant, ſed ſolùm Referendarii, deſervientes, Capellani familiares, & ſervitores præfati coràm nobis, & Sede prædicta dumtaxat, de juſtitia reſpondere teneantur. Decernentes quoſcumque proceſſus, ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, quos, & quas per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, locorum Ordinarios, illorúmque Vicarios, & Officiales, Locatenentes, & Judices, etiam à Sede prædicta delegatos, aut ſubdelegatos, ac alios prædictos, aut eorum aliquos, contra Referendarios, & alios infraſcriptos, ac deſervientes, Capellanos, familiares, & ſervitores præfatos haberi, ſeu pro-

mulgari

mulgari coutigerit, & quæcumque indè ſecuta, nulla, irrita, & inania, nullíúſque roboris, vel momenti fore, & eſſe.

Gratias expectativas & plura beneficia ut hic conſequi poſſunt. Quod revocavit Pius v. inf. in conſt. 73. ubi not. Et vide etiam Greg. xiii. conſt. 85. in Tom. 2.

§. 10. Cæterùm, Referendariis, & aliis prædictis, ac eorum ſiugulis, ut literas gratiarum expectativarum, cùm eia generaliter concedi contigerit, abſque aliqua ſignatuta deſuper obtinenda, ad tres collationes pet ſingulos eorum eligendas, & totidem beneficia etiam cum creatione in Canonicum quarumcumque trium Cathedralium, etiam Metropolitan. vel Collegiatarum Eccleſiarum, ſub expectatione rotidem inibi præbendarum, etiam majorum, & pinguiorum, ac dignitatum, perſonatuum; adminiſtrationum, & officiorum, etiam Curatorum, & electivorum, ac ſerculorum, obligearum, addimentorum, præſtimoniorum, ſeu præſtimonialium portionum, aut ſimplicium beneficiorum, unius, duorum, vel plurium cedentium, vel decedentium ipſarum Eccleſiarum, Canonicorum, ſeu aliàs in earum Civitatibus, ſeu Diœceſibus beneficiatorum aut ad tria beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi duo illorum cum cura, aut Decanatus vel Archipresbyteratus rurales, ſeu Vicariæ, vel Capellaniæ perpetuæ, qui, vel quæ dignitates, etiam curatæ, extrà tameu Cathedrales Eccleſias repræſenterur, aut dignitates, vel perſonatua, ſeu ſingula eorum Canonicarus, & præbenda, adminiſtratio, vel officium, etiam curarum, & electivum in Cathedralibus, etiam Metropolicauis, vel Collegiatis Eccleſiis, aut unum ex eis, cum cura vel ſine cura, cujuſvis Ordinis Regulare, etiam ſi Prioratus, Præpoſirura, præpoſitatus, vel alia dignitas, non tamen Conventualis, perſonatus, adminiſtratio, vel officium, etiam curatum, & electivum, non tamen clauſtrale, ac illud, vel unum, ex ſæcularibus beneficiis hujuſmodi, ex quavis cauſa diſpoſitioni Apoſtolicæ ſpecialiter vel per Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, aut alias ex quavis cauſa, etiam de neceſſitate exprimenda, præterquàm ratione vacationis illius apud Sedem prædictam, aur familiaritatis continuæ commenſalitatis noſtræ, aut alicujus ex S. R. E. Cardinalibus viventibus, & in Romana Curia præſentibus, quorum conſeuſus requirererur, generaliter reſervata exiſtant, quorum fructus, redditus, & proventus ducentorum ducatorum auri de Camera, ſecundùm taxationem decimæ, valorem annuum non excedant, ſæcularia, videlicet, pet ipſos in minoribus conſtitutos in titulum, regularia verò in commeudam. Ac tàm regularia, quàm ſæcularia beneficia hujuſmodi per Præſules Referendarios in comendam retinenda, etiam extrà narionem, iu qua idioma non intelligunt, pro eis, & eorum quolibet, cum reſervationis, inhibitionis, & decreti, ac alia clauſulis opportunis expedire, ac in & ſub illis comprehenſorum quorumcumque, cum cura & ſine cura, ſæcularium & regularium cujuſcumque qualitatis exiſtentium beneficiorum Eccleſiaſticorum aſſecurione, quibuſcumque aliis nullis prorſus (præterquàm S.R.E. Cardinalibus) exceptis, omninò præferri pariter, & anteferri poſſint, & debeant. Et quævis antelationes, prærogativæ, decreta, declarationes, ſuſpenſiones, & clauſulæ etiam derogatoriæ, quibuſcumque aliis conceſſæ, etiam ſi in eis caveretur expreſsè, quòd illis per alia privilegia, literas & indulta derogari, vel illorum effectus ſuſpendi non poſſent, & in aſſecutione per eos facieuda, ſingulis aliis perſonis, etiam ſimiles, aut illis majores prærogativas pro tempore proſequentibus, omninò poſſent, & deberent anteferri, quominùs ipſi Referendarii in hujuſmodi per eos facienda aſſecutione potiores exiſtant, cuiquam ſuffragentur, abſque tamen præjudicio familiarium continuorum commenſalium noſtrorum deſcriptorum, illorum videlicet, qui pro tempore aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem noſtri familiares continui commenſales extiterunt, necnon quinquaginta aliorum poſt ultimum ex ſupradictis antiquis familiaribus deſcriptis adnotatorum. Ipſique Referendarii ad ſatisfaciendum conſtitutioni de publicandis acceptationibus, & proviſionibus, ac illis intimandis poſſeſſoribus, ſeu eis ad judicium evocandis pro tempore edendis minimè teneantur, ſed tantùm novam proviſionem à die notitiæ vacationis illorum habere debeant, quæ alias diligentias fieri neceſſarias, ac defectus ſuppleant, indulgemus. Et inſuper cum ſingulis Referendariis, ac aliis prædictis, ut quæcumque quatuor curata, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, aut cum uno, vel duobus, aut tribus ex eis, ſeu abſque illis, unum cum cura, vel ſine cura S. Benedicti, vel S. Auguſtini, aut cujuſvis alterius, etiam Cluniacen. Ciſtercien. Præmoſtraten. vel Grandimonten. Ordinis Regularis, necnon quæcumque alia tria ſimilia; vel diſſimilia ſub ſingulis tribus tectis quarumcumque trium Eccleſiarum, conſiſtentia beneficia Eccleſiaſtica, etiam ſi ſub eiſdem rectis conſiſtentia, Canonicatus, & præbendas, ac tàm illa quàm incompatibilia ſæcularia, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia in Cathedralibus, etiam Metropolitanis poſt Pontificales majorea, ſeu Collegiatis Eccleſiis hujuſmodi principales, aut tria ex ipſis incompatibilibus, ſæcularibus beneficiis Parochiales Eccleſiæ; vel earum perpetuæ Vicariæ, regularia verò beneficia hujuſmodi, Prioratus, præpoſitura, præpoſitatus, dignitas, perſonatus, adminiſtratio, vel officium, ſeu talia mixtim fuerint. Et ad Prioratum, præpoſituram, præpoſitatum, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia hujuſmodi conſuevetint qui per electionem aſſumi, eiſque cura immineat animarum, ſi eis aliàs canonicè conferantur, aut eligantur, præſententur, vel aliàs aſſumantur ad illa, & inſtituantur in eis, recipere. Et ſæcularia in titulum, ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, videlicet, ſi ſingula illorum Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum à die habitæ per eos illorum pacificæ poſſeſſionis computandum dumtaxat. Si verò alia fuerint illa, ac incompatibilia ſæcularia, necnon regularia beneficia hujuſmodi, quoad vixerint, retinere, illáque omnia ſimul, vel ſucceſſivè, ſimpliciter, vel ex cauſa permutationis, quotiens eis placuerit, dimittere, & eidem commendæ cedere, ac loco dimiſſæ, vel dimiſſorum aliud, vel alia ſimile, vel diſſimile, aut ſimilia, vel diſſimilia beneficium, vel beneficia, eccleſiaſticum, vel eccleſiaſtica, quatuor dumtaxat curata, ſeu aliàs invicem incompatibilia ſæcularia, aut cum uno, vel duobus, ſeu tribus ex eis, aut abſque eis, unum cum cura, vel ſine cura S. Benedicti, vel Auguſtini, aut cujuſvis alterius, etiam Cluniacen. Ciſtercien. Præmonſtraten. vel Frontiſebrandi Ordinis Regulare, necnon tria alia ſimilia, vel diſſimilia, ſub ſingulis tribus tectis, quarumcumque trium Eccleſiarum conſiſtentia ſimiliter recipere. Ec inſimul ſæcularia in titulum, ac regulare in commendam ſub eiſdem tectis conſiſtentia, ſi illorum ſingula Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia ad annum, ut præmittitur, computandam dumtaxat. Si verò alia fuerint, illa, ac incompatibilia ſæcularia necnon regulare beneficia hujuſmodi, dummodò inter illa omnia, oltrà quatuor incompatibilia & inter ipſa incompatibilia ſæcularia, plures quàm tres Parochiales Eccleſiæ, vel earum perpetuæ Vicariæ. Ac poſt dictum annum, ſub eiſdem tectis conſiſtentia, duo Canonicatus, & præbendæ, aut totidem dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, vel officia, ac regulare beneficia hujuſmodi dignitas Conventualis, ſeu officium clauſtrale exiſtant, quoad vixerint, retinere, necnon debitis, & conſuetis ipſius regularis beneficii ſupportatis oneribus, de reſiduis illius fructibus, redditibus, & proventibus, ſicut illud in titulum pro tempore obtinentes, de illis diſponere, & ordinare potuerunt, ſeu etiam debuerunt, (alienatione tamen quorumcumque illius bonorum immobilium, &

pretioſorum mobilium eis penitùs interdicta) diſponere, & ordinare, liberè, & licitè valeant. Quódque ratione quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum curatorum, ſeu aliàs ſacros etiam presbyteratus ordines, etiam ex ſtatuto, fundatione, conſuetudine, ptivilegio vel aliàs requitentium, per eos, & eorum quemlibet, nunc, & pro tempore obtentorum, uſque ad ſeptennium à fine anni à jure præfati computandum, ad aliquem ex dictis ſacris etiam presbyteratus ordinibus ſe promoveri facere minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti compelli poſſint, diſpenſamus.

In quibuſcumque provinciis beneficia retinere poſſint, ac ſi in illis nati eſſent.

§. 11. Ipſóſque Referendarios, & alios infraſcriptos, & eorum ſingulos, omnium Regnorum, Domioiorum, & Provinciarum legitimos, & naturales, ità quòd ipſi, vel Procuratores ſui illorum nomine, in regnis, dominiis, & provinciis, hujuſmodi quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia eccleſiaſtica cum cura & ſine cura, ſæcularia & quorumvis Ordinum regularia, etiam ut præfertur, qualifieata, etiam vigore gratiarum expectativarum, ſpecialium vel generalium reſervationum, illarúmque collationum, mutationum, extenſionum, revalidationum per nos, & ſucceſſores noſtros Rom. Pont. pro tempore exiſtentes, & Sedem prædictam eis conceſſarum, & concedendarum acceptare, ac de illis ſibi provideri facere. Et illa, ac ſi regnorum, dominiorum, & provinciarum eorumdem oriundi, ac in illis nati eſſent recipere, & retinere liberè, & licitè valeant, creamus, conſtituimus, & deputamus.

Referendarii abſentes juſſione Pontificis, aut Studii occaſione, fructus Beneficiorum percipere valeant.

§. 12. Ac eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, ut quoad vixerint in dicta Curia, vel aliquo beneficiorum Eccleſiaſticorum, per eos pro tempore obtentorum, aut ſi contigerit ipſos per nos, & Rom. Pontificem pro tempore exiſtentem, ad aliquem locum deſtinare, in eo loco reſidendo, aut literarum ſtudio, in loco ubi illud vigeat generale, inſiſtendo, omnes & ſingulos fructus, redditus, & proventus quorumcumque beneficiorum eccleſiaſticorum per eos, in quibuſvis Eccleſiis ſive locis, nunc & pro tempore obtentorum, & obtinendorùm, etiam ſi canonicatus & præbendæ, & aliàs, ut præfertur, qualificata fuerint, ac perſonalem reſidentiam ex ſtaturo, ſundatiooe, aut conſuetudine requirant, etiam ſi fructus, redditus, & proventus unius beneficiorum hujuſmodi, non niſi, in diſtributiooibus quotidianis conſiſtant, & aliorum omnium cum ea integritate (quotidianis diſtributionibus quoad alia dumtaxat exceptis) cum qua illos perciperent, ſi in eiſdem Eccleſiis ſive locis perſonaliter reſiderent, ac primam reſidentiam feciſſent. Ac quoad unum ex beneficiis hujuſmodi, divinis & omnibus aliis actibus intereſſent, & ad reſidendum interim, in eiſdem Eccleſiis ſive locis, in quibus beneficia ipſa fuerint, minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti coarctari valeant, percipere.

Indultum it a reſidentiam.

Eſt abrogatum infra in Pii iv. conſt. 91. & Conc. Trid. ſeſſ. 23. c. 1.

§. 13. Ac reſidendo, ubi ſuprà, eiſdem beneficiis eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura, ſæcularibus & regularibus, quæ in eiſdem Eccleſiis ſive locis, in titulum vel commendam, ut præfertur, obtinent, & in poſterùm obtinebunt, per Capellanos ſeu Vicarios idoneos, ad eorum nutum amovibiles, in divinis deſerviri, & animarum cura exerceri, & quæcumque eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrari facere liberè & licitè valeant, diœceſani loci, & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minimè requiſita.

Confeſſorem ſibi eligunt Referendarii, qui in caſibus d. quibus hic abſolvere, & vota hic non excepta commutare poſſunt.

§. 14. Necnon ut aliquem idoneum presbyterum ſæcularem, vel cujuſvis Ordinis regularem, in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui vita eis comite in caſibus Sedi prædictæ reſervatis (præterquàm offenſæ eccleſiaſticæ libertatis, criminum hæreſis, rebellionis, aut conſpirationis in perſonam vel ſtatum Romani Pontificis, ſeu Sedem prædictam, falſitatis literarum Apoſtolicarum, ſupplicationum & commiſſionum, invaſionis, deprædationis, occupationis, aut devaſtationis terrarum & maris Romanæ Eccleſiæ, mediatè vel immediatè ſubjectorum, offenſæ perſonalis, in Epiſcopum aut alium Prælatum, prohibitionis, devolutionis cauſarum ad Rom. Curiam, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium) ſemel dumtaxat in vita, in aliis verò quotiens fuerit opportunum, confeſſionibus eorum diligenter auditis, pro commiſſis eis debitam abſolutionem impendat, & injungat pœnitentiam ſalutarem. Necnon vota quæcumque (ultramarino, viſitationis liminum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac S. Jacobi in Compoſtella, necnon caſtitatis & religionis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare valeat. Quódque confeſſor, quem duxerit eligendum, omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti & ore confeſſi fuerint, etiam ſemel in vita & in mortis articulo, plenam remiſſionem eis in ſinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia noſtra & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium, perſiſtentium, auctoritate Apoſtolica concedere poſſit. Sic tamen, quòd idem confeſſor de his, de quibus fuerit alteri ſatisfactio impendenda, eam illis per eos, ſi pervixerint, vel per alios ſi forſan tunc deceſſerint, faciendam injungat, quam ipſi vel alii facere teneantur.

Attende conſtit. 115. Clem. viij.

Facultas habendi altare portatile, & celebrandi in locis interdicto ſuppoſitis.

§. 15. Liceatque eis habere altare portatile, ſuper quo in locis ad hoc congruentibus & honeſtis, ſine juris alieni præjudicio, & quum qualitas negotiorum pro tempore ingruentium id exegerit, etiam antequam illuceſcat dies, circà tamen diurnam lucem, ſi forſan eos ad loca eccleſiaſtico interdicto, tàm ordinaria, quàm Apoſtolica auctoritate ſuppoſita eos declinare contigerit, in illis clauſis januis, non pulſatis campanis, & ſubmiſſa voce, excommunicatis & interdictis excluſis, in ſua & familiarium ſuorum domeſticorum, ac quatuor aliarum perſonarum utriuſque ſexus, per eos & quemlibet eorum eligendarum præſentium, (dummodò ipſi, & illi cauſam non dederint interdicto, aut eis vel illis contigerit ſpecialiter interdici) poſſint per ſe ipſos, qui presbyteri fuerint, aut proprium vel alium ſacerdotem idoneum, miſſas & alia divina officia celebrare, ſeu celebrari facere, necnon tempore interdicti hujuſmodi divinis intereſſe, ac eccleſiaſtica ſacramenta recipere, & ipſis dicto tempore decedentibus, eorum corpora eccleſiaſticæ, etiam cum funerali pompa, tradi poſſint ſepulturæ.

Indulgentias Stationum Urbis Referendarii conſequuntur viſitando altaria per eos eligenda.

§. 16. Necnon ſingulis Quadrageſimalibus & aliis temporibus, & diebus Stationum Baſilicarum, & Eccleſiarum Almæ Urbis, & extrà muros ejus, duas Eccleſias, vel duo, aut tria altaria, unius, vel diverſarum Eccleſiarum, in locis ubi ipſos, & eorum ſingulos pro tempore eſſe contigerit, per ſingulos pro tempore eligendos, ſeu eligenda, viſitando, omnes & ſingulas indulgentias, & peccatorum remiſſiones conſequantur, quas conſequerentur ſi eiſdem temporibus & diebus, Stationum Baſilicas, & Eccleſias Urbis hujuſmodi, & extrà muros ejus ad id deputatas perſonaliter viſitarent.

Carnibus veſci poſſint diebus vetitis.

§. 17. Ac eiſdem Quadrageſimalibus, & aliis temporibus, quibus eſus carnium, ovorum, caſei, & lacticiniorum, de jure vel conſuetudine eſt prohibitus, eiſdem ovis, caſeo, butyro, & aliis lacticiniis, ac de utriuſque Medici conſilio, carnibus, abſque conſcientiæ ſcrupulo, uti, frui, & veſci.

Horáſque canonicas poſtpoſitis horis recitare poſſint.

Ad quod vide Pii v. conſtit. 64. Quod à nobis. Tom. 2.

§. 18. Necnon etiam quoad vixerint, & quoties eis placuerit, per ſeipſos, aut cum uno, vel duobus amicis, ſeu familiaribus ſuis per eos pro tempore eligendis, horas canonicas diurnas pariter & nocturnas, ac alia divina officia, ſecundùm uſum & morem dictæ Romanæ Eccleſiæ, dicere & recitare, liberè & licitè valeant, & ad alium uſum ſuper hoc obſervandum minimè teneantur,

nec

nec ad id à quoquam, etiam ratione quorumcumque beneficiorum eccleſiaſticorum per eos pro tempore obtentorum, inviti compelli poſſint, etiam indulgemus. Et ulterius Referendariis, & aliis infraſcriptis, ac eorum ſingulis, utriuſque ſexus Parochianos Parochialium Eccleſiarum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum quorumcumque per eos & eorum ſingulos, nunc & pro tempore obtentorum, ad eos confeſſionis audiendæ cauſa, pro tempore confluentium, confeſſionibus illorum per eos diligenter auditis, à quibuſvis eorum peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis, in omnibus & ſingulis caſibus, in quibus Ordinarii locorum de jure vel conſuetudine abſolvere poſſint, quotiens opportunum fuerit, Diœceſani loci & cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minimè requiſita, abſolvere, & eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungere.

Teſtarique etiam de bonis acquiſitis ex beneficiis prout Auditores Rotæ.

Auditorum Rotæ facultatem iſtam habes ſup. fol. 660. in Clem. VII. conſt. 13.

§. 19. Necnon, ut de omnibus, & ſingulis bonis mobilibus, & ſe moventibus, ac immobilibus ubilibet conſiſtentibus, necnon juribus & actionibus, quæ ad eos, & eorum quemlibet, etiam Archiepiſcopos, vel Epiſcopos, etiam ratione ſuarum quibus præeſſe dignoſcuntur, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum, etiam Metropolitan. ad quas eos transferri contigerit, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum, ſæcularium & regularium quorumcumque obtentorum & obtinendorum, quomodolibet pertinent, & pertinebunt, acquiſitis, & acquirendis, prout Auditores Curiæ cauſarum Palatii Apoſtolici ex privilegio Apoſtolico, eis per nonnullos Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & præſertim præfatum Julium prædeceſſorem per ejus literas, quas non vidiſſe, tenuiſſe, & legiſſe, etiam motu ſimili atteſtamur, etiam cum expreſſis clauſulis derogatoriarum derogatoriis conceſſo vel aliàs diſponere, erogare, teſtari, codicillari & convertere poſſint, tàm in vita, quàm eorum ultima voluntate, aut alio quocumque tempore, ac inter conſanguineos, & alias quaſcumque perſonas, etiam non notas, & loca etiam cauſa mortis, aut donationis inter vivos, necnon pro expenſis funerum, & remuneratione illorum, qui eis viventibus ſervierint, diſponere, erogare, teſtari, codicillari, & ordinare, ac illa alios in pios, & quoſcumque alios licitos uſus, prout videbitur expedire convertere, abſque aliquo conſcientiæ ſcrupulo, liberè & licitè valeant.

Reſignandique & permutandi beneficia.

§. 20. Et demùm, eis & illorum ſingulis, beneficia eccleſiaſtica, cum cura & ſine cura, ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, quæ etiam ex quibuſvis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, & commendam ac ut invicem, ſeu aliis beneficiis ad eorum vitam unita obtinent, & in poſterùm obtinebunt, ſimùl vel ſucceſſivè, ſimpliciter, aut pro alio, vel aliis ſimili, vel diſſimili, aut ſimilibus, vel diſſimilibus, beneficio, ſeu beneficiis, eccleſiaſtico, vel eccleſiaſticis, cum quibuſvis perſonis ſecum permutare volentibus, ea cauſa permutationis hujuſmodi, in qua tamen nulla illicita pactio, ſive ſimoniaca pravitas interveniat, in Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanorum, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ſeu aliarum perſonarum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum, ad id per eos, vel Procuratores ſuos legitimos, eligendorum ſeu eligendarum manibus extrà Romanam Curiam præfatam, ejuſdem Apoſtolicæ Sedis, ſeu cujuſvis alterius licentia ſuper hoc minimè requiſita, quotiens eis placuerit, reſignandi, & commendis cedendi, necnon unionum hujuſmodi diſſolutioni conſentiendum, ipſis Ordinariis, Canonicis, & perſonis in dignitate eccleſiaſtica conſtitutis reſignationes ab eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, ſimpliciter, vel ex eadem cauſa, & ab ipſis compermutantibus perſonis, ex dicta cauſa dumtaxat, & commendarum ceſſiones extrà eamdem Curiam recipiendi, & admittendi, unionéſque hujuſmodi diſſolvendi, necnon ea, quæ ipſi Referendarii, & alii infraſcripti ſimpliciter reſignaverint, ſeu quorum commendis ceſſerint, aut unionum diſſolutioni conſenſerint idoneæ, vel idoneis ad id per eos ſeu Procuratores prædictos nominandis, etiam quæcumque, quotcumque, & qualiacumque beneficia eccleſiaſtica obtinentibus & expectantibus, & quæ ex eadem cauſa ſecum permutantibus perſonis. Quæ verò ipſæ compermutantes perſonæ reſignaverint, beneficia hujuſmodi, etiam ſi, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore obtenta, ex perſonis ipſorum Referendariorum, & aliorum infraſcriptorum vel quavis alia cauſa diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata, ſeu ex generali reſervatione Apoſtolica affecta fuerint (dummodò Prioratus, vel alia dignitas Conventualis, aut in Metropolitana, vel aliis Cathedralibus poſt Pontificales majores, ſeu Collegiatis Eccleſiis hujuſmodi principales, ac compermutantium perſonarum ſimilem facultatem non habentium, beneficia hujuſmodi diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata, ſeu affecta non exiſtant) eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, per eos quoad vixerint, juxtà tenorem diſpenſationum eis pro tempore conceſſarum in titulum vel commendam tuenda, conferendi, & de illis etiam providendi, omniáque & ſingula alia in præmiſſis & circa ea, neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, etiam ſi dicti Referendarii beneficiorum hujuſmodi poſſeſſionem per quatuor menſes non obtinuerint, aut illam nondum aſſecuti fuerint, plenam & liberam facultatem concedimus.

Referendarii officium durat vita durante, & primo admiſſi cæteris præferuntur.

§. 21. Decernentes, ſemel admiſſum & receptum in Referendarium hactenùs & in futurum, ſemper Referendarium exiſtere, ac ejus officium, quoad vixerit durare, & privilegiis aliis Referendariis conceſſis pro tempore gaudere, & inter illos primò quandocumque admiſſum, cæteris quacumque etiam Pontificali dignitate fungentibus, in officio Referendariatus hujuſmodi præferri.

Decretum irritans.

§. 22. Sicque pro præmiſſorum omnium validitate, efficacia, & obſervatione, per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, etiam cauſarum Palatii hujuſmodi Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter ſententiandi, judicandi, interpretandi facultate, ſententiari, judicari, interpretari, & definiri debere; necnon irritum & inane quicquid deſuper per quoſcumque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Defenſores Referendariorum.

§. 23. Quocircà venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopo Sipontino & Epiſcopo Noſcano, ac dilecto filio Vicario venerabilis fratris noſtri Archiepiſcopi Mediolanenſis in ſpiritualibus generali, tenore præſentium committimus & mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi, & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Referendariorum, & aliorum infraſcriptorum prædictorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra; præſentes literas, & in eis contenta quæcumque firmiter obſervari, ac per Referendarios, & alios infraſcriptos necnon ſingulos alios quos ipſæ præſentes literæ concernunt, illis omnibus pacificè gaudere, ac fructus, redditus, & proventus prædictos eiſdem Referendariis, & aliis infraſcriptis, juxta hujuſmodi noſtræ conceſſionis de illis in abſentia percipiendis, continentiam & tenorem, integrè miniſtrari. Non permittentes eos per Archiepiſcopos, Epiſcopos, Prælatos, Ordinarios, Vicarios, Officiales, Locatenentes, Judices, & exactores præfatos, ac dilectos filios Eccle-

ſiarum prædictarum Capitula, ſeu quoſcumque alios, quacumque auctoritate fungentes, contra præmiſſa vel eorum aliquod, aut præſentium tenorem quomodolibet moleſtari, inquietari, perturbari, aut ad reſidendum in eiſdem Eccleſiis, ſive locis compelli. Contradictores, moleſtatores quoſlibet & rebelles per cenſuras, &c. Noo obſtantibus, &c.

Declaratio circa beneficia.

§. 23. Volumus autem quòd incompatibilia ſæcularia, & ſub eiſdem tectis conſiſtentia, ac ſacros ordines requirentia, & alia ſæcularia, necnon regularia beneficia hujuſmodi, debitis propterea non fraudentur obſequiis, & animarum cura in eis, quibus illa imminebit nullatenùs negligatur, ſed in eis quorum fructus hujuſmodi ipſos Referendarios, & alios infraſcriptos, in abſentia percipere contingeret, per bonos, & ſufficientes Vicarios, quibus de ipſorum beneficiorum proventibus neceſſaria congruè miniſtrentur, & diligenter exerceatur, & inſerviatur inibi laudabiliter in divinis. Ac ſub eiſdem tectis conſiſtentium conſueta, & regularis beneficiorum prædictorum antedicta onera congruè ſupportentur. Ac quòd ipſi Referendarii, & alii infraſcripti, infrà dictum annum duo ex tribus præbendis, aut totidem dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, vel officiis ſub eiſdem tectis conſiſtentibus quæ maluerint, pro aliis beneficiis cum retentis Canonicatibus permutare, alioquin illa duo, quæ primò aſſecuti fuerint, ex tunc dicto anno elapſo vacare decernimus, dimittere omninò teneantur.

Et confeſſionale.

§. 24. Et ne, quod abſit, Referendarii ipſi propter hujuſmodi gratiam vel conceſſionem eligendi Confeſſorem, reddantur procliviores ad illicita in poſterùm committenda, etiam volumus, quòd ſi à ſinceritate fidei, unitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia, & devotione noſtra, vel ſucceſſorum noſtrorum canonicè intrantium, deſtiterint, aut ex confidentia ejuſdem conceſſionis, vel remiſſionis aliqua forsàn commiſerint, conceſſio, & remiſſio prædictæ, & quoad illas dumtaxat, præſentes literæ eis nullatenùs ſuffragentur.

Et celebrandi ante diem.

§. 25. Quódque indulto celebrandi, ſeu celebrari faciendi ante diem, parcè utantur, quia cùm in altaris miniſterio immoletur Dominus noſter JESUS CHRISTUS DEI Filius, qui candor eſt lucis æternæ, congruit hoc non noctis tenebris fieri, ſed in luce.

Recitandiq; horas Canonicas.

§. 26. Ac quòd dùm eoſdem Referendarios divinis officiis in aliquibus Eccleſiis contigerit intereſſe, illum morem, qui in eiſdem Eccleſiis obſervabitur circà hujuſmodi horas canonicas dicendas ſtudeant obſervare.

Diſponendique de bonis Eccleſiaſticis.

§. 27. Necnon, ut in eorumdem eccleſiaſticorum diſpoſitione bonorum juxta quantitatem, reſidui erga Eccleſias à quibus eadem perceperint, ſe liberales exhibeant, prout conſcientia eis dictaverit, & animarum ſuarum ſaluti viderint expedire. Quódque ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum ſimpliciter reſignandorum, ſeu quorum commendis dicti Referendarii, & alii infraſcripti ceſſerint, aut diſſolutioni unionum conſenſerint, fructus, redditus, & proventus vigintiquatuor florenorum auri de Camera, ſecundùm communem æſtimationem, valorem annuum excedant, conferentes, & illi quibus conferentur, etſi ex dicta cauſa reſignationis hujuſmodi fiant, ac ſuorum, & eis ex eadem cauſa collatorum beneficiorum hujuſmodi, fructus, redditus, & proventus inæquales majoris valoris fuerint, etiam ſi ipſa æqualitas vigintiquatuor florenorum ſimiles, ſecundùm æſtimationem prædictam non tranſcendat, ſimiliter conferentes prædicti, & illi, quibus beneficia majoris valoris hujuſmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus perſonarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujuſmodi gentes Cameræ Apoſtolicæ, aut Collectores, vel Subcollectores fructuum, & proventuum eidem Cameræ debitorum in partibus illis pro tempore deputatos, infrà unius ſi citrà, & tres menſes ſi ultrà montes collationes ipſæ factæ fuerint juxta Sixti IV. & Innocentii VIII. prædictorum ſuper hoc editas literas certificare procurent, alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ipſo.

Fides tranſumptorum.

§. 28. Verùm, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda foret, loca deferre, ſimiliter volumus, & eadem auctoritate decernimus, quòd ipſarum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides in judicio & alibi ubi opus fuerit, adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Forma autem juramenti quod Notarii, Tabelliones, & Judices per dictos Referendarios creandi præſtabunt, talis eſt.

Forma juramenti Notariorum à Referendariis creandorum.

§. 29. EGo N. ab hac hora inantea, fidelis & obediens ero beato Petro, & S. R. E. & D. N. D. Paulo Papæ III. ſuiſque ſucceſſoribus canonicè intrantibus, non ero in conſilio cum alio, conſenſu, vel facto, ut vitam perdant, aut membrum, ſeu capiantur mala captione. Conſilium verò, quod mihi per ſe, aut literas, ſeu nuncium manifeſtabunt, & ad eorum damnum ſcienter nemini pandam. Si verò aliquid ad mei notitiam pervenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Eccleſiæ Romanæ vergeret ſeu grave damnum, illud pro poſſe impediam, & ſi hæc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferre. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipſius Eccleſiæ, ſi qua eidem Eccleſiæ in Civitate, vel Terra, de qua ſum oriundus, habeat, adjutor eis ero ad defendendum, & recuperandum contrà omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigitur conſenſus partium, fideliter faciam, nil addendo vel minuendo ſine voluntate partium, quod ſubſtantiam immutet. Verùm in conficiendo aliquod inſtrumentum unius ſolius partis ſi ſit requirenda voluntas, hoc ipſum faciam. Inſtrumentum non conficiam de aliquo contractu quo ſciam intervenire vim, vel fraudem. Contractus in protocollum redigam, & poſtquàm redegero malitiosè non deferam. Citrà voluntatem illorum quorum eſt contractus, ſuper eo conficiam publicum inſtrumentum, ac ſolito meo juſto & conſueto ſalario. Sic me Deus adjuvet, & hæc ſancta Dei Evangelia.

Moderatio Privilegii circà Gabellam Vini.

§. 30. Volumus autem, quòd ii ex prænominatis qui ex aliqua cauſa privilegio extrahendi gratis, ut præmittitur, vinum ex Ripa & Ripetibus utuntur, indulto vigore præſentium eis ſuper extractione ſea vegetum vini conceſſo, uti non debeant neque poſſint.

Dat. P. An. 6. die 30. Julii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die trigeſima Julii, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo, Pontificatus noſtri Anno ſexto.

XXIV.

De appellationibus non admittendis non facto depoſito pœnæ, in qua rei vel eorum fidejuſſores ad favorem R. Cameræ Apoſtolicæ, aut ejus Fiſci condemnantur.

Conſtitutio iſta confirmatur & ampliatur à Pio IV. in conſtit. 52. Etſi cuncta, ubi materiam hujuſmodi appellationum notabo, in Tomo 2, fol. 71.

Edita A. D. 1540.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſæ iſtius conſtitut.

CUm (ſicut ex plurimorum fide dignorum relatione accepimus) nonnulli Civitatum, Terrarum, ac locorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ mediatè & immediatè ſubjectorum, & præſertim Provinciæ noſtræ Romandiolæ, ad evitandum ſeu differendum pœnarum condemnationes & ſolutiones, ad appellationes plerumque etiam frivolas recurrant, cauſáſque appellationum hujuſmodi coràm diverſis Judicibus ordinariis & delegatis, etiam in Romana Curia per diverſa reſcripta nobis, vel Signatura noſtra Juſtitiæ extorta introduci procurent, contrà formam diverſarum conſtitutionum plurimorum Romanorum Ponuficum, & præſertim Julii II. Leonis X. & Clementis VII. prædeceſſorum noſtrorum, quibus inter alia cautum fuit, quòd appellationes in cauſis condemnationum, & Fiſcalibus, niſi facto depoſito pœnæ ad quam appellans foret condemnatus, admitti non poſſet, ſed ad pœnæ hujuſmodi exactionem procedi deberet, prout latiùs in conſtitutionibus hujuſmodi, quarum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, continetur.

Julii II. conſtitutio eſt ſup. fol. 472.

Confirmatio hujus Papæ.

§. 1. Nos prædeceſſorum noſtrorum prædictorum veſtigiis inhærendo, indemnitati Cameræ Apoſtolicæ in quantum poſſumus, providere cupientes, Motu proprio & ex certa ſcientia, conſtitutiones prædictas, & in eis contenta quæcumque tenore præſentium confirmamus & approbamus, illáſque in quantum opus ſit, innovamus.

Ampliatio.

§. 2. Et nihilominùs Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, de novo ſtatuimus & ordinamus per præſentes, quòd nullæ appellationes & provocationes in cauſis criminalibus, ſeu mixtis ac Fiſcum & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentibus, non facto depoſito pœnæ, in qoa delinquintes, aut illi qui pro delinquentibus ipſis fidei juſſiſſent, vel ex contractu quoquomodo condemnandi venirent, aut hactenùs condemnati fuiſſent, recipi, & admitti poſſint, ſed appellationes & provocationes hujuſmodi tàm hactenùs in cauſis hujuſmodi interpoſitas, quàm in futurum interponendas, ac appellantes ipſos rejici debere.

Annullatio commiſſionum ſignatarum abſque clauſula, facto depoſito.

§. 3. Illáſque, ac quæcumque reſcripta, & commiſſiones ſimilium cauſarum, ad cujuſvis inſtantiam, per quemcumque ad commiſſiones Signaturæ Juſtitiæ ſignandas deputatum, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices hactenùs ſignatas, & in futurum ſignandas, non facto dicto depoſito, nullius fore & eſſe roboris vel momenti, ſed illis non obſtantibus ad ulteriora in cauſis ipſis uſque ad pœnarum dictarum effectualem exactionem procedi debere, prout procedi maodamus per præſentes.

Vel Fiſco, aut Theſaurario Provinciæ citato.

§. 4. Et inſuper, nullæ commiſſionnes, Fiſcum & Cameram Apoſtolicam quomodolibet concernentes, per quemcumque à nobis, & Sede Apoſtolica ad commiſſiones in Signatura Juſtitiæ ſignandas, ut præfertur, deputatum, nec etiam per nos, & ſucceſſores noſtros prædictos ſignari poſſint, niſi Fiſci, & Cameræ præfatæ Procnrarore, & Theſaorario provinciæ, de cujus etiam intereſſe ageretur, ſi in Romana Curia præſens fuerit, citatis, & aliter ſignatæ nullius ſint roboris vel momenti.

Clauſulæ ſublatæ.

§. 5. Et ità per quoſcumque Judices, etiam Sedis Apoſtolicæ, ac de latere Legatos, Vicelegatos, Præſidentes, Gubernatores, & quoſvis alios judicari, & definiri debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritúmque & inane quicquid contrà præſentium tenorem contigerit attentari.

Executorum hujus conſt. deputatio.

§. 6. Mandantes dilectis filiis Camerario, Theſaurario, Præſidentibúſque & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, quatenùs præmiſſa, tàm in dicta Provincia, quàm aliis Civitatibus, Terris, locis S. R. E. mediatè vel immediatè ſubjectis, ac Alma Urbe noſtra inviolabiliter obſervari mandent & faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras eccleſiaſticas, & alias etiam pecuniarias & privatorias pœnas, de quibus eis videbitur, auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 7. Non obſtantibus omnibus & ſingulis ſuprà dictis, privilegiis quoque & indultis, conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, etiam reſcriptis, commiſſionibus etiam manu noſtra contra præmiſſorum tenorem ſignatis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 8. Volumus autem quòd præſentium copiis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 6. die 13. Septemb.

Dat. in noſtra Civitate Urbevetana, ſub annulo Piſcatoris, die decima tertia Septembris, milleſimo quiogenteſimo quadrageſimo, Pont. noſtri Anno ſexto.

XXV.

Approbatio inſtituti & Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU.

Hoc inſtitutum latiùs explicatum approbavit Julius III. infrà in conſt. 9. Expoſcit. Ac rejectis quibuſdam oppoſitionibus approbavit poſt Concilium Trid. Greg. XIII. in conſt. 89. Aſcendente. Noviſque impugnationibus repulſatis, itidem approbavit Greg. XIV. in conſt. 10. Eccleſiæ. Tom. 2.

Eidem Religioni quamplura Romani Pont. privilegia & gratias elargiti ſunt, quæ longum eſſet hic referre, ideò videas hic infrà in conſt. 48. Licet debitum, & in d. conſt. 89. Greg. XIII. Tom. 2. Et ſignanter hanc religionem inter Ordines Mendicantes eſſe, & eorum privilegiis gaudere cenſuit Pius V. in conſt. 141. Dùm indefeſſæ. Conſervatores & Judices ejus cauſarum dedit idem Pius, ut habetur in conſt. 1. Greg. XIII. Æquum. Exemptionem à publicis ſupplicationibus tribuit idem Greg. in conſt. 36. Quæcumque. Et à decimis & aliis impoſitionibus in conſt. 51. Paſtoralis. Privilegiúmque ædificandi ubique Eccleſias conceſſit in alia conſt. 59. Salvatoris. Uſum altaris portatilis permiſit in conſt. 57. Uſum Facultatem aperiendi literas ſacræ Pœnitentiariæ, indulſit in conſt. 75. Exponi. Alienandique bona auctoritatem in conſt. 76. Apoſtolicæ. Suſcipiendique ordines, omni tempore & à quolibet Antiſtite in conſt. 77. Pium. Et quòd prædicare poſſint, etiam ſacris non initiati. Et quòd emiſſis votis ad Cartuſianos tantum tranſeant in conſt. 95. Vigore. Reciperéque Novitios etiam non ſervata bulla [illegible]xti V. decrevit Greg. XIV. in conſt. 15. Expon[illegible] Et inſtituere poſſe Congregationes ſæcularium conceſſit Sixtus V. in conſt. 53. Superna. in d. Tom. 2.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1540.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

REgimini Militantis Eccleſiæ meritis licet imparibus, diſponente Domino, præſidentes, & animarum ſalutem prout ex debito paſtoralis officii tenemur, ſolicitis ſtudiis exquirentes, fideles quoſlibet qui vota ſua in id exponunt Apoſtolici favoris gratia confovemus, aliáſque deſuper diſponimus, prout temporum & locorum qualitate penſata, id in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Ignatius de Loyola, & alii hic nominati in unum convenerunt, & Dei ac

§. 1 Nuper ſiquidem accepimus, quòd dilecti filii Ignatius de Loyola, & Petrus Faber, ac Jacobus Laynez, necnon Claudius Jayus, & Paſchaſius Broet, ac Franciſcus Xaviere, necnon Alphonſus Salmeron, & Simon Rodericus, ac Joannes Coduri, &

Rom. Pont. ſervitio ſe dedicarunt, pia opera hic expreſſa facien.

ri, & Nicolaus de Bobadilla, presbyteri Pampilonen. Gebeunen. Seguntin. Toletanen. Viſen. Ebrelunen. & Palentin. Civitatum & Diœc. reſpectivè in artibus Magiſtri in univerſitate Pariſien. graduati & in Theologicis ſtudiis per plures annos exercitati, Spiritu ſancto (ut piè creditur) afflati, jam dudum è diverſis Mundi regionibus deſcendentes in unum convenerunt, & ſocii effecti, abdicatis hujus ſæculi illecebris, eorum vitam perpetuò Domini noſtri JESU CHRISTI, atque noſtro & aliorum ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum ſervitio dedicarunt, & jam quampluribus aunis laudabilitet in vinea Domini ſe exercuerunt, Verbum Dei prævia ſufficienti licentia, publicè prædicando, fideles privatim ad benè beatéque vivendum exhortando, & ad pias meditationes excitando, hoſpitalibus inſerviendo, pueros & perſonas rudes ea quæ ad Chriſtianam hominis inſtitutionem ſunt neceſſaria docendo, & demùm omnia charitatis officia, & quæ ad animarum conſolaionem fa. iunt, ubique terrarum ubi peregrinati ſunt, multa cum lande obeundo.

Et cùm Romam veniſſent, & certam vivendi Regulam inſtituiſſent, multi eorum vitæ inſtitutum laudarunt & ſecuti ſunt.

§. 2. Cúmque ad hanc Almam Urbem ſe contulerint, & in charitatis vinculo perſiſtentes ad perficiendam & conſervandam eorum Societatis in Chriſto unionem, quandam vivendi formulam juxta ea quæ ad propoſitum ſibi finem conducere uſu didicerunt, Evangelicis conſiliis, & Canonicis Patrum ſanctionibus conſormem ediderint, factum eſt, ut ipſorum ſociorum vitæ inſtitutum ſub dicta formula comprehenſum, non ſolùm à multis probis viris, & Deum zelantibus laudetur, verùm etiam à quibuſdam ità approbetur, ut illud etiam ſequi velint.

Cujus inſtituti Regula hic inſeritur.

§. 3. Formolæ autem prædictæ teuor ſequitur, & eſt talis.

De Caſtitatis voto.

§. 4. Quicumque in Societate noſtra, quam JESU nomine inſigniri cupimus, vult ſub Crucis vexillo Deo militare, & ſoli Domino, atque Romano Pontifici ejus in terris Vicario ſervire, poſt ſolemne perpetuæ caſtitatis votum, proponat ſibi in animo ſe partem eſſe Societatis, ad hoc potiſſimùm inſtitutæ, ut ad profectum animarum in vita & doctina Chriſtiana, & ad fidei propagationem pet publicas prædicationes, & verbi Dei miniſterium ſpiritualia exercitia, & charitatis opera, & nominatim per pucrorum, ac rudium in Chriſtianiſmi iuſtitutionem, ac Chriſtifidelium in confeſſionibus audiendis ſpirirualem conſolarionem præcipuè intendat, curétque, primò Deum, deindè hujus ſui inſtituti rationem, quæ via quædam eſt ad illum ſemper autè oculos habere, & finem hunc ſibi à Deo propoſitum rotis viribus aſſequi. Unuſquiſque tamen ſecundùm gratiam ſibi à Spiritu ſancto ſubminiſtratam, & vocationis ſuæ proprium gradum, ne quis fortè zelo utatur, ſed non ſecundùm ſcientiam, cujus proprii cujuſque gradus judicium & officiorum diſcretio, ac diſtributio tota ſit in manu Præpoſiti ſeu Prælati per nos eligendi, ut cougruus ordo ſervetur in omni benè inſtituta Communitate ueceſſarius.

Præpoſiti munere.

§. 5. Qui quidem Præpoſitus de conſilio conſociorum conſtitutiones, ad conſtructionem hujus propoſiti nobis finis conducentes in conſilio condendi auctoritatem habeat majori ſuffragiorum parte ſemper ſtatuendi jus habente. Conſilium verò intelligatur eſſe in rebus quidem gravioribus ac perpetuis, major pars totius Societatis, quæ à Præpoſito commodè convocari poterit, in levioribus autem & temporaneis, omnes illi, quos in loco ubi Præpoſitus noſter reſidebit, præſentes eſſe contigerit. Jubendi autem jus totum penes Præpoſitum erit.

Obedientia erga Roman. Pontificem.

§. 6. Sciant omnes ſocii, & non ſolùm in primis profeſſionis ſuæ foribus, ſed quoad vixerint quotidiè animo volvant Societatem hanc univerſam & ſingulos ſub Sanctiſſimi Domini noſtri Papæ, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum ejus, fideli obedientia Deo militare, & quamvis Evangelio doceatur, & fide orthodoxa cognoſcamus, ac firmiter profiteamur omues Chriſtifideles Romano Pontifici tamquàm capiti, ac JESU CHRISTI Vicario ſubeſſe, ad majorem tamen noſtræ Societatis humilitatem, ac perfectam uniuſcujuſque mortificationem, & voluntatum noſtrarum abnegationem ſummoperè conducere judicavimus, ſingulos nos, ultrà illud commune vinculum, ſpeciali voto adſtringi. Ità ut quicquid modernus, & alii Romani Pontifices pro tempore exiſtentes juſſerint, ad profectum animarum & fidei propagationem pertinens, & ad quaſcumque provincias uos mittere voluerit, ſine ulla tergiverſatione aut excuſatione illicò quantum in nobis fuerit, exequi teneamur, ſive miſerit nos ad Turcas, ſive ad quoſcumque alios infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, exiſtentes, ſive ad quoſcumque hæreticos, ſeu ſchiſmaticos, ſeu etiam ad quoſvis fideles. Quamobrem qui ad nos acceſſuri ſunr, & antequàm hoic oneri humeros ſupponant, diù multúmque meditentur an tantum pecuniæ ſpiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxta couſilium Dominicum poſſint conſummare, hoc eſt an Spiritus ſanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante ſe laturos ſperent, & poſtquàm Domino inſpirante, huic JESU CHRISTI militiæ nomen dederint, die noctùque ſuccincti lumbos, & ad tàm grandis debiti ſolutionem prompti eſſe debebuot.

Miſſionibus non procurandis nec vitandis.

§. 7. Ne qua autem poſſit eſſe inter nos miſſionum, ac provinciarum hujuſcemodi, aut ambitio, vel detractio, profiteantur ſinguli ſe numquàm directè aut indirectè de hujuſmodi miſſionibus quicquam cum Romano Pootifice curaturos, ſed omnem hanc curam Deo & ipſi Pontifici tamquàm ejus Vicario, & Societatis Præpoſito dimiſſuros. Qui Præpoſitus ſicut cæteri etiam profiteſtur, ſe nihil de ſuimet ipſius miſſione in alterutram partem, niſi de Societatis conſilio cum dicto Poutifice eſſe curaturum.

Præpoſiti auctoritate.

§. 8. Voveant ſinguli, ſe in omnibus quæ ad Regulæ hujus noſtræ obſervationem faciunt, obedientes fore Societatis Præpoſito.

§. 9. Ille autem jubeat ea quæ ad conſtructionem propoſiti ſibi à Deo & à Societate finis cognoverit eſſe opportuna. In prælatione autem ſua, benignitatis ac manſuetudinis, charitatiſque CHRISTI, Petri, Pauliquc formulæ ſemper ſit memor, & tàm ipſe, quàm Conſilium ad normam hanc aſſiduè ſpectent. Et uominatim commendatam habeant inſtitutionem puerorum ac rudium in Chriſtiana doctrina decem præceptorum, atque aliorum ſimilium rudimentorum, quæcumque ſecundùm circumſtantias perſonarum, locorum, ac temporum illis congrua videbuntur. Etenim maximè neceſſarium circà providentiam hujus rei diligenter Præpoſitum & Conſilium invigilare, cùm & in proximis ædificium fidei ſine fundamenro non poſſit conſurgere, & in noſtris periculum ſit, ne ut quiſque erit doctior ità pruvinciam hanc tamquàm primo aſpectu minùs ſpecioſam forſitàn detrectare conetur, cùm tameu re vera nulla ſit fructuoſior vel proximis ad ædificationem vel noſtris ad charitatis & humilitatis ſimul officia exercenda. Subditi verò, tùm propter numquam ſatis laudatum humilitatis aſſiduum exercitium, Præpoſito in omnibus ad inſtitutum Societatis pertinentibus parere ſemper teneantur, & in illo CHRISTUM veluti præſentem agnoſcant, & quantum decet venerentur.

Paupertatis voto.

§. 10. Cùm autem experti fuerimus jucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem eſſe vitam ab omni avaritiæ contagione quàm remotiſſimam, & Evangelicæ paupertati quàm ſimillimam; cúmque ſciamus Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM ſervis ſuis regnum Dei ſolùm inquirentibus neceſſaria ad victum & veſtitum eſſe ſubminiſtraturum; voveant ſinguli & univerſi perpetuam paupertatem, declarantes quòd non ſolùm privatim, ſed neque etiam communiter poſſint pro Societatis ſuſtentatione, aut uſu ad bona aliqua ſtabilia, aut ad proventus ſeu introitus aliquos, jus aliquod civile acquirere, ſed ſint contenti uſu

tantùm

tantùm rerum ſibi donatarum, ad neceſſaria ſibi comparanda recipere.

Non tamen quoad Collegia.

§. 11. Poſſint tamen habere in Univerſitatibus Collegium ſeu Collegia habentia redditus, cenſus ſeu poſſeſſiones, uſibus & neceſſariis ſtudentium applicandas, retenta penes præpoſitum & Societatem omnimoda gubernatione, ſeu ſuperintendentia ſuperdicta Collegia & prædictos ſtudentes, quoad Gubernatoris, ſeu Gubernatorum, ac ſtudentium electionem, ac eorumdem admiſſionem, emiſſionem, receptionem, excluſionem, ſtatutorum ordinationem, circa ſtudentium inſtructionem, ædificationem, ac correctionem, victus, veſtitúſque ei miniſtrandi modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam. Sic tamen ut neque ſtudentes dictis bonis abuti, neque Societas proprios uſus convertere poſſit, ſed ſtudentium neceſſitati ſubvenire. Qui quidem poſt cognitum in ſpiritu & literis eorum profectum, & poſt ſufficientem probationem in Societatem noſtram admitti poſſint.

Officio privatim recitando.

§. 12. Socii omnes quicumque in Sacris fuerint, quamvis beneficia eccleſiaſtica, aut eorum redditus non habeant, teneantur tamen ſinguli, privatim ac particulariter, & non communiter ad dicendum officium ſecundùm Eccleſiæ ritum.

Finis d. Regulæ.

§. 13. Hæc ſunt quæ ſub præfati domini noſtri Pauli, & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, de noſtra profeſſione typo quodam explicare noluimus, quod nunc fecimus, ut ſummatim ſcriptione hac informaremus, tùm illos qui nos de noſtro vitæ inſtituto interrogant, tum etiam poſteros noſtros, ſi quos, Deo volente, imitatores umquam habebimus hujus vitæ, quàm cum multas magnáſque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus etiam ſtatuere. Ne quis in hac Societate recipiatur, niſi diu ac diligentiſſime fuerit probatus. Cumque prudens in Chriſto, & vel doctrina, ſeu vitæ Chriſtianæ puritate apparuerit conſpicuus, tunc demùm admittatur ad JESU CHRISTI militiam, qui tenuibus cœptis noſtris favere dignetur ad gloriam Dei Patris, cui ſoli ſit ſemper decus, & honor in ſæcula, Amen.

Papæ confirmatio.

§. 14. Cùm autem nil in præmiſſis repetiatur quod pium non ſit, aut ſanctum. Nos (ut iidem ſocii, qui nobis ſuper hoc humillimè ſupplicari fecerunt, in eorum pio vivendi propoſito eo promptiores exiſtant, quo ſe majori Sedi Apoſt. gratia complecti cognoverint, & præmiſſa per nos approbari viderint) præmiſſa omnia ſingula tamquàm ad ſpirituale profectum eorumdem Sociorum, & reliqui Chriſtiani gregis opportuna, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium ex certa ſcientia approbamus, confirmamus, & benedicimus, ac perpetuæ firmitatis munimine roboramus, ipſoſque ſocios ſub noſtra & hujus ſanctæ Sedis Apoſtolicæ protectione ſuſcepimus, eis nihilominùs concedentes, quòd particulares inter eos conſtitutiones, quas ad Societatis hujuſmodi finem & JESU CHRISTI Domini noſtri gloriam, ac proximi utilitatem conformes eſſe judicaverint, condere liberè & licitè valeant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 15. Non obſtantibus generalis Concilii, & fœlicis recordationis Gregorii Papæ X. prædeceſſoris noſtri, ac quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſt. cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Numerus Sociorum.

§. 16. Volumus autem quòd in Societate hujuſmodi uſque ad numerum ſexaginta perſonarum normulam vivendi hujuſmodi profiteri cupientium, & non ultrà admitti, & Societati præfatæ aggregari dumtaxat valeant.

Nulli ergò, &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 6. die 26. Septembris.

Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1540. 5. Calend. Octobr. Pont. noſtri Anno ſexto.

XXVI.

Approbatio Confraternitatis nuper in Urbe inſtitutæ, ad pauperes Orphanos piè educandos, boniſque artibus inſtruendos. Ejúſque erectio in Archiconfraternitatem, cum privilegiorum largitione, juriſdictionéque S. R. E. Cardinalis ejus Protectoris, ad ejuſdem lites & cauſas cognoſcendas.

Quoad facultatem qua iſta Archiconfraternitas utitur, in aliis Confraternitatibus ſibi aggregandis, ſervare debet formam ad hoc præſcriptam a Clem. VIII. in ſua conſt. 115. Quæcumque, in Tomo 3. fol. 184.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1541.

Proëmium.

ALtitudo divinæ providentiæ nullis præſcripta limitibus, nulliſque terminis comprehenſa, cœleſtia pariter & terreſtria inſcrutabili ratione diſponit, & mortalium mentes ad ea charitatis opera exercendum frequenter excitat, per quæ ipſi Deo acceptiores reddantur; & pauperum aliarúmque miſerabilium perſonarum, præſertim puerorum & puellarum parentibus orbatorum per urbem hinc inde vagantium, quos fames cruciat, & omnium egeſtas conſumit, neceſſitatibus ſuccurratur, deſideratáque plurimum ſalus proveniat animarum. Unde nos quibus, meritis licèt imparibus, univerſalis Eccleſiæ regimen eadem eſt providentia creditum, iis quæ propterea facta fuiſſe comperimus ut firma perpetuò & illibata permaneant, Apoſtolici muniminis libenter adjicimus firmitatem, & ſingulorum fidelium, præſertim Curialium noſtrorum vota quæ ad id pertinere noſcuntur, pii patris affectione proſequimur, & ut optatos ſortiantur effectus opem & operam quantum cum Deo poſſumus impendimus efficaces, & fideles ipſos ad opportuna iis ſuffragia exhibendum quibuſdam quaſi allectivis muneribus, indulgentiis videlicet & remiſſionibus invitamus, ut per temporalia bona quæ erogaverint, præmia conſequantur ſalutis æternæ.

Confraternitas ad colligendum piéque educand. Orphanos in Urbe à Curialibus inſtituta fuit.

§. 1. Dudum, ſicut nobis innotuit, nonnulli probatæ vitæ Curiales, Charitate omnium ſuprema virtute, circà pueros, & puellas, Orphanos pauperéſque & miſerabiles perſonas pudendas infirmas, quas Redemtor noſter potiſſimè commendavit morti, piè attendentes, quòd in Romana Curia, quæ maximè forenſium & ignotorum numero frequentatur, quàmplures pueri pauperes parentibus orbati, claritate ingenii præditi, ac dociles & idonei reperiebantur, ut de magno illorum tàm in ſacræ paginæ quàm utriuſque juris & aliis ſcientiis, ac diverſis exercitiis profectu, ſi eis ad onera & impenſa ratione ſtudiorum & exercitiorum hujuſmodi incumbentia ſupportanda ſufficerent, ſpes certa veriſimiliter conciperetur: Cupienteſque præmiſſis & aliis in dicta Curia neceſſitatibus & charitatis operibus providere, ac quòd proviſio hujuſmodi perpetuo duraret atque vigeret, convocatis ad id quàmpluribus aliis Curialibus & Civibus Romanis, Societatem inter ſe inierunt, & quàmplures parentibus orbatos ac egenos pueros, & puellas hinc inde per Urbes diſperſas, ac oſtiatim victum quærentes, in unum in certo ad id deputato loco convenerunt, & eorum expenſis ac aliis Chriſtifidelium piis eleemoſynis eiſdem pueris ut à malo retraherentur, boniſque moribus imbuerentur, & virtutibus ornarentur, de providis Gubernatoribus & Magiſtris, ac victu, veſtitu, & aliis neceſſariis providere curarunt. Necnon Confraternitatem in qua viginriquatuor, & ultrà, quorum aliqui S. R. E. Cardinales & Epiſcopi, ac alii Prælati, aliqui ejuſdem Curiæ Officiales, & aliqui Curiales, etiam cives Romani exiſtunt, inſtituerunt.

Quæ ab iſto Pont. approbatur.

§. 2. Nos igitur, gratias DEO agentes, quòd noſtro tempore à dictis Curialibus tanta neceſſaria charitatis opera in ipſa Urbe cœperint exerceri, cu-

pientes ut ea perpetuò frequententur, & illis Confratrés hujuſmodi animo hilari inſiſtant, Confratres prædictos, eorúmque ſingulos quibuſvis excommunicatinnis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, è jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, necnon fructuum, reddituum, & proventuum dictæ Confraternitatis verum annuum valorem, præſentibus pro expreſſis habentes ipſorum Confratrum ſupplicationibus io hac parte inclinati, inſtitutionem Confraternitatis hujuſmodi, ac quæcumque ſtatuta & ordinationes per eoſdem Confratres edita, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia approbamus & confirmamus: ſupplentes omnes & ſingulos juris & facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Et de novo inſtituitur.

§. 3. Ipſamque Cnnfraternitatem ſub B. MARIÆ Viſitationis Orphanorum, ſeu alia de qua eiſdem Confratribus videbitur invocatione pro tot Confratrihus, ſeu utriuſque ſexus perſonis, qui eam ingredi voluerint de novo erigimus & inſtituimus.

In Archiconfraternitatem erigitur.

§. 4. Illámque in Archiconfraternitatem, capútque omnium aliarum Confraternitatum, ac hoſpitalium, & aliorum quorumlibet locorum eorumdem Orphanorum puerorum & puellarum ubilibet inſtiruendarum Confratrum, ac erectorum & erigendorum hoſpitalium ac locorum puerorum & puellarum hujuſmodi, auctoritate & tenore, ac ſcientia prædictis immediatè ſubjicimus, & facimus membra ab Archiconfraternitate hujuſmodi dependentia. Ita quòd Confraternitates & hoſpitalia, ac loca illis ſubjecta, & ab eis dependentia hujuſmodi, ipſam Confraternitatem uti eorum Superiorem io aliquo ſaltem reverentiali obedientia ſingulis recognoſcere teneantur.

Privilegia & indulgentiæ aliorum locorum piorum Urbis, d. Archiconfraternitati, ejúſque perſonis conceduntur.

§. 5. Necnon Archiconfraternitatis confratribus, Eccleſiæ hoſpitalibus, domibus, & monaſteriis prædictis, illorúmque adminiſtraturibus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, familiaribus, miniſtris, pueris, & puellis, ac aliis perſonis in eis pro tempore exiſtentibus, ſeu aliquam curam de Archiconfraternitate, confratribus, Eccleſia, hoſpitalibus, domibus & Monaſteriis, ac illorum fabrica habentibus, necnon perſonis inibi pro tempore decedentibus, ſeu de bonis ſuis pro dictis operibus aliquid relinquentibus, quod omnibus & ſingulis privilegiis, exemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, & peccatorum remiſſionibus, ac aliis gratiis ſpiritualibus & temporalibus. Imagini ſancti Salvatoris ac Sancta Sanctorum, ac Charitatis, ac Archihoſpitale Sancti Jacobi, & Hoſpitale Sancti Spiritus in Saxia, ac Corporis CHRISTI, & Sacramenti, ac Campi Sancti, & alias Confraternitatum de dicta Urbe, necnon eiſdem Imagini, & Archihoſpitali Sancti Jacobi, & Hoſpitali Sancti Spiritus, ad Campo ſancto, necnon fabricæ baſilicæ Principis Apoſtolorum de eadem Urbe, illiúſque deputatis, eorúmque, necnon B. MARIÆ de Populo, & Conſolationis, ac S. Joannis Florentinorum, aliiſque ejuſdem Urbis Eccleſiis, ac illa, & illas viſitantibus, vel eis beneſacientibus, eorúmque adminiſtratoribus, guardianis, tectoribus, familiaribus, œconomis, gubernatoribus, & aliis perſonis ſimilem curam in eis ſumentibus, ac pauperibus & infirmis eorum, etiam per nos, & quoſcumque Romanos Pontifices, prædeceſſores & ſucceſſores noſtros, ac Sedem eamdem conceſſis, & concedendis, & quibus illi, illæ, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum, illiúſque Confratres, Eccleſia, hoſpitalis domus & Monaſteria adminiſtratores, rectores, ſervitores, familiares, miniſtri, œconomi, & gubernatores hujusmodi, aliæque perſonæ ſimilem curam inibi ſumentes, ac illa viſitantes, vel eis benefacientes, ex nunc in perpetuum utantur, potiantur, & gaudeant, ac uti, potiri & gaudere, liberè & licitè valeant, in omnibus & per omnia, perindè ac ſi eiſdem Archiconfraternitati beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum Confratribus, Eccleſiæ, hoſpitalibus, gubernatoribus, & aliis perſonis, ac illa viſitantibus, & benefacientibus pro tempore, ſpecialiter & expreſsè conceſſa fuiſſent, ac in futurum concederentur.

Celebrantibus in ejus Eccleſia aliatum indulgentia.

§. 6. Necnon quibuſvis presbyteris, tàm religioſis quàm ſæcularibus, qui in ipſa Eccleſia quocumque anni tempore celebraverint, & pro animabus Chriſtifidelium, qui in charitate DEI deceſſerint, ac pro quibus iidem presbyteri ibi celebraverint, aut celebrari fecerint, ac ornaverint, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quæ celebrantibus pro defunctis io capella Scala cœli nuncupata, Monaſterii trium Fontium extrà muros ejuſdem Urbis, aut in capella in Præſepe Domini, ſita in Eccleſia ejuſdem B. MARIÆ Majoris de dicta Urbe, & animabus pro quibus inibi celebratur, & oratur, concedimus & indulgemus, ipſáque indulgentias, gratias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias conceſſiones, ac remiſſiones, ad illos, illas, & illa extendimus & prorogamus, ac ampliamus. Et quòd adminiſtratores, rectores, ſervitores, familiares, miniſtri, œconomi, & gubernatores hujuſmodi, indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immunitates, libertates, & alias conceſſiones ac remiſſiones hujuſmodi, ac dies, & feſta, in quibus, & cauſas propter quas illas conſequi debeat ad eorum beneplacitum publicare facere.

Eleemoſynas recipiendi, & quærendi facultas conceditur.

§. 7. Necnon eleemoſynas Eccleſiæ, hoſpitalibus, domibus & monaſteriis erigendis, ac pueris & puellis præfatis concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias hujuſmodi publicandas per dictam Urbem ſeu alibi quæſtores, ſeu quaſcumque alias perſonas, diœceſani loci, aut cujuſvis licentia deſuper minimè requiſita, deputare & mittere.

Statutáque concedendi pro regimine opportuna.

§. 8. Necnon quæcumque ſtatuta & ordinationes licita & honeſta, tàm circà regimen & tranquillum ſtatum Eccleſiæ, hoſpitalium, domorum, & Monaſteriorum prædictorum, divinorúmque celebraoonem, quàm numerum & qualitates, ac ætatem puerorum & puellarum, Capellanorum, & Confratrum, ac miniſtrorum, rectorum, œconomorum, gubernatorum, & familiarium prædictorum, illorúmque perſonas ac ornamenta & bona mobilia & immobilia illorum, eorúmque adminiſtrationem, & alia præmiſſa concernentia condere, alterare, mutare, ac de novo edere, & per eos hactenùs facta reformare, quæ poſtquàm condita, alterata, & mutata, ac edita & reformata fuerint eo ipſo dicta Apoſtolica auctoritate confirmata ſint, & eſſe cenſeantur. Ac quaſcumque pœnas in contravenientes apponere.

Confeſſorem quoque eligendi.

Tu vide limitationem Clem. viij. in conſt. 115. Tom. 3. fol. 102.

§. 9. Quòdque pro tempore exiſtentes Archiconfraternitatis beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum hujuſmodi Confratres, adminiſtratores, rectores, ſervitores, familiares, miniſtri, œconomi, & gubernatores præfati, ac quilibet miniſter, ſeu officialis aut perſona Eccleſiæ, hoſpitalium, domorum, & monaſteriorum erigendorum hujuſmodi, ipſique pueri, & puellæ quemcumque presbyterum ſæcularem, vel cujuſvis Ordinum regularem in ſuum poſſint eligere confeſſorem, qui eos, & eorum quemliber à quibuſvis caſibus, etiam quantumcumque gravibus, ac etiam in forma quinterni Cancellariæ Apoſtolicæ, & dictis literis expreſſis abſolvere: ac confeſſionale & altare portatile, juxta formam & literas prædictas habere valeant licentiam, & facultatem concedimus & indulgemus.

§. 10,

Protectorémque & Judicem cauſarum Archiconfraternitatis eligendi.

§. 10. Er ur Confratres Archiconfraternitatis B. MARIÆ Viſitationis Orphanorum hujuſmodi ab indebitis moleſtiis releventur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipſi confratres ad id duxerint nominandum, ſeu eligendum, in eorum Prorectorem ac Judicem ordinarium perpetuum, coràm quo, ſeu ab eo deputando quævis, tam civiles & criminales, ac mixtæ cauſæ poſthàc contrà Confraternitarem, illiuſque adminiſtratores, rectores, confratres, ſervitores, familiares, miniſtros, œconomos, gubernatores, capellanos, officiales, ac pueros, & puellas, ac perſonas præfatas, ſuper bonis, & rebus cujuſcumque qualitatis exiſtentibus ad eas pertinentibus motæ, pro tempore movendæ; juxtà ordinariam juriſdictionem ſeu facultarem Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & ſingulis eorum dependent. annexis, & connexis, ac incidentibus cognoſcere, & fine debito terminare debeant, conſtituimus, & deputamus.

Qui ſummariè &c. eas cognoſcat.

§. 11. Ipſique pro tempore Prorectori, per ſe, alium ſeu alios quoſcumque quorum intererit, aut intereſſe poterir, tàm in dicta Curia, quàm extrà eam per edictum publicum conſtito ſibi ſummariè de non tuto acceſſu, ac quibuſvis etiam ejuſdem Curiæ judicibus & perſonis quibuſvis & quotiens opus fuerit, ſub ſententiis, cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Prorectori videbitur, inhibendi, ac in eventum non paritionis ad declarationem incurſus cenſurarum & pœnam hujuſmodi, illarúmque aggravationem, ac aliàs juxta ſtylum & morem dicti Auditoris in ſimilibus ſervari ſolitum procedendi, ac ſententias executioni debitæ demandandi, ſeu demanari faciendi, contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias, & alia juris opportuna remedia appellatione poſtpoſita compeſcendi, ac etiam ad hoc ſi opus fuerit, auxilium brachii ſæcularis invocandi, omniaque & ſingula alia in præmiſſis, & circa ea, neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi, & exequendi, plenam & liberam licentiam & facultatem etiam concedimus.

Perſonáſque d. Archiconfraternitatis, & officiales ab aliorum juriſdictione exemptos corrigat.

§. 12. Necnon quòd qui adminiſtratores, gubernarores, rectores, œconomi, ſervitores, familiares, miniſtri, & confratres Archiconfraternitatis beatæ MARIÆ Viſitationis Orphanorum hujuſmodi, illiúſque ac dictæ Eccleſiæ capellani, ſeu officiales, officia ſua actu exercentes, extiterint, durante eorum officio à quorumcumque Ordinariorum locorum, eorumque Vicariorum & officialium juriſdictione, correctione, viſitatione, & poteſtare penitùs & omninò exempti, & ſoli eidem Protectori pro tempore exiſtenti, ſeu Sedi prædictæ ſubjecti exiſtant, eorúmque correctioni, & punitioni ſubjaceant, ſtatuimus & ordinamus.

Clauſulæ ſublatæ.

§. 13. Quódque præmiſſa omnia & ſingula, de ſubreptionis, & nullitatis vitio, ſeu intentionis defectus, etiam ex eo quòd ea quæ ſuper præmiſſis geſta fuerunt, & emanarunt, plenariè, expreſsè, prout exiſtunt narrata minimè fuerunt, ſeu quovis alio prætextu, occaſione vel cauſa, notari, vel impugnari, aut in aliquo annullari vel alterari non poſſint, neque notata, ſeu impugnata, annullata, aut alterata cenſeantur, ſed valida & efficacia exiſtant, ac ſi exprimenda neceſſitate, de verbo ad verbum inſerta fuiſſent. Quódque præſentes literæ ſub quibuſvis revocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, limitationibus, reſtitutionibus, repoſitionibus, & exceptionibus, ſimilium literarum, gratiarum, & indulgentiarum, etiam per nos & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem prædictam, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ pro tempore factas, ac in favorem fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & expeditionis contrà infideles nullatenùs comprehendantur, ſed ſemper ab illis penitùs, & omninò excepta ſint, & eſſe cenſeantur, ac eiſdem præſentibus per quaſcumque literas, etiam quaſvis clauſulas generales, & ſpeciales, etiam derogatorias, efficaciores, & inſolitas, ac etiam irritantia decreta ſub quacumque verborum expreſſione in ſe continentis nullatenùs derogari poſſit, nec derogatum eſſe cenſeatur, niſi tenor illarum de verbo ad verbum nihil omiſſo inſertus, & hujuſmodi derogationes conſiſtorialiter factæ, etiam per trinas diſtinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus ſimilibus diſtinctis vicibus adminiſtratoribus, gubernatoribus, rectoribus, & œconomis prædictis legitimè intimatæ, & inſinuatæ fuerint, eorúmque ad id expreſſus accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragentur.

Indulgentiæ viſitantium Eccleſiam.

§. 14. Sicque per quoſcumque, quavis auctoritate fungentes judices & perſonas, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores ſublata eis, & eorum cuilibet, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, decernimus.

Deputatio executorum.

§. 15. Et nihilominùs de Omnipotentis DEI miſericordia, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, univerſis & ſingulis utriuſque ſexus Chriſtifidelibus verè pœnitentibus & confeſſis, ſeu confitendi propoſitum habentibus, qui in Viſitatione ejuſdem beatæ MARIÆ, ſeu alio per eoſdem adminiſtratores, gubernatores, rectores, & œconomos ad id nominando die, à primis veſperis uſque ad occaſum Solis ſequentis diei parochialem Eccleſiam prædictam devotè viſitaverint, ac pro præmiſſis operibus manus adjutrices juxtà eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, ac jubilæum, & remiſſionem miſericorditer in Domino elargimur.

Derogatio contrariorum.

§. 16. Quocircà Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, & dictæ Urbis Gubernatori, ac Vicario noſtro in dicta Urbe in ſpiritualibus pro tempore exiſtentibus, necnon univerſis & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, aliiſque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Metropolitanarum, & Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac dictorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Officialibus, ac Vicariis in ſpiritualibus generalibus ubilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi vel duo, aut aliquis eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, & quotiens pro parte Protectoris, adminiſtratorum, gubernatorum, rectorum, œconomorum, ſervitorum, familiarium, miniſtrorum, puerorum, & puellarum, ac perſonarum & officialium prædictorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præmiſſa omnia & ſingula firmiter obſervare, ipſoſque Protectorem, adminiſtratores, gubernatores, rectores, œconomos, ſervitores, familiares, miniſtros, pueros & puellas, ac perſonas & officiales illis perpetuò pacificè frui, & gaudere, non permittentes eos deſuper per Confraternitatem presbyterorum hujuſmodi, ſeu dictos presbyteros, aut quoſcumque alios, quavis auctoritate fungentes quomodolibet indebitè moleſtari, Contradictores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias eorum arbitrio moleſtandas, ac alia juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper iis habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras & pœnas ipſas, iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc auxilio brachii ſæcularis hujuſmodi.

Derogatio contrariorum.

§. 17. Nnn obſtanribus priori voluntate noſtra, ac aliis præmiſſis, ac Lateranenſis Concilii noviſſimè celebrati, &c.

Dat. P. An. 7. die 7. Feb.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo primo, ſeptimo idus Februarii, Pont. Noſtri Anno Quarto.

XXVII.

Excommunicationes S. Eleutherii nuncupatas, de cætero concedi vel publicari prohibet, & conceſſas anoullat.

Quoad excommunicationes concedendas attende diſpoſitionem Concilii Tridentini ſeſſ. 25. cap. 3.

Edita An. D. 1541.

PAULUS III. PAPA,

Motu proprio, &c.

Cauſa iſtius conſtit.

Licet nuper in Conſiſtorin noſtro ſecreto, de fratrum noſtrorum conſilio, ad evitanda ſcandala, & abuſus, quæ ex conceſſione, & publicatione certarum excommunicationum Sancti Eleutherii nuncupatarum, in diverſis mundi partibus exoriebantur, hujuſmodi excommunicationes deinceps minimè fieri, & publicari omoinò decreverimus: ac propterea dilectus frater noſter Bartholomæus presbyter Cardinalis Guidicionus, cui ratione Eccleſiæ Aprutinæ, cui præeſſe dignoſcitur, hujuſmodi excommunicationes concedendi competere aſſerebatur, ab illarum conceſſione, ut decebat, abſtinuerit, & abſtinear de præſenti, nihilominùs (non ſine animi noſtri diſplicentia) accepimus, quòd dilectus filius Pompejus Benenatus de Piccolhomioibus Præpoſitus Sancti Eleutherii, ſub prætextu quòd facultas dictas excommunicariones concedendi ratione Præpoſituræ hujuſmodi, ſibi competar, illas paſſim ubique locorum, & forſan in Alma Urbe concedere, imprimere, & publicare, licèt forſan monitus non deſiſtit.

Prohibitio expediendi, concedendi, vel publicandi excommunicationes S. Eleutherii.

§. 1. Nos decretum in Conſiſtorio noſtro, matura deliberatione factum, omninò effectum ſortiri, & ab omnibus inviolabiliter obſervari volentes, ac omnes & ſingulas excommunicationes hujuſmodi hactenùs conceſſas & publicatas, aut in futurum contrà præſentium tenorem, quod abſit, forſan concedendas, & publicandas nullas, & nullius roboris, & momenri exiſtere, nec aliquos illis ligari, ſeu quumodolibet irretiri, & illis nullam fidem adhiberi debere decernentes.

Contravenientium pœnæ.

§. 2. Ac tàm præfato Pompejo, & ejus ſucceſſoribus Præpoſitis S. Eleutherii hujuſmodi, quàm aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac privationis nmnium & ſingulorum beneficiorum, & decem millium ducatorum auri Cameræ Apoſtolicæ applicandnrum pœnis, ne deinceps ſimiles excommunicationes S. Eleutherii concedere vel publicari, aut publicare, ant imprimere, vel imprimi facere, ſeu illis quomodolibet uti audeant ſeu præſumant, diſtrictiùs inhibentes.

Executores iſtius conſtit.

§. 3. Dilectòque filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori committimus, & mandamus, quatenùs decretum ac inhibitionem noſtiam hujuſmodi, ubique locorum publicet, & poblicari, ac ſub prædictis, & aliis, ejus arbitrio applicandis & moderandis pœnis, tàm à præſato Pompejo, & ſucceſſoribus, quàm aliis quibuſcumque, obſervari mandet, & ſaciat cum effectu, cum poteſtate, ſi opus fuerit, tàm Pompejum præſatum & ſucceſſores, quàm alios quoſcnmque quacumque dignitate etiam Epiſcopali vel majori, aut mundana, vel alia dignitate ſungentes, ſub pœnis prædictis, etiam ad perſonaliter comparendum coràm eo, ſi ſibi videbitur, aut aliàs, etiam per edictum citandi, ac contravenientes & rebelles, ut præfertur, mulctandi, corrigendi, & puniendi, aliáque faciendi, gerendi, & exercendi, iu præmiſſis, ſeu quumodolibet opportuna.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus quacumque liris pendentia, ſuper facultate hujuſmodi eacommunicatiooes concedendi in Romana Curia, præfatis aut aliis quibuſcumque Auditoribus, ſeu Judicibus inter præfatos Cardinalem & præpoſitum, aut alios quoſcumque, necnon conſtituöonibus & ordinationibus Apoſtolicis quibuſvis privilegiis & conſuetudiuibus per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & nos ipſos forſan emanatis, roboratis, & innovatis, cum quibuſvis clauſulis etiam derogatoriarum derogatoriis, quibus ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 5. Volumus inſuper motu & ſcientia ſimilibus, quòd præſentis noſtri Motus proprii ſola ſignatura ſufficiat, & in judicio & extrà fidem faciat, regula contraria ooo obſtante.

Placet, & ita Motu proprio mandamus. A.

XXVIII.

De impetrationibus beneficiorum, tamquàm certo modo vacantium.

Edita A. D. 1541.

Pont. iſte per aliam ejus conſtit. (quam hic non habes) decrevit impetrationes beneficiorum defuncti obtentas, illo vivente &c. nullas eſſe.

Sanctiſſimus iu CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Paulus divina providentia Papa Tertius, qui in caſtrino aſſumpoonis ſuæ ad ſummi Apoſtolatus apicem, cupiens eorum fraudibus obviare: qui viventium beneficia, illorum præſertim, quibus aut propter ſenium, aut propter infirmitatem imminebat vitæ periculum, impetrabant, ut illis decedentibus, tamquàm collitigantes in illorum juribus facilius ſubrogarentur, per quamdam ejus conſtitut. inter alia voluit, ut deinceps nullus in jure, vel ad jus, in beneficio defuncti, quod illo vivente in caſibus præmiſſis, vel ſimilibus impetravit, aliquo modo ſubrogetur, ac ſubrogario & gratia ſi neutri, ſi oulli, ſeu novæ proviſionis, aut perindè valere, taliter impetranti nullatenùs ſuffragaretur, quod etiam ſtrictiſſimè obſervati mandavit in impetrationibus beneficiorum, per privationem, & amotionem, ex quibuſvis criminibus & exceſſibus forſan perpetratis, etiam ſi uſque ad definitivam ſententiam, quæ tamen in rem non tranſiviſſet judicatam, proceſſum foret.

Et per alias conſt. (quas hic non habes) ſtatuit, ut impetrantes beneficia ab aliis per annum poſſeſſa exprimerent quæ hic habentur.

§. 1. Ac per alias conſtitutiones ſuas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas, voluit, ſtatuit, & ordinavit, quòd quicumque beneficium Eccleſiaſticum, tunc per annum immediatè præcedentem pacificè poſſeſſum, & quod certo modo vacare prætenderer, ex tunc deinceps impetraret nomen, gradum, & nobilitatem poſſeſſoris ejuſdem, & quot annis illud ipſe poſſediſſet, ac ſpecificam & determinatam, ex qua clarè conſtare poſſet, quòd nullum ipſi poſſeſſori io dicto beneficio jus competeret, cauſam in hujuſmodi impetratione exprimere, & infrà ſex menſes ipſum poſſeſſorem ad judicium evocari facere, cauſámque ex nunc deſuper, infrà annum, uſque ad ſententiam definitivam incluſivè proſequi deberet, & teneretur, alioquin impetrario prædicta, & quæcomque inde ſecuta, nulliùs exiſterent firmitatis, & idem impetrans, de damnis & intereſſe poſſeſſorem prædictum propterea contingentibus ei ſatisfacere. Et ſi poſſeſſorem ipſum injuſtè, frivolè, & indebitè moleſtaſſe repertus exiſteret, quinquaginta florenns auri perſolvere Cameræ Apoſtolicæ eſſet adſtrictus, nec aliud quàm præmiſſæ vacarionis modus, etiam per literas ſi neutri, aut ſubrogationis, vel aliàs, ſibi quoad hoc ut beneficium hujuſmodi ea vice conſequi, vel obtinere valeret, quomodolibet ſuffragaretur illúdque nullatenùs inanrea litigioſum propterea cenſeretur.

Nihilominùs multi impetrabant illa beneficia tamquàm certo modo vacantia, &c. Unde mala hic expreſſa oriebantur.

§. 2. Et cui fide dignorum relatione innotuit, quòd hujuſmodi voluntate, ſtaruto, & ordinatione non obſtantibus, multi cæca cupiditare ducti, ad beneficia Eccleſiaſtica per alios, etiam quandocumque multo anteà tempore canonicè eis collata & poſſeſſa, quos valetudinarios, ſeu ſenio confectos conſpiciunt, aut alias certo modo, citò defecturos, vel eorum beneficia dimiſſuros ſperant, improbè, ac per media illicira aſpirantes, hujuſmodi beneficia tamquàm certo modo vacantia, & abſque alio ti-

tulo ſeu minùs canonico detenta, à Sede Apoſtolica impetrabant, & illorum poſeſſoribus, litem ſuper dictis beneficiis ſic poſſeſſis, movebant, & cauſas hujuſmodi contrà eos committi faciebant, & aliàs illos nunc titulos fingendo, nunc crimina impingendo, in ipſis beneficiis inquietabant, & moleſtabant, nec cauſas ipſas (prout etiam juxta conſtitutionem prædictam tenebantur) expediri facere corabant, ſed in longum protrahebant, expectantes obitum dictorum poſſeſſorum, ut in jure eiſdem poſſeſſoribus in dictis beneficiis, vel ad alia competente ſubrogarentur. Sicque per indirectum eiſdem impetrantibus votum captandæ mortis dictorum poſſeſſorum præbebatur ipſique poſſeſſores indebitè vexabantur, ac laboribus & expenſis fatigabantur. Et ſæpenumerò vexationem hujuſmodi illicitis mediis redimere cogebantur, & quandoque deſtituti, ſeu deſperati, in anxietatem ducebantur, eorúmque beneficia reſignare, ſeu permutare, ac etiam illorum collatores, quominùs de beneficiis per obitum dictorum poſſeſſorum vacantibus, & propter lites hujuſmodi, malitioſe & fraudulenter motas ſeu confictas, liberè diſponere, & ſua ordinariæ auctoritate in præmiſſis uti poſſent, impediebantur, in animarum ipſorum impetrantium periculum, & dictorum poſſeſſorum grave præjudicium, & ordinariæ poteſtatis hujuſmodi collatorum læſionem.

Pontifex ideò formam de cætero ſervandam impetrationibus beneficiorum ponit.

§. 3. Attendentes malitiis hominum non eſſe indulgendum, ſed potiùs obviandum, ac volens ipſorum beneficia obtinentium, quieti & ſecuritati providere, conſtitutionem prædictam innovando, & ad impetrantes beneficia illorum, qui aliquo evidenti impedimento detinerentur, quamvis ſenio confecti, aut infirmitate detenti non forent, extendendo, etiam voluit, ſtatuit, & ordinavit, quòd de cætero impetrantes beneficia eccleſiaſtica cujuſcumque qualitatis, per privationem & amotionem, vel aliàs propter commiſſa exceſſus, & crimina, vacantia vel vacatura in ſupplicatione deſuper porrecta, exceſſus & crimina ipſa ac eorum qualitates, necnon modos, & cauſas tales, ex quibus de jure privatio ipſa incurſa, aut facienda cenſeatur, & ſimiliter impetrantes, etiam per modum devolutionis, beneficia tamquàm certo modo vacantia, & ab aliis etiam non ſenio confectis, nec infirmitate, aut impedimento detentis tamquàm nullo, ſeu minùs canonico titulo poſſeſſa, modum vacationis illorum in ſupplicatione deſuper porrecta, ſpecificè & determinatè, ac diſpoſitione exprimere teneantur, & antequàm decretum citationis à judice cui cauſa commiſſa fuerit, per ſe vel procuratorem, eorum petant, coràm eo juramentum, quòd credunt ea quæ ſic expreſſerunt, vera eſſe, & poſſe ea probare, corporaliter præſtare, & deindè exceſſus & crimina, aut modum vacationis hujuſmodi, proponere, & deducere, & intrà octo dies obſervationem termini ad articulandum, per eum vel procuratorem ſuum ſuo ordine, & loco, ita quòd ſi ipſe terminus ſic non ſervetur, dicti octo dies, poſt obſervationem termini ſecundo loco ſervati, quicumque is fuerit, cucurriſſe cenſeatur factam immediatè ſequentes probare, necnon ex tunc infrà annum, ſimiliter à die impetrationis eorum computandum, cauſam contrà eoſdem poſſeſſores, uſque ad definitivæ ſententiæ prolationem incluſivè proſequi debeant, & teneantur.

Et impetrationes aliter factas invalidas & nullas declarat.

§. 4. Quódque impetrationes de beneficiis tam quàm per privationem, & amotionem, vel aliàs propter commiſſa exceſſus, & crimina vacantibus vel vacaturis, abſque cauſæ ſeu cauſarum, privationis & amotionis, aut exceſſuum & criminum vacationem hujuſmodi cauſantium, necnon tamquàm de certo modo vacantibus; etiam per modum devolutionis, abſque modi vacationis ſpecifica expreſſione, etiam prætexto quorumcumque clauſularum quomodolibet implicitarum, & quantumcumque prægnantium, etiam quòd cauſæ & exceſſus, ac crimina, necnon modi vacationum hujuſmodi in literis pro expreſſis habeantur, vel etiam diſpoſitivè exprimi poſſint, diſponentium in ſupplicationibus inſertarum, eiſdem impetrantibus nullatenus, ſuffragentur, & quæcumque ſubrogationes per ipſos impetrantes de beneficiis, quæ etiam cum hujuſmodi expreſſione impetraverint tamquàm litigioſis, in jure vel ad jus eorum, quos hujuſmodi exceſſus & crimina perpetraſſe, aut quorum beneficia per devolutionem, aut alias certo modo vacaſſe narraverint, à Sede Apoſtolica, vel Legatis ejus quomodolibet impetranda, ſeu etiam Motu proprio concedenda, niſi quod impetrantes exceſſus, & crimina, aut modum vacationis hujuſmodi intrà dictos dies obſervationem dicti termini ad articulandum per ipſos impetrantes, aut eorum procuratores, ut præfertur, non autem per eos aut ipſorum procuratores factam, quoad excludendos, poſt dictos dies ipſos impetrantes à probatione exceſſuum, ſeu criminum, aut modi vocationis prædictorum nihil operari volumus contra poſſeſſores beneficiorum quæ impetraverint, probaverint, etiam ſi alia exceſſus & crimina, privatione, aut privationis declaratione digna, etiam ante lapſum dictorum octo dierum probaverint, nullius ſint roboris vel momenti. Quódque ſubrogationes hujuſmodi, ſi ii contrà quos hujuſmodi impetrationes fient, in itinere propter id ſuſcepto, quòd poſt excommunicationem citationis, etiam per edictum factæ, etiam ſi de dictorum citatorum notitia aliter non apparuerit, propterea attentum præſumatur, defuncti fuerunt, etiam ſi ſenes, aut valetudinarii, ſeu impediti, ut præfertur, non extiterint, aut etiam ii, contrà quos hujuſmodi impetrationes fient, morte violenta deceſſerint, licet nullum penitùs argumentum, aut nulla conjectura habita fuerit, quod collitigans id fecerit, aut de tali morte culpabilis, ſeu conſcius fuerit, locum non habeant. Et ſi poſt lapſum dicti anni, vel etiam eo durante, & iſtis octo diebus poſt dicti termini ad articulandum, abſque probatione prædictorum exceſſuum, ſeu criminum, aut modi vacationis per ipſos impetrantes, vel eorum procuratores obſervationem elapſis contingat poſſeſſores dictorum beneficiorum, ſeu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia ſimpliciter vel ex cauſa permutationis, aut aliàs quomodolibet, in Romana Curia vel extrà eam vacare, non cenſeantur propterea beneficia ipſa litigioſa, de hujuſmodi beneficiis ſit vacantibus provideri, & aliàs liberè diſponi poſſit, in omnibus & per omnia, ac ſi contrà dictos poſſeſſores aliqua lis modo præmiſſo mota non fuiſſet.

Impetrantibus pœnas deſcriptas imponit.

§. 5. Et nihilominùs impetrantes prædicti ad ambita beneficia hujuſmodi obtinenda cenſeantur perpetuò inhabiles, necnon vexatæ parti, omnia damna, intereſſe, & expenſas perſolvere teneantur, ac omnibus, & ſingulis beneficiis Eccleſiaſticis per eoſdem impetrantes obtentis, ſe triennio ſuſpenſos noverint. Quibus, ſi ſe in eis propria temeritate injecerint, ipſo jure privati ſint, ac calumnioſè de perjurio, juxtà canonicas ſanctiones, puniantur. Decernens novas proviſiones ſuper impetrationibus prædictis pro tempore, etiam antequàm dicti octo dies elapſi fuerint, iis in quorum favorem emanaverint, in fraudem hujuſmodi conſtitutionis non ſuffragari. Et ſi iis, qui impetrationes modo prædicto fecerint, beneficia ſic impetrata reſignaverint, quandocumque id fecerint, illis, quibus de beneficiis hujuſmodi per reſignationem de eis factam, admiſſam proviſum fuerit, præſenti conſtitutioni ſubjacere, & in eodem ſtatu in quo dictus reſignans tempore hujuſmodi reſignationis erat, quoad hoc cenſeri & eſſe.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmiſſis omnibus judicandum fore ſublata &c. irritum quoque &c.

Papæ ſubſcr.

Placet, publicetur, & deſcribatur. A.

Dat. P. A 8. die 11. Dec.

Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apoſtolica die ſabbati 27. Auguſt. & ſucceſſivè undecima Decembris, Anno milleſimo quingenteſimo quadrageſimo primo.

Jul. Gentilis Pro cuſtos.

XXIX. Spolia Eccleſiaſticarum perſonarum, ſine teſtamento, aut facultate teſtandi decedentium, vel ultrà quantitatem de qua teſtari poſſunt diſponentium, ad Rever. Cameram Apoſtolicam ſpectant.

De hac materia ſpoliorum, plenè notabo in Pauli V. conſtit. 18. In eminenti. Tom. 3. fol. 226.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1542.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium. ROmani Pontificis providentia circumſpecta, dubia quæ litium diſpendia afferre poſſent, in ſuæ declarationis arbitrio tollit, ac deſuper ſtatuit, & ordinat, prout rerum qualitate penſata, conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Cauſa hujus declarationis. §. 1. Cùm itaque, ſicut accepimus, à nonnullis nimiùm curioſis, qui jura Cameræ Apoſtolicæ uſurpare, ac Cameram præfatam illis defraudare vellent, in dubium redigatur, an res, & bona, ſpolia nuncupata, Prælatorum, etiam Pontificali, vel alia majori dignitate fulgentium cæterarumque perſonarum eccleſiaſticarum, ſæcularium & regularium, tempore obitus ipſorum remanentia, ex eo quod Romano Pontifici pro tempore exiſtenti, & Cameræ præfatæ reſervata fore, aliqua generali Apoſtolica conſtitutione forſan non caveatur, ad Cameram prædictam jure legitimo ſpectare & pertinere debeant.

Declaratio quòd ſpolia perſonarum Eccleſiaſticarum, de quibus in rub. ſpectant ad Rever. Cameram Apoſtolicam. §. 2. Nos & ſi ſatis evidenter conſtet, & appareat, prædeceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum, & noſtram indubiam intentionem & voluntatem ſemper fuiſſe, ut ſpolia hujuſmodi, ad dictam Cameram, & non ad alios, ſpectarent & pertinerent, & quòd pro eadem Camera exigerentur, & recuperarentur, cùm prædeceſſores præfati diverſis dictorum ſpoliorum, ut ad Cameram prædictam ſpectantium, & pertinentium, collectores, & exactores, in variis provinciis & locis deputaverint, & conſtituerint, & nos deputaverimus, & conſtituerimus, variæ quoque literæ ab eiſdem prædeceſſoribus, à nobis ſuper exactione aliquorum eorumdem ſpoliorum, in quibus ſpolia hujuſmodi ad præfatam Cameram ſpectare expreſsè continebatur, emanaverint, ac ſemper de illis dicti prædeceſſores per pleraſque alias literas, tamquàm de rebus ad Cameram prædictam pertinentibus, donando vel tranſigendo, aut alias diverſimodè diſpoſuerint, & nos diſpoſuerimus, necnon ea ab antiquiſſimo tempore citrà, dictæ Cameræ noſtræ nomine exacta, & inter jura ipſius Cameræ connumerata fuerint, ne tamen præmiſſorum veritas deprimi, & mendacium deſuper in præfatæ Cameræ præjudicium, locum ſibi vendicare valeant, attendentes quòd iniquum eſſet, ſi ea Apoſtolicæ Sedis benignitate, vel alia rationabili cauſa, ad ſingula quæque loca Collectores non deſtinantur, jura ipſius Cameræ propterea depereant, dubium hujuſmodi enucleate, ac in præmiſſis opportune providere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine declaramus, res & bona hujuſmodi, ſpolia, ut præfertur, nuncupata, in quibuſvis regnis ac dominiis, tàm citra quam ultrà montes, & maria conſiſtentia, quæ pro tempore poſt obitus Prælatorum & perſonarum prædictarum, quantumcumque etiam ut præfertur, vel aliàs quomodolibet qualificatarum, etiam Cardinalatus honore fulgentium, qui nullo condito teſtamento, vel abſque ſufficienti facultate, ut ultrà quantitatem de qua facultatem habuerint, condito, deceſſerunt, decedent, remanſerunt, remanent, & remanebunt, etiam quòd ad illa recuperandum aliqui Collectores deputati non fuerint, ad Cameram Apoſtolicam, & non ad alios, etiam in quibuſvis cathedralibus, etiam Metropolitanis, & Collegiatis, ac aliis Eccleſiis, Monaſteriis, cæteriſque beneficiis eccleſiaſticis, cum cura & ſine cura ſæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus, utcumque qualificatis ſucceſſores illa in titulum, commendam, adminiſtrationem, & alias quomodolibet pro tempore obtinentes, etiam ſi ad illa vigore prioris tituli, jus regrediendi, ſeu accedendi vel ingrediendi, conceſſum fuerit ſpectaſſe, & ſpectare, illáque tamquàm ad ipſam Cameram ſpectantia, perpetuò colligi, & recuperari potuiſſe & poſſe, atque debere, ac ità, ut præfertur, eorumdem prædeceſſorum, & noſtram intentionem & voluntatem ſemper fuiſſe, fidem facimus & atteſtamur præſentes.

Et ita & non alias, judicari debet. §. 3. Decernentes ſic, & non aliter per quoſcumque tam ordinaria quàm delegata & mixta auctoritate fungentes, judices & perſonis, ubique in quacumque inſtantia judicari, definiri & decidi debere, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, interpretandi, ac decedendi facultate, necnon irritum & inane, quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Executoris deputatio. §. 4. Quocircà dilecto filio Guidoni Aſcanio Sfortiæ ſancti Euſtachii diacono Cardinali, Camerario noſtro, ejúſque in Camerariatus officio ſucceſſoribus, committimus, & mandamus, quatenùs exactioni, & recuperationi ſpoliorum hujuſmodi incumbant, & illa ad Cameram Apoſtolicam provenire, ac præmiſſa ab omnibus inviolabiliter obſervari faciant, nec permittant Cameram ipſam vel ejus agentes deſuper modo aliquo moleſtari, impediri, vel inquietari, contradictores, &c. compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariorum derogatio. § 5. Non obſtantibus præmiſſis & quibuſvis Apoſtolicis, ac in provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon quarumcumque Eccleſiarum, & Monaſteriorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quomodolibet conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus illorum tenores præſentibus, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, pro ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim, ab Apoſtolica Sede ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Juſſio publicanda. §. 5. Volumus autem quòd præſentes literæ in Cancellaria Apoſtolica, & Camera prædicta publicentur, & inter conſtitutiones extravagantes ad perpetuam rei memoriam valituræ conſcribantur.

Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 8. die 3. Jan. Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, tertio nonas Januarii, Pont. noſtri Anno octavo.

Regiſtratio. *Anno à nativitate Domini 1542. die Lunæ vigeſima Martii, præſentes retroſcriptæ literæ lectæ & publicatæ fuerunt in plena Camera Apoſtolica, & ex maturo ipſius decreto regiſtratæ libro de curia &c.*

Publicatio. Lecta & publicata fuit in Cancellaria Apoſtolica die 23. Martii 1542. anno Pont. D. N. octavo.

XXX. Inquiſitorum hæreticæ pravitatis facultas procedendi contrà omnes etiam regulares, prædicantes, aut proponentes ſcandaloſas propoſitiones, & à fide catholica diſcrepantes.

Ad hujuſmodi Bullæ declarationem & ampliationem vide Pii IV. conſtit. 51. Paſtoris. ſuprà fol. 61. & Pauli V. in Conſt. 26. Romanus, in Tomo 3. fol. 238.

PAU-

Edita An. D. 1542.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

IN Apoſtolici culminis ſpecula divinæ gratiæ munere collocati, nihil magis eſſe noſtri officii duximus quàm ſedulò, ac diligenter omnia circumſpicere, quæ catholici nobis commiſſi gregis cuſtodiæ ac conſervationi conſerant, illámque inprimis curam ſuſcipere, & quæ materiam ſcandali præbere poſſent penitùs ſuccidantur, ac radicitùs extirpentur, nec ea uſque pullulare ſinantur:

Cauſa hujus conſtitut.

§. 1. Cùm itaque ſicut accepimus in noſtræ Bononiæ ac Mediolani, & quamplurimis aliis Italiæ civitatibus & locis, nonnulli ſæculares, ac etiam religioſi, prætextu quorumdam indultorum, ac conceſſionum ſeu privilegiorum, & exemptionum à Sede Apnſtolica per ipſos obtentorum & ab inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, in eiſdem civitatibus & locis per Sedem Apoſtolicam, aut illius auctoritate deputatis illorum juriſdictione exemptos prætendentes, varias propoſitiones ſcandaloſas, & erroneas, ac piarum mentium offenſivas, & quandoque etiam hæreſim ſapientes, ac catholicæ fidei minùv conſonos, Chriſtianæque pietati & bonis motibus minimè conformes, publicè proponere ac diſputare, & pro viribus ſuſtinere, necnon populis prædicare, nnn ſine magno Chriſtifidelium animarum periculo, ipſiúſque fidei detrimentn, & totius religionis opprobrio temerè audeant & præſumant.

Conceſſio facultatis procedendi, contrà quoſcumque regulares & Prælatos privilegiatos, non tamen Epiſcopos.
Imò etiam contrà Epiſcopos. ut in Bulla Pii IV. cit. in rubr.

§. 2. Nos qui deſideranter in votis gerimus, ut fides præfata noſtris proſperetur temporibus, & pravitas hæretica de finibus fidelium extirpetur, attendentes non ideò ab Apoſtolica Sede, privilegia, & exemptiones concedi ſolitas eſſe, ut per ea ſcandala & fidei diminurio generentur, ſed potiùs ad ea tollendum, & ipſam fidem augendum, volentéſque ne de cætero, per propoſitiones & prædicationes, hujuſmodi in perditionem, quod abſit, animæ fidelium prolabantur, obviare, & ne exemptionum prædictarum prætextu valeant talium præſumptores in eorum tàm deteſtabili temeritate perdurare, eorúmque iniquitas remaneat impunita, morbo hujuſmodi neceſſariam adhibere medelam, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, volumus, ſtatuimus & ordinamus, quòd Inquiſitores præfati in tota Italia, & Inſula Chii, deputati & in poſterùm deputandi, contrà omnes & ſingulos, tàm ſæculares quàm religioſos quorumvis Ordinum etiam mendicantium profeſſores, cujuſcumque ſexus, gradus, ſtatus, condirionis, dignitatis, & præeminentiæ, non tamen Epiſcopalis exiſtant, qui propoſitiones ſuſpectas, ſcandaloſas, periculoſas, errores continentes hæreſim ſapientes, ac alias catholicæ fidei minus conſonas, Chriſtianæque pietati & bonis motibus minimè conformes hujuſmodi, vel earum quaſlibet in poſterùm aſſerere, ſeu publicè proponere, & populis prædicare audeant vel præſumant, juxta auctoritatem, & poteſtatem eis inquiſitoribus, à jure, aut aliàs quomodibet, traditam & conceſſam, procedere & inquirere, ſuámque juriſdictionem exercere debeant. Necnon eis contrà illos, juxta prædictam poteſtatem, ut præfertur procedendi & inquirendi, & juriſdictionis hujuſmodi exercendæ facultatem, quatenùs opus ſit eadem auctoritate de novo concedimus.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 3. Decernentes præſentibus noſtris literis, niſi per ſignaturam manu noſtra ſignatam minimè derogari poſſe, irritúmque & inane quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Juſſio obediendi Inquiſitoribus.

§. 4. Diſtrictiúſque inhibentes locorum Ordinariis ſub interdicti ingreſſus Eccleſiæ, & ſuſpenſionis à regimine & adminiſtratione ſuarum Eccleſiarum, necnon civitatum & locorum quorumlibet Dominis, Gubernatoribus, & Rectoribus, & aliis quibuſcumque, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac bonorum ſuorum privationis pœnis eo ipſo ſi contrà fecerint incurrendis, ne Inquiſitores præfatos quò minus contrà propoſitiones præfatas, vel earum quaslibet, ſub indultorum, conceſſionum, privilegiorum & exemtionum eorumdem, & quovis alio prætextu aſſerentes, proponentes, & prædicantes hujuſmodi procedere, inquirere, eorúmque juriſdictionem exercere liberè poſſint & valeant, quovis modo per ſe vel alium ſeu aliàs, directè vel indirectè impedire præſumant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis & Apoſtolicis, in provincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon Ordinum eorumdem juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque & exemptionibus prædictis quibuſvis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, & per nos & Sedem Apoſtolicam, conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus etſi pro ſufficienti illorum derogatione, de illis, illorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio habenda foret tenores hujuſmodi pro ſufficienter expreſſis habentes, hac vice dumtaxat, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Tranſumptorum fides.

§. 6. Et quia difficile foret præſentes noſtras literas originales, ad ſingula loca quo opus foret deſtinare, volumus, & decernimus, quòd earum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem fides indubia, in judicio & extrà ubicumque exhibitæ fuerint, detur, ac eiſdem ſtetur, ac ſi originales literæ ipſæ exhibitæ forent vel oſtenſæ.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 14. Januarii, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, Pont. noſtri Anno octavo.

Publ. P. A. S. die 14. Jan.

XXXI.

Comprobatio gratiarum, juriſdictionum, & indultorum Collegii Fabricæ B. Petri Principis Apoſtolorum de Urbe, cum aliorum privilegiorum conceſſione.

Hanc Bullam iſte Pontifex iteratò confirmavit die 10. Januarii 1547. Et Paulus IV. die 24. Junii 1555. ideò non eſt curandum de intermediis, & reſpectivè præcedentibus ſuſpenſionibus & revocationibus. Quæ autem de his gratiis, revocata poſteà aut reſtricta fuerint à Concilio Tridentino, & Pio IV. & Succeſſoribus, his in apoſtillis adnotabo. Prout & alia hanc Fabricam concernentia indicavi tibi ſup. ad conſt. 3. Clem. VII. Admonet. fol. 643.

Edita An. D. 1542.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Baſilica S. Petri de Urbe, diverſis Pontificum indultis decorata fuit.
Hæ vide in Bullis in rubric. indicatis.

DUm ad univerſas Urbis Baſilicas, & Orbis Eccleſias, pro injuncto nobis deſuper Apoſtolicæ ſervitutis officio, crebris vigiliis & aſſiduis ſtudiis attendimus, ad ſacram præcipuè B. Petri Apoſtoli de Urbe Baſilicam, eo libentiùs noſtræ mentis oculos convertimus, quòd Baſilica ipſa innaſcentis Eccleſiæ, ſancta inſtitutione, ac primorum Chriſtianæ Religionis Clericorum norma, traditionibúſque, & ſacris inſtitutis, ac divinis regulis, eloquiiſque præmunita extitit, & ab ejus primæva erectione variis virtutum meritis ſemper reſplendit. Quamobrem nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, innumeris Baſilicam ipſam privilegiis & dignitatum titulis decorarunt. Unde nos, eorum ducti exemplo, decet, ut Baſilicam ipſam noſtris etiam gratiarum muneribus muniamus, & his, quæ pro ipſius Baſilicæ augmento, ac perſonarum inibi vota ſua exolventium, commoditatem proceſſerunt, ne in contentionis ſcrupulum labantur, ſed firma & illibata perſiſtant, noſtri muniminis adjicimus firmitatem, ac ne dubia quæ in privilegiis, & gratiis ipſis ſuboriri poſſent, noſtræ declarationis

adminiculo ſeponantur, libenter conſulimus, ac deſuper providemus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Julius ij. pro ſubventione Fabricæ, his qui perſona vel pecunia ei ſubvenerit infra annum à die ſuæ conceſſionis facultatem conceſſit.

§. 1. Sanè nobis nuper pro parte Venerabilium Fratrum noſtrorum Franciſci Alerien. Pauli Nucerin. Petri Aquen. & Philippi Burgi ſancti Sepulchri Epiſcoporum, ac dilectorum filiorum Magiſtri Joannis Baptiſtæ Cicadæ Notarii noſtri, & cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalis Auditoris, necnon Raphaelis de Caſalibus civis Romani, modernorum Fabricæ dictæ Baſilicæ deputatorum exhibita petitio continebat, quòd nuper poſtquam fœl. record. Julius Papa II. prædeceſſor noſter, qui anteà, cùm ad Baſilicæ prædictæ reſtaurationem operarias manus apposuiſſet, cognoſcens fabricam hujuſmodi abſque piis & largis fidelium erogationibus ad finem optatum perduci non poſſe, univerſis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, qui infrà annum ex certo tempore tunc expreſſo computandum, in capſa ad id in dicta Baſilica collocando per ſeipſos mitterent, vel alios mitti, & poni facerent, tantum quantum eorum pia devotio eis dictaret, in pecunia numerata, aut rebus aliis ad opus ipſum convertendis, vel circà dictum opus ſe perſonaliter exercerent, ſeu tunc generali Theſaurario ſuo, ſe ad piè erogandum aliquid ad opus hujuſmodi, juxtà eorum devotionem efficaciter obligarent.

Confeſſorem eligendi qui certis caſibus eos abſolveret.

§. 2. Ut idoneum poſſent eligere confeſſorem, qui eos à certis tunc expreſſis caſibus abſolvere, & ſuper certis etiam tunc expreſſis in foro conſcientiæ dumtaxat diſpenſare poſſet, facultatem per quaſdam conceſſerat.

Poſteáque ut hujus conceſſionis ultramontani etiam eſſent participes d. annum ad ejus beneplacitum prorogavit, & Commiſſarium citrà montes ad colligendum eleemoſynas deputavit.

§. 3. Et deindè providè attendens, difficile fore prædictas infrà annum à die illarum publicationis ad notitiam Chriſtifidelium ultrà montes conſiſtentium pervenire poſſe, ipſas per alias ad ſui beneplacitum prorogaverat. Cupiens nonnullarum provinciarum totam Italiam, Siciliam ultrà Pharum, Corſicam, Creatam, Cyprum, Rhodum uſque Jeroſolymam, Dalmatiam, Croatiam, Boſniam, Ungariam, Auſtriam, Bohemiam, & Poloniam, ac Inſulas maris Mediterranei continentium perſonas, aut in eis degentes, quæ ob locorum diſtantiam perſonaliter ad dictam Baſilicam ſe conferendi, aut per alium pias eleemoſynas pro hujuſmodi Fabrica in dictam capſam tranſmittendi omnimodam commoditatem non habebant, ipſarum indulgentiarum participes fieri. Univerſis eiſdem Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſterent, etiam Eccleſiaſticis religionis, ac aliis ſæcularibus per univerſas provincias, & Inſulas prædictas conſtitutis, verè pœnitentibus, & confeſſis, qui infrà annum, & deindè ad beneplacitum ſuum à publicatione priorum literarum ſuarum prædictarum in dictis provinciis & inſulis facienda computandum, Eccleſias in dictis provinciis & inſulis, quas quidam tunc ab eodem prædeceſſore deputatus Commiſſarius nominaſſet, juxtà illius, ſeu deputandi ab eo providam ordinationem ſuper eo faciendam, devotè viſitaſſent, & in capſis ad id in ſubſidium dictæ Fabricæ deputandis, pias eleemoſynas effectualiter ponerent, peccatorum remiſſiones, & alia ſpiritualia dono conceſſerat & indulſerat per quaſdam alias.

Quo Commiſſario vita functo, alium deputavit, & eleemoſynas elargientibus plenariam peccatorum remiſſionem concedit.

Tu ſcias omnes indulgentias pro quibus porrigendæ ſunt manus adjutrices, revocatas eſſe à Pio V. in ejus conſt. 30. Etſi dominici. fol. 228. Tom. 2.

§. 4. Et poſteà eodem Commiſſario vita functo, idem prædeceſſor alium deputando, univerſis Chriſtifidelibus utriuſque ſexus, tàm ſæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque provinciarum & inſularum prædictarum, qui juxta ejuſdem Commiſſarii aut deputati, ſeu ſubdelegati, aut deputandorum ſeu ſubdelegandorum ab eo, providam ordinationem ſuper eo faciendam, in capſis ad id deputandis, juxta Nuncii, & Commiſſarii, ac deputandorum, & ſubdelegandorum prædictorum ordinationem, & arbitrium, pias eleemoſynas effectualiter poſuiſſent, pleniſſimam omnium peccatorum ſuorum remiſſionem conſequerentur.

§. 5. Et quia cum præfatis Commiſſario, ſeu delegandis & ſubdelegandis prædictis convenirent, ut idoneum poſſent eligere confeſſorem presbyterum, ſæcularem vel cujuſvis Ordinis etiam mendicantium regularem, qui eorum confeſſione diligenter audita, pro commiſſis per eum delictis & exceſſibus, ac peccatis quibuslibet quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam in Sedi prædictæ reſervatis caſibus ac cenſuris Eccleſiaſticis, etiam ab homine, vel ad alicujus inſtantiam latis, de conſenſu partium, etiam ratione interdicti incurſis, & quarum abſolutio dictæ Sedi reſervata foret (præterquàm machinationis in perſonam Summi Pontificis, occiſionis Epiſcoporum aut aliorum Superiorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos aut alios Prælatos, falſificationis Bullarum, & literarum Apoſtolicarum, delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium, ac ſententiarum, & cenſurarum, occaſione Aluminum Tulphæ ſuæ, ac de partibus fidelium ad infideles, contrà prohibitionem ſuam delatorum, incurſarum) ſemel in vita, & in uno reſervans caſibus, totiens quotiens id petiiſſent, & in mortis articulo, plenariam omnium peccatorum indulgentiam & remiſſionem impendere, ac pœnitentiam ſalutarem injungere, & Euchariſtiæ Sacramentum, præterquàm in die Paſchatis, & in mortis articulo, aliis anni temporibus miniſtrare. Necnon per eos emiſſa vota quæcumque (ultramarino, ingreſſus religionis, & caſtitatis votis dumtaxat exceptis) in alia pietatis opera commutare. Ac cùm ſimoniæ, in ordinibus vel beneficiis commiſſæ labe pollutis ad ipſum opus contribuentibus ſuper irregularitate, ſi quam cenſuris hujuſmodi ligati, miſſas & alia divina officia, non tamen, in contemptum clavium celebrando, aut alias divinis ſe immiſcendo, ſeu aliàs quomodolibet, etiam beneficia Eccleſiaſtica præmiſſorum occaſione, vel aliàs indebitè occupando, præterquàm ratione homicidii voluntarii & bigamiæ contraxiſſent, diſpenſare, eóſque abſolvere. Omnémque inhabilitatis & infamiæ maculam, ſive notatam ex his provenientem abolere, & ut in ſuſceptis ordinibus miniſtrare, ac ſi acquiſita beneficia Eccleſiaſtica, quæ ex tunc eis de novo collata cenſerentur, & perceptos ex eis fructus, etiam ratione omiſſionis horarum canonicarum, & divinorum officiorum, facta aliqua compoſitione cum eis concedere.

Confeſſorémque eligendi licentiam dedit, qui abſolveret &c.

Tu adverte, quòd confeſſionalia, & ſimilia indulta, ſunt reducta ad formam Conc. Trid. à Pio IV. in ejus conſt. 94. In Principio. fol. 145. Tom. 2.

Et Confeſſorum eligendorum formam & facultatem declaravit Clem. viij. in ejus Bulla 115. Quæcumque, in Tomo 3. fol. 182.

§. 6. Necnon ſuper malè ablatis incertis, vel per uſurariam pravitatem quæſitis, etiam certis, quæ fœnerator ab alio fœneratore extorſiſſet, & quæ ipſe requiſitus uſuras reſtituere paratus non eſſet, vel alicui privatæ Eccleſiæ deberentur, in quibus tamen Rom. Eccleſia de jure communi ſuccedere poſſet, ac etiam bonis, quæ ad alicujus manus perveniſſent, & illa habentes, quibus reſtitui deberent, ignoraſſent vel dubitaſſent, quamquàm malè ablata per eos non exiſterent, ſeu illa ad eos pervenirent. Et ſimiliter de his, quæ pauperibus, & aliis piis locis, in genere, & abſque ulla ſpeciali determinatione, & propriis nominibus perſonarum non expreſſis relicta forent, pro præterito & futuro, ex tunc temporibus componere. Ita ut ſoluta aliqua quantitate pro dicta Fabrica, eidem Nuncio vel Commiſſario, vel deputando, vel ſubdelegando ab eo dumtaxat, in ipſis capſis ponenda, à reliquorum ſic relictorum & malè ablatorum, ac per uſurariam pravitatem extortorum ſeu quæ ad eos aliàs perveniſſent, & cui ea reſtituere debuiſſent, dubitabant vel ignorabant, ut præfertur, reſtitutione abſoluti exiſterent, ultrà reſtituere minimè tenerentur, eis concedere, ac illa, quæ ante publicationem dictarum indulgentiarum ſuarum inexacta, etiam illa Ordinariis, pro ipſis tamen incertis, quoquo modo relicta, donata, & quæ eis quovis modo obveniebant.

Commiſſario dedit etiam poteſtatem componendi ſuprà malè ablatis incertis, vel uſuris quæſitis, & debitis Eccleſiæ, cui Romana ſuccederet Eccleſia, debitíſque perſonæ incertæ vel ignoratæ, ac ſuper legatis locis piis, vel pauperibus incertis.

Tu nota, quòd ſi non ſit compoſitio integra, debentur Fabricæ, ut mox infrà diſponitur.

§. 7. Necnon quæ ab ipſis Ordinariis vel eorum nomine poſt ipſam publicationem exacta, & eis quoquo modo ſoluta. Ac etiam quæ ante publicationem ipſam, pro ipſis tamen certis aut incertis per-

Exigendíſque indebita Ordinariis &c.

ſonis

ſonis & locis non debentur, ſed poſt publicationem prædictam deberi cœperunt, etiam ſi ea Ordinariis, ut præmittitur, relicta, donata, aut obventa, tamquàm eis indebita per ipſum Commiſſarium, & delegandos ac ſubdelegandos ab ipſo nomine dictæ Fabricæ, liberè exigi, ac peti, & aſſequi poſſe, & debere, etiam ſub cenſuris Eccleſiaſticis, ac pœnis pecuniariis, aliiſque juris remediis opportunis, invocato etiam ad hoc, ſi opus eſſet, auxilio brachii ſæcularis.

Diſpenſandi quoſque in multis caſibus.

Hanc Collegii Fabricæ facultatem abſtulit, ni fallor, Pius IV. in ejus Bulla 62. Tom. 2. fol. 95.

Et poſteà generaliter ad formam Concil. Trid. reduxit in alia ejus conſtitut. 94.

Et declaravit Clem. VIII. in ſua Bulla 15. Quæcumque. Tom. 3. fol. 182.

§. 8. Ac quoſcumque qui ante ætatem legitimam ad ſacros presbyteratus ordines, abſque aliqua diſpenſatione ſe promoveri feciſſent, & in ſuſceptis ordinibus etiam miniſtraſſent, ac qui ex quavis licita aut illicita cognatione proveniente, affinitate & conſanguinitate, aut cognatione, carnali vel ſpirituali, inter levatum, & levantem excepto ſimplici aut multiplici gradu. Ac quoſcumque qui publicæ honeſtatis juſtitiæ impedimento, ſeu aliàs quomodolibet impediti matrimonium ſcienter vel ignoranter, in quarto vel in tertio, ac per eo pulam fornicariam, non tamen publicam, etiam in primo affinitatis gradu contraxiſſent, & carnali copula conſummaſſent, ſi impedimentum hujuſmodi in judicium deductum non fuiſſet, vel ſcandalum generare non poſſet, ab exceſſu hujuſmodi, ac excommunicationis ſententia, quam propterea incurriſſent, injuncta inde eis pro modo culpæ pœnitentia ſalutari, quæ ad Fabricam hujuſmodi dirigeretur, & quòd de cætero talia non committerent, nec committentibus, auxilium, conſilium vel favorem præſtarent, & aliis, quæ de jure forent injungenda, abſolvere, & ut de novo invicem matrimonium contrahere, & in illo ſic contracto ſimiliter remanere, liberè & licitè valerent. Prolem tunc ſuſceptam ex hujuſmodi matrimonio ſi qua eſſet, & ex tunc de cætero ſuſcipiendam legitimam decernendo, in foro conſcientiæ dumtaxat, tàm quoad alios quàm quoad illos, qui in tertio vel quarto conſanguinitatis gradu exiſtentes, matrimonium contraxiſſent, ut præfertur, quos in utroque foro abſolvi, & matrimonium de novo, etiam publicè, contrahere poſſe voluerat. Et cum eiſdem promotis ſuper irregularitate, quam etiam in dictis ordinibus miniſtrando contraxiſſent, quódque in dictis ordinibus miniſtrare poſſent diſpenſare.

Ampliavit etiam Fabricæ bona Eccleſiaſtica indebitè occupatam. Relictæque pro malè oblatis incertiſve locis piis, & perſonis. Reſtituendáque ei cui recipit non competit, ac Relicta vel debita Redemptioni Captivorum.

§. 9. Ac cum quibuſcumque qui bona Eccleſiarum, monaſteriorum, & Eccleſiaſticorum beneficiorum quorumlibet haberent, & judicialiter deficientibus probationibus, ad illorum reſtitutionem compelli non poſſent, etiam ſi per eos probari poſſet, & bona omnia, ac quæcumque legata & alias quomodolibet etiam hæreditatis titulo pro malè ablatis reſtitutione, relicta hactenùs, & quæ relinqui & legari contingeret in futurum, durante deputatione Nuncii, & Commiſſarii hujuſmodi, in quibuſcumque teſtamentis, donationibus causâ mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus, per quoſcumque & ubicumque factis, & quæ durante hujuſmodi deputatione factæ forent quibuſcumque incertis Eccleſiis, & piis locis, aut perſonis ſimiliter incertis vel abſentibus, taliter quòd propter ipſorum abſentiam meritò ab eis notitia haberi non poſſet. Ac etiam, quæ reſtitutioni ſubjacerent, ſed in eis, vel ad ea perſonis, quibus illæ fieri deberent receptio non competeret, necnon quæcumque in teſtamentis, donationibus causâ mortis, codicillis, aut aliis ultimis voluntatibus pro Redemptione captivorum, etiam ſi B. Mariæ de Mercede, & ſanctæ Trinitatis Redemptionis Captivorum Ordinibus, & S. Eulaliæ Barchinonen. relicta forent, ac hæreditates, & bona decedentium ab inteſtato, clericorum & laicorum, etiam ex indulto Apoſtolico, aut aliàs ad Redemptionem prædictam Captivorum dedicata, pertinere debuiſſent, facultate Nuncii & Commiſſarii conceſſa hujuſmodi durante.

Réſque exponendas in conviviis & ſpectaculis publicis tempore feſtivitatum.

§. 10. Necnon omnes, & ſingulas pecunias, & res alias, quæ in prandiis, & conviviis, ac publicis ſpectaculis in aliquibus celebritatibus, ex voto & ſtatuto ac conſuetudine, in quibuſvis locis exponi conſueverant, & facultate Nuncii & Commiſſarii hujuſmodi durante, exponi debuiſſent, ad Fabricam hujuſmodi applicaverat, & ſub reſtitutione bonorum Eccleſiarum, monaſteriorum, & beneficiorum hujuſmodi, competenti recepta portione vel quantitate pro eis, in Fabricam hujuſmodi convertenda, ipſos ſic ea tenentes ab ulteriori eorum reſtitutione liberè abſolvere, & quòd illa retinere liberè poſſent in poſterùm eis etiam concedere.

Commiſſario prædicto Idem Julius II. dedit facultatem interpretandi dubia exorienda in ſibi commiſſis.

§. 11. Ipſéque Nuncius & Commiſſarius, & quibus vices ſuas in genere vel in ſpecie duxiſſet committendas, poſſet dubietates quaſcumque tàm ſuper qualitate perſonarum, quibus facultas eligendi confeſſorem concedi poſſet, etiam ſi comprehenderentur communia Civitatum, univerſitates oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, ac Collegia, quæ & illorum ſingulares perſonæ abſolutione à præmiſſis, vel aliquo modo præmiſſorum, ac diſpenſatione ſuper eis, vel aliquo eorum indiguiſſent, quàm cætera alia dubia decidere, & ſummam pecuniariam pro conſequenda indulgentia hujuſmodi & aliis præmiſſis limitare, & taxare, ac facultatem eligendi confeſſorem hujuſmodi concedere.

Suſpendendique Indulgentias aliis conceſſas, ut hic.

§. 12. Ac quaſcumque indulgentias, tàm à dicto prædeceſſore quàm a prædeceſſoribus ſuis & Sede prædicta, vel ejus auctoritate quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, etiam noſtro tunc ſuo, S. Spiritus in Saxia de Urbe, Ord. S. Auguſtini, & aliis piis locis, univerſitatibus, confraternitatibus, cujuſcumque qualitatis, & ad quemcumque uſum etiam laicorum & clericorum inſtitutis, & ſingularibus perſonis etiam plenarias, in vita, ac quaſcumque facultates quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis etiam Cardinalatus honore, aut legatione fungentibus, ſuper præmiſſis vel aliquo præmiſſorum eatenùs conceſſas (præterquàm ratione ſuſtentationum pauperum, & miſerabilium perſonarum in Pariſien. & S. Jacobi de Galitia, ac Portugalliæ Regnis Hoſpitalis degentium) quas quoad illorum uſum, in provinciis, in quibus dicta Hoſpitalia reſpective ſita, ſecundùm Cancellariæ noſtræ morem terminandis, & non in aliquibus aliis locis durare voluerat, ac expeditionem contrà infideles, & hæreticos conceſſis, etiam quaſcumque clauſulas præſervativas adverſus revocationes, & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, quando, & quotiens, & ad quod tempus, Nuncio, & Commiſſario præfato, vel deputandis & ſubdelegandis ab eo, videretur opportunum ſuſpendere, quas omnes, & ſingulas idem prædeceſſor ad ſui beneplacitum ſuſpenderat, prohibens quæſtas quaſcumque illarum occaſione fieri ſolitas.

Et idem Julius II. eaſdem indulgentias, animabus exiſtentium in purgatorio ſuffragari decrevit.

Tu autem recordare quòd Pius V. revocavit ut ſuperiùs adnotavi.

§. 13. Et ut animarum ſalus eo potiùs procuraretur quo magis aliorum egebant ſuffragiis, animabus in purgatorio exiſtentibus, quæ per charitatem ad hac luce Chriſto unitæ deceſſerant, & quæ dùm viverent, ſibi ut hujuſmodi indulgentia ſuffragaretur meruerant ſuccurrere cupiens, voluerat & conceſſerat, ut ſi qui parentes, amici, aut cæteri Chriſtifideles pietate commoti, pro ipſis animabus in purgatorio pro expiatione pœnarum eiſdem ſecundùm divinam juſtitiam debitarum retentis, durante commiſſione Nuncii & Commiſſarii ad opus Fabricæ hujuſmodi, aliquam eleemoſynam juxta ejuſdem Nuncii, vel deputandi ab eo, ordinationem erogaſſent ipſa pleniſſima indulgentia per modum ſuffragii animabus ipſis in purgatorio exiſtentibus, pro quibus dictam eleemoſynam piè erogaviſſent, ut præfertur, pro pœnarum relaxatione ſuffragaretur. Ac omnes & ſingulos Chriſtifideles hujuſmodi, de ſimili poteſtatis plenitudine, & liberalitate, qui manus adjutrices ad opus Fabricæ hujuſmodi porrexiſſent, ac omnes, & ſingulos eorumdem parentes defunctos, benefactores qui cum charitate deceſſiſſent, in omnibus precibus, ſuffragiis, eleemoſynis, jejuniis, orationibus, miſſis, horis canonicis, diſciplinis, peregrinationibus, & cæteris omnibus ſpiritualibus bonis, quæ fiebant,

& fieri

& fieri poterant in tota univerſali ſacroſancta Eccleſia militanti, & omnibus membris ejuſdem, participes in perpetuum fierent.

Leo X. prædicta omnia confirmavit, & Notarios ad oſtendendum legata præfata cogi poſſe decrevit.

§. 14. Et deindè piæ me. Leo Papa X. etiam prædeceſſor noſter præmiſſa omnia, indulgentias, & privilegia recenſens, illáque Motu proprio, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, approbans, & confirmans, & de novo quatenùs opus eſſet concedens, certis Commiſſariis ſois in quibuſdam provinciis, & locis tuoc expreſſis ad triennium ex tunc computandum deputatis, poteſtatem conceſſerat, omoes & ſingulos cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordiuis, & conditionis forent, relicta & applicata prædicta penes ſe quomodolibet detinentes, ad illorum reſtitutionem & ſolutionem, & ootarios ac tabelliones quoſcumque de relictis prædictis rogaros, propoſita illis competenti mercede, ad oſtendendum eis ad præmiſſorum effectum totiens quotiens requiſiti forent, eorum libros & protocolla, & dandum particulas relicta & applicata concernentes, in publicam & autenticam formam appellatione poſtpoſita, cogendi & compellendi.

Et Commiſſario prædicto dedit facultatem, componendi ad utilitatem Fabricæ ſuper legatis certis infrà annum non executis ad favorem certorum locorum vel per perſonarum. Tu ſcias quintam partem de his Fabricæ deberi, ut mox infrà declaratur.

§. 15. Er quoniam ſicut dictus Leo prædeceſſor fidedignorum teſtimoniis acceperat, in locis prædictis quamplures exiſtebant, qui etiam relicta certis locis, & perſonis, ſub aperta, & ſpeciali expreſſione, & etiam ex voto poſt annum illa ſolvere, & exequi etiam requiſiti contemnebant, contrà defunctorum voluntatem, in animarum ſuarum & locorum, & perſonarum quibus relicta erant præjudicium & jacturam, volens animabus, ac locis & perſonis prædictis opportunè conſulere, eiſdem Commiſſariis in ſolidum etiam dederat in mandatis, ut requiſiti ab executoribus teſtamentorum, ſeo locis & perſonis prædictis, vel eorum oomine, facta aliqua compoſitione cum eis, ſuper certa parte in quam convenirent, Fabricæ prædictæ applicanda, in quam quantum ad id, ipſorum teſtantium, & relinquentium in favorem dictæ Fabricæ, motu, ac de plenitudine prædictis & ex certa ſcientia voluntatem commutaverat, omnes & ſingulos dictorum ſic relictorum deteotores ad effectualem ſolutionem, cogerent & compellerent, ac ſolventes de receptis quietandi & abſolvendi, necnon ad id tot quot duxiſſent opportuni, com ſimili aut limitata poteſtate ſubſtituendi, facultatem & poteſtatem, ipſiſque ſolventibus, ac quietantiam à dictis Commiſſariis obtinentibus plenariam indulgentiam & remiſſionem omnium peccatorum ſuorum, & ſi ſæculares forent, quòd poſſent ad uſum cenſuratum prædictarum eligere ſacerdotem idoneom quem voluiſſent, conceſſerat, ac quòd præfati deputati eiſdem Commiſſariis computum & rarioοem de receptis reddere tenerentur.

Bonáque ſtabilia vendendi & immobilia ad Urbem abſque ſolutione gabellæ transferendi.

§. 16. Ac Commiſſarii & deputari prædicti poſſent & valerent, relicta, & applicata prædicta, quæ immobilia forent, per publica bandimenta plus offerenti vendere, & perpetuò alienare, & mobilia quæ transferri commodè poſſent ad Fabricam ipſam abſque ſolutione pedagii ſeu Gabellæ transferre voluerat.

Exemitque Fabricæ Commiſſarios à ſuperioritate ordinariorum & aliorum.

§. 17. Et deputandos prædictos, à poteſtate & juriſdictione quorumcumque Legatorum Ordinariorum omnium tàm Eccleſiaſticorum quàm ſæcularium, & nulli alteri niſi ipſi Leoni prædeceſſori, & certo tunc expreſſo Judici voluit ſubjacere, certis etiam adjectis in contraſacien. pœnis exemerat.

Et ſuper votis & peregrinationibus à teſtatoribus relictis & non-executis, eoſdem Fabricæ Commiſſarios componere poſſe voluit.

§. 18. Ac ſucceſſivè per eum accepto, quòd Commiſſarii per eum deputati prædicti, in proſecutione præmiſſorum, multa invenerant, vota, itinera, ſive peregrinationes diverſis Eccleſiis, in teſtamentis, & aliis ultimis voluntatibus relicta fuiſſe, & adhuc tunc inexecuta manere, quodque tàm hæredes quàm fideicommiſſarii hujuſmodi votorum, ac aliæ particulares perſonæ, officiales commiſſioni ſibi factæ conabantur opponere & contraire, aliique complures pias teſtatorum diſpoſitiones, avaritia obcœcati, aut alia minùs juxtà cauſam violare nitebantur, & in proprias ſive aliorum utilitates convertere, ac quòd quamplures presbyteri & Clerici, ac Religioſi diverſorum Ordinum, ac piorum locorum, etiam ſæculares curam habentes inveniebantur qui non ſolùm ad eoſdem Commiſſarios, ut ipſis Presbyteris, Clericis, Religioſis & ſæcularibus ex dictorum locorum negotiis in exigendo relicta eis, & eorum locis facta, Commiſſarii ipſi faverent, & cum eis pro aliqua parte in uſum dictæ Fabricæ convertenda convenire non curabant, verùm etiam requiſiti ad id faciendũ, aut dicebant illa nolle exigere & quemquam ad ſolutionem vexare, aut mentitis & confictis quietantiis debitorem abſolvebant, in fraudem ipſius Fabricæ, ac Eccleſiarum & locorum prædictorum præjudicium, ac quod Notarii & tabelliones copabantur ab eis, pro teſtamentorum & ſcripturarum oſtenſione mercede extorquere, declaraverat ſuæ intentionis fuiſſe, præfatos Commiſſarios ſuos vota, itinera, & viſitationes prædicta, in teſtamentis & ultimis voluntatibus hujuſmodi quomodolibet adnotata in uſum dictæ Fabricæ commutare, ac quòd dicti Commiſſarii ipſa inquirere, petere & exigere poſſent.

Fraudémque contra Fabricam circa exactionem committentes, & officiales exigere volentes excommunicationi ſubjecit, & per Commiſſarios puniri juſſit.

§. 19. Decernens omnes & ſingulos cujuſcumque dignitatis, ordinis, & religionis exiſtentes, tàm Eccleſiaſticos quàm mundanos, fraudem, & falſitatem aliquam committentes, aut quietantias vel ſcripturas aliquas machinantes, aut facientes, propter quas præjudicium ipſi Fabricæ, aut impedimentum vel damnum oriri potuiſſet, vel inferretur, & eos qoi nolle exigere aſſeruiſſent, ut præfertur, majoris excommunicationis ſententiæ ſubjacerent. Et nihilominùs eoſdem Commiſſarios ſuos contrà ſuſpectos in præmiſſis per viam inquiſitionis, ſummariè ſimpliciter de plano procedere, & repertos culpabiles condignis pœnis afficere poſſent & valerent.

Notarióſque cogi ad oſtendendum libros oblata mercede duorum cum duo pro centenario pecuniæ exigendæ.

Tu ſcias notarios non cogi ex Bulla Pii IV. 0. 05. Tom. x. fol. 201.

§. 20. Notarios verò & tabelliones præfatos pro eorum competenti mercede, de duobus cum dimidio pro quolibet centenario, quod vigore inſtrumentorom ſuorum effectualiter exigerentur contentos eſſe voluerat, & eos plus petere non poſſe, & tamen ad oſtendendum libros, & eorum protocolla teneri decreverat, quoties ab eis fuiſſent requiſiti abſque alia expectatione mercedis, ſub eadem pœna excommunicationis.

Relicta etiam ante ſeptennium d. commiſſione Leo X. comprehendi voluit.

§. 21. Relicta verò eorum, & aliorum, quibos non ſolum à ſeptennio infrà, ſed etiam quocumque tempore ultrà facta forent, voluerat ſub commiſſionibus ſuis comprehendi, & ipſi Fabricæ applicata eſſe, prout applicaverat.

Et ſuper rata Fabricæ obvenienda componi poſſe.

§. 22. Ac voluerat ſuper relictis, pro rata eidem Fabricæ obvenienda, etiam ſuper hæreditatibus io quibus uſufructuarii, ad tempus ſeu ad vitam ipſorum, aut deputati, & in quibus illa ſolvendi à teſtatoribus limitatum terminum fore repetirent, etiam ante animum à die obitum eorumdem teſtatorum computandum, ipſa relicta pro dicta Fabrica exigere.

Exactáque per Ordinarios deſpectantibus ad Fabricam indicari per Commiſſarios.

§. 23. Ac relicta & alia dictæ Fabricæ applicata per Ordinarios locorum, vel eorum nomine eatenùs exacta, ab ipſis Ordinariis, penès quaſcumque perſonas exiſtentia pro dicta Fabrica vendicare.

Relictorumque certorum & infrà annum non executorum quintam partem capere.

§. 24. Ac etiam relictorum certis perſonis factorum, & infrà annum etiam non executorum, quintam partem pro ipſa Fabrica, etiam ſi quibus relicta ipſa facta eſſent, voluerint illa inexacta relinquere, accipere poſſent, & valerent.

Legatáque incert. (ſi non ſit compoſitio) integra idem Leo X. Fabricæ deberi decrevit.

§. 25. Et quoniam in literis facultatum & indulgentiarum in favorem dictæ Fabricæ conceſſarum, & per dictum Leonem prædeceſſorem confirmatarum, inter alia continebatur ut Nuncii, & commiſſarii ipſarum facultatum & indulgentiarom, & ab ipſis deputandi, poſſent cum retinentibus relicta facta incertis perſonis, vel abſentibus, taliter quòd propter eorum abſentiam, meritò ab eis notitia haberi non poſſet, recepta competenti portione vel quantitate, prout ſuperiùs enarratur componere, ac eos abſolvere. Et ſi nonnulli tenentes relicta hujuſmodi neglexiſſent, eatenùs cum dictis Commiſſariis componere, voluerat etiam ut illos ſic ea tenentes vel quomodolibet occupantes, ad conſignandum illa iotegra eiſdem Commiſſariis ſuis pro dicta Fa-

brica

brica cogere,& compellere valerent ſummariè,ſimpliciter, & de plano ſola facti veritate inſpecta, ac omni rela judiciaria poſthabita, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, & aliis pecuniariis, de quibus eis videretur, invocato etiam, ſi opus foret, auxilio brachii ſæcularis, ſuper quibus omnibus, & ſingulis, plenam eis,& eorum cuilibet inſolidum, conceſſerat facultatem, & poteſtatem.

Commiſſariis dedit poteſtatem permittendi in locis ſacris ſepeliri mortuos abſque confeſſione &c.

§. 26. Et ſubſequenter idem Leo prædeceſſor per reliquas,ſuas literas ad certum ſimiliter tempus duraturas,certis Commiſſariis,deputandis ſeu nominandis, inter alias conſimiles ſuprà expreſſas facultates, in vigintiquinque provinciis, & ſub quibus provinciæ ſuprà expreſſæ exiſtebant, conceſſerat, quòd ipſi Comiſſarii eis qui ſine confeſſione moriebantur, etiam ſi infrà annum non fuiſſent confeſſi, dumodò in eis ſigna contritionis in articulo mortis apparuiſſent, ut in loco ſacro ſepeliri poſſent concedere, & contradictores ſimiles pœnas incurriſſe declarare,ac ſummam pecuniarum pro conſequenda indulgentia hujuſmodi, & aliis præmiſſis, ac facultatem eligendi confeſſorem, limitare & taxare.

Altaréque portatile presbyteris &c. concedendi.

Ad hoc videndum eſt Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 1. poſt canones & ſeſſ. 15. c. 12. de Regular.

§. 27. Necnon nobilibus, & presbyteris ac graduatis, altare portatile,quod cum debitis reverentia & honore retinerent, & ſuper quo in locis ad hoc congruentibus & honeſtis, etiam non ſacris, & Eccleſiaſtico interdicto, generali & ſpeciali, tàm Apoſtolica quàm ordinaria auctoritate ſuppoſitis, dummodò cauſam non dediſſent hujuſmodi interdicto,& antequàm illuceſceret dies,circà tamen diurnam lucem in ſua ac ſuorum familiarium domeſticorum præſentia, juxtà formam Capituli Alma, de ſent. excommunic. in 6. Miſſas & alia divina officia per ſeipſos qui presbyteri erant, aut pro tempore forent, celebrare,ſeu per alios Sacerdotes celebrari facere, ac tempore interdicti hujuſmodi divinis intereſſe, ac Euchariſtiam & alia Eccleſiaſtica Sacramenta, ſine alicujus præjudicio, præterquàm in die Dominica Reſurrectionis, accipere, & eorumdem corpora Eccleſiaſticæ tradi poſſent ſepulturæ, ſine tamen funerali pompa concedere.

Juramentáque obligationum ad effectum agendi, relaxandi.

§. 28. Necnon quæcumque juramenta, in quibuſvis contractibus, inſtrumentis, obligationibus, præterquàm in forma Cameræ appoſitis ad effectum agendi dumtaxat, relaxare, & ab eis & à quocumque perjurio, ſine tamen tertii præjudicio abſolvere.

Indulgentias locorum piorum & alias ſuſpendendi &c.

§. 29. Ac quaſcumque indulgentias, etiam illas à media quadrageſima uſque ad Paſcha incluſivè, ab Ordinibus Mendicantium publicari ſolitas, tàm ab eodem Leone, quàm à ſuis prædeceſſoribus, & à Sede prædicta, vel ejus auctoritate, quibuſcumque Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, etiam S. Spiritus prædicto, & aliis piis locis, Univerſitatibus, Confraternitatibus cujuſcumque qualitatis, & ad quemcumque uſum, etiam laicorum,& clericorum inſtitutis, & ſingularibus perſonis cujuſcumque dignitatis, etiam Cardinalatus honore, aut Legationis officio fungentibus, ſuper præmiſſis vel aliquo præmiſſorum hactenùs tunc conceſſas, ac expeditionis contrà Turcas, & hæreticos, etiam quaſcumqoe regulas præſervativas adverſus revocationes, & ſuſpenſiones earumdem in ſe continentes, certis locis tunc exceptis quando & quotiens, & ad quod tempus Nuncio & Commiſſario præſato, vel deputandis, & ſubdelegandis ab eo videretur opportunum ſuſpendere, prout idem Leo illas ſuſpenſas fore declaravit, ac proceſſiones publicè, ad effectum indulgentiarum publicationum fieri.

Proceſſiones ad publicationem indulgentiarum incedendi.

Quoad indulgentias attende revocationem quam ſuprà tibi indicavi.

§. 30. Et populum, ac religioſos omnes cujuſcumque Ordinis, etiam exemptos pro hujuſmodi operibus peragendis ad ſonum campanæ evocari facere poſſent, dictique congregati tenerentur ſub excommunicationis pœna procedere, relicto digniori loco deputatis & ſubdelegatis, ad ipſas indulgentias exequendas, & dicti Commiſſarii à cenſuris, & pœnis prædictis, ſatisfactione prævia abſolvere, & illas remittere, ac ſuſpenſionem hujuſmodi indulgentiarum relaxare valerent.

Tranſumptiſque Commiſſariorum plenam fidem dari voluit.

§. 31. Quódque etiam tranſumptis, & confeſſionalibus, in dictis provinciis, inſulis, & finibus, quibuſvis perſonis per præfatum Nuncium & Commiſſarium, ac deputandos, & ſubdelegandos ab eo ſubſcriptis, & ſuo ſigillo dumtaxar munitis, fides adhiberetur, Apoſtolica auctoritate, per literas prædictas, licentiam, & facultatem conceſſerat, & voluerat, atque mandaverat.

Clem. VII. cit. in rubr. multa quoad d. Fabricam diſpoſuit ut ſuprà.

§. 32. Et poſtremò recol. mem. Clemens Papa VII. ſimiliter prædeceſſor noſter. Volens opus prædictum, quod per prædeceſſores prædictos perfici non poterat, &c.

Omittitur reſiduum narrativæ quia Bullas ipſas Clem. VII. habes ſup. fol. 633. &c.

Hic Pontif. Paul. IV. indulta d. Fabricæ confirmavit.

§. 33. Et poſtmodùm per nos etiam accepto quod à quampluribus in dubium revocabatur, an revocationis per nos in craſtinum noſtræ aſſumptionis ad Summi Apoſtolatus apicem, in genere factæ vigore, indulgentias, facultates, & privilegia, tàm per præfatos quàm Adrianum Papam IV. prædeceſſores noſtros, Fabricæ, & Collegio præfatis conceſſa comprehendere intendiſſemus, Nos, motu & ſcientia ſimilibus, indulgentias etiam plenarias, privilegia, facultates, prærogativas,& indulta, per præfatos prædeceſſores eiſdem Fabricæ & collegio conceſſa, cum omnibus, & ſingulis decretis, & clauſulis, in ſingulis literis deſuper confectis contentis, adverſus revocationes & ſuſpenſiones hujuſmodi in priſtinum ſtatum, in quo ante eaſdem revocationes quomodolibet exiſtebant, præfata auctoritate Apoſtolica plenariè reſtitueramus, repoſueramus, illáſque prout per dictos prædeceſſores conceſſa erant, in omnibus, & per omnia quatenùs opus eſſet, de novo conceſſeramus.

Revocatiſque omnibus Commiſſariis, totum negotium Collegio d. Fabricæ remiſit cum facultate præfatum.

§. 34. Et nihilominùs, omnes, & ſingulos Fabricæ prædictæ Comiſſarios cujuſcumque dignitatis, etiam Epiſcopalis, gradus vel cōditionis exiſterent, eatenùs quomodolibet per Collegium dictæ Fabricæ deputatos; necnon omnes commiſſiones, & facultates eis conceſſas & factas revocātes, eóſque ab hujuſmodi commiſſionibus abſolventes, Collegio præfatis & quibuſvis ab eis ad id deputatis, alios Commiſſarios idoneos, qui Eccleſias, quæ pro conſequendis hujuſmodi indulgentiis viſitare deberēt, declarare, necnon ſuper publicatione ipſarum indulgentiarum inquirere, & procedere, ac falſos Quæſtores, commiſſarios, & procuratores debitè punire.

Principibus dimittendi partem eleemoſynarum pro reparandis Eccleſiis in eorum dominiis exiſten.

§. 35. Necnon quibuſcumque Regibus, Ducibus, Principibus & aliis, tàm ſæcularibus quàm Eccleſiaſticis, perſonis cujuſcumque gradus præeminentiæ, & conditionis exiſtentibus, in quorum dominiis, diſtrictibus, & locis aliquæ Eccleſiæ eſſent, quas ipſi ex eleemoſynis ex dictis Eccleſiis colligendis reparare cupiebant, partem eleemoſynarum prædictarum, de qua cum dictis Regibus, & aliis perſonis præfatis conveniſſent, ad dictum effectum dare & aſſignare.

Componendique ſuper ablati in direptione Urbis.

§. 36. Necnon ſuper bonis in direptione Urbis ſubtractis ſi perſonæ illæ quibus reſtitui debuiſſent omninò ignorabantur, ad uſum dictæ Fabricæ componere,& ut illa detinentes, ſi debitam diligentiam pro inveniendis ipſorum bonorum dominis feciſſent, & ipſos invenire non potuiſſent, ſoluta ea pecuniarum quantitate, de qua eiſdem Commiſſariis videretur, ad illorum reſtitutionem aliter non tenerentur, concedere, liberè, & licitè valerent.

Et cætera alia faciendi juxtà formam literarum Rom. Pontif. prædeceſſorum, dummodò Commiſſarii deputādi ſint perſonæ eccleſiaſticæ.

§. 37. Deputandi facultates & poteſtates præfatas in ſe etiam retinendi, ac omnia & ſingula in ſingulis literis ſingulorum prædeceſſorum, & noſtris hujuſmodi contenta faciendi, procurandi, exercendi, ordinandi, & exequendi, dummodò Commiſſarii ad hoc deputandi, perſonæ eſſent Eccleſiaſticæ, & ſpeciales ſuper eo à dicto Collegio literas haberent, plenam, & liberam facultatem conceſſeramus.

Poſteà idem Paul. III. ſocietatē Principis Apoſtolorū erexit & Confratribus multas gratias conceſſit.

§. 38. Ac etiam per alias, tàm in dicta Baſilica, quàm in ſingulis civitatibus, caſtris, terris, & locis, per univerſum Orbem conſiſtentibus,& illorum matricibus, ſeu aliis ad id deſignandis Eccleſiis, unam utriuſque ſexus Chriſtifidelium, tàm Eccleſiaſtico-

rum

rum quàm ſæcularium ſocietatem, ſub invocarione dicti Principis Apoſtolorum, erexeramus, & ordinaveramus. In qua nos primò, & deindè chariſſimos in Chriſto filios noſtros, Carolum Rom. Imp. & Franciſcum Francorum Regem ac quibuſcumque alios utriuſque ſexus, ſæculares & Eccleſiaſticos Chriſtifideles cujuſcumque conditionis exiſterent, qui eorum bonis Fabricam hujuſmodi juvarent in ipſam Confraternitatem deſcripſeramus. Quibus confraternitarem ipſam infrà triennium à die publicationis ingredientibos & pro dicta Fabrica de bonis ſibi à DEO collatis, juatà diſcretionem ſeu providam ordinationem Commiſſarinrum, deſuper à nobis pro tempore deputatorum ſeu ab eiſdem deputandorum, ſuper eo faciendam erogantibus, tàm ipſis quàm per modum ſuffragari animabus defunctorum quæ in charitate deceſſiſſent, indulgentias, & peccatorum remiſſiones, etiam plenarias per prædictos prædeceſſores, ac per nos, in genere vel in ſpecie ad Fabricam prædictam manus adjotrices porrigenribus, quomodolibet conceſſas. Et quæ viſitantibus anno Jubilæi Eccleſias ad id deputaras concedi conſueverant, necnon illis qoi cum cordis contritione & oris confeſſione deceſſerant, etiam in mortis articulo plenariam peccatorom ſuorum remiſſionem cooſeqoerentur, cum communicatione omnium ſpiritualiom bonorum, quæ fiebant, & ea tunc in perpetuum fieri poterant, in uoiverſali ſacroſancta militanti Eccleſia, eoſdem confratres quampluribus aliis ſpiritualibus bonis decorantes, conceſſeramus.

Hiſpaniſque d. Confraternitatis Confratribus, eleemoſynam Fabricæ porrigentibus plenarias indulgentias elargitus eſt, cum Poteſtate.

§. 39. Ac poſtremò ejuſdem Caroli Imperatoris & Regis, ut eidem primogenito Eccleſiæ primum locum, ut par erat, daremus ſubditis in Hiſpaniarum, & illi annexis, Regnis, Inſulis, & dominiis (excepto Regno Siciliæ citrà Pharum) exiſtentibus, & in eis commorantibus, ac ad illa undecumque venientibus, otriuſque ſexus, tàm ſæcularibus quàm regularibus Ordinum quorumcumque dictæ confraternitatis confratribus verè pœnitentibus, & confeſſis, ſeu confitendi ſtatutis temporibus propoſitum habentibos, qui in Nativitatis, & Reſurrectionis D. N. JESU CHRSTI, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum, vel tribus aliis feſtivitatibus, per Commiſſarium per nos deputandum, qunlibet ea tribus annis deſignandis, aliquas Eccleſias ſeu altaria, dicto triennio durante viſitarent, & in capſis ad id deputandis, aliquam piam eleemoſynam juatà ejuſdem Commiſſarii, ſeu ab eo deputaodi ordinationem pro Fabrica hujuſmodi proſequenda, per ſe vel alium effectualiter ponerent, pleniſſimam, etiam ſacro Jubilæi centeſimo anno Eccleſias Urbis Romæ viſitari ſolitas viſitantibus, & ad recuperationem Terræ ſanctæ, & ſacræ orthodoxæ fidei Catholicæ, & Dominicæ Crucis hoſtium expugnationem proficiſcentibus, ac omnes, & ſingulas gratias illis conceſſas, & concedi ſolitas conceſſeramus.

Confeſſorem eligendi qui abſolvat, &c.

Quoad hoc ſervanda eſt conſt. 11. Clem. viij. in Tomo 3. fol. 14. Et quoad indulgentias vide quæ a Pio V. ſunt revocatæ, ut in ejus conſt. 30. Tom. 2. fol. 228.

§. 40. Cum poreſtate eligendi ſibi confeſſorem, qui ad effectum indulgentias hujuſmodi conſequendi confeſſionibus auditis, eos ab omnibus, & ſingulis ſententiis. & cenſuris Eccleſiaſticis quomodocumque, à jure, vel ab homine in eos laris, necnon peccatis, criminibus, exceſſibus, & delictis quantumcumque gravibus, & enormibus, etiam ſi illorum abſolotio Sedi Apoſtol. reſervata exiſteret, & præterquàm conſpirationis in perſonam Rom. Pontificis, aut ſtatum Rom. Eccleſiæ, occiſionis, vel verberationis Epiſcoporum, aut aliorum Prælatorum, & injectionis manuum violentarum in illos, falſificationis literarum Apoſtolicarum, aut delationis armorum, & aliorum prohibitorum ad infidelium partes, atque ſententiarum, & cenſurarum occaſione Aluminum Tulphæ noſtræ, ac de partibus infidelium ad fideles, contrà prohibiriones noſtras delatorum, necnon Eccleſiaſticæ libertaris, ac privilegiorum Sedi Apoſt. etiam ex conſuetudine competentium, ac aliorum id, & executionem literarum, & mandatorom Apoſtolicorum, etiam in Bulla in die Cœnæ Domini legi conſueta, ac aliis Apoſtolicis Conſtitutionibus comprehenſorum concernentia quomodolibet violatorum, incurſarum, ſemel tantùm abſolvat, eligendi, & pro animabus defunctorum cum communicatione bonorum ſpiritualium prædictorum, & ſtationum Urbis indulgentiarum, necnon eſus ovorum, butyri, & lacticiniorum temporibus prohibitis ad eorum libitum, & carnium, de utriuſque Medici conſilio, licentia, & conceſſione, & cum eiſdem ſe ſimilibus facultatibus Commiſſarius ad id deputatis, ſeu ab illis ſubdepotandis per prædictos Prædeceſſores noſtros, ſeu ab eis deputari ſolitis, juxta tenorem prænarratarum literarum ſeriatim in noſtris deſuper expeditis literis, deſcriptis, & adnotatis conceſſione.

Commiſſariiſque Fabricæ dedit poteſtatem diſpenſandi in caſibus hic expreſſis.

Tu recordare quòd jam hæc facultas eſt ſublata, ut ſupra tibi ſignificavi.

§. 41. Necnon prædictis Commiſſariis, ut præmittitur, deputandis, quod eos qui arctati forent, & vigeſimumtertium ſuæ ætatis annum attingerent, ut ad omnes ſacros, etiam presbyteratus ordines promoveri, & unum beneficium Eccleſiaſticum obtinere, necnon cum quibuſvis religioſis profeſſis, & noo profeſſis quorumcumque Ordinum, & quacumque licita facultate, & cum ſæcolaribus clericis, ſeu presbyteris, qui graduari velint, etiam in quacumque univerſitate, etiam leges audire, eiſque ſtudere, ac in ipſis graduari, uſque ad doctoratus gradum incluſive ſimiliter valerent. Et cum eiſdem Religioſis, qui relicto religionis habitu per ſæculum vagantes, apoſtaſiæ notam ſeu irregularitatem contraxerint, & deinde pœnitentia ducti ad cor redierint, quando inde veriſimiliter ſcandalom expectari non poſſet, & cum his, qui de Ordine ſuo ad alium Ordinem, parem, vel ſtrictiorem, transferri cuperent. Necnon cum ipſis, ac etiam quiboſcomque monialibus, cujuſvis qualitatis, & Ordinis exiſterent, ut de Superiorum ſuorum licentia, & ea dorante, Monaſteria exire, & cum parentibus, & aliis Eccleſiaſticis perſonis, ſeu ſæcularibus converſari. Et corporalia, & alia Eccleſiæ ornamenta dummodò per presbyterum primò, vel per eas cum chirotecis abluerentur, abluere, & mundare totiens qooriens opos foret, liceotiam, facultatem concedere. Quòdque eos, qoi Moniales etiam velatas, commatres, ſorores conſanguineas carnaliter, damnabili, & incæſtuoſo coitu cognoviſſent, aut aliud quodcumque carnale crimen cujuſcumque qualitatis exiſteret, commiſiſſent, abſolvere, ac eos qui in quarto, vel tertio, & quarto ſi tamen ab eodem ſtipite penderent, & non aliàs, affinitatis vel conſanguinitatis gradibus invicem conjuncti, ac quocomque impedimento publicæ honeſtatis juſtitiæ, præterquàm inter levatum, & levantem, etiam cognatione ſpirituali detenti, & etiam carnali copola ſubſecuta contraxiſſent, ac etiam qui hujuſmodi matrimoniis etiam clandeſtinis interveniſſent, ſeu præſentes, & conſentientes fuiſſent, à cenſuris propter eà incurſis abſolvere, ac cum eis ut in ſic contractis matrimoniis remanere. Et cum his, qui in caſibus prædictis contrahere voluiſſent, ut matrimonium ad invicem contrahere poſſent diſpenſare valerent. Decernentes præmiſſa omnia per eumdem Commiſſarium ſic facienda, in utroqoe foro valere quibuſvis contrariis nequaquam obſtantibus.

Leo itidem X. collegio Fabricæ dedit Poteſtatem procedendi contrà quoſcumque alios quæſtores ſub ejus conſt. edita die 9. Auguſti 1541. quam hic uti ſuperfluam prætermiſi.

§. 42. Cùm nos per alias noſtras literas ſimiliter accepto per nos, quod nonnulli Hoſpitaliom, etiam noſtri S. Spiritos præfati, & S. Joann. Lateranen. ac S. Jacobi Incurabilium de Urbe, & Monaſteriorum S. Sebaſtiani extrà muros dictæ Urbis, ac S. Antonii Viennen. Ciſtercien. & S. Auguſtini Ordinum, ac Mercedis Redemptionis Captivorum, etiam S. Helmi, S. Bovis, S. Bernardi, S. Leonardi, Sanctæ Marthæ, Sanctæ Catherinæ Montis Sinai, S. Viti, & Sanctæ Mariæ della Heremita, Qoæſtores, & Commiſſarii, non obſtante ſoſpenſione privilegiorum ſuper quæſtis faciendis, & confratribus deſcribendis, & indulgentiis publicandis conceſſorum, ac ſuppreſſione Capellarum ſub invocatione Sancti Sebaſtiani, ac revocatione Commiſſariorum, Nunciorum, & Quæſtorum, vigore privilegiorum prædictorum, con-

ſtitutorum, ac prohibitione faciendi quæſtas, & indulgentias, & alias gratias publicandi, ac confratres deſcribendi, & confeſſionalia concedendi, & in certis caſibus matrimonialibus diſpenſandi, quæſtas facere, & alia prædicta exercere minimè erubeſcant. Et ſucceſſivè etiam non obſtante alia prohibitione à nobis deſuper narrata, nonnulli etiam quæſtores, & Commiſſarii tàm prædictis quàm aliis forſan nominibus vigore privilegiorum prædictorum, & forſan aliorum etiam à nobis, licèt contra mentem noſtram emanatorum, tàm quæſtas, facere quàm indulgentias, & alia, ut præfertur, prohibita, publicare, & exercere, ac diverſas pecuniarum ſummas, res, & bona exigere, & aliqui forſan ſibi ipſis, appropriare, non deſtiterant, omnes, & ſingulas pecuniarum ſummas, res, & bona ex quæſtis eleemoſynis, & indulgentiis, & aliis prædictis eatenùs proventa, & penès Quæſtores, & Commiſſarios præfatos, ac Nuncios, Miniſtros, Theſaurarios, Depoſitarios, loca, Collegia, & Univerſitates exiſtentia, quæ eatenùs Hoſpitalibus, Monaſteriis, & aliis locis prædictis minimè incorporata fuerant Fabricæ, & illius Collegio, & deputatis conceſſiſſemus, & applicavimus. Omnéſque Quæſtores, Commiſſarios, Nuncios, & alios Officiales præfatos revocaviſſemus, omnémque facultatem, poteſtatem, & auctoritatem quæſtuandi, indulgentias, & alias gratias publicandi, confratres deſcribendi, confeſſionalia concedendi, in gradibus matrimonialibus prohibitis diſpenſandi, ab homicidiis caſualibus ſeu voluntariis, ac ſimoniæ labe abſolvendi, ac vota commutandi, & forſan alia exercendi, à Quæſtoribus, Commiſſariis, Miniſtris, Theſaurariis, Depoſitariis, & aliis prædictis, necnon Guardianis, Officialibus, & aliis Superioribus Hoſpitalium, Monaſteriorum, etiam Redemptionis captivorum, & aliorum locorum prædictorum, privilegia, & facultates, eos ſubſtituendi, & deputandi habentibus, abdicaviſſemus, & amoviſſemus. Ita quòd ex tunc de cætero perpetuis futuris temporibus, Quæſtores, & Commiſſarii, & alii Officiales, ad quæſtas, & alia prædicta exercenda, ab aliquibus, etiam à nobis, & ſucceſſoribus noſtris Rom. Pont. conſtitui, & deputari non poſſent, niſi ipſis conſtitutioni, & deputationi Collegii deputatorum Fabricæ hujuſmodi, expreſſus accederet aſſenſus, cum mandato, univerſis, & ſingulis præfatorum Hoſpitalium, Monaſteriorum, & aliorum prædictorum, ut pecunias, res, & bona ex quæſtis indulgentiis, & aliis prædictis acquiſita, &, ut præfertur dictæ Fabricæ applicata, & conceſſa, penès ipſos exiſtentia, & nondùm ut præfertur incorporata præfatæ Fabricæ, & pro ea præfatis Collegio deputatorum, & illorum Officialibus ad opus, & utilitatem dictæ Fabricæ, exponenda, & convertenda perſolverent, & aſſignarent. Eiſdem verò & pro tempore exiſtentibus Deputatis, & præfatis Fabricæ hujuſmodi, ut Quæſtores, Commiſſarios, & alios Officiales, ac perſonas penès quos pecuniæ, res & bona hujuſmodi exiſtebant, ſub pœnis, & cenſuris de quibus eis videretur, tàm poſteriorum prædictorum quàm aliorum privilegiorum dictæ Fabricæ, & illius deputatorum Collegio conceſſorum vigore, ad ſolutionem, & conſignationem hujuſmodi faciendam, cogerent, & compellerent, ac eaſdem poſteriores literas, & in eis contenta quæcumque inviolabiliter obſervari mandarent, & facerent, inobedientes, & rebelles, ac contradictores quoslibet per pœnas, & cenſuras prædictas, auctoritate noſtra, appellatione poſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc ſi opus eſſet, auxilio brachii ſæcularis. Ac poſt publicationem poſteriorum literarum noſtrarum prædictarum nonnulli locorum Ordinarii, eorúmque Vicarii, Officiales, & alii Miniſtri, lucri, ut creditur, cupiditate ducti in contemptum literarum noſtrarum earumdem, & pœnarum in illis contemptarum, nonnullis Hoſpitalium, Monaſteriorum, & aliorum locorum prædictorum, Quæſtoribus, & Commiſſariis, quæſtas prædictas faciendi, aliáque prædicta exercendi, ac diverſas indulgentias publicandi licentias per eorum patentes literas expreſsè concedere, & impartiri non erubeſcerent, vel ipſos publicè quæſtuare permitterent, ſeu diſſimularent, in animarum ſuarum periculum, & perniciosum exemplum, ac ſcandalum plurimorum.

Ordinariiſque quæſtas &c. prohibet.

§. 43. Nos circa præmiſſa providere cupientes, Univerſis, & ſingulis, tàm locorum Ordinariis, eorúmque Vicariis, Officialibus, & Miniſtris, quàm aliis quibuſcumque Eccleſiarum Prælatis, ſub ingreſſus Eccleſiæ, ac ſuſpenſionis à divinis, necnon excommunicationis majoris, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, & duorum millium ducat. auri de camera d. Fabricæ applicandorum pœnis, per eos ipſos abſque aliqua declaratione quotiens contravenirent incurrendis, diſtrictè præcipiendo mandavimus, quatenùs ex tunc de cætero aliquas quæſtuandi, & indulgentias publicandi licentias, & deſuper literas quibuſvis quæſtoribus, & aliis perſonis etiam prætextu cujuſvis antiquæ conſuetudinis, vel poſſeſſionis, eiſdem Ordinariis ſimiles licentias concedendi, & aliquam partem, ex quæſtis, & indulgentiis hujuſmodi exigendi, & percipiendi, & ſeu vigore quorumcumque privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apoſtolicarum eis hactenùs conceſſorum, vel in poſterùm concedendorum, abſque expreſſa licentia ejuſdem Fabricæ Deputatorum nullatenùs concedere, vel impartiri præſumerent, nec ipſos quæſtores publicè quæſtuare permitterent, ſeu tacendo diſſimularent. Quinimò eos ad parendum reverenter poſterioribus literis noſtris prædictis, & in illis contentis quibuſcumque omninò cogerent, ac compellerent.

Collegio Fabricæ dat poteſtatem procedendi contrà quoſque quæſtores, & quæſitæ per eos Fabricæ applicandi.

§. 44. Inſupérque eiſdem Deputatis, eorúmque Commiſſariis contrà eoſdem Ordinarios, illorúmque Vicarios, & Miniſtros, necnon quoſcumque alios Eccleſiarum Prælatos, Superiores, & perſonas, tàm ſæculares quàm quorumvis etiam mendicantium Ordinum regulares, quæſtas facientes, in eventum contraventionis ad declarationem incurſus cenſurarum, & pœnarum prædictarum procedendi, necnon Quæſtores præfatos quæſtas facientes, & indulgentias hujuſmodi abſque ipſorum Deputatorum expreſſo conſenſu ubilibet publicantes capiendi, & incarcerandi, ſeu incarcerari faciendi, illóſque tamquàm inobedientes, & rebelles mulctandi, & ad triremes, perpetuò, vel ad, de quo eis videretur, tempus relegandi, ac pecunias per eoſdem Quæſtores occaſione dictarum indulgentiarum, vel quæſtatum quomodolibet acquiſitas eidem Fabricæ, ut præfertur, applicatas ab eis, & eorum ſingulis etiam invitis, & renitentibus violenter auferendi, necnon pro præmiſſis omnibus exequendis auxilium brachii ſæcularis, quotiens opus foret invocandi omnimodam conceſſimus facultatem. Quibuſcumque nobis, & eidem Sedi immediatè ſubjectis ſub eiſdem ſententiis, cenſuris, & pœnis tunc mandantes, alios verò nobis non ſubjectos, Judices, & perſonas ſæculares in Domino hortantes, ut ſi, & poſtquàm pro parte dictorum deputatorum & Commiſſariorum forent requiſiti, in præmiſſis, auxilium, & favorem, ac remedium opportunum præberent, prout in ſingulis noſtris, & prædeceſſorum prædictorum literis, quarum ſingularum tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis haberi volumus, dicitur pleniùs contineri.

Declarat etiam d. Collegium omnibus prædictis prædeceſſorum indultis uti potuiſſe, & poſſe ad utilitatem dictæ Fabricæ.

§. 45. Cùm autem ſicut eadem petitio ſubjungebat, à nonnullis forte nimium ſcrupuloſis dubitatum fuerit, an privilegia, indulta, & facultates per prædictos prædeceſſores Commiſſariis, & Collegio prædictis conceſſa per eoſdem Franciſcum, Paulum, Petrum, Philippum, Epiſcopos, Jo. Baptiſtam, & Raphaelem modernos ad opus dictæ Fabricæ deputatos, aut aliquos ex eis ſub nomine dicti Collegii hactenùs exercere, vel eis uti potuerint, in futurum poſſint, hactenúſque per eos ſub nomine dicti Collegii pro dicta Fabrica geſta, valida exiſtant, pro illorum parte nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut deſuper opportunè providere, de benignitate Apo-

ſtolica dignaremur. Nos igitur, quibus in ſacra B. Petri Sedi meritis, quamquàm inſufficientibus collocatis, convenit opem & operam impendere efficaces, ut ejuſdem B. Petri Baſilicam, ac illiu Fabricæ, Rectores, & miniſtros, necnon privilegia, facultates & indulta eis conceſſa, illæſa præſervare ſtudeamus, conſiderantes diligentiam quàmprimò dicti Franciſcus & alii deputati in opus dictæ Fabricæ, quod dicti prædeceſſores, ut prædicitur, perficere non potuerunt, juxta mentem noſtram reaſſumendo adhibuerunt, illúdque omni conatu & totis viribus aſſiduè proſequuntur. Quódque ad illius commodum & utilitatem, privilegiis, facultatibus, & indultis, ac gratiis hujuſmodi in favorem dictæ Fabricæ tantummodò utuntur. Et ne Chriſtifideles ab elargitione & ſubſidiis retrahantur, ſed ut ad illud promptiores reddantur, quo ſingula privilegia, facultates, conceſſiones & indulta prædicta noverint inviolabiliter obſervari, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, ea certa ſcientia, & de poteſtatis plenitudine ſimilibus omnia & ſingula quæ per Franciſcum & alios deputatos prædictos, ſeu eorum aliquos nomine dicti Collegii, ac vigore literarum patentium, eis per dictos deputatos conceſſarum deputatos, Commiſſarios, & Officiales dicto nomine earumdem literarum patentium, & Capitulorum forma ſervata, geſta, facta & executa fuerunt, fuiſſe & eſſe legitimè facta, ac ſi privilegia, facultates & indulta aliis Commiſſariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædeceſſores prædictos reſpectivè conceſſa, & per nos confirmata & innovata, ipſiſmet deputatis conceſſa fuiſſent, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium declaramus. Et nihilominùs omnia & ſingula per primo dictos Deputatos, aut eorum aliquos, ſeu ab eis dicti Collegii nomine Commiſſarios & Officiales, etiam deputatos, dummodò Commiſſarii, & Officiales hactenùs, ut præfertur, deputati prædicti, formam & ordinem eis, per eorum literas patentes hujuſmodi, ſive capitula inter eos inita ſervaverint, approbamus, & confirmamus, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere decernimus.

Illáque eiſdem Collegio iterato concedit.

§. 46. Et ut circa illa omne dubium & ambiguitas in futurum ceſſare debeant, ipſique Deputati opus Fabricæ hujuſmodi diligentiùs proſequi poſſint, ipſis, aliiſque dictæ Fabricæ pro tempore deputatis, quòd omnibus, & ſingulis privilegiis, prærogativis, facultatibus, juriſdictionibus, gratiis, & indultis, tàm Commiſſariis per Julium, & Leonem, ac Collegio præfatis per Clementem prædeceſſores prædictos, ad commodum, & utilitatem dictæ Fabricæ, quam etiam per nos, per ſingulas literas prædictas, Commiſſariiſque, & Collegio præfatis per eoſdem prædeceſſores, ac nos, ut præmittitur, hactenùs reſpectivè conceſſis, ſub nomine Collegii præfati, uti, & illa exercere, valeant eiſdem auctoritate, & tenore, concedimus, & indulgemus, ac ſingulas noſtras, & prædeceſſorum noſtrorum literas hujuſmodi, ad dictos etiam pro tempore deputatos, & ad univerſas provincias in ſingulis literis prædictis expreſſas, extendimus, & ampliamus.

Et ad beneplacitum Sedis Apoſt. durare, & ſub revocationibus &c. non comprehendi decernit.

§. 47. Necnon præſentes literas, ad noſtrum, & ſucceſſorum noſtrorum Rom. Pont. canonicè intrantium beneplacitum, durare. Ac beneplacitum hujuſmodi, & præſentes literas, per generalem revocationem, ſeu Cancellariæ Apoſt. regulas, etiam per ſucceſſores noſtros prædictos pro tempore edendas, aut alias etiam niſi per alias noſtras ſub plumbo, cùm præſentium de verbo ad verbum inſertione, iteras minimè revocari poſſe, ſed quotiens aliter quàm, ut præmittitur, revocari contigerit, toties de novo conceſſas intelligi, ſicque per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, etiam Palatii Apoſtolici Auditores, ac S. R. E. Cardinales, in quavis inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate ubique judicari, ſententiari, & definiri debere, necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores deputat.

§. 48. Quocircà univerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, Præpoſitis, Decanis, Archidiaconis, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Patriarchalium, & Metropolitanarum, ac aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis earumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum, Officialibus, & Vicariis, in ſpiritualibus, & temporalibus ubilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel per alium ſeu alios præſentes literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, ubi, & quando opus fuerit, ac quotiens ſuper hoc pro parte Collegii, ſeu Deputatorum prædictorum, ſeu alicujus eorum fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi ſub cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis firmiter obſervari, ac Collegium, & Deputatos, Officialeſque prædictos illis pacificè gaudere, non permittentes Collegium, & deputatos, ac Officiales prædictos, ſeu eorum aliquam deſuper quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoslibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§. 49. Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſvis dictæ Cancellariæ, regulis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon privilegiis, & indultis, etiam Mari magno nuncupatis, eiſdem Ordinibus, illorumque perſonis, in genere, vel in ſpecie, ſub quibuſvis verborum formis, & clauſulis, etiam Motu proprio, & ea certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine forſan conceſſis, quibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de ipſis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ſervanda eſſet, illorum tenores pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, illáque cuiquam nolumus aliquatenùs ſuffragari, ac omnibus, & ſingulis, quæ nos & præfati prædeceſſores noſtri in ſingulis literis prædictis volumus reſpectivè, non obſtare contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter, vel diviſim, ab Apoſtolica Sede ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Cæterùm, quia difficile foret, &c. Nulli ergo, &c. Si quis autem &c.

Datum Romæ, apud S. Petrum, die tertia Febr. 1542. Pont. noſtri Anno octavo.

Dat. P. An. 8. die 3. Febr.

XXXII.

Privilegia Neophitorum, ſive Judæorum, & infidelium ad catholicam fidem ſe convertentium; Ordinationéſque circa eorum vivendi modum.

Conſonat extravag. a. Joan. XXII. in tit. de Jud. inter communes & de materia Judæorum, dicam inf. ad conſt. 4. Pauli IV. Cùm nimis.

Edita An. D. 1542.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Infideles converſi non perdunt eorum bona.

CUpientes Judæos, & alios infideles quoſlibet ad fidem catholicam converti, & præterea bonorum per eos anteà poſſeſſorum ab eadem fide non diſtrahi, Motu proprio, & ea certa noſtra ſcientia,

auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, hac in poſterùm valitura conſtitutione ſancimus, quòd cuicumque eorumdem Judæorum, & infidelium ad dictam fidem converti volenti, etiam ſi in patria poteſtate conſtitutus fuerit bona ſua quæcumque, tàm mobilia, quàm immobilia, intacta, & illæſa permaneant. Ita ut etiam filiifamilias, & in patria poteſtate, ut præfertur, conſtituti, legitima, & quacumque portione bonorum patrimonialium, aut maternorum eis de jure, ſeu ſucceſſione bonorum eis aliàs debitorum, per eorum parentes fraudari, aut privari non poſſint, neque debeant, ſed eis integrè, etiam ſi contrà voluntatem parentum ſuorum ad fidem ipſam converſi fuerint etiam eorum parentibus viventibus, debeantur.

Malè acquiſita reſtituunt ſi perſonæ damnificatæ nota ſint.

§. 1. Et ſi bona ipſa ex uſura, aut illicito quæſtu fuerint acquiſita, & notæ ſint perſonæ quibus eorum fuerit de jure facienda reſtitutio (quia non dimittitur peccatum, niſi reſtituatur malè ablatum) illa eiſdem perſonis omninò reſtituantur, perſonis verò non extantibus prædictis, quia bona ipſa eſſent per manus Eccleſiæ in pios uſus convertenda, bona hujuſmodi eiſdem Judæis, & aliis infidelibus, in favorem ſuſcepti baptiſmatis, tamquàm in pium uſum liberè concedimus, eáque apud ipſos ſic converſos. Judæos, & alios infideles, remanere decernimus. Interdicentes ſub divini anathematis pœna, quibuſvis tàm Eccleſiaſticis, quàm ſæcularibus perſonis, ne ullam ſuper bonis hujuſmodi, quovis quæſito colore moleſtiam inferant, aut inferri patiantur. Sed magnum ſe feciſſe lucrum exiſtiment, dum tales CHRISTO lucrati fuerint.

Piorum eleemoſynis adjuvandi ſunt quatenùs ſint pauperes.

§. 2. Et quoniam, ut ſcriptum eſt, qui habuerit ſubſtantiam mundi hujus, & viderit fratrem ſuum neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo charitas DEI manet in ipſo? ſi ipſi converſionis tempore inopes, aut indigentes fuerint, omnes tàm Eccleſiaſticos quàm ſæculares, per viſcera miſericordiæ DEI noſtri exhortamur, ut ipſis converſis manus porrigant adjutrices, ipſi quoque diœceſani, non ſolùm Chriſtianos ad ſubveniendum ipſis exhortentur, ſed etiam tàm de redditibus Eccleſiarum, prout poterunt, quàm de his, quæ ad pauperum uſus per ipſos convertendos devolvuntur, hujuſmodi neophitos ſuſtentare non negligant, ipſoſque à detractionibus, & contumeliis paterna affectione defendant.

Cives efficiuntur loci in quo baptizantur.

§. 3. Et quoniam per gratiam baptiſmi cives ſanctorum, & domeſtici DEI efficiuntur, longéque digniùs exiſtit regnare ſpiritu, quàm naſci carne, eadem conſtitutione ſtatuimus, ut civitatum, & locorum in quibus ſancto baptiſmate pro tempore regenerabuntur, verè cives ſint, & privilegiis ac libertatibus, & immunitatibus, quæ alii, ratione nativitatis, & originis dumtaxat conſequuntur, gaudeant.

In articulis fidei inſtruantur, & cum infidelibus non converſentur.

§. 4. Curent inſuper ſacerdotes baptizantes, & alii ſacro fonte eos ſuſcipientes, tàm ante baptiſmum quàm poſt, illos in articulos fidei, ac legis novæ præceptis, catholicæque Eccleſiæ ritibus diligenter inſtruere, & tàm ipſi quàm diœceſani operam dent, ne cum aliis Judæis ſeu infidelibus, ſaltem per longum tempus converſentur, ne ſicut quandoque contingit, ab infirmitate curatis, modica occaſio ad priſtinam damnationem recidivam efficiat.

Cum Chriſtianis originariis matrimonia contrahere ſtudeant.

§. 5. Et quoniam experientia teſte compertum eſt, mutuam ipſorum neophitorum inter ſe converſationem, ipſos in fide noſtra fragiliores reddere, ac ſaluti ipſorum plurimum officere, hortamur locorum Ordinarios, ut quantum pro incremento fidei viderint expedire, curent, & ſtudeant, neophitos ipſos cum originariis Chriſtianis matrimonio copulare.

Ritus antiquæ ſectæ dimittant.

§. 6. Et prohibeant eiſdem ſub gravibus pœnis, ne mortuos more Judæorum ſepeliant, aut Sabbata, aliaſque ſolemnitates, & antiquæ ſectæ ritus quoquomodo obſervent, ſed & Eccleſias, & prædicationes, prout alii catholici frequentent, & in omnibus Chriſtianorum moribus ſe conformes reddant.

Contemptores prædictorum ab Inquiſitoribus coerceantur.

§. 7. Contemptores autem prædictorum, per ſacerdotes in quorum Parochiis degent, aut alios, ad quos de jure, vel antiqua conſuetudine, de talibus inquirere ſpectat, aut etiam per alios quoſcumque, diœceſanis, ſeu Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis deferant, & invocato, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis, per eos taliter puniatur, quòd aliis tranſeat in exemplum. Et inſuper de his omnibus in provincialibus, & ſynodalibus Conciliis diligens fiat inquiſitio, & tàm circà Epiſcopos, & ſacerdotes, in præmiſſis negligentes, quàm ipſos neophitos, & infideles prædictos contemptores, opportunum adhibeatur remedium.

Redeuntes ad vomitum uti hæretici puniantur. Conſonat conſt. 2. Gregor. XI. fol. 263.

§. 8. Si quis autem cujuſcumque gradus, vel præeminentiæ fuerit, hujuſmodi neophitos, ne obſervationem ritus Chriſtiani, & aliorum prædictorum complectantur, foverit aut defenderit, pœnas contrà fautores hæreticorum promulgatas, ipſo facto incurrant, neophiti verò ſi ſe corrigere poſt monitionem canonicam neglexerint, & ad vomitum judaizantes redire comperti ſint, contrà eos tamquàm perfidos hæreticos, per Ordinarios locorum, ſecundùm ſacrorum canonum inſtituta procedatur.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis privilegiis, indultis, & litteris etiam Apoſtolicis, ſeu etiam Regiis, vel Imperialibus eiſdem Judæis, vel infidelibus quomodolibet conceſſis, quæ quatenùs in detrimentum catholicæ fidei, aut nominis Chriſtiani, ſeu aliquorum ex præmiſſis, quomodolibet vergent, & ad effectum præſentium, caſſamus, & irritamus, ac caſſa, & irrita eſſe decernimus, aliis decretis, & conſtitutionibus Apoſtolicis, quæ ſuper præmiſſis ſunt condita in ſuo robore duraturis.

Hæc conſtitutio ſemel in anno in ſingulis Eccleſiis publicetur.

§. 10. Et ut hujuſmodi ſanctæ conſtitutionis jugis memoria habeatur, & ne quiſquam ipſius ignorantiam prætendere poſſit, illam per ſingulas cathedrales, & collegiatas Eccleſias, aliáque pia loca, in quibus uberior erit fidelium concurſus, ſemel in anno ad minus infrà divina publicari volumus, & decernimus.

Fides ejus tranſumptis detur.

§. 11. Et quia difficile foret præſentes ad ſingula quæque loca deferre, volumus, & etiam declaramus, quòd earumdem præſentium tranſumptis, ſeu copiis, etiam impreſſis, & manu alicujus notarii publici ſubſcriptis, ac ſigillo alicujus Prælati munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ubicũque forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 8. die 21. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub añulo Piſcatoris, die 21. Martii, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri Anno octavo.

XXXIII.

Indictio ſacri, & Oecumenici Concilii Tridentini, ad Kalend. Octobris 1542.

Concilium iſtud ab iſto Pontifice, urgentibus de cauſis tranſlatum fuit in Civitatem Bononiæ, & deinde ad Civitatem Tridentinam à Jul. III. revocatum, ſed eorum Bullas prætermiſi. Et ſucceſſivè Pius IV. d. Concilium ibidem abſolvit, & deinde confirmavit, ut infrà in ejus conſt. 23. Ad Eccleſiæ. fol. 36. & conſt. 73. Benedictus, fol. 111. Tom. 2.

Edita A. D. 1542.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Quæritur hic Pont. quod Eccleſia Dei, Hæreſum & bellorum tempeſtate vexetur, & Principes Chriſtiani inter ſe diſſideant.

INitio noſtri hujus Pontificatus, quem non ob merita, ſed propter ſuam magnam bonitatem DEI Omnipotentis providentia nobis comiſit, cernentes jam tum in quas perturbationes temporũ, quotque incommoda rerum ferè noſtra paſtoralis ſolicitudo, & vigilia eſſet vocata, cupiebamus quidem mederi Chriſtianæ reipublicæ malis, quibus illa jamdudum vexata, & propemodùm oppreſſa eſt. Sed ipſi etiam, ut homines circumdati infirmitate ad tantum onus tollendum impares vires noſtras eſſe ſentiebamus,

nam cum pace opus eſſe inrelligeremus, ad liberandam, & conſervandam à plurimis impendentibus periculis rempublicam, omnia invenimus, odiis, & diſſenſionibus plena, diſſentientibus præſertim Principibus iis inter ſe, quibus ſumma rerum penè omnis à DEO permiſſa ſit. Cùm unum ovile, & unum paſtorem dominici eſſe gregis ad integritatem Chriſtianæ religionis, & ad cœleſtium bonorum ſpem in nobis confirmandam neceſſarium duceremus, ſchiſmatis, diſſidiis, & hæreſibus erat chriſtiani nominia divulſa jam penè, & lacerata unitas. Cùm tutam, atque munitam ab infidelium armis atque inſidiis rempublicam optaremus, noſtris erratis, noſtráque cunctorum culpa, DEI videlicet ira, peccatis noſtris imminente, Rhodus fuerat amiſſa, Ungaria vexata, conceptum, & mediatum contra Italiam, contráque Auſtriam, & Illyricum, terra marique bellum, cùm impius, & immitis hoſtis noſter Turca nullo tempore requieſceret, noſtrorúmque inter ſe odia, & diſſenſiones ſuam benè gerendæ rei occaſionem duceret. Igitur, ut dicebamus, in tanta hæreſum, diſſenſionum, bellorúmque tempeſtate, tantíſque excitatis fluctibus, cùm eſſemus ad moderandam, & gubernandam Petri naviculam vocati, nec viribus ipſi noſtria ſatis fideremus, primùm conjecimus in Domino cogitatus noſtros, ut ipſe nos nutriret, animumque noſtrum, firmitate & robore, mentem conſilio, ſapientiáque inſtrueret.

Pont. ideò ut his malis mederi poſſet Concilium generale Mantuæ celebrandum & 10. Kal. Junii 1537. inchoandum indixit per ejus literas quas hic non habes.

§. 1. Deindè animo reperentes majores noſtros ſapientia admirabili, & ſanctitate præditos, ſæpè in ſummis chriſtianæ reipublicæ periculis, remedium optimum atque opportuniſſimum, œcumenica Concilia, & Epiſcoporum generales conventus adhibuiſſe, ipſi quoque animum ad generale habendum Concilium adjecimus, exquiſitiſque principum ſententiis, quorum nobis videbatur utilis inprimis, & opportuna ad hanc rem eſſe conſenſio, cùm eos tunc non alienos ab hoc tàm ſancto opere inveniſſemus, œcumenicum Concilium, & generalem omnium Epiſcoporum, aliorúmque Patrum ad quos pertineret, conventum in Civitate Mantuæ indiximus, anno incarnationis Domini (ſicut literis, & monumentis noſtris teſtatum eſt) milleſimo quingenteſimo trigeſimo ſeptimo, Pontificatus noſtri anno tertio, decimo Kalen. Junii inchoandum, ſpem propè certam habentes fore, ut cùm illic in nomine Domini eſſemus congregati, ipſe ſicut promiſit Dominus, in medio noſtrum affuturus, & bonitate ac miſericordia ſua omnes temporum procellas, omniáque pericula ſpiritu oris ſui facilè depulſurus eſſet.

Concilii tamen celebrationem prorogavit ad Kal. Novembris quia civitatem Mantuæ habere non potuit.

§. 2. Sed ut ſemper inſidiatur piis actionibus humani generis hoſtis, primùm contrà omnem ſpem, & expectationem noſtram denegata fuit nobis Mantuana Civitas, niſi aliquas conditiones ſubiremus ab inſtitutis majorum noſtrorum, & conditione temporum, noſtráque, ac hujus Sanctæ Sedis, ac nominis Eccleſiaſtici dignitate, libertatéque prorſus alienas, quas in aliis noſtris literis expreſſimus. Quapropter alium invenire locum, aliámque deligere Civitatem neceſſe habuimus, quæ cùm non ſtatim nobis occurreret idonea, & apta, ad ſequentes Kalendas Novembris prorogare Concilii celebrationem fuimus coacti. Interim ſævus, & perpetuus hoſtis noſter Turca ingenti claſſe Italiam adortus, aliquot Oppida in litoribus Apuliæ cœpit, vaſtavit, diripuit, prædas hominum abegit.

Vicentiæ Civitatem Venetorum, elegit Concilium, diſtulit ad Kal. Maji.

§. 3. Nos in maximo timore, & periculo omniū muniendis littoribus noſtris, finitimiſque auxilio juvandis fuimus occupati. Nec tamen interea deſtitimus conſulere, & hortari Chriſtianos Principes, ut de idoneo ad habendum Concilium loco quid ſentirent, nobis exponerent, quorum cùm eſſent incertæ, variæque ſententiæ, tempúſque diutiùs quàm erat opus, videretur extrahi, nos optimo animo, atque (ut arbitramur) etiam conſilio, Vicentiam elegimus, Urbem copioſam, & Venetorum qui eam nobis concedebant, virtute, auctoritate, potentia, tùm aditum patentem, tùm ſtationem omnibus liberam, atque inprimis in ſe habentem. Sed cùm jam tempus longiùs progreſſum eſſet, novæque Urbis electionem omnibus ſignificari conveniret, jamque Kalendæ Novembris appetentes, facultatem hujus divulgationis excluderent, hyemſque eſſet propinqua, rurſus altera prorogatione tempus Concilii differre in proximum ſequens ver, Majique futuras Kalendas compulſi fuimus.

Interim procuravit conciliare Carolum Imp. & Franciſcum Regem Francorum, & ideo ipſe, & illi Nicæam ſe contulerunt.

§. 4. Quare firmiter conſtituta, atque decreta, cùm, & nos ipſos, & cætera omnia ad eum benè agendum Deo juvante, celebrandúmque conventum pararemus, plurimùm reputantes intereſſe cùm celebrationis Concilii, tùm univerſæ Chriſtianæ Reipublicæ, Chriſtianos Principes pace inter ſe, & concordia conſentire, chariſſimos in Chriſto filios noſtros Carolum Romanorum Imperatorem ſemper Auguſtum, & Chriſtianiſſimum Regem Franciſcum duo præcipua Chriſtiani nominis firmamenta, atque ſubſidia orare, atque obſecrare inſtituimus, ut ad colloquium inter ſe, & nobiſcum unà convenirent, quorum quidem apud utrumque literis, Nunciis, & à latere noſtro miſſis ex venerabilium fratrum noſtrorū numero Legatis ſæpiſſimè egeramus, & ex ſimultate, & diſſidiis ambo in unum fœdus, & piam amicitiam vellent convenire, labentibúſque ſuccurrere Chriſtianis rebus, quarum ſervandarum cùm eſſet illis poteſtas à Deo præcipuè tributa, ſi id non agerent, & ad commune Chriſtianorum bonum ſua conſilia non dirigerent, acris, & ſevera ratio eidem Deo ab ipſis reddenda eſſet. Qui aliquando precibus noſtris annuentes, Nicæam ſe contulere, quos nos quoque longum iter, & ſenili ætati noſtro vehementer contrarium, Dei, & pacis conciliandæ cauſa ſuſcepimus.

Intereà legatos Vicentiam miſit, ut initium Concilii facerent.

§. 5. Neque prætermiſimus intereà cùm tempus Concilii præſtitutum, Kalendæ videlicet Maij appropinquarent, tres Legatos ſummæ virtutis, & auctoritatis à Latere noſtro, de numero eorumdem venerabilium fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium Vicentiam mittere, qui initium Concilii facerent, Prælatóſque undique venientes exciperent, & ea, quæ judicarent eſſe opus, agerent, & tractarent, quo nos ab itinere, & negotio pacis reverſi, omnia accuratius dirigere poſſemus. Interim verò in illud ſanctum opus, maximéque neceſſarium, tractationem videlicet pacis inter Principes incubuimus, & quidem omni animi ſtudio, omni pietate ac diligentia. Teſtis eſt nobis Deus, cujus freti elementia noſmetipſos itineris, & vitæ periculo expoſuimus. Noſtra teſtis conſcientia, quæ nihil habet hac in re quidem, in quo nos arguat, aut prætermiſſæ, aut non quæſitæ ad pacificandum occaſionis. Principes ipſi teſtis, quos jam ſæpè, támque vehementer Nunciis, literis, Legatis, monitis, hortatu, precibúſque omnibus obſecraveramus, ut ſimultates deponerent, ut ſocietatem coirent, ut Chriſtianæ Reipublicæ, in maximum, & propinquum jam adductæ diſcrimen, communibus ſtudiis, & ſubſidiis opitularentur. Jam verò teſtes illæ vigiliæ, atque curæ, illi diurni nocturníque animi noſtri labores, gravéſque ſolicitudines, quas ob hanc rem, & cauſam plurimas jam ſuſcepimus, nec tamen ad optatum exitum noſtra conſilia, & acta adhuc perducta ſunt. Ita enim viſum Domino Deo eſt, quem tamen non deſperamus aliquando optata noſtra benigniùs reſpecturum, ipſi quidem quantum in nobis fuit nihil quod eſſet noſtro paſtorali officio debitum, in hac re omiſimus. Quòd ſi qui ſunt, cui actiones pacis noſtras in aliam interpretentur partem, dolemus quidem, ſed tamen in dolore noſtro gratias Deo Omnipotenti agimus, qui ad exemplum, & doctrinam patientiæ noſtræ, ſuos voluit Apoſtolos haberi dignos, qui pro nomine JESU, qui pax noſtra eſt, contumeliam paterentur.

Induciæ itaq; decennales initæ ſunt Imperatorem & Regem mediante Pontifice, ut hic.

§. 6. Verùm in illo congreſſu, colloquióque noſtro, quod Niceæ habitum eſt, etſi peccatis noſtris impedientibus inter duos Principes vera, & perpetua pax non potuit confici, induciæ tamen deceñales

factæ

ſactæ ſunt quarum opportuniiate nos ſperantes, & ſacrum Concilium commodiùs celebratum iri, & dcinde ex Concilii auctoritate perfici poſſe pacem apud Principes, inſtitimus, ut & ipſi venirent ad Concilium, & Prælatos ſuos præſentes ducerent, abſentéſque accerſerent. Qui cùm de utroque ſe excuſaſſent, quod & ipſis redire in regna ſua tum neceſſe eſſet, & Prælatos quos ſecum habuiſſent, itinere, atque impendiis feſſos, atque exhauſtos recreari, & refici oporteret, nos hortaii ſunt, ut aliam quoque prorogationem temporis habendi Concilii decerneremus.

Concilium Pont. prorogat ad feſtum Paſchæ ex rationibus hic aſſignatis.

§.7. Qua in re concedenda cùm eſſemus aliquantum difficiles, literas interim à Legatis noſtris, qui Vicentiæ erant accepimus, tranſacto jam, & longius præterito Concilii ineundi die, unum vix, aut alterum externis nationibus Prælatum Vicentiam ſe contuliſſe. Quo nuncio accepto cùm videremus eo tempore nulla jam ratiooe haberi Concilium poſſe, ipſis Principibus cooceſſimus, ut differetur tempus agendi Concilii uſque ad ſanctum Paſcha, diemque feſtum futuræ dominicæ reſurrectionis. Cujus noſtri præcepti, expectationiſque decretæ literæ Genuæ anno Incarnationis Domini milleſimo quingenteſimo trigeſimo octavo, quarto Kalen. Julii ſactæ publicatæque ſunt, ac hanc dilationem eò propenſiùs fecimus, quod pollicitus eſt nobiſque Princeps Legatos ſuos Romam ad nos ſe miſſarum, ut ea, quæ ad perfectionem pacis reliqua eſſent; neque Niceæ ob brevitatem temporis potuerant omnia confici, Romæ commodius coràm nobis agerentur, & tractarentur. Et ob hanc rationem etiam à nobis ambo petierunt ut hæc pacificationis procuratio, Concilii celebrationi præponeretur, cùm ipſum Concilium pace ſacta, multò deinde utilius, & ſalutarius Chriſtianæ reipublicæ futurum eſſet. Semper enim hæc pacis ſpes nobis iojecta, Principum nos voluntatibus aſſentiri hortata eſt. Quam ſpem vehementer auxit poſt diſceſſum à Nicæa noſtrum, ipſorum duorum Principum inter ſe benevola amicáque congreſſio, quæ maxima noſtra cum lætitia à nobis intellecta, confirmavit nos in bona ſpe, ut tandem aliquando noſtras preces apud Deum exauditas, & vota pacis accepta eſſe crederemus.

Deinde ex cauſis de quibus hic Concilium ad ejus beneplacitum ſuſpendit per quaſdam cujus literas quas hic non habes.

§.8. Hanc igitur pacis concluſionem, cùm & expectaremus, & urgeremus, nec ſolùm duobus antedictis Principibus, verùm etiam chariſſimo in Chriſto filio noſtro Ferdinando Regi Romanorum videretur actionem Concilii niſi pace facta, ſuſcipi non oportere, cunctique à nobis per literas, ſuóſque Oratores contenderent, ut alias rurſus temporis prorogationes faceremus, præcipuè autem inſtaret Sereniſſimus Cæſar promiſiſſe ſe demonſtrans his, qui à catholica unitate diſſentiunt, ſe operam ſuam apud nos interpoſiturum, ut aliqua concordiæ ratio iniretur, quod ante ſuam in Germaniam profectionem aptè non poſſet fieri. Nos eadem ſemper ſpe pacis, & tantorum Principum voluntate adducti, cùm præſertim cerneremus, ne ad dictum quidem Reſurrectionis feſtum alios Prælatos Vicentiam conveniſſe, prorogationis nomen jam fugientes, quod tàm ſæpè fruſtrà fuerat repetitum, celebrationem generalis Concilii ad noſtrum, & Sedis Apoſtolicæ beneplacitum ſuſpendere maluimus, itaque fecimus, & de ſuſpenſione hujuſmodi literas ad ſingulos ſupradictõum Principum decima die Julii milleſimo quingenteſimo trigeſimo nono dedimus, ſicut ex illis perſpicuè poteſt intelligi. Ea itaque ſuſpenſione neceſſariò per nos facta, dùm tempus illud magia idoneum à nobis, paciſque aliqua concluſio expectatur, quæ & dignitatem poſteà, frequentiámque Concilio, & Chriſtianæ reipublicæ præſentiorem ſalutem erat allatura, Chriſtianæ intereà res in deterius quotidiè prolapſæ ſunt. Ungaris Rege ipſorum mortuo, Turcam vocantibus: Ferdinando Rege bellum in eos movente: Belgis ad defectionem à Cæſare ex parte quadam incitatis, cujus defectionis comprimendæ cauſa per Galliam amiſiſſe, & cum Rege Chriſtianiſſimo concordiſſimè magno benevolè inter eos voluntatis judicio tranſiens in Belgas Sereniſſimus Cæſar, & illinc deinde in Germaniam profectus, conventus Germaniæ Principum, & Civitatum tractandæ ejus quam dixerat concordiæ cauſa habere cœpit. Sed cum ſpe pacis jam deficiente, ille quoque modus curandæ in conventibus, tractandæque concordiæ, ad majores potiùs diſcordias concitandas * aptus eſſe videretur, inducti fuimus ad priſtinum Concilii generalis remedium reverti, idque per legatos noſtros S. R. E. Cardinales ipſi Cæſari obtulimus. Quod etiam poſtremò, & præcipuè in Ratiſponenſi conventu egimus, cùm illic Dilectus filius noſter Gaſpar tituli Sanctæ Praxedis Cardinalis Contarenus, ſumma doctrina, & integritate Legatum noſtrum ageret. Nam cùm (id quod ne accideret anteà veriti eramus) ex ejus conventus ſententia peteretur à nobis, ut ab Eccleſia diſſentientium quoſdam articulos tolerandos declararemus, quoad per œcumenicum Concilium illi excuterentur, & deciderentur, idque nobis ut concederemus, neque Chriſtiana, & Catholica veritas, neque noſtra, & ſedis Apoſtolicæ dignitas permittetet, palàm potiùs Concilium, ut quamprimùm fieret proponi mandavimus. Neque verò in alia umquam ſententia, & voluntate fuimus, quàm ut primò quoque tempore Concilium œcumenicum, & generale congregaretur. Sperabamus enim ex eo, & pacem populo Chriſtiano, & Chriſtianæ Religionis integritatem poſſe recuperari: verùm tamen id cum bona gratia, & voluntate Chriſtianorum Principum habere volebamus. Quam voluntatem dùm expectamus, dùm obſervamus tempus abſconditum, tempus beneplaciti tui, ô Deus, aliquando tandem decernere compulſi ſumus omne eſſe tempus beneplacitum Deo, cùm de rebus ſanctis, & ad chriſtianam pietatem pertinentibus conſilia ineuntur.

* apertus.

Cum autem res Catholica reipublicæ quotidie in pejus prolaberentur Concilium in Tridentina Civitate celebrandum fore decrevit.

§.9. Quapropter videntes, maximo quidem animi noſtri cum dolore, rem chriſtianam quotidie in pejus ruere, Ungaria à Turcis oppreſſa, Germanis periclitantibus, cæteris omnibus metu mœroréque afflictis, nullius jam Principis conſenſum expectare, ſed tantùm Dei Omnipotentis voluntatem, & chriſtianæ reipoblicæ utilitatem attendere conſtituimus. Itaque cùm Vicentiam ampliùs non haberemus, cuperemúſque cùm univerſæ Chriſtianorum ſaluti, tùm Germanicæ nationis incommodis in eligendo per nos novo Concilii habendi loco conſulere, aliquotque locis propoſitis ipſam Tridentinam civitatem ab ipſis deſiderari videremus, nos etſi in citeriore Italia commodius omnia tractari poſſe judicabamus, ad eorum tamen poſtulationes noſtram voluntatem, paterna charitate deflexímus. Itaque Tridentum Civitatem elegimus, qua in civitate œcumenicum Concilium ad proximè venturas Kalendas Novembris haberetur, idoneum locum illum ſtatuentes, quo ex Germania quidem, aliiſque Germaniæ finitimis nationibus facillimè, ex Gallia, Hiſpania, cæteriſque provinciis remotioribus non difficiliter Epiſcopi, & Prælati convenire poſſent. Dies autem Concilii ea à nobis ſpectata eſt, quæ ſpatium in ſe baberet, & publicandi per chriſtianas nationes noſtri hujus decreti, & facultatis omnibus Prælatis ad veniendum tribuendæ. Quominus autem annum tempus præfiniremus mutando Concilii loco, ſicut quibuſdam conſtitutionibus aliàs præſcriptum eſt, ea res fuit in cauſa, quod longiùs extrahi ſpem ſanandæ aliqua in parte chriſtianæ reipoblicæ, quæ tot detrimentis, & calamitatibus effecta eſt, noluimus. Et tamen videmus tempora, agnoſcimus difficultates, quid ſperari poſſit ex conſiliis noſtris incertum eſſe intelligimus. Sed quia ſcriptum eſt: Revela Domino viam tuam, & ſpera in eo, & ipſe faciet, magis Dei clementiæ & miſericordiæ confidere, quàm noſtræ imbecillitati diffidere conſtituimus. Sæpè enim fit in bonis operibus incipiendis, ut quòd humana conſilia non valent, divina virtus efficiat.

Indictio ſacri Conc. Trid. ad Kal. Nov. 1542.

§. 10. Hujus ipſius Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, ac beatorum ejus Apoſto-

Apoſtolorum Petri, & Pauli auctoritate, qua nos quoque in terris fungimur, freti atque ſubnixi, de Ven. item fratrum noſtrorum Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium conſilio, & aſſenſo, ſublata amotáque ſuſpenſione, de qua ſuprà commemoratum eſt, quam per præſentes tollimus, & amovemus, ſacrum œcumenicum, & generale Concilium in civitate Tridentina loco commodo & libero, omnibúſque nationibus opportuno, ad Kalendas proximas Novembris anni præſentis ab Incarnatione Domini milleſimo quingenteſimo quadrageſimo ſecundo incipiendum, proſequendum, & eodem Domino adjuvante, ad ipſius gloriam, atque laudem, & Chriſtiani totius populi ſalutem abſolvendum, perficiendúmque indicimus, annunciamus, convocamus, ſtatuimus, atque decernimus.

Monitio & præceptum ut Prælati accedant ad Concilium.

§. 11. Omnes omnibus ex locis tàm venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, & dilectos filios Abbates, quàm alios quoſcumque, quibus jure, aut privilegio in Conciliis generalibus reſidendi, & ſententias in eo dicendi permiſſa poteſtas eſt, requirentes, hortantes, admonentes, ac nihilominùs eis in vi jurisjurandi, quod nobis, & huic ſanctæ ſedi præſtiterunt, ac ſanctæ virtute obedientiæ aliiſque ſub pœnis jure, aut conſuetudine in celebrationibus Conciliorum adverſus non accedentes ferri, & proponi ſolitis, mandantes, arctéque præcipientes, ut ipſimet, niſi forte juſto detineantur impedimento, de quo tamen fidem facere compellantur aut certè per ſuos legitimos Procuratores, & Nuncios, ſacro huic Conſilio omninò adeſſe, & intereſſe debeant.

Hortatio ut Imperator, Reges & Principes interſint Concilio per ſe ipſos, aut Legatos.

§. 12. Supradictos autem Imperatorem, Regemque Chriſtianiſſimum, necnon cæteros Reges, Duces, Principes, quorum præſentia, ſi aliàs umquàm, hoc quidem tempore maximè, ſanctiſſimæ Chriſti fidei, & Chriſtianorum omnium ſaluti futura eſt ſalutaris, rogantes atque obſecrantes per viſcera miſericordiæ Dei, & Domini noſtri JESU CHRISTI, cujus fidei veritas, & religio, & intùs, & extrà graviter jam oppugnatur, ut ſi ſalvam volunt Chriſtianam eſſe rempublicam, ſi ſe Domino obſtrictos, & obligatos pro maximis illius erga ſe beneficiis intelligunt, ne deſerant ipſius Dei cauſam, & negotium; ipſimet ad ſacri Concilii celebrationem veniant, in quorum ipſorum pietas, atque virtus communi utilitati, ſalutique ſuæ, ac cæterorum, & temporali, & æternæ plurimùm eſt profutura. Sin autem (id quod nollemus) accedere ipſi non poterunt, at graves ſaltem viros Legatos cum auctoritate mittant, qui perſonam Principis ſui quiſque & cum prudentia, & cum dignitate poſſint in Concilio referre. Inprimis verò, ut id curent quod ipſis facillimum eſt, ut ex ſuis cujuſque Regnis ac Provinciis Epiſcopi, & Prælati ſine tergiverſatione, & mora ad Concilium proficiſcantur. Quod maximè quidem à Prælatis, Principibuſque Germaniæ, Deum ipſum atque nos impetrare æquum eſt, ut cùm eorum præcipuè cauſa, ipſiſque cupientibus Concilium indictum ſit, & in ea civitate indictum, quæ ab eis eſt deſiderata, non graventur ipſi ſua cunctorum præſentia id celebrare, & ornare. Quo melius, atque commodius, quæ ad integritatem, & veritatem Chriſtianæ religionis, quæ ad bonorum morum reductionem emendationemque malorum, quæ ad Chriſtianorum inter ſe tàm Principum, quàm populorum pacem, unitatem, concordiámque pertineant, & quæ ad repellendos impetus barbarorum, & infidelium quibus illi univerſam Chriſtianitatem obruere moliuntur, ſint neceſſaria, Deo noſtris conſultationibus præeunte, & lumen ſapientiæ ſuæ, ac veritatis mentibus noſtris præferente, agi in dicto ſacro œcumenico Concilio, & conſpirante omnium charitate conſuli, tractari, confici, ad optatóſque exitus deduci quamplurimùm, & quàm optimè poſſint.

Forma publ. iſtam conſtitutionem.

§. 13. Atque ut noſtræ hæ literæ, & quæ in eis continentur ad notitiam cunctorum, quorum oportet, perveniant, nevè quis illorum ignorantiæ excuſationem prætendat, cùm præſertim etiam non ad omnes eos, quibus nominatim illæ eſſent intimandæ, tutus forſitan pateat acceſſus, volumus, & mandamus, ut in Baſilica Vaticana principis Apoſtolorum, & in Eccleſia Lateranenſi cùm ibi multitudo populi ad audiendam rem divinam congregari ſolita eſt, palàm clara voce per curiæ noſtræ curſores, aut notarios aliquos publicos legantur, lectæque in valvis dictarum Eccleſiarum, itémque Cancellariæ Apoſtolicæ portis, & Campi Floræ ſolito loco affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquamdiu expoſitæ pendeant. Cùmque inde amovebuntur, earum nihilominùs exempla in eiſdem locis remaneant affixa.

Conſt. iſta ligat poſt duos menſes à die publ.

§. 14. Nos enim per lectionem, publicationem, affixionémque hujuſmodi, omnes, & quoſcumque quos antedictæ noſtræ literæ comprehendunt, poſt ſpatium duorum menſium à die literarum publicationis, & affixionis ita volumus obligatos eſſe, atque adſtrictos, ac ſi ipſiſmet illæ coram lectæ, & intimatæ eſſent, tranſumptis quidem earum, quæ manu publici notarii ſcripta, aut ſubſcripta, & ſigillo perſonæ alicujus Eccleſiaſtica in dignitate conſtitutæ munita fuerint, ut fides certa, indubitata habeatur, mandamus, atque decernimus.

Sanctio pœnalis.

§. 15. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ indictionis, annunciationis, ſtatuti, decreti, mandati, præcepti, & obſecrationis infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 8. die 21. Maji.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1542. 11. Kalendas Junii, Pontificatus noſtri Anno octavo.

XXXIV.

Deputatio nonnullorum S. R. E. Cardinalium generalium Inquiſitorum hæreticæ pravitatis, cum ampliſſima auctoritate.

Cardinalium hujuſmodi Congregationem præfinivit Sixtus V. ut inf. in ejus conſt. 74. Immenſa, ibi videas quæ notabo in Tomo 2.

Edita A. D. 1542.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

Licèt ab initio noſtri ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptionis ad ſemper nobis cordi fixum inſtiterit, ut fides Catholica ubique floreret, & augeretur, ac omnis hæretica pravitas à Chriſti fidelibus noſtra diligentia procul pelleretur: necnon diabolica fraude ſeducti, viam veritatis cognoſcerent, & ad gremium, & unitatem Eccleſiæ reducerentur, & ſi qui animi perverſitate ducti, in eorum damnato propoſito perſiſterent, ita plecterentur, ut eorum pœna aliis tranſiret in exemplum. Nihilominùs ſperantes quandoque eoſdem ſic ſeductos, tùm Dei Omnipotentis miſericordia, tùm fidelium orationibus, ac dictorum virorum prædicationibus errores ſuos recognituros, & illis abjuratis ad ſanctam Eccleſiam Catholicam redituros, etſi id aliquantum differrent auctoritate ſacri œcumenici, & generalis Concilii, quòd ad id inprimis propediem celebrare ſperabamus deterritos, veram, & Catholicam fidem amplexuros, & ea mediante in ſemitis juſtitiæ ambulaturos fore, negotium inquiſitionis hæreticæ pravitatis hujuſmodi in hanc uſque diem diſtulimus.

Cauſa hujus declarationis.

§. 1. Verùm, cùm Concilium hujuſmodi ex diverſis rationabilibus cauſis, & præſertim bellorum turbinibus, quas hactenùs inter Principes Chriſtianos viguerunt, nondùm inchoari potuerit, & humani generis hoſte procurante, fidelium animi novi hæreſibus in dies magis polluantur, omniáque ſchiſmatis diſſidiis repleantur, laceretúrque ferè Chriſtiani nominis unitas, inconſutiliſque Chriſti tunica ſcindatur.

§. 2. Nos

Inſtitutio Congreg. Cardinalium S. Inquiſitionis.

§. 2. Nos ne, dùm dies Concilii per nos noviſſimè indicti expectatur omnia in deterius labantur providere volentes, ac nequeuntes per nos ſolos, aliis etiam arduis occupatos curis, omnia exequi. dilectorúmque filiorum noſtrorum Joannis Petri Sancti Clementis, Joánnis S. Sixti Petripauli S. Balbinæ, Bartholomæi S. Cæſarei, Dionyſii S. Marcelli, & Thomæ S. Silveſtri titr. Presbyterorum Cardinalium fidem, doctrinam, & virtutem perſpectas habentes, ac de eis plurimum in Domino confidentes, eoſdem Jo. Petrum, & Joannem, ac Petrumpaulum, & Bartholomæum, necnon Dionyſium, & Thomam Cardinales, noſtros, & Apoſtolicæ ſedis in omnibus, & ſingulis Reipublicæ Chriſtianæ Civitatibus, Oppidis, Terris, & locis, tàm citrà quàm ultrà montes ubilibet etiam in Italia conſiſtentibus, ac in Romana Curia, ſuper negotio fidei, Commiſſarios, & Inquiſitores Generales, & generaliſſimos auctoritate Apoſtolica tenore præſentium conſtituimus, & deputamus.

Juriſdictio & facultates d. Congregationis, procedendi contrà quoſcumque in negotio fidei.

§. 3. Ac eis contrà omnes, & ſingulos à via Domini, & fide Catholica aberrantes, ſeu de eadem fide malè ſentientes, aut aliàs quomodolibet de hæreſi ſuſpectos, illorúmque ſequaces, fautores, & defenſores, ac eis auxilium, conſilium, vel favorem, publicè, vel occultè, directè, vel indirectè præſtantes, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, præeminentiæ fuerint, etiam abſque ordinariis locorum, etiam in cauſis in quibus ipſi de jure intervenire habent, inquirendi, & per viam inquiſitionis, vel inveſtigationis, ſeu aliàs ex officio procedendi, ac culpabiles quoſcumque ſeu ſuſpectos præcedentibus inditiis, carceribus mancipandi, ac contra eos uſque ad finalem ſententiam incluſivè procedendi, & culpabiles repertos, pœnis juxta Canonicas ſanctiones debitis puniendi, ac ultimo ſupplicio damnatorum bona, prout juris fuerit publicandi.

Officiales eligendi.

§. 4. Necnon ad effectum præmiſſorum, procuratorem fiſcalem, & notarios publicos, & alios officiales ad præmiſſa neceſſarios, & opportunos, etiam clericos ſive religioſos cujuſcumque Ordinis fuerint deputandi, & conſtituendi.

Degradationem Clericorum committendi.

§. 5. Et ſi neceſſe fuerit aliquos clericos ſæculares, aut cujuſcumque Ordinis regulares, etiam in ſacris, & presbyteratus ordinibus conſtitutos propter præmiſſa degradari, per quemcumque Catholicum Antiſtitem, quem prædicti Cardinales duxerint deputandum, convocatis, & ſibi ad hoc convocatis, & ſibi ad hoc aſſiſtentibus duobus Abbatibus, aut aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, ad actualem degradationem eorumdem Clericorum, eorúmque Curiæ ſæculari traditionem, ſeu dimiſſionem, aliàs, prout etiam juris fuerit, procedi faciendi.

Contradictores coercendi.

§. 6. Ac contradictores quoſlibet, & rebelles, ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac privationis omnium, & ſingulorum beneficiorum & officiorum Eccleſiaſticorum per eos quomodolibet obtentorum, nec non inhabilitationis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, aliiſque opportunis juris remediis, appellationis diffugio ſemoto, compeſcendi.

Auxilium brachii ſæcularis invocandi &c.

§. 7. Et auxilium brachii ſæcularis invocandi, omniáque & ſingula alia, quæ prædicti Cardinales ad hæreſes, & in fide hujuſmodi errores ad præſentes in Republica Chriſtiana ubilibet vigentes reprimendos, & radicitùs extirpandos, neceſſaria fore cognoverint, & ad officium inquiſitionis hæreticæ pravitatis de jure pertinent faciendi, gerendi, ordinandi, exercendi, & exequendi.

Inquiſitores ubi vis locorum deputandi.

§. 8. Necnon ad præmiſſa omnia, & ſingula in quibuſvis Civitatibus, terris, & locis, de quibus eiſdem Cardinalibus videbitur, & quoriens ipſi Cardinales opus eſſe cognoverint, alias perſonas Eccleſiaſticas idoneas, literatas, & Deum timẽtes in Theologia Magiſtros, ſeu in altero jurium Doctores, licentiatos, Baccalaureos in aliqua Univerſitate Studii generalis graduatos, in trigeſimo eorum ætatis anno ad minus conſtitutos, ſeu Eccleſiarum Cathedralium Canonicos, vel aliàs dignitate Eccleſiaſtica præditos, cum ſimili aut limitata facultate, ſubſtituenda, ſubdelegandi, ac eos in toto, vel in parte, ſimul, vel ſucceſſivè ad eorumdem Cardinalium libitum etiam in negotiis, & cauſis per eos tunc incœptis revocandi, & loco ipſorum alios ſimiliter qualificatos deputandi, ita tamen, quòd prædicti Cardinales, & alii ab eis pro tempore deputati, de abſolutionibus, & reconciliationibus reorum qui ad veritatis lumen redire voluerint, quas nobis expreſsè reſervamus, ac aliis quàm hæreſis crimen ſapientibus delictis, & exceſſibus, ſe intromittere nequeant, plenam, & omnimodam facultatem eiſdem auctoritate, & tenore concedimus.

Applicationes ab aliis Inquiſitoribus interpoſitas.

§. 9. Et nihilominùs auctoritate, & tenore præmiſſis ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſingulæ appellationes per eos contrà quos vigore præſentium procedi contigerit, à quibuſcumque per ipſos Cardinales deputatis pro tempore interponendæ, ad eoſdem Cardinales devolvi debeant, ipſique Cardinales cauſas appellationum hujuſmodi cum omnibus, & ſingulis earum incidentibus, dependentibus, emergentibus, anneais, & connexis audire, cognoſcere, & decidere.

Ac in quacumque inſtantia fuerint, fine debito terminare, ac executioni debitæ demandare.

In Curia & extrà citandi, & inhibendi.

§. 10. Et tàm in cauſis appellationum hujuſmodi, quam alias ad effectum præmiſſorum omnium, quos opus fuerit, tàm in dicta Curia, quàm extrà eam, & in partibus etiam per edictum publicum, conſtito ſummariè, & extrajudicialiter de non tuto ad eos acceſſu, citare, ac quibus inhibendum fuerit inhibere, & appellantes ſimpliciter, vel ad cautelam à quibuſcumque excommunicationis, & aliis ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis in eos latis, abſolvere poſſint, prout de jure fuerit faciendum. Decernentes quæcumque per ipſos Cardinales, ſeu ab eis deputatos in præmiſſis quomodolibet pro tempore geſta plenam roboris firmitatem obtinere, & perpetuò inviolabiliter obſervari debere.

Clauſula ſublata.

§. 11. Et ſic per quoſcumque Judices, & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, necnon irritum, & inane, quicquid ſecus ſuper his, à quocumque quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obſtantibus fœlicis recordationis Bonifacii Papæ Octavi prædeceſſoris noſtri, qua cavetur, ne quis extrà Civitatem ſuam, vel diœceſim niſi in certis caſibus, & in illis, ultrà unam dietam à fine ſuæ diœceſis, ad judicium evocetur, ſeu ne Judices qui à Sede prædicta deputati fuerint, contrà quoſcumque procedere, aut aliis vices ſuas committere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, ac aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrariis quibuſcumque, aut ſi perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari, aut extrà, vel ultrà certa loca, ad judicium evocari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſvis aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, ſub quibuſcumque tenoribus & formis quomodolibet conceſſis confirmatis, & innovatis, per quæ præſentium literarum, & juriſdictionis ipſorum Cardinalium in præmiſſis executio impediri quomodolibet vel defferri poſſit, quæ quoad hoc ipſis, aut alicui eorum minimè ſuffragari poſſit, vel debere decernimus.

Sanctio pœnalis.

§. 13. Nulli ergò omninò hominum liceat, hanc paginam noſtræ Conſtitutionis, deputationis, reſervationis, conceſſionis, ſtatuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei auſo temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 8. die 21. Jul.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarn. Dom. 1542. 12. Kal. Auguſt. Pont. noſtri Anno octavo.

Juriſdictio Cardinalis Archipresbyteri, & Judicis cauſarum Capituli Canonicorum, & aliarum perſonarum Eccleſiæ S. Petri Principis Apoſtolorum de Urbe, vel eorum intereſſe concernentium.

Hanc juriſdictionem ampliavit Six. V. infrà ſua conſtit. 102. Cùm ex debito ideò prætermiſi aliam Bullam Pii IV. editam die 22. Septemb. 1556. quæ iſtam confirmabat.

Edita A. D. 1542.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Hic Pont. Archipresbytero Eccleſiæ B. Mariæ Majoris, juriſdictionem dedit de qua ſup. in conſt. Cùm ſicut.

CUm dilectus filius Alexander S. Laurentii in Damaſo Diaconus Cardinalis Farneſius, Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Vicecancellarius, ſecundùm carnem Nepos noſter, Archipresbyteratus Principis Apoſtolorum de Urbe tunc certo modo vacan. aſſecutus fuerit, & nos eidem Alexandro dùm aliàs Archipresbyteratus S. Mariæ Majoris, de Urbe obtineret, ne Canonici, & Capitulum, ac Capellani, dictæ Eccleſiæ S. Mariæ Majoris, pro rebus, & negotiis ſuis, & dictæ Eccleſiæ coràm diverſis Urbis Judicibus litigare, & conveniri contingeret, ac laboribus, & expenſis fatigarentur, omnes & ſingulas cauſas tunc præſentes, & futuras, tàm contrà ipſos, quàm per ipſos contrà quaſcumque perſonas, quovis nomine nuncupatas, Collegium, Capitulum, & univerſitatem motas, & moven. etiam civiles, & criminales etiam ſuper quibuſcūque pecuniarum ſummis, cenſibus, canonibus, reſponſionibus, etiam inſtrumentales, etiam obligationibus in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ orientes, coràm quibuſcumque Urbis Judicibus, & S. R. E. Cardinalibus, & Rotæ Auditoribus ad nos advocan. illas prædicto Alaxandro Card. etiam ſimiliter ſummariè ſimpliciter; & de plano ſine ſtrepitu, & figura Judicii ſola facti veritate inſpecta, & quatenùs opus eſſet extrajudicialiter audien. & deciden. commiſiſſemus, prout in aliis diverſis reſcriptis etiam Motu proprio &c. manu noſtra ſignatis, quas & illorum tenores totos, & compendia, ac ſi de verbo ad verbum præſenti inſerta forent pro ſufficienter expreſſis, & inſertis haberi volumus, ipſéque Alexander Cardinalis, & Archipresbyter, in dicta Baſilica Venerabilem fratrem noſtrum Franciſcum Sfondratum Vicarium ſuum conſtituerit, & deputaverit.

Eandem modo tribuit Archipresbytero S. Petri.

§. 1. Nos qui dictam baſilicam Sancti Petri, & illius Canonicos beneficiatos, & Clericos, & dictæ Baſilicæ proprios Capellanos, ac alios in eadem baſilica deſervien. non minori dilectione quàm prædictam Baſilicam S. Mariæ Majoris proſequimur, parémque etiam reſpectum ad id dictum Alexandrum Cardinales, & Archipresbyterum haben. omnes, & ſingulas juriſdictiones, poteſtates, auctoritates, & facultates, ſibi aliàs tamquàm de baſilicæ S. Mariæ Majoris Archipresbytero conceſſas ad eundem Alexandrum Cardinalem ad præſens Baſilicæ prædictæ Archipresbyterum ſuóſque in dicta Baſilica ſucceſſoribus extendimus, & ampliamus.

Imò de novo conceſſit. Tū quoad cauſas criminales vide quod dixi in mod.

§. 2. Et nihilominùs motu, & ſcientia ſimilibus, omnes, & ſingulas cauſas etiam beneficiales, prophanas, & mixtas, & compromiſſas, tàm civiles, quàm criminales, inter dictos Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos, & clericos, atque Capellanos reſpectivè, ſeu quemcumque eorum ea una, & quaſcumque perſonas alias, loca, collegia, vel univerſitates, quæ inter dictos Capitulum, & Canonicos, vel eorum quemlibet & beneficiatos clericos, ſeu Capellanos præfatos, vel quemcumque eorum coràm quibuſcumque Judicibus ordinariis, commiſſariis, & executoribus, etiam S. R. E. Card. & Rotæ Auditoribus, & Locaten. ſuper quibuſcumque rebus bonis, & pecuniarum ſummis verten. & penden. partibus ex altera reſpectivè ad nos præſentes avocan. illámque & illas in ſtatu, & terminis in quibus ad præſentes reperiuntur, & quas in futurum moveri etiam de novo contigerit, tàm activè, quàm paſſivè, per Priores, Canonicos, Capitulum, beneficiatos, clericos, capellanos, ſeu eorum quemlibet beneficiatos clericos contrà quaſcumque perſonas quovis nomine nuncupatos Collegium, capitulum, & univerſitatem, ſocietates, hoſpitalia, & loca quæcūque quantumcumque reſpectivè privilegiatos, & privilegiata, etiam per prædictos canonicos, & Capitulum contrà beneficiatos, clericos, capellanos prædictos, ſuper quibuſcumque pecuniarum ſummis, beneficiis eccleſiaſticis, cenſibus, reſponſionibus etiam vinearum, rebúſque & bonis ad quamcumque ſummam pecuniarum, numerum, quantitatem, & valorem aſcenden. rebúſque aliis in actis cauſæ, & cauſarum hujuſmodi latiùs deductis, & deducen. & illorum occaſione, cum omnibus & ſingulis ſuis inciden. depen. emergen. annexis, & connexis, eidem Alexandro Archipresbytero, & præfato Vicario, necnon ejuſdem Alexandri ſucceſſoribus, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura Judicii, ſola facti veritate inſpecta, & quatenùs opus ſit executivè, etiam manu regia, abſque terminis ſubſtantialibus, & alicujus telæ judiciariæ obſervatione, ſine confectione regiſtri ſive extractus quacumque appellatione poſtpoſita, etiam non frivola, audien. cognoſcen. deciden. ſinéque debito terminan. tenore præſentium de novo committimus, & mandamus perpetuis temporibus duraturarum.

Cum poteſtate citan. in Curia, & extra &c.

§. 3. Cum poteſtate dictas partes reſpectivè, & omnes alios, quos opus ſit, & ſua communiter, vel diviſim intereſſe putan. in executione citationum nominan. in Ro. Curia, & extrà eam etiam per edictum publicum conſtito ſummariè, & extrajudicialiter de non tuto acceſſu, citandi, ac eiſdem omnibus, & ſingulis Judicibus ſupradictis, & quibus, & quoties opus fuerit, etiam ſub cenſuris eccleſiaſticis, & pecuniariis pœnis ſuo arbitrio moderan. & applican. etiam per ſimile edictum inhiben. & in eventum non paritionis, pœnas & cenſuras prædictas damnabiliter incurriſſe, & incidiſſe declarandi, aggravandi, reaggravandi, interdicen. & brachii ſæcularis auxilium invocan. loco vel ſententiæ ſeu ſententiarum prolatarum, mandatum, & mandata executiva in forma ſolita, & conſueta decernendi, illúdque vel illa, & quicquid per eos, vel alterum eorum, judicatum fuerit exequendi, expenſas quaſcumque taxandi, moderandi, in cauſiſque & omnibus, & ſingulis prædictis vel eorum quolibet ſeu quolibet præmiſſorum etiam ſingulis diebus, & horis præterquàm in honorem Dei feriatis procedendi.

Juramentaque perſonarum d. Baſilicæ ad effectum agendi. &c. relaxandi.

§. 4. Necnon Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos clericos, & capellanos prædictos ſine eorum quemlibet à vinculo juramenti ad effectum agendi, aliiſque cenſuris eccleſiaſticis, & pœnis quatenùs oportuerit abſolven. omniáque alia, & ſingula faciendi, gerendi, & exercendi in præmiſſis neceſſaria ſeu quomodolibet opportuna.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo palatii, regula Cancellariæ Apoſtolicæ prohibentis mandata executiva aliàs quàm ſub plumbo expediri non poſſint facultatibus, & juriſdictionibus Cardinalibus, & quibuſcumque Urbis Judicibus, ſub quavis verborum forma, & regulis urgentiſſimis, per nos eiſdem conceſſis, & innovatis, quas etiam, & illarum tenores, ac ſi de verbo ad verbum ſpecialis mentio facta foret pro expreſſis hab. cæteriſque contrariis quibuſcumque Statum &c. & merita cauſæ, & cauſarum prædictarum, nomináque & cognomina, qualitates partium, & perſonarum prædictarum, necnon rerum Collegii, & Capituli &c. præmiſſorúmque omnium ſingulorum, ac aliorum de neceſſitate exprimen. tenores pro inſertis, & ſufficienter expreſſis haben. Et quod præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & ubique fidem faciat.

Fiat Motu proprio. A.

Papæ ſubſc.

Et quod præſentis Motus proprii ſola ſignatura ſufficiat, & ubique in judicio, & extrà, fidem faciat, regula contraria edita non obſtan. & de extenſione, & nova commiſſione, & mandato prædictis, ad vitam prædicti Reverendiſſ. Alexandri ſeu quamdiu Archipresbyteratum Baſilicæ S. Petri obtinuerit tantum.

Declaratio juriſdictioni.

§. 6. Et qnoad cauſas criminales, citrà tamen pœnam ſanguinis & corporum afflictivam. Et quoad cauſas pendentes inter alias quàm ipſius Baſilicæ perſonas, pro rebus Canonicos, & Capitulum, ac beneficiatos S. Petri hujuſmodi taugen. dumtaxat.

Publ. P. A. 9. die 1. Nov.

Datum Romæ apud S. Petrum, Kal. Novemb. anno nono.

XXXVI.

Juriſdictio, & facultates Vicatii Summi Pontificis, in alma Urbe, ejúſque diſtrictu.

De hac juriſdictione, aliquid vid. ſup. in conſt. 1. Pauli 2. Licèt fol. 38 1. & conſt. 28. Julii II. Decet. fol. 514. Et circà lites movendas ab uxoribus contrà maritos, habes hic infrà in conſt. 13. Cùm ſicut. Qaò verò ad cauſas Hebraorum, aecaon, & Clericorum, ac obligationum in forma Cameræ declarata eſt hæc juriſdictio Jul. III. infrà in conſt. 1. Cùm ſicut. & à Pio V. in conſt. 65. In conferendis. Tom. 2. & poſtremò à Paul. V. in conſt. 71. Univerſi §. 4. & 7. Tom. 3.

Habet etiam Vicarius cngnitionem cauſarum Puellarum Deſperſarum nuncupatarum, in Urbe, ex Bulla 66. Clem. VIII. Debitum. Tom. 3. fol. 104. Necnon cauſarum Hoſpitalis S. Spiritus, ut in d. Clem. conſt. 118. Cùm ſicut, fol. 189. & paritet cauſarum Collegii Scholarium S. Hiero. ex Bulla 8. Pauli V. Altitudo. in d. Tomo 3.

Edita An. D. 1542.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Venerabili fratri Philippo Epiſcopo Burgi S. Sepulchri, in noſtra Urbe, ac ejus ſuburbiis, & diſtrictu noſtro in ſpiritualibus Vicario, Salutem, & Apoſtolicam Benedictionem.

Proëmium.

LIcet Eccleſiarum omnium nniverſalis cura, & populi Chriſtiani regimen, ad vigilantiam ons inducat, Roma tameu Urbs inclyta, quam caput orbis divina clementia ſtabilivit, mentem noſtram ſolicitat, nt de ipſius eccleſiarum ſtatu proſpero, & ſalubri, attentiùs, & diligentiùs ita procuremus, ut ſpititualiter, & temporaliter fœlicioribus ſuceeſſibus congrunm ſuſcipiant incrementum.

Deputatio Vicarii cum ſæcularibus.

§. 1. De tua ergò laudabili vita, morum gravitate, probata fide, & circumſpectione, aliiſque virtutum donis quibus perſonam tuam etiam familiari experientia præditam eſſe jam dudùm etiam in magnis almæ Urbis noſtræ gubernio, ac ſabricæ Baſilicæ Principis Apoſt. de Urbe negotiis, & arduis cauſis tibi commiſſis percepimus, firmam in Domino ſpem gerentes, & ſperantes quòd ea quæ tibi committenda duxerimus, prudentet, & fideliter exequeris, Motn proprio, non ad tuam, vel alterins pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & ex certa ſcienria, Te qui etiam Capellanus Prælatus domeſticus, & in utraqne Signatura teferendarius noſter, ac ad eamdem Baſilicam per nos deputatus exiſtis, necnon unum ex officiis ſcriptoriæ literarnm Apoſt. ex indulto Apoſt. obtines, in præfata Urbe ejúſque ſuburbiis, & diſtrictn Vicarium noſtrum in ſpiritualibus quàdiù vixeris, cum honoribus, oneribus, reddiribus, & emolumentis conſuetis, auctoritate Apoſtolica tenore præſentiū conſtituimus & deputamus.

Monaſteria & religioſot viſitandi & coercen.

§. 2. Tibique omnia & ſingula, Eccleſias, Monaſteria etiam Monialium, & alia loca eccleſiaſtica ſæcularia, & regularia Ordinum quotumcumque Urbis, & ejus diſtrictus, & Religioſos quoſcumque utriuſque ſexus in illis commorantes, & ad dictam Urbem confluentes pro rempore, ac etiam Eccleſias S. Anaſtaſii, S. Sebaſtiani, S. Pauli, & ad Tres Fontes, S. Agnetis, S. Laurenrii, & S. Sabbæ, ac alia Monaſteria quæcumque exempta, & non exempta eorúmque perſonas viſitandi, ac in capite & membra reformandi, oecnon earum & cujuſlibet ipſarum exceſſus, & crimina mulctandi, corrigendi, & puniendi, prout ſecundùm Deum videris expedire. Necnon ædificia quæ in Eccleſiis per te viſitandis videbis ruinis ſuppoſita, auctoritate propria demoliendi, & demoliri ſaciendi, & Rectores ad Eccleſiarum reparationem per fructuum ſubtractionem, vel aliàs pront tibi videbitur cogendi, mulctáſque ipſas, prout etiam tibi videbitur, moderandi & Cameræ Apoſtolicæ applicandi.

Cauſas flor. & mercedum ſummariè, & alias juxtà ſtylum Curiæ, & commiſſarias juxtà commiſſiones cognoſcendi.

§. 3. Ac cauſas civiles & ordinarias eas videlicet in quibus non agitur de majori ſumma redditus ſexaginta florenorum auri de Camera, aut illius ſummæ valoris extimationem communem non excedente, etiam de locatione, & evacuatione, ac penſione, reſponſione & devolutione Caſalium, prædiorum, & domorum, ac tatione vinearum, & mercedibus etiam cujuſcumque ſummæ, & valoris exiſtant, ſummariè, ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola ſacti veritate inſpecta cum aliquali petitione verbali, apud acta tameu redacta, ſeuper viam monitorii, nullis terminis ſervatis, etiam qui de ſtylo, ſeu ordinatione d. Palatii Apoſt. ſervari ſoliti ſunt; Aliàs verò more ſolito & juxta ſtylnm conſuetudinem Curiæ officiì Vicariat. hujuſmodi, Ac alias Commiſſ. juxta illarum commiſſionum tenores, & formas, Ac etiam crimin. per te, vel per te pro tempore deputatum Auditorem audiendi, decidendi, & fine debito terminandi.

Appellationem à quinque infrà rejiciendi.

§. 4. Hoc etiam adjecto ad lites abbreviandum, & partes à laboribus, & expenſis relevandum, quòd à proceſſibus, & ſententiis à quinque ducatis infrà, auditis, & intellectis partibus, & eujuſlibet ipſarum juribus, in principali negotio non poſſit per aliquem quomodolibet appellari, ſeu de nullitate dici, & appellatione, & nullitate prædictis, ac omnibus aliis inde ſecutis non obſtantibus, ſervatis aliis ſervandis ad executionem dictarum ſententiarum liberè procedere poſſis.

Cauſas miſerabilium, & alias non exced. duc. 60. ſummariè cognoſcendi.

§. 5. Necnon omnes, & ſingulas cauſas alimentorum, & alias miſerabilium perſonarum, ac etiam aliorum quorumcumque quæ non excedunt ſummam ſexaginta ducatorum auri de Camera ſummariè, ſimplicit r & de plano, ſola facti veritate inſpecta, manu regia, ſine confectione regiſtri, ſicut tibi viſum fuerit cognoſcendi, judicandi, & fine debito terminandi.

Moratorias in eis denegandi.

§. 6. Dilationes moratorias qnaſcumque etiam quinquennales, in cauſis mercedum, & alimentorum, cenſuum, penſionum, reſponſionum, & io cauſis miſerabilium perſonarum, viduarum, pupillorum, eccleſiarum, & piorum locorum, ac obligationum juratoriarum rejiciendi, & illis rejectis (niſi cauſa cognita conceſſæ fuerint, aut aliter à nobis Motu proprio, & ex certa ſcientia reſcriptum fuerit) debitores ad ſolvendum remediis opportunis, etiam per cenſuras eccleſiaſticas, vel via executiva, pront tibi videbitur compellendi.

Carceres viſitandi.

§. 7. Carceres quoque viſitandi, votum dandi, ac de carceratorum liberatione vel condemnatione, ad pecuniarum ſolntionem, cum cæteris viſitanribus ſtatuendi, & ordinandi.

Judaorum cauſas, & alias judicandi.

Ad hoc vide Bullam cit. in ſubr.

§. 8. Judæos omnes, etiam uſurarios, bancarios, quoſcumque clericos, & beneficiatos Urbis, ac ejus diſtrictus, religioſos etiam mendicantes, ac regulares omnes utrinſque ſexus, Fraternitates etiam laicorum, Hoſpitalarios, omnéſque in eccleſiis & Monaſteriis beneficiatos, ac deſervientes, eorúmque omnium res, & bona judicandi, & tàm civiliter quàm criminaliter coërcendi & puniendi.

Uſurarias, & alias cauſas judicandi.

§. 9. Uſurarum exceſſus etiam dictis Judæis toleratos ad honeſtiſſimum modum reducendi, Matrimoniorum cauſas, omnéſqne alias, quæ de jure ad Vicarium noſtrum dignoſcuntur pertinere, audiendi, & fine debito terminandi.

Synodum congregandi.

§. 10. Synodum in Romano Clerico pro correctione malorum motum, & pro neceſſitate, juxta temporum opportunitates, in Clero occurrentes, nbi & quando libuerit, celebrandi, congregandi; Statuta, & ordinationes, ſeu conſtitutiones pro tempore obſervanda edendi.

§. 11. Nec

Ordines conferendi.

§. 11. Nec oon pet te, vel aliquem catholicum Antiſtitem, gratiam & communionem Apoſt. ſedis habentem, quem ad hoe còm opus fuerit duxeris eligendum, & depurandum, ordines conferendi tempotibus à jure ſtatutis, ac alia eccleſiaſtica ſacramenta.

Eccleſias conſecrandi.

§. 12. Eccleſias Urbis, ac illius diſtrictus prædictorum, illorúmque Cœmeteria conſecrandi, ac polluta (aqua tamen priùs pet te, vel eundem vel alium Antiſtem, ſimiles communionem & gratiam habentes, benedicta) teconciliandi.

Feſtivis diebus vetita exercitia puniendi.

§. 13. Ac eos qui feſtivis diebus vetita à jure exercitia fecerint, compeſcendi, & puniendi.

Blaſphematores, & alios coercendi.

§. 14. Blaſphematores, uſurarios, judæos, perjuros, & quoſcumque alios committentes crimen, quod ad Eccleſiaſticum forum, & ad Cutiam & jnriſdictionem Vicarii noſtri etiam juxtà facultates tibi, & prædeceſſoribus tuis conceſſas, ſimpliciter vel mixtim de jure, vel conſuetudine, ſeu ſtatuto pertineat, non obſtantibus quibuſcumque ſignificationibus ab aliis judicibus factis ſeu faciendis, cognoſcendi, & puniendi.

Pœnas piis operibus applicandi.

§. 15. Ac tàm pro vaſis, veſtibus, tunicellis, planetis, & ſimilibus, quæ de neceſſitate ad divinum honorem requirentur, tàm pro ordinibus ſacris celebrandis, quàm pro ſuſtentatione Epiſcopi ordinanris, miniſtrorúmque ejus, ac Notariorum qui, ut accepimus, pro ſigillo nihil accipiunt, ſaltem pro meris laboribus perſolvendis, & aliis quæ de neceſſitate ad curam & regimen tui officii fieri debere videbuntur, de pœnis in dicta Curia diſponendi.

Cætera ad officium ſpectantia exequendi.

§. 16. Omniáque alia, & ſingula faciendi, gerendi, diſponendi, ordinandi, mandandi, & exequendi, quæ ad hujuſmodi Vicariatus officium dé jure, vel conſuetudine, aut alias quomodolibet pertinere dignoſcuntut, & quæ omnes alii Vicarii Urbis de jure, conſuetudine, vel privilegio, facere, dicere, & ordinare potuerunt.

Inobedientes coercendi.

§. 17. Necnon contradictores, & facultati poteſtatique tuæ hujuſmodi contravenientes, & illam perturbantes, ac rebelles quoſcumque quavis auctoritate fungentes, per eccleſiaſticas, & alias pecuniarias pœnas tuo arbitrio infligendas, & moderandas, etiam pet repreſſalias, ubi & quando opus fuerit, correctionémque perſonalem juris temedio opportuno appellatione poſtpoſita compeſcendo, plenam, liberam, & omnimodam, auctoritate apoſtolica tenore præſentium facultatem concedimus.

Cauſas civiles, & criminales hic indicatas cognoſcendi.

§. 18. Et inſuper qui, ut accepimus, hujuſmodi Vicariatos officii vigore Vicario pro tempore exiſtenti, tàm in Civilibus, quàm in Criminalibus, clericorum Urbis, & ejus diſtrictus matrimoniorum ſpiritualium, illorúmque connexorum, Judæorum quoque ac hoſpitalium, & hoſpitaleriorum, necnon Confraternitatum laicorum quorumcumque ac Collegiorum eccleſiaſticorom, & aliorum quorumvis, etiam ſorenſium, ac quorumcumque in quibuſcumque eccleſiis, monaſteriis, & capellis Urbis prædictæ deſervientium, & reſidentium, locorum piorum & teligioſorum quorumcumque utriuſque ſexus Fratrum, Monachorom etiam Mendicantium quorumcumque tàm in dicta Urbe commorantium, quàm ad illam pro tempore confluentium cauſis juriſdictio attributa fuerit, nihilominùs ſuper præmiſſis, ſeu aliquibus eorum per Gubernatorem, necnon Senatorem Urbis, ac Auditorem Cauſarum Curiæ Cameræ Apoſtolicæ generalem; Conſervatores Cameræ Urbis, & diverſos alios Judices & Officiales pro tempore exiſtentes, dictum Vicariatus officium pro tempore obtinentes quàm ſæpè nonnullarum, ut ipſi aſſerunt per Sedem Apoſt. eis conceſſarum literarum prætextu, perturbati, & impediri contingit, & aliquas ex hujuſmodi cauſis ad ſe appropriare nituntur, in gravem Vicariatus officii jacturam, ac damnum: Nos iis occurrere, & obviare, ac dicti Vicariatus officii indemnitati providere volentes, Motu ſimili in præmiſſis, etiam activè & paſſivè, tibi & pro tempore exiſtenti Vicario juriſdictionem hujuſmodi hactenùs ſemper competiiſſe, & competere.

Alienationúmque & permutationum de bonis Eccleſiaſticis.

§. 19. Ac te in ſingulis venditionis, permutationis, & alienationis rerum, & bonorum eccleſiaſticorum cauſis etiam per ſupplicationem apoſtolicam commiſſis, & committendis, tàm in Urbe, quàm illius diſtrictu prædictis, Judicem, & executorem quamdiù vixeris fore, & eſſe; Ac venditiones, permutationes, & alienationes hujuſmodi ſine cognitione, & approbatione tuis, pro tempore factas, minimè valere decernimus, & declaramus.

Vicarius in his cauſis Judex eſt ordinarius.

§. 20. Ac pro potiori cautela te ſucceſſoréſque tuos in dicto Vicariatus officio Vicarios in præmiſſis cauſis, & circa præmiſſa competentem Judicem quamdiù vixeris, ut præfertur conſtituimus, & deputamus. Et in eventum in quem per Nos, vel Sedem prædictam hujuſmodi tua juriſdictio in præmiſſis per præoccupationem vel aliàs, tibi diminuta, & abdicata, ac illa præfatis Gubernatori, aut Senatori, vel Auditori, Conſervatoribus, & quibuſcumque aliis Judicibus, & Officialibus, quacumque auctoritate fungentibus attributa fuiſſet; ex nunc illam Motu ſimili reſtituimus, & plenariè reintegramus. Ac omnes & ſingulos proceſſus, & ſententias, quos & quas in Gubernatorem, vel Senatorem, ſeu Auditorem, Conſervatores, ſeu quoſcumque Judices & Officiales præfatos, in præjudicium attributæ & conceſſæ tibi juriſdictionis prædictæ, haberi vel promulgati contigerit, nullos, & nullas, nulliúſque roboris, vel momenti fore, & eſſe: Ac res, & perſonas, ſub tua, & tui Vicariatus officii juriſdictione conſtitutas alicui alteri Judici quacumque auctoritate etiam Cardinalatus honore fungenti, ex quacumque occaſione, cauſa, vel contractu ſub quavis forma celebrato, minimè ſubeſſe, nec ſubjici poſſe. Et ità per quoſcumque Judices etiam cauſarum dicti Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales interpretari, ſententiari, & declarari debere, ſublata eis, & cuilibet ipſorum quavis aliter interpretandi, ſententiandi, & judicandi facultate, & auctoritate. Ac quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane, eiſdem motu, & ſcientia decernimus, & ſtatuimus per præſentes.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 21. Non obſtan. conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon quibulvis privilegiis, indultis, & literis apoſtolicis ſuper præmiſſis in præjudicium dictæ, ut præmittitur, per nos tibi attributæ juriſdictionis, aut coërtionis eiſdem Gubernatori, Senatori, Auditori, Conſervatoribus, & aliis Judicibus, & officialibus præfatis, ac quibuſcumque aliis perſonis, ſub juriſdictione Vicariatus hujuſmodi exiſtentibus, in genere vel in ſpecie, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, per Nos, aut prædeceſſores noſtros, & Sedem præfatam conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam ſi de illis eorúmque totis tenoribus, pro illorum ſufficienti derogatione ſpecifica, & expreſſa, ac individua, non autem per clauſulas generales idem importantes, ſed de verbo ad verbum habenda mentio foret, eorum tenores pro ſufficienter expreſſis habentes, harum ſerie ſpecialiter & expreſsè, motu ſimili derogamus, & aliis præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus apoſtolicis contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus perſonis, aut Eccleſiis, Monaſteriis, vel Ordinibus, aut quibuſvis aliis à prædicta ſit Sede indultum, quod capi, detineri, & interdici, ſuſpendi, & excommunicari, aut viſitari non poſſint, per literas apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuſlibet aliis privilegiis, indultis, & literis apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, & noſtra propria manu non fuerint ſubſcripta per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta, effectus earum impediri valeat quomodolibet vel differri, & de quibus, quorumque totis teno-

bus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis, quæ pro & præmiſſa cuiquam noluimus aliquatenùs ſuffragari. Irritum quoque, & inane quicquid contra præmiſſa, vel aliquod præmiſſorum attentari contigerit, decernentes.

Illique omnes in prædictis obediant.

§. 22. Et ut officium prædictum meliùs, & liberiùs proſequi valeas, Mandamus omnibus, & ſingulis ad quos ſpectat, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, quatenùs tibi in exequendis iis, quæ ad officium tuum prædictum pertinere dignoſcuntur, omnibus poſſibilibus auxiliis, conſiliis, ac favoribus opportunis aſſiſtant, tibique pariter obediant prout nobis.

Juſſit officium ſollicitè adminiſtrandis.

§. 23. Quocircà diſcretioni tuæ per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs officium Vicariatus hujuſmodi devotè ſuſcipiens, illud ſic prudenter, ſollicitè, & fideliter exequaris, quòd exinde optati fructus proveniant quos ſperamus, túque præter æternæ retributionis præmium, noſtram, & dictæ Sedis benedictionem, & gratiam uberiùs conſequi merearis.

Dat. P. An. 6. die 3. Nov.

Dat. Anno Incarnationis Dominicæ, Pontificatus noſtri Anno nono.

XXXVII.

Inſtitutio Hoſpitalis, & Monaſterii in Urbe, pro Neophytis Cathecumenis, Judæiſque & infidelibus ad Catholicam Fidem ſe convertentibus. Et erectio Archiconfraternitatis pro eorum regimine; Juriſdictióque S. R. E. Cardinalis Protectoris, & Judicis cauſarum, eorum intereſſe concernentium.

Hujuſmodi infidelibus, ſe convertentibus ubique locorum, indulta, & privilegia hic idem Pontifex elargitus eſt, ordinatione quæ circa earum vivendi modum præfinivit ſup. in conſtit. 32. Cupientes, fol. 758. Et pro virginibus Neophytis, d. Monaſterium in Urbe ædificari juſſit Pius IV. & illud Pius V. tranſtulit ad Eccleſiam S. Baſilii in regione Montium, ſed eorum Bullas; tamquàm minùs neceſſarias prætermiſi.

Edita A. D. 1543.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Procemium.

ILlius, qui pro Dominici gregis redemptione in Ara crucis in pretium immolari non erubuit, quique poſt ejus mortem & à mortuis reſurrectionem, præordinatis teſtibus ſæpè ſæpiùs apparens, tandem aſcenſurus ad patrem, ſuos nolens diſcipulos relinquere orphanos, Spiritus Sancti paracliti conſolatione viſitavit, & eos hoſpitales ad invicem fore debere charitatiſque dona, quæ omnes alias virtutes ſuperat, exorare preceperat, nos quamquàm immeriti vices in terris gerentes, quamvis ex debito paſtoralis officii mens noſtra rerum pro tempore ingruentium occaſione, ad multiplices cogitatus ſe divertat, inceſſanter curis affligimur aſſiduis, ut Judæi, & infideles ex eorum Hebraica cæcitate ad veri luminis agnitionem converti, ac converſi in catholica fide inſtrui, & ad id hoſpitaliáque deputata loca ad ſalubrem ſtatum, & hoſpitalitatis obſervantiam pervenire valeant, & ut ad præmiſſa cunctorum Chriſtifidelium vota, concurrant, fideles ipſos per confraternitatis ſpiritualis tamquàm membra ſuo capiti adhærentia, nexum quibuſdam ſpiritualibus & allecturis muneribus proſequimur, ut exindè gratiæ divinæ reddantur aptiores.

Petitio facultatis erigendi Hoſpitale, Monaſterium pro Judæis converſis.

§. 1. Sane pro parte dilecti filii Joannis de Jorano Rectoris Parochialis Eccleſiæ S. Joannis de Mercato Regionis Campitelli de Urbe, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cum ad Omnipotentis Dei, & totius curiæ cœleſtis laudem & gloriam, & orthodoxæ fidei exaltationem, ac augmentum nonnulli Hebræi, ſeu Judæi divinitùs inſpirati, tenebroſam cæcitatem, qua tunc detinebantur abjecerint, & ad veri luminis agnitionem ſe converterint, ac lavacro baptiſmatis baptizati fuerint, & ob diverſa munera, & gratias ex ſedis Apoſtolicæ benignitate eis conceſſa, quamplurimi alii Hebræi, & Judæi ſimili deſiderio accenſi eamdem cœcitatem abjicere, & ipſum verum lumen agnoſcere cupiant, & in dicta Urbe nullus locus exiſtat in quo ipſi Judæi, & infideles ex Judaica cœcitate ad fidem Chriſti converſi recipi poſſint, pro parte dicti Joannis nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut ſibi propè dictam Eccleſiam unum monaſterium pro puellis, & unum hoſpitale pro viris Judæis converſis conſtrui faciendi licentiam concedere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Conceſſio dictæ facultatis.

§. 2. Nos igitur temporibus noſtris tantam gratiam ab Altiſſimo divino miraculo nobis, meritis licèt imparibus, allatam fuiſſe reputantes, ac deſuper eas quas valemus gratias eidem Altiſſimo agentes, ac de fide, & integritate, necnon bonorum operum zelo præfati Joannis in Domino plurimùm confidentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, præfato Joanni facultatem erigendi monaſterium, & hoſpitale propè dictam Eccleſiam in loco ad deſignata unum monaſterium pro puellis, & unum hoſpitale, ſub S. Joſeph ſeu alia de qua eidem Joanni videbitur invocatione, pro viris Judæis, ac infidelibus quibuſcumque volentibus ſe ſponte, & liberè ad eandem fidem convertere, in quibus recipi, & charitativè tractari poſſint, ex bonis eidem Joanni à Deo collatis, ac Chriſtifidelium eleemoſynis ad id conceſſis, & concedendis conſtruendi, & ædificari faciendi, auctoritate apoſtolica tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia de apoſtolicæ poteſtatis plenitudine licentiam, & facultatem concedimus. Illáque poſtquàm conſtructa fuerint in monaſterium, & hoſpitale eorumdem Judæorum converſorum, ſine alicujus præjudicio, perpetuò erigimus, & inſtituimus, illiſque pro eorum dote bona quæcumque illis eroganda, & relinquenda perpetuò applicamus, & appropriamus.

Inſtitutio Archiconfraternitatis in d. Hoſpitali.

§. 3. Ac in monaſterio, & hoſpitali prædictis unam Archiconfraternitatem, quæ caput omnium aliarum Confraternitatum, & hoſpitalium, & monaſteriorum, & aliorum quorumcumque locorum, eorumdem Judæorum, & Hebræorum, & Infidelium converſorum ubilibet inſtitutarum, & inſtituendarum Confraternitatum, erectorum & erigendorum monaſteriorum, hoſpitalium, & locorum Judæorum, & Hebræorum hujuſmodi immediatè ſubjicimus, & facimus membra ab eis dependentia. Ità quòd Confraternitates, monaſteria, hoſpitalia, & loca illis ſubjecta ab eis dependentia hujuſmodi ipſam Confraternitatem uti illorum in aliqua ſaltem reverentia ſingulis annis cognoſcere teneantur; Cujus Archiconfraternitatis præfatus Joannes quoad vixerit, & eo vita functo, unus ex Confratribus clericis per eos tantùm de triennio in triennium eligendus, caput ſeu Rector, Præpoſitus nuncupandus, ac duodecim clerici, ſeu presbyteri ſæculares, exemplaris vitæ, & religionis zelatores, quos præfatus Joannes, ac ipſius Confraternitatis Præpoſitus pro tempore exiſtens duxerit eligendos, eſſe debeant, erigimus, & inſtituimus, & quòd de numero eorumdem clericorum, ſeu presbyterorum Confratrum nullus Prælatus, ſeu alicujus Ordinis profeſſor eſſe poſſit. Ipſique clerici ſeu presbyteri, Joanni ac pro tempore exiſtenti Præpoſito prædicto, omnimodam & plenariam obedientiam, & reverentiam uti eorum ſuperiori præſtare, illúmque in cura & adminiſtratione monaſterii & hoſpitalis prædictorum coadjuvare, ipſique duodecim presbyteri, ſeu clerici, ut circà præmiſſa liberiùs attendere valeant, nulli alteri Confraternitati, ſeu ſocietati aggravari,

ſeu

ſeu ad illam admitti valeant. Ac præfato Joanne vita functo, Præpoſitus Archiconfraterniratis hujuſmodi per Confratres prædictos clericos tantùm detrimento in triennium ex eorum gremio eligi, eorúmque officium per triennium, & non ultrà durare debeat.

Ad ejus gubernium, & curam infidelium ſe convertentium.

§. 4. Et ipſi Confratres quoſcumque Judæos, ſeu Hebræos, & infideles quoſcumque ad fidem catholicam converti volentes, recipere, illiſque victum, & veſtitum ex ipſius hoſpitalis bonis aſſignare; & ipſi Judæi ſeu Hebræi, & infideles quicumque ante ejus converſionem per unum annom, ſeu aliud tempus de quo eidem Præpoſito videbitur in ipſo monaſterio, & hoſpitali Cathecumeni manere, ac in dicta Eccleſia uti eorum parochis, miſſas & alia divina officia audire, & Dominieo, & aliis feſtivis diebus ſolemnibus in ipſa Eccleſia ad effectum audiendi verbum divinum accedere teneantur, & nulla ſæcularis, ſeu cujuſcumque ordinis regularis, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis eaiſtens, & quavis auctoritate fungens perſona, in monaſterin & hoſpitali prædictis, illorúmque bonis, & rebus, atque adminiſtratione abſque Confrarrum prædictorum expreſſo conſenſu ſe intromittere, aut in illis aliquam auctoritatem, ſeu juriſdictionem exercere poſſit, & valeat. Et ſi pro tempore contigerit quòd in ipſis monaſterio & hoſpitali, charitatis opera eaerceeantur, illorum fructus Archihoſpitali incurabilium S. Jacobi in Auguſti eo ipſo applicata ſint, & eſſe cenſeantur, ipſúmque Archihoſpitale, illiúſque Rectores ſeu Guardiani bonorum prædictorum fructus, redditus, & proventus, uti eorum & dicti Archihoſpitalis S. Jacobi bona percipere, ac de illis in illius pauperum, & non alios uſus diſponere liberè & licitè valeant, nec ad id deſuper per quoſcumque moleſtari, perturbari, aut inquietari poſſint, eiſdem auctoritate, & tenore etiam perpetuò ſtatuimus, & ordinamus. Necnon eidem Joanni, mappas, tovalias, & reliqua altarium paramenta ſacerdotalia, & veſtimenta quæcumque neceſſaria benedicendi licentiam, & facultatem ſimiliter concedimus.

Confratribus, benefactoribus gratias & indulgentias concedir.

Tu quoad Indulgentias vide revocationem in Pii v. conſt. 30. & 51. in Tomo 2. & Clem. viii. conſtit. 115. Quæcumque fol. 181. in Tomo 3. & S. D. N. Pauli v. conſtit. mox publicandam, in d. Tom. 3.

§. 5. Necnon Confratribus, monaſterii, hoſpitali conſtruendo, ac Eccleſiæ prædictis, illorúmque adminiſtratoribus, gubernatoribus, rectoribus, œconomis, ſervitoribus, familiaribus, miniſtris, & converſis, ac aliis perſonis in eis pro tempore eaiſtentibus, ſeu aliquam curam de illis, ac hoſpitalis, & monaſterii prædictorum fabrica habentibus, necnon perſonis inibi pro tempore decedentibus, ſeu aliquid de boois ſuis pro dictis operibus relinquentibus, quòd omnibus & ſingulis privilegiis, eaemptionibus, libertatibus, immunitatibus, indulgentiis, etiam plenariis, ac peccatorum remiſſionibus, & aliis gratiis ſpiritualibus Imagini S. Salvaroris de Sancta Sanctorum, & Charitatis, ac eidem Archihoſpitali S. Jacobi in Auguſta, & S. Spiritus hoſpitalibus ac Corporis Chriſti & Sacramenti, ac Campi Sancti, & aliis Confratribus Confraternitatum, de Urbe, necnon eiſdem Imagini, & hoſpitali Sancti Spiritus, ac Campo Sancto, necnon fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, illiúſque deputatis, eorúmque necnon B. Mariæ de Populo, & Conſolationis, ac S. Joannis Baptiſtæ Florentinorum, aliiſque ejuſdem Urbis Eccleſiis, ac illa, & illas viſitantibus, vel beneſacientibus, eorúmque adminiſtratoribus, & guardianis, rectoribus, œconomis generalibus, aliis perſonis ſimilem curam in eis ſumentibus, ac Judæis, & converſis, ac quibuſcumque eorum etiam per nos, & quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, & ſucceſſores, ac Sedem eamdem conceſſis, & concedendis, (quæ omnia, & literas deſuper confectas haberi volumus pro expreſſis,) & quibus illæ, illi, & illa utuntur, potiuntur, & gaudent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, Archiconfraternitas, illiúſque Confratres monaſterium conſtruendum, hoſpitale, Eccleſia, illorum adminiſtratores, rectores, familiares, miniſtri, œconomi, & aliæ perſonæ ſimilem curam inibi ſumentes, & illa viſitantes, ac eis beneſacientes, ea nunc & in perpetuum utuntur, potiuntur, & gaudent, uti, potiri, & gaudere liberè, & licitè valeant in omnibus & per omnia, perindè ac ſi de monaſterio, & hoſpitali, ac Eccleſiæ, & Confratribus prædictis, illorumque rectoribus, adminiſtratoribus, gubernatoribus, œconomis, ſervitoribus, familiaribus, miniſtris, & converſis, ac aliis perſoois, ac illa viſitantibus, & beneſacientibus pro tempore ſpecialiter & expreſsè conceſſa fuiſſent, & in futurum concederentur. Necnon presbyteris prædictis, qui in Monaſterio, ſeu hoſpitali, aut Eccleſia prædictis quocumque anni rempore celebraverint, & pro quibus iidem presbyteri inibi celebraverint, & oraveriot, eaſdem indulgentias, & peccatorum remiſſiones, quæ celebrantibus in Scala Cœli nuncupata, Monaſterium Trium Fontium eatrà muros Urbis Ciſtercien. Ordinis, cùm Capella in Præſepe Domini, ſita in Eccleſia Beatæ Mariæ Majoris de Urbe, ac animabus pro quibus inibi iidem presbyteri celebraverint, & oraverint, eiſdem auctoritate, & tenore concedimus, & indulgemus, ac indulgentias, privilegia, indulta, exemptiones, immututates, libertates, & alias conceſſiones, ac remiſſiones hujuſmodi, ad illos, illas, & illa extendimus, & prorogamus, ac ampliamus. Et quod Joannes, ac pro tempore præpoſitus, & adminiſtrator, rector, gubernator, œconomus, ſervitores, familiares, miniſtri, & converſi, ac aliæ perſonæ præfatæ, indulgentias, gratias, privilegia, indulta, eaemptiones, immunitates, libertates & alias conceſſiones, & remiſſiones hujuſmodi, ac dies, & feſta, in quibus, ac cauſas propter quas illa conſequi debeant ad eorum beneplacitum publicare facere. Necnon eleemoſynas monaſterio, & hoſpitali, ac converſis, ſeu alias concedendas recipere, & ad illas recipiendas, & quærendas, ac indulgentias hujuſmodi publicandas per dictam Urbem, & alibi eoſdem presbyteros ſeu clericos, aut alios quæſtores, ſeu quaſcumque alias perſonas, cujuſvis licentia min. me. requiſita, deputare & mittere. Et Joannes, ac eo vita functo pro tempore Præpoſitus prædictus quæcumque ſtatuta, & ordinationes, licita, & honeſta tamen, tàm circa regimen, & tranquillum ſtatum monaſterii, hoſpitalis, Confratrum, presbyterorum, Judæorum, Hebræorum, & converſorum, ac divinorum celebrationem, quàm munerum, & qualitates, ætates capellanorum, confratrum, ac miniſtrorum, & habitum Judæorum ac converſorum prædictorum, eorúmque perſonas, & Monaſterii, & hoſpitalis prædictorum ornamenta, ac bona, mobilia & immobilia, eorúmque adminiſtrationes, & alia præmiſſa concernentia condere, & alterare, mutare, ac de novo edere, quæ poſtquàm condita, alterata, murata, & reformata fuerint, eo ipſo Apoſtolica auctoritate confirmata ſint, & eſſe cenſeantur, ac quaſcumque pœnas in contravenientes apponere.

Perſonis Archiconfraternitatis, Hoſpitalis, & Monaſteriis. Confeſſorem eligendi concedit facultatem.

Tu vide moderationem in Bullis mox indicatis.

§. 6. Ac quilibet Confrater, miniſter, ſeu officiales, & perſonæ Archiconfraternitatis, monaſterii & hoſpitalis hujuſmodi quemcumque presbyterum ſæcularem in ſuum poſſint eligere Confeſſorem, qui eos, & eorum quemliber, à quibuſcumque caſibus quantumcumque gravibus, etiam in quinterno Cancellariæ Apoſtolicæ in dictis literis expreſſis, ac etiam Apoſtolicæ Sedi reſervatis abſolvere, ac confeſſionale, & altare portatile juxta formam, & literas prædictas habere poſſint licentiam, & facultatem concedimus, & indulgemus.

Protectori & Judici cauſas eorum cognoſcendi, juriſdictionem tribuit.

Tu ſcias Paulum iv. juriſdictionem etiam conceſſiſſe in conſt. 6. Dudum, hic inf.

§. 7. Ac ſi ut ipſi Confratres, & rectores, adminiſtratores, gubernatores, œconomi, & aliæ perſonæ ab indebitis moleſtiis revelentur, unum ex S. R. E. Cardinalibus, quem ipſi ad id duxerint admittendum, ſeu eligendum, in eorum Protectorem, & judicem, cui & nulli alii ſubjecti exiſtant,

& eo-

& coràm quo ſeu ab eo deputando quævis, tàm civiles quàm criminales cauſæ, per, & contra Archiconfraternitatem illorum adminiſtratores, rectores, gubernatores, miniſtros, familiares, œconomos, & alias perſonas præfatas ſuper bonis & rebus eujuſcumque qualitatis exiſtentibus, ad Archiconfraternitatem, monaſterium, & hoſpitale prædicta pertinentibus motæ, & pro tempore movendæ & juxta ordinariam juriſdictionem ſeu facultatem Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori attributam, cum omnibus & ſingulis earum incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, cognoſcere, ac fine debito terminare valeat, & debeat, conſtituimus, & deputamus. Ipſeque pro tempore Protector, per ſe vel alium, ſeu alios quoſcumque quorum intererit, vel intereſſe poterit, tàm in Romana Curia quàm extrà eam, etiam per edictum publicum, conſtito ſibi ſummariè, & extrajudicialiter de non tuto acceſſu, ac quibuſvis etiam in dicta Curia judicibus, & perſonis, quibus, & quoties ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, de quibus eidem Protectori videbitur, inhibendi, & in eventum non paritionis ad declarationem incurſus cenſurarum, & pœnarum hujuſmodi, illarúmque aggravationem, ac aliàs juxta ſtilum, & morem Curiæ dicti Auditores in ſimilibus ſervari ſolitum procedendi, ac ſententias executioni debitæ demandandi, ſeu demandari faciendi. Contradictores quoſlibet, & rebelles per ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, ac omnia, & ſingula alia in præmiſſis, & circa ea quomodolibet neceſſaria, & opportuna faciendi, & exequendi plenam, & liberam licentiam & facultatem concedimus.

Clauſulæ hujus conceſſionis præſervativæ.

§. 8. Decernentes præſentes literas, ac indulgentiam infraſcriptam, ſub quibuſvis revocationibus, ſuſpenſionibus, modificationibus, limitationibus, reſtitutionibus, repoſitionibus, & exceptionibus ſimilium literarum, gratiarum & indulgentiarum, etiam per nos, & ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices, ac Sedem eamdem, vel ejus Legatos, ac etiam per regulas Cancellariæ Apoſtolicæ pro tempore factas, etiam in favorem Fabricæ Apoſt. Principis de Urbe, & expeditionis contrà infideles nullatenùs comprehenſas, ſed ſemper ab illis, & omninò exceptas eſſe, & cenſeri, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas, & reintegratas fore, ac eiſdem præſentibus literis per quaſcumque literas, & quaſvis clauſulas generales vel ſpeciales etiam derogatorias efficaciores, & inſolitas, ac etiam irritantia decreta ſub quacumque verborum expreſſione in ſe continentes nullatenùs derogari poſſe, niſi tenor illarum de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo inſertus, & hujuſmodi derogationes conſiſtorialiter etiam per trinas diſtinctas literas eumdem tenorem continentes, tribus ſimiliter diſtinctis vicibus Præpoſito, confratribus, adminiſtratoribus prædictis legitimè intimatæ, & inſinuatæ fuerint, eorúmque expreſſus ad id accedat aſſenſus, & aliter factæ derogationes nemini ſuffragari.

Decretum irritans.

§. 9. Sicque per quoſcumque judices & perſonas, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Aliæ Indulg. pro Confratribus.

Tu vide revocationes præcitatas.

§. 10. Et nihilominùs de Omnipotentis DEI miſericordia, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus auctoritate confiſi, univerſis & ſingulis ejuſdem Archiconfraternitatis Confratribus pro tempore exiſtentibus verè pœnitentibus & confeſſis, ſeu confitendi propoſitum habentibus, qui in ejuſdem ſancti Joſeph, & Nativitatis D. N. JESU CHRISTI, ſeu aliis per eoſdem Præpoſitum, rectores, adminiſtratores, & gubernatores ad id nominandis feſtis, ſeu diebus à primis veſperis uſque ad occaſum ſolis ſequentis diei, monaſterium & hoſpitale, ac Eccleſiam hujuſmodi devotè viſitaverint, & pro præmiſſis operibus manus adjutrices juxtà eorum arbitrium porrexerint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, ac Jubilæum, & remiſſionem in Domino elargimur.

Deputatio executorum hujus conc.

§. 11. Mandantes nihilominùs dilectis filiis Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, aliiſque in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis perſonis, necnon Metropolitanarum, & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac venerabilium fratrum noſtrorum Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus generalibus, & officialibus ubilibet conſtitutis, quatenùs ipſi, vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte Joannis, ac pro tempore exiſtentis Præpoſiti, & adminiſtratoris, rectoris, & gubernatoris prædictorum, ſeu alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, ac eis in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, eos & eorum quemlibet, ac alios quos præſentes literæ concernunt, illis pacificè frui, & gaudere &c.

Derogatio contrariorum.

§. 12. Non obſtantibus de non concedendis indulgentiis ad inſtar, ac aliis Apoſtolicis, necnon in provincialibus & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus conſtitutionibus & ordinationibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides exemplorum.

§. 13. Volumus autem quòd præſentium literarum, ac privilegiorum, indultorum, exemptionum, indulgentiarum, ac aliarum hujuſmodi tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo ejuſdem literarum Protectoris, aut alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, aut alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ muniris, in judicio, & extrà, eadem fides adhibeatur, quæ originalibus literis ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ adhiberetur, eiſdem præſentibus poſt viginti annos quoad indulgentiam plenariam, & remiſſionem prædictas nullatenùs valituris.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quadrageſimotertio, 11. Calend. Martii, Pont. noſtri Anno nono.

D. P. An. 9. die 19. Febr.

XXXVIII.

De electione Prioris generalis & aliorum Priorum Congregationis Monachorum Silveſtrinorum Ordinis S. Benedicti, ad triennium tantùm, ejuſque auctoritate circà regimen d. Congregationis.

Iſtam Congregationem approbavit Innoc. IV. ſup. in ſua conſt. 5. Religioſam, fol. 88. Et eidem communicavit privilegia omnium Mendicantium Pauli V. die 23. Novembris 1606. cum clauſula. Quatenus ſint in uſu, & Conc. Trident. vel ipſius Congregationis conſtitutionibus non contrarientur, & præter facultatem eligendi Conſervatores, ſed hanc bullam habes inf. Tom. 3. ſub dicti Pauli V. conſt. 106. Sanctorum. fol. 400.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita A. D. 1543.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXpoſcit debitum Paſtoralis officii, cui diſponente Domino præſidemus, ut ad ea ſolicitè intendamus, per quæ Monaſteria, & alia Religioſa loca, per noſtræ operationis miniſterium ſalubriter dirigantur, & in eis regularis diſciplinæ norma

ſervetur, ac omnis benè vivendi inſtitutio, cum æternæ vitæ præmio ſalubriter adimpleatur.

Congregatio in Priorem generalem elegit Hieronymum Pacificum ad ejus vitam.

§. 1. Exhibitæ ſiquidem nobis nuper pro parte dilectorum filiorum Hieronymi Pacifici de Saxoferrato Monachi, & univerſorum modernorum Definitorum Ordinis S. Benedicti, Congregationis Sylveſtrinorum, ac Priorum, & Rectorum, Prioratuum, & beneficiorum eorumdem Ordinis, & Congregationis, petitio continebat. Quòd alias Prioratu Eremi Montisfani Camerinen. Diœceſis eorumdem Ordinis, & Congregationis tunc certo modo vacante, tunc Definitores, Priores, & Rectores Prioratuum & Beneficiorum prædictorum, aut eorum major pars Romæ in præſentia vener. fratris noſtri Jo. Dominici Epiſcopi Oſtien. ipſius Congregationis Protectoris, de mandato noſtro capitulariter ſuper hoc congregati, præfatum Hieronymum Ordinem ipſum expreſsè profeſſum, in eorum & dicti Priorem ad ejus vitam, juxta privilegia & indulta Apoſtolica, illis ſeu eorum Ordini deſuper conceſſa, aut alias elegerunt & deputarunt, ac forſan alias, & alia fecerunt, prout in eorum patentibus literis deſuper confectis, dicitur plenius contineri, ipſeque Hieronymus poſtmodum electionis & deputationis hujuſmodi vigore, ipſius Prioratus poſſeſſionem forſan aſſecutus fuit.

Sed poſteà utilior viſa fuit electio ad triennium dicti Prioris, cum prohibitione reeligendi durantibus aliis duobus trienniis.

§. 2. Cùm autem ſicut eadem petitio ſubjungebar à nonnullis de vitibus electionis hujuſmodi hæſitetur, & aſſeratur Prioratum ipſum forſan aliàs quàm ut præmittitur, vacaviſſe, & vacare, & ſi electio, & deputatio prædictæ ad triennium revocarentur, & reducerentur, ac illæ quoad triennium tantùm approbarentur, & confirmarentur, ac in dicto Prioratu qui conventualis exiſtit, & cujus Prior pro tempore exiſtent, perpetuus & generalis Ordinis, & Congregationis prædictorum eſſe conſuevit, titulus perpetui Prioris ſupprimeretur, & extingueretur, ac ille per Priorem triennalem regeretur, & gubernaretur, ac quòd præfati Definitores, Priores, & Rectores in dicto eorum Capitulo generali ad hoc propterea celebrando, unum religioſum ejuſdem Ordinis, Ordinem ipſum expreſſe profeſſum, quem pro ipſius Ordinis proſperis ſucceſſibus utiliorem fore putarent, in Priorem generalem dicti Prioratus de triennio in triennium eligere poſſint. Ita quòd ſic electus lapſo hujuſmodi triennio reeligi non poſſet, donec duo alia triennia elapſa forent. Quodque Priores & Rectores Prioratuum & aliorum beneficiorum Ordinis & Congregationis hujuſmodi, ultrà triennium in eiſdem Prioratibus & beneficiis per eoſdem Capitulum confirmari non poſſint ſtatueretur & ordinaretur, & hoc profecto feliciori Ordinis & Prioratuum & beneficiorum eorumdem, nec illorum perſonarum ſtatui, in ſpiritualibus & temporalibus ſalubriter conſuleretur, & prædictus Ordo augmentum cum animarum ſalute ſuſciperet.

Ideoque Congregatio ſupplicavit huic Pont. pro opportuna proviſione.

§. 3. Quare pro parte dictorum modernorum Definitorum, Priorum & Rectorum nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut pro ipſius Ordinis ſalubri directione ſuper iis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui propterea d. electionem Hieronymi ad triennium reducit.

§. 4. Nos igitur qui Monaſteriorum omnium, & in illis Domino famulantium perſonarum ſalubrem ſtatum, & regularis obſervantiæ augmentum, ſinceris exoptamus affectibus, eoſdem modernos Definitores, Priores, Rectores, ac eorum ſingulos, à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunt, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, verúmque & ultimum dicti Prioratus vacationis modum, etiam ſi ex illo quævis generalis reſervatio, in corpore juris clauſa reſultet pro expreſſis habentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, electionem & deputationem in Priorem generalem præfati Prioratus de dicto Hieronymo ad vitam factas prædictas ad triennium, ita quòd finito triennio, idem Hieronymus ab hujuſmodi Prioratus & Generalatus officio, liberè amoveri poſſit auctoritate Apoſtolica tenore præſentium revocamus, reducimus, illaſque ſic revocatas & reductas, ac prout illas concernunt, omnia & ſingula alia in dictis literis contenta & inde ſecuta quæcumque, licita tamen & honeſta, quoad hujuſmodi triennium dumtaxat, ex certa ſcientia approbamus & confirmamus, ac illis plenum firmitatis robur adjicimus.

Et ad triennium iterato illum deputat.

§. 5. Et nihilominùs eumdem Hieronymum in Priorem dicti Prioratus ad triennium dumtaxat conſtituimus & deputamus, necnon in dicto Prioratu, cujus fructus, redditus & proventus ad ſexaginta tres florenos auri in libris Cameræ Apoſtolicæ taxati reperiuntur, nomen & titulum perpetui Prioris, ita quòd numquam illius niſi ad effectum triennalis electionis vacatio occurrat, etiam ex nunc perpetuò penitùs & omninò, auctoritate & tenore prædictis, ſupprimimus & extinguimus, ac ſuppreſſa & extincta eſſe & cenſeri.

Annatámq; de d. Prioratu de quindennio in quindennium Cameræ Apoſt. ſolvi jubet.

§. 6. Et propterea annatam dicti Prioratus occurrente illius pro tempore vacatione, Cameræ Apoſtolicæ aut quibuſvis aliis debitam, niſi de quindecim annis, in quindecim annos minimè ſolvi, & ipſius Prioratus pro tempore exiſtentes Priores ad illius ſolutionem, aliàs quàm ut præfertur, non teneri, nec ad id cogi, aut propterea aliquibus cenſuris innodari poſſe & debere decernimus.

Prioratum triennio conſumi decernit.

§. 7. Necnon quod de cætero perpetuis futuris temporibus Prioratus ipſe per Priorem triennalem dumtaxat, per ſolam Capituli hujuſmodi electionem de triennio in triennium deputandum, regatur & gubernetur, ac regi & gubernari debeat.

Electionem Prioris ad Capitulum generale remittit prohibens reeligi in Priorem durante ſecundo ſucceſſivè triennio.

§. 8. Quodque hujuſmodi electio poſtquàm per Capitulum præfatos facta fuerit, Apoſtolica auctoritate approbata & confirmata ſit & eſſe cenſeatur eo ipſo; nullúſque inibi in Priorem ultrà triennium eligi aut deputari poſſit, ſed is qui uno triennio in priorem ipſius Prioratus præfuerit; ultimo ipſius triennii die Prior eſſe deſinat ac in ejuſdem Prioratus Priorem immediatè de novo per ipſos Capitulum, reeligi ſeu reaſſumi non poſſit; donec duo triennia elapſa ſint & ſi ante illorum lapſum eligatur, electio hujuſmodi nulla ſit. Et nihilominùs ſic ſcienter eligentes, ſententiam excommunicationis incurrant, nec etiam ipſum triennium prorogari valeat.

Auctoritatem Prioris durante triennio totalem eſſe affirmat.

§. 9. Quòdque præfatus Hieronymus, & alii dicti Prioratus Priores taliter electi & confirmati, durante triennio, ac Prioratus & illius Conventus hujuſmodi, omnibus & ſingulis, poteſtate, auctoritate & facultate, etiam conferendi beneficia & officia, ac immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, honoribus, privilegiis, indulgentiis, prærogativis, gratiis, favoribus & indultis, in ſpiritualibus & temporalibus, quibus alii perpetui ejuſdem Prioratus Priores, qui pro tempore fuerunt, uti, potiri & gaudere potuerunt, ſeu etiam debuerunt, ac poſſent, & deberent quomodolibet in futurum, uti, potiri & gaudere, ipſéque pro tempore Prior exiſtens, finito ejus triennio ejus ſucceſſori in Priorem electo, ac duobus per Capitulum præfatos, nominatis & deputatis, reſervata ſibi annua penſione vigintiquinque ſcutorum pro veſtimentis & aliis ſuis neceſſariis, deductis expenſis, ſibi per præfatos Joannem Cardinalem & Protectorem, ac Capitulum aſſignata ratione de reliquis per eum durante triennio hujuſmodi adminiſtratis reddere teneantur.

Omnium Priorum confirmatio.

§. 10. Quodque Priores aut Rectores, Prioratuū & beneficiorum Ordinis & Congregationis hujuſ-

modi,

nem ultrà triennium prohibet.

modi, ultrà triennium in eorum Prioratibus & beneficiis confirmari ullatenùs poſſint, perpetuò ſtatuimus & ordinamus.

D. Priorarum de cætero nemini etiam S.R.E. Cardinali commendari interdicit.

§. 11. Et inſuper ex nunc quaſcumque collationes & proviſiones, ſeu commendas, & quaſvis alias diſpoſitiones, de quibuſvis perſonis, etiam S.R.E. Cardinalibus, de dicto Prioratu, etiam per Sedem Apoſtolicam pro tempore factas, nullius roboris vel momenò exiſtere; & ſic per quoſcumque Judices etiam ejuſdem S.R.E. Cardinales, ſublata eis qua is aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & definiri debere, necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executores hujus conſt. deputat.

§. 12. Quocircà dilectis filiis Abbati Monaſterii ſancti Blaſii & ſancti Venantii, ac ſancti Nicolai de Fabriano, Camerinen. diœceſis, ſæcularium, & Collegiatarum Eccleſiarum exiſtentium Definitorum & Priorum, ac Rectorum, eorumdem Ordinis & Congregationis, ſeu alicujus eorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra revocationem, reductionem, approbationem, confirmaoonem, ſuppreſſionem, ſtatutum, ordinationem & decretum prædicta firmiter obſervari, ac ſingulos, quos præſentes concernunt, illis pacificè gaudere, non permittentes eos deſuper per quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores auctoritate noſtra appellatione poſtpoſita compeſcendo.

Contrariis derogat.

§. 13. Non obſtantibus præmiſſis ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Prioratus, & Ordinis prædictorum, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis & conſuetudinibus, necnon quibuſvis privilegiis, indultis, ac literis Apoſt. eidem Ordini, & illius locis & perſonis, in genere & in ſpecie, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus & aliis decretis, etiam per modum ſtatuti perpetui, etiam motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis & innovatis, etiam quòd illis per quaſcumque literas Apoſtolicas quaſvis etiam derogatoriarum derogatorias, & inſolitas clauſulas in ſe continentes, derogari, nec derogatum cenſeri, nullatenùs poſſit, niſi modis & formis in eiſdem contentis derogatio hujuſmodi facta fuerit diſponentibus. Quibus omnibus etiam pro eorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, individua & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergò omninò hominum &c. Si quis autem &c.

D. P. An. 9. die 21. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, 12. Cal. Aprilis, Pontificatus noſtri Anno nono.

XXXIX.

Impoſitio annui ſubſidii trecentorum millium ſcutorum, à ſubditis Status Eccleſiaſtici, annis ſingulis, quacumque exemptione non obſtante, ad triennium, Rever. Cameræ Apoſtolicæ perſolvendi, omnibus extraordinariis exactionibus interim interdictis.

Exemptiones omnes à ſolutione onerum Cameralium revocatæ fuerunt à multis Pont. & poſtremò à Paulo V. in ſua conſt. 11. In maximis. Tom. 3. fol. 214.

Edita A. D. 1543. & 1544.

PAULUS PAPA III.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcens eſſe cenſemus, ut ii qui ſpeciali privilegio donati, cæteros antecellant, in ſupportatione onerum, illos adjuvent, qui fortè inferiores exiſtunt, præſertim dùm urgens neceſſitas imminet, & exindè publica utilitas reſultare dignoſcitur.

Impoſitio de qua in rubr.

Tu ſcias adhuc eam ex eiſdem cauſis durare.

§. 1. Nuper ſiquidem ad ſubſtinen. expenſarum molem hoc tempore, pro ortodoxæ fidei, ac Status S.R.E. tutela nobis incumbentem, ſubſidium 300. mill. ſcutorum auri in auro, annis ſingulis, per dilectos filios ſubditos dictæ Romanæ Eccleſiæ ad tres annos, proximè futuros Cameræ Apoſtolicæ perſolven. exigere; & interim ab augmento ſalis, ac omnibus aliis extraordinariis exactionibus abſtinen. decernimus. Provinciæque noſtræ Romandiolæ, Exarcatus Ravennæ, Marchiæ, Umbriæ, Peruſiæ, & Patrimonii, onus hujuſmodi cum ſumma alacritate, ac fidei obſervantia acceptaverunt.

Revocatio quarumcumque exemptionum.

Ad hoc vide hic infrà declarationem.

§. 2. Et quia publicè intereſt, exactionem hujuſmodi fieri, volentes illam facilitare, ac reliquos ſubditos dictæ Romanæ Eccleſiæ ad illud ſolven. promptiores reddere, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, tenore præſentium, ſtatuimus & ordinamus, quòd durante triennali contributione trecentorum millium ſcutorum hujuſmodi, omnes & ſinguli S. R. E. ſubditi ſæculares, etiam ſi regimini civitatum & locorum præſint, ac Marchiones, Barones, feudatarii, perſonæ & officiales, & quivis alii quacumque dignitate & excellentia præditi, & quantumcumque exempti & privilegiati fuerint, ad ſolven. ratam dictæ contributionis eis tangen. omninò teneantur, & ad id cogi & compelli poſſint. Nos enim quæcumque privilegia, exemptiones & indulta illis conceſſa, ac conſuetudines & juris communis diſpoſitiones in eorum favorem facien. per triennium præfatum, quoad contributionem eamdem, illis aliàs in ſuo robore permanſuris omninò ſuſpendimus, ac illis ſuffragari minimè poſſe volumus.

Clauſulæ ſublata &c.

§. 3. Decernentes ſic per quoſcumque, tàm ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungen. Judices, perſonas, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ubique judicari, cognoſci ac decidi debere, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate; necnon irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his, à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 4. Quocircà dilecto filio Guidono Aſcanio Sfortiæ ſancti Euſtachii diacono Cardinali de Sancta Flora, Camerario noſtro, quem ſuper præmiſſis ultrà ordinariam ſui Camerariatus officii facultatem, Commiſſarium, & executorem noſtrum generalem facimus, conſtituimus, & deputamus, per præſentes committimus & mandamus, quatenùs eaſdem præſentes, & in eis contenta quæcumque, plenum effectum ſortiri, & inviolabiliter obſervari, mandet & faciat. Contradictores reniten. & rebelles, per cenſuras eccleſiaſticas, & pœnas etiam pecuniarias, arbitrio ſuo infligen. & applican. & alia juris remedia opportuna, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis; ac literis Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi

aliquibus, communiter, vel diviſim, ab Apoſtolica ſit Sede indulrum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expteſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Dat. P. An. 9. die 2. Septemb.

Dat. Mareni, Albanen. diœceſis, ſub annulo Piſcatoris, die ſecunda Septembris, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo tertio, Pontificatus noſtri Anno nono.

Sequitur declaratio d. conſtitutionis quoad exemptiones.

Edita An. D. 1544.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad futuram rei memoriam.

Relatio ſupradictæ impoſitionis.

EX debito Paſtoralis officii, ad ea, ut debemus libenter intendimus, per quæ providè ordinata ſerventur, & ut plenum ſortiantur effectum, opem & operam impendimus efficaces. Dudum ſiquidem pro noſtris & Apoſtolicæ Sedis neceſſitatibus, ac ſubditis noſtris ab extorſionibus, & aliis gravaminibus, quæ per Commiſſarios Collectores onerum pro tempore impoſitorum eis paſſim inſerebantur, opportunè ſublevandis, ſubſidium trecentorum millium ſcutorum auri in auro, annuatim, nobis & Cameræ Apoſtolicæ, triennio tantùm durante, per ſubditos ipſos perſolvendorum, impoſuimus, & interim ab exactione augmenti pretii ſalis, ac quorumcumque aliorum onerum extraordinariorum abſtinere decrevimus. Et ut faciliùs ſubditi ipſi ſubſidium hujuſmodi præſtare poſſent, per alias noſtras in forma brevis literas, volumus & ordinamus, quòd omnes & ſinguli exempti, & privilegiati ſæculares, utcumque qualificati, ad contributionem ſubſidii hujuſmodi omninò tenerentur, prout in dictis literis pleniùs continetur.

Declaratio quoad perſonas & bona exempta & non exempta.

§. 1. Cùm autem poſtmodùm, ſicut accepimus, nonnulli ex privilegiatis & exemptis præfatis, ſolutionem ſubſidii hujuſmodi fugere volentes, cauſam & cauſas in Auditorio Rotæ, ac ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, & forſan aliis judicibus & perſonis in Romana Curia & extrà eam, certis ſub prætextibus committi obrinuerint, & hoc modo ſubditos alios devotè & faciliter ſolventes, contrà mentem noſtram litibus involvant, illoſque gratia per nos eis conceſſa, quòd exempti in præſtatione ſubſidii hujuſmodi, pro communibus neceſſitatibus, ut nos & noſtros ſubditos præfatos à catholicæ fidei hoſtibus, quos ita propinquos habemus defendere poſſimus, impoſiti, contrà publicam utilitatem retardatur, ac volentes ut par eſt, in præmiſſis opportunè providere, motu proprio, & ex certa ſcientia, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, quaſcumque cauſas deſuper pendentes ad nos advocamus, & lites penitùs extinguimus, quoad ea quæ contributionem ſubſidii hujuſmodi tangunt dumtaxat. Ac volumus, quòd omnes & ſinguli exempti, & quantumcumque privilegiati ſæculares, etiam ſi Curiales civitatis noſtræ Maceraten. exiſtant, & regimini civitatum præſint, ac Almæ Urbis, & quorumcumque aliarum civitatum, oppidorum, & locorum, cives vel quicumque nobiles, barones, feudatarii, aut aliàs etiam privilegio juris in corpore clauſo, exempti, & Capitulum, Collegium, vel Univerſitas, aut Communitas ſint, contributionem ſubſidii hujuſmodi ſimpliciter, & omninò, Clerici verò pro bonis ad eoa, ex parentum & propinquorum, vel aliorum ſucceſſione delatis, vel per eos acquiſitis, ac clerici ipſi & religioſi, pro fructibus & bonis mobilibus ſeque moventibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum quorumcumque, ſæcularium vel regularium, etiam ſi Archiepiſcopali, Epiſcopali, aut alia majori dignitate præfulgeant, in gabellis, ad juvandum, & facilitandum ſolutionem ſubſidii hujuſmodi pro aliqua honeſta parte dicti ſubſidii univerſaliter impoſitis, vel imponi, aut augere permiſſis, dicto triennio duranre, contribuere teneantur, & ad id cogi & compelli, juris & facti remediis neceſſariis & opportunis, poſſint & debeant, quibuſvis exemptorum, clericorum & religioſorum hujuſmodi, privilegiis, exemptionibus, conceſſionibus, favoribus, declarationibus, ſententiis, gratiis & indultis, aliàs in ſuo robore permanſuris.

Clauſulæ ſublatæ &c.

§. 2. Decernentes ſic & non aliter per quoſcumque etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & Rotæ Audirores, tàm ordinaria quàm delegata, & mixta auctoritate fungentes, judices & perſonas, ſublatâ eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, ubique judicari & definiri debere. Nos enim ſtarus hujuſmodi, & quarumcumque aliarum etiam ante impoſirionem hujuſmodi ſubſidii quomodolibet introductarum litium & cauſarum, ac privilegiorum, indultorum, literarum, & ſctipturarum quarumcumque, occaſione præmiſſorum quomodolibet confectorum tenores, cauſas, & effectus, nomina & cognomina judicum & colligantium, aliáque etiam ſi majora ſint expreſſis de neceſſitate exprimenda, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, irritum, & inane decernimus, quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter attentatum forſan eſt hactenùs, vel in poſterùm contigerit attentari.

Deputatio executorum.

§. 3. Quocircà dilecto filio Guidoni Aſcanio Sfortiæ ſancti Euſtachii diacono Cardinali de ſancta Flora ſanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, quem ultrà ſui Camerariatus officii facultatem ſuper præmiſſis executorem generalem, cum plena & libera auctoritate & poteſtate quoſcumque citandi, ac illis, quotiens opus fuerit, etiam ſub cenſuris & pœnis, etiam pecuniariis, arbitrio ſuo infligendis & applicandis, inhibendi, ac quæcumque dubia & difficultates, circà præmiſſa, vel eorum aliquod, ac illa vel ſubſidium hujuſmodi concernentia, & ultrà præſentium, & aliarum literarum noſtrarum prædictarum tenores, tollendi & removendi, & inviolabiliter obſervari faciendi, facimus, creamus, conſtituimus ac deputamus, tenore præſentium, committimus & mandamus, quatenùs præſentes literas & alias prædictas, & in eis contenta quæcumque ſolemniter publicando, faciat illa plenum effectum ſortiri, & inviolabiliter obſervari, nec permittat quemquam contrà illarum tenores, vel mentem noſtram præfatam quomodolibet perturbari, impediri, aut inquietari. Contradictores quoſlibet & rebelles, per prædicta & alia de quibus ei videbitur, juris & facti remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariorum derogatio.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, & Apoſtolicis, ac Provincialibus & Synodalibus conſtitutionibus & ordinarionibus, ſtatutis & conſuetudinibus, & novis reformationibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, etiam per viam legis & ſtatuti perpetui, ac initi & ſtipulati contractus, editis, conceſſis, confirmatis & innovatis, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Sanctio pœnalis.

§. 5. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ advocationis, extinctionis, voluntatis, decreti, factionis, crearionia, conſtitutionis, deputationis, commiſſionis & mandati, infrin-

gere,

gere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 10.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quarto, Pontificatus noſtri Anno decimo.

XL.

De falſi, & decupli, aliiſque pœnis Miniſtorum Rever. Cameræ Apoſtolicæ, & aliorum rationes integre & fideliter non reddentium.

Ad hac vide etiam conſt. 87. Pii IV. Cùm inter. fol. 130. Tom. 2. ubi agitur de modo has rationes reddendi, & jurandi.

Edita An. D. 1544.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa iſtius conſtitutionis.

CUM ſicut accepimus, nonnulli provinciarum Status Eccleſiaſtici Theſaurarii, Vicetheſaurarii, mercatores, & noſtræ ſeu Cameræ Apoſtolicæ miniſtri aliæque perſonæ, computa adminiſtrationum, locationum, affictuum, partitorum, & exactionum reddere debentes, integra computa non exhibeant, partem introituum, & exactorum, ſub diverſis prætextibus & coloribus retinen. putan. nil pejus eis contingere poſſe, quam re detecta id quòd penès eos fuerit, reſtituere.

Miniſtri Re. Cam. Apoſt. & alii integre computa reddere teneantur.

§. 1. Nos malitiæ hujuſmodi occurrere, ac indemnitati Cameræ opportunè providere volentes, & ut præfati fideliter ſi non virtute ſaltem pœnæ timore procedere diſcant, Motu proprio &c. perpetuo ſtatuimus & ordinamus, quòd omnes & ſinguli prænominati, & alii quicunque in Camera Apoſtolica computa reddere debentes, computa hujuſmodi integrè, videlicet integrum debitum, & integrum creditum deſcribere debeant, nec audeant, aliquid penès ſe vel eorum miniſtros, aut ab eis dependentes, retinere ſeu retineri facere, directè vel indirectè, quovis quæſito colore. Et ſi contingeret eos cogi per Cameram Apoſtolicam ad reddendum rationem de exactis vel adminiſtratis ante tempus finitum, vel durante exactione, debeant totum id quod tempore dationis rationis ſeu computorum, ad eorum vel miniſtrorum aut agentium ſuorum manus pervenit, integrè deſcribere, & tandem omnia diligenter ac fideliter gerere & adimplere.

Contrafacientium pœnæ.

§. 2. Et ſi ſecùs factum fuerit in præmiſſis vel aliquo præmiſſorum, contrafacientes excommunicationis majoris, à qua niſi per nos vel Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, niſi in mortis articulo, abſolvi nequeant, ac perjurii & falſi, necnon decupli cujuſlibet partitæ crediti Cameræ omiſſæ, ſeu non ſolutæ irremiſſibiliter exigendæ, & dictæ Cameræ applicandæ, necnon alias noſtri arbitrii pœnas ipſo facto incurrant, & ad decupli hujuſmodi ſolutionem, priùs & ante omnia, etiam non finitis vel ſolidatis computis, tamquàm de re liquida, cum alia re minimè compenſanda, juris & facti remediis cogi & compelli debeant, nec adverſus præmiſſa, excuſationem aliquam eis ſuffragari volumus, cùm nulla excuſatio locum habeat in caſu, in quo quis tenetur integra computa dare, & totum receptum, vel ad manus ejus, vel pro eos agentis, delatum in computis non deſcribit.

Decretum irritans.

§. 3. Et ſic per quoſcumque &c. judicari &c. ſublata &c. necnon irritum &c. decernimus.

Sola ſign. ſufficit.

§. 4. Ac volumus quòd præſentium ſola ſignatura ſufficiat, & ubique, tàm in judicio quàm extra, fidem faciat, abſque alia literarum expeditione.

Publicatio in Camera arctet omnes.

§. 5. Quòdque pro lege habeantur & ſint, & poſtquàm præſentes, vel illarum tranſumptum in valvis Cameræ Apoſtolicæ affixæ & publicatæ fuerint, omnes arctent, acſi eis perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis, ſtylo Cameræ, contrariis uſibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Papa ſubſc.

Placet Motu proprio. A.

Pub. Pont. A. 10. die 21. Aprilis.

Die 21. Aprilis 1544. ſupraſcriptæ literæ affixæ fuerunt in Camera Apoſtolica per me Nicolaum de Matthæis Curſorem. Et die 21. Aprilis 1544. ſupraſcriptus Motus proprius admiſſus fuit in plena Camera Apoſtolica publicatus & regiſtratus ad perpetuam rei memoriam.

Michelangelus Collatinus.

XLI.

Quòd omnes officiales Urbis, & ditionis Eccleſiaſticæ mandatis Cardinalis S. R. E. Camerarii omninò parere debeant.

Ampliſſima eſt auctoritas & juriſdictio hujus Camerarii, ut videre eſt in bullis quas tibi indicabo infra in conſt. 65. Clem. VIII. In conferendis. Tom. 3. ubi latè notabo, fol. 100.

Edita An. D. 1544.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ROmani Pontificis præcellens auctoritas, S. R. E. Cardinales, illos præſertim quibus ejus Romanæ Eccleſiæ cura ſpecialiter eſt commiſſa, ampliori favore proſequitur, ac deſuper providet & diſponit, prout temporum qualitate penſata, conſpicit in Domino ſalubriter expedire.

Camerarius rerum Cameræ Apoſt. curam gerit, & Romani Pontif. perſonam repræſentat.

§. 1. Sanè conſiderantes, quòd jurium ac rerum Cameræ Apoſtolicæ cura, illius Camerario pro tempore exiſtenti ſpecialiter eſt commiſſa, ipſeque Camerarius, noſtram & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis vivæ vocis oraculum habet noſtrámque & dicti Pontificis perſonam in his repræſentat, & propterea convenit, ut tàm Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, ac Vicarius & Judices Ordinarii, quàm quicumque alii in Romana Curia, ac ditione ejuſdem S. R. E. conſtituti, ejuſdem Camerarii ordinibus & mandatis pareant & obediant, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine.

Ideò ejus mandatis ab omnibus ditionis Eccleſiaſticæ officialibus obediri mandat.

§. 2. Volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, tàm Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, Vicarius, Judices Ordinarii, quàm alii quicumque Rom. Curiæ, ac ditionis ejuſdem Rom. Eccleſiæ, dilecto filio noſtro Guidoni Aſcanio Sfortiæ S. Euſtachii diacono Cardinali, moderno, & pro tempore exiſtenti Camerario noſtro, ejúſque ordinationibus & mandatis perinde, ac ſi à nobis vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente emanaſſent, omninò parere debeant, & adverſus illa, directè vel indirectè, modo aliquo venire nullatenùs poſſint.

Quibus officialibus in caſu contraventionis pœnas infligit.

§. 3. Inhibentes dilectis filiis, modernis & pro tempore exiſtentibus, ejuſdem Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus prædictis, ſub excommunicationis, ac privationis officiorum ac beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio noſtro ipſo facto, ſi ſecus egerint, incurrendis pœnis, ne contrà præſentium tenorem modo aliquo venire aut facere, vel attentare, audeant ſeu præſumant.

Camerario in præmiſſis pleniſſimam facultatem concedit.

§. 4. Ac mandantes eiſdem Guidoni Aſcanio, Cardinali & Camerario, ut pro præmiſſorum obſervatione, executione & implemento, omnibus & ſingulis prædictis, & quibus opus fuerit, præcipiat, mandet & inhibeat, illoſque citet, cogat, & compellat, ac contrà eos etiam manu regia, & aliàs prout ſibi videbitur, procedat, cæteráque alia in præmiſſis & circa ea neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna, faciat & exequatur. Nos enim motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, eidem Guidoni Aſcanio, Cardinali & Camerario, ultrà ejus

poteſtatem & auctoritatem, in præmiſſis pleniſſimam licentiam & facultatem concedimus.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac in Provincialibus & Synodalibus conſtitutionibus & ordinationibus, ac ſtatutis & conſuetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, ac literis Apoſtolicis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus prædictis, illorúmque officiis, vel quibuſvis aliis, in genere vel in ſpecie quomodolibet, etiam motu proprio & ſcientia ſimilibus, etiam contrà præſentium tenorem quomodolibet conceſſis, confirmatis & innovatis, etiam diſponen. quòd illis non niſi ſub certis modo & forma derogari poſſit, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter vel diviſim, ab Apoſtolica ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facien. plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto hujuſmodi mentionem.

Nulli ergò &c.

Dat P. An. 11. die 25 Novembris.

Datum Romæ, apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, millesimo quingenteſimo quadrageſimo quarto, ſeptimo Cal. Decemb. Pontificatus noſtri Anno undecimo.

XLII.

Probibitio occupandi bona naufragantia in locis maritimis S. Romanæ Eccleſiæ, præmiique deſignatio illa recuperantibus, vel auxilium præſtantibus.

Hoc primo ſtatuit quoad regnum Britanniæ Honor. II. ſup. fol. 33. Et ſpecialiter quoad hæc loca maritima S. R. E. habes Jul. II. conſt. 20. Romanus, ſup. fol. 499. Et contrà hujuſmodi occupatores rerum Chriſtianorum naufragan. legitur quotannis Bulla in Cœna Domini, quarum aliquas in hoc opere poſui, & earum ultima eſt Pauli V. num. 63. Paſtoralis, ubi videas in Tomo 3. fol. 282.

Quo verò ad ſubditos Regis Hiſpaniarum naufragium patientes, habes propriam Pii V. ſanctionem, num. 7. Cùm nobis. Tom. 2. fol. 194.

Edita An. D. 1545. & 1549

PAULUS EPISCOPUS,

Ad perpetuam rei memoriam.

Julii II. conſt. eſt hic indicata.

Accepimus nuper, quòd dudùm, cùm fel. record. Julius Papa II. prædeceſſor noſter plurimorum lamentabili querela didiciſſet, quibus Chriſtifideles maris periculis, ſe & eorum merces exponebant, ut Curiæ Romanæ & illius Curialium commodis, & mercibus per eos ad eandem Curiam mari advectis provideretur, &c.

Reſiduum præterivi, quia Bulla Jul. II. eſt ſuprà fol. 499.

Quæ ab iſto Pont. innovatur.

§. 1. Cùm autem, ſicut ex plurimorum Ripæ & Ripettæ Almæ Urbis noſtræ mercatorum, ac etiam nautarum, non ſine lamentabili querela, ac noſtra moleſtia intelleximus, præinſertæ literæ à Julio præfato prædeceſſore noſtro editæ, in abuſum, in non modicum tàm ipſorum mercatorum & nautarum, quàm civium Romanorum, & Curialium, & dictam Urbem incolentium, tranſiverint. Quamobrem nos veſtigiis ejuſdem Julii prædeceſſoris noſtri inhærere volentes, Motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, tenore præſentium, præfati Julii prædeceſſoris noſtri literas in omnibus & per omnia, ac ſub pœnis & cenſuris de quibus in ipſis literis, & prout in eis continetur, quatenùs opus ſit, confirmantes & innovantes, illas ab omnibus ad quos quomodolibet ſpectat & pertinet, ac ſpectare & pertinere poterit in futurum, ſub pœnis de quibus in eis, inviolabiliter obſervari mandamus.

Obſervantiáque demandatur.

§. 2. Et nihilominùs dilectis filiis noſtro Guidoni Aſcanio, S. R. E. Cardinali de Sancta Flora nuncupato, Camerario noſtro, necnon Præſidentibus & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, ac Dominico de Nigris, ad præſens dictæ Ripæ Præſidenti, ſeu Camerario, moderniſquè & pro tempore exiſtentibus, quatenùs literas Julii prædeceſſoris noſtri præfati inviolabiliter, prout in eis continetur, ab omnibus ad quos ſpectat, illas per edictum publicum denuò publicantes, & publicari in locis eis viſis mandantes, inviolabiliter obſervari mandent & faciant. Contradictores quoſlibet & rebelles, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, aut dignitatis fuerint, per pœnas & cenſuras, de quibus in eis, compeſcendo; invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Contrariorum derogatio.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon privilegiis & indultis quibuſvis perſonis contrà tenorem literarum Julii prædeceſſoris hujuſmodi forſan conceſſis, confirmatis & innovatis: quibus, illorum tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis & inſertis habentes, quoad effectum præſentium, ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat P. An. 11. die 13. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 13. Martii, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quinto, Pontificatus noſtri Anno undecimo.

Sequitur declaratio hujus Bullæ.

Edita An. D. 1549.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Statuta Ripæ diſponunt, quòd Recuperatores aut auxilium præſtantes recuperationi bonorum naufragorum, lucrentur quartam partem illorum.

Accepimus per ſtatuta noſtra Ripæ ſalubrem diſpoſitionem factam extitiſſe, tenoris, quòd ſi pro tempore mercatores ſeu nautæ mari navigantes, & eorum naves & barcæ, vinis & aliis mercibus, rebus & bonis, pro uſu Curialium oneratæ, verſus noſtram Almam Urbem, ſeu dictam Ripam ducentes, & miſerabiliter caſu inopinato, naves & barcæ hujuſmodi ſic oneratæ naufragium paterentur, navéſque & barcas hujuſmodi naufragas, ſeu bona in eis exiſtentia, aliqui ab eorum dominis & patronis ad id requiſiti, per ſe ipſos recuperaverint, vel in recuperatione auxilium præſtiterint, tales recuperatores & auxiliatores quartam partem bonorum, & rerum mercantilium hujuſmodi, in dictis navibus & barcis, ſic naufragium paſſis exiſtentium, eorum ope & auxilio recuperatorum lucrarentur, & aliæ tres quartæ remanentes ad dominos & patronos dictarum navium & barcarum, ſpectarent & pertinerent; & quidem per fel. rec. Nicolai V. prout in ſuis literis deſuper confectis, & in libris ſtatutorum dictæ Ripæ regiſtratis, pleniùs continetur conceſſum fuiſſe.

Et Domini locorum, ad quæ naves naufragium patientes perveniebant, bona occupabant, & ideò Nautæ ad Ripam venire recuſabant.

§. 1. Accepimus etiam, quòd temporis diuturnitate ſtatutum, & gratia hujuſmodi in diſſuetudinem abierunt. Et Domini locorum & terrarum, ſive temporales ſive eccleſiaſtici, ad quorum terras, & loca, naves & barcæ hujuſmodi propter naufragium perveniebant, illas ad ſe ipſos appropriabant, & illorum domini bonis propriis privabantur; propter quod mercatores & nautæ eorum mercibus ad dictam Ripam venire ſe retrahebant, & ſic noſtræ Almæ Urbi, & illius Curialibus non modicum præjudicium inferri videbamus.

Ideò hic Pont. Bullam hic inſertam edidit.

§. 2. Propterea hujuſmodi inconvenientiis per aliam noſtram gratiã proximè præinſertam opportunè providimus, per quas ſi aliquam ex dictis barcis naufragium pati, vel propter violentiam maris ad loca prædicta caſu pervenire, vel jactum bonorum alleviandæ navis gratia fieri pro tempore contingat, illis tantummodò, qui à dominis navium, & barcarum illarum perſonis, curam & gubernium tantùm habentibus ſuper tali naufragio in auxilium vocati fuerint, hujuſmodi perſonis, ſic vocatis, ſi ab imminentis, & præſentanei naufragii peri-

culo,

culo, aut bona jam deperdita recuperaverint, his caſibus quartam partem bonorum, & rerum in hujuſmodi barcis exiſtentibus, & illorum auxilio ſive opera ſic recuperatorum conceſſimus & donavimus.

Ubi quartam bonorum recuperatorum, auxiliatoribus conceſſit.

§. 3. Sed quia in dicta præinſerta gratia noſtra non ſit mentio ſpecifica de dicta quarta parte bonorum, ſed quòd dictæ perſonæ ſic vocatæ tantùm, ſtatuta & conſuetudinem allegare poſſint continetur. Et propterea etiam accepimus, quod nonnulli judicant, & dictam noſtram gratiam prave intelligentes, ad perſonas etiam non vocatos extendunt, & ſic intelligi debere prætendunt; & illam non habere locum, niſi in caſibus meri naufragii, & jactus, ſed ſi naves & barcæ hujuſmodi integræ vi tempeſtatis ad litus maris pervenerint, & terram dominorum aliquorum pervenerint & attigerint, maximè ſi pro officialium ipſorum præſentium & juſſum eorum dominorum nomine ſit illis auxilium præſtitum, tunc præſtari debere, loci conſuetudine debere allegant, & ſic intelligi debere ſatagunt.

Et modo d. conceſſionem declarat.

§. 2. Nos volentes inconvenientiis hujuſmodi obviare, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac plenitudine poteſtatis declaramus noſtræ intentionis in conceſſione præinſertæ noſtræ gratiæ fuiſſe & eſſe, quòd tantummodò vocati & requiſiti ab illis dominis & perſonis pro prædictorum recuperatione quartam partem, pro modo bonorum & rerum recuperatorum, in dictis navibus, ſive barcis, ſic naufragium paſſis, allievatis, ſive aliter ad litus integrè perventis, & arenæ commiſſis, vel alio inopinato caſu deperditis, exiſtentium, & eorum opera & induſtria, ac auxilio cum prædictis mercibus recuperatis lucrentur, ſi tamen prædictæ recuperationi actualiter cum eorum perſonis, non per præſentiam tantùm incubuerint & recuperaverint, (aliis perſonis ſive dominis locorum quocumque titulo nuncupatis, ſive Cardinales S. R. E. & prædictorum locorum officiales, & aliæ quæcumque perſonæ privatæ, ſive Eccleſiaſticæ ſive ſæculares ſint, vel pro tempore fuerint, penitùs excluſis) alias autem tres quartas remanentes, fuiſſe & eſſe, ac reſtitui & remanere debere ipſorum dominorum, ut priùs fuerant. Et pro pleniori firmamento de novo talibus perſonis tantummodò, & forma quibus ſuprà, & non aliter, quartam illam pro modo & rata bonorum recuperatorum, à die dictæ præinſertæ gratiæ naufragium paſſorum, ſive alleviatorum, vel aliter integrè ad littus perventorum, & in futurum perveniendorum, alleviandorum, & naufragium patiendorum, quoquo modo donamus, ac capiendi facultatem concedimus.

Occupatores autem puniri jubet.

§. 5. Alias verò perſonas, modo & forma præmiſſis non vocatas, quacumque dignitate, etiam Cardinalatus honore, & dignitate fulgentes, & Eccleſiaſtica dignitate inſignitas, quorumcumque locorum vel terrarum, mediatè vel immediatè ſanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectorum fures, raptores, latrones, & rebelles ſacroſanctæ Romanæ Eccleſiæ eſſe cenſemus; ac pœnis & cenſuris, juxtà ſeriem & tenorem præinſertæ gratiæ aliarum literarum puniri mandamus. Decernentes irritum & inane, quicquid in contrarium attentati contigerit in futurum.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 6. Volumus etiam quòd præſenti noſtro motui proprio per quamcumque noſtram ſignaturam, etiam motu proprio emanatam, & in futurum emanandam, etiam ſi de eorum clauſulis derogatoriis mentio fiat, niſi illius expreſſa mentio de verbo ad verbum habeatur, nullatenùs derogatum cenſeatur.

Executorum deputatio.

§. 7. Præcipientes Clericis Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatori, Auditoribus ſacri Palatii, Senatori Urbis, Cameræque noſtræ Auditori, ac quibuſcumque officialibus, & judicibus, quavis auctoritate fungentibus, quatenùs in præmiſſis, dominis & patronis, ſeu nauris navium & barcarum, ſic naufragio oppreſſarum, adverſus quaſcumque perſonas, etiam Eccleſiaſticas, aliterque ut præfertur, ſe gerentes, aſſiſtant, & pœnis dictis afficiant, cum invocatione brachii ſæcularis, quatenùs opus fuerit.

Clauſula derogatoria.

§. 8. Conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon privilegiis & indultis ipſorum locorum, ſtatutis & conſuetudinibus quas tamquàm corruptelas, & abuſus judicamus, indultiſque quibuſcumque perſonis ſpecialiter conceſſis quibuſcumque; aliiſque in contrarium facien. non obſtan. omnium præmiſſorum tenores & formas pro expreſſis habentes.

Fiat ut petitur. A.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 9. Et quòd præſentis motus proprii ſola ſignatura ſufficiat, & ipſius ſimplex exhibitio & allegatio ſufficiat, ac ſi eſſet in corpore juris & aliarum juris Canonici conſtitutionum clauſa, attento, quod in favorem Ripæ, & illius mercatorum.

Fiat. A.

Dat. P. A. 15. die 15. Mart.

Datum Romæ apud S. Marcum, id. Martii. anno noſtri Pontificatus decimoquinto.

Viſa Julius Cam. Apoſt. Decanus, & Riparum Præſidens.

XLIII.

Familiares & ſervitores Prælatorum Romanæ Curiæ, ſalarium, & ſtipendium pro biennio tantùm, & infrà annum à die obitus illorum petere poſſint.

Confirmatur & declaratur iſta conſtitutio à Pio V. in conſtit. 15. Sanctiſſimus, in Tom. 2. fol 208. ubi videas de prælatione horum familiarium, & aliorum creditorum.

Edita An. D. 1545.

PAULUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa conſtitutionis.

CUm ſicut nobis nuper innotuit, ſæpiùs contingat, ut decedentibus Cardinalibus, & venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis, ac dilectis filiis Referendariis noſtris, necnon cauſarum Palatii Apoſtolici Auditoribus, & Clericis Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus, ac literarum Apoſtolicarum de majori præſidentia Abbreviatoribus, qui ut plurimum notabilem familiarium & ſervitorum numerum tenere conſueverunt, familiares, & ſervitores præfati contrà eorum patronos jam defunctos inſurgentes ſalaria & ſtipendia eorum familiaritatis & ſervitutis pro toto tempore quo eorum familiares extiterint, ſeu illis inſerviverint, etiam quòd de eis ſibi ſatisfactum ſit, etiam longo tempore poſt obitum ipſorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Referendariorum, Auditorum, Clericorum, Præſidentium, & Abbreviatorum, petant & efflagitent, ac quandoque eorum hæredes, qui ut plurimùm de his non ſunt informati, ſuper ſalariis & ſtipendiis hujuſmodi etiam judicialiter impetant & moleſtent, in ipſorum hæredum perturbationem & non modicum detrimentum.

Sanctio de qua in ſubr.

§. 1. Nos attendentes, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Referendarios, Auditores, Clericos, Præſidentes, & Abbreviatores præfatos, utpote aliis majoribus negotiis diſtractos, ut plurimum rationes & computa ſalariorum & ſtipendiorum, familiarium & ſervitorum ſuorum in ſcriptis non redigere, & propterea eos non facile, ſed etiam difficile eorum hæredes, de ſolutione ſalariorum & ſtipendiorum hujuſmodi fidem facere poſſe: & inſuper veriſimile non eſſe, ut qui pro menſuali ſalario & ſtipendio aliis inſerviunt, exactionem eorum ſalariorum & ſtipendiorum ultrà integrum annum differant: Volentes fraudibus, quæ in præmiſſis fieri poſſent, occurrere, Motu proprio &c. ſtatuimus & ordinamus, quòd de cætero nemo cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis exiſtat, ab hæredibus Cardinalis alicujus, Patriarchæ, Archiepiſcopi, Epiſcopi, Referendarii, Auditoris, Clerici, Præſidentis, vel Abbreviatoris defuncti, cujus familiaris extiterit, ſeu cui inſerviverit, ſalarium ſeu ſtipendium familiaritatis ſeu ſervitutis ſuæ plus quàm pro integro biennio poſt annum à

Digitized by Google

die obitus ejus patroni, petere aut exigere, ſeu deſuper hæredes præſatos quovis modo, in judicio vel extrà, impetere vel moleſtare poſſit.

Contrà quam judicari non poſſe decernit.

§. 2. Diſtrictiùs inhibentes modernis & pro tempore exiſtentibus Almæ Urbis Gubernatori, & Curiæ cauſarum dictæ Cameræ Auditori, ac noſtro in eadem Urbe & ejus diſtrictu, in ſpiritualibus Vicario generali, necnon Senatori, ac quibuſvis aliis, tàm dictæ Urbis quàm quarumcumque aliarum civitatum, terrarum & locorum, judicibus & officialibus, ne familiares & ſervitores præſatos ſuper exactione ſalariorum & ſtipendiorum hujuſmodi biennii, poſt annum à die obitus ipſius defuncti lapſum audire, aut ad eorum inſtantiam, contrà hæredes præſatos, quovis modo procedere, aut jus dicere præſumant. Ac decernentes ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Urbis, civitatum, terrarum & locorum hujuſmodi, etiam juramento, &c. ſtatutis & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſc.

Placet Motu proprio. A.

Publicatio Pont. An 11. die 21. April.

Lectum & publicatum fuit ſtatutum, & ordinatio Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quadrageſimo quinto, die verò Martis vigeſimaprima menſis Aprilis, Pontificatus prælibati S. D. N. Papæ anno undecimo.

XLIV.

Juriſdictio ac facultates Prælatorum & officialium Viſitationis Carcerum Almæ Urbis; Et ordinationes ab eis obſervandæ.

Confirmavit hæc omnia Pius IV. in conſtitut. 58. Cùm ab ipſo, in Tom. 2. fol. 85. Et declaravit Pius V. in ſua conſtitut. 68. Reverendi, fol. 282. in d. Tom. 2. Multáque poſtremò edixit Paulus V. in conſt. 71. Univerſi: in §. 23. & 24. in Tom. 3. fol. 318. 319.

Horum autem Carceratorum ſubventionem, nedum curat Archiconfraternitas Charitatis, de qua ſup. in conſtit. 17. Leon. X. Illius. fol. 600. ſed etiam Archiconfraternitas Pietatis, de qua infrà in conſt. 56. Greg. XIII. Tom. 2. fol. 462.

Quoad Gubernatorem Urbis attende quæ addidi ad Leon. X. conſtitut. 8. Et ſi pro, ſup. Tom. 1. fol. 548.

Edita An. D. 1548.

PAULUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

AD onus Apoſtolicæ ſervitutis ſuperna diſpoſitione vocati, ſi omnium Chriſtifidelium, & præcipuè pauperum, ac miſerabilium perſonarum jura illibata ſervari, & ab omni gravamine & diſpendio illæſa fore cupimus, & ad id libenter noſtræ ſolicitudinis ſtudium adhibemus, multò magis equidem, pro carceratis & pauperibus in Alma Urbe noſtra commorantibus protegendis, ex injuncti nobis officii debito Apoſtolicæ proviſionis partes tenemur impendere, ne indebitorum onerum & gravaminum injurias ſubeant, & detrimenta patiantur.

Statuta inſerta, ex cauſis hic expreſſis iſte Pont. ſervari jubet.

§. 1. Pravas itáque, deteſtabiles & illicitas improborum cupiditates, ex quibus noſtris ſubditis, & pauperibus damnoſa poſſent provenire diſpendia, tollere cupientes, leges, decreta, & ſtatuta infraſcripta, quorum aliqua per fel. rec. Clementem prædeceſſorem noſtrum, pro eorumdem pauperum & carceratorum commodo, ad perpetuam rei memoriam, Motu proprio, ex certa ſcientia, & poteſtatis plenitudine proviſa, & ſalubriter edita fuerunt, motu, ſcientia, & poteſtate ſimilibus, in omnibus & per omnia, ut inferiùs deſcribuntur, obſervari debere hac in perpetuùm valitura lege ſtatuimus, & mandamus. Decernentes irritum & inane, quicquid ſecus ſuper his à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari. Contrariis etiam privilegiis & conſtitutionibus, (illorum omnium tenores pro latiſſimè expreſſis habentes) non obſtantibus quibuſcumque. Quæ intimari & in locis publicis appendi volumus.

Carcerati quando gratis relaxandi.

§. 2. Inprimis quòd quotiens aliquis ſine mandato Officialium ad quos ſpectat capitur, præterquàm ſi in flagranti crimine reperiatur, vel etiam ſi cum mandato captus, ſi culpabilis non ſit repertus, vel indicia purgaverit, vel ſi judici qui eum capi fecit, etiam extrà Viſitam, aut ſi Præſidentibus Viſitæ ex aliqua cauſa rationabili videretur, gratis ſine aliqua capturæ, & carceris ſolutione, & ſine manu executorum liberè relaxetur. Et ſi ad alicujus inſtantiam injuſtè captus reperiatur, ipſius expenſis captura, & carceris ſolutio fiat; & ſi à bariſello vel executoribus contrà præmiſſa aliquid exactum fuerit, capto reſtituantur ad omnem ejus petitionem. Et in omnibus prædictis caſibus judices in mandatis de relaxando, ſub majoris excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, debeant apponere, ut gratis ubique relaxentur. Neque poſſit aliquid à carceratis præſatis exigi ſub prætextu quòd ab his qui eos injuſtè capi fecerunt, recuperare poterunt. Sed executores, & carcerum cuſtodes debitas ſibi mercedes ab illis exigant, qui injuſtè carceratos detineri procurarunt. Dictique judices omnes impenſas, etiam pro alimentis per præſatos carceratos factas, eis etiam manu regia ab eiſdem qui eos indebitè capi, & detineri inſtiterunt, reſtitui & reſici faciant.

Capti tamquàm teſtes quomodò relaxandi.

§. 3. Capti etiam pro informatione curiæ tamquàm teſtes, nihil capientibus ſolvant; nec in carceribus publicis, aut ſecretis aliquo modo ponantur, ſed incontinenti per judices examinentur; examinati ad ſua negotia facienda relaxentur, alioquin Judices pro qualibet vice pœna decem ducatorum pro ſubventione carceratorum tantùm applican. mulctentur, niſi Gubernatori, Auditori, Vicario, vel Senatori, eos carcerandos fore videretur ex cauſa quam Viſitatoribus juſtificare teneantur. Et prædictis alimenta neceſſaria quamdiù in carceribus detinebuntur ab inſtigatore vel fiſco præſtentur.

Carcerati infrà triduum examinentur & deindè vel dimittantur, vel ponantur ad largam.

§. 4. Dictique Judices captum pro quovis crimine, in ſecretis carceribus ultrà triduum antequàm examinetur retinere nullo modo poſſint, ſed infrà triduum carceratum hujuſmodi examinent, & juxtà juris diſpoſitionem, aut relaxent ſi innocens reperiatur, vel ponant ad largam, vel in dictis ſecretis carceribus, prout facti qualitas expoſtulat, retineant; alioquin cuſtos in prima Viſita id Viſitatoribus manifeſtare teneatur, ſub pœna decem ducatorum applicandorum, ut eſt ſuprà ſcriptum: niſi de mandato noſtro aliter fuerit ordinatum, de quo mandato ipſi Judices Viſitatoribus fidem facere teneantur, vel ſi dicti Judices ex aliqua juſta cauſa aliter faciendum Viſitatoribus notificaverint.

Sine indiciis nemo capiatur niſi de mandato gubernat. Ad hoc, & ſeq. vide Pauli V. conſtit. cit. in tubr.

§. 5. Judices prædicti ſine legitimis indiciis præcedentibus neminem capi mandent, niſi Gubernatori ex legitima cauſa aliter viſum fuerit, & tunc ſi capiendus ſine indiciis ſit aliquis, docatur ad præſentiam ejuſdem. Qui Gubernator inſtigatorem faciat cavere de damnis, injuriis, & intereſſe, & prout qualitas perſonæ carcerandæ expoſtulat, vel cogat eum ad cavendum de ſe præſentando, vel mittat ad carceres arbitrio ſuo. Verùm ſi infrà biduum indicia non ſupervenerint, relaxetur.

Indiciorum copia detur ante torturam, niſi in criminibus exceptis.

§. 6. Captum verò quemcumque, ante torturam, ſeu antequàm torturæ ſubjiciant, ad purgandum indicia contrà eum laborantia legitimè admittant, data indiciorum copia in forma boni extractus, & non regiſtri, cum expreſſione nominum teſtium, ad hoc ut inquiſitus poſſit ſe defendere, præterquàm in crimine hæreſis, & aliis criminibus à jure exceptis, juxtà tamen juris diſpoſitionem. Et ſi indicia purgata non fuerint (ſuper quo tamen priùs audiatur advocatus pauperum, vel alius quicumque ad libitum ipſius rei) tunc torquendum continuato actu torturæ, non autem in tortura per longum temporis ſpatium unius aut plurium ho-

rarum,

rarum, aut ad extraneos actus, etiam prandii aut cœnæ, divertendo detineant, ſed prout facti, & torquendæ perſonæ qualitas expoſtulat, incontinenti expediant: & examinatores claris verbis utantur ad reperiendum veritatem non ad implicandum conſtituti intellectum.

Et nemo torqueatur non legitimato proceſſu.

§. 7. Et nullus torqueatur, niſi legitimatis priùs indiciis, & teſtibus pro indiciis examinatis repetitia: carceratis, & procuratore pauperum, in legitimatione & repetitione citatis: & pauperibus arbitrio judicum, de quorum mandato detinebuntur, indiciorum copia gratis tradatur, vel proceſſus cum indiciis advocato pauperum, ſine aliqua impenſa oſtendatur. Et ſi procurator fiſcalis ad dandum interrogatoria citatus, illa infrà terminum in citationibus contentum non dederit, teſtes pro carceratorum defenſione examinari ſine interrogatoriis debeant.

Captus pro uno crimine, non interrogetur ſuper aliis ſine indiciis.

§. 8. Iidem Judices captum pro uno crimine, ſuper aliis de quibus indicia aliqua non habent, nullo modo interrogare præſumant: ſed tàm in his quàm aliàs in omnibus occurrentibus juris communis diſpoſitionem ſervare teneantur, & debeant, ac Judices qui proceſſerunt, dum cauſas in Viſita proponent, habeant ſecum proceſſus, ut Viſitatores intelligant & videant carceratum minus vel plus debito non gravari.

Verba rei ſcribantur per notarium illius idiomatis, quo prolata fuerunt.

§. 9. Ac inſuper ne literarum ignari ex mala notariorum in latinum tranſlatione, quandoque indebitè damnum patiantur, decernimus quòd verba ſuper quibus interrogatur reus eo modo quo ipſe illa profert, in latinum ſi latinè proferat, vel vulgari ſermone per notarium ſcribantur: & ſi reus loquatur in vulgari adhibeatur notarius illius linguæ, vel idiomatis cujus eſt reus, vel cum interprete illius linguæ.

Indiciorum copiæ dentur in modum extractus.

§. 10. Et ſi contingat reum indiciorum copiam petere velle, iidem notarii per modum extractus, & non regeſtri, & literis minutis, & currentibus, & pro quolibet margine pleno triginta verſus continente, tradant, ac pro quolibet centenario cartarum ſcriptarum non plus quàm quinque ducatos recipiant, & ſic pro rata in minori vel majori cartarum numero, ſub pœna prædicta irremiſſibiliter exigenda, & applicanda, ut præmittitur.

Regeſtrum fiat actorum tranſportatorum.

§. 11. Si verò ad alium judicem acta forent tranſportanda, tunc fiat regiſtrum, & ſolvatur prout in curia eadem ſolvi conſuevit pro quolibet centenario foliorum regeſtri.

Innocens nihil ſolvat.

§. 12. Et ſi aliquis carceratus innocens reperiatur, & pro ſua innocentia debeat relaxari, nihil ab eo in aliqua curia, etiam occaſione cujuſvis aſſettamenti exigatur.

Cuſtodes Carcerum ſervent decreta Cameræ.

§. 13. Cuſtodes verò carcerum decreta Cameræ aliàs edita ſervare teneantur. Turris Nonæ, pro quolibet clerico ultrà carlenos veteres ſex, pro laico ultrà tres. Cuſtos Turris de Sabellis, ultrà duos carlenos ſimiles indifferenter, tàm pro clerico, quàm pro laico, etiam pro excarceratione vel liberatione non exigat. Et ſi ultrà menſem ſine culpa carcerarorum ibi detineantur, nullo modo duplicatio fiat, prout hactenùs obſervatum fuit.

Executores idem faciant.

§. 14. Similì modo Bariſellus, Mareſcalli, & Executores, pro mercede ſuæ executionis decreta dictæ Cameræ ſervare teneantur, ſub pœna vigintiquinque ducatorum pro qualibet vice incurrenda, & ut ſuprà applicanda.

Carceratorum cibatio.

§. 15. Pro honeſta cibatione ultrà unum carlenum ſimilem non exigant, ità tamen quòd pro qualibet vice cibandi ultrà dimidium carlenum non capiant, ut ſi de manè tantùm cibatus fuerit, vel de ſero dimidium, ut præmittitur. Verùm pro temporis qualitate ſolvatur minus vel plus, dummodò non excedatur unus groſſus pro qualibet vice cibandi. Si verò nullo modo cibati fuerint, etiam ſi in carceribus aliquibus diebus in ſecretis detenti ſint, nihil exigatur. Detentus verò in larga faciat ſibi expenſa modo ſuo, & carcerum cuſtodes non poſſint carceratos alimentorum expenſas non ſolventes ultrà quinque dies in cameria detinere; quibus elapſis in publicis carceribus ponant.

Cuſtodes præſentent Viſitatoribus detentos in publicis, & notificent detentos in ſecretis.

§. 16. Teneantur dicti cuſtodes tempore viſitæ omnes carceratos, nemine excepto, Viſitatoribus præſentare, & in ſecretis detentos nunciare in ſcriptis; & poſtquàm fuerint examinati, finito examine præſententur, & hoc ſub pœna præmiſſa decem ducatorum pro qualibet vice contraventionis.

Arreſta dentur per Judicem, de cujus mandato eſt aliquis carceratus.

§. 17. Et inſuper dicti judices carceratos per alios non arreſtent in carceribus, ſed ſi aliam cauſam habent contrà carceratum, ſignificetur judici de cujus commiſſione fuit carceratus, & ille in omnibus procedat contrà carceratum; præter Gubernatorem, qui poſſit arreſtare ex cauſa delationis armorum. Item, ſi aliquis judicum commiſiſſet mandatum de capiendo aliquem, antequàm Gubernator, vel alius ex dictis Judicibus illud commiſerit, nullus alius judex poſſit de illo ſe impedire, dummodò in libro actorum conſtet de commiſſione talis mandati, & ſub eadem die.

Significationes ſerventur per duos menſes.

§. 18. Item, ſignificationes factæ per Gubernatorem, vel alios judices data idonea cautione ſerventur, per omnes per duos menſes, lapſis duobus menſibus non ſerventur.

Pro eadem cauſa unius Jud. carcerai.

§. 19. Item, carceratus pro aliqua cauſa per unum judicem, eo relaxato, poſſit per alios judices pro nova cauſa carcerari, ſed non pro eadem, niſi de mandato noſtro, aut Camerarii.

Viſitatio ſingulis hebdomadis fiat.

§. 20. Item, quòd ſingulis hebdomadis Viſitatores carcerum viſitent omnes carceres ſemel in hebdomada, vel ſaltem bis in hebdomada duos carceres, niſi impediti fuerint; & relaxandos relaxari faciant ſtatim ante receſſum à viſita.

Ejus reſolutiones attendantur.

§. 21. Item, id quod per commune Viſitatorum votum deliberatum fuerit, ſemper obſervetur, & executioni mandetur; & cuſtos carcerum eis parere debeat, ſub pœna decem ducatorum, ut præfertur, applicanda, non obſtantibus tertii contradictione, vel inhibitione; nec contradicenti, & alleganti poſt præſtita vota fore mandatum noſtrum vel Camerarii, niſi illud exhibeat, credatur, ſed omninò relaxatio fiat.

Relaxandi ex decreto Viſitæ, non poſſunt arreſtari.

§. 22. Item, quòd facto decreto de relaxando, cuſtodes non retineant carceratum vigore alicujus arreſti, niſi fuerit ſubſcriptum ad minus manu duorum Viſitatorum.

Compoſitionum pecuniæ deponantur.

§. 23. Item, facta compoſitione, omnes pœnæ conſignentur penès depoſitarium noſtrum, diſtribuendæ & ſolvendæ per mandatum noſtrum, vel dicti Camerarii.

Eleemoſynæ quomodo diſtribuantur.

§. 24. Item, quòd cuſtodes carcerum non poſſint aperire capſas eleemoſynarum pauperum carcerarorum ſine præſentia alterius ex procuratoribus dictorum pauperum; & illæ pecuniæ non dentur magiſtris domus carceris, ſed diſpenſentur inter illos qui non habent modum vivendi per eumdem magiſtrum, cum interventu Capitanei carcerum, & unius ex procuratoribus pauperum.

Capti omnes ad carc. publ. ducantur.

§. 25. Item capti ex cujuſvis mandato non ducantur ad alium locum, niſi ad publicos carceres, ad quos Viſitatores cauſa Viſitæ accedere ſolent, aut ad Caſtrum S. Angeli de ſpeciali mandato noſtro.

Significationes conceſſæ à Rev. Cam. ſerventur.

§. 26. Habentes ſignificationes ſive moratorias à Camera Apoſtolica conceſſas propter paupertatem, & præſtita cautione, etiam ſint obligati in forma Cameræ, ad inſtantiam quarumvis perſonarum privatarum non moleſtentur auctoritate ſeu mandato alicujus judicis, ſub pœna arbitrio Cameræ declaranda.

Infirmi pro debito carcerati quando relaxan.

§. 27. Infirmi carcerati, ſi pro debito civili detinentur, facta fide per duos medicos de infirmitate gravi, ità quòd ſit periculum vitæ, præſtita cautione de redeundo recuperata ſanitate, relaxentur. Si verò pro cauſa criminali ex qua veniret imponenda pœna mortis, ſi jam ſit confeſſus vel convictus, vel pro aliis criminibus minoribus, præſtita cautione idonea, liberetur ut ſuprà. Et ſi ſit pauper, qui eam non reperiat, conſignetur hoſpi-

tilis guardiano, qui quamprimùm convaleſcet, præſentare teneatur.

Bona reperta penès carceratum, cuſtodien.

§. 28. Bona, vel pecuniæ quæ reperiuntur in poſſe carceratorum, conſignentur cum inventario facto in præſentia carcerati, & coràm duobus teſtibus cuſtudi carcerum; qui teneatur reſtituere integrè ad mandatum judicis, qui eum capi fecit.

Cuſtodes quid ab arreſtantibus recipiant.

§. 29. Cuſtodes carcerum non exigant, nec ſpontè recipiant ab arreſtantibus carceratos, ultrà quàm exigatur à carcerato pro relaxatione.

Bariſellus non petat quicquam pro exploratoribus.

§. 30. Bariſellus non exigat aliquid à carceratis ratione expenſarum quas dicit ſe feciſſe pro exploratoribus.

Triremes bis in anno viſitandæ.

§. 31. Triremes viſitentur bis in anno, & facta viſitatione fiat verbum nobis, vel Pontifici pro tempore; & relaxandi ex mandato Viſitatorum ſine mora per Capitaneum triremium relaxentur, ſub pœna amiſſionis ſalarii.

Carcerati quonam tranſportan.

§. 32. Carcerum cuſtodes carceratos ad alios carceres ſine judicum de quo mandato detinentur licentia, transferre, nec à carceratis aliquid exigere, dum pro ſtipulanda aliqua obligatione per carceratos facienda eos à carceribus extrahunt, vel à compedibus liberant, non poſſint.

Executorum merces.

§. 33. Mareſchalchi, cæterique executores, in cauſis civilibus & criminalibus Capitolii tabulam obſervent. Et pro quibuſvis executionibus realibus & perſonalibus uſque ad ſummam quinque ducatorum, carlenum unum, uſque ad decem, duos, uſque ad quinquaginta quinque, & abindè ſuprà, quæcumque fuerit ſumma, ducatum unum, & non ultrà exigant. In executoribus verò pœnæ capitalis, vel ſanguinis, ducatum unum. In caſibus verò, in quibus eis quarta pars pœnarum ſecundùm ſtatuta debetur, ſi ex gratia pœnæ moderentur, etiam ſi poſt executionem gratiam fieri contingat, quartam tantùm ejus recipiant quod ex gratia ſolvitur. Bariſellus verò in civilibus etiam illam obſervet. In criminalibus autem, & extrà Urbem in civilibus & criminalibus, id tantùm capiat, quòd per Cameram Apoſtolicam ſeu Gubernatorem fuerit ordinatum, ubi inter eum & partes diſſenſio ſuper hoc foret. Pro mandato de relaxando in curia Gubernatoris, in cauſis criminalibus, non tamen gravioribus, ſolvatur notario tertia pars unius julii, & pro ſigillo carlenus unus.

Carcerati quando pro carcere nil ſolvant.

§. 34. Carcerati qui non acceperunt copiam proceſſuum, non teneantur aliquid pro carceribus ſolvere.

Nemo pro injuriis &c. carceretur.

§. 35. Pro injuriis verbalibus, & altercationibus ſine armis, vel ſanguine factis, & in cauſis civilibus non excedentibus ſummam quinque ducatorum, & in ſimilibus aliis rebus minimis, nemo carceribus mancipetur.

Pauperes vel condemnati non ſolvunt propinas.

§. 36. Pauperes qui per ſententiam abſolvuntur, & divites qui condemnati fuerint, pro nora ſententiæ, nec pro judicum propinis, nec quibuſvis juribus Fiſcalibus aliquid ſolvere teneantur.

Carcerati Ripæ & Burgi, ubi viſitandi.

§. 37. Carcerati in Ripa, in Viſitatione Capitolii, Carcerati verò in Burgo, in viſitatione Turris Nonæ, præſententur. Et viſitationes Camerario Ripæ, & Judici Burgi, per procuratores pauperum, Capitolii, & Turris Nonæ intimentur.

Placet, & ita mandamus. A.

PP. ſubſcr.

Sequitur deputatio executoris præced. conſtitutionis.

PAULUS PAPA III.

Edita An. D. 1548.

Motu proprio, &c.

Relatio præced. conſt.

CUm aliàs nos &c.

Omittitur reſiduum Bullæ, quia tota eſt, quæ præcedit.

Executor iſtius conſtitut. deputatur Clericus qui pro tempore eſt carcerum Præſidens.

§. 1. Et pro præmiſſorum, omnium & ſingulorum obſervatione, & executione committimus & mandamus Epiſcopo Torcellan. Cameræ noſtræ Apoſtolicæ Clerico, & ad præſens carcerum præfatæ Urbis Viſitatori, & pro tempore earumdem carcerum alteri Clerico, per eamdem Cameram deputando, ut decreta prædicta per quoſcumque ejuſdem Urbis judices, notarios, executores, carcerum cuſtodes, & alios ad quos pertinet, in omnibus & per omnia inviolabiliter obſervari mandet, & faciat cum effectu; ac contravenientes & inobedientes quoſcumque, per cenſuras Eccleſiaſticas, & pecuniarias, ac privationis ſeu ſuſpenſionis ab officio, necnon carceris, & alias etiam perſonales, de quibus ei videbitur, pœnas, illas etiam aggravando & reaggravando, mandata executiva deſuper decernendo, ac brachium ſæculare exercendo, quacumque appellatione poſtpoſita, coërceat & compeſcat, pœnáſque prædictas exigat, & imponat, ac exigi & imponi faciat & mandet, tàm ex ejus officio, quàm ad inſtantiam Advocati & Procuratorum pauperum pro tempore exiſtentium, cum facultate citandi & inhibendi, aliáſque faciendi & exequendi, quæ in præmiſſis & circà præmiſſa fuerint neceſſaria & opportuna.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 2. Præmiſſis, necnon conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis quomodolibet, etiam vim contractus habentibus, & ex cauſa quantumcumque onéroſa, conceſſis & confirmatis, quorum tenores pro expreſſis haberi volumus, perindè ac ſi de verbo ad verbum, de illis individua mentio facta eſſet, quibus ſpecialiter & expreſsè derogamus, quatenùs præmiſſis decretis & ordinationibus obſtent, cæteriſque in contrarium facientibus, non obſtantibus quibuſcumque.

Placet Motu proprio. A.

Videat Reverendiſſ. Card. Camerarius. A.

PP. ſubſcr.

Approbata fuerunt à Camerario, & approbata in Camera die 4. Julii 1548. Pontificatus S.D.N. Pauli, divina providentia Papæ III. anno decimoquarto.

Admiſſio Camerarii & Cameræ. P. An. 14. die 4. Julii.

XLV.

Indulta Mercatorum utriuſque Ripæ Urbis, circà prioritatem & potioritatem ſuorum creditorum ripalium, & circà dilationes & moratorias eorum debitoribus non concedendas.

Quoad primam partem, vide extenſionem in Pii IV. conſtit. 25. Cupientes, fol 38. & Greg. XIII. conſt. 88. Cùm alias, fol. 504. Tom. 2.

Juriſdictionem autem Judicum earumdem Riparum, habes hìc ſuprà in conſtitut. 6. Cùm nobis. fol. 706. & Clem. VII. conſt. 4. Nuper. fol. 647.

PAULUS PAPA III.

Edita A. D. 1547.

Motu proprio, &c.

Horum Pontif. conſtitutiones non poſui, uti hìc plenè relatas, in quibus cavetur, debitoribus ripalibus dilationes non concedi.

CUm poſtquàm fel. record. Innocentium Octavum, Leonem Decimum, Clementem Septimum, Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos etiam publicam utilitatem præ oculis habentes, mercatores in Ripa & Ripetta Urbis commercia exercendi promptiores, ad vinum, frumentum, & alias merces pro uſu, & commodo incolarum, & curialium Urbis neceſſarias, per mare & terram, ad eamdem Urbem adducendas, & convehi faciendas reddere ſtudentes, eis inter alia privilegia indultum, ac conceſſum fuit, ne ſub prætextu moratoriarum, ſalinariarum, ceſſionis bonorum dilationis quinquennalis, aut quarumvis commiſſionum, etiam à nobis deſuper diverſis Romanæ Curiæ judicibus exortatum per debitores ipſorum occaſione hujuſmodi commerciorum venditorum, crediti ſui, & pretii indè provenientis exactio retardaretur, ſeu quomodolibet impediretur, expreſſeque Camerario Ripæ & Ripettæ præfatæ, pro tempore mandatum, ut moratoriis & aliis præmiſſis non obſtantibus, debitores ſic moroſos, ad ſatisfaciendum & ſolvendum præfatis mercatoribus compelleret, aliáque faceret, & prout in diverſis deſuper ſignatis motibus propriis, quorum tenores & compendia veriora pro plenè expreſſis hìc haberi volumus, latiùs continetur.

Qui ſim privilegiati hoc indu tum eis n n obeſſe prætendebant.

§. 1. Accepimus nuper nonnullos cavilloſiores debitores, quod una via reperitur prohibitum, alia extorquere fatagentes, clericos, ſeu alios magis privilegiatos exiſtentes, contrà ſe præmiſſa indulta & privilegia locum non habere prætenden. beneficium decretalis, Pervenit, ſeu decretalis, Odoardus, impetraſſe quotidiè, prætextuque commiſſionum à nobis deſuper extortarum, ac admiſſionum ſibi illarum vigore conceſſarum per diverſorum Rom. Curiæ judicum ſententias, quæ etiam in rem tránſiviſſe judicatam dicuntur, & beneficia præfata defraudaſſe eoſdem mercatores; quo fit ut alibi etiam quam corám dicto Camerario ordinario eorum judice, propter fraudes has excogitatas, ad diverſa tribunalia hujuſmodi contrà formam dictæ Ripæ conſtitutionum pro eredito ſuo litigare coguntur. Necnon quod etſi laudabili hactenùs, & inveterata conſuetudine fori ejuſdem Ripæ introductum fuit, quod mercatoribus eiſdem, qui mercimonia prædicta, ut plurimum pretjo miniinè præſenti interveniente, ſed ad diem ſolvendo vendentes, notarióſque præſto non habentes, ſeu alias pro majori ipſorum commodo merces ſic venditas aliter deſcribi curare, niſi in eorum, & proaenetarum Ripalium libris conſcripti non ſunt, ſcriptura & adnotatio ad probandum & conſequendum creditum eorum, in judicio & extrà ſufficiant; nihilominùs à certo tempore citrà ob frequentes debitorum decoctiones, ortis litibus, & quæſtionibus inter dictos mercatores, ac alios eorumdem debitores decoctorum creditores, inſtrumenta publica etiam in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ habentes, ſuper diſcuſſione ac prioritate in bonis debitorum corám variis judicibus adverſus conſuetudinem hujuſmodi in dubium revocant, in grave ipſorum mercatorum præjudicium, qui tempus quod in exercenda mercatura conſumpturi eſſent, in eorum creditis recuperandis conterere cogantur, ac Urbis maximum incommodum, cujus ubertas propterea non patùm minuitur.

Hic ideò Pont. d. indultum validat contrà quoſcumque.

§. 2. Nos quibus indemnitas dictorum mercatorum, ac Almæ Urbis noſtræ commodum non minori curæ nunc ſunt, quàm alias fuerint, inconvenientibus hujuſmodi occurrere volentes, præſentium vigore, quas vim perpetuæ conſtitutionis habere decernimus, Motu proprio prædictos ad beneficia præfata eatendentes, omnes & ſingulas commiſſiones, etiam expreſſam mentionem de rebus Ripalibus continentes, & à nobis illarum vigore, ſeu alias quomodolibet inhibitiones, ſignificationes, decreta, & admiſſiones ad beneficia præfata quibuſvis dictorum mercatorum occaſione rerum Ripalium debitoribus, etiam dictis quantumcumque privilegiatis per quoſcumque judices in poſterùm concedenda & emananda, eiſdem debitoribus nullatenùs, ad effugiendum vel differendum ſolutionem debiti occaſione præfati ſic contracti ſuffragari debere decernimus.

Mercatorum Ripalium libris, juncto libro Proxenetarum credi jubet.

§. 3. Et inſuper eiſdem mercatoribus, ut ad probandum plenè, in judicio & extrà, qualitatem & quantitatem mercium prædictarum ab eis venditarum pro tempore, adnotatio & deſcriptio de illis, de ipſorum, ac proxenetarum præmiſſorum libris, in judicio & extrà plenè probent, ac fidem indubiam faciant, executionémque habeant perindè ac ſi eſſet obligatio in forma Cam. Apoſtolicæ, & aliàs exequatur judex, prout in Curia Ripæ & Ripettæ executioni mandantur.

Ipſique in rebus eorum extantibus, præferantur omnibus.

§. 4. Decernentes inſuper quòd ſi mercator ut ſuprà Ripalis reperiat aliquando, vel in aliquo loco, bona quæ ſua eſſe prætendant, illa ad ſe pertinere, & ſua eſſe intelligantur, plenè & ſufficienter probaſſe, ſi per teſtes docuerit, aut per proxenetam, medio juramento ejuſdem proxenetæ & alium idoneum teſtem, aut aliàs legitimè probaverit, juxtà conſuetudinem dictæ Ripæ & Ripettæ, & ſic obſervari volumus & mandamus contrà quoſcumque juxtà præfatam conſuetudinem; mercatoreſque præfati in mercibus ſic venditis penès debitores exiſtentibus, etiam à quibuſvis detentis quibuſcumque aliis creditoribus, etiam expreſſam & anteriorem hypothecam, inſtrumenta publica in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ confecta & ſtipulata, creditum ſuum probantia habentibus, etiam clericis, S.R.E. Cardinalibus, & aliis quibuſvis cujuſcumque gradus vel conditionis exiſtant præferri.

In aliis verò habentes hypothecam, & concurrant cum obligationibus Cameralibus.

§. 5. In aliis verò quibuſcumque debitorum bonis cum cæteris creditoribus hypothecam, expreſſam ſeu tacitam, habentibus concurrere occaſione debitorum propter merces Ripales venditas dumtaxat contentarum; ac à duabus ſententiis conformibus, per Camerarium ac Præſidentem pro tempore dictæ Ripæ & Ripettæ latis, nullatenùs appellari, vel provocari, etiam ad nos & Sedem Apoſtolicam, quas effectum rei judicatæ habere debere volumus. Et ſic per quoſcumque judices, etiam S. R. E. Cardinales, ac cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, in quibuſvis cauſis, negotiis & controverſiis, ſententiari, judicari & definiri debere; irritum quoque &c. decernimus.

Officiales & judices eadem obſervent.

§. 6. Mandantes propterea moderno & pro tempore Camerario præfato, quatenùs debitores ex cauſa præmiſſa obligatos, decretis, ſignificationibus, admiſſionibus, & aliis prædictis non obſtantibus, ad ſatisfaciendum mercatoribus antedictis de debitis ſic contractis, ac eorumdem debitorum bona detinentes, ad illa ſibi dimittendum ad effectum conſequendum ſatisfactionem integralem juris opportunis remediis, ac aliàs juxtà ſtylum curiæ ſuæ compellat. Dantes eidem facultatem, ac omnimodam poteſtatem quibuſvis judicibus ſæcularibus eccleſiaſticis, ac omnibus Romanæ Curiæ tribunalibus, etiam ſub cenſuris & pœnis pecuniariis, ſuo moderandis arbitrio, ne exactionem debitorum ex cauſa præinſerta contractorum quomodolibet impediant, in illiſve quovis quæſito colore, & mercatoribus prædictis præcipientes, ne ſolvere debentes alibi quàm corám ſe intromittant inhibentes. Et ſi aliquis inhibitiones per alios quoſcumque judices Urbis ad uxorum dictorum debitorum, aut aliarum quarumcumque perſonarum, dominium, vel hypothecam, ſeu quodlibet aliud jus in bonis in domibus dictorum debitorum exiſtentium, ſeu per dictos debitores quovis modo poſſeſſis habere prætendentium factas invenerit, per quas executio ad inſtantias dictorum mercatorum decreta in dictis bonis fieri prohiberetur invenit, ne ex hoc facultas bona hujuſmodi occultandi detur, eiſdem inhibitionibus non obſtantibus bona præfata deſcribi, & de illis inventarium confici, & penès aliquam idoneam perſonam deponi, quouſque de juribus partium diſcutiatur faciendi. Et ſi aliqui ex dictis debitoribus ab Urbe abſuerint literas rogatorias eis qui in eis locis, ubi dicti debitores moram traxerint juſtitiæ miniſtrandæ præfuerint directas, ut eoſdem debitores ad ſatisfaciendum dictis mercatoribus compellant, cum comminatione repreſaliarum, niſi id facient, decernentes, mittentes; & illarum præſentationis relatione habita, neque infrà terminum in illis præfixum, juſtitia miniſtrata fuerit, repreſalias contrà homines dictorum locorum, illorúmque res & bona, juxtà ſtylum in Urbe ſolitum, decernentes & exequentes, mandantes & facientes.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 7. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ſtylo Palatii, ſtatutis, & novis reformationibus Urbis privilegiiſque, indultis & facultatibus prædictis, debitoribus, & aliis, & pro tempore Auditori Cameræ Apoſtolicæ, Gubernatori, Vicario, Senatori, quibuſvis aliis judicibus Urbis, eorum Curiis, etiam per nos conceſſis, innovatis & approbatis, & concedendis, quibus omnibus, ac ſi eorum tenores &c. latiſſimè, hac vice dumtaxat derogamus. Præſentemque noſtram conſtitutionem, cui non derogatum per quamcumque ſignaturam, ac in qua, omnia & ſingula decreta, formas & clauſulas, in motibus propriis prædictis,

contentas

contentas & deſcriptas & repetitas cenſeri debere volumus, in volmine ſtaturorum dictæ Curiæ Ripæ & Ripettæ, deſcribi & regiſtrari, cui ſola ſignatura, in judicio & extrà, ſufficiat, regula contraria non obſtante mandamus.

PP. ſubſcr.

Placet, & ita mandamus. A.

Admiſſio Pont. An 14. die 26. Aug.

Die 26. Auguſti 1547. admiſſa fuit cedula d. motus proprii ex decreto, & collationata concardat lib. 5. fol. 118. Hieronymus de Tarana.

Viſa Jul. Gom. Camera Apoſt. Decanus, & Ripa Præſidens.

XLVI.

Perſonæ Eccleſiaſticæ, teſtandi lic ntiam à Sede Apoſtolica nnu habentes, decimam tantummndò partem locis piis relinquere & douare poſſint.

Hanc faultatem diſponendi de decima parte, vidimus revocatam a Pio Quarto infrà in ejus conſt. 8. Grave. fol. 9. Tom. 2. De ſpoliis autem plenè dicam infrà ad couſt. 18. Pauli V. In eminenti, Tom. 3. fol. 226.

Edita A. D. 1548.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Romanus Pontifex, qui ex aſſueta Sedis Apoſtolicæ benignitate, in favorem Eccleſiarum, Hoſpitalium, & aliorum pinrum locorum, diverſa privilegia concedere conſuevit, ſi proceſſu temporis tendunt in abuſum, illa moderati, ac deſuper opportunè providere ſolet, prout rerum & temporum qualitate peuſata conſpicit iu Domino ſalubriter expedire.

Prælati quidam, teſtandi facultatem non habentes, inſtituebant hæredes quædam loca pia, quæ ex indulto poterant conſequi hujuſmodi bona: & inſuper multa legata faciebant in favorem eorum, ad quos bona devenire non poterant.

§. 1. Sanè non abſque animi moleſtia accepimus, quod nonnulli Archiepiſcopi, Epiſcopi & Prælati, aliæque perſonæ Eccleſiaſticæ, tàm ſæculares, quàm diverſorum Ordinum & militiarum regulares, non habentes de eorum rebus, ac bonis teſtandi, & diſponendi facultatem, Eccleſias, Hoſpitalia, & alia pia loca, quibus à dicta Sede Apoſt. capiendi res, & bona, ex teſtamento vel alia diſpoſitione illorum, qui aliàs de rebus, & bonis eorum diſponere nnn poſſent, facultas eſt conceſſa, hæredes inſtituunt, & in teſtamentis ſive eorum diſpoſitionibus plura legata, ſeu ordinationes in favorem diverſarum perſonarum, ac alios uſus, in quos bona, & res hujuſmodi tranſmittere non poſſent, faciunt Hoſpitaliaque Eccleſiæ, & loca pia hujuſmodi, ſive eorum Rectores fidem teſtantium ſen diſponentium inſequen. legata ipſa, & in teſtamentis, ſeu aliis, etiam inter vivos diſpoſitionibus ordinata adimplent, ex quo Camera Apoſtolica circà res, & bona, ſpolia nuncupata, per obitum Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum. & aliarum perſonarum Eccleſiaſticarum hujuſmodi, abſque teſtaudi & diſponendi facultate decedentium remanentia in ſuis juribus detrimentum patitur & jacturam.

Hic ideò Pontifex decimam partem tantummodò ſic relinqui poſſe declarat.

§. 2. Et quia noſtrum eſt, in præmiſſis taliter providere, quòd ipſius Cameræ jurium debita ratio habeatur, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, teoore præſentium, omnia & ſingula privilegia, facultates, gratias, literas & indulta, quibuſvis Eccleſiis, etiam Metropolitan. Monaſteriis, Hoſpitalibus, etiam ab Archihoſpitalis ſancti Jacobi in Auguſta de Urbe dependentibus, ſeu cauſam babentibus, ac aliis piis locis ubilibet conſtitutis, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem præfatam, ſuper capiendis ſeu acquirendis hæreditatibus, rebus, ac bonis, ex teſtamento, donatione inter vivus, vel alia quacumque diſpoſitione quorumcumque Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Prælatorum, & aliarum perſonarum Eccleſiaſticarum, ſæcularium vel regularium, utcumque etiam, ut præfertur, qualificatorum, & quacumqne præeminentia ac dignitate & auctoritate fulgentium, etiam ſi Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales fuerint, de hæreditatibus, rebus, & bonis hujuſmodi facultatem diſponendi non habentium, vel aliàs quomodolibet conceſſa, etiam ſi uſu recepta ſint, moderantes, Volumus, decernimus & declaramus, quòd Archiepiſcopi, Epiſcopi, Prælati, & perſonæ hujuſmodi, de rebus ac bonis eorum, à nobis vel à dicta Sede facultatem teſtaudi, ſeu diſponendi non habentes, decimam partem tantùm, rerum & bonorum eorumdem, mobilium & immobilium, & ſe moventium, ac pecuniarum, Eccleſiis, Monaſteriis, Hoſpitalibus, & piis locis, capiendi & acquirendi, facultatem hujuſmodi habentibus tantùm per viam inſtitutionis hæredum, ſeu donationis, vel legati, in vita ſeu in morte relinquere, & Eccleſiæ, Monaſteria, Hoſpitalia, & pia loca hujuſmodi, ſeu illorum rectores, non niſi decimam partem hujuſmodi capere ſeu acquirere poſſint, & ad hnc Eccleſiarum & Hoſpitalium, ac aliorum piorum locorum hujuſmodi privilegia, facultates, conceſſiones, gratias, literas, & indulta quæcumque, reducimus ac moderamur. Decernentes ſic, &c. Non obſtantibus.

Dat. P. A. 14. die 28. Mart.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 28. menſis Martii, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo octavo, Pontificatus noſtri anno quartodecimo.

XLVII.

De electione Vicarii Generalis Congregationis Eremi Camaldulenſis, ae S. Michaëlis de Murano, Monachorum Ordinis S. Benedicti.

De hac Eremo vide etiam hic ſup. in conſtitut. 1. Ratiani. fol. 697.

Edita An. D. 1549.

PAULUS PAPA III,

Dilectis filiis Vicario generali, & Viſitatoribus Congregationis Camaldulenſis, ſalutem & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus conſtitut.

Exponi nobis nuper feciſtis, quòd licèt ab antiquo tempore citrà, morte pro tempore exiſtentis, Generalis totius Ordinis, & Congregationis Camaldulenſis adveniente, duo Viſitatores, & totidem Prælati ejuſdem Ordinis, loco in quo eumdemmet Generalem decedere contigebat magis propinquo alium Congregationis hujuſmodi Generalem infrà annum ſemper eligere conſueverint. Nihilominùs Generalem hujuſmodi quoties eum decedere, aut illius officium ceſſare contigerit, ſi vobis & aliis ejuſdem Ordinis Prælatis infraſcriptis eligendis, licentia & facultas concederetur, profectò in evidentius totius Ordinis emolumentum, & decus cederet. Quare pro parte veſtra, Nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut dicti Ordinis commodo, & decori conſulere, ac aliàs in præmiſſis opportunè providere, de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui poſſint eligere Generalem infrà menſem, ſi ejus officium vacet.

§. 1. Nos igitur, qui perſonarum quaromlibet, præſertim religionis jugo dedicarum votis libenter annuimus: Vos, ac Prælatos infraſcriptos, utrumque ſingulos à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quavis auctoritate vel cauſa laois, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore ceuſentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, vobis, ac Majori ſacræ Camaldulenſis Eremi, & Claſſenſi, Ravennat. necnon ſancti Michaëlis de Murano, ac ſanctæ MARIÆ ad Carceres, & vallis Caſtri Abbatibus, necnon per Priores gubernari ſolitorum ſancti Mathiæ de Murano, ac Angelorum Florentiæ dicti Ordinis Monaſteriorum Prioribus pro tempore exiſtentibus, quod de cætero, ipſi & vos, ac pro tempore exiſtentes, dicti Ordinis Viſitatores, in unum in dicto Monaſterio Claſſenſi, aut alio convenienti loco, de omnium, ſeu Majoris partis veſtrum conſenſu eligendo congregati, Generalem Congregationis & Ordinis hujuſmodi, quoties eum decedere

contigerit, infrà menſem, à die obitus pro tempore exiſtentis Generalis hujuſmodi computandum, uſque ad futurum Capitulum, ſingulis annis juxta ejuſdem ſtatuta fieri ſolitum, eligere poſſitis & valeatis, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, de ſpeciali gratia indulgemus. Decernentes electionem, per vos ac Abbates & Priores hujuſmodi faciendam, validam & efficacem fore; ac quaſcumque alias aliter pro tempore factas in Generalem hujuſmodi electiones, nullas & invalidas exiſtere.

Qui verò poſt elapſum menſem.

§. 2. Ac volentes, quòd ſi vos, ac Abbates & Priores præfatos ad Generalem hujuſmodi infrà unum menſem eligendum diſcordes eſſe contigerit, quòd menſe hujuſmodi elapſo, omnes totius Ordinis & Congregationis hujuſmodi Prælati, pro electione hujuſmodi facienda in unum congregari, & convocari, ac unum in Generalem Ordinis prædicti, invocato deſuper divino auxilio, eligere debeant & ſtudeant.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac Congregationis & Ordinis hujuſmodi, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, Congregationi, & Ordini hujuſmodi, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, in præmiſſorum contrarium forſan conceſſis, approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, individua & expreſſa, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. A. 14. 19. Junii.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, ſub Annulo Piſcatoris, die decimanona Junii, milleſimo quingenteſimo quadrageſimo nono, Pontificatus noſtri Anno decimoquarto.

XLVIII,

Explicatio muneris & auctoritatis Præpoſiti generalis Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU, cum diverſarum gratiarum conceſſione, ordinationúmque pro ejus bono regimine conſtitutione.

De his omnibus & aliis, vide hic ſuprà in Conſtitut. 25. Regimini, fol. 743. ubi plenè notavi.

Edita A. D. 1549.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Prooemium,

Licèt debitum paſtoralis officii omnibus regularem vitam ducentibus, ut in ſuis diſciplinis, & laudabilibus inſtitutis conſerventur & augeantur, nos reddat favorabiles & benignos, ad Societatem verò de JESU per nos inſtitutam & approbatam, cujus ſpecimen, veluti ager fertilis in Domino, multiplices atque uberes fructus animarum, ad ſummi Regis laudem, & fidei incrementum attulit, & affert quotidiè verbo & exemplo in populo Chriſtiano, dirigentes præcipuè velut pius pater oculos mentis noſtræ, dignum cenſemus, ut ipſam Societatem, ejúſque in odorem ſuavitatis Altiſſimo deſervientes perſonas, ſpecialibus favoribus proſequamur, illáque ſibi favorabiliter concedamus, per quæ Societas ipſa utiliter regi, & proſperè dirigi, ac ad animarum auxilium fideliter in Domino procedere valeat.

Præpoſiti generalis libera eſt adminiſtratio, & perpetua. Hoc idem eſt in Conſtitut. Gregor. 13. & Gregor. 14. allegat. in rub. Conſtitut. 25. ſuprà.

§. 1. Hinc eſt, quòd nos dilectorum filiorum Ignatii de Loyola moderni Præpoſiti generalis, & aliorum ſociorum ejuſdem Ordinis, ſupplicationibus inclinati, ſibi, ut Præpoſitus Generalis dictæ Societatis, pro tempore exiſtens, cùm primùm juxtà conſtitutiones ejuſdem Societatis in illius Præpoſitum electus fuerit, eo ipſo verus ipſius Religionis Generalis Præpoſitus, cum libera generali, & omnimoda cura, & adminiſtratione omnium & ſingulorum, ad felix regimen, & proſperam directionem dictæ Societatis ſpectantium & pertinentium, ſit & eſſe cenſeatur, ac ſuum Præpoſiti officium, in omnibus exercere incipiat, ac plenam in univerſos ejuſdem Societatis ſocios, & perſonas ſub ejus obedientia degentes, ubilibet commorantes, etiam exemptos, etiam quaſcumque facultates habentes, ſuam juriſdictionem exerceat.

Certis tamen caſibus removeri poteſt.

§. 2. Poſſitque & debeat dictus Præpoſitus per perſonas ad id à dicta Societate facultatem habentes, & ad id deputatas, in certis caſibus juxtà dictas conſtitutiones amoveri, & alius ipſius loco, per eaſdem perſonas ſubſtitui, & aliàs, prout perſonæ deputatæ prædictæ id in Domino conſpexerint ſalubriter expedire.

Præpoſiti circa miſſiones poteſtas,

§. 3. Ac ipſemet Præpoſitus pro tempore exiſtens ire, & ſuos quocumque locorum, etiam inter infideles, cùm expedire in Domino judicabit, mittere, ac revocare, & per Nos, ac ſucceſſores noſtros, ad locum aliquem miſſos ſine temporis certi limitatione, cùm id expedire ad DEI gloriam, & animarum auxilium, viſum erit (ſuper quo conſcientiam dicti Præpoſiti oneramus) ad alia loca tranſmittere, liberè & licitè valeat; qui ubicumque morari contingat, ad nutum noſtrum, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, ad Sedem Apoſtolicam, ſeu quo oportuerit, & ſibi per dictam Sedem injunctum fuerit, juxta ipſius Societatis profeſſionem, venire debeant, concedimus.

Dignitas à Sociis abſque conſenſu Præpoſiti, & à Præpoſito abſque aſſenſu Societatis acceptari non poteſt.

§. 4. Ac volumus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd Præpoſitus abſque Societatis, & aliquis ex ſociis hujuſmodi abſque dicti Præpoſiti conſenſu, & expreſſa licentia, electioni ſeu proviſioni de illius perſona in Epiſcopum, Archiepiſcopum, aut aliam quamcumque dignitatem, per quemcumque Principem, vel quodcumque Capitulum, aut alias quaſcumque perſonas ad id auctoritatem habentes, pro tempore factæ, conſentire, aut ad illam admitti, ſeu alicujus Prælationis & dignitatis in eadem Societate, ſi eam occulta aut manifeſta ambitione quæſiſſe convincetur, capax eſſe nullatenus poſſint.

Appellatio à correctione regulæ non datur.

§. 5. Quódque à correctione regulæ Societatis hujuſmodi ſecundùm ordinationes factæ (ut vigor diſciplinæ melius conſervetur) appellari, aut talis appellatio per ullum Judicem admitti, ſeu ab officiis abſolutio, aut privatio peti non poſſint.

Superiores non tenentur aliquem ad Prælati cujuſquam miniſterium deputare.

§. 6. Et tàm Generalis, quàm alii inferiores Præpoſiti ejuſdem Societatis, Fratres ſeu ſocios dictæ Societatis, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ſeu aliis Eccleſiarum Prælatis, & perſonis, in Socios, aut aliàs ad ullum eorum miniſterium deputare minimè teneantur, niſi auctoritate literarum ejuſdem Sedis, de Societate, & indulto hujuſmodi expreſſam facientium mentionem; & ſi quos deputare contingeret, nihilominùs ſub Ordinis correctione exiſtant, & eùm expedire judicabunt, eoſdem removere poſſint.

Deputati ad negotia à Præpoſito transferri poſſunt.

§. 7. Illos verò ex Fratribus, ſeu ſociis prædictis, qui ad prædicandum crucem, vel ad inquirendum contrà hæreticam pravitatem, ſeu ad alia ſimilia negotia deputati fuerint, Ignatius & alii illius ſucceſſores Præpoſiti Generales dictæ Societatis, pro tempore exiſtentes, removere, ſeu revocare, & transferre, ipſiſque quòd ſuperſedeant, injungere, ac alios illorum loco ſubſtituere, cùm expedire viderint, liberè & licitè valeant.

Præpoſitus, per ſe vel alios poteſt omnes ſuos abſolvere. & circa irregularitates diſpenſare, niſi ſint caſus enormes juxta Bullam Sixti IV.

Hec Bulla Six. eſt ſupr. Regimini.

Sed tu vide Conſtitut. 115. Clem. VIII. Quæcumque fol. 182. Tom. 3.

§. 8. Ac eiſdem Ignatio, & aliis Generalibus Præpoſitis pro tempore exiſtentibus, ut per ſe vel alios ad id per eos pro tempore deputatos, omnéſque & ſingulos ejuſdem Societatis ſocios, & perſonas ſub eorum obedientia, diſciplina, & correctione pro tempore degentes, ab omnibus & ſingulis eorum peccatis, ante vel poſt ingreſſum in dictam Societatem per eos commiſſis, necnon à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis & ſæcularibus ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine, quomodolibet latis & promulgatis; & hujuſmodi ſententiis innodatos, aut in locis ſuppoſitis Eccleſiaſtico interdicto, divina officia celebrantes & ſuſcipientes Ordines, ſic ligatos, & propterea irregularitatem incurrentes, abſolvere, ac cum eis, cum diſpenſatione eguerint, diſpenſare poſſint; niſi exceſſus abſolvendorum, & diſpenſandorum hujuſmodi, adeò graves & enormes fuerint, quòd ſint ad Sedem Apoſtolicam meritò remittendi; & ne ſæpè in dubium revocetur, qui ſint ad Sedem prædictam deſtinandi, declarationem in ea parte, per fel. record. Sixtum Papam Quartum prædeceſſorem noſtrum, in Bulla, quam Mare magnum vocant, factam, confirmamus.

In cenſuras reincidunt abſoluti, niſi mox intrent Societatem, & vota emittere parati ſint.

§. 9. Volumus autem, quòd poſtquam Societati, & conſortio hujuſmodi aggregari volentes, abſoluti, & cum eis, ut præfertur diſpenſatum fuerit, niſi mox Ordinem intrare, & peractis experientiis ſecundùm Conſtitutiones dictæ Societatis, vota emittere parati ſint, etiam ſi ſuper hoc induciæ eis à Prælatis ejuſdem Societatis concedantur, eo ipſo in priſtinas ſententias, à quibus eos totaliter abſolvi contigerit, relabantur & reincidant.

Perſonæ Societatis cui debeant confiteri.

Tu vid. dict. Bullam Clem. VIII.

§. 10. Necnon quòd quilibet ex ſociis Societatis hujuſmodi, peccata ſua proprio Præpoſito, vel ab eo deputato, ſeu deputatis, & aliàs ſecundum ordinationes Societatis prædictæ deſignatis, confiteri debeat, niſi ſuper hoc à dicto Præpoſito alium confeſſorem eligendi facultatem habuerit.

Qui vota emiſerint, aliorum ordinem præter Carthuſienſium ingredi non poſſunt.

Tu vide Conſtitut. 77. Greg. XIII. Pium, Tom. 2. fol. 593.

§. 11. Ac inhibemus, ne quis poſt emiſſa vota ſecundùm conſtitutiones prædictas, ſive Profeſſus, ſive Scholaris, ſive Coadjutor Societatis hujuſmodi ſit, ad quemvis alium Ordinem, etiam per Sedem prædictam approbatum, Carthuſienſium dumtaxat excepto, niſi de expreſſa ipſius Præpoſiti, aut dictæ Sedis licentia transferri; egreſſi verò aliàs, quàm, ut præfertur, de Ordine ſeu conſortio hujuſmodi, in nullo alio, præterquàm Carthuſienſium præfato Ordine admitti, recipi, vel retineri poſſint.

Apoſtatæ & inſolentes coerceri poſſunt à Præpoſito.

Tu vide ampliationem Pii V. in Conſtitut. 1. Greg. XIII. Tom. 2. fol. 387.

§. 12. Ipſique Generalis, & alii inferiores Præpoſiti, per ſe vel alios, illos ſic egreſſos, ac alios quoſcumque dictæ Societatis apoſtatas, ut etiam alios quoſvis inſolentes, & qui id mereri videbuntur, in quocumque habitu apoſtatas prædictos contigerit inveniri, excommunicare, capere, incarcerare, & aliàs ſuæ diſciplinæ ſubmittere, & ad id ſi opus fuerit, auxilium brachii ſæcularis invocare liberè & licitè valeant.

Exemptio à Superioritate Ordinariorum.

§. 13. Ipſamque Societatem, & univerſos illius ſocios & perſonas, illorúmque bona quæcumque ab omni ſuperioritate, juriſdictione, correctione quorumcumque Ordinariorum eximimus & liberamus, ac ſub noſtra & præfatæ Sedis protectione ſuſcipimus.

Facultas celebrandi ſuper altare portatili & tempore interdicti.

Hoc poſt Conc. confirmavit Greg. XIII. in Conſtitut. 57. Ufum, in dicto Tom. 2. fol. 464.

§. 14. Liceátque Præpoſitis, & de eorum etiam facultate, univerſis Fratribus & ſociis Societatis hujuſmodi in presbyteratus ordine conſtitutis, in locis, in quibus degunt, & eos pro tempore morari contigerit, habere Oratoria, & in eis, ac quocumque alio honeſto, & congruenti loco, in altari portatili, cum debitis reverentia & honore, etiam tempore interdicti, quavis etiam Apoſtolica auctoritate appoſiti, januis clauſis, excommunicatis, & interdictis excluſis, ſubmiſſa voce, Miſſas & alia divina officia celebrare, ac Eccleſiaſtica ſacramenta recipere, & aliis miniſtrare; dummodò ipſi cauſam non dederint interdicto, nec contingat id ipſis ſpecialiter interdici.

Familiaribúſque Societatis poſſunt miniſtrari Sacramenta, & ſepultura.

§. 15. Iis verò, qui in ipſorum Præpoſitorum & ſociorum morantur obſequiis, cuncta liberè miniſtrare poſſint Eccleſiaſtica ſacramenta, & ipſos, cùm decedunt, in eorum cœmeteriis ſepelire.

Interdicti tempore divina poſſunt audire familiares procuratores, & operarii Societatis.

§. 16. Si quando in terris, in quibus Socii prædicti vel eorum aliqui, pro tempore reſederint, vel in earum perſonas, excommunicationis ſeu interdicti ſententias contigerit promulgari, pueri ſeu familiares eorumdem ſociorum ſervitiis deputati, ac eorum & Societatis hujuſmodi negotiorum procuratores & operarii, hujuſmodi ſententiis obnoxii minimè habeantur; ibique poſſint audire divina, niſi eiſdem cauſam dederint, vel ſpecialiter excommunicari, ſeu interdici contigerit eoſdem.

Contrà privilegia conceſſa ferri non poſſunt ab ullo cenſuræ, nec dari eorum interpretatio.

§. 17. Nec ullis Prælatis, contrà aliquem de prædicta Societate, vel contrà alios eorum, aliquam excommunicationis, ſuſpenſionis, vel interdicti ſententiam contrà ejuſdem Societatis privilegia, per nos conceſſa, (quorum interpretationem, nobis & Apoſtolicæ Sedi reſervamus) ferre liceat, & ſi tulerint, eo ipſo irrita, nulliúſque roboris vel momenti ſint & eſſe cenſeantur.

Qui Societatis concionibus interſunt, Miſſas audire, & ſacramenta ibidem recipere poſſunt.

§. 18. Ac omnes & ſinguli alii Chriſtifideles, cujuſcumque conditionis exiſtant, qui verbi DEI concionibus, ſeu prædicationibus ſociorum ſeu Fratrum Societatis hujuſmodi, in Eccleſiis, ubi ipſi concionabuntur, interfuerint, diebus hujuſmodi, Miſſas & alia divina officia audire, & Eccleſiaſtica ſacramenta ibidem recipere liberè & licitè valeant, nec ad id, ad proprias parochiales Eccleſias, accedere teneantur.

Volente Præpoſito poſſunt à quolibet Antiſtite in ſacris promoveri.

Hoc poſt Concilium confirmavit Greg. XIII. in Conſtitut. 77. Pium. fol. 493.

§. 19. Et quia ejuſdem Societatis Fratres & ſocios de locis ad loca transferri contingit, propter quod ſtabilem & continuam, in certis & determinatis domibus manſionem habere non poſſunt, & in ipſa Societate idoneos tantum & comprobatos, ad ſacros ordines promoveri intelleximus, eidem Præpoſito Generali, quòd ordinandos ſocios & Fratres hujuſmodi Societatis, quibuſcumque maluerit catholicis Antiſtitibus, gratiam & communionem dictæ Sedis habentibus, præſentare, ipſiſque Antiſtitibus, præſentatos hujuſmodi, abſque omni promiſſione, vel obligatione ipſorum ordinandorum, Fratrum & ſociorum, ad omnes, etiam ſacros & presbyteratus ordines promovere.

In terris infidelium, & hæreticorum licet commorari de præpoſiti generalis licentia.

§. 20. Et cùm ipſi ſocii, magnam patientes pro Chriſti nomine paupertatem, exhortationis pio ſtudio bonos ad potiora dirigant, & errantes ad rectitudinis ſemitam laudabiliter revocare procurent, concedimus, ut in excommunicatorum & hæreticorum, vel ſchiſmaticorum, vel infidelium terris liberè commorari, & cum eiſdem converſari, de licentia tamen Præpoſiti Generalis, & ab eis tunc, & etiam, quando per ipſas illos tranſire contigerit, neceſſaria vitæ depoſcere, ac recipere valeant.

Non tenentur ullam ſuſcipere viſitationem, juſtitiæ miniſtrationem, curamque Monialium.

§. 21. Quódque nullis ipſorum, correctionis ſeu viſitationis vel inquiſitionis officium, Monaſteriis, vel Eccleſiis, ſeu quibuſcumque perſonis impendere, vel ad cognitiones cauſarum, citationes partium, & denunciationes ſententiarum interdicti, vel excommunicationum procedere, aut curam Monialium, ſeu religioſarum quarumlibet perſonarum recipere teneantur, per literas Apoſtolicas impetratas, vel in poſterum impetrandas, niſi de hoc indulto & Ordine ſociorum hujuſmodi, expreſſam facientes mentionem, auctoritate & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Non tenentur ſolvere bonorum ſuorum decimam, vel aliam dare contributionem ſeu procurationem.

§. 22. Concedentes ipſis ſociis, ut de iis quæ in ornamentis, aut pro eis, aut libris, fabrica, luminaribus, ſeu pro victu, vel indumentis eorum, necnon pro annuis cenſibus redimendis, ad quorum ſolutionem aliquæ domus Societatis prædictæ, obligatæ forſan exiſtant, ac de domibus & Collegiis, ac eorum

prædiis

Hoc ampliavit Greg. XIII. in Conſtitut. 51. Paſtoralis. Tom. 2. fol. 451.

prædiis, hortis, aliiſque locis eiſdem ſociis, juxta eorum vivendi inſtitutum haberi conceſſis, aut de iis quæ ſibi pro hujuſmodi rebus, domibus, Collegiis, prædiis, locis, & hortis emendis per quaſcumque perſonas, pro tempore legari, aut relinqui contigerit, & aliis bonis quibuſcumque per dictam Societatem, & ipſius Collegia poſſeſſis & obtentis, aliquam decimam, etiam Papalem ſolvere, ſeu canonicam portionem exhibere, ſeu ad præſtationem procurationum Legatorum prædictæ Sedis, vel Nunciorum ipſius, aut Ordinariorum locorum, aut exactionum, collectarum, ſeu ſubditorum, vel proviſionum quorumcumque minimè teneantur, nec ad id per literas ejuſdem Sedis, aut Legatorum, vel Nunciorum, ſeu diœceſanorum prædictorum, cujuſcumque tenoris fuerint, ullo umquam tempore compelli poſſint, niſi ipſæ literæ Apoſtolicæ, plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum, de indulto & conceſſione hujuſmodi, ac de eorum Ordine mentionem fecerint. Et ſi fortè per Nos, vel dictam Sedem de piis legatis diſpoſitis, & relictis, in genere vel ſpecie, decima vel alia portio, ſeu quarta, alteri piæ vel non piæ cauſæ, quomodolibet hactenus conceſſa fuerit, vel illam in poſterùm concedi ſeu ſolvi, aut dari, mandari contigerit, Socios præfatos, & illorum domos, & bona quæcumque, ac eis legata & relicta, aut aliàs, in eorum favorem diſpoſita, in conceſſionibus & mandatis hujuſmodi, decernimus & volumus minimè comprehendi, niſi de ipſis, ac præſenti decreto, & voluntate noſtra, non per clauſulas generales idem importantes, ſed vera, expreſſa, & ſpecifica mentio fiat in eiſdem.

Domus vel Collegia Societati donata, ſeu relicta eo ipſo auctoritate Apoſtolica cenſeantur erecta.

Lu attende Conſt. 99. Clem. VIII. Quoniam. Tom. 3. fol. 161.

§. 23. Et inſuper ſi contingat Socios ipſos, ut adjuvante aliquo Principe, Duce, Marchione, Comite, vel Communitate, vel quavis ad id potenti, & facultatibus abundanti perſona, aliquam domum, Eccleſiam, aut Collegium Societatis prædictæ ædificent & conſtruant, ſeu id per alicujus ſimilis perſonæ teſtamentum mandari, vel quovis modo eis offerri domum, Eccleſias, ſeu Collegia hujuſmodi, cum omnibus ad id neceſſariis & opportunis, conſtrui & ædificari, ac locum pro hujuſmodi conſtructione oblatum recipi poſſe, ipſaſque domos, Eccleſias, Collegia, Cellas, Oratoria, ubilibet per dictos ſocios, pro tempore conſtructa, vel eis donata, eo ipſo quòd ædificata vel donata fuerint, Apoſtolica auctoritate prædicta erecta, approbata & confirmata.

Bona Societati donata, pro Collegiorum ſuſtentatione etiam auctoritate Apoſt. reputantur applicata &c.

§. 24. Ac bona quæcumque pro Collegiorum dote, ſeu Scholarium inibi, pro tempore commorantium ſuſtentatione, per quoſcumque Chriſti fideles, pro tempore donata, relicta, & legata, eo ipſo prædicta Apoſtolica auctoritate, perpetuò applicata & appropriata eſſe, & cenſeri, niſi aliàs ad collationem Sedis prædictæ pertinerent.

Eccleſiæ benedici, & conſecrari poſſunt à quolibet Epiſcopo &c.

§. 25. Et Eccleſias prædictas, cum cœmeteriis, benedici, aut conſecrari facere, ac primum lapidem poni, per quoſcumque Epiſcopos (ſi diœceſani ultrà quatuor menſes id facere diſtulerint) poſſe decernimus.

Et de novo ubique conſtrui. Hoc ampliavit Greg. XIII. in Conſt. 39. Salvatoris. Tom. 2. fol. 435.

Tu vid. Conſtitut. 115. Clem. VIII. Quæcumque fol. 182. Tom. 3.

§. 26. Inhibentes omnibus, & ſingulis Archiepiſcopis, Epiſcopis, aliiſque Eccleſiarum Prælatis, & locorum Ordinariis, ac quibuſvis aliis poteſtatibus, Eccleſiaſticis, & ſæcularibus, illis nihilominùs mandantes, ne ipſos ſocios, aut eorum domos, Eccleſias, aut Collegia hujuſmodi, ad aliquorum requiſitionem, ex propria eorum voluntate, ſi id in Domino expediens fuerit, ædificare volentes, quoquomodo hujuſmodi conſtitutionibus impediant, perturbent, aut moleſtent.

Superiores poſſunt cum ſociis diſpenſare.

Tu vid. Conſtitut. 115. Clem. VIII. Quæcumque, Tom. 3. fol. 182.

§. 27. Et, ut Societatis hujuſmodi profeſſoribus omnis vagandi occaſio, & ad Apoſtolicam Sedem prædictam recurrendi ſubtrahatur, pro poſſe, neceſſitas; Generali, & de ejus licentia Provincialibus Præpoſitis dictæ Societatis pro tempore exiſtentibus, & illorum Vicariis, & Locatenentibus, ut cum ejuſdem Societatis perſonis defectum natalium, ex adulterio, ſacrilegio, inceſtu, & quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus, necnon cum iis, qui ex quavis cauſa (præterquàm homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum) irregulares fuerint, poſtquam in Ordine ipſo vota emiſerint, ut, defectu, & irregularitate hujuſmodi, non obſtantibus, ad quoſcumque, etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis, etiam in altari miniſtrare, & irregulares defectum natalium patientes prædicti ad quaſcumque adminiſtrationes, & officia dictæ Societatis eligi, recipi, & aſſumi, illáque gerere, & exercere, & liberè, & licitè valeant, diſpenſare poſſint, auctoritate, tenore prædictis, concedimus, & indulgemus.

Confeſſores poſſunt confeſſiones audire.

Tu vid. Conſtitut. Pii V. 133. Romani. Tom. 2. fol. 368.

Ubi confeſſores requirii approbari ab Ordinariis, & etiam vide Clem. VIII. dicti Conſtitut. 115. fol. 182. Tom. 3.

§. 28. Præterea cùm intellexerimus populos civitatum, terrarum, & locorum, apud quæ habitationem iidem Socii habent, vel ubi eoſdem verſari, aut tranſire contingit, exemplo allectos, & inductos, religioſæ vitæ, quam Domino concedente ducunt, libenter ad confitendum eiſdem, & ſacratiſſimam communionem, de manibus eorum accipiendum confluere, ut illis ſic confluentibus ſatisfacere valeant, univerſis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus, ut cuilibet de Societate prædicta confiteri poſſint, Rectoris ſui licentiâ minimè requiſitâ, cui non teneantur eadem peccata, de quibus confeſſi, & abſoluti fuerint, rurſus confiteri.

Sacramentaque Eccleſiaſtica miniſtrare præterquàm tempore Paſchatis, & in Articulo mortis.

§. 29. Necnon omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus, tàm forenſibus quàm in civitatibus, & locis, in quibus ſocii prædicti conſiſtunt, commorantibus, aut illac tranſeuntibus Euchariſtiæ ſacramentum, (quod in ſuis Eccleſiis decenter tenere ſocios præfatos volumus) quocumque anni tempore, præterquàm in feſto Paſchatis Reſurrectionis Dominicæ, & mortis Articulo, niſi neceſſitas urgeret, eorumdem fidelium, parochialium Eccleſiarum Rectorum licentiâ minimè requiſitâ, accipere liberè, & licitè valeant.

Viſitantibus Eccleſias Societatis deſignandas indulgentias concedit.

Extendit Greg. XIV. ad omnes Societatis Eccleſias in Conſtitut. 5. Quanta. Tomo 5. fol. 761. eam tamen non poſuit.

§. 30. Necnon animarum profectui providere volentes, de omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus ubilibet commorantibus, verè pœnitentibus, & confeſſis, ſeu temporibus à jure ſtatutis confitendi propoſitum habentibus, qui aliquam Eccleſiam, aut alium pium locum dictæ Societatis, ſemel ſingulis annis præter annum Jubilæi, in die, per pro tempore exiſtentem dictæ Societatis Præpoſitum, eligendo, à primis veſperis uſque ad occaſum Solis ejuſdem diei incluſivè, devotè viſitaverint, & inibi orationem Dominicam, ac ſalutationem Angelicam recitaverint, plenariam omnium peccatorum ſuorum indulgentiam, ac remiſſionem in forma Jubilæi, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium miſericorditer concedimus, & elargimur.

Et certis anni diebus.

Hoc ampliavit Greg. XIII. Ubi ſuprà in dicto Tomo 2.

§. 31. Et inſuper quatuor aliis, ſcilicet, Nativitatis, Circumciſionis, Epiphaniæ, & Corporis CHRISTI feſtivitatum, necnon Veneris, & Dominicis, & Quadrageſimalibus diebus ſingulorum annorum, uſque ad octavam Paſchatis, Eccleſias, & alia pia loca, dictæ Societatis devotè viſitaverint, & inibi orationem, & ſalutationes prædictas ſimiliter recitaverint, ac verbum Dei, ſi in illis prædicetur, devote audierint, ſeptem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis, miſericorditer in Domino relaxamus.

Præpoſitus generalis lectores in Theologia, & aliis facultatibus deputare poteſt.

§. 32. Ac Præpoſito Generali ejuſdem Societatis, ut, quos de ſuis idoneos in Domino judicaverit, ad lectiones Theologiæ, & aliarum facultatum, alterius licentiâ ad id minimè requiſitâ, ubilibet deputare poſſit.

In terris infidelium, & partibus remotiſſimis ſocii abſolvere poſſunt etiam à caſi-

§. 33. Et ut, cùm aliquis ex Fratribus ſeu ſociis Societatis hujuſmodi in Saracenorum, & Paganorum, aliorúmque infidelium terras, & provincias alias remotiſſimas, à quibus non poteſt adiri Sedes Apoſtolica, miſerit; poſſit eis auctoritate noſtra facultatem concedere, ut Chriſtianos ibidem commo-

bus in Bulla Cœnæ Domini reſervatis.

rantes, confeſſione peccatorum ſuorum audita, & pœnitentia ſalutari injuncta, eos, & eorum quemlibet, ab omnibus, & ſingulis eorum peccatis, etiam in Bulla Cœnæ Domini reſervatis, & à conſequentibus cenſuris, & pœnis abſolvere.

Tu anende Conſtitut. 115. Clem. VIII. Tom. 1. fol. 182.

Diſpenſat in gradibus à jure divino non prohibitis cum infidelibus.

§. 34. Et cum iis, qui ab infidelitate convertentur tantùm, & in locis remotiſſimis, qui priùs in gradibus non licitis, tamen lege divina non prohibitis, matrimonia contraxerant; ut in eiſdem manere poſſint, diſpenſare.

Tu vid. Clem. Ubi ſuprà.

Erigant Eccleſias, paramenta benedicunt, &c.

§. 35. Ac in locis prædictis remotiſſimis, quæcumque Eccleſias, Hoſpitalia, & alia pia loca, prout expediens fuerit, erigere, ac nunc, & pro tempore erecta reformare, ſine alicujus præjudicio, & veſtes ſacerdotales, pallas, corporalia, calices, altaria, cœmeteria (ſi Epiſcopus, qui ea faciat, catholicus inibi non adſit) benedicere, ac profanatas Eccleſias reconciliare poſſint. Et quæcumque ſtatuta, & ordinationes, deſuper neceſſaria facere, illáque poſtquam facta fuerint, mutare, alterare, ac illis addere, & detrahere.

Tu ad primum vid. Clem. VIII. in Conſtitut. 97. fol. 162. Tom. 1.

Decedente Præpoſito Provinciali, alterius electio fiat.

§. 36. Ac Præpoſito Provinciali in illis longinquis partibus reſidente decedente, interim, dum alius per Generalem præpoſitũ mittitur, loco Præpoſiti ſic decedentis, alium eligere liberè, & licitè valeant.

Miſſam bis die quando celebrant.

§. 37. Et quia in numeroſis populis illarum regionum, tanta eſt Sacerdotum raritas, ut unus plurium curam populorum ſuſcipere debeat, ut bis eodem die Miſſam celebrare, diverſis in locis valeant.

Privilegia omnia confirmantur.

§. 38. Et inſuper, attenta meditatione penſantes, quantum utilitatis ad exaltationem Chriſtianæ fidei, & Evangelicæ veritatis, Societatis prædictæ profeſſores afferant, & afferre valeant, omnia, & ſingula gratias, immunitates, conceſſiones, privilegia, & indulta, anteà per nos eidem Societati, & illius ſociis, & perſonis quomodolibet conceſſa, quæ hic pro ſpecificatis haberi volumus, approbantes, innovantes, & confirmantes.

Profeſſio ubique emitti poſſit de licentia Præpoſiti generalis.

§. 39. Quòd ſocii dictæ Societatis, qui alibi quàm in Urbe Roma, profeſſionem emittere non poſſunt, literis Apoſtolicis, ab ipſa Societate, ad id ob aliquas cauſas ad tempus impetratis, non obſtantibus, eiſdem de licentia Præpoſiti Generalis prædicti, ut profeſſionem, ipſam ubilibet emittere liberè, & licitè valeant, concedimus, & indulgemus.

Coadjutores ſine certo numero admitti poſſunt à præpoſito prædicto.

§. 40. Necnon Ignatio & aliis ſucceſſoribus ſuis, Præpoſitis Generalibus dictæ Societatis pro tempore exiſtentibus, & indultum aliàs per nos eidem Societati, ſuper habendis viginti Coadjutoribus conceſſum, ad alios quoſcumque quos idoneos fore cenſuerint, ſub eorum obedientia degentes extendere.

Præpoſitus etiam per alios exercet munus ſuum.

§. 41. Et quaſcumque gratias, conceſſiones, & indulta eiſdem Generalibus dictæ Societatis Præpoſitis pro tempore exiſtentibus per nos conceſſa, per eorum Vicarios, aut perſonas ad id ſibi benè viſas, præſertim in Indiarum, & aliis partibus remotis pro tempore ſubſtitutas, exercere liberè, & licitè valeant.

Clauſulæ præſervativæ iſtarum gratiarum.

§. 42. Ac præſentes literas, & in eis contenta quæcumque ex quavis cauſa, de ſubreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, ſeu intentionis noſtræ defectu notari, vel impugnari nullatenus poſſe, ac ſub quibuſvis ſuſpenſionibus, derogationibus: limitationibus, & aliis quibuſvis contrariis diſpoſitionibus, & gratiarum, ac indulgentiarum conceſſarum derogatoriis, ſeu revocatoriis, etiam per nos, & Sedem eamdem pro tempore conceſſis, nullatenùs comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas exiſtere, ac ſuos plenarios effectus ſortiri.

Tranſumptis habeatur fides.

§. 41. Et illarum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Canonici Metropolitanæ, vel alterius Cathedralis Eccleſiæ, ſeu perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eandem prorſus fidem, quæ adhiberetur eiſdem originalibus literis, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ, ubique in judicio, & extrà adhiberi debere.

Sublata eſt aliter judicandi facultas.

§. 44. Et ſic per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis, etiam Apoſtolica auctoritate, fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter, contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Societas ejuſque perſonæ Principibus ac Prælatis commendantur.

§. 45. Ac dilectis in Chriſto filiis, illuſtribus, & nobilibus viris, Principibus, ac Dominis temporalibus, & venerabilibus fratribus Prælatis Eccleſiaſticis in quavis dignitate conſtitutis, prædictamSocietatẽ ac ſingulos illius ſocios plurimùm in Domino commendantes; non ſolùm ne eos inquietari, aut eorum privilegia violari permittant, ſed ut benignè, & eum charitate, ut decet, ſuſcipiant, exhortamur, atque in Domino rogamus.

Conſervatores & executores hujus Conſt. deputantur.

§. 46. Et nihilominùs univerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis, Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica cõſtitutis, necnonMetropolitanarum & aliarum cathedraliumEccleſiar. canonicis, ac eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum officialibus, & Vicariis generalibus ubilibet conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi ac quilibet eorum, per ſe vel alium ſeu alios, præſentes litreras, & in eis contenta hujuſmodi, ubi opus fuerit, ac quoties pro parte dictorum Sociorum vel alicujus eorũ fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſdemque Sociis, in præmiſſis, efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant, auctoritate noſtra, eoſdem ſocios literis, & in eis contentis hujuſmodi pacificè gaudere, non permittentes, eos aut eorum aliquem ſuper præmiſſis, aut quibuſvis aliis rebus, & cauſis, per locorum Ordinarios, aut quoſcumque alios, quomodolibet indebitè moleſtari; ſed eos contrà quoſcumque, cujuſcumque conditionis, vel qualitatis exiſtentes, & quavis, etiam Patriarchali, Archiepiſcopali, vel Epiſcopali, aut mundana dignitate, ac exemptione fungentes, & munitos in quibuſvis cauſis, juſtitiæ complementum miniſtrantes, id quòd per eos ordinatum fuerit ad executionem debitam perduci faciant, illoſque, quos cenſuras, vel pœnas prædictas incurriſſe conſtiterit, excommunicatos, ac interdictos declarent, ac faciant, & mandent publicè nunciari, ac ab omnibus arctiùs evitari, & legitimis ſuper his habitis, & habendis proceſſibus ſervatis, illos quoties opus fuerit, iteratis vicibus aggravare procurent, contradictores auctoritate noſtra, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Clauſulæ contrariorum derogatoriæ apponuntur.

§. 47. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, necnon privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis ſancti Benedicti, & ſancti Franciſci, ac mendicantium, & aliis Ordinibus ſupradictis, illorúmque Prælatis, & perſonis, etiam ſuper non communicandis gratiis ſibi conceſſis, & aliàs quomodolibet, per nos, & Sedem præfatam conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, etiam Marimagno, Bulla aurea, & aliàs quomodolibet nuncupatis, quibus illorum tenores præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c.

D. P. An. 15. 18. Octob.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1549. decimoquinto Kalend. Novembris, Pontificatus noſtri Anno quintodecimo.

XLIX.

Judices, & Officiales Romanæ Curiæ non concedant tranſumpta ſupplicationem, neque eorum prætextu mandata adipiſcendi poſſeſſionem beneficiorum, vigore ſupplicationum, niſi priùs literis Apoſtolicis deſuper expeditis.

Qua

Quæ autem Notarii Reverendæ Cameræ Apoſtolicæ ſervare debeant circà conſenſus reſſionis jurium, aut reſignationis beneficiorum, ſunt hic ſuperiùs in Conſtitut. 17. Clementis VII. Sanctiſſimus, fol. 669.

Edita A. D. 1534.

PAULUS EPISCOPUS, &c.

Ad perpetuam rei memoriam.

Judicibus Romanæ Curiæ jam prohibuit concedere tranſumpta ſupplicationum, & earum vigore mandata capiendi poſſeſſionem beneficiorũ.

§. 1. CUm nobis inter alia innotuiſſet, quòd nonnulli Judices Romanæ Curiæ, tranſumpta ſupplicationum ſuper proviſionibus beneficiorum Eccleſiaſticorum, & aliis gratiis ſignatarum, & regiſtratarum, ac ipſarum ſupplicationum prætextu, literas & mandata de adipiſcenda poſſeſſione beneficiorum in illis expreſſorum, antequàm literæ Apoſtolicæ ſuper hujuſmodi ſupplicationibus expeditæ eſſent concedebant. Volentes hujuſmodi abuſibus & fraudibus congruis remediis obviare, inhibuimus quibuſvis Judicibus dictæ Curiæ qnavis auctoritate fungentibus, cum appoſitione decreti irritantis, ne tranſumpta ſupplicationum Apoſtolicarum, nevè literas, ſeu mandata ipſarum ſupplicationum vigore, poſſeſſionem beneficiornm Apoſtolicorum apprehendendi, date, & concedere quomodolibet præſumerent, prout in Conſtirutione noſtra deſuper edira, & in Cancellaria Apoſtolica publicata pleniùs continetur.

Innovat eamdem prohibitionem cum appoſitione pœnæ excommunicationis latæ ſententiæ, & alias innodat pœnas contrà Tabelliones de illis rogatos.

§. 2. Nos Conſtitutionem hujuſmodi auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, innovantes, & perpetuis futuris temporibus pro lege obſervari debere decernentes, hoc perpetuo edicto, omnibus, & ſingulis, tàm Archivii dictæ Curiæ Sciptoribus, quam Cameræ Apoſtolicæ Gubernatoris, ac Vicarii Urbis Notariis, cæteriſque Officialibus dictæ Curiæ, & tabellionibus publicis quibuſcunque ſub excommnnicationis latæ ſententiæ pœna in eorum ſingulos, qui contrafecerint, earuodem tenore præſentium, auctoritate Apoſtolica, præfata inhibemus, ne de cætero de tranſumptis ſupplicationum, præterquàm habentium claufulam, quòd earumdem ſola ſignatura ſufficiat, ac de decreto, & conceſſione literarum & maodatorum hujuſmodi derogari debeant, nevè illa ſcribere, vel ſubſcribere, aut qnovis modo authenticare, vel partibus tradere quovis modo præſumant. Volentes, & eadem Apoſtolica auctoritate ſtatuentes, quòd Notarii, & Officiales, & Tabelliones præfati, qui dictam excommunicationis ſententiam incurrerint, ab illa, niſi per nos, aut Succeſſores noſtros Canonicè intrantes abſolvi non poſſint, præterquàm in mortis articulo conſtituti. Quódque ultrà eandem excommunicationis ſententiam, pro prima vice viginti quinque ducatorum, & ſuſpenſionis à perceptione emolumentorum officiorum ſuorum ad tres menſes, per Datarium, vel Cancellariæ Apoſtolicæ Regentem pro tempore exiſtentes, irremiſſibiliter exigendarum, ac fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe applicandorum, etſi ſecùndariò deliquerint, ipſorum officiorum privationis pœnas incurrant eo ipſo.

Utentibúſque dictis tranſumptis, & mandatis pœnam amiſſionis fructuum & inhabilitatis ad illa beneficia infligit.

§. 3. Necnon partes tranſumptis, ſeu literis aut mandatis hujuſmodi deinceps utentes, ac illorum prætextu poſſeſſionem beneficiorum Apoſtolicorum apprehendentes, fructus, quos ex illis pro tempore perceperint, ſuos non faciant; quin imò ad beneficia in eiſdem tranſumptis, ac literis & mandatis expreſſa perpetuò afficiantur ipſo facto inhabiles, & ad reſtitutionem fructuum ex illis perceptorum in utroque foro teneantur.

Et ita non aliter judicari mandat.

§. 4. Decernentes ſic per quoſcunque Judices, & Commiſſarios, quavis anctoritate fungentes, etiamſi ſint Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, aut Palatii Apoſtolici cauſarum Auditores, in quibuſcunque cauſis, & quibuſvis illarum inſtantiis ſententiari, & judicari debere; ſublata eis, & eorum cuilibet, qoavis aliter ſententiandi, & judicandi facultate, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam qnavis auctoritate, ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis ſtatutis, & conſnetudinibus, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis. Privilegiis quoque, & indultis Apoſtolicis, Judicibus, Notariis, Officialibus, Tabellionibus prædictis, eorúmve Collegiis in genere, vel in ſpecie quomodolibet conceſſis, quæ ipſis contrà præmiſſa nullatenùs volnmus ſuffragari, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Hanc Conſt. publicari, & inter alias extravagantes deſcribi jubet.

§. 6. Volumus autem præſentes in dicta Cancellaria, ut moris eſt, publicari, & in illius quinterno inter alias extrà vagantes ad perpetuam rei memoriam deſcribi, ac a die publicationis ligare, & ſub pœnis prædictis perpetuò inconcuſſe, & inviolabiliter obſervari.

Papæ ſubſcriptio.

Placet, publicetur, & deſcribatur. A.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit ſuprà ſcripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, anno Incarnationis Dominicæ 1534. die Sabbati, decima tertia menſis Martii, Pontificatus Sanctiſſimi in Chriſto Patris, & Pauli Divinâ Providentia Papæ III. Anno 1.

JULIUS III. PONT. CCXXV.
ANNO DOMINI MDL.

JULIUS Tertius, de Monte S. Sabini, qui eſt in agro Aretino, Joannes Maria de Monte anteà dictus, Epiſcopus Cardinalis Prænestinus, Creatus 6. Idus Februarii, Coronatus 8. Kalend. Martii, Annò Domini 1550. Vixit annos 5. menſem 1. dies 16. Creavit Cardinales 20. Obiit die decimo Calend. Aprilis, & in Latericio monumento, juxtà Aram S. Andreæ, ſepultus fuit. Vacavit Sedes dies 17.

I.

De Auctoritate, & Poteſtate ſummi Pœnitentiarii, ex indulto Sixti IV. & Pauli III.

De hac vide ſuprà in Conſtit. 23. Sixti IV. Quoniam, fol. 427. ubi dixi.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

RAtioni congruit, & convenit honeſtati, ut ea, qnæ de Romani Pontificis gratia proceſſerunt, licèt ejus ſoperveniente obitu literæ Apoſtolicæ, ſuper illis confectæ non fuerint, ſuum conſequantur effectum.

Sixtus IV. edidit Conſtitur. citat. in rubr.

§. 1. Dudùm ſiquidem, poſtqnàm à fel. rec. Sixto Papa IV. Prædeceſſore noſtro, emanaverant literæ tenoris ſubſequentis;

Qui omittitur, quia ipſa Bulla poſita eſt ſuprà.

Paulus III. cujus Bulla non habetur eam approbavit.

§. 2. Licèt, ſicut fel. rec. Paulus Papa III. Prædeceſſor noſter acceperat abindè citrà literæ ejuſdem Sixti Prædeceſſoris, abſque ulla exceptione per univerſum orbem obſervatæ fuiſſent, & tunc obſervarentur, & ea, quæ à Sede Apoſtolica emanaſſe dignoſcebantur, plenam roboris firmitatem obtinerent; cùm tamen Romanus Pontifex illa libenter approbaret & innovaret, ut ea firmiùs perpetuò illibata perſiſterent, & juxtà ipſius Romani Pontificis intentionem, ſublatis quibuſvis litium & calumniarum occaſionibus, ſuum debitum ſortirentur effectum, firmitérque ab omnibus obſervarentur, ac ea firmiora cenſerentur, quæ Apoſtolicæ confirmationis munimine ſæpiùs

orroborarentur, præfatus Paulus ſub dat. videlicet tertio Nouas Julii, Pontificatus ſui anno 15. Motu proprio non ad dilecti filii noſtri tunc ſui, Raynutii tituli S. Angeli Presbyteri Cardinalis, noſtri tunc ſui Majoris Pœnitentiarii, ſeu alterius pro eo eidem Prædeceſſori ſuper eo oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera liberalirare, & ex certa ſcientia ſua, ac de Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, decreta, declarationes, mandatum, voluntatem, & ſtatutum, ac cum omnibus & ſingulis contentis in eis clauſulis, literas Sixti Prædeceſſoris hujuſmodi, auctoritate Apoſtolica, approbavit, & innovavit, ac perpetuæ firmitatis robur obtinere, & ſub eiſdem cenſuris & pœnis ubilibet obſervari debere.

Et inobedientibus, ac Pœnitentiarii literarum executionem impedientibus, inflixit pœnas contentas in Bulla Cœnæ Domini.

§. 3. Illáque non obſervantes, ſeu illa, aut eorum validitatem ſeu præfati Raynutii, moderni, & pro tempore exiſtentis dictæ Sedis Majoris Pœnitentiarii, ſuper præmiſſis, aut eorum aliquibus poteſtatem, ſeu auctoritatem, vel facultatem, in dubium revocantes, ſeu eorundem Raynutii, & pro tempore exiſtentis Majoris Pœnitentiarii, literarum executionem qualitercunque impedientes, aut quominùs dictæ literæ, juxtà illarum formam, & tenorem debitæ executioni demandarentur, impedimentum, conſilium, auxilium, vel favorem quomodolibet præſtantes, prædictas, ac omnes & ſingulas alias contrà impedientes literarum Apoſtolicarum executionem in Bulla, quæ quotannis in Cœna Domini legi conſuevit, contentas, & latas ſententias, cenſuras, & pœnas, eo ipſo, abſque aliqua alia declaratione deſuper perficienda, incurriſſe, & incurrere debere decrevit, ac declaravit.

Pœnitentiarii literas apertas in utroque foro ſuffragari ſtatuit.

§. 4. Et nihilominùs potiori pro cautela præmiſſa, omnia & ſingula, prout per eundem Sixtum Prædeceſſorem declarata, decreta, mandata, ſtatuta fuerant, eiſdem modo, & forma, ac motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, de novo decrevit, declaravit, & ſtatuit, ac ſub eiſdem cenſuris, & pœnis, ac inhabilitate, privatione & confiſcatione obſervari mandavit, Raynutii, & pro tempore exiſtentia Majoris Pœnitentiarii præfati, juxtà ſtylum prædictum expeditas literas, quæ clauſæ, & confeſſoribus directæ, in foro conſcientiæ tantùm, quæ verò apertæ, & ſigillo prædicto, ut præfertur, pendente, expeditæ fuerant, & in poſterùm expedirentur, niſi in eis verba, (in foro conſcientiæ tantùm) appoſita eſſent, in utroque, tàm pœnitentiali, quàm judiciali, & contentioſo foro, intelligi & interpretari, ac illis, quibus pro tempore concederentur, ſoffragari.

Decretum irritans appoſuit.

§. 5. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcunque quavis auctoritate fungentes judices, & perſonas, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate & auctoritate, judicari, & interpretari, atque definiri debere, necnon irritum & inane, ſi ſecùs ſuper iis à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari, ſimiliter decrevit, ac declaravit.

Contrariorum derogatio.

§. 6. Non obſtantibus præmiſſis, & quibuſvis Apoſtolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis, generalibus, vel ſpecialibus, conſtitutionibus, & ordinationibus, necnon juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, ac partium illarum pragmaticis ſanctionibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis perſonis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque & aliis decretis conceſſis, approbatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, & expreſſa mentio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, idem Paulus Prædeceſſor, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſerti forent, pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habens, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, ea vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogavit, illáque adversùs præmiſſa, nullatenùs ſuffragari poſſe decrevit, necnon omnibus illis, quæ idem Sixtus prædeceſſor in dictis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcunque.

Tranſumptis credi juſſit.

§. 7. Et inſuper, quia difficile foret, literas deſuper conficiendas ad ſingula quæque loca, in quibus de eis forſan fides facienda foret deferre, idem Paulus Prædeceſſor voluit, ac motu, ſcientia & poteſtatis plenitudine præmiſſis pariter decrevit, quòd earumdem literarum deſuper conficiendarum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ impreſſione munitis, in judicio, & alibi, ubi opus foret, eadem prorsùs fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem deſuper conficiendis literis, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Literæ tamen Pauli III. ob ejus mortem non expeditæ fuerunt, & ideò ab iſto Pontifice eduntur.

§. 8. Ne autem de approbatione, innovatione, decretis, declarationibus, nova conceſſione, ſtatuto, mandato, & voluntate Pauli Prædeceſſoris hujuſmodi pro eo, quod ſuper illis, ipſius Pauli Prædeceſſoris ejus ſuperveniente obitu, literæ confectæ non fuerunt, valeat quomodolibet hæſitari, & ii, quorum intereſt, aut intererit, quomodolibet in futurum illorum fruſtrentur effectu, volumus, & ſimiliter Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd approbatio, innovatio, decreta, declarationes, voluntas, nova conceſſio, ſtatutum, mandatúmque Pauli Prædeceſſoris hujuſmodi, perindè à dicta die tertio nonas Julii ſuum ſortiantur effectum, ac ſi ſuper illis ipſius Prædeceſſoris literæ ſub ejuſdem diei data confectæ fuiſſent, prout ſuperiùs enarratur, quódque præſentes literæ ad probandum plenè approbationem, innovationem, decreta, declarationes, novam conceſſionem, ſtatutum, mandatum, & voluntatem Pauli Prædeceſſoris hujuſmodi ubique ſufficiant, nec ad probationis alterius adminiculum requiratur.

Executoréſque deputat.

§. 9. Quocircà univerſis & ſingulis Venerabilibus Fratribus noſtris Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitanarum & aliarum Cathedralium Eccleſiarum Canonicis, ac modernis, & pro tempore exiſtentibus cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, & noſtro in Alma Urbe, & illius diſtrictu Vicario, ac eorumdem Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum Vicariis, ſeu Officialibus in ſpiritualibus generalibus, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs ipſi vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcunque, ubi, & quando opus fuerit, ac pro parte illorum, aut alicujus eorum, quos ipſæ literæ concernunt, & concernent, ſolemniter publicantes, eiſque & eorum cuilibet in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra, omnes & ſingulos, quos præſentes literæ quomodolibet concernunt, & concernent, ut præfertur, illis, & in eis contentis quibuſcumque pacificè frui & gaudere. Non permittentes eorum aliquem deſuper per locorum Ordinarios, ſeu alios quoſcunque quomodolibet indebitè moleſtari, perturbari, & inquietari, contradictores quoſlibet & rebelles, per prædictas, & quaſcunque alias ſententias, cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac etiam pecuniarias illorum arbitrio moderandas, & applicandas pœnas, aliáque opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac cenſuras, & pœnas prædictas legitimis ſuper iis habendis ſervatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulas derogatorias addit.

§. 10. Non obſtantibus omnibus ſuprà dictis, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facien-

tes ple-

tes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi menrionem. Nulli ergò &c.

Dat. P. A. 1. 22. Februar.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenreſimo quinquageſimo, octavo Kalend. Martii, Pontificatus noſtri Anno primo.

II.

Juriſdictio Vicarii Papæ, io cauſis Hebræorum de Urbe.

Hac Juriſdictis quoad Hebraos bancherios data poſteà fuit Camerario Papa, at infrà in Conſt. 65. Clem. VIII. In conferendis, Tom. 3. fol. 100. Et quoad alias Hebraos declarata eſt noviſſimè à Paulo V. in ſua Conſtit. 71. Univerſi. §. 7. Tom. 3. fol. 303. Quo verò ad Hebræos debitores Mercatoribus artis lana, coràm Conſulibus dicta artis conveniri poſſe voluit Sixtus V. in ſua Conſt. 14. Cùm aliàs, Tom. 2. fol. 549.

Edita A. D. 1550.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa Conſtitutionis.

CUm, ficut accepimus, univerſitatem Hebræorum Urbis, & homines illius particulares, contrà omnem juris ordinem, ac Bullas, & privilegia dilecto fratri noſtro Philippo Archinto, Saluriarum Epiſcopo, noſtræ Urbis, ac illius diſtrictus Vicario generali, in præfaros Hebræos privativæ juriſdictionis, per fel. rec. Paulum Papam III. Prædeceſſorem noſtrum, conceſſa, & per nos confirmata, diverſimodè ſine juriſdictione, & de facto coràm aliis Tribunalibus, tàm per univerſitates, quàm particulares, plerumque ex officio curiæ, & ad querelam, ac petitionem, vel Hebræorum, ſeu Chriſtianorum reſpectivè moleſtantur, inquietantur, perturbantur, quo fit, ut juſtitia non ſolùm circà civiles, verùm etiam criminales cauſæ ſuum debitum non ſortiantur effectum, & juriſdictio ejuſdem Vicarii ab aliis indebitè uſurpetur, cùm activè & paſſivè præfati Hebræi juriſdictioni dicti Vicarii Urbis ſubjiciantur.

Confirmatio facultatum Vicario conceſſarum circà cauſas Judæorum.

§. 1. Idcircò volentes, ficut ordo juris, & æquitatis ſuadet, ut dicta juriſdictio Hebræorum ſit ejuſdem Vicarii, & ab aliis præter mentem noſtram non uſurpetur, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, dictas Bullas, & privilegia, ſic, ut permittitur, prædicto fratri noſtro Philippo Vicario in Hebræos conceſſa, activè & paſſivè inter ipſos, inter alios paſſivè tantùm, confirmamus, & approbamus, ac roboris firmitatem, quatenùs opus ſit, adjicimus.

Inhibitio Judicibus Urbis, ne in cauſis Judæorum ſe intromittant.

§. 2. Mandantes nunc, & pro tempore exiſtentibus Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Cameræ Apoſtolicæ Præſidentibus, & Clericis, omnibúſque aliis Urbis Judicibus, tàm ordinariis quàm delegatis, quacunque juriſdictione, & auctoritate fungentibus, & functuris, ne in cauſis Hebræorum tàm Univerſitates, quàm particularium, Civilibus, & criminalibus, ac mixtis, ſe de cætero intromittant imò, illas ad eundem Vicarium noſtrum juxtà formam dictatum facultatum, ac privilegiorum remittant, inhibitionéſque, ac ſignificationes per alios, quàm à dicto Vicario à præfatis Hebræis obtentas, & in poſterùm obtinendas, per præſentes annullamus, ac pro nullis haberi volumus, & mandamus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus facultatibus, ac privilegiis, & Bullis, ac literis Apoſtolicis, ſeu motibus propriis per quoſcunque Romanos Pontifices, Prædeceſſores noſtros, ac nos dictis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Præſidentibus, & Clericis Cameræ Apoſtolicæ, omnibúſque aliis, tàm delegatis, quàm ordinariis Judicibus circà juriſdictionem conceſſis, cæteriſque contrariis, non obſtantibus quibuſcunque.

Facultates Vicarii pro obſervatione iſtius Conſtit.

§. 4. Cum facultate præfatis Gubernatori, Auditori Cameræ, Senatori, Clericis, & Præſidentibus Cameræ Apoſtolicæ, ac omnibus aliis Urbis noſtræ Judicibus, univerſitati prædictæ, ac particularibus illius hominibus, & perſonis, Bariſello, ac omnibus aliis Urbis executoribus, & ſubexecutoribus, ſub pœnis pecuniariis, & cenſuris Eccleſiaſticis imponendis, & applicandis, inhibendi, illáſque in eventum contraventionis, tàm per dictos Judices, quàm executores, & Juſtitiæ miniſtros, ac quoſcunque alios incurriſſe, declarandi, aggravandi, interdicendi, auxiliúmque brachii ſæcularis invocandi, cæteráque omnia & ſingula in præmiſſis, & præmiſſorum quolibet faciendi, dicendi, gerendi, exercendi, & plenariè exequendi.

Decretum irritans.

§. 5. Ac quicquid ſecùs factum, ſeu innovatum, vel attentatum per dictos Judices & quoſcunque fuerit, irritum, & inane decernentes, cum clauſulis neceſſariis, & opportunis.

Papæ ſubſcriptio.

Placet. I.

III.

Innovatio, & nova conceſſio privilegiorum Cardinalis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerarii, & ſignanter circà ejus interventum in Camera Apoſtolica, dum agitur de contractibus ejus Conſanguineorum, & circà expeditiones à Clericis dictæ Cameræ, ſub ipſius nomine, & ſigillo ſignandas.

Quoad primam partem, vide Pii IV. Conſt. 55. Romanus, fol. 79. Tom. 2. quam tamen huic derogare non puto, cùm ſpecificè de Camerariis non loquatur. Et quoad ultimam partem, habes confirmationem, & extenſionem Gregorii XIII. in ejus Conſt. 96. Tom. 2. fol. 515 Quæ à Romanis, ubi notabo. Et de juriſdictione Camerarii attende Clementis VIII. Conſt. 65. In conferendis, fol. 100. Tom. 3.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Dilecto filio Guidoni Aſcanio, S. Euſtachii Card. noſtro & S.R.E. Camerario, ſalutem & Apoſtol. benedictionem.

Cauſa Conſtitutionis.

§. 1. LIcèt ea, quæ à Sede Apoſtolica emanaſſe dignoſcuntur, plenam roboris firmitatem obtineant, nonnunquàm tamen Romanus Pontifex illa præſertim S.R.E. Cardinalibus conceſſa, libenter approbat, & innovat, ut juxtà ipſius Pontificis intentionem ſuum debitum, (ut par eſt) conſequantur effectum, firmiterque obſerventur ab omnibus.

Paulus III. (cujus Bulla hic non habetur) officium Camerariatus Sedis Apoſt. Guidoni Aſcanio Cardinali S. Euſtachii contulit.

§. 2. Dudum ſiquidem fel. record. Paulus Papa III. Prædeceſſor noſter, officium Camerariatus noſtri tunc ſui, & ejuſdem Eccleſiæ, quod bonæ mem. Auguſtinus tituli S. Appollinaris Presbyter Cardinalis, ſuus, & ejuſdem S.R.E. Camerarius (dum viveret, obtinebat, & exercebat, per obitum ejuſdem Auguſtini Cardinalis, & Camerarii, qui apud Sedem prædictam debitum naturæ perſolverat, vacans cum omnibus, & ſingulis illius honoribus, oneribus, juribus, & emolumentis conſuetis, tibi, qui ejuſdem Prædeceſſoris ſecundùm carnem nepos exiſtebas, per te, quoad viveres, tenendum, & exercendum, Motu proprio, & de fratrum ſuorum conſilio conceſſit, & aſſignavit, ac te in locum dicti Auguſtini Cardinalis, quoad hujuſmodi effectum ſubſtituit, & ſubrogavit. Necnon te, ſuum, & dictæ Eccleſiæ Camerarium fecit, conſtituit, & deputavit.

Juriſdictionemque, & proventus hic enunciatos dedit.
Quoad juriſdictionem attende Clement. citat. in rubr.

§. 3. Tibique, ſuo, & prædictæ Eccleſiæ nomine Cameræ Apoſtolicæ Præſidenti, omnes, & ſingulos fructus, redditus, & proventus, ad ipſum, & prædictam Eccleſiam pertinentes, ad Cameram ipſam pervenire faciendi, & de illis debita ejuſdem Cameræ ſolvendi, Officiales quoſcumque in Civitatibus, Terris, & locis juriſdictionis temporalis præfatæ Eccleſiæ deputandi, & ab eorum officiis, cùm expediens fuerit, amovendi, & alios eorum loco ſubrogandi, Gentes armigeras, ſuo & dictæ Eccleſiæ ſtatui fideles, & devotos conducendi, & illis convenientia, de ejuſdem Cameræ proventibus promittendi, & promiſſa ſolvendi, & generaliter omnia, & ſingula, quæ in juriſdictionis, & aliis quibuſcunque negotiis, &

cauſis ad ipſum Camerariatus officium de jure, vel de conſuetudine, quomodolibet pertinebant, & & quæ præfatæ Eccleſiæ Camerarii facere, emendare, ordinare, adminiſtrare, & exequi ſoliti erant, faciendi, emendandi, adminiſtrandi, & exequendi, plenam & liberam conceſſit facultatem.

Ad decretum Julii II. editum contrà Miniſtros, & Clericos Cameræ in ejus contractibus participantes confirmavit, ut ſuprà in ejus conſtit. 18. Alia. fol. 498.

§. 4. Et deindè, cùm ſtatutum, & ordinationem piæ mem. Julii Papæ II. etiam Prædeceſſoris noſtri diſponentia, quòd Præſidentes, & Clerici Cameræ Apoſtolicæ, & quæcunque perſona in dicta Camera, & loco Camerali intervenientes, etiamſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut majori dignitate fulgerent, Dohanas, Theſaurarias, & alios introitus, & res ad dictam Cameram ſpectantes, per ſe, vel alium, ſeu alios, in toto, vel in parte conducere, aut cum illorum Conductoribus ipſi quomodolibet participare non poſſent, ac eiſdem Præſidentibus, Clericis, & perſonis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis quorumcumque officiorum per ipſos obtentorum pœnis, ipſo facto incurrendis, ne contrà præmiſſa quomodolibet venire præſumerent, inhibendo, innovaſſet, & approbaſſet.

Illúdque extendit ad intervenientes in Camera, dum agitur de contractibus ſuorum affinium vel conſanguineorum.

§. 5. Ac ſtatutum, & decretum hujuſmodi, ad hoc, ut Clerici, Præſidentes, & perſonæ præfatæ, quorum conſanguinei, & affines dictas Dohanas, Theſaurarias, Salarias, & Introitus conducebant, ſeu conducere volebant in eiſdem Camera, & loco Camerali, de locationibus ipſis, & negotiis illas concernentibus diſcuterent, aut tractarent, intervenire non poſſent per ejus literas extēdiſſet, & ampliaſſet.

Sed idem Paulus III. (cujus conſtit. hic non habetur) Cardinalem Camerarium non ligare declaravit.

Ad hoc vide quod dixi in rubric.

§. 6. Quòd Julii Prædeceſſoris, ac ſuis literis hujuſmodi non obſtantibus, etiam in futurum locationibus, & aliis præmiſſis, abſque alicujus pœnæ, ſeu cenſuræ incurſu, intereſſe liberè & licitè valeres, ſtatuit, decrevit, & declaravit. Quódque ſub ſtatuto, & ordinatione Julii Prædeceſſoris hujuſmodi, ac literis ſuis præfatis nullatenùs comprehenſus, ſed ab illis prorsùs exceptus eſſes, & eſſe cenſereris, prout ea tunc te excepit, in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi ſtatutum, & ordinatio, ac literæ ſuæ hujuſmodi, quoad te nullatenùs emanaſſent, decrevit.

Omneſque Judices ditionis Eccleſiaſticæ mandatis Camerarii ſubjecit, ut ſuprà in ejus Conſtit. 41. Romani, p. 778.

Hoc idem habes in Bulla Clement. VIII. citat. in rubr.

§. 7. Ac ſucceſſivè, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, tàm Almæ Urbis Gubernator, Auditor Cameræ, Vicarius, Judices ordinarii, quàm alii quicunque Rom. Curiæ, ac ditionis ejuſdem Romanæ Eccleſiæ tibi, tuiſque ordinationibus, & mandatis, perindè, ac ſi ab eo, vel Romano Pontifice pro tempore exiſtente emanaſſent, omninò parere deberent, & adversùs illa directè, vel indirectè modo aliquo venire nullatenùs poſſent, voluit, & ordinavit, ac tunc, & pro tempore exiſtentibus ejuſdem Almæ Urbis Gubernatori, Auditori Cameræ, Vicario, & aliis Judicibus præfatis, ſub excommunicationis, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, necnon aliis arbitrio ſuo, ipſo facto, ſi ſecùs agerent, incurrendis pœnis, ne contrà præmiſſa, modo aliquo venire, aut facere, vel attentare auderent, ſeu præſumerent, inhibuit. Ac tibi, ut pro præmiſſorum obſervatione, executione, vel implemento, omnibus & ſingulis prædictis, & quibus opus eſſet, præciperes, mandares, & inhiberes, illóſque citares, cogeres, & compelleres, ac contrà eos manu Regia, & aliàs, prout tibi videretur, procederes, cæteráque alia in præmiſſis, & circà ea neceſſaria, quomodolibet opportuna faceres, & exequereris, mandavit, tibique ultrà tuam poteſtatem, & auctoritatem in præmiſſis, pleniſſimam licentiam, & facultatem conceſſit.

Facultates & privilegia omnia aliis Camerariis quomodolibet conceſſa, innovavit.

§. 8. Necnon etiam omnia & ſingula privilegia, jura, juriſdictiones, poteſtates, auctoritates, facultates, literas, & indulta, retroactis temporibus, Camerariis dictæ Eccleſiæ, qui eatenùs fuerunt, & Camerariatus officio hujuſmodi per quoſcunque Romanos Pontifices, Prædeceſſores ſuos, ac ipſum, & Sedem prædictam, etiam ſuper concedendis ſalvis conductibus, & fidantiis, cauſis Civilibus, criminalibus, & mixtis, necnon moratoriis, dilationibus, ſalinaribus, & quibuſvis aliis ſecuritatibus, vel aliàs quomodolibet conceſſa, confirmata, & innovata, quorum omnium tenores, cauſas, & effectus pro ſufficienter expreſſis haberi voluit, etiamſi majora expreſſis, approbavit, & confirmavit, ac ea omnia tibi de novo conceſſit, ſupplendo omnes, & ſingulos, tàm juris quàm facti defectus, ſi qui forſan interveniſſent in eiſdem, ac illa perpetuæ firmitatis robur obtinere, inviolabiliter obſervari, ac tibi tuiſque in dicto Camerariatus officio ſucceſſoribus ſuffragari, ac eos præmiſſis omnibus, & ſingulis, uti, frui, potiri, & gaudere debere, nec deſuper per quoſcunque, tàm Apoſtolica, quàm ordinaria, & mixta auctoritate fungentes, Judices, & perſonas, etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales impediri, aut moleſtari poſſe decrevit.

Expeditiones Camerales omnes, à Clericis ſub nomine Camerarii expediri juſſit.

Hoc approbavit, &, ni fallor, ampliavit Gregor. XIII. cit. in rubr. Tom. 2.

§. 9. Et inſuper conſiderando, quòd cura Jurium, & rerum Cameræ Apoſtolicæ Camerario pro tempore exiſtenti erat commiſſa, ipſéque Camerarius ſuum, & Romani Pontificis pro tempore exiſtentis vivæ vocis oraculum habebat, ſuamque, & dicti Pontificis perſonam in his repræſentabat, & propterea non conveniebat, ut res camerales... per Decanum, & Clericos dictæ Cameræ, qui quicquid in dicta Camera agebant, nomine ejuſdem Camerarii agebant, expedirentur, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, Decanus, & Clerici Cameræ hujuſmodi, expeditiones aliquas Camerales gratiam vel juſtitiam concernentes, ſeu mixtas, aut ab illis dependentes, aliàs, quàm ſub nomine Camerarii, ac ſigillo penès ipſum Camerarium exiſtente, facere, & expedire nequirent, & ſi aliter fierent, ex libris caſſari, & deleri deberent ſtatuit, & ordinavit, & ex tunc illas caſſavit, & annullavit, & viribus evacuavit, ac pro penitùs infectis haberi voluit, inhibendo Decano, & Clericis prædictis, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, & privationis officiorum, & beneficiorum per eos pro tempore obtentorum, aliíſque arbitrio ſuo pœnis ipſo facto, ſi ſecùs agerent, incurrendis, ne præmiſſis contravenire, aut contrà eorum tenores quovis modo fieri, vel attentare auderent, ſeu præſumerent, ac irritum, & inane, ſi ſecùs facere contingeret, decrevit. Ac tibi mandavit, ut pro præmiſſorum obſervatione, executione, & implemento, omnibus & ſingulis prædictis, & quibus opus eſſet, præciperes, & mandares, illiſque inhiberes, ac eos citares, rogares, & compelleres, ac manu Regia, & aliàs, prout tibi videretur, contrà eos procederes, cæteráque alia faceres, & exequereris, quæ in præmiſſis, & circà ea, neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna eſſent, & tibi viderentur. Ac etiam tibi ultrà tuam poteſtatem, & auctoritatem in præmiſſis, pleniſſimam licentiam & facultatem conceſſit, prout in ejuſdem Pauli Prædeceſſoris, tàm ſub plumbo, quam in forma Brevis deſuper confectis literis plenius continetur.

Hic modò Pontifex dictas conceſſiones Pauli III. confirmat & innovat.

Tu vide notata hic in rubr.

§. 10. Nos circumſpectionem tuam, quam Divina Clementia magnis illuſtravit gratiarum muneribus non minoribus, quàm dictus Paulus Prædeceſſor proſequebatur favoribus, & gratiarum prærogativis, proſequi volentes, ac ſingularum & aliarum quarūcunque literarum & conceſſionum tibi, & aliis ejuſdem Eccleſiæ Camerariis Prædeceſſoribus tuis quomodolibet conceſſarum, & factarū, veriores tenores, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, non ad tuam vel alterius, pro te nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiā, ſed de noſtra mera liberalitate, conceſſionē, aſſignationem, ſubſtitutionem, ſubrogationem, conſtitutionem, deputationem, ſtatutum, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationes, inhibitiones, mandata, approbationem, confirmationem, ac omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, & decretis, literas prædictas auctoritate Apoſtolica tenore præſentium approbamus, & confirmamus,

& inno-

& innovamus. Et nihilominus tibi, potiori pro cautela, conceſſiones, aſſignationes, ſubſtitutionem, ſubrogationem, conſtitutionem, deputationem, ſtatuta, decreta, declarationem, voluntatem, ordinationem, inhibitiones, mandata, approbationem, & confirmationem præfatas, modo, & forma præmiſſis de novo concedimus, & reſpectivè facimus, ſtatuimus, decernimus, declaramus, volumus, ordinamus, inhibemus, mandamus, approbamus, & confirmamus.

Clericóſque ſigillo Camerarii uti debere præcipit.

§. 11. Ac etiam tibi, quòd ſigillum hujuſmodi officii Camerariatus, ſolus, & inſolidum abſque eo quod Clerici, & Præſidentes, ſeu Decanus Cameræ hujuſmodi, aliquod aliud ſigillum penès ſe, vel eorum aliquem, retinere poſſint, aut debeant, retinere poſſis, & valeas concedimus, & indulgemus.

Clauſulas præſervativas hujus bullæ apponit.

§. 12. Præmiſſáque omnia, & ſingula, ſub quibuſvis reformationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, derogationibus, ac Cancellariæ Apoſtolicæ regulis, per nos editis, & in futurum quomolibet edendis nullatenùs comprehenſa, vel revocata eſſe, aut poſſe decernimus, & quoeſcumque comprehenſa, vel revocata viderentur, illa totiens in priſtinum ſtatum reſtituta, & de novo conceſſa, etiam ex nunc, prout ex tunc fuiſſe, & eſſe. Téque ſuper præmiſſis, & illorum occaſione, à nobis, ſeu ſucceſſoribus, vel aliis quibuſcumque moleſtari, inquietari, vel perturbari nullatenùs poſſe, neque debere, ac præſentes ad eorundem præmiſſorum, omnium, & ſingulorum probationem, verificationémque, in judicio, & extrà ſufficere, nec ad id probationis alterius adminiculum requiri, nec contrarium probari, vel ullam probationem recipi, ſeu admitti, ac de ſubreptionis, obreptionis, ſeu nullitatis vitio, aut intentionis, vel alio forſan majori defectu, aut alio quovis prætextu, notari, ſeu impugnari, aut in aliquo alterari nullatenùs poſſe, ſicque per quoſcumque quavis auctoritate fungentes Judices, & perſonas ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari atque decidi debere, irritum quoque, & inane ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari decernimus, & declaramus, ac ſtatuimus, & ordinamus, ſupplentes omnes, & ſingulos tàm juris quàm facti, ac omiſſionis cujuſcumque ſolemnitatis: & conſenſus etiam ſubſtantiales defectus etiam hic forſan de neceſſitate exprimendos, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Executores ejuſdem deputat.

§. 13. Quocir à venerabilibus fratribus noſtris, Ceſenaten. & Imolen. Epiſcopis, ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, per Apoſtolica ſcripta motu ſimili mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium, ſeu alios, tibi, & aliis quorum intererit, in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, ac præmiſſa, omnia, & ſingula ubi, & quoties expedierit, fuerintque deſuper requiſiti ſolemniter publicantes, non permittant vos contrà præmiſſa per quoſcumque Cameræ Apoſtolicæ Clericos, aut Præſidentes, Advocatos, & Procuratores Fiſcales, aut alias quaſvis perſonas, quavis auctoritate fungentes, directè, vel indirectè, quomodolibet impediri, ſeu moleſtari. Contradictores, moleſtatores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis, ſervaris proceſſibus, cenſuras, ac pœnas ipſas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis omnibus derogat.

§. 14. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon de jure quæſito non tollendo, ac aliis Cancellariæ Apoſtolicæ regulis editis, & edendis, ac privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis, ac ſub quibuſcumque tenoribus, & formis etiam motu ſimili conceſſis, confirmatis, & innovatis. Quibus, illorum omnium formas, & tenores, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè, motu, & ſcientia ſimilibus, derogamus, necnon omnibus illis, quæ dictus Paulus prædeceſſor in ejus literis prædictis voluit non obſtare, cæteríſque contrariis quibuſcumque. Aut ſi Clericis, Præſidentibus, & aliis perſonis prædictis, vel quibuſvis aliis, communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Annó Incarnationis Dominicæ 1550. 8. Kal. Martii, Pont. noſtri Anno 1. — D. P. A. 1. die 22. Febr.

IV.

Juriſdictio, & poteſtas Gubernatoris utriuſque Burgi Almæ Urbis, & generalis Capitanei Cuſtodiæ Romani Pontificis.

Judex iſtius Gubernatoris in cauſis criminalibus citato Fiſco Rev. Cam. Apoſtolicæ, & in civilibus, præterquàm obligationum in forma Cameræ, mercedum, & miſerabilium perſonarum, procedere poteſt. ex Bulla 58. Pii IV. Cum ab ipſo, Tom. 2. fol. 85.

Ad hanc Juriſdictionem attende conſt. 71. Pauli V. in §. 10. 11. & 12. Tom. 3.

JULIUS PAPA III.

Edita A. D. 1550.

Dilecte fili ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Deputatio Aſcanii de Corneа in Gubernatorem Burgi S. Petri, & Capitaneum Cuſtodiæ Sanctiſſimi.

AD fidei conſtantiam, & animi magnitudinem, cæteráſque virtutum dotes, qui in noſtro, & Sedis Apoſtolicæ fulgere dignoſceris, noſtræ conſiderationis intuitum extendentes, & propterea volentes te, qui ſecundùm carnem noſter nepos exiſtis, condignis favoribus & gratiis ſublimare. Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine te militũ Cuſtodiæ corporis noſtri, tàm peditum quàm equitum Capitaneum generalem, cum omnibus, & ſingulis honoribus, oneribus, proviſionibus, ſtipendiis, emolumentis, privilegiis, prærogativis, juribus, pertinentiis, facultatibus, & juriſdictionibus ad Capitaneatus hujuſmodi officium quomodolibet de jure aut ex ſpeciali gratia, tibi etiam præſentium vigore facta ſpectantibus, & pertinentibus, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium facimus, conſtituimus, & deputamus.

Facultates ejuſdem cognoſcendi cauſas civiles, & criminales in prima inſtantia habitatorum Burgi privativè quoad alios Judices. Tu vide Bullam Pii IV. cit. in rubr.

§. 1. Necnon tibi per te ipſum, vel alium, ſeu alios, aut Judicem, ſeu Judices, per te pro tempore deputatos, vel deputandos, omnimodá in temporalibus civilem, & criminalem juriſdictionem, ordinariam, ſeu etiam delegatam, ac merum & mixtum imperiũ, gladiique poteſtatem, etiam Sede vacante duraturam, in dilectos filios incolas, & habitatores utriuſque Burgi noſtri S. Petri, citato priùs in cauſis criminalibus pro tempore exiſtente juriſdictionis noſtræ hujuſmodi Burgi Procuratore Fiſcali. Ita tamen, quòd nullus deinceps ex quibuſvis Almæ Urbis noſtræ Judicibus, tàm ordinariis, quàm extraordinariis, aliquam ſuperioritatem, aut ſuperintendentiam, in te aut Curiam ipſius Burgi, ſeu pro tempore per te deputatos, & deputandos illius Judices, Notarios, Bariſellos, executores, ſubexecutores, etiam prætextu facultatum, privilegiorum, & indultorum Apoſtolicorum, etiam per nos, aut prædeceſſores noſtros, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, etiam Motu ſimili, quomodolibet hactenùs conceſſorum, habere, aut per ſe, vel executores ſuos, de quibuſvis, tàm civilibus, quàm criminalibus dictæ Curiæ Burgi cauſis, in prima inſtantia pro tempore indeciſis pendentibus, antè latam in eis definitivam ſententiam, quovis alio quæſito colore, ſe intromittere.

Executores cujuſcumque Curiæ abſque licentia judicis, in Burgo non exequantur. Revocavit Pius IV. mox. cit.

§. 2. Aut Bariſellus dictæ Curiæ, ſeu cujuſcumque alterius Curiæ ejuſdem Urbis executores pro tempore exiſtentes, quodcumque mandatum executivum, per eoſdem Judices contrà quaſcumque perſonas in ipſo Burgo pro tempore habitantes, & degentes, aut illorum res, & bona quæcumque decretum, ſeu relaxatum, aut pro tempore decernendum, & relaxandum, ſine tua, aut Judicis dictæ Curiæ Burgi pro tempore exiſtentis expreſſa licentia, ſive conſenſu exequi non poſſint.

Ibi dem habitantes alibi non conveniantur. Tu vid. quod dixi in rubr.

§. 3. Nulluſque, nullavè, cujuſvis ſtatus, gradus, & conditionis exiſtat, incolas, & habitatores Burgi hujuſmodi, ſeu in eo, & illius juriſdictione hoſpitantes, aut moram trahentes, convenire, aut moleſtare, nec conveniri, vel muleſtari, neque ad aliud judicium, ſive tribunal trahere, ſeu trahi facere, activè, vel paſſivè, ex quavis cauſa, aut actione, perſonali, reali, civili, criminali, aut mixta, durante prima inſtantia, præterquàm ſolùm, & dumtaxat in judicio, & coràm Judice dictæ Curiæ Burgi pro tempore exiſtenti, ſub pœnis contentis in Bannis in juriſdictione præfati Burgi publicatis, ſeu in futurum, quandò opus fuerit, publicandis, audeat, vel præſumat, ſed te juriſdictionem, & poteſtatem tuas prædictas, ab omni, & quacumque ſuperioritate, auctoritate, ſeu gladii quacumque poteſtate majori, atque etiam à quocumque Urbis prædictæ Judice, ſeu Superiore ſive Magiſtratu, & Commiſſario, cujuſcumque auctoritatis, & in quocumque Tribunali, ac officio dictæ Urbis pro tempore exiſtente, ſeu etiam quibuſcumque Stratarum Magiſtratibus, & aliis judicibus, etiam Commiſſariis ipſius Urbis per nos pro tempore deputatis, præterquam noſtra, & Romani Pont. pro tempore exiſtentis ſuperioritate, auctoritate, ſeu poteſtate liberam, immunem, & exemptam habeas. Ac eiſdem, & quibuſcumque aliis, quibus pro tempore opus fuerit, etiam ſub ſententiis, & cenſuris Eccleſiaſticis, ac aliis etiam pecuniariis tuo, ſeu dictæ Curiæ Burgi Judicis arbitrio imponendis, moderandis, & applicandis, ne de præmiſſis cauſis, tàm civilibus quàm criminalibus in eadem prima inſtantia, donec ſententia definitiva per præfatum Judicem Curiæ Burgi pro tempore exiſtentem lata fuerit, quoquomodo ſe intromittant, ſeu in eis procedere, aut ſe intromittere quomodolibet audeant, ſeu præſumant, inhibendi, eamque in eos exercendi.

Facultas dicti Judicis civiliter, & criminaliter procedendi.

§. 4. Ac inter, & contrà ipſos, civiliter, & citato dictæ noſtræ juriſdictionis Burgi Procuratore Fiſcali criminaliter procedendi, ac jus dicendi, ſtatuendi, & ordinandi, ipſoſque & eorum quemlibet juxtà eorum demerita puniendi, & mulctandi, ac delinquentes, qui ex eorum culpa, & demeritis urgentibus ultimo ſupplicio, ac pœna capitali affici meruerint, condemnandi, & in eodem Burgo, ſeu illius juriſdictione & pertinentiis dictæ Curiæ morti ſtandi faciendi, ſeu illis indulgendi, ac ipſos abſolvendi, & liberandi.

Facultas d. Gubernatoris Judicem Procuratorem, Fiſcalem, Notarios, & Bariſellos Burgi deputandi.

§. 5. Necnon omnes, & ſingulos Judices, Procuratorem, Fiſcalem, Notarios, Bariſellos, & executores, ac ſubexecutores, quoſcumque Commiſſarios, ipſius Curiæ Burgi, cum honoribus, oneribus, emolumentis, ſalariis, & aliis regalibus, ſibi propterea debitis, & exhiberi ſolitis, & conſuetis, ita quòd, tàm Judex Procurator Fiſcalis, Notarius, Bariſellus, & alii executores, & ſubexecutores, ac Commiſſarii eorum officia per loca quæcumque dicti Burgi liberè, & licitè, abſque conditione, reſiſtentia, oppoſitione quibuſlibet ſub prætextu locorum quomodolibet reſervatorum, liberè, & licitè exercere poſſint, & debeant, ponendi, & deputandi.

Cuſtodéſque portarum Burgi eligendi. &c.

§. 6. Et inſuper quoſcumque, tàm Portuarios omnium & ſingularum portarum dicti Burgi Cuſtodes, ad Capitaneatus officium hujuſmodi ſpectantes, & pertinentes, quomodolibet ad tuum nutum amovibiles, quàm dictos ad Commiſſarios ad tui libitum & voluntatem ponendi etiam, atque revocandi, reſtituendi, & amovendi, ac quando & quoties tibi videbitur, alios illorum loco, cum honoribus, oneribus, & emolumentis ſolitis, & conſuetis, ut præfertur, ſimul, & ſucceſſivè ſubſtituendi, ſubrogandi, etiam deputandi.

Bannimentaque in Burgo publicandi, & cætera alia neceſſaria faciendi.

§. 7. Cæterùm tibi quæcumque banna, & alia deſuper neceſſaria, & opportuna in ipſo Burgo per quemcumque Tubicinem, aut Bannitorem, per te aut tuos officiales eligendum, publicandi, & publicari faciendi, ac omnia, & ſingula, tàm per te, quàm Judicem, Notarium, Bariſellum, Commiſſarios, & alios officiales tuos prædictos per hactenùs deputatos nunc pro tempore exiſtentes, ac quos pro tempore deputari contigerit, & quæ circà juriſdictionem dictæ Curiæ Burgi, & aliàs per eos, ſeu eorum quemlibet hactenùs facta, geſta, dicta, & exequuta fuerint, valida, & efficacia exiſtant, vobiſque & collitigantibus in Curia Burgi hujuſmodi perindè valeant, & ſuffragentur, ac ſi præſentes literæ à die aſſumptionis noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem emanatæ extitiſſent, gratiámque præſentem tunc à nobis reportaſſent, cætera alia in præmiſſis, & circà ea neceſſaria, & quomodolibet opportuna, faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi, ſeu fieri, & exequi faciendi, plenam, & liberam, ac omnimodam, merique & mixti Imperii ac etiam gladii poteſtatem, facultatem, auctoritatem concedimus, atque pariter indulgemus.

Derogatio contrariorum.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, Cameræque Apoſtolicæ, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, necnon Urbis generalibus, vel ſpecialibus, ac etiam particularibus, & Cameræ prædictæ, decretis, contractibus, conſuetudinibus, etiam ad immemorabilia obſervatis, necnon etiam longiſſimi temporis præſcriptionibus, privilegiis quoque, indultis, licentiis, conceſſionibus, & literis Apoſtolicis, etiam in forma brevis, quibuſvis perſonis, cujuſvis dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, exiſtentibus, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, necnon etiam fortioribus clauſulis, irritantibus quoque, & aliis decretis, & contractibus, cum eadem Camera ſuper præmiſſis, necnon etiam quibuſvis aliis pecuniis, etiam ipſius Cameræ Commiſſariis forſan celebratis, ſeu etiam per fel. rec. Paulum Papam Tertium, ſeu alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, aut etiam per nos forſan, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, etiam pari motu, vel aliàs quomodolibet conceſſis, confirmatis, ac etiam iteratis vicibus innovatis, necnon cujuſvis Tribunalis prædictæ Urbis, ac dilectorum filiorum ſupradictæ Cameræ Clericorum, ſignificationibus mandatis, & inhibitionibus, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis, ac illorum loco datis, & totis tenoribus, necnon nominibus, & cognominibus perſonarum hujuſmodi ſpecialis, ſpecifica, individua, & expreſſa, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, aut quævis alia expreſſio habenda, vel aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 22. Februarii 1550. Pontificatus noſtri Anno primo.

Dat. P. A. 1. die 22. Febr.

V.

Indulta Curialium, & Incolarum Urbis diſponendi de eorum bonis in Urbe, & ejus diſtrictu exiſtentibus, etiam ex fructibus bonorum Eccleſiaſticorum acquiſitis, & in favorem incapacium. Et facultas proximiorū in illis ſuccedendi ab inteſtato.

De hoc privilegio primum diſpoſuit Six. IV. in conſt. 8. Et ſi univerſis. ſuprà fol. 399. Et tandem Paul. V. infrà in conſt. 18. In eminenti, ubi videas quæ tibi indicabo, in Tomo 3. fol. 226.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa Indultorum.

CUpientes, ut Alma Urbs noſtra, in qua beatus Petrus Apoſtolorum Princeps, ſibi, & ſuis in Chriſti Vicariatu ſucceſſoribus Sedem conſtituit, & ad quam veluti communem omnium fidelium patriam frequens eſt hominum acceſſus, ſpiritualibus favoribus, & prærogativis decoretur, & qui illam pro tempore incolunt, ſeu Romanam Curiam ſequuntur, tàm in iis quæ ad victum hominis pertinent, quàm in ſuorum diſpoſitione bonorum, & poſt eorum obitum hæredes ſui in eorumdem bonotum aſſecutione plena libertare fruantur, & Urbis decori, ac Curiæ prædictarum frequenoæ, necnon Urbem incolentium, & Curiam hujuſmodi inſequentium indemnitati conſulere.

Facultas Curialium diſponendi de eorum bonis in Urbe & diſtrictu conſiſtentibus.

§. 1. Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex mera liberalitate. & ex certa ſcientia noſtris, pluriumRomanorũ Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, qui eamdem Urbem diverſis gratiis, & privilegiis decorarunt, veſtigiis inhærendo &c. ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus omnes, & ſinguli Urbis incolæ, ſeu Curiam hujuſmodi ſequentes, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiamſi Cardinalatus honore, aut Patriarchali, Archiepiſcopali, Abbatiali, vel quavis alia, Eccleſiaſtica ſeu mundana dignitate præfulgeant ſi eos in dicta Curia, ſeu ejus diſtrictu decedere contigerit, de omnibus, & ſingulis eorum immobilibus, mobilibus, & ſe moventibus bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & de rebus aliis in dicta Urbe, & ejus diſtrictu pro tempore conſiſtentibus, & per eos etiam ex fructibus, redditibus, & proventibus Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium quomodocumque, & qualitercumque qualificatorum, per eos etiam ex quibuſvis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, vel commendam, aut adminiſtrationem, ſeu aliàs quomodolibet obtentorum, aut aliàs (licitè tamen) acquiſitis, cujuſcumque quantitatis, qualitatis, ſummæ, valoris, & pretii ſeu conditionis exiſtant, etiam ſi talia ſint, quæ ſub generali verborum expreſſione non comprehendantur, ſed ſpeciali nota digna ſint, tàm donatione inter vivos, & cauſa mortis quàm teſtamento, codicillis, fideicommiſſis, legatis, & quavis alia ultima voluntate in favorem conſanguineorum, & affinium ſuorum, ac quarumvis aliarum perſonarum, etiam penitùs extranearum, ac de jurium incapacium ſeu aliàs prohibitarum, etiam divitum, potentium, ac natorum ſuorum illegitimorum ſeu ſpuriorum, ac Collegiorum, & Univerſitatum, Eccleſiarum, & piorum locorum, & non piorum diſponere, ac in eis conſanguineos, affines, & quaſvis alias perſonas, ac natos etiam, ut præfertur, procreatos, necnon Collegia, Univerſitates, Eccleſias, & pia loca, hæredes particulares, & univerſales pro libito eorum voluntatis inſtituere liberè, & licitè valeant.

Succeſſio hæredum in bonis Curialium excluſa Rev. Cam. Apoſt.

§. 2. Quódque ſi Urbis incolæ, aut Curiam hujuſmodi ſequentes ab inteſtato deceſſerint, eorum bona, pecuniæ, jocalia, jura, actiones, & res hujuſmodi non ad nos, & pro tempore exiſtentesRomanos Põtifices, aut Cameram Apoſtolicam, ſed ad ipſorum pro tempore decedentium proximiores agnatos, & alios, qui eis, niſi beneficiati eſſent, de jure ſuccedere deberent, aliàs juxta juris communis diſpoſitionem liberè devolvantur, nec per Cameram præfatam, aut pro ea agentes, etiam prætextu, quòd hæredes præfati in Curia tunc non exiſtant, aut quòd aliqui eiſdem defunctis ſanguine conjuncti in eadem Urbe non teperiantur, vel aliàs temere dilapidationis bonorum, pecuniarum, jocalium, & rerum hujuſmodi occupari, aut inventariari poſſint, ſed ſi hæredes præfati in Curia non fuerint, aut aliqui eiſdem pro tempore defunctis ſanguine conjuncti in Urbe non teperiantur, tunc, & eo caſu, bona, & pecuniæ, ac alia hujuſmodi per ad id pro tempore deputatos ſingularum rationum, quarum ipſi defuncti fuerint, apprehendantur, & juxtà juris formam inventarientur, & ſub fideli cuſtodia pro eiſdem hæredibus conſerventur.

Inhibitio contrà officiales R. C. Apoſt. inobedientes.

§. 3. Diſtrictiùs inhibentes dilectis filiis moderno, & pro tempore exiſtenti Camerario noſtro, & Clericis ejuſdem Cameræ Præſidentibus, ac aliis noſtris, & Urbis, ac Curiæ prædictarum officialibus, necnon Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum prædictorum Prælatis, Capitulis, Conventibus, & Rectoribus, ac illa pro tempore obtinentibus quocumque nomine nuncupentur, ne de bonis, pecuniis, jocalibus, juribus, actionibus, & rebus per Epiſcopos pro tempore decedentes in dicta Urbe vel infra ejus diſtrictum, ut præfertur, pro tempore relictis ſe intromittere, aut illa petere, ſeu vendicare, vel hæredes, & ſucceſſores decedentium perſonarum hujuſmodi illotum occaſione impetere, ſeu aliàs quomodolibet moleſtare præſumant. Ac decernentes ex tunc irritum, & inane ſi ſecus ſuper iis à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter, contigerit attentari.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Cameræ, necnon Eccleſiarum, & Monaſteriotum prædictorum etiam in quibus beneficia hujuſmodi fuerunt, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Cameræ, Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis, ac quibuſvis aliis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibúſque, & aliis decretis, in genere, vel in ſpecie, quomodolibet etiam Motu proprio conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergo &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ 1550. 6. Idus Martii, Pont. noſtri Anno 1. D. P. An. 1. 10. Martii.

VI.

Abſolutio omnium hæreticorum (præterquàm ſub generali Inquiſitione Regnorum Hiſpaniæ, & Portugalliæ comprehenſorum) ad Catholicam fidem, & S. R. E. gremium redeuntium.

Ad hæc videri poterit Bulla 8. Paul. III. Illius, ſupra fol. 712.

Edita A. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

ILlios qui miſericors, & miſerator exiſtens, non ſolùm ſepties, ſed etiam ſeptuagies ſepties ignoſci debere mandavit, vices, licèt immeriti gerentes in terris, etiam iis, qui à fide Chriſti aliquando aberrant, januam pietatis, & miſericordiæ aperimus, ac pœnas, quas juris ſeveritas in eos ſtatuit, Apoſtolicæ Sedis clementia moderamur, ut aberrantes hujuſ-

modi,

modi, dictæ Sedis benignitate allecti, eorum erroribus abjuratis Catholicæ fidei zelum, & obſervantiam in eorum cordibus firmiùs recipiant, & ſi in eorum falſis opiuionibus perſeverare præſumpſerint, in eo vehementiùs animadvertatur, quo obſtinatiores ſe in erroribus ſuis præſtiterint.

Multi ad fidem non redibant perhorreſcentes publicam pœnitentiam.

§. 1. Sanè cùm ſicut nuper accepimus, diverſi fideles diabolica fraude decepti, ſe in diverſas erruneas, & ab eadem fide alienas opiniones, paulatim deduci permiſerint, & modo publicam pœnitentiam abhorrentes, & potiùs placida hujus ſæculi quàm ſalutem animæ ſuæ ſectantes, ne infamia aſpergantur, ad ovile Chriſti redire differant.

Hic modò Pont. ad privatam pœnitentiam admittit.

§. 2. Nos animarum ſaluti, quantum cum Deo poſſumus conſulere cupientes, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & certa ſcientia noſtris omnes, & ſingulos utriuſque ſexûs, tàm laicos, quàm clericos, ſeculares, & quorumvis Ordinum, & Militiarum Regulares, tàm milites quàm presbyteros, non tamen ſub generali Inquiſitione Hiſpaniæ, ac Portugalliæ Regnorum comprehenſos, de præmiſſis culpabiles, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis, aut præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Pontificali, aut alia quacumque, etiam majori, Eccleſiaſtica, vel mundana dignitate præfulgeant, qui infrà tres menſes à die publicationis præſentium, modo, & forma infraſcriptis faciendæ computandos, coram Inquiſitoribus Civitatum, in quibus ipſi degunt, ſe perſonaliter exhibuerint, & ſuas hæreſes coram eis privatim abjuraverint, & ſe ad pœnitentiam privatam eis per dictos Inquiſitores injungendam adimplendum paratos obtulerint, eámque poſtmodùm cum effectu adimpleverint, ab omnibus, & ſingulis eorum hæreſibus, & à fide Chriſti Apoſtaſiis, ac quibuſvis aliis in eadem fide erroribus, quantumcumq; gravibus, & enormibus, necnon excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque ſententiis, cenſuris, & pœnis tàm Eccleſiaſticis quàm temporalibus, etiam bonorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus ab jure, vel ab homine latis, & promulgatis (dummodò hactenùs inquiſiti, aut in hæreſim relapſi non fuerint) Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium, in utroque foro penitùs, & omninò abſolvimus, & liberamus, necnon cum eis ſuper irregularitate per eos præmiſſorum occaſione, etiam quia ſic ligati forſan Miſſas, & alia divina officia, etiam forſan in contemptum clavium celebrarunt, aut illis aliàs immiſcuerunt contracta. Quódque ea, & aliis præmiſſis non obſtantibus non promoti ad omnes, etiam ſacros, & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tàm ipſi, quàm qui jam etiam poſt incurſam hæreſim promoti exiſtunt, etiam in altaris miniſterio miniſtrare.

Ipſóſque & eorum ſucceſſores ad honores reſtituit.

§. 3. Necnon tàm clerici, quàm laici, & utriuſque ſexus perſonæ, eorumque filii, nepotes, & deſcedentes ad gradus, honores, ordines, officia, & alia quæcumque aſſumi, illáque ſuſcipere, & exercere liberè & licitè valeant, auctoritate, & tenore prædictis, de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus. Necnon inhabilitatis, & infamiæ maculam, ſive notà circà eos præmiſſorum occaſione quomodolibet inſurgentem, penitùs & omninò abolemus.

Impœnitentes autem, inquiſitoribus nuntiari præcipit.

§. 4. Quòd ſi forte culpabiles præfati infrà dictum terminum reſipiſcere, & ad cor reverti noluerint, ſeu diſtulerint, ad hoc ut eorum notitia haberi, ipſique debitis pœnis affici poſſint, Motu & deliberatione, ac ſcientia prædictis, omnes, & ſingulas utriuſque ſexûs perſonas etiam, ut præfertur, qualificatas, de aliquibus ex hæreticis, ſeu alias culpabilibus prædictis quomodolibet notitiam habentes, ſeu eos hæreticos eſſe, aut fuiſſe, ſcientes, dicta auctoritate tenore præſentium requirimus, & monemus, ac eis, & eorũ cuilibet in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub incurſus hæreſis, ac omnibus contrà hæreticos de jure inflictis, & promulgatis, tàm Eccleſiaſticis, quàm temporalibus ſententiis, cenſuris, & pœnis diſtrictè præcipiendo mãdamus, quatenùs infrà ſpatium triginta dierum, terminum prædictum imediatè ſequentium, quorum decem pro primo, & alios decẽ pro ſecundo, ac reliquos decem dies pro tertio, & peremptorio termino ac monitione canonica, eis, & eorum cuilibet iis ſcriptis aſſignamus, hæreticos, ſeu aliàs culpabiles prædictos, Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis Civitatum ſuarum, ſi priùs, ut præfertur, aut aliàs abſoluti non fuerint, denũtiaſſe, & notificaſſe debeãt realiter, & cũ effectu.

Et per Inquiſitores generales eoſdem impœnitentes appellatione remota coercere mandat.

§. 5. Et nihilominùs venerabili fratri Joh. Petro Epiſcopo Tuſculan. Neapolitan. & dilectis filiis noſtris Joanni S. Clementis de Burgos, ac Marcello S. Crucis in Hieruſalem, Cervino, & Franciſco S. Anaſtaſiæ, tt. Sfondrato nuncupatis, presbyteris Cardinalibus, Inquiſitoribus generalibus per Sedem Apoſtol. deputatis, per Apoſtolica ſcripta, & pari motu mandamus, quatenùs ipſi per ſe, vel alium ſeu alios, eoſdem requiſitos & monitos, monitioni, & mandato noſtris prædictis non parentes, quos hæreſim, & alias ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas propter non paritionem hujuſmodi incurrere contigerit, ex nunc prout ex tunc, & è contrà, hæreticos ac ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis irreticos tamdiu publicè nuntient, & faciant ab aliis nuntiari, donec ipſi hæreſim hujuſmodi abjuraverint, & rehabilitationis gratiam obtinere meruerint, Contradictores per cenſuram Eccleſiaſticam appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſecularis.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſt. non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Formam publicandi hanc Bullam præſcribit.

§. 7. Cæterùm ut præmiſſa omnia ad eorum, quorum intereſt, notitiam deducantur, nullúſque de eis ignorantiam juſtè prætendere, aut ſe legitimè excuſare poſſit, volumus, & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd præſentes literæ per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, in Baſilica principis Apoſtolorum de Urbe, & Eccleſia Lateranen. dùm inibi multitudo populi ad divina audienda congregari ſolet, plana, & clara voce legantur, & lectæ in earumdem Baſilicæ, & Eccleſiæ valvis, ac in porta Cancellariæ Apoſtolicæ & in acie Campi Floræ, necnon in ſingularium Cathedralium, & Metropolitan. Eccleſiarum valvis affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cùm inde amovebuntur, earum exempla in eiſdem locis remaneant affixa. Quódque per lectionem, affixionem, & publicationem hujuſmodi omnes, & ſingulæ perſonæ ſub præſentibus comprehenſæ poſt ſpatium trium menſium, & triginta dierum hujuſmodi reſpectivè, ita ſint obligatæ, & adſtrictæ, ac ſi illæ eis coràm, & perſonaliter lectæ, & publicatæ eſſent.

Tranſumptis credi jubet.

§. 8. Et quòd earum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Formam abjurationis ſubnectit.

§. 9. Volumus autem, quòd de perſonali exhibitione, & privata abjuratione per dictos culpabiles, ut præfertur facienda, per ſcripturam manu propria ipſiuſmet ſe exhibentis, & abjurantis, ſeu per publicum Notarium confectam, ac ipſius Inquiſitoris, coràm quo exhibitio, & abjuratio hujuſmodi fieri continget, manu ſuſcripta, ita ut ſi ipſi culpabiles in eoſdem, vel ſimiles errores reinciderint, relapſi omninò eſſe cenſeantur, conſtare debeant, alias eædem præſentes, ac per eas dictis culpabilibus abſolutio, & liberatio, ac diſpenſatio, & indultum conceſſa hujuſmodi eis nullatenùs ſuffragentur.

Nulli ergo &c. Si quis &c.

Dat. P. A. r. die 29. Maii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, 1550. 3. Kal. Maii Pont. noſtri Anno 1.

Publicatio.

Anno à Nativitate Domini 1550. indictione 8. die verò 5. menſis Junii, Pontificatus Sanctiſſ in Chriſto Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papa III. Anno

ejus primo, Retroſcripta literæ Apoſtolicæ abſolutionis, liberationis, & diſpenſationis ab hæreſi, ac monitionis, & mandati palam publicè alta, & intelligibili voce in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, dum ibidem divina officia de manu celebrabantur, & magna populi multitudo congregata eſſet, de verbo ad verbum, per me Joannem Roillard, præfati Sanctiſſimi D. N. Papæ Curſorem lectæ, & deinde affixæ, & publicatæ fuerunt. Et ſucceſſivè eadem die in Eccleſia S. Joannis Lateranenſis, etiam de verbo ad verbum, hora veſperorum, per me eumdem Joannem Curſorem lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt, & poſtmodùm eadem die affixæ, & publicatæ fuerunt in valvis, ſeu portis Cancellariæ Apoſtolicæ, & in acie Campi Floræ, dimiſſis in ſupraſcriptis valvis, & locis per aliquod temporis ſpatium affixis, & deindè amotis copiam earumdem literarum in valvis, & locis ſupraſcriptis affigendo, & dimittendo per nos eumdem, Joannem Roillard, clericum conjugatum Virdunen, Diœceſ. & Maturinum Menandi clericum Cenomanen. Diœceſ. prælibati Domini noſtri Papæ Curſores.

Ita eſt Joannes Roillard, Curſor, ſubſcript.
Ita eſt Maturinus Menandi Curſor.
Ita eſt Petrus Gomes Magiſt. Curſor.

VII.

Fructus beneficiorum tempore obitus Beneficiatorum etiam Cardinalium inexacti ad ſucceſſores in beneficiis, & non ad hæredes ſpectant, in locis in quibus non deputantur à R. Camera Apoſt. ſpoliorum Collectores; Et ornamenta Capellæ Cardinalis defuncti debentur eidem Cameræ, una cum pretio annuli.

Iſtud creditum Cameræ, certis aliis præfertur, ex diſpoſitione Pii V. in conſt. 15. Sanctiſſimus fol. 208. Tom. 2.

Hæc Bulla quoad fructus beneficiorum Regni Neapolis declaratur à Sixto V. in conſtit. 90. Cum ſicut. Tom. 2. Et de materia ſpoliorum plenè notabo in conſtit. 18. Pauli V. In eminenti. Tom. 3. fol. 226.

Edita A. D. 1550. & 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Hæredes Beneficiatorum fructus tempore eorum obitus inexactos exigebant, debita autem, & legata eorumdem & pretium annuli Card. & ornamenta Capellæ, recuſabant Cameræ Sedis Apoſtolicæ conſignare.

Cùm, ſicut nobis nuper innotuit, diverſi diverſorum Beneficiatorum etiam Epiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium pro tempore decedentium hæredes, non ſolùm bona relicta ſpolja nuncupata, ſic decedentium Beneficiatorum Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, ac etiam Cardinalium, verùm etiam fructus &c. Eccleſiaſticos, ac pecunias, & res alias per ipſos Beneficiatos Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas, & alios Prælatos, ac etiam Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiam ſi eorum ſolutionis dies ante obitum ipſorum non advenerit, ſub eo forſan prætextu quòd pro tempore ante obitum hujuſmodi decurſo debebantur exigere, & quandoque ſolutionem debitorum per ipſos beneficiatos, & Cardinales dum viverent contractorum, & legatorum per eos in ſua ultima voluntate etiam ad pias cauſas factorum ſubterfugere, ac hæredes Cardinalium hujuſmodi paramenta, ac ornamenta Capellæ ipſorum Cardinalium, quæ jam tanto tempore quod ejus initii hominum memoria non habetur, Capellæ Apoſtolicæ, in qua Miſſæ Papales celebrantur, & ex qua pauperibus Prælatis ad Romanam Curiam pro tempore confluentibus, & paramenta Eccleſiaſticarum quibus in proceſſionibus, & aliis ſolemnitatibus per Romanos Pontifices fieri ſolitis incedere poſſint, non habentibus ſubvenitur, devolvi conſueverunt, occupare, ac ſolutionem quingentorum ducatorum auri de Camera, qui poſt obitum ſingulorum Cardinalium pro pretio annuli eis in eorum ad Cardinalatum aſſumptione adhiberi ſoliti, Cameræ Apoſt. perſolvuntur, declinare contendant & ſatagant.

Hic ideo Pont. declarat. hæredes fructus inexactos exigere non poſſe, ſed ad ſucceſſores in benefi... ſpectare. Hocque modis declaratur h... infrà.

§. 1. Nos attendentes fructus &c. pecunias ac res alias occaſione Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tempore provenientes, licèt poſtquam ad manus Beneficiatorum pervenerunt, & cum aliis ipſorum Beneficiatorum fructibus &c. pecuniis, & rebus commixti ſeu ipſis Beneficiatis incorporati, ſunt non ulterius in Eccleſiaſticis, ſed potius ipſorum Beneficiatorum propriis, & ab eis acquiſitis bonis judican. & propterea quodammodò pro ſæcularibus, & profanis haberi, & de eis teſtandi aut aliàs diſponen. facultas eiſdem Beneficiatis per Sedem Apoſtolicam concedi conſueverit, nihilominus donec in manibus eorum, qui illos tamquàm Eccleſiaſticos, ſeu ex Eccleſiis, Monaſteriis, beneficiis prædictis provenien. & pro talibus conſervant, aut ut tales detinent, ipſique Beneficiati pecunias hujuſmodi realiter non exegerint, & fructus &c. non perceperint, neque cum aliis eorum bonis commiſcuerint & ſibi incorporaverint ſemper ipſarum Eccleſiarum quarum ipſi Beneficiati ſunt ac verè Eccleſiaſticos eſſe, & cenſeri debere, & propterea juri non congruere, ut ipſi Beneficiati de rebus certis ipſarum Eccleſiarum quæ omni jure alienari prohibentur diſponere, etiam in eorum ultima voluntate poſſint, nec ipſis Beneficiatis etiam Epiſcopis, Archiepiſcopis, Patriarchis & aliis, ac Cardinalibus pro tempore defunctis, eorum hæredes, qui ut plurimum ſunt laici, in præjudicium ſucceſſorum Beneficiatorum fructus &c. ac res & pecunias inexactas hujuſmodi, os bovi trituranti alligando exigant, & hæredes Cardinalium mala malis addendo, bona Capellæ Apoſtolicæ debita occupent, ſeu quod Cameræ, & creditoribus, ac legatariis debent, pro ſe retineant. Volentes in præmiſſis opportunè providere, motu ſimili &c. declaramus noſtræ intentionis nunquam fuiſſe, nec eſſe, quod quivis quorumcumque Beneficiatorum etiam, ut præfertur, Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium ubilibet, etiam in Romana Curia, aut diſtrictu, pro tempore decedentium ſive ex teſtamento, per ipſos Beneficiatos etiam vigore facultatum quarumcumque eis in ſpecie vel in genere etiam prætextu quorumcomque capitulorum, ac ſtatutorum & ordinationum, etiam noſtrorum, ſub quibuſvis tenoribus, & formis, ac aliàs quomodolibet conceſſorum condito, ſivè ab inteſtato hæredes, fructus &c. ac pecunias, & res alias per ipſos ſic defunctos Beneficiatos, etiam Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas & alios Prælatos, ac Cardinales ante eorum obitum non exactos, etiamſi pro tempore ante obitum hujuſmodi decurſo debeantur, ac eorum ſolutionis dies Beneficiatis, & Cardinalibus viventibus advenerit, & per ipſos beneficiatos, & Cardinales non ſteterit quò minùs illos exegerint, quinimò omnem pro illorum exactione neceſſariam diligentiam, etiam judicialiter agendo fecerint, quoquomodo exigere, aut etiam ſpontè oblatos percipere.

§. 2. Aut cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, & alia cujuſvis ſortis, tàm aurea quàm argentea vaſa, & jocalia, ac quævis ornamenta, paramenta, & alia utenſilia Capellæ ſingulorum Cardinalium pro tempore decedentium, cæteráque tàm ad ipſam Capellam quàm ejus miniſtros circà altaris miniſterium, & celebrationem Miſſæ pertinentia, pro ſe retinere, aut ſolutionem quingentorum ducatorum hujuſmodi evitare poſſint, ſed quòd de cætero perpetuis futuris temporibus fructus &c. ac pecuniæ, & res, ut præfertur, inexacti hujuſmodi ad ipſorum ſic defunctorum beneficiatorum, etiam Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum & aliorum Prælatorum, & Cardinalium in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis prædictis ſucceſſores, qui ex illis, quorum ſolutionis dies ante obitum Beneficiatorum hujuſmodi advenerit, omnia ipſorum Beneficiatorum, etiam ut præfertur, Epiſcoporum, Patriarcharum, & aliorum Prælatorum, etiam Cardinalium debita,

Ornamenta que Capellæ ad R. Cameram ſpectare decernit.

& ad pias cauſas facta legata, ſi aliunde ex aliis ipſorum Beneficiatorum bonis ſolvi non poſſint, ſolvere teneantur, liberè devenire & in poſterum deveniant, ac per eos, & non hæredes prædictoa exigi poſſent, & in poſterum poſſint, necnon cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vaſa, jocalia, ornamenta, paramenta, utenſilia, & alia ad Capellam ſingulorum Cardinalium, & ejua miniſtros, ut præfertur, pertinentia, & ad eamdem Capellam Apoſtolicam pertinerent, & ſpectarent, ac in poſterum pertineant, & ſpectent, & per agentes pro ea, realitar, & cum effectu capi, & apprehendi poſſent, & deberent, ac in poſterum poſſint, & debeant. Ac hæredes Cardinalium tàm hactenùs defunctorum, quàm pro tempore decedentium quingentos ducatos hujuſmodi eidem Cameræ perſolvere tenerentur, & in poſterum teneantur. Et propterea ſucceſſores in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis hujuſmodi fructus &c. ac pecunias, & res per eorum anteceſſores non exactos, liberè & licitè percipere, exigere, & levare, ac ſolutis, ſi aliunde unde ſolvant non erit, ut præfertur, debitis, & legatis prædictis, quod reſiduum fuerit, in ſuos uſus, & utilitatem convertere. Necnon agentes pro Capella Apoſtolica, cruces, candelabra, imagines, patenas, calices, vaſa, jocalia, ornamenta, paramenta, utenſilia, & alia prædicta prnpria auctoritate liberè capere, & apprehendere poſſe. Ac hæredes Cardinalium, tàm hactenùs defunctorum, quàm aliorum pro tempore decedentium, ad cruces, candelabra, & alia prædicta agen. pro dicta Capella Apoſtolica, realiter, & cum effectu conſignandum. Et eiſdem quingentos ducatos agentibus pro eadem Camera, ut præfertur, ſolvendum teneri, & obligatos eſſe, ac ad id omnibus, juris, & facti remediis, cogi, & compelli poſſe.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in præmiſſis, omnibus, & ſingulis caſibus ad præſens occurren. ſeu penden. per quoſcumque, &c. in quavis cauſa, & inſtan. ſublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutis, &c. privilegiis quoque indultis, ac teſtandi, & aliàs de dictis rebus, & bonis diſponendi facultatibus, capitulis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam per modum ſtatuti, & ordinationis perpetuorum, Motu pruprio &c. aut aliàs quomodolibet etiam per nos ac dictam Sedem conceſſis, initis, & emanatis, quibus omoibus, etiam ſi de illis &c. eorum tenores &c. hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Limitatio quoad fructus exactos.

§. 5. Volumos autem, hæredes ipſorum beneficiatorum, qui jam ante præſentium publicationem pecunias, ac fructus per ipſos beneficiatos exactos hujuſmodi exegerint, per ſucceſſores in beneficiis hujuſmodi amplius præſentium vigore moleſtari non poſſe.

Juſſio publicandi.

§. 6. Necnon præſentes in Cancellaria Apoſtolica, ut moris eſt, publicari, & io illis quinterno inter alias conſtitutiones perpetuas ad perpetuam rei memoriam deſcribi.

Papæ ſubſc.

Placet Motu proprio. I.

Publ. P. A. 1. die 26. Jun.

Lecta & publicata fuit ſupraſcripta regula, conſtitutio, & ordiaatio, Romæ, ia Cancellaria Apoſt. Aano Incaraationis Dominicæ 1550. die verò 26. menſis Junii, Poatificatus prædicti Sanctiſſimi in Chriſto Patris & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Aano primo.

Prima declaratio dictæ conſtitutionis.

Edita An. D. 1550.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Refertur conſtit. præced.

DUdum ex certis tunc expreſſis rationabilibus cauſis per quamdam conſtitutionem noſtram perpetuò duraturam, inter alia Motu ſimili declaravimua &c. ut ſup.

Cauſa hujus declarationis.

§. 1. Cùm autem ſicut plurium fide dignorum relatione nobis nuper innotuit, conſtitutioni noſtræ prædictæ per Beneficiatos, ac hæredes prædictos diverſæ fraudes fieri poſſint, per Beneficiatos videlicet fructus &c. ac pecunias & res alias, ut præfertur, non exactos, legatis per eos in extremo eorum vitæ, & dùm ulteriùs vivere deſperant, ad pias cauſas pro tempore factis abſorbendo, per hæredes verò diverſa debita jam extincta, & de quorum extinctione ſucceſſores in Beneficiis informati eſſe non poſſunt, pro validis, & veris ſupponendo, ſicque ſucceſſores præfatos fructibus &c. ac pecuniis, & rebus aliis non exactis fruſtrando in animarum ſuarum periculum & ſucceſſorum prædictorum detrimentum non modicum.

Declaratio prædictæ conſtit. circa legata, & debita.

§. 2. Nos fraudibos hujuſmodi occurrere, & ne verbis & non rebus legem impoſuiſſe videamur, providere voleotes, Motu ſimili &c. conſtitutionem noſtram prædictam, solùm legata, quæ per ipſos Beoeficiatos etiam Epiſcopos, Archiepiſcopos, Patriarchas, Prælatos & Cardinales, dum in ſanitate conſtituti extiterint, ad pias cauſas facta fuerint, & debita, quæ occaſione Beneficiorum ad quæ fructus &c. ac pecuniæ, & res inexacti hujuſmodi pertinuerint, contracta extiterint, de quibus ſucceſſores in beneficiis informationem veriſimiliter habere poſſunt, & debent, comprehendere, & in eis tantùm intelligi debere, ac ſucceſſores præfatos ad aliorum quàm, ut præfertur, ad pias cauſas factorum legatorum, & occaſione ipſorum beneficiorum contractorum debitorum ſolutionem minimè teneri, nec ad id etiam vigore conſtitutionis noſtræ prædictæ cogi aut compelli poſſe.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in omnibus & ſingulis, etiam ad præſens occurrentibus ſeu pendentibus caſibus per quoſcumque &c. in quavis cauſa, & inſtan. ſublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum, &c. decernimus, & declaramus.

Contrariis derogat.

§. 4. Non obſtantibus omnibus quæ io dicta conſtitutione noſtra voluimus non obſtare.

Juſſio publicandi.

§. 5. Decernentes, præſentes in dicta Cancellaria, ut præfertur, publicari, & deſcribi debere.

Papæ ſubſc.

Placet & ita Motu proprio decernimus, & declaramus. I.

Publ. P. A. 1. die 4. Aug.

Lecta, & publicata fuit ſupraſcripta Regula, Romæ, ia Cancellaria Apoſtolica, Aano incarnationis Dominicæ 1550. die vero 4. menſis Auguſti Poatificatus prælibati S. D. N. D. Julii diviaa providentia Papæ III. Anno 1.

Sequitur ſecuoda declaratio dictæ conſtitutionis.

Edita An. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa iſtius declarationis.

§. 1. CUm autem, ſicut oobis noper innotuit, licèt nos per conſtitutionem noſtram prædictam, ſolùm Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis in locis in quibus Collectores fructuom, & pruventuum Cameræ Apoſt. debitorum deputari, ſeu eſſe non conſueverant, conſiſtentibus, & circà quæ jus commune ſervari debet, providere intellexerimus, nihilominus diverſæ perſonæ eamdem conſtitutionem noſtram ad Eccleſias, Monaſteria, & beneficia, etiam in locis in quibus Collectores hujuſmodi deputari, ſeu eſſe conſueverunt, conſiſtentia, & in quibus diverſæ conſuetudines diverſáque particularia jura, ſeu privilegia vigent, trahere, & extendere conentur contra menteoi & intentionem noſtras, ac in fraudem & detrimentum quamplurium.

§. 2. Nos

Declaratio quòd dicta conſt. non ſe extendit ad beneficia locorum in quibus Collectores à Camer. deputantur.

§. 2. Nos fraudibus, & detrimentis hujuſmodi occurrere, ac mentem & intentionem noſtras in præmiſſis declarare volentes, Motu ſimili &c. Conſtitutionem eamdem ſolùm Eccleſias, Monaſteria ac beneficia Eccleſiaſtica in locis, in qoibus Collectores prædicti deputari, ſeu eſſe non conſueverant, comprehendere, & ad ea tantùm extendi, nec in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis, in locis in quibus iidem Collectores deputari, ſeu eſſe conſueverunt, conſiſtentibus, locum habere, aut effectum aliquem ſortiri poſſe, aut debere. Et omninò ea non obſtante, conſuetudines, & particularia jura, ſeu privilegia cujuslibet loci in quo Collectores hujuſmodi deputari, ſeu eſſe conſueverunt, in præmiſſis vigentia obſervari, & executioni demandari.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque in præmiſſis, omnibus & ſingulis, etiam ad præſens occurrentibus, caſibus, ſeu pendentibus cauſis, per quoſcumque &c. ſublata &c. judicari, & definiri debere, ac irritum &c. decernimus, & declaramus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus quæ in eadem conſtitutione noſtra volumus non obſtare.

Juſſio publicandi.

§. 5. Præſentes in præfata Cancellaria, ut præmittitur publicari, & deſcribi debere decernentes.

Papæ ſubſc.

Placet & ita declaramus.

Publ. Pont. An. 2. die 18 Junii.

Lecta, & publicata fuit ſupradicta Regula, ſive Declaratio, Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimoprimo, die verò Jovis decima octava menſis Junii, Pontificatus prælibati Sanctiſſ. D. N. Julii Divina providentia Papæ III. Anno 2.

VIII.

Quòd Fratres Ordinis Servorum B. MARIÆ Virginis, qui officium Pœnitentiarii, vel beneficia in titulum vel commendam tenent, non habeant vocem activam nec paſſivam, neque in locis Ordinis commorari poſſint.

Alia de his Fratribus vide apud conſt. 1. Benedicti XI. Dùm levamus hic ſup. fol. 182.

Philippus Benirius Florentinus hujus Ordinis profeſſor dum vixit fuit, inter Beatos poſteà relatus, de eo officium recitandi certis perſonis conceſſit facultatem Paul. V. in conſt. 110. Domini noſtri, inf. Tom. 3.

Edita A. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus Conſtitut.

CUm, ſicut accepimus, Fratres Ordinis Servorum, ſub Regula S. Auguſtini, Congregationis ejuſdem Ordinis, beneficia Eccleſiaſtica ex diſpenſatione Apoſtolica, ſeu officium Pœnitentiarii tenentes in domibus Ordinis & Congregationis prædictorum permanere, & inibi officia, quæ inter Fratres ipſarum domorum diſtribuuntur, exercere, & privilegiis, & immunitatibus & indultis ejuſdem Ordinis, & Congregationis uti & gaudere, vocémque activam & paſſivam habere velint, & contendant, & hæc omnia conſtitutionibus Ordinis, & Congregationis hujuſmodi, necnon profeſſioni, quæ per eoſdem Fratres emittitur, maximè adverſetur, & cæteris Fratribus materiam ſcandali præſtent.

Fratres hujus Ordinis beneficia Eccleſiaſtica obtinentes, vel officium Pœnitentiarii, non habeant vocem activam neque paſſivam, & in domibus Ordinis non commorentur.

§. 1. Nos hujuſmodi inconvenientibus, prout noſtro incumbit Paſtorali officio, occurrere volentes, hac in perpetuum valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate, ex certa noſtra ſcientia ſtatuimus, & ordinamus, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Fratres Ordinis & Congregationis prædictorum, beneficia Eccleſiaſtica vel quorumvis aliorum Ordinum regularia in titulum vel commendam pro tempore obtinentes, aut officium Pœnitentiariæ exercentes, quavis auctoritate & dignitate ſuffulti exiſtant, in domibus Ordinis & Congregationis hujuſmodi degere aut commorari, ſeu officia, & Prælaturas eorumdem Ordinis & Congregationis obtinere, vel privilegiis, immunitatibus, & indultis prædictorum gaudere, ſeu vocem activam, & paſſivam in Ordine & Congregatione prædictis habere non poſſint modo aliquo.

Fratribus profeſſis tranſitum ad laxiorem Ordinem prohiber. & extra domus Ordinis commorari.

§. 2. Et inſuper, Fratribus, qui in Ordine, & Congregatione prædictis profeſſionem tacitam vel expreſſam emiſerunt, ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna diſtrictiùs inhibemus, ne de cætero habitum dimittere, aut ad alium Ordinem laxiorem ſe transferre, vel (ſi beneficia Eccleſiaſtica, aut officium Pœnitentiariæ non obtinuerint) extrà domos Ordinis aut Congregationis hujuſmodi ſine ſui Superioris licentia in ſcriptis habita degere aut commorari præſumant.

Prior Generalis & Vicarius hanc bullam publicent & exequantur.

§. 3. Et ne aliquis, ſtatuti, & ordinationis, ac inhibitionis noſtrarum ignorantiam prætendere poſſit, dilectis filiis Magiſtro Auguſtino de Aretio Priori Generali totius Ordinis & Magiſtro Philippo Caſtello de Urino moderno Vicario Congregationis, & pro tempore exiſtentibus Priori Generali Ordinis, & Vicario Generali Congregationis hujuſmodi, ſub eadem excommunicationis pœna committimus & mandamus, quatenùs ſtatutum, ordinationem & inhibitionem noſtram prædictam inter inſtitutiones, & conſtitutiones Ordinis & Congregationis prædictorum regiſtrari, & per ſe vel alium ſeu alios in ſingulis Provinciis, Capitulis, & domibus eorumdem Ordinis & Congregationis publicari, ac per eorum Fratres inviolabiliter obſervari faciant. Contradictores quoslibet & rebelles ac renitentes, & ſe præmiſſis quomodolibet opponentes, aut illis auxilium, conſilium, vel favorem, publicè vel occultè præſtantes, per cenſuras Eccleſiaſticas, ac alias pro arbitrio imponendas pœnas, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam (ſi opus fuerit) auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſorum Ordinis, & Congregationis, etiam juramento roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, tàm ſub plumbo quàm in forma brevis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub quibuſcumque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis clauſulis & decretis quomodolibet conceſſis. Quibus omnibus latiſſimè extenſis, & etiam ſi de eis &c. illorum tenores &c. hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamus, ac ſufficienter derogatum eſſe decernimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Sola ſignat. ſufficit.

§. 5. Præſentium etiam abſque eo quòd regiſtrentur, aut illis data apponatur, ſolam ſignaturam ſufficere, & ubique fidem facere decernimus.

Papæ ſubſc.

Placet, & ita mandamus.

IX.

Approbatio ſecunda inſtitut. Religionis Clericorum Regularium Societatis JESU, meliùs explicata.

Adverſus hoc inſtitutum primò à Paulo III. approbatum, nonnullæ fuerunt excitatæ dubitationes, quæ habentur inf. in conſt. 89. Greg. XIII. Aſcendente, & in conſt. 10. Greg. XIV. Eccleſiæ, lib. 2. in Tomo 2. ubi illæ repulſantur, inſtitutúmque & privilegia confirmantur. Cætera autem de hac Religione dixi ſuprà ad conſt. 25. d. Paul. III. Regimini. fol. 743.

Edita An. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

EXpoſcit debitum Paſtoralis officii, cui nos, licet immeritos, prætulit divina Majeſtas, ut fideles quoslibet, præſertim Religioſos, in via mandatorum Domini ad illius honorem & gloriam, & proxi-

morum ſpiritualem profectum deambulantes, paternis conſoveamus affectibus, ut fideles ipſi, dextera Domini ſibi aſſiſtente propitia, æternæ ſaluris præmium ferventiùs exquirant, & in eorum pio propoſito conſoveantur.

Paulus III. confirmavit reg. Societatis JESU ut in rubr.

§. 1. Dudum ſiquidem, per fœl. record. Paulum PP. III. prædeceſſorem noſtrum, accepto, Quòd dilecti filii, Ignatius &c.

Omittitur reſiduum narrativæ, quia tota Bulla Pauli III. eſt in loco cit. hîc in rubr.

Illa tamen, iterum ſupplicat pro ejus approbatione.

§. 2. Ut autem prædicta omnia priùs ab eodem prædeceſſore conceſſa, magis confirmentur, & ſimul omnia quæ ad inſtitutum prædictæ Societatis pertinent, eiſdem in literis aliorum ſummam continentibus comprehendantur, ut aliqua obſcuriùs dicta, & quæ ſcrupulum, ac dubitationem poſſent injicere, per nos exactiùs explicentur, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut formulam, qua prædictæ Societatis inſtitutum, exactiùs & diſtinctiùs quàm antea, edocente experientia, ac uſu rerum, expreſſum, eodem tamen ſpiritu, comprehenditur, confirmare dignaremur.

Cujus tenor ſequitur, & eſt talis.

Regulæ tenor. De Caſtitatis. Paupertatis. & Obedientiæ votis.

§. 3. Quicumque in Societate noſtra, quam JESU nomine inſigniri cupimus, vult ſub Crucis vexillo Deo militare, & ſoli Domino, ac Eccleſiæ ipſius ſponſæ, ſub Romano Pontifice, Chriſti in terris Vicario ſervire, poſt ſolemne perpetuæ Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ votum, proponat ſibi in animo, ſe partem eſſe Societatis, ad hoc potiſſimùm inſtitutæ, ut ad fidei defenſionem, & propagationem, & profectum animarum in vita, & doctrina Chriſtiana per publicas prædicationes, lectiones, & aliud quodcumque verbi Dei miniſterium, ac ſpiritualia exercitia puerorum, ac rudium in Chriſtianiſmo inſtitutionem, Chriſtifidelium in confeſſionibus audiendis, ac cæteris Sacramentis adminiſtrandis, ſpiritualem conſolationem præcipuè intendat, & nihilominùs ad diſſidentium reconciliationem, & eorum qui in carceribus, vel in hoſpitalibus inveniuntur, piam ſubventionem, & miniſterium, ac reliqua charitatis opera, prout ad Dei gloriam, & commune bonum expedire viſum erit, exequenda, gratis omninò, & nullo, pro ſuo in prædictis omnibus labore, ſtipendio accepto, ſe utilem exhibeat, curétque primò Deum, deindè hujus ſui inſtituti rationem, quæ via quædam eſt ad illud, quoad vixerit, ante oculos habere, & finem hunc ſibi à Deo propoſitum totis viribus aſſequi, unuſquiſque tamen ſecundùm gratiam ſibi à Spiritu ſancto ſubminiſtratam, & vocationis ſuæ proprium gradum.

Præpoſiti Generalis auctoritate.

§. 4. Ideóque, nequis fortè zelo utatur, ſed non ſecundùm ſcientiam, proprii cujuſque gradus judicium, & officiorum diſcretio ac diſtributio tota ſit in manu Præpoſiti Generalis ſeu Prælati per nos quocumque tempore eligendi, vel eorum, quos ipſe ſibi ea cum auctoritate ſubſtituerit, ut congruus ordo ſervetur in omni benè inſtituta communitate neceſſarius. Qui quidem Præpoſitus de conſilio conſociorum, conſtitutiones ad conſtructionem hujus propoſiti nobis finis conducentes condendi, majori ſuffragiorum parte ſemper ſtatuendi jus habente, & quæ dubia eſſe poterunt in noſtro inſtituto hac formula comprehenſo, declarandi auctoritatem habeat. Concilium verò neceſſariò convocandum, ad condendas vel immutandas conſtitutiones, & alia graviora, ut alienare, vel diſſolvere domos, ac Collegia ſemel erecta, intelligatur eſſe major pars totius profeſſæ Societatis (juxtà conſtitutionum noſtrarum declarationem) quæ ſine magno incommodo poteſt à Præpoſito Generali convocari. In aliis, quæ non ita magni momenti ſunt, idem Præpoſitus adjutus quatenùs ipſe opportunum judicabit Fratrum ſuorum conſilio, per ſeipſum ordinandi, & jubendi, quæ ad Dei gloriam, & commune bonum pertinere in Domino videbuntur, jus totum habeat, prout in conſtitutionibus eiſdem explicabitur.

Obedientiæ erga Roman. Pontif. & Sedem Apoſtolicam.

§. 5. Quicumque autem in hac Societate profeſſionem emiſerint, non ſolùm inprimis profeſſionis ſuæ foribus intelligant, ſed quoad vixerint, memores ſint, Societatem hanc univerſam, & ſingulos, qui in ea profitentur ſub Sanctiſſimi Domini noſtri Pauli Papæ Tertii, & aliorum Romanorum Pontificum ſucceſſorum ejus fideli obedientia Deo militare. Et quamvis Evangelio doceamur, & fide orthodoxa cognoſcamus, ac firmiter teneamus, omnes Chriſti fideles Romano Pontifici, tamquàm capiti, ac JESU CHRISTI Vicario ſubeſſe, ob devotionem tamen majorem ad obedientiam Sedis Apoſtolicæ, & majorem voluntatum noſtrarum abnegationem, & certiorem ſancti Spiritus directionem ſummoperè conducere judicavimus, ſingulos nos, & quicumque eamdem in poſterùm profeſſionem emiſerint, ultrà illud commune trium votorum vinculum, ſpeciali ad hoc voto adſtringi, ut quidquid modernus, & alii Romani Pontifices, pro tempore exiſtentes, juſſerint, ad profectum animarum, & fidei propagationem pertinens, & ad quaſcumque provincias nos mittere voluerint, ſine ulla tergiverſatione aut excuſatione illicò, quantum in nobis fuerit, ſive nos ad Turcas ſive ad quoſcumque alios Infideles, etiam in partibus, quas Indias vocant, ſive ad quoſcumque hæreticos, ſchiſmaticos, ſeu etiam ad quoſvis fideles mittendos cenſuerit, exequi teneamur. Quamobrem qui ad nos acceſſuri ſunt, antequàm huic oneri humeros ſupponant, diu multúmque meditentur, an tantum pecuniæ ſpiritualis in bonis habeant, ut turrim hanc juxtà conſilium Dominicum poſſint conſummare, hoc eſt, an Spiritus ſanctus, qui illos impellit, tantum illis gratiæ polliceatur, ut hujus vocationis pondus, illo adjuvante ſe laturos ſperent, & poſtquàm, Domino inſpirante huic JESU CHRISTI militiæ nomen dederint, die noctúque ſuccincti lumbos, & ad tàm grandis debiti ſolutionem prompti eſſe debebunt.

De Miſſionibus non procurandis, nec vitandis.

§. 6. Nequa autem poſſit eſſe inter nos miſſionum, aut provinciarum hujuſmodi ambitio, vel detrectatio, intelligant ſinguli, ſibi per ſe vel alium, de hujuſmodi miſſionibus, quidquam cum Romano Pontifice, non eſſe curandum, ſed omnem hanc curam Deo, & ipſi Pontifici tamquam ejus Vicario, & Societatis Præpoſito, dimittendam, cui quidem Præpoſito, ſicut cæteris, nihil de ſui ipſius miſſione in alterutram partem, niſi de Societatis conſilio, cum dicto Pontifice, curandum erit.

Obſervantia Regulæ.

§. 7. Voveant etiam ſinguli, ſe in omnibus quæ ad regulæ hujus noſtræ obſervationem faciunt, Societatis Præpoſito.

Præpoſiti Generalis munere.

§. 8. Qui ad hoc munus, quàm fieri poſſit idoneus, ad plura vota, prout in conſtitutionibus declarabitur, eligetur, obedientes fore. Ille autem, omnem eam auctoritatem, & poteſtatem habeat ſuprà Societatem, quæ ad bonam ejuſdem Societatis adminiſtrationem, correctionem, & gubernationem utilis erit. Jubeat autem ea, quæ ad conſtructionem propoſiti ſibi à Deo & à Societate finis cognoverit eſſe opportuna, & in prælatione ſua benignitatis ac manſuetudinis, charitatiſque Chriſti, Petri, Paulique formulæ ſemper ſit memor, & tàm ipſe, quàm conſilium prædictum ad normam hanc aſſiduè ſpectent. Singuli verò ſubditorum tùm propter ingentes Ordinis utilitates, tùm propter numquàm ſatis laudatum humilitatis aſſiduum exercitium, non ſolùm Præpoſito in omnibus ad inſtitutum Societatis pertinentibus parere ſemper teneantur, ſed in illo Chriſtum veluti præſentem agnoſcant, & quantum decet, venerentur.

Paupertate Domorum Profeſſarum.

§. 9. Cùm autem experti fuerimus, jucundiorem, puriorem, & ad proximi ædificationem aptiorem eſſe vitam ab omni avaritiæ contagione quàm remotiſſimam, & evangelicæ paupertati quam ſimillimam, cúmque ſciamus Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM ſervis ſuis regnum Dei ſolùm inquirentibus,

neceſ-

neceſſaria ad victum & veſtitum eſſe ſubminiſtrarurum, ſic voveant ſioguli & oniverſi perpetuam paupertatem, ot non ſolòm privatim, ſed neque etiam communiter poſſint Profeſſi, vel ulla eorum Domus aut Eccleſia, ad aliquos proventus, redditus, poſſeſſiones, ſed nec ad ulla bona ſtabilia, præter ea quæ opportuna erunt ad uſum proprium & habitationem retinenda, jus aliquod civile acqoirere, rebus ſibi ex charitate donatis ad neceſſarium vitæ oſum contenti.

Non tamen quoad Collegia, quæ pro Studentium ſubſtentotione, bona etiam ſtabilia habere poſſunt.

§. 10, Quia tamen Domus, qoas Dominus dederit, ad nperandum in vinea ipſius, & non ad ſcholaſtica ſtudia exercenda deſtinandæ erunt, cùm valde opportunum ſore alioqui videatur, ut ex juventibus ad pietatem propenſis, & ad literarum ſtudia tractanda idoneis, operatil eidem vineæ Domini parenror, qoi Societatis noſtræ, etiam profeſſæ velut qooddam Seminarium exiſtant, poſſit profeſſa Societas ad ſtudiorum commoditatem, Scholarinm habere Collegia, ubicumque ad ea conſtruenda, & dotanda, ex devotione aliqui movebuntur, quæ ſimul atque conſtructa & dotata fuerinr, (non tamen ex bonis, quorum collatio ad Sedem Apoſtolicam pertinet) ex nunc auctoritate Apoſtolica erigi ſupplicamus, ſeu pro erectis haberi, quæ Collegia poſſint habere redditus, cenſus, ſeu poſſeſſiones uſibus & neceſſitatibus ſtudentium applicandas.

Collegiorum gubernatio penès Præpoſitum, vel Societatem eſt.

§. 11. Retenta penès Præpnſitum, vel Societatem omnimoda gubernatione, ſeu ſuperintendentia ſuper dicta Cnllegia, & prædictns ſtudentes, quoad Rectorum ſeu gubernatorum, ac ſtudentium electionem, ac enrumdem admiſſionem, emiſſionem, receptionem, excluſionem, ſtatutorum ordinationem, & circa ſtudentium inſtructionem, eruditionem, ædificationem, ac correctionem, victus veſtitúſque & aliarum rerum neceſſariarum eis miniſtrandarum modum, atque aliam omnimodam gubernationem, regimen, ac curam, ut neque ſtudentes dictis bonis abuti, neque Societas profeſſa in proprios uſus convertere poſſit, ſed ſtudentium neceſſitati ſubvenire. Qui quidem ſtudentes, ingenii & morum indole tales eſſe debebunt, ut meritò ſperetur, poſt abſoluta ſtudia ad Societatis functinnes idoneos fore, & ſic demùm poſt cognitum in ſpiritu & literis eorum profectum, poſt ſufficientem probationem, in Societatem noſtram admitti poſſint.

Socii in ſacris conſtituti officium privatim recitare debent &c.

§. 12. Socii autem omnes cùm presbyteri eſſe debeant, ad dicendum officium ſecundùm communem Eccleſiæ ritom, ſed privatim & non communirer, vel in choro teneantur. Et in iis, quæ ad victum, & veſtitum, & cætera exteriora pertinent, honeſtorum ſacerdotum communem, & approbatum uſum ſequentur, ut quòd inde pro cujuſque neceſſitate, vel ſpiritualis profectus deſiderio ſubtractum fuerit, ex devotione & non ex obligatione rationabile obſequium corporis DEO, prout expediet, offeratur.

Finis dictæ regulæ.

§. 13. Hæc ſunt, quæ ſub præfati Domini noſtri Pauli, & Sedis Apoſtolicæ beneplacito, de noſtra profeſſione, typo quodam explicare potuimus, quod nunc fecimus, ut ſummarim informaremus, tùm illos qui nos de noſtro vitæ inſtituto interrogant, tùm etiam poſteros noſtros, ſi quos, DEO volente, imitatores omquam habebimus hujus viæ.

Ad cujus profeſſionem non admittantur niſi diu multumque probati.

§. 14. Quàm cùm multas, magnáſque habere annexas difficultates fuerimus experti, opportunum judicavimus, etiam ſtatuere, ne quis ad profeſſionem in hac Societate emittenda, niſi diuturnis, & diligentiſſimis probationibus, prout in conſtitutionibus declarabitur, ejus vita & doctrina explorata fuerit, recipiatur, quia re vera hoc inſtitutum, omninò homiles & prudentes in CHRISTO, & in Chriſtianæ vitæ puritate, ac literis conſpicuos exigit.

Coadjutores & ſcholares vota ſua debent emittere, & aliqui tria vota ſolemnia emittere poſſunt.

§. 15. Imò, & ii, qui in Coadjutores, tàm in ſpiritualibus quàm in corporalibus, & in Scholares admittentur, quorum otrique, pnſt ſufficientes probationes, & tempus in conſtitutinnibus expreſſum, vota ſua, ad devotionem, & meritum, majus, non quidem ſolemnia, præter aliquos, qui de licentia Præpoſiti Generalis, propter ipſorum devotionem, & perſonarum qualitatem, tria vota hujuſmodi ſolemnia facere poterunr, ſed quibus teneantur, qoamdiu Præpoſitus Generalis in Societare eos retinendos eſſe cenſuerit, emittere debeant, prout in conſtitotionibus latiùs explicabitur, nnnniſi diligenter examinati, & idonei reperti, ad eumdem finem Societatis, admittantur ad hanc JESU CHRISTI militiam, qoi tenuibus cœptis noſtris favere dignetur, ad gloriam DEI Patris, cui ſnli ſit ſemper decus & honor in ſæcula, Amen.

Hic modo Pontifex approbat dict. inſtitutum, & omnia Societatis privilegia.

§. 16. Qoaprnpter conſiderantes, nihil, quod pium ſanctúmque non ſit, in dicta Societate, ejuſque laudabilibus inſtitutis, ac exemplari Ignatii, & aliorum ſociorum prædictorum, vita, & moribus reperiri eáque omnia ad ſuorum & alinrum Chriſtifidelium animarum ſalutem, & fidei exaltationem tendere, Socios ac aliorum Coadjutores prædictos, & ipſius Societatis ſcholares, à qoibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis Sententiis, cenſuris, & pœnis, à jnre vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtunr, ad effectum præſentium dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, illóſque ſub noſtra & Apoſtolicæ Sedis protectione ſuſcipientes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, erectionem & inſtitutionem Societatis, ac extenſionem numeri illius Sociorum, ac receptionis, & admiſſionis Coadjutorum, ac omnia & ſingola privilegia, immunitates, exemptiones, libertates, & condendi & alterandi ſtatuta, & ordinationes, ac alia quævis indulta eiſdem, Societati & illius Præpoſito per prædeceſſorem noſtrum, & Sedem hujuſmodi, ſub quibuſcumque tenoribos, & formis conceſſa, & confirmata, ac deſuper confectas, tàm ſob plumbo quàm in forma Brevis literis, & in eis contenta ac inde ſecuta quæcumqoe, perpetuò, approbamus, & confirmamus, ac eis perpetuæ firmitatis robur adjicimos, ſupplentes omnes & ſingulos, tàm juris quàm facti defectus, ſiqui intervenerint in eiſdem. Eáque omnia, & ſingula, perpetoæ & inconcuſſæ firmitatis robur obtioere, & inviolabiliter obſervari debere.

Et ita judicari debere, præcipit.

§. 17. Et ſic per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate ſungentes, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi, facultate, & auctoritate, judicari, explicari, atque decidi debere, necnon qoicquid ſecus ſuper his per quoſcumque, quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus & declaramus.

Conſervatoréſque & executores deputat.

§. 18. Quocircà univerſis, & ſingulis Venerabilibus fratribus, Patriarchis, Archiepiſcopis, Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus, Prioribus, & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenus ipſi & eorum quilibet, per ſe vel aliom ſeu alios, præſatis Præpoſito, & Societati, in præmiſſis efficacis deſenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra ſingulas prædictas, & præſentes literas pleuum effectum ſortiti, ac ab omnibus inviolabiliter obſervari, non permittentes quemquam contrà illarum tenorem quomodolibet indebitè moleſtari, contradictores quoſlibet & rebelles per cenſuras Eccleſiaſticas, & alia juris opportuna remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac cenſuras prædictas legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Obſtantia omnia tollit.

§. 19. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis & ſingulis, quæ in literis prædictis idem prædeceſſor noſter vo-

luir non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim, ab Apoſtolica ſit Sede in lultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel ex.ommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facieutes pleuam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 1. die 21. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo, duodecimo Kalend. Auguſti Pontiſ. noſtri Anno primo.

X. Juriſdictio, & facultates Judicum & Conſervatorum Congregationis Clericorum regularium S. Pauli decollati.

De dicta Congregationis inſtitutione, ejusque ſtatu, vide ſuprà in Clem. VII. Conſt. 37. Vota. fol. 691.

Quoad Judices Conſervatores Regularium attende Greg. XV. Conſt. 9. Sanctiſſimus. infrà Tom. 3.

Edita An. D. 1550.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Univerſis & ſingulis Venerabilibus Fratribus, Archiepiſcopis & Epiſcopis, ac dilectis filiis Abbatibus & aliis perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis, necnon Metropolitanis & aliarum cathedralium Eccleſiarum Canonicis, & earumdem Archiepiſcoporum & Epiſcoporum Vicariis in ſpiritualibus ac officialibus generalibus ubilibet conſtitutis, ſalutem &c.

Exordium.

AD hoc nos Deus prætulit in familiam domus ſuæ, ut opportuna ſingulis proviſionis auxilia fidelis ſervitutis injunctæ providentia pro tempore diſpenſantes, illorum præſertim neceſſitatibus intendamus, & diſpendiis occurramus, ac eos ab oppreſſionibus relevemus, qui ſtudio piæ vitæ ſub regularibus inſtitutis Altiſſimo famulari dignoſcuntur.

Congregationis ſupplicatio pro deputatione Conſervatorum.

§. 1. Sanè dilectorum filiorum Præpoſiti & univerſorum Clericorum regularium Congregationis ſancti Pauli decollati Mediolanenſis conqueſtione percipimus, quòd nonnulli Archiepiſcopi, & Epiſcopi, ac alii Eccleſiarum Prælati, eorumque Vicarii & officiales, necnon clerici, & aliæ perſonæ Eccleſiaſticæ, tàm ſæculares quàm diverſorum Ordinum regulares exemptæ, & non exemptæ, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Nobiles, milites, & laici communia Civitatum, Univerſitates oppidorum, caſtrorum, villarum, & aliorum locorum, ac aliæ ſingulares perſonæ civitatum, & diœceſis, & aliarum partium diverſarum occuparunt, & occupari fecerunt, caſtra, villas, & alia loca, terras, domos, poſſeſſiones, jura, juriſdictiones, privilegia, & indulta, feuda, prata, paſcua, ſylvas, nemora, vineas, decimas, fructus, cenſus, redditus & proventus, ac emolumenta, necnon bona, mobilia & immobilia, ſpiritualia & temporalia, dictæ eorum Congregationis, & ad ipſos Præpoſitum, & clericos, tatione tàm congregationis & quorumcumque beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura & ſine cura, quæ etiam ex diſpenſatione & conceſſione Apoſtolica, in titulum, & commendam, ac aliàs obtinent, quàm perſonarum ſuarum reſpectivè, communiter vel diviſim, aut aliàs quomodolibet ſpectantia, & ea detinent, indebitè occupata, ſeu ea detinentibus præſtant auxilium, conſilium, vel favorem, nonnulli etiam civitatum, & diœceſium, ac partium prædictarum, qui nomen Domini in vanum recipere non formidant, eiſdem Præpoſito, & Clericis ſuper prædictis caſtris, villis, locis, terris, domibus, poſſeſſionibus, juribus, juriſdictionibus, feudis, pratis, paſcuis, ſylvis, nemoribus, vineis, decimis, fructibus, cenſibus, redditibus, proventibus, & emolumentis, ac bonis, mobilibus & immobilibus, ſpiritualibus & temporalibus, ac diverſis fructibus, redditibus, & proventibus Eccleſiaſticis loco penſionum annuarum, ac penſionibus annuis ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & proventibus illi reſervatis & aſſignatis, ac pecuniarum ſummis eis debitis, illarúmque libera perceptione, & ſolutione ſeu ſolutionis recuſatione, necnon privilegiis & indultis, eis ac Congregationi hujuſmodi, tàm a Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, quàm aliàs ritè ab Imperatoribus, Regibus & Ducibus, ac aliis Principibus conceſſis, & aliis rebus ad eos, ut præfertur, ſpectantibus multiplices moleſtias & injurias inferunt ac jacturas. Quare Præpoſitus & Clerici prædicti nobis humiliter ſupplicarunt, ut cùm eis valde reddatur difficile pro ſingulis querelis ad Apoſtolicam Sedem habere recurſum, providere eis ſuper hoc paterna diligentia curaremus.

Deputatio Conſervatorum cum amplis facultatibus.

§. 2. Nos igitur adverſùs occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores, hujuſmodi, illo volentes eiſdem Præpoſito & Clericis remedio ſubvenire, per quod ipſorum occupatorum, detentorum, præſumptorum, & injuriatorum compeſcatur temeritas, & aliis aditus committendi ſimilia præcludatur, diſcretioni veſtræ per Apoſtolica ſcripta mandamus, quatenùs vos vel duo aut unus veſtrum, per vos vel alium ſeu alios, etiam ſi ſint extrà loca, in quibus deputati eſtis Conſervatores & judices, eiſdem Præpoſito & Clericis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, non permittatis eos ſuper his, ac privilegiis, & indultis prædictis, necnon quibuslibet aliis bonis & juribus ad eoſdem Præpoſitum & Clericos, & per eos obtenta prædicta, & quæ eos pro tempore obtinere contigerit, beneficia Eccleſiaſtica, communiter vel diviſim, ut præmittitur, ſpectantibus, necnon libera perceptione fructuum Eccleſiaſticorum, & ſolutione penſionum annuarum eis pro tempore reſervatarum, & aſſignatarum, ac pecuniarum ſummarum, & rerum aliarum eis pro tempore debitarum, ab eiſdem vel quibuſvis aliis indebitè moleſtari, vel eis gravamina, ſeu damna vel injurias irrogari, facturi eiſdem Præpoſito & Clericis, cùm ab eis vel procuratoribus ſuis fueritis requiſiti, de prædictis & aliis quibuslibet, ſuper reſtitutione hujuſmodi caſtrorum, villarum, locorum, terrarum, domorum, poſſeſſionum, jurium, juriſdictionum, feudorum, pratorum, paſcuorum, ſilvarum, nemorum, vinearum, decimarum, fructuum, cenſuum, reddituum, & proventuum, ac emolumentorum, necnon bonorum mobilium & immobilium, ſpiritualium & temporalium, ac libera perceptione fructuum Eccleſiaſticorum, & ſolutione penſionum ac pecuniarum, ſummarum, & rerum aliarum hujuſmodi, necnon obſervatione privilegiorum, & indultorum prædictorum, ac de quibuslibet moleſtiis, injuriis, atque damnis præſentibus, & futuris, in illis videlicet quæ judicialem requirunt indaginem, ſummariè, ſimpliciter & de plano, ſine ſtrepitu & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta, in aliis verò, prout qualitas eorum exegerit, juſtitiæ complementum, occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores & injuriatores hujuſmodi, necnon contradictores quoslibet & rebelles, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis vel conditionis extiterint, quandocumque & quotieſcumque expedierit, auctoritate noſtra, per cenſuram Eccleſiaſticam, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Et nihilominùs legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus eos, quos cenſuras & pœnas per vos pro tempore latas incurriſſe vobis conſtiterit, eas incurriſſe declaretis, ipſáſque cenſuras & pœnas quoties opus fuerit, etiam iteratis vicibus aggravare curetis. Cæterùm, ſi per ſummariam informationem per vos ſuper his habendam, etiam vobis conſtiterit, quòd ad loca in quibus occupatores, detentores, præſumptores, moleſtatores, & injuriatores hujuſmodi, ac alios quos præſentes literæ concernunt pro tempore morari contigerit, pro monitionibus & inhibitionibus, ipſis ac citationibus

de eis faciendis tutus non pareat acceſſus, Nos monitiones & citationes hujuſmodi, ac inhibitiones quaslibet, per edicta publica locis affigenda publicis, de quibus veriſimilis conjectura, quòd ad ipſorum monitnrum citatorum, & inhibitorum notitiam pervenire valeant, faciendi, necnon eiſdem occupatoribus, detentoribus, præſumptoribus, moleſtatoribus, injuriatoribus, contradictoribus & rebellibus, etiam ſub ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis arbitrio veſtro moderandis, inhibendi, plenam. & liberam concedimus, earundem tenore præſentium, facultatem, ac volumus, & præfata auctoritate decernimus, quòd monitiones, citationes, & iohibitiones hujuſmodi ſic factæ, ipſos monitos, citatos, & inhibitos arctent, perindè ac ſi eis perſonaliter inſinuatæ & intimatæ extitiſſent.

Derogatio literarum Bonifacii Papæ VIII. & aliorum.

§. 3. Non obſtantibus fœlicis recordationis Bonifacii Papæ VIII. Prædeceſſoris noſtri, quibus cavetur, ne quis extrà ſuam civitatem, vel diœceſim, oiſi in certis exceptis caſibus, & in illis ultrà unam dietam à fine ſuæ diœceſis ad judicium evocetur, ſeu ne Judices, & Conſervatores à Sede deputati, prædicta, extrà civitatem & diœceſim, in quibus deputati fuerint, contrà quoſcunque procedere, aut alii, vel abis vices ſuas committere, ſeu aliquos ultrà unam dietam à fine diœceſis earundem trahere præſumant, & de duabus dietis in Concilio generali edita, dummodò ultrà tres dietas aliquis auctoritate præſentium non trahatur, ſeu quòd de aliis, quam manifeſtis injuriis, violentiis, ac aliis, quæ judicialem non requirunt indaginem, pœnis in eos, ſi ſecùs egerint, & in id procurantes adjectis Conſervatores ſe nullatenùs intromittant, quam aliis quibuſcunque conſtitutionibus à Romanis Pontificibus, Prædeceſſoribus noſtris, tàm de Judicibus delegatis, & Conſervatoribus, quàm perſonis ultrà certum numerum ad judicium non vocandis, aut aliàs editis, quæ veſtræ in hac parte poſſent juriſdictioni aut poteſtati, ejúſque libero exercitio quomodolibet obviare. Quodque vos filii Canonici, Vicarii, & Officiales, de perſonis, quæ deputari poſſint, Conſervatores non ſitis, privilegiis quoque, indultis, exemptionibus, facultatibus, & literis Apoſtolicis, ac aliis Conſervatoriis, quibuſcunque perſonis, cujuſcunque qualitatis, conditionis, gradus, præeminentiæ, ſeu dignitatis exiſtentibus, etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut alia majori dignitate, ſeu auctoritate fungentibus, ac Ordinibus prædictis, necnon Societatibus & Univerſitatibus, etiam Studiorum generalium, ac Collegiis, etiam exemptis, necnon Ducibus, Principibus & temporalibus Dominis, & de non trahendis illis, aut eorum ſubditis extrà eorum loca & dominia, aut coràm aliis, quàm eorum Conſervatoribus & Judicibus, & vigore quarumcunque literarum Apoſtolicarum, etiam conſervatoriarum, ſub quibuſcunque tenoribus & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretia, etiam per nos, & Sedem prædictam, etiam iteratis vicibus conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales, idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita, obſervata inſerta forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, aliis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſsè derogamos, contrariis qoibuſcunque, aut ſi aliquibus communiter, vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi, ac eorum perſonis, locis, ordinibus & omnibus propriis mentionem, & qualibet alia dictæ Sedis indulgentia, generali, vel ſpeciali, cujuſcunque tenoris exiſtat, per quam præſentibus non expreſſam, vel totaliter non inſertam, veſtræ juriſdictionis explicatio in hac parte valeat quomodolibet impediri, & de qua, cujuſque tenore de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Declaratio facultatis Conſervatorum.

§. 4. Cæterùm etiam volumus, & dicta auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd quilibet veſtrûm proſequi valeat articulum, etiam per alium inchoatum, quamvis idem inchoans nullo fuerit impedimento Canonico præpeditus, quódque à dato præſentium ſit vobis, & unicuique veſtrùm in prædictis, omnibus, & ſingulis, cœptis & non cœptis, præſentibus & futuris perpetuata poteſtas, & juriſdictio attributa, ut eo vigore, eáque firmitate poſſitis, in præmiſſis omnibus, cœptis & non cœptis, præſentibus & futuris, & pro prædictis procedere, ac ſi ſuprà dicta omnia & ſingula coràm vobis cœpta fuiſſent, & juriſdictio veſtra, & cujuslibet veſtrûm in prædictis, omnibus & ſingulis, per citationem vel modum alium perpetuata, legitimè extitiſſet, conſtitutione prædicta ſuper conſervatoribus, & alia qualibet in contrarium edita non obſtante.

Tranſumptorum fides.

§. 5. Verùm, quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula, in quibus de eis fides forſan facienda fuerit, loca deferre, etiam volumus, & Apoſtolica auctoritate prædicta decernimus, quòd ipſarum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ, vel perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorsùs fides in judicio, & alibi, ubi opus fuerit, adhibeatur. quæ adhiberetur præſentibus, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ, eiſdem præſentibus perpetuò valituris.

Dat. P. An 1. 11. Auguſti.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo, tertio Idus Auguſti, Pontificatus noſtri Anno primo.

XI.

Contrà impedientes Inquiſitores Hæreticæ pravitatis in eorum officio, aut in cauſis Inquiſitionis ſe ingerentes. Et contrà ipſos Inquiſitores, admittentes Laicos ad criminis hæreſis cognitionem.

Ad hæc vide Pii V. Conſtit. 82. Si de protegendis, ubi notabo in Tomo 2. fol. 298.

Edita An. D. 1551.

JULIUS EPISCOPUS.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Inquiſitores à multis impediebantur in eorum officiis ſub variis prætextibus.

LIcèt à diverſis Romanis Pontificibus, Prædeceſſoribus noſtris, etiam per ſpeciales conſtitutiones in corpore Juris inſertas, fuerit ritè & ſalubriter ſancitum atque decretum, ut Sæculi Poteſtates, & Domini temporales, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & Locorum quorumcunque Rectores, quibuſcunque dignitatibus, vel officiis, aut nominibus cenſeantur, diœceſanis Epiſcopis, & Inquiſitoribus Hæreticæ pravitatis in ipſo inquiſitionis negotio faveant & aſſiſtant, nemóque ex prædictis Poteſtatibus, Dominis, & Rectoribus, eorúmque Officialibus de crimine Hæreſis, cùm merè ſit Eccleſiaſticum, quoquo modo cognoſcat, vel judicet, neque diœceſano Epiſcopo, vel Inquiſitori ipſius inquiſitionis negotio incumbenti ſe opponere, aut ipſam aliquatenùs impedire, vel impedientibus auxilium aut favorem ſcienter dare audeat, perpetuæ damnationis ſententia in eos, qui contra prædicta fecerint, promulgata, quam ſi per annum animo ſuſtinuerint pertinaci, ex tunc velut hæretici condemnentur: uſque adeò tamen in omnibus ferè, non ſolùm Italiæ, verùm etiam aliis Provinciis, Civitatibus, Terris, & Locis, complurium Laicorum, ut accepimus, mundanæ gloriæ proceſſit ambitio,

vel ſacrorum Canonum inſcitia, vel Eccleſiaſticæ diſciplinæ contemptus, ut in animarum ſuarum ſpeciem, atque interitum, diœceſanos Epiſcopos, & Inquiſitores à Sede Apoſtolica inſtitutos inquiſitionis officium exercentes, alii ſub Juſtitiæ prætextu, ne ulli ſcilicet fiat injuria, alii verò ſub pietatis colore, ut ſontes ſcilicet ſeveriùs puniantur, ſe ipſis diœceſanis Epiſcopis & Inquiſitoribus adjungere, & unà cum eis de ipſo hæreſis crimine cognoſcere, proceſſus formare, formatóſque ſuo judicio ſubmittere non erubeſcant.

Pontif. ideò præcipit, ut nemo impediat Inquiſitores in negotio inquiſitionis, nec ſe ingerit in cognoſcendo crimine hæreſis, niſi ab Inquiſitoribus requiſitus.

§. 1. Cui ſanè morbo jam nimis latè progredienti, ſolitam ac ſalutarem Eccleſiæ medicinam pro noſtra paſtorali ſolicitudine afferre cupientes, Sæculi poteſtates, Dominos temporales, ac Provinciarum, Civitatum, Terrarum, & Locorum Rectores ſuprà dictos, necnon quaſcunque alias ſæculares perſonas, tàm privatas quàm publico quovis munere fungentes, requirimus, & monemus, ac eis JESU Chriſti Redemptoris (cujus vices, licèt immeriti, gerimus in terris) nomine præcipimus, ne diœceſanos Epiſcopos, & Inquiſitores ipſos in ſuo inquiſitionis negotio, ullo modo impediant, ſeu perturbent, neque ſe in hæreſis crimine, cognoſcendo, vel judicando, quovis, etiam aſſiſtentiæ & favoris colore, cauſa vel occaſione (niſi quatenùs ab ipſis diœceſanis Epiſcopis aut Inquiſitoribus, ſpontanea & libera eorum voluntate fuerint requiſiti) ſe ingerant, ordinationes, proviſiones, & leges quaſcunque, de ipſius criminis cognitione latas, ſacris Canonibus non obſiſtentes, & Eccleſiaſticam juriſdictionem impedientes, ſine mora abrogent, & deleant, prout etiam nos eas omnes invalidas fuiſſe & eſſe decernimus & declaramus, ac ex nunc pro abrogatis, & deletis haberi volumus, & mandamus.

Inobedientibúſque, & eorum fautoribus pœnas hic expreſſas imponit.

§. 2. Qui monitis his noſtris non obtemperaverint, quive ſcienter in prædictis conſilium, auxilium, aut favorem dederint, noverint ſe, non ſolùm per ſacras dictorum Prædeceſſorum noſtrorum conſtitutiones, verùm etiam per hanc noſtram ſanctionem, ſive ſententiam, & declarationem perpetuò duraturam (quam auctoritate Omnipotentis DEI, ac Beatorum Apoſtolorum Petri & Pauli, ac noſtra in ipſos non obtemperantes, quacunque illi præfulgeant dignitate, in his ſcriptis proferimus) communione Fidelium, & omnium Eccleſiaſticorum Sacramentorum perceptione privatos, ac maledictionis, & excitationis æternæ vinculo ligatos, anathematiſque, & majoris excommunicationis mucrone percuſſos, ita ut nemo unquàm in præmiſſis delinquens, niſi à nobis & Succeſſoribus noſtris Canonicè intrantibus, etiam prætextu quarumcunque facultatum, conceſſionum, & gratiarum, etiam confeſſionalium nuncupatarum, etiam à nobis & dicta Sede hactenùs emanatarum, vel in poſterùm emanandarum ſpecificam & expreſſam, ac aliàs, quàm per verba generalia, de præſentibus noſtris literis, mentionem non facientium, præterquàm in mortis diſcrimine, abſolvi poſſit.

Inquiſitoribus etiam eaſdem pœnas infligit, ſi admittant Laicos cognoſcere de crimine hæreſis.

§. 3. Quibus etiam cenſuris ipſos diœceſanos Epiſcopos & Inquiſitores ſubjacere volumus, ſi Laicos ſecum quomodocunque de ipſo crimine cognoſcere, aut judicare permiſerint.

Juſſio publicandi hanc Bullam.

§. 4. Ut autem præmiſſa omnia, ad eorum, quorum intereſt, notitiam deducantur, nullúſque de eis ignorantiam juſtè prætendere poſſit, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd præſentes literæ per aliquos Curſores noſtros, aut Notarios publicos in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, & Eccleſiæ Lateranenſis, ac Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, necnon acie Campi Floræ, ut moris eſt, publicentur, earum exemplo in ſingulis valvis, & acie hujuſmodi affixo, & dimiſſo. Nulli ergo &c.

Dat. P. An. 2. die 18. Martii.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1551. die 15. Kalendas Martii, Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

Publicatio.

Lecta & publicata fuit die Veneris S. in Capella Sanctitatis ſuæ, dum Divina celebrarentur Officia.

Anno Domini 1551. indictione nona, die verò 14. menſis Martii, Pontificatus S. D. N. Julii Divina Providentia Papæ III. anno ejus 2. Retroſcripta literæ affixæ & publicatæ fuerunt in valvis, ſeu portis Principis Apoſtolorum de Urbe, & Sancti Joannis Lateranenſis, & Cancellariæ Apoſtolicæ, necnon in acie Campi Floræ, dimiſſis copiis per nos Petrum Gomez Freyle, & Franciſcum Munos, S. D. N. Papæ Curſores.

Ita eſt, Petrus Gomez Freyle Curſor, Manu propria.

Ita eſt, Franciſcus Munos Curſor, Manu propria.

Petrus Leobodie Magiſter Curſorum.

XII.

Indulta & privilegia Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum in Capella Summi Romani Pontificis Aſſiſtentium.

Similem conceſſionem habes in Gregorii XV. Conſtitutione 32. Circumſpecta, inferiùs Tom. 5.

In nonnullis ejuſmodi indulta revocata, & reſpectivè moderata fuerunt, in Bullis hic indicatis in Apoſtillis.

Edita An. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Exordium.

ROmanus Pontifex ex ſua circumſpecta providentia eas conſuevit perſonas condignis præcipuè complecti favoribus & gratiis, quas ſibi & Apoſtolicæ Sedi devotas & obſequioſas, ac pluribus cognoſcit meritis adjuvari,

Indultum pro Prælatis Capellæ Aſſiſtentibus, circà collationem beneficiorum.

§. 1. Hinc eſt, quòd Venerabiles Fratres Fabium Conſtantinopolitanum, Chriſtophorum Alexandrinum, Chriſtophorum Hieroſolymitanum, Joannem Aquilegienſem, Patriarchas, & Andream Spalatenſem, Jacobum Corcyrenſem, Franciſcum Senen. Joan. Mich. Materan. Scipionem Tarentin. Thadæum Conſentinen. Joan. Andream Meſſanen. Bernardinum Surretinum, Cæſarem Taurinenſem, Archiepiſcopos, ac Marcum Senogallienſem, Thomam Feltrenſem, Philos Aſculanum, Philippum Salutatium, Nicolaum Mariam Catanienſem, Bernardinum Camerinenſem, Paulum Caturcenſem, Joannem Noviomenſem, Jacobum Nivernienſem, Leonem Forojulienſem, Claudium Mirapicen. Cornelium Bitontin. Joann. Baptiſtam Venafranenſem, Joannem Jacobum Aprutinenſem, & Jodocum Lubicenſem, Epiſcopos, Prælatos domeſticos noſtros, & in Capella noſtra Aſſiſtentes, eorum meritis & obſequiis exigentibus, condignis favoribus & gratiis proſequi, titulisque & honoribus decorare volentes, Motu proprio, non ad ipſorum Patriarcharum, Archiepiſcoporum & Epiſcoporum, vel aliorum pro eis nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate, & certa ſcientia, eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & eorum ſingulis (ſine tamen quarumcunque diſpenſationum ad beneficia ac indultorum de fructibus in abſentia percipiendis, necnon exemptionum à ſuperioritate & juriſdictione eorum Ordinariorum ſibi à Sede Apoſtolica, ante tamen Concilii Tridentini celebrationem conceſſorum, quorum omnium tenores pro expreſſis haberi volumus, & quæ illis tantùm, quibus conceſſa ſunt, minimè denegata cenſeantur, ſed in ſuo robore perſiſtant, præjudicio) ut, quamdiu eorum quilibet Patriarchali, Archiepiſcopali, & Epiſcopali, cui nunc præeſſe dignoſcitur, aut ad quam eum forſan transferri contigerit, Eccleſiæ præfuerit de quibuſcunque dignitatibus, perſonatibus, adminiſtrationibus, officiis, canonicatibus, & præbendis, cæteriſque beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, ac quorumvis Ordinum regularibus, ad ſuam, ratione Eccleſiæ, cui præeſt, collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem, conjunctim, vel ſeparatim ſpectantibus, & pertinentibus, quæ deinceps in anteà in ſingulis Februarii, Aprilis, Junii, Auguſti, Octobris, & Decembris menſibus vacare contigerit (dummodò diſpoſitioni Apoſtolicæ gene-

raliter

ralirer reſervata, ſeu ex generali reſervatione Apoſtolica affecta non fuerint) etiamſi præſentariones, nominariones, vel electiones alınrum, quæ ſalvæ ſint, præcedere conſueverint, perindè, ac ſi aliqua à nobis vel dicta Sede, aur illius legatis, gratiæ exſpectativæ, ac ſuper illis reſervationes, uniones, annexiones, & incorporationes, ac reſervandi, uniendi, providendi, & aliàs diſponendi, mandara cum inhibitionibus, & irritanribus, & aliis decreris nullarenùs emanaſſent, vel in poſtetùm emanarent, de illis videlicet ad iſtam ſepararim, per ſe ſolùm, vel ejus pro tempore deputatum Vicatium, ad ſuam verò cum Capitulo Eccleſiæ ſuæ, conjunctim, collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, & aliam diſpoſitionem hujuſmodi ſpectantibus, unà cum eiſdem Capitulo perſnnis ſibi graris, & aliàs idoneis providere, & aliàs diſponere, liberè & licitè poſſint, & valeanr, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, licenriam & facultatem concedimus.

Nobilitatiſque decus, cum uſu inſigniorum Papæ.

§. 2. Ipſóſque Pattiarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, ac eorum ſingulos, Nobiles creamus, & facimus, ac nnbiliramus, nobilitatiſque titulo & inſigniis decoramus, necnon aliorum nobilium numero, & conſortio favnrabiliter aggregamus, ac pro nobilibus haberi, nominari, & reputari volumus, atque mandamus, eiſque, ut omnibus & ſingulis privilegiis, immunitaribus, libertatibus, exemptionibus, mandatis, diſpenſarionibus, favoribus, gratiis, & indulris, quibus alii nnbiles, etiam de nobili Comitum genere, etiam qui illuſtres reputantur, etiam ex utroque parente procreati, de jure, vel conſuetudine, ac aliàs quomodolibet utunrur, potiuntur, & gaudenr, etiam uti, potiri, & gaudere, liberè & licirè poſſint & valeant, verè & non fictè, in omnibus & per omnia, ac ſi de illuſtriſſimo genere ex urroque parente procreati forent, ira quòd inter eos, & ipſos illuſtres quoad nobilitatem, & alia ad illam neceſſaria, nulla penitùs ſit differentia, nec ficti locum habeat, auctoritate & tenore prædictis indulgemus. Et in ſignum honoris, & nobilitatis hujuſmodi, eis & eorum cuilibet tres Montes, & alteram ex laureis, ſive coronis inſigniorum noſtrorum, quibus eorum unuſquiſque, prout melius ſibi videbitur, unà cum inſigniis ſuis, vel abſque illis deinceps perpetuò uti poſſint, grarioſè donamus & impertimur.

Exemptionémque à decimis.

§. 3. Ac eoſdem Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, & eorum ſingulos à ſolutione cujuſcunque decimæ, etiam per nos & Sedem prædictam pro rempore impoſitæ, aut cujuſcunque pedagii, ſubſidii, gabellæ, & cujuſcunque alterius generis, ordinarii & extraordinarii ubique locorum, & ex quavis cauſa, impoſiti & imponendi.

Vectigaléque vini pro ſex vegetibus.

De quo vide ſuprà Pauli III. conſtit. 23. fol. 727.

§. 4. Necnon ad inſtar Referendatiorum noſtrorum circà vectigal vini pro ſex vegetibus duntaxat eiſdem auctorirate & renore, eximimus, & liberamus, ac liberos & exemptos eſſe volumus.

Indultum viſitandi Eccleſias, &c. & procurationes exigendi.

Hoc revocavit & declaravit Concilium Triden. ſeſſione 24. cap. 3.

§. 5. Et inſuper eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & eorum ſingulis, ut Monaſteria, Eccleſias, & alia quæcunque beneficia Eccleſiaſtica, ſuarum Civiratum, & Diœceſium, ac infrà limites Decanatuum, Archidiaconatuum, & aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum per eos, ex quibuſvis diſpenſationibus, & conceſſionibus Apoſtolicis, in titulum & commendam, & aliàs quomodolibet, nunc & pro tempore obtentorum, eorúmque perſonas, in quibus ſibi ratione Eccleſiarum ſuarum, ac Decanatuum, Atchidiaconatuum, & aliorum beneficiorum prædictorum Viſitationis officium, de jure vel conſuetudine competit, per unam, ſeu plures perſonas idoneas, quas ad hoc duxerint, deputandas, quamdiù Eccleſiis prædictis, præfuerint, ac Decanatus, & Archidiaconatus, & alia beneficia prædicta obtinuerint, & quoties viſitationis tempus ingruerit, etiam duo, tria, ſeu plura ex eiſdem Monaſteriis, Eccleſiis, ſeu locis una & eadem die viſitare, & procurarionis, jura & emolumenta quæcunque ratione viſitationis hujuſmodi ſibi debira, etiamſi ſummam triginra librarum Turonenſium argenti, quarum duodecim valeant unum florenum de Florentia, pro die qualibet excedat, ab eiſdem Eccleſiis, Monaſteriis, locis & perſonis taliter viſitatis, in pecunia numerata recipere & exigere.

Locandique ad biennium fructus beneficiorum, etiam anticipata ſolutione.

Amplia ut mox ſequitur.

§. 6. Necnon omnes & ſingulos fructus, redditus & proventus menſarum ſuarum Patriarchalium, Archiepiſcopalium, & Epiſcopalium, & quorumcunque Monaſteriorum, & beneficiorum Eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, Sæcularium, & quorumvis Ordinum regularium per eos, ex quibuſvis conceſſionibus, & diſpenſarionibus Apoſtolicis, in titulum & commendam, aur aliàs pro rempore obtentorum, quibuſvis perſonis, etiam Laicis, cum quibus ſuam & menſarum, ac Monaſteriorum, beneficiorúmque prædictorum conditionem efficere potuerint meliorem, uſque ad biennium à die arrendarionis deſuper ab eis vel ſuis procuratoribus faciendæ computandum, pro pretio ſeu pretiis, de quo, vel quibus, eis vel procuratoribus ſuis videbitur arrendare, ſeu firmam vel annuam penſionem concedere, ac pretium, ſeu pretia hujuſmodi, etiam unico contextu, & anticipata ſolutione in pecunia numerata, recipere & habere, ac de habitis & receptis, ſolventes quietare & liberare. Necnon fructus, redditus, & proventus hujuſmodi, ac ſe & ſuos in Eccleſiis, Monaſteriis, & beneficiis prædictis ſucceſſores quoſcunque, ad arrendationis hujuſmodi ſic faciendæ obſervationem pro dicto biennio, cum clauſulis & obligarionibus in talibus apponi ſolitis obligare poſſint, dictæque perſonæ, fructus, redditus & proventus prædictos, ad firmam ſeu annuam reſponſionem pro dicto biennio recipere, & levare, ac in ſuos uſus & utilitatem convertere, liberè & licitè valeant.

Indultum diſponendi de eorum bonis quamvis acquiſitis ex fructibus beneficiorum pro ſcutis duobus mille etiam ad favorem incapacium.

Hoc ultimum revocavit Pius V. infrà in ejus Bulla 117 in Tom. 2. fol. 346.

§. 7. Necnon ut de bonis ſuis, mobilibus, & immobilibus, ac ſe moventibus, ab eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, tàm per prædictas & alias Eccleſias, Monaſteria, & beneficia Eccleſiaſtica qualitercunque qualificata, per eos ex quibuſvis diſpenſationibus Apoſtolicis quomodolibet obtenta, & obtinenda, necnon ex ingenio, induſtria ac labore ſuis, & aliàs quomodolibet licitè acquiſitis, & acquirendis, uſque ad ſummam duorum millium ducatorum auri in auro, in quaslibet, etiam à jure interdictas & reprobatas perſonas, tàm inter vivos quàm cauſa mortis, pro libitu eorum voluntatis, aut pro remunerarione laborum eorum, qui eis viventibus inſervierint, ſive ſint conſanguinei, ſive alii, vel aliàs in pios & non pios, aliàs tamen licitos uſus diſponere & erogare liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, de ſpeciali gratia indulgemus.

Indultum remiſſionis fructuum male perceptorum, & omnis infamiæ & cenſuræ.

§. 8. Necnon eis, & eorum cuilibet, omnes, & ſingulos fructus, redditus, & proventus per eos ex Horarum omiſſione & indebita poſſeſſionis beneficiorum apprehenſione, ſeu cujuſcunque criminis, à jure vel ab homine, aut quavis alia quantumcunque inexcogitabili cauſa indebitè perceptos, etiam in utroque foro remittimus, eóſque ab eorum reſtitutione liberamus. Necnon à quibuſvis proptereà quomodolibet forſan incurſis ſententiis, cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, abſolvimus, & liberamus, ac abſolutos & liberatos fore nunciamus, omnémque inhabilitatis & infamiæ maculam, ſive notam ex præmiſſis quomodolibet provenientem, ab eis & eorum quolibet penitùs abolemus.

Inhibitio contra Gabellarios.

§. 9. Diſtrictiùs inhibentes quibuſvis gabellarum, pedagiorum, & onerum hujuſmodi exactoribus, ne eoſdem Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, vel eorum aliquem contrà præſentium tenorem quoquo modo moleſtare vel inquietare præſumant.

§. 10. Ac

Arrendationes pro dicto biennio præjudicant ſucceſſoribus.

§. 10. Ac decernentes, quòd ſi contingat eoſdem Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, dicto durante biennio decedere, aut regimini & adminiſtrationi ſuarum Eccleſiarum cedere, ac Monaſteria & beneficia hujuſmodi aliàs quomodolibet dimittere, nihilominus froctus, redditus, & proventus prædictos pro dicto biennio obligatos remanere, & ſuos in Eccleſiis, & Monaſteriis, ac beneficiis, hujuſmodi Suceeſſores ad obſervationem earundem arrendationum teneri, ac ſi ſe ad id perſonaliter obligaſſent.

Prædicta eorum teſtamenta valeant.

§. 11. Necuon teſtamenta & diſpoſitinnes hujuſmodi plenam roboris firmitatem obtinere, & firmiter obſervari debere.

Indultum creandi Notarios, & Milites deauratos.

§. 12. Præterea, quòd Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac enrum cuilibet Milites & Eqoites deauratos octo, ac ad inſtar Sacri Palatii, & Aulæ Lateranenſis Comitum, quoſcunque Notarios & Tabelliones publicns, ac Judices ordinarios extrà Rnmanam Curiam creandi & inſtituendi, ac eiſdem Militibus ſolita Equitum deauratorum inſignia concedi, ipſóſque Notarios & Tabelliones de notariatus & tabellionatus, & judicatus officiis hujuſmodi per pennam & calamare, ut moris eſt, inveſtiendi.

Legitimandique baſtardos. Revocavit Pius IV. conſtit. 45. Tomo 2. fol. 63.

§. 13. Necnon quoſcunqoe utriuſque ſexûs ſpurios, manſeres, baſtardos, aliòſque ex quocunque illicito & damnato coitu, pro tempore procreatos, viventibus, ſeo mortuis eorum parentibus, disjunctivè ſeu copulativè, ita, ut ad paternas, & alias ſucceſſiones quorumcunque admitti, & in illis (ſine præjudicio illorum, qui ab inteſtato ſuccedere debeant) & ad quæcunque officia publica & privata admitti, illáque gerere & exereere poſſint, perindè ac ſi de legitimo toro procreati fuiſſent, legitimandi, ac omnem ab eis genituræ maculam abolendi, necooo eos ad primæva natruræ jura, reſtituendi, & reponendi.

Doctoréſque creandi. Revocavit Pius V. in conſt. 60 in dicto Tomo 2. fol. 273.

§. 14. Ac quoſcunque idoneos, accitis, & in hoc ſibi aſſiſtenribus, duobus duntaxat Doctoribus, ſeu Magiſtris in facultate, in qua promovendi erunt, qnos duxerint eligendos, in utroqne vel altero jurium, ac Theologiæ & Artibus, necooo Medicinæ ac Baccalaureatus, Licentiaturæ, vel Doctoratus, ac Magiſterii gradibus reſpectivè cum ſolita inſigniorum in talibus tradi ſolitorum exhibitione promovendi, & ſic promotis, quòd omnibus & ſingulis libertatibus, exemptionibus, favoribus, gratiis & indultis, quibus alii Baccalaurei, Liceotiati, Doctores, & Magiſtri in utroque, ſeu altero Jurium, ac Theologia, vel Medicina hujuſmodi in Univerſitatibus Studiorum geoeralium promoti, de jure vel conſuetudine utuntur, potiuntur & gaodent, ac uti, potiri, & gaudere poterunt quomodolibet in futurum, uti, potiri, & gaudere poſſent, concedendi.

Sacros Ordines extrà tempora conferendi. Tu attende Concilium Tridentinum.

§. 15. Necnon quoſcunque ad omnes, etiam ſacros & Presbyteratus Ordines promoveri cupientes, aliàs idoneos à ſuis Ordinariis literas dimiſſorias, ſeu ab eadem Sede licentiam habentes, ad omnes etiam ſacros & Presbyteratus Ordioes hujuſmodi, etiam extrà tempora à jure ſtatuta, ac etiam extrà eorum diœceſim, de conſenſu tamen diœceſanorum, & aliàs ritè promovendi, & dictos Ordines eis conferendi.

Contra quoſcunque criminoſos etiam exemptos in ſuis diœceſibus procedendi.

§. 16. Necoon per ſe, vel alium, ſeu alios contrà omnes & ſingulos criminoſos, & qualitercunque delinquentes ſuarum Civitatum & diœceſium, cujoſconque dignitatis fuerint, etiam exemptos inquirendi, ac eos juxtà eorum demerita, ac criminum & exceſſuum qualitatem & exigentiam, prout Canonicæ mandant ſanctiones, puniendi, ac ſuper his etiam quandocnnque opportunum cognoverint, auxiliom brachii ſæcularis invocandi.

Eccleſias ſuarum diœceſium etiam exemptas viſitandi.

§. 17. Necnon Eccleſias quaſcunque in eorum diœceſibus conſiſtentes etiam exemptas Eccleſias viſitandi, & ut quæ reparatione indigent, reparentur, & animarum cura, ſi illis immineat, aliiſqne debitis obſequiis non defraudentur, omoibus juris & facti remediis providendi.

Cauſas quaſcunque etiam criminales, citrà irregularitatem cognoſcendi.

§. 18. Necnon cum uno aſſeſſore, ſeo jodice quaſcunque cauſas, etiam criminales cujuſcunque qualitatis exiſtant, audiendi & abſolvendi, vel condemnandi, prout juſtitia ſuadebit, & ſecundùm Deum, ac ſalutem animæ ſoæ cognoveriot expedite, ita, quòd propterea nullam penitùs irregularitatem, aut inhabilitatem, vel infamiæ maculam, ſive notam, aut alias cenſuras ſeu pœnas incurrant, aut incurrere ceoſeantur.

Indultum circà reſignationes, & permutationes beneficiorum. De forma reſignandi, & aliis ſimilibus, Vide Bullam 85. Gregorii XIII. in Tomo 2.

§. 19. Necnon omnia & ſingula beneficia Eccleſiaſtica, cum eura & ſine cura, ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia, per eos, ex quibuſvis diſpenſationibus & conceſſionibus Apoſtolicis, in titulum, vel commendam, aut etiam invicem, vel aliis beoeficiis Eccleſiaſticis, ad eorum vitam unita, per eos, & eorum quemlibet nunc, & pro tempore obtenta, ſimul vel ſucceſſivè, ſimpliciter, aut pro alio, ſeu aliis, ſimili vel diſſimili, aut ſimilibus vel diſſimilibus, beneficio ſeu beneficiis, Eccleſiaſtieo vel Eccleſiaſticis, cum quibuſvis perſonis ſecum permutare volentibus, ex cauſa permutationis hujuſmodi, (in qua tamen nulla illicita pactio, ſeu ſimoniaca pravitas interveniat) in quorumcunque Ordinariorum locorum, aut Canonicorum Metropolitanarum, vel aliarum Cathedralium Eccleſiarum, ſeo aliarum perſonarum in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutarum ad id per eos eligendarum manibus extrà dictam Curiam, præfatæ Sedis, aut cujuſvis alterius licentia minimè requiſita, reſignandi, & commendis cedendi, ae unionum hujuſmodi diſſolutiooi conſentiendi, ipſiſque Ordinariis & Canonicis, ac perſonis in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutis reſignationes, ſimpliciter, vel ex cauſa permutatioois, ac commendarum ceſſiones extrà dictam Curiam recipiendi & admittendi, uniones hujuſmodi diſſolvendi. Necnon illa, quæ ſimpliciter ipſi reſignaverint, aut quorum commendæ ceſſerint, vel unionum hujuſmodi diſſolutioni conſenſerint, idoneæ ſeu idoneis perſonis per eos nominandis, etiam quæcunque, quotcunque, & qualiacunqne beneficia Eccleſiaſtica obtinentibus, & exſpectantibus, quæ verò ex cauſa permutationis ipſis compermutantibus perſonis, & quæ dictæ compermutantes perſonæ reſignaverint, beneficia hujuſmodi. etiam ſi, ut præfertur, qualificata, & per eos pro tempore quomodolibet obtenta, ex quavis cauſa diſpoſitioni Apoſtolicæ generaliter reſervata, ſeu affecta fuerint, eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis & Epiſcopis per eos, qnoad vixerint, etiam unà cum Eccleſiis, quibus præeſſe dignoſcuntur, ac quibuſvis Monaſteriis & beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, à ſæcularibus quorumvis Ordinum regularibus, per eos ex quibuſvis ſimilibus diſpenſationibus, & conceſſionibus Apoſtolicis, in titulum & commendam, ac aliàs tunc & pro tempore obtentis, juxtà tenorem diſpenſationum Apoſtolicarum eis deſuper conceſſarum, in titulum vel commendam retinenda conferendi, & de illis etiam providendi, omniáque & ſingula alia, in præmiſſis omnibus, & circa ea, neceſſaria, ſeu quomodolibet opportuna faciendi & exequendi, etiamſi ipſi Patriarchæ, Archiepiſcopi & Epiſcopi tempore reſignationum ſeu ceſſionum, aut præſtationis conſenſus diſſolutionum unionum hujuſmodi, in aliqua infirmitate, ex qua eos poſtmodùm infrà viginti dies decedere contingat, conſtituti fuerint, plenam & liberam auctoritate, & tenore prædictis, facultatem concedimus.

Indultum quinquennium à viſitandis liminibus Apoſtolorum. Hoc revocavit Sixtus V. infrà in ejus Bulla 15. Tomo 2.

§. 20. Et inſuper eiſdem Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, & eorum ſiogulis, quòd, poſtquàm à dicta Curia ſe abſentaveriot uſque ad quinquennium, ex tunc computandum, limina BB. Petri & Pauli Apoſtolorum (dummodò per procuratorem idoneum illa viſitent) perſonaliter viſitare minimè teneantur, nec ad id à quoquam inviti compelli, aut propterea perjurii reatum incurrere poſſint.

Confeſſorémque eligendi.

§. 21. Necnon, quòd aliqoem Presbyterum ſæcularem, vel cujuſvis Ordinis regularem in eorum confeſſorem, qui eos à quibuſvis, etiam majoris excom-

munica-

Quod declarat mox infrà

Imò revocavit cnofeſſionalia Pius IV. in ejus conſtit. 94. in Tomo 2. fol. 145.

lmunicationis, ſuſpenſionis & interdicti, aliiſque eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris & pœnis, à jure vel ab homine, quavis occaſione vel cauſa pro tempore atis, & quibus etiam pro tempore irretiti fuerint, etiam ſi illorum abſolutio Sedi prædictæ, ſpecialiter vel generaliter reſervata fuerit, ac quorumcumque votorum & juramentorum, necnon Eccleſiæ præceptorum tranſgreſſoribus, jejuniorum, pœnitentiarum injunctarum, & divinorum officiorum, in toto vel in parte omiſſionibus, & quibuſvis aliis peccatis, criminibus, exceſſibus & delictis, quantumcumque gravibus & enormibus, etiam talibus de quibus eſſet Sedes prædicta meritò conſulenda, videlicet in caſibus dictæ Sedi qualitercumque reſervatis (exceptis contentis in Bulla in die Cœnæ Domini legi conſueta) ſemel dumtaxat ſingulis annis, & etiam in dictis exceptis, ac in Bulla hujuſmodi contentis in vero mortis articulo, in aliis verò eidem Sedi non reſervatis caſibus, quoties opportunum fuerit, confeſſionibus eorum diligenter auditis abſolvere, ac eis pro commiſſis pœnitentiam ſalutarem injungere. Necnon vota quæcumque, quatuor majoribus dumtaxat exceptis, in alia pietatis opera commutare, & juramenta, ſine tamen tertii præjudicio relaxare, ac omnium peccatorum ſuorum, de quibus corde contriti & confeſſi fuerint, ter in vita, & in mortis articulo, etiam ſi tunc mors non ſubſequatur, plenariam remiſſionem & abſolutionem, ita ut hujuſmodi plena remiſſio in dicto mortis articulo eis ſuffragetur, auctoritate Apoſtolica impendere poſſit, eligere liberè & licitè valeant, concedimus & indulgemus.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 22. Ac præſentes literas & in eis contenta quæcumque, ſub quibuſvis revocarionibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, modificationibus, decretis, declarationibus, & Cancellariæ Apoſtolicæ regulis ea quibuſvis cauſis quantumcumque maaimis, & urgentiſſimis, etiam in favorem fidei, & pro divini cultus augmento, etiam conſiſtorialiter, nunc & pro tempore factis & editis, nullatenùs comprehenſas, ſed ſemper ab illis exceptas, & quoties illæ emanabunt, toties in priſtinum ſtatum reſtitutas exiſtere, & cenſeri, ipſóſque Patriarchas, Archiepiſcopos & Epiſcopos, præmiſſis omnibus, etiam eorum à dicta Curia abſentia, etiam poſtquàm aſſiſtentes eſſe deſierint, uti, potiri, & gaudere poſſe.

Decretum irritans.

§. 23. Sicque in præmiſſis omnibus per quoſcumque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi facultate, & auctoritate, judicari & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignorantet, contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Executores iſtius conſt.

§. 24. Quocircà venerabilibus fratribus, Salutiarum & Albiganenſi ac Balneoreginenſi Epiſcopis, per præſentes committimus & mandamus, quatenùs ipſi vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi & quando opus fuerit, ac quoties pro parte eorumdem Patriarcharum, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum prædictorum deſuper fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, eiſque in præmiſſis efficacia defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta hujuſmodi firmiter obſervari. Non permittentes eos deſuper per quoſcumque quavis auctoritate fungentes, contrà præmiſſa ſeu eorum aliquod quomodolibet indebitè moleſtari, contradictores quoſlibet & rebelles, per cenſuras & pœnas eccleſiaſticas, & alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſibus, cenſuras, & pœnas ipſas, etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 25. Non obſtantibus noſtra, per quam inter alia voluimus, quòd ſi quis in infirmitate conſtitutus reſignaret aliquod beneficium eccleſiaſticum, & poſteà infrà viginti dies à die per ipſum reſignantem præſtandi conſenſus computandos, ex ipſa infirmitate decederet, ac beneficium ipſum conferretur, per reſignationem ſic factam collatio hujuſmodi nulla eſſet, ipſúmque beneficium nihilominùs per obitum vacare cenſeretur, ac fœl. record. Gregorii X. & quorumcumque aliorum Romanorum Pontificum prædeceſſorum noſtrorum, ac quibuſvis aliis Apoſtolicis, necnon in provincialibus, & ſynodalibus Conciliis editis, generalibus vel ſpecialibus, conſtitutionibus & ordinationibus, ac legibus imperialibus, necnon Civitatum & locorum quorumcumque, etiam municipalibus, ac prædictarum & aliarum Eccleſiarum, in quibus ſæcularia ac monaſteriorum ſeu aliorum regularium locorum, in quibus regularia beneficia hujuſmodi forſan fuerint, ſeu a quibus ipſa regularia beneficia dependere contigerit, & Ordinum, quorum illa extiterint, juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis univerſitatibus, etiam generalium, & Scriptoribus Archivii dictæ Curiæ, & aliis Collegiis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ac quavis etiam Imperiali, vel Regia conſideratione, & ea quibuſvis cauſis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, irritantibúſque & aliis decretis, quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis, etiam diſponentibus, quòd naturales & baſtardi legitimari non poſſint, niſi de conſenſu legitimorum, & naturalium, & quòd nullus ad Bacchalaureatus, Licentiaturæ, & Doctoratus ac Magiſterii gradus, alibi quàm in univerſitate in qua ſtuduerit, promoveri poſſit, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter & expreſsè derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus communiter vel diviſim, ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem, & quibuslibet aliis privilegiis, indulgentiis, & literis Apoſtolicis, generalibus vel ſpecialibus quorumcumque tenorum exiſtant, per quæ præſentibus non expreſſa, vel totaliter non inſerta effectus earum impediri valeat quomodolibet, vel differri, & de quibus quorúmque totis tenoribus de verbo ad verbum habenda ſit in noſtris literis mentio ſpecialis.

Declaratio circà confeſſionale ſupradictum.

§. 26. Volumus autem, quòd dicti Patriarchæ, Archiepiſcopi, & Epiſcopi pœnitentiam eis per confeſſorem, quem ſinguli eorum duxerint, eligendum, eis pro præmiſſis injungendam, adimplere omninò teneantur. Et ne, quod abſit, dicti Patriarchæ, Archiepiſcopi & Epiſcopi propter hujuſmodi gratiam vel conceſſionem eligendi confeſſorem reddantur procliviores ad illicita in poſterùm committenda, etiam volumus, quòd ſi Patriarchæ, Archiepiſcopi & Epiſcopi præfati, à ſinceritate fidei, & unitate dictæ Romanæ Eccleſiæ, ac obedientia & devotione noſtra & ſucceſſorum noſtrorum canonicè intrantium deſtiterint, aut ex confidentia ejuſdem conceſſionis vel remiſſionis aliqua forſan commiſerint, conceſſio & remiſſio prædictæ, & quoad illas, præſentes literæ eis nullatenùs ſuffragentur.

Declaratio circà beneficia.

§. 27. Quódque ſi ſingulorum beneficiorum prædictorum ſimpliciter reſignatorum fructus, redditus

& pro-

& proventus viginti quatuor florenorum auri de Camera ſecundùm communem eatimationem, valorem annuum excedant, tàm conferentes, quàm illi quibus ipſæ collationes fient, & ſi ex cauſa permutationis & reſignationis hujuſmodi fiant, ac ſuorum, & eis ex eadem cauſa collatorum beneficiorum hujuſmodi fructus, redditus & proventus inæquales fuerint, id etiam ſi ipſa inæqualitas vigintiquatuor florenus ſimiles ſecundùm eatimationem prædictam non tranſcendant, ſimiliter conferentes prædicti, & illis, quibus beneficia majoris valoris hujuſmodi collata fuerint, de nominibus, & cognominibus perſonarum, & beneficiorum eorumdem, ac diebus factarum collationum hujuſmodi Agentes Cameræ Apoſtolicæ, aut collectores, vel ſubcollectores fructuum, reddituum. & proventuum indè Cameræ debitorum, in partibus illis pro tempore deputatos infrà unum, ſi citrà, vel ſi ultrà montes collationes, ipſæ factæ fuerint, infrà tres menſes, juxtà quaſdam recol. mem. Sixti etiam IV. & Innocentii ſimiliter VIII. Romanorum Pontificum etiam prædeceſſorum noſtrorum ſuper hoc editas literas, certificare procurent, alioquin beneficia ipſa ſic collata vacare cenſeantur eo ipſo.

Fides tranſumptorum. §. 18. Cæterùm, quia difficile foret præſentes literas, ad ſingula quæque loca, in quibus de eis fides forſan facienda erit, deferri, etiam volumus, & eadem auctoritate Apoſtolica, motu & ſcientia ſimilibus decernimus, quòd ipſarum tranſumptis, manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ, aut Curiæ eccleſiaſticæ munitis, in judicio & alibi, ubi opus fuerit, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ adhiberetur eiſdem præſentibus, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

Forma autem juramenti, quòd Notarii, Tabelliones & Judices per dictos Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, & eorum quemlibet creandi præſtabunt, talis eſt.

Forma juramenti. §. 19. Ego N. ab hoc anteà, fidelis, & obediens ero Beato Petro, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ac Domino noſtro D. Papæ N. ſuiſque ſucceſſoribus canonicè intrantibus. Non ero in conſilio, auxilio, conſenſu, vel facto, ut vitam perdant, vel membrum, aut capiantur mala captione, Conſilium quod mihi, per ſe vel literas, aut nuntium manifeſtabunt, ad eorum damnum ſcienter nemini pandam, ſi verò ad meam notitiam aliquid devenire contingat, quod in periculum Romani Pontificis, aut Romanæ Eccleſiæ vergeret, ſeu grave damnum illi immineret, illud pro poſſe meo impediam, & ſi hoc impedire non potero, procurabo bona fide id ad notitiam D. N. Papæ perferri. Papatum Romanum, & regalia S. Petri, ac jura ipſius Eccleſiæ ſpecialiter, ſi qua eadem Eccleſia, in civitate vel terra de qua oriundus ſum, habeat, adjutor eis ero ad defendendum, & retinendum, ſeu etiam recuperandum contrà omnes homines. Tabellionatus officium fideliter exercebo. Contractus in quibus exigetur conſenſus partium, fideliter faciam, nil addendo vel imminuendo ſine voluntate partium, quod ſubſtantiam contractus immutet. Si verò in conficiendo aliquod inſtrumentum, unius ſolius partis ſit requirenda voluntas, hoc ipſum faciam, ut ſcilicet nil addam vel minuam, quod mutet facti ſubſtantiam, contrà ipſius voluntatem Inſtrumentum non conficiam de aliquo contractu, in quo ſciam intervenire, ſeu intercedere, vim vel fraudem. Contractus in Protocollum redigam, & poſtquàm in Protocollum redegero, malitioſè non differam contrà voluntatem illius, vel illorum, cujus ſeu quorum eſt contractus, ſuper eo conficere publicum inſtrumentum, ſalvo meo juſto, & conſueto ſalario. Sic me Deus adjuvet, & hæc Sancta Dei Evangelia.

Dat. P. An. 2. die 6. Aprilis. Datum Romæ, apud Sanctum Petrum, ſub Annulo Piſcatoris, die 6. Aprilis 1551. Pontificatus noſtri Anno ſecundo.

XIII. Viſitatores carcerum Almæ Urbis, pauperibus carceratis dilationes dare, ſed ad eorum fidejuſſores extendere non poſſint.

Facultates iſtorum Viſitatorum tradit Pius V. infrà in conſt. 68. Reverendi, in folio 281. Tom. 3. & ſtatuta ab eis obſervanda edidit Paul. III. in conſtit. 44. Ad onus, ſuprà fol. 776. & Paul. V. in conſt. 71. Univerſi. §. 21. & 21.

De materia autem dilationum & moratoriarum, notavi ſuprà in Clem. VII. conſtit. 16. Cùm ex multorum. fol. 668.

Edita An. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus Conſtitut. CUm nuper ex rationalibus cauſis quibuſcumque Romanæ Curiæ Judicibus & aliis perſonis quacumque dignitate & auctoritate fungentibus, ne aliquas moratorias, dilationes, aut ſalvos conductus, ſeu ſignificationes, vel quovis alio nomine nuncupatas gratias, concedere quovis prætextu vel occaſione audeant, & ſub excommunicationis latæ ſententiæ pœna præceperimus, verùm quòd carcerum Viſitatores miſerabilibus perſonis carceratis dumtaxat, ſi eis ex relatione judicis, ad cujus inſtantiam carceratæ fuerunt, ſuis creditoribus ſatisfacere non poſſe conſtiterit, poſtquàm carcerem per aliquod notabile temporis ſpatium ſuſtinuerint, aliquam moderatam dilationem eorum arbitrio ſub cautione de ſe repræſentando, & non aliàs concedere poſſint, voluerimus, prout in Motu proprio deſuper manu noſtra ſignato primo, & deinde innovato latiùs continetur. Et quandoque ut accepimus, præfati Viſitatores dilationes per eos carceratis pauperibus hujuſmodi conceſſas, etiam illorum fidejuſſoribus ſuffragari debere decreverint, quod quidem valdè abſurdum, & inconveniens videtur, cùm non ob aliud fidejuſſores accipiantur, niſi ut ſi principalis debitor tempore convento ſolvere nequeat, illi perſolvant, convenientiúſque ſit, ut illi, qui pro debitore promiſerunt, eum expectent, quàm creditor, qui ipſorum fidejuſſorum fidem eſt ſecutus, aliter debitori non crediturus.

Declaratio de qua in rubr. §. 1. Idcircò nos motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Motum proprium prædictum iterum ſi opus ſit innovan. illique adden. Apoſtolica auctoritate eiſdem Viſitatoribus carcerum, ut dilationes hujuſmodi non niſi carceratis dumtaxat, ac modo, & forma præmiſſis ſervatis, concedant, neque illas aliquo modo ad eorumdem carceratorum fidejuſſores extendant, aut illis ſuffragari quovis modo decernant, præcipimus & mandamus.

Annullatio aliter geſtorum. §. 2. Et ſi aliqua decreta per eos in favorem aliquorum qui carcerati non fuerint, ſeu etiam carceratorum, contrà formam prædictam, aut eorum fidejuſſorum, aut quoſvis alios, præter, & contrà intentionem noſtram fieri forſan contigerit, illa nulla, invalida, & irrita eſſe, & nemini ſuffragari debere.

Deputatio executorum. §. 3. Ac illis non obſtantibus, ſed penitùs rejectis, dilectum filium noſtrum, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, & alios Romanæ Curiæ judices, ad executionem contrà eos in quorum favorem facta extiterint, omnes, & ſingulos, ac ſi illa nullatenùs emanaſſent, procedere poſſe, & debere decernimus.

Clauſulæ derogatoriæ. §. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſc. Placet Motu proprio. I.

XIV. Curſores Papæ, & Mandatarii aliarum Curiarum Almæ Urbis, in quibus cauſis citare, intimaréque &c. poſſint.

Ad

Ad hoc habes Alexand. VI. & Jul. II. & Clemen. VII. conſtitutiones relatas ſuper in ejuſdem Clement. Conſtitut. 14. Accepimus, fol. 676. Et quòd Mandatarii poſſint citare in cauſis Capitolinis, exceptis per commiſſiones à principio in illo foro commiſſis, declarat Statutum Urbis cap. 51. in novis.

Edita A. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Motu proprio, &c.

Exordium.

CUm ea firmius illibata perſiſtant, quæ frequentiori ſunt Apoſtolico præſidio pro tempore ſtabilia.

Confirmatio conſt. indicatarum in rubr.

§. 1. Nos ſingulas præinſertas, ac deſuper reſpectivè confectas, & conficiendas literas, ac prout illas concernunt, omnia, & ſingula in eis contenta, & indè ſecuta quæcumque, ex certa ſcientia noſtra, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, cum opportuna, ſi opus ſit, juris, & facti, ac quarumcumque ſolemnitatum, etiam requiſitarum forſan omiſſarum defectuum ſuppletione, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac inviolabiliter obſervari jubemus: Necnon modernis, & pro tempore exiſtentibus noſtris, & ejuſdem Romani Pontificis Curſoribus ſuffragari, eoſque illis omnibus, uti & gaudere, nec deſuper per quoſcumque quavis auctoritate, præeminentia, aut ſuperioritate fungentes, moleſtari, perturbari, impediri, aut inquietari, vel eis in aliquo præjudicari, ſicque per quoſcumque judices &c. irritum quoque &c. decernimus.

Innovatio earumdem.

§. 2. Necnon prout illis conceſſa ſunt, in omnibus, & per omnia de novo concedimus.

Curſores tantùm citent in cauſis commiſſariis etiam à principio Ordinariis non Capitolinis.

§. 3. Inſuper ut de cætero perpetuis futuris temporibus in quibuſvis cauſis, tàm Capitolii, & Ripæ ac Ripettæ, necnon Turris Nonæ, & de Sabellis, ac Burgi S. Petri, quàm quibuſvis aliis Almæ Urbis Curiis ſive Tribunalibus in quibus commiſſiones aliquas, manu vel de mandato noſtro ſignatas præſentari contigerit, etiam ſi cauſæ ipſæ ordinariæ inchoatæ extiterint poſt ipſarum commiſſionum præſentationem, citationes, & alia quæ indè ſequentur per alios quàm eoſdem Curſores fieri non poſſint, neque valeant. Sed dicti Curſores, citationes, & alia quæ indè ſequentur, in ipſis curiis, & earum qualibet, etiam ſi cauſæ, in, & pro quibus citationes, & alia fieri contigerit commiſſariæ non fuerint ad partium pro quibus citationes, & alia hujuſmodi fient inſtantiam facere, & exequi poſſint, & valeant. Et ſolummodò mandatariis dictarum prænominatarum curiarum in cauſis ordinariis in tribunalibus ipſarum curiarum prænominatarum, quarum mandatarii exiſtunt, tantùm citationes faciendi poteſtas remaneat, ſtatuimus, & ordinamus.

Prohibitio aliter faciendi, & contravenientium pœnæ.

§. 4. Diſtrictiùs inhiben. quibuſvis dictarum curiarum, & cujuſlibet ipſarum mandatariis, & notariis, ac aliis perſonis in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub excommunicationis majoris ſententiæ, à qua nonniſi per nos abſolvi poſſint, ac privationis officiorum, & beneficiorum ſi quæ obtinent, inhabilitatiſque ad illa, & alia in poſterùm obtinen. pœnis, ne ſtatuto, & ordinationi noſtris hujuſmodi in aliquo contravenire quomodolibet audeant vel præſumant. Ac decernentes, citationes per alios quàm præfatos Curſores in cauſis ipſis commiſſariis, etiam ſi à principio ordinariè inchoatæ fuerint, de cætero in dictis & aliis quibuſcumque tribunalibus, & in quavis inſtantia faciendi, & proceſſus, & actus quoſcumque illarum vigore formandos, nullos, inanes, & invalidos, nulliuſque roboris, & momenti fore, ſicque per quoſcumque &c. decernimus.

Executorum Deputatio.

§. 5. Mandantes cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori, Gubernatori, ac Senatori, modernis, & pro tempore exiſtentibus, ut præmiſſa omnia, & ſingula perpetuò, ſub præfatis, & quibuſvis aliis cenſuris, & pœnis eorum arbitrio moderandis, & applican. perpetuò inviolabiliter obſervari faciant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 6. Non obſtantibus quibuſvis literis fœl. rec. Pauli prædeceſſoris noſtri, ac quibuſvis reformationibus, ac aliis dictarum curiarum ſtatutis &c. ſtabilimentis, uſibus, & naturis, etiam juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, illi, & præfato Senatori, ac Populo Romano, & illius Conſervatoribus, ac mechanicarum, & aliarum artium, ac mercatorum Urbis Conſulibus, necnon Baſilicarum & aliarum Eccleſiarum Urbis Archipresbyteris, & Canonicis, aliiſque perſonis, etiam motu ſimili &c. in præjudicium ſeu contrà formam præmiſſorum ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis etiam per nos quomodolibet conceſſis &c. quibus omnibus, & ſingulis &c. etiamſi de illis &c. tenores &c. hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, & ad plenum derogatum eſſe volumus: cæteriſque contrariis quibuſcumque, cum clauſulis opportunis.

Papæ ſubſcr.

Placet Motu proprio I.

Repetitio clauſularum.

§. 7. Et cum abſolutione à cenſuris, ad effectum &c. Et cum approbatione, confirmatione, innovatione, nova conceſſione, decreto, ſtatuto, ordinatione, derogatione, & aliis, de, & pro omnibus ſupradictis quæ hic pro ſufficienter repetitis habeantur latiſſimè extendendis. Cum opportuno decreto, quòd præſens Motus proprius, de ſubreptionis vel obreptionis vitio ſeu intentionis noſtræ defectu, notari ſeu impugnari nullatenùs poſſit: ſed illi ſtari, & ſecundùm hujuſmodi Motum proprium noſtrum, judicari, & interpretari, & definiri debeat.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 8. Et quòd ſola præſentis ſignatura noſtra ſufficiat, & ubique fidem faciat, in judicio, & extrà, quacumque regula contraria non obſtante.

Exemplorum fides.

§. 9. Ac illius tranſumptis, manu alicujus notarii Curiæ cauſarum dictæ Cameræ ſubſcriptis, & ſigillo ipſius Curiæ Auditoris munito, in judicio, & extrà ſtari debeat, ac plenaria fides adhibeatur. Ac cum decreto quòd præſentium aut illius tranſumptis copiæ affixæ in valvis curiarum præfatarum, aut aliorum locorum publicorum perindè arctent, & afficiant, ac perſonaliter intimatæ forent.

Declaratio pro Mandatariis.

§. 10. Et de confirmatione, decreto, ſtatuto, inhibitione, & aliis præmiſſis, remanente Mandatariorum Curiæ Capitolii tantùm exercitio, quoad cauſas ordinarias, etiam ſi in eis poſtmodùm aliquas commiſſiones præſentari contingat.

D. P. An. 2 die 8. Julii.

Dat. Romæ apud S. Petrum, 6. idus Julii, Anno ſecundo.

XV.

Declaratio, & extenſio auctoritatis Collegii Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Urbe, in exequendis donationibus inter vivos ad pias cauſas factis, & fiendis, & in applicanda quinta earum parte dictæ Fabricæ.

Alia de materia hujus Collegii, & Fabrica indicavi tibi in conſt. 3. Clem. VII. Admonet. ſup. fol. 643.

Edita An. D. 1551.

JULIUS PAPA III.

Dilectis filiis Oeconomo, & Præfecto Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Cauſa hujus conſtitut.

ACcepimus vos in proſecutione exactionis relictorum ad pias cauſas factorum, & aliorum Fabricæ Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe per fœl. record. Julium II. Leonem X.

Adrianum VI. Clementem VII. & Paulum III. Rom. Pont. prædeceſſores noſtros applicatorum, & per nos confirmatorum, multas etiam interveniſſe donationes inter ;vivos factas, in quibus nonnulli introitus, cenſus, redditus, proventus, ſtabilia, & mnbilia boua, ac res aliæ diverſis Eccleſiis, Monaſteriis, hoſpitalibus, locis, & perſonis piis, & pro donatorum, ſeu alinrum animabus donata, & piè elargita reperiuntur, quæ adhuc inexecuta, & non ſatisfacta remanent. Quodque tàm hæredes, & fideicommiſſatii dictorum donatorum, & aliæ perſonæ, quæ ad hujuſmodi bonorum ſatiſfactionem de jure teneutur, commiſſioni nobis factæ conantur opponere, & contraire, ſub prætextu quòd juriſdictio vobis per prædeceſſores præfatos, & nos ſuper hujuſmodi relictorum exactione conceſſa, ad donationes inter vivos factas minimè ſe extendit, & ita pias donatorum præfatorum diſpoſitiones violare nituntur.

Declaratio ſive extenſio auctoritatis Collegii Fabricæ, in exequendis donationibus inter vivos ad pias cauſas factis & quinta parte Fabricæ applicanda.

§. 1. Nos igirur ut par eſt, in præmiſſis opportunè providere volentes, ad tollendas omnes dubietates, exceptiones, & oppoſitiones, per præſentes declaramus, noſtræ intentionis fuiſſe, & eſſe, ut donationes inter vivos, & ad pias cauſas tantum factæ, & quæ pro tempore fieri contigerit per vos, & à vobis pro tempore ſubſtitutos exequerentur. Et quinta pars bonorum, & rerum in eis donatarum, ad opus dictæ Fabricæ converteretur, & quatenùs opus ſit vobis, & ſubſtitutis præfatis tenore præſentium, de novo, ut omnes, & quaſcumque donationes inter vivos, in quibus aliqua bona (quæ ad donationum hujuſmodi tenores hìc pro expreſſis haberi volumus) ad pias cauſas à donatoribus donata, & elargita fore reperietis, viis, & remediis in veſtris commiſſionibus, à nobis, & prædeceſſoribus præfatis conceſſis, & confirmatis exequi, & quintam partem bonorum hujuſmodi ad uſum dictæ Fabricæ applicare poſſitis & valeatis, de ſpeciali gratia concedimus, & indulgemus, ac donatorum hujuſmodi voluntates, quoad quintam partem præfatam commutamus.

Clauſula ſublata.

§. 2. Et ſic in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Judices & Commiſſarios quavis auctoritate fungentes, etiam S. R. E. Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere. Et ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis, quæ dicti prædeceſſores, & nos, in ſingulis eorum, & noſtris commiſſionibus hujuſmodi, ac illarum confirmationibus, volumus non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides danda tranſumptis.

§. 4. Verùm quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca, ubi opus foret deferri, volumus ut earum tranſumptis manu publici Notarii ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Prælati Eccleſiaſtici munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, in judicio & extrà, quæ adhiberetur præſentibus ſi eſſent exhibitæ vel oſtenſæ.

Dat. P. A. 2. die 31. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die ultima Julii milleſimo quingenteſimo quinquageſimo primo, Pontificatus noſtri anno 2.

XVI.

Doctores in Alma Urbe, à Collegio Advocatorom Conſiſtorialium dumtaxat, in jure civili & canonico creari poſſunt.

Doctorandi verò formam & promovendi cujuſcumque artis vel ſcientiæ profeſſores vide infrà in conſt. 18. Pii IV. in ſacroſancta in Tom. 2. fol. 136. cum ibi notandis. De erectione autem hujus Studii videre eſt ſup. Bonifacii VIII. conſt. 9. In ſuprema. fol. 180. & Leonis X. conſt. 4. Dùm ſuaviſſimos, ſuprà fol. 540.

Edita A. D. 1552.

JULIUS PAPA III.

Dilecti filii, Salutem & Apoſtolicam benedictionem.

Multi juris ignari licentias ſe doctorandi, ut hic à Sede Apoſt. obtinebant. Unde mala hic deſcripta oriebantur.

CUm, ſicut fide dignorom relatione nuper accepimus, multi juris civilis & canonici ignari ad doctoratus gradum aſpirantes indebitè, ſub prætextu quòd in aliqua univerſitate Studii generalis operam dando in tantum profecerint, quòd idonei exiſtant, licentiam à nobis & Sede Apoſtolica extorquent, ut ab aliquo Prælato, ſeu perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, etiam de propiriis extorquendo inſignia doctoratus in Romana Curia ſuſcipere valeant, ac ejuſdem licentiæ prætextu, examine ad id requiſito, & aliis neceſſariis deſuper minimè adhibitis, contrà ſacrorum canonum ſtatuta, & juris diſpoſitionem, in ipſius doctoralis dignitatis opprobrium ſe ad illius gradum faciant promoveri. Unde plura abſurda ſequuntur, & Clerus repleror indoctis, multis aſpirantibus ob privilegia graduatorum beneficia aſſequi: & cum plures magiſtratus ex conſuetudinibus & ſtatutis locorum per juris Doctores debeant exerceri, à pluribus indoctis ſic doctoratis ſæpè illi adipiſcuntur, cum Juſtitiæ ſupremo detrimento, ſicque bonis etiam & induſtriis, literatiſque Doctoribus animus concidit, cùm pariter doctis & indoctis gradus pateat dignitatis, jamque ex præmiſſis vileſcat in populo doctoralis dignitas.

Pontif. ideò decernit, neminem de cæteris Doctorem in Urbe creari poſſe, niſi à Collegio DD. Advocatorum Conſiſtorialium.

§. 1. Nos igitur præmiſſis, prout ex debito paſtoralis officii tenemur, obviare volentes, præſertim in Urbe ex qua utrumque jus profluit ac deſcendit, & à cujus exemplo Orbis partes ſolent regulari, ac de literarum ſcientia, virtutibus & meritis veſtris, quibus veſtro Collegio Doctores in utroque jure civili, & canonico creandi, & illis inſignia conferendi ex diverſis privilegiis, & antiqua conſuetudine, jus, facultas & poteſtas competunt, & in quibus etiam poteſtas Sanctæ Rom. Eccleſiæ Camerarii, Gymnaſiique Almæ Urbis noſtræ Cancellarii pro tempore exiſtentium repræſentatur, Motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, non ad veſtram ſeu alicujus inſtantiam, ſed de noſtra mera deliberatione, tenore præſentium, ſtatuimus, & ordinamus, quòd ex nunc de cætero, perpetuis futuris temporibus, nullus etiam prætextu cujuſvis licentiæ ſeu facultatis ſibi conceſſæ, ſeu privilegiorum, indultorum, & literarum Apoſtolicarum quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ exiſtentibus, etiam Romanæ Curiæ officialibus, eorúmque Collegiis, ac quacumque dignitate & honore fulgentibus, aut illorum contemplatione ſeu intuitu, etiam motu, ſcientia & poteſtate ſimilibus, & ex titulo oneroſo, ac ex quibuſvis aliis etiam quantumcumque maximis ex urgentiſſimis cauſis, ſub quibuſvis verborum formis & expreſſionibus, ac cum quibuſvis efficaciſſimis & inſolitis, etiam derogatoriarom derogatoriis clauſulis, etiam talibus quòd illis nullatenùs, aut nonniſi ſub certis modo & forma in eis contentis derogari poſſit, irritantibúſque & aliis decretis, per nos & prædeceſſores noſtros, ac Sedem eamdem, ſeu aliàs pro tempore conceſſorum, ad gradum doctoratus in utroque ſeu altero jurium hujuſmodi ab alio quàm à vobis & Collegio veſtro in dicta Curia aſſumi, ſeu in utroque vel altero jurium Doctor creari poſſit.

Doctor[illegible]que creationes ab al[illegible] facien. irritas & [illegible] declarat.

§. 2. Ac aſſumptiones & creationes Doctorum, ac inſignium doctoralium traditiones per vos faciendas hujuſmodi, validas & efficaces exiſtere, ſuóſque effectus ſortiri, ac quaſcumque alias in utroque ſeu altero jurium hujuſmodi Doctorum creationes, ac inſignium prædictorum traditiones per alios quàm per vos de cætero in ipſa Curia in futurum faciendas cum indè ſecutis, irritas, & inanes,

nulliúſque roboris vel momenti eſſe & cenſeri, ac nemini ſuffragari, ipſique ab aliis quàm à vobis ad gradum doctoratus hujuſmodi aſſumpti pro non doctoribus haberi.

Pauperes quoque gratis doctorari debere, jubet.

§. 3. Voſque quoſcomque pauperes vel egenos, quos ad ſuceptionem graduum hujuſmndi habiles, & idoneos reperitis, ad doctoratus in utroque, ſeu altero jurium gradus hujuſmodi gratis pro Deo, & abſque aliqua pecuniarum ſolutione ab eis facienda aſſumere, ſeu doctores creare debere.

§. 4. Ac præſentibus ex quavis cauſa vel occaſione, etiam per nos & Sedem prædictam, in genere vel in ſpecie, etiam per conſtitutiones Apoſtolicas, ſeu Cancellariæ Apoſtolicæ regulas editas, ac quaſcumque alias literas Apoſtolicas, etiam in forma brevis, & quòd tenores, & formæ illarum habeantur pro expreſſis, ſeu alias clauſulas, & decreta quæcumque in ſe continentes, etiam Officialibus, Collegiis, & perſonis præfatis pro tempore conceſſas, etiam vigore implicitæ derogationis latiſſimè extenden. in ſupplicationibus deſuper pro tempore ſignatis appoſita derogari, ſeu illas revocari, caſſari, ſuſpendi, aut in aliquo alterari minimè poſſe, neque revocatas, ſuſpenſas vel alteraras, & quoriens illa emanabunt, totiens eaſdem præſentes ab illis exceptas, & vobis conceſſas, ac in priſtinum, & eum in quo nunc, & antè revocationem, & ſuſpenſionem hujuſmodi erant, ſtatum, reſtitutas, & repoſitas eſſe, & cenſeri.

Decretum irritans.

§. 5. Sicque per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari debere, ac ex nunc ſi ſecus ſuper his à quoque quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Executores ſthus conſt.

§. 6. Et nihilominùs Camerario noſtro, & Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generali Auditori pro tempore exiſtentibus per præſentes mandamus, quatenùs ipſi vel alter eorum præſentes literas, & in eis contenta quæcumque, ubi quando, & quotiens opus fuerit, ac pro parte noſtra deſuper requiſiti fuerint, ſolemniter publicantes, faciant illas, & in eis contenta quæcumque, integrè & inviolabilirer ab omnibus obſervari; non permittentes quicquam per quoſcumque in contrarium attentari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, per ſententias, cenſuras, ac etiam pecuniarias, & de quibus eis videbitur pœnas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, ac legitimis ſuper his habendis ſervatis proceſſihus, ſententias, cenſuras, & pœnas præſatas, etiam iteratis vicibus aggravando; invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 7. Nnn obſtantibus præmiſſis, ac qaibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon ſtatutis, & conſuetudinibus, juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, prædictis, & quibuſvis aliis cujuſcumque dignitatis, & præeminentiæ exiſtentibus. & quacumque, etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, aut alia majori dignitate ſulgentibus, in contrarium quomodulibet conceſſis, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſin habenda, aut aliqua exquiſita forma ad hoc ſervanda forer, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vicè dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 3. die 6. Febr.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 6. Februarii, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri Anno tertio.

XVII.

Contrà Franchitias in Urbe retinentes, & Curiam in executione impedientes, cum approbatione conſtitutionum contrà bannitos, &c. editarum.

Pleniorem diſpoſitionem in hoc fecit Pius IV. ut infrà in ejus conſt. 47. Inter cæteras fol. 65. quam approbavit Greg. XIII. in ejus conſtit. 12. Et ipſa ratio, ac Sixt. V, in ejus conſtit. 6. Hoc noſtri. ubi plenè notabo de materia bannitorum in Tom. 2.

Edita A. D. 1552.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm civitates, & loca omnia, in quibus ſanctiſſimum CHRISTI nomen colitur, deceat eſſe facinoroſis hominibus expiata atque purgata, nemo eſt, qui non intelligat quàm maximè opporteat Almam Urbem noſtram Apoſtolorum Petri, & Pauli, ac tot martyrum ſanguine conſecratam, in qua Summus Pontifex cum ſacro Cardinalium Collegio reſidet, & ad quam ex omnibus mundi partibus, veluti ad portum ſaluberrimum gentes confluunt, quæ denique communis omnium patria cenſetur eſſe ipſis facinoroſis hominibus vacuam.

Plures Pont. adverſus facinoroſos, & eorum fautores ediderunt bullas quas indicavi ad sts. v. cit. in rub. quas hic Pont. confirmat.

§. 1. Sanè cùm à diverſis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris plures conſtitutiones adverſus homicidas, ſicarios, latrones, ſacrilegos, raptores, alióſque facinoroſos homines, eorúmque fautores, & receptatores, ſine quibus delinquentes diutiùs latere non poſſunt, editæ fuerint, quæ vel temporum iniquitate, vel ad ſenium, & occaſum vergentis ſæculi corruptela, aut magiſtratuum negligentia, minus cuſtodiuntur, & obſervantur, ac ferè in deſuetudinem abierunt, operæ pretium cenſuimus conſtitutiones ipſas approbare, & innovare, prout illas Motu proprio, & ex certa ſcientia, cum omnibus, & ſingulis cenſuris, & pœnis in eis contentis, harum ſerie approbamus, ac innovamus.

Franchitiaſque tenere & Curiam in executione impedire prohibet.

§. 2. Et inſuper quia, ſicut accepimus, quorumdam euſque proceſſit licentia, ut non ſolùm homicidas, facinoroſos, ac alios prædictos, contrà juris, & ſacrarum conſtitutionum prætatarum probibitionem receptari audeant, ſed etiam domos ſuas, necnon vias publicas. & plateas quæ circà domus ſunt, facinoroſis ipſis tutum refugium, & quaſi portum eſſe velint, ſignatis etiam franchitiarum nomine quodammodò limitibus in via, quos juſtitiæ miniſtris ingredi non liceat. Nos abominabile ac deteſtandum franchitiarum hujuſmodi nomen penitùs abolemus, ac perpetuò abolitum fore decernimus. Volumus enim cauſarum capitalium judicibus, bariſellis, apparitoribus, & aliis juſtitiæ præfectis & miniſtris, quaſcumque vias & plateas ædes & domos, ad requirendos, capiendos, & debitis pœnis afficiendos facinoroſos homines, die, noctúque, liberas & apertas eſſe. Si quis autem poſt hujus noſtræ voluntatis declarationem, franchitias hujuſmodi adhuc habere, & tueri, ac illarum prætextu, aut alias quomodolibet juſtitiæ miniſtros, in executione eorum officii impedire præſumſerit, etiam ſi Baro, Domicellus, Comes, Dux, Principis cujuſvis Orator, aut, quod futurum minimè credimus, Epiſcopus, Archiepiſcopus, Patriarcha, aut etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalis extiterit, noverit ſe amiſſionis gratiæ, ac benevolentiæ noſtræ necnon coertionis & emendationis, prout nobis

juxtà circumſtantiarum qualitatem videbitur pœnas ipſo facto incurſurum. Si quis verò in tantam devenerit audaciam, ut etiam violenter & manu armata, ipſis juſtitiæ miniſtris ſe opponere, & reſiſtere auſus fuerit, tàm facientes quàm mandantes, eo ipſo crimen læſæ majeſtatis incurrere declaramus, & pro illius condigna ultione, ſi ultrà juſtitiæ miniſtros, majori manu opus fuerit, præcipimus dilecto filio nobili viro Camillo Urſino, Domicello Romano ac alteri cuicumque pro tempore militiæ noſtræ temporalis generali Gubernatori, & cuſtodiæ, Palatii noſtri Ducibus, tàm pedeſtribus quàm equeſtribus, ac Conſervatoribus & Capitibus regionum ipſius Almæ Urbis, ut contrà opponentes, & reſiſtentes hujuſmodi, tamquàm juſtitiæ, pacis, & quietis perturbatores, noſtróſque, & hujus Sanctæ Sedis rebelles, acriter ſuo brachio ſæculari inſurgant, ac eos manu regia, & nulla tela judiciaria ſervata, ſeveriſſimè puniendos capi, & carceribus mancipari faciant.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 3. Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque, & indultis, ſtatutis, & conſuetudinibus; cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio publicandi.

§. 4. Ut autem præmiſſa ómnia ad eorum quorum intereſt notitiam deducantur, nec aliquis de eis ignorantiam juſtè prætendere poſſit, volumus, & Apoſtolica auctoritate decernimus, quod præſentes literæ per aliquos Curiæ noſtræ Curſores, ad Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & Eccleſiæ Lateranenſis valvas dum inibi populi multitudo ad divina audienda convenerit, palàm, & clara voce legantur, & lectæ in Baſilicæ, & Eccleſiæ hujuſmodi, ac Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, necnon in acie Campi Floræ affigantur, ubi ad lectionem, & notitiam cunctorum aliquandiu affixæ pendeant, & cum indè amovebuntur earum exempla in eiſdem locis remaneant affixæ.

Tranſumptorum fides.

§. 5. Quódque earum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, munitis, certa, & indubitata fides adhibeatur, prout præſentibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ. Nulli ergo, &c.

Dat. P. A. 3. die 22. Septemb.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſecundo, decimo Calen. Octobris, Pontificatus noſtri anno tertio.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1552. indictione X. die verò 27. menſis Septembris, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris, & D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 3. Retroſcriptæ literæ, lectæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in locis retroſcriptis, dimiſſis etiam ibidem copiis affixis juxtà illarum formam, & tenorem per nos Jacobum Carta, & Hermanum Latum Curſores.

Ità eſt Hermanus Latus Curſ.
Thomas Roger Mag. Curſ.

XVIII.

Juriſdictio Conſulum artis Piſtorum Almæ Urbis, cognoſcendi cauſas, & differentias ipſam artem tangentes. Et privilegium, quo debitoribus, ex cauſa panis, dilationes concedi prohibetur.

Quoad primam partem, vide ampliationem juriſdictionis in conſtit. 36. Sixt. V. Cæleſtis. Et quoad ſecundam, attende aliud privilegium in conſtit. 71. Gregor. XIII. Cùm ſicut. Tom. 2.

Edita A. D. 1552.

JULIUS PAPA III.

Dilectis filiis Conſulibus, & Camerario, ac Univerſitati Panatariorum, ſeu Furnariorum Almæ Urbis noſtræ. Dilecti filii, ſalutem, & Apoſtolicam benedictionem.

Furnariorum Univerſitas condidit varia ſtatuta, artem concernentia.

CUm ſicut nobis exponi feciſtis, aliàs, & retroactis temporibus, vos & prædeceſſores veſtri, qui in Alma Urbe noſtra Panatarii ſive Furnarii fuerunt, diverſis temporibus diverſas ordinationes, & ſtatuta ipſius artis, fidele, & ſollicitum exercitium, ad perſonas ad exercitium hujuſmodi aptas, illarúmque ſalaria, modos, & formas obſervandas, ac macinaturam, & macinaturæ pretium concernentia, & alia ad artem hujuſmodi neceſſaria in uno libro deſcripta ediderint, fecerint, & ordinaverint, illáque omnia, prout facta fuerant, per eos qui conditorum ſtatutorum, & ordinationum, hujuſmodi temporibus fuerunt ipſius Urbis Senatores, & Conſervatores reſpectivè, approbata, & confirmata fuerint, vóſque Conſulatum habeatis, in quo Panatariis ſive Furnariis pro rebus artem hujuſmodi tangentibus jus redditur.

Conſuléſque artis vigore eorumdem ſtatutorum inter homines de arte, uſque ad quamcumque ſummam, & contrà alias, uſque ad ſummam ſcutorum 20. jus reddebant de rebus ſpectantibus ad artem.
Ad hoc vide Sixt. cit. in rubr.

§. 1. Et noviſſimè inter cætera ſtatueritis, & ordinaveritis, quod veſtri Conſules, jus & rationem inter homines artis, & pro cauſis artem hujuſmodi ſpectantibus uſque ad quamcumque ſummam reddere valerent: & ſi aliquis ipſius artis conveniret in judicio aliquam aliam perſonam, quæ non eſſet ejuſdem artis, dummodò foret pro re ad artem ipſam ſpectante; dicti Conſules juriſdictionem contrà tales conventos uſque ad ſummam viginti ſcutorum, & non ultrà haberent; & perſonæ ſic conventæ juriſdictionem hujuſmodi uſque ad dictam ſummam incluſivè declinare non poſſent; & caſu quo illam aliqui declinare vellent, nihilominùs ipſi Conſules illis licentiam dare non poſſent, neque id pati deberent, ſub pœna duorum ſcutorum ex eorum ſalario pro qualibet vice retinen. ſi ſecus facerent, ac declaraverint id quòd per eoſdem Conſules fieret eſſe validum, firmum, & efficax, cùm ſtatutum hujuſmodi factum foret pro eorumdem Panatariorum ſeu Furnariorum tranquillitate, ne ipſi per diverſa ejuſdem Urbis tribunalia pro rebus artem hujuſmodi concernentibus diſcurrere deberent, ſeu diſcurrendo non poſſent publico, prout deceret, inſervire, quæ quidem, & alia ultimò dicta ordinationes & ſtatuta per dilectos filios modernos ipſius Urbis Senatorem & Conſervatores, tamquàm rationi conſonantia, approbata & confirmata fuerunt.

Leo X. (cujus literas iſtas hic non habes) decrevit debitores pretio panis ad dilationes ſeu ceſſiones bonorum non admitti.
Confirmavit Greg. & Sixt. in rub. cit.

§. 2. Necnon fel. record. Leo Papa X prædeceſſor noſter provide attendens Panatarios, ſeu Furnarios maximè eſſe omnibus neceſſarios, volens indemnitatibus tunc & pro tempore exiſtentium in eadem Urbe Panatariorum, ſeu Furnariorum indemnitatibus conſulere, quod ex tunc de cætero in perpetuum nullæ, etiam ab eo, etiam juxtà dictæ Urbis ſtatutum ſuper debitis cum ipſius Furnariis præſentibus & ex tunc futuris ratione panis ab eis acceptis, in parva vel magna quantitate contractis, dilationes, etiam in ſal conficiendo, aut alterius cujuſvis, & quantumcumque neceſſarii uſus favorem, & per ſpecialia reſcripta, etiam in forma ſalviconductus, etiam ad modicum tempus, & Motu proprio, ac ex certa ſcientia quibuſvis perſonis cujuſcumque ſtatus, gradus, vel conditionis exiſterent, etiam cum derogatione literarum dicti Leonis ex tunc concedendis alicui ſuffragarentur, ſed eo ipſo quòd per præoccupationem, vel importunitatem, aut aliàs quomodocumque ab eo, & pro tempore exiſtentis Romani Pontificis emanarent, illicò revocata eſſent, nec locum contrà dictos Furnarios habere, aut eorum aliquem ceſſio bonorum impedire valeret, quò minus contrà perſonas debitorum ſeu creditorum procedi poſſet.

Et in cauſis pœnis à quocumque Judice ſummariè &c. procedi ordinavit.

§. 3. Quodque pro tempore exiſtentes dictæ Urbis Gubernator, Senatores, Conſervatores, Vicarius, & Auditor Cameræ, ac alii Judices ordinarii, eorúmque Locatenentes, in quibuſvis cauſis coràm eis per dictos Furnarios ſeu eorum aliquem contrà eos ratione panis per eos pro tempore crediti

dumtaxat debitores, & per viam reconventionis pro tempore movendis, ſummariè, ſimpliciter, & de plano, nulla judiciaria tela ſervars, ſed ſola facti veritate inſpecta, abſque alicujus ſcripturæ confectione, & aliàs prout in cauſis mercedum, & ſalariorum per piæ memoriæ Julium Papam II. etiam prædeceſſorem noſtrum ſtatutum fuerat, procedendum fore per ſuas literas ſtatuerit & ordinaverit, prout in eiſdem literis pleniùs contineri dicitur.

Furnariorum univerſitas, perit ab iſto Pont. confirmationem prædictorum.

§. 4. Voſque ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, cupiatis ſtatuta, & ordinationes, ac literas Leonis prædeceſſoris hujuſmndi pro illorum ſubſiſtentia firmiori, noſtro, & Sedis Apoſtolicæ munimine roborari, pro parte veſtra nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut omnia, & ſingula ſtatuta, & ordinationes tranquillum ſtatum, & directionem ipſius artis concernentia, ac literas Leonia hujuſmodi approbare, & innovare, aliáſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Pont. ideò eorum ordinationes, ac litteras Leon. x. confirmat.

§. 5. Nos igitur ad plenum infotmati hujuſmodi ſtatuta, & ordinationes, ad tranquillum ſtatum, & directionem ejuſdem artis facta, rationi conſona, ac literas prædictas perutiles fuiſſe, & eſſe, vos & veſtrum quemlibet à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis, à jure vel ab homine quavis occaſione vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodati exiſtitis, ad effectum præſentium, dumtaxat conſequendum, harum ſerie abſolventes, & abſolutos fore cenſentes, ac ſpecialibus favoribus, & gratiis proſequi volentes hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica tenore præſentium, ex certa noſtra ſcientia, omnia, & ſingula, præſertim ultimò dicta ſtatuta, & ordinaoones, ac literas Leonis prædeceſſoris hujuſmodi, & in illis contenta quæcumque auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, approbamus, confirmamus, & innovamus, ac ſinguls in eiſdem literis contenta, prout per ipſum Leonem prædeceſſorem conceſſa fuerunt, vobis, & pro tempore exiſtentibus Panatariis ſeu Furnariis dictæ Urbis, juxtà literarum earumdem continentiam, & tenorem de novo concedimus. Ac omnes, & ſingulos, tàm juris quàm facti defectus, ſiqui forſan intervenerint in eiſdem ac ſolemnitates ſiquæ omiſſæ fuerint, ſupplemus.

Conſulibúſque univerſitatis juriſdictionem de qua hic concedit.

§. 6. Ita quòd veſtri & pro tempore exiſtentes ejuſdem artis Conſules ſuper hujuſmodi, & in ſpecie ſuper ſtatuto de juriſdictione contrà allegare, juxtà illius tenorem exercenda, quoad perſonas de arte hujuſmodi (firma manente juriſdictione judicum, ad quos ſpectat & quod ſummariè, & ſine ſtrepitu, ſola facti veritate inſpecta procedatur) per præfatos modernos & pro tempore exiſtentes Urbis Gubernatorem, & Senatorem, ac Cameræ prædictarum Auditorem, vel alios ejuſdem Urbis Judices prætextu obligationum in forma Cameræ Apoſtolicæ impediri, vel aliàs moleſtari, ſeu inhiberi non poſſint neque valeant.

Dilationeſque & ceſſiones bonorum debitoribus ex cauſa panis non ſuffragari decernit.

§. 7. Et propterea quòd nullæ dilaoones, moratotiæ, & ceſſiones bonorum, ſive indebitæ quinquenusles, vel admiſſio ad beneficium Capituli Odoardus, etiam à nobis, & pro tempore exiſtente Romano Pontifice, ſive Senatore præfato, ſeu dilectis filiis Camerario, Clericis, & præſidentibus Cameræ, aut Salinariis hujuſmodi, etiam cum præſidentium inſertione, & totali derogatione, cujus perſonæ Eccleſiaſticæ vel ſæcularis, contrà præſentium, & Leonis prædeceſſoris hujuſmodi literarum tenorem ſuffragentur, hoc expreſſe addito, quòd idem jus per omnia ſervetur, & hominibus dictæ Urbis, moratoriæ, dilationes, ſalinariæ & alia prænarrata nullatenùs ſuffragentur.

Decretum irritans.

§. 8. Et ità per eoſdem Gubernatotem, Senatorem, & Auditorem ac alios quoſcumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, quavis auctoritate fungentes, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, interpretari atque definiri debere, decernimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac Urbis, & Cameræ prædictarum juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Gubernatori, Auditori Cameræ, & Senatori, & quibuſvis aliis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam ſuper juriſdictione in omnem univerſitatem in eadem Urbe facientes quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter, & expreſſe derogamus, necnon omnibus illis quæ dictus Leo prædeceſſor in ſuis literis prædictis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Præſentatio iſtius conſt. vim validæ inhibitionis obtinet.

§. 10. Volumus autem, & dicta Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd præſentium literarum per unum Mandatarium, ſeu aliquem Furnarium ad quem pro tempore ſpectabit facta præſentatio, vim validæ inhibitionis habeat, ac irritum, & inane, ſi ſecus à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Publ. P. A. 3. die 2. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum ſub annulo piſcatoris, die 2. Decembris, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſecundo, Pontificatus noſtri año 3.

XIX.

Facultas Collegii Phyſicorum Medicorum Almæ Urbis, quoſcumque promovendi ad gradus Philoſophiæ, & Medicinæ privativè quoad alios. Et confirmatio juriſdictionis Protomedici, cognoſcendi cauſas civiles, & criminales ad ejus officium ſpectantes.

Hujuſmodi promovendi formam ad quoſcumque artes & ſcientias habes infrà in Pii IV. conſt. 88. In ſacroſancta, ubi notabo in Tomo 2. fol. 136.

Aliam commiſit eidem Collegio facultatem Greg. XIII. examinandi omnes in Urbe medentes, in ſua conſt. 40. in Apoſtolicæ, ubi notabo de juriſdictione Protomedici in Tom. 2.

JULIUS PAPA III. &c.

Edita A. D. 1553.

Exordium.

MEritos devotionis veſtræ, ergà nos, & Romanam Eccleſiam inducimur, ut petitionibus veſtris quantum cum Deo poſſumus favorabiliter annuamus.

Cauſa iſtius conſtit.

§. 1. Cùm itaque ſicut nobis exponi feciſtis, multi Phyſici, ac medicinæ ignari, ſub prætextu quòd in aliqua univerſitate Studii generalis Philoſophiæ, ac Medicinæ operam dederint, tantùm ſe profeciſſe præſeferant, ut veluti idonei ad doctoratus gradum ſe promoveri facere temerè præſumant, & cùm hujuſmodi gradum ob eorum imperitiam in eiſdem Univerſitatibus aſſequi poſſe diffidant, licentiam à Sede Apoſtolica ſub fictis narrationibus extorquere conantur, ut ab aliquo Prælato ſeu perſona in dignitate Eccleſiaſtica conſtituta, ad ipſum gradum rigoroſo examine, aliiſque in hujuſmodi promotionibus, tàm de jure quàm laudabili conſuetudine requiſitis, minimè adhibitis, promoveri ſe faciant, in ipſius doctoratus dignitatis opprobrium & ma-

ximum vitæ hominum exitum perniciem, pro parte veſtrum aſſerentium vos à Sede Apoſtolica indultum, ad doctoratus hujuſmodi gradum tam in Philoſophia quàm in Medicina, præmiſſo rigoroſo examine, aliiſque ad id requiſitis, de more ſolemniter obſervatis, quoſcumque idoneos promovendi obtinuiſſe, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut privilegia vobis conceſſa confirmare, aliáſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Confirmatio privilegiorum Collegii, quatenùs ſunt in uſu.

§. 2. Nos ſpecialibus favoribus & gratiis vos proſequi volentes, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium, privilegia, & indulta, necnon gratias Collegio veſtro per fœl. record. Clementem VII. & alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros conceſſa (quatenùs ſint in uſu) approbamus, & confirmamus.

Facultas Collegii privative quoad alios quoſcumque in philoſophia & medicina doctorandi.

§. 3. Ac ſtatuimus & ordinamus ex nunc & de cætero perpetuis futuris temporibus, ut nullus etiam prætextu cujuſvis licentiæ, ſeu privilegiorum, & indultorum, ac literarum Apoſtolicarum quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, conditionis, præeminentiæ, nobilitatis, & excellentiæ exiſtentibus, Romanæ Curiæ officialibus, eorúmque Collegiis, ac quacumque dignitate fulgentibus, ut illorum contemplatione ſeu intuitu, etiam Motu proprio, ex titulo oneroſo, & ea quibuſvis aliis quantumcumque maximis, & urgentiſſimis cauſis, ſub quibuſcumque verborum formis & expreſſionibus, ac ex quibuſvis efficaciſſimis & inſolitis, ac etiam derogatoriarum derogatoriis clauſulis, etiam talibus, quod illis nullatenùs, aut nonniſi ſub certis modo, & forma eis derogari poſſit, irritantibúſque & aliis decretis, per nos & prædeceſſores noſtros, ac Sedem Apoſtolicam, ſeu aliàs pro tempore conceſſis, ad Philoſophiæ, Medicinæ, ſeu earum alterum doctoratus gradum, præterquàm à veſtro Phyſicorum, & Medicorum Collegio, in dicta Alma Urbe noſtra exiſtente aſſumi, creari, & promoveri poſſit. Decernentes, aſſumptiones, creationes, & promotiones hujuſmodi per veſtrum Phyſicorum, & Medicorum Collegium faciendas, validas & efficaces exiſtere, ſuóſque effectus ſortiri debere. Quaſcumque autem alias hujuſmodi creationes, aſſumptiones, ac promotiones, per alios quàm per Collegium veſtrum de cætero in ipſa Curia faciendas, cùm indè ſecutis quibuſcumque ex nunc prout ex tunc, irritas & inanes, nulliúſque roboris, & momenti eſſe cenſeri, ac nemini ſuffragii, ipſique ab aliis à Collegio veſtro ad gradus hujuſmodi aſſumpti, pro non promotis, aut doctoratis haberi mandamus. Volumus tamen quód vos & Collegium veſtrum quocumque pauperes vel egentes, quos ad ſuſceptionem graduum hujuſmodi habiles & idoneos reperietis, ad Doctoratus hujuſmodi gradum benignè & gratioſè aſſumere & promoveri debeatis.

Juriſdictio Protomedici cognoſcendi cauſas civiles & criminales.

§. 4. Et inſuper cùm intellexerimus, dilectum filium Protomedicum dictæ Urbis pro tempore exiſtentem, in cauſis, tàm civilibus quàm criminalibus in prima inſtantia ad ejus cognitionem, ratione dicti ſui officii quomodolibet ſpectantibus, & pertinentibus à diverſis ejuſdem Romanæ Curiæ, ſive Commiſſariis, ordinariis vel extraordinariis Judicibus, impediri ac inquietari, & indies moleſtari. Nos ejuſdem Protomedici, ac veſtri Collegii indemnitati conſulere cupientes, ſub excommunicationis latæ ſententiæ, ac mille ducatorum auri, pro una Cam. Apoſtolicæ, pro alia vero medietatibus veſtro Collegio applicandis pœnis, diſtrictiùs inhibendo mandamus quibuſcumque hujuſmodi Almæ Urbis noſtræ Judicibus & Commiſſariis, ordinariis, & extraordinariis, quacumque dignitate fungentibus, ne Protomedicum prædictum in cauſis ſimilibus ad ejus officium, ut præmittitur, ſpectantibus & pertinentibus quoquo modo moleſtare, impedire, vel in eis ſe intromittere debeant ſeu poſſint.

Inhibitiones aliorum Judicum non afficiunt ipſum protomedicum.

§. 5. Declarantes ex nunc prout ex tunc, inhibitiones quaſcumque inde ſecutæ quæcumque in dictis Judicibus, contrà eumdem Protomedicum in dictis cauſis ad eum pertinentibus, quomodocumque de cætero decernendas, & faciendas, ſeu hujuſcumque decretas aut inhibitas, ipſo jure, & facto, fore & eſſe nullas ac nullius roboris & momenti, ac illis non obſtantibus quod idem Protomedicus in ipſis cauſis procedere poſſit, & valeat ſine aliquo cenſurarum, ac pecuniarum pœnarum in hujuſmodi inhibitionibus exprimendarum incurſu, perindè ac ſi tales inhibitiones, ac alia indè ſecuta quæcumque non emanaſſent, niſi aliàs per nos, ſeu ſucceſſores noſtros Romanos Pontifices proviſum fuerit.

Clauſula ſublata.

§. 6. Sicque per quoſcumque Judices & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam cauſarum palatii Apoſtolici Auditores, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, ac quicquid ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Deputatio executorum, & defenſorum.

§. 7. Quocircà venerabilibus fratribus Liparen. & Balneoregien. Epiſcopis, ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs ipſi vel duo aut unus eorum, per ſe vel alium ſeu alios, præſentes literas, & in eis contenta quæcumque ubi & quando opus fuerit, ac quotiens pro parte veſtra fuerint requiſiti, ſolemniter publicantes, vobiſque in præmiſſis efficacis defenſionis præſidio aſſiſtentes, faciant auctoritate noſtra vos præſentibus & in eis contentis quibuſcumque pacificè frui & gaudere, non permittentes vos deſuper contrà præſentium tenorem quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores, moleſtatores quoſlibet, & rebelles, per cenſuras, & pœnas Eccleſiaſticas, appellatione poſtpoſita compeſcendo, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 8. Non obſtantibus præmiſſis, ac quibuſvis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictæ Urbis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis perſonis, cujuſvis dignitatis & præeminentiæ exiſtentibus, & quacumque, etiam Archiepiſcopali, vel alia majori dignitate fulgentibus, quomodolibet conceſſis, quibus omnibus etiamſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, harum ſerie ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. An. 4. die 21. April.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 21. Aprilis 1553. Pontificatus noſtri Anno quarto.

XX.

Confirmatio & extenſio conſtitutionum à pleriſque Romanis Pont. editarum, contra non ſolventes Rev. Cam. Apoſt. communia, & minuta ſervitia, ac annatas.

Edita A. D. 1553.

JULIUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUpientes Cameræ Apoſtolicæ ex qua non modo S.R.E. verùm etiam toti reipublicæ Chriſtianæ ſubſidium provenit, & Collegii venerabilium fratrum noſtrorum S.R.E. Cardinalium, ac Officialium Sedis Apoſtolicæ indemnitati conſulere, & eorum jura, ut tenemur illæſa præſervare, his quæ a prædeceſſoribus noſtris ad hoc providè emanarunt, libenter adjicimus noſtri muniminis firmitatem, aliaſque deſuper diſponimus, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Pius II. (cujus conſtitutio non habetur) pœnas hic expreſſas impoſuit, non ſolventibus Cam. Apoſt. annatas.

§. 1. Dudùm ſiquidem poſtquàm fœl. record. Pius Papa II. prædeceſſor noſter accepto quòd numerus debitorum dictæ Cameræ plurimùm auctus erat, & quòd obligati pro annatis beneficiorum eccleſiaſticorum, quæ Apoſtolica auctoritate aſſecuti fuerant excommunicationis ſententiam in eos latam, quam non ſolvendo in termino eis præfixo ipſo facto incurrebant, minimè curare videbantur, unde animabus ſic illaqueatis periculum imminebat, & continuè eidem Cameræ damna ſubſequebantur. Cupiens tam ſaluti animarum, quàm indemnitati Cameræ hujuſmodi ſalubriter providere, per ſuas ordinaverat, quòd omnes qui ex tunc de cætero per annatis quorumcumque beneficiorum in dicta Camera ſe obligarent, ſi infrà terminos eis præfixos dictæ Cameræ, aut collectoribus fructuum & proventuum eidem Cameræ debitorum in illis partibus exiſtentibus ſatisfacere deficerent, ipſo facto lapſis terminis prædictis, non ſolùm ſententiam excommunicationis inciderent, ſed etiam beneficiis pro quibus ſe in ipſa Camera obligaſſent omninò privati eſſent, ii verò qui ſe pro annatis hujuſmodi non per ſe, ſed pro aliis ut principales obligarent, ſi in terminis non ſatisfacerent ultrà ſententiam excommunicationis hujuſmodi, eſſent omnibus beneficiis eccleſiaſticis per eos obtentis eo ipſo privati, poſſentque talia beneficia per quoſcumque liberè impetrari.

Paul. II. aliam edidit ejus conſt. 6. Innoc. VIII. conſt. 3. Jul. II.

§. 2. Et piæ mem. Paulus etiam PP. II. prædeceſſor noſter &c. ut ſup. fol. 384.

§. 3. Ac ſimilis memoriæ Innocentius Papa VIII. ſimiliter prædeceeſſor noſter &c. ut ſup. fol. 434.

§. 4. Sanctæ memoriæ Julius ſimiliter Papa II. & Prædeceſſor noſter &c.

Hæc Bulla fuit omiſſa uti ſimpliciter confirmatoria.

Poſt prædictas conſtitutiones multæ uniones perpetuæ factæ ſunt & tamen in Cameræ obligationes de ſolvendo annatas receptæ non fuerunt, vel executæ.

§. 5. Cùm autem, ſicut accepimus, malitia & avaritia hominum in dies creſcente, ordinationes, ſtatuta, voluntates & decreta & declaratio Pii, & Pauli, ac Innocentii, & Julii prædeceſſorum hujuſmodi ad præſens plenè non obſerventur, & à tempore ipſius Alexandri prædeceſſoris citrà, tàm per ipſum Julium quàm etiam fœl. recordat. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum III. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, diverſæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes perpetuò factæ & conceſſæ fuerint, ac ex incuria agentium, pro Camera prædicta, ſeu alias obligationes de ſolvendis communibus & minutis, ſervitiis, ac annatis, ſeu mediis fructibus, aut aliis juribus ſolvi debitis, & conſuetis, factæ non fuerint, & quæ factæ ſunt executioni non demandentur, in eorum ad quorum commodum uniones, annexiones, incorporationes, & applicationes prædictæ factæ fuerunt, in animarum periculum, & Cameræ ac Collegii Cardinalium, & Officialium detrimentum, necnon reipublicæ hujuſmodi non leve præjudicium.

Pontifex iſte ideo approbat, & innovat conſtitutiones prædictas, & ampliat etiam ad beneficia de jure patronatus Imperatoris & principum quorumcumque.

§. 6. Nos volentes in præmiſſis opportunè providere, prædeceſſorum hujuſmodi veſtigiis inhærendo, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & certa ſcientia noſtris, ordinationes, ſtatuta, voluntates, decreta, & declarationes Pii, & Pauli, ac Innocentii & Julii prædeceſſorum hujuſmodi, nec non deſuper confectas literas, ac omnia, & ſingula in eis contenta, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus, & innovamus, ac robur perpetuæ firmitatis obtinere, & quibuſcumque tàm in eiſdem literis nominatis, virorum, & mulierum ſæcularibus & quorumvis Ordinum regularibus congregationibus, ac omnibus aliis ſub ſingulis prædictis, & præſentibus noſtris literis comprehenſis perſonis, tàm pro præterito quàm futuro tempore inviolabiliter obſervari, eaque omnia, ac cenſuras, & pœnas in ſingulis literis hujuſmodi contentas contrà omnes congregationes, & perſonas prædictas quoad omnia, & ſingula monaſteria, & beneficia eccleſiaſtica, cum cura, & ſine cura, ſæcularia, & quorumvis Ordinum regularia quomodolibet qualificata, quæ congregationes prædictæ quomodolibet communiter poſſident, etiam ſi de jurepatronatus laicorum, etiam Imperatoris, Regum, Ducum, Marchionum, Baronum, Comitum, & aliorum nobilium etiam illuſtrium, aut dummodò per ipſas congregationes poſſideantur, tàm in Romana Curia quàm extrà eam inter quoſcumque litigioſa exiſtant, vigere, & locum habere, totalique, & plenariæ executioni demandari debere decernimus. Necnon ea omnia quæ ſinguli prædeceſſores prædicti voluerunt, eiſdem auctoritate & tenore volumus, ac præmiſſa omnia, prout per ipſos prædeceſſores ordinata, ſtatuimus, decernimus & declaramus, eáque omnia ad quaſcumque, tàm ſæculares quàm regulares, virorum & mulierum congregationes quantumvis privilegiatas, & exemptas, auctoritate, & tenore prædictis, extendimus, & ampliamus.

§. 7. Decernentes præſentes literas de intentionis noſtræ defectu notari, aut prætextu quòd in aliquibus locis non recipiantur, aut moribus utentium non comprobentur impugnari, aut in deſuetudinem adiri, dici non poſſe, ſed ex die earum publicationis modo infraſcripto faciendæ quoſcumque ligare.

Clauſulæ præſervativæ.

§. 8. Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices, & commiſſarios, quavis etiam dicta Apoſtolica auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari & definiri debere, ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Decretum irritans.

§. 9. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores prædicti, in ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 10. Ut autem præſentes noſtræ literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, nullúſque deinceps poſſit aliquam in præmiſſis excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare, auctoritate & tenore prædictis volumus, & mandamus, quòd literæ hujuſmodi in valvis Cancellariæ Apoſtolicæ tribus diverſis diebus dùm ipſa Cancellaria tenebitur, per aliquem ex Curſoribus noſtris affigantur, & donec illa duraverit, affixæ teneantur, exindéque in quinterno Cancellariæ, ubi ſimiles conſtitutiones deſcribi conſueverunt, per eos ad quos ſpectat, ad perpetuam rei memoriam, deſcribantur & regiſtrentur.

Forma & effectus publicationis.

§. 11. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam &c. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis DEI, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Sanctio pœnalis.

Dat. P. A. 4. die 19. Decembris.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo tertio, quintodecimo Kal. Januarii, Pont. noſtri anno 4.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1554. indictione xii. Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris & D. N. D. Ja'ii divina providentia Papæ III. anna ejas 4. retroſcriptæ literæ Apoſt. in valvis Cancellariæ Apoſt. tribus diverſis diebas, dùm ipſa Cancellaria tenebatur, & donec illa duravit videlicet diebas Martis xi. necnon Jovis xi. & Sabbati xii. menſis Januarii, juxta ipſarum litrarum tenorem affixæ, & publicatæ fuerant per me Umberium Holloniam prælibati D. N. Papæ Curſorem.

Jo. Freile Mag. Curſ.

XXI.

Eccleſiarum Prælati ex Palatio Apoſtolico panem habentes, familiares, & continui commenſales Romani Pontificis declarantur. Eorumque Beneficia ipſi Pont. reſervantur.

Edita A. D. 1553.

Aliam ſuper ejuſmodi familiaritate ſanctionem edidit Paul. III. in conſt. 3. Sanctiſſimus, ſuprà.

Cauſa iſtius declarationis.

SAnctiſſimus in CHRISTO Pater, & Dominus noſter Dominus Julius, divina providentia Papa Tertius, cui nuper innotuit, quòd à nonnullis vertitur in dubium, an Eccleſiarum Palatii panem ex Palatio Apoſtolico ratione perſonæ ſuæ, & non alterius officii per eos pro tempore obtenti, quotidiè habentes ſint Sanctitatis ſuæ veri, & indubitati & non ficti, aut per privilegium, Prælati domeſtici, & continui commenſales, conſiderans panem hujuſmodi eis nonniſi ratione familiaritatis continuæ commenſalitatis exhiberi.

Declaratio quòd Eccleſiarum Prælati panem habentes ex palatio Apoſtolico, ſint veri familiares, & continui commenſales pontificis.

§. 1. Et propterea volens dubium hujuſmodi, ſuæ declarationis oraculo, de medio tollere, declaravit. Omnes & ſingulos Eccleſiarum Prælatos, qui ſolùm ratione perſonæ ſuæ, & non alicujus officii per eos pro tempore obtenti panem ex Palatio Apoſtolico quotidiè habent, ſeu habere poſſunt, & in poſterum habere poterunt, licèt in eodem Palatio non habitent, & ultrà panem alia victui humano neceſſaria non habeant, nec in poſterùm habituri ſint, Sanctitatis ſuæ veros, & indubitatos, & non fictè aut per privilegium Prælatos domeſticos, & continuos commenſales eſſe, ac in poſterum fore, & pro talibus & ut tales cenſeri & reputari debere, ità ut ſub regulis Cancellariæ Apoſtolicæ, & aliis conſtitutionibus ſuis tàm editis quàm edendis, de veris familiaribus continuis commenſalibus Sanctitatis ſuæ loquentibus comprehenſi, & illis quoad omnia ſubjecti ſint, ipſique illis uti, potiri, & gaudere poſſint.

Collatio beneficiorum iſtorum prælatorum, ipſi pontifici reſervatur.

§. 2. Et Sanctitas ſua de beneficiis eccleſiaſticis, per eos pro tempore obtentis qualitercumque qualificatis, & collationem, proviſionem, præſentationem, electionem ſeu quamvis aliam diſpoſitionem quorumcumque collatorum, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, etiam indultum ſpeciale ſuper conferendis beneficiis ad eorum collationem, proviſionem, præſentationem, electionem, ſeu quamvis aliam diſpoſitionem pertinentibus à Sanctitate ſua, aut Sede Apoſtolica habentium, communiter vel diviſim ſpectantibus, quæ per eorum obitum in Romana Curia, vel extrà eam in poſterùm vacabunt tamquàm Sanctitatis ſuæ ratione familiaritatis & continuæ commenſalitatis hujuſmodi generaliter reſervatis providè, & de illis diſponere liberè & licitè poſſit, in omnibus & per omnia perindè ac ſi ipſi Prælati habitarent, & ultrà panem alia victui humano neceſſaria haberent.

Decretum irritans.

§. 3. Sicque per quoſcumque &c. etiam Cardinales Prælatorum ac cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores in quavis cauſa & inſtantia, ſublata &c. judicari & definiri debere, ac irritum &c.

Papæ ſubſc.

Placet, publicetur, & deſcribatur. I.

Publ. Pont. A. 4. die 13. Februarii.

Lecta, & publicata fuit ſuprascripta Regula Romæ in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1553. die verò Martis XIII. menſis Febr. Pontificat. prælibati S D. N. D. Julii divina providentia Papæ III. Anno 4.

A. Lomellinus Cuſtos.

XXII.

Quòd Frater germanus alicujus S. R. E. Cardinalis viventis, ad Cardinalatum promoveri non poſſit.

Approbavit hanc prohibitionem, & extendit Sixt. V. ut infrà in Tomo 2. in ejus conſt. 50. Poſtquàm. Ubi latè dicam de Cardinalibus.

Edita A. D. 1554.

SAnctiſſimus Dominus noſter D. Julius divina providentia Papa III. pro bono regimine S. R. E. ac pro fœlici ſacri Collegii Cardinalium directione, de ipſorum Cardinalium conſilio, & unanimi aſſenſu, præſenti decreto ſtatuit.

Quòd Frater germanus Cardinalis viventis creari non poſſit in Cardin.

§. 1. Ut nullo umquàm tempore aſſumatur aliquis poſthàc in ejuſdem S. R. E. Cardinalem, qui ſit frater germanus alterius Cardinalis viventis. Itaque eodem tempore duo fratres germani in eodem Collegio nullatenùs eſſe poſſint. Decernens, & declarans fratres Cardinalium viventium ad Cardinalatus dignitatem penitùs incapaces, & inhabiles habendos, & reputandos eſſe.

Dictæque ſanctioni derogari non poſſit.

§. 2. Et ex nulla quantumvis urgentiſſima cauſa adverſus hoc decretum diſpenſare licere.

Dat. P. An. 4. die 26. Jan.

Actum Romæ, die Veneris 26. menſis Januarii, 1554. in Conſiſtorio.

XXIII.

Prohibitio Blaſphemiarum, & Barattariarum in Alma Urbe. Et juriſdictio generalium Inquiſitorum hæreticæ pravitatis, coërcendi ipſos blaſphematores, ac eos ſcientes & non revelantes.

Contra hos blaſphematores procedit etiam Vicarius Papæ ut legitur in conſt. 36. Pauli III. Licet. ſupr. fol. 764. Et de materia blaſphematorum vide etiam Leon. X. conſt. 7. Supernæ, fol. 543. & in Pii V. conſt. 5. Cùm primùm, ubi notaba in Tomo 2. fol. 191.

Edita An. D. 1554.

JULIUS PAPA III.

Ad futuram rei memoriam.

Cauſa iſtius conſtitutionis.

IN multis depravatis moribus, vitioſiſque conſuetudinibus, quæ in noſtram hanc Almam Urbem, propter ejus amplitudinem magnúmque advenarum undique in eam concurſum, ſimul cum pluribus eximiiſque virtutibus, atque egregiis veræ pietatis exemplis irrepſerunt, ad quas nos tollendas, & extirpandas, omnem aciem mentis, & cogitationis noſtræ intendimus, nihil eſt quod animum noſtrum magis exulceret, & confodiat, quàm horribilis atque impia, & Chriſtianis auribus intolerabilis, divini nominis blaſphemia. Cùm audivimus ſacratiſſimum DEI, & JESU CHRISTI Domini noſtri Nomen, quod ſuper omne nomen cœleſtia venerantur, terreſtria adorant, inferna contremiſcunt (quod ne temerè quidem à quopiam, propter ejus ſublimitatem, ac Majeſtatem, uſurpandum ſit) paſſim pravorum efferatorúmque hominum vocibus ſcindi, unáque cum ejus ſanctiſſimæ Genitricis, & venerabilium Sanctorum, & amicorum ipſius ſummi Dei Nomine, deteſtandis blaſphemiis, maledictiſque lacerari, ut minimè mirandum ſit, ſi à Chriſtianis populis in tantis calamitatibus conſtitutis, divinæ iracundiæ flagella non amoveantur, propterea quòd juxta ſapientis dictum: A viri multum jurantis domo non diſcedet plaga.

Prohibitio cum pœna-

§. 1. Quare nos, hujuſmodi execrandum abuſum ſimul cum cæteris omnibus, quantum cum ejuſdem

rum impoſitione contra.

Dei adjutorio fieri poterit, extirpare volentes, ut hanc ipſam Urbem domicilium, ac Sedem Spiritus ſancti, omnibus inquinamentis mundatam, ac perpurgatam Domino Deo per omnia placentem exhibeamus, in hunc qui ſequitur modum, quoad præfatum horrendæ blaſphemiæ crimen, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, & voluntate, invocata Dei Omnipotentis juſtitia, decernimus, ſtatuimus, & ordinamus.

Blaſphemantes Deum, Chriſtum & Spiritum ſanctum.

§. 2. Blaſphemantes ſcilicet Deum Patrem Omnipotentem, vel ejus Filium unigenitum, Dominum & Redemptorem noſtrum JESUM CHRISTUM, ſeu Spiritum ſanctum, vel particulariter, & explicitè, vel generaliter, & implicitè, attribuendo divinæ Majeſtati quæ illi minimè conveniunt, vel removendo quæ eam decent, primò convicti, ſi divites fuerint, compellantur ad ſolvendum ſcuta auri quadraginta, ſi verò pauperes, ſolvant decem, quæ ſi nequeant numerare, luant in corpore. Secunda vice convictis, nobilibus, ſive divitibus ſive pauperibus duplicetur pœna pecuniaria proportionabiliter ad primam hujuſmodi mulctam. Atque inſuper incurrant infamiam, & inhabilitatem ad beneficia quæcumque ad gradus, dignitates, & honores obtinendos. Vilibus convictis perfodiatur lingua. Tertia vice convictis nobilibus, tàm divitibus, quàm pauperibus, triplicetur pœna pecuniaria reſpectivè ut ſuprà. Ulteriùs ſint ipſo jure privati beneficiis eccleſiaſticis, & officiis quibuſcumque dignitatibus, titulis, magiſtratibus, honoribus, ſint inteſtabiles tàm activè, quam paſſivè. Sint inhabiles ad ferendum teſtimonium. Sint banniti publicè per triennium ab Urbe. Vilibus imponatur fuſtigatio, aut deportatio ad triremes per triennium, & exulent perpetuò.

Mariamque Virginem.

§. 3. Idem ſervetur contrà blaſphemantes ipſius D.N. JESU CHRISTI Matrem beatiſſimam ſemper Virginem MARIAM.

Sanctos & Sanctas.

§. 4. Blaſphemi in Sanctos vel Sanctas Dei, corrigantur ſeverè arbitrio DD. Judicum, habita ratione qualitatis, & gravitatis criminis cum cæteris circumſtantiis jure attendendis.

Pœnarum applicatio.

§. 5. Volumus autem, & ſtatuimus, ut omnes pœnæ pecuniariæ exigendæ, applicentur tantummodò ſuſtentationi Orphanorum utriuſque ſexus Catechumenorum, & puellarum.

Juriſdictio Inquiſitorum generalium in eos.

§. 6. Judices verò tàm horrendi & impii criminis, deputamus, & inſtituimus RR. DD. Inquiſitores noſtros generales, quos volumus poſſe addere præſtitutis pœnis, & maximè in corpore, ſi modus blaſphemiæ ob gravitatem, impietatem, vel malitiam id expoſcat.

Dubiaque declarandi.

§. 7. Partes eorumdem DD. Judicum erunt, declarare ſi dubium occurrat, qui nobiles, qui plebeij, qui divites, qui pauperes ſint habendi.

Scientes revelent, Blaſphematores alioquin pœnas hic poſitas incurrent.

§. 8. Inſuper ne ſacrilegia, & mortifera hæc peſtis, ſi lateat, minùs curari vel præcidi poſſit, ex Omnipotentis Dei auctoritate mandamus omnibus, & ſingulis cujuſcumque ſint gradus, & conditionis, qui ſciverint aliquos blaſphemaſſe, ut ſuprà, quòd eos denuncient infrà tridnum Reverendiſſ. Judicibus, vel per ſe ipſos, vel per chirographum, modo & ordine inferiùs exprimendo. Sicque omnes, & ſingulos in diſtricto Dei judicio requirimus, & eorum conſcientias aggravamus. Monendo tamen eos, quòd ſi conſtiterit, aliquem ſcientem noluiſſe denunciare, cujuſcumque fuerit ſtatus, dignitatis, & conditionis, præter ultionem juſtitiæ divinæ quam ei annunciamus, & præter culpam mortalem, quam incurret ob inobedientiam, & ob neglectum honorem Dei, punientur eiſdemmet pœnis, quibus blaſphemi, & ſic eos mulctari præcipimus, non enim ſolùm digni ſunt pœna aut ſupplicio qui ea faciunt, ſed & qui non corrigunt facientes.

Volentes eos denunciare ſecrete, ſervet hic tradita.

§. 9. Cupientes denunciare ſecretè, ſcribant in chirographo nomen Blaſphemi, ſpeciem, locum, & diem blaſphemiæ, & ſi placuerit apponere nomen proprium, addant duos vel ſaltem unum teſtem, ſi verò maluerint ipſi denunciantes ſupprimere nomina propria, adſcribent tres vel ſaltem duos in chirographo, qui ſint teſtes de blaſphemia, & illud per religioſam perſonam, per ſpiritualem partem, cui confidant, mittant uni cui voluerint ex Reverendiſſ. Judicibus ordinatis, quibus ita ad deferendum electus, præcipimus in virtute Spiritus ſancti, & ſanctæ obedientiæ, quòd nemini habeant revelare denunciantes teſtes, vel denunciatos, niſi tribunali jam decreto, in quo volumus ſervari omninò ſecretos, tùm denunciantes, tùm teſtes, non ſecùs ac ſervantur in cauſa fidei.

Denunciator cum uno teſte plenè probet.

§. 10. In condemnando pro hoc execrabili ſcelere ſtabitur duobus teſtibus fidedignis, poterit haberi loco teſtis unius denuncians, ſi medio juramento denunciet, diligenter obſervata qualitate, integritate, & reliquis circumſtantiis tum denunciantis, tùm alterius teſtis.

Falſus denunciatur vel teſti.

§. 11. Si qui (quod DEUS avertat) inventi fuerint denunciantes vel atteſtantes falſo, ſubeant pœnas blaſphemorum, & ſimili ordine, & nihilominùs ſeveriſſimis, & graviſſimis pœnis, etiam in corpore, affligantur, ac ad triremes perpetuò deputentur.

Blaſphemi ſe deferentes non puniuntur.

§. 12. Blaſphemis non accuſatis, nec denunciatis, ſi ſeipſos humili contrito corde accuſent, ſi de eorum iniquitate veniam petant, condonamus omnes pœnas à nobis impoſitas, interim tamen lacrimis, orationibus & cæteris voluntariis pœnitentiis, peccatum maximè deteſtabile redimant in miſericordia Domini.

Prohibitio tenendi barattarias.

§. 13. Quia verò compertum habemus, ludos quos barattarias vulgus appellat, præter multas iniquitates quibus cauſam præbent, blaſphemiam maximè enutrire, gignere, & evomere, ideò auctoritate noſtra, in ſpiritu Domini, præſenti decreto noſtro, & Motu proprio amovimus, damnamus, prohibemus omnes hujuſmodi barattarias tamquàm ſemina plurium impietatum. Et qui in poſterùm auſi fuerint eas manutenere vel exercere, volumus ac jubemus eos carceribus mancipari de facto, & puniri pœnis à jure contrà Aleatores ſtatutis. Et inſuper arbitrio DD. Judicum præfatorum &c. mulctari graviſſimè pro tranſgreſſione hujus noſtræ prohibitionis, à qua nullum excipimus, cujuſcumque ſit gradus, dignitatis, vel conditionis, & pro hac cauſa dumtaxat caſſamus, irritamus, annullamus quamcumque prætenſam licentiam, vel exemptionem.

Tranſumptorum fides.

§. 14. Volumus autem quòd præſentium tranſumptis manu alicujus Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, tam judicio quàm extrà quæ præſentibus originalibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ vel oſtenſæ.

D. P. An. 4. die 1. Febr.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die prima Februarii, 1554. Pontif. noſtri Anno 4.

XXIV.

Contrà Hebræos retinentes libros Thalmudi & alios, in quibus nomen JESU Salvatoris noſtri &c. cum blaſphemia, aut aliàs ignominioſe nominatur.

Ampliorem diſpoſitionem vide infra Clem. VIII. conſt. 20. Cùm Hebræorum, ubi notabo in Tom. 3. fol. 27.

Edita A. D. 1554.

JULIUS PAPA III.

Univerſis & ſingulis venerabilibus Fratribus Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, ac dilectis filiis aliis locorum Ordinariis. Sal. & Apoſt. bened.

Cauſa conſt.

CUM ſicut nuper non ſine animi noſtri moleſtia accepimus, licèt aliàs venerabiles fratres noſtri

Sanctæ

Digitized by Google

Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales hæreticæ pravitatis in univerſa Republica Chriſtiana Inquiſitores generales; certum Hebraicorum librorum volumen Ghemarot Thalmud nuncupatum, nonnulla indigna, & legem divinam, orthodoxamque fidem offendentia continens, de mandato noſtro damnaverint, & igne comburi fecerint, nihilominùs inter ipſos Hebræos adhuc eſſe dicantur diverſi libri diverſas contrà Chriſtum Redemptorem noſtrum, ejúſque ſanctiſſimum Nomen & honorem, blaſphemias, & ignominias continentes.

Juſſio comburendi libros Thalmud &c.

§. 1. Nos in præmiſſis opportunè providere volentes, vobis, & veſtrum cuilibet per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs ſingulis univerſitatibus Hebræorum infra limites juriſdictionis veſtræ conſiſtentibus ex parte noſtra intimetis, & notificetis, quòd elapſis quatuor menſibus à die intimationis, & notificationis hujuſmodi, omnes, & ſinguli libri, in quibus nomen JESU Salvatoris noſtri, quòd Jeſeui hanozri dicitur, cum blaſphemia, aut aliàs ignominiosè nominatur, tàm in eorum Synagogis, & locis publicis quàm privatis domibus, & aliàs ubique locorum diligentiſſimè exquiratur, & qui libros hujuſmodi penès ſe quoquo modo habere reperti fuerint, debitis pœnis, tàm pecuniariis, & confiſcationis bonorum, quàm ſi eorum contumacia, aut qualitas delicti id exegerit, corporis etiam ultimi ſupplicii, ac aliàs prout à fide Chriſti apoſtatantes puniantur irremiſſibiliter puniantur, & nihilominùs eiſdem quatuor menſibus, elapſis per vos, vel alium, ſeu alios, vos ad hoc duxeritis deputandos, libros hujuſmodi cum omni quos diligentia inquiratis, & ſtudioſe inveſtigetis, inquirique & inveſtigari faciatis, & eos, quos libros hujuſmodi penes ſe habere reperietis, pœnis quibus apoſtatantes præfati puniuntur, omninò, & irremiſſibiliter puniatis.

Prohibitio de cætero retinendi.

§. 2. Non permittentes de cætero eoſdem Hebræos (qui in memoriam Paſſionis Dominicæ à ſancta Matre Eccleſia tolerantur, ut aliquando manſuetudine noſtra allecti ad verum Chriſti lumen divino afflante ſpiritu, convertantur) à quibuſvis etiam Apoſtolica auctoritate fungentibus occaſione cujuſvis ſortis librorum apud eos exiſtentium, (dummodò blaſphemiam, ut præfertur, non contineant) niſi de noſtro expreſſo mandato, quomodolibet vexari aut moleſtari. Contradictores quoſlibet, & rebelles, ac vobis in præmiſſis non parentes per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas ac etiam pecuniarias arbitrio veſtro moderandas, & applicandas, ac alia opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita, compeſcendo, ac legitimis ſuper hic babendis ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas etiam iteratis vicibus aggravando, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Derogatio contrariorum.

§. 3. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſorum Hebræorum etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis. Quibus omnibus, eorum tenores præſentibus pro expreſſis habentes, illas aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe derogamus, contrariis quibuſcumque, aut ſi aliquibus communiter vel diviſim ab eadem Sede ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Fides tranſumptorum.

§. 4. Et quia difficile foret, præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd tranſumptis præſentium, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ eccleſiaſticæ, ſeu perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, ea prorſus fides adhibeatur quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Datum Romæ apud Sanctum Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 29. Maij, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo quarto, Pontificatus noſtri Anno quinto. Dat. P. An. 5. die 29. Maij.

XXV.

Contrà Homicidas, Brigoſos, Duellantes, & alia gravia crimina patrantes, Bannitóſque & eorum complices, receptatores, & fautores.

Quamplures Pontificias in hac materia ſanctiones indicatas per legem in Six. V. conſt. 6. Hoc noſtri, inf. Tom. 2. ubi hanc etiam adnumeratam habes.

JULIUS PAPA III.

Edita A. D. 1554.

Ad perpetuam rei memoriam.

Plerique Romani Pont. variàs contrà homicidas, aliósque delinquentes hactenùs leges ediderunt. Has omnes tibi indicatas vide in Six. V. conſt. 6. Hoc noſtri cit. in rub.

§. 1. CUM ſicut accepimus, licet aliàs fel. rec. Pius II Paulus etiam II. Sixtus IV. Innocentius VIII. Julius ſimiliter II. & Clemens VII. forſan alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, inter alias pro Almæ Urbis, & totius S. R. E. temporalis ſtatus quiete, & tranquillitate ſuſceptas curas, & factas proviſiones, contrà homicidas & in capitalibus inimicitiis perſeverantes, brigoſos nuncupatos, pacis, aut treguæ fractores, ſive Romani Pontificis, aut Officialium ſuorum licentia, cavalcatas, ſeu armatorum collectas facientes, jus ſibi ipſis dicentes alióſque tunc expreſſos delinquentes, ipſorúmque homicidarum, & aliorum prædictorum, ſeu pro quocumque alio capitali crimine condemnatorum receptatores, aut illis, necnon quibuſcumque perſonis ſingulari certamine (quod duellum appellant) pugnare volentibus, locum, auxilium, favorem, & conſilium, directè, vel indirectè, per ſe, vel alium, publicè, vel occultè præſtantes, diverſas ediderunt conſtitutiones, & leges cum diverſarum cenſurarum Eccleſiaſticarum, & aliarum pœnarum comminatione, & impoſitione, prout in ſingulis eorumdem Prædeceſſorum deſuper confectis literis pleniùs continetur.

In contravenientes tamen Officiales remiſſius proceſſerunt.

§. 2. Et à certis annis citrà, ſicut etiam facti notorietate eſt omnibus cognitum, nonnulli inobedientes contrà tàm ſalutiferas Prædeceſſorum hujuſmodi literas, ordinationéſque, inhibitiones, & decreta in illis contenta, elata cervice, temerarióque auſu venire, & facere præſumpſerint, cenſuras, & pœnas prædictas in eiſdem literis contentas damnabiliter incurrendo, attamen qui pro tempore fuerint judices, ad quorum officium ea cura ſpectabat pro dictarum literarum obſervantia, & publicæ quietis manutentione, contrà eos procedere neglexiſſe, ſeu remiſſius egiſſe reperiuntur.

Hic ideò Pont. illas conſt. innovat, & gubernatori Urbis earumdem executionem & obſervantiam committit.

§. 3. Nos conſiderantes quanta cum maturitate à Prædeceſſoribus noſtris literæ prædictæ emanaverint, & quantum publico bono illarum obſervantia ſit profutura, & propterea nolentes ullo pacto, quantum in nobis eſt tolerare, quòd illarum executio negligatur, literas prædictas, quarum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus pro expreſſis haberi volumus, & in eis contenta quæcumque approbantes, & innovantes, motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, Venerabili fratri Phylo Epiſcopo Aſculano moderno, & pro tempore exiſtenti Almæ Urbis Gubernatori, ut poſt

ſolemniter

ſolemniter in publicis conſuetis Urbis locis, prout ipſi Phylo Gubernatori videbitur præſentis cedulæ faciendam publicationem, ulteriori mora, & quocumque alio reſpectu poſtpoſitis, & ceſſantibus, contrà omnes, & ſingulas Communitates, Univerſitates, necnon Duces, Marchiones, Comites, Barones, Domicellos, & Dominos temporales, armorum Capitaneos, Civéſque incolas, & particulares perſonas quaſcumque Civitatum, Oppidorum, Terrarum, Caſtrorum, Villarum, & aliorum locorum eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè ſubjectorum, in dictis literis expreſſorum, qui ſingulis Prædeceſſorum prædictorum literis prædictis, & contentis, in eis, hactenùs quomodolibet contraiverunt, ſive fecerunt, in futurumque (quod abſit) contraibunt, vel facient, ad declarationem executionemque cenſurarum, & prædictarum pœnarum, rigoroſe, & irremiſſibiliter procedant, & ipſorum quilibet procedat, præſentium tenore in virtute ſanctæ obedientiæ, & ſub indignationis noſtræ pœna præcipimus, & mandamus.

Et contrà prædictos nondùm per viam inquiſitionis, vel denunciationis, ſed etiam ex officio, per viam quærelæ & accuſationis procedi mandat.

§. 4. Et ne de modo citandi, & procedendi, probationibusque faciendis, dubitari, aut per diſputationum ſubtilitates, & plerúmque etiam cavillationes, dictorum Prædeceſſorum, & noſtra, circà publicam tranquillitatem hujuſmodi fruſtretur intentio, volumus, & etiam per modum legis perpetuò valituræ ordinamus, quòd contrà Communitates, Univerſitates, & alios prædictos dictarum literarum transgreſſores, & quemlibet eorum, tàm per viam inquiſitionis ſeu denunciationis, & ex officio Curiæ, quam per viam accuſationis ſeu querelæ à quocumque proponendæ procedi valeat.

Eoſque citari poſſe per edictum, cujus formam hic tradit.

§. 5. Poſſintque ipſi contrà quos fuerit procedendum, citari per edictum, hoc modo publicandum, videlicet; Ut contrà Romanos Cives, ſeu Incolas ab Urbe abſentes, necnon Barones, Domicellos, Communitates, Univerſitates, Collegia, perſonas quaſcumque locorum intrà quadraginta milliaria ſitorum, debeant originales cedulæ edicti, per Nuntium, ſive Mandatarium, aut Curſorem, vel præconem publicum affigi in valvis Curiæ Capitolii, hora, qua Senator cum ſuis Collateralibus pro jure reddendo in aula ipſius Curiæ more ſolito ſedebunt, & poſtquàm ita perfecerint, in ingreſſu, ſive janua aulæ prædictæ alta voce legi, & publicari, & deindè cedula ipſa, eodem modo affigatur & publicetur ad valvas domus habitationis cujuſlibet citandi, ſi in Urbe habitationis domum habuerit, alioquin ad valvas Curiæ Gubernatoris prædicti, hora ſimili, qua ipſe Gubernator, vel ſuus Locumtenens pro jure reddendo ſedebit. Contrà alios verò locorum diſtantiorum citandos quoſcumque ſimilis affixio, & publicatio fiat in valvis Eccleſiæ S. Petri, ac Cancellariæ Apoſtolicæ, & in audientia publica literarum contradictarum, diebus videlicet, quibus audien. lectio celebrabitur, aliis verò diebus ejuſdem audientiæ loco in acie Campi Floræ, non enim veriſimilis eſſe poterit, neque excuſabilis ignorantia rei tàm patenter notificatæ, idcóque volumus quòd hujuſmodi citatio ipſos ſic citandos reſpectivè, arctet, atque afficiat, perindè ac ſi perſonaliter per nuncium ſeu per literas citati fuiſſent, etiam aliter non docto, quòd ad eos, eorúmque perſonas, ſeu domos, tutus non pateat acceſſus, dummodò in quolibet edicto, terminus ad comparendum apponatur congruus, ita quòd poſſit ad locum ex quo quilibet reus citabitur, ipſius edicti notitia veriſimiliter pervenire, & deindè citatus arrepto itinere, commodè comparere. Neminem autem putamus dubitaturum fore, quòd congruus ſit terminus, ſi pro locis intrà quadraginta milliaria ab Urbe ſitis, octo dies aſſignentur, & pro diſtantioribus locis, ſi pro ſingulis viginti milliaribus diſtantiæ, dictis octo diebus, duo dies addantur, præſumaturque illicò, præterito termino hujuſmodi ipſius edicti propoſitio, & publicatio ad eorumdem citatorum notitiam perveniſſe, ita quòd non recipiatur probatio in contrarium. Loca autem ex quibus rei citari, & diſtantia prædicta computari debeat, volumus, & decernimus eſſe illa, in quibus per receptationem homicidarum, bannitorum, aliorúmque prædictorum, aut aliàs prædeceſſorum hujuſmodi literis contraventum, ſeu contrafactum fuiſſe proponitur, etiam ſi ipſi rei citandi tunc ibi non habitent, neque reperiantur, ſeu etiam à multo ante propoſitionem edicti hujuſmodi, præterito tempore citrà, aut ibi numquàm fuerint, neque habitaverint, cùm eis ſit imputandum, qui in talibus locis deliquerint, & quoniam temeritatis, & delicti fomitem ibi habuerint, ac etiam de re ſoliciti eſſe debebunt, nec digni ſunt, qui alibi quærantur, maximè poſtquàm præſenti lege publicata, intelligent quo ſit modo contrà eos procedendum.

Ex ſummariè ac nullo juris ordine ſervato contrà eoſdem proceſſus fieri mandat.

§. 6. Volumus prætereà, quòd in quolibet proceſſu contrà ſic citatos faciendo procedatur ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, nulla terminorum qui in Curia ſubſtantiales appellantur, aut aliàs judiciaria obſervatione interveniente, ſed ſola facti, & contraventionis literarum prædictarum veritate inſpecta.

Bannitorum receptatores & fautores ignorantiæ excuſationem non recipi decernit, niſi receptatores ſint publici hoſpitatores.

§. 7. Et ne etiam ſuper culpa, vel excuſatione ipſorum citatorum, forſan ignorantia factæ contraventionis literarum hujuſmodi allegantes, diſputando, literis prædictis, & prædeceſſorum, ac noſtræ intentioni, publicæque tranquillitati hujuſmodi per pravas malorum aſtutias & fucata media, fraus aliqua fiat, declaramus, & volumus, ut quoad illos, qui hactenùs deliquerunt, circa præſumendam, vel probandam eorum ſcientiam, ſi ad ſe defendendum, prout citati erunt, comparuerint, ſervetur qualiſcumque ſit juris communis diſpoſitio, quo verò ad illos, qui in futurum deliquiſſe dicentur, etiam aliis contrà eos probationibus non factis, præſumantur, intelligantur, & judicentur, ſcienter literis prædictis (quantùm attinet ad receptionem, conſilii, auxilii, victualium loci, & favoris præſtationem) contràiviſſe, pœnáſque in illis contentas incurriſſe, quicumque aliquem in Alma Urbe, ſeu alia qualibet, ex Sanctæ Romanæ Eccleſiæ immediatè ſubjectis civitatibus, Terris, & locis pro quocumque crimine capitali per ipſius Urbis, aliarúmque Civitatum, ac Terrarum, & locorum judices publicè bannitum receptaverit, ſeu illi conſilium, victualia, auxilium, favorem, ac pro ſingulari certamine faciendo locum præſtiterit, ſeu præſtari juſſerit, curaverit, vel permiſerit, aut aliquid aliud de præmiſſis in dictorum Prædeceſſorum literis prohibitia fecerit, & per cujus, etiam abſentis, & ignorantis Vaſſallos, Officiales, Miniſtros, agentes, & homines quoſcumque talia facta, aut permiſſa, fuerint, æquè enim peccare arbitramur qui per ſeipſum facit, & qui non curat, ne fiat per eos quos ipſe cohibere poteſt, alioquin facile eſſet literarum præfatarum effectum illudere, ſi illis, qui ſcire, & curare per ſe ipſos debent, ignorantiæ propriæ, culpæque alienæ permitteretur allegatio, niſi fortè de receptione facta delati fuerint publici hoſpitatores, quos quoniam ſuorum hoſpitum, conditionem explorare non tenentur, nolumus cenſeri eſſe in culpa, niſi probetur, quòd ſcienter peccaverint.

Solam ſignaturam ſufficere & ejus exempta Notario Curiæ

§. 8. Volumus quoque præſentis cedulæ ſolam ſignaturam, etiam abſque eo quod data, & & regiſtrata fuerit, & tàm ipſam originalem, quacumque conſtitutione vel regula forſan con-

trariè

Gubernatoris ſubſcriptæ fide n face e declarat.

trariè non obſtantibus, quàm ejus exempla per Notarium Curiæ præſentis, & pro tempore futuri Gubernatoris ſubſcripta, ubique fidem facere.

Contrariisque derogat.

§. 9. Non obſtantibus omnibus illis quæ dicti Prædeceſſores in ſuis literis prædictis voluerunt non obſtare, aliiſque conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ſtatutiſque & conſuetudinibus, juramento &c. roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis quibuſvis, etiam S. R. E. Cardin. & aliis quibuſvis quacumque tàm mundana quàm Eccleſiaſtica auctoritate fulgentibus perſonis, conceſſis, & innovatis illorum tenores etiam ſi pro ſufficienti illorum derogatione, & totalis expreſſio ſeu inſertio, vel alia certa forma requireretur, pro ſufficienter expreſſis habentes cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſt.

Placet, & ita Motu proprio præcipimus, & ordinamus I.

MARCELLUS SECUNDUS PONT. CCXXVI.

ANNO DOMINI MDLV.

ANNO 1555.

MArcellus II. de Oppido Montisſani, quod eſt in Piceni agro, Marcellus Cervinus anteà dictus, Richardi filius, presbyter Cardinalis tit. S. Crucis in Hieruſalem. Creatus 5. Idus Aprilis, Anno Domino 1555. Sedit dies 22. Nullos creavit Cardinales. Obiit 3. Kalen. Maji eodem anno. Sepultus fuit in Baſilica Vaticana. Vacavit ſedes dies 22.

PAULUS QUARTUS PONT. CCXXVII.

ANNO DOMINI MDLV.

ANNO 1555.

PAulus IV. Archiepiſcopus Theatinus Neapolitanus, Petrus Carafa anteà dictus, Epiſcopus Cardinalis Oſtienſis, & ſacri Collegii Decanus, creatus 10. Kalen. Junii 1555. Sedit annos 4. dies 27. Creavit Cardinales 19. Obiit 15. Kal. Sept. Anno Domini 1559. Corpus ejus in Baſilica Vaticana conditum à Pio V. in Eccleſia S. Mariæ ſuper Minervam translatum fuit. Vacavit ſedes menſes quatuor, dies 7.

I. Privilegium Ordinis Fratrum Minorum S. Franciſci deputandi perſonas extrà Ordinem, in Syndicos, & œconomos, ad exigenda legata pia, & alia negotia pertractanda, unà cum aliarum gratiarum ejuſdem Ordinis confirmatione.

Quoad ſecundam partem, habes infrà aliam Clem. VIII. conſtitutionem, numero 51. Ratio. Tom. 3. fol. 74. ubi omnia privilegia Ordinis quatenus Concilio Tridentino non ſint contraria confirmantur. Syndici autem gaudent omnibus privilegiis Ordinis, ex indulto Clement. VII. de quo ſup. fol. 672. in conſtit. 19. Dùm conſideramus.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Edita A. D. 1555.

Exordium.

EX clementi Sedis Apoſtolicæ proviſione, nec non perſonarum DEO devotarum profectu ſub regulari caſtimonia Domino militantium, pia devotione provenire dignoſcitur, ut Romanus Pontifex quandoque per prædeceſſores ſuos Romanos Pontifices, pro Religionis conſervatione, & augmento, ac perſonarum earumdem quiete, & commodo conceſſa, approbata, & innovata Apoſtolica auctoritate communiat, ut eò firmiora perſiſtant, quo ſæpiùs fuerint ejuſdem Sedis auctoritate circumfulta.

Ordinis Fratrum de obſervantia merita multa ſunt.

§. 1. Sanè pro parte dilecti filii Clementis de Molinea, Miniſtri Generalis Ordinis Fratrum Minorum Regularis Obſervantiæ, nobis nuper exhibita petitio continebat, quòd cùm inter operarios, qui ad excolendam vineam Domini Sabaoth, Dei gratia, Ordo ipſe magnos probitatis, & doctrinæ, ac animarum ſalutis fructus ſemper olim attulerit, & quotidiè afferre conetur, ac exindè pro ſuis ſanctis ſtudiis, honeſtiſque laboribus, próque ſalute animarum, ab Apoſtolica Sede, cujus continuè pacem & dignitatem Ordo idem fortiter tutatus eſt, tàm ſpiritualia quàm temporalia ſubſidia, ornamentáque acceperit, & accipiat, quibus & ſancta ſua officia, ac vitam ſuam regularem, faciliùs, atque expeditiùs exequi, tranſigere poſſint, & cæteræ religioſæ perſonæ, Ordinéſque alii, exemplo ipſorum, promptiores, alacrioréſque ad ſua officia perſolvenda reddantur.

Cui & aliis ei ſubjectis, diverſi Rom. Pont. plurimas gratias conceſſerunt.

§. 2. Cúmque etiam ex ipſius Sedis proviſione, ac benigna dignatione provenire dignoſcatur, ut Romanus Pontifex, quandoque prædeceſſorum ſuorum Romanorum Pontificum geſta innovet, ac innovationem, & revocationem reſtauret, & Apoſtolica auctoritate innovata, & reſtaurata muniat, ac in priſtinum ſtatum reponat, & reducat. Et propterea nonnulli Romani Pontifices prædeceſſores noſtri nonnullas gratias, & conceſſiones, indulgentias, peccatorum remiſſiones, abſolutiones etiam plenarias, libertates, prærogativas, favores, immunitates, exemptiones, declarationes, facultates, ac omnia, & ſingula privilegia, & indulta, tàm ſpiritualia quàm temporalia, etiam per ſolam ſignaturam, aut per oracula vivæ vocis, vel aliàs etiam contrà apoſtatas, tàm pro foro conſcientiæ, quàm foro fori, tàm prædictis Fratrum Minorum, quàm ſanctæ Claræ, ac tertio de Pœnitentia nuncupato Ordinibus, illorumque Superioribus, Fratribus, Monialibus, & Sororibus, ac utriuſque ſexus perſonis, & Monaſteriis, domibus, Eccleſiis, & locis quibuſcumque dictorum Ordinum, nunc & pro tempore exiſtentibus, in genere, vel in ſpecie, etiam per modum communicationis, ſive extenſionis privilegiorum inter ſe, ac etiam cum aliis quibuſcumque Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus. Et fœlicis recordationis Gregorius IX. Boniſacius VIII. Alexander IV. Nicolaus III. Clemens V. Eugenius etiam IV. Leo X. Clemens VII. Paulus ſimiliter III. ac Julius etiam III. ac alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, & Sedes Apoſtolica, tàm ſuper exemptionibus, etiam de latere, ac hæreticæ pravitatis Inquiſitorum, juriſdictione, viſitatione, & correctione, quàm etiam ab omni impoſitione, collecta, decima, ſubſidio, quarta, &

quin-

quinta funeralium, & legatorum partibus, pedagiis, & gabellis, ac alio quocumque gravamine per Sedem eamdem pro tempore impoſitis, conceſſerint.

Martinus iv. (cujus Bullam prætermiſi) dedit facultatem deputandi perſonas extrà Ordinem pro œconomis &c.

§. 3. Ac piæ memoriæ Martinus IV. etiam prædeceſſor noſter, qui conſiderans, quòd Fratres Ordinis Minorum regularis Obſervantiæ hujuſmodi pro nulla re temporali, juxtà eorumdem profeſſionem & regularia inſtituta, poſſunt in judicio experiri, ut excluſis quibuſcumque ſolicitudinibus, liberiùs, & quietiùs divinis poſſent vacare obſequiis, & offerentium, donantium, & concedentium aut in ultima voluntate relinquentium, Ordini Fratrum Minorum, vel illius Fratribus prædictis, aliquid propter Deum, pia intentio non defraudaretur, ac hæredum, & executorum negligentiis obviari poſſet, ac ut ipſi Fratres ſecundùm modos licitos, & congruos, ipſi Ordini relictis ſibi in teſtamentis non fraudarentur, inter alia diſpoſuit, quòd Generalis, & Provinciales Miniſtri, ac Cuſtodes univerſi pro tempore ipſius Ordinis Fratrum Minorum, poſſent nominare ſpeciales perſonas, quæ non eſſent de dicto Ordine, pro locorum indigentia ſingulorum, quas perſonas taliter per ipſos nominatas pro tempore, in iis legitimam adminiſtrationem, & generalem, & liberam gerere, & ipſos veros, & legitimos adminiſtratores, œconomos, ſyndicos, & actores eſſe, & de plenitudine poteſtates conſtituendo, auctoritate Apoſtolica decrevit qui res ipſas, & rerum prædictarum pretium, & prædictas eleemoſynas nomine Romanæ Eccleſiæ (ad quam rerum, mobilium, & immobilium, quibus Fratres uti poſſunt, jus, proprietas, & dominium nullo medio ſpectet) reciperent per eoſdem in Fratrum ipſorum utilitates, prout eis licèt regula, vel declaratione regulæ convertenda, ſicut, & quando à Generalibus, & Provincialibus Miniſtris, & Cuſtodibus prædictis, & eorum ſingulis pro tempore, in provincia vel cuſtodia ſibi decreta, vel ab eiſdem Fratribus de aſſenſu eorum, extitiſſent requiſiti, ac eædem perſonæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, tranſigendi quoque, & paciſcendi, conveniendi, compromittendi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorum de calumnia vitanda, & veritate dicenda jurandi, & cujuſlibet alterius generis juramentum præſtandi, cum illis, & contra illos qui hujuſmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemoſynas Fratribus in teſtamentis occuparent, vel violenter auferrent, ſive contra voluntatem Fratrum quomodolibet obtinerent. Et generaliter in omnibus cauſis, rebus, & locis hujuſmodi ad ipſam Eccleſiam ſpectantibus, ipſorum Fratrum uſui conceſſis. Necnon pro immunitatibus, libertatibus, & juribus, ac privilegiis, & indulgentiis eorumdem ſine cujuſlibet ſatiſdationis, & cautionis onere, plenam, generalem, & liberam haberent, Apoſtolica auctoritate præfata, in judicio & extrà judicium, poteſtatem, revocandi quoque perſonas eaſdem, & earum quamlibet, ac alias eis ſubrogandi, & vel nominandi per ſupradictum modum nominationis, quotiens opportunum foret, quæ eamdem in prædictis, vel ſimiliter haberent poteſtatem plenam, & liberam, per ſuas, ſub Datum apud Urbem Veterem, quintodecimo Kalendas Februarii, Pontificatus in Anno ſecundo, auctoritate Apoſtolica præfatam, etiam conceſſit facultatem.

Joan. xxij. in ſua extr. Ad conditorem. d. facultatem abſtulit.

§. 4. Et licèt recolendæ mem. Joannes Papa XXII. ſimiliter prædeceſſor noſter conſtitutione, quæ incipit; Ad conditorem, per quam miniſtris, & cuſtodibus, & fratribus prædictis, ne literis, & conceſſione Martini prædeceſſoris hujuſmodi ſine Apoſtolicæ Sedis prædictæ licentia uterentur, inter cætera prohibuerit.

Martinus v. eam reſtituit.

§. 5. Nihilominùs prohibitione hujuſmodi non obſtante ſanctæ mem. Martinus V. ſimiliter prædeceſſor noſter, voluit, & eadem auctoritate Apoſtolica conceſſit miniſtris, & cuſtodibus, & fratribus prædictis, quòd ipſi, & eorum ſinguli literis Martini IV. prædeceſſoris, ac omnibus in eis contentis hujuſmodi liberè, & licitè uti valerent, tamdiù, & quouſque per Sedem prædictam aliud in præmiſſis eidem Ordini utiliùs foret ordinatum.

Eug. iv. confirmavit.

§. 6. Ac etiam fœl. mem. Eugenius etiam Papa IV. pariter prædeceſſor noſter, jus hujuſmodi eidem Ordini per alias ſuas literas tenore literarum Martini IV. prædeceſſoris hujuſmodi in eis præinſerto, ut dicitur, conceſſit, conſervari.

Nic. v. & Sixt. iv. conceſſerunt facultatem audiendi confeſſiones, & adminiſtrandi Sacramenta Eccleſiaſtica.

§. 7. Necnon etiam piæ mem. Nicolaus V. & Sixtus IV. etiam prædeceſſores noſtri ſuper confeſſionibus audiendis omnium perſonarum extranearum & forenſium quarumcumque Diœceſum per Fratres Minores Ordinis, & Obſervantiæ regularis hujuſmodi ad hoc à ſuis Superioribus, ut moris eſt deputatos, necnon pro abſolutionis beneficio illis impendendo, ac ſanctiſſimæ Euchariſtiæ Sacramento, eis taliter confeſſis, omni tempore, præterquàm in die Reſurrectionis Dominicæ, licitè adminiſtrando, per diverſas eorum literas, eadem auctoritate Apoſtolica facultatem conceſſerunt, ac idem Eugenius, & diverſi alii Romani Pontifices prædeceſſores noſtri facultatem abſolvendi hujuſmodi ſub certis modis, & forma, ac etiam in diverſis Conventibus Ordinis hujuſmodi tunc expreſſis (etiam vivæ vocis oraculo ut præfertur) ampliarunt, & extenderunt, prout in ſingulis conceſſionibus, & literis eorumdem prædeceſſorum pleniùs dicitur contineri.

Ordo nunc poſtulat confirmationem ab iſto Pont.

§. 8. Cùm autem ſicut eadem expoſitio ſubjungebat, ea quæ ſæpiùs Apoſtolica auctoritate præfata munita exiſtunt, majorem obtineant roboris firmitatem, dictuſque Clemens Miniſter cupiat privilegia, facultates, conceſſiones, indulta, diſpenſationes, & ſingulas alias gratias hujuſmodi, etiam per nos approbari, innovari, & confirmari, pro parte ejuſdem Clementis Miniſtri, nobis fuit humiliter ſupplicatum, ut eiſdem privilegiis, immunitatibus, exemptionibus, libertatibus, favoribus, conſervatoriis, declarationibus, facultatibus, diſpenſationibus, gratiis, conceſſionibus, indulgentiis, & indultis pro illorum obſervantia viridiore noſtræ approbationis robur adjicere, aliáſque in præmiſſis opportunè providere de benignitate Apoſtolica dignaremur.

Qui omnes gratias d. Ordinis confirmat.

§. 9. Nos igitur qui omnium votis præſertim illis quibus ſub ſuavi religionis jugo divinis laudibus, & Chriſtianæ profeſſionis augmento incumbentium perſonarum tranquillitati, commoditatibus, & honori conſulitur, libenter annuimus, eóque favoribus proſequimur opportunis, hujuſmodi ſupplicationibus inclinati, præmiſſa, ac omnia, & ſingula alia privilegia, immunitates, exemptiones, etiam ab Inquiſitoribus præfatis libertates, prærogativas, favores, conſervatorias, declarationes, facultates, diſpenſationes, gratias, conceſſiones, indulgentias, & indulta, ſpiritualia, & temporalia, etiam per modum communicationis, & extenſionis, inter ſe, & cum aliis Ordinibus, Mendicantibus, & non Mendicantibus, ejuſdem Fratrum Minorum regularis obſervantiæ, ac S. Claræ, & de Pœnitentia Tertii Ordinis, etiam in Congregatione ſub trium votorum ſubſtantialium profeſſione, & eorumdem Superiorum Ordinis Minorum regularis obſervantiæ hujuſmodi obedientia degentibus, ipſorúmque Superiorum Fratribus, Monialibus, Sororibus, ac utriuſque ſexus etiam ſingularibus perſonis, necnon Monaſteriis, domibus, Eccleſiis, & locis quibuſcumque, in genere, & in ſpecie, etiam per ſolam ſignaturam, etiam vivæ vocis oraculo, ut præfertur, aut aliàs tàm per præfatos, ac quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem prædictam, quam Imperatores, Reges, & alios Principes ſub quacumque forma, & expreſſione verborum conceſſa, ac etiam iteratis vicibus approbata. Necnon cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, decretis, & declarationibus, ſingulas deſuper confectas literas, & in eis contenta (etiam prout largiùs in aliquibus earum eis conceſſum eſt) interpretando, & indè ſecuta quæcumque illorum omnium tenores, & formas, datas, effectus,

& decreta in illis appoſita, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus, pro ſufficienter expreſſis habentes, dicta auctoritate Apoſtolica, tenore præſentium ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine approbamus, & innovamus, & perpetuam roboris firmitatem obtinere, & firmiter obſervari, necnon Ordinibus Fratrum Minorum regularis obſervantiæ, & ſanctæ Claræ, ac Tertio de Pœnitentia nuncupato, etiam in congregatione ſub obedientia Fratrum Minorum obſervantiæ hujuſmodi degentibus Superioribus, Fratribus, Monialibus, etiam Tertiariis, nuncupatis Sororibus, perſonis, Monaſteriis, domibus, Eccleſiis, & locis præfatis, etiam per modum communicationis, & extenſionis hujuſmodi ſuffragari, illiſque frui, uti, & gaudere, quando & quoties opus fuerit poſſe, & debere, in judicio, & extrà, ac etiam in foro conſcientiæ in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi ſpecialiter, & expreſſe eiſdem fratrum Minorum, ac ſanctæ Claræ, & Tertio de Pœnitentia nuncupato Ordinibus, conceſſa fuiſſent, decernimus. Supplentes omnes, & ſingulos juris, & facti defectus, ſi qui forſan intervenerint in eiſdem.

Poteſtatemque concedit diligen. œconomos & Syndicos.

§. 10. Et nihilominùs pro potiori cautela, & ampliori dono gratiæ, illa omnia, & ſingula quæ per præfatos prædeceſſores noſtros, ac Imperatores, Reges, ac nos, & Sedem eamdem, conceſſa, ſtatuta, & ordinata fuerunt, etiam juxtà ampliorem, & favorabiliorem illorum intelligentiam, & interpretationem, & præſertim ut excluſis quibuſcumque ſollicitudinibus liberiùs, & quietius divinis poſſint vacare obſequiis Fratres Minorum regularis obſervantiæ hujuſmodi, & animarum ſaluti peramplius proficere, & offerentium, donantium, & concedentium, aut in ultima voluntate relinquentium Ordini prædicto, vel Fratribus Ordinis Minorum hujuſmodi aliquid propter Deum pia intentio non fraudetur, ac hæredum, & executorum negligentiis obvietur, ac ut ipſi Fratres ſecundùm modos licitos, & congruos ipſi Ordini relictis ſibi in teſtamentis mobilibus, & immobilibus bonis, & aliis etiam pecuniariis ſibi quomodolibet oblatis, conceſſis, legatis, & donatis pro tempore, etiam pro Miſſis, & aliis divinis officiis, eleemoſynis, & aliis rebus, non fraudentur, quòd Generalis de per ſe in toto Ordine, & ſinguli Provinciales Miniſtri, ac Cuſtodes univerſi pro tempore exiſtentes ipſius Ordinis Fratrum Minorum in ſuis Provinciis, & Cuſtodiis reſpectivè, & ad hoc ab eis reſpectivè deputati Fratres pro tempore, poſſint nominare ſpeciales perſonas, quæ non ſint de dicto Ordine Minorum pro locorum indigentia ſingulorum, quando, & quotiens opus fuerit in ſingulis eorum Conventibus, quas perſonas taliter nominatas pro tempore, in iis adminiſtrationem legitimam, & generalem, ac liberam gerere, & ipſos veros, & legitimos adminiſtratores, œconomos, Syndicos, & actores eſſe de poteſtatis plenitudine conſtituendo, eadem auctoritate etiam decernimus.

Eorumque Facultates deſcribit, & explicat.

§. 11. Qui res ipſas, & rerum ipſarum pretium, & prædictas eleemoſynas nomine Romanæ Eccleſiæ (ad quam rerum omnium mobilium, & immobilium, quibus Fratres uti poſſunt jus, proprietas, & dominium nullo medio ſpectat) recipiant, & recipere poſſint, & debeant, per eoſdem in Fratrum ipſorum utilitates, etiam pro victu, & veſtitu eorum, ac reparatione Conventuum, & aliarum rerum, locorum, Conventuum, & Fratrum hujuſmodi neceſſitatibus pro tempore convertenda, ſicut, & quando à dictis Generali in toto Ordine, & Provincialibus Miniſtris, ac Cuſtodibus prædictis, & eorum ſingulis, pro tempore in Provincia, vel Cuſtodia ſibi decreta, vel ab eiſdem Fratribus de aſſenſu eorum extiterint requiſiti. Ac eædem perſonæ petendi, exigendi, recipiendi, alienandi prædicta, tranſigendi quoque, paciſcendi, conveniendi, compromittendi, commutandi, remittendi, refutandi, quietationem faciendi, agendi, defendendi, ac in animas eorũ de calumnia, & veritate dicenda, jurandi, & cujuſlibet alterius juramentum præſtandi, cum illis, & contrà illos, qui hujuſmodi res mobiles, & immobiles, aut pretium earum, vel relictas eleemoſynas Fratribus in teſtamentis, aut alias eis donatas, & conceſſas occuparent, vel violenter auferrent, ſive contrà voluntatem Fratrum quomodolibet retinerent. Et generaliter in omnibus cauſis pro rebus & locis hujuſmodi ad ipſam Eccleſiam ſpectantibus, ipſorum Fratrum uſui conceſſis, necnon pro immunitatibus, & libertatibus, juribus, & privilegiis, ac indulgentiis eorumdem, ſine cujuſlibet ſatiſdationis, & cautionis onere, plenam, generalem, & liberam habeant auctoritatem, præfata auctoritate Apoſtolica, in judicio, & extrà illud, poteſtatem concedimus. Revocandi quoque perſonas eaſdem, & earum quamlibet, ac alias ſubrogandi, vel nominandi per ſupradictum modum nominationis quoties opportunum fuerit, quæ eamdem in prædictis, vel ſimilem habeant poteſtatem, plenam, & liberam, etiam Generali: ac Provincialibus Miniſtris, ac Cuſtodibus hujuſmodi, & eorum ſingulis, ut præfertur, eadem auctoritate facultatem etiam concedimus. Nec propter præmiſſa Fratres Minores hujuſmodi contrà regulam ſancti Franciſci quam profeſſi ſunt, & profitentur in futurum, ſive contrà ſtatuta regularia ſui Ordinis hujuſmodi in aliquo fecere, nec feciſſe, imò eum illius obſervatione quoad hoc, & pura, & ſana conſcientia ſine alicujus conſcientiæ ſcrupulo vixiſſe eatenùs, & in poſterum vivere. Et ſic per quoſcumque judices, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, decernimus, & declaramus.

Auctoritatem quoque audiendi confeſſiones adminiſtrandique Sacramenta tribuit.

§. 12. Et inſuper, ut pro tempore deputatos confeſſores Fratres Ordinis Minorum obſervantiæ hujuſmodi omnium quorumcumque Diœceſum utriuſque ſexus Chriſti fidelium ad eos pro tempore recurrentium confeſſiones audire, eóſque etiam in caſibus, & cenſuris, quibus eis per privilegia Sedis Apoſtolicæ, etiam per modum communicationis, & extenſionis quorumcumque Ordinum etiam Minimorum hactenùs conceſſum eſt, poteſt abſolvere, & ſinguli Ordines etiam Minorum (quorum privilegia eidem Ordini Minorum ſunt communicata, & extenſa) abſolvere conſueverunt, abſolvendi ac pœnitentiam ſalutare injungendi, & omni tempore præterquàm in die Reſurrectionis Dominicæ Sacramentum Euchariſtiæ tàm illis quàm aliis quibuſvis perſonis licitè miniſtrandi, Apoſtolica auctoritate prædicta indulgemus, ac de novo concedimus in omnibus, & per omnia. Ita quòd Ordines, Superiores, Fratres, Moniales, Sorores, perſonæ, Monaſteria, domus, Eccleſiæ, & loca prædicta, illis tàm in genere, quàm in ſpecie conceſſis, ut præfertur, uti, potiri, & gaudere poſſint, & debeant.

Exemptionem decimis elargitur.

Tu vide ampliorem conceſſionem in conſt. 11 Pii V. Dum ad uberes, in Tom. 2. fol. 204

§. 13. Ac ab ipſis Inquiſitoribus, impoſitionibus, gravaminibus, oneribus, decimis, quarta, & quinta etiam funeralium, & aliorum quorumcumque eis legatorum, & oblatorum ac conceſſorum pro tempore, necnon pedagiis, & gabellis ac omnibus, & ſingulis aliis ſupradictis, libera penitùs, immunia, & exempta, auctoritate Apoſtolica, & tenore prædictis, etiam concedimus, & indulgemus, ac ſtatuimus, & ordinamus.

Executores deputat.

§. 14. Et nihilominùs venerabilibus fratribus Archiepiſcopo Rothomagenſi, & Epiſcopo Conchenſi, ac dilecto filio Curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ Auditori, per præſentes committimus, & mandamus, quatenùs ipſi, vel duo, aut unus eorum, per ſe, vel alium ſeu alios, faciant auctoritate noſtra præſentes literas, & in eis contenta quæcumque plenum effectum ſortiri, illiſque omnes quos concernunt pacificè frui, & gaudere. Non permittentes quemquam deſuper per quoſcumque quomodolibet indebitè moleſtari. Contradictores quoſlibet & rebelles etiam per quaſcumque (de quibus eis vi-

debitur)

tur) cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, ac alia opportuna juris remedia, appellatione poſtpoſita compeſcendo. Ac legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, etiam iteratis vicibus aggravaudo. Invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Contrariis derogat.

§. 15. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus Super cathedram, Bonifacii, & Dudum. Univerſis Concilii, ac Clementinæ Religioſi de privilegiis, & Dudum de ſepulturis, ac etiam Ex freqnentibus, de ſententia excommunicationis, ac extravagante, Ad conditorem. Joannis XXII. cum aliis conſtitutionibus eamdem materiam prædictæ extravagantis tangentibus ſeu concernentibus, ac regulis Cancellariæ Apoſtolicæ, jam editis, & in futurum edendis, ac piæ memoriæ Bonifacii Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de ona, & in Concilio generali de duabus dietis editis (dummodò ultrà tres dietas aliquis vigore præſentium ad judicium non trahatur) & aliis Apoſtolicis, ac Provincialibus, capitularibus, generalibus, & ſpecialibus conſtitutionibus, & ordinationibus, etiam in oltimo generali Concilio Lateranenſi celebrato, & aliis Conciliis editis, necnon ſtatutis & conſuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam in forma brevis per Leonem X. Clementem VII. Paulum III. Julium etiam III. præfatos, ac quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem eamdem, etiam Motu proprio, ac ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, ac cum quibuſvis irritativis, annullativis, caſſativis, etiam privilegiorum eorumdem revocativis, reſtrictivis, præſervativis, exceptivis, reſtitutivis, declarativis, mentis atteſtativis, ac derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, efficaciſſimis, & inſolitis clauſulis quomodolibet etiam pluries conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibuſvis perſonis, & Ordinibus in contrarium forſan conceſſis, confirmatis, & innovatis, quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, & in eis caveatur expreſſe, quòd illis nullatenùs, aut non niſi ſub certis modo, & forma derogari poſſit, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata, inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis, & inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat, ſpecialiter, & expreſſe, derogamus. Aut ſi aliquibus, communiter, vel diviſim ab eadem ſit Sede indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem. Cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Exemplis credi jubet.

§. 16. Verùm, quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus fortè opus eſſet deferri, Volumus, & pariter Apoſtolica auctoritate decernimus, quòd illarum tranſumptis manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ſeu Curiæ Eccleſiaſticæ munitis, eadem prorſus fides in judicio, & extrà illud adhibeatur, quæ adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Dat. P. An. 1. die 1. Julii.

Dat. Romæ apud S. Marcum, ſub annulo Piſcatoris, die 1. Julii, 1555. Pont. noſtri Anno primo.

II.

Reſciſſio alienationum, & locationum quorumcumque bonorum Eccleſiaſticorum, in damnum Eccleſiarum, vel non ſervatis juris ſolemnitatibus aut aliàs nulliter factarum.

Similem reſciſſionem fecit Leo X. & poſteà Julius III. quas prætermiſi tamquàm minùs neceſſarias. & eas inſeruit Rodoan, in ſuo Tract. de reb. Eccleſ. non alienam, & eamdem edidit etiam Pius IV. quoad bona Sedis. Et Cameræ Apoſtolicæ in conſtit. 104. Apoſtolicæ. Tom. 2. fol. 184. Quamvis prius ipſe hanc Bullam generaliter reduxiſſet ad terminos juris communis in conſt. 11. Provida. Sed Pius V. ejuſmodi bonorum omnium Eccleſiaſticorum alienationis reſciſſionem commiſit Collegio Fabricæ Baſilicæ S. Petri de Urbe, ut in ſua conſt. 98. Etſi de ſingulis. Tom. 2. fol. 318.

De alienationibus iſtis, habes ſup. conſt. 1. Leonis I. fol. 6. & Paul. II. in conſt. 5. Ambitioſæ fol. 384. Et de alienationibus, ac infeudationibus Civitatum, & Terrarum Sedis Apoſtolicæ, ac bonorum quæ ſubditi Papæ habent in ejus Statu Eccleſiaſtico, plenè dicam in conſt. 1. Innoc. IX. Quæ ab hac. Tom. 2.

De bonis juriſdictionibus ad Eccleſias, & loca pia ſpectantibus in feudum, vel emphyteuſim non dandis, neque ultrà triennium locandis, aut conceſſiones hujuſmodi revocando ſeu prorogando extat noviſſima conſt. S. D. N. Urban. VIII. n. 51. Humanæ. inſ. tom. 4.

PAULUS EPISCOPUS,

Edita An. D. 1555.

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Symmachus Papa bona Eccleſiaſtica alienari prohibuit in c. 6. de Reb. Eccl. non alienan.

§. 1. INjunctum nobis deſuper, meritis licèt imparibus, Apoſtolicæ ſervitutis officium, mentem noſtram continua pulſat inſtantia, ut bona Eccleſiaſtica, quæ cæca hominum cupiditate occupata detinentur, noſtræ operationis miniſterio, ad jus, & proprietatem eorum quorum anteà erant, omninò reducantur. Cùm itaque (ſicut nobis innotuit) licèt alias fœl. rec. Symmachus Papa prædeceſſor noſter prædium Eccleſiæ pro aliqua neceſſitate quovis modo alienari, aut jura Eccleſiæ in uſumfructum dari prohibuerit, & lege hujuſmodi omnes Cuſtodes adſtringi, ac donatorem, ac cenſuatorem, & venditorem honorem perdere, & qui præmiſſis ſubſcriberet, anathema eſſe, cum eo qui daret, ſive reciperet, niſi reſtituerentur, & quaſtiber eccleſiaſticas perſonas contradicere, & cum fructibus alienata repoſcere poſſe, hocque non ſolùm in Eccleſia Romana conſervari, verùm etiam in univerſis per provincias Eccleſiis convenire voluerit.

Paul. II. alienationes bonorum Eccleſiaſticorum, & ultrà triennium locatione, &c. interdixit in conſt. cit. in rub.

§. 2. Et piæ mem. Paulus Papa II. etiam prædeceſſor noſter omnium rerum, & bonorum eccleſiaſticorum alienationem, omnéque pactum, per quod ipſorum dominium transferretur, ac conceſſionem, hypothecam, locationem, & conductionem ultrà triennium necnon infeudationem, vel contractum emphyteuticum, præterquàm in caſibus à jure permiſſis, ac de rebus, & bonis in emphyteuſim ab antiquo concedi ſolitis, fieri prohibuerit. Et ſi quis contrà hujus poſterioris prohibitionis ſeriem, de bonis, & rebus eiſdem quicquam alienare præſumeret, alienatio, hypotheca, conceſſio, locatio, conductio, infeudatio hujuſmodi nullius omninò eſſent roboris, vel momenti, & tàm qui alienaret, quàm qui alienatas res, & bona reciperet, ſententiam excommunicationis incurreret, & nihilominùs res, & bona alienata hujuſmodi, ad Eccleſias, Monaſteria, & loca pia, ad quæ anteà pertinebant, liberè reverterentur.

Alienationes tamen multæ factæ fuerunt in damnum Eccleſiarum, vel non ſervatis ſolemnitatibus,

§. 3. Nihilominùs à nonnullis annis citrà diverſæ perſonæ, tàm ſæculares quàm eccleſiaſticæ, complura Caſtra, Terras, Oppida, Civitates, & loca, tàm Romanæ prædictæ, quàm diverſarum Cathedralium, etiam Metropolitan. & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, ac Hoſpitalium, & aliorum piorum locorum, prætextu diverſarum alienationum, eis de caſtris, terris, oppidis, civitatibus & locis prædictis in evidens damnum Eccleſiarum, Monaſteriorum, domorum, Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum, ſeu aliàs non ſervatis ſolemnitatibus à jure requiſitis fa-

ctarum occupaverint, & occupata detinuerint, & detineant de præſenti, ac exinde factum ſit, ut non ſolùm Eccleſiarum, Monaſteriorum, & domorum Prælati, ac Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum hujuſmodi Rectores, qui ea fructibus, redditibus, & proventibus caſtrorum, terrarum, oppidorum, civitatum, & locorum hujuſmodi, Eccleſias, Monaſteria, & domos, Hoſpitalia, & alia loca prædicta gubernabant, & illuſtrabant, ac eorum Miniſtris alimoniam præbebant, notabiliter ſint damnificati, verùm etiam Rom. Pont. qui anteà egenis, & miſerabilibus perſonis, præſertim nobilibus ad hanc Almam Urbem pro tempore confugientibus alimenta aliunde ſubminiſtrare conſueverat, vix ſe & familiam ſuam ſuſtentare, nedum aliis alimenta ſubminiſtrare poſſit, in divinæ Majeſtatis offenſam, & ordinis clericalis opprobrium ac plurimorum Chriſtifidelium ſcandalum.

Ideò hic Pont. alias reſcindit, & annullat.

§. 4. Nos præmiſſa convenientibus oculis pertranſire nequeuntes, quinimò cupientes eis, quantum cum Deo poſſumus, opportunum remedium adhibere, Motu proprio, & ea certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas alienationes, & in emphyteuſim, ſeu cenſum perpetuum, aut tertiam, vel aliam generationem, ſeu hominis vitam, aut aliud tempus ultrà triennium locationes, vel conceſſiones, ſeu permutationes, hypothecas, & obligationes, de quibus caſtris, terris, oppidis, civitatibus, & locis, aut aliis bonis immobilibus, ſeu rebus, & juribus, tàm ſpiritualibus quàm temporalibus ejuſdem Romanæ, & quarumcumque Cathedralium, etiam Metropolitan. & aliarum Eccleſiarum, necnon Monaſteriorum, domorum, & aliorum Regularium locorum, & quorumvis beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumvis Ordinum Regularium, necnon Hoſpitalium, & aliorum piorum locorum quorumlibet, per quoſcumque etiam Rom. Pont. prædeceſſores noſtros, ſeu eorum auctoritate, vel mandato, Camerarios ſuos, & Clericos Cameræ Apoſtolicæ Præſidentes, ac quoſvis Eccleſiarum, Monaſteriorum, & domorum Prælatos, & beneficiatos, necnon Hoſpitalium, & aliorum Regularium, & piorum locorum Rectores, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, & conditionis exiſtentes, etiamſi Cardinalatus honore pollerent, in damnum Eccleſiæ, ſeu non ſervatis ſolemnitatibus à requiſitis, aut alias nulliter hactenùs factas, & contractus ſuperindè ſub quibuſvis formis, & verborum expreſſionibus habitos, & celebratos, etiam ſi juramento vallati exiſtant, quarumvis longa temporis præſcriptione robur ſumpſiſſe dici poſſint, ac ipſius Romanæ Eccleſiæ favorem, aut commodum concernant, eorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum inſererentur, præſentibus pro expreſſis habentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium reſcindimus, irritamus, caſſamus, annullamus, ac viribus omninò evacuamus, ac pro reſciſſis, irritis, caſſis, & nullis, ac penitùs infectis haberi volumus.

Detentoréſque debere relaxare bona occupata, & fructus reſtituere declarat.

§. 5. Ipſóſque detentores ad caſtra, terras, oppida, civitates, & loca occupata, ac bona, res, & jura prædicta Romanæ, & Cathedralibus, etiam Metropolitan. ac aliis Eccleſiis, necnon Monaſteriis, domibus, Hoſpitalibus, & beneficiis, ac Regularibus, & piis locis relaxandum, & de fructibus, tàm hactenus perceptis, quàm in poſterùm percipiendis, realiter ſatisfaciendum teneri, & ad id etiam ſententiis, cenſuris, & pœnis Eccleſiaſticis, ac etiam pecuniariis, omnibúſque aliis opportunis juris & facti remediis cogi, & compelli poſſe.

Decretum irritans.

§. 6. Sicque in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & ipſius Romanæ Eccleſiæ Cardinales, ac eorum Collegium in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, judicari, & definiri debere, ac ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 7. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteríſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergò &c. Si quis &c.

Dat. P. An. 1. die 14. Julii.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, anno Incarnationis Dominicæ 1555. Pridiè Idus Julii, Pont. noſtri anno primo.

III.

Leges & ordinationes Judæis in Statu Eccleſiaſtico degentibus obſervandæ.

Aliqua ordinavit etiam Innoc. IV. in *conſtitut.* 2. *ſup. fol.* 85. *Et iſtas ordinationes declaravit, & in quibuſdam immutavit Pius IV.* in *conſtitut.* 48. *Dudum. fol.* 48. *Tom.* 1. *fol.* 66. *Sed Pius V. eas iterato ſtabilivit*, in *conſt.* 6. *Romanus*, *fol.* 193. *& etiam Gregor. XIII.* in *conſt.* 19. *Antiqua pia*, *in d. Tomo* 2. *& Clem.* 8. in *conſt.* 10. *Cæca*, *Tom.* 3. *fol.* 9. *Quinimò Pius V. eos à Statu Eccleſiaſtico expulſit prout in ejus conſt.* 80. *Hebræorum*, *in Tomo* 2. *fol.* 296.

Alia de Hebræis vide in Greg. XIII. conſtit. 70. Antiqua, & conſt. 92. Sancta, Tom. 2. & Clem. VIII. conſt. 29. Cum Hebræorum, Tom. 3. fol. 27.

Edita A. D. 1555.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſæ harum ordinationum contrà Hebræos.

Cum nimis abſurdum, & inconveniens exiſtat, ut Judæi quos propria culpa perpetuæ ſervituti ſubmiſit, ſub prætextu quòd pietas Chriſtiana illos receptet, & eorum cohabitationem ſuſtineat, Chriſtianis adeò ſint ingrati, ut eis pro gratia contumeliam reddant, & in eos pro ſervitute, quam illis debent, dominatum vendicare procurent. Nos, ad quorum notitiam nuper devenit eoſdem Judæos in Alma Urbe noſtra, & nonnullis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Civitatibus, Terris, & locis, in id inſolentiæ prorupiſſe, ut non ſolum mixtim cum Chriſtianis, & propè eorum Eccleſias, nulla intercedente habitus diſtinctione, cohabitare, verùm etiam domos in nobilioribus Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus degunt, vicis, & plateis conducere, & bona ſtabilia comparare, & poſſidere, ac nutrices & ancillas alióſque ſervientes Chriſtianos mercenarios habere, & diverſa alia in ignominiam, & contemptum Chriſtiani nominis perpetrare præſumant, conſiderantes Eccleſiam Romanam eoſdem Judæos tolerare in teſtimonium veræ fidei Chriſtianæ, & ad hoc ut ipſi Sedis Apoſtolicæ pietate, & benignitate allecti, errores ſuos tandem recognoſcant, & ad verum Catholicæ fidei lumen pervenire ſatagant, & propterea convenire, ut quamdiù in eorum erroribus perſiſtunt, effectu operis recognoſcant ſe ſervos, Chriſtianos verò liberos per JESUM CHRISTUM Deum & Dominum noſtrum effectos fuiſſe, iniquumque exiſtere, ut filii liberæ filiis famulentur ancillæ.

Habitent in locis à Chriſtianorum habitatione ſeparatis.

§. 1. Volentes in præmiſſis, quantum cum Deo poſſumus, ſalubriter providere, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſancimus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus, tàm in Urbe quam in quibuſvis aliis ipſius Romanæ Eccleſiæ Civitatibus, Terris & locis, Judæi omnes in uno, & eodem, ac ſi ille capax non fuerit, in duobus aut tribus, vel tot, quot ſatis ſint, contiguis, & ab habitationibus Chriſtianorum penitùs ſejunctis, per nos in Urbe, & Magiſtratus noſtros in aliis Civitatibus, Terris, & locis prædictis deſignandis vicis, ad quos unicus tantùm ingreſſus pateat, & quibus ſolùm unicus exitus detur omninò habitent.

Synagogam in Civitate unicam habeant.

§. 2. Et in ſingulis Civitatibus, Terris, & locis in quibus habitaverint, unicam tantùm ſynagogam in loco ſolito habeant, nec aliam de novo conſtruere,

aut

aut bona immobilia poſſidere poſſint. Quinimò omnes eorum ſynagogas, præter unam tantùm demoliri, & devaſtare. Ac bona immobilia, quæ ad præſens poſſident, infrà tempus eis per ipſos Magiſtratus præfigendum, Chriſtianis vendere.

Signum glauci coloris deferant. Hoc declaravit Pius IV. cit. in rubr.

§. 3. Et ad hoc ut pro Judæis ubique dignoſcantur, maſculi biretum, fœminæ verò aliud ſignum patens, ità ut nullo modo celari, aut abſcondi poſſit, glauci coloris palàm deferre teneantur, & adſtricti ſint, nec ſuper non delatione bireti, aut alterius ſigni hujuſmodi prætextu cujuſvis eorum gradus, vel præeminentiæ, ſeu tolerantiæ excuſari, aut per ejuſdem Eccleſiæ Camerarium, vel Cameræ Apoſtolicæ Clericos, ſeu aliàs illi Præſidentes perſonas, aut Sedis Apoſtolicæ Legatos, vel eorum Vicelegatos quovis modo diſpenſari, aut abſolvi poſſint.

Nutrices aut ſervientes Chriſtianos non retineant. Hoc juſſit etiam Innoc. cit. in rubr.

§. 4. Nutrices quoque, ſeu ancillas, aut alias utriuſque ſexus ſervientes Chriſtianos habere, vel eorum infantes per mulieres Chriſtianas lactari, aut nutriri facere.

Diebus feſtivis publicè non laborent.

§. 5. Seu Dominicis, vel aliis de præcepto Eccleſiæ feſtis diebus in publico laborare, aut laborari facere.

Chriſtianos non graveni.

§. 6. Seu Chriſtianos quoquo modo gravare, aut contractus fictos vel ſimulatos celebrare.

Cum eis non converſentur.

§. 7. Seu cum ipſis Chriſtianis ludere, aut comedere, vel familiaritatem, ſeu converſationem habere nullatenùs præſumant.

Libros Italicè ſcribant.

§. 8. Nec in libris rationum, & computorum, quæ cum Chriſtianis, pro tempore habebunt, aliis, quàm Latinis literis, & alio, quàm vulgari Italico ſermone uti poſſint, & ſi utantur, libri hujuſmodi contra Chriſtianos nullam fidem faciant.

Mercaturam non exerceant.

§. 9. Judæi quoque præfati ſola arte ſtrazzariæ, ſeu cenciariæ (ut vulgò dicitur) contenti, aliquam mercaturam frumenti vel hordei, aut aliarum rerum uſui humano neceſſariarum facere.

Medici ſi ſint Chriſtianos non curreni.

§. 10. Et qui ex eis Medici fuerint, etiam vocati, & rogati, ad curam Chriſtianorum accedere, aut illi intereſſe nequeant.

Domini non vocentur à Chriſtianis.

§. 11. Ne ſe à pauperibus Chriſtianis dominos vocari patiantur.

Menſes dierum 30. ſervent, exigendis creditis.

§. 12. Et menſes in eorum rationibus, & computis ex triginta diebus completis omninò conficiant, dies, qui ad numerum triginta non aſcenderint, non pro menſibus integris, ſed ſolùm pro tot diebus quot in effectu fuerint, computentur, & juxtà ipſorum dierum numerum, & non ad rationem integri menſis eorum credita exigant. Ac pignora eis pro cautione pecuniarum ſuarum pro tempore conſignata, niſi tranſactis priùs à die quo illa eis data fuerint, decem & octo integris menſibus vendere nequeant, & poſtquàm menſes prædicti effluxerint, ſi ipſi Judæi pignora hujuſmodi vendiderint, omnem pecuniam quæ eorum crèdito ſuperfuerit, domino pignorum conſignare.

Statuta locorum ſervent.

§. 13. Et ſtatuta Civitatum, Terrarum, & locorum, in quibus pro tempore habitaverint, favorem Chriſtianorum concernentia, inviolabiliter obſervare etiam teneantur.

Contravenientes puniantur.

§. 14. Et ſi circà præmiſſa in aliquo quomodolibet defecerint, juxta qualitatem delicti in Urbe per nos, ſeu Vicarium noſtrum, aut alios à nobis deputandos, ac in Civitatibus, Terris, & locis prædictis per eoſdem Magiſtratus, etiam tamquàm rebelles, & criminis læſæ Majeſtatis rei, à toto populo Chriſtiano diffidati, noſtri, & ipſorum Vicarii, ac deputandorum, & Magiſtratuum arbitrio puniri poſſint.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 15. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac quibuſvis tolerantiis, ſeu privilegiis, & indultis Apoſtolicis eiſdem Judæis per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac Sedem prædictam, aut illius Legatos, vel ipſius Romanæ Eccleſiæ Camerarios, & Cameræ Apoſtolicæ Clericos, ſeu alios illis Præſidentes ſub quibuſcumque tenoribus & formis ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam Motu proprio & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus etiam pro illorum ſufficienti derogatione, de eis, eorumque totis tenoribus, ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita, obſervata, inſerti forent præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter & expreſſe derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Nulli ergò &c. Si quis autem &c.

Dat. Romæ apud S. Marcum Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo quinto, Pridie Idus Julii, Pont. noſtri Ann. primo.

Dat. P. An. 1. die 12. Julii.

IV.

Negantes Trinitatem aut Divinitatem JESU CHRISTI, aut ejus Conceptionem de Spiritu ſancto, aut ejus mortem ut nos redimeret, aut Virginitatem B. MARIÆ Virginis, hæretici declarantur.

Conſtitutionem iſtam confirmavit, iteratòque publicari juſſit Clem. VIII. infrà in conſt. 97. Dominici, ſol. 160. Tom. 3.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Edita An. D. 1555.

Cauſa iſtius conſtitut.

CUm quorumdam hominum pravitas atque iniquitas uſque noſtris temporibus proceſſerit, ut ex iis qui à Catholica fide aberrant, & deſciſcunt, plurimi quidem non ſolùm diverſas hæreſes profiteri, ſed etiam ipſius fidei fundamenta negare præſumant, & eorum exemplo multos in interitum animæ deducant.

Negantes Trinitatem aut Divinitatem JESU Chriſti, &c. eorum errores abjurent & de abjuratione doceant coram Inquiſitoribus.

§. 1. Nos cupientes, pro noſtro Paſtorali officio & charitate hujuſmodi homines, quantum cum Deo poſſumus, à tàm gravi & peſtilenti errore avocare, ac cæteros ne in talem impietatem labantur, paterna ſeveritate admonere, omnes & ſingulos, qui hactenùs aſſeruerunt, dogmatizarunt, vel crediderunt, Deum Omnipotentem non eſſe trinum in perſonis, & incompoſita, omninò indiviſáque unitate ſubſtantiæ, & unum unamet ſimplici divinitatis eſſentia, Aut Dominum noſtrum JESUM CHRISTUM non eſſe verum Deum ejuſdem ſubſtantiæ per omnia cum Patre, & Spiritu ſancto; Aut eumdem ſecundùm carnem non eſſe conceptum in utero Beatiſſimæ ſempérque Virginis MARIÆ de Spiritu ſancto, ſed ſicut cæteros homines ex ſemine Joſeph aut eumdem Dominum ac Deum noſtrum JEſum CHriſtum non ſubiiſſe acerbiſſimam Crucis mortem ut nos à peccatis & ab æterna morte redimeret, & Patri ad vitam æternam reconciliaret; Aut eandem Beatiſſimam Virginem Mariam non eſſe veram Dei Matrem, nec perſtitiſſe ſemper in virginitatis integritate ante partum ſcilicet, in partu, & perpetuò poſt partum, ex parte Omnipotentis Dei Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, Apoſtolica auctoritate requirimus, & monemus, quatenùs infrà ſpatium trium menſium à publicatione præſentium in Romana Curia, quoad reſidentes in ea, modo infraſcripto, extra eam verò, quoad alios in illa non reſidentes, modo & forma per Diœceſanos ſtatuendis, facienda incipiendorum, quos pro primo, ſecundo, & tertio, ac peremptorio termino, ac monitione canonicatis & eorum cuilibet aſſignamus, ab eorum aſſertione, dogmatibus, & credulitate hujuſmodi, ac quibuſcumque aliis in fide prædicta erroribus, in quos hactenùs lapſi ſunt, reſipuiſſe, & ad unitatem Eccleſiæ redeundo, aſſertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujuſmodi in manibus Inquiſitorum hæreticæ pravitatis, Civitatum, & locorum, in quibus ad præſens degunt, realiter, & cum effectu abju-

abjuraſſe, & infrà alios tres menſes à die abjurationis hujuſmodi inchoandos, de eadem abjuratione venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus, dictæ hæreticæ pravitatis inquiſitoribus generalibus plenam fidem feciſſe debeant.

Abjurantes & pœnitentes, plenarium remiſſione conſequuntur, dummodo delati, inquiſiti, aut relapſi non ſint.

§. 2. Nos enim ejuſdem Dei Omnipotentis exemplo, qui non vult mortem peccatoris, ſed ut convertatur, & vivat, omnes & ſingulos, qui ut præfertur, ab aſſertione, dogmatibus & credulitate, ac aliis erroribus prædictis reſipuerint, & ad unitatem Eccleſiæ redeundo, aſſertionem, dogmata, & credulitatem, ac alios errores hujuſmodi ſponte abjuraverint, & de eadem abjuratione præfatis Inquiſitoribus generalibus fidem fecerint, ac pœnitentiam privatam per dictos particulares Inquiſitores eis injunctam cum effectu adimpleverint, à prædictis & quibuſvis aliis quantumvis gravibus & enormibus hæreſibus & a fide Chriſti apoſtaſiis, ac in eadem fide erroribus, necnon excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque ſententiis, cenſuris & pœnis, tàm Eccleſiaſticis quàm temporalibus, etiam bonorum privativis, & corporis afflictivis, ac capitalibus in tales, à jure vel ab homine latis, & promulgatis, & per eos præmiſſorum occaſione incurſis (dummodò delati, aut inquiſiti, ſeu relapſi non ſint) dicta auctoritate, tenore præſentium in utroque foro abſolvimus & liberamus, ac cum eis ſuper irregularitate, quam propterea contraxerint, etiam ſi ſic ligati Miſſas, & alia divina officia, etiam forſan in contemptum clavium celebraverint, aut illis aliàs ſe immiſcuerint. Quódque ea ipſa irregularitate, & cæteris præmiſſis non obſtantibus qui promoti non fuerint ad omnes etiam ſacros & presbyteratus ordines promoveri, & in illis tàm ipſi, quàm qui jam etiam poſt incurſam hæreſim promoti fuerint, in altaris miniſterio miniſtrare. Necnon tàm clerici, quam laici, & utriuſque ſexus perſonæ, eorúmque filii, nepotes, deſcendentes, ad gradus, honores, ordines, & officia, ac alia quæcumque aſſumi; illáque ſuſcipere, & exercere liberè & licitè valeant, auctoritate & tenore prædictis, de ſpecialis dono gratiæ diſpenſamus, eiſque pariter indulgemus, necnon omnem inhabilitatis & infamiæ maculam ſive notam, circà eos præmiſſorum occaſione quomodolibet inſurgentem ab eis penitùs & omninò abolemus.

Impœnitentes verò, & alii de cætero errantes, pœnas relapſorum incurrunt.

§. 3. Et inſuper cùm errores, quos ſupra narravimus, ità graves, & nefandi ſint, ut illi, qui in eos decidunt, excuſationem non habeant, ſed ſubverſi potiùs atque immanes, quàm hæretici meritò dici poſſint, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſancimus, quod tàm illi, qui hactenùs in ipſos errores, vel eorum aliquem lapſi ſunt, & infrà ſupradictum terminum non reſipuerint, & ea, quæ ſupra diximus non adimpleverint, quàm omnes & ſinguli alii, qui in futurum in illos, vel illorum aliquem quomodolibet prolabentur, cujuſcumque dignitatis, ſtatus, gradus, ordinis, vel conditionis exiſtant, pro ſubverſis & relapſis in hæreſim haberi, & ut relapſi Curiæ ſæculari tradi, & per ipſam Curiam debitis pœnis in relapſos ſtatutis puniri poſſint in omnibus & per omnia, perindè ac ſi verè & realiter in hæreſim relapſi eſſent, & eos relapſos eſſe conſtaret.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Ut autem præmiſſa omnia ad eorum, quorum intereſt, notitiam deducantur, nullúſque de illis ignorantiam prætendere, ac ſe legitimè excuſare poſſit.

Forma publicandi hanc conſtitut.

§. 5. Volumus, & dicta auctoritate decernimus, quòd præſentes literæ, ſeu earum tranſumptum, cui, ſi manu Notarii publici ſubſcriptum, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitum fuerit, eam prorſus fidem in judicio & extrà adhiberi ſtatuimus, quæ ipſis literis adhiberetur, ſi originaliter exhiberentur, in eadem Curia per aliquos Curſores noſtros in Baſilicæ principis Apoſtolorum, & Eccleſiæ Lateranen. de Urbe, ac Cancellariæ Apoſtolicæ Valvis, & acie Campi Floræ, ut moris eſt, extrà Curiam verò prædictam, modo, & forma per venerabiles fratres noſtros Patriarchas, Archiepiſcopos, & Epiſcopos, ac alios Eccleſiarum Prælatos, quibus in virtute ſanctæ obedientiæ per eaſdem præſentes mandamus, ut literas, ſive tranſumptum hujuſmodi ubique per eorum Provincias, Diœceſes, & Eccleſias ſincera charitate publicent & publicari faciant, ſtatuendis, publicentur, earum exemplo in ſingulis locis, in quibus publicatio ipſa fiet, affixo, & dimiſſo.

Sanctio pœnalis.

§. 6. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ requiſition. monition. aſſignation. abſolution. liberation. diſpenſationis, indulti, abolitionis, ſanctionis, voluntatis, decreti, ſtatuti, & mandati infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. P. An. 1. die 7. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo quinto, 7. Idus Aug. Pont. noſtri Anno primo.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1556. indictione 14. die verò 22. menſis Julii, Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris & D. N. D. Pauli divina providentia Papa IV. anno ejus II. præſentes retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas ſeu portas Baſilicarum Eccleſiarum Lateranenſis, & principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancell. Apoſtolicæ ac in acie Campi Floræ, dimiſſis copiis affixis, ut moris eſt, per me Thomam Roger præfati Sanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem.

Petrus Gomes Mag. Curſ.

V.

Decanatus Collegii S. R. E. Cardinalium, cum omnimoda præcedentia ſpectat ad Epiſcopum Cardinalem antiquorum in Curia tempore vacationis præſentem, aut ex cauſa publica abſentem, & per ſummum Pontificem extrà eam deſtinatum.

Hoc idem ſtatuit huic inhærendo conſtitutioni, Pius IV. de Decanatu Auditorum Rotæ, ut inf. in ejus conſt. 61. Dudum, fol. 95. Tom. 2.

Alia de Cardinalibus vide in conſtit. 50. Sixt. V. Poſtquam, ubi latè dicam in d. Tomo 2.

Edita A. D. 1555.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Cardinales ſunt membra Pontificis, & ideò in Curia reſidere debent, & reſidentes, præferuntur abſentibus in optionibus titulorum, & ſex Eccleſiarum Cathedralium.

§. 1. CUm venerabiles fratres noſtri S. R. E. Cardinales in partem ſolicitudinis vocantur, ut pro tempore exiſtenti Romano Pontifici aſſiſtant, ipſéque Romanus Pontifex eorum conſilio agenda diſponat, & iidem Cardinales ſint pars corporis, & membra ipſius Rom. Pontificis, ac diverſis Almæ Urbis noſtræ Parochialibus Eccleſiis, pro eorum Cardinalatus titulo, ſeu denominatione præficiantur, & in eis Epiſcopalem juriſdictionem habeant, & propterea in Romana Curia reſidere debeant, præſenteſque in dicta Curia magis digni, & privilegiati exiſtant, quàm abſentes, & in optationibus titulorum, ac ſi ſex Eccleſiarum Cathedralium, quibus Cardinales pro eorum Cardinalatus titulo præfici ſolent, abſentibus etiam ante eos in Cardinales aſſumptis præferantur, & ſi uni ex dictis Eccleſiis Cathedralibus præfecti fuerint, ex poſt ſemper alios non Epiſcopos Cardinales in quibuſvis actibus, & ſeſſionibus præcedant.

Hic Pont. tempore creationis erat Decanus Cardinalium & deindè Decanus Cardinalis Bellayus ab eo declaratus fuit.

§. 2. Nos ex præmiſſis & diverſis aliis cauſis animum noſtrum moventibus, & inter cætera, ut eoſdem Cardinales abſentes ad reſidendum in Curia aliquibus uberioribus favoribus, & prærogativis alliceremus, Decanatus Collegii Cardinalium hujuſmodi quem nos dùm in minoribus conſtituti eſſemus obtinebamus, & ad quem propter noſtram continuam in eadē Curia reſidentiā ante alios Cardinales nobis in Cardinalatu ātiquiores tunc ab ipſa Curia abſentes

pervene-

perveneramus, per noſtram ad ſummi Apoſtolatus faſtigium aſſumptionem vacanre, habita ſuper his cum Fratribus noſtris in Conſiſtorio noſto ſecreto deliberatione matura, de eorum couſilio, & unanimi aſſenſu venerabilem frarrem noſtrum Joannem Epiſcopum Oſtian. S. R. E. Cardinalem de Bellayo nuncupatum, & nobis & Sede Apoſtolica optimè meritum, Decanum Collegii hujuſmodi declaravimus, eúmque ipſius Collegii Decanum vocavimus, & Decanatum ipſum ſibi conceſſimus, prout etiam per præſentes declaramus, vocamus & concedimus.

Et modò declarat ad quem in futurum devenire debet.

§. 3. Et inſuper ne in poſterùm Decanatus prædictus illius occurrenre vacatione, in aliquem Cardinalem ex voluntate ſua, & non ex cauſa publicè abſentem, & propter abſentiam ſuam hujuſmodi quandoque de negotiis dictæ Sedis minùs informatum, in injuriam aliorum Cardinalium tunc præſentium, & Romano Pontifici aſſiſtentium, ac propterea de negotiis prædictis meliùs informatorum deveniat, aut ſuper eodem Decanatu aliquæ controverſiæ, ſeu diſſenſiones inter ipſos Cardinales oriantur, providere volentes, Motu proprio & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſancimus, quòd Decanatus hujuſmodi de cætero perpetuis futuris temporibus, nonniſi ad Epiſcopum Cardinalem antiquiorem in Curia præſentem, aut ea cauſa publica abſentem, & extrà Curiam per Romanum Pontificem deſtinatum, devenire poſſit.

Eique præcedentiam concedit.

§. 4. Et quòd Epiſcopus Cardinalis antiquior in Curia præſens, aut ut præfertur abſens, & extrà Curiam deſtinatus, poſtquàm Decanatus hujuſmodi ad eum devenerit, omnes alios Cardinales, etiam antiquiores, ſemper in quibuſvis ſeſſionibus, & aliis actibus publicis præcedat, nec per alios Epiſcopos Cardinales etiam antiquiores tunc abſentes, etiam ſi poſtmodùm incontinenti ad eamdem Curiam ſe conferant, & in ea continuò reſideant, ſuper ipſo Decanatu, aut illius ſeſſionibus, vel aliis actibus ſeu negotiis ad eum pertinentibus impediri, aut moleſtari valeat.

Clauſulæ ſublatæ, &c.

§. 5. Decernentes ſic, & non aliter in præmiſſis omnibus & ſingulis, per quoſcumque Judices, & Commiſſarios quavis etiam Apoſtolica auctoritate fungentes, etiam cauſarum palatii Apoſtolici Auditores, ac eorumdem Cardinalium Collegium, in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate & facultate, judicari, & definiri debere. Ac irritum, & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtylo Conſiſtorii noſtri, necnon ipſius Collegii, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergo &c. Si quis, &c.

Dat. P. A. 1. die 20. Aug.

Dat. Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis 1555. undecimo Kal. Septembris, Pont. noſtri anno primo.

VI.

Rei ex indiciis forſan torquendi pro habenda veritate criminum, non audiantur extrà carceres niſi Fiſco deſuper audito. Et neque crimen confeſſi relaxentur, niſi debita prius ſoluta pœna.

Conſonat Pii IV. conſt. 68. Reverendi, fol. 282. & in conſt. 24. Cùm ſicut, fol. 216. & ibi notabo in Tomo 2.

Edita An. D. 1555.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio &c.

Cauſæ hujus conſt.

Licèt ex Juris communis diſpoſitione ſatis proviſum ſit, ut de aliquo crimine inquiſitus, dùm ſuper indiciis contrà eum exiſtentibus diſcutitur, an torturæ in ejus perſona jure locus ſit, perſonaliter in carcere detineantur, ut crimen confeſſus in quem nihil, niſi ut pœnam ſolvere cogatur, agendum reſtat, quouſque ille debitè punitus fuerit, non relaxetur, tamen ut nuper accepimus rei criminum torturæ ſupponendi, ſub cautione de ſe repræſentando, & confeſſi ſub ſimili cautione, ſeu etiam ſub cautione de ſtando juri, & judicatum ſolvendo plerumque relaxantur, quo fit ut illis extrà carcerem poſitis expeditionem non procurantibus, cauſæ hujuſmodi differantur, & demum oblivioni tradantur, aut variis viis rei ipſi, poſt aliquod tempus, cautiones præſtitas liberari procurent, ſicque ipſi pœnas debitas effugiant, & delicta remaneant impunita, in grave ſcandalum, & peſſimum cæterorum exemplum.

Rei forſan torquendi extrà carceres non audiantur.

§. 1. Nos itaque huic abuſui occurrere volentes, Motu ſimili, & ex certa noſtra ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, tenore præſentium decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, ut nullus, qui ex indiciis contrà eum laborantibus jure torquendus veniat, ſeu de quo dubitetur dùm de indiciis hujuſmodi an ad torturam ſufficientis ſint diſputatur, quouſque aut per torturam indicia ipſa purgaverit, aut eum torturæ ſubjiciendum non eſſe cognitũ fuerit, Procuratore Fiſci noſtri ad hæc omnia citato, & interveniente, ſub quavis cautione à carcere relaxetur, neque ſuper iis extrà carceres audiatur.

Confeſſi non relaxentur pœna non ſoluta.

§. 2. Nullus etiam qui crimen in judicio confeſſus fuerit contrà quem nullæ ſunt partes Judicis, niſi in exequendo, etiam ſi pro crimine hujuſmodi pecuniaria pœna plectendus veniat, & quamcumque cautionem de illa ſolvendum præſtare offerat, à carcere relaxetur, niſi pœna ipſa præfato Fiſci Procuratore deſuper audito, debitè perſoluta.

Clauſula ſublata.

§. 3. Sicque per quoſcumque Judices quavis auctoritate fungentes judicari, definiri, & obſervari debere, ſublata eis, & eorum cuilibet aliter judicandi, & definiendi facultate, irritúmque & inane quicquid contrà præſentium tenorem à quoquam quavis auctoritate, ſcienter vel ignoranter attentari contigerit decernimus.

Sola ſignatura ſufficit.

§. 4. Voluműſque præſentium ſolam ſignaturam noſtram ſufficere, & ubique, in judicio & extrà illud fidem facere, quacumque regula Cancellariæ, cæteriſque contrariis non obſtan. quibuſcumq.

PP. ſubſcr.

Placet Motu proprio. I.

VII.

Prohibitio contrahendi ſocietates, Officiorum nuncupatas, aliter quàm ſuper Officiis d. Curiæ vacabilibus, & non ultrà dimidium valoris ipſorum Officiorum.

Quoad ſecundam partem, attende conſt. 12. Pii IV. Cùm ſicut. Tom. 2. fol. 23. ubi etiam notabo.

Edita An. D. 1555.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Societates officiorum ſine officiis fiebant, ad rationem 12. pro centenario, & ſuper officiis etiam contrahebantur ſocietates ultrà valorem officiorum, & cum pactis illicitis. Unde mala hic deſcripta oriebantur.

Inter cæteras curas, quibus ex miniſterio Apoſtolatus nobis divinæ gratiæ munere commiſſi, aſſiduè premimur, illa nos maximè urget, ut pravæ conſuetudines, & abuſus, quos in hanc Almam Urbem noſtram malitiis hominum irrepſiſſe cernimus, noſtra diligentia tollantur. Cùm itaque (ſicut fidedignorum relatione nobis innotuit) diverſæ utriuſque ſexus perſonæ, tàm ipſius Urbis Cives, ſeu originarii, quàm Romanam Curiam ſequentes, ſub prætextu quòd in dicta Curia ſuper illius Officia ſocietates ad rationem duodecim, & quandoque plurium pro centenario paſſim fiant, & ſocietates hujuſmodi licitæ reputentur, propterea quòd Officia ipſa fructus ſuos veriſimiliter ad eamdem rationem reddant, & pecunias ipſas in ſocietatem recipientes, ſi illas dantes, aut ſinguli alii tunc ab eis nominati moriantur, ſortem principalem pecuniarũ per eos in ſocietatem receptarum lucrentur, & è contrà, ſi recipientes pecunias in ſocietatem moriantur, per eo quòd Officia ſuper quibus ſocietates

hujuſmodi contractæ fuetint; ipſis morientibus deficiant, eorum hæredes aut fidejuſſores ſortem receptam reſtituete cogantur pecunias ſuas ſub nomine ſocietaris, ſeu tamen ſuper aliquo ejuſdem Curiæ Officio mutuent, & duodecim, & quandoque plura pro centenario nomine quidem fructum ipſius ſocietatis, ſed revera pro uſuris pecuniarum per eos mutuatarum eligant, uſurariam pravitarem committendo, & diverſi præfatæ Curiæ Officiales ſuper Officiis per eos pro tempore obtentis, diverſas ſocietares cum diverſis perſonis etiam ultrà valorem ipſorum Officiorum, & cum pactis aliquando minùs licitis ſæpiùs ineant, & ſingulis perſonis pecunias ſuas eiſdem Officialibus intrà valorem eorumdem Officiorum abſque eo quòd unam aliam ſciat credentibus, tàm pro ſorte principali, quàm pro fructibus, dictarum ſocietatum fidejuſſionem præſtent aliorum Officialium, qui Officia ſua aliis pro majori pecuniarum ſumma quàm illa valeant, obnoxia & hypothecata habent, & exindè fiat, ut Officia ipſa quandoque ultrà decuplum ejus quo vendi poſſent, obligata reperiantur. Et tàm principales debitores, quàm fidejuſſores non ſolùm fidem fallant, & creditores ſuos pecuniis, quas illis eiſdem Officialibus eorum, & fidejuſſorum ſuorum fidem ſequentes credunt, privent, fruſtrentur, etiam juramentis per eos in ſocietatibus hujuſmodi præſtitis temerè contraveniendo, verùm etiam facultate ſocietatis hujuſmodi clàm ineundi, ſeipſos & ſuam familiam depauperent, ſuámque & illorum ſubſtantiam diſſipent, & annihilent in animarum periculum, & ejuſdem Curiæ ignominiam, ac complurium, qui in præmiſſis non delinquunt detrimentum.

Pontifex igitur ſocietates aliter quàm ſuper officiis Rom. Curiæan certam participationem fructuum fieri prohibet.
Hoc etiam hodiè ſervatur.

§. 1. Nos cupientes quantum cum Deo poſſumus animarum periculis obviari, & aliis inconvenientibus prædictis occurrere, Motu proprio non ad alicujus nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, & mera deliberatione noſtris, per præſentes decernimus, & declaramus omnes, & ſingulas ſocietates ad rationem certæ & determinatæ pecuniarum ſummæ quolibet menſe, vel anno, aut alio ſtatuto tempore ſol vendæ, etiam ſuo periculo mortis alicujus, aliàs quàm ſuper Officiis præfatæ Curiæ de cætero faciendas, illicitas & injuſtas fore, & uſurariam pravitatem continere, & ex eis alicujus aut actionem acquiri non poſſe.

Officialéſque pecunias ultrà dimidium valoris recipere, & ſocietatem contrahere non poſſe decernit.
In hoc ſervetur dicta conſtit. Pii IV. cit. in rubr.

§. 2. Et inſuper hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione ſancimus, atque ſtatuimus, & ordinamus, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus nullus, tàm in dicta Curia quàm in tota ditione Eccleſiaſtica Officialis, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, dignitatis, conditionis, & præeminentiæ exiſtat, aliquam ſocietatem ſuper Officio, vel Officiis ad noſtri, ſeu Sedis, vel Cameræ Apoſtolicæ, vel Camerarii, Vicecancellarii, Pœnitentiarii majoris & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditorum diſpoſitionem quomodolibet pertinere, ſeu pertinentibus, quæ vendi conſueverint, per eum pro tempore obtentis, cum aliqua, ſeu aliquibus perſona, ſeu perſonis; communi, collegio, & univerſitate ultra dimidium valoris Officii, ſeu Officiorum hujuſmodi, & niſi præcedente ſignatura à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente obtenta, in qua ſubſtantia rei, ad hoc ut diſcerni poſſit an licita ſit, vel illicita, facere præſumat. Et quòd ſocietates ſuper Officiis hujuſmodi aliter factæ non valeant, nec viribus ſubſiſtant, earúmque prætextu nullatenùs agi poſſit. Nos enim ſignaturas hujuſmodi quas abſque aliarum literarum expeditione, regula contraria non obſtante, ſufficere volumus, per noſtrum Datarium ad inſtar reſignationum Officiorum hujuſmodi expediti, & pacta in ipſis ſocietatibus pro tempore appoſita, ad hoc ur licita tantùm ſtatuantur, examinari, ac ſocietates ipſas, ut omnibus innoteſcere poſſint, nec ultrà dimidium pretii ipſorum Officiorum fiant, in aliquo particulari libro apud ipſum Datarium adnotari, & pro expeditione ſignaturæ, & adnotatione hujuſmodi dimidium unius pro quolibet centenario partes ipſas præfatu Datario ſolvi.

Societatéſque jam contractas notario notificari mandat.

§. 3. Et ut fraudes, ac pacta illicita in præmiſſis hactenùs facta detegantur, ac illis in tempore occurri poſſit, ſocietates hactenùs factas, & adhuc vigentes eidem Datario, ſeu ab eo pro tempore deputatis cum opportuna ſpecificatione eorum qui illas, tàm activè quam paſſivè fecerunt, & Officiorum ſuper quibus ac pecuniarum pro quibus, & temporis de quo, & ad quod factæ fuerint, infrà tres menſes à die publicationis præſentium modo infràſcripto faciendæ computandos, notificari volumus, & mandamus, ac niſi, ut præfertur, notificatæ fuerint eas iiſdem tribus menſibus elapſis, penitùs & omninò extinctas eſſe, nec jus, aut actionem aliquam tribuere poſſe.

Decretum irritans.

§. 4. Sicque, & non alias in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque etiam Auditores præfatos, ac Cameræ hujuſmodi Clericos in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio publicandi hanc conſtit.

§. 6. Ut autem præſentes literæ ad omnium, quorum intereſt aut intereſſe poterit quomodolibet in futurum, notitiam deducantur, nec ullus ſe adverſus eas excuſare, aut ignorantiam prætendere poſſit, volumus eaſdem literas in valvis Cancellariæ Apoſtolicæ, & Audientiæ literarum noſtrarum contradictarum, ac Cameræ Apoſtolicæ, & acie Campi Floræ per aliquos ex curſoribus noſtris legi, & publicari, ac affigi, affixáſque inibi aliquo temporis ſpatio dimitti, & poſtmodùm tolli, earum exemplo cum originali collationato loco illarum affixo, & dimiſſo.

Nulli ergo, &c. Si quis, &c.

Dat. Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo quinto, Nonis Octobris, Pont. noſtri Anno primo.

Dat. P. An. 1. die 7. Octob.

VIII.

Lites & cauſæ inter Cardinales S. R. E. quomodolibet vertentes, à ſummo Romano Pontifice, appellatione remota, decidendæ ſunt.

De materia autem Cardinalium quàm plura dicam infrà ad Sixti V. conſt. 50. Poſtquàm. Tom. 2.

PAULUS PAPA IV.

Edita Ann. D. 1556.

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus conſtitut.

CUm ſæpiùs etiam dùm in minoribus eramus, in mente revolventes, quàm indecens, & ſcandaloſum foret inter Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales lites judicialiter coràm alio quàm ſummo Pontifice experiri, & poſtmodùm ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumpti cum diverſis S. R. E. Cardinalibus colloquendo, conceptum, & intentionem noſtram præfatam explicantes, hujuſmodi noſtrum propoſitum collaudaverint, & ad inveniendum modum, per quem præmiſſis provideretur nos exhortati ſint. Nóſque etiam in publica Signatura mentem noſtram fore, quòd cauſæ hujuſmodi per nos tantum terminarentur publicè declaravimus, licèt ſuper hoc aliqua ſcriptura confecta non fuerit.

Avocatio cauſarum præſentium.

§. 1. Ac volentes omninò declarationem noſtram hujuſmodi plenum effectum ſortiri debere, tenore præſentium, omnes & ſingulas lites, & cauſas inter quoſcumque S. R. E. Cardinales ſuper quibuſvis rebus & bonis, tàm Eccleſiaſticis quàm ſæcularibus, necnon Eccleſiis, Monaſteriis, Prioratibus, Hoſpitalibus, & piis locis, ac aliis quibuſcumq; beneficiis Eccleſiaſticis, ſæcularibus, vel quorumvis Ordinum regularibus, ſeu illorũ ſpolio, vel attentatis, aut innovatis, rebúſque aliis, & illorum occaſione coràm

quibuſvis Judicibus, etiam ejuſdem S. R. E. Cardinalibus, aut Palatii Apoſtolici cauſarum Auditoribus in quavis inſtantia, ac etiam io negotio executivo, vel reſtitutionis in integrum quomodolibet vertentes & pendentes, etiam ſi ad id illarum inſtructionem & concluſionem ſit proceſſum, quorum omnium ſtatus &c. pro expreſſis haberi volumus, ad nos in eiſdem ſtatu, & terminis in quibus reperiuntur, advocamus, cognitionémque & deciſionem illarum nobis reſervamus.

Prohibitio appellandi.

§. 2. Deciſionique, & terminationi per nos ſuper illis faciendæ, appellatione quacumque etiam alias de jure admiſſibili rejecta, & poſtpoſita, ſtandum, acquieſcendum, & patienter omninò parendum, & obediendum fore, ſtatuimus, & ordinamus.

Judicium cauſarum futurarum.

§. 3. Ac ſimiliter in litibus, & cauſis, quæ de cætero inter eoſdem S. R. E. Cardinales eaoriri contigerit, obſervari volumus, & mandamus.

Inhibitio contrà omnes judices.

§. 4. Inhibentes omnibus, & ſingulis Judicibus, tàm ordinariis quàm delegatis ac quacumque auctoritate fungentibus, in virtute ſanctæ obedientiæ, ne ii cauſis inter Cardinales Prælatos pendentibus, ipſiſque ordinariis ne in illis quæ de cætero eoràm eis iotroducerentur ad aliquem actum abſque ſpeciali reſcripto manu noſtra ſignato, procedere, aut aliquid attentare audeant, vel præſumant, irritum quoque & inane quicquid in contrarium fieri contigerit, ſublata eis alias judicandi & interpretandi facultate & auctoritate, decernimus.

Juſſio publicandi.

§. 5. Præſentéſque in Cancellaria Apoſtolica publicari, & ab omnibus inviolabiliter obſervari mandamus.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, privilegiis quoque & indultis eiſdem S. R. E. Cardinalibus per quoſcumque Romanos Pontifices, ac nos, in genere vel in ſpecie confirmatis, & innovatis, etiam ſi de illis, eorúmque totis tenoribus expreſſa, ac de verbo ad verbum mentio ſpecialis facienda foret, quorum omnium & ſingulorum tenores, continentias & formas pro eapreſſis baberi volumus, & cæteris contrariis quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio. Publ. P. An. 1. die 9. Jan.

Placet Motu proprio. I.

Lecta & publicata fuit ſupràſcripta conſtitutio Romæ, in Cancellaria Apoſtolica, Anno Incarnationis Dominicæ 1556. die verò Jovis, nona menſis Januarii.

IX.

Juriſdictio & facultates Protectoris, & Judicis Catechumenorum, & Neophytorum. Et declaratio quòd eorum Hoſpitali in Urbe Judaei Status Eccleſiaſtici ſolvere debeant quolibet anno ducatos decem pro qualibet Synagoga, etiam demolita & alienata, vel demolienda ac alienanda.

De hujus Protectoris, & Judicis facultatibus, habes etiam ſuprà in Pauli III. conſt. 8. Illius. fol. 71 a.

Edita A. D. 1556.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Julius III. ſtatuit Judæos Status Eccleſiaſtici ſolvere debere quolibet anno in Feſto Omnium Sanctorum, decem ducatos pro qualibet Synagoga, Hoſpitali Catechumenorum Urbis, ſed ejus conſtit. hic non habetur.

DUdùm poſtquàm PP. fœl. rec. Julius III. prædeceſſor noſter inter alia ſtatuerat, & ordinaverat, quòd quælibet univerſitas, ſeu Congregatio Judæorum, tàm in Alma Urbe quàm aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis Sanctæ Romanæ Eccleſiæ ſubjectis pro tempore, conſiſtentes, pro quolibet eorum loco, Synagoga, aut aliàs nuncupato, in Urbe ac aliis Civitatibus, Terris, Provinciis, & locis prædictis eaiſtente, in quo eorum ſuperſtitiones, ſeu cæremoniæ fieri ſolebant, ſummam decem ducatorum auri de Camera, Hoſpitali ſeu domui Catechumenorum dictæ Urbis, aut illius pro tempore deputatis, pro eorumdem Catechumenorum ſubſtentatione in Feſto Omnium Sanctorum ſingulis annis ſolvere deberent, & tenerentur. Ità tamen quòd repartitio ſummæ hujuſmodi juxtà ſingularum Synagogarum cujuslibet provinciæ facultates, & ditior pro paupere Synagoga Provinciæ hujuſmodi contribuere, & proportionaliter ſolvere deberent. Ac ejuſdem domus, ſeu Hoſpitalis Protectorem, & Judicem, in omnibus & ſingulis eorum cauſis, civilibus & criminalibus dilectos filios noſtros Jo. Michaelem tit. Sanctæ Mariæ in Aracœli presbyterum Saracenum, & Innocentium S. Honofrii Diaconum de Monte nuncupatos Cardinales per quaſdam ejus literas conſtituerat, & deputaverat.

Hic autem Pont. decrevit, Judæos unicam Synagogam habere poſſe, & alias demoliri, ſed ejus conſt. uti hic relata, omiſſa eſt.

§. 1. Nos ea certis cauſis, quòd de cætero perpetuis futuris temporibus ipſi Judæi in ſingulis Civitatibus, Terris, & locis unicam tantùm Synagogam habere deberent, nec alias de novo conſtruere poſſent, quinimò omnes alias eorum Synagogas præter unam tantùm, demoliri, & devaſtare tenerentur, & adſtricti eſſent, per alias noſtras literas, ſeu conſtitutionem ſancivimus, & ordinavimus, prout in literis, ſeu conſtitutione hujuſmodi pleniùs continetur. Cùm autem ſicut accepimus, à nonnullis prætendatur, ſeu prætendi poſſet, univerſitatem ſeu congregationem Judæorum eorumdem, cùm tantùm Synagogam in ſingulis Civitatibus, & Terris, ac locis prædictis habere poſſit, prætextu noſtrarum literarum, ſeu conſtitutionum hujuſmodi ad ſolutionem dictorum decem docatorum pro quolibet loco, & ubi dicta Synagoga conſiſtit tantùm teneri, & obligatos eſſe, ipſoſque deputatos eoſdem decem ducatos ex una Synagoga cujuslibet loci, & non ampliùs percipere poſſe & debere.

Hinc orta eſt dubitatio an ſolutio eſſet etiam facienda pro qualibet Synagoga etiam demolita vel demolienda.

§. 2. Nos quorum intentionis numquàm fuit, nec eſt per eaſdem noſtras literas, ſeu conſtitutionem, univerſitatem, ſeu congregationem Judæorum hujuſmodi à dicta ſolutione decem ducatorum pro qualibet eorum Synagoga, etiam deſtruenda exonerare, aut ipſis Catechumenis, quoad perceptionem, & exactionem dictæ ſummæ decem ducatorum pro qualibet Synagoga, etiam in vim dictarum noſtrarum literarum, ſeu conſtitutionis deſtruenda præjudicare. Attendentes, ſolutionem decem ducatorum hujuſmodi cujuslibet dictarum Synagogarum, non tamquàm locorum in quibus ipſi Judæi ad dictas eorum ſuperſtitiones, ſeu cæremonias exercendas congregabantur, ſed ipſorum Hebræorum perſonis, & cujuſlibet ipſorum univerſitati, & congregationi, quæ etiam ſub Synagogæ nomine continetur, cùm Synagoga Judæorum congregatio dicatur, per ipſum prædeceſſorem conſtitutam fuiſſe ad eorumdem pauperum Catechumenorum ſubſtentationem, & illaſmet cauſas & rationes quibus ipſe prædeceſſor ad dictæ ſummæ ſolutionem, ut præfertur, faciendam motus fuerat, ob Synagogarum, prædictarum demolitionem, vel ad unius dumtaxat Synagogæ reductionem, non ſolùm non ceſſare, ſed etiam hujuſmodi locis demolitis ceſſantibus, vel ad unum etiam redactis adhuc ſubſiſtere, & vigere magis, & eò magis quo in dies dictorum Catechumenorum numerus auctus fuit, & augetur, qui unà cum aliis Hebræis qui eorum Judaica cæcitate abjecta, & ad veri luminis cognitionem converſi, & fonte Baptiſmatis, in dicto Hoſpitali ſeu domo charitativè fuerint recepti, & quotidiè recipiuntur, ac in fide catholica inſtruuntur, ità quòd ipſi Hebræi ultrà quampluri mas quas ſentiunt commoditates in literis prædeceſſoris hujuſmodi expreſſas televantur etiam à ſumptibus & eapenſis quas pateretur etiam ipſa univerſitas Judæorum, vel Hebræi ipſi, qui Catechumenos illos ſi converſi non eſſent, & pauperes exiſterent, etiam alere tenerentur. Et propterea cùm etiam proventus ipſius Hoſpitalis ſeu domus ità adeò tenues, & exigui exiſtant, quòd ad præmiſſa, & alia pia opera exercenda ſuppetere nequeant.

Ideò hic Pont. declarat Judæos teneri ad ſolutionem dictorum decem ducatorum pro qualibet

§. 3. Et propterea eorumdem Catechumenorum indemnitatibus providere, & quaſcumq; dubitationes tollere cupientes, auctoritate Apoſtolica, tenorem præſentium per præſentes fidem facimus, & in verbo Romani Pontificis atteſtamur, noſtræ intentionis ſeu mentis, etiam tempore datæ noſtrarum literarum,

Synagoga etiam demolita vel alienata aut demolienda vel alienanda.

rum, ſeu conſtitutionis hujuſmodi, numquàm fuiſſe nec eſſe per eaſdem noſtras literas ſeu conſtitutionem, univerſitatem, ſeu congregationem Judæorum, aut Hebræorum hujuſmodi à dicta ſolutione decem ducatorum pro qualibet Synagoga Judæorum hujuſmodi, tàm in Alma Urbe quàm aliis Civitatibus, Terris, & Provinciis, & locis prædictis, tempore publicationis noſtrarum literarum ſeu conſtitutionum exiſtentibus ſub prætextu quòd demolitæ ſeu alienatæ fuerint, ſeu demoliantur aut alienentur dictam ſummam decem ducatorum ab univerſitate ſeu congregatione Judæorum hujuſmodi exigere, & illos ad ſolutionem dictæ ſummæ ipſi univerſitati, & congregationi, ac in eadem Urbe faciendam compellere poſſint, præjudicare voluiſſe ſeu velle. Et nihilominùs potiori pro eorumdem Catechumenorum cautela volumus, & Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quòd quælibet univerſitas ſeu congregatio Judæorum ſeu Hebræorum, hujuſmodi pro qualibet eorum Synagoga, tàm publica quàm privata, & temporali, quæ in Urbe, & aliis civitatibus, Terris, Provinciis, & locis præfatis tempore publicationis noſtrarum literarum ſeu conſtitutionum hujuſmodi fuit, etiam ſi illa demolita ſeu alienata fuerit, ſeu etiam alienari ſeu demoliri contigerit, ſummam decem ducatorum hujuſmodi Hoſpitali ſeu domui Catechumenorum, aut illius deputati præfatis in dicto Feſto omnium Sanctorum in hac noſtra Alma Urbe ſingulis annis, etiam pro tempore præterito, & alias juxtà literarum prædeceſſoris hujuſmodi continentiam & tenorem, ſolvere teneatur, & obligata ſit, & ad id cogi & compelli poſſit, etiam in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi noſtræ literæ, ſive conſtitutio hujuſmodi publicatæ, aut aliqua ex dictis Synagogis quæ tempore prædeceſſoris hujuſmodi exiſtebat, demolita, ſeu devaſtata, aut alienata non fuiſſet neque eſſet, ſeu non fuerit, neque erit.

Omnéſque congregationes Judæorum inſolidum eſſe obligatas pro tali annua ſolutione.

§. 4. Quódque unaquæque univerſitas ſeu congregatio Judæorum ſeu Hebræorum hujuſmodi, tàm in Alma Urbe quàm Bononien. Ferrarien. Urbinaten. Camerinen. & aliis Civitatibus, & Terris ac Provinciis, & locis, nobis & eidem Romanæ Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ut præfertur, ſubjectis, nunc & pro tempore conſiſten. pro alia univerſitate ſeu congregatione aut Synagoga Judæorum ſeu Hebræorum hujuſmodi, ad ſolutionem decem ducatorum, ut præfertur, hic in Urbe ſingulis annis in Feſto Omnium Sanctorum faciendam, inſolidum & in ampliori forma Cameræ Apoſtolicæ teneatur & obligata ſit, prout nos eos, & eorum quemlibet, illorúmque res & bona ubilibet exiſtentia, ſpecialiter, & expreſsè ad invicem obligamus, & obligata eſſe, ſicque obligatam cogi, & compelli poſſe, & debere volumus.

Miniſtri congregationum Judæorum, taxam iſtius ſolutionis juxtà congregationis facultates imponere, & ad ſolvendum cogere poſſunt.

§. 5. Quódque omnes & ſinguli Commiſſarii, aut Miniſtri, ſeu Factores earumdem univerſitatum ſeu congregationum, dictos decem ducatos pro qualibet Synagoga etiam demolita, ſeu alienata ſingulis annis abſque aliqua requiſitione ſeu monitione, in ipſa Alma Urbe, eadémque domo ſeu Hoſpitali Catechumenorum in dicto Feſto integrè ac realiter & cum effectu, ſolvere, & ſatisfacere debeant, & ad id cogi & compelli poſſint, & quòd illi omnes & ſingulas congregationes & univerſitates hujuſmodi, ac Judæos & Hebræos ubilibet commorantes, ad ſolutionem hujuſmodi faciendam juxtà ſingularum Synagogarum ſeu congregationum cujuslibet Provinciæ facultates gravando unam plus alia juxtà illius facultatem, ditiorem pro paupere Synagoga Provinciæ hujuſmodi, ac alias juxtà literarum prædeceſſoris hujuſmodi continentiam & tenorem, invocato etiam ad hoc ſi ei videbitur, auxilio ejuſdem Joannis Michaelis Cardinalis, ac pro tempore exiſtentis dictorum Catechumenorum Protectoris, cogere & compellere, ac propterea eos unica dumtaxat citatione præcedente coràm eodem Protectore conveniri poſſint, & valeant.

Catechumenos, & Neophitos in Urbe, & extrà commorantes eorúmque bona, & officiales à juriſdictione quorumcumque Judicum eximit.

§. 6. Ac Hoſpitale ſeu domum Catechumenorum hujuſmodi ac dictos Catechumenos Neophytos, & converſos quoſcumque, etiam in Urbe & extrà eam commorantes, ipſóſque deputatos Adminiſtratores & alios Officiales, & perſonas, necnon eorum res & bona nunc & pro tempore ubilibet exiſtentia, à quorumcumque Judicum & aliorum dictæ Urbis, ac aliorum locorum ordinaria juriſdictione, ſubjectione, poteſtate, auctoritate, & dominio penitùs & omninò eximimus, & totaliter liberamus, ac præfati Joannis Michaelis Cardinalis, & pro tempore exiſtentis Protectoris juriſdictioni, auctoritati, & dominio ſubjicimus, & ſupponimus.

Eorúmque Judicem, & protectorem deputat Cardinal. Saracenum.
Ad hoc vide Paul. cit. in rub.

§. 7. Necnon omnes, & ſingulas tàm civiles quàm criminales, & mixtas cauſas, inter Catechumenos, Neophytos, & converſos, deputatóſque, & alios præſatos, ſeu quemcumque eorum ex una, & quaſvis alias perſonas, & loca, Collegia, & Univerſitates coràm quibuſvis Judicibus ordinariis & extraordinariis, nec executoribus ſuper quibuſvis etiam bonis vertentes & pendentes partibus ex altera reſpectivè ad nos advocantes, illáſque in eo ſtatu & terminis in quibus ad præſens reperiuntur, & quas in futurum moveri de novo contigerit, tàm activè quàm paſſivè, cum omnibus & ſingulis ſuis incidentibus, dependentibus, annexis, & connexis, eidem Joanni Michaeli Cardinali, & pro tempore exiſtenti Protectori ſummariè, ſimpliciter, & de plano, ſine ſtrepitu, & figura judicii, ſola facti veritate inſpecta & quatenùs opus ſit executivè & manu regia, abſque terminis ſubſtantialibus ac alicujus telæ judiciariæ obſervatione, quacumque appellatione remota etiam frivola, audiendas, cognoſcendas, decidendas ac fine debito terminandas committimus, etiam cum poteſtate citandi, etiam in Romana Curia, & extrà eam etiam per edictum publicum, conſtito ſummariè de non tuto acceſſu, ac quibuſvis inhibendum fuerit inhibendi etiam ſub cenſuris & pœnis Eccleſiaſticis, atque etiam pecuniariis, invocato etiam ad hoc ſi opus fuerit auxilio brachii ſæcularis, & ſuper quibus plenam liberam facultatem, & auctoritatem eidem Protectori concedimus.

Confirmatque omnia privilegia & exemptiones Catechumenorum & Neophytorum.

§. 8. Et inſuper literas Julii prædeceſſoris hujuſmodi, necnon omnia & ſingula privilegia, exemptiones, prærogativas, libertates, indulta, indulgentias, & alias gratias Hoſpitali ſeu domui, illiúſque Eccleſiæ ac Catechumenis, Neophytis, adminiſtratoribus præſatis, illorúmque perſonis & bonis per dictum Julium III. ad quoſcumque alios Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac etiam nos, & Sedem Apoſtolicam, & cum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis deſuper confectas literas ſub quibuſcumque tenoribus conceſſa confirmamus, approbamus, & innovamus, illáque perpetuæ firmitatis robur obtinere, & inviolabiliter obſervari, ac Hoſpitali, & Catechumenis, Neophytis, adminiſtratoribus, & aliis præmiſſis ſuffragari debere. Sicque per quoſcumque Judices, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi facultate, & auctoritate judicari & interpretari debere. Necnon quicquid ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari irritum & inane decernimus, illáque omnia, & ſingula eis, & eorum cuilibet prout conceſſa & ordinata fuerunt, de novo concedimus.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 9. Non obſtantibus præmiſſis, ac piæ mem. Bonifacii Papæ VIII. etiam prædeceſſoris noſtri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodò non ultrà tres, & quibuſvis aliis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ſtatutis & conſuetudinibus etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis alia firmitate roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Judicibus & quibuſvis perſonis, etiam ſub quibuſcumque tenoribus, & formis ac irritantibus decretis conceſſis, confirmatis, & innovatis (Quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione de il-

lis, eorúmque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua alia exquiſita forma ad hoc ſervanda foret, illorum omnium tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat harum ſerie ſpecialiter & expreſſè derogamus) necnon omnibus illis quæ præfatus Julius prædeceſſor in ſuis literis voluit non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Dat. P. A. 1. die 23. Mart.

Dat. Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die vigeſima tertia Martii, milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſexto, Pont. noſtri An. primo.

X.

Cancellariæ criminales Status Eccleſiaſtici, ex quavis cauſa præterquam verè oneroſa, quibuſcumque conceſſæ Rev. Cameræ Apoſt. applicantur, Ordinationéſque per Cancellarios obſervandæ præfiniuntur, cum privilegiorum elargitione.

Ampliorem diſpoſitionem deſuper edidit Pius IV. ut inf. in ejus conſt. 85. Superna, Tom. 2. fol. 121. ubi hac Bulla confirmatur & extenditur.

Edita An. D. 1556.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei, Ad perpetuam rei memoriam.

Cauſa iſtius conſtitut.

Romanus Pontifex nonnumquam ſecundùm varietatem temporum ſtatura mutat humana, & alias deſuper diſponit, prout evidens ſubditorum utilitas, & aliæ rationabiles cauſæ id expoſcunt. Cùm itaque ſicut nobis nuper innotuit, officia Notariatus, ſeu Cancellariæ, in criminalibus, Civitatum & Terrarum Nobis & Romanæ Eccleſiæ ſubjectarum & per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios Officiales ex commiſſione Apoſtolica regi & gubernari ſolitarum, propter diverſas ſalariorum ex eiſdem Officiis percipi ſolitorum inter alias perſonas diviſiones, diverſa onera, & gravamina patiantur, & indè fiat ut ipſi Notarii, ſeu Cancellarii ſæpiùs ſubditos Civitatum, & Terrarum earumdem diverſis, & injuſtis exactionibus afficiant, & in illis cauſante contributione hujuſmodi manuteneantur, & quod pejus eſt, propter receſſum, & diverſas mutationes eorumdem Notariorum, ſeu Cancellariorum acta, ſententiæ, condemnationes, inſtrumenta, & aliæ ſcripturæ Officiorum hujuſmodi, cum ea qua decet diligentia non conſerventur, & ſæpiùs per eoſdem Notarios & Cancellarios in diverſas mundi regiones aſportentur, in grave ſubditorum eorumdem & Fiſci ac Cameræ Apoſtolicæ damnum, præjudicium, & jacturam.

Revocat hic Pont. quaſcumque conceſſionis Cancellariarum, præterquàm ex cauſa oneroſa factas, eaſque Cam. Apoſt. applicat.

§. 1. Nos præmiſſis quantum poſſumus obviare volentes, ac ſingulas proviſiones, conceſſiones, & quaſvis alias diſpoſitiones de prædictis Notariatus & Cancellariæ Officiis in criminalibus, ac ubi civilia negotia per Notarium, ſeu Cancellarium exerceri ſolent, etiam de hujuſmodi Officiis quæ non ſint ad diſpoſitionem Communitatis loci etiam in civilibus: necnon etiam de Officiis Notariatus civilium cauſarum provinciarum, nobis & dictæ Sedi ſubjectarum, quæ per deputatos à Legatis & Vicelegatis pro tempore hactenùs exerceri ſolita ſint, & ad præſens exercentur, quibuſvis perſonis cujuſcumque dignitatis exiſtentibus per quoſcumque Romanos Pontifices, ac etiam nos & eoſdem Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, ac alios Officiales, perpetuò vel ad tempus aliàs quàm ex cauſa oneroſa factas, eorum veriores tenores, datas, & decreta, etiam irritantia in eis appoſita, ac cauſas propter quas factæ & conceſſæ fuerunt, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, harum ſerie revocantes, & annullantes, & revocatas & annullatas eſſe, nulláſque, & invalidas, nulliuſque roboris vel momenti exiſtere, & nemini ſuffragari, aut prodeſſe poſſe decernentes ipſáque Officia quibuſvis Legationibus, Guberniis, Poteſtariis, & aliis Officiis penitùs, & omninò perpetuò diſmembrantes & ſeparantes, ac pro tempore exiſtentes Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios Officiales ulterius in eiſdem Officiis Notariatus, & Cancellariæ ſe intromittere, aut aliàs de illis aliquo modo diſponere nullatenùs poſſe, neque debere, illáque exercere ab illis amovendos eſſe, & amoveri debere decernentes, ac eadem Officia Cameræ prædictæ applicantes, & ad Cameram ipſam in futurum perpetuò ſpectare declarantes.

Theſaurariumque deputat ad illas alienandum ad vitam tantummodo.

§. 2. Venerabilem fratrem noſtrum Hieronymum Epiſcopum Torcellanum modernum, & pro tempore exiſtentem Theſaurarium noſtrum generalem totius Status Eccleſiæ, & Cameræ hujuſmodi Commiſſarium generalem, ad omnia & ſingula Notariatus & Cancellariæ in criminalibus, & ubi cauſæ civiles, & criminales mixtim & per unum & eumdem Notarium exerceri ſolent, etiam in civilibus quarumcumque civitatum, terrarum, & caſtrorum totius ſtatus Eccleſiaſtici: necnon notariatus ſimilium cauſarum provinciarum hujuſmodi, etiam ſub Legationibus quorumcumque Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, aut ipſorum Cardinalium vel aliarum perſonarum, ad vitam ſeu aliàs eis conceſſarum comprehenſa cum eorum ſcripturis, ſi quæ reperiantur, necnon honoribus, oneribus & emolumentis, ac cum obligationibus, clauſulis, cautelis, decretis & capitulis infraſcriptis, necnon pactis & conditionibus, & pro pretio ſeu pretiis dicto Theſaurario benè viſis, in utilitatem ipſius Cameræ convertendis, & applicandis, ad vitam quibuſvis perſonis vendendum & alienandum nomine ejuſdem Cameræ, & in illius utilitatem, Motu proprio, & ex certa ſcientia noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine tenore præſentium, conſtituimus & deputamus. Dantes & concedentes illi plenam & liberam facultatem, auctoritatem, & poteſtatem, Cameram ipſam præmiſſorum occaſione in ampliſſima forma obligandi, aliaque in præmiſſis, & circà ea neceſſaria & oportuna faciendi & exercendi, ac unum & plures Commiſſarios cum eiſdem facultate, poteſtate & auctoritate, ac aliàs prout ſibi videbitur, ad præmiſſa deputandi. Ac decernentes quaſcumque venditiones, alienationes, conceſſiones de eiſdem Officiis per eumdem Theſaurarium, & Commiſſarios per eum pro tempore deputatos nomine ejuſdem Cameræ faciendas, perpetuis futuris temporibus validas, & efficaces exiſtere, & ad omnia quæ per eos fieri ſuper præmiſſis contigerit, Cameram ipſam omninò teneri. & obligatam eſſe, nec perſonas ipſas, quibus Officia hujuſmodi emptionis titulo, per Theſaurarium ſeu Commiſſarios ipſos concedentur, per Legatos, Vicelegatos, Gubernatores, Poteſtates, & alios Officiales præfatos, pro tempore exiſtentes quovis modo, directè vel indirectè, quovis quæſito colore vel ingenio deſuper moleſtari ſeu impediri poſſe neque debere. Sed ſi ipſos deſuper moleſtari aut impediri contigerit, Cameram ipſam ad illos defendendum, & manutenendum omninò teneri. Sicque per quoſcumque Judices & Commiſſarios, etiam dictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinales, & cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ſublata eis & eorum cuilibet, quavis aliter judicandi ac interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & interpretari debere, ac ex nunc irritum & inane, ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Cancellariæ ſint reſignabiles & vacabiles uti alia officia Rom. Curiæ.

§. 3. Volumus autem quòd ſingulorum prædictorum Officiorum, quando per illa retinentium reſignationes aut obitus, ſeu quamcumque aliam dimiſſionem vel amiſſionem, vacare contigerit, expeditiones fiant per ſupplicationem, in omnibus & per omnia, prout alia Officia Romanæ Curiæ vacabilia expediuntur & expediri ſolita ſunt. Quódque hujuſmodi Officia poſſint vendi per ipſum Theſaurarium

pro

pro eo meliori pretio quod reperitur, literáſque patentes deſuper expedire, & per mortem illa ob tinentium vaceot, niſi priùs hic in alma Urbe noſtra aut extrà eam ad inſtar aliorum officiorum vocabilium vendita, aut ceſſa fuerint, quæ venditiones ſeu ceſſiooes expediri debeant more ſolito per ſupplicationes exhibendas pro tempore exiſtenti, noſtro & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum Datario.

Et deſuper accipiuntur pecuniæ ad Societatem.

§. 4. Et inſuper hujuſmodi officiis liceat accipere pecunias in ſocietatem, prout accipitur ſuper aliis officiis vacabilibus, ſervata tamen forma moderationis per nos ultimo ſactæ.

Provinciales eas non poſſunt habere. Hoc revocavit Pius iv. cit. in rubr.

§. 5. Et quòd nemini provincialium liceat emere officia notariatuum generalium illius provinciæ, quæ intelligi debeat omius ea regio, quæ per unum Legatum, ſeu Gubernatorem regi eſt ſolita. Alia verò officia perticularia civitatum, terrarum & locorum à quovis emi poſſint, dummodò talis emptor non ſit illins civitatis, terræ, ſeu loci, ejúſque territorii & diſtrictus.

Cancellarii gaudent privileg. Not. Cur. Rom.

§. 6. Et inſuper ipſi notarii utantur, potiantur, & gaudeant omnibus immunitatibus, exemptionibus, prærogativis, honoribus, & privilegiis, quibus notarii dictæ Curiæ utuntur, potiuntur, & gaudent ac ſi in dicta Urbe reſiderent. Sitque eorum judex ejuſdem Cameræ Auditor generalis, excepto in rebus ab eorum Officiis dependentibus.

Arma geſtare poſſint.

§. 7. Ipſique notarii habeant facultatem quæcumque arma gerendi per totum Statum Eccleſiaſticum, & quoad præcedentiam cum aliis loci notariis, ac etiam quoad immunitates, & exemptiones, ſervetur id quod ſervari conſueverat ante venditionem hujuſmodi Officiorum.

Lucra cum Gubernat. non participent.

§. 8. Nec ipſi notarii & Cancellarii teneantur neque ſint obligari lucra eorum participare, ſeu dividere cum ipſis Legatis, Gubernatoribus, Poteſtatibus, Locatenentibus, aut aliis ſuperioribus ſive Communitatibus, ſed totum id, quod ſecundum taxas infràſcriptas lucrabuntur, ſit eorum liberum.

Habitationem ab eis habeant.

§. 9. Et è contrà, Legati ſeu Gubernatores, aut alii prædicti non teneantur præter voluntatem eorum, victum præſtare Cancellariis & notariis ipſis, ſed tantùm habitationes eis dari ſolitas conſignent.

Sigillum & ſecretaria eſt Gubernat.

§. 10. Sigillum tamen excipitur, cujus emolumentum ſit Superioris. Et ſecretariæ provinciarum ſint reſervatæ.

Cancellarii tantùm ſe rogant de pace &c.

§. 11. Nullúſque alius notarius tàm in Curiis generalibus, quàm in particularibus civitatibus, terris, & locis, poſſit rogari & ſcribere acta ſeu contractus cautionis, pacis, & induciarum, aut aliàs ſcripturas & præcepta cauſarum criminalium aut aliarum per ſimiles Cancellarios & notarios criminales rogari ſolitarum. Decernen. irritum, & inane, quicquid per alios eſſet ſcriptum aut receptum.

Alios contractus ipſi rogare poſſunt.

§. 12. Quódque ipſi notarii ſive Cancellarii criminales poſſint etiam rogari de quibuſcumque contractibus civilibus, dummodò non ſit expreſsè prohibitum per ſtatuta, ordinationes, ſive privilegia illius loci.

Taxas obſervent.

§. 13. Solutiones verò recipere non poſſint, niſi ſecundùm taxas in ſcriptis editas in quovis loco, & ubi non eſſent taxatæ, vel taxæ per deſuetudinem abrogatæ eſſent, ſecundùm conſuetum, quòd conſuetum cum interventu Gubernatoris aut alterius Officialis, declarare & taxare, eaſdémque taxas ſcribere, aut typis excudi facere, & publicare poſſint, & debeant Communitates locorum, adeò ut omnibus notæ ſint. Et talis notarius accipiens ultrà debitum, prima vice teneatur ad reſtitutionem parti ſolventi, & quadruplum dictæ Cameræ Apoſtolicæ. Secunda vice, ultrà reſtitutionem, & ultrà quadruplum teneatur ad pœnam quinquaginta ducatorum auri de Camera applicandorum ipſi Cameræ. Tertia vice ultrà reſtitutionem, ad arbitrium Judicis poſſint privari eorum Officiis.

Examen non revelent, neque dent copiam abſque judicis decreto.

§. 14. Nec poſſint ipſi Cancellarii, & notarii revelare aliquod examen cujuſcumque rei, pro quavis cauſa, aut illius copiam dare, niſi priùs à Judice decretum fuerit, quod dari debeat, ſub pœna amiſſionis Officii, ſuper quo procedi poſſit contrà eos criminaliter, & accuſator lucretur quartam partem.

Libros hic enunciatos teneant.

§. 15. Teneantúrque, & obligati ſint dicti Cancellarii & notarii tenere infràſcriptos libros, videlicet Unum chartæ membranæ coopertum corio, in quo ſimul ac rogati fuerint de aliqua ſententia, tàm condemnatoria quàm abſolutoria autenticam extendendo, cum ſubſcriptione & ſigno ſuo infrà tres dies ſcribere debeant ſub pœna vigintiquinque ducatorum eidem Cameræ applicandorum. Et alium chartæ papyri, in quo teneantur ſcribere omnes inquiſitiones, denuncias, & querelas. Ac alium ſimilem in quo teſtium examina ſcribantur. Necnon alium ſimilem in quo ſcribantur omnes actus ordinarii occurrentes cum productis ſcripturarum quarumcumque tàm pro Fiſco quàm pro aliis, neque aliquam ſcripturam reſtituere debeant, niſi priùs in eodem libro regiſtrata fuerit. Ac alium ſimilem in quo ſcribantur omnia examina facta pro informatione curiæ, & quævis alia informatio, quæ daretur contrà quemcumque reum, & omnia examina ſeu conſtituta ipſorum reorum. Et alium ſimilem librum in quo ſcribantur omnes cautiones induciarum, & pacis, ac alterius cujuſcumque generis inſtrumēta, tàm ad Officium quàm ad particulares perſonas ſpectantia de quibus rogabuntur. Reliquum verò ſimilem librum in quo ſcribantur omnes ſupplicationes gratiarum cujuſcumque generis, aut commiſſionum, quæ venirent ſuper cauſis criminalibus, ſive mixtis, nec aliquem proceſſum caſſare poſſint, etiam de mandato ſuperioris, ſine ſupplicatione, nec antequàm in dicto libro ſit regiſtrata, & ſi ſecùs fiet, irritum ſit, inane, ac Cancellarius ſive notarius pro qualibet vice cadat in pœnam quinquaginta ſcutorum præfatæ Cameræ applicandorum, à qua pœna ſe excuſare non valeat ſub præcepto alicujus ſuperioris, præterquàm Romani Pontificis, necnon in eodem libro teneantur ſcribere omnia inventaria ſimul ac fient ſub eadem pœna, quæ inventaria pro cauſis criminalibus aut mixtis, nec ſcribi, nec fieri etiam de mandato ſuperioris poſſint ab alio quàm à prædicto notario & Cancellario, ſive ejus ſubſtituto. Quódque omnes præfati libri ſint titulati ſecundùm ipſorum continentiam, & carticulati ac bullati per ordinem paginarum, cum ſigno Communitatis illius loci, in quo libro infrà octo dies, à die rogitus ſeu præſentationis aut productionis computandos deſcribantur, & regiſtrentur, & in publicam formam redigantur & ſubſcribantur, ſub pœna arbitrii ſyndicatorum.

Sindicatui ſtare debent.

§. 16. Item teneantur & ſint obligati quotieſcumque mutabitur Gubernator vel Poteſtas, ſive alius quivis judex aut ſuperior qui in hujuſmodi Officio inſerviverint, ſtare ſyndicatui, unà cum eodem ſuperiore ſub eiſdemmet ſyndicatoribus.

Scripturas ſigillo officii conſignare tenentur.

§. 17. Ac ſive ceſſerint ſive renunciaverint hujuſmodi Officium, conſignare omnes ſcripturas & libros per inventarium ſubſcriptum à cedente, & emente, ac Cancellario Communitatis illius loci abſque reſervatione alicujus ſcripturæ, quòd inventarium ad evitandas fraudes ſervetur penès dictum Communitatis Cancellarium. Idémque fiat ſi Officium vacaverit per privationem, & ſi vacaverit per mortem, hæredes teneantur facere hujuſmodi conſignationem.

Officia per ſubſtitutos exercere valeant.

§. 18. Poſſintque prædicti Cancellarii & notarii, hujuſmodi Officia exercere per ſubſtitutos ejuſdem ſufficientiæ ab ipſis eligendos, dummodò non ſint ejuſdem provinciæ, ſi Officia fuerint generalia, ſed ſi fuerint particularium civitatum & locorum ſubſtituti, ſint earum qualitatum quæ per præſentia capitula requiruntur in Cancellariis & notariis principalibus, qui ſubſtituti admitti non poſſint, niſi priùs in Camera ipſa idoneas cautiones præſtiterint de fideliter exercendo dicta Officia, & de ſtando ſyndicatui, ſicut ſuperiùs eſt ordinatum de notariis principalibus ſub pœnis prædictis, cum hac declaratione quòd caſu quo hujuſmodi ſubſtituti, & eorum cautiones non fuerint idoneæ, aut non ſolverint pœnas

contentas in præſentibus capitulis, pro eis Notarius principalis teneatur ad omne damnum & intereſſe, ſive reſtitutionem per dictos ſubſtitutos fiendam, & ſub pœna amiſſionis officii in caſibus prædictis, præterquàm ſi ſubſtituti hujuſmodi ſolverent ipſi ſummam æquivalentem officio, & quæ de notariis ad criminalia dicta ſunt & ordinata, ſervare teneantur reſpectivè etiam notarii ad civilia, quorum officia juxtà ſupradicta vendi, & alienari poſſint.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 19. Non obſtantibus quibuſvis conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac civitatum & terrarum ac provinciarum hujuſmodi, ſtatutis & conſuetudinibus, necnon quibuſvis facultatibus, & indultis, quibuſvis Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Poteſtatibus, & aliis perſonis per quoſcumque Romanos Pontifices, & Cameram ipſam, ac etiam nos, necnon quibuſvis donationibus, conceſſionibus, & aliis diſpenſationibus quibuſvis perſonis de hujuſmodi officiis quomodolibet factis, dummodò non ex cauſa onetoſa, quæ tamen infraſcriptis legibus ac ordinationibus ſubjacere intelligantur, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem provinciis, civitatibus & terris, per prædeceſſores prædictos, ac etiam nos, & eamdem Cametam, etiam Motu proprio, etiam conſiſtorialiter, ac aliàs quomodolibet conceſſis, approbatis, & innovatis, quas & quæ illorum omnium vim, effectum, datas, & tenorem pro expreſſis habentes ad effectum præmiſſorum revocamus, irritamus, & annullamus, illiſque ſpecialiter & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergò &c.

Dat. P. An 2. die 1. Septembris.

Datum Romæ apud Sanctum Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo ſexto, Cal. Septembris, Pont. noſtri anno ſecundo.

XI.

Contrà occupantes aut invadentes bona, terras, & loca Rev. Cam. Apoſt. Et contrà ſe ingerentes in beneficiis eccleſiaſticis, non expeditis literis Apoſtolicis. Ac non ſolventes in tempore annatas & quindennia, cenſus, canones, aliáque regalia d. Cameræ debita.

Adverſus hujuſmodi occupatores vid. ſup. Joann. XXII. conſt. 8. Inter, fol. 200. Clem. VI. conſt. 3. Etſi ſolertem, fol. 256. Leon. X. conſt. 13. Inter, fol. 555. ac bullas in die Cœnæ Domini quotannis à Summo Rom. Pont. legi ſolitas, quarum aliquas in hoc opere poſui, & dabo notas inf. ad conſt. 63. Pauli V. P[illegible]oralis, in rubr. circà §. 20. Tom. 3.

Contrà an[illegible] n ſolventes annatas, & quindennia, [illegible] record. inſ. in conſt. 35. Sixt. V. Can.[illegible] ad non ſolventes cenſus & canones a[illegible] nſt. 61. Greg. XIII. Ad Romani, ubi dicam. Et denique contra detinentes ſcripturas, & alia mobilia, vide conſt. 4. Pii IV. Paſtoralis, ubi notabo, in Tomo 2. fol. 5.

Edita A. D. 1556.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

INcumbentia nobis & Cametæ noſtræ Apoſtolicæ in dies graviora onera nos admonent, & cogunt, ut indemnitati ipſius Cameræ quantum cum Deo poſſumus diligenter intendamus.

Gregor. XII. (cujus conſt. hic non habes) pœnas hic expreſſas impoſuit occupantibus bona Rom. Cam. Apoſt.

§. 1. Nam licèt fel. record. Greg. XII. univerſis & ſingulis cujuſcumque gradus, ſtatus, ordinis, præeminentiæ, vel conditionis exiſtant, etiam ſi Pontificali, aut Regali vel Reginali, ſeu quavis alia, eccleſiaſtica vel mundana dignitate præfulgeant, etiam ſi fuerint S. R. E. Cardinales diſtrictiùs inhibuerit, ne aliquid de bonis mobilibus & ſtabilibus, quæ ad dictam Cameram quomodolibet pertinnerint directè vel indirectè, quovis quæſito colore, invadere, capere, detinere, aut occupare præſumant, alioquin perſonæ talia præſumentes, niſi infrà decem dies à præſumptionis tempore proximè enumerandos, ea reſtituerint, aut revelaverint agentibus ejuſdem Cameræ, vel aliis per quos ad Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem perveniant, pœnam dupli, & ſi bona occupata valorem decem florenorum auri tranſcenderint, ſententiam excommunicationis incurrant, a qua nonniſi, certis tunc expreſſis modo & forma abſolvi poſſint, & ultrà pœnam & ſententiam præfatas, ſi perſonæ eccleſiaſticæ fuerint omnibus prælaturis, dignitatibus, & beneficiis eccleſiaſticis, quæ obtinent, abſque aliquo hominis miniſterio ſint privati, & inhabiles ad illa vel alia in poſterùm obtinenda: ſi verò laici extiterint, omnibus feudis & bonis quæ in terris ipſius Romanæ, aut aliarum Eccleſiarum obtinent, etiam ſint privati & feuda ad dominos devoluta, & bona hujuſmodi eidem Cameræ confiſcata.

Alexander V. (cujus conſt. hic non habes) decrevit, ut proviſi de Eccleſiis expediti facerent ſuper proviſionibus literas Apoſt. infrà annum, & literis non expeditis regimini Eccl ſe non ingererent.

§. 2. Et Alexander V. per unam ſtatuerit & decreverit, quòd illi quibus in futurum, de Patriarchalibus ſeu Metropolitanis vel aliis cathedralibus Eccleſiis, aut monaſteriis ſeu prioratibus conventualibus, etiam in adminiſtrationem vel commendam, ſeu alias quomodolibet provideri contingeret, ſub pœna privationis Eccleſiarum, monaſteriorum & priorituum hujuſmodi, ac omnis juris eis ex proviſionibus præfatis quomodolibet acquiſitis, quam quemlibet negligentem incurrere voluit eo ipſo, ac ejus Eccleſias, monaſteria & Prioratus ex tunc prout ex ea die vacare, & Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni ſpecialiter reſervata eſſe decrevit & declaravit, tenerentur & deberent infrà annum à die proviſionis computandum, literas ſuper eorum proviſionibus hujuſmodi in totum uſque ad earum receptionem incluſivè expedire feciſſe, & interim ſub eadem pœna, per ſe vel alios abſque literis ipſis de regimine & gubernatione ſeu adminiſtratione Eccleſiarum, monaſteriorum, & prioratuum præfatorum, vel alicujus eorum ſeu bonorum eorumdem, in ſpiritualibus vel temporalibus, nullatenùs, ſe ingerere vel aliter ſe immiſcere, aut ſuper his vel eorum aliquo, ſeu dependentibus vel connexis, juriſdictionem aliquam quomodolibet exercere præſumerent, decernentes ex tunc irritum & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari.

Pius II. (cujus conſt hìc non habes) ſtatuit obligatos ad ſolutionem annatarum, non ſolventes in terminis præfixis, pœnas de quibus hic incurrere.

§. 3. Ac Pius II. per aliam ſtatuerit & ordinaverit, atque decreverit & declaraverit, quòd omnes & ſingulæ obligationes, quæ ex illa die ſuper annatas quorumcumque beneficiorum in dicta Camera reciperentur, intelligerentur quòd obligati ſi infrà eis præfixos terminos Collectoribus Cameræ in partibus pro tempore exiſtentibus ſatisfacere defeciſſent, ipſo facto, lapſis ipſis terminis, tàm ſententiam excommunicationis incurrerent quàm beneficiis pro quibus in dicta Camera ſe obligaſſent, omninò privari eſſe cenſerentur. Illi verò qui non pro ſe, ſed pro aliis ſuper hujuſmodi annatis ſe obligarent, ultrà incurſum ſententiæ excommunicationis hujuſmodi, ſi in termino conſtituto, dictæ Cameræ vel ejus Collectoribus non ſolviſſent, omnibus beneficiis quæ obtinerent, ipſo facto privati eſſe intelligerentur, & eorum beneficia hujuſmodi poſſent in eventum præfatum per quemcumque licitè & liberè impetrari.

Innoc. VIII. cujus conſt. habes ſuprà fol. 415. confirmavit conſt. Pii II. in §. 3.

§. 4. Et Innocentius VIII. per reliquam conſtitutionem ſuam, ordinationem Pii, omniáque & ſingula in ea contenta comprobaverit, & ſtatuerit quòd illi qui dictæ Cametæ ſe ex tunc obligarent, ſententiam excommunicationis, & pœnam privationis hujuſmodi, juxta ordinationem Pii hujuſmodi omninò incurrerent, & impetrantes beneficia per privationem eamdem vacantia, vel contrà eos de ipſa privatione excipientes per quoſcumque Auditores audiri deberent, nec eo prætextu quòd ordinatio præfata non fuiſſet recepta, aut moribus utentium comprobata repelli poſſent. Et inſuper voluerit,

quòd quietantiæ, qnas præſati obligati, à Collectoribns ſeu Subcollectoribos Cameræ Apoſtolicæ haberent, nullam fidem ſacerent, niſi per publicum probarentur inſtrumentum.

Julius II. declaravit & ampliavit conſtit. Alex. V. Pii & Innoc. VIII. ut in ejus conſt. §. fol. 435.

§. 5. Necnon Julius etiam II. Romanus Pontifex prædeceſſor noſter ſua conſtirutione perpetuò valirura declaraverit, decreverir, ſtatuerit & ordinaverir, quòd conſtirutiones Alexandri Pii & Innocentii prædeceſſorum hujuſmodi, etiam quoad cenſuras & pœnas, etiam privationis in eis expreſſas quoad futura, in omnibus, & per omnia juxra illarum tenores omninò inviolabiliter perpetuis futuris temporibus obſervarentur. Et quòd illi quos pro annatis hujuſmodi dictæ Cameræ teneri contingeret, eriam ſi illas ſolvere non promiſiſſent, ſeu ad illarum ſolutionem ſe aliter ſpecialirer non obligaſſent, ſi literas Apoſtolicas, aliqua machinatione vel fraude adhibita, abſqoe ſolutione annatæ, aut obligatione in eadem Camera recepiſſenr, dummodò beneficia ipſa forenr realiter aſſecoti, ad ſolutionem annatæ, & jurium prædictorum efficaciter tenerentur, & niſi infrà quatuor ſi citramontani, & octo menſes ſi ultramontani forent de annara dehita ſatisfacerent eidem Cameræ vel ejus Collectoribus, & de ſatisfactione hujuſmodi per inſtrumenrum publicum conſtaret, lapſo termino præfato beneficiis pro quibus de annata ſolvenda tenerentur, omninò eſſent & intelligerentur eo ipſo privati.

Fiſcus igitur in Cam. Ap. acceptavit omnes devolutiones & caducitates per quoſcumque aliquid ſolvere obligatos incurſas &c.

§. 6. Et demùm dilectus filius Alexander Pallenterius noſter & Cameræ noſtræ Apoſtolicæ procurator Fiſcalis, coràm dilectis filiis Guidone Alcanio ſanctæ Mariæ in Via lata Diacono Cardinali, noſtro & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Camerario, ac Præſidentibus, & Clericis ipſius Cameræ tunc inſimul coadunatis & congregatis, omnes caducitates, devolutiones, privationes jurium, amiſſiones inſtrumentorum, & contractuum reſolutiones, & extinctiones, ac legales, conventionales, & quaſlibet alias pœnas per qooſcumque feudatarios, vaſſallos, emphiteutas, cenſuarios, commendatarios, livellarios & conductores, ac alios quoſcumque, eriam ratione Monaſteriorum, Eccleſiarum, Beneficiorum, & Congregationum regularium, ſeu exemptionum eis conceſſarum, Cameræ Apoſtolicæ præfatæ reſpooden. vel ſolven. aut aliquid ab ea recognoſcen. ſeu aliter ſolvere obligatos, aut debitores incurſas, tàm declaratas quàm non declaratas. Necnon jura quæcumque dictæ Cameræ, & Sedi Apoſtolicæ jàm quæſira, vel ex facto tunc præterito, aut nunc præſenti, ſeu aliàs quomodolibet quærenda, ſive realiter, ſive in ſpe tantùm, & tàm ea quæ ipſo jure, & facto quærerentur, ſeu quæſita fuiſſent, quam illa quæ declaratoriam, ſeu ſententiam requirerenr, acceptaverit, ac ſpecialiter & expreſſè declaraverit, reputaveritque omnes, & ſingulos qui eatenùs non reſponderant, & iotegraliter non adimpleverant ab ipſis debita & promiſſa, ac conveota, & aliter qualitercumque contravenerant, tàm in omittendo quàm in committendo, ab eorum prætenſis juribus & contractibus, necnon feudis, cenſibus, livellis, monaſteriis, & monaſteriorum commendis, ac quibuſcumque aliis rebus & juribus cecidiſſe, & decadutos, privatóſque eſſe, & eorum commendas ceſſaſſe, & conſequenter omnes eorum prætenſas conceſſiones, omneſque contractus finitos, ſopitos, & extinctos in favorem ipſius Cameræ eſſe, proteſtatúſque fuerit aliquem cujuſvis ſtatus gradus, qualitatis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ eſſent, etiam ſi Imperiali, Regali, aut mundana ſeu eccleſiaſtica, vel quacumque alia dignitate, quæ ſpecialem & expreſſam requireret mentionem præfulgerenr, admitti non debere ad ſolutionem vel ſatisfactionem alicujus cenſus, canonis reſponſionis vel recognitionis, aut cujuſlibet alterius rei promiſſæ vel debitæ, aut aliter etiam pro uſu prærogativarom, & exemptionum, ac bonorum, rerum ac jurium eis forſan conceſſorum, & illorum fructuum, reddituum, & proventuom dandæ ſeu ſolvendæ, oiſi conditionaliter, ſcilicet ſine præjudicio quorumcumque jurium Sedi & Cameræ præfatis, ac Fiſco noſtro qoomodolibet acqoiſitorum & competentium, vel quæ eis acquiri & comperere poſſent quomodocumque & quandocumque, ex quavis ratione & cauſa, & particularirer ex eo, qnòd Regna, Ducatus, civitates, caſtra, oppida, terræ, villæ, tenimenta, caſalia, lacus, ſylvæ, proprietares, monaſteria, Eccleſiæ, hoſpitalia, beneficia, prioratus, præpoſitatus, dignitates, & alia quæcumque bona & jura corporalia, & incorporalia, ac alterius cujuſcumque generis in feudum Ducale & Regale, ſeu aliàs quomodolibet nobile & gentile ſeo ignobile, vel cenſus & emphyteuſim perpetuam ſeu ad tempus, ad generationem, & nominationem reſpectivè, aut aliàs quomodocumque & qualitercumque data, vel reſponſionis ſeu cujuſvis alterius debiti non factam, aut non perfectam, ſeu non congruo loco, & tempore, aut per illegitimam perſonam ſubſecutam, vel ob contraventionem & inobſervantiam contractuum & capitulorum, ſeu aliàs quomodolibet, & ex quacumque cauſa, etiam invaliditatis conceſſionum & titulorum, & illorum finis, aut reſolutionis, ſeu alia qoæ de jure vel facto dici & excogitari poſſent devoluta, & ſeu venirent devolvenda, vel ſpectarent & pertinerent, ac ſpectare, & pertinere poſſent aut deberent, ſeu quia exemptiones & immunitates præfatæ eſſent finitæ & extinctæ.

Camera autem declaravit tales non ſolventes incidiſſe in dictas pœnas.

§. 7. Ac ſucceſſivè Clerici Cameræ hujuſmodi, per eorum definitivam ſententiam declaraverint & procuraverint, omnes & ſingulos feudatarios, vaſſallos, emphyteutas, cenſuarios, commendatarios, monaſteriorum etiam conſiſtorialium, ac aliorum beneficiorum, necnon livellarios, conductores, & alios præfatæ Cameræ reſpondentes & ſolventes, aut aliquid ab ea recognoſcentes, ſeu aliter ſolvere obligatos, & debitores, qui eatenùs non ſolverant, vel non reſponderant, ſeo integralirer non adimpleverant ab ipſis debira vel promiſſa, ant conventa, ſeu aliter qualitercumque contravenerant, tàm in omittendo, quàm in committeodo, & eorum quemlibet pro contumacibus, & ut contumaces reputandos eſſe, eóſque ſic cootumaces ſententiam excommunicationis, ac alias cenſuras, & pœnas etiam privationis in literis Gregorii, & Alexandri prædeceſſorum hujuſmodi, ac piæ memoriæ Pauli Papæ Tertii prædeceſſoris noſtri, contrà non ſolventes & reſpondentes præfatæ Cameræ, & ad quæ reocutur emanatis contentas damnabiliter incidiſſe & incurriſſe ipſos faudatatios, vaſſallos, aut emphyteutas, cenſuarios, commendararios, livellarios, & conductores, alióſque dictæ Cameræ reſpondentes vel ſolventes, aut ab ea aliquid recognoſcentes, vel aliàs ſolvere obligatns, & debitores qui eatenùs non ſolverant, aut non reſponderaut, vel non adimpleverant ab eis debita vel promiſſa, aut conventa, ſeu aliter quomodocumque contravenerant, tàm in omittendo, quàm in committendo, ab eurum juribus, contractibus, feudis, cenſibus, livellis, monaſteriis, prioratibus, Eccleſiis, & beneficiis, ac ipſorum monaſteriorum commendis, prærogativis & exemptionibus ac immunitatibus, necnon Regnis, Ducatibus, civitatibus, caſtris, oppidis, terris, villis, tenimentis, caſalibus, lacubus, ſylvis, hoſpitalibns, præpoſitatibus, & quibuſcumque aliis boois, & juribus, corporalibus & incorporalibus, aut cujuſcumque alterius generis io feudum Ducale, Regale, & aliàs quomodolibet oobile ſeu ignobile, aot in cenſum emphyteoticum perpetuum, vel temporale, ſeu ad generationem & nominationem reſpectivè, vel aliàs quomodocumque, & qualitercumque, datis vel conceſſis, cecidiſſe & privatos fuiſſe, illorúmqoe commendas ceſſaſſe, dictáque monaſteria, etiam conſiſtorialia & beneficia vacare, & eorum conceſſiones ac cootractus omnes in favorem Cameræ Apoſtolicæ finitos, ſopitos & extinctos eſſe: necnon eoſdem emphyteutas, cenſuarios, commendatarios, livellarios, conductores,

& alios quoſcumque præfatæ Cameræ reſpondentes vel ſolventes, aut ab ea aliquid recognoſcentes, vel aliàs ſolvere obligatos aut debitores, qui eatenùs jura eiſdem Sedi & Cameræ non ſolverant aut reſponderant, & integraliter non adimpleverant ab ipſis debita promiſſa vel conventa, aut aliàs qualitercumque contravenerant, tàm in omittendo quàm in committendo, juribus, contractibus, feudis, immunitatibus, exemptionibus & prærogativis prædictis ulteriùs frui & gaudere non poſſe, & eis ſuper illis perpetuum ſilentium imponendum eſſe.

Nihilominùs occupatores bonorum R. Cam. ceſſant, ut hic illa reſtituere, & proviſi de Eccleſiis ingerunt ſe adminiſtrationi illarum, literis Apoſtolicis non expeditis, & non ſolutis annatis.

§. 8. Nihilominùs occupatores bonorum hujuſmodi ea reſtituere, aut revelare, & hi de quorum perſonis Patriarchalibus ſeu metropolitanis, vel aliis cathedralibus Eccleſiis ſeu monaſteriis pro tempore proviſi literas ſuper eorum proviſionibus hujuſmodi expediri facere non curant, quinimò literis ipſis non expeditis, & ad ſe non receptis, ſeu non ſolutis annatæ juribus Cameræ debitis, de regimine, & gubernatione, ſeu adminiſtratione Eccleſiarum, monaſteriorum, prioratuum & aliorum beneficiorum hujuſmodi ſe intromittere, & juriſdictionem eiſdem Eccleſiis, monaſteriis, prioratibus & beneficiis incumbèntem exercere, ac præfati occupatores feuda, cenſus, livellos, monaſteria & alias res & jura, à quibus, ut præfertur, cecidiſſe declarati fuerunt, detinere, ac conceſſionibus eis factis, necnon contractibus jam, ut præmittitur, finitis, & ſopitis, ac immunitatibus, & exemptionibus jam reſolutis & ceſſantibus uti præſumunt, ſententias, cenſuras & pœnas prædictas damnabiliter incurrendo, & in eis more aſpidis ſurdæ inſordeſcendo, in animarum ſuarum periculum, & dictæ Cameræ diſpendium non modicum.

Hic igitur Pontif. confirmat dictam ſententiam Clericorum, & conſtitutiones prædeceſſorum.

§. 9. Nos tàm animarum ſaluti, quàm ejuſdem Cameræ indemnitati providere volentes, tàm generales quæ anno quolibet, in vigilia, & feſto ſanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli fiunt, quàm alias contrà nonnullos particulares debitores, qui poſtmodùm per eoſdem clericos ad ſolutionem eorum debitorum condemnati fuerunt, in ſpecie factas monitiones, & proteſtationes, necnon proteſtationem Alexandri procuratoris hujuſmodi admittentes, & ſententiam prædictam & in ea contenta quæcumque approbantes, & confirmantes, necnon eorumdem prædeceſſorum noſtrorum veſtigiis inhærentes, Motu proprio, non ad ipſius Alexandri procuratoris, aut alterius pro eo nobis ſuper hoc oblatæ petitionis inſtantiam, ſed de mera deliberatione, & ex certa ſcientia noſtra conſtitutiones Gregorii, Alexandri, Pii, & Innocentii, necnon Julii prædeceſſorum hujuſmodi contenta, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium approbamus & innovamus, ac perpetuis, futuris temporibus inviolabiliter obſervari debere decernimus. Volentes, & Apoſtolica auctoritate præfata, ſine tamen præjudicio ſententiarum in præfata Camera vel alio tribunali; contrà particulares debitores latarum, & quarumcumque litium & cauſarum ſuper hujuſmodi debitis, vel aliquo eorum indeciſarum pendentium, ac jurium Fiſco noſtro, aut ab eo cauſam habentibus in præmiſſis quomodolibet competentium, quibus nullo modo præjudicare, ſed ea omnia in ſuis ſtatu, gradu, robore, & terminis, in quibus de præſenti reperiuntur, remanere & eſſe volumus.

Occupatores bonorum, ſeu debitores R. Cam. Ap. non reſtituentes, vel ſolventes infrà duos menſes à die publicationis, (quam ponam in fine) pœnas in ſententia, & conſtitutionibus prædictis contentas incurrant.

§. 10. Statuentes quòd niſi infrà duos menſes à publicatione præſentium computandos quacumque præſcriptione, etiam centenaria & ultrà, prætenſa vel prætendenda non obſtante, occupatores ſeu detentores bonorum Cameræ & Sedis prædictarum, ac Romanæ Eccleſiæ ea reſtituerint, & feudatarii, vaſſalli, emphyteutæ, cenſuarii, ac monaſteriorum etiam conſiſtorialium & prioratuum, commendatarii, livellarii, conductores, & alii præfatæ Cameræ reſpondentes, ſeu aliàs etiam ratione exemptionum, libertatum, & immunitatum eis conceſſarum, vel Annatarum, ſeu quindenniorum, aut aliter qualitercumque, & quomodocumque aliquid ſolvere obligati, ſeu in aliquo debitores de eo in quo Cameræ, Sedi, & Eccleſiæ præfatis tenentur, integrè ſatisfecerint, & præmiſſa, ſeu contenta, aut alias ab eis debita non adimpleverint, omnes & ſingulas ſententias, & pœnas, tàm eccleſiaſticas quàm temporales, in ſingulis literis prædeceſſorum, & proteſtatione Alexandri procuratoris, ac ſententia Clericorum hujuſmodi contentas, & etiam privationis feudorum, & aliorum bonorum & monaſteriorum, etiam conſiſtorialium, quorum occaſione, etiam propter eorum exemptionem & immunitatem ſolvunt, ac eorumdem monaſteriorum commendarum ceſſationis eo ipſo incurrant, & abſque alia declaratione deſuper fienda incurriſſe cenſeantur, feudáque & bona ad nos devoluta, & monaſteria ipſa per alios, à nobis & dicta Sede liberè impetrari poſſint, prout etiam nos tenore præſentium eos omnes ſententiis, cenſuris & pœnis prædictis expreſſe innodamus, ac privatos eſſe, commendáſque ceſſaſſe ex nunc decernimus & declaramus, & nihilominùs ad ſatisfactionem Cameræ Apoſtolicæ omninò teneantur.

Alias majores pœnas impoſuit Pius IV & alii cit. in rub.

Abſolutionem ſibi reſervat.

§. 11. Decernentes eos ab alio quàm à Rom. Pontifice, præterquàm in mortis articulo conſtitutis, & prævia debita ſatisfactione abſolvi non poſſe.

Decretum irritans.

§. 12. Sicque in præmiſſis omnibus & ſingulis per quoſcumque judices & commiſſarios, quavis auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, ac eorum Collegium, in quavis cauſa & inſtantia, ſublata eis & eorum cuilibet quavis aliter judicandi & interpretandi auctoritate & facultate, judicari & definiri debere, ac ſi ſecus ſuper iis à quoquam quavis auctoritate ſcienter vel ignoranter contigerit attentari, irritum & inane decernimus.

Clauſ. derog.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, ac omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores præfati in ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Ut autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, nullúſque deinceps adverſus eas aliquam excuſationem prætendere, aut ignorantiam allegare valeat, volumus, & auctoritate Apoſtolica tenore præſentium decernimus, eas in valvis Cameræ Apoſtolicæ tribus vicibus, & tribus diverſis diebus, dùm ipſa Camera fiet, per aliquem ex curſoribus noſtris affigi, & affixas inibi dùm ipſa Camera durabit dimitti, affixionémque hujuſmodi omnes præfatos afficere in omnibus & per omnia, perindè ac ſi ipſis, & eorum cuilibet perſonaliter literæ hujuſmodi intimatæ forent, ipſaſque demum literas noſtras in libro Cameræ prædictæ ad perpetuam rei memoriam reſcribi & regiſtrari. Nulli ergò &c.

Dat. P. An. 2. die 25. Oct.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quinquageſimo ſexto, octavo Kal. Novembris, Pontificatus noſtri anno 2.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1556. indictione xiiii. Pontificatus Sanctiſſ. in Chriſto Patris & D. N. D. Pauli divina providentia Papæ IV. anno ejus 2. diebus verò tribus, diverſis vicibus, & diebus, videlicet xxvi. & xxx. menſis Octobris proximè præteriti, & die iii. præſentis menſis Novembris 1556. præſentes retroſcriptæ literæ Apoſtolicæ in forma expeditæ, affixæ, & publicatæ fuerunt in plena Camera Apoſt. ut moris eſt in diebus ſuperius nominatis in plena Cam. Apoſt. dùm ſtarent ad jura reddendum in forma ſolita, cum omnibus ſolemnitatibus in ſimilibus ſolitis fieri, & conſuetis, per me Thomam Roger præfati Sanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem.

Jo. Freile Mag. Curſ.

XII.

Contrà eos, qui pro obtinendis beneficiis, ſeipſos pro aliis ſupponunt, vel annuas penſiones offerunt, aut beneficia impetrant pro aliis, ut ab eis

eis aliquid conſequantur, vel pro ſeipſis, ut aliis poſteà cum penſinne reſignent.

Hoc idem contrà ità ſe pro aliis ſupponentes, vetuit Benedict. XII. ut ſup. in ejus conſt. 7. Quoniam. fol. 254. Et ſimilem conſt. contrà ſuppauentes, ſe pro aliis, ut literarum Apoſt. expeditionem gratis conſequantur, edidit Leo X. conſt. 27. Inhærenda. ſup. fol. 593.

Edita An. D. 1552.

PAULUS PAPA IV.

Motu proprio, &c.

Cauſa hujus conſtitut.

INter cæteras curas, quibus ex Apoſtolarus officio aſſiduè urgemur & premimur, ea continuè animo noſtro fixa fuit, ut beneficia eccleſiaſtica, præſertim curam animarum habentia perſonis conſerantur idoneis, quæ vellent, & poſſent apud ea perſonaliter reſidere, ſcirentque eis laudabiliter deſervire. Et ad hoc dilectos filios noſtros Bernardinum ſancti Matthæi Tranen. & Scipionem ſanctæ Potentianæ de Piſis, ac Joannem ſancti Joannis ad portam Latinam titulorum Reumanum, nuncupatos, presbyteros Cardinales, qui unà cum venerabili fratre Franciſco Epiſcopo Gebenen. Datario noſtro, diſtributioni, & proviſioni beneficiorum hujuſmodi præeſſent, jam dudùm deputavimus. Verùm cum audiamus eoſdem Cardinales, & Datarium, licèt in his eam quam poſſunt majorem ſemper adhibuerint, & indies adhibeant diligentiam, perſonas quibus beneficia ipſa conferenda ſunt, ſuper literatura examinando de eorum vita, & moribus, ac beneficiis per eos obtentis, aliiſque ad præmiſſa facientibus accuratè inquirendo, diverſimodè tamen circumveniri, & falli, ac diverſas eia fraudes in præmiſſis fieri, aliquibus ſe alios eſſe ſimulantibus, & tamquam tales ſe in examine ſupponentibus, aliis beneficia pro perſonis ſibi cognitis, & id ignorantibus, ut poſtmodùm cum eis beneficia, etiam per ſimoniacam pravitatem contractare, & ſuper eis paciſci poſſint, aliis beneficia, tàm pro ſe quàm aliis perſonis, cum oblatione diverſarum penſionum annuarum diverſis perſonis, etiam familiaribus, continuis commenſalibus noſtris, aut aliis quos ipſi nobis gratos, & acceptos eſſe exiſtimant, annuatim perſolvendarum, & ſic ſimoniacam hæreſim incurrendo, aliis beneficia hujuſmodi pro diverſia aliis, ſub ſpe penſionem annuam, aut aliud rommodum temporale ab eis conſequendi, aliis beneficia ipſa pro ſeipſis animo, & intentione, & interdùm pacto expreſsè firmato, de eis poſtmodùm in favorem aliorum qui aliquando minùs idonei, & non benemeriti exiſtunt, cum ſimili penſione, aut commodo, aut ſine illa vel illo, reſignandis, & dimittendis, maxima cum inſtantia, obtinere procurantibus.

Prohibitio ſupponendi ſe &c. pro obtinendis beneficiis Eccleſiaſticis.

§. 1. Nos præmiſſis fraudibus, & dolis, ac hæreſi ſimoniacæ, quantum cum Deo poſſumus efficaciter occurrere volentes, Apoſtolica auctoritate tenore præſentium ſtatuimus, & ordinamus atque decernimus, quòd de cætero omnes, & ſinguli, qui poſt publicationem præſentium in locis infraſcriptia faciendam, occaſione beneficiorum obtinendorum ſe alios eſſe ſimulaverint, & tamquàm tales ſe in examine ſuppoſuerint, aut beneficia pro perſonis id ignorantibus, ſeu pro ſe, vel pro aliis, cum oblatione alicujus penſionis annuæ, aut pro aliis, cum ſpe penſionem annuam, aut aliud quantumvis modicum temporale commodum ab eis conſequendi, vel pro ſeipſis principaliter, animo & intentione ea poſtmodùm in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum, & benemeritorum, cum ſimili penſione aut commodo, aut etiam ſine eo reſignandi obtinere procuraverint, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, & conditionia exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, aut alia majori dignitate eccleſiaſtica, vel Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionali præeminentia præfulgeant, excommunicationis, & anathematis, ac maledictionis æternæ ſententiam, à qua niſi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore exiſtente, præterquàm in mortis articulo conſtituti, abſolvi nequeant, necnon privationis omnium, & ſingulorum beneficiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium, & quorumvis Ordinum regularium per eos in titulum vel commendam, aut aliàs quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in poſterùm obtinenda pœnam eo ipſo abſque alia deſuper facienda declaratione incurrant, ità ut conſtito ſolùm ſummariè, & extrajudicialiter, quòd ipſi contrà tenorem præſentium aliquid fecerint, per curiæ cauſarum Cameræ Apoſtolicæ generalem Auditorem, ſeu Viceauditorem, vel ejus Locumtenentem pro talibus, & ut tales publicari poſſint.

Annullatio proviſionum ſic obtentarum.

§. 2. Et nihilominùs, ſic, ut præfertur, obtentæ proviſionea, & commendæ, aliæque diſpoſitiones nullæ ſint, irritæ, & inanes, nullúmque alicui jus in ipſis beneficiis, vel ad illa tribuant, nec aliquis earum vigore fructus ſuos faciat, ſed ad eorum reſtitutionem teneantur, poſſintque beneficia, tàm ſic impetrata, quàm per eos anteà obtenta, tamquàm modo præmiſſo vacantia, à nobis, & Romano Pontifice pro tempore exiſtente dumtaxat liberè impetrari.

Extenſio ad monaſteria &c. monialium.

§. 3. Volumúſque ſtatutum, ordinationem, & decretum noſtra hujuſmodi, etiam quoad monaſteria monialium, & alia beneficia per moniales, aut alias mulieres obtineri ſolita, locum habere.

Derogatio contrariorum.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus, ac quibuſvis privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis, quibuſvis perſonis, etiam, ut præmittitur, qualificatis, etiam in forma confeſſionalis, & quod interdici, ſuſpendi, vel excommunicari nequeant, quomodolibet conceſſis, quæ eis contrà præmiſſa in aliquo ſuffragari non poſſe decernimus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio publicandi.

§. 5. Cæterùm ne quiſpiam ſtatuti, & ordinationis, ac decreti noſtri hujuſmodi ignorantiam prætendere poſſit, volumus præſentes, quarum ſolam ſignaturam ſufficere decernimus, in ædium reſidentiæ præfati Datarii, & Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, & acie Campi Floræ per aliquem ex curſoribus noſtris publicari, & earum exemplum inibi affigi, & dimitti, publicationémque & affixionem hujuſmodi omnes, & ſingulos arctare, perindè ac ſi eædem præſentes illis perſonaliter intimatæ, & inſinuatæ fuiſſent, contrariia non obſtantibus quibuſcumque.

Papæ ſubſcriptio.

Placet Motu proprio. I.

Publ. Pontif. An. 3. die 27. Novemb.

Affixus fuit ſuprà dictus Motus proprius die 27. Novemb. 1577.
Tryphon Victorellus Mag. Curſ.

XIII.

Reſtitutio feſtivitatis Cathedræ S. Petri Apoſtoli Romæ, pro die 18. menſis Januarii, in toto Orbe, præſervata alia feſtivitate Cathedræ Antiochenæ juxta ritum die 22. menſis Febr. celebranda.

Edita An. D. 1558.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

S. Petrus Cathedram Epiſcopalem Romæ conſtituit, & tandem una cum Paulo Urbem martyrio conſecravit, & ideò Magiſtra veritatis & Orbi caput illa effecta eſt.

INeffabilis divinæ providentiæ altitudo, quæ nullis incluſa limitibus, cœleſtia pariter, & terrena diſponit ſui recti cenſura judicii, voluit ut Beatus Petrus Apoſtolorum Princeps, cui priùs à Salvatore noſtro Domino JESU CHRISTO dictum fuerat, Tu ea Petrus, & ſuper hanc Petram ædificabo Eccleſiam meam, poſtquàm Antiochiæ aliquamdiu reſederat, Romam veniens, Cathedram in ea conſtitueret Epiſcopalem, eámque viginti quinque annis regeret, & demùm Simonis Magi detectis fallaciis, & eluſis præſtigiis, ipſóque Simone Mago ſuperato, idem Petrus, & cum eo glorioſus Coapoſtolus ſuus Paulus vas electionis Romanam Eccleſiam plantarent, & ſuo ſanguine conſecrarent, ut ubi caput ſuperſtitionis erat, illic caput exiſteret ſanctitatis, & ubi gentilium Principea habitabant,

Eccle-

Eccleſiarum Principes motarentur, & quæ priùs erat magiſtra erroris, fieret magiſtra veritatis, eſſetque ibi gens ſancta, populus electus, civitas ſacerdotalis, & Regia, & per ſacram beati Petri Cathedram ipſa Urbs caput Orbis effecta latiùs præſideret religione divina, quàm anteà præſediſſet dominatione terrena. Verùm licèt Urbs ipſa multò plus debeat eidem Petro, qui eam per Cathedram Epiſcopalem in ea conſtitutam regnis cœleſtibus inferendam condidit, quàm illis quorum ſtudio prima mœnia ſuorum fundamenta jacta fuerunt, ex quibus is qui illi nomen dedit, fraterna eam cæde fœdavit, Feſtivitatem tamen ipſius Cathedræ, quæ juxtà antiquiſſimorum ſanctorum Patrum noſtrorum teſtimonium quintodecimo Kal. Februarii fuit, & in diverſis Orbis Chriſtiani, & præſertim Galliæ, & Hiſpaniæ partibus, dicta die ſolemniter celebratur, minimè obſervet, celebrétque ſolùm feſtivitatem Cathedræ Antiochenæ, quæ octavo Kal. Martii juxta eorumdem Patrum teſtimonium fuit, tamquàm idem Salvator noſter, qui ſæpiùs infirma elegit, ut fortia quæque confundat, non reſpiciens imbecillitatem noſtram, Feſtivitatem Cathedræ, qua ipſe Petrus Apoſtolus Romæ primùm ſedit, noſtris temporibus celebrandam, ſeu potiùs antiquæ celebritati reſtituendam reſervaverit.

Ideò hic Pont. feſtivitatem Cathedræ S. Petri Romæ, ſub duplici officio celebrari jubet, ſub die 18. Januarii.

§. 1. Quamobrem conſiderante quòd ſi in hac Urbe Cathedram Eccleſiæ Antiochenæ, piè, & ſolemniter veneramur, juſtum eſt etiam, & conveniens, ut feſtivitatem Cathedræ, qua præfatus Apoſtolus Romæ primùm ſedit eo ſolemniùs, & magis piè celebremus, quò magis Urbs ipſa illi tenetur, & debet, non dedignantes etiam inferiores Eccleſias in hoc imitari, Feſtivitatem Cathedræ, qua idem beatus Petrus Romæ primùm ſedit, eadem die quintodecima Kal. Februarii, non ſolùm in hac Alma Urbe, verùm etiam in univerſis Orbis Eccleſiis, etiam in quibus illa ad præſens celebratur, ſub duplici Officio annis ſingulis perpetuis futuris temporibus ſolemniter celebrari volumus, ſtatuimus, & mandamus.

Aliud feſtum præſervat.

§. 2. Feſtivitati alterius Cathedræ, quæ dicta die octavo Kalend. Martii celebratur, nihil propter hoc detrahendo, ſed illam juxtà laudabilem hactenùs ſuperinde obſervatam conſuetudinem celebrari debere decernendo.

Sanctio pœnalis.

§. 3. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ voluntatis, ſtatuti, mandati, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 3. die 6. Jan.

Dat. Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo octavo, 8. Id. Januarii, Pontificatus noſtri Anno tertio.

XIV.

Contrà Religioſos profeſſos, extrà Clauſtra Religionum vagantes, & Apoſtatas, eorumque fautores. Cum revocatione privilegiorum quibuſcumque Ordinibus conceſſorum recipiendi Religioſos alterius Ordinis.

Hæc Bulla ad terminos juris reducta fuit à Pio IV. infrà in Tomo 2. conſt. 3. Sedis, fol. 3.

Quoad regulares apoſtatas, & ejectos vide S. D. N. Urb. VIII. conſt. 26. Sacra, inf. tom. 4. fol. 63.

Edita An. D 1558.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Plures Pont. multa ſtatuerunt ad tollendum abuſum apoſtaſiæ.

POſtquam divina bonitas, nos, licèt immeritos, ad ſummi Apoſtolatus faſtigium aſſumere dignata eſt, numquam ceſſavimus, abuſus qui in Eccleſia Dei, ſeu nimia Sedis Apoſtolicæ indulgentia, ſeu hominum malitia irrepſiſſe cernuntur, pro viribus tollere, & Eccleſiam ipſam in priſtinum candorem reſtituere, diverſas ad hoc ſaluberrimas conſtitutiones edendo, & inviolabiliter obſervari mandando. Verùm cùm non omnia uno, & eodem tempore excogitari, nedùm perfici potuerint, quinimò circà ea ſit nobis ſingulis fermè diebus aliquid enitendum, abuſui Apoſtaſiæ, quæ per regulares perſonas ſub diverſis falſis prætextibus quotidiè incurritur, ulteriùs parcendum non eſſe cenſuimus. Nam licèt diverſi Romani Pontifices prædeceſſores noſtri, per eorum conſtitutiones complura contrà apoſtaſiam hujuſmodi ediderint ſtatuta, & ordinationes, nondùm tamen eſt plenum contrà eam adinventum remedium.

Religioſi diverſorum Ordinum ſub variis prætextibus extrà clauſtra Religionis degunt, & Apoſtaſiæ notas incurrunt, & errores multos committunt.

§. 1. Quinimò diverſi diverſorum etiam Mendicantium Ordinum religioſi, propriæ ſalutis immemores, Deique timore poſtpoſito, ſub prætextu; Alii videlicet, quod Religioni, & Ordini in genere ob varias confictas cauſas adſtricti non ſint, & ſuperindè ſententiam declaratoriam obtinuerint; Alii quòd beneficium Eccleſiaſticum curatum aſſecuti ſint; Alii quòd extrà regularia ſui Ordinis loca ſtandi, & alicui beneficio Eccleſiaſtico deſerviendi à ſuis ſuperioribus licentiam habeant, & alii diverſis aliis confictis coloribus; Alii verò nullo ſuffulti prætextu, ſed temeritate propria contrà proprium juramentum per eos in eorum profeſſione præſtitum, & regularia ſui Ordinis inſtituta, extrà clauſtra ſuorum regularium locorum degunt, & in ſæculo aliqui habitu ſui Ordinis retento, aliqui illo abjecto in habitu presbyterorum ſæcularium, & complures in habitu laicali temerè vagantur. Et poſtquàm Deo fidem fallere non ſunt veriti, cætera omnia quantumvis graviſſima, & deteſtanda, levia, & licita reputantes; Alii parochianos eorum curæ commiſſos falſam doctrinam docere, & pravis opinionibus, ac hæreſibus replere, alii uxores ducere, alii ſive paupertate eos cogente, ſive diabolico inſtinctu ſæcularibus, & mechanicis negotiis ſe dare; Alii ſeditionibus popularibus, conjurationibus contrà Principes, & alios, ac quibuſvis aliis ſævis actibus ſe implicare, & cætera omnia nequiſſima facere præſumunt, in graviſſimam divinæ majeſtatis offenſam, & religionis opprobrium, ac animarum ſuarum perniciem, & aliorum Chriſtifidelium ſcandalum.

Ideò hic Pont. declarat, ut qui in legitima ætate profeſſionem liberè fecerint aut anteà factam conſtituti, ſi extrà clauſtra Religionis vagabunt, pœnas hic expreſſas incurrant. Hujus Bullæ reductionem ad terminos juris, & ſacrorum canonum à Pio IV. editam habes infrà in ſua conſt. 3. Sedis, fol. 3. Tom. 2.

§. 2. Quamobrem conſiderantes, apoſtatas hujuſmodi infinitis erroribus in eadem Dei Eccleſia cauſam præſtare, & propterea volentes contrà apoſtaſiam ipſam pleniùs providere, & eam, quantum nobis ex alto conceditur, de medio tollere, Motu proprio, & ex certa ſcientia, noſtra, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulos, qui poſt profeſſionem per eos in ætate legitima conſtitutos, in aliquo approbato, etiam militari Ordine purè, & liberè emiſſam, vel ſi ante ætatem legitimam profeſſi fuerint, poſt illam per eos in ipſa ætate legitima conſtitutos, purè, & liberè, ratam, & gratam habitam temeritate propria, aut quovis prætextu vel cauſa etiam ſi ſe religioni, & Ordini non adſtrictos eſſe ſine cauſæ cognitione, & his quæ à jure requiruntur ſervari, omiſſis, vel non legitimè probatis, declarari obtinuerint, aut beneficium Eccleſiaſticum, etiam curatum non procedente legitima diſpenſatione poſſideant, vel alicui beneficio Eccleſiaſtico, etiam curato alterius nomine deſerviant, extrà clauſtra ſuorum regularium locorum degunt, aut in poſterùm degent, omnibus, & ſingulis beneficiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, aut ſui, vel cujuſvis Ordinis regularibus, per eos quomodolibet obtentis, & de cætero obtinen. cujuſcumque qualitatis fuerint; ac fructibus, redditibus, & proventibus Eccleſiaſticis, eis quomodolibet reſervatis, ſeu aſſignatis, necnon Baccalariatus, Licentiaturæ, Doctoratus, & Magiſterii, ac quibuſvis aliis in jure canonico, vel civili, aut theologia, ſeu medicina, vel artibus, aut quavis alia facultate gradibus per eos etiam ante-

quam religionem ingrederentur, obtentis, ſeu aſſecutis, necnon quæcumque miniſterio Eccleſiaſtico, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium penitùs, & omninò privamus, ac ad illa, & alia, quæcumque, & qualiacumque in poſterùm obtinenda, ſeu fructus, redditus, & proventus Eccleſiaſticos percipiendos, aut gradus aſſequendos perpetuò inhabilitamus, & ab executione quorumcumque Eccleſiaſticorum, etiam ſacrorum, & præſertim presbyteratus ordinum, necnon omni miniſterio Eccleſiaſtico prædicto perpetuo ſuſpendimus, privatóſque & inhabiles ac ſuſpenſos eſſe. Necnon beneficia ipſa de jure, & de facto, etiam ad hoc, ut eorum ordinarii collatores ea aliis liberè conferre poſſint, & niſi ea infrà tempus à Lateranenſi Concilio ſtatutum contulerint, collatio beneficiorum eorumdem ad immediatum illorum ſuperiorem, & demum ad nos, ac pro tempore exiſtentem Rom. Pont. devolvatur. Patroni quoque eorumdem beneficiorum perſonas idoneas infrà tempus à jure ſtatutum ad ipſa beneficia præſentare poſſint, & niſi præſentaverint, eorum libera collatio ad ordinarium ſpectet, & pertineat, vacare, ac reſervationes fructuum, redditoum, & proventuum hujuſmodi expirare decernimus, ita ut de cætero ipſi apoſtatæ, quamdiù vixerint, aliqua beneficia Eccleſiaſtica obtinere, vel aliquod Officium Eccleſiaſticum exercere, aut fructus, redditus, & proventus Eccleſiaſticos, ſeu ſuper illis penſiones annuas, percipere, vel exigere, ſeu curam animarum, vel aliquod miniſterium Eccleſiaſticum exercere, aut ſacramenta Eccleſiaſtica miniſtrare, ſeu miſſam celebrare, aut prætextu ordinum in quibus conſtituti erunt, aliquid facere, vel exequi nequeant, & penſiones, ſeu commendæ, ac reſervationes fructuum, redditoum, & proventuum Eccleſiaſticorum, necnon aſſignationes penſionum annuarum eis etiam dicta auctoritate, etiam cum præſentium toto earum tenore inſerto plenaria derogatione pro tempore factæ nullæ ſint, & irritæ, ac viribus omninò careant, nec aliquod eis jus, aut titulum beneficia poſſidendi, aut fructus, redditus, & proventus, ſeu penſiones hujuſmodi exigendi, vel percipiendi tribuant. Ipſique ſic privati inhabiles, & ſuſpenſi, fructus ſuos faciant, ſed ad illorum reſtitutionem teneantur. Et nihilominùs ſi curam animarum exercere, vel Eccleſiaſtica ſacramenta miniſtrare, ſeu miſſam celebrare, aut prætextu ordinum ſuorum prædictorum aliquid facere, aut aliquod miniſterium Eccleſiaſticum exequi præſumpſerint, tamquàm ſuſpenſi ab executione ordinum ſuorum, & in illis contrà ſuſpenſionem ipſam, & in contemptum clavium miniſtrantes, condignis pœnis omninò puniantur.

Receptatoribus quoque & fautoribus pœnas infligit.

§. 3. Et ut omnis vagandi occaſio apoſtatis hujuſmodi tollatur, volumus, & ſancimus, quòd quævis tàm Eccleſiaſticæ, quàm ſæculares perſonæ cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia majori Eccleſiaſtica dignitate, etiam Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Marchionali, Ducali, aut alia majori auctoritate ſeu excellentia præfulgeant, aliquem apoſtatarum eorumdem receptare ſeu nutrire, vel illis quo minùs ad eorum monaſterium ſeu domum vel alium locum regularem redeant favorem, aut auxilium ſeu conſilium præſtare non præſumant, & ſi eos receptaverint, vel illis ut præfertur, faverint, aut auxilium, ſeu conſilium præſtiterint, & per Ordinarium loci ſub quo moram trahent commoniti à præmiſſis non deſtiterint, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant.

Patronis etiam eos ad beneficia præſentantibus.

§. 4. Et ſi patroni alicujus beneficii Eccleſiaſtici, ſive ſint laici ſive clerici, aliquem ex eiſdem apoſtatis ad beneficium de eorum jure patronatus exiſtens tunc vacans præſentaverint, præſentationes hujuſmodi, ſint eo ipſo nullæ, irritæ, & inanes, ac viribus careant, & ipſi patroni jure præſentandi alios ad eadem beneficia pro ea vice tantùm privati exiſtant.

Ordinarios & ſuperiores Ordinum, contrà eos procedere jubet.

§. 5. Quodque ſuperiores Ordinum quos ipſi profeſſi fuerint, & Ordinarii locorum in quibus ipſi apoſtatæ pro tempore degent, tàm conjunctim quàm diviſim eoſdem apoſtatas, ut ad eorum Monaſteria redeant, requirere, & ſi ad dicta Monaſteria redire ceſſaverint, diſtulerint, vel recuſaverint, eos ſecundùm Ordinis diſciplinam monitione prævia, per cenſuras Eccleſiaſticas, & pœnas etiam corporis afflictivas ad redeundum cogere, & compellere poſſint, invocato etiam ad hoc, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis. Quòd ſi regularis Ordo hoc non patiatur, auctoritate noſtra providere valeant, ut talibus apud eadem Monaſteria in locis competentibus, ſi abſque gravi ſcandalo fieri poterit, alioquin in aliis religioſis domibus ejuſdem Ordinis ad agendam inibi pœnitentiam vitæ neceſſaria miniſtrentur. Si verò apoſtatæ hujuſmodi ſe in his inobedientes præſtiterint, ſint etiam auctoritate noſtra majoris excommunicationis ſententia eò ipſo innodati, & ſuperiores ſui eos excommunicatos eſſe declarent, & nuncient, ac ut tales ab omnibus ſuis ſubditis nuntiati, & publicari faciant.

Apoſtatæ biretum de quo hic geſtare tenentur.

§. 6. Teneantúrque ipſi apoſtatæ cujuſcumque Ordinis, congregationis, & habitus fuerint, biretum nigrum duabus lineis albis ex tela confectis, & digito humano latis ab una extremitate ad aliam extremitatem circumductis diſtinctum, & per totam ejus circumferentiam ſimili linea alba ſuffultum, ità ut omnes lineæ præfatæ oculis intuentium manifeſtè appareant, continuè geſtare. Et ſi ſine bireto hujuſmodi deprehenſi fuerint, poſſint pro hujuſmodi inobedientia, non ſolùm per ſuos ſuperiores, verùm etiam per quoſcumque tàm Eccleſiaſticos quàm ſæculares Judices, & Magiſtratus condignis pœnis puniri, & ad delationem ipſius Bireti, ut præfertur, diſtincti, & ſuffulti omninò compelli.

Profeſſi, qui prætendunt extrà clauſtra ſtare poſſe, procedere tenentur ut hic.

§. 7. Decernentes quòd de cætero, qui aliquem Ordinem approbatum, ut præfertur, tacitè, vel expreſsè profeſſus fuerit, & ſe illi Ordini non adſtrictum eſſe contenderit, vel aliàs quovis modo, ſive retento, ſive dimiſſo habitu extrà regularia loca ipſius Ordinis de jure aliquo caſu ſtare poſſe putaverit, vel quavis ratione, aut prætextu ſuper hoc poſtulaverit, ſeu ſupplicaverit, literas quas à nobis, ſeu Officio Pœnitentiariæ noſtræ obtinebit, Cardinali Protectori, ſeu Viceprotectori ipſius Ordinis in curia reſidenti, & Procuratori generali Ordinis, dirigi, & præſentari facere, ac coràm eo in hoc negotio, cum plena cauſæ cognitione procedere teneantur, aliàs omnia, & ſingula, per ipſum profeſſum in præmiſſis geſta, nullius ſint roboris, vel momenti, literæque aliis directæ nullam juriſdictionem tribuant.

Tranſlationes de Apoſtatis nullæ ſint, niſi ad parem vel arctiorem Ordinem & in obſervantia maneant. Ad hoc habes etiam Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 1.

§. 8. Quòdque omnes, & ſingulæ tranſlationes de apoſtatis ipſis ad alium Ordinem, etiam per nos aut prædeceſſores noſtros, vel per Officium Pœnitentiariæ hujuſmodi hactenùs factæ, & quas deinceps fieri contigerit, niſi ad arctiorem, vel parem ordinem factæ fuerint, & ipſi ſic tranſlati in Monaſteriis in quibus regularis obſervantia vigeat, actu maneant, nullæ ſint, & irritæ, ipſique ſic tranſlati in priſtinum Ordinem, etiam ſi in Ordine ad quem tranſlati fuerint profeſſionem in eo emitti ſolitam emiſerint, redire teneantur. Et ſi poſt unam, & ſecundam monitionem ſibi à Prælatis ſeu Superioribus Ordinum à quibus tranſlati ſunt, factam, redire diſtulerint aut neglexerint, liceat ipſis Prælatis ſeu Superioribus procedere contrà eos, modo, & mediis contrà apoſtatas ſtatutis.

Tranſlati prædicti redeant ad Ordinem, alioquin pœnas hic poſitas incurrunt.

§. 9. Et nihilominùs præfatos ſic tranſlatos, & ut præfertur, non redeuntes, adminiſtratione cujuſcumque Eccleſiaſtici beneficii, ſeu Officii, & prælaturæ perpetuò privamus, & privatos eſſe, necnon bona quæcumque, mobilia ſeu imobilia, ac cenſus, redditus, & proventus, jura, & actiones per eoſdem fratres, tàm egreſſos, & ejectos, quàm ad alium Ordinem, ut præfertur, tranſlatos, ſeu de licentia ſuorum ſuperiorum extrà eorum Monaſteria ſtantes tëpore quo extrà Monaſteria ſui Ordinis ſteterint acquiſita

etiam

etiam ſi acquiſitiones hujuſmodi ab ipſis fratribus ex redditibus beneficiorum eccleſiaſticorum cum cura ab ipſis obtentorum, ſeu detentorum, aut ex propria induſtria, ſeu artificio, mercatura, vel ex teſtamento ſeu ſucceſſione ab inteſtato quorumvis conſanguineorum, affinium, vel amicorum ſuorum, aut quorumcumque aliorum factæ ſint, non Fiſco noſtro, aut Cameræ noſtræ Apoſtolicæ, ſed religioni, aut monaſteriis, in qua ſeu quibus primò profeſſi fuerint, eo ipſo applicata eſſe, & cenſeri debere decernimus, & declaramus, ità ut juxtà regularia religionis ſeu monaſteriorum hujuſmodi inſtituta omninò diſtribui, & diſpenſari, nec ſuper illis, per Protectores, aut Superiores religionis, & monaſteriorum prædictorum, aut quoſvis alios quacumque auctoritate fungentes, aliqua compoſitio ſeu concordia, aut remiſſio fieri poſſit.

Decretum irritans.

§. 10. Sicque & non aliàs, aliter, nec alio modo in præmiſſis, omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices, & Commiſſarios, quavis etiam dicta Apoſtolica auctoritate fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & S. R. E. Cardinales, in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate, judicari, & definiri debere, ac ſi ſecùs ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus.

Privilegia recipiendi fratres aliorum Ordinum revocat. Aliam revocationem habes infrà in Pii V. conſt. 89. fol. 509. Tom. 2.

§. 11. Et quoniam experientia rerum magiſtra docente, cognovimus privilegia cunctis ferè Ordinibus conceſſa recipiendi profeſſos aliorum Ordinum in eorum monaſteriis, domibus, & regularibus locis, materiam præſtare apoſtatis hujuſmodi per ſæculum evagandi, præſertim cum diverſi Ordinum hujuſmodi Superiores Prælati apoſtatas hujuſmodi recipiant, & poſtquàm illis eorum habitum regularem exhibuerint, eis ſtandi extrà monaſterium licentiam concedant, nos abuſui hujuſmodi occurrere volentes, omnia, & ſingula privilegia, & indulta Apoſtolica quibuſvis Ordinibus, monaſteriis, & domibus ſeu aliis regularibus locis (Cartuſienſis, & Eremitis Camaldulenſi eremo realiter degentibus dumtaxat exceptis) ſuper recipiendis Canonicis regularibus, ſeu Monachis, vel fratribus aliorum Ordinum per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ſub quibuſvis verborum formis, & tenoribus, & etiam Motu proprio, aut aliàs quomodolibet conceſſa, etiam Mare magnum nuncupata, quoad facultatem recipiendi eoſdem canonicos regulares, ſeu Monachos & fratres, penitùs, & omninò revocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, & viribus penitùs, & omninò vacuamus.

Locorum Ordinarii publicent hanc conſtit. illamque obſervari faciant.

§. 12. Mandantes univerſis, & ſingulis venerabilibus fratribus noſtris Patriarchis, Archiepiſcopis, & Epiſcopis, aliiſque diœceſanis, & locorum Ordinariis, ut ipſi per ſe vel alium ſeu alios præſentes literas, & eis contenta quæcumque, ubi, & quando ac quotiens opus fuerit ſolemniter publicantes, faciant dicta auctoritate noſtra eaſdem præſentes literas plenariæ, & totali executioni demandari, eos qui illis contravenerint, juxtà ipſarum literarum continentiam, & tenorem, condignis pœnis, plectendo, & puniendo, ac contradictores quoſlibet, & rebelles, eiſque in præmiſſis non parentes, per ſententias, cenſuras, & pœnas eccleſiaſticas, aliaque opportuna juris remedia appellatione poſtpoſita compeſcendo, necnon legitimis ſuper his habendis, ſervatis proceſſibus, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas, etiam iteratis vicibus, aggravando, invocato ad hoc etiam, ſi opus fuerit, auxilio brachii ſæcularis.

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 13. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac monaſteriorum, & aliorum regularium locorum, necnon Ordinum quorumcumque etiam juramento, confirmatione Apoſtolica vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apoſtolicis, etiam Mari magno, ſeu bulla aurea, aut aliàs quomodolibet nuncupatis, ſeu per officium pœnitentiariæ hujuſmodi expeditis, eiſdem apoſtatis, ſeu tranſlatis, ac noſtro ſancti Spiritus in Saxia de Urbe Ordinis S. Auguſtini, & quibuſvis aliis Hoſpitalibus, necnon B. MARIÆ Redemptionis captivorum, & de Mercede, ac quibuſvis aliis monaſteriis, & regularibus locis, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, aut aliàs quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, quibus omnibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes, mentio ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum nihil penitùs omiſſo & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro ſufficienter expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, contrariis quibuſcumque. Aut ſi aliquibus, communiter, vel diviſim ab eadem Sede ſit indultum, quòd interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, per literas Apoſtolicas, non facientes plenam, & expreſſam, ac de verbo ad verbum de indulto hujuſmodi mentionem.

Forma publicandi hanc conſt. Publicationem non inveni, ſed habes Bul. Pii V. tit. in rub.

§. 14. Ut autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere, aut contrà eas ſe excuſare valeat, dicta auctoritate Apoſtolica ſtatuimus atque decernimus, ut ipſæmet literæ, vel earum tranſumptum (cui manu notarii publici ſubſcripto, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munito, eam prorſus fidem, in judicio, & extrà adhiberi debere volumus, quæ ipſis originalibus literis adhiberetur, ſi facto, & realiter exhiberentur) in Baſilica Principis Apoſtolorum, & Eccleſia S. Joannis Lateranen. ac Cancellariæ Apoſtolicæ valvis; & acie Campi Floræ per aliquos ex curſoribus noſtris publicentur, earum exemplo in ſingulis valvis, & acie prædictis affixo, & dimiſſo. Nulli ergò, &c.

Dat. P. A. 4. die 20. Julii.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo octavo, 13. Calend. Aug. Pontificatus noſtri anno quarto.

XV.

Quòd Feſtum S. Dominici inſtitutoris Ordinis Fratrum Prædicatorum die 4. Aug. ſub duplici officio celebretur.

Hoc Feſtum ſub die 5. agi juſſerat Gregor. IX. qui hunc Sanctum canonizavit, ut ſup. in ejus conſt. 8. Fons ſapientiæ, fol. 77. ubi dixi.

Edita An. D. 1558.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Sanctorum feſta ſub die eorum mortis celebranda ſunt.

GLorioſus in ſanctis ſuis Deus, quia omnia operatur in omnibus, quoſdam in Eccleſia ſua poſuit Apoſtolos, quoſdam Prophetas, quoſdam Doctores, quoſdam Martyres, & quoſdam Confeſſores, quos per anni circuitum, die, ut plurimùm qua eos ad cœleſtia regna migrare contigit, ſancta veneratur univerſalis Eccleſia, ut Chriſtifideles eorum venerationi per exercitium bonorum operum vacantes, piis antè Thronum divinæ Majeſtatis eorum ſuffragiis adjuvari, & exindè Deo propitio vitam æternam faciliùs conſequi valeant.

S. Dominicus obiit die 6. Auguſti.

§. 1. Verùm cùm hoc in eximio CHRISTI Confeſſore Dominico, qui octavo Idus Auguſti migravit ad Dominum, non obſervetur, quinimò ejus memoria Nonis Auguſti, qua die, & feſtum beatæ

MARIÆ à Nivibus, quæ ea die de Cœlo hic in Urbe in ea Montis Exquilini parte, in qua nunc templum ejuſdem beatæ MARIÆ Majoris viſitur, volente Domino, ceciderunt, ſub officio duplici celebramus, forsàn ex eo quòd ipſa die octavo Idus Auguſti, Transfigurationem Domini, & Redemptoris noſtri JESU CHRISTI ſub ſimili officio duplici veneramur, diem ejus obitus prævenniendo recolatur.

Iſte Pont. ex cauſa hic relata, ejus feſtum celebrari mandat die 4. Aug.

§. 2. Nos conſiderantes Eccleſiam venerationi ipſius Virginis Dei genitricis MARIÆ in memoriam miraculi Nivium hujuſmodi plurimùm occupatam, celebrationi Feſtivitatis hujus almi DEI Confeſſoris Domini plene vacare nequire, & exinde facilè obvenire poſſe, ut memoria ipſius beati Dominici, qui Ordinem Fratrum Prædicatorum, inſpirante Domino, fundavit, & inſtituit, ac inter quem plurima ſanctitatis opera, & virtutis ſigna, quibus in carne poſitus claruit, diverſorum curatis languoribus, loquelam mutis, viſum cæcis, ſurdis auditum, greſſum paralyticis, & ſanitatem priſtinam languentibus reſtituit, in mentibus fidelium repeſcat, & volentes in præmiſſis opportunè providere, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, & unanimi conſenſu Feſtivitatem ipſam pridiè Nonas Auguſti ſingulis annis, perpetuis futuris temporibus in univerſis Orbis Eccleſiis ſub duplici officio ſolemniter celebrari volumus, ſtatuimus, & mandamus.

Indulg. ejus Eccleſiam viſitantibus concedit.

§. 3. Necnon de Omnipotentis Dei miſericordia, ac beatorum Apoſtolorum ejus Petri, & Pauli auctoritate confiſi, omnibus, & ſingulis utriuſquè ſexus Chriſti fidelibus verè pœnitentibus, & confeſſis, qui in die Feſtivitatis hujuſmodi Eccleſiam alicujus ex domibus dicti Ordinis, à primis veſperis uſque ad occaſum Solis ejuſdem Feſtivitatis devotè viſitaverint, & pro pace confirmanda, & unitate Eccleſiæ Catholicæ, noſtro JESU CHRISTO preces piè effuderint, decem annos, & totidem quadragenas de injunctis eis pœnitentiis miſericorditer in Domino relaxamus.

Exemplis credi jubet.

§. 4. Et quia difficile foret præſentes literas ad ſingula quæque loca, in quibus de eis fides facienda erit, deferri, volumus, & auctoritate Apoſtolica decernimus, quòd earum tranſumptis manu notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ eccleſiaſticæ, aut perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur ubique locorum, in judicio, & extrà, quæ eiſdem originalibus literis adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Contrariis derogat.

§. 5. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, ac ipſius Ordinis, etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis ſtatutis, & conſuetudinibus, cæteriſque contrariis quibuſcumque. Nulli ergò &c.

D. P. An. 4. die 8. Aug.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo octavo, 6. Idus Aug. Pont. noſtri anno quarto.

Publicatio.

Anno à Nativitate D. 1559. Indictione 2. die verò 30. Julii, retroſcriptæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt ad valvas, ſeu portas Eccleſiæ Lateranen. & Principis Apoſtolorũ de Urbe, & Cancellariæ Apoſtol. ac in acie Campi Floræ, ut moris eſt, dimiſſis copiis affixis in locis ſolitis, & conſuetis, ut moris eſt, per me Thomam Rogeri Sanctiſſ. D. N. Papæ Curſorem, & S. Inquiſitionis per nos Thomam Roger, & Medardi Nicolai prælibati S. D. N. PP. Curſ.

Jacobus Carra Mag. Curſ.

XVI.

Contrà ambientes Papatum, aut Papa vivente, eóque inconſulto, tractantes de eligendo futuro Pontifice, ac eorum complices, & fautores.

De ſimoniaca autem Papæ electione, habes ſuprà in Jul. II. conſt. 3 fol. 466. Cùm tàm divino, ubi notavi. Et ibidem addidi ſanctiones noviſſimè hac de re editas.

Edita A. D. 1558.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Deteſtatio criminis ambitus.

CUm ſecundùm Apoſtolum nemo debeat ſibi honorem aſſumere, ſed qui tamquàm Aaron vocatur à Deo, facilè ab omnibus judicari poteſt quàm graviter excedant, errent, & peccent, qui tam inferiores quàm ſuperiores dignitates eccleſiaſticas, & ipſam demùm beati Petri Sedem, ac Apoſtolicæ dignitatis culmen, & apicem à Deo Optimo Maximo, à quo omnia bona procedunt, nulla prorsùs humana ope, nec cujuſvis auxilio, conſilio, vel favore interveniente, provenire non arbitrantur, ſed illas tamquàm venales, aut alias in diſpoſitione mortalium conſtitutas, diverſis modis, & mediis ambire, & aſſequi, ſeu potiùs uſurpare præſumunt. Nam ut Romanæ, & cujuſlibet alterius, tàm ante quàm poſt Domini DEI, & Redemptoris noſtri JESU CHRITI in terris adventum, benè inſtitutæ reipublicæ de ambitu, & contrà ambitus reos ſanctiſſimè promulgatas, & inviolabiliter obſervatas leges, ad præſens omittamus, nonnè hujuſmodi deteſtabile ambitus ſcelus, etiam jure divino graviſſimè punitur, cùm Abſalon, qui regnum genitoris ſui adhuc viventis ambiebat, ex mulo cui inſederat elevatus, capillis capitis ſui quercui ſuſpenſus remanſit, & à Joab tribus lanceis in corde transfixus fuit? Nonne illud ſacrorum Conciliorum à ſancta DEI Eccleſia receptorum, & approbatorum auctoritas diverſimode deteſtatur, & punit, cùm quemcumque presbyterum, aut diaconum ſeu clericum qui Papa incolumi, & eo inconſulto, ſubſcriptionem pro Romano Pontificatu commodare, aut pictaria promittere, ſeu ſacramentum præbere tentaverit, aut aliquod ſuffragium polliceri, vel de hac cauſa privatis conventiculis factis, aliquid deliberare, & decernere præſumpſerit, loci ſui dignitate, & communione privandum, anathematiſque pœna plectendum, cenſeat, & propter occultas fraudes, & conjurationum hujuſmodi ſecretas inſidias, ſi quis harum actionum particeps, conſilia eorum qui de Pontificali agunt ambitu, ad notitiam Eccleſiæ deferat, & rationali probatione convincat, cùm non ſolum ab omni culpa purgatum remanere, verùm etiam remuneratione non indigna ſublevari velit, & ſtatuat, & exindè, non modo ſacrorum canonum, ſed etiam ſæcularium legum interpretes peritiſſimi, & probatiſſimi ambientes Papatum, aut ſuper eo, Papa vivente, & inconſulto, tractantes ſeu conventiculas facientes, crimen læſæ majeſtatis in primo capite, & ſimoniacæ hæreſeos incurrere decreverint, non ſine clara, & aperta ratione, cùm omnis tractatus, de loco, dignitate, & bono alicujus viventis, eo non conſentiente ab utroque jure prohibeatur, & reprobationis præſertim cùm indè præſtetur votum captandæ mortis quod ſacri canones, & venerandæ leges paſſim abhorrent, & deteſtantur. Accedit quòd cùm inter Pontificem & Eccleſiam contrahatur ſpirituale conjugium, quod fortiùs carnali, graviſſimæ pœnæ ex utriuſque juris cenſura imponuntur iis, qui conſtante matrimonio, de alio conjuge tractare præſumunt. Quare cum peccatis exigentibus, plures in dies B. Petri Sedem, nobis viventibus & inconſultis, ambire, & conventiculas ſuperindè facere dignoſcantur, & ad hoc ſuffragia S. R. E. Cardinalium obtinere, & quodam modo ſubharrare procurent, & ſatagant.

Confirmatio & innovatio pœnarum quomodolibet promulgatarum contrà ambientes Papatum &c.

§. 1. Nos cupientes hujuſmodi deteſtabile ambitus, & illi conjuncta ſimoniacæ hæreſeos, & læſæ majeſtatis crimina non ſolum noſtris, ſed etiam ſucceſſorum noſtrorum Romanorũ Pontificum pro tempore exi-

ſtentium

Digitized by Google

ſtentium remporibus perpetuò abolere, & non ſolùm ex uſu, ſed etiam ex mentibus hominum præſentium in electione Romani Pontificis,qui Domini DEI & Salvatoris nnſtri JESU CHRISTI in terris Vicarius exiſtit, radicitùs revellere, & in præmiſſis pro tantæ rei neceſſitate, & periculi magnitudine, ut tenemur, ſalubriter providere, habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris ipſius S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, & unanimi aſſenſu, hac noſtra perpetuò valitura conſtitutione, Apoſtolica auctoritate & de noſtræ Apoſtolicæ pnteſtatis plenitudine, omnes & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac privationis, & quaſvis alias ſententias, cenſuras, & pœnas dudùm à Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris, aut ſacris Conciliis, ſeu Sanctorum Patrum noſtrorum decretis, ſtatutis, capitulis, canonibus, & cnnſtitutionibus, & ordinationibus cnntrà ſic ambientes quomodolibet latas, & prnmulgatas, approbamus, & innovamus, ac perpetuò obſervari, & in viridi obſervantia, ſi forſan in ea non ſint, reponi, & eſſe debere.

Pœnæ tractantium de electione futuri Pontificis eo vivente, & inconſulto.

§. 2. Necnon quoſcumque in præmiſſis tàm noſtro quàm ſucceſſorum noſtrorum prædictorum tempore, publicè, vel occultè, aut aliàs quomodolibet delinquentes cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, aut alia majori eccleſiaſtica dignitate, ſeu Cardinalatus honore, vel mundana, etiam Ducali, Regali, Reginali, aut Imperiali auctoritate, ſeu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet, ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas incurrere volumus, & decernimus. Et nihilominùs conſiderantes dignum eſſe, ut quos Dei timor à malo non revocat, eccleſiaſticæ ſaltem coërceat ſeveritas diſciplinæ, de ſimilibus conſilio, & aſſenſu, ac auctoritate, & plenitudine poteſtatis volumus, & declarando ſtatuimus, ordinamus, & decernimus, quod ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis in ſuis robore, & efficacia remanentibus, ac effectum ſuum ſortientibus, omnes, & ſinguli, tàm clerici quàm utriuſque ſexus laici, qui per ſe vel alios nobis viventibus, & inconſultis, verbis, vel ſcriptis, aut nunciis cum aliquo de futuro Pontifice eligendo, hactenùs tractarunt, vel tentarunt, ſeu in poſterùm, Romano Pontifice vivente, & inconſulto tractabunt, vel tentabunt, etiam ſi ut præfertur qualificati; & dignitate, honore, & auctoritate, & excellentia prædictis prædtti exiſtant, ſint ipſo jure, & facto abſque alia deſuper ferenda ſententia excommunicati excommunicatione majori, & maledictione æterna damnati, & ab excommunicatione, & maledictione hujuſmodi per alium quàm per nos, & Romanum Pontificem pro tempore exiſtentem, prætetquàm in mortis articulo abſolvi non poſſint, incurrantque, & incurrant reſpectivè crimen ſimoniacæ hæreſeos, & læſæ majeſtatis in primo capite, ac privationem omnis, etiam Epiſcopalis, Archiepiſcopalis, & Patriarchalis, ac cujuſvis alterius majoris, vel minoris dignitatis, ac Cardinalatus honoris, necnon Ducalis, Regalis, Reginalis, & Imperialis auctoritatis, & excellentiæ, ac omnium, & ſingularum Eccleſiarum cathedralium, etiam Metropolitan. & Patriarchalium, monaſteriorum quoque ac prioratuum, aliorùmque beneficiorum, & officiorum eccleſiaſticorum, cum cura, & ſine cura, ſæcularium ac quorùmvis Ordinum regularium per eorum quemlibet obtentorum, necnon quorumvis fructuum, redditnum, & proventuum eccleſiaſticorum, ac penſionum annuarum ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & proventibus reſervatorum, & aſſignatorum, ac Regnorum, dominiorum, ſeudorum, & bonorum, ſpiritualium, & temporalium, vel miniſtrorum, etiam patrimonialium, & allodialium, necnon jurium patronatus, & juriſdictionum quarumcumque, careantque voce activa, & paſſiva, ac effecti ſint, & efficiantur reſpectivè perpetuo inhabiles, & incapaces omnium dignitatum, honorum, bonorum, jurium, & legitimorum actuum, perpetuaque infamia ubique gentium ſint notati, & noteutur reſpectivè, nec infamia hujuſmodi ab eis aboleri, neque ipſi ullo umquàm tempore ad vocem, dignitates, honores, bona, jura, & actus hujuſmodi, niſi ex ſpeciali verbo, & mandato noſtrn, ſeu Romani Pontificis pro tempore exiſtentis, noſtra, ſeu illius manu propria ſubſcriptio, ac ſpecifica, & individua reatus, & culpæ ſuæ qualitate expreſſa reſtitui poſſint.

Forúmque complicum.

§. 3. Quòdque ſimiles ſententias, cenſuras, & pœnas reſpectivè incurrerint, & incurrant ipſo jure, & facto, ac ſine alicujus ſententiæ prolatione, omnes, & ſinguli, etiam ut præmittitur, qualificati, & dignitatibus hujuſmodi præditi, cujuſvis ſexus, & ordinis exiſtant, qoi per ſe vel alium ſeu alios à die noſtræ ad ſummi Apoſtolatus apicem aſſumptionis, uſque ad hanc diem, in præmiſſis aut eorum aliquod quodvis auxilium, conſilium, vel favorem, ſeu operam, verbis vel ſcriptis, aut re vel facto, ſeu promiſſione, pollicitatione, ſuaſione vel his omnibus inſimul, aut quovis alio modo directè, vel indirectè, principaliter, vel incidentaliter præſtiterunt, ſeu in futurum quovis etiam ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pont. tempore præſtabunt, aut in præmiſſis meditatores proxenetæ, nuncii, mandatarii, procuratores, ſeu trapezitæ fuerunt, vel in poſterùm, ut præfertur, erunt, ſeu aliàs ſe in præmiſſis quovis modo intromiſerunt, vel immiſcuerunt. ſeu in poſterùm etiam tempore ſucceſſorum hujuſmodi habebunt, niſi ea nobis, aut ſucceſſoribus noſtris quorum tempore id continget, vel alteri, cui id per nos, vel ſucceſſores prædictos commiſſum fuerit, per ſe vel alium ſeu alios, cùm primùm commodè potuerint revelaverint, etiam ſi in præmiſſis aliqnod aliud auxilium, conſilium, vel favorem, aut opem non præſtiterint.

Revelantibus veniam & præmium proponit.

§. 4. Nos enim iis qui præmiſſa revelaverint, etiam ſi complices fuerint, non ſolùm veniam, ſed etiam gratiam, & præmia pollicemur, prout etiam ſucceſſores noſtros præfatos facturos eſſe confidimus, ad hoc, ut eorum judicio, participes tanti criminis valeant coërceri.

Oppugnantibus hanc Bullam pœnas imponit.

§. 5. Et ſi quis ullo umquàm etiam dictorum ſucceſſorum noſtrorum tempore præſentes literas, & in eis contenta quæcumque injuſta, illicita, vel iniqua exiſtere, aut in toto vel in parte non valere, ſeu aliquo tempore non valitura eſſe, vel à nobis ſic fieri non potuiſſe, aut non debuiſſe, auſu temerario aſſerere præſumpſerit, cujuſcumque dignitatis exiſtat, etiam ſi Cardinalatus honore, aut Regia, vel Imperiali præeminentia, & excellentia præfulgeat, ipſo jure, & facto anathematis mucrone percuſſus ſit, & contrà eum, tamquàm verè ſchiſmaticum, & hæreticum inquiri, & tamquàm talis puniri, ejuſque memoria damnari poſſit.

Contrariis derogat.

§. 6. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon cujuſvis conclavis capitulis etiam juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, quibuſvis perſonis ſub præſentibus comprehenſis, per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, ac nos, & Sedem Apoſtolicam, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac ſimili poteſtatis plenitudine, aut conſiſtorialiter ſeu aliàs quomodolibet conceſſis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, (quibus omnibus etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clauſulas generales idem importantes mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hujuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, &

expreſsè derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus) cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Publicationem committit.

§. 7. Ut autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, nec aliquis earum ignorantiam prætendere valeat, volumus eas in Baſilica Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ, ac acie Campi Floræ, per aliquos ex Curſoribus noſtris publicari, earúmque copiam inibi affixam dimitti, necnon publicationem, & dimiſſionem copiæ affixæ hujuſmodi ſufficere, & omnes quos eædem literæ tangunt arctare perindè, ac ſi eis perſonaliter intimatæ, & notificatæ fuiſſent.

Sanctionem pœnalem adjicit.

§. 8. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innovationis, declarationis, ſtatuti, ordinationis, derogationis, decretorum, & voluntatum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

Dat. P. A. 4. die 16. Decemb.

Datum Romæ apud S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo octavo, 17. Cal. Januarii, Pont. noſtri Anno quarto.

XVII.

Confirmatio, & ampliatio conſtitutionum Apoſtolicarum, circà ſolutiones annatarum, & quindenniorum, pro beneficiis Eccleſiaſticis R. Cam. Apoſt. debitorum.

Alias vide declarationes, & extenſiones inf. in Pii V. conſt. 38. Apoſtolica, Tomo 2. fol. 240. & Sixti V. conſt. 33. Cameræ, ubi notabo de materia in d. Tomo 2. fol. 577.

Edita An. D. 1559.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

DEcens eſſe cenſemus, & æquum, ut qui alios in ſua juſtitia confovemus, Cameræ noſtræ Apoſtolicæ jura non negligamus, quinimò ea uſurpare ſatagentibus opportunis remediis, etiam medio declarationis noſtræ occurramus, nec patiamur illa cavillationibus, aut calumnioſis litibus ea debentium, in diſcrimen aut dubium aliquod deduci.

Annatarum exactio in recognitionem dominii introducta fuit antiquitùs. Et poſteà Conc. Vien. & Conſtantien. talem exactionem approbarunt.

§. 1. Nuper ſanè accepimus, quòd licèt communium ſervitiorum, & annatarum exactio in recognitionem univerſalis dominii introducta, ſit antiquiſſima, ità ut etiam peritiſſimi, & probatiſſimi juris interpretes, qui tempore Concilii Viennenſis, jàm ducentis quadraginta, & ultrà, annis celebrati, & poſt illud ſcripſerunt, expreſſam de ea fecerint mentionem, & aſſeruerint eam in dicto Concilio roboratam fuiſſe, & in Concilio Conſtantien. antè centum & quadraginta annos celebrato ſtatutum fuerit, ut de Eccleſiis, & monaſteriis virorum, vacantibus, & vacaturis, ſolverentur pro fructibus primi anni à die vacationis ſummæ pecuniarum in libris Cameræ Apoſtolicæ taxatæ, quæ communia ſervitia, etiam tunc nuncupabantur, de cæteris autem dignitatibus, perſonatibus, officiis, & beneficiis, ſæcularibus, & regularibus, valorem viginti quatuor florenorum de Camera excedentibus, quæ auctoritate Sedis Apoſtolicæ, non tamen vigore gratiarum expectativarum, aut ex cauſa permutationis conferentur, vel de quibus provideretur, ſolveretur annata, ſeu medii fructus, juxtà taxam ſolitam.

Eug. iv. & Calliſtus iij. idem fecerunt.

§. 2. Ac fel. rec. Eugenius IV. & Calliſtus III. Rom. Pontifices prædeceſſores noſtri, ſuper ſolutione mediorum ſeu integrorum fructuum primi anni dictæ Cameræ ratione monaſteriorum, & prioratuum, ac aliorum beneficiorum Eccleſiaſticorum pro tempore unitorum faciẽda diſpoſuiſſe legantur.

Paul. ij. ſtatuit de beneficiis piis locis unitis. & cætero non vacan. quindennia ſolvi Cam. Apoſt. ut in ejus conſt. 6. ſuprà fol. 384.

§. 3. Et piæ memoriæ Paulus Papa II. etiam prædeceſſor noſter, ut tàm ipſe quàm dicti Eugenius, & Calliſtus prædeceſſores, ac recolendæ mem. Martinus V. & Nicolaus etiam V. ac Pius etiam II. Romani Pontifices ſimiliter prædeceſſores noſtri tunc ſui complura diverſorum Ordinum, monaſteria, prioratus, Præpoſituras, Præpoſitatus, dignitates, &c. ut ſup. fol. 384.

Jul. ij. confirmavit conſt. Paul. ij. in conſt. 4. fol. 468.

§. 4. Et ſanctæ mem. Julius Papa ſimiliter II. prædeceſſor noſter, accepto quod ex prædictis, & aliis, quæ poſteà per ſimilis memoriæ Sixtum IV. Innocentium VIII. & Alexandrum VI. Romanos Pontifices, &c. ut ſup.

Jul. iij. confirmavit, & ampliavit Pii ij. Paul. ij. & Julii ij. conſtitutiones, ut ſuprà fol. 810 in ſu conſt. 20.

§. 5. Et ſanctæ memoriæ Julius Papa III. prædeceſſor noſter acceptò quod ordinationes, ſtatuta, decreta, & declaratio Pauli, & Julii II. prædeceſſorum hujuſmodi plenè non obſervabantur, & à tempore ipſius Alexandri prædeceſſoris uſque in eam diem, tàm per ipſos Julium II. & Julium III. quàm fel. record. Leonem X. Adrianum VI. & Clementem VII. ac Paulum pariter III. Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros, tunc ſuos diverſæ aliæ uniones, annexiones, incorporationes, &c. fol. 810.

Hic Pont. etiam approbavit Jul. iij. & prædeceſſorum conſt.

§. 6. Et poſtremò nos præmiſſa omnia per papyri cedulam manu noſtra motu proprio ſignatam approbaverimus, & innovaverimus, prout in ſingulis literis prædeceſſorum, & cedula hujuſmodi pleniùs continetur.

Nihilominùs quædam Cong. prætendunt, non teneri ad ſolutionem annatarum &c.

§. 7. Nihilominùs tàm ſancti Gregorii in Alga, ſub prætextu quòd dictus Eugenius prædeceſſor, Rectores, & Canonicos ipſius Congregationis S. Georgii, à ſententiis, cenſuris, & pœnis, quibus ob non ſolutionem mediorum, ſeu integrorũ fructuum primi anni, monaſteriorum, & beneficiorum per ipſum Eugenium prædeceſſorem, vel dictam Sedem, eorum monaſteriis, prioratibus, Eccleſiis, & beneficiis, ſive locis eatenùs unitorum innodati erant, per ſuas literas abſolverit, & quaſcumq; obligationes per eos dictæ Cameræ propterea factas, ac medios ſeu integros fructus hujuſmodi eis liberaliter remiſerit, & de illis, & aliis quibuſcumque quæ præfatæ Cameræ eatenùs ſolvere quomodolibet obligati erant, generalem quietantiam fecerit, decernens eos ad illorum ſolutionem non teneri, nec ad id cogi poſſe, ac irritum & inane quicquid ex tunc contrà tenorem eorumdem literarum, ſcienter vel ignoranter contingeret attentari. Et Caſſinen. aliàs ſanctæ Juſtinæ de Padua hujuſmodi ſub prætextu quòd dictus Leo prædeceſſor ipſam Congregationem Caſſinen. illiuſque monaſteria, & loca, ac Abbates, & conventus ad ſolutionem annatarum communium, minutorum ſervitiorum, & aliorum jurium Cameræ Collegio, & officialibus prædictis, ratione quorumvis monaſteriorum, prioratuum, & beneficiorum Congregationi Caſſinen. & illius monaſteriis, ſeu locis prædictis eatenùs perpetuò unitorum, ſuper quibus nulla obligatio in eadem Camera reperiebatur, aut ad obligationem de eis ſolvendis facienda minimè obligatos fuiſſe, nec ad illas condemnari aut cogi poſſe, & literas Pauli ac Julii II. aliorúmque prædeceſſorum ſuorum hujuſmodi, ac ſuper illis, & illorum prætextu, decreta, monitoria, & mandata quoad ipſam Congregationem Caſſinen. & illius monaſteria, & perſonas locum ſibi vendicare non potuiſſe, omneſque & ſingulas, de monaſteriis, & locis Congregationis Caſſinen. hujuſmodi, tamquàm per diſſolutionem unionum prædictarum, aut privationem de illis, vel aliàs ob non ſolutionem annatarum communium, & aliorum prædictorum, vel ob non factam obligationem hujuſmodi vacãtibus factas proviſiones, commendas, uniones, & alias diſpoſitiones, & inde ſecuta quæcumque nulla, irrita, & inania fuiſſe, & eſſe, monaſteriaque & loca Congregationis Caſſinen. hujuſmodi ob non ſolutionem annatarum communium, & jurium, ac non factam obligationem hujuſmodi nullatenùs vacaſſe, nec in futurum vacare, atteſtatus, & interpretatus fuerit, ac decreverit, & declaraverit. Necnon procuratori Fiſci, & agentibus pro Camera, ac Cardinalibus, & officialibus præfatis ſilentium deſuper impoſuerit. Et piæ memoriæ Clemens VII. pariter prædeceſſor

noſter

noſter literas Leonis prædeceſſoris hujuſmodi eum omnibus, & ſingulis in eis contentis clauſulis, per ſuas literas approbaverit, & innovaverir, ac perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & inviolabiliter obſervari debere. Necnon Congregationem Caſſinen. ptæfatam, & illius prælatos, & perſonas contrà tenorem literatum Lennis prædeceſſotis hujuſmodi nulliter, injuſtè, & indebitè moleſtatos, & perturbatos fuiſſe, & ſic judicari debere, & ſi ſecùs contigerit attentari, irritum, & inane decreverit; Quam diverſæ aliæ regularium, & forſan ſæculatium perſonarum congregationes, & forſan aliæ petſonæ, forſan ex eo quod à nonnullis nimium ſcrupuloſis, & pluſquam oportet ſapere contendentibus hæſitetur, an uniones ante ipſum Martinum prædeceſſorem per alios Romanos Pontifices prædeceſſores ſuns factæ, ſub literis Pauli prædeceſſoris hujuſmodi comprehendâtut, & forſan diverſis aliis prætextibus communia minuta ſervitia, annatas, & alia jura Cameræ, & Collegio, ac officialibus prædictis ratione unionum eis, de monaſteriis, prioratibus, & aliis beneficiis eccleſiaſticis hactenùs ſactarum debita perſolvere recuſent, cenſuras, & pœnas in ſingulis literis prædictis coutentas damnabiliter incurrendo in animarum ſuarum periculum, & Cameræ, ac Collegii, & officialium prædictorum detrimentum.

Declârat igitur hic Pont. omnes Congregationes, & alios ad quorum favorem beneficia unita fuerunt teneri ad ſolutionem Annatarum &c. & ad ſe obligandam de illis ſolvendis.

Hoc idem voluit Pius V. in rub. cit.

§. 8. Nos conſiderantes præſatum Eugenium prædeceſſorem per ejus literas ſucceſſoribns ſuis Romanis Pontificibus, cùm pat in parem non habeat imperium, & per conſequens Collegio Cardinalium, & Officialium Romanæ Curiæ cauſam ab ipſis Romanis Pontificibus habentibns præjudicare non potuiſſe, & propterea jus noſtrum, & Collegii, ac Officialium prædictorum illæſum remanſiſſe, & remanere, ac literas Leonis, & Clementis prædeceſſorum hujuſmodi, cùm contra ordinationes, ſtatuta, decreta, & declaratinnem Pauli, & Julii II. prædeceſſorum hujuſmodi, ac cauſa non cognita, & non vocatis, nec auditis quorum intererat, emanaverint, & per eas jus tertii contra tenorem conſtitutionum per eos editarum manifeſtè tollatur, effectum ſortiri non debere, omnium, & ſingularum literarum prædictarum vetiores tenores, ac ſi de verbo ad verbum infererentur præſentibus pro expreſſis habentes, ac ſingulas liretas Eugenii, & Leonis, ac Clementis prædeceſſorum hnjuſmodi, ad viam, & terminos jutis reducentes, & teductas eſſe decernentes, Motu proprio, non ad alicujus nobis ſuper hoc obiatæ petitionis inſtantiam, ſed ex certa ſcientia, ac de mera deliberatione noſtra omnes, & ſingulas uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones de quibuſvis Monaſteriis, Prioratibus, præpoſituris, præpoſitatibus, dignitatibns, perſonatibus, adminiſtrationihus, officiis, & beneficiis eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum, ſeu Militiarum regularibus quibuſcumque Collegiatis, Eccleſiis, ſeu earum menſis, capitularibus, ſeu Collegiis, Univerſitatibus, & utriuſque ſexus Congregationibus, tàm ſæcularibus, quàm regularibus, etiam Sancti Georgii in Alga, & Caſſinen. prædictis, ac Montis Oliveri, & Camaldulen. necnon domibus, fabricis, Hoſpitalibus, & aliis piis locis, quæ ex eorum perpetuitate non vacaut per quoſcumque Romanos Pontifices prædeceſſores noſtros quocumque tempore, etiam ante ipſum Martinum prædeceſſotem, ac nos ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis perpetuò factas, & de cætero, tàm per nos, quàm ſucceſſores noſtros ſimiliter perpetuò faciendas ſub literis Pauli prædeceſſoris hujuſmodi comprehendi, & includi. Et pruptereà tàm Caſſinen. & Montis Oliveri, ac Camaldulen. necnon S. Genrgii in Alga, & quaſcumque alias Congregationes, quàm quoſvis alios, in quorum favorem uniones, annexiones, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones hujuſmodi factæ fnerunt, etiam ſi ſe ſuperindè in Camera non obligaverint, ad ſolutionem communionum, & minutorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum eiſdem Cameræ, Collegio, & Officialibus ratione earumdem unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & ſubmiſſionum ſingulis quindecim annis à die quo illæ ſuum effectum ſortitæ fuerint, aliàs juxta tenorem literarum Julii III. prædeceſſoris hujuſmodi ſaciendam teneti, & obligatos eſſe, & ad id nec non ad ſe communibus, & minutis ſervitiis, ac annatis, & aliis juribus prædictis de quindecim annis in quindecim annos realitet, & cum effectu ſolvendis in forma ſolita obligandum, etiam per ſententias, cenſuras, & pœnas etiam privationis, & diſſolutionis unionum, annexionum, incorporationum, applicationum, & ſubmiſſionum prædictarum in literis Pauli, Julii II. ac Julii III. prædeceſſorum hujuſmodi cootentas cogi, & compelli poſſe, necnon Monaſteria, Prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, dignitates, perſonatus, adminiſtrationes, officia, & beneficia uoita hujuſmodi onns ſolutionis commuoium, & minutorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum ſemper habuiſſe, & ad præſens habere.

Decretum irritans.

§. 9. Sicque & non aliter in præmiſſis omnibus, & ſingulis per quoſcumque Judices, & Commiſſarios quavis etiam dicta auctoritate Apoſtolica fungentes, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, & dilectos filios noſtros Jo. Michaëlem S. Anaſtaſiæ Saracenum, & Virgilium S. Simeonis tit. de Spoleto nuncupatos presbyteros, quibus alias omnes, & ſingulas cauſas occaſione præmiſſorum pendentes commiſimus, & quoſvis alios S. R. E. Cardinales in quavis cauſa, & inſtantia, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter judicandi, & interpretandi auctoritate, & facultate judicari & definiti debere, ac ſi ſecus ſuper his à quoquam quavis auctoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari, irritum, & inane decernimus, & declaramus.

Cardinalis Saracenus, & Card. de Spoleto Judices iſtarum cauſarum procedant juxtà formam iſtius conſt.

§. 10. Mandantes eidem Jo. Michaeli, & Virgilio Cardinalibus, ut omnes, & ſingulas cauſas coràm eis inter dilectos filios Procuratorem noſtrum Fiſcalem, & Officiales præfatos ex una, & quaſcumque Congregationes, ſeu alias perſonas ex altera partibus, ſuper ſolutione communium, & minutorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum, vel eorum occaſione pro tempore pendentes, juxta præſentium tenorem terminent, & decidant.

Beneficia q indultum non ſolvendi quindennia habentia notificentur Cardinalibus prædictis.

§. 11. Et inſuper, ut ratio communium minutorum ſervitiorum, ac annatarum, & aliorum jurium prædictorum clara habeatur, nec ulteriùs in ambiguo, aut obſcuro verſetur, volumus, & auctoritate Apoſtolica præſata decernimus, ſtatuimus, & ordinamus, quòd omnes, & ſinguli in quorum favorem uniones, annexinnes, incorporationes, applicationes, & ſubmiſſiones hujuſmodi emanarunt, necnon Cathedralium, etiam Metropolitanarum, ſeu Collegiatarum Eccleſiarum Capitula, & tàm virorum, quàm mulierum ſæculares, & quorumvis etiam exemptorum Ordinum regulares Congregationes, & Collegia, ac Hoſpitalia, & alia pia loca, quibus à Sede prædicta indultum eſt, ut Abbates, ſeu Priores, vel alios Prælatos ſuos ad tempus, & non ad vitam eligere poſſint, ſeu quorum Abbates, vel Priores, aut alii Prælati non ad vitam, ſed ad tempus eliguntur, ſed etiam ad vitam electi abſque confirmatione ejuſdem Sedis adminiſtrant, infrà terminum eis præfatis Jo. Michaële, & Virgilio Cardinalibus præfigendum omnia, & ſingula Monaſteria, Prioratus, præpoſituras, præpoſitatus, Eccleſias, Capellanias, & alia beneficia eccleſiaſtica, quæ poſſident, & ea ſpecificè, & expreſſe quæ facultatem, & indultum hujuſmodi habent, ſeu quorum Abbates, ſeu Priores, vel alii Prælati, ad tempus eliguntur, ſeu ad vitam electi, ſine confirmatione prædicta adminiſtrant, unà cum illorum fructuum, reddituum, & proventuum vero annuo valore præfatis Jo. Michaeli, & Virgilio Cardinalibus notificaſſe & intimaſſe debeant, & ad id per ſententias, cenſuras, & pœnas in ſingulis literis prædictis contentas cogi, & compelli poſſint.

§. 12. Non

Clauſulæ derogatoriæ.

§. 11. Non obſtantibus literis Engenii, Leonis, & Clementis prædeceſſorum hujuſmodi, & aliis præmiſſis, ac qnibuſvis conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis; necnon privilegiis, indnltis, & literis Apoſtolicis Congregationi Camaldulen. Eremitarum, & S. Michaëlis de Murano Torcellan. Diœc. pec. dictum Leonem prædeceſſorem in ejus erectione, & inſtitutione, ſub quibuſcu mqne tenoribus, & formis, ac cum qnibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & in ſolitis clauſulis, necnon irritantibus, & aliis decretis, etiam motu, & ſcientia ſimilibus, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet conceſſis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & inoovatis, quibus, etiam ſi pro illorum ſufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clanſulas generales idem importantes, mentio, ſeu quævis alia expreſſio habenda, aut aliqua exquiſita forma ſervanda eſſet, tenores hnjuſmodi, ac ſi de verbo ad verbum, nihil penitùs omiſſo, & forma in illis tradita obſervata inſerti forent, præſentibus pro expreſſis habentes, illis aliàs in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſſe derogamus, & ſufficienter derogatum eſſe decernimus, necnon omnibus illis quæ ſinguli prædeceſſores præfati io ſingulis eorum literis voluerunt non obſtare; cæteriſqne contrariis quibuſcumque.

Sanctiò pœnalis.

§. 13. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ reductionis, declarationis, mandati, volnntatis, ſtatuti, ordinationis, derogationis, & decreti infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis antem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus, ſe noverit incurſurum.

D. P. An. 4. die 23. Jan.

Dat. Romæ apnd S. Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ milleſimo quingenteſimo quinquageſimo nono, 10. Kal. Februarii, Pontificatus noſtri Anno quarto.

XVIII.

De Lenonibus eorúmqne complicibus, ultimi ſupplicii pœna certis caſibus in Urbe plectendis.

Edita A. D. 1559.

Alios caſus habet eadem pœna plectendos in crimine adulterii, ut in Six. V. conſtit. 46. Ad compeſcendam. Tom. 2. fol. 601.

Hic Pont. mandavit Gubernatori Urbis ut pœnas hic deſcriptas promulgaret per publicum proclama prout fecit contrà.

SAnctiſſimus Dominus noſter Dominus Paulus divina providentia Papa Quartus. Voleus ſceleribos, quæ ex vitio, & luxuria carnis in dicta Urbe in dies patrantur, quantum cum DEO poteſt occurrere, vivæ vocis oracnlo ſtatuit, & decrevit, ac ſua irrefragabili conſtitutione ſancivit, quòd omnes, & ſingulæ utrinſque ſexus perſonæ quæ aliquam puellam, aut aliam jnvenculam ex ejus patria, aut alio loco in quo tunc honeſtè viveret, veſtes, aut alia id genus bona eis pollicendo, ſeu quavis alia corruptione ſeduxerint, eáſque aut aliquem puerum in eadem Urbe quomodolibet proſtituerint, tamquàm omni privilegio cujuſcumque Ordinis, vel dignitatis (juxtà conſtitutionem fel. rec. Innocentii Papæ Quarti prædeceſſoris ſui, quæ incipit, pro humani generis) privati & nudati, ac per leges ſæculares ipſo jure, & facto condemnati, per Ordinarios Sanctitatis ſuæ Judices ſæculares, nulla ab eadem Sanctitate ſua deſuper expectata declaratione, ſeu mentis ſuæ intentione, irremiſſibiliter hoc modo puniantur.

Lenones in proſtituendis pueris, aut virginibus.

§. 1. Lenones videlicet, & lenæ, circà proſtitutionem maſculorum verſantes, & cum eis circà proſtitutionem ipſam agentes, vel conſentientes, necnon lenones, & lenæ puellam, ſeu aliam juvenculam invitam aſſumentes, & ad neceſſitatem nutrientes, ac poſtmodùm proſtituentes, & lucrum ex ejus proſtitutione captantes, quotquot fuerint, ultimo ſupplicio afficiantur.

Complices hujuſmodi ſtupri.

§. 2. Hi verò qui corrupto comite ſtuprum puero ſuaſerint, aut puellam virginem ſuper violatione ejus pudicitiæ interpellaverint, ſeu ad hoc ei quicquam donaverint, vel pretium, ut id aſſequerentur dederint, ant domum ad hoc eis commodaverint, ſeu quicquid aliud ad effectum præmiſſorum fecerint, flagitio perfecto, capitali pœna plectantur, eo autem imperfecto, in aliquam Inſulam deportentur, & inibi perpetuò relegentur, qui in præmiſſis comites, corrupti fuerint, eiſdem pœnis ſubjaceant.

Lenones in aliis caſibus.

§. 3. In cæteris verò caſibus lenones, & lenæ hujuſmodi qui de cætero lenocinii artem exercuerint, fuſtibus per Urbem publicæ cæſi, ab hac Urbe perpetuò exulare cogantur.

Domos eis locantes.

§. 4. Et qui domos ſuas eiſdem lenonibus, vel lenis de cætero ſcienter locaverint, vel ſi ignorantes id fecerint, niſi poſtquàm hoc eis notificatum fuerit illos expulerint, domum ſic locatam eo ipſo amittant, & ea realiter, & cum effectu priventur, & ſpolientur, & inſuper pœnam mille ſcutorum auri ab eis auferendorum, & in pios uſus convertendorum ipſo facto incurrant.

Hoc decretum habet vim Motus proprii.

§. 5. Voluit quoque eadem Sanctitas ſua, & præfato Gubernatori ſimili vivæ vocis oraculo mandavit, ut ſtatutum, & decretum, ac ſanctionem ſuam hujuſmodi, quæ periudè ac ſi ſub nomine Sanctitatis ſuæ in ſcriptis redacta, & per eamdem Sanctitatem ſuam Motu proprio ſubſcripta, & ſignata forent, & literæ Apoſtolicæ deſuper ſub plumbo confectæ eſſent, plenariam fidem facere, & eis indubiam fidem adhiberi debere decrevit, per publicum baonimentum, & proclama omnibus quorum intereſt denunciari, & intimari facere.

Denuntiatio iſta per proclama liget, prout ſi perſonaliter intimata foret.

§. 6. Decernens denunciationem, & intimationem hujuſmodi, eos omnes ligare, & arctare, perindè ac ſi præmiſſa omnia eis ex parte Sanctitatis ſuæ, aut per literas Apoſtolicas perſonaliter intimata, & notificata, ac de verbo ad verbum recitata fuiſſent, in contrarium facien. non obſtantibus quibuſcumque.

XIX.

Invocatio quarumcumque cenſurarum, & pœnarum contra hæreticos, & ſchiſmaticos quomodolibet promulgatarum, Et aliarum pœnarum impoſitio, in cujuſcumque gradus, & dignitatis prælatos, & Principes, hæreticæ, vel ſchiſmaticæ pravitatis reos.

Confirmatur hac conſt. à Pio V. infrà in ejus Bulla 22. Inter multiplices. Tom. 2. fol. 214.

De pœnis autem per alios Pontt. in ejuſmodi hæreticos latis, habes ſuprà in Nicolai III. conſt. 2. Noverit. fol. 156. Innoc. IV. conſt. 8. & 9. fol. 91. & 93. & conſt. 18. & ſeqq. fol. 103. Alex. IV. conſt. 9. fol. 113. & conſt. 14. fol. 117. Et habes etiam alias aliorum Pontt. conſt. in præcitatis locis indicatas.

Edita A. D. 1559.

PAULUS EPISCOPUS,

Servus Servorum Dei. Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

CUm ex Apoſtolatus officio, nobis, meritis licèt imparibus, divinitus credito, cura Dominici gregis nobis immineat generalis, & exinde teneamur pro fideli illius cuſtodia, & ſalubri directione, more vigilis Paſtoris, aſſiduè vigilare, & attentiùs providere, ut qui hac ætate, peccatis exigentibus, propriæ prudentiæ innitentes licentiùs, & perniciosiùs ſolito contrà orthodoxæ fidei diſciplinam inſurgunt, & ſuperſtitioſis, ac fictitiis adinventionibus ſacrarum Scripturarum intelligentiam pervertentes, Catholicæ Eccleſiæ unitatem & inconſutilem Domini tunicam ſcindere moliuntur, ab ovili Chriſti repellantur, nec magiſterium erroris continuent, qui diſcipuli veritatis eſſe contemnunt.

§. 1. Nos

Cauſa hujus Conſtit.

§. 1. Nos conſiderantes rem hujuſmodi adeò gravem, & periculoſam eſſe, ut Romanus Pontifex, qui DEI, & Domini Noſtri JESU CHRISTI vices gerit in terris, & ſuper gentes, & regna plenitudinem obtinet poteſtatis, omneſque judicat, à nemine in hoc ſæculo judicandus, poſſit, ſi deprehendatur à fide devius, redargui, & quod ubi majus intenditur periculum, ibi eſt pleniùs, & diligentiùs conſulendum, ne pſeudoprophetæ, aut alii etiam ſæcularem juriſdictionem habentes, ſimplicium animas miſerabiliter illaqueent, innumerabileſque populos eorum in ſpiritualibus aut temporalibus curæ, & regimini commiſſos, ſecum in perditionem, & damnationis interitum trahant, nec aliquando contingat nos abominationem deſolationis, quæ dicta eſt à Daniele Propheta in loco ſancto videre, cupientes quantum cum Deo poſſumus pro noſtro munere Paſtorali vulpes vineam Domini demoliri ſatagentes capere, & lupos ab ovilibus arcere, ne canes muti videamur nequeuntes latrare, & perdamur cum malis agricolis, ac mercenario comparemur.

Confirmat hic Pont. omnes pœnas in hæreticos & ſchiſmaticos latas. Tu eas vide in conſt. cit. io rub.

§. 2. Habita ſuper his cum venerabilibus fratribus noſtris S. R. E. Cardinalibus deliberatione matura, de eorum conſilio, & unanimi aſſenſu omnes, & ſingulas excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, ac privationis, & quaſvis alias ſententias, cenſuras, & pœnas à quibuſvis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris aut pro talibus habitis, etiam per eorum literas extravagantes, ſeu ſacris Conciliis ab Eccleſia Dei receptis, vel ſanctorum Patrum decretis, & ſtatutis, aut ſacris canonibus, ac conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis contrà hæreticos, aut ſchiſmaticos quomodolibet latas, & promulgatas, Apoſtolica auctoritate approbamus, & innovamus, ac perpetuò obſervari, & in viridi obſervantia, ſi forſan in ea non ſint, reponi, & eſſe debere, necnon quoſcumque qui hactenùs à fide Catholica deviaſſe, aut in aliquam hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, aut excitaſſe, ſeu commiſiſſe comprehenſi, aut confeſſi, vel convicti fuerint, ſeu (quod Deus pro ſua clementia, & in omnes bonitate avertere dignetur) in poſterùm deviabunt, ſeu in hæreſim incident, aut ſchiſma incurrent, vel excitabunt, ſeu committent, & deviaſſe, ſeu incidiſſe, aut incurriſſe, vel excitaſſe, ſeu commiſiſſe deprehendentur, aut confitebuntur, ſeu convincentur, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtant, etiam ſi Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, Primatiali, aut alia majori dignitate Eccleſiaſtica, ſeu Cardinalatus honore, & Apoſtolicæ Sedis ubivis locorum, tàm perpetuæ quàm temporalis Legationis munere, vel mundana etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, ſeu excellentia præfulgeant, & eorum quemlibet ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas incurrere volumus atque decernimus.

Prælatis, & Principibus à fide deviantes alias pœnas imponit.

§. 3. Et nihilominùs conſiderantes dignum eſſe, ut qui virtutis amore à malis non abſtinent, metu pœnarum ab illis deterreantur, & quòd Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui alios docere, & illis bono exemplo, ut in fide Catholica contineantur, eſſe debent, prævaricando graviùs cæteris peccant, cùm non ſolùm ſeipſos perdant, verùm etiam alios innumerabiles populos eorum curæ, & regimini creditos, ſeu alias eis ſubditos, ſecum in perditionem, & pariter interitûs trahant, de ſimilibus conſilio, & aſſenſu, hac noſtra in perpetuùm valitura conſtitutione, in odium tanti criminis, quo nullum in Eccleſia Dei majus, aut pernicioſius eſſe poteſt de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine ſancimus, ſtatuimus, decernimus, & definimus, quod ſententiis, cenſuris, & pœnis prædictis in ſuo robore, & efficacia remanentibus, ac effectum ſuum ſortientibus, omnes, & ſinguli Epiſcopi, Archiepiſcopi, Patriarchæ, Primates, Cardinales, Legati, Comites, Barones, Marchiones, Duces, Reges, & Imperatores, qui hactenùs, ut præfertur, deviaſſe, aut in hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, excitaſſe, vel commiſiſſe deprehenſi, aut confeſſi, vel convicti fuerint, & in poſterùm deviabunt, aut in hæreſim incident, ſeu ſchiſma incurrent, vel excitabunt, aut committent, & deviaſſe, ſeu in hæreſim incidiſſe, vel ſchiſma incurriſſe, aut excitaſſe, ſeu commiſiſſe deprehendentur, aut confitebuntur, ſeu convincentur, cum in hoc inexcuſabiliores cæteris reddantur, ultrà ſententias, cenſuras, & pœnas prædictas, ſint etiam eo ipſo, abſque aliquo juris aut facti miniſterio, ſuis Ordinibus, & Cathedralibus etiam Metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus Eccleſiis, ac Cardinalatus honore, & cujuſvis Legationis munere, necnon voce activa, & paſſiva, omnique auctoritate, ac Monaſteriis, beneficiis, & officiis Eccleſiaſticis, cum cura, & ſine cura, ſæcularibus, & quorumvis Ordinum regularibus, quæ ex quibuſvis conceſſionibus, & diſpenſationibus Apoſtolicis in titulum, commendam, & adminiſtrationem, aut alias quomodolibet obtinuerint, & in quibus vel ad quæ jus aliquod habuerint, necnon quibuſvis fructibus, redditibus, & proventibus annuis ſuper ſimilibus fructibus, redditibus, & proventibus eis reſervatis, & aſſignatis, Comitatibus quoque, Baroniis, Marchionatibus, Ducatibus, Regnis, & Imperio penitùs, & in totum, perpetuò privati, & ad illa de cætero inhabiles, & incapaces, habeanturque pro relapſis, & ſubverſis in omnibus, & per omnia, perindè ac ſi priùs hæreſim hujuſmodi in judicio publicè abjuraſſent, nec ullo umquam tempore ad eorum priſtinum ſtatum, aut Cathedrales, Metropolitanas, Patriarchales, & Primatiales Eccleſias, ſeu Cardinalatus, vel alium honorem, aut quamvis aliam majorem, vel minorem dignitatem, ſeu vocem activam, vel paſſivam, aut auctoritatem, ſeu Monaſteria, & beneficia, vel Comitatus, Baronias, Marchionatus, Ducatus, Regna, & Imperium reſtitui, reponi, reintegrari, aut rehabilitari poſſint, quinimò ſæcularis relinquantur arbitrio poteſtatis animadverſione debita puniendi, niſi apparentibus in eis veræ pœnitentiæ indiciis, & condignæ pœnitentiæ fructibus, ex ipſius Sedis benignitate, & clementia in aliquo Monaſterio, aut alio Regulari loco ad peragendum perpetuam in pane doloris, & aqua mæſtitia pœnitentiam retrudendi fuerint. Quódque pro talibus ab omnibus cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, & præeminentiæ exiſtentibus, ac quacumque etiam Epiſcopali, Archiepiſcopali, Patriarchali, & Primatiali, aut alia majori Eccleſiaſtica dignitate, & etiam Cardinalatus honore, ſeu mundana, etiam Comitali, Baronali, Marchionali, Ducali, Regia, & Imperiali auctoritate, & excellentia pollentibus haberi, tractari, & reputari, & ut tales evitari, omnique humanitatis ſolatio deſtitui debeant.

Juſpatronatus aut nominandi habentes ad beneficia propter hæreſim vacantia teneantur infrà legitima tempora præſentare alias perſonas.

§. 4. Et qui jus patronatus, aut nominandi perſonas idoneas ad Cathedrales, etiam Metropolitanas, & Patriarchales, ac Primatiales Eccleſias, ſeu Monaſteria, vel alia beneficia Eccleſiaſtica per privationem hujuſmodi vacantia habere prætenderint, ne illa diutinæ vacationis exponantur incommodis, ſed de ſervitute hæreticorum erepta perſonis concedantur idoneis, quæ illarum populos in ſemitas juſtitiæ fideliter dirigant, teneantur, ad Eccleſias, Monaſteria, & beneficia hujuſmodi alias perſonas idoneas infrà tempus à jure, vel ex eorum concordatis ſeu compactatis cum dicta Sede initis ſtatutum, nobis ſeu pro tempore exiſtenti Romano Pontifici præſentare, alioquin tempore hujuſmodi elapſo plena, & libera Eccleſiarum, Monaſteriorum, & beneficiorum prædictorum diſpoſitio ad nos, & Romanum Pontificem prædictum eo ipſo pleno jure devolvatur.

Fautoreſque hæreticorum pœnas hic deſcriptas incurrunt.

§. 5. Et inſuper qui ipſos ſic deprehenſos, aut confeſſos, vel convictos ſcienter quomodolibet receptare, vel defendere, aut eis favere, vel credere, ſeu eorum dogmata dogmatizare præſumpſerint, ſententiam excommunicationis eo ipſo incurrant, efficianturque infames, nec voce perſona, ſcriptis, vel nuncio, aut procuratore aliquo ad publica, ſeu privata officia, aut conſilia, ſeu ſynodum, vel Concilium

genera-

generale, vel provinciale, nec conclave Cardinalium, aut aliquam fidelium congregationem, ſeu electionem alicujus, aur teſtimonium perhibendum admittantur, nec admitti poſſint. Sint etiam inteſtabiles, nec ad hæreditatis ſucceſſionem accedant, nullus prætereà cogatur eis ſuper aliquo negotio reſpondere. Quòd ſi forſan Judices extiterint, eorum ſententiæ nullam obtineant firmitatem, nec aliquæ cauſæ ad eorum audientiam deducantur, & ſi fuerint Advocati, eorum patrocinium nullatenùs recipiatur, ſi verò Tabelliones extiterint, inſtrumenta confecta per eos nullius ſint penitùs roboris, vel momenti. Et inſuper clerici omnibus, & ſingulis Eccleſiis, etiam Cathedralibus, Metropolitan. Patriarchalibus, & Primatialibus, ac dignitatibus, Monaſteriis, beneficiis, & officiis Eccleſiaſticis, etiam, ut præfertur, qualificatis per eos quomodolibet obtentis, & tam ipſi, quàm laici, etiam ut præmittitur qualificati, & dignitatibus prædictis præditi quibuſcumque Regnis, Ducatibus, Dominiis, Feudis, & bonis temporalibus per eos poſſeſſis privati exiſtant eoipſo, Regnaque, Ducatus, Dominia, Feuda, & bona hujuſmodi publicentur, & publicata ſint, efficianturque juris, & proprietatis eorum qui illa primò occupaverint, ſi in ſinceritate fidei, & unitate S. R. E. ac ſub noſtra, & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Pontificum canonicè intrantium obedientia fuerint.

Prælati, & Pontifices qui ante eorum promotionem apparuerit à fide Catholica deviaſſe, eo ipſo privati ſunt, omni auctoritate, & officio, & promotio nulla eſt, & nullo pacto convalidari poteſt.

§. 6. Adjicientes quòd ſi ullo umquam tempore apparuerit aliquem Epiſcopum, etiam pro Archiepiſcopo, ſeu Patriarcha, vel Primate ſe gerentem, aut prædictæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalem, etiam ut præfertur, Legatum, ſeu etiam Romanum Pontificem ante ejus promotionem, vel in Cardinalem, ſeu Romanum Pontificem aſſumptionem à fide Catholica deviaſſe, aut in aliquam hæreſim incidiſſe, ſeu ſchiſma incurriſſe, vel excitaſſe, aut commiſiſſe, promotio, ſeu aſſumptio de eo etiam in concordia, & de unanimi omnium Cardinalium aſſenſu facta, nulla, irrita, & inanis exiſtat, nec per ſuſceptionem muneris, conſecrationis, aut ſubſecutam regiminis, & adminiſtrationis poſſeſſionem, ſeu quaſi, vel ipſius Romani Pontificis inthronizationem, aut adorationem, ſeu ei præſtitam ab omnibus obedientiam, & cujuſvis temporis in præmiſſis curſum, convaluiſſe dici, aut convaleſcere poſſit, nec pro legitima in aliqua ſui parte habeatur, nullamque talibus in Epiſcopos, ſeu Archiepiſcopos, vel Patriarchas aut Primates promotis, ſeu in Cardinales, vel Romanum Pontificem aſſumptis, in ſpiritualibus, vel temporalibus adminiſtrandi facultatem tribuiſſe, aut tribuere cenſeatur, ſed omnia, & ſingula per eos quomodolibet dicta, facta, geſta, & adminiſtrata, ac indè ſecuta quæcumque viribus careant, & nullam prorſus firmitatem, nec jus alicui tribuant, ſintque ipſi ſic promoti, & aſſumpti, eo ipſo abſque aliqua deſuper facienda declaratione, omni dignitate, loco, honore, titulo, auctoritate, officio, & poteſtate privati, liceatque omnibus, & ſingulis ſic promotis, & aſſumptis, ſi à fide anteà non deviaſſent, nec hæretici fuiſſent, neque ſchiſma incurriſſent, aut excitaſſent, vel commiſiſſent.

Subditiſque eorum liceat ab obedientia & devotione impunè recedere.

§. 7. Subditis perſonis, tàm clericis ſæcularibus, & regularibus, quàm etiam laicis, necnon Cardinalibus, etiam qui electioni ipſius Pontificis anteà à fide devii, aut hæretici, ſeu ſchiſmatici interfuerint, ſeu alias conſenſerint, & ei obedientiam præſtiterint, eumque adoraverint, ac Caſtellanis, Præfectis, Capitaneis, & Officialibus etiam Almæ Urbis noſtræ, & totius Status Eccleſiaſtici, etiam eiſdem ſic promotis vel aſſumptis homagio, ſeu juramento, vel cautione obligatis, & obnoxiis, ab ipſorum ſic promotorum, vel aſſumptorum obedientia, & devotione impunè quandocumque cedere, eoſque ut magos, ethnicos, publicanos, & hæreſiarchas evitare, eiſdem ſubditis perſonis fidelitati, & obedientiæ futurorum Epiſcoporum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, Primatum, Cardinalium, & Rom. Pontificis canonicè intrantis nihilominùs adſtrictis remanentibus, & ad majorem ipſorum ſic promotorum, & aſſumptorum, ſi eorum regimen, & adminiſtrationem continuare voluerint, confuſionem, contrà eoſdem ſic promotos, & aſſumptos, auxilium brachii ſæcularis implorare, nec propterea tales ab ipſorum ſic promotorum, & aſſumptorum fidelitate, & obedientia, præmiſſorum occaſione recedentes, tamquàm tunicæ Domini ſciſſores aliquarum cenſurarum, ſeu pœnarum ultioni ſubjaceant.

Contrariorum derogatio.

§. 8. Non obſtantibus conſtitutionibus, & ordinationibus Apoſtolicis, necnon privilegiis, indultis, & literis Apoſtolicis eiſdem Epiſcopis, Archiepiſcopis, Patriarchis, Primatibus, & Cardinalibus, ac quibuſvis aliis ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis clauſulis, & decretis, etiam Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, ſeu etiam conſiſtorialiter, aut alias quomodolibet conceſſis, & etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, ac etiam in corpore juris clauſis, necnon quibuſvis capitulis conclavis, etiam juramento, aut confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, & per nos ipſos juratis. Quibus omnibus eorum tenores præſentibus pro expreſſis, ac de verbo ad verbum inſertis habentes, illis alias in ſuo robore permanſuris, hac vice dumtaxat ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Juſſio publicandi.

Non inveni hanc public. ideò ſufficiet publicatio Bullæ Pii v. cit. in rub.

§. 9. Ut autem præſentes literæ ad omnium quorum intereſt notitiam deducantur, volumus eas, ſeu earum tranſumptum (cui manu notarii publici ſubſcripto, & ſigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munito, plenam fidem adhiberi debere decernimus) in Baſilicæ Principis Apoſtolorum de Urbe, & Cancellariæ Apoſtolicæ valvis, atque in acie Campi Floræ per aliquos ex curſoribus noſtris publicari, & affigi, earúmque copiam inibi affixam dimitti, publicationemque, affixionem, & copiæ affixæ dimiſſionem hujuſmodi ſufficere, & pro ſolemni, & legitima haberi, nec aliam publicationem requiri, aut expectari debere.

Sanctio pœnalis.

§. 10. Nulli ergo omninò hominum liceat hanc paginam noſtræ approbationis, innovationis, ſanctionis, ſtatuti, derogationis, voluntatum, decretorum infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus ſe noverit incurſurum.

Dat. Romæ apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicæ 1559. 15. Kal. Martii, Pontificatus noſtri anno 4.

Papæ ſubſcriptio.

† Ego Paulus Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopus. ſſ.

Card. ſubſcriptiones.

† Ego Jo. Bellayus Epiſcopus Oſtien. ſſ.
† Ego R. Card. de Carpo Epiſcopus Portuen.
† Ego F. Card. Piſanus Epiſcopus Tuſculan.
† Ego Fed. Card. Cæſius Epiſcopus Præn.
† Ego P. Card. Epiſcopus Albanen.
†
† Ego R. Card. S. Angeli Major Pœn.
† Ego T. Card. Criſpus.
† Ego Fulvius Card. Peruſinus.
† Ego Jo. Mich. Card. Saracenus.
† Ego Jo. Card. S. Vitalis.
† Ego Ja. Card. Puteus.
† Ego Hier. Card. Imolen.
† Ego B. Card. Tranen.
† Ego Diomedes Card. Arianen.
† Ego Scipio Card. Piſarum.
† Jo. Card. Reumanus.
† Jo. Antonius Card. S. Pancratii.
† Ego Tha. Card. Gaddus.
† Ego Virg. Card. de Spoleto.
† Ego F. M. Card. Alexan.
† Ego Cle. Monilianus Card. Aræc.
† Ego G. Aſc. Diac. Card. Cam.
† Ego N. Card. de Sermoneta.
† Ego Ja. Card. Sabellus.

† Ego Hier. Card. S. Georgii.
† Ego Inno. Card. de Monte.
† Ego Aloy. Card. Cornelius.
† Ego C. Card. Carafa.
† Ego Alfon. Card. Neapolit.
† Ego Vitellotius Card. Vitellius.
† Ego Jo. Baptiſta Card. Conſiliarius.

Locus Signi. Dominus mihi adjutor.

XX.

Revocatio quarumcumque exemptionum conceſſarum à ſolutione ſubſidii triennalis in Statu Eccleſiaſtico impoſiti.

Hoc ſubſidium impoſuit Paul. III. ſup. in ejus. conſt. 39. Decens. fol. 771. Et exemptiones ocarunt quamplures Pontt. & poſtremò Paul. V. in conſt. 9. In maximis. ubi dicam in Tomo 3. fol. 214.

Edita An. D. 1559.

PAULUS PAPA IV.

Ad futuram rei memoriam.

Procemium.

CUpientes indemnitati Cameræ Apoſtolicæ, quæ ut omnibus notum eſt, multo ære alieno gravata exiſtit, quantum cum Deo poſſumus conſulere, quæ in ejus gravamen emanaſſe comperimus, de medio tollere curamus, ut exindè ſuum, prout decens eſt, & honeſtum, conſequi poſſit.

Paul. III. impoſuit ſubſidium triennale. Sed pluribus perſonis exemptiones & libertates conceſſæ fuerunt.

§. 1. Nuper ſanè nobis innotuit, quòd licèt aliàs fel. rec. Paulus Papa III. prædeceſſor noſter, de fratrum ſuorum, de quo numero tunc eramus conſilio, cunctis impoſitionibus extraordinariis ſublatis, unum unicuique ſubſidium trecentorum millium ſcutorum per totam ditionem eccleſiaſticam pro triennio ſolvendum, & exigendum impoſuerit, & impoſitio hujuſmodi de triennio in triennium ſucceſſivè prorogata, & ſemper exacta fuit, nihilominùs exactio hujuſmodi cauſantibus diverſis exceptionibus, libertatibus, & immunitatibus à ſolutione ipſius ſubſidii diverſis Communitatibus, & univerſitatibus, ac particularibus perſonis, necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis noſtri Status eccleſiaſtici conceſſis, & factis, diverſarum portionum ejuſdem ſubſidii donationibus ſeu remiſſionibus, vix ad dimidium ſummæ trecentorum millium ſcutorum hujuſmodi aſcendit, ex quo eidem Cameræ, quæ aliundè non habet unde onera illi indies incumbentia ſufferre poſſit, & illius creditoribus, qui ſua credita ab ipſa recuperare nequeunt, maximum ſuccedit detrimentum.

Eas propterea hic Pontifex revocat.

§. 2. Quapropter præmiſſis occurrere, & ut tàm Camera, quàm creditores præfati, quod ſuum eſt conſequi poſſint, providere volentes, Motu proprio, & ex certa ſcientia, ac de Apoſtolicæ poteſtatis plenitudine, omnes, & ſingulas exemptiones, libertates, & immunitates à ſolutione ſubſidii hujuſmodi quibuſvis Communitatibus, & Univerſitatibus, ac particularibus perſonis, cujuſcumque ſtatus, gradus, ordinis, conditionis, dignitatis, & præeminentiæ exiſten. necnon Civitatibus, Terris, Oppidis, & locis dicti Status, ſub quocumque etiam Comitali, Marchionali, Baronali, vel Ducali, aut quovis alio tàm majori, quàm inferiori titulo, vel per aliquem S. R. E. Cardinalem regantur, & gubernentur, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſvis etiam derogatoriarum derogatoriis, aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, necnon irritant. & aliis decretis ſub quocumque titulo, vel colore, ex quibuſvis quantumcumque urgentiſſimis cauſis, & quocumque etiam Comitum, Marchionum, Ducum, & quorumvis aliorum Principum, ſeu etiam ipſius R. E. Card. intuitu, & contemplatione per quoſcumque Rom. Pont. præd. noſtros, ac nos, & Sedem Apoſt. etiam motu, ſcientia, & poteſtatis plenitudine ſimilibus, aut alias quomodolibet conceſſas, & factas, quarumvis ipſius ſubſidii portionum donationes, ſeu remiſſiones, vel alias gratias, ac quaſcumque ſuperindè, tàm ſub plumbo, quàm in fo… evis confectas literas, earum tenores, ac . de … o ad verbum inſererentur præſentibus pro exp. … ſis habentes, Apoſtolica auctoritate, tenore præſentium revocamus, caſſamus, irritamus, & annullamus, ac viribus penitùs evacuamus, necnon pro revocatis, caſſis, irritis, & nullis, ac viribus penitùs & omninò vacuis haberi, & nemini ſuperinde ſuffragari poſſe volumus, Camerámque ipſam adverſus exemptiones, libertates, immunitates, donationes, & remiſſiones prædictas ad priſtinum, & eum, in quo antequàm illæ emanarent quomodolibet erat ſtatum, reſtituimus, reponimus, & plenariè reintegramus, reſtitutámque, repoſitam, & plenariè reintegratam eſſe decernimus, in omnibus & per omnia, ac ſi exemptiones, libertates, immunitates, donationes, remiſſiones, & gratiæ hujuſmodi numquàm emanaſſent.

Et ſubſidium ab omnibus exigi mandat.

§. 3. Mandantes Theſaurariis provinciarum, Civitatum, Terrarum & locorum, ditionis & Status prædictorum, ac quibuſvis aliis ipſius ſubſidii exactoribus, ac cæteris ad quos ſpectat, ut ſubſidium prædictum, juxtà illius impoſitionis continentiam, & tenorem à Communitatibus, Univerſitatibus, perſonis, Civitatibus, Terris, Oppidis & locis hujuſmodi integre exigant, & exigi curent, & faciant.

Quibuſcumque non obſtantibus.

§. 4. Non obſtantibus conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

D. P. An 4. die 15. Apr.

Datum Romæ apud S. Petrum, ſub annulo Piſcatoris, die 15. Aprilis 1559. Pont. noſtri Anno quarto.

XXI.

Archiepiſcopi & Epiſcopi cujuſcumque Ordinis profeſſores, ad clauſtra ſuorum Ordinum redeuntes, ad ejus officia, & dignitates aſſumi non poſſint.

Edita A. D. 1559.

PAULUS PAPA IV.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

IN ſacra B. Petri Sede, meritis licèt imparibus, divina diſpoſitione collocati, ad ea per quæ ſub religionis jugo, Domino famulantium quieti conſulitur, & ambitionis via præcluditur, diligenter intendimus, & in his noſtri Paſtoralis officii partes favorabiliter impartimur, prout in Domino conſpicimus ſalubriter expedire.

Cauſa iſtius conſtitut.

§. 1. Cùm itaque ſicut nobis innotuit, nonnulli Epiſcopi, & Archiepiſcopi diverſorum Ordinum profeſſores, dignitates, & officia, etiam ſuperioritates nuncupatas ſuorum Ordinum ambientes, ad hoc ut ad illa aſſumi, eáque obtinere valerent, ab eorum Eccleſiis quibus præerant, etiam munere conſecrationis per eos ſuſcepto, per Sedem Apoſtolicam abſolvi procuraverint, & ad clauſtra ſuorum Ordinum redeuntes, ſe ad dignitates, & officia, ac ſuperioritates hujuſmodi diverſis modis, & viis aſſumi, eáque conſequi ſategerint, & exindè quamplures diſſenſiones, & contentiones, ac religionis inobedientiæ exortæ fuerint, & in dies exoriantur in animarum ſuarum periculum, & dictorum Ordinum opprobrium ac ſcandalum plurimorum.

Archiepiſcopi & Epiſcopi redeuntes ad Clauſtra ſuorum Ordinum ad officia aſſumi non poſſint.

§. 2. Nos præmiſſis, prout ex debito Paſtoralis officii tenemur, providere volentes, Motu proprio, & ex certa noſtra ſcientia volumus, & Apoſtolica auctoritate ſtatuimus, & ordinamus, quòd nullus cujuſvis Ordinis ſeu Religionis profeſſor, Epiſcopus ſeu Archiepiſcopus poſtquàm munus conſecrationis hujuſmodi ſuſceperit (etiam ſi à vinculo Eccleſiæ cui præfuerat per Sedem eamdem abſolutus, eique quòd in ſuo Ordine remanere, & ad dignitates, ac officia, & ſuperioritates hujuſmodi aſſumi, eáque obtinere poſſet per Sedem eamdem, ſeu illius auctoritate conceſſum fore) ad dignitates, aut officia, ſeu ſuperioritates hujuſmodi cujuſcumque qualitatis exiſtant, & quovis nomine nuncupentur eligi, ſeu aſſequi, aut obtinere nullatenus poſſit, & ineligibilis, ac ad ea obtinenda perpetuò inhabilis exiſtat.

§. 3. Ac

Diſpenſationes deſuper conceſſæ annullantur.

§. 3. Ac quævis indulta, conceſſiones, diſpenſationes, & facultates, ac aliæ gratiæ ei, tàm à nobis, & Sede prædicta, etiam per literas Apoſtolicas, etiam in forma brevis, vel aliàs ab ejus Legatis, ſeu Nunciis, aut Majori Pœnitentiario noſtro, quàm à Superioribus dictorum Ordinum, ac quibuſvis aliis etiam ad id poteſtatem & auctoritatem habentibus, ſub quibuſcumque tenoribus, & formis, ac cum quibuſcumque etiam derogatoriarum derogatoriis aliiſque efficacioribus, & inſolitis clauſulis, irritantibuſque, & aliis decretis, etiam motu & ſcientia ſimilibus, & deſuper hactenùs conceſſa, & in poſterum conceden. nulla & invalida, nulliuſque roboris vel momenti ſint & eſſe cenſeantur.

Eligentes eos ... ſcienter jure eligendi, ac voce activa & paſſiva privantur.

§. 4. Et ſi quis eum de cætero ad dignitates ſeu officia aut ſuperioritates hujuſmodi ſcienter elegerit, jure eligendi perpetuò careat, ac voce activa & paſſiva eo ipſo privatus exiſtat. Revocantes, caſſantes, annullantes, omnia &. ſingula indulta, conceſſiones, diſpenſationes, facultates & gratias hujuſmodi, quorum tenores ac ſi de verbo ad verbum infererentur, præſentibus haberi volumus pro expreſſis. Ac decernentes irritum, &c.

Clauſ. derog.

§. 5. Non obſtantibus præmiſſis, ac conſtitutionibus & ordinationibus Apoſtolicis, necnon dictorum Ordinum juramento, confirmatione Apoſtolica, vel quavis firmitate alia roboratis, ſtatutis, & conſuetudinibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apoſtolicis Epiſcopis & Archiepiſcopis prædictis, ac quibuſvis aliàs conceſſis, cæteriſque contrariis quibuſcumque.

Fides tranſumptorum.

§. 6. Volumus autem, & dicta auctoritate decernimus, quòd præſentium literarum tranſumptis, manu Notarii publici ſubſcriptis, & ſigillo alicujus Curiæ Eccleſiaſticæ ſeu perſonæ in dignitate eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides, &c.

Dat. P. A. 5. die 19. Julii.

Dat. Romæ apud ſanctum Petrum ſub annulo Piſcatoris, die 19. Julii, Pont. noſtri anno 5.

Publicatio.

Die 22. Julii 1559. retroſcripta literæ Apoſtolicæ in forma brevis affixæ & publicatæ fuerunt in valvis Cancellariæ Apoſt. ac acie Campi Floræ, dimiſſis copiis affixis per me Medardum Nicolaum S. D. N. Papæ Curſ.

Nicolaus de Matthæis Mag. Curſ.

FINIS TOMI PRIMI.

2-45 (2)

005661431
Digitized by Google

d.p.Restauro s.n.c.

Intervento di restauro, segnatura 2-45 Vol I

- collazione
- rammendo alla piega e imbrachettatura (velina giapponese Vang 25502 e 25508)
- integrazione lacune, strappi e brachette di prolung. (carta giapponese Vang 25502 e Japico 632660)
- spianamento a umido
- cucitura su 6 nervi (filo in cotone, corda di canapa)
- fogli di guardia struttura F (carta Vang 20231)
- prima indorsatura (carta Vang 25517)
- capitelli (lino naturale, cotone colorato)
- seconda indorsatura lino e cuoio sfiorato
- piatti (cartone fibrato tipo Avana)
- compensazioni in cartoncino durevole per la Conservazione Fabriano
- coperta in tutta pelle (capra a concia vegetale)
- doratura diretta
- collanti per operazioni di rattoppo, imbrachettatura e indorsatura Tylose MH300P al 4% e 6%
- collanti per la legatura Tylose MH300P al 6% (80%) e Plextol B500 (20%)

Digitized by Google